In hoc Volumine
Chartae sunt 93. 120. 53. 265. / Summa 531. / plures 266. [illegible] ... 11a ... 28 ...
y ... 16.

[illegible]olumen ... alba Libra ...

AVRELII CORNELII CELSI MEDICINAE LIBER PRIMVS INCIPIT.

u

T alimenta ſanis corporibus agricultura: ſic ſanitatem ægris medicina promittit. Hæc nuſquã quidem non eſt. Si quidem etiã imperitiſſimæ gentes herbas: aliaq; prompta in auxilium vulnerum: morborumq; nouerunt. Verũtamẽ apud græcos aliquãto magis quam in cæteris nationibus exculta eſt. ac ne apud hos quidẽ a prima origine: ſed paucis ante nos ſæculis: vtpote cũ vetuſtiſſimus auctor Aeſculapius celebretur. Qui qm̃ adhuc rudem & vulgarem hanc ſcientiam paulo ſubtilius excoluit: in deoꝝ numerum receptus ẽ. Huius deinde duo filij Podalirius & Machaon bello troiano ducem Agamennonem ſecuti non mediocrem opem cõmilitonibus ſuis attulerunt. Quos tñ Homerus non in peſtilẽtia: neq; in varijs generibus morborum aliquid attuliſſe auxilij: ſed vulneribus tantũmodo ferro & medicamentis mederi ſolitos eſſe propoſuit. Ex quo apparet has partes medicinæ ſolas ab his eſſe tẽtatas: eaſq; eſſe vetuſtiſſimas. Eodemq; auctore diſci poteſt morbos tum ad iram deoꝝ immortalium relatos eſſe: & ab iiſdem opem poſci ſolitam. Veriq; ſimile eſt inter nõnulla auxilia aduerſæ valetudinis plerumq; tamen eam bonam contigiſſe ob bonos mores: quos neq; deſidia: neq; luxuria vitiarant. Si quidem hæc duo corpora prius in gręcia: deinde apud nos afflixerunt. Ideoque multiplex iſta medicina: neq; olim: neque apud alias gentes neceſſaria: vix aliquos ex bonis ad ſenectutis principia perducit. Ergo ẽt poſt eos: de quibus rettuli nonnulli clari viri medicinam exercuerunt donec maiore ſtudio litteraꝝ diſciplina agitari cœpit. quæ vt animo præcipue omnium neceſſaria: ſic corpori inimica ẽ. Primoq; medendi ſcientia: ſapientiæ pars habebat̃: vt & morborũ curatio & reꝝ naturæ contemplatio ſub iiſdem auctoribus nata ſit. Scilicet his hanc maxime requirentibus: qui corpoꝝ ſuoꝝ robora inquieta cogitatione nocturnaq; vigilia minuerant. Ideoq; multos ex ſapientiæ profeſſoribus peritos eius fuiſſe accepimus. Clariſſimos vero ex his Pythagoram & Empedoclem & Democritũ. Huius aũt: vt quidam crediderunt: diſcipulus Hippocrates cous primus quidẽ ex omnibus memoria dignus ab ſtudio ſapientiæ diſciplinã hanc ſeparauit: vir & arte & facũdia inſignis. Poſt quem Diocles cariſtius: deinde Praxagoras & Chryſippus: tũ Herophilus & Eraſiſtratus ſic artẽ hanc exercuerunt: vt ẽt in diuerſas curãdi vias proceſſerint. Iiſdemq; temporibus in tres partis medicina diducta eſt: vt vna eſſet quæ victu: altera quę medicamentis: tertia quæ manu mederetur. Primam Διαιτητικην ideſt diaeteticam: ſecundam φαρμακευτικην ideſt pharmaceuticam: tertiam Χειρουργικην ideſt chirurgicã græci nominauerunt. Eius autem quæ victu morbos curat longe clariſſimi auctores ẽt altius quædam agitare conati reꝝ quoq; naturæ ſibi cognitionem vendicauerunt: tanquã ſine ea trunca & debilis medicina eſſet. Poſt quos Serapiõ primus omnium nihil hãc rõnalem diſciplinam pertinere ad medicinam profeſſus in vſu & experimentis eam poſuit. Quem Apollonius & Glaucias & aliquanto poſt Heraclides tarentinus & aliqui non mediocres viri ſecuti ex ipſa profeſſione ſe empiricos appellauerũt. Sic in duas partis ea quoq; quæ victu curat medicina diuiſa eſt: alijs rationalem artem: alijs vſum tm̃ ſibi vendicantibus: nullo vero quicquam poſt eos qui ſupra compræhenſi ſunt agitante niſi quod acceperat: donec Aſclepiades medẽdi rationem ex magna parte mutauit. Ex cuius ſucceſſoribus Themiſõ nuper ipſe quoq; quæ

dam in ſenectute deflexit. Et per hos quidem maxime viros ſalutaris iſta nobis ꝓfeſſio increuit. Quoniam aũt ex tribus medecinæ partibus vt difficillima ſic ẽt clariſſima eſt ea: quæ morbis medet̃: ante oĩa de hac dicendum eſt. Et quia prima in ea diſſenſio eſt: quod alij ſibi experimentoꝝ tantummodo notitiã neceſſariã eſſe contendunt: alij niſi corpoꝝ rerumq; ratione cõperta non ſatis potentẽ vſum eſſe ꝓponunt indicandũ eſt quæ maxime ex vtraq; parte dicant̃: quo facilius nr̃a quoq; opinio ĩterponi poſſit. Igit̃ hi qui rõnalem medicinã ꝓfitentur:: hæc neceſſaria eſſe ꝓponunt: abditaꝝ & morbos cõtinentium cauſaꝝ notitiã: deinde euidẽtium: poſt hæc ẽt naturalium actionum: nouiſſime partium interioꝝ. Abditas cauſas vocant ĩ quibus requiritur ex quibus principijs noſtra corpora ſint: quid ſecundã: quid aduerſam valetudinem faciat. Neq;.n. credunt poſſe eum ſcire quomodo morbos curare cõueniat: qui vnde hi ſint ignoret. Neq; eſſe dubium: quin alia curatione opus ſit: ſi ex quattuor principijs vel ſuperans aliquid vel deficiens aduerſam valetudinẽ creat: vt quidã ex ſapientiæ ꝓfeſſoribus dixerunt. alia ſi in humidis oẽ vitium ẽ: vt Herophilo viſum ẽ. alia ſi in ſpiritu: vt Hippocrati: alia ſi ſanguis in eas uenas: quæ ſpiritui accõmodatæ ſunt: tranſfundit̃ & inflammationẽ quã græci φλεγμονην ideſt phlegmonem nominãt excitat: eaq; inflãmatio talẽ motum efficit: qualis in febre ẽ: ut Eraſiſtrato placuit. alia ſi manãtia corpuſcula per iuiſibilia foramina ſubſiſtẽdo iter claudũt: vt Aſclepiades cõtendit. Eum vero recte curatuꝝ: quẽ prima origo cauſæ nõ fefellerit. Neq; vero ĩficiãt̃ experimenta quoq; eſſe neceſſaria. Sed ne ad hæc quidẽ aditum fieri potuiſſe: niſi ab aliqua ratione cõtendunt. Non.n. quidlibet antiquiores viros ægris ĩculcaſſe: ſed cogitaſſe quid maxime cõueniret: & id vſu exploraſſe: q̃d ante coniectura aliqua duxiſſet. Neq; ĩtereſſe an nũc iam plæraq; explorata ſint: ſi a conſilio tñ cœperũt. Et id quidẽ in multis ita ſe habere. Sępe vero ẽt noua incidere genera morboꝝ: ĩ q̃bus nihil adhuc vſus oſtẽderit. Et ideo neceſſariũ ſit animaduertere vnde ea cœperint: ſine quo nemo mortaliũ reperire poſſit cur hoc quã illo potius vtat̃. Et ob hæc q̃dẽ in obſcuro poſitas cãs perſequunt̃. Euidẽtes uero has appellãt: ĩ q̃bus quærũt iniciũ morbi calor attulerit an frigus: fames an ſacietas: & quæ ſimilia ſũt. Occurſuꝝ.n. uitio dicunt eũ qui originẽ nõ ignorauit. Naturales uero corporis actiones appellãt per quas ſpiritũ trahimus & emittimus: cibũ potionemq; aſſumimus & cõcoquimus: Itemq; per quas eadẽ hæc in oẽs mẽbroꝝ partes digerunt̃. Tũ requirunt ẽt quare venæ noſtrę mõ ſubmittãt ſe: mõ attollant. quę ratio ſomni: quæ vigiliæ ſit. Sine quoꝝ notitia nominẽ putãt vel occurrere: vel mederi morbis ĩter hæc naſcẽtibus poſſe. Ex q̃bus quã maxime pertinere ad rẽ concoctio vr̃. Huic potiſſimũ inſiſtũ & duce alij Eraſiſtrato atteri cibũ in ventre cõtendũt. alij Pliſtonico Praxagoræ diſcipulo putreſcere. alij credũt Hippocrati per calorẽ cibos cõcoqui. Accedũt quæ Aſclepiadis æmuli: qui oĩa iſta vana & ſuperuacua eſſe ꝓponunt. Nihil.n. cõcoqui: ſed crudã materiã ſicut aſſumpta ẽ in corpus oẽ deduci. Et hæc quidẽ ĩter eos paꝝ cõſtant. Illud vero cõuenit: aliũ dandũ cibũ laborantibus: ſi hoc: aliud: ſi illud veꝝ eſt. Nã ſi territ̃ intus: eũ quærẽdũ eẽ: qui facillime teri poſſit. Si putreſcit: eũ ĩ quo hoc expeditiſſimũ eſt. Si calor cõcoquit: eũ q̃ maxime calorẽ moueat. At nihil ex his eẽ quærendũ: ſi nihil cõcoquit̃. Ea vero ſumẽda quę maxime manẽt q̃lia aſſumpta ſũt. Eadẽq; rõne cũ ſpiritus grauis eſt: cũ ſomnus aut vigilia vrget: eũ mederi poſſe arbitrãtur: qui prius illa ipſa q̃liter eueniãt perceperit. Præter hęc cũ ĩ interioribus partibus & dolores & morboꝝ uaria genera naſcant̃: neminẽ putant his adhibere poſſe remedia: quæ ipſe ignoret. Neceſſariũ ergo eẽ incidere corpora mortuoꝝ: eoꝝq; uiſcere atq; ite

SO 346

ſtina ſcrutari. longeq; optime feciſſe Herophilū & Eraſiſtratū qui nocētes hoīes a regibus ex carcere acceptos: uiuos īciderint: Cōſiderarintq; ēt ſpiritu remanēt: ea quę natura ante clauſiſſet eorumq; poſiturā: colorē: figurā: magnitudinē: ordinē: duritiē: mollitiē liuorē: cortactū. ꝓceſſus deinde ſingulorꝝ & receſſus: & ſiue quid inſerit' alteri: ſiue quid partē alterius in ſe recipit. Neq;. n. cū dolor intus īcidit: ſcir' qd doleat eū: qui ꝗ parte quodq; viſcus inteſtinumue ſit: nō cognouerit. Neq; curari id qd' ægrū eſt poſſe ab eo qui quid ſit: ignoret. Et cū per uulnus alicuius uiſcera patefacta ſunt: eū qui ſane cuiuſquā colorē partis ignoret: neſcire quid itegrū: quid corruptū ſit. Ita ne ſuccurrere quidē poſſe corruptis. Aptiuſq; extrinſecus īponi remedia cōpertis interiorꝝ & ſedibus & figuris: cognitaq; eorū magnitudine. Simileſq; oīa quæ poſita ſūt rationes habere. Neq; eē crudele ſicut pleriq; ꝓponūt: hominū nocentiū & horꝝ quoq; paucorꝝ ſuppliciis remedia populis innocētibus ſæculorꝝ oīum quæri. Contra hi: qui ſe empiricos ab experiētia nomināt euidētes quidē cauſas ut neceſſarias amplectunt'. Obſcurarꝝ uero cauſarꝝ & naturaliū actionū quæſtionem ideo ſuperuacuā eſſe cōtendunt: qm̄ incomprehenſibilis natura ſit. Nō poſſe uero cōprehendi: patere ex eorꝝ: qui de his diſputarunt: diſcordia: Cū de iſta re: neq; iter ſapientiæ ꝓfeſſores: neq; inter ipſos medicos cōueiat. Cur. n. potius aliquis Hippocrati credat: ꝗ herophilo. Cur huic potius. ꝗ Aſclepiadi: Si ratiōes ſequi uelit: oīum poſſe uideri nō īprobabiles. Si curationes: ab oībus his ægros ꝑductos eē ad ſanitatē. Ita neq; diſputatiōi: neq; auctoritati cuiuſꝗ fidē derogari oportuiſſe. Etiā ſapiētiæ ſtudioſos maximos medicos eē: ſi ratiocinatio hoc faceret. nūc illis uerba ſupereſſe: deeſſe medēdi ſciam. Differre quoq; ꝓ natura locorꝝ: genera medicinæ: & aliud opus eē romæ: aliud in ægypto: aliud in gallia. Quod ſi morbos eæ cauſę facerēt: quę vbiq; eædē eſſent: remedia quoq; vbiq; eadē eē debuiſſent. Sępe ēt cāſ apparere. vtputa lippitudinis: vulneris: neq; ex his patere medicinā. Quod ſi ſciam hāc nō ſubiiciat euidens cā: multo minus eā poſſe ſubicere: quæ ī dubio ē. Cū igitur illa īcerta incōprehenſibilis ſit: a certis potius & exploratis petendū eē pſidiū: ideſt his: ꝗ experiētia in ipſis curationibꝯ docuerit: ſicut ī cæteris oībus artibus. Nā ne agricolā quidē: aut gubernatorem diſputatione: ſed vſu fieri. Ac nihil iſtas cogitatiōes ad medicinā pertinere. eo quoq; diſci: qd' qui diuerſa de his ſenſerint: ad eandē tñ ſanitatē homines perduxerint. Id. n. feciſſe: qa nō ab obſcuris cauſis: neq; a naturalibus actionibus: quæ apud eos diuerſæ erāt: ſed ab experimētis ꝓ vt cuiq; reſponderāt: medēdi vias traxerint. Ne iter initia quidē ab iſtis qōnibus deductā eſſe medicinā: ſed ab experimētis. Aegrorꝝ. n. q ſine medicis erāt: alios ꝓpter auiditatē primis diebus ꝓtinus cibū aſſumpſiſſe: alios ꝓpter faſtidiū abſtinuiſſe: leuatūq; magis eorꝝ morbū eē: qui abſtinuerant. Itēq; alios in ipſa febre aliquid ediſſe. alios paulo ante eā: alios poſt remiſſionē eius. optime deīde his ceſſiſſe qui poſt finē febris id fecerint. Eadēq; rōne: alios inter principia ꝓtinus vſos eē cibo pleniore: alios exiguo grauioreſq; eos factos: qui ſe iplerent. Hæc ſimiliaq; cū quottidie īcideret: diligētes homines notaſſe quę plerūq; melīꝰ reſpōderent: deīde ægrotātibus ea præcipere cœpiſſe: Sic medicinā ortā: ſubīde aliorꝝ ſalute: aliorꝝ īteritu pniciosa diſcernentē a ſalutaribꝰ: Reptis deīde medicinæ remediis hoīes de ratiōibus eorꝝ diſſerere cœpiſſe: nec poſt rationē medicinā eē īuētā ſed poſt īuentā medicinā: rationē eē quæſitā. Requirere ēt ſi rō idē doceat qd' experiētia: an aliud. Si idē: ſuperuacuā eē. Si aliud: ēt cōtrariā: Primo tñ remedia explorāda ſūma cura fuiſſe. nūc vero iā explorata eē: neq; vlla: aut noua genera morborꝝ repiri: aut nouā deſiderari medicinā. Quod ſi iā īcidat mali genus aliqd' ignotū: nō ideo tñ fore medi

dico de reb9 cogitandū obſcuris: ſed eū ꝓtinus viſuꝶ. cui morbo id ꝓximū ſit: tētatu rumq; remedia ſimilia illis: quæ vicino malo ſæpe ſuccurrerint: & p eius ſimilitudinē opē repertuꝶ. Neq;.n. ſe dicere cōſilio medicū nō egere: & irratiōabile aïal hāc artē poſ ſe pſtare: ſed has latentiū reꝶ cōiecturas ad rē nō pertinere: qa nō interſit: qd morbū fa ciat: ſed qd tollat. Neq; ad rē pertineat quomō: ſed qd optime digerat: Siue hac de cā cōcoctio icidat: ſiue de illa. & ſiue cōcoctio ſit illa: ſiue tantū digeſtio. Neq; quærendū eē quomō ſpiremus: ſed qd grauē tardumq; ſpiritū expediat. Neq; qd venas moueat: ſed qd quæq; motus genera ſignificent. Hæc aūt cognoſci experimētis: & in oïbus eiuſ modi cogitatiōibus in vtrāq; partē diſſeri poſſe. Itaq; ingeniū & facūdiā vincere: morbos aūt nō eloquētia ſed remedijs curari. Quæ ſi quis elinguis: vſu diſcreta bñ norit: hūc aliquāto maiorē medicū futuꝶ: q̄ ſi ſine vſu linguā ſuā excoluerit. Atq; ea quidē: de qbus ē dictū: ſuperuacua eē tantūmō. Id vero qđ reſtat ēt crudele: viuoꝶ hoïum aluū atq; pcordia icidi & ſalutis humanæ pſidē artē nō ſolū peſtē alicui: ſed hāc ēt atrociſſimā iferre: cū pſerti ex his: q̄ tāta violētia q̄rant: alia ñ poſſint oïo cognoſci: alia poſ ſint ēt ſine ſceler. Nā colorē: liuorē: mollitiē: duritiē: ſiliaq; oïa nō eē talia iciſo corpe q̄lia itegro fuerint. qa cū corpib9 iuiolatis: hæc tñ metu: dolore: iedia: cruditate: laſſitudine mille alijs mediocrib9 affectibus ſæpe mutent: multo magis verſimile ē iteriora: qbus maior mollities: lux ipſa noua ſit: ſub grauiſſimis uulneribus & ipſa trucidatōe mutari: Neq; quicq̄ eē ſtulti9: quā q̄le qdq; viuo hoïe ē tale exiſtimare eē moriēte: imo iā mortuo. Nā vteꝶ quidē q minus ad rē pertineat ſpirāte hoïe poſſe diduci? Simulat q; vero ferꝶ ad præcordia acceſſit: & diſciſſum trāſuerſum ſeptū ē: qđ mēbrana quadā ſuperiores partes ab iſerioribus diducit (diaphragma græci vocāt) hoïem ꝓtinus animā amittere. Ita demū mortui præcordia & viſcus oē icōſpectū latrocinātis medici dari: qđ neceſſe ſit tale eē: quale mortui ſit: nō q̄le viui fuit. Itaq; cōſequi medicum: vt hoïem crudeliter iugulet. nō vt ſciat q̄lia viui viſcera habeamus. Si qd tñ ſit: qđ adhuc ſpirāte hoïe cōſpectui ſubiciat: id ſæpe caſum offerre curātibus. Interdū.n. gladiatorē in harena: vel militē i acie: vel viatorē a latronibus exceptū ſic vulnerari: vt eius iterior aliqua pars aperiat: & in alio alia: ita ſedē: poſitū: ordinē: figurā: ſimiliaq; cognoſcere prudentē medicū nō cædē: ſed ſanitatē molientē: idq; per miſericordiā diſcere: qđ alij dira crudelitate cognouerint. Ob hoc ne mortuoꝶ qdē laceratōem neceſſarā eē. Quę & ſi nō crudelis: tñ fœda ſit: cū aliter plæraq; in mortuis ſe habeāt. Quantū vero in viuis cognoſci pōt ipſa curatio oſtēdat. Cū hæc p multa uolumina: perq; magnæ cōtentionis diſputatiōes a medicis ſæpe tractata ſint atq; tractētur ſubijciēdū ē q̄ ꝓxima uero uideri poſſint. Ea neq; addicta alterutri opiniōi ſunt: neq; ab utraq; nimiū abhorrētia: media quodāmodo iter diuerſas ſentētias. Quod in plurimis cōtentiōibus deprehēdere licet ſine ambitiōe uerū ſcruptātibus: vt in hac ipſa re. Namq; demū cauſæ uel ſecūdam ualetudinē præſtēt: uel morbos excitēt: quomō ſpiritus: aut cibus vel detrahat vel digerat: ne ſapiētiæ quidē ꝓfeſſores ſciētia cōprehēdunt: ſed cōiectura pſequūtur. Cuius aūt rei nō ē certa noticia: ei9 opinio certū reperire remediū nō pōt. Verūq; ē ad ipſam curādi rationē nihil plus cōferre: q̄ experientiā. Quanq̄ igit multa ſint ad ipſas artes ꝓprie nō pertinētia: tñ eas adiuuat excitādo artificis ingeniū. Itaq; iſta quoq; naturæ reꝶ cōtemplatio q̄uis nō faciat medicū aptiorem: tñ medicinæ reddit profectum. Veriq; ſimile ē & Hippocratē & Eraſiſtratū: & quicūq; alij nō cōtenti febres & vlcera agitarā: reꝶ quoq; naturā ex aliqua parte ſcrutati ſunt: nō ideo quidē medicos fuiſſe veꝶ ideo quoq; maiores medicos extitiſſe. Ratione vero opus eſt ipſi medicinæ

& ſi non inter obſcuras cauſas: neq; iter naturales actiones: tamen ſæpe. Eſt.n. hæc ars coniecturalis: neq; reſpondet ei plærunq; non ſolum cõiecturas: ſed ẽt experientia. Et interdum non febris: non cibus: nõ ſomnus ſubſequit' ſicut aſſueuit. Rarius: ſed aliqñ morbus quoq; ipſe nouus eſt: quem non incidere: manifeſte falſum eſt: cum ætate noſtra quãdã ex naturalibus partibus carne prolapſa & arente: intra paucas horas expirauerit: Sic vt nobiliſſimi medici: neq; gen9 mali: neq; remedium iuenerit: Quos ego nihil tentaſſe iudico: quia nemo in ſplendida perſona periclitari coniectura ſua voluerit: ne occidiſſe: niſi ſeruaſſet: videretur. Veri tñ ſimile eſt: potuiſſe aliquid cogitare detracta tali verecundia: & fortaſſe reſponſuꝝ fuiſſe id quod aliquis cẽt expertus. Ad qđ medicinæ genus neq; ſemper ſimilitudo aliquid confert & ſi qñ confert: tñ id ipſum rationale ẽ inter multa ſimilia genera & morboꝝ & remedioꝝ cogitare: quo potiſſimũ medicamento ſi vtendum. Cum igitur talis res incidit: medicus aliquid oportet inueniat: qđ non vtiq; fortaſſe: ſed ſæpius tñ etiam reſpondeat. Petet autem nouum quoq; conſilium non ab rebus latentibus (iſtæ.n. dubiæ & incertę ſunt:) ſed ab his quæ explorari poſſunt: ideſt euidentibus cauſis. Intereſt.n. fatigatio morbum: an ſitis: an frigus: an calor: an vigilia: an fames fecerit: an cibi: viniq; abundãtia: an intemperantia libidinis: Neq; ignorare hũc oportet: quæ ſit ægri natura: humidũ magis: an magis ſiccũ corpus eius ſit: validi nerui an infirmi: freqũẽs aduerſa valetudo an rara. ea quæ cũ eſt: væhemẽs eẽ ſoleat: an leuis: breuis: an longa. Quod is vitæ genus ſit ſecutus: laborioſum: an quietũ: cũ luxu: an cũ frugalitate. Ex his.n. ſimilibuſq; ſæpe curãdi noua rõ ducenda ẽ. Quãuis ne hæc quidẽ ſic præteriri debẽt: quaſi nullã cõtrouerſiã recipiant. Nã & Eraſiſtratus non ex his fieri morbos dixit: qm̃ & alij & ijdẽ alias: poſt iſta nõ febricitarent: & quidã medici ſæculi noſtri ſub auctore: vt ipſi videri volũt: Themiſone contẽdunt nullius cauſæ noticiã quicq; ad curationes pertinere: ſatiſq; eſſe quædã cõia morboꝝ intueri. Si quidem hoꝝ tria genera eẽ: vnum adſtrictũ: alteꝝ fluens tertium mixtũ. Nam mõ paꝝ excernere ægros: mõ nimium: mõ alia parte paꝝ: alia nimium. Hæc aũt genera morboꝝ: mõ acuta eẽ: mõ longa: & mõ increſcere: mõ cõſiſtere: mõ minui cõſueuerunt. Cognito igit' eo quod ex his ẽ: ſi corpus adſtrictũ ẽ: digerẽdum eẽ ſi profluuio laborat: cõtinendũ: ſi mixtum vitiũ habet: occurrẽdũ ſubinde vahemẽtiori malo. & aliter acutis morbis medendũ aliter vetuſtis: aliter increſcẽtibus: aliter ſubſtitẽtibus: aliter iã ad ſanitatẽ inclinãtibus. Hoꝝ obſeruationẽ medicinã eſſe: quã ita finiunt: vt quaſi viã quandã: quã methodon græci nominant. eorumq; quæ in morbis cõia ſunt: contemplatricẽ eſſe cõtendunt: ac neq; rõnalibus ſe neq; experimẽta tm̃ ſpectãtibus annumerari volũt: cum ab illis eo nomine diſſentiant qđ in cõiectura reꝝ latẽtium volũt eſſe medicinã: ab his eo quod paꝝ artis eẽ in obſeruatione experimẽtorũ credunt. Quod ad Eraſiſtratũ ptinet: primũ ipſa euidentia eius opiniõi repugnat: quia raro niſi poſt hoꝝ aliquid morbus venit. Deinde nõ ſequitur: vt qđ alium nõ afficit: aut eundẽ alias: id ne alteri quidem: aut eidem tpe alio noceat. Poſſunt eni quædã ſubeſſe corpori: vel ex infirmitate eius: vel ex aliquo affectu. quę vel i alio nõ ſũt: vel in hoc alias nõ fuerunt: eaq; per ſe nõ tãta vi cõcitant morbum: tñ obnoxiũ magis alijs iniurijs corpus efficiũt. Quod ſi cõtemplationẽ reꝝ naturæ: quam temere medici ſibi vendicant: ſatis cõprehendiſſet ẽt illud ſciſſet: nihil oĩo ob vnam cãm fieri ſed id pro cã apprehẽdi: qđ cõtuliſſe plurimũ vr̃. Põt aũt id dum ſolũ eſt nõ mouere: quod iunctũ alijs maxime mouet. Accedit ad hæc: quod ne ipſe quidem Eraſiſtratus qui tranſfuſo in arterias ſanguine febrẽ fieri dicit: idq; nimis repleto corpore incidere repperit: cur ex

duobus æq; repletis alter in morbum inciderit: alter omni periculo vacarit: qđ quotti
die fieri apparet: nõ diſcreuerit. Ex quo dici põt: vt vera ſit illa tranſfuſio: tñ illam non
per ſe cum plenũ corpus eſt fieri ſed cum hoꝝ aliquid acceſſerit. Themiſonis vero ęmu
li ſi perpetua quæ ꝓmittunt habent: magis ẽt q̃ vlli rationales ſunt. Neq;.n. ſiquis nõ
oĩa tenet quæ rõalis alius probat: ꝓtinus alio nouo nomine artis ĩdiget. Si mõ: quod
primum eſt. nõ memoriæ ſoli: ſed rõni quoq; inſiſtit. Si vero: quod ꝓpius eſt: vix vlla
perpetua pręcepta medicinalis ars recipit: idem ſunt qđ hi: quos experimenta ſola ſu-
ſtinent. Eo magis qm̃ ſi compreſſerit aliquem morbus an fuderit: quilibet ẽt imperi-
tiſſimus videt. Quid aũt cõpreſſum corpus reſoluat: quid ſolutum teneat: ſi a ratione
tractum ẽ: rationalis eſt medicus. Si vt ei q ſe rationalẽ negat: cõfiteri neceſſe eſt: ab ex
perientia empiricus ẽ. Ita apud eum morbi cognitio extra artem: medicina intra vſum
eſt. Neq; adiectum quicq̃ empiricoꝝ profeſſioni: ſed demptum eſt: qm̃ illi multa cir-
cunſpiciunt: hi tantum facillima & non plus q̃ vulgaria. Nam & hi qui pecoribus ac iu
mentis medentur: cum ꝓpria cuiuſq; ex multis animalibus noſſe non poſſint: commu
nibus tantummodo inſiſtunt. Et exteræ gentes cum ſubtilem medicinæ rationem nõ
nouerint: coĩa tantum vidẽt. Et qui ample valetudinarios nutriunt: quia ſingulis ſum
ma cura conſulere non ſubſtinent: ad coĩa iſta confugiunt. Neq; hercules iſtud & anti
qui medici neſcierunt: ſed his contenti non fuerunt. Ergo ẽt vetuſtiſſimus auctor Hip
pocrates dixit mederi oportere & coĩa & propria intuentem. Ac ne iſti quidem ipſi in
tra ſuam profeſſionem conſiſtere vllo modo poſſũt. Si quidem & compreſſorum &
fluentium morboꝝ genera diuerſa ſunt: faciliuſq; id in his quæ fluunt: inſpici poteſt.
Aliud eſt.n. ſanguinẽ: aliud bilẽ: aliud cibũ mouere: aliud deiectiõibus: aliud tormini
bꝰ laborare: aliud ſudore digeri: aliud tabe conſumi. Atq; in partes quoq; humor erũ
pit vt in oculos aureſq;. Quo periculo nullum humanũ membrum vacat: Nihil aũt
horum ſic: vt aliud curatur: Ita protinus in his a communi fluentis morbi cõtempla-
tione ad propriam medicina deſcendit. Atq; in hac quoq; rurſus alia ꝓprietatis noticia
ſæpe neceſſaria eſt. quia nõ eadem oĩbus ẽt in ſimilibus caſibus opitulantur. Si quidẽ
certæ quædã res ſunt: quæ in pluribus ventrẽ aut aſtringunt aut reſoluunt: Inueniunt̃
tñ in qbus aliter atq; in cæteris idẽ eueniat. In his ergo cõmuniũ inſpectio contraria ẽ:
proprioꝝ tantũ ſalutaris. Et cauſę quoq; æſtimatio ſæpe morbum ſoluit. Ergo ẽt inge
nioſiſſimus ſęculi noſtri medicus: quẽ nuper vidimus. Caſſius febricitãti cuidã & ma
gna ſiti affecto: cũ poſt ebrietatem eũ premi cœpiſſe cognoſceret: aquã frigidã ingeſſit.
Qua ille epota: cũ vini vim miſcẽdo fregiſſet: ꝓtinus febrem ſomno & ſudore diſcuſ-
ſit. Quod auxilium medicus oportune ꝓuidit: nõ ex eo: qđ aut ſtrictũ corpus erat:
aut fluebat: ſed ex cã: quæ ante præceſſerat. Eſtq; ẽt ꝓprium aliquid & loci & tẽporis
iſtis quoq; auctoribus: qui cum diſputãt quemadmodũ ſanis hominibus agendũ ſit:
præcipiũt vt grauibꝰ aut locis aut tẽporibus magis vitet̃ frigus: æſtus: ſacietas: labor:
libido: magiſq; vt cõquieſcat hiſdem aut locis aut tẽporibus ſi quis grauitatem corpo
ris ſentit: ac neq; vomitu ſtomachũ: neq; purgatiõe aluum ſolicitet. Quæ vera quidẽ
ſunt: a cõmunibus tñ ad quædam ꝓpria deſcendũt. niſi perſuadere nobis volunt: ſanis
quidem conſiderandum eſſe. qđ cælum: qđ tempus anni ſit: ægris vero non eſſe. Qui
bus tanto magis oĩs obſeruatio neceſſaria eſt: quanto magis obnoxia offenſis infirmi
tas ẽ. Quin ẽt morboꝝ in hiſdẽ hominibus aliæ atq; aliæ. ꝓprietates ſunt: & qui ſecũ
dis aliqñ fruſtra curatus ẽ: cõtrarijs ſępe reſtituit̃. Plurimaq; ĩ blãdo cibo diſcrimina re
periunt̃. Ex qbus cõtẽtus vno ero. Nã famẽ facilius fert adoleſcẽs quã puer: facilius in

denſo cælo: quam in tenui: facilius in hyeme quam æſtate: facilius vno cibo: quã pran dio quoq; aſſuetus: facilius inexercitatus: quam exercitatus homo ſuſtinet. Sæpe autem in eo magis neceſſaria cibi feſtinatio eſt: qui minus inediam tolerat. Ob quæ com pétit eum qui propria non nouit cõmunia tantum intueri debere: eumq; qui noſſe ꝓpria poteſt: illa quidem nõ oportere negligere: ſed his quoq; inſiſtere. Ideoq; cum par ſcientia ſit vtiliorem tñ medicum eſſe amicum: q̃ extraneum. Igitur vt ad propoſitũ meum redeam: rationalem quidẽ puto medicinam eſſe debere: inſtrui vero ab euidẽtibus cauſis: obſcuris oĩbus non a cogitatione artificis: ſed ab ipſa arte reiectis. Incidere autem viuoꝝ corpora & crudele & ſuperuacuum eſt: mortuoꝝ corpora diſcentib9 neceſſarium. Nam poſitum & ordinem noſſe debent. Quæ cadauera melius quam viuus & vulneratus homo repreſentãt: Sed & cætera quæ modo in viuis cognoſci poſ ſunt: in ipſis curationibus vulneratorũ paulo tardius. ſed aliquando mitius vſus ipſe mõſtrauit. His propoſitis primum dicam quemadmodũ ſanos agere cõueniat: tum ad ea tranſibo: quæ ad morbos curationeſq; eoꝝ pertinebunt.

Caput primum quemadmodum ſanos agere conueniat.

ſAnus homo qui & bene valet & ſuę ſpontis eſt: nullis obligare ſe legibus debet: ac neq; medico: neq; alipta egere. Hunc oportet variũ habere vitæ gen9 modo ruri eſſe: modo in vrbe: ſæpiuſque in agro: nauigare: venari: quieſcere interdum: ſed frequẽtius ſe exercere. Siquidem ignauia corp9 hebetat: labor firmat illa maturam ſenectutẽ: hic longam adoleſcẽtiam reddit. Prodeſt etiam interdũ balneo: interdum aquis frigidis vti: modo vngi: modo id ipſum negligere. nullũ cibi genus fugere: quo populus vtatur interdum in conuiuio eſſe: interdũ ab eo ſe retrahere modo plus iuſto: modo non amplius aſſumere. bis die potius: quam ſemel cibum capere & ſemper quamplurimum: dũmodo hunc concoquat. Sed vt huius generis exercitatiões: cibiq; neceſſarij ſunt: ſic athletici: ſuperuacui: Nam & intermiſſus ꝓpter ciuiles aliquas neceſſitates ordo exercitationis: corpus affligit: & ea corpora quæ more coꝝ repleta ſunt: celerrime & ſeneſcunt & ægrotant. Concubitus vero neq; nimis cõcupiſcendus neq; nimis pertimeſcendus eſt. Rarus corpus excitat. frequẽs ſoluit. Cũ autem frequens non numero ſit: ſed natura: ratione ætatis & corporis ſcire licet eum non inutilem eſſe: quem corporis neq; languor: neq; dolor ſequitur. Idem interdiu peior eſt: noctu tutior. ita tamen ſi neq; illum cibus: neq; hunc cum vigilia labor ſtatim ſequitur. Hæc firmis ſeruanda ſunt: cauendumq; ne in ſecũda valetudine: aduerſæ prę ſidia conſumantur.

Quæ ſtomacho imbecillis ſeruanda ſint. Caput. ij.

eT imbecillis ſtomacho: quo in numero magna pars vrbanoꝝ omneſq; pene cupidi litterarũ ſunt: obſeruatio maior: neceſſaria ẽ. vt quod vel corporis vel loci: vel ſtudij ratio detrahit: cura reſtituat. Ex his igitur qui bene concoxit: mane tuto ſurget. qui paꝝ quieſcere debet. & ſi mane ſurgendi neceſſitas fuerit: redormire. Qui nõ concoxit: ex toto conquieſcere: ac neq; labori ſe: neq; exercitatiõi: neq; negocio credere. Qui crudũ ſine prçcordioꝝ dolore ructat: is ex interuallo aquam frigidam bibere: & ſe nihilo minus continere. Habitare vero ædificio lucido per flatũ æſtiuum hibernum ſolem habẽte. cauere meridianum ſolẽ: matutinum & veſpertinũ frigus: itemq; auras fluminum atq; ſtagnoꝝ: minimeq; nubilo cælo ſoli aperiẽti ſe cõmittere: ne modo frigus: mõ calor moueat. Quæ res maxime grauedines deſtillationeſq; cõcitat. Magis vero grauib9 locis iſta ſeruãda ſunt: in qbus ẽt peſtilentiã faciũt.

Scire autem licet integrum corpus eſſe: cum quottidie mane vrina alba: dein ruſſa ē. Illud concoquere: hoc concoxiſſe ſignificat. Vbi experrectus eſt aliquis: paulum intermittere: deinde niſi hyems eſt: fouere os multa aqua frigida debet: longis diebus meridiari potius ante cibum: ſin minus: poſt eum. per hyemem potiſſimum totis noctibus conquieſcere. Sin lucubrandum eſt: non poſt cibum id facere: ſed poſt concoctionem. Quē interdiu vel domeſtica: vel ciuilia officia tenuerūt: huic tēpus aliquod ſeruādum curationi corporis ſui eſt. Prima aūt eius curatio exercitatio eſt: quæ ſemp antecedere cibum debet: in eo qui minus laborauit & bene cōcoxit amplior: in eo qui fatigatus eſt & minus concoxit remiſſior. Cōmode vero exercent: clara lectio: arma: pila: curſus: ambulatio. Atqꝫ hæc non vtiqꝫ plana cōmodior ē. Si quidem melius aſcēſus quoqꝫ & deſcenſus cum quadam varietate corpus moueat: niſi tñ id per quam imbecillum eſt. Melior aūt eſt ſub diuo: quam in porticu. melior ſi caput patitur in ſole: quam in vmbra. melior in vmbra quā parietes aut viridaria efficiūt: quam quæ tecto ſubeſt melior recta: quam flexuoſa. Exercitatiōis aūt plærunqꝫ finis eſſe debet ſudor: aut certe laſſitudo: quæ citra fatigationem ſit. idqꝫ ipſum: modo minus modo magis faciendum ē. Ac ne his quidem athletarum exemplo: vel certa eē lex: vel imodicus eē labor debet. Exercitationem recte ſequitur: mō vnctio vel in ſole vel ad ignem: modo balneum: ſed conclaui quā maxime & alto & lucido & ſpacioſo. Ex his vero neutrum ſæpe fieri oportet: ſed ſæpius alterutrū pro corporis natura. Poſt hæc paulum cōquieſcere opus eſt. Vbi ad cibū ventum eſt: nūquam vtilis ē nimia ſacietas. Sæpe inutilis nimia abſtinētia. ſæpe ſi qua intemperantia ſubeſt durior ē in potiōe quam in eſca. Cibus a ſalſamētis: oleribus: ſimilibuſqꝫ rebus melius incipit. Tum caro aſſumenda eſt quæ aſſa optima aut elixa eſt. Condita omnia. duabus de cauſis inutilia ſunt. quoniā & plus propter dulcedinem aſſumitur: & quod mō par eſt: tñ ægrius concoquit̄. Secunda menſa bono ſtomacho nihil nocet: in imbecillo coaceſit: Si quis itaqꝫ hoc paꝝ videlicet palmulas pomaqꝫ & ſimilia melius primo cibo aſſumit. Poſt multas potiones quæ aliquātum ſitim exceſſerunt: nihil edendum eſt. poſt ſacietatem: nihil agendum. Vbi expletus eſt aliquis: facilius concoquit: ſi quicquid aſſumpſit potione aq̄ frigidæ includit: tum pauliſper inuigilat: deinde bene dormit. Si quis interdiu ſe implebit: poſt cibum neqꝫ frigori. neqꝫ æſtui: neqꝫ labori ſe debet committere. Neqꝫ enim tam facile hęc inani corpore quā repleto nocent. Si quibus de cauſis futura inedia eſt: labor omnis uitandus eſt.

¶ Obſeruationes quædam prout res nouæ accidūt & corporū genera & ſexus & ætates & tempora anni ſunt. Caput. iij.

a Tqꝫ hæc quidem pene perpetua ſunt. Quaſdā aūt obſeruationes deſiderāt & nouæ res & corpoꝝ genera & ſexus & ætates & tempora anni. Nā neqꝫ ex ſalubri loco in grauē. neqꝫ ex graui in ſalubrem trāſitus ſatis tutus eſt. Ex ſalubri in grauē prima hyeme: ex graui in eū qui ſalubris ē prima æſtate tranſire melius ē. Neqꝫ vero ex multa fame. nimia ſacietas: neqꝫ ex nimia ſacietate fames idonea ē. Periclitaturqꝫ & qui ſemel & qui bis die cibū incontinēter contra conſuetudinē aſſumit. Itē neqꝫ ex nimio labore ſubitum ociū neqꝫ ex nimio ocio ſubitus labor ſine graui noxa ē. Ergo cū quis mutare aliquid uolet: paulatim debebit aſſueſcere. Omnē etiam laborē facilius vel puer vel ſenex: quam inſuetus homo ſuſtinet. Atqꝫ ideo quoqꝫ minus ocioſa vita vtilis non eſt: quia poteſt incidere laboris neceſſitas. Si quando tñ inſuetus aliquis laborauit: aut multo plus quā ſolet, ēt ſi qui aſſueuit: huic ieiuno dormiendū ē:

multo magis ſi etiam os amarum eſt: vel oculi caligant: aut vēter perturbatur. Tum enim non dormiendum tantūmodo ieiuno eſt: ſed etiam in poſterꝝ diem permanendum: niſi cito id quies ſuſtulit. Quod ſi factū eſt. ſurgere oportet: & lēte paululū ambulare. At ſi ſomni neceſſitas nō fuit quia modice magis aliquis laborauit: tñ ingredi aliquid eodem mō debet. Cōia deinde omnibus ſunt poſt fatigationē cibum ſumpturis: vbi paulum ambulauerūt. ſi balneum non eſt: calido loco vel in ſole: vel ad ignem vngi atq; ſudare ſi ē ante oīa in tepidario reſidere: deinde vbi paulum conquieuerunt intrare & deſcendere in ſolium: tum multo oleo vngi leniterq; perfricari: iterum in ſolium deſcendere. Poſt hæc os aqua calida fouere: deinde frigida. Balneum his feruens idoneum non ē. Ergo ſi nimium alicui fatigato pene febris ē: huic abunde ē loco tepido demittere ſe inguinibus tenus in aquam calidam: cui paulum olei adiectum: deinde totum quidem corpus maxime tñ eas partes: quæ in aqua fuerunt leniter perfricare ex oleo: cui vinum & paulum cōtriti ſalis ſit adiectum. Poſt hæc omnibus fatigatis aptum ē cibum ſumere: eoq; humido vti: aqua vel certe diluta potione eſſe contentos maximeq; ea quæ moueat vrinam. Illud quoq; noſſe oportet: quod ex labore ſudanti frigida potio perniicioſiſſima ē. atq; etiam cū ſudor ſe remiſit itinere fatigatis inutilis. A balneo quoq; venientibus Aſclepiades inutilem eam iudicauit. Quod in his verꝝ ē: quibus aluus facile nec toto reſoluitur: quiq; facile inhorreſcunt: perpetuum in omnibus non ē: cum potius naturale ſit potione æſtuantem ſtomachum refrigerari: frigētem calefieri. Quod ita præcipio: vt tamen fatear ne ex hac quidē cauſa ſudanti adhuc frigidū bibendum eſſe. Solet ēt prodeſſe poſt variū cibū: frequenteſq; dilutas potōes: vomit⁹ & poſtero die longa quies: deinde modica exercitatio. Si aſſidua fatigatio vrget: inuicem modo aqua: modo vinum bibendum ē: raroq; balneo vtendum. Leuatq; laſſitudinem etiam laboris mutatio: eumq; : quem nouum genus eiuſdem laboris preſſit: id quod in cōſuetudine ē: reficit. Fatigato quotidianum cubile tutiſſimum ē: inſolitum contra laſſat. Quod enim contra cōſuetudinem ē: nocet: ſeu molle: ſeu durum ē. Propriequædam ad eum pertinent: qui ambulando fatigatur. Hunc reficit in ipſo quoq; itinere frequēs frictio. poſt iter: primum ſedile: deinde vnctio: tum calida aqua in balneo magis ſuperiores partes: q̄ inferiores foueat. Si quis vero exuſtus in ſole ē: huic in balneū protinus eūdum ē: perfundēdumq; oleo corpus & caput: & deīde in ſolium bene calidum deſcendendum ē: tum multa aqua per caput infundenda prius calida: deinde frigida. At ei qui perfrixit: opus eſt in balneo primum inuoluto ſedere donec inſudet: tum vngi: deinde lauari: cibum modicum: potiōes meracas aſſumere. Is vero qui nauigauit & nauſea preſſus ē: ſi multam bilem euomuit: vel abſtinere cibo debet: vel paulum aliquid aſſumere. Si pituitam acidam effudit vtiq; ſumere cibū ſed aſſueto leuiorem. ſi ſine vomitu nauſea fuit: vel abſtinere: vel poſt cibum vomere. Qui vero toto die: uel in uehiculo uel in ſpectaculis ſedet: huic nihil currēdū: ſed lente ambulādum ē. Lenta quoq; in balneo mora: dein cœna exigua ꝓdeſſe conſueuerūt. Si quis in balneo æſtuat: reficit hunc ore exceptū & in eo retentū acetū. Si id non ē: eodem mō frigida aqua aſſumpta. Ante oīa aūt norit quiſq; naturam ſui corporis. quoniā alij graciles alij obeſi ſūt: alij calidi: alij frigidiores: alij humidi: alij ſicci: alios aſtricta: alios reſoluta aluus exercet. Raro quiſquā nō aliquā partē corporis imbecillā habet. Tenuis uero hō īplere ſe debet: plen⁹ extenuare: calidus refrigerare frigidus calefacere: madēs ſiccare: ſiccus madefacere. itēq; aluū firmare is cui fuſa: ſoluere is: cui aſtricta ē. Succurrēdūq; ſp ꝑti maxīe laborāti ē. Implet āt corp⁹ modica exercitatio freq̄n

tior quies: unctio: & ſi poſt prandium ē balneum: contracta aluus: modicum frigus hyeme: ſomnus & plenus & nō nimis lōgus: molle cubile: animi ſecuritas: aſſumpta ꝑ cibos & potiōes maxime dulcia & pinguia: cibus & frequētior & quātus pleniſſimꝰ pōt concoqui. Extenuat corpus aqua calida ſiquis in eā deſcēdit: magiſq; ſi ſalſa ē: ī ieiunio balneū: inurens ſol: & oīs calor: cura: uigilia: ſōnus nimiū uel breuis: uel lōgus: lectus per æſtatem terra: hyeme duꝝ cubile: curſus: multa ambulatio: omniſq; uæhemēs exercitatio: uomitus: deiectio: acidæ res & auſteræ & ſemel die aſſumptæ epulæ & uini nō perfrigidi ieiuno potio in cōſuetudinem adducta. Cū uero inter extenuantia poſuerim uomitū & deiectionem: de his quoq; ꝓprie quedam dicēda ſunt. Eiectū eſſe ab Aſclepiade uomitū in eo uolumine: quod de tuēda ſanitate compoſuit: uideo. neq; reprehēdo: ſi offenſus eoꝝ ē conſuetudine: qui quottidie eijciendo uorādi facultatem moliunt̄. Paulo etiā longius proceſſit: idem purgatiōes quoq; eodem uolumine expulit. Et ſunt hæ pernicioſæ: ſi nimis ualentibus medicamētis fiunt. Sed hæc tamen ſubmouēda eſſe non ē perpetuum: quia corpoꝝ temporumq; ratio poteſt ea facere neceſſaria: dū & modo: & non niſi cum opus ē: adhibeantur. Ergo ille quoq; ipſe ſi quid iam corruptum eſſet: expelli debere confeſſus eſt. Ita non ex toto res condemnanda ē. Sed eſſe eius etiam plures cauſæ poſſunt. eſtq; in ea quædam paulo ſubtilior obſeruatio adhibenda. Vomitus utilior eſt hyeme: quam æſtate. Nam tum & pituitæ plus: & capitis grauitas maior ſubeſt. Inutilis ē gracilibus: & imbecillū ſtomachū habentibus. Vtilis ē plenis & bilioſis omnibus: ſi vel nimium ſe replerūt: vel parū cōcoxerunt. Nam ſiue plus ē: quam quod concoqui poſſit: periclitari ne corrumpatur: nō oportet. Si vero corruptum ē: nihil cōmodius eſt: quam id: qua via primū expelli poteſt: eijcere. Itaq; vbi amari ructus cum dolore & grauitate præcordiorum ſūt: ad hunc protinus cōfugiendum eſt. Item prodeſt ei: cui pectus æſtuat: & frequēs ſaliua: vel nauſea ē: aut cui ſonant aures: aut madent oculi: aut os amarum ē. Similiterq; ei: qui vel cælū: vel locum mutat: hiſq; quibus: ſi per plures dies nō vomuerūt. dolor pręcordia infeſtat. Neq; ignoro inter hæc præcipi quietē. quæ non ſemper contingere pōt agendi neceſſitatē habentibus: nec in omnibus idem facit. Itaq; iſtud luxuriæ cauſa fieri nō oportere confiteor. Interdum valetudinis cauſa recte fieri experimētis credo. Cōmoneo tamen ne quis: qui valere & ſeneſcere volet: hoc quottidianū habeat. Qui vomere poſt cibū volet: ſi ex facili facit: aquā tm̄ tepidā ante debet aſſumere. ſi difficiliꝰ: aquæ: vel ſalis: vel mellis paulū adijcere. At qui mane vomiturus eſt: ante bibere mulſum: vł iſopū: aut eſſe radiculā debet. deinde aquā tepidā ut ſupra ſcriptum ē: bibere. Cætera q̄ antiqui medici ꝓceperunt: ſtomachū oīa infeſtāt. Poſt vomitū: ſi ſtomachꝰ īfirmus ē: paulū cibi: ſed huius idonei: guſtandū: & aq̄ frigidæ cyathi tres bibēdi ſūt. Si āt vomitꝰ fauces exaſpauit: qui vomuit: ſi mane id fecit ābulare debet: tū ungi: deide cœnare. Si poſt cœnā: poſtero die lauari. & ī balneo ſudare. hinc ꝓximus cibꝰ: mediocris vtilior ē: iſq; eē debet cū pāe heſterno: vino auſtero meraco: & carne aſſa cibiſq; oibꝰ q̄ ſicciſſimis. Qui vomere bis ī mēſe vult: meliꝰ cōſulet: ſi biduo cōtinuarit: q̄ ſi poſt qntū decimū diē vomuerit: niſi hęc mora grauitatē pectori faciet. Deiectio autē medicamēto quoq; petēda ē: vbi vēter ſuppreſſus paꝝ reddit: ex eoq; inflāmatoēs: caligines: capitis dolores. aliaq; ſuꝑioris partis mala īcreſcūt: quid. n. inter hæc adiuuare poſſūt quies & inedia q̄ ꝑ illas maxime eueniūt: Qui eijcere volet: primū cibis viniſq; vtet̄ his: q̄ hoc præſtāt: Dehinc ſi paꝝ illa ꝓficiēt: aloen ſumat. Sed purgatiōes quoq; vt interdū neceſſarię ſūt: ſic vbi frequētes ſunt. ꝑiculū afferūt. Aſſueſcit. n. nō ali cor

pus: & ob hoc infirmũ erit: cum omnibus morbis obnoxia maxime infirmitas ſit. Calefacit aũt vnctior: aqua ſalſa: magiſq; ſi calida eſt. oĩa ſalſa: amara: carnoſa: ſi poſt cibum eſt balneũ: vinũ auſterũ. Refrigerat in ieiunio & balneũ & ſomnus niſi nimis longus eſt & oĩa acida: aqua q̃ frigidiſſima: oleũ ſi aquæ miſceatur. Humidũ aũt corpus efficit labor maior q̃ ex cõſuetudine: freq̃ues balneũ: cibus plenior: multa potio: poſt hac ambulatio & vigilia. Per ſe quoq; ambulatio multa & væhemẽs & matutina exercitatio & nõ protinus cibus adiectus: ea genera eſcæ quę veniũt ex locis frigidis & pluuijs & irriguis: Cõtra ſiccat modica exercitatio: fames: vnctio ſine aqua: calor: ſol modicus. frigida aqua cibus exercitatiõi ſtatim ſubiectus: & is ipſe ex ſiccis & æſtuoſis locis veniẽs. Aluum aſtringit labor: ſedile: creta figularis corpori illita: cibus ĩminut9: & is ipſe ſemel die aſſumptus ab eo qui bis ſolet: exigua potio neq; adhibita niſi cũ cibi quis quantũ aſſumpturus ẽ cepit: poſt cibũ quies. Cõtra ſoluit aucta ambulatio atq; eſca: poſt motus qui poſt cibũ ẽ: ſubĩde potiões cibo ĩmixtæ. Illud quoq; ſcire oportet: qͩ vẽtrẽ vomitus ſolutũ cõprimit: cõpreſſum ſoluit. Ideq; cõprimit is vomitus: q ſtatim poſt cibũ eſt: ſoluit is qui tarde ſupuenit. Quod ad ætates vero pertinet: ineдiã facillime ſuſtinent mediæ ætates: minus iuuenes: minime pueri & ſenectute confecti. Quo minus fert facile quiſq;: eo ſæpius debet cibũ aſſumere, maximeq; eo eget qui increſcit. Calida lauatio & pueris & ſenibus apta ẽ. Vinũ dilutius pueris: ſenibus meracius. neutri ætati q̃ inflatiões mouent. Iuuenũ minus quæ aſſumãt & quõ curentur: intereſt. Quibus iuuenibus fluxit aluus plerũq; ĩ ſenectute cõtrahit͛. quibus in adoleſcẽtia fuit aſtricta: ſępe in ſenectute ſoluit͛. Melior eſt aũt in iuuene fuſior: in ſene aſtrictior. Tẽpus quoq; anni cõſiderare oportet. Hyeme plus eſſe cõuenit: minus: ſed meracius bibere: multo pane vti: carne potius elixa: modice oleribus: ſemel die cibũ caper͛: niſi ſi nimis venter aſtrictus ẽ. Si prandet aliquis: vtilius ẽ exiguum aliquid & ipſũ ſiccum ſine carne: ſine potiõe ſumere. Eo tpe anni calidis oĩbus potius vtẽdum eſt: vel calorẽ mouẽtibus. Venus tũ non æque pernicioſa ẽ. At vere paulũ cibo demẽdum: adijciendũq; potiõi: ſed dilutius tñ bibẽdum eſt: magis carne vtẽdum. magis olerib9: trãſeũdum paulatim ad aſſa ab elixis: Venus eo tpe anni tutiſſima ẽ. Aeſtate vero & potione & cibo corpus ſæpius eget. Ideo prãdere quoq; cõmodum eſt. Eo tpe aptiſſima ſunt & caro & olus: potio quã dilutiſſima: vt & ſitim tollat: nec corpus incendat: frigida lauatio: caro aſſa: frigidi cibi: vel qui refrigerẽt Vt ſępius aũt cibo vtẽdum: ſic exiguo ẽ. Per autũnum propter cæli varietatem periculũ maximum ẽ. Itaq; neq; ſine veſte: neq; ſine calciamẽtis prodire oportet: præcipueq; diebus frigidioribus: neq; ſub diuo nocte dormire: aut certe bene operiri. Cibo vero iã paulo pleniore vti licet: min9: ſed meracius bibere Poma nocere quidã putant: quæ ĩmodice toto die plerunq; ſic aſſumũtur ne quid ex denſiore cibo remittatur. Ita nõ hæc ſed conſumatio omnium nocet. Ex quibus in nullo tñ minuſq̃ in his noxæ ẽ. Sed his uti non ſępius quam alio cibo conuenit. Deniq; aliquid denſiori cibo cum hic accedit: neceſſarium ẽ demi. Neq; ęſtate uero neq; autumno utilis uenus eſt. Tolerabilior tamen per autumnum: æſtate in totum ſi fieri poteſt abſtinendum.

¶De his: qui aliq̃ pte corpis laborãt: & primũ de his qb9 caput ĩfirmũ ẽ. Caput. iiij.

P Roximũ ẽ ut de his dicam: qui partes aliquas corporis imbecillas habent. Cui caput infirmum ẽ: is ſi bene cõcoxerit: leniter perfricar͛ id mane manib9 ſuis debet. nũquam id: ſi fieri poteſt: ueſte uelare: aut ad cutẽ tõderi: Vtileq; lunam vitare: maximeq; ante ipſum lunæ: ſoliſq; cõcurſum. ſed nuſquã poſt cibum p

gredi. Si cui capilli ſunt: eos quottidie pectere multũ ambulare. ſed ſi licet neq; ſub tecto neq; in ſole. Vbiq; autem vitare ſolis ardorem: maximeq; poſt cibum & vinũ potius vngi: q̃ lauari: nunq̃ ad flãmam vngi: interdũ ad prunam. Si in balneum venit: ſub veſte primum paulum in tepidario inſudare: ibi ungi: tum tranſire in calidarium. vbi ſudabit: in ſolium non deſcendere: ſed multa calida aqua per caput ſe totũ perfundere: tum trepida: dein frigida: diutiuſq; ea caput: quam cęteras partes perfundere: deinde id aliquandiu perfricare: nouiſſime detergere & vngere. Capiti nihil æque prodeſt atq; aqua frigida. Itaq; is cui hoc infirmũ eſt: per æſtatem id bene largo canali quottidie debet aliquãdiu ſubijcere. Semper aũt etiam ſi ſine balneo vnctus eſt: neq; totum corpus refrigerare ſuſtinet: caput tñ aqua frigida perfundere. Sed cum cęteras partes attingi nolit: demittere id ne ad ceruices aqua deſcendat: eamq; ne quid oculis: alijſue partibus noceat defluẽtem ſubinde manibus ad os regere. Huic modicus cibus neceſſarius eſt: quem facile cõcoquat. iſq; ſi ieiunio caput læditur: aſumẽdus etiam medio die eſt. Si nõ lęditur ſemel potius. Bibere huic aſſidue vinum dilutũ: leue: quam aquã magis expedit: vt cum caput grauius eſſe cœperit: ſit quo confugiat. eiq; ex toto neq; vinum neq; aqua ſemper vtilia ſunt. medicamẽtum vtrumq; eſt: cum inuicẽ aſſumitꝰ. Scribere: legere: voce cõtendere huic opus nõ eſt vtiq; poſt cœnã: poſtq̃ nec cogitatio quidem ei ſatis tuta eſt: maxime tñ vomitus alienus eſt.

¶De his qui lippitudine: grauedine deſtillatiõe: tonſilliſq; laborãt. Caput. v.

f Eq; vero his ſolis quos capitis imbecillitas torquet vſus aquæ frigidæ ꝓdeſt ſed his ẽt: quos aſſidue lippitudines: grauedines: deſtilatiões: tonſillięq; male habẽt: His autem non caput tñ quottidie perfundendũ eſt: ſed os quoq; multa frigida aqua fouendũ eſt. Præcipueq; oĩbus quibus hoc vtile auxiliũ eſt: eo vtẽdũ eſt vbi grauius cælũ auſtri reddiderũt. Cumq; oĩbus inutilis ſit poſt cibũ aut contẽtio: aut cogitatio animi: tũ his præcipue: q̃ vel capitis vel arteriæ dolores habere cõſuerũt vel quoſlibet alios oris affectus. Vitari ẽt grauedines: deſtillatiõeſq; poſſunt: ſi quã minime eũ: qui his oportunus eſt: aerẽ: uel loca aquaſq; mutet. ſi caput ĩ ſole ꝓtegit ne incendatꝰ: ne ue ſubitũ ex repẽtino nubilo frigus id moueat. Si poſt cõcoctionem ieiunus caput radit. Si poſt cibum neq; legit: neq; ſcribit.

¶Ad ſolutam aluum remedia. Caput. vj.

q Vem uero freq̃uẽter cita aluus exercet: huic opus ẽ pila ſimilibuſq; ſupiores ptes exercere: dũ ieiunus ẽ ambulare: uitare ſolis nimiũ ardorẽ: cõtinua balnea: ungi citra ſudorẽ: nõ uti cibis uarijs: minimeq; uirulentis aut leguminibus: oleribuſue his quæ celeriter deſcẽdũt: oĩa deniq; fugere q̃ tarde cõcoquũtꝰ. Venatio: duriq; piſces: & ex domeſticis aĩalibus aſſa caro maxime iuuãt. Nunquã uinũ ſalſũ bibere expedit: ne tenue quidẽ aut dulce: ſed auſteꝝ & plenius: neq; id ipſũ puetus. Si mulſo uti uolet: id ex decocto melle faciẽdũ ẽ. Si frigidę potiões uentrẽ eius nõ turbãt: his utẽdum potiſſimũ eſt. Si quid offenſæ ĩ cœna ſenſit: uomere debet: idq; poſtero quoq; die facere. tertio modici ponderis panẽ ex uino eſſe: adiecta uua. uel olea: uel ex defruto: ſimilibuſq; alijs. deinde ad cõſuetudinem redire. Sẽper aũt poſt cibum cõquieſcere: ac neq; intẽdere animum: neq; ambulatione quãuis leui dimoueri.

¶Remedia ad coli dolorem. Caput. vij.

e T ſi laxius inteſtinum dolere conſueuit: quod colum nominant: cũ id nihil niſi genus ĩflationis ſit: id agẽdum eſt: ut cõcoquat aliquis: ut lectione & alijs generibus exerceatꝰ: utatꝰ balneo calido: cibis quoq; & potõibus calidis: de

niq; omnimō frigus euitet. itē dulcia oīa: leguminaq; & quicquid inflare cōſueuit.

¶ Quæ agenda ſint ſtomacho laborantibus. Caput. viij.

ſ Iquis vero ſtomacho laborat: legere clare debet poſt lectionē ambulare: tū pila: vel armis: alioue quo genere: quo ſuperior pars mouet̃: exerceri. Non aquā: ſed vinum calidū bibere ieiun9: Tum cibum bis die aſſumere: ſic tñ vt facile concoquat: Vti vino tenui & auſtero: & poſt cibū frigidis potiōibus poti9. Stomachum aūt infirmū indicant: pallor: macies: præcordioꝝ dolor: nauſea & nolentium vomitus: in ieiuno dolor capitis. Quē quo nō ſunt: is firmi ſtomachi ē. Neq; credēdum vtiq; noſtris ē: qui cū in aduerſa valetudine vinū aut frigidā aquam concupierunt: delitiaꝝ patrocinium in accuſationem nō merētis ſtomachi habēt. At qui tarde cōcoquunt: & quoꝝ ideo præcordia inflant̃ quiue ꝓpter ardorem aliquē noctu ſitire cōſuerunt: antequam cōquieſcant: duos treſue cyathos per tenuem fiſtulā bibāt. Prodeſt ēt aduerſus tardam concoctionē clare legere: deinde ambulare tū vel vngi: vel lauari aſſidue: vinū frigidum bibere: & poſt cibū magnā potionē: ſed vt ſupra dixi per ſiphonē. deinde oēs potiones aqua frigida includere: Cui vero cibus aceſcit: is ante eum bibere aquam egelidam debet & vomere. At is cui ex hoc frequēs deiectio incidit: quotiens aluus ei cōſtiterit: frigida potione potiſſimum vtatur.

¶ Quid obſeruandum ſit dolore neruoꝝ laborantibus. Caput. ix.

ſ I cui vero dolere nerui ſolent: quod in podagra. chiragraue eſſe cōſueuit: huic quantum fieri poteſt: exercendum id eſt. quod affectum eſt: obijciendumq; labori & frigori: niſi cū dolor increuit. Sub diuo quies optima ē. Venus ſemper inimica eſt Concoctio: ſicuti in oībus corporis affectibus neceſſaria eſt. Cruditas. .n. id maxime lædit. & quotiēs offēſſum corpus eſt: viciosa pars maxime ſentit. Vt cōcoctio autē oībus vitijs occurrit: ſic rurſus alijs frigus: alijs calor. Quæ ſequi quiſq; ꝓ habitu corporis ſui debet. Frigus inimicū eſt ſeni: tenui: vulneri: ꝑcordijs: iteſtinis: veſicæ: auribus: coxis: ſcapulis: naturalibus: oſſibus: dētib9: neruis: vulue: cerebro. Idem ſummā cutē facit pallidā: aridam: durā: nigrā. Ex hoc horrores. tremoreſq; naſcunt̃. At ꝓdeſt iuuenibus & oībus plenis. erectiorq; mens eſt & melius cōcoquit̃ vbi frigus quidē eſt: ſed cauet̃. Aqua vero frigida infuſa præter quam capiti ēt ſtomacho ꝓdeſt. Item articulis doloribus: qui ſunt ſine vlceribus. itē rubicūdis nimis hominibus: ſi dolore vacant. Calor autē adiuuat oīa: quę frigus infeſtat. itē lippientes: ſi nec dolor: nec lacrimæ ſunt. Neruos quoq;: qui contrahunt̃ ꝑcipueq; ea vlcera: quæ ex frigore ſunt. Idē corporis colorem bonū facit: vrinam mouet. Si nimius ē: corpus effœminat: neruos emolit: ſtomachū ſoluit. Minime vero aut frigus: aut calor tuta ſunt: vbi ſubita inſuetis ſūt. Nā frig9 lateris dolores: aliaq; vitia: frigida aq̃ ſtrumas excitat. Calor cōcoctionē ꝓhibet: ſomnū aufert: ſudorē digerit obnoxiū morbis peſtilētib9 corp9 efficit.

¶ Obſeruatio in peſtilentia. Caput. x.

e St ēt obſeruatio neceſſaria: qua quis in peſtilētia vtatur adhuc integer: cum tñ ſecurus eſſe non poſſit: Tum igitur oportet peregrinari: nauigare. Vbi id nō licet: geſtari ambulare ſub diuo ante æſtum leniter: eodemq; mō vngi: & vt ſupra compræhenſum eſt: vitare fatigationem: cruditatem: frigus: calorem: libidinem: multoq; magis ſe continere ſi qua grauitas in corpore eſt. tum neq; mane ſurgēdum: neq; pedibus nudis ambulandum eſt: minimeq; poſt cibum aut balneum. neq; ieiuno neq; cœnato vomendum eſt. Neq; mouenda aluus. atq; etiam ſi per ſe mota eſt: comprimenda eſt. Abſtinēdum potius ſi plenius corpus eſt: Itemq; vitādum bal

neum : ſudor: meridianus ſomnus vtiq;: ſi cibus quoq; anteceſſit: qui tñ ſemel die tunc commodius aſſumit: inſuper & modicus: ne cruditatem moueat. Alternis diebus inuicem modo aqua: modo vinū bibendum eſt. Quibus ſeruatis ex reliqua victus conſuetudine quam minimum mutari debet. Cum vero hæc i oī peſtilentia facienda ſint: tum in ea maxime: quam auſtri excitarint: Atq; etiam peregrinantibus eadem neceſſaria ſunt: vbi graui tempore anni diſceſſerunt ex ſui ſedibus: vel vbi in graues regiões venerunt. Ac ſi cætera res aliqua prohibebit: vtiq; abſtinere debebit. Atq; ita ab vino ad aquam ab hac ad vinum eo qui ſupra poſitus eſt modo tranſitus ei eſſe.

CORNELII CELSI DE MEDECINA LIBER SECVNDVS.

i Nſtantis autem aduerſæ valetudinis ſigna complura ſunt. In quibus explicandis non dubitabo auctoritate antiquoꝝ virorum vti maximeq; Hippocratis: cum recentiores quoq; medici: quamuis quædam in curationibus mutarint: tñ hæc illum optime præſagiſſe fateātur. Sed antequam dico quibus præcedentibus morboꝝ timor ſubſit: non alienum videtur exponere. quę tempora anni: quę tempeſtatū genera: quæ ptes ætatis: qualia corpora maxime tuta: vel periculis oportuna ſint. quod genus aduerſæ valetudinis in quoq; timeri maxime poſſit. Nō quo nō omni tpe in omni tempeſtatum genere oīs ætatis: omnis habitus hominum per omnia genera morboꝝ & ægrotent & moriantur: ſed quod frequentius tñ quædam eueniant. Ideoq; vtile eſt ſcire vnumquenq; quid & quando maxime caueat.

¶ Quę anni tēpora: quę tempeſtatū genera: quæ partes ætatis qualia corpora vel tuta vel morbis oportuna ſunt: & qđ valetudinis gen9 in quoq; timeri poſſit. Caput. I.

i Gitur ſaluberrimum ver eſt: proxima deinde ab hoc hyems: periculoſior æſtas. Autumnus lōge periculoſiſſimus. Ex tempeſtatibus vero optimæ æquales ſunt: ſiue frigidæ: ſiue calidæ: peſſimę: quæ variāt maxime. Quo fit vt autūnus plurimos opprimat. Nam fere meridianis tpibus calor: nocturnis atq; matutinis: ſimulq; etiam veſpertinis frigus eſt. Corpus ergo & æſtate & ſubinde meridianis caloribus relaxatum: ſubito frigore excipitur. Sed vt eo tpe id maxime fit: ſic qñcunq; euenit noxium eſt. Vbi æqualitas autem eſt: tñ ſaluberrimi ſunt ſereni dies: meliores pluuij: quam tñ nebuloſi aut nubili: optimiq; hyeme: qui omni vento vacant: ęſtate quibus fauonij perflāt. Si genus aliud ventoꝝ eſt: ſalubriores ſeptentrionales q̄ ſubſolani vel auſtri ſunt. Sic tñ vt in hæc interdum regionum ſorte mutentur. Nam fere ventus vbiq; a mediterraneis regiōibus veniens: ſalubris: a mari grauis eſt. Neq; ſolum in bono tempeſtatum habitu certior valetudo ē: ſed priores morbi quoq;: ſi qui inciderunt: leuiores ſunt & prumptius finiuntur. Peſſimum ergo cęlū eſt: q̄ ægrum fecit: adeo vt in id quoq; genus: quod natura peius eſt in hoc ſtatu: ſalubris mutatio ſit. At ætas media tutiſſima eſt: quæ neq; iuuentæ calore: neq; ſenectutis frigore infeſtatur. Longis morbis ſenectus: acutis adoleſcentia magis patet. Corpus aūt habiliſſimū quadratum eſt: neq; gracile: neq; obeſum. Nam longa ſtatura vt in iuuenta decora eſt: ſic matura ſenectute cōficitur. Gracile corpus: infirmum: obeſum: hebes eſt. Vere tñ maxime quæcunq; humoris motu nouant in metu eſſe conſuerūt. Ergo tum lippitudines: puſtulæ: profuſio ſanguinis: abſceſſus corporis: quæ apoſtemata græci nominant: bilis atra: quam melancholiam appellant: inſania, morbus co

initialis: angina: grauedines: deſtillationes oriri ſolent: Hi quoq; morbi: qui in articu-
lis: neruiſque modo vrgent: modo quieſcunt: tum maxime & incohantur & repetunt.
At æſtas non quidē vacat pleriſq; ab his morbis: ſed adijcit febres: vel continuas: vel
ardētes: vel tertianas: vomitus alui: deiectiões: auricularꝝ dolores: vlcera oris: cācros
& in cæteris quidē partibus: ſed maxime obſcenis: & quicquid ſudore hominem reſol
uit. Vix quicquā ex his in autumnū non incidit: ſed oriuntur eo quoq; tempore febres
incertæ: lienis dolor: aqua inter cutē. tabes: quam græci ptiſin nominant: vrinæ diffi
cultas: quam ſtranguriam appellant: tenuioris inteſtini morbus: quē ileon nominãt.
Fit item lenitas inteſtinorum: quæ lienteria vocatur. coxæ dolores: morbi comitiales.
Idemq; tempus & diutinis malis fatigatos & ab æſtate tm̄ proxima preſſos interimit
& alijs nouis morbis conficit: & quoſdam longiſſimis implicat: maximeq; quartanis:
quæ per hyemem quoq; exerceant. Neq; aliud magis tempus peſtilentiæ patet: cuiuſ-
cunq; ea generis ē quanuis varijs rationibus nocet. Hyems āt capitis dolores: tuſſim
& quicquid in faucibus: in lateribus in viſceribus mali cōtrahitur: irritat. Ex tempeſta
tibus aquilo tuſſim mouet: fauces exaſperat: ventrem aſtringit: vrinā ſupprimit: hor
rores excitat: item dolores lateris & pectoris. Sanum tamen corpus ſpiſſat & mobi-
lius atq; expeditius reddit. Auſter aures hebetat ſenſus tardat: capitis dolores mouet
aluum ſoluit: totum corpus efficit hebes humidum: lãguidum. Cæteri venti quo vel
huic vel illi propriores ſunt: eo magis vicinos his illiſue affectus faciunt. Deniq; om
nis calor: & iecur & lienem inflammat: mentem hebetat: vt anima deficiat: vt ſanguis
prorumpat efficit. Frigus modo neruorum diſtentionem modo rigorem infert illud
σπασμοσ idest ſpaſmus: hoc τετανοσ .i. taſmus græce nomiatur: nigritiem in vlceri
bus: horrorem in febribus excitat. In ſiccitatibus acutæ febres: lippitudines: tormina:
vrinæ: difficultas: articulorꝝ dolores oriuntur. Per ibres longæ febres: alui deiectiones
angina: cancri: morbi comitiales: reſolutio neruorꝝ: q̄ paralyſin græci nominant. Ne
q; ſolū intereſt q̄les dies ſint: ſed ēt q̄les ante preceſſerint. Si hyems ſicca ſeptentriōales
ventos habuit ver autem auſtros & pluuias exhibet: fere ſubeunt lippitudines: tormi-
na: febres: maximeq; in mollioribus corporibus: ideoq; precipue in mulieribus. Si vero
auſtri: pluuiæq; hyemē occuparunt: ver autem frigidum & ſiccū eſt: grauidæ quidē fœ
minæ quibus tum adeſt ptus abortu periclitantur. Hæ vero quæ gignunt: imbecillos
vixq; vitales edunt. Cæteros lippitudo arida: & ſi ſeniores ſunt: grauedines atq; deſtil
lationes male habent. At ſi a prima hyeme auſtri ad vltimum ver continuarūt: laterū
dolores & inſania febricitantiū: quā phreneſin appellant: quā celerrime rapiunt. Vbi
primo calor a primo vere orſus æſtatem quoq; ſimilem exhibet neceſſe eſt multum ſu
dorem in febribus ſubſequi. At ſi ſicca æſtas aquilones habuit: autūno vero ibres: au-
ſtriq; ſunt: tota hyeme: quæ proxima eſt: tuſſis: deſtillatio: raucitas: in quibuſdam ēt
tabes oriuntur. Sin autem autumnus quoq; æq; ſiccus hiſdem aquilonibus perflatur:
oibus quidem mollioribus corporibus: inter quæ muliebria eſſe propoſui: ſecunda va
letudo contingit. Durioribus vero inſtare poſſunt & aridæ lippitudines: & febres par
tim acutæ: partim longæ: & hi morbi: qui ex atrabile naſcuntur. Quod ad ætates ve-
ro pertinet. pueri: proximeq; his: vere optime valent & æſtate prima tutiſſimi ſunt. Se
nes æſtate & autūni prima parte. Iuuenes hyeme. quiq; inter iuuentā ſenectuteq; ſunt.
inimicior ſenibus hyems: æſtas adoleſcentibus eſt. Tū ſi qua ibecillitas orit̃ proximū
eſt vt infantes: teneroſq; adhuc pueros ſerpentia vlcera oris: quæ aphthas græci nomi-
nãt: vomitus: nocturnæ vigiliæ: auriū humor: circa vmbilicū inflãmationes exerceãt.

Proprie ēt dētientiū gingiuarū exulcerati͞oes: diſtētiones neruoꝝ: febriculæ: alui deie-ctiones: maximeq; caninis dētibus orietibus male habēt. Quæ pericula pleniſſimi cu iuſq; ſūt: & cui maxīe vēter aſtrictus ē. At vbi ætas paulū ꝓceſſit: glādule & vertebraꝝ q̄ in ſpina ſūt: aliquæ īclinatiōes: ſtrumæ: verrucaꝝ quædā genera dolētia: (acrochordōas græci appellāt) & plura alia tubercula oriūt᷑. Incipiēte vero iā pube ex hiſdē multæ & lōge febres: ſāguinis ex narib9 curſus. Maxīeq; oīs puericia primū circa q̄dragesimū diē: deīde ſeptimo mēſe: tū ſeptimo āno: poſtea circa pubertatē piclitat᷑. Si qua ēt genera morboꝝ ī infātē inciderūt: ac neq; pubertate: neq; primis coitib9: neq; ī fœmīa primis mēſtruis finita ſūt: fere lōga ſūt. Sepius tn̄ morbi pueriles: q diutius māſerūt: termināt᷑. Adoleſcētia morbis acutis: itē comitialibus: tabiq; maxīe obiecta eſt: fereq; iuuenes ſūt. q ſāguinē expuūt. Poſt hāc ætatē lateꝝ & pulmōis dolores: lethargus: colera: īſania: ſāguinis p q̄dā ēt velut ora venaꝝ (hæmorroidas græci appellant) profuſio. In ſenectute ſpiritus & vrinæ difficultas: grauedo articuloꝝ & renū dolores neruoꝝ reſulſi͞oes. malus corporis habitus cacheſiā græci appellāt) nocturnæ vigiliæ: vitia lōgiora aurium: oculoꝝ: ēt narium: præcipueq; ſoluta aluus. q ſecut᷑ hāc tormīa: vel leuitas inteſtinoꝝ: cæteraq; fuſi| ventris mala. Præter hæc graciles: tabes: deiectiones: deſtillatiōes: itē viſcerū & laterū dolores fatigāt. Obeſi plerūq; acutis morbi & difficultate ſperandi ſtrāgulāt᷑. ſubitoq; ſæpe moriūt᷑. Quod ī corpore tēuiore vix euēit.

¶ De ſignis aduerſæ valetudinis futuræ. Caput ſecundū.

Nte aduerſā āt valetudinē: vt ſupra dixi: q̄dā notæ oriūt᷑: quarū oīum cōmūe ē. aliter ſe corpus habere atq; cōſueuit: neq; in peius tm̄: ſed ēt in melius: Ergo ſi plenior aliquis & ſpecioſior & coloratior factus eſt: ſuſpecta habere bōa ſua debet. Quæ quia neq; in eodē habitu ſubſiſtere: neq; vltra ꝓgredi poſſunt: fere retro quaſi ruina quadā reuoluunt᷑. Peius tn̄ ſignū eſt vbi aliq̄s cōtra cōſuetudīe emacruit & calorē decorēq; amiſit. qm̄ in his quæ ſuperant. eſt q᷑ morbus demat. in his quæ deſunt: nō ē quod ipſū morbū ferat. Præter hæc ꝓtinus timeri debet. ſi grauiora mēbra ſunt. ſi crebra vlcera oriunt᷑. ſi corpus ſupra cōſuetudinē incaluit. ſi grauior ſomnus pſſit. ſi tumultuoſa ſomnia fuerūt. ſi ſæpius expgiſcit᷑ aliq̄s q̄ aſſueuit. deīde iteꝝ ſoporatur ſi corpus dormiētis circa ptes aliq̄s cōtra cōſuetudinē inſudat: maximeq; circa pectus aut ceruices aut crura vel genua vel coxas. Item ſi marcet aīus. ſi loqui & moueri piget. ſi corpus torquet. ſi dolor præcordioꝝ eſt. aut totius pectoris: aut in plurimis uenis capitis. ſi ſaliuæ plenū eſt os. ſi oculi cū dolore uertunt᷑. ſi tēpora aſtricta ſunt. ſi mēbra inhorreſcūt. ſi ſpiritus grauior eſt. ſi circa frontē intentæ uenæ mouētur. ſi frequentes oſcitationes: ſi gēua quaſi fatigata ſunt: totumue corpus laſſitudinē ſētit. Ex quibus ſæpe plura nunquā non aliqua febrē antecedūt. In primis tn̄ illud conſiderandū eſt. Nūquid ſæpius hoꝝ aliq̄d eueniat: ac ideo neq; corporis ulla difficultas ſubſequat᷑. Sunt enim quædam proprietates hominū: ſine quaꝝ notitia non facile quicq̄ in futuꝝ præſagiri poteſt: Facile itaq; ſecurus eſt ī his aliquis: quæ ſæpe ſine periculo euaſit. Ille ſollicitari debet: cui hæc noua ſūt: aut q iſta nūq̄ ſine cuſtodia ſui tuta habuit.

¶ Quæ bona in ægrotantibus ſigna ſint. Caput tertium.

Bi uero febris aliquē occupat: ſcire licet nō piclitari ſi in latus aut dextrū: aut ſiniſtrū: ut ipſi uiſū ē cubat: cruribus paulū reductis. q fere ſani quoq; iacētis habitus ē: ſi facile cōuertit᷑: ſi noctu dormit. Si interdiu uigilat. ſi ex facili ſpirat. ſi nō cōflictat᷑. ſi circa umbiculū & pubē cutis plana ē. ſi pcordia eius ſine ullo ſēſu doloris æqualiter mollia ī utraq; pte ſūt. Quod ſi paulo tumidiora ſūt: ſed tn̄ digitis ce

dunt & nõ dolent: hæc valetudo: vt ſpaciũ aliquod habebit: ſic tuta erit. Corpus quoq; quod æqualiter molle & calidum eſt: quodq; æqualiter totũ ĩſudat: & cuius febricula eo ſudore finit̃: ſecuritatẽ pollicet̃: qñ iam ad ſanitatẽ venit corpus. Sternutamẽtũ ẽt inter bona ĩditia eſt. Et cupiditas cibi vel a primo ſeruata: vel ẽt poſt faſtidium orta. Neq; terrere debet ea febris: quæ eodẽ die finita eſt. ac ne ea quidẽ: quæ q̃uis longiore tẽpore euanuit: tñ ante alterã acceſſionẽ ex toto quieuit ſicut corpus integrũ: quod ilicrines græci vocant: fieret. Si quis ãt incidit vomitus: mixtus eſſe & bile & pituita debet: & in vrina ſubſidere albũ. leue. æquale: ſic vt ẽt ſi quæ quaſi nubeculæ innatarint: in vnũ deferant̃. At venter ei qui a periculo tutus eſt: reddit modo mollia figurat eodẽ fere tẽpore: quo ſecunda valetudine aſſueuit: modo cõuenientia his quæ aſſumunt̃ peior cita aluus eſt. ſed ne hæc quidẽ terrere protinus debet: ſi matutinis tẽporib9 coacta magis eſt: aut ſi ꝓcedẽte tẽpore paulatim cõtrahitur & ruffa ẽ: neq; fœditate odoris ſimilẽ aluũ ſãi hoĩs excedit. Ac lũbricos quoq; aliquos ſub fine morbi deſcẽdiſſe nihil nocet. Si iflãmatio ĩ ſup ioribus ptib9 dolorẽ: tumorẽq; fecit bonũ ſignũ ẽ Sonus vẽtris ĩde ad ĩferiores ptes euolutus: magiſq; ẽt ſi ſine difficultate cũ ſtercore exceſſit.

¶ Mala ſigna ægrotantium. Caput quartum.

Contra grauis morbi ꝑiculũ eſt: vbi ſupinus æger iacet porrectis mãibus & cruribus. Vbi reſidere vult in ipſo acuti morbi ĩpetu: præcipueq; pulmõibus laborãtibus. Vbi nocturna vigilia ꝑmit̃: ẽt ſi ĩterdiu ſomnus accedit. Ex quo tñ peior ẽ qui ĩter quartã horã & noctẽ: q̃ qui matutino tẽpore ad quartã. Peſſimũ tñ eſt ſi ſomnus: neq; noctu neq; ĩterdiu accedit. Id eni. fere ſine cõtinuo dolore eſſe nõ põt Aeque vero ſignũ malũ ẽ ẽt ſomno vltra debitũ vrgeri: peiuſq; quo magis ſe ſopor interdiu: noctuq; cõtinuat. Mali etiam morbi teſtimoniũ eſt vehemẽter & crebro ſpirare: a ſexto die cœpiſſe inhorreſcere: pus expuere: vix excreare: dolorẽ habere cõtinuum difficulter ferre morbũ: iactare brachia & crura: ſine volũtate lacrimare: habere hũorẽ glutinoſũ dentibus inhærentẽ: cutẽ circa vmbilicũ & pubẽ macrã. precordia inflãmata: dolẽtia. dura. tumidi. intẽtia: magiſq; ſi hæc: dextra parte: q̃ ſiniſtra ſũt ꝑiculoſiſſimũ tñ eſt: ſi venæ quoq; ibi vehementer agitãtur. Mali ẽt morbi ſignũ ẽ: nimis celeriter emacreſcere: caput & pedes manuſq; calidas habere ventre & lateribus frigentibus aut frigidas extremas partes acuto morbo urgente: aut poſt ſudorem inhorreſcere. aut poſt uomitũ ſingultũ eẽ. uel rubere oculos. aut poſt cupiditatẽ cibi: poſtue lõgas febres hũc faſtidire: aut multũ ſudare: maxiẽq; frigido ſudore. aut habere ſudores non ꝑ totũ corpus æquales: quiq; febrẽ non finiant: & eas febres: quæ quotidie tẽpore eodẽ reuertant̃: quæue ſẽper pares acceſſiões habeant: neq; tertio quoq; die leuẽtur quæue cõtinuent: uel ꝑ acceſſiones increſcant: ꝑ diſceſſiones tñ molliantur. nec unq̃ integrum corpus dimittant. Peſſimũ eſt ſi ne leuatur quidẽ febris: ſed æque concitata continuat. Periculoſũ eſt ẽt poſt arquatũ morbũ febrẽ oriri utiq; ſi præcordia dextra parte dura manſerunt ac dolentibus his leua. Nulla acuta febris leuiter terrere nos debet. Neq; unq̃ in acuta febre: ut a ſomno non eſt terribilis neruoꝝ diſtentio. Timere ẽt ex ſomno mali morbi eſt. Itemq; in prima febre protinus mentẽ eſſe turbatã: membrũue aliquod eſſe reſolutũ. Ex quo caſu quãuis uita reddit̃: tñ id fere membrũ debilitat̃. Vomitus ẽt periculoſus eſt ſinceræ pituitæ uel bilis: peiorq; ſi uiridis aut niger eſt. At mala urina ẽ in qua ſubſidũt ſubrubra aut liuida deterior ĩ quaſi fila q̃dam tenuia atq; alba. peſſima ex his ſi tanq̃ ex furfuribus factas nubeculas repræſentat. Diluta quoq; atq; alba uitioſa eſt: ſed in phreneticis maxime. Aluus ãt mala eſt ex toto

ſuppreſſa.Periculoſa ēt quæ inter febres fluens cōquieſcere hominē in cubili nō patit̄:
vtiq; ſi qd̄ deſcēdit ē perliquidū aut albidū:aut pallidū:aut ſpumās.Præter hæc peri-
culū oſtēdit id qd̄ excernit̄ ſi ē exiguū:glutinoſum:leue:album:idemq; ſubpallidū:
vel ſi eſt aut liuidū aut bilioſum aut cruentum aut peioris odoris:quam ex cōſuetudi-
ne.Malum eſt etiam:quod poſt longas febres ſincerum eſt.

¶De ſignis longæ valetudinis. Caput quartum

p Oſt hæc īdicia notū ē lōgū morbū fieri.Sic.n.neceſſe ē:niſi occidit.Neq; vitæ
alia ſpes ī malis magnis ē:q̄ vt ipetū morbi trahēdo aliqs effugiat: porrigat̄
q; ī id tēpus quod curatiōi locū pſtet.Protinus tñ ſigna quædā ſūt:ex quibus
colligere poſſumus morbū & ſi nō iteremerit:lōgius tñ tempus habiturū. Vbi frigi-
dus ſudor īter febres nō acutas circa caput tm̄ & ceruices orit̄.aut vbi febre nō qeſcent
corp9 īſudat.Aut vbi corpus mō frigidū:mō calidū ē:& color ali9 ex alio fit.Aut vbi
qd̄ īter febres aliqua pte abceſſit:ad ſanitatē nō puenit.Aut vbi æger ꝓ ſpacio parum
emareſcit:Itē ſi vrina mō liquida& pura ē:mō habet qdā ſubſidētia leuia:atq; alba ru
braue ſūt.quæ ī ea ſubſidūt aut ſi qſdā quaſi maculas repſentat aut ſi bullulas excitat.

¶De indicijs mortis. Caput quintum.

s Ed inter hæc quidē ꝓpoſitio metu ſpes tñ ſupereſt.Ad vltima vero iā vētū eē
teſtāt̄:nares acutæ:collapſa tēpora:oculi cōcaui:frigidæ lāguidæq; aures &
imis ptibus lēiter verſæ:cutis circa frontē dura & ītēta:color aut niger:aut p
pallidus.multoq; magis ſi ita hæc ſūt:vt neq; vigilia pceſſerit:neq; vētris reſolutio: ne
q; inedia.Ex quib9 cauſis interdū hæc ſpecies orit̄:ſed vno die finit̄.Itaq; diutius du-
rās mortis index eſt.Si vero ī morbo vetere iā triduo talis ē:in ꝓpinquo mors ē:ma-
giſq; ſi pter hæc oculi quoq; lumē refugiūt & illacrimāt:quæq; ī his alba eē debēt: ru-
beſcūt atq; ī hiſdē venulæ pallēt:pituitaq; ī his inatans nouiſſime āgulis inhæreſcit: al
terq; ex his minor ē:hiq; aut vehemēter ſubſederūt aut facti tumidiores ſūt:perq; ſom
nū palpebræ nō cōmittūt̄:ſed inter has ex albo oculoꝝ aliquid apparet:neq; id fluēs
aluus expreſſit:eædēq; palpebræ pallēt:& idē pallor labra & nares decolorat. Eadēq;
labra & nares oculiq; & palpebræ & ſupcilia:aliquaue ex his puertūt̄:iſq; pp imbecil-
litatē iā nō audit:aut nō videt eadē:mors denūtiat̄.Vbi ægri ſupini cubāt:hiſq; gēua
cōtracta ſūt.Vbi deorſū ad pedes ſubide delabit̄.Vbi brachia & crura nudat & inæ-
quabiliter diſpergit:neq; his calor ſubeſt.Vbi hiat.vbi aſſidue dormit.vbi is qui men
tis ſuæ nō eſt:neq; id facere ſanus ſolet:dētib9 ſtridet.Vbi vlcus quod aut ante:aut in
ipſo morbo natū eſt:aridū & aut pallidū aut liuidū factū eſt.Illa quoq; mortis indi-
cia ſūt:vngues digitiq; pallidi:frigidus ſpiritus:aut ſi manibus quis in febre & acuto
morbo vel inſania:pulmoni ſue dolore vel capitis:in veſte floccos legit:fimbriaſue di
ducit:uel in adiūcto pariete ſi qua minuta eminent:carpit.Dolores ēt circa coxas & ī
feriores ptes orti ſi ad viſcera trāſierūt ſubitoq; deſierunt:mortē ſubeſſe teſtāt̄:magiſ
q; ſi alia quoq; ſigna acceſſerūt.Neq; is ſeruari poteſt:q ſine vllo timore febricitās ſubi
to ſtrāgulatur:aut deuorare ſaliuā ſuā nō pōt.Cuiue in eodē febris corporiſq; habitu
ceruix cōuertit̄.ſic vt deuorare æque nihil poſſit Aut cui ſimul & cōtinua febris & vlti
ma corpis īfirmitas eſt.Aut cui febre nō qeſcēte extereor pars friget:ītereor ſic calet:vt
ēt ſitim faciat.Aut qui febre æque nō quieſcēt:ſimul & delirio & ſpirandi difficultate
vexat̄.Aut qui epoto veratro exceptus diſtētiōe neruoꝝ ē.Aut q ebrius obmutuit.Is
eni febre adiecta neruoꝝ diſtētiōe cōſumit̄:niſi aut febris acceſſit aut eo tpe quo ebrie
tas ſolui debet:loqui cepit.Mulier quoq; grauida acuto morbo facile cōſumit̄: & is

cui ſomnus dolorē auget: & cui ꝓtinus in recenti morbo bilis atra vel infra vel ſupra ſe oſtēdit: cuiue alterutrū mō ſe prompſit: cū iā lōgo morbo corpus eius eēt extēuatū & affectū. ſputū ēt bilioſū & purulētū. ſiue ſeperatim iſta ſiue mixta ꝓueniunt iterit9 piculū oſtēdūt. Ac ſi circa ſeptimū diē tale eſſe cœpit: ꝓximū eſt vt is circa quartūdecimū diē decedat: niſi alia ſigna meliora: peioraue acceſſerint. Quæ quo leuiora grauioraue ſubſecuta ſūt: eo vel ſeriorē mortē: vel maturiorē denūciant. Sudor quoq; frigidus in acuta febre peſtiferus ē. atq; in oī morbo vomitus: qui varius & multorū colorū ē: pcipueq; ſi malus ī hoc odor eſt. Ac ſanguinē quoq; in febre vomuiſſe peſtiferū ē. Vrina vero rubra & tēuis in magna cruditate eē cōſueuit: & ſepe anteq̄ ſpacio matureſcat hoīem rapit. Itaq; ſi talis diuti9 pmanet: piculū mortis oſtēdit. Peſſima tñ ē præcipueq; mortifera: nigra. craſſa. mali odoris. Atq; in viris qdē & mulieribus talis deterrima ē. In pueris vero q̄ tenuis & diluta ē. Aluus quoq; varia peſtifera eſt q̄ ſtrigmētū: ſanguinē: bilē viridē: aliquid mō diuerſis tēporibus: mō ſimul: & in mixtura quadam diſcreta tñ repſentat. Sed hæc quidē pōt paulo diutius trahere. In præcipiti vero iā eē denunciat quæ liqda: eademq; vel nigra vel palida vel pinguis ē: vtiq; ſi magna fœditas odoris acceſſit. Illud interrogari me poſſe ab aliquo ſcio. Si certa futuræ mortis īdicia ſūt: quomō interdū deſerti a medicis cōualeſcāt: quoſdāq; ꝓdiderit in ipſis funeribus reuixiſſe. Quin ēt vir magni nominis Democritus ne finitæ quidē vitæ ſatis certas notas eſſe ꝓpoſuit. qbus medici crediſſent adeo illud nō reliquit vt certa aliqua ſigna futuræ mortis eſſent. Aduerſus quos ne dicā illud qdē qđ in vicino ſæpe quædā notæ poſitæ nō bonos ſed īperitos medicos decipiūt quod Aſclepiades funeri obuius ītellexit eū viuere qui efferebat͛: ne ꝓtinus crimē artis eſſet ſi qđ ꝓfeſſoris ſit: illa tamē moderatius ſubijciā. Coniecturalē artē eē medicinā: rōnēq; cōiecturæ talē eē: ut cum ſæpius aliquādo reſpōderit: īterdū tñ fallat nos. Si quid itaq; uix ī milleſimo corpore aliqñ decipit: id notā nō habet: cū par inumerabiles hoīes reſpōdeat. Idq; nō in his tñ: quæ peſtifera ſūt: dico: ſed in his quoq;: q̄ ſalutaria. Si quidē ēt ſpes interdū fruſtratur & morit͛ aliquis: de quo medic9 ſecurus primo fuit. Quæq; medēdi cauſa reperta ſūt nō nunq̄ ī peius aliquid cōuertūt. Neq; id euitare humana ībecillitas ī tanta uarietate corporū pōt. Sed ē tñ medicinæ fides: q̄ multo ſæpius p q̄ multo plures ægros ꝓdeſt. Neq; tñ ignorare oportet ī acutis morbis fallaces magis notas eē & ſalutis & mortis.

¶ De notis quas aliquis in ſingulis morboꝝ generibus habere poſſit. Caput ſextum.

Ed cū ꝓpoſuerim ſigna q̄ in oī aduerſa ualetudine cōia eſſe cōſueuerūt: ea quoq; trāſibo: ut qs aliquis ī ſingulis morboꝝ generibus habere poſſit notas īdicē qdā āt ſūt q̄ ante febres: qdā quæ iter eas qđ aut intus ſit: aut uēturū ſit oſtendūt. Ante febres: ſi caput graue eſt: aut ex ſomno oculi caligāt: aut frequētia ſternutamēta ſūt: circa caput aliquis pituitæ īpetus timeri pōt. Si ſanguis aut calor abūdat: ꝓximū eſt ut aliqua pte ꝓfluuiū ſāguinis fiat. Si ſine cauſa quis emacreſcit: ne in malū habitū corpus eius recidat: metus ē. Si pcordia dolēt: aut iflāmatio grauis ē: aut non toto die cōcocta fert͛ urina: cruditatē eē māifeſtū ē. Quibus diu color ſine morbo regio malus eſt. hi uel capitis doloribus cōflictāt͛: uel terrā edūt Qui diu habēt faciem pallidā & tumidā: aut capite aut uiſceribus: aut aluo laborāt. Si ī cōtinua febre puero uēter nihil reddit: mutat͛q; ei color: nec ſomnus accedit: ploratq; is aſſidue: metuēda neruoꝝ diſtētio ē. Frequēs āt deſtillatio in corpore tenui: longoq; tabē timēdā eſſe teſtat͛. Vbi plurib9 diebus nō deſcēdit aluus: docet aut ſubitā deiectionē: aut febriculā inſtare. Vbi pedes turgēt: lōgæ deiectiōes ſunt. Vbi dolor in imo uentre & coxis eſt: aqua inter cutem iſtat. Sed hoc morbi gēus ab ilibus oriri ſolet. Idē ꝓpoſitū piculū ē

his:quibus voluntas deſidēdi eſt:venter nihil reddit:niſi & ægre & durū:tumor in pe
dibus eſt ideq; mō dextra:mō ſiniſtra pte ventris inuicē oritur atq; finitur.ſed a iecino
re id malū ꝓficiſci videt̄.Eiuſdē morbi nota eſt:Vbi circa vmbilicū inteſtina torquen
tur(Strophon græci nominant)coxeq; dolores manent:eaq; neq; tēpore neq; reme-
dijs ſoluuntur.Dolor āt articuloꝝ ꝓut in pedibus manibus aut alia qualibet parte
ſic ē:vt eo loco nerui cōtrahātur:aut ſi id mēbꝝ ex leui cauſa fatigatū æque frigido ca
lidoq; oſtēditur:podagrā chiragramue:vel eius articuli inde id ſentit̄ morbū futurū
eē denūtiat.Quibus ī pueritia ſāguis ex naribus fluxit:dein fluere deſijt:hi vel capitis
doloribus cōflictent̄ neceſſe ē:vel ī articulis aliquas exulceratiōes graues habeāt:vel
aliquo morbo ēt debilitentur.Quibus fœminis menſtrua nō ꝓueniūt:neceſſe ē capi
tis acerbiſſimi dolores ſint:vel q̄libet alia pars morbo īfeſtetur.Eadēq; his picula ſūt
quib9 articuloꝝ vitia dolores tumoreſq; ſine podagra ſimilibuſq; morbis oriūt̄ & de
ſinūt:Vtiq; ſi ſæpe tēpora hiſdē dolēt:noctuq; corpora īſudāt:ſi frōs prurit lipptudi
nis metus ē.Si mulier a ptu vehemētes dolores habet:neq; pter ea ſigna mala ſūt:cir
ca vigeſimū diē aut ſāguis p nares erūpet:aut in inferioribus ptibus aliquid abſcedet.
Quicūq; ēt dolorē īgentē circa tēpora & frōtē habebit:is alterutra rōne eū finiet ma-
giſq; ſi iuuenis erit:p ſāguinis ꝓfuſionē:ſi ſēior:p ſuppurationē.Febris āt quæ ſubito
ſine rōne ſine bōis ſignis finita ē:fere reuertit̄.Cui fauces ſāguine & interdiu & noctu
replēt̄ ſic vt neq; capitis dolores:neq; præcordioꝝ:neq; tuſſis:neq; vomit9:neq; febri
cula pceſſerit:huius aut ī narib9 aut in faucib9 vlcus repiet̄.Si mulieri ex īguine febri
cula orta ē:neq; cauſa apparet:vlcus in vulua eſt:Vrina autē craſſa ex qua qd deſidet
albū eſt:ſignificat circa articulos:aut circa viſcera dolorē metumq; morbi eſſe.Eadē
viridis aut viſceꝝ dolorē tumorēq; cū aliquo piculo ſubeſſe:aut certe corpus ītegrū n̄
eſſe teſtat̄.At ſi ſanguis aut pus in vrina eſt:vel viſica vel renes exulcerati ſunt. Si hæc
craſſa carūculas quaſdā exiguas quaſi capillos habet:aut ſi bullat & male olet & iter-
dū quaſi harenā interdū q̄ſi ſanguinē trahit:dolent āt coxæ:quæq; inter has ſuper quę
pubē ſūt:& accedūt frequētes ructus:īterdū vomitus bilioſus:extremæq; ptes frigeſ
cūt:vrinæ crebra cupiditas ſed magna difficultas ē:& qd īde excretū ē aquę ſimile vel
ruffū vel palidū eſt:paulū tn̄ in eo leuamēti ē:aluus vero cū multo ſpiritu reddit̄:vti
q; ī renibus vitiū ē.Aut ſi paulatī deſtillat:vel ſi ſāguis p hāc edit̄:& in eo quædā cruē
ta cōcreta ſūt:idq; ipſū cū difficultate reddit̄:& circa pubē īferiores ptes dolēt:ī eadē
veſica vitiū ē.Calculoſi vero his inditijs cognoſcūt̄.Difficulter vrina reddit̄:paulatī-
q; īterdū ēt ſine volūtate deſtillat.Eadē harenoſa ē:nōnūq̄ aut ſanguis:aut cruentum
aut purulētū aliquid cū ea excernit̄.Eāq; quidā prōptius recti:quidā reſupinati. ma-
ximeq; hi qui grādes calculos habēt:quidā ēt īclinati reddūt:coleq; extēdēdo:dolorē
leuāt.Grauitatis quoq; cuiuſdā in ea pte ſēſus eſt:atq; ea curſu omniq; motu augētur.
Quidā ēt cū torquēt̄ pedes īter ſe ſubinde mutatis vicibus īplicāt:Fœminæ vero oras
naturaliū ſuoꝝ māibus admotis ſcabere crebro cogunt̄:Nōnūq̄ ſi digitum admoue
rūt vbi ueſicæ ceruicē is urget calculū ſētiūt.Atq ſpumātē ſanguinē excreant:his ī pul
mone uitiū ē:Mulieri grauidæ ſine mō fuſa aluus elidere ptum pōt.Eidē ſi lac ex mā
mis ꝓfluit:ībecillū eſt qd intus gerit:Duræ māmæ ſanū illud eē teſtāt̄.Frequens ſin
gultus & pter cōſuetudinē cōtinuus:iecur inflāmatū eē ſignificat.Si tumores ſup ul-
cera ſubito eē deſierunt.idq; a tergo incidit.uel diſtentio neruoꝝ uel rigor timeri pōt.
At ſi a priore pte id euenit:uel lateris acutus dolor:uel īſania expectāda ē. Interdū ēt
huiuſmodi caſū:quæ tutiſſima inter hæc ē:ꝓfuſio alui ſequit̄.Si ora uenaꝝ ſanguinē
ſolita fūdere ſubito ſupreſſa ſūt:aut aqua inter cutē:aut tabes ſequit̄.Eadē tabes ſubit

ſi in lateris dolore orta ſuppuratio: intra quadraginta dies purgari nõ potuit. At ſi lõga triſtitia cũ lõgo timore & vigilia eſt: atræ bilis morbus ſubeſt. Quibus ſæpe ex naribus fluit ſanguis: his aut lienis tumet: aut capitis dolores ſunt: quos ſequitur vt quędam ante oculos tanq̃ imagines obuerſent̃. At quibus magni lienes ſunt: his gingiuæ male ſunt: & os olet: aut ſãguis aliqua pte prorumpit. Quoꝝ ſi nihil euẽit: neceſſe ẽ ĩ cruribus mala vlcera: & ex his nigre cicatrices fiant. Quib9 cauſa doloris neq; ſenſus eius ẽ his mẽs labat. Si in vẽtrẽ ſanguis cõfluxit ibi ĩ pus vertit̃. Si a coxis & ab ĩferioribus ptibus dolor ĩ pectus trãſit: neq; vllũ ſignũ malũ acceſſit ſuppuratiões eo loco piculũ eſt. Quibus ſine febre aliqua ex pte dolor aut prurigo cũ rubore aut calore: ẽ ibi aliquid ſuppurat. Vrina quoq; q̃ in hoĩe ſano parũ liquida ẽ: circa aures futurã aliquã ſuppurationẽ eẽ denũciat. Hæc vero cũ ſine febre quoq; vel latẽtium vel futuraꝝ rerũ notas habeãt: multo certiora ſũt vbi febris acceſſit: atq; ẽt alioꝝ morboꝝ tũ ſigna naſcũtur. Ergo ꝓtinus inſania timẽda ẽ: vbi expeditior alicuius: q̃ ſani fuit ſermo eſt: ſubitaq; loquacitas orta ẽ: & hæc ipſa ſolito audacior: aut vbi raro quis & vehementer ſpirat: venaſq; concitatas habet precordijs duris & tumẽtibus. Oculoꝝ quoq; frequens motus: & ĩ capitis dolore offuſæ oculis tenebræ: vel nullo dolore ſubſtãte ſomn9 ereptus: cõtinuataq; nocte & die vigilia: vel ꝓſtratũ cõtra cõſuetudinẽ corpus ĩ vẽtrẽ ſic vt ipſius alui dolor id nõ cœperit. Itẽ robuſto adhuc corpe ĩſolitus dẽtiũ ſtridor: inſaniæ ſigna ſũt. Si qd ẽt abſceſſit anteq̃ ſuppuraret manẽte adhuc corpore inſolita febre ſubſedit: piculũ affert primũ furoris: deinde interitus: Auris quoq; dolor acutus cum febre continua vehemẽtiq; ſæpe mentẽ turbat: & ex eo caſu iuniores: interdũ intra ſeptimũ diem moriunt̃ ſeniores tardius. qm̃ neq; æque magnas febres experiunt̃: neq; æque inſaniũt. ita ſuſtinẽt dũ his affectus intus verſatur. Suffuſe quoq; ſanguine mulieris mãme: furorẽ vẽturũ eſſe teſtant̃. Quibus ãt longæ febres ſũt: his aut abſceſſus aliqui: aut articuloꝝ dolores erũt. Quoꝝ faucib9 in febre elidit̃ ſpiritus: ĩſtat his neruorũ diſtẽtio. Si angĩa ſubito finita ẽ: ĩ pulmonẽ id malũ trãſit: idq; ſępe ĩtra ſeptimũ diem occidit. Quod niſi ĩcidat: ſequit̃: vt aliqua pte ſuppuret. Deinde poſt alui longã reſolutionẽ: tormina. Poſt hæc inteſtinoꝝ leuitas orit̃. Poſt nimias diſtillationes: tabes. poſt lateris dolores: vitia pulmonũ. poſt hæc: inſania. Poſt magnos feruores corporis: neruoꝝ rigor aut diſtentio. Vbi caput vulneratũ eſt: deliriũ. Vbi vigilia torſit: neruoꝝ diſtentio. Vbi vehementer venæ ſup vlcera mouent̃: ſanguinis ꝓfluuiũ erit. Suppuratio vero pluribus morbis excitat̃. Nã ſi lõgæ febres ſine dolore: ſine manifeſta cã remanẽt: ĩ aliquã ptẽ id malũ incũbit: in iunioribus tñ. nã ĩ ſeniorib9 ex eiuſmodi morbo q̃rtana fere naſcit̃. Eadẽ ſuppuratio fit: ſi pcordia dura dolẽtia ante vigeſimũ diẽ hoĩem nõ ſuſtulerũt: neq; ſãguis ex narib9 fluxit maxĩeq; ĩ adoleſcẽtibus vtiq; ſi ĩter principia aut oculoꝝ caligo: aut capitis dolores fuerũt. ſed cũ ĩferioribus ptib9 aliquid abſceſſit. Aut ſi præcordia tumorẽ mollẽ habẽt neq; habere intra ſexaginta dies deſinunt: hæretq; oẽ id tẽpus febris. Sed tũ in ſuperioribus ptibus fit abſceſſus: ac ſi inter ipſa vlcera non fuit: circa aures erumpit. Cũq; omnis longus tumor ad ſuppurationẽ fere ſpectet: magis eo tendit is: qui in præcordijs: q̃ is: qui infra eſt. Si laſſitudinis ẽt ſenſus in febre eſt: vel in maxillis: vel in articulis aliquid abſcedit. Interdum quoq; vrina tenuis & cruda ſic diu fert̃: vt alia ſalutaria ſigna ſint. Ex quo eo caſu plerunq; infra trãſuerſũ ſeptũ: quod diaphragma græci uocãt: fit abſceſſus. Dolor ãt pulmonis ſi neq; p ſputa: neq; p cucurbitulas: neq; p ſanguinis detractionẽ: neq; p uictus rõnẽ finit9 eſt uomicas aliquas ĩterdũ excitat aut circa uigeſimũ diẽ: aut circa q̃drage

ſimum nõnũquã etiam circa ſexageſimũ.numerabimus autẽ ab eo die:quo primum febricitauit aliquis:aut inhorruit:aut grauitatẽ eius partis ſenſit.Sed hæ vomicæ modo a pulmõe:modo a cõtraria parte naſcunť.Quod ſuppurat ab ea parte qnã afficit dolorẽ inflãmationẽque cõcitat ipſum calidus ẽ:& ſi ĩ partẽ ſanam aliquis decubuit: onerare eam ex pondere aliquo videtur.Oĩs etiã ſuppuratio quæ nondũ oculis patet ſic deprehendi poteſt.Si febris nõ dimittit:eaq; interdiu leuior ẽ:noctu increſcit:multus ſudor oritur:cupiditas tuſſiendi eſt & pene nihil ĩ tuſſi excreať:oculi caui ſũt: malæ rubent venæ ſub lingua inalbeſcunt:in manibus fiunt adunci vngues:digiti: maxĩeq; ſũmi:pallẽt in pedibus tumores ſunt:ſpiritus difficilius trahiť:cibi faſtidiũ ẽ puſtulæ toto corpore oriũť.Quod ſi ꝓtin9 initio dolor & tuſſis fuit & ſpiritus difficultas: vomica vel ante vel circa vigeſimũ diẽ erumpet.Si ſerius iſta cœperint: neceſſe ẽ quidẽ increſcant.ſed quo minus cito affecerint:eo tardius ſoluentur.Solent etiam in graui morbo pedes cum digitis vnguibuſq; nigreſcere.Quod ſi non eſt mors conſecuta & reliquum corpus inualuit:pedes tamen decidunt.

¶Quæ notæ in quoq; morbi genere vel ſpem vel pericula oſtẽdãt. Caput ſeptimũ.

Equitur vt ĩ quoq; morbi genere ꝓprias notas explicẽ:quæ vel ſpẽ vel p̃iculũ ſ oſtẽdãt:Ex veſica dolẽte ſi purulẽta vrina proceſſit:ĩque ea leue & albũ ſubſedit:metũ detrahit.In pulmonis morbo ſi ſputo ipſe leuatur dolor quãuis id purulẽtũ eſt:tñ æger facile ſpirat:facile excreat:morbũ ipſũ nõ difficulter fert: poteſt ei ſecunda valetudo cõtingere.Neq; inter initia terreri cõuenit:ſi ꝓtinus ſputũ mixtũ eſt ruffo quodã & ſãguine:dũmodo ſtatim edať:Laterũ dolores ſuppuratiõe facta: deinde intra quadrageſimũ diẽ purgata finiũť.Si ĩ iocinere vomica ẽ & ex ea ferť pus purũ & album:ſalus ei facilis.Id enim malũ in tunica ẽ.Ex ſuppurationibus vero hæ tollerabiles ſũt:quæ in exteriorẽ partem ferũtur & acuũtur.Et ex his quæ intus procedũt:hæ leuiores:quæ cõtra ſe cutẽ non afficiũt eamq; & ſine dolore eſſe & eiuſdem coloris:cuius reliquæ ptes ſũt:ſinunt eſſe.pus quoq; quacũq; pte erũpit:ſi ẽ leue albũ & vnius coloris:ſine ullo metu ẽ:& quo effuſo febris ꝓtinus cõquieuit: deſierũtq; urgere cibi faſtidiũ & potionis deſideriũ:ſi quãdo ẽt ſuppuratio deſcendit ĩ crura: ſputumq; eiuſdem factum pro ruffo purulentũ eſt:periculi minus eſt.At ĩ tabe eius qui ſalu9 futurus eſt:ſputũ eſſe debet albũ æquale totũ:eiuſdẽq; coloris ſine pituita: eiq; etiam ſimile eſſe oportet ſi quid in nares a capite deſtillat.Longe optimũ eſt febrem omnino non eſſe:ſecũdũ eſt:tantulũ eſſe:ut neq; cibũ impediat:neq; crebram ſitim faciat. Aluus ĩ hac ualetudine ea tuta eſt:quæ quotidie coacta:eaq; cõueniẽtia his q̃ aſſumũtur reddit.Corp9 id qđ minime tẽue maxĩeq; lati pectoris atq; ſetoſi ẽ.cuiuſq; cartilago exigua & carnoſa ẽ.Sup tabẽ ſi mulieri quoq; ſuppſſa menſtrua fuerũt & circa pectus atq; ſcapulas dolor mãſit:ſubitoq; ſãguis erupit:leuari morb9 ſolet.Nã & tuſſis minuiť & ſitis atq; febriculæ deſinũt.Sed ijſdẽ fere niſi redit ſãguis:uomica erũpit: q̃ quo cruẽtior eo melior ẽ.Aqua ãt ĩter cutẽ minime terribilis eſt:q̃ nullo antecedente morbo cœpit.deinde q̃ longo morbo ſupuenit.Vtiq; ſi firma uiſcera ſũt:ſi ſpiritus facilis.ſi nullus dolor.ſi ſine calore corpus eſt æq̃literq; in extremis ptibus macrum ẽ:ſi uenter mollis.ſi nulla tuſſis:nulla ſitis:ſi lingua ne pſomnũ qdẽ inareſcit.ſi cibi cupiditas ẽ.ſi uẽter medicamẽtis moueť.ſi per ſe excernit mollia & figurata.ſi extenuať.ſi uriā & uini mutatiõe & epotis aliqbus medicamẽtis mutať.Si corp9 ſine laſſitudine ẽ & morbũ facile ſuſtinet.ſiqdẽ ĩ quo oĩa hęc ſũt:is ex toto tutus ẽ ĩ quo plura ex his ſũt:is in bona ſpe eſt.Articulorum uero uitia ut podagræ chiragræq; ſi iuuenes tenta

runt. neq; callũ induxerũt: ſolui poſſunt: maximeq; torminibus leniuntur & ex quocũ q; modo venter fluit. Itẽ morbus comitialis ante pubertatẽ ortus nõ ægre finitur: & in quo ab vna pte corporis venientis acceſſiõis ſenſus incipit. optimũ eſt a manibus pedibusue initiũ fieri: deinde a lateribus: peſſimũ iter hæc a capite. Atq; in his quoq; ea maxime ꝓſunt: quæ p deiectiões excernũť: Ipſa ãt deiectio ſine vlla noxa eſt: q̃ ſine febre eſt: ſi celeriter deſinit: ſi cõtracto vẽtre nullus motus eius ſentiť: ſi extremã aluũ ſpiritus ſequiť. Acria tormina quidẽ piculoſa nõ ſunt: ſi ſanguis & ſtrigmẽta deſcẽdũt: dũ febris cæteræq; acceſſiões huius morbi abſint. adeo vt ẽt grauida mulier nõ ſolũ reſeruari poſſit: ſed ẽt partũ reſeruare. Prodeſtq; ĩ hoc morbo ſi iã ætate aliqs ꝓceſſit. Contra inteſtinoꝝ leuitas facilius a teneris ætatibus depellitur: vtiq; ſi ferri vrina & ali cibo corpus ĩcipit. Eadẽ ætas ꝓdeſt & ĩ coxæ dolore & humeroꝝ & in oĩ reſolutiõe neruorũ. Ex quibus coxa ſi ſine torpore ẽ: ſi leuiter friget: q̃uis magnos dolores habet: tñ & facile & mature ſanať: reſolutũq; mẽbrũ ſi nihilominus aliter fieri ſanũ põt. oris reſolutio ẽt aluo cita finiť. Oĩſq; deiectio lippienti ꝓdeſt. At varix ortus: vel p ora venarũ ſubita ꝓfuſio ſanguinis: vel tormina: inſaniã tollũt. Humeroꝝ dolores: qui ad ſcapulas uel manus tẽdunt: uomitu atræ bilis ſoluunť. Et q̃ſquis dolor deorſũ tẽdit: ſanabilior eſt. Singultus ſternutamẽto finiť: Longas deiectiões ſupprimit uomitus. mulier ſanguinẽ uomẽs ꝓfuſis mẽſtruis liberať. Quæ mẽſtruis nõ purgať: ſi ſanguinẽ ex naribus fudit: oĩ piculo uacat. Quæ locis laborat: aut difficulter ptũ edit: ſternutamẽto leuať æſtiua quartana fere breuis ẽ cui calor & tremor ẽ: ſaluti deliriũ ẽ. Lienoſis bona tormina ſunt. Deniq; ipſa febris: qđ maxĩe mirũ uideri põt: ſæpe præſidio eſt. Nã & præcordioꝝ dolores ſi ſine iflãmatiõe ſũt: finit & ĩ iocineris dolore ſuccurrit. & neruorũ diſtẽtionẽ rigoreq;: ſi poſtea cœpit: ex toto tollit. & ex difficultate urinæ morbum tenuioris ĩ teſtini ortũ: ſi urinã p calorẽ mouet: leuat. At dolores capitis q̃bus oculoꝝ caligo & rubor cũ quadã frõtis purigine accedũt: ſãguinis ꝓfuſionẽ uel fortuita uel ẽt petita ſũ mouenť. Si capitis ac frõtis dolores ex uẽto uel frigore aut æſtu ſũt: grauedine & ſternutamẽtis finiunť. Febrẽ ãt ardẽtẽ: quã græci cauſodẽ uocãt: ſubitus horror exoluit. Si ĩ febre aures obtuſæ ſũt: ſi ſãguis e naribus fluxit: aut uẽter reſolutus eſt: illud malũ deſinit ex toto. Nihil plus aduerſus ſurditatẽ quã bilioſa aluus põt. Quib9 ĩ fiſtula uriæ uti minuti abſceſſus: quos thymata græci uocãt: eſſe cœperũt: ijs ubi pus ea pte ꝓfluxit: ſanitas reddiť. Ex q̃bus cũ pleraq; p ſe ꝓueniãt: ſcire licet interea quoq; quæ ars adhibet: naturã plurimũ poſſe. Cõtra ſi caput febre cõtinẽti dolet: neq; q̃cquã reddit: malũ atq; mortiferũ ẽ: maxĩeq; id piculũ ẽ pueris a ſeptĩo anno ad quartũdecimũ. In pulmõis morbo ſi ſputũ primis diebus nõ fuit: deinde a ſeptĩo die cœpit & ultra ſeptimũ mãſit piculoſũ ẽ. Quãtoq; magis mixtos neq; iter ſe diductos colores habet tãto deterius. Et tñ nihil peius ẽ q̃ ſincerũ id edi: ſiue ruffũ ẽ: ſiue cruẽtũ: ſiue albũ: ſiue glutĩoſũ: ſiue pallidũ: ſiue ſpumãs nigrũ tñ peſſimũ ẽ. In eodẽ morbo periculoſa ſunt tuſſis: deſtillatio: ẽt quod alias ſalutare habetur ſternutamentũ. Periculoſiſſimũ q; eſt ſi hæc ſecuta ſubita deiectio eſt. Fere uero q̃ ĩ pulmõis: eadẽ ĩ lateris doloribus & mitiora ſigna & aſperiora eſſe cõſuerũt. Ex iocinore ſi pus cruẽtũ exit: mortiferũ ẽ. At ex ſuppurationibus hæ peſſime ſunt: quæ intus tendunt ſic ut exteriorem quoq; cutẽ decolorent. Ex his deinde: quæ in exteriorem partem ꝓrumpit: quæ maxĩe: quæq; planiſſime ſunt. Quod ſi ne rupta quidẽ uomica uel putre extrinſecus emiſſo febris quieuit: aut q̃uis q̃euerit: tñ repetit. item ſi ſitis eſt: ſi cibi faſtidiũ: ſi uẽter liquidus: ſi pus ẽ liuidũ & pallidũ: ſi nihil æger excreat: niſi pituitã ſpumãtẽ: piculũ certũ ẽ. Atq; ex his q̃dẽ ſuppuratiõib9 q̃s pulmonũ morbi cõcitarũt: fere ſenes moriũť ex cæteris iũiores.

At in tabe ſputum mixtum purulentum: febris aſſidua: quæ & cibi tempora eripit &
ſiti affligit in corpore tenui periculū ſubeſſe teſtat᷑. Si quis ēt in eo morbo diutius tra-
xit: vbi capilli fluūt: vbi vrina quædā araneis ſimilia ſubſidentia oſtēdit. atq; ī his odor
fœdus eſt: maxīeq; vbi poſt hæc orta deiectio ē: ꝓtinus morit᷑. Vtiq; ſi tēpus autūni
eſt: quo fere qui cætera ꝑte anni traxerūt: reſoluūtur. Itē pus expuiſſe ī hoc morbo: de
inde ex toto ſpuere deſiſſe: mortiferū eſt. Solēt ēt in adoleſcētibus ex eo morbo vomi
cæ: fiſtulæq; oriri: quæ nō facile ſaneſcūt: niſi ſi multa ſigna bōæ valetudinis ſubſecuta
ſunt. Ex reliquis vero minime facile ſanant᷑ virgines: aut hæ mulieres: q̄bus ſup tabem
mēſtrua ſuppreſſa ſunt. Cui vero ſano ſubitus dolor capitis ortus eſt: dein ſomnus op
preſſit ſic vt ſtertat: neq; expergiſcat᷑: intra ſemptimū diē pereūdum eſt: magis ſi eum
aluus cita nō anteceſſerit. Si palpebræ dormiētis nō coeūt. ſi album oculoꝝ apparet.
Quos tn̄ ita mors ſequit᷑: ſi id malū nō eſt febre diſcuſſum. At aqua iter cutē ſi ex acu
to morbo cœpit: ad ſanitatē raro ꝑducit᷑. vtiq; ſi cōtraria his quæ ſupra poſita ſunt ſub
ſequūtur. æque in ea quoq; tuſſis ſpē tollit. Itē ſi ſanguis ſurſum deorſumq; erupit: &
aqua mediū corpus ipleuit. Quibuſdā ēt ī hoc morbo tumores oriūt᷑: deinde deſinūt
deinde rurſus aſſurgūt. Hi quidē tutiores ſunt: quā qui ſupra cōprehēſi ſunt: ſi attēdū
tur. Sed fere fiducia ſecundæ valetudinis opprimunt᷑: Illud iure aliq̄s mirabitur: quō
quædā ſimul & affligunt noſtra corpora & ꝑte aliquā tueant᷑. Nā ſiue aqua inter cutē
quē ipleuit: ſiue in magno abſceſſu multum puris coijt: ſimul id omne effudiſſe æque
mortiferū eſt: ac ſi quis ſani corporis vulnere factus exāguis eſt. Articuli vero q̄ ſic do
lēt vt ſup eos ex callo quædā tubercula innata ſunt: nūq̄ liberant᷑. quæq; eoꝝ vitia vel ī
ſenectute cœperūt: vel in ſenectutē ab adoleſcētia ꝑuenerūt: vt aliq̄n leniri poſſunt: ſic
nūquā ex toto finiunt᷑. Morbus quoque comitialis poſt annū quintū & vigeſimū or-
tus ægre curat᷑: multoq; ægrius his q̄ poſt q̄drageſimū annū cœpit: adeo vt in ea æta
te aliq̄d ī natura ſpei vix q̄cquā in medicina ſit. In eodē morbo ſi ſimul totū corpus af
ficit᷑: neq; ante in ꝑtibus aliq̄s veniētis mali ſenſus eſt: ſed homo ex īprouiſo concidit.
cuiuſcūq; is ætatis eſt vix ſaneſcit. Si vero aut mēs læſa eſt: aut neruoꝝ facta reſolutio:
medicinæ locus nō eſt. Deiectionibus quoque ſi febris acceſſit: ſi inflāmatio iocineris:
aut præcordioꝝ: aut vētris: ſi immodica ſitis: ſi lōgius tēpus: ſi aluus varia: ſi cū dolo
re eſt: ēt mortis periculū ſubeſt: maxīeq; ſi inter hæc tormina vetera eſſe cœperūt: Iſq;
morbus maxīe pueros abſumit vſq; ad annū decimū. Cæteræ ætates facilius ſuſtinēt.
Mulier quoque grauida eiuſmodi caſu rapi pōt: atq; ēt ſi ipſa conualuit: partum tn̄ ꝑ
dit. Quin ēt tormina ab atra bile orſa mortifera ſunt. aut ſi ſub his extenuato iam cor
pore ſubito nigra aluus profluxit: aut inteſtinoꝝ leuitas: Periculoſior eſt: ſi frequens
deiectio eſt. Si venter oībus horis & cum ſomno & ſine hoc ꝓfluit. Si ſimiliter noctu
& interdiu. Si quod excernitur aut crudum eſt: aut nigrum: & præter id etiam leue &
mali odoris ſit: ſi ſitis vrget. ſi poſt potionē vrina non redditur. quod euenit quia tunc
liquor omnis non in veſicam: ſed ī inteſtina deſcendit. ſi os exulcerat᷑. ſi rubet facies &
quaſi maculis quibuſdam colorum omnium diſtinguitur. ſi venter eſt quaſi fermen-
tatus: pinguis atq; rugoſus: ſi & cibi cupiditas non eſt. Inter quæ cum euidēs mors ſit
multo euidentior eſt: ſi iam longum quoque id vitium eſt: maxime etiam ſi in corpo-
re ſenili eſt. ſi vero in tenuiore inteſtino morbus eſt: uomitus: ſingultus: neruorum
diſtentio: delirium mala ſunt. At in morbo arquato durum fieri iecur pernitioſiſſi-
mum eſt. Quos lienis male habet ſi tormina prehenderunt: deinde inuerſa ſunt:
uel in aquam inter cutem: uel in inteſtinorum leuitatem: uix ulla medicina pericu-

lo ſubtrahit. Morbus inteſtini tenuuioris: niſi reſolutus eſt: intra ſeptimum diem occidit. Mulier ex partu ſi cum febre vehementibus ẽt & aſſiduis capitis doloribus premit̃: in periculo mortis ẽ. ſi dolor atq̃ inflammatio ẽ in his partibus: quibus viſcera continent̃: frequenter ſpirare ſignum malum ẽ. Si ſine cauſa longus dolor capitis eſt: & in ceruices ac ſcapulas tranſit: rurſuſq̃ in caput reuertit̃: aut a capite ad ceruices ſcapulaſq̃ peruenit: pernitioſus ẽ: niſi vomicam aliquam excitauit ſic: vt pus extuſſiret̃. aut niſi ſanguis ex aliqua parte ꝓrupit: aut niſi in capite multa prurigo: totoue corpore puſtulæ ortæ ſunt. Atq̃ magnum malum ẽ vbi torpor atq̃ ꝓrurigo peruagantur mõ per totum caput mõ in parte: aut ſenſus alicuius ibi quaſi frigoris eſt: eaq̃ ad ſummã quoq̃ linguam perueniunt. Et cũ in hiſdem abſceſſibus auxilium ſit: eo difficilior ſanitas eſt: quo minus ſæpe ſub his malis illi ſubſequunt̃. In coxæ vero doloribus ſi vehemẽs torpor ẽ: frigeſcitq̃ crus & coxa: aluus niſi coacta non reddit: idq̃ quod excernit̃ mucoſum ẽ: iamq̃ ætas eius hominis quadrageſimum annũ exceſſit: is morbus erit longiſſimus: minimeq̃ annuus: neq̃ finiri poterit: niſi aut vere autumno. Difficilis æque curatio ẽ in eadem ætate vbi humeroꝝ dolor: vel ad manus peruenit: vel ad ſcapulas tẽdit: torporemq̃ & dolorem creat: neq̃ bilis vomitu leuat̃. Quæcunq̃ vero parte corporis membrũ aliquod reſolutum ẽ: ſi neq̃ mouet̃ & emacreſcit: in priſtinũ habitum non reuertit̃: eoq̃ minus quo vetuſtius id vitium ẽ: & quo magis in corpore ſenili eſt. Oĩq̃ reſolutiõi neruoꝝ ad medicinã nõ idonea tpa ſunt: hyems & autũnus. aliq̃d ſeparatim poſt vere & æſtate. Iſq̃ morbus mediocris vix ſanat̃. vehemẽs ſanari nõ põt. Oĩs etiam dolor minus medicinæ patet: qui ſurſum ꝓcedit. Mulieri grauidę: ſi ſubito mãmæ emacruerũt: abortus periculum ẽ. Quæ neq̃ peperit: neq̃ grauida eſt ſi lac habet a menſtruis defecta eſt. Quartana æſtiua breuis: autemnalis fere longa eſt maximeq̃ quæ cœpit hyeme appropinquante. ſi ſanguis ꝓfluxit. deinde ſecuta eſt demẽtia cum diſtentione neruoꝝ: piculũ mortis eſt. Itemq̃ ſi medicamentis purgatũ & adhuc inanem neruorũ diſtentio oppreſſit: aut ſi in magno dolore extremæ ptes frigent. Neq̃ is ad vitã redit: qui ex ſuſpendio ſpumãte ore detractus eſt. Aluus nigra ſanguini atro ſimilis repentina ſiue cũ febre ſiue etiam ſine hac eſt: pernicioſa eſt.

¶De morborum curationibus. Caput octauum.

c Ognitis inditijs: quæ nos vel ſpe cõſulentur: vel metu terreant: ad curationes morboꝝ tranſeundũ eſt. Ex his quædã cõmunes ſunt: quædam proprie. communes: quæ pluribus morbis opitulant̃. Propriæ: quæ ſingulis. Ante de cõmunibus dicam. Ex quibus tñ quædam nõ ægros ſolũ: ſed ſanos quoq̃ ſuſtinent. quædam in aduerſa tñ valetudine adhibentur. Omne uero auxilium corporis: aut demit aliquam materiam: aut adijcit: aut euocat: aut reprimit: aut refrigerat aut calefacit: ſimulq̃ aut durat aut mollit. Quædam non vno modo tantum: ſed etiam duobus iter ſe non contrarijs adiuuant. Demitur materia: ſanguinis detractione: cucurbitula: deiectione: uomitu: frictione: geſtatione: omniq̃ exercitatione: corporis abſtinentia: ſudore. De quibus protinus dicam.

¶De ſanguinis detractione per venas. Caput. viiij.

ſ Anguinem inciſa uena mitti nouum non eſt. Sed nullum pene morbum eſſe in quo non mittatur: nouum eſt. Item mitti iunioribus & fœminis uterũ non gerentibus: uetus eſt. In pueris uero idem experiri & in ſenioribus & in grauidis quoq̃ mulieribus: uetus non eſt. ſi quidem antiqui primam ultimamq̃ ætatem ſuſtinere nõ poſſe hoc auxilij genus iudicabãt: perſuaſerantq̃ ſibi mulierem grauidam:

quæ ita curata eſſet: abortum eſſe facturam. Poſtea vero vſus oſtendit nihil ex his eſſe
perpetuum aliaſqꝫ potiones obſeruationes adhibendas eſſe: ad quas dirigi curantis cō
ſilium debeat. Intereſt. n. non quæ ætas ſit: neqꝫ quid in corpore intus geratᷣ: ſed quæ
vires ſint. Ergo ſi iuuenis inbecillus eſt: aut ſi mulier: quæ grauida non eſt: parum va-
let male ſanguis emittitur. Emoritur. n. uis ſi quæ ſupererat hoc modo erepta eſt. At
firmus puer & robuſtus ſenex & grauida mulier valens: tuto curantᷣ. Maxime tamen
ī his medicus imperitus falli pōt: quia fere minus roboris illis ætatibus ſubeſt. Mulie
riqꝫ prægnāti poſt curationē quoqꝫ viribus opus eſt nō tm̃ ad ſe ſed ēt ad partum ſuſti-
nendum. Nō quicq̃ āt intentionē animi aut prudentiā exigit: protinus faciendū eſt: cū
præcipua in hoc ars ſit: quæ nō annos numeret: neqꝫ conceptionē ſolā videat: ſed vires
æſtimet: & ex eo colligat: poſſit nec ne ſupereſſe quod vel puerū: vel ſenē: vel in vna mu
liere qdᷣ duo corpora ſimul ſuſtineat. Intereſt. n. inter valens corpus & obeſum: īter te
nue & infirmū. Tenuioribus magis ſanguis: plenioribus magis caro abūdat. Facilius
itaqꝫ illi detractionē eiuſmodi ſuſtinent: celeriuſqꝫ ea ſi nimiū eſt pinguis: affligitᷣ. Ideo
qꝫ vis corporis melius ex venis quā ex ipſa ſpecie æſtimatᷣ. Neqꝫ. n. ſolū hæc conſiderā
da ſunt ſed ēt morbi genus quod ſit. Vtrū ſuperās: an deficiens materia læſerit. Corru
ptū corpus ſit an integrū. Nā ſi materia vel deeſt: vel integra eſt: iſtud alienū eſt. At ſi
vel copia ſui male habet: vel corrupta eſt: nullo modo melius ſuccurritur. Ergo vehe-
mens febris vbi rubet corpus: plenæqꝫ venæ tumēt: ſanguinis detractionē requirit. Itē
viſcerū: morbi: neruorumqꝫ reſolutio & rigor & diſtētio: quicquid deniqꝫ fauces diffi-
cultate ſpiritus ſtrāgulat. quicquid ſubito ſupprimit vocē. quiſqꝫ intolerabilis dolor
eſt: & quacūqꝫ de cauſa ruptū aliquid intus atqꝫ colliſum eſt. Itē malus corporis habi-
tus: omneſqꝫ acuti morbi: qui modo vt ſupra dixi nō infirmitate ſed onere nocēt. Fieri
tñ pōt: vt morbus quidem id deſideret: corpus autem uix pati poſſe uideatᷣ. Sed ſi nul
lū tñ apparet aliud auxiliū: periturusqꝫ ſit qui laborat niſi temeraria quoqꝫ uia fuerit
adiutus: in hoc ſtatu: boni medici eſt oſtēdere: quā nulla ſpes ſine ſanguinis detractio
ne ſit: fateriqꝫ quātus in hac ipſa re metus ſit. Et tū demū ſi exigetur: ſanguinē mittere.
De quo dubitari ī eiuſmodi re nō oportet: Satius ē. n. anceps auxiliū experiri. quā nul
lū. Idqꝫ maxīe fieri debet ubi nerui reſoluti ſunt. Vbi ſubito aliqꝫ obmutuit. Vbi angi
na ſtrangulatᷣ. Vbi prioris febris acceſſio pene cōfecit: parēqꝫ ſubſequi uerisimile eſt: ne
qꝫ eandē uidentᷣ ſuſtinere ægri uires poſſe. Cū ſit āt minime crudo ſanguis mittēdus tñ
ne id quidē perpetuū ē. Neqꝫ. n. ſemp cōcoctionē res expectat. Ergo ſi ex ſuperiore par
te aliqꝫ decidit. ſi cōtuſus ē. ſi ex aliquo ſubito caſu ſanguinē uomit: q̄uis paulo ante ſū
pſit cibū: tñ ꝓtinus ei demenda materia eſt: ne ſi ſubſederit: corpus affligit. Idēqꝫ ēt in
alijs caſibus repētinis qui ſtrāgulabūt: dictū erit. At ſi morbi ratio patietᷣ: tū demum
nulla cruditatis ſuſpectiōe remanēte id fiet. Ideoqꝫ ei rei uidetᷣ aptiſſimus aduerſæ ua-
letudinis dies ſecūdus aut tertius. Sed ut aliqñ ēt primo die ſanguinē mittere neceſſe ē
ſic nūq̄ utile poſt diē quartū eſt: cū iā ſpacio ipſo materia & exhauſta eſt & corpus cor
rūpit: ut detractio ībecillū id facere poſſit: nō poſſit integrū. Quod ſi uehemēs febris
urget: ī ipſo īpetu eius ſanguinē mittere: hoīem iugulare eſt. Expectāda ergo remiſſio
eſt. ſi nō decreſcit: ſed creſcere deſijt: neqꝫ ſperatᷣ remiſſio: tūc quoqꝫ quāuis peior: ſola
tñ occaſſio nō omittēda eſt. Fere ēt iſta medicina ubi neceſſaria eſt: in biduū diuidenda
eſt: Satius eſt. n. imprimis leuare ægrū: deinde perpurgare: quā ſimul omni ui effuſa
fortaſſe præcipitare. Quod ſi in cura quoqꝫ aquæ: quæ īter cutē eſt ita reſpōdet: quāto
magis neceſſe eſt ī ſanguine reſpōdeatᷣ? Mitti uero is debet ſi totius corporis cauſa fit:

ex brachio. ſi partis alicuius.ex ea ipſa parte: aut certe quam proxima. quia non vbiq;
mitti pōt ſed in temporibus in brachijs: iuxta talos. Neq; ignoro quoſdam dicere quã
longiſſime ſanguinem inde: vbi lædit: eſſe mittẽdũ. Sic.n.auerti materiæ curſum: at il
lo modo ĩ id ipſum quod grauat euocari. Sed id ipſum falſum eſt. Proximũ.n.locum
primo exaruit. Ex vlterioribus ãt eatenus ſanguis ſequitur: quatenus emittitur vbi is
ſuppreſſus eſt: quia non trahitur: ne venit quidẽ. Videt̃ tñ vſus ipſe docuiſſe: ſi caput
fractũ eſt: ex brachio potius ſanguinem mittendũ eſſe. Si quod in humero vicium eſt
ex altero brachio: credo quia ſi quid parũ ceſſerit: opportuniores hæ ptes iniuriæ ſunt
quæ iã male habent. Auertitur quoq; interdum ſanguis: vbi alia parte ꝓrumpẽs. alia
emittitur. Deſinit.n.fluere qua volumus: inde obiectis quæ prohibeãt: alio dato itine
re. Mittere ãt ſanguinẽ cum ſit expeditiſſimũ: vſum habenti: tum ignaro difficillimũ
eſt. Iuncta enim eſt vena arterijs. his nerui. Ita ſi neruum ſcalpellus attigit: ſequit̃ ner-
uorum diſtentio: ea quæ hoĩem crudeliter conſumit. At arteria inciſa neq; coit: neq; ſa
neſcit: interdum ẽt vt ſanguis vehementer erumpat: efficit. Ipſius quoq; venæ: ſi forte
præciſa eſt: capita comprimũtur: neq; ſanguinem emittunt. At ſi timide ſcalpellus de
mittitur: ſummã cutẽ lacerat: neq; venã incidit. Non nunq̃ etiam ea latet: neq; facile re
peritur. Ita multæ res id difficile inſcio faciunt. quod perito facillimum eſt. Incidenda
ad medium vena eſt: ex qua cum ſanguis erumpit: colorem eius habitumq; oportet at
tendere. Nam ſi his craſſus & niger eſt: vitioſus eſt: Ideoq; vtiliter effunditur. Si rubet
& pellucet: integer eſt. Eaq; miſſio ſanguinis adeo non prodeſt: vt ẽt noceat protinuſq;
is ſupprimendus eſt. Sed id euenire nõ pōt ſub eo medico: qui ſcit ex quali corpore ſan
guis mittẽdus ſit. Illud magis fieri ſolet: vt æque niger aſſidue ac primo die profluat.
Quod quãuis ita eſt: tñ ſi iã ſatis fluxit: ſupprimẽdus eſt. Semperq; ante finis facien-
dus eſt: q̃ aĩa deficiat. Deligãdũq; brachiũ ſup impoſito expreſſo ex aqua frigida peni
cillo: & poſtero die aduerſo medio digito vena ferienda: vt recens coitus eius reſoluat̃
iterũq; ſanguinẽ fundat. Siue ãt primo: ſiue ſecũdo die ſanguis: qui craſſus & niger ini
tio fluxerat & rubere & pellucere cœpit: ſatis materiæ detractũ eſt: atq; quod ſupereſt
ſincerum eſt. Ideoq; protinus brachium deligandum: habendumq; ita eſt: donec va-
lens cicatricula ſit. quæ celerime in vena confirmatur.

¶ De ſanguinis detractione per cucurbitulas. Caput.x.

Vcurbitularũ vero duo genera ſunt: æneũ & corneũ. Aenea altera patet: alte
c ra clauſa ẽ. Cornea altera pte æque patẽs: altera foramẽ habet exiguũ. In æneã
linamẽtũ ardẽs conijcit̃: ac ſic os eius corpori aptat̃: ĩprimiturq;: donec inhæ
reat. Cornea p ſe corpori ĩponit̃ deinde vbi ea pte qua exiguũ foramẽ ẽ: ore ſpiritus ad
ductus ẽ: ſuperq; cæra cauũ id clauſũ ẽ: æque ĩhæreſcit. Vtraq; nõ ex his tm̃ materiæ ge
neribus: ſed ẽt ex quolibet alio recte fit. At ſi cætera defecerunt caliculus quoq; aut pul
tarius oris cõpreſſioris: ei rei cõmode aptat̃. Vbi ĩhæſit: ſi cõciſa ante ſcalpello cutis ẽ
ſanguinẽ extrahit. ſi ĩtegra ẽ: ſpiritũ. Ergo vbi materia quæ ĩtus eſt: lædit illo mõ. Vbi
inflatio: hoc ĩponi ſolet. Vſus ãt cucurbitulæ præcipuus ẽ: vbi nõ ĩ toto corpe ſed ĩ par
te aliqua vitiũ eſt. quam exhauriri ad cõfirmãdã valetudinẽ ſatis eſt. Idq; ipſũ teſtimo
niũ eſt ẽt ſcalpello ſanguinẽ vbi mẽbro ſuccurrit̃ ab ea potiſſimũ pte: quæ iã læſa ẽ eſſe
mittendũ: qd̃ nemo cucurbitulã diuerſæ parti ĩponit: niſi cũ profuſionẽ ſanguinis co
auertit: ſed ei ipſi quæ dolet quæq; liberãda ẽ. Opus ẽt cucurbitula pōt ĩ morbis lõgis
q̃uis ẽt ſpaciũ aliqd̃ acceſſit: ſiue corrupta materia: ſiue ſpiritu male habẽte. In acutis
quoq; q̃buſdã ſi & leuari corpus debet: & ex vẽa ſãguinẽ mitti vires ñ patiũt̃. Idq; auxi

liū vt minus vehemens ita magis tutū. Neq; vnq̄ periculoſum eſt ēt ſi in medio febris impetu ēt ſi in cruditate adhibetur. Ideoq; vbi ſanguinem mitti opus eſt: ſi inciſa vena. præceps periculum eſt: aut ſi in parte corporis ēt vitium eſt: huc potius cōfugiendum eſt. Cum eo tamē vt ſciamus: hic vt nullum periculum: ita leuius præſidium eſſe: nec poſſe vehementi malo: niſi æque vehemens auxilium ſuccurrere.

¶De deiectione. Caput. xi.

Eiectionē āt antiquis varijs medicamētis: crebraq; alui ductione in omnibus
d fere morbis moliebantur: dabantq; aut nigrum veratrum: aut filiculam: aut ſquamā æris: quā lepidochalcon græci vocant: aut lactucæ marinæ lac: cuius gutta pani adiecta abunde purgat. aut lac vel aſininum vel bubulū vel caprinū: eiq; ſalis paulū adijciebant: decoquebantq; id: & ſublatis his: quæ coierant: quod quaſi ſerū ſupererat: bibere cogebant. Sed medicamenta ſtomachū fere lædunt. Ideoq; oībus cathartícis aloe miſcenda eſt. Aluus ſi vehementius fluit: aut ſæpius ducit̄: hoīem infirmat. Ergo nunq̄ in aduerſa valetudine medicamentū eius rei cā recte datur: niſi vbi is morbus ſine febre eſt. Vt cū veratrū nigrū: aut atra bile vexatis: aut cū triſtitia īſanientib9: aut his quoq; nerui parte aliq̄ reſoluti ſunt: dat̄. At vbi febres ſūt: ſatius ē eius rei cā cibos potioneſq; aſſumere: qui ſimul & alant & ventrem molliant. Suntq; valetudinis genera: quibus ex lacte purgatio cōuenit. Plerunq; vero aluus potius ducēda ē qd̄ ab Aſclepiade quoq; ſic tēperatū: vt tñ ſeruatū ſit. uideo plerūq; ſæculo noſtro prætēriti. Eſt āt ea moderatio: quam is ſecutus uidet̄: aptiſſima: ut neq; ſæpe ea medicina tētetur: & tñ ſemel ſumptū uel bis: non omittatur. Si caput graue eſt. ſi oculi caligant. ſi morbus maioris inteſtini eſt: quod græci colū nominãt. ſi in imo uētre: aut in coxa dolores ſunt. ſi in ſtomachū quædā bilioſa cōcurrūt: uel ēt pituita eo ſe: humorue aliquis aquæ ſimilis cōfert. ſi ſpiritus difficilius reddit̄. ſi nihil p̄ ſe uēter excernit: utiq; ſi iuxta quoq; ſtercus eſt & intus remanet. aut ſi ſtercoris odorē nihil deijciens æger ex ſpiritu ſuo ſentit: aut ſi corruptū eſt quod excernit̄ aut ſi prima inedia febrē non ſuſtulit. aut ſi ſanguinē mitti: cū opus ſit: uires nō patiuntur: tēpuſue eius rei præterijt. aut ſi multū ante morbū aliquis portauit. aut ſi is qui ſæpe uel ſpōte uel caſu purgatus ē: ſubito habet aluū ſuppreſſam. Seruanda uero illa ſunt: ne ante diē tertium ducat̄. ne ulla cruditate ſubſtāte. ne in corpore infirmo: diuq; in aduerſa ualetudine exhauſto: neue in eo: cui ſatis aluus reddit quotidie quiue eā liquidā habebit. ne in ipſo acceſſiōis īpetu. quia quod tū infuſum eſt: aluo cōtinet̄: regeſtūq; in caput multo grauius periculū efficit. Pridie uero abſtineri debet æger: ut aptus tali curatiōi ſit. Eodē die ante aliquot horas aquā calidā bibere: ut ſuperiores eius ꝑtes madeſcāt. tū ciēda aluus ē: ſi leui medicina cōtenti ſumus: pura aqua: ſi paulo ualētiori: mulſa: ſi leni ex aqua in aqua fœnū græcū uel ptiſana uel malua decocta ſit. Si reprimēdi cā: ex uerbeīs. acris āt eſt marina aqua uel alia ſale adiecto: atq; utraq; decocta cōmodior eſt. Acrior fit adiecto uel oleo uel nitro uel melle quoq;. Si acrior ē: eo plus extrahit: ſed minus facile ſuſtinet̄. Id qd̄ īfundit̄: neq; frigidū eſſe oportet: neq; calidū: ne alterutro modo lædat. Cū infuſū ē: quantū fieri pōt cōtinere ſe ī lectulo debet æger: ne primæ cupiditati deiectiōis ꝓtinus cedere. Vbi neceſſe eſt tū demū deſidere. Fereq; eo mō dēpta materia ſuperioribus ꝑtib9 leuatis morbū ipſū mollit. Cū uero quoties res coegit deſidēdo aliquis ſe exhauſit: paulliſper debet cōqeſcere: & ne uires deficiāt: utiq; eo die cibū aſſuere. q̄ pleior an exiguus ſit dādus: ex ratiōe eius acceſſiōis: q̄ expectabit̄: aut ī metu nō erit æſtimari oportebit.

¶De uomitu. Caput. xij.

T vomitus vt in ſecunda quoq; valetudine ſæpe neceſſarius bilioſis eſt: ſic ēt in
a his morbis: quos bilis concitauit. Ergo oībus: qui ante febres horrore & tremo
re vexantur: omnibus: qui colera laborant: omnibus etiam cum quadam hi-
laritate inſanientibus: & comitiali quoq; morbo oppreſſis: neceſſarius ē. Sed ſi acutus
morbus eſt: ſicut ī colera ſi febris ē: vt inter horrores: aſperioribus medicamētis opus
non eſt. ſicut in deiectionibus quoq; ſupra dictū eſt: ſatiſq; eſt ea vomitus cauſa ſumi:
quæ ſanis quoq; ſumēda eſſe propoſui. At vbi longi valēteſq; morbi ſine febre ſunt: vt
comitialis aut inſania: veratro quoq; albo vtendū eſt: Id neq; hyeme neq; æſtate recte
datur: optime vere: tolerabiliter autumno. Quiſquis daturus erit: id agere ante debet
vt accepturi corpus humidius ſit. Illud ſcire oportet. oē eiuſmodi medicamētū qđ po-
tui datur: nō ſemp ægris ꝓdeſſe: ſēper ſanis nocere. ¶De frictione. Caput. xiij.

E frictiōe vero & geſtatiōe adeo multa Aſclepiades tāq̄ iuētor eius poſuit: qđ
d ī eo volumine quod cōmuniū auxilioꝝ ſcripſit: cū triū tm̄ faceret mētionē: hu-
ius & equi & geſtatiōis: tm̄ maximā partē ī hoc cōſumpſerit. Oportet āt neq; re
cētiores viros ī his fraudare: quæ vel reppererūt: vel recte ſecuti ſūt. & tm̄ ea: quæ apud
antiquiores aliquos poſita ſunt: auctoribus ſuis reddere. Neq; dubitari pōt qn latius
qdē & dilucidius vbi & quomodo frictiōe utēdū eſſet Aſclepiades præceperit: nihil tm̄
reppererit: quod nō a uetuſtiſſimo auctore Hippocrate paucis uerbis cōprehēſum ſit
q dixit. frictiōe ſi uehemēs ſit: durari corpus: ſi lēis molliri: ſi multa: minui: ſi modica
ipleri. Sequit̄ ergo ut tū utēdū ſit: cū aut aſtringēdū corpus ſit qđ fluēs ē. aut molliē-
dū qđ iduruit. aut digerēdū ī eo qđ copia nocet. aut alēdū id ꝙ tēue & īfirmū ē. Quas
tm̄ ſpecies ſi qs curioſius æſtimet qđ iā ad medicū nō ꝑtinet: facile ītelliget oēs ex una
cā pēdere q̄ demit. Nā & aſtringit̄ aliqd eo dēpto: qđ īterpoſitū ut id laxaretur: effece
rat. & mollit̄ eo detracto: qđ duriciē creabat & īplet̄ nō ipſa frictiōe: ſed eo cibo: q po
ſtea uſq; ad cutē digeſtiōe quadā relaxatā penetrat. Diuerſarū uero rerū ī mō cā eſt. In
ter unctionē āt & frictionē multū ītereſt. Vngi. n. leniterq; ꝑtractari corpus ēt in acu
tis & recētibus morbis oportet: ī remiſſiōe tm̄ & ante cibū. Lōga uero frictiōe uti neq;
ī acutis morbis neq; īcreſcētibus cōueīt: præter q̄ cū phreneticis ſomnus ea reqrit. Amat
āt hoc auxiliū ualetudo lōga & iā a prīo īpetu īclinata. Neq; ignoro quoſdā dicere oē
auxiliū neceſſariū eſſe īcreſcētibus morbis: nō cū iā p ſe finiūt̄. Quod non ita ſe habet.
Pōt. n. morbus ēt q p ſe finē habiturus ē: citius tm̄ adhibito auxilio tolli. qđ duabus de
cauſis neceſſariū ē: ut & q̄primū bōa ualetudo cōtingat & ne morbus q remāet iterū q̄
uis leui de cā exaſperet̄. Pōt. n. morbus minus grauis eſſe q̄ fuerit: neq; iō tm̄ ſolui: ſed
reliquijs qbuſdā īhærere: qs admotū aliquod auxiliū diſcutit. Sed ut leuata quoq; ad
uerſa ualetudīe recte frictio adhibet̄: ſic nūq̄ adhibēda ē febre īcreſcēte. Verū ſi fieri po
terit cū ex toto corpus ea uacabit: minus certe cū ea remiſerit. Eodē āt mō ītutis corpo
ribꝰ eſſe debet: ut cū īfirmus aliqs iplēdus mō ē ī ꝑtibus: aut qa ipſius eius mēbri ībecil
litas id reqrit: aut qa alterius. Nā & capitis lōgos dolores ipſius frictio leuat. Nō ipe-
tu tm̄ doloris & mēbrū aliqđ reſolutū ipſius frictiōe cōfirmat̄. Lōge tm̄ ſæpius aliud ꝑ
fricādū ē cū aliud dolet: maxīeq; cū a ſūmis aut a medijs ꝑtibꝰ corpis euocare materiā
uolumus: iōq; extremas ꝑtes ꝑfricamus. Neq; audiēdi ſunt: q nūero finiūt quoties ali
qs ꝑfricādus ſit. Id. n. ex uiribꝰ hoīs colligēdū ē. Et ſi is ꝑinfirmꝰ ē: pōt ſatis eē qnq̄gies
ſi robuſtior: pōt ducētis eſſe faciēdū. Inter utrūq; deīde ꝓ ut uires ſūt. Quo fit ut ēt mi
nus ſæpe ī muliere q̄ ī uiro: minus ſæpe ī puero uel ſene: q̄ ī iuuene manus dimouēdæ
ſint. Deniq; ſi certa mēbra ꝑfricāt̄ multa ualētiq; frictiōe opus ē. Nā neq; totū corpus

infirmari cito per partem poteſt: & opus eſt quam plurimum materiæ digeri: ſiue id ipſum membꝝ ſiue per id aliud leuamus. At vbi totius corporis ĩbecillitas hanc curatione per totũ id exigit: breuior eſſe debet & lenior: vt tantũmodo ſũmam cutẽ emolliat: quo facilius capax ex recenti cibo nouæ materiæ fiat. In malis iam ægrum eſſe teſtatur: vbi exterior pars corporis friget: interior cũ ſiti calet: vt ſupra poſui. Sed tunc quoq; vnicũ in frictione preſidiũ eſt. quæ ſi calorẽ in cutem euocauit: poteſt alicui medicinæ locum facere.

De geſtatione. Caput. xiiij.

g Eſtatio quoq; lõgis ẽt & inclinatis morbis aptiſſima ẽ, vtiliſq; & eſt his corporibus: quæ iã ex toto febre carent: ſed adhuc exerceri per ſe nõ poſſunt: & his q bus lẽtæ morborum reliquiæ remanent: neq; aliter eliduntur. Aſclepiades ẽt in recenti vehemẽtiq; febre pcipueq; ardente ad diſcutiendã eã geſtatione dixit vtendũ eſſe. Sed id periculoſe fit: meliuſq; quiete eiuſmodi impetus ſuſtineť. Si quis tñ experiri volet: ſic experiatur, ſi lingua nõ erit aſpera: ſi nullus tumor: nulla duricies: nullus dolor viſceribus aut capiti: aut pcordis ſuberit. Et ex toto nunq̃ geſtari corpus dolens debet: ſiue id in toto: ſiue in parte ẽ: niſi tñ ſolis neruis dolẽtibus. neq; vnq̃ ĩ recẽti febre: ſed in remiſſione eius. Genera ãt geſtationis plura ſũt adhibẽda: q̃ ſunt & ꝓ viribus cuiuſq; & pro opibus: ne aut ĩmbecillũ hominẽ nimis digerãt: aut humili obſint: Geſtationũ leniſſima ẽ naui vel in portu vel in flumine vehemẽtior in alto mari naui vel lectica aut ſcanno: acrior vehiculo. Atq; hæc ipſa & intendi & leniri poſſunt: ſi nihil hoꝝ eſt: ſuſpẽdi lectus debet & moueri, ſi ne id quidẽ eſt: at certe vni pedi lecti funiculus ſubijciendus eſt: atq; ita lectus huc & illuc manu impellẽdus. Et leuia quidẽ genera exercitationis: ĩfirmiſſimis cõueniũt. Valẽtiora vero his qui grauiũ morborũ initia ſic ſẽtiunt: vt adhuc febre vacẽt. Quod & in tabe & in ſtomachi vitijs & cũ aqua cutẽ ſubijt & interdũ ĩ morbo regio fit: Aut vbi qdã morbi: qualis comitialis: qualis ĩſania ẽ ſine febre: q̃uis diu manẽt. In qbus affectib9 ea quoq; genera exercitationũ neceſſaria ſunt: q̃ comprehendimus eo loco: quo quemadmodum ſani neq; ĩ firmi homines ſe gererent: precepimus.

De abſtinentia. Caput. xv.

a Bſtinẽtiæ vero duo genera ſũt: Alteꝝ vbi nihil aſſumit æger: Alteꝝ vbi nõ niſi qđ oportet. Initia morborũ primũ famem ſitimq; deſiderãt: ipſi deinde morbi: moderationẽ: vt neq; aliud quã expedit: neq; eius ipſius nimiũ ſumatur. Neq; enim cõuenit iuxta inediã ꝓtinus ſacietatẽ eſſe. Quod ſi ſanis quoq; corporibus inutile eſt: vbi aliqua neceſſitas famem fecit quanto inutilius eſt in corpore ẽt ægro? Neq; vlla res magis adiuuat laborantem: q̃ tẽpeſtiua abſtinentia. Intẽperãtes hoĩes apud nos ipſi cibi tempora curantibus dant. Rurſus alij tẽpora medicis pro dono remittũt ſibi ipſis modum vẽdicant: Liberaliter agere ſe credunt qui cætera illoꝝ arbitrio relinquũt: in genere cibi liberi ſunt: quaſi quæratur quid medico liceat: non quid ægro ſalutare ſit. Cui vehementer nocet: quoties in eius quod aſſumitur vel tempore vel modo vel genere peccatur.

De ſudore. Caput. xvi.

ſ Vdor ẽt duobus modis elicitur: aut ſicco calore: aut balneo. Siccus calor eſt & harenæ calidæ & laconici & clibani & quarũdã naturaliũ ſudatiões, ubi e terra profuſus calidus uapor ædificio ĩcludiť: ſicut ſup baias ĩ myrtetis habem9. Præter hæc ſole quoq; & exercitatione is moueť. Vtiliaq; hæc genera ſunt qnoties humor intus nocet: iſq; digerẽdus ẽ. Ac neruoꝝ quoq; q̃dã uitia ſic optime curantur: ſed cætera infirmis poſſũt cõuenire. ſolet exercitatio tñ robuſtiorib9 qui tñ ſine febre: uel initio morbi uel ẽt grauibus morbis teneť. Cauẽdũ ãt eſt nequid hoꝝ uel in febre uel ĩ

cruditate tentet́. At balnei duplex vſus eſt. Nam mō diſcuſſis febribus initiū cibi plenioris viniq; firmioris valetudini facit: mō febrē ipſā tollit. fereq; adhibet́ vbi ſūmā cutē relaxari euocariq; corruptū humorē & habitū corpis mutari expedit. Antiq timidius eo vtebant́. Aſclepiades audacius. Neq; terrere āt ea res: ſi tēpeſtiua ē: debet. & ante tempus nocet. Quiſquis febre liberatus eſt: ſimul atq; ea vno die nō acceſſit: eo qui proximus eſt poſt tēpus acceſſionis: tuto lauari poteſt. At ſi circuitū habere ea febris ſolita eſt: ſic vt tertio quartoue die reuertatur: quandocūq; non acceſſit: balneum tutū eſt. Manētibus vero adhuc febribus: ſi hæ ſunt lētæ: lieneſq; iamdiu male habent: recte medicina iſta tētat́. Cū eo tn̄ ne præcordia dura ſint: neue ea tumeāt: neue līgua aſpera ſit: neue aut in medio corpe: aut in capite dolor vllus ſit: neue tū febris īcreſcat. At in his quidem febribus: quæ certum circuitum habent: duo balnei tempora ſunt. alterū ante horrorem: alterum febre finita. In his vero: qui lentis febriculis diu detinētur. cum aut ex toto receſſit acceſſio: aut ſi id nō ſolet certe lenita eſt: iamq; corpus tā integrnm eſt: quam maxime eſſe in eo genere valetudinis ſolet: imbecillus homo iturus in balneū vitare debet: ne ante frigus aliquod experiat́. Vbi in balneum venit: paulliſper reſiſtere: expeririq; num tempora aſtringantur & an ſudor aliquis oriatur. Illud ſi incidit: hoc non ſecutū eſt: inutile eo die balneum eſt: perungendus eſt is lēiter & auferendus eſt: vitandumq; omni mō frigus: & abſtinentia vtendum. At ſi temporibus integris: primum ibi: deinde alibi ſudor incipit: fouendum os aqua calida: tum in ſolido deſidendum eſt: atq; ibi quoq; videndum: num ſub primo contractu aquæ calidæ ſumma cutis inhorreſcat. quod vix tamen fieri poteſt: ſi priora recte acceſſerunt. Certum id autem ſignum inutilis balnei eſt. Ante vero: an poſtea quā in aquam calidam ſe demittat aliquis perungi debeat: ex ratione valetudinis ſuæ cognoſcat. Fere. tn̄ niſi vbi nominatim: vt poſtea fiat id præcipietur: moto ſudore leuiter corpus perungēdū: deinde in aquam calidam demittendum eſt. Atq; hic id quoq; habenda virium ratio eſt. Neq; cōmittendum vt per æſtum anima deficiat: ſed maturius is auferendus: curioſeq; in veſtimentis inuoluendus ē. vt neq; ad eum frigus aſpiret: & ibi quoq; ante q̄ aliquid aſſumat: inſudet. Fomenta quoq; calida ſunt: milium: ſal: harena: quodlibet eoꝝ calefactum & in linteum coniectum. Si minore vi opus ē: etiam ſolum linteum. At ſi maiore: extinctiones: inuolutiq; panniculi & ſic circundati. Quin etiam calido oleo replentur vtriculi: & in vaſa fictilia: ad ſimilitudinem quas lēticulas vocāt: aqua conijcitur: & ſal ſicco linteo excipitur. demittiturq; in aquam bene calidam tum ſuper id membrum: quod fouendum eſt: collocatur: iuxtaq; ignē ferramenta duo ſunt capitibus paulo latioribus: alterumq; ex his demittitur in eum ſalem: & aqua ſuper leuiter aſpergitur. Vbi frigere cœpit: ad ignem refertur: & idem in altero fit: deinde inuicē in vtroq;. inter quæ deſcendit ſalſus & calidus ſuccus: qui cōtractis aliquo morbo neruis opitulatur. His omnibus commune eſt digere id quod vel præcordia onerat: vel fauces ſtrangulat: vel in aliquo mēbro nocet. Quando autem quoq; vtendū ſit: in ipſis morboꝝ generibus dicetur.

¶ Qui cibi: potioneſue: aut valētis aut mediæ aut imbecillæ materie ſint. Caput. xvij.

c Vm de his dictum ſit: quæ detrahendo iuuant ad ea veniendum eſt: quæ nos alunt: ideſt cibum & potionem. hæc autem nō omnium tātum morborum: ſed etiam ſecundæ valetudinis cōmunia præſidia ſunt. Pertinetq; ad rem omnium proprietates noſſe. primum vt ſani ſciant quomodo his vtantur. deinde vt exequentibus nobis morborum curationem liceat ſpecies rerum: quæ aſſidue neceſſariæ

erunt ſubijcere. Neq; neceſſe eſt ſubinde ſingulas eas nominare. Scire igit̃ oportet oĩa
legumina: quæq; ex frumẽtis panificia ſũt: generis valẽtiſſimi eſſe. Id valẽtiſſimũ voco
in quo plurimũ alimenti eſt: Item omne animal quadrupes domi natum. omnẽ gran
dem feram: quales ſunt capreæ: ceruus: aper: onager: omnem grandem auem: quales
ſunt anſer & pauo & grus. omnes beluas marinas: ex quibus cetos eſt: quæq; his pa-
res ſunt. Item mel & caſeũ. quo minus mirũ eſt: opus piſtoriũ valẽtiſſimũ eſſe: quod
ex frumento: adipe: melle. caſeo conſtat. In media vero materia numerari ex oleribus
debere ea: quoꝝ radices vel bulbos aſſumimus. Ex quadrupedibus leporẽ aues oẽs a
minimis ad phœnicopterum. item piſces oẽs: qui ſalẽ nõ patiuntur: ſolidiue ſaliunt̃.
Imbecilliſſimã vero materiã eſſe omne olus & quicquid in cauliculo naſcitur. qualis ẽ
cucurbita & cucumis & capparis: oĩa poma: oleas: chocleas itemq; cõchylia. Sed quã
uis hæc ita diſcreta ſunt: tñ etiam quæ ſub eadẽ ſpecie ſũt: magna diſcrimina recipiũt:
aliaq; res alia: vel valentior eſt vel infirmior. Si quidẽ plus alimenti eſt in carne: quam
in vllo alio. Firmius eſt triticum: quã milium: id ipſũ: quã hordeũ & ex tritico firmiſſi
ma ſiligo: deinde cui nihil ademptũ eſt: qđ autopyron græci vocant: infirmior eſt. ex
polline infirmiſſimus cibarius panis. Ex leguminibus vero valẽtior faba: vel lẽticula:
quã piſum. Ex oleribus valẽtior rapa: napiq; & omnes bulbi. in quibus cæpam quoq;
& alliũ numero: quã paſtiaca: vel quæ ſpecialiter radicula appellat̃. Itẽ firmior braſſi
ca & beta & porrũ: quã lactuca: vel cucurbita: vel aſparagus. At ex fructibus ſurculo
rũ valentiores vuæ: ficus: nuces: palmæ: quã quæ poma propriæ nominant̃. Atq; ex
his ipſis firmiora: quæ ſuccoſa: quã quæ frigida ſunt. itemq; ex his auibus: quæ in me-
dia ſpecie ſunt. valẽtior ea quæ pedibus: quã quæ volatu magis nitit̃: & ex his quæ vo-
latu fidunt: firmiores ſũt: quæ grãdiores aues: quã quæ minutæ ſũt vt ficedula & tur-
dus: Atq; ex quoq;: quæ in aqua degunt leuiorẽ cibum præſtãt: quã q̃ natãdi ſcientiã
nõ habẽt. Inter domeſticas vero q̃drupedes: leuiſſima ſuilla ẽ: grauiſſima bubula. Itẽ
q; ex feris quo maius quodq; animal: eo robuſtior ex eo cibus ẽ. Piſciumq; eorum: qui
ex media materia ſũt. quib9 maxime vtimur: tñ grauiſſimi ſũt ex quib9 ſalſamẽta quo
q; fieri poſſũt: qualis lacertus ẽ. deĩde qui quãuis teneriores: tñ duri ſũt: vt aurata: cor
uus: ſcarus: oculata: tũ plãi: poſt quos ẽt leuiores lupi: mulliq;: & poſt hos oẽs ſaxa-
tiles. Neq; vero ĩ generibus rerũ tãtũmodo diſcrimẽ: ſed ẽt ipſis. qđ & ætate fit & mẽ
bro & ſolo & cælo & habitu. nam quadrupes animal omne ſi lactans ẽ: minus alimẽ
ti præſtat. Item quo tenerior pullus cohortalis eſt. In piſcibus quoq; media ætas: quę
nõdũ ſumã magnitudinẽ ĩpleuit. Deĩde ex eodẽ ſuæ vngulæ: roſtrũ: aures: cerebellũ.
ex agno: hedoue cũ pectiolis totũ caput aliquãto quã cætera mẽbra leuiora ſũt: adeo
vt in media materia põi poſſint. Ex auib9 colla alæue recte ĩfirmis ãnumerãt̃. Quod
ad ſolũ vero ꝑtinet: frumẽtũ quoq; valẽtius ẽ collinũ quã campeſtre. leuior piſcis iter
ſaxa editus: quã in harena: leuior ĩ harena: quã ĩ limo. Quo fit: vt ex ſtagno: vel lacu:
vel flumine eadẽ genera grauiora ſint. Leuiorq; qui ĩ alto: quã qui ĩ vado vixit. Omne
ẽt feꝝ animal domeſtico leuius: & quodcũq; humido cælo: quã qđ ſicco natũ ẽ. De-
inde eadẽ oĩa pinguia: quam macra: recentia: quã ſalſa: noua: quã vetuſta plus alimen
ti habẽt. Tum res eadẽ magis alit iurulẽta: quã aſſa: magis aſſa: quã frixa. Ouũ durũ
valẽtiſſimæ materiæ ẽ: molle vel ſorbile: imbecilliſſimę. Cũ quæ panificia oĩa firmiſſi
ma ſint: elota tñ quædã genera frumẽti: vt alica: oriza: ptiſana: uel ex hiſdẽ facta ſorbi
tio: uel pulticula. Et aqua quoq; madẽs pãis: imbecilliſſimis ãnumerari põt. Ex potio
nibus uero q̃cunq; ex frumẽto facta ẽ: itẽq; lac: mulſũ: defrutũ: paſſũ: uinũ aut dulce:

aut vehemens aut muſtũ:aut magnæ vetuſtatis:valẽtiſſimi generis eſt. At acetũ: & id
vinũ:qd paucoꝝ ãnoꝝ:vel auſterũ:vel lene ẽ:in media materia ẽ. Ideoq; ĩfirmis nunq̃
generis alterius dari debet. Aqua oĩum imbecilliſſima eſt. firmiorq; ex frumẽto potio
ẽ:quo firmius fuit ipſum frumẽtũ. firmior ex eo vino:quod bono ſolo:quã quod tẽui
quodq; tẽperato cælo:quã quod aut nimis humido:aut nimis ſicco:nimiũq; aut fri-
gido:aut calido natũ ẽ. Mulſũ quo plus mellis habet:defrutũ quo magis incoctũ ẽ:
paſſũ quo ex ſiccore vua ẽ:eo valẽtius ẽ. Aqua leuiſſima pluuialis ẽ:deĩde fõtana:tum
ex flumĩe:tũ ex puteo:poſt hæc ex niue:aut glacie. grauior his ex lacu: grauiſſima ex
palude. Facilis ẽt & neceſſaria cognitio ẽ naturã eius requirẽtibus. Nã leuis:põdere ap
paret:& ex his quæ põdere pares ſũt:eo melior quæq; ẽ:quo celerius & calefit & frige
ſcit:quoq; celerius ex ea legumina ꝑcoquunt᷑. Fere vero ſequit᷑:vt quo valẽtior quæq;
materia eſt:eo minus facile cõcoquatur:ſed ſi concocta eſt:plus alat. Itaq; vtendũ eſt
materiæ genere ꝓ viribus:moduſq; oĩbus: pro genere ſumendus. Ergo imbecillis ho
minibus:rebus infirmiſſimis opus ẽ. Mediocriter firmos:media materia optime ſuſti
net. & robuſtis apta:valediſſima eſt. Plus deinde aliquis aſſumere ex leuioribus põt.
magis in his:quæ valentiſſima ſunt:temperare ſibi debet.

¶ Quæ natura ac proprietas cuiuſq; rei ſit:qua veſcimur. Caput. xviij.

Eq; hæc ſola diſcrimina ſũt:ſed ẽt aliæ res boni ſucci:aliæ mali ſunt:quas eu-
n chylas:vel cacochylas græci vocant. Aliæ lenes:aliæ acres:aliæ craſſiorẽ pi-
tuitã in nobis faciunt:aliæ tenuiorẽ:aliæ idoneæ ſũt ſtomacho:aliæ aliẽæ ſũt.
Itemq; aliæ inflant:aliæ ab hoc abſunt. aliæ calefaciũt:aliæ refrigerãt:aliæ facile in ſto
macho aceſcũt:aliæ nõ facile intus corrũpunt᷑. aliæ mouẽt aluũ:aliæ ſupprimũt. aliæ
citant vrinã:aliæ tardant. Quædam ſomnũ mouẽt:quædã ſenſus excitant. Quæ oĩa
ideo noſcẽda ſunt:quoniã aliud aliter:vel corpori vel valetudini cõuenit.

¶ Quæ res boni ſucci ſint. Caput. xix.

Oni ſucci ſunt:triticũ:ſiligo alica:oriza:amilũ. Itẽ & lenes ſunt & ſtomacho
b aptæ calefaciũt:tragũ:ptiſana:lac:caſeus mollis:oĩs venatio:oẽs aues: quæ
ex media materia ſũt. Ex maioribus quoq; hæ. quas ſupra nomĩauimus. Me
dij ĩter teneros duroſq; piſces:vt mulus & lupus verna:lactuca:vrtica:malua: cucu-
mis:cucurbita:ouũ ſorbile:portulaca:cochleę:palmulę. ex pomis quodcũq; neq; acer
bũ:neq; accidũ ẽ. Vinũ dulce vel lene:paſſũ:defrutũ:oleæ q̃ ex his duobus ĩ alterutro
ſeruatæ:uuluę:roſtra:trõculiq;. In ſũma oĩs pinguis caro:oĩs glutinoſa: omne iecur.

¶ Quę res mali ſucci ſint. Caput. xx.

Ali uero ſucci ſũt miliũ:panicũ:hordeũ:legũina:caro domeſtica permacra:
m omniſq; caro ſalſa:oẽ ſalſamẽtũ:garũ:uetus caſeus:cicer: radicula:rapa:na-
pi:bulbi:braſſica:magiſq; ẽt cima eius:aſparagus:beta:cucumis:porrũ: eru
ca:naſturciũ:thimũ:nepeta:ſaturia:hiſopũ:ruta:anetum:feniculũ:cuminũ: aneſũ:
lapatium:ſinapi:& alliũ:cepa:lienes:renes:inteſtina:pomũ quodcũq; acidũ uel acer
bum eſt:acetũ:oĩa acria:acida. acerba:oleũ:piſces quoq; ſaxatiles omneſq; qui ex te-
nerrimo genere ſũt:aut hi qui rurſus nimiũ duri:uiroſiq; ſũt:ut fere quos ſtagna:la-
cus:limo ſiue riui fuerũt:quiue in nimiã magnitudinem exceſſerunt.

¶ Quæ res lenes:quæue acres ſint. Caput. xxi

Enes ãt ſũt:ſorbitiões:pulticula:lagnũ:amilũ:ptiſana:pĩguis caro & quæcũ
l q; glutinoſa ẽ. Quod fere quidẽ in oĩ:quæ domeſtica:fit:præcipue tñ ĩ ungu
lis:trũculiſq; ſuũ:ĩ pectiolis:capituliſq; hedoꝝ & uituloꝝ & agnoꝝ: oĩbuſq;

cerebellis. itē ſi qui proprie bulbi nominant̄: lac: defrutum: paſſum: nuclei pinei. acria ſunt oīa nimis auſtera: oīa accida: omnia ſalſa: & mel quidē & quo melius eſt: eo magis. Itē allium: cæpa: eruca: ruta: naſturcium: cucumis: beta: braſſica: aſparagus: ſinapi: radicula: intubus: ocymū: lactuca: maximaq; olerum pars.

¶Quæ res craſſiorem: quæue tenuiorem pituitam faciunt. Caput. xxij.

c Raſſiorē āt pituitā faciunt: oua ſorbilia: alia: oriza: amilū: ptiſana: lac bulbi: oīaq; fere glutinoſa. Extenuant eandem oīa ſalſa atq; acria & accida.

¶Quæ res ſtomacho idoneæ ſunt. Caput. xxiij.

ſ Tomacho āt aptiſſima ſūt: quæcūq; auſtera ſūt: ēt quæ accida ſūt: quæq; cōcta ſale modico ſūt. Itē pāis ſine fermēto: & elota alica: vel orixa: vel ptiſana: oīs auis oīs vēatio: atq; vtraq; vel aſſa vel elixa. Ex domeſticis animalibus bubula. Siquid ex cæteris ſumit̄: macrū potius: q̄ pingue. Ex ſue vngulæ: roſtra: aures: vuluæ: ſterileſq;. Ex oleribus intubus: lactuca: paſtinaca: cucurbita elixa: ſiſer. Ex pomis ceraſiū: moꝝ: ſorbū: pirū fragile: quale cruſtuminū vel meuianū ē. Itē pira quæ reponūtur tarētina atq; ſignina. Malū orbiculatū aut ſcaudianū vel amerinū vel cotōeū vel punicū. Vuæ ex olla: molle ouū: palmulæ: nuclei pinei: oleæ albæ ex dura muria: eædē aceto itintæ. vel nigræ: q̄ i arbore bene ꝑmaturuerūt: vel q̄ in paſſo: defrutoue ſeruatæ ſūt. Vinū auſterū: licet iā aſperū ſit: itē reſinatū: Duri ex media materia piſces: oſtrea: pectīes: murices: pupuræ: cochleæ: cibi: potiōeſq; vel frigidę vel feruētes: abſinthium. ¶Quæ res alienæ ſtomacho ſunt. Caput. xxiiij.

a Liena vero ſtomacho ſunt omnia tepida: omnia ſalſa: oīa iurulenta: prædulcia: oīa pinguia: ſorbitio: panis fermētatus: itēq; vel ex milio: vel ex hordeo: oleum: radices: olerū: & quocūq; olus ex oleo: garoue eſtur: mel: mulſū: defrutū: paſſū: lac: oīs caſeus: vua recens: ficus & viridis & arida: legumina oīa quæq; inflare cōſueuerunt. itē thimum: nepeta: ſaturea: hiſopū: naſturtiū: lapatiū: lapſanum: iuglandes. Ex his āt intelligi poteſt non quicqd boni ſucci eſt: protinus ſtomacho cōuenire: neq; quicquid ſtomacho cōuenit: protinus boni ſucci eſſe.

¶Quæ inflāt aut inflationem leuant.

i Nflant āt omnia fere legumina: oīa pinguia: omnia dulcia: omnia iurulēta: muſtum: atq; etiam id uinū: cui nihil adhuc ætatis acceſſit. Ex oleribus alliū: cæpa: braſſica: omneſq; radices excepto ſiſere & paſtinaca: bulbi: ficus etiam aridæ. ſed magis uirides: uuæ recētes: nuces omnes exceptis nucleis pineis: lac: omniſq; caſeus. quicquid deinde ſubrucum aliquis aſſumpſit. Minima inflatio fit ex uenatione: aucupio: piſcib9: pomis: oleis: cōchilijs: ouis uel mollibus: uel ſorbilib9: uino uetere. Feniculum uero & anetum inflationes etiam leuant.

¶Quæ res aut calefaciunt aut refrigerant. Caput. xxvi.

a T calefaciunt pip: ſal: caro: oīs iurulēta: alliū: cepa: ficus arida: ſalſamētū: uinū: & quo meraci9 ē: eo magis. Refrigerāt olera: quoꝝ crudi caules aſſumūt̄ ut itubus & lactuca. Itē coriādrū: cucūis: elixa cucurbita: beta mora: ceraſia: mala auſtera: pira fragilia: caro elixa: ꝑcipueq; acetū: ſiue cib9 ex eo ſiue potio aſſumit̄.

¶Quæ res intus facile vitiantur: uel minime corrumpunt̄. Caput. xxvij.

f Acile āt intus corrūpūtur. panis fermētatus & q̄ſquis alius: quā ex tritico ē: lac: mel: ideoq; lactantia atq; omne piſtorium opus: teneri piſces: oſtrea: olera: caſeus & recens & uetus: craſſa uel tenera caro: uinū dulce: mulſū: defrutū: paſſū: quicquid deīde uel iurulētū ē: uel nimis dulce: uel nimis tenue. At mini-

me intus: panis ſine fermẽto: aues: & eæ potius duriores: aurati piſces: neq; ſolum aurata pura: aut ſcarus: ſed etiã lolligo: locuſta: polypus. Item bubula: omniſq; dura caro: eademq; aptior ẽ ſi macra. ſi ſalſa eſt. omniaq; ſalſamẽta: cochleæ: murices: purpuræ: vinum auſterum: vel reſinatum.

¶ Quæ res aluum mouent. Caput. xxviij.

a Tt aluũ mouẽt: panis fermẽtatus: magiſq; ſi cibarius vel hordeaceus ẽ. braſſica: ſi ſubcruda ẽ lactuca: anetũ: naſturciũ: ocymũ: vrtica: portulaca: radicula: capparis: alliũ: cepa: malua: lapathiũ: beta: aſparagus: cucurbita: ceraſia: mora: vua oĩa mitia: ficus ẽt arida: ſed magis uiridis: vuæ recẽtes pĩgues: mĩutæ aues: cochlæ: garũ: ſalſamẽta: oſtrea: pelorides: echini: muſculi. & oẽs fere cõchulæ: maxĩe qꝫ ius eaꝝ: ſaxatiles: & oẽs teneri piſces: ſepiaꝝ atramẽtũ: ſi q̃ caro aſſumitur pinguis eadẽ vel iurulẽta vel elixa: aues quæ natãt: mel crudũ: lac: lactãtia oĩa: mulſum: vinũ dulce: vel ſalſũ: aqua: tenera omnia tepida: dulcia: pĩguia: elixa iurulẽta: ſalſa: diluta.

¶ Quæ res aluum aſtringant. Caput. xxviiij.

c Ontra aſtringunt: panis ex ſiligine vel ex ſimilia: magis ſi ſine fermẽto ẽ: magis ẽt ſi uſtus ẽ. intẽditurq; vis eius ẽt ſi bis coquit̃. Pulticula uel ex halica: vel ex panico: uel ex milio. itẽq; ex hiſdẽ ſorbitio: & magis ſi hæc ante fricta ſunt. Lenticula: cui uel beta uel intubus uel ambubeia uel plãtago adiecta ẽ: magiſq; etiam ſi illa ante fricta eſt per ſe etiã intubus uel ex plãtagine uel ãbubeia fricta: mĩuta olera braſſica bis decocta: dura oua: magiſq; ſi aſſa ſunt: minutæ aues merula: palumbus: magiſq; ſi in puſca decoctus ẽ: grus: oẽs aues: quæ magis currũt: quam uolant: lepus caprea: iecur ex his: quæ ſeuũ habẽt: maxĩeq; bubulũ: ac ſeuum ipſũ: caſeus: qui uehementior uetuſtate fit: uel ea mutatiõe: quã ĩ caſeo trãſmario uidemus: aut ſi recẽs ẽ ex melle: mulſoue decoctus. Itẽ mel coctũ: pura ĩmatura: ſorba: magiſq; ea: quæ torminalia uocant̃: mala cydonia & punica: oleæ vel albæ vel ꝑmaturæ: myrta. palmulæ: purpureæ: murices: uinũ reſinatũ uel aſpũ: itẽ meracũ: acetum mulſũ qd̓ inferuit. itẽ defrutum: paſſũ: aq̃ uel tepida uel ꝑfrigida dura ideſt ea q̃ tarde putreſcit: ideoq; pluuia potiſſimũ. oĩa dura: macra auſtera: aſpa: toſta: & ĩ eadẽ carne: aſſa potius q̃ elixa.

¶ Quæ res urinam mouent. Caput. xxx.

u Rinã ãt mouẽt q̃cũq; ĩ horto naſcẽtia bõi odoris ſunt: ut apiũ: ruta: anetũ: ocimũ: mẽta: iſopũ: coriãdrũ: naſturciũ: eruca: feniculũ. Præter hęc aſparagus: capis: nepeta: thimũ: ſatureia: lapſanũ: paſtĩaca: magiſq; agreſtis: radicula: ſiſer: cepa. Ex uenatione maxĩe lepus: uinum tenue: piper & rotundum & longum: ſinapi: abſithium. nuclei pinei.

¶ Quæ res ſomnũ mouent: aut ſenſus excitant. Caput. xxxi.

ſ Omno uero aptum eſt papauer. lactuca. maximeq; æſtiua. cuius cauliculus iam lacte repletus eſt: morũ: porrum. Senſus excitant nepeta. thimum. ſatu rea: hiſopum. præcipueq; puleium. ruta. & cepa.

¶ Quæ res corpus aut erodãt. aut reprimãt. aut refrigerent. aut calefaciãt. aut durẽt aut emolant. Caput. xxxij.

e Vocare uero materiã multa admodũ poſſũt. Sed ea q̃ ex ꝑegrinis medicamẽtis maxĩe cõſtãt: aliiſq; magis: quã q̃bus rõne uictus ſuccurrit̃: opitulãt̃: ĩ ꝑſẽtia differã. Ponã ea uero: q̃ ꝓpta & his morbis: de qb9 ꝓtinus dicturus ſũ: apta: corpus erodũt: & ſic eo qd̓ mali ẽ: extrahũt. Habẽt ãt hãc facultatẽ ſemina erucæ: naſturcii radiculę: præcipue tñ oĩum ſinapi. Salis quoq; & ſici eadẽ vis eſt. Leniter

vero ſimul & reprimũt & molliũt lana ſuccida vel aceto vel vino: quo oleũ adiectũ ē. Cõtritæ palmulæ: furfures in ſalſa aqua: vel aceto decoctæ. At ſimul reprimũt & refrigerãt herba muralis partheniũ vel pdiciũ appellãt: ſerpillũ: puleiũ: ocymũ: herba ſãguinalis: quã græci polygoniũ vocant: portulaca: papaueris folia: capreoliq; vitiũ: coriãdri folia: hyoſcyamũ: muſcus: ſiſer: apiũ: ſolanũ: q̃ ſtrychnũ græci vocãt: braſſicę folia: ĩtubus: plãtago: fœniculi ſemẽ: cõtrita pira vel mala: præcipueq; cydonia: lẽticula: aqua frigida: maxĩeq; pluuialis: vinũ: acetũ: & ex horũ aliquo madẽs vel panis: vel farina vel ſpongia: vel cinis: vel lana ſuccida: vel ẽt linteolũ: creta cimolia: gypſũ: melinũ: myrteũ: roſa: acerbũ oleũ: verbenaꝝ cõtuſa cũ teneris caulib9 folia: cuius generis ſunt olea: cupreſſus: myrtus: lẽtiſcus: tamaris: liguſtrũ: roſa: rubus: laurus hedera: punicũ malũ. Sine frigore ãt reprimũt cocta mala cydonia: malicoriũ: aqua calida: ĩ qua verbenæ coctæ ſũt: quas ſupra ꝓpoſui. puluis vel ex fece uini: uel ex myrti folijs: amaræ nuces. Calefacit uero ex qualibet farina cataplaſma: ſiue ex tritici ſiue ex farris: ſiue hordei ſiue herui uel lolij uel milij uel panici uel lenticulæ uel fabæ uel lupini uel lini uel fœni græci: ubi ea deferbuit: calidaq; ĩpoſita ē. Valentior tñ ad id oĩs farina eſt ex mulſo: quã ex aqua cocta. Præterea ciprinũ: irinum. medulla. adeps ex felle iũcta oleo: magiſq; ſi uetus ē: ſal nigrũ: git: pip quĩquefoliũ: fereq; q̃ nehemẽter & reprimũt & refrigerãt. Durãt q̃ calefaciũt & digerunt: & emolliũt. Præcipueq; ad emolliẽdũ põt cataplaſma ex lini uel fœni gręci ſemĩe. His ãt oĩb9 & ſimplicib9 & ꝑmixtis uarie medici utũt̃: ut magis qd qſq; ꝑſuaſerit ſibi appareat: quã qd euidenter cõperit.

CORNELII CELSI DE MEDICINA TERTIVS LIBER INCIPIT.

De morborum generibus. Caput primũ.

p

Rouiſis oĩbus: q̃ ptĩnẽt ad uniuerſa genera morboꝝ: ad ſinguloꝝ curatiões ueniã. Hos ãt ĩ duas ſpecies gręci diuiſerũt: alioſq; ex his acutos: alios longos eẽ dixerũt. Ideoq; qm̃ nõ ſẽper eodẽ mõ reſpõdebãt: eoſdẽ alij ĩter acutos: alij ĩter lõgos retulerũt. Ex quo plura coꝝ genera eſſe mãifeſtũ ē. Quidã. n. breues utiq; ſũt: qui cito uel tollũt hominẽ: uel ipſi cito finiũt̃. Quidã lõgi: ſub quibus neq; ſanitas ĩ ꝓpiquo: neq; exitiũ eſt. Tertiũq; genus coꝝ ē: qui mõ acuti: mõ lõgi ſũt. Idq; nõ in febribus tantũmodo: in quibus frequẽtiſſimũ eſt: ſed in alijs quoq; fit. Atq; ẽt præter hos: quartũ eſt: quod neq; acutũ dici poteſt: quia nõ pĩmit: neq; vtiq; longũ: quia ſi occurrit̃: facile ſanat̃. Ego cũ de ſingulis dicã: cuius quiſq; generis ſit: indicabo. Diuidã ãt oẽs in eos: qui ĩ totis corporibus cõſiſtere uidẽtur: & eos qui oriũt̃ ĩ partibus. Incipiã a prioribus pauca de oĩb9 ꝑfat9. In nullo qdẽ morbo min9 fortũa ſibi uẽdicare: quã ars põt: utpote cũ repugnãte natura: nihil medicina ꝓficiat. Magis tñ ignoſcẽdũ medico eſt parũ ꝓficiẽti in acutis morbis: quã in lõgis. Hic eni breue ſpatiũ ē: intra quod: ſi quod auxiliũ nõ ꝓfuit: æger extinguit̃. Ibi & deliberationi & mutationi remedioꝝ tẽpus patet: adeo ut raro: ſi inter initia medicus acceſſit: obſequens ęger ſine illius uitio pereat. Lõgus tñ morbus cũ penitus inſedit: quod ad difficultatẽ ptĩet: acuto par ē. Et acutus q dẽquo uetuſtior eſt: lõgus ãt quo recentior: eo facilius curatur. Alterum illud ignorari non oportet: qd' non oĩbus ægris eadem auxilia conueniunt. Ex quo incidit: ut alia atq; alia ſummi auctores quaſi ſola uendicauerint: prout cuiq; ceſſerant. Oportet itaq; ubi aliquid non reſpondit. non tanti putare auctorẽ: quanti ægrum: & experiri aliud atq; aliud. Sic tñ. ut in acutis morbis cito mutetur qd nihil ꝓdeſt. in longis: quos

tẽpus vt facit: ſic ẽt ſoluit: non ſtatim condẽnet᷑. ſi quid non ſtatĩ ꝓfuit. Minus vero remoueat᷑ ſi quid paulũ ſaltẽ iuuat: quia ꝑfectus tempore expletur.

¶ Quomodo morbi cognoſcãt᷑ & an increſcãt an cõſiſtãt an minuantur: & qua rõne ab initio qui lãguere icipit curari debeat. Caput ſecundũ.

Protinus ãt iter initia ſcire facile ẽ. Quis acutus morbus qs lõgus ſit: nõ ĩ his ſolis: in quibus ſemp ita ſe habet: ſed ĩ his quoq; in qbus variat. Nã vbi ſine intermiſſionibus acceſſiões & dolores graues vrgẽt: acutus morbus ẽ. Vbi lẽti dolores: lẽtæue febres ſũt: & ſpacia iter acceſſiões porrigũt᷑: accedũtq; ea ſigna: quæ ĩ priore volumĩe expoſita ſũt: lõgũ hũc futuꝝ eſſe mãifeſtũ eſt. Videdũ ẽt eſt: morbus an increſcat: an cõſiſtat: an minuat᷑. quia q̃dã remedia icreſcẽtibus morbis: plura inclinãtibus cõueniũt: Eaq; q̃ decreſcẽtibus apta ſũt: vbi acutus icreſcẽs vrget: in remiſſionibus potius expiẽda ſũt. Increſcit ãt morb9 dũ grauiores dolores: acceſſiõeſq; veniũt hæq; & anteq̃ proxĩe reuertũt᷑ & poſtea deſinũt. Atq; ĩ lõgis quoq; morbis ẽt tales notas nõ habẽtibus ſcire licet icreſcere: ſi ſomnus icertus eſt: ſi deterior cõcoctio: ſi fœdiores deiectiões: ſi tardior ſẽſus: ſi pigrior mẽs: ſi pcurrit corpus frigus: aut calor: ſi id magis pallet. Ea vero quæ cõtraria his ſũt: decedẽtis eius notæ ſũt. Præter hæc in acutis morbis ſerius æger alẽdus ẽ: nec niſi iã iclinatis: vt prio dẽpta materia ipetũ frãgat. In lõgis maturius vt ſuſtinere ſpatiũ affecturi mali poſſit. Ac ſi quãdo is nõ ĩ toto corpore: ſed in pte ẽ: magis tñ ad rẽ ptinet vim totius corporis molliri: quã proprie ptes ægre ſanẽtur. Multũ ẽt itereſt ab initio qs recte curatus ſit: an pperã. quia curatio minus his ꝓdeſt: ĩ qbus aſſidue fruſtra fuit. Si qs temere habitus adhuc integris viribus viuit: admota curatiõe momẽto reſtituit᷑. Sed cũ ab his cœperi: quæ notas quaſdã futuræ aduerſæ valetudinis exhibẽt curationũ quoq; pricipiũ ab aĩaduerſiõe eiſdẽ tẽporis faciã. Igit᷑ ſi qd ex his: quæ ꝓpoſita ſũt icidit: oĩum optĩa ſũt: qes & abſtinentia. Si qd bibẽdũ: aqua. Idq; iterdũ vno die fieri ſatis ẽ. Interdũ ſi terrentia manent biduo ꝓximeq; abſtinẽtiã ſumẽdus eſt cibus: exiguus bibenda aqua: poſtera die ẽt vinũ. deide inuicẽ alternis diebus: mõ aq̃: mõ vinũ: donec oĩs cauſæ metus finiat᷑. Per hæc. n. ſępe iſtãs grauis morbus diſcutit᷑. Plurimiq; fallũt᷑ dũ ſe prio die ꝓtinus ſublaturos lãguorẽ aut exercitatiõe aut balneo: aut coacta deiectiõe: aut vomitu: aut ſudatiõibus: aut vino ſperãt. Nõ quo nõ iterdũ id icidat: aut nõ decipiat: ſed quo ſæpi9 fallat: ſolaq; abſtinentia ſine vllo piculo medeat᷑. Cũ pſertim ẽt ꝓ mõ terroris moderari liceat: & ſi leuiora iditia fuerũt: ſatis ſit a vino tñ abſtinere: qđ ſubtractũ pluſq̃ ſi cibo aliqd dematur: adiuuat. ſi paulo grauiora: facile ſit nõ aquã tñ bibere: ſed ẽt cibo carnẽ ſubtrahere. iterdũ panis quoq; minus: quã ꝓ cõſuetudĩe aſſumere: hũidoq; cibo eſſe cõtẽtũ & olere potiſſimũ. Satiſq; ſit tũ ex toto a cibo: a vino: ab oĩ motu corpis abſtĩere: cũ vehemẽtes notæ terruerũt. Neq; dubiũ ẽ qn vix qſquã: abdiſſimulauit: ſed p hæc mature morbo occurrit: ægrotet.

¶ De febriũ generibus. Caput tertium.

Atq; hæc qdẽ ſanis faciẽda ſũt tñ cãm metuẽtibus: ſeqtur vero curatio febriũ. qđ & ĩ toto corpe & vulgare maxĩe morbi gẽus ẽ. Ex his vna quottidiana: altera tertiana: altera q̃rtana eſt. Interdũ ẽt lõgiore circuitu quædã redeũt. Sed id raro euenit. In priorib9 & morbi ſũt & medicina. At q̃rtãæ qdem ſimpliciores ſũt. Incipiũt fere ab horrore: deĩde calor erũpit: finitaq; febre biduũ itegrũ eſt. ita q̃rto die reuertit᷑. Tertianaꝝ vero duo genera ſũt. Alterũ eodẽ mõ quo quartana & icipiens & deſinens: illo tñ iterpoſito diſcrimine: qđ vnũ diẽ pſtat itegrũ: tertio redit. Alterũ lõge

pnicio ſius:qd tertio qdē die reuertit̄:ex octo āt & quadragita horis fere ſex & trigin ta p acceſſionē occupat:interdum ēt vel minus vel plus:neq; ex toto in remiſſione deſiſtit:ſed tantum leuius eſt. Id genus pleriq; medici hemitritæon appellāt. Quotidianæ vero variæ ſūt & multiplices. Aliæ enim ꝓtinus a calore incipiunt:aliæ a frigore: aliæ ab horrore. Frigus voco vbi extremæ ptes mēbroꝝ inalgeſcūt. horrorē vbi totum corpus īt remit. Rurſus aliæ ſic definūt:vt ex toto ſequat̄ īegritas. aliæ ſic: vt aliquantū quidē minuat̄ ex febre. nihilominus tñ quædā reliqæ remaneāt:donec altera acceſſio accedat:ac ſæpe aliæ vix quicquā aut nihil remitāt:ſed ita vt cōtinuēt. Deinde aliæ feruorē īgētē habēt:aliæ tollerabilē:aliæ quottidie pares ſunt:aliæ īpares. atq; inuicē altero die leniores:altero vehemētiores. aliæ tpe eodē poſtridie reuertunt̄. aliæ vel ſerius vel celerius. aliæ diē noctēq; acceſſionē & deceſſionē īplēt:alię min9:alię plus. alię cū decedūt ſudorē mouēt:aliæ ñ mouēt. atq; alias p ſudorē ītegritatē venit̄:alias corpus tantū ībecillius reddit̄. Acceſſiōes ēt modo ſingulæ ſingulis diebus fiunt:mō bi nę pluresue cōcurrūt. Ex quo ſæpe euēit:vt quotidie plures acceſſiōes:remiſſiōeſq; ſint. Sic tñ vt vnaquæq; alicui priori reſpōdeat. Interdum vero acceſſiones quoq; confunduntur:ſic:ut notari neq; tempora earū:neq; ſpacia poſſint. Neq; uerū eſt qd dicitur a quibuſdā:nullam febrem inordinatā eē:niſi aut ex uomica:aut ex inflāmatione:aut ex ulcere. Facilior enim ſemper curatio foret:ſi hoc uerum eēt. Sed qd euidentes cauſæ faciunt:facere ēt abditæ poſſunt. Neq; de re ſed de uerbo cōtrouerſiā mouent. Qui cū aliter:aliterq; ī eodē morbo febres accedāt. non eaſdē inordinate redire:ſed alias aliaſq; ſubinde oriri dicūt. Quod tñ ad curādi rōnem nihil ptineret:ēt ſi uere diceret̄. Tēpora quoq; remiſſionū mō liberalia:mō uix ulla ſunt.

¶De curationum diuerſis generibus. Caput. iiij.

c T febriū quidem ratio maxīe talis eſt. Curationū uero diuerſa genera ſūt:ꝓut auctores aliquos habent. Aſclepiades officiū eē medici dicit:ut tuto:vt celeriter:ut iucūde curet. Id notū eſt ſed fere pericul oſa eē nimiū & feſtinatio & voluptas ſolet. Qua vero moderatiōe vtēdū ſit:vt quātū fieri pōt oīa iſta cōtingāt:prima ſemp habita ſalute ī ipſis ptibus curationū cōſiderādū erit. Et ante oīa quærit̄: primis diebus æger qua rōne cōtinēdus ſit. Antiqui medicamētis qbuſdā datis cōcoctionē moliebāt̄:eo qd cruditatē maxīe horrebāt:deīde eā materiā:quæ lędere videbatur ducēdo:ſæpius aluū ſubtrahebāt. Aſclepiades medicamēta ſuſtulit:aluū ñ totiēs:ſed fere tñ in oī morbo ſubduxit. Febre vero ipſa pcipue ſe ad remediū vti ꝓfeſſus eſt. Conuellādas. n. vires ægri putauit:luce:vigilia:ſiti īgēti ſic:vt ne eos qdē primis dieb9 elui ſineret. Quo magis fallūt̄ q p oīa iucūdā eius diſciplinā eē cōtēdunt. His enim vlterioribꝰ qdē dieb9 cubātis ēt luxurię ſubſcripſit:primis vero tortoris vicē exhibuit. Ego āt medicamētoꝝ dari potiōes & aluū duci nō niſi raro debere:cōcedo. Et id nō ideo tamen agendū:vt ægri vires cōuellantur:exiſtimo:qm̄ ex imbecillitate ſummū periculū eſt. Minui ergo tantum materiā ſuperautē oportet:quæ naturaliter detrahatur ubi nihil noui accedit. Itaq; abſtinendus a cibo primis diebus eſt:in luce habēdus æger niſi infirmus interdiu eſt. quoniā corpus iſta quoq; digerit:iſq; cubare quā maximo cōclaui debet. Quod ā ſitim vero ſomnūq; ptinet:moderandum eſt:vt interdiu vigilet: noctu:ſi fieri pōt:conquieſcat. Ac neq; potet:neq; nimiū ſiti cruciet̄. Os etiā eius elui pōt:vbi & ſiccū eſt & ipſi fœtet. quāuis id tēpus aptū potiōi nō eſt. Commodeq; Eraſiſtratus dixit ſæpe īferiore pte humorē nō requirēte:os & fauces requirere:neq; ad rem male haberi ægrum pertinere. Ac primo quidem ſic tenēdus eſt. optimū uero medica

mentum eſt oportune cibus datus.qui quando primum dari debeat quæritur. Plæriq; ex antiquis tarde dabant: ſæpe quinto die: ſæpe ſexto. & id fortaſſe vel in aſia vel in ægypto cæli ratio patit᷑. Aſclepiades vbi ægrũ triduo ꝑ oĩa fatigarat: quarto die cibo deſtinabat. At Themiſon nuper non qñ cœpiſſet febris: ſed qñ deſiſſet aut certe leuata eſſet: conſiderabat: & ab illo tẽpore expectato die tertio: ſi nõ acceſſerat febris: ſtatim: ſi acceſſerat vbi ea vel deſierat vel ſi aſſidue ĩhærebat: ſi certe ſe inclinauerat cibũ dabat. Nihil ãt hoꝝ vtiq; ꝑpetuũ ẽ. Nã põt prĩo die primus cibus dãdus eſſe: põt ſecũdo: põt tertio: põt nõ niſi quarto: aut quinto: põt poſt vnã acceſſionem: põt poſt duas: poteſt poſt plures. Refert enim qualis morbus ſit: quale corpus: quale cælum: quæ ætas: q̃d tempus ãni. minimeq; in rebus multum inter ſe differentibus perpetuũ eſſe præceptũ temporis poteſt: In morbo qui plus viriũ aufert: celerius cibus dandus eſt. itemq; eo cælo: quo magis digerit. Ob quam cauſam in africa nullo die æger abſtineri recte videtur. Maturius ẽt: puero quã iuueni: æſtate: quã hyeme dari debet. Vnũ illud ẽ: ſemꝑ quod vbiq; ſeruandũ eſt: vt ægri vires ſubinde aſſidens medicus inſpiciat: & quãdiu ſuꝑpereſũt: abſtinẽtia pugnet. ſi ĩbecillitatẽ vereri cœperit cibo ſubueniat. Id.n. eius officium ẽ: vt ægrũ neq; ſuperuacua materia oneret: neq; ĩbecillitatẽ fame ꝓdat. Idq; apud Eraſiſtratũ quoq; inuenio: qui quãuis parũ docuit qñ venter: quãdo corpus ipſum exinaniretur: dicendo tñ hæc eſſe viſſenda: & tum cibum dandũ: cũ corpori deberetur: ſatis oſtendit dum vires ſupereſſent: dari non oportere: ne deſſicerent: conſulẽdum eſſe. Ex his autem intelligi poteſt ab vno medico multos non poſſe curari: eumq; ſi artifex eſt: idoneum eſſe qui non multum ab ægro recedit: ſed qui quæſtui ſeruiunt quoniam is maior ex populo eſt libenter amplectuntur ea præcepta: quæ ſedulitatem non exigunt: vt in hac ipſa re: facile eſt.n. dies vel acceſſiones numerare his quoq;: qui ægrum raro vident. ille aſſideat neceſſe eſt: qui: quod ſolum opus eſt: viſurus eſt: quando nimis imbecillus futurus ſit: niſi cibum acceperit. In pluribus tamen ad initium cibi dies quartus aptiſſimus eẽ conſueuit. Eſt autem alia etiã de diebus ipſis dubitatio: quoniã antiqui potiſſimũ impares ſequebantur: eoſq; tanq̃ tunc de ægris iudicaretur criſimos nominabant. Hi erant dies tertius: q̃ntus: ſeptimus: nonus: vndecimus: quartuſdecimus: vnus & vigeſimus: ita vt ſũma potẽtia ſeptĩo: deinde q̃rtodecimo: deinde vni & vigeſimo daret᷑. Igit᷑ ſic ægros nutriebãt: vt dierũ ĩpariũ acceſſiões expectarẽt: deinde poſtea cibũ quaſi leuioribus acceſſiõibus ĩſtãtibus darẽt. adeo vt Hippocrates ſi alio die febris deſiſſet: reciduã timere ſit ſolitus. Id Aſclepiades iure vt vanũ repudiauit neq; ĩ vllo die: quia par: imparue eſſet: his vel maius vel minus periculum eſſe dixit. Interdum enim peiores dies pares fiunt: & oportunius poſt eorum acceſſiones cibus datur. Nonnunquam etiam in ipſo morbo: dierum ratio mutat᷑: fitq; grauior: qui remiſſior eſſe conſueuerat. atq; ipſe quartuſdecimus par eſt: in quo eſſe magnã vim antiqui fatebantur. Qui cũ octauũ primi naturã habere cõtenderẽt: vt ab eo ſecũdus ſeptenarius numerus inciperet: ipſi ſibi repugnabãt: nõ octauũ neq; decimũ neq; duodecimũ diẽ ſumendum quaſi potentiorem. Plus enim tribuebant nono & vndecimo. Quod cum feciſſent ſine vlla probabili ratione: ab vndecimo non ad tertiumdecimũ: ſed ad quartumdecimũ trãſibant. Et ẽt apud Hippocratẽ: ei quẽ ſeptimus dies liberaturus ſit: quartũ eſſe grauiſſimũ. Ita illo quoq; auctore in die pari & grauior febris eſſe põt & certa futuri nota. Atq; idẽ alio loco quartum queq; diem: vt in vtrũq; efficaciſſimũ apprehendit: ideſt quartum: ſeptimũ: vndecimum quartumdecimum: decimumſeptimum: in quo & ab ĩpari ad paris numeri rõnem tranſit. & ne hoc quidem ꝓpoſitum

cōſeruauit: cū a ſeptimo die vndecimus: nō quartus ſed quintus ſit. adeo apparet qua-
cunq; rōne ad numerū reſpeximus: nihil rōnis ſub illo quidem auctore reperiri. Verū
in his quidē antiquos tūc celebres ad modū pythagorici numeri fefellerūt: cū hic quo
q; medicus nō numerare dies debeat: ſed ipſas acceſſiões ītueri: & ex his coniectare qñ
dādus cibus ſit. Illud āt magis ad rem ptinet ſcire: tū oporteat dari cū iam bene venaꝝ
cōquieuerūt: aut ēt num manētibus reliquijs febris. Antiqui eni quā integerrimis cor
poribus alimentū offerebant. Aſclepiades inclinata quidē febre: ſed adhuc tñ inhæren
te. In quo vanā rōnē ſecutus ē: nō quo nō ſit interdū maturius cibus dandus: ſi matu-
re timet' altera acceſſio: ſed quo ſcilicet quā ſaniſſimo dari debeat. Minus eni corrūpit'
quod ītegro corpori infert'. Neq; tñ verū ē quod Themiſoni uidebat': ſi duabus horis
īteger futurus eſſet æger: ſatius eſſe tūc dare: ut integro corpore potiſſimum diduce-
ret'. Nā ſi diduci tā celeriter poſſet id eēt optimū. Sed cū hoc: breue tēpus nō præſtet:
ſatius prīcipia cibi a decedēte febre: quā reliquias ab īcipiente excipi. ita ſi lōgius tēpus
ſecūdū eſt: quā integerrimo dādus eſt: ſi breue: ēt anteq ex toto īteger fiat. Quo loco
uero ītegritas eſt: eodē eſt remiſſio: q maxīe in febre cōtinua pōt eſſe. Atq; hic quoque
quærit': utrū tot horæ expectāde ſint: quot febrē habuerūt: an ſatis ſit: primā partem
earū præteriri: ut ægris iucundius īſidat: qbus interdū nō uacat. Tutiſſimū eſt āt an-
te: totius acceſſiōis tempus pterire. quāuis ubi longa febris fuit: pōt īdulgeri ægro ma
turius: dū tñ ante minime pars dimidia prætereat'. Idq; nō in ea ſola febre: de qua pxi
me dictū eſt: ſed in oībus ita ſeruandū eſt.

¶De febrium ſpeciebus & ſingularū curationibus & primo quando cibus febricitan
tibus dandus ſit. Caput. v.

h Aec magis p oīa genera febriū ppetua ſunt: nūc ad ſingulas earū ſpecies deſcē
dā. Igit' ſi ſemel tñ acceſſit deinde deſijt: eaq; vel ex īguine: vel ex laſſitudine
vel ex æſtu: aliaue ſimili re fuit ſic: vt iterior nulla cā metū fecerit: poſtero die
cū tēpus acceſſiōis ita trāſijt: vt nihil moueret: cibus dari pōt. At ſi ex alto calor vēit: &
grauitas vel capitis: vel præcordioꝝ ſecuta ē: neq; apparet quid corpus cōfuderit: quā
uis vnā acceſſionē ſecuta ītegritas ē: tñ: qa tertiana timeri pōt: expectādus ē dies ter-
tius: & vbi acceſſiōis tēpus præterijt: cibus dādus ē: ſed exiguus: qa quartana quoq; ti-
meri pōt. Et die qrto demū: ſi corpus ītegrū ē: eo cū fiducia vtēdū. Si vero poſtero: ter
tioue aut quarto die ſecuta febris eſt: ſcire licet morbū eſſe. Sed tertianarū quartanarū
q;: quarū & certus circuitus ē & finis īteger ē: & qa liberaliter qeta tpa ſunt: expeditior
rō ē. De qbus ſuo loco dicā. Nūc vero eas explicabo: q quotidie vrgēt. Igit' tertio quo
q; die cibus ægro cōmodiſſime dat': vt alter febrē minuat: alter viribus ſubueniat. Sed
his dari debet: ſi quotidiana febris ē: quæ ex toto deſinat: ſimul atq; corpus ītegrū fa-
ctū ē ſi quis nō acceſſiões: febres tñ iungunt': & quotidie qdē īcreſcūt: ſed ſine integrita
te tñ remittūt cū corpus ita ſe habet: vt maior remiſſio nō expectetur. Si altero die gra
uior: altero leuior acceſſio eſt: poſt grauiorē. Fere vero grauiorē acceſſionē leuior nox
ſequit': quo fit vt grauiorē acceſſionem nox quoq; triſtior antecedat. At ſi cōtinuatur
febris: neq; leuior vnquā fit & dari cibū neceſſe eſt: quando dari debeat magna diſſētio
ē. Quidā: qa fere remiſſius matutinū tēpus ægris ē. tunc putāt dādū. Quod ſi reſpō
det: nō qa mane eſt: ſed quia remiſſior eſt æger. dari debet. Si uero ne tūc quidē vlla re
quies ægris ē hoc ipſo peius id tempus eſt quod cū ſua natura melius eſſe debeat: mor
bi uitio nō eſt. ſimulq; inſequit' tempus meridanū: a quo cum oīs æger fere peior fiat:
timeri pōt: ne ille magis etiam quam ex conſuetudine vrgeatur. Igitur alij veſpere tali

ægro cibũ dãt. Sed cũ eo tempore fere peſſimi ſint qui egrotant: uerendũ eſt: ne ſi quid tunc mouerimus: fiat aliquid aſperius. Ob hæc ad mediam noctem decurro: id eſt finito iã grauiſſimo tpe: eodẽq; lõgiſſime diſtante: ſecuturis vero antelucanis horis quibus oẽs fere maxĩe dormiũt: deinde matutino tpe: qđ natura ſua leuiſſimũ eſt. Si vero febres vagæ ſunt: qa verendũ eſt: ne cibũ ſtatim ſubſequãtur: qñcũq; quis acceſſione leuatus ẽ: tunc debet aſſumere. At ſi plures acceſſiões eodẽ die veniũt: cõſiderare oportet: pares ne p oĩa ſint: qđ vix fieri põt: an ĩpares. Si p oĩa pares ſint: poſt eã potius acceſſionẽ cibus dari debet: quæ nõ inter meridiẽ & veſperẽ deſinit. Si ĩpares ſunt: cõſiderandũ ẽ. quo diſtẽt. Nã ſi altera grauior: altera leuior ẽ: poſt grauiorẽ dari debet. ſi altera lõgior: altera breuior: poſt lõgiorẽ. ſi alteta grauior: altera lõgior ẽ: conſiderandũ eſt: utra magis affligat: illa ui: an hæc tpe: & poſt eã dãdus ẽ. Sed plane plurimũ intereſt: quãtæ: qualeſq; ĩter eas remiſſiões ſint. Nã ſi poſt alterã febrẽ motio manet: poſt alterã ĩtegrũ corpus eſt: ĩtegro corpe: cibo tẽpus aptius ẽ. Si ſẽp febricula manet ſed alterũ tñ lõgius tẽpus remiſſionis eſt: id potius eligẽdũ eſt: adeo ut ubi acceſſiões cõtinuãt̃ ꝓtinus inclinata priore dãdus cibus ſit. Eteni ꝑpetuũ eſt: ad qđ omne cõſilium dirigi põt: cibũ quã maxime ſẽp ab acceſſiõe futura reducere & hoc ſaluo dare quam integerrimo corpori. Quod nõ ĩter duas tñ: ſed ẽt ĩter plures acceſſiões ſeruabit̃. Sed cũ ſit aptiſſimũ tertio quoq; die cibũ dare: tñ ſi corpus infirmũ ẽ: quotidie dandus eſt multoq; magis ſi cõtinẽtes febres ſine remiſſiõe ſunt: quanto magis corpus affligunt: aut ſi duæ pluresue acceſſiones eodẽ die ueniunt. Quæ res efficit: ut & a primo die ꝓtinus cibus dari quotidie debeat. Si protinus uenæ conciderunt: & ſæpius eodem die: ſi inter plures acceſſiones ſubinde uis corpori deeſt. Illud tñ in his ſeruãdũ eſt: ut poſt eas febres minus cibi detur: poſt quas: ſi p corpus liceret: omnino nõ daretur. Cũ uero febris inſtet: incipiat: augeatur: conſiſtat: decedat: deinde in deciſione conſiſtat: aut finiatur: ſcire licet: optimũ cibo tẽpus eſſe febre finita. deinde cũ deceſſio eius conſiſtit. tertiũ ſi neceſſe eſt. qñcũq; decedit: cætera oĩa periculoſa eſſe. Si tñ pp infirmitatẽ neceſſitas urget: ſatius eſſe cõſiſtẽte iã incremento febris aliquid offerre: quã increſcente. Satius eſſe inſtante: quã incipiente: cũ eo tñ ut nullo tpe is qui deficit nõ ſit ſuſtinendus. Neq; hercule ſatis eſt ipſas tñ febres medicũ intueri ſed ẽt totius corpis habitũ: & ad eũ dirigere curationẽ: ſeu ſuperſunt uires: ſeu deſunt: ſeu qdã mali affectus ĩteruenĩũt. Cũ uero ſẽp ægros ſecuros agere conueniat: ut corpore tñ non ẽt animo laborẽt: tũ præcipue ubi cibum ſumpſerunt. Itaq; ſi qua ſunt quæ exaſperatura eorum aĩos ſunt optimum eſt ea dum ægrotant eorum noticiæ ſubtrahere. Si id fieri non poteſt: ſubſtinere tamen poſt cibum uſq; ſomni tempus: & cum experrecti ſunt: tum exponere.

¶ Quando potiones febricitantibus dari expediat. Caput. vi.

Sed de cibo facilior quidẽ cũ ægris rõ eſt. quoꝝ ſæpe ſtomachus hunc reſpuit: ẽt ſi mens cõcupiſcit. De potione uero ingens pugna eſt: eoq; magis: q uo maior febris eſt. Hæc. n. ſitim accendit: & tũ maxĩe aquã exigit: cũ illa piculoſiſſima ẽ. Sed docẽdus æger ẽ: ubi febris quieuerit: ꝓtinus ſitim quoq; quieturã: lõgiorẽq; acceſſionem fore ſi qđ ei datũ fuerit alimẽtũ. Ita celerius eũ deſinere ſitire q nõ bibit. Neceſſe ẽ tñ quãto facilius ẽt ſani famẽ: quã ſiti ſuſtinẽt: tãto magis ægris ĩ potiõe: q̃ ĩ cibo ĩdulgere. Sed prĩo qdẽ die nullus hũor dari debet: niſi ſubito ſic uenę cõciderũt ut cib9 quoq; dari debeat. Secũdo uero: cæteriſq; ẽt qb9 cibus ñ dabit̃: tñ ſi magna ſitis urgebit potio dari põt. Ac ne illđ qdẽ ab Heraclide tarẽtio dictũ rõne caret: ubi aut bilis ægrũ aut cruditas male habet expedire quoq; p medicas potiões miſceri nouã mate

riã corruptæ. Illud vidẽdũ ẽ: vt qualia tpa cibo legũť talia potiõi quoq; vbi ſine illo da tur: deligantᷣ: aut cũ ægrũ dormire cupiemus. Quod fere ſitis ꝓhibet. Satis ãt cõue nit: cũ oĩbus febricitãtibus nimius hũor alienus ſit: tũ præcipue eſſe fœminis: quæ ex partu ĩ febres ĩciderũt. Sed cum tpa cibo potiõiq; ĩfebris & remiſſiõis rõ det: nõ ẽ expe ditiſſimũ ſcire: qñ æger febricitet: qñ melior ſit: qñ deficiat. Sine quib9 diſpẽſari illa nõ poſſũt. Venis.n. maxĩe credimus fallaciſſimæ rei. qa ſæpe iſtæ lẽiores: celerioreſue ſũt & ætate & ſexu & corpoꝝ natura. Et plærunq; ſatis ſano corpe ſi ſtomachus ĩfirmus ẽ nõnũq̃ ẽt incipiente febre ſubeũt & quieſcũt: vt ĩbecillus is videri poſſit. cui facile latu ro grauis ĩſtat acceſſio. Cõtra ſæpe eas cõcitat & reſoluit ſol & balneũ & exercitatio & metus & ira & quilibet alius aĩ affectus. Adeo vt cũ primum medicus vẽit: ſolicitudo ægri dubitãtis quõ ille ſe habere videatᷣ: eas moueat. ob quã cauſã periti medici ẽ: nõ ꝓ tinus vt vẽit apprehẽdere mãu brachiũ. Sed primum reſidere hilari vultu: pcõtariq; queãdmodũ ſe habeat: & ſi qs eius metus ẽ: eũ ꝓbabili ſermõe leniri tũ deinde eius cor pori manũ admouere. Quas venas ãt cõſpectus medici mouet quam facile mille res turbãt. Altera res ẽ: cui credimus calor æque fallax. Nã hic quoq; excitatᷣ æſtu: labore ſõno: metu: ſolicitudine. Igitur intueri qdẽ ẽt iſta oportet. Sed his nõ oĩa credere: ac ꝓ tinus qdẽ ſcire nõ febricitare eũ: cuius uenæ naturaliter ordinatæ ſunt: teporq; talis eſt qualis eſſe ſanis ſolet. Nõ ꝓtinus ãt ſub calore motuq; febrẽ ſeſe cõcipe: ſed ita: ſi ſũma quoq; arida inæqualiter cutis ẽ ſi calor & ĩ frõte ẽ & ĩtimis præcordijs oritᷣ. ſi ſpiritus ex naribus cũ feruore prorũpit. ſi color: aut rubore: aut pallore nouo mutatus ẽ ſi ocu li graues: & aut pſicci: aut ſubhumidi ſunt. ſi ſudor cũ fit: inæqualis ẽ. ſi uenæ non æqs interuallis mouẽtᷣ. Ob quã cãm medicus neq; ĩtenebris: neq; a capite ægri debet reſide re: ſed illuſtrimẽto aduerſus eũ: ut oĩs notas ex uultu quoq; cubãtis pſpiciat. Vbi uero febris fuit atq; decreuit: expenſari oportet: nũ tpa: parteſue corporis aliæ paulũ made ſcant: quæ ſudorẽ uenturũ eſſe teſtentᷣ. Ac ſi qua nota eſt: tũc demũ dare potui calidã aquã. cuius ſalubris effectus eſt: ſi ſudorẽ p oĩa mẽbra diffundit. Huius ãt ſ̃ui cã conti nere æger ſub ueſte ſatis multa manus debet: eadẽq; crura pedeſq; cõtegere: qua male plæriq; ægros in ipſo ĩpetu febris: peſſimeq; ubi ardẽs ea eſt: male habẽt. Si ſudare cor pus cœpit linteũ tepefacere oportet: paulatimq; ſingula mẽbra detergere. At Vbi ſu dor oĩs finitus ẽ: aut ſi is nõ uenit: ubi quã maxĩe potuit: idoneus eſſe cibo æger uidetᷣ ſub ueſte leniter ungendus ẽ: tũ detergendus: deinde ei cibus dandus. Cibus ãt febrici tãtibus humidus eſt aptiſſimus: aut humori certeq̃ ꝓximus: utiq; ex materia quam leuiſſima: maximeq; ſorbitio. eaq; ſi magnæ febres fuerunt: quã tenuiſſima eſſe debet. Mel quoq; deſpumatũ huic recte adijcitᷣ quo corpus magis nutriatᷣ ſed id ſi ſtomachũ offẽdit: ſuperuacuũ ẽ: ſicut ipſa quoq; ſorbitio. Dari uero ĩuicẽ eius põt: uel ĩtrita ex aq̃ calida: uel alica elota. ſi firmus ẽ ſtomachus & cõpreſſa aluus ex aqua mulſa. ſi uel ille lãguet uel hæc ꝓfluit ex puſca. Et prio qdẽ cibo ita ſatis ẽ. ſecũdo uero aliqd adijci põt ex eodẽ tñ genere materie: uel olus: uel cõchiliũ uel pomũ. Et dũ febres quidẽ ĩcreſcũt hic ſolus idoneus cibus eſt. Vbi uero aut deſinũt: aut leuãtᷣ ſemp qdẽ incipiendũ ẽ ab aliquo ex materia leuiſſima: adijciẽdũ uero aliqd ex media: rõne habita ſubide & uiriũ hoĩs & morbi. Ponẽdi uero ægro uarij cibi: ſicut Aſclepiades præcepit: tũ demũ ſunt ubi faſtidio urgetᷣ neq; ſatis uires ſufficiũtᷣ ut paulũ ex ſingulis deguaſtandoᵒ famẽ ui tet. At ſi neq; uis neq; cupiditas deeſt: nulla uarietate ſollicitãdus æger ẽ: ne plus aſſu mat: q̃ cõcoquat. Neq; uerũ ẽ: qᵈ ab eo dicitᷣ: facilius cõcoq cibos uarios. Edũtᷣ.n. fa cilius. Ad cõcoctionẽ ãt materiæ genus & modus ptinẽt. Neq; inter magnos dolores

neq; increſcente morbo tutum eſt ægrũ cibo impleri ſed ubi inclinata iam in melius valetudo eſt. Sunt aliæ quoq; obſeruationes in febrius neceſſariæ. atq; id quoq; vidẽdũ ẽ: qđ qdã ſolũ præcipiũt: an aſtrictũ corpus ſit. an ꝓfluat. Quoꝝ alterũ ſtrangulat qđ cõtinet: alterũ digerit. nã ſi aſtrictũ ẽ: ducẽda aluus ẽ: mouẽda vrina: eliciendus oĩ modo ſudor. In hoc genere morboꝝ ſanguinẽ ẽt miſiſſe: cõcuſſiſſe vehemẽtibus geſtatiõibus corpus in lumine habuiſſe: ĩperaſſe famẽ: ſitim vigiliã ꝓdeſt. Vtile ẽ ẽt ducere in balneũ: prius dimittere ĩ ſoliũ: tũ vngere: itẽ ad ſoliũ redire: multaq; aq̃ fouere inguina: interdũ ẽt oleũ ĩ ſolio cũ aqua calida miſcere: vti cibo rarius & ſerius tenui: ſimplici molli. calido. exiguo: maxĩeq; oleribus: qualia ſunt: lapatiũ. vrtica. malua: vel iure etiã cõcharũ: muſculorumue: aut locuſtarũ: neq; dãda caro niſi elixa ẽ. At potio eſſe debet magis liberalis & ante cibũ & poſt hũc & cũ hoc vltra quã ſitis coget. Poteritq; a balneo ẽt pinguius dari vinũ. poterit ſemel aut bis iterpõi græcũ ſalſũ. Contra vero ſi corpus ꝓfluet: ſudor coercẽdus: qes adhibẽda erit tenebris ſõniq;: qñcũq; volet: vtẽdũ. nõ niſi leui geſtatiõe corpus agitãdũ: & ꝓ genere mali ſubueniẽdũ. Nã ſi vẽter fluit aut ſi ſtomachus nõ continet: vbi febris decreuit: liberaliter oportet aquã tepidã potui dare & vomere: cogere: niſi aut fauces: aut præcordia: aut latus dolet: aut vetus morbus ẽ. Si vero ſudor exercet: durãda cutis ẽ vel nitro vel ſale: quæ cũ oleo miſcent̃. At ſi leuius id vitiũ eſt: oleo corpus vngẽdũ eſt. ſi vehementius: roſa vel melino vel myrteo: cui vinũ auſterũ ſit adiectũ. Quiſqs ãt fluore æger ẽ: cum venit in balneũ prius vngendus deinde in ſoliũ demittẽdus eſt. Si in cute vitium eſt frigida quoq; quã calida aqua melius vtet̃. Vbi ad cibum ventum eſt: dari debet is valens. frigidus. ſiccus ſimplex: qui quã minime corrũpi poſſit: panis toſtus: caro aſſa: vinũ aſperum: vel certe ſubauſterũ ſi venter profluit: calidum: ſi ſudores nocent: vomituſq; ſunt frigidum.

¶Quomodo peſtilentes febres: curari debeant. Caput. vij.

d Eſiderat ẽt ꝓpriã aĩaduerſionẽ in febribus peſtilẽtiæ caſus. In hac minime vtile eſt: aut fame: aut medicamẽtis vti aut ducere aluũ. Si vires ſinunt: ſanguinẽ mittere optimũ eſt: præcipueq; ſi cũ dolore febris ẽ: Si id parũ tutũ ẽ: vbi febris aut tenuata eſt: aut leuata eſt vomitu pectus purgare. Sed ĩ hoc maturius: quã ĩ aliis morbis ducere ĩ balneũ opus ẽ: vinũ calidũ & meracius dare & oĩa glutinoſa. Inter quæ quoq; carnẽ generis eiuſdẽ. Nã quo celerius eiuſmodi tẽpeſtates corripiũt: eo maturius auxilia: ẽt cũ quadã temeritate rapiẽda ſũt. Quod ſi puer ẽ: q laborat: neq; tm̃ robur eius ẽ: vt ſanguis mitti poſſit: ſiti ei vtẽdũ ẽ. ducẽda aluus vel aqua: vel ptiſanæ cremore tum demũ is leuibus cibis nutriẽdus. Et ex toto nõ ſic pueri vt viri curari debẽt. Ergo: ut ĩ alio quoq; genere morboꝝ parcius ĩ his agẽdũ ẽ. Nõ facile ſanguinem mittere nõ facile ducere aluũ: nõ cruciare uigilia: fameue: aut nimia ſiti: nõ uino curare ſatis conuenit. Vomitus poſt febrem eliciendus eſt: deinde dandus cibus ex leuiſſimis tũ is dormiat. poſtero quoq; die ſi febris manet: abſtineat̃. Tertio ad ſimilẽ cibũ redeat. Dãdaq; opa ẽ quãtũ fieri põt: ut iter oportunã abſtinẽtiã ciboꝝq; oportunos obmiſſis cæteris nutriat̃. Si uero ardẽs febris extorret: nulla medicamẽti dãda potio ẽ. ſed in ipſis acceſſiõibus oleo & aq̃ refrigerãdus ẽ. q miſcẽda mãu ſũt donec albeſcant: & con claui tenendus: quo multũ & purũ aerẽ trahere poſſit: neq; multis ueſtimẽtis ſtrãgulandus ſed admodũ leuibus tm̃ uelãdus ẽ. Poſſunt ẽt ſup ſtomachũ imponi folia uitis in aqua frigida tincta. Ac ne ſiti quidẽ nimia uexãdus ẽ: alẽdus maturius ẽ: ideſt a die tertio & ante cibũ hiſdẽ perungendus. Si pituita in ſtomacho coiit: iclinata iã acceſſione: vomere cogendus eſt. & tunc dandum frigidũ olus: aut pomũ ex his: quæ ſtoma-

cho couenīūt. Si ſiccus manet ſtomachus: protinus vel ptiſanæ vel alicæ vel orizæ cremor dandus eſt cū quo recēs adeps cocta ſit. Cū vero in ſūmo incremēto morbus eſt vtiq; nō ante diē quartū magna ſiti antecedente: frigida aqua copioſæ præſtāda eſt: vt bibat ēt vltra ſatietatē: & cū iā vēter & præcordia vltra modū repleta ſatiſq; refrigerata ſunt: vomere debet. Quidā ne vomitū qdē exigunt: ſed ipſa aqua frigida tm̄ ad ſatietatē data ꝑ medicamēto vtunt̄. Vbi vtrūlibet factū ē: multa veſte operiēdus ē & collocādus vt dormiat. Fereq; poſt lōgā ſiti & vigiliā: poſt multā ſatietatē: poſt ifractū calorē plēus ſōnus vēit p quē ingēs ſudor effundit̄ idq; præſentiſſimū auxiliū ē. Sed i his tn̄ i qb9 præter ardorē: nulli dolores: nullus ꝑcordiorꝫ tumor: nihil ꝓhibēs vel i thorace vel i pulmōe vel i faucibus: nō vlcus: nō defectio: non deiectio: nō ꝓfluuiū alui fuit.

¶ Curatio ſemitertianæ febris quæ hemitritæos dicitur. Caput. viij.

a T vbi id genus tertiāæ ē: qđ hemitritæon medici appellāt: magna cura opus eſt: ne id fallat. Habet. n. plerūq; frequētiores aceſſiōes deceſſioneſq;: vt aliud morbi genus videri poſſit: porrigitq; febris īter horas vigintiquatuor & triginta ſex. vt quod idem eſt: non idē eſſe videatur. Et magnopere neceſſarium eſt neq; dari cibum: niſi in ea remiſſione: quæ uera eſt: & ubi ea uenit: protinus dari: plurimiq; ſub alterutro curantis errore ſubito moriunt̄. ac niſi magnopere aliq̄ res prohibet inter initia ſāguis mitti debet: tū dari cibus: q̄ neq; icitet febrē: & tn̄ lōgū eius ſpaciū ſuſtineat.

¶ Curatio lentarum febrium. Caput. ix.

n Onnūq̄ ēt lētæ febres ſine ulla remiſſiōe corpus tenēt: ac neq; cibo: neq; ulli remedio locus eſt. In hoc caſu medici cura eſſe debet: ut morbū mutet. Fortaſſe enī curatiōi oportunior fiet. Sæpe igit̄ ex aqua frigida: cui oleū ſit adiectū: corpus eius ꝑtractādū ē. qm̄ interdū ſic eueuit: ut horror oriat̄: & fiat initiū quoddā noui motus: exque eo cū magis corpus īcaluit: ſequat̄ ēt remiſſio. In his frictio quoq; ex oleo & ſale ſalubris uidet̄. at ſi diu frigus eſt & torpor & iactatio corporis non alienū eſt in ipſa febre dare mulſi tres aut q̄ttuor cyathos: uel cum cibo uinum bene dilutum Intēdit̄. n. ſæpe ex eo febris: & maior ortus calor: ſimul & priora mala tollit: & ſpem remiſſiōis in ea curatiōe oſtēdit. Neq; hercules iſta curatio noua ē qua nūc qdā traditos ſibi ægros: q ſub cautioribus medicis trahebant̄: iterdū cōtrarijs remedijs ſanant. Si qdē apud antiquos quoq; ante Erophilū & Eraſiſtratū: maxieq; poſt Hippocratē fuit Petro qdā q febricitātē hoiem ubi accepat multis ueſtimētis opiebat: ut ſimul calorē ingentē ſitimq; excitaret. Deinde ubi paulū remitti cœperat febris: aquā frigidam potui dabat: ac ſi mouerat ſudorē: explicuiſſe ſe ægrū indicabat. ſi nō mouerat: plus ēt aquæ frigidæ igerebat: & tū uomere cogebat. Si alterutro modo febre liberauerat: ꝓtinus ſuillā aſſā & uinū hoi dabat. Si nō liberauerat: decoquebat aquā ſale adiecto eāq; bibere cogebat: ut mouēdo uētrē purgaret. Et intra hæc oīs eius medicina erat. Eaq; nō minus grata fuit his: quos Hippocratis ſucceſſores nō refecerāt quā nūc ē his: quos Erophili uel Eraſiſtrati æmuli diu tractos nō expedierūt. Neq; ideo tn̄ nō ē temeraria iſta medicina: qa plures ſi ꝓtinus a principis excepit: iteremit. Sed cū eadē oībus conuenire nō poſſint: fere quos rō nō reſtituit: temeritas adiuuat. Ideoq; eiuſmodi medici melius alienos ægros: quā ſuos nutriunt. Sed ē circūſpecti quoq; hoīs & nouare interdū & augere morbum & febres accēdere: qa curationē ubi id. qđ eſt nō recipit: pōt recipere id quod futurum eſt.

¶ Remedia in febribus ad capitis dolorem & præcordiorum inflamationem & ariditatem & ſcabritiem linguæ. Caput. x.

Onſiderādū ēt eſt: febres nē ſolæ ſint: an alia his quoq; mala accedāt. ideſt nū
c caput doleat: nū lingua aſpa: nū præcordia intēta ſint. Si capitis dolores ſunt roſā cū aceto miſcere oportet: & ī id īgerere: deinde habere duo pittacia: quæ latitudinē frōtis lōgitudinēq; æquēt. Ex his īuicē alterū ī aceto & roſa habere: alterū in frōte: aut ītinctā hiſdē lanā ſuccidā īponere. Si acetū offēdit: pura roſa vtēdū ē. Si roſa ipſa lædit: oleo acerbo. ſi iſta parū iuuāt: teri poteſt vel iris arida: vel nuces amaræ: vel quælibet herba ex refrigerantibus. Quoꝝ qdlibet ex aceto īpoſitū dolorē minuit: ſed magis aliud ī alio. Iuuat pāis cū papauere iniectus: vel cū roſa: ceruſſa: ſpumaue argē ti. Olfacere quoq; vel ſerpillū vel anetū nō alienū ē. At ſi ī præcordijs īflāmatio & dolor ē: prīo ſup īponēda ſunt cataplaſmata reprimētia: ne ſi calidiora fuerīt plus eo materiæ cōcurrat. Deinde vbi pria īflāmatio ſe remiſit: tūc demū ad calida & hūida veniēdū ē: vt ea quæ remāſerit: diſcutiāt. Notæ vero īflāmatiōis ſūt qtuor: rubor & tumor cū calore & dolore. Quo magis errauit Eraſiſtratus: q febrē nullā ſine hac eſſe dixit. Ergo ſi ſine īflāmatiōe dolor ē: nihil īponēdū ē. Hūc. n. ſtatī ipſa febris ſoluit. At ſi neq; īflāmatio: neq; febris: ſed tm̄ pcordioꝝ dolor ē: ptinus calidis & ſiccis fomētis vti licet. Si vero līgua ſicca ē & ſcabra: detergēda primū pēicillo ē ex aq calida. Deinde vnguēda mixtis īter ſe roſa & melle. Mel purgat. roſa reprimit: ſimulq; ſiceſcere ñ ſinit. At ſi ſcabra ñ ē ſed arida: vbi pēicillo deterſa ē: vngi roſa debet: cui cære paulū adiectū.

¶ Remedia cōtra frigus: quod febrem præcedit. Caput. xi.

Olet ēt ante febres eſſe frigus: idq; vel moleſtiſſimū morbi gēus ē. Vbi id ex-
ſ pectat: oī potiōe phibēdus æger ē. Hæc. n. paulo ante data multū malo adijcit. Itē maturius veſte multa tegēdus ē. admouēda ptib9 his: p qbus metuimus: ſicca & calida fomēta ſic ne ſtatī vehemētiſſimi calores īcipiāt: ſed paulatī increſcāt. Perfricādæ quoq; eæ ptes māibus vnctis ex vetere oleo ſūt: eiq; adijciēdū aliqd ex calefaciētibus. Cōtētiq; medici qdā vna frictiōe ēt ex quolibet oleo ſūt. In harū febriū remiſſiōibus nōnulli tres aut qtuor ſorbitiōis cyathos ēt nū vltra manēte febre dāt. Deinde ea bñ finita reficiūt ſtomachū cibo frigido & lēi. Ego tū hoc puto tētandū: cū parū cibus ſemel & poſt febrē datus pdeſt. Sed curioſe pſpiciēdū ē: ne tēpus remiſſiōis decipiat. Sæpe. n. ī hoc quoq; genere valetudinis iā minui febris videtur & rurſus intēditur. Itaq; ei remiſſioni credendū eſt: quæ etiam immoratur & iactationem fœtorēq; quēdā oris: quē ozē græci vocāt: minuit. Illud ſatis cōueīt: ſi quotidie pares acceſſiōes ſūt: quotidie puū cibū dādū: ſi īpares: poſt grauiorē cibū: poſt leuiorē: aquā mulſam.

¶ Curatio horroris in febribus. Caput. xij.

Orror āt eas fere febres antecedit: quæ certū habēt circuitū & ex toto remittū
h tur. Ideoq; tutiſſimæ ſūt maxīe: quæ curatiōes admittūt. Nā vbi īcerta tēpora ſūt: neq; alui ductio: neq; balneū: neq; medicamētū aliud recte dat. īcertū ē. n. qñ febris vētura ſit: ita fieri poterit: vt ſi ſubito venerit: ſūma ī eo pnicies ſit: qd auxilij cā ſit īuētū. Nihilq; aliud fieri pōt: quā vt primis dieb9 bene abſtineat æger deinde ſucceſſu febris eius q grauiſſima ē: cibū ſumat. at vbi certus circuitus ē: facilius oīa illa tētāt: qa facilius pponere nobis & acceſſionū & deceſſionū vices poſſumus. In his āt cū veterauerūt: vtilis famis ñ ē: Primis tātūmodo dieb9 ea pugnādū ē: deīde diuidēda curatio ē: & añ horror: tū febris diſcutiēda. Igit cū primū aliqs īhorruit & ex horrore īcaluit: dare ei oportet potui tepidā aquā ſubſalſā & vōere eū cogere. nā fere talis horror ab his orit q bilioſa ī ſtomacho reſederūt. idē faciēdū ē ſi pxīo quoq; circuitu æque ceſſit ſæpe. n. ſic diſcutit. iāq; qd genus febris ſit: ſcire licet. itaq; ſub expectatione pro-

ximeaccesſionis:quæ instare tertia pōt:deducendus in balneum est: dandaq; opa est: vt p tēpus horroris in solio sit. Si ibi quoq; senserit nihilominus idē sub expectatiōe ac cesſionis quartæ faciat. si qdē eo quoq; modo ſæpe id discutit̃. si nec balneū quidē pro fuit: ante accesſionē alliū edat: aut bibat calidā aquā cū pipere si qdē ea quoq; assūpta calorē mouēt: qui horrorē nō admittit. Deinde eo modo quo ī frigore pceptū est: ante q̄ inhorrescere posſit. opiat̃. Fomētisq; ptinus validioribus totū corpus circūdare con uenit: maxieq; īuolutis extinctis testis & titiōibus. Si nihilominus horror perruperit multo oleo calefacto iter ipsa vestimēta pfundatur: cui æque ex calefacientibus aliqd sit adiectū. adhibeat̃q; frictio quātā is sustinere poterit: maximeq; in manibus & pe- dibus & spiritū ipse cōtineat. neq; desistendū est ēt si horror est. Sæpe. n. ptinacia iuuā tis malū corporis vincit. Si qd euomuit: dāda aqua tepida: iterūq; vomere cogendus est. vtendūq; eisdē est donec horror finiatur. Sed præter hæc: ducenda aluus est: si tar- dius horror quiescit. si qdē id quoq; exonerato corpori pdest. Vltima quoq; post hæc auxilia sunt gestatio & frictio. Cibus āt in eiusmodi morbis maxime dandus est. qui mollē aluum præstet. Caro glutinosa. vinum: cum dabit̃: austerum.

¶Curatio quotidianæ febris. Caput. xiij.

h Aec ad oēs circuitus febriū pertinent. discernendæ tñ singulæ sunt: sicut ratio nē habent disſimilē. si quotidiana ē: triduo primo magnopere abstinere opor tet. tū cibis altero quoq; die vti. Si res inueterauerit: post febrē experiri balneū & vinū: magisq; si horrore sublato hæc superest.

¶Curatio tertianæ febris. Caput. xiiij.

ſ I tertiana vero: quæ ex toto intermittit: aut quartana est: medijs diebus & am bulatiōibus vti oportet: alijsq; exercitatiōibus & vnctionib9. qdā ex antiquio ribus medicis Cleophātus ī hoc genere morbo℞ multo ante accesſionē caput ægri multa calida aq̄ pfundebat: deinde vinū dabat. Quod q̄uis pleraq; eius viri præ- cepta secutus est Asclepiades: recte tñ prætérijt. Est. n. anceps: Ipse: si tertiana febris ē: tertio die post accesſionē dicit aluū duci oportere. quinto post horrorē: vomitū elice- re. deinde post febrē: sicuti illi mos erat: adhuc calidis dare cibū & vinū. Sexto die in le ctulo detineri sic. n. fore: ne septimo die febris accedat. Id sæpe fieri posse verisimile est. Tutius tñ est: vt hoc ipso ordine vtamur Tria remedia: vomitus: alui ductionis: vini potus p triduū: idest die tertio & quinto & septimo tētare. nec vinū nisi post accesſionē die septimo bibat. Si vero primis diebus discusſus morbus nō est: īciditq; ī vetustatē: quo die febris expectabitur: in lectulo se contineat: post febrē perfricetur: tū cibo assū pto bibat aquā. postero die: quo cibo vacat & ab exercitatione vnctioneq;: aqua tñ cō tentus cōquiescat. Et id quidē optimum est. Si vero imbecillitas vrgebit: & post febrē vinum: & medio die paulum cibi debebit assumere.

¶Curatio quartanæ febris. Caput. xv.

e Adē in quartana faciēda sunt. Sed cū hæc tarde admodum finiat̃: nisi primis diebus discusſa est: diligētius ab initio præcipiēdū est: quid in ea debeat fieri. Igit̃ si cui cū horrore febris accesſit: eaq; desijt: eodē die & postero tertioq; cō- tinere se debet: & aquā tantūmodo calidā primo die post febrē sumere: biduo pximo quantū fieri pōt ne hanc quidē. si quarto die cū horrore febris reuertitur: vomere sicut ante præceptū est deinde post febrē modicū cibū sumere: vini quadrantē. Postero ter- tioq; die abstinere: aqua tātūmodo calida: si sitiet: assumpta: septio die balneo frigus præuenire: abstinere: continere se debet: si febris redierit: ducere aluū. vbi ex eo corpus

conquieuerit inunctione uehementer perfricari: eodem mō ſumere cibum & uinū: bi-
duo ꝓximo ſe abſtinere: frictione ſeruata. decimo die rurſus balneū experiri: & ſi po-
ſtea febris acceſſit: æque pfricari. uinum copioſius bibere. ac ſi proximū eſt: quies tot
dierū: ut abſtinētia cum cæteris quæ præcipiuntur: febrē tollant. Si uero nihilominus
remanet: aliud ex toto ſequendum eſt curationis genus: idq; agendū: ut quod diu ſu
ſtinēdū eſt: corpus facile ſuſtineat. Quo minus ēt curatio probari Heraclidis tarētini
debet. qui primis diebus ducēdā aluū. deinde abſtinendū uſq; in ſeptimum diē dixit.
Quod ut ſuſtinere aliquis poſſit tn̄ etiam febre liberatus uix refectioni ualebit. Adeo
ſi febris ſæpius acceſſerit: cōcidet. Igitur ſi tertiodecimo die morbus remanebit: balne
um neq; ante febrē neq; poſt eam tētandū erit: niſi interdū iam horrore diſcuſſo. Hor-
ror ipſe per eadē quæ ſupra præſcripta ſunt expugnādus. Deinde poſt febrem oporte-
bit ungi & uehementer perfricari: cibum & ualidum & fortiter aſſumere. uino uti quā
tum libebit. poſtero die cum ſatis quieuerit: ambulare: exerceri: ungi: perfricari: forti-
ter: cibū accipere ſine uino: Tertio die abſtinere. Quo die uero febrē expectabit: ante
ſurgere & exerceri: dareq; operā oportet: ut in ipſam exercitationē tempus febris īcur
rat. Sic. n. ſæpe illa diſcutit̄. At ſi in ope occupauit: tum demū ſe recipere. In eiuſmodi
ualetudine medicamenta ſunt: oleum: frictio: exercitatio: cibus uinū. Si uenter aſtri-
ctus eſt ſoluendus eſt. Sed hæc facile ualidiores faciunt: ſi imbecillitas occupauit: ꝓ
exercitatione geſtatio eſt. Si ne hanc quidem ſuſtinet: adhibēda tn̄ frictio ē. ſi hæc quo
q; uehemens onerat: intra quietē & unctionē & cibū ſiſtendū eſt: danda opera eſt: ne q̄
cruditas in quotidianam id malū uertat. Nā quartana neminē iugulat. ſed ſi ex ea fa-
cta quottidiana ē: in malis æger eſt. Quod tn̄ niſi culpa uel ægri vel curantis nunq̄ fit.

¶Curatio duarum quartanarum. Caput. xvi.

T ſi duæ quartanæ ſunt: neq; hæ: quas ꝓpoſui: exercitatiōes adhiberi poſſūt:
a aut ex toto quieſcere opus eſt: aut ſi id difficile ē: leuiter ambulare: conſidera
diligenter inuolutis pedibus: & capite. Quotiēs febris acceſſit & deſijt: cibū
modicum ſumere & uinum. reliquo tempore niſi imbecillitas urget: abſtinere. Aut ſi
duæ febres pene iunguntur: poſt utranq; cibum ſumere. Deinde uacuo tēpore & mo-
ueri aliquid: & poſt vnctiōem cibo vti. Cū vero vetus quartana raro: niſi vere ſoluat̄:
vtiq; eo tēpore attendendū eſt ne quid fiat qd valetudinē impediat. Prodeſtq; in vetere
quartana mutare ſubinde uictus genus: a uino ad aquam: ab aqua ad uinum: a lenibꝰ
cibis ad acres: ab acribus ad lenes trāſire: eſſe radicē: deinde uomere: iureue pulli gal
linacei uentrem reſoluere: oleum ad frictiones adijcere: calefacientia ante acceſſio-
nem ſorbere: uel aceti cyathos duos: uel unum ſinapis cum tribus græci uini ſalſi: uel
mixta pibus portionibus & in aqua diluta: pip: caſtoreū: laſer: myrram. Per hæc eni
ſimiliaq; corpus agitandū eſt: ut moueatur ex eo ſtatu quo detinet̄. Si febris quieuit
diu meminiſſe eius diei cōuenit: eoq; uitare frigus: calorē: cruditatē: laſſitudinē. Facile
enim reuertitur: niſi a ſano quoq; aliquādiu timet̄.

¶Curatio quotidianæ febris: quæ ex quartana facta ſit. Caput. xvij.

T ſi ex q̄rtana quotidiana facta eſt: cum id uitio inciderit: p biduum abſtine
a re oportet. frictione uti: aquam tantūmodo ueſperi potui dare. tertio die ſæ-
pe fit ne febris accedat. ſed ſiue fuit: ſiue non fuit: cibus poſt acceſſionis tem-
pus eſt dandus. at ſi manet: p biduum abſtinentia: quanta maxime īperari corpori po
teſt: fricatione quotidie: utendum ē.

¶De tribus inſaniæ generibus & primo de eius curatione: quæ a græcis phreneſis di-
citur. Caput. xviij.

e T febriū quidem ratio expoſita eſt. Superſūt vero alij corporis affectus qui huic ſuperueniūt. ex quibus: eos: qui certis partibus aſſignari nō poſſunt: protinus iungā. Incipiā ab inſania: primāq; huius ipſius ptē agrediar quæ & acuta & ī febre eſt: græci phreneſin appellāt. illud ante oīa ſcire oportet: interdū in acceſſione ægros deſipere & loqui aliena. Quod nō quidē leue eſt: neq; incidere poteſt: niſi ī febre uehemēti non tñ æque peſtiferū eſt. Nā plærunq; breue eſſe cōſueuit: leuatoq; acceſſiōis īpetu ꝓtinus mens redit. Neq; id gēus morbi remediū aliud deſiderat: quam quod ī curāda febre præceptū ē. Phreneſis uero tū demū eſt: cū cōtinua demētia eſſe īcipit: aut cū æger quāuis adhuc ſapiat: tñ quaſdā vanas imagines accipit. perfecta eſt vbi mens illis imaginibus ad dicta ē. eius āt plura genera ſūt: ſi qdē ex phreneticis alij hilares: alij triſtes ſunt: alij facilius cōtinent̄ & intra verba deſipiunt. alij conſurgūt & violenter quædā manu faciunt. atq; ex his ipſis alij nihil niſi impetu peccant. alij etiam artes adhibent: ſummāq; ſpeciē ſanitatis in captādis maioꝝ operū occaſionibus pbēt: ſed exitu deprehendūtur. Ex his autem eos qui intra verba deſipiunt: aut leuiter etiam manu peccāt: onerare aſperioribus cohercitiōibus ſuperuacuū eſt. Eos ver oqui violētius ſe gerūt uincire cōuenit: ne vel alteri vel ſibi noceāt. Neq; credēdū eſt ſi vinctus aliquis dū leuari vīculis cupit: ſanū iam ſe fingat: quāuis prudēter & miſerabiliter loquatur: quoniā is dolus inſanientis eſt. Fere vero antiqui tales ægros in tenebris habebāt: eo qd̄ eis cōtrariū eſſet exterreri: & ad quietē animi tenebras ipſas cōferre aliquid iudicabant. At Aſclepiades tanq̄ tenebris ipſis terrentibus in lumīe habēdos eſſe dixit. neutrū tñ perpetuum eſt: aliū enī lux: aliū tenebræ magis turbant. repriunt̄q; in quibus nullū diſcrimen depræhēdi vel hoc uel illo mō poſſit. optimum itaq; eſt vtrunq; experiri: & habere eū: qui tenebras horret: in luce: eum qui lucem in tenebris. At vbi nullū tale diſcrimen ē: æger ſi vires habet: loco lucido: ſi nō habet: obſcuro cōtinēdus ē. Remedia vero adhibere vbi maxīe furor vrget: ſuperuacuū eſt. ſimul enim febris quoq; īcreſcit. Itaq; tum nihil niſi cōtinēdus æger eſt. Vbi uero res patitur: feſtinanter ſubueniendum eſt. Aſclepiades perinde eſſe dixit his ſanguinem mitti ac ſi trucidentur: rationē hanc ſecutus: quod neq; inſania eſſet niſi: febre intenta: neq; ſanguis niſi in remiſſione eius recte mitteretur. Sed ipſe in his ſomnum multa frictione quæſiuit: cum & intentio febris ſomnū impediat: & frictio nō niſi in remiſſiōe eius utilis ſit. Itaq; hoc quoq; auxiliū debuit prætetire. Quid igitur eſt? Multa in præcipiti periculo recte fiūt alias omittēda. Et cōtinuata quoq; febris habet tēpora: quibus & ſi non remittit: non tñ creſcit. Eſtq; hoc ut nō optimū: ſic tñ ſecundum remedij tempus. Quod ſi uires ægri patiuntur: ſanguis quoq;. mitti debet. Nec minus deliberari poteſt: an aluus ducenda ſit. tum interpoſito die conuenit caput ad cutē tondere: deinde aqua fouere ī aqua uerbenæ aliquæ decoctæ ſint uel ex reprimentibus: aut prius fouere deīde tondere & iterum fouere: ac nouiſſime roſa caput nareſq; implere: offerre etiā naribus rutam: ex aceto cōtritā: mouere ſternutamēta medicamētis in id efficacibꝰ. Quæ tñ faciēda ſūt in his: quibus uires nō deſunt. Si uero imbecillitas eſt: roſa tñ caput adiecto ſerpillo: ſimiliq; aliquo malefaciendū eſt. Vtiles etiam in quibuſcunq; uiribus herbæ duæ ſūt: ſolanum & muralis. ſimul ex vtraq; ſucco expreſſo caput impleatur. cum ſe febris remiſerit frictione vtendum eſt. parcius tñ in his qui nimis hilares quā in his qui nimis triſtes ſunt. Aduerſus omnium āt ſic inſanientiū animos gerere ſe pro cuiuſq; natura neceſſariū ē. Quorundā enim uani metus leuandi ſunt: ſicut in homine pdiuite famē timēte icidit: cui ſubīde falſæ hereditates nūciabāt̄. quorūdā audacia coercēda ē: ſicut ī his fit: in quibus cōtinendis plagæ quoq; adhibent̄. quorundā ēt ītēpeſtiuus riſus &

obiurgatiōe & minis prohibēdus ē. quorundā diſcutiēda triſtes cogitationes. Ad qđ ſymphoniæ & cymbala: ſtrepituſq; ꝓficiūt. Sæpius tñ aſſētiendū: quā repugnādū ē. paulatimq; & nō euidēter ab his: quæ ſtulte dicent̃ ad meliora mens eius abducenda ē. Interdū ēt eliciēda ipſius intētio: vt fit in hominibus ſtudioſis litteraꝶ quibus liber legit̃: aut recte ſi delectant̃: aut ꝑperā: ſi id ipſū eos offendit. Emēdādo enim cōuerte re aīum incipiūt. Quin ēt recitare ſi qua meminerūt: cogendi ſunt: Ad cibum quoq; quoſdā nō deſiderantes reduxerūt hi: qui inter epulātes eos collocauerūt. Omnibus vero ſic affectis ſomnus & difficilis & ꝑcipue neceſſarius ē. Sub hoc. n. pleriq; ſaneſcūt Prodeſt ad id atq; ēt ad mentē ipſā cōponendam crocinū vnguentum cū irino in caput datū. Si nihilominus vigilāt hi: quidā ſomnū moliunt̃ potui dādo aquā: ī qua papauer: aut hyoſcyamos decocta ſit: alij mādragoræ mala puluino ſubijciunt. alij vel amonū: vel ſicamini lachrymā frōti inducunt. Hoc nomē apud medicos reperio. Sed cū græci moꝶ ſicamynō appellāt: mori nulla lacrima eſt. ſic vero ſignificat̃ lacrima arboris in egypto naſcētis: q̄ ibi moroſicō appellāt. Plurimi decoctis papaueris corticibus ex ea aqua ſubinde ſpōgia os & caput fouēt: aſclepiades ea ſupuacua eſſe dixit q̄m ī letargū ſæpe cōuerterēt. Præcipit āt vt primo die a cibo: potione: ſomno abſtineret̃: veſpere ei daret̃ potui aqua: tunc frictio admoueretur lenis ita vt ne manum quidem qui fricaret: vehementer imprimeret: poſtero deinde de hiſdem oibus factis veſpere ei daret̃ ſorbitio & aqua: rurſuſq; frictio adhiberet̃. Per hāc. n. nos cōſecuturos: vt ſomnus accedat. Id īterdū fit & q̄dē adeo: vt illo cōfitēte nimia frictio ēt lethargi periculum afferat. Sed ſi ſic ſomnus nō acceſſit. tū demū illis medicamētis accerſendus ē: habita ſcilicet eadē moderatiōe: quæ hic quoq; neceſſaria ē: ne quē obdormire volumus excitare poſtea nō poſſumus. Cōfert ēt aliquid ad ſomnū ſilanus iuxta cadēs: vel geſtatio poſt cibū & noctu: maxīeq; ſuſpēſi lecti motus. Neq; alienū eſt: ſi neq; ſanguis ante miſſus ē: neq; mens cōſtat: neq; ſomnus accedit: occipitio inciſo cucurbitulā admouere. Quę quia leuat morbū: pōt ēt ſomnū facere. Moderatio āt in cibo quoq; adhibēda ē. Nam neq; implēdus æger ē: ne īſaniat. neq; ieiunio vtiq; vexādus ē: ne imbecillitate in cardiacū īcidat. Opus eſt āt cibo infirmo: maxīeq; ſorbitione: potione aquæ mulſæ. cuiꝰ ternos cyathos bis hyeme: quater æſtate dediſſe ſatis eſt. Alterū genus inſaniæ ē: qđ ſpatiū lōgius recipit: quia fere ſine febre īcipit: leues deīde febriculas excitat & cōſiſtit ī triſtitia: quā uidet̃ bilis atra cōtrahere. In hac vtilis detractio ſanguinis ē. Si qđ hāc ꝓhibet: prima ē abſtinētia: ſecūda p albū veratrū: vomitūq; purgatio. poſt vtrumlibet adhibēda bis die frictio ē. Si magis valet frequens ēt exercitatio. In ieiuno vomitus: cibus ſine vino dādus ex media materia ē: Quā quotiens poſuero: ſcire licet ēt ex infirmiſſima dari poſſe: dū ne ea ſola quis vtat̃: valētiſſima tātūmodo eſſe remouēda. ꝓter hæc ſeruāda aluus ē quā tenerrima. remouēdi terrores: & potius bona ſpes afferenda. quærēda delectatio ex fabulis ludiſq;: q̄bus maxime capi ſanus aſſueuerat. Laudāda ſi qua ſūt ipſius opera & ante oculos eius ponēda. Leuiter obiurganda vana triſticia. Subinde admonendus ī his ipſis rebus: q̄ ſolicitāt: cur nō potius letitiæ: quā ſolicitudinis cauſa ſit: Si febris quoq; acceſſit: ſicut aliæ febres curanda ē. Tertiū inſaniæ genus ē ex his lōgiſſimū adeo vt vitā ipſā nō impediat. quod robuſti corporis eſſe conſueuit. Huius āt ipſius ſpecies duæ ſunt. Nā quidā imaginibus: non mēte fallūt̃. qualē inſanientē Aiacem vel Oreſtē poetaꝶ fabulæ ferūt. quidā animo deſipiunt. Si imagines fallūt: ante oīa uidēdū ē: triſtes an hilares ſint. In triſtitia nigrū veratrū deiectionis cauſa: in hilaritate albū ad vomitum excitandū dari debet. Idq; ſi in potione non accepit: pani adijciendum ē: quo facilius fallat. Nā ſi bene ſe purgauerit: ex magna parte morbū leua-

bit.Ergo ēt ſi ſemel datum veratrũ parũ profecerit:interpoſito tempoŕe iterum dari debet.Neq; ignorare oportet:leuiorẽ eſſe morbũ cum riſu:quã ſerio inſaniẽtiũ . illud quoq; perpetuũ eſt in oibus morbis:vbi ab inferiore parte purgandus aliquis eſt:ventræm eius ante ſoluẽdũ eſſe:vbi a ſuperiore:cõprimendũ.Si vero cõſiliũ inſaniẽtẽ fallit:tormentis quibuſdam optime curatur. Vbi perperã aliquid dixit aut fecit:fame:vinculis:plagis coercẽdus eſt.Cogendus eſt & attendere & ediſcere aliquid & meminiſſe.Sic enim fiet vt paulatim metu cogať cõſiderare qd faciat. Subito etiam terreri & expauceſcere in hoc morbo ꝓdeſt.Et fere quicquid animũ vehementer ꝑturbat. Põt enim quædã fieri mutatio:cũ ab eo ſtatu mens ĩ quo fuerat:abducta eſt. Intereſt etiã ſi ipſe ſine cauſa ſubĩde rideat:an metꝰ dimiſſiſq; ſit.nã demẽs hilaritas terroribus his:de qbus ſupra dixi:melius curať.ſi nimia triſtitia ē:prodeſt lenis ſed multa bis die frictio.Itẽ p caput aqua frigida infuſa:demiſſũq; corpus in aquã & oleum.Illa cõmunia ſũt:inſanientes vehementer exerceri debere.multa frictione vti:neq; piguem carnem:neq; vinũ aſſumere.cibis vti poſt purgationẽ ex media materia quam leuiſſimis.nõ oportere eſſe uel ſolos uel inter ignotos:uel inter eos quos:aut contemnant:aut negligant.mutare debere regiones:& ſi mens redit:annua peregrinatiõe eẽ iactandos.Raro:ſed aliquãdo tñ:ex metu deliriũ naſcitur.Quod genus inſaniẽtiũ ſpecie ſimiliq; uictus genere curandum eſt.præterq̃ quod in hoc inſaniæ genere ſolo recte uinũ datur.

ℂCardiaci morbi curatio. Caput.xix.

h Vic morbo præcipue contrariũ eſt id genus:quod cardiacũ a græcis nominatur:quãuis ſæpe ad cũ phrenetici tranſeũt.Si quidẽ mens in illis labat in hoc cõſtat.Id ãt nihil aliud ẽ quã nimia imbecillitas corporis.qđ ſtomacho lãguente ĩmodico ſudore digerıť.Licetq; ꝓtinus ſcire id eſſe:ubi uenarũ exigui: imbecilliq; pulſus ſunt.Sudor ãt ſupra cõſuetudinẽ & modo & tẽpore ex toto thorace & ceruicibus atq; ēt capite ꝓrumpit:pedibus tantũmodo & cruribus ſiccioribus atq; frigentibus.At ubi id morbi genus ē:curatio prima eſt:ſupra præcordia ĩponere quæ reprimãt cataplaſmata.ſecũda:ſudorẽ ꝓhibere.Id p̃ſtat acerbũ oleũ uel roſa uel melinum aut myrteũ.Quoꝝ aliquo corpus leuiter perungendũ:cæratũq; ex aliquo horum tũ imponendũ eſt.Si ſudor uincit:delinendus homo eſt uel gypſo uel argẽti ſpuma: uel cimolia creta:uel etiã ſubinde hoꝝ puluere reſpergendus.Idẽ præſtat puluis ex cõtritis aridi myrti uel rubi folijs:aut ex auſteri:& boni uini arida fece.Pluraq; ſimilia ſunt:quæ ſi deſũt:ſatis utilis ē qlibet ex uia puluis iniectus.Super hæc uero quo minus corpus inſudet:leui veſte debet eẽ contectus loco nõ calido:feneſtris patentibus ſic:ut ꝑflatus quoq; aliquis accedat.Tertiũ auxiliũ ē ĩbecillitati iacẽtis uino ciboq; ſuccurrere.Cibus non multus qdẽ:ſed ſæpe tñ nocte ac die dãdus ē:ut nutriat neq; oneret.Is eſſe debet ex infirmiſſima materia & ſtomaco aptus.Niſi ãt neceſſe ē:ad uinum feſtinare nõ oportet.Si uerendũ ē:ne deficiat:tũ & in trita ex hoc & hoc ipſũ auſterum quidem ſed tñ tenue meracũ.Egelidũ ſubinde & liberaliter dandũ ē adiecta polẽta:ſi modo is æger parũ cibi aſſumit.Idq; uinũ eſſe debet neq; nullaꝝ uiriũ:neq; ingentium: recteq; tota die ac nocte uel tres heminas æger bibet.Si uaſtius corpus ē:plus etiã.Si cibum nõ accipit:perunctũ ante perfũdere aqua frigida cõuenit:& tũ dare.Quod ſi ſtomachus reſolutꝰ parũ cõtiet:& ante cibũ & poſt eũ:ſpõte uomere oportet:rurſuſq; poſt uomitũ:cibũ:ſumere.Si ne id quidẽ mãſerit:ſorbere uini cyathũ:ĩterpoſitaq; hora ſumere alterũ.ſi id quoq; ſtomachus reddiderit:totũ corpus bulbis cõtritis ſup illinẽdũ ē.Qui ubi inaruerũt:efficiũt:ut uinũ ĩ ſtomacho contineať:exq; eo toti corpori calor uẽiſq; uis redeat.Vltimũ auxiliũ ē:ĩ aluũ ptiſãæ vel alicæ cremorẽ ex ĩferiorıbꝰ ꝑtibꝰ

indere ſi quidē id quoq; vires tuetur. Neq; alienum eſt: naribus quoq; æſtuantis admo
uere quod reficiat: ideſt roſā & vinū. Et ſi qua in extremis partibus frigēt: vnctis & ca
lidis manibus ſouere. Per quæ ſi cōſequi potuimus: vt & ſudoris impetus minuatur &
vita prorogetur: incipit iam tempus ipſum eſſe præſidio. Vbi in tuto eſſe videtur: ve-
rendum tñ eſt: ne ad eandē imbecillitatem cito recidat. Itaq; vino tātum remoto: quo
tidie validorem cibum debet aſſumere donec ſatis viriū corpori redeat.

❡De lethargo & eius curatione. Caput.xx.

Lter quoq; morbus eſt aliter phrenetico contrarius. In illo difficilis ſomnus:
a prompta ad omnē audaciā mens eſt. At in hormarcor & īexpugnabilis pene
dormiēdi neceſſitas: lethargū græci nominant. atq; id quoq; gēus acutum ē:
& niſi ſuccuritur celeriter iugulat. Hos ægros quidā ſubinde excitare nituntur admo
tis his quæ per ſternutamēta euocantur: & his quæ odore fœdo mouent. qualis ē pix
cruda: lana ſucida: piper: veratrum: caſtoreum: acetum: allium: cepa: iuxta etiam gal
banū incendūt: aut pilos. aut cornu ceruinū. Si nō eſt: quodlibet aliud. Hæc enim cū
cōburuntur. odorē fœdū mouent. Tharrias vero quidā acceſſionis eſſe id malū dixit:
leuariq; cū ea deceſſit. Itaq; eos qui ſubinde excitāt ſine vſu. male habere. Intereſt autē
in deceſſione expergiſcatur æger: an cū febris non leuetur: aut leuata quoq; ea ſomnus
vrgeat. Nā ſi expergiſcit᷑: adhibere ei vt ſopito ſuperuacuū ē. Neq; enim vigilando me
lior fit. ſed per ſe: ſi melior ē: vigilat. Si uero cōtinens ei ſomnus ē: vtiq; excitandus eſt.
ſed his tēporibus quibus febris leuiſſima ē: vt & excernat aliquid & ſumat. Excitat āt
valediſſime: repente aqua frigida infuſa poſt remiſſionē. Itaq; perunctum oleo multo
corpus tribus aut quattor amphoris totū ꝑ caput ꝑfundendū eſt. Sed hoc vtemur: ſi
æqualis ægro ſpiritus erit: ſi mollia p̄cordia. Sin aliter hęc erūt: ea potiora: q̄ ſupra cō
præhēſa ſūt. Et quod ad ſomnū quidē ꝑtinet: cōmodiſſima hæc rō ē. Medēdi āt cauſa
caput radēdū: deinde poſtea fouēdū eſt aqua: in qua laurus aut ruta decocta ſit. Alte
ro die īponendū caſtoreū: aut ruta ex aceto cōtrita: aut lauri baccæ: aut hedra cū roſa
& aceto. Præcipueq; ꝓficit & ad excitandū hoīem naribus ad motū & ad morbū ipſū
depellendum capiti frōtiue impoſitū ſinapi: Geſtatio ēt in hoc morbo prodeſt: maxīe
q; oportune cibus datus ideſt in remiſſione quanta maxime inueniri poterit: Aptiſſi-
ma āt ſorbitio ē donec morbus decreſcere īcipiat: ſic vt ſi quottidie grauis acceſſio eſt:
hæc quottidie detur. Si alternis: poſt grauiorē: ſorbitio: poſt leuiorē: mulſa aqua. Vi
nū quoq; cū tempeſtiuo cibo datū nō mediocriter adiuuat. Quod ſi poſt lōgas febres
eiuſmodi torpor corpori acceſſit: cætera eadē ſeruāda ſūt. Ante acceſſionē āt tribꝰ qt-
tuorue horis caſtoreū: ſi vēter aſtrictus ē: mixtū cū ſcamōea. ſi non ē: ꝑ ſe ipſū cū aqua
dādū ē. Si p̄cordia mollia ſūt: cibis vtēdū ē plenioribꝰ. Si dura: in hiſdē ſorbitionibus
ſubſiſtendum imponendumq; ē præcordijs quod ſimul & reprimat & emolliat.

❡De aqua inter cutem hoc ē hydropico morbo. Caput.xxi.

Ed his quidē acutus ē morbus. Lōgus vero fieri pōt eorum: quos aqua īter cu
ſ tem male habet: niſi primis diebus diſcuſſus ē: hydropa græci uocant. Atq;
eius tres ſpecies ſunt. Nam modo ventre uehemēter intento creber intus ex
motu ſpiritus ſonus eſt. Modo corpus inæquale ē: tumoribꝰ aliter aliterq; ꝑ totum
id orientibus. Modo intus in unū aqua contrahitur: & moto corpore ita mouetur ut
impetus eius cōſpici poſſit. Primum timpanitem: ſecundum leucophlegmatian uel
yposarca. Tertium aſciten græci nominant. Communis tñ ē humoris nimia abundā-
tia. ob quam ne ulcera quidē in his ægris facile ſaneſcūt. Sæpe uero hoc malum per ſe
incipit. Sæpe alteri uetuſto morbo. maximeq; quartanæ ſuperuenit. Facilius ī ſeruis:

quã in liberis tollitur. quia cũ deſideret famẽ: ſitim: mille alia tedia: longãqꝫ patientiã:
promptius his ſuccurrit̃: qui facile coguntur: quã quibus inutilis libertas ẽ. Sed ne hi
quidẽ qui ſub alio ſunt: ſi ex toto ſibi tẽperare nõ poſſunt: ad ſalutẽ ꝑducuntur. Ideoqꝫ
nõ ignobilis medicus Chryſippi diſcipulus apud Antigonũ regẽ amicũ quẽdam eius
notæ intẽperãtiæ mediocriter eo morbo ĩplicitũ negauit poſſe ſanari. Cumqꝫ alter me
dicus epirotes Philippus ſe ſanaturũ polliceret̃ reſpõdit illũ ad morbum ægri reſpice
re: ſe ad animũ. Neqꝫ eũ res fefellit. Ille. n. cũ ſũma diligẽtia nõ medici tantũmodo: ſed
ẽt regis cuſtodiretur: tñ malagmata ſua deuorando: bibẽdoqꝫ ſuã vrinã in exiſtum ſe
præcipitauit. Inter initia tñ non difficillima curatio ẽ: ſi imperata ſunt corpori: quies:
ſitis: inedia. At ſi malũ inueterauerit: non ſine magna moleſtia diſcutitur: Metrodo-
rũ tñ Epicuri diſcipulum referunt cũ hoc morbo tentaret̃: neqꝫ æquo aĩo ferret neceſ-
ſariã ſitim vbi diu abſtinuerat: bibere ſolitũ: deinde euomere. Quod ſi redditur quic-
quid receptũ eſt: multũ tedio demit. ſi a ſtomacho retentũ ẽ: morbũ auget. Ideoqꝫ in
quolibet tentandũ nõ eſt. Sed ſi febris quoqꝫ ẽ: hæc in primis ſubmouenda ẽ per eas rõ
nes: ꝑ quas huic ſuccurri poſſe propoſitũ ẽ. Si ſine febre æger ẽ: tum demũ ad ea veniẽ
dũ ẽ: quæ ipſi morbo mederi ſolẽt. Atqꝫ hic quoqꝫ quæcũqꝫ ſpecies ẽ: ſi nondum nimis
occupauit: hiſdẽ auxilijs opus ẽ. Multũ ambulãdũ. currẽdũ aliqd ẽ. ſuperiores maxĩe
ꝑtes ſic ꝑfricãdæ: vt ſpiritũ ipſe cõtineat. euocãdus ẽ ſudor nõ exercitatiõe tantũmodo
ſed ẽt in harena calida: vel laconico: vel clibano: ſimilibuſqꝫ alijs. maxĩeqꝫ vtiles natura
les & ſiccæ ſudatiões ſunt: quales ſuper baias habemus in myrtetis balneũ atqꝫ oĩs hu
mor alienus ẽ. Ieiuno recte cataputia dantur facta ex abſinthij duabus: myrre ꝑte. Ci
bus eſſe debet ex media quidẽ materia: ſed tñ generi durioris. Potio non vltra dãda ẽ:
quã vt vitã ſuſtineat. optimaqꝫ ẽ: quæ vrinã mouet. Sed id ipſũ tñ molliri cibo: quam
medicamento melius eſt. Si tñ res coget ex his aliquid quæ id præſtent: erit decoquen
dũ eaqꝫ aqua potui danda. Videntur ãt hãc facultatẽ habere: iris: nardũ: crocũ: cinna-
mum: amomũ: caſſia: myrra: balſamũ: galbanum: ladanũ: oenante: panace: carda-
mum: hebenus: cupreſſi ſemẽ: vua taminia: quã ſtaphidagrian græci nominãt: abrota
nũ: roſæ folia: acorꝫ amarę nuces: tragoriganũ: ſtorax: coſtũ: iunci quadrati & rotũdi
ſemen: illud cypyron. ecion hoc græci vocant. Quæ quotiens poſuero: nõ quæ hic naſ
cuntur: ſed quæ inter aromata afferuntur: ſignificabo. Primo tamen quæ leuiſſima ex
his ſunt: ideſt roſæ folia: vel nardi ſpica tentanda ſunt. Vinum quoqꝫ vtile eſt & auſte-
rum: ſed quam tenuiſſimum. Commodum eſt etiam lino quotidie ventrem metiri &
qua comprehendit aluum: notam imponere. poſtero die videre ſi plenius corpus ſit:
an extenuetur. Id enim: quod tenuatur: medicinam ſentit. Neqꝫ alienum eſt metiri &
potionem eius & vrinam. Nam ſi plus humoris excernit̃: quam aſſumit̃ ita demum
ſecundæ valetudinis ſpes ẽ. Aſclepiades in eo qui ex quartana in hydropa deciderat: ſe
abſtinentia bidui & frictione vſum. tertio die iam & febre & aqua liberato cibum & vi
num dediſſe: memorie prodit. Hactenus communiter de omni ſpecie dici poteſt. Si
vehementius malum ẽ: diducenda ratio curandi eſt. Ergo ſi inflatio & ex ea dolor cre
ber eſt: vtilis quotianus aut alterno quoqꝫ die poſt cibum vomitus ẽ. Fomentis ſiccis
calidiſqꝫ vtendum ẽ. Si per hæc dolor non finitur neceſſariæ ſunt ſine ferro cucurbitu
læ. Si ne per has quidem tormentum tollitur: incidenda cutis eſt: & tum his vtẽdum
Vltimum auxilium eſt: ſi cucurbitulæ nihil profuerunt: per aluum infundere copio-
ſe aquam calidam: eamqꝫ recipere. Quin etiam quotidie ter quaterue opus eſt vti fri-
ctione vehementi cum oleo & quibuſdam calefacientibus. Sed in hac frictione a uen-
tre abſtinẽdũ ẽ. Imponendũ vero in eũ crebrius ſinapi donec cutẽ erodat ferramẽtiſqꝫ

candentibus pluribus locis venter exulcerãdus ẽ: & ſeruãda vlcera diutius. V tiliter ẽt ſcylla cocta delinitur cutis ſed diu poſt has inflãmationes abſtinẽdũ ẽ ab oĩbus inflã- tibus. At ſi id vitiũ ẽ: cui leucophlegmatia nomẽ ẽ: eas partes quæ tumẽt ſubijcere ſoli oportet: ſed nõ nimiũ: ne febricula incidat. ſi is vehemẽtior ẽ: caput velandũ ẽ vtẽdũq; frictione madefactis tñ manibus aqua. cui ſal & nitrũ & olei paulũ ſit adiectum ſic vt aut puerilles aut muliebres manus adhibeãtur: quo molior earũ tactus ſit. Idq; ſi vires patiũtur ante meridiẽ tota hora: poſt meridiẽ ſemi hora fieri oportet. V tilia ẽt ſunt ca taplaſmata quæ reprimũt: maxiẽq; ſi corpora teneriora ſũt. Incidẽdum quoq; eſt ſup talũ quattuor fere digitis ex pte interiore: qua p aliquot dies frequens humor feratur atq; ipſos tumores icidere altis plagis oportet. Concutiẽdũq; multa geſtatiõe corpus ẽ: atq; vbi inductæ vlceribus cicatrices ſunt adijciẽdũ & exercitationibus ẽ & cibis do- nec corpus ad priſtinũ habitũ reuertat̃. Cibus valẽs eſſe debet & glutinoſus: maxiẽq; caro. V inũ: ſi p ſtomachũ licet: dulcius. Sed ita vt inuicem biduo triduoue: mõ aqua: mõ id bibatur. Prodeſt ẽt lactucæ marinæ quæ grãdis iuxta mare naſcitur: ſemen cum aqua potui datũ. Si valens ẽ q id accipit: ei ſcylla cocta ſicut ſupra dixi: delinit̃. Aucto reſq; multi ſũt: iflatiſue ficis pulſandos tumores eſſe. Si uero id morbi genus ẽ: quo in uterũ multa aqua cõtrahitur: ambulare: ſed magis modice oportet. malagma qđ dige rat ipoſitum habere: idq; ipſũ ſuper ipoſito triplici panno faſcia nõ nimium tñ uehemẽ ter aſtringere. Quod a Tharria profectum: ſeruatũ eſſe a pluribus uideo. Si iecur aut lienem affectũ eſſe manifeſtũ eſt ficũ pinguẽ cõtuſam adiecto melle ſuperponere. Si per talia auxilia uenter non ſiccat̃: ſed humor nihilominus abundat: celeriore uia ſuc- currere: ut is per uẽtrem ipſũ emitatur. Neq; ignoro Eraſiſtrato diſplicuiſſe hanc cu- rãdi uiã. Morbũ enim hunc iocineris putauit. Ideoq; ita illum eſſe ſanandũ: fruſtraq; aquã emitti: quæ uitiato illo ſubinde naſcat̃. Sed primũ non huius uiſceris unius hoc uitium eſt. Nã ſplene affecto & totius corporis malo habitu fit: deinde ut inde cœpe- rit: tñ aqua niſi emittit̃ quæ cõtra naturã ibi ſubſiſtit: & iocineri & cæteris inferioribus partibus nocet. Conuenitq; corpus nihilominus eſſe curandũ. Neq; enĩ ſanat emiſſus humor: ſed medicinæ locũ facit: quã intus incluſus ipedit. Ac ne illud quidẽ in cõtro- uerſiã uenit: qn non oẽs in hoc morbo ſic curari poſſint: ſed iuuenes robuſti: qui uel ex toto carent febre uel certe ſatis liberales intermiſſiones habent. Nã quoꝝ ſtomachus corruptus ẽ: qui ue ex atrabile huc deciderunt: quiq; malũ corporis habitum habent: idonei huic curationi non ſunt. Cibus ãt quo die primũ humor emiſſus ẽ: ſuperuacuꝰ eſt: niſi ſi uires deſũt. In ſequentibus diebus & his uinum meracius quidem: ſed non ita multum: dari debet: paulatiq; euocãdus æger ẽ ad exercitatiões: frictiones: ſolẽ: ſuda tiones. nauigatiões & idoneos cibos: dõec ex toto cõualeſcat. Balneũ rarũ res amat: fre quẽtiorẽ in ieiunio uomitũ. Si æſtas ẽ: in mare natare cõmodũ ẽ. V bi cõualuit aliquis. diu tñ alienus ei ueneris uſus ẽ.

¶ De tabe & eius ſpẽbus & curationibus. Caput. xxii.

Iutius ſæpe & periculoſius tabes eos male habet: quos iuaſit. Atq; huius quo
d q; plures ſpecies ſunt. V na ẽ qua corpus nõ alit̃: & naturaliter ſemp aliquibꝰ decedẽtibus: nullis uero in coꝝ locũ ſubeuntibus: ſũma macies oritur: & niſi occurritur tollit. Acrophyan hãc græci uocant. Ea duabus fere de cauſis incidere con ſueuit. Aut enĩ nimio timore aliquis minus: aut auiditate nimia pluſq debet: aſſumit. ita uel qđ deeſt: ifirmat. uel quod ſuperat: corrũpit̃. Altera ſpecies ẽ: quã græci cacexi an appellãt: ubi malus corporis habitus ẽ. ideoq; oĩa alimenta corrũpũt̃. Quod fere fit: cũ longo morbo uitiata corpora: etiã ſi illo uacãt: refectionẽ tñ nõ accipiũt. aut cũ

malis medicamētis corpus affectū ē. aut cū diu neceſſaria defuerūt. aut cū inuſitatos & inutiles cibos aliqs aſſūpſit: aliqdue ſimile icidit. Hic pter tabē illud quoq; nōnūq̄ accidere ſolet: vt p aſſiduas puſtulas aut vlcera ſūma cutis exaſperet̃: vel aliquæ corporis ptes itumeſcant. Tertia ē: lōgeq; piculoſiſſima ſpecies quā græci phthiſin nominauerūt. Orit̃ fere a capite. ide i pulmonē deſtillat: huic exulceratio accedit. ex hac febricula leuis fit: q̄ ēt cū quieuit tn̄ & repetit. Freqs̄ tuſſis ē. pus excreat̃: interdū cruentū aliqd. Quicqd excreatū ē: ſi in ignē ipoſitū ē: mali odoris eſt. Itaq; q de morbo dubitāt: hac nota vtūt̃. Cū hæc genera tabis ſint. aīaduertere primū oportet: quid ſit i quo laborat̃. Deinde ſi tātūmodo nō ali corpus appet: cauſā eius attēdere: & ſi cibi minus aliquis quā debet: aſſumit: adijcere ſed paulati: ne ſi corpus iſuetū ſubita multitudie onerauerit: cōcoctionē ipediat. Si uero plus iuſto qs aſſumere ſolitus ē: abſtinere vno die: deide ab exiguo cibo icipe. quotidie adijcere donec ad iuſtū modū pueniat. Preter hæc cōuenit ambulare locis quā minime frigidis ſole vitato: p māus quoq; exerceri. Si ifirmior ē geſtari. vngi: pfricari ſi pōt maxie p ſeipſū ſæpi9 eodē die & ante cibū & poſt eū ſic: vt iterdū oleo q̄dā adijciāt̃ calefaciētia donec iſudet: Prodeſtq; ieiuno ptēdere p multas ptes cutē & attrahere vt relaxet̃: aut ipoſita reſina & abducta ſubide idē facere. Vtile ē ēt iterdū balneū: ſed poſt cibū exiguū. Atq; i ipſo ſolio recte cibi aliquid aſſumit̃: aut ſi ſine hoc frictiō fuit poſt eā ptinus. Cibi vero eſſe debēt ex his: qui facile concoquūt̃ q maxie alūt. Ergo vini quoq;: ſed auſteri neceſſarius vſus ē: mouēda vrina. at ſi malus corpis habitus ē: primū abſtinēdū ē: deide aluus ducēda. tū paulati cibi dādi adiectis exercitatiōibus: vnctiōibus: frictiōibus. Vtilius his freqs̄ balneū ē: ſed ieiunis ēt vſq; ſudorē. Cibus vero opus ē copioſis: varijs: bōi ſucci: quiq; ēt minus facile corrūpant̃: vino auſtero. Si nihil reliq̄ pficiūt: ſanguis mittēdus ē: ſed paulatim quotidie q; pluribus diebus: cū eo vt cætera quoq; eodē mō ſeruēt̃. Quod ſi mali plus ē: & uera phthiſis ē: iter initia ptinus occurrere neceſſariū ē. Neq; eni facile his morb9 cū iueterauerit: euicit̃. Opus ē ſi vires patiūt̃ lōga nauigatiōe: cæli mutatiōe ſic: vt dēſius quā id ē: ex quo diſcedit æger: petat̃. Ideoq; aptiſſime Alexādriā ex italia itur. Fereq; id poſſe iter pricipia corpus pati debet: cū hic morbus ætate firmiſſima maxie oriat̃: id ē ab āno duodecimo ad ānū quitū & trigeſimū. Si id ibecillitas nō ſinit: nauc tn̄ nō lōge geſtari cōmodiſſimū ē. Si nauigationem aliqua res phibet: lectica vel alio mō corpus dimouēdū ē. tū a negocijs abſtinēdū ē. oībuſq; rebus: quæ ſolicitare aīum poſſunt. ſono idulgēdū: cauēdæ deſtillatiōes: ne ſi qd cura leuaret: exaſperent. & ob id vitāda cruditas: ſimulq; ſol & frigus. Os obtegēdū: fauces velādæ. tuſſicula ſuis remedijs finienda & quādiu qdē febricula icurſat: huic iterdū abſtinētiā: iterdū ēt tēpeſtiuis cibis medendū. Eoq; tēpore bibēda aq̄. Lac quoq;: quod i capitis doloribus & i acutis febrib9 & p eas facta nimia ſiti: ſiue pcordia tumēt: ſiue bilioſa vrina ē: ſiue ſāguis fluxit p veneō ē i phthiſi tn̄ ſicut i oībus lōgis difficilibuſq; febriculis recte dari pōt. Quod ſi febris aut nōdū incurſat aut iā remiſit decurendū ē ad modicas exercitatiōes: maxieq; ambulationes: itē lenes frictiones. Balneū alienū ē. Cibus eē debet primo acer: ut alliū: porrū: idq; ipſū ex aceto. uel ex eodē intubus: ocymū: lactuca. Dein lenis ut ſorbitio ex ptiſana uel ex alica uel ex amilio: lacte adiecto. Idē oriza quoq;: & ſi nihil aliud ē: far pſtat. Tū iuicē mō his cibis: mō illis utēdū ē. Adijciēdaq; qdā ex media materia: pcipueq; uel ex apruna: cerebellū: uel piſciculus: & his ſimilia. Farina ēt cū ſeuo ouillo: caprioue mixta: deide icocta p medicamento ē. uinū aſſumi debet leue auſterū. Hactenus nō magna mole pugnat̃. Si uehemētior noxa ē: ac neq; febricula neq; tuſſis quieſcit: tēuariq; corpus appet: ualidiorib9 auxilijs opus ē. Exulcerādus ē ferro cādēti uno loco ſub mē

to altero ĩ guture: duobus ad ſummã vtrãq;. itẽ ſub imis oſſibus ſcapularũ: qs omotidas græci vocãt: ſic ne ſaneſcere vltra ſinamus: niſi tuſſi finita. Cui p ſe quoq; medẽdũ eſſe: manifeſtũ ẽ. Tũc ter qterq; die vehemẽter extremæ ptes pfricãdæ. thorax leui manu ptractãdus. poſt cibũ iter mittẽda hora. & pfricãda cura: brachiaq;. Interpoſitis denis diebus demittẽdus ẽ æger ĩ ſoliũ ĩ quo ſit aq̃ calida & oleũ. cæteris diebus bibenda aqua. tũ & vinũ: ſi tuſſis nõ ẽ: potui frigidũ dãdũ: ſi æſtas ẽ: egelidũ. Vtile ẽ ẽt cibos in remiſſiõibus quotidie dari: frictiões geſtatiõeſq; ſimiliter adhiberi. eadẽ acria qrto aut qnto die ſũere. iterdũ herbã ſanguinalẽ ex aceto vel plãtaginẽ eſſe. Medicamẽtũ ẽt ẽ vel plãtaginis ſuccus p ſe: vel marubiũ ex melle cõcoctũ: ita vt illius cyathus ſorbeaᵗ: huius cochleare plenũ paulatĩ delingaᵗ vel iter ſe mixta & ĩcocta reſinæ terebinthinæ ps dimidia: butyri & mellis ps altera. Præcipua tñ ex his oĩbus ſunt victus: vehiculũ & nauis & ſorbitio. Aluus cita vtiq; vitãdũ ẽ. Vomitus in hoc morbo ſi frequens eſt: pernitioſus ẽ: maxieq; ſanguinis. Qui meliuſculus eſſe cœpit adijcere debet exercitatiões frictiões cibos. deĩde ipe ſe ſuppreſſo ſpiritu pfricare: diu abſtinere a vino: balneo: venere.

¶ De comitialis morbi curationibus. Caput. xxiij.

Nter notiſſimos morbos: eſt ẽt is: comitialis vel maior nominaᵗ. Homo ſu-
i bito cõcidit. ex ore ſpumæ mouẽtur: deinde interpoſito tpe ad ſe redit & per ſe ipſum cõſurgit. Id gẽus ſæpius viros quã fœminas occupat. ac ſolet qdẽ ẽt longũ eſſe vſq; ad mortis diẽ & vitæ nõ piculoſũ. Interdũ tñ cũ recẽs eſt hoĩem cõſumit: & ſæpe eũ ſi remedia nõ ſuſtulerũt: ĩ pueris veneris: ĩ puellis mẽſtruoꝝ initiũ tollit modo cũ diſtẽtiõe mẽbroꝝ aut neruoꝝ ꝓlabiᵗ aliqs: modo ſine illa qdẽ. Hos quoq; hiſdem qbus lethargicos excitare conaᵗ. qđ admodũ ſuperuacuũ ẽ & qa ne lethargicus qdem ijs ſanaᵗ & qa cũ poſſit ille nũq̃ expergiſci acq; ita fame ĩterire: hic ad ſe vtiq; reuertitur. Vbi cõcidit aliqs: ſi nulla neruoꝝ diſtẽtio acceſſit: vtiq; ſanguis mitti debet. Si acceſſit nõ vtiq; mittẽdus ẽ: niſi alia quoq; hortanᵗ. neceſſariũ ãt ẽ ducere aluũ: vel nigro veratro purgare: vel vtrũq; facere ſi vires patiũᵗ. tũc caput tũdere: oleoq; & aceto perũgere cibũ poſt diẽ tertiũ ſimul cũ trãſit hora q̃ cõcidit dare. Neq; ſorbitiões ãt his alijq; molles & faciles cibi: neq; caro: minimeq; ſuilla cõuenit: ſed mediæ materiæ. Nã & viribus opus ẽ: & cruditas cauẽdæ ſunt: cũ qbus fugere oportet ſolẽ: balneũ: ignẽ: oĩaq; calefacietia. itẽ: frigus vinũ: venerẽ: loci præcipitis cõſpectũ: oĩumq; terrẽtiũ: vomitũ laſſitudinẽ ſolicitudines: negocia oĩa. Vbi tertio die cibus datus ẽ: itermittere quartũ: & inuicẽ alterũ queq;: eadẽ hora cibi ſeruata donec quatuordecĩ dies trãſeãt. Quos vbi morbus exceſſit: acuti vim depoſuit. At ſi mãet: curãdus iã vt lõgus ẽ. Quod ſi nõ quo die primũ id ĩcidit medicus acceſſit. Sed is q cadere cõſueuit ei traditus ẽ: ꝓtinus eo genere victus habito: q ſupra cõprehẽſus ẽ: expectãdus ẽ dies: quo ꝓlabaᵗ. vtendũq; tũ vel ſanguinis miſſiõe: vel ductiõe alui: uel nigro ueratro: ſicut præceptũ ẽ. In ſequentibus deĩde diebus p eos cibos quos ꝓpoſui: vitatis oĩbus q̃ cauẽda dixi: nutriẽdus. Si p hæc morbus finitus nõ fuerit: cõfugiẽdũ erit ad albũ veratrũ: ac ter quoq; aut qter eo vtẽdũ nõ ita multis ĩterpoſitis diebus: ſic tñ ne iterũ unq̃ ſumat: niſi cõciderit. Medijs ãt diebus uires eius erũt nutriẽdæ qbuſdã præter ea q̃ ſcripta ſunt adiectis. Vbi mãe experrectus ẽ: corpus eius leuiter ex oleo uetere cũ capite excepto uẽtre pmulceaᵗ. tũ ambulatiõe q̃ maxie lõga & recta utaᵗ. poſt ambulationẽ loco tepido uehemẽter & diu ac nõ minus ducẽties: niſi ĩfirmus erit pfriceᵗ: deinde p caput multa aq̃ frigida pfundaᵗ paulũ cibi aſſumat: cõquieſcat: rurſus ante noctẽ ambulatiõe utaᵗ: iterũ uehemẽter pfricetur: ſic ut neq; uẽter: neq; caput cõtigaᵗ: poſt hæc cœnet: iterpoſitiſq; tribus aut qtuor diebus: uno aut altero acria aſſumat. Si ne per hæc quidem fuerit liberatus: caput ra-

dat: vngatur oleo vetere: adiecto aceto & nitro: pfundatur aqua ſalſa: bibat ieiunus ex aqua caſtoreũ nulla aqua niſi decocta potionis cã vtatur. Quidã iugulati gladiatoris calido ſanguine epoto tali morbo ſe liberarunt. Apud quos miſerũ auxiliũ tollerabile miſerius malũ fecit. Quod ad medicũ vero ptinet: vltimũ eſt iuxta talũ ex vtroq; cru-re paulũ ſanguinis mittere: occipitiũ incidere: & cucurbitulas admouere ferro candẽte ĩ occipitio quoq; & ĩfra qua ſumma uertebra cũ capite cõmittit̃ adurere duobus locis ut p ea pernitioſus humor euadat. Quibus ſi finitũ malũ non fuerit: prope eſt: ut perpetuũ ſit. Ad leuandum id tantũmodo utendum erit exercitatione multa frictione cibiſq; his: qui ſupra compræhenſi ſunt. præcipueq; uitãda oĩa: quæ ne fierẽt excepimus

De regij morbi curatione. Caput. xxiiij.

Eque notus eſt morbus: quẽ interdũ arquatũ: interdũ regiũ nominant. Quẽ
a Hippocrates ait: ſi poſt ſeptimũ diẽ febricitante ægro ſuperuenit: tutum eſſe mollibus tantũmodo pcordijs ſubſtãtibus. Diocles ex toto ſi poſt febrẽ orit̃ ẽt prodeſſe. ſi poſt hunc febris: occidere. Color ãt cũ morbũ detegit maxĩe oculorum in quibus quod albũ eſſe debet fit lutheũ. Soletq; accedere & ſitis & dolor capitis & frequẽs ſingultus & præcordioꝝ dextra pte durities: & ubi corporis uehemẽs motus eſt ſpiritus difficultas: mẽbrorumq; reſolutio: atq; ubi diutius manet morbus totum corpus cũ pallore quodã inalbeſcit. Primo die abſtiere ægrũ oportet: ſecũdo ducere aluũ tũ ſi febris ẽ. eã uictus genere diſcutere. Si nõ eſt: ſcamoneã potui dare: uel cũ aqua betã albã cõtritã: uel cũ aqua mulſa nuces amaras: abſinthiũ: aneſum ſic ut ps huius minima ſit. Aſclepiades aquã quoq; ſalſam & quidẽ p biduũ purgationis cã bibere cogebat: ijs quæ urinã mouent: reiectis. Quidã ſuperioribus omiſſis: p hæc & p eos cibos: qui extenuãt: idẽ ſe cõſequi dicũt. Ego ubiq; ſi ſatis uiriũ eſt: ualidiora: ſi parũ: imbecillia auxilia præfero. Si purgatio fuit: poſt eã triduo: primo modice cibũ oportere aſſumere ex media materia & uinũ bibere græcũ ſalſum: ut reſolutio uentris maneat. tum altero triduo ualidioris cibos & carnis quoq; aliqd eſſe: ĩtra aquã manere. deinde ad ſuperius genus uictus reuerti: cũ eo ut magis ſatiet̃ omiſſo græco uino bibere integrum auſterũ. atq; ita p hæc uariare: ut interdũ acres quoq; cibos ĩterponat: interdũ ad ſalſũ uinũ redeat. Per omne uero tẽpus utendũ eſt exercitatiõe: frictiõe: ſi hyems eſt balneo ſi æſtas frigidis natationibus: lecto ẽt & cõclaui cultiore clauſo loco uti ludis: laſciuia per quæ mẽs exilaretur. Ob quæ regius morbus dictus uidet̃. Malagma quoq; quod digerat ſup præcordia datũ prodeſt uel arida ibi ficus ĩpoſita: ſi iecur lienis affectus ẽ.

De elephantiæ curatione. Caput. xxv.

Gnotus ãt pene in italia: frequẽtiſſimus ĩ qbuſdã regiõibus is morbus ẽ: quẽ
i elephãtiã græci uocãt. iſq; lõgis ãnumeret̃. Totum corpus afficit̃ ita ut oſſa quoq; uitiari dicant̃. Sũma ps corporis crebras maculas: crebroſq; tumores habet. Rubor harũ paulatim ĩ atrũ colorẽ cõuertit̃. Sũma cutis inæquabiliter craſſa: tenuis: dura. molliſq; quaſi ſquamis qbuſqã exaſperat̃: corpus emacreſcit: os ſuræ pedes ĩtumeſcũt. Vbi uetus morbus ẽ: digiti ĩ manibus pedibuſq; ſub tumore cõdũt̃: febricula orit̃ quæ facile tot malis obrutũ hoĩem cõſumit. ꝓtinus ergo ĩter initia ſanguis p biduũ mitti debet: aut nigro ueratro uẽter ſolui: adhibẽda tũ quãta ſuſtineri põt inedia ẽ. paulũ deinde uires reficiẽdæ: & ducẽda aluus: poſt: hæc ubi corpus leuatũ ẽ: utẽdũ ẽ exercitatiõe: præcipueq; curſu. ſudor primũ labore ipſius corporis: deĩde ẽt ſiccis ſudatiõibus euocãdus. frictio adhibẽda. moderãdumq; ĩter hæc: ut uires cõſeruẽt̃ balneũ rarũ eſſe debet. Cibus ſine pinguibus: ſine glutinoſis: ſine ĩflantibus. Vinũ præterquam primis diebus recte datur. Corpus cõtrita plãtago & illita optime tueri uidet̃.

¶De attonitis & eorum curatione. Caput.xxvi.

Ttonitos quoq; raro videmus: quoꝝ & corpus & mens ſtupet. Fit interdum
a ictu fulminis: interdũ morbo. apoplexian hunc græci appellant. His ſanguis
mittẽdus eſt. Veratro quoq; albo: vel alui ductione vtendũ. Tũ adhibẽdæ fri
ctiones: & ex media materia minime pingues cibi. quidã ẽt acres: & a vino abſtinẽdũ

¶De reſolutione neruoꝝ: q̃ appoleſia vel paralyſis dicitur. Caput.xxvij.

T reſolutio neruoꝝ frequens vbiq; morbus eſt. Sed interdum tota corpora: ĩ
a interdum partes ĩfeſtat. Veteres auctores illud apoplexian: hoc paralyſin no
minauerunt. Nunc vtrunq; paralyſin appellari video. Solent ãt qui per om-
nia mẽbra vehementer reſoluti ſunt celeriter rapi. ac ſi correcti nõ ſunt: diutius quidem
viuunt ſed raro tñ ad ſanitatem perueniunt: & plerunq; miſerũ ſpiritũ trahunt: memo
ria quoq; amiſſa. In ptibus vero nũquã acutus: ſæpe lõgus: fere ſanabilis morbus ẽ. Si
oĩa mẽbra vehementer reſoluta ſunt: ſanguinis detractio vel occidit: vel liberat. Aliud
curationis genus vix vnquã ſanitatẽ reſtituit: ſæpe mortẽ tñ differt vitã iterim ĩfeſtat.
Poſt ſanguinis miſſionẽ ſi nõ redit & motus & mens: nihil ſpei ſupereſt. Si redijt: ſani-
tas quoq; proſpicitur. At vbi pars reſoluta eſt: ꝓuidet malo corporis: vel ſanguis miſ
ſus: vel aluus ducta. Cætera eadẽ in vtroq; caſu faciẽda ſunt. Si qdẽ vitare p̃cipue cõue
nit frigus: paulatimq; ad exercitationes reuertẽdũ ẽ: ſic vt ingrediat̃ ipſe ꝓtinus ſi põt.
Si id crurũ ĩbecillitas ꝓhibet: vel geſtet̃: vel motu lecti cõcuciat̃. tũ id mẽbrũ qđ defi
ciet ſi põt: p ſe: ſi minus p aliũ moueat̃: & vi quadã ad cõſuetudinẽ ſuã redeat. Prodeſt
ẽt torpẽtis mẽbri ſummã cutẽ exaſperaſſe vel vrticis cæſam: vel ĩpoſito ſinapi. ſic vt vbi
rubere cœperit corpus: hæc remoueant̃. Scylla quoq; cõtrita bulbiq; cõtriti cũ ture re
cte ĩponunt̃. Neq; alienũ ẽ reſina cutẽ tertio quoq; die diutius vellere pluribus ẽt locis
aliqñ ſine ferro cucurbitulas admouere. Vnctiõi vero aptiſſimũ eſt vetus oleũ: vel ni-
trũ aceto & oleo mixtũ. Qui ẽt fouere aq̃ calida marina. vel ſi ea nõ ẽ tñ ſalſa magnope
neceſſariũ ẽ. At ſi quo loco vel naturales vel ẽt mãu facte tales natationes ſunt: ijs po-
tiſſimũ vtẽdũ eſt: præcipueq; in his agitãda mẽbra: q̃ maxĩe deficiũt. Si id nõ ẽ: balneũ
tñ ꝓdeſt. Cibus eſſe debet ex media materia: maxĩeq; ex venatiõe. potio ſine vino aque
calidæ. Si tñ vetus morbus eſt: ĩterponi quarto vel quinto die purgationis cã uinũ græ
cũ ſalſum ꝓdeſt. Poſt cœnã utilis uomitus eſt. Interdum uero etiam neruorum dolor
oriri ſolet. In hoc caſu non oportet uomere: non medicamentis urinam mouere: nõ ſi-
ne exercitatione ſudores: ut quidam p̃cipiunt expedit. Bibenda aqua ẽ bis die. In lectu-
lo leniter ſatis diu corpus perfricandum eſt. Deinde retento ſpiritu ab exercitatione po
tius ſuperiores partes mouendæ. balneo raro utendum. mutandum ſubinde peregri-
nationibus cœlum. Si dolor eſt: ea ipſa pars ſine eleo nitro ex aqua pungẽda eſt: dein-
de ĩuoluenda: & ſubijciẽda pruna lenis & ſulphur. atq; ita id ſuffumigãdũ: idq; aliquã
diu faciendũ. Sed ieiuno cũ bene iã cõcoxerit cucurbitulæ quoq; ſæpe dolẽti pti admo-
uẽdæ ſunt: pulſanduſq; leuiter ĩflatis ueſicis bubulis is locus ẽ. Vtile eſt ẽt ſeuũ miſcere
cũ hyoſcyami & urticæ cõtritis ſeminibus: ſic ut oĩum par modus ſit: idq; ĩponere: fo
uere aqua ĩ qua ſulphur decoctũ ſit. Vtriculi quoq; recte ĩponunt̃ aq̃ calida repleti aut
bitumẽ cũ ordeacea farina mixtũ: atq; in ipſo potiſſimũ dolore utẽdũ geſtatione uehe
mẽti ẽ. Quod in alijs doloribus peſſimũ eſt. Tremor ãt neruoꝝ æque uomitu medica
mentiſq; urinam mouentibus intenditur. Inimicã ẽt habet balnea: aſſaſq; ſudationes:
bibenda aq̃ ẽ. acri ambulatiõe utendũ. itẽ unctionibus: frictionibuſq; maxime p ſcipſũ
pila: ſimilibuſq; ſuperiores ptes dimouẽdæ. cibo quolibet utẽdũ dũmodo cõcoctioni
utiq; ſtudeat̃. Secundũ cibum curis abſtinendum. Rariſſima uenere utendum eſt. Si

qñ quis in eam prolapſus eſt: tũ oleo leuiter diuq; in lectulo perfricari manibus pueri
libus potius q̃ virilibus debet. Suppurationes ãt quæ in aliqua interiori parte oriunt̃:
vbi notæ fuerint: primum id agere oportet per ea cataplaſmata q̃ reprimunt: ne coitus
inutilis materiæ fiat. Deinde ſi hæc victa ſunt: per ea malagmata q̃ digerunt: diſſipen-
tur. Quod ſi conſecuti non ſumus ſequitur: vt euocetur: deinde vt matureſcat: omnis
tunc vomicæ finis eſt: vt rumpatur: Inditiumq; eſt: pus vel aluo: vel ore redditum. ſed
nihil facere oportet quo minus quicquid eſt puris excedat. Vtendũ maxĩe ſorbitioni-
bus ē & aqua calida: Vbi pus ferri deſijt: tranſeundũ ad faciles quidē: ſed tñ validiores
& frigidos cibos: frigidãq; aquã: ſic vt ab egelidis tñ initiũ fiat. primoq; cũ melle quæ-
dã edenda: vt nuclei pinei vel græce nuces: vel auellanæ. Poſtea ſubmouēdũ id ipſum
quo maturius induci cicatrix poſſit. Medicamentũ eo tp̃e vlceri ē. ſuccus aſſumptus
vel porri vel marubij & oĩ cibo porrũ ipſum adiectũ. Oportebit ãt vti in his partibus
q̃ non afficientur: frictionibus: item ambulationibus lenibus. Vitandumq; erit ne vel
luctando vel currendo vel alia ratione ſaneſcentia vlcera exaſperentur. In hoc eñi mor-
bo pernitioſus: ideoq; omnimodo cauendus ſanguinis vomitus eſt.

CORNELII CELSI QVARTVS DE MEDICINA LIBER INCIPIT.

¶De humani corporis interioribus ſedibus. Caput primum

Actenus reperiuntur ea genera morbo℞: quæ ĩ totis corporibus ita
ſunt: vt ijs certæ ſedes aſſignari nō poſſint. Nunc de his dicã quæ ſunt
h in partibus. Facilius ãt oĩum iteriorum morbi curationeſq; in noticiã
venient: ſi prius eo℞ ſedes breuiter oſtēdero Caput igitur: eaq; quæ ĩ
ore ſunt nō lingua tantũmodo palatoq; terminantur ſed ēt quatenus
oculis noſtris expoſita ſunt. In dextra ſiniſtraq; circa guttur venæ grã
des: quæ ſphragitides nominant̃: itēq; arteriæ: quas parotidas uocãt: ſurſum ꝓcedẽ
tes vltra aures ferunt̃. Atq; in ipſis ceruicibus glandulæ poſitæ ſunt: quæ iterdũ cũ do
lore intumeſcũt. Deinde duo itinera incipiũt. Alterũ aſperã arteriã nominãt. alterum
ſtomachũ. Arteria exterior ad pulmonē. Stomachus iterior ad vētriculũ fert̃. Illa ſp
ritũ: hic cibũ recipit: q̃bus cũ diuerſæ viæ ſint: q̃ coeũt exigua ĩ arteria ſub ipſis faucibꝰ
lingua ē. quæ cũ ſpiramus: attollit̃ cũ cibũ potionēq; aſſumimus: arteriã claudit. Ipſa
ãt arteria dura & cartilaginoſa ĩ gutture aſſurgit: cæteris p̃tibus reſidet. Cōſtat excircu
lis q̃buſdã cōpoſitis ad imaginē earũ vertebrarũ: quæ ĩ ſpina ſunt. Ita tñ vt ex p̃te exte-
riore aſpera ex interiore ſtomachi modo læuis ſit. eaq; deſcēdens ad præcordia cũ pul
mone cōmittit̃. Is ſpōgioſus: ideoq; ſpiritus capax & a tergo ſpinæ ipſi iũctus ĩ duas fi
bras vngulæ bubulæ modo diuidit̃. Huic cor annexũ eſt natura muſculoſum ĩ pecto
re ſub ſiniſteriore mãma ſitũ. duoſq; quaſi vētriculos habeat: at ſub corde atq; pulmōe
tranſuerſum ex valida mēbrana ſeptũ eſt: quod a præcordijs vterũ diducit æque neruo
ſum. multis ēt venis p̄ id diſcurrentibus a ſuperiore p̃te nō ſolũ inteſtina: ſed iecur quo
q; lienēq; diſcernit. Hæc viſcera proxĩa: ſed infra tñ poſita dextra ſiniſtraq; ſunt. Iecur a
dextra p̃te ſub p̄cordijs ab ipſo ſepto ortũ intrinſecus cauũ: extrinſecus gibbum. quod
prominens leuiter ventriculo inſidet & in quattuor fibras diuidit̃. Ex ĩferiore vero par
te fel inhæret. at lienis ſiniſtra non eidē ſepto: ſed inteſtino innexus eſt natura mollis &
rarus longitudinis craſſitudiniſq; modicæ: iſq; paulum a coſtarum regione in vterum
excedens ex maxĩa parte ſub his conditur. atq; hæc q̃dē iuncta ſunt. Renes vero diuer
ſi: q lumbis ſub imis coxis inhærent a p̃te earũ reſimi: ab altera rotũdi: q & uenoſi ſunt
& uentriculos habent: & tunicis ſup̄ cōteguntur: ac uiſcerũ q̃dē hæ ſedes ſunt. Stoma

chus vero q inteſtinoꝝ principiũ eſt neruoſus a ſeptimæ ſpinæ vertebra incipit: ac circa pcordia cũ ventriculo cõmittit. Ventriculus ãt q receptaculũ cibi eſt: conſtat ex duo bus tergoribus iſq; inter linem & iecur poſitus eſt: vtroq; ex his paulũ ſup eũ igrediẽte. Suntq; ẽt mẽbranulæ tenues: p quas iter ſe tria iſta cõnectunt: iungũturq; ei ſepto qd tranſuerſum eſſe ſupra poſui. Inde ima uentriculi pars paulũ in dexteriorẽ partẽ cõuer ſa in ſummũ inteſtinũ coartatur. Hanc iuncturã pylurõ græci vocãt. qm̃ portæ modo in inferiores ptes ea q excreturi ſumus: emittit. Ab ea ieiuniũ inteſtinum incipit non ita iplicitũ: cui tale uocabulũ eſt: qa nũq qd accipit cõtinet: ſed ptinus in inferiores ptes tranſmittit. Inde tenuius inteſtinũ eſt in ſinus uehemẽter iplicitũ. Orbes vero eius per mẽbranulas ſinguli cũ inferioribus cõnectunt. q in dexteriorẽ partẽ couerſi & e regiõe dexterioris coxæ finiti: ſuperiores tñ ptes magis cõplẽt. Deinde id inteſtinũ cũ craſſio re altero tranſuerſo cõmittit. qd a dextra pte incipiens: in ſiniſteriorẽ peruiũ & lõgum eſt: in dexteriorẽ non eſt. ideoq; cæcũ nominat. At id qd peruiũ eſt late fuſum atq; ſi nuatũ: minuſq; q ſuperiora iteſtina neruoſum: ab utraq; pte huc atq; illuc uolutũ: ma gis tñ ſiniſteriores: inferioreſq; ptes tenens: contigit iecur atq; uentriculũ. Deinde cũ q buſdã mẽbranulis a ſiniſtro rene uenientibus iungit. atq; hinc dextra recuruatũ in imo derigit qua excernit. ideoq; id ibi rectũ inteſtinũ nominat. Cõtegit uero uniuerſa hæc omentũ ex interiore pte læue & ſtrictũ: ex ſuperiore mollius. Cui adeps quoq; inaſcit quæ ſenſu ſicut cerebrũ quoq; & medulla caret. At a renibus ſingulæ uenæ colore albæ ad ueſicã ferũt ureteras græci uocãt: qd p eas inde deſcendentẽ urinã i ueſicã deſtilla re cõcipiũt. Veſica ãt in ipſo ſinu neruoſa & duplex ceruice plena atq; carnoſa iũgit per uenas cũ iteſtino: eoq; oſſe: qd pubi ſubeſt. Ipſa ſoluta atq; liberior ẽ aliter i uiris atq; i fœminis poſita. Nã in uiris iuxta rectũ iteſtinũ eſt potius i ſiniſtrã ptẽ iclinata. In fœ minis ſup genitale earũ poſita ẽ: ſuperq; elapſa ab ipſa uulua ſuſtinet. Tum i maſculis iter urinæ ſpacioſius & cõpreſſus a ceruice huius deſcendit ad colẽ. In fœminis breuius & plenius ſup uuluæ ceruicẽ ſe oſtẽdit. Vulua ãt in uirginibus qdẽ admodũ exigua ẽ. In mulieribus uero niſi ubi grauidæ ſunt nõ multo maior: quã ut manu cõprehẽdat. Ea recta cõtinuataq; ceruice: quẽ canalẽ uocãt: cõtra mediã aluũ orſa: ĩde paulum ad dexteriorẽ coxã cõuertit: deinde ſup rectũ inteſtinũ progreſſa ilijs fœminæ latera ſua i nectit. Ipſa ãt ilia iter coxas & pubẽ imo uentre poſita ſunt. a quibus ac pube abdomẽ ſurſum uerſus ad præcordia peruenit: ab exteriore parte euidenti cute ab interiori læui mẽbrana incluſum: quæ omento iungitur. Peritonos autem agræcis nominatur.

¶De curationibus morborum qui naſcuntur a capite: & primo de eius dolore deinde de morbo qui circa faciẽ naſcitur: tum de linguæ reſolutione. poſtremo de deſtillatiõe ac grauedine. Caput. ij.

His ueluti in cõſpectũ quedã quatenus ſcire curãti neceſſariũ ẽ adductis: reme dia ſingularũ laborãtiũ partiũ exequar: orſus a capite. Sub quo noĩe nunc ſi gnifico eã ptẽ: quæ capillo tegit. Nã oculorũ: auriũ: dentiũ dolor. & ſi quis ſimilis ẽ: alias erit explicãdus. In capite ãt interdũ acutus & peſtifer morbus ẽ: quem cephalean græci uocãt. Cuius notæ ſunt: horror calidus: neruoꝝ reſolutio: oculoꝝ ca ligo: mẽtis alienatio: uomitus: ſic ut uox ſupprimat: uel ſanguinis ex naribus curſus: ſic ut corpus frigeſcat: aĩa deficiat. Præter hæc dolor itolerabilis maxĩe circa tpa uel oc cipitium. Interdum ãt in capite longa imbecillitas: ſed neq; grauis neq; periculoſa: per hoĩs ætatẽ ẽ. Interdũ grauior dolor ſed breuis neq; tñ mortiferus: qui uel uino uel cru ditate uel frigore uel igne aut ſole contrahitur. Hiq; oẽs dolores modo in febre: modo ſine hac ſunt: mõ i toto capite: modo i pte interdũ ſic ut oris quoq; pximã ptẽ excruci

ent. Præter hæc ēt inuenitur genus quod pōt lōngum eſſe. vbi humor cutem inflat ea-
que intumeſcit & præmēti digito cedit: hydrocephalon græci appellant. Ex his id qđ
ſecundo loco poſitū eſt: dū læue eſt: qua ſit rōne curandū dixi: cū pſequerer ea quæ ſa
ni hoīes in imbecillitate partis alicuius facere deberent. Quæ vero auxilia ſunt capitis
vbi cū febre dolor eſt: eo loco explicitū eſt: quo febriū curatio expoſita eſt. Nūc de cæ
teris dicēdū eſt. Ex quibus id quod acutū eſt: & id quod ſupra cōſuetudinē intenditur
idq; quod ex ſubita cā: & ſi nō peſtiferū tñ vehemēs eſt primā curationē habet: qua ſan
guis mittatur. Sed id: niſi intolerabilis eſt dolor: ſuperuacuū eſt. Satiuſq; eſt abſtinere
a cibo: ſi fieri pōt ēt a potione. Si non pōt: aquā bibere. Si poſtero die dolor remanet:
aluū ducere: ſternutamenta euocare: nihil aſſumere: niſi aquam. ſæpe enim dies vnus
aut alter totum dolorē hac ratione diſcutit vtiq; ſi ex vino vel cruditate origo eſt. ſi ve-
ro in his auxilij parum eſt: tonderi oportet ad cutem. deinde cōſiderandū eſt quæ cau
ſa dolorem excitarit: ſi calor aqua frigida multa perfundere caput expedit: ſpongiā cō
cauā īponere ſubinde ī aqua frigida expreſſam: vngere roſa & aceto: vel potius his tin-
ctam lanam ſucidam impōere aliaq; refrigerantia cataplaſmata. At ſi frigus nocuit ca
put oportet perfundere aqua calida marina vel certe ſalſa aut in qua laurus decocta ſit
tū caput vehementer perfricare. deinde calido oleo īplere: veſte velare. Quidā ēt id de-
uinciunt. Alij ceruicalibus veſtimentiſq; onerant: & ſic leuantur: alios calida cataplaſ
mata adiuuant. Ergo ēt vbi cā incognita eſt: videre oportet refrigerantia magis an cale
facientia leniant: & his vti. quæ experimentū approbarit. At ſi parum cā diſcernit̃: per
fundere caput: primum aqua calida ſicut ſupra præceptū eſt vel ſalſa vel ex lauro deco
cta. tum frigida puſca. Illa in omni vetuſto capitis dolore cōmunia ſunt: ſternutamen
ta excitare: inferiores partes vehementer perfricare: gargarizare his quæ ſiluam mouēt
cucurbitulas temporibus & occipitio admouere: ſanguinem ex naribus detrahere: re-
ſina ſubinde tempora peruellere: & impoſito ſinapi exulcerare ea quæ male habent an
te linteolo ſubiecto: ne vehementer arrodat: candentibus ferramentis vbi dolor eſt vl-
cera excitare: cibum permodicum cum aqua ſumere: vbi leuatus eſt dolor in balneum
ire: ibi multa aqua prius calida: deinde frigida per caput perfundi. Si diſcuſſus ex toto
dolor eſt etiam ad vinum reuerti: ſed poſtea ſemper anteq̃ quicquam aliud aquam bi-
bere. Diſſimile eſt id genus quod humorem in caput cōtrahit. In hoc tonderi adcutem
neceſſarium eſt. Deinde imponere ſinapi ſic vt exulceret. Si id parum profluit: ſcalpel
lo vtendū eſt. Illa cū hydropicis cōia ſunt: vt exerceatur: inſudet: vehementer perfrice-
tur: cibis potionibuſq; vtatur vrinam præcipue mouentibus.

❡De morbo qui circa faciem naſcitur quem græci cynicum ſpaſmum vocant.

c Irca faciem vero morbus innaſcit̃: quē græci cynicos ſpaſmos nominăt. Is cū
acuta fere febre orit̃. Os cū motu quodā peruertitur, ideoq; nihil aliud ē quā
diſtētio oris. Accedit crebra coloris in facie totoq; corpore mutatio. Somnus
in promptu eſt. In hoc ſanguinē mittere optimū eſt. Si finitū eo malū non eſt: ducere
aluū. ſi ne ſic quidē diſcuſſum eſt: albo veratro vomitū mouere. præter hæc neceſſariū
eſt vitare ſolē: laſſitudinem: vinum. ſi diſcuſſum id non eſt: vtendū eſt curſu: frictione
in eo quod læſum eſt leni & multa in reliquis partibus breuiore: ſed vehemēti. prodeſt
ēt mouere ſternutamēta: caput radere: idq; perfundere aqua calida vel marina vel cer-
te ſalſa: ſic vt ei quoq; ſulphur adijciatur. poſt perfuſionē: iterum perfricari: ſinapi mā
ducare: eodemq; tempore affectis oris partibus cæratum integris diem ſinapi: donec
arrodat imponere. Cibus aptiſſimus ex media materia eſt.

❡De reſolutione linguæ.

T ſi lingua reſoluta eſt: quod interdũ p ſe: iterdũ ex morbo aliquo fit ſic vt ſer
a mo hoīs non explicet̃ oportet gargarizare ex aqua: in qua vel thimũ vel hyſo
pũ vel nepeta decocta ſit: aquã bibere: caput & os & ea quæ ſub mento ſunt &
ceruicem vehemẽter perfricare: laſere liguã ipſam linire: mãducare quæ ſunt acerrima
ideſt ſinapi. allium cepã: magna viluctari vt verba exprimantur: exerceri retento ſpiri
tu: caput ſæpe aqua frigida perfundere: nonnunq̃ multã eſſe radiculã deinde vomere.

❡De deſtillatiōe a grauedine.

Eſtillat ãt humor ex capite interdũ ĩ nares: qđ lene eſt. interdũ ĩ fauces qđ pe
d ius ē. interdũ ẽt ĩ pulmonẽ qđ peſſimũ ē. Si ĩ nares deſtillat tenuis p has pitui
ta ꝓfluit caput leniter dolet: grauitas eius ſentit̃: frequẽtia ſternutamẽta ſũt.
Si ĩ fauces: has exaſperat tuſſiculã mouet. ſi ĩ pulmonẽ: præter ſternutamẽta & tuſſim
eſt ẽt capitis grauitas: laſſitudo: ſitis æſtus: bilioſa vrina. aliud ãt quis nō multũ diſtãs
malũ grauedo eſt. Hæc nares claudit: vocẽ obtundit: tuſſim ſiccã mouet ſub eadẽ ſal
ſa eſt ſaliua: ſonant aures. venæ mouẽt̃ ĩ capite. turbida vrina ē. Hæc oīa coryzas Hip
pocrates nominat. Nũc video apud græcos ĩ grauedine hoc nomẽ ſeruari: deſtillatio-
nẽ cataſtagmos appellari. Hæc ãt & breuia: & ſi neglecta ſunt lõga eſſe conſueuerunt.
Nihil peſtiferũ ē: niſi qđ pulmonẽ exulcerauit. Vbi aliqd eiuſmodi ſenſimus: ꝓtinus
abſtinere a ſole: balneo: vino: venere debemus. Inter q̃ vnctiōe & aſſueto cibo nihilomi
nus vti licet. ambulatiōe tñ acri: ſed tecta vtẽdũ ē: & poſt eã caput atq; os ſupra quin-
quagies pfricandũ. Raroq; fit: vt ſi biduo: vel certe triduo nobis tẽperauimus: id vitiũ
nō leuet̃. Quo leuato: ſi ĩ deſtillatiōe: craſſa facta pituita ē: vel ĩ grauedĩe nares magis
patẽt: balneo vtẽdũ ē: multaq; aq̃ prius calidã: poſt egelidã fouẽdũ os: caputq; deinde
cũ cibo pleniore vinũ bibẽdũ. at ſi æq̃ tẽuis die q̃rto pituita ē: vel nares æq̃ clauſæ viden
tur: aſſũmẽdũ ē vinũ amineũ auſterũ: deĩde rurſus biduo aq̃: poſtq; ad balneũ & ad cõ
ſuetudinẽ reuertẽdũ ē. Neq; tñ illis ipſis dieb9: qbus aliq̃ omittẽda ſunt: expedit tanq̃
ægros egere ſed cætera oīa q̃ſi ſanis faciẽda ſunt: pterq̃ ſi diutius aliquẽ & vehemẽtius
iſta ſolicitare cõſueuerũt. Huic. n. qdã curioſior obſeruatio neceſſaria ē. Igit̃ huic ſi ĩ na
res vel ĩ fauces deſtillauit pter ea q̃ ſupra rettuli: ꝓtinus primis dieb9 multũ ambulan
dũ ē. pfricãdæ vehemẽter iſeriores ptes: leuior frictio adhibẽda thoraci erit leuior capi
ti. demẽda aſſueto cibo ps dimidia: ſumẽda oua: amilũ. ſimiliaq; q̃ pituitã faciũt craſ-
ſiorẽ. Siti quãta maxīe ſuſtineri pōt pugnãdũ ē. Vbi p hæc idōeus aliqs balneo factus
eoq; vſus ē: adijciẽdus ē cibo piſciculus aut caro: ſic tñ ne ꝓtinus iuſtus modus cibi ſu
mat̃. Vino meraco copioſius vtẽdũ ē. At ſi ĩ pulmonẽ quoq; deſtillat multoq; magis
& ãbulatiōe & frictiōe opus ē. eadẽq; adhibita rōne ĩ cibis: ſi nō ſatis illi pficiũt: acriori
b9 utẽdũ ē. magis ſōno idulgẽdũ: abſtinẽdũq; a negocijs oībus aliqñ ſed ſerius tẽtãdũ.
In grauedĩe ãt prīo die qeſcere: neq; eſſe: neq; bibere: caput uelare fauces lana circũdare
poſtero die ſurgere diu abſtinere a potiōe: aut ſi res coegerit: ñ ultra heminã aq̃ aſſũere
Tertio die pãis nō tã multũ ex pte iteriore cũ piſciculo uel lẽi carne ſũere aquã bibere.
Si qs ſibi tẽperare nō potuerit quo minus plẽiore uictu utat̃ uomere. Vbi ĩ balneũ uẽ
tũ ē multa aq̃ calida caput & os fouere uſq; ad ſudorẽ. tũ ad uinũ redire poſt q̃ nix fieri
pōt: ut idẽ icōmodũ mãeat. Sed ſi mãſerit: utẽdũ erit cibis frigidis: aridis leuib9 hũore
q̃ minio ſeruatis frictiōib9 exercitatiōibuſq;: q̃ ĩ oī tali genere ualetudinis neceſſariæ ſũt.

❡De ceruicis morbis curationibuſq;. Caput. iiij.

Capite trãſitus ad ceruicẽ eſt: quæ grauibus admodũ morbis obnoxia ē. neq;
a tñ alius iportunior acutiorq; morbus eſt: q̃ is q quodã rigore neruoꝝ: modo
caput ſcapulis: mō mẽtũ pectori ãnectit mō rectã & imobilẽ ceruicẽ itendit.

Priorē græci opiſchotonō: inſequentē emproſthotonon vltimū tetanon appellāt. quā uis minus ſubtiliter qdā idiſcretis his nominibus utūt̃. Ea ſæpe ītra quartū diē tollūt. Si hūc euaſerūt: ſine piculo ſunt. Oīa eadē rōne curant̃: idq; cōuenit. Sed Aſclepiades utiq; mittēdū ſanguinē credidit. Quod qdā uitādū eē dixerūt eo qđ maxīe tū corpus calore egeret: iſq; eſſet ī ſanguine. Verū hoc qdē falſū eſt. Neq;.n. natura ſanguinis eſt: ut utiq; caleat: ſed ex his: q̄ in hoīe ſunt: hic celerrime uel caleſcit: uel refrigeſcit. Mitti uero nec debeat: ex his ītelligi pōt: quæ de ſanguinis miſſiōe pcepta ſunt. Vtiq; āt recte dat̃ caſtoreū: & cū hoc pip uel laſer. Deinde opus ē fomēto hūido & calido. Itaq; pleri q; aq̄ calida multa ceruices ſubinde perfūdūt. Id ī præſentia leuat. Sed oportuniores neruos frigori reddit. Quod utiq; uitādū ē. Vtilius igit̃ ē cærato liquido primū ceruicē perungere: deīde admouere ueſicas bubulas: uel utriculos oleo calido repletos: uel ex farina calidū cataplaſma: uel pip rotūdū cū fico cōtuſum: Vtiliſſimū tñ ē hūido ſale fouere. Quod quō fieret iā oſtēdi. Vbi eoꝝ aliqđ factū ē: admouere ad ignem: uel ſi æſtas ē ī ſole: ægrū oportet: maxīeq; oleo uetere: ſi id nō ē: ſyriaco: ſi ne id qdē ē: adipe q̄ uetuſtiſſima ceruicē & ſcapulas & ſpinas pfricare. Frictio cū oīb9 ī hoīe uertebris uti lis ſit tū ijs pcipue q̄ ī collo ſunt. Ergo die nocteq; īterpoſitis tñ qbuſdā tēporibus hoc remedio utēdū ē. Dū id ītermittit̃: īponēdū malagma aliqđ ex calefaciētibus. Cauendū uero pcipuæ frigus. Ideoq; ī eo cōclaui: quo cubabit æger: ignis cōtinuus eſſe debebit: maxīeq; tpe antelucāo. quo pcipue frigus ītēdit̃. Neq; īutile erit caput attōſum habere: idq; irino uel cyprino calido madefacere: & ſup īpoſito pilleo uelare nōnūq; ēt ī calidū oleū totū deſcēdere: uel ī aquā calidā: in qua fœnū græcū decoctum ſit & adiecta olei pars tertia. Aluus quoq; ducta ſæpe ſuperiores partes reſoluit. Si uero ēt uehemētius dolor creuit: ad mouēdæ ceruicibus cucurbitulæ ſunt ſic: ut cutis īcidat̃: eædē aut ferramētis aut ſinapi adurendæ. Vbi leuatus ē dolor: moueriq; ceruix cepit: ſcire licet cedere remedijs morbū. Sed diu uitādus cibus: quiſqs madēdus ē. Sorbitionibus utēdū: itemq; ouis ſorbilibus: aut a pullis mollibus ius aliquod aſſumendū. At ſi bene pceſſerit: iamq; ex toto recte ſe habere ceruices uidebuntur: incipiendū erit a pulticula: uel intrita bene madida. Celerius tamen etiam panis mandendus: quā uinum guſtādum. ſi quidē huius uſus præcipue periculoſus: ideoq; in longū tēpus differendus eſt.

¶ De faucium morbis ac curationibus. & primum de angina deinde de difficultate ſpirandi. Vltimo de tuſſi. Caput. iiii.

u T hoc āt morbi genus circa totam ceruicem: ſic alterum æque peſtiferū acutumq; in faucibus eſſe conſueuit. noſtri aginam uocant. apud græcos nomen prout ſpecies eſt. Interdum.n. neq; rubor neq; tumor ullus apparet: ſed corpus aridū eſt: uix ſpiritus trahitur: membra ſoluunt̃. Id ſynāchen uocant. Interdū lingua fauceſq; cū rubore intumeſcūt. uox nihil ſignificat. oculi uertunt̃. facies pallet. ſingultuſq; eſt: uti ſynanche uocat̃. Illa cōmunia ſunt. æger nō cibū deuorare: nō potionē pōt: ſpiritus eius includitur. Lenius eſt ubi tumor tantummodo & rubor eſt: cætera nō ſequuntur. id para ſynanchen appellāt. Quicquid eſt: ſi uires patiūt̃: ſanguis mittēdus eſt. ſi nō abundat: ſecundū eſt ducere aluū. Cucurbitula quoq; recte ſub mento & circa fauces admouetur. ut id quod ſtrangulat: euocet. Opus eſt deinde fomentis humidis. Nam ſicca ſpiritum elidūt. Ergo admouere ſpōgias oportet: quæ melius in calidum oleū: quā in calidam aquam ſubinde demittuntur. Efficaciſſimuſq; eſt hic quoq; ſalis calidi ſuccus. Tum cōmodum eſt hyſopum uel nepeta uel thimū uel abſinthiū uel ēt furfures aut ficus aridas aut mulſam aquā decoquere: eaq; gargarizare. poſt hæc palatū ungere uel felle taurino: uel eo medicamento: quod ex moris eſt polline etiam

piperis id recte reſpergit̃. Sed p hæc parū proficitur: vltimū eſt incidere ſatis altis pla-
gis ſub ipſis maxillis ſupra collū: & in palato citra vuam vel eas venas: quæ ſub lingua
ſūt: vt p ea vulnera morbus erūpat. Quibus ſi nō fuerit æger adiutus: ſcire licet: malo
victū eſſe. Si uero his morbus leuatus ē: iamq; fauces & cibū & ſpiritū capiunt: facilis
ad bonā valetudinē recurſus ē. Atq; interdū natura quoq; adiuuat: ſi ex anguſtiore ſe-
de vitiū trāſit in latiorē. Itaq; rubore & tumore in pcordijs orto: ſcire licet fauces libe-
rari. Quicqd āt eas leuabit. icipiendū eſt ab humidis: maximeq; aqua mulſa decocta
deīde aſſumēdi molles & nō acres cibi ſūt: donec fauces ad priſtinū habitū reuertant̃.
Vulgo audio ſi quis pullū hirūdinis ederit: angina toto āno nō piclitari. ſeruatūq; cū
ex ſale: cū his morbus vrget: cōburi: carbonēq; eius cōtritū i aquā mulſā: q̄ potui dat̃:
iſricari & pdeſſe. Id cū idoneos auctores ex populo habeat: neq; habere qcq̄ piculi poſ-
ſit: quis i monumētis medicoꝝ nō legerim: tamē inſerendum huic operi meo credidi.

¶De difficultate ſpirandi.

St ēt circa fauces malū: qđ apud græcos aliud atq; aliud nomē habet: put ſe
e ītēdit. Omne i difficultate ſpirādi cōſiſtit. Sed hæc dū modica ē: neq; ex toto
ſtrāgulat dypſonoea appellat̃. Cū uehemētior ē: vt ſpirare æger ſine ſono & an
elatiōe nō poſſit aſchma. Cū acceſſit id quoq; ne niſi recta ceruice ſpiritus trahat̃ orto-
pnoea. Ex qbus id: qđ primū eſt pōt diutius trahi. Duo iſequētia: acuta eſſe cōſuerūt.
His cōia ſunt qđ pp anguſtias: p q̄s ſpiritus euadit: ſibilū elidit: dolor in pectore præ
cordijſq; eſt: iterdū ēt ſcapulis. iſq; mō decidit: mō reuertitur. ad hæc tuſſicula accedit.
Auxiliū ē: niſi aliqd phibet: in ſanguinis detractiōe. Neq; id ſatis ē: ſed lacte quoq; vē
ter ſoluēdus eſt. Liquāda aluus: iterdū ēt ducenda. qbus extenuatū corpus icipit ſpiri
tū trahere cōmodius. Caput āt ēt i lecto ſublime habēdū ē. thorax fomentis: cataplaſ-
matiſq; calidis aut ſiccis aut ēt humidis adiuuādus ē. & poſtea vel malagma ſup ipo-
nēdū: vel certe cæratū ex cyprino: vel irino vnguēto. Sumēda deīde ieiuno potui mul-
ſa aq: cū qua: vel hyſopus cocta: vel cōtrita capparis radix ſit. Dat̃ ēt vtiliter aut nitrū
aut naſturciū albū frictū: deīde cōtritū & cū melle mixtū ſimulq; coquat̃ mel galba-
nū reſina terebinthina. & vbi coierūt ex his qđ fabæ magnitudinē habet quotidie ſub
lingua liquat̃. aut ſulphuris ignē nō expti. P. X. & quadrās abortāi. P. X. i vini cyatho
terūt̃: idq; tepefactū ſorbet̃. Eſt ēt ñ vana opinio vulpiū iecur: vbi ſiccū & aridū factū
ē: cōtundi oportere: polētāq; ex eo potiōi aſpgi: vel eiuſdē pulmonē quā recētiſſimū aſ
ſum: ſed ſine ferro coctū: edēdū eſſe. Præter hæc ſorbitiōibus & lenibus cibis vtēdū ē. i
terdū vino tenui auſtero. nōnunq̄ vomitu. Proſūt ēt q̄cūq; vrinā augent. ſed nihil ma-
gis q̄ ambulatio lēta pene vſq; ad laſſitudinē: frictio multa pcipue iſerioꝝ ptium vel in
ſole ad ignē & p ſe ipſū & p alios uſq; ad ſudorē. In iteriore uero fauciū pte interdū exul
ceratio eē cōſueuit. In hac pleriq; extrinſecus cataplaſmatis calidis formētiſq; humidis
utunt̃. Volūt ēt uaporē calidū ore recipi: p q̄ molliores alij ptes eas fieri dicūt. oportu
nioreſq; uitio iā hærēti. Sed ſi bene ſic uitari morbus pōt: tuta illa pſidia. Si met⁹ eius
ē: ſupuacua ſūt. Vtiq; āt pfricare fauces piculoſū ē. exulcerat enī. neq; utilia ſunt: q̄ uri
næ mouēdæ ſunt apta: qa poſſūt dū trāſeūt ibi quoq; pituitā extenuare: quā ſupprimi
melius ē. Aſclepiades multaꝝ reꝝ: q̄s ipſi quoq; ſecuti ſumus auctor bonus: acetū ait
quā acerrimū eſſe ſorbēdū. Hoc. n. ſine ulla noxa cōprimi ulcera. Sed id ſupprimere
ſanguinē pōt: ulcera ipſa ſanare nō pōt. Melius huic rei licitū ē. Quod idē quoq; ęque
pbat: vel porri: uel marrubij ſuccus uel nuces græce cū trachanto contritæ & cū paſſo
mixtæ: uel lini ſemen cōtritū & cū dulci uino mixtū. exercitatio quoq; ambulādi currē
diq; neceſſaria ē. Frictio a pectore uehemēs toti iſeriori parti adhibēda. Cibi uero eē de

bent neq̨ nimiū acres: neq̨ aſperi: mel: lenticula: tragū: lac: ptiſana: pinguis caro: præcipueq̨ porrū & qcquid cū hoc mixtū eſt. Potiōis quā minimū eſſe cōuenit. Aqua dari pōt: vel pura vel ĩ qua malū cydoneū: palmulæue decoctæ ſūt. Gargarizatiōes quoq̨ lenes. ſin hæ parꝝ ꝓficiunt: reprimentes vtiles ſunt. Hoc genus neq̨ acutum ē & poteſt eſſe non lōgum. curationem tamen maturam uehemēter & diu lædat: deſiderat.

¶De tuſſi.

Vſſis vero fereꝑ faucium exulcerationē moleſta ē. quæ multis modis cōtrahitur. Itaq̨ illis reſtitutis ipſa finit̄. Solet tn̄ interdū per ſe quoq̨ male habere: & vix cū vetus facta ē elidit̄. ac mō arida eſt: mō pituitā citat. Oportet hyſopū altero quoq̨ die bibere. ſpiritu retento currere: ſed minime in puluere. ac lectione vti vehementi. quæ primo ĩpedit̄ a tuſſi poſt eā vincit tum ambulare. deīde per manus quoq̨ exerceri: & pectus diu ꝑfricare. poſt hæc quā pinguiſſimæ ficus tres ſupra prunas incoctas eſſe. Præter hæc ſi humida ē: proſunt frictiones validæ cum quibuſdā calfacientibus ſic vt caput quoq̨ ſiccū vehemēter ꝑfricet̄. Itē cucurbitulæ pectori admotæ. ſinapi ex pte exteriore faucibus ĩpoſitū donec leuiter exulceret. potio ex mēta nucibuſq̨ græcis & amilo: primoq̨ aſſumptus panis aridus: deīde aliqs lenis. At ſi ſicca tuſſis ē: cū ea uehemētiſſime vrget: adiuuat uini auſteri cyathus aſſumptus: dū ne amplius id interpoſito tēpore aliquo quā ter aut q̄ter fiat. Itē laſeris quā optimi paulū deuorare opus ē: porri uel marrubij ſuccū aſſumere: ſcyllam delingere acetū ex ea uel certe acre ſorbere: aut cū ſpica allij cōtriti duos uini cyathos. Vtilis ēt in oī tuſſi eſt peregriatio: nauigatio lōga: loca maritima: natatiōes. Cibus interdū mollis: ut malua ut urtica. interdū acer: ut lac cū allio coctū: ſorbitiones qbus laſer ſit adiectū: aut in quibus porrum incoctum tabuerit: ouum ſorbile: ſulphure adiecto: potui primū aqua calida: deinde iuicē alijs diebus hæc aliis uinū. Magis terreri pōt aliquis cū ſanguinē expuit. Sed id mō minus: mō plus piculi habet. Exit. n. mō ex gigiuis mō ex ore. & qdē ex hoc īterdū ēt copioſe: ſed ſine tuſſi ſine ulcere ſine gigiuaꝝ ullo uitio: ita ut nihil excreet̄. Veꝝ ut ex naribus: ſic ex ore aliquāto ꝓrūpit. Atq̨ īterdū ſāguis ꝓfluit: īterdū ſimile aquę qdā in qua caro recens lota ē. Nōnunq̨ āt his a ſūmis faucibus fert̄: mō exulcerata ea pte: mō non exulcerata: ſed aut ore uenæ alicuius ad aperto: aut turbeculis quibuſdā natis: ex his ſanguine erumpente. Quod ubi incidit: neq̨ lædit potio aut cibus: neq̨ qc q̄ aut ex ulcere excreat̄. aliquādo gutture & arterijs exulceratis freqūes tuſſis ſanguinē quoq̨ extūdit. Interdū ēt fieri ſolet: ut aut ex pulmone. aut ex pectore aut ex latere aut ex iocinere ferat̄: Sæpe fæminæ qbus ſanguis ꝑ mēſtrua nō reſpōdet: hūc expuunt: auctoreſq̨ medici fuerūt: uel ex ea pte aliq̄ ſanguinē exire: uel rupta: uel ore alicuius uenę patefacto. Primā diabroſin Secūdā rheſinochaſmū. Tertiā magnagomoſin appellāt. Vltima minime nocet prima grauiſſime. Ac ſæpe quidē euenit: uti ſanguinē pus ſequatur. īterdū āt q ſanguinē ipſū ſuppreſſit: ſatis ad ualetudinē ꝓfuit. Sed ſi ſecuta ulcera ſūt: ſi pus ſi tuſſis ē: ꝓut ſedes ipſa ē: ita uaria & piculoſa genera morboꝝ ſunt. Si uero ſāguis tm̄ fluit: expediti⁹ & remediū & finis ē. Neq̨ ignorari oportet eis: qb⁹ fluere ſāguis ſolet. aut qbus ſpina dolet coxæue aut poſt curſū uehemētē vel ambulationē: dū febris abſit: nō eē inutile ſanguinis mediocre ꝓfluuiū. idq̨ ꝑ urinā redditū ipſā quoq̨ laſſitudinē ſoluere. Ac ne eo qdē terribile eſſe: q ex ſupiore loco decidit. Si tn̄ ĩ eius urina nihil nouabit. Neq̨ uomitū huius afferre piculū ēt cum repetit: ſi ante cōfirmare & ĩplere corpus licuit. & ex toto nullū nocere: qui ĩ corpe robuſto neq̨ nimis eſt neq̨ tuſſim aut calorē mouet. Hæc ptinēt ad uniuerſū. Nūc ad ea loca quæ ꝓpoſui ueniā. Si ex gingiuis exit: portuculā māducaſſe ſatis ē ſi ex ore: cōtinuiſſe eo merū uinū. ſi parū

id ꝑficit: acetũ. ſi inter hæc quoq; grauiter erũpit: quia cõſumere hominẽ põt: cõmodiſſimũ ẽ: ĩpetũ eius admota occipitio cucurbitula ſic vt cutis quoq; incidat̃: auertere. Si id mulieri cui mẽſtrua nõ ferũt̃. euenit: eandẽ cucurbitulã inciſis inguinibus eius admouere. At ſi ex faucibus: ĩterioribuſue ꝑtib9 ꝓceſſit: & metus maior ẽ & cura maior adhibẽda. ſanguis mittẽdus ẽ: & ſi nihilominus ex ore ꝓceſſit: iteꝝ tertioq; & quotidie paulũ aliqd. ꝓtinus ãt debet ſorbere vel acetũ: vel ẽt cũ thure plãtaginis aut porri ſuccũ. ĩponẽdaq; extrinſecus ſupra id qđ dolet lana ſuccida ex aceto ẽ: ſed id ſpõgia ſubinde refrigerãdũ. Eraſiſtratus hoꝝ cura quoq; & femora brachiaq; pluribus locis deligabat: Id Aſclepiades adeo nõ ꝓdeſſe: vt ẽt inimicũ eẽt: ꝓpoſuit. Sed id ſæpe cõmode reſpõdere experimẽta teſtant̃. Neq; tñ pluribus locis deligari neceſſe ẽ. ſed ſat ẽ infra ĩguina & ſup talos ſũmoſq; humores: ẽt brachia. Tũ ſi febris vrget: dãda ẽ ſorbitio & potui aqua: in qua aliqd ex his quæ aluũ aſtringũt: decoctũ ſit. at ſi abeſt febris: vel elota alica: vel panis ex aqua frigida & molle quoq; ouũ dari poteſt potui: vel idẽ qđ ſupra ſcriptũ eſt: vel uinum dulce vel aqua frigida. ſed ſic bibẽdum erit: vt ſciamus huic morbo ſitim ꝓdeſſe. præter hæc neceſſaria ſunt quies: ſecuritas: ſilentiũ. Caput huius quoq; cubantis ſublime eſſe debet: recteq; tondet̃. Facies ſæpe aqua frigida fouenda ẽ. At inimica ſunt vinũ: balneũ. venus in cibo oleũ: acria oĩa. itẽ calida fomenta. conclaue calidum & incluſum. multa veſtimenta corpori iniecta. etiam fricationes vbi bene etiam ſanguis conquieuit. tum uero incipiendum eſt & brachijs cruribuſq;: a thorace abſtinẽdum. In hoc caſu per hyemem locis maritimis: per æſtatem mediterraneis opus eſt.

¶ De ſtomachi morbis & curationibus. Caput quintũ.

f Aucib9 ſubeſt ſtomachus: in quo plura lõga vitia ĩcidere cõſueuerunt. Nã mõ ĩgens calor: mõ ĩflatio hunc: mõ ĩflãmatio: mõ exulceratio afficit. Interdũ pituita: ĩterdũ bilis orit̃. frequẽtiſſimũq; ẽ eius malum quo reſoluit̃: neq; vlla re magis aut afficit̃ aut corpus afficit. Vt diuerſa ãt vitia eius ſic ẽt remedia ſunt. Vbi exęſtuãt: aceto cũ roſa extrinſecus ſubinde fouendus ẽ. ĩponẽduſq; puluis cũ oleo & ea cataplaſmata: quæ ſimul & reprimũt & mollĩũt. potui: niſi qd obſtat: gelida aqua præſtãda. Si inflatio ẽ: ꝓſunt admotæ cucurbitulæ: neq; ĩcidere cutẽ neceſſe ẽ. ꝓſunt ſicca & calida fomẽta: ſed nõ vehemẽtiſſima. Interponẽda abſtinentia eſt. Vtilis in ieiuno potio ẽ abſinthij aut hyſopi aut rutæ. Exercitatio primo lenis: deinde maior adhibẽda ẽ: maxīeq; quæ ſuꝑiores ꝑtes moueat. Quod genus ĩ oĩbus ſtomachi vitijs aptiſſimũ ẽ. Poſt exercitationẽ opus ẽ vnctione frictione: balneo quoq; nõnũq̃ ſed rarius: ĩterdũ alui ductiõe. Cibis deĩde calidis neq; inflãtibus. eodẽq; mõ calidis potionibus: primo aquæ: poſt: ubi reſedit inflatio: uini auſteri. Illud quoq; in oĩbus ſtomachi uitijs præcipiendũ ẽ: ut quo mõ ſe qſq; æger refecerit: eo ut ſanus utat̃. Nam redit huic ĩbecillitas ſua: niſi hiſdẽ defẽdit̃ bona ualetudo: qbus reddita ẽ. At ſi ĩflãmatio aliqua ẽ: q̃ fere tumor & dolor ſequit̃: prima ſũt quies & abſtinẽtia. lana ſulphurata circũdata: ĩ ieiuno abſinthiũ. Si ardor ſtomacũ vrget: aceto cũ roſa ſubinde fouẽdus ẽ: deĩde cibis quidẽ utendũ eſt modicis: Imponẽda uero extrinſecus quæ ſimul & reprimunt & molliũt: deinde his detractis utendũ calidis ex farina cataplaſmatis: quæ reliquas digerãt. Interdũ aluus ducẽda. Adhibẽda exercitatio: & cibus plenior. At ſi exulceratio ſtomachũ infeſtat eadẽ fere facienda ſunt: quæ in faucibus exulceratis ꝓcepta ſũt. Exercitatio frictio inferiorũ ꝑtiũ adhibenda. Adhibẽdi lenes & glutinoſi cibi: ſed citra ſacietatem. Oĩa acria atq; acida remouẽda. Vino ſi febris nõ ẽ: dulci: aut ſi id inflat: certe leni utẽdum: ſed neq; præfrigido: neq; nimis calido. Si uero pituita ſtomachus ĩplet̃: neceſſarius mõ ĩ ieiunio: mõ poſt cibũ uomitus ẽ. Vtilis exercitatio: geſtatio: nauigatio: fri-

ctio. Nihil edendũ: bibendũq; niſi calidũ: vitatis tñ: his: quæ pituitam cõtrahere: cõſuerũt. Moleſtius ẽ: ſi ſtomacus bile vitioſus eſt. Solẽt ãt hi qui ſic tentãt́ ĩterpoſitis qbuſdã diebus hãc: & quidẽ qd́ peſſimũ eſt: atrã mouere. His recte aluus ducit́. potiones abſinthio dant́. neceſſaria geſtatio nauigatio ẽ: ſi fieri põt ex nauſea vomitus: vitãda cruditas: ſumẽdi cibi faciles & ſtomacho non alieni: vinũ auſterũ. Vulgatiſſimũ vero peſſimũq; ſtomachi vitiũ ẽ reſolutio: ideſt cũ cibi non tenax ẽ: ſoletq; deſinere ali corpus: ac ſi tabe cõſumi. Huic generi ĩutiliſſimũ balneũ ẽ. Lectiões exercitatiõeſq; ſu perioris ptis neceſſariæ. Itẽ vnctiões frictioneſq;. his pfundi frigida atq; ĩ eadẽ natare: canalibus eiuſdẽ ſubijcere ẽt ſtomacũ ipſũ: & magis ẽt a ſcapulis id qd́ cõtra ſtomacũ ẽ. Cõſiſtere ĩ frigidis: medij capitiſq; fõtibus qles cutiliaꝝ ſumbruinarũq; ſunt: ſalutare ẽ. Cibi quoq; aſſumẽdi ſũt frigidi: q potius difficulter coquũt́. quã facile vitiãtur. Ergo pleriq; q nihil aliud cõcoquere poſſunt: bubulã coquũt. Ex quo colligi poteſt: neq; auẽ neq; venationẽ: neq; piſcẽ dari debere: niſi generis durioris. Potui qdẽ aptiſſimũ ẽ vinũ frigidũ vel certe bene calidũ meracũ: potiſſimũ rheticũ vel allobrogicũ: aliudue qd́ & auſteꝝ & reſina cõditũ ẽ. ſi id nõ ẽ: quã aſperrimũ maxieq; ſigninũ. Si cibus nõ cõtinet́: dãda aqua & eliciẽdus plenior vomitus ẽ: iteꝝq; dãdus cibus: & tũ admouendæ duobus ĩtra ſtomacũ digitis cucurbitulæ: ibiq; duabus aut tribus horis cõtinẽdæ ſũt. Si ſimul & vomitus & dolor ẽ: ĩponẽda ſupra ſtomacũ ẽ lana ſucida: vel ſpongia ex aceto: vel cathaplaſma qd́ refrigeret. Perfricãda vero nõdiu ſed vehemẽter brachia & crura: & calefaciẽda. Si plus doloris ẽ: infra præcordia qttuor digitis cucurbitula vtẽdũ ẽ: ꝓtinus dãdus panis ex puſca frigida. Si nõ continuit: poſt vomitũ lene aliqd ex his: q nõ aliena ſtomacho ſint. Si ne id quidẽ tẽuit: ſinguli cyathi vini ſingulis iterpoſitis horis dõec ſtomachus cõſiſtat. Valẽs ẽt medicamẽtũ ẽ radiculæ ſuccus valẽtius acidi punici mali conpari mõ ſucci: q ex dulci punico malo ẽ: adiecto ẽt ĩtubi ſucco & mẽta: ſed huius minima ptẽ. qbus tantũdẽ quantũ ĩ his oĩbus ẽ aquæ frigidæ quam optime miſcet́. Id.n. plus quã vinũ ad cõprimẽdũ ſtomacũ põt. ſupprimẽd9 ãt vomitus ẽ: q p ſe venit ſic ſi nauſea ẽ. Sed ſi coacuit intus cibus aut cõputruit: quoꝝ vtrũlibet ructus oſtẽdit: eijciẽdus ẽ: ꝓtinuſq; cibis aſſũptis hiſdẽ: quos ꝓxĩe poſui: ſtomachus reſtituẽdus. Ubi ſublatus ẽ pſens metus: ad ea redeũdũ ẽ: q ſupra præcepta ſunt.

¶ De laterum doloribus. Caput ſextum.

S Tomachus lateribus cigit́: atq; in his quoq; vehemẽtes dolores eẽ cõſueruntt & initiũ vel ex frigore vel ex ictu vel ex nimio curſu vel ex morbo eſt. Sed iterdũ ne malũ infra dolorẽ ẽ. iſq; mõ tarde: mõ celeriter ſoluit́. iterdũ ad pnitiẽ quoq; ꝓcedit. orit́q; acutus morbus: q pleureticus a græcis noiat́. Huic dolori lateris febris & tuſſis accedit. & p hãc excreat́: ſi tollerabilis morbus ẽ: pituita ſi grauis ſãguis. Interdũ ẽt ſicca tuſſis ẽ: quæ nihil emollit́. Idq; primo vitio grau9. ſecũdo tolerabilius ẽ. Remediũ uero ẽ magni & recẽtis doloris ſanguis miſſus. At ſiue leuior: ſiue uetuſtior caſus eſt: uel ſupuacuũ: uel ſerũ id auxiliũ ẽ. confugiendũq; ad cucurbitulas ẽ: ante ſũma cute inciſa. Recte ẽt ſinapi ex aceto ſup pectus ĩponit́: donec ulcera puſtulaſq; excitet: & tũ medicamentũ: qd́ humorẽ illuc citet. Præter hæc circundare primũ oportet latus abſolanæ ſulphuratæ. deĩde cũ paulũ inflãmatio ſe remiſit: ſiccis & calidis fomẽtis uti. Ab his trãſitus ad malagmata ẽ. Si uetuſtior dolor remanet: nouiſime reſina ĩpoſita diſcutit́. Vtẽdũ cibis: potiõibuſq; calidis. uitandũ frigus Inter hæc tñ nõ alienũ & extremas ptes oleo & ſulphure pfricare. Si leuata tuſſis ẽ: leni lectione uti. iãq; & acres cibos & uinũ meracius aſſumere. Quæ a medicis pcipiunt́: ut tñ ſiue his ruſticos roſtros epota ex aqua herba trixaquo ſatis adiuuet. Hæc ĩ oĩ lateris dolo

re coia ſunt.plus negocij ē.ſi acutus quoq; morbus is factus ē.In hoc præter ea quæ ſupra poſita ſūt:hæc aīaduertēda ſunt.vt cibus ſit quā maxīe tenuis & lenis:præcipueq; ſorbitio:eaq; ex ptiſana potiſſimū.aut ius ī quo porrus cū pullo gallinaceo coctus ſit. Idq; nō niſi tertio quoq; die detˀ:ſi tñ p vires licebit potio vero aqua mulſa:in qua hyſopū aut ruta decocta ſit.Quæ qbus tēporibus dāda ſint:ex rōne vel adiectæ vel leuatæ febris apparebit:ſic:vt remiſſione quā maxīa dent:cū eo tñ:vt ſciamus nō eſſe eius generis tuſſi aridas fauces cōmittēdas:Sæpe.n.vbi nihil ē qd excreatˀ:cōtinuatˀ & ſtrangulat.Ob quā cauſā dixi ēt peius id gēus ēē tuſſis: qd nihil:quā qd pituitā moueret. Sed hic vinū ſorbere vt ſupra pcepimus:morbus ipſe non patitˀ.inuicē eius cremor ptiſanæ ſumēdus ē.Vt his āt ī ipſo morbi feruore ſuſtinēdus æger ē:vt ſic vbi paulū is ſe remiſit:alimēta pleniora & vini quoq; aliqd dari pōt.dum nihil detˀ:qd aut refrigeret corpus:aut fauces aſperet.Si in refectione quoq; mālerit tuſſis itermittere oportebit uno die:poſteroq; cū cibo uini paulo plus aſſumere.Atq; incipiēte quoq; tuſſi:tū non erit alienū:ut ſupra quoq; poſitū ē:uini cyathos ſorbere.Sed ī hoc genere ualetudinis dulce uel certe lene cōmodius ē.Si malū iucterauit:athletico uictu corpꝰ firmādū ē.

¶De uiſcerum morbis & primo de pulmone:deide iocinere:tū de liene:poſtremo de renibus. Caput.vij.

Cōpag'ne uero corporis ad uiſcera trāſeundū ē.& in primis ad pulmonē ue-
a niendū.ex quo uehemens & acutus morbus oritˀ:quē peripneumaticon græci uocant.Eius hæc cōditio ē:Pulmo totus afficitˀ.Hūc caſū eius ſubſequitur tuſſis:bilē uel pus trahēs præcordioꝝ totiuſq; pectoris grauitas: ſpiritus difficultas: magnæ febres:cōtīua uigilia:cibi faſtidiū.Id genus morbi plus piculi quā doloris habet.Oportet ſi ſatis ualidæ uires ſūt:ſāguinē mittere:ſi minores:cucurbitulas ſine ferro pcordijs admouere.Tū ſi ſatis ualet:geſtādo ægrū digerere:ſi parū intra domū tñ dimouere.Potionē āt hyſopi dare:cū ficus arida ſit.incocta:aut aquam mulſā:in qua uel hyſopum uel ruta decocta ſit.Frictione uti diutiſſime in ſcapulis:ꝓxime ab his in brachijs & pedibꝰ& cruribꝰleuiter cōtra pulmonē.idq; bis quotidie facere.qd ad cibū uero ptinet:huic nec ſalſis opus ē:neq; acribꝰneq; amaris:neq; aluū aſtrigētibꝰ:ſed paulo lenioribus.Ergo primis diebus danda ē ſorbitio ptiſanæ uel alicæ uel orizæ:cū qua recēs adeps cocta ſit.Cū hac ſorbile ouū.nuclei pinei ex melle.panis uel elota alica ex aqua mulſa.potui deide nō ſolū pura aqua:ſed ēt mulſa egelida aut ſi æſtas ē:etiā frigida:niſi quid obſtat.Hæc āt altero quoq; die increſcēte morbo dare ſatis eſt.Vbi incremēto cōſtitit quantū res patitˀ ab oībus abſtinendū ē:præter quā aqua egelida.Si uires deſūt:adiuuādæ ſunt aq mulſa.ꝓſuntq; aduerſus dolores īpoſita calida fomēta: uel ea q ſimul & reprimūt & emolliūt.Prodeſt īpoſitus ſup pectus ſal bene contritus cū cærato mixtus qa leuiter cutē erodit:eoq; īpetū materiæ:quo pulmo uexatˀ:euocat Vtile ēt quod malagma eſt ex his quæ materiā trahunt.Neq; alienū ē dū premit morbus clauſis feneſtris ægrū continere.Vbi paulū leuatus eſt:ter aut quater die feneſtris aliquāto apertis paruū aerē recipere.Deinde in refectiōe pluribus diebus a uino abſtinere:geſtatiōe:frictiōe uti.ſorbitionibꝰ:& prioribus cibis adijcere ex oleribꝰ porrū ex carne ungulas & ſūma trūculoꝝ atq; piſciculos ſic ut diu nihil molle & lene ſumatur.

¶De iocineris morbo & curatione. Caput octauū.

Lterius quoq; uiſceris morbus ideſt iocineris æque mō lōgus mō acutus eſſe
a cōſueuit.hepaticū græci uocāt.Dextra pte ſub pcordijs uehemēs dolor ē.idē q; ad latus dextrū & ad iugulū humerūq; ptis eiuſdē puenit.nōnunq manus quoq; dextra torquetˀ.horror calidus ē.Vbi male ē:bilis euomitˀ:iterdū ſingultus ꝓ

pe ſtrangulat. Et hæc quidẽ acuti morbi ſunt: lõgioris uero vbi ſuppuratio in iocinere ẽ: dolorq; mõ finit᷑: mõ intendit᷑: dextra pte præcordia dura ſũt & tumẽt: poſt cibum maior difficultas eſt. accedit maxillaꝝ quædã reſolutio. vbi inueterauit malũ: vẽter & crura pedeſq; ĩtumeſcunt: pectus atq; humeri: circaq; iugulũ vtrunq; extenuat᷑. Initio ſanguinẽ mittere optimũ eſt. tũ venter ſoluẽdus ẽ ſi nõ poteſt aliter per nigrũ veratrũ ĩponẽda extrinſecus cataplaſmata: primũ quæ reprimãt: deinde calida quæ deducãt quibus recte iris vel abſinthiũ adijcitur. poſt hæc malagma. Dandæ vero ſorbitiones ſunt: omneſq; cibi & calidi & qui nõ multũ alant: & fere qui pulmonis quoq; dolori cõueniũt: præterq; eos q̃ vrinã mouẽt: potiõeſq; ad id efficaces. Vtilia in hoc morbo ſunt thimũ: ſatureia: hyſopũ: nepeta: amilũ: ſiſamũ: lauri baccæ: pini flos: herba ſanguinalis: menta: ex malo cotoneo mediũ: columbæ iecur recens & crudũ. Ex quibus quædã p ſe eſſe: quædã adijcere vel ſorbitiõi vel potiõi licet: ſic tñ vt parce aſſumant᷑. Neq; alienũ eſt abſinthiũ cõtritũ ex melle & pipere eiuſq; catapotiũ quotidie deuorare. abſtinẽdũ utiq; ẽ ab oĩbus frigidis: neq; enĩ res vlla magis iecur lædit Frictiõibus vtendũ in extremis ptibus. vitandus oĩs labor: oĩs uehemẽtior motus: ne ſpiritus quidẽ diutius cõtinẽdus eſt. Ira trepidatio pondus ictus curſus inimica ſunt. Perfuſio corporis multa pdeſt ex aqua: ſi hyems ẽ: calida ſi æſtas tepida. Item liberalis unctio: & in balneo ſudor. Si uero iocur uomica laborat: eadẽ faciẽda ſunt: quæ in cæteris interiobus ſuppurationibus. Quidã etiam contra id ſcalpello aperiunt: ipſam uomicam adurunt.

¶ De lienis morbo & curatione. Caput. viiij.

a T lienis ubi affectus ẽ: intumeſcit: ſimulq; cũ eo ps ſiniſtra: eaq; dura ẽ. & pre mẽti renitit᷑: uenter intẽtus ẽ. aliquis ẽt cruribus tumor ẽ. Vlcera ut omnino nõ ſaneſcũt: aut certe cicatricẽ uix recipiũt. In intẽta ambulatione curſuq; dolor & quædã difficultas ẽ. Hoc uitiũ quies auget. Itaq; exercitatiõe & labore opus ẽ: habita tñ ratione: ne febre mixta ſi nimiũ pceſſerit: excitet᷑. Vnctiões frictiõeſq; & ſudores neceſſarij ſũt. Dulcia oĩa inimica ſunt. Itẽ lac & caſeus. Acida ãt maxime conueniunt. Ergo acetũ acre p ſe ſorbere: & magis ẽt qđ ſcylla cõditũ eſt: expedit. Edẽda ſunt ſalſamẽta: uel oleæ ex muria dura tinctæ in aceto lactucæ. intubiq; & betæ ex eodẽ. ex ſinapi aſparagus: armoracia: paſtinaca: ungulæ: roſtra: aues macræ: eiuſdẽ generis uenatio. Potui uero ieiuno dari debet abſinthiũ ĩcoctũ. at poſt cibũ aqua a ferrario fabro ĩ qua cãdẽs ferrũ ſubinde tinctũ ſit. Hæc. n. uel pcipue lienẽ coercet. qđ animaduerſũ ẽ ĩ his aĩalibus: quæ apud hos fabros aducata exiguos lienes habẽt põt ẽt dari uinũ tenue auſterũ: oĩaq; in cibis & potionibus: quæ urinæ mouẽdæ ſunt: præcipueq; ad id valet uel trifolij ſemen uel cuminũ uel apiũ: uel ſerpillũ: uel citiſus: uel portulaca: uel nepeta: uel thimũ: uel hyſopũ: uel ſaturcia. Hæc. n. ĩde cõmodiſſime uident᷑ humorẽ deducere. Lienis quoq; bubulus utiliter eſui dat᷑: pcipueq; crura & naſturciũ lienem extenuãt. Imponẽda quoq; extrinſecus ſũt q̃ leuent. Fit ex unguẽto & palmulis qđ myrabolanon græci uocãt. Fit ex lini & naſturcij ſemine quo uinũ & oleum adijcit᷑. Fit ex cupreſſo uiride & arida ficu. Fit ex ſinapi cui ſeui hirquini a rẽbus q̃rta ps ponderis adijcitur: teriturq; in ſale & ptinus imponit᷑: Multiſq; modis huic rei cappari aptum ẽ. Nã & ipſum cum cibo aſſumere: & muriam eius cum aceto ſorbere cõmodum eſt. Quin etiam extrinſecus radicem contritam: uel corticem eius cum furfuribus aut ipſũ cappari cum melle contritum imponere expedit. Malagmata quoq; huic rei aptantur.

¶ De renũ morbis & curationibus. Caput. x.

a T renes ubi affecti ſũt: diu male habẽt. Peius ẽ ſi frequẽs bilioſus vomitꝰ accedit. Oportet cõqeſcere: cubare molliter: ſoluere aluũ. ſi aliter nõ reſpõdet etiã

ducere: ſæpe deſidere ĩ aqua calida: neq; cibū neq; potionē frigidā aſſumere abſtiere ab
oibus ſalſis: acribus: acidis pomis: bibere liberaliter: adijcere mō cibo mō potiōi pip.
porrū. ferulā: albū papauer. Quę maxīe ide vrinā mouere cōſueuerūt. Auxilio quoq;
his exulceratis ſūt: ſi adhuc vlcera purganda ſūt: cucumeris ſemina detractis corticibꝰ
ſexagīta: nuclei ex pinu ſilueſtri duodecī: aneſi q̄d tribus digitis ſumi poſſit: croci pau
lū: cōtrita & ĩ duas mulſi potiōes diuiſa. Si vero dolor tm̄ leuādus ē: eiuſdē cucumeris
ſemīa trigīta: ijdē nuclei vigīti: nuces grææ quīq;: croci paululū: cōtrita & cū lacte po
tui data. At ſup quoq; recte q̄dā malagmata inijciāt̄: maxīeq; ea q̄ hūori extrahendo
ſunt

⁋De inteſtinoꝝ morbis & primo de cholera. Caput. xi.

Viſceribus ad ĩteſtina veniēdū ē: quæ ſūt & acutis & longis morbis obnoxia.
a Primo æque facienda mētio eſt choleræ: quia cōmune id ſtomachi atq; inte
ſtinoꝝ vitiū videri pōt. Nā ſimul & deiectio & vomitus ē: pterq; hæc ĩflatio ē
ĩteſtina torquētur: bilis ſupra ĩfraq; erūpit: primū aquæ ſimilis: deinde vt in ea recens
caro lota eſſe videat̄: interdū alba: nōnūq̄ nigra vel uaria. Ergo eo nomine morbi hūc
cholerā græci nominarūt. præter eo uero quæ ſupra cōprahēſa ſunt: ſæpe ēt crura ma
nuſq; cōtrahūt̄: vrget ſitis aīa defecit. quibus cōcurrētibus nōmirū eſt: ſi ſubito qs mo
ritur. Neq; tn̄ vlli morbo minori momēto ſuccurrit̄. Protinus ergo vbi iſta cœperunt
aquæ tepidæ quā plurimū bibere oportet & vomere. Vix vnq̄ ſine vomitu ſequit̄. ſed
ēt ſi nō ĩcidit: miſcuiſſe tn̄ nouā materiā corruptæ pdeſt: parſq; ſanitatis eſt vomitum
eē ſuppreſſū. ſi id incidit: ptinus ab oī potiōe abſtinēdū ē. Si uero tormina ſūt oportet
frigidis & humidis fomētis ſtomacū fouere vel ſi vēter dolet hiſdē egelidis: ſic vt vēter
ipſe mediocriter calētibus iuuit̄. Quod ſi vehemēter & vomitus & deiectio & ſetis ue
xant & adhuc ſubcruda ſūt quæ vomunt̄: nondū vino maturū tēpus ē. Aqua: neq; ea
ipſa frigida: ſed potius egelida dāda ē. admouendūq; naribus ē puleiū ex aceto. vel po
lēta vino aſpſa: vel menta ſecūdū naturā ē. Ac cū diſcuſſa cruditas ē: tū magis verēdū
ē: ne aīa deficiat. Ergo tū cōfugiēdū ē ad vinū. Id eſſe oportet tēue: odoratū. cum aqua
frigida mixtū: uel polēta adiecta: uel melle quoq; aſſumere expedit: quotiēſq; aliquid
aut ſtomachus aut uēter effudit: totiēs p hæc vires reſtituere. Eraſiſtratus primo tri-
bus vini guttis aut q̄nis aſpgēdā potionē eſſe dixit: deīde paulatī merū adijciēdū. Is ſi
& ab initio vinū dedit & metū cruditatis ſecutus ē: nō ſine cauſa fecit. Si uehemētē ĩfir
mitatē adiuuari poſſe tribus guttis putauit: errauit. At ſi inanis ē homo: & crura eius
cōtrahūt̄: ĩterponēda potio abſinthij ē. Si extremæ ptes corpis frigēt: ungēdæ ſunt ca
lido oleo: cui cæræ paulū ſit adiectū calidiſq; fomētis nutriendæ. Si ne ſub his q̄dē q̄es
facta ē: extrīſecus cōtra uētriculū ipſū cucurbitula admouēda ē: aut ſinapi ſup ĩponen
dū. Vbi is cōſtitit: dormire oportet. poſtero die utiq; a potiōe abſtinere. die tertio ĩ bal
neū ire. paulatim ſe cibo reficere: ſomno: quiſq; facile acquieſcit. Itēq; laſſitudine & fri
gore. Si poſt ſuppreſſā cholerā febricula manet: aluū duci neceſſariū ē. tū cibis vinoq;
utendū ē. ſed hic quidē morbus & acutus ē & ĩter ĩteſtina ſtomacūq; uerſat̄: ſic ut cuiꝰ
potiſſimū ptis ſit: nō facile dici poſſit.

⁋De Cœliaco uentriculi morbo. Caput. xij.

N ipſius uero uētriculi porta cōſiſtit is q̄ & lōgus eſſe cōſueuit: cœliacus a græ
1 cis nominat̄. Sub hoc uēter ĩdureſcit: dolorq; eius ē. Aluus nihil reddit: ac ne
ſpiritū q̄dē trāſmittit. Extremæ ptes frigeſcunt. Difficulter ſpiritus redditur.
Comodiſſimū ē īter initia calida cataplaſmata toto uētri ĩponere: ut dolorē leniant.
poſt cibū uomere: atq; ita uentrē exinanire. Proximis deīde diebus cucurbitulas ſine
ferro uentri & coxis admouere. Ventrē ipſū liquare dato lacte & uino ſalſo frigido. Si
tēpus anni patit̄: ēt uiridibus ficis: ſic tn̄ ne quis aut cibus aut humor uniuerſus detur:

ſed paulatim.Ergo per interualla tēporis ſat eſt cyatos binos ternoſue ſumere & cibū pro portione huius:cōmodeq; facit cyatho lactis cyathus aquæ mixtus & ſic datus. Cibiq; inflātes & acres vtiliores ſunt:adeo ut lacti quoq; recte cōtritum alliū adijciat᷑. procedēte vero tēpore opus ē geſtari:maximeq; nauigare:perfricari ter aut quater die: ſic vt nitrū oleo miſceatur:perfundi aqua calida poſt cibum.deīde ſinapi īponere per oīa mēbra excepto capite:donec arrodatur & rubeat:maxīeq; ſi corpus durum & viri le eſt.paulatim deīde faciendus ē trāſitus ad ea quæ uentrē cōprimunt.Aſſa caro danda:valens & quæ nō facile corrumpatur potui uero pluuialis aqua decocta:ſed quę ꝑ binos ternoſue cyathos bibatur.Si uetus uitium eſt:oportet laſer quā optimū ad piperis magnitudinē deuorare.altero quoq; die uinū vel aquam bibere:interdum īterpoſito cibo ſingulos uini cyathos ſorbere:ex inferiori parte infundere pluuialem egelidā aquam maxīeq; ſi dolor in imis partibus remanet.

¶De tenuioris inteſtini morbo. Caput.xiij.

i Nnter ipſa uero īteſtina cōſiſtūt duo morbi:quoꝝ alter in tenuiore:alter ī pleniore ē.Prior acutus ē.Inſequens eſſe lōgus pōt.Diocles caryſtius tenuioris īteſtini morbū chordapſon plenioris ileon nominauit.A pleriſq; uideo nūc illū priorē ileon:hunc chordion nominari.Sed prior mō ſupra umbilicū mō ſub umbilico dolorē mouet.Fit ex alterutro loco inflāmatio:nec aluus nec ſpiritus infra tranſmittitur.ſi ſuperior pars affecta ē:cibus.ſi inferior ſtercus ꝑ os reddit᷑.ſi utrūlibet uetus ē:adijcitur piculo uomitus bilioſus mali odoris aut uarius aut niger.Remediū ē ſanguinē mittere:uel cucurbitulas pluribus locis admouere:nō vbiq; cute īciſa.Id.n. duobus aut tribus locis ſatis ē:Ex cæteris ſpiritū euocare abūde ē.Tū animaduertere oportet:quo loco malū ſit.Solet.n.cōtra id tumere.Et ſi ſupra ūbilicū ē:alui ductio utilis non eſt.Si infra eſt:aluum ducere vt Eraſiſtrato placuit:optimū eſt.& ſæpe:id auxilij ſatis eſt.Ducit᷑ āt ꝑcolato ptiſanæ cremore cū oleo & melle:ſic ut ꝑter ea nihil adijciat᷑.Si nihil tumet duas manus īponere oportet ſupra ſūmū uentrē:paulatimq; deducere.Inuenietur enī mali locus:qui neceſſe eſt:renitat᷑:& ex eodē deliberari poterit ducēda nec ne aluus ſit.Illa cōia ſunt:calida cataplaſmata admouere:eaq; īponere a māmis uſq; ad inguina & ſpinā:ac ſæpe mutare:brachia cruraq; ꝑfricare:demittere totū hoīem īcalido oleo.Si dolor nō quieſcit:ēt in aluū ex ꝑte inferiore tres aut quattuor cyathos calidi olei dare.Vbi ꝑ hæc cōſecuti ſumus:iā ex inferiore ꝑte ſpiritus trāſmittat᷑:offerre potui mulſū tepidū non multū.Nā ante magna cura uitandū eſt.ne quid bibat.Si id cōmode ceſſit:adijcere ſorbitionē.Vbi dolor & febricula quierūt:tū demū uti cibo pleniore:ſed neq; inflante:neq; duro.neq; ualido:ne inteſtina adhuc imbecilla lædantur.potui uero nihil præter quā purā aquā.nam ſiue quid uinolentū ſiue accidū ē:id huic morbo alienū ē.Ac poſtea quoq; uitare oportet balneū:ābulationē:geſtationē:cæteroſq; corporis motus.Nā facile id malū redire cōſueuit:& ſiue cū frigus ſubit:ſiue aliqua iactatio:niſi bene iam confirmatis inteſtinis reuertitur.

¶De morbo inteſtini plenioris. Caput.xiiij.

i S āt morbus:qui inteſtino pleniore eſt:in ea maxīe parte eſt:quam certā eſſe ꝓpoſui.Vehemēs inflatio:uehementes dolores dextra magis ꝑte:inteſtinū quod uerti uidet᷑ prope ſpiritū elidit.In pleriſq; poſt frigora cruditateſq; orit᷑ deīde quieſcit & per ætatem ſæpe repetēs ſic cruciat:ut uitæ ſpacio nihil demat.Vbi īs dolor cœpit:admouere ſicca & calida fomēta oportet:ſed prīo lenta:deīde ualidiora:ſimulq; frictiōes:ad extremas ꝑtes ideſt crura brachiaq; materiā reuocare.Si diſcuſſū nō ē:qua dolet cucurbitulas ſine ferro defigere.Eſt ēt medicamētū eius rei cauſa com

paratū: qđ colicon nominatur. Id ſe repperiſſe Caſſius gloriabať. Magis prodeſt potui datū ſed impoſitū quoq; extrinſecus digerendo ſpiritū dolorē leuat. Niſi finito vero tormēto: recte neq; cibus neq; potio aſſumiť. Quo victu ſit vtendū qui hoc genere tētantur: iā mihi dictū eſt. Cōfectio medicamēti: qđ colicon nominatur: ex his cōſtat. Coſti: aneſi: caſtorei ſinguloꝝ. P. XIII. petroſelini. P. denarioꝝ. III. piperis longi & rotūdi ſinguloꝝ. P. XII. papaueris lachrimæ nunci rotundi. myrræ: nardi ſingularū. P. VI. Quæ melle excipiuntur. id āt & deuorari pōt & ex aqua calida ſumi.

¶De torminibus ideſt dyſenteria. Caput. xv.

p Rroxia his īter īteſtinoꝝ mala: tormina eſſe cōſueuerūt dyſenteriō græce vocať. ītus īteſtina exulcerāť. Ex his cruor manat. Iſq; modo cū ſtercore aliquo ſemp liquido: modo cū quibuſdā quaſi muccoſis excerniť. īterdū ſimul quædā carnoſa deſcēdūt: Frequēs deijciēdi cupiditas: dolorq; ī ano ē. Cū eodem dolore exiguū aliqd emittiť. Atq; eo quoq; tormētū ītēdiť. Idq; poſt tēpus aliquod leuať. exiguaq; reqes ē ſonus īterpellať: febricula oriť. lōgoq; tpe id malū cū īueterauerit aut tollit hoīem: aut ēt: ſi finiť excruciat. Oportet īprimis cōquieſcere. Si qdē oīs agitatio exulcerat: deinde ieiuniū ſorbere vini cyathū: cui cōtrita radix qnquefolij ſit adiecta: īponere cataplaſmata ſup vētrē quæ reprimūt. qđ ī ſuperioribus vētris morbis non expedit. quotiēſq; deſidit: ſubluere aqua calida: ī qua decoctæ verbenæ ſint: portulacā vel coctā vel ex dura muria ediſſe. cibos potiōeſq; eas: quæ aſtrīgūt aluū. Si vetuſtior morbus ē: ex īferioribus ptibus tepidū īfundere vel ptiſanæ cremorē: vel lac: uel adipē liquatā: vel medullā ceruinā: vel oleū: vel cū roſa butirū: vel cū eadē albū crudū ex ouis: vel aquā: in qua lini ſemē decoctū ſit: vel ſi ſomnus nō accedit: vitellos cū aqua: ī qua roſæ floris folia cocta ſint. Leuant. n. dolorē hæc & mitiora vlcera efficiūt: maximeq; utilia ſunt: ſi cibi quoq; ſecutū faſtidiū eſt. Themiſon muria dura quā aſperima ſic utendum memoriæ prodidit. Cibi uero eſſe debēt q leniter uentrē deſtringāt & ea quæ urinā mouēt. Si ea cōſecuta ſūt ī aliā partē humorē auertēdo ꝓſunt. ſi nō ſunt cōſecuta: noxā augēt. Itaq; niſi ī qbus prōpter id facere cōſueuerūt: nō ſunt adhibēda. Potui ſi febricula ē: aqua pura calida uel ea: quæ ipſa quoq; aſtringat. dari debet: ſi nō ē: uinū lene auſterū. Si pluribus diebus nihil remedia alia iuuerūt: uetuſq; iā uitiū ē: aquæ bene frigidæ potio aſſumpta ulcera aſtringit: & initium ſecundæ ualetudinis facit. Sed ubi uenter ſuppreſſus eſt: ꝓtinus ad calidā potionē reuertendū eſt. Solet āt interdū ēt putris ſanies: peſſimiq; odoris deſcēdere: ſolet purus ſanguis ꝓfluere. ſi ſuperius uitiū ē: aluus aqua mulſa duci debet: tunc deinde eadem infundi: quæ ſupra cōprehenſa ſunt. Valenſq; ē etiam aduerſus ulcera inteſtinorum minij gleba cum ſalis hemina contrita. Si minus mixta his aqua in aluum datur. Ac ſi ſanguis profluit: cibi potioneſq; eſſe debent: quæ aſtringant.

¶De leuitate inteſtinoꝝ. Caput. xvj.

e X torminibus interdū inteſtinoꝝ leuitas oriť: quæ continere nihil poſſunt: & quicquid aſſumptū eſt: imperfectū ꝓtinus reddunt. Id interdū ægros trahit: interdū præcipitat. In hoc utiq; adhibere oportet cōprimētia: quo facilius tenēdi aliquid inteſtinis uis ſit. Ergo & ſup pectus ponetur ſinapi: exulcerataq; cute: malagma: quod humorē euocet & ex uerbenis decoctis aqua deſidat: & cibos potioneſq; aſſumat: quæ aluū aſtringunt & frigidis utetur pfuſiōibus. Ooportet tñ ꝓſpicere: ne ſimul his oībus admotis uitiū cōtrarium p īmodicas inflationes oriať. Paulatim ergo firmari inteſtina debebunt aliqbus quottidie adiectis. Et cū in oī fluore uētris: tū ī hoc præcipue neceſſariū ē: nō quotiēs libet deſidere: ſed quotiēs neceſſe ē: ut hæc ipſa mora in cōſuetudinē ferēdi oneris īteſtina deducat. Alterum quoq; quod æque ad oēs ſimi-

les affectus ꝑtiet: ĩ hoc maxĩe ſeruãdũ ẽ: ut cũ pleraq; utilia ĩſuauia ſint. q̃lis ẽ plãtago
& rubi & qcquid mali corio mixtũ ẽ: ea potiſſimũ ĩ his dent' q̃ maxĩe æger volet. Deide
ſi oĩa iſta faſtidiet: ad excitãdã cibi cupiditatẽ ĩterponat' aliqd minus vtile: ſed magis
gratũ. Exercitatiões: frictiões huic quoq; morbo neceſſariæ ſũt & cũ his ſol: ignis balne
um: vomitus vt Hippocrati viſum ẽ ẽt albo veratro: ſi cætera parũ ꝓficiẽt euocatus:

¶ De lumbricis aluum occupantibus. Caput. xvij.

Onnũq̃ ãt lũbrici quoq; occupãt aluũ: hiq; modo ex ĩferiorib9 ꝑtibus: mõ fœ
n dius ore reddũt'. Atq; ĩterdũ latos eos: q peiores ſũt: ĩterdũ teretes videmus
ſi lati ſũt: aq̃ potui dari debet: ĩ qua lupinũ aut cortex mori decoctus ſit: aut
cui adiectũ ſit cõtritũ vel hyſopũ vel piperis acetabulũ ſcamoneæ paulũ. Vel ẽt pridie
cũ multũ alliũ ederit: vomat. Poſteroq; die mali pũici tẽues radiculas colligat quãtũ
mãu cõpræhẽdet: eaſq; cõtuſas ĩ aquæ trib9 ſextarijs decoquat: dõec tertia ps ſuperſit.
Huc adijciat nitri paulũ & ieiũus bibat. Interpoſitis deĩde tribus horis duas potiones
ſumat aut aquæ vel muriæ duræ ſic adiectæ. tũ deſidat ſubiecta calida aq̃ ĩ pelue. ſi ve-
ro teretes ſũt: q pueros maxĩe exercẽt: & eadẽ dari poſſũt & quædã leuiora: vt cõtritũ
ſemẽ vrticæ: aut braſſicæ: aut cumini cũ aqua: vel mẽta: vel abſinthiũ decoctũ: vel hy-
ſopũ ex aq̃ mulſa vel naſturcij ſemẽ cũ aceto cõtritũ. Ediſſe ẽt & lupinũ & alliũ ꝓdeſt:
vel maluæ oleũ ſubter dediſſe.

¶ De teneſoo inteſtinorũ morbo. Caput. xviij.

St ãt aliud leuius oĩbus ꝓximis: de qbus ſupradictũ ẽ: qd' tenaſmõ græci vo-
e cãt. id neq; acutis neq; lõgis morbis ãnumerari debet: cũ & facile tollat': neq;
vnq̃ p ſe iugulet. ĩ hoc æq̃ atq; ĩ torminibus freq̃uẽs deſidẽdi cupiditas ẽ: æque
dolor vbi aliqd excernit'. deſcẽdũt ãt pituita mucciſq; ſimilia ĩterdũ ẽt leniter ſubcruẽ-
ta. ſed his ĩterponunt' nõnũq̃ ex cibo quoq; recte coacta. deſidere oportet ĩ aq̃ calida ſæ
piuſq; ipſum manu nutrire. cui plura medicamẽta idõea ſunt butyrũ cũ roſa. agacia ex
aceto liquata. emplaſtrũ id: qd' tetrapharmacõ græci vocãt: roſa liquatũ: alumẽ lana
circũdatũ & ita appoſitũ. eadẽq; ex ĩferiore ꝑte ĩdita quæ torminũ auxilia ſunt eadẽ ver
benæ decoctæ: vt ĩferiores ꝑtes foueant': alternis vero diebus aqua: alternis leue & au-
ſterũ vinũ bibendũ eſt. Potio eſſe debet egelida & frigida. ꝓprior rõ victus talis qualẽ
in tormina ſupra præcepimus.

¶ De ventris fluxu & curatiõe. Caput. xix.

Euior ẽt dũ recẽs deiectio ẽ: vbi & liquida aluus & ſæpius q̃ ex cõſuetudine fer
l tur. atq; ĩterdũ tolerabilis dolor ẽ: ĩterdũ grauiſſimus. idq; peius ẽ. ſed vno die
fluere aluũ ſæpe ꝓ valetudine ẽ: atq; ẽt plurib9: dũ febris abſit: & ĩtra ſeptimũ
diẽ id cõquieſcat. purgat'. n. corpus: & qd' ĩtus læſurũ erat: vtiliter effundit'. verũ ſpaci
um ꝑiculoſũ ẽ. Interdũ. n. tormĩa ac febriculas excitat: vireſq; cõſumit. prĩo die qeſcere
ſatis ẽ: neq; ĩpetũ vẽtris ꝓhibere. ſi p ſe deſijt balneo vti: paulũ cibi capere: ſi mãſit: ab
ſtinere nõ ſolũ a cibo: ſed ẽt a potiõe. Poſtero die ſi nihilominus liqda aluus ẽ: æq̃ cõqe
ſcere: paulũ aſtrigẽtis cibi ſũere: tertio die ĩ balneũ ire vehemẽter oĩa ꝑter vẽtrẽ ꝑfricare
ad ignẽ lũbos ſcapulaſq; admouere. cibis vti: ſed vẽtrẽ cõtrahẽtib9: vĩo nõ multũ mera
co. Si poſtero quoq; die fluet: plus ediſſe: ſed vomere ẽt ex toto dõec. cõqeſcat. Cõtra ſi
ti: fame vomitu vti. Vix. n. fieri põt vt poſt hãc aĩaduerſionẽ alu9 nõ cõtrahat'. Alia via
ẽ vbi uelis ſupprimere. Cœnare: deĩde uomere poſtero die ĩ lecto cõqeſcere. ueſpe ungi
ſed lẽiter. deĩde pãis circa ſelibrã ex uĩo amĩeo mero ſũere. tũ aſſũ aliqd: maxĩeq; auẽ &
poſtea uinũ idẽ bibere aq̃ pluuiali mixtũ: idq; uſq; qntũ diẽ facere: iterũq; uomere. Fri
gidã ãt aſſidue potionẽ eſſe debere contra priores auctores Aſclepiades affirmauit &
qdẽ q̃ frigidiſſimã. Ego experimẽtis quenq; in ſe credere debere exiſtimo calida potius
an frigida utat'. Interdũ autem euenit: ut id pluribus diebus neglectũ curari difficilius

poſſit. a vomitu oportet īcipere: deinde poſtero die veſpere: tepido loco iūgi. cibū mo-
dicū aſſumere: vinū meracū ꝙ aſperrimū: īpoſitā ſup ventrē habere cū cærato rutā. In
hoc āt affectu corporis neq; ambulatiōe: neq; frictiōe opus ē. vehiculo ſediſſe vel ma-
gis ēt equo ꝓdeſt. Neq;. n. vlla res magis īteſtina cōfirmat. Si vero ēt medicamētis vtē
dū ē: aptiſſimū ē id qđ ex pomis fit. Vindemiæ tēpore ī grādē vas cōijciēda ſunt pira
atq; mala ſilueſtria. ſi ea nō ſunt: pira tarētina viridia vel ſignina mala ſcādiana vel ame
rina: myrapia: : hiſq; adijciēda ſunt cotonea: & cū ipſis corticibus ſuis punica: ſorba: &
ꝗbus magis vtimur ēt torminalia: ſic vt hæc tertiā ollæ ptē teneāt. tū deinde ea muſto
īplēda ē: coquēdūq; id donec oīa ꝗ īdita ſūt: liquata ī vnitatē quādā coeāt. Id guſtui nō
īſuaue ē & qñcūq; opus ē aſſumptū leuiter ſine vlla ſtomachi noxa vētrē tenet. duo aut
tria cochlearia vno die ſūpſiſſe ſatis ē. Alterū valētius gēus myrti baccas legere: ex his
vinū exprimere id decoquere vt decima ps remāeat: eiuſq; cyathū ſorbere. tertiū qđ qñ
q; fieri pōt: malū punicū excauare exēptiſq; oībus ſeminibus: mēbranas ꝗ īter ea fuerūt
iterū cōijcere tū īfundere cruda oua tudiculaq; miſcere dein malū ipſū ſup prunā īpone
re. qđ dū hūor ītus ē nō adurit. Vbi ſiccū eſſe cœpit: remouere oportet: extractūq; co-
chleari qđ ītus ē: ediſſe Aliqbus adiectis momētū habet. Itaq; ēt ī piperatū cōijcit: mi
ſceturq; cū ſale & pipere. ē qđ ex his edēdū. ē pulticula ēt: cū ꝗ paulū ex fauo vetere co-
ctū ſit: & lēticula cū malo corio cocta: rubiq; cacumina ī aq̄ decocta & ex oleo atq; ace
to aſſumpta: efficacia ſunt. atq; ea aq̄: ī qua vel palmulæ: vel malū cotoneū: vel arida
ſorba. vel rubi decocti ſunt potata. Quod gēus ſignifico quotiēs potionē dādā eſſe di-
co: ꝗ aſtrīgat. Tritici quoq; hemina ī uino amīeo auſtero decoqt: idq; triticū ieiuno ac
ſitiēti dat. ſuperq; id: uinū id ſorbet. qđ iure valētiſſimis medicamētis anumerari pōt.
atq; ēt potui dat uinū ſignīnū: uel reſinatū auſterū: uel quodlibet auſterū. Cōtundit
q; cū corticibus ſeminibuſq; ſuis punicū malū: vinoq; tali miſcet. idq; uel merū ſorbet
aliqs uel bibit mixtū. ſed medicamentis uti niſi ī uehementibus malis ſuperuacuum ē.

¶ De vuluæ morbo & curationibus. Caput. xx.

X vulua quoq; fœminis uehemēs malū naſcit: ꝓxieq; ab ſtomacho uel afficit
e hæc corpus afficit. Interdū ēt ſic exanimat: ut tāꝗ comitiali morbo ꝓſternat.
Diſtat tñ hic caſus: eo qđ neq; oculi uertūt: nec ſpumæ ꝓfluūt: nec nerui di-
ſtēdūt ſopor tm̄ ē. idq; qbuſdā fœminis crebro reuertēs ꝑpetuū ē: Vbi īcidit: ſi ſatis ui
riū ē ſanguis miſſus adiuuat. Si parū ē: cucurbitulæ tñ defigēdæ ſūt ī inguinibꝰ. Si diu
tius aut iacet aut alioqn iacere cōſueuit: admouere oportet naribus extīctū ex lucerna
linamētū: uel aliud ex his ꝗ fœdioris eē odoris rettuli: qđ mulierē excitet. Idēq; aq̄ fri-
gidæ pfuſio efficit. adiuuatq; ruta cōtrita cū melle: uel ex cyprio cæratū: uel quodlibet
calidū & hūidū cataplaſmata naturalibꝰ pubetēus īpoſitū īter hæc ēt pfricare coxas &
poplites oportet. Deīde ubi ad ſe redit circūcidēdū uinū ē ī totū ānū: ēt ſi caſus idē ñ re
uertit. Frictiōe quotidie utēdū totius qdē corpis. pcipue uero uētris & poplitū. Cibꝰ ex
media materia dādꝰ. Sīapi ſup īmū uētrē tertio quoq; aut qrto die īponēdū dōec corpꝰ
rubeat. Si durities māet: molire cōmode uidet ſolanū ī lac demiſſū deīde cōtritū & cæ
ra alba atq; medulla ceruīa cū irio aut ſeuū taurinū uel caprinū cū roſa mixtū. dādū po
tui ēt uel caſtoreū ē: uel gith uel anetū. ſi parū pura ē: purgat iūco qdrato. ſi uero vul
ua exulcerata ē cæratū ex roſa fiet & recēs ſuilla adeps & ex ouis albū miſceat: idq; ap-
pōat uel albū ex ouo cū roſa mixtū adiecto quo facilꝰ cōſiſtat cōtritæ roſæ puluere. do
lēs vero ea ſulphure ſuffūigari debet. At ſi purgatio nimia mulieri nocet remedio ſūt
cucurbitule cute īciſa īguinibꝰ ul ēt ſub māmis admote ſi maligna purgatio ē ſubiciēda
ſūt coeūtia. Id faciūt ēt albæ oliuæ & nigrū papauer cū melle aſſūptū & gūmi cū trito ſe

mine apij liquatũ & cũ cyatho paſſi datũ. Præter hæc ĩ oĩbus ueſicæ doloribus idoneæ potiões ſunt: q̃ ex odoribus fiũt: ideſt ſpica nardi: croco: cinamomo: caſia: ſimilibuſq́. Ideq́ ẽt decocta lẽtiſcus p̃ſtat. ſi tñ ĩtolerabilis dolor ẽ & ſanguis ꝓfluit: ẽt ſanguinis detractio apta ẽ aut certe coxis admotæ cucurbitulæ cute inciſa. At cũ vrina ſup potionũ modũ ẽt ſine ſudore ꝓfluẽs maciẽ & periculũ facit: ſi tẽuis ẽ: opus ẽ exercitatiõe & frictiõe maxieq́ ĩ ſole vel ad ignẽ. Balneũ rarũ eſſe debet: neq́ lõga ĩ eo mora: cibus cõprimẽs Vinũ auſterũ maracũ: p æſtatẽ frigidũ p hyemẽ egelidum: ſed tñ quantũ minimum ſit. Infinita: aluus quoq́ vel ducenda vel lacte purgãda eſt. Si craſſa vrina eſt: vehementior eſſe debet & exercitatio & frictio: longior in balneo mora: cibis opus eſt teneris vinũ idem. In vtroq́ morbo vitãda oĩa ſunt: q̃ vrinã mouere conſuerunt.

¶ De nimia profuſione ſeminis ex naturalibus. Caput. xxi.

e St ẽt circa naturalia vitiũ nimia ꝓfuſio ſeminis. qđ ſine venere: ſine nocturnis imaginib9 ſic fert̃ vt iterpoſito ſpacio tabe hoĩem cõſumat. In hoc affectu ſalutares ſunt vehementes frictiões: pfuſiones natationeſq́: quã frigidiſſimæ. neq́ cibi: nec potio niſi frigida aſſumpta. Vitare ãt oportet cruditates: oĩa iflantia. nihil ex his aſſumere: quæ cõtrahere ſemẽ videt̃. qualia ſunt: ſiligo: ſimilia: oua alica amylum oĩs caro glutinoſa: pip: eruca: bulbi: nuclei: pinei. Neq́ alienũ ẽ fouere inferiores p̃tes aq̃ decocta ex verbenis cõprimentibus. ex hiſdẽ aliqua cataplaſmata imo ventri: inguinibuſq́ circundare: p̃cipueq́ ex aceto rutã vitare: & ne ſupinus obdormiat.

¶ De coxarũ morbis & curationibus. Caput. xxij.

ſUpereſt vt ad extremas p̃tes corporis veniã: quæ articulis iter ſe cõſerunt̃. initiũ a coxis faciã. Harũ ĩgens dolor eſſe cõſueuit. Iſq́ hoĩem ſæpe debilitat: & quoſdã nõ dimitit. Eoq́ id genus difficillime curat̃: qđ fere poſt longos morbos vis peſtifera huc ſe iclinat. q̃ vt illas p̃tes liberat: ſic hãc ipſã quoq́ affectã p̃hendit. Fouẽdũ primũ aq̃ calida ẽ deĩde vtẽdũ calidis cataplaſmatis. Maxĩe ꝓdeſſe uidet̃ aut cũ hordeacea farina: aut cũ ficu ex aq̃ decocta mixtus: capparis cortex cõciſus: vel lolij faría ex uino diluto cocta & mixta cũ acida fece: q̃ q̃ refrigeſcũt: ĩpõere noctu malagmata cõmodius ẽ: Inulæ quoq́ radix cõtuſa & ex uino auſtero poſtea cocta & latte ſuper coxã ĩpoſita ĩter ualẽtiſſima auxilia ẽ. ſi iſta nõ ſoluerũt: ſale calido & hũido utẽdũ ẽ. Si ne ſic q̃dẽ finitus dolor ẽ aut tumor ei accedit: ĩciſa cute admouẽdæ ſũt cucurbitulæ: mouẽda uría. Aluus ſi cõpreſſa ẽ ducẽda. Vltimũ ẽ & ĩ uteri quoq́ morbis efficaciſſimũ: trib9 aut q̃ttuor locis ſup coxã cutẽ cãdẽtib9 ferramẽtis exulcerare. Sed frictiõe quoq́ utẽdũ ẽ: maxĩe ĩ ſole & eodẽ die ſæpius: quo facilius ea q̃ coeũdo nocuerunt: dirigantur. Eaq́ ſi nulla exulceratio eſt ẽt ipſis coxis ſicut & cæteris partibus adhibenda eſt. Cũ uero ſæpe aliquid exulcerandum cadenti ferramẽto ſit: ut materia inutilis euocetur: illud perpetuum eſt non ut primum fieri põt huius generis ulcera ſanare: ſed ea trahere: donec id uitiũ: cui per hæc opitulantur: conquieſcant.

¶ De genuum doloribus & cura. Caput. xxiij.

c Oxis ꝓxima gẽua ſunt. in quibus ipſis nõnũquã dolor eſſe cõſueuit. In hiſdẽ ãt cataplaſmatis cucurbituliſq́ præſidiũ ẽ: ſicut ẽt cũ in humeris alijſue cõmiſſurijs dolor aliquis exortus ẽ. Equitare ei cui genua dolẽt: inimiciſſimũ oĩum eſt. Oẽs ãt eiuſmodi dolores ubi inueterauerẽt: uix citra uſtiõem finiuntur.

¶ De articulorum doloribus in manibus pedibuſq́. Caput. xxiiij.

i N manib9 pedibuſq́ articuloꝝ uitia frequẽtiora lõgioraq́ ſũt. q̃ ĩ podagris chiragiſue eſſe cõſueuerũt. Ea raro uel caſtratos uel pueros añ fœminæ coitũ mulieres: niſi q̃b9 mẽſtrua ſuppreſſa ſũt: tẽtãt. Vbi ſẽtire cæperũt: ſãguis mit

tędus eſt. Id. n. inter initia ſtatim factum ſæpe annuam: nonnūq̄ ꝑpetuam valetudinē pſtat. Quidā ēt cum aſinino lacte epoto ſe eluiſſent: in perpetuum hoc malū eua ſerunt. Quidā cum toto anno a vino mulſo: venere: ſibi temperaſſent: ſecuritatem totius vitæ conſecuti ſunt. Idq; vtiq; poſt primū dolorē ſeruandū eſt ēt ſi quieuit. Quod ſi iam conſuetudo eius facta eſt pōt quidem aliquis eſſe ſecurior his tēporibus. quibus dolor ſe remiſit. Maiorem vero curam adhibere debent: hi quibus id reuertit̄. Quod fere: vere autumnoue fieri ſolet. Cum vero dolor vrget: manu geſtari debet: deinde fieri. in ambulatione leui ſe dimouere. & ſi podagra eſt: interpoſitis tēporibus exiguis in uicē modo ſedere: modo ingredi. tū anteq̄ cibū capiat ſine balneo loco calido leuiter ꝑ fricari: ſudare: pfundi aqua egelida: deinde cibū ſumere ex media materia interpoſitis rebus vrinā mouentibus: quotiēſq; plenior eſt: euomere. Vbi dolor vehemēs vrget: intereſt ſine tumore is ſit: an tumor cū calore: an tumor iā ēt obcaluerit. Nam ſi tumor nullus eſt: calidis fomētis opus ē. Aquā marinā vel muriā durā feruefacere oportet deinde ī peluē conijcere: & cū iā homo pati: pōt: pedes demittere: ſuperq; : palā dare & veſtimēto tegere: paulatī deinde iuxta labrū ipſum ex eadē aqua leuiter īfundere: ne calor ītus deſtituat: ac deinde noctu cataplaſmata calefaciētia īponere: maxīeq; ibiſci radicē ex vino cocta. ſin vero tumor: calorq; ē: vtiliora ſūt refrigerātia: recteq; ī aqua quā frigidiſſima articuli cōtinent̄: ſed neq; quotidie: neq; diu fit: ne nerui īdureſcāt. Imponēdū vero ē cataplaſma: qđ refrigeret. Neq; tñ in hoc ipſo diu ꝑmanēdū: ſed ad ea tranſeūdū: q̄ ſic reprimūt: vt emolliāt. Si maior ē dolor: papaueris cortices ī vino coquēdi miſcēdiq; cū cærato ſunt: qđ ex roſa factū ſit. Vel cæræ & adipis ſuillæ tantūdē vna liquādū: deinde his vinū miſcēdū: atq; vbi qđ ex eo impoſitū ē: īcaluit: detrahēdū & ſubinde īponēdū aliud ē. Si vero tumores ēt obcaluerūt & dolēt: leuat ſpōgia: q̄ īpoſita ſubinde ex oleo vel aceto vel aqua frigida exprimit̄ aut pari portiōe īter ſe mixta: pix: cæra alumē. Sūt ēt plura idonea māīb9 pedibuſq; malagmata. Quod ſi nihil ſuperiponi patit̄: id qđ ſine tumore ē: fouere oportet ſpōgia q̄ in aquā calidā demittat̄: in aqua vel papaueris cortex: vel cucumeris ſilueſtris radix decocta ſit. tū īducere articulis crocum cū ſucco papaueris & ouillo lacte. at ſi tumor eſt. fouere quidē debet aqua calida in qua lentiſcus. aliaue verbena reprimētibus decocta ſit. induci vero medicamentum ex nucibus amaris cum aceto tritis: aut ex ceruſa: cui cōtritæ herbæ muralis ſucus ſit adiectus. Lapis ēt qui carnem exedit: quem ſarco phagon græci vocant: exciſus ſic vt pedes capiat: demiſſos: eos cū dolent: retentoſq; ibi: leuare conſueuit. Ex quo in aſia lapidi taſio gratia eſt. Vbi dolor & īflāmatio ſe remiſerunt: qđ ītra dies quadraginta ſit niſi vitiū hoīs acceſſit: modicis exercitationibus: abſtinētia: vnctionibus lenibus vtendum eſt: ſic vt ēt acopo vel liquido cærato cyprino articuli perfricentur. Equitare podagricis quoq; alienum eſt. Quibus vero articulorum dolor certis temporibus reuertit̄ hos ante & curioſo victu cauere oportet: ne īutilis materia corpori ſuperſit & cerebro re vomitu. & ſi quis ex corpore metus ē: vel alui ductione vti vel lacte purgari. Quod Eraſiſtratus in podagricis expulit ne in inferiores partes factus curſus pedes rꝫpleret: cum euidens ſit omni purgatione non ſuperiora tantūmodo: ſed ēt inferiora exinaniri Ex quocunq; autem morbo quis inualeſcit: ſi tarde confirmatur: vigilare prima luce debet nihilominus in lecto conquieſcere. circa tertiam horam leuiter vnctis manibus corpus permulcere. Deinde delectationis cauſa quantum iuuat ambulare circunciſa omni negocioſa cogitatione vel actione: tum geſtari diu: multa fricatione vti: loca: cælū: cibos ſæpe mutare. Vbi triduo: quatriduoue uinū bibit: uno aut ēt altero die interpōere aquā. Per hæc. n. fiet: ne ī uitia tabē īferētī: īcidat & ut mature uires ſuas recipiat.

Cũ ex toto vero conualuerit: periculoſæ vitæ genus ſubito mutabit & inordinate aget: Paulatim ergo debebit omiſſis his legibus eo tranſire vt arbitrio ſuo viuat.

CORNELII CELSI DE MEDICINA LIBER QVINTVS INCIPIT.

d Ixi de his malis corporis: qbus victus rō maxīe ſubuenit. Nũc trãſeũdũ ē ad eã medicinæ ptē: quæ magis medicamẽtis pugnãt. His multũ antiq auctores tribuerũt & Eraſiſtratus: & hi qui ſe empiricos nominauerũt: pcipue tñ Erophilus: deductiq; ab illo viri adeo vt nullũ morbi genus ſine his curarẽt. Multaq; ẽt de facultatibus medicamentoꝝ memoriæ prodiderunt. qualia ſunt vel Zenonis vel Andriæ vel Apollonij. qui Myx cognominatus eſt. Horũ ãt vſum ex magna pte Aſclepiades nõ ſine cã ſuſtulit: & cũ oīa fere medicamẽta ſtomachũ lædãt: maliq; ſuci ſint: ad ipſius: victus rationẽ potius oẽm curã ſuã trãſtulit. Verũ vt illud ī pleriſq; morbis vtilius eſt: ſic multa admodũ corporibus noſtris īcidere cõſueuerũt: quæ ſine medicamẽtis ad ſanitatẽ puenire nõ poſſunt. Illud ante oīa ſcire cõuenit: qđ oēs medicinæ ptes ita inexæ ſunt: vt ex toto ſeparari nõ poſſint: ſed ab eo nomẽ trahãt: a quo plurimũ petũt. ergo vt illa quæ victu curat aliqñ medicamẽtũ adhibet: & illa quæ præcipue medicamentis pugnat: adhibere ẽt rationẽ victus debet. quæ multũ admodũ ī oībus malis corporis pficit. Sed cũ oīa medicamẽta pprias facultates habeãt: ac ſæpe ſimplicia opitulẽtur ſæpe mixta: nõ alienũ videt̃ ante pponere & nomina & vires & mixturas eoꝝ: quo minor ipſius curationis ex ſequentibus mora ſit.

¶De ſimplicibus facultatibus quarũcunq; rerum ex quibus medicamẽta fiunt. & primo de his: quæ ſanguinem ſupprimunt. Caput. i.

ſ Anguinẽ ſupprimũt atramẽtũ ſutoriũ: qđ græci chalcatõ appellãt: chlacitis: a cacia & ex aq liciũ: thus: aloe: gũmi: plũbũ cõbuſtũ: porrũ: herba ſanguinalis: creta vel cimolia vel figuralis: myſi: frigida aq: vinũ acetũ: alumẽ: melinũ ſquama & ferri & æris. atq; huius quoq; duæ ſpecies ſunt: alia tñ æris alia rubri æris.

¶Quæ vulnus glutinant. Caput. ij.

g Lutinãt vulnus: myrra: thus: gũmi: pcipueq; acãtinũ pſylleũ: tragacãtha: cardamomõ: bulbi: lini ſemẽ: naſturciũ: oui albũ: glutẽ: icthyocolla: vitis albæ: cõtuſæ cũ teſtis ſuis cochleæ: mel coctũ: ſpõgia: vel ex aq frigida: vel ex vino: uel ex aceto expreſſa. ex hiſdẽ lana ſuccida: ſi leuis plaga ē: ẽt aranea: alumen & ſciſſile: qđ ſcithõ vocat̃ & liquidũ: melinũ: auripigmẽtũ: ærugo: chalcitis: atramẽtũ ſutoriũ.

¶Quæ concoquunt & mouent pus. Caput. iij.

c Oncoquũt & mouẽt pus: nardũ: mirra: coſtus: balſamũ: galbanũ: ppolis: ſtyrax: thuris & fuligo & cortex bitumẽ: pix: ſulphur: reſina: ſeuũ adeps oleũ.

¶Quæ aperiunt vulnera. Caput. iiij.

u Vlnera aperiũt̃ tãq ora in corporibus: qđ ſtoma græce dicit̃: cynnamomum: balſamũ: panaicis: iuncus quadratus: puleiũ: flos albæ uiolæ: bdella: galbanũ: reſina terebinthina & pinea: popolis: oleum uetus: piper: pyretrum: chamepitis: uua timinia: ſulphur: alumen: rutæ ſemen.

¶Quæ purgant. Caput. v.

p Vrgãt: ærugo: auripigmẽtũ: qđ arſenicõ a græcis noīat̃. Huic ãt & ſandracæ ī oīa eadẽ uis: ſed ualidior ē ſquama æris: pumex iris balſamũ ſtyrax: thus thuris cortex: reſina & pinea & terebīthina liqda: oenãthe: lacerti ſtercus. ſanguis colũbæ & palũbi & hirundinis: ammoniacũ: bdelliũ quod in oīa idẽ qđ ammoniacũ

põt:ſed magis valentius eſt:abrotanum.ficus arida:coccum gnidiũ:ſcobis eboris om phacium:radicula:coagulũ:ſed maxime leporinum:cui eadem quæ cæteris coagulis facultas:ſed vbiq̧ ualidior eſt:fel:uitellus crudus:cornu ceruinum:glutem taurinum mel crudum:miſtios:chalcitis:crocum:vua timinia:abrotanum:ſpuma argenti: galla ſquama æris:lapis hæmatites:minium:coſtum:ſulphur:pix cruda:ſeuum: adeps oleum:ruta porrum:lenticula:eruum.

❡Quæ rodunt. Caput.vj.

r Odũt alumẽ liquidũ:ſed magis rotundũ.ærugo.chalcitis myſi.ſquama æris ſed magis rubri:æs cõbuſtũ.ſandraca.miniũ ſynopicũ.galla.balſamũ.myrra thuris cortex. galbanũ.reſina terebinthina hũida.pip vtrũq̧:ſed rotũdũ magis.cardamomũ. auripigmẽtũ.calx. nitrũ.& ſpuma eius.apij ſemẽ.narciſſi radix.omphyacũ.alcyoniũ.oleũ ex amaris nucibus.alliũ.mel crudũ.vinũ lẽtiſcus.ſquama ferri fel taurinũ.ſcamõea.vua timinia.cynnamomũ ſtyrax. cicutæ ſemen:reſina. narciſſi ſemẽ.fel.nuces amaræ.oleumq̧ earũ.atramentũ ſutoriũ.chryſocolla.veratrum.cinis.

❡Quæ exedunt corpus. Caput.vij.

e Xedũt corpus acaciæ ſuccus:hebenus:ærugo:ſquama æris:chryſocolla:cinis cyprius:nitrũ cadmia:ſpuma argẽti.hypocyſtis:diphryges ſal. auripigmẽtũ ſulphur.cicuta.ſandraca.ſalamandra.alcyoniũ.æris flos.chalcitis:atramẽtũ ſutoriũ:ochra:calx:acetũ:galla:alumẽ lac caprifici:vel lactucæ marinæ:quæ tithimallos a græcis nominaẗ:alcioniũ:fel:thuris fuligo:ſpodiũ:lẽticula:mel oleæ folia: marrubium:lapis hæmatites & phrygius & taſius & ſciſſilis:myſi:vinum:acetum.

❡Quæ adurunt. Caput.viij.

a Durũt auripigmẽtũ:atramẽtũ ſutoriũ:chalcitis myſi ærugo:calx:carta combuſta:ſal:ſquama æris:fex cõbuſta:myrra:ſtercus & lacerti & colũbæ & palũbi & hirũdinis:pip:coccũ gnidiũ:alliũ diphyges:lac vtrũq̧:qđ ꝓxio capite ſupra cõprehẽſũ ẽ:veratrũ & albũ & nigrũ:cãtharides:coraliũ: pyretrũ thus:ſalamãdra eruca:ſãdraca:vua timinia:chryſocolla:ochra:alumẽ ſcyſſile:ouiũ ſtercus:oenãthe.

❡Quæ cruſtas vlceribus inducunt. Caput.viiij.

e Adẽ fere cruſtas vlceribus tãq̃ igne aduſtis inducũt:ſed ꝑcipue chalcitis vtiq̧ ſi cocta eſt:flos æris:ærugo: auripigmentum: miſi & id quo magis coctum.

❡Quæ cruſtas vlceribus reſoluunt. Caput.x.

c Ruſtas vero has reſoluit faria triticea cũ ruta vel porro aut lẽticula:cui mellis aliqd adiectũ ẽ. ❡Quæ diſcutiãt ea: q̃ i aliq̃ pte corporis coierũt. Caput.xi.

a D diſcutienda vero ea:quæ i corporis pte aliqua coerũt:maxĩe poſſunt:abrotanũ:heleniũ:amaracus:alba viola:mel:liliũ:ſampſucus:cyprius:lac:ſertula cãpana ſerpillũ:cupreſſus:cedrus:iris:viola purpurea:narciſſus:roſa:crocũ:paſſum: iuncus quadratus:nardũ cynamomũ:caſia:ammoniacũ:cæra:reſina:vua timinia:ſpuma argenti:ſtyrax:ficus arida:tragorigãus:lini & narciſſi ſemẽ:bitumen:ſordes ex gymnaſio:pyrites lapis aut molaris:crudus vitellus:amaræ nuces: ſulphur.

❡Quæ euocant & educunt. Caput.xij.

e Vocat & educit:ladanũ:alumẽ rotundũ:hebenus:lini ſemen omphaciũ:fel: chalcitis:bdeliũ reſina terebĩthina & picea:ꝓpolis:ficus arida decocta:ſtercus colũbæ pumex:farina lolij:groſſi i aq̃ cocti:elateriũ:lauri baccæ:nitrum:ſal.

❡Quæ exaſperata leuent. Caput.xiij.

l Euat id qđ exaſperatũ ẽ:ſpodiũ:hebenus:gũmi oui albũ:lac tragacanthum.

❡Quæ carnem nutriunt & ulcus implẽt. Caput.xiiij.

c A mē alit & ulcus ip̄plet: reſina pinea: ochra actice: uel aſterace: cæra: butyrū.

¶Quæ molliunt. Caput.xv.

m Olliūt æs cōbuſtū: terra erythria: nitrū. papaueris lachrima: āmoniacū: bdelliū: cæra: ſeuū: adeps: oleū: ficus arida: ſeſamū. ſertula cāpana: narciſſi & radix & ſemē: roſæ folia: coagulū: vitellus crudus: amaræ nuces: medulla oīs ſtibis pix: choclea cocta: cicutæ ſemē: plūbi recremētū: ſcoriā molybdi græci vocāt: panacis cardamomū: galbanū: reſina: vua timinia: ſtyrax: iris: balſamum: ſordes ex gymnaſio: ſulphur: butyrum: ruta.

¶Quæ cutem purgant. Caput.xvi.

i Tem purgat mel: ſed magis: ſi eſt cum galla: vel eruo: vel lēticula: vel marrubio. vel iride: vel ruta vel nitro: vel ærugine.

¶De mixturis ſimplicium rerum & de ratione ponderum & quid malagma & emplaſtrum & paſtillus inter ſe differant. Caput.xvij.

e Xpoſitis ſimplicibus facultatibus dicēdū ē queādmodū miſceant᷑: ꝗ ex his fiant. Miſcēt᷑ āt varie: neq; huius vllus modus ē cū ex ſimplicibus alia demātur alia adijciāt᷑: ijſdēq; ſeruatis: pōderū rō mutet᷑. Ita cū facultatū materia nō ita multiplex ſit: īnumerabilia mixturarū genera ſunt. q̄ cōprehēdi ſi poſſet: tñ eſſet ſuper uacuū. Nā & ijdē affectus ītra paucas cōpoſitiōes ſunt: & mature eas cuilibet cognitis facultatibus facile ē. Itaq; cōtentus his ero q̄s accepi velut nobiliſſimas. In hoc āt volumine eas explicabo: ꝗ vel deſiderari ī prioribus potueret: vel ad eas curatiōes ꝑtinent: quas ꝓtinus hic cōprehēdā: ſic vt tñ quæ magis cōia ſunt: ſimul iungā. Si qua ſingulis vel ēt ꝑuis accōmodata ſunt: ī ipſoꝝ locū differā. Sed & antea ſciri volo: ī uncia pōdus denarioꝝ ſeptē eſſe. V nius deinde denarij pōdus diuidi a me ī ſex ꝑtes id eſt ſex uncias: ut idē ī uncia denarij habeā qđ græci habēt ī eo: quē obolō appellāt. Id ad noſtra pōdera relatū paulo plus dimidio ſcripulo facit. Malagmata uero atq; emplaſtra paſtilliq; quos trociſchos græci uocāt cū plurima eadē hēant: differūt eo qđ malagmata maxīe ex odoribus eorūq; ēt ſurculis. Emplaſtra paſtilliq; magis ex ꝗbuſdā metallicis fiunt. deinde malagmata cōtuſa abunde molleſcūt. nā ſup ītegrā cutē iniciunt᷑. Laborioſe vero cōterunt᷑ ea ex ꝗbus emplaſtra paſtilliq; fiūt: ne lædāt uulnera cū īpoſita ſunt. Inter emplaſtrū āt & paſtillū hocītereſt. qđ emplaſtrū utiq; liquati aliqd accipit. ī paſtillo tm̄ arida medicamēta aliquo humore iūgūt᷑. Tū emplaſtrū hoc modo fit. arida medicamēta ꝑ ſe terunt᷑. deinde mixtis his īſtillat᷑ aut acetū aut ſi q̄s alius nō pīguis humor acceſſurus ē. & ea rurſus ex eo terūt᷑. Ea vero quæ liquari poſſunt ad ignē ſimul liquātur: & ſi q̄d olei miſceri debet: tū īfundit᷑. Interdū ēt aridū aliquod ex oleo prius coquitur. Vbi facta ſunt quæ ſeperatim fieri debuerunt in unū oīa miſcentur. At paſtilli hæc ratio eſt. Arida medicamenta contrita humore non pingui aut uino uel aceto coquuntur: & rurſus cocta inareſcunt. Atq; ubi utendum eſt eiuſdem generis humore diluuntur. tū emplaſtrū imponitur: paſtillis illinit᷑ aut alicui molliori: aut cærato miſcetur.

¶De malagmatis. Caput.xviij. ¶Malagma aduerſum calidas podagras.

h Is cognitis primū malagma ſubijciā: quæ fere nō ſunt refrigerandi: ſed calefaciēdi cā reperta. Eſt tñ q. ꝓ refrigerare poſſit ad calidas podagras aptū. Habet gallæ & īmaturæ & alterius: coriandri ſeminis: cicutæ: lacrimæ aridæ gūmi: ſingulor̄ plenū acetabulum: cærati eloti: quod peplemenon græci uocant: ſ. libram. Reliqua fere calefaciunt. Sed q̄dam digerunt materiam q̄dam extrahunt: q̄ epiſpaſtica uocantur. pleraq; certis magis partibus membrorum accommodata ſunt.

¶Malagma ad materiam extrahendam.

ſ I materia extrahẽda eſt: ut in hydropico: in lateris dolore: in incipiente abſceſſu: in ſuppuratiõe quoq; mediocri aptũ ẽ id qđ hẽt reſinæ aridæ: nitri: ãmoniaci: galbani ſingulo℞ pondo: cæræ pondo. Aut in quo hæc ſunt. æruginis reſ̨turis ſingulo℞. P. XII. ãmoniaci ſalis. P. XVI. ſq̃mæ æris: cęræ: ſingulo℞. P. XVIII. reſinę aridę. P. XXII. aceti cyathus. Idẽ p̃ſtat cumini farina cũ ſtruthio & mele. P. II.

Malagma ad iecur dolens.

ſ I iecur dolet: id in quo ẽ balſami lachrimæ. P. XXII. coſti: cynnamomi: caſię: corticis myrræ: croci: iunci rotundi: balſami: ſemis: iridis illiricæ: cardamomi nardi: ſingulorum. P. XXVI. Quibus adijcitur nardum vnguentum: donec cerati craſſitudo ſit: & huius qdẽ recẽtis uſus eſt: Si uero ſeruandũ ẽ: reſinæ terebintię. P. XXVI. cæræ. P. XX. ex uino leni cõtunduntur.

Malagma ad lienem.

a T ſi lienis torquet: glãdis: quã balanõ græci vocãt: cortex & nitrum paribus portiõibus cõntundunť: reſp̃gũturq; aceto quã acerrimo. Vbi cærati craſſitudinẽ hẽt: linteo antea ĩ aq̃ frigida madefacto illiniť & ſic ĩponiť ſupraq; farina hordeacea inijciť: ſed manere ibi nõ ãplius ſex horis debet ne lienem conſumat. Satiuſq; eſt id bis aut ter fieri. Cõem ãt & iocineri & lieni & abſceſſibus & ſtrumæ: parotidibus: articulis calcibus quoq; ſuppurantibus: aut aliter dolentibus: ẽt concoctiõi uentris Lyſias cõpoſuit ex hyſopi panacis: ſtyracis: galbãi reſinæ: ſingulo℞. P. XII. amõiaci: bdellij: cæræ: ſeui taurini: iridis aridæ. P. XIIII. caclirios acetabulo: piperis grãis quadragita. Quæ contrita irino unguẽto temperanť.

Malagma ad laterum dolores.

a D laterũ ãt dolores cõpoſitio ẽ Apollophãis ĩ qua ſũt reſinæ terebĩthiæ: turis fuligĩs: ſingulo℞. P. XIIII. bdellij. ãmoniaci: iridis: ſeu vitulini: aut caprini a.renibus ſicci ſingulo℞. P. XIIII. Hæc aut eadẽ oẽm dolorẽ leuant: dura emolliunt: mediocriter calefaciũt. Ad idẽ latus Andreæ quoq; malagma eſt: qđ ẽt reſoluit: educit hũorẽ: pus maturat: vbi id maturum eſt: cutem rũpit: ad cicatricem perducit. ꝓdeſt ĩpoſitum minutis: maioribuſq; abſceſſibus: itẽ articulis: iõq; & coxis & pedibus dolentibus. itẽ ſi qd in corpe colliſũ ẽ. reficit. p̃cordia quoq; dura & inflata emollit oſſa extrahit. ad oĩa deniq; ualet: q̃ adiuuare calor poteſt. id habet cæræ. P. XI. viſci ſycamini: quam alias ſycomorum uocant: lachrimæ ſingulo℞. P. XI. piperis & rotũdi & longi: ammoniaci: thixmiamatis: bdellii: iridis: illiricæ: cardamomi amomi: xilobalſami: turis maſculi: myrræ: reſinæ aridæ: ſingulorum. P. XX. pyretri: cocci gnidij: ſpumæ nitri: ſalſis ammoniaci: ariſtolochiæ creticæ: radicis ex cucumere agræſti reſinæ terebinthinæ liquidæ ſingulorum. P. XXX. Quibus adijcitur unguenti irini quantũ ſatis eſt ad ea mollienda atq; cogenda.

Malagmata ad reſoluenda quæ aſtrica ſũt: & mollienda quæ dura ſunt: & derigenda quæ coeunt.

p Ræcipuũ vero ẽ ad reſoluenda quæ aſtrica ſunt: molliẽda quæ dura ſũt: digerenda quæ coeunt id qđ ad Polyarchũ auctorẽ referť. Habet iunci q̃drati cardamomi: turis: fuliginis: amomis: cæræ: reſinæ liquidæ pares portiones.

Aliud malagma ad eadem.

a Liud ad eadẽ: nilei: croci malagmatis qđ quaſi recremẽtũ eius ẽ. P. XIIII. ammoniaci: thymiamatis: cęrę: ſingulo℞. P. XXX. ex qbus duo priora ex aceto teruntur: cęra cum roſa liquatur: & tum oĩa iunguntur.

Malagma moſci ad molliendum.

Ropriè etiam dura mollit id quod moſci eſſe dicitur. Habet galbani vnciam:
p turis: fuliginis. P. Z. cæræ: ammoniaci: thymiamatis trientes: piſcis aridæ.
P. ii. aceti heminas tres.

Malagma medi ad digerenda quæ coeunt.

Ertur etiam ad digerenda quæ coeunt ſub auctore medo: quod habet cæræ.
f P. z. panacis. P. ſemis: ſquamæ æris: aluminis rotundi: item ſciſſilis. ſingulorum. P. i. plūbi combuſti. P. & ſemis.

Malagma Panthemi ad eadem.

a D eadem panthemus vtebat̄: calcis. P. ſemis. ſinapis contriti: itē fœni græci: aluminis: ſinguloꝝ. P. i. Seui bubuli. P. ii. & ſemis.

Malagma ad ſtrumas.

D ſtrumā multa malagmata inuenio. Credo āt quo peius id malum eſt: mi
a nuſq̄ facile diſcutit̄: eo plura eſſe tētata: quæ in pſonis varie reſpōderunt. Andreas auctor ē: vt hæc miſceant̄ vrticæ ſeminis. P. xi. piperis rotundi: bdellij. galbani: āmoniaci: thymiamatis: reſinæ aridæ: ſinguloꝝ. P. xiiij. reſinæ liquidæ: cærę: pyretri: piperis lōgi: lactucæ marinæ ſeminis: ſulphuris ignē nō expti: qđ apiron vocatur: fecis aridæ: aceti: ſpumæ nitri: ſalſis āmōiaci: ſinapis: cardamomi: radicis ex cucumere ſilueſtri: reſinæ: ſinguloꝝ. P. xviij. Quæ ex leni vino contunduntur.

Aliud malagma ad id valens.

Xpeditius ad idē fit: qđ habet viſci: ſemeni: ſtercoris reſinæ ſulphuris ignē nō
e expti pares portiones. Et in quo eſt ſulphuris. P. xi. lapidis quem pyriten uocant. P. xiiij. cumini acetabulum. Item in quo eſt lapidis eiuſdē pars vna: ſulphuris due partes: reſinæ terebinthinę partes tres.

Malagma ad ſtrumā & phymata.

Rabis autē cuiuſdam eſt ad ſtrumā & orietia tubercula: q̄ hymata vocantur
a qđ hæc digerit. Habet myrræ: ſalis āmoniaci: turis: reſinæ & liquidæ & aridæ: croci magmatis: cærę: ſinguloꝝ. P. xi. lapidis eius: quem pyriten vocant. P. xiiij. quibus quidā adijciunt. ſulphuris. P. ij.

Malagma ad ſtrumā & tubera & carcinodas.

St ēt ꝓficiens in ſtruma & in his tuberibus: quæ difficiliter cōcoquunt̄. & in
e his: quæ carcinodæ vocāt̄: qđ ex his cōſtat. ſulphuris. P. xij. nitri. P. xiiii. myrræ. P. xvi. fuliginis turis. P. ſemis: ſalis ammoniaci. P. z. cærę. P. i.

Malagma protarchi ad parotidas & fauum & mala vlcera.

Rotarchus autem ad parotidas eaq̄ tubercula: quę melicera. i. faui uel phy-
p mata nominantur: item mala vlcera: pumicis: reſinæ pineæ liquidæ: turis fuliginis: ſpūę nitri: iridis: ſingulorum. P. xviij. cum cærę. P. xix. miſcebat: hiſq̄ olei cyathum & dimidium adijciebat.

Malagma aduerſus panum & phymata.

T aduerſus panū tum primū orientē: qđ phygetrō græci vocāt: & omne tu-
a berculū: qđ phyma noiat̄: miſcet̄ ochra: q̄ attice noiatur cū duabus partib9 ſimilæ: hiſq̄ cōtundit̄: ſubide mel iſtillat̄: donec malagmatis craſſitudo ſit.

Malagma aduerſus phymata.

Iſcutit etiam omne tuberculum: quod phyma vocatur: id quod habet calcis:
d nitri ſpumæ: piperis rotūdi: ſingulorum. P. xi. galbani. P. xii. ſalis. P. xiiij. q̄ excipiuntur cęrato ex roſa facto.

¶Malagma ad ſupprimendum omne quod abſcedit.

Vpprimitq; oē qđ abſcedit id: in quo ē galbēi: fabę: freſę: ſingulo℞.P.xi.myr
f rę: turis ex radice capparis corticis: ſingulo℞.P.xiiii. Satiſq; oīa abſcentia di-
gerit murex cōbuſtus & bene cōtritus aceto ſubinde adiecto.

¶Malagma ad ſanguinē ſupprimēdū & phymata.

T ſi ſatis ſanguis ſubit: recte īponitur qđ aduerſus phymata quoq; pōt. Con
a ſtat ex his bdellij: ſtyracis āmoniaci: galbani: reſinæ & aridæ & liquidę pineę.
Itē ex lentiſci: turis: iridis: ſingulo℞.P.xii.

¶Malagma ad carciodas & phymata lenīēda.

A rcinodæ vero & phymata cōmode his leniunť: galbani: viſci: āmoniaci: reſi
c næ terebīthinæ in ſingulis.P.xi.ſeui taurini.P.ſemis: fecis cōbuſtæ quā maxīa
portiōe: dū id ſiccius non faciat: quā eſſe malagma oportet.

¶Malagma ad liuorē faciei contuſę.

Vod ſi facie contuſa liuor ſubcruentus eſt: hæc cōpoſitio nocte & die īpo ſita
q tollit. Ariſtolochiæ: thapſiæ: ſingulo℞.P.xii.bdellii: ſtyracis: āmoniaci: thy
miamatis: galbani: reſinæ aridæ & ex lētiſco liquidæ: turis maſculi: iridis illi-
ricę: cęrę ſingulo℞.P.xiiii. Idem faba quoq; impoſita proficit.

¶Malagmata ſtomachica ad aperiēdum.

Vnt ēt quedā malagmata: q̄ ſtomachica græci vocāt: qm̄ apiendi vim habēt.
ſ Quale eſt qđ ex his cōſtat. piperis longi: ſpūę nitri: ſingulo℞.P.xii. eriſimi.
P.xiiii. Quę cū melle miſcenť. Idoneaq; ēt ſtrūę aperiendę ſunt eius generis.
Vehementiuſq; ex his eſt id quod hēt calcis.P.xiiii. piperis grana ſex nitri: cęrę: ſingu
lorum.P.xx.mellis.P.z.olei heminam.

¶Niconis malagma ad reſoluendum aperiendumq; ac purgandum.

n Iconis quoq; eſt qđ reſoluit: apit: purgat. Hēt alcyonium: ſulphur: nitr℞: pu
micē paribus portiōibus: qb9 tm̄ picis & cęrę adiicit: vt fiat cærati craſſitudo.

¶Malagma ad oſſa & neruos.

D oſſa autem Ariſtogenis fit ex ſulphuris.P.xi.reſinę terebinthinę: nitri ſpu-
a mę & ex ſcylla partis interioris: plumbi eloti ſingulorum.P.xii.thuris fuligi
nis.P.xviii.ficus aridę quam pinguiſſimę: ſeui taurini: ſingulorum. p. xviii.
cæræ. p.xxi.iridis macedoniacæ.p.xvi.ſeſami fricti acetabulum. maximeq; neruis &
articulis malagma conuenit.

¶Malagma Euticlei ad articulos & ad omnem dolorem.

Giť Euticlei eſt & ad articulos & ad omnem dolorem & ad veſicæ & ad recē-
i ti cicatrice contractos articulos: quas ancylas græci nominăt. quod habet fu-
liginis thuris acetabulum. reſinæ tantundē: galbani ſine ſurculis ſeſcunciam
ammoniaci: bdellij: ſingulorum. p. z. cæræ. p. ſemis. Aliud item fit: quod habet iri-
dis: ammoniaci: galbāi: nitri ſingulorum. p. xxiiii. reſinæ liquidę. p. xvi. cęrę. p. xxvi.

¶Malagma ſaſogorę ad dolores articulorum.

a D dolores articulorū Saſogorę: plumbi combuſti: papaueris lacrimę: cor-
ticis hyoſcyami: ſtyracis peucedani: ſeui: reſinę: cęrę pares portiones.

¶Chryſipi malagma ad idem valēs.

c Hryſippi: reſinę liquidę: ſandaracę: piperis ſingulorum. p. xxii. quibus cęrę
paulum adijcitur.

¶Cleſipontis malagma ad idem valens & ad parotidas & phymata & ſtrumā.

Leſipontis ceræ creticæ: reſinæ terebinthinæ nitri quã ruberrimi: ſinguloꝝ.p.
e ſemis: olei cyathi tres. Sed id nitrũ ante p̃ triduum inſtillata aqua terit̃ & cũ
ſextario eius incoquitur donec oĩs humor conſumat̃. poteſt vero ea cõpoſitio
ẽt ad parotidas: phymata: ſtrumam: omnemq; coitum humoris emolliendum.

¶Malagma ad articulos.

a D articulos fici quoq; aridi partem nepetæ mixtam: vel vuam timiniã ſine ſe-
minibus cum puleio recte aliquis imponit.

¶Malagma Ariſtonis aduerſus podagras & recentia phymata & omnis dolores.

Adem podagræ præſidia ſunt. Sed ad eam fit Ariſtonis quoq; quod habet
e nardi: cynnamomi: caſiæ: cameleontis: iunci rotundi ſingulorum. p. xviii. ſe-
ui caprini ex irino liquati. P. xxx. iridis. P. xi. quæ in aceto quam acerrimo iace-
re per. xx.. dies debet. Idem autem etiam recentia phymata doloreſq; omnes diſcutit.

¶Theoſeni malagma ad pedum dolores.

T Theoſenus ad pedum dolores ſeui a renibus partem tertiam: ſalis partes
a duas miſcebat: hiſq; membranulam illitam imponebat: tum ſuper iniiciebat
ammoniacum: thimiana ĩ aceto liquatum.

¶Numenij malagma ad podagram cæteroſq; articulos ĩduratos.

T Numenius podagram cæteroſq; articulos induratos hoc molliebat. abro
a tani: roſæ aridæ: papaueris lacrimæ ſingulorum. P. xiii. reſinæ terebinthinæ.
P. xiiij. turis: ſpumæ nitri: ſingulorum. P. xviij. iridis: ariſtolochiæ: ſingulo-
rum. P. xxii. cæræ. P. iii. quibus adiicitur cedri cyathus vnus. olei laurei cyathi tres:
olei acerbi ſextarius.

¶Dexii malagma ſi quando callus in articulis increuit.

I quando autem in articulis callus increuit Dexius docuit imponere calcis.
ſ P. xiiii. cæruſſæ. P. xviii. reſinæ. pineæ. P. xxx. piperis grana. xxx. cæræ. P. z.
Quibus dum contunduntur: hemina vini leuis inſtillat̃.

¶De emplaſtris. Caput decimũnonum.

X emplaſtris autem nulla maiorem vſum preſtant: quam q̃ cruentis ꝓtinus
e vulneribus iniiciuntur: enhæma græci vocant. Hæc enim reprimunt inflãma
tionem niſi magna vis eam cogit: atq; illius quoq; impetum minuunt: tũ glu
tinant vulnera quæ id patiuntur: cicatricem hiſdem inducunt. Conſtant autem ex me
dicamentis non pinguibus. ideoq; alipene nominantur.

¶Barbarum emplaſtrum nigrum: quod cruentis protinus vulneribus iniicitur.

Ptimum ex his eſt quod barbarum vocatur. Habet æruginis raſæ. P. xxii. ſpu
o mæ argẽti. P. xxx. aluminis: picis aridæ: reſinę pineę aridę ſingulorum. P. xi.
quibus adiiciuntur olei & aceti: ſingulæ heminæ.

¶Coacon emplaſtrum nigrum ad idem valens.

Lterũ ad idẽ: quod choacon uocãt: habet ſpumæ argenti. P. xc. reſinæ aridæ
a tantundem. Sed ſpuma prius ex tribus olei heminis coquitur. His duobus
emplaſtris color niger eſt: qui fere talis fit. ex pice atq; reſina. At ex bitumine
nigerrimus. ex ęrugine aut ęris ſquama viridis. ex minio rubet. ex ceruſſa albus.

¶Baſilicon emplaſtrum nigrum ad idem.

Auca admodum compoſitiones ſunt in quibus aliquid mixturę uarietas no
p uat. Ergo id quoq; nigrum eſt. q̃d baſilicon noĩat̃ Habet panacis. P. xi. gal
bani. P. xii. picis & reſinę ſingulorum. P. xx. olei dimidium cyathum.

¶Smaragdinum emplaſtrum ad idem.

T quod puiride ē: ſmaragdinū appellatᷓ. ī quo ſūt reſinæ pineæ. P. xiii. cæræ.
a P. xi. æruginis. P. Semis. turis fuliginis. P. z. olei tātundem. aceti quo fuligo
& ærugo in vnum cogantur.

¶Emplaſtrum ruffum ad idem.

St ēt coloris fere ruffi: quod celeriter ad cicatricem vulnera perducere videtᷓ.
e Habet turis. P. xi. reſinę. P. xii. ſquamę æris. P. xiiii. ſpumę argenti. P. xxx. Cę
ræ. P. xc. olei heminam.

¶Paracolleticum emplaſtrum ad idem.

p Ræterea eſt: quam paracolleticam a glutiando vocant. Conſtat ex his. bi-
tuminis: aluminis ſciſſilis. P. xiiii. ſpumæ argenti. P. x. & olei veteris hemina.

¶Cephalicum emplaſtrum philotæ capiti conueniens.

Ræterea ſunt quædam generis eiuſdem: quæ quia capitibus fractis maxime
p conueniunt: cephalica a græcis nominantur. philotæ compoſitio habet terræ
erythriæ: chalcitidis: Singulorum. p. xiiii. myrræ: æris combuſti. p. xx. icthy
ocollæ ſingulorum. P. xvi. æruginis raſæ: aluminis rotundi. myſi crudi: ariſtolochiæ:
Singulorū. P. xviii. ſquamæ æris. P. xx. turis maſculi. P. xii. cæræ. P. i. roſæ & olei acer
bi ternos cyathos: aceti quantum ſatis eſt. dum arida ex eo conteruntur.

¶Emplaſtrum viride ad idem valēs.

Liud ad idem viride æris combuſti: ſquamæ æris. mirrę icthyocollæ: Singu-
a lorum. P. xvi. myſi crudi: æruginis raſæ: ariſtolochiæ: aluminis rotundi ſin-
guloꝝ. P. xviii. cæræ. P. xi. olei hemina: aceti quod ſatis ſit.

¶Tetrapharmacum emplaſtrum ad pus mouendum.

V ri autem mouendo non aliud melius: quam quod expeditiſſimum eſt. te-
p trapharmacon a græcis nominatur. habet pares portiones cæræ: picis: reſinę:
ſeui taurini: ſi id non eſt: vitulini.

¶Enneapharmacum emplaſtrum ad pus mouendum & ad purgandum valēs.

Lterum ad idem enneapharmacum nominatur: quod magis purgat. cōſtat
a ex nouem rebus: cæra: melle: ſeuo: reſina: myrra: roſa: medulla vel ceruīa uel
vitulina vel bubula: hyſopo: butyro. Quorum ipſorum quoq; pondera paria
miſcentur. Sunt autem quædam emplaſtra: quibus vtriuſq; rei facultas ē. quæ ſi ſin-
gula. habenda ſunt. meliora ſunt. Sed in copia reijcienda ſunt: his potius adhibitis: q̄
proprie id: quod eo tempore opus eſt: conſequuntur. Exempli cauſa duo propōam.

¶Attalum emplaſtrum ad vulnera.

St igitur ad vulnera attalū: qđ habet ſquamæ æris. P. xxvi. fuliginis. P. xxv.
e ammoniaci tantundem. reſinæ terebinthinę liquidę. P. xxxv. ſeui taurini tātū-
dem aceti heminas tres: olei ſextarium.

¶Iudęi emplaſtrum fracto capiti accōmodatum.

T inter ea quæ fracto capiti accōmodantur: habent quidam id quod ad aucto
a rem iudęum refertur. Conſtat ex his. ſalis. P. xiiii. ſquamæ ęris rubri: ęris com
buſti. ſingulorum. P. xxii. ammoniaci: thymiamatis: turis fuliginis: reſinę ari
dę ſingulorum. P. xvi. reſinę colophoniacę: cærę: ſeui vitulini curati: ſinguloꝝ. P. xxx.
aceti ſeſquicyathum: olei minus cyathum. Tetherapeumena græci appellant quę cu-

rata vocant:cum ex ſeuo puta omnes membranulæ diligenter exemptæ ſunt:ex alio medicamento.

¶Diadaphnidon emplaſtrum ad extrahẽdum.

Vnt etiam quædam emplaſtra nobilia ad extrahẽdum. Quæ ipſa quoq; epiſ
f paſtica nominantur. Quale eſt:qđ quia lauri baccas habet Diadaphnidon
appellatur. in eo eſt:reſinæ terebintinæ.p.xx.nitri:cæræ:picis aridæ: baccarũ lauri:ſingulorum.P.xxx.olei paulum. Quotiens aut baccam:aut nucem:aut ſimile aliquid poſuero:ſcire oportebit:anteq̃ expendatur:ei ſummã pelliculã eẽ demendã.

¶Aliud diadaphnidon ad extrahendum & pus mouendum.

Liud eo nomine:quod puri quoq; mouẽdo eſt:ſeui vitulini: ammoniaci:thy
a miamatis:picis:cærę:nitri:baccarum lauri:reſinę aridę. ariſtolochiæ:pyretri pares portiones.

¶Philocratis emplaſtrum ad extrahendum & pus mouendum.

Ręter has eſt philocratis:qđ habet ſalis ammoniaci.p.xvii. ariſtolochię.P.
p xviij.cęrę.reſinę terebinthinę.fuliginis turis:ſingulorum.P.xxv.ſpũę argẽti P.xxxixj. Quibus vt pus quoq; moueant:iridis. P.xiiij:& galbani. P.xvi: adijciuntur:

¶Rhypodes emplaſtrum ad extrahendum.

Primum tamen ad extrahendum eſt id:quod a ſimilitudine ſordium rhypo
o des græci appellant. Habet myrræ:croci:iridis:propolis: bdellij: capitulorum punici mali:aluminis & ſciſſilis & rotundi.myſi:chalcitis: atramenti ſutorij cocti.panacis.ſalis ammoniaci.uiſci.ſingulorum.P.xiiij.ariſtolochiæ.P. xviij: ſq̃męæris.P.xxvi.reſinæ terebĩthinæ.P.lxxv.cęrę & ſeui uel taurini uel hircini. P.xc.

¶Emplaſtrum Hecatei ad extrahẽhum.

Ecateo quoq; auctore emplaſtrum generis eiuſdem fit ex his.galbani. P. xij.
h fuliginis turis.P.xiiij.picis. P. xvi. cęrę & reſinæ terebinthinæ. ſingulorum. xviii.quibus paulum irini unguenti miſcetur.

¶Alexandrinum emplaſtrum uiride ad extrahendum.

Alenſq; ad idem emplaſtrum uiride alexandrinum eſt. Habet aluminis ſciſſi
u lis.P.xviii.ſalis ammoniaci.pondo.xviii.z.ſquamę æris.p.xxvi.myrræ.turis ſingulorum.p.xxviii.cęrę.p.x.cl.reſinę colophoniacę aut pineę. p. cxc. olei heminam:aceti ſextarium.

¶De emplaſtris exedentibus.

Vædam autem ſunt emplaſtra exedentia:quæ ſepta gręci uocant quale eſt id
q qđ habet reſinę terebinthinę fuliginis turis:ſingulorum.p.z.ſquamę ęris.p. xi.ladani.p.xii.aluminis tantundem:ſpumę argenti.p.xiiii.

¶Emplaſtrum quod exeſt corpus & oſſa reſoluit & ſuper creſcentẽ carnem coercet.

Xeſt etiam uehementer corpus atq; oſſa quoq; reſoluit & ſupercreſcentẽ car
e nem coercet id qđ habet ſpumę argenti: ſquamę ęris: uncias ſingulas: nitri ignem non experti:lapidis taſii:ariſtolochię.p.ſextantes:cęrę reſinę terebinthinæ:thuris olei ueteris:atramenti ſutorii:ſalis ammoniaci.p.ſemis:eruginis: raſæ: p.beſſem.aceti ſcylliti heminam.uini aminei tantundem.

¶Emplaſtra aduerſus morſus & alia recentiora vulnera.

Vnt etiam aduerſus morſus quędam accommodata quale eſt. Di-
f ogeni:nigrum:quod habet bituminis:cæræ: reſinæ pineæ aridæ:
ſingulorum P.xxx.ſpumæ argenti. P.xc. olei ſextarium. Aut in quo ſunt.ſquamæ æris.P.xiiii.cęruſſę & eruginis paſſæ ſingulorum.P.xviii. ammoniaci.P.xxij.cæræ:reſinæ pineæ:ſingulorum.P.xxxv.ſpumæ argenti.P.xc.olei ſextarium Aut in quo ſunt ſquamæ æris.P.xxiiij.galbani.P.xvi. cæruſſæ & eruginis raſæ ſingulorum.P.xviii.ammoniaci.P.xxii.cæræ:reſinæ pineæ ſingulorum.p.xlv.ſpuma argenti concoquitur.

¶Ethesium emplaſtrum rubrum ad idem ualens.

Vbrum quoque emplaſtrum quod etheſium uocatur huc aptum
t eſt. Habet reſinæ terebinthinæ.P.xij.galbani.P.xiiij.minij ſinopi-
ci.P.xvi.thuris fuliginis.P.xvi.cęrę.P.xviij.ſpumæ argenti.P.xlvi. olei ueteris heminam.

¶Aliud emplaſtrum ad idem ualens.

Tem id quod ex his cōſtat.ſquame eris:turis fuliginis:ſingulorū.
i P.xiii.galbāi.P.xvi.ſalis ammoniaci.P.xxii.z. cæræ.P.xxxv. olei
tribus heminis. Hæc autem aliis quoq; recentioribus uulneribus recte imponuntur.

¶Leuca emplaſtra non grauibus uulneribus accomodata & maxime ſenilibus.

Vnt enim alba lenia:leuca græci uocant.fere non grauibus uulne-
f ribus accommodata:præcipueq; ſenilibus. Quale eſt quod habet
cæruſſæ.P.xxxxii.ſeui uitulini curati & cæræ.ſingulorum. p.xlviii. olei heminas tres:ex quibus ea cæruſſa coquitur.

¶Elephantinum emplaſtrum.

Liud quod habet cæruſſæ.p.x.cæræ.p.xxxxv.olei heminam:aquæ
a ſextarium. Quæ quotiens adiiciuntur cæruſſæ uel ſpumæ argenti:
ſcire licet illa ex his coquenda eſſe. Eſt autem ea percandida compoſitio quæ ſupra poſita eſt.ideoq; elephantina nominatur.

¶Lenia emplaſtra.

Enia quoq; quædam emplaſtra ſunt:quas liparas fere græci nomi-
l nant.ut id quod habet minii.p.xiiii.ſpumæ argenti. p. xxxv. cæræ
& adipis ſuillæ:ſingulorum.p.xxxvii.uitellos quattuor.

¶Emplaſtrum lene.

Lia compoſitio generis eiuſdem:cæræ: reſinę terebinthinæ: ſingu-
a lorum..p.xvi.cæruſſæ.p.xviii.ſpumæ argenti: plumbi recremen-
ti:ſcorian molybdi græci uocant:ſingulorum.p.xxx.cicini:olei:& myrti:ſingulorum heminæ.

¶Arcaghati emplaſtrum lene.

Ertia quę ad auctorem arcaghatum refertur:myſi cocti:æris com
t buſti:ſingulorum.p.xiiii.cæruſſæ coctæ.p.xviii. reſinæ terebinthi
næ.p.xx.ſpumæ argenti.p.xvi.

¶Emplaſtra eiuſdem generis ad leniendum apta.

e Tiam num generis eiuſdem: ſpumæ: argenti: cæræ: adipis. ſuillæ ſingulorum. P. xxxvii. vitelli cocti quattuor roſæ hemina A ut ærati ex oleo myrteo facti partes tres: adipis ſuillæ pars quarta: paulum ex plumbi recremento. Aut ſpumæ argenti ſelibra ex olei hemina & aquæ marine altera cocta donec bullire deſierit: cui paulum cæræ ſit adiectum: aut pares portiones cæræ: ſeui: ſtibis: ſpumæ argenti: cæruſſæ

De paſtillis & primo de his qui ad recentia vulnera glutinanda ſanandaq; apti ſunt. Caput vigeſimum.

p Aſtilli quoq; facultates diuerſas habent. Sunt enim ad recentia vulnera glutinanda ſanandaq; apti. Qualis eſt qui habet chalcitis: myſi: ſpumæ nitri floris æris: gallæ: aluminis ſciſſilis modice cocti: ſingulorum. P. xi. æris combuſti: capitulorum mali pūici: ſingulorum. p. xiii. Hunc oportet diluere aceto: ſic vulnus glutinandum eſt illinere. At ſi nervoſus aut muſculoſus is locus eſt: commodius eſt cærato miſcere. ſic: ut illius octo partes: nona huius ſit.

Alius paſtillus ad glutinanda uulnera.

a Lius ad idem conſtat ex his bituminis: aluminis ſciſſilis: ſingulorum. P. xi. æris combuſti. P. xiiij. ſpumæ argenti. P. xxi. olei ſextarium.

De phragide paſtillo: quem polybus conſcit: ad glutinandum vulnus.

ſ Ed longe polybi celeberrimus eſt ſphragis autem nominatur qui habet aluminis ſciſſilis. P. xi. z. atramenti ſutorii. P. xii. myrræ. P. xv. aloes tantumdem: capitulorum punici mali: fellis taurini: ſingulorum. P. xvi. Quæ contrita uino auſtero excipiuntur.

Paſtillus ad ulcera ſordida & nigritiem in auribus: naribus: obſcenis partibus: inflammationeſq; eorum.

a D ulcera ſordida & nigritiem in auribus: naribus: oſcenis partibus inflammationeſq; eorum thryſocollæ. P. xi. atramenti ſutorii: aluminis ſciſſilis ſingulorum. P. xii. haliacaccabi corticis. p. xiiij. minii. P. xvi. ſpumæ argenti. P. xxi. cæruſſæ. P. xxvii. Quæ ex aceto & coguntur & ubi utendum eſt: diluuntur.

Paſtillus andronis ad vuam inflammatam ad naturalia ſordida etiam cācro loborantia.

a Ndronis uero eſt ad uuam inflammatam: ad naturalia ſordida etiam cancro laborantia: gallæ: atramenti ſutorii: myrræ ſingulorum.

P.xi.ariſtolochiæ:aluminis ſciſſilis: ſingulorum .P.xii.capitula punici mali.P.xxxv.ex paſſo coacta & cum uſus exigit aceto vel vino diluta: put ualentius aut lenius vitium eſt:cui medendum eſt.

¶Paſtillisad fixa ani:uel ora uenarum fundentia ſanguinem uel cancrum.

p Roprie autem ad ani fiſſa:vel ora uenarum fundẽtia ſanguinem uel cancrum :æruginis .P.xii.myrræ.P. xxii.ſtibis. laci h.mæ papaueris:acaciæ: ſingulorum.P.xxvi. Quæ ex uino & teruntur & in ipſo uſu deliquantur.

¶Paſtillus ad expellendum calculum cum urina.

e Xpellere autem ex ueſica cum urina calculum uidetur hæc compoſtio.caſiæ:croci:myrræ:coſti:nardi:cynamomi:dulcis radicis balſami:hyperici:pares portiones conteruntur.deinde uinum lene inſtillatur:& paſtilli fiunt:qui:ſinguli habeant.p.x.z.hique ſinguli quottidie mane ieiuno dantur.

¶De peſſis. Caput uigeſimumprimum.

h Ae tria compoſitionum genera:ideſt q̃ in malagmatis paſtillis emplaſtriſq; ſunt.maximum:præcipueq; uarium uſum pręſtant. Sed alia quoq; utilia ſunt.ut ea q̃ fœminis ſubiiciuntur(peſſos græci uocant)Eorum hæc proprietas eſt Medicamenta compoſita molli lana excipiuntur.eaq; lana naturalibus conditur.

¶Ad ſanguinem euocandum.

a D ſanguinem autem euocandum canneis duabus adiicitur nitri.p. xr.aut alij ſemen conteritur.adijcitur myrræ paululum:& vnguemto ſuſino miſcetur.aut cucumeris ſilueſtris pars iterior ex lacte muliebri diluitur.

¶Ad vuluam molliendam.

a D vuluam molilendam oui vitellus & fœnum græcũ & roſa & crocum temperantur.Aut elaterii.p.x.z.ſalis tantũdem.vuæ timiniæ.p.xvi.melle excipiuntur.

¶Alia peſſi compoſitio ad idem valens.

a Vt Boeto auctore: croci :reſinæ terebinthinæ:ſingulorum .p.xiiij.myrræ.p .x.zz.roſæ .p.xi.ſeui uitulini.p.xi.z. ceræ.p.xii. miſcent.

¶Ad inflammationes uuluæ Numenii peſſus.

o Ptima ãt aduerſus inflãmationes uuluæ numenii cõpoſitio ẽ:q̃ hẽt

croci.p.x.z.cæræ.p.xi.butyri.p.xviii.adipis anſerini.p. xxii.uitellos coctos duos: roſæ minus cyatho.

¶Ad eiiciendum e uula infantem mortuum.

ſ I uero infans intus deceſſit: quo facilius eiiciatur malocoriū ex aqua terendum: coq; utendum eſt.

¶Si mulier uitio locorum concidit qua curatione utendum ſit.

ſ I concidere uitio locorum mulier ſolet: cochleæ cum teſtis ſuis comburendæ: conterendæq;: deinde his mel adiiciendum eſt. Si non cōpræhendit adeps leonina ex roſa mollienda eſt.

¶De medicamentis quibus aridis utimur. Caput.xxii.

¶Ad carnem ſupercreſcentem exedendam.

q Vædam autem mixturæ medicamentorum ſunt: quibus aridis neq; coactis utimur: ſic ut inſpergamus aut cum aliquo liquido mixta illinamus quale eſt ad carnem ſupercreſcentem exedendam: ꝙ habet ſquamæ: fuliginis turis ſingulorum.p.xi. æruginis .p.xii. Hæc autem eadem cum melle purgant ulcera: cum cæra implēt. Myſſi quoq; & gallæ ſi paribus portionibus miſceantur: corpus conſumunt. eaq; uel arida inſpergere licet: uel excepta cadmia illinire.

¶Ad putrem carnē continendam ne ultra ſerpat: eamq; leniter exedendam plures compoſitiones.

p Vtrem uero carnem continet. neq; ultra ſerpere patitur & leniter exeſt: mel uel cum lenticula uel cum marrubio uel cum oleæ foliis ante ex uino decoctis. Item ſertula campana in mulſo cocta: deinde contrita. aut calx cum cærato: aut amaræ nuces cum allio: ſic ut huius pars tertia ſit. paulumq; his croci adiiciatur. Aut quod habet ſpumæ argenti.p. xvi. cornu bubuli combuſti.p.xxii. olei myrtei & uini cyathos ternos. Aut quod ex his conſtat: floris punici mali. atramenti ſutorii: aloes: ſingulorū. p.xii. aluminis ſciſſilis: turis: ſingulorum.p.xiiii. gallæ.p.xviii. ariſtolochiæ p.xx. Vehementius idem facit etiam adurendo: auripigmentum cum chalcitide & aut nitro aut calce aut charta combuſta. Item ſal cum aceto. Vel ea compoſitio quæ habet chalcitidis: capitulorum punici mali: aloes: ſingulorū.p.xii. aluminis ſciſſilis: turis ſingulorum.p.xiiii. gallæ.p.xviii. ariſtolochiæ.p.xx. mellis quantum ſatis ſit ad ea cogenda. Vel cantharides.xi. ſulphuris.p.xi. lolii.p.xiii. Quibus adiicitur picis liquidæ quantum ſatis eſt ad iungendum uel chalcitis quoq; cum reſina & ruta mixta. aut cum eadem reſina: diphyges. aut uua taminia cum pice liquida. Idem vero poſſunt feces uini combuſtæ: & calcis & nitri pares portiones. uel aluminis ſciſſilis.p.x.z.z. turis ſandracæ: nitri ſingulorum.p.x. gallæ.p.xviii. ariſtolochiæ.p.xx. mellis q̃tum ſatis eſt.

¶Hieræ compoſitio.

e St etiam hieræ compoſitio. quæ habet myrræ: chalcitidis: ſingulorum.p.xij. aloes: turis: aluminis ſciſſilis: ſingulorum.p. xiiij. Ariſtolochiæ: gallæ imaturæ: ſingulorū.p.xviij. malocorij contriti.p.xx.

¶Iudæi compoſitio.

T ſi iudæi: in qua ſunt calcis partes duæ: nitri quã rubertrimi pars tertia. quæ
e vrina impuberis pueri coguntur donec ſtrigmenti craſſitudo ſit. Sed ſubinde
his locus: cui id illinitur: madefaciendus eſt.

¶Iollæ compoſitio.

a T iollas: chartæ combuſtę: ſandaracę ſingulorum.p.xi.calcis.p.xij. auripig-
menti tantũdem miſcebat.

¶Ad ſanguinis profluuiam: vel ex membrana cerebri: vel alijs locis. & ad cancrum: & ad inducendam cicatricem & ad coercendam carnem creſcentem.

I vero ex membrana: quæ ſuper cerebrum eſt: profluit ſanguis: vitellus com-
f buſtus & contritus inſpergi debet. Si alio loco ſanguinis profluuium eſt. au-
ripigmenti ſquamæ ęris: ſingulorum.p.xi. ſandracę.p.ij. marmoris cocti.p.
xiiij. inſpergi debet. Eadem cancro quoq; conſiſtunt. Ad inducendam cicatricem ſqua
mę ęris: turis fuliginis: ſingulorum.p.x.ij.calcis.p.iiij. Eadem increſcẽtem quoq; car
nem coercent.

¶Timei compoſitio ad ignem ſacrum vel cancrum.

Imens autem ad ignem ſacrum vel ad cãcrum his vtebatur Myrræ.p.xii. tu-
t ris: atramenti ſutorii. ſingulorũ.p.xiii. ſandracæ: auripigmenti: ſquamæ ęris
ſingularum .p.xiiii. gallę.p.xvi. cæruſſæ combuſtę.p.xviii. Eadem vel arida
inſperſa: vel melle excepta idem præſtant.

¶Ad ſternutamenta excitanda.

Ternutamenta vero vel albo veratro: vel ſtruthio coniecto in nares excitant᷑:
ſ uel his mixtis. piperis: ueratri albi: ſingulorum.p.x.z. caſtorei pondo.x. R.
ſpumæ nitri.p.xi. ſtruthii.p.xiii.

¶Gargarizationes quibus fieri debeant.

Argarizationes autem aut lauandi cauſa fiunt: aut reprimendi: aut euocan-
g di. Leuant lac: cremor uel ptiſanæ uel furfurum. Reprimit aqua: in aqua uel
lenticula: uel roſa: uel rubus: uel cotoneũ malum: uel palmulæ decoctæ ſũt.
Euocant: ſinapi: piper.

¶De antidotis & quibus malis opitulentur. Caput.xxiii.

Ntidota raro: ſed pręcipue iterdum neceſſaria ſunt: quia grauiſſimis caſibus
a opitulantur. Ea recte quidem dantur colliſis corporibus uel per ictus vel vbi
ex alto deciderunt: uel uiſcerum: laterum: faucium interiorumq; partium do
loribus. Maxime autem deſideranda ſunt aduerſus uenena uel ꝑ morſus uel per cibos
aut potiones noſtris corporibus inſerta.

¶Compoſitio antidoti.

Num eſt: quod habet lachrimę papaueris.p.x.z.acori: malobatri.p.xv. iri-
u dis illiricę: gummi: ſingulorum.p.xii. aneſi.p.xiii. nardi gallici: foliorum ro-
ſæ aridorum: cardamomi: ſinguloꝝ.p.iiii. petroſelini.p.iiii.z. pſolii.p.v. caſię
nigre: ſilis: bdellii: balſami: ſeminis piperis albi: ſingulorum.p.x.z. ſtyracis .p.v.z.
myrrę: opoponacis: nardi ſyri: turis maſculi: hypociſtidis ſucci: ſingulorum .p.xvi.
caſtorei.P.xvi.coſti: piperis albi: galbani: reſinæ terebinthinæ: croci floris iunci rotũdi

ſingulo℞.p.vj.z.dulcis radicis.p.viij.z.Quæ melle vel paſſo excipiuntur.
¶Aliud antidotum Ambroſia nominatũ: quod zopyrus Ptolemæo regi cõpoſuit.

Lterum quod zopyrus regi Ptolemæo dicitur compoſuiſſe atq; Ambroſiam
a nominaſſe: ex his conſtat. Coſti: turis maſculi: ſingulorum. P.v. piperis albi.
P.z. floris iunci rotundi. P.ij: cynnamomi. P.ij. caſiæ nigræ. P.iiij. croci cilici.
p.iiij.z. myrræ quã ſtactẽ nominat. P.v. nardi indici. P.v.z. Quæ ſingula cõtrita mel
le cocto excipiuntur. Deinde vbi vtendum eſt: id quod ægiptiæ fabæ magnitudinẽ im
pleat: in potione vini diluitur.
¶Antidotum mithridatis
Obiliſſimum autẽ eſt Mithridatis quod quotidie ſumendo rex ille dicitur ad
n uerſus venenorum pericula tutum corpus ſuum reddidiſſe. In quo hæc ſunt.
coſti. P.S.z. acori. P.v. hyperici: cumini: ſagapeni: agaciæ ſucci: iridis illiricæ
cardamomi: ſingulorum. P.ij. aneſi. P.iij. nardi gallici: gẽtianæ radicis: aridorum: ro
ſæ foliorum: ſingulorum. P.iiij. papaueris lachrimæ: petroſelini. ſingulorum. P.iiij.z.
caſiæ: ſeſilis lolij: piperis longi: ſingulorum. P.xvi. ſtiracis. p.v.z. caſtorei: turis hypoci
ſtidis ſucci: myrræ. opoponacis: ſingulorum. p.vj. malobathri folijs. xvi. floris iũci ro
tundi: reſinę terebinthinæ: galbãi: dauci cretici ſeminis: ſingulorum. p.vi.z. nardi: opo
balſami: ſingulorum. p.vi.z. thiaſpis. p.xv.zz. radicis ponticæ. p.vij. croci. zinziberis:
cynnamomi: ſingulorum. p.xviij.R. Hæc cõtrita melle excipiuntur & aduerſus vene
num: quod magnitudinem nucis græcæ impleat ex vino datur. In cæteris autẽ affecti
bus corporis pro modo eorum: vel quod ægiptiæ fabæ: vel quod erui magnitudinem
impleat: ſatis eſt.
¶De acopis. Caput. xxiiij.
¶Acopum neruis vtile.
Copa quoq; vtilia neruis ſunt. Quale eſt quod habet floris iunci rotundi. p.
a ij.zz. coſti: iunci quadrati: lauri baccarum: ammoniaci: cardamomi: ſingulo-
rum. p.iiij.z. myrræ: æris combuſti: ſingulorum. p.vij. iridis illiricæ: cæræ: ſin
gulorum. p.xiiij. alexandrini calami: iunci rotundi: aſphalti: xylobalſami: ſingulorũ.
p.xxviij. ſeui. p.i. vnguenti irini cyathum.
¶Acopum elæodes neruis vtile.
Lterum quod elæodes vocant hoc modo fit. cæræ. p.z. olei tantũdem: reſinæ
a terebinthinæ ad nucis iuglandis magnitudinem ſimul incoquuntur: deinde i
fuſa in mortario teruntur: inſtillaturq; ſubinde quam optimi mellis acetabu-
lum: tum irini vnguenti & roſæ terni cyathi.
¶Enchriſta ad vlcera purganda & implenda.
Nchriſta autem græci vocant liquida quæ illinuntur. Quale eſt quod fit ad vl
e cera purganda & implenda maxime inter neruos: paribus portionibus inter ſe
mixtis: butyri medullæ vitulinæ: ſeui vitulini: adipis anſerinæ: cæræ: mellis: re
ſinæ terebinthinæ: roſæ: olei cilicini. Quæ ſeparatim omnia liquantur: deinde liquida
miſcentur: & tum ſimul teruntur. Et hoc quidem magis purgat. Magis vero emollit:
ſi pro roſa cyprus infunditur.
¶Ad ſacrum ignem.

D ſacrum ignem ſpumæ argenti .p.xvj.corni bubuli cōbuſti.p.xij.conterun-
a tur:adijciturq; inuicem uinum:& id quod ſpecialiter ſil uocatur:& myrteum
donec utriuſq; terni cyathi conijciant.

¶De catapotijs. Caput.xxv.

¶Catapotiū ad ſomnū accerſendū & leuationem doloris & ſimul ad concoquendū.

Atapotia quoq; multa ſunt:varijſq; de cauſis fiunt. Anodyna uocant quæ ſō
c no dolorem leuant. Quibus uti:niſi nimia neceſſitas urget.alienum eſt. Sūt
enim ex uehementibus medicamentis & ſtomacho alienis. poteſt tamen eti-
am ad concoquendum:quod habet papaueris lachrimæ.galbani:ſingulorum.p.xi.
myrræ:caſtorei:piperis:ſingulorum.p.xij. Ex quibus quod erui magnitudinem ha-
bet:ſatis eſt deuoraſſe.

¶Catapotium ualentius ad ſomnum.

Lterum ſtomacho peius:ad ſomnum ualentius ex his fit: mandragoræ.p.z.
a apij ſeminis:item hyoſcyami ſeminis:ſingulorum.p.iii. Quæ ex uino terun-
tur. Vinum autem eiuſdem magnitudinis.quæ ſupra poſita eſt: abunde eſt
ſumpſiſſe.

¶Catapotium ad plurimos dolores per ſomnum leniendos.

Iu autem capitis dolores:ſiue ulcera:ſiue lippitudo:ſiue dentes:ſiue ſpiritus
ſ difficultas:ſiue inteſtinorum tormenta:ſiue īflammatio vulue eſt: ſiue coxa:
ſiue iecur aut lienis:aut latus torquet:ſiue uitio locorum aliqua prolabitur &
obmuteſcit:occurrit dolori per quietem eiuſmodi catapotium. Silis: acori:rutæ ſilue
ſtris ſeminis: ſingulorum.p.i. caſtorei :cynnamomi:ſingulorum .p.xij. papaueris la
chrimæ:panacis:radicis mandragoræ: malorum aridorum:iunci rotundi floris: ſin-
gulorum.p.ii.piperis grana.lvi. Hæc per ſe contrita: rurſus inſtillato ſubinde paſſo:
ſimul oīa teruntur:donec craſſitudo ſordium fiat. Ex eo paulum aut deuoratur: aut
aqua diluitur: & potui datur.

¶Catapotium aliud ad multa ualens.

V in etiam ſilueſtris papaueris:cum iam ad excipiendam lachrymam matu-
q rum eſt:manipulus qui manu comprehendi poteſt:i uas demittitur:& ſuper
infunditur aqua:quæ id cōtegat:atq; ita coquitur. Vbi iam bene manipulus
is coctus eſt ibidem expreſſus proijcitur:& cum eo humore:paſſi pari menſura miſce
tur:inferuetq; donec craſſitudinem ſordium habeat. Cum infrixit:catapotia ex eo fiūt
ad noſtræ fabæ magnitudinem.habentq; uſum multiplicem. Nam & ſomnum faciūt
uel per ſe aſſumpta uel ex aqua data:& aurium dolores leuant:adiectis exiguo modo
rutæ ſucci:ac paſſi. Et tormina ſupprimunt ex uino liquata: & inflammationē uuluæ
coercent mixta cærato ex roſa facto cū paulum his croci quoq; acceſſit:& ex aqua fron
ti inducta:pituitam in oculos decurentem tenent.

¶Catapotium ad inducendū ſomnum:quod vulua dolens prohibuit.

Tem ſi vulua dolens ſomnum prohibuit:croci:p.xij.aneſi:myrræ: ſingulo-
i rum.xi.papaueris lachrimæ.p.xiiij.cicutæ ſeminis.p.xviij.miſcentur:excipiū
turq; uino uetere & quod lupini magnitudinē habet in tribus cyathis aq̄ dilui
tur. Id tn̄ in febre periculoſe datur.

¶Ad iecur ſanandum.

a D ſanandum iecur nitri.p.z.croci:myrræ:nardi gallici ſingulorum.p.i.mel
le.excipiuntur:daturq; quod ægyptię fabæ magnitudinem habeat.

❡Ad finendos dolores lateris:

a D lateris dolores finiendos:piperis:ariſtochię:nardi myrrę pares portiones.

❡Ad thoracis dolores finiendos

a D thoracis:nardi.p.i.turis:caſię:ſinguloꝝ.p.iiij.myrrę.cynnamomi ſinguloꝝ.p.xi.croci.p.xviij.reſinę terebinthinę quadrãs:mellis heminę tres.

❡Catapotiũ Athenionis ad tuſſim.

a D tuſſim Athenionis:myrrę:piperis: ſinguloꝝ.p.xi.caſtorei: papaueris lacrimæ:ſingulorum.p.xi. Quę ſeparatim cõtuſa poſtea iũgũt & ad & magnitudinẽ fabę noſtrę bina catapotia mane:bina noctu dormituro dantur.

❡Catapotium Heraclidis tarentini ad tuſſim & ſomnum.

ſ I tuſſis ſomnum prohibet:ad utrãq; Heraclidis tarentini :croci.p.xi. cynnamomi.caſtorei:papaueris lachrimę ſinguloꝝ.p.i.myrrę:piperis longi.coſti galbani:ſingulorum.p.z:

❡atapotium ad purganda vlcera in faucibus tuſſientibus.

q V od ſi purganda ſunt vlcera in faucibus tuſſientibus:panacis:myrræ: reſinæ terebinthinæ: ſingulorũ.P.x.galbani.p.z.hyſopi.P.z. conterenda ſunt. hiſq; hemina mellis adijcienda:& quod digito excipi põt: deuorandum eſt.

❡Collice caſſij medici.

c Ollice vero Caſſij ex his conſtat:croci:aneſi:caſtorei:ſinguloꝝ.P.xiij. petroſelini.P.xiiij.piperis & longi & rotundi:ſinguloꝝ.P.xv.papaueris lacrimæ iũci rotundi:myrræ:nardi:ſinguloꝝ.P.xvi.Quæ melle excipiuntur.Id ãt & deuorari poteſt:& ex aqua calida ſumi.

❡Ad infantem mortuum aut ſecundas expellendas.

i Nfantem vero mortuũ aut ſecundas expellit aquæ potio cui ſalis ãmoniaci. P.xi.aut cui dictami cretici.P.xi.adiectum eſt.

❡Laborantibus ex partu quid dari debeat.

e X partu laborantibus eriſimum ex vino tepido ieiunæ dari debet.

❡Ad adiuuandam vocem.

u Ocem adiuuat turis.P.i.in duobus cyathis vini datum

❡Aduerſus difficultatem vrinæ.

a Duerſus vrinæ difficultatem:piperis longi:caſtorei:myrræ:galbani:papaueris lacrimæ:croci:coſti:vnciæ ſingulæ:ſtyracis:reſinæ terebinthinæ Põdo ſextantes:mel:abſinthij cyathus. Ex quibus ad magnitudinem fabæ ægyptię & mane & cœnato dari debet.

❡Arteriaces compoſitio fiat.

a Rteriace vero hoc modo fit.caſiæ:iridis:cynnamomi:nardi:myrrę:turis:ſingulorum.P.i.croci.P.i.piperis grana.xxx.ex paſſi tribus ſextarijs decoquũt donec mellis craſſitudo his fiat. Aut croci:myrrę:turis:ſinguloꝝ.P.i.cõijciuntur in paſſi eundem modũ.eodemq; modo decoquuntur. Aut eiuſdem paſſi heminę tres vſq; eo coquũtur:donec extracta inde gutta indureſcat & adijcit tritę caſię.P.i.

❡De quinq; generibus noxarum corporis & primo de vulneribus quę maxime per tela inferuntur. Caput.xxvi.

c V m facultates medicamentorum propoſuerim genera in quibus noxa corpori eſt:proponam.Ea quinq; ſunt. Cum quid extrinſecus læſit : vt in vulneribus. Cum quid intra ſeipſum corruptum eſt. vt in cancro. Cum quid inatũ

eſt: vt in veſica calculus. Cum quid increuit: vt vena q̄ intumeſcens in varicæ conuerti-
tur. Cum quid deeſt: vt cum curta pars aliqua eſt. Ex his alia ſunt: in quibus plus me
dicamenta. Alia in quibus plus manus proficit. Ergo dilatis his. quæ præcipue ſcalpel
lum & manum poſtulant: nunc de his dicam. quæ maxime medicamentis egent. Di-
uidam āt hanc quoqꝫ curandi partem ſicut priorem. Et ante dicam: quæ ī quālibet par
tem corporis inducunt. Tum de his: quæ certas infeſtant. Incipiam a uulneribus. In
his autem ante omnia ſcire metus debet. quæ inſanabilia ſint. quæ difficilem curationē
habeant. quæ promptiorem. Eſt enim prudentis hominis primum eum qui ſeruari nō
poteſt: non attingere: nec ſubire ſpeciem eius vt occiſi: quem ſors ipſius peremit. Dein
de vbi grauis metus ſine certa tamen deſperatione eſt: indicare neceſſarijs periclitantis
in difficili rem eſſe: ne ſi victa ars malo fuerit: vel ignoraſſe vel fefelliſſe ſe videatur. Sed
vt hæc prudenti viro conueniunt: ſic rurſus hiſtrionis eſt: paruam rem attollere. quo
plus præſtitiſſe videatur Obligarique æquum eſt confeſſione promptæ rei: quo cu-
rioſius etiam circunſpiciat: ne quod per ſe exiguum eſt: maius curantis negligen-
tia fiat.

¶Quæ vulnera inſanabilia ſint.

Eruari non poteſt: cui baſis cerebri: cui cor: cui ſtomachus: cui iocineris por-
f tæ: cui in ſpina medulla percuſſa eſt cuiqꝫ aut pulmo medius: aut ieiunū: aut
tenuius inteſtinum aut ventriculus: aut renes vulnerati ſunt. cuiue circa fau-
ces grandes venæ vel arteriæ præciſę ſunt.

¶Quæ vulnera difficilem curationem habeant.

Ix āt ad ſanitatem perueniunt: quibus vlla parte pulmo aut iocineris craſſum
u aut membrana: quæ continet cerebrum: aut lienis: aut vulua: aut veſica: aut
vllum inteſtinum: aut ſeptum tranſuerſum vulneratum eſt: Hi quoqꝫ in præ-
cipiti ſunt: in quibus vſqꝫ ad grandes intuſqꝫ conditas venas in alis vel poplitibus mu-
cro deſcēdit. Periculoſa etiam vulnera ſunt vbicunqꝫ venæ maiores ſunt q̄m exhaurire
hominem profuſſione ſanguinis poſſunt. Idqꝫ euenit nō in alis tantum atqꝫ poplitibus
ſed etiam in his venis: q̄ ad anum teſticuloſqꝫ perueniunt. Præter hæc malum vulnus
eſt: quodcunqꝫ in alis vel feminibus: vel inanibus locis: vel in articulis: vel inter digitos
eſt. Item quodcunqꝫ: muſculum: aut neruum: aut arteriam: aut membranam: aut os:
aut carthilaginem læſit.

¶Quæ vulnera tutiorem curationem habeant.

t Vtiſſimum omnium quod in carne eſt. & hæc quidem loco vel peiora vel me
liora ſunt. Modo vero periculum facit quodcūqꝫ magnum eſt.

¶Obſeruationes quædam & ætatis & corporis & vitæ & temporis in vulneribus.

Liquid etiam in vulneris genere: figuraqꝫ eſt. Nam peius eſt quod etiam col-
a liſum: quam quod tantum diſciſſum eſt. adeo vt aceto quoqꝫ: quā retunſo te-
lo vulnerari cōmodius ſit. Peius ēt vulnus ē: ex quo aliquid exciſum eſt ex quo
ue caro alia pte abſciſſa. alia dependet. Peſſimaqꝫ plaga in orbem eſt: tutiſſima quæ li-
neæ modo recta eſt. Quo deinde propius huic: illiue figurę vulnus eſt: eo vel deterius
vel tollerabilius eſt. Quin etiam confert aliquid & ætas & corpus & vitæ propoſi-
tum & anni tempus. quia facilius ſaneſcit puer vel adoleſcens: quam ſenior: valens
quam īfirmus neqꝫ nimis plenus: quam ſi alterum ex his eſt. Integri habitus: quā cor
rupti. exercitatus quam iners: ſobrius & temperans: quā vino venerique deditus. Opor
tuniſſimumqꝫ curatiōi tēpus vernū eſt aut certe neqꝫ feruens neqꝫ frigidum ſi quidē vul

nera & nimius calor & nimium frigus infeſtant maxime tamen horum varietas ideoq̃ pernicioſiſſimus autumnus eſt. Sed pleraq̃ ex vulneribus oculis ſubiecta ſunt quorũdam ipſæ ſedes indices ſunt: quas alio loco demonſtrauimus cum poſitis interiorum partium oſtendimus. Verũtamen quia quædam vicina ſunt: intereſt quoq̃ vulnus in ſumma parte ſit: an penitus penetrauerit: neceſſarium eſt notas ſubijcere: per quas q̃d intus actum ſit ſcire poſſimus: & ex quibus uel ſpes uel deſperatio oritur.

¶ Signa percuſſi cordis.

i Gitur corde percuſſo: ſanguis multus fertur. uenæ langueſcũt color pallidiſſimus. ſudores frigidi: maliq̃ odoris tanq̃ in rorato corpore oriũtur. extremiſq̃ partibus frigidis matura mors ſequitur.

¶ Signa pulmonis icti.

p Ulmone icto: ſpirandi difficultas eſt. ſanguis ex ore ſpumãs: ex plaga rubẽs: ſimulq̃ ẽt ſpiritus cũ ſono fertur: in vulnus inclinari iuuat. q̃dã ſine rõne cõſurgũt. Multi ſi in ipſum uulnus inclinati ſunt: loquũt̃. ſi i aliã ptẽ: obmuteſcũt.

¶ Signa iocineris uulnerati.

i Ocineris ãt uulnerati notæ ſunt: multus ſub dextra pte præcordiorũ ꝓfuſus ſanguis. ad ſpinam reducta præcordia in uentrem cubandi dulcedo. pũctiões doloreſq̃ uſq̃ ad iugulum: iunctumq̃ ei latus ſcapularum. os intentũ. Quibus nonnunq̃ ẽt bilioſus uomitus accedit.

¶ Signa percuſſorum renium.

r Enibus uero percuſſis: dolor ad inguina teſticuloſq̃ deſcendit: difficulter urina redditur: eaq̃ aut eſt cruenta: aut cruor fertur.

¶ Signa uulnerati lienis.

a T liene icto ſanguis niger a ſiniſtra parte prorumpit præcordia cum uentriculo ab eadem parte indureſcunt. ſitis ingens oritur. dolor ad iugulum: ſicut iocinere uulnerato uenit.

¶ Signa percuſſæ uuluæ.

a T cũ uulua percuſſa eſt: dolor inguinibus & coxis femoribus eſt. Sanguinis pars per uulnus: pars per naturale deſcendit. uomitus bilis inſequitur. Quædam obmuteſcunt. q̃dam mente labũtur. quædam ſui compotes: neruorum oculorumq̃ dolore urgeri ſe confitentur. morienteſq̃ tãdẽ q̃ corde uulnerato patiũt̃.

¶ Signa percuſſi cerebri uel mẽbranæ eius.

ſ In cerebrum mẽbranaue eius uulnus accepit: ſanguis per nares quibuſdam ẽt per aures exit: fereq̃ bilis uomitus inſequitur. Quorũdam ſenſus obtundũtur: appellatiq̃ ignorant. Quorundã trux uultus eſt quorũdam oculi quaſi reſoluti huc atq̃ illuc mouentur. Fereq̃ tertio uel quinto die delirium accedit. Multorum ẽt nerui diſtenduntur. Ante mortem ãt pleriq̃ faſcias quibus caput deligatum ẽ. lacerant: ac nudum uulnus frigori obijciunt.

¶ Signa percuſſi ſtomachi.

u Bi ſtomachus ãt percuſſus eſt. ſingultus & bilis uomitus inſequitur. Si quid cibi uel potionis aſſumptum eſt: ea redditur cito. Venarum motus elangueſcunt. ſudores tenues oriunt̃: p quos extremæ partes frigeſcunt.

¶ Signa ieiuni inteſtini & uentriculi uulnerati. & aliorum inteſtinorum.

c Ommunes uero ieiuni inteſtini & uentriculi uulnerati notæ ſunt. Nam cibus & potio per uulnus exeunt. præcordia indureſcunt. Nõ unq̃ bilis p os reddit̃:

Inteſtino tm̃ ſedes inferior eſt. Cætera. iteſtina icta vel ſtercus vel odorẽ eius exibent.

¶Signa percuſſæ medullæ quæ in ſpina eſt.

m Edulle vero quæ in ſpina eſt diſcuſſa: nerui reſoluuntur. aut diſtenduntur. ſenſus intercidit. interpoſito tempore aliquo ſine voluntate inferiores partes vel ſemen vel vrinam vel ẽt ſtercus excernunt.

¶Signa ſepti tranſuerſi percuſſi.

a T ſi ſeptimũ tranſuerſum percuſſum eſt: p̃cordia ſurſum contrahuntur: ſpina dolet: ſpiritus rarus eſt: ſanguis ſpumans fertur.

¶Signa veſicæ vulneratæ.

u Eſica vero vulnerata dolent inguina. Quod ſuper pubem eſt: intenditur. pro vrina ſanguis: aut ex ip̃o vulnere urina deſcendit. ſtomacus afficitur. Itaq; aut bilẽ vomunt: aut ſingultiunt. frigus: & ex eo mors ſequitur.

¶De ſanguĩe & ſanie & pure & eoꝝ ſpẽbus quãdoq; meliora: deterioraue ſint.

h Is cognitis ẽt nũc quædã alia noſcẽda ſunt ad oĩa uulnera ulceraq;: de quibus dicturi ſumus: pertinẽtia. Ex his ãt exit: ſanguis: ſanies: pus. Sanguis oĩbus notus eſt. Sanies eſt tenuior hoc: uarie craſſa & glutĩoſa & colorata. Pus craſſiſſimũ albiſſimũq; glutĩoſius & ſãguĩe & ſãie. Exit ãt ſãguis ex vulnere recẽti: aut iã ſaneſcẽte: Sanies eſt ĩter vtrumq; tẽpus. Pus ex ulcere iã ad ſanitatẽ ſpectãte. Rurſus & ſanies & pus quaſdã ſpẽs græcis noĩbus diſtĩctas hẽt. Eſt enĩ quædã ſanies quæ vel hydrops vel melitera noĩat᷑. Eſt pus qđ elæodes appellat᷑. Hydrops tẽuis: ſubalbidus ex malo vlcere exit: maxĩeq; vbi neruo læſo ĩflammatio ſecuta eſt. Melitera craſſior & glutinoſior ſubalbida melliq; albo ſubſimilis fertur. Hæc quoq; ex malis hulceribus vbi nerui circa articulos læſi ſunt & ĩter hæc loca maxĩe ex genibus. Elæodes tenue ſubalbidũ quaſi unctũ colore atq; pĩguitudine: oleo albo nõ diſſimile apparet in magnis vlceribus ſaneſcentibus. Malus ãt ẽ ſanguis nimiũ aut tenuis aut craſſus: colore uel liuidus uel niger: aut pituita mixtus: aut uarius. Optimus calidus: rubens. modice craſſus: nõ glutinoſus. Itaq; ꝓtinus eius uulneris expedita magis curatio ẽ: ex quo ſãguis bonus fluxit. Itẽq; poſtea ſpes ĩ his maior ẽ: ex quibus melioris generis quæq; ꝓueniunt Sanies igit᷑ mala ẽ multa: nimis tẽuis: liuida: aut pallida: aut nigra: aut glutinoſa aut malis odoris: aut quæ & ip̃m ulcus & iunctã ei cutẽ erodit. Melior nõ multa modice craſſa: ſubrubicũda aut ſubalbida. Hydrops ãt peior ẽ multus: craſſus: ſubliuidus: aut ſubpallidus: glutinoſus ater: calidus: mali odoris. Tolerabilior ẽ ſubalbidus q̃ cætera oĩa cõtraria prioribus habet. Melitera ãt mala ẽ multa & pcraſſa. melior q̃ & tenuior & minus copioſa ẽ. Pus ĩter hæc optimũ ẽ. Sed id quoq; peius ẽ: multũ: tẽue: dilutũ: magiſq; ſi ab initio tale ẽ. Itẽq; ſi colore ſero ſimile: ſi pallidũ: ſi liuidũ: ſi feculẽtũ eſt. Præter hæc ſi male olet: niſi tm̃ locus hũc odorẽ excitat. Melius ẽ: quo minus ẽ quo: craſſius: quo albidius. Itemq; ſi leue eſt: ſi nihil olet: ſi æquale eſt. modo tamen conuenire & magnitudini uulneris & tempori debet. Nam plus ex maiore: plus nondũ ſolutis inflãmationibus naturaliter fertur. Elæodes quoq; peius eſt multũ: & paꝝ pingue. quo minus ẽt quoq; idipſũ pinguis eo melius eſt.

¶Curatio aduerſus profuſionem ſanguinis in uulneribus.

q Vibus exploratis ubi aliquis ictus ẽ: q ſeruari põt: ꝓtinus ꝓſpiciẽda duo ſũt ne ſanguinis ꝓfuſio: neue ĩflãmatio ĩterimat. Si ꝓfuſionẽ timemus: qđ ex ſede uulneris & magnitudine eius & ex ĩpetu ruẽtis ſanguis ĩtelligi põt: ſiccis linamẽtis uulnus ĩplẽdũ ẽ. ſupraq; ĩponẽda ſpõgia ex aq̃ frigida expſſa: ac manu ſup cõ

primẽda. Si parũ ſic ſanguis cõquieſcit: ſæpius linamẽta mutanda ſunt. Et ſicca parũ valẽt. aceto madefaciẽda ſunt. id vehemẽs ad ſanguinẽ ſupprimẽdũ ẽ. ideoq; quidã id vulneri infundũt. Sed alius rurſus metus ſubeſt: ne nimis valenter ibi retenta materia magnã iflãmatiõe poſtea moueat. Quæ res efficit neq; rodentibus medicamẽtis: neq; adurẽtibus: & ob id ipſũ iducẽtibus cruſtã: ſit vtẽdũ quãuis pleraq; ex his ſanguinẽ ſupprimũt. Sed ſi ſemel ad ea decurrit̃ potiuſq; mitius idem efficiunt. Quod ſi illa quoq; ꝓfluuio vincũt̃. venæ q̃ ſanguinẽ fundũt apphendẽdæ: circaq; id qđ ictũ ẽ: duobus locis deligãdæ intercidẽdæq; ſũt vt & i ſe ipſe coeãt & nihilominus ora ꝑcluſã hẽant. Vbi ne id qdẽ res patit̃: poſſũt ferro cãdẽti aduri. Sed ẽt ſatis multo ſãguine effuſo ex eo loco: quo neq; neru9: neq; muſculus: ẽ vt puta i frõte vel ſupiore capitis pte. cõmodiſſimũ tñ ẽ cucurbitulũ admouere a diuerſa pte: vt illuc ſanguinis curſus reuocet̃

¶Curationes aduerſus vulnerũ inflãmationem. i

c T aduerſus ꝓfuſionẽ qdẽ i his auxiliũ ẽ. Aduerſus iflãmationẽ ãt i ipſo ſãguinis curſu ea timeri põt: vbi læſũ ẽ vel os. vel neru9 vel cartilago: vel muſculus aut vbi parũ ſãguinis ꝑ mõ vulneris fluxit. Ergo quotiẽs qd tale erit: ſãguinẽ mature ſupprimere non oportebit: ſed pati fluere dũ tutũ erit: adeo vt ſi parũ fluxiſſe videbit̃: mitti quoq; ex brachio debeat: vtiq; ſi corpus iuuenile & robuſtũ & exercitatũ eſt: multoq; magis ſi id vulnus ebrietas ꝓceſſit. Quod ſi muſculus læſus videbitur præcidendus erit. Nam percuſſus mortiferus eſt: præciſus ſanitatem recipit.

¶De glutinatione vulnerum.

ſ Anguine ãt vel ſuppreſſo: ſi nimius erũpit: vel exhauſto: ſi p ſe paꝝ fluxit: lõge optimũ ẽ: vulnus glutinari. Põt ãt id vel qđ in cute uel ẽt in carne eſt: ſi nihil ei ꝑterea mali accedit. Põt caro alia pte depẽdẽs: alia inhærẽs: ſi tñ ẽt nũ integra ẽ cõiunctione corporis fouet̃. In his vero q̃ glutinant̃ duplex curatio ẽ. Nam ſi plaga i molli pte: ſui debet: maxieq; ſi diſciſſa auris ima ẽ: vel imus naſus: vel frons: vel bucca: vel palpebra: vel labrũ: vel circa guttur cutis vel vẽter: Si vero i carne vulnus ẽ hiatq;: neq; i vnũ oræ facile attrahũt̃: ſutura quidẽ aliena ẽ. Imponẽdæ vero fibulę ſũt. ancteras græci noiant. quæ oras: paulũ tñ: cõtrahunt: quo minus lata poſtea cicatrix ſit. Ex his ãt colligi põt: id quoq; qđ alia pte depẽdẽs: alia: ihærebit: ſi alienatũ adhuc nõ ẽ: futurã an fibulã poſtulet. Ex quibus neutra ante debet ipõi: quã itus vulnus purgatũ ẽ: ne qd ibi cõcreti ſãguinis relinquat̃. Id eni & i pus uertitur: & iflãmationẽ mouet: & glutinari vulnus ꝓhibet. Ne linamẽtũ quidẽ: qđ ſupprimẽdi ſanguis cauſa inditũ ẽ: inibi relinquẽdũ ẽ. Nã id quoq; inflãmat. Cõprahẽdi vero ſutura vel fibula nõ cutẽ tñ: ſed aliqd ẽt ex carne. vbi ſuberit hæc: oportebit: quo valẽtius hæreat: neq; cutẽ abrũpat. Vtraq; optima ẽ ex acia molli nõ nimis torta: quo mitius corpi iſidat. Vtraq; neq; nimis rara. neq; nimis crebra initiãda ẽ. Si nimis rara ẽ: nõ cõtinet. Si nimis crebra ẽ: vehemẽter afficit. qa quo ſæpius acus corpus trãſiuit: quoq; plura loca iniectũ viculũ mordet: eo maiores iflãmatiões oriũt̃: magiſq; æſtate. Neutra ẽt vi vllã deſiderat. Sed eatẽus vtilis ẽ. q̃ cutis ducẽtẽ q̃ſi ſua ſpõte ſubſeqt̃. Fere tñ fibulę lati9 vuln9 eẽ patiũt̃. Sutura oras iũgit. q̃ ne ipſe qdẽ iter ſe cõtĩgere ex toto debẽt: vt ſi qd itus hũoris cõcreuerit: ſit qa emanet. Si quod vulnus neutrũ hoꝝ recipit: id tñ purgari debet. deide oĩ vulneri prio iponẽda ẽ ſpõgia ex aceto expſſa. ſi ſuſtinere aliqs aceti vi nõ põt vino vtẽdũ ẽ. Leuis plaga iuuat̃ ẽt ſi ex aq̃ frigida expſſa ſpõgia iponit̃. Sed ea quocũq; mõ ipoſita ẽ: dũ madet: ꝓdeſt. itaq;: vt ihæreſcat: nõ ẽ cõmittẽdũ. Licetq; ſine ꝑegrinis & cõquiſitis & cõpoſitis medicamẽtis vulnus curare. Sed ſi qs huic parũ confidit:

ĩponere medicamẽtũ debet: quod ſine ſeuo cõpoſitum ſit ex his: quæ cruẽtis vulneribus apta eẽ ꝓpoſui. Maxieq; ſi caro ẽ: barbaꝝ. ſi nerui: vel carthilago vel aliqd ex eminentibus: q̃les aures: vel labra ſũt. Polybi ſphragidẽ. Alexandrinũ quoq; viride neruis idoneũ ẽ. eminẽtibuſq; ptibus ea: quã græci rhaptuſã vocãt Solet ẽt colliſo corpe exigua pte ſindi cutis. Quod vbi icidit: nõ alienũ eſt: ſcalpello latius aperire: niſi muſculi: neruiq; iuxta ſint: quos icidi nõ expedit. Vbi ſatis diductũ ẽ: medicamẽtũ ĩponẽdũ eſt. At ſi id quod colliſũ ẽ: quãuis paꝝ diductũ ẽ latius tñ apiri pp neruos aut muſculos nõ licet adhibẽda ſũt ea: quæ humorẽ leniter extrahant: præcipueq; ex his id quod rhypodes vocari propoſui. Non alienum eſt ẽt vbicunq; vulnus graue eſt: impoſitũ: quo id iuuet̃ inſuper circundare lanã ſuccidã ex aceto & oleo. Vel cataplaſma: ſi mollis is locus eſt: quod leniter reprimat. Si neruoſus aut muſculoſus: qđ emolliat.

¶ Quo modo vulnus ligari cõueniat.

f Faſcia vero ad vulnus deligãdũ lintea aptiſſima ẽ eaq; lata debet vt ſemel iniecta nõ vulnus tñ: ſed paulũ vtrinq; ẽt oras eius cõprehendat. Si ab altera pte caro magis receſſit: ab ea melius attrahit̃. Si æque ab vtraq; trãſuerſa cõprehẽdere oras debet. aut ſi id vulneris rõ nõ patit̃: media primũ inijcienda ẽ: vt tũ in vtrãq; partẽ ducat̃. Sic ãt deligãda ẽ. vt & cõtineat neq; aſtringat. Quod nõ cõtinet̃: elabit̃. Quod nimis aſtrictũ ẽ: cãcro piclitat̃. Hyeme ſæpius faſcia circuire debet æſtate quotiẽs neceſſe ẽ. tũ extrema ps eius ĩferioribus acu aſſuẽda ẽ. Nã nodus vulcus lædit: niſi tñ lõge ẽ. Illo neminẽ decipi decet ut ꝓpriã uiſcerũ curationẽ reqrat: de qbus ſupra poſui. Nã plaga ipſa curãda extriſecus uel ſutura uel alio medicinæ genere ẽ. In uiſceribus nihil mouẽdũ ẽ: niſi aut ſi quid iocinere: aut liene: aut pulmone duntaxat extremo dependat: præcidatur. Alioquin uulnus ĩterius ea uictus ratio eaq; medicamenta ſanabunt: quæ uiſceri conuenire ſuperiore libro propoſui.

¶ De ratione uictus: & notis uulnerum curationibuſq; eorum.

h His ita primo die ordinatis homo ĩ lecto collocãdus ẽ: iſq; ſi graue uulnus ẽ: abſtinere quãtũ uires patiũt̃ ante inflãmationẽ a cibo debet. bibere donec ſitim finiat aquã calidã. uel ſi æſtas ẽ: neq; febris neq; dolor ẽ: ẽt frigidã. Adeo tñ nihil ppetuũ eſt. Sed ſemp ꝓ uiribus corpis æſtimãdũ. ut ĩbecillitas ẽt cibũ ꝓtinus facere neceſſariũ poſſit: tenuẽ ſcilicet & exiguũ: qui tñ ſuſtineat. Multiq; ẽt ex ꝓfluuio ſãguinis ĩter moriẽtes: ante ullã curationẽ uio reficiẽdi ſũt. qđ alioqn inimiciſſimum uulneri ẽ. Nimis uero intũeſcere uulnus: piculoſũ: nihil intũeſcere: piculoſiſſimũ ẽ. Illud indiciũ ẽ magne inflãmatiõis: hoc emortui corpis. Protinuſq; ſi mẽs homini cõſiſtit: ſi nulla febris acceſſit: ſcire licet: mature uulnus ſanũ fore. Ac ne febris qdẽ terrere debet: ſi ĩ magno uulnere: dũ ĩflãmatio ẽ: pmanet. illa pnicioſa ẽ: q̃ uel leui uuleri ſupuenit. uel ultra tẽpus ĩflãmationis durat: uel deliriũ mouet: uel ſi neruoꝝ rigor: aut diſtẽtio: quæ ex uulnere orta ẽ: cã non finit. Vomitus quoq; bilioſus nõ uolũtarius: uel ꝓtius ut pcuſſus ẽ aliquis: uel dũ ĩflãmatio manet: malũ ſignũ ẽ: ĩ his dũtaxat: quoꝝ uel nerui uel ẽt neruoſi loci uulnerati ſũt. Spõte tñ uomere nõ alienũ ẽ: præcipue his: qbus ĩ cõſuetudie fuit. ſed neq; ꝓtinus poſt cibũ: neq; iã ĩflmatiõe orta: neq; cũ in ſuperioribus ptibus plaga eſt. Biduo ſic uulnere habito: tertio die id aperiẽdũ. detergẽdaq; ſanies ex aqua frigida ẽ. eadẽq; rurſus iniciẽda ſunt. Quinto iã die quãta ĩflãmatio futura ẽ. ſe oſtẽdit. Quo die rurſus detecto uulnere cõſiderãdus color eſt. Quod ſi liuidus aut pallidus aut uarius aut niger ẽ. ſcire licet malũ uuln9 eẽ. Idq; quãdocũq; aiaduerſũ eſt terrere nos põt. Albũ aut rubicundũ eſſe ulcus. cõmodiſſimũ ẽ. Itẽ cutis du-

ra:craſſa.dolens:piculū oſtendit.Bona ſigna ſunt vbi hæc ſine dolore tenuis & mollis ē.Sed ſi glutinatur vulnus:aut leniter intumuit:eadē ſūt iponēda:quę primo fuerūt. Si grauis iflāmatio eſt:neq; glutinādi ſpes ē:eaq; pus moueāt:aquæ quoq; calidæ neceſſarius vſus ē:vt & materiā digerat & duritiā emolliat & pus citet.Ea ſic tēperādā ē: vt & manu cōtingēti iucūda ſit.uſq; eo adhibēda donec aliquid ex tumore minuiſſe: colorēq; vlceri magis naturalē reddidiſſe videat̃.maxīeq; ſi grāde vulnus ē:tetrapharmacū.ſi in articulis:digitis:locis cartilaginoſis:rhypodes.Poſt id fomētū ſi lata plaga nō patet:iponi ꝓtinus emplaſtrū debet:& ſi latius hyat:illud emplaſtrum liquari ex irino vnguento oportet.coq; illita linamenta diſponi p plagā.deinde emplaſtrū ſupra dari:& ſup id ſuccidam lanā minuſq; etiā:quam primo faſciæ aſtringendæ ſunt.

¶Curationes propriæ articulorum.

p Ropriæ quædā i articulis viſēda ſūt.i qbus ſi præciſi nerui ſūt:q cōtinebāt:debilitas eius ptis ſequit̃.Si id dubiū eſt & ex acuto telo plaga ē:ea trāſuerſa cōmodior ē.ſi retuſo & graui ē:nullū in figura diſcrimen ē.At uiſendū ē pus ſupra articulū:an infra naſcat̃.Si ſub eo naſcit̃:albūq; & craſſū diu fert̃:neruū pciſū eſſe credibile ē.Magis quoq; maiores dolores iflāmationeſq;:quo maturius excitatæ ſūt. Quāuis āt nō abſciſſus neruus ē:tñ ſi circa tumor durus diu pmanet:neceſſe ē & diuturnū:vlcus eē:& ſano quoq; eo tumorē pmanere.futurūq; ē:vt tarde mēbrū id extendat̃ vel cōtrahat̃.Maior tñ in extēdēdo mora ē:vbi recuruato articulo curatio adhibita ē:quā in recuruādo eo:quod rectū cōtinuerimus.Collocari quoq; mēbrū:qđ ictū ē rōne certa debet.Si glutinādū ē:vt ſupius ſit.ſi iflāmatione ē:vt i neutrā ptē iclinatū ſit.Si iā pus ꝓfluit:vt deuexū ſit.Optimū ēt medicamētū quies ē:moueri & ābulare niſi ſanis alienū ē.Minus tñ his eſt piculoſū:qui i capite vel brachijs:quā qui inferioribus ptibus vulnerati ſūt.Minimeq; ambulatio cōuenit:fœminæ:aut crure:aut pede. laborāte.Locus in quo cubabit:tepidus eē debebit.Balneū quoq; dum parꝝ vuln9 purū eſt:iter res infeſtiſſimas ē.Nā id & hūidum & ſordidū reddit.ex quibus ad cācrum trāſitus eē cōſueuit.Leuis frictio recte adhibet̃:ſed his ptib9 q lōgius abſūt a vulnere.

¶Vulnus quomodo purgandum eſt.

i Nflāmatione finita vulnus purgandum eſt.Id optime faciunt tincta i melle linamēta:ſupraq; id:emplaſtrū:uel enepharmacū dādum eſt.Tum demum vero parū vulcus ē:cū rubet:ac nimiū neq; ſiccum neq; hūidum eſt:ac quodcunq; ſenſu caret.qđ non naturaliter ſentit:quod nimiū aut aridum aut hūidum eſt. Quod aut pallidum aut albidum aut liuidū aut nigrum eſt:id purum non eſt.

¶Quomodo vulnus implendum eſt.

p Vrgato ſequit̃ vt ipleat̃:itaq; calida aqua eatēus neceſſaria ē:vt ſanies remoueatur.Lanæ ſucidæ ſupuacuus vſus ē.Lota melius circūdat̃.Ad iplēdū āt vulnus ꝓficiūt qdē ēt medicamēta aliq.Itaq; ea adhiberi nō alienū ē:vt butyrum cū roſa:exigua mellis pte aut cū eadē pte:aut cū eadē roſa tetrapharmacū.aut ex roſa linamēta.Plus tñ ꝓficit balneū rarū.Cibi bōi ſucci:vitatis oibus acribus:ſed iā plenioribus.Nā & auis & venatio & ſuilla elixa dari pōt.Vinū oib9 dū febris:dū iflāmatio ē:alienū ē.Itēq; vſq; ad cicatricē:ſi nerui:maſculiue vulnerati ſunt:ēt ſi alte caro:aut ſi plaga i ſūma cute generis tutioris ē:pōt nō p uetus:modice tñ datū ad iplendū quoq; ꝓficere.Si quid molliēdū ē:qđ i neruoſis locis muſculoſiſq; neceſſariū ē:cærato quoq; ſup vulnus vtēdū ē.Ac ſi caro ſup creuit:modice reprimit ſiccū linamētū:vehemēti9 ſquama æris.Si plus eſt qđ tolli opus ē:adhibēda ſūt ēt nū vehemētiora q corpus exe

dunt. Cicatricem poſt oĩa hæc commode inducit licium ex paſſo aut lacte dilutum: vel etiam per ſe impoſitum ſiccum linamentum.

¶De vulneribus: quæ extrinſecus per vulnera incidunt curationibuſq; eoꝝ.

Ic ordo fœlicis curationis ē. Sed q̃dã tñ piculoſa icidere cõſuerũt. Interdũ eni
h vetuſtas vlcus occupat: iducit̃q; ei callus: & circũ oræ craſſæ liuẽt. poſt q̃ qc-
qd medicamẽtoꝝ igerit̃: parũ ꝓficit. quod fere negligẽter curato vlceri ſupuenit. Interdũ vel ex nimia iflãmatione: vel ob æſtus imodicos: vel ob nimia frigora: vel qa nimis vulnus aſtrictũ ē: vel qa corpus aut ſenile aut mali habitus ē cãcer occupat. Id gẽus a græcis diductũ i ſpecies ē: noſtris vocabulis nõ ē. Oĩs ãt cãcer nõ ſolũ id corrũpit: qđ occupauit ſed ẽt ſerpit. deide alijs alijſq; ſignis decernit̃. Nã mõ ſup iflãmationẽ rubor vlcus ambit. iſque cũ dolore ꝓcedit. Eriſipelas græci nominãt. Mõ vlcus nigrũ ē: qa caro eius corrupta ē. Idque vehemẽtius ẽt putreſcẽdo itendit̃. Vbi vulnus humidũ ē: & ex nigro vlcere humor pallidus fert̃: malique odoris ē: carũculæ corruptæ. iterdũ ẽt nerui ac mẽbranæ reſoluũt̃: ſpecillũq; demiſſũ deſcẽdit aut i latus aut deorſũ: eoq; vitio nõnũq; os quoq; afficit̃. mõ orit̃ ea: quã græci cangretiã appellãt. Priores i q̃libet pte corpis fiũt. Hoc i ꝓminẽtibus mẽbris ideſt iter vngues & alas vel iguina: fereq; i ſenibus: vel his quoꝝ corpus mali habitus ē. Caro i vlcere vel nigra vel liuida ē: ſed ſicca & arida. ꝓxĩaq; cutis plerunq; ſub nigris puſtulis iplet̃ deide ei ꝓxĩa vel pallida vel liuida fereq; rugoſa ſine ſẽſu ē. Alerior i inflãmatione ē: oĩaque ea ſimul ſerpũt: Vlcus: i locũ puſtuloſũ. Puſtulæ: i cũ q pallet aut liuet. Pallor aut liuor: i id qđ iflãmatũ ē. iflãmatio: i id qđ itegrũ ē: trãſit. iter hęc deide febris acuta orit̃: igẽſq; ſitis qbuſdã ẽt deliriũ accedit. alij quãuis mẽtis ſuę cõpotes ſũt balbutiẽdo tñ vix ſẽſus ſuos os explicãt. Incipit affici ſtõachus. Fit fœdi9 ſpũs ipſe odoris. Atq; initiũ ei9 qdẽ mali recipit curationẽ. Vbi pẽitus iſedit: iſanabile ē. plurimiq; ſub frigido ſudore moriunt̃.

¶Curatio vlceris.

C picula qdẽ vulnerũ hæc ſũt. Vetus ãt vlcus ſcalpello cõijciẽdũ ē: excidẽdęq;
a eius oræ: & qcquid ſup eas liuet: æque icidẽdũ. Si varicula itus ē: quæ his ſa-
nari ꝓhibet: ea quoq; excidẽda. Deide vbi ſãguis emiſſus: nouatũq; vulnus ē: eadem curatio adhibenda: quæ in recentibus vulneribus expoſita eſt. Si ſcalpello aliquis vti non vult: poteſt ſanare id emplaſtrum: quod ex ladano fit. & cum vlcus ſub eo exeſum eſt: id: quo cicatrix inducitur.

¶Curatio eriſipelarum.

D ãt qđ eriſipelas vocari dixi: nõ ſolũ vulneri ſupueĩre: ſed ſine hoc quoq; ori
i ri conſueuit: atq; iterdũ piculũ maius afferet: vtiq; ſi circa ceruices aut caput
cõſtitit. Oportet ſi vires patiũt̃ ſãguinẽ mittere: deide iponere ſimul reprimẽtia & refrigerãtia: maxĩeq; cæruſſã ſolãi ſucco: aut cimoliã cretã aq̃ pluuiali exceptã: aut ex eadẽ aq̃ ſubactã farinã cupreſſo adiecta: aut ſi tenerius corpus ē: lẽticulã. Quicqd ipoſitũ ē: betæ folio cõtegẽdũ ē: & ſuper linteolũ frigida aqua madẽs iponẽdũ. Si p ſe refrigerãtia parũ ꝓderũt miſcẽda erũt hoc mõ. ſulphuris. P. x. cæruſſæ & croci ſinguloꝝ. P. xxx. eaq; cũ vino cõterẽda ſũt: & id his illinẽdũ. aut ſi durior locus ē: ſolani folia cõtrita: ſuillæ adipi miſcẽda ſũt: & illita liteolo ſup inijciẽda. At ſi nigrities ē: neq; dũ ſerpit: iponenda ſũt quæ carnẽ putrẽ lenius exedũt. repurgatũq; vlcus ſic vt cætera nutriẽdũ ē. Si magis putre ē. iãq; ꝓcedit ac ſerpit: opus ē vehemẽtius erodẽtib9. Si ne hæc qdẽ euicũt: aduri locus debet dõec ex eo nullus humor ferat̃. nã qđ ſanũ eſt: ſiccũ eſt cũ adurit̃. poſt vſtionẽ putris hulceris ſup ponẽda ſũt quæ cruſtas a vino reſoluãt: eas eſcaras græci vocãt vbi exciderũt purgãdũ hulcus maxĩe melle & reſinæ ē. ſed alijs

quoq; purgari pōt: quibus purulēta curant̃. eodēq; mō ad ſanitatē perducendum eſt.

¶ Curatio Cangrenæ.

c Angrenā vero ſi nōdū plane tenet: ſed adhuc incipit: curare nō difficillimū ē: vtiq; i corpore iuuenili: & magis ēt ſi muſculi integri ſunt: ſi nerui vel læſi non ſūt: vel leuiter affecti ſūt. neq; vulnus magnus articulus nudatus ē: aut carnis ī eo loco paulū eſt: ideoq; nō multū: quod putreſceret: fuit: cōſiſtitq; eo loco vitiū qđ maxīe fieri in digito pōt: In eiuſmodi caſu primū ē: ſi vires patiūt̃. ſāguinē mittere. Deīde q̄cq̄d aridū ē & intētione quadā ꝓximū quoq; locū male hēt: vſq; eo ſanū corpus cōcidere. Medicamēta vero dū malū ſerpit adhibēda nulla ſūt: quæ pus mouere cōſuerunt. ideoq; ne aq̄ quidē calida. Grauia quoq;: quis reprimētia aliena ſūt. Sed his quā leuiſſimis opus ē. ſupq; ea quæ inflāmata ſūt: vtēdū ē refrigerātibus. Si nihilo magis malū cōſtitit. vri id quod ē īter ītegrū ac vitiatū locū debet. Præcipueq; in hoc caſu petendū non a medicamētis ſolū: ſed ēt a victus ratione præſidiū eſt. Neq;. n. id malum niſi corrupti vitioſiq; corporis ē. Ergo prio: niſi ībecillitas ꝓhibet abſtinētia vtēdum. Deinde dāda quæ p cibū potionēq; aluū: ideoq; ēt corpus aſtringant: ſed ea leuia. Poſtea ſi vitiū cōſtitit: īponi ſup vulnus eadem debent: quæ in putri vlcere præſcripta ſūt. Actū quoq; plenioribus cibis vti licebit ex media materia: ſic tñ non niſi aluū corpuſq; ſiccātibus. aqua vero pluuiali frigida. balneū niſi iā certa fiducia redditæ ſanitatis ē: alienū ē: ſi quidē emollitū in eo vulnus: cito rurſus eodē malo afficit̃. Solēt vero nonnūq̄ nihil oīa auxilia ꝓficere: ac nihilominus ſerpere his cancer. Inter quæ miſerū ſed vnicū auxiliū ē: ut cætera pars corporis tuta ſit: mēbrū qđ paulati emoritur abſcidere. Hæ grauiſſimoꝝ uulnerū curatiões ſunt. Sed ne illa quidē neglīgēda: ubi integra cute interior pars colliſa: ē aut ubi deraſū: ac tritūue aliquid ē: aut ubi ſurculus corpori infixus ē. aut ubi tenue: ſed altū uulnus inſedit. In primo caſu cōmodiſſimū ē malichoriū ex uino coquere: interiorūq; eius ptē cōterere: & cærato miſcere ex roſa facto: idq; ſupponere. deinde ubi cutis ipſa exaſperata ē: inducere lene medicamētū. quale lipara eſt. Deraſo uero detritoq; īponēdū ē emplaſtrū tetrapharmacum: minuenduſq; cibus: & uinū ſubtrahēdū. Neq; id: q̄a nō hēbit altiores ictus: cōtinēdūq; erit. Si quidē ex eiuſmodi caſibus ſæpe canchri fiunt. Quod ſi leuius id erit: & in parte exigua: cōtenti eſſe poterimus eodē leni medicamēto. Surculū uero: ſi fieri pōt: oportet uel manu: uel ēt ferramēto eiicere. Si uel præfractus eſt: uel altius deſcēdit: quā ut ita fieri poſſit: medicamēto euocādus ē. Optīe āt educit ſupimpoſita arūdinis radix ſi tenera ē: ꝓtinus cōtrita: ſi iā durior ante in mulſo decocta. Cui ſemp mel adijciendū eſt: aut ariſtolochia cū eodē melle. Peſſima ex ſurculis arūdo ē: q̄a aſpera ē. Eadēq; offenſa ēt ī filice ē. Sed uſu cognitū ē utrāq; aduerſus alterā medicamētū eē: ſi cōtrita ſuperīpoſita ē. Facit āt idē in oībus ſurculis quodcūq; medicamētum extrahēdi uī hēt. Idem altis: tenuibuſq; uulneribus aptiſſimū ē: Priori rei Philocratis: huic Hecatei emplaſtrū maxīe cōuēit.

¶ Quomodo cicatrix uulneri inducenda. purgandaq; ſit.

u Bi uero in quolibet uulnere uētū ad inducētū cicatricē eſt: qđ ꝑpurgatis iam repletiſq; ulceribus neceſſariū ē: primū ex aq̄ frigida linamentū dū caro alit̃: deinde cū iā cōtinēda ē: ſiccū īponēdū ē. donec cicatrix inducat̃. Tū deligari ſup albū plumbū oportet: quo & reprimitur cicatrix. & colorē maxime ſano corpori ſimilē accipit. Idē radix ſilueſtris cucumeris præſtat. Idē cōpoſitio: q̄ hēt elaterij. P. xi. ſpumæ argenti. P. xii. unguēti. Pondo. xiiij. Quæ excipiūt̃ reſina terebinthina: donec ēplaſtri craſſitudo ex oībus fiat. Ac nigras quoq; cicatrices lēiter purgāt pib9 portionib9 mixta: erugo: plūbū elotū eadēq; roſa cocta ſiue ungit̃ cicatrix. qđ ī facie fieri pōt

ſiue id vt emplaſtrū īponitur. qđ in alijs partibus cōmodius ē. At ſi vel excreuit cicatrix: vel cōcaua ē: ſtultū ē decoris cauſa rurſus & dolorem & medicinā ſuſtinere. Alioqn res vtriqꝫ ſuccurri patit̃: Si quidē vtraqꝫ cicatrix exulcerari ſcalpello pōt. Si medicamentum aliquis mauult: idem efficiunt cōpoſitiones hæ. quæ corpus exedūt. Cute exulcerata: ſuper eminentem carnem exedentia medicamēta conijcienda ſūt. Super cōcauam īplentia: donec vtrunqꝫ vlcus ſanæ cuti æquetur: & tum cicatrix īducatur.

¶ De vulneribus quæ per morſus inferuntur eorumqꝫ curationibus. Caput. xxvij.

d Ixi de his vulneribus quæ maxīe p tela inferuntur. Sequit̃ vt de his dicam: q̄ morſu fiūt: interdū hoīs: interdū ſimiæ: ſæpe canis: nōnunq̄ ferorꝫ aīaliū: aut ſerpentiū. Oīs āt fere morſus habet quoddā uirus. Itaqꝫ ſi vehemēs vulnus ē: cucurbitula admouēda ē. Si leuius: ꝓtinus emplaſtrū inijciendū: ꝓcipueqꝫ Diogeſi. Si id nō eſt: quodlibet ex his: q̄ aduerſus ꝓpoſui. Si ea nō ſūt: viride alexādrinū. Si ne id qdē ē: quodlibet nō pingue ex his q̄ recētibus vulneribus accōmodāt̃. Sal quoqꝫ his: ꝓcipueqꝫ ei: qđ canis fecit: medicamētū ē: ſi manus vulneri īponit̃: ſuperqꝫ id duobus digitis verberat̃ (Exſaniat enim) ac ſalſamentū quoqꝫ recte ſup id vulnus deligatur.

¶ Curatio aduerſus rabioſi canis morſum.

u Tiqꝫ āt ſi rabioſus canis fuit: cucurbitula virus eius extrahēdū eſt. Deinde ſi locus neqꝫ neruoſus neqꝫ muſculoſus ē vulnus: id adurēdū ē. Si vri nō pōt ſāguinē homini mitti nō alienū ē. Tū vſto qdē vulneri ſup imponēda quæ cæteris vſtis ſunt. Ei vero qđ expertū ignē nō eſt. ea medicamenta: quæ vehementer exedunt. Poſt quæ nullo nouo magiſterio: ſed iā ſupra poſito: vlcus erit īplendū: & ad ſanitatē ꝑducendū. Quidā poſt rabioſi canis morſū ꝓtinus in balneū mittunt: ibiqꝫ patiūtur deſudare dū vires corporis ſinunt vlcere adapto. quo magis ex eo quoqꝫ virus diſtillet deinde multo: meracoqꝫ vino excipiūt. Quod oībus venenis cōtrariū ē. Idqꝫ cum ita ꝑ triduū factū eſt: tutus eſſe homo a ꝑiculo videt̃: Solet autē ex eo vulnere: vbi parum occurſū ē aquæ tumor naſci. hydrophlogas græci appellāt. Miſerrimū genus morbi. In quo ſimul æger & ſiti & aquæ metu cruciat̃. Quo oppreſſis in anguſto ſpes ē. Sed vnicū tñ remediū ē: nec opinantē in piſcinā nō ante ei ꝓuiſam ꝓijcere. Et ſi natādi ſciētiā nō habet mō merſū bibere pati: mō attollere. Si habet: interdū deprimere: vt inuitus quoqꝫ aqua ſatiet̃. Sic. n. ſimul & ſitis & aquæ metus tollit̃. Sed aliud ꝑiculū excipit: ne īfirmū corpus in aqua frigida vexatū neruorꝫ diſtētio abſumat. Id ne incidat: a piſcina ꝓtinus ī oleū calidū demittēdus ē. Antidotū āt præcipue id qđ primo loco poſui. vbi id nō eſt: aliud ſi nondū æger aquā horret. potui ex aqua dandū ē. & ſi amaritudine offendit̃: mel adijciendū ē. Et ſi iā is morbus occupauit: per catapotia ſumi pōt.

¶ Curationes cōmunes aduerſus oēs morſus ſerpentium.

ſ Erpentiū quoqꝫ morſus nō nimiū diſtantē curationem deſiderāt: quāuis in ea multū antiqui uariarūt ut in ſingula genera anguiū ſingula medēdi genera ꝑciperent: atqꝫ alijs alia. Sed ī oibus eadē maxime ꝓficiūt. Igit̃ in primis ſuper uulnus id mēbrū deligandū ē. nō tñ nimium uehementer: ne torpeat. Dein uenenum extrahendū eſt. id cucurbitula optime facit. Neqꝫ alienū ē: ante ſcalpello circa uulnus incidere: quo plus uitiati iā ſanguinis extrahat̃. Si cucurbitula non eſt. qđ tñ uix incidere pōt. tū quodlibet ſimile uas: qđ idem poſſit. Si ne id quidē eſt: hō adhibendus ē. qui vulnus exſugat. Neqꝫ hercules ſcientiā ꝓcipuam habent hi q pſylli noiant̃: ſed audaciā uſu ipſo cōfirmatā. Nā venenū ſerpentis: vt quædā ēt venatoria uenena: quibus galli ꝓcipue vtuntur: non guſtu: ſed ī uulnere nocent. Ideoqꝫ colubra ipſa tuto eſtur: ictus eius occidit. & ſi ſtupent ea: qđ per quædā medicamēta circulatores faciūt: ī os

digitũ quis indidit: neq; pcuſſus eſt: nulla in ea ſaliua noxa eſt. Ergo quiſquis exemplũ pſylli ſecutus id vulnus exſuxerit: & ipſe tutus erit: & tutũ hoiem pſtabit. Illud ne itereat: ante debebit attẽdere: ne qđ in gingiuis: palatoue: aliaue parte oris vlcus habeat. Poſt hæc his homo loco calido collocandus ẽ: ſic vt id: qđ pcuſſum erit. in inferiorem partẽ iclinet. Si neq; q exſugat. neq; cucurbitula ẽ: ſorbere opportet ius anſerinum vel ouillũ vel vitulinũ: & vomere. Viuũ ãt gallinaceũ pullũ p mediũ diuidere: & ptinus calidũ ſup vulnus ipõere: ſic vt ps iterior corpi iũgat. Facit id ẽt hædus: agnuſue diſciſſus: & calida eius caro ſtati ſup vulnus impoſita. Emplaſtra quoq; q ſupra cõpræhẽſa ſũt. Aptiſſimũq; eſt: vel epheſiũ: vel id qđ ei ſubiectũ eſt. Præſenſq; in aliquo antidoto pſidium eſt. Si id non ẽ: neceſſarium ẽ exorbere potionem meri vini cum pipe: vel quidlibet aliud: quo calor mouendus ẽ: ne humorem intus coire patiatur. Nã maxima ps venenoꝝ frigore interimit. Oĩa ẽt vrinam mouentia: quia materiã extenuãt. vtilia ſũt.

¶ Speciales curationes aduerſus ictus ſerpentiũ & primo aduerſus ictum Aſpidis.

Aec aduerſus oẽs ictus cõia ſunt. Vſus tñ ipſe docuit: eũ: quem aſpis pcuſſit:
h acetũ potius bibere debere. Quod demonſtraſſe dicit caſus cuiuſdam pueri qui cum ab hac ictus eſſet: & partim ob ipſum vulnus: partim ob imodicos æſtus ſiti premeretur: ac locis ſiccis aliũ humorẽ nõ repiret acetũ qđ forte ſecũ habebat ebibit & liberatus ẽ. Credo qm id: quãuis refrigerãdi vim hẽt: tñ hẽt ẽt diſſipãdi. Quo fit vt terra reſperſa eo: ſpumet. Eadem ergo vi veriſimile ẽ: ſpiſſeſcentem quoq; itus humorem hominis ab eo diſcuti: & ſic dari ſanitatem.

¶ Aduerſus ictum ſcorpionis.

N qbuſdã ẽt alijs ſerpẽtibus certa qdã auxilia ſatis nota ſunt. Nã ſcorpio ſibi
i ipſe pulcherrimũ medicamentũ ẽ. Quidã cõtritũ cũ vino bibunt. quidã eodẽ mõ cõtritũ ſuper vulnus iponũt. quidã ſup prunã eo ipoſito vulnus ſuffumigant vndiq; ueſte circũdata: ne is fumus dilabat. tũ carbonẽ eius ſup vulnus deligãt. Bibere autem oportet herbæ ſolaris: quam heliotropion græci uocant: ſemen: vel certe folia ex uino. Super uulnus uero etiam furfures ex aceto. vel ruta ſiluatica recte imponitur: uel cum melle ſal toſtus. Cognoui tamen medicos: qui ab ſcorpione ictis nihil aliud: quam ex brachio ſanguinem miſerunt.

¶ Aduerſus aranei & ſcorpionis ictum.

e T ad ſcorpiõis ãt & ad arãei ictũ alliũ cũ ruta recte miſcet: ex oleoq; cõtritũ ſuper imponitur.

¶ Aduerſus Cæraſtis & Dipſæ & Aemorroidis ictum.

T ſi Ceraſtes aut Dipſas aut Aemorrois percuſſit: ſpoli quod ægyptiæ fabæ
a magnitudinem æquet: arefactum in duas potiones diuidendum ẽ: ſic ut ei rutæ paulum adiiciatur. Trifolium quoq; & mentaſtrum & cum aceto panaces æque proficiunt. Coſtumq; & caſia & cynnamomũ recte p potionem aſſumuntur.

¶ Aduerſus Chelydri ictum & cæraſtis.

Duerſus Chelydri vero ictũ: panacis aut laſer. qđ ſit ſcripuloꝝ. xii. vel porri
a ſuccus cũ hemia uini ſumẽdꝰ ẽ: & edẽda multa ſatureia. Imponẽdũ ãt ſup vulnus ſtercus caprinũ ex aceto coctũ: aut ex eodẽ hordeacea faria: aut ruta: uel nepeta cũ ſale cõtrita melle adiecto. Qđ i eo quoq; uulnere: qđ ceraſtes fecit æq ualet.

¶ Aduerſus Phalãgij ictum.

Bi uero phalangium nocuit: præter eam curationem quæ manu redditur: ſæ
u pe homo demittendus in ſoliũ eſt: danduſq; ei myrræ & uuæ timiniæ par modus ex paſſi hemina. uel rediculæ ſemen: aut lolij radix ex uio: & ſuper uulnus furfures ex aceto coctæ. imperandumq; ut is conquieſcat.

¶Aduerſus ictus italoꝝ anguium: qui minus terribiles peregrinis ſunt.

Erũ hæc genera ſerpentiũ & peregrinã & aliquãto magis peſtifera ſunt: maxĩe
u qꝫ æſtuoſis locis gignũť: Italia: frigidioreſqꝫ regiões hac quoqꝫ pte ſalubritatẽ
habẽt: qđ minus terribiles angues edũt. Aduerſus quos ſatis ꝓficit herba be-
tonica: vel cãtabrica: vel cẽtauriõ: vel argimõia: vel trixago: vel pſonina: vel marinæ pa-
ſtinacæ ſingulæ binæue tritæ & cũ vino potui datæ: & ſup vulnus ĩpoſitæ. Illud ignora-
ri nõ oportet: oĩs ſerpẽtis ictũ. & ieiuni & ieiuno magis nocere. Ideoqꝫ pnitioſiſſimæ ſũt
cum incubant. Vtiliſſimumqꝫ eſt: vbi ex anguibus metus eſt: nõ ante ꝓgredi: quã quis
aliquid aſſumpſit.

¶Remediũ generale aduerſus oĩa venena vel in cibo vel in potione aſſumpta.

On tã facile is opitulari eſt: q venenũ vel ĩ cibo: vel in potiõe ſũpſerunt. Primũ
n quia nõ ꝓtinus ſentiũt: vt ab angue icti: ita ne ſuccurrere qdẽ ſtatĩ ſibi poſſũt.
Deinde quia noxa nõ a cute: ſed ab interioribus ptibus ĩcipit. Cõmodiſſimũ
eſt tñ ubi primũ ſenſit aliquis ꝓtinus oleo multo epoto vomere. Deinde: ubi præcor-
dia exhauſit: bibere antidotum. Si id non eſt: uel merum uinum.

¶Specialia remedia aduerſus qdã uenena: & primo aduerſus cantharidas.

Vnt tñ quædã remedia ꝓpria aduerſus quædã uenena maxĩeqꝫ leuiora. Nã ſi
ſ cãtharidas aliqs ebibit: panaces cũ lacte cõtuſa: uel galbão: uino adiecto dari
uel lac per ſe debet.

¶Aduerſus cicutam.

I cicuta: uinũ merum calidũ cũ ruta q̃plurimũ ĩgerẽdũ ẽ deĩde is uomere cogẽ-
ſ dus Poſteaqꝫ laſer ex uĩo dãdũ. Iſqꝫ ſi febre uacat: ĩ calidũ balneũ mittẽdus. Si
non uacat: ungendus ex calefacientibus eſt: Poſt quæ quies ei neceſſaria eſt.

¶Aduerſus hyoſcyamum.

ſ I hyoſcyamũ: feruẽs mulſũ bibẽdũ eſt: aut quodlibet lac maxime tñ aſininũ.

¶Aduerſus cæruſſam.

ſ I cæruſſam. ius maluæ: uel ius glandis ex uino cõtritæ maxime proſunt.

¶Aduerſus ſanguiſugam ſi epota eſt: & lac quod intus coijt.

ſ I ſanguiſuga epota eſt: acetũ cũ ſale bibendũ eſt. Si lac intus coijt: aut paſſum
aut coagulum: aut cum aceto laſer.

¶Aduerſus fungos inutiles.

I fungos iutiles qs aſſũpſerit: radicula aut epota: aut cũ ſale & aceto edẽda ẽ.
ſ Ipſi uero hi & ſpecie qdẽ diſcerni poſſũt ab utilibus: & cocturæ genere idõei fie-
ri. Nã ſiue ex oleo ĩferuuerũt: ſiue piri ſurculus cũ his ĩferuuit: oĩ noxa uacãt.

¶De aduſtis corporis locis & quo modo curari debeant.

Duſtis quoqꝫ locis extrinſecus uis infertur. Itaqꝫ ſeq uideť: ut de his dicã. Hæc
a ãt optime curanť folijs: aut lilij: aut linguæ caninæ aut betæ ĩ uetere uino oleo
qꝫ decoctis. Quorũ qdlibet ꝓtinus ĩpoſitũ ad ſanitatẽ pducit. Sed diuidi quo-
qꝫ curatio põt ĩea: quæ mediocriter excedẽtia reprimẽtiaqꝫ: prĩo & puſtulas ꝓhibeãt &
ſũmã pelliculã exaſperẽt. Deinde ea q lenia ad ſanitatẽ pducãt. Ex prioribus ẽ lẽticulæ
cũ melle farina: uel myrra uel uino: creta cimolia cũ turis cortice contrita & aqua coa-
cta: atqꝫ ubi uſus neceſſitas incidit: aceto diluta. Ex ĩſequentibus quælibet lipara. Sed
idonea maxime eſt: quæ uel plũbi ecremẽtũ uel uitellos habet. Eſt ẽt illa aduſtoꝝ cu-
ratio: dũ ĩflãmatio eſt: ĩpoſitã habere cũ melle lẽticulã. Vbi ea declinauit: farina cũ ru-
ta: uel porro: uel marrubio: donec cruſtæ cadãt. Tũ eruũ cũ melle: aut iri: aut reſinam
terebinthinã: donec ulcus purum ſit Nouiſſime ſiccum linamentum.

❡De iterioribus ulceribus q̄ aliqua corpoꝝ pte corrupta naſcunt᷑. Caput.xxviij.

❡De carbunculo & eius curatione.

B his quæ extrinſecus icidūt ad ea veniēdū ē: quæ iterius corrupta aliqua cor
a porū pte naſcūt᷑. Ex q̄bus nō aliud carbūculo peius eius hæ notæ ſunt. Rubor
ē ſuperq; eū nō nimiū puſtulæ eminet. maxīe nigræ: iterdū ſubliuidæ. In his ſa
nies eſſe uidet᷑. īfra color niger ē. Ipſum corpus aridū & durius q̄ naturaliter oportet.
Circa quē quaſi cruſta eſt: eaq; iflāmatiōe cingit᷑: neq; i eo loco leuari cutis pōt: ſed infe
riori carni quaſi affixa ē. Sōnus vrget. nōnūq̄ horror: aut febris orit᷑: aut vtrunq;. Idq;
vitiū ſubter actis quaſi q̄buſdā radicibus ſerpit: iterdū celerius: iterdum tardius. ſupra
quoq; ꝓcedēs inalbeſcit. dei liuidū fit circūq; exiguæ puſtulæ oriunt᷑. Et ſi circa ſtoma
chū faucesue icidit: ſubito ſpiritū ſæpe elidit. Nihil melius ē: q̄ ꝓtinus adurere. Neq; id
graue ē. Nā nō ſentit: qm̄ ea caro mortua ē. Finiſq; adurēdi ē: dū ex oī pte ſenſus dolo-
ris ē. Tū deinde vulnus: ſicut cætera aduſta: curādū ē. Sequit᷑. n. ſub medicamētis ero
dētibus cruſta vndiq; a viua carne diducta: quæ trahit ſecū q̄cquid corruptū erat: priuſ
q̄ iā ſinus curari pōt iplētibus. At ſi i ſumma cute vitiū ē: poſſūt ſuccurrere q̄dā vel exe
dētia tm̄ vel ēt adurētia. Vis ꝓ magnitudine adhibēda ē. Quodcūq; vero medicamētū
poſitū ē: ſi ſatis ꝓficiet: ꝓtinus a viua corruptā ptē reſoluit. Certaq; eſſe fiducia pōt fe-
re vt vndiq; vitioſa caro excedat: qua huiuſce rei medicamē exeſt: Si id nō fit medicamē
tū malo vincit᷑: Vtiq; ad vſtionē ꝓperādū eſt. Sed i eiuſmodi caſu abſtinēdū a cibo: a
vīo ē. Aquā liberaliter bibere expedit. Magiſq; ea ſeruāda ſūt ſi febricula quoq; acceſſit.

❡De carcinomate & eius curatione.

On idē piculū carcinoma affert niſi iprudētia curātis agitatū ē. Id uitiū fit ma
n xīe i ſuperioribus ptibus: circa faciē: nares: aures: labra: mām̄as fœminarum.
Et i iecore ēt aut ſplene hoc naſcit᷑. Circa locū aliqua quaſi pūcta ſentiūt᷑. iſq;
īmobilis: inæqualis tumet: iterdū ēt torpet: Circa eū iflatæ venæ quaſi recuruāt᷑. hæq;
pallēt aut liuēt. nōnūq̄ ēt i q̄buſdā deliteſcūt. Tactuſq; is locus alijs dolorē affert i alijs
eū nō habet. Et nōnūq̄ ſine vlcere durior aut mollior ē: q̄ eſſe naturaliter debet: nōnūq̄
hiſdē oībus ulcus accedit. Iterdūq; nullā habet ꝓprietatē: iterdū ſimile his ē: q̄ vocant
græci cōdylomata: aſpredine quadā & magnitudine ſua. Colorq; eius ruber ē: aut lēti
culæ ſimilis neq; tuto fert᷑. Nā ꝓtinus aut reſolutio neruoꝝ: aut diſtētio iſeq̄t᷑. Sæpe
hō ictus obmuteſcit. atq; eius aīa deficit. Quibuſdā ēt ſi id ipſū preſſū ē. quæ circa ſunt
itēdunt᷑ & itumeſcūt. Nā q̄ peſſimū id gēus ē. fereq; primū id fit q̄d᷑ cacoethes a græ-
cis noīat᷑. Deīde ex eo id carcinoma q̄d᷑ ſine ulcere ē. Deīde ulcus ex eo thymiū. Tolli
nihil niſi cacoethes pōt. reliq̄ curatiōibus irritant᷑. Et quo maior uis adhibita ē: eo ma
gis q̄dam uſi ſunt medicamentis adurētibus. Quidā ferro aduſerūt. Quidā ſcalpello
exciderūt. Neq; ulli unq̄ medicina ꝓficit. Sed aduſta ꝓtinus cōcitata ſūt & icreuerūt:
donec occiderēt. Exciſa ēt poſt iductā cicatricē tm̄ reuerterūt & cām mortis attulerūt.
Cū iterim pleriq; nullā ui adhibēdo qua tollere id malū tētēt: ſed iponēdo tm̄ lenia me
dicamēta: q̄ q̄ſi blādiat᷑: quominus ad ultimā ſenectutē pueniāt: nō ꝓhibet᷑. Diſcede
re āt cacoethes q̄d᷑ curationē recipit a carcinomate: q̄d᷑ nō recipit: nemo ſcire pōt: Sed
tpe ꝙ experimēto. Ergo ubi primū id uitiū notatū ē: ipōi debēt medicamēta adurētia:
Si leuat᷑ malū: minuūturq; eius iditia: ꝓcedere curatio pōt & ad ſcalpellū & ad uſtio
nē. Si ꝓtinus irritatū ē ſcire licet iā carcinoma eſſe remouēdaq; ſūt oīa acria: oīa uehe-
mētia. Sed ſi ſine ulcere is locus ē: ipōi ficū q̄ pinguiſſimā aut rhypodes emplaſtrum
ſatis eſt. Si vlcus æquale ē: cæratū ex roſa inijciēdū ē: adijciēduſq; ei puluis ex cōtritate
ſta: ex q̄ faber ferrarius tīgere cādēs ferrū ſolitus ē. Si id nimiū ſupercreuit: tētāda ſqua-

ma æris eſt: q̄ leniſſima ex adurentibus eſt: catenus nequid eminere patiat᷑. ſed ita. ſi ni
hil exacerbauit. Si minus: eodē cærato contenti eſſe debebimus.

¶ De Theriomate & eius curatione.

e

St ēt vlcus: q᷑ therioma græci vocāt. Id & ꝑ ſe naſcit᷑ & iterdū vlceri ex alia cā
facto ſuperuenit. color eſt vel liuidus: vel niger. odor fœdus: multus: & muc
ci ſimilis hūor. Ipſum vlcus neq̧ tactū: neq̧ medicamētū ſentit. prurigine tm̄
mouet᷑. At circa: dolor ē & iflāmatio. Interdū ēt febris orit᷑. Nōnūq̄ ex vlcere ſanguis
erūpit. At id quoq̧ malū ſerpit. Quæ oīa ſæpe itēdunt᷑. Fitq̧ ex his vlcus: q᷑ herpeta
eſchiomenō græci vocāt: qa celeriter ſerpēdo penetrādoq̧ vſq̧ oſſa corpus vorat. Id vl
cus inæquale ē: cœno ſimile. ieſtq̧ multus hūor glutinoſus. odor itolerabilis: maiorq̧
q̄ ꝓ modo vlceris iflāmatio. Vtrūq̧ ſicut oīs cācer: fit maxīe in ſenibus vel his: quoꝝ
corpa mali habitus ſunt. Curatio vtriuſq̧ eadē ē: ſed i maiore malo magis neceſſaria.
Ac primū a victus rōne ordināda ē. vt qeſcat i lectulo: vt primis diebꝰ a cibo abſtine
at: aquā q̄ plurimā aſſumat. Aluus quoq̧ ei ducat᷑. Dein poſt iflāmationē cibū bōi ſuc
ci capiat: vitatis oībus acribus: potiōis quātū volet: ſic vt iterdiu qdē aqua cōtētus ſit.
In cœna ēt vini auſteri aliqd bibat. Nō æq̄ tn̄ fame i his: quos herpes vrgebit: atq̧ his q̄
therioma adhuc habebūt: vtēdū erit. Et victus qdē talis neceſſarius ē. Sup vlcus vero
iſpergēda arida aloe oenāthe ē: & ſi parū ꝓficiet: chalcitis. Ac ſi qs neruus exeſa carne
nudatus ē: cōtegēdus ante litheolo ē ne ſub eo medicamēto adurat᷑. Si validioribus ēt
nū remedijs opus ē: ad eas cōpoſitiōes veniēdū ē: q̄ vehemētius adurūt. Quicqd āt in
ſpergit᷑ auerſo ſpecillo iſundi debet. Sup dāda cū melle ſunt vel linamēta. vel oleæ fo-
lia ex vino decocta: vel marrubiū: eaq̧ liteolo cōtegēda i aqua frigida madefacto dein
bene expreſſo. Circaq̧ q̄ tumor ex iflāmatiōe ē: iponēdaq̧ reprimāt cataplaſmata. Si
ſub his nihil ꝓficitur: ferro locus aduri debet: diligēter neruis: ſiq apparēt: ante conte-
ctis: Aduſtū vel medicamentis vel ferro corpus primū purgandū: deinde implēdum
eſſe: apparere cuilibet ex prioribus poteſt.

¶ De ſacro igne & eius curatione.

ſ

Acer quoq̧ ignis malis vlceribus annumerari debet. Eius duæ ſpecies ſūt. Al
terū ē ſubrubicūdū: aut mixtū rubore atq̧ pallore: exaſperatūq̧ ꝑ puſtulas cō
tinuas: quarū nulla: altera maior eſt: ſed plurimæ ꝑexiguæ. In his ſēp fere
pus: & ſæpe rubor cū calore ē. ſerpitq̧ id nōnūq̄ ſaneſcēte eo: q᷑ primū vitiatū ē: nōnū
q̄ ēt exulcerato. vbi ruptis puſtulis vlcus cōtinuat᷑: hūorq̧ exit. q eſſe inter ſaniē & pus
uideri pōt. Fit maxīe i pectore: aut lateribus: aut eminētibus ꝑtibus ꝑcipueq̧ i plātis.
Alterū āt ē i ſummæ cutis exulceratiōe: ſed ſine altitudine: latū. ſubliuidū. inæqualiter
tn̄ mediūq̧ ſaneſcit extremis ꝓcedētibus: ac ſæpe id q᷑ iā ſanū uidebit᷑ iterū exulcera-
tur. At circa ꝓxima cutis: q̄ vitiū receptura ē: tumidior & durior eſt: colorēq̧ habet ex
rubro ſubnigrū. Atq̧ hoc quoq̧ modo fere corpora ſeniora tentantur: aut q̄ mali habi
tus ſunt: ſed in cruribus maxime. Oīs āt ſacer ignis ut minimū periculū habet ex his q̄
ſerpūt. ſic ꝓpe difficillime tollit᷑. Medicamentū eius fortiſſimū eſt. Vno die febris: q̄
humorē noxiū abſumat. Cuius quo craſſius & albidius eſt: eo periculi minus eſt. Pro
deſt ēt infra os ulcerum lædi: quo plus puris exeat: & id quo ibi corruptum corpus eſt
extrahat. ſed tn̄ ſi febricula acceſſit: abſtinentia: lectulo: alui ductione opus eſt. In om
ni uero ſacro igni neq̧ lenibus & glutinoſis cibis neq̧ ſalſis & acribus utēdū ē: ſed his q̄
inter utrūq̧ ſunt qualis eſt panis ſine fermento: piſcis: hedus: aues: exceptoq̧ apro oīs
fere uenatio. Si nō eſt febricula: & geſtatio utilis eſt: & ambulatio & uinū auſterū &
balneū. Atq̧ in hoc quoq̧ genere potio magis liberalis eſſe: quā cibus debet. Ipſa au-

tē ulcera ſi mediocriter ſerpunt: aqua calida. Si uehemētius: uino calido fouēda ſunt. Deinde acu puſtulæ quæcūq; ſunt aperiēdæ. Tū īponēda ea: q̄ putrē carnē excedunt. Vbi īflāmatio ſublata. vlcuſq; purgatū eſt: īponi leue medicamētū debet. In altero āt genere poſſunt ꝓficere mala cotonea in uino cocta atq; cōtrita. Poteſt emplaſtrū uel Hieræ: vel tetrapharmacū: cui quinta pars turis adiecta ſit. Poteſt nigra hedera ex uino auſtero cocta. Ac ſi celeriter malū ſerpit: nō aliud magis ꝓficit. Purgato ulcere qđ in ſumma cute eſſe ꝓpoſui: ſatis ad ſanitatem eadē lenia medicamēta proficient.

¶De Chironeo ulcere & eius curatione.

Hironeū āt ulcus appellat́ qđ & magnū eſt & habet oras duas: calloſas: tu-
c mētes. Exit ſanies nō multa: ſed tenuis. Odor malus neq; in ulcere neq; in eius tumore eſt. Nulla inflāmatio dolor modicus ē. nihil ſerpit. ideoq; nullū picu lū affert ſed nō facile ſaneſcit. Interdū tenuis cicatrix īducit́. deinde iterū rūpit́. ulcuſq; renouat́. Fit maxīe in pedibus & cruribus. Sup id īponi debet qđ & leńe aliqđ & uehemēs & reprimēs habeat. Quale eius rei cā fit ex his. Squamæ æris: plūbi eloti cōbuſti: ſingulo℞. P. xiiij. Cadmiæ: cæræ. ſingulo℞. P. xviij. roſæ quantū ſatis eſt ad cærā ſimul cum eis molliendam.

¶De ulceribus quæ ex frigore in pedibus & manibus oriuntur: & eo℞ curationibus.

Iunt ēt ex frigore hiberno ulcera: maxīe in pueris & pcipue pedibus digitiſq; eo
ſ rū: nōnūq̄ ēt in manibus. Rubor cū īflamatiōe mediocri ē. Interdum puſtulæ oriunt́, deīde exulceratio. Dolor āt modicus. Prurigo maior ē. nōnūq̄ humor exit: ſed nō multus: q referre uel pus uel ſaniē uidet́. In primis multa calida aqua fouēdū ē: ī qua rapta decocta: aut ſi ea nō ſunt: aliquæ uerbenę ex reprimētibus. Si nōdum adapertū ulcus æs q̄ maxīe calidū qs pati pōt admouēdū ē. Si iā exulceratio ē: īpōi debet alumē æqua portiōe cū ture cōtritū. cū uino adiecto. aut malicoriū ī aq̄ coctū: deī de cōtritū. Si ſūma detracta pellicula ē: hic quoq; melius lenia medicamēta ꝓficiunt.

¶De ſtruma & eius curatione.

Truma quoq; ē tumor: ī quo ſubter cōcreta q̄dā ex pure & ſanguīe q̄ſi glādu-
ſ læ oriūt́. Quæ uel pcipue fatigare medicos ſolēt. qm̄ & febres mouēt: nec vnq̄ facile matureſcūt: & ſiue ferro ſiue medicamētis curāt́. Plerūq; iterū iuxta cicatrices ipſas reſurgūt: multoq; poſt medicamēto eſt opus. Quibus id quoq; accedit: qđ lōgo ſpacio detinēt. Naſcūt́ maxīe ī ceruice: ſed ēt ī alis & īguinibus & ī lateribus. In malis quoq; fœminarū ſe reppiſſe chirugicus Meges auctor ē. Propter hæc & albū ueratrū recte dat́. atq; ēt ſæpius donec ea digerāt́. Et medicamēta īponunt́: q̄ hūorē uel educā uel diſſipēt: quo℞ ſupra mentio facta ē. Adurētibus quoq; q̄dā utunt́: q̄ exedūt: cruſtaq; eū locū aſtringunt. tūc uero ut ulcus curāt. Quæcūq; āt ratio curādi eſt: corpus puro ulcere exercendum atq; alendū eſt: donec ad cicatricē perueniat. Quæ cū medici doceant quorundā ruſtico℞ experimento cognitum: quē ſtruma male habet eum: ſi anguem edit. liberari.

¶De furunculo & eius curatione.

Vrunculus uero ē tuberculū acutū cū īflatiōe & dolore: maxīeq; ubi iā ī pus
ſ uertit. Qui ubi adapertus ē: & exit ſup apparet ps carnis in pus uerſa pars cor rupta ſubalbida ſubrubra quē uētriculū q̄dā furūculi nōiant. In eo nullū picu lū eſt ēt ſi nulla curatio adhibeatur. Matureſcit. n. p ſe atq; erūpit. Sed dolor efficit: ut potior medicina ſit quæ maturius liberet. Propriū eius medicamentū galbanū ē. Sed alia quoq; ſupra cōphēſa ſunt. Si cætera deſunt. īponi debēt primū nō pīgue ēplaſtrū: ut id reprimat. deīde ſi nō repreſſit: quodlibet puri mouendo accōmodatum. Si ne id

quidē ē: vel reſina: vel fermētū. Expreſſo pure nulla vltra curatio neceſſaria eſt.

¶De phymate & eius curatione.

p Hyma vero noiat̃ tuberculū ſurunculo ſimile: ſed rotundius & planius: ſæpe ēt maius. Nā furūculus oui dimidij magnitudinē raro explet nūq̄ excedit. Phyma ēt latius patere cōſueuit. Sed inflāmatio dolorq; ſub eo minores ſunt. Vbi euulſum eſt pus: eodem modo apparet ventriculus. qđ in furunculo nō inuenit̃. Verū oīs corrupta caro in pus vertit̃. Id āt in pueris & ſæpius naſcitur & facilius tollitur. in iuuenibus rarius oritur & difficilius curatur. Vbi ætas indurauit: ne naſcit̃ quidē. Quibus vero medicamentis diſcuteretur: ſupra propoſitum eſt.

¶De phlygethlo & eius curatione.

p Hlygethlon āt eſt tumor nō altus latus ī quo qddā puſtulæ ſimimile eſt. Dolor diſtētioq; vehemēs ē & maior q̄ p magnitudine tumoris. interdū ēt febricula. idq; tarde matureſcit: neq; magnope ī pus cōuertit̃. Fit maxīe aut in uertice: aut ī alis: aut inguinibus: Panē ad ſimilitudinē figuræ noſtri vocāt. Atq; id ipſum quo medicamēto tolleret̃ ſupra demonſtraui. Sed cū oēs hi nihil niſi minuti abſceſſus ſint: generale nomē trahit latius vitiū ad ſuppurationē ſpectās. Idq; fere fit aut poſt febres: aut poſt dolores partis alicuius: maxīeq; eos: qui vētrē īfeſtarūt. Sæpiuſq; oculis expoſitū ē. Si quidē latius aliqd ītumeſcit ad ſimilitudinē eius. qđ phyma vocari ꝓpoſui: rubetq; cū calore: & paulo poſt ēt cū duritia magiſq; īnocēter īdoleſcit: & ſitim uigiliāq; exprimit. Interdū tñ nihil hoꝝ ī cute dep̄hēdi pōt: maxīeq; vbi altius pus mouetur. Sed cū ſiti vigiliaq; ſenciunt̃ ītus aliquæ pūctiōes. & qđ de ſubito durius nō ē: melius ē. & q̄uis nō rubet: coloris tñ aliter mutati ē. Quæ ſigna iā pure oriēte naſcūt̃. Tumor ruborq; multo ante īcipiūt. Sed ſi locus mollis ē: auertēdus is materiæ aditus eſt p cataplaſmata: q̄ ſimul & reprimūt & refrigerāt. q̄lia & alias & pauloante in eryſipelate ꝓpoſui. Si iā durior ē: ad ea veniēdū ē: quæ digerāt & reſoluāt. qualis ē ficus arida cōtuſa. aut fex mixta cū cærato: qđ ex adipe ſuilla coactū ſit. aut cucumeris radix: cui ex farina duæ ptes adiectæ ſint ante ex mulſo decoctæ. Licet ēt miſcere æquis portionibus āmoniacū galbanū: ꝓpoli: viſcū: pōduſq; adijcere myrræ dimidio minus: q̄ ī prioribus ſingulis erit. Atq; emplaſtra quoq; & malagmata idē efficiūt: q̄ ſupra explicui. Quod p hęc diſcuſſū nō ē: neceſſe eſt matureſcat. Idq; quo celerius fiat: īponēda eſt farina hordeacea. ex aqua cocta recte miſcet̃. Eadē āt hæc ī minoribus quoq; abſceſſibus quoꝝ noīa ꝓprietateſq; ſupra reddidi: recte fiūt. Eadēq; oīum curatio. Tantū modo diſtat. Crudū ē āt: ī quo magis quaſi venarū motus eſt & grauitas & ardor & diſtentio & dolor & rubor & durities. Et ſi maior abſceſſus ē: horror aut ēt febricula permanet. Penituſq; cōdita ſuppuratio. Si ꝓ his quæ alibi cutis oſtēdit: pūctiones ſunt: ubi iſta ſe remiſerūt: iāq; cutis prurit: & aut ſubliuidus aut ſubalbidus ē: matura ſuppuratio eſt eaq; ubi uel p ipſa medicamēta. uel ēt ferro aperta ē: pus debet emitti: Tū ſi qua in alis uel inguinibus ſunt: ſine linamēto nutriēda ſunt. In cæteris quoq; ptibus: ſi vna plaga exigua eſt: ſi mediocris ſuppuratio fuit: ſi nō alte penetrauit: ſi febris nō ē: ſi valet corpus: æque linamēta ſuperuacua ſūt. In reliqs parce tñ: nec niſi plaga ē: īpōi deberet Cōmode uero uel ſup linamēta: uel ſine his īponit̃ lēticula ex melle: aut malicoriū ex uino coctū: Quæ & per ſe: & mixta idonea ſunt. Si qua circa duriora ſunt: ad ea mollienda: uel malua contrita. uel fœni græci: liniue ſemen. ex paſſo coctū ſup dandum ē. Quicquid deinde impoſitum eſt: non aſtringi ſed modice deligari debet. Illo neminē decipi decet: vt in hoc genere cærato vtat̃. Cæteraq; ptinent ad purgandū vlcus: adim-

plendū ad cicattricē inducendā: conueniunt quæ in vulneribus expoſita ſunt.

¶De fiſtulis & earum generibus & curationibus.

n Onnūq̄ āt ex eiuſmodi abſceſſibus & ex alijs vlcerū generibus fiſtulæ oriunť. Id nomē ē vlceri alto: anguſto: calloſo Fit in oī fere pte corporis. habetq; quædā in ſingulis locis ꝓpria. prius de cōmunibus dicā. Genera igiť fiſtularū plura ſunt. Siquidē aliæ breues ſunt: aliæ altius penetrāt: aliæ recte ītus ferūť: aliæ multo q; plures trāſuerſæ: aliæ ſimplices ſunt: aliæ duplices: tripliceſue ab vno ore intus orſæ quæ tres fiūt: aut ēt ī plures ſinus diuidūť. aliæ rectæ: aliæ flexæ & tortuoſe ſūt. Aliæ ītra carnē deſinūt. Aliæ ad oſſa: aut cartilaginē penetrāt: aut vbi neruū hoꝝ ſubeſt ad īteriora ꝑueniūt. Aliæ deīde facile: aliæ cū difficultate curanť. Atq; ēt q̄dā īſanabiles reperiūť. Expedita curatio ē ī fiſtula ſimplici recēti ītra carnē: adiuuatq; ipſum corpus ſi iuuenile. ſi firmū ē. Inimica: cōtrita his ſunt. Itēq; ſi fiſtula os vel cartilaginē: vel neruū: vel muſculos læſit. ſi articulū occupabit. ſi ad veſicā: vel ad pulmonē: vel ad vuluā vel ad grādes venas: arteriaſue: vel ad inania: vt guttur: ſtomachū: thoracē penetrauit. Ad īteſtina quoq; eā tēdere ſemꝑ ꝑiculoſum: ſæpe peſtiferū ē. Quibus multū mali accedit ſi corpus: vel ægrū: vel ſenile: vel mali habitus ē. Ante oīa āt demitti ſpecillū in fiſtulā cōuenit: vt quo tēdat & quā alte ꝑueniat: ſcire poſſimus. Simul ēt ꝓtinus hūida an ſiccior ſit. Quod extracto ſpecillo patet. Si vero os ī vicino ē: id qđ diſci pōt ſic: iā necne eo fiſtula penetrabit: q̄tenus nocuerit. Nā ſi molle ē: qđ vltio ſpecillo cōtingiť ītra carnē adhuc uitiū ē. Si magis id renitiť: ad os uētū ē. Ibi deīde ſi labiť ſpecillū: nō dū caries ē. Si nō labiť: ſed æq̄li initť. caries q̄dē: uerū adhuc leuis ē. Si inæquale quoq; & aſperū ſubeſt: uehemētius os exeſū ē. At cartilago ubi ſubhæſit: ipſa ſedes docet: ꝑuētūq; eſſe ad eā ex renixu patet. Sed ex his q̄dē colliguntť fiſtularū ſedes ſpacia: noxe. Simplices uero hæ ſint: an ī plures ptes diducāť cognoſci pōt ex modo puris: cuius ſi plus fertur q̄ quod ſimplici ſpacio conuenit: plures ſinus eſſe manifeſtū eſt. Cūq; fere iuxta ſint caro & neruus & aqua neruoſa: quales fere tunicæ. mēbranæq; ſunt: genus quoq; puris docebit. num plures ſinus intus diuerſa corporis genera perroſerint. Si q̄dem ex carne pus leue: album. Copioſius ferť. At ex neruoſo loco: coloris q̄dē eiuſdē ſed tenuius & minus. Ex neruo: pingue & oleo non diſſimile. Deniq; ēt corporis inquinatio docet. num in plures partes fiſtulæ penetrarint: quia ſæpe cū q̄s aliter decubuit: aliterque mēbrum collocauit: pus ferri: quod iam deſierat: incipit. teſtaturq; non ſolū alium ſinum eſſe ex quo deſcendat: ſed etiam in aliam corporis partē eum tēdere. Sed ſi & in carne & recens & ſimplex eſt: ac neq; rugoſa neq; caua ſede: neq; in articulo: ſed in eo membro quod per ſe immobile: non niſi cum toto corpore mouetur. ſatis proficiet emplaſtrū: quod recētibus: uulneribus īponitur: dū habeat uel ſalē uel alumē: uel ſquamā æris: uel æruginē: uel ex metallicis aliq̄d. Exq; eo colliriū fieri debet altera pte tenuius: altera paulo plēius. Idq; ea pte qua tenuius ē: altera antecedēte demitti oportet ī fiſtulā: donec ſanguis purus ſe oſtēdat. Quæ ī oībus fiſtularum collirijs ꝑpetua ſunt. Idē deinde emplaſtrū ī linteolo ſuperimponēdū: ſupraq; inijciēda ſpōgia cū ī acetū ante demiſſa. ſoluiq; quīto die ſatis ē. Genuſq; uictus adhibēdū ē: quo carnē ali docui. Ac ſi lōgius a p̄cordijs fiſtula eſt: interuallo ieiunū radiculas ediſſe: deinde uomere: neceſſariū ē. Vetuſtate colloſa fit fiſtula. Callus āt neminē fallit: q̄a durus ē: & aut albus: aut pallidus. Sed tū ualidioribus medicamētis opus ē. Quale ē: qđ habet papaueris lachrīæ. p. i. gūmi. p. iij. cadmiæ. p. iiij. atramēti ſutoriſ. p. xviij. Ex q̄bus aqua coactis colliriū fit. Aut ī quo ſunt gallæ. p. x. æruginis ſandaracę. aluminis ęgiptij ſin

gulo℞.p.xi.atramēti ſutorij cōbuſti.p.xij. Aut qđ cōſtat ex chalcitide & ſaxo calcis quibus auripigmēti dimidio minus: q̄ in ſingulis prioribus ē: adijcit̃ eaq; melle cocto excipiūt̃. Expeditiſſimū āt ē ex p̄cepto Megetis ęruginis raſę.p.xij.cōterere: deide am moniaci: thymiamatis.p.xij.aceto liquare: eoq; īfuſo ex ęrugine colligere. Idq; ex pri mis medicamētis ē. Sed vt hęc maximi effectus ſunt: ſic cui iſta nō adſunt: facile tñ eſt callū q̄buſlibet adurētibus medicamētis ꝑdere. aut q̄bus hęc m̄axie in effectu ſunt ero dere. Satiuſq; ē uel papirū ītortū: uel aliq̄d ex penicillo in modū collirij aſtrictū eo illi nire. Scylla quoq; cocta & mixta cū calce callū exeſt. Si q̄n vero lōgior & trāſuerſa fi ſtula eſt: demiſſo ſpecillo cōtra principiū huius īcidi cōmodiſſimū eſt & collirīū utrū q; demitti. At ſi duplicē eſſe fiſtulā aut multiplicē exiſtimamus: ſic tñ: ut breuis: intra q; carnē ſit collirio uti nō debemus: qđ unā p̄tē curet: reliquas omittat. Sed eadē me dicamēta arida ī calamū ſcripto: iā conijcieda ſunt. iſq; ori fiſtulę aptādus: īſpirādūq; ut ea medicamēta ītus cōpellātur. Aut eadē ex uino liquāda. Vel ſi ſordidior fiſtula ē ex mulſo. ſi caloſior: ex aceto ſunt. atq; intus infundendū q̄cq̄d īditū ē. Superponēda ſunt quę refrigerēt & reprimāt. Nā fere quę circa fiſtulā ſunt: habēt aliq̄d īflāmatiōis. Neq; alienū ē ubi q̄s reſoluerit: anteq̄ rurſus alia medicamēta cōijciat: p oricularium clyſterē fiſtulā eluere ſi plus puris fert̃: uino. Si callus durior ē: aceto. Si iā purgat̃: mulſo: uel aqua ī qua eruū coctū ſit: ſic ut huic quoq; mellis paulū adijciat̃. Fere uero ſit: ut ea tunica quę īter ferrumē & integrā carnē ē: uicta medicamētis tota exeat: infra q; ulcus purū ſit. Quod ubi cōtigit: īponenda glutinātia ſunt: p̄cipueq; ſpongia melle cocto illita. Neq; ignoro multis placuiſſe: linamētū ī modū collirii cōpoſitū tinctum melle demitti. Sed celerius id glutinat̃: q̄ iplet̃. Neq; uerendū ē ne purū corpus puro corpori iunctū nō coeat: adiectis quoq; medicamētis ad id efficacibus: cū ſępe exulce ratio digito℞: niſi magna cura ꝑſpeximus: ſaneſcendo in unum eos iungat.

¶De melicera.

e St ēt ulceris genus: qđ a faui ſimilitudīe melicera a gręcis noiatur. idq; duas ſpecies habet. Alterū ſubalbidū furūculo ſimile: ſed maius & cū dolore maio re. Quod ubi matureſcit: habet foramina p quæ fert̃ hūor glutinoſus & puru lētus. Nec tñ ad iuſtā maturitatē p̄uenit. Si diuiſum ē: multo plus ītus corrupti: q̄ in furūculo apparet: altiuſq; deſcēdit. Raro fit niſi ī ſcapulis. Alterū ē minus ſup corpus eminens: durū: latū. ſubuiride: ſubpallidū: magis exulceratum. Si quidem ad ſingu lo℞ pilo℞ radices foramina ſūt. p q̄ fert̃ hūor glutinoſus ſubpallidus: craſſitudinem mellis aut uiſci referēs. īterdū olei. Si īcidit̃ uiridis ītra caro apparet. Dolor āt & inflā matio īgens ē: adeo ut acutā quoq; febrē mouere cōſuerint. Sup id qđ minus crebris foraminibus exaſperatū ē: recte īponit̃ & ficus arida: & lini ſemē ī mulſo coctū: & em plaſtra ac malagmata materiā educētia aut q̄ ꝓprie huc p̄tinētia ſupra poſui. Sup alte rū: & ea medicamēta & farina ex mulſo cocta: ſic ut ei dimidiū reſinæ terebintbinæ mi ſceat̃. & ficus ī mulſo decocta: cui paulū hyſopi cōtriti ſit adiectū: & uuæ timiniæ p̄s quarta fico adiecta. Quod ſi parū ī utrolibet genere medicamēta ꝓficiūt: totū ulcus uſq; ad ſanā carnē excidi oportet: & ulcere ablato ſup plagā medicamēta danda ſunt: primū quæ pus citent. deinde quæ purgent: tum quæ impleant.

¶De acrochordone & Thymio & Myrmecio & Clauo curationibuſq; eorum.

f Vntq̄dā uero uerrucis ſimilia. quo℞ diuerſa noia ut uitia ſūt acrochordōa græ ci uocāt ubi ſub cute coit aliq̄d durius & interdū paulo aſpius coloris eiuſdē ī fra tenue: ad cutē latius. idq; modicū ē: q̄a raro fabæ magnitudinem excedit.

Vix vnum tm̄ eodē tpe naſcitur. ſed fere plura: maximeq̨ in pueris. eaq̨ nonnūq̄ ſubito deſinunt: nonūq̄ mediocrē inflāmationē excitant. Sunt quæ ēt in pus conuertūt᷑. At thymion nominatur quod ſuper corpus quaſi verrucula eminet: ad cutem tenue ſupra latius: ſubdurum: & in ſummo peraſperum. Idq̨ ſummū colorē floris thymi repreſentat. Vnde ei nomē eſt. Ibiq̨ facile finditur & cruentat᷑ nōnunq̄ aliquantū ſanguinis fundit. fereq̨ circa magnitudinem fabæ ægyptiæ eſt. raro maius: interdum perexiguum. modo vnū: modo āt plura naſcuntur: vel in talis: vel palmis: vel inferioribus: pedū partibus. Peſſima tñ in obſcenis ſunt: maximeq̨ ibi ſanguinē fundunt. Myrmecia āt vocantur: humiliora thymio durioraq̨: quæ radices altius exigūt: maiorēq̨ dolorē mouēt: infra lata: ſup āt tenuia: minus ſanguinis mittunt. magnitudine vix vnq̄ lupini modū excedūt. Naſcuntur ea quoq̨: aut in palmis: aut inferioribus partibus pedū. Clauus āt nōnunq̄ quidē ēt alibi: ſed in pedibus tñ maxime naſcitur: præcipue tamē ex contuſo: q̄uis interdū aliter: doloreq̨ ēt: ſi nō alias: tñ ingredienti mouet ex his acrocordon: ſiue thymiū ſæpe ēt p ſe finiuntur & quo minora ſunt: eo magis Myrmecia & claui ſine curatiōe vix unqi deſinunt Acrocordon ſi exciſa eſt nullā radiculā reliquit: ideoq̨ ne renaſcitur q̄dē Thymio clauoq̨ exciſis ſubter rotūda radicula naſcitur quæ penitus deſcendit ad carnē: eaq̨ relicta idē rurſus exigit. Myrmecia latiſſimis radicibus inhærent. ideoq̨ ne excidi quidē ſine exulceratiōe magna poſſunt. Clauū ſubinde deradere cōmodiſſimū eſt. Nā ſine vlla vi ſic emolleſcit. ac ſi ſanguinis quoq̨ alq̄d emiſſum eſt: ſæpe emorit᷑ Tollit᷑ ēt ſi quis eum circū purgat: deinde īponit reſinā: cui miſcuit pulueris paulū: quē ex lapide molari contrito fecit. Cætera vero genera medicamētis adurēda ſunt. Aliiſq̨ id quod ex fece vini: myrmeciis id q̄d ex alumine & ſandaraca fit: aptiſſimum. Sed ea: quæ circa ſunt foliis contegi debēt: ne ipſa quoq̨ exulcerentur. Deinde poſtea lenticula īponi ſolent. Tollit thymiū ēt ficus in aqua cocta.

¶ De puſtularum generibus & earum curationibus.

a T puſtulæ maxīe vernis tpibus oriuntur. earū plura genera ſunt. Nā modo circa totū corpus partēue aſpredo quædā fit ſimilis his puſtulis: quæ ex vrtica: vel ex ſudore naſcunt᷑. Exāthemata græci vocāt. eaq̨ modo rubent: modo colorē cutis nō excedūt. Nōnūq̄ plures ſimiles varis oriunt᷑ nōnūq̄ maiores puſtulæ liuidæ: aut pallidæ: aut nigræ: aut aliter naturali colore mutato. Subeſtq̨ his humor. Vbi hæ ruptæ ſunt: infra quaſi exulcerata caro apparet. helcodes græce nominat᷑. Fiūt vel ex frigore: vel ex igni: vel ex medicamētis. Phyzacion āt paulo durior puſtula ē ſubalbida: acuta ex qua ipſa q̄d exprimit᷑ humidū ē. Ex puſtulis vero nōnūq̄ ēt vlcuſcula ſunt aut aridiora aut humidiora: & modo tm̄ cū prurigine: modo ēt cū inflāmatiōe aut dolore. Exitq̨ aut pus: aut ſanies: aut vtrūq̨. Maxīeq̨ id euenit in ætate puerili raro in medio corpore. ſæpe in eminentibus ptibus. Peſſima puſtula eſt. quæ epinyctis vocatur. Ea colore vel ſubliuida: uel ſubnigra: uel alba eſſe conſueuit. Circa hanc āt uehemēs inflāmatio eſt: & cū adaperta eſt: reperit᷑ intus exulceratio muccoſa Color eſt humori ſuo ſimilis. Dolor ex ea ſupra magnitudinē eius eſt. Neq̨. n. ea faba maior ē. Atq̨ hæc quoq̨ orit᷑. in eminentibus ptibus: & fere noctu. Vnde nomē quoq̨ a græcis ei epinyctis impoſitū eſt. In oī uero puſtularū curatione primū eſt multū ambulare atq̨ exerceri. Si quid iſta prohibet: geſtari. Secundū eſt: cibū minuere: abſtinere ab oībus acribus & extenuantibus. eadēq̨ nutrices facere oportet: ſi lactēs puer ita affectus eſt. Præter hæc is qui iā robuſtus eſt: ſi puſtulæ minutæ ſunt deſudare in balneo debet ſimulq̨ ſup eas nitrū inſpergere: oleoq̨ vinū miſcere. & ſic vngi. Tū deſcendere ī ſoliū:

Si nihil ſic ꝓficitur: aut ſi maius puſtularũ genus occupauit: īponenda lēticu la eſt. detractaq; ſumma pellicula ad medicamēta lenia trāſeundũ. Epinyctis poſt lēticulā recte herba quoq; ſanguinali vel viridi coriandro curat᷑. Vlcera ex puſtulis facta tollit ſpuma argenti cũ ſemine fœni græci mixta: ſic vt his inuicē roſa atq; intubi ſuccus adijciatur: donec mellis craſſitudo fiat. Proprie ad eas puſtulas: q̄ infantes male habēt: lapidis: quē pyritē vocāt. P. xviij. cum quinquaginta amaris nucibus miſcet᷑: adiiciũt᷑q; olei cyathi tres. Sed prius ungi ex cæruſſa puſtulæ debent, tum hoc illini.

¶ De ſcabie & eius curatione.

ſ Cabies vero ē durior. cutis rubicundior: ex qua puſtulæ oriunt᷑. quædā humidiores: quædā ſicciores. Exit ex quibuſdā ſanies: fitq; ex his cōtinuate exulceratio pruriens. ſerpitq; in quibuſdā cito. Atq; in alijs quidē ex toto definit: in alijs vero certo tēpore anni reuertit᷑. Quo aſperior eſt: quoq; prurit magis: eo difficilius tollit᷑. Itaq; eā: quæ talis ē: agriā: ideſt ferā græci appellant. In hac quoq; victus rō eadē. quæ ſupra neceſſaria ē. Medicamētũ āt ad incipiētē hanc idoneũ eſt: q̄ fit ex ſpodij: croci: æruginis ſingulo℞. P. xi. piperis albi: omphacij. ſingulo℞. P. xi. cadmiæ. P. xviii. Aut vbi iā exulceratio ē: id q̇d fit ex ſulphuris. P. xi. ceræ. P. xiiii. picis liquidæ hemina: olei ſextarijs duobus. Quæ ſimul īcoquũt᷑ dũ craſſitudo mellis fiat. Eſt ēt q̇d ad Protarchũ auctorē refert᷑. Hēt hoc farinæ lupino℞ ſextariũ: nitri cyathos q̄truor picis liquidæ heminā: reſinæ humidæ ſelibram: aceti cyathos tres. Crocũ quoq; lyciũ: ærugo: myrra: cinis: æquis portiōibus recte miſcētur: & ex paſſo coquũt᷑. Idq; omnē pituitā vbiq; ſuſtinet. At ſi nihil aliud ē amurca ad tertiā partē decocta: vel ſulphur pice liq̄da mixtũ ſicut ī pecoribus ꝓpoſui: hoībus quoq; ſcabie laborātibus opitulant᷑.

¶ De impetiginis ſpeciebus & curationibus.

i Mpetiginis vero ſpecies ſunt quattuor. Minime mala ē: quæ ſimilitudine ſcabiē repſentat. Nā & rubet & durior ē: & exhulcerata eſt & rodit᷑. Diſtat āt ab ea q̄ magis exhulcerata ē: & varis ſimiles puſtulas habet: videnturq; eſſe in ea q̄ſi bullulæ quædā ex quibus interpoſito tp̄e ſquāulæ reſoluũt᷑: certioribuſq; hoc temporibus reuertit᷑. Alterũ genus peius eſt ſimile papulæ fere: ſed aſperius rubicundiuſq; figuras varias habens. Squamulæ ex ſũma cute diſcedũt. roſeo maior ē. celerius & latius ꝓcedit. certioribuſq; ēt nonnũq̄ prior tēporibus & fit & definit. rubrica cognominat᷑. Tertia ēt nũ deterior ē. Nā & craſſior ē & durior & magis tumet. in ſumma cute finditur: & vehemētius rodit. Ipſa quoq; ſquamoſa: ſed nigra procedit: & late & tarde eminus ſerpit. In tēporibus: aut orit᷑: aut definit: neq; ex toto tollit᷑. n græ cognomen ē. Quartũ genus ē: q̇d curationē oīo nō recipit: diſtās colore. Nā ſubalbidũ ē & recēti cicatrici ſimile: ſquamulaſq; hēt pallidas: quaſdā ſubalbidas: q̄ſdā lēticulę ſimiles. qbus dēptis nonnũq̄ ꝓfluit ſanguis. Alioq̄n vero humor eius albidus ē: cutis dura atq; fiſſa ē: ꝓceditq; latius. Hæc vero oīa maxīe genera oriunt᷑ ī pedibus & manibus: atq; vngues quoq; infeſtant. Medicamentum non aliud valentius eſt: quam q̇d ad ſcabiē quoq; pertinere ſub auctore Protarcho rettuli. Serapion autem nitri. P. xii. ſulphuris P. xiiii. excipiebat reſina copioſa: eoq; utebatur.

¶ De papulis & earum curatione.

p Apularum uero duo genera ſunt. Altera eſt in qua per minimas puſtulas cutis exaſperatur & rubet leuiterq; roditur. medium hēt pauſillo leuius. tarde ſerpit idq; uitium maxīe rotundum incipit: eademq; ratione in orbem procedit. Altera autem eſt: quam agriā: ideſt feram: græci appellant. In qua ſimiliter quidē:

ſed magis cutis exaſperatur: exulceraturqꝫ: ac vehementius & roditur & rubet. interdū ēt pilos remittit. Quæ minus rotundi eſt. difficilius ſaneſcit. niſi ſublata eſt: in impetiginem vertitur. ſed leuis papula: etiam ſi ieiuna ſaliua quotidie defricatur: ſaneſcit. Maior cōmodiſſime murali herba tollit᷑: ſi ſub ea detrita ē. Vt vero ad cōpoſita medicamenta veniamus: idē illud Protarchi tāto valētius in his eſt: quāto minus ī his uitij eſt. alterū ad idē Myronis. nitri rubri turis: ſingulo℞. P. xi. cantharidū purgatarū. P. xii. ſulphuris ignē non experti tantundem: reſinæ terebinthinæ liquidæ. P. xxx. farinæ lolij ſemis gith cyathos tres: picis crudæ vnum.

¶ De vitilignis ſpeciebus: ideſt de Alpho & Mela & leuce & earum curatione.

u Itiligo quoqꝫ quis per ſe nullū periculum affert: tn̄ fœda eſt: & ex malo corporis habitu fit. Eius tres ſpēs ſunt. Alphos vocat᷑ vbi color albus eſt fere ſubaſper & nō continuus: vt quædam quaſi guttæ diſperſæ eſſe videantur. Interdū ēt latius & cū quibuſdam intermiſſionibus ſerpit. Melas colore ab hoc differt: quia niger ē & umbræ ſimilis. Cætera eadem ſūt. Leuce habet quiddam ſimile alpho: ſed magis albida ē: & altius deſcendit in eaqꝫ albi pili ſunt & lanugini ſimiles. Oīa hæc ſerpūt. Sed in alijs celerius: in alijs tardius Alphos & melas in quibuſdam varijs temporibus & oriūtur & deſinunt. Leuce quem occupauit: non facile dimittit. Priora curationem non difficillimā recipiunt. vltimum vix nunquā ſaneſcit: ac ſiquid ei vitio dēptum eſt: tn̄ non ex toto ſanus color reddit᷑. Vtrum āt aliquod ho℞ ſanabile ſit: an non ſit: experimento facili colligitur. Incidi enī cutis dēbet: aut acu pungi. Si ſanguis exit. qd fere fit in duobus prioribus: remedio locus eſt. Si humor albidus: ſanari non pōt. Itaqꝫ ab hoc quidē abſtinendū eſt. Super id vero. quod curationem recipit: īponenda lenticula mixta cū ſulphure & ture: ſic vt ea contrita ex aceto ſit. Aliud ad idem: quod ad Hirencū auctorē refertur Alcyonium: nitrū: cuminū: ſiſci folia arida paribus portiōibus contunduntur adiecto aceto. His in ſole vitiligo perungitur. deīde nō ita multo poſt: ne nimis erodatur. eluitur. Proprie quidem Myrone auctore eos: quos alphos vocari dixi hoc medicamento perungunt ſulphuris. P. xii. nitri. P. xiiii. myrræ aridæ contritæ acetabulum miſcent. deinde in balneo ſuper vitiliginem inſpergunt fariam ex faba: tū hæc inducūt. Hi vero: quos melanas vocari dixi: curāt᷑. Cū ſimul cōtrita ſūt alcyoniū tus: hordeū: faba ſine oleo: ī balneo ante ſudorē īſpgūt᷑. tū gēus id vitiliginis defricat᷑.

CORNELII CELSI DE MEDICINA LIBER SEXTVS INCIPIT.

¶ De vitijs ſingularum corporis partium. Caput primū.

¶ De capillis fluentibus.

d Ixi de his vitijs: quæ per totum corpus orientia: medicamento℞ auxilia deſiderāt. Nūc ad ea veniā: quę nō in ſingulis ptibus īcidere cōſueuerūt: orſus a capite. In hoc igit᷑ capillis fluētibus maxīe quidem ſępe radēdo ſuccurrit᷑. Adijcit enī vim quādā ad cōtinēdū: ladanum cū oleo mixtū. Nūc de his capillis loquor: q poſt morbū fere fluūt. Nā quo minus caput qbuſdā ętate videt᷑: ſuccurri nullo mō poteſt.

¶ De porrigine & eius curatione. Caput ſecundum.

p Orrigo autem ē vbi īter pilos quædam quaſi ſquamulæ ſurgunt: eæqꝫ a cute reſoluuntur: & interdum madent: multo ſæpius ſiccæ ſunt. Idqꝫ euenit modo ſine vlcere: modo exulcerato loco. huic quoqꝫ modo malo odore: modo nullo accidente. fereqꝫ id in capillo fit: rarius in barba. aliquando etiam ſupercilio. Ac

neq̨ ſine aliquo corporis vitio naſcitur: neq̨ ex toto inutile ē. Nam bene integro capite nō exit. Vbi aliquid in eo vitiū ē: nō incōmodum eſt: ſummam cutem potius ſubinde corrumpi: quā id qđ nocet in aliam partē magis neceſſariam verti. Cōmodius eſt ergo ſubinde pectendo repurgare: quā id ex toto prohibere. Si tñ ea res nimium offendit. qđ humore ſequente fieri pōt: magiſq̨ ſi id ēt mali odoris ē caput ſæpe radēdum ē dein id ſup adiuuādū aliquibus ex leuiter reprimētibus. quale ē nitrū cum aceto: vel ladanum cum myrteo vino: vel myrobalanū cum vino. Si parum p hæc proficitur vehementioribus vti licet: cum eo: vt ſciamus vtiq̨ in recenti vitio id inutile eſſe.

❡De ſycoſi & eius curatione. Caput tertium.

e St etiam vlcus: qđ a fici ſimilitudine Sycoſis a græcis noiatur. Caro excreſcit. & id quidē generale ē. Sub eo vero duæ ſpēs ſunt. Alterum vlcus durum & rotundum eſt. alterum hūidum & inæquale. Ex duro exiguum quidam & glutinoſum exit. ex humido plus: & mali odoris. Fit vero vtrunq̨ in his partibus: quæ pilis cōteguntur. Sed id quidē qđ calloſum & rotundum eſt: maxīe in barba. Id vero qđ hūidum: præcipue eſt in capillo. Super vtrunq̨ oportet īponere elaterium: aut lini ſemē contritum & aqua coactū: aut ficū in aqua decoctā aut emplaſtrū tetrapharmacū ex aceto ſubactū: terra quoq̨ erychria ex aceto liquata recte illiniter.

❡De areis & earū curationibus. Caput quartū.

a Rearū quoq̨ duo genera ſunt. Cōe vtriq̨ eſt: qđ emortua ſūma pellicula pili primum extenuāť. deinde excidūt. ac ſi ictus is locus eſt: ſanguis exit liqdus & mali odoris: increſcitq̨ vtrunq̨ in aliis celeriter: in aliis tarde: Peius ē quod denſam cutē & ſubpinguem & ex toto glabram fecit. ſed ea quæ alopecia noiatur: ſub qualibet figura dilatatur fit & in capillo & in barba. id vero qđ a ſerpētis ſimilitudine ophiaſis appellať: incipit ab occipitio: duoꝝ digitoꝝ latitudinē non excedit. ad aures duobus capitibus ſerpit. quibuſdam ēt ad frontem: donec ſe duo capita in priorē ptē cōmittāt. Illud vitium in qualibet ætate ē: hoc fere infantibus. Illud vix vnq̄ ſine curatione. hoc per ſe ſæpe finiť. Quidā hæc genera arearū ſcalpello exaſperant. Quidā illinunt adurētia ex oleo: maxīeq̨ chartā cōbuſtā. Quidā reſinā terebinthinā cū tapſia inducūt: Sed nihil melius ē: quā nouacula quotidie radere. qua paulatī ſūma pellicula exciſa eſt adaperiūtur pilorū radiculæ. Neq̨ ante oportet deſiſtere: quā frequentē pilū naſci apparauerit. Id āt: qđ ſubinde raditur: illini atramēto ſcriptorio ſatis eſt.

❡De Varis & lenticulis & ephelide & eorum curationibus. Caput quintū.

p Ene ineptiæ ſunt: curare varos & lenticulas & ephelidas. Sed eripi tñ fœminis cura cultus ſui nō poteſt: Ex his autem quas ſupra propoſui: vari: lenticulæq̨ vulgo notæ ſunt. quamuis rarior ea ſpecies eſt: quam xænion græci vocant: cum ſit ea lenticula rubicundior & inæqualior. Ephelis vero a pleriſq̨ ignorať. quæ nihil eſt: niſi aſperitas quædam & durities mali coloris. Cætera non niſi in facie: lenticulæ ēt in alia parte nonnūquā naſci ſolent. De qua p ſe ſcribere alio loco viſum operæ p̄tium non eſt. Sed vari commodiſſime tolluntur īpoſita reſina: cui non minus quam ipſa eſt: aluminis ſciſſilis: & paulum mellis adiectum eſt. Lenticulam tollunt galbanum & nitrū: cū pares portiōes habēt contritaq̨ ex aceto ſūt: donec ad mellis craſſitudinē venerint. His corpus illinēdū: & interpoſitis pluribus horis māe eluendū ē. oleoq̨ lēiter ungēdū: Ephelidē tollit reſina: cui tertia pars ſalis foſſilis & paulū mellis adiectū eſt. Ad oīa uero iſta atq̨ ēt ad colorādas cicatrices pōt ea cōpoſitio: quæ ad Thryphonē patrē auctorē refert. In ea pares portiones ſunt myrobalani: magmatis: cretæ

ciolíæ ſubcærulæ: nucũ amarañ farinæ hordei atq; erui: ſtrucij albi: ſertulę cãpãæ ſemi nis. Quæ oĩa cõtrita: melle quã amariſſimo coquũť illitũq; a veſpere vſq; mane eluiť.

¶ De oculorũ morbis curationibuſq; eorum: & prĩo de his morbis qui lẽibus medica mentis curantur. Caput vi.

Sed hæc quidẽ mediocria ſunt. In gẽtibus vero & varijs caſibus oculi noſtri pa tent. Qui cũ magnã partẽ ad vitæ ſimul & vſũ & dulcedinẽ cõferant: ſumma cura tuendi ſũt. Protinus ãt orta lippitudine quædã notæ ſunt: ex quibus qd euẽturũ ſit: colligere poſſimus. Nã ſimul & lachrima & tumor & craſſa pituita cœpe rint: ſi ea pituita lachrymæ mixta ẽ: & ea lachryma calida ẽ: pituita vero alba & mol lis: tumor nõ durus: lõgæ valetudinis metus nõ ẽ. At ſi lachryma multa & calida pitu itæ paulũ: tumor modicus: idq; ĩ vno oculo ẽ: lõgũ id: ſed ſine ꝑiculo futurũ eſt. Idq; lippitudinis genus minime cũ dolore ẽ: ſed vix ante vigeſimũ diẽ tolliť: nõnunq̃ ꝑ du os mẽſes durat: ſed quãdoq; finiť. Si pituita alba & mollis eẽ incipit: lachrymæq; mi ſcẽtur: aut ſi ſimul hæ vtrũq; oculũ inuaſerũt: põt eẽ breuior: ſed ꝑiculum vlcerũ eſt. Pi tuita ãt ſicca & arida dolorẽ quidẽ mouet: ſed maturius deſinit: niſi quid exulcerauit. Tumor magnus ſi ſine dolore ẽ & ſiccus: ſine vllo ꝑiculo ẽ. Si ſiccus quidẽ. ſed cũ do lore ẽ: fere exulcerat: & nõnunq̃ ex eo caſu fit: vt palpebra cũ oculo glutineť. Eiuſdẽ ex ulcerationis timor ĩ palpebris: pupillis ve ẽ: vbi ſuꝑ magnũ dolorẽ lachrimæ ſalſæ ca lidæq; eũt: aut ẽt ſi tũore infinito diu lachrima cũ pituita ꝓfluit. Peius ẽt non ẽ: vbi pi tuita calida: aut liuida ẽ: lachrima calida: aut multa ꝓfluit: caput calet: a tẽporib9 ad oculos dolor ꝑuenit: nocturna vigilia vrget. Siqdẽ ſub his oculus plerũq; rumpiť. vo tũq; ẽ: vt tantũ exulcereť. Intus ruptũ oculũ febricula iuuat. Si foras iam ruptus ꝓce dit: ſine auxilio ẽ. Si de nigro aliqd albidũ factũ eſt diu mãet. At ſi aſperũ craſſum ẽ: ẽt poſt curationẽ veſtigiũ aliquod relinqt. Curari vero oculos ſãguinis detractiõe: me dicamẽto: balneo: uĩo uetuſtiſſimus auctor Hippocrates memoriæ ꝓdidit. Sed eorũ tpa & cauſas parũ explicuit. In quibus medicinæ ſũma ẽ. Neq; minus ĩ abſtinentia & alui ductione ſæpe auxilij ẽ. Hos igiť interdũ ĩflãmatio occupat: ubi cũ tumore ĩ his dolor ẽ: ſequiturq; pituitæ curſus: nonnũq̃ copioſior uel acrior: nõnũq̃ utraq; ꝑte mo deratior. In eiuſmodi caſu prima oĩum ſũt qes & abſtĩnẽtia. Ergo primo die loco ob ſcuro cubare debet ſic ut a ſermõe quoq; abſtineat. Nullũ cibũ aſſumere: ſi fieri põt ne aquã qdẽ. ſin minus: certe quã minimũ eius. Quod ſi graues dolores ſũt. cõmodius ſecũdo die. ſi tñ res urget. ẽt prĩo ſanguis mittẽdus ẽ. utiq; ſi ĩ fronte uenæ tument. Si firmo corpi materia ſupereſt. Si uero minor ĩpetus minus acrẽ curationẽ reqrit aluũ: ſed nõ niſi ſecũdo tertioue die duci oportet. At modica ĩflãmatio neutrũ ex his auxiliũ deſiderat. Satiſq; ẽ uti quiete & abſtĩnẽtia. Neq; tñ in lippientibus lõgũ ieiuniũ neceſ ſariũ eſt: ne pituita tenuior atq; acrior fiat. Sed ſecũdo die dari debet id qᵈ leuiſſimum uiderí põt ex his: q̃ pituitã faciunt craſſiorẽ. q̃lia ſunt oua ſorbilia. Si minor uis urget: pulticula quoq;: aut panis ex lacte. In ſequẽtibuſq; diebus quãtũ ĩflãmationi detrahe tur: tñ adijci cibis poterit. Sed generis eiuſdẽ. utiq; ut nihil ſalſũ: nihil acre: nihil ex his q̃ extẽuant: ſumať: nihil potui ꝑter aquã. Et uictus qdẽ ratio talis maxĩe neceſſaria ẽ. Protinus ãt prĩo die croci. P. xi. & farĩæ cãdidæ quã tẽuiſſimæ. P. xii. excipere oportet oui albo: donec mellis craſſitudinẽ hẽat: idq; ĩ linteolũ illinire & fronti agglutinare: ut cõpreſſis uenis pituitæ ĩpetũ cohibeat. Si crocũ nõ ẽ: tus idẽ facit. Linteolo an lana ex cipiať: nihil intereſt. Super iniungi uero oculi debent: ſic ut croci quantũ tribus digi tis cõprehẽdi põt: ſummatur. myrræ: ad fabæ: papaueris lachrimæ ad lenticulæ ma

gnitudinẽ:eaq; cũ paſſo cõterant̃ & ſpecillo ſup oculũ ĩdurant̃. Aliud ad idẽ. Myrræ. P.xi. mandragoræ ſucci. P.xii. papaueris lachrimæ. P.xii. folio℞ roſæ: cicutæ ſeminis ſingulo℞. P.xiiii. acaciæ. P.xiiii. gummi. P.xviij. Et hæc quidẽ interdiu. Noctu vero: quo cõmodior qes veniat: non alienũ eſt ſuperĩponere cãdidi panis interiorẽ pte ex vino ſubactã. Nã & pituitã reprimit: & ſi qd lachrĩæ pceſſit: abſorbet: & oculũ glutinari nõ patit̃. Si graue id & durũ ppter magnũ oculo℞ dolorẽ videt̃: oui & albũ & vitellus in vas defundẽdũ ẽ: adijciẽdũq; eo mulſi paulũ. idq; digito permiſcẽdũ. Vbi facta vnitas ẽ demitti debet lana mollis bene carpta: q̃ id excipiat: ſuperq; oculos ĩponi. Ea res & leuis ẽ: & refrigerãdo pituitã cœrcet: & nõ exareſcit: & glutinari oculũ nõ patit̃. Faria quoq; hordeacea cocta & cum malo cotoneo cocto mixta cõmode ĩpõit̃. Neq; ab rõne abhorret ẽt pẽicillo potiſſimũ vti expreſſo. ſi leuior ĩpetus ẽ: ex aq̃: ſi maior: ex poſca. Priora faſcia deligãda ſunt: ne per ſomnũ cadant & hoc ſuper ĩponi ſatis eſt: qa & reponi ab ipſo cõmode põt: & cum inaruit: iterum madefaciendum eſt. Si tantum mali eſt: vt ſomnũ diu phibeat eo℞ aliquid dandũ eſt: quæ anodyna græci vocãt. Satiſq; ẽ puero: qđ erui: viro: qđ fabæ magnitudinẽ ĩpleat. In ipſũ vero oculũ priõ die niſi modica ĩflãmatio ẽ: nihil recte cõiicit̃. Sæpe. n. potius cõcitatur eo pituita: quã minuit̃. A ſecũdo die graui quoq; lippitudini p ĩdita medicamẽta recte ſuccurrit̃: vbi vel iã ſanguis miſſus: vel aluus ducta eſt aut vbi neutrũ neceſſarium ẽe: manifeſtum eſt.

¶De diuerſis oculorum collirijs.

m Vlta ãt multorumq; auctorum colliria ad id apta ſunt: nouiſq; ẽt nunc mixturis temperari poſſunt cum lenia medicamenta & modice reprimentia facile & varie miſceantur. Ergo nobiliſſima exequar.

¶Philonis collirium.

e St igitur Philonis qđ habet cæruſſæ elotæ. ſpodij: gũmi: ſingulo℞. P.xi. papaueris lachrĩæ combuſtæ. P.xi. Illud ſcire oportet: hic quoq; oĩa medicamẽta: ſingula primũ per ſe teri deinde mixta iterũ adiecta paulatim vel aqua uel alio humore. gummi cum quaſdam alias facultates habeat: hoc maxime præſtare: vt vbi colliria facta inaruerunt: glutinata ſint. neq; fricentur.

¶Dionyſii collirium.

d Ionyſij vero collirium eſt: papaueris lachrimæ cõbuſtæ donec tenereſcat. P. xi. thuris cõbuſti: gũmi. ſingulorum. P.xij. ſpodij. P.xiiij.

¶Cleonis collirium.

c Leonis nobile admodũ papaueris lachrĩæ frictæ. P.xi. croci. p.xi. gũmi. p.xi. quibus cũ terũt̃: adijcitur roſæ ſuccus. Aliud eiuſdẽ valẽtius. ſquamæ æris qđ ſtomoma appellant. P.xi. croci. P.xii. ſpodii. P.xiiij. plumbi & eloti & cõbuſti. P.xi. gũmi tantundem. Eius aliud quoq; id idẽ eſt. maxĩe vbi multa pituita pfluit. Caſtorei. P.x.z. aloes. P.xl. croci. p.xl. myrrę. p.xii. lycii. p.xiii. cadmię curatę. p.xviii. ſtibis tantundẽ. acaciæ ſucci. p.xxii. qđ cũ miſcuit: liquidũ ĩ pixidicula ſeruat̃. Theodotus vero huic compoſitioni adiecit papaueris lachrĩæ cõbuſtæ. p.x. æris cõbuſti & eloti. p.xii. nucleos palmarũ combuſtos. p.xx. gũmi. p.xxii.

¶Theodoti collirium Achariſtum appellatum.

a T ipſius theodoti: qđ a qbuſdã Achariſtũ noĩat̃. eiuſmodi ẽ. Caſtorei: nardi ĩdici. ſingulo℞. P.xi. lycii. p.x. papaueris lachrĩæ tãtũdẽ: myrrę. p. xii. croci. cęruſſę elotę: aloes ſingulo℞. p.xiii. cadamię botryodis elotę: ęris cõbuſti ſingulo℞. p.xviii. gũmi. p.xxviii. acacię ſucci. p.xxx. ſtibis tãtũdẽ. qb9 aq̃ pluuialis adiicit̃.

¶Cythion vel tephrion collirium.

P Ræter hæc ex frequentiſſimis collirij eſt id quod quidam cythion. quidã a ci-
reneco colore tephriõ appellãt. amyli: tragacanthæ: acaciæ ſucci: gũmi: ſingu
loꝝ. P. xi. papaueris lachrimæ. p. xii. cæruſſæ elotæ. p. xiiii. ſpumæ elotæ. p.
xviiii. Quæ æque ex aqua pluuitiali conteruntur.

Euelpidis collirium trygodes nominatum.

Velpides ãt q ætate noſtra maxius fuit ocularius medicus vtebat eo: qꝺ ipſe cõpoſuerat: trygodes noiabat. Caſtorei. p. xii. lycij: nardi: papaueris lachriæ: ſinguloꝝ. p. xi. croci: myrræ: aloes: ſinguloꝝ. p. xiiii. æris combuſti. p. xviiii. cadmiæ & ſtibis: ſinguloꝝ. p. xxii. acaciæ. ſucci. p. xxxvi. gũmi tãtũdẽ. Quo grauior vero quæq; iflãmatio eſt: eo magis leniri medicamẽtũ debet: adiecto vel albo vel muliebri lacte. At ſi neq; medicus neq; medicamẽtũ præſto ẽ: ſæpius vtrũlibet hoꝝ i oculis penicillo ad id ipſũ facto iſuſum id malũ lenit. Vbi vero aliquis releuatus ẽ: iãq; curſus pituitæ cõſtitit: reliquias fortaſſe lẽiores futuras diſcutiũt balneũ & vinũ. Igit lauari debet leuiter ante ex oleo pfricatus: diutiuſq; i cruribus & feminibus multaq; calida aq̃ fouere oculos: deĩde p caput prius calida tũ egelida pfũdi: a balneo ꝑauere ne quo frigore afflatuue lædat. poſt hæc cibo paulo pleniore quã ex coꝝ dierũ conſuetudine vti: vitatis tñ oĩbus pituitã extenuantibus. Vinũ bibere lene: ſubauſterum: modice vetus neq; effuſe neq; timide: vt neq; cruditas ex eo & tñ ſomnus fiat: leniãturq; itus latẽtia acria. Sed ſi quis i balneo ſenſit maiorẽ oculoꝝ pturbationẽ quã attulerat. qꝺ icidere his ſolet: qui manẽte adhuc pituitæ curſu feſtinarũt: quã primũ diſcedere debet: nihil eo die vini aſſumere. cibi minus ẽt quã pridie. Deinde cũ primũ ſatis pituita ſubſtitit: iterũ ad vſũ balnei redire. Solet tñ euenire nõnũq̃ ſiue tẽpeſtatũ vitio: ſiue corpis vt pluribus diebus neq; dolor neq; iflãmatio & minime pituitæ curſus finiat. Quod vbi icidit: iãq; ipſa vetuſtate res matura ẽ: ab his hiſdẽ auxiliũ petẽdũ ẽ: id eſt balneo ac vino. Hæc eni vt in recẽtibus malis aliena ſũt. qa cõcitare ea poſſunt & accendere. ſic in veteribus quæ nullis alijs auxilijs ceſſerũt: admodũ efficacia eẽ cõſueuerũt. Videlicet hic quoq; vt alibi: cũ ſecũda vana fuerint: cõtrariis adiuuãtibus. Sed ante tõderi ad cutẽ cõuenit. Deĩde i balneo aqua calida quã plurima caput atq; oculos fouere. tũ vtrũq; penicillo detergere: & vngere caput irino vnguẽto: cõtinereq; i lectulo ſe donec oĩs calor q cõceptus eſt finiat: deſinatq; ſudor. q neceſſario in capite collectus ẽ. Tũ ad idẽ cibi viniq; genus veniẽdũ. ſic vti potiões meracæ ſint: obtegẽdũq; caput & quieſcendũ. Sæpe eni poſt hæc grauis ſomnus: ſæpe ſudor: ſæpe alui deiectio pituitę curſũ finit: Si leuatũ malũ eſt: qꝺ aliquãto ſæpius fit: per plures dies idẽ fieri oportet donec ex toto ſanitas reſtituat. Si diebus hiſdẽ aluus nihil reddit: ducẽda eſt: quo magis ſuperiores partes leuent. Nõnũquã ãt ingẽs inflãmatio tanto ipetu erũpit: vt oculos ſua ſede ꝓpellat. Propto ſin id: qm̃ oculi ꝓcidunt: gręci appellant. His vtiq; ſi vires patiũt ſanguinẽ mitti. ſi id fieri nõ põt: aluũ duci: lõgioreq; mediã idici neceſſariũ ẽ. Opus ãt leniſſimis medicamẽtis ẽ. Ideoq; Cleõis collirio qdã qꝺ ex duobus ante poſitũ ẽ: utũt. Sed optimũ ẽ Nilei. Neq; de ullo magis iter oẽs auctores cõuenit.

Nilei collirium omnium optimum.

I D habet nardi idici: papaueris lachrię: ſinguloꝝ. p. x. gũmi. p. xi. croci. p. xii. folioꝝ roſę recentiũ. p. xiiii. Quę uel aq̃ pluuitiali uel uino leni ſubauſtero cogunt. Neq; alienũ ẽ malicoriũ uel ſertulã cãpanã ex uino coquere: deinde cõterere. aut myrrã nigrã cũ roſę foliis miſcere: aut hyoſcyami folia cũ oui cocti uitello: aut farinã cũ acacię ſucco: uel paſſo aut mulſo. Quibus ſi folia quoq; papaueris adiiciunt aliquãto ualẽtiora ſũt. Hoꝝ aliquo ꝑparato penicillo fouere oculos oportet ex

aqua calida expſſo: in q ante mel myrti uel roſæ folia decocta ſint. Deide ex illis aliqd ipoi. præter hæc ab occipitio icisa cute cucurbitula admouēda ē. Quod ſi p hęc reſtitutus oculus i ſedē ſuā nō eſt: eodēq; plapſus pmanet: ſcire oportet lumē cē amiſſū. Deinde futurū vt inareſcat is aut in pus vertat. Si ſuppuratio ſe oſtēdit: ab eo angulo qui ppior tēpori ē: incidi oculus debet: vt effuſo pure & iflāmatio ac dolor finiat: & itus tunicæ reſidant quo minus fœda poſtea facies ſit. Vtēdū deinde vel hiſdē collirijs ē ex lacte aut ouo vel croco: cui albū oui miſceat. Ac ſi idurit & ſic emortuus eſt: ne i pus verteret: quatenus fœde pminebit excidēdū erit: ſic vt hamo ſūma tunica apprehēdatur iſra id deide ſcalpellus icidat. tātūdē medicamēta erūt cōicięda: dōec oīs dolor finiat. Hiſdē medicamētis in eo quoq; oculo vtēdū eſt: q primū pcidit: deide per plura loca ſiſſus eſt. ¶De carbunculis oculoꝝ & eorum curatione.

ſOlent ēt carbunculi ex inflāmatiōe naſci: nōnūquā in ipſis oculis nōnūquā in palpebris. & i his ipſis mō ab iteriore. mō ab exteriore. In hoc caſu aluus ducēda eſt: cibus minuēdus: lac potui dādū: vt acria quæ læſerūt: leniant. Quod ad cataplaſmata & medicamēta ptinet: his vtēdū q aduerſus inflāmatiōes propoſita ſunt. Atq; hic quoq; nilei collriū optimū eſt. ſi tñ carbunculus in exteriore palpebræ parte eſt: ad cataplaſmata aptiſſimū eſt lini ſemē ex mulſo coctū. aut ſi id non eſt tritici farina eodē mō cocta. ¶De puſtulis oculoꝝ & curatione earum.

pVſtulæ quoq; ex iflāmationibus interdū oriuntur. Quod ſi inter initia ptinus incidit: magis ēt ſeruanda ſunt quæ de ſanguine & quiete ſupra poſui. Si ſerius quam vt ſanguis mitti poſſit: aluus tñ ducenda eſt. Si id quoq; aliqua res inhibet vtiq; victus ratio ſeruanda eſt. Medicamentis āt hic quoq; lenibus opus ē. quale Nilei: quale Cleōis ē. ¶Phylætos collirium ad puſtulas oculorum.

iD quoq; quod phylætos vocat. huic aptū eſt. Myrræ: papaueris lachrimæ: ſinguloꝝ. p. xi. plumbi eloti: terræ ſamiæ: quæ aſtera vocat: tragacanthæ: ſingulorꝝ. p. xiiii. ſtibis cocti: amyli: ſinguloꝝ. p. xvi. ſpodij eloti: cæruſſæ elotę: ſinguloū. p. xviii. Quæ aq pluuitiali excipiūt. Vſus collirij. vel ex ouo vel ex lacte ē. ¶De ulceribus oculoꝝ & eoꝝ curatione & de Diabalanu collirio.

eX puſtulis ulcera interdū ſiunt. ea quæ recentia æque lenibus medicamentis nutrienda ſunt: & hiſdem fere quæ ſupra in puſtulis poſui. Fit quoq; proprie ad hæc quod diabalanu uocat. Habet æris cōbuſti & eloti papaueris lachriæ ſinguloꝝ. p. xi. ſpodii eloti: thuris: ſtibis cōbuſti & eloti: myrrę gūmi: ſinguloꝝ. p. xii. ¶Curatio oculorum aliquo caſu imonutorum.

eVenit ēt ut oculi uel ābo uel ſinguli minores ſiant: quā eſſe naturaliter debeant. Idq; & acer pituitæ curſus in lippitudine efficit: & cōtiuati fletus: & ictus parū bene curati. In his quoq; hiſdem lenibus medicamentis ex muliebri lacte utendum eſt. Cibis uero his qui maxīe corpus alere & iplere conſueuerūt. Vitandaq; oī mō cauſa: q lachrimas excitet: curaq; domeſticoꝝ: quoꝝ ēt ſiqd tale icidit: eius notitiæ ſubtrahēdū: atq; acria quoq; medicamēta & acres cibi non alio magis noīe his nocēt: quā qđ lachrīas mouēt. ¶De pediculis palpebrarum.

gEnus quoq; uitii eſt: q inter pilos palpebrarū pediculi naſcūt. Id phthiriaſin græci nominant. Quod cū ex malo corporis habitu fiat: raro non vltra procedit. Sed fere tpe interpoſito pituitæ curſus acerrimus ſequitur: exulceratiſq; uehementer oculis aciē quoq; ipſam corrūpit. His aluus ducenda: caput ad cutē tondendum diuq; quotidie ieiunis perfricandū. His ābulationibus aliiſq; exercitatiōibus

dilige͞ter vte͞dũ: gargarizãdũq; ex mulſo: in quo nepeta & pĩguis ficus decocta ſit: ſæpe ĩ balneo multa calida aqua fouẽdũ caput. Vitãdi acres cibi: lacte uioq; pingui vtẽdũ. bibẽdũq; liberalius quã edẽdũ ẽ. Medicamẽta vero ĩtus qdẽ lẽia dãda ſũt: ne acriorẽ pituitã cõcitẽt. Sup ipſos vero pediculos alia: q̃ necare eos & ꝓhibere: ne ſimiles naſcantur poſſint. Ad idipſum ſpumæ nitri. P. xi. ſandaracæ. p. xi. vuæ timiniæ. p. xi. ſimul terũť: adijciť q; vetus oleũ pari portiõe atq; acetũ dõec ei mellis craſſitudo ſit.

¶De oculoꝝ grauioribus morbis: q ex inflãmationibus oriũtur: & validioribus medicamentis curantur. & de Andreæ collirio & de Diacerato.

h Actenus oculoꝝ morbi lenibus medicamẽtis nutriũtur. Genera deinde alia ſunt: q̃ diuerſã curationẽ deſiderãt: fereq; ex inflãmatiõibus nata ſũt ſed finitis quoq; his manẽtia. Atq; ĩ primis in qbuſdã pſeuerat tenuis pituitæ curſus: qbus aluus ab iferiore pte euocãda ẽ. demẽdũ aliqd ex cibo: Neq; alienũ eſt illini frontẽ Andreæ Quæ hẽt gũmi. P. xi. cæruſſæ: ſtibis: ſinguloꝝ. p. xii. ſpumæ argenti & coctę & elotæ. p. xiiii. Sed & ea ſpuma ex aqua pluuitiali coqtur: & arida hæc medicamenta ex ſucco myrti cõterunť. His illita frõte: cataplaſma quoq; ſup inijciendũ ẽ ex farina: q frigida aq̃ coacta ſit: cuiq; aut acacię ſuccus aut cupſſus adiecta ſit. Cucurbitula quoq; ĩciſo vertice recte accõmodať. aut ex tẽporibus ſanguis emittiť. Inungi vero eo debet qd habet ſquamæ æris: papaueris lachriæ: ſinguloꝝ. p. x. ceruini cornus cõbuſti: & eloti plũbi: eloti gũmi: ſinguloꝝ. p. xiiii. turis. p. xxii. Hoc colliriũ: qa cornũ habet: diaceratos noiať. Quotiẽſcũq; nõ adiicio qd gẽus hũoris adiiciẽdũ ſit: aquã ĩtelligi volo.

¶Memigmenon Euelpidis collirium.

a Dideẽ Euelpidis: qđ memigmenõ noĩabat. In eo papaueris lachriæ & albi pipis ſingulæ vnciæ ſũt gũmi libra: æris cõbuſti. p. xi. Inter has autẽ curationes poſt intermiſſionẽ aliquã proſunt balneũ & vinũ. Cũq; oĩbus lippientibus vitãdi cibi ſunt q extenuãt: tũ præcipue qbus tenuis: humor diu fertur. Quod ſi iam faſtidiũ eſt eoꝝ quæ pituitam craſſiorem reddunt: ſicut in hoc genere materiæ maxime promptum eſt: confugiendum eſt ad ea: quæ quia uẽtrem corpus quoq; aſtringunt.

¶De oculoꝝ vlcerib9 ſupcreſcẽtib9 ſordidis: cauis: veterib9 & de curatiõib9 ſinguloꝝ.

a T vlcera ſi cũ iflãmatiõe finita nõ ſũt: aut ſupcreſcẽtia: aut ſordida: aut caua: aut certe uetera eẽ cõſueuerũt. Ex his ſupcreſcẽtia collirio: qd memigmenõ vocať: optime reprimũť. Sordida purgãť & eodẽ: ex eo: qd Smilion noĩatur.

¶Smilion collirium.

h Abet æruginis. p. xiiii. gũmi tãtũdẽ: ammoniaci: minii ſinopici: ſingulorũ: p. xxvi. Quæ qdã ex aqua: quidã: quo vehemẽtiora ſint: ex aceto terunt.

¶Phynon collirium Euelpidis.

i D quoq; Euelpidis: qd phynõa appellabat. huic vtile ẽ Croci. p. xi. papaueris lachriæ: gũmi: ſinguloꝝ: p. xii. æris cõbuſti & eloti: myrræ: ſinguloꝝ. p. xiiii. pipis albi. p. xvi. Sed añ linitũ hoc vngẽdũ ẽ.

¶Sphęriõ colliriũ Euelpidis.

i D quoq; eiuſdẽ. quod ſphęrion noĩabat: eodẽ valet. Lapidis hęmatitis eloti: p. xii. piperis grana ſex. cadmię elotę: mirrę: papaueris lachrimę: ſingulorũ: p. xiii. croci. p. xiiii. gummi. p. xviii. Quę cum uino amineo conterũtur.

¶Liquidum Euelpidis collirium.

l Iquidũ quoq; medicamẽtũ ad idẽ cõpõebat: ĩ quo erãt hęc. Eruginis. p. x. minii cõbuſti: atramẽti ſutorii: cynnamomi: ſinguloꝝ. p. xiii. croci. nardi papaueris lachrię: ſinguloꝝ. p. xi. myrrę. p. xii. ęris cõbuſti. p. xiii. cineris ex odori

bus.P.xiiij.piperis grana.xv.Hæc ex vino auſtero terunt̃.Deinde cũ paſſi tribus hemi nis decoquuntur.donec corpus vnum ſit. Idq́ꝫ medicamẽtum vetuſtate efficacius ſit.

¶De cauis oculorum vlceribus & curationibus.

Aua vero vlcera cõmodiſſime ĩplent ex his quæ ſupra poſita ſunt Sphæriõ:&
e id quod phylætos vocatur.Idem Sphærion vetuſtis vlceribus & vix ad cicatri cem venientibus optime ſuccurrit.

¶Hermonis collirium.

St ẽt colliriũ qď cũ ad plura valeat:plurimũ tñ ꝓficere ĩ his vlceribus videt̃.
e Refert̃ ad hermonẽ auctorẽ.hẽt pipis lõgi.P.i.z.albi.P.x.cynnamomi:coſti ſingulorꝫ.P.xi.atramẽti ſutorij:nardi:caſiæ: caſtorei:ſingulorꝫ.P.xij.gallæ: P.xv.myrræ:croci:turis:lycij:cæruſſæ: ſingulorꝫ.P.xviij. papaueris lachriæ.p.xxij. aloes.æris cõbuſti:cadmiæ ſingulorꝫ.p.xxvi.acaciæ:ſtibis: gũmi: ſingulorꝫ.P.xxxv.

¶De cicatricibus oculorum quæ ex vlceribus factæ ſunt: & quomodo curari debeant & de Aſclepia & Canopite & Pixino collirijs.

Actæ vero ex ulceribus cicatrices duobus vitijs periclitantur:ne aut cauæ:aut
f craſſæ ſint.Si cauæ ſunt põt eas ĩplere id quod ſphæriõ uocari dixi uel id quod aſclepias nominatur hẽt papaueris lachrimæ.p.xij.ſagapẽi.oppoponacis:ſingulorꝫ.p.xiii.æruginis.p.xiiij.cumini.p.xviij.piperis.p.xxij.cadmiæ elotæ:cæruſſæ: ſingulorꝫ.p.xxvi.At ſi craſſæ cicatrices ſunt:extenuãt vel Zmilion:vel Canopite colliriũ.quod habet cynnamomi:acaciæ:ſingulorꝫ.p.xi.cadmiæ elotæ:croci myrræ.papaueris lachrimæ:gũmi: ſingulorum.p.xij. piperis albi:turis: ſingulorum.p.xiij: æris combuſti.p.xviij.cum aqua pluuitiali.Vel Euelpidis Pixinũ quod ex his conſtat.Salis foſſilis.P.xiiii.ammoniaci:thymiamatis.p.xviij.papaueris lachrimæ.p.xxii.cæruſſæ.p.xxv.piperis albi:croci ſiculi:ſingulorꝫ.xlii.gũmi.p.xxiij.cadmiæ elotæ. p.xviii. Maxĩe ſollere cicatricem uidetur id quod habet gummi.P.xiii.æruginis.p.xi. croci: magmatis.p.xiiij.

¶De alio genere ĩflammationis oculorum.

St ẽt genus ĩflãmationis:in q̃ ſi cui tument ac diſtenduntur cum dolore oculi
e ſanguinẽ ex fronte emitti neceſſariũ eſt multaq́ꝫ aqua calida caput atq́ꝫ oculos fouere:gargarizari ex lenticula uel ex fici cremore:iungi acribus medicamẽtis q̃ ſupra cõphenſa ſunt:maximeq́ꝫ eo qď ſphærion noĩat̃ qď lapidẽ hæmatite hẽt.Atq́ꝫ alia quoq́ꝫ utilia ſunt:q̃ ad extenuãdã aſperitudinẽ fiũt.de q̃ ꝓtinus dicã. Hãc ãt ĩflãmatio oculorꝫ fere ſeq̃t̃:iterdũ maior:iterdũ leuior.nõnũq̃ ẽt ex aſpritudine lippitudo fit:deĩde aſpritudinẽ ipſam auget.fitq́ꝫ ea ĩ alijs breuis:ĩ alijs lõga & quæ uix unq̃ finiatur.In hoc genere ualetudinis qdã craſſas duraſq́ꝫ palpebras & ficulneo folio & aſperato ſpecillo & iterdũ ſcalpello eradũt.uerſaſq́ꝫ quottidie medicamẽtis ſuffricant. Quæ neq́ꝫ niſi ĩ magna uetuſtaq́ꝫ aſpritudine neq́ꝫ ſæpe faciẽda ſũt.Nã melius eodẽ: rõne uictus & idoneis medicamentis peruenitur.Ergo exercitationibus utemur & balneo frequentiore:multaq́ꝫ oculorum palpebras:aqua calida fouebimus. Cibos autem ſumemus acres & extenuantes.

¶Cæſarianum collirium.

T medicamentũ id quod cæſarianũ uocatur habet atramẽti ſutorij.p.xi. my
a ſi.p.x.piperis albi.xv.papaueris lachrimę:gũmi:ſingulorꝫ.p.xii.cadmię lotę.p.xiii.ſtibis.p.xvi.Satiſq́ꝫ cõſtat hoc collirium aduerſus omne genus oculorum ualetudinis idoneum eſſe:exceptis his q̃ lenibus nutriuntur.

❡Hieracis collirium.

D quoq₃ qđ Hieracis noiať ad aſpritudinē pōt. Hēt myrræ. P. xi: āmoniaci
i thymiamatis. P. xij. æruginis raſæ. P. xiiii. cū aq̄ pluuitiali. Ad idē idoneū ē et
id qđ Canopite ē: & id qđ zimiliō vocať: & id qđ ꝓximū. & id qđ Sphæriō.
Si cōpoſita medicamenta nō adſunt felle caprino vel quam optimo melle ſatis cōmode aſpritudo curatur. ❡De xyropthalmia: genere aridæ lippitudinis.

St ēt genus aridæ lippitudinis: xeropthalmiā græci appellāt. neq₃ tumēt neq₃
e fluūt oculi: ſed rubēt tm̄ & cū dolore quodā graueſcūt & noctu pregraui pitui
ta inhæreſcūt. quātoq₃ minor generis huius īpetus: tanto finis minus expeditus ē. In hoc vitio multū ambulare: multū exerceri: lauari ſæpe ibiq₃ deſudare multaq₃ frictiōe vti neceſſariū ē. Cibi q̄ neq₃ īplēt: neq₃ nimiū acres apti ſūt: ſed inter hos medij. Mane vbi cōcoxiſſe māifeſtū ē: nō alienū ē ex ſinapi gargarizare. tum deide caput atq₃ os diutius perfricare. ❡Rhinion collirium.

Olliriū vero aptiſſimū ē: qđ rhiniō vocať. Hēt myrræ. P. x. papaueris lachry
c mæ: acaciæ ſucci: pipis: gūmi: ſingulo℞. p. xi. lapidis hæmatitis: lapidis phry
gii: lycii: lapidis ſciſſilis ſingulo℞. p. xii. æris cōbuſti. p. xiiii. Acpixinū quoq₃ eodē accōmodatū eſt. ❡Ad oculos ſcabros colliria.

I vero ſcabri oculi ſūt: qđ maxīe ī angulis eſſe cōſueuit: pōt ꝓdeſſe Rhiniō id
ſ qđ ſupra poſitū ē. pōt ſimiliter ꝓdeſſe id qđ hēt æruginis raſæ: pipis lōgi pa
pauerís lachrimæ: ſingulo℞. p. xii. pipis albi: gūmi: ſingulo℞. p. xiiii. cadmiæ lotæ: cæruſſę: ſingulo℞. p. xvi. Nullū tm̄ meli⁹ ē q̄ Euelpidis qđ baſilicō noīabat. Hēt papaueris lachrimæ cæruſſæ: lapidis aſii: ſingulo℞. p. xii. gūmi. p. xxiii. pipis albi. P. xiiii. croci. p. xvi. pſorici. p. xxiii. Nulla āt p ſe materia ē: q̄ pſoricū noīetur. ſed chalcitidis aliqd & cadmiæ dimidio plus ex aceto ſimul cōterūť: idq₃ ī vas fictile additū & cōtectū ficulneis foliis ſub terra reponiť: ſublatūq₃ poſt dies viginti rurſus teriť & ſic appellať. Verū ī baſilico quoq₃ collirio cōuenit ad oēs affectus oculo℞ id eſſe idoneū: q̄ nō leuibus medicamētis curanť. Vbi nō ſunt āt medicamēta compoſita ſcabros angulos leuāt & mel & vinū. Succurritq₃ & his & aridæ lippitudini ſi quis panem ex vino ſubactū ſup oculū īpōit. Nā cū fere ſit humor aliquis qui modo ipſum oculū modo angulos aut palpebras exaſpat: ſic & ſi qd ꝓdit hūoris: extrahiť & ſi qd iuxta ē: repelliť.

❡Ad caligationem oculorum quæ propter lippitudinem oritur remedia & colliria.

Aligare vero oculi nōnūq̄ ex lippitudīe: nōnūq̄ ēt ſine hac pp ſenectutē ībecilli
c tatēue aliam cōſuerunt. Si reliquis lippitudinis id vitium eſt: adiuuat colliriū:
quod aſclepias nominatur. Adiuuat id quod ex croci magmate fit.

❡Diacrocu collirium.

p Roprie ēt ad id cōponiť: qđ diacrocu vocāt. Habet piperis. p. xi. croci cilicis:
papaueris lachrimæ: cæruſſæ: ſingulo℞. p. xii. pſorici: gūmi ſingulo℞. p. xiiii.

❡Ad caligationem oculorum quæ pp ſenectutem aut aliam imbecillitatem fit.

T ſi ex ſenectute aliaue imbecillitate id eſt: recte inungi poteſt & melle quam
a optimo & cyprino & oleo vetere. Commodiſſimum tamen eſt balſami par
tem vnam: & olei veteris: aut cyprini partes duas mellis quam acerrimi partes tres miſcere. Vtilia quoq₃ huic medicamēta ſunt: quæ ad caliginoſe proxime: quęq₃ ad extenuādas cicatrices ſupra cōpręhēſa ſūt. Cuicunq₃ vero oculi caligabūt huic opus erit multa ambulatiōe atq₃ exercitatiōe: frequēti balneo vbi tm̄ qdē corpus pfricādū ē pcipue tm̄ caput: & qdē irino: donec īſudet valēdūq₃ poſtea: nec detegēdū anteq̄ ſudor

& calor domi conquierint. Tũ cibis utendum acribus & extenuantibus interpoſitiſq; aliquibus diebus ex ſinapi gargarizandũ. ¶De ſuffuſione oculorum.

ſ V ffuſio quoq; q̃ grȩci hypochyſin noĩant: iterdũ oculi potẽtiæ: q̃ cernit: ſe oppõit. Quod ſi iuueterauerit mãu curãdũ ẽ. Inter initia nõnũq̃ ẽt certis obſeruatiõibus diſcutit̃. Sãguinẽ ex frõte vel naribus mittere: ĩ tpibꝰ vẽas adurere gargarizãdo pituitã euocare: ſuffumigare oculos acribus medicamẽtis: iungere expedit. Victus optimus ẽ q pituitã extenuat. ¶De reſolutiõe oculoꝝ: q̃ paralyſis vicit̃.

a C ne reſolutio qdẽ oculoꝝ: q̃ paralyſim græci noiant: alio victus mõ: vel alijs medicamẽtis curãda ẽ. Expoſuiſſe tm̃ gẽus vitij ſatis ẽ. Igit̃ iterdũ eueĩt mõ in altero oculo: mõ ĩ vtroq; aut ex ictu aliquo: aut ex morbo comitiali: aut ex diſtẽtione neruorum: q̃ vehemẽter oculus ipſe concuſſus ẽ vt his neq; quoquam intendi poſſit nec omnino conſiſtat: ſed huc illucue ſine ratione moueatur. ideoq; ne conſpectum quidem rerum præſtat. ¶De mydriaſi oculorum.

n On multũ ab hoc malo diſtat id: qd̃ mydriaſim græci vocãt. Pupilla effunditur & dilatat̃: acieſq; eius hebeſcit: ac pene difficillime gẽus id ĩbecillitatis eliditur. In vtraq; vero. i. & palyſi & mydriaſi pugnãdũ ẽ p eadẽ oĩa: q̃ ĩ caligĩe oculoꝝ pcepta ſũt: paucis tm̃ mutatis: Si qdẽ ad caput irino iterdũ acetũ iterdũ nitrũ adijciẽdũ ẽ. melle iungi ſatis ẽ. Quidã ĩ poſteriore vitio calidis aqs vſi releuatiq;. Quidã ſine vlla maĩfeſta cã ſubito obcæcati ſũt. Ex qbus nõnulli cũ aliquãdiu nihil vidiſſent: repẽtina profuſiõe alui: lumen receperunt. Quo minus alienum videtur: ex recenti re & interpoſito tempore medicamẽtis quoq; moliri deiectiones: quæ omnem noxiam materiam in inferiora depellant. ¶De imbecillitate oculorum.

p Ræter hæc ĩbecillitas oculoꝝ ẽ. ex q̃ qdã iterdiu ſatis: noctu nihil cernũt. qd̃ ĩ fœminã bene reſpõdẽtibus mẽſtruis nõ cadit. Sed ſic laborãtes iungi oportet ſanguĩe iocineris: maxĩe hircini. ſi minus caprini: vbi ad aſſũ coqt̃ excepto. atq; edi quoq; ipſũ iecur debet. Licet tñ ẽt hijſdẽ medicamẽtis nõ iutiliter vti: q̃ vel cicatrices vel aſpritudinẽ extenuãt qdã cõtrito ſemĩe portulacæ mel adijciũt eatẽus ne id ex ſpecillo deſtillet. eoq; iungũt. Exercitatiõibus: balneo: frictionibus: gargarizationibus ijſdẽ his quoq; vtendum eſt. Ad oculos qui extrinſecus offendunt̃ cũ ſanguine ſuffuſi ſunt.

e T hæc qdẽ ĩ ipſis corporibus oriũt̃. Extrinſecus vero iterdũ ſi ictus oculũ lædit: vt ſanguis ĩ eo ſuffundat̃: nihil cõmodius ẽ: q̃ ſanguine vel colũbæ: vel palũbi: vel hirũdinis iungere. Neq; id ſine cã fit: cũ hoꝝ acies extrinſecus læſa iterpoſito tpe ĩ antiquũ ſtatũ redeat: celeberrieq; hirũdinis. Vnde ẽt locus fabulæ factus ẽ p parẽtes: id herba reſtitui: qd̃ p ſe ſaneſcit. Eoꝝ ergo ſanguis noſtros quoq; oculos ab externo caſu cõmodiſſime tuet̃: hoc ordĩe: vt ſit hirũdinis optimus: deĩde palũbi: minime efficax colũbæ & illi ipſi & nobis: Supra pcuſſũ vero oculũ ad iflãmationẽ leniẽdã nõ ẽ alienũ ĩponere ẽt cataplaſmata. Sed ãmoniacus: vel qlibet alius q̃ optimus teriꝰ debet: ſic vt ei paulatĩ oleũ adijciat̃ donec craſſitudo ſtrigmẽti fiat. Id deĩde miſcẽdũ ẽ cũ hordeacea faria: q̃ ex mulſo decocta ſit. Facile ãt tecognitis oĩbus: q̃ medici quoq; pdiderũt: apparere cuilibet põt vix vllũ ex his: q̃ ſupra cõphẽſa ſũt: oculi uitiũ eẽ: qd̃ ñ ſimplicibus quoq; & promptis remedijs ſubremoueri poſſit.

¶De aurium morbis & curationibus. Caput. vij.

h Actẽus ĩ oculis ea reperiũt̃. ĩ qbus medicamenta plurimũ poſſint. Ideoq; ad aures trãſeũdũ ẽ. quarũ uſũ pximũ a luminibus natura nobis dedit. Sed ĩ his aliquãto maius piculũ ẽ. Nã uitia oculoꝝ ĩtra ipſos nocet. Auriũ iflãmatiões doloreſq;: iterdũ ẽt ad dementiam morteq; precipitant. Quo magis iter initia ptinus

ſuccurrendũ eſt: ne maiori ꝑiculo locus ſit. Ergo vbi primũ: dolorẽ aliqs ſẽſit: abſtine
re & cõtinere ſe debet. Poſtero die: ſi vehemẽtius malũ ẽ: caput tõdere idq; irino unguẽ
to calido pungere & operire. At magnus cũ febre vigiliaq; dolor exigit: vt ſanguis quo
q; mittatur. Si id aliquæ cauſæ ꝓhibẽt: aluus ſoluẽda eſt. Cataplaſmata quoq; calida
ſubinde mutata ꝓficiũt: ſiue fœni græci ſiue lini: ſiue alia farina ex mulſo decocta ẽ. Re
cte ẽt ſubinde admouentur ſpongiæ ex aqua calida expreſſæ. Tũ leuato dolore cæratũ
circũdari debet ex irino aut cyprino factũ. In qbuſdã tñ melius: qđ ex roſa factũ ẽ pro
ficit. Si vehemẽs iflãmatio ſomnũ ex toto ꝓhibet adijci cataplaſmata debẽt papaueris
corticis fricti atq; cõtriti: ſic vt ex his pars dimidia ſit eaq; tũ ſimul ex paſſo mixto deco
quatᷣ. In ãt vero infundere aliquod medicamẽtũ oportet qđ ſemp ante tepefieri conue
nit cõmodiſſimeq; ꝑ ſtrigilẽ inſtillatᷣ. Vbi auris repleta ẽ: ſup lana mollis addenda eſt:
quæ humorẽ itus cõtineat. Et hæc qdẽ cõia ſunt. Medicamentũ vero eſt & roſæ & radi
cũ harundinũ ſuccus & oleũ in quo lũbrici cocti ſunt: & humor ex amaris nucibus aut
ex nucleo mali ꝑſici expreſſus. Cõpoſito vero ad iflãmationẽ doloreq; leniendũ hæc fe
re ſunt. Caſtorei: papaueris lachrimæ pares portiões cõterũtᷣ deinde adijcitᷣ his paſſũ.
Vel papaueris lachrimæ. croci: myrræ par modus ſic teritᷣ: vt iuicẽ modo roſa: modo
paſſũ iſtilletᷣ. Vel id qđ amarũ i ægyptia faba ẽ: cõteritur roſa adiecta. Quibs myrræ
quoq; paulũ a qbuſdã miſcetᷣ: vel papaueris lachrimæ: aut tus cum muliebri lacte: vel
amararũ nucũ cũ roſæ ſucco. Vel caſtorei: myrræ: papaueris lachrimæ pares portiões
cũ paſſo. Vel croci. P. xi. myrræ aluminis ſciſſilis: ſinguloꝝ. P. x. z. qbus tũ terũtᷣ pau
latim miſcentᷣ paſſi cyathi tres: mellis minus cyatho. Idq; ex primis medicamẽtis eſt.
Vel papaueris lachrima ex aceto. Licet ẽt cõpoſitiõe vti Themiſonis. q̄ hẽt caſtorei op
põacis. papaueris lachrimæ ex aceto ſinguloꝝ. P. xij. ſpumæ licij. P. xiiij. Quæ cõtrita
paſſo excipiũtᷣ donec cærati craſſitudinẽ habeãt. Atq; ita reponuntᷣ. Vbi vſus requiritᷣ
rurſus idẽ medicamẽtũ adiecto paſſo: ſpecillo teritᷣ. Illud ꝑpetuũ ẽ: quotiẽſcũq; craſſi
us medicamẽtũ ẽ: q̄ vt in aurẽ: iſtillari poſſit edijciẽdũ eũ eſſe humorẽ: ex quo id cõpõi
debet donec ſatis liquidũ ſit. Si uero pus quoq; aures habẽt recte lyciũ ꝑ ſe ifunditᷣ aut
irinũ vnguẽtũ: aut porri ſuccus cũ melle: aut cẽtaureæ ſuccus cũ paſſo: aut dulcis pu
nici mali ſuccus i ipſius cortice tepefactus: adiecta myrræ exigua ꝑte. Recte ẽt miſcen
tur myrræ quã ſtactẽ cognominãt. P. xi. croci tãtũdẽ: nuces amaræ. xxv. mellis ſeſqui
cyatus. Quæ cõtrita: cũ vtẽdũ ẽ i cortice punici mali tepefiãt. Ea quoq; medicamẽta:
q̄ oris exulcerati cã cõponũtᷣ: æque vlcera auriũ ſanãt. Quæ ſi vetuſtiora ſunt: & mul
ta ſanies fluit: apta cõpoſitio ẽ: q̄ ad auctorẽ Eraſiſtratũ referᷣ. piperis. P. xi. croci. P. xi.
myrræ: myſi cocti: ſinguloꝝ. P. xij. æris cõbuſti. P. xij. Hæc ex vino teruntur. Deinde
vbi inaruerũt. adijciuntᷣ paſſi heminæ tres & ſimul coquuntᷣ. Cũ vtendũ ẽ: adijcitᷣ his
mel & vinũ. Eſt ẽt Ptolemæi chirurgi medicamentum: quod habet lẽtiſci. P. xi. gallæ.
P. xi. omphacij. P. xi. ſuccum punici mali. Eſt menophili validum admodum: quod
ex his cõſtat. piperis lõgi. P. xi. caſtorei. P. xij. myrræ: croci: papaueris lacrhrimæ: nar
di ſyriaci: thuris malicorij ex ægyptia faba partis interioris: nucũ amararũ: mellis quã
optimi: ſinguloꝝ. P. xiiij. Quibus: cũ terũtᷣ: adiicitᷣ acetũ quã acerrimũ: donec craſſi
tudo i his paſſi fiat. Eſt Cratõis: cynnamomi: caſiæ: ſinguloꝝ. P. xi. lycij: nardi: myr
ræ: ſingulorum. P. xi: aloes. P. xij. mellis cyathi tres. vini ſextarius. Ex quibus vinum
cum lycio decoquitur. deinde his alia miſcentur. At ſi multum puris: maluſq; odor ẽ.
æruginis raſæ: turis: ſinguloꝝ. P. xij. mellis cyathi duo: aceti quattuor ſimul i coquũ
tur. Vbi vtẽdũ eſt: dulce vinũ miſcetᷣ. Aut aluminis ſciſſilis: papaueris lachriæ acaciæ
ſucci par põdus miſcetur. hiſq; adijcitur hyoſcyami ſucci dimidio minor q̄ vnius ex ſu

perioribus portio. Eaq; trita ex vino diluũť. Per ſe quoq; hyoſcyami ſuccus ſatis ꝓficit. Cõmune vero auxiliũ aduerſus oẽs auriũ caſus: iãq; vſu cõprobatũ Aſclepiades cõpoſuit. In eo ſunt cynnamomi: caſiæ: ſingulo℞. P. xi. flores iũci rotũdi: caſtorei albi piperis lõgi: amomi: myrobalãi: ſingulo℞ ſcripuli duo: turis maſculi: nardi ſyriaci: myrræ: piguis croci: ſpumæ nitri: ſingulo℞. P. xij. Quæ ſeparati cõtrita: rurſus mixta ex aceto cõteruntť. atq; ita cõdita. vbi vtẽdũ ẽ. aceto diluunť. Eodẽ modo cõmune auxiliũ auribus laborãtibus ẽ. Polybi ſphragis ex dulci vino liquata. Quæ cõpoſitio priore libello cõtineť. Quod ſi & ſanies ꝓfluit & tumor ẽ: nõ alienũ ẽ: mixto vio p oriculariũ clyſtere eluere: & tũ iſundere vinũ auſterũ cũ roſa mixtũ: cui ſpodij paulũ ſit adiectũ: aut lyciũ cũ lacte aut herbæ ſanguinalis ſuccũ cũ roſa aut mali punici ſuccũ cũ exigua parte myrræ. Si ſordida quoq; vlcera ſunt: melius mulſo eluũť & tũ aliqđ ex his quæ ſupra ſcripta ſunt: qđ mel habeat: iſundiť: Si magis pus ꝓfluit: & caput vtiq; tõdendũ ẽ & multa calida aqua pfundendũ: & gargarizãdũ: & vſq; ad laſſitudinẽ ambulandũ: & cibo modico vtẽdũ ẽ. Si cruor quoq; ex vlceribus apparuit: lyciũ cũ lacte debet iſũdi vel aqua: in qua roſa decocta ſit. ſucco aut herbæ ſanguinalis: aut acaciæ adiecto. Quod ſi ſup vlcera caro increuit: eaq; mali odoris ſanguinẽ fundit: aqua tepida elui debet. tũ infundi id. quod ex ture & ærugine & aceto & melle fit aut mel cum ærugine incoctũ. Squama quoq; æris cum ſandaraca contrita. per fiſtulam recte inſtillatur.

¶ Aduerſus aurium vermes.

Bi vero vermes orti ſũt: ſi iuxta ſũt ꝓtrahẽdi oriculario ſpecillo ſũt. Si lõgius: u medicamẽtis enecãdi. Cauendũq;: ne poſtea naſcantur. Ad vtrũq; proficit album veratrum cum aceto contritum. Flui quoq; aurẽ oportet vino. in quo marrubium decoctum ſit. Sic: emortui vermes in primam auris partem prouocabuntur unde facillime educi poſſunt.

¶ Ad compreſſa aurium foramina.

In foramẽ auris cõpreſſũ ẽ: & ĩtus craſſa ſanies ſubeſt: mel q̃ optimũ addendũ ſ ẽ. Si id parũ ꝓficit. mellis cyatho & dimidio: æruginis raſæ. p. xii. adijciẽdũ ẽ: ĩcoquẽdũq; & eo vtẽdũ. Iris quoq; cũ melle idẽ ꝓficit. Item mellis & roſæ ſcripuli duo. Item galbãi. p. xij. myrræ cum melle & fellis taurini ſingulorum. P. xij. uini quantum ſatis eſt ad myrram diluendam.

¶ Ad grauem auditum.

Bi uero grauius aliqs audire cœpit. Quod maxĩe poſt longos capitis dolores u euenire cõſueuit ĩ primis aurẽ ipſã cõſiderare oportet. Apparebit. n. aut cruſta q̃lis ſup ulcera ĩnaſciť: aut ſordiũ coitus. Si cruſta ẽ ĩfundẽdũ ẽ aut oleũ calidũ: aut cũ melle ærugo: uel porri ſuccus. aut cũ mulſũ: nitri paulũ. Atq; ubi cruſta a corpe iã recedit: eluẽda auris aq̃ tepida ẽ: quo facilius ea p ſe diducta: oriculario ſpecillo ꝓtrahať. Si ſordes æq̃ molles ſunt: eodẽ ſpecillo eximẽdæ ſunt. At ſi duræ ſunt. acetũ & cũ eo nitri paululũ coiciẽdũ ẽ. Cũq; emollitæ ſunt: eodẽ modo elui aurẽ: purgariq; oportet. Quod ſi capitis grauitas manet: attõdendũ idẽ: & leniter: ſed diu pſricãdũ eſt: adiecto uel irino uel laureo oleo: ſic ut utrilibet paulũ aceti miſceať. tũ diu ambulãdũ: leniterq; poſt unctionẽ. aq̃ calida caput fouẽdũ. Cibiſq; utẽdũ ex ĩbecilliſſima & media materia: magiſq; aſſumẽdæ dilutæ potiões. nõnũq̃ gargarizãdũ ẽ. Infundendũ ãt ĩ aurem caſtoreũ cum aceto & laureo oleo & ſucco radiculæ corticis. Aut cucumeris agreſtis ſuccus adiectis cõtritis roſæ folijs. Immaturæ quoq; uuæ ſuccus cum roſa inſtillatus aduerſus ſorditatem ſatis proficit.

¶ Ad ſonitum aurium intra ſeipſas.

a Liud vitij genus ē: vbi aures ītra ſeipſas ſonāt. Atq; hoc quoq; fit: ne externū ſonū accipiāt. Leuiſſimū ē: vbi id ex grauedine ē. Peius: vbi ex morbis: capitiſue lōgis doloribus īcidit. Peſſimū: vbi magnis morbis veniētibus: maxieq; comitiali: ꝑuenit. Si ex grauedine ē: purgare aurē oportet: & ſpiritū cōtinere donec inde humor aliqs expumet. Si ex morbo uel capitis dolore. qđ ad exercitationē: frictionē: pfuſionē: gargarizationēq; ptinet: eadē faciēda ſunt. Cibis nō vtēdū niſi extenuantibus. In aurē dādus radiculæ ſuccus cū roſa: vel cū ſucco radicis ex cucumere egreſti: vel caſtoreū ex aceto & laureo oleo. Veratrū quoq; cū aceto cōterit. deide melle cocto excipit: & īde colliriū factū in aurē demittit. Si ſine his cepit: ideoq; nouo metu terret: in aurē dari debet caſtoreū cū aceto vel irino vel laureo oleo: aut huic mixtū caſtoreū cū ſucco nucū amararū: aut myrra & nitrū cū roſa & aceto. Plus tñ in hoc quoq; proficit victus ratio. Eadēq; facienda ſunt: quæ ſupra cōprehendi: cū maiore quoq; diligētia: & præterea donec his ſonus finiat: a vino abſtinendum. Quod ſi ſimul & ſonus & īflammatio: laureum oleum conieciſſe abunde eſt aut id quod ex amaris nucibus exprimit. Quibus quidam vel caſtoreum vel myrram miſcent.

¶ Ad ea quæ in aurem inciderunt extrahenda.

ſ Olet ēt interdū in aurē aliqd incidere: vt calculus: aliquodq; aīal. Si pulex intus eſt: cōpellendū eo lanæ paulū eſt: quo ipſe is ſubit & ſimul extrahit. Si nō eſt ſecutus: aliudue aīal eſt: ſpecillū lana inuolutū in reſinā q̄ glutinoſiſſimam maxieq; terebinthinā demittendū: idq; in aurē coiciendū: ibiq; vertendū eſt. Vtiq; enī cōprehendet & eximet. Sin aliquid exanime eſt: ſpecillo oriculario ꝓtrahendū eſt: aut hamulo retuſo paulū recuruato. Si iſta nihil proficiunt: pōt eodē modo reſina protrahi. Sternutamēta quoq; admota id cōmode elidūt: aut oriculario clyſtere aqua vehemēter intus cōpulſa. Tabula quoq; collocat media inhærens capitibus vtrinq; pēdētibus: ſuperq; eā homo deligatur in id latus verſus: cuius auris eo modo laborat: ſic vt extra tabulum emineat Tum malleo caput tabulæ: quod a pedibus eſt: feritur. atq; ita concuſſa aure: id quod ineſt: excidit.

¶ De narium morbis & curationibus. Caput. viii.

n Ares vero itus exulceratas fouere oportet vapore aquæ calidæ: ideſt ſpōgia expreſſa atq; admota. fit & ſubiecto vaſe oris anguſti calida aq̄ repleto. Poſt id fomētū illinēda vlcera ſunt: aut plūbi recremēto: aut cæruſſa. Aut argēti ſpumā cū quolibet hoꝶ aliqs cōterit. eiq; dū terit īuicē & vinū & oleū myrteū adiicit. donec mellis craſſitudinē fecerit. Si āt ea vlcera circa nares ſunt: pluresq; cruſtas & odorē fœdū habēt: qđ gēus græci ozenā appellāt: ſciri qdē debet: vix ei malo poſſe ſuccurri. Nihilominus tñ hæc tētari poſſūt: vt caput ad cutē tōdeat: aſſidueq; vehemēter pfricetur: multa calida aq̄ pfundat: multa ei deambulatio ſit. cibus modicus: neq; acer neq; valētiſſimus. Tū ī narē ipſā mel cū exiguo mō reſinæ terebīthīæ coījciat. Quod ſpecillo quoq; īuoluto lana fit: atrahaturq; ſpiritu is ſuccus donec ī ore guſtus eius ſētiat ſub his. n. cruſtæ reſoluūt: q̄ tū p ſternutamēta elidi debēt: Puris ulceribus uapor aq̄ calidæ ſubiiciēdus ē. Deide adhibēdū aut lyciū ex uio dilutū: aut amurca: aut omphaciū aut mētæ: aut marrubi ſuccus: aut atramētū ſutoriū: qđ cādēs factū deide cōtritū ſit: aut interior ſcyllæ pars contrita ſic vt horū cuilibet mel adiiciat. Cuius ī cæteris admodū exigua pars eſſe debet in atramēto ſutorio tāta: ut ea mixtura līqda fiat. cū ſcyla vtiq; pars maior. inuoluendūq; lana ſpecillū eſt & in eo medicamento intinguendū: eoq;

vlcera iplenda ſunt Ruruſq; linamẽtũ inuolutũ & ob longũ eodẽ medicamento illinẽdũ: demittendũ quæ ĩ narẽ eſt: & ab inferiore parte leniter deligandũ. Idq; p hyemẽ & verbis die: p æſtatẽ & autũnũ: ter die fieri debet: Interdũ vero ẽt in naribus carunculæ quædã ſimiles muliebribus mãmis naſcunť. hæq; imis partibus quæ carnoſiſſime ſũt inhærent. Has curare oportet: medicamẽtis adurẽtibus ſub qbus ex toto conſumũť. Polypus vero eſt caruncula modo alba modo ſubrubra: quæ nariũ oſſi inhæret: & modo ad labra pendens narem implet. modo retro p id foramẽ: quo ſpiritus a naribus ad fauces deſcendit: adeo ĩcreſcit: vti poſt vuã cõſpici poſſit ſtrangulatq; hoĩem maxĩe auſtro aut euro flante. fereq; mollis eſt: raro dura eaq; magis ſpiritũ ĩpedit & nares dilatat. quæ fere carcinodes eſt Itaq; attingi non debet. Illud aliud genus fere quidẽ ferro curatur: interdum tñ ĩareſcit. ſi addita in narem per linamentum aut penicillum ea cõpoſitio eſt: quæ habet minij ſinopici: chalcitis: calcidijs: ſandaracæ: ſingulorum. P. xi. atramenti ſutorij. P. xij.

❡De dentium dolore & curationibus. Caput. viiij.

i N dentiũ ãt dolore: q ipſe quoq; maximis tormentis annumerari põt: vinũ ex toto circũcidẽdũ eſt. Cibo quoq; prĩo abſtinẽdum: deinde eo modico molliq; vtendũ: ne mãdẽtis dẽtes irritet. tũ extrinſecus admouẽdus p ſpongiã vapor aquæ calidæ. ĩponẽdũq; cæratũ ex cyprino aut irino factũ lanaq; id cõpræhẽdẽdũ: caputq; velandum eſt: Quod ſi grauioris dolor eſt: vtiliter & aluus ducitur: & calida cataplaſmata ſuper maxillas inijciũť: & ore hũor calidus cũ medicamẽtis aliqbus cõtineť: ſæpiuſq; mutať. Cuius rei cã & quiq; folij radix in vino mixto coqtur & hyoſcyami radix vel ĩ poſca vel in vino mixto coqtur: ſic vt paulũ his ſalis adijciatur & papaueris nõ nimiũ aridi corticis: & mãdragoræ radix eodẽ modo. Sed in his tribus vtiq; vitãdũ eſt: ne qd' hauſtũ erit deuoreť. Ex populo quoq; alba cortex radicis ĩ hunc vſum ĩ vino mixto recte coqť & ĩ aceto cornu ceruinũ raſum & nepeta cũ teda pingui: ac ficus itẽ pinguis vel in mulſo vel ĩ aceto & melle: ex qbus cũ ficus decocta ẽ is hũor pcolať. Specillũ quoq; lana ĩuolutũ ĩ calidũ oleũ demittiť eoq; ipſo dẽs foueť. Quinetiã quædã qſi cataplaſmata ĩ dẽtẽ ipſum illinunť. In quẽ vſum ex malo punico accido atq; arido: malicorij pars iterior cũ pari portiõe & gallæ & pinei corticis cõteritus: miſceturq; his miniũ: eaq; cõtrita: aq pluuiatili cogũť. Aut panacis: papaueris lachrĩæ: peucedãi: vuæ timiniæ ſine ſeminibus pares portiões cõterũť. Aut galbãi ptes tres: papaueris lachriæ pars quarta. Quicqd dẽtibus admotũ ẽ: nihilominus ſupra maxillã. cæratũ qle ſupra poſui: eſſe debet: lana obtectũ. Quidã ẽt myrræ: cardamomi: ſingulorũ. P. xi. croci: pyretri: ficoꝝ ptes: ſinguloꝝ. P. xiiij. Sinapis. p. xviij. cõtrita lẽtiolo illinũt: ĩponũtq; ĩ hũero ptis eius qua dẽs dolet. Si is ſupior ẽ a ſcapulis. Si ĩferior: a pectore. Idq; dolorẽ leuat. & cũ leuauit: ꝓtinus ſubmouẽdũ ẽ. Si vero exeſus ẽ dẽs: feſtinare ad eximẽdũ eũ: niſi res coegit: nõ ẽ neceſſe. Sed cũ oĩbus fomẽtis: quæ ſupra poſita ſunt: adijciẽdæ qdã valẽtiores cõpoſitiões ſunt: q dolorẽ leuãt. qles hæ ſũt. Habet ãt papaueris lachriæ. P. xi. pipis. P. xii. pſoreos. P. xx. q cõtrita galbão excipiũť idq; circũdať. Aut Menemachi maxĩe ad maxillares dẽtes. ĩ q ſunt croci. P. xi. cardamomi turis fuliginis ficoꝝ ptes: pyretri: ſingulorum. P. xiiii. ſinapis. P. xviii. Quidam autem immiſcent pyretri: piperis: elaterii: ſingulorum. P. xi. aluminis ſciſſilis. papaueris lachrimæ. vuæ timiniæ ſulphuris ignem non experti: bituminis: lauri baccarum. ſinapis ſingulorum. P. xii. Quod ſi dolor eximi eum cogit: & piperis ſemen cortice liberatum: & eodẽ modo bacca hederæ coniecta in id foramen: dentem findit. iſq; forte ſtans excidet.

Et plani piſcis quā paſtinacam noſtri: trygona græci vocant: aculeus torretur: deinde conteritur: reſinaq; excipitur. quæ denti circundata hunc ſoluit. Et alumen ſciſſile in id foramen coniectum dentem citat. Sed id tñ inuolutum in lanula demitti cōmodius ē quia ſic dente ſeruato dolorē leuat. Hæc a medicis accepta ſunt. Sed agreſtium experimento cognitū eſt: cum dens dolet herbam mentaſtrum cū ſuis radicibus velli debere & in peluem coijci. ſupraq; aquam īfundi: collocariq; iuxta ſedentem hoīem vndiq; veſte contectū. tū in peluē candentes ſilices demitti: ſic vt aqua tegantur: hoīemq; eum hiante ore vaporem excipere: vt ſupra dictum eſt: vndiq; incluſum. Nam & ſudor plurimus ſequitur: & per os continens pituita defluit: idq; ſæpe longiorem: ſæpe annuam valetudinem bonam præſtat.

¶De tonſillis & earum cura. Caput. x.

ſ I vero tonſillæ ſine exulceratione ꝑ īflāmationē intumuerunt: caput uelandū eſt extrinſecus. is locus vapore calido fouēdus. multa ambulatiōe vtēdum caput in lecto ſublime habēdū gargarizandūq; ē ex reprimētibus. Radix quoq; ea ꝗ̄ dulcē appellāt cōtuſa & in paſſo: mulſoue decocta idē p̄ſtat. Leniterq; ꝗbuſdā medicamētis eas illini nō alienū ē. quæ hoc modo fiūt. Ex malo punico dulci ſuccus exprimit᷑: & eius ſextarius ī leni igne coqt᷑ donec ei mellis craſſitudo ſit. tū croci: myrræ aluminis ſciſſilis: ſinguloꝝ. P. xij. ꝑ ſe cōterunt᷑: paulatimq; his adijciūt᷑ vini lenis cyathi duo: mellis vnus. deinde priori ſucco iſta miſcent᷑: & rurſus leniter īcoquunt᷑. Aut eiuſdē ſucci ſextarius eodē modo coquit᷑: atq; eadē rōne trita ei adijciunt᷑ hæc Nardi. P. x. omphacij. P. xi. cynnamomi: myrræ: caſiæ: ſinguloꝝ. P. xi. Eadē āt hæc & auribus & naribus purulētis accōmodata ſunt. Cibus quoq; ī hac valetudine lēis eſſe debet ne exaſperet. Quod ſi tāta īflāmatio ē: vt ſpiritū īpediat: ī lecto cōquieſcēdū: a cibo abſtinendū: neq; aſſumēdū quicꝗ̄ præter aquā calidā ē. Aluus quoq; ducēda ē. Gargarizandū ex fico & mulſo. Illinēdū mel cū omphacio. Intrinſecus admouēdus ſed aliquāto diutius: vapor aquæ calidæ donec ea ſuppurēt & ꝑ ſe aperiant᷑. Si pure ſubſtante nō rumpuntur hi tumores: īcidēdi ſunt deīde ex mulſo calido gargarizādū ex fico. At ſi modicus qdē tumor & exulceratio ē: furfurū cremori ad gargarizādū paulū mellis adijciendū ē: illinēdaq; vlcera hoc medicamēto. Paſſi quā dulciſſimi tres heminæ ad vnam coquūt᷑. tū adijcit᷑ thuris. P. xi. croci myrræ ſinguloꝝ. P. x. leniterq; oīa rurſus feruēſcūt. Vbi pura vlcera ſunt eodem furfurum cremore: vel lacte gargarizandum eſt. Atq; hic quoq; cibis lenibus opus eſt. quibus adijci dulce vinum poteſt.

¶De oris vlceribus & curationibus & quæ antheræ ſint. Caput. xi.

u Lcera āt oris ſi cū īflāmatione ſunt: & parū pura ac rubicūda ſunt: optime his medicamentis curantur quæ ſupra poſita ex malis punicis fiunt. Cōtinēduſq; ſæpe ore reprimens cremor: cui paulū mellis ſit adiectū. Vtēdū ambulationibus & nō acri cibo. Simulatq; uero pura ulcera eſſe cœperūt. lenis humor: īterdū etiā quā optima aqua ore continenda eſt. Prodeſtq; aſſumptū purū uinū: pleniorq; cibus: dū acribus vacet. Inſpergiq; vlcera debēt alumine ſciſſili: cui dimidio plus gallæ īmaturæ ſit adiectū. Si iā cruſtas habēt. quales inaudiſtis eſſe cōſuerūt: adhibēdæ ſunt hæ cōpoſitiones: ꝗs græci antheras noīant. Iunci quadrati: myrræ: ſandaracæ: ſinguloꝝ. P. xiiij. alūinis: pares portiōes. Aut croci: myrræ. ſinguloꝝ. P. xij. iridis aluminis: ſciſſilis: ſandaracæ: ſinguloꝝ. P. xiiij. iunci quadrati. P. xviij. Aut gallæ: myrræ: ſinguloꝝ. P. xij. aluminis ſciſſilis. P. xij. roſæ folioꝝ. P. xiiij. Quidā āt croci. P. x. aluminis ſciſſilis myrræ: ſinguloꝝ. P. xi. ſandaracæ. P. xij. iūci quadrati. P. xiiij. miſcēt. Priora arida

inſperguntur: Hoc cum melle illinit̃ neq; vlceribus tantū. ſed etiam tonſillis. Verum
ea longe periculoſiſſima vlcera ſunt: quas apthas græci appellant: ſed in pueris. Hos
enim ſæpe cōſumunt. In viris & mulieribus idē periculum non eſt. Hæc vlcera a gingi
uis icipiunt: deinde palatū totumq; os occupant: tū ad vuā fauceſq; deſcēdūt. Quib9
obſeſſis nō facile fit: vt puer conualeſcat. Ac miſerius ēt eſt. ſi lactans adhuc infans eſt.
quo minus iperari remediū aliqd' poteſt. Sed in primis nutrix cogēda eſt exerceri am
bulationibus: hiſq; opibus: quæ ſupiores partes mouent. Mittenda in balneum: iubē
daq; ibi calida aqua mām̄as pfundere. tū alenda cibis lenibus: & his qui facile non cor
rumpunt̃. Potiones: ſi febricitat puer: aquæ. ſi ſine febre eſt: vini diluti. Ac ſi aluus nu-
trici ſubſtitit: ducēda eſt. Si pituita eius in os coit: uomere debet. Tū ipſa vlcera perun
genda ſunt melle: cui ros: quem ſyriacum vocant: aut amaræ nuces adiectæ ſunt. Vel
mixtis iter ſe roſæ folijs aridis: pineis nucleis: mentæ colliculo: melle. Vel eo medica-
mēto: qd' ex moris fit. quoq; ſuccus eodē mō quo punici mali ad mellis craſſitudinē co
quitur. eadēq; rōne ei crocū: myrra: alumē: vinū: mel: miſcet̃. Neq; quicq̃ dandum: ad
quod humor euocari poſſit. Si vero iam firmior puer eſt: gargarizare debet his fere: q̃
ſupra cōpræhenſa ſunt. At ſi lenia medicamenta in eo parū proficiunt: adhibenda ſūt
ea: quæ adurendo cruſtas vlceribus inducant. Quale eſt ſciſſile alumen: vel chalcitis:
vel atramentum ſutoriū. Prodeſt ēt fames & abſtinētia quāta maxime iperari pōt. Ci-
bus debet eſſe lenis. Ad purganda tamē vlcera interdum caſeus ex melle recte datur.

¶De linguæ vlceribus Caput. xii.

Inguæ quoq; vlcera non alijs medicamentis egent: quam quæ prima parte ſu
l perioris capitis expoſita ſunt. Sed quæ in latere eius naſcuntur. diutiſſime du-
rant. Videndumq; eſt num contra dens aliquis acutior ſit: qui ſaneſcere ſæpe
vlcus eo loco non ſinit. ideoq; limandus ē.

¶De parotidibus gingiuarum tuberculis deq; alijs vlceribus gingiuarum.

¶Caput tertiumdecimum.

Olent etiam interdum iuxta dentes in gingiuis tubercula quædam oriri dolē
ſ tia: parotidas græci appellant. Hæc initio leniter ſale contrito perfricare opor
tet. aut inter ſe mixtis ſale foſſili: combuſto cupreſſo nepeta. deinde eluere os
cremore lenticulæ. & inter hæc hiare: donec pituitæ ſatis pfluat In maiore vero iflāma
tiōe ijſdem medicamentis vtendū ē: quæ ad vlcera oris ſupra poſita ſunt: & mollis lina
menti paulū iuoluendū aliq̃ cōpoſitione ex his: quas antheras vocari dixi: demitten-
dūq; id inter dentē & gingiuam. qd' ſi durior erit & id phibebit: extrinſecus admouen
dū erit ſpōgiæ vapor calidus: iponendumq; cæratū. Si ſuppuratio ſe oſtēdet: diutius
eo vapore vtendum erit. & cōtinendum ore calidum mulſum: i quo ficus decocta ſit.
Itēq; ſubcrudū incidendū: ne ſi diutius ibi pus pmāſerit: os lædat. Quod ſi maior is tu
mor ē: cōmodius totus exciditur: ſic vt ex vtraq; parte dens liberetur. Pure exempto:
ſi leuis plaga eſt: ſatis eſt ore calidam quam continere: & extrinſecus fouere eodem ua
pore. Si maior eſt: lēticulę cremore. Vti hiſdē medicamētis: quibus cętera vlcera oris
curantur. Alia quoq; vlcera in gingiuis plerumq; oriuntur: quibus eadē quę in reliquo
ore ſuccurrunt. Maxime tamen mandere liguſtrum oportet: ſuccūq; eū ore continere.
Fit ēt interdū: vt ex gingiuę vlcere: ſiue parotides fuit: ſiue non fuit: diutius pus ferat̃.
Quod aut dente corrupto: aut fracto: vel aliter viciato oſſe: maximeq; id per fiſtulam
venire conſueuit. Vbi incidit locus aperiendus: dens eximendus teſta oſſis ſi qua exceſ
ſit recidenda eſt. ſi quid vitioſi eſt radendum. Poſt q̃ quid fieri debeat ſupra in aliorum

vlcerũ curatione cõprehẽſum eſt. Si vero a dẽtibus gingiuæ recedũt: eædẽ antheræ ſuc currũt. Vtile eſt ẽt pira aut mala non pmatura mandere: & ore eum humorẽ contine re. Idemq; pſtare non acre acetum in ore retentum poteſt.

De vuæ morbo & curatione. Caput quartũdecimũ.

u Væ vehemẽs inflãmatio terrere quoq; debet. Itaq; in hac & abſtinentia neceſſaria eſt: & ſanguis recte mittit̃. & ſi ad aliqua res phibet: aluus vtiliter ducitur: caputq; ſup hæc velandũ & ſublimius habẽdũ eſt. tũ aqua gargarizandũ in qua ſimul rubus & lẽticula decocta ſit. Illinenda ãt ipſa vua vel omphacio: vel galla: vel alumine ſciſſili: ſic vt cuilibet eoꝝ mel adiiciatur. Eſt etiã medicamentũ huic aptum: qđ andronium appellat̃. Cõſtat ex his. alumine ſciſſili: ſquama æris rubri: atramento ſutorio: galla: myrra: myſi. Quæ per ſe contrita mixtaq; rurſus paulatĩ adiecto vino auſtero terunt̃: donec is mellis craſſitudo ſit vbi hoꝝ aliquo illita vua eſt: celidoniæ quoq; ſucco per cochear illita vua maxĩe pdeſt. Fere multa pituita decurrit: cũq; ea quieuit. ex vino calido gargarizãdũ. Quod ſi minor in ea iflãmatio. laſer terrere: eiq; adiicere frigidã aquã ſatis ẽ: eãq; aquã cochleario exceptã ipſi vuæ ſubiicere Ac mediocriter eã tumentem aqua quoq; frigida eodem modo ſubiecta reprimit. Ex eadem autem aqua gargarizandum quoq; eſt: quæ uel cum laſere: uel ſine eo hac curatione uuæ ſubiecta eſt.

De cancro oris Caput quintũdecimũ.

ſ I quãdo ãt vlcera oris cancer inuaſit: primũ conſiderandum ẽ: nũ malus corporis habitus ſit: eiq; occurrendum. deinde ipſa vlcera curanda. Quod ſi in ſumma parte id vitium eſt. ſatis proficit anthera humido vlceri arida inſperſa: ſicciori cum exigua parte mellis illita. Si paulo altius: chartæ combuſtæ partes duæ: auripigmenti pars vna. Si penitus malum deſcendit: chartæ combuſtæ partes tres auripigmentis pars quarta Aut pares portiones ſalis fricti & iridis frictæ Aut item pares portiones chalcitidis: calcis: auripigmenti. Neceſſariũ autẽ eſt linamentum ĩ roſa tingere. & ſup adurentia medicamẽta iponere: ne uicinum & ſanum locum lædant. Quidam ẽt in acris aceti heminã frictũ ſalem coiciũt: donec tabeſcere deſinat. deĩde id acetũ coquũt: donec exiccet̃: eũq; ſalẽ cõtritũ iſpergũt. quotiẽs ãt medicamẽtũ iniicit̃ & ante & poſt: os diluẽdũ ẽ vel cremore lẽticulæ: uel aqua in qua aut erũt: aut oleæ aut uerbenæ decoctæ ſint: ſic ut cuilibet eoꝝ paulũ mellis miſceat̃. Acetũ quoq; ex ſcylla retentũ ore: ſatis aduerſus hæc ulcera pficit. Ex aceto cocto ſali: ſicut ſupra demõſtratũ eſt: rurſus mixtũ acetũ. Sed & diu cõtinere utrũlibet: & id bis aut ter die facere: prout uehemẽs malũ ẽ: neceſſariũ eſt. Quod ſi puer eſt: cui id incidit. ſpecillũ lana ĩuolutũ ĩ medicamẽtũ demittẽdũ eſt: & ſup ulcus tenẽdũ: ne p iprudẽtia adurẽtia deuoret. Et ſi dolor ĩ gingiuis eſt: moueturq; aliqui dentes: refici eos oportet. Nã curationes uehementer ĩpediunt. Si nihil medicamenta pficient: ulcera erunt adurenda. Quod tamen in labris ideo non neceſſarium. qm̃ excidere comodius eſt. Et id quidem æque aduſtũ atq; exciſũ ſine ea curatiõe: q corpori manu adhibetur: ipleri nõ põt. Gingiuaꝝ uero oſſa. quæ hebetia ſunt: in ppetuũ uſtione nudant̃. Neq; enim poſtea caro increſcit. Imponenda tamẽ aduſtis lẽticula eſt: donec ſanitatẽ: qualis eſſe poteſt recipiant.

De parotibus quæ ſub auribus oriuntur. Caput ſextumdecimum.

h Aec in capita fere medicamẽtis egent. Sub ipſis uero auribus oriri parotides ſolent: mõ in ſecunda ualetudine ibi iflãmatione orta: mõ poſt longas febres: illuc ĩpetu morbi cõuerſo. Id abſceſſus genus ẽ. Itaq; nullã nouã curationẽ de

ſiderat. Animaduerſionē tantūmodo hāc habet neceſſariam, quia ſi ſine morbo id itu muit: primū reprimentium: experimentum eſt. Si ex aduerſa valetudine illud inimicum ē: maturariq; & quamprimum aperiri cōmodius eſt.

¶De umbilici prominētis curatione. Caput. xvij.

a D umbilicos vero prominētes: ne manu: ferroq; vtendū ſit: ante tentandū ē: vt abſtineat. aluus his ducat᷑: īponatur ſuper vmbilicum id: qđ ex his cōſtat. Cicutæ & fuliginis: ſingulorum. p. xi. cæruſſæ elotæ. p. xiiii. plumbi eloti. p. xviii. ouis duobus. quibus etiam ſolani ſuccus adiicit᷑. Hoc dilutius īpoſitum eē oportet: & interim conquieſcere hoīem. cibo modico vti: ſic vt vitentur oīa inflantia.

¶De obſcenarum partium vicijs & curationibus. Caput. xviij.

p Roxima ſunt ea: quæ ad partes obſcenas ptinent: quarū apud græcos vocabula & tollerabilius ſe habēt: & accepta iam vſu ſunt cū omni fere medicorū volumine atq; ſermone iactentur apud nos fœdiora verba ne cōſuetudine quidem aliqua verecundius loquentium cōmendata ſunt vt difficilis hæc explanatio ſit ſimul & pudorē & artis præcepta ſeruātibus. Neq; tñ ea res a ſcribēdo deterrere me debuit. Primū vt oīa: quæ ſalutaria accepi: cōpræhēderē. dein quia in vulgus eoꝝ curatio ēt præcipue cognoſcenda eſt. quæ inuitiſſimis quiſq; alteri oſtendit.

¶De colis morbis & curationibus.

i Gitur ſi ex inflāmatione coles intumuit: reduciq; ſūma cutis: aut rurſus induci nō pōt multa calida aqua fouendus locus ē. Vbi vero glans contecta ē: oriculario quoq; clyſtere inter eā: cutēq; aqua calida inſerenda ē. Si mollita ſic & extenuata cutis ducenti pᷓuit: expeditior reliqua curatio ē. Si tumor vicit: īponenda eſt vel lenticula vel marrubium vel oleæ folia ex uino cocta: ſic ut cuilibet eorum dum teritur mellis paulū adijciat᷑. Surſūq; coles ad uētrem deligādus eſt. Quod ī oī curatione eius neceſſariū ē. Iſq; hō cōtinere ſe debet: & abſtinere a cibo: & potione aquæ tantū aſiti uindicari. Poſtero die rurſus ad bibendū hiſdē rōnibus aquæ fomētum ē & cū ui quoq; experiundū: an cutis ſequat᷑. Eaq; ſi nō parebit: leuiter ſūma ſcalpello conciden da erit. Nā cū ſanies ꝓfluxerit: extenuabit᷑ his locus: & facilius cutis ducet᷑. Siue autē hoc mō uicta erit. ſiue unquā repugnauerit: ulcera uel in cutis ulteriore pte: uel ī glāde ultrauē eā in cole repient᷑. Quæ neceſſe ē: aut pura ſiccaue ſint: aut hūida & purulēta: Si ſicca ſunt primū aqua calida fouēda ſunt. deinde īponēdū lyciū ex uino ē. aut amurca cocta cū eodē. aut cū roſa butyrū. Si leuis his humor eſt uino eluēda ſunt. tū butyri & roſæ mollis paulū & reſinæ terebinthinæ pars quarta adijcienda ē: eoq; utēdum. Aut ſi pus ex his ꝓfluit: ante oīa elui mulſo calido debet. Tū īponi piperis. P. xi. myrræ. p. xii. croci: myſi cocti: ſinguloꝝ. p. xii. Quæ ex uino auſtero coquūt᷑: donec mellis craſſitudinem habeant. Eadem autem cōpoſitio tonſillis: uuæ madentioris: nariumq; ulceribus accōmodata eſt. Aliud ad eam. piperis. p. xi. myrræ. p. xi. croci. p. xii. myſi cocti. p. xi. æris combuſti. p. xii. Quæ primum ex uino auſtero conteruntur: deinde ubi inaruerunt: iterum teruntur ex paſſi tribus cyathis & īcoquuntur: donec uiſci craſſitudinem habeant. Aerugo quoq; cū cocto melle & ea quæ ad oris ulcera ſupra comprehenſa ſunt curāt. Aut Eraſiſtrati cōpoſitio: Aut cratonis recte ſup purulenta naturalia īponitur. Folia quoq; oleæ ex nouem cyathis uini coquuntur. His adijcit᷑ aluminis ſciſſilis. p. xiiii. lycii. p. xviii. mellis ſeſqciathus. Ac ſi plus puris ē: id medicamentū ex melle. ſi minus: ex uino diluit᷑. Illud ꝑpetuū ē. poſt curationē dū iflāmatio manet: ꝗle ſupra poſitū ē cataplaſma ſupra: dare & quottidie vlcera eadē rōne curare. Quod ſi

pus & multũ & ?ũ malo odore cœpit ꝓfluere: elui cremore léticulæ debet: ſit ut ei mel
lis paulũ adijciat᷑: aut oleæ: aut lentiſci folia: vel marrubiũ decoquẽdũ eſt. Eoq; hũore
modo cũ melle vtendũ: imponẽdaq; eadẽ. aut ẽt omphaciũ cũ melle: aut id qđ ex ęru
gine & melle ad aures fit. aut cõpoſitio Andronis. aut anthera: ſic vt ei paulum mellis
adijciat᷑. Quidã vlcera oĩa: de quibus adhuc dictũ ẽ: lycio ex vino curãt. Si uero vlcus
latius atq; altius ſerpit: eodẽ mõ elui debet: Impõi vero: aut ærugo: aut omphaciũ cũ
melle: aut andronis cõpoſitio: aut marrubii: myrræ: aut croci aluminis ſciſſilis: cocti:
roſæ folioꝝ aridoꝝ: gallæ: ſinguloꝝ. p. xi. minij ſynopici. p. xii. Quæ p ſe ſingula pri-
mũ terũt᷑: deide iũcta iterũ melle adiecto: donec liqdi cærati craſſitudinẽ hẽant. tũ in
æneo vaſe leniter coquũtur ne ſupfluãt. Cũ iã guttæ indureſcunt: uas ab igne remoue
tur. idq; medicamẽtũ tũ: ꝓut opus ẽ: aut ex melle aut ex vino liquat᷑. Idẽ ãt per ſe etiã
ad fiſtulas vtile ẽ. Solet ẽt interdũ ad neruos vlcus deſcẽdere. ꝓfluitq; pituita multa:
ſanies tenuis maliq; odoris: nõ cocta: aut aquæ ſimilis: ĩ qua caro recẽs lota ẽ. Doloreſ
q; is locus & pũctiões hẽt. Id genus quãuis ĩter purulẽta ẽ: tñ lenibus medicamẽtis cu
rãdũ ẽ: quale ẽ ẽplaſtrũ tetrapharmacũ: ex roſa liquatũ: ſic vt turis quoq; paulũ ei mi-
ſceat᷑. Aut id qđ ex butyro: roſa: reſina: melle fit. Supra vero a me poſitũ eſt. Præci-
pueq; id vlcus multa calida aqua fouẽdũ ẽ: velãdũq; neq; frigori cõmittẽdũ. Interdum
ãt p ipſa vlcera coles ſub cute exeſus: ſic: vt glãs excidat. Sub quo caſu cutis ipſa circũci
dẽda eſt. Perpetuũq; eſt: quotiẽs glans: aut ex cole aliquid: vel excidit: vel abſcinditur:
hanc non eſſe ſeruandã: ne conſidat: vlceriq; agglutinetur: ac neq; reduci poſſit poſtea.
& fortaſſe fiſtulam quoq; vrinæ cludat. Tubercula etiam: quæ phymata græci vocãt
circa glandem oriuntur: quæ vel medicamentis vel ferro aduruntur: & cum cruſtæ ex
ciderunt: ſquama æris inſpergitur: ne quid ibi rurſus increſcat.

De cancri qui in cole naſcitur: curatione.

h Aec citra cãcrũ ſunt: q cũ in reliq̃s ptibus: tũ in his quoq; vel p̃cipue vlcera iſe
ſtat. Incipit a nigritie: q̃ ſi cutẽ occupauit: ꝓtinus ſpecillũ ſubijciendũ: eaq; ici
dẽda eſt. deide oræ vulſella prehẽdẽdæ. tũ qcqd corruptũ ẽ: excidendũ: ſic vt
ex integro quoq; paulũ demat idq; adurẽdũ. Quotiẽs quid uſtũ ẽ: id quoq; ſequit᷑: ut
ĩponẽda lenticula ſit. deinde vbi cruſtæ exciderũt: vlcera ſic ut alia curẽtur. At ſi cãcer
ipſum colẽ occupauit: ĩſpergẽda aliqua ſũt ex adurẽtib9: maxĩeq; id qđ ex calce: chal-
citide: auripigmẽto cõponit᷑. Si medicamẽta vincũt᷑: hic quoq; ſcalpello quicquid cor
ruptũ ẽ: ſic vt aliqd etiam integri trahat: præcidi debet. Illud quoq; æque perpetuum
eſt: exciſo cancro uulnus eſſe adurendum. Sed ſiue ex medicamentis: ſiue ex ferro cru
ſtæ occalluerunt: magnum periculum eſt: ne his decidentibus ex cole ꝓfuſio ſangui-
nis inſequatur. Ergo longa quiete & ĩmobili pene corpe opus eſt: donec ex ip̃o: cruſtæ
puræ leuiter reſoluãtur. At ſi uel uolẽs aliquis uel ĩprudẽs dũ ĩgredit᷑ ĩmature cruſtas
diduxit & fluit ſanguis. frigida aqua adhibẽda eſt. Si hæc parũ ualet: decurrendũ ẽ ad
medicamenta: quæ ſanguinem ſupprimunt. Si ne hæc quidem ſuccurrunt: aduri dili-
genter & timide debet neq; ullo poſtea motu dandus eidem periculo locus eſt.

De phagedænæ in cole naſcentis curatione.

n Onnunquam etiam id genus ibi cancri: quod phagedænæ a græcis noĩat᷑: ori
ri ſolet. in quo minime differendum: ſed protinus hiſdem medicamentis oc-
currendum eſt: & ſi parum ualent: ferro adurendum: Quædam etiam nigri-
ties eſt: quæ non ſentitur & ſerpit: ac ſi ſuſtinuimus uſq; ad ueſicam tendit: neq; ſuccur
ri poſtea põt. Si id ĩ ſũma glãde circa fiſtulã vrinæ eſt prius in ea tenue ſpecillũ demit-

tendũ eſt:ne claudatur. deinde id ferro adurendũ. Si vero alte penetrauit: quicqd occupatũ eſt: præcidendũ eſt. Cæterum eadem: quæ in alijs cancris: facienda ſunt.

¶De carbunculo qui in cole naſcitur.

Cealeſcit ẽt ĩ cole ĩterdũ aliqd. idq; oĩ pene ſenſu caret. Quod ipſũ quoq; excidi debet. Carbunculus ãt ibi natus vt primũ apparet: oriculario clyſtere eluẽdus ẽ: Deĩde ipẽ quoq; medicamẽtis vtẽdus: maxieq; chalcitide cũ melle: aut ærugĩe cũ cocto melle. Vbi is excidit: liqdis medicamẽtis vtẽdũ eſt: q̃ ad ora hulceris cõponuntur.

¶De teſticulorum morbis & eorum curatione.

i Nteſticulis vero ſi qua iflãmatio ſine ictu orta ẽ: ſanguis ex talo mittẽdus ẽ a cibo abſtinẽdũ. ĩponẽdũ ex faba farina ex mulſo cocta cũ cũino contrito ex melle cocto. Aut cõtritũ cũmĩũ cum cærato ex roſa facto. Aut lini ſemẽ frictũ cõtritũ & ĩ mulſo coctũ aut tritici farina ex mulſa cocta cũ cupreſſo. aut lilij radix cõtrita: aut ſi ijdẽ induruerũt: ĩponi debet lini vel fœni græci ſemẽ ex mulſo coctũ: aut ex cyprino: cæratũ: aut ſimilia ex vĩo cõtrita: cui paulũ croci ſit adiectũ. Si vetuſtior iam durities ẽ: maxĩe ꝓficit cucumeris agreſtis radix ex mulſo cocta: deĩde contrita. Si ex ictu tumẽt: ſãguinẽ mitti neceſſariũ ẽ: magiſq; ſi ẽt liuẽt. Imponẽdũ vero vtrũlibet ex his q̃ cũ cumino cõponũt᷑: ſupraq; ꝓpoſita. aut ea cõpoſitio q̃ habet nitti cocti. p. xi. reſinæ pineæ: gũmi: ſinguloꝝ. p. xii. vuæ timiniæ ſine ſeminibus. p. xiiii. mellis quãtum ſatis ſit ad ea cogẽda. Quod ſi ex ictu teſticulis aliqd deſit: fere pus quoq; ĩcreſſit: neq; aliter ſuccurri põt: quã ſi ĩciſo ſcroto & pus emiſſũ: & ipſe teſticulus exciſus eſt.

¶De ragadijs & Condilonate & hæmorroidis: aliiſq; ani morbis & curationibus eoꝝ & primo de ragadijs.

a Nus quoq; multa tedijq; plena mala recipit: nec in ſe multũ abhorrẽtes curationes habet. At primũ ĩ eo ſæpe & qdẽ pluribus locis: cutis excidit᷑. Ragadia græci vocãt. Id ſi recẽs ẽ: qeſcere hõ debet ĩ aqua calida deſidere. Colũbĩa quoq; oua coquẽda ſunt & vbi adurerũt: purgãda deĩde alterũ iacere ĩ aqua bene calida debet: altero calido foueri locus: ſic: vt ĩuicẽ vtroq; aliqs vtat᷑. Tũ tetrapharmacum: aut rhypodes: roſa diluẽdũ ẽ: aut hyſopũ recẽs miſcendũ cũ cærato liquido ex roſa facto. Aut eidẽ cærato liquido plũbũ elotum adiiciendum. Aut reſinæ terebinthinæ myrra. aut ſpũæ argenti: vetus oleũ. Et quolibet ex his id perũgẽdũ. Si quicqd læſum ẽ: extra ẽ: neque ĩtus reconditũ: eodẽ medicamẽto tinctũ linamentũ ſup dãdũ ẽ: & quicquid ãte adhibuimus cærato. cõtegẽdũ. In hoc ãt caſu neq; acribus cibis vtẽdũ: neq; aſperis: nec aluũ cõprimẽtibus. ne aridũ quidẽ quicquã ſatis utile ẽ. niſi admodum paulũ. Liquida: lenia: pinguia: glutinoſa meliora ſunt. Vino leni vti nihil prohibet.

¶De condylomate.

c Ondiloma ãt eſt tuberculũ: qd᷑ ex quadã iflãmatione naſci ſolet. Id ubi ortũ ẽ: qd᷑ ad quietẽ. cibos: potioeſq; ptinet: eadẽ ſeruari debẽt: quæ ꝓxime ſcripta ſunt. Hiſdẽ ẽt ouis recte tuberculũ id fouet᷑. Sed deſidere ante hõ in aqua debet: in qua verbenæ decoctæ ſunt ex reprimẽtibus. Tũ recte ĩponitur & lenticula cum exigua mellis parte: & ſertula cãpana & vino cocta: & rubi folia contrito cum cærato ex roſa facto. & cũ eodẽ cærato contritũ: vel cotoneũ malum: uel malicorii ex uino cocti p̃s ĩterior: & chalcitis cocta atq; contrita: deĩde hyſopo ac roſa excepta. Et ex ea cõpoſitione: quæ habet thuris. p. xi. aluminis ſciſſilis. p. xii. ceruſſæ. p. xiii. ſpumæ argẽti. p. xv. Quibus dum teruntur: inuicẽ roſa & uinũ inſtillat᷑. Viculũ ãt ei loco liteolũ: aut panniculus quadratus ẽ: qui ad duo capita duas anſas: ab altera vero pte totidẽ ſa

ſcias habet:eūq; ſubiectus ē:anſis ad ventrē datis a poſteriore pte in eas adductæ faſciæ coijciunt:atq; vbi artatæ ſūt:dexteriori ſiniſtra:ſiniſteriori dextra ꝓcedit. circūdataeq; circa aluū inter ſe nouiſſime nodo deligant. Sed ſi uetus cōdiloma iam induruit neq; ſub his curationibus deſidit:aduri medicamento pōt:qđ ex his cōſtat. æruginis. p.xii.myrræ.p.xiiii.gūmi.p.xviii.thuris.p.xxii.ſtibis:papaueris lacrimæ:acaciæ: ſingulo℞.p.xxvi.quo medicamēto quidā ēt vlcera:de quibus ꝓxime dixi : renouant. Si hoc parū i cōdilomate ꝓficit:adhiberi poſſunt etiam vehemētius adurentia. Vbi conſumptus eſt tumor:ad medicamenta lenia tranſeundum eſt.

❡De hæmorroidis.

t

Ertiū āt vitiū ē:ora vena℞ tāquā ex capitulis qbuſdā ſurgētia:quæ ſæpe ſāguinē fundūt:hæmorroidas græci vocāt. Idq; ēt i ore vuluæ fœminarū icidere cōſueuit. Atq; in qbuſdā parū tuto ſupprimit:q ſanguinis ꝓfluuio ibecilliores non fiūt. Habēt eni purgationē hāc nō morbū. Ideoq; curati quidā cū ſanguinis exitū nō haberēt iclinata in præcordia ac viſcera materia ſubitis & grauiſſimis morbis correpti ſunt. Si cui vero id nocet:is deſidere in aqua ex verbenis debet. iponere maxīe malicoriū cū aridis roſæ folijs cōtritū. aut ex his aliqua:q ſanguinē ſupprimūt. Solet āt oriri inflāmatio maxīe vbi dura aluus eū locū læſit. Tū in aqua dulci deſidendū ē:& id fouendū ouis. iponendi vitelli cū roſæ foliis ex paſſo ſubætis. Idq;:ſi itus ē:digito illinendū. ſi extra ſup illitū panniculū imponendū eſt. Ea quoq; medicamēta:q recētibus ſciſſuris poſita ſūt:hic idōea ſūt. Cibis vero i hoc caſu hiſdē qbus i priorib9 vtēdū ē. Si iſta parū iuuant:ſolēt ipoſita medicamēta adurētia ea capitula abſūere. Ac ſi iā vetuſtiora ſūt:ſub auctore Dionyſio iſpargēda ſādaraca ē. deide iponēdū:qđ ex his cōſtat:Squamæ æris:auripigmēti:ſingulo℞.p.xv.ſaxi calcis.p. xviii.poſtero die acu cōpūgendū. Aduſtis capitulis fit cicatrix:que ſanguinē fundi ꝓhibet. Sed quoties is ſuppreſſus ē:ne quid periculi afferat multa exercitatiōe digerēda materia ē. Prætereaq; & uiris & fœminis qbus mēſtrua nō ꝓueniunt:interdū ex brachio ſanguis mittendus eſt.

❡Si anus vel os uuluæ procidit qua curatione vtendum ſit.

a

T ſi anus vel os vuluæ ꝓcidit. nā id quoq; iterdū fit:cōſiderari debet purū ne id ſit:qđ ꝓuolutū ē:an humore muccoſo circundatū. ſi purū eſt:in qua deſidere hō debet:aut ſalſā:aut cum uerbenis mel'malicorio incocta. ſi humidum uino auſtero ſubluendū ē:illinendūq; fece uini combuſta. Vbi utrolibet mō curatum ē:itus reponēdū ē:iponēdaq; plātago cōtrita:uel folia ſalicis i aceto cocta tū linteolū & ſup lana æque deligēda:cruribus inter ſe deuinctis.

❡De ulcere fungo ſimili i ano.

f

Vngo quoq; ſimile vlcus in eadem ſede naſci ſolet. Id ſi hyems eſt:egelida : ſi aliud tempus:frigida aqua fouēdum ē. deinde ſpuma æris inſpergēda:ſupraq; cæratum ex myrteo factū. cui paulum ſquamæ fuliginis. calcis ſit adiectū. ſi in hac rōne non tollit:uel medicamentis uehementioribus:uel ferro adurendum ē.

❡De digitorum ulceribus. Caput decimūnonum.

d

Igito℞ āt uetera ulcera cōmodiſſime curant aut lycio aut myrra cocta: cum utrilibet uinū adiectū ē. In hiſdē recedere ab ungue carūcula cū magno dolore cōſueuit. Pterygion græci appellant. Oportet alumē melinum rotundū in aqua liquare donec mellis craſſitudinē habeat. tū qtum eius ardi fuit:tantundē mellis infundere & radicula miſcere:dōec ſimilis croco colore fiat. eoq; illinire. Quidam ad eundē uſū decoquere ſimul malunt cū paria pōdera aluminis aridi & mellis miſcuerint. Si hac rōne ea nō exciderūt:excidēda ſunt:deīde digiti fouendi aqua ex uerbenis: iponendūq; ſup medicamētū ita factū. Chalcitis:malico℞:ſquama æris excipiuntur

ſico pingui leniter cocto ex melle. Aut chartæ cōbuſtæ: auripigmēti: ſulphuris ignem
nō expti par modus cærato miſcet̃ ex myrteo facto. Aut æruginis raſæ. P. xi. ſquamę
P. xii. mellis cyatho cogũt̃. Aut pares portiões miſcent̃: Saxi calcis: chalcitidis: auri-
pigmēti. Quicqd hoꝝ īpoſitũ eſt: tegendũ linteolo aqua madefacto ē: tertio die digi
tus reſoluēdus eſt. Siquid aridi eſt: iterũ excidēdũ. Similiſq; adhibenda curatio eſt: Si
nō vincit̃. purgādus ſcalpello: tenuibuſq; feramētis adurēdus ē. & ſicut reliq̃ vſta curā
dus ē. At vbi ſcabri vngues ſũt circũ aperiri debēt: q̃ corpus cōtigũt. tũc ſup eos ex hac
cōpoſitiōe æq; īpōi ſādaracæ: ſulphuris: ſinguloꝝ. p. xii. nitri: auripigmēti: ſinguloꝝ.
p. xiiii. reſinæ liqdæ. p. xviii. Tertioq; id die reſoluēdũ ē. Sub quo medicamēto vicioſi
vngues cadunt & in eoꝝ locum meliores renaſcuntur. Libri ſexti finis.

CORNELII CELSI DE MEDICINA LIBER SEPTIMVS INCIPIT.

¶ De chirurgica & q ī ea claruerit: & q̄lis eē chirurgicus dēat & qd ī hoc libro diſcribat̃

t Ertiā eē mediciæ ptē q̄ manus curet: & vulgo notũ & a me ꝓpoſitũ
ē. Ea nō qdē medicamēta atq; victus rōnē ōmittit. ſed manu tñ pluri
mũ pſtat. eſtq; eius effectus īter oēs mediciæ ptes euidētiſſimus. Si
qdē ī morbis cũ multũ fortuna conferat: eadēq; ſæpe ſalutaria. ſæpe
vana ſint: pōt dubitari ſecũda valetudo mediciæ: an corpis beneficio
cōtigerit. In his quoq; ī qbus medicamētis maxīe nitimur: q̄uis ꝓfe
ctus euidētior ē: tñ ſanitatē & p hæc fruſtra q̄ri & ſine his reddi ſæpe manifeſtũ ē. Sicut
ī oculis quoq; deprahēdi pōt: q a medicis diu vexati ſine his īterdũ ſaneſcũt. At ī ea par
te: q̄ manu curata euidēs ē: oēm ꝓfectũ: vt aliqd ab alijs adiuuet̃: hīc tñ plurimum tra
here. Hęc āt ps cũ ſit vetuſtiſſima. magis tñ ab illo parēte oīs medicię Hippocrate: q̄ a
priorib9 exculta ē. Deīde poſteaquā diducta ab alijs hr̄e ꝓfeſſores ſuos cœpit: ī ægy-
pto quoq; increuit: Philoxēo maxīe auctore: q pluribus volũinibus hāc ptē diligētiſ-
ſime cōprahēdit. Gorgias quoq; & Soſtratus & Hierō & apolonij duo & Hāmōius
alexādrinus. multiq; alij celebres viri: ſinguli q̄dā reppererũt. Ac romæ quoq; nō me
diocres ꝓfeſſores: maxīeq; nup Tryphō pater: & Euelpiſtus & vt ex ſcriptis eius ītelli-
gi pōt hoꝝ eruditiſſimus Meges: qbuſdā ī melius mutatis: aliquātũ ei diſciplinæ adie
cerũt. Eſſe āt chirurgus debet adoleſcēs aut certe adoleſcētiæ ꝓprior manu ſtrēua ſta
bili: nec vnq̄ ītremeſcēte: eaq; non minus ſiniſtra: quā dextra prōptus acie oculoꝝ acri
claraq;: anīo ītrepidus: īmiſericors: ſic vt ſanari velit eũ quē accipit: nō vt clamore eius
motus: vel magis quā res deſiderat: ꝓperet: vel minus quā neceſſe ē: ſecet: ſed pinde fa
ciat oīa ac ſi nullus ex vagitibus alterius affectus oriat̃. Pōt āt reqri: qd huic pti ꝓprie
vēdicādũ ſit. qa vulnerũ quoq; vlcerũq; multoꝝ curatiōes: q̄s alibi executus ſum. chi-
rurgi ſibi vēdicāt. Ego eũdē quidē hominē poſſe oīa iſta pſtare cōcipio. Atq; ubi ſe di-
uiſerũt eũ laudo: qui quā plurimũ pcipit. Ipſe aũt huic pti ea reliqui: in quibus uulnus
facit medicus: non accipit & in quibus vulneribus vlceribus ue plus perfici manu: quā
medicamento credo. tũ quicquid ad oſſa pertinet: quæ deinceps exequi aggrediar. di-
latiſq; in alıud volumen oſſibus: in hoc cætera explicabo: præpoſitiſq; his: quę in quali
bet pte corpis fiũt: ad ea: quæ ꝓprias ſedes habent: tranſibo. ¶ De luxatis. Caput. i.

l Vxata igit̃ in quacunq; pte corporis ſunt quā primũ ſic curari debent: vt qua
dolor ē ea ſcalpello cutis crebro īcidatur: detergat̃q; eodē aduci ſo ꝓfluēs ſan
guis. Quod ſi paulo tardius ſubuenit̃: iamq; ēt rubor ē: qua rubet corpus: ſi
tumor quoq; acceſſit: q̄cũq; is ē: id optimũ auxiliũ ē. Tũ ſuper danda reprimentia ſũt:
maxīeq; lana ſuccida ex aceto & oleo. Quod ſi leuior is caſus ē: poſſũt ēt ſine ſcalpello
impoſita eadē mederi. Et ſi nihil aliud eſt: cinis quoq; maxime ex ſarmentis: Si his nō

eſt: quilibet alius ex aceto vel etiam ex aqua coactus.

¶ De his quæ p ſe ītumeſcūt quōmō excidēda & curāda ſunt. Caput ſecundum.

u Erū hoc quidē promptū eſt. In his āt negociū maius ē: quæ p ſe vicio ītus orto ītumeſcūt: & ad ſuppuratiōnē ſpectant. Ea oīa genera abſceſſū eſt alias ꝓpoſui: medicamētaq; eis idonea executus ſum. Nunc ſupereſt vt dicā in hiſdē quæ manu fieri debeāt. Ergo priuſq̄ā indureſcāt: cutē īcidere & cucurbitulā accōmodare oportet. quæ quicqd illuc malæ corruptæq; materiæ coiit: extrahat idq; iterum tertioq; recte fit donec oē inditiū inflāmationis excidat. Neq; tñ fas nō eſt nihil cucurbitula agere. Interdū.n. ſed raro quicquid abſcedit velamento ſuo includitur. id antiq tunicam nominabāt. Meges quia tunica oīs neruoſa ē: dicit nō naſci ſub eo vicio neruum. quo caro cōſumeret: ſed ſubiecto iā vetuſtiore pure callū circundari. Quod ad curatiōis rōnem nullo loco ꝑtinet: qa quicqd dixi ſi tunica ē: idē ſi callus ē fieri debet. Neq; vlla res ꝓhibet ēt ſi callus ē: tñ qa cīgit: tunicā nominari. Tū pure quoq; maturior hęc iterdū eē cōſueuit. Ideoq; qd ſub ea ē: extrahi p cucurbitulā ñ pōt. Sed facile id itelligit vbi nihil ad mota illa mutauit. Ergo ſiue id incidit ſiue iā durities ē: in hac auxilij nihil eſt. Et vt alias ſcripſi vel auertenda cōcurrēs eo materia: vel digerēda: vel ad maturitatē ꝑducēda eſt. Si priora cōtigerūt nihil ꝑter ea neceſſariū ē. Si pus maturuit ī alis qdē & ī inguinibus raro ſecādū ē. Itē vbicūq; mediocris abſceſſus ē. Itē quotiens ī ſūma cute vel ēt carne vitiū ē: niſi feſtinare curātis ībecillitas cogit. Satiſq; ē cataplaſmata efficere: vt p ſe pus aperiat: Nā fere ſine cicatrice pōt eē is locus: qui expꝰtus ferrū nō ē: Si āt altius malū ē: cōſiderari debet neruoſus ne is locus ſit: an non ſit. Nā ſi ſine neruis ē: cādēti ferramento aperiri debet. Cuius hæc gratia ē: qđ exigua plaga diutius ad pus euocādū patet paruaq; poſtea cicatrix fit At ſi nerui iuxta ſunt: ignis alienū ē: ne vel diſtēdant hi: vel mēbrū debilitēt. Neceſſaria opa ſcalpelli ē. Sed cætera etiā ſub cruda aperiri poſſunt. Inter neruos vero vltia expectāda maturitas ē: quæ cutē extenuet: eiq; pus iūgat: quo ꝓpius reperiat. Itēq; aliā rectā plagam deſiderāt ī carne qa fere vehemēter curē extēuat. tota ea ſup pus excidēda ē. Semp āt vbi ſcalpellus admouet id agēdū eſt vt & quā minimæ & quā pauciſſimæ plagæ ſint. cū eo tñ vt neceſſitati ſuccurāus & ī mō & ī numero. Nā maiores ſinus latius: īterdū etiam duabus aut pluribus lineis incidendi ſunt. Dandaq; opa aut imus ſinus exitū habeat ne quis humor intus ſubſidat qui ꝓxīa & adhuc ſana rodēdo ſinuet. Eſt etiam ī rerū natura: vt cutis latius excidēda ſit. Nā ubi poſt lōgos morbos totꝰ corporis habitus uitatus ē: lateq; ſe ſinus diffudit & in eo ꝑs cutis palet: ſcire licet eā iam emortuam eſſe & inutilē futurā. Ideoq; excidere cōmodius ē. maxīe ſi circa articulos maiores id euēit. cubantēq; ægrū fluēs aluus exaruit: neq; p alimēta quicquam corpori accedit. Sed excidi ita debet: ut plaga ad ſimilitudinē myrtei folij fiat quo facilius ſaneſcat. Idq; ꝑpetuum ē. Vbicūq; medicus ex quacunq; cauſa cutem excidit: pure effuſo ī alis uel inguinibus: linamento opus non ē. Spongia ex uino īponēda eſt. In cæteris partibus ſi æq; ea linamenta ſuperuacua ſunt: purgationis cauſa paulū mellis īfundendum: dein glutinantia ſuper danda. Si illa neceſſaria ſunt: ſup ea quoq; ſimiliter dari ſpongia eodem mō ex uino expreſſa debet. Quādo āt linamētis opus ſit: quādo non ſit. alias dictū ē. Cætera eadē inciſa ſuppuratione faciēda ſunt. quæ ubi p medicamēta rupta ē: facienda eſſe propoſui.

¶ De bonis maliſue ſignis exulceratorum. Caput tertiū.

p Rotinus āt quātū curatio efficiat quātūq; aut ſperari aut timeri debeat: ex quibuſdā ſignis ītelligi pōt: fereq; hiſdē q ī uulneribus expoſita ſūt. Nā bōa ſigna ſūt: ſomnū capere: facile ſpirare: ſiti non confici: cibū nō faſtidire: ſi febricula

fuit: ea vacare. Itēq; habere pus albū: leue: nō fœdi odoris. Mala ſunt: vigilia: ſpiritū: grauitas: ſitis: cibi faſtidiū: febris pus nigrū aut feculētū & fœdi odoris. Itē pcedēte curatione eruptio ſanguinis: aut ſi antequā ſinus carne ipleat̄ oræ carnoſæ fiūt. Illa quoq; ipſa carne habere nec firma: deficere tñ animā vel ipa curatiōe vel poſtea: peſſimū oīum ē. Quin ēt morbus ipſe ſiue ſubito ſolutus ē: dein ſuppuratio exorta ē ſiue effuſo pure pmanet nō iniuſte terret. Eſtq; iter cauſas timoris: ſi ſenſus ī vulnere rodētium non eſt. Sed vt hæc ipſa fortuna huc illuc ue diſcernit: ſic medici partiū ē: eniti ad reperiēdā ſanitatē. Ergo quotiēs vlcus reſilierit: eluere id: ſi reprimendus humor videbitur: vino ex aqua pluuitiali mixto: vel aqua in qua lenticula cocta ſit: debebit. Si purgandum erit: mulſo: rurſuſq; iponere eadē. Vbi iam repreſſus videbitur humor vlcuſq; purum erit produci carnem conueniet & foueri vulnus pari portione vini ac mellis: ſuperq; imponi ſpongia ex vino & roſa tincta. Per quæ cum caro producatur: plus tñ: vt alias quoq; dixi uictus ratio eo confert. id eſt ſolitus iam febribus & cibi cupiditate reddita: balneū rarū: quotidiana: ſed lenis geſtatio: cibi potiōeſq; corpori reficiēdo. Apteq; oīa per medicamēta quoq; ſuppuratiōe rupta ſequunt̄: ſed quia magno malo vix ſine ferro mederi licet: in hunc locum reſeruata ſunt.

¶De fiſtulis. Caput. iiij.

a Duerſus fiſtulas quoq; ſi altius penetrāt ut ad ultimas demitti colliriū nō poſſit: ſi tortuoſæ ſunt: ſi multiplices: maius in manu quā in medicamētis præſidiū eſt. minuſq; operæ eſt. ſi ſub cute trāſuerſæ ferunt̄: quā ſi recte intus tēdūt. Igitur ſi ſub cute tranſuerſa fiſtula eſt: demitti ſpecillum debet: ſupraq; id ea icidi. ſi flexus reperiuntur: hi quoq; ſimul ſpecillo & ferro perſequendi ſunt. Idemq; faciendum: ſi plures ſe quaſi ramuli oſtendūt. Vbi ad fines fiſtulæ uentū eſt: excidendum ex toto callus eſt. ſuperq; fiſtulæ dandæ. & medicamētū quo glutinetur. At ſi recta ſubter tendit ubi quo maxime ferat ſpecillo exploratū eſt. excidi is ſinus debet: dein fiſtula oris cutis iniicienda eſt: & æq; glutinantia medicamenta ſuper danda ſunt. Aut ſi corruptius ulcus. quod interdum oſſe uitiato fit. ubi id quoq; curatum eſt: pus mouentia: ſolēt autem inter coſtas fiſtulæ ſubter exire: quod ubi incidit: eo loco coſta ab utraq; pte decidenda & eximēda ē: neqd itus corruptū relinquat̄. ſolēt ubi coſtas trāſierūt ſeptū id qđ trāſuerſū a ſuperioribus uiſceribus īteſtina diſcernit: uiolare. Quod itelligi & ex loco & ex magnitudīe doloris pōt: & qa nōnūq̃ ſpiritus eo: cū hūore quaſi bullāte prūpit: maxīeq; ſi hūc ore ille cōtinuit. In eo medicamini locus nullus ē. In cæteris uero q̃ circa coſtas ſanabilia ſunt: pinguia medicamenta inimica ſunt. cæteris quæ ad vulnera accōmodant̄: uti licet. Optime tñ ſicca linamenta: uel ſi purgādū aliqd uidet̄ in melle tincta īponuntur. Vētri nullū os ſubeſt. ſed ibi pnitioſæ admodū fiſtulæ fiūt: adeo ut Soſtratus ī ſanabiles eſſe crediderit. Id nō ex toto ita ſe habere uſus oſtēdit. Et qdem: qđ maxīe mirū uideri pōt: tutior fiſtula ē cōtra iecur & lienē & uentriculū quā contra inteſtina: non quo pernitioſior res ibi ſit: ſed quo alteri periculo locū facit. Cuius experimento moti qdā auctores parū modū rei cognouerūt. Nā vēter ſæpe ēt tello pforat̄ prolapſaſq; inteſtina cōdunt̄: & oras vulneris ſuturæ cōprehēdūt. qđ queādmodum fiat mox indicabo. Itaq; ēt ubi tenuis fiſtula abdomē perrūpit: excidere eā licet: ſuturaq; oras cōiungere. Si uero ea fiſtula itus patuit: exciſa neceſſe ē latius foramen relinquat qđ niſi magna ui utiq; ab iteriore pte ſui nō pōt q̃ quaſi menbrana q̄dā finit abdomē: q̄ peritoneō græci uocāt. Ergo ubi aliquis igredi ac moueri cœpit rūpitur illa ſutura atq; inteſtina ſoluuntur. Quo fit ut pereundum homini ſit. Sed nō omnimodo res ea deſperatione habet. Ideoq; tenuioribus fiſtulis adhibenda curatio eſt.

¶De ani fiſtulis.

p Ropriā ēt nū aīaduerſionē deſiderāt ea quæ ī ano ſunt. In has demiſſo ſpecillo ad vltimū eius caput īcidi cutis debet. dein nouo foramine ſpecillū educi lino ſequēte: qđ in aliā eius partē ob id ipſū pforatū cōiectū ſit. Ibi linū ꝓhēdendū: vinciēdūq; cū altero capite ē: vt laxe cutē: quæ ſup fiſtulā ē: teneat. Idq; linū eſſe debet crudū & duplex triplex ve: ſic tortū vt vnitas facta ſit. Interī āt licet negocia augere ambulare: lauari cibū capere perīde atq; ſaniſſimo. Tātūmodo id linū bis die ſaluo mō ducēdū ē: ſic vt ſubeat fiſtulā ps q̄ ſupior fuerit. Neq; cōmittēdū ē vt id linum putreſcat. Sed tercio quoq; die nodus reſoluēdus ē: & ad caput alterū recēs linū alligādū ē: eductoq; vetere: id ī fiſtula cū ſimili nodo relinquēdū. Sic. n. id paulatī cutē q̄ ſupra fiſtulā ē: īcidit: ſimulq; & id ſaneſcit qđ a lino relictū ē: & id qđ ab eo mordet᷑: īcidit᷑. Hæc rō curatiōis lōga: ſed ſine dolore ē. Qui feſtinat: aſtrīgere cutē lino debet: quo celerius ſecet: noctuq; pēicillo tēuia q̄dā ītus demittere: vt cutis hoc ipſo extenuet᷑ quo extendit᷑. Sed hæc dolorē mouēt. Adijcit᷑ celeritati ſic vt tormēto quoq; ſi & linū & id qđ ex pēicillo ē: aliquo medicamēto illinit᷑ ex ijs q̄bus callū exedi poſui. Poterit tñ fieri vt ad ſcalpelli curationē ēt illo loci veniēdū ſit: ſi ītus fiſtula fert: ſi multiplex ē. Igit᷑ ī hæc genera demiſſo ſpecillo duab9 lineis īcidēda cutis ē vt media īter eas habēula tēuis admodū eijciat᷑ ne ꝑrius oræ coeāt ſitq; locus aliq̄s linamētis. q̄ q̄ pauciſſima ſup īnijciēda ſūt: oīaq; eodē mō faciēda: q ī abſceſſib9 poſitus ē. Si vero ab vno ore plures ſinus erūt: recta fiſtula ſcalpello erit īcidēda: ab eo cęteræ q̄ iā patebūt lino excipiēdæ. ſi ītus aliq̄ procedet: quo ferrū tuto ꝑuenire nō poterit: collíriū demittēdū erit. Cibus āt ī oībus eiuſmodi caſibus: ſiue māu ſiue medicamētis aget᷑: dari debet humidus. potio liberalis: diuq; aqua vbi iā caro īcreſcit. tū demū & balneis raris vtēdū erit: & cibis corpus īplentibus.

¶De telis ē corpore extrahendis. Caput. v.

t Ela quoq; q̄ illata corporib9 ītus hæſerūt: magno negocio ſæpe eijciūt᷑. Sūtq; q̄dā difficultates ex generib9 eoꝝ q̄dā ex his ſedibus ī quas illa penetrarūt. Oē āt telū extrahit᷑ aut ab ea pte q̄ vēit: aut ab ea ī qua tetēdit. Illic viā qua redeat ipſū ſibi fecit. Hic à ſcalpello accipit. Nā cōtra mucronē caro īcidit᷑. Sed ſi nō alte telū īſedit: & ī ſūma carne ē: aut certe magnas venas & loca neruoſa nō trāſijt: nihil melius eſt: quā q̄ vēit id euellere. Si vero plus ē p qđ telo reuerēdū quā qđ ꝓrumpēdū eſt: iāq; venas neruoſq; id trāſit: cōmodius ē apire qđ ſupeſt: eaq; extrahere. Nā & ꝓpius petitur & tuti9 euellit᷑ & ī maiore mēbro ſi mediū mucro trāſijt facilius ſaneſcit qđ peruiū ē. quia utriq; medicamēto fouet᷑. Sed ſi retro telū recipiēdū ē: ampliāda ſcalpello plaga ē: quo facilius id ſequat᷑: quoq; minor oriat᷑ īflāmatio: quæ maior fit: ſi ab illo ipſo telo dū redit corpus laniat᷑. Itē ſi ex alia parte vulnus aperit᷑: laxius eē debet: quā vt telo poſtea trāſeunte amplicet᷑. Sūma aūt vtraq; parte ita habēda cura ē: ne neru9: ne vena maior: ne arteria incidat᷑. Quoꝝ vbi aliquid detectū eſt: excipiendū hamo retuſo ē abducendūq; ſcalpello. Vbi aūt ſatis īciſū eſt: telū eximendū eſt: tū quoq; eodem mō & eadē cura habita: ne ſub eo quod eximet᷑: aliquid eoꝝ lædatur: quæ tuenda eſſe propoſui. Hæc cōmunia ſunt. Propria quædā in ſingulis telorum generibus ſubijcienda ſunt. quæ protinus ſubijciam. Nihil tā facile in corpore quā ſagitta conditur: eademq; altiſſime inſedit. Hæc autem eueniunt & quia magna vi fertur illa: & quia ipſa in anguſto eſt. Sæpius itaq; ab altera parte quam ex qua venit recipienda eſt præcipueq; quia fere ſpiculis cingitur: quæ magis laniant ſi retro quam ſi contra trahuntur. Sed inde aperta via caro diduci debet ferramento ad ſimilitudinem facto græcæ litteræ ψ. Deinde vbi apparuit: ſi mucro ſi harundo inhæret: propellenda eſt: donec ab altera par-

te apprӕhẽdi & extrahi poſſit. Si iã illa decidit: ſolũq; itus ferrũ ẽ mucro uel digitis ap prẽhẽdi vel forfice: atq; ita educi debet. Neq; alia rõ extrahẽdi ẽ vbi ab ea pte q̃ vẽit euel li magis placuit. Nã ampliato vulnere aut harũdo: ſi ineſt: euellẽda ẽ: aut ſi ea nõ ẽ: fer rũ ipſum. Quod ſi ſpicula apparuerũt: eaq; breuia & tenuia ſunt: forfice ibi cõminui de bẽt: vacuũq; ab his telũ educi ſi ea maiora valẽtioraq; ſunt: fixis ſcriptorijs calamis cõte gẽda: ac ne qd lacerẽt: ſic euellẽda ſunt. Et ĩ ſagittis qdẽ hӕc obſeruatio ẽ. Latũ vero te lũ ſi cõditũ ẽ: ab altera pte educi nõ expedit: ne ĩgẽti vulneri ipſi quoq; ĩgẽs vulnus adij ciamus. Euellẽdũ ẽ ergo genere quodã ferramẽti: qđ dioceris grӕci helulcũ vocãt: qm̃ auctorẽ Dioclẽ hẽt. quẽ ĩter priſcos maxiosq; medicos fuiſſe iã poſui. Lamia vel ferrea vel ӕnea ẽt ab altero capite duos vtrinq; deorſũ cõuerſos vncos hẽt: ab altero duplica ta alteribus: leuiterq; extrema ĩ eã partẽ ĩclinata: quӕ ſinuata ẽ. ĩſup ibi ẽt pte ĩclinata: q̃ pforata ẽ. Hӕc iuxta telũ trãſuerſa demittiť. Deide vbi ad imũ mucronẽ vẽtũ ẽ: pau lũ torqueť: vt telũ foramĩe ſuo excipiat. Cũ in cauo mucro ẽ: ĩllico duo digiti ſubiecti ptis alterius: vncis ſimul & ferramẽtũ id extrahũt & telũ. Terciũ gẽus teloꝝ ẽ: qđ ĩter dũ euelli debet: plũbea glãs: aut lapis: aut ſimile aliqd: qđ prupta cute ĩtegrũ itus ĩſe dit. In oĩbus his latius vulnus aperiẽdũ: idq; qđ ĩeſt: ea q̃ vẽit forfice extrahẽdũ eſt. Ac cedit vero aliqd difficultatis ſub oĩ ictu ſi telũ vel oſſi ĩhӕſit: vel ĩ articulo ſe ĩter duo oſ ſa demerſit. ĩ oſſe vſq; eo mouẽdũ ẽ donec is locus laxeť q̃ mucronẽ momordit: & tum vel mãu vel forfice telũ extrahẽdũ ẽ. q̃ rõ ĩ dẽtibus quoq; eijciẽdis ẽ. Et vix vnq̃ ita telum nõ ſeqť. Sed ſi morabiť excuti quoq; ictũ aliquo ferramẽto poterit. Vltimũ ẽ vbi non euelliť: terebra: iuxta forare. ab eo quoq; foramĩe ad ſpeciẽ litterӕ ψ cõtra telũ os exci dere. ſic vt lineӕ q̃ diducũť ad telũ ſpectẽt. eo facto id neceſſe ẽ labet & facile auferať. Inter duo uero oſſa ſi p ipſũ articulũ pruperit: circa vulnus duo mẽbra faſcijs habẽiſue deligãda: & p has ĩ diuerſas ptes diducẽda ſũt ut neruos diſtẽdat. Quibus extẽtis laxi us ĩter oſſa ſpaciũ ẽ: ut ſine difficultate telũ recipiať. Illud uidẽdũ ẽ. ſicut ĩ alijs locis po ſui. ne qs neruus aut uẽa aut arteria a telo lӕdať: dũ id extra itur: eadẽ. ſ. rõe q̃ ſupra po ſita ẽ. At ſi uenenato quoq; telo qs ictus ẽ: hiſdẽ oĩbꝫ ſi fieri põt ẽt feſtinãtius actis adij ciẽdã curatio ẽ q̃ uel epoto ueneno uel a ſerpẽte ictis adhibeť. Vulneris ãt ipſius extra cto telo medicia ñ alia ẽ: q̃ q̃ eẽt ſi corpe icto nihil ĩhӕſiſſet. De q̃ ſatis alio loco dictũ ẽ.

¶De gãgilijs & meliceride & atheromate. Capitis tuberculus. Caput. vj.

Hӕc uenire ĩ q̃libet pte corpis poſſũt. Reliq̃ certas ſedes hẽt. de qb9 dicã. orſus a capite. In hoc multa uaria q̃ tubercula oriũť. gãgilia: melliceridas: & herõa ta noĩant: alijſq; ẽt nũ uocabulis q̃dã alij diſcernũt: qbus ego ſteathõata quoq; adijciã. Quӕ quis & ĩ ceruice & ĩ alis & ĩ lateribus oriri ſolẽt p ſe tñ nõ poſui: cũ oĩa iſta mediocres differẽtias habeãt: ac ne piculo terreãt neq; diuerſo genere cureť. Oĩa ãt iſta & ex paruulo ĩcipiũt. & diu paulatimq; increſcũt. & tunica ſua ĩcludũť. Quӕdã ex his dura ac renitẽtia: q̃dã mollia cedẽtiaq; ſũt. q̃dã ſpacio nudãť: q̃dã tecta capillo ſuo p manẽt: fereq; ſine dolore ſunt. Quid itus habeãt ut cõiectura prӕſagiri põt: ſic ex toto cognoſci niſi cũ eiecta ſunt nõ põt. Maxĩe tñ in his quӕ renituntť aut lapidis quӕdam ſimilia. aut cõcreti cõfertiq; pili reperiũť. In his uero quӕ cedũt aut melli ſimile aliqd aut tenui pulticulӕ: aut q̃ſi raſӕ cartilagini: aut carni hebeti & cruentӕ. quibus aliqui colores eſſe cõſuerũt. fereq; gãgilia renituntť. Atheromati ſubeſt quaſi tenuis pulticu la. Meliceridi liquidior humor. Ideoq; pſſũ circũfluit. Steathõati pĩgue qddã idq; la tiſſime patere cõſueuit: reſoluitq; totã cutẽ ſuppoſitã: ſic: ut ea labet cũ ĩ cęteris ſit aſtri ctior. Oĩa deraſa ante ſi capillis cõtegũť per mediũ oportet ĩcidere: ſed ſteathõatis tu

nica quoq; ſecãda ẽ: vt effundatur q̃cq̃d intus coit: q̃a nõ facile a cute ſubiecta carne ea ſeparet̃. In cæteris ipſa tunica iuiolata ſeruãda ẽ. ꝓtinus ãt alba & ĩtẽta ſe oſtendit. Tũ ſcalpelli manubriolo diducẽda a cute & carne ẽ: eijciẽdaq; cũ eo qd̃ ĩtus tenet. Si qñ tñ ab ĩferiore pte tunicæ muſculus inhæſit: ne his lædat̃: ſuperior ps illius decidenda: alia ibidẽ relinquẽda ẽ. Vbi tota exẽpta ẽ: cõmittẽdæ oræ: fibulaq; his inijcienda: & ſup me dicamẽtũ glutinãs dãdũ ẽ. Vbi vel tota tunica: vel aliq̃d ex ea relictũ ẽ pus mouẽtia ad hibẽda ſũt.

¶De oculoꝝ vicijs q̃ ſcalpello & manu curantur. Caput. vii.

S Ed vt hæc neq; genere vicii: neq; rõne curatiõis ĩter ſe multũ diſtãt: ſic ĩ oculis q̃ manũ poſtulãt & ipſa diuerſa ſunt: & aliter aliterq; curãt̃. Igit̃ ĩ ſuperioribus palpebris veſicæ naſci ſolent pingues graueſq;: quæ vix attollere oculos ſinunt leueſq; pituitæ curſus: ſed aſſiduos ĩ oculis mouẽt. Fere vero ĩ pueris naſcũt̃. Oportet cõpreſſo digitis duobus oculo atq; ita cute ĩtenta ſcalpello trãſuerſam lineã ĩcidere ſuſpẽſa leuiter mãu ne veſica ipſa vulneret̃. & vt locus ei patefactus ẽ ipſa ꝓrumpat. tum digitis eã apprehẽdere oportet & euellere. Facile ãt ſeq̃t̃. Dein ſup vngi collirio debet ex his aliquo: quo lippiẽtes oculi ſup ĩungũt̃. pauciſſimiſq; diebus cicatricula ĩducit̃. Moleſtius ẽ vbi ĩciſa veſica ẽ. Effundit. n. humorem. neq; poſtea quia tenuis admodũ eſt: poteſt colligi. Si forte id incidit: eorum aliquid imponendum eſt: quæ puri mouẽ do ſunt.

¶De crithe tuberculo palpebrarum.

I N eadẽ palpebra ſup pilloꝝ locũ tuberculũ paruulũ naſcit̃: qd̃ a ſimilitudĩe ordei a græcis crithe noiat̃. Tunica q̃dda͂ qd̃ difficulter matureſcit cõpræhẽſũ ẽ. Id vel calido pãe: vel cera ſubinde calefacta foueri oportet: ſic ne nimius is ca lor ſit: ſed facile ea pte ſuſtineatur. Hac. n. ratione ſæpe diſcutitur. interdum concoquitur. Si pus ſe oſtendit: ſcalpello diuidi debet: & quicquid intus humoris eſt: exprimi. Eodem deinde vapore poſtea quoq; foueri & ſuper inungi: donec ad ſanitatem perueniat.

¶De chalazia palpebrarum.

A Lia quoq; q̃dã ĩ palpebris huic nõ diſſimilia naſcũt̃ ſed neq; vtiq; figuræ eiuſdẽ & mobilia ſimul atq; digito huc vel illuc ĩpellũt̃. Ideoq; ea chalazia vocãt hæc ĩcidi debẽt ſi ſub cute ſunt ab exteriore pte: ſi ſub cartilagĩe ab ĩteriore. Deĩ ſcalpelli manubriolo diducẽda ab ĩtegris ptibus ſunt. Ac ſi intus plaga eſt: inungendum primo lenibus: deinde acrioribus. Si extra: ſuper dandum emplaſtrum quo id glutinetur.

¶De ungue oculoꝝ: quod pterigion a græcis uocatur.

U Nguis uero: qd̃ pterigiõ græci uocãt: ẽ mẽbranula neruoſa oriẽs ab angulo: quæ nõnũq̃ ad pupillã quoq; ꝑuenit. eiq; officit. Sæpius a nariũ ĩterdũ ẽt a tẽporꝝ pte naſcit̃. Hũc recentẽ nõ difficile ẽ diſcutere medicamẽtis: q̃bus cicatrices ĩ oculis extenuant̃ ſi ĩnueterauit: iãq; ei craſſitudo quoq; acceſſit. excidi debet. Poſt abſtinentiã uero unius diei: uel aduerſus inſedili cõtra medicũ his homo collocandus eſt: uel ſic aduerſus ut in gremiũ eius caput reſupinus effundat. Quidã ſi ĩ ſiniſtro oculo uiciũ ẽ: aduerſum. Si ĩ dextro: reſupinũ collocari uolũt. Alterã ãt palpebrã a miniſtro diduci oportet: alterã a medico. Sed ab hoc: ſi ille aduerſus ẽ: ĩferiorẽ. ſi ſupinus: ſuperiorẽ. Tũ idẽ medicus hamulũ acutũ paulũ mucrõe ĩtus recuruato ſubijcere extremo ungui debet: eumq; ĩfigere: atq; eã quoq; palpebrã tradere alteri. ipſe hamulo apprehenſo leuare unguẽ. eumq; acu traijcere linum trahente. Deinde acum ponere. lini duo capita apprehẽdere: & p ea erecto ungue ſi qua pte oculo ĩhæret manubriolo ſcalpelli diducere: donec ad angulũ ueniat. Deinde inuicẽ modo remittere: modo attrahere. ut ſic & initiũ eius & finis anguli reperiat̃. Duplex. n. periculum ẽ: ne uel ex ungue

aliqd relinquat̃:qđ exulceratũ vix vllã recipiat curationẽ:vel ex angulo quoq; carũcu-
la abſcidat̃ quæ ſi vehemẽtius vnguis ducit̃.ſequit̃.Ideoq; decipit:ac ſi abſciſſa ẽ: pate
ſcit foramẽ:p qđ poſtea ſemp hũor deſcẽdit:rhypada græci vocãt. Verus ergo anguli
finis vtiq; noſcẽdus ẽ.q vbi ſatis cõſtitit nõ nimiũ adducto vngue ſcalpellus adhibẽdus
ẽ:deĩde excidẽda ea mẽbranula.ne qd ex angulo lædat̃. Eo deĩde ex melle linamẽtum
ſuper dãdũ ẽ ſupraq; linteolũ & aut ſpõgia aut lana ſucida ꝓximiſq; diebus diducẽdus
quotidie oculus ẽ:ne cicatrice iter ſe palpebræ glutinent̃. Si qdẽ id quoq; terciũ piculũ
accedit:eodẽq; modo linamẽtũ ĩponẽdũ:ac nouiſſime ĩungẽdũ collirio:quo vlcera ad
cicatricẽ pducũt̃.Sed ea curatio vera eſſe debet:aut certe ante hyemẽ.De q̃ re ad plura
loca ptinẽte ſemel dixiſſe ſatis erit.Nã duo genera curationũ ſunt. Alia ĩ qbus eligere
tẽpus nõ licet:ſed vtẽdũ eſt eo:qđ ĩcidit:ſicut ĩ vulneribu: & ĩ fiſtulis.Alia ĩ qbus nul-
lus dies vrget:& expectare tutiſſimũ & facile ẽ:ſicut euenit ĩ ijs q̃ & tarde ĩcreſcũt & do
lore nõ cruciãt:ĩ his ver expectãdum eſt.Aut ſi quid magis preſſit: melior tñ autũnus
vel æſtas:quã hyems eſt.Atq; his ipſe medius:iam fractis æſtatibus:nõdũ ortis frigo
ribus.Quo magis ãt neceſſaria pars erit quæ tractabit̃ hoc quoq; maiori piculo ſubie
cta eſt.& ſæpe quo maior plaga facienda:eo magis hæc temporis ratio ſeruabitur.

¶De enchanti tuberculo.

X curatiõe vero vnguis vt dixi vicia naſcunt̃:quæ ipſa alijs quoq; decauſis ori-
e ri ſolẽt.Interdũ.n.fit ĩ angulo:parũ vngue exciſo vel aliter:tuberculũ: qđ pal
pebras parũ diduci patit̃.enchãtis græce noĩat̃. Excidi hamulo & circuncidi
debet:hic quoq; diligenter tẽperata manu:ne qđ ex ipſo abſcidat.Tũ exiguum linamẽ
tũ reſpergendũ eſt vel cadmia vel atramẽto ſutorio:inq; eũ angulũ diductis palpebris
inferendũ:ſupraq; eodẽ modo deligandum.proximiſq; diebus ſimiliter nutriendũ tñ
vt primis aqua egelida vel etiam frigida foueatur.

¶De ancyloblephato oculorum vicio.

Nterdũ iter ſe palpebræ coaleſcũt apeririq; nõ põt oculus.Cui malo ſolet etiã
i illud accedere:vt palpebræ cũ albo oculi cohæreſcãt:ſcilicet cũ ĩ vtroq; fuit vl-
cus negligẽter curatũ.Saneſcẽdo.n.qđ diduci potuit & debuit:glutinabit.an
cyloblepharos ſub vtroq; uicio græci uocãt.Palpebræ tñ ĩter ſe cohærẽtes nõ difficul-
ter diducũt̃:ſed ĩterdũ fruſtra nã rurſus glutinãt̃. Experiri tñ oportet. qa bene res ſæ-
pius cædit.Igit̃ aduerſum ſpecillũ inferendũ:diducẽdæq; eo palpebræ ſunt:deinde exi
gua penicilla ĩterponẽda donec exulceratio eius loci finiatur. Aut ubi albo ipſius oculi
palpebra inhæſit:Heraclides tarẽtinus auctor eſt:aduerſo ſcalpello ſubſecare magna
cũ moderatiõe:ut neq; ex oculo neq; ex palpebra quicq̃ abſcidat̃.ac ſi neceſſe ẽ ex palpe
bra potius.Poſt hæc inungat̃ oculus medicamẽtis qbus aſpritudo curat̃: quotidieq;
palpebra uertat̃ nõ ſolũ ut ulceri medicamẽtũ ĩducat̃:ſed ẽt ne rurſus inhæreat: ipſiq;
ẽt pcipitatur:ut ſæpe eam duobus digitis attollat.Ego ſic reſtitutũ eſſe neminẽ memi-
ni.Meges ſe quoq; multa tentaſſe:neq; unq̃ profuiſſe: quia ſemper iterum oculo pal-
pebra inhæſerit:memoriæ prodit.

¶De ægylopa fiſtula oculorum.

Tiã nũ in angulo q naribus ꝓpior ẽ ex aliquo uicio q̃ſi parua fiſtula aperit̃:p
e quã pituita aſſidue deſtillat.ægylopa græci uocãt idq; aſſidue male habet ocu
lũ.nõnũq̃ ẽt exeſo oſſe uſq; ad nares penetrat idq; ĩterdũ naturã carcinomatis
hẽt.Vbi ĩtentæ uenæ & recuruatæ ſunt:color palet:cutis dura eſt & leui tactu irritat̃
ĩflãmationẽq; ĩ eas ptes:q̃ coniunctæ ſunt: euocat. Ex his eos q q̃ſi carcinoma habent

curare: ꝑiculoſū eſt. Nā mortē quoq; ea res maturat. Eos vero quibus ad nares tendit
ſuperuacuū. Neq;.n. ſaneſcūt. At qbus id ī angulo ē pōt adhiberi curatio cū eā nō igno
tū ſit eſſe difficilē. quātoq; angulo ꝓpius id foramē ē: tāto difficilior ē. qm̄ ꝑ anguſtū ē
in quo verſari manus poſſit. Recēti tn̄ re mederi facilius ē. Sed hamulo ſūmū eius fora
minis excipiendū deinde totū id cauū: ſicut ī fiſtulis dixi: vſq; ad os excidendum: oculo
q; & cæteris iunctis partibus bene obtectis os ferramēto adurendum eſt vehementius.
Quod ſi iā carie vexatū eſt: quo craſſior his ſquama acedat: qdā adurētia imponūt: vt
atramentum ſutoriū vel chalcitidē vel æruginem raſam. Quod & tardius & non idem
facit. Oſſe aduſto curatio ſequitur eadem: quæ in cæteris vſtis.

¶ De pilis palpebrarum oculum irritantibus.

p
Ili vero q in palpebris ſunt duabus decauſis oculū irritare cōſuerūt. Nā modo
palpebræ ſuperioris ſūma cutis relaxat᷑ & ꝑcidit. quo fit vt eius pili ad ipſum
oculū cōuertāt᷑: qa nō ſimul cartilago quoq; ſe remiſit. Modo ſub ordine natu
rali piloꝝ alius ordo ſubcreſcit: q ꝑtinus ītus ad oculū tēdit. Curatiōes hæ ſunt. ſi pili
nati ſunt q nō debuerūt: tenuis acus ferrea ad ſimilitudinē haſtæ lata in ignē coiciēda ē.
Deinde cādēs ſublata palpebra ſic: vt eius ꝑnitioſi pili ī cōſpectum curātis veniāt. ſub
ipſis piloꝝ radicibus ab angulo īmittēda ē: vt ea terciā ꝑtē palpebræ trāſueat. Deinde
iterū tercioq; vſq; ad alterū angulū. Quo fit vt oēs piloꝝ radices aduſtæ emoriāt᷑. Tū
ſuperimponēdū medicamētū ē: qd᷑ īflāmationē ꝓhibeat. atq; vbi cruſtæ exciderūt: ad
cicatricē ꝑducēdū. facillime āt id genus ſaneſcit: qdā aiunt acu tranſui iuxta pilos in ex
teriorē partē palpebræ oportere: eamq; tranſmitti duplicem capillum muliebrem du-
centē: atq; vbi acus tranſijt in ipſius capilli ſinū qua duplicatur pilum eſſe coiciendum
& per eum in ſuperiorē palpebræ partē attrahendū. ibiq; corpori agglutinandū & īpo
nēdū medicamētū quo foramē quoq; glutinet᷑. ſic.n. fore vt is pilus ī exteriorē ꝑtē po-
ſtea ſpectet. Id primū fieri nō pōt niſi ī pilo lōgiore: cū fere breues eo loco naſcāt᷑. Dein
de ſi plures pili ſunt: neceſſe eſt lōgū tormētū cū totiens acus tranſuet magnā īflāma-
tionē moueat. Nouiſſime cū hūor aliqs ibi ſubſit oculo & ante ꝑ pilos & tū ꝑ palpebrę
foramina affecto: vix fieri pōt vt glutē quo vinctus eſt pilus nō reſoluat᷑. Eoq; fit vt his
eo vnde vi abductus eſt redeat. Ea vero curatio: quæ palpebræ laxioris ab oībus frequē
tatur: nihil habet dubij. Si quidem oportet contecto oculo mediam palpebræ cutem
ſiue ea ſuperior: ſiue inferior eſt: appræhendere digitis ac leuare. tū cōſiderare quātulo
detracto futurū ſit: vt naturaliter ſe habeat. Si qdē hic quoq; duo ꝑicula circunſtāt. Si
nimiū fuerit exciſum. ne contegi oculos nō poſſit. Si parū: ne nihil actū ſit & fruſtra ſe
ctus aliqs ſit. Qua deīde incidēdū videbit᷑ ꝑ duas lineas atramēto notādū ē: ſic vt de ī
teriore quæ pilos cōtinet & ꝓpiore ei linea aliqd relinquat᷑: qd᷑ appræhēdere acus po-
ſtea poſſit. His cōſtitutis ſcalpellus adhibēdus ē. & ſi ſuperior palpebra ē: an̄. ſi īferior
poſtea ꝓprius ipſis pilis īcidēdū. initiūq; faciēdū ī ſiniſtro oculo: ab eo angulo q tpi in
dextro: ab eo q naribus ꝓpior ē: idq; qd᷑ īter duas lineas ē excidēdū. Deīde orę vulneris
īter ſe ſimplici ſutura cōmittēdæ: operiēduſq; oculus ē: & ſi parū palpebra deſcēdet la
xāda vtiq;. ſi nimiū: aut aſtringēda: aut ēt rurſus tenuis habenula ab vlteriore ora exci
dēda. Vbi ſecta eſt: aliæ ſuturæ adijciendæ: q̄ ſupra tres eſſe non debent. Præter hæc in
ſuperiore palpebra ſub pilis ipſis incidenda linea ē: vt ab inferiore parte diducti pili ſur
ſū ſpectēt. Idq; ſi leuis īclinatio ē: ēt ſolū ſatis tuet᷑. Inferior palpebra eo nō eget. His fa
ctis ſpōgia ex aqua frigida expreſſa ſuꝑ deligāda ē. Poſtero die glutinans ēplaſtrū inij-
ciēdū. Quarto ſutura tollēda ē: & collirio qd᷑ īflāmationes reprimit ſuꝑ inunguēdū.

¶De laſophthalmo oculorum.

n Onnūq̄ āt nimiū ſub hac curatiōe excíſa cute euenit vt oculos nō cōtegat̃. Idq; iterdū ēt alia de cā fit laſophthalmos græci appellāt. In quo ſi nimū palpebræ deeſt: nulla id reſtituere curatio pōt. Si exiguū mederi licet: paulū infra ſuperciliū cutis incidenda eſt lunata figura cornibus eius deorſum ſpectantibus. Altitudo eſſe plagæ vſq; ad cartilaginem debet ipſa illa nihil læſa. Nā ſi ea inciſa eſt: palpebra cōcidit: neq; attolli poſtea poteſt: Cute igitur tm̄ diducta fit: vt paulum in ima oculi ora deſcendat: hiantes ſcilicet ſuper plagam: in quam linamentum coiciendum ē: quod & coniungi diductam cutem prohibeat: & in medio carunculam citet. q̄ vbi eum locum impleuit: poſtea recte oculus operitur.

¶De ectropio.

u ·T ſuperioris āt palpebræ vitiū ē: q̄d parū deſcēdit ĩoq; oculū nō cōtegit: ſic inferioris: q̄d parū ſurſū attollit̃: ſed pēdet & hiat neq; pōt cū ſuperiore cōmitti. Atq; id quoq; euenit interdū ex ſimili vitio curatiōis: iterdū ēt ſenectute. ectropiō græci vocāt. Si ex mala curatiōe eſt: eadē rō medicinæ eſt: q̄ ſupra poſita eſt: plagæ tm̄ cornua ad maxillas non ad oculū conuertēda ſunt. Si ex ſenectute ē: tenui ferramēto id totū extrinſecus adurendū eſt: deinde melle inungendum. at quarto die vapore aquæ calidæ fouendum inungendumq; medicamentis ad cicatricem perducentibus.

¶De Staphylomate oculi.

h Aec fere circa oculū ĩ angulis palpebriſq; ĩcidere cōſuerūt. In ipſo āt oculo nonnūq̄ ſūma attollit̃ tunica ſiue ruptis ĩtus mēbranis aliq̄bus ſiue laxatis & ſimilis figura acino fit. Vnde id ſtaphyloma græci vocāt. Curatio duplex ē. Altera ad ipſas radices p̄ mediū trāſuere acu duo lina ducēte. Deide alterius lini duo capita ex ſuperiore pte: alterius ex iteriore aſtringere iter ſe. quæ paulatim ſecādo id excidūt. Altera in ſūma pte eius ad lenticulæ magnitudinē excidere. deinde ſpodiū aut cadmiā ĩfricare. Vtrolibet āt facto albū oui lana excipiendum & imponēdum: poſteaq; vapore aquæ calidæ fouendus oculus & lenibus medicamentis vngendus eſt.

¶De clauis oculorum.

c Laui āt vocantur calloſa in albo oculi tubercula: q̄bus nomē a figuræ ſimilitudine eſt. Hos ad imam radicē pforare acu cōmodiſſimū eſt infraq; eam excidere: deinde lenibus medicamentis inungere.

¶De natura oculorum & eorum ſuffuſione.

ſ Vffuſiōis iā alias feci mentionē: quia cū recēs incidit medicamētis quoq; ſæpe diſcutit̃. Sed vbi vetuſtior facta eſt: manus curationē deſiderat: quæ inter ſubtiliſſimas haberi pōt. De qua antequā dico: paucis ipſius oculi natura indicanda eſt. Cuius cognitio cum ad plura loca pertineat: tum vel præcipue adhuc pertinet. His igitur ſummas habet duas tunicas: ex quibus ſuperior a græcis ceratoides vocat̃. Ea qua parte alba eſt ſatis craſſa pupillæ loco extenuatur. Huic inferior adiuncta ē media parte: qua pupilla ē: modico foramine cōcaua: circa tenuis: vlterioribus ptibus ipſa quoq; plenior. quæ choroides a græcis noiat̃. Hæ duæ tunicæ cū iteriora oculi cingāt: rurſus ſub his coeūt: extenuatæq; & ĩ vnū coactæ p̄ foramē q̄d iter oſſa ē: ad mēbranā cerebri pueniunt: eoq; inhæreſcunt. Sub his āt qua parte pupilla eſt locus vacuus eſt: Deinde infra rurſus tenuiſſima tunica quam herophilus arænoiden noiauit. Ea media ſubſidit: eoq; cauo cōtinet quiddā q̄d a vitri ſimilitudine hyaloides græci vocāt. Id neq; liquidū neq; aridū ē: ſed q̄ſi cōcretus humor: ex cuius colore pupillæ color vel niger

eſt: vel cæſius: cū ſumma tunica tota alba ſit. Id āt ſuperueniens ab īteriore pte mēbra-
nula īcludit ſub his gutta humoris eſt oui albo ſimilis: aqua vidēdi facultas ꝓficiſcit᷑.
criſtalloides a græcis noīatur. Igit᷑ vel ex morbo vel ex ictu cōcreſcit hūor ſub duabus
tunicis: qua locū vacuū eſſe ꝓpoſui. iſq; paulatī īdureſcēs īteriori potētiæ ſe opponit.
Vicijq; eius plures ſpecies ſunt. q̄dā ſanabiles. q̄dā quæ curationē nō admittunt. Nā ſi
exigua ſuffuſio ē: ſi imobilis: colorē vero hēt mariæ: aquæ: vel ferri nitētis & a latere ſen
ſū aliquē fulgoris relinqt. ſpes ſupereſt. Si magna ē: ſi nigra ps oculi amiſſa naturali fi-
gura ī aliā vertit: ſi ſuffuſiōi color cæruleus eſt: aut auro ſimilis: ſi labat & hac atq; illac
mouet᷑: vix vnquā ſuccurrit᷑. Ferre vero peior ē: quo ex grauiore morbo. maioribuſue
capitis doloribus: vel ictu vehemētiore orta ē. Neq; idōea curatio: ſi ſenilis ætas ē: quæ
ſine nouo vicio tñ aciē hebetē hēt. At ne puerilis qdē: ſed īter hæc media ætas. Oculus
quoq; curatiōi neq; exiguus: neq; cōcauus ſatis oportunus ē. atq; ipſius ſuffuſiōis q̄dā
maturitas ē. Expectādū igit᷑ ē donec iā nō fluere: ſed durities q̄dā cōcreuiſſe videat᷑. Añ
curationē āt modico cibo vti: bibere aquā triduo debet. pridie ab oībus abſtinere. Poſt
hæc ī aduerſo ſedili collocādus ē loco lucido: lumine aduerſo: ſic vt cōtra medicus pau
lo altius ſedeat. A poſteriore āt pte caput eius: q curabit᷑. miniſter cōtineat: & imobile
id præſtet. Nā leui motu eripi acies ī ppetuū pōt. Quin ēt ipſe oculus q curabit᷑: imo-
bilior faciēdus ē: ſup alterū lana īpoſita & deligata. Curari vero ſiniſter oculus dextra
manu: dexter ſiniſtra debet. Tū acus admouēda ē: aut acuta: aut forte nō nimiū tēuis.
eaq; demittēda. Sed recta ē p ſūmas duas tunicas medio loco īter nigrū oculi & angu
lū tēpori ꝓpiorē e regiōe mediæ ſuffuſiōis: ſic ne q vena lædat᷑. Neq; tñ timide demittē
da ē: qa inani loco excipit᷑. Ad quē cū vētū ē ne mediocriter qdē peritus falli pōt: qa pre
mēti nihil renitit᷑. Vbi eo vētū ē: īclinādā acus ad ipſā ſuffuſionē ē. leuiterq; ibi verti &
paulatī eā deducere īfra regionē pupillæ debet. Vbi deīde eā trāſit vehemētius īprimi:
vt īferiori pti īſidat. Si hæſit: curatio expleta ē. Si ſubīde redit: eadē acu magis cōciden
da: & ī plures ptes diſſipāda ē. quę ſingulæ & facilius cōdūt᷑ & mīus late officiūt. Poſt
hæc educēda acus recta ē: īponēdūq; eſt lana molli exceptū oui albū: & ſupra: qd᷑ īflā
mationē coerceat: atq; ita deuinciendū. Poſt hæc opus eſt quiete: abſtinentia: leniū me
dicamentoꝝ inunctionibus: cibo: qui poſtero die ſatis mature datur primū liquido ne
maxillæ laborent: deinde īflāmatione finita tali: qualis in vulneribus ꝓpoſitus ē. Qui
bus. vt aqua quoq; diutius bibatur: neceſſario accedit.

¶De pituita oculorum.

E pituite quoq; tenuis curſu: q oculos īfeſtat: quatenus medicamētis agēdum
d eſt: iā explicui. Nūc ad ea veniā: quę curationē ex māu poſtulant. Aīaduerti-
mus āt qbuſdā nūq̄ ſicceſcere oculos: ſed ſemp humore tenui madere: quę res
aſpritudinē cōtinuat: ex leuibus momētis īflāmatiōes & lippitudines excitat: totā deni
q; vitā hoīs īfeſtat. Idq; in qbuſdā nulla ope adiuuari pōt. ī qbuſdā ſanabile eſt. Quod
primū diſcrimē ē: noſſe oportet: vt alteri ſuccurrat᷑: alteri manus nō inijciat᷑. Ac primū
ſuperuacua curatio ē ī his: q ab īfantibus id viciū habēt: qa neceſſario manſurū eſt uſq;
mortis diē: Deinde nō neceſſario ēt in his: qbus nō multa: ſed acris pituita ē. Siqdē ma
nu nihil adiuuant᷑. medicamētis & uictus rōne: quæ craſſiorē pituitā reddit: ad ſanita-
tē pueniūt. Lata ēt capita uix medicinę patēt. Tū ītereſt uene pituitā emittāt: q̄ īter cal
uariā & cutē ſunt: an quę inter mēbranā cerebri & caluariā. Superiores fere p tpa ocu-
los rigant. īferiores p eas mēbranas: quę ab oculis ad cerebrū tēdūt. Poteſt āt adhiberi
remediū his: quę ſupra os fluūt: nō pōt his: quę ſub oſſe. Ac ne his qdē ſuccurrit᷑: qbus

pituita vtrinq; deſcendit: quia leuata altera parte nihilominus alterã īfeſtat. Quid ſit ãt hoc rõne cognoſcitur. Raſo capite ea medicamẽta: quibus in lippitudine pituita ſuſpẽditur: a ſupercilijs vſq; ad verticem illini debẽt. Si ſicci oculi eſſe cœperunt apparet per eas venas: quæ ſub cute ſunt: irrigari. Si nihilominus madẽt: manifeſtũ eſt ſub oſſe deſcendere. Si ẽ humor: ſed leuior: duplex viciũ eſt. Plurimi tñ ex laborãtibus reperiũtur. quos ſupiores venæ exerceant ideoq; pluribus ẽt opitulari licet. Idq; non in græcia tantũmodo: ſed in alijs quoq; gentibus celebre eſt: adeo vt nulla medicinæ pars magis per nationes quoq; expoſita ſit. Reperti in græcia ſunt qui nouẽ lineis cutẽ capitis inciderẽt: duabus in occipitio rectis: vna ſuper eas trãſuerſa: dein duabus ſuper aures: vna inter eas itẽ trãſuerſa: tribus inter verticẽ & frontẽ rectis. Reperti ſunt qui a capite recte eas lineas ad tpa diducerẽt: cognitiſq; ex motu maxillar᷑ muſcullor᷑ initijs: leuiter ſup eos cutẽ inciderẽt: inductiſq; p retuſos hamos oris inſererent linamenta: vt neq; inter ſe cutis antiqui fines cõmitterent᷑ & in medio caro increſceret: q̃ uenas ex q̃bus hũor ad oculos tranſiret: aſtringeret. Quidã ẽt atramẽto duas linea duxeret a media aure ad mediã alteram aurẽ. deinde a naribus ad verticem. Tum vbi lineæ cõmittebantur ſcalpello inciderũt & poſt ſanguine fuſo os ibidẽ aduſſerũt. Nihilominus autẽ & in tẽporibus & inter frontẽ atq; caluariã eminẽtibus venis idẽ candẽs ferrũ admouerũt. Frequens curatio eſt venas in tẽporibus adurere: quæ fere q̃dem in eiuſmodi malo tumẽt: ſed tñ vt inflent᷑ magiſq; ſe oſtẽdant: ceruix ante modice deligãda eſt tenuibuſq; ferramẽtis & retuſis uenæ adurẽdæ: donec in oculis pituitæ curſus conquieſcat. Id .n. ſignũ ẽ quaſi excæcator᷑ itinerũ p quæ humor ferebat᷑. Valentior tamen medicina eſt: vbi tenues cõditæq; venæ: ideoq; legi nõ poſſunt. Eodẽ mõ ceruice deligata retentoq; ab ipſo ſpiritu quo magis venæ ꝓdeãt: atramento notare eas cõtra tẽpora & iter verticẽ ac frontem. deinde ceruice reſoluta q̃ notæ ſunt uenas incidere & ſanguinẽ mittere. Vbi ſatis fluxit: tenuibus ferramentis adurere. Cõtra tẽpore quidẽ: timide: ne ſubiecti muſculi qui maxillas tenent ſentiãt. inter frontẽ uero & uerticẽ: vehemẽter: ut ſic ſquama ab oſſe recedat. Efficatior tñ ẽt num eſt afror᷑ curatio: q uerticẽ uſq; ad os adurũt: ſic vt ſquamã remittat. Sed nihil melius eſt quã q̃d in galliã quoq; comata ſit. vbi uenas in tẽporibus & in ſupiore capitis pte legũt. Aduſta quõ curãda ſint iam explicui: Nũc illud adijcio: neq; ut cruſtæ decidãt. neq; ut ulcus ĩpleat᷑ aduſtis uenis eſſe ꝓperãdũ. ne uel ſanguis erumpat: uel cito pus ſupprimat᷑: cũ per hoc ſicceſcere eas partes opus ſit: per illud exhauriri opus nõ ſit. Si quando tñ ſanguis eruperit: infricanda medicamẽta eſſe: q̃ ſic ſanguinẽ ſupprimant: ne adurant. Queãdmodũ ãt uenæ deligẽdæ ſint: quidq; lectis his faciendum ſit cum uenero ad crurum uarices dicam.

¶De aurium morbis: qui manu & ſcalpello curant᷑. Caput. viii.

u Erũ ut oculi multiplicẽ curationẽ etiã manus exigunt ſic in auribus admodũ pauca ſunt: q̃ in hac medicinæ parte tractentur. Solet tamen euenire uel a primo natali die ꝓtinus: vel poſtea facta exulceratione. deinde per cicatricem aure repleta: ut foramen in ea nullum ſit: ideoq; audiendi uſu careat. Quod ubi incidit: ſpecillo tentandum eſt: alte ne id repletum: an in ſummo tantum glutinatum ſit. Nã ſi alte eſt: ꝑmenti nõ cedit. Si in ſũmo: ſpecillũ ꝓtinus recipit. Illud attingi nõ oportet ne ſine effectus ſpe diſtẽtio oriat᷑ neruor᷑: & ex ea mortis periculum ſit. Hoc facile curat᷑. Nã qua cauũ eſſe debet: uel medicamẽtum aliquod ĩponẽdũ eſt exaurentibus vel candente ferro apiendũ. uel ẽt ſcalpello inijciendũ. Cũq; id patefactũ. & iam ulcus purũ ẽ: coiciẽda eo pinna eſt illita medicamẽto cicatricẽ inducẽte: circaq; idẽ medicamẽ

tum dandũ: vt cutis circa pinnã ſaneſcat. quo fit vt ea remota poſtea facultas audiendi ſit. At vbi aures: in viro puta: pforatæ ſunt & offendũt: traijcere id cauũ celeriter cãdente acuſatis eſt: vt leniter eius ora exulcerẽt: aut ẽt adurẽte medicamẽto idẽ exulcerare: poſtea deide ĩponere id qđ purget: tũ qđ eũ locũ repleat & ſic cicatricẽ inducat. Quod ſi magnũ id foramen ẽ: ſicut ſolet eſſe in his: qui maiora põdera aurib9 geſſerũt: incidere qđ ſupeſt ad extremum oportet: ſupra deide oras ſcalpello exulcerare: & poſtea ſuere: hac medicamẽtũ: quo id glutinet: ĩponere. tertiũ ẽ: ſi qd ibi curti ẽ: ſarcire: q̃ res cũ ĩ labris quoq; & narib9 fieri poſſit: eãdẽ ẽt rõnẽ habeat: ſimul explicanda ẽ.

❡Curta ĩ auribus labriſq; hac naribus quomodo ſarciri & curari poſſint. Caput viiij.

C Vrta igit in his tribus: ac ſi qua parua paria ſunt: curari poſſunt. Si q̃ maiora ſunt aut nõ recipiũt curationẽ: aut ita p hãc ipſã deformant: vt minus idecora ante fuerit. Atq; in aure qdẽ & naribus deformitas ſola timeri põt. In labris vero ſi nimiũ cõtracta ſunt: vſus quoq; neceſſarij iactura fit: quia minus facile & cibus aſſumit & ſermo explicat. Neq; enim creat ibi corpus: ſed ex vicino adducitur. qđ in leui mutatiõe & nihil eripe & fallere oculũ põt. ĩ magna nõ põt. Neq; ſenile ãt corpus: neq; qđ mali habitus ẽ: neq; in quo difficulter vlcera ſaneſcunt: huic medicinæ idoneũ eſt. quia nuſq̃ celerius cancer occupat aut difficilius tollit. Ratio curationis eiuſmodi ẽ. Id qđ curatũ ẽ in quadratũ redigere: ab ĩterioribus eius angulis lineas trãſuerſãs incidere: q̃ citeriorẽ partẽ ab ulteriore ex toto diducãt: deide ea quæ ſic reſoluimus ĩ vnũ adducere. Si nõ ſatis iungunt: vltra lineas quas ante fecimus: alias duas lunatas & ad plagã cõuerſas ĩmittere: qb9 ſũma tñ cutis diducat. ſic. n. fit vt facilius qđ adducit ſeq poſſit. qđ nõ vi cogendũ ẽ: ſed ita adducẽdũ: vt ex facili ſubſequat: & dimiſſũ nõ multũ recedat. Interdũ ãt ab altera pte cutis haud oĩno adducta: deformẽ quẽ reliqt locũ reddit. Huiuſmodi loci altera pars ĩcidẽda: altera intacta habẽda ẽ. Ergo neq; ex imis auribus: neq; ex medio naſo imis venaꝶ partibus: neq; ex angulis labroꝶ quicq̃ attrahere tẽtabimus. Vtrinq; autẽ petemus: ſi qd ſũmis auribus: ſi qd imis: ſi quid aut medio naſo: aut medijs naribus. aut medijs labris deerit. Quæ tñ interdũ etiã duobus locis curata eſſe cõſuerũt. Sed eadẽ ratio curãdi eſt: ſi cartilago in eo qđ inciſũ ẽ eminet: excidẽda ẽ. Neq; enim aut glutinat. aut acu tuto traijcit. Neq; longe tñ excidi debet. ne ĩter duas oras liberæ cutis: vtrinq; coitus puris fieri poſſit. Tũ iunctę orę ĩter ſe ſuendæ ſunt vtrinq; cute appræhẽſa: & q̃ priores lineæ ſunt: ea quoq; ſuturæ inijciendæ ſũt. Siccis locis. vt in naribus: illita ſpuma argenti ſatis ꝓficit. In vlteriores uero lunataſq; plagas linamentũ dandũ eſt: vt caro increſcens vulnus ĩpleat. ſũmaq; cura qđ ita ſutũ eſt: tuendũ eſſe: apparere ex eo põt: qđ de cancro ſupra poſui. Ergo ẽt tertio quoq; die fouendũ erit uapore aquæ calidæ. rurſuſq; idẽ medicamentũ inijciendũ: fereq; ſeptimo die glutinatũ eſt. Tum ſuturæ eximi: & vlcus ad ſanitatem pduci debent.

❡De polypi curatione per ferrum. Caput. x.

P Olypũ: vero qui in naribus naſcit: pręcipue ferro curari iam alias poſui. Ergo etiã hunc ferramento acuto in modũ ſphathæ facto reſoluere ab oſſe oportet adhibita diligentia ne infra cartilago lædatur: in qua difficilis curatio eſt. Vbi abſciſſus eſt: vnco ferramẽto extrahendus ẽ. Tum ĩplicitũ linamẽtũ: vel aliquid ex penicillo reſpergendum eſt medicamento: quo ſanguis ſupprimitur: eoq; nares leniter ĩplendæ. Sanguine ſuppreſſo: linamẽto vulnus purgandũ eſt. Vbi purum ẽ. eo pinna eodem modo quo in aure ſupprapoſitũ eſt: medicamẽto illita: quo cicatrix inducit: intus demittenda: donec ex toto id ſaneſcat.

❡De ozena. Caput.xi.

D autē vitiū:qđ ozena a græcis vocat̄:ſi medicamētis nō cederet:queadmo-
a dū manu curādū eſſet apud magnos chirurgos nō repperi.Credo quia res ra
ro ad ſanitatē ſatis ꝓficit cū aliqđ in ipſa curatione tormētum habeat. Apud
quoſdā tñ poſitū ē vel ſutilē fiſtulā vel enodē ſcriptoriū calamū in narē eſſe coiciēdū do
nec ſurſum ad os pueniat:tū p id tenue ferramētū candēs dandū eſſe ad ipſū os. deide
aduſtū locū purgādū eſſe ærugine & melle. Vbi purus ē:lycio ad ſanitatē pducendū.
Vel narē incidēda eē ab vna pte ad os:vt & cōſpici locus poſſit & facilius cādens ferra
mētū admoueri. Tū ſui narē debere. & aduſtū qdē vlc9 eadē rōne curari. Suturā vero
illini vel ſpūa argēti vel alio glutinātē. ❡De oris viciiſq̄ māu & ferro curāt̄. Caput.xii.

❡De dentibus.

N ore quoq; qdā manu curant̄. Vbi in primis dētes nōnūq̄ mouentur mō pp
i radicū ibecillitatē mō ꝓpter gingiuarū areſcentiū viciū. Oportet in vtrolibet
candēs ferramētū gingiuis admouere vt leuiter attigat:nō vt inſidat. Aduſtę
gingiuæ melle illinēdæ & mulſo eluēdæ ſūt. Vt pura vlcera eē cœperūt arida medica
mēta ifricanda ſūt ex his q̄ reprimūt. Si vero dens dolores mouet:eximiq; eū:qa me-
dicamēta nihil adiuuāt:placuit:circūdari debet. vt gingiua ab eo reſoluat̄. Tum is cō
cutiēdus ē. Eaq; faciēda donec bene moueat̄. Nā dens hærēs cū ſummo periculo euel
lit̄:ac nōnunq̄ maxilla loco mouet̄. Idq; ēt maiore piculo in ſupioribus dētibus fit:qa
pōt tēpora oculos ue cōcutere. Tū ſi fieri pōt manu:ſi minus:forfice dens excipiēdus:
Ac ſi exeſus ē:ante:id foramē vel linamēto:vel bene accōmodato plūbo replēdū ē:ne
ſub forfice cōfringat̄. recta uero forfex ducēda eſt:ne iflexis radicibus:os earū:cui dēs
inhæret pte aliq̄ frangat̄. Neq; ideo nullū eius rei piculū ē:vtiq; in dētibus breuibus q̄
fere lōgiores radices habēt. Sæpe enim forfex cū dentē cōprehēdere nō poſſit:aut fru-
ſtra cōprehēdat:os gingiuæ prehēdit & frāgit. Protinus āt vbi plus ſanguinis ꝓfluit:
ſcire licet aliqd ex oſſe fractū eē. Ergo ſpecillo cōquirēda ē teſta quæ receſſit & volſella
ꝓtrahēda ē. Si nō ſeqt̄ incidi gingiua debet donec labās oſſi teſta recipiat̄. Quod ſi fa
ctū ſtati nō eſt:indureſcit extrinſecus maxilla:ut his hiare nō poſſit. Sed iponendū ca
lidū ex farina & fico cataplaſma ē donec ibi pus moueat̄. Tum incidi gingiua debet:
Pus quoq; multū ꝓfluēs oſſis fracti nota ē. Itaq; ēt tū id extrahi conuenit. Nōnunq̄ ēt
eo læſo fiſtula fit quæ eradi debet. Dēs āt ſcaber qua pte niger ē:radēdus ē:illinenduſq;
roſæ flore cōtrito:cui gallæ q̄rta pars & altera myrræ ſit adiecta. Cōtinendūq; ore cre
bro vinū meracum. Atq; in eo caſu velādum caput:ambulatiōe multa:frictione capi
tis:cibo nō acri ueniendū ē. At ſi ex ictu uel alio caſu aliqd labāt dētes auro cū his q̄ be
ne hærēt uincēdi ſunt. Cōtinendaq; ore reprimentia:ut uinū in quo malicoriū decoctū
aut in quo galla cādens cōiecta ſit. Si quādo ēt in pueris alter dens naſcit̄ quā prior ex
cidat:is qui cadere debuit circū purgādus & euellēdus eſt. is qui natus eſt in locū prio
ris quotidie digito adurgēdus dōec ad iuſtā magnitudinē pueniat. Quotienſcūq; dē
te excepto radix relicta ē:ꝓtinus ea quoq; ad id facta forfice. quā rizan græci uocāt:exi
mēda eſt. Tonſillas āt quæ poſt iflāmationes induruerūt antidyades aūt:græcis ap-
pellant̄:cū ſub leui tunica ſint oportet digito circū radere & euellere. ſi ne ſic quidem
reſoluunt̄:hamulo excipere:& ſcalpello excidere:tū ulcus aceto eluere. & illinere uul-
nus medicamēto:quo ſāguis ſupprimat̄. ❡De uua.

Va ſi cū inflāmatione deſcendit:doloriq; ē & ſub rubicundi coloris:præcidi
u ſine periculo non pōt. Solet enim multū ſanguinē effundere. Itaq; melius eſt
his uti:quæ alias ꝓpoſita ſunt. Si uero inflāmatio quidem nulla eſt nihilomi

nus āt ea vltra iuſtum modum apituita deducta eſt: & eſt tenuis: acuta. alba: præcidi
debet. Itemq̧ ſi ima: liuida & craſſa: ſumma: tenuis eſt. Neq̧ quicq̃ cōmodius eſt quã
volſella prehendere: ſub eaq̧ qđ volumus excidere. Neq̧ enim vllum periculum ē ne
plus minus ue pcidatur: cum liceat tantum infra vulſellam relinquere: quantum inu-
tile eſſe manifeſtum eſt. idq̧ pcidere quo longior vua eſt quam eſſe naturaliter debet.
Poſt curationem eadem facienda ſunt: quæ in tonſillis proxime poſui.

¶De lingua.

Ingua vero quibuſdam cū ſubiecta parte a primo natali die iuncta eſt: qui ob
l id ne loq quidē poſſunt: hoꝝ extrema lingua vulſella p̄hendenda eſt: ſub eaq̧
mēbrana incidenda: magna cura habita: ne venæ quæ iuxta ſunt: violenter: &
pfuſione ſanguinis noceāt. Reliqua curatio vulneris in prioribus poſita eſt: Et pleri-
q̧ quidem vbi conſanuerunt loquuntur: Ego autem cognoui qui ſucciſa lingua cū abū
de ſuper dentes eā pmeret: non tñ loquendi facultatē cōſecutus eſt. Adeo in medicine
etiā vbi ppetuum eſt qđ fieri debet: non tamen perpetuum eſt id qđ ſequi conuenit.

¶De abſceſſu ſub lingua.

Vb lingua quoq̧ iterdū aliqđ abſcedit: quod fere conſiſtit ī tunica: doloreſq̧
ſ magnos mouet. qđ ſi exiguū ē incidi ſemel ſatis ē. ſi maius: ſūma cutis vſq̧ ad
tunicā excidēda ē. deīde vtriq̧ horæ hamulis excipiēdæ: & tunica vndiq̧ circū
data liberāda ē: magna diligētia p oēm curationē habita: ne qua maior vena īcidatur.

¶De labris.

Abra āt ſæpe findunť: eaq̧ res habet cū dolore etiā hāc moleſtiā: quod ſermo
l prohibeť. qui ſubinde eas rimas cū dolore diducēdo ſanguinē citat. Sed has:
ſi in ſūmo ſunt: medicamētis curare cōmodius ē. q̃ ad vlcera oris fiūt. Si vero
altius deſcenderūt: neceſſariū ē tenui ferramēto adurere. qđ ſphathæ ſimile quaſi tran
ſcurere: nō īprimi debet. Poſtea facienda eadē ſūt q̃ in auribus aduſtis expoſita ſunt.

¶De ceruicis vicijs & curatione. Caput tertiumdecimū.

T in ceruice inter cutē & aſperā arteriā tumor īcreſcit: brochoceolen græci uo
a cant. quo mō caro habes: mō humor aliquis melli aquæ ve ſimilis includitur.
interdū ēt minutis oſſibus pili in mixti. Ex quibus quicqđ ē qđ tunica cōtineť
pōt adurētibus medicamētis curari quibus ſūma cutis cū ſuperiecta tunica exeritur.
Quo facto ſiue humor ē: pfluit. ſiue qđ dēſius: digitis educiť. tū vlcus ſub linamētis
ſaneſcit. Sed ſcalpelli curatio breuior ē. Medio tumor vna lenia inciditť vſq̧ ad tunicā.
Deīde vicioſus ſinus ab ītegro corpe digito ſeparať: totuſq̧ cū uelamēto ſuo eximiť.
Tū aceto: cui uel ſalē uel nitrū aliqs adiecit: eluiť. oræq̧ una ſutura iunguntť cæteraq̧
eadēq̧ q̃ ī alijs ſuturis ſup inijciūť. Lēiter deīde: ne fauces urgeat: deligať ſi qñ āt tūica
exmi nō potuerit: ītus īſpgēda: adurētia: linamētiſq̧ curādū ē cęteris pus mouētib9.

¶De umbilici uicijs. Caput quartūdecimum.

Vnt etiā circa umbilicū plura uicia. de quibus ppter raritatē īter auctores pa
ſ rū cōſtat. Veriſimile ē āt id a quoq̧ ptermiſſū qđ ipſe non cognouerat: a nullo
id qđ nō uiderat: fictū. Cōmune oībus eſt umbilicū in decore pminere. Cauſę
requirūtur. Meges tres has poſuit. Modo inteſtinum eo irrumpere. modo omētum:
modo humorē. Soſtratus nihil de omento dixit. Duobus hiſdē adiecit: carnem ibi in-
terdū increſcere: eāq̧ modo ītegrā eſſe: modo carcinomati ſimilē. Gorgias ipſe quoq̧
omēti mentionē omiſit. Sed eadē tria cauſatus ſpiritū quoq̧ interdū eo dixit irrumpe
re. Heron oībus his quattuor poſitis & omenti mētionem habuit & eius qđ ſimul &
omētū & inteſtinū habuerit. Quid autē hoꝝ ſit: his indicijs cognoſcitur Vbi īteſtinū

ꝓlapſum ē: tumor neq̨ durus neq̨ mollis eſt oi frigore cōminuit̃: nō ſolū ſub oi calo re: ſed ēt retēto ſpiritu creſcit. Sonat īterdū: atq̨ vbi reſupinatus eſt aliqs delapſo inteſtino ipſe deſidit. Vbi vero omentū ē. cætra ſimilia ſūt: tumor mollior & ab ima parte latus: extenuatus in verticē ē. ſi qs apprehendit: elabit̃. Vbi vtrunq̨ ē: indicia quoq̨ mixta ſunt: & inter vtrūq̨ mollities. At caro durior ē: ſempq̨ ēt reſupinato corpore tumet: p̄mentiq̨ nō cedit: prioribus facile cedētibus. Si vicioſa eſt eaſdem notas habet: qs ī carcinomate expoſui. Humor āt ſi præmit̃. circūfluit: At ſpiritus p̄ſſus cedit: ſed ꝓtinus redit reſupinato quoq̨ corpe tumorē in eadē figura tenet. Ex his id q̄ ex ſpiritu viciū ē: medicinā non admittit Caro quoq̨ carcinomati ſimilis cū pıculo tractat̃. Itaq̨ omittēda ē Sana excidi debet: idq̨ vulnus linamētis curari. Humorē qdā vel inciſo ſūmo tumore effundūt: & vulnus hiſdē linamētis curāt. In reliqs variæ ſnīæ ſunt. Ac reſupinādū quidē corpus eſſe res ipſa teſtat̃. vt in vterū. ſiue inteſtinū: ſiue omentū ē: delabat̃. Sinus vero ūbilici tū vacuus a qbuſdā duabus regulis exceptus ē: vehementerq̨ earū capitibus deligatis ibi emoritur. A qbuſdā ad imū acu traiectatur duo lina ducēte. deinde vtriuſq̨ lini duobus capitibus diuerſæ partes aſtringunt̃. Quod ī vna quoq̨ oculi fit. Nā ſic id qđ ſupra vinculū eſt: morit̃. Adiecerūt qdā vt anteq̄ vicirēt: ſūmū vna linea īciderēt: exciderētq̨: quo facilius digito demiſſo qđ illuc irrupiſſet: depellerēt. tū deīde vixerūt. Sed abūde ē: iubere ſpiritū cōtinere: vt tumor quātus maximus eſſe pōt: ſe oſtēdat. tū imā baſim eius atramēto notare: reſupinatoq̨ hoie: digitis tumorē eū premere: vt ſi quid delapſū nō eſt: manu cogat̃. Poſt hæc umbilicum attrahere: & qua nota atramēti eſt lino vehemēter aſtringere. Deīde partē ſupiorē aut medicamētis aut ferro adurere donec emoriat̃. Atq̨ ut cætera uſta ulcus nutrire. Idq̨ nō ſolū ubi inteſtinū uel omētū uel utrunq̨ ē: ſed ēt ubi humor ē: optime ꝓficit. Sed ante qdā uiſenda ſunt: ne qđ ex uinculo pıculū ſit. Nā curatiōi neq̨ infans: neq̨ aut robuſtus annis: aut ſenex aptus ē: ſed a ſeptimo fere anno ad quartūdecimū. Deinde ei corpus idoneū eſt id: qđ integrū eſt. At qđ mali habitus eſt: quodq̨ papulas: īpetigines: ſimiliaq̨ habet idoneū non ē. Leuibus quoq̨ tumoribus facile ſubuenit̃. At in eorum qui nimis magni ſūt curatiōe pıculū ē. Tēpus āt anni & autūnale & hibernū uitandū eſt. Ver idoneū maxīe eſt. Ac prima æſtas nō aliena eſt. Præter hæc abſtinere pridie debet. Neq̨ id ſatis eſt. Sed aluus quoq̨ ei ducēda eſt: quo facilius oīa q̄ exceſſerunt: ītra aluū cōſidāt.

¶ Quō aqua hydropicis emittatur. Caput. xv.

Quā his q̄ hydropici ſunt emitti oportere alias dixi. Nūc queādmodū id fiat
a dicendū. Quidā āt qui ſub ūbilico fere quattuor interpoſitis digitis a ſiniſtra ꝑte. Quidā ipſo umbilico pforato. facere cōſuerūt. Quidā cute primum aduſta. deinde īteriore abdomine īciſo. quia qđ p ignē diuiſū eſt: minus celeriter coit. Erramētū āt demittit̃: magna cura habita ne qua vena incidatur. Id tale eſſe debet: ut fere tertiā digiti partē latitudo mucronis īpleat. Demittēdūq̨ ita eſt, ut mēbranā quoq̨ trāſeat: qua caro ab īteriore pte finit̃: eo tū plūbea aut ænea fiſtula coiciēda ē: uel recuruatis in exteriorē ptē labris. uel in media circū ſurgēte: qdā mota: ne tota intus delabi poſſit. huius ea pars q̄ ītra paulo lōgior eſſe debet quā q̄ extra: ut ultra ulteriorem mēbranā ꝓcedat: p hāc effundēdus humor ē. Atq̨ ubi maior ps eius euocata ē: cludenda demiſſo linteolo fiſtula ē. & ī uulnere: ſi id uſtū nō ē: reliquēda. Deīde p īſequētes dies circa ſingulas heminas emittēdū: dōec nullū aq̄ ueſtigiū appareat. Quidā tñ etiā non uſta cute ꝓtinus fiſtulā recipiūt & ſup vulnus ſpongiā expſſā deligāt. Deide poſtero die rurſus fiſtulā demittūt qđ recēs uulnus paulū diductū patit̃: ut ſiqd hūoris ſupeſt emittat̃. Idq̨ bis ita feciſſe cōtēti ſūt.

¶ De īteſtiorū uulneratorū curatiōibꝫ. Caput. xvi.

Onnūquā āt vēter ictu aliquo pforatur: ſequturq; vt ītestina euoluant̄. Quod
n vbi icidit: ptinus cōſiderādū eſt: an integra ea ſint: deide an his color ſuus ma-
neat. Si tenuius ītestinū pforatū ē: nihil pfici poſſe iā rettuli. Latius ītestinū
ſui pōt: non qd' certa fiducia ſit: ſed qd' dubia ſpes: certa deſperatione ſit potior. Inter-
dū eni glutinat̄. Tū ſi vtrūlibet ītestinū liuidū aut pallidū aut nigrū ē. qbus illud quo
q; neceſſario accedit: vt ſenſu careat: medicina oīs inanis ē. Si vero adhuc ea ſui coloris
ſunt: cū magna feſtinatione ſuccurēdū ē. Momēto eni alienātur externo & īſueto ſpiri
tu circūdata. Reſupinādus āt homo ē coxis erectiorib9. Et ſi anguſtius vulnus ē: quā
vt ītestina cōmode refūdāt̄: īcidēdū ē donec ſatis pateat. Ac ſi iā ſicciora ītestina ſunt:
pluenda aqua ſunt: cui paulū admodū olei ſit adiectū. Tū miniſter oras vulneris leui
ter diducere manibus ſuis vel ēt duobus hamis mēbranæ interiori iniectis debet. medi
cus priora ſemp ītestina q̄ poſteriora plapſa ſunt: cōdere. Sic vt orbiū ſinguloꝝ locū
ſeruet. Repoſitis oībus: leniter homo cōcutiēdus ē. Quo ſit vt p ſe ſingula ītestina ī
ſuas ſedes diducātur: & inibi cōſidāt. His cōditis omētū quoq; cōſiderandū. ex quo ſi
qd iā nigri & emortui ē: forfice excidi debet. Si qd integrū ē leuiter ſup ītestina diduci.
ſutura āt neq; ſūmæ cutis: neq; īterioris mēbranæ p ſe ſatis pficit: ſed vtriuſq;. Et quidē
duobus linis viciēda ē ſpiſſior quā alibi qa & rūpi facilius motu ventris pōt: & non æq;
magnis īflāmatiōibus pars ea expoſita ē. Igit̄ in duabus acubus filia coiciēda eaq; dua
bus manibus tenēda: & prius īteriori mēbranæ ſutura iniįcienda ē: ſic vt ſiniſtra māus
ī dexteriore ora: dextra ī ſiniſteriore a pricipio vulneris orſa: ab īteriori pte in exteriorē
acū imittat. Quo ſit vt ab ītestinis ea ps ſemp acuū longe ſit: quæ retuſa ē. ſemel vtra-
q; pte traiecta pmutandæ acus īter manus ſūt: vt ea ſit ī dextra q̄ fuit ī ſiniſtra ea veniat
ī ſiniſtrā: quam dextra cōtinuit. Iterūq; eodē mō p oras imittendæ ſunt. Atq; ita tertio
& quarto: deincepſq; pmutatis īter manus acubus ītludēda plaga. Poſt hæc eadē fila
eædēq; ad cutē transſerēdæ. Similiq; rōne ei quoq; pti vtraq; ſutura iniįcienda ſemp ab
īteriore pte acubus ueniētibus: ſemp īter manus traiectis. Dein glutinantia iniįcienda
Quibus aut ſpōgiā aut ſuccidā lanā ex aceto īpreſſam accedere debere manifeſtius ē:
quam ut ſemp dicendū ſit. Impoſitis his leuiter deligari uenter debet.

¶ De īteriore pte abdominis rupta: & qua rōne curanda ſit. Caput. xvij.

Nterdū tñ uel ex ictu aliquo: uel retēto diutius ſpiritu: uel ſub graui faſce īte-
i rior abdominis mēbrana ſupiore cute ītegra rūpitur. Quod fœminis quoq;
ex utero ſæpe euenire cōſueuit: ſitq; præcipue circa ilia. ſeqtur āt cū ſuperior ca
ro mollis ſit: ut non ſatis ītestina cōtineat: hiſq; intēta cutis: īdecora ītumeſcat. Atq; id
quoq; aliter ab alijs curatur. Quidā eni p acū duobus linis ad imam baſim īmiſſis: ſic
utrinq; deuiciūt queādmodū & in ūbilico & ī vua poſitū ē: ut qcquid ſuper uinculum
ē: emoriat̄: qdā mediū tumorē excidūt ad ſimilitudinē myrtacei folij. qd' ſemp eodē
mō ſeruādū eſſe iā poſui: & tū oras ſutura iungūt. Cōmodiſſimū ē autē reſupiato cor
pore: experiri manu qua parte his tumor maxīe cedat. quia neceſſe ē ea parte rupta mē
brana ſit: quaq; integra ē: ea magis obnitat̄. tū qua rupta uidebit̄. īmittēdæ ſcalpello
duæ tunicæ ſunt. ut exciſo medio īterior mēbrana utriq; recentē plagā habeat. quia qd
uetus ē: ſutura nō coit loco patefacto. Si qua parte mēbrana nō nouā plagā: ſed uete-
rē habet: tenuis excidenda habena eſt: quæ tantum ora eius exulceret. Cætera: quæ ad
ſuturæ reliquam curationem pertinent: ſupra cōprehenſa ſunt.

¶ De uaricibus uentris.

p Ræter hæc eueīt: ut ī quorūdā uētribus uarices ſint. qrū quia nulla alia curatio
ē. quā q̄ ī cruribus eſſe cōſueuit tū eā partē explanaturus: hāc quoq; eo differo.

¶De teſticulo℞ natura & morbis eo℞. Caupt.xviij.

Enio āt ad ea. quæ ĩ naturalibus partibus circa teſticulos oriri ſolent. ꝗ quo facilius explicē: prius ipſius loci natura paucis proponēda ē. Igitur teſticuli ſimile qddā medullis habēt. Nā ſanguinē nō emittūt & oĩ ſenſu carent. Dolent āt in ictibus & iſlāmationibus tunicæ: qbus hi cōtinētur. Dependēt vero ab inguinib⁹ p ſingulos neruos. quos cremaſteras græci nominãt cū quo℞ vtroq; binæ deſcēdūt & venæ & arteriæ. Hæ aūt tunica cōtegunt̃ tenui: neruoſa: ſine ſāguine alba: ꝗ ægytroides a græcis nominat̃. ſup eā valētior tunica ē quæ iteriori vehemēter ima pte ihæret. dariō græci vocāt. Multæ deide mēbranulæ venas & arterias eoſq; neruos cōpræhēdūt Atq; iter duas quoq; tunicas ſupioribus ptibus leues: paruulæq; ſunt. Hactenus propria vtriq; teſticulo & velamēta & auxilia ſūt. Cōmunis deide vtriq;: oĩbuſq; iterioib⁹ ſinus ē: q iā cōſpicit̃ a nobis. oſcheon græci: ſcrotū nři vocāt: iſq; ab ima pte medijs tūicis leuiter inexus ē: a ſuperiore tātū circūdatus ē. Sub hoc igit̃ plura vicia eē conſueuerūt. Quæ mō ruptis tunicis: quas ab iguinibus icipere ꝓpoſui: mō his itegris fiūt. ſiq dē iterdū vel ex morbo primū iſlāmat̃ deide poſtea pōdere abrūpit̃. vel ex ictu aliquo ꝓtinus rūpit̃ tunicas: q diducere ab iſerioribus partib⁹ iteſtia debuit. tū pōdere eo deuoluit̃ aut omētū aut ēt iteſtinū. Atq; ibi reperta via: paulatĩ aut ab iguinib⁹ iſeriores quoq; partes miſſum ſubide neruoſas tunicas: & ob id eius rei patiētes diducit entero coelen & epiplocoelen græci vocāt: apud nos idecoꝝ: ſed cōmune his hirneæ nomē eſt. Deide ſi deſcēdit omētū: nūquā ĩ ſcroto tumor tollit̃: ſiue media fuit: ſiue corpus huc illucue cōuerſū: aut aliquo mō collocatū. Iteq; ſi retētus ē ſpiritus: nō magnopere increſcit. tactu uero in æqualis ē & mollis & lubricus. At ſi inteſtinum quoq; deſcendit: humor his ſine iſlāmatione mō minuit̃: mō icreſcit. Eſtq; fere ſine dolore. & cū conqeſcit aliquis aut iacet: iterdū ex toto deſidit: iterdū ſic diuidit̃: vt in ſcroto exiguæ reliquiæ maneāt. At ſi clamore & ſacietate & ſi ſub aliquo pōdere his homo nixus ē. creſcit. frigore oĩ cōtrahitur: calore diffundit̃. Eſtq; tū ſcrotū & rotundū & tactu leue. idq; qđ ſubeſt: lubricū ē: ſi preſſū ē: ad inguē reuertit̃. dimiſſūq; iterū cū quodā quaſi murmure deuoluit̃. Et id qdē ĩ leuioribus malis euenit. Nōnūquā āt ſtercore accepto vaſtius tumet: retro cōpelli nō pōt: affertq; tū dolorē & ſcroto & iguinibus & abdomini. nōnūꝗ ſtomachus quoq; affectus: primū ruffā bilē p os reddit: deide viridē: qbuſdam ēt nigrā. Integris uero mēbranis iterdū eā ptē humor diſtrĩgit. Atq; eius quoq; ſpecies duę ſūt Nā uel inter tūicas is icreſcit: uel in mēbranis ꝗ ibi circa uenas & arterias ſūt. vbi hę grauatæ occulauerūt. Ac ne ei qdē humori: q iter tūicas ē: una ſedes ē. Nā mō inter ſūmā & mediā: mō iter mediā & imā cōſiſtit. Græci cōmuni nomīe qcquid ē hydrocoelē appellāt. noſtri ut ſcilicet nullis diſcriminibus ſatis cognitis: hæc quoq; ſub eodem nomine: quo priora habēt. Signa āt qdā cōmunia ſunt: qdā ꝓpria. Cōmūia qb⁹ humor depræhēdit̃. Propria: qb⁹ locis humorē ſubeſſe dicimus. Si tumor ē nūquā ex toto ſe remittēs: ſed iterdū leuior: aut pp famē: aut pp febriculā maxieq; ĩ pueris: hiſq; mollis eſt. ſi nō nimius hūor ſubeſt. At ſi his uehementer icreuit: renitit̃ ſic vt uter repletus & arte aſtrictus. Venæ quoq; ĩ ſcroto iflant̃: & ſi digito ꝓſſimus: cedit humor: circūfluenſq; id qđ nō premit̃: attollit & tanquā in uitro cornue p ſcrotū apparet. iſq; quantū ĩ ipſo ē: ſine dolore ē. Sedes āt eius ſic depræhēdit̃. ſi iter ſūmā mediā tunicā eſt: cū digitis duobus ꝓſſimus: paulatĩ humor iter eos reuertēs ſubit. ſcrotū ipſius albidius eſt. Si ducit̃: aut nihil aut paruulū itendit̃. teſticulus ea pte neq; viſu neq; tactu ſentit̃. At ſi ſub media tūica ē: intētū ſcrorū magis ſe attollit: adeo vt ſupior coles ſub tumore eo deliteſcat. Præter hæc æq; itegris tūicis ramex inaſcit̃: cyrſocoelē grçci appellāt. Venę

ītumeſcūt: hæ quoq; ītortæ cōglomerataq; ad ſuperiorē partē: vel ipſū ſcrotū iplēt vel mediā tunicā vel imā. Interdū ēt ſub ima tunica circa ipſū teſticulū neruūq; eius icreſcunt. Ex his ea q̄ in ipſo ſcroto ſūt: oculis patēt. hæ vero q̄ mediæ imæ ve tūicæ īſidēt: vt magis cōditæ: nō æq; qdē cernūtᷣ: ſed tn̄ ēt viſui ſubiectæ ſūt: præter quā qđ & tumoris aliqd ē ꝑ venarū magnitudine & mō & id ꝑmenti magis renititᷣ: ac per ipſos venarū toros inæquale ē: & qua pte id ē: teſticulis magis iuſto depēdet. Cū vero ēt ſup ipſū teſticulū neruūq; eius id malū icreuit: aliquāto lōgius teſticulus ipſe deſcēdit: minorq; altero fit: vt pote alimēto amiſſo. Raro ſed aliquādo caro quoq; iter tunicas icreſcit ſarcocoelen græci vocāt iterdū ēt ex iflāmatione tumet ipſe teſticulus ac febres quoq; afferet: & niſi celeriter ea iflammatio cōquieuit: dolor ad īguina atq; illa puenit. pteſq; hæ ītumeſcūt. neruus: ex quo teſticulus depēdet: plenior fit: ſimulq; indureſcit ſuper hæc: inguen quoq; nō nunquam varices implent. bubonocoelen appellant.

¶De teſticuloꝝ curationibus cōmunibus & primo de inciſione & curatione inguinis vel ſcroti. Caput. xix.

his cognitis de curatiōe dicendū ē: i qua quædā cōmunia oīum ſunt: qdā ꝓpria ſinguloꝝ. Prius de cōmunibus dicā. Loqr aūt nūc de his q̄ ſcalpellū deſiderāt Nā quæ uel ſanari nō poſſint: vel aliter nutriri debeāt: dicēdū erit ſimul ad ſpecies ſingulas venero. Incidūt aūt iterdū inguē iterdū ſcrotū. In vtraq; curatiōe hō ante triduū. bibere aquā pridie abſtinere ēt a cibo debet ipſo aūt die collocari ſupinus deide ſi iguen icidēdū ē. idq; iā pube cōtegitᷣ: ante radendū ē: & tū extēto ſcroto: vt cutis inguinis itenta ſit: id incidēdū ſub imo vētre: q̄ cū abdomine tunicæ inferiores comittūtur. Aperiēdū āt audacter ē donec ſūma tunica. q̄ ipſius ſcroti ē incidatᷣ: pueniatᷣq; ad eā q̄ media ē plaga facta. Foramē deorſū uerſus ſubeſt. In id demittēdus ē ſiniſtræ manus digitus idex: vt diductis iteruenietibus mēbra nullis ſimul laxet. Miniſter aūt ſiniſtra manu cōpræhēſo ſcroto ſurſū verſus eū debet extēdere. & quā maxie ab inguinibus adducere: primū cū ipſo teſticulo: dū medicus oēs mēbranulas q̄ ſup mediā tunicā ſūt: ſi digito diducere nō pōt: ſcalpello abſcidat: Deinde ſine eo vt his de lapſus ipſi plagæ iungatᷣ: digitoq; ide ꝓmatᷣ: & ſuper vētrē cū duab9 ſuis tunicis collocetᷣ. Inde ſi q̄ vicioſa ſūt circūcidēda ſunt. In qbus cū multæ venæ diſcurrāt tenuiores qdē pcidi ꝓtinus poſſūt: Maiores vero ante lōgiore lino deligādę ſūt: ne piculoſę ſanguinē fūdāt. Si media tunica vexata erit: aut ſub ea malū icreuerit: excidēda erit ſic: vt alte ad ipſum iguē pcidatᷣ. Infra tn̄ nō tota demēda ē. Nā qđ ad baſim teſticuli vehemēter cum ima tunica cōnexū ē: excidi ſine ſūmo piculo nō pōt. Itaq; ibi relinquēdū ē. Idē i ima quoq; tunica: ſi læſa ē: faciēdū ē. Sed nō a ſūma iguinis plaga: verū ifra paulū ea abſcidenda: ne læſa adominis mēbrana iflāmationes moueat. Neq; tn̄ nimiū ex ea ſurſū relinquendū ē: ne poſtea ſinuetᷣ & ſedē eidē malo præſtet. purgatus ita teſticulus p ipſā plagam cū uenis & arterijs & neruo ſuo leuiter demittēdus ē uidēdūq; ne ſanguis iſcrotū deſcēdat: neue cōcretus aliquo loco māeat. Quę ita fiēt: ſi uēis uiciēdo medicus ꝓſpexerit. Lina qbus capita earū cōtinebūtᷣ: extra plagā depēdere debebūt. q̄ pure orto ſine ullo dolore excidēt. Ipſi aūt plagæ inijciēdæ duæ fibulæ ſunt: & inſuper medicamentū quo glutinētur: Solet interdū ab altera ora neceſſariū eſſe aliqd excidi: ut cicatrix maior & latior fiat. Quod ubi icidit. linamēta ſuper nō fulciēda: ſed leuiter tantū ponenda ſūt: ſupraq; ea quæ inflāmationē repellāt: ideſt ex aceto uel lana ſuccida uel ſpongia. Cętera eadē q̄ ubi pus moueri debet: adhibēda ſūt. At cū infra icidi oportet: reſupinato homine ſubijcienda ſub ſcroto ſiniſtra manus eſt: deinde id uehementer appręhendendū & incidēdū. Si paruulū eſt qđ nocet: modice ut tertia ps integra ad ſuſtinendum teſti

culũ iſra relinquat᷑. Si maius ẽ: ẽt amplius: vt paulũ tantũmõ ad imũ: cui teſticulus in ſidere poſſit integrũ maneat. Sed prio rectus ſcalpellus quã leuiſſima mãu teneri debet: dõec ſcrotũ ipſum diducat. Tum inclinãdus mucro ẽ: vt trãſuerſa mẽbrana ſecet: quæ iter ſummã mediãq; tunicã ſunt. At ſi viciũ i ꝓximo ẽ. mediam tunicã attingi nõ oportet. Si ſub illa quoq; cõdit᷑. ẽt illa incidenda ẽ: ſic: vt tercia quoq;: ſi illa viciũ tegit. Vbicũq; repertũ malũ ẽ: miniſtrũ ab iſeriore pte exprimere moderate ſcrotũ oportet: medicũ digito: manubriolo: vel ſcalpello diductã iſeriorẽ ptẽ tunica extra collocare. deinde eã ferramẽto quod ad ſimilitudinẽ curuũ vocãt: incidere: ſic vt intrare duo digiti index & medius poſſint. His deinde cõiectis excipienda reliqua pars tunicæ: & inter digitos ſcalpellus imittendus eſt. eximendũq; aut effundendũ quicquid eſt noxiũ quãcũq; ãt tunicã quis violauit: illã quoq; debet excidere. ac mediam quidẽ. vt ſupra dixi: quã altiſſime ab inguine imã ãt paulo iſra. Cæterũ ante q̃ excidantur hæ quoq; vinciri lino ſumme debẽt. & eius lini capita extra plagã relinquẽda ſunt: ſicut in alijs quoq; vẽis quæ id requiſierint: Eo facto teſticulus intus reponẽdus eſt. oræq; ſcroti ſuturis inter ſe cõmittendæ: neq; paucis: ne parũ glutinentur & longior fiat curatio: neq; multis: ne iflãmationẽ augeant. Atq; hic quoq; videndũ eſt: ne quid i ſcroto ſanguinis mãeat. Tũ iponenda glutinantia ſunt. Si qñ ãt in ſcrotum ſanguis defluxit: aliquidue concretum ex eo decidit: incidi ſubter id debet: purgatoq; eo ſpongia acri aceto madens circũdari: Deligatur ãt vulnus oẽ: quod ex his cauſis factum eſt. Si dolor nullus eſt: quinq; primis diebus non eſt reſoluendũ: ſed bis die tñ aceto irrotãda lana vel ſpongia. Si dolor eſt: tercia die reſoluendum: & vbi fibulæ ſunt: hæ incidendæ: vbi linamẽtũ id mutandũ eſt roſaq; & vino madefaciendũ id quod imponit᷑. Si iflãmatio increſcit: adijciendum prioribus cataplaſma ex lenticula & melle: vel ex malicorio: quod i auſtero vino coctũ ſit vel ex his mixtis. Si ſub his iflãmatio nõ cõquierit poſt diẽ qntũ multa calida aqua vulnus fouẽdũ: dõec ſcrotũ ipſũ & extenuet᷑ & rugoſius fiat. Tũ iponẽdũ cataplaſma ex triticea farina: cui reſina pinea adiecta ſit. Quæ ipſa ſi robuſtus curat᷑. ex aceto: ſi tener: ex melle coquẽda ſunt. Neq; dubiũ ẽ quodcũq; initiũ fuit. ſi magna iflãmatio eſt: quin ea: quæ pus mouẽt: iponẽda ſint. Quod ſi pus in ipſo ſcroto ortũ eſt: paulũ id incidi debet: vt exitus det᷑. Linamentũq; eatenus iponẽdũ ẽ: vt foramẽ tegat. Inflãmatione finita. pp neruos priore cataplaſmate: dein cærato utẽdũ ẽ. Hæc proprie ad eiuſmodi vulnera ptinent. Cætera & in curatione & in victu ſimilia his eſſe debent: quæ in alio quoq; vulnerum genere præcepimus.

¶ De inteſtini curatione. Caput. xx.

h Is ꝓpoſitis ad ſingulas ſpecies veniendũ ẽ: ac ſi cui paruulo puero inteſtinum deſcẽdit: ante ſcalpellũ experiẽda iunctura ẽ. Faſcia eius rei cã ſit: cui imo loco pila aſſuta ẽ ex pãniculus facta: quæ ad repellẽdũ iteſtinũ ipſi illi ſubijcit᷑: deinde reliqua faſciæ pars arcte circũdat᷑. ſub quo ſæpe & itus cõpellit᷑ iteſtinũ: & iter ſe tunicæ glutinant᷑. Rurſus ſi ætas ꝓceſſit: multũq; inteſtini deſcẽdiſſe ex tumore magno patet: adijciũt᷑q; dolor & vomitus q̃ ex ſtercore & ex cruditate eo delapſo fere accidũt ſcalpellũ adhiberi ſine pnitie nõ poſſe maniſeſtũ ẽ. Leuãdũ tãtũmodo malũ & per alias curationes extrahẽdũ ẽ. Sanguis mitti ex brachio debet. deinde: ſi vires patiunt᷑: iperanda tridui abſtinentia eſt. ſi minus certe pro vi corporis quã lõgiſſime. Eodem vero tempore ſup habendnm cataplaſma ex lini ſemine: quod ante aliquis ex mulſo decoxerit. Poſt hæc & farina hordeacea cũ reſina inijciẽda: & is demittẽdus i ſolũ aquæ calidæ cui oleũ quoq; adiectũ ſit: dãdũq; aliquid cibi lenis calidi. Quidã ẽt aluũ ducũt. Id deducære aliquid i ſcrotũ põt: educere ex eo nõ põt. Per ea uero quæ ſupra ſcripta ſunt: le

uato malo ſi qñ alias dolor reuerterit. eadē erūt faciēda. Sine dolore quoq; ſi multa in teſtina ꝓlapſa ſunt: ſecari ſupuacuū ē: nō quo nō excludi a ſcroto poſſint niſi tñ id īflāmatio ꝓhibuit. ſed quo repulſa īguinibus īmorēt. ibiq; tumorē excitēt atq; ita fiat mali nō finis ſed mutatio. At ī eo quē ſcalpello curari oportebit: ſimul atq; ad mediā tunicā vulnus ī inguīe factū puenerit: duobus hamulis ea iuxta ipſas oras apprehēdi debebit dū eductis oībus mēbranulis medicus eā liberat. Neq;.n. cū piculo lędit: quæ excidēda ē: cū īteſtinū eſſe niſi ſub ea nō poſſit. Vbi deducta āt erit ab īguine vſq; ad teſticulū īcidi debebit: ſic ne his ipſe lędat. tū excidi. Fere tñ hāc curationē puerilis ætas & modicū malū recipit. Si vir robuſtus ē: maiuſq; id viciū ē: extrahi teſticulū nō debet: ſed in ſua ſede pmanere. Id hoc mō fit. Inguē eadē rōne vſq; ad mediā tunicā ſcalpello aperit. eaq; tunica eodē mō duobus hamis excipit: ſic vt a miniſtro teſticulus eatēus cōtineat ne p vulnus exeat. tū ea tunica deorſū verſus ſcalpello īcidit: ſub eaq; īdex digitus ſiniſtræ māus ad imū teſticulū demittit: eūq; ad plagā cōpellit. Deide dextræ māus duo digiti pollex atq; index venā & arteriā & neruū tunicāq; eoꝝ a ſuperiore tūica diducūt. Quod ſi aliquæ mēbranulæ ꝓhibēt: ſcalpello reſoluūt: dōec ante oculos tota iā tunica ſit. Exciſis quæ excidēda ſunt repoſitoq; teſticulo ab ora quoq; ei9 vulneris: qđ in inguīe ē. demēda habēula paulo latior ē quo maior plaga ſit & plus creare carnis poſſit.

De omenti curatione. Caput. xxj.

T ſi omētū deſcēdit: eodē qdē mō: quo ſupra ſcriptū ē: aperiēdū īguē: diducē
a dæq; tunicæ ſunt. Cōſiderādū āt ē: maior ne is modus: an exiguus ſit. Nā qđ paruulū ē: ſup īguē ī aluū vel digito vel auerſo ſpecillo repellēdū ē. Si plus eſt ſinere oportet depēdere quātū ex utero ꝓlapſū ē: idq; adurētibus medicamētis illinire donec emoriat & excidat. Quidā hic quoq; duo lina acu traijciūt: biniſq; ſinguloꝝ capitibus diuerſas ptes aſtrigūt. Sub quo æque: ſed tardius emoriat. Adijcit tñ hic quoq; celeritati: ſi omētū ſup vinculū illinitur medicamētis quæ ſic exedūt ne erodāt ſepſa græci vocāt. Fuerūt ēt q omētū forfice præciderēt: qđ ī paruulo nō ē neceſſariū. Si maius ē: pōt ꝓfuſionē ſanguinis facere. Si qdē omētū quoq; vēis qbuſdā ēt maioribus illigatū ē. Neq; vero ſi diſcuſſo vētre id ꝓlapſū forfice præcidit cū & emortuū ſit & aliter tutius auelli nō poſſit ide huc exēplū trāſſerēdū eſt. Vulnus āt curari. ſi relictū omētū ē: ſutura debet. Si id amplius fuit: & extra emortuū ē: exciſis oris: ſic vt ſupra ꝓpoſitū ē. Si vero hūor itus ē: īcidēdū ē: ī pueris qdē inguē niſi in his quoq; liquoris eius maior modus ꝓhibet: ī viris vero & vbicūq; multus hūor ſubeſt ſcrotū. Deinde ſi inguē inciſum ē: eo ꝓtractis tunicis hūor effundi debet. Si ſcrotū: & ſub hoc ꝓtinus viciū ē. nihil aliud quā humor ē effundēdus: abſcidēdæq; mēbranæ ſunt: ſi quæ eū cōtinerūt: deinde eluendū id ex aqua: quæ vel ſalē adiectū vel nitrū habeat. Si ſub media: ima ve tunica totæ hæ extra ſcrotum collocandę: excidendæq; ſunt.

De ramicis curatione. Caput. xxij.

Amex āt ſi ſuper ipſum ſcrotum eſt: adurentibus eſt tenuibus & acutis ferra-
r mentis: quæ ipſis venis infigantur. cum eo ne amplius quā has urant maxīeq; ubi inter ſe implicare glomerantur: eo ferrum id admouendū eſt. tū ſuper farina ex aqua frigida ſubacta inijcienda eſt. utendumq; eo uiculo: quod idoneum eſſe aní curationibus poſui. Tercio die lenticula cum melle imponenda eſt. poſt eiectis cruſtis ulcera melle purganda roſa implenda: ad cicatricē aridis linamentis perducenda ſunt. Quibus uero ſuper mediam tunicam uenæ tument incidendam inguen eſt: atq; tunica promouenda: ab eaq; uenæ digito uel marubiolo ſcalpelli ſeparādæ. Qua parte ueo inhærebunt: & ab ſuperiore & ab īferiore parte lino uinciendæ: tū ſub ipſis uinculis

præcidẽdæ: reponẽduſq́; teſticul9 ẽ. At ubi ſupra terciã tũicã ramex ſedit: mediã exci di neceſſe ẽ. Deĩde ſi duę: tres ve venę tumẽt: & ita ps aliqua obſidetur: vt maiore uicio vacet: idẽ faciendũ qđ ſupra ſcriptũ ẽ: ut ab ĩguĩne & a teſticulo deligatæ venæ præcidã tur. iſq́; cõdať. Si totũ id ramex obſederit: p plagã demittẽdus digitus index erit: ſubij ciẽduſq́; uẽis: ſic ut paulatĩ ꝑtrahat æq́; adducẽdo: dõec is teſticulus par alteri fiat. Tũ fibulæ oris ſic ĩcidẽdæ ut ſimul eas quoq́; uenas cõpræhẽdãt. Id hoc mõ fit. Acus ab ex teriore pte orã uulneris pforat. Tũ nõ p ipſã uenã: ſed p mẽbranã eius ĩmittiť: p eãq́; ĩ alterã orã cõpelliť. Venæ uulnerari nõ debẽt ne ſanguinẽ fundãt. Mẽbrana ſemp inter has uẽas ẽ: ac neq́; piculũ affert: & filo cõprehẽſas illas abũde tenet. Itaq́; ẽt ſatis ẽ duas fibulas eſſe. tũ uenæ quæcũq́; ꝑtractæ ſũt ĩ ipſũ ĩguẽ aduerſo ſpecillo cõprehẽdi debẽt. ſoluẽdi fibulas tẽpus ĩflãmatiõe finita & purgato uulnere ẽ: ut una ſimul & oras & ue nas cicatrix deuĩciat. Vbi uero ĩter ĩmã tunicã & ipſũ teſticulũ neruũq́; ei9 ramex ortus ẽ: una curatio ẽ q̃ totũ teſticulũ abſcidit. Nã neq́; ad generationẽ q̃cq̃ã his cõfert & oĩ bus ĩdecore: q̃buſdã ẽt cũ dolore depẽdet. Sed tũ quoq́; ĩguẽ ĩcidẽdõ media tunica pro mẽda. atq́; exidẽda ẽ. idẽ ĩ ĩma faciẽdũ: neruuſq́; ex quo teſticulus depẽdet præcidẽdus. Poſt id uenæ & arteriæ ad inguen lino deligandæ & infra uinculum abſcidendæ ſunt.

❡De carne quæ ĩter tũicas teſticuloꝝ cõcreuit & de neruo ĩdurato. Caput. xxiij.

c Aro quoq́; ſi q̃ñ ĩter tunicas cõcreuit nihil dubij eſt: qn eximẽda ſit. ſed id ipſo ſcroto ĩciſo fieri cõmodius ẽ. At ſi neruus ĩduruit: curari res neq́; mãu neq́; me dicamẽto põt. Vrgẽt. n. febres ardẽtes: & aut uirides aut nigri uomitus præ ter hęc ĩgẽs ſitis & lĩguę aſpritudo fereq́; a die tertio ſpumãs bilis aluo cũ roſiõe redditť. Atq́; neq́; aſſumi facile cibus neq́; cõtineri põt. neq́; multo poſt extreme ptes frigeſcunt tremor oriť. mãus ſine rõne extẽdũť. deĩde ĩ frõte frigidus ſudor: eũq́; mors ſequitur.

❡De ramice inguinis. Caput. xxiiij.

u Bi uero ĩ ipſo ĩguine ramex ẽ: ſi tumor modicus ẽ: ſemel ĩcidi. ſi maior: duab9 lineis debet: ut mediũ excidať. deĩde nõ extracto teſticulo. ſicut ĩteſtinis quo q́; prolapſis ĩterdũ fieri docui: colligẽdæ uenæ uinciẽdæ quæ ubi tunicis ĩhære bũt & ſub his modis præcidẽdæ ſunt. Neq́; q̃cq̃ã noui curatio uulneris eius requirit.

❡Ad tegendam glandem colis ſi nuda eſt. Caput. xxv.

e B his ad ea trãſeũdũ ẽ: quæ ĩ cole ipſo fiũt: ĩ quo ſi glãs nuda ẽ: uultq́; aliqs eã decoris cã tegere: fieri põt: ſed expediti9 ĩ puero q̃ ĩ uiro. In eo: cui id naturale ẽ quã ĩ eo: cui quarũdã gentiũ more circũciſus ẽ: In eo cui glãs parua iuxtaq́; eã cutis: ſpacioſior uera ipſe coles ẽ: quã ĩ quo contraria his ſunt. Curatio ãt eoꝝ: q̃bus id naturale ẽ: eiuſmodi ẽ. Cutis circa glandẽ apprehẽdiť & extẽdiť: dõec illã ipſã cõdat ibi q́; deligať. Deĩde iuxta pubẽ ĩ orbẽ tergus ĩcidiť dõec coles nudeť: magnaq́; cura caue tur nc uel urinæ iter: uel uenæ: quæ ibi ſunt: ĩcidãť. Eo facto cutis ad uinculũ ĩclinatur nudaturq́; circa pubẽ uelut circulus. eoq́; linamẽta dãť: ut caro ĩcreſcat & id ĩpleat ſa tiſq́; uelamẽti ſupra latitudo plagæ præſtat. Sed dõec cicatrix fit: uĩctũ eſſe id debet. in medio tm̃ relicto exiguo uriæ itinere. At ĩ eo q circũciſus ẽ ſub circulo glãdis ſcalpello diducẽda cutis ab ĩteriore cole ẽ. Nõ ita dolet: q̃a ſũmo ſoluto: deduci deorſũ uſq́; ad pubẽ mãu põt. Neq́; iõ ſanguis ꝓfluit. Reſoluta ãt cutis rurſus extẽdiť ultra glãdem. Tũ multa frigida aqua foueť: emplaſtrũq́; circa dať: qđ ualẽtẽ ĩflãmationẽ reprimat. Proximiſq́; diebus ut ꝓpe a fame uictus ẽ: ne forte eã partẽ ſacietas excitet. Vbi iã ſine ĩflãmatiõe ẽ deligari debet a pube uſq́; circulũ. Sup glãdẽ ãt aduerſo emplaſtro ĩpoſi to induci. Sic. n. fit: ut inferior pars glutinetur: ſuperior ita ſaneſcat: ne inhæreat.

❡Quomodo glans penis contecta aperiri poſſit.

Ontra ſi glãs ita cõtecta ẽ: vt nudari nõ poſſit. Quod viciũ græci phylmoſin
r appellãt: aperiẽda ẽ. Quod hoc mõ fit. Subter a ſũma ora cutis icidit recta li
nea vſq; ad frenũ. atq; ita ſupius tergus relaxatũ cedere retro põt. Quod ſi pa
rũ ſic ꝑfectũ ẽ. aut pp ãguſtias: aut pp duritiẽ tergoris: ꝓtius triãgula forma cutis ab
iſeriore pte excidẽda ẽ: ſic vt vertex ei⁹ ad frenũ baſis i tergo extremo ſit. Tũ ſup dãda li
namẽta ſũt: aliaq; medicamẽta: q̃ ad ſanitatẽ pducãt. Neceſſariũ ãt ẽ: dõec cicatrix ſit:
conqeſcere. Nam ãbulatio atterẽdo: vlcus ſordidum reddit. ¶Infibulandi ratio.
Nfibulare quoq; adoleſcẽtulos iterdũ valetudinis cã qdã cõſuerũt. Eiuſq; hæc
i rõ ẽ. Cutis q̃ ſup glãdẽ ẽ. extẽdit̃. notaturq; vtriq; laterib⁹ atramẽto q̃ pforatur
deide remittit̃. Si ſup glãdẽ notæ reuertũt̃: nimis apprehẽſũ ẽ: & vltra notari
debet. Si glãs ab his libera ẽ: is locus idõeus fibulæ ẽ. Tũ q̃ notæ ſũt. cutis acu filũ ducẽ
te trãſuit̃. eiuſq; fili capita iter ſe deligãt̃. quotidieq; id mouetur dõec circa foramina ci
catriculæ fiãt. Vbi hæ cõfirmatæ ſũt. exẽpto filo fibula additur q̃ quo melior: eo leuior
ẽ: Sed hoc qdẽ ſæpius iter ſupuacua: quã iter neceſſaria ẽ. ¶De vrinæ reddẽdæ dif
ficultate & de calculo: curationibuſq; eorum. Caput. xxvi.
Es vero iterdũ cogit emoliri mãu vrinã: cũ illa nõ reddit̃: aut qa ſenectute iter
r ei⁹ collapſũ ẽ: aut qa calcul⁹: vel cõcretũ aliqd ex ſanguie itus ſe oppoſuit. Ac
mediocris quoq; iflãmatio ſæpe eã reddi naturaliter ꝓhibet. Idq; nõ i viris tan
tũmõ: ſed i fœminis quoq; iterdũ neceſſarium ẽ. Ergo æneæ fiſtulæ fiũt: q̃ vt oĩ corpori
ãpliori minoriq; ſufficiãt. Ad mares tres: ad fœmias duæ medico habẽdæ ſũt. Ex virili
bus maxia decẽ & quiq; ẽ digitoꝝ. media duodecĩ. minima nouẽ. Ex mulierib⁹: maior
nouẽ. mĩor ſex. Incuruas vero eẽ eas paulũ: ſed magis viriles oportet: leueſq; admodũ
ac neq; nimis plẽas: neq; nimis tẽues. Hõ tũ reſupius: eo mõ: quo i curatiõe ani figurat̃
ſẽp ſubſellũ aut lectũ collocãd⁹ ẽ. Medicus ãt a dextro latere ſiniſtra qdẽ mãu colẽ ma
ſculi cõtinere: dextra vero fiſtulã demittere i iter vriæ debet. Atq; vbi ad ceruicẽ veſicæ
vẽtũ ẽ: ſimul cũ cole fiſtulã iclinatã i ipſã veſicã cõpellere: eãq; vria reddita recipere. Fœ
mia breuius vriæ ſimiliter & recti⁹ iter hẽt. qd̃ mãmulæ ſimile iter imas oras ſup natu
rale poſitũ ñ mius ſæpe auxilio eget. aliqnto mius difficultatis exigit. Nõnũq̃ ẽt ꝓlap
ſus i ipſã fiſtulã calcul⁹ q ſubĩde ea extẽuat̃ ñ lõge ab exitu ihæreſcit. Eũ ſi fieri põt opor
tet vellere: vel oriculario ſpecillo vel eo ferramẽto: quo i ſectiõe calcul⁹ ꝓtrahit̃. Si id
fieri ñ potuit: cutis extrẽa q̃ plurimũ attrahẽda & cõdita glãde lĩo viciẽda ẽ deide a late
re recta plaga coles icidẽd⁹ & calcul⁹ eximẽd⁹ ẽ. Tũ cutis remittẽda. Sic. n. fit: vt iciſũ
colẽ itegra ps cutis cõtegat & vria nãliter ꝓfluat. ¶Quę curatio calculoſis adhibeat̃.
Vm veſicæ vero calculiq; facta mẽtio ſit: locus ipſe exigere uidet̃. vt ſubiciam
c quæ curatio calculoſis: cũ aliter ſuccurri nõ põt: adhibeat̃. Ad quã feſtinare:
cũ præceps ſit nullo mõ cõuenit. Ac neq; oĩ tpe: neq; i oĩ ætate: neq; in oĩ vicio
id experiẽdũ eſt. ſed ſolo vere: i eo corpore qd̃ iã nouẽ ãnos nondum: quattuordecĩ ex
ceſſit. & ſi tm̃ mali ſubeſt. vt neq; medicamẽtis vinci poſſit: neq; ẽt trahi poſſe videatur
quo minus iterpoſito aliquo ſpacio interimat. Nõ quo nõ interdum ẽt temeraria me
dicina ꝓficiat: ſed quo ſæpius vtiq; in hoc fallat: in quo plura & genera & tempora peri
culi ſunt. Quæ ſimul cũ ipſa curatione proponã. Igitur vbi vltima experiri ſtatutum ẽ
ante aliquot diebus victu corpus preparandum eſt. vt modicos: vt ſalubres cibos: vt
minime glutinoſos aſſumat: vt aquã bibat. Ambulãdi vero iter hæc exercitatiõe vtat̃:
quo magis caculus ad ueſicæ ceruicẽ deſcẽdat. Quod an iciderit: digitis quoq;: ſicut in
curatione. docebo: demiſſis cognoſcit̃. Vbi eius rei fides ẽ: pridie is puer i ieiuno cõtinẽ
dus ẽ: & tũ loco calido curatio adhibẽda: quæ hoc mõ ordinat̃. Hõ puales & peritus i

ſedili alto cõſidit: ſupinũq; eũ & aduerſũ ſup gẽua ſua coxis eius collocatis cõprehẽdit:
reductiſq; eius cruribus ipſũ quoq; iubet mãibus ad ſuas poplites datis: eos quã maxĩe
poſſit attrahere: ſimulq; ipſe ſic eos cõtinet. Quod ſi robuſtius corpus eius ẽ q curat̃:
duobus ſedibus iũctis duo valẽtes iſidũt: quo & ſedilia & iteriora cura iter ſe deligant̃
ne diduci poſſint. Tũ is ſup duorum gẽua eodẽ mõ collocat̃: atq; alter ꝑut cõſedit ſini
ſtrũ crus ei9: alter dextrũ ſimulq; ipſe poplites ſuos attrahit. Siue ãt vnus ſiue duo cõti
nẽt: ſup hũeros eius ſuis pectoribꝰ icumbũt. Ex qbus euẽit vt iter ilia ſinus ſup pubẽ ſi
ne vllis rugis ſit extẽtus: & i anguſtũ cõpulſa veſica facilius calculus capi poſſit. Præter
hæc ẽt nũ a lateribus duo valẽtes obijciũt̃: q circũſtantes leuare vel vnũ vel duos q pue
rũ cõtinẽt nõ ſinũt. Medicus deĩde diligẽter vnguibꝰ circũciſis atq; ſiniſtra mãu duos
eius digitos idicẽ & mediũ lẽiter prius vnũ deĩde alterũ i anũ eius demittit: dextræq; di
gitos ſup imũ abdomẽ lẽiter ipõit: ne ſi vtriq; digiti circa calculũ vehemẽter cõcurrerit
veſicã lædãt. Neq; vero feſtinãter i hac re vt i pleriſq; agẽdũ ẽ. ſed ita vt q̃ maxĩe id tuto
ſiat. nã læſa veſica neruoꝝ diſtẽtiões cũ ꝑiculo mortis excitat. Ac primũ circa ceruicẽ q
rit̃ calcul9. Ibi reptus mĩore negocio expellit̃. Et iõ dixi ne curãdũ qdẽ: niſi cũ i hoc idi
cijs ſuis cognitũ ẽ. ſi vero aut ibi nõ fuit: aut receſſit retro: digiti ad vltimã veſicã dant̃:
paulatiq dextra quoq; mãus ei9 vltra trãſlata ſubſeqt̃. Atq; vbi reptus ẽ calcul9 q neceſ
ſe ẽ i mãus icidat eo curioſius deducit̃. quo mĩor læuiorq; ẽ: ne effugiat: id ẽ ne ſæpius
agitãda veſica ſit. Ergo vltra calculũ dextra ſemp mãus eius oppõit̃ ſiniſtræ digiti de
orſũ eũ cõpellit dõec ad ceruicẽ pueĩt̃. In quã ſi oblõgus ẽ ſic cõpellẽdus ẽ vt ꝓnus exe
at. ſi plãus ſic vt trãſuerſus ſit. ſi q̃dratus: vt duobꝰ ãgulis ſedeat. ſi altera pte plẽior ſic
vt prius ea q tẽuior ſit: euadat. In rotũdo nihil itereſſe ex ipſa figura patet: niſi ſe læuior
altera pte ẽ vt ea añ cedat. Cũ iã eo vẽit. vt icidi ſup ueſicæ ceruicẽ iuxta anũ cutis: plaga
lũata uſq; ad ceruicẽ ueſicæ debeat cornibꝰ ad coxas ſpectãtibꝰ paulũ: deĩde ea pte qua
ſtrictior ima plaga ẽ ẽt nũ ſub cute altera trãſuerſa plaga faciẽda ẽ q ceruix aperiat̃ dõec
uriæ iter pateat: ſic ut plaga paulo maior q̃ calcul9 ſit. nã q metu fiſtulæ: quã illo loco
corhyada græci uocãt: parũ patefaciũt cũ maiore eodẽ ꝑiculo reuoluũt̃ qa calcul9 iter
cũ ui ꝓmit̃. facit: niſi accipit. Idq; ẽt pnitioſi9 ẽ: ſi figura quoq; calculi uel aſpritudo ali
qd eo cõtulit. Ex quo & ſãguis ꝓfuſio & diſtẽtio neruoꝝ fieri poteſt. Quæ ſi qs euaſit
multo tñ patẽtiorẽ fiſtulã habitur9 ẽ rupta ceruice q̃ habuiſſet icĩſa. Cũ uero patefacta
ẽ i cõſpectũ calcul9 uẽit: i cuius corpe nullũ diſcrimẽ ẽ. Ipſe ſi exigu9 ẽ: digitis ab altera
pte ꝓpelli ab altera ꝓtrahi põt. Si maior: inijciẽdus a ſupiore ei pte unc9 ẽ eius rei cã fa
ct9. Is ẽ ad extremũ tẽuis i ſemicirculi ſpecie retuſæ latitudinis: ab exteriori pte leuis q̃
corpori iungit̃: ab iteriori aſper: q̃ calculũ attingi. Iſq; lõgior potius eſſe debet. Nã bre
uis extrahẽdi ui hẽt. Vbi iniectus ẽ i utrũq; latus iclinãdus ẽ ut appareat calculus & te
neat̃: qa ſi appræhẽſus ẽ: ille ſimul iclinat̃. Ideoq; minimo opus ẽ. ne cũ adduci uncus
cœperit: calculus itus effugiat: hic in orã uulneris icidat: eãq; cõuulneret. In qua re qd̃
periculũ eſſet iã ſupra ꝓpoſui. Vbi ſatis teneri calculũ patet: eodẽ pene momento tri-
plex motus adhibẽdus ẽ: i utrũq; latus: deĩde extra: ſic tñ ut lẽiter id fiat paulũq; prio
calculus attrahat̃. quo facto attollẽdus uncus extrẽus ẽ: uti itus magis maneat: facili
uſq; illũ ꝓducat. Quod ſi aliqñ a ſuperiore pte calculus parũ cõmode cõpræhendetur
a latere erit appræhẽdẽdus. Hæc ẽ ſimpliciſſima curatio. Sed uarietas rerũ quaſdã etiã
nũ aĩaduerſiones deſiderat ſunt. n. quidam non aſperi tantummodo ſed ſpinoſi quoq;
calculi: qui per ſe quidem delapſi in ceruicem ſine ullo periculo eximũt̃. In ueſica uero
nõ tuto uel hi cõquirũt̃ uel attrahũt̃. qm̃ ubi illam cõuulnerarũt: ex diſtẽtione neruoꝝ
mortẽ maturãt. multoq; magis ſi ſpina aliq ueſicæ ihæret. eãq; cum duceret̃: duplica

uit. Colligitᷣ āt eo qᵈ difficilius vrina redditᷣ: ī ceruice calculū eſſe eo qᵈ cruēta deſtil-
lat: illū eſſe ſpinoſū. maxīeq; id ſub digitis quoq; experiūdū ē: neq; adhibēda mãus: ni
ſi id cōſtitit. Ac tū quoq; lēiter ītus digiti obijciēdi ne violēter promouēdo cōuulnerēt.
tū īcidēdū. Multi hic quoq; ſcalpello vſi ſunt. Meges qm̄ is īfirmior ē: pōtq; ī aliq̄ ꝓmi
nētia īcidere: īciſoq; ſup illā corpore: q̄ cauū ſubeſt nō ſecare: ſed reliquere: qᵈ iterū īci-
di neceſſe ſit: ferramētū fecit rectū ī ſūmā ꝑtē labroſū: in ima ſemicirculatū acutūq;. Id
receptū īter duos digitos īdicē ac mediū ſup pollice īpoſito ſic deprimebat vt ſimul cū
carne ſiqd ex calculo ꝓminebat īcideret. Quo cū ſequebatᷣ vt ſemel q̄ntū ſatis eſſet ape
riret. Quocūq; āt mō ceruix ea ꝑte facta ē: lēiter extrahi qᵈ aſperū ē: debet. nulla ꝑꝑ fe
ſtinationem vi admota. ¶Signa calculoꝝ vel harenoſoꝝ vel mollium.

T calculus harenoſus: & an̄ manifeſtus ē. qm̄ & vrīa q̄ redditᷣ hareōſa ē & ī ipa
a curatiōe: qm̄ īter ſubiectos digitos neq; æq; lēiter renititᷣ: & īſup dilatatᷣ. Item
mollis calculus & ex pluribus minutiſq; ſed īter ſe parū aſtrictis cōpoſitus īdi
catᷣ: ī ſe atrahēs quaſdā q̄ſi ſquamulas. Hos oīs lēiter ꝑmutatis ſubīde digitoꝝ vicib᷒
ſic oportet abducere ne veſica lædātᷣ. ne ve ītus aliquæ diſſipatæ reliquiæ maneāt q̄ poſt
modū curatiōi difficultatē faciāt. Quicqd āt ex his in cōſpectū vēit uel digitis uel vnco
eximēdū ē. At ſi plures calculi ſunt: ſinguli ꝓtrahi debēt: ſic tñ vt ſi qs exiguus ſuperit
potius relinquatᷣ. Si qdē ī veſica difficulter īuenitᷣ. īuentuſq; celeriter effugit. Ita lōga in
quiſitiōe veſica læditᷣ: excitatq; īflāmatiōes mortiferas adeo vt qdā ſecti cū diu fruſtra
q; p digitos veſica eſſet agitata deceſſerint. Quibus accedit ēt qᵈ exiguus calculus ad
plagā urina poſtea ꝓmouēte excidit. Si qñ āt is maior nō uidetᷣ niſi rupta ceruice atra
hi poſſe findēdus ē. Cuius repertor Ammonius ob id lithotomos cognominatus ē. Id
hoc mō fit. Vncus inijcitᷣ calculo: ſic ut facile eū cōcuſſū quoq; teneat: ne is retro reuol
uatᷣ. Tū ferramētū adhibetᷣ craſſitudinis modicæ prima ꝑte tenui: ſed retuſa: quod ad
modum calculum ex altera parte ictum findit. magna cura habita: ne aut ad ipſam ve
ſicam per ferramentum perueniat: aut calculi fractura ne quid incidat.

¶De calculis fœminarum.

Ac uero curatiōes ī fœminis quoq; ſimiles ſūt: de qbus tñ parū ꝓprie qdā dicē
h da ſūt. Si qdē ī his. ubi paruulus calculus ē: ſcalpellus ſupuacuus ē qa is urinā
ī ceruicē nō cōpellit. q̄ & breuior q̄ ī maribus & laxior ē. Ergo & p ſe ſæpe exci-
dit: & ſi ī prio qᵈ ē anguſtius īhæret eodē tñ unco ſine ulla noxa educitᷣ. At ī maiorib᷒
calculis neceſſaria eadē curatio ē. Sed uirgini ſubijci digiti tāq̄ maſculo mulieri p natu
ralia eius debēt. Tū uirgini qdē ſub ima ſiniſteriore ora. Mulieri uero īter urinæ iter &
os pubis īcidēdū ē ſic ut utroq; loco plaga trāſuerſa ſit. neq; terreri cōueit ſi plus ex mu
liebri corpore ſanguinis ꝓfluit. ¶Quæ curatio calculo euulſo habenda ſit.

Alculo euulſo ſi valens corpus ē neq; magnopere uexatū: ſinere oportet ſāgui
c nē fluere: quo minor īflāmatio oriatᷣ. atq; īgredi quoq; eū paulū non alienum
eſt. ut excidat ſi quid intus concreti ſanguinis māſit. Quod ſi p ſe non deſtitit:
rurſus ne uis oīs ītereat ſupprimi debet. Idq; protinus ī ibecillioribus ab ipſa curatiōe
faciēdū ē. Si qdē ut diſtētiōe neruoꝝ ꝑiclitatᷣ aliqs dū ueſica eius agitatᷣ ſic alter metus
excipitᷣ rēotis medicaminibus ne tm̄ ſanguinis ꝓfluat ut occidat. Quod ne incidat: de
ſidere his debet in acre acetū cui aliquātū ſalis ſit adiectū. Sub quo & ſanguis fere con-
quieſcit & aſtringitur ueſica ideoq; minus īflāmatᷣ. Quod ſi parū ꝓficit: agglutināda
cucurbitula eſt & inguinibus & coxis & ſup pubē. Vbi iā ſatis uel euocatus eſt ſanguis
uel prohibitus: reſupinus collocandus eſt: ſic ut caput humile ſit: coxæ paulum excitē
tur. ac ſuper ulcus imponendum eſt duplex aut triplex linteolum aceto madēs. Dide

îterpoſitis duab9horis ĩ ſoliũ is aquæ calidæ reſupius demittẽdus ẽ: ſic ut a genib9 ad umbilicũ aqua teneat: cætera veſtimẽtis circũdata ſint manibus tãtũmodo pedibuſq; nudatis: ut & mĩus digerat: & ibi diutius mãeat. Ex quo ſudor multus oriri ſolet quo ſpõgia ſubinde facile detergẽdũ eſt. finiſq; eius fomẽti eſt donec infirmãdo offẽdat. Tũ multo is oleo perũgẽdus: ĩducẽduſq; hapſus lanæ mollis tepido oleo repletus: q pubẽ & coxas & ĩguina & plagã ipſam cõtectam eodẽ ante ſe linteolo ꝓtegat. hiſq; ſubinde oleo tepido madefaciẽdus ẽ: vt neq; frigus ad veſicã admittat: & neruos leniter molliat. Quidã cataplaſmatis calefaciẽtibus vtuntur. Ea plus pondere nocent quæ veſicã vrgẽdo vulnus irritãt: q̃ calore ꝓficiunt. Ergo ne vinculũ quidẽ vllũ neceſſariũ eſt. Proximo die ſi ſpiritus difficilius redditur: ſi vrina nõ excedit: ſi locus circa pubẽ mature intumuit. ſcire licet in veſica ſanguinẽ cõcretum remanſiſſe. Igitur demiſſis eodem modo digitis leuiter pertractanda veſica eſt & diſcutienda ſi qua coierunt. Quo fit vt per vulnus poſtea procedunt. Non alienum ẽt eſt oriculario clyſtere acetũ nĩtro mixtũ p plagã in veſicã cõpellere. Nã ſic quoq; diſcutiunt ſi qua cruenta coierũt. Eaq; facere ẽt primo die cõuenit. Si timemus ne q̃d intus ſit. maxieq; vbi ambulando id elicere imbecillitas ꝓhibuit cætera eadẽ facienda ſunt: vt demittat in ſoliũ: vt eodẽ modo panniculus eadẽ lana ſup inijciat: Sed neq; ſæpe: neq; tandiu in aqua calida puer habendus: quã adoleſcens eſt: infirmus: quã valens: leui quã grauiore iflãmatione affectus is cuius corpus digerit: quã is cuius aſtrictũ eſt. Inter hæc vero ſi ſomnus eſt & equalis ſpiritus & madens lingua & ſitis modica & venter imus: ſed & mediocris eſt cũ febre mõdica dolor: ſcire licet recte producere curationem. Atq; in his iflãmatio fere quinto vel ſeptimo die finitur. Qua leuata ſoliũ ſuperuuacũ eſt. Supini tantũmodo vulnus aqua calida fouendũ eſt vt ſi quid vrinæ rodet: abluat. Imponenda ãt medicamẽta ſunt pus mouẽtia: & ſi purgandum vlcus videbitur: melle linendũ. Id ſi rodet: roſa tẽperabit. Huic curationi aptiſſimũ videtur enneapharmacũ emplaſtrũ. Nã & ſeuum habet ad pus mouendũ. & mel ad vlcus repugnãdũ. medulla ẽt maxieq; vitulina. q̃d in id ne fiſtula relinquat præcipuæq; ꝓficit. Linamẽta vero tũ ſup vlcus nõ ſunt neceſſaria: ſup medicamẽtũ ad id cõtinẽdũ recte ĩponũt. At vbi ulcus purgatũ ẽ: puro linamẽto ad cicatricẽ pducẽdũ ẽ. Quibus tpibus tñ ſi felix curatio nõ fuit. uaria circa pericula oriũtur. Quæ præſagire ꝓtinus licet: ſi cõtinua uigilia ẽ: ſi ſpiritus difficultas ſi lingua arida ẽ. ſi ſitis uehemẽs: ſi uẽter imus tumet: ſi uulnus hiat. ſi trãſilens urina id nõ rodit: ſimiliter ante terciũ diẽ q̃dã liuida excidũt: ſi is aut nihil aut tarde reſpõdet: ſi uehementes dolores ſunt: ſi poſt diẽ quintũ magnæ febres urgẽt: & faſtidiũ cibi pmanet. ſi cubare in uentrẽ iocundius eſt. Nihil tñ peius eſt diſtẽtione neruoꝝ: & ante nouũ diẽ uomitu bilis. Sed cũ iflãmationis ſit metus: ſuccurri abſtinentia modicis & tẽpeſtiuis cibis: inter hæc fomentis. de quibus ſupra ſcripſimus: oportet.

¶De cãcro qui exciſa ueſica naſcitur: & qua curatione uti deceat. Caput. xxvij.

P Roximus cãcri metus ẽ. His cognoſcit: ſi & p uulnus & p ipſũ colẽ fluit ſanies mali odoris: cũque eo q̃dã a cõcreto ſanguine non abhorẽtia: tenueſq; carũculæ lanulis ſimiles præter hæc ſi oræ uulneris aridæ ſũt. ſi dolent ĩguina. ſi febris non defuit: eaq; in noctem augetur. ſi inordinati horrores accedunt. Conſiderandũ ãt ẽ: in quã partem cancer his tẽdat. Si ad colẽ indureſcit his locus & rubet & tactu dolorẽ excitat: teſticuliq; ĩtumeſcũt. Si ĩ ipſã ueſicã: ani dolor ſeq̃t: coxæ dureſcũt: nõ facile crura extẽdi poſſũt. At ſi ĩ alterutrũ latus: oculis id expoſitũ ẽ: pareſq; utriq; eaſdẽ notas ſed minores habet. Primũ ãt ad rem pertinet corpus recte iacere: ut ſuperior

pars ſemp eadē ſit in quā viciū fert̃. itaq; ſi ad colē it: ſupinus his collocari debet. Si ad veſicā: in vētrē: ſi in latus: i id qđ integrius ē. Deinde vbi vētū fuerit ad curationē: hō in aquā demittet̃. i qua marrubiū decoctū ſit aut cupreſſus aut myrtus idemq; hūor clyſtere itus adijciet̃. Tū ſup ponet̃ lēticula cū malicorio mixta. quæ vtraq; ex vino decocta ſint. vel rubus aut oleæ folia eodē modo decocta. aliaque medicamēta: quæ ad cohibēdos purgādoſq; cācros ꝓpoſuimus. ex qbus ſi qua erūt arida p ſcriptoriū calamū iſpirabunt̃. Vbi ſtare cœperit cācer: mulſo vulnus eluet̃. Vitabit̃ que eo tpe cæratum qđ ad recipiēdū id malū corpus emollit potius plūbū elotū cū vinci iuuget̃. Sup quæ idē linteolo illitū iponet̃. Sub qbus pueniri ad ſanitatē pōt. cū eo tñ qđ nō ignoremus orto cācro ſæpe affici ſtomachū cui cū veſica quoddā cōſortiū ē. exque eo fieri vt neq; retineat̃ cibus: neq; ſi qs retētus ē: cōcoquat̃: neq; corpus alat̃. ideoq; ne vulnus qdē aut purgari aut ali poſſit: quæ neceſſario mortem maturāt. ſed vt his ſuccurri nullo modo pōt: ſic a primo tñ diu tenēda rō curatiōis ē. In qua qdā obſeruatio ad cibū quoq; potioneq; ptinēs neceſſaria ē. nam cibus inter principia non niſi hūidus dari debet. Vbi vlcus purgatū ē: ex media materia olera & ſalſamēta ſemp aliena ſunt. Potiōe opus ē nō modica: nā ſi parū bibit̃: accēdit̃ vulnus & vigilia vrget: & vis corporis minuitur. Si plus æquo aſſumitur: ſubinde veſica ipletur. coque irritat̃. nō niſi aquā āt bibēdā eſſe manifeſtius eſt. quā ut ſubinde dicendū ſit. Solet vero ſub eiuſmodi victu venire vt aluus nō reddat̃. Hæc aqua ducēda eſt in qua vel fœnū græcū vel malua decocta ſit. Idē humor roſa mixtus i ipſum vulnus oriculario clyſtere agēdus eſt: vbi id rodit vrina neq; purgari patitur. Fere vero primo per vulnus exit hæc deinde eo ſaneſcente diuiditur: & pars p colē deſcendere incipit: donec ex toto plaga claudat̃. quod interdū tercio mēſe. interdū nō ante ſextū: nōnūq̄ exacto quoq; anno fit. Neq; deſperari debet ſolida glutinatio vulneris: niſi ubi aut uehemēter rupta ceruix eſt: aut ex cācro multæ magnæq; carunculæ ſimulq; neruoſa aliqua exciderunt. Sed ut uel nulla ibi fiſtula uel exigua admodū relinquatur: ſumma cura prouidendū ē. Ergo cū iā ad cicatricē uulnus intendit: extentis iacere fœminibus & cruribus oportet: niſi tñ molles: harenoſiue calculi fuerunt. ſub his enim tardius ueſica purgat̃. Ideoq; diutius plagā patere neceſſariū eſt: & tū demū ibi iā nihil tale extra fertur ad cicatricē perduci. qđ ſi anteq̄ ueſica purgata eſt. oræ ſe glutinarunt. dolorq; & iflāmatio redierūt: uulnus digitis uel aduerſo ſpecillo diducendum eſt. ut torquentibus exitus det̃: hiſq; effuſis tū diutius pura urina deſcendat. Tū demū quæ cicatricē inducāt iponēda ſunt. extēdiq; ut ſupra docui pedes quā maxime uincti. qđ ſi fiſtulæ metus ex his cauſis quas ꝓpoſui ſubeſſe uidebit̃: quo facilius claudat̃ ea uel certe coanguſtet̃: in anū quoq; danda plumbea fiſtula eſt extentiſq; cruribus fœmina taliq; inter ſe deliganda ſunt donec qualis ſutura eſt cicatrix ſit.

¶ Si naturalia fœminarū cōcubitū nō admittūt quo mō curari cōueiat. Caput. xxviij.

c T hoc quidē cōmune eſſe maribus & fœminis pōt. Proprie uero quædam ad fœminas pertinent. ut in primis: quod earum naturalia nōnūq̄ inter ſe glutinatis oris concubitū nō admittunt. Idq; interdum euenit protinus in utero matris: interdū exulceratione in his partibus facta: & per malā curationē his oris ſaneſcendo iunctis. Si ex utero eſt: membrana ori uuluæ oppoſita eſt. Si ex ulcere caro id repleuit. Oportet ār membranā duabus lineis inter ſe tranſuerſis incidere ad ſimilitudinem litteræ. X. magna cura habita: ne urinæ iter uiolet̃. Deinde undiq; eam membranam excidere ac ſi caro icreuit neceſſarium eſt recta linea patefacere. Tum ab ora uel uulſella uel hamo appræhenſam tanquā habenulam excidere: & intus implicitum in longi-

tudinē linamentū: lemniſcū græci vocant: in aceto tinctū demittere. ſupraq; ſuccidā la nā aceto madentē deligare: Tertio die ſoluere vlcus: & ſicut alia vlcera curare. Cūq; iā ad ſanitatē tendet. plūbeam fiſtulā medicamento cicatricē īducēt illinere: eāque intus dare. Supraq; idem medicamētū inijcere: donec ad cicatricem plaga perueniat.

¶ Qua curatione partus emortuus ex vtero excutiatur. Caput. xxix.

Bi concipit āt aliqua ſi iā prope maturus partus ītus emortuus eſt: neq; excidere per ſe pōt: adhibenda curatio eſt: q̄ numerari inter difficillimas pōt. Nā & ſūmam prudētiā moderationēq; deſiderat & maximū periculū affert. Sed ante oīa vuluæ natura mirabilis: cū in multis alijs: tū in hac re quoq; facile cognoſcit. Oportet āt ante oīa reſupinā mulierē tranſuerſo lecto ſic collocare: vt feminibus eius ipſius ilia cōprimantur. Quo fit vt & imus venter in conſpectu medici ſit & infans ad os vuluæ cōpellatur: q̄ emortuo partu id cōprimit. ex interuallo vero paulū dehiſcere. Hac occaſione vſus medicus unctæ manus indicē digitū primū debet inſerere atq; ibi continere: donec iterū ad os aperiat. rurſuſq; alterū digitū demittere debebit: & p eaſdē occaſiones alios: donec tota eſſe intus manus poſſit. Ad cuius rei facultatē multū confert & magnitudo vuluæ & vis neruoꝶ eis & corporis totius habitus & mētis etiā robur: cū præſertim intus nōnunquā ēt duæ manus dari debeant. Pertinet ēt ad rē quā calidiſſimū eſſe imū ventrē: & extrema corporis: neq; dū īflāmationem cœpiſſe: ſed recenti re protinus adhiberi medicinā. nam ſi corpus iā intumuit: neq; demitti manus: neq; educi infans: niſi ægerrime pōt: ſequiturq; ſæpe cū uomitu & cū tremore mortifera neruorū diſtentio. Verū intus emortuo corpi manus iniecta ꝓtinus habitum eius ſentit. Nā aut in caput: aut in pedes conuerſū eſt aut in tranſuerſum iacet: fere tn̄ ſic. vt vel manus eius: vel pes in propinquo ſit. Medici vero propoſitū eſt: vt eum manu dirigat vel in caput: vel ēt in pedes. Si forte aliter cōpoſitus eſt: ac ſi nihil aliud eſt. manus vel pes appræhenſus: corpus rectius reddit. nam manus: in caput. pes: in pedes eū cōuertet. Tū ſi caput proximum eſt: demitti debet uncus vndiq; læuis acuminis breuis: qui uel oculo: uel auri: uel ori: interdū ēt fronti recte inijcitur: deinde attractus infantē educit. neque tn̄ quolibet his tēpore extrahi debet. nā ſi cōpreſſo uuluæ oræ id tentatū ē: nō emittente eo infans abrumpitur: & unci acumen in ipſum os uuluæ delabitur ſequiturq; neruoꝶ diſtentio & ingens periculum mortis. Igitur compreſſa uulua: cōquieſcere. hiante: leniter trahere oportet & per has occaſiones paulatim eum educere. Trahere āt dextra manus uncum: ſiniſtra intus poſita infantem ipſum: ſimulq; dirigere eū debet. Solet ēt euenire: ut his infans humore diſtendatur: exque eo ꝓfluat fœdi odoris ſanies. Quod ſi tale eſt: indice digito corpus illud forandū ē: ut effuſo humore extenuetur. Tum id leniter per ipſas manus recipiendum eſt. nam uncus iniectus facile hebeti corpuſculo eleuabitur. In quo quid piculi ſit: ſupra poſitum. Sed in pedes quoq; conuerſus infans nō difficulter extrahit. qbus appræhenſis p ipſas manus commode educitur. Si uero tranſuerſus eſt: neq; dirigi potuit: uncus alæ iniiciendus paulatiq; attrahēdus ē. Sub quo fere ceruix replicat: retroq; caput ad reliquū corpus ſpectat. Remedio ē ceruix præciſa. ut ſperati utraq; ps auferatur. Id unco fit: qui priori ſimilis in īteriore tantū ptē per totam aciem exacuit. Tū id agendū ē: ut ante caput: dein de reliq ps auferat: qa fere maiore pte extracta: caput in uacuā uuluā ꝓlabit: extrahiq; ſine ſūmo piculo nō pōt: ſi tn̄ id incidit: ſup uētrē mulieris. duplici pāniculo iniecto: ualēs hō nō īperitus a ſiniſtro latere eius debet aſſiſtere & ſupimū uētrē eius duas manus īpōere: alteraq; alterā pmere. Quo fit ut illd caput ad os uuluę cōpellat. Idq; eadē

ratione q̃ ſupra poſita ē: vnco extrahit᷑. At ſi pes alter iuxta repertus ē. alter retro cum corpe ē. quicqd ꝓtractū ē: paulatī abſcidēdū eſt. & ſi clunes os vuluæ urgere cœpunt: iterū retro repellēdæ ſūt. cōquiſitiuſq; pes eius adducēdus. Aliæq; ēt num difficultates faciūt: vt q ſolidus nō exit. cōciſus eximi debeat. Quotiēs āt infans ꝓtractus ē: trādēdus miniſtro ē. Is eū ſupinis manibus ſuſtinere: medicus deīde ſiniſtra manu leniter trahere vmbilicū debet: ita ne abrūpat: dextraq; eū ſeq vſq; ad eas: quas ſecūdas vocāt. q̃d velamētū īfantis ītus fuit. hiſq; vltimis appræhenſis venulas mēbrāulaſq; oēs eadē rōne manu diducere a vulua: totūq; illud extrahere: & ſi qd ītus p̃terea cōcreti ſāguinis remanet. Tū cōpreſſis in vnū feminibus: illa cōclaui collocāda ē modicū calorē ſine vllo p̄flatu habēt. Sup imū ventrē eius īponēda lana ſuccida ī aceto & roſa tincta. Reliqua curatio talis eſſe debet: qualis in īflāmationibus & in his vulneribus: q̃ ī neruoſis locis ſūt: adhibeat᷑.

❡De ani vicijs & eoꝝ curatione. Caput. xxx.

Ni quoq; uicia vbi medicamētis nō vincūt᷑: manus auxiliū deſiderāt. Ergo ſi
a q̃ ſciſſa ī eo vetuſtate īduruerūt: iamq; callū habēt: cōmodiſſimū ē ducere aluum. tū ſpongiā calidā admouere: vt relaxēt᷑ illa & foras ꝓdeāt. Vbi in cōſpectu ſūt: ſcalpello ſingula excidere & vlcera renouare. deīde īponere linamētū molle & ſup linteolū illitū melle: locūq; eū molli lana īplere: & ita uincere altero die: deincepſq; cæteris lenibus medicamētis vti. q̃ ad recētia eadē uitia neceſſaria eē alias ꝓpoſui. & vtiq; p primos dies ſorbitiōibus eū ſuſtinere: paulatī deīde cibis adijcere aliqd: generis tñ eius. q̃d eodē loco p̄ceptū ē. Si qñ aūt ex īflāmatiōe pus ī his orit᷑ vbi primū id apparuit incidēdū ē. ne anus ipſe ſuppuret. Neq; tñ ante ꝓperādū ē. nā ſi crudū inciſum ē: īflāmationis multū accedit: & puris aliquāto āplius cōcitat᷑. His quoq; vulnerib9: lenibus cibis hiſdēq; medicamētis opus ē.

❡De condilomatum curatione.

T tubercula: q̃ cōdilomata appellant᷑: vbi īduruerūt hæc rōne curant᷑. aluus
a ante oīa ducit᷑. tū uulſella tuberculū aphēſum iuxta radices exciditur. Quod ubi factū ē eadē ſeqt᷑: q̃ ſupra poſt curationē adhibēda eſſe ꝓpoſui. Tantummō ſi q̃d icreſcit ſquama æris coercēdū ē. Ora ēt uenarū fundētia ſanguinē ſic tollunt᷑: Vbi ſanguini. q effluit. ſanies adijcit᷑: aluus acrius ducit᷑: quo magis ore ꝓmoueant᷑. Eoq; fit: ut oīa uela: quaſi capitula cōſpicua ſint. Tū ſi capitulū exiguū ē: baſimq; tēuē habēt: aſtringēdū lino paulū ſupra ē: quā ubi cū ano. cōmittit᷑. Imponēda ſpōgia aqua calida ē donec id libeat. Deīde aut ungue: aut ſcalpello ſupra nodū id exulcerandū eſt. Quod niſi factū ē: magni dolores ſubſequunt᷑. iterdū ēt urinæ difficultas. ſi id maius ē: & baſis latior: hamulo uno aut altero excipiendū ē: paulūq; ſupra baſim incidendū: neq; relinquēdū quicq̃ ex eo capitulo neq; quicq̃ ex ano demēdū ē. Quod cōſequit᷑ his q neq; nimiū neq; paꝝ hamos ducit. Qua inciſum ē: acus debet īmiti: infraq; eā lino id capitulū alligari: ſi duo triaue ſūt: imū quodq; primū curādū ē. Si plura: nō oīa ſimul ne tēpore eodē undiq; teneræ cicatrices ſint. Si ſanguis ꝓfluit: excipiēdus ē ſpongia: deinde linamētū īponēdum. Vngēda fœmina & inguina & q̃cqd iuxta ulcus ē. cæratū q; ſup dandū ē. Farina hordeacea calida īplenduſq; his locus ē. Sic deligādus ē. Poſtero die is deſidere in aqua calida debet: eodēq; cataplaſmate foueri: Ac bis die & ante curationē & poſt eā ceruices ac fœmina liqdo cærato pungēda ſūt: tepidoq; is loco cōtinēdus. Interpoſitis quinque aut ſex diebus oriculario ſpecillo linamēta educēda. Si capitula ſimul nō exciderūt: digito ꝓmouēda. Tū lēib9 medicamētis hiſdēq;: q̃ alibi poſui: ulcera ad ſāitatē pducēda. finito uitio queādmodū agēdū eēt iā alias ſupi9 expoſui.

❡De uaricum curatione. Caput. xxxi.

B his ad crura ꝓximus trāſitus ē in q̄bus orti varices nō difficili rōne tollunt᷑:
a Huc āt & earū venularū: q̄ in capite nocēt. & eoꝝ varicū: q̄ in vētre ſunt: cura
tionē diſtuli: quoniā vbiq; eadē ē. Igit᷑ vena oīs: q̄ noxia ē. aut aduſta tabeſcit.
aut manu excidit᷑. Si recta ē: ſi quāuis trāſuerſa: tñ ſimplex: ſi modica ē: melius aduri
tur. Si curua ē & velut in orbes quoſdā īplicat᷑. pluresq; inter ſe īuoluūt᷑: vtilius exime
re ē: Adurēdi ratio hæc ē. Cutis ſup īcidit᷑. tū patefacta vena tenui & retuſo ferramēto
candente modice p̄mit᷑: vincaturq; ne plagæ ipſius oræ adurant᷑. q̄s reducere hamulis
facile ē. Id īterpoſitis fere quaternis digitis ꝑ totū varicē fit: & tū ſupimponit᷑ medica-
mētū: quo aduſta ſanant᷑. At excidit᷑ hoc mō. Cute eadē rōne ſup venam īciſa hamulo
oræ excipiūt᷑: ſcalpelloq; vndiq; a corpe vena diducit᷑: caueturq; ne iter hæc ipſa lędat᷑:
eiq; retuſus hamulus ſubijcit᷑: īterpoſitoq; eodē fere ſpacio. q̄d ſupra poſitū ē: in eadē
vena idē fit: q̄ quo tēdat facile hamulo extēto cognoſcit᷑. Vbi iā idem: quacūq; varices
ſūt: factū ē: vno loco adducta ꝑ hamulū vena p̄cidit᷑. deide q̄ ꝓximus hāmus ē. attra-
hit᷑ & euellit᷑: ibi rurſus abſcidit᷑: Ac ſic vndiq; varicib9 crure liberato: tū plagarū oræ
cōmittūt᷑: & ſup ēplaſtrū glutinās inijcit᷑. ¶ Curatio digitoꝝ cohęrētiū. Caput. xxxij.

T ſi digiti vel in vetero ꝓtinus: vel pp cōmunē exulcerationem poſtea cohæſe
a rūt: ſcalpello diducūtur. dein ſeparati vterq; nō pigui ēplaſtro circūdat᷑. Atq;
ita ꝑ ſe vterq; ſaneſcit. Si vero fit vlcus in digito. poſteaq; male īducta cicatrix
curuū eū reddit: primū malagma tētādū ē. Dei ſi id nihil ꝓdeſt q̄d & ī veteri cicatrice:
& vbi nerui læſi ſūt euenire cōſueuit. videre oportet nerui ne id uiciū: an cutis ſit. Si ner
ui ē: attigi nō debet. Neq; eni ſanabile ē. Si cutis: tota cicatrix excidēda ē. q̄ feræ calloſa
efficit: ut extēdi digitū nō patiat᷑. tū rectus ſic ad nouā cicatricem perducendus eſt.

¶ De cangrenæ curatione. Caput. xxxiii.

Angrena īter ungues alaſq; aut īguina naſci. & ſi qñ medicamēta uincunt᷑ mē
c brū præcidi oportere. alio loco mihi dictū ē. Sed id quoq; cū ꝑiculo ſūmo fit.
Nā ſæpe in ipſo ope: uel ꝓfuſione ſanguinis uel aīæ defectiōe moriunt᷑. Veꝝ
hic quoq; nihil ītereſt an ſatis tutū p̄ſidium ſit. q̄d unicū eſt. Igit᷑ inter ſanā uitiatamq;
partē incidēda ſcalpello caro uſq; ad hos eſt: ſic ut neq; cōtra ipſū articulū id fiat. & po
tius ex ſana parte aliqd excidatur: quā ex ægra relinquat᷑. Vbi ad os uentū eſt: reducē-
da ab eo ſana caro & circa os ſubſecāda ē. ut ea quoq; parte aliqd os nudet᷑: dein id ſer-
rulā p̄cidendū eſt quā ꝓxime ſanæ carni ēt inhærenti. ac tū frons oſſis: quā ſerrula exaſ
pauit leuanda eſt. ſupraq; inducenda cutis: q̄ ſub eiuſmodi curatione laxa eſſe debet ut
quam maxime undiq; os contegat. Quo cutis inducta non fuerit id linamentis erit cō
tegendum & ſuper id ſpongia ex aceto deliganda. Cætera poſtea ſic facienda. ut ī uul-
neribus: in quibus pus moueri debet: præceptū eſt. Finis ſeptimi libri

CORNELII CELSI DE MEDICINA LIBER OCTAVVS.

¶ De poſitu & figura totius humani corporis. Caput primū.

Vpereſt ea pars: q̄ ad oſſa pertinet. q̄ quo facilius accipi poſſit: prius
poſitus: figuraſq; eorū īdicabo. Igit᷑ caluaria īcipit ex īteriore ꝑte cō-
caua: extrinſecus gibba: utrinq; læuis & q̄ cerebri mēbranā cōtegit.
ſ & q̄ cute capillū gignēte cōtegit᷑. Eaq; ſimplex ab occipitio & tꝑibus
duplex uſq; ī uerticē a frōte ē. Oſſaq; eius ab exteriorib9 ꝑtib9 dura:
ab īteriorib9: q̄bus īter ſe cōnectūt᷑: melliore ſunt. Interq; ea uenæ
diſcurrūt. q̄s his alimētū ſubminiſtrare credibile ē. Raro āt caluaria ſolida ſine ſuturis
eſt. Locis tñ æſtuoſis facilius īuenit᷑. Et id caput firmiſſimū: atq; a dolore tutiſſimū ē:

ex cæteris: quo ſuturæ pauciores ſunt: eo capitis valetudo cōmodior eſt. Neq̃ .n. certus earū numerus ē: ſicut ne locus qdē: Fere tñ duæ ſup aures: tpa a ſupiore capitis pte diſcernūt. Tertia ad aures p verticē tendens: occipitiū a ſūmo capite diducit. Quarta ab eodē vertice p mediū caput ad frontē pcedit eaq̃ mō ſub imo capillo deſinit: mō frontē ipſā ſecans iter ſupcilia finit̃. Ex his cæteræ qdē ſuturæ in vnguem cōmittuntur. Hæ vero quæ ſup aures trāſuerſæ ſunt. totis oris paulatim extenuant̃: atq̃ ita inferiora oſſa ſupioribus leniter iſidunt. Craſſiſſimū vero in capite os poſt aurē eſt. qa capillus vt veriſimile ē: ob id ipſum nō gignit̃. Sub his quoq̃ muſculis: q tpa cōnectūt: os mediū in exteriorē partē inclinatā po ſitū eſt. At facies ſuturā habet maximā: q a tēpore icipiēs p medios oculos nareſq̃ trāſuerſa puenit ad alterū tēpus. A qua breues duæ ſub iterioribus angulis deorſum ſpectāt. Et malæ quoq̃ in ſūma parte ſingulas trāſuerſas ſuturas habēt. A medijſq̃ naribus aut ſupiorꝝ dētiū gingiuis p mediū palatum vna pcedit: aliaq̃ trāſuerſa idē palatū ſecat. Et ſuturæ qdē in plurimis hæ ſunt. Foramina āt itra caput maxima oculorꝝ ſunt. deide nariū: tū q in auribus habemus. Ex his q oculorꝝ ſunt: recta ſimpliciaq̃ ad cerebrū tēdūt. Nariū duo foramina oſſe medio diſcernunt̃. Siqdē hæc primū a ſupcilijs anguliſq̃ oculorꝝ oſſe ichoant̃ ad tertiā fere partē: deide in cartilagine verſæ quo ppius ori deſcēdūt: eo magis carūcula quoq̃ molliūtur. Sed ea foramina q a ſūmis ad imas nares ſimplicia ſūt. ibi rurſus i bina itinera diuidunt̃. Aliaq̃ ex his ad fauces puia ſpūm & reddūt & accipiūt: alia ad cerebrū tendūt. In ultima pte in multa & tenuia foramina diſſipant̃: p q ſenſus odoris nobis datur. In aure quoq̃ primo rectū & ſimplex iter pcedēdo flexuoſū fit. qđ ipſum iuxta cerebrū in multa & tenuia foramina diducit̃: per q facultas audiēdi eſt: iuxtaq̃ ea duo paruuli qſi ſinus ſūt: ſupq̃ eos finit̃ os: qđ trāſuerſū a gēis tēdēs ab iferioribus oſſibus ſuſtinetur. iugale appellari pōt ab eadē ſimilitudine a qua id græci zygodes appellant. Maxilla vero ē molle os: eaq̃ vna ē: cuius eadē & media & ēt ima pars mentū ē. a quo vtrinq̃ pcedit ad tēpora ſolaq̃ ea mouet̃. Nā malæ cū toto oſſe: qđ ſupiores dētes exigit imobiles ſunt. Verū ipſius maxillæ partes extremæ qſi bicornes ſunt. Alter pceſſus itra latior: vertice ipſo tenuat̃: lōgiuſq̃ pcedēs ſub oſſe iugali ſubit: & ſup id tēporꝝ muſculis illigat̃: Alter breuior & rotūdior & in eo ſinu q iuxta foramina auris ē cardinis modo fit: ibiq̃ huc & illuc ſe iclinans. maxillæ facultatē motus pſtat. Duriores oſſe dētes ſūt. quorꝝ pars maxillæ: pars ſupiori oſſi malarū hæret. Ex his quaterni primi qa ſecāt temnici a græcis noiantur. hi deide quattuor caninis dētibus ex oī parte cinguntur. Vltra quos vtrinq̃ fere maxillares quaterni ſunt: pterq̃ in his: in qbus tres vltimi: qui ſero gigni ſolent: non increuerunt: Ex his priores ſingulis radicibus: maxillares vtiq̃ binis: qdā ēt ternis quaterniſue nitunt̃. Fereq̃ longior radix breuiorē dentē edit. rectiq̃ dentis recta ēt radix. curui flexa eſt. exq̃ eadē radice in pueris nouus dens ſubit: q multo ſæpius priorē expellit: iterdū tñ ſupra infraue eū ſe oſtēdit. Caput aūt ſpina excipit. Ea conſtat ex vertebris qttuor & viginti. Septem in ceruice ſunt duodecim ad coſtas. reliquæ qnque ſunt pximæ coſtis. Hæ teretes breueſq̃ ab vtroq̃ latere: pceſſus duos exigūt: Mediæ pforatæ: q ſpinæ medulla cerebro commiſſa deſcendit. Circa quoq̃ per duos pceſſus tenuibus cauis peruiæ: per q a mēbrana cerebri ſimiles mēbranulæ deducuntur. Oēſq̃ vertebræ exceptis tribus ſūmis a ſuperiore parte in ipſis proceſſibus parum deſidentis ſinus habent: ab inferiore alios deorſum uerſus proceſſus exigunt. Sūma igitur protinus caput ſuſtinet: per duos ſinus receptis exiguis eius proceſſibus. Quo fit: vt caput ſurſum deorſum verſū tuberibus exaſperetur ſecūda ſupiori pti inferiore. Quod ad circuitum pertinet: pars ſūma anguſtiore orbe finitur. Itaq̃ ſuperior ſūmæ

circūdata. in latera quoq; caput moueri ſinit. Tertia eodē mō ſecundā excipit. Ex quo facilius ceruici mobilitas ē. Ac ne ſuſtinere qdē caput poſſet: niſi vtriq; recti valenteſq; nerui collū cōtinerēt: quos cerotas græci appellāt. Si qdē hoꝝ īter oēs flexus alter ſemp ītētus vltra ꝓlabi ſupiora nō patiť. Iamq; vertebra tertia tubercula quæ īferiori īſerātur: exigit. Cæteræ ꝓceſſibus deorſū ſpectātibus in īferiores inſinuāť. ac p ſinus quos vtrinq; habēt: ſupiores accipiūt: multiſq; neruis & multa cartilagine cōtinētur. Ac ſic vno flexu modico in prōptum dato cæteris negocijs homo & rectus inſiſtit & aliquid ad neceſſaria opa curanť. Infra ceruicē vero ſūma coſta ſtat cōtra humeros ſita eſt: īde vndecim īferiores vſq; ad imū pectus pueniūt hæq; primis ptibus rotundæ & leniter quaſi capitulatæ vertebraꝝ trāſuerſis ꝓceſſibus ibi quoq; paulū īſinuatis inhærēt. Inde pateſcūt & in exteriorē partē recuruatæ paulatī in cartilaginē degenerāt. Eaq; parte rurſus ī īteriora leniter flexæ cōmittunť cū oſſe pectoris. Quod valēs & durū a faucibus incipit: ab vtroq; latere lunatū: & a præcordijs iā ipſum quoq; cartilagine mollitū terminať. Sub coſtis vero prioribus: quinque q̄s rhoas græci noīant: breues tenuioreſq;: atq; ipſæ quoq; paulatī in cartilaginē verſæ: extremis abdominis partibus inhæreſcūt. imaq; ex his maiore iā pte nihil niſi cartilago ē. Rurſus a ceruice duo lata oſſa vtriq; ad ſcapulas tendūt. noſtri ſcoptula opta: omoplatas græci noīant. Ea in ſūmis verticib9 ſinuata: ab his triangula. paulatiq; lateſcētia ad ſpinā tendūt: & quo latiora quaq; pte ſunt hoc hebetiora. Ac que ipſa quoq; in imo cartilaginoſa poſteriore parte velut innatāt: qm̄ niſi in ſūmo nulli oſſi īhæreſcūt. Ibi vero validis muſculis neruiſq; cōſtricta ſūt At a ſūma coſta paulo īterius quā vbi ea media ē: os excreſcit: ibi qdem tēue: ꝓcedēs vero quo ꝓpius lato ſcapularū oſſi fit: eo plenius latiuſq; & paulatim in exteriora curuatū. qđ ꝓpius: altera verticis pte modice ītumeſcēs: ſuſtinet ingulū: Id āt ipſū recuruū ac neq; īter duriſſima oſſa numerandū: altero capite in eo qđ poſuit: altero ī exiguo ſinu pectoralis oſſis inſidit: paulūq; motu brachij moueť & cū lato oſſe ſcapulaꝝ īfra caput: eius neruis & cartilagini cōnectiť. Hinc humerus incipit extremis vtrinq; capitibus tumidus mollis ſine medulla cartilaginoſus. medius teres durus medulloſus leniter gibbus & in priorē & in exteriorē ptē. Prior āt pars eſt q̄ a pectore ē: poſterior q̄ ab ſcapulis: īterior quæ ad latus tēdit: exterior: q̄ ab eo recedit. qđ ad oēs articulos ptinere in vlterioribus patebit. Supius āt humeri caput rotūdius quā cętera oſſa: de q̄b9 adhuc dixi: verticilatis ſcapulaꝝ oſſib9 inſeriť ac maiore pte ex trāſitu neruis deligať. At inferius duos ꝓceſſus habet. īter quos qđ mediū ē: magis ēt extremis partibus ſinuať. Quæ res ſedē brachio pſtat. Quod cōſtat ex oſſibus duob9. Radius: quam cercida græci appellāt: ſupior breuiorq; & primo tenuior rotūdo & leniter cauo capite exiguū humeri tuberculū recipit. atq; ibi neruis & cartilagine cōtinetur. Cubitus inferior lōgiorq; & primo plenior in ſūmo capite: duobus quaſi verticibus extātib9 in ſinu humeri quē īter duos ꝓceſſus eius eē ꝓpoſui: ſe īſerit. Primo vero duobus radijs brachij oſſa iūcta paulatī dirimunť: rurſuſq; ad manū coeūt mō craſſitudinis mutato: Siqdē ibi radius plenior: cubitus admodū tenuis ē. Dein radius in caput cartilaginoſū cōſurgēs: in verticē eius ſinuať: cubitus rotūdus in extremo: pte altera paulū ꝓcedit. Ac ne ſæpius dicēdū ſit. illud ignorari n̄ oportet. plurima oſſa ī cartilaginē deſinere: nullū articulū nō ſic finiri. Neq;. n. aut moueri poſſet: niſi leui īniteret: aut cū carne neruiſq; cōiungi: niſi ea media quædā materia cōmitteret. In manu vero prima palmæ pars ex multis minutiſq; oſſibus cōſtat: quoꝝ numerus īcertus ē. Sed oblōga oīa & triangula ſtructura q̄dā īter ſe cōnectunť: cū īuicē ſupior alterius angulus: alterius planities ſit. eoq; fit ex his unius oſſis paulū ī īteriora cōcauis ſpecies. Verū ex manu duo exigui ꝓ-

ceſſus in ſinu radij conijciunt᷑. Tū ex altera parte recta quinque oſſa ad digitos tēdētia palmā explēt: a qbus ipſi digiti oriunt᷑: qui ex oſſibus ternis cōſtat: omniūq; eadem ratio ē: Interius os ī verticē ſinuat᷑: recipitq; exterioris exiguū tuberculū: neruiq; ea cōtinent: a qbus orti vngues īdureſcūt. Ideoq; nō oſſi: ſed carni magis radicibus ſuis inhærēt. Ac ſuꝑiores qdē ptes ſic ordinatæ ſunt. Ima vero ſpina in coxarum oſſe deſidit: qd᷑ tranſuerſū longeq; valētiſſimū: vuluā: veſicā: rectū inteſtinū tuet᷑: idq; ab exteriore pte gibbū ad ſpinā reſupinatū a lateribus idest ī ipſis coxis ſinus rotūdos habet: a quibus orit᷑ os quod pectinē vocāt. idq; ſup īteſtina ſub pube trāſuerſū vētrē format: rectius ī viris: recuruatū magis ī exteriora in fœminis: ne partū ꝓhibeat. Inde fœmina oriūtur. quoꝝ capita rotūdiora ēt quā hūeroꝝ ſunt: cū illa ex cæteris rotūdiſſima ſint. Infra vero duos ꝓceſſus a priore & a poſteriore pte habēt. Dei dura & medulloſa & ab exteriore parte gibba habent: rurſus ab īferioribus quoq; capitibus ītumeſcūt: Superiora ī ſinus coxæ ſicut humeri ī ea oſſa: quæ ſcapulaꝝ ſunt: coiciūt᷑. tū infra introrſus leniter ītendūt: quo æqualius ſuꝑiora mēbra ſuſtineāt. Atq; in eo inferiora quoq; capita media ſinuant᷑: quo facilius excipi a cruribus poſſint. Quæ cōmiſſura oſſe paruo molli cartilaginoſo tegit᷑: patellā vocant. Hæc ſuper innatās. nec vlli oſſi īhærēs: ſed carne & neruis deligata: pauloq; magis ad femoris inter oēs crurū flexus iuncturā tuet᷑. Ipſū aūt crus ē ex oſſibus duobus. & enī p oīa femur humero: crus vero brachio: ſimile ē. adeo vt habitus quoq; & decor alterius ex altero cognoſcat᷑. Quod ab oſſibus īcipiens ēt in carne reſpōdet. Verū alterū os ab exteriore parte: ſupra poſitū ē. qd᷑ ipſū quoq; ſupra recte nomiat᷑. Id breuiꝰ: ſupraq; tēuius ad ipos talos ītumeſcit. Alterū a priore pte poſitū cui tibiæ nomē eſt: lōgius & ī ſuꝑiore pte plenius ſolū cū femoris inferiore capite cōmittit᷑. ſicut cū humero cubitus. Atq; ea quoq; oſſa infra ſupraq; cōiūcta media: vt in brachio dehiſcūt. Excipit᷑ āt crus infra oſſa ex trāſuerſo taloꝝ: idq; ipſū ſup os calcis ſitū eſt qd᷑ qdā parte ſinuat᷑: qdā exceſſus habet: & ꝓcedētia ex talo recipit: & in ſinū eius īſerit᷑. idq; ſine medulla durū magiſq; ī poſteriorē ptē ꝓiectū: teretē ibi figurā repſentat. Cætera oſſa pedis ad eorū que in manu ſunt ſimilitudinem inſtructa ſunt. Plātæ palmæ digiti: digitis: vngues: vnguibus reſpondent.

❡ Oſſa uiciata & corrupta qbus ſignis cognoſcant᷑ & qua rōne curent᷑. Caput. ii.

OMne autē os ubi iniuria acceſſit: aut viciat᷑: aut findit᷑: aut frangit᷑: aut forat᷑: aut collit᷑: aut loco mouetur. Id qd᷑ viciatū ē. primo fere pingueſit. deinde vel nigrū: vel carioſum. Quæ ſup natis grauibus vlceribus aut fiſtulis: hiſq; vel lōga vetuſtate vel ēt cancro occupatis eueniunt. Oportet āt ante oīa os nudare vlcere exciſo & ſi latius eius viciū eſt: quā vlcus fuit. carnē ſubſecare: donec integrū os vndiq; pateat. tū id qd᷑ pigue ē ſemel iterūue ſatis ē admoto ferramēto adurere: vt ex eo ſtatu ſecedat. aut eradere donec iā aliquid cruoris oſtendat᷑. q̄ integrioris nota ē. nā neceſſe eſt aridum ſit id qd viciatū ē. Idē in cartilagine quoq; læſa faciendū eſt. Siqdem ea quoq; ſcalpello radenda eſt: donec integrum id ſit qd᷑ relinqtur. Deinde ſiue os: ſiue cartilago raſa eſt nitro bene trito reſpergendum eſt. Neq; alia facienda ſunt ubi caries: nigrities ue in ſūmo oſſe eſt. Siqdē id uel paulo diutius eodē ferramēto adurendū: uel radendū eſt. Qui radit hæc: audacter īprimere ferramētū debet: ut & agat aliquid & maturius deſinat. Finis ē: cū uel ad album os. uel ad ſolidū uentum eſt. Albo finiri ex nigritie uitium: ſoliditate quadā ex carie manifeſtum eſt: accedere etiā cruoris aliquid ītegro ſupra dictum eſt. Si quando autem altius deſcenderit utrumlibet dubium ē. In carie quidem expedita cognitio eſt. Specillū tenue in foramē demittit᷑. qd᷑ magis minuſue ītrādo: uel in ſūmo cariē eſſe: uel altius diſtēdiſſe teſtat᷑. Nigrities colligi qdē poteſt

ēt ex dolore & ex febre. Quæ vbi mediocria ſunt: illa alte deſcēdiſſe nō pōt. Manifeſtior tñ ad acta terebrā fit. Nā finis vicij eſt vbi ſcobis nigra eſſe deſijt. Igitur ſi caries alte deſcēdit: p terebrā vrgēda crebris foraminibus ē. q̄ altitudine viciū æquent. Tū in ea foramina demittēda candētia ferramēta ſunt. donec inde ſiccū os ex toto fiat. Simul.n. poſt hæc & reſoluet ab iferiore oſſe quodcūqꝫ viciatū ē: & his ſinus carne replebit: & humor aut nullus poſtea feret: aut mediocris. Sin āt nigrities ē. aut ſi caries ad alterā quoqꝫ partē oſſis trāſit: oportet excidi. Atqꝫ idē in carie quoqꝫ ad alterā ptē oſſis penetrāte fieri pōt. Sed qđ totū viciatū: totū eximēdū ē. Si iferior pars itegra ē: eatenus qđ corruptū ē: excidi debet. Itē ſiue capitis. ſiue pectoris os: ſiue coſta carioſa ē: inutilis vicio ē: & excidēdi neceſſitas ē. Neqꝫ audiēdi ſūt q oſſe nudato diē tertiū expectāt vt tunc excidāt. Ante iflāmationē.n. tutius oīa tractant. Itaqꝫ quantū fieri pōt eodē momēto & cutis icidēda eſt: & os detegēdū: & oī vicio liberandū ē. Lōgeqꝫ pnitioſiſſimū ē: quod in oſſe pectoris eſt: quia vix ēt ſi recte ceſſit curatio veram ſanitatē reddit.

¶ Quomodo os excidat. & de Mediolo & Terebra ferramētis ad id patis. Caput. iii.

e Xcidit vero os duobus modis. Si paruulū ē: qđ læſū ē: modiolo: quē choenicion græci vocāt. Si ſpacioſus: terebris. Vtriuſqꝫ rōnē ꝑponā. Mediolus ferramētū concauū: teres ē imis oris ferratū: p qđ mediū clauus ipſe quoqꝫ iteriore orbe cinctus demittit: Terebrarū autē duo genera ſūt. Alterū ſimile ei quo fabri vtunt. Alterū capituli lōgioris: qđ ab acuto mucrōe icipit. deīde ſubito latius fit: atqꝫ iterū ab alio pricipio paulo minus quā æqualiter ſurſū ꝓcedit. Si viciū ī anguſto eſt: qđ cōprahēdere modiolus poſſit ille potius aptat. Et ſi caries ſubeſt. mediꝰ clauus ī foramē demittit. Si nigrities: angulo ſcalpri ſinus exiguus fit: q clauū recipiat: vt eo īſiſtēte circū actus modiolus delabi nō poſſit. Deīde his habena q̄ſi terebra conuertit. Eſtqꝫ qdā pmendi modus: vt & foret & circū agat. qa ſi leuiter iprimit: parū ꝓficit: Si grauiter: nō mouet. Neqꝫ alienū ē iſtillare paulū roſæ vel lactis: quo magis lubrico circūagat. Quod ipſū tñ ſi copioſius ē aciē ferramenti hebetat: at vbi iā inter modiolo preſſū eſt: medius clauus educit: & ille p ſe agit. Deīde cū ſanitas inferioris partis ſcobe cognita ē: modiolus remouet: at ſi latiꝰ viciū ē. quā vt illo cōpræhēdat. terebra res agēda ē. Ea foramē fit ī ipſo fine vicioſi oſſis atqꝫ itegri. deīde alterū ñ ita. lōge tertiū qꝫ dōec totus is locꝰ: q excidēdus ē: his cauis cinctus fit. atqꝫ ibi quoqꝫ q̄tenus terebra agēda ſit: ſcobis ſignificat. Tūc exciſorius ſcalper ab altero foramine ad alterū malleolo adactus: id qđ inter vtrūqꝫ mediū ē: excidit: ac ſic ambitus ſimilis ei fit: q in anguſtiorē orbē modiolo iprimit. Vtro mō uero id circūductū ē: idē exciſorius ſcalper: in oſſe corrupto planus ſūmā quanqꝫ teſtā læſit: donec itegrū os relinq̄tur. Vix unq̄ nigrities itegrū: caries p totū os prūpit: maxīeqꝫ ubi uitiata caluaria ē: Id quoqꝫ ſigni ſpecillo ſignificat: q depſſus in id foramē: qđ iſra ſolidā ſedē habet: & ob id renitēs aliq̄d īuenit & madēs exit. Si puiū īuenit: altius deſcēdēs iter os & mēbranā nihil oppoſitū īuenit: educiturqꝫ ſiccus: nō quo nō ſubſit aliq̄ uitioſa ſanies. ſed q̄m ibi ut in latiore ſede diffuſa ſit. Siue autē nigrities: quā terebra detexit. ſiue caries: quā ſpecillū oſtēdit: os trāſit modioli qdē uſus fere ſupuacuus ē: qa latius pateat neceſſe ē: qđ iā alte ꝓceſſit. Terebra uero ea: quā ſecūdo loco poſui utēdū: eaqꝫ ne nimis icaleſcat ſubīde ī aquā frigidā demittēda ē. Sed tū maiore cura agēdū ē. cū iā aut ſimplex os dimidiū pforatū ē: aut ī duplici: ſupius. Illud: ſpatiū ipſū: hoc ſāguis ſignificat. Ergo tū lētius ducēda habēa: ſuſpēdēdaqꝫ magis ſiniſtra manus ē: & ſæpius attollēda. & foraminis altitudo cōſiderāda: ut quādocūqꝫ os prūpit ſentiamus: neqꝫ piclitemur: ne mucrone cerebri mēbrana lædat. Ex quo graues inflāmationes cū piculo mortis oriuntur. Factis

foraminibus eodē mō media ſæpe: ſed multo circūſpectius excidēda ſunt: ne forte an-
gulus ſcalpri eandē mēbranā violet: donec fiat aditus: per quā mēbranæ cuſtos immitta
tur: menyngophylacas græci vocāt. Lamina ænea eſt firma: paulū reſina ab exteriore
parte læuis: quæ demiſſa ē: vt exterior pars eius cerebro ꝓpior ſit. ſubinde ei ſubijcitur
quod ſcalpro diſcutiendū eſt ac ſi excipit eius angulū: vltra tranſire nō patitur: eoq; &
audacius & tutius ſcalprū malleolo ſubinde medicus ferit: donec exciſū vndiq; os ea-
dē lamina leuetur tolliq; ſine vlla noxa cerebri pōt. Vbi totū os eiectū ē: circūradendę
leuandæq; ſunt oræ & ſi quis ſcobis mēbranæ inſedit: colligendū. Vbi ſuperiori parte
ſublata: inferior relicta eſt: nō ora tm̄: ſed os quoq; totū lauandū eſt. vt ſine noxa po-
ſtea cutis increſcat. quæ aſpero oſſe inaſcens protinus non ſanitatē: ſed nouos dolores
mouet. Patefacto cerebro qua rōne agendū ſit dicā: cū ad fracta oſſa puenero. Si ba-
ſis aliqua ſeruata ē: ſuperīponēda ſunt medicamēta non pinguia: quæ recentibus vul-
neribus accōmodantur: ſupraq; īponenda lana ſuccida oleo atq; aceto madens. Vbi tē
pus proceſſit: ab ipſo ore caro increſcit: eaq; factū manu ſinum cōplet. Si quod etiam
os aduſtū eſt: a parte ſana recedit: ſubitq; inter integrā atq; emortuam partē caruncu-
la: quæ qđ abſceſſit: expellat. eaq; fere quia teſta tenuis & anguſta eſt. ſquama eſt. ideſt
lepis a græcis nominatur. Poteſt ēt euenire: vt ex ictu neq; findat᷑ os: neq; pfringat᷑ ſed
ſūmum tñ collidatur: exaſpereturq;. Quod vbi incidit: radi & leuari ſatis ē. Hæc quā-
uis maxime fiunt in capite: tñ cæteris quoq; oſſibus communia ſunt. vt vbicunq; idem
incidet: eodem remedio ſit vtendum. Atq; cum ea fracta: fiſſa: forata: colliſa ſint: quaſ
dam proprias in ſingulis generibus: quaſdam communes in pluribus curationes req-
runt. De quibus protinus dicam: initio ab eadem caluaria accepto.

¶De caluariæ curatione. Caput. iiij.

i Gitur vbi ea ꝑcuſa: ꝓtinus requirendū eſt: nū bilē is homo vomerit: num ocu
li eius obcæcati ſint: nū obmutuerit: nū per nares aureſue ſanguis ei effluxerit:
nū cōciderit: nū ſine ſenſu q̄ſi dormiēs iacuerit. Hæc enī nō niſi oſſe fracto eue
niunt. Atq; vbi inciderunt: ſcire licet neceſſariā: ſed difficilē curationē eſſe. Si vero etiā
torpor acceſſit: ſi mens non cōſtat: ſi neruoꝝ vel reſolutio vel diſtentio ſecuta eſt. veri-
ſimile eſt ēt cerebri mēbranā eſſe violatā eoq; in anguſto magis ſpes eſt. At ſi nihil hoꝝ
ſecutū eſt pōt ēt dubitari: an os fractū ſit. Et protinus cōſiderandū ē: lapide: an ligno:
an ferro: an alio telo percuſſū ſit. & hoc ipſo leni: an aſpero: mediocri an vaſtiore: vehe
mēter: an leniter Quia quo mitior ictus fuit: eo facilius os ei reſtitiſſe credibile ē. Sed
nihil tñ melius ē: quā certiore id nota explorare. Ergo q̄ plaga ē: demitti ſpecillū opor
tet: neq; nimis tenue: neq; acutū: ne cū ī quoſdā ſinus naturales īciderit: opīonē fracti
oſſis fruſtra faciat neq; nimis plenū: ne paruulæ rimulæ fallāt. Vbi ſpecillū ad os venit
nihil lene & lubricū occurrit: integrū id videri pōt. Si qd aſperi ē vtiq; qua ſuturæ non
ſint: fractū os eſſe teſtat᷑. A ſuturis ſe deceptū eſſe Hyppocrates memoriæ prodidit
more ſcilicet magnorū viroꝝ & fiduciā magnarū rerum habentium. Nā leuia īgenia:
quia nihil habēt: nihil ſibi detrahūt. Magno ingenio: multaq; nihilominus habituro cō
uenit ēt ſimplex veri erroris confeſſio: præcipueq; ī eo miniſterio quod utilitatis cauſa
poſteris traditur. ne q decipiant᷑ eadē ratione: q̄ quis ante deceptus eſt. Sed hæc quidē
alioquin memoria magni profeſſoris uti interponeremus effecit. Poteſt autē ſutura eo
nomine fallere. quæq; aſpera ē: vt aliquis hanc eſſe: etiam ſi rima eſt: exiſtimet eo loco:
quo ſubeſſe hāc ueriſimile ē. Ergo eo nomīe decipi nō oportet. ſed os apīre tutiſſimū ē.
Nā neq; utiq; certa ſedes ut ſupra poſui. ſuturarū ē: & pōt idē: & naturaliter cōmiſſū:
& ictu fiſſum eſſe: iuxtaue aliquid fiſſum habere. Quin aliqd etiā: ubi ictus fuerit ue-

hemẽtior: quãuis ſpecillo nihil iuenit᷑ tñ aperire cõmodius eſt. At ſi ne tũ qdẽ rima ma
nifeſta ẽ iducẽdũ ſup os atramentũ ſcriptoriũ eſt: deinde ſcalpro id detrahendum. Ni
gritiẽ.n.continet ſi qd fiſſum eſt. Solet ẽt euenire. vt altera parte fuerit ictus: & os alte
ra ſiderit. Itaq; ſi grauiter aliqs pcuſſus eſt: ſi mala inditia ſubſecuta ſunt. neq; ea parte
qua cutis diſcuſſa ẽ: rima reperit᷑: nõ icõmodũ ẽ pte altera cõſiderare: nũqs locus mol-
lior ſit & tumeat: eũq; aperire. Si qdẽ ibi fiſſum os reperiet᷑. nec tñ magno negocio cu-
tis ſaneſcit ẽt ſi fruſtra deſecta eſt. Os fractũ niſi ſuccurſum ẽ grauibus iflãmatiõibus
afficit: difficiliuſq; poſtea tractat᷑. Raro: ſed aliqñ tñ euenit: vt os qdẽ totũ itegrũ ma-
neat: intus vero ex ictu vena aliqua i cerebri mẽbrana rupta aliqd ſanguinis mittat: hiſ
q; ibi cõcretus magnos dolores moueat: oculos quibus obcecet. Sed fere contra id do
lor ẽ: & eo loco cute iciſa pallidũ os reperit᷑. Ideoq; id quoq; os excidẽdũ ẽ. quacũq; aũt
de cã curatio hæc neceſſaria ẽ: ſi nõdũ ſatis cutis patefacta ẽ: latius aperiẽda eſt: donec
quicquid læſum ẽ i conſpectu ſit. In quo ipſo vidẽdũ ẽ: nequid ex ipſa mẽbranula quæ
ſub cute caluariã cingit: ſup os relinquat᷑. ſi quidẽ hæc ſcalpro terebriſue lacerata vehe-
mẽtes febres cũ iflãmationibus excitat. Itaq; eã cõmodius ẽ ex toto ab oſſe diduci. Pla
gã: ſi ex vulnere ẽ. talẽ neceſſe eſt habeamus: qualẽ acceperimus. ſi manu facienda ẽ: ea
fere cõmodiſſima ẽ: quæ duabus tranſuerſis lineis litteræ. X. figurã accipit: ut deinde a
ſingulis pcedẽtibus ſingulis cutis ſubſequat᷑. Inter quæ ſi ſanguis fert᷑: ſpongia ſubide
in aceto tincta cohibẽdus ẽ. occupanduſq; obiectis linamẽtis. & caput altius excitãdũ.
Neq; id viciũ vllũ metũ niſi iter muſculos: q tpa cõtinẽt: affert. ſed ibi quoq; nihil tuti-
us fit. In oi vero fiſſo fractoue oſſe ptinus antiquiores medici ad ferramenta veniebãt:
quibus id exciderẽt. Sed multo melius eſt: ante emplaſtra experiri: quæ caluariæ cã cõ
ponũt᷑. Eorũq; aliquid oportet ex aceto mollitũ p ſe ſup fiſſum: fractumue os impo-
nere: deinde ſuper id aliquanto latius quam vulnus eſt: eodem medicamento illitum
linteolũ & præterea ſuccidã lanã aceto tinctã. Tũc vulnus deligare & quotidie reſolue
re: ſimiliterq; curare vſq; ad diẽ quintũ. A ſexto die ẽt vapore aquæ calidæ p ſpõgiã foue
re. cætera ex eadẽ facere. quod ſi carũcula increſcere cœperit: & febricula aut ſoluta erit
aut leuior & cupiditas cibi reuerterit ſatiſq; ſomni accedet in eodẽ medicamẽto erit per
ſeuerandũ. Procedente deinde tpe emolliendũ id emplaſtrũ adiecto cærato ex roſa fa-
cto: quo facilius carnẽ pducat. nã p ſe reprimẽdũ vim habet. Hac rõne ſæpe rimæ cal
lo quoq; implentur: eſtq; ea: oſſis velut cicatrix. & latius fracta oſſa: ſi qua inter ſe non
cohærebãt: eodẽ callo glutinãtur: eſtq; aliquanto melius velamentũ cerebro: quam ca
ro quæ exciſo oſſe increſcit. Si vero ſub prima curatione febris intẽdit᷑: breueſq; ſomni:
& hĩdẽ per ſomnia tumultuoſi ſunt: vlcus madet. neq; alit᷑: & i ceruicibus glãdulæ ori
untur: magni dolores ſunt: cibiq; ſup hæc faſtidiũ increſcit. tũ demũ ad manũ ſcalprũ
q; venieudũ eſt: Duo vero ſub ictu caluariæ pericula ſunt: ne vel findatur vel medium
deſidat: ſi fiſſum eſt: poſſunt oræ eſſe compreſſe: vel quia altera ſup alterã exceſſit: uel
ẽt quia vehementer rurſus ſe cõmiſerunt. Ex quo euenit vt humor ad mẽbranã qdẽ de-
ſcendat: exitum vero non habeat: ac ſi eam irritet & graues iflãmationes moueat. Vbi
medium deſcedit: eandem cerebri membranam os vrget interdum etiam ex fractura
quibuſdam velut aculeis pungentibus. His ita ſuccurrendum eſt: vt tamẽ quam mini
mũ ex oſſe dematur. Ergo ſi ora alteri inſedit: ſatis eſt id quod eminet plano ſcalpro ex
cidere. quo ſublato iam rima hiat quantum curationi ſatis eſt. At ſi oræ inter ſe copri
muntur: a latere eius interpoſito digiti ſpacio: terebra foramen faciendum eſt: ab
eoq; ſcalper duabus lineis ad rimam agendus ad ſimilitudinem. C. litteræ: ſicut ver
tex eius a foramine baſis ad rimas it: quod ſi rima longius patet: ab altero foramine

rurſus ſimilis ſinus fieri debebit: & ita nihil latẽs ĩ eo eẽ cõcauũ ẽ: abũdeq; exitus datur
ĩtus lædẽtibus. Ne ſi fractũ qdẽ os deſedit: totũ excidi neceſſe ẽ. ſed ſiue totũ pfractũ ẽ
&ab alio ex toto receſſit: ſiue circũpoſitæ caluariæ ĩhæret exigua pte ab eo qđ natura-
liter ſe hẽt ſcalpro diuidẽdũ ẽ. deĩde ĩ eo qđ deſedit iuxta rimã quã fecimus foramĩa ad
dẽda ſunt: Si ĩ anguſto noxa ẽ: duo. ſi latius patet: tria: ſeptaq; eoꝝ excidẽda. & tũ ſcal
per vtriq; ad rimã agẽdus: ſic vt lunatũ ſinũ faciat: imaq; ps eiꝰ itꝰ ad fracturã. cornua
ad os ĩtegrũ ſpectẽt. Deĩde ſiq̃ labẽt & ex facili remoueri poſſũt. forfice ad id facta col
ligẽda ſunt: maxĩeq; ea q̃ acuta mẽbranã ĩfeſtãt. ſi id ex facili fieri nõ põt: ſubijcienda la
mina ẽ: q̃ cuſtodẽ eiꝰ mẽbranæ eẽ ꝓpoſui: & ſup eã qcqd ſpinoſũ ẽ & ĩtus emĩet excidẽ
dũ ẽ: eadẽ lamina qcqd deorſũ ĩſedit attollẽdũ. Hoc gẽus curatiõis efficit: vt q̃ pte fra-
cta oſſa tñ ĩhærẽt: ſolidẽť. qua pte abrupta ſunt: ſine vllo tormẽto ſub medicamẽti tẽ-
pore excidãt ſpaciũq; ĩter hæc ſatis illi magnũ ad extrahẽdã ſaniẽ reliquať: pluſq; ĩ oſſe
ꝓpugnaculi cerebrũ habeat: q̃ habiturũ fuit eo exciſo. His factis ea mẽbrana acri ace-
to reſpergẽda ẽ: vt ſiue aliqd ſanguinis ex ea ꝓfluit: cohibeať ſiue ĩtus cõcretus cruor
remãet: diſcutiať. Tũ idẽ medicamẽtũ eodẽ mõ: q ſupra poſitus ẽ: mollitũ ipſi mẽbra
næ ĩponẽdũ ẽ. Cæteraq; eodẽ mõ faciẽda ſũt: quæ ad liteolũ illitũ & lanã ſuccidã ptinẽt
collocãduſq; is loco ĩ tepido: & curãdũ quotidie vulnꝰ: bis ẽt æſtate qđ ſi mẽbrana
p ĩflãmationẽ ĩtumuerit: fundẽda erit roſa tepida. Si vſq; eo tumebit: vt ſup oſſa quo
q; emineat: coercebit eã bene trita lẽticula: vel folia vitis cõtrita & cũ recenti vel butyro
vel adipe anſerio mixta ceruixq; molliri debebit liquido cærato ex irino facto. At ſi pa
rũ pura mẽbrana videbiť par modus eiꝰ emplaſtri & mellis miſcẽdus erit: idq; ſupĩn-
fundẽdũ: eiuſq; cõtinẽdi cã vnũ aut alterũ linamẽtũ inijciẽdũ & ſup liteolo cui empla-
ſtrũ illitũ ſit: cõtegẽdũ. Vbi plus pura mẽbrana ẽ: eadẽ rõne adijciẽdũ emplaſtro cæra
tũ: vt carnẽ ꝓducat. Quod ad abſtinẽtiã vero & primos vlterioreſq; cibos potioneſq;
ptinet. eadẽ quæ ĩ vulneribus pcepi: ſeruãda ſunt. eo magis: quo piculoſius hæc ps affi
ciť. Quin ẽt cũ iã nõ ſolũ ſubſtineri ſed ali his quoq; apparebũt. tñ erũt vitãda quæcũ-
q; mãdẽda ſunt. itẽ fumus & qcqd excitat ſternutamẽtũ. Spẽ vero certã faciũt mẽbra-
na mollis ac ſui coloris: caro ĩcreſcẽs rubicũda: facilis motus maxille atq; ceruicis. Ma
la ſigna ſunt. membrana ĩmobilis nigra vel liuida uel aliter coloris corrupti: demẽtia:
actis uomitus: neruoꝝ uel reſolutio uel diſtẽtio: caro liuida maxillarũ rigor atq; ceruĩ
cis. Cæteraq; q̃ ad ſomnũ: cibi deſideriũ: febrẽ: puris colorẽ attinẽt: eadẽ quæ ĩ cæteris
uulneribus uel ſalutaria uel mortifera ſunt. ubi bene res cedit: ĩcipit ab ipſa mẽbrana:
uel ſi os eo loco duplex ẽ: ĩde quoq; caro ĩcreſcere. eaq; id: qđ ĩter oſſa uacuũ ẽ: replet.
Nõnũq̃ ẽt ſup caluariẽ excreſcit. Quod ſi ĩcidit ĩſpergẽda ſquama æris ẽ ut id reprimat
cohibeatq;: ea carni ſup dãdo q̃ ad cicatricẽ pducãt: Oĩbuſq; ea locis cõmode ĩduciť ex
cepta frõtis ea pte: q̃ paulũ ſup id ẽ qđ ĩter ſupercilia ẽ. Ibi. n. uix fieri põt. ut p oẽm æta
tẽ ſit exulceratio: q̃ liteolo medicamẽtũ habẽte cõtegẽda ſit. Illa utiq; capite fracto ſer
uãda ſũt ut dõec iã ualida cicatrix erit ſoluẽda: uiteť freq̃ns balneũ: maior uini modus.

De narium fractarum curatione. Caput. v.

i

N naribus uero & os & cartilago frãgi ſolet: & qdẽ modo aduerſa: modo a la
ter e. ſi aduerſa fracta ſunt alterũue ex his nares deſidũt. difficulter ſpiritus tra
hiť. ſi a latere os fractũ ẽ. is locus cauus ẽ. ſi cartilago ĩ alterã ptẽ nares declinã
tur. Quicquid in cartilaginẽ incidit. excitandũ leniter ẽ: aut ſubiecto ſpecillo: aut duo
bus digitis utrinq; compreſſis. Deinde in longitudinem implicata linamenta & molli
pellicula cincta circum ſutaq;: intus adijcienda ſunt. Aut eodẽ mõ cõpoſitum aliqd ex
atrido pẽicillo. Aut grãdis pĩna gummi uel fabrili glutine illita & molli pellicula cir-

cũdata: q̃ deſidere cartilaginẽ ñ ſinat. Sed ſi aduerſa ea fracta ẽ: æq̃liter utraq; naris im plẽda ẽ. Si a latere craſſius eſſe debet ab ea ꝑte ĩ q̃ naſus iacet: ab altera tenuius ĩ id qđ ĩ ſerit'. Extrĩſecus ãt circũdãda habena ẽ mollis media illita mixtis ĩter ſe ſimilia & turis fuligĩe. eaq; vltra aures ducẽda & frõti duobus capitibus agglutinãda ẽ. Id.n. corpori q̃ſi glutẽ ĩhæreſcit & cũ ĩduruit nares cõmode cõtinet. Sin qđ ĩtus inditũ ẽ lædit: ſicut maxĩe fit vbi ĩterior cartilago ꝑfracta ẽ: excitatæ nares eadẽ tantũmõ habẽa cõtinendæ ſunt. Deĩde poſt quattuordecĩ dies id ipſũ demẽdũ ẽ. Reſoluit' ãt' aqua calida: eaq; tũ is locus quotidie fouẽdus ẽ: Sin os fractũ ẽ id quoq; digitis ĩ ſuã ſedẽ reponẽdũ ẽ. atq; vbi aduerſũ id dictũ ẽ. vtraq; naris ĩplẽda ẽ. vbi a latere ea ĩnq̃ os ĩpulſũ ẽ. ĩponẽdũq; cæratũ & paulo vehemẽtius deligãdũ ẽ. q̃a callus eo loco nõ ad ſanitatẽ tantũmõ: ſed ẽt ad tumorẽ ĩcreſcit. A tercio die fouẽdũ id aqua calida ẽ tãtoq; magis quãto ꝓpius eſſe ſanitati debet. Quod ſi pura erũt fragmẽta nihilominus extrĩſecus ſingula ĩ ſuas ſedes digitis erũt cõpellẽda: ĩponẽdaq; extrĩſecus eadẽ habẽa: & ſup eã cæratũ: neq; vltra faſcia adhibẽda ẽ. At ſi qđ fragmẽtũ vndiq; reſolutũ cũ cæteris nõ glutinabit': ĩtelligetur q̃dẽ ex hũore: q̃ multus ex vulnere feret': vulſella vero extrahet'. Finitiſq; ĩflãmatiõibus ĩponet' aliquod medicamẽtũ ex ijs q̃ leniter reprimũt. Peius eſt vbi aut oſſi: aut cartilagini fractæ: cutis quoq; vulnus acceſſit. Id admodũ raro fit. ſi incidit illa q̃dẽ nihilominus eadẽ rõne ĩ ſuas ſedes excitãda ſunt. Cuti vero ſup ĩponẽdũ emplaſtrũ aliqđ ex his quæ recentibus vulneribus accõmodata ſunt. ſed inſup nullo vinculo deligandum eſt.

¶De aurium fractarum curatione Caput. vi.

N aure quoq; ĩterdũ rũpit' cartilago: qđ ſi ĩcidit. anteq̃ pus oriat': ĩponẽdum
i glutinãs medicamẽtũ ẽ. Sæpe.n. ſuppurationẽ ꝓhibet & aurẽ cõfirmat. Illud & ĩ hac & ĩ naribus ignorari nõ oportet. nõ q̃dẽ cartilaginẽ ipſã glutinari: circa tñ carnẽ ĩcreſcere ſolidariq; eũ locũ. Itaq; ſi cũ cute cartilago rupta ẽ: cutis vtriq; ſuitur. Nũc ãt de ea dico: quæ cute ita frãgit'. In ea vero ſi iã pus natũ ẽ: aperiẽda altera ꝑte cutis: & ipſa cartilago cõtra lunata plaga excidẽda ẽ. Deĩde vtẽdũ ẽ medicamento leniter ſupprimẽte quale lyciũ ẽ aqua dilutũ: donec ſanguis fluere deſinat. Tũ imponendum linteolũ cũ emplaſtro: ſic vt pingue oẽ vitet': & a ꝑte poſteriore lana mollis auri ſubijcienda eſt: quæ quod eſt inter hanc & caput compleat: Tum ea leniter deliganda ẽ: & a tercio die vapore: vt in naribus poſui: fouenda. Atq; in his quoq; generibus abſtinẽtia primi temporis neceſſaria eſt: donec inflammatio finiatur.

¶De maxillæ fractæ curatione. deq; q̃buſdã ad oĩa oſſa pertinẽtibus. Caput. vij.

B his ad maxillã vẽturus indicanda quædã puto cõiter ad oĩa oſſa pertinentia
a ne ſæpius eadẽ dicẽda ſunt. Omne igit' os modo rectũ vt lignũ in longitudinẽ findit': modo frãgit' trãſuerſum: interdũ obliquũ atq; in ipſum nõnũq̃ retuſa habet capita: nõnũq̃ acuta. Quod gẽus peſſimũ eſt. q̃a neq; facile cõmittũt': quæ nulli retuſo inituntur: & carnẽ vulnerant: interdũ neruũ quoq; aut muſculũ. Quin ẽt aliquando plura fragmẽta. a fragmẽto fiũt. Sed ĩ alijs q̃dẽ oſſibꝫ ex toto ſæpe fragmẽtũ a fragmẽto recedit. Maxillæ vero ſemp aliq̃ ꝑte ẽt uexata oſſa ĩter ſe cohærent. Igitur in primis digitis duobus utrinq; ꝑmentibus & ab ore & ab cute oĩno oſſa in ſuã ſedẽ cõpellẽda ſunt. Deinde ſi tranſuerſa maxilla fracta eſt: ſub qua caſu fere dens ſuper proximũ dentẽ excedit. Vbi ea in ſuã ſedẽ collocata eſt: duo ꝓximi dentes. aut ſi hi labãt: ulteriores inter ſe ſeta deligandi ſunt. Id in alio genere fracturæ ſuperuacuũ ẽ. Cætera eadẽ faciẽda ſunt. Nã linteolũ duplex madẽs uino & oleo ſup inijciẽdũ cũ eadẽ ſimilia & eadẽ turis fuligĩe ẽ. Deĩde aut faſcia: aut mollis habẽa media ĩ lõgitudinẽ ĩciſa: ut vtriq; mẽtũ cõplectat': & ĩde capita ei9 ſupra caput adducta ibi deligãt'. Illud quoq; ad oĩa oſſa

p̄tinēs dictū erit famē primū eē neceſſariā: deide a die tercio hūidū cibū: ſublata iflāmatiōe paulo pleniorē: eūq; q carnē alat: p oē tps vinū eſſe alienū. Deide tercio die reſolui debere: foueriq; p ſpōgiā vapore aquæ calidæ. eadēq; q̄ prio fuerūt ſup dari. Itē die qnto fieri: & dōec iflāmatio finiat͛. quæ vel octauo die: vel ſeptio fere reſoluit͛. Ea ſublata: rurſus oſſa eſſe tractāda: vt ſi qd͛ fragmētū loco ſuo nō ē: reponat͛. Neq; id eſſe ſoluendū niſi duæ ptes eius tpis intra qd͛ quæq; oſſa cōſerūt͛ trāſierint. Fere vero intra quartū decimū & vnū & vigeſimū diē ſaneſcunt maxilla: malæ: iugulū: pectus: os ſcapularū: coſtæ: ſpina coxarū: os tali: calx: manus: planta. Inter vigeſimū & trigeſimum diē crura brachiaq;. Inter ſeptimum & vigeſimū & quadrageſimū humeri & fœmina. Sed in maxilla illud quoq; adijciēdum ē: quod humidus cibus diu aſſumendus eſt. Atq; etiā cum tempus proceſſit: in lagano: ſimilibuſq; alijs perſeuerandum donec ex toto maxillam callus firmarit. Item vtiq; primis diebus habendum ſilentium.

De iuguli fracti curatione. Caput. viij.

i Vgulū vero ſi trāſuerſum fractū ē: nōnūq̄ p ſe rurſus recte coit: & niſi mouet͛: ſanari ſine iūctura pōt. Nōnūq̄ vero: maxieq; vbi motū ē: elabit͛. fereq; id qd͛ a pectore. ſub id qd͛ ab hūero ē: i poſteriorē ptē iclinat͛: Cuius ea rō ē qd͛ p ſe nō mouet͛: ſed cū hūeri motu cōſentit. Itaq; eo ſubſiſtēte ſub id hūerus agitat͛. Raro vero admodū i priorē ptē iugulū iclinat͛: adeo vt magni pfeſſores nūq̄ ſe vidiſſe memoriæ mādarint. Sed locuples tñ eius rei auctor Hippocrates ē. Verū vt diſſimilis vterq; caſus ē: ſic q̄dā diſſimilia reqrit. Vbi ad ſcapulas iugulū tēdit: ſimul dextra māu plane ppellēdus i poſteriorē ptē hūerus ē & illud i priorē attrahēdū. Vbi ad pectus cōuerſum ē: ipſū qdē retro dādū: hūerus āt i priorē ptē adducēdus ē. Ac ſi is iferior ē: nō id qd͛ a pectore ē: deprimēdū ē: qa imobile ē: ſed hūerus ipſe attollēdus. Si caſu ſuperior ē. id qd͛ a pectore ē: iplēdū lana. & hūerus ad pectus deligādus ē. Si acuta fragmēta ſunt: icidi cōtra cutis debet: ex oſſibus ea: quæ carnē vulnerāt: præcidēda ſunt. tūc retuſa oſſa cōmittāda ſunt. Si qd͛ ab aliqua pte emiet: opponēdū ei triplex linteolū ē i vino & oleo tinctū. Si plura fragmēta ſunt: excipiēda ſunt ex ferula facto canaliculo: eodēq; itus i cerato: ne faſcia diducat͛. quæ iugulo cōpoſito circūdāda ē ſæpius potius quā valētius. Quod ipſum quoq; i oībus oſſibus fractis ppetuū ē. A dextro vero iugulo. ſi id fractū ē: ad alā ſiniſtrā: a ſiniſtro: ad dexterā. Rurſuſq; ſub ala ſua faſciari debet. Poſt hæc ſi iugulū ad ſcapulas iclinatū ē: brachiū ad latus. ſi i partē priorē: ad ceruicē deligādum ē. Supinuſq; hō collocādus: cæteraq; eadē faciēda: quæ ſupra cōprehēſa ſunt. Sunt vero plura oſſa fere imobilia vel dura vel cartilaginoſa: quæ vel frāgunt͛: vel forant͛ vel collidunt͛ vel ſinduntur. vt malæ pectus. latus: os ſcapularū: coſtæ ſpina coſtarū: os tali: calx. manus: planta. Hoꝝ oīum eadē curatio eſt. Si ſupra vulnus eſt: id ſuis medicamentis nutriendū eſt. Quo ſaneſcente rimas quoq; oſſis: aut ſi qd͛ ferrumē eſt. callus iplet. Si cutis integra ē: & os læſum eſſe ex dolore colligimus: nihil aliud: quā qeſcēdū iponēdumq; cæratum eſt. & leniter deligandum. donec ſanitate oſſis dolor finiatur.

De coſtarum fractarum curatione. Caput. ix.

p Roprie tñ quædā de coſta dicēda ſunt: qa iuxta uiſcera ē: grauioribuſq; periculis is locus expoſitus eſt. Hæc quoq; igit͛ interdū ſic findit͛: ut ne ſummū qdē os: ſed interior pars eius. quæ rara eſt. lædatur interdū ſit ut eam totā is caſus perruperit. Si tota fracta non eſt: nec ſanguis expuitur: nec febricula ſequit͛ nec qcquā ſuppurat: niſi admodū raro: nec dolor magnus eſt. tactu tamen is locus lenitur indoleſcit: abunde eſt eadem quæ ſupra ſcripta ſunt facere. & a media faſcia incipere deligare: ne i alterutrā partē hæc cutē iclinet. Ab vno vero & vigeſimo die quo vtiq; os eſſe de

bet glutinatū id agēdū. Cibis vberioribus ē vtēdū: vt corpus quā pleniſſimū fiat: quo melius os veſtiat. qđ illo loco tenerū: adhuc iniuriæ ſub tenui cute expoſitū ē. Per oē āt tēpus curatiōis vitādus clamor ſermo quoq; tumultus: ira: motus vehemētior corporis: fumus: puluis: & qcqd vel tuſſim vel ſternutamētū mouet. Ne ſpiritū qdē magnopere cōtinere expedit. At ſi tota coſta pfracta ē: caſus aſperior ē. Nā & graues īflāmatiōes & febris & ſuppuratio & ſæpe vitæ piculū ſeqť & ſanguis ſpuiť. Ergo ſi vires patiūť ab eo brachio: qđ ſup eā coſtā ē: ſanguis mittēdus ē. Si nō patiūť: alu9 tñ ſine vllo acri ducēda ē: diutiuſq; iedia pugnādū. Panis vero añ ſeptimū diē nō aſſumēdus: ſed vna ſorbitiōe viuēdū īponēdūq; ei loco cæratū ex lino factū: cui cocta quoq; reſina adiecta ſit. aut Polyarchi malagma. aut panacis ex vino & roſa & oleo: ſuperq; īponenda lana ſuccida mollis & duæ faſcia ea medijs orſæ: minimeq; aſtrictæ. Multo vero magis oīa vitāda: quæ ſupra poſui: adeo vt ne ſpiritus qdē ſæpius mouēd9 ſit. Quod ſi tuſſis īfeſtabit. ad id potio ſumēda erit: vel ex tryxagine vel ex ruta vel ex herba ſtychade vel ex cumīo & pipe. Grauiorib9 vero doloribus vrgētibus cataplaſma īponi quoq; cōuēiet vel ex lolio vel ex hordeo: cui pinguis fici tercia ps ſit adiecta. Et id qdē īterdiu ſuperiacebit. Noctu uero idē aut cæratū. aut malagma. aut pāni: qa pōt cataplaſma decidere. Ergo quotidie quæq; reſolueť: dōec iā cærato aut malagmate poſſimus eſſe cōtēti & decē qdē diebus extenuabiť fame corpus. ab undecīo uero ali īcipit. Ideoq; ēt laxior quā prīo faſcia circūligabiť: fereq; ea curatio ad quadrageſimū diē pueniet. quę ſi modus erit ſuppuratiōis: plus malagma quā cæratū ad digerēdū ꝓficiet. Si ſuppuratio uicerit neq; p quæ ſupraſcripta ſunt diſcuti potuerit. oīs mora uitāda erit: ne os īfrauicieť. ſed qua pte maxīe tumebit: demittēdū erit cadēs ferramētū. dōec ad pus perueniat: idq; effundēdū. Si nuſquā caput ſe oſtēdit: ubi maxīe pus ſubit: ſic ītelligimus. Creta cimolia totū locū illinimus: & ſiccari patiemur. Quo loco maxīe hūor ima perſeuerauit: ibi pus proximū erit: eaq; uti debebit. Si latius aliquid abſcedit: duobus aut tribus locis erit perforandū: demittendū erit linamentū: aut aliquid ex penicillo. qđ ſummū lino ſit deuinctū ut facile educatur. Reliqua eadē: quæ in cæteris aduſtis facienda ſunt: Vbi purū erit ulcus: ali corpus debebit: ne tabes pernitioſa futura id malū ſubſequať. Nōnūq ēt leuius ipſo oſſe affecto & inter initia neglecto: nō pus ſed humor quidam muccis ſimilis intus coit molleſcitq; contra cutis: in qua ſimili uſtiōe utendū eſt.

¶ De ſpinæ curatione.

i N ſpia quoq; ē qđ ꝓprie notemus. Nā ſi id qđ ex uertebra excedit aliquo mō fractū ē: locus qdē cōcau9 fit: punctiōes āt in eo ſentiūť: qa neceſſe ē ea fragmēta ſpinoſa eſſe. Quo fit ut hō ī īteriorē ptem ſubīde nitať. Hæc noſcēdæ rei cā ſunt. Medicamētis uero. hiſdē opus. ē quæ plurima paruæ huius capitis expoſita ſūt.

¶ De humerorum: brachioꝝ: femorum: crurum. digitorum fractorum uel euulſorū communibus curationibus. Caput. x.

ſ Imiles rurſus ex magna pte caſus curatiōeſq; ſunt hūeris & femoribus. Communia ēt quædā humeris: brachijs: femoribus: cruribus: digitis. Si qdē ea minime piculoſe media franguntť. Quo ꝓprior fractura capiti uel ſuperiori uel īferiori ē: eo prior ē. Nā & maiores dolores affert: & difficili9 curať. Ea maxīe tolerabilis ē ſimplex: trāſuerſa. Peior ubi fragmenta: atq; ubi obliqua. Peſſimū ubi eadē acuta. Nōnūq āt fracta in his oſſa in ſuis ſedibus remanēt: multo ſæpius excidūt: aliudq; ſuper aliud afferť: Idq; ante oīa cōſiderari debet. & ſunt notæ certæ. Si ſuis ſedibus mota reſimā: punctiōiſq; ſenſum repſentāt tactu inæqualia ſunt. Si uero nō aduerſa: ſed obliqua iunguntť qđ fit ubi loco ſuo nō ſunt: mēbrū id altero latere breuius eſt: & muſcu

li eius tumēt. Ergo ſi hoc depreſſum ē ꝓtinus dimēbrū oportet extēdere. Nā nerui: muſculiq; itēti p oſſa cōtrahūť neq; i ſuū locū veniūt: niſi illos p vim aliqs itēdit. Rurſus ſi primis diebus id obmiſſū ē: iflāmatio oriť: Sub q̄ & difficile & piculoſe vis neruis adhibeť. Nā diſtētio neruoꝝ vel cācer ſequiť: vel certū vt diutiſſime alatur pus. Itaq; ſi ante repoſita oſſa nō ſunt: poſtea reponēda ſunt. Intēdere āt digitū vel aliud quoq; mēbrū: ſi adhuc tenerū eſt ēt vnus homo pōt: cū alterā partē dextra: alterā ſiniſtra prēdit. Valētius mēbrum duobus eget: qui i diuerſa cōtendāt. Si firmiores nerui ſunt: vt i viris robuſtis: maximeq; eoꝝ feminibus & cruribus euenit: habēis quoq; vel linteis faſcijs vtriq; capita articuloꝝ deligāda & p plures i diuerſa ducēda ſunt. Vbi paulo longius quā naturaliter eſſe debet mēbrū vis fecit. tū demū oſſa manibus in ſuā ſedē cōpellēda ſunt inditiūq; oſſi repoſiti ē. dolor ſublatus. Et mēbrū alteri parti æquatū iuoluendū duplicibus: triplicis pāni & in vino & oleo tinctis: quos linteos eſſe cōmodius eſt. Fere vero his: ſex opus eſt. Prima breuiſſima adhibenda quæ circa fracturā ter voluta ſurſum verſum ferať. & quaſi in coclea ſerpat: ſatiſq; eſt eam ter hoc quoq; modo circuire. Altera dimidio longiore: eaq; qua parte os eminet ab ea ſi totum æquale eſt: undelibet ſup fracturā debet icipere priori aduerſa: deorſumq; tendere atq; iterū de fractura reuerſa i ſuperiore pte vltra priorē faſciā deſinere. Sup has inijciēdū latiore linteo cæratū ē qđ eas cōtineat. ac ſi qua pte os eminet: triplex ea pānus obijciēdus eodē vino & oleo madēs. Hæc tercia faſcia cōprehēdenda ſunt: quartaq;: ſic vt ſemp in ſequēs priori aduerſa ſit: & tercia tm̄ inferiore parte tres in ſuperiore faciāt. qa ſatius eſt ſæpius circuire quam adſtringi. Siquidē id qđ adſtrictū eſt. alienať & cancro oportunū ē. articulū āt quā minime vincire opus eſt. Sed ſi iuxta hunc os fractū ē: neceſſe eſt. Deligatū vero mēbrum i diē terciū cōtinēdū eſt. Eaq; iunctura talis eſſe debet: vt primo die nihil offenderit nō tm̄ laxa viſa ſit: ſecundo laxior: tercio iā pene reſoluta. Ergo tū rurſum id mēbrū deligandū: adijciēda prioribus quinta faſcia ē: iterūq; quito reſoluēdū ē: & ſexta faſcijs inuoluēdū. ſic vt tercia & quinta infra: cæteræ ſupra finianť. Quotiēſcūq; āt ſoluiť mēbrū: calida aqua fouēdū ē. Sed ſi iuxta articulū fractura ē: diu iſtillandū vinū ē: exigua parte olei adiecta: eadēq; oīa faciēda donec adeo iflāmatio ſoluať: uel leuius quoq; quā ex cōſuetudine id mēbrū fiat. Quod ſi ſeptimus dies nō dedit: certe nonus exhibet. Tū facillime oſſa tractāť. Rurſus ergo ſi parū cōmiſſa ſūt: cōmitti debēt. Siqua fragmēta eminēt: in ſuas ſedes reponenda ſunt. Deinde eodē modo mēbrū deligādū ferulæq; ſup accomodādæ ſunt: quæ ſiſſæ circūpoſitæq; oſſa in ſua ſede cōtineant: & in quā partē fractura iclinat: ab ea latior: ualētiorq; ferula iponēda ē: Eaſq; oēs citra articulū eſſe oportet reſimas: ne hūc lædāt: nec vltra aſtringi: quā vt oſſa cōtineāt: & cū ſpacio laxenť. tercio quoq; die paulū habenis ſuis coartari: ac ſi nulla prurigo: nullus dolor eſt: ſic manere donec duæ partes eius tēporis qđ quoq; os cōſeruet cōpleanť poſtea leuius aqua calida fouere quia primo degeri materiā opus eſt: tū euocari. Ergo cærato quoq; liquido id pleniter eſt ungendū: pfricandaq; ſumma cutis eſt: laxiuſq; id deligandum eſt. Tercio quoq; die ſoluendum ſit: ut remota calida aqua: cætera eadē fiant. Tantūmodo ſingulæ faſciæ quotiens reſolutæ fuerint: ſubtrahantur.

¶ De fracti humeri curatione.

h Aec communia ſunt. Illa propria: Siquidē humerus fractus non ſic: vt membrum aliud intenditur. Sed homo collocatur alto ſedili. medicus autem humiliore aduerſus. Vna faſcia brachiū amplexa ex ceruice ipſius: q læſus ē: id ſuſtineat. Altera ab altera parte ſuper caput data: ibi accidit nodū. Tercia iūcto imo humero, deorſum demittiť: ibi quoq; capitibus eius inter ſe iunctis. Deinde ab occipitio

ipſius miniſter ſub ea faſcia: quã ſecũdo loco poſui: correpto ſi dexter hũerus ducẽdus ẽ dextro: ſi ſiniſter: ſiniſtro brachio demiſſum iter fœmina eius: q curatˀ baculũ tenet. medicus ſup eã faſciã de qua tercio loco dixi planã inijcit dextrã: ſi ſiniſter: ſiniſtram: ſi dexter hũerus ſumatˀ ſimulq; alterã faſciã miniſter attollit alterã premit medicus. quo fit vt leniter humerus extẽdatˀ. Faſcijs vero: ſi mediũ aut imũ os fractũ ẽ: breuioribus opus ẽ. ſi ſummũ: lõgioribus. vt ab eo ſub altera quoq; ala p pectus & ſcapulas porrigantˀ. Protinus vero brachiũ cũ deligatˀ: ſic inclinandũ ẽ: id quod afficit vt ante faſcias quoq; ſic figurãdũ ſit. ne poſtea ſuſpẽſum aliter: aliter cum deligabatˀ: humerum iclinet. Brachioq; ſuſpẽſo ipſe quoq; humerus ad latus leniter deligãdus ẽ. Per quæ fit: vt minime moueatˀ. ideoq; oſſa ſic ſe habẽt: vt aliqs compoſuit. Cũ ad ferulas vẽtum ẽ: extrinſecus eſſe carũ longiſſimæ debẽt: a lacerto breuiores: ſed ſub ala breuiſſimæ. Sæpiuſq; eæ reſoluẽdæ ſunt: vbi i vicinia cubiti hũerus fractus eſt: ne ibi nerui rigeſcãt. & iuti le brachiũ efficiãt. Quotiens ſolutæ ſunt fractura manu continenda: cubitus aqua calida fouendus: & molli cærato perfricandus: ferulæq; vel omnino non imponendæ contra eminentia cubiti: vel aliquanto breuiores ſunt.

¶De brachij fracti curatione.

ã T ſi brachiũ fractũ ẽ: iprimis cõſiderãdũ ẽ: alterũ os: an vtrũq; cõminutũ ſit ñ quo alia i eiuſmodi caſu curatio admouẽda: ſed primũ vt valẽtius extẽdatˀ: ſi vtrũq; os fractũ ẽ: qa neceſſe ẽ mius neruos cõtrahi altero oſſe itegro eoſq; itẽdẽte. Deide vt curioſius oĩa i cõtinẽdus oſſibus fiãt ſi neutrũ alteri auxilio ẽ. Nã vbi alterũ itegrũ ẽ: plus opis i eo quã i faſcijs: feruliſq; ẽ. Deligari ãt brachiũ debet paulũ pollice ad pectus iclinato. Siqdẽ maxĩe brachij naturalis habitus ſit: idq; iuolutũ mitella cõmodiſſime excipitˀ. q latitudĩe ipſi brachio panguſtis capitibus collo inijcitˀ. atq; ita cõmode brachiũ ex ceruice ſuſpẽſũ ẽ. Idq; paulũ ſupra cubiti alterius regionem pẽdere oportet. Quod ſi ex ſũmo cubito id factũ ſit glutinare id viciẽdo alienũ eſt. Fit. n. brachium imobile. ac ſi nihil aliud quam dolori occurſum eſt: idem qui fuit eius vſus eſt.

¶De crurum femorumq; fractorum curatione.

i N crure æque ad rẽ ptinet alterũ ſaltẽ os itegrũ mãere. Cõmune vero ei femoriq; ẽ. Quod vbi deligatũ ẽ i canalẽ conijciẽdũ ẽ. Is canalis & iferiori pte foramina hẽt: p quæ ſiqs hũor exceſſerit: deſcẽdãt. & plãta morã: quæ ſimul & ſuſtineat eã & delabi nõ patiatˀ: & a lateribꝰ caua: perq; loris datis mora qdẽ: crus femurq; vt collocatũ ẽ detineat. Eſſe ẽt is debet a plãta ſi crus fractũ ẽ: circa poplicẽ. ſi femur vſq; ad coxã. ſi iuxta ſuperius caput femoris: ſic vt ipſa quoq; ei coxa ſit. Neq; tñ ignorari oportet ſi femur fractũ eſt: fieri breuius: qa nunq̃ in antiquum ſtatum reuertitˀ ſummiſq; digitis poſtea cruris eius inſiſti. ſed multa tamen femori debilitas eſt: vbi fortunæ negligentia quoq; acceſſit.

¶De fracti digiti curatione.

d Igitum ſatis eſt ad vnum ſurculum poſt iflammationem deligari.

¶Cões curationes ad humeros brachia Crura fœmia digitoſq; confractos ptinentia.

h Is proprie ad ſingula mẽbra ptinentibus: rurſus illa cõia ſunt: primis diebus fames. deinde tum cũ iã increſcere callũ oportet: liberalius alimentũ. longa a vino abſtinentia. fomẽtũ aquæ calidæ: dum iflãmatio eſt: liberale. cũ ea deſit: modicũ. Tũ ẽt longior ulterioribus & liquido cærato membris: & mollis tñ unctio. Neq; protinus exercendum id mẽbrum. ſed ad antiquos uſus reducendum eſt. Grauius aliquanto eſt: cum oſſis fracturæ carnis quoq; vulnus acceſſit maximeq; ſi id mu-

ſculi femoris aut humeri ſenſerunt. Nā & iflāmatiões multo grauiores & ꝓptiores cācros habēt. Ac femur qdē. ſi oſſa iter ſe ceſſerūt: fere præcidi neceſſe ē. Humerus vero quoq; i piculū venit: ſi facilius cōſeruat᷑. Quibus piculis ēt magis id expoſitū: quod iuxta ipſos articulos ictū ē. Curioſius igit᷑ agēdū ē & muſculus qdē p mediā plagā trāſuerſus præcidēdus. Sāguis vero: ſi parū fluxit. mittēdus corpus inedia extenuādū ac reliqua qdē mēbra lētius itendēda. & lēius i his oſſa i ſuā ſedē reponēda ſunt. His vero neq; itendi neruos: neq; oſſa tractari ſatis expedit. Ipſi homini ꝑmittēdū ē: vt ſic ea collocata habeat: queādmodū minime lædūt. Oībus āt his vulneribus iponēdū primo linamētū ē vino madēs: cui roſæ paulū admodū adiectū ſit. cætera eadē deligāda faſcijs ſunt aliquāto quā vulnus latioribus: laxius ſcilicet: quā ſi ea plaga nō eſſet. quāto faciliꝰ & alienari & occupari cācro vulnus pōt numero potius faſciarū id agēdū eſt: vt laxe quoq; æque cōtineāt. Quod i femore humeroq; ſic fiet: ſi oſſa forte recte cōcurrerit. ſin aliter ſe habebūt: eatenus circūdari faſcia debebit: vt ipoſitū medicamētū cōtineat. Cætera eadē quæ ſupra ſcripſi: faciēda ſunt: præterq̄ quod neq; ferulis neq; canalibus: iter quæ vulnus ſaneſcere nō pōt. Sed pluribus tantūmodo & latioribus faſcijs opus eſt ingerendūq; ſubinde in eas eſt calidū oleū & vinū magiſq; in primo: fame vtendo vulnus calida aqua fouendū: friguſq; oī ratione vitandū & trāſeundū ad medicamēta quæ puri moueudo ſunt. maiorq; vulneri quā oſſi cura agenda. Ergo quotidie ſoluendū nutriendūq; eſt. Inter quæ ſi quod paruulū fragmētū oſſis eminet: id ſi retuſum eſt in ſuam ſedē dandum: ſi acutū: ante acumen eius longius eſt præcidendū: ſi breuius limādum & vtrinq; ſcalpro limandū. tū ipſum recondendū eſt. ac ſi id manus facere non poteſt: vulſella: quali fabri vtunt᷑: inijciēda eſt. recte ſe habendi capiti ab ea parte. qua ſima eſt vt ea parte qua cibra eſt eminēs os in ſuā ſedem cōpellat. Si id maius ē: mēbranuliſq; cigūt᷑ ſinere oportet ea ſub medicamentis reſolui: idq; os: vbi iā nudatum eſt abſcidere: quod maturius ſcilicet faciendum eſt. poteſtq; ea ratione & os coire & vulnus ſaneſcere. Illud ſuo tpe: hoc pro vt ſe habet. Nōnūq̄ ēt in magno vulnere euenit ut fragmenta q̄dam uelut emoriantur neq; cū cæteris coeant. Quod hic quoq; ex modo fluentis humoris colligit᷑. Quo magis neceſſariū eſt ſæpius vlcus reſoluere atq; nutrire. Sequit᷑ uero ut id os per ſe poſt aliquot dies excidat. cū tā miſera antea cōditio vulneris ſit. tamē id interdū maius diutiuſq; facies. Sæpe. n. integra cutis: oſſe abrumpit᷑ protinuſq; prurigo & dolor orit᷑. Quæ ſoluere: ſi accidit: maturus oportet: & fouere aqua ꝑ æſtatē frigida: ꝑ hyemē egelida deinde cæratū myrteū iponere. Interdū fractura qbuſdam uelut aculeis carnē uexat: quo a prurigine & punctionibus cognito: aperire id melius: eoſq; aculeos ꝑcidere neceſſe habet. Reliqua uero curatio in utroq; hoc caſu eadē eſt: q̄ ubi ictus ꝓtinus intulit puro iam ulcere. Cibis hic quoq; utendū eſt carnē producētibus. ſi breuius adhuc mēbrū eſt: & oſſa loco ſuo nō ſunt puxillus tenuis quā leuiſſimi generis inter ea demitti debet. ſic ut capite paulū ſupra ulcus emineat: iſq; quotidie plenior adigēdus eſt: donec par id mēbrū alteri fiat. Tū paxillus remouēdus vulnus ſanādū eſt: cicatrix iducta fouēda frigida aqua ē in q̄ myrtus: hedera: aliæue ſimiles uerbenæ ſint: illinēdūq; medicamētū: qd᷑ ſiccet: & magis ēt hic quieſcēdū donec id mēbrum cōfirmet᷑. Si qñ uero oſſa nō cōferbuerūt q̄ ſæpe ſoluta: ſæpe mota ſunt: i aperto deīde curatio ē. poſſunt. n. coire. Si uetuſtas occupauit: mēbrū extēdendū eſt: ut aliquid lædat᷑. Oſſa inter ſe manu diuidenda: ut cōcurrēdo exaſperent᷑: ut ſi qd pingue ē eradat᷑: totūq; id quaſi recens fiat. Magna tn̄ cura habita: ne nerui muſculiue lædāt᷑. Tū uino fouendū ē: i quo malicoriū decoctū ſit iponēdūq; id ipſum oui albo mixtū. Tercio die

reſoluẽdũ: fouẽdũq; aqua: in q̃ verbenæ de quibus ſupra dixi decoctæ ſint. Quinto die idẽ faciẽdũ ferulæq; circũdãdæ. Cætera & ante & poſt eadẽ faciẽda. quę ſupraſcripſi. Solẽt tñ iterdũ diuerſa iter ſe oſſa cõferuere. Eoq; & breuius mẽbrũ & idecorũ fit: & ſi capita acutiora ſunt: aſſiduæ punctiões ſentiunt. Ob quã cãm frangi rurſus oſſa & dirigi debent. Id hoc mõ fit. Calida aqua multa mẽbrũ id fouet & ex cærato liquido pfricat̃ itenditurq; & iter hæc medicus ptractãs oſſa: vt adhuc tenero callo manibus ea diducit: cõpellitq; id quod eminet in ſuã ſedẽ. & ſi parũ valuit: ab ea pte ĩ qua os ſe iclinat inuolutã lanã regulã obijcit. Atq; ita deligãdo aſſueſcere iterum vetuſtæ ſedi cogit. Non nũq̃ ãt recte qdẽ oſſa cœperũt. ſuperincreuit vero nimius callus. ideoq; locus ĩtumuit. Quod vbi icidit diu leuiterq; id mẽbrũ perfricãdũ eſt ex oleo & ſale & nitro: multũq; aqua calida ſalſa fouẽdũ: & ĩponendũ malagma qđ digerat: aſtrictiuſq; alligandum: oleribuſq; & præterea vomitu vtendũ. Perq; cũ carne callus quoq; extenuat̃. Cõfertq; aliquid de ſinapi qđ cũ ficu in alterũ par mẽbrum ĩpoſitum: donec id paulũ erodat eoq; euocet materiã. vbi his tumor extenuatus ẽ. rurſus ad ordinẽ vitæ reuertendum eſt.

¶ De luxatis oſſibus. Caput. xi.

C de fractis quidẽ oſſibus hactenus dictũ ſit. Mouent̃ aũt ea ſedib9 ſuis duobus modis. Nã mõ quæ iuncta ſunt iter ſe dehiſcũt: vt cũ latũ ſcapularũ os ab humero recedit: & ĩ brachio radius a cubito. & ĩ crure tibia a ſura: interdũ a ſaltu: calcis os a talo. qđ raro tñ fit. Modo articuli ſuis ſedibus excidunt. Ante de prioribus dicã. Quorũ vbi aliqd icidit ptinus his locus cauus ẽ. depreſſuſq; digitus ſinũ iuenit. Deĩde grauis inflãmatio orit̃: atq; ĩ talis præcipua. Siquidẽ febres quoq; & cãcros & neruorũ vel diſtẽtiões vel rigores: q caput ſcapulis annectũt: mouere cõſueuit. Quorum vitandorũ cã faciẽda eadẽ ſunt. quæ ĩ oſſibus mollibus laxis aliquid vbi icidit ptinus his locis ppoſita ſunt vt dolor tumorq; p ea tollant̃. Nã diducta oſſa nũq̃ rurſus iter ſe iungunt̃. & vt aliqd decoris eo loco ſit nihil vſus admittit̃. Maxilla vero & vertebra oẽſq; articuli cũ validis neruis cõpræhẽdãt̃: excidũt aut vi expulſi: aut aliquo caſu neruis vel ruptis vel iſirmatis faciliuſq; in pueris & adoleſcẽtulis quã in robuſtioribus. hiq; elabunt̃ ĩ priorẽ & in exteriorẽ partẽ: quidã oibus modis: quidã certis. Suntq; quędã cõmunia oĩum ſigna. quædã ppria ſunt cuiuſq; ſi quidẽ ſẽper ea pte tumor ẽ: ĩ qua os prumpit. ea ſinus: a qua receſſit. Et hæc quidẽ ĩ oibus depræhẽdunt̃: alia vero ſi in ſingulis. Quæ ſimul atq; de quoq; dicã pponẽda erũt. Sed vt excidere oẽs articuli nõ poſſunt: ſic nõ oẽs reponunt̃. Caput. n. nõnunq̃ cõpellit̃: neq; ĩ ſpina: vertebra: neq; ea maxilla quæ vtraq; parte plapſa anteq̃ reponeret̃ inflãmationẽ mouit. Rurſum q ner uorũ vicio plapſi ſunt: cõpulſi quoq; ĩ ſuas ſedes: iterũ excidũt. At qbus ĩ puericia exciderũt: neq; repoſita ſunt: minuſq̃ cæteri creſcũt. Omniũq;: quæ loco ſuo nõ ſunt: caro ea icreſcit: magiſq; ĩ pximo mẽbro: q̃ ĩ vlteriore. Vt puta ſi humerus loco ſuo nõ ẽ. maior ĩ eo ipſo fit: quã in brachio: maior in hoc quã ĩ manus acie. Tũ p ſedibus & p caſibus: qui inciderũt: aut maior aut minor vſus eius mẽbri relinquit̃ quoq; ĩ eo plus vſus ſupereſt: eo minus id extenuat̃. Quicquid aũt loco ſuo motũ ẽ: ante iflãmationem reponendũ ẽ. Si illa occupauit: dum cõquieſcat. Tũc laceſſendũ eſt. Vbi finita ẽ: tẽtandũ eſt ĩ his mẽbris quæ id patiunt̃. Multũ aũt eo cõfert & corporis & neruorũ habitus Nã ſi corpus tenue: ſi humidũ eſt: ſi nerui iſirmi: expeditius os reponit̃. Sed & primo facilius excidit: & poſtea minus fideliter cõtinet̃. Quæ cõtraria his ſunt: melius continẽt. Sed id qđ expulſum ẽ: difficulter admittũt. Oportet aũt ipſam inflãmationẽ leuare: ſuper ſuccida lana ex aceto ĩpoſita. A cibo ſi valẽtioris articuli caſus ẽ triduo: iter

dum ēt quinq; diebus abſtinere debere. Bibere aquā calidā dum ſitim finiat. Curioſuſ
q; hæc facere his oſſibus motis: quæ validis pleniſq; muſculis cōtinent̃. ſi vero ēt febris
acceſſit: multo magis deide ex die quinto fouere aqua calida: remotaq; lana cæratum
īponere ex cyprino factū: nitro quoq; adiecto donec oīs inflāmatio finiat̃. Tunc infri
ctionē ei mēbro adhibere. cibis vti bonis: vti vino modice: iamq; ad vſus quoq; ſuos id
mēbrū ꝓmouere. qa motus vti dolore peſtifer: ſic alias ſaluberrimus corpori ē. Hæc
cōmunia ſunt: nūc de ſingulis dicā.

⁋De maxillę luxatę curatōe. Caput. xij.

Axilla ī priorē partē ꝓpellit̃: ſed mō altera parte: mō vtraq;. Si alterā ī contra
m riā partē: mō vtraq; ipſa mentūq; inclinat̃: dentes paribus non reſpondēt. ſed
ſub his qui ſecāt canini ſunt. At ſi vtraq; totū mentū in exteriorē partē ꝓmoue
tur. īferioreſq; dētes longius quā ſuperiores excedūt: intētiq; ſup muſculi apparēt. Pri
mo quoq; tēpore homo in ſedili collocandus ē ſic. vt miniſter a poſteriore parte caput
eius cōtineat vel ſic vt iuxta parietē is ſedeat: ſubiecto īter parietē & caput eius ſcorteo
puluino duro. eoq; caput per miniſtrū vrgeat̃ quo ſit imobilius. Tū medici digiti pol
lices linteolis vel faſcijs ne dilabantur inuoluti in os eius conijciendi: cæteri extrinſecus
admouēdi ſunt. Vbi vehementer maxilla apꝑhenſa ē: ſi vna parte ꝓcidit: cōcutiendū
mentū & ad guttʳ adducēdū ē. Tunc ſimul & caput apꝑhendēdū & excitato mēto ma
xilla ī ſuā ſedē cōpellēda & os eius cōprimendū ē ſic vt oīa pene momēto fiant. Si ī vtra
q; parte ꝓlapſa ē eodem oīa faciēda. ſed æqliter retro maxilla agenda ē. Repoſito oſſe
ſi cū dolore oculoꝝ & ceruicis iſte caſus īcidit: ex brachio ſāguis mittēdus ē. Cū oīb9
vero quoꝝ oſſa mota ſunt: primo liqdior cibus cōueniat: tū his ꝑcipue: adeo ut ſermo
quoq; frequenti motu oris p neruos lædat.

⁋De capite luxato. Caput. xiii.

Aput duobus ꝓceſſibus in duos ſinus ſūmæ uertebræ demiſſis ſup ceruicē
c cōtineri ī prima pte ꝓpoſui. Hi ꝓceſſus interdū in poſteriorē partē excidūt:
quo fit ut neruus ſub occipitio extēdat̃ mētum pectori agglutinet̃: neq; bi-
bere is: neq; loq poſſit: interdū ſine uolūtate ſemē emittat. Quibus celerime mors ſu
puenit. Ponendū aūt hoc eſſe credidi nō quo curatio eius rei ulla ſit: ſed ut res inditijs
cognoſceret̃: & non putarēt ſibi medicum defuiſſe ſiqui ſic aliquē perdidiſſent.

⁋De ſpina luxata. Caput. xiiij.

Dem caſus manet eos: quoꝝ ī ſpina vertebræ exciderūt. Id. n. nō pōt fieri: ni
i ſi ex medulla q̄ per mediū: & duabus mēbranulis: q̄ per duos a lateribus ꝓ-
ceſſus ferūt̃: & neruis: q cōtinēt ruptis. Excidūt aūt & in poſteriorē partē &
in priorē & ſupra ſeptū trāſuerſum & infra. In vtranq; partē exciderit: a poſteriore par
te vel tumor: uel ſinus orit̃. Si ſuper ſeptū id īcidit: manus reſoluunt̃: uomitus: aut di
ſtētio neruoꝝ īſequit̃. ſpiritus difficulter mouet̃: dolor urget: & aures obtuſę ſunt. Si
ſub ſepto: fœmina reſoluunt̃: urina ſupprimit̃: īterdū ēt ſine uolūtate ꝓrūpit. Ex eiuſ
modi caſibus ut tardius quā ex capitis: ſic tn̄ ītra triduū homo morit̃. Nā qḋ Hippo
crates dixit uertebra ī exteriorē partē ꝓlapſa: ꝓnū hoiem collocādū eē & extendēdū:
tū calce aliquē ſup ipſum debere cōſiſtere: id ītus īpellere: ī his accipiēdū ē: quæ paulū
exceſſerūt: nō ī his: quæ toto loco mutatæ ſunt. Nōnunq̄. n. neruoꝝ ībecillitas efficit:
ut quāuis nō exciderit uertebra: paulū tn̄ ī priorē partē ꝓmineat. Id nō iugulat. ſed ab
īteriore parte nō cōtingit quidē poſſe. ab exteriore: ſi ꝓpulſum ē: plerūq; iteꝝ redit: niſi
qḋ admodū raꝝ ē: uis neruis reſtituta ē.

⁋De humero luxato. Caput. xv.

Vmerus aūt mō in alā excidit: mō ī partē priorē. Si ī alā delapſus ē & uictus
h cubitus recedit ab latere: rurſum iuxta eiuſdē partis aurē cū humero porrigi

nō pōt. Longiuſq; altero id brachiū ē. Si ī priorē partē ſummū quidē brachiū extēdit̃: minus tñ quā naturaliter difficiliuſq; ī priorē partē q̄ in poſteriorem cubitus porrigit̃. Igit̃ ſi ī alā humerus excidit: & vel puerile adhuc ē corpus vel molle certe & ībecillibus neruis ītentū ē: ſatis ē collocare id ī ſedili & ex duobꝰ miniſtris: alteri īperare: vt caput late ſcapulaꝝ oſſibus leniter reducat alteri vt brachiū extēdat: ipſum poſteriore parte reſidētē renū ſub ala eius coire ſimulq; & ille os & altera manu brachiū eius ad latus ī-pellere. At ſi vaſtius corpus: neruiue robuſtiores ſunt: neceſſaria ē ſphatula lignea: & q̄ craſſitudinē duoꝝ digitoꝝ habet: lōgitudine ab ala ad digitos ꝑuenit. In qua ſūma capitulū ē rotūdū & leniter cauū: vt recipe particulā aliquā ex capite humeri poſſit. In ea bina foramina tribꝰ locis ſunt īter ſe ſpacio diſtātibus: inq; ea lora mollia coiciunt̃. Eaq; ſpatha faſcia īuoluta quo minus tactu lædat ad alam a brachio dirigit̃. ſic vt caput eius ſummæ alæ ſubiiciat̃. Deīde loris ſuis ad brachiū deligat̃: vno loco paulū īfra humeri caput: altero paulū ſupra cubitū: tertio ſ̄ manū. Cui rei ꝑtinus īter valla tūc quoq; foraminū aptata ſunt. Sic brachiū deligatū ſuper ſcalæ gallinariæ gradū traijcit̃ ita alte vt cōſiſtere hō ipſe nō poſſit. ſimulq; ī alterā ꝑtē corpus demittit̃: ī alterā brachiū ītēdit̃. Eoq; fit vt capite ligni caput humeri īpulſū ī ſuā ſedē mō cū ſono mō ſine hoc cō-pellat̃. Multas alias eē ratōes ſcire facile ē vno Hippocrate lecto: ſed nō alia magis vſu cōprobata ē. At ſi ī priorē partē humerus excidit ſupinus homo collocādus ē faſciaq; aut habena media ala circūdāda ē: capitaq; eius poſt caput hominis miniſtro tradēda: brachiū alteri: præcipiēdūq; vt ille habenā: hic brachiū extēdat. Deide medicꝰ caput q̄dē hominis ſiniſtra debet repellere: dextra vero cubitū cū humero attollere: & os ī ſuā ſedē cōpellere. Faciliuſq; id ī hoc caſu quā ī priore reuertit̃. Repoſito humero lana alæ ſubijciēda ē. Si iteriore parte os fuit: vt ei opponat̃. Si ī priore parte: vt tñ commodius deliget̃. Tū faſcia primū ſub alæ obuoluta caput eius debet cōpræhēdere: deīde ꝓfe-ctus ad alterā alā: ab eaq; ad ſcapulas: rurſuſq; ad eiuſdē humeri caput tēdere. Sæpiuſq; ad eādē rōne circūagi: dōec bñ id teneat. Vinctꝰ hac rōe humerꝰ cōmodius cōtinet̃. Si adductus ad latus ſit. ad id quoq; faſcia deligat̃. ¶ De cubiti luxati curatōe. Ca. xvi

In cubito aūt tria coire: oſſa humeri: & radij: & cubiti ipſius ex his quę prima parte huius voluminis poſita ſunt: ītelligi potuit. Sed cubitus qui īnexus humero ē: ab hoc excidit. radius q adiūctus ē īterdū trahit̃: interdū ſubſiſtit. In oēs vero q̄ttuor partes excidere cubitus pōt. ſed ſi ī priorē ꝓlapſus ē: extētū brachiū ē: neq; recuruat̃. Si ī poſteriorē: brachiū curuū ē: neq; extēdit̃: breuiuſq; altero ē. Interdū febrē vomitūq; bilis mouet. Si ī exteriorē īterioreue brachiū porrectū ē: ſed paulū ī eā paratū a qua os receſſit recuruatū: qcq̄d icidit: reponēdi ratio vna ē. Neq; ī cubito tātū ē: ſed in oībus quoq; mēbris lōgis: q̄ p articulū lōga teſta iungūt̃. Vtrūq; mēbrū in diuerſas partes extēdere donec ſpaciū īter oſſa libeꝝ ſit. Tū id os qd excidit ab ea ꝑte ī q̄ ꝓlapſū ē in cōtrariā īpellere. Extēdēdi tñ alia atq; alia gña ſūt: ꝓut nerui valēt aut oſſa huc illuc ve ſederūt: Ac mō manibus ſolis vtēdū ē: mō q̄dā alia adhibēda. ergo ſi ī priorē partē cubitꝰ ꝓlapſus ē: extēdi p duas manꝰ: īterdū ēt habenis iniectis ſatis ē. Deide rotūdū aliq̄d a lacerti parte ponēdū ē. & ſup id rq̄pēte cubitus ad humerum īpellēdus ē. At ī alijs caſibus cōmodiſſimū ē eadē rōne brachiū extēdere. quæ fracto cubito ſ̄ poſita ē: & tū oſſe reponere. Reliqua curatio eadē ē quæ ī oībus. Celerius tm̄ & ſæpius id roſoluēdū ē: multoq; magis aq̄ calida fouēdū: diutiꝰ ex oleo & nitro ac ſale ꝑfricādū. In cubito. n. celeriꝰ q̄ ī vllo alio articulo: ſiue extra remāſit: ſiue ītus reuertit: callꝰ circūdat̃. iſq; ſi p q̄tē īcreuit: flexꝰ illiꝰ poſtea ꝓhibet. ¶ De māu luxata. Ca. xvii.

Manus quoq; ī oīs q̄ttuor ꝑtes ꝓlabit̃: Si ī poſteriorē ꝑtē excidit porrigi digiti n̄ poſſunt ſi ī priorē nō iclinant̃. ſi ī alterutꝝ latus: manus ī contrariū. ideſt aut

ad pollicē: aut ad minimū digitū cōuertit̄. Reponi nō difficillime pōt. Super duꝶ lo
cū & renitentē ex altera parte intēdi manus: ex altera brachiū debet: ſic vt ꝓna ſit. ſi in
poſteriorē partē os excidit: ſupina: ſi ĩ priorē ſi ĩ interiorē exterioreūe: ĩ latus. Vbi ſatis
nerui diducti ſunt. ſi ĩ alterutꝶ latus ꝓcidit manus brachiū ĩ cōtrariū repellēdū ē. At
his: quæ ĩ priorē poſterioreūe partē ꝓlapſa ſunt: ſuper ĩponendū duꝶ aliquid. idq; ſu-
pra prominens os manu vrgendū eſt: per qđ vis adiecta facilius in ſuā ſedem cōpellit.

De palma. Caput decimumoctauum.

i N palma quoq; interdū ſuis ſedibus ꝓmouent̄: mō in priorē partē: mō in po
ſteriorē. In latus. n. moueri paribus oſſibus oppoſitis nō poſſūt. ſignū id ſolū
ē: qđ oium cōe ē. Tumor ab ea pte: ĩ quā os venit: ſin9 ab ea aq̄ receſſit. Sed ſi
ne ĩtētione digito: tm̄ mō bn̄ preſſū os ĩ ſuā ſedē reuertit̄.

De digitis. Caput. xix.

a T ĩ digitis totidē fere caſus: eadēq; ſigna ſunt: quæ ĩ manibus. Sed ĩ his extēdē
dis nō æq; vi opus ē: cū & articuli breuiores & nerui min9 validi ſint. Sup mē
ſam tm̄ mō ĩtēdi debēt: q vel ĩ priorē vel ĩ poſteriorē partē exciderūt. tū iā pla
na cōpelli: atq; id qđ ĩ latus elapſū ē: digitis reſtitui.

De femore Ca. xx.

c Vm de his dixerim de his quoq; quę ĩ crurib9 ſunt: videri poſſū dixiſſe. Si qui
dē ēt ĩ hoc caſu quædā ſimilitudo ē femori & humero: & tibiæ & cubito: pedi
& manui. Quædā tn̄ ſeparatim quoq; de his dicēda ſunt. Femur ĩ oēs q̄ttuor
partes ꝓmouet̄. ſæpiſſime ĩ iteriorē: deĩde ĩ exteriorē: raro admodū ĩ priorē: aut po-
ſteriorē. Si ĩ iteriorē partē ꝓlapſum ē crus lōgius altero & vaſtius ē. Extra. n. pes vlti-
mus ſpectat. ſi ĩ exteriorē: breuius: rarūq; fit & ĩtus ĩclinat̄. Calx ĩgreſſu terrā nō cōtin
git: ſed plāta ĩma. meliuſq; id crus ſupius corpus quā ĩ priore caſu fert: minuſq; baculo
eget. ſi ĩ priorē crus extēſum ē: ĩplicariq; nō pōt. alteri cruri ad calcē par ē. ſed ĩma plā-
ta minus ĩ priorē partē ĩclinat̄: dolorq; ĩ hoc caſu precipuus ē: & maxime vrina ſuppri
mit̄ Vbi cū dolore ĩflāmatio qeuit cōmode ĩgrediunt̄ totuſq; eoꝶ pes ē. Sed & ſi ĩ po
ſteriorē extēdi nō pōt crus: breuiuſq; ē: vbi cōſtitit: calx quoq; terrā nō cōtigit. Magnū
aūt femori periculū ē: ne vel difficulter reponat̄: vel repoſitū rurſus excidat. Quidam
iteꝶ ſemp excidere cōtēdūt. ſed Hippocrates & Diocles & philotim9 & Nile9 & He
raclides tarētinus: clari admodū auctores: ex toto ſe reſtituiſſe memoriæ ꝓdiderūt.
Neq; tot gn̄a machinamētoꝶ quoq; ad extēdēdū ĩ hoc caſu femur. Hippocrates: An
dreas: Nileus: Nymphodorus: Protarchus: Heraclides repperiſſēt: ſi id fruſtra eſſet:
Sed vt hæc falſa opinio ē: ſic illud veꝶ ē. Cū ibi valētiſſimi nerui: muſculiq; ſint: ſi ſuū
robur habēt: vix admittere. ſi nō habēt poſtea nō cōtineri. Tentādū igit̄ ē: & ſi tenerius
mēbrū ē: ſatis ē habenā alterā ab ĩguine: alterā a genu ĩtēdi. Si validius: melius addu-
cēt: q̄ eaſdē habenas ad valida bacula deligarit tūq; eoꝶ fuſtiū ĩmas ptes oppoſitę mo
re obiecerit: ſupioreſq; ad ſe vtraq; manu traxerit. Etiā nū valētius ĩtēdit̄ mēbrū ſup ſcā
nū: cui ab vtraq; pte axes ſūt: ad quos habenæ illæ deligāt̄. q vt ĩ torcularib9 cōuerſi rū
pere quoq; ſi qs pſeuerauerit: nō ſolū extēdere neruos & muſculos poſſūt. collocādus
aūt hō ſup id ſcānū ē: aut ꝓnus aut ſupin9: aut ĩ latus: ſic vt ſemp ea ps ſupior ſit: ĩ quā
os ꝓlapſum ē: ea ēt ĩferior: aq̄ receſſit. Neruis extētis ĩ priorē os vēit: rotūdū aliqd ſup
ĩguen ponēdū: ſubitoq; ſup id genu adducēdū ē eodē mō eadēq; de cā: q̄ idē ĩ brachio fit
ꝓtinuſq; ſi cōplicari femur pōt: ĩtus ē. In cæteris vero caſib9: vbi oſſa p vi paulū ĩter ſe
receſſerūt: medicus debet id qđ emĩet retro cogere. miſter cōtra ĩde coxā ꝓpellere. Po
ſito oſſe nihil aliđ noui curatio reqrit quā vt diutius his ĩ lecto detineat̄: ne ſi motū ad
huc neruis laxiorib9 femur fuerit: rurſus erūpat.

De genu: Ca. xxi.

g Enu vno & ĩ exteriorē & ĩ iteriorē & ĩ poſteriorē ptē excidet̄ notiſſimū ē. ĩ prio
rē nō ꝓlabi pleriq; ſcripſerūt. Pōtq; id vero ꝓximū eē: cū ĩde oppoſita patella:
ipſa quoq; caput tibię cōtineat. Meges tn̄ eū cui ĩ priorē ptē excidiſſet: a ſe curatū eē me

moriæ ꝑdidit. In his caſib⁹ ītēdi nerui ratiōibus hiſdē: q̄s ī femore rettuli poſſūt. Et id qdē q̄d ī poſteriore ꝑtē excidit eodē mō rotūdo aliquo ſup poplitē īpoſito: adductoq̨ eo crure recōdit̃. Cętera vero māib⁹ ſiſtū oſſa ī diuerſas ꝑtes cōpellūt̃. De talo. C. xxii

t Alus in oēs ꝑtes ꝓlabit̃. Vbi in interiorē partē excidit: ima ps pedis in exteriorē partē cōuertit̃. Vbi huic contrarius talus contrariū ēt ſignū extat. Si ī priorē ꝑtē erūpit a poſteriore. latus neruus durus & īſanus ē: minuſq̨ is opus ē. ſi ī poſteriorē calx pene cōdit̃: plaga maior fit. Reponit̃ aūt his quoq̨ p man⁹: prius ī diuerſa pede & crure diductis. Et ī hoc quoq̨ caſu diutius ī lectulo pſeuerādū ē: ne his talus q totū corp⁹ ſuſtinet paꝝ cōfirmatis neruis ferēdo oneri cedat: rurſuſq̨ ꝓrūpat. Calciamētis quoq̨ humiliorib⁹ primo tēpore vtēdū: ne iūctura talū ipſū lædat. ¶ De plāta

Lātæ oſſa hiſdē modis q̄bus ī manu ꝓdeūt: his hiſdē q cōdunt̃. (Ca. xxiij.

p Faſcia tātū mō calcē quoq̨ debet cōpræhēdere: ne cū mediā plantā imūq̨ eius viciri neceſſe ē: liber tal⁹ ī medio relict⁹ materiā pleniorē recipiat: iō ſuppuret.

i N digitis nihil vltra fieri debet: q̄ q̄d ī his: q ſūt imanu poſitū ē. ¶ De digitis Ca. xxiiij

Pōt tū̄ cōditus articulus medius aut ſūmus canaliculo aliquo cōtineri. Hæc faciēda ſūt ī his caſib⁹ vbi ſine vulnere oſſa exciderūt. Hic quoq̨ & īgēs piculū ē: & eo grauius quo maius mēbrū ē. quoue validiorib⁹ neruis: aut muſculis cōtinet̃. Ideoq̨ humeris: femoribuſq̨ metus mortis ē. ac ſi repoſita oſſa ſunt: ſpes nulla ē. Nō repoſitis tū̄: nō nullū ꝑiculū ē. Eoq̨ maior ī vtroq̨ timor ē: quo ꝓpius vulnus articulo ē. Hippocrates nihil tuto reponi poſſe: præter digitos & plātas & manus dixit. atq̨ ī his quoq̨ diligēter eē agēdū: ne pręcipitarēt. Quidā brachia quoq̨ & crura repoſuerūt: Et ne cācri: diſtētioneſq̨ neruoꝝ orirēt̃: ſub q̄b⁹ ī eiuſmodi caſu fieret mors matura: ſanguinē ex brachio miſerūt. Veꝝ ne digitus quidē: ī quo minimū vt malū: ſic ēt ꝑiculū ē: reponi debet ān̄ īflāmationē: aut poſtea cū iā vetus res ē. Si quoq̨ repoſito oſſe: nerui diſtēdūt̃: rurſus id ꝓtin⁹ expellēdū ē. Oē aūt mēbrū: q̄d cū vulnere loco motū: neq̨ repoſitū ē: ſic iacere cōuenit vt maxime cubātē iuuat: tātū ne moueat̃: neue depēdeat. In oīq̨ tali morbo magnū ex lōga fame præſidiū ē. Deīde ex curatione eadem quæ ꝓpoſita ē: vbi oſſib⁹ fractis vulnus acceſſit. Si nudū os eminet: īpedimēto ſemꝑ futuꝝ ē. Id q̄d excedit: abſcidendū ē: Imponēdaq̨ ſup arida linamenta ſunt & medicamenta nō pinguia: donec quæ ſola eſſe in eiuſmodi re ſanitas pōt: veniat. Nā & debilitas ſequit̃: & tenuis cicatrix inducit̃. quæ neceſſe ē: facile noxæ poſtea pateat.

IN PRIMO LIBRO CORNELII CELSI DE MEDICINA hęc cōtinet̃.

Medicine iuētio & diuiſio varięq̨ de ea illuſtriū medicoꝝ opiniões Exordiū car. ij.
Queadmodū ſanos ager cōueniat car. v.
Quæ ſtomacho ībecillis ſeruāda ſint .v.
Obſeruationes quędā prout res nouę accidunt & corpoꝝ genera & ſextus & ætates & tēpora anni ſunt car. v.
de his q aliqua parte corporis laborant & primū de his q̄bus caput īfirmū ē car. vij.
De his qui lippitudine: grauedine: deſtillatione: toſilliſq̨ laborant car. vij.
Ad ſolutā aluū remedia car. vij
Remedia ad coli dolorem car. vij.
Quę agēda ſint ſtōacho laborātib⁹ viij.
Quid obſeruandum ſit dolore neruoꝝ laborantibus car. viij.
Obſeruatio in peſtilentia car. viij.

IN LIBRO. II. HAEC CONtinent̃.

Quę āni tpa: quæ tempeſtatū gn̄a: q ꝑtes ætatis q̄lia corpa vel tuta vel morbis oportuna ſūt: & q̄d valetudinis genus in quoq̨ timeri poſſit car. viii.
De ſignis aduerſæ valetudinis futuræ ix.
Quæ bona ī ægrotātib⁹ ſigna ſint ca. ix.
Mala ſigna ægrotantiū car. x.
De ſignis valetudinis car. x.
De indicijs mortis car. x.

De notis quas aliquis in ſingulis morboꝝ generibus habere poſſit car.xi.
Quæ notæ in quoq; morbi genere vel ſpē vel pericula oſtēdant car.xij.
De morboꝝ curationibus car.xiiij.
De ſanguinis detractiōe ꝑ venas car.xiiij.
de ſāguinis detractiōe p cucurbitulas xv.
De deiectione car.xv.
De vomitu car.xvi.
De frictione car.xvi.
De geſtatione car.xvi.
De abſtinentia car.xvi.
De ſudore car.xvi.
Qui cibi: potiōe ſue: aut valentis aut mediæ aut ībecillæ materiæ ſint car.xvij.
Quę natura ac ꝓprietas cuiuſq; rei ſit: qua veſcimur car.xviij.
Quæ res boni ſucci ſint car.xviij.
Quæ res mali ſucci ſint car.xviij.
Quæ res lenes: q̄ ve acres ſint car.xviij.
Quæ res craſſiorē q̄ue tenuiorem pituitā faciunt car.xviij.
Quæ res ſtomacho idoneæ ſunt car.xviij.
Quæ res aliēæ ſtomacho ſunt car.xviij.
Quæ inflāt aut inflationē leuāt. car.xviij.
Quę res aut calefaciūt aut refrigerāt xviij.
Quæ res intus facile vitiant: vel minime corrumpuntur car.xviij.
Quæ res aluum mouent car.xviiij.
Quæ res aluum aſtringant car.xviiij.
Quæ res vrinam mouent car.xviiij.
quę res ſonū mouēt: aut ſēſus excitāt xviiij.
Quę res corp9 aut erodāt aut reprimant. aut refrigerent aut calefaciant. aut durēt. aut emoliant car.xviiij.

IN LIBRO TERTIO hæc cōtinent.

De morborum generibus car.xviiij.
Quō morbi cognoſcant & an īcreſcant an coſiſtant an minuant & qua rōne ab initio q̄ languere īcipit curari debeāt car.xx.
De febrium generibus car.xx.
De curationū diuerſis generib9 car.xx.
de febriū ſpecieb9 & ſingulaꝝ curatōib9 & prio qn cib9 febricitātib9 dādus ſit xxi.
Qn̄ potōes febricitātib9 dari expediat xxii.
quomō peſtilētes febres curari debeāt xxiii.
Curatio ſemitertianæ febris quæ hemitritæos dicitur car.xxiii.
Curatio lentarum febriū car.xxiii.
Remedia ī febribus ad capitis dolorem & pręcordioꝝ inflāmationem & ariditatē & ſcabriciem linguæ car.xxiiii.
Remedia cōtra frig9 q̄d febrē p̄cedit xxiiii
Curatio horroris in febribus ca.xxiiii.
Curatio quottidianæ febris car.xxiiii.
Curatio tertianæ febris ca.xxiiii.
Curatio quartanæ febris ca.xxiiii.
Curatio duaꝝ quartanaꝝ car.xxv.
Curatio quottidianę febris: quæ ex quartana facta ſit. car.xxv.
De tribus īſanię generibus & primo de ei9 curatōe: q̄ a gręcis phreneſis dicit xxv.
Cardiaci morbi curatio ca.xxvi.
de lethargo & eius curatiōe ca.xxvii.
de aqua inter cutē hoc eſt hydropico morbo car.xxvii.
de tabe & ei9 ſpecieb9 & curatōibus xxviii
de comitialis morbi curatiōibus xxix.
de regij morbi curatione ca.xxix.
de elephantiæ curatione ca.xxix.
de attonitis & eoꝝ curatione ca.xxx.
de reſolutiōe neruoꝝ quæ appoleſia vel paralyſis dicitur car.xxx.

IN.IIII.LIBRO HAEC CONtinēt.

De humani corpis īterioribus ſedib9 xxx.
De curatōib9 morboꝝ q naſcūtur: a capite & primo de eius dolore: deinde de morbo q circa faciē naſcit tū de ligūę reſolutione poſtrēo de deſtillatōe ac grauedie xxxi.
de morbo qui circa faciē naſcit quem gręci cynicū ſpaſmū vocant car.xxxi.
de reſolutione linguæ car.xxxii.
de deſtillatione a grauedine ca.xxxii.
de ceruicis morbis curatōibuſq; xxxii.
de fauciū morbis ac curatiōibus: & primū de angina. deinde de difficultate ſpirādi. vltimo de tuſſi car.xxxii.
De difficultate ſpirandi car.xxxiii.
De tuſſi car.xxxiii.
De ſtōachi morbis & curatiōib9 xxxiiii.
De laterum doloribus car.xxxiiii.
De viſceꝝ morbis & primo de pulmone: deinde de iocinere tum de liene: poſtremo de renibus car.xxxv.
De iocineris morbo & curatione xxxv.
De lieni morbo & curatione car.xxxv
De renū morbis & curatiōibus car.xxxv.
de īteſtioꝝ morbis & prio d cholera xxxvi

69 De cœliaco ventriculi morbo car.xxxvi.
70 de tenuioris inteſtini morbo ca.xxxvi.
de morbo iteſtini plenioris ca.xxxvi.
71 de torminibus.i.dyſenteria ca.xxxvii.
De leuitate inteſtinorum car.xxxvii.
72 de lumbricis aluū occupantibus xxxvii.
de teneſoo inteſtioꝝ morbo car.xxxvii.
de ventris fluxu & curatiōe ca.xxxvii.
73 de vuluæ morbo & curatiōibꝰ car.xxxviii.
74 d nimia ꝓfuſiōe ſemīs ex naturalibꝰ xxxviii
de coxaꝝ morbis & curatōibꝰ car.xxxviii.
de genuū doloribus & cura car.xxxviii.
de articulorum doloribus in manibus pe-
dibuſq; car.xxxviii.

IN QVINTO LIBRO CORNE-
LII CELSI DE medicina hæc cōtinent.

76 de ſimplicibus facultatibꝰ quaꝝcūq; reꝝ
ex quibus medicamēta fiunt: & primo de
his: quæ ſanguinē ſupprimūt car.xxxviiii.
Quæ vulnus glutināt car.xxix.
Quæ cōcoqunt & mouēt pus car.xxxix.
quæ aperiunt vulnera ca.xxxix.
Quæ purgant car.xxxix.
77 quæ rodunt car.xl.
Quæ exedūt corpus car.xl.
Quæ adurunt car.xl
quæ cruſtas vlceribꝰ inducūt car.xl.
Quæ cruſtas vlceribꝰ reſoluunt xl.
quę diſcutiāt ea: quę in aliqua parte corpo
ris coierunt car.xl.
Quæ euocant & educunt car.xl.
quæ exaſperata leuent car.xl.
quę carnē nutriūt & vlcus iplent car.xl.
78 quæ molliunt car.xl.
quæ cutē purgant car.xl
de mixſturis ſimplicium reꝝ & de rōne pō
deꝝ & qd malagma & emplaſtꝝ & paſtil
lus inter ſe differant car.xl.
de malagmatis & malagma aduerſum ca
lidas podagras ca.xli.
Malagma ad materiā extrahēdam xli.
79 Malagma ad iecur dolēs car.xli.
Malagma ad lienem car.xli.
Malagma ad laterum dolores car.xli.
malagma ad rſoluēda q̃ aſtricta ſūt & mol
liēda q̃ dura ſūt: & dirigēda q̃ coeūt xli.
Aliud malagma ad eadem car.xli.
Malagma moſci ad molliendum xli.
Malagma medi ad dirigēda q̃ coeunt xli.
Malagma pāthemi ad eadē car.xli. 80
Malagma ad ſtrumas car.xli.
Aliud malagma ad id valēs car.xli.
Malagma ad ſtrumā & phymata car.xli.
Malagma ad ſtrumā & tubera & carcino
das car.xli.
Malagma ꝓtarchi ad parotidas & fauum
& mala vlcera car.xli.
Malagma aduerſus panū & phymata xli.
Malagma aduerſus phymata car.xli.
Malagma ad ſupprimēdum omne quod
abſcedit car.xlii. 81
Malagma ad ſanguinem ſupprimendum
& phymata car.xlii.
Malagma ad carcinodas & phymata leni
enda car.xlii.
Malagma ad liuorē faciei cōtuſæ car.xlii.
Malagmata ſtomachica ad aperiēdū xlii.
Niconis malagma ad reſoluendū aperien
dūq; ac purgandum car.xlii.
Malagma ad oſſa & neruos car.xlii.
Malagma Euticlei ad articulos & ad om-
nem dolorem car.xlii.
malagma ſaſogor ad dolores articuloꝝ xlii
Chryſippi malagma ad idē valēs car.xlii.
Cleſipontis malagma ad idem valens &
ad parotidas & phymata & ſtrumam xlii.
Malagma ad articulos car.xlii. 82
Malagma ariſtonis aduerſus podagras &
recētia phymata & oīs dolores car.xlii.
Theoſeni malagma ad pedū dolores xlii.
Numenii malagma ad podagrā cæteroſq;
articulos induratos car.xlii.
Dexii malagma ſi quando callus inarticu
lis increuit car.xlii.
de emplaſtris car.xlii. Emplaſtra.
Barbarum plaſtrū nigrū qd cruētis proti
nus vulneribus inijcit car.xlii.
Coacō ēplaſtrū nigrū ad idē valēs xlii.
Baſilicon emplaſtrū nigrū ad idē xlii.
Smaragdinū emplaſtrū ad idē car.xliii. 83
Emplaſtrū ruffū ad idē car.xliii.
Paracoleticū emplaſtrū ad idē ca.xliii.
Cephalicū emplaſtrū philotæ capiti con-
ueniens car.xliii.
Emplaſtrū viride ad idē valens xliii.
Tetrapharmacum emplaſtrū ad pus mo
uendum car.xliii.
Enneapharmacū emplaſtꝝ ad pus mouē

dũ & ad purgãdũ valens ca.xliii.
Aralũ emplaſtrũ ad vulnera ca.xliii.
Iudæi emplaſtrũ fracto capiti accõmoda-
tum car.xliii.
84 diadaphnidõ ẽplaſtꝝ ad extrahẽdũ xliii.
Aliud diadaphnidõ ad extrahendũ & pus
mouẽdum ca.xliii
Philocratis emplaſtrũ ad extrahendũ &
pus mouẽdum car.xliii.
Rhypodes ẽplaſtꝝ ad extrahẽdũ xliii.
Emplaſtrũ Hecatei ad extrahendũ xliii.
alexãdrinũ ẽplaſtꝝ viridꝰ ad extrahẽdũ xliii
de emplaſtris exedentibus ca.xliii.
Emplaſtrũ qd exeſt corpus & oſſa reſoluit
& ſupcreſcẽtem carnẽ coercet ca.xliii.
Emplaſtra aduerſus morſus & alia recen-
tiora vulnera ca.xliiii.
85 Etheſiũ ẽpla.rubrũ ad idẽ valẽs xliiii.
Aliud emplaſtrũ ad idẽ valẽs ca.xliiii
Leuca emplaſtra nõ grauibus vulneribus
accõmodata & maxĩe ſenilibus xliiii.
Elephãtinũ emplaſtrũ ca.xliiii.
Lenia emplaſtra ca.xliiii.
Emplaſtrũ lene ca.xliiii
Archati emplaſtrũ lene car.xliiii.
ẽplaſtra eiuſdẽ gñis ad leniẽdũ apta xliiii.
Paſtilli 86 de paſtillis & primo de his q ad recẽtia vul
nera glutinãda ſanãdaqꝫ apti ſũt xliiii.
Aliꝰ paſtillus ad glutinãda vulnera xliiii.
De phragide paſtillo quẽ Polybus cõficit
ad glutinãdũ vulnus ca.xliiii.
Paſtillꝰ ad vlcera ſordida & nigritiẽ i auri-
bus:naribus:obſcenis partibus: inflãma-
tiõeſqꝫ coꝝ car.xliiii.
Paſtillꝰ ãdronis ad vnã iflãmatã ad natu-
ralia ſordida ẽt cancro laborantia xliiii.
87 Paſtillus ad fixa ani:vel ora venaꝝ funden
tia ſanguinẽ vel cãcrum car.xlv.
Paſtillꝰ ad expellẽdũ calculũ cũ vrina xlv.
De peſſis car.xlv.
Ad ſanguinẽ euocãdum car.xlv.
Ad vuluã molliendã car.xlv.
Alia peſſi cõpoſitio ad idẽ valens xlv.
Ad iflãmatões vuluę numenij peſſus xlv.
+ Vulner 88 Ad eijciẽdũ e vulua iſãtẽ mortuũ ca.xlv.
Si mulier vitio locoꝝ cõcidit qua curatiõe
vtendum ſit car.xlv.
de medicamẽtis qbus aridis vtimur xlv.
Ad carnẽ ſupcreſcentẽ exedendã xlv.
ad putrẽ carnẽ cõtinẽdã ne vltra ſpat: eãq
leniter exedẽdã plures cõpoſitiões xlv.
Hieræ cõpoſitio car.xlv.
Iudæi compoſitio car.xlvi. 89
Iollæ compoſitio car.xlvi.
Ad ſãguinis pfluuiã: vel ex mẽbrana cere-
bri vel alijs locis. & ad cãcrũ & ad iducẽdã
cicatricẽ & ad coercẽdã carnẽ creſcẽtẽ xlvi
Timei cõpoſitõ ad ignẽ ſacꝝ vl cãcrũ xlvi
Ad ſternutamẽta excitanda ca.xlvi.
Gargarizatiões qbus fieri debeãt ca.xlvi.
De antidotis & qbꝰ malis opitulẽť xlvi.
Compoſitio antidoti ca.xlvi.
alid ãtidotũ ãbroſia noiatũ: qd zopyrus 90
ptolemæo regi cõpoſuit car.xlvi.
Antidotũ mitridatis xlvi.
de acopis acopũ neruis vtile car.xlvi.
Acopũ elæodes neruis vtile car.xlvi.
Enchriſta ad vlcera purgãda & iplẽda xlvi
Ad ſacrum ignem car.xlvii.
de catapotijs car.xlvij. 91
catapotiũ ad ſomnũ accerſendũ & leuatio
nẽ doloris & ſiml ad cõcoquẽdũ ca.xlvii.
catapotiũ valẽtius ad ſomnũ ca.xlvii.
Catapotiũ ad plurimos dolores per ſom-
num leniẽdos ca.xlvii.
catapotiũ aliud ad multa valẽs ca.xlvii.
catapotiũ ad inducẽdũ ſomnũ: quod vul-
ua dolens prohibuit ca.xlvii
Ad iecur ſanandum car.xlvii.
ad finiẽdos doloris lateris ca.xlvii 92
ad thoracis dolores finiẽdos ca.xlvii.
catapotiũ Atheniõis ad tuſſim ca.xlvii.
Catapotiũ Heraclidis tarentini ad tuſſim
& ſomnum car.xlvii.
Catapotiũ ad purganda vlcera in faucibꝰ
tuſſientibus car.xlvii.
Colice caſſij medici ca.xlvii.
ad iſãtẽ mortuũ aut ſas expellẽdas xlvii.
Laborãtibus ex partu qd dari debeat xlvii
Ad adiuuandam vocem ca.xlvii.
Aduerſus difficultatẽ vrinæ ca.xlvii.
Arteriaces cõpoſitio quõ fiat ca.xlvii.
de qnqꝫ gñibꝰ noxaꝝ corpis & prio de vul
neribus q maxime p tela iſerũť ca.xlvii.
Quæ vulnera iſanabilia ſint car.xlviij. 93
q vulnera difficilẽ curatiõnẽ habeãt.xxxi.
Quæ vulnera tutiorem curationem ha-
beant car.xlviii.

Obſeruatiões quædã & ætatis & corpis &
vitæ & tpis in vulneribus car.xlviii.
Signa pcuſſi cordis car.xlviii.
Signa pulmonis icti ca.xlviii.
Signa iocineris vulnerati car.xlviii.
Signa percuſſoꝝ reniũ car.xlviii.
Signa vulnerati lienis car.xlviii.
Signa percuſſæ vuluæ ca.xlviii.
Signa pcuſſi cerebri vł mẽbranæ eiꝰ xlviii.
Signa percuſſi ſtomachi car.xlviii.
Signa ieiuni inteſtini & vẽtriculi vulnerati
& alioꝝ inteſtinoꝝ ca.xlviii.
Signa pcuſſæ medullæ q̃ ĩ ſpina ẽ .xlix.
Signa ſepti tranſuerſi pcuſſi car.xlix.
Signa veſicæ vulneratæ ca.xlix.
de ſanguine & ſanie & pure & eoꝝ ſpecie-
bus qñq; meliora deterioraue ſint xlix.
Curatio aduerſus pfuſionem ſanguinis in
vulneribus car.xlix.
curatões aduerſꝰ vulneꝝ ĩflãmationẽ xlix
de glutinatione vulneꝝ car.xlix.
Quõ vulnus ligari cõueniat car.l.
de ratione victus & notis vulneꝝ curatiõi
buſq; eorum car.l.
Curatiões pprie articuloꝝ car.l.
Vulnus quõ purgãdum eſt ca.l.
Quõ vulnus implendũ eſt ca.l.
de vulneribus: q̃ extrinſecus p vulnera inci
dũt curatiõibuſq; eoꝝ car.li.
Curatio vlceris car.li.
Curatio eriſipelaꝝ car.li.
Curatio Cangrenæ car.li.
quõ cicatrix vlceri ĩducẽda purgãdaq; ſit li.
de vulneribus q̃ permorſus inferũť eorũq;
curationibus car.lii.
curatio aduerſus rabioſi canis morſũ lii.
curatões cões aduerſꝰ oẽs morſꝰ ſpẽtiũ lii.
Speciales curatiões aduerſus ictus ſerpen-
tiũ & primo aduerſus ictũ aſpidis lii.
Aduerſus ictũ ſcorpionis car.lii.
Aduerſus aranei & ſcorpiõis ictũ ca.lii.
Aduerſus cæraſtis & Dipſæ & Aemorroi
dis ictum car.lii.
Aduerſus Chelydri ictũ & cæraſtis c.lii.
Aduerſus Phalangi ictũ car.lii.
Aduerſus ictus italoꝝ anguiũ qui minus
terribiles peregrinis ſunt ca.liii.
Remediũ generale aduerſus oĩa venena vł
ĩ cibo vel in potiõe aſſumpta car.liii.
Specialia remedia aduerſus quędã venena
& primo aduerſus cãtaridas ca.liii.
Aduerſus cicutam car.liii.
Aduerſus hyoſcyamũ car.liii.
Aduerſus ceruſam car.liii.
Aduerſus ſanguiſugam ſi epota eſt: & lac
quod intus coit car.liii.
Aduerſus fungos inutiles ca.liii.
d̃ aduſtiſ corpiſ lociſ & quõ curari dẽant liii
de interioribus vlceribus: quæ aliqua cor-
poꝝ parte corrupta naſcunť liii.
de carbũculo & eius curatiõe car.liii.
de carcinomate & eiꝰ curatiõe ca.liii.
de theriomate & eius curatiõe ca.liiii.
de ſacro igne & eius curatione liii.
de chironeo vlcere & eius curatiõe c.liiii.
de vlceribus q̃ ex frigore ĩ pedibus & mani
bꝰ oriunť & eoꝝ curatiõibus ca.liiii.
de ſtruma & eius curatiõe car.liiii.
de furũculo & eius curatiõe ca.liiii.
de phymate & eius curatiõe car.lv.
de phlygetlo & eius curatiõe car.lv.
de fiſtulis & eaꝝ gñibꝰ & curatiõibus lv.
de melicera ca.lvi.
de acrocordone & Thymio & Myrmetio
& Clauo curatiõibuſq; eoꝝ lvi.
d̃ puſtulaꝝ gñibꝰ & eaꝝ curatiõibꝰ lvi.
de ſcabie & eius curatiõe car.lvii.
de ĩpetiginis ſpeciebꝰ & curatiõibꝰ lvii.
de papulis & eaꝝ curatione ca.lvii.
de vitiliginis ſpeciebus. i. de Alpho & Me-
la & leuce & eaꝝ curatiõe ca.lvii.
IN. VI. LIBRO HAEC CONTinẽť.
de vitiis ſingularũ corpis partiũ lvii.
de capillis fluẽtibus car.lvii.
de Porrigine & eius curatione ca.lvii.
de ſycoſi & eius curatione car.lviii.
de areis & earũ curatiõibus ca.lviii.
de Varis & lẽticulis & ephelide & eoꝝ cu
rationibus ca.lviii.
d̃ oculoꝝ morbiſ curatõibuſq; eoꝝ & prio
d̃ his morbiſ q̃ lẽibꝰ medicamẽtis curãť lviii
de diuerſis oculorum collirijs ca.lix.
Philõis collirium car.lix.
dionyſii collirium car.lix.
Cleonis collirium car.lix.
theodoti colliriũ Achariſtũ appellatũ lix.
Cythion vel tephrion colliriũ ca.lix.
Euelpidis colliriũ trygodes noĩatũ lix.
Nilei colliriũ omnium optimũ ca.lix.
de carbũculis oculoꝝ & eoꝝ curatõe lx.

de puſtulis oculoꝝ & curatiõe eaꝝ ca. lx.
Phyletos colliriũ ad puſtulas oculoꝝ lx.
de vlceribus oculoꝝ & corũ curatiõe & de diabalanu collirio. car. lx.
curatõ oculoꝝ aliquo caſu ĩminutoꝝ lx.
de pediculis palpebraꝝ car. lx.
de oculoꝝ grauioribus morbis: qui ex inflãmationibus oriũtur & validioribus medicamẽtis curantur. & de Andreæ collirio & de Diacerato car. lx.
Memigmenõ Euelpidis colliriũ car. lx.
de oculoꝝ vlceribus ſupercreſcẽtibus: ſordidis: cauis: veteribus: & de curationibus ſinguloꝝ car. lx.
Smilion collirium car. lx.
Phynon collyriũ Euelpidis car. lx.
Sphæriõ colliriũ Euelpidis car. lx.
Liquidũ Euelpidis colliriũ car. lx.
de cauis oculoꝝ vlcerib9 & curatõib9 lxi.
Hermonis collirium car. lxi.
de cicatricibus oculoꝝ quæ ex vlceribus factæ ſunt: & quõ curari debeãt. & de Aſclepia & Canopite & Pixino collirijs car. lxi.
de alio gñe iflãmatiõis oculoꝝ car. lxi.
Cæſarianum collirium car. lxi.
Hieracis collirium car. lxi.
de xyropthalmia gñe: aridę lippitudis lxi.
Rhinion collirium car. lxi.
Ad oculos ſcabros colliria car. lxi.
ad caligationẽ oculoꝝ q̃ ꝓpter lippitudinẽ oritur remedia & colliria car. lxi.
diacrocu colliriũ car. lxi.
Ad caligationẽ oculoꝝ q̃ ꝓpter ſenectutẽ aut aliam imbecillitatem fit car. lxi.
de ſuffuſione oculoꝝ car. lxii.
de reſolutõe oculoꝝ: q̃ palyſis dr̃ ca. lxii.
de mydriaſi oculorum car. lxii.
de imbecillitate oculorum car. lxii.
de auriũ morbis & curatiõibus ca. lxii.
Aduerſus auriũ vermes car. lxiii.
Ad cõpreſſa auriũ foramina lxiii.
Ad grauem auditum car. lxiii.
Ad ſonitum auriũ intra ſeipſas ca. lxiii.
Ad ea q̃ i aurẽ ĩciderũt extrahẽda ca. lxiii.
de nariũ morbis & curatiõibus ca. lxiii.
de dentiũ dolore & curatiõibus car. lxiiii.
de tonſillis & earum cura car. lxiiii.
de oris vlceribus & curationibus & quę anthera ſint car. lxiiii.
de linguæ vlceribus car. lxv.
de parotidibus gingiuarũ tuberculis deq; aliis vlceribus gingiuaꝝ car. lxv.
de vuæ morbo & curatione car. lxv.
de cancro oris car. lxv.
de parotib9: q̃ ſub auribus oriũt̃ car. lxv.
de vmbilici ꝓminẽtis curatõe ca. lxvi.
de obſcenaꝝ ptiũ vitiis & curatõib9 lxvi.
de colis morbis & curatiõib9 ca. lxvi.
de cãcri q in cole naſcit̃: curatiõe ca. lxvi.
de phagedenæ i cole naſcẽtis curatõe lxvi.
de carbũculo q in cole naſcit̃ ca. lxvii.
de teſticuloꝝ morbis & coꝝ curatõe lxvii.
de ragadiis & cõdilomate & hæmorroidis aliiſq; ani morbis & curatiõibus eoꝝ & primo de ragadiis car. lxvii.
de condilomate car. lxvii.
de hæmorroidis car. lxvii.
Si anus vel os vuluæ ꝓcidit qua curatione vtendum ſit. car. lxvii.
de vlcere fungo ſimili in ano lxvii.
de digitorum vlceribus car. lxvii.

IN LIBRO. VII. HAEC CONtinẽt̃:

d̃ chirurgica & q i ea claruerĩt: & q̃lis eẽ chirurgic9 dẽat & qd i hoc libro d̃ſcribat̃ lxviii
de luxatis car. lxviii.
de his quæ per ſe intumeſcũt quõ excidẽda & curãda ſunt car. lxviii.
de bõis maliſue ſignis exulceratoꝝ lxviii.
de fiſtulis ca. lxix.
de ani fiſtulis car. lxix.
de telis e corpe extrahẽdis ca. lxix.
De gangiliis & meliceride & atherõate & ſteathõate Capitis tuberculus car. lxx.
d̃ oculoꝝ vitiiſq ſcalpello & mãu curãt̃ lxx
de crithe tuberculo palpebraꝝ ca. lxx.
de chalazia palpebrarum ca. lxx.
de vngue oculoꝝ: quod pterigion a grecis vocatur car. lxx.
de enchanti tuberculo car. lxxi.
de acyloblephato oculoꝝ vitio c. lxxi.
de ægylopa fiſtula oculoꝝ car. lxxi.
de pilis palpebraꝝ oculũ irritãtib9 lxxi.
de glaucophtalmo oculoꝝ ca. lxxii.
de ectropio car. lxxii.
de Staphylomate oculi car. lxxii.
de clauis oculoꝝ car. lxxii.
de natura oculoꝝ et coꝝ ſuffuſiõe lxxii.
de pituita oculorũ car. lxxii.

De aurium morbis: qui manu & ſcalpel-
lo curantur. ca.lxxiij.
Curta i auribꝰ labriſq; ac naribus quõ ſar
ciri & curari poſſint. ca.lxxiij.
De polypi curatiõe per ferrũ. ca.lxxiij.
De ozena. ca.lxxiiij.
De oris vicijs q̃ mãu & ferro curãt lxxiiij.
De dentibus. ca.lxxiiij.
De vua. car.lxxiiij.
De lingua. car.lxxiiij.
De abſceſſu ſub lingua. car.lxxiiij.
De labris. car.lxxiiij.
De ceruicis vicijs & curatiõe. ca.lxxiiij.
de umbilici uicijs. car.lxxiiiij.
Quõ aq̃ hydropicis emittat. ca.lxxv.
de iteſtinoꝝ uulneratoꝝ curatõibꝰ c.lxxv
de iteriore parte abdominis ruptaꝝ & quã
ratione curanda ſit. car.lxxv.
de uaricibus uentris. car.lxxv.
de teſticuloꝝ natura & morbis eoꝝ lxxvi.
de teſticuloꝝ curatõibus cõibus & primo
de icisiõe & curatõe iguinis vl ſcroti lxxvj.
de inteſtini curatione car.lxxvij.
de omenti curatione car.lxxvij.
de ramicis curatione ca.lxxvij.
de carne quæ inter tunicas teſticuloꝝ con
creuit & de neruo idurato car.lxxviij.
de ramice inguinis car.lxxviij.
Ad tegẽdã glãdẽ colis ſi nuda ẽ c.lxxviii
Quõ glãs pẽis cõtecta apiri poſſit lxxviij
Infibulandi ratio car.lxxviij.
de urinæ reddẽdæ difficultate & de calcu-
lo: curationibuſq; eoꝝ car.lxxviij.
Quæ curatio calculoſis adhibeat lxxviij
Signa calculorum vel harenoſorum vel
mollium car.lxxix.
de calculis fœminaꝝ car.lxxix.
Quę curatõ calculo euulſo hñda ſit lxxix
de cancro qui exciſa ueſica naſcitur: & qua
curatione uti deceat car.lxxx.
Si naturalia fœminaꝝ cõcubitũ nõ admit
tũt quõ curari cõueniat car.lxxx.
Qua curatione partus emortuus ex ute-
ro excutiatur car.lxxxi.
de ani uicijs & coꝝ curatiõe ca.lxxxi.
de condilomatũ curatiõe car.lxxxi.
de uaricum curatione car.lxxxii.
Curatio digitoꝝ cohærentiũ ca.lxxxii.
de cãgrenæ curatione car.lxxxii.

IN LIBRO.VIII.CORNELII CEL
SI DE MEDICINA HEC Cõtinent.

de poſitu & figura totius humani corpo-
ris car.lxxxii.
Oſſa uiciata & corrupta quibus ſignis co
gnoſcãt & q̃ ratiõe curẽtur car.lxxxiii.
Quõ os excidat: & de Modiolo: & Tere
bra ferramẽtis ad id paratis ca.lxxxiiii.
de caluarię curatione car.lxxxiiii.
de nariũ fractaꝝ curatiõe car.lxxxv.
de auriũ fractaꝝ curatiõe ca.lxxxvi.
de maxillæ fractæ curatiõe deq; quibuſdã
ad oĩa oſſa pertinẽtibus ca.lxxxvi.
de iuguli fracti curatione ca.lxxxvi.
de coſtaꝝ fractaꝝ curatione ca.lxxxvi.
de ſpinæ curatione car.lxxxvii.
de humeroꝝ: brachioꝝ: femoꝝ: cruꝝ: di-
gitoꝝ fractoꝝ vel euulſoꝝ cõmunibus cu
rationibus car.lxxxvij.
de fracti humeri curatõe car.lxxxvii.
de brachii fracti curatione ca.lxxxviii.
d̃ cruꝝ femoꝝq; fractoꝝ curatõe lxxxviii
de fracti digiti curatione ca.lxxxviii.
de luxatis oſſibus car.lxxxix.
de maxillæ luxatæ curatiõe car.lxxxix.
de capite luxato car.lxxxix.
de ſpina luxata car.lxxxix.
de humero luxato car.lxxxix.
de cubiti luxati curatione ca.lxxxx.
de manu luxata car.lxxxx.
de palma car.lxxxx.
de digitis cart.lxxxx.
de femore car.lxxxx.
de genu car.lxxxxi.
de talo car.lxxxxi.
de planta car.lxxxxi.
de digitis car.lxxxxi.

Regiſtrum.

A b c d e f g h i k l m Omnes ſunt quaterni preter.m.qui eſt ternus.
Impreſſum Venetiis per Philippum pinzi. Sumptibus dñi Benedicti fontana. Anno
dñi.M.cccc.xcvii.die.vi.Mai.

BIBLIOTEKA MUZEUM

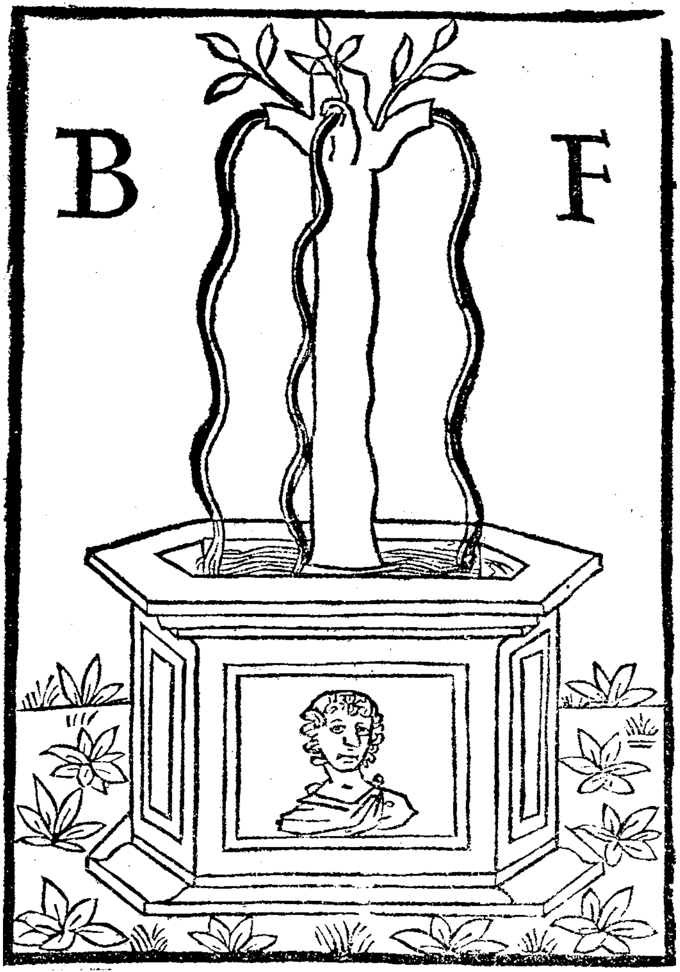
B
F

charte No 120. 187

NICOLAI LEONICENI VICENTINI IN LIBROS GALENI E GRAECA IN LATINAM LINGVAM A SE TRANSLATOS PRAEFATIO COMMVNIS.

EIVSDEM IN ARTEM MEDICINALEM GALENI CLAriſſimi medici pręfatio ad Illuſtriſſimum principem Alfonſum Eſtenſem Ferrarię Ducem.

GALENI ARS MEDICINALIS, QVAE ET ARS PARua dicitur, Nicolao Leo. iterp̃te, in qua multa deprauata, multaq; penitus omiſſa librariorũ uitio, ab eodem reſtituuntur.

EIVSDEM AD FRANCISCVM CASTELLVM ILLV. FERrarię Ducis pręſtantiſſimũ medicum in opus de tribus doctrinis ordinatis ſecundum Galeni ſententiam, pręfatio.

EIVSDEM DE TRIBVS DOCTRINIS ORDINATIS SEcundum Galeni ſententiam opus.

GALENI IN APHORISMOS HIPPOCRATIS, CVM IPſis aphoriſmis, eodem Nicolao Leoniceno interprete.

Ex libris [illegible]
1806.
[illegible]

Ludouicus Bonaciolus emerito philoſopho,ac medico Nicolao Leoniceno.S.D.

c AESAREM Neronem culpant pleriq;,ꝙ Senecam prçceptorem,et ſenem grauiſſimũ,Lucanum conſotium,et uatem clariſſimum, piſonianç coniurationis labe notatos ad imanem mortem ſibi ipſis conſciſcendam imaniter coegerit.ꝙ Agrippinam aſtutiſſimam genitricem (impiiſſimũ quidem) foemineo furore irritatam,eidéq; imperium ſurrepturam minanté funeſtiſſime occidi, cremariq; mandauerit.Vnus tamen Nero in prçceptorem,in conſotium, in parentem occaſiõe prçſtita ſeuiſſimus ſeuitudinem exercuit. Proindeq; multo magis eos culpandos cenſeo,qui ampliſſimos in arte medica adeo erroribus,mendacitatiſq; cõtagionibus interpellatos conſcripſerunt codices,uti in dies, eorum per uerſa doctrina imbuti,non unus tantũ,ſed Nerone neroniores inumeri repullulét;Quippe qui hac ſua inſcitia,ignoratiõeq; ducti,ſinguli çgrotis ſingulis,ſuç ſpectatç peritiç(perinde ac ſi dii forent) cõmiſſis omnem citra ruborem,ſũmaq; impunitate loetum intrepide afferant. Etenim Pſytacus haud quicq̃ aliud,q̃ didicerit balburit, conuitia edoctus,die noctuq; maledectis obſtrepens conuitiabitur,Ec quid mortalium generi adçque peſtilens,exitialeq; ?At ſi Pſytacũ cõuitii inſontem uelis, excidéda prorſus lingua é.Quod unus ipſe noſtra hac tépeſtate.Nicolae Leo.cumulatiſſime facis, qui ſolus omniũ mendas, hancq; medices labem dep̃hendere compos tuis exactis interp̃tatiõibus bonarum artium ſtudia reuehis,polutiſſimas fruges obſtirpas, malas artes conuellis,et qđ alienum cenſetur abdicas,ac ueluti profanum ab ipſo ueſtibulo ſacrarum litterarum eliminas.O rem inclytç uocis, tibiq; digniſſimo uiro digniſſimam.Nihil.n.excçlſius,nihil ſpecioſius, nil deniq; mortalibus conducibilius, Tua hac diligentia,et prouida ſolertia,qua Gale.uera medices ars polleat ac uigeat. Hoc abſte uno omnes et efflagitant, et expectant. Nequeunt.n.homines (prçſertim eruditi ac ſtudioſi) ſumma ſibi omnia de te etiãnum tacente nõ polliceri.O quantũ mortales tibi debent, qui non modo Gal. uolumina(hactenus adeo barbara,adeoq; mendoſa ut Galenicam illam eloquentiam,doctrinam, maieſtatemq; neutiq̃ redolerét) in latinum ſermonem conuertas,uerum et quod plus admodum extimandum, quo nam pacto intelligéda ſint fideliter admoneas. Quo fit ut tu Gal.laudes cumules,atq; admodum ingés occurras. Difficile ſane Galeno fuit uerum medices dogma ſcribere.at difficilimum quis dixerit,omnibus etiãnũ fide dignis perperam Gale. interp̃tantibus ueriſſimas eiuſdem ſententias ex palpare,explicare,publicçq; edocere. Quod tu ipſe quotidie affatim pagis. Cçterum uſq; adeo iis tráslationibus inſudandum duxiſti,ut non modo Gale. libros in Romanam linguam propéſo animo uertas.Sed et uerſos ſumma diligétia (ut bene cum litteris agatur) caſtiges indicio eſſe poterũt i arte parua.cc.fere loca librariorũ,uitio partim deprauata,partim penitus omiſſa nuperime pre ipſum recognita reſtitutaq;.Perge igitur pſeuera,et hoc Gal.abſte Nico.ſuſceptũ patrocinũ non deſere,hoc perpetim idétidem propoſitum ſpecta aſſidueq; preme, Niſi futurum uelis, ut quç reuireſcere decreta occoeperũt. conſeneſcant denuo,decedant,oblitterenturq;. Id equidem temporibus tuis futurũ facile ſperare poſſumus,uti te uolente (nam potes) Galeni dogmata quç uſq; in hũc diem peſſum ierint euibrentur,atq; ad priſtinam illam dignitatem faberrime reuocentur. Vale.

BIBLIOTEKA FROMBORK MUZEUM

NICOLAI Leoniceni in Libros Galeni e gręca in linguam latinam a ſe transla tos prefatio communis.

VAM Difficile ſit ex gręca lingua in latinam libros conuerte re teſtantur illi qui circa hoc gręcos autores interpretandi ſtudium ſumma cum laude fuere uerſati. Inter quos omniũ iu dicio Theodorus Gaza primas obtinet partes. Hic uero in ſua ad Xiſtum Pont. in libros de animalibus pręfatione ad alias in terpretandi difficultates, hanc quoq; ſcribit accedere, q̃ exem plaria gręca ſi quando librariorũ culpa, uel aliquo alio caſu ha beantur mendoſa corrigere ſit neceſſarium. Alioquin uel ipſi interpreti uel autori cuius opus interpretandum ſuſcipitur paratur infamia. Solere autem homines po tius de interprete, q̃ de autore operis male iudicare, idẽ Theodorus ennũciat (qua ſi diuinaret fore ut et ipſe aliquãdo huius iudicii notam ſubiret. Nam et ſi eius trã ſlationes ſint aliis elegantiores, et fideliores, Ita tamen aliquando bonus dormitat Theodorus, ut non poſſit uel ipſe, uel Ariſtoteles quem nobis latinum fecit, culpam erroris effugere, qualis eſt ille libro ſeptimo de hiſtoria animalium manifeſtus, ubi Ariſtoteles eodem Theodoro Gaza interprete ſcribit hęc uerba. Canes tribus la borant uitiis Rabie, angina, podagra, facit rabies furorem, et quę momorderit om nia rabiunt excepto homine. Intereunt canes hoc morbo, et quę morſa ſunt excepto homine. Hęc Ariſtoteles, aut Ariſtotelem interpretans Theodorus. Sed quę eſt tam puerilis imperitia, quę neſciat ex morſu canis rabidi rabire hominẽ, ſicuti alia ãni malia, et miſerabiliter ex rabie obire? Hunc tamẽ permaximum Ariſtotelis (ſi ita ſcripſit) errorem conatur Albertus cognomento magnus leui admodum ratione ob umbrare, ſcribens in hũc modum. Libro ſuo itidem ſeptimo de hiſtoria animalium capite ſecundo de infirmitatibus, et profectibus quadrupedum animalium inſcrip to. Canina autem rabies mutatur in inſaniam dęmoniacam, et eſt ipſa infirmitas cũ ueneno quod in humore dentium transfunditur in uulnera eorum, qui mordentur a cane rabido furiunt, et moriuntur pręter hominem qui per medicinam poterit iu uari, multi tamẽ ex hominibus moriuntur. Iam. n. uidi hominem morſum a cane ra bido ĩ bracchio, et anno ſeptimo poſt incepit inflari locus cicatricis, et mortuus eſt ĩfra duos dies. In quibus uerbis neſcio utrum Albertus magis accuſet Ariſtotelem, an excuſet. Nam multos homines ex morſu canis Rabidi mori idẽ albertus fatetur quod in uerbis paulo antea ſcriptis uidetur omnino negare Ariſtoteles, in quibus neq; rabire homines morſoſ a cane rabido, neq; mori, ſicuti reliqua animalia, ſcribit et pręterea in his qui non rabiunt, aut non moriuntur hominibus talẽ affert Alber tus cauſam, quę et in aliis quoq; animalibus afferri poteſt. Nam et ipſa auxilio medi cinę iuuari poſſunt, quod neq; brutis deeſt, q̃uis arte medicinę careant cum ſint et ueterinarii, et qui mulomedici nuncupantur, et curatores alii qui quorundam bru torum ſaluti prouident, quando et Albertus ipſe non dedignatus eſt ad porcorum morbos remedia ſcribere. Quare ſi ea cauſa hominem excipit Ariſtoteles qui neq; rabiat, neq; ex rabie moriatur, quia per medicinam iuuari poſſit, ut ĩquit Albertus tunc et equos, et mulos, et canem quoq; debuit excipere, quos conſtat a rabie eadem ope qua homines, ſępe fuiſſe ſeruatos. Nam canis rabidus ita ſuum genus ſicut alie num dentibus impetit. Ego autem non puto aliter hunc locum Ariſtotelis poſſe pro uero defendi, niſi uerbum unum quod fuit librariorum culpa uitiatum prius ĩ gręco codice (ut etiam in aliis faciendum Theodorus pręcipit) caſtigetur, quod una tã tum, aut altera littera hic commutata facilime poſſumus facere. Nã ubi gręca ſcri ptura habet πλὴν ἀνθρώπου. i. excepto homine, ſi loco πλὴν quod uerbum ſignificat pręter πρὶν ſcripſeris q̃d ſignificat prius, tũc uerus ſẽſus Ariſtoteli erit reſtitutus, et una ſyllaba uel duabus ut diximus litteris in gręco codice permutatis totius lo ci translatio ita ſe recte habebit. Canes tribus laborant uitiis rabie, angina, poda gra. facit rabies furorem, et quę momorderint omnia rabiunt, prius homine. Inte reunt canes hoc morbo, et quę morſa ſunt, prius homine, quorum uerborum ſenſus

Albertuſ magnus

non caret ueritate,eſt enim talis,ꝙ omnia animalia morſa a cane rabido prius rabiunt,et conſequenter obeunt,q̃ homo.Tardiſſime autem ex cunctis animalibus rabire hominem,atq; ex rabie interire,et ipſe Albertus teſtatur exēplo illius qui morſus a cane rabido ſeptimo ab inde anno ex rabie interiit. Auicenna quoq; quorundam recitat opinionem,qui aiunt homines poſt duodecimum a morſu annum in rabiem aliquando incidere.Quamuis autem non ſint pręfinita animalibus morſis rabiendi tempora,quia et canis mordentis uirus,et animalis quod mordetur habitus multis modis poteſt uariari,puto tamen ſi omnia agantur paria uerum eſſe quod dicit Ariſto.idē quoq; expīētia cōprobāte,tardius rabire hominē a cane rabido morſū,q̃ cętera aīalia,qđ fieri pōt ꝓpter maiorē inter hominē,et brutum naturę diſſidētiā,ſicuti eiuſdē naturę conſenſus cauſa eſt ut canis citiſſime prę cūctis animalibus a cane rabido morſus in rabiem agatur,quod etiam uſu ſolet euenire in morbis non ſine ueneno contagioſis,nam craſſante peſtilentia homines ab hominibus,et affines ab affinibus citius contagium patiuntur.Nos quidem ita hunc locum Ariſtotelis interpretamur,atq; ab errore non paruo uendicamus.Si quis uero nouerit melius ſūmum philoſophum Ariſtotelem rerum naturę conſultiſſimum,neq; rationi, neq; experientię contraria hoc loco ſcribentem demonſtrare,ſalua etiam gręci codicis ſcriptura,et Theodori Gazę interpretatione,ſciat ſe non modo aliis ,qui et Ariſtoteli, et eius interpreti Theodoro plurimū afficiuntur , ſed mihi quoq; ſummopere placiturum.Neq;.n.hęc eo animo ſcripſimus,ut Theodorum de litteris,atq; uniuerſa philoſophia optime meritum ,tanq̃ malum interpretem damnaremus,ſed potius ut nos ipſos eiuſdem Theodori autoritate tueremur,ſi quando in noſtris tranſlationibus uerba gręca negligimus , et ueram autoris ſententiam malumus interpretari, ubi pręſertim paruo deflexu litterarum factum in gręco codice errorem poſſumus conīectari,quem parua litura ualeat emendare.Neq; tamen hoc temere,aut nimium licenter agimus ,sed ubi neſcimus aliter illum quem interpretamur autorem , aut a contradictione,aut a falſo manifeſto defendere,ſicuti ob hęc ipſa incommoda euitanda duo tantum in duobus artis medicinaliſ Galeni,quę uulgo ars parua nominatur, locis,uerba caſtigauimus,et aliter q̃ in multis aliis etiam antiquis codicibus ſcripta inueniantur,legēda cenſuimus .Primus locus eſt in tertio eiuſdem libri tractatu, ubi Galenus docens curare iam factam ęgritudinem , ſcribit hęc uerba ſecundum tranſlationem , quę in uſu habetur .Facta uero ęgritudo curabitur diſpoſitione a qua principaliter ſecundum naturam operatio lęditur ablata, quam et ipſam dicimus ęgritudinis cauſam . In his uerbis duę ſunt contradictiones manifeſtę. Prima eſt qua Galenus ſuo dogmati contradicit,ſi ita dicat diſpoſitionem lędentem principaliter operationes non eſſe ęgritudinem,ſed cauſam ęgritudinis.Secunda contradictio eſt,qua uerba ipſa ſibi ipſis repugnant .Nam ſi talis diſpoſitio de qua Galenus loquitur ſit cauſa ęgritudinis,qūo pōt lędere principaliter.i.immediate operationes?Sicuti enim proprium eſt ęgritudinis immediate lędere operationes , ita proprium eſt cauſę non principaliter,ſiue immediate , ſed per cauſam mediam eaſdem lędere operationes.Huius quidem loci difficultatem,tam Arabes,q̃ etiam latini Galeni expoſitores animaduertentes uariis expoſitionibus eam ſoluere tentauerunt . Hali primus arabicam exponens tranſlationem putat hunc locum eſſe defectum , et unum,aut duo uerba ſuppler,ut ita dicatur.facta uero ęgritudo curabitur diſpoſitione ablata, a qua oritur diſpoſitio , quę principaliter lędit operationes . Verum hic exponendi modus pręter id ꝙ eſt uiolentus,et quandam ſapit Barbariem,etiam hoc habet incommodi,ꝙ dum unum uulnus ſanat,aliud exulcerat.Videri enim facit ęgritudinem factam habere cauſam,quod tamē multis in locis Galenus negat.Quare hanc Hali expoſitionem,tanquam a Galeni placitis abhorrentem reſpuit .Pluſquam Commentator,et alteram affert tolerabiliorem,quia nihil ponit Galeno contrarium.Barbaram tamen ſicuti primam Hali , et tam gręcę, q̃ etiam latinę linguę repugnantem.Nam non cauſam caſu accuſatiuo , ſed cauſa caſu ablatiuo legendum putat,atq; ita uult uerbum relatiuum quam, non referre diſpoſitionem lędentem principaliter operationem, ſed ipſam operationem lęſam,cuius ęgritudo ſit cauſa,

Auicēna

Theodorū d uniuerſa philoſophia optīe meritū.

Cōtradictio i uerbis Galeni ſecundū trāſlationē uſitatam.

Hali

Pluſq̃ cōmētator.

Verum ſi hunc Galenus habuiſſet intellectum, non ita Balbutiſſet, ſed hoc, uel alio modo minime Barbaro locutus eſſet, exempli gratia ſic. Facta ęgritudo curabitur diſpoſitione ſoluta, a qua principaliter, quę ſecundum naturam operatio lędirur, quod ex ęgritudine fieri dicimus, tunc enim illud relatiuum quod potuiſſet referre uerbum infinitiuum ſcilicet lędi operationem, quod relatiuum quam non poteſt referre, ſicuti neq; etiam operationem lęſam cum hęc in ipſo uerborum contextu non ponatur, neq; etiam poſſit ſubaudiri. Sed et hic loquendi modus, ſi ita dicatur per ſubauditionem operationē lęſam eſſe cauſam ęgritudinis, dat nobis intelligi ęgritudinē eē cauſam finalē, et nō efficientē ęgritudinis, ut ſi qs dixerit ābulationē eē cām ſanitatis, non id ſignificatur ſanitatē facere ābulationē, ſed ſanitatē eſſe id, qđ q̄ritur p ābulationē. Verū hic mihi occurret aliqs philoſophaſter e numero illorum, qui bonas odere litteras, qui in ea hęreſi ſunt, non poſſe quenquam et recte loqui, et recte philoſophari, atq; ita inquiet. Hoc genus argumentandi ſumptum ex loquendi norma, non eſt philoſophorum, aut medicorum ſed grammatiſtarum proprium. Nos non iſtas curamus rhetorias, uel potius pedagogias, qui non eloquentiam, ſed ſapientiam quęrimus. Si hęc mihi obiecerint qui barbaram colunt, uel philoſophiam, uel medicinam, et uelim ad omnia reſpondere, cogar ſubire alteram multo priore longiorem diſputationem, de genere dicendi philoſophorum tactam quidem, et a ueteribus pridem, nouiſſime autem ętate noſtra inter Picum, atq; Hermolaum tanta eloquentia actam, ut appareat non poſſe illos qui ſe lingua fatentur barbaros, ſine ea cui ſemper fuere infenſiſſimi eloquentia defendi. Sed hac omiſſa quę non eſt, uel huius temporis, uel inſtituti, queſtione, remittam illos, ſiue medicos, ſiue philoſophos, ſiue utroſq;, qui mihi iſta obiectauerint, ad Ariſtotelem, atq; Galenum, et quoniam forte nondum ipſos legerunt, uel nunquam lecturi ſunt, cum pleriq; eorum iſtis poſt habitis Auerroim, atq; Auicennam deos ſibi alterum philoſophię, alterum medicinę fecerint, oſtendam locos ubi, tam Ariſtoteles, quam etiam Galenus ex recto uſu loquendi argumententur. Ariſtoteles quidem libro ſecundo moralium nicomachiorum Inter alias rationes quibus probat uirtutem non eſse affectum, unam etiam ponit quę innititur dicendi conſuetudini, ſcribens in hunc modum. Inſuper ſecundum affectus moueri dicimur, ſed ſecundum uirtutes, et uitia non moueri, ſed certo modo diſpoſiti eſſe. Galenus uero in expoſitione aphoriſmi illius qui in ſecunda particula per hęc uerba profertur, ſecundū antiquā tranſlationem. Vbicūq; cibus pręter naturam intrat, hic ęgritudinem facit. Tres tangit eiuſdem aphoriſmi expoſitiones, et tertiam non alia improbat ratione, niſi quia ex ea ſequitur Hippocratem uſum fuiſſe inſueto loquendi modo, ſicuti, et nos paulo antea expoſitionem Pluſquamcommentatoris infringebamus, quoniam ex illa ſequeretur Galenum uirum in ſua lingua eloquētiſſimum, fuiſſe infantiſſimum, uel quod abhominandum dictu barbariſmum. Sed age etiam conceſſo philoſophis, et medicis barbaris talem eſse ſenſum illorum uerborum, quę Galeno adſcribūtur. ſ. ęgritudinis cauſa, qualem putat Pluſq̄cōmentator, nō ne per illa etiam quoddā cōmittitur nugamentum. Nam qui dicit ęgritudinem eſse diſpoſitionem lędentē operationes, et poſtea ſubiungit ęgritudinis cauſa, ſiue ex ęgritudine, ut cauſa efficiente fieri lęſionem operationū, idem bis dicit per uerba diuerſa. Conciliator autem de hoc Gale. loco, et ipſe differentia. clxix. facit mentionem, et neq; alia uerba ſupplens, ſicuti Hali, neq; priora cōmutans, ſicuti Pluſq̄cōmentator, aliam affert uerborum Galeni expoſitionem, per quā ſe putat nihil dicere a Galeno diſſonum, cū tamen pluribus modis peccet in eadē expſitione quę talis eſt. Facta uero ęgritudo remouebitur diſpoſitione ſoluta. i. cauſa coniuncta quę principaliter lędit operationes, non ſimpliciter, ſed reſpectu cauſę antecedentis. Verum ex hac expoſitione multa contingunt abſurda, et quę omnino Gal. dogmatibus aduerſantur. Primum circa aliquam diſpoſitionem principaliter lędentem operationes, et tamen illam non eſse ęgritudinem, ſed ęgritudinis cauſam. Vnde pari modo cōcedi poſset aliquod animal eſse rationale, et mortale, et tamen non eſse hominem quom hoc totum. ſ. diſpoſitio lędens principaliter operationes ſit ęque diffinitio ęgritudinis apud medicos, ſicuti ani

Ariſtole.

Pluſq̄cō mētaris nugamētum.

mal rónale,et mortale hõis apđ pħos,neq; obſtat id qđ ait Côciliator cãm cõiűctã
pricipaliter lędere opationé nõ ſimpliciter,ſed reſpectu cauſę ãtecedétis,qa hoc ét
dici poſſet aliq̃do đ ãtecedéte cã reſpectu cãę primitiuę,ꝙ uidelicet et ipa pricipa
liter lęderet opatiões. Quare illđ uerius exiſtit ſcđm Gal.ſniam, ꝙ nulla diſpoſitio
pricipaliter lędit opatões ꝑter ęgritudiné.Cã ãt,uel ãtecedés,uel cõiűcta, ſi lędunt
opationé,nõ pricipaliter hoc agũt,ſed ꝓ ęgritudiné mediã.Scđm Gal.repugnãs , eẽ
aliquã ęgritudiné factã quę hẽat cãm,cũ tamé Gal.tractatu tertio artis puę,et plu-
ribus aliis locis oĩno neget ęgritudiné factã hẽre cãm,ſiue ãtecedété,ſiue cõiunctã.
Tertiũ ét a Gal.placitis alienũ,cãm dari cõiűctã ęgritudinis,i quo nõ ſolũ Côcilia-
tor,ſed ét Pluſq̃cõmétator,et omnes medici iuniores decipiuntur,putãtes,ita apud
Galenum,ſicuti apud alios medicos,qui alia dogmata colunt,cauſas coniűctas ęgri
tudinum aſſignari,cum tamen ipſe Gale.in libro cui titulum fecit de cauſis conten
tiuis.i.coniunctis,philoſophos ſtoicos ſcribat primos cauſam contẽtiuã nominaſſe,
Galenus et Atheneũ Ataleũ propter eam quam habuiſſet cum Poſsydonio philoſopho ſtoi-
co cõſuetudinem, primum coepiſſe de cauſis contentiuis,ſiue coniunctis in medici
na loqui.Aliis uero medicis, qui alia colunt dogmata, atq; his ꝑſertim, qui uolunt
diſpoſitionem lędentem operationem,et non operationem lęſam,eſſe ęgritudinem,
quod é ipſius etiam Galeni dogma,non conuenire dicere aliquas eſſe cauſas ęgritu
dinum cõtentiuas. Vnde Auicéna uiderit qui ſe Galeni fatetur interꝑtem, ne male
Auicéna in hoc Gal.interꝑtetur,qui ęgritudinem eodé modo,quo etiam Gal.diffinit,et nihi
lo minuſ cauſas ponit ęgritudinum contentiuas,ſiue cõiunctas. Quartũ abſurdum
quod ſequitur ad Conciliatoris expoſitionem,Gal. in arte parua non omnis ęgritu
dinis factę,ſed eius tantum cuius cauſa antecedens in coniunctam deſierit,curatio
nem docuiſſe,quod tamen repugnat eiuſdem libri inſtituto,in quo Galenus ſe poti
us uniuerſalia,q̃ particulariora docere profitetur.Hę ſunt (ut mihi uidetur) fortiſ
ſimę rationes quę mihi facile perſuadét hunc de quo diſputamus Gal.locum nódũ
fuiſſe recte a latinis expoſitum,neq; etiam conuenienter a Pluſq̃cõmentatore emen
datum.Et ſi.n.q̃ maxime cũ Pluſq̃cõmentatore cenſeã eũdé locũ in eodem uerbo li
brarii gręci culpa fuiſſe uitiatum, non tamen eodem etiam modo puto caſtigandũ,
ſed alio potius,ex quo nulla in Gal.ſermone barbaries,nulla nugatio, nulla in eius
dogmatibus repugnantia conſequitur,et ex quo etiam illud haberi poteſt, quod in
ſua primum ſcribit expoſitione Pluſq̃cõmentator locum de quo diſerimus tracta-
tu tertio artis paruę,cõmentatione.xxxiiii. exponens per hęc uerba. Deinde dixit
facta uero,etc.Sed facta diſcraſia,ſiue illa ſit quę eſt pars fientis, ſiue quę abſolute
facta dicitur,curabitur per ablationem diſpoſitionis principaliter.i.imediate lędẽ
tis operatiõem,quę nihil aliud eſt,q̃ ipſa ęgritudo.Nam ęgritudinis diffinitio, ſicu
ti Gal.dicit tertia particula de morbis,et accidentibus,eſt ꝙ ęgritudo eſt compoſi
tio,uel diſpoſitio pręter naturam principaliter lędens operationes.Ea.n.non prin-
cipaliter lędit operationes,ſed mediante ęgritudine.Hęc Pluſq̃cõmentator,qui idẽ
ſcribit quod etiam Gal.loco de quo diſerimus,ſi recte emendetur.Erit autem recta
emendatio,ſi pro uerbo cauſam,eſſentiam,ſiue ſubſtantiam poſueris, ut totum ita
ſcribatur.Facta uero ęgritudo iam curabitur diſpoſitione a qua principaliter,quę
ſecundum naturam operatio lęditur ſoluta,quam et ipſam eſſe eſſentiam ęgritudi-
nis dicimus.Hęc.n.uerba idem ſignificabunt quod prima pars expoſitionis Pluſq̃
cõmentatoris.Nam reliquum eius expoſitionis quod nos antea reꝑhendimus, occa
ſionem habet ex illo uerbo cauſa,pro quo nos eſſentiam ſcribimus . Si cui uero ui
detur eſſe nimis diſſona caſtigatio propter magnam duorum uerborum cauſę .ſ. et
eſſentię,non ſolum in ſcriptura,ſed etiam in prolatione diſſimilitudiné. Siquis inq̃
hanc mihi obiiciat diſſonantiã ſciat me non uerbum latinum cauſam, ſed gręcum
αἰτίαν,quod idem ſignificat apud gręcos,quod apud latinos cã, primo emendare a
quo ad ὀσίαν alterũ uerbũ gręcũ, quod eſſentiã ſignificat,é breuiſſimus trãſitus,
cum una fere ſyllaba diſtent.Hanc aũt duorũ gręcorũ nominũ uicinitaté fuiſſe cau
ſam erroris librarii.Indicio eſſe poſſunt quidam gręci codices i quibus loco uerbi
ὀσία,ſcribitur aliquando uitioſe αἰτία. Sed et illud aduerſus nos quiſpiam dicere

poſſit hanc noſtrã, ſiue in grȩco, ſiue in latino codice caſtigationẽ eſſe ſuꝑuacuam, cũ idem ſenſus elici queat ſtante ſcriptura quȩ habet cauſam,ſicuti ſi loco cauſȩ eſſentia ſcribatur,qa ſi per cauſam nõ cauſam efficientẽ,ſed formalẽ intelligamus, eadẽ erit Galeni uerborũ quȩ habẽtur in antiqua tranſlatione ſentẽtia. Nã cã formalis,et eſſentia,idem uidentur importare,Huic aũt obiectioni facilime reſpõdetur, non eſſe Galeni,neqꝫ aliorũ medicorũ cõſuetudinẽ per cauſam ſimpliciter, cauſam formalẽ intelligere,ſed efficientẽ tantũmodo,qđ probant duorũ librorũ Gal.inſcriptiones,alterius de cauſis morborũ,alterius de cauſis accidentiũ, in quorũ neutro cauſȩ formales,ſed efficientes ſolȩ explicantur,De ſolis ẽt cauſis efficiẽtibus,ac conſeruantibus medico eſſe ſermonẽ teſtatur Alexander in ſuo libro de febribus.Hoc ipſum confirmat Auicẽna primo libro ſui canonis,ita ſcribens.Dicemus ꝙ cauſa ĩ libris medicorũ ẽ id quod primo ẽ, et ex quo prouenit inuentio alicuius diſpoſitionis in corpore humano,aut eius fixionis.Cauſam aũt hoc modo acceptã ſolũ dici de cã efficiente,uel conſeruante,ẽt Iacobus in ſuis expoſitionibus annotauit.Quare ſi αἰτία in grȩco codice,cauſa aũt in latino retineatur,nullo modo poterimus difficultates antea tactas euitare.Venio ad alterũ artis paruȩ locũ, quẽ ẽt duximus ĩ grȩco codice emendandũ,licet et huic grȩci codicis errori annexus ſit ẽt alter quẽ puto fuiſſe errorẽ tranſlatoris,et nõ codicis.Hic tamen alter error,qui prior occurrit ẽ utriqꝫ tranſlationi cõmunis,et grȩcȩ.ſ.et arabicȩ.Nos,et ſi nõ ſit noſtrum hoc in loco propoſitũ loqui de erroribus tranſlationũ, qui culpa interprũ contigerunt, ſed potius de his qui uitio grȩcorũ codicũ accidere,in quibus fere omnibus idẽ error ſcripturȩ inuenitur, hoc tamen ẽt de altero diſeremus,quoniã ſecũdus ex primo magis clareſcere põt.Eſt aũt error hic in eodẽ tractatu tertio artis paruȩ,ubi Gal. docet curare phlegmonẽ in corpore plethorico.i.abundante humoribus, et ſecũdũ grȩcã tranſlationẽ,quȩ in uſu ẽ,ſcribit in hunc modũ. Si igitur fuerit totũ corpus plethoricũ nõ oportet ꝑ ipſam patientẽ partẽ euacuare.Si.n.caraxationibus,et inciſionibus ſenſibiliter euacuauerimus,dolentes partes,attrahemus pp dolorẽ ãplius. Si uero calefacientibus diaphoreſin aggreſſi fuerimus facere,trahemus pp calefactionẽ amplius in parteſ,ꝙ̃ diaphoreſin faciamus.Si uero uelimus recurrere,qđ ẽ influxũ,nõ recipiet plenũ exiſtẽs corpus.Et huc uſqꝫ quidẽ tranſlatio una cũ expõne Pluſꝙ̃cõmẽtatoris recte ſe habet.Sequens uero eget correctione, ubi ita ſcribitur. Ad utraqꝫ igitur hȩc oportet euacuare totũ,et deide trahere ecõtrario oio ad alias regiones id qđ influit patienti parti,hoc uero facientẽ repellere a parte prius,deinde diaphoreſin facere aggredi.Paratior.n.euacuatio ꝙ̃to ꝑ maiora.Hȩc uerba exponens Pluſꝙ̃cõmentator ita ſcribit. Cum declarauit ſtãte plethoria totius corporis nullã ſpẽm euacuationis,de ſupius aſſignatis cõuenire poſſe,nullã aũt aliã a ꝑdictis eẽ apoſtemati cõpetentẽ,oſtendit primo plethoriã totius adhuc impediẽtẽ eẽ remouendã,dans demũ ordinẽ ipſarũ euacuationũ adinuicẽ,et dicit.Ad utraqꝫ etc .i.igitur pp hȩc utraqꝫ indecẽtia euacuationis ꝑ eãdẽ partẽ,et impoſſibilitatẽ recurſiõis ab ipſa ad alias,pp corpis plethoriã oportet euacuare totũ corpus. Hoc aũt ꝓpriiſſime fit phlebotomia,nõ ſolũ qdẽ in phlegmone,ſed in quibuſcũqꝫ aliis generibus apoſtematũ,cũ plethoria totiꝰ.Augumẽtũ.n.omniũ humorũ ĩ uenis ſup ȩqlitatẽ ipſorũ nullo melius educitur,ꝙ̃ phlebotomia,ſiqdẽ nec uirtus, nec ȩtas obſtiterit patientis.Deide dat ordinẽ euõnum fiendarũ ad iuicẽ,poſt plethorȩ amotionẽ,et dicit.Deide etc.i.demũ amota plethoria oportet trahere illđ qđ ifluit patiẽti pticulȩ ad regiões oppõtas,iã qdẽ capaces recurrẽtis obſeruatã oppõne ꝑ unã diametrũ tantũ,qa cũ ſit oppõ ꝑ duas,attractio ẽ difficilis,aut ipoſſibilis nõ correſpõdẽtibꝰ meatibꝰ.Poſt hoc ãt ãte aggreſſionẽ diaphoriſis priꝰ oportet repellere qđ ifluxit pti,deinde aggredi diaphoriſi.i.euaporationẽ facere,et ďdit cãm huius,et dixit.Paratior .n.etc.i.qa ſicuti ꝑmiſſa euõne plethorȩ recurſiõ erit facilior, uacuis, atqꝫ latis exiſtẽtibꝰ uiis. Poſt recurſionẽ ãt facilior ẽ euapatio,pp.ſ.latitudies meatuũ mẽbri,et hoc itẽdebat, cũ dicit.ꝑatior.n.euõ ꝙ̃to ꝑ maiora,cõſtrictio.n.meatuũ a plethoriã, uniuerſali ipedit recurſũ,a ꝑticulari uero ipſiꝰ mẽbri ipedit euaporatiõẽ.Hȩc oĩa Pluſꝙ̃cõmẽtator,q errores ſeqns grȩcȩ,et arabicȩ traſlatiõis,ipe ẽt errare coactꝰ ẽ.

Alexander.

Auicẽna

Iacobus.

Error

Pluſꝙ̃cõmẽtator.

Quod uel ex eius probabimus expoſitione in qua fatetur nõ eſſe alium meliorem modum ſanãdi phlegmonem in corpore plethorico,pręter illum quem Gal. ſcribit hoc loco,ſcilicet per euacuationẽ totius corporis primum, deinde retractionẽ humoris fluentis,retractionem inq̃ ad loca oppoſita. Excipit autẽ Pluſq̃cõmentator corpora illa quibus,uel ob ętatem,uel uirtutis debilitatem,non conuenit phlebotomia.Vnde ſequitur ſecundum eius expoſitionem ꝙ phlegmon in his ſic fit morbus inſanabilis,ſiquidem non poteſt in corpore humoribus redundante ſanari, niſi per phlebotomiam quod remedium non poſsunt aliqui homines,uel propter ętatẽ, uel propter imbicellitatem corporis tolerare. Abſurdum autem dictu uidetur tumorem qui ex ſola humorum abundantia fit, eſſe in iſtis inſanabilem. Si uero Gale. recte intelligatur ſanabilis utiq; fiet.Recte autem intelligetur,ſi uerba eius quę in pluribus gręcis codicibus ſcripta inueniuntur fideliter transferantur.Erit autem fida translatio hoc modo. Ad utraq; igitur hęc oportet euacuare totum,uel omnino retrahere ad alias regiones id quod influit.Neq;.n.hęc duo iubet Gale.fieri,et unũ poſt alterũ,ſed alterum tantum,uel ſcilicet euacuatiõem totius per phlebotomiam, ubi et ętas.et uirtus conſentiant,uel ꝑ retractionem humoris fluentis a loco,ad quẽ fluit ad partes oppoſitas.Fit autem eadẽ retractio factis in eiſdem partibus oppoſitis ſcarificationibus,quas ętas tenella,aut uis debilis põt melius,q̃ totius eũonem tolerare. Nam ut ſcribit Gale.in expoſitione aphoriſmi ſupra allegati ſecũdę particulę aphoriſmorum,qui ita ſcribitur ſecundũ translationẽ uſitatam.Vbicũq; cibus pręter naturam ingreditur,hic ęgritudinem facit.Exquiſitiſſima euacuatio omniũ humorum fit per phlebotomiã,proxima autem iſti eſt ſcarificatio circa talos facta. Talem aũt modũ curãdi phlegmonẽ in corpore plethorico.ſ.uel per phlebotomiã, uel ſcarificationem factam in partibus oppoſitis.Docet ẽt Gale.libro.xiii.artis curatiuę,ubi ita ſcribit.Plethorico aũt exiſtente,uel malis humoribus pleno corpore curatio cum calefacientibus facit humorem fluere ad mẽbrum,nõ tamen alia poſſumus uti.Cogimur igitur aliquando euacuare ſanguinẽ,uel uenã incidentes, uel ſcarificantes mẽbra nihil patientia,manu quidem male ſe habente crura. Altero autẽ crure patiẽte reliquũ. Has.n.eũones fieri iubet humorũ multitudo,ſicuti humorũ malorũ uitium, quod cacochymia uocatur pręcipit purgationem. Ex his Gale. uerbis quibus ſimilia reſpondent in arte parua liquido apparet quõ hęc quoq; in arte parua ita ſunt ſub diſiunctiõe legenda,ſicuti illa.Forte aũt ad hęc Pluſq̃cõmẽtator obiecerit,uel aliquis ſumẽs ex uerbis Pluſq̃cõmẽtatoris quę ſcribit in ſua expõne occaſionem,ꝙ niſi fiat prius eũo totius corporis per phlebotomiã ſtante adhuc plethoria,non poterit fieri recurſus humoris fluentis,quia uię non ſunt capaces recurrentis,Reſpõſio aũt ad obiectionẽ facilima ẽ. Per quas.n.uias fluebat ad locum patientẽ ꝑ eaſdem ẽt poterit retrofluere,uel per alias iã factas patentiores ꝑꝑ ſanguinem attractũ atq; euacuatũ,per ſcarificationes in partibus,ut ẽt fuit antea dictum oppoſitis factas. Quibus ſi ſolum cucurbitulę apponerentur ſine ſcarificatione ſolę adhuc ſufficerent humorem fluentem ad locum patiẽtem in cõtraria retrahere. Sicuti.n.fluebat corpore adhuc plethorico exiſtẽte,ita adhuc eadẽ manente plethoria poteſt per eoſdem meatus refluere, ubi ſolum medicus uelit humorem a loco nobiliori patiente ad ignobiliorem auertere,humorem dico qui iam fluit, non qui iam fluxit ad locum patientem. Hic enim(uti inquit Galenus) non poteſt retrocedere propter corporis plenitudinem, et hęc omnia probant non eſſe neceſſarium pro curatione phlegmonis hęc duo facere,ſcilicet et euacuationem totius corporis, et retractionem humoris fluentis ad oppoſita, cum alterum tantum ſufficiat, uel euacuatio totius per quam uenę exinanitę ui ſola uacui ſine alio diuerſionis auxilio poſſunt humorem fluentem reuocare, uel ſi iſta euacuatio totius omittatur, aut propter ętatem,aut propter ęgrotantis imbecillitatem ſola retractio humoris fluentis,retractio inquam ad oppoſita loca, pręſertim ſi fiat cum euacuatione locorum oppoſitorum, ut dixi ex autoritate Galeni libro.xiii.artis curatiuę per ſcarificationes prouidere poſſit ad illa utraq;,quę Galenus ueretur ſi ad loci patientis ueniamus curationem,ante totius corporis euacuationem, uel humoris fluentis in

Galenus.

contraria retractionem. Hanc autem eſſe Galeni ſententiam etiam in hoc loco tractatus tertii artis paruę teſtantur gręci codices omnes quos ego uiderim, in quibus uerba illa. Ad utraq; igitur hęc oportet euacuare totum, et deinde e contrario trahere omnino ad alias regiones, non copulatim, ut in hac translatione, quã exponit Plusq̃ commentator, et in altera arabica, quã exponit Hali, ſed potius ſub diſiunctione leguntur, hoc modo ſcilicet. Ad utraq; igitur hęc oportet euacuare totum, uel omnino retrahere ad alias regiones id, quod influit patienti parti. Licet autem ſuperius dixerim errare hoc in loco, et arabicam, et gręcam translationem a qua traxerit Plusq̃ commentator ſuę expoſitionis errorem, Inueni tamen etiam in quibuſdam latinis codicibus gręcam habentibus translationem hęc eadem uerba non cum copula et, ſed potius cum dictione diſiunctiua aut, ſicuti in gręcis exemplaribus ſcribi, et Nicolus ſermone ſeptimo, tractatu quinto, capite. xii. ď debita adminiſtratione recurſus, et extractus, allegat Galenum hoc eodem loco ſub diſiunctione loquentem. Sed quod nos uolumus eſse non paruę dubitationis ſolutionem, ipſe Nicolus facit maioris ambiguitatis occaſionem, ſic enim ſcribit capite allegato. Bene Galenus dixit in Techni euacuandum eſſe totum corpus in primis, aut e conuerſo trahere omnino ad alias regiones quod influxit particulę, ut recipere poſſit repulſam materiam recurrentem, et ut poſſit non amplius influere particulę q̃ ſit illud quod extrahatur ex ea. Hoc idem Serapio primo breuiarii, et Auicenna primi quartę, et omnes uoluerunt autores. Quãuis Gale. locutus fuerit per hanc dictionem diſiunctiuam aut, non tamen uoluit ꝙ ſtante repletione multa corporis poſſit aliquando fieri diuerſio ante euacuationem, quoniam communis ordo eſt ut incipiatur ab euacuatione, et poſtea fiat diuerſio, Et iſta dictio aut, in dicto uerbo non tenetur diſtinctiue, ſed ordinem in curatione oſtendit, ſcilicet, ꝙ prius euacuari debet totum corpus, aut pro deinde fieri diuerſio. Dicunt tamen ꝙ iſta dictio aut, poteſt aliquando teneri diſiunctiue, ut cum fuerit plenitudo ſolum in membro mandante, in quo caſu poſſet medicus inchoare a diuerſione, q̃uis melius, et rectius ſit ſemper inchoare ab euacuatione, et pręcipue per oppoſitam partem, ſi pars illa oppoſita communicationem habuerit cum apoſtemoſa particula, quemadmodũ natura quam medicus ſequi debet, ut dicit Auerrois eodem ſeptimo, quando creticat apoſtema hepatis per fluxum ſanguinis narrium e narre dextra, quoniam iſta eũo cõtinet eũonem, et cõmutationẽ. Pręmiſſis aũt, et euacuatione, et diuerſione, deueniendum eſt ad euacuationem partis apoſtemoſę. Hęc omnia Nicolus qui neſcio ob quam cauſam primam quorundam approbet non minus Barbaram, q̃ uiolentam expoſitionem. Nam dictionem diſiunctiuam fieri aliquãdo copulatiuam in tali oratione, faciendum hoc, aut illud, poſſit barbaris autoribus, qui uerborum proprias ſignificationes nihili faciunt conuenire. Illis autem qui non minus loquendi ſcientia, q̃ rerum peritia excelluere, e quorũ numero Gal. fuit, nullatenus cõgruit. Verũ et hęc expoſitio nõ tã recte loquẽdi, q̃ ẽt recte opãdi normę plurimũ aduerſatur, cũ fruſtra fiat per plura quod poteſt fieri per pauciora. Nam ſi euacuatio totius conuenienter facta (fit autem conuenienter, ut etiam Nicolus recte annotauit, ſi fiat per oppoſitam partem) non ſolum euacuat humores ſuperabundantes, ſed etiam retrahit ad loca euacuata humorem fluentem ad locum patientem, quid opus eſt alia retractione, ſeu diuerſione, ſi quidem una operatione ſcilicet euacuando totum, utrumq; facimus? Quod ſi quęratur cur ergo Galenus utrumq; fieri iubet, licet ſub diſiunctione. Sufficiebat. n. ſola totius euacuatio, cum hęc etiã (ut obiicitur) retrahat ui uacui, ſicuti antea dictum eſt. Reſponſio in promptu eſt, et iam in pręcedentibus tacta, Non poſſe medicum in omnibus hoibus totius corporis facere eũonẽ. q̃ cõueniẽter, et maxie fit p uenę ſectionẽ, et hoc pp ętatẽ, uel ſenilẽ, uel puerilẽ, uel aliã corporis imbecillitatẽ. Quare recte ſub diſiunctione Galenus pcepit, uel totum euacuari, uel ſi hoc fieri non poſſit ſaltem humorem fluentem ad oppoſitum locum retrahere, faciendo ſimul per eundem locum oppoſitum euacuationem, quę non eſt euacuatio totius, ſi non fiat per uenę a toto trahentis inciſionem, ſed ſolam loci contrarii ſcarificationem. Galenus ergo tali uſus eſt loquendi modo, quali

Nicolus

uteretur quiſpiam ad alterum cuius ſaluti conſuleret,quę ex mora in aliquo loco periclitaretur,uel tibi fugiendum eſt,uel diſcedendum.Forte.enim ille cuius ſaluti cōſulit poſſet quidem diſcedere,non tamen fugere propter pedum imbecillitatem,uel eq caretiā.Sicuti.n.ois q fugit a loco diſcedit ét,nō tamé qcūq; diſcedit etiam fugit, ita qcūq; euacuat totū corpuſ,ét retrahit hūoré fluété,nō tamé qcūq; retrahit hūoré fluentem, etiam totum corpus euacuat.Quia uero Nicolus Auicennam,Serapioné, et Auerroim allegat,quaſi contraria Galeno ſentientes,qui ſub diſiunctione iubeat uel euacuationem,uel retractionem humoris fieri. Non puto hoſce autores(quantū uis Barbare loquantur)ut uix eorum ſentétia percipiatur ,eſſe in hac flegmonis curatione a Galeno diſſentientes,ſi modo in uocabulorum ſignificatibus coueniamus. Nam ſi per humorem,ſiue materiam recurrentem intelligamus illam,quę adhuc influit,et nondum in loco eſt patiente recepta,neq; Auicenna negauerit eam primum debere retrahi ad partem oppoſitam,non facta prius altera totius corporis euacuatione,ut qui quarta primi quam allegat Nicolus , ſcribat hęc uerba.Quandoq; etiā confert loci,et ſocietatis ſimul ſollicitudinem habere,et hoc quidem eſt in eo quod facere debemus,quō materia tota in membro fuerit euacuata,et in eo quod facere debemus,quom materia adhuc euacuatur.Quoniā cum ſcitum fuerit,ꝙ materia ſit adhuc in deſcenſu,a ſuo loco materiam extrahemus,poſtꝗ quatuor conditionum curam habuerimus.Vna eſt partis diuerſitas, quemadmodum a dextra ad ſiniſtrā trahimus,et a ſuperioribus ad inferiora,Et ſecunda eſt ut ſocietatis etiam curam habeamus,ſicuti menſtrua uentoſis retinemus,quas etiam māmillis ſuperponimus ſocio attrahentes.Et tertia eſt rectitudinum curam habere,quemadmodum in ęgritudinibuſ ſcilicet hepatis i dextra minutoēm facimus de Baſilica,et in ęgritudinibus ſplenis de baſilica ſiniſtra,Et quarta eſt cum ſollicitudine elongationis, ne quod extrahitur,ualde ſit propinquum . Hęc omnia de retractione humorum fluentium ad alium locum nihil a Galeno diſſonant,immo ſunt ex uariis eius locis accepta,pręſertim expoſitionibus duorum aphoriſmorū quitę particulę,Altero qui ita ſcribitur. Poſteriora capitis dolentia recta uena in fronte inciſa iuuat ,Altero uero ita.Mulieri menſtrua ſi uis retinere ſiciam maiorem ad māmillas pone . Quamuis iſta retractio quę ſit per ſiciam.i.cucurbitam maiorem ad māmillas appoſitam nō faciat ad propoſitum noſtrum,ſed magis altera facta per uenam in fronte inciſam, hęc.n. fit cum euacuatione,ut etiam Galenus in eiuſdem aphoriſmi expoſitione ānotauit. Duplex ſi quidem eſt retractio ad contrarium,quam gręci antiſpaſim uocant .Vna quę fit cum euacuatione de qua loquitur Hippocrateſ in aphoriſmo dicto.Poſteriora capitis dolentia,et Galenus in pluribus locis libro.xiii.artis curatiuę, ubi pręſertim agit de cura flegmonis hepatis , et Auicēna in uerbis paulo antea adductis quibus iubet in ęgritudinibus hepatis in dextra minutionem facere ex baſilica . Altera eſt retractio ad contrarium ſine euacuatione , de qua Galenus ét libr.eodem.xiii. et capite eodem ita ſcribit . Sic uero nexus manuum,ac pedum excogitati ſunt thorace,uel uentre,uel collo,uel capite patientibus.Et forte Pluſꝗ commentator,et Nicolus qui uolunt Galenum iubere primum fieri totius corporis euacuationem,ſi corpus ſit plethoricum,deinde ad contraria retractionem,de tali retractione intelligūt.ſ.quę fit abſq; euacuatōe.Sed ut ātea obiecimus hęc poſt totiuſ corpis eūoné é ſupuacua,qa totius corpis eūo,quę maxie fit p uenę ſectōné,nō fit ſine retractōe,cū ꝑtes exinanitę ui uacui attrahāt humoré q prius ad locū fluebat patientem . Nā ut inquit Galenus etiam in libro,et capite libri antea allegatis , nemo eſt qui uolens euacuare,ad locum patientem trahat,ſi etiam de tali retractiōe,quę fit ſine euacuatione Galenus intelligat,Curatio flegmonis in corpore debili,uel propter ętaté,uel propter aliam cauſam erit prętermiſſa,ſi qdé tale corpus neq; poteſt ferre flobotomiam,neq; ſola ſanari retractione tali,quę fit ſine ulla euacuatione.Caueat aūt ipſe Auicenna quem allegat Nicolus quarta primi,tāꝗ rtecius de curatione flegmonis Galeno ſcribente , ſi Galenus ſub diſiunctione dixerit,faciendam eſſe , uel totius corporis euacuationem,uel humoris fluentis ad contrarium,retractionem . Caueat inꝗ Auicenna,uel alii quos allegat Nicolus,ne hanc omittentes diſiunctionem mi-

Auicēna

Galenus.

nus ſufficienter loquantur, debilium corporum in ſuo ſermone tacentes curationẽ. Nam (ut de aliis ſileam) eorum princeps Auicẽna quarta primi, capite de medica tionibus apoſtematum,docens curare apoſtemata quę ſunt cũ repletione totius cor poris,ſcribit hęc uerba.Et ſi non ſunt loca uicina euacuãtia, nullo modo aliquid ex reſoluentibus eſt applicandum in principio,imo membrum expellens eſt melioran dum,ſi ibi fuerit membrum expellens, aut totum corpus melioretur, ſi non fuerit ibi mẽbrum ſingulare quatenus ad ea perueniat quicquid refrenat,et ad diuerſum trahit,et ſtipticũ efficit.In his uerbis Auicẽna (q̃uis barbare ſcriptis et obſcure) nihil aliud uidetur uoluiſſe docere,niſi quod etiam Gal.loco de quo diſerimus trac tatu tertio artis paruę quod .ſ. anteq̃ ueniamus ad reſolutionem faciendam ex loco patiente corpore exiſtente plethorico,debemus prius totum corpus meliorare,hoc eſt euacuare,ut ad loca euacuata materia ex loco patiente repulſa per ſtiptica, et re frenantia poſſit retrocedere.Et hęc quidem omnia Auicẽna recte, et Galeno conſo na,ſed omiſit quid eſſet faciẽdum ubi corpus,uel ob ętatem, uel imbecillitatem nõ eſſet capax talis meliorationis,ideſt totius corporis euacuatiõis.Quod ne uideatur etiam Galenus omittens eandem ſubire inſufficientię notam, tandem concludimus uerba Galeni in hoc loco artis paruę, eſſe (ut in gręcis exemplaribus) ita etiam in gręca translatione,ſub diſiunctione legenda.Sed uenio ad alterum errorem de quo pręcipue tractare intendebamus,qui non uitio translationis,ſed potius mendo gręcorum exemplarium,in quibus unum uerbum pro altero ſcribitur, habuit occaſionem, Qui etiam error fuit in cauſa,ut eadem uerba uarię a diuerſis expoſitoribus exponerentur.Sunt autem hęc quę ſtatim ſeqũtur illa, de quibus tam lõgam habuimus contra eos,qui ex diſiunctiua faciunt copulatiuam,contentionem. Nam cũ Galenus dixiſſet in corpore plethorico patiente phlegmonem, primum eſſe totum corpus euacuandum,aut humorem fluentem ad contraria retrahendum, quid ſit agendum poſt hoc ſtatim ſubiungit,ita ſcribens,ut habet gręca translatio. Hoc uero faciẽtem oportet repellere a parte prius,deinde diaphoreſin facere aggredi.Paratior enim euacuatio quanto per maiora. Quę uerba Pluſq̃cõmentator in hunc modum exponit.Poſt hoc autem ante aggreſſionẽ diaphoreſis prius oportet repellere quod influxit parti,deinde diaphoreſin aggredi.i.euaporationem facere,et dedit cauſam huius.Paratior.n.etc.i.quia ſicuti p̃miſſa euacuatiõe plethorię,facilior eſt recurſio uacuis, atq; latis exiſtẽtibus meatibus, ita poſt recurſionẽ facilior ẽ euaporatio,pp ſcilicet latitudinem meatuum membri,et hoc intẽdebat,cum dixit.Paratior.n.eua cuatio quanto per maiora. Conſtrictio .n. meatuum a plethoria uniuerſali impedit recurſum,a particulari uero ipſius membri impedit euaporationem.Ex his uerbis Pluſq̃cõmentatoris illa pręcipue notanda exiſtimo cũ dicit.Et dedit cauſam huius, ſupple tu,quod ſtatim antea Galenus p̃cepit oportere.ſ.prius fieri repulſionem a loco patiẽte,deinde diaphoreſin.i.euaporationem.Sed quomodo huius ordinis duarũ operationum a medico faciẽdarum alterius poſt alteram, uera aſſignabitur a Gale. cauſa per uerba illa.Paratior.n.euacuatio quanto per maiora. Per maiora, latiores meatus intelligendo,ut exponit Pluſq̃cõmentator,licet ſit expoſitio ſatis extorta,et parum Gal.conueniens,qui per uerbum maiora nihil aliud addendo nũq̃ ſolet meatus latiores ſignificare.Quõ inq̃ uera aſſignabitur cauſa, ſi ſupponamus etiam Galenum hoc loco a ſua ſcribendi elegantia deuiaſſe. Hoc.n.et rationi, et experientię repugnat,meatus.ſ.fore latiores poſt repulſionem quę ſit cũ ſtipticis, et infrigidantibus,ut parum poſtea Galenus dicit.Stiptica.n.et infrigidãtia meatus aſtringere, et non laxare,nemo artis medicinalis profeſſor ignorrat.Cauſa ergo quam Gal.ſub iungit,cur debeat repulſio anteire euaporationem,potius infert ordinẽ cõuerſum, debere.ſ.euaporationem antecedere repulſionem, ſi tunc ſit euaporatio facienda a membro patiente,quando meatus ſunt latiores,et nondum a ſtipticis,et infrigidantibus medicamentis obſerati. Nicolus autem ſermone ſexto, capite antea allegato, duas affert huius loci expoſitiones, alteram Hali quę parum differt ab expoſitione Pluſq̃cõmentatoris.Sic.n.idẽ Nicolus ſcribit. Hali tamen in cõmento huius paſſus dixit Galenum uoluiſſe aſſignare cauſam propter quam euacuatio totius,et deriua

Auicẽna

Pluſq̃cõmẽtator.

rio per partem oppoſitam debet prçcedere euacuationem partis,quoniam quando facta eſt euacuatio totius,et deriuatio,tunc uiç ſunt latiores, propter quam cauſam materia quç influit,et quç locata remanſit facilius recurrit. Facilius.n.per partem extrahitur.Hçc Hali expoſitio modo quo a Nicolo recitatur magnam haberet ꝓba bilitatem,neq; alia ratione,ſed ex ſola elocutiõe a Galeno diſſona poſſet improbari, ſi Gal.poſt illa uerba. Oportet euacuare totũ,et deinde econtrario trahere ad alias regiones id quod influit patienti particulç ſtatim rationem ſubieciſſet,per illa uer ba.Paratior.n.euacuatio quanto per maiora.Sed cum illa uerba interponat.Hoc ue ro facientem repellere a parte prius,deinde diaphoreſin facere aggredi,per uerba ſequẽtia quç ſunt.Paratior.n.uia q̃to p maiora,non prioris ordinis,ſed poſterioris, magis attulit rationem.ſ.cur repulſio a loco patiente debeat antecedere eiuſdem lo ci euaporationem.Cum etiam euacuatio partis nõ poſſit fieri ſine repulſione,repul ſio autẽ non ſine ſtipticis, et infrigidantibus,licet meatus per quos materia influit ſint facti ex euacuatiõe,uel deriuatione ꝓcedentibus,latiores. Ipſa tamen membri patientis foramina non ſunt ex neceſſitate ampliata,et per repulſionem anteceden tem ad euaporationem magis,ut diximus, aſtringũtur. Quantum igitur attinet ad euacuationem ex patiente loco faciendam,nullo modo Gal.dicere potuit eiuſdem lo ci patientis meatus poſt euacuationem,aut deriuationem, eſſe latiores, cum prima inſtrumẽta eius quç fit a parte patiente euacuationis,ſint ſtiptica, et infrigidantia quç materiam a loco patiente repcutiunt,et conſtringendo,non autẽ dilatando mea tus materiam exprimunt in loco patiente contentam, atq; ita ab eodem euacuant. Altera eorũdem uerborum expoſitio a Nicolo recitata eſt hçc. Poſtea factis euacua tione,et diuerſione,expellere oportet,prius a parte materiã influentem, deinde dia phoreſin aggredi facere.Et ratio ẽ dicit Gal.quia ipſa.ſ.euacuatio.Paratior ẽ quãto fit per maiora,ſiue latiora uaſa,et ſic innuit, ꝙ euacuatio p recurſum fit p latiora ua ſa, quç uero p extractũ fit p ſtrictiora. Et.n.extractus qui fit p poros cutis diapho reſin faciẽdo, fit p uias ſtrictas, recurſus uero fit p uenas quç ſunt uiç latç reſpec- tu pororum cutis. Et ſi diceretur faciam extractum per caraxatiõem, uel inciſionẽ quibus faciam uiam latam,dicendum eſt ꝙ a tali modo non eſt incipiendum pp do lorem quem caraxationes inferunt.Hçc Nicolus,uel alter cuius Nicolus recitat ex poſitionem.Quç expoſitio ſibi ipſi optime obiicit,ſed male ſoluit,quia factis eua- cuatione,et diuerſione prius (ut ſuppõit eadem expoſitio) poſſumus audacter locũ patientem,ſi ita neceſſitas urgeat,ſcarificare nihil uerentes ne dolor attrahat mate riam iam euacuatam,et etiam poſſumus ob hoc membrum patiens defendere poſi tis,ut poſtmodum Gal.ꝓcipit,ſuper loca ſuperiacentia remediis repercutientibus. Neq; puto per hçc uerba a Gal.inui ꝙ recurſus,ſiue repulſio fiat per meatus latio res,extractus uero qui fit euaporationem faciendo per ſtrictiores, imo ab eiſdem partibus membri patientis primum repellitur,deinde euaporatur, ut indicat uer ba Galeni poſt modum in hanc ſentẽtiam ſcripta. ꝙ ſi cõtingat totam materiam in membro patiente locatam per repulſionem primo factam retrocedere, tunc nulla amplius neceſſaria eſt euaporatio,uel ſcarificatio loci patientis, ſed ſi propter hu- moris craſſitudinem et glutinoſitatem,aut quia etiam ſi non ſit talis natura humo rum,ſit tamen ſpatiis mẽbri interceptis infuſus,contingat totum non retrocedere, ſed aliquam eius portionem in membro patiente reſidere,tandem deueniẽdum eſt ad loci patientis integram euacuationem per ſcarificationem, et medicamenta quç uim habent reſoluendi.Hç ſunt rationes q̃bus,ut ego arbitror, utraq; expoſitio poſ ſit refelli,quarum error habuit originem ex malis tranſlationibus, ſicuti his men dum grçcorum codicum, in quibus pro uerbo μείονα quod ſignificat minora uer- bum μείζονα quod ſignificat maiora ſcribitur,dedit errandi occaſionem.Quare ſi id uerbum in grçco codice emẽdetur,quod facilime una dempta littera facere poſ ſumus,tunc uera ratio aſſignabitur ob quam oporteat primum a mẽbro repellere, deinde facere euaporationem,ita legendo. Paratior.n.euacuatio quãto per minora. Iccirco.n.inquit Gal.prius debemus materiam a loco patiente repellere, quia quã to minor portio eiuſdem materiç poſt repulſionem relinquetur, tanto promptius

per reſolutionem euacuabitur,et hanc ipſam rationem, non tamē tāq̄ Galeni rationem,ſed tāq̄ ſuam affert Pluſq̄cōmentator circa finem ſuę cōmētationis,uolens cauſam reddere ob quam reſolutio debeat ſubſequi omnes alias euacuatiōes.Sic.n.ſcribit.Vltimo autem reſolutio per euaporationem decenter efficitur, propter nō totū recurrere poſſe,et propter paucum eſſe quod reſtat reſolui.Reſolutio.n.quia difficilis eſt,non eſt per eam elaborandum circa id quod multum.Non ne hoc ipſum dicunt Galeni uerba recte interprętata? Paratior.n.euacuatio.ſ.quę fit per euaporationem,quanto per minora.i.per minores agitur partes.Sunt autē minores,ſeu pauciores partes reſoluendę per euaporationem poſt repercuſſionem quę ſufficiēs eſt aliquando totam materiam a loco patiente euacuare, nedum ipſam ad minorē quātitatem redigere.Nulla.n.ex euacuationibus p̄cedentibus, ſiue ſit euacuatio totius facta per phlebotomiā,ſiue proxima huic facta per partium cōtrariarum ſcarificationem,ita euacuat materiam in loco patiente cōgeſtam,quam iuniores medici cauſam coniunctam uocant,ſicuti repercuſſio quę fit cum ſtipticis, et infrigidātibus. Hęc.n.(ut poſtea Gal.dicit) non ſolum materiam exprimunt a loco patiente,ſed inſuper uaſis eiuſdem loci robur adiiciunt, quo adiuuante a ſe materiam grauantem tranſmittunt,loca etiam alia corporis euacuata, nihil ad ſe ex loco patiēte trahunt, niſi quod ab eo repellitur,ut uerba illa Gal. manifeſtant,quę ita deinde ſcribūtur. Sed et euacuata ad ſe ipſa quod repellitur trahūt. Ex quibus Gal.uerbis quiſpiam poſſet arguere,ſolam repulſionem ante euaporationem,materiam in loco patiente contētam euacuare,uel totam,uel magnam eius partem.Ita ut minimum relinquatur quod ſit poſtea per reſolutionem euacuandum,et tanto facilior euacuatio ſubſequatur, quanto minus de materia in loco patiente ex antecedente repulſione relinquitur.Recte ergo Gal.p̄cipit prius eſſe repellendum a loco patiēte, deinde euaporandum,et rationem ſubiicit, quia tanto eſt euacuatio paratior per reſolutionē, quanto per minores agitur partes poſt repulſionē remanentes. Hęc ſunt duo artis paruę loca in quibus transferēdis parum a gręca ſcriptura diſceſſimus, de quibus p̄cipue libuit in hac p̄fatione facere mentionem,ne quis nos forte dānaret,ꝙ gręci codicis fidem temere eſſemus aſp̄nati,cū ſint potius alii,uel arabes,uel latini interpretes repręhendendi qui eiuſdem gręci codicis mendam non animaduerterunt. In aliis uero locis,in quibus eadem uerba ſeruantes quę in gręcis codicibus ſcripta inuenimus,non tamen eandem ſententiam exp̄ſſimus,quam alii interp̄tes in ſuis tranſlationibus retulerunt,non eſt noſtrum nunc inſtitutū huius afferre diſcordię rationem.Illud tantum in p̄ſentiarum dixerimus, nos ſi in omnibus priores interp̄tes ſequendos cenſuiſſemus, aut parua quędam, et leuia tantum mutare libuiſſet non potuiſſe effugere quin de nobis homines duorum alterum, aut rem actam uoluiſſe agere,aut Apellis opus de integro pingere,ut una pauciores intus crepidarū anſas ſuppleremus,eſſent iudicaturi.In magna uero noſtrę trāslationis, et aliarum differentia, ubi clarius, atq; fidelius Galeni ſenſus apiantur,lector eruditus etiam nobis tacentibus pronunciabit,ſed et ne quis forte miretur de huius noſtrę p̄fationis prolixitate quę librum,in quem ſcribitur fere magnitudine, ęquauerit.Illud i calce eius adiungimus, nos hęc non in paruam artem tantum modo ſed et in alios quoſcūq; Galeni libroſ imprimēdos formulis ſumus publicaturi,cōmuniter eē pręfatos,in quibus eaſdem,et gręcos codices caſtigandi neceſſitatis,et noſtrarum trāſlationum ab aliis diuerſitatis,rationes intelligi uolumus, et idem de ea diuerſitate iudicium faciendum lectori erudito relinquimus.

Nicolai Leoniceni in artem medicinalem Galeni clariſſimi medici pręfatio ad Illuſtriſſimum Principem Alphonſum Eſtenſem Ferrarię Ducem.

T Si nemo ſit tam feri,tāq; imprudentis animi qui pacem bello p̄ferendā
e non iudicet, quoniam uel ob hoc ipſum aliquando Bellū expetitur,ut parta uictoria in pace q̄eſcamus. Illud tamen plerūq; uenit in controuerſiam, qui pricipes ſint maiori laude digni,an qui pacis artibus, an qui armorum gloria claruerunt.Hinc illa in Romanorum regum collatiōne diſſenſio,aliis Nūmam Pompilium regem pacis amantiſſimum,aliis Tullum Hoſtilium qui primus reſides mo

uit in arma uiros,anteponentibus.Quę etiam comparatio fieri poteſt inter te Alphonſe dux excellentiſſime,ac foelicis recordationis Herculem Eſtenſem genitorē tuum.Quátum.n.hic omnes ſuę ętatis principes bellica uirtute ſuperauit,tantum tu pacis ſtudiis,quam omni opera ſeruandam ducis,atq; colédam,antecellis. Quod quidem tui diuini animi inſtitutum,ideo eſt laudabilius,quoniá honeſto pacis ocio nó ad laſciuias,ac corporeas uoluptates abuteris,ſed ad regnum tuum uniuerſum, ac pcipue urbem inclytam Ferrariam ſanctiſſimis legibus gubernandam, atq; optimarum artium ſtudiis exornádam aſſiduus fueris,eiuſdem pacis amore, atq; illius, ad quam natus uideris,humanitatis, atq; concordię,tu nónullis qui in tuam uitam conſpirauerant peperciſti,et tanti facinoris atrocitatem nullo ſatis luendam ſupplicio impunitam reliquiſti,non quod rei maieſtatis pati meruiſſent animaduertens. Sed quid te principem clementiſſimum,atq; Hercule ſatum genitore deceret inſpiciens.Quod igitur ſcelus in alios excogitatum tu princeps iuſtiſſimus ſeuere uindicaſſes pene in te quem ſola diuina prouidentia ſeruauit, admiſſum, pientiſſimus ſontibus condonaſti.In quo facto etiam patris ingentes cumulaſti laudes,qui ſimili clementia omnibus illis cenſuit ignoſcendum, qui ſibi in regno paterno aſſerendo fuerant aduerſati, et regno iam parto multorum nomina qui conſcii proditionis dicebantur,quam nepos ferraria profugus moliebatur,ad ſe delata,ne legere quidem uoluit.ſed flāmis,ut a nemine prętерea alio legerētur,iuſſit aboleri. Perge igitur ut coepiſti,non regni tantum,ſed paternę quoq; uirtutis heredem te oſtendens,et quoniam in hoc quoq; magnanimum imitaris patrem,qui ſemper laudis,ac glorię appetens extitiſti,prouehe ſtudia litterarum.Hęc.n.ſola tibi poſſunt nominiſ dare imortalitatem,nam pcęlſa ędificia,et murorum moles ingētes,ſi ad litterarum monumēta conferantur,quę nec iouis ira neq; ignes, nec poterit ferrum, neq; edax abolere uetuſtaſ,breui temporis ſpatio ſunt duratura.Non deerunt in tuo florentiſſimo Ferrarienſi gymnaſio(ſi tibi curę fuerit uiri ingenio,ac doctrina pręſtātes)qui ſuarum lucubrationum opera tuę memorię conſecrabūt. En ego, ſi modo in eorum numero habendus ſum,qui poſſim tibi condigna ſcripta nuncupare,tranſlationem artis medicinalis Galeni nunc primum emiſſurus, illam cenſui tui nominis glorię dedicandam,ut eam quam patri uiuenti multorum aliorum autorum gręcorum tranſlationibus eius nomine incohatis,atq; perfectis,oſtendi uenerationem,atq; obſeruantiā, apud te quoq; hoc Galeni opere a me recenter tranſlato, et tibi inſcripto teſtatam relinquam,quod mole quidem exiguum exiſtit, ſed uiribus amplum. In eo.n.Galenus illam quam in omnibus fere aliis libris ſuis uiſus eſt affectaſſe, latiloquentiam euitauit,et totius artis medicinalis pręcepta mira eſt breuitate complexus, faciens quéadmodum, et ipſe in pœmio fatetur doctirnam diffinitiuam,quę quomodo ab aliis duabus,quarum altera reſolutiua, altera compoſitiua nominatur,differat, nos propria cómentatione declarauimus,in qua neotericorum de eiſdem doctrinis conati ſumus deſtruere opiniones.Sed ne te longa oratione detineamus,hoc unum noſtrę apud te pfationi adiicimus,ac pollicemur,breui futurum,ſi ea nobis ocia ſeruaueris,quę optimus pens tuus pridem dum uixit effecit,noſtra ſtudia fouédo, et ſuo patrocinio contra inuidiam,qua plena ſunt omnia,protegédo.Breui inq̄ fore, ut noſtro labore,tuo autem ductu,atq; auſpiciis,uetus medicina quę olim i clariſſima luce uerſabatur,nunc autem in libris barbarorum multis iacet obruta tenebris,tandem exerat caput,et in priſtiná claritatem,atq; ſplédorem reuocetur.Huic tam laudabili,tam uitę neceſſario operi,ne deſis humaniſſime princeps,non ego te tantum qui primus beneficium ſum accepturus,uel potius multo antea tua liberalitate adiutus accepi, expoſco ſupplex,ſed omnes inſuper iuuenes quos recta ſtudia delectant depcantur,qui non adeo mihi interpti quantum tuę celſitudini, cuius fauore fretus,ac gratia hunc interpretandi laborem ſuſceperim debebunt q̄ plurimum,q̄ Galenum principem medicorum quem pridem legere barbarum, nūc demum lingua latina loqui incipientem ſunt audituri.

GALENI ARS MEDICINALIS. INTERPRETE NICOLAO LEONICENO.

RES SVNT OMNES DOCTRINAE QVAE ORDINI INhęrẽt.Prima quidem ex notione finis, quę per reſolutionem fit. Secunda ex compoſitione conſtat eorũ quę ex reſolutiõe fuerint t inuenta. Tertia ex diffinitionis diſſolutione,cui nũc incũbimus. Licet aũt huiuſcemodi doctrinam appellare,non tantũ diffinitionis diſſolutionem,ſed et explicationem, ut nõnulli uocarunt, uel reſolutioem,uel diuiſionem,uel (ut nõnulli alii)explanationẽ,uel expoſitiõem,ut alii.Conati ſunt et Herophiliorũ quidã talem facere doctrinã,quẽadmodum Heraclides Erythręus.Conati ſunt et eam quę per cõpoſitionem,et ipſi Herophilii,et quidã Eraſiſtrati ſectatores,et Athęneus Ataleus. Neminẽ tamen ante nos eam quę oritur a notione finis ſcripſiſſe cõperimus,ex qua oẽs artes uia quadam,atq; ordine cõſtituũtur.Sed illam quidem alio pertractauimus loco. Hic uero diffinitiuam faciemus doctrinam,quę quantũ ab ea quę ex reſolutione conſiſtit, et dignitate,et ipſo docendi ordine linquitur,tantum et ad totius cõpẽdium,et ad ſingulorum memoriã pręſtare inuenietur. Sufficienter.n.facilime memorię cõmendãtur ex diffinitionis diſſolutione uniuerſa.Quoniam totius artis capita in ſe optima diffnitio cõplectitur,quam quidam ſubſtantialem uocant,ex aduerſo diſtinguentes aliis,quę notionales appellantur.Illę ſi quidem ab his quę accidũt rebus diffiniris, hę uero ab ipſa eſſentia conſtituuntur.Elaborata aũt eſt a nobis particulatim, et in pluribus conſcripta tractatibus totius medicinę cõtẽplatio,quibus uti quis poſſit ad triplicem doctrinam.Nunc uero diffinitiuam aggrediemur, hoc unum pręfati, quod ſolum capita,et quędam ueluti concluſiones eorum,quę alibi latius ſunt demonſtrata,nunc a nobis dicentur.

Quid ẽ medicina. Cap.ii.

Edicina eſt ſcientia ſalubrium,et inſalubriũ,et neutrorum. Nihil uero dif m fert et ſi quis ęgrorum dixerit.Nomen uero ſcientię cõmunius,non autem proprie accipere oportet. Salubre aũt, et inſalubre, et neutrum, unũqdq; tripliciter dicitur,hoc quidem ut corpus,hoc autem ut cauſa,hoc uero ut ſignum. Et.n.corpus,quod ſanitatem natura ſuſcipere aptum eſt,et cauſam,quę eandem efficere,uel cõſeruare,et ſignum,quod poteſt indicare.Hęc omnia gręci ſalubria appellare conſueuerunt.Eadem ratione et ſuſceptiua morborum corpora,et eoſdem efficientes,conſeruanteſq; cauſas,et ſigna indicantia,inſalubria uocant. Nec aliter corpora neutra,cauſas,ſignaue dixerunt.Et ſecuudũ primam quidem rationem, atq; p̄cipuam cauſarum ſalubrium eſt medicina ſcientia, propter eas autem, et aliarum ſecũdo quidẽ loco inſalubriũ,et tertio neutrarum. Et poſt has eodẽmodo corporũ, primo quidem,et hic ſalubriũ,ſecundo loco inſalubrium,tertio neutrorum.Itidem de ſignis dicẽdum.In actionibus aũt,prima quidem eſt corporum cognitio quę habetur ex ſignis,poſt hęc earum quę in ipſis inuentio cauſarum.

Quot modis dicitur effectiuum,indicatiuum,et ſuſceptiuum. Cap.iii.

Ed quoniam et effectiuum,et idicatiuum,et ſuſceptiuũ dupliciter unũqdq; ſ dicitur,hoc quidem ſimpliciter,hoc uero ut nunc, noſſe oportet amborum eſſe medicinę ſcientiam.Ipſum uero ſimpliciter duobus dicitur modis, et quod ſemper,et quod ut plurimum, de quorum utroq; medicina pertractat. Neutra uero et cauſa,et corpus,et ſignũ,et qđ ſimpliciter dicitur,et qđ ut nunc,tripliciter unũqdq; appellatur,hoc quidem qa neutrius contrariorũ ẽ particeps, hoc uero qa utriuſq;, hoc uero quia aliquando huius,aliquãdo illius. Horum autem ipſorum ſecundum rurſus duobus dicitur modis, aut quia utrũq; cõtrariorũ ex ęquo participat,aut quia aliquãdo plus alterũ.Eſt uero et in tota diffinitiõe,ſi uerba animaduertimus,ambiguitas quędam,quam et ipſam diſſoluere oportet.Cum.n.dicitur medicinam eſſe ſcientiam,et ſalubrium,et inſalubrium,et neutrorum, ſignificatur et ꝙ omnium particularium,et ꝙ quorũdam,et ꝙ qualium.Sed omnium quidem infinitum quoddam eſt, atq; impoſſibile, quorundam diminutum, atq; artificio carens,

qualium uero artificioſum pariter,atq; ſufficiēs ad omnia artis particularia, quod etiam dicimus in medicinę diffinitione comprębendi.Primum igitur de corporibus dicere aggrediemur, qualia nam ſint,et ſalubria, et inſalubria, et neutra, poſt hęc de ſignis,et cauſis diſeremus. De corpore ſalubri. Cap.iiii.

Salubre ſimpliciter corpus eſt quod ab ipſo naturę ortu bonam habet temperaturam in ſimplicibus,et primis particulis,atq; in his,quę ex illis cōponuntur inſtrumentis,ē cōmoderatum.Salubre uero nunc ē corpus quod in pſenti ē ſanum. Eſt uero et hoc eo tempore quo ſanum exiſtit, bonam habens tēperaturam,et cōmoderationē,non tamen optimam,at ſibi propriam.Ipſius uero ſalubris ſimpliciter corporis,tale quidem ē ſemper id quod ē optima temperantia pditum,ac maxime ē cōmoderatum.Vt multum autem quod a conſtitutione optima non ualde admodum deficit. De corpore inſalubri. Cap.v.

Inſalubre uero ſimpliciter ē corpus quod ab ipſo ortu naturę, uel in conſimilibus partibus malam habet temperaturam, uel in inſtrumentariis incōmoderationem,uel utrūq; uitium.Inſalubre uero nunc ē corpus quod eo tempore,quo tale dicitur,ęgrotat,neq; obſcurum eſt,q̄ et hoc ipſum,eo quo dicitur tempore ęgrotans,uel in cōſimilibus malam habet temperaturam,uel in inſtrumētariis incōmoderationem,uel utrūq;.Eſt uero et ſemper inſalubre, quod ex ipſo naturę ortu uel peſſimam habet tēperaturā in ſimplicibus,et primis particulis omnibus,uel aliquibus,uel his quę obtinent principatū, uel in inſtrumentariis,incōmoderatum exiſtit.Similiter autem in his,uel omnibus,uel aliquibus, uel illis quę obtinent principatum. Vt multum uero inſalubre eſt corpus quod ab huius quidem uitio recedit,nondum tamen mediocritatem attingit.

De corpore neutro. Cap.vi.

Quoniam uero et neutrum corpus tripliciter dicebatur, unū quidem quod neutrius erat extremę diſpoſitiōis particeps,aliud autem quoniā utriuſq;, aliud quoniam,aliquando huius,aliquādo uero illius. Iuxta primum ſignificatum neutrum erit corpus,quod exquiſite medium eſt,et ſaluberrimi,et inſaluberrimi corporis,et huius hoc quidem ſimpliciter tale,q̄d ab ipo ortu naturę ita ē conſtitutum,hoc uero ut nunc,quod in pręſenti tempore medium exquiſite exiſtit ſaluberrimi,atq; inſaluberrimi corporis.Ipſius autem ſimpliciter,ſemper quidem tale eſt id,quod in omnibus ętatibus tale perdurat. Vt multum autem quod nōnullas recipit mutationes.Iuxta uero ſecundum ſignificatum neutrum erit corpus q̄d ab ipſo ortu naturę contrariarum ſimul eſt particeps diſpoſitionū,aut.ſ.in una parte,aut in duabus differentibus,in una quidem ſi ſecundum alteram oppoſitionem effectiuarum qualitatum bonam habuerit temperaturam,uel etiam ſecūdū utrāq;, ſed in formatione,et magnitudine,et numero partium,uel ſitu delinquat,aut cōtra in his quidem recte ſe habeat,uel omnibus,uel quibuſdam,peccet autem in temperatura, in differentibus uero partibus,et iuxta omnes oppoſitiones poteſt quidē ſimul particeps eſſe contrariorum.Et ſemper quidem tale quod per omnes ętates in eodem habitu perſeuerat.Vt multum uero quod aliqua ex parte euariat.Ita uero et nunc neutrum erit corpus iuxta ſecundum ſignificatum, quia uel parte in una hęc quidem ipſi ſalubria exiſtunt,illa uero inſalubria, uel in differentibus ita afficitur partibus.Iuxta uero tertium ſignificatum neutrum erit corpus, quod aliquando q̄dem ſalubre,aliquando uero inſalubre exiſtit,ut nōnullis accidit,qui in pueritia ſalubritate corporis uigent,quum uero ad iuuentutem peruenerint inſalubres euadunt,aut contra.In uno autem tempore quod ita eſt neutrum conſiſtere nequit, laxius uero ſi accipiatur contingit.Nouimus autem quod nunc dupliciter dicitur.Salubre igitur,et inſalubre,et neutrum corpus quot modis dicatur,et quale unū q̄dq; ſit ſufficiēter explicauimus. De ſignis uero deinceps dicendum.

DE SIGNIS SALVBRIBVS Cap.vii.

SVNT AVTEM ET EX HIS SALVBRIA Quidē quęcūq; pſentē idicāt ſanitatē,et futurā pnunciant,et pteritā memorię ſubiiciunt. Inſalubria uero quę et pręſentem indicant ęgritudinem,et futurā pręnunciant,atq; pręt

teritam memorię ſubiiciunt.Eadem ratione neutra dicuntur,quę neutram diſpoſitionem oſtendunt,pnunciant,et memorię ſubiiciunt,et quę nihil omnino de diſpoſitionibus indicát,uel nihilo magis ſalubrem, q̃ inſalubrem diſpoſitioné oſtendút, et partim quidem ſalubrem,partim uero inſalubré indicant diſpoſitionem,et quę aliquando quidem ſalubrem,aliquando uero inſalubrem, et hęc quoq; ſecundú tria tempora,ueluti ſalubria,et inſalubria appellantur. Vocantur autem nó núq̃ a uetuſtioribus medicis hęc omnia ſigna pnúciatiua,q̃uis pſentium, ac pteritorum indicatiua.Vſus uero non paruus ex pnunciatiuis,atq; indicatiuis,minor autem ex his q̃ memorię ſubiiciunt. Cum uero ſint ſalubria corpora,hęc quidem ſimpliciter,hęc uero ut nunc,quę et bene ualentia dicuntur. Salubrium ſimpliciter corporum duplicem diximus eé differentiam,quoniam nónulla quidem ſemper, nónulla uero ut multum eſſent talia,et ſemper quidem quę optimá cóſtitutioné ſortita ſunt,ut multum uero,quę non magnopere ab illa recedunt.

De ſignis optimę conſtitutionis. Cap.viii.

h Orum autem dignotiones ſumendę ſunt ab his, quę ſecundum eſſentię rationem ipſis inſunt,et ab his quę ex neceſſitate conſequuntur opationibus, caſibuſq;,qui proprie accidentia uocantur. Ab eſſentia quidem ipa eorum quę optimá habent conſtitutioné,cómoderatione conſimilium quidem, i caliditate frigiditate,humiditate,et ſiccitate.Inſtrumétorum uero,in quátitate,ac numero,eorum ex quibus cóponuntur,ac pterea formatione,ſitu prium ſingularum, ac totius inſtrumenti.Ex his uero quę ex neceſſitate conſequútur cóſimilia, quantum quidé attinet ad tactum a mediocritate,quę i mollitie,ac duritie conſiſtit. Q uátum uero ad aſpectum,a colore optimo,et leuitatis, atq; hiſpiditatis mediocritate.In operationibus,a perfectione,quam et ipſarum uirtutem appellamus.Ab his uero quę inſtrumentarias partes conſequuntur,a cómoderatione,et pulchritudine omnium totius corporis inſtrumentorú,ac pterea earum quę ipſis inſunt uirtute operationú. Optimę igitur conſtitutionis corporum ſigna indicatiua ſunt hęc. Eorum aút quę ab ipa deficiunt,et adhuc tamen ſalubria exiſtunt,nónulla quidem in conſimiliú téperatura uitium aliquod paruum habent,nónulla uero in inſtrumétariorú cómoderatióe,et hoc quoq; per exiguum.Accidit auté hoc, uel in omnibus,uel in aliqbus, aut in utriſq;.Vitiorú uero genera eadem ſunt his quę uirtutem perficiunt.Temperatura quidem in conſimilibus.Numerus aút,et formatio,et magnitudo,et ſitus,in inſtrumentariis.Vtriſq; uero cóis unitas,quam et ipſorum cótinuitaté appellamus. In his autem ipſis generibus ſunt corporum inſalubrium uitia ſecundum utrúq; in ſalubritatis modum.Terminus autem qui utrúq; diſtinguit eſt operationú lęſio ſenſibilis.Q uę uero ab optima corporum conſtitutione breue aliquid deficiunt,re uera quidem et ipſa in aliquo ſunt offenſa,non tamen id ſenſu compręhéditur. Diſtinguuntur uero ex eo, ꝙ magis,minuſue in operationibus exiſtit, ac quia cauſis quę ęgritudinem pariunt,non ęque reſiſtunt.Q uę autem ſimpliciter iſalubria ſunt corpora,diſtinguuntur,ob id,ꝙ facile a cauſis quę morbos cómittendi uim habent, ſuperantur.Et quoniam in uigore operationú plurimum deficiunt. In medio autem amborum collocantur ea quę neutra ſimpliciter appellátur, et cum latitudine quadam.Q uo fit ut tota ſanitatis latitudo in tres partes, quarum ſingulę latitudinem habent non paruam,diuidatur.Erit autem prima quidem ſalubrium corporum,ſecunda neutrorum,tertia iſalubrium.Poſt quę deinceps ſequuntur quę iam ęgrotát corpora,quę ſenſibilibus operationú lęſionibus diſtinguuntur. Q uę igitur dolore infeſtantur,et quorum motus ſunt uitioſi,aut omnino interierunt,manifeſtá habét determinationem. Q uę uero imbecilles edunt operatióes,in magnis quidem diſtátiis facile diſcernútur,in paruis uero ambigua ſunt, atq; idcirco in eo genere noxę collocatur,quę neutrius contrariorum participat diſpoſitio,quam et ipſam neutrá diximus appellari,ita tamen ut horum omnium ſenſus ſit iudex,non ipſa natura rerum inſpiciatur,ne periculum ſit in dogma perpetuę paſſibilitatis incidere,et quidem ſigna ſanorum corporum.Sed quę inſalubria,ſalubriaq;, et neutra exiſtút quátitate diſtantię different duobus inuicem contrariis terminis a nobis ſtatutis,opſi

ma uidelicet conſtitutione corporis,et nuper facta ęgritudine, ac deinceps conſide rantibus utri eorum uiciniora ſunt ea,quę ad examen corpora ueniunt.Q uę.n.pro ximiora ſunt optimę conſtitutioni ſalubria,quę uero ab hac longius diſtant,atq; ad ea quę iam ęgrotant magis accedunt,inſalubria. Q uę autem intermedia, atq; ęqua liter ab utriſq; diſtare uidentur,neutra. Optimę igitur cōſtitutionis corporis indi cia explicauimus. Eorum uero quę ab ipſa deficiunt, totidem ſunt numero genera quę in magis,et minus ſecari poſſunt.Cum autem i tres latitudines diuiſa ſint, cor poris inſalubris ſimpliciter indicia trademus. Ex his.n.et reliquę duę latitudines innoteſcent.Generaliter igitur prius a nobis in eo quē de optima conſtitutione ſer monem habuimus,ſpecialiter aūt nūc dicetur,ſi prius partes diuiſerimus.

Q uot ſunt differentię partium. Cap.ix.

ſ Vnt uero earum quatuor uniuerſę differentię,quoniā nonnullę earum prin cipia exiſtunt,aliquę uero ab ipſis originem habēt, aliquę nec aliarum gu bernationi pſunt,neq; aliūde gubernantur, quum inſitas habeant a natura potentias,a quibus reguntur.Q uędam uero ſunt quę inſitas ſimul,et aliūde emanā tes habent.Principia igitur ſunt cerebrum,cor,hepar,teſticuli. Ab illis uero ortū habent,atq; eiſdem ſubminiſtrant.Nerui quidem,et ſpinalis medulla cerebro. Cor di uero arterię, Hepati uenę. Ipſa uero ſeminaria uaſa teſticulis.Q uę autē a ſe ipſis gubernantur ſunt,cartilago, os, copula, ſeu ligamentum,membrana,adenes,adeps, caro ſimplex.Reliquę uero partes,cum una cum iſtis habeant ex ſe ipſis regimen, arteriis,neruis,et uenis inſuper eguerunt.Capillorum autem,atq; unguium,neque regimen ullum eſt,ſed generatio tantūmodo. Hę igitur ſunt partium differentię.

De ſignis cerebri. Cap.x.

i Ndicia autem ſingularum temperaturę ſumpto a cerebro initio, deinceps dicemus.Sunt uero quinq; inſita genera quę ipſius naturam oſtēdunt. Pri mum quidem totius capitis diſpoſitio.Secundum uero ſenſibilium opera tionum uirtus,et uitium. Et tertium actiuarum. Q uartum earum quę tenent prin cipatum.Et quintum naturalium.Aliud uero genus prętcr hęc omnia,ea quę extri ſecus aduenit alteratio.Et quidem totius capitis diſpoſitio ex magnitudine,et figu ra ſumitur,atq; capillis.

De paruitate,et magnitudine capitis. Cap.xi.

p Aruum igitur caput uitioſę cōſtitutionis cerebri proprium eſt indicium. Magnum uero non neceſſario indicat bonam cerebri compoſituram.Sed ſi quidem ob iſitę uirtutis robur,quę multam,atq; optimam materiam affor mauerit eueniat,optimum eſt ſignum,at ſi ob materię tantum multitudinem, haud quaq; bonum.Diſtinguēda uero ſunt hęc,et ex figura ipſa,et ex his quę ab eo habēt ortum. A figura quidem ipſa,ſi cōcinna. Semper.n.hoc bonum eſt ſignum. Ex his autem quę ab eo ortum habēt,ſi ualida eſt ceruix,et ſi aliis oſſibus optime conſtet, atq; omnis pterea neruoſa ſubſtantia boni ſit habitus, ac robur habeat intentum. Propria autem capitis figura eſt,ueluti ſi excogitares ſphęram exquiſite rotūdam, ex cęra conſtructam,paulatim utriq; depreſſam.In hac.n.neceſſe ē, ut poſteriores, prioresue partes plus gibbę fiant,q̄ ſphęrę conueniat. Q uę uero utrinq; conſiſtūt magis rectę. Q d' ſi ea quę ſecundū occiput eminētia minuatur,ſimul intueri opor tet neruos,atq; ceruicem,una cum oſſibus aliis.Nam ſi ſecundum naturam conſtite rint materię defectu,non uirtutis imbecillitate contingit.Illis uero non recte ſe ha bentibus principium eſt debile,ſed magna ex parte defectus, qui occipiti eueniūt, conſequitur eorum quę antediximus imbecillitas,rariſſimeq; aliter euenire cōſue uit.Caput etiam quod ſecundum occiput in acutiem tendit, animaduertere opor tet,hiſdem adhibitis diſtinguendi rationibus,quibus antea in capite grandiori fac to utebamur. Vt plurimum uero, et hic optimum eſt ſignum figura concinna eius partis,quę cerebro adhęret,quam nōnulli medici poſterius cerebrū appellare con ſueuerunt, quēadmodum et poſterius exiſtit ea ſutura quę gręcę litterę.Λ.formam

habet prę́finitam. Eſt uero huiuſmodi pars ſpinalis medullę principium, et eius ra
tione neruorum omnium qui actiõibus obſeruiunt. Ipſa autem pars poſterior per
ſe ipſam paucos admodum ſenſitiuos obtinet neruos, plurimos uero actiuos, ſicuti
et anterior, ſenſitiuos quidem plurimos, paucos admodum actiuos. Quare ubi be
ne fuerit affecta utraq; pars, robuſtas habebunt eas quę ab ipſis deriuationes. Eędē
quoq; diſtinctiones adhibendę ſunt ad partes capitis anteriores ad frontem attinē
tes, quę etiam ad poſteriores, earūdéq;, et paruitatem, et magnitudinem inſpicere
oportet, atq; itidem figuram, et ſenſus ibi collocatos, uiſum, guſtum, atq; odoratum.
Hęc enim ſe inuicem indicant, atq; atteſtantur, et quę a principiis oriuntur, princi
pii uirtutem, uel uitium, et principium eorum quę ab ipſo naſcuntur.

De operationibus obtinentibus principatum.. Cap.xii.

Arum autem operationum quę obtinent principatum, uirtus, ac uitium
e ſunt ipſius principii ſeorſum tantūmodo indicia. Voco autem operationes
principatum obtinentes, quę a ſolo principio proueniunt. Ingenium qui
dem igitur, ſubtilem cerebri ſubſtãtiam indicat, tarditas uero intellectus craſſam,
diſcendi uero facilitas, formarum facile ſuſceptiuam, memoria autem, ſtabilem, ac
firmam, ſicuti et diſcendi difficultas, formarum non facile ſuſceptiuam, et obliuio,
fluidam. Mobilitas quoq; in opinionibus, calidam, ſtabilitas autem, frigidam. Ad-
huc autem duo iudiciorum genera mihi uideor prętermiſiſſe, de quibus ſum ab
initio me dicturum pollicitus, quorum alterum ad operationes attinet naturales,
alterum uero ad ea quę extrinſecus occurſant. Erit autē in utriſq; ſermo cōmunis.

Signa bonę temperaturę cerebri. Cap.xiii.

I quidem cerebrum ſortiatur bonam quattuor primarum qualitatum tē-
ſ peraturam, omnia quę diximus habebit moderata, et excrementa quę uel
per palatum, uel aures, uel nares, uel oculos expurgantur, hęc quoq; modi
ce ſe habebunt, atq; ab his quę extrinſecus occurſant minime lędetur, quę ſcilicet
uel calefaciunt, uel frigefaciunt, uel humectant, uel exiccant. Talibus igitur capilli
capitis, cum adhuc ſūt infantes ſub ruffi, cum uero pueri, ſubflaui cū, iam adoleue
rint flaui fiunt, mediiq; ſunt inter eos qui omnino ſunt criſpi, et ſimplices. Non ta
men facile caluitium patiuntur. Quę uero dicuntur ac poſterius dicenda indicia
ſunt, accipere oportet, ut in bonam habentibus temperiem habitationibus. Quę
autem ad capillos attinent, non ad locorum tantum, ſed ad humorum quoq; tempe
raturam qui cerebri temperaturę porportione reſpondent, ſunt refferenda. Si ue-
ro calidius ſit q̃ oporteat, in altera uero oppoſitione bonam habeat temperaturam,
ſi quidem in caliditate exceſſerit, omnia quę dicentur ualidiora erunt indicia, ſed
ſi paruus fuerit exceſſus imbecilia. Cōmunis autem hęc ratio ſtatuatur in omni-
bus partibus quarum in temperaturis uniuerſis indicia ſumus tradituri.

Signa calidi cerebri. Cap.xiiii.

Einceps igitur ſigna cerebri caliditatis, pręter ea quę nuper diximus, ſunt
d ꝙ ea quę circa caput omnia rubicunda, et calida magis, et quę in oculis ue
nę magis ſenſui patent. Capilli quoq;, in his ſtatim in lucem ęditis habēt,
in capite ortum, et quum plurimum in caliditate a medioeri temperatura receſſe
rint, nigri, et robuſti, et criſpi fiunt. Cum uero non multum, ſubflaui quidem ab
initio fiunt, deinde nigricant, ac progredientibus ętatibus caluitium patiuntur,
atq; eo magis qui plus modico ſunt calidiores. Excrementa uero quę per palatum,
et nares, et oculos, et aures, pauca, et concocta ipſis exiſtunt, quū integram habue-
rint ſanitatem, cum uero eis caput repletur, continuo enim ac tum pręſertim, cum
nullam uictus ſeruauerint rationem, tale quid eis accidit, plura quidem in ip-
ſis excrementa, atque inconcocta generantur, implenturque, atque aggrauan-
tur eorum capita a calidis cibis, et potibus, odoribus, atque hiſce omnibus quę
extrinſecus occurſant, in quorum numero eſt, et qui nobis circunfunditur aer,

ſed prçterea magis,ſi non ſolum naturç calida.ſed etiam humida talia corpora extiterint.Breuibus aũt sónis huiuſmodi tẽpaturç cõtentç ſunt,neq; admodũ ꝓfundis.

Signa frigidi cerebri. Cap.xv.

f Rigidioris uero,ꝗ oporteat cerebri indicia ſunt plura, in propriis meatibus excrementa,et capilli recti,et ruffi,et ſtabiles,et qui longo poſt natiuitatem tempore naſcuntur tenues,atq; ab initio male nutriti,et facile a cauſis frigidis offenduntur,atq; hoc ipſo offenſionis tempore diſtilationibus,et grauedinibus capiuntur,neq; ſi tetigeris,partes ad caput attinentes admodum calidç ſentiuntur,neq; ſi inſpexeris,rubicũdç apparent,et oculorum uenç omnino uiſum effugiunt,et ſónulenti quodãmodo ſunt.

Signa ſicci cerebri. Cap.xvi.

ſ Iccioris aũt cerebri indicia ſunt,paucç ſuperfluitates effluẽtes,et ſenſuum perſpicacitaſ. Sunt autem ad uigilias prompti, et capillos habẽt robuſtos, et qui celerrime eis ſtati inaſcũtur.Criſpi ãt potius ſunt,ꝗ recti. Cito aũt calui fiunt.

Humidi cerebri indicia. Cap.xvii.

h Vmidioris uero cerebri indicia,capilli plani,et nequaꝗ calui fiunt.Senſus autem turbulenti,et excrementorum multitudo,sóni multi,atq; profundi. Et hç q̃dẽ ſimplices ſunt intẽperaturç.

Signa calidi,et ſicci, cerebri. Cap.xviii.

c Ompoſitç autem,primum calida,et ſicca,ſecundum quam, et ſuperfluitatibus carent,et ſenſibus uigent,et plurimũ uigilant,et cito calui fiunt,et prima, q̃dẽ capillorũ generatio celerrima eſt, ac plurimo abundans alimẽto. Capillos uero habent nigros, et criſpos,et tangentibus caput,calidi ſentiuntur, et ſunt rubicũdi uſq; ad çtatem conſiſtentiç

Signa calidi,et hũidi cerebri. C.xix.

ſ I uero humiditas adiungatur caliditati,parũ utriſq; qualitatibus ſuperantibus mediocritatem,color bonus,et quç circa oculos calidiora, uenç magnç,et plura excremẽta,et mediocriter cocta,et capilli recti,ſubflaui,et nõ facile calui fiunt.Implentur uero,atq; aggrauantur eorum capita a calidis. At ſi humectentur,protinus multo magis excrementorum habent multitudinem. Et ſi plurimum caliditas, atq; humiditas creuerit, his caput eſt çgritudinibus obnoxium, atq; excrementis abundans,et quod facile a calefacientibus, atq; humectantibus offendatur.Hauſter uero ſemper eis aduerſatur, atq; óptime in aquilõe ſe habent, nõ tamen diu uigilare poſſunt,et cum ſe ad sónũ conuerterint,ſimul graui sóno tentantur,et uigilant,et sónia habent imaginationibus plena,uiſus eis turbulenti, neq; ſatis ſenſibus uigent.Q đ ſi plurimũ in caliditate cerebrũ a mediocritate receſſerit, paululum autem humidius extiterit,calidç temperaturç indicia ꝑſe feret;cum quibus leuia quçdam humiditatis ſigna coniungentur,ueluti ſi lõge quidẽ humidius, paululum uero calidius,uehementia quidem erũt,ac manifeſta humiditatis ĩdicia, debilia aũt caliditatis. Cõis uero hçc rõ ĩ omnibus cõpoſitis ĩtẽperaturis exiſtit.

Signa frigidi,et ſicci cerebri. Cap.xx.

f Rigidç uero,et ſiccç cerebri intemperaturç frigidum,et minime coloratũ ſui ratione caput reddunt. Semper.n.memoria repetenda quç a nobis ab initio eſt diſtinctio poſita,ut ꝑterea aduertamus quantum ex humorũ temperatura alterentur quç circa ipſum conſiſtunt. Protinus autem huiuſcemodi temperaturç uenis carentes habent oculos, et a cauſis frigidis facile lçduntur. Quare et inçquali ſanitate fruuntur,quoniam nonnũꝗ lçuiſſima habẽt capita, et excremẽtorum moderatos effluxus, nonnũꝗ uero, et grauedinibus, et diſtillationibus minima ex cauſa capiuntur.

De ſenſibus. Cap.xxi.

ſ Enſus autem eorum in iuuentute quidem omnes uigent, atq; omni uitio carent,ſed progrediente çtate cito marceſcunt. Et ut ſummatim dicatur, omnes celerrimam circa caput ſenectutem oſtendunt.Quare et cito cani fiũt. Capilli uero ipſis quidem genitis uix exeunt,et male nutriuntur,et ruffi ſunt,in ꝓgreſſu aũt çtatis, ſupãte magis frigiditate caliditatẽ, ꝗ ſiccitate humiditatẽ,multũ non caluéſcunt.Econtra uero ſi contigerit ſiccitatem quidem plurimum dominari, humiditati,frigiditatem uero caliditati, parum calui fiunt hi.

Signa cerebri frigidi,et humidi. Cap.xxii.

h Vmidę uero,et frigidę cerebri intemperaturę faciunt homines graui ſono tentari,et ad ſonū facile conuerti,ſenſibus quoq; minime uigentes, atq; excrementis redundantes,et qui caput frigiditati,ac repletioni habent obnoxium,ac diſtillationibus,et grauedinibus facile tentantur,neq; tamen hi calui ſiūt. Hęc igitur indicia ſunt cerebri temperaturę,a quibus ſi ꝓgrediaris ad unūquodq; ſenſorium dignotiones transferre licebit.

De oculis. Cap.xxiii.

ſ Ed ſufficiet de oculis facere mentionem.Q uicūq; tangentibus quidem manifeſte calidi exiſtunt,et facili a crebro motu ciētur,et uenas latas habēt, hi calidi omnes ſunt.Frigidi uero his contrarii.Et humidi quidem molles ſimul,et multa humiditate pleni.Sicci uero duri ſimul, et arridi. A ſimilibus autē ſuę temperaturę cauſis facile offenduntur, iuuantur autem a modico contrariorum uſu.Sed hoc quidem cōmune in omni cuiuſcūq; partis tēperaturę dignotione oportet meminiſſe.

De magnitudine oculorum. Cap.xxiiii.

m Agnitudo oculorum quidem,ubi cōcinnitas, et operationum uirtus,multitudinem bene temperatę ſubſtantię oſtendit,ex qua ſunt cōformati, quę ſi deſint multā quidem ſubſtantiam,non tamen bene temperatam oſtēdūt.

De paruitate oculorum. Cap.xxv.

p Aruitas uero oculorum,adiuncta quidem concinitate,ac uirtutum operatione,paucam quidem,ſed bene temperatam ſubſtantiam oſtendit, ex qua ſunt conformati.Si uero ſotiam habuerint inconcinitatē quandā,atq; operationū uitium,tunc paucam ſimul,ac uitioſam materiam oſtendunt.

De colore oculorum. Cap.xxvi.

q Vę uero ad colores attinent,ita diſtinguere oportet. Glauci quidem oculi, qui pura humiditate, ac non multa ꝑfulgent,tales fiunt ob ſplendidi luminis abundantiam.Econtra uero nigri,et qui intermediam naturam ſeruāt, cauſas quoq; intermedias habent.

De glaucedine,et nigredine oculorum. Cap.xxvii.

g Laucus igitur oculus fit uel,propter magnitudinem,uel propter ſplendorē humoris,qui a gręcis criſtaloides nominatur,uel propter ſitum prominentem,aut propter tenuis,et aquei humoris,qui in pupilla exiſtit,paucitatē, et puritatem,atq; omnibus quidem in unum conuenientibus fit glauciſſimus oculus.Q đ ſi aliqua adſunt,aliqua uero nō,tūc maior, minor ue glaucedo contrahitur. Niger uero oculus fit,aut ob paruitatē criſtaloidis,aut pp ꝓfundū ſitū, uel quoniā ſplondidus , ac fulgidus exq̄ſite nō ē ,uel quoniā tenuis humor,uel ſupabundat, uel purus nō exiſtit, uel pp unā aliq̄ ex his,quas āte diximus cās,aut pp oēs,fieri cōſueuit. In ipſis āt magis,et minus(ut ātea diximus)repitur. Tenuis igitur humor quo magis ad aquę naturā accedit, et ſupabūdat, humidiorē oculū oſtēdit, quēadmodū ſi craſſior,ac minor fiat,ſicciorē. Criſtalloides autē,ſi quidē durior exiſtat,ſicciorē efficit oculum.Si uero mollior humidiorem,ſic et ſi plus modico tenuem humorem exceſſerit,ſicciorem,ſi āt defecerit cōtrariū.

De cordis temparuris. C.xxviii.

d E cordis aūt temperaturis deinceps dicendū eſt. Si prius hęc in memoriā reuocauerimus,ꝙ unāquāq; partē ſe ipſa,uel calidiorem,uel frigidiorē,uel ſicciorē,.uel humidiorē dicimus factā, non alicui rei alteri cōparantes. Vt cūq;.n.extiterit cor natura frigidius, multo ſane calidiorem tēperaturā poſſidebit calidiſſimo cerebro.

Signa cordis calidi. Cap.xxix

c Alidioris igitur cordis, ut admodum q ei proprius ē,atq; conueniens,indicia q̄dam ſunt inſeꝑabilia,et propria,magnitudo reſpiratiōis, et pulſus uelocitas,et frequentia,et audacia,et ad actiones natura prōpta.ꝙ ſi multum in caliditate exceſſerit,tunc furibūda q̄dam iracūdia,et temeritas adſunt.Eſt āt his thorax hiſpidus,et ꝓferti pectus, et q̄cūq; iliis partes proximiores. Magna uero ex ꝑte calidi cordis tēperatura,uniuerſū corpus calidū reddit, niſi hepar uehemētius obſtiterit.Dicemus āt paulo īferius totius corꝑis īdicia. Eſt q̄dē et latitudo thoracis caliditatis īdiciū,niſi et hic quoq; cerebrū plurimū obſtiterit,quoniā ei magna

ſpinalis medulla reſpondet,tantę uero erunt uertebrę, quanta et ſpinalis medulla, quare et ſpina uniuerſa. Configitur uero thorax ad eam ſpinę partem quę metha/phrenon .i. dorſum dicitur, tãq̃ ad carinam nauis, quare neceſſario eius longitudo ęquabitur dorſo,latitudo uero erit ꝓ uertebrarum ratione,quando ad proportionẽ earum craſſitudinis fuerit conſtitutus. Cum uero cordis caliditas ſuperans ꝑſtauerit,ac dilatauerit, in primo ſui ortu thoracem, erit eiuſdem caliditati proportione reſpondens. Quare cum caput paruũ, thorax aũt latus extiterit, maximũ hoc tibi fuerit cordis caliditatis indicium. Cum uero magno exiſtẽte capite,paruus fuerit, propriiſſimum hoc erit cordis frigidioris ſignũ. Si uero capiti fuerit proportione reſpondens,tunc aliis ſignis de corde diſtingues,ex ipſius thoracis amplitudine nihil aſſumens.

Signa cordis frigidi. Cap.xxx.

i N frigidiore uero corde pulſus minores exiſtunt,q̃ modo naturę cõueniat, non tamen neceſſario tardiores,uel rariores.Reſpiratio aũt,ſi quidem tãto thorax minor extiterit,quanto cor frigidius,pulſibus erit proportionalis. Si uero maior fuerit,q̃ pro frigiditatis uehementia, non minorem tantũ, ſed etiam tardiorem,et rariorem naturam oſtendit.Tales aũt timidi ſunt,et ſine audacia,et ſegnes,et nudum pilis habẽt pectus.De eius uero puitate diſtinguendum ut diximus prius. Eodẽmodo et de totius corporis caliditate.

Signa cordis ſicci. Cap.xxxi.

c Or autem ſiccius pulſus efficit duriores,et iram non promptam quidẽ,ſed feram,et quę non facile ſedari queat,magnaq; ex parte uniuerſum corpus ſiccius exiſtit,niſi hepar obſtiterit.

Signa cordis humidi. Cap.xxxii.

c Ordis uero humidioris ſigna,pulſus molles,et mores ad iram quidem procliues,ſed talẽ quę facile ſedari poſſit, et uniuerſum corpus humidius exiſtit,niſi hepar obſtiterit. Secundum uero coniugationem qualitatum pri/marum uitioſę cordis temperaturę ita ſe habent.

Signa cordis calidi,et ſicci. Cap.xxxiii.

c Alidi,et ſicci cordis,pulſus duri ſunt,et magni,et ueloces,et frequentes,et reſpirationes magnę,et ueloces,et frequẽtes,et multo magis ad uelocitatẽ, ac frequentiam uergunt, thorace cordi nõ aucto proportionaliter.Hi uero prę cũctis pectus habent maxime hirſutum,et ilia.Ad actiones autẽ prompti ſunt, et iracundi,et ſubiti,et mores tyrãnicos habent ad furorem faciles, non facile uero placabiles.De totius autem corporis temperatura,et thoracis amplitudine,his quę ante diximus porportionaliter eſt diſtinguendum.

Signa cordis calidi,et humidi. Cap.xxxiiii.

ſ I uero caliditas una cum humiditate dominabitur,minus quidẽ his quos antea diximus,hi ſunt hirſuti,ad actiones uero nihilo minus prompti, non tamen ferior eſt animus,ſed ad iram procliuis tantũmodo, pulſus uero magni,ac molles,et ueloces, et frequẽtes exiſtunt. Et reſpiratio,cũ thorax cordi fuerit proportionalis,eãdem pulſibus formam ſeruabit. Si uero minor extiterit, tanto illis uelocior erit,et frequentior,quanto et thorax minor extiterit.Si aũt multa facta fuerit euerſio in temperatura,ac ſi hoc ꝑferti in humiditate contigerit,ꝑter ea quę diximus,contingent etiam ex putredine morbi his, qui in ipſis, fuerit humoribus corruptis,ac putrefactis.Exſpirationes autem maiores ſunt, ac ueolociores inſpirationibus,et ſubmiſſio arterię in pulſibus uelox.

Signa cordis humidi,et frigidi Cap.xxxv.

h Vmidioris uero,et frigidioris cordis,pulſus quidem molles, moribus autẽ nequaq̃ audaces,ſed timidi,et ſegnes exiſtunt.Tales ẽt glabrum pectus habent,minimeq; iram retinent,ſicuti et ad iram non admodum ſunt prompti.Quę uero ad thoracem,et uniuerſum attinent corpus,diſtinguere oportet,ſicuti ea quę ante diximus.

Signa cordis frigidi,et ſicci. Cap.xxxvi.

f Rigidius uero cor,et ſiccius,pulſus quidẽ duriores reddit,et paruos,reſpirationem autem, ſi quidem thorax paruitatem cordis frigiditati propor/tionalem habuerit,moderatam,ſi uero maior extiterit,raram,ac tardã. Hi

uero prę omnibus minime ad iraſcendum prompti. Cum autem coacti fuerint iraſci quibuſdam,retinēt iram. Habent autem maxime omnium nudum pilis pectus. De paruitate autē thoracis, ac pterea totius corporis frigiditate ſimiliter diſtiguēdū. Vnū illud cōe in hiſce omnibus memoria repetentibus,ꝙ qcūq; de moribus, ſiue nunc,ſiue quouis alio ſermone explicata ſunt ad tēperaturę cognitionē,nō de optimis moribus,aut uitioſis,q ex phia hoibus adueniūt, ſed de iſtis, ac naturalibus nos expoſuiſſe.

Signa calidi hepatis. Cap.xxxvii.

Epatis calidioris indicia,uenarū latitudo,ruffa bilis abundātior, in cōſiſtē
h ti uero ętate ēt atra,calidior ipſis ſanguis, atq; eadē rōne corpus uniuerſū,
niſi obſtiterit cor.His uenter,ęt ilia hirſuta.

Signa hepatis frigidi. Cap.xxxviii.

Rigidioris uero,anguſtia uenarū,pituita abundātior, ſanguis frigidior, et
f totius corporis habitus,niſi a corde calefiat,uēter illis glaber ē,atq; ilia.

Signa hepatis ſicci. Cap.xxxix

Iccioris aūt,ſanguis qdē craſſior,et minus abūdās,uenę duriores,et totius
f corporis habitus ſiccior.

Signa humidi hepatis. Cap.xl.

Vmidioris aūt,ſanguis qdē abundātior,atq; humidior,uenę aūt molliores,
h ita uero et uniuerſum corpus, niſi partes ad cor attinentes obſtiterint.

Signa calidi,et ſicci hepatis. Cap.xli.

Alidioris uero ſimul,ac ſiccioris hepatis indicia,ilia plurimū hiſpida,ſan-
c guis craſſior ſimul,ac ſiccior,ruffa bilis plurima ē,cōſiſtēte āt ętate et atra,
uenarū aūt latitudo,et durities.Sic uero,et uniuerſum corpus ſe habet.Nā quę ex corde caliditas originē habet pōt obtundere eā q̄ ab hepate naſcitur frigiditatē,ſicuti et frigiditas caliditatē.Siccitatē uero non pōt humidius cor ad cōtrariū habitū transferre.Media uero inter has,q̄ dictę ſunt,ea q̄ ab hepate humiditas oritur.Magis.n.a cordis ſiccitate ſuperatur,q̄ ſiccitas ab humiditate,minus aūt caliditate,adhuc uero multo minus frigiditate.Hęc.n.inter oēs qualitates quę ab hepate eueniunt facilime uincitur. Liqt autem ꝙ cum in unum conuenerint utriuſq; principii tēperaturę,totū exqſite ſecundū illas afficitur corpus, paulo uero inferius ipſius dicentur indicia.

Signa hepatis calidi,et humidi. Cap.xlii.

Vmidius autē,ac ſimul calidius hepar,minus qdē q̄ calidius, et ſiccius ilia
h reddit hiſpida.Plurimū uero ſanguinis, et uenas āplas,habitūq; calidiorē,
atq; humidiorem facit,niſi obſtiterit cor.Si uero amplius in ambabus qualitatibus a naturę modo recedat,a morbis qui ex putredine, ac uitioſis humoribus fiunt,facilime capitur. Adhuc autem magis ſi plurimum augeatur humiditas, caliditas uero nō ita.Si aūt cōtra,parū qdē humiditas creſcat,plurimū uero caliditas, minime uitioſis humoribus laborant.

Signa hepatis humidi,et frigidi. Cap.xliii.

Vmidius autem,et frigidius hepar habet ilia glabra,ſanguinem uero ad pi
h tuitę naturam accedētem generat,cum uenarum anguſtia, ſic et reliquum
afficit corpus,niſi a corde ad contrariam naturam transferatur.

Signa hepatis frigidi,et ſicci. Cap.xliiii.

Rigidius aūt,et ſiccius hepar cū pauco ſanguine,et uenarū anguſtia efficit
f corpus,atq; frigidius,et ilia glabra,niſi et hic cor dominetur.

Signa calidę,frigidę,hūidę,et ſiccę tēperaturę teſticulorū. Cap.xlv.

Emperatura uero teſticulorum,calida quidē ad uenerem procliuis ē,et ma
t ſculorum generatrix,et foecunda,celerrimeq; genitales partes obſepit pi-
lis,ſimul autem et circūiacentes attingit partes. Frigidior uero contraria efficit.Et humida quidem multo, et humido ſemine abūdat.Sicca paucum, et modice craſſum generat ſemen.

Signa calidę,et ſiccę temperaturę teſticulorum. Cap.xlvi.

Alidior uero,ac ſiccior,et craſſum ſemen habet,et foecundiſſima eſt, ac ce
c leriter ab initio protinus ad coitum excitat animal. Sed et his genitales
partes citiſſime hiſpidę fiunt, atq; oēs quę circunſtant ſupra quidē uſq; ad

umbilicum,infra uero uſq; ad media foemora.Petulca igitur ẽ,et ad libidinem prona huiuſcemodi temperatura,ſtatim uero ſatiatur,et ſi cogatur offenditur.

Signa calidę, et humidę temperaturę teſticulorum. Cap.xlvii.

ſ I auté caliditas humiditati cõiungatur, hirſuti qdé tales minus, plus uero ſemine abundant,non tamen plus cęteris appetunt,ſed minori detrimento ꝑter modum uenereis indulgẽt.qđ ſi ſatis excreuerint,et caliditas,et humiditas non ſine detrimento a uenereis abſtinent.

Signa frigidę,et humidę temperaturę teſticulorum. Cap.xlviii.

ſ I uero frigidiorem,et humidiorem temperaturam teſticuli habuerint,partes circũpoſitę gl. brę ſunt,et tarde rem uenerea exercere incipiũt, neq; proni ad actum huiuſcemodi ſunt.Aquoſum uero,et tenue ipſis eſt ſemen, et infoecũdum,et foeminarum generatiuum, uel omnino non generans.

Signa frigidę,et ſiccę temperaturę teſticulorum. Cap.xlix.

f Rigidior uero,et ſiccior temperatura ſimilis quidem in reliquis eſt antedictę. Craſſius uero i ipſa ſemen exiſtit,atq; omnino paucum.

De habitu totius corporis. Cap.l.

t Otius autem corporis habitus diximus,et ſuperius quõ, et hepatis, et cordis naturam ſequantur,ei autem magis aſſimilantur, quod unam aliquam ex primis qualitatibus potentiorem habuit, quas et effectiuas appellant. Totius uero corporis habitus i illis maxime dicitur ptibus quę primę oculis ſubiiciuntur,ſunt uero hę,muſculi,qui omnia ambiũt oſſa,carnes quędam compoſitę ex prima,et ſimplici carne,et filis quibus inaſcuntur.Propria.n.muſculorum ſubſtantia his duobus conſtat,quę uero ad ipos,uaſa pertingunt,ueluti riui quidam ſunt, q non ſubſtantiam complent,ſed eis ſubminiſtrant,ut in uita pmaneant.Dicentur igitur,et horum temperaturę indicia,in bene temperata habitatione,nam quę male tẽperatę ſunt cutem pmutant ex ſe ipſis formantes, et quędam ex indiciis corrũpũt, ita et in bene temperata regione,ſi quis ſe tempore ęſtatis nudum ſoli expoſuerit, permutabit indicia quę ex colore,et duritie,et mollitie ſumuntur,ſi uero queadmodum bonam temperiem obtinet locus,ita et ipſe bene temperato uictu uſus fuerit, ut qui neq; ſe ſingulis diebus in ſole torrefaciat,neq; ſicuti pleriq; more puellarum cõtinue in umbra degat,hic certa atq; exquiſita temperaturę indicia pſe feret, tãq igitur de hoc futuro ſermone nunc ad ipſum accedemus.

Signa moderatę temperaturę. Cap.li.

m Oderatę temperaturę indicia ſecũdum totum animalis habitũ. Color qdẽ ex rubro,et albo cõmixtus, capilli uero flaui, et ut plurimum mediocriter criſpi.Carnoſitatis autem mediocritas in qualitate,et quantitate.Medium eſt.n.exquiſite huiuſmodi corpus inter omnes exceſſus,ut qui ad ipſum dicãtur, et cognoſcantur,nam et craſſum corpus ad hoc comparatum dicitur craſſum,et tenue ad hoc eodémodo,et carnoſum,et macilẽtum,et pingue,et durum, et mole, et hiſpidum,et glabrum,nullius igitur horum mediocritas eſt. Sed qualis Polycleti regula ad ſummum totius peruenit mediocritatis,adeo ut neq; tangẽtibus molle uideatur neq; durum,neq; calidum,neq; frigidum, inſpicientibus uero, neq; hirſutum, neq; glabrum,neq; craſſum,neq; tenue,aut aliquem aliũ habens exceſſum, uel defectũ.

De corpore calidiore. Cap.lii.

q Vęcũq; autem in caliditate a medio recedunt, non tamen in humiditate,et ſiccitate,hęc quantum ad carnoſum genus attinent. (De hoc.n.pręſens eſt ſermo) uidentur quidem tangentibus calidiora tantum quãtum, et eorum temperatura calidior,Tanto uero magis hirſuta ſunt, quanto et calidiora, et minus pinguedinis habent,colorem autem rubrum,et capillos nigros habent.

Signa frigidę temperaturę. Cap.liii.

f Rigidioris autem temperaturę indicia ſunt,pilorum carentia,pinguedo, et frigiditas quę tangentibus obuiat. Color autem una cum capillis,ruffus. Et ubi frigiditas exceſſerit liuidus quodãmodo exiſtit,quem nonnulli medici colorem plumbeum appellant.

Signa ſiccę temperaturę. Cap.liiii.

Iccior autem temperatura tanto gracilior eſt,et durior bona temperatura
ſ quanto maior eſt ſiccitas.In reliquis autem eodem modo ſe habet.

Signa humidę temperaturę. Cap.lv.

T humidior etiam i reliquis quidem eodem modo ſe habet, melius autem
e carnoſa,et mollior,et quidem ſecundum coniugationem qualitatum prima
rum factę intemperaturę compoſitam habent indiciorum formam.

Signa calidę,et ſiccę temperaturę. Cap.lvi.

Alidior ſimul,ac ſiccior eſt hirſuta magis, ac calida, et dura exiſtit, et pin
c guedine caret tenuiſq; eſt,et capillos nigros habet. Si uero multum in cali
ditate excedat color quoq; niger illi adeſt.

Signa calidę,et humidę temperaturę. Cap.lvii.

Alidior autem,et humidior temperatura mollior, et calidior, et carnoſior
c tãto eſt bona temperatura,quantũ et utriſq; qualitatibus aucta fuerit.Q đ
ſi plurimum augeatur cito a putredinis corripitur morbis,quoniam et hu
morum uitio prompte laborat. Si uero parum quidem humidior ſit,multo uero ca
lidior,molliores quidem parum huiuſmodi ſunt his,qui bonam habent temperatu
ram,et magis carnoſi,non parum uero hirſutiores, et tangentibus non parum cali
diores,nigri uero eis capilli,et caro pinguedine caret.Si uero paulo quidẽ calidior
multo uero humidior mollis his caro eſt,et multa, et color cõmixtus eſt ex albo, et
rubro,et tangentibus paulo calidiores.Et ut ſummatim dicatur in omnibus tempe
raturę coniugationibus,ſemper ſuperexcedentis qualitatis indicia eminebunt.

Signa frigidę,et humidę temperaturę. Cap.lviii.

Rigidior autem,atq; humidior tẽperatura,ſi parum quidem utraq; augea/
f tur pilis nuda eſt,et alba,et mollis,et craſſa,et pinguis.Si uero magis exceſ
ſerit,reliqua quidem ſunt ſecundum proportionem augumenti qualitatũ,
color autem una cum capillis ruffus, queadmodum ſi plurimum utraq; augeatur,li
uidus.Si uero qualitatum augumentum fuerit inęquale eius quę ſuperexceſſerit,in
dicia eminebunt.

Signa frigidę,et ſiccę temperaturę Cap.lix.

I autem frigiditas una cum ſiccitate ęqualiter augeatur,natura durum,ac
ſ tenue,et glabrũ corpus habent, et tangentibus frigidum, pinguedo tamen
ipſis,et ſi graciles ſint,per carnes diſperſa.Capilli autem,et color frigidita
tis modum,ac proportionem ſequuntur.Vbi uero calida,et ſicca temperatura in tẽ
pore decrementi,in frigidum,et ſiccum labitur habitum, tunc hi graciles fiunt, et
duri,atq; atra bilis in eis dominatur,et ob id nigri ſimul,et hirſuti euadũt.Vbi igi
tur altera qualitas plurimum dominatur,altera uero parum à mediocritate rece/
dit,ſuperabunt eius quę dominatur,exilia autem erunt alterius qualitatis indicia.
In omnibus uero de quibus ſupradiximus,et poſtea dicemus,cõmune eſt tempera
turę indicium,ſi membrum facile frigeſit, uel frigiditatis,uel raritatis.Si uero nõ
facile,uel caliditatis, uel dẽſitatis. Si uero a deſiccantibus offendatur,et aridum,et
ſiccum,et non facile mobile fiat,ſiccitatis,queadmodum,et ſi ab humectãtibus gra
uiter ſe habeat humiditatis.Inſpicere autem oportet ſi eãdem omnes muſculi ſer/
uant temperaturam,uel minime eãdem,atq; in omnibus animaduertere ſubiecto/
rum oſſium quantitatem. Non nũq̃.n.gracile uidetur membrum cum tamẽ nõ ſit,
gracile quo ad muſculos attinet,ſed propter oſſium tenuitatem tale uidetur, ſic et
craſſius quibuſdam plerũq; apparet,non ob oſſium amplitudinem, ſed ob multitu
dinem carnis,quę uel aucta,uel cõminuta,uel durior,aut mollior effecta,ſiccius,aut
humidius membrum oſtendit.Pauca igitur,ac dura,ſicciuſ,multa autem,et mollis,
humidius.Sic et intermedia ſpacia ſimilarium corporum,ut plus, uel minus humi
dę ſubſtantię in ſe ipſis continent,uel craſſius,uel tenuius,uel humidius,uel ſiccius
mẽbrũ oſtẽdũt.Hũidius qdẽ ubi ſubtilior,et plurima eſt hũiditas,ſiccius uero ubi
craſſior ſimul,et minor. Ipę.n.ſolidę corpis ptes q̃ uere ſolidę ſunt, ac primę,nullo
mõ poſſũt effici hũidiores,at ſatis ẽ,ſi qs eas celerius exiccari ꝓhibeat. Intercepta
aũt i ipis ſpacia hac,uel illa hũiditate cõplere poſſibile.Hęc uero ẽꝓpriũ ptiũ ſimi

C

larium alimentum,quod ex appoſitione fit,et non per uaſa attrahitur.Cómunis autem hęc ratio et omnium partium exiſtit. Et iterum i ſalubrium,atq; inſalubrium cauſarũ doctrina repetetur,nunc autem ea quę ordine ſequuntur attingamus.

Signa ſicci uentriculi. Cap.lx.

u Entriculi indicia,eius quidem qui natura ſiccior exiſtit,ſi celeriter ſitibũdi fiant,et paucus eis ſufficiat potus,a plurimo autem aggrauétur, fluctuationibus infeſtentur, aut ſuperfluitet id quod abundat,et cibis delectétur ſiccioribus

Signa humidi uentriculi. Cap.lxi.

h Vmidioris autem,ſi neq; ſitibundi fiant,et ſuperabũdans humidum facile tolerent,et cibis gaudeant humidioribus,

Signa calidi uentriculi. Cap.lxii.

c Alidior uero natura uentriculus, melius quidem concoquit,q̃ appetat, et multo magis q̃cũq; dura ſunt, et non facile alterationem ſuſcipiunt, nam q̃ facile alterantur in ipſo corrumpuntur,gaudetq; calidis potibus, ac cibis, neq; a frigidis ullam percipit noxam,ſi modice ipſis utatur.

Signa frigidi uentriculi. Cap.lxiii.

f Rigidus uero natura uentriculus,ad appetendum quidem plurimũ uiget, ad concoquendum autem minime, tales p̃ſertim cibos qui frigidi ſunt, et non facile alterationem ſuſcipiunt.Cito itaq; in ipſo aceſcunt, atq; ideo acidis eructuationibus talis uẽtriculus plurimum abundat,et gaudet quidé frigidis, ſed ab eorũ uſu imodico offenditur,ita et ea quę extrinſecus frigida occurſant,nequit tolerare,quéadmodum neq; calidus calida.Malę uero temperaturę quę morbi ratione uentriculum occupant,hoc differunt ab his quę naturales exiſtunt, quoniã contraria,non autem ſimilia appetunt,quéadmodum naturales.

De malis temperaturis in uentriculo coniugatis. Cap.lxiiii.

m Alę aũt téperaturę in uentriculo cóiugatę,ex cópoſitione ſimpliciũ cognoſcũtur.Oportet ãt eaſ quę iã ſũt dictę diligéter aduertere,eaſdé ab his q̃ dicétur diſtiguétes. Nó ſolũ.n.uétriculus ſitibũdos, et minime ſitiétes facit, et frigidi,calidiue potus appetétes,ſed ea quoq; uiſcera quę i thorace ſunt.ut cor,et pulmo, ſed q ob horũ ſitiũt caliditaté plus iſpirãt,et lõgius expirãt.atq; ęſtũ in thorace ſentiũt, non ſicuti q uentriculi ratione in illis caliditatem patiuntur,et cũ potauerint non ſtatim ſedatur ſitis,et magis cum frigidum hauſerint,q̃ cum calidum nimis.Refrigerat autem eoſdem,et frigidi aeris inſpiratio,q̃ nihil eos iuuat qui uétriculi ratione ſunt ſitibundi,ita et hi qui contrario modo ſe habent a frigida inſpiratione ſenſibilem ſentiunt affectum.

Signa pulmonis frigidi. Cap.lxv.

e T hoc maximum ſit frigidi pulmonis indicium,ut uero frigidum inſpirãtes manifeſte dolorem ſentiunt,et frigidit item,ita et caliditas eſt ipſis amica,ſed et pituitę excrementa cum ſcreatu,et tuſſi expuunt.

Signa pulmonis ſicci. Cap.lxvi.

p Vlmonis autem ſiccitates excrementis uacant,et pituita , et uocem claram efficiunt quéadmodum humiditates obſcuram reddunt,ac raucam,et cum uehementius, aut acutius loqui ſtuduerint,tunc intercidunt excreméta.

De uoce . Cap.lxvii.

n On tamen ipſa uocis magnitudo a caliditate,ſicuti neq; paruitas a frigiditate ineſt,ſed altera quidem aſperę arterię latitudiné ſequitur,et uehementiorem efflatum,paruitas uero a cótrariis aduenit cauſis. Quare neq; ſemper,neq; primum,ſed ex accidenti,et ſolas naturales temperaturas, non autem aduenticias uocis magnitudo,aut paruitas ſequitur.Quoniam et.n.talia inſtrumenta temperaturę ratione ſunt facta,ad hęc autem conſequitur huiuſmodi uox. Idcirco contingit ex uoce de naturali temperatura ratiocinari.

De leni,et aſpera uoce. Cap.lxviii.

n Am et lenis uox,arterię lenitatem conſequitur,ſicuti et aſpera aſperitaté. Lenitas igitur arterię moderatam ſequitur temperaturam,aſperitas uero

ſiccitatem. Aſperitas et.n.fit ab inęqualitate duri corporis, arteriam uero duram ſimilarium partium ex quibus conſtat ſiccitas, inęqualem uero diſperſę in eiſdem humiditatis defectus.

De uoce acuta. Cap.lxix.

e Odé modo,neq; acuta natura uox ſine anguſtia faucium, neq; grauis ſine latitudine fieri poteſt. Anguſtia igitur ab inſita, atq; inata naſcitur frigiditate,latitudo autem a caliditate. Differentiis igitur naturalium uocum hę q̃ ex affectu aliquo fiunt,ſunt proportiōales,q̃ et ipſę indicia ſunt cauſarum a quibus oriuntur,de quibus in libris de uoce ſufficienter diſtinxi. Reliquę uero partes animalis interiores exilia habent temperaturę indicia.Tentãdum tamen ea ex iuuantibus,atq; nocentibus agnoſcere,ac p̃terea naturalium potentiarum operationes.Dictum uero eſt in tertio de cauſis accidentium,ꝙ cuiuſq; potentię uirtus,et uitiũ temperatura principalis exiſtat.Temperaturarũ itaq; indicia iã explanauimus.

Signa naturę inſtrumentarię. Cap.lxx.

c Irca magnitudinẽ uero,uel formationem, uel numerum,uel ſitũ,q̃cũq; quidem ſenſibus ſubiiciuntur errata, cognitu facilima ſunt, quę autem ſenſu percipi nequeunt,quędam cognitionem habent difficilem,q̃dam uero facilem.Capitis igitur magnitudo,ac figura,et cerebri ſimul,in ꝓpatulo ſunt,et de his antea diximus,ſic et q̃ thoracis ſunt,et q̃cũq; ad ſcapulas, et humeros, uel brachia, uel cubitos,uel extremas mãus,uel coxas,uel foemora,uel tibias, uel pedes attinẽt, non eſt difficile agnoſcere,ſiue ſecundũ formationem,ſiue ſecundum magnitudinẽ, ex his aliquid non recte ſe habeat,ſiue ſecundũ numerũ,uel ſtiũ,ex q̃bus cõſtãt cõ poſiturã,ſingularũ ẽt opationis detrimẽta facile patẽt. Quę aũt itra corpus ſunt nõ omnia poſſunt agnoſci.

De uentriculo. Cap.lxxi.

c Viuſdam.n.uentriculum adeo paruum, ac rotundum, ac pronum ſecũdum ilia ſitum habentem inſpexi,ut manifeſte ex circũſcriptione propria,et uidentibus,et tangentibus appareret.

De ueſica. Cap.lxxii.

ſ Ic et cuiuſdam ueſicam cõtigit intueri,ita expoſitam,ac paruam,ut ſi quãdo urinam tardius excerneret,tumor quidam circũſcriptus manifeſte cerneretur,non tamen aliud ex interioribus quicq̃ mihi unq̃ manifeſtum p̃buit indicium.Tentare autem oportet q̃ maxime fieri poteſt uirtutem ipſorum,ac uitium,et ſi non certiſſima ſcientia,artificioſa ſaltem coniectura cõpręhẽdere,uelu ti,exempli gratia,in hepate.

De hepate. Cap.lxxiii.

u Idi.n.aliquos,et quidem q̃plures quibus uenę erant anguſtę, et totum corpus colore priuatum,ꝙ ſi pluſculum cibi aſſumpſiſſent qui pręſertim flatibus excitandis aptus eſſet,et craſſus,ac tenax,nonnulli quidem ueluti pondus quoddam inſidens,atq; ſuſpenſum in profundo dextrę iliorũ partis ſentiebant, nõnulli uero quãdam cum dolore tentionem.In his quidem uериſimile ẽ hepar eſſe paruum,atq; anguſtos meatus habere.

De homine pituitoſo uomente bilem. Cap.lxxiiii.

a Lterum uidi cuius totus habitus pituitam pręſe ferebat, quotidie tamen bilem ruffam euomebat.Cenſui igitur inſpicienda alui excrementa, in quibus minimum bilis apparebat.Quare coniectura quadam cõphendi eũ meatum qui biliosum egurgitat humorem non minimam eiuſdem partem ad imũ uentriculi locum,quem gręci Pyloron.i.hoſtiarium uocant,effundere,ut in quibuſdam apparet animalibus ex quibus id conſtat, ꝙ plurimum ad eorum quę latent ſenſum,confert cognitionem,ea quę ex ſectionis inſpectione habetur peritia,et operationum,atq; utilitatum inuentio.Quicũq; igitur facultatem dignoſcendi huiuſce modi corpora quę ita lapſa ſunt conſequi cupit,oportet ipſum in ſectionibus, ac in operationum,atq; utilitatum inuentionibus exercitari. Scripſimus uero de omnibus ſeorſum in tractatibus aliis,de quibus in fine libri omnino propoſuimus facere mentionem,ut diſcendi cupidi intelligant quęcũq; diſcere optauerint, ex quonã poſſint haurire tractatu. Sed tamen de hiſce ſatis.

Quomodo cognoſcantur corpora ęgrotantia. Cap.lxxv.

Vęcūq; uero ut nunc inſalubria ſunt, hoc eſt quę iam ęgritudinē patiūtur, dignoſcere,et hęc ipſa oportet. Quę q̄dē ſubiiciūtur ſenſui ex eorum quę ipſis inſunt ſecundum naturam permutatione,in magnitudine,colore,figura,et numero,et ſitu,et ea quę eſt ſecūdum duritiem,et mollitiem, et frigiditatem, et caliditatem,differentia.Quę autem uiſum effugiunt,ut ſummatim dicam,ex operationum lęſionibus,aut his q̄ excernuntur,aut doloribus,aut tumoribus p̄ter naturam,aut horum quibuſdam,uel omnibus.

Signa cerebri patientis. Cap.lxxvi.

Articulatim autem quę quidem ſunt in cerebro ęgre diſpoſitiones, aut dementię ſpeciebus,aut ſenſuum,uel imaginationū,lęſionibus, aut actuum q̄ ſecundum electionem fiunt,aut ex his quę excernūtur,per palatum.uel nares,uel aures,aut horum,qui ei dolores eueniunt,differentiis.

Signa cordis patientis. Cap.lxxvii.

Vę uero in corde fiunt,ex difficilis anhelitus ſpeciebus, et tremulis motibus qui ipſi contingunt,ex pulſibus quoq; eius,atq; arteriarum,ab excandeſcendi celeritate,aut tarditate,a febribus, et refrigerationibus, et in colore differentiis,ac eis qui ipſi adueniunt doloribus.

Signa hepatis patientis. Cap.lxxviii.

Vę autem in hepate,ex defectu humorum,atq; abundantia, et ad id quod p̄ter naturam euerſione,et colore malo,ac p̄terea ex permutatione naturę in his quę ad alimenti diductionem,aut ſuperfluitatum attinent excrationē, ſed et ex grauitatibus,et tumoribus,et doloribus,nō modo his qui in eo ortum habent,uerum et illis qui compatiendi ratione proueniunt,quēadmodū in aliqua,uel ſpiritus grauis,uel tuſſis ſpecie.

Signa uentriculi patientis. Cap.lxxix.

Ic et uentriculi affectus agnoſcitur ubi in cōcoctione, et appetitu humidi, uel ſicci alimēti,uel ſuperfluitatum excretiōe delinquitur.Ita etiam,ex ſingultibus,eructuationibus,nauſeis,uomitibus,et ipſis eorū quę euomuntur ſpeciebus.

Signa thoracis patientis. Cap.lxxx.

Ta et thoracis agnoſcuntur affectus ex ſpirandi difficultatibus,tuſſibus, et doloribus,qui in ipſo fiunt, et ex eorum q̄ expuūtur differentia.Sic et aſpę arterię ęgritudines,difficiles anhelitus,et dolor in loco,et quę expuuntur, et uocis offenſiones,oſtendunt.Secundum uero eādem proportionem, et in aliis omnibus accidit partibus,nam ex tumore,dolore, et operationum lęſiōe, et excrementorum differentia,ſumentur indicia.Excreſcentię aūt non naturales,in inflāmationibus,duriſq;,ac laxis tumoribus,et hereſipelatis,ſunt explorādę. Dolor aūt quēcūq; obſederit locum, aut continuitatis ſolutionem, aut ſubitam alterationem oſtendit. Soluitur autem continuitas inciſione,exeſiōe,fractōe,et tentōe. Alteratur uero ſubſtantia a caliditate,frigiditate,humiditate,ſiccitate. Lęditur autem operatio tripliciter,aut quia uix, aut quia uitioſę, aut quia nullo modo fit.

De differentia eorum quę excernuntur. Cap.lxxxi.

Vęcūq; autem excernuntur,nonnulla quidem ſunt ueluti partes patientiū locorū,nōnulla uero tā̄q̄ excremēta. Quę uero in ipſis naturaliter continētur,ſingula propriā faciēt indicationē.Dictū eſt aūt plenius de hiſce oībus in tractatu de mēbris paſſis,quē nullus ante nos,aut in artē redegit,aut ad abſolutā p̄fectionē deduxit,quēadmodū,et in oibus aliis euenit q̄bus initiū q̄dē aliq̄d ab antiquis ē datū nō tamē abſolutū ē opus.Aegrotātiū itaq; corporū ex tractatu illo indicia ſunt ſumēda.Eorū aūt qui in ęgritudinē lapſuri ſunt, et qui ſanitati reſtituendi pręſens doctrina complectitur.

Signa futurę ęgritudinis. Cap.lxxxii.

Orū igitur indicia q̄bus ęgritudinis p̄iculū iminet,mediā formam habent īter ea q̄ ſanis,et q̄ ęgrotātibus eueniūt,ſi q̄dē ſanis oia ſecūdū naturā iſūt, p̄ter naturā uero ęgrotātibus.In cōfinio aūt horū ea quę ſunt corporū neu

trorum indicia,quorum nõnulla quidem ſunt ex eorum genere quę ſecũdum natu ram,ſed uel qualitatibus,uel q̃titatibus, uel temporibus permutata, quędã autem ex his quę p̃ter naturam,at minora his q̃ ęgritudinibus adſunt. Atq; idcirco hę qui dem corporum diſpoſitiões,q̃ in ęgritudinem caſura mõſtraui, ſunt ex neutrorũ ge nere,atq; una ea q̃ ipſa indicant ſigna. Primo.n.hęc ſanitatem oſtendunt,ſecũdo aũt ęgritudinem,et fiunt eadem ſigna ſecũdum ad aliquid habitudinem,neutra,et inſa lubria, q̃ quidem p̃ſenté diſpoſitioné oſtédũt neutra,quę uero futuram p̃mõſtrãt, inſalubria.Eadem uero ratione,et q̃cũq; ęgrotantibus ſigna ſalutaria apparent dicẽ tur quidem ſalubria,quia futuram ſanitatem oſtendunt,dicentur etiam ęgra quate nus p̃ſentem oſtendunt ęgritudinem.Neq; in ambiguo eſt,ꝙ q̃ ſunt utrorũq; indica tiua,neutra dicentur,ſecũdũ unũ quoddam neutri uocabuli ſignificatũ. Neq; uero mirari oportet eadé ſigna tres in diuerſis habitudinibus ſeruare rationes,q̃ et ſalu bria,et ęgra,et neutra dicantur. Secũdum uero alterum ſignificatũ, q̃cũq; his qui a morbo referuntur inſunt,ſigna neutra appellamus,neq; in alio ſignificato accipiũt ea q̃ ſenibus inſunt,hęc quidem omnia pluribus,et conceptibus, et ratiõibus ſubii ciuntur.Quęcũq; uero his qui integra ſanitate fruuntur,inter ſalubria tantũmodo computantur. Et q̃cũq; ęgrotantibus inſunt, neq; futuram p̃nunciant ſanitatem, ſo li et hęc ęgrorum conceptui ſubiiciuntur.Sed de his quidem poſtea dicetur, nunc quę futuram p̃mõſtrant ęgritudinem prius exequamur.Cum uero ſit eorum diffe rentia duplex,prius ea pertractemus q̃ quantitatibus,qualitatibus,temporibus,nõ autem propriis ſpeciebus ab eo,quod ſecũdum naturam,euariant, ueluti ciborum appetentia intenta,uel diſſoluta,aut q̃ non ſeruet tempus conſuetum, aut q̃ ad edu/ lia non uſitata feratur,aut excretiones cibi ſuperfluitatum,q̃ aut pauciores,aut plu res,aut humidiores,aut duriores exiſtant.Sic humidorũ excrementorum,uel defec tus,uel ſuperabundantia p̃ter conſuetudiné naturalem,aut in colore,aut in conſiſté tia uarietas aliqua,aut in tempore excretionis,et uigilię plures,ac ſomnus,aut non cõſueto tempore. Eodé modo potus pluris,aut paucioris,calidi,aut frigidi,inſolens appetitus,ſicuti et circa rerum uenerearum uſum immodica,aut intempeſtiua con cupiſcétia,et plures,aut pauciores ſudores his qui ſint opportuni, et ad motus tor por,aut ſi moueri tentauerint grauitas,aut uehemens exſolutio, menſtruorũ occul tatio,uel imodica,aut diminuta euacuatio.Sic et quę ꝑ ora uenarũ(gręci hęmorroi das appellant) fit ſanguinis effuſio,ſed non eadem quę prius in cibo,potuq; uolup/ tas,ſunt futurę indicia ęgritudinis,hebetudoq; animi nõ naturalis, aut obliuio q̃dã incõſueta,aut sõni q̃ pluribus imaginatiõibus abũdãt,q̃ prius auditus,et odoratus uiſusue hebetiores, aut turbulétiores. Et ut ſimpliciter dicam q̃cũq; ſecundum na turam inerant, hęc quidem augmentata,hęc uero cõminuta, hęc uero temporibus quibuſdam,aut qualitatibus imutata.Si quidé et ipſius corporis moles, aut maior, aut minor,aut magis alba,aut magis rubra,quéadmodum liuidior,aut nigrior, ruc tuſq;,ac ſternutamenta,et flatus plures,aut pauciores his qui ſecũdum naturam,ſic et q̃cũq; per nares,uel palatum,uel aures,per quos meatus cerebrum expurgatur, uel temporibus,uel quantitatibus, uel qualitatibus imutata. Hęc igitur omnia ex genere eorum ſunt,quę ſecundum naturam, morſus quoq; uentris,uel in ore uentri culi,uel in aliquo inteſtinorum,aut cum aluus ſubducitur,aut cum uomitus excita tur,aut cum migitur,ſiue aliquis alius dolor moderatus, ex genere quidem exiſtit eorum quę p̃ter naturam,non tamen qui ita ſe habent,ęgrotare dicũtur,ſicuti neq; qui capite grauantur,aut dolent,aut uigilant,cum nõdum in conſuetis impediũtur opationibus.Hic.n.in huiuſcemodi diſpoſitionibus terminus eſt. Atq; idcirco ĩ eo q̃d ad aliq̃d eãdem diſpõnem ęgrã,atq; neutrã appellabimus.Nã ꝑ uigore potétię q̃ uel facile ſubſtinet,uel uincitur,unaquęq; ex his,quas ãtea diximus,uel morbus é, uel neutra diſpoſitio,ſic et q̃cũq; in ſenſibus,nõ in eo q̃d magis,aut minus inuicem differũt,ſed toto genere ſunt p̃ter naturã.Et hęc ſunt ſigna morborũ,donec modica fuerit,et nõdũ hominé a cõſuetis opibus ſufficiũt ãmouere, talia uero ſunt in guſtu q̃dem,cũ uel ſalſę,uel amarę,aut alicuius alterius q̃litatis ſapor nobis idicatur,ſiue ĩ cibus q̃ bibũtur,aut mãducãtur,aut p̃ter ꝙ aliq̃d aſſumatur,ſaliua ipa talis ſentia

tur. In odoratu autem quando alicuius unius qualitatis ſenſum habemus, nullo odore prȩſente, aut quum plura differentia narribus admouemus, omnia ueluti ſimilia ſentimus. Sȩpius uero nihil ſentimus, aut aliquid fetens, etiam ſi nihil adſit quod ſeteat. Quantum uero ad auditum ſoni, et ſtrepitus ad id quod pter naturam ptinét. Quéadmodum in uiſu quȩcũq; ante oculos apparere creduntur nigra, et atra, et cȩrulea, et ruffa, et rubra, et nõnulla rotũda, nõnulla autem oblonga, quȩdam gracilia, quȩdam craſſa oculis ptendi uidentur. In ſenſu autem tactus quum inȩqualitas aliqua, uel ſpiſſitudo, uel grauitas, uel tẽtio, uel torpida, uel ulceroſa diſpoſitio in toto corporis habitu ſentitur, ſic et ĩ ſingulis partibus, uel tentio, uel cõpreſſio, uel morſus, uel grauitas, quando modicȩ fuerint, ac minime firmȩ, neutram quidem diſpoſitionem adeſſe demõſtrant, futuram uero ȩgritudinem pnunciant.

Signa corporum ȩgrotantium. Cap. lxxxiii.

a T quȩ in iam ȩgrotantibus ſigna uidentur, ex quibus nonnulla ſalutem, nõnulla mortem portendunt. Prima quidem ſalubria, altera uero genere quidem ȩgra, ſecundum ſpeciem autem pernicioſa dicũtur. Sumuntur autem, ut uniuerſaliter dicamus, ex operationũ uirtute, ac uitiis, ſecũdum partem uero ex particularium operationibus, quarum genera antea diximus. Primum quidem eorum q̃ principia exiſtunt, ſecũdum uero illorum q̃ a principiis ortum habét, et tertium eorum quȩ ex ſe ipſis gubernantur, a principiis autem quaſdam deriuatiões habent. Quartum ſi quidem genus eorum q̃ tunc diximus, ex ſe quidem ad aliquid pnoſcendum inutile eſt, ſecũdum accidens autem, et ex his aliquando pcognitiones erunt, quéadmodum, et ex excrementis, ex his quidé compatiẽdi ratione, ex excrementis autem quoniam coctiõis, et incoctionis ſigna continent. Quare fieri nõ poteſt quin omnino ſignificent, aut naturam materiei, aut materiã naturȩ, aut neutrũ neutro dominari. Salubria quidem ſigna dicentur, natura ſuperante, inſalubria uero ſuperata, neutra autem q̃ pugnas habét ȩquales. Sed quȩ quidem manifeſtam indicant coctionem ex ſalubribus ſunt, ſicut q̃ cruditatem, ȩgra, q̃ uero, neq; coctioné, neq; cruditatem oſtendunt, ex neutrorum ſunt natura. Sunt uero et neutra quȩcũq; nunc quidem hoc, nunc uero contrarium ſignificant, ueluti digiti denigrati. Talia ſunt etiam critica .i. decretoria accidentia de quibus omnibus ĩ libris de criſi dictum eſt, ſicuti etiam de his q̃ ad unam quãq; attinent operationem, in his libris in quibus de cauſis accidẽtium agitur. Quare omnem horum ſingulorum materiam ex eiſdem libris colligere oportet. Ego uero prolixitati parcens, hic ſermoni de ſignis finem faciam, tranſgrediar autem ad illum qui de cauſis.

DE CAVSIS SALVBRIBVS, INSALVBRIBVS, AC NEVTRIS. C. lxxxiiii.

q VONIAM VERO ET HARVM hȩ qdé ſalubres, hȩ auté iſalubres, hȩ uero neutrȩ, primũ de cauſis ſalubribus erit ſermo, qa uero, et harũ, nõnullȩ qdé cõſeruatrices, nõnullȩ uero effectrices. Sũt autem et tẽpore, et dignitate priores conſeruatrices, incipiendum eſt a cõſeruatricibus. Quum igitur nõ unũ tantum ſit ſanum corpus, ſed plura, ut ſupra diffiniuimus, in eorum ſingulis ꝓpria erit cauſa conſeruatrix. Si quidem omnis cauſa in eo quod ad aliquid exiſtit. Hic igitur denuo ſumendum initium ab optima corporis conſtitutione, ac q̃ ei ſalubria ſint conſiderandum. Eorum autem inuentionem ipſius rei natura inſinuat. Si. n. impatibile, atq; inalterabile eſſet corpus, ſemper optima conſtitutio perduraret, neq; artis pſidio indigeret. Quoniam uero alteratur, corrũpitur, et uertitur, neq; eũdé ſeruat prioris ſtatus tenorem, ea ratione auxilium deſiderat.

Quot modis noſtrum corpus alteretur. Ca. lxxxv.

ſ Ecundum quot igitur alteratur modos, tot auxiliorum, hoc eſt cauſarum cõſeruatricium genera habebit, quas ex his quȩ dicta ſunt liquet eſſe ex correctiuarum genere. Sed quia paulatim correctiones faciunt, anteq̃ omnis ĩgruat noxa, non pſeruantes a futuro malo. ſed prȩſentis ſtatus conſeruatrices medici appellant. Alteratur igitur corpus a nõnullis quidem neceſſario, a quibuſdam uero non neceſſario. Dico autem neceſſario, quȩ nulla eſt euitandi ratio, nõ neceſſario autem reliqua, nam aerem quidem nos ambientem ſemper attingere, comedereq;,

ac bibere,et uigilare,et dormire ē neceſſarium.Enſibus autem,et exitialibus feris obuiare,non neceſſarium.Quare circa primum cauſarum genus uerſatur ars cor/ poris conſeruatrix,circa ſecundū autem,minime.Quot igitur numero ſint ea q̃ ex neceſſitate corpus alterant diſtinguētes, proprium in ſingulis eorum,cauſarum ſa lubrium genus inueniemus.Ineſt igitur unū quidem ex ambientis aeris adhęſu, al terum uero ex motu,et quiete,et totius corporis, et partium ſingularum, tertiū ex ſomno,et uigilia,quartum ex his quę aſſumuntur,quintum ex his quę excernūtur, et retinētur,ſextum ex animę affectibus. Ex his.n.neceſſe eſt aliquomodo affici cor pus.Ab aere quidē ambiente,quia aut calefit,aut frigefit,aut exiccatur,aut humec tatur, uel ſecundū horum patitur coniugationem, aut in tota alteratur ſubſtantia. Ex motu uero,et quiete, cum utraq; modum exceſſerint,aut calefactū,aut refrige/ ratum,aut humectatum, aut exiccatum,uel aliquid ſecundum horum patiens cōiu gationem. Sic et ex ſomno, et uigilia ipſum pati eſt neceſſarium ſecundum eandem rationem. Et ex animę affectibus. Ex his quę aſſumuntur, aut excernuntur, aut re tinentur,hęc ſi quidem omnia partim quidem euidenter,partim uero per alias cau ſas medias alterant corpus, et ſanitatem corrūpunt,et de horum ſingulis ſeorſum ſcripſimus in tractatu,qui de ſalubribus inſcribitur. Omnia igitur nūc dicta gene ra materię quędam ſūt ſalubrium cauſarum. At uſu opportuno adhibito cauſę fiūt conſeruatrices,atq; ſalubres,ſed ubi a modo deliquerit, inſalubres reddūtur. Vnde etiam liquet ex his nō alias ꝑter has aut ſalubres,aut inſalubres a nobis exiſtimari oportere,at eaſdem potius quandoq; quidem ſalubres,quandoq; uero inſalubres,in eo quod ad aliquid eſſe.Nam ubi motum corpus deſiderat,exercitatio quidem ſalu bris,ocium autem inſalubre,quum uero eget quiete,ocium quidem ſalubre,exerci tatio autem inſalubris.Eodem modo de cibis,et potibus,et de aliis omnibus ſtatuē dum.Horum.n.ſingula quando (ut neceſſitas corporis exigit) cum mēſura, ac qua litate opportuna adhibentur,ſalubria fiunt. At cum citra omnem neceſſitatem, ac ꝑtermodum afferuntur inſalubria.Atq; hę duę ſunt circa ſalubre, et inſalubre intē tiones,rei.ſ.q̃ adhibetur qualitas,ac quātitas.Neq;.n.eſt rationi conſentaneum,etiā temporis occaſionem,quę in his quę dicta ſunt continetur, ueluti tertium aliquod ab eiſdem diuerſum,introducere.Si.n.tali,et tāta re allata egeat corpus, nemini du bium quin etiam in tempore opportuno afferatur occaſio. Siquidem temporis ide ortum habet,quoniam fluxibile,ac facile mutabile eſt mortale corpus,ac pro tran/ ſmutationis modo aliis alio tempore eget auxiliis. Quare non eſt tertium aliquod ꝑter ea quę dicta ſunt,tempus. Sępius autem eo tāq̃ tertio quodam ob eam quā di ximus cauſam ad docendum uti conſueuimus.Quoniam uero in his ipſis intentio/ nibus,et alię cauſę ſalubres,et id quod propoſitum eſt genus continetur,rurſus eaſ dem repetamus.Optimę igitur corporis conſtitutioni cum circūfuſus aer fuerit in temperie poſitus,earum rerum de quibus nuper diximus,quietis.ſ.ac motus,ſōni, uigilię,et eorum quę aſſumuntur, atq; excernuntur, quātitas moderata conueniet. Cum uero aer a temperie receſſerit,tantum a mediocritate euariare oportet, quan tus fuerit ab optima temperantia receſſus . Hi uero ſunt mediocritatis termini,in aere quidem ambiēte,ut neq; horreat propter frigus, neq; ſudet propter ęſtum. In exercitiis āt,cū primum laſſari coeperit corpus,cōfeſtim quieſcere.In cibis autem coctionis perfectio,et excrementorum modus,in quali,quantoq; conueniēs,ęqualis uero in his quodāmodo eſt coctioni appetitus.Quare neq; ꝑſide egent,qui ſingulo rum quę aſſumuntur quātitem metiatur.Optima ſi quidem natura,quantum appe tit,tantum etiam cōcoquit.Sic et ſomno modum ipſa natura ꝑfinit, his qui optimā corporis conſtitutionem ſunt ſortiti, et tunc a ſomno excitantur, cum corpus am/ pliori quiete nō eget. Cūq; talem uictus rationem adhibuerint, nullum eſt in eorū excrementis delictum,quę uel per uētrem,uel per urinę meatus,uel per totum cor pus egeruntur. Nam priora quidem ex modo eorum quę aſſumuntur temperātur, totum uero corpus ſalubriter perflari facit exercitii uſus moderatus. Liquet autē ab ipſis caueri oportere,oēs animi imodicos affectus,uidelicet,irę,triſtitię,furoriſ, timoris,inuidię.Hęc.n.alterant,atq; a naturali ſtatu corpus auertunt.

De uenereis Cap.lxxxvi.

u Enereorum,uero iuxta Epicuri ſentētiam,nullus eſt uſus ſalubris. Re uera autem confert,ſi tantum interualli in eorum uſu adhibeatur,ut neq; reſolutio aliqua ſentiatur,et ipſe ſe ipſo homo quodāmodo leuior factus, ac melius ſpirare uideatur. Tempus uero ad utendum opportunum,cum in exceſſuum omnium mediocritate corpus fuerit conſtitutum. Cum.ſ.neq; ſupra modū plenū, neq; uacuū extiterit,aut ĩ calore,aut frigore,aut ſiccitate, aut humiditate exceſſerit corpus. Quod ſi aberrare contigerit paruus ſit error. Melius aūt illi calefacto, magis, q̃ ĩfrigidato,et pleno,q̃ uacuo,et humecto potius corpore,q̃ exiccato, uti uenereis. Horum autem ſingulorum quę dicta ſunt,qualitas in optima corporis conſtitutiōe eſt eligenda. Exercitii quidem in quo totius corporis partes ęqua proportione moueantur,ita ut non alię quidem ultra modum fatigentur,alię uero citra. Cibi autem, et potus optimam habeant temperiem. Sunt.n.naturę conuenientiores quę optima fuerit ꝑdita temperatura. Eadem in reliquis etiam eſt ratio adhibenda. At ſi quod ab optima conſtitutione defecerit corpus, non autem uehementer, et hę quę ipſiuſ ſanitatem cauſę conſeruant,proportione mutabuntur. Sed cum multa ſint huiuſcemodi corpora,per ſingula genera ſeorſum dicendum. Quod igitur in temperatura euariat,inſtrumentariarū autem partium ſeruat cōmoderatiōem,duplicem habet ſalubrium cauſarum formam,alteram quidem earum quę ipſius conſeruant temperaturam,alteram uero eam,quę ad optimam transferunt. Quę itaq; ipſius temperaturam conſeruant,tantum a cauſis optime temperatę naturę diſtabunt quantum et totius corporis temperatura ab illa euariabit. Calidiora ſi quidem corpora calidioris uictus rationem expoſcūt. Frigidiora autem frigidioris,et ſicciora ſiccioriſ, et humidiora humidioris,ac ſecundum coniugationem calidiora,ac ſicciora calidioris,ac ſiccioris,eadem in reliquis etiam coniugationibus proportione ſeruata. Recte ſi quidem cauſarum utetur materia,qui naturales earum potētias agnouerit, ueluti ꝙ motuſ,defectus alimēti,uigilię,excretio,et oēs animi affectuſ corpus exiccāt, at quę his contraria exiſtunt,humectant. Ita uero et calefacientia, et refrigerantia uitę inſtituta,et ciborum,ac potuū,atq;,ut ſimpliciter dicam,omnium quę corpori afferuntur,materias quis noſcens,atq; potentias,ſalubribus utetur cauſis, ſimilia ſimilibus afferendo,ſi quidem eius propoſitum fuerit in eodem ĩ quo acceperit, corporis ſeruare temperaturam. Qđ ſi permutare,atq; ad melius traducere ſtatuerit, alterum eſt hic ſalubrium cauſarum genus, his quidem quas nuper diximus cōtrarium,ęqualiter uero declinās ad alteram partem,a bene temperatis, et mediis, quę optimis conuenire naturis dicebamus. Calidior ſi quidem,ac ſiccior temperatura, a calidioris,ac ſiccioris uictus ratione ad exactiſſimum bonę temperaturę habitū minime transfertur. At talium erit uſus neceſſarius quę tantum eis,quę bene temperata exiſtunt frigidiora ſint,atq; humidiora, quantum et natura naturam in caliditate,et ſiccitate ſuperabat,nam tale cauſarum genus naturales corrigit intemperantias,alterum uero de quo ſupra diximus temperaturā cōſeruat. Eſt autē utriuſq; uiciſſim apud medicos uſus neceſſarius,nam cum plurimū ſuppetit ocii,corrigere oportet,ac ſenſim ad meliora transferre. Neq;.n.natura patitur eas quę ſubito fiūt alterationes,hominem autem neceſſariis occupatiōibus diſtrictum, in eodem ꝑſtat habitu conſeruare. Quo pacto igitur et hoc ipſum primum cauſarum genus conſeruatiuum appellamus?nam forte magis alteratiuum,et curatiuum,et naturalium defectuum correctiuū uocare conueniat. Quoniam ad uniuerſum ſanitatis genus referentes,non ad eas quę ſecundum ſpeciem differentias quęcūq; ſanos conſeruant, cōſeruatiua omnia uocamus,ſiue ꝑter id ꝙ ſanitatem conſeruant ad melius totam traducant temperaturam, ſiue priſtinū tantūmodo habitū tueātur, at quę deteriorem ſtatum efficiunt,inſalubria. Quęcūq; igitur ſimilē habent in omnibus corporis partibus intemperiem,eadem egent procuratione,quę uero diſſimilem,diſſimili. Nam fieri poteſt ut uentriculus frigidior ſit,q̃ oporteat,caput uero calidius, atq; utrūq; propriis egeat auxiliis, ac ratione eadem ſingulę alię partes cum fuerint, aut ꝑter modum humidiores,aut ſicciores,aut calidiores,aut frigidiores, ſuę intēperiei uic

rum exigunt accõmodatum. Neq; igitur modo eodem omnes tales corporis partes exercebimus, neq; ęqualiter humectabimus, aut exiccabimus, aut tale aliud q̃ppiã agemus. Plenius uero de his diximus uolumine illo, q̃d de ſalubribus inſcribitur.

De cauſis ſalubribus partium inſtrumentariarum. Cap. lxxxvii.

f Inſtrumentariarũ autem partium cauſę ſalubres, quẽadmodũ et hic ab optima conſtitutione delinquitur, ita et inuicẽ diſtabũt. Alię. n. ſunt ſalubres erroribus qui in formatione conſiſtũt, alię his qui in magnitudine, uel numero, uel poſitu. In formatione igitur plures contingunt errores, nam et figura partis, et ſi qua in ea cauitas ẽ, ſecundum naturam, uel meatus, uel orificium, uel aſperitas, uel lenitas, quãdo a naturali mediocritate receſſerit. Si quidem parum hoc patiantur, ſalubrium corporum retinent apellationem, ſi uero amplius, inſalubrium. Q d' ſi tantus fuerit receſſus, ut operationi afferat detrimentũ, iã ęgrotare dicẽtur. Secundum quãtitatem aũt exceſſus, atq; defectus ad eaſdem ducit differẽtias. In numero uero, ſiue una, ſiue plures quęcũq; ex ſimilaribus partibus fuerint, aut deficiant, aut ſuperabundent. Ex hoc genere etiam ſunt quęcũq; in nobis ſubſtantię p̃ter naturam cõſiſtunt. Reliquũ eſt aliud genus, quod ad ſitum cuiuslibet ſimplicis attinet partis, in quo et ipſo quattuor ſunt omnes differẽtię, prima quidem quę optima exiſtit, ſecũda uero quę parum euariat, atq; ideo ſalubre adhuc efficit corpus, et tertia quę inſalubre, quando amplius a modo receſſerit, et quarta quę iam ęgrũ receſſu plurimo reddit. Q ucũq; igitur partes in figura delinquunt, ueluti quę bleſę, uarrę, et obliquę appellantur, hę quũ nuper natus adhuc tenellus eſt, formatiõe, atq; alligatione, ad naturalem traducuntur habitum, q̃ ſi iam aucto infante ad duritiem peruenerint emendari non poſſunt. Sic errores quidem qui ad cauitatem attinent, cum adhuc augeri perſeuerant correctionem admittunt. Cum autẽ iam ad ultimum peruenerint, nullus ẽ remedio locus. Cauitates igitur quiete, atq; alligatiõe paruę redduntur. Magnę uero partium operatione, et ſpiritus retentione, ſic et quęcũq; foramina, oraq;. Et quidem quę naturalem magnitudinẽ partes exuperant, q̃ete, ac cõmoda alligatione minores redduntur, augentur autem et naturali motu, et frictione moderata, et quibuſcũq; aliis plus ſanguinis attrahere natura aptis. Deficientes uero partes q̃cũq; ex ſanguine ortum habuerunt, corrigi quidem non ẽ impoſſibile, quę autem ex ſemine, prope modum impoſſibile exiſtit, licet tamen aliquando loco eorum alia facere quę uſum haud diſſimilem p̃ſtent. Earũ uero omniũ natura opifex eſt, medicus autem miniſter. Q uę uero numero excedunt, his ablatio cauſa ſalubris exiſtit. Inſpicere uero oportet in quibus id fieri poſſit. Nam ſi impoſſibile appareat, tranſponere tentãdum ẽ. Eadem eſt et eorum quę in ſitu uitia ſunt emendatio, neq; in obſcuro ẽ q̃ duo ſępius, aut tria uitia eãdem partem poſſunt occupare, ſicuti in eo qui uentriculum paruum ſimul, atq; rotundũ, atq; aduerſus ſeptum habuit incũbentem. In ipſo etenim, magnitudo, formatio, ac ſitus erant deprauati, temperatura quoq; frigidior exiſtebat, hic nullo artificio ad naturalem habitũ trãsferri poterat, at ne adeo infeſtaretur erat remedio locus, nam quoniam repleto uentriculo difficultate ſpirandi p̃mebatur, minus cibi, at magis alimento opportuni, et qui nõ difficulter ſubduceretur, ter die aſſumebat. Alteri uero cui obſtructio in hepate ob uaſorum anguſtiam ſępius contingebat, extenuans uictus pro remedio inuentus eſt.

De ſolutione continuitatis. Cap. lxxxviii

r Reliquum igitur id morbi genus eſt, quod et ſimilaribus, et inſtrumẽtariis partibus cõe exiſtit, ſolutio. ſ. continuitatis quam quiſpiam forte his unq̃ adeſſe negaret qui integra ſanitate fruuntur, quoniã ſemper ſit paſſio. Q uẽ ſane latet eandem in omnibus generibus fore dubitationem. Niſi. n. operationis lęſio ſenſibilis, ſanitatem ab ęgritudine ſeperet, ſed qualitatem tantũmodo diſpoſitionis introſpiciamus, perpetuę paſſibilitatis dogma neceſſario recipiemus, cum nullus ſit qui omnes operationes optimas habeat. Sed de hoc quidem, ut quod ad logicam potius pertineat contemplationem, ſeorſum cõſideretur. Salubres uero cauſas, ut his quos nemo dubitat ęgrotare, deinceps percurramus, a mala temperatura exordiũ faciẽtes. Hic uero prius diſtiguamus quę omnes fere medici p̃termittunt

alias quidem eſſe ſalubres cauſas eius intemperaturę,quę iam facta eſt,alias autem illius,quę et adhuc fit,ſicuti etiam alias eius, quę futura eſt.Huius itaq; poſtremę, hę quidem in ꝓſeruatiua artis parte continentur, hę uero in ſalubri. Primę autem inter omnes ĩcuratiua tãtũmodo,ſed eius,quam mediam inter utrãq; locauimus in ꝓſeruatiua,et curatiua.Iam.n.factam,atq; exiſtentem ęgritudinem curare oportet, ſed quę nõdum quidem adeſt,at futura eſt,prohibẽdum eſt ne fiat,ab ea quę eſt in corpore diſpoſitiõe.Eius autem quę adhuc fit,quod quidem factũ ẽ curare opus ẽ, quod autẽ futurum prohibere ne fiat.Prohibebitur autem ſublata ea diſpoſitione, quam ſequi natura apta eſt.Talis uero diſpoſitio cauſa antecedẽs appellatur. Facta autem ęgritudo curabitur ſoluta ea diſpoſitione a qua primum,ea quę ſecũdum na turam lęditur operatio,quam quidem et ipſam morbi eſſentiam dicimus eſſe.

De cõmuniſſima intentione curatiua. Cap.lxxxix.

Vratio uero unam ꝑcipuam,ac cõmuniſſimam habet intentionem,ad id q̃d
c eſt diſpoſitioni auferendę contrarium.Ex hoc ſi quidem genere ſunt cauſę illę omnes quę ſanitatem efficiunt. Secundum partem uero, ex unicuiq; di ſpoſitioni contrariis. Calido igitur affectui,cauſa frigida contraria exiſtit, frigido autem calida,eadẽq; in cęteris proportione.Et.n.ſi omne imoderatum eſt ꝓter natu ram, moderatum uero ſecundum naturam, neceſſe eſt omnino, ut imoderatum ab imoderato contrario ad mediocritatem redigatur. At manifeſtum eſt ꝙ ſecundum potentiam,non autem imaginationem,et calefaciens,et refrigerans,et quęcũq; alia huiuſcemodi oportet aſſumere.Voco autem ſecundum potentiam,quod re ipa uere tale exiſtit,quale eſſe dicitur. Secundum imaginationem autem,quod ex prompto quidem ſenſu tale eſſe imaginamur,cum tamen uere tale nõ ſit.Sed qua ſint hęc ra tione diſtinguenda,diximus in his libris,in quibus de ſimplicium medicaminum poteſtatibus agitur.Ad iuentionem autem ſalubrium cauſarum,quęcũq; quidem, ut ad eam quę iam facta eſt ęgritudinem, cauſę ſalubres exiſtunt, uia illa doctrinę utendum,qua id quod imaginamur,ab eo quod talem habet poteſtatem,ſeperatur. Quęcũq; ue ro,ut ad eam quę adhuc fit,et hac eadẽ uia,atq; illa ꝓterea,ex qua ęgri tudinum cauſę inueniuntur.Eſto.n.ſi ita cõtigerit in humoribus putreſcẽtibus ac cendi febrem.Indicatio in huiuſmodi eſt euacuatio,atq; alteratio, hęc quidem quę putredinem finiat manente adhuc ſubſtantia,euacuatio uero quę totam ex corpore ſubſtantiam educat. Sed dicta quidem alterationis ſpecies concoctio exiſtit, quam ubi inuenerimus a quibus nam cauſis fieri contingat, tũc utiq; eorum quę hoc pac to ſalubria ſunt ſcientiam tenebimus . Euacuationes autem fiunt,et per ſanguinis emiſſionem,et clyſteris uſum,et per urinę uias,atq; eam quę per cutem fit tranſpi rationem,ac ꝓterea per eam quę fit ad partes oppoſitas attractionem, atq; ad alias propinquas deriuationem.Nam et ad hoc idem genus pertinet citare mẽſtrua,atq; ora uenarum,quę gręci hęmorrhoidas appellãt,aperire, ac per palatum, nareſq; ex purgare.Cum igitur et hic materias inuenerimus,quibus in qualitate,et quantita te,et modo uſus,adhibitis,euacuatio fit,in ipſa artis parte ſalubria inueniẽtur,atq; eorum omniũ inuentio traditur in eo uolumine,quod de arte curatiua inſcribitur. Eadem ratiõe in aliis tribus intemperaturis,ſi unum cõe ꝓceptum obſeruabimus, ut unãquãq; prius quę efficit cauſam reſcindamus,deinde ita ad illam quę ab eadẽ cauſa facta eſt,ęgritudinem accedamus,cauſarum ſalubrium inuentiõem faciemus. Secundum uero compoſitas intemperaturas,ex ſimplicibus cõpoſitio cõmoſtrabit ſalubria ꝓcepta,cum hic quoq; ſtuduerimus pro magnitudine intemperaturę eidẽ conueniens inuenire remedium. Veluti ſi ita contigerit ꝙ in decem quidem nume ris ad caliditatem maiorem ea quę naturę conueniat, decidat corpus, ſeptem uero ad ſiccitatem maiorem,tunc ſalubrem cauſam in huiuſcemodi affectibus eſſe opor tebit,decem quidem numeris frigidiorem,ſeptem uero humidiorem.Si igitur ipi particulę patienti admoueatur tale remedium,tanto erit frigidius, atq; humidius, quantum exigit partis affectę indicatio. Qđ ſi particula affecta in penitioribus lo cis ſita ſit,machinari oportet inſuper tale iuenire ſalubre remedium,cuius uis ne- quaq̃ in itinere antea ſoluatur. Si itaq; calidius eſſe oportuerit eo quod eſt modera

tum,non ſolum tantam habeat caliditatem,quantam exigit morbus, ſed ultra eandem menſuram tantum adiiciatur, quantum ex ſitu,ut pertingere poſſit ad locum patientem,ſit neceſſarium. Si uero frigidius,non ſimpliciter tantum frigiditatem oportet augere,ſed et materia quoq; prius eſt animaduertenda.Si.n.craſſa ſit,nõ ad modum poterit ad profunda penetrare,at potius contrarium pſtabit effectum,ſpiſſando ſuperficiem,atq; denſando.At ſi tenuioribus partibus cõſtet,poterit ſine plurimum ſubire profundum.Idem in humectantibus,atq; exiccantibus accidit, in q bus craſſitudo,atq; ſubtilitas partium ſubſtantię eſt inſpicienda. A ſitu quidem loci,ut nuper diximus inuenit indicatio ſalubre remedium. A formatione autem,et ſitu ſimul quando effluxus ſenſibiles,atq; ad alium locum foraminibus patentes habuerint,aut his omnino caruerint.Quos.n.effluxus ad principales defferri partes cognouerimus,auertemus,atq; ad illas impellemus quę nullum habent principatũ. Illud uero manifeſtum,q earum quę intemperaturam efficiũt cauſarum,curatio fit per euacuationem, nam ipſę intemperaturę ſola alteratione ſanantur.

Curatio ſolutionis continuitatis in parte carnoſa. Cap.lxxxx.

Ontinuitatis autem ſolutionis,curatio intentionem quidé habet unionem,
c quę in partibus quidem inſtrumentariis impoſſibilis eſt, in ſimilaribus uero non ſemper poſſibilis.At quandoq;,ſicuti in carnoſis ſanitas conglutinatione perficitur,nihil uero differt,neq; ſi coalitum appellaueris. Ipſam uero antecedit,quando uulnus maius extiterit partium applicatio diſtantium,quę ex formationis genere exiſtit,ut autem hęc ipſa firma,ac ſtabilis fiat,et alligatio cogens i unum quę diſtant,et fibulę,et ſuturę utiles ſunt.Coaleſcere autem facit ea quę inuicem diſtant,ac priſtinam reſtituit unitatem ipſa natura. Noſtrum uero opus eſt,ut diximus applicare extrema diſtantium partium,atq; ita ut in unum coacta ſunt,cõſeruare,et tertio loco cauere ne quid labris ulceris intercidat,et quarto ipſam ptis ſubſtantiam conſeruare ſalubrem,ſed quo pacto,et primum,et ſecũdũ impleamus , officium,dictum eſt. Tertium uero in cogendo i unum partes diſtãtes exequemur, ſi nihil extrinſecus incidere permittamus,quoniam ſępius uſu euenit,ut pilus, aut oleum,aut aliqua alia humiditas interueniens earum quę copulandę ſunt partium, unitatem impediat.In eo autem quod ſequitur tempore per ſuffluxiones tertia intentio retinetur.Ipſam uero ſuffluxionem ex eiuſdem,et contrarii loci diuiſione,et figura opportuna comparandum.Partis autem ſubſtantiam ſalubrem cum mediocriter exiccantibus conſeruabimus.Hęc quidem eſt ſolutę cõtinuitatis curatio, cũ ipſa ſola ſeorſum in carnoſa parte conſtiterit.Q đ ſi alicui alteri morbo cõiungatur, plures ſunt indicationũ intentiões quas in compoſitorum,uel complicatorum, ſiue ut cuiq; appellare libuerit doctrina trademus.In pſenti autem ſermõe ad reliquas unitatis ſolutiones accedendum .

De ſolutione continuitatis in oſſe. Cap.xci.

Ractio igitur eſt continuitatis in oſſe ſolutio, quę quantum ad intẽtionem
f primam, inſanabilis exiſtit. Quo ad ſecũdã uero quodãmodo ſanabilis fit. Prima igitur intentio eſt coalitus partium qui ob oſſis duritiem fieri non põt.Secũda alligatio quę fit callo ſupernato partes fractas alligante.Calli autem generatio qua quidem ex materia,et a natura fit,eſt et ad alia cõis.Qua uero formam oſſi uicinam habet,ex eiuſdem fit alimento.Molle uero,et puerile os coaleſcere põt. Sed perraro fit talis affectus,quin cum altero ſotietur. Magna .n. ex parte muſculi adiacentes una corporibus aliis fractis oſſibus patiuntur.Quare et curationis intentio oritur duplex,quarum altera quidem circa oſſa,altera uero circa corpora adiacẽtia uerſatur. Sed hęc quidem in carnoſarum partium complicatis dicetur affectibus, nunc uero de fractionibus dicendum.Quoniam.n.harum ſanitas calloſitate p curatur, ut callus generetur,proprii oſſis alimẽti ſuperfluitatem naturę ſuggerere oportet,hanc uero ſupfluitatem in qualitate,ac quãtitate ſeruare modum é neceſſarium.Vnde et ratio uictus eſt adhibenda quę tantum, ac talem influere oſſibus ſanguinem pręparet,qualis,et quãtus generando callo ſit opportunus. Quoniam uero per fracti oſſis cauernas idem effunditur ſanguis,eiuſdem qualitatem,et multitudi

nem animaduertere oportet,atq; ita uel ſicciorem,uel humidiorem uictũ inſtituere,Sed hęc oia in libris,in qbus de curãdi ratiõe tractatur,plenius ſunt explicata.

De punctura nerui,et chordę. Cap.xcii.

n Erui uero,et chordę punctura,propter ſenſus uehementiam,et quoniã hęc pars principio continuatur, prompta eſt ad neruorum conuulſionem excitandam, ac tum pręſertim, cum nihil extrorſum expirat obcęcato cutis uulnere. Aperiendum eſt igitur,atq; exiccandum ſubſtantia tenui quę uſq; ad ima nerui offenſi poſſit penetrare.De his uero exacte diximus in libris de arte medẽdi conſcriptis.In ſimplicibus quidem huius generis affectibus, ſalubrium cauſarum forma talis exiſtit.In compoſitis uero complicatur ulceribus,prima quidem cauitas quam nõ alterum affectum,ſed ulceris differentiam eſſe arbitrantur. Eſt autem non differentia huiuſcemodi res, ſed alterum aliquod totius ęgritudinis genus, in quo ipſius ſubſtantię iactura facta eſt.Et quidem curatio in duplici morbo,duplicẽ exigit intentionem.nam continuitatis ſolutio,unitate,ſubſtantię autem iactura,generatione indiget.Paulo uero ſupra generationis intentiones expoſitę ſunt. Q d' autem primum quidem hunc affectum oporteat ſanare, demum unitatem reſtituere tentare,ipſa rerum natura cõmonſtrat.Cum itaq; repletum quidem fuerit cauum, ulcus uero ad ęqualitatem perductum, alteram intentionem aboleri contingit. Nã media exiſtente inter labia ulceris ea carne quę nuper eſt genita,partes quidem diſtantes uniri eſt impoſſibile,unde fit ut alia ſit intentio perquirenda. Intentionem autem conſequemur,ex eo quod eſt ſecundum naturam ipſi parti comparãdo, erat autem eidem cute obduci naturale.Quare hoc ipſum a nobis procurandum, aut ſi hęc intentio effectum ſortiri non poteſt,ſimile aliquid cuti,carnem.ſ. quę cutis naturę uicina ſit,inſtaurandum.Eſt autem huiuſmodi quę et ſicca,et calli ſimilitudinem prę ſe fert.Ad cicatricem igitur obducendam neceſſarię erunt exiccantia, ac ſine mordacitate adſtringẽtia medicamina. Ita et ſi ſordities aliqua fuerit adnata, intentio quidem erit abſtergendi,et erit medicamen ſalubre abſterſiuum. Eorũdẽ uero materiã in libris,in quibus de medicaminibus agitur,ſcripſimus.Et quidem ſi aliqua inflãmatio,uel attritio,aut tumor ꝑdurus, uel mollis, et laxus cum ulcere fuerint,prius eorum curationi intẽdere oportet,eas ſequendo uias, ac rationes quas prius expoſuimus.Sic et ſi aliquid ulceri illabitur,ad illabẽtium curationem intendẽdum.Eodem pariter modo ſi aliqua intemperies ulceratum locum obſederit, ad eiuſdem intemperiei remedia antea ueniendum. Sed de his quidem ſatis.

De ſpeciebus morborum ſecundum formationem. Cap.xciii.

n Vnc uero tranſeundum eſt ad formatiõis genus,quod in plures ſecatur differentias.At ab eo quod euidentiſſimũ exiſtit exordiũ eſt ſermonis faciendum,quod ex figurę permutatione contingit.In his igitur qui adhuc creſcunt, poſſibile eſt plurium partium figuram emẽdare, in his autem qui iam aucti ſunt minime.Intentio tamen quoad fieri poteſt curationem adhibere ad contrariũ euerſionis adducendo.Si uero fractione aliqua non recte conformata,alicuius membri figura fuerit uitiata,cui ſubſtantia calloſa inaſci ꝑuenerit,ſi quidem hęc adhuc recẽs extiterit,ꝓfrigere oportet,ac rurſus recte afformare,deĩde callũ ſupiducere.

De obſtructione. Cap.xciiii.

e St uero et obſtructio ex eodem genere ęgritudinũ,quę quidem ex lẽtis, et craſſis humoribus fit,unam et ipſa habens intentionem morbo cõtrariam, dico autem apertionem.Cauſę uero ſalubres ſunt abſtergẽtia, atq; incidentia medicamina.Quę uero fit a ſtercore duro,qđ interſepit inteſtinum, primũ quidem habebit duritiei remedium ex humidis, pinguibuſq; clyſteribus, demum ex acribus euacuationem expoſcet.Quę autem a lapide fit in ueſica,in pręſenti qdem tranſpoſitionem requirit,integrę uero ſanitatis cauſa inciſionem,et extractionem. Humiditas autem quę pręter naturã continetur,ſanatio in omnimoda euacuatione conſiſtit,quẽadmodum etiã in ſuppuratis.Immodica autẽ repletio ĩmodica euacuatione curatur,ut cum ſanguis intra uenas redundat. Sic et quibuſcũq;, uel in uẽtriculo,uel in inteſtinis, uel arteria aſpera, uel pulmone, pus, aut ſanguis continetur,

integra euacuatio eſt neceſſaria,ſuperflui autem cibi,aut potus adhuc recẽtis aſſũptio euacuatione corrigitur.Quęcũq; igitur in pulmone,uel pectore continentur,cũ tuſſi educũtur,aut a medicaminibus extenuantibus. Quęcunq; uero in hepate,uel uenis,uel arteriis,uel renibus,aut per urinam,aut per uentriculum. Sed per urinã quidem,ab his quę uehementer extenuant,per uentrem uero,ab his quę attrahẽdi, aut aperiẽdi ora uim habent. Quęcũq; uero in ſuperiori uentre comprehendũtur, per uomitum,quę autem in inferiori, per ſubductionem.Sed quęcũq; ſub cute per ſectionem,uel ignem,aut per medicamina adurentia. Sic uero aliquando quęcũq; ĩ aliqua naturali cauitate,ut ĩ thorace. Et ut ſummatim dicam,quicquid pręter naturam in aliquibus partibus continetur,ſanatiõis intentio eſt ablatio, quę ſi fieri nõ poſſit tranſpoſitio.Quę uero non ſunt ex genere pręter naturam, at quantitate dãnantur,in his intentio eſt abeuacuatio. At inuentio eorum quę ad ipſorum ſanationem perducunt,partim quidem ex affectu, ſed pręcipue ex ipſis affectis particulis ſummitur.

De aſperitate,et leuitate Cap.xcv.

q Vęcũq; partes uero ob id ꝙ exaſperatę naturalem amiſerint habitum, his leuitas naturalis eſt reſtituenda,oſſa quidem leuigando,arteriam autem,et linguam leniendo,humidis quę nihil mordeant,et lentorem habeant.Sed q buſcũq; leuitas ineſt non naturalis,aſperitas eſt reuocanda,medicaminibus,quę ſufficienter abſtergant,et parum adſtringant.Quęcũq; uero,uel obſtructiones, uel anguſtię meatuum,alias ſequuntur ęgritudines, ab illarum curatione prius ẽ incipiẽdum.Oſtenſum ſi quidem ẽ in libro de differentiis morborum,ꝙ et inflammationibus,et duris,laxiſq; tumoribus, et ſiccitatibus, aliquando ĩmodicis, ac pręterea uitioſis partium continentium figuris,ea quę nuper diximus, ſępius adueniunt, ſicuti et quibuſdam tumoribus eorum quę ſunt in ambitu corporum . Qđ ſi nõnulla ex proxime dictis inuicem complicentur,uarias habebunt indicationes. Sufficiet autem in uno exemplo habuiſſe ſermonem, quoniam de omnibus in libris de arte curandi plenius ſumus exequuti.Supponatur cuipiam particulę multitudinem ſanguinis influi,adeo ut intendantur in ea uenę,non maiores tantum, ſed etiam paruę quę prius ſenſum effugiebãt,nunc uero iam plenę uiſu comprehẽduntur, ſicuti plerũq;,in oculis ob tunicę albedinem manifeſtiſſime patet. Par ſi quidem ẽ,ꝙ et alia uaſa quę latẽt ſenſum,iam plena diſtẽdantur,nõdum et ipſa ob puitatẽ uiſui manifeſta,et iam piculũ ĩminet,ne qđ ex uaſis exſudat, ad ſpacia uacua quę in medio ſunt effundatur,aut ne iã parum aliqđ ſit effuſum. Huius quidem affectus ſanatio intentionẽ habebit euacuationẽ, aut (ut manifeſtiori uocabulo utamur) abuacuationem, ſi quidẽ morbus erat ĩmoderata partis repletio.Neceſſarium igitur ẽ, ut aut ſuperfluitas retrocedens euacuetur,aut ꝑ ipſam patiẽtẽ particulã.Retrocedet autem,uel impulſa,uel attracta,uel tranſmiſſa,uel horum uno aliquo modorum, uel omnibus. Per locum uero patiẽtem euacuabitur,partim quidẽ manifeſte,et ſenſibiliter,parti uero in uapores reſoluta.Si igitur uniuerſum corpus plus ęquo plenum fuerit,per patientem locum minime euacuandũ.Nam ſi ſcarificationibus,aut ſectionibus ſenſibiliter euacuabimus,plus,ratione excitati doloris,attrahemus.Si uero calefaciẽtibus diſpergere tentabimus,plus erit id quod ui caloris ad partem attrahetur,ꝗ diſperſum.Qđ ſi in eo elaborabimus,ut quod influxit retrocedat,corpus plenum nõ admittet.Ad hęc igitur ambo totum corpus euacuare oportet,aut omnino ad contraria loca retrahere,quod patienti particulę ĩfluit,quo perfecto opere,prius a parte repellendum,mox diſpergendum. Quanto.n.per minora fit tanto expeditior eſt euacuatio.A patiente uero loco adſtringẽdo,ac refrigerando,repellemus, ſed et exinanita loca attrahunt ad ſe ipſa quęcũq; repercutiuntur. Hoc ſi quidẽ oſtenſum eſt in eo uolumine,ĩ quo de potẽtiis naturalibus agitur, et uaſa ꝑterea uigore ex medicaminibus adſtringẽtibus addito,a ſe ad alia remittẽt. Si igitur hac uia ſupfluũ oẽ retroceſſerit,bene ſe res habet.At ſi aliqd fuerit in pte retẽtũ, cõiecturãdũ erit id, lẽtũ,ac craſſũ exiſtere,atq; ea rõne iã coactũ,atq; adſtrictũ,ut cum difficultate ſolui poſſit.Fieri aũt põt,ẽt ſi nõ eius naturę ſit,ut ad ſpacia quę in medio,ſit effuſum,in quo caſu tunc ad id ueniẽdum eſſe tẽpus ſuadet, ut hoc ipſum quod reliquũ eſt per

patientem locum euacuemus,imponendo ſupra iacentibus partibus ea,quę influentem humorem repellendi uim habent. Maxime uero euacuabis, ſi i ſpatiis intermediis aliquid contineri coniectura aſſequeris,et ſcarificationum auxilio,et medicaminum quę uim habeant diſpergēdi. Sed quoniam hęc omnia uires calidas habēt, eiuſdem uero temperaturę opus ē mordere quando modum exceſſerit, cauenda ex eis ſunt uehementiſſime calida, ac tum prȩſertim cum patiens locus inter ſumma fuerit,neq;.n.paruus excitabitur dolor,ſi prȩter proprium affectū inſuper mordeatur,omniſq; prȩterea dolor fluctiones cōmouet.Quod igitur mediocrem calidilatē obtinet,in his ſenſum doloris non inuehit,atq; eo amplius omni dolore uacat, ſi humidum extiterit. Et quidem quicquid per ſumma hęret,potēs ē id medicamen diſpergere,quod etiam ualidas non habuerit ad diſpergēdum uires. Qđ ſi ſummę q̄dem partes omni noxa caruerint, id uero quod euacuari oporteat in penitioribus partibus fuerit,intendendus,atq; augendus diſpergentis medicaminis calor,cū dubitandum ſit ne priuſq̄ ꝓfundas attigerit partes,interim uires amittat,neq; tamen ex eo ſuperiores partes aliquem dolorem ſentiēt cum omni uacent affectu. Quare nunc hęc duo ſimul iuitāt ad calidorum pariter, atq; acrium medicaminum uſum, et ſummę partes quę tolerant,et profundę quę egent. Hęc igitur ex patiente particula indicatio aſſumebatur. Deinceps uero,ſi quid ad ſanitatem deficiat,conſideremus,neq;.n.paruum aliquid deeſſe uidetur.Affectę partes,in quibus fluctionis ſuperfluitas retinetur,nōnullę quidem rarę,et laxę,et molles natura exiſtunt, nōnullę autem denſę,et preſſę,ac durę.Priores igitur facile euacuantur,reliquę autem acrioribus euacuantibus,ac prȩterea tenuiores partes habentibus,egent,atq; eo etiam magis,quanto profundiorem ſitum habuerint.Hęc igitur tibi rurſus ſit indicatio,altera a particulę patientis ſubſtantia, alia uero a formatiōe ſimul, ac ſitu.Supponatur enim,ſi ita contigerit,in hepate eſſe proxime dictum affectum,in anguſtis uaſorum finibus intruſis humoribus,qui uel lenti,ac tenaces,uel craſſi exiſtant,uel ſuperabundent.Nōne in promptu ē,primum quidem craſſitiem,una cum lentore,et tenacitate,cibis,ac potibus extenuantibus,ad ſubtiliorum partium ſubſtantiam transferri oportere?Secundo autem loco non per anguſtos,atq; inuiſibiles,ſed latiores meatus quicquid infeſtum exiſtit,eſſe euacuandum?Sunt enim in hepate uenę non minus amplitudine,q̄ numero excedentes,terminantur autem hę quidem i gibbis ad uenam cauam,hę uero i cauis ad portam. Vnde haud difficile tibi futurum ubicūq; preſſi, ac ſtipati humores fuerint, eoſdem expedite euacuare,trahendo quidem ad uentrem cum his quę attrahendi uim habent medicaminibus,quicūq; ex ipſis i uenis ad caua hepatis pertinentibus acceruati,ad urinę uero meatus promouendo p cauam uenam quicūq; in uenis ad eam pertinentibus ſunt. Sed prȩter ſupradictas alia eſt indicatio ab hepate ipſo,ueluti a uenarum principio, nam cum non tantum ſe ipſum regere natura aptum ſit,ut pleręq; animalis partes,ſed uenis prȩterea uirtutem largiatur,periculum iminet,ne ſi eius uigor madefactionibus, ac relaxantibus cataplaſmatibus fuerit reſolutus, et ipſum primum,ad ſui opus, atque omnes ſubinde uenę eius ratione imbecilles efficiātur.Quare in eius curationibus aliqua ex adſtringētibus medicaminibus miſcere oportet. Sed quoniam in profundo admodum loco ſitum eſt,dubitandum erit ne adſtringētis medicaminis uis debilitetur, niſi ab aliqua altera ſubtilium partium ſubſtantia,qualis aromatum eſt traducatur.Melius uero fuerit,ſi et ipſum adſtringēs medicamen unum protinus ex aromatum genere fuerit,nam ſi duas habuerit natura inſitas qualitates, ac poteſtates ualentius operabitur.Et quidem euacuetur quod prȩter naturam in membrum cōfluxit. Seruet autem humorum modum naturę conuenientem . Quare et illa animaduerſio a nobis eſt adhibenda,ne quid ab humoris confluentis qualitate, eiuſdē membri temperies ſit a terata,ſi pituitę naturam tenuerit ad frigiditatem, ſi uero bilis ad caliditatem,ut hanc ipſam curantes intemperiem ſanitati reſtituamus.Curabimus autē contrariam ex aduerſo afferētes qualitatem, quēadmodum in intēperaturarū curationibus diximus,quantū unūqđq; calidius, aut frigidius factū ē tantum refrigerātes,aut calefaciētes. Quare ut hic rurſus agnoſcēda ē ipſius ſecūdum

naturam temperies,nam quo pacto ſciemus quantum in frigiditate,ac caliditate a
naturę modo receſſerit,aut quando a frigefaciendo ſuperſedebimus, ſi nos latuerit
ea quę eſt ſecundum naturam caliditas?Ita uero et ſi frigidius effectum calefacie-
mus,ignorantes frigiditatis naturalis modum,neq; oportune calefacere, neq; i tem
pore a calefaciendo deſiſtere poterimus.

De morbo ſecundum numerum. Cap.xcvi.

Ed quoniam de his ſatis diximus,tranſire iam tempus ad ea in quibus nũ
ſ merus non eſt ſecundum naturam. Cum uero duplex ſit eorum differentia
quibus quidem aliqua particula deficit his,intentio ė alteram efficere ſub
miniſtrando naturę eo,quo diximus paulo ante,mõ. At quibus ſuperabundat,hanc
reſęcare oportet,aut ferro,aut igne,aut medicamĩe,quod urẽdi uim habet. Hęc igi
tur omnia ſanare poſſibile eſt,at non ęque omnia generari poſſunt,ut in libro de ſe
mine diximus.Quędam uero ſunt quę, et ſi generari non poſſunt, licet tamen pro
ipſis alterum efficere,quẽadmodum in oſſe ex toto ſublato, alteram ſubſtantiam in
eius ſede reponere,a carne,atq; oſſe differentẽ.Eſt.n.quę in eius gignitur loco quę-
dam ueluti caro calloſa,uel callus carnoſus, et ꝓceſſu temporis magis, ac magis ad
calli duritiem trãsfertur,cum ab initio carnis potius imitetur naturam. Quacũq;
uero parte ſublata,cũ neq; eãdẽ ſecundũ ſpeciẽ ſubſtantiam,neq; ſimilẽ efficere poſ
ſumus,tertia nobis intẽtio quẽdã decorẽ iuenire,quẽadmodũ in mutilationibus.

De morbo ſecundum magnitudinem. Cap.xcvii.

Ommunicat autem hoc genus totum cum eo quod ad magnitudinẽ ptinet.
c Nã quodcũq; ex eo ė ſecundũ naturã,illi propinquũ exiſtit. Id uero rãtum
ſeiunctũ eſt,ac ſeperatũ,quod inter ea quę ſunt e genere non naturali cõnu
meratur,in quo quidẽ prima intẽtio ė ablatio,ſi uero hęc impoſſilis exiſtat, ſecũda
eſt tranſpoſitio,quẽadmodũ in ſuffuſiõibus.Quęcũq; uero nõ integris partibus,ſed
partium tantũmodo particulis deficiũt, aut excedunt naturę modũ,refectio qdem,
uel generatio in his quę deficiunt,ablatio uero, et abolitio in his quę ſupabũdant.
Quare neq; i ipſis altera intẽtio,neq; medicaminũ forma genere diuerſa.

De morbo ſecundum ſitum. Cap.xcviii.

Ed iam ueniendum eſt ad reliquum ſalubrium cauſarum genus qđ ea cor
ſ pora emẽdat,quę in ſitu ſunt uitiata,ueluti luxatiões,et inteſtinũ iñ ſcorto.
Fit autem hoc ex uiolenta tentione,atque impulſu.Hoc uero ex dilatato,ac
rupto continente.Quare et duplex ſanandi modus,alter quidẽ ad oppoſitã partem
ei aqua facta eſt permutatio intedendo,atq; ipellendo, alter uero id qđ continet fir
mius ſolidiuſq; reddendo. Quibus uero uiis,ac rationibus ſingula iueniri poſſunt,
in libris de arte curãdi explanauimus.

Dę cauſis pręſeruatiuis, Cap.xcix.

Onſequẽs ė,ut ea omnia exequamur,quęcũq; i ſuperiori ſermõe dicere di
c ſtulimus.Vocant aũt eadẽ ꝑſeruatiua.Eſt aũt horũ triplex ſecũdũ genus dif
ferentia.Prima quidẽ hominis q̃ integra fruitur ſanitate, ſecũda uero eius
qui non itegre ualet,tertia eius qui ęgrotat. Primũ igitur genus ad ſalubrẽ attinet
artẽ,atq; in duas,ut antea diximus,diuiditur partes.Secundum uero ad ꝑſeruatiuã
ſpectat.Tertiũ ad curatiuã.Hoc aũt uniuerſũ genus circa humores ꝑcipue negocia
tur,quos neq; lẽtos eſſe oportet,neq; craſſos,neq; aquoſos,neq; plurimos, neq; uehe
menter calidos,ac frigidos,neq; mordaces,neq; putredini obnoxios,neq; ueneni na
turę affines.Nã ubi aucti fuerint generant morbos. Augentur uero nõnũq̃ eadẽ ex
cauſa quę ab initio generauit.Illud aũt plerũq; accidit, ut ſua alteratione inficiant
eos qui ſunt in corpore humores.Intentio uero,et horum ſanationis duplex exiſtit,
aleratio,atq; euacuatio.Alterantur igitur,uel ab ipſo corpore concocti, aut ab ali-
quibus aliis facultatibus quę uim medicaculam habent, e quorum numero etiam
ſunt ea quę exitialium ferarum uenenis aduerſantur,ac pręterea pharmaca quę ue
nena appellantur tranſmutant.Euacuãtur autẽ ſatis calidis medicaminibus, et pur
gatiõibus, et clyſteribus,et ſudoribus,et uomitibus.Hę qdẽ igitur ſũt cões euacua
tiões.Proprię aũt ex locis in qbus coaceruãtur,aſſumũtur,ut i libris de ſalubribus

oſtendimus,tertio pręſertim,ac quarto,in quibus de laſſitudinibus egimus, ac reliquis diſpoſitionibus quę laſſitudini natura proximę ſunt. Promptius.n.euacuátur per uentrem,q̃cūq; in primis uenis continentur ſuperfluitates. Quę autem in his quę i hepate ſunt,per urinę meatus. At quę in toto corpore,per ſudorem,ſicuti quę in capite,uel per palatum,uel per nares,uel per utrūq;,quę uero ſunt i ſpatiis pectoris laxioribus,per guttur ſimul cum tuſſi,quę in renibus ſunt,uel ueſica p urinā. At trahendi ex omni loco ad oppoſitas partes cōmunis indicatio ē,ad q̃ maxime diſtantia. Deriuatio uero ad uicina. Quęcunq; uero huiuſcemodi curant diſpoſitioné cauſas ſalubres appellamus,ſicuti iſalubres, eas quę adaugent, et neutras quę neq; obſunt,neq; iuuant. Poſſet uero quiſpiam,neq; omnino cauſas appellare,quéadmodum maior pars ſophiſtarum qui rerum quidem differentiam inuenire contēnūt, plurimum uero temporis in nominibus conterunt, contra quos in aliis uberius diſeruimus. At pars quidem artis pręſeruatiua talis eſt.

De parte artis quę conualeſcentes reficit,et ſenibus congruit. Cap.c.

Vę autem reficit,atq; reſtaurat,in conualeſcentibus,ac ſenibus locū habet.

q Quę uero ſit horum diſpoſitio,et a quibus pręcipue cauſis, ad naturalem reducitur habitum,in libris in quibus de medendi arte tractauimus, abūde explicauimus,ſed nunc per capita dicetur. Diſpoſitio quidem igitur talis ē,optimus quidem,ſed exiguus ē ſanguis,atq; una cum ipſo ſpiritus animalis, atq; uitalis. Ipſę uero particulę ſolidę ſicciores,et idcirco eorum uires ſunt imbecilliores, atq; earūdem ratione corpus uniuerſum frigidius. Cauſę uero ſalubres quę hanc emendant diſpōnem,ut uno comprębendam capitę,ſunt quęcūq; pręſentaneū,atq; ſecurum exhibét alimentum. Secundum partem autem, in motibus moderatis, et cibis,potibuſq;,ac ſōnis cōſiſtunt. Sunt uero motus materię,uehicula,ābulationes frictiones,et balneę, et ubi nō parum ſe ex his profeciſſe ſenſerint,paulatim ſe ad conſueta opera transferant. Cibos autem aſſumant,in principio quidem humidos, et concoqui faciles,neq; frigridos,ac cum progreſſi fuerint,eos etiam qui plurimū pręſtant alimentum. Potus uero opportunus eſt,uinum ętatem quidem habens mediocrem,in ſubſtātia autem purum,atq; perlucidum, quod ſi uel ſubflauum,uel ſub album exiſtat,atq; ſuauiter olens. Guſtui uero,neq; aqueū omnino, neq; cum aliqua iſigni qualitate,aut dulcedine,aut acritudine, aut amaritudine ſentiatur. Vt autem proxime diximus,de hiſce omnibus in libris de arte curandi cōſcriptis,plenius diſeruimus. Nunc.n.neq; omnia particulatim recenſere eſt noſtri ꝓpoſiti inſtitutum. Sed ſolum capitum mentionem facere intēdimus,eorum quę in aliis uoluminibus latius explicauimus. Quorum omnium ſi prius, et numerum,et qualitatem expoſuero,finem libro imponam. Diximus itaq; prius,ꝙ alter ē liber in quo de conſtitutione artis medicinę diſeruimus, antecedunt autem eum alii duo de conſtitutione artium,ſed hi quidem una cum hoc cui nūc extremam manum adiecimus, ſeorſum ſunt ab aliis libris in quibus plenior doctrina explicetur. Illi uero talem inter ſe ordinem habent. De elementis quidem ſecundum Hippocraté liber unus. Poſt hūc autem tres de temperaturis,ex quibus quidem duo ſūt,de temperaturis animaliū, Tertius uero de his quę ſimplicium medicaminum ſunt. Quáobrem et tractatum illum in quo de ſimplicium medicaminum poteſtatibus agitur, nemo recte intelligentia aſſequi poteſt,niſi prius tertii libri de temperaturis integram cognitionem fuerit adeptus. Eſt et alius liber paruus qui ordine ſequitur duos priores alios de temperaturis,inſcribitur autem de ięquali intemperatura. Similiter autem,et hūc alii duo parui,alter quidem de optima corporis conſtitutiōe,alter de bono habitu. Alius uero tractatus ē qui tres complectitur libros de potētiis naturalibus quem ſi quis legere uelit,poſt librum de temperaturis,ſiue poſt librū de elemētis utrūq; erit conſentaneū. Poſt hunc i pluribus aliis libris de opationibus aialibus diſeruimus,ſed quoniā ad earū demōſtrationes nō parū cōferūt quę p ſectiōes oſtēdūtur, i illis exercitari oportet. Eſt āt maxime iter alios utilis ille tractatus q̧ de ſectionū aggreſſibus iſcribitur. Alii āt ſūt poſt eū plures,duo qdē đ diſcordia ſectiōis,unus uero de ſectiōe mortuorū,poſt quos ſequūtur hi i q̧bus agitur de ſectiōe uiuorum.

In aliis uero quibuſdam particulatim ob eos ſcripſimus qui introducuntur de oſſibus,ſectio quoq; muſculorum,et neruorum,et arteriarum,et uenarum, et quędam alia huiuſcemodi ex eodem numero exiſtũt,et liber etiam in quo quęritur nũquid in arteriis continetur ſanguis naturaliter. Qui uero earũdem partium operatiões demonſtrant,duo quidem ſunt de motu muſculorum,tres autem de pectoris,et pulmonis motu,poſt quos ſequitur liber de cauſis reſpirationis,poſt hunc liber de uoce.De principatu autem animę,et de omnibus aliis quę de naturalibus,uel animalibus operationibus in quęſtionem trahuntur, in longo uolumine ſcripſimus,qui de dogmatibus Socratis,et Platonis inſcribitur. Ad eiuſdem generis contẽplationem pertinet liber de ſemine ſeorſum conſcriptus,et amplius de ſectione ſecundũ Hippocratem,quos omnes ordine ſequitur tractatio de utilitate partium. Ad dignoſcẽdas autem ęgritudines,utilis ẽ liber ille in quo de membrorum paſſióibus agitur. Itidem et ille in quo de pulſibus ſcribitur,in quo et ꝓcognitiões edocemus .Librũ uero de pulſibus ꝓcedunt alii duo,alter qui de uſu reſpirationis, et qui de uſu pulſuum.Is uero de pulſibus in quator diuiditur partes, primam quę eorum differentias,ſecundam quę dignotiones,tertiam quę eorum cauſas,quartam,quę illam quę per eoſdem fit,continet ꝓcognitionem.Ex eodem genere ẽ ille qui his qui introducuntur,de pulſibus ſcriptus ẽ.At uero in animo ẽ aliũ ſcribere librũ, ueluti quoddam omnium iſtorum compendium,quem inſcribam,uel artem de pulſibus,uel cõpendium.Ad hanc quoq; iuuant contemplationem,quę a me exponuntur, et ſimul iudicantur in libro Archigenis de pulſibus.Ad pręcognitionem autem plurimum confert liber de criſibus,ideſt decretis naturę,quem pręcedit alter de decretoriis diebus. Sed liber etiam qui de difficili anhelitu inscribitur, et ad dignoscendum pręsentem affectum,et ad pręscienda bona,uel mala quę ęgrotanti sunt euentura, conducit.Hi igitur omnes,atq; una cum ipis tractatus quidam uno tãtum libro cõpręhẽsi cognitu utiles sunt,sicuti illis qui de ꝑincipientibus causis inscribitur,et de medicinali experientia, et de extenuante uictu,et qui de uenarum sectione ad Erasistratum,et qui de tumoribus pręter naturam,et qui de multitude, atq; alii ꝑterea similes.Pręcęteris autem ad curandi ſcientiam maxime neceſſarius exiſtit q̃ de morborũ differentiis agit,et de accidentibus,et tertius pręter illos in quo morborum cauſas,explicauimus, poſt quos ſunt tres alii qui accidentium cauſas explanant,ſunt etiam de medicamẽtorum ſimplicium uiribus libri de quibus ſupra meminimus,et qui de medicamentorum compoſitione, quos ſequuntur libri de arte curandi,his qui de ſalubribus inſcribuntur,ſeorſum a nobis conſcriptis.Qđ uero ante hoſce omnes prius exercitari oporteat,in libris de demõſtratione. Si quis hãc artem cum ratione ſit tractaturus mõſtratum ẽ a nobis in libro qui de optima inſcribitur hęreſi. De aliis autem libris, et cõmentationibus a nobis ſcriptis,trãſigere nũc minime neceſſariũ,cũ de hiſce oĩbus alibi ſimus tractaturi in uno fortaſſis, aut duobus libris qui ita inſcribẽtur.Galenus de uoluminibus ab eo conſcriptis.

Nicolai Leoniceni in opus de tribus doctrinis ordinatis ſecundum Galenum,pręfatio ad Franciſcum Caſtellum Illuſtriſſimi Ferrarię Ducis medicum benemeritum.

EAM De tribus doctrinis ordinatis ſecundum Galeni ſententiam diſertationem,cui magis q̃ tibi Frãciſce Caſtelle dedicauerim, qui optimi parentis tui,tum in aliis rebus,tum ĩ hac maxime ueſtigia imitaris,q; bonarum artium ſtudia apud Illuſtriſſimum Ferrarię Ducem Alphonſum Eſtenſem, cui ob medicinę facultatem,atq; ad omnia obſequia tui ingenii dexteritatem merito chariſſimus es, foues, atque ſuſtentas, aduerſus iniuriam temporum,quę hactenus eiſdem ſtudiis fuere inimica. Nam et diluuia aquarum, et peſtilentia grauiſſima quę pridẽ ciuitatẽ Ferrariã infeſtarunt cũ reliquarum artiũ tũ ꝓcipue litterarũ ſtudia ita ꝑturbarãt, ut uix ſpandũ eẽt hęc in priſtinũ cultũ, atq; ſplẽdorẽ in eadẽ ciuitate poſſe recupare.Tandẽ diuina gratia, et noſtri pricipis ſũma ꝓuidẽtia te ꝓcipue exhortãte,gymnaſiũ Ferrarieſe nobis fuit reſtitutũ.Vnde oẽs ſtudioſi, et deo imortali

BIBLIOTEKA MUZEUM

in primis,et illuſtriſſimo Duci Alphonſo, et tibi fatētur debere q̄plurimum. Ego uero prę cęteris tibi obligatum me ſentio,quem dum reliqui,et medicinę,et philoſophię ꝓfeſſores propter eas quas dixi difficultates ſuis uacarēt ſtipendiis, tu noluiſti gratis ociari.Hoſce ergo ocii non inutilis tibi offero fructus, uberiores in poſterum oblaturus,ſi eo quo coepiſti fauore ſtudia noſtra promoueris,et noſtrę uitę ſtatum feceris lętiorem.De noſtris ſunt iſta ſcholis.Impoſſibile,aut certe nō facile ꝓclare ab eo agi cui deſunt facultates,q̄ uerba ſapientiſſimi philoſophi Ariſtotelis, in omnibus quidem laude dignis operibus, ſed maxime in his quę ab ingenio proficiſcuntur ueriſſima comprobantur.Honorem autem alere artes,omneſq; accendi ad ſtudia cupiditate glorię,ſummi oratoris eſt dictum.Cui,et ager tuſculanus,et ꝑ potentium hominum clientelę, ingentes opes ſuppeditabant,adeo ꝙ omnibus fortunę bonis abundans,nihil aliud pręter gloriam cōcupiſceret. Nos neq; magnas diuitias,neq; inanem querimus gloriam,ſed tantum quod uitę ſufficiat,ut aliorum uitę prodeſſe poſſimus in transferendis,atq; exponendis Galeni de medicina libris, quos non fuiſſe hactenus a iunioribus medicis propter barbaras translationes intellectos,indicio erat noſtra hęc contra neotericos de tribus doctrinis ordinatis diſputatio,quam ſi tu approbandam duxeris,nihil erit cur maliuolorum,aut oblatrātis inuidię morſus pertimeſcamus.

NICOLAI LEONICENI DE TRIBVS DOCTRINIS ORDINATIS SECVNDVM GALENI SENTENTIAM.

NTER CAETERAS QVAESTIONES QVAE AGITARI ſolēt in artis paruę Galeni expoſitionę,illa quę eſt de tribus doctrinis ordinatis, quas Galenus in eius libri ꝓoemio ſtatim nominat, difficilima habetur. Sed pręcipue de duabus, altera quę reſolutiua,altera quę compoſitiua nominatur.Nam de tertia quę diffinitiua dicitur non aduerti latinos Galeni expoſitores eſſe admodum differētes. In duabus uero quas diximus ita inuicem aduerſantur, ut alii aſſerant doctrinam reſolutiuam eſſe demōſtrationem quāobrem, ſiue propter quid,compoſitiuam uero demōſtratiōem ut ſit,ſiue quia ſit (Liceat.n. mihi aliquando cōmunioris intelligentię gratia,neotericorum cōſuetudinem in loquendo imitari) Alii contraria diſerant reſolutiuā doctrinam ex poſterioribus ad priora procedere,compoſitiuam uero uice uerſa,ex prioribus poſteriora demōſtrare. Primę aſſertionis autor, et princeps fuit Druſianus cognomento Pluſq̄cōmētator.Secundę Petrus aponenſis dictus Conciliator.Quo circa factum eſt,ut in tanta hominum magnę ęuo noſtro autoritatis diſcordia nondū ſatis Galeni de hiſce doctrinis exploratus ſit intellectus,quem nos uolentes hoc opere declarare,neceſſariū habemus,prius quid antiqui philoſophi de doctrinis pricipalibus ſenſerint,quot, et quales exiſtāt,explicare.Demum ꝙ aliter hi de quatuor modis doctrinarum,aliter Galenus de tribus doctrinarum ordinibus,locuti fuerint, rem nondum a recentioribus Galēi expoſitoribus aiaduerſam,ueritatis amatoribus,maifeſtare.Hāmonius philoſophus apud gręcos grauiſſimus i his quę pręfatur ad libri Porphyrii de quinq; uocibus expoſitionem,ita de quatuor doctrinis ſcribit.Quatuor ſunt modi doctrinales.diuiſiuus, diffinitiuus, demōſtratiuus,et reſolutiuus. Dicuntur autem doctrinales,quia unuſquiſq; aliquid docens utitur eorū aliquo,ueluti ſi oſtenſurus ſim ꝙ animal eſt genus,utor diuiſiuo,et dico. Quoniam dicimus genus eē quod diuiditur ī multas ſpecies,hominem.ſ.capram, et bouem, igitur animal eſt genus. Si autem hominis naturam oſtendere uolo,utor diffinitiuo.Ita.n.dico.Homo ē animal rationale intellectus, et diſciplinę capax. Si autem uelim oſtendere propter quid homo ē animal,utor demōſtratiuo,atq; ita ratiocinor.Homo eſt rationalis,omne rationale ē animal,omnis igitur homo ē animal. Si autem uelim oſtendere hominem eſſe compoſitum,utor reſolutiuo,et dico.Homo cōponitur ex anima,et corpore,corpus quoddam totum ē,omnis totalitas ex aliquibus partibus cōſtat, corpus igitur

Quatuor modi doctrinales iuxta Hāmōiū

īmediate componitur ex partibus organicis.Organicę autem partes ſunt,caput,pedes,et reliqua,quoniam unuſquiſq; iſtis utens inſtrumentis operatur.Singulę uero ex his organicis partibus compoſitę ſunt, ex uenis,arteriis, muſculis, carnibus,et oſſibus,quę omnes ſunt partes ſimilares compoſitę,et ipſę ex ſanguine,pituita, flaua bile,et nigra. Hi uero quatuor humores ex quatuor elemētis,igne,aere,aqua,et terra,conſiſtunt. Idem Hāmonius in cōmētariis ī priores reſolutorios Ariſtotelis, ita ſcribit. Quatuor ſunt methodi dialetices,quę ſunt quędam facultates, et ueluti germina eiſdem,diuiſiua,diffinitiua,demōſtratiua,et reſolutiua,et tribus methodis prioribus opponitur reſolutiua.Percurramus autem ſingulas, ut quēadmodum eis opponitur perdiſcamus.Diuiſiua quidem unum ī multa diuidit. Diffinitiua autem plura quę uni rei inſunt colligens in unum,eandem rem ab aliis ſeperat,atq; diſtinguit.Demōſtratiua uero aliud alii ineſſe demōſtat.Reſolutiua uero a compoſitis ad ſimplicia regreditur,et reſolutiuam quidem opponi diuiſiuę nemo dubitat.Hęc.n. unum in multa partitur.Reſolutiua autem multa in unum cogit.Opponitur autem et diffinitiuę.Hęc.n.ex pluribus quę alicui inſunt,ueluti ex genere ,et differentiis, unam compoſitam perficit diffinitiōem.Reſolutiua uero compoſitum in ſimplicia reſoluit. Conſiderat.n.et genus, et differentias,ex quibus eſt conſtitutum.Opponitur autem,et demōſtratiuę,hęc.n.aliud alii coniungit,ueluti animę ineſſe imortalitatem,compoſito ſyllogiſmo ſyllogiſtice oſtendit. Reſolutiua autem eūdē diſiungit. Vt autem ſummatim dicatur,diuiſiua quidem genera ſecat in ſpecies,reſolutiua uero ſpecies in genera colligit.Rurſus diffinitiua ex partibus totū aliquod conſtiuit. Reſolutiua autem a toto ad partes tranſcendit,ex quibus componitur totum.Rurſus demōſtratiua ex cauſis cauſata demōſtrat. Reſolutiua autē a cauſatis ad cauſam aſcendit,omnibus igitur opponitur reſolutiua.Quęrit autem Hāmonius in eiſdem cōmentariis cur duo primi libri in quibus agit Ariſtoteles de ſyllogiſmo ſimpliciter,inſcripti ſunt priores reſolutiui?Secundi autem duo, in quibus tractat de ſyllogiſmo demōſtratiuo,reſolutorii poſteriores ſimpliciter inſcribantur?atq; his quęſtionibus,ita ſatiſfacit. Dicimus inquit ꝙ in ſyllogiſmis eſt compoſitio. Eſt autem et reſolutio,quēadmodum,et apud grāmaticos eſt compoſitio,et reſolutio.Compoſitio quidem ſecundum quam ex elementis,uel ſyllabis nomina cōponuntur,ac uerba.Reſolutio autem ſecundum quam ea quę compoſita ſunt reſoluuntur in ſimplicia,ex quibus componuntur,uidelicet in ſyllabas,et elementa.Eſt autē et apud phyſicos compoſitio,ac reſolutio.Compoſitio quidem quando a ſimplicibus formis ueniunt ad compoſitas,ueluti a per ſe bono, ad id quod eſt in mente bonum, ad id qđ in anima,ad id quod in corporibus.Reſolutio autem eſt quando a formis quę ſunt in ſenſibilibus aſcendunt ad formas quę ſunt in intelligibilibus.Eſt et amatoria reſolutio,qua utitur Plato in ſympoſio,a pulchritudine, quę ī ſenſibilibus reperitur, ad intelligibilem pulchritudinem aſcendens. Eſt et geometrica reſolutio, unde q̄ritur quomodo totus ſecundus liber Euclidis reſoluitur. Talem autem reſolutionem Geminus diffiniuit hoc modo. Reſolutio ē inuentio demōſtrationis. A concluſione enim incipiunt q reſoluere dicūtur, ꝙ ſi inuenerint ſe oportune reſoluiſſe,poſtmodum componentes quę per reſolutionem inuenerint,faciunt demōſtratiōem,quare recte Geminus diffiniuit.Reſolutio eſt demōſtrationis inuentio. Eſt autem et apud aſtronomos compoſitio, et reſolutio.Eſt et ī ſyllogiſmis, et compoſitio quidem dicitur collectio propoſitionum,et ipſius ſyllogiſmi generatio,ueluti ſi uelim demōſtrare ꝙ anima ſit imortalis,colligo propoſitiones aliquas ex quibus conſtituo ſyllogiſmum,hoc modo.Omne per ſe mobile ē ſemper mobile, anima ē per ſe mobilis,igitur ſemper mobilis.Itē omne ſemper mobile eſt imortale anima ē ſemper mobilis, igitur ē imortalis, hęc quidem compoſitio appellatur.Reſolutio uero quādo inuento ſyllogiſmo apud aliquem autorem, quęrimus ad quam figuram reducatur, atq; ita ipſum in propoſitiones reſoluimus ex quibus ē cōſtitutus,ueluti nuper dictum ſyllogiſmum apud Platonem inuentum,ſi reſoluere uoluero incipio a concluſiōe, et dico anima eſt imortalis,unde hoc probatum ē, ex eo uidelicet ꝙ omne ſemper mobile,et imortale,et omne per ſe mobile ē ſemper mobile,et ita reſoluo ſyllogiſmum

Quatuor methodi dialetices.

Ariſtoteles de ſyllogiſmo. reſolutorio.

Geometrica reſolutio.

in propoſitione ex quibus eſt conſtitutus. Ipſas quoq; propoſitiones ſi reſoluere uo
luero, reſoluam in terminos, Omnis.n.propoſitio habet omnino ſubiectum, et prę-
dicatum. Dicit autem in hiſce libris, et de reſolutione, neq;.n.qui nouit quidem cõ
ponere, neſcit autem reſoluere, hic methodi ſyllogiſtici ſcientiam tenebit. Ipſe qui
dem Ariſtoteles prępoſito tractatu de generatione ſyllogiſmorum, hoc ẽ de compo
ſitione eorundem, deinde de inuentione propoſitionum, qua.ſ.uia, ac ratione quiſ-
piam poſſit inuenire propoſitiones ex quibus componitur ſyllogiſmus, ſubiungit,
deinde et de reſolutione, et dicit quomodo reſoluere oporteat. Incipiẽs autem trac
tare de reſolutione, dicit ꝙ ẽ neceſſarium de reſolutiõe dicere. Qui.n.nouit compo
ſitionem ſyllogiſmorum, et facultatem habet propoſitionum inuentiuam, et reſoluẽ
di ſcientiam habens, hic propoſitum recte aſſequetur, hoc ẽ ſcientiam habebit ſyllo
[Quid reſolutio, q̃d cõpoſitio.] giſtici methodi, tãq̃ non ſufficiat ſolum ſcire compoſitionem, ſed etiã reſolutionem
oportet cognoſcere, quę compoſitioni opponitur. Hęc.n.a ſimplicibus ad compoſi
ta procedit, reſolutiua uero ecõtra, a compoſitis ad ſimplicia. Inquit autem ipſe in
cipiens a ſermone de reſolutione. Si.n.componere nouerimus, et facultatẽ inuenien
di habuerimus, adhuc autem et reſoluendi terminum habebit, quod erat a princi
pio propoſitum. Tãq̃ non de ſola compoſitione dicere propoſuiſſet, ſed etiam de re
ſolutione ſyllogiſmi docere in duobus propoſitis libris, et in aliis duobus ſequenti
[Obiectio.] bus omnes reſolutorios appellauit. At obiiceret aliquis ſi de compoſitiõe, et reſolu
tione docet, quare non appellauit compoſitiuos, atq; inuentiuos, ſed potius reſoluto
[Solutio,] rios, quę nam hęc ſortitio? Reſpõdemus ꝙ a parte magis artificioſa, ac digniore no
minauit. Qui.n.artificioſe ſcit reſoluere, nouit etiam componere, ueluti Architec
tus qui reſoluere nouit, et materias ſeruare incorruptas, omnimo, et componere no
uit. Scit.n.quid primum, quid medium, et quid ultimum compoſitum ſit, et ita re
ſoluit. Quia igitur reſolutiua dignior, atq; artificioſior exiſtit, et plura complectẽs,
atq; perfectior ob id quod diximus, cum qui ſciat reſoluere, ſciat et omnino compo
nere, non contra, qui componere ſciat, omnino, et ſciat reſoluere, de reſolutione, re-
ſolutorios appellauit. Et breuitatis philoſophus affectator ſatis habuit a perfectiori
parte, non autem a duobus inſcribere. Dico etiam et aliter, ꝙ ſyllogiſmis, multi
etiam alii ante Ariſtotelem uſi ſunt, ſicut Plato, et pleriq; alii, et ipſi pręterea uulga
res homines in agendo, ac diſputando ſyllogiſmis utũtur. Nemo tamen ante Ariſto
telem artem ſyllogiſticam tradidit, neq; tres figuras adinuenit, ad quas omnes ſyl-
logiſmi reducuntur. Gloriatur igitur Ariſtoteles, et merito gloriatur in trium figu
rarum inuentione, atq; excogitatione, ꝙ tres ſunt figurę, et neq; plures, neq; paucio
res, ad quas omnes ſyllogiſmi reducuntur, omniſq; fides, ſiue inductiua, ſiue qualiſ-
cũq; fuerit, ad aliquam iſtarum trium figurarum reducitur. Quia igitur qui reſo
lutione utitur, omnem ſyllogiſmum, fidẽq; omnem ad aliquam unam harum trium
figurarum reſoluit, ideo hoſce libros reſolutorios uocauit. Sed quoniam, ut dictum
eſt, rectus ordo, et conſentaneus expoſtulat, ut primum quę cõmuniter inſunt omni
ſyllogiſmo doceamus, deinde quę proprie huic, uel illi. Idcirco hoſce duos primos
libros ĩ quibus docet de ſyllogiſmo ſimpliciter, priores reſolutorios uocauit, Alios
autem duos in quibus non de ſyllogiſmo ſimpliciter, ſed demõſtratiuo pertractat,
[Io. grãmaticus.] poſteriores reſolutorios appellauit, et hęc quidem quãtum ad inſcriptionẽ attinẽt.
In eãdem pariter ſententiam ſcribit Ioãnes grãmaticus in cõmẽtariis priorum re
ſolutiuorum, ubi cauſam inſcriptionis inquirit, ita ſcribens. Cauſam autem inſcrip
tionis q̃rere oportet, cur nam reſolutorii, et non de ſyllogiſmis inſcribũtur, nam re
ſolutio pluribus modis dicitur. Eſt.n.reſolutio totius in partes, et compoſitorum in
ſimplicia, qua utuntur geometrę, et corporum naturalium in elementa quatuor, et
etiam reductio ſyllogiſmorum in proprias figuras. Alioquin autem cum reſolutio
[Reſolutio multipliciter.] nis nomen multipliciter dicatur. Licet et ſecũdum hoc dicere reſolutionem eſſe re
greſſionem quandam ad id quod prius eſt, et cauſa compoſitiõis exiſtit. Vnde q̃ren
di datur occaſio, cur cum ſyllogiſmus compoſitio ſit, et plurium propoſitionum col
lectio, non autem reſolutio, libros in quibus de ſyllogiſmis pertractat, reſolutorios
uocauit? Oportuit.n.potius cõpoſitorios inſcribere. Vt igitur ſimul et inſcriptiõis

cauſam,et totius uoluminis diuiſionem explicemus,ita dicimus. Diuiditur hoc uolumen i tria capita. Docet autem nos,i primo qdem compoſitióem ſyllogiſmorum, ĩ ſecundo uero quo pacto nobis propoſitionum copia ſuggeratur, i tertio auté agit de ſyllogiſmorum reſolutione.Ex tertio igitur capite,ut quod cęteris dignitate pręſtaret (omnis ſi quidem ſyllogiſmus ex reſolutione cognoſcitur in qua figura ponatur) hoſce libros cenſuit inſcribendos.Alioquin qui reſolutionem nouit,pariter et compoſitionem nouit.Quę enim diſſoluit,hęc eadem haud magna cum difficultate componit,at uero contra ſe res habet. Nam et uulgares homines ſciunt quidem cõponere,ueluti nomina,et uerba,et orationem conſtituere,atq; ꝓferre,ueluti Socrates ambulat,ipam autem reſoluere neſciũt,et docere quid nam eorum ſit uerbum, quid nomen.Idcirco autem priores dicuntur,quoniam de ſyllogiſmo ſimpliciter q materiei proportione reſpondet,cum nullam formam habeat,hoc in loco pertractatur. Et quoniam genus ſuas ſpecies ãtecedit,eſt autem uniuerſaliter ſyllogiſmus genus,et demõſtratiuorum,et reliquarum ſpecierum,non abſq; ratione libros in quibus de eorum genere pertractat priores, in quibus uero de ſpeciebus poſteriores reſolutorios inſcripſit.Hęc autem Ioannis grãmatici ratio,cauſam tãtum aperit,ob quam hi duo poſtremi libri,in quibus de ſyllogiſmo agitur demõſtratiuo,qui ẽ ſpecies ſyllogiſmi ſimpliciter,poſteriores dicãtur. Cur autem reſolutorii,ſicuti et duo antecedentes, hoc in loco non explicat, ſed in cõmentariis in ſecundum librum poſteriorum,quorum alteri,latini uerbum ex uerbo,ut uidetur,ex gręca lingua tranſlati,prolixi tamen, et prioribus in primum librum de demõſtratione cõmentariis eiuſdem Ioannis grãmatici expoſitionum,ac dubitationum copia reſpondentes,alteri uero gręci habentur,multo latinis breuiores, adeo ut ueluti quoddam eorum compendium eſſe uideantur,cauſam aſſignans cur duo libri ſequẽtes in quibus agitur de demonſtratione,reſolutorii inſcribantur,ita ſcribit. Quoniam autem et hoc antiqui expoſitores prętermiſerunt,cauſam ueram aſſignare ob quam demõſtrandi ratio reſolutoria ſit appellata,hanc quoq; afferre eſt neceſſarium.Quam.n.expoſitores in prioribus reſolutoriis inſcriptionis cauſam attulerũt, illis quidé conuenienter aſſignari uidemus.His uero quibus demõſtrandi ſciẽtia traditur minime.Neq; enim demõſtrandi ſcientia imperfectior eſt,ea quę ſingulos ſyllogiſmos docet in ꝓprias figuras reducere,adeo ut ex illa nuncupationem traxiſſe uideatur, ſi quidem omnia quę de ſyllogiſmis tractantur,ad demõſtrationem, tãq̃ ad finem referuntur, quod etiam Ariſtoteles ipſe i primo priorum reſolutiuorum exordio teſtatur,cum ita ſcribit.Primum dicere oportet,circa quid, et de quo cõſideratur, quia circa demõſtrationem, et de ſcientia demonſtratiua etc.Quid igitur de reſolutorii uocabulo dicemus?uidetur quidem impoſitum ad ſignificãdum progreſſum,ab his quę ex principiis ortum habent,ad ipſa principia,quod et ipſum reſolutionis nomen oſtédit.Eſt.n.reſolutio effectuũ poſteriorum in priora, ac ſuperiora, ex quibus conſtãt, uideturq; per tranſlationem ſumptum ab his qui poſt peregrinationem,ad ꝓprios lares reuertuntur.Nam qui a patria recedunt,ac deinde regrediuntur,reſoluere dicuntur.Sicut autem,et diffinitio,et diuiſio,et demõſtratio multipliciter dicitur,ita et reſolutio.Eſt,n.reſolutio tranſitus a compoſitis ad ſimplicia, ex quibus tãq̃ ex ꝓpriis principiis,ideſt elementis,ſunt conſtituta.Eſt et ſyllogiſmorum reſolutio in figuras,ueluti in principia,quędam,ac regulas artificioſas,et ſcientiam parientes,eſt et alia eorũdem ſyllogiſmorum reſolutio in principia,hoc eſt in propoſitiões,ac terminos,ex quibus primis fuere conſtructi.Dicitur etiam reſolutio ad uniuerſalia a particularibus aſcẽſus,ut a ſingularibus ad ſpecies ſpecialiſſimas, et ab his ad ſupma genera,quod reſolutionis genus Ariſtoteles,ut quę magis ſit diffinitionis inuétioni acõmodata,diuiſioni pręponit.Dicitur et reſolutio,cum notum aliquid in pricipia, et cauſas ex quibus,et ꝙ ſit,et ꝙ noſcatur habet,reſoluimus, iuxta quod reſolutionis ſignificatum ſcientia demõſtrandi reſolutoria appellatur.Q d.n.luna interiectu terrę deficiat, ex poſterioribus ad priora aſcendentes agnoſcimus, ac poſtmodum inuenta cauſa,demonſtrationem componimus . Nam lunam quidem deficere, ſenſu compręhendimus,huius deinde cauſam intellectus inueniens,de eadem ſcien

Nõ oẽs q ſciunt cõponere ſciũt etiã reſoluere

Io. grãmaticus.

Rõ uocabuli reſolutio.

tiam inſtituit,hoc pacto.Luna quidem deficit,quod deficit aliquod habet qđ obii
citur.Hic ab effectibus ad cauſas progreſſus reſolutio appellatur,poſt quem ſequi
tur demõſtratio deſcendens a cauſis ad effectus, hoc modo.Lunę aliquid obiicitur,
cuicũq; obiicitur deficit,luna igitur deficit.Item terra mouetur,cum autem moue
tur uentus in penitioribus eius cauernis includitur,igitur terra uentum habet in
troclusum, hęc qnidem reſolutio dicitur . Poſtmodum fit demonſtratio hoc pacto.
Ventus in terrę cauernis includitur,uento autem introcluſo,terra tremit,igitur eſt
tremor terrę.Aut igitur hanc ob cauſam demonſtrandi ſcientia reſolutoria appella
tur,aut quoniam medius terminus in demõſtratione uim obtinet omnẽ.Hic autem
eſt rei diffinitio quę ex reſolutione inuenitur,ut ipe Ariſtoteles ſentit.atq; ideo ars
demõſtrandi reſolutio dicitur,ut quę ſine reſolutione conſtare non poſſit. Poteſt au
tem quis et illud affirmare,priores quidem libros dici reſolutorios ob cauſam pri
us aſſignatam,quoniam nulla ẽ in ipſis contemplatio perfectior ea, per quam ſyllo
giſmi in proprias figuras reſoluuntur, ac primus liber poſteriorum qui antecedit
hunc ob cauſam ſuperius expoſitam,quoniam.ſ.demoſtrationis principia per reſo/
lutionem inueniuntur.Propoſitus autem liber.ſ.ex duobus poſterioribus, ſecũdus
ideo reſolutorius inſcribitur,quoniam in ipſo de medio demõſtrationis,quod ẽ ipa
diffinitio rei,tractatur.Hęc autem per aſcenſum a continentibus ad contẽta inueni
tur,qui modus quidam reſolutionis exiſtit,ut ipe Ariſtoteles in ſequentibus indi
cabit,atq; hoc pacto ſingulis libris,ſuę inſcriptionis cauſa erit aſſignata . Fortaſſis
autem ex hac eadem inſcriptione mõſtratur non placere Ariſtoteli modum illum ĩ
ueſtigandi diffinitionem per diuiſionem, quẽ Platonici maxime probabãt. In aliis
autem cõmentariis gręcis,qui etiam ad Io.grãmaticum referuntur autorem,i eãdẽ
fere ſententiam iſta ſcribuntur,quę cauſam exponunt, cur primus liber,atq; ſecun
dus poſteriores ęque,ac duo priores reſolutorii iſcribuntur.Q uoniam medius ter
minus in demõſtratione eſt diffinitio,ex accidenti etiam de diffinitione i hoc libro
conſideratur. Nam proprius de diffinitione diſerendi locus ẽ in ſeptimo eius uolu
minis libro,quod poſt naturalia inſcribitur.Hic autem non tãq̃ de diffinitione, ſed
de cauſa potius,et medio,doctrinam inſinuat.Cum uero et demõſtratio reſolutio di
catur,pars autem demõſtratiõis ẽ iſta tractatio, ut quę de medio eiuſdem edoceat,
idcirco et ipſa reſolutoria uocatur. Primus autem liber demõſtratiuę ſcientię reſo
lutorius inſcribitur,non eadem ratione qua duo antecedentes.Illi.n.a potiori artis
ſyllogiſticę parte,talem ſortiti ſunt inſcriptionem. Nam prior, atq; pręſtantior ẽ il
le tractatus in quo docetur quomodo ſinguli ſyllogiſmi in proprias figuras reſoluũ
tur,ſi quidem ſyllogiſmum in propoſitiões reſoluimus,has in terminos,et medium
aſſumimus,atq; hic ſyllogiſmi figura reperitur.Q đ ſi illa omnia propter demõſtra
tionem quęruntur,ut ipſe Ariſtoteles in principio trium figurarum inquit,ꝙ uide
licet conſideratio de demonſtratione exiſtit.Finis autem dignitate pręcellit ea quę
ad finem ſunt,omnibus quę ante ipſam ſunt,dignior erit demõſtratio. At quoniam
ſpecies quędam demõſtrationis ẽ demõſtratiua ſcientia,idcirco reſolutoria appella
tur,nam eius principia a nobis per reſolutionem inueniuntur,cũ ab his quę nobis
priora ſunt,ad ea quę natura antecedunt,uidelicet ad cauſas ipſas aſcendimus.Pri/
mum.n.percipimus ſenſu lunam deficere, intellectus deinde cauſam rimatur, et in
uenit,ita.n.ratiocinatur. Q uod deficit ei aliquid obiicitur, hęc reſolutio ad cauſas
ex effectibus progreditur.Deinde demõſtratio deſcẽdit a cauſis ad effectus;hoc mo
do.Lunę aliquid obiicitur,cui aliquid obiicitur deficit,luna igitur deficit. Rurſus
etiam terram concuti uidemus,unde ita dicimus. Terra concutitur,cum terra con
cutitur uentus in eius cauernisi cluditur. Hęc quidem reſolutio ẽ,deinde ſequitur
demõſtratio.In terrę cauernis uentus includitur,uento interclufo fit terrę tremor,
in terra igitur tremor fit.Vel igitur ex hac cauſa inſcriptiõi occaſio data ẽ,uel quo
niam in demõſtratione medius terminus ſummam obtinet uim . Hoc autem ẽ diffi
nitio rei.Ipſa uero diffinitio per reſolutionem inuenitur.Cum.n.hominem conſpi/
cimus in illa reſoluimus ex quibus ipſum natura conſtituit,uidelicet animal,ratio
nale,mortale,intelligentię, ac diſciplinę capax, atq; ita hęc omnia aſſumentes homĩ

Ars de/ mõſtrãdi cur reſo lutiua.

Diffõ p reſolutio nẽ iueni tur.

nis diffinitionem componimus. Dicitur etiam reſolutio a particularibus, ac ſingularibus ad uniuerſalia, donec ad ipſum generaliſſimum pertingamus, aſcẽſus. Eſt etiã reſolutio a re aliqua nota, ad principia cauſaſq;, ex quibus res ipſa conſtat, atq; innoteſcit regreſſus, iuxta quod reſolutionis ſignificatum, etiam demõſtratio dicitur reſolutio. Eſt etiam reſolutio ex effectibus, ac poſterioribus ad pricipia cauſaſq; ex quibus effectus conſiſtunt recurſus. Sumptum eſt reſolutionis uocabulum per trãſlationem ab hiis qui poſt peregrinationem in patriam reuertũtur, nã ad proprios lares ab externis regiõibus reditus reſolutio uocatur. Dicitur etiam reſolutio a cõpoſitis ad ſimplicia ex quibus componitur tranſitus. Eſt autem et ſyllogiſmorum ĩ figuras reſolutio, ſi quidem eoſdem in propoſitiones, et terminos reſoluimus. Hęc quoq; ex cõmentariis Ioannis grãmatici in ſecundum librum reſolutiuorum poſteriorum, uel potius ex eorũdem compẽdio, ſumpta ſunt, ſed et idẽ Ioannes grãmaticus in magnis cõmẽtariis dictorum librorum Ariſtotelis non minus ꝗ cęteri gręci expoſitores, de quatuor doctrinis, quales nam ſunt, et cur tot numero exiſtant, tam docte, ꝗ copioſe etiam conſcripſit, cum inquit. Quatuor ſunt genere methodi qbus omnis doctrina, ac diſciplina artificioſa perficitur. Diffinitiua. ſ. ac demonſtratiua, diuiſiua, ac reſolutiua. Haud iure ſuperuacuum uideretur, cum de demonſtratione, ac diffinitione ſermo habeatur, de quatuor pariter doctrinarum modis explanare, et quid ſint, et propter quid ſint, et quod nam ſingulorum ſit opus, ac quo pacto ad inuicem ſe habeant.

Io. grammatici đ quatuor methodis.

Sunt. n. uię quędam, ac rationes intellectuales, cum quibus humana mens proprias inquiſitiones appręhendit. Ad hunc. n. inuentę ſunt finem, ut earum adminiculo, ea quę ſunt occulta, atq; recondita, itellectus inueniat. Eſt autem diffinitiuę quidem opus, propriam rei propoſitę ſubſtantiam oſtendere. Demõſtratiuę uero per ſe accidentia per medias cauſas, propriis ineſſe ſubiectis demonſtrare. Diuiſiuę autem, genera ſpecierum, ſiue ſubalternarum, ſiue ſpecialiſſimarũ aſſumere, atq; eadem ſpecificis differentiis diuidere, nihil prętereundo intermedium. Reſolutiuę uero, ex indiuiduis, ac ſingularibus, aſcendere ad ſpecialiſſima, atq; a ſpecialiſſimis ad ſubalterna, ſimpliciterq; a poſtremis ad priora, et prędicata. Cum. n. plurima ſint reſolutionis, ac diuiſionis ſignificata, hę ſolę quę dictę ſunt propriam habent appellationem ut quę ad diffinitionem, ac demõſtrationem conducant, quas etiam ambas Ariſtoteles ipſe in hoc libro propoſito ad diffinitiõum accipit inuentionem. Vtrãq; quidem ad idem conferre aſſerens, reſolutiuam uero diuiſioni pręponens. Hęc quidem ſunt quatuor doctrinarũ ſua ſingulis opera deputata.

Quatuor doctrinarũ officia.

Reliquũ eſſet quo pacto ſe inuicem habeant exponere. Eſt n. dubitatione dignum, nũqd principales exiſtant, et an diffinitiuam, ac demõſtratiuam reliquę duę, ueluti cauſę cõſtituant, ſi quidem per eas diffinitiones inueniri uidemus, uel non ita ſe res habet, ſed hę potius, tãꝗ miniſtrę illis ſubiiciuntur, eiſdem quodãmodo ſubſeruientes, ac rationi ſciẽtia comite, illam quę rebus aduenit, ab illis ſpecificationem pręparantes. Si. n. tãꝗ illarum cauſę haſce pręcederent, ipſę per ſeipſas perfectionem, et non relationem ad illas haberent. At nunc intueri licet ipſas ad illas reſpicere, ac nõ aliter ꝗ arte ſecandi, et qua metalla effodiuntur, fabris lignariis, atq; aurificibus, habilẽ illis materiam, perficere, ſi quidem genera ſũt diffinitionum materię, quę cum ſint indeterminata, aſſumens diuiſio differentiis diſtinguit, atq; idonea ad diffinitionũ formationem operatur. Demum ita elaborata genera ſuſcipiens, et conuenientẽ eis ordinem, ac compoſitionem adiungens, diffinitiones inſtituit, eodẽmodo reſolutiua ab indiuiduis ad ſpecialiſſima aſcendit, atq; ab his ad ſuperiora genera, ac ſemper ſubiectis cõia perquirit, quę demum inuẽta diffinitiuę ſuppeditat quę deinde ipſa diffinitiua ſuſcipiens, ac conuenienti ordine iugens, ex his quidem quę ſunt cõia, ſingularibus ſpecierum, conficit diffinitiones, ac rurſus ex his quę ſunt cõia ſpeciebus, generum conſtruit diffinitiones. Quare ſi quis diuiſiuę, ac reſolutiuę cum auferat uſum quem diffinitionibus pręſtant atq; ab illarum reſpectu ſeiungat, imperfecte et nihil, aut parum aliquid utilitatis afferre uidebitur. Hęc igitur ita ſe habent. At diffinitiua ip̃a eſt per ſe ipſam perfecta, et rerũ explicat ſubſtantias, ipſaſq; demonſtratiuam conſtituit cum illi medium ſubminiſtret, et cauſam ſine qua de-

monſtrationem fieri eſt impoſſibile, omnem ſi quidem uim ab illa demõſtratio nã ciſcitur.Poſt hanc uero ẽ demõſtratiua ſtatuenda.Reliquę harum miniſtrę,ac famu lę,exiſtunt,ſed principaliter quidem diffinitiuę,per hanc autem mediam,etiam de mõſtratiuę.Non abſq; ratione autem diffinitiua demõſtratiuę prępomitur,illa ſi qui dem rerum ſubſtantias explicat,hęc rebus ipis aſſequẽtia demõſtrat.Sicuti autem ſe habet ſubſtantia ad illa quę ipſam conſequuntur,ita diffinitiua ad demõſtratiuã. Neq; uero ſuperuacaneum uidetur de numero earum aliquid dicere.Cur nam com munes doctrinarum,ac diſciplinarum uię,ac ratiões ſint tantũmodo quatuor, neq; maiori numero, neq; minori comprębendantur . Vel igitur ſubſtantiarum certam quęrimus habere ſcientiam,aut eorum quę eaſdem ſubſtantias conſequũtur.Ad ſub ſtantiarum cognitionem utimur diffinitiua. Ex his autem quę quod quid ẽ manife ſtant in conſequentium uenientes notionem,ad eorum probationem utimur demõ ſtratiua.Quia uero diffinitiuę neceſſaria eſt materia,eãdem diuiſio,ac reſolutio ſup peditãt. Nam cum diffinitiones ſint,uel ſpecialiſſimarum,uel ſubalternarum,aut a ſuperioribus,aut ab inferioribus,iſtas inquirimus, et cum a prioribus rimari pla cuerit,utimur diuiſione,ſicut cum a poſterioribus,reſolutione, adeo ꝙ principales quidem ſciẽtię ſunt, diffinitiua,ac demõſtratiua,ad has autem diriguntur,diuiſiua, et reſolutiua.Ioãnes quoq; damaſcenus i libro i quo de arte,quę logica dicitur,trac tãs de eiſdem quatuor doctrinis,ita ſcribit.Sciendum ẽ ꝙ quatuor ſũt dialecticę.i. logicę methodi,diuiſiua quę genus in ſpecies per differentias ſecat, diffinitiua quę ex genere,et differẽtiis quibus uſa ẽ diuiſiua, propoſitę rei diffinitionem cõſtituit. Reſolutiua quę id quod magis compoſitum exiſtit i ſimpliciora reſoluit, hoc ẽ cor pus in humores,hos in quatuor elementa,hęc autem in materiam,et formã.Demon ſtratiua autem eſt quę per medium aliquod rem propoſitam demõſtrat, ueluti pro poſitum ẽ mihi demõſtrare ꝙ anima eſt imortalis,per hoc mediũ Quod ſemper mo uetur eſt imortale, anima ſemper mouetur,igitur anima eſt imortalis. Illud quoq; noſſe oportet ſyllogiſmos ad demonſtrationem pertinere.Neq; nos lateat reſolutiuã eſſe triplicem.Eſt.n.reſolutio naturalis,cuius paulo ſupra exemplum attulimus.Eſt et reſolutio logica,quando propoſitum ſyllogiſmum in propriam figuram reſolui- mus.Eſt etiam mathematica reſolutio,quando accipimus id quod quęritur tãꝗ cõ ceſſum,atq; ab eodem progredimur,donec ad aliquid omnium opinione confeſſum perueniamus,ex quo poſtmodum propoſitum adſtruitur,ueluti ſi i quęſtionem du catur,nũquid anima ſit imortalis,hoc ipſum quod quęritur accipio tãꝗ cõceſſum, atq; ita ratiocinor.Quando quidem anima eſt imortalis,ſunt pro malis,et bonis ac tionibus pręmia repenſa,ſi ſunt pro bonis, et malis actionibus pręmia repenſa,eſt quod iudicat,et iudicatur,ſi ẽ quod iudicat,et iudicatur,ẽ quod prouidet.Ex proui dentia tandem in prouidentiam deuenimus,quam omnes concedunt,mox per cõpo ſitionem dico.Quãdo quidem ẽ prouidentia,atq; iudicium,pręmia rependuntur, ſi ꝑmia rependuntur,ẽ aliquod qđ iudicatur,ſi ẽ aliquod qđ iudicatur,anima ẽ imor talis.Alexander etiam in cõmentariis priorum reſolutiuorum Ariſtotelis aſſignãs et ipe cauſam eorũdem librorum iſcriptionis,multiplex reſolutiõis ſignificatũ his uerbis oſtendit. Ideo autem reſolutorii dicuntur,quoniam compoſiti cuiuſq; ad ea ex quibus compoſitio facta ẽ reditus,reſolutio uocatur. Nam econtra ſe habet reſo lutio,ꝗ compoſitio.Si quidẽ compoſitio a principiis uia eſt ad ea quę ex principiis oriuntur,reſolutio autem reditus a fine ad principia,nam et geometrę reſoluere di cuntur,quoniam a concluſione principium facientes,ordine quodam per ea quę ad concluſionis demõſtrationem aſſumuntur, ad principia propoſitę quęſtionis aſcen dunt.Sed et qui compoſita corpora i ſimplicia reducit,reſoluere dicitur,et qui ſim plicium unũquodq; in ea ex quibus eorum eſſentia ẽ conſtituta.ſ.i materiam,et for mam.Sed et qui orationem in partes diuidit,et eaſdem partes in ſyllabas,et has in elementa,hic qnoq; reſoluere dicitur. Proprie autem reſolutio appellatur, cum ſyl logiſmi compoſiti in ſimplices reſoluuntur, ſed et ſimplices in propoſitiones ex ꝗ bus conſtant, ſed et ſyllogiſmorum imperfectorum ad perfectos reductio, reſolutio quędam exiſtit, iuxta quod maxime reſolutionis ſignificatum hi libri reſolutorii

Cur tãtũ quatuor.

Ioannes damaſcenus.

Reſolutiua tri- plex.

Alexan- der i prioribus reſo.

inſcribuntur.Nam in fine primi libri quandam uiam, ac rationem Ariſtoteles tradit,per quam hoc cõmode facere ualeamus,nec minus quo pacto ſimplices ſyllogiſmos in ꝓpoſitiones ex quibus conſtant reſoluamus idem Ariſtoteles docet.Eũdem quoq; autorem inuenimus aliquando dicere, quomodo ſyllogiſmi compoſiti ex ſimplicibus fiant,ac quo pacto ad eoſdem reducantur. In quibus igitur libris de ſyllogiſmorum reſolutione pertractat,hos reſolutorios priores, in quibus autem de demonſtrationibus, hos quidem reſolutorios et ipſos, ſed poſteriores inſcripſit. Alcinous quoque philoſophus Platonicus in libello, in quo placita Platonis exponit,de quatuor doctrinis,ex eiuſdem Platonis ſententia,facit mentionem. Cuius dicta non grauabor apponere,ut unuſquiſq; facile itelligat,utriuſq; ſectę,et Platonicę, et Ariſtotelicę familiares philoſophos,non lõge diuerſa, de quatuor doctrinis,et multiplici reſolutionis ſignificato, ſed eadem propemodum litteris tradidiſſe. Sunt autem hęc Alcinoi in eodem libro uerba. Maxime uero proprium, atq; intimum dialectices eſſe arbitratur, uniuſcuiuſq; rei ſubſtantiam inſpicere, deinde accidentia. Contemplatur autem quid unaquęq; res ſit,uel ex ſuperioribus,per diuiſionem,ac diffinitionem,aut ex inferioribus,per reſolutionem. Accidentia autem quę ſubſtantiis inſunt,uel ex contentis,per inductionem, uel continentibus,per ſyllogiſmum, adeo ut rationabiliter hę ſint dialectices partes,una diuiſiua,altera diffinitiua, altera reſolutiua,ac pręterea inductiua,ac ſyllogiſtica,ſiue collectiua. Diuiſio igitur, alia eſt partitio generis in ſpecies,alia eſt totius in partes, ueluti cum animam diuidimus in rationalem,atq; paſſibilem,ac rurſus paſſibilem,in iraſcibilem, ac concupiſcibilem . Alia eſt partitio uocis in plura ſignificata,ut quando unum, et idem nomen plura ſignificat,alia eſt accidentium in ſubiecta,ut cum dicimus.Bonornm,alia animam,alia corpus exornant, alia ſunt quę externa appellantur . Eſt et ſubiectorum in accidẽtia diuiſio,ut cum dicimus.Hominum,alii boni,alii mali,alii medii. Oportet igitur in primis uti partitione generis in ſpecies, ut uniuſcuiuſq; rei eſſentiam cognoſcamus, hoc autem ſine diffinitione fieri non poteſt. Diffinitio autem ex diuiſione ortum habet, hoc modo, rei quę diffiniẽda ſit genus diſcere oportet,ueluti q̄a genus hominis eſt animal, deinde ipſum genus per proximas ſecare differentias uſq; ad ſpecies deſcendendo, ueluti per rationale, et irrationale,et mortale,et imortale,ita ꝙ ſi proximę differentię cum genere coniungantur,ex ipſis,hominis diffinitio conſtituitur.Reſolutionis autem ſpecies tres ſunt, una eſt aſcẽſus a ſenſibilibus ad intelligibilia prima,alia eſt a demonſtratis, et ſubdemonſtratis ad indemonſtrabiles,et imediatas propoſitiones regreſſus, alia eſt a ſuppoſitione aſcẽdens ad principia quę ſuppoſitione nõ egẽt. Et prima habet talem naturam,ueluti ſi a bono corporis transeamus ad animę bonum,ab hoc autem ad bonum quod in legibus ẽ, deinde ad infinitum pelagus bonitatis,ut hoc modo indagantes ipsum per se bonum reperiamus.Secunda resolutionis species talis existit.Supponere oportet id quod quęritur, ac contemplari quęnam sint illa priora, atq; a posterioribus ad priora ascendendo, demonstrare, donec peruentum sit ad primum,atq; confeſſum, a quo rursus incipiendo ad rem quęsitam per compoſitionis modum descendamus, ueluti si quęramus.Nũquid anima sit imortalis,hoc ipsum supponẽs,quęro an semꝑ mobilis,deinde hoc demonstrato,iterum quęro,an id quod sẽper mobile,sit per se mobile,quo demõstrato,rursus quęro,an per se mobile pricipium motus existat, deinde ſi principium,an ingenitum,quod ueluti pro confeſſo habetur,cum quod ingenitum est,etiam icorruptibile sit.Sumpto igitur ab hoc,quod ex se patet,initio, talis demonstratio componitur.Principium ingenitum est,et incorruptibile, principium motus est id quod per se mouetur, anima autem est per se mobilis, igitur ingenita,incorruptibilis, atque imortalis est anima. Quę autem per suppoſitionem resolutio fit, talis est. Qui aliquid inquirit, id eſſe supponit,deinde quid sequatur ad ipsum suppositum inspicit, ac postmodum si sit de suppositione ratio afferẽda,aliã faciẽs suppositionẽ inquirit,an id quod prius supponebatur ad aliam seqtur suppoſitionẽ,ea nũq̃ inqſitiõe ceſſãte,donec ad aliqđ principiũ ꝑueniamus, quod ſuppoſitione nõ egeat. De inductione autem,et ſyllogiſmis,quibus,et quẽad-

Alcinouſ

Diuiſionũ modi.

Reſolutiõis ſpecies tres.

modum,et aliis dialectices partibus,uſus eſt Plato, plura ſubiūgit Alcinous quę ꝓ-
Proclus. lixitatis euitandę gratia prętermitto.Nec minus Proclus philoſophus eximius qui
prçcipue Platonis dogmata excoluit, in primi libri elementorum Euclidis expoſi-
tionis p̄fatione, ita de quatuor dialectices facultatibus ſcribit. Sic dialectica philo
ſophię puriſſima pars ſuper diſciplinas proxime extenditur, omnéq; illarum conti
net inuolutionem,atq; earūdem doctrinis uarias ex ipſa tribuit facultates, quę per
fectiuę ſunt,iudicatiuę,atq; itellectuales, reſolutiuam dico,diuiſiuam,diffinitiuam,
ac demōſtratiuam, quibus adiunctę, atq; perfectę hę diſciplinę, quę a grçcis mathe
maticę uocantur,nonnulla quidem per reſolutionem inueniuntur, nonnulla per cō
poſitionem,et alia quidem per diffinitionem,alia per modum diuiſionis ponunt,nō
nulla autem quęſita per demonſtrationes abſoluunt,haſce facultates ſuis adoptātes
ſubiectis, ſingulisq; ad mediorum utentes contemplationem. Quo fit ut in eiſdem
diſciplinis,reſolutiones,diffinitiones,diuiſiones, atq; demonſtratiōes,ſint proprię,
ac ſecundum modum diſciplinarum cognitioni congruentem reuoluantur. Recte
igitur dialectica ſpecies diſciplinarum appellatur.Hęc ſunt quę grçci autores,non
minus platonicę,q̄ Ariſtotelicę ſectę familiares,de quatuor doctrinarum modis,et
uariis reſolutionum ſignificatis,concordi fere ſentētia ſcripſere. Illud autem in eo
rum ſcriptis diligens lector animaduertet,omnes eos,quos cōmemorauimus auto-
res reſolutiuam doctrinam,demōſtratiuę,ac reliquis duabus,tāq; ab illis diuerſam
oppoſuiſſe. Latini autem expoſitores Galeni in hoc omnes conueniunt, ꝙ doctrina
reſolutiua,de qua Galenus loquitur,in ꝓemio artis paruę, ſit doctrina demonſtra
tiua. Sed utrum hęc utatur eo demonſtrationis genere, quę demonſtratio porpter
quid,an altero quę demonſtratio quia a Neotericis nominatur,ut circa initia ope-
ris diximus, adhuc ſub iudice lis eſt.Et ſi uero nonnulla quę ſupra ex ueterum phi
loſophorum ſententia ſunt a nobis expoſita,de eo reſolutionis modo,quo a compoſi
tis ad ſimpliciora,aut a poſterioribus ad priora, ſiue ab effectibus ad cauſas acce-
dimus, probare uideantur illorum opinionem, qui aiunt doctrinam reſolutiuam
eſſe demonſtrationem,quę a recentioribus philoſophis demonſtratio quia nuncu-
patur.Si quis tamen eorundem ueterum philoſophorū,non modo ſcripta,ſed etiam
intimos ſenſus diligenter,ſubtiliterq; ſcrutetur,inueniet id omnes fere inuere,non
eſſe ueram demonſtrationem, niſi cum a prioribus quę per reſolutionem inuenta
Gemius, ſunt, ad poſteriora componendo, procedimus, adeo ut uera comprobetur Gemini
Themiſti ſententia,reſolutionem nihil aliud eſſe,niſi demōſtrationis inuentionem, cui etiam
us in po ſententię adſtipulantur uerba Themiſtii in paraphraſi primi libri poſteriorum
ſte. reſolutoriorū Ariſtotelis ita ſcribentis. Demonſtratio uero ſemper priora quę ſe-
cundum naturam ſint priora deſiderat,ꝙ ſi ex prioribus ſecundum nos demonſtra
tio aliqua nectitur,ut demonſtratio appellari poſſit, non tamen ſimpliciter, ſed ſe-
Sipliciuſ cundum nos demonſtratio dicitur. Idem pariter Simplicius adſtruit, in ex-
poſitione primi libri Ariſtotelis de phyſica auſcultatione. Vbi quęrit qualis ſit
cognitio quę habetur de rebus naturalibus, ab his qui harum principia, et cau-
ſas ex compoſitis,et iam confuſis inuenerunt.Manifeſtum enim eſſe inquit, ꝙ con-
iecturalis eſt huiuſmodi cognitio principiorum,et non demonſtratiua.Vnde conclu
Plato. dit Simplicius Platonem recte phyſiologiam ideſt rerum naturalium ſcientiam eſſe
quandam icotologiam, ideſt coniecturalem locutionem, putaſſe,cui etiam opinio-
ni inquit Ariſtotelem conſentire, qui illam quę eſt proprie demonſtratio,uult fie-
ri ex immediatis,et principiis per ſe creditis, et ex his quę proprie ſunt cauſę, et
natura priores. Neque illud reſolutionis genus quo mathematici frequentiſſime
utuntur, ad aliud tendit, niſi ad principiorum ex quibus demonſtratio componi-
tur,inuentionem. Quare iidem mathematici reſolutionem,ac compoſitionem hoc
modo diffiniunt. Reſolutio eſt aſſumptio quęſiti tanq̄ confeſſi per conſequen-
tia progrediens ad uerum aliquod,atque confeſſum. Compoſitio eſt aſſumptio con
Euclidis feſſi, per conſequentia procedens ad quęſiti comprehenſionem. Sunt autem ma-
xiii. thematicorum libri, et pręcipue tertius decimus liber elementorum Euclidis ex
Hali. editione Theonis,et reſolutionū et cōpoſitionū pleni.Idcirco Hali in expoſitione ar

tis paruę Galeni, q̃uis non explicet qualis ſit doctrina reſolutiua qua utuntur mathematici, ait tamen hanc ipſam doctrinam eſſe mathematicis notam, quo quidem Hali teſtimonio fruſtra Pluſq̃cōmentator ſuam de doctrina reſolutiua opinionem tentauit aſſeuerare. Si. n. ut teſtatur Hali, mathematici utuntur reſolutione, ſiue doctrina reſolutiua, non autem eſt apud eos uſitata demonſtratio quia, ſed potius propter quid, hinc ſe colligere arbitratur idem Pluſq̃cōmentator, doctrinam reſolutiuā eſſe demonſtrationem propter quid. Nos autem ex his quę ſupra expoſuimus, ſatis conſtare arbitramur mathematicos, et diuiſionibus, et diffinitionibus, et demōſtrationibus, et reſolutionibus uti, nihilq; aliud apud ipſos eſſe reſolutionem, niſi demōſtrationis propter quid inuentionem, non ipſam demonſtrationem propter quid. Vnum autem mathematicę reſolutionis exemplum nō grauarer apponere, niſi ſcribendi fugerem prolixitatem, in re pręſertim quam unuſquiſq; qui mathematicorū diſciplinas, uel mediocriter deguſtarit, poſſit ex eorūdem mathematicorum libris perdiſcere. Vnde non poſſum non parum admirari Conciliatorem, qui habitus eſt ętate ſua, ut noſtra quoq; habetur, in mathematicis ſcientiis, uſq; ad necromantię ſuſpitionem, excellentiſſimus, auſum contra Hali ſententiam, differētia octaua, pronunciare, mathematicos non noſſe doctrinam reſolutiuam, uel ſi eam ſciunt, non tamen uti ea. Quare ait Halin ſuos ſectatores in ignorantię barathrum detruſiſſe. At qui Proclus, et Euclidis expoſitor, et omnium gręcorum iudicio mathematicus excellentiſſimus, teſtatur mathematicos, non minus reſolutiua, q̃ reliquis aliis tribus dialectices facultatibus uti. Queadmodum eiuſdē autoris uerba quę ſupra de quatuor doctrinis recitauimus apertiſſime oſtendunt, ac queadmodum etiam ſine aliquo Procli teſtimonio, mathematicorum libri pleni reſolutionum, ac compoſitionum, ut diximus, manifeſtāt. Quo circa Hali uere potuit affirmare, mathematicos, et noſſe, et uti doctrina reſolutiua, ſi modo eam potius eſſe demonſtrationis inuentiuam, q̃ demonſtratiuam, ut nos ex ueterum philoſophorum autoritate probauimus, intellexerit. Alioquin Conciliatorem non temere contra ipſum inuehi, in proceſſu huius noſtrę diſputationis concedemus, qui tamen Conciliator et ipſe uiſus eſt ignoraſſe, et quid ſit reſolutio mathemathica, et cur priores, ac poſteriores libri Ariſtotelis, reſolutorii nominati, talem ſortiti ſint appellationem, quę omnia nos in pręcedentibus, ex ſententia ueterum philoſophorum abunde docuimus. Sed ut tandem ad principale noſtri inſtituti propoſitum reuertamur, ad oſtendendum ſcilicet quę fuerit Galeni de tribus doctrinis ordinatis, et de illa pręſertim quam dicit in ꝓemio artis paruę, ex notione finis inchoare, et fieri ſecundum reſolutionem, ſententia. Illud neceſſarium habemus adiicere, ꝙ pręter ſupra tactos reſolutionum modos, eſt quidam alius qui, ut teſtatur Ariſtoteles libro tertio moralium, eſt reſolutioni mathematicę ſimilis, quem Galenus pręcipue methodum reſolutionis nominat, quidam ex neotericis ſyllogiſmum practicum uocāt. Fit autem hoc modo. Proponitur finis quem aſſequi intendimus, deinde inquiruntur illa per quę eundem finem poſſumus attingere, nunq̃ ceſſante inquiſitione donec ad aliquod ultimum peruenerimus, quod ſit actionis principium. De tali reſolutione ſimili illi quam diximus, mathematicam appellari, Ariſtoteles libro allegato loquitur in hunc modū. Nec ſane de finibus conſultamus, ſed de his quę ſunt ad finem. Medicus enim non conſultat, an ſanum faciat, nec orator an perſuadeat, neq; gubernator reipu. an bene inſtituat ciuitatem, neq; aliorum quiſquam de fine deliberat, ſed poſito fine, queadmodum ad illud perueniatur conſiderat, et ſi per multa fieri poſſe cōſtat, per quod illorum facilime, et optime fiat, perquirunt, ſi uero per unum, queadmodū ꝑ unum fiat, et id rurſus per quod, donec perueniant ad primam cauſam, quod in inuentione ultimum eſt. Qui enim conſultat, uidetur quęrere, ac reſoluere prędicto modo, quaſi diagramma. Eiuſdem reſolutionis quę a fine propoſito ſummit initium, habetur exemplum etiam apud Ariſtotelem libro ſeptimo primę philoſophię, quam metaphyſica, ideſt poſt naturalia nominant, ubi ſcribuntur hęc uerba. Fit autem ſanū, ita cogitante ſcilicet medico. Quoniam ſanitas eſt tale quid, neceſſe eſt ſi ſanum futurū ſit, ut hoc adſit, ſcilicet ęqualitas, et ſi hoc, caliditas, et ita ſemꝑ ratiocinatur,

Aduerſus Pluſq̃ cōmēta.

Aduerſus Cōciliatorē.

Proclus Mathemathicus.

Septimo metha.

donec reduxerit ad hoc,quod ipſe efficere poteſt.Hoc in loco Ariſtoteles uult oſtẽdere quomodo fiat ſanitas,non quomodo facta ſit,ut male exponit Auerrois cõmentator,qui dedit Cõciliatori errandi occaſionem,ut paulo infra oſtendemus, oſtẽdit inq̃ Ariſtoteles quomodo ſanitas a medico reſtituatur,ſi quem contingat ęgrotare, ita ſcilicet eodem medico ratiocinante.Si ſanitas eſt ęqualitas calidorum,et frigidorum,oportet factam in his inęqualitatem ad ęqualitatem peruenire, ita ꝙ alterum non ſuperexcedat alterum,ſed modice ſe habeat.Si uero debeat eſſe ęqualitas,oportet ut adſit caliditas.Supponatur.n.frigiditatem ſuperabundare. At ſi caliditatem adeſſe conuenit,opus eſt frictione.Incipit ergo medicus a frictiõe, quam facere poteſt,quę quidem frictio ultima eſt ſecundum intentionem ad ſanitatem, et ęqualitatem,et caliditatem collata.Primum.n.medicus mẽte cõcipit ſanitatem,deinde ęqualitatem,deinde caliditatem,ultimo loco frictionem, quę tamen i opere primas partes habet. Primum.n.frictio caliditatem, caliditas ęqualitatẽ, ęqualitas ſanitatem, et hoc eſt illud quod dicitur,ꝙ principium operationis,eſt finis cognitionis, et principium cognitionis eſt finis operationis,quę poſtrema uerba cõmuniter dicta uſurpat etiam Cõmentator in huius loci expoſitione cõmento uigeſimo tertio. Sed ꝑter hęc uerba reliqua expoſitio falſa eſt,et ſẽſum Ariſtotelis omnino deprauat.Neq;.n. proponit ſanitatem quam medicus facere intendat, ſed iam factam ſupponit, neq; ęqualitatem nominat quã adeſſe oporteat, ſi ſanitas futura ſit, ſed fluxũ naturę ꝙ ſi fuit, oportuit affuiſſe caliditatẽ,et ſi caliditas affuit,oportuit bibiſſe pharmacũ,ſeu laxatiuum,ut utar uocabulo,quo Auerrois,cum tamen Ariſtoteles in ſuo exemplo, non de fluxu,ſed de ęqualitate qualitatum,non de pharmaco,ſed de frictione loquatur,quę faciens caliditatem,facit etiam ęqualitatem,et conſequenter ſanitatem.Laxatiuum autem tam frigiditatem,q̃ etiam caliditatem poſſe facere,ſi non per ſe,ſaltem ex accidenti,nemo medicus neſcit,ex frictione de qua loquitur Ariſtoteles fieri caliditatem tam a uulgo, q̃ etiam a medicis ſcitur . Non eſt autem admirãdum, ſi Auerrois expoſitio corrupta eſt,cum etiam tranſlatio,quam ipſe exponit ſit deprauata,quod unuſquiſq; poterit animaduertere, qui tranſlationem arabicam gręcę contulerit,quę licet et ipſa barbara ſit,multo tamen fidelior eſt altera,quã Auerrois ſequutus,et ipſe grauiter errauit,et philoſophos noſtrę ętatis(de illis loquor q non ei minorem,q̃ Ariſtoteli adhibent fidem)tetra inſcitię caligine obtenebrauit, mille.n.ſunt huiuſmudi loca,ne dicam decem milia apud Ariſtotelem male e gręca in arabicam linguam tranſlata,et conſequenter perperam a Cõmẽtatore declarata. Sed de hoc ipſo loco libri ſeptimi,de prima philoſophia non ſatis recte a Cõmentatore expoſito, etiam inferius loquemur, ubi de Conciliatore ſuam ex Auerrois expoſitione opinionem,de doctrina reſolutiua,cõfirmante,uerba faciemus. Iam ad id unde digreſſi fuimus reuertamur. De tali etiam reſolutione quę a fine cõcepto ſumit initium facit mentionem Simplicius, in expoſitione libri ſecundi Ariſtotelis de naturali auſcultatione, ubi Ariſtoteles conatur oſtendere quo pacto eodem fere modo in mathematicis,et in his quę a natura fiunt inueniatur neceſſitas .Verba autem Simplicii locum illum exponentis hęc ſunt. Habere autem conſecutio ſimilitudinem,ſi quis finem tãq̃ natura primum conſiderauerit,quoniam et propter hunc, et materia eſt.Hoc autem et ipſe Ariſtoteles confirmat ex artibus.Quiſpiam enim ſtatim ab initio concipiẽs uſum domus,atq; utilitatem, et prius figuram animo fingens,ſic apponit materiam,eſt enim finis notio principium ſpeculationis ſed nõ actionis.Duplex enim principium,alterum ſpeculationis,alterum actionis,et notio q dem finis eſt ſpeculationis principium. Quia egemus defenſione , ideo et tectum facere oportet,igitur et parietes,et fundamenta, finis uero ſpeculationis eſt principium actionis.Idem Simplicius in expoſitione libri prędicamentorum Ariſtotelis uolẽs oſtẽdere quã pręſtet utilitatẽ hic liber,cũ ad totius philoſophię,tũ ad artis logicę introductionẽ.Declarat obiter ſecũdũ quã methodũ fuerint oẽs partes ſyllogiſmum demonſtratiuum conſtituentes ab Ariſtotele inuentę ſecundum methodum ſcilicet reſolutiuam,et eodem utitur exemplo artis ędificatiuę,in hunc modum ſcribens . Vtilis autem horum doctrina ad totius philoſophicę, et logicę tractationis

Auer.

Siplicius

Finis notio.

introductionem. Liquet enim ꝙ ſimpliciora ad elementationem ſunt utilia, propter quod et geometer a ſimplicioribus inchoans, primum de triangulis, deinceps de q̄drāgulis docet, et tunc de quinquāgulis, et de aliis, qui ordine ſequuntur multangulis. Et qui numerorum ſtudium habet, quid par, quid impar, atq; ita q̄d pariter par, et quid pariter impar. Quod aūt ad logicam tractationem utilis ſit ſimpliciū uocum principium, hinc manifeſtum. Cōtemplatio, et actio aduerſum iter tenent. et.n. contēplatio a fine incipiens, uia incedit ad principium. Actio aūt a principio ad finē progreditur, ueluti in domo. Nam ipſius contēplatio uſum protinus cōcipit propter quē eſt domus, ꝙ propter tegumētū, quod a uentis, imbribus, atq; ęſtu defendit, et quo modo hoc fieri poſſit conſiderans inuenit, ꝙ ſine parietibus tegumentum nequit ſubſiſtere, parietes autem ſine fundamētis firmari nō poſſunt, ſed neq; hęc poſſibile eſt ut iaciātur, niſi prius terra fodiatur, et hic deſinit, unde actio inci piens primum fodit terrā, deinde fundamenta iacit, et his ſupadſtruit parietes, ultimo tectum ſup imponit. Hic igitur etiam mihi ſimile obſerua. Sicuti.n. indigemus domo quę nos tueatur ab ea quam uenti, et imbres, et ęſtus facit, corruptionē, ita et egemus demōſtratione, quę prohibeat illam quę uere fit a falſo in contēplatione, et a malo in actione corruptionem. Sicuti.n. in contēplatione opponitur uero falſum, ſic et in actiua philoſophia malum opponitur bono, et aliquo egemus inſtrumento quo ipa ſeparet, atq; diſtinguat, ne falſis pro ueris, et malis pro bonis incidamus. Hoc aūt inſtrumētum eſt demōſtratio, quod eſt examen uniuſcuiuſq; rei, neq; pmittit nos debili forte, uel ueri, uel boni ſimilitudine decipi, ſed omnia aperit, et explorat. Sicuti igitur domum qualiter fiat conſiderantes, in terrę foſſionem deſinimus, ſic et demōſtrationis generationem contemplantes, quoniam demonſtratio aliquid alicui ineſſe dicit, et aliquid non ineſſe alicui, nō ſimpliciter, ſed et cauſam apponēs ob quam inſit, uel non inſit, manifeſtum ē ꝙ non ē ſimplex oratio, ſed pluriū collectio, et eius quod ineſt, et cui ineſt, et cauſę, induas ad minimum propoſitiones, collectę. Nam qui demōſtrat animam eſſe imortalem, per medium hoc, p ſe mobile. Ita dicit. Anima eſt per ſe mobilis, per ſe mobile eſt imortale, et ita ſub infert concluſionem, ꝙ anima ē imortalis. Syllogiſmus igitur demōteatiuus ē demōtratio. Sed quo modo diſceremus ſyllogiſmum demōſtratiuum, niſi prius diſcamus ſyllogiſmū ſimpliciter? Neq;.n. ſcribere hanc, uel illam formam poterimus, niſi antea ſimpliciter ſcribere didicerimus. Syllogiſmum autem ſimpliciter quomodo contingit diſcere, niſi ea ex quibus conſtat, prędiſcamus? Hęc autem ſunt propoſitiones, uerum et hę ex nominibus ſunt, et uerbis, his quidem ſubiectis, his uero prędicatis, quare et horum cognitio eſt neceſſaria, et neq; uſq; ad has reſolutio terminatur. Nam et has ipſas antecedit ſimplicium uocum contemplatio, ſecundum quam omnia ſunt nomina, quoniam prima impoſitio tā q̄ nominum exiſtit. Cum.n. neceſſarium haberent homines res inuicem ſibi ſignificare, quia a cōmuni diſtabant intellectione, huic q dem nomen corpus impoſuerunt, huic uero dextrum, et alteri facere, uel pati, nūdū facta differentia, ſecundum quam hęc quidem ſubiiciuntur, hęc uero prędicantur, et hęc quidem conſignificant tempus, hęc uero non. Accedit igitur uocum ſimplicium contemplatio, et ab his incipiendū uolenti facere demōſtrationem. Cōuenienter igitur a p̄dicamentis incohamus, quoniam p ipſa ad orationem ſignificatiuam, et ad res ſignificatas itroducimur, a ſimplicioribus ad compoſitiora. Nam poſt ſimplices uoces, quid nomen, quid uerbum addiſcimus, deinde quid affirmatio, quid negatio, et quę ſint harum differentię, quę in libro de interpretatione docentur, deinde quid terminus, quid propoſitio, quid ſyllogiſmus, et quę ſyllogiſmorum ſpecies, et quot in unaquaq; figura, et quot in ſingulis figuris modi fiant, quę diſcimus in prioribus reſolutoriis, et ita ad demonſtratiuam uenimus tractationem, quam poſteriora reſolutoria inſcripſit Ariſtoteles. Recte igitur a libro p̄dicamentorū, et logicę tractatiōis, et totius p̄hię initiū facimus, et ex his q̄ dicta ſūt habemus ordinē, libri ꝓpoſiti lectionis. Sed et Gal. ipſe de cuius opinione diſerimus, uſū Methodi reſolutiuę lib. xi. artis curatiuę, tali exēplo declarat. His igitur q febrē ſanare conātur, neceſſariū ē putredinē amouere, quare duę fiūt itētiōes, altera a febre, altera

a putredine, ut quod quidem febris factum iam eſt,curetur,quod uero iam fit,prohibeatur.Sed rurſus alię duę intentiones ſuboriuntur, et iam factam putrediné auferre,et eam quę iam fit prohibere.Hęc autem quę iam fit,cauſam habet carétiam tranſpirationis,nam nihil prohibet ita nominare clarioris doctrinę gratia. Quare et ab hac,duę alię rurſus erunt indicationes,et quod iam retentū eſt euacuantibus, et quod futurum é, ut retineatur prohibétibus. Prohibebitur autem ſanátibus nobis obſtructioné,cuius et ipſius id quod iam factum eſt ſanare oportet,quod uero futurum,prohibere.Sanabitur autem id quod factum ab apperiétibus,prohibetur uero futurum,ſi humorum influxum qui obſtructionem faciūt coerceamus. Quod igitur ultimum inuentum é,ſecundum methodum reſolutiuam,hoc primum facere oportet in curatione. Hoc é uerum exemplum doctrinę reſolutiuę libro undecimo capite decimo a Galeno poſitum,et non illud quod ſcribit Conciliator, differentia octaua,ex eiuſdem libri capite primo,et ſecundo ſumptum,dum ſuam probare nititur opinionem,ꝙ uidelicet doctrina reſolutiua ſit demóſtratio quia,et non propter quid,qui etiam Conciliator eiuſdem probatióis gratia,citat Auerroim, locū illum Ariſtotelis,ſupra a nobis adductum in exemplum methodi reſolutiuę, ex libro ſeptimo de prima philoſophia,exponentem,his uerbis. Et cum iſte infirmus eſt,modo ſanus,neceſſe é ut fluxus naturę fuerit,et ſi fluxus naturę fuerit,neceſſe eſt calorem fuiſſe,et ſi calor é,neceſſe eſt potaſſe laxatiuum,et hoc intédebat cum dixit,et ſi hoc eſt iam fuit calor,et ſecundum hunc modum dicemus unum poſt aliud.i. et ſic dicemus unum poſt aliud,ſecundum diſſolutionem ſcilicet incipiendo a poſteriori,et ꝑueniendo ad primum principium incognitione.Deinde dicit,et motus qui ex hoc é actio etc.i.motus qui incipit ab ultimo in diſſolutióe, et eſt cópoſitio, dicitur actio ꝓcedés ad ſanitaté, ita ꝙ accidat, ꝙ ſanitas q̄ é extra animá,ſit a ſanitate quę é i aia, et itédebat ꝙ eé ſanitatis q̄ é in aia,é in cópoſitióe ad eé ſanitatis, q̄ é extra animá,et hoc eſt illud quod dicitur,ꝙ principiū operationis é finis cognitionis,et principiū cognitionis eſt finis operatióis.Hęc quidem Auerrois,qui in aliquibus uerbis plurimam oſtendit reſolutionis a notione finis inchoantis cum reſolutione mathematica,ſimilitudinem.Quem.n.motum Ariſtoteles,atq; Simplicius uocát actionem,uel factionem.Cómentator nominat compoſitionem, quaſi actio in agibilibus compoſitioni,in mathematicis,et ſimpliciter in omnibus ſpeculabilibus proportione reſpondeat,uerum in multis ab Ariſtotele diſſidet,et ſibi ipſi non conſentit, nam poſtremū dictum, qđ eſt cóe dictum,et maxime Galeni libro.xi.artis curatiuę,quem antea allegauimus,ꝙ uidelicet finis cognitionis,eſt principium actionis,ſecundum methodum reſolutiuam,ſicuti principium cognitionis é finis operationis, hoc inq̄ omnium,et pręcipue Galeni dictum ueriſſimum exiſtit,cui tamen repugnant uerba priora Cómentatoris dicentis,ꝙ in diſſolutione unū poſt aliud dicitur, incipiendo a poſteriori,et ꝑueniendo ad primum principium in cognitione.Neq;.n.in methodo reſolutiua quam Auerrois diſſolutióem nominat,icipimus a poſteriori, neq; ab eo peruenimus ad principium cognitionis,imo cótra, incipimus a principio cognitionis,quod eſt notio finis ſecúdum Simplicium,donec perueniamus ad ultimū cognitionis,quod eſt principium actionis. Primus auté progreſſus uocatur ab Ariſtotele cogitatio,ſiue ut habetur in gręca translatione, intelligentia. Secundum aūt factio,ab Auerroi autem,ut diximus,cópoſitio.Quare ex hoc loco Ariſtotelis libri ſeptimi de prima philoſophia,male meo iudicio apud arabes interꝑtato,et peius ét ab Auerroi cómétatore expoſito, contrarium elicitur ei quod uult habere pro ſua opinione adſtruéda Cóciliator. Illud.n.a quo incipit doctrina reſolutiua,quod ſecūdum Galenū eſt notio finis,ſiue principiū cognitionis,nihil aliud eſt niſi finis mente conceptus,ut declarat Simplicius in uerbis ſupra a nobis adductis, ex expoſitione libri ſecundi Ariſtotelis de phyſica Auſcultatione, exemplo artis ędificatiuę.Ipſe uero Ariſtoteles loco ſtatim antea allato ex libro ſeptimo de prima philoſophia duobus exemplis,altero artis medicinalis,cuius finis é ſanitas, altero artis ędificatiuę,cuius finis é domus,ſiue eius utilitas,ut Simplicius in allegata expoſitione declarat,quem finem uult idem Simplicius poſſe conſiderari,tāq̄ natura priorem his

Cótra cóciliatoré.

Cogitatio.

quę ſunt propter ipſum,ſi eodem modo,omnino et in mathematicis, et in his quę a natura fiũt,debeat neceſſitas inueniri. Quam neceſſitatis ſimilitudiné uidetur Ariſtoteles in ſuis uerbis quę exponit Simplicius inſinuare, quam etiam Simplicii ex poſitionem confirmat Ariſtoteles libro ſecundo de partibus animaliũ,ubi ſecundũ translationem Theodori,ſcribit hęc uerba.Sed cum cõtra in generatione,atq; eſſentia agatur.Quę.n.poſteriora ſũt generatiõe, hęc natura priora ſunt,et quod primũ eſt natura,id ultimum eſt generatione.Non.n.ędes laterum,aut lapidum gratia ſũt, ſed hęc gratia ędium petuntur.In eãdem ſententiam ſcribit et Simplicius, in expoſitione eorum quę poſt prędicamenta nominantur, exponens quot modis dicatur prius, atq; poſterius ſecũdum peripatteticorum opinionem, atq; illum quoq; inter alios adducit quo aliquid dicitur eſſe conceptu prius, ſicuti finis. Sunt autem hęc eiuſdem Simplicii uerba.Illud autem quod eſt conceptu prius, eſt ſicuti finis,quoniam pręintelligimus finem,ſicuti tegumentum ante parietes,et fundamenta, et effoſſionem. Hoc igitur ſub illa ponetur quę ſunt priora tẽpore. Ipſius uero ſubſiſtere poſterius ẽ tempore,ſubſtantia autem prius. Prima uero ſecundum ſubſtantiam quę ſunt perfectiora,quod prioris ſignificatum non uidetur mihi ꝑtermiſiſſe Ariſtoteles,ut Iamblicus inquit,ſed in quarto modo compręhendiſſe in quo honorabilius,et optimum,primum dicebatur,Ex his Simplicii uerbis apparet finem dupliciter conſiderari,uel quatenus in mente ẽ,et ſic notio finis,ſiue conceptus, finis nominatur,et hoc modo acceptus prior ẽ tẽpore, his quę propter finem eſſe dicũtur, uel quatenus extra animam ſubſiſtit,et ſic poſterior ẽ tempore,ſed prior dignitate, ac perfectione,atq; etiam natura, ut uerba Ariſtotelis manifeſtant, quę quartũ modum prioris in his,quę poſt prędicamenta uocantur,exponũt.Sunt autem hęc. Adhuc uero melius,et honoratius,prius eſſe natura uidetur.Hãc etiam duplicem finis conſiderationem tangit Auicẽna ſexto libro eius operis, quod metaphyſica inſcribitur,inquiens. Cauſa finalis non eſt cauſa inuenta extra, ſed inuenta in intentione agentis.Quam Auicẽnę ſentẽtiam confirmat Alexander in expoſitiõe quinti libri de prima philoſophia,ſtatim circa initia eiuſdem libri,ubi Ariſtoteles quot modis principium dicatur exponit.Sunt autem uerba Alexãdri hęc. Principium uocat.ſ. Ariſtoteles,finis,et propoſiti cognitioné . Hoc.n.in agibilibus primum principiũ, et cauſa,ut agibile fiat. Quare quod ſcribit Conciliator ſupra allata differentia, ex Boetii in topicis autoritate,ꝙ finis,et effectus, idem ſunt,et uterq; poſterior. De fine quidem qui extra animam ſubſiſtit,et in idem coit cum effectu,illis cõcedemus ꝙ ſit poſterior ſecundum tempus,licet non ſecundum eſſentiam,uel naturam.De fine autem mente concepto qui notio finis,ſiue cõceptus finis appellatur, qui ẽ principium ſpeculationis,ut ait Simplicius,ſiue cognitionis,ut Auerrois loquitur,minime aſſentiemur.Hic.n.illa etiam quę ad finem extra animã ſubſiſtentem quęruntur,ne dum finem ipſum quem aſſequi intẽdimus,tempore proculdubio antecedit, uel hoc ipſum Auerrois expoſitione confirmante,quę dicit ex intentione Ariſtotelis ſanitatem quę eſt in anima, eſſe in compoſitione ad eſſe ſanitatem quę eſt extra animam.Hic uero modus prioritatis,ſecundum tempus primus ẽ, atq; pręcipuus, iuxta Ariſtotelem,in eo tractatu quẽ diximus poſtprędicamenta nominari. Ex his omnibus uolumus eſſe concluſum,non poſſe Conciliatorem ex eo ꝙ Galẽus ſcribit in ꝓemio artis paruę,doctrinam roſolutiuam fieri ex notione finis, non poſſe inq̃ ſuam aſſeuerare opinionem,ꝙ doctrina reſolutiua ſit demonſtratio,quia cũ ex eiuſdem Galeni uerbis contrarium potius colligatur,eãdem .ſ. doctrinam ex priori,nõ autem ex poſteriori procedere.Neq; tamen Pluſq̃cõmentator qui aduerſam Conciliatori tenet opinionem,quicq̃ ex tali cõcluſione lucratur,imo ex multis quę ſupra a nobis dicta ſunt de notione finis ex autoritate Simplicii, liquere poteſt quantum idem Pluſq̃cõmentator a uera Galeni ſententia deuiauerit,nam ſecundum Pluſq̃cõmentatoris expoſitionem,notio finis ſequitur reſolutionem.Secundum autem Simplicium,atq; Galenũ, ut etiã magis, ac magis poſtea declarabimus, notio finis antecedit reſolutionem,ſed anteq̃ utriuſq; opinionis,tam.ſ.Pluſq̃cõmentatoris,q̃ etiam Conciliatoris falſitatem oſtendamus, prius eſt a nobis uera Galeni ſententia ape-

Ariſtoteles.
Siplicius
Prius.
Iãblicus
Auicẽna
Alexander.
Doctria reſolu.

rienda,nam ex recto,ut dici ſolet,obliquum magis apparet. Nos quidem hactenus
de conceptu,ſiue notione finis generalius fuimus locuti. Si uero uelimus ad opinio
nem Galeni de doctrina a notione finis inchoante explicãdam, propius accedere.

Notio fi nis.

Notio finis in ea oratione Galeni,quę ſtatim proponitur in ꝓoemio artis paruę in
his uerbis.Tres ſunt omnes doctrinę quę ordini inhęrent,prima quę fit ex notione
finis ſecundum reſolutionem,hoc inq̃ quod notio finis dicitur,arctius eſt accipien
dum.Nam Galenus de doctrinis loquens per notiouem finis,nõ quẽlibet finem no
tum intelligit,quem unuſquiſq; ſibi animo proponit, et aſſequi intendit, ſed ſolum
ſpecialem finem alicuius artis, uel ſcientię quam doctor intendit conſtituere, atq;
obiter conſtituendo docere.Per doctrinam autem a notione finis incipiẽtem,et fac
tam ſecundum reſolutionem,non methodum aliquam,ſiue doctrinalem modum,ex

Sentẽtia Galeni.

illis quatuor apud ueteres celebratis,de quibus nos ab initio latiſſime ſcripſimus,
idem Galenus uidetur accipere, ſed quãdam aliam ſui generis doctrinam, quę ab
ordine potius,quem in docendo ſeruat,q̃ a modo docendi,uel diuiſiuo, uel reſoluti
uo,uel diffinitiuo,uel demõſtratiuo,ſuam recipit denominationem.Neq;.n.ideo reſo
lutiua dicitur,quia,uel reſoluere doceat,uel reſolutionibus frequẽter utatur,ſed qa
ſequitur ordinem reſolutionis a notione finis inchoantis, ut poſtea plenius ſumus
oſtenſuri.Nã prius illud oportet declarare, quomodo Galenus uelit unãquãq; ſcien
tiam,uel artem propriam habere ex ſui finis notione,cõſtitutionem. Hinc.n.et una
aperietur ſenſus illorum uerborum,quę in antiqua translatione ſcribuntur, in hũc
modum.Nemo tamen ante nos ſcripſit eam quę ex notione finis incipit, ex qua om
nes artes conſiſtunt,ſecundum rationem.Q uę uerba male intellecta magnam dede
re duarum opinionum contrariarum aſſertoribus inuicem altercandi occaſionem,
utriſq; ſtudentibus,hoc omnes artes conſtituẽdi munus,doctrinę adſcribere demõ
ſtratiuę,ſed alteris demõſtrationi propter quid,alteris demõſtrationi quia a iunio

Galenus.

ribus philoſophis uocitatę.Galenus in libro cui titulus eſt. Nunquid ſalubre perti
neat ad artem medicinalem,uel gymnaſticam,ſiue atheticam, uolens oſtendere quo
modo unaquęq; ars a ſuo fine propriam habet cõſtitutionem,ſcribit hęc uerba. Ma
nifeſtum igitur,ꝙ neq; ex materiis oportet artes iudicare. Neq;.n.ſi quis alias qui
dem cõmunes materias,et ut quiſpiam diceret,ſecundum accidens,alias proprias,
et proximas unicuiq; arti ſupponẽs.Q uatenus quidem naturale eſt corpus noſtrũ,
diceret eſſe ſciẽtię naturalis materiam. Q uatenus uero ſanabile medicinalis. Q ua
tenus uero optimo habitu ꝑditum gymnaſticę,neq; ſic aliquis ex alio, q̃ ex fine ar-
tes diſtingueret.Dicere.n.hoc aliquod corpus eẽ ſanabile,eſt eius qui finem cogno
ſcat.Neq; uero ſi quis ex theorematibus artes diſtinguat,ac ſeparet,aliunde potẽtia
incipit,q̃ ex fine. Propria.n.uniuſcuiuſq; artis theoremata ſũt quę quiſpiam cogno
ſcens, iuuatur ad finem. Nam et in grammatica, et in arte fabrilli, et in muſica, et
quauis aliarum quęcũq;,uel ipſum finem manifeſte, uel id ipſum quod melius, uel
citius afferre poſſunt,propria ſunt artis.Q uęcũq; uero nihil iuuant ad finis factio-
nem,hęc propria non ſunt.Vndequaq; igitur ratio iubet ad finẽ uenire,et per hunc
artes iudicare,propter hunc.n.et per actiões uniuerſales,et per propria theorema
ta,atq; principia,ſi quidem et hęc ipſa uariantur ſecũdum fines artium. Sanitas.n.
finis eſt,ipa uero in calidis,frigidis,humidis,ac ſiccis,in his uero et materię prici
pium,et ſpeculationis principium circa horum noticiam.Sed non eodem modo,me
dico,et naturali,hoc ipſum uero ꝙ non eodẽ modo a fine ſciẽtiarum cognitum fuit,
ac diiudicatum,et conuenienter ſemper ratio adinuenit finem, regulã, atq; iudiciũ
omnium quę tractantur in artibus,nam uniuſcuiuſq; artis cõſtitutio, hinc ſumpſit
initium.Neq;.n.quiſpiam artem medicinalem conſtituere properaſſet, ſi prius ſani
tatem non deſideraſſet,neq; artem ędificandi domum, niſi domum appetiſſet, neq;
textoriam,niſi ueſtem concupiſſet,ſed et quę omnes artes inuenit, hinc ſumpſit ini
tium.Oſtenſum autem eſt alibi quomodo quiſpiam fine ꝓſuppoſito artẽ eius ſecun
dum methodum.i.uiam quandam,atq; ordinatum progreſſum,adinueniret.Et pri-
mum oportet in illo libro exercitari qui uult ad unguem ea quę hic ſcribimus itel
ligentia compręhendere,nam manifeſte diſcet ꝙ ambę medicinę partes ſalubris.ſ.

et curatiua ſub eandem cadunt contemplationem. Hęc Galeni uerba aperte declarant quid ſit notio finis apud ipſum.ſ.finis artis alicuius mente conceptus,ac deſideratus, et quomodo ſumpto a notione finis initio,omnes artes ſecundum Methodum.i.uiam quandam,atq; ordinatum progreſſum,conſtituūtur. Nam fine artis ſemel conſtituto, atq; propoſito,inueniuntur principia, ac theoremata eiuſdem artis per relationem ad finem.Vt.n.Galenus inquit,finis eſt regula, et examen omnium quę in quauis arte,aut ſcientia traduntur.Illa.n.principia,atq; theoremata artis eē dicuntur,quę ad finem eius artis,uel facilius,uel citius aſſequēdū utilia ſunt. Alioquin ſi nullum pręſtarent ad finem artis uſum,nec theoremata quidem,ut ait Galenus,in libro qui de optima doctrina inſcribitur,dicerentur. Ex eiſdem etiam Galeni uerbis nobis aperitur ſenſus illorum uerborum,quę in ꝓemio artis paruę, ſecundum antiquā tranſlationem gręcam,ita ſcribuntur.Nemo tamen ante nos ſcripſit illam.ſ.doctrinam quę ex notione finis incipit,ex qua omnes artes conſiſtunt ſecundum rationem.In qua tranſlatione nulla ambiguitas eſſe poteſt, ſi leges grāmaticę ſequimur quę uolunt uerbum relatiuum referre illud quod ſtatim antecedit, nulla inq̄ dubitatio eſſe poteſt quin relatiuum qua,referat notionem finis quę proximior eſt,et non doctrinam,ut cōmuniter omnes medici iuniores referri putarūt. Vnde ſemetipſos in inextricabiles difficultates iniecerunt,quęrētes quę ſit illa doctrina,ex qua omnes artes conſtituātur. Nos autem,et ſi fateamur omnes artes a ſuo fine propriam habere conſtitutionem, hoc ipſum non uno in loco,ſed pluribus Galeno teſtificante.Nam et in libro qui inſcribitur de conſtitutiōe artis medicinalis, clariſſima uoce pronunciat,ex ueterum philoſophorum ſentētia, unicuiq; arti fieri a ſuo fine conſtitutionem, et ut primo libro artis curatiuę etiam ex propria aſſeuerat,omnes artes quę ſecūdum aliquam methodū.i. uiam atq; ordinatū progreſſum conſtituuntur,notionem finis ſuę conſtitutionis habere principium. Licet inq̄ nos hoc crebrum Galeni dictum ueriſſimum eſſe concedamus, non tamen cogimur aſſignare quęnam ſit illa doctrina ex tribus in ꝓemio artis paruę a Galeno numeratis,cuius hoc munus exiſtat,omnes artes conſtituendi, cum nō dicat Galenus inibi doctrinam ex notione finis incipientem,omnes artes conſtituere, ſed ſolum a notione finis,a qua doctrina incipit quę fit ſecundum reſolutionem, omnes artes cōſiſtere,ſiue propriam habere cōſtitutionem,quaſi uoluerit iſti doctrinę,uel ex hoc ipſo quādam dignitatem corrogare, ꝙ inde ſumat initium, unde omnes artes, atq; ſcientię ſuam habeant conſtitutionem, et ſi ipſa aliq̄ artem, non ſolum doceat, ſed etiam inueniat,atq; cōſtituat,ꝙ hoc habeat ex eo,unde ſummit initium, idem Galenus nobis ſtuduerit iſinuare,aut forte Galenus cum primum dixiſſet ſe alibi.i.in libro de conſtitutione artis medicinalis ſcripſiſſe doctrinam quę incipit a notione finis per uerba ſequentia,a qua.ſ.notione finis omnes artes conſiſtunt, nobis intēderit declarare,non ſolum artem medicinalem,ſed omnes alias propriam habere ex ſuorum finium notione conſtitutionem.Plurimum autem intereſſe cenſeo, an dicatur ex doctrina a notione finis inchoante,an ex ipſa notione finis,omnes artes conſtitui. Nam de notione finis nulla poteſt eſſe controuerſia,ſi uerba Galeni quę ex libro cui titulus eſt.Nūquid ſalubre ad artem attineat medicinalem uel gymnaſticam, paulo ſupra allegauimus,ſane intelligantur. Sed nūquid illa doctrina quę incipit a notione finis,et fit ſecundum reſolutionem,poſſit omnes artes,atq; ſcientias cōſtituere,atq; eodem ordine quo ab ipſa conſtituuntur, edocere, et quo nomine hęc ipſa doctrina fuerit a ueteribus inſignita.Hęc eſt illa quęſtio quę Iuniores medicos, atq; philoſophos miſerabiliter perturbauit,et quę inter eos magnam diſcordiam, et quoddam ueluti ciuile bellum ſuſcitauit.Fruſtra tamen ab ipſis ſuſceptum, quando quidē Galenus,ut diximus,ſicuti aliis in locis q̄ plurimis,ita et in ꝓemio artis paruę, nō ex doctrina aliqua ordinata quę reſolutiua uocetur, ſed tantum ex finis notione dixit omnes artes conſiſtere,ſiue propriam habere cōſtitutionē. Sed nihil refert inquiet aliquis,ſiue Galenus dixerit ex notione finis omnes artes cōſtitui, ſiue ex methodo aliqua quę ſemper a notione finis ſumit initium.Qualis eſt illa quę ab eodem Galeno libro undecimo artis curatiuę,methodus reſolutiua nominatur,ſecundum quam

Quid ſit notio finis.

Theoremata artis.

Galenus.

illud quod eſt primum in opere, eſt ultimum in inuentione. Video.n.aliquos ex his Galeni uerbis maxime motos, credere Hali in ſua artis paruę expoſitione aſſeréti, hanc eſſe illam methodum,quam etiam Galenus innuit in ꝓoemio artis paruę,cum ait. Primam fieri doctrinam ex nótione finis ſecũdum reſolutionem, quam pariter doctrinam putat Hali eſſe demonſtrationẽ quia,ſicuti alteram huic oppoſitam,quę fit ſecundum compoſitionem inuentorum per reſolutionem,eſſe demóſtrationem propter quid,atq; ideo ait idem Hali, idcirco uoluiſſe Galenum de his duabus doctrinis,atq; una de diffinitiua facere in ꝓoemio artis paruę mentionem,ut nos ad diſcendam artem dialeticę inuitaret.Sed qualis erit iſta exhortatio? quandoquidem (ſi uera ſit expoſitio Hali) tres idem Galẽus nobis totius dialectices.i.artis logicę, ſubſtulit partes,et unam tãtum,ſcilicet demonſtratiuam nominauit,nam diffinitiua de qua ipſe loquitur, diuerſa ẽ ab ea quę aliis tribus artis logicę partibus a priſcis philoſophis annumeratur.In nullo igitur numero Galenus habuit,neq; ueram diffinitiuam, neq; diuiſiuam, neq; illã quę proprie dicitur reſolutiua quę opponitur diuiſiuę,quas duas.ſ.diuiſiuam, ac reſolutiuam Plato uoluit eẽ duas pręcipuas dialecticę partes,quarũ altera docet unũ in multa partiri, altera unũ in multa colligere, Quas etiã duas Plato ſentit,et ĩ dialogo q̃ dicitur Phędrus, et in altero etiã q̃ Philebus nominatur,ad artiũ cõſtitutionẽ eſſe maxime neceſſarias. Tacuit ergo Galenus ſecundum Hali expoſitionem,non ſolum Platonis,cuius alioquin magnum ſe ubiq; imitatorem oſtendit,reſolutiuam,ſed illam etiam qua mathematici utuntur quę ob id reſolutio mathematica nominatur,de qua nos ſupra iter alias reſolutionum ſpecies fecimus mẽtionem.Si uero Hali exiſtimat,ut ſane uidetur exiſtimare in ſua expoſitione,hanc mathematicam reſolutionem eſſe demonſtrationem quia,magno eſt in errore,et iure ob hunc a Conciliatore rephenditur, ꝙ multos ĩ barathrum ignorantię detruſerit,niſi ꝙ et ipſe Cõciliator in idem incidit barathrum, in altera parte aſſentiens,Hali ꝙ doctrina reſolutiua,de qua Galenus loquitur in ꝓoemio artis paruę,ſit demonſtratio quia.Hanc.n.opinionem,partim ſatis antea falſam oſtendimus,partim magnis ſumus in ſequentibus deſtructuri. Quicquid autem ſit doctrina reſolutiua,de qua recentiores medici inter ſe tantopere digladiarunt,ſiue demóſtratio quia, ſiue propter q̃d,ſiue ſui generis doctrina,qua unum poſt aliud q̃ritur quam eſt ubi Galenus methodum reſolutiuam nominat, harũ nulla ſeorſum poteſt omnes artes cõſtituere, atq; docere, unde merito dicatur doctrina ex qua omnes artes conſiſtant ſecundum rationem.Q̃d autem hęc uerba uere dici poſſint de notione finis ſatis eſt antea ex uariis Galeni locis declaratum,quibus etiã illa conſonant quę a recentioribus philoſophis conceduntur, a fine principali ſcientię, et pręcipue practicę ſumi principia eiuſdem ſcientię, ſed idem finis eſt primum ſcientię ſubiectum,de quo loq̃tur Ariſtoteles quarto libro primę philoſophię his uerbis. Vbiq; primi proprię eſt ſcientia ex quo alia dependent, et propter quod dicuntur, hoc gręci autores Scopon appellant,quaſi metam,uel ſignum dicere uelint. Trãslatum .n. eſt nomen a ſagittariis . Nam ſicuti hi ſignum habent ante oculos ad quod intendunt ſagittas,ita doctor artis,uel ſcientię ad finem aliquẽ reſpicit, et eius gratia illa ſcribit quęcũq; ſcribit. Qualibet artem uel ſcientiam ſuam capere a ꝓprio fine conſtitutionem,et ab aliis diſtinctionem,ut Galenus ſentit,ueriſſimum exiſtit, non ſolum in ſciẽtiis practicis,ſed etiam ſpeculatiuis, quoniam et hę per ſuos fines ſpecificantur, ut declaratur ex uerbis Ariſtotelis libro primo primę philoſophię, ubi uolens oſtendere quid ſit ſapientia,ait eam eſſe ueritatis contemplatricẽ,quem locum exponens Alexander,in hunc modum ſcribit.Cum uſus fuiſſet ueritatis nomine ĩ philoſophia,nũc ꝙ rationabiliter ita uocatur,oſtẽdit. Q̃d.n.philoſophię nomine intelligat ſpeculatiuam,per ea quę ſubinfert, declarat,iquiẽs. Speculatiuę.n. finis eſt ueritas,et adhuc magis iſtius illa pars quę de primis prĩcipiis agit, et cauſis quę omnino a ſenſu ſunt ſeparatę,et ſua natura entia quam ſapientiam nominat. Quod autem prius dixerat, hoc modo probat. Cũ finis philoſophię ſpeculatiuę ſit ueritas,a fine autem propoſito una quęq; methodus ſpecificetur,et eſſentiã habeat, conuenienter a ueritate ipſa nominatur Hęc.n.ipſius eſt finis ,hęc quidẽ Alexãder.

Contra Hali.

Plato in Phedro et Phile bo.

Ariſtote les quar to meth. Scopos.

Ari. pri, metha. Ale. pri. metha.

Si quis uero obiiciat aliquas eſſe ſcientias ſpeculatiuas,ueluti mathematicas quę ſi Obiectio.
ne careant,huic quoq; obiectiói occurrit Alexander in alia expoſitióe libri de pri
ma philoſophia de eiſdem mathematicis faciés métionem,atq; ita ſcribens. Adhuc
autem nó omne bonum ſua natura agibile é,cum ſit aliud bonum agibile,aliud ſpe
culabile, et non agibile quod eſt in methematicis, nam circa ea ueritas bonum exi
ſtens ipſis eſt finis. Ex quibus uerbis Alexádri idem poteſt colligi quod etiam ha
betur ex libro Galeni ſupra allegato cui titulus eſt.Núquid ſalubre attineat ad ar-
tem medicinalem,uel gymnaſticá,differentias ſpecificas,per quas ſcientię inuicem
diſtinguuntur,a fine accipi, quo fit ut de eadem re etiam uarię ſcientię conſiderét,
ſed diuerſo modo,propter ſuorum finium diuerſitatem. Vt.n.inquit Ariſtoteles li- Ari.pri. moraliú.
bro primo moralium faber quidem, ac geometer differenter rectum perquirunt,
alter quantum ad opus utile eſt, alter quid ſit, et quale, contemplator.n.ueritatis.
Si ergo una quęq; ſcientia a fine proprio ſuam habet eſſentiam, quod uult Ariſtote
les,ſecundum Alexandri expoſitionem, conuenienter ut Galenus ſentit a fine noto.
ſiue ſubiecto ſecundum formalem eius rationem quę a fine ſumitur, ſecundum ip-
ſum conſiderato illa ſumuntur quę faciunt ad eiuſdem artis conſtitutionem, et hęc
ipſa per quédam modum reſolutionis inueniuntur, ſicuti etiam per reſolutionem,
quam quidam recentiores ſyllogiſmum practicum uocát, fine ſemel conſtituto, illa
perquirimus quę ad eúdem finem aſſequendum ſunt neceſſaria, non tamen propte
rea concedimus,id quod in ſua expoſitione Hali uidetur cócedere, doctrinam reſo
lutiuam,de qua Galenus in ꝓemio artis paruę primum facit mentionem,eſſe me-
thodum quę alibi a Galeno methodus reſolutiua,a neotericis autem aliquando ſyllo
giſmus practicus nominatur . Nam licet hac methodo utatur ad inueniéda illa quę
artem conſtituút,utitur nihilominus,et aliis.ſ.et diuiſiua,et diffinitiua,et demóſtra
tiua,tam quę ex prioribus,q́ quę ex poſterioribus demonſtrat,quéadmodum diſce
re licet legentibus librum de conſtitutione artis medicinalis,in quo Galenus ſcrip
ſit doctrinam ex notione finis inchoantem,et factam ſecundum reſolutionem quam
ob id reſolutiuam nominat.Q uod etiá animaduertit,non minor pene philoſophus,
q́ medicus Vgo Senéſis,qui ut de ſe ipſo fatetur,in expoſitione ꝓemii artis paruę, Vgo ſené ſis.
duas quę ſuo tempore erant celebratę,ſicuti et noſtro quoq; ſunt,ſecutus eſt de doc
trina reſolutiua, et cópoſitiua opiniones,mox cum ad eius manus perueniſſet liber
Galeni de conſtitutione artis medicinalis,in quo Galenus doctrinam facit reſoluti
uam,eaſdem opiniones pro falſis,et minime Galeni ſentétię congruétibus repudia
uit.Sed licet Vgo fateatur diuiſiones,reſolutiones,diffinitiones,et omnis generis de
monſtrationes,ad eam admitti doctrinam quę reſolutiua nominatur.Nó tamen cur
magis reſolutiua nominetur,q́ uel diuiſiua,uel demóſtratiua,et qui differat, qui ue
conueniat cum aliis duabus.ſ.cum compoſitiua,diffinitiua,ſatis explicauit,quę oïa
in pręſentiarum declarare aggrediemur. Nos doctrinam reſolutiuam, non a docédi
modo,ut Iuniores medici ſunt opinati,ſed ab ordine potius qué in docendo ſeruat,
ſortitam hanc appellationem exiſtimamus,q́q́ Galenus, non reſolutiuam dicat, ſed
factam ſecundum reſolutionem. Vnde illam medici Iuniores reſolutiuá appellarút.
Sicuti.n.doctrina diffinitiua apud Galenum dicitur, ut teſtatur etiam Pluſq́cómen
tator,non quia diffinire doceat,uel quia ipſam diffinitionem cócludat,ſeu quia ſem
per diffiniendo procedat,ita doctrina prima reſolutiua ideo uocatur,non qa doceat
reſoluere,uel quia reſolutionibus frequenter utatur,ſed quia in docendo ſcientiam
aliquam,ſeruat ordinem illorum quę per reſolutionem a notione finis incipientem
inueniuntur,quem quidem ordinem ſeruatú a Galeno uidemus in libro de cóſtitu
tione artis medicinalis,cuius libri doctrinam dicimus eé reſolutiuam. Primum.n.
quę ſit finis notio declaratur,ſanitas .ſ. deinde quęritur per uiam reſolutionis quę
ſint ad faciendam,uel conſeruandam ſanitatem,neceſſaria,et primum occurrit ꝙ co
gnitio corporum ſanorum,et ęgrorum habenda eſt.Hęc igitur quomodo habeatur,
primo loco docetur.Q uia uero corpora ſana egent conſeruatione, ęgra autem cura
tione,ſed maior neceſſitas urget ad corpus ęgrum priſtinę ſanitati reſtituendum,q́
ad ſanum conſeruádum. Ideo methodus curatiua, quę eſt una ex principalibus par

tibus artis medicinalis,omnibus aliis in docẽdo pręponitur,Sed quia hęc pars me
dicinę curatiua nõ poteſt exerceri ſine altera parte eiuſdem artis, quę pars diagno
ſtica gręco uocabulo nominatur,quia per ipſas ſingulos morbos pręſertim intrin/
ſecos,atq; latentes docemur cognoſcere,ideo poſt curatiuam,diagnoſtica ſecũdo tra
ditur loco.Quia etiam pars altera artis medicinalis quę prognoſtica a gręcis nomi
natur,non mediocrem pręſtat ad curãdas ęgritudines utilitatẽ, idcirco et iſta poſt
diagnoſticã ſuo loco docetur.Atq; ita omnes alię eiuſdem artis medicinalis partes,
uel principales,uel principalium conſtitutiuę,quo ordine per reſolutionem inue/
niuntur,eodem etiam in libro,quem diximus de conſtitutione artis medicinalis in
ſcripto,a Galeno traduntur.Pars uero ſanitatis conſeruatrix, cum ſibi adiacẽtibus
ob id ultimo loco docetur, ne interim ordo partium quę ad partem curatiuam rec
te exequendam perquiruntur, interrumpatur. Sed nihilominus, et ipſa methodus
ſanitatis conſeruatrix,ſicuti et omnes alię per relationem ad finem,inuenitur, atq;
docetur,nam quęcũq; in eo libro ſcribuntur, principium habẽt,ſeu cauſam gratia
cuius,quam gręci Scopon appellant,ſanitatem.Ad harum autem omnium partium
artis medicinalis perfectam doctrinam tradendam, omnia afferuntur inſtrumenta
oportuna, et diuiſiones .ſ. et diffinitiones,et demonſtrationes, tam ex prioribus, q̃
ex poſterioribus quicq̃ probantes,ſicuti materia ſubiecta, uel harum,uel illarum ẽ
capax demonſtrationum,quę etiam inſtrumenta ad eaſdem partes artis medicina/
lis edocendas,ſub alio tamen ordine in doctrina diffinitiua adhibẽtur . Neq;.n.tres
doctrinę,de quibus ſtatim in ꝓemio artis paruę Galenus facit mentionem, modis
docẽdi differunt,ſicuti Iuniores medici intellexerunt,ſed ordine potius . Nam per
doctrinam quę actio eſt doctoris in diſcipulum,poſſumus tam ordinem eorum quę
docentur,q̃ modum ipſum doctrinalem intelligere . Sed ꝙ Galenus in his uerbis
ꝓemii allati.Tres ſunt omnes doctrinę,ordines potius,q̃ modos doctrinarũ nobis
inſinuauerit,declarant alia uerba quę ſtatim ſubiunguntur .ſ. Ordinem habentes,
uel quę ordini inhęrent,ſecundum noſtram translationem.Q đ ſi Galenus illum ha
buiſſet intellectum quem ex uerbis eius medici Iuniores exceperunt,autore Hali,
ac Pluſq̃cõmentatore,qui in hac expoſitione ſequitur Hali,ꝙ uidelicet doctrina or
dinaria ſit illa per quã extrahitur quęſitum,uel per quam res eſſe certificatur(tali
bus.n.ipſi utuntur uocabulis)tunc Galenus ad doctrinas quas inuehat, nõ illa uer
ba,ordinem habentes,addidiſſet,ſed potius hęc,ſcire facientes, q̃q̃ et hęc forte fru
ſtra fuiſſent adiecta,cũ ſit nulla doctrina quę ſcire non faciat,qualiſcũq; ſit illa ſciẽ
tia,ſiue certiſſima,ſiue minus certa,et quodãmodo coniecturalis. Quare qui ꝑ doc
trinam ordinariam modum doctrinę intelligunt, ex quo extrahitur quęſitum,huic
ſignificatui,tam gręca lingua,in qua Galenus ſcripſit, q̃ etiam noſtra repugnãte,in

> Dubita. cur Gal. doc. dixe rit ordi/ narias .

eandem et ipſi cadunt dubitationem,cur Galenus doctrinas dixerit ordinatas, uel
ordinarias (ſic.n.ipſi loquuntur.)Cũ nulla ſit exordinata,uel inordinata.i.quę non
certificet aliquomodo quęſitum.Huius autem dubitationis Pluſq̃cõmẽtator dupli
cem affert ſolutionem,ſcribens in hunc modum.Cum autem Galenus dixit tres ſũt
doctrinę ordinarię, ſupponere uidetur aliquas eſſe inordinarias, aut fortaſſe dixit
tres ſunt doctrinę ordinarię ad ſimilitudinẽm eius,ꝙ dicitur ſpondiles dorſi,nõ.n.
hoc dicitur quia alibi ſint ſpondiles q̃ in dorſo,ſed modus hic loquẽdi potius inuit
ꝙ dorſo ſunt proprie.Similiter ibi fortaſſe non dicitur,ꝙ tres ſint doctrinę ordina
rię.i.alię quędam ſint inordinarię,ſed quia doctrinis proprium eſt ordinẽ habere.
In hac prima ſolutione Pluſq̃cõmentator non uidetur meminiſſe Galenũ fuiſſe me
dicum,atq; philoſophum,non aliquem e numero poetarum,quos decent figuratę lo
cutiones,ut cum dicunt ſidera cęli, cum tamen ſidera nullibi ſint pręterq̃ in cęlo.
Nam per eãdem figuram quę Pleonaſmos nominatur, putat Galenum, uel alterum
medicum minime barbarum aliquando dicere ſpondiles dorſi,cum tamen in nulla
alia parte corporis pręterq̃ in dorſo ſpondili.i.uertebrę quas ipſę ſpõdiles corrup
to uocabulo nominat, ſint. Simili errore uel aliquanto maiore paulo poſt in eodem
ꝓemio artis paruę Pluſq̃cõmẽtator ait,Galenum uerba illa de ſuis libris,quibus
expedit uti ad tres doctrinas,per figurã hypallagẽ protuliſſe, ut ſit ſenſus, ad quos

expedit uti tribus doctrinis. Ex qua expōne Pluſq̄cōmen. licet nobis cōiectari ipm
quidem forte fuiſſe, uel medicū, uel philoſophū egregiū, paruā tamē habuiſſe bona
rum litterarū eruditionē, ut q neſcierit figurā Hypallagen a grāmaticis dictā, neq;
oratoribus, nedū medicis, atq; philoſophis licitā, ſed ſolis poetis eſſe cōceſſam, q co
gente metri neceſſitate, q̄doq; dicūt dare claſſibus auſtros. i. dare claſſes auſtris. Sed
obſecro illos q barbarā, uel medicinā, uel philoſophiā profitentur, ne tantā credant
affuiſſe Gal. uiro in ſua lingua diſertiſſimo loquendi impitiā, ꝙ ordinariū pro ſcien
tifico dixerit, et ꝙ i ſuis ſermōibus, quos de medicina ſcripſit, adeo frequēter figu
ris utatur, qb9 etiā oratores, tā grçci, quā latini cauēt, cū pſertim poſſimus eoſdem
Galeni ſermones ſine ulla figura cōuenienter exponere. Nā ſphondilos dorſi, ſicubi
Gal. dicit, nō p figurā pleonaſmū dicit, ſed ad oſtendendā differentiā iter hos, et ſep
tem ſphōdilos colli, et alios quinq; q ad lūbos attinent. Sunt. n. oēs ſphondili. i. uerte
brç numero uigiti quatuor, ſeptem colli, duodecim dorſi, qđ aliquādo Gal. noton. i.
dorſum, aliquādo metaphrenon. i. poſt pcordia, nominat, et reliquç quinq; ad lūbos,
ut diximus attinentes. Quō autem intelligantur illa alia uerba ꝓoemii, qbus expe
dit uti ad tres doctrinas, recte ut iacēt ſine obliqua figuratiōe, in ſequētibus decla
rabimus. Alterā affert ſupradictç dubitationis ſolutionem Pluſq̄cōmē. his uerbis.
Aut re uera ſupponēdo aliquas iordinarias, uocat oē id quo quoquo modo aliquid
certificatur eſſe doctrinā, ut topicā inductionē, et exēplum, et diuiſionē, et deſcrip
tionem, in quibus ſine dubio nō attenditur ordo, cū certificent rem per ea quç ſunt
extranea a re ipſa, nec ſunt ueriſſimç doctrinç, qa nō extrahitur p ipſas q̄ſitū ex ne
ceſſitate. Hçc ſolutio illā quā antea notaui barbariē prç ſe fert, quia uult p ordina-
rium itelligi id qđ rem per propria, et nō extranea certificat. Excludit ēt doctrinā
diuiſiuam a numero doctrinarū uerarū, quo nihil pōt eſſe Gal. qui Platonicus fuit,
contrariū magis. Sed de hoc poſtea latius diſſeremus, cum illorum opiniōes qui fal
ſis falſa ſunt coacti defendere, refellemus. Excludit ēt topicam inductionem, et exē
plum, quas Ariſtoteles in principio librorū poſteriorum reſolutoriorū pro ueris
doctrinis computat. Alioquin nō ex his quoq;, ſicuti ex ſcientiis mathematicis tra
heretur argumētum, ꝙ ois doctrina, et diſciplina intellectiua, ex pcedēti fiat cogni
tione. Neq;. n. ad rationē uerç, uel ueriſſimç doctrinç exigitur, ut omnia ex neceſſita
te ꝓbet. Alioquin neq; grāmatica, neq; ſcientia moraliſ, imo neq; medicinalis eſſent
uerç doctrinç, quoniā grāmatica nō rationibus, ſed ſolis conſtat autoritatibus, mo-
ralis autem, Ariſtotele teſte i libro primo moraliū, circa iuſta, et honeſta uerſatur,
quç tantam uarietatem habent, ut lege dūtaxat, non autē natura conſtare uideātur.
Qui etiam Ariſtoteles in eodem libro poſtea concedit in materia morali nullam
eſſe certitudinem, ſicuti neq; in ſanis, adeo ꝙ ſecundum ipſum, neq; philoſophia mo
ralis, neq; ſcientia medicinalis, quç tractat de ſanis, non habent omnino neceſſarias
concluſiones, ſiue in uniuerſum, ſiue particulatim, ut etiam Ariſtoteles apertiſſime
oſtendit uerba illa ſubiungens. Cunq; hoc habeat uniuerſum genus, multo magis
in ſingulis eſſe eſt exiſtimandum. Galenus quoq; in diffinitione quç dicit medicina
eſt ſcientia, ſcientiç nomen cōmunius inquit audiri oportere, innuens per hçc uer-
ba medicinam non eſſe certç, et exquiſitç ueritatis ſcientiam, lato tamen uocabulo
ſcientiam nominari. Secunda ergo ſolutio Pluſq̄quācommentatoris, in dubitatione
antea tacta, non modo Platoni, et Ariſtoteli, uerum ipſi quoq; Galeno repugnat, de
cuius opinione diſputatur. Secundum uero noſtram expoſitionem, qui per tres doc
trinas ordinem habentes, intelligimus tres ordines doctrinarū, facilimū eſt eādem
ſoluere dubitationē. Idcirco. n. dicimus Gal. doctrinç uocabulo adieciſſe ordinatç,
ſiue ordinē habētes, quoniā ſunt aliquç ēt exordinatç, ſiue carētes ordine uniuerſali,
qualis ē doctrina aphoriſtica, et q̄les multas alias poſſumus imaginari, q̄ licet ſuas
cōcluſiōes, ex neceſſitate demōſtrent, nō tamen eūdē ordinē ſeruāt in una aliqua to
ta ſcientia tradēda. Quē duplicē ordinem. ſ. uniuerſalem, ſeu generalem, et particu
larē etiā notauit Iacobus in quinto notabili ſuç q̄ſtionis de tribus doctrinis ordina
riis. Verum ipſe aliter ordinem, et doctrinam ordinariam capit. Eſt enim doctrina
proprie ordinaria, ſecundum ipſum, quç inter ſuas partes generalem, eſſentialemq;

continet ordinem,atq; ideo doctrina diffinitiua ſecundũ ipſum, eſt doctrina ordinaria,qa inter diffinitioné, et diffinitum eſt ordo huiuſmodi eſſentialis, ac generalis. Similiter doctrina reſolutiua,ac compoſitiua,ideo ſunt doctrinę ordinarię,quia inter cauſam,et effectũ,uel ecõtra,eſt ordo dictus.Verũ hic modus diffiniendi doctrinã ordinariã,uideri facit doctrinã diffinitiuã eẽ magis ordinariã, atq; pfectiorem, doctrina reſolutiua,cũ eſſentialior ſit ordo inter diffinitioné,et diffinitũ,q̃ inter effectũ,et cauſam,qđ (ſcilicet doctrinã diffinitiuã eſſe reſolutiua dignioré)neq; Gal. uult,neq; ipſe Iacobus opinatur.Tres ergo doctrinę ordinatę apud Gal. non modis docendi differunt,ſed ordine potius,neq; ordine tali,qualé Iacobus, Cõciliator, et Pluſquãcõmé.exiſtimarunt,ſed qualé nos ex Galeni ſentẽtia ſupra declarauimus,et magis ẽt in proceſſu noſtrę diſputationis oſtẽdemus. Quod aũt tres doctrinę ordinatę non ſint docendi modi,tali argumento colligitur.Doctrinę ordinarię ſiue ordines doctrinarũ ſecũdum Gal.ſunt tãtũ tres,modi aũt doctrinales iuxta antiquos philoſophos ſunt plures,q̃ tres,ad minimũ quatuor,ergo modi doctrinales nõ ſunt doctrinę ordinatę,de qbus Gal. loqtur.Ordines aũt ſub qbus unaquęq; ſcia doceri põt,eſſe tantũmodo tres,ita probatur,ſcia q̃ docetur,aut eodé ordine docetur, quo inuenitur,et primũ in mente cõſtituitur, et hic ordo docẽdi uocatur reſolutorius, uel ordine cõuerſo,et hic ordo uocatur cõpoſitorius.Vt ſi quis uolens docere artem cõſtituendę domus,primũ doceret qua forma,et qua materia tectũ ſit cõſtruendũ, ſecũdo loco quõ parietes ſint erigendi,tertio loco, ut ſint iacienda fundamẽta,ultimo loco qualiter terra excauanda,hic ordiné docendi ſeruaret reſolutoriũ,qui a nõtione finis incipit.Tegumentũ.n.et defenſaculũ a frigoribus,et imbribus,eſt finis qué ſibi ꝓponit q domũ uult cõſtruere.Si uero cõtrariũ ſeruaret ordiné, et primũ doceret quõ terra effodienda,ſecũdǫ loco ut iacienda fundamẽta, tertio quõ parietes attollendi,ultimo loco qua forma,et qua materia tectũ ſit fabricandũ,talis ordo diceretur cõpoſitorius,qui ordo cõgruit ordini quo ſit domus,ſicut primus reſolutorius eſt idé cũ ordine quo ratio faciendę domus inuenitur.Si quis uero diffiniat ſcientiã quã intendit docere,et in docẽdo ſequatur ordiné partiũ diffinitionis,hic doctrinã facit diffinitiuã quã ſe facturũ promittit Gal.in ꝓoemio artis paruę.Quare recte dixit Pluſq̃cõmentator huius doctrinę ordiné pendere ex ordine partium diffinitionis,ſed cur nõ dixit ẽt doctrinã reſolutiuã pendere ex ordine reſolutiõis, et cõpoſitiuã ex ordine cõpoſitionis eorũ q̃ p reſolutioné fuiſſent inuenta,ut par rõ ſeruaretur in tribus doctrinis ſuarũ denominationũ.Duorũ qdé ordinũ doctrinarũ,primi.ſ.et tertii habemus exẽpla apud Gal.manifeſta,reſolutiui qdé in libro de cõſtitutione artis medicinalis,diffinitiui aũt in arte parua. In his.n.duobus libris ſeorſum,ſub duobus ẽt ordinibus ſeparatim totã Gal.docuit arté medicinalé, ſũmatim tamen,et p capita tantũ,ůeluti et ipſe Gal.in multis horũ librorũ locis profitetur,remittẽs nos ad alios libros in qbus earũdé rerũ doctrina traditur copioſior. Quãq̃ talé ſũmariã.ſ.et p capita tantũ cõpẽdioſam totã arté docenté medicinalem, nõ poſſe eẽ doctrinã illã q̃ reſolutiua uocatur,putet Pluſq̃cõmé.multa ſup hoc cõtra Halin diſputãs,quoniã neſciuit idé Pluſq̃cõmé.ordiné a mõ, ita i doctrina reſolutiua,ſicuti i diffinitiua diſtinguere.Videtur.n.putaſſe doctrinę nomé tã apud Gale.q̃ apđ Ariſto.ęquoce dici,ſed qs putauerit tã accuratę uiros eruditiõis ſuos uoluiſſe libros ſtati a ꝓpoſitiõe ãbigua,i qua nomé poneretur ęquocũ exordiri?Ariſto. qdé ubi uult docere ſciam demõſtratiõis,i qua fugiẽdas eẽ oio ęquocatiões cẽſet Auer. cõmẽtator,Gal.uero ubi docere itẽdit p modũ cõpẽdii totã arté medicinalé,in qua tãto plus fugiẽdę ſũt ãbiguę oratiões,q̃to i ea maiori piculo,q̃ i q̃cũq; alia arte peccatur.Hũc ãt erroré adſcribi a Pluſq̃cõmé.Ariſto.i doctrinę uocabulo,ẽt ſupra mõſtrauimus,ubi idé Pluſq̃cõmé.ſyllogiſmũ,iductioné,et exẽplũ a numero eximit doctrinarũ uerarũ,q̃s tamé Ariſt.ueras putat eẽ doctrinas,ꝑ eas ꝓbãs oém doctrinã, et diſciplinã itellectiuã ex pcedẽti fieri cognitiõe.Qđ ſi doctrinas non ueras ſũmeret i exẽplũ,futilis eẽt,et uana ꝓbatio,et neq̃q̃ tãto digna pħo.Qđ ãt i eũdé rurſus erroré trahat Gal.Pluſq̃cõmé. patet ex eo ꝙ uult doctrinę nomé đ tribꝰ doctris ęquoce dici,quoniã cũ de diffinitiua dicitur ordiné tãtũ docẽdi totã ſciam,uel capitũ

totius ſcientię numerationem uideatur ſignificare,cum de aliis duabus modos de/ môſtrandi,uel ex prioribus,ut in reſolutiua,uel ex poſterioribus, ut in cópoſitiua. Hęc.n.ſunt uerba Pluſq̄cômé.rationé afferentis ob quã Ariſto. nullã de genere doc trinę diffinitiuę,de qua Gal.loquitur in ꝓemio artis paruę,fecerit métioné. Et de hoc genere doctrinę Ariſto.nequaq̄ mentioné feciſſe uidetur,eo ꝙ hoc genus doc/ trinę nó uidetur aliqđ ignotũ p notũ declarare,ſicuti ex cóclusióe, unde nec eo uti mur ad pticularia quęſita ſcię declarãda, ſicuti aliis duobus, ſed utimur eo ad tra/ dendũ ſcientiã totã ſub uno ordine ſimul,imo ad numerãda capitula ſcię generalia, ut habeatur p id aliqua memoria ſcię totius,nam habitis capitibus uniuerſalibus, facilé hét hó ꝓgreſſum ad pticularia capitula,facileq́ memoriã eorũdem, et pp hoc ſubtiliter inſpiciẽdo pôt dici,ꝙ utimur eo ad memorãdum,et nó ad docendũ,uel di ſcendum, ex quo nec rationabiliter ſibi uiſum é eſſe genus doctrinę. In his uerbis Pluſq̄cômé.manifeſtũ ſe facit,ꝙ putet doctrinã diffinitiuã,quã Gal. facit i arte par ua,pro quadã ordinatione potius,et capitũ accipi numeratione,q̄ ꝑ mó doctrinali, imo neq́ eſſe genus doctrinę,ſi qdé rationabiliter inqt,Ariſto. illud ſilẽtio ꝑtermi ſiſſe.Nos uero ita Pluſq̄cômen.coarguemus.Si rationabiliter Ariſto. doctrinã diffi nitiuã,de qua Gal.loqtur,ipe reticuit,ut q̄ doctrina nó ſit,irrationabiliter illã Gal. aliis duabus doctrinis annumerat.Sed rationabiliter illã Gal. hét i numero doctri narũ,ergo irrationabiliter fuit ab Ariſto.ꝑtermiſſa. Nó ne ad has anguſtias redigi tur Pluſq̄cômé.ut ipſi ſit neceſſariũ,uel principẽ philoſophorũ,uel regẽ medicorũ coarguere irrationabilitatis? Nos uero hos laqueos faciliter euitamus, q uolumus doctrinã,reſolutiuã,cópoſitiuã,et diffinitiuã ęqualiter eé doctrinas, et qua doctrię ſunt,nihil aut parũ inuicé diſtare, ſed quatenus altera reſolutiua,altera cópoſitiua, tertia uero diffinitiua noiatur,eatenus eé differẽtes,et ſic nó uarios modos doctri/ narũ,ſed ordines potius apđ Gal.ſignificare,et oſtẽdere poſſumus,ubi Ariſto. uel i inueniendo,uel in docẽdo hiſdẽ tribus utatur ordinibus,quos Gale. tres doctrinas ordinatas appellat.Ariſto.qdé uſũ fuiſſe ordine reſolutiuo in arte logica inueniẽda declarant uerba Siplicii ſupra a nobis recitata,in q̄bus idẽ Siplicius uſũ libri ꝑdi camẽtorũ,atq́ ordinẽ ad alios libros Ariſto.de arte logica editos nititur declarare, nã et reſolutioné noiatim exprimit inqens,reſolutioné ad Simplices uoces termina ri.Declarant aũt et ordiné cópoſitiuũ uerba ſequẽtia q̄ dicunt illũ qui uult facere demóſtratioẽ,a Siplicibus uocibus debere incohare, quoniã a ſimplicioribus ad cópoſitiora ꝓcedimus,Nã poſt ſimplices uoces,qd nomẽ, et quid ſit uerbũ addiſci mus,deinde qd affirmatio,qd negatio,et q̄ horũ differẽtię, deinde qd terminus, qd propoſitio, qd ſyllogiſmus,et q̄ ſyllogiſmorũ ſpẽs,et quot in ſingulis figuris,et ſic i demóſtratioẽ deſinimus.Hunc aũt ordiné cõtrariũ eé reſolutiuo, ipſa euidẽtia de móſtrat,et Siplicius ipſe p illa uerba,ét ſupra allegata,declarat, q̄ dicũt ſpeculatio né,et actioné aduerſum iter tenere,quoniã ſpeculatio a fine incipiens, uia ꝓgredi/ tur ad principiũ,actio aũt a principio ad finẽ pgit, ſicuti in domo. Hęc.n.uerba Si plicii nihil aliud inuũt,niſi reſolutioné incipere a notione finis quę é ſpeculationis principiũ,et terminari ad principiũ actionis,qđ eſt finis ſpeculationis. Motus aũt qui hinc incipit,tũ actio, tum ét cópoſitio noiatur,ut ét ſupra docuimus autoritate Ariſtotelis,et Auerrois cômentatoris,libro.vii.de prima philoſophia.Illud autem ſciri oportet ordiné docẽdi reſolutiuũ maxime artibꝰ,q̄ factiuę uocãtur,cógruere, quẽadmodum in arte ędificatiua,ſupra móſtrauimus q̄ eodẽ ordine doceri pôt,quo etiã inuenitur, quod nó contingit in ſpeculatiuis q̄ ordine qdé reſolutorio inueniũ tur,et ob hoc dicũtur,et ipſę ſuã habere a notione finis cóſtitutioné, ordine aũt có poſitiuo docẽtur,ut in geometria,arithmetica,et demũ in logica,Siplicius loco ſu/ pra allato declarat.Reliquũ é,ut oſtẽdamus Ariſto.uſũ fuiſſe in ſuis de phia libris, et ordie diffinitiuo,eodẽq́ docẽdi cã,q̄uis uideatur Pluſq̄cômé.doctrina diffinitiua ſolũ ad memoriã nó aũt ad diſcẽdum cóferre,atq́ íó oio fuiſſe ab Ariſto.ꝑtermiſſa. Hic ipſe phs lib.z.de naturali auſcultatióe nolẽs qd ſit natura declarare,hãc ita dif finit.Natura eſt pricipiũ motus,et qetis,et poſtea lib.iii.qd ſit motus oſtẽdit,et qa motus nó pôt eé niſi i loco,et i tpre,ió i q̄rto ſubiũgit đ utroq́ diligẽté tractationé.

Arguit Pluſq̄có/ mẽtatoré

Sic in Nicomachiis moralibus, cum in primo uolumine eius libri foelicitatem dif
finiſſet,ꝙ eſt operatio ſecundum uirtutem, mox in ſequentibus de humanis opera/
tionibus quę fiunt ſecundũ ellectionem,exactam doctrinam tradidit,quę quatenus
explanat partes diffinitionis, et ſecundum illarum procedit ordinem, poteſt diffi/
nitiua noiari,licet non ſit ordo generalis in ea ſub quo tota ſcia doceatur,quia neq;
eiuſdé ſcię prius aſſũpta ē diffinitio,ſed quarũdam rerũ tantũmodo,de q̃bus in ſcia
tractatur.Patet ergo hoc doctrinę genus nó oi ex p̃te latuiſſe Ariſto. alioquin eo ua
riis in locis nó eſſet uſus.Liquet ét doctrinã diffinitiuã nó eſſe ordiné merũ, alioq̃n
male a Gal.doctrina diceretur,et frustra ét Gale.ipſam ad totã artem medicinalé p̃
modũ cópendii edocédam facilioris memorię gratia ellegiſſet.Nã ꝙ Gal.i arte p̃ua,
nó ſolũ memorię ſtudeat,ſed doctrinę magis,illud pót eſſe arguméto,ꝙ idé Gal.ubi
cũq; de hoc libro meminit,qué nos artem paruã uocamus,ipſe arté medicinalé ap/
pellat,quaſi in eo tota ſcia medicinalis, ſub quodã tamen cópendio doceatur. Neq;
ob id ꝙ hęc eadé doctrina diffinitiua,et non demóſtratiua noiatur,putandũ é ipſam
carere oi genere demóſtrationũ pp̃ quã carentiã, nec ꝑprie doctria dici mereatur,
ob quã ét cauſam fuerit ut Pluſq̃cómé.exiſtimat ab Ariſto.repudiata. Nã et demon
ſtrationé q̃a, et pp̃ quid uenire in uſum doctrinę diffinitiuę,coactus é ipſa ueritate
impelléte tandé fateri idé Pluſq̃cómé. q lib.tertio cómentatióe.lxvi.ſcribit hęc uer
ba.Et é hic attétione dignũ,ꝙ doctrina huius libri dicitur diffinitiua p̃ cóparatio/
nem ad explanationé diffinitióis ꝑpoſitę de medicina in pricipio libri,ad huius.n.
explanationé totus liber ordinatur.Sed nihilominus pp̃ hoc ét apud talé explanatio
né alicuius partiũ diffinitióis,accidit uti,et reſolutiua,et cópoſitiua. His.n.duabus
maxime utimur ad p̃ticularia ꝓblemata ſcię declarãda,ſicuti icipiétes dicebamus,
diffinitiua uero maximę ad totius ſcię cópendiationé. Hoc ip̃m q̃d dicit eſſe attétio
ne dignũ Pluſq̃cómé.ait p̃ alia uerba,nó eſſe negãdum Cóciliator, q et ipſe differen
tia octaua,in hunc modũ ſcribit.Sed neq; negandũ eſt q̃n ſępe in ſcientiã una doctri
narũ poſſit cadere in cã doctrinę aliarũ ordinariarũ, et inordinariarũ, ſicuti appa
ret p̃ Gal.utenté in techni doctrina diffinitiua,et tamen utitur improprie doctrina
ordinaria,cũ nititur probare hoc principiũ, Ois cura fit p̃ cótrariũ, inductione,ac
ſyllogiſmo,Hęc q̃dé duo uiri, p̃cipua iter alios q d̃ tribus doctris ſcripſere autorita
te,q mirũ in modũ noſtrę opinioni ſuffragãtur,q uolumus tris doctrinas apud Gal.
nó modis docédi,ſed ordinibus eé differentes.Vnde mirandũ eſt ipſos q cótrariam
ſequũtur opinioné,et tres doctrinas,tres eſſe docendi modos arbitrãtur, poſtmodũ
eoſdé modos reſolutiuę,ac diffinitiuę,ꝑmiſcue aſſignare.Atq audire potuerũt Gal.
in ꝓemio artis p̃uę ãbas doctrinas manifeſte ſeparanté,his uerbis. Sed hãc q̃dé.ſ.
doctrinã reſolutiuã,alibi ſcripſimus. Hic uero diffinitiuã faciemus, atq; iſup alterã
alteri methodo,et dignitate p̃ferenté,q̃d fieri nó poſſet,ſi nihil aliud eſſent ip̃ę doc
trinę,q̃ modi doctrinales,et tamen eiſdé modis doctrinalibus uterétur, tũc.n,eadé
doctrina ipſa ſe ipſam ſuperaret,et non alterã a ſe diuerſam. Sed accidit inq̃t Pluſq̃
cómé.doctrinę diffinitiuę uti reſolutiua.Impropriũ ét uſum eſſe ait Cóciliator doc
Solutio monachi nó ſatiſ/facit. trinę reſolutiuę, in doctrina diffinitiua. Nã et ipſi uiſi ſunt aiaduertere obiectioné
q̃ fieri pót cótra illã quã faciunt doctrinarũ nó parũ differétiũ,cófuſioné, cui obiec
tioni uoluerũt p̃ uerba iã dicta ſatisfacere.Sed hęc nihil excuſant, q̃d.n.accidit,aut
impropriũ eſt,in aliqua doctrina rariſſimũ eſſe debet.Vſus ãt demóſtrationis, tum
q̃a,tũ pp̃ q̃d in doctrina diffinitiua,nó ſolũ ĩ duobus locis quos notauere,et Pluſq̃có
mentator,et Cóciliator,ſed in pluribus aliis,ſi diligéter inſpiciatur,iuenietur,quos
ego uitandę ꝓlixitatis gratia in mediũ adducere p̃termitto. Cũ p̃ſertim ipſe Gal.te
ſtetur in ꝓemio artis paruę ea q̃ ſcripturus eſt in eo libbro,in quo ꝓculdubio doc
trinã facit diffinitiuã,eſſe quaſdã ueluti cóclusióes illorũ q̃ in aliis ſuis libris latius
demóſtrauit,Signanter aũt Gal.loq̃tur,neq;.n.dicit eſſe ſimpliciter cócluſiones, ſed
ueluti cócluſiones. Q̃d aũt é ueluti tale,nó eſt oio tale,ſi uero eént tantũmó conclu
ſiones,Pluſq̃cómé.et Cóciliator, q q̃tũ ad hoc uidentur eſſe cócordes forte aliq̃d di
cerent dicétes doctrinã diffinitiuã nó eſſe ꝑprie doctrinã,quia nihil in ea ſyllogiſti
ce, uel(ut eorum utar uerbis)nihil ignotum per notum probaretur,et ideo non ad

docendũ,ſeu diſcẽdũ,ſed tantũ ad memoriã foret oportuna. Verũ ꝙ in doctrina diffinitiua aliqd reſolutiue ꝓbetur,exẽpli gratia,nõ eſſe faciẽdã euacuationẽ ptis p ſcarificationẽ,ſeu ut utar uerbo Pluſqcõmẽ.p ſcalpellationẽ. Idẽ Pluſqcõmẽ.cõmẽtatione.lxvi.antea a nobis allegata,cõcedit, ꝙ etiã cõtraria cõtrariis curetur ꝓbari a Gal.et ſyllogiſmo,et inductione,in eadẽ doctrina Cõciliator non iſiciatur. Sed neq; ãbo poſſunt negare,qn oſſa fracta nõ poſſe pp eorũ duritiẽ i grãdiori ętate cõſolidari,ẽt inibi demõſtretur,ut taceã alia q̃ ſimili mõ ꝓbantur,et breuitatis cã,ut nuper dixi a me ptereũtur. Quod uero inqt Pluſqcõmẽ.eadẽ libri tertii cõmẽtatiõe.lxvi. nos maxime uti doctrina diffinitiua ad cõpendiationẽ (tali.n.ipſe utitur uerbo) totius ſcię,falſum eſſe ſupra mõſtrauimus.Sed nũc quoq; repetimus nõ eſſe ꝓpriũ doctrinę diffinitiuę p capita tantũ,et quaſdã ueluti cõcluſiones,cõpendioſã facere traditionẽ,imo hoc eſt ipſi cũ reſolutiua cõe,ut patere põt legenti librũ Gal.de conſtitutione artis medicinalis,in quo Gal.fatetur ſe ſũmas tantũ,et generales regulas p tractare,et ſępe lectorẽ remittit ad uberiorẽ earũdem rerũ q̃ habẽtur i aliis libris ſuis,tractationẽ,qđ ẽt facit ut diximus i arte pua. Quare ſi pp breuitatẽ demõſtrationũ,doctrina diffinitiua nõ eſt uera doctria,nẽ erit et reſolutiua. Nos ãt putamus ãbas eſſe doctrinas,ab alio ãt habere ꝙ doctrinę ſint,ab alio uero ꝙ altera reſolutiua,altera diffinitiua dicatur.Nã a demõſtrandi modis q in utraq; idẽ ſunt, ãbę doctrinę dicũtur,a uario ãt ordine,q in tota medicinali ſcia docenda ſeruatur:hęc diffinitiua,illa reſolutiua noiatur.Eoſdẽ eſſe in duabus doctrinis docendi modos.tũ ex pluribus aliis,ut dictũ eſt diſcere licet.tũ ex illo ipo principio cuius meminit Cõciliator,differẽtia octaua,qđ ęque p ſyllogiſmũ,et inductionẽ in lib.de conſtõne artis medicinalis a Gal.ꝓbatur,ſicuti et in arte pua. Quin ſi loca cõtuleris nõ mõ rationes ſimiles,ſed eadẽ ꝓpe uerba ppendes,et ſicuti i uno lib.oẽs ptes ſcię medicinalis ſub quodã cõpendio docentur,ita et in altero ordine tãtũ, ut ſępe diximus uariato.Vnde nõ abſq; rõe Gal.alterũ librũ inſcripſit de conſtõne artis medicinalis alterũ de arte medicinali,quoniã in hoc artẽ tantũ docet medicinalẽ ſub ordine diffinitiuo,i illo uero cõſtituit,et cõſtituẽdo docet ſub ordine reſolutiuo. Verũ ad hęc qſpiã poſſet obiicere,certũ qdem eſſe ꝙ i lib.q ars medicinalis a Gal.a nobis ãt ars pua noiatur doctrina ſit diffinitiua,ſed nõ ita cõſtare id, qđ ueluti ꝓ certo, atq; indubitato accipit Vgo Senenſis i lib.de cõſtõne artis medicinalis,doctrinã fieri reſolutiuã.Age igitur hoc ipſum nõ alterius,q̃ ipſius Gal.teſtimonio ꝓbemus, licet forte ſatis et antea ꝓbauerimus,cũ ordinẽ doctrinę reſolutiuę,q in eodẽ lib. a Gal. ſeruatur,conati fuimus declarare.Nũc tamen idẽ ex ꝓoemio artis puę demõſtremus, in quo ſcribũtur hęc uerba ſecũdum ueterẽ trãſlationẽ q̃ in uſu habetur, quã potius, q̃ noſtrã,ubi nõ ſit error,allegamus,ne uideamur noſtris ꝓbatiõibus quaſdã ueluti ſuppetias ex ꝓpriis uerbis corrogare.Verba inq̃ antiquę trãſlationis hęc ſunt:Nullus tamen ante nos ſcripſit illã q̃ ex notione finis icipit ex qua oẽs artes cõſiſtũt ſecundũ rõem.Sed illã qdẽ alibi ptranſiuimus. Hoc uerbũ alibi expõit Pluſqcõmẽ.i. in uariis libris ſuis.Sed ꝙ Gal.p alibi,nõ uarios libros ſuos intelligat de medicina editos,ſed unũ tantũ,q de cõſtõne artis medicinalis iſcribitur,ex ipo Gal. ꝓbatur, q circa finẽ artis puę,ubi omniũ librorũ ſuorũ numerũ ordinẽq; recẽſet, đ hoc ipo lib.facit mentionẽ,et de eo ait,ſe antea.ſ.in ꝓoemio dixiſſe,ita.n.ſcribit. Dictũ qdẽ et antea eſt,ꝙ eſt unus alius liber i quo de conſtõne artis medicinalis tractauimus. Nuſq̃ ãt Gal.i tota arte pua,inuenitur de illo lib.qcq̃ dixiſſe niſi in ꝓoemio,i quo licet noiatim nõ exprimat librũ de conſtõne artis medicinalis, p alia tamẽ uerba eũ nobis dedit intelligendũ,cũ dixit ſe doctrinã ex notiõe finis icipientem,alibi ſcripſiſſe.In eo.n.lib.qd ſit notio finis nobis euidenter oſtendit. Et quõ ex illo qſpiã promotus poſſit artem medicinalẽ, ſcđm quandã uiã,et ꝓgreſſũ conſtituere, ſecundum quem,et alię artes ex ſuorũ finium notione primum inueniuntur,ac conſtituuntur. Verba autem Galeni illud quod diximus declarãtis,hęc ſunt. Quam igitur in priore libro didiciſti methodum, in huiuſmodi artibus tempus eſt transferre ad illam quam intendis conſtituere, idem et hic ſermoni initium faciens, quod in omnibus illis poſuiſti .ſ. notionem finis quam unde adepti ſumus iam tempus eſt explicare.

Nõ eẽ ꝓpria diffinitiuę cõpendiationem.

Vgo ſenẽſis.

Contra Mona.

Primum eſt facta cognitio de nobis, ꝙ ſani, et de aliis pariter homininibus, ſecũdo poſt hãc ẽt ƌ ęgrotãtibus, unde et nos cępit deſideriũ bene ualẽdi, et cõſtituẽdi artẽ q̃ bonã ualetudinẽ, ſeu ſanitatẽ efficiat. Ex his Gale. uerbis duo colligere poſſumus, et ꝙ liber de conſtõne artis medicinalis ſit ille, in quo Gal. teſtatur in ꝓemio artis paruę ſe ſcripſiſſe doctrinã ex notione finis icipientẽ. ſ. ex ſanitate i nobis cognita, et deſiderata, et ꝙ nõ recte duarũ q̃ adhuc celebrãtur antiſtites opinionũ, Gal. ſenſũ de notiõe finis iterp̃tentur, quorũ alter ꝑ notionẽ finis itelligit ultimã cãm q̃ ꝑ reſolutionẽ iuenitur, alter effectũ quẽlibet q ſua cã notior exiſtat, cũ tamẽ Gal. queãd modũ ex hoc loco, et multis aliis ſupra a nobis adductis cognoſci põt, ꝑ notionẽ finis itelligat finẽ notũ eius ſcię, uel artis quã cõſtituere intẽdimus, atq; obiter conſtituẽdo docere, ſicuti i arte medicinali finis ẽ ſanitas, cuius deſidrio, et amore qſpiã ꝑ motus, artẽ medicinalẽ ſanitatis cõſeruatricẽ, atq; effectricẽ cõſtituit, et dũ eius cõſtituẽdę tradit rõnẽ, ſimul eiuſdẽ artis affert diſciplinã. Quia uero ſupra diximus tris doctrinas, de qbus i ꝓemio artis puę Gal. loqtur, uariis differre ordinibus, potius q̃ modis. Altera dubitatio ſuboritur, qa hoc nõ uidetur cohęrere his q̃ a Gal. in ꝓemio artis puę ſcribũtur, ubi doctrinã reſolutiuã cõparat diffinitiuę, nã i ea collatione uidetur ponere iter eaſdẽ doctrinas, nõ mõ q̃tũ ad ordinẽ, ſed ẽt q̃tũ ad modos differẽtiã. Reſolutiuã inqens, rõe qdẽ, et dignitate p̃ſtare diffinitiuę, ſicuti diffinitiua, et totius cõpẽdio, et facilitate memorię, excedit reſolutiuã. Nos uero hãc dubitationẽ uolẽtes ſoluere, dicimus eã, ſicuti pleraſq; alias, ex mala trãſlatiõe habere occaſionẽ. Vbi. n. iterpres dicit, rõne, gręcus Gal. codex hẽt methodo, qƌ uerbũ apƌ gręcos ſignificat uiã, atq; ordinatũ ꝓgreſſũ ad cognobile aliqƌ. In hoc aũt ordine ꝓcedẽdi uult Gal. doctrinam diffinitiuã a reſolutiua ſupari, quare uerba illa ꝓoemii recte iterp̃tata magis noſtrã cõfirmãt opinionẽ, q uolumus tres doctrinas uariis ordinibus eẽ differẽtes, quorũ alter, et altero põt eẽ artificioſior, atq; ita facere doctrinã excelẽtiorẽ. Idcirco aũt ẽt dignitate dicitur doctrinã reſolutiuã eẽ diffinitiua ſuperiorẽ, qa cũ ex notiõe finis icipiat, et fiat ſecũdum reſolutionẽ, hẽt ex hoc, ꝙ nõ ſolũ docere, ſed ẽt iuenire, ac primũ cõſtituere artẽ aliquã põt, ſiue ſcientiã, quorũ alterũ põt efficere diffinitiua. ſ. docere tantũmodo. Cũ uero laus debeatur inuẽtioni, et primę cõſtitutioni, qs dubitauerit doctrinã reſolutiuã anteire dignitate diffinitiuã? Sicuti uero reſolutiua hẽt ex principio ſuo. ſ. notione finis, et eo quẽ ſeruat ordine, ꝙ ſit ad iueniẽdas, et primũ cõſtituẽdas artes accõmodata, ita diffinitiua ex ipſa diffinitiõe ſcię quã docet, et ordine ptiũ eiuſdẽ diffinitiõis quẽ i docẽdo ſeqtur, hoc plus hẽt ſupra reſolutiuã ꝙ facit ſciẽtiã, uel artẽ pdiſcẽdã facilius totã ſub quodam ueluti cõpẽdio cõpręhẽdi, et eẽ ẽt ſcdm ptẽ memorię cõmẽdabiliorẽ. Nã ut iqt Gal. bene memorię mãdãtur ſufficiẽter oĩa ex diffinitiõis diſolutiõe, ob id ꝙ optima diffinitio, quã ſubalẽ qdã terminũ uocãt, totiuſ artis capita i ſe cõtineat. Nõ ẽ ãt pp hęc uerba Gal. exiſtimãdũ, id qƌ putat Pluſq̃cõmẽ. doctrinã reſolutiuã non poſſe, et ipſã totã artẽ medicinalẽ ꝑ capita, et generales ſũmas i uno uolumine tradere, ſicuti diffinitiuã. Hoc. n. fieri ẽt i doctrina reſolutiua, ſiue ordinẽ ſeruãte reſolutiuũ ꝓbat, ut ante diximus, liber de conſtõne artis medicinalis, i quo eadẽ doctrina, ut ẽt paulo ſupra ꝓbauimus, cõtinetur. Nihil aũt aliud uoluit Gal. ꝑ uerba ſtati antea adducta nobis iſinuare, niſi ꝙ ãbę qdẽ doctrinę. ſ. et diffinitiua, et reſolutiua, ſub quodã cõpendio totã artẽ medicinalẽ cõplectũtur, pp qƌ ẽt ãbę ad memoriã cõferũt, i his tamen duobus. ſ. et i cõpẽdio totius ſcię docẽdę, et i memoria faciliori pticulariũ, doctrina diffinitiua primas ptes hẽt, et nihil uetat reſolutiuam ſecũdas obtinere. Sicuti licet reſolutiua, et methodo, et dignitate uicat diffinitiuã, nõ tamẽ iõ diffinitiua oĩs ẽ methodi exps, ac dignitatis, alioqn id ſeqretur abſurdũ i qƌ ẽt ſupra diximus icidere opinionẽ Pluſq̃cõmẽ. duas doctrinas nõ dici uniuoce doctrinas, atq; ita nõ eẽ inuicẽ cõparabiles, qƌ ẽ cõtra Gal. alterã alteri, ut apparet manifeſte, cõparãtẽ. Verũ falſus intellectus primę ꝓpoſitiõis ꝓoemii. Tres ſunt oẽs doctrinę ordinẽ habentes, fecit tũ Pluſq̃cõmẽ. tũ ẽt Cõciliatorẽ plurima dicere, q̃ ẽt ſũt a Gal. placitis aliena. Pluſq̃ cõmẽ. ãt tãto maiorẽ habuit aberrãdi occaſionẽ, q̃to ſũgẽs officio expoſitoris, uerba oĩa Gal. i ꝓoemio artis puę ſcripta cogebatur ſuę de trib9 doctrinis opiniõi cõſona

demõſtrare.Q đ ſi hęc ipa ꝓpoſitio talé habeat ſenſũ,qualé nos illi tribuimus,mille ſunt obiectiões q̃ nõ facilime diluantur, nulli occurrũt nodi q ſtati nõ diſſoluantur. Nã et illud qđ qſpiã poſſet obiicere ex autoritate Pluſq̃cõmentatoris,cõmentatione prima libri primi artis paruę,ordiné nõ facere doctrinã, ſed magis cõſeq,nõ habet difficilem diſſolutioné,poſſumus.n.noſtrę initétes expoſitioni,ita dicere.Doctrinas qdé qbus una tota aliqua ſcia docetur nõ ſortiri ex uario docendi ordine (de tribus ordinibus nobis intelligétibus de qbus Gal.loqtur)nõ ſortiri inq̃ ex his,uel maioré,uel minoré certitudiné,iõ neq; ex his ipſis habere potiſſimũ ꝙ doctrinę dicantur.Sed ꝙ hęc reſolutiua dicatur,hęc cõpoſitiua,illa diffinitiua noietur,hoc ſingulę ex ſuo ordine ſortiuntur. Q ui tamen ordo dat ipſi doctrinę,nõ ſolũ denominationis,ſed etiã rei quãdã ꝑcipuã ꝓprietatem.Nã ex ordine reſolutiuo q a fine artis initiũ ſũmit qđ eſt principiũ ſpeculationis,hét doctrina reſolutiua,ꝙ ſit ad artem ĩ ueniendã,et cõſtituendã idonea,ex ordine uero cõpoſitiuo,doctrina cõpoſitiua aptiſſima exiſtit ad eãdem artem inuentã,et ſũmatim,ſiue ꝑ capita traditã,poſtea magis ſecundũ partem amplificandã.Ex ordine aũt diffinitiuo qué habet doctrina diffinitiua,ex ptibus diffinitionis fit eadé doctrina,ad artem cuius aſſumit diffinitionem totã ſub cõpendio docendã,et faciliter memorię ſuggerendã comodiſſima.Q đ ſi dixerimus ordiné etiã ad doctrinę eſſentiã cõferre aliqd,nõ erit hoc diſſonũ a Galeni dogmate,q libro primo artis curatiuę uolens oſtendere iter medicos rõales,et illos q ab expiétia ſe empiricos uocant,differentiã,ſcribit hęc uerba. Q uęrere igitur cũ methodo qcq̃ inuenire opponitur ei qđ fortuna,et caſu fit,eſt aũt ueluti uia quadã, atq; ordine,ita ꝙ eſt aliqđ primũ in inqſitione,et ſecundũ et tertiũ,et quartũ,et ita ſeriatim alia uniuerſa,donec qſpiã ꝑueniat ad id qđ fuit ab initio ꝓpoſitũ. Q ui igitur ſe ab expiétia empiricos uocãt, recte agétes cõfitétur,ꝙ neq; ad inuétioné,neq; ad doctrinã,ipſis neceſſarius é ordo,qa inartificioſũ quoddã,et exps rõis é,expiétia et bona fortuna indigés.Q ui uero rõem,atq; ordiné ſibi ducé fecere iuentionis, et uiã unã ad finé ꝑducenté ſuppoſuerũt, his neceſſariũ eſt a primo aliquo incipientibus cõfeſſo apđ oés homines,ſic trãſigere reliq̃. Ex his uerbis Gal.liqdo apparet,ꝙ medicorũ rationaliũ doctrina,nõ ſolũ rõem,ſed ét ordiné in ſe continet,et ꝙ in hoc differt a doctria épiricorũ,q̃ neq; rõem hét,neq; ordiné.Liqt ét ꝙ cũ methodo aliqd q̃rere,nihil aliud é,q̃ uia q̃dã,atq; ordine ad inueniédũ ꝓcedere.Hęc ãt uerba Gale. una cõfirmãt noſtrã expõné quã ſupra ſcripſimus,quõ.ſ. doctrina reſolutiua methodo uicat diffinitiuã.Hac difficultate diſſoluta q̃ ex uerbis Pluſq̃cõmétatoris,uolétis ordiné nõ facere doctrinã,ſed magis ſeq,habuit occaſioné iã et alias q̃ i noſtrã cadere poſſunt de tribꝰ doctrinarũ ordinibꝰ opinioné diluamus. Nõ temere.n.qſpiã dubitauerit,ſi ſint tres doctrinarũ ordines,ubi Gal.uſus fuerit cõpoſitiuo nã de reſolutiuo,et diffinitiuo ſatis ex his q̃ ãtea dicta ſũt puto eé manifeſtũ,cur etiã Gal.q̃rtũ nõ adiecerit.ſ.diuiſiuũ.Hę.n.ſunt duę ambiguitates q̃ ſi fuerint a nobis cõueniéter diſſolutę, nõ parũ noſtrę expõnis ueritaté cõfirmabũt, et aliarũ coarguét falſitaté. Nã ut inqt Ariſto.lib.primo moraliũ.Vero qdé oia cõſonãt,falſo ãt cito diſſonat uerũ.Primã dubitationé ſtultã putat Pluſq̃cõmétator,quoniã in ea hęreſi eſt,ꝙ nõ ſit poſſibile pticulariter tradere totã arté medicinalé ſub una aliq̃ ſpérũ doctrinę,et ꝙ utimur tribꝰ doctrinis ad illud,i quã ét opinioné ductus é idé Pluſq̃cõmentator ex malo itellectu illorũ uerborũ Gal q̃ in antiq̃ trãſlatiõe ſcribũtur,in hunc modum. Q uę uero ſcdm pté eſt tractatio uniuerſę medicinalis ſpeculatiõis in multis aliis a nobis ſcripta é negociis,qbꝰ expedit uti ad tres doctrinas. Q uę poſtrema uerba ꝑ figurã hypallagé expones Pluſq̃cõmé.in hũc ſenſũ.i. ad q̃ negocia expedit uti tribꝰ doctrinis cõſequéter affirmat,ꝙ poſſimus ét in uno lib.uti tribꝰ doctrinis.Sed duo dicta ex his uera ſũt,ſi ꝑ doctrinas,modos doctrinales ĩtelligamus,et nõ ordies doctrinarũ,đ qbꝰ Gal.itellexit i illa ꝓpõne. Tres ſũt oés doctrię ordiné habétes, ipoſſibile.n.eſt totã arté medicinalem,uel i uno lib. uel i multis ſub uariis doceri ordinibꝰ.Ars.n.tota medicinalis, ita i arte parua docetur ſub ordine diffinitiuo ſeorſum, ꝙ nõ admittit reſolutiuum,uel compoſitiuum.Sic etiam traditur in libro de conſtitutione artis medicinalis ſub ordine reſolutiuo,ꝙ reliqui duo ei non coniungũtur.

Obiectio

Solutio.

Aduerſus Cõci. et Pluſq̃.

Sic quoq; in multis aliis libris eadem ars uniuerſa,uberiore ſcribitur tractatione,
ut poſtea magis liq̃bit,ſecundũ ordiné cõpoſitiuũ, ꝙ ipſi nõ cõperit ordo cõtrarius
qui dicitur reſolutiuus,neq; ét diffinitiuus,ut ét in ſequẽtibus oſtendemus. Primũ
aũt dictũ Pluſq̃cõmẽtatoris,ꝙ uidleicet nõ ſit poſſibile ſecũdum partẽ,ſiue particu
lariter tradere totã medicinã ſub una aliqua ſpecierũ doctrinę, ét Gal. repugnat,ꝗ
nõ ſolũ in cõpendio totius, ſed ét in memoria pticulariũ pfert doctrinã diffinitiuã
doctrinę reſolutiuę,q̃ cõparatio uana foret,niſi ſub doctrinę ordine diffinitiuę tota
ars medicinalis,ét ſecũdum partẽ,ſiue pticulariter in arte parua traderetur, ſicuti
fuit i multis aliis libris ſecũdum partẽ,eadẽ ars tota cõſcripta,qđ uerba Gal.ſupra
a nobis allata manifeſtãt. Alioquin ét uidetur ĩpoſſibile totã artẽ medicinalẽ ſcribi
in doctrina diffinitiua,et nõ ſecundũ partẽ,cũ totũ nõ ſit pter partes. Q đ ſi p parti
cularia Pluſq̃cõmentator intelligat q̃dã ſpecialiora ad q̃ doctrina diffinitiua non de
ſcẽdit,neq; taliũ tractatio pticulariũ doctrinę repugnat diffinitiuę,neq; reſolutiuę,
ſicuti neq; cõpoſitiuę. Quid.n.uetuit Gal.uel in libro de cõſtitutione artis medici-
nalis ſecundũ ordinẽ reſolutiuũ, uel in arte parua ſecũdũ ordinẽ diffinitiuũ nõ bre
uiter,atq; cõciſim,ſed late,ac copioſe uſq; ad ſpecialiſſima pgrediẽtẽ, totã ſcribere
artem medicinalẽ? qđ in multis aliis libris ſe feciſſe teſtatur,in q̃bus ſeruauit,ut po
ſtea declarabimus,ordinẽ cõpoſitiuũ. Sed licet potuerit ſecũdũ triplicẽ ordinẽ ube
rẽ facere tractationẽ,libuit tamen ei ſecundũ duos ordines tantũ.ſ.diffinitiuũ,ac re
ſolutiuũ,cõpẽdioſam totius ſciẽtię medicinalis facere traditionẽ,ut de doctrina dif
finitiua ipſe Gal.ſtatim in poemio teſtatur, cũ ait. Ea q̃ in hac doctrina dicũtur eẽ
ſola capita,et ueluti cõcluſiones q̃ alibi latius fuere demõſtrata. De utraq; aũt tã.ſ.
reſolutiua,q̃ diffinitiua,circa finẽ opis,ubi inq̃t,ꝙ liber de cõſtitutiõe artis medici
nalis,et alter cui extremã manũ adiecit.ſ.ars parua in quo doctrinã tradit diffiniti
uã,ſicuti i altero reſolutiuã,ſeorſũ ſunt ab aliis,i q̃bus plenior doctrina explicatur.
Expediebat aũt,imo oĩo fuerat neceſſariũ,ut ſicuti in uno libro docuerat modũ in-
ueniẽdę,ac primũ cõſtituendę artis medicinalis ſecundũ ordinẽ reſolutiuũ i altero
uero eãdẽ artem totã ordine ſcripſerat ad memoriã aptiore.ſ.diffinitiuo, ſic in mul
tis aliis libris uniuerſam pariter totius ſciẽtię medicinalis cõtẽplationem,latius,
atq; diffuſius cõplecteretur,quibus libris ad tres doctrinas, uti poſſemus.i.ad tres
doctrinarũ ordĩes. Quę.n.ſub duarũ ordĩnibꝰ doctrinarũ ſũt abbreuiata,et quodã
mõ decurtata pp cõpendioſam, et p capita tantũ eorũ traditionẽ poſſumus ex aliis
ſupplere libris ſecũdum uberiorem,ut Gal.inquit tractationẽ,conſcriptis. Nam ad
hunc finẽ quodã in loco artis paruę Gal.inq̃t ſe de illis oĩbus circa finẽ opis factu-
rum mentionem,ut ſciret lector,unde eſſent ſupplenda q̃ in doctrina diffinitiua pp
nimiã eius breuitatẽ deſiderarẽtur,qui ſane artis paruę locus manifeſte demõſtrat

Verba poemii male ex ponũtur a mona- cho.

uerba illa poemii. Quibꝰ expedit uti ad tres doctrĩas,male fuiſſe a Pluſq̃cõmẽtato
re p figurã hypallagen expoſita,q̃ figura,ut diximus tãtũ poetarũ eſt ppria,et a me
dicis,atq; philoſophis,quin ét oratoribus euitanda. Vtimur.n.libris in q̃bus elabo
rata eſt.i.plene, ac pfecte tradita ſeorſum ſecundũ partẽ.i. p ſingulas partes totius
ſcientię medicinalis cõtẽplatio,ſicuti in libris q therapeutica.ſ.curatiua inſcribũ
tur pars curatiua,in his q̃bus de ſalubribus titulus ẽ pars ſanitatis cõſeruatrix, et
in libris qui de mẽbris paſſis apud gręcos, apud nos de interioribus nominantur,
pars illa quę a gręcis diagnoſtice.i. dignoſcitiua dicitur. Vtimur inq̃ his libris ad
doctrinã diffinitiuã,ubi q̃ ſunt in iſta defecta,ſupplemus,atq; ampliamus,qđ facere
poſſumus,nõ uariato ordine doctrinę diffinitiuę,et hic ẽ ſenſus illorũ uerborũ q̃ ſu
pra diximus male fuiſſe a Pluſq̃cõmẽtatore intellecta,adeo ut putauerit Gal.inuere
nos uti tribus doctrinis ad dictos libros,et nõ libris ad tres doctrinas. Eũdem aũt
uſum iidẽ libri ſecundũ uberiorẽ tractationẽ cõſcripti pbẽt,ét ad doctrinã reſoluti
uã,q̃ et ipa quoq; breuis ẽ,atq; cõciſa,ut q̃ ſit magis ad inueniẽdam,ac cõſtituẽdam,
q̃ ad docendã artẽ,accõmodata. Quare Gal.ita in libro de cõſtitutione artis medici
nalis,ſicuti in arte parua,ad memoriã plerũq; reuocat loca illorũ librorũ, ſecũdum
uberiorẽ tractationẽ cõſcriptorũ,unde poſſimus eiuſdẽ libri in quo doctrina habe
tur reſolutiua ſupplere breuitatẽ. Iã ergo liq̃t qualis ſit uſus librorũ Gal.in quibus

elaborata eſt ſecundum partem totius ſcientię medicinalis contéplatio,ad duas doc trinas.ſ.ad diffinitiuá,ac reſolutiuá.Proprior aút é horú ipſorú librorú uſus ad doc triná cópoſitiuá,ſi eo legantur ordine quo circa finé artis paruę a Gal.diſponútur. Talé.n.ordiné nó eſſe diffinitiuú,oibus liquere pót, cum ex nulla medicinalis ſcien tię diffinitióe depédeat,ſed neq; reſolutiuus é,ut ſtatim ꝓbatur,relinquitur ergo ꝙ ſit cópoſitiuus. Talé aút ordiné librorú,ſiue doctrinę q̃ in ipſis habetur,nó eé reſo lutiuú,eo pót cóſtare arguméto,ꝙ incipit ab elemétis, ſecundú Hippocraté,ad q̃ ea q̃ fit in libro de cóſtitutione artis medicinalis, reſolutio terminatur, dum cognitio quęritur corporú ſanorú,et ęgrorú,ut notio finis exigebat.Vltimus aút i eo ordine librorú Gal.qué dicimus eé cópoſitiuú,é liber de arte curatiua,q̃ prima docetur in ter alias ptes ſcíétię medicinalis q̃ p reſolutioné inueniútur, in eodé libro de conſti tutione artis medicinalis in quo diximus ſeruari ordiné doctrinę reſolutiuę. Libri uero medii inter primú de elementis,et ultimú de arte curatiua, liq̃do oſtédunt or diné doctrinę cópoſitiuę.Ná a libro de elemétis ꝓgreſſus fit ad libros de téperatu ris,ſiue cóplexionibus,et ab his,ad libros de potétiis naturalibus,atq; aialibus,atq; ad alios libros,qui i eo loco a Gal.cónumerátur, donec ad illos puenìatur.q cótinét illá ſciétię medicinalis parté q̃ diagnoſtice noiatur,de qua ét ſupra fecimus mentio nem.Hęc aút medicinę pars in ordine doctrinę reſolutiuę ſecúdo docetur loco poſt curatiuá,quare in ordine doctrinę cópoſitiuę debuit pcedere, i quo ordine ét libri parté ꝓgnoſticá cóplectentes,antecedút,q̃ tamen pars tertio docetur loco poſt cura tiuá in ordine doctrinę reſolutiuę.Deniq; oés Gal.libri qui circa finem artis paruę eo ordine numerantur,quem nos dicimus eſſe cópoſitiuú,ita ſunt inuicem priores, atq; poſteriores,ſicuti ſcientię medicinalis ptes q̃ i illis cóprębédútur, ſunt duabus eiuſdem ſcientię ptibus,q̃ finales appellantur,curatiuę.ſ.atq; ſalubris, uel ꝓximio res,uel remotiores.Húc ordinem doctrinę cópoſitiuę uiſus é uoluiſſe ſeruare i ſuis libris,quos de medicina edidit Auicéna,licet eú aliq̃do iterrupit, q̃a prius ſcripſit canones generales, de curatione morború, q̃ de ſimplicibus medicamétis de q̃bus egit in ſecúdo libro,ſicuti de cópoſitis egit,in ultimo.ſ.in quinto, q̃ duę tractatióes ſecúdú ordinem librorú Gal.cópoſitiuú,libros de arte curtiua,antecedút. Adeo,ut Gétilis expoſitor Auicénę,in multis in q̃bus aiaduertit Auicéná a recto ordine có poſitiuo deuiare,nullá aliam ſcit afferre male continuantis ordinis rationem,niſi ꝙ ita principi placuit.Dicit tamen Gentilis ét Gal.uoluiſſe i libris de arte curatiua, libros de cópoſitione pharmacorú,eiſdé libris de arte curatiua eé poſteriores.Atq; Gal.in ordine illo quo libros ſuos circa finem artis paruę cónumerat,libros de có poſitióe pharmacorú,arti curatiuę pponit, q̃ dubitatio fuit digna ſpeculatióe apud Gentilem pſertim,qui pp ſuarú q̃ſtionú ſubtilitatem, eſt ſpeculatoris cognomentú adeptus.Ne uero q̃ſpiá Gal.ſibi ipi in uariis locis de ordine horú librorú repugnaſ ſe ſuſpicetur,breuiter dicemus,duplicé eſſe cóponendi pharmaca róem, uná q̃dé q̃ ſtabilis é, atq; imutabilis,ſicuti de theriaca Andromachi tá Gal. q̃ ét Auicé.cóiter ſentiút, ꝙ non ſit ab Andromachi inſtituto in numero,ac pódere ſimpliciú medica mentorú,ex q̃bus eadem Andromachi theriaca tempatur,diſcedendú,q̃uis Auicé. Gal.quodá mó p calúniá rephendat,ꝙ ſibi uolens totius cópoſitionis gloriá uſurpa re,nónulla citra neceſſitaté de cópoſitióe Andromachi cómutarit,et hęc cópoſitio, ſeu ratio cóponendi medicamenta imutabilis debet pcedere ordine libros de arte curatiua,q̃d uidetur uoluiſſe Gal.in librorú ſuorú circa finem artis paruę cónume ratione.Alia eſt cópoſitio medicamentorú q̃ fit pro medici arbitrio uarias ſumétis ab ęgrotantiú uariis diſpoſitionibus,ac temporú diuerſitatibus,indicatióes,et hęc rationabiliter ſeq̃tur libros de arte curatiua,ut in eiſdé libris Gal. uidetur inſinua re.Sed hęc obiter dicta ſint uolétibus nobis ſoluere alterá dubitationem,qua dubi tabatur,ubi Gal.doctriná ſcripſerit cópoſitiuá,ſiue totá artem medicinalé ſub or dine tradiderit cópoſitiuo.Liq̃t.n.hoc ipſum feciſſe in uariis libris eius,ſecundum pleniorem tractatióem cóſcriptis. Quę plenior tractatio doctrine diffinitiuę,ac re ſolutiuę ſupplet breuitaté,et ſimul té ſeruit doctrinę cópoſitiuę abſq; hoc ꝙ triú or do doctrinarú uarietur,adeo ꝙ ueriſſime Gal. ait, nos poſſe uti huiuſcemodi libris

Vbi doctrina cópoſitiua Galenus utatur.

Auicéna

Gentilis.

Duplex medicamétorú cópó.

ad tres doctrinas,hoc ẽ,ut nos exponimus,ad tres ordines doctrinarũ, ſiue tres do
cẽdi ordines,et nõ ꝑ figurã hypallagẽ,tribꝰ doctrinis ad libroſ.Quia ſi ꝑ doctrinas
modi doctrinales intelligerentur, pluribus etiã q̃ tribus doctrinis ad eos uti poſſu
mus,ut ſane Gal.uſus ẽ.ſ.diuiſiua,reſolutiua,diffinitiua, et demõſtratiua, et qbuſdã
aliis,ut ſatis ſupra fuit a nobis declaratũ. Verũ ex nuꝑ tactę dubitatiõis ſolutiõe, al
Galenus. tera ſuboritur dubitatio, cur Gal. nõ ęque totã artem medicinalem in uno libro ea
dem breuitate cõplexus fuerit ſub ordine cõpoſitiuo,qua ipſum fuiſſe uſum uide
mus in tradenda eadem arte ſub duobꝰ ordinibꝰ.ſ.diffinitiuo,et reſolutiuo?Ad quã
dubitatiõem ſoluendã reſpõdemus,potuiſſe qdem, et ſub ordĩe cõpoſitiuo idẽ Gal.
facere,uerũ forte liber ille fuiſſe ſuꝑuacuus.nã q̃tũ ad docendũ,uiã, atq; ordinẽ cõ
ſtituendę artis medicinalis,eãdemq; artem ſimul ſub breuitate docendã,unus liber
ſufficiebat,q de cõſtitutiõe artis medicinalis inſcribitur,ſcriptus ſub ordine reſo-
lutiuo,quãtũ uero ad faciliorem totius artis memoriã,cõmodius etiã ſub cõpendio
traditę,alter ſat erat qui ars parua uocatur,ordinem cõtinens diffinitiuũ.Quis aũt
fuiſſet uſus tertii libri eãdem ſeruãtis breuitatem,in tota arte medicinali docenda
ſub ordine cõpoſitiuo?nõ facile eſt excogitare,q̃do qdem ordinem talẽ ſibi uberior
tractatio eiuſdem artis uendicabat, quã ꝑ plures tranſigi libros in oĩ arte, uel ſcia
ꝑfecte tradenda ſit neceſſariũ, nã ſi uerũ fateri uelimus, doctrina reſolutiua eſt ꝑꝑ
cõpoſitiuã.Primũ.n.inuenire oportet ſcię,uel artis principia,ac theoremata ꝑ reſo
lutionem,deinde hęc breuiter tradita,poſtea cõponentes cõuerſo ordine latius ex-
plicare.Quare uidemus Gal.doctrinã reſolutiuã,nõ cõpoſitiuę,ſed diffinitiuę tãtũ,
in methodo,ac dignitate ꝓferre. Si tamen q̃ratur a nobis utra duarũ alterã digni ta
te ꝓcedat,reſolutiua ne,an cõpoſitiua(nã uia eadem eſt ſecundũ ſubiectũ, licet diffe
rat ſecundũ rõem)Dicimus reſolutiuã uno qdem reſpectu,q̃tenus.ſ.artem primum
inuenit,atq; cõſtituit eſſe digniorem,quatenus uero ea q̃ ꝑ reſolutionem inuenit ad
hũc ipſũ finẽ inuenit,ut cõpoſitiua ſuo ordine diggerat, atq; cõponat, ac copioſius
edoceat,hac cõſideratione dicimus cõpoſitiuã eſſe ꝑfectiorem,ac ꝓſtãtiorem, ſicuti
finis ꝓſtantior eſt his q̃ ſunt ꝓꝑ finem.Gloriatur ãt Gal. ĩ ꝓœmio artis paruę nemi
nem ante ipſũ doctrinã ſcripſiſſe a notione finis ĩcipientẽ,q a plures ſciarũ opifices
illã qdem inuenerunt ꝑ ordinẽ reſolutiuũ, ſed poſtea docuerũt ſub ordine cõpoſiti
uo.Quorũ utrũq; feciſſe Ariſto.in inueniẽda,atq; docenda tota arte logica,ſupra ex
Siplicii autoritate mõſtrauimus.Sic ueteres medici,ſicuti Herophili,et Eraſiſtrati
ſectatores,et Athęneus,de qbꝰ in ꝓœmio artis pũę cõmeminit, ut forte inuenerint
ſciẽtiã medicinalem ꝑ methodũ reſolutiuã,eãdem tamen ſub ordine doctrinę cõpo
ſitiuę docuerũt.Vere igitur Gale. gloriatur ſe primũ ex medicis,atq; phis doctrinã
ſcripſiſſe ſeruãtem ordinem q a notione finis incipit reſolutiuũ. Supeſt altera dubi
tatio diluenda.Cur Gal.tribꝰ doctrinarũ ordinibꝰ nõ adiecerit quartũ.ſ. diuiſiuũ,
hãc dubitationem ſoluentes dicimus,ordinẽ diuiſiuũ reduci ad ordinẽ reſolutiuũ.
Eodem.n.fere ordine ptes oẽs artem medicinalẽ cõſtituẽtes ꝑ methodũ reſolutiuã,
ſicuti ꝑ methodũ diuiſiõis ĩueniuntur,ut patere põt legenti librũ Gal.ð ptibꝰ artis
medicatiuę.Vnde ĩ eodẽ lib.Gal.methodũ diuiſiõis ꝑ quã docet ptiri artẽ medicati
uã uocat reſolutionẽ,et hęc quoq; ĩ eo lib.initiũ ſumit a ptibus fini ꝓpinqoribus,et
terminatur ad eas q̃ ſunt remotiores,et primę in ordine cõpoſitiuo.uerba ãt Gal.in
lib.allegato ſunt hęc.Dico igitur eſſe medicatiuę qdẽ primas,et ꝓprias, et maxime
ptes illas ꝑ quas nobis aduenit finis artis.Alię uero ſunt his ſupiores.Primę qdem
igitur,et ꝓximę,tot ſunt numero,quot ſunt materię ꝓpinqſſimę eius,ꝓpriiſſima ãt
materia medicatiuę artis ſũt diſpoſitiões noſtri corporis,ſiue duę ſint ſcdm genus,
ſiue tres,ſiue plures,deinde paulo ĩferius Gal.ſubiungit. Alię qdẽ igitur ſũt primę
et ꝓpinqores artis ſine qbus nõ ſunt hę.Prima qdẽ igitur ſignatiua,cuius ſunt ptes
duę,hęc qdẽ dignoſcitiua ꝓſentiũ,hęc uero futurorũ ꝓcognitiua,neq;.n.abſq; ꝙ di-
gnoſcatur paſſio curationẽ eius poſſibile eſt inuenire,neq; abſq; hoc ꝙ cognoſcatur
terminus criſeos,poſſibile ẽ curare cõueniẽter.Has aũt rurſus neceſſariũ eſt ꝓcede
re illã ptẽ q̃ eſt circa cognitionẽ omniũ priũ aĩalis,q̃ in anatome, ſiue diſſectiõe cor
porũ inuenitur.Secũdario uero ex ſuꝑabundãti illã q̃ eſt de actibꝰ,et tertio eã q̃ de

utilitate earum eſt. Ipſas autem rurſus has, eam quę de cõtemplatiõe circa elementa corporis, et ſecundo eã q̃ de uirtutibus naturalibus, q̃ inueniuntur ex diſſectione aialiũ, ad tot. n. principia reſoluitur pars ſignificatiua quã pcedere curatiuã, et ſalubrem penitus diximus. Hęc qdẽ Gal. in libro quẽ diximus iſcripto de ptibus artis medicatiuę, in quo, et ptes ſcientię medicinalis principales, et principaliũ cõſtitutiuas eodẽ fere mõ inueniri p methodũ diuiſiõis, quo etiã p uiã reſolutiõis inueniuntur, nobis inſinuat, cũ ait. Ad tot. n. principia reſoluitur ps illa, q̃ et curatiuã, et ſalubrẽ antecedit. In lib. etiã de conſtõne artis medicinalis Gal. ait, ſe nõ in eo pproſuiſſe tractatu ea, q̃ ad artem ptinent medicinalem oia trãſigere, ſed ſolũ ex qbus, et quot principiis, et p quas uias eadem ars cõſtituatur edocere, q̃ oia inibi quo ordine per reſolutionem inueniũtur, eodẽ etiã docẽtur. In hoc. n. differt liber de conſtõne artis medicinalis a lib. de ptibus artis medicatiuę, quoniã in hoc ſolũ ptes eiuſdem artis inueniuntur, in illo uero nõ ſolũ inueniũtur, ſed etiã docentur, licet ut ſępe diximus breuiter, atq; cõciſim. Cũ uero in eiſdẽ principiis, ſiue ptibus cõſtituẽtibus artem medicinalẽ inueniendis, idẽ fere ordo ſeruetur, in lib. de conſtõne artis medicinalis p methodũ reſolutiõis, in libro uero de ptibus artis medicatiuę p methodũ diuiſionis, ob hãc (ut arbitror cãm) Gal. tris tantũ, et nõ quattuor docendi ordines enumerauit, ut q diuiſiuũ cõputet cũ reſolutiuo, ſeu diuiſiuũ reducat ad reſolutiuũ. Vnde et Petrus leo, q inter alios medicinę pfeſſores maxima meruit ętate noſtra Pataui ſtipẽdia, doctrinã reſolutiuã eãdem cũ diuiſiua apud Gal. cenſeri putauit, et recte quidẽ, ſi p tres doctrinas docẽdi ordines intellexiſſet, ſed qa ptes doctrinas, et ipſe modos doctrinales accepit, i eaſdẽ cũ aliis incidit difficultates, et tãto magis, q̃to a numero doctrinarũ excludere cogebatur demõſtratiuã, quoniã reſolutiua eadẽ eſſet ſecundũ ipm cũ diuiſiua, unde non potuit, neq; ipe ſeruare numerũ doctrinarũ apud antiquos phos, nõ ſolũ Ariſto. ſed ẽt Platonẽ, cuius ſectator haberi uolebat, celebratarũ. Ordinẽ aũt diuiſiuũ, ſeu doctrinã hũc ſeruantẽ ordinẽ, eẽ unã ex tribus a Gal. enumeratis, uiſi ſũt qdã ẽt ex recẽtioribꝰ olfeciſſe, quos licet odorẽ ueritatis ſentiẽtes, repħendit tamẽ Pluſq̃cõmẽ. his uerbis. Credũt aũt aliq̃, ſicuti i eorũ expoſitiõibus repitur, nõ imitari in hoc Halin, ꝙ ordinatio capitulorũ in ſcia, ſiue lib. uel reductio ipſorũ, ſiue ipſarũ priũ ſcię ad unã diuiſionẽ principalẽ, et generalẽ cõtinet oẽs ptes, ſicuti genus cõtinet oẽs ſpẽs, et ꝙ uniuerſaliter ordinatio ptiũ ſcię ad totã ſcientiã ſit genus doctrinę, alterũ. ſ. duorũ qđ ẽ falſũ, quoniã prima diuiſio generalis in ſcia cũ ſubdiuiſiõibus ab illa depẽdentibus nihil ẽ pbans, ſed nititur ipſa tantũ diuerſitati acceptiõis ſubiecti, et ſpẽrũ, et ptiũ ſubiecti, cũ diuerſitate ſuarũ paſſionũ, et ppterea nõ eſt dicẽda doctrina. Sed illud unde depẽdet ordinatio capitulorũ, et librorũ, et uniuerſaliter omniũ ptiũ ſcię, ppterea in hoc nulla diuerſitas ẽ inter ſcientias. Omnis. n. ſcia diuiditur diuiſione prima cõtinẽte quaſi infinitas ſubdiuiſiões, q̃ oẽs ad illã reducũtur, ſicuti in medicina notũ eſt, et i naturali, et oẽs ſcię ab illa incipiũt, et ſic ſeqtur qđ unicũ tantũ ẽ genus doctrinę qđ nihil ẽ. Hęc uerba Pluſq̃cõmẽ. tẽdũt ẽt aliquo mõ cõtra opinionẽ noſtrã, q putamus ordinẽ reſolutiuũ parũ a diuiſiuo differre, et alterũ reduci ad alterũ, et tamẽ diuerſa ponimus genera doctrinarũ, qa et diuerſos ordines, quos tamen Pluſq̃cõmẽ. unũ tãtũ eẽ opinatur in quacũq; ſcia, uel arte. ſ. diuiſiuũ. Nos tamen pter hũc q in idẽ coit cũ reſolutiuo, uel ad ipm reducitur, duos alios docẽdi ordines, luce clarius manifeſtauimus. ſ. cõpoſitiuũ, et diffinitiuũ. Neq; ipſe Pluſq̃cõmẽ. ſi ſtare uelit in his q̃ de doctrina diffinitiua, et eius ordine determinauit q ſumitur a ptibus diffinitiõis, et non ſubiecti ſcię, uel artis, negare poſſit ordinẽ diffinitiuũ differre ab ordine reſolutiuo, ſeu diuiſiuo, quẽ facit oĩbus ſcientiis eẽ cõem, cũ aliud ſit ſubiectũ ſcię diuidere in ptes, et ptes ptiũ, aliud diffinitionẽ ſcię, et alius ordo ex hac, alius ex illa diuiſione pueniat, ut liquere põt legẽti duos libros, alterũ, cui titulus ẽ de ptibus artis medicatiuę, alterũ q ars pua noĩatur. Qđ aũt ẽt obiicit Pluſq̃cõmẽ. diuiſionẽ illã a qua ordo ſumitur capitulorũ, nihil pbare, et iõ nõ eẽ doctrinã, facile ſoluitur ex his q̃ ãtea nos ſępiſſime declarauimus, cũ alia rõe tris doctrinas cõi uocabulo doctrinas noiari, alia hãc reſolutiuã, hãc cõpoſitiuã, hãc uero diffinitiuã diximus nũcupari, et paulo antea in

Petrus leo.

hoc differre librum Gal. de partibus artis medicatiuę,a libro de cõſtitutione artis eiuſdé,ſignificauimus,quoniá in hoc tota ars medicinalis docetur ſub ordine reſo/lutiuo,in illo aũt ſolę ptes totius artis p methodũ diuiſióis íueniũtur, nó aũt ét ſub eodé ordie diuiſiuo docétur,ſicuti i altero ſub ſolutiuo,quos tamé ãbos ordies unũ eſſe,uel ſaltẽ alterũ reduci ad alterũ arbitramur, ut q nó magno iter ſe diſcrimine diſtét.Q uia uero ét ſupra diximus ordiné cópoſitiuũ obuerſũ eé ordini reſolutiuo, idq; manifeſtari ex ordie librorũ qué ponit Gal.circa finé artis puę,qué credimus eſſe cópoſitiuũ.Illud quoq; lectoré ad monendũ duximus,ꝙ ſi non ad ungué hi duo ordines ſua ſibi iuicé cõtrarietate reſpódent, nihil oporteat admirari, cũ idé liber in eodé ordine poſſit uariis reſpectibus eé altero prior,atq; poſterior.Q đ ét ita eé declarat magna expoſitorũ Ariſto.de eius librorũ ordine,nó ſolũ in pħa, ſed ét i lo gica,cõtrouerſia.Sufficit át in his de qbus diſerimus,ut ordo cõpoſitiuus ordini re ſolutiuo magna ex pte uideatur oppoſitus.Sed et illud fieri pót ut i diuerſis doctri narũ ordinibus eadé ps alicuius ſcię ultimo loco doceatur, ſicuti ps illa q đ ſalubri bus titulũ hét,tá i lib.đ cõſtóne artis medicinalis i quo ordo ſeruatur reſolutiuus, q̃ in ordine librorum Gal.ſcđm uberioré doctriná ſcriptorum, q é cópoſitiuus,ut diximus ultimum ſortitur locum.Q uod ió fit i ordine reſolutiuo ne ordo partium quę pté curatiuá cõſtituunt,doctrina ptis ſalubris iterpoſita dirimatur, in ordine át cópoſitiuo,eadé etiá pte dilata,ut melius idé ordo cópoſitiuus cõtinuaretur. Sed ſatis é in his duobus ordinibus, ꝙ maxima ex pte diuerſificétur, et ꝙ ſua ſequátur principia,alter notioné finis.i.principium ſpeculatióis,alter actióis,ſiue cópoſitio nis pricipium,qđ eſt ultimum,ut ſupra oſtéſum fuit,ſpeculatióis. Q uãtuuis autem tris ordines dicti ſint inter ſe diuerſi,et uaria ſequãtur principia, in oibus tamen, qđ ét ſupra móſtrauimus,ſunt iidé doctrinę modi.ſ.tá demóſtratio q̃ ex prioribus, q̃ altera q̃ ex poſterioribus,aliqd ꝓbat.Alioqn nó poſſemus uti eiſdé Gal. libris ad tres doctrinas,ſiue tres ordines doctrinarũ,neq; poſſet tota ſcia medicinalis ſub ſin gulis ordinibus ſeorſũ doceri,quorũ primũ poſſe fieri,ipſe Gale.teſtatur i ꝓoemio artis puę.Scđm uero oſtédunt libri duo,alter ſtatim dictus,alter q de cõſtóne artis medicinalis iſcribitur,i quorũ utroq; ſeparatim eadé ars tota,breuiter tamen, atq; conciſim,in altero ſub ordine diffinitiuo,in altero ſub ordine reſolutiuo docetur,ut ſępius antea dictũ fuit, ná eadé crebro repetere é nobis neceſſariũ uolétibus illa q̃ a maxima uiris autoritate ſunt p negata,aſſeuerare.Hoc.n.é ꝙ duobus autoribus đ hiſce doctrinis cõtraria diſputãtibus plurimũ aduerſatur, neq;.n.poſſunt ſuis opi/nionibus inhęrétes oſtédere quó Gal.totá docuerit arté medicinalé ſub ordine reſo lutiuo,et cópoſitiuo,ſicuti ſub ordine diffinitiuo,ſi qdé Pluſq̃cómen. et ipſe fatetur non eſſe poſſibile in oibus quęſitis uti doctrina reſolutiua.Q uare illi fateri eſt ne/ceſſariũ doctriná reſolutiuá dici ordinariá,i uno, aut pluribus ſcibilibus pticulari bus,et nó i tota ſcia q̃ docetur. In eádé ét trahitur difficultaté Cóciliator, q uult do ctriná cópoſitiuá eé demóſtrationé pp qd,cũ neq; ſub huius doctrinę ordine poſſit tota medicinalis ſcia doceri,neq; ét naturalis,i qua nó raro cognitio cãrũ ex effecti bus inueſtigatur.Vnde caueat idé.Cóciliator ne male alleget differentia octaua Có métatoré ſup doctrina,q̃ p antonomaſiá dicitur ordinaria,quę é doctrina cópoſitiua ſcđm eũdé Cóciliatoré,et é,ut ait idé Cómétator,icipe a cognitione cãrũ primarũ rei cognoſcédę pfecte,deinde intédere ad cognitioné cauſarũ remotarũ ſcđm ordi/né,donec pueniatur ad cauſas ꝓpinquas.Innuit aũt p hęc uerba Cómétator ordiné qué ſeruat Ariſto.in tradenda ſcia naturali,in qua ſicuti dixi nó ſolũ effectus p cau ſas,ſed ét cauſę p effectus demóſtrãtur,quéadmodũ ét i ſcia medicinali ſub quocũq; doceatur ordine,ſiue diffinitiuo,ſiue reſolutiuo,ſiue cópoſitiuo. Et ſi.n.ordo cópoſi tiuus hoc hét pcipuũ,ꝙ illa quę in eo priora ſunt uim habeát principiorũ ad illa q̃ ſequuntur, tamen in hoc ordine uniuerſo, ſiue in libris hũc ſeruãtibus ordiné mul tę fiũt demóſtatióes ex poſterioribus, ueluti i lib.đ elemétis ſcđm Hippocraté,qui tamen primus é in ordine cópoſitiuo, ut ſupra a nobis fuit declaratũ. In hoc nãq; libro corpus humanũ nó eé ſimplex,ex eo ꝓbatur,ꝙ dolet,et ꝙ ſit ex quatuor ele/métis cõſtitutũ,ex eo ꝙ quatuor humores illis proportionales in deiectionibus,ſeu

Concilia tor pícli tatur ne male alle get Auer roim.

ſponte,ſeu arte factis appareant, ut nõ parum mihi ſubeat de Conciliatore admira ri,q̃ uolens oſtẽdere ubi Gal.uſus fuerit doctrina cõpoſitiua,adducit i exẽplũ librũ de elementis ſcđm Hippocratẽ.In quo tamen libro Gale. plurimũ utitur doctrina reſolutiua, ſi ꝑ doctrinã reſolutiuã itelligamus,ut itelligit Cõciliator illã, q̃ ex effectibus,cauſas,et ex poſterioribus,priora demõſtrat. Illud ãt uerius de eodẽ lib.dici poſſit,ꝙ eſt primus i ordine cõpoſitiuo,cui non repugnat,neq; demõſtratio qa,neq; pp qd,ſicuti neq; duobus aliis ordinibus,quẽadmodũ a nobis i ꝓcedentibus abũde fuit declaratũ.Habent etiã et hoc duę famoſę opiniões incõmodũ,ꝙ nõ poſſunt, uel ꝓbabilẽ afferre cãm,ob quã Gal.totã artem medicinalem ſub quodã cõpendio tra/diturus,de artis logicę methodis,uoluerit ꝓoemiari.Nã qđ ait Hali fuiſſe id Gal.ꝓpoſitũ ſtatim nos ad ſtudiũ dialecticę excitare,huius cauſę aſſignatio ꝑter id ꝙ ici dit in repugnantiam,ut ſupra notauimus,etiã alteri ſubiicitur notę. Neq;.n.ulla rõ afferri põt cur Gal.i hoc ꝓoemio, ꝓcipue libri artis paruę tali genere exhortatiõis uti libuerit,ubi uidelicet minime fuit neceſſariũ,quoniã in eo lib. ut Gal.inqt.non plenę demõſtratiões,ſed eorũ q̃ alibi latius fuere demõſtrata, q̃dã ueluti cõcluſiões tantũmodo cõtineantur.Adde ꝙ hęc eadẽ exhortatio circa finẽ eiuſdẽ libri ſuꝑfluo repeteretur,ubi Gal.facta omniũ librorũ ſuorũ,quos ſcđm uberiorẽ doctrinã con ſcripſit,cõmemoratione,admonet nos priuſq̃ ad eorũdem librorũ lectionẽ ꝑuenia/mus,i libris de demõſtratiõe debere exercitari,et recte admonet quoniã in his illa latiſſime demõſtrantur q̃ in arte ꝑua ꝑ modũ ueluti concluſionũ breuiſſime ꝯſtrin guntur.Quare illorũ qdẽ lib.noie ea exhortatio fuit quodãmodo neceſſaria,ſed lib. artis ꝑuę gratia fere ſuꝑuacua.Pluſq̃cõmẽ.uero ꝑter hãc,et aliã inuit eiuſdẽ ꝓoemii rõem,ſtati.n.i principio expoſitiõis ſcribit hęc uerba.Traditurus medicinã.ſ. Gal. ſub inſueto genere docendi ſcientias,opi ꝑmittit ꝓoemũ de diuiſionibus doctrina/rum,ut eliciat quã intendit.Ego aũt non puto doctrinã diffinitiuã eſſe inſuetũ docẽ di genus,cũ fuerit ex ꝑte,ẽt apud Ariſtotelẽ,ut nos ãtea oſtẽdimus,uſitatũ, quo ẽt, teſte Gal,q̃dã Herophili ſectatores,et Heraclides Erethrięus uſi fuere.Quare incõ ſuetũ docendi genus potuit dicere uerius eẽ doctrinã reſolutiuã,quã ſe ſolum ſcrip ſiſſe Gal.gloriatur.Ratio aũt ꝓbabilior ob quã Gal.uoluerit librũ ſuum ab hac ora tione exordiri.Tres ſunt oẽs doctrinę ordini inhęrentes,ẽ iſta,qa cũ ſint tres ordi/nes generales q̃ ſeruari poſſunt in tota aliqua ſcia docẽda.ſ.reſolutiuus,cõpoſitiuus, et diffinitiuus,uoluit ſtatim nobis notificare quẽ ex his tribus in arte ꝑua eſſet ſe/cuturus.ſ.diffinitiuũ,pp totius ſcię medicinalis cõpendioſam traditionẽ, et memo/riã illorũ q̃ ſub illo ordine docerẽtur,faciliorẽ.In multas ẽt alias incidunt, tã Cõci liator,q̃ ẽt Pluſq̃cõmẽ.difficultates,quas nõ poſſunt ſubterfugere, uel ueriſimili ra tione diſſoluere.Nã ſi ꝑ doctrinas ordinarias,docẽdi modos, ſeu methodos logicas, ſicuti demõſtrationẽ qa,et pp qd,Gal.intellexit,cur his nõ ãnumerauerit diuiſiuã? cur nõ ẽt diffinitiuã q̃ docet artem diffiniẽdi? de qua Ariſtoteles,ac Theophraſtus apud gręcos,Boetius,et alii apud latinos,tã accurate ſcripſere. Si diuiſiuã dixerint fuiſſe a Gal.a numero doctrinarũ q̃ ordinarię dicũtur excluſam,quoniã nihil ꝓbet, non aiaduertent ſe Gal.ſententiã uolentes interꝑtari,iꝑm ſibi ipſi facere repugnan tem,q̃ multis in locis idẽ munus cõſtituendi oẽs artes ex opinione Platonis tribuit diuiſiuę,qđ tã Cõciliator,q̃ ẽt Pluſq̃cõmẽ.dant reſolutiuę qualiſcũq; iꝑa ſit, ſiue de mõſtratio qa,ſiue pp quid.Anceps ſane locus,et nequaq̃ ab illis diſſimulãdus q̃ in/ter ſe de opinione Gal.ſuꝑ tribus doctrinis,tã opoſa diſputatiõe cõtenderũt. Opor tuit.n.ipſos cũ de Gal.opinione diſceptarent,eundẽ Gal. non Ariſtoteli a quo nõ ra ro diſſentit,ſed magis Platõi cuius ſemꝑ ſũmus fuit imitator, oſtẽdere cõſentientẽ, q̃q̃ neq; cũ dicunt doctrinã diuiſiuã nihil ꝓbare,atq; iõ nõ eſſe ordinariã,oĩo in hoc placent Ariſtoteli,q̃ libro ſecũdo reſolutoriorũ poſteriorũ uult methodũ diuiſionis probare aliqd,ſicuti et inductionẽ,licet neutra earũ ſyllogiſtice ꝓbet.Inductionem ſane Ariſto.in primo ſtatim initio libri primi poſteriorũ reſolutoriorũ inter alias doctrinas intellectiuas numerat quę ex antecedenti fiunt cognitione,ut ẽt antea di ximus.Sed uiã diuiſionis eſſe certiorẽ uia inductionis,cenſet Auerrois in expoſitio ne libri quinti Ariſto. de naturali auſculatione, cõmento.vii.ubi ait. Ariſto. poſtq̃

Error Cõcili.

Contra Hali.

Contra pluſq̃cõ/mẽtatorẽ

enumerauerat illa per quę determinantur ſpecies motus, ex inductione uelle enu/
merare eadé ſecũdum diuiſioné q̃ eſt uia certior. Q uare ſeqtur ſecundũ cómentato
rem, ꝙ ſi inductio doctrina aliqua ſit, ſiue aliqd doceat, multo magis diuiſioné, ſiue
methodũ diuiſionis eſſe doctrinã, et debere aliis doctrinis, ét ſecundũ ꝑipatheticos
Galenus. annumerari. Galenus ſane in libris ſuis frequéter utitur methodo diuiſiõis, ſiue ad
probandũ aliqd, ſiue docédum, nã apte ait in libro de differétiis morborũ, cui titu
lus é apud neotericos, de accidenti, et morbo, ꝑ methodũ diuiſionis oſtendi non eſſe
plura morborũ genera, q̃ illa q̃ ipſe inibi numerat, uel mébris ſimilaribus, uel diſſi
milaribus ꝓpria, ſolutioné uero cótinuitatis eſſe morbũ utriſq; cóem. In libro auté
de febribus ad Glauconé, dicit errores medicorũ, quãcũq; hereſim ꝓfiteâtur, maxi
Plato. mã, atq; ꝑcipuã habere cauſam uitiũ diuiſionis. Plato uero hanc eandé methodũ di
uiſionis adeo extollit, atq; admiratur, ut in dialogo, qui iſcribitur Phędrus dicat ex
ꝑſona Socratis ſe hominis qui diuidendi arté recte ꝑtractet, a tergo tãq̃ dei ueſtigia
reſpicere. Eqdé miror fuiſſe aliquos q talé, qualé nos conamur refellere đ methodo
diuiſiõis opinioné tã a Platonis dogmatibus abhorrenté, Gal. homini Platonico ad/
ſcribere auſi ſint. Sed fac ip̃m fuiſſe, ut ſane ĩ multis fuit Ariſtotelicũ, non ne altero
ſimili de doctrina diffinitiua implicãtur errore? de illa loquor, de qua Ariſto. ꝑcep
ta accuratiſſime tradidit. Nã hanc quoq; uolũt fuiſſe a Gal. exéptam de numero doc
Diffiniti trinarũ ordinariarũ q̃ tamen tãto dignior é doctrina demõſtratiua, quãto cognitio
ua demó principiorũ certior eſt cognotione cócluſionũ, quãto ét eſt illa doctrina ꝑſtantior q̃
ſtratiua rei eſſentiã explicat, q̃ q̃ accidentia ſubſtantię cuipiã ineſſe demõſtrat. O quãta di/
dignior. gnus foret Gal. reꝑhenſione, ſi ſuã doctrinã diffinitiuã nihil ꝓbanté, atq; iõ (ut uide
tur ſentire Pluſq̃cómẽtator) nihil docenté, ſed tantũ ad memoriã facienté, aliis dua
bus doctrinis ordinariis ãnumeraſſet, alterũ aũt docenté diffinire, rem tãtope in oĩ
philoſophię genere expetẽdam, pro doctrina inordinaria repudiaſſet. Q ui qdé au
dent hãc adeo abſurdã Gal. tribuere opinioné, ꝙ uidelicet doctrina q̃ docet diffini
re, nõ ſit uera doctrina, nõ parũ uidétur ipſum Gal. infamare, nõ parũ ét Ariſto. de
trahere exiſtimationi, q circa arté diffiniendi tantũ opę, ſtudiiq; cõſũpſerit, et nihil
aliud niſi doctrinã iordinariã ꝑegerit, q ſapiẽtis officiũ eẽ iudicauit, poſſe diffinire.
Q uę facultas, ſi uana foret, nullus eſſet actus ſapientię, in quo ultimũ finé hominis
ille philoſophus collocauit, atq; ita ad incertũ uita humana laboraret. Viderint aũt,
tã Cóciliator, q̃ ét Pluſq̃cómen. ne non mõ ueterũ placita deſtruant, ſed ét ſibi ipſis
repugnãtia ſcribant. Nã ſi doctrina diuiſiua nõ ſit uera doctrina, nõ erit neq; diffi/
nitiua, et ſi diffinitiua nõ ſit, nõ erit neq; demõſtratiua, diffinitio ſi qdé principiũ é
demõſtrationis, ad diffinitioné aũt iueniendã diuiſio é neceſſaria. Q uare ſi duę pri
mę doctrinę uacillabũt, lababit et tertia. Patet ergo ipſos neq; ueteribus, neq; ſibi
ipſis, i ſuis ſcriptis cõſentire, Nõ poſſunt ét uerba Gal. q̃ in ꝓemio artis puę ſcrip
ta ĩueniũtur ſuis oſtendere opiniõibus cõſona. Nã prima expoſitio Pluſq̃cõmé. uer
borũ illorũ Gal. Tres ſunt oẽs doctrinę ordiné habẽtes, prima ex notione finis q̃ ꝑ
reſolutioné fit, oĩo eſt diſſona gręcę litteraturę, ſcundũ quã illud relatiuũ, q̃, nõ põt
referre notioné finis, ſed doctrinã tãtũ, et ut ét antea ex Siplicii, atq; ipſius Gal. au
toritate fuit declaratũ, notio finis nõ fit ex reſolutione, ſed antecedit reſolutionem.
Ait Gal. in ꝓemio dicto, neminé ante ip̃m ſcripſiſſe doctrinã ex notione finis inci
pienté ex qua oẽs artes cõſiſtunt ſecundũ rationé, ut habet ãtiqua tranſlatio, quã
exponit Pluſq̃cómé. Sed mirũ quantũ hic expoſitor a uero Gal. ſenſu deerret, dũ co
natur oſtendere primũ Gal. in ſcia medicinali tradenda uſum fuiſſe demonſtratiua
doctrina, quę ex prioribus ꝓbat, quã idem Pluſq̃cómentator putat eſſe reſolutiuã,
ex qua Gal. dixerit oẽs artes cõſiſtere ſecũdum rõem, neq; hic uerã intelligens rela
tioné illius uerbi, q̃, qđ refert notioné finis, et nõ doctrinã, ut antea diximus. Cauſa
inquit Pluſq̃cómen. ꝑꝑ quã antiquorũ nullus in medicina tradenda uſus fuerit iſta
doctrina, qa in aliis nõ dubitamus philoſophos qui ꝑceſſerunt Gal. ſicuti Ariſtote/
lẽ, et alios ipſa uſos fuiſſe, qa hęc doctrina ualde difficilior é cõpoſitiua. Facilius. n.
eſt uidere ꝙ hõ habeat febré, qa habet ea q̃ cõſueuerũt cõcomitare febré, quę ſunt,
dolor capitis, ſitis, pulſus ſpiſſitudo, et intẽſio caloris, urinę, et ſimilia, q̃ diſcernere

propter quid habet febrem,quia habet putredinem calefacientem. Antiqui.n.qua ſi rudes,et primi ſcriptores de medicinalibus a ſenſibilibus incohantes,a poſterio ribus uenerunt in nō ſenſibilia,et priora.Hęc oia ad litterā Pluſq̄cōmē.quē nollem tā male de antiquis medicis iudicaſſe,cū pſerſertim Gal. cuius cōparatione eoſdem medicos ueteres deprimit Pluſq̄cōmen. ipſe inq̄ Gal.fateatur plures ex illis fuiſſe, nō ſolū in medica,ſed ēt in logica artę pclaros,ueluti Herophilū quē ob pcipuā diſe rēdi facultatē, dialecticū noīat,atq; Philotimū eius cōdiſcipulū, et āborū pceptorē Praxagorā,q ab Eſculapio originē duxit,et cū his,atq; āte hos Eraſiſtratū,Dioclim, Mneſitheū,Dieuchen,Philiſtionē,Pliſtonicū,et Hippocratē ipm,qbus Gal.cōqueri tur in primo lib.artis curatiuę auſū ſe pponere Theſſalū quēdā,oīs methodi,et de mōſtrandi ſcię ignarū.Atqui ſi libuit Pluſq̄cōmē.oēs priſcę ętatis medicos dānare hebetudinis,nō debuit pfecto intra eādē aleā ēt Hippocratē ponere, ex cuius Phy ſiologia multa Platonē,Plurima ēt Ariſtotelē accepiſſe,pluribus in locis Gal.teſtifi catur,q ēt in libro cui titulū fecit,ꝙ optimus medicus,ſit ēt optimus philoſophus, hoc ipm nullius alterius,ſed tantū Hippocratis pbat argumēto q nō ſolū medicam facultatē,ſed oēs philoſophię partes fuerit adeptus.Cuius ēt imitatione alios medi cos exhortatur,ad artē logicā capeſcēdam,tantū a uero abeſt id qđ ſcripſit Hali, et uulgus medicorū poſtea credidit fuiſſe qdē Hippocratē medicū excellentē,ſed logi cę artis expertē,ſolaq; ingenii bonitate tantū,q̄tus habetur ab oibus,medicum eua ſiſſe.Quare ſi nihil aliud hoc unū ſaltē Gal.đ Hippocrate teſtimoniū pbare poſſit, falſū eſſe Pluſq̄cōmē.de antiqua medicina iudiciū. Vnde et falſa eē expoſitio cōuin citur,p quā inuit,primū Gal.ex medicis uſum fuiſſe doctrina reſolutiua, p hanc in telligens demōſtrationē pp qđ quā nulli antiquorū pp rationis ſubtilitatē potuerūt attingere.Sed quātum ptinet ad dignotionē febris,neq; ipſe Gal.arbitratur,aliā eē methodū magis artificioſam p quā poſſimus morbos latētes, et eorū cauſas perqre re,q̄ ex accidētibus quę ſunt poſteriora. Sic.n.et ipſe decerint i libro de cōſtitutio ne artis medicinalis, ubi quēadmodū uera methodus huius partis totius ſcię medi cinalis inueniatur,oſtendit.Neq; uero cū eādē methodū ad pticulariora deducit,qđ facit in libro qui apud Latinos de interioribus inſcriptus ē,aliā ſequitur ad mēbro rū intrinſecas paſſiones inueniēdas doctrinę rationē.Quare ſi medici ueteres, qui hac inceſſere uia,rudes fuerūt iudice Pluſq̄cōmē.rudis ēt Gal.fuit q eādē uiā ſecu tus ē,et alios docuit.Sed multo ēt maioris ignorātię arguūtur antiq medicinę inter pretes,ex ſentētia Cōciliatoris,ſi neq; ex effectibus, qđ ſit humanę ratiōi facilimū, ſciuerint demōſtrare.Quis.n.nō uideat hoc ſequi ꝛſi primus ex ipſis Gal.doctrinā ex notione finis.i.ex effectibus pcedetnē.(Sic.n.exponit Cōciliator) in ſcia ſcripſe rit medicinali,ex qua doctrina,ut idē cenſet Cōciliator, oēs artes cōſiſtūt ſecūdum rōem.i.doctrinę ſecundū quas facilius pcedit humana rō, et quales ſunt i qbus ſer uatur pceſſus qa.Nā ſic ēt exponit uerba Galeni Cōciliator,uel Iacobus forliuienſis pro Cōciliatore.Quę ſane expoſitio uideri facit ātiquos medicos, nō dico homines rudes,atq; hebetes,ut iudicat Pluſq̄cōmē. ſed plane aſinos extitiſſe, q illū ēt pceſſū ignorauerit,q ſit humanā habēti rōem expeditus,hāc tamen uetuſtatis infamiā ten tauit Iacobus p alia uerba quodāmodo excuſare,inqens nullū medicū ante Gal. ſci uiſſe effectus debitos,et ſcđm ordinē i aliq̄ doctrina totali,in ſuas cās reſoluere.Sed neq; Gal.ſciuit hoc facere,ut manifeſtū ſe reddit i.xiii.artis curatiuę,ubi agit đ me dicinis dolorū qui ex uenenis pueniūt,q̄s dicit nō rōe,ſed ſola expiētia cognoſci,et ubicūq; fatetur plurima eē quorū cāę ſūt iexplicabiles,quoniā nō a q̄litate fiūt ma nifeſta,ſed a tota ſubia,quā formā ſpecificā uocāt,neq; ēt Gal.uſq̄ totius ſcię medici nalis doctrinā ita ordinauit,ut ſemp utatur demōſtratiōibꝫ qa, et nō aliq̄do pp qđ. Quare ut uenerabilē ātiqtatē,tāta ignorātia,et ſimul Gale.inanis iactātię ſuſpitiōe libemus,illđ dicamus quo nihil ſit credibilius,qđ ēt ātea diximus. Primū Gal. ſub tali ordine,q̄lē nos declarauimus,reſolutiuo,totā artē medicinalē docuiſſe, cū nulla extēt đ medicina ſcripta q̄ dictū ordinē i tota medicina tradēda ſeruēt, adeo ut bo no piculo poſſimus aſſeuerare,Gal.primū nō mō ex medicis,ſed ēt pħis, doctrinam ſcripſiſſe ex notiōe finis icipientē,et ordine factā reſolutiuo.Qđ.ſi ēt ultimū fuiſſe

dixerimus,nó ꝓcul a uero deflexerimus. Neqꝫ.n.obſtat id qđ đ ſe ſcribit Haliabas, ꝙ modú ellegerit doctrinę diuiſiuú,ná,ut ét átea ſępe declarauimus,aliud é modus doctrinę,aliud ordo,neqꝫ repugnat modus doctrię diuiſiuus ordini doctrinę cópoſitiuo,et nihil iſup obſtat eé qnqꝫ modos doctrinarú,quot Haliabas enumerat.Ordines uero tátúmó treſ,qͥs uideatur neqꝫ ipe Haliabas ſciuiſſe doctrinarú modoſ ab ordinibꝫ ſepare,atqꝫ diſtiguere,et ió anſá dediſſe poſterioribꝫ,tot,ac tátarú đ numero doctrinarú,altercationú.Ait.n.idé Haliabas Gal.i arte pua uſú fuiſſe mó doctrię diffinitiuo,qđ tamé falſú é,cú i eo lib.Gal.neqꝫ doceat diffinire,neqꝫ ſemp diffiniédo ꝓcedat.Sicubi uero Gal.ſeruauit modú doctrię diffinitiuę, hoc fecit i lib. q ad ipm refertur autoré,ſub titulo.Diffinitióes medicinales,i quo lib.omniú fere rerú,de q bꝫ i medicina tractatur,ſolę ſcribútur diffinitióes. Sed redeamus ad Pluſq̃cómé. q et ſi cú minori dedecore ueterú medicorú,nó minus tamé et ipſe barbare,q̃ Cócil. atqꝫ a uero Gal.ſeńſu diſſone expóit eadé uerba Gal.q̃ i ueteri tráslatióe ita ſcripta legútur.Nemo tamé ante nos ſcripſit eá q ex notióe finis icipit, ex qua oés artes cóſtitút ſcđm róem.i.ut Pluſq̃cómé.exponit,ex qua extrahitur q̃ſitú in oi arte p uiá ratióis.i.p cám,cuius expónis falſitaté oſtédit lib Galéi de cóſtóne artis medicinalis, et átea a nobis ſup hoc allegatus,i quo lib.Gal. p eadé fere uerba,eádé ſcribit ſétentiá ex ueterú pħorú autoritate, ꝙ uidelicet unicuiqꝫ arti a notióe finis ſua fit cóſtitutio,et p notioné finis,neqꝫ cám remotá,neqꝫ effectú poſtremú itelligit, ſed finé artis méte cóceptú,ut ſupra declarauimus. Per artes ét hoc ipſo in loco Gal.itelligit, neqꝫ ſolú ſcias ſpeculatiuas i qbꝫ é uſus demóſtratióe pp qd,ut itelligi uult Pluſq̃cómé.neqꝫ ſolas actiuaſ,uel factiuaſ,q̃ ex effectibꝫ,et oio ex poſterioribꝫ ratiocinatur, quéadmodú opinatur Cóci.ſed utraſqꝫ,ut pluriú ariú exéplis manifeſtat, quorum alię finé habét opꝫ,alię cótéplationé. Adeo illi duo Gal. expoſitores,q̃to igenioſius ſtuduerút uerba eiuſdé Gal.antea dicta iterptari, táto magis a uero illorú ſenſu deuiarunt,uerba ét illa Gal. de ſuis libris,qbus licet uti ad tres doctrinas,neuter pót autor ſuę opinióí ſtáte uerború eorú ſerie, ut iacét accómodare. Quare coactus eſt Pluſq̃cómé.nó ſolú uerba,ſed ét ſenſú,figura iſueta fruſtra acceſita puertere. Longior fuerim,ſi ueli ét alias adducere róes utráqꝫ opinioné ꝓbátes, longe a uera Gal. ſentétia deerrare.Poſſút.n.hęc q̃ iá a nobis ſunt dicta ſufficere, ſi ét illa addentur q bus ſe mutuo utraqꝫ opinio deſtruit,cú hoc ipm ſit maximú duarú opinionú falſitatis argumentú,ꝙ duo pari autoritate magiſtri,tátú i illis opinióibus ſibi iuicem aduerſátur,q̃tú duo cótraria q̃ ſimul qdé falſa eé poſſút, ſimul uero ueritaté cótinere nó poſſunt. Vnde illud é cóſecutú, ut ſcindéte ſe i duas ꝑtes turba ſcholaſticorú, q̃ſtio de doctrina reſolutiua nódú ſatis fuerit reſoluta.Nos uero ſi q futuri ſút q nó ſe adeo autoritatibꝫ mácipartút,qn poſſint ét fauere, atqꝫ accedere ueritati,ſpamus his multú caliginis,et multú adimiſſe tenebrarú. Quare ſicuti pridé a medicis q i opibus artis exercitátur gratiá exegimus Tiro ſerpéte idicato,qué illi ex Aegypto uſqꝫ q̃ritabát,cuius tamen foret magna ī Italia abúdátia, ita núc a Iuuenibus medicinę ſtudia ęmulátibus poſcimus,dépto illis tá lógo diſpédio de tribus doctrinis ſecúdú Gal.opinioné diſputádi.Hęc.n.q̃ſtio mó quo fuit hactéus i publicis litterarú gymnaſiis ꝑtractata,pplexas hét,et iexplicabiles dubitatióes. Scđm ét opinioné noſtrá ſi ad doctriarú ordiné tráſferatur,tá facilé hét explicationé, ut me poeniteat i ea diſſoluéda,tá multa uerba cóſúpſiſſe.Sed nó facile fuit ineteratas opinióes illorú ꝑferti q habétur ętate noſtra,nó ſolú i medicina,ſed ét i oi pħa,admirabiles,ex animis hominú,q ut aſſueti ſút,ita loquútur,tétare abolere.Atqꝫ utiná hic noſter conatus,nó mó temerarius,ſed pene furioſus a pluribus nó iudicetur. Sed ſétiát alii qd uelint,nos hęc oia aio nó ad oſtétationé, ſed ſolá ueritaté ſpectáte, ſcripſimus de tribus ordinibus doctrinarú,ſcđm uerá (niſi noſtra fallimur opinione) Gal. ſentétiá, qbus ſi forte plures iueniátur,nos tamen de illis diſeruimus,quos Gal.ꝑcipue approbauit,ſub qbus et ipſe totá ſcripſit medicinalé ſciam, ſed ſub duobus cópédioſam,ſub tertio uero uberioré faciens tractationé. Et hoc quidé breuiſſimo epilogo noſtra oís hęc diſputatio quadá ueluti coronide terminetur.

Aphoriſmorum Hippocratis Liber primus interprete Nicolao Leoniceno Vicentino.

VITA breuis,ars uero longa,occaſio autem pręceps,experimentum periculoſum, iudicium difficile.Nec ſolum ſe ipſum pręſtare oportet oportuna facientem, ſed et ęgrum,et aſſidentes,et exteriora. .i.fo.i.

IN perturbationibus uentris,et uomitibus ſpōtinis,ſi talia purgentur qualia purgari oportet,confert,et leuiter ferunt,ſin minus,cōtra.Sic et uaſorum inanitio,ſi talis fiat qualis fieri debet,confert,et bene tolerant, ſin minus, cōtra. Inſpicere itaq; oportet et regioné,et tépus,et ętaté,et morbos, in qbus côueniat,aut nô. .ii.fo.ii.

HAbitus exercitatorū qui ad ſummū bonitatis attingunt periculoſi ſi in extremo cōſtiterint,neq;.n.poſſunt in eodé permanere,neq; quieſcere,cū uero nō quieſcānt, neq; poſſunt proficere in melius. Reliquū eſt igitur ut decidant in deterius.His de cauſis bonū habitum ſtatim ſoluere expedit,ut corpus rurſus nutriri incipiat,neq; cōpreſſiones ad extremū ducendę,periculoſum.n.Sed qualis natura fuerit eius qui debet perferre,ad hoc ducere conuenit.Sic et euacuationes quę ad extremum deducunt periculoſę.Et rurſus refectiones,cum extremę fuerint,periculoſę. .iii.fo.ii.

VIctus tenuis,atq; exquiſitus,in morbis quidem longis ſemper,in acutis uero, in quibus non conuenit, periculoſus. Et rurſus qui ad extremum, deuenit tenuitatis, grauis eſt. Nam et repletiones,quę ad extremum deueniunt,graues ſunt .iiii.fo.iii.

IN tenui uictu ęgri delinquūt,quo fit ut magis lędantur. Quicūq;.n.error cōmittitur magnus,maior in hoc fit,q̄ in paulo pleniori uictu,ppea ét ſanis piculoſus exiſtit ualde exqſitus uictus,et cōſtitutuſ,quoniā errores grauius ferūt. Ob hoc igitur tenuis uictus,atq; ad modū exqſitus,eo q ſit paulo plēior,magis piculoſus. .v.fo. iii.

EXtremis morbis,extrema exquiſite remedia optima ſunt. .vi.fo.iiii.

VBi morbus peracutus eſt,ſtatim extremos habet labores, et extreme tenuiſſimo uictu utendum eſt.Vbi uero non,ſed pleniorem uictum contingit adhibere,tantum cibi,indulgendum eſt,quanto morbus extremis eſt mollior. .vii.fo.iiii.

QVādo morbus in ſuo uigore cōſtiterit,tūc uictu tenuiſſimo utēdū ē. .viii.fo.iiii.

Coniectari autem oportet,an ęger cū uictu ſufficiat perdurare donec morbus conſiſtat,et nunquid prius ille deficiat,nec poſſit cum uictu perdurare, uel morbus antea deficiat,atq; hebeteſcat. .ix.fo.iiii.

QVibus igitur ſtatim morbus cōſiſtit,his ſtatim tenuis uictus adhibēdus eſt,quibus uero poſterius debet cōſiſtere,his et in ipo conſiſtendi tempore,et parum ante illud cibus ſubtrahendus,prius uero uberius agēdū,ut ęger ſufficiat. .x.fo.iiii.

IN acceſſiōibus abſtinere oportet,nam cibum dare nocuum eſt, et quibus per circuitum fiunt acceſſiones,in ipſa acceſſione abſtinere oportet. .xi.fo.v.

ACceſſiones uero,et conſtitutiones,morbi indicabunt, et anni tempora, et circuituum ſucceſſiua incrementa,ſiue quotidie,ſiue alternis diebus, ſiue per maiora interualla fiant.Sed ex his quę mox apparent indicia ſumūtur,quēadmodū in morbo laterali, ſi circa initia ſtati ſputū appareat,morbū breuiat, ſi uero poſtea appareat, producit.Et urinę,et alui excremēta,et ſudores,quęcūq; apparuerint,uel bonā morborū iudicationé,uel malā,uel breues,aut lōgos fore morbos oſtendūt. .xii.fo.v.

SEnes facilime ieiuniū ferūt,ſecūdo loco q ętaté cōſiſtenté habēt,minus adoleſcentes,omnium minime pueri,pręſertim qui inter ipſos ſunt uiuidiores. .xiii.fo.vii.

QVi creſcunt plurimum habent calidi innati. Plurimo igitur egent alimento,alioquin corpus abſumitur. Senibus uero parum calidi innati ineſt, paucis propterea fomitibus egent,quia a multis extinguntur . Hanc etiam ob cauſam febres ſenibus non ſimiliter acutę fiunt,frigidum enim eorum corpus. .xiiii.fo.vii.

VEntres hieme,et uere natura calidiſſimi ſunt,et ſomni longiſſi, quare per ea tempora alimenta copioſiora ſunt exhibenda.Et enim tunc calor innatus plurimus eſt, unde et pluribus egent alimentis,indicio ſunt ętates,et athletę. .xv.fo.ix.

Victus humidus febricitantibus omnibus cōfert,maxime uero pueris,et aliis qui tali uictu uti conſueuerunt. .xvi.fo.x.

ET quibus ſemel,aut bis,et quibus plura ne,an pauciora particulatim oporteat aſ

ferre,conſiderandū.Condonandū aūt aliqd,tépori,ętati,et cōſuetudini. .xvii.f.x.
Aeſtate,et auctūno cibos difficilime ferūt,hieme facilie,ſcdm locū uer hét. xviii.xi
His qui per circuitus acceſſionem habent nihil dare oportet, neq; cogere,ſed ſub trahere adiectioni ante iudicationes. .xix.fo.xi.
Quę iudicantur,et iudicata ſunt integre, neq; mouere,neque nouare aliquid, ſiue medicamentis,ſiue aliter irritando,ſed ſinere. .xx.fo.xi.
Quę ducere oportet,quo maxie natura uergit p loca cōferétia,eo ducere. xxi.f.xi.
Cócocta medicari,atq; mouere nó cruda,mō nō turgeāt,pluria uero nō turgét.xxii
Deiectiones non multitudine ſunt ęſtimandę,ſed ſi talia deiciantur qualia conueniunt,et ęgri facile tolerant.Atq; ubi uſq; ad animi defectionem expedit ducere,faciendum.ſi ęger poſſit tolerare. .xxiii.fo.xii.
In acutis paſſionibus raro,et in principiis medicinis purgantibus uti, et hoc cum pręmeditatione faciendum. .xxiiii.fo.xii.
Si q̄lia op; purgari purgētur,cōfert,et facile ferūt,ſi cōtra difficulter. xxv.fo.xiii.
APHORISMORVM Hippocratis liber ſecundus,interprete Nicolao Leoniceno Vicentino.
In quo morbo ſomnus laboré facit,mortale.Si uero iuuat,nō mortale. .i.fo.xiii.
Vbi ſomnus delirium ſedat,bonum. .ii.f.xiii.
Somnus,atq; uigilia,utraq; ſi modum exceſſerint,malum. iii.fo.xiii.
Non ſacietas,nō fames,neq; aliud qdq̄ qđ modū naturę exceſſerit. .iiii.f.xiii.
Spontaneę laſſitudines morbos pręnunciant. .v.f.xiii.
Quicūq; doléres pte aliq̄ corporis oio doloré nō sétiūt,his més ęgrotat. .vi.f.xiiii.
Quę lōgo tpre extenuātur corpa.léte reficere oportet,q̄ uero bui,buiter.vii.f.xiiii
Si a morbo cibū aſſumés qs nō corroboratur,pluri aliméto corpus uti ſignificatur qđ ſi nō aſſuméte cibū hoc accidat,ſcire oportet ꝙ idiget euacuatione. .viii.fo.xiiii.
Corpora cum quiſpiam purgare uoluerit,oportet fluida facere. .ix.fo.xiiii.
Non pura corpora,quanto plus nutries,tanto magis lędes. .x.fo.xiiii,
Facilius eſt impleri potu,q̄ cibis. .xi.fo.xiiii.
Quę relinquuntur in morbis recidiuas facere conſueuerunt. .xii.fo.xiiii.
Quibuſcunq; criſis.ideſt iudicatio fit,his nox grauis ante acceſſionem.Quę uero ſubſequitur magna ex parte leuior exiſtit. xiii.fo.xv.
In pfluuiis alui mutatiōes excremétorū iuuāt,niſi ad mala mutatio fiat.xiiii.fo.xv.
Vbi fauces ęgrotāt,aut tubcula naſcūtur i corpe,excretiōes iſpicere oportet. Nā ſi biliosę fuerit,corpuſ una ęgrotat.Si uero ſimiles ſanis,tutū é corpuſ nutrire.xv.f.xv
Vbi fames,laborandum non eſt. .xvi.fo.xv.
Vbi cibus pter naturā plus igeſtus é,hic morbū facit,oſtédit āt ſanatio. xvii.fo.xv.
Eorū quę uniuerſim,et ueliciter nutriūt,ueloces quoq; fiūt excretiōes.xviii.f.xvi.
Acutorū morborū nō oio ſunt certę pnūciatiōes,aut ſalutis,aut mortis.xix.f.xvii.
Quibus iuuenibus adhuc aluus humecta eſt,his ſeneſcentibus exiccatur.Quibus uero iuuenibuſ adhuc aluus ſicca eſt,his ſeneſcentibus humectatur. .xx.fo.xvii.
Famem,thorexis,ideſt uini potio ſoluit. xxi.fo.xviii.
Quicunq; morbi ex repletione fiunt,curat euacuatio.Et quicunq; ex euacuatione, repletio,et aliorum contrarietas. .xxii.fo.xviii.
Acuti morbi in quatuordecim diebus iudicantur. .xxiii.fo.xviii.
Septenorū q̄rtus é idex.Alterius ſeptimāç octauus principiū.Eſt āt et undecimus cōtéplabilis.Ipſe.n.quartus é alterius ſeptimanç.Rurſus uero et decimus ſeptimus cōtéplabilis,ipe ſi qdé q̄rtus é a q̄rto đcimo,ſeptimus uero ab undecio.xxiiii.f.xix.
Aeſtiuę quartanę magna ex parte breues,auctumnales longę, et maxime quę hiemem attingunt. .xxv.fo.xix.
Febrem conuulſioni ſupuenire melius eſt,q̄ febri conuulſionem. .xxvi.fo.xix.
His qui non ex ratione leuius ſe habent,non oportet fidere, neq; multum formidare mala quę pręter rationem eueniunt. Plurima enim talia ſtabilia non ſunt,neque multum durare,et permanere conſueuere. .xxvii.f.xix.
Febricitantium non omnino leuiter, permanere corpus, et nihil minui, uel etiam

pluſq̃ ratio poſtulat contabeſcere,malum.Hoc enim morbi longitudinem. Hoc uero imbecillitatem ſignificat. xxviii.f.xx.
Cum morbi inchoant, ſi quid mouendum uidetur, moue, cum uero conſiſtunt,ac uigent, melius eſt quietem habere. xxix.f.xx.
Circa inicia,et fines,omnia imbecilliora,cũ uero cõſiſtunt,fortiora. xxx.fo.xx.
Eius qui ex ęgritudine bene cibatur,nihil proficere corpus malum. xxxi.fo.xx.
Omnes fere qui male ſe habent circa initia bene cibati, nec quicq̃ proficientes, circa finem rurſus cibum non appetunt.Qui uero circa initia cibum ualde non appetunt,poſtea bene appetentes,ii melius euadunt. xxxii.fo.xx.
In quouis morbo mente conſtare,et bene ſe habere ad illa quę offeruntur,bonum, contra uero ſe habere,malum. xxxiii.fo.xxi.
In morbis minus periclitantur quorum naturę,aut ętati,aut habitui,aut tempori magis congruit morbus,q̃ quibus ſecundum nihil iſtorum congruit. xxxiiii.f.xxi.
In quouis morbo partes ad umbilicum, et imum uentrem attinentes, craſſitudinem habere melius eſt.Multum uero extenuari,ac contabeſcere,prauum.Sed et hec quoq; ad inferiores purgationes periculoſum. xxxv.fo.xxi.
Qui ſalubritatem corporis habent, per medicamenta euacuati cito exoluuntur. Et qui prauo ụtuntur cibo. xxxvi.fo.xxi.
Qui bene ſe habent corpore,difficulter ferunt medicationes. xxxvii.fo.xxi.
Parum deterior potus,aut cibus,ſuauior autem,melioribuſ quidem,ſed minus ſua uibus,eſt pręferendus. xxxviii.fo.xxii.
Seniores iuuenibus plurimum ęgrotant minus.Qui uero morbi ipſis accidunt lõgi,maxima ex parte comitantur ad mortem. xxxix.fo.xxii.
Raucedines,et grauedines in ualde ſenibus coctionem non admittunt. xl.fo.xxii.
Qui frequẽter,ac fortiter abſq; cã mãifeſta exoluũtur,d̃ repẽte moriũtur. xli.f.xxii
Soluere morbũ,quẽ apoplexiã uocãt,fortẽ,ĩpoſſibile,d̃bilẽ uero,nõ facile.xlii.f.xxii
Strãgulati,ac diſſoluti,nõdũ mortui,nõ referũtur,q̃bꝰ ſpuma circa os fuerit. xliii.
Qui natura admodum craſſi ſunt,citius intereunt,q̃ qui graciles. xliiii.f.xxiii.
Quicunque iuuenes morbo comitiali laborant,mutatione maxime ętatis,et temporum,et locorum,et uictuum quoque liberantur. .xlv.f.xxiii.
Duobꝰ doloribꝰ ſimul eũdẽ locũ ĩfeſtãtibꝰ,uehemẽtior,alterũ obſcurat.xlvi.f.xxiii
Dum pus cõficitur,dolores,ac febres accidunt magis q̃ iam cõfecto. xlvii.f.xxiii.
In oĩ corporis motu ubi laborare coepit,q̃es ſtati laſſitudinẽ aufert. xlviii.f.xxiii.
Qui conſueti ſolitos labores ferre,et ſi fuerint imbecilles, et ſenes, non conſuetis, fortibus,atque iuuenibus,facilius ferunt. xlix.f.xxiii.
Quę ex longo tempore conſueta ſunt,et ſi deteriora ſunt, inſuetis minus moleſtare ſolent.Oportet igitur ad inſueta permutari. .l.f.xxiii.
Plurimũ,atq; repente euacuare,uel replere,uel calefacere,uel refrigerare,ſiue quouis alio modo corpus mouere,p̃iculoſũ.Quoniã omne nimis eſt naturę inimicũ,ſed quod paulatim fit tutũ eſt,tũ alias,tũ cũ ab altero ad alterũ tranſitus fit. li.f.xxiiii.
Omnia ſecundum rationem facienti,ſi non ſuccedat ſecundũ rationem,non eſt trãſeundum ad aliud,ſtãte eo,quod a principio uiſum eſt. lii.f.xxiiii.
Quicunque aluos humidas habent,ſi quidem iuuenes fuerint, melius commutant his qui ſiccas habent. Ad ſenectam uero deterius commutant, nam ſeneſcentibus magna ex parte exiccant. liii.f.xxiiii.
Magnitudo corporis iuuentę quidem,neque indecens,neque illiberalis,ſenectę uero inutilis,et deterior paruitate. liiii.f.xxiiii.

APHORISMORVM Hippocratis Liber Tertius,interprete Nicolao Leoniceno Vicentino.

MVTAtiones temporum potiſſimum pariunt morbos, et in quibuſdam temporibus magnę mutationes,aut frigoris,aut caloris,et alia ꝓ ratione,eodẽ mõ.i.f.xxiiii.
Naturarũ,hę quidem ad ęſtatẽ,hę uero ad hiemẽ bene,maleue ſe habent. ii.f.xxiiii.
Morbi quoque alii ad alia bene,uel male ſe habent, et quędam ętates ad tempora, et loca,et uictus genera. .iii.f.xxv.

In temporibus,quando eadem die modo calor,modo frigus fit,auctumnales mor/bos expectare oportet. .iiii.fo.xxv.

Hauſtri auditum hebetantes,caliginoſi,caput grauantes,pigri,diſſoluentes.Quando huiuſcemodi tempeſtas prȩualuerit talia in morbis patiũtur.At ſi aquilonia fuerit,tuſſes,fauces,alui durȩ,difficultates urinȩ,horrores,coſtarum dolores,et pectoris.Quando hȩc tempeſtas prȩualuerit talia in morbis expectare oportet.v.fo.xxv.

Quãdo ȩſtas fit ueri ſimilis,ſudores ĩ febribus multos expectare oportet.vi.f.xxv.

In ſiccitatibus febres acutȩ fiunt, et ſi annus magna ex parte talis fuerit, qualem fecerit conſtitutionem,tales plurimum morbos oportet expectare. vii.fo.xxv.

In conſtantibus temporibus,cum tempeſtiue tempeſtiua redduntur, morbi conſtantes,et boni iudicii fiũt,in incõſtãtibus aũt,incõſtãtes,et mali iudicii.viii.f.xxv.

Auctumno morbi acutiſſimi,atque exitiales,maxima ex parte. Ver uero ſaluberrimum,et minime exitiale. ix.fo.xxvi.

Auctumnus tabidis malus. x.fo.xxvi.

De temporibus,ſi quidem hiems ſicca,et aquilonia fuerit, uer uero pluuioſum, et hauſtrale, neceſſe eſt, ȩſtate febres acutas, et lippitudines (grȩci ophthalmias uocant) et inteſtinorum difficultates, prȩcipue uero mulieribus, et uiris qui natura ſunt humidiores. xi.fo.xxvi.

Si uero hiems hauſtralis,et pluuioſa,et ſerena fuerit.Ver autem ſiccum, et aquilonium,mulieres quibus partus ad uer ineſt,ex quacũq; occaſione abortiunt.Quȩ uero parient,imbecilles,et morbidos infantes pariunt.Quare uel ſtatim intereũt,uel tenues,et ualitudinarii uiuunt.Cȩteris uero mortalibus,difficultates inteſtinorum, lippitudines ſiccȩ fiunt.Senioribus aũt deſtillationes q̃ cito interimunt.xii.f.xxvii.

Si uero ȩſtas ſicca fuerit,et aquilonia,auctumnus uero pluuioſus,et hauſtralis,dolores capitis ad hiemem fiunt, et tuſſes, raucedines,atq; grauedines, quibuſdam autem et tabes. xiii.fo.xxvii.

Si uero aquilonius, et ſiccus, his qui naturam habent humidiorem, et mulieribus conferet. Reliquis autem erunt lippitudines ſiccȩ, et febres acutȩ, et grauedines. Nonnullis uero,et atrȩ biles. .xiiii.fo.xxviii.

Ex anni autem conſtitutionibus,ꝙ in totum dixerim, ſiccitates imbribus ſunt ſalubriores,et minus mortiferȩ. xv.fo.xxviii.

Morbi in pluuiarum multitudine, magna ex parte fiunt febres lõgȩ, alui profluuia,putredines,morbi comitiales,et attoniti, quos apoplexias grȩci uocant, et anginȩ.In ſiccitatibus autem,tabitudines,lippitudines, articulorum dolores, ſtillicidia urinȩ,et difficultates inteſtinorum. xvi.fo.xxviiii

Quotidianȩ autem conſtitutiones,aquiloniȩ quidem corpora denſant,contendunt, et bene mobilia, colorariora, et melius audientia faciunt, et aluos exiccant, oculos mordent,et ſi pectus dolor aliquis obſederit,dolorem augent. Hauſtrinȩ diſſoluunt corpora,et humectant,auditum obtundunt,capita aggrauant,et uertigines faciunt, oculis atq; corporibus difficilem motum prȩſtant,et aluos humectant.xvii.fo.xxix.

Per tempora anni, uere quidem, et prima ȩſtate pueri, et qui hos ſequuntur ȩtate optime degunt, et ſani ſunt maxime. Aeſtate uero,et auctumno, uſq; ad aliquid ſenes.Reliquum,et hieme,qui mediam ȩtatem habent. xviii.fo.xxx.

Morbi,omnes quidem in omnibus temporibus fiunt, quidam uero magis in quibuſdam ipſorum,et fiunt,et excitantur. xix.fo.xxx.

Vere et enim furores,et atrȩ biles, et morbi comitiales, et profluuia ſanguinis, et anginȩ,et grauedines,et raucedines,et leprȩ,et tuſſes,et impetigines,et uitiligines, et puſtulȩ ulceroſȩ plurimȩ,et tubercula,et articulorum dolores. xx.fo.xxx

Aeſtate autem nonnulli horum,et febres continuȩ, et ardentes, et tertianȩ febres, et quartanȩ,et uomitus,et alui profluuia,et lippitudines oculorum,et aurium dolores,et oris ulcerationes,genitalium putredines,et ſudamina. xxi.fo.xxx.

Auctumno uero et plurimi,uel ȩſtiui morbi fiunt, et febres quartanȩ, et erraticȩ, et lienes, aquȩ intercutem, et tabes, et ſtillicidia urinȩ, et difficultates inteſtinorũ, et leuitates inteſtinorum, et coxendicum dolores, et anginȩ, et anhellationes (quas

grȩci aſthmata uocant) ilei,morbi comitiales,furores,atrȩ biles. xxii.fo.xxxi

Hieme uero morbi laterales,et pulmonis inflammationes,grauedines, atq; raucedines,tuſſes,dolores pectoris,et laterum,atque lumborum,capitis dolores,uertigines,et apoplexiȩ. xxiii.fo.xxxi.

In ȩtatibus autem talia contingunt,paruis,et nuper natis puerulis oris ulcera(quȩ aphthȩ uocantur)uomitus,tuſſes,uigiliȩ,pauores,umbilici inflammationes,aurium humiditates xxiiii.fo.xxxi.

In progreſſu uero cum iam dentire incipiunt,gingiuarum prurigines,febres, conuulſiones,alui profluuia,et maxime cum caninos edunt dentes,et his prȩſertim pueris qui craſſiſſimi ſunt,et aluos duras habent. xxv.fo.xxxii.

Cum uero iam magis adoleuerint, tonſillȩ,et uertebrȩ quȩ in occipitio,ad interiora luxationes,crebri anhellitus,quos grȩci aſthmata uocant,calculi,lumbrici rotondi,Aſcarides, uerrucȩ,quas grȩci acrocordonas uocant, ſatyriȩ, ſtrumȩ, et alia tubercula,ſed prȩcipue antedicta. xxvi.fo.xxxii.

Grandioribus auté, et iam accedentibus ad pubertatem plurima ex his,et febres diuturnȩ magis,et ex naribus profluuia ſanguinis. xxvii.fo.xxxii.

Plurimȩ autem paſſiones puerulis iudicantur,nónullȩ quidem in quadraginta diebus,nónullȩ in ſeptem menſibus,nónullȩ uero in ãnis ſeptem, quȩdam uero iam ad pubem accedentibus. Quȩ uero permãſerint,nec in pubertate finierint, puerulis, aut foeminis cum menſtrua erumpunt,conſeneſcere conſueuerunt. xxviii.fo xxxiii.

Adoleſcentibus autem ſanguinis ſpuitiones,tabes,febres acutȩ, morbus comitialis,et alii,ſed prȩcipue antedicti. xxix.fo.xxxiii.

Vltra hanc ȩtatem aſthma,ideſt creber anhellitus,morbi laterales,pulmonis inflãmationes,lethargi,phrenitides, ardores,diuturna profluuia,cholerȩ,difficultates inteſtinorum,leuitates inteſtinorum,hȩmorrhoides. xxx.fo.xxxiii.

Senibus ſpirandi difficultates,deſtillationes cum tuſſe,urinȩ ſtillicidia, urinȩ difficultates,articulorum dolores,renum paſſiones,uertigines, apoplexiȩ, mali habitus, pruritus totius corporis,uigiliȩ,alui,oculorum,et narium humiditates , uiſus obtuſus,glaucedines,auditus graues. xxxi.fo.xxxiiii.

APHORISMORVM Hippocratis Liber quartus,interprete Nicolao Leoniceno Vicentino.

VTERO Gerentes ſunt medicandȩ,ſi materia turget quarto menſe, et uſq; ad ſeptimum,ſed has minus. Iuniora autem,et ſeniora uereri oportet. i.fo.xxxiiii.

In medicationibus talia educere e corpore,qualia et ſponte prodeuntia,utilia,quȩ uero contrario modo prodeunt cohibere oportet. .ii.fo.xxxiiii.

Si qualia oportet purgari, purgentur, confert, et leuiter ferunt. Contraria uero, grauiter. iii.fo.xxxv.

Medicari ȩſtate ſuperiores magis,hieme uero inferiores. iiii.fo.xxxv.

Sub cane,et ante canem difficiles ſunt medicationes. v.fo.xxxv.

Graciles,et facile uomentes purgare ſuperius,cauentes hiemem. vi.fo.xxxv.

Vométes uero difficulter,et mediocriter bene carnoſos,p iferiora,cauétes ȩſtaté.vi.

Tabidos uero cauentes,ad ſuperiores purgationes. vii.fo.xxxvi.

Melãcholicos plenius inferiores,eadé ratione cõtraria apponentes. ix.fo.xxxvi.

Medicari in ualde acutis,ſi materia turget eadem die. Tardare enim in talibus malum eſt. x.fo.xxxvi.

Quibus tormina,et circa umbilicum labores,et lumborum dolor,qui neq; a medicamento,neq; aliter ſoluitur,in aquam intercutem ſiccã firmatur. xi.f.xxxvi.

Quorũ alui inteſtinorũ leuitate laborãt,hiberno tépore ſupra purgari malũ.xii.f.

Ad heleboros qui non facile ſupra purgantur,eorum corpora ante potionem pluri cibo,atq; quiete humectanda ſunt. xiii.fo.xxxvi.

Cũ biberit quis heleborũ,ad motiones quidem corporũ ducere magis, ad ſomnos uero atq; quieté minus. Indicat aũt nauigatio turbari motióe corpus. xiiii.f.xxxvi.

Cum uolueris magis ducere heleborum,moue corpus, cum uero ſiſtere, ſomnum facito,et non moueto. xv.fo.xxxvii.

Carnes ſanas habétibus heleborus periculoſus. Facit.n.conuulſioné.xvi.fo.xxxvii.
Si quis febré nó habens,abſtineat a cibo,et cordis morſum,ſeu uertiginé patitur, et oris amaritudinem ſentit,purgatione indigere p ſupiora ſignificat.xvii.f.xxxvii.
Supra pręcordia dolores,purgatione indigere per ſuperiora ſignificant. Quicúq; uero inferiora moleſtant per inferiora. xviii.f.xxxvii.
Qui in medicamentis purgati,non ſitiunt,nó quieſcút priuſq̃ ſitiant.xix.f.xxxvii.
Nó febricitãtibus ſi tormina acciderint,et genuum grauitas, et lumborum dolor, purgari inferius oportere ſignificatur. xx.f.xxxvii.
Deiectiones nigrę,qualis eſt ſanguis niger,ſponte uenientes,ſiue cum febre,ſiue ſine febre,peſſimę,et quanto colores magis praui fuerint plures,peius, cum medicamento uero melius,et q̃to colores plures non praui. xxi.fo.xxxvii. xxxviii
Morbis q̃buslibet incipiétibus,ſi atra bilis,uel ſupra,uel īfra exierit,lętale.xxii.f.
Quibuſcúq; ex morbis acutis,aut diuturnis,uel ex uulneribꝰ, ſiue quouis alio mõ exteuatis,nigra biliſ,ſiue uti sãguis niger d'ſubter exierit,poſtridie moriútur.xxiii
Difficultas inteſtinorum,ſi ab atra bile inceperit lętalis eſt. xxiiii.f.xxxviii.
Sanguis quidem ſupra,qualiſcúq; fuerit,malus,infra aút bonus eſt. xxv.f.xxxviii.
A difficultate inteſtinorũ habito,ſi ueluti carúculę exeant,lętale eſt.xxvi.f.xxxviii
Quibus in febribus ſanguinis fluxerit multitudo, quacúq; ex parte cum reficiuntur,alui his humectantur. xxvii.f.xxxviii.
Quibus bilioſę deiectiones,ſuperueniente ſurditate ceſſant,et quibus ſurditas, ſuperuenientibus bilioſis deictionibus ceſſat. xxviii.f.xxxviii.
Quibus in febribus ſexto die rigores fiunt,difficile iudiciú ſeq̃tur.xxixf.xxxviii.
Quibuſcúq; acceſſiones fiunt,quacúq; hora febris dimiſerit,ſi eadem cras occupauerit,iudicium habent difficile. xxx.f.xxxix.
Laſſitudinem habentibus in febribus,in articulos, et circa maxillas potiſſimum abſceſſus fiunt. xxxi.f.xxxix.
Quibuſcúq; reſurgétibus ex morbis ſi q̃d laborauerit,hic fiút abſceſſus . xxxii.f.
Sed et ſi ante morbũ aliqua parte doluerit,hic morbus firmatur. xxxiii.f.xxxix.
Si a febre habito tumore non exiſtente in faucibus,ſtrangulatio repente ſuperuenerit,lętale. xxxiiii.f.xxxix. (fo.xl.
Si a febre habito collũ pūertitur,et uix pót d̄uorare ſine ullo tumore,lętale é.xxxv
Sudores febricitanti ſi inceperint boni,et tertio die,et quinto,et ſeptimo,et nono, et undecimo,et quartodecimo, et ſeptimodecimo, et uigeſimo, et uigeſimoſeptimo, et trigeſimoquarto.Hi enim ſudores iudicant morbos. Qui uero non ita fiunt,laborem ſignificant,et morbi longitudinem,et recidiuam. xxxvi.fo.xl.
Frigidi ſudores,cum acuta quidem febre mortem,cum mitiori autem, longitudinem morbi ſignificant. xxxvii.fo.xli.
Qua parte corpris ſudor eſt,ibi ſignificat morbum. xxxviii.fo.xli.
Et qua parte corporis calor,aut frigus,ibi morbus. xxxix.fo.xli.
Et ubi in toto corpore mutatióes,et ſi corpus refrigeretur,uel rurſus calefiat, uel color alter ex altero fiat,longitudinem morbi ſignificat. xl.fo.xli.
Sudor multus ex ſomno factus,abſq; cauſa manifeſta,corpus uti pluri cibo ſignificat,ſi uero cibũ nõ accipiéti hoc accidat,ſcire oportet q̄ euacuatióe īdiget. xli.f.xli.
Sudor multus calidus,uel frigidus ſuperfluens,frigidus magis, calidus minus, ſignificat morbum. xlii.fo.xli.
Febres quęcunq; non intermittentes, tertia die fortiores fiunt, magis periculoſę. Quocúq; autem modo intermiſerint,periculum abeſſe ſignificatur. xliii.fo.xli.
Quibus,febres longę,his tubercula,uel labores in articulis fiunt. xliiii.fo.xli,
Quibus tubercula,uel ī articulis labores fiũt,hi pluribus utútur cibis .xlv.f.xlii.
Si rigor incidat febre non deficiente,ęgro iam debili,lętale eſt. xlvi.f.xlii.
Excreationes in febribus non intermittentibus,liuidę,cruentę,fetidę,omnes malę,et bilioſę.Et ſi bene exeunt,ſiue per alui excretionem,ſiue per urinas bonę. Si uero non aliquid eorum quę iuuãt,per hęc loca excernitur,malum. xlvii.fo.xlii.
In febribus non intermittentibus,ſi partes exteriores frigidę,interiores urútur,

et ſitim habeat,lętale eſt. xlviii.fo.xlii.

In febre non intermittente,ſi labrum,uel oculus,uel naſus,uel ſupercilium peruertatur,uel non uideat,uel non audiat,iam debili exiſtente corpore, quicquid horum euenerit,mors proxima eſt. xlix.fo.xlii.

Vbi in febre nõ intermittẽte difficultas ſpirãdi,et deliriũ acciderit,lętale. l.f.xlii.

In febribus,abſceſſus,qui ad primas iudicationes non ſoluunt, longitudinem morbi ſignificant. li.fo.xlii.

Quicũq; in febribus,uel in aliis morbis ſponte illachrimant, nihil abſurdum, qui uero non ſponte,abſurdius. lii.fo.xlii.

Quibꝰ circa dẽtes ĩ febribus q̃dã lẽtores naſcũtur,his fortes fiũt febres.liii.f.xlii

Quibus plurimum ſiccę tuſſes leuiter irritantes in febribus ardentibus fiunt, nõ multum ſiti infeſtantur. liiii.fo.xlii.

Ex inguinum tumoribus,febres omnes malę,pręter diarias. lv.fo.xliii.

Febricitanti ſudor ſuperueniens febre non deficiente, malum. Prorogatur.n.morbus,et multam ſignificat humiditatem. lvi.fo.xliii.

Qui a cõuulſiõe,aut diſtẽtiõe neruorũ tenetur,febre ſuꝑueniẽte lib̃atur.lvii.f.xliii

A Febre ardente habito,rigore ſuperueniente,ſolutio. lviii.fo.xliii.

Tertiana exquiſita ſeptenis circuitibus,quod longiſſimũ eſt,iudicatur. lix.f.xliii.

Quibus in febribus aures obſurduerunt,ſanguis ex naribus fluens, aut aluus turbata,ſoluit morbum. lx.fo.xliii.

Febricitantẽ niſi diebus imparibus febris reliquerit,ſolet recidiuare. lxi.f.xliii.

Quibus in febribus morbus regius ante diẽ ſeptimũ accidit,malũ. lxii.fo.xliii.

Quibus in febribus quotidie rigores fiunt,quotidie febres ſoluũtur. lxiii.f.xliii.

Quibꝰ in febribꝰ morbus regius,ſeptimo,uel nono,uel undecimo, uel quartodecimo ſuꝑuenerit,bonũ,niſi dextrũ iliũ obduruerit,ſi uero non,nõ bonũ.lxiiii.f.xliiii.

In febribꝰ circa uẽtriculũ,et fortis ęſtus,et cordis morſus,uel dolor,malũ. lxv.fo.

In acutis febribus cõuulſiones,et circa uiſcera dolores fortes,malum. lxvi.f.xliiii.

In febribus ex ſomnis,timores,uel conuulſiones,malum. lxvii.fo.xliiii.

In febribus ſpiritus offendens,malũ.Cõuulſionem.n.ſignificat. lxviii.f.xliiii.

Quibus urinę craſſę,grumoſę,paucę,nõ ſine febre,multitudo ueniẽs ex his tenuis iuuat,p̃cipue uero tales ueniũt q̄bus ab initio,uel breui ſedimen ineſt.lxix.f.xliiii.

Quibus urinę perturbatę quales ſunt iumentorum, his dolor capitis uel adeſt, uel aderit. lxx.fo.xliiii.

Quibus ſeptima iudicatur, his nubeculam habet quarta die urina rubeam, et alia ex ratione. lxxi.fo.xlv.

Quibꝰ urinę albę,et ꝑſpicuę,malę,p̃ſertim ſi in delirãtibus appareãt. lxxii.f.xlv.

Quibꝰ ilia ſuſpẽſa murmurãtia,lũborũ dolore ſuꝑueniẽte,his alui humectãtur,niſi flatus erũpant,aut urinę multitudo ꝓueniat,hęc uero in febribus. lxxiii.f.xlv

Quibus ſperatur abſceſſum futurũ ad articulos, liberat ab abſceſſu urina multa, craſſa,et alba facta, qualis in laborioſis febribus quarto die quibuſdã incipit fieri. Si uero etiã ex naribus fluxerit ſanguis,breui admodum ſolutio fit. lxxiiii.f.xlvi.

Si ſanguinẽ,aut pus migat,aut renũ,aut ueſicę exulcerationẽ ſignificat.lxxv.f.xlvi.

Quibus in urina craſſa exiſtente, carunculę paruę, aut ueluti capilli una exeunt, his a renibus excernitur. lxxvi.f.xlvi.

Quibꝰ ĩ urina craſſa furfurea q̃dã ſimul exeũt,his ueſica ſcabiẽ laborat.lxxvii.xlvi

Quicũq; ſpõte ſãguinẽ migũt,his a renibꝰ uenulã ruptã ſignificatur.lxxviii.f.xlvii

Quibus in urinis harenoſa ſubſiſtunt,his ueſica laborat calculo. lxxix. f.xlvii.

Si ſanguinẽ mingant,aut grumos,uel ſtillicidium urinę habeant.et dolor in imum incidat uentrẽ,et pectinem,et foemen,circa uaſicam labor eſt. lxxx.f.xlvii.

Si ſanguinem,aut pus minxerit,aut ſquamulas.et grauis odor adſit,ueſicę exulcerationem ſignificat. lxxxi.fo.xlvii.

Quibus in urinaria fiſtula tubercula naſcuntur,his ſuppuratione facta,et eruptione. ſolutio. lxxxii.fo.xlvii.

Mictio noctu plurima facta,paruam ſignificat deiectionem. lxxxiii.f.xlvii.

APHORISMORVM Hippocratis liber quintus interprete Nicolao Leoniceno Vicentino.

CONVVLSIO Ex heleboro lętalis eſt. i.fo.xlvii.

Conuulſio ex uulnere lętalis eſt. ii.fo.xlviii.

Vbi ſanguis plurimus fluxerit,ſingultus,aut cõuulſio ſupueniens,malũ. iii.f.xlviii.

Ex ſupflua purgatione,cõuulſio,aut ſingultus ſuperueniens,malum. iiii.f.xlviii.

Si ebrius quiſpiam repẽte obmutuerit,conuulſus moritur, niſi febre corripiatur, aut ubi ad horam peruenerit qua ſoluũtur crapulę,uocem recuperet. v.fo.xlviii.

Quicũq; a diſtentione corripiuntur,in quatuor diebus pereunt, ſi uero has effuge rint ſani fiunt. vi.fo.xlviii.

Quibuſcũq; morbi comitiales fiunt,ante pubertatem mutationem accipiunt, qui buſcunq; autem uigeſimo quinto,cõmoriuntur. .vii.fo.xlviii.

Quicunq; morbo laterali laborantes in quatuordecim diebus non repurgantur,hi ad ſuppurationem uertuntur. viii.fo.xlviii.

Tabes fiunt maxime ętatibus,a decimo octauo uſq; ad trigeſimũ quintũ. ix.f.xlix.

Quicũq; ab angina liberantur,his ad pulmonem uertitur, et in ſeptem diebus pe reunt,ſi uero has effugerint ſuppurantur. x.fo.xlix.

Qui tabe moleſtantur,ſi ſputum quod extuſſiunt graue olet iniectum carbonibus, et capilli a capite defluunt,lętale. xi.fo.xlix.

Quibuſcunq; tabe laborantibus capilli a capite defluunt,his alui profluuio ſuper ueniente moriuntur. xii.fo.xlix.

Quicũq; ſpumoſum ſanguinem expuunt,his e pulmone eductio fit. xiii.fo.xlix.

A Tabe habito profluuium alui ſuperueniens,lętale. xiiii.fo.xlix.

Quicũq; ex morbo laterali ſuppurantur,ſi in quadraginta diebus purgãtur, a die a qua fit ruptio,liberantur.Si uero non,ad tabem tranſeunt. xv.fo.xlix.

Calidum ubi quis ſępius eo utatur hęc mala affert,carnium effoeminationem, ner uorum incontinentiam,mentis torporem, profluuia ſanguinis, animi defectionem, hęc ad quę mors. xvi.fo.xlix.

Frigidum aũt conuulſiones,diſtentiones,liuores,rigores febriles. xvii.fo.xlix.

Frigidum inimicum oſſibus,dentibus,neruis,cerebeo,ſpinali medulę.Calidum ue ro utile. xviii.fo.xlix.

Quęcũq; refrigarata ſunt excalefacere oportet, exceptis his quibus ſanguis fluit, aut fluxurus eſt. xix.fo.l.

Vlceribus frigidum quidem mordax,cutem obdurat, dolorem inſuppurabilem fa cit,liuorem obducit,rigores febriles,conuulſiones,diſtentiones. xx.fo.l.

Eſt aũt ubi in diſtentione ſine ulceratione,iuuene bene carnoſo,ęſtate media, frigi dę aquę multa perfuſio calorem reuocat.Calor aũt hęc ſoluit. xxi.fo.l.

Calidum ſuppuratorium non in omni ulcere, magnum ad ſecuritatem indicium, cutem mollit,extenuat,dolorem ſedat,rigores,conuulſiones,et diſtentiones mitigat, et ex his quę ad caput attinent,eius ſoluit grauitem,plurimum autem confert oſſiũ fracturis, ſed nudis pręcipue, eorũq; maxime qui in capite ulcera habent, et quę cũq; a frigore moriuntur,uel ulcerantur,et repentibus comeſis,ſedi, pudendis,ute ro,ueſicę,his calidum amicum,et iudicans,frigidum inimicum,et pimens. xxii.f.l.

In his frigido utendum unde fluit ſanguis,aut fluxurus eſt,non ad ipſa,ſed circa ip ſa unde influit,et quęcunq; inflammationes,uel inflammina ad rubrum,et ſubcruen tum ſanguine recenti tendunt, nam ueteribus nigredinem affert. Eriſypelas etiam non ulceratum iuuat,nam exulceratum lędit. xxiii.fo.l.

Frigida qualis nix,et glacies pectori inimica,tuſſes mouent,et ſanguinem,et deſtil lationes. xxiiii.fo.li.

Tumores articulorum,atque dolores abſq; ulcere,et podagricos quoq;,atq; conuul ſa,horum plurima frigida aqua large effuſa leuat,et extenuat, ſoluitq; dolorem,nam modicus torpor dolorem ſoluit. xxv.fo.li.

Aqua quę cito calet,et cito refrigeratur leuiſſima eſt. xxvi.fo.li.

Qui noctu bibere appetũt,his admodũ ſitiẽtibꝰ ſi ſupdormierint,bonũ.xxvii.f.li.

Suffitus aromatum muliebria ducit, ſępius uero et ad alia utilis eſſet, niſi capitis faceret grauitatem. xxviii.fo.li.

Granidas purgare turgente materia a quarto menſe uſq; ad ſeptimum, minus uero has. Recentiores autem, et ſeniores uereri oportet. xxix.fo.li.

Mulierem utero gerentem capi ab aliquo morbo acuto, lętale eſt. xxx.fo.li.

Mulier utero gerẽs sãguie miſſo ex uena abortit, et magis ſi fętus ſit maior. xxxi.li

Mulieri ſanguinem euomenti, menſtruis erumpentibus ſolutio. xxxii.fo.lii.

Menſtruis deficientibus ſanguis ex naribus fluens bonum. xxxiii.fo.lii.

Mulieri in utero gerẽti ſi aluus plurimũ ꝓfluat, ꝑiculũ eſt ne abortiat. xxxiiii.f.lii

Mulieri q̃ uterinis moleſtatur, aut difficulter ꝑit, ſupueniẽs ſternutatio, bonũ. xxxv.

Mulieri menſes decolores, nec per idem ſemper tempus uenienteſ, purgationem indicant eſſe neceſſariam. xxxvi.fo.lii.

Mulieri utero gerenti ſi mammę graciles repente fiant, abortit. xxxvii.fo.lii.

Mulieri utero gerenti ſi altera mãma gracilis fiat, geminos habenti, alterũ abortit, et ſi quidem mãma dextra gracilis fiat, marẽ, ſi uero ſiniſtra, foeminã. xxxviii.f.lii.

Si mulier q̃ neq; grauida ẽ, neq; pepit, lac hẽt, huic mẽſtrua defecerũt. xxxix.f.liii.

Quibuſcũq; mulieribus ad mãmas ſanguis colligitur, furorẽ ſignificat. xl.fo.liii.

Si uelis noſcere an conceperit mulier, cum dormitura eſt ei aquam mulſam potandam da, et ſi alui tormina patietur concepit, ſi minus non concepit. xli.fo.liii.

Mulier ſi marẽ concepit, bene colorata eſt, ſi uero foeminã, male colorata. xlii.f.liii.

Si mulieris grauidę, in utero ſit Eryſipelas, lętale. xliii.of.liii.

Quęcũq; p̄ter naturã tenues exiſtẽtes utero gerũt, abortiũt priuſq̃ craſſeſcãt. xliiii

Quęcũq; mediocriter corpora habentes abortiunt, ſecundo, aut tertio menſe ſine occaſione manifeſta, his acetabula uteri plena muccoris ſunt, et non poſſunt ex pondere foetum continere, ſed diſrumpuntur. .xlv.fo.liii.

Quęcũq; pręter naturam craſſę, non concipiunt utero, his omentum os uteri comprimit, et priuſq̃ extenuentur non concipiunt. xlvi.fo.liii.

ſi uterus in coxam uergens ſuppuratur, neceſſe eſt linamentum fieri. xlvii.fo.liiii.

Foetus, mares quidem in dextris, foeminę uero in ſiniſtris magis. xlviii.fo.liiii..

Vt ſecunda procidat, ſternutatorio appoſito, et nares ap̄phendito, et os. xlix.fo.liiii.

Mulieri ſi uelis mẽſtrua cohibere, cucurbitulã q̃ maximã ad mãmas appone. l.liiii

Quę utero gerunt, his uteri os comprimitur. li.fo.liiii.

Mulieri utero gerenti ſi lac multum e mammis effluat, foetum imbecillem ſignificat, ſi uero mammę ſolidę fuerint, foetum ſignificant ſaniorem. lii.fo.liiii.

Quę corrupturę ſunt foetus, his mãmę extenuantur. Si uero rurſus durę fiant, dolor aut mãmas, aut coxas, aut oculos, aut genua infeſtabit, et nõ corrũpẽt. liii.fo.liiii.

Quibus os uteri durum eſt, his uteri os comprimi eſt neceſſarium. liiii.fo.lv.

Quęcũq; utero gerentes a febribus corripiũtur, et fortiter calefiũt ſine occaſione manifeſta, difficulter pariũt, et cũ ꝑiculo, aut abortũ faciẽtes periclitantur. lv.fo.lv.

In fluxu muliebri ſi cõuulſio, et animi defectus aduenerit, malum. lvi.fo.lv.

Si mẽſtrua plura fiãt, accidũt morbi, et ſi nõ fiãt, ex utero morbi cõtingũt. lvii.f.lv.

Recto inteſtino, aut utero inflammationem patiente, urinę ſtillicidium accidit, et renibus purulentis urinę aduenit ſtillicidium. lviii.fo.lv.

Si mulier non concipit, ſcire autem uelis ſi conceptura ſit, pannis circuntectam de ſubter ſuffias, et ſi odor uideatur per corpus ire ad nares, et os, ſcito ꝙ ipſa non ex ſe ipſa ſterilis eſt. lix.fo.lv.

Si mulieri utero gerenti purgatiões eant, impoſſibile eſt foetũ eſſe ſanum. lx.fo.lvi.

Si mulieri ceſſent purgationes, neq; febris, neq; rigor ſuperueniat, et faſtidia incidant, iudica ipſam in utero habere. lxi.fo.lvi.

Quęcũq; frigidos, et ſpiſſos uteros habent non concipiũt. Et quęcũq; pręhumidos uteros habent non concipiunt, extinguitur enim in eis genitura. Et quęcũq; ſiccos, magis et adurentes, nam ex defectu alimenti corrumpitur ſemen, Quęcũq; uero ex utriſq; mediocrem habent temperaturam, hę foecundę ſunt. lxii.fo.lvi.

Similiter autem et in maribus, aut enim propter corporis raritatem ſpiritus ex-

tra fertur,ut ſemen non tranſmittatur ad os,uel propter ſpiſſitudinem humor non exit foras,uel propter frigiditatem non concaleſcit,ita ut ad hūc colligatur locum, uel propter calliditatem hoc idem accidit. lxiii.f.lvii.

Lac dare caput dolentibus malum, malum uero et febricitantibus, et quibus ilia ſuſpenſa murmurant,et ſiticuloſis,malum autem et quibus in febribus acutis bilioſę ſunt deiectiones,et quibus ſanguinis multi deiectio facta eſt. Conuenit autem,et tabidis dare qui non ualde multum febricitant, et in febribus longis, et paruis, ſi nullum ex ſupra dictis ſignis affuerit,et pręter rationem conſumptis. lxiiii.f.lvi.

Quibus tumores in ulceribus apparent,non conuelluntur maxime, neq; inſaniūt. Verum his euaneſcentibus,de repente quibuſdam a tergo conuulſiones,et diſtentiones fiunt. Quibuſdam auté inſania,uel dolor lateris acutus,uel ſuppuratio, uel difficultas inteſtinorum,ſi tumores ſunt rubicundi. lxv.f.lviii.

Si in uulneribus fortibus,et prauis tumor non appareat,ingens malū. lxvi.f.lviii.

Molles boni,crudi uero mali. .lxvii.f.lviii.

Dolenti parté capitis poſteriore,in frōte recta uena inciſa prodeſt. lxviii.f.lviii.

Rigores incipiunt mulieribus quidem ex lumbis magis,et per dorſum ad caput, ſed et uiris parte corporis poſteriore magis, q̄ anteriore ueluti foemorum, cubiti. Sed et cutis rara,indicio autem eſt pilus. lxix.f.lviii.

A quartanis capti non admodum a conuulſionibus capiuntur.Si uero prius capiātur,et quartana ſuperuenerit liberantur. lxx.f.lviii.

Quibus cutes circuntenduntur aridę,et ſiccę,ſine ſudore moriuntur,quibus uero laxę,et rarę,cum ſudore moriuntur. lxxi.f.lix.

Qui regio morbo laborant,non multum uentoſi ſunt. lxxii.f.lix.

APHORISMORVM Hippocratis Liber Sextus,interprete Nicolao Leoniceno Vicentino.

IN LONGIS leuitatibus inteſtinorum, ſi ructus acidus fiat qui prius non erat, ſignum bonum. i.f.lix.

Quibus nares natura humidiores, et genitura humidior, minus integra ſanitate fruuntur.Quibus uero contraria,ſalubrius degunt. ii.f.lx.

In lōgis difficultatibus iteſtinorū,iedię ex faſtidio malū,et cū febre peius. iii.f.lx.

Vulnera circunglabrā praua ſunt. iiii.f.lx.

Dolores qui ſunt in lateribus,et pectoribus.atque aliis partibus, ſi multum differant perdiſcendum. v.f.lx.

Renum,et ueſicę uitia in ſenioribus difficulter ſanantur. vi.f.lxi.

Dolores uentris ſublimes,leuiores.Qui uero non ſublimes,fortiores. vii.f.lxi.

Aqua intercuté laborātibus ulcera in corpore facta difficulter ſanātur. viii.f.lxi.

Latę puſtulę non admodum pruriunt. ix.f.lxi.

Caput dolenti, et circundolenti, pus,uel aqua, uel ſanguis effluens per nares, aut os,aut aures morbum ſoluit. x.f.lxi.

Atra bile uexatis,et renū paſſióibus,hęmorrhoides ſuperuenientes bonū. xi.f.lxi.

A diuturnis ſanato hęmorrhoidibus,ſi una non ſeruatur, periculum eſt aquam intercutem,uel tabem aduenire. xii.f.lxi.

A ſingultu habitum ſternutatio ſuperueniens liberat. xiii.f.lxi.

Ab aqua itercuté habito,ſi aqua e uenis i uētré defluxerit ſoluitur morbus.xiiii.f.

A lōgo alui ꝓfluuio habito,ſpōtaneus uomitus ſupueniés morbū ſoluit. xv.f.lxi.

A morbo laterali,uel pulmonia habito,alui ꝓfluuiū adueniés,malū. xvi.f.lxi.

Lippientem alui profluuio corripi bonum. xvii.f.lxi.

Veſica diſſciſſa,aut cerebro,aut corde,aut ſepto,aut aliquo ex tenuioribus inteſtinis,aut uentriculo,aut iecore,lętale eſt. xvii..f.lxii.

Cum diſſciſſum fuerit os, aut cartilago, uel neruus, aut genę particula tenuis, uel pręputium,neque augetur,neque coaleſcit. xix.f.lxii.

Si in uentré ſanguis pręter naturam effunditur,neceſſe eſt ſuppurari. xx.f.lxii

In inſaniétibus ſi uarices,uel hęmorrhoides ſupuenerint inſanię ſolutio.xxi.f.lxii.

Quęcūq; rupta ex dorſo ad cubitum deſcendunt uenę ſectio ſoluit. xxii.f.lxii.

LIBER SEXTVS

Si timor,atq; mœſtitia lõgo tpre habẽtes pſeuerẽt.ex eo atra bilis ſignificatur.xxiii
Si quod inteſtinorum gracilium diſſcindatur non coaleſcit. .xxiiii.f.lxii.
Eryſipelas ab exterioribus uerti ad interiora non eſt bonum, ab interioribus autem ad exteriora bonum. .xxvi.f.lxiii.
Qui in febribus ardentibus tremores fiunt,delirio ſoluũtur. .xxv.f.lxiii.
Quicunque ſuppurati, aut aquam intercutem patientes uruntur, aut ſecantur, ſi pus,aut aqua uniuerſim effluxerit,omnes moriuntur. .xxvii.f.lxiii.
Eunuchi,neq; podagra laborant,neq; calui fiunt. .xxviii.f.lxiii.
Mulier podagra non laborat,niſi menſtrua defecerint. xxix.f.lxiii.
Puer podagra non laborat ante uſum uenereorum. xxx.f.lxiii.
Dolores oculorum meri potio, aut balneum, aut uenę ſectio, aut medicamentum epotum ſoluit. xxxi.f.lxiii.
Balbi ab alui profluuio maxime capiuntur. xxxii.f.lxiiii.
Qui acidum eructãt non ualde morbo laterali corripiuntur. xxxiii.f.lxiiii.
Quicunq; calui ſunt,his magnę uarices nõ fiunt.Quibus uero caluis uarices magnę ſuperueniunt,hi rurſus capillati fiunt. xxxiiii.f.lxiiii.
Aqua intercutem laborantibus,tuſſis ſuperueniens malum. xxxv.f.lxv.
Difficultatem urinę,uena ſecta iuuat,ſecare uero interiores. xxxvi.f.lxv.
Ab angina habito,ſi tumor fiat in collo bonum. xxxvii.f.lxv.
Cancros occultos omnes melius eſt non curare.Curati enim cito pereunt,non curati uero longius tempus perdurant. xxxviii.f.lxv.
Conuulſio fit,uel ex repletione,uel inanitione,ita uero et ſingultus. xxxix.f.lxv.
Quibus dolor circa iliũ fit abſq; inflãmatiõe,his febris ſupueniẽs morbũ ſoluit.xl.
Quibuſcunque ſuppuratio in corpore exiſtens non innoteſcit. his ob craſſitudinem puris,aut loci,non innoteſcit. xli f.lxvi.
Morbo regio laborantibus.ſi fiat hepar durum,malum. xlii.f.lxvi.
Quicũq; lienoſi a difficultate iteſtinorũ capiũtur, his ſupueniẽte lõga difficultate iteſtinorũ,aqua itercutẽ,aut leuitas inteſtinorũ aduenit,et moriũtur. xliii.f.lxvi.
Quibus ex ſtillicidio urinę ileos ſuperuenit,in ſeptem diebus pereunt, niſi febre ſuperueniente ſatis urina fluxerit. xliiii.f.lxvi.
Vlcera quęcũque annua ſunt,aut etiam diuturniora,os abſcedere eſt neceſſarium, et cicatrices cauas fieri. xlv.f.lxvi.
Qui gibbi ex aſthmate,aut tuſſi fiunt,ante pubertatem moriuntur. xlvi.f.lxvii.
Quibuſcunque uenę ſectio,uel purgatio cum medicamento cõuenit, hos uere purgare,uel uenam incidere oportet. xlvii.f.lxvii.
Lienoſis difficultas inteſtinorum ſuperueniens,bonum. xlviii.f.lxvii.
Quicũq; morbi podagrici fiũt,hi ſedata,i quadragita diebꝰ,iflãmatiõe finiũt.xlix.
Quibuſcũq; pciditur cerebrũ,his neceſſe febrẽ,et bilis uomitũ ſupuẽire.l.f.lxviii
Quicunque ſani dolore capitis repente capiuntur et ſtatim muti fiunt, et ſtertũt, in ſeptem diebus pereunt,niſi febris appręhenderit. li.f.lxviii.
Oportet uero et conſiderare oculorum in dormiẽtibus ſuſpectiones. Nam ſi quid album commiſſis palpebris ſubinſpicitur,neque ex alui profluio, aut medicamenti potione iſtud contingat,malum eſt ſignum,et lętale ualde. lii.f.lxviii.
Deſipiẽtię quę cũ riſu fiunt ſecuriores,q̃ uero cũ ſtudio,piculoſiores. liii.f.lxviii.
In acutis paſſionibus quę cum febre ſunt,luctuoſa ſuſpiria,malum. liiii.f.lxviii.
Dolores podagrici,uere,et auctumno magna ex parte mouentur. lv.fo.lxix.
In morbis melancholicis ad hęc periculoſi decubitus,ſtuporem corporis, uel conuulſionem,uel furorem,uel cęcitatem ſignificant. lvi.fo.lxix.
Apoplexię aũt fiũt,maxime a quadrageſimo ãno uſq; ad ſexageſimum. lvii.f.lxix.
Si omentum excidat,neceſſario putreſcit. .lviii.fo.lxix.
Quibuſcunque a coxendicum dolore moleſtatis excidit coxa,et rurſus incidit,his muccores ſuperueniunt. lix.fo.lxix.
Quibuſcunque a coxendicum dolore moleſtatis diuturno excidit coxa,his crus tabeſcit,et claudicant,ſi non urantur. lx.fo.lxix.

Aphoriſmorum Hippocratis Liber ſeptimus, interprete
Nicolao Leoniceno Vicentino.

IN Morbis acutis,frigus partium extremarum malum. .i.fo.lxix.
IN Oſſe ęgrotante caro liuida malum eſt. .ii.fo.lxix.
A Vomitu ſingultus,et oculorum rubor,malum. .iii.fo.lxx.
A Sudore horror,non bonum. .iiii.fo.lxx.
A Furore difficultas inteſtinorũ,aqua intercutẽ,uel mẽtis alienatio, bonũ. v.f.lxx.
IN Morbo diuturno faſtidum cibi,et deiectiones ſincerę,malum. .vi.fo.lxx.
EX multa potatione,rigor,et deſipientia,malum. .vii.fo.lxx.
A Tuberculi intus ruptione,exolutio,uomitio,aut animi defectio fit. .viii.fo.lxx.
A Profluuio ſanguinis,deſipientia,ac conuulſio,malum. .ix.fo.lxx.
AB ileo,uomitus,ſingultus,deſipientia,uel conuulſio,malum. .x.fo.lxx.
A Morbo laterali,inflammatio pulmonis,malum. .xi.fo.lxx.
A Pulmonis inflammatione phrenitis,malum. .xii.fo.lxx.
AB ęſtibus fortibus,conuulſio,aut diſtentio,malum. .xiii.fo.lxx.
IN Capitis ictu,obſtupeſcentia,et deſipientia,malum. .xiiii.fo.lxx.
A Sanguinis ſputo puris ſputum. .xv.fo.lxxi.
A Puris ſputo phtiſis,et fluxus,cum uero ſputum retinetur moriũtur. .xvi.lxxi.
IN hepatis inflammatione ſingultus,malum. .xvii.fo.lxxi.
IN uigilia,conuulſio,uel deſipientia. .xviii.fo.lxxi.
IN oſſis exutione Eryſipelas. .xix.fo.lxxi.
AB Eryſipelate,putredo,aut ſuppuratio. .xx.fo.lxxi.
A Forti in ulceribus pulſu,profluuium ſanguinis. .xxi.fo.lxxi.
A Ventris dolore diuturno,ſuppuratio. .xxii.fo.lxxi.
A Deiectione ſincera difficultas inteſtinorum. .xxiii.fo.lxxi.
IN oſſis pręciſione deſipientia,ſi in uacuum apprębenderit. .xxiiii.fo.lxxi.
EX medicamenti potione conuulſio lętalis eſt. .xxv.fo.lxxi.
IN forti dolore uentris partium extremarũ frigiditas,malum. .xxvi.fo.lxxi.
MVlieri utero gerenti,ſi tentio ſuperuenerit,facit aborſum. .xxvii.fo.lxxii.
Quãdo os,aut cartilago,aut neruuſ abſciditur i corpore,nõ augetur.xxviii.f.lxxii.
Qui alba pituita dtinetur,ſi fortiſ uẽtris fluxus ſupuenerit,a morbo libatur.xxix.
Quibꝰ i alui ꝓfluiis excremẽta ſpumoſa ſũt,his ex capite pituita dfluit..xxx.lxxii
Quibuſcunq; febricitantibus,in urinis fiunt ſedimina,ueluti farina craſſior,longam ęgritudinem fore ſignificat. .xxxi.fo.lxxii.
Quibus aũt bilioſa ſedimina ſupra tenuia,acutũ morbũ ſignificãt. .xxxii.f.lxxii.
Quibuſcũq; urinę diſtantes ſunt,his turbatio fortis in corpore fit..xxxiii.f.lxxii.
Quibus in urinis bullę ſubſiſtũt,morbũ renalẽ,et longũ ſignificãt.xxxiiii.f.lxxii.
Quibꝰ iſidẽs pigue,ac ſimul totũ his,renũ uitiũ acutũ ſignificatur. .xxxv.f.lxxii.
Quibꝰ ãt morbo renali laborãtibꝰ,ꝑdicta accidũt ſigna, doloreſq; circa ſpinę muſculos fiũt,ſi qdẽ circa loca exteriora fiãt,abſceſſus quoq; exterius futuros expecta, ſi uero dolores magis circa loca iteriora fiãt,ẽt abſceſſus expecta futuros iterius.
Quicunq; euomunt ſanguinem, ſi ſine febre quidem, ſalutare, ſi uero cum febre, malum.Curare uero acerbis,et refrigerantibus. .xxxvii.f.lxxiii.
Diſtillationes in uentrem ſuperiorẽ ſuppurantur itra uiginti dieſ.xxxviii.f.lxxiii.
Si qs ſãguinẽ mixerit,et grũmos.et ſtillicidio urinę laboret,et dolor iciderit i foemur,et imũ uẽtrẽ,pectinẽq;,q̃ circa ueſicã,male ſe habere ſignificatur.xxxix.lxxiii
Si lingua repente incontinens fiat, aut aliqua pars corporis ſtupore elanguit, tale eſt melancholicum. .xl.fo.lxxiii.
Si timor atq; moeſtitia longo tempore hominem habentes perſeuerauerint,tale eſt melancholicum. .xli.fo.lxxiii.
Si ſenioribus ſupra modũ purgatis,ſingultus ſupuenerit,nõ bonũ. .xlii.f.lxxiii.
Si febris nõ ex bile habeat,multa aq̃ calida capiti ſupifuſa,ſolutio fit febris. xliii.
Mulier ambidextera nõ fit. xliiii.fo.lxxiiii.
Quicũq; ſuppurati uruntur,uel ſecantur, ſi pus purũ fluxerit,et album, euadunt,

ſi uero ſubcruentum,et feculentum,ac fetidum,pereunt. .xlv.fo.lxxiiii.
Quorum hepar ſuppuratum aduritur,ſi pus purum fluxerit,et album,euadunt,in tunica.n.his pus continetur,ſi uero qualis amurca fiuat,pereunt. .xlvi.fo.lxxiiii.
Dolores oculorũ poſt merí potioné,et aquę calidę balneũ,uenę ſectiõe curato.xlvii.
Aqua intercutem laborans,ſi a tuſſi habeatur deſperatus eſt. .xlvii.fo.lxxiiii.
Vrinę ſtillicidium,et mingendi dfficultatem,uini potio,et uenę ſectio ſoluit, incidere autem interiores. .xlviii.fo.lxxiiii.
Ab angina habito, tumor, et rubor in pectore ſuperueniens, bonum, extra enim uertitur morbus. .xlix.fo.lxxiiii.
Quibus cerebrum ſphacelatum, ideſt corruptum eſt, in tribus diebus pereunt,ſi uero hos euaſerint ſani fiunt. .l.fo.lxxiiii.
Sternutamẽtũ fit ex capite, calefacto cerebro, aut humectato eo qđ i capite inani. Aer.n.itus cõtẽtus extra erũpit.Sonat ãt quoniã ꝑ anguſtũ ipſi ẽ exitus. li.fo.lxxv.
Quicũq; hepar circũdolẽt,his febris ſupueniens ſoluit dolorem. lii.fo.lxxv.
Quibus a uenis ſanguiné mittere cõfert,his uere uenã oportet ſecare. liii.f.lxxv.
Quibus inter uẽtriculũ,et ſeptũ pituita repoſita ẽ,et doloré affert nõ habẽs exitũ, neq; ad alterũ uẽtré,his ꝑ uenas ad ueſicã pituita uerſa,ſoluitur morbus. liiii.f.lxxv
Quibus hepar aqua plenum in omentum eruperit, his uenter aqua repletur, et moriuntur. .lv.fo.lxxvi.
Halyce,ãxitudo,oſcitatio,horror,uinũ ęq̃le ęq̃li potũ ſoluit ęgritudiné. lvi.f.lxxvi.
Quibus in urinario meatu tubercula fiunt, his ſuppuratione facta, et eruptione, ſoluitur dolor. .lvii.fo.lxxvi.
Quibꝫ cerebrũ aliqua ex cã cõcuſſũ fuerit,neceſſe ẽ ſtati mutos fieri.lviii.f.lxxvi.
Corporibus carnes habentibus humidas, famem adhibere conuenit, fames enim corpora ſiccat. lix.f.lxxvi.
Vbi in toto corpore mutationes,et corpus refrigeratur,et rurſus calefit, aut colorem alium ex alio cõmutat,longitudo morbi ſignificatur. .lx.f.lxxvii.
Sudor multus,calidus, uel frigidus, ſemper fluens humorem abduci,robuſto quidem ſupra,debili uero infra ſignificat. .lxi.f.lxxvii.
Si quis cibũ febricitanti dederit,ut ſano robur,ſic laborãti morbus. lxii.f.lxxvii.
Quę per ueſicam excernuntur, inſpicere oportet, ſi talia qualia ſanis excernuntur. Quę igitur minime ſimilia ſunt his,hęc morboſiora. Quę uero ſunt ſanis ſimilia,hęc minime morboſa. .lxiii.f.lxxvii.
Et q̃bus deiectiones,ſi ſtare ꝑmiſeris, et nõ moueris, ueluti ſtrigmenta ſubſiſtunt, et ſi pauca,paucus ẽ morbus,et ſi multa,multus,his cõfert alui purgatio, qđ ſi aluo nõ purgata dederis ſorbitiões,q̃to plures dederis tãto magis nocebis.lxiiii.f.lxxvii
Excreationes in febribus non intermittentibus,liuidę,ſanguineę,bilioſę,et fetidę, omnes malę.Cum uero bene excernuntur,bonum eſt,et per uentrem,et per ueſicã, et ubi aliquid ſecedens ſteterit non purgatum,malum. .lxv.f.lxxviii.
Corpora oportet ubi quis purgare uoluerit fluida facere,et ſi ſupra,ſiſtere aluum, ſi uero infra,humectare. .lxvi.f.lxxviii.
Somnus,uigilię,utraq; modum excedentia,morbus. .lxvii.f.lxxviii.
In febribus non intermittentibus,ſi exteriora frigent,interiora uruntur,et febris habeat,lętale. .lxviii.f.lxxviii.
In febre nõ intermittẽte ſi labrũ,aut naſus,aut oculus,aut ſupciliũ ꝑuertitur,ſi nõ uideat,ſi nõ audiat,et iã debilis ſit ,quicq̃d horũ fuerit,mors ꝓpe eſt. lxix.f.lxxviii.
A pituita alba,aqua intercutem ſuperuenit. .lxx.f.lxxviii.
Ab alui profluuio,difficultas inteſtinorum. .lxxi.f.lxxviii.
A difficultate inteſtinorum,leuitas inteſtinorum ſuperuenit. .lxxii.f.lxxviii.
A corruptione abſceſſus oſſis. .lxxiii.f.lxxviii.
A ſanguinis uomitu,tabes,et puris purgatio ſupra. .lxxiiii.f.lxxviii.
Qualia fuerint ueſicę,aut alui excrementa, et ex carnibus,et ſicubi alibi a natura corpus exierit,ſi parum, paucus eſt morbus,ſi multum,multus, ſi ualde multũ, lętale eſt. lxxv.f.lxxviii.

IoãnesMaria Tricęlius Aecquinas Studioſis.S.

e XPECTANDA VOBIS MAIORA, Et meliora, uiri bonarũ rerum ſemper ſtudioſi, alibi dixeram. En hęc promiſſa fides eſt. Quid optime Iupiter maius (De humanis loquor) quid ue melius medicina? et medicina Hippocratica? Hacce (ut cętera omittam) facultate, cum Homeri teſtimonio Ioui aſſidemus. Pęon. n. πὰρ ῥ διὶ κρονίωνι κατέζετο κύδει γαίων, Tum optimi generis humani reparatoris autoritate, ſummę maieſtatis exiſtit. Nam quantum huic diſciplinę tribuerit ſępius in ſacrificiis auditis, ut cum profeſtis cętera, hęc etiam ſacris diebus recte ſuum officiũ efficiat. Merito igitur Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων, merito quoq; Ἰητρὸς δ' ὁ δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος περὶ πάντων. Ita profecto ut ſit, et oportet, et eẽ cõſtat (uos uidetis) Homeri teſtimonio grauiſſimo. Quid ni ergo medicinę autor Apollo dicatur? Medicum. n. ſcire omnia pene oportet, hęc pſertim, iaculari, canere, mederi, diuinare, quę Homerus philoſophorũ Plato Apollini attribuit. Quid ni etiam Si pater omnipotens aliquẽ indignatus ab umbris, Mortalem infernis ad limina ſurgere uitę. Quot nãq; medici ope ſunt a morte reuocati? Ampliſſimus eſt hic campus. De hoc alias. Verum huiuſce artis reparatio quemadmodum nunc fiat oportuna ſtupefactus, uelim quidem, uix tamen poſſum eloqui. Hippocrates enim, et Galenus, ſcitis, quãdiu in tenebris barbarę interpretationis iacuerint. Hippocrates ergo uetuſtior origo, et autor medicę artis, et Galenus ſuo multo poſterior, huiusmet quaſi hęres, et auctor a Nicolao Leoniceno grandi natu, et a Ludouico Bonaciolo iuniori in lucem extrahuntur, et illuſtrãtur. Nicolaus fidiſſima interpretatione, Ludouicus animoſa expenſa. Ille uti Neſtor dulciloquus latinę medicinę concionator, hic tãq̃ Vlyſſes conſiliorum ſolertia. Ille ſi decem, ut Homericum Neſtora Agamemnon Homericus uellet, συμφράδμονες haberet, breui tota barbaries iret peſſum, Hic quia eſt πολυμήχανος, erit aliquando barbarorum πτολίπορθος. Sed interim Hippocratem, et Hippocratis Galenũ expoſitorem a Nicolao interprete, et a Ludouico expendente ſuſcipite, atq; hęc monimenta grauiſſima perlegite. Alia deinceps expectate. Valete pulcherrime.

GALENI IN APHORISMOS HIPpocratis Liber primus interprete Nicolao Leoniceno Vicentino. .i.

ITA BREVIS, ARS VERO longa, occaſio autem præceps, experimentum periculoſum, iudicium difficile. Nec ſolum ſe ipſum præſtare oportet oportuna facientem, ſed et ægrum, et aſſidentes, et exteriora.

ANC ORATIONEM Siue unus ſit aphoriſmus, ſiue plures, eſſe ꝓemiū totius operis, pro cōfeſſo habetur apud omnes fere eius expoſitores. Quid uero ſibi Hippocrates uolens tali utendum ꝓemio cenſuerit, non parū ſententię ambigunt. Forte uero id ipſum inueniemus, ſi ſingulas oratiōis partes prius diligentius conſiderauerimus. Quod quidem igitur uitam dixerit breuem, artis comparatione, omnibus libri expoſitoribus eſt manifeſtum. Artem uero ipſam hac ratione arbitror longam exiſtimare. Quoniam omnium fere operationū occaſionem habeat momentaneam, et ob id difficulter compręhēſibilem, ut nemo eā poſſit agnoſcere, niſi qui diu in hoc fuerit exercitatus. Et cum duo ſint inſtrumenta ad artes inueniēdas neceſſaria. Alterū, ſcilicet experimentum, periculoſum ē. Alterum uero, ex ratiōe iudicium, haud quaꝗ facile exiſtit, immo, ſicuti aliquod aliud, maximam habet defficultatem. Eſt igitur occaſio pręceps, quia materia circa quā uerſatur ars, continue fluit, corpus ſi quidem noſtrum mutatiōibus obnoxium eſt, neqꝫ a cauſis extrinſecis tantum, ſed etiam ab intrinſecis faciliter alteratur. EXPERIMENTVM VERO PERICVLOSVM, propter materię dignitatem, non propter tranſmutationis facilitatem, hęc.n. in momentanea occaſione continetur. IVDICIVM VERO, ſiquis ut ego aſſero, pro ratiōe audiat, liquet ipſam eſſe difficilimam, cum ad hoc uſqꝫ ęui, ambigua permāſerit. Si uero ut nōnulli, qui ſe ab expientia empiricos nominant, opinantur, per iudicium intelligat, eorū quę ex experientia eueniunt diiudicationem, ſic quoqꝫ nō eſt obſcura eius recritudinis difficultas. Sed autorem libri eſſe dogmaticum, in tota oſtenditur cōmentatione. Prima itaqꝫ ꝓemii particula ad hunc uſqꝫ locum terminatur. Secundam autem ſcribit non pronuncianti ſimilis, ſed conſulenti. NEC SOLVM SE IPSVM PRAESTARE OPORTET oportuna faciētem, ſed et ęgrum, et aſſidentes, et exteriora. Quorum uerborum uis talis exiſtit, ſi debes exquirere, et eorum quę in hoc libro ſcribuntur, examinare ueritatem. Non modo te ipſum medicū oportet omnia quę cōuenit agere, ſed et ęgrum, atqꝫ miniſtros, et pręterea exteriora omnia in nullo delinquere. Prima itaqꝫ pars oratiōis hoc unum caput cōplectetur. VITA BREVIS, ars uero longa. Nam reliqua quę ſequuntur, arté eſſe longam demōſtrāt. Poſt hanc ſecūda pars, quoddam ueluti cōſilium affert. uel pactum, ad eos qui librū lecturi ſunt, ac diiudicaturi. Sed qd nam ſibi uult, ſtatim in libri principio hoc ſcribens, breuem eſſe uitam, ſi ad artis magnitudinem conferatur? Nam et hoc ipſum indagare ab initio propoſueramus. Sūt ergo nōnulli qui uolūt, id egiſſe Hippocratem, exhortādi homines gratia ad artem nauiter exercendam. Nōnulli cōtra dehortandi cauſa. Quidam uero ad hūc finem ut experiretur, atqꝫ diſcerneret eos qui nauiter, et eos qui ſecus, artem eſſent exercitaturi. Alii autem et in hoc uolunt, ipſum cauſam attuliſſe, ob quam oportuit ſcribere commentationes. Quidam adiiciunt aphoriſticas. Quidam uero et hoc ſermone uolunt ipſum cauſas aſſignaſſe, propter quas hęc ars ſit coniecturalis. Alii autem ex quot cauſis contingat medicos ſuo fine fruſtrari. Hi igitur, ut a poſtremis incipiam, mihi omnino uidentur nihil conſonum dicere. Qui.n. hoc eſſet ſapiens inuentum, aut dignum Hippocratis ſententia, ſtatim circa initia operis docere, uel quod ars quędam coniecturalis ſit medicina, uel ꝙ eius fruſtramur fine, ſiue hoc fiat ex nobis ipſis, ſiue ex magnitudine artis? Sed et uerba illa. Nec ſolum oportet pręſtare ſe ipſum oportuna facientem, ſed et

ęgrum,et aſſidentes,et exteriora,contrarium omnino demonſtrant. Hęc enim omnia,illi magis ſcribere conuenit, qui profiteatur omnia quę in libro continentur eſſe uera,quam qui fatentur ob plurimas cauſas non ſortiri finem. Neq; enim dixiſſet. Oportet auté,ſed poſt illa uerba. Vita breuis,ars uero longa,occaſio pręceps,experimentum uero periculoſum,iudicium autem difficile,hęc alia ſobiúxiſſet. Et medicus ipſe etiam delinquit,et ęgri,et eorum miniſtri. Sed neq; illi qui aiunt uoluiſſe ipſum auertere a ſtudio medicinę,cum dicat. Vitam eſſe breuem, artem uero longam,uidentur mihi conuenientia dicere. Nam extrema foret dementia ſimul ſcribere cómentationes,et tradere poſteritati ad uitę utilitatem,et ſimul ab initio,non ſolum a legendo,atq; diſcendo ea quę ſcripſeris dehortari,ſed ab arte uniuerſa cuius doctrinam profitearis,abalienare. Qui uero aiunt uoluiſſe ipſum homines ad artem impenſiori ſtudio capeſcendam excitare (neq; enim aliter poteſt tota tempore breui,cum ſit longa,perdiſci) Hi et ſi aliquid ueri dicunt,non tamen mihi uidentur,uel uiri ſententia dignum,uel his quę in libro ſcribuntur, ꝓemium congruenſ ſatis oſtendere. Sicuti neq; quicũq; arbitrantur,hoc genus ſermonis fuiſſe ab Hippocrate uſurpatum, tentandi gratia illos, qui ad artem accedunt. Verum enim eſt, quod etiam a Platone dicitur, hac maxime uia pꝛiculum fieri illorum animi, qui quãuis artem ſunt percepturi,ſi magnam,atq; difficilem eé eius perceptioné oſtendamus,at hoc haud quaꝗ per librum,ſed per mutuos ſermones agitur. Neq; mihi congruens uidetur pſenti cómentationi, ſi quidem ꝓemium oportet his quę ſunt in libro ſcribenda cohęrere. Niſi forte quis ſentiat,omnium librorum primos eſſe legendos aphoriſmos, atq; ideo in ꝓemio cómentaionis, cómunem feciſſe de uniuerſa arte ſermonem, per hunc uolentem oſtendere, non poſſe unũquéq; pro ſuo arbitrio artem diſcere medicinalem, quę longa ſit, ſed illos tantum quibus ſuppetat tépus ad diſcendũ,et ſit natura ad hoc aptior. Quod ſi oío probabile appareat,hác totius artis cóem eſſe pręfationé. Neq; illi ſunt rephendendi qui aiunt Hippo.cám aſſignaſſe,ob quá cómétatióes ſcribere oporteat. Fecit ãt et i libro q κατ ιητρεῖον iſcribitur, omniũ lectionũ cóe ꝓemiũ, quéadmodũ i eiuſdé libri expoſitióe fuit a nobis oſtéſum. Quicũq; igitur uel doctrinę modi,uel oía cómentationum neceſſitatis,uolunt cauſam in ꝓemio aſſignari,mihi uidetur eorum ſentétia pferenda. Nam forma doctrinę aphoriſtica,quę omnes rei proprietates ꝗ breuiſſimis uerbis circũſcribit,eſt illis utilliſſima,qui uolunt breui tempore artem docere longam. Atq; hoc omnino,uidelicet ſcribere cómentationes,ob id ꝙ uita ſit breuis,ſi ad artis magnitudinem conferatur,ſummá habet pręomnibus aliis rationem. Nemo.n.noſtrũ ſufficiat,ad artem ſimul et conſtituendam,et abſoluendam,ſed ſatis uideri debet, ſi quę multorum annorum ſpatio priores inuenerint, poſteri accipientes, atq; his addentes aliquid,illam aliquádo compleant,atq; perficiant. Vel.n.propter iſtorum alterum,uel propter utrumq;, mihi uidetur tali eſſe uſus ꝓemio,ac ſi ita ſcripſiſſet. Quoniam artis magnitudo uitam excedit hominiſ,adeo ꝙ ab homine quãtũuis diligenti,ac laborioſo,non poſſit,et inchoari,et ad finem uſq; perduci,propterea operę ptium eſt,quę quiſq; cognouit,ea mandare litteris,et tradere poſteritati cómentationes, quę rerum docendarum naturam omnem diligenter, ac cito,et ſermone di lucido interptentur. Qđ uero ars longa ſit,uerba hęc quę ſubſequũtur oſtendunt. Occaſio pceps,experimentum uero periculoſum,iudicium auté difficile. Quaſi ita dixerit. Vita breuis,ars uero longa,quoniam occaſio pceps,et experimétum periculoſum,et iudicium difficile. Propter hoc.n.et ars longa,quoniam occaſio agédorum in ipſa eſt admodum pceps.hoc eſt anguſtiſſima,et fere mométanea. Et pterea cum ſint duo inſtrumenta per quę remedia inueniuntur,ratio ſcilicet,et experiétia,hęc quidem eſt periculoſa,ratio uero difficilis, hoc eſt non facilior altera cognitu. Vera autem eſſe quę dicũtur,non eſt difficile paucis oſtendere. Occaſio.n.pceps eſt,propter materię fluxum,dico autem corpus,quod continue fluit, et momento temporis traſmutatur. Experimentum autem,et ipſum periculoſum,materię ratione, neq;.n. lateres,lutum,ligna,lapides,tegulę,et coria,ita artis medicinalis,ſicuti aliarum materia ſũt,inquibus multis modis impune licet experiri,et circa materiá exercitari,

et in omni theorematum meditatione uerſari. Q d' in lignis fabri lignarii faciunt, in coriis coriarii, ligna enim et corium, ſi male tractando deſtruxeris, nullum exinde periculum. In corpore autem humano illa experiri quę non ſunt experientia cõprobata, non eſt citra periculum, cum mala experientia ad totius animalis interitũ terminetur. Et quidem iudicium, (eſt autem ratio ipſa iudicium, quoniam per eam quę ſunt facienda iudicantur) difficile eſt, et uerum iudicium, ſeu uera ratio non facile inuenitur, quod multitudo hęreſeum in arte oſtendunt medicinali. Neq; .n. ſi ueritas eſſet inuentu facilis, tot, ac tanti uiri qui illam ꝑquiſierũt unq̃ fuiſſent in tã contrarias ſectas diſpartiti. Empiricis uero non uidetur ratio dici iudiciũ, ſed ea quę fit, illorum quę per experiẽtiam inuenta fuere, auxiliorum diiudicatio. Nam ut uerum fateamur, et hęc difficilis eſt, et non facilis exploratu, quando multa remedia adhibita fuerunt ęgrotanti, et aliquod illorum in cauſa fuiſſe dicatur, ut ęger uel melius ſe habeat, uel deterius, quem ſi forte contigerit, uel dormiſſe, deinde unctum fuiſſe, et poſtea emplaſtrum adhibuiſſe, deinde clyſterem, uel ſpontaneam habuiſſe uentris deiectionem, et deinde comediſſe, et tales aſſumpſiſſe cibos, et poſt hęc omnia, ſenſiſſe iuuamẽ, uel detrimentum, non facile dictu eſt, quidnam eorum quę circa ipſum facta ſunt, aut iuuerit, aut nocuerit. His igitur ex cauſis omnibus, iudicium perdifficile eſt. Iam enim ſermonem totum uno capite colligamus. ARS quidem longa fit, ſi eam unius hominis uita metiamur. Expedit autem relinquere poſteris cõmẽtationes, pręſertim cõpendioſas, atq; aphoriſticas. Nam talis doctrinę modus, et ad primam diſciplinam, et ad illa quę didicerimus memoria retinenda, uel ſi forte obliuio interciderit, ad memoriam reuocanda, utiliſſimus eſt. Conſonant autem his, et uerba ſequẽtia, nam ut qui ꝓemium fecerit ad cõmentationem, et ad ea quę in ipſa ſcribenda erant, cõuenienter ſubinferens, hęc protulit uerba. NON SOLVM oportet pręſtare ſe ipm̃ opportuna facientem, ſed et ęgrum, et aſſidentes, et exteriora. Si quis inquit aliquando diiudicaturus eſt, quę in hoc libro ſcribuntur quantum habeant ueritatis, non ſolum ſe ipſum pręſtare debet oportuna facientem, et nihil quod ęgro poſſit conducere pręteremittentem, ſed et ipſe ęger parere medico, et in nullo proprię indulgere uoluptati, miniſtri etiam idonei aſſidant oportet, et ut exteriora omnia adſint apparata. Nam propter illa plerũq;, uel ꝓcognitionem. uel curationem interrumpi contingit. Exteriora autem ſunt habitationes idonee, uel turbarum plenę, uel omni turba uacantes, et pręterea quę nunciantur, aut agũtur, quę iram, triſticiam, aut aliquem alium affectum infligunt ęgrotanti. Sicuti et illa quę ſoporem nocturnum abrumpunt aliquando, quę milia ſuper milia poſſunt contingere. Si igitur inquit hęc omnia bene, et recte ſe habuerint, nihil eorum quę in hoc libro ſcribuntur, falſum eſſe inuenietur.

.ii.

In perturbationibus uentris, et uomitibus ſpontinis, ſi talia purgentur qualia purgari oportet, confert, et leuiter ferunt, ſin minus, contra. Sic et uaſorum inanitio, ſi talis fiat qualis fieri debet, confert, et bene tolerant, ſin minus, contra. Inſpicere itaq; oportet et regionem, et tempus, et ætatem, et morbos, in quibus conueniat, aut non.

.ii.

non de quantitate eorum quę euacuantur ſermo ipſi eſt, ut nonnulli ſunt arbitrati, ſed de qualitate tantum, ut manifeſtant duo uerba, qualia ſcilicet, et qualis. Nam in his quę ſponte fiunt euacuationibus, ita dixit. SI QVALIA oportet purgari purgentur, confert, et leuiter ferunt. In aliis uero quę a medico. Si qualis fieri debet ita fiat, atqui potuiſſet dicere, ſi quantum purgari oportet purgetur, et rurſus, ſi tanta fiat quanta debet fieri. Hoc idem oſtenditur, et ex uerbo purgari, neq; enim ſimpliciter dixit ſi q̃lia oportet euacuari, ſed ſi qualia oportet purgari. Eſt autem purgatio, humorũ qui ſua qualitate moleſtant euacuatio. In his itaq; multi delinquũt expoſitores, qui neq; uerba, neq; hominis mẽtem recte percipiũt.

adhuc autem magis peccant, cum uaſorum inanitionem alii pro inedia accipiunt, alii pro uenę ſectione, Hippocrates ſi quidem euacuationem ſolet, ab euentu nominare uaſorum inanitionem, quoniam in omnibus euacuationibus cõtingit uaſa inaniri. Sermo quidem nunc ipſi eſt de qualitate eorum quę euacuantur. Sicuti autem ſemper adhortatur, ut quę recte a natura fiunt, etiã in artis operibus medicus imitetur, ſic et nunc idem egit, a ſpontinis euacuationibus, ſuam exorſus orationem, in qbus ſi qualia oportet purgari purgentur (hoc eſt ea q̃ corpus infeſtant) confert, et leuiter ferunt. Q̃d ſi aliorũ fiat euacuatio, et non eorum q̃ corpora noſtra moleſtant, cõtrarium euenit, neq; enim confert, et grauiter ferunt ęgrotantes. Eodem pariter modo, ſi medicus moliatur aliquã facere euacuationem, eorum eſto quę corpora noſra moleſtant, queãdmodum et in aliis locis humorem noxium ꝑcipit euacuari, neq; alterum illi in euacuatione pręferri. Si igitur pituita ſuperabundet, hãc omnino oportet euacuari, flaua autem bile, uel atra infeſtante, abſtinendum eſt a pituita, et bilem infeſtantem euacuandum. Sic et ſi humor ſanguineus in corpore modum exceſſerit, ſanguinem euacuari oportet, ſicuti et ſeroſam eius partem, ſi hęc fuerit ſuperabundans. Humorem autem ſuperabundantem, ex colore debemus conıectari, niſi aliqui forte in profundum receſſerint. Color enim ſimilis efflorеſcit humoribus, ſi non regurgitauerint. In his ergo pręcipue, qui retroceſſerunt, et non ſunt ęqua portione per totum corpus diffuſi, oportet inſpicere regionem, et anni tempus, et ętatem, et morbos, in quibus conueniat, aut non, hoc eſt inquibus conueniat, aut non talis, uel talis humoris facere euacuationem. Habet enim et unus quiſq; humor in corpore ſuperexcedens indicia propria, de quibus deinceps plenius dicemus, perfectę tamen gratia cognitionis, inſpicere oportet tempus anni quod pręſens eſt, et regionem inqua degunt ęgrotantes, et eorum ętatem, et ſpetiem ęgritudinis. Sint enim, ſi ita contigerit, flauę bilis in corpore abundantis indicia, ſimul cum ipſis inſpiciendum erit, ſi tempus ęſtiuum, et ſi ęger in ętatis uigore conſiſtit. Eodem modo et in pituita conſiderandũ, ſi adſit hiems, ſi regio frigida, ſi homo ſenex. Et pręter hęc omnia ipſam morbi ſpeciem inſpicere oportet. Veluti ꝙ tertiana (ſi ita contigerit) fit a flaua bile modum excedẽte, quartana ab atra, quotidiana a pituita, cancer ab atra bile, eriſipelas a flaua, atq; ſingulę alię morborum ſpecies. Si enim hęc omnia diſtixerimus, firmius atq; ſtabilius ad noxii humoris euacuationem perueniemus. Illi autem expoſitores prę aliis (ueluti abſurda dicentes) repudiandi, qui putant ipſum de ſola inedia (quę adhibetur in febribus) ſermonem habere, cum tamen febres non nominauerit, et ſermo fiat de omnibus quę ſunt pręter naturam, quorum nos docet intentiones, ad quas reſpicientes nos oportet inuenire, non quantitatem, ſed qualitatem euacuationis, nam de quãtitate ſequens diſerit aphoriſmus. Quo autem morbi tempore aggredi oporteat euacuationem, et quo modo ipſa ſit facienda, in aliis deinceps dicet aphoriſmis. Quare neq; nunc mihi de his dicere eſt neceſſarium, ſic enim noſtra doctrina nõ foret ſapientior, et noſtrę cõmentationes, ad immodicam, et minime neceſſariam prolixitatem peruenirent.

.iii.

Habitus exercitatorum qui ad ſummum bonitatis attingunt periculoſi ſi in extremo conſtiterint, neq; enim poſſunt in eodem permanere, neq; quieſcere, cum uero non quieſcant, neq; poſſunt proficere in melius. Reliquum ẽ igitur ut decidãt in

.iii.

Illum qui antecedit ſermonem eſſe, de eorum quę euacuantur qualitate, docuimus. In hoc autem, et ſequentibus uult de quantitate docere, et ab immoderata repletione, atq; euacuatione initium ſumit, in hoc quoq; aphoriſmo propoſito, ſicuti in alio pręcedente, quoddam exemplum ſupponens, et ad hoc, ut cõſueuit, ſuum ſermonem dirigens. Exemplum autem ipſi eſt, exercitatorum bonus habitus. Vocat autem bonum habitum exercitatorum, illorum ſcilicet quorum hoc eſt totius uitę inſtitutum, aſſidue operam dare exercitationibus, ut alios deiciant,

more athletarum. Qui enim ſimpliciter bonus habitus nominatur, quem plurimi agricolę habent, in fodienda terra, metendis ſegetibus, et aliis ruralibus laboribus occupati, ad immodicam repletionem non attingit. Athletarum autem bonus habitus, non mediocrem hanc culpam habet, ꝙ ſtudét tumoris molem corpori adiicere, et ut liquere poteſt, humorum multitudinem. Hi enim apparatus quidam ſunt totius corporis nutritionis. Et niſi ipſi pręſto ſint, fieri nó poteſt, ut corpora ad tumo

deterius. His de cauſis bonū habitum ſtatim ſoluere expedit, ut corpus rurſus nutriri incipiat, neq; compreſſiones ad extremum ducendæ, periculoſum enim. Sed qualis natura fuerit eius qui debet perferre, ad hoc ducere conuenit. Sic et euacuationes quæ ad extremum deducūt periculoſæ. Et rurſus refectiões, cum extremæ fuerint, periculoſæ.

rem immodicum non perducantur. Quare neceſſarium eſt huiuſcemodi diſpoſitionem eſſe periculoſam. Cum enim uaſa cibis, ac potibus fuerint ſupra modum repleta, periculum eſt, ne diſrūpātur, aut calor natiuus ſtrāguletur, aut extinguatur. Sicuti et nonnulli athletę, qui ad immodicam uenerunt repletionem, eadem ex cauſa ſubita morte interierūt. Qui autem ad naturę opera utilis eſt bonus corporis habitus, nulli tali periculo obnoxius eſt, quia nūq̃ ad extremam peruenit repletionem, quare neq; ipſum ſoluere oportet, ſicuti alterum athletarum, cum ad extremum peruenit. Hunc enim ſoluere oportet, haud quaq̃ morantes, ſed anticipantes ſolutione periculum. Cauſam uero ob quam ſoluere oporteat, talem ipſe ſubiecit dicés. Neq;.n. poſſunt i eodem permanere, neq; quieſcere. Nam cum ſemper natura coctionem, alimenti diſtributionem, ſanguinis generationem, adiectionem, agglutinationem, atq; aſſimilationem operetur, quando nihil adiici ſolidis corporis partibus poteſt, neq; uenę amplius habent conceptaculum in quod alimentum diſtributum recipiatur, tunc periculum imminet, aut diſruptionis, aut mortis repentinę. Vt igitur corpus rurſus habeat locum quo nutriatur, bonū habitum oportet ſine mora ſoluere. Eius autem ſolutio eſt euacuatio, ut liquet. Et hanc quoq; oportet non ultra modum facere, cum ſit immodica euacuatio, non minus immoderata repletione periculoſa. Inté tio autem quantitatis euacuationis, non ſolum humorem reſpicit ſuperabundantem, ſed et uires hominis qui debet euacuari. Alii enim minus, alii magis perferūt euacuationes. Hęc quidem ab ipſo de bono habitu athletarum dicta fuere, quę ipſa per ſe ipſa poſſunt conducere, his qui tale uitę inſtitutum ellegerunt, et ſunt medicis ueluti exemplum ſermonis, poſtea ſubiungendi. Inquit enim ſic. Et euacuatiões quę ad extremum deducunt periculoſę. Et rurſus refectiones cum extremę fuerint periculoſę. In quo ſermone toto ſumma ſententię hęc eſt, quod neq; euacuare, neq; replere ſupra modum oporteat, cuius rei documéto eſſe pót, bonus habitus athletarum, qui alioquin inculpabilis exiſtens (ut qui et bonis abundet humoribus, et uires habeat robuſtas) hoc ſolum malum permaximum gerit, ꝙ ad extremā uenit repletionem. Quapropter ſtatim eum ſoluere oportet, et ſicuti rurſus qui ſunt tali natura ꝓditi, non ſunt ad extremā euacuationé ꝓducendi. Sic et qui alia quauis egét euacuatione, non ſunt ſupramodum euacuandi. Nam ut in uniuerſum dixerimus, in omni euacuatióe uires ęgroti oportet attédere, et donec tolerat, et nūdum laborat, tentandum eſt humorem exuperantem educere, cum uero diſſoluūtur, etiam ſi reſtét ſuperfluitates, cauere oportet earum euacuationem. Quod autem ait, et rurſus refectiones ſi in extremo cóſtiterint periculoſę. Si quis debeat ſermonem hunc ad exemplum retribuere, ne ſit decurtatus, in ultima dictus repletione uidebitur, quā iubeat caueri, et non uſq; adeo refici corpora, ut ad extremam ueniāt repletionem. Si uero ſermonis figuram attéderis, ut nónulli expoſitores fecere, de eadem re bis ipſum dicere, ſed aliter, atq; aliter cogitabis. Cum igitur ita dixerit, ſic et euacuationes, quę ad extremum perducunt, periculoſę, hoc ſolum putabis, p̄cipere fugiendas eſſe immodicas euacuationes, quoniam ſint admodū periculoſę. Cum uero ſub

ſungens dixerit, et rurſus refectiones, cum in extremo conſtiterint periculoſę, ob hoc uetare immodicas euacuationes, quoniam et refectiones in ipſis, haud quaq̃ ſecurę exiſtunt, cum ſit natura iam facta imbecillis, et neq; iam poſſit ſufficienter coquere, neq; diſtribuere alimentum, neq; aſſimilare. Verum ſi quis ita ſermonem acceperit, altera doctrinę pars, de ſuperflua repletione relinquetur, et fruſtra exemplum de bono exercitatorum habitu erit allatum. Quidq; et hoc ipſum uerbum, rurſum, i tota adiectum oratione, ſententiam quam diximus uidetur manifeſtare, cũ ita dicat. Et rurſus refectiones, cum in extremo conſtiterint, periculoſę. Vt enim q de altera re ſermonem faciat, ita uerbum rurſus appoſuit.

.iiii.

Victus tenuis, atq; exquiſitus, in morbis quidem longis ſemper, in acutis uero, in quibus non conuenit, periculoſus, Et rurſus qui ad extremum deuenit tenuitatis, grauis eſt. Nam et repletiones, quæ ad extremum deueniunt, graues ſunt. .v.

In tenui uictu ægri delinquunt, quo fit ut magis lædantur. Quicunq; .n. error cõmittitur magnus, maior in hoc fit, q̃ in paulo pleniori uictu, propterea

.iiii.

Cum i ſuperiori aphoriſmo de qualibet i modica repletione, atq; euacuatione locutus fuerit, in hoc de ęgrotãtium uictu, ſermonem habet, pręcipiens nobis, in morbis longis ſemper uictum cauere tenuem, in acutis uero nõ ſemper. Plurimi enim horum uictum tenuem exigere uidentur, quędam uero eorum, et illum qui ad extremum tenuitatis deuenit, eſſet autem uictus tenuis in extremo, qui per ſolam inediam, uel melicratum, uſq; ad criſim, ſiue iudicationem procedit. Tenuis uero, qui per pauca, aut parum nutrientia edulia, quale eſt priſanę ſuccus, eius autem terminus eſt, uirium exolutio, quarum gratia nutrimus. In ſanis quidem corporibus ſemper oportet robur ſeruare naturę, uel augere alimentis, non demoliri. Et eſt quidem augere potens alimentum, quod plenum uocatur, conſeruans uero quod modicum exiſtit, quod uero comminuit tenue. Hunc igitur ſemper fugere oportet aliis uero, ut pręſentia exigunt, uti. In ęgrotantibus autem raro accidit, ut robur corporis maius reddere, q̃ acceperimus ſtudeamus. Magna uero ex parte ꝓperamus, in longis quidem morbis fouere uires, in acutis uero parum debilitatas conſeruare. Nam ſi eas tales, quales accepimus, properemus in iſtis ſeruare, uel etiã augere, ſemper addemus ad morbum. Qui uero ſint morbi acuti qui uictum exigant tenuiſſimum, in extremo, et qui tenuiſſimum quidem, non tamen in extremo, qui etiam tenuem, in libro de uictu acutorum (qui de priſana a nonnullis inſcribitur) plenius Hippocrates docuit. Et nos in noſtris in eundem librum expoſitionibus, totum ſermonem abſoluimus. Nunc uero tantum dixiſſe ſufficiat, q; in omnibus morbis, qbus maximus uigor, et iudicatio primis quatuor diebꝰ futura ſit, modo natura ſit fortior, integram inediam ſeruare debemus. In quibus uero non ultra primam ſeptimanam protrahantur, forti exiſtente natura, ſolo utendum eſt melicrato, ſolus autem et hic ipſe uictus tenuiſſimus eẽt, non tamen in extremo. Quod ſi naturę robori non ſatis fidamus, ptiſanę utemur ſucco. Rationabiliter autem huiuſcemodi uictus tenuis diceretur, ſicuti qui per ptiſanam ordeaceam, non eſt quidem tenuis exquiſite, niſi omnino pauca aſſumpta fuerit, non tamen propterea plenus, qualis qui fit per oua, et alicam, et piſces, atque alia huiuſcemodi. Quod igitur adiectum eſt ſermoni de acutis, in quibus non cõuenit, haud quaq̃ dicitur propter peracutos, de his enim ipſe inquiet. Vbi igitur morbus peracutus eſt, ſtatim et extremos labores habet, uictu etiã in extremo tenuiſſimo utendum eſt. .v.

Huius initium aphoriſmi etiam aliter ſcriptum inuenitur, hoc modo ſcilicet. In tenui uictu magna ex parte duo peccant qui ęgrotant, quo fit ut magis lędantur, et hanc ſcripturam plerique magis altera probant, hoc putantes Hippocratem uoluiſſe dicere, q; in tenui uictu biſſariam ęgri delinquentes magis

lędunrur,nam inſciis medicis ob hoc ipſum coguntur cibari, quoniam tenui uictu ab ipſis reguntur, et hinc maius detrimentum ſuſcipiunt, q̃ ſi uictu tenuiore non regerentur. Adhuc autem delinquunt,ſcilicet et iam natura exiſtente imbecilli, ut quę antea alimenti inopia laborauerit. Mihi autem uidetur prior ſcriptura meli/or,ut quę hanc quoq; complectitur, et ſermonem facit generaliorem, cum de omni delicto doceat,ſiue uolentibus,ſiue inuitis ęgrotãtibus accidat, adeo ut talis ſit ſermo. Quicunq; error accidit ęgrotantibus,qui tenui uictu reguntur, hic maximum affert periculum, et quia natura a tali uictu debilitatur, et quia ad eum tranſitus eſt inſuetus. Confirmant antea dictã ſcripturam, ea quę de ſanis dicuntur, in quibus tenuem ait uictum eſſe periculòſum, quoniam errores grauius ferunt, non quia propter uictus tenuitatem cogantur delinquere. Quę uero de aphoriſmo ſequũtur ſunt manifeſta. .vi.

etiam ſanis periculoſus exiſtit ualde exquiſitus uictus,et cõſtitutus,quoniam errores grauius ferunt.Ob hoc igitur tenuis uictus, atq; ad modum exquiſitus,eo qui ſit paulo plenior,magis periculoſus. .vi.

e Xtremis morbis, extrema exquiſite remedia optima ſunt. .vii.

u Bi morbus peracutus eſt,ſtatim extremoſ habet laboreſ, et extreme tenuiſſimo uictu utendum eſt. Vbi uero non, ſed pleniorem uictum cõtigit adhibere, tantum cibi ,indulgendum eſt, quãto morbuſ extremiſ eſt mollior.

e Xtremos morbos nominauit Hippocrates ſũmos ultra quos non ſunt alii. Quare pręcipit in ipſis fieri exquiſitiſſimam curationem, et uictum pariter adhiberi tenuiſſimum.Eſſent autem omnino morbi huiuſcemodi peracuti. Vnde ſequentem ſubiungens aphoriſmum,ait. .vii.

ſ Icuti extremos morbos ſummos nominauit, ita et nunc extremos labores ſummos apellat, labores autem,uel acceſſiões, uel ſimpliciter caſus uniuerſos. Et enim acceſſiões, atq; omnes ſimpliciter caſus maximos poſſidet morbus peracutus, ſtatim in primis morbi diebus, nam in ipſos ſtatim morbi incidit uigor,qui nihil aliud eſt,q̃ morbi in caſibus ſummum.Et quidem morbus ille eſt ꝑacutus qui ſtatim in ſummo uigore conſiſtit.Statim autem eſt intelligendum, circa primos quatuor dies,uel paulo ulterius.Idcirco autem extreme tenuiter uictũ adhibere conuenit, quoniam uictus tenuiſſimus morbis iam conſiſtentibus eſt neceſſarius,quemadmodum docuit in libro de uictu acutorum,et in hoc ipo aphoriſmo. Conſiſtit autem morbus peracutus ſtatim in primis diebus. Quod autem ſit rationi conſonum in morbi uigore tenuiſſimo uti uictu,alibi eſt a nobis plenius oſtenſum.Nunc id tantum dixiſſe ſat erit,quod ſi quis propter inflãmationes, uel febres quę a morbis acutis ſunt inſeperabiles,quiſpiam ueretur effatu dignum afferre alimentum,hoc ipſum (morbo in ſuo uigore conſiſtente)magis uerebitur facere.Tũc enim phlegmaſię maxime exiſtunt, ut ipſe inquit in libro de uictu acutorum, ſiue quis per phlegmaſias,uelit intelligere illas quę proprie dicuntur inflammationes, ſiue etiam libeat febres una complecti,ſecundum antiquam uocabuli acceptionem. Accedit ad hęc, ꝙ melius é naturam permittere uacare circa morbi coctióem,morbo i ſuo uigore cóſiſtéte,neq; diſtrahere ipſã ad cibos recéter aſſũptos cóficiendos, hac qdé róe cũ morbꝰ cóſiſtit uictu tenuiſſio oportet uti.Hoc ergo ſuppoſito,i aliis morbis q ſuũ uigoré ſunt poſterius accepturi,nó licet afferre ſtati ab initio tenuiſſimũ uictũ.Nã prius hó morietur q̃ morbus i uigore cóſiſtat.In qbus uero morbi uigor ſtati futurus é,hoc é i primis q̃tuor diebꝰ,i his poſſumus uictu extreme tenuiſſimo uti,cũ uero ét uires tolerét iediã oimodã,et ſolius melicrati exhibitioné,et ptiſanę ſuccũ, paucũ oio,licet adhibere. Talis qdé é tenuiſſimus uictus .Qui uero hoc minus tenuis exiſtit, qué ét plenioré noiauit,illis cóuenit morbis q poſterius i ſuo

debent uigore conſiſtere, in quibus pręcipit tantum a uictus tenuitate declinare, quantum morbus ab extremis recedit,hoc eſt a uigore ſummo.Hoc enim proximo exiſtente, paulo pleniorem uictum afferemus, longius uero diſtante plus,et quanto tardiorem fore ſummum morbi uigorem expectabimus,tantum uictus figuram commutabimus. viii.

Hic pariter ſermo pars quędam eſt artis,quę docet uictum conuenientem adhibere, qui a nonnullis ſeorſum ſcribitur ꝑ uerba nuper dicta,ab aliis uero antecedenti annectitur aphoriſmo, eo modo quo antea ſcriptus eſt.Docet autem nos,utcũq; ſcribatur, unam et eandem uictus rationem antiquo magiſtro pręcipiente.Vbi morbus in ſuo uigore cõſiſtit,uictu tenuiſſimo utẽdum eſt, tum propter caſuum magnitudinem, tum propter morbi coctionem. Neq; enim diſtrahere oportet naturam ad alteram nouam coctionem, cum eo tempore uni humorũ noxiorum coctioni fortiter uacet,et haud ita multo poſt ipos ſit euictura. Sic.n.oſtẽdimus et in tractatione de criſibus. Nunc uero de his tantum morbis ſermo tranſigitur,in quibus omnino,et curatiõem, et uictus intendimus rationem, hi uero ſunt in quibus poſt uigorem ſequitur declinatio.Nam quorum ſummum uigorem excipit mors, in his parte artis utimur, quę prognoſtica nominatur, id ꝙ futurum ſit pręnunciantes,ne euentus rerum noſtro adſcribatur errori. Hęc igitur tibi ſit una indicatio ſumpta ex morbi temporibus ad uictus rationem,altera uero a uiribus ęgrotantis,quam in ſequenti docet aphoriſmo. .ix.

.viii.

Quando morbus in ſuo uigore conſiſterit, tunc uictu tenuiſſimo utendum eſt. .ix.

Coniectari autem oportet, an ęger cum uictu ſufficiat perdurare donec morbus conſiſtat, et nunquid prius ille deficiat, nec poſſit cum uictu perdurare, uel morbꝰ ãtea deficiat,atq; hebeteſcat. .x.

Quibus igitur ſtatim morbus cõſiſtit, his ſtatim tenuis uictus adhibendus eſt,quibus uero poſterius debet conſiſtere, his et in ipſo conſiſtendi tempore, et parum ante illud cibus ſubtrahendus, prius uero uberius agendum,ut ęger ſufficiat.

Quia in ſuperiori aphoriſmo tantum iuſſit ab eo,qui extreme tenuis uictus nominatur declinare,quanto morbus mollior extiterit,q̃ ſit eius uigor,nũc in hoc loco alteram adiicit intentionem, ut quantitatem declinationis exquiſite noſcamus.Eſt autem hęc intentio uis ipſa ęgrotãtis,cuius gratia nutrimus, neque enim morbi cauſa.Cum enim uis ita robuſta fuerit, ut ſperemus ipſam poſſe perdurare totum tempus intermedium,uſque ad ſummum morbi uigorem,cum tali uictus forma,tunc exquiſitam habebimus declinationis,quam diximus,quantitatem.Quod ſi imbecillior extiterit,adiiciendum aliquid uictui,et plenior eſt adhibendus,tantum ſcilicet,quantum natura imbecillior expoſtulat. Quo circa aliquando in ipſo morbi uigore, ubi caſus aliquis interuenerit,robur naturę diſſoluens, nutrire cogimur.Eſſet autem hic ſermo pars totius offerendi alimenti rationis.Vnde ſi quis,et hunc,et priorem,atq; ſequentem aphoriſmum unum fecerit,nõ aberrabit. Ego uero in partes ſecans expono, quoad fieri poteſt, doctrinę gratia clarioris. .x.

Hic pariter ſermo eandem ſententiam habet cum priore,niſi ꝙ eſt uniuerſalior. Prius enim in peracutis morbis dicebat, ꝙ ſtatim in ipſis tenuiſſimo uictu uti oporteret. Hic uero ſimpliciter de omnibus morbis pronunciat, quibus ſtatim conſiſtendi tempus futurum eſt,hoc eſt non multo poſt primam acceſſionem, iubens ob id tenuem adhibere uictum. Quę uero ſequuntur manifeſta, cum eidem hęreant ſententię. .xi.

Otius quidem uictus rationem in uno quoque morbo a duabus intentioni
t bus iuſſit aſſumere, ex ſũmo totius morbi uigore, et ex uiribus ęgrotantis.
Quó uero quiſpiá particulatim cibũ offerrat cõueniéter, i hoc docet ſermo
ne, caueri iubens morborũ acceſſióes, ipe uero manifeſtius in libro de uictu acuto
rũ dixit. Quod neq; cũ iá adſũt, neq; haud ita multo poſt affuturę ſunt acceſſióes, ci
bus dandus eſt, ſed cũ declinãt aut ceſſant. .xii.

.xi.

N acceſſionibus abſtinere oportet,
i nam cibum dare nocuum eſt, et qui
bus per circuitum fiunt acceſſiones,
in ipſa acceſſione abſtinere oportet. .xii.

Cceſſiones uero, et conſtitutiones,
a morbi indicabunt, et anni tempora,
et circuituum ſucceſſiua incremen/
ta, ſiue quotidie, ſiue alternis diebus, ſiue per
maiora interualla fiant. Sed ex his quæ mox
apparent indicia ſumuntur, quéadmodum in
morbo laterali, ſi circa initia ſtatim ſputum
appareat, morbum breuiat, ſi uero poſtea ap
pareat, producit. Et urinæ, et alui excremen/
ta, et ſudores, quæcũq; apparuerint, uel bonã
morborum iudicationem, uel malam, uel bre
ues, aut longos fore morbos oſtendunt.

I quę prius dicta fue
ſ runt ab eo de uictus
ratióe ad memoriam
reuocemus, eorum quę nũc
dicuntur, utilitas fiet nobis
manifeſtior. Quę autem pri
us dicta fuerũt, hęc ſunt. To
tius uictus figuram ad duas
reſpiciens intentiones facie
bat, quarum altera erat uis
ęgrotantis, et cóſtitutio mor
bi. Nã ſi morbus ſit acutus,
uel peracutus, uel longus, et
quãdo maxime in uigore có
ſiſtet, nihil aliud eſt niſi mor
bi conſtitutionem conſidera
re, particulares auté ciborũ
oblatióes ex acceſſióibus có
iecturabatur. Cũ igitur tres
eſſent intétióes ad pfectã, et
indeficiétem uictus róem,
prima qdé ſũpta é ex uiribꝰ
ęgrotãtis, ſcđa ex morbi con
ſtitutione, et tertia pter has
ex pticularibus acceſſióibuſ. Vires qdé ſub primo ſtati ingreſu cõpręhendere medi
cus pót, ex pulſibus .ſ. et aliis, q̃ ipſe i libro pgnoſtico latius ſcriptitauit. q̃uis forte
qs dixerit uiriũ magnitudiné eé icópręhenſibilé. At ſi nó poſſumus earũ q̃titatem
exqſite cognoſcere, poſſe nos tamen artificioſa quadã cóiectura ad ueritaté pxime
accedere, nemo ificiabitur. Sed morbi cóſtitutioné q̃liſnã ſit, et pticulares acceſſio
nes, multi medici exiſtimarũt, nó poſſe dignoſci, nó tamen idé ſenſit Hippo. ſed et i
hac pte ſicuti, et i aliis ſępe qdé exqſite, et ut quiſpiã dixerit, pite, atq; ſcienter, ſępe
uero coniecturaliter, non tamen inartificioſe, neq; longe a ueritate, ſed prope, atq;
proximius pueniemus ad cognoſcendũ futurũ cóſiſtendi tépus, et acceſſionũ ſuceſſi
uas reciprocatióes. Verũ hęc oia latius, et in libris q pgnoſtica, et in alteris, q epide
mię inſcribũtur Hippo. docuit, et nos iuxta antiq magiſtri ſentétiã ipſius uerba cũ
decéti expoſitióe appoſuimus in libro primo de criſibus, i quo oſtédimus quó quiſ
piã futurũ morbi uigoré poſſit pcognoſcere. Nũc uero oia ſunt ab Hippo. p capita
tradita. At nos q̃breuiſſime fieri poterit ipa dilucidabimuſ. Quibus uero curę eſt
oém de his diſciplinã diligéter pdiſcere, ad librũ de criſibꝰ a nobis ſcriptũ, legédũ
accedat. Ipi quoq; morbi, et acceſſionũ ſimiles pportióes, et ſuas ét conſtitutióes ni
hilominus oſtendét, ueluti in itermittétibus, qđ tertiana cito terminatur, quotidia
na uero lõga é, quartana aũt ét hac lõgior exiſtit. In cótinuis uero, incédentes qdem
acutę ſũt, q̃ uero typhodes .i. ſuccédétes noiantur, lõgiores, medię uero iter has ſemi
tercianę. Quó uero qſpiã has oés febres ſtatim iuadétes dignoſcat, ſcđo libro de cri
ſibꝰ plenius edocuimus. Quare nó oportet ad hũc trãsferre ſermoné q̃cũq; bene di
cere i aliis anticipauimus, neq; ſępius eadé in pluribus libris ſũt repetéda, ſed ſolũ
ad memoriã reuocãdũ, ſi poſſibile fuerit tertianã iuadété ſtati ab initio cognoſcere,
ex ea cõphédere qmus, ꝙ cito terminabit, et ꝙ p tertiũ dié fiét acceſſióes, et hoc éꝙ
ab Hippo. dicitur. ACCESſióes aũt, et cóſtitutióes, morbi idicabũt, nos qdé cũ ſtati

prima die febriũ q̃rtanarũ initia ſępe cognouiſſemus nõ expectata ſcd̃a acceſſione, formã uictus ab initio conſtituimus, tãq̃ ad morbũ ꝗ longo poſt tẽpore ad ſuũ uigorem foret peruẽturus, ſic in quotidiana, et tertiana fecimus, tempus futuri uigoris in utriſque ſecundum proprium terminum metientes. Sicuti autem in febribus itidem in aliis morbis eſt faciẽdum. Morbus enim lateralis, et qui peripneumonia, et phrenitis a gręcis nominantur, morbi acuti ſunt. Angina autem, iuxtangina, et cholera, et diſtentio neruorum, peracuti. Aqua intercutem, atra bilis, et ſuppuratio, et tabes, diutini. Et morbo quidem laterali, et phrenitidi magna ex parte per tertium acceſſiones fiunt, ſuppurationibus autem quę uẽtri eueniũt, aut hepati, et tabi, quotidie, et magis ad noctem, qui uero ex liene laborant, et omnino ex atra bile, ꝑ quartum. Quod autem ſubinde dicitur de anni temporibus, ad ea quę antea dicta ſunt habet relationem, nam et morbi conſtitutiones, et acceſſiones, poſſunt ab anni temporibus una cum morbo indicari, neque enim ſufficit hoc tantum ſciſſe, ꝙ quartana inuaſit hoc die, ut ab initio pręcognoſcamus inſtituendam eſſe uictus rationem, ut ad morbum futurum diutinum, ſed etiam ſi hieme, aut uere, uel ęſtate, uel auctumno, ſuum fecit initium, proſpicere oportet, id cognoſcentes ꝙ ęſtate quartanę magna ex parte breues ſunt, auctumnales lõgę, et quę magiſ hiemẽ attingũt, nam hęc eadem ipſe nos in ſequentibus edocebit, et quidem tertiana febris, cum alioquin cito terminetur, citius tamen ęſtate q̃ hieme, et aliis pariter ſingulis morbis ęſtas addit celeritatem, hiems uero tarditatem. Sed et acceſſiones, per tertium quidem magna ex parte ęſtate fiũt, per quartum uero auctumno, ſingulis uero diebus aut noctibus hieme. Sicuti autem in ãni temporibus, ſic et in temperaturis ex proportione ſe habet, de quibus et ipſe Hippocrates ſępe diſeruit, non tamen hic quid q̃ dixit, ut qui ex uno alia nobis ad memoriam reuocãda reliquerit. Quę enim tempus ęſtiuum, eadem et ęgri temperatura, ſi fuerit calidior, et ſiccior, et ętas, ſi in ſuo uigore conſtiterit, et locus, ſi calidus, et ſiccus, una indicabunt. Liquet autem ꝙ et induſtria uitę, et aſſuetudo eodem modo ſe habens, et pręſens aeris nos ambientis conſtitutio, de quibus poſtea docebit. Sic et quęcũq; đ tempore auctumnali ad morbi conſtitutionem, et acceſſionum reciprocationem aſſumebantur, hęc eadem et de ętate ęgrotantis, atque natura, et uitę induſtria, et aſſuetudinibus, et regione in qua ęgrotat, et aeris ambientis (quę tunc uagatur) temperatura, aſſumere licet. Ex his quidem iam conſtare poteſt, ꝙ et morbi conſtitutionem, et acceſſiones cognoſcemus. Conſtitutionem quidem, ſi morbus fuerit peracutus, uel diutinus, quod ad cõſiſtendi tempus agnoſcendum eſt neceſſarium. Acceſſiones uero, an per tertium, uel per quartum, uel ſingulis diebus, ſiue qua hora diei, aut noctis ſint inuaſurę. Quod uero circa finem aphoriſmi ſcribit, deinceps uideamus, ſi ad eorum quę nos diximus faciunt declarationem, ſic enim Hippocrates inquit. Et circuituum ſucceſſiua incrementa, ſiue quotidie, ſiue alternis diebus, ſiue per maiora interualla fiant. Clarum eſt autem ipſum intelligere per circuituum incrementa, acceſſionum augumenta, quę in ipſis eueniunt, ex quibus oſtendi, et morbi augumentum, et futuri uigoris tempus pręfinitum, hinc diſcere poſſis. Secundę acceſſionis ad primam accrementum in hiſce tribus conſpicitur, in hora qua fit acceſſio, in longitudine acceſſionis, et in magnitudine, nihil autem differt ſi etiam in uehementia dixeris, quia hęc duo nomina ſunt apud medicos uſitata, et ſępius ea de re eadem pronũtiantur, cum aliquando dicunt maiorem fuiſſe febrem ea quę pręceſſit, aliquando uehementiorem. Contingit autem hanc febrem uehementem, uel ęquales horas cum pręcedente obtinere, uel pauciores, uel plures, ꝙ ad magnitudinem non pertinet, ſiue uehementiam acceſſionis, ſed prolixitatem. Per acceſſionem autem te oportet intelligere deterius tempus totius circuitus, quod eſt a primo inſultu uſq; ad tempus conſiſtendi, ſicuti reliquũ tempus declinationis eſt melius. Cum itaq; acceſſio, ſiue per tertium, ſiue per quartum, ſiue quotidie fiat, ſimilem ãticipauerit proportionem, atq; ita anticipando ad longius extenditur tempus, atque inſuper uehementius afflixerit, tunc manifeſtum eſt morbi augumentum, quãtum autem augeatur unum ex dictis ſua q̃titate mõſtrabit. Si q̃dẽ acceſſio pluri tẽpore anticipans, et longius, atq;

etiam uehementius affligens, effatu dignum indicabit augumentum, et uelocem eſſe morbi motum. Atq; haud ita multo poſt in ſuo uigore futurum. Neq; enim fie ri poteſt ut magna incrementa ſuſcipientibus acceſſionibus non proxima ſit mor/bi conſiſtentia.Contraria autem acceſſio,quę ſcilicet parua faciat incrementa,om/nium eorum quę diximus,quantum ad hoc attinet,longius diſtare futurum morbi uigorem oſtendit.Hoc igitur ipſum per circuituum increméta diſcemus, coniectu ra ſcilicet aſſequi poteſt quantum tempus morbus in ſuo uigore conſiſtet, ac pręte/rea horam pręfinitam qua acceſſio inuaſura ſit. Conducit autem prima cognitio ad formam totius uictus conſtituendam. Secunda uero ad temporum particula/rium cognitionem, in quibus cibus eſt dandus, quorum intentiones ipſe ab initio docere propoſuit. Quod autem circuitum uocet ſimilem ad idem reditum,nemi/nem puto dubitare. Sed et ex his quę mox apparent ait coniecturandum eſſe de ac ceſſione,et totius morbi conſtitutione. Siue autem caſus,ſiue ſigna, uelit quiſpiam illa quę mox apparent nominare,nihil retulerit.Illud autem de omnibus caſibus ſi gnisue eſt cognoſcendum, ꝙ nonnullla quidem eorum ſignificát paſſionem , aliqua aſſident,aliqua decernunt,ac iudicant,aliqua coctionem,aliqua cruditatem, aliqua ſalutem,aliqua perniciem oſtendunt. Paſſionis ſignificatiua ſunt quę una cum mor bo inuadunt.Quę uero aſſident,aliquando ſimul inuadunt, aliquando ſuperueniũt, nónũq̃ uero neq; omnino ueniunt. Neq; enim ſunt a morbo inſeperabilia, neq; eo/rum ſubſtantiam conſtituunt, ſed proprias faciunt differentias. Quę uero ab Hip pocrate decernentia,ſiue iudicantia uocantur,cum primo exquiſite morborũ prin cipio,non ſunt apta natura inuadere.Cum duobus aliis autem apta natura ſunt.De quibus paulo poſtea dicemus. Aliquando uero neq; in his, ſed cum morbi augen/tur,aut iam conſiſtunt apparent.Signa uero coctionis inuadunt quidem,et iſta nũq̃ in primo ſtatim morbi principio. Terminant autem illud principium ꝙ eſt pars totius morbi. Signa uero cruditatis cum primo morbi principio ſtatim inuadunt, et nónũq̃ poſterius apparent,ſicuti et mortis ſigna.Nam et horum generatio mor/bi principium ſubſequitur.Morbi autem principium intelligi uolumus, ut in com mentariis de criſibus manifeſtauimus, et primum eius inſultum, ꝙ nullam habere latitudiné dicitur,et id quod eſt ſicuti pars totius morbi, quando in principiũ di/uiditur,augmentum,et tempus conſiſtendi,et declinationem,et aliud, quod uſq; ad tertium extenditur diem. Sed et in eadem tractatione docuimus, omnium caſuum poteſtates,et ſimul quę expoſitione indigere uidebátur uerba Hippocratis ad hoc pertinentia,expoſuimus.Sed et nunc per modum compendii de ipſis a nobis dice/tur,qui uero uoluerit totam Hippocratis artem circa iſta perdiſcere ad illam ua/dat tractationem.Ex apparentibus igitur totam iubet morbi conſtitutionem conie ctari, deinde quandam morbi ſpeciem,in medium adducens ita inquit, ueluti in la terali morbo,ſi circa initia ſtatim ſputum appareat,morbum inchoantem breuiat, ſi uero poſtea appareat producit.Quod autem ſcribit poſſis diſcere manifeſte, ſi ti bi appoſuerim ex tertio libro epidemiarum,quę ipſe de Anaxióe ſcribit,morbum lateralem patiente,quem etiam ęgrotum ego in primo libro de criſibus mea expo ſitione patefeci,uerba autem Hippocratiſ,hęc ſunt.In abderis Anaxiona qui iuxta portas Thratias habitabat,febris acuta inuaſit,lateris dextri dolor continuus,tuſ/ſis ſicca, neq; primis diebus expuebat aliquid,ſitibundus,peruigil,urinę bene co/loratę,multę,tenues,ſexta die delirauit,neq; calefacientia aliquid proficiebant, ſep tima die magis laborabat, quia febris intendebatur, neq; dolores comminuebantur, et tuſſes infeſtabant, et difficulter ſpirabat,octaua uenam in cubito ſecui, ſanguis plurimus fluxit,et qualem oportuit,dolores aliqua ex parte ceſſarunt, uerum tuſ/ſes ſiccę ſubſeq̃bantur. Vndecima die febres decreuerũt, parũ circa caput ſudauit, tuſſes et q̃ a pulmóe humidiora,die d̃cimo ſeptimo coepit paucũ q̃d coctũ expuere. Vigeſimo die ſudauit, et deſiit febricitare. Poſt criſim leuatus ė, et ſiti p̄mebatur, et q̃ ex pulmóe purgationes,nó erant admodũ bonę.Vigeſimo ſeptimo die febris re diit,tuſſiit,multa cócocta educebat,urinis plurimũ ſedimé albũ,ſitis ceſſauit,et be ne ſpirabat. Trigeſimo q̃rto die ſudauit totus, et poſt criſim oío ex febre cóualuit

Hic igitur Anaxion ab initio morbum lateralem patiebatur,nō tamen ab initio ex puebat,ſed et octauo die adhuc tuſſes ſiccę ſubſequebātur, ut inquit Hippocrates. Quare rationabiliter totius morbi ſolutio ad trigeſſimum quartum diem extenta eſt, cū tamē magna ex parte lateralis morbus terminū ſuę iudicatiōis habeat quar tum decimū,et ſi non hunc,ſaltem omnino uigeſimum. Quod ſi ante tertium diem expuiſſet,uel circa ſeptimum,uel nonum, uel undecimum diem, iudicatio eſſet ſub ſequuta,et ſi i ipſo die tertio ſpuere coepiſſet,quartum decimum diem non trāſcen diſſet.Hoc.n.accidit in omnibus inflāmationibus,quę non teguntur operculo den- ſiore,uti in his quę exteriorem occupāt cutem,quandam ſaniem reſudare,ab initio tenuem,poſtea uero ſi coctionem accipiant,et ad melius proficiāt, craſſiorem,et ex hac ipſa craſſiore aliquam eſſe magis concoctam,aliquam uero minus.Hoc idem in omnibus inflāmationibus quę, uel os, uel oculos infeſtant licet intueri, nec minus in quacūq; alia corporis parte,quando pars aliqua interior ſimul cum cutis diui- ſione patitur inflāmationem. Nam ex huiuſcemodi ulceribus ſanies profluit talis, qualem ego dixi.Quando igitur aliqua fuerit inflāmatio cum tanta meatuū angu- ſtatione,ut nihil extra effundatur, neceſſe eſt illam eſſe et coctu difficilem, et longo tempore perdurare.Hac igitur ratione et in morbo laterali (qui et ipſe eſt ex gene re inflāmationū) attendere oportet ſigna coctiōis. Nam crudiſſimus morbus eſt,in quo nihil omnino expuitur. Secundum ordinem obtinet ille in quo ſanies tenuis ē. Tertium in quo craſſior. Et quartum in quo perfectam habet coctionem.Verum ſi hęc circa tertium,uel quartum diem apparuerit,non contingit morbum trāſcende re ſeptimum diem,in aliis uero ſingulis neceſſe eſt,ut pro coctionis modo,menſura temporis conſequatur.Sicuti igitur ſputum perfectę coctionis eſt ſignum, quando album fuerit,et lene,et ęquale conſiſtentia,neq; nimis humidū,neq; nimis craſſum, eodem modo integram cruditatem oſtendit,quod nullo modo expuitur.Quod ſi ex puatur,et tenue adhuc fuerit,debilis coctionis eſt ſignum. Quod ſi impermixtum fuerit,uel flauum,uel ruffum,haud quāq̄ bonum.Quod ſi liuidum fuerit, aut ęrugi ni ſimile,aut nigrum,perniciosiſſimum exiſtit.Cum itaq; a nobis diſtricta ſint ſigna coctionis,et cruditatis,et pręterea tertium genus exitialium, illud ſcire oportet,ꝙ ſigna coctiōis ſemper ſunt bona,ut quę morbi ſolutionem haud ita multo poſt futu ram oſtendunt, ſicuti et genus ſignorum exitialium mortem ęgri citā pręnunciāt. At uero ſigna cruditatis diutinum quidem ex neceſſitate morbum ſignificant, ſed quātum in ipſis eſt,neq; moriturum, neq; euaſurum e morbo hominem oſtendunt. Tibi uero prius ratiocinanti,et ęgroti uires expendenti,etiā ex his licet pręcogno ſcere.Aliud eſt ſignorum genus quę criſima.i.iudicatoria ab ipſo nominantur. Sūt autem hęc,ſudores,ſanguinis fluxus,et rigores,multum alui profluuium, et ſimilis uomitus,dolor capitis repente inuadens,difficultas ſpirandi pręter rationem et ue hemens,uel cordis morſus,illia citra dolorem extenta,uigilię plurimę,delirium,et nox abſq; ratione moleſta, et acceſſio anticipans, et lachrimę inuolontarię nihil pa tientibus oculis,neq; ex triſtitia prouenientes,rubor faciei,et labrum inferius agi tatum,lucida,uel obſcura, et tenebroſa quędam ante oculos obuerſantia,et allucina tiones quędam,et mallę,uel naſus repente rubeſcentes, parotides, aut omnino ma- terię alicuius in articulum decumbentis generatio.Hęc igitur omnia,et pręter hęc alia multa huiuſcemodi ſecundum propriam eorum ſubſtantiam caſus nominata, quatenus uero ſubitam mutationem oſtendunt ſigna criſima.i.iudicatoria appella ta,duplicem tibi pręſtabunt ꝓcognitionem.Si quidem morbo iam cocto ſuperuene rit,futuram ſtatim ſanitatem denunciāt. Si uero crudo adhuc morbo,iudicationem non bonā, quę.ſ. aut ad pernitiem agat, aut in longum tempus morbum producat. Quod uero alia ſit natura horum ſignorum quę criſima.i.iudicatoria nominantur, alia uero eorum quę coctionem ſignificant, hinc diſcere poſſis. In primo libro epi demiarum inquit Hippocrates. Coctiones,iudicationis celeritatem,ſecuritatem ſa lubrem ſignificant.Cruda uero et incocta,et quę in abſceſſus malos cōuertūtur, iu dicationū carentias,dolores,uel tempora,uel mortes,uel recidiuas oſtēdunt. Si qui dem in uniuerſum collaudauit morbi coctionem.In libro autem qui prognoſtica in

ſcribitur,particulatim in hunc modum ſimul docēs ipſius indicia. Vrina autem optima quando ſedimentum album,leue,et ęquale fuerit, in tempus omne donec morbus terminetur. Significat.n.ſalubrem ſecuritatem,et morbum pauco tempore duraturum.Sic rurſus laudauit urinam mõſtrantem coctionem in uenoſo genere.Rurſus autem cum dicit alui excrementum optimum eſſe,quod molle, conſiſtens, et hora excretum,qua ſolet,cum ſanitas adeſt,indicia coctionum uētris ſimul collaudat,

.xiii.

SEneſ facilime ieiunium ferunt,ſecundo loco qui ætatem conſiſtentem habent, minus adoleſcenteſ, omniū minime pueri, præſertim qui inter ipſoſ ſunt uiuidioreſ.

et docet. Sic et eam, quę fit in membris reſpirationi ſeruiētibꝫ coctionem ſimul collaudans, ac docens, in hunc modum ſcribit. Sputū oportet in omnibus doloribus, q pulmonē,et coſtas infeſtant, celeriter,ac facile expui,flauitiem fortiter ſputo cõmixtam apparere. Coctiõis igitur ſigna ſemper bona ſunt, iudicationis uero ſigna non ſemper.Sic ergo inquit,ſigna criſima.i. iudicatoria nõ iudicãtia, aliqua mortem,aliqua difficilem iudicationem portēdunt. Et quidem cū ait,quę ad melius iudicant non confeſtim apparere,per hęc uerba eandem profert ſententiam . Nā coctionis ſigna quo tempore apparent, bona ſunt,ſemper.n.eorum uniuerſum genus optimum exiſtit.Non ergo repugnat illud qđ nunc dictum eſt,in morbo laterali ſputum ſtatim apparere,illi alteri qđ dicitur ſigna iudicãtia ad melius non ſtatim apparere,nam ſigna iudicatoria nõnūq̃ mala fiunt,ſignum uero coctionis nullum unq̃ prauū fuit,ſed omnia optima ſemper,et tanto citius ęgrum ſanitatem recuperaturum oſtendunt,quanto citius apparuerint. Hęc dixiſſe ſufficiat p modum compendii,quantum ad pręſentem attinet locum.Totam uero de iſtis antiqui magiſtri ſententiam,in libro de criſibus expoſuimus.Vt uero ex me ſermo quē nuper dixi ſecundum diuiſionem perfectus habeatur, quomodo a dictis differant, et quę paſſiones ſignificatiua,et quę aſſidentia dicuntur ſigna,iam uolo tranſigere, unam in medio adducens pro exemplo paſſionem,hanc ipſam uidelicet,quam Hippocrates nominauit.In morbo igitur laterali,acuta quidem febris, una cum ſpirandi difficultate,et tuſſi,et dolore lateris pungenti ſimili,ſigna paſſionis ſignificatiua nominantur.Quod autem dolor,aut ad ilia,aut ad clauim perueniat, aſſidentia dicuntur,ſicuti ꝙ facilius in latus patiēs,q̃ in alterum decumbat ęger,ad idem genus aſſidentium attinet.Scripſit autē et Nicandro Praxagoras duo uolumina de aſſidentibus ſignis.De his autē quę ſuperueniunt alterum,ſicuti ſi de mox apparentibus ī ſcriberetur.Hęc igitur mox apparentia inquit Hippocrates, et bonam morbi iudicationem,et malam,morbumq́ꝫ, uel longum,uel breuem futurum oſtendere. Meminit autem non ſolum ſputorum,ſed et urinarum, et excrementorum alui,et ſudorū, ea ſcilicet quę ſunt in libro prognoſtico ſcripta,nobis exēplo ſubiiciēs, quę ad hūc locum trāsferre ſit ſuperuacuum,nam de his in libro de criſibus diximus,et in cõmentariis in prognoſtica, in quibus adhuc magis magiſtri antiqui ſententiam explanauimus.

.xiii.

DIfferentia etiam ętatum confert,aliqđ ad capiendam uictus rationem.Senes ſi quidem facile ferunt inediam,pueri difficulter.Eſt autem facilitas in non appetendo,et nihil inde mali ſuſtinendo. Difficultas autem ex cõtrariis oritur.Et enim pueri magis appetunt,et plus offenduntur in longis inediis. Medię uero ętates inter ſenes,et pueros, quanto alteri ipſorum proximiores exiſtunt, tanto minus,aut magis moleſtantur,atq; offenduntur ex lõgis inediis. Huius autem aphoriſmi cauſam ipſe in ſequente docet,qui ita incipit. Quę augētur corpora plurimū caloris inati habent.Ita ꝙ ſi quiſ uelit ipſum priori adiungere,et cum,enim,coniūctione proferre,tūc ſermo unus fieret,et manifeſtus,in hunc modum ſe habēs.Senes facilime ieiunium ferunt,ſecūdo loco qui ętatem conſiſtentem habent,minus adolēſcentes,minime uero pueri,quę enim augentur corpora plurimum caloris inati habent.Dicit autem ętatem habentes conſiſtentem,eos qui mediam ętatem habent in

ter iuuenes,ac ſenes,ita ꝙ ab ętate uigente recedunt,nũdum tamen ſenſum habent ſenectę manifeſtum. Sic et Thucidides dixit quoſdam in ętate cõſiſtẽte eſſe.Verum inter hanc ętatem, et adoleſcentium, altera quędam eſt, quę ſicuti medium ętatum obtinet ordinem,ita etiam facilitatis,et difficultatis.Ita ꝙ neq; ita facile ferre inediam poteſt,ſicuti qui in ętate ſunt cõſiſtente,atq; ſenili.Neq; difficulter, ſicuti adoleſcentes,et pueri.Eius tamen nõ meminit Hippocrates, ut quam poſſit unuſquiſq; ex illis quas dixit itelligere.

.xiiii.

QVi creſcunt plurimum habent calidi īnati. Plurimo igitur egent alimẽto, alioquin corpus abſumitur. Senibus uero parum calidi innati ineſt, paucis propterea fomitibus egent, quia a multis extinguntur. Hãc etiam ob cauſam febres ſenibus non ſimiliter acutæ fiunt, frigidum enim eorum corpus.

Nam cum inquit, pręſertim qui ſunt inter ipſos uiuidiores, naturarum differentias manifeſtat. Qui enim pueri calorem inatum plurimum habent,promptiores ſunt ad cibos aſſumẽdos,et ipſos magis poſſunt concoquere, et ſi non aſſumpſerint, plus offenduntur. Talis eſt ſermo Hippocraticus.indiget et quadã parua additione ad perfectionem.In his quidem qui ſunt in principio ſenilis ętatis,recte dictum ẽ. Senes facilime ieiunium ferunt.In his uero qui ad extremam peruenerunt,non recte, quia neq; hi poſſunt tolerare longas inedias. Vel igitur addere oportet aphoriſmo breue aliquid,et hoc modo ipſum pronuntiare.Senes facilime ieiunium ferũt, pręter eos qui ad extremam ſenectam peruenerunt, ſecundo loco, qui ętatem conſiſtentem habent.Vel uerbum,ieiunium,in paucos cibos tranſponendum, atq; ita dicendum. Senes ciborum tolerant paucitatem,ſecundo loco qui ętatem conſiſtentẽ habent. Nã et qui ad extremam ſenectam attingunt inuenientur, et ſi non poſſint longã inediã tolerare, paucis tamen cibis indigere. Tale enim quid patiũtur, quale lucernis pene extinctis accidit,quę continuam exigunt olei ſuffectionem, multam autem,et ſubitam ſimul,nequeunt ſuſtinere, ſic et his exhibere oportet uniuerſam multitudinem paucam,et hanc ipſam cibi paucitatem in multas partiri portiones. Neq; una illis longa inedia eſt iniungenda.

xiiii.

Dictum eſt a nobis plenius,etiam in cõmentariis de temperaturis,quomodo nõnullis medicis uiſum eſt, eos q in iuuentę uigore conſiſtunt,nõnullis uero pueros eẽ calidiores. Habent enim hi quidem calorem acutiorem, hi uero abundantiorem. Nunc uero etiam neceſſarium eſt dicere, quantũ ad pręſentem locum conducit,ſermones quoad fieri poteſt in pauca conicientes. Hoc igitur uerbum ipſum,calidum, aliquando transferimus ad qualitatem, cuius proprium nomen eſt caliditas, aliquando uero denominatiue totum corpus dicimus calidum, a caliditate, cuius modi loquendi, uel plurimus in omni uita uſus eſt, qui etiam fuit apud antiquos,ueluti Theophraſtus oſtẽdit,in eo libro q de calido,et frigido inſcribitur.Nam cum ſubſtantia corporea contrarias qualitates,caliditatẽ,frigiditatem, humiditatem,ſiccitatem,uiciſſim recipiat,ſecundum ſubſtantiam quidem recipientem,cum corpus calidum nominamus,multum,uel paucum dicimus eẽ calidum,ad quantitatem ſubſtantię referentes.Et hoc dupliciter facimus,uno quidem modo in ſubſtantiis impermixtis,alio autem in mixtis. In ĩpermixtis quidem,ueluti ſi duo haberent aquam ęqualiter calidam in duobus inęqualibus labris contentam, alterum diceremus plus habere calidi q maius labrum poſſideret, alterum uero minus. In mixtis uero,ueluti ſi eſſent ęqualia labra, ſed inęquali menſura ex uino, et aqua temperata,alterum ipſorum plus uini continere,alterum uero plus aquę diceremus.Cui modo etiam ille eſſet perſimilis, ſi duo labra inęqualia ſupponeremus, ęqua proportione temperari.Nõnũq̃ uero non ad ſubſtantię multitudinem ſermonem referentes,ſed ad qualitatem ſolam,huic quidem alicui dicimus plus calidi in eſſe,huic uero minus,ſicuti ſi ex duobus labris parem habentibus ad unguem ma/

gnitudinem,alterum quidem calidius,plus habere calidi diceremus, frigidius ue/ro,minus. Nō tamen proprie uerbo,plus,utentes in hoc loco, cum melius ſit dice/re,uel magis,uel minus,uel uehementius,atq; debilius,et ſimilia uocabula,quę nos ſolemus qualitatibus accōmodare. Nam paucum, et multum in ſola decet ſubſtan/tię quantitate ſeruare.Verum non in hoc tantum huiuſmodi fiunt nominum abuſio nes,ſed in pluribus aliis,quę per uitam ſermone uſurpamus,quod maxime fit in ip ſa arte medicinali.Omnes ſi quidem morbos magnos,aut paruos nominant,quāuis ſubſtantię non ſint,febrem magnam,febrem paruam,apoplexiam magnam, apople xiam paruam.Sic et pleuritidem,phrenitidem,peripneumoniam, et omnes itidem alios morbos.Aduertere igitur oportet ęquiuocationes, et cōſiderare quid ſibi ue lit ſemper una quęq; dictio,dicentis. Si enim in altero ſignificato nomen protule/rit,nos uero in alio accipientes,ſermonem redarguimus, non illum qui protulit (ſi uerum fateri uelimus) ſed noſtram potius exiſtimationem redarguimus. Quod nō nulli uidelicet agunt,hoc loco,qui Hippocrati ſtudent contradicere . Nam ad quali tatem nomen calidi transferentes, conantur oſtendere, hanc eſſe uehementiorem, his q in ętatis uigore conſiſtunt. Verū Hippocrates nō ad hanc ſcilicet qualitatem, ſed ad ſubſtantiam, in pręſenti ſermone refert id nomen. Nam ſubſtantia innati ca loris aerea eſt, et aquea,ſicuti ex ſemine licet coniectari,quod paucam omnino ter renam ſubſtantiam participat,plurimum autem aeris calidi,humidiq;,in ſe ipſo cō tinet, quemadmodum in cōmentariis noſtris de ſemine oſtendimus. Et quidem al terum noſtrę generationis principium ſanguis meſtruus uidelicet, humidum natu ra eſt.Cum igitur magis terreſtre efficitur animalis corpus,tale autem quotidie ef ficitur,dum augetur, tunc licet ualde uehementer calidum exiſtat,et igneum, ſub/ſtantiam tamen innati caloris pauciſſimam habet. Alioquin febricitantes dicere/mus plurimum habere calorem innatum,qui ne dum plus, neq; priori habēt ęqua lem.Bene enim temperata eſt caloris innati ſubſtantia. Ignea autem aduenticii. Et qui caloriſ aduenticii ſunt per totum corpus effluxus,fumei,fuliginoſi,aridique,et acres. Cōtra ſuaues, et bene temperati caloris natiui. Et tu hęc potes tactu diſcer/nere.Nam ſanorum calor uaporoſus eſt,atque ſuauis,et tactu conueniens,nihil tri/ſte,nihil aſperum,nihil mordax pręſe ferens.Eorum uero qui febricitant,et pręci/pue hecticas febres,aut eas quę ex putredine humorum ortum habent, acris eſt,et inſuauis,ac mordax, et noſtrum corrodens tactum . Salubris uero eius qualitas in pueris exquiſita habetur.Sicuti plures eorum qui in ętatis uigore conſiſtunt inue nire contingit,calorem habentes mordacem,et non amplius humidum,ac uaporo/ſum,neque aereum.Neque mirum uideri debet. Oportet enim ſimilem eſſe deflu/xum ſubiectę ſubſtantię,ut quando humida,atque aerea ſubſtātia exiſtit,tunc quod ab ea defluit,uaporoſum eſt,atque ſuaue.Cum uero terreſtris,atq; arida, tunc et qđ effluit,fuliginoſum eſt,et acre,quod et i exterioribus euenit. Nam quę ex aqua dul ci,et calida euaporant, optima ſunt, et uaporoſa, quę uero ex aliquo corpore ſolido exuſto,fumea ſunt,et acria. Cum igitur duę ſubſtantię ſint, et hęc quidem ſuauem habeat caliditatem, hęc uero triſtem,alteram quidem plurimam habent pueri,al/teram uero hi qui in ętatis uigore conſiſtunt, ut ad totius uidelicet corporis pro/portionem. Vt autem ſermo ſit naturalior totum ad elementa transferens, in hunc modum tranſigam.Cum quatuor ſint elementa, ex quibus omnia corpora ſunt tem perata.Puerile quidem corpus multum in ſe ipſo continet aereę,atque aquoſę ſub/ſtantię,minimum terreſtris . Contra uero eorum qui in ętatis uigore conſiſtunt, a terreſtri ſiccitate obtinentur,deficit autem aquoſa atque aerea ſubſtantia. Adeo ut ſi quartum in utriſque elementum ignem ſcilicet pari portione poſuerimus, atque ęqualiter calida corpora eſſe uoluerimus,non tamen ſimilem ſubſtantiam calidam in ipſis eſſe dixerimus, cum puerorum quidem ſubſtantia humida ſit. Eorum uero qui in ętatis uigore conſiſtunt, ſicca. Humida ſi quidem eſt maxime innati caloris affinis, quia ex humido noſtra eſt generatio. Sicca uero aduenticii caloris eſt pro/pria . Sic quidem infantes recenter nati ſubſtantiam calidam aquoſam plurimam participantes,plurimum dicerentur habere calorem innatū. Qui uero ętate uigēt,

et iam declinant, quantum iſtę deficiunt, terreſtris uero ſuperabundat, tantum ha bere minorem ſubſtantiam natiui caloris, et ipſi putarētur. Quod uero ex aquoſa, et aerea ſubſtātia plus defluere ſit neceſſarium, q̄ terreſtri, etiam ſi ambę ſint ęqua liter calidę, ſecundum qualitatem, neminem arbitror dubitare. Hoc tibi etiam in exterioribus liquido licet intueri. Nam ex corporibus quę ad ſimilem perueniunt caliditatem, non ęqua portio uidetur defluere, ſed ex ſiccis quidem minimum, ex humidis uero plurimum. Statim igitur aqua, et oleo mediocriter calefactis, pluri/mum defluit, atq; diſſoluitur. Ex ferro uero, et ęre, atq; lapidibus, minimum. Adeo ꝙ ſi tibi libuerit exponere ad ſolem ardentē aquam, ſi ita contigerit, et ferrū ęqua menſura, deinde tranſacto die ambo perpendere, aquam quidem inuenies multo ſe ipſa minorem effectam, ferrum uero ęquale. Sic et ſi uelis oleum, ęri, et ferro, et lapidi comparare, illud quidem abſumptum inuenies, hęc uero ęqualem ſubſtan/tię molem retinentia. Hinc uero ad cęram, et picem bitumenq;, et reſinam tranſcen dens, et quęcūq; alia plurimam ſubſtantiam humidam obtinent, uidebis et hęc ſub ſole calente multo magis abſumi, atque defluere, q̄ lapidem, ęs, et ferrum, et alia ad modum ſicca. Quare ſi neceſſarium eſt alimentum, ut quod effluxit ex corpore ſup pleatur, ex humidioribus uero, et plus aeris participantibus, multo plus effluit, fit ut huiuſmodi corpora pluri egeant alimento. Puerorū uero corpus tale exiſtit, plus humidę, et aereę ſubſtantię obtinens, non ſicuti iuuenum, et declinātium, ac ſenum, ſiccę, atq; terreſtris. Hippocrates igitur cum hoc in libro propoſuiſſet compendio ſam, atq; aphoriſticam doctrinam facere, non ita ſermonem ampliauit, quēadmodū ego nunc, ſed loco illorum uerborum. Quę augētur corpora, et ſi ęqualem habeant ſubſtantiam calidam, atq; igneam, cum his qui in ętatis uigore conſiſtunt. Aquoſę tamen, atq; aereę ſubſtantię, plus habent, quę augentur, dixit. Plurimum habent in natum calorem, ſimul memorię ſubiiciens ipſorum ſubſtantiam, et ſimul etiam pro poſitum demonſtrans. Quia enim humidam, et calidam habent ſubſtantiam, quę augentur, idcirco plurimum ab ipſis defluere fit neceſſarium, plurimo autem egēt alimento, alioquin corpus, inquit, abſumi, et recte inquit. Vbi enim id quod defluit plurimum eſt, quod uero influit paucum, hic neceſſe eſt ſubiectam corrūpi ſubſtan tiam. Senibus uero paucum ineſt calidum, ſiue quis ad qualitatem ſermonem refe/rat, ſiue ad ſubſtantiam. Nam et qualitas debilis, et ſubſtātia minima eſt, ſi quidem eorum meminimus, quę ſupra diximus. Ob hoc igitur inquit, ꝙ paucis fomentis in digent. Nam fomenta alimenta nominauit, ſuo et aliorum nobiliſſimorum philoſo/phorum dogmati conſentaneę, qui eorum quę animalia conſtituunt elementorum, ignem maxime uitę eſſe cauſam exiſtimarunt. Sicuti enim lucernarum flāmę, qua/rum tamen oleum eſt alimentum, ſi quis id totum ſimul ſuperinfūdat, extinguūtur potius q̄ nutriantur. Eodem modo, et in ſenibus calidum ſui fomentum quidem ha bet alimenta, ſi uero multis et totis ſimul opprimatur, ac quodāmodo ſtranguletur, periculum eſt ne extinguatur. Sicuti et ſi paruę ſcintillę ignis lignorum multitudi nem ſuperaccerues. Quod autem ſub infertur. Et propterea febres ſenibus non ſi militer acutę ſunt, ſignum eſt et hoc ipſum, ꝙ corpora ſenum frigida ſunt, et ꝙ ob innati caloris maxime conuerſionem ad igneam naturam accēditur febris. Verum tantam euenire ſenibus conuerſionem, ut ęqua ſit ei quę iunioribus accidit, uix fie ri poteſt. Multum enim calidum prompte in immenſum atollitur, paucum uero nō facile, ſed maximam exigit cauſam, quę cogat ad hoc. Ob hanc igitur cauſam neq; ſenes magna ex parte febricitant acutas febres, ſicuti Iuniores, et ſi quando, raren ter talis his accidit febris, qualis iuuenibus, omnino hęc ad interitum ęgrotantis terminatur. Indicio enim eſt immenſam quādam eſſe cauſę febrem faciētis magni tudinem. Hęc ſufficere poſſunt, his qui ſecundum naturam ſe habent, ad intellectio nem, et fidem eorum quę ſcripſit Hippocrates. Ad eos uero qui per calūniam Hip pocratem repręhenderunt, e quorum numero unus fuit Lycus, nos unum integrum uolumen ſcripſimus, aduerſus ea quę contra aphoriſmum perperam obiiciuntur. Huic autem talem titulum fecimus. Ad Lycum, ꝙ nihil erratum ſit in aphoriſmo, cui principium. Quę augentur plurimum habent innatum calorem. Datus autem

eſt mihi Lyci liber, poſt ſcriptos a me commentarios, unde ego poſtmodum his hęc uerba ſubiunxi, quę non ſunt in his, quę prius edideram. Seorſum autem in alio uolumine defendi Hippocraté, in his in q̃bus, fuerat a Lyco reprę henſus. .xv.

N On parum etiam tempora anni conducunt ad uictus rationem inueniendã. Nam hiberno tempore plus appetunt homines, et cibũ facilius cõcoquunt. Contra in ęſtate, cuius rei cauſam ipſe Hippocrates reddidit inquiens. Ventres hieme, et uere calidiſſimos eſſe. Quid aũt ſit, quod, natura, dicitur, et ꝙ non fruſtra id uerbum adiecerit in hoc aphoriſmo, ipſe paulo poſt explanauit, inquiens. Et enim calor innatus multus. Plurimo igitur indiget alimento. Ventres itaq; hieme, et uere calidiſſimi ſunt, non

.xv.

U Entres hieme, et uere natura calidiſſimi ſunt, et ſomni longiſſimi, quare per ea tempora alimenta copioſiora ſunt exhibenda. Et enim tunc calor innatus plurimus eſt, unde et pluribus egent alimentis, indicio ſunt ætates, et athletæ.

ſimpliciter, ſed calido naturali, cuius ſubſtantiam antea oſtendi. Cauſam uero ob quam hic idem calor hieme augeatur, etiam Ariſtoteles dixit, refugit enim propter circũſtantem exiſtrinſecus frigiditatem, ſicuti rurſus ęſtate ad ſibi affinem protenditur. Atq; ita contingit diſſolui quidem, ac diſſipari eius ſubſtantiam tempore ęſtiuo, contineri, ac cohiberi, et in profundum ſecedrere hiemali. Ob hoc igitur et coctiones, et ſanguificationes, et nutritiões, hiſce tẽporibus ſunt meliores. Addidit autem et aliud ipſis contingens, ꝙ uidelicet ſomni longiſſimi fiunt, ob noctium, uidelicet longitutdinem, quod neq; ipm̃ parũ confert ad naturę opera. Quod uero in fine adiicitur. Inditio, ſunt ętates, et althelę, pro argumẽto ponitur, ꝙ plurimum alimentum ſit neceſſarium, ubi calidum ſuperabundat. Pueri ſi quidem quia calidum plurimum habent, idcirco et pluribus indigent, et plura concoquunt. Athletę uero quia exercitiis augent calorem natiuum, ob id multis frui poſſunt alimentis. Quę igitur per aphoriſmum dicũtur, ſufficienter expoſuimuſ. Si quis uero de ipſis ueritatem diligentius examinet, non ad omnia animalia ſermonem extendat, ſed ea excipiat, quę in latibulis degunt. Hęc enim cum ſe recondunt, non egent plurimo alimento, ſi quidem et ſine cibo poſſunt perdurare. Et ſi ſuppoſuerimus ea tãto uti cibo, quanto anteq̃ reconderentur, male ipſum concoquerent. Quod enim hominibus contingit, ex aqua frigida lotis, id etiam animalibus accidit hieme. Contingit autem hominibus, qui aqua frigida perluuntur, ſi debile corpus habuerint, refrigerari, atq; offendi. Si uero robuſtum, primum quidem innatum calorem ad interiora refugere, et ſe ipſum colligere, poſtea uero ad exteriora remeanté, multo q̃ priuſ erat, fieri fortiorem. Sic et animalium quęcũq; ſunt natura frigidiora, his calor innatus a frigore hiberno ſuperatur, adeo ut fere extinguatur, quare plurima ipſorũ ſimilia mortuis apparent, cum ſine ſenſu, ac motu, in latibulis iacent, quędam uero omnino, et in hoc ipſo affectu moriuntur. Quę autem plurimo ſanguine abundant, atq; calore, tale quid hieme patiuntur, quale accidit corporibus fortibus aqua frigida lotis, nam calor eorum ad interiora ſe colligit (nõ per iouem carnibus ad hęc, prima ſede derelicta, refugientibus) ſed ſpiritu una cum ſanguine. Tria autem erãt corpora, quę primę noſtrę naturę ſubſtantiam compleuerunt, ſpiritus, ſanguis, et aerea humiditas, ex qua in primo ortu, ueluti in libris de ſemine diximus, fiunt partes animalis ſolidiores, mox uero augumentum in iſtis perficitur. Qꝺ igitur melius hieme cibum concoquimus, ſanguine, ac ſpiritu ad profundum corporis retrocedentibus, unicuiq; eſt manifeſtũ. Non modo igitur hoc ipſum dicit Hippocrates, ſed ꝙ plura accipere confert. Hiſce enim temporibus inquit, hoc eſt hieme, et uere, plures cibi dandi ſunt. At qui ſi parum defluit, ac difflat hiberno tempore ad exteriora, plurimum alimentum non eſt corporibus neceſſarium, ſi quidem nutritio eſt eius quod euacuatur repletio. Oportet igitur alimenti quantitatem eſſe, eius quod difflat quantitati, proportionalem. Verum igitur eſſe, ꝙ quidam hieme nõ modo me

lius concoquunt cibum,ſed etiam ꝙ pauca aſſumentes refrigerantur, atque ideo offenduntur, ſi uero plura aſſumpſerint, in nullos plethoricos incidunt morbos, ipſe euentus oſtendit manifeſte. Cauſę uero inquiſitio in commune proponatur, neque enim adeo Hippocratem, quantum omnes alios, huiuſmodi inquiſitio fatigat. Nemo itaque eſt,qui non conſentiat, difflari corpora animalium, ea quę fit per ſenſui occulta foramina difflatione. Idcirco enim ad hoc deueniunt, ut egeant alimento, quoniam euacuantur.Quod ſi nihil a corporibus noſtris efflueret, ſed ſemper ęqua moles ſubſtantię ſeruaretur,nulla foret alimenti neceſſitas. Tu uero animaduerte, ſi hac in parte,aliis quidem omnibus ratio eſt inexplicabilis, ſoli uero Hippocrati, atque eius ſectatoribus eſt explicabilis.Neque enim aliud quicq̄ animal ab initio afformauit, ſicuti neque rurſus adauxit, aut uſque ad mortem enutriuit, pręter q̄ iſte calor innatus,de quo nunc habetur ſermo. Hic enim eſt omnium operum naturalium cauſa. Quia uero plurimus eſt hiberno tempore, idcirco cibi appetentiam intendit,coctiones auget,et plus ſanguinis cumulat, et craſſius efficit corpus, et ut ſuperfluitates excernantur prouidentiam habet.At calor circũfuſus, non modo ſuperfluitates, ſed omnia euacuat ęqualiter, materiam inutilem, et ea etiam quę in corpore ſecundum naturam continentur una diſſoluens, per eam quę a medicis occulta difflatio nominatur,quam calor innatus operatur.Neque enim aliud quicq̄ eſt natura animalium, pręter hoc calidum, ſecundum Hippocratis opinionem. Oſtenſum autem a nobis eſt in commentariis de uiribus naturalibus, non ſolum appetens,atque conficiens,agglutinãſque, ſingulis partibus proprium natura alimentum,ſed et huius diſſoluens ſuperfluitates, et quanto fortius extiterit calidum innatum, tanto magis difflatio effugit ſenſum.Et ob hanc cauſam Diocles inquit,ſudores eſſe pręter naturam,quoniam omnibus quę ad corpus attinent, recte adminiſtratis, et alimento a natura ſubacto, nũq̄ ſenſibilis humor per cutem excernetur.Quęcunque enim in balneis,uel uehementibus exercitiis,uel propter ęſtiuum calorem, exſudant homines, ex cauſis uiolentis originem habent.Bene igitur omnia tempore hiberno in corpore animalis adminiſtrantur,quando hiems mediocritatem ſeruauerit. Nam immoderatas intemperaturas et ipſe Hippocrates in ſequentibus damnat. Quod autem omnia bene hiberno tempore in corpore animalis adminiſtrentur, indicio ſunt naturę opera fortiora, nam cibi in uentriculo concoquuntur,quoniam calor innatus plurimus eſt,et in ſomnis longioribus ſuperfluitates expurgãtur.Quę quidem exquiſite extenuantur, per cutem. Quę uero in uapores conuertuntur, per expirationem. Quę uero ſufficientem habent craſſitudinem,per urinas.In his enim plus eſt ſedimenti,q̄ per ęſtatem, pręter id ꝙ etiam tota urinarum multitudo hieme ſufficienter augetur, et quidem nutriuntur, et ſecundum carnem augentur corpora hieme magis, et plus optimi ſanguinis cumulant, niſi malo omnino utantur uictu. Nam ſi conſideraueris ꝙ corpora noſtra paucum habentia ſanguinem auctumni tempore, atque extenuata, ſuſcipiens hiems bonis implet humoribus,et craſſiora efficit, hinc (ut puto) percipies,nos gubernantis robur facultatis,quę eſt calor innatus.Verum niſi hic abundans habeat, quo fruatur, alimentum, primus ipſe a circunſtante frigore ſuperabitur, tam ab eo qui extrinſecus ingruit, q̄ ab illo qui per inſpirationem attrahitur. Cum ipſo uero, et coctio ciborum debilitabitur, et optimi ſanguinis generatio,et partium animalis enutritio,et ſuperfluitatum expulſio . Si uero tantum habuerit alimentum, quantum poteſt peruincere,hoc copioſe perfruetur, et ipſe magis augebitur, atque omnia quę antea diximus circa corpus animalis perficiet. Verum ꝙ ex plurimo alimento oblato,quod non ſolum bene in uentriculo conficiatur, ſed etiam in uenis, et toto animalis corpore, unum quodque animal carnoſius reddatur, et plus ſanguine abundet, habent homines ſatis ipſa experientia compertum, non in ſe ipſis tantum, ſed etiam in iumentis . Nam ante ęſtatis initium,circa ultimam ueris partem, et ſibi, et illis ſanguinem detrhaunt, quoniam ad memoriam reuocant, quibus capiantur

morbis, quando repente calor ęſtiuus ſuperuenerit, hic enim amplius ſanguinem extendit, atque diffundit, et quodammodo efferuere facit,adeo ut ꝙ hactenus modicum fuerat,non poſſit amplius in uenis contineri,ſed uel diſrumpat ipſas,uel exedat, et quando impetum fecerit ad aliquam corporis partem, aliis debiliorem, uel in ipſa inflammationem, uel eryſipelas, uel aliquod aliud morbi genus operetur. Nam multo plures,ac grauiores morbi quibus plenitudo dedit occaſionem,ex humorum fiunt fuſione. Hęc igitur omnia aliis adſtipulãtur, quęcunque in pręſenti aphoriſmo Hippocrates docuit, et hoc quoque probãt, non ſolum poſſe per id tempus multos coquere cibos, ſed etiam multis indigere. Semper enim oportet alimẽta eſſe inati caloris multitudini proportionalia,niſi forte aliquãdo ex aeris ambientis qualitate fuſio adueniens (ut dixi) cogat ſubtrahere. Quare cum de uere Hippocrates ſermonem fecerit indiſtinctum, ego diſtinguam. Primum ꝙ ſuum habeat initium hiemi ſimile, magis ꝗ ęſtati, et finem contra. Deinde ꝙ nonnunꝗ talem habeat frigiditatem,qualem tempus hibernum. Aliquando talem qualem tempus ęſtiuum caliditatem.In primis igitur partibus eius, et ſi quando frigidum fuerit, hibernę, ſimilem rationem uictus adhibebimus. In poſterioribus autem, et ſi quando fuerit calidius, ęſtiuę ſimilem. Quod ſi mediam ſeruauerit temperaturam, illi uictum proportionalem inſtituemus. Hęc quidem omnia de uictus ratione;quam ſanis oportet adhibere dicuntur. Deinceps autem de illa quę ęgrotis conuenit ſermonem faciemus.

.xvi.

u

ICTVS Humidus febricitantibus omnibus confert, maxime uero pueris, et aliis qui tali uictu uti conſueuerunt.

xvi.

i

N pręcedentibus aphoriſmis de uictus quantitate doctrinam nobis tradidit, nunc uero de qualitate tranſigit, multa ſane quę in arte conducunt breuiſſimo ſermone docens.Primũ quidẽ qualis ſit adhibẽdus uictus febricitantibus. Deinde ꝙ uictuum ſanorum indicationes, in his quidem quę pręter naturam ſunt,contrarias, in his autem quę ſunt ſecundum naturam,ſimiles, facere oporteat. Febri enim,quoniam calida,et ſicca paſſio eſt (eſt enim conuerſio natiuę caliditatis ad igneam) uictum humidum conſulit. Humidioribus uero naturis, ſiue propter ętatem, ſiue propter conſuetudinem, non contrariam, ſed magis ſimilem ſeruandam ſtatuit, oportet enim naturam eorum fouere per humida, non eodem quo morbos modo demoliri. Qui uero aquam intercutem (cui febris adiungitur) in medium adducentes, ſermonem Hippocratis ſtudent per cauillum repręhendere, quoniam hic morbus non humidum exigit uictum, ſed magis ſiccum, ignorant hi artis curatiuę caput, in primis neceſſarium,quod nos uberius in illa tractatione tranſegimus. Qđ una quęque ſimplex ęgritudo, ſimplici eget curatione. Si uero inuicem, copulentur, tantum habebunt communem curationis indicationem, quantum copulabuntur, nobis ſcilicet ad id quod magis urget obuiantibus, non tamen alterius cura omnino poſt habita, cum etiam aliquando omnibus pari ſtudio auxiliemur. Quod autem de aqua intercute, et ſimul febre, laborantibus meminere, non eſt abſimile morbo laterali, in quo ſanguis expuitur. Nam et in his contrarias exigunt morbi curationes, eductio ſanguinis, et paſſio lateralis, quę ubi cuipiam ſimul contigere, ad id quod magis urget obuiare oportet, non omniuo poſt habita etiam alterius curatione. Sic itaque ſi quis ſimul febricitauerit, et ea laboret diſpoſitione quę aqua intercutem nominatur,ad ambos affectus reſpicientes,qui contrariam exigunt curationem, utriq; eorum probe reſiſtimus. Sicuti et aliis omnibus pari modo copulatis. Neq; igitur ipſi tale quicꝗ dixerimus, neq; alterum talia dicentem admiſerimus.

Verũ ſi quid per uerba ſua Hippocrates in aphoriſmo non dixit, quod tamen idem habeat iudicium cum his quę ab ipſo dicuntur, hoc quoq; fuiſſe dictum potẽtia, debemus exiſtimare. Nam et ętatis meminit, et conſuetudinis. Tu uero et naturalis temperaturę, et temporis anni, et regionis, non abſq; ratione memineris, quę et ipſe Hippocrates adiicit aliquando. Nonunq̃ uero unius, aut duorum mentione facta, reliqua quę ſunt eiuſdem naturę, atq; ordinis prętermittit. Fiunt autem, et ab his indicationes, quẽadmodum ſupra, et ab ętate, et a morbo fieri diximus, ſeruãtibus nobis, quęcũq; probari merentur per ſimilem uictum temperaturę. Quęcũq; uero improbanda ſunt, per contraria corrigentibus. Diximus autem plenius de omnibus indicationibus in libris quibus ars curatiua docetur.

.xvii.

T e QVibus ſemel, aut bis, et quibus plura ne, an pauciora particulatim oporteat afferre, cõſiderandum. Condonandum autem aliquid, tempori, ætati, et conſuetudini.

.xvii.

q Voniam de quantitate, et qualitate eorum quę offerũtur ſermonem habuit, mox docere proponit modum eorundem. Neq; enim ſufficit hoc ſolum cognoſcere, ꝙ huic plus, uel minus ſit offerendum, uel ꝙ uictu exiccãte, uel humectante utendum ſit, ſed nũquid ſemel, aut ſępius qualibet nocte, uel die cibum offerre oporteat, neceſſarium eſt conſiderare, et ad hęc ipſa, a tempore, ab ętate, a conſuetudine, ſumere indicationem, ſicuti in qualitate, et quantitate ſumebatur. Nã et ad hęc primę erant intentiones, et morbi ipſi, et uires ęgrotãtis, et preterea ętas, et tempus, et conſuetudo, et quęcũq; his ſunt proportionalia, et propterea ipſe Hippocrates illud adiunxit. Condonandum autem aliquid, liquido oſtendens per uerbum condonandum, ꝙ neq; totum, neq; maximum a talibus accipit. Nam ſi ſępius, aut raro, ſiue omnino nutrire oporteat, ab ęgritudine, et uiribus primum maxime accipitur, poſt hoc autem, et ab anni tempore, et ab ętate, et talibus. Si enim uires laborantis debiles fuerint, et ea quę in corpore eſt diſpoſitio ſit ex corruptione humorum, uel defectu, parum alimenti, et ſępius talibus afferemus. Parum quidem, quia uirium imbecillitas non poteſt totam ſimul multitudinem alimenti ſuſtinere. Sępius autem, quoniam multis indiget diſpoſitio. Defectus ſi quidem exigt adiectionem, corruptio uero contemperamentum. Si uero cum uirium debilitate, neque defectus aliquis affuerit, neq; corruptio, humores autẽ naturales ſe modice habuerint, uel etiã ſuperabundauerint, his raro et pauca afferemus, et multo magis iſtud agemus, ſi cum naturę robore humores ſuperabundauerint. Si uero cum humorum defectu, uel corruptione, uires ualidę fuerint, tunc multos cibos, atq; multoties his qui ita laborauerint dabimus, ut pote multos exigente diſpoſitione, et natura robuſta potente illos cõcoquere. Si uero acceſſiones non permiſerint, neq; multi alimenti offerendi occaſiones pręſtiterint, raro plura exhibebimus. At ſi uires ualidę fuerint cum plethorica diſpoſitione, raro pauca afferemus. Nam et ſi id quod cibum debet concoquere robuſtum habeamus, quia tamen diſpoſitio multis non indiget, ratiõabile eſt ut pauca afferamus, ſic quidem oportet, et a morbo, et a uiribus ęgrotantis ad ea quę propoſuimus ſumere indicatiões. A tẽpore autem, et ętate, et aliis, quę his ſunt proportionalia, hoc modo. Aeſtiuo quidem tempore, quantum ad temporis rationem attinet, ſępius pauca danda ſunt, quoniam et pluri egent adiectiõe, ut qui ſunt diſſoluti, et uires habeant imbecilles. Hiberno uero tempore multa quidem pp robur uiriũ, ſed raro, quia nõ ualde multa indigent adiectione laborantes, ut quibus non multa fiat euacuatio. Nam ſanos quidẽ antea oſtendimus ſufficienter hieme euacuari, quoniã plus habeãt innati caloris. Vere aũt adhuc medio exiſtente, atq; adhuc magis ęſtati ꝓximo, paucis, et ex lõgo interuallo nutriemus. Nã tẽpus id piclitatur, ne ꝓxime accedat ad plethoricã diſpoſitionẽ, pp humorũ, q hiberno temporis frigore cõcreuere, fuſionem, quemadmodum ergo in plethoricis diſpoſitionibus, ſi uires ualidę fuerint, paucum cibum, et ex longo temporis interuallo da-

mus.Sic et uere faciendum prçſertim in febricitantibus,de quibus nunc ſermo habetur ab Hippocrate.Sanorum enim uictum ãtea docuit. Auctumnus uero morbis qui ex corruptione fiunt aſſimilatur. Quapropter qui eo febricitant tempore continua optimi indigent adiectione. Et ſi uires ualidę fuerint ſępe,et multa. Si uero ĩbeciles pauca,et ſępius afferimus.Simili modo quiſpiã,et ab ętatibus,et a conſuetudine,et a regiõibus ſumeret indicatiões ad duas primas redigens intentiões. Singula enim quę diximus,aut fortes, aut debiles uires efficiunt, et corpus reddunt, aut ſuperabundans bonis humoribus, aut ſufficientibus carens, aut uitio humorum deprauatum. .xviii.

.xviii.

EState,et auctumno cibos difficili-
a me ferunt,hieme facilime,ſecundum locum uer habet. .xix.

Is qui per circuitus acceſſionem ha-
h bent nihil dare oportet,neq; cogere, ſed ſubtrahere adiectioni ante iudicationes.

On bis,ut forte quiſ-
n piã exiſtimauerit de eiſdem diſeruit Hippocrates. Nã cum ſuperius illũ ſcripſiſſet aphoriſmũ cuius principiũ eſt. Vétres hieme, et uere calidiſſimi ſũt natura.Nũc aũt rurſus ꝙ ęſtate,et auctũno cibos difficilime ferũt,hieme facilime, et uer ſecundũ habet locũ.Verũ quoniã, et ad q̃titaté uictus, et ad uſus ciborum tã in ſanis,q̃ ęgris modũ,quãdã accipit a téporibus indicationé,nó abſq; ratione eorũ in utriſq; cómeminit.Illic qdem oſtendens cibos plures ſanis dari hieme oportere, quoniã plus ineſt inati caloris qué nutriri oportet,nunc aũt,ꝙ ſi ſemel etiam multũ illis ciborum attuleris,haud quaq̃ nocebis, facile enim omnes ferunt ciborum multitudinem hieme,difficulter uero ęſtate. Quapropter hieme quidem raro, et plurimum cibi afferri concedendum,ęſtate uero quia cibos ferunt difficulter, ſi quidem is cui eos coquendi,ac conficiendi officium natura tribuit calor,inatus ſcilicet, exiguus eſt,cauédum omnino eſt,ne totum ſimul cibum exhibeamuſ.Sed ſtudere oportet,ut frequétius pauca afferamus, nam corporiſ diſpoſitio,ſimilis his qui ex humiorum defectu morbis cóſiſtunt,exigit adiectionem.Hiems quidem,atq; ęſtas talem naturam habent,reliqua uero duo tempora,auctumnuſ quidé ęſtatem ſubſequitur, uer autem hiemem, et cauſa aperta eſt.Nam refrigerari,et cogi in unum,atq; denſari corpora auctumno,laxari uero,et rara fieri uerno tempore incipiũt.Ob hanc igitur rationem non idem bis de temporibus enunciauit,uel ob illam etiam,quia in altero aphoriſmo de ſanis ſermo habebatur. .xix.

Vm tria ſint capita quibus uictus ratio comprçhéditur, et quod attinet ad
c quãtitatem,et quod ad qualitatem,et tertium quod ad uſus modum,ad duo quidem priora capita ex acceſſionibus nullam habemus utilitatem,ad tertium uero ex illis aliquid proficere poſſumus. Quare nó temere Hippocrates earũ in tertio capite meminit.Nam tempora cómoda ciborum particularium prçcipue docent acceſſiones.In morbis tamen,in quibus ordinatim obueniũt,hoc eſt per circuitus,atq; ideo Hippocrates inquit. His qui per circuitus acceſſiões habent nihil dare oportet,ut qui non ignoraret alios eſſe quibus fierent in morbis acceſſiones, non tamen per circuitus,hoc eſt non ordinatim.In hiſce igitur ratio exquiſita inueniédi temporis quo cibus offeratur, haberi nequit.In quibus uero acceſſionum ordo ſeruatur,principia earũ oportet obſeruare,hoc eſt ne eis iam factis,uel non multo poſt futuris nutriamus.Quod autem dicitur. Ante iudicatiões, uel ante acceſſiones quaſcũq; ſimpliciter,uel ante morbi uigores, uel ante illas quę proprie iudicationes nominantur,eſt intelligédum.Nam hic triplex intellectus uerus eſt. Primus autem magis uidetur ad propoſitum pertinere, ſi uidelicet ante acceſſiones intelligamus,nam de morbi uigore conſiſtentis retro dictum eſt.Et ſi de hoc intelligatur etiam de iudicatione intelligetur, quoniam magna ex parte morbo in ſuo uigore conſiſtente fiunt iudicationes. .xx.

i Am perfecto de uictus ratione ſermone,ad alterũ caput tranſcendit,in quo docet,quando ſit totum ipſi naturę permittendum,qđ ad regimen pertinet ęgrotantis,nihil aliud nobis agentibus,niſi uictum conuenientem inſtituentibus,quando etiam non ſit totum naturę permittẽdum, ſed et aliquid nos oportet operari. Vbi igitur inquit, uel integra iudicatio facta eſt,uel adhuc ſit,totum naturę permittere,et nihil nos nouare oportet, ubi uero non integre iudicatur,id quod đficit ſupplere nos cóuenit.

.xx.

q Væ iudicantur, et iudicata ſunt integre,neque mouere,neque nouare aliquid,ſiue medicamentis,ſiue aliter irritando,ſed ſinere. .xxi.

q Væ ducere oportet, quo maxime natura uergit per loca conferentia, eo ducere.

Hoc autem et ipẽ dicebat in libro de humoribus,per hęc uerba. Quę perfecte iudicantur non mouere, neq; medicamentis,neq; aliter irritando nouare quicq̃. Nam ꝙ in aphoriſmis ἀρτίως,ideſt integre dixit, hoc in illo libro ἀπαρτὶ,ideſt perfecte nominauit. Eſt autem huius nominis, ἀπαρτὶ apud antiquos ſignifcatum pro perfecte,et cumulate, atq; ſufficienter,quę omnia etiam hoc loco per ἀρτίως, ideſt integre debemus accipere,neq;.n. per id uerbum dies pares oportet intelligere.Eſt enim in propatulo falſum ſi quis in diebus paribus, uel iudicatus eſt, uel iudicatur,nihil,in his nouandum eſſe,neq; etiam hęc dictio ἀρτίως hoc in loco ſignificat nuper,quod maxime oſtendunt uerba ſequentia. Neq; enim ſimpliciter dixit nuper iudicata, ſed quę iudicantur,et iudicata ſunt,quorum alteri,ſcilicet iudicata,aduerbium nuper poſſit conuenire,alteri uero,iudicantur,nullo modo,ſed et hoc ipa rerum euidentia demonſtrat. Neq;.n. ſi quid paulo antea ſit iudicatum hoc nouari nõ debet,ſed ſi perfecte, et indeficienter,et integre,tunc uerum quod dicitur.Si uero quicq̃ deficiat, id qđ deficit oportet adiungere.Nam quę poſt iudicationem reliquuntur faciũt recidiuas. Quę nam igitur eſt perfecta,et indeficiens iudicatio ? an quę ſcilicet ꝑ oĩa bene fit,et cui nullus numerus deficit iudicatorius?Primũ enim melior eſt iudicatio quę fit per euacuationem inferiorem,q̃ quę per abſceſſum,deinde per quam humor noxius,q̃ per quam alter euacuatur,tertio loco quę recto fit tramite,et poſt has quę facile toleratur, deinde quę cum coctione, et in decretorio die . Hęc omnia adeſſe conuenit perfectę iudicationi,cui ſi quid deſit,uel plura,neq; exquiſita,neque integra fuerit iudicatio.

.xxi.

q Vę nam unq̃ illa fuerint quę ducere oporteat,quę uidelicet, neq; iudicẽtur, neq; integre ſunt iudicata. Hęc igitur per quam partem ſint euacuanda,docet,duplicem nobis dans intentionem,et ipſam partis naturam,et humoris motum.Ad quem enim locum ex conferentibus uergit,eo ducere conuenit,ſunt autem euacuationibus conferentia loca,inteſtina,uẽter,atq; ueſica,uterus,et cutis uniuerſa.Ad hęc,et palatum,et nares,quando uidelicet,uel cerebrum expurgamus,uel per profluuium ſanguinis fit excretio,pręcipue uero ſi recto tramite,hoc eſt per directum ad locum patientem.Nam quę contra fiunt profluuia ſanguinis,mala. Motus uero humoris noxii ad loca inutilia ſunt, ſi quando uidelicet hęc ipſa loca aliquem habuerint ſuapte natura principatum, et maius ex ipſis damnum eſt ſubſequuturum,q̃ morbus, qui iudicatur, expoſtulet, uel nullam habeant efluxionem. Exempli gratia.Vbi hepar humores infeſtant, quos oporteat euacuari, duę ſunt cõmodę ipſorum motiones, prima per uentrem, et ex hac ipſa illa quę fit per aluum inferiorem,altera quę fit per uomitum,melior exiſtit.Secunda per renes,atque ueſicam,non tamen qui ad pulmonem,atque thoracem,et cor,motus,eſt bonus. Oportet itaq; medicum naturę motum animaduertere, et ſi quidẽ idoneus fuerit,ei conuenit adminiculari.Si uero contrarius,et noxius,hunc prohibere transferre,atque diuertere oportet.

.xxii.

Onſueuit Hippocrates dicere, medicari, pro uti medicamento purgãte. Ver
c bum autem, turgere, translatum eſt ab animalibuſ ad humores, nam ſicuti il la ſtare loco non poſſunt quodãmodo titilantia, atque impulſa, concitataq; a paſſione, ſic et humores plerũq; in motu uehementiore, atq; trãsfluxu, ab una parte ad aliam, in morbi principio, hominem infeſtant mouentes, faſtidientes, titilantes, et quieſcere non permittentes, cum et ipſi pariter moueantur, et trãsfluant, et tanto motu de loco ad locum, ęgrũ moleſtent. Tales itaq; humores euacuare cõuenit, hoc eſt qui agitantur, et de loco ad locũ mouentur, ac trãsfluũt, eos uero q ſunt in aliqua corporis parte firmati, neque alio auxilio mouere oportet, neq; medicari ãte coctioné. Tunc enim et naturã ipſam habemus euacuationi adminiculanté, uidetur ſiquidem et ipſa poſt coctiones, humores diſcernere, et ſuperfluitates expellere, quo in tempore fiunt iudicatiões. Sed cũ perfecte ipa mouetur, medicamento opus non eſt, ſi uero mediocrius, atque imbecillius agat, id ꝙ deficit oportet ſupplere, ut ex utroq; noxii humoriſ fiat euacuatio, natura quidem expellente, medicamento uero attrahente. Oſtenſum enim eſt a nobiſ i cõmentariis de potentiis naturalibus, naturam uniuſcuiuſq; particulę quatuor uti potentiis, et attractiua proprii alimenti, et eiuſdem retentiua, et pręterea concoctiua, et quarta alienorum expulſiua. Singula uero medicaméta proprium ſibi atthraunt humorem. Bene autem ſermoni addidit, plurima uero non turgent, et diſcere oportet hoc ab experientia, ꝙ uidelicet humorum trãsfluxus ab una parte ad aliam raro contingunt, ſed frequentius quietem habent, et in una aliqua parte conſiſtunt in qua etiam concoquuntur toto morbi tempore uſq; ad eius ſolutionem. Scire autem oportet, ꝙ in quibuſdam exéplaribus hic aphoriſmus ſcriptus non eſt, in libro autem de humoribus paſſim ſcriptus inuenitur.

.xxii.

Oncocta medicari, atq; mouere non
c cruda, modo non turgeant, plurima uero non turgent.

.xxiii.

Eiectiones nõ multitudine ſunt æſti
d mandæ, ſed ſi talia deiciantur qualia conueniunt, et ægri facile tolerãt. Atq; ubi uſq; ad animi defectionem expedit ducere, faciendum, ſi æger poſſit tolerare.

.xxiii.

Iue a natura, ſiue a nobis euacuatio fiat, omnino metiri oportet quantum ſit
f euacuandum. Sicuti enim qualitatem elligimus, humorem noxium, atq; moleſtum euacuantes, ita quãtitatem oportet eiuſdem humoris noxii multitudini facere congruentem. Sed qualitatis quidem indicia ſuperius diximus, ubi illũ aphoriſmum expoſuimus, cuius principium eſt. In perturbationibus uentris. Quãtitatis uero nullum habemus indicium, ob hanc igitur cauſam nobis dedit Hippocrates de eadem quantitate iudicandi uiam, ex facilitate tolerãtię. Nam ſi humor ſuperexcedens euacuetur, tunc ipſum ſe ipſo ęgrotum fieri leuiorem, et melius tolerare eſt neceſſarium, quod ſi aliquod etiam ex his quę natura conſtant, excernatur diſſolui, ac debilitari ęgri uires, et quandam ſentire afflictionem. Quare non promptam eorum quę euacuantur quantitatis phantaſiã oportet attendere, ſed duas quę dictę ſunt, ſignificationes. Si qualia oportet euacuantur, et ſi facile tolerant. Quod autem poſtea ab ipſo ſubiungitur. Atque ubi uſque ad animi defectionem expedit ducere. recte quidem ab ipſo dictum eſt, ſed adiicere oportet uſus ſignificationes. Quia uero ipſe prętermiſit, nos ex quibus ipſa experientia, et ratione uidemur inueniſſe diſpoſitiões, in quibus expedit uſque ad animi defectionem euacuare, dicemus. Et primum uſque ad quam animi defectionem dictum ab ipſo fuerit, diſtinguere oportet. Neq; enim tales dicit animi defectus, qui et expaueſcentibus aliquando ęgris uenę ſectionem, uel tale auxilium aliquod ſolent accidere. Neq; uero cum in ore uentriculi humores mordaces aliquando fuerint, uel prius in ipſo coaceruati, uel qui in ipſo remedii uſu ad ipſum defluxerint, cauſam dederint animę defectionis. Solent enim et hoc tempore pati animi defectionem, non tamen hu-

iuſmodi animi defectio eſt ſufficiens menſura euacuationís quę nonnunq̃ citra ne ceſſitatem contingit, ſicuti febricitantes pleriq;, uel inter ſurgendum,uel reſiden/ dum,animo defecerunt,ob quam cauſam accumbentibus ipſis ſecamus uenam . Ea igitur quę fit animi defectio ratione euacuationis,nūc ab Hippocrate dicta eſt, eſſe menſura euacuationis,et in maximis inflām̄ationibus,et in addurentibus febribus, et uehemētiſſimis doloribus.Oportet autem,ſicuti et ipſe inquit uiribus integris, atq; ualentibus tantam moli ri euacuationem, et nos ſępi us huiuſcemodi euacuatio/ nes prodeſſe plurimum, ex/ periētia didicimus. Nam et in ardentiſſimis febribus,ſi uſque ad animi defectionem ſanguis mittatur,ſtatim totius corporis habitus refri geratur,et febris extinguitur,et plurimis etiam aluus citatur,et ſudores emanant, et quidam eorum ex his ſanitati ſunt reſtituti,alii adiuti plurimum, uehementiam ęgritudinis abſciderūt.In maximis uero doloribus nullum maius inueni remediū, q̃ uſq; ad animi defectionem euacuare, adhibita diſtinctiōe, an mittere ſanguinem, an purgare oporteat, uſq; ad animi defectionem, quemadmodum in libro de uenę ſectione monſtrauimus.

.xxiiii.

In acutis paſſionibus raro,et in prin cipiis medicinis purgantibus uti, et hoc cum præ meditatione faciendū.

.xxiiii.

Paulo antea dictum erat Cōcocta medicari,et mouere nō cruda,neq; in prin cipiis,ſi non turgeant,plurima uero non turgent. Nunc autem,ꝙ circa prin cipia acutarum ęgritudinum tantum contingit purgare utiliter,nos docet Hippocrates,nam in longis morbis ſemper oportet expectare coctionem,in acutis uero,cum turgent,etiam ab initio poſſumus uti medicamentis purgantibus, et hoc ipſum cum multa cautione,et pręmeditatione facere.Vnde mihi uidetur Hippocra tes recte adieciſſe,et cum pręmeditatione facere. Siue enim per hoc uerbum dili/ gentem intelligat examinationem,ſiue ęgroti pręparamentum,ſiue recti iudicii ex pectationem,ſiue horum aliquid,ſiue omnia unius uocabuli ſignificatione comprę hendantur,quantum huiuſcemodi uereatur purgatiōes,manifeſtat. Neq; enim peri culum minimum in morbo acuto,uti purgante medicamento,cum omnia id gene/ ris ſint potentia calida,febris uero quatenus febris eſt, et ſui ratione nō calefacien tibus,atq; exſicantibus,ſed potius contrariis,hoc eſt humectantibus, et refrigeran tibus egeat.Non igitur ob igneam febris caliditatem purgationē adhibemus,hanc enim ſcimus ſui ratione nocituram,ſed propter humores illā efficientes.Quare ma iorem oportet ex noxiorum humorum euacuatione fieri utilitatem,q̃ id quod neceſ ſario conſequitur ex purgantibus medicamentis detrimentum,ut uero hoc fiat pri mo oportet conſiderare,nūquid ęger idonee ſe habeat ad huiuſmodi purgationem. Nam quicūq; multa cruditate laborant,uel qui tenaces, ac craſſos cibos aſſumpſe/ rūt,quibus itidem ilia extenta,atq; inflata ſunt,aut ſupra modum calida, atq; ignea exiſtunt,et hoc ipſo in loco aliqua eſt uiſcerum inflāmatio, omnes hi haud quaq̃ ſūt apti ad purgatiōes,hęc itaq; abeſſe oportet. Humores autem q̃maxime fieri poteſt eſſe fluxui paratos, hoc eſt tenues, et nullum lentorem participantes, et aperta eſſe foramina per quę debet purgatio fieri,et nullam habere obſtructionē. Nam et nos iſta antea paramus,cum quempiam ſumus purgaturi. Et hoc eſt ꝙ ab ipſo Hippo/ crate dicitur in illo aphoriſmo.Corpora ubi quis purgare uelit,oportet fluida face re,uerum i acutis morbis circa principia ſtatim,circa primum uidelicet diem, uel non ultra ſecundum,ſi ſumus uſuri purgantibus medicamentis, quādo turgent, nō datur facultas iſta prępatandi,niſi quis forte arripiat occaſionem propinandi meli cratum, in quo decoctum ſit aliquid hyſſopi, uel origāi,uel tragorigani,uel thymi, uel pulegii,ſiue quid huiuſmodi uim habens humoreſ extenuandi.Quare non ſine ratione dixit. Raro circa principia morborū acutorum nobis uenere in uſum pur gationes,quoniam non ſemper turgeant humores in principiis,neq; ſi quid iſtorum adſit ęgro ſatis ad purgationem parato,neq; dante morbo nobis temporis occaſio/ nem quo poſſimus ex imparato paratum facere.

.xxv.

n On eſt dubium hunc aphoriſmum in illo cótineri,in quo dicebatur.In perturbationibus uẽtris,et uomitibus ſpontinis,ſi qualia oportet purgari purgentur,confert,et facile tolerant,ſi uero nó,contra.Verum quia in hac libri parte de purgationibus a medico factis loquebatur, et oés fere neceſſarias diſtinctiones cómemorauit,non piguit ipſum hunc quoq; adiungere aphoriſmum, in quo nihil magis nouum edocetur,ſed ad memoriá reuocantur ea quę prius in alia libri parte enunciauerat,de ſpontinis euacuationibus,ut hoc etiam in loco totus ſermo de purgationibus eſſet abſolutus.

.xxv.

ſ I Qualia oportet purgari purgentur,confert,et facile ferunt, ſi contra difficulter.

.i.

q VOD QVIDEM labor apud ipſum núc lęſioné ſignificat,clarum eſt ex eo qđ opponitur. Inquit enim.Si uero iuuerit nó mortale. Cú uero duplex ſit ea quę ex ſomno fit lęſio, altera cómunis quę in principiis fit acceſſionum,quas annotationes uocant, altera propria,ut in quibuſdá morbis,quando in aliquo alio tempore ſomnus nocet,de hac ipſum dicere eſt exiſtimandum. Altera enim neq; mortem, neq; aliquod aliud graue ſignificat,cum naturam temporis conſequatur.In principiis ſi quidem acceſſionú,et calor naturalis totus, et humores in profundum corporis uergunt,quéadmodum ipe docuit, et pręcipue in quibus horror, uel rigor, uel fortis partium exteriorum refrigeratio contingit. Et propterea,ſi in principiis dormierint,caſus illis protenduntur, et uix febres ad conſiſtentiam perueniunt.Si qua uero inflámatio ſit circa uiſcera,rationabile fit ipſam adaugeri, et ſi humores aliqui ad uentré confluant,non ęque,atq; in aliis ſomnis concoquuntur,ſed plures fiunt incocti permanentes.Ob hanc.ſ.cauſam,ęgrotis uigilias pręcipimus tépore illo,quę fit ex ipſis,ſpiritus,ſanguiniſue, atq; caloris habitantis in eis ad exteriora motionem uolentes opponere,táq̃ maximum auxilium aduerſus illam quę fit in acceſſionum principiis ſanguinis ſpiritus, et caloris naturalis ad interiora retractionem.Quare nó ſine ratióe dixerit quiſpiam huiuſcemodi lęſiones hoc tempore accidere ex natura acceſſióis,et ex uigilia prohiberi. Cum uero hac priuati fuerint ęgrotantes tunc damnú ſentiunt manifeſtius,non quia altera lęſio accedat ex ſomno,ſed quia deeſt illa quę ex uigilia habetur utilitas.Hic quidem ſermo oſtendit nullam fieri in acceſſionum principiis,ex ſomno lęſionem, ſed hoc ipſum tantúmodo carentiá utilitatis. Eſt uero et alter ſermo concedens ex ſomnis fieri hoc tempore lęſionem, et uult núc Hippocratem docere de his qui in aliis temporibus dormiunt, in quibus in totum manifeſta utiltas ex ſomno cóſequitur pręſertim ubi morbo declinante adhibeatur.Nam et aliquando morbo iá conſiſtente adhibitus manifeſtam affert utilitatem,et quandoq; in extremis partibuſ augméti,quę ad conſiſtentiam copulantur.Sed manifeſtiſſima omnium utilitas in declinationibus fit, et quidem cum ſomni nocent,minus quidem exitiales ſunt iam conſiſtente,atq; increſcente acceſſione,pręcipue uero in declinatióibus pernicioſi. Nam quo tempore aliquod eſt utilliſſimum,ſi pręter id ꝙ nihil prodeſt,etiam nocet,mortem nó ſine ratione ſignificat.Ex ſomno autem lęſiones contrarię ſunt utilitatibus, ꝙ uidelicet febres ex ipſis non diſſoluuntur, uel etiam excitantur, et ꝙ dolores intenduntur,et fluctiones multiplicantur,et creſcunt inflámationeſ.Quidam uero,ex ipſis inter dormiendú delira loquútur,et ubi expergefacti fuerint multo tempore in delirio perſeuerant. Quoſdam ſomnus grauiſſimus dormientes occupat, et uix cum púguntur,excitantur.Hęc uero omnia cótingunt propter humorú prauitatem

GALENI IN HIPPOCRATIS aphoriſmos liber ſecúdus, íterprete Nicolao Leoniceno.

.i.

i N QVO MORBO SOMnuſ laborem facit,mortale.Si uero iuuat,non mortale.

quos ubi calor innatus fortior extiterit,per ſomnos concoquit. Quando uero debilior,ſuccūbit,et ab illis uiſcera aggrauantur,et dictis affectibus homo corripitur. Ipſe et.n.Hippocrates uult hominem uigilantem extrinſecus eſſe calidiorem,dormientem uero contrario modo ſe habere,id nos edocens,q̄d etiam quibuſdam aliis rerum naturaliū ſtudioſis uiſum eſt,ſomnū,atq; uigilias fieri ſecūdū innati caloris motiones. Non abſq; ratione igitur euenit, ut cū in uiſceribus iſte collectus,cauſas morbificas nequeat euincere,pernitiem ſignificat.Si tamen euicerit, non propterea certę ſalutis eſt ſignum, niſi qꝰquiſpiā,q̄tum ad talē affectū attinet,ęgrotū dixerit nō piclitaturū,qui tamē ex alio poſſit interire. Nam ſi qua inflāmatio aliquā ex partibus principalibus poccupauerit ſolui difficilis,cōtingit ęgrū q ita ſe habeat interire.Quare ſecurius pronūciandū eſt.Vbi ex ſomno lęſio aliqua aduenit, lętalem eſſe notam, Cum uero prodeſt,non lętalem. Quod uero ex ſomnis aliquę accidant lęſiones,ipſe in libris quos Epidemia inſcripſit,oſtendit,his uerbis.Inter hos multi erant graui oppreſſi ſomno,et delirātes,nōnulli uero ex ſomno tales fiebant. .ii.

.ii.

u VBI ſomnus deliriū ſedat,bonū. .iii.

ſ SOMnus,atq; uigilia, utraque ſi modum exceſſerint,malum. .iiii.

n NON ſacietas, non fames, neq; aliud quidq̄ quod modum naturæ exceſſerit. .v.

ſ SPOntaneæ laſſitudines morbos prænunciant.

ſ

SI ambos dixerimus aphoriſmos,et hūc.ſ.et antecedentem,inuicem iungi,totus ſermo talis utiq; fiet. Inquo ſomno morbus laborem facit,mortale,ſi uero iuuat,nō mortale.Vbi igitur ſomnus deliriū ſedat bonū, ut quoddam uel uti exemplum particulare ſubiungat ſermoni antecedenti uniuerſaliter dicto. Tāq̄ ſi ita dixiſſet.Vbi dolorem ſomnus ſedat, bonū. Vbi igitur febrem ſomnus ſedat,bonum.Vbi igitur inflāmationem ſedat ſomnus,bonum. Sed ſatis fuit ei tantū periculoſiorem morbum nominare. Nam ueritas ſermonum uniuerſaliū, ex huiuſcemodi exemplis magis dilucet. .iii.

n

NOnnulli ex medicinę pfeſſoribus exiſtimarunt, uigiliam modū excedētem malū eſſe,et ſignū,et cauſam,nō tamen ſomnū. Hunc.n.ſemp bonū eſſe, et ſignū,et cauſam,et nūq̄ fieri ſomnū modū excedentem,plurimos uero decipi arbitrantes ſōnulentas,et graues diſpoſitiones incipientes,ſomnū eſſe longū. Verū hi a nobis diſcentes,ꝙ nōdum ſōnus grauis nominatur,niſi difficilē habuerit expergefactionē,cōcedāt recte ſōnū longū noiari,q̄do ſolū tēpore exceſſerit modū naturę conuenientē,et nōdū habuerit difficilē expgefactionē. Fit aūt huiuſcemodi ſomnus refrigerato primo ſenſitiuo,hoc ē cerebro ipſo, q̄ refrigeratio cū fortis fuerit mixta qdem humiditati facit lethargicas paſſiones.Cū ſiccitate uero eas q̄ gręco uocabulo catalepſes.i.dephenſiones nominātur. Sic et uigilię fiunt qdem pp calorē primę partis ſenſitiuę,ſed uel ex ſola intempatura, uel ex humoris biliosi abundantia. Horū uero taliū omniū demōſtrationes in noſtris ſunt ſcriptę tractatibus. Nūc aūt ſufficiat ſola eorū capita tetigiſſe.Sicuti autē qdam fuere qui ſolū ſomnū ſemp fieri cū modo exiſtimarunt,et nūq̄ extra modū,ſic nōnulli rurſus aiunt uigiliā nūq̄ eſſe moderatā.Sed hoc nomē ſolam imoderantiā ſignificare, obliti eius q̄ in uſu uitę ſeruatur cōſuetudinis, quoniā et mala nōnūq̄ mediocria dicimus magnorū cōparatione. Sic igitur audire oportet uigiliā mediocrē,ac ſi ſignificet paruā. .iiii.

r

RVrſus hic aphoriſmus,ſicut et alter q antecedit q̄d in una materia. idē uult intelligi in oibus.Nam cū ſanitas moderantia quędā ſit, neceſſe eſt oēs imoderantias quę plurimum a modo receſſerunt iam ęgritudines eſſe,quę uero nōdum id q̄d plurimū obtinēt, ęgritudinū generationem oſtendere. .v.

n

NOn eius quę fit ex motionibus immoderantię nomen eſt laſſitudo, ſed eius quę aduenit in corporibus animaliū diſpoſitionis,neq;.n,laſſitudinū meminit,quę ex talibus accidūt motionibus,ſed quę ſponte cōtingunt. Cū igitur

a bſq; motu huiuſmodi euenerit diſpoſitio,nó ſimpliciter laſſitudo, ſed laſſitudo ſpótanea nominatur.Sed cum tres ſint laſſitudines,queádmodum i ſalubribus declarauimus,prima quę ulcerum,ſecunda quę tenſionis, tertia quę inflãmationis ſenſum habet, quę ex iſtis cóponitur. Prima quidem ex uitiatis humoribus ortum habet, ſecunda ex plenitudine, tertia ex utriſq; ſimul coniunctis. Sic enim a nobis eſt de/monſtratum in ea quę de ſalubribuſ inſcribitur tractatione.Q uare non temere dictum eſt ſpontaneas laſſitudines morbos nũtiare. .vi.

.vi.

q VIcunq; dolentes parte aliqua cor/poris omnino dolorem nó ſentiunt, his mens ægrotat. .vii.

q VAE longo tempore extenuantur corpora,lente reficere oportet, quæ uero breui,breuiter. .viii.

ſ I a morbo cibum aſſumens quis non corroboratur, pluri alimento cor/pus uti ſignificatur,quod ſi non aſſumente cibum hoc accidat,ſcire oportet ꝙ in/diget euacuatione.

d Olores ſolet nominare nónũq̃ diſpoſitiones ipſas in quibus dolemus,in quem ſenſum dicebat i libro epidemiarum, ꝙ i cranone antiqui dolores frigidi,noui aút calidi, haud q̃q̃ dolores calidos, frigidos ue, ſed diſpoſitiones ex qui/bus fiát, ita nominás.Et hoc in loco igitur eodé modo dolores ipſas diſpoſitiones no/minauit, quęcũq; cũ dolore fieri ſunt natura aptę,quéadmodum eriſypelas, inflãmationem,et uulnus, et fractionem,atq; rupturam,et cóuulſionem,et quodcũq; tale aliquid,quod ſi adſit,et ab ęgroto non ſentiatur,mentem indicat ęgrotare.Siue aũt métem,ſiue animũ dixerit,nihil ad ꝑſentia refert. .vii.

q Vę.n.pauco tempore extenuata ſunt corpora ob humorum,et ſpirituum euacuationé,non ex ſolidorũ colliquatione id perpeſſa ſunt,quę uero longo tempore extenuantur,his carnes contabeſcunt.Graciles etiá redduntur alię partes per quas concoctio in animalibus,et diſtributio,et ſanguificatio,atq; nutritio ꝑficitur,quare tantũ non poterit concoqui alimétum,quãto indiget corpus. Q uã ob cauſam talia corpora lógiori tempore reficere oportet,atq; tenuiter, q̃d lente nominauit.In q̃bus aũt ſoli humores,et ſpiritus ſunt euacuati, in his celeriter,ac pleniuſ contingit reficere,cũ fidutiá nobis ꝓſtet ſolidarũ partiũ robur. In fine aũt aphoriſmi duplex ſcriptura inuenitur,et idem utraq; ſignificat,ſiue breui caſu ablatiuo,ſiue breuiter aduerbialiter ſcriptum ſit. .viii.

p Ropter breuiloquium,et uſum quédam dictionis,qui etiam eſt apud nos in multis ciuitatibus Aſię,hic aphoriſmus habuit obſcuritatem.C óſuetum.n. eſt nobis dicere nó aſſumere cibum illos qui ſine appetitu,aſſumere autem appetentes,ac paſtos uſq; ad ſacietatem.Q uicũq; igitur appetentes,et abundans alimentum accipientes non poſſunt ſalubres uires recuperare,magis ex eo grauãtur, et nó nutriuntur. Q ui uero neq; quod ſatis ſit poſſunt aſſumere, uitioſos humores habent,quos niſi euacuauerint,fieri non poteſt,ut robur recuperent ſanitatis.Hip/pocrates uero non hic tantum, ſed et in aliis ſuis commentariis, quando inuicem proportione ſeruata humores omnes augentur, miſſione ſanguinis auxiliatur. Vbi uero unus aliquis ex ipſis ſuperabundat,illi purgatorium dat medicamen. Vt igi/tur iſta cognoſcens,et qui ſępius in ſuis commentariis eadem tradiderit,recte duos ſequentes aphoriſmos ſubiungit in quibus de eadem docet diſpoſitione,de qua etiá in hoc antecedente docuit aphoriſmo,inquiens.Si uero nó aſſumente ęgro hoc fiat, ſcire oportet ꝙ indiget euacuatione. Et ordiné q̃dé duorũ ſequentiũ aphoriſmorũ puto eé deprauatũ i multis aliis exéplaribus.Illa uero rectius ſe habét i q̃bus alter ſcribitur prior.Ille uidelicet.Nó pura corpora q̃to magiſ nutries táto magis lędes, ut totus ſermo talis exiſtat. Si uero nó aſſumére hoc accidat,ſcire oportet ꝙ indiget euacuatióe.Nó pura.n.corpa q̃to magiſ nutrieſ magis lędeſ.Nos uero illũ ſeq̃nteſ ordiné,qué i pluribꝰ exéplaribꝰ ſcriptũ iuéimus,ſic eorũ fecimus expoſitioné. .ix.

Vltí quidem uolunt corpora fluida fieri, ubi p medicamenta uomitoria eua
m cuatio eſt facienda,cum his quę ad uomendum irritant.Vbi uero per deii/
cientia,continuo aluũ ſubducendo. Et ideo totam diſpoſitionem utriuſq;,his
quidem ad alui ſubductionem, his uero ad uomitum,faciunt habiliorem. Ego uero
Hippocratem puto,non minimũ id,ſed aliquid maius hoc in loco nos docere uoluiſ
ſe,quod nos longa experientia didicimus ita ſe habere.Si quis.n.extenuet,atq; inci
dat craſſos, atq; tenaces hu/ .ix.
mores qui in corpore ſunt,
et meatus aperiat per quos
iſti traſmittũtur, atq; trahũ
tur a medicamẽtis quę uim
purgatoriã habent,tunc pur
gatio in oĩbus recte ꝓcedit.
Qui uero iſtud neglexerit,
et uomitus, atq; alui ſubduc
tionẽ ꝓcurauerint,his diffi/
ciles ueniũt purgationes,nõ
ſine torminibus,et quadam uertigine,faſtidioq; multo,et malo pulſu,ac diſſolutiõe,
et difficultate.Nos uero extenuante utimur uictu,de quo integrũ ſcripſimus librũ,
et nihil horũ contingere conſueuit,ſed eorũ quę in corpore ꝑter naturã continẽtur
ſine ulla moleſtia,ac celerrime,fiunt euacuationes.Idcirco Hippo.dicimus ſuo adie
ciſſe ſermõi.Vbi quis uoluerit purgare corpora,oportet fluida facere,ac ſi ita dixiſ
ſet.Siue per uomitus,ſiue per alui ſubductiõem purgare uelis,fluidũ totum corpus
efficiens,ſic purgabis optime. Erit autem fluidum, ut diximus,omnibus meatibus
reſeratis, humoribus uero inciſis,abſterſis,atq; extenuatis, ſi quis fuerit humor in
corpore craſſus,ac glutinoſus. .x.

CRPora cum quiſpiam purgare
c uoluerit,oportet fluida facere. .x.
ON pura corpora,quanto plus nu
n tries,tanto magis lædes. .xi.
f Acilius ẽ impleri potu,q̃ cibis. .xii.
VAE relinquuntur in morbis reci/
q diuas facere conſueuerunt.

Orrumpitur.n.adueniens alimentũ corpori malos humores habenti, ita ꝙ
c ipſius qdẽ q̃titas augetur,q̃litas uero ſeruatur. Hoc uero ꝑcipue fit q̃do uẽ
triculus qbuſdã humoribus uitioſis plenus extiterit, ex qbus paulo ãtea dic
tus reualeſcẽtibus accidit caſus,nõ poſſe uidelicet cibum aſſumere. .xi.

Vm ſermo ipſi de his q indigẽt corporis refectione antea ſit habitus, ꝑpea
c nũc ſcripſit materierũ diuerſitates ex qbus nutriũtur.Scriptũ aũt eſt ab ip
ſo et in libro de alimẽto ſic.Quicũq; indigẽt citiſſima adiectione,humidum
remediũ ad recuperãdas uires optimũ eſt.Vbi aũt adhuc citius,ꝑ odoratũ.Oportet
aũt non ſimpliciter intelligere in utroq; libro,uel in illo humidũ,uel hic potũ, ſed
humida,et potus,q̃ ſuapte natura apta ſunt nutrire corpus.Nã ſi nõ ita nutriũt,ſicu
ti ſolidiora,ſupant tamẽ nutriẽdo celeritate,ſicuti uina craſſiora,nã aquoſa (ſic autẽ
noĩant alba,et tenuia) ſicuti aquę ſimilẽ formã habẽt,ita ẽt uim,quare urinã ciẽt,
et minime nutriũt,quę uero,et craſſa ſunt,et colore rubea,plus alimẽti habẽt q̃ reli
qua uina.Ineſt aũt eis,et citiſſime iplere corpora euacuata.et ob hoc idigẽtia adiec
tione.Quod uero humidũ alimentũ,et ꝑcipue natura calidũ facilius nutriat,mani/
feſtum his qui norunt quomodo,et coctio,et diſtributio fiant. .xii.

Ic ẽt aphoriſmus antecedẽtibus iungitur.Nã cũ Hippo. dixerit.Si a morbo
h cibũ aſſumens qs non corroboratur,pluri alimẽto corpus uti ſignificatur,
quod ſi nõ aſſumente cibũ hoc accidat,ſcire oportet ꝙ indiget euacuatione.
Et ob hãc cãm cũ deinceps de euacuationibus ſermonẽ habuiſſet, nũc cãm aſſignat
ob quã oporteat euacuare eos q poſt morbũ non appetunt, ac ſi totus ſermo ita ab
ipſo trãſigeretur.Quod ſi nõ aſſumẽte cibũ hoc accidat,ſcire oportet ꝙ indiget eua
cuatione. Quę.n.relinquũtur in morbis poſt iudicationẽ recidiuas facere cõſueue
re,per ea quę relinquũtur in morbis malorum humorũ reliquias intelligens, quas
neceſſariũ eſt tẽpore putreſcentes febres accẽdere, ſi qdem oĩs humor alienus a na
tura corporis in quo continetur,neq; aptus natura eſt ad eius nutricionẽ, quare re
linquitur,ut neceſſario ad putredinem cõuertatur.Cũ uero et locus calidus erit in
quo fuerit collectus,tunc celerrime putridus fit. .xiii.

i Vdicatio eſt ſubita ĩ morbo,uel ad ſanitatem,uel ad mortem mutatio, ſit autem natura ſeparante,a bonis mala,et ad excernendũ ꝑparante. Nõ temere igitur in tali turbatione grauiter ſe habent, et grauitas hęc noctu ſit maniſeſtior.Nã hoc tẽpore dormire conſueuimus.Somnis ergo a turbatione interruptis clarius grauitas illa percipitur,licet ſimilis fiat interdiu quãdoq; turbatio,quando nocte ſequẽte eſt iudicatio futura.Q uod autem ĩ fine aphoriſmi ſcribitur. Q uę uero ſubſeqtur magna ex pte leuior exiſtit,in multis exẽt plaribꝰ nõ habetur. Vult ẽt docere nos,ꝙ ſubſequẽs magna ex pte poſt iudicationẽ facilior exiſtat,quoniam plures iudicationes bene termi nantur. Nouimus .n. plures eẽ ex ęgrotis ſanatos,q̃ mortuos,niſi ſit peſtilens conſtitutio. .xiiii.

m Vtationes excrementorũ quę multis formis uariãtur exquiſitius corpus expurgant, niſi adſint ſigna colliquationis,aut putredinis, de qbus in prognoſticis dixit, ubi et pinguium, et fetidorum, ac male olentium meminit excrementorum. .xv.

.xiii.

q VIbuſcunq; criſis .i. iudicatio fit,his nox grauis ante acceſſionem. Quæ uero ſubſequitur magna ex parte leuior exiſtit. .xiiii.

i N profluuiis alui mutationes excrementorum iuuant, niſi ad mala mutatio fiat. .xv.

u BI fauces ægrotant, aut tubercula naſcuntur in corpore, excretiões inſpicere oportet.Nã ſi bilioſæ fuerit, corpus una ægrotat. Si uero ſimiles ſanis, tutum eſt corpus nutrire. .xvi.

u BI fames, laborandum non eſt.

d Vos inuicẽ ſermones ex aduerſo ponens in utroq;,id qđ conſeqtur ꝑtermiſit. Q uare ſi utriq; id qđ deſt adiũgatur,erit uniuerſa oratio huiuſcemodi.Vbi fauces ęgrotant, aut tubercula naſcuntur in corpore,inſpicere excretiones oportet.Si.n.bilioſę fuerint,corpus una ęgrotat,neq; tutũ eſt ipm nutrire.Si uero ſimiles ſanis,neq; corpus una ęgrotat,et tutũ eſt ipm nutrire.Ex qbus uero mihi uidetur Hippo.ipſe ſibi ipſi pſuadens,in hũc modũ ſcripſiſſe,iam dicam.Animalium natura nõnũq̃ ex principalibus mẽbris humores malos euacuãs,alios p urinas, uel uomitus,uel aluũ inferiorẽ excernit, quoſdam uero extra trahit, ut ad cutim, et cũ non poſſit euacuare pp eorũ craſſitudinẽ,ibi reponit,atq; hoc mõ tubercula naſcuntur in corpore,ſępius et fauces ex capite fluentes humores ſuſcipiẽtes infeſtantur. Tũc igitur cõſiderandũ eſt,ac diſtinguendũ,nũqd natura totã reponat patientibus partibus ſupfluitatẽ, an adhuc ẽt corpus uitioſis humoribus ſupabundet,qđ excrementa indicabunt. Nã ſi oio natura mota eſt ad expurgandũ corpus, bilioſa apparebunt, quoniã tubercula ſanguine calefacto a bilioſo humore fieri,naturã habẽt.Et liquet prius eſſe purganda,non nutriẽda huiuſcemodi corpora. Non pura.n.corpora quanto magis nutries magis lędes.Si uero excretiones ſunt ſimiles ſanis, totum corpus bonos habere humores indicatur,et ſine ullo piculo nutriri põt. .xvi.

f Amescere illos dicimus q ob ciborũ inopiã ad extremã eſuritionẽ pueniũt. Sic igitur Hippo.ipſe ſecũdo libro Epidemiarũ dixit.In oppido Aeno q ob famẽ leguminibus ueſcebãtur,crura debilitata ſũt.Et quidẽ oẽm eximiũ ciborũ defectũ, ſi ẽt citra penuriã ex ellectione,uel iuſſu fiat,famẽ conſueuit appellare,ueluti cũ ait.Carnes humidas habentibus famẽ adhibere cõuenit,Fames.n.exiccat corpora. Et cũ ĩ prognoſticis inqt.Interrogare oportet nũqd uigilauerit hõ, uel aluus fortiter exinanita fuerit,uel ſi fames obſederit,pro defectu ciborũ famẽ accipit.Et hoc ẽt ĩ loco ſic dixit.Vbi fames,nõ oportet laborare,ac ſi ita dixiſſet.Q ui nõ ſunt reficiendi cibo, neq; illo die aliquẽ laborẽ iniungere oportet.Hic aũt p laborẽ oportet intelligere uehementẽ motũ quem exercitiũ nominant.In hanc igitur ſententiam ipſe dicebat labores cibũ antecedãt. Eſt aũt ipſi ſermo cõmunis ad ęgros,

et ſanos. Sanis.n.nō ſunt pręcipienda exercitia ſimul cum inedia, neq; etiam ęgris aliqs uehementior motus adhibendus una cū cibi abſtinentia, neq; ſanguinem mittere oportet, neq; citare uomitū, neq; purgare, neq; multa uti frictione, neq; in uniuerſum aliquo forti motu, uel corporis alteratione. In talibus ſi qdē motibus oibus ubi cibus defuturus ſit, uires diſſoluuntur, ſiue ęgrotent, ſiue ēt ſani ſint homines. Vbiq; uero Hippo. magnū ſtudiū habet ſeruare fortem eam quę regit animalia potētiam. Siue igitur numero ſingulari potentiam dixerimus, ſiue plurali potētiaſ, nil refert. Et hoc ipſum in libro de alimento Hippo. dixit, potentia una, et non una, genere quidem oſtendens unam eſſe potentiam, ſpecies autem plures.

.xvii.

VBI cibus prǽter naturam plus ingeſtus eſt, hic morbum facit, oſtendit autem ſanatio.

.xvii.

QVod in altero aphoriſmo uniuerſaliter dixit, hoc nunc in una ſpecie docet. Vniuerſalis.n.ē hic ſermo. Nō ſatietas, nō fames, neq; aliud aliquid bonū qđ modū naturę exceſſerit, uerū propoſitus aphoriſmus, de una re.ſ. ſatietate, ꝓnunciat. Plus.n. cibi q̄ modo naturę conueniat, repletio nominatur. Semp igitur id qđ plus, ad aliqd dicitur. Verū in noſtris corporibus duplex ē, unū q̄tum ad uaſorū amplam capacitatē, alterū quātum ad illam quę nos gubernat naturā, de quo nunc Hippo. docens dixit. Cibū excedentē eſſe ꝑter naturam, ne eos q ita cibo ſunt repleti, ut uenter extendatur, omnino ex hoc arbitremur ſenſuros lęſionem, neq; eos quibus aliquid deeſt ad conceptaculi menſurā, pauca aſſūpſiſſe, et omnino illa bene cōcocturos. Nam priores contingit quę pleno uentriculo continentur cōcoquere, ſi natura fortis extiterit. Secūdos uero non poſſe concoquere ꝑꝑ imbecillitatē, tunc pręſertim cū priores aſſumpſerint cibos concoctu faciles, ſecundi uero concoctu difficiles. Sic et in diſtributione alimēti, potentia ſanguifica illi proportionalis quę in uentre cibum concoquit, nōnūq̄ ex imbecillitate non alterabit humorem ad uenas diſtributum, etiam ſi modicus eſſe uideatur. Aliquando uero iſtius multiplicem prompte in ſanguinem trāſmutabit, et ex ſui robore, et ex cibi natura ad coctionē idonea. Eodem modo et tertium alimētum, qđ maxime proprium alimentum nominamus, qđ ſcilicet partibus animalis adiicitur pro natura potētię, uel excedere, uel non excedere dicetur, et uel bene concoquetur, et nutriet, et iuxta hoc, uel ab ipſa obtinebitur, uel non obtentum corrumpetur, et morbum generabit. Vna igitur expoſitio hęc eſt. Illud qđ pluſ eſt, quantum ad potentiam a qua animalia reguntur nobis intelligentibus. Altera quantum ad qualitatem pręter naturam uera, et ipſa. Nutritur ſi quidem pars unaquęq; ex proprio alimēto qđ recte diceremus eſſe illi ſecundum naturam. Cum igitur aliquado ad ipſam peruenerit aliquis humor qui alteri quidem ſit ſecundum naturam, ipſi uero alienus, et pręter naturam, malum quidem hoc exiſtit, non tamen ex neceſſitate ſequetur morbus, ubi exigua portio fuerit. Nam cum neq; illa medicamēta quę naturam habent exitialem, ſicuti mandragora, papauer, atq; cicuta, poſſint ſine quātitate nocere, multo minus huiuſcemodi humor qui pręter id ꝙ non eſt exitialis, etiam alias partes enutrire poteſt, alioquin neq; alimentum uocaretur niſi tali eſſet natura pręditus. Sicuti igitur, ſi parum aliquid aeris per gulam ad uētriculum deferetur, aut potę humiditatis pauxilum ad pulmonē per aſperam arteriā dilaberetur, neq; uētriculus quo ad hoc ęgrotaret, neq; pulmo. Eodē mō ſe res habet ēt in aliarū partiū alimēto. Et qdē alia ē tertia expoſitio dicta a qbuſdā q nos audire iubent ꝑter naturā ꝓ ualde, et exuperāter, ac ſi ita diceretur. Vbi cibus exuperanter intrauerit, hūc facere morbū. Nā cibum paululū mediocritatē excedētē nōdū poſſe facere morbū, ſed adhuc ſeruare corpus intra latitudinē ſanitatis. Vera qdem et hęc ſentētia. Oportet ſi qdē cibū q morbū facturus ſit, nō paruo aliquo excedere exqſitā mediocritatē, uerū non ē mos ob hoc ſermonē diſtinguere. Solēt.n. ipm tantūmodo genus enuntiare, uel humorū corruptionem, uel exuſtionē, uel frigefactionē, uel cruditatē, et quęcūq; alia huiuſcemodi morbū facere dicentes, quaſi nos in ſingulis horū effatu dignā q̄titatē ſubintelliga-

mus.Eodé igitur mõ,et cibũ exçedenté dicunt facere morbũ,nõ adiicientes multo,
cũ nos non lateat,ꝙ ſi quintadecima unius drachmę parte mediocritaté exceſſerit,
nondum poteſt morbum efficere,uerum ſi hic exceſſus multiplicetur,faciet et ipſe
aliquando morbum,ex genere enim cauſarum eſt maxime quę morbos cõmittendi
uim habent. Secũdũ hęc igitur tertia expoſitio,et ſi q̃ maxime uera ſit,mihi tamen
uidetur eſſe curioſior,q̃ deceat ueterum conſuetudinem,pręter id qđ uiolentius ex
ponit uocis illius,pręter naturam,ſignificatum.Verba autem quę in fine aphoriſmi
ſcribuntur,ubi ait.Oſtẽdit autem ſanatio,melius ſcriberentur cum cõiunctione,et,
hoc modo.Oſtendit autem et ſanatio.Neq; enim ſola ſanatio oſtẽdit cibum ubi plus
modico ingeritur facere morbum,ſed ut rei natura indicat, atteſtãte ſimul etiam ſa
natione,in omnibus ſi quidem artibus his quę ſunt recte excogitata,accedit etiam
ex euentu teſtimonium. Quodnam igitur illud eſt in pręſenti ſermone ? ea quę ſeq
tur ad noxiorum humorum euacuationes ſanatio,quam etiam Herophilus in tri-
temporea ſignificatione uocata compręhendit. Si quis enim plus conſueto aſſump
ſerit cibi,ęquali autem prioribus,aut etiam minori utatur exercitio,mox aggraua
to corpore cum rubore,atq; tumore uenarum incipiat febricitare, non abſq; ratio
ne quiſpiam illum ex multitudine febricitare exiſtimauerit.Si igitur euacuatus in
de iuuatur, ſtatim exiſtimatio de multitudine confirmabitur, et creſcet audatia in
eiſdem ſimili modo euacuandi, non expectantibus empiricorũ obſeruationem,quã
ipſi aiunt eorum eſſe quę ſępius in eiſdem eodem modo contigerunt . Forte igitur
et in aphoriſmo adiecta erat cõiunctio,et,deinde aliquis tanq̃ ſuperfluam abſtulit.
Forte autem et ipſe Hippocrates ab initio ſimpliciter ſcripſit abſq; coniunctione.
Oſtẽdit autem ſanatio, ac ſi ita dixiſſet.His enim quę prius dicta ſunt,ita ſe haben
tibus,ut dictum eſt, hoc eſt plurimo cibo pręter naturam compręhẽſo in corpore,
ubi adhibita euacuatione ęgrotus leuabitur, argumento erit morbum aduenisse ex
multitudine cibi.Qđ autem euacuationem ſimpliciter Hippocrates dicere conſue
uerit,quando humores omnes ęqualiter euacuantur, purgationem autem quando
praua affecti qualitate,meminiſſe oportet,et ꝙ pręſens ſanatio,non a purgatione fa
cta,ſed euacuatione,atteſtatur illi quę fuit de multitudine exiſtimationi. Euacuatio
autem omnium humorum ęqualiter quę quidem exquiſitiſſima eſt,fit per uenę ſec
tionem.Proxima autem huic eſt quę per tibiarum ſcarificationé,ut nos facere con
ſueuimus,et quę per exercitia,et frictiones,et balnea, et pręterea ex accidenti per
inediam.Dixi autem ex accidenti,quoniam non per ſe ipſam inedia euacuat, ut ſin
gula antea dicta,uerum euacuatio fit modo naturali tranſpirationis,nullo uero acce
dente aliméto in locum eius qđ fuit euacuatum, tunc ſenſu manifeſte depręhéditur
q̃ tamé antea latuerat.Hęc igitur ſufficiãt ad aphoriſmi expoſitioné. Qui uero uult
ſermoné de multitudine diligentius plegere,unũ habet uolumen integrum a nobis
conſcriptũ,cui titulus eſt.De multitudine. Nunc uero hoc tantum ſufficiet adiunge
re,his quę prius a nobis ſũt enarrata ꝙ incipere quidem poteſt ea quę ad uires re-
fertur multitudo abſq; corruptione,uerum non poteſt optima permanere,nam om
nino neceſſe eſt,ut ſecundum qualitatem trãſmutetur,et proceſſu temporis corrũ-
patur, uerum et ſi iſtud fiat, interim multitudinem ipſam nominabimus donec ex
ſuperflui euacuatione reſiduum optimum fieri poſſit.Qđ enim in uinis accidit ace
ſcentibus, tale quoddam et in ſanguinis alteratione contingit. Quod autem in ui-
nis accidit tale eſt. Vbi ex toto acida facta ſunt, non redeunt rurſum ad uini natu-
ram, paruo autem in ipſis facto momento, ita ꝙ acidum quidem habent ſaporem,
nondum tamen acetum ſunt, multa ſępius ex his priſtinam naturam recuperarũt.
Hoc idem in ſanguine euenit,nam et ipſum ubi magna in eo ſit facta corruptio,nõ
redit amplius ad habitum naturalem. Si uero paulatim fiat, ubi id qđ ſuperfluum
fuerit euacuatum,qđ reſſiduum exiſtit ad ſuam naturam reſtituitur. Et quidem cõ
ſuetum eſt huiuſcemodi diſpoſitionem non corruptionem, ſed multitudinem nomi
nare,illa ut dixi ſola uocata corruptione quę tam effatu dignam habet eam quę ad
naturę contrarium euerſionem,ut non poſſit iterum ex naturę coctione ad primam
humoris redire bonitatem. .xviii.

u Elociter quidem nutrire audiédum eſt ab ipſo dici,ea quę paruo poſt aſſūptionem tempore ſtatim nutriunt,ſuę naturę ratione,quā in his exploramus qui integra ſanitate fruūtur.Vniuerſim aūt quę poſtq̄ alere coeperunt exiguo tempore totū ex ſe pręſtant corpori alimentū. Talia igitur q̄tum ad hoc ſolum attinet,ꝙ uniuerſim nutriunt,etiā uelocеſ habebunt excrectiones.Si uero aliqua adſit acritudo excitās ad excretioné,aut lentor ob quem magis retineatur, hęc qdem uelocius ad excretióem prorūpent,hęc uero tardius.Celerrime igitur,et uniuerſim maxime uinum alit,tardius āt et paulatim caro bubula, et cochleę,et uerticeli marini,ſquillę,cāmari,atq; locuſtę.Et (ut ſumati cópręhédā) quęcūq; dura carne conſtant,eādem cū his naturam habent,et caſei duri, carnes ſalitę,létes,ac bulbi,nec nó oua uſq; quo indureſcant elixata.Hęc.n.omnia multo poſt aſſūptionem tépore,atq; paulatim nutriunt.Indicium aūt tibi ſit uelocis nutritióis ex aſſūpto cibo,in pulſibus quidé fortitudo, ac magnitudo,in motibus aūt uoluntariis robur nutritis adiectū . Ipm uero p̀cipue oportet explorare in illis qui ex euacuatione aliqua ſenſibili ſunt diſſoluti, uel pp euacuationé aliquā ſenſu pceptibilé, uel propter laborem ſuperfluum, uel propter inediam. In hiſce igitur quę antea diximus omnibus tarde fiunt excretiones,hoc eſt longo poſt aſſumptionem tempore, in cótrariis uero ueloces.Maxime autem omnium,cótrarium eſt uinum,celerrime, ut diximus nutriens,poſt ipſum uero per ordinem alia,de quibus ſermoné faciam. Et primum de uinis ipſis percurrens. Et enim aquoſa ex eis exiguum prębent corpori alimentum.Sunt hęc colore quidem alba, tenuia uero ſubſtātia. Craſſa autem et fuſca multo magis corpus alūt.Tantum uero uincūtur a nigrioribus in nutriédo plurimum,quantum ſuperant in pręſtando uniuerſum,et uelox alimentū. Quęcūq; uero uina alba ſunt, ſed et craſſa,minus quidem his alunt, plus autem tenuibus, et albis, ſed neq; uelociter, neq; uniuerſim alunt. Quantum uero in hiſce differunt, tantū et in excretione. Aquoſa.n.celeriter p urinam excernūtur,qa celerrime tota fere anticipant relūmi . Ex aliis uero omnibus quātū aliqd uentrem ſubierit,manifeſtę ꝓportionalé nutritióis tépori habet excretioné,Hoc idé in aliis oibus accidit. Nā ſuccus priſanę nó multo poſt aſſūptioné tépore uidetur nutrire, nó tamé multū p̀bere corpori alimétum,id uero breui tépore p̀bere uniuerſū.Alica uero neq; paucū,neq; uniuerſū affert alimentū, ſed multo tépore multū affert alimétum.Oportet aūt et ea q̄ inuicé cóparantur eé ſecūdū ſubſtantiā ſimilia,et nó eé, hoc qdé exqſite humidū,hoc uero extreme ſiccū. In priſana igitur, et alica, et huiuſcemodi oibus q̄cūq; parantur ex miliis,uel fabis,uel aliis fructibus,eodé mó ſe habeāt q̄ cóparātur ſecūdum ſubſtātię qualitaté.In carnibus aūt ꝓpria é uniuſcuiuſq; cóſiſtentia.Cóparare igitur ipſa oportet ſecūdum modum quo parantur,uel utriſq; aſſis, uel eodem modo elixatis.Aufere autem oportet,et dum parantur mordaces humores, quéadmodum in braſica,ac in leguminibus ſi certam uelis habere experiétiam eius quę in ipſis alit, ſubſtantię. Auferuntur autem humores dicti, ſi dum elixātur ab una aqua ad aliam transferantur.Si igitur adhibita diſtinctione diligentem omnium feceris inquiſitionem,inuenies omnia quę in pauco tempore nutriunt,hoc autem eſt uniuerſim,et paruo poſt aſſumptionem tempore, hoc enim eſt uelociter,etiam uelocem habere excretionem,quando hominibus eodem modo affectis exhibētur.Nam et hoc in talibus omnibus oportet pręfinire. At quę contrariam naturam habent tarde excerni. Cauſam horum inuenies ex his quę oſtenſa ſunt in cómétariis de potentiis naturalibus. In his uero oſtendebatur uentriculus prior, propriū ſibi ipſi, ex cibis alimétum attrahere,et ſuis apponere tunicis.Mox ubi hic fuerit ſaturatus tunc ipſos emittere ad excretioné. In hoc aūt tépore,et hepar oſtédebatur ex cibis attrahere, ubi indigeret alimento. Nam ſi nó egeat,illo quod prius aderat perfrui. Eodem autem tépore trahere rurſus ex hepate totum corpus quo tépore ſcilicet et hoc indiget alimento. Vnde in quibus totum corpus eſt uacuum,quiſpiam maxime

.xviii.

e Orū quæ uniuerſim, et uelociter nutriūt,ueloces quoq; fiūt excretiōes.

poſſit experiri qui cibi ſint uniuerſim,et uelociter nutriētes, quibus et illud ineſt celeriter tendere ad excretionem,quantū ad id attinet. Verū nōnulli dixere eā quę fit ex toto corpore euacuationem, ab ipſo excretionem nominari, ut idem ſit quod hāc docetur,ei qđ dixit in libro de alimēto, ubi inquit.Cibus qui difficulter altera tur,difficulter abſumitur,q facile appōitur, facile abſumitur. Qđ dictū uerīſſimū quidem eſt, non tamen proprie uidetur audiri ſub appellatione excretionis. Nam magis ꝓprie dicitur ſolū de ea quę fit per uētrem, poſſu mus quidem et ipſam audi re de ea quę fit ex toto cor/ pore.Differt.n.excretionem, uel ſubductionē dicere. Sub ductio igitur ſolum de hiſ di citur quę per aluū deiciun/ tur . Continḡit autem excre tionis uocabulum eſſe cōmu ne.Carnes itaq; ſuillę,et quę cūq; lentos,ac craſſos humores habent in tempore faciunt ex toto corpore tranſpi/ rationem. Olera uero,et piſces ſaxatiles,et ſimpliciter quęcūq; tenuem habent hu morem diſtribuendum,celeritate quidem diſtributionis, atq; appoſitionis exupe/ rant,ſtabilem uero naturam non habent, ſed facile diffiant.

.xix.

a CVtorum morborum non omnino ſunt certæ prænunciatiōes, aut ſalu tis,aut mortis.

.xx.

q VIbus iuuenibus adhuc aluus hu/ mecta eſt, his ſeneſcentibus exicca tur. Quibus uero iuuenibus adhuc aluus ſicca eſt,his ſeneſcētibus humectatur.

.xix.

a Cuti morbi, pręter id ꝙ celeriter iudicantur, ſtatim etiam magnitudinem habent.Nam febres diarię quas gręci ephemeras uocāt, licet cito finiatur, non tamen acuti morbi nominantur.Duplex autem eſt acutorum morborū natura. Vel.n.in humoribus calidis ſolis qui nullū obſedere locum,ſed ęqualiter in oibus aialis ptibus apti ſunt ex ſua natura generari, uel loco aliquo patiēte fiūt, ut in morbo laterali,pulmōis inflāmatione,angina,et oio in acutis morbis ſunt febres cōtinuę. Rari.n.ſunt ex ipſis qbus febres nō adſint, ut morbus attonitus,quē gręci apoplexiā uocant.Morbi uero longi ob craſſos,lētos,ac frigidos fiunt humores, qui nō facile cōquoqui poſſunt,et in patiētibus ptibus impacti ſūt,atq; agglutinati, ita ꝙ eorū diſpoſitiōes magis ꝑduris tumoribus q̄ inflāmatiōibuſ aſſimilātur.Pauci ue ro ex ipſis fiūt ꝑ cōpaſſionē,et abſq; loco patiente, i qbus uenę oēs ęqualiter habēt humores putreſcentes,uel atrę bilis,uel pituitę naturā ꝑſeferentes.In his oibus ui detur Hippo.fidere ꝓcognitionibus,in acutis uero non oibus. Verū eſt aliq̄do,ꝙ et falli ꝓcognitionē cōfitetur. Tale.n.qd ē qđ dicitur,nō oio,hoc eſt nō in oibus,qđ ge nus ſermōis uſurpare cōſueuerūt,q̄do paucos ex multis uolūt excipe,ut cum dicūt non oēs hoies mali.Qui.n.hoc dicit oſtēdit pauciſſimos eē bonos. Ita igitur et nūc Hippo.oſtēdit,inquiens,non oio certas eē in morbis acutis ꝓnūciatiōes, cū aliq̄do, q̄uis raro cōtingat medicū optimū aberrare, hoc aūt fit ꝑp ſubitā in iudicatione ꝑ mutationē, quę naturā humorum ſequitur morbificorum, et quia nonnūq̄ humor noxius,ex uno loco transfertur ad alterum.

.xx.

q Vod qdē hoc ex magna pte fiat,et nō ſemꝑ,oſtēdit ipe iter ſequētes,hūc ſcri bēſ aphoriſmū.Quorū aluus humida ē,ſi iuuenes fuerint meliuſ cōmutant, q̄ hi qbus ē ſicca,in ſenectute uero deterius, nā magna ex pte ſeneſcētibus exiccatur. Oportet aūt humidaſ,et ſiccas aluos itelligere,nō ſimpliciter,ſed eadem uictus ſeruata rōe.Si qs.n.in iuuētute alexādrinorū uictu uteretur,ſalſis utēs cibis, et porris, zythūq; ſupbibens, in ſenectute uero nihil horū aſſumeret, lentē aūt eſi/ taret,et uinū auſterū potaret,quo pacto diceremus huius hominis deiectiōes ętatis rōe ꝑmutari?Sic et q in iuuētute lētibus ueſceretur,et meſpilis, et uinū auſterū po taret,in ſenectute aūt uictu uteretur alexādrinorū,atq; ita cū uictu excretiōes mu taret,nō recte ex deiectiōibus iudiciū fecerimus.Sed cū oia alia,nō ſolū q̄ ad cibos attinēt,paria agētur,et deiectiōes cōmutabūtur,tunc rectū fiet iudiciū de his q̄ ab Hippocrate in hoc aphoriſmo dicūtur. Variantur autem deiectiones ętatū ratione ſecundū eas quę in corpore mutantur diſpoſitiones,ex quibus aluus ſiccior humi/

diorue fit. Quę nam uero ſint hę diſpoſitiones, unum eſt ex his quę quęruntur, atq; adeo longum mihi futurū ſuper hoc ſermonem exiſtimo, ſi proprias ſtud uero adhibere demōſtrationes, quod unus integer liber erit neceſſarius, Sed hoc alias forte a nobis fiet. Nunc breuibus capita expediam, his utens quę in cōmentariis de potentiis naturalibus, et de cauſis accidentiū demōſtraui. Pluſq̄ modo cōueniat, fit aluuſ humidior, quando cibus in chylū conuerſus, in ipſa partius diſtribuitur. Siccior uero rurſus, omni humore in ipſa contento ad hepar relato. Cauſa uero ob quam partius diſtribuitur eſt, aut quia plus cibi aliquando aſſumimus q̄ hepar indigeat. Cōtingit aūt quādoq;, ut citius deiiciatur. Nam cū cibus modū excedit, eius ſuperfluū derelinquitur, ubi hepar tātū ad ſe attrhaxerit, quāto indiguerit. Cū uero properat ad exeundū, non ꝑuenit hepar tantū attrahere, quantū ipſi eſt neceſſariū. Citius aūt feſtinat ad exitum id qđ excernitur. Nōnūq̄ ob multitudinem bilis ad aluū defluentis quę irritat ad excretionē, nōnūq̄ uero ipſa alui potentia retētiua facta debiliori, expulſiua uero eius atq; inteſtinorū forti exiſtente. Plura igitur appetimus cum os uentriculi (in hoc.n. uis appetendi ꝑcipue conſiſtit) frigidiorem habuerit temperaturam. Sic uero et hepar minus attrhait propter frigiditatem. Vim autem retētiuā habet uentriculus imbecilliorem propter humiditatem, ſicuti expulſiuā fortiorem propter ſiccitatem. Senum igitur corpus cū frigidū efficiatur, tantū augeri contingit in ore uentriculi frigiditatem, ut appetitus deficiat, atq; ita excremēta exiccentur, inopia eorum quę diſtribuuntur. Sic et quicūq; ob multitudinem, uel naturam humoris bilioſi aluum humectam habent, ad contrariū tranſmutantur, cum hic humor in ſenecture deficiat. Quibus uero ob uirtutis retentiuę debilitatem aluus humectatur, non omnibus tranſmutatio aduenit, ſed pro quantitate caloris adiuncti. Si.n. ſtatim ab initio frigidiorem habuerit aluus temperaturam, mox ad immodicā ueniens in ſenectute intemperiem, ſecundū frigiditatem, uirtutem retētiuam, ęque habebit imbecillem, quoniam omnis immodica intemperies operationem exoluit Quod ſi exquiſite calida fuerit in longo ętatis proceſſu forte habebit operationem retentiuam, ut quę neutram habeat exquiſite intemperiem, neq; eam quę eſt ſecūdum ſiccitatem, ſi quidem erat omnino humidor natura, alioquin nō habuiſſet debilem uirtutem retentiuam, neq; ſecūdum calliditatem, hoc.n. ſupponebatur. Liquet igitur ꝙ fere omnibus qui aluos habent natura humidiores, fit ad cōtraria ſeneſcentibus traſmutatio, qui uero ſicciores, his fient in ſenectute humidiores propter cōtrarias temperaturas, uel.n. quia minus aſſumitur cibi, q̄ potentię hepatis cōgruat, uel quia parum bilis confluit ad aluū, uel propter potentię retentiuę robur excrementa exiccantur. Ex his autem ꝙ parum appetāt, et citius impleantur fit, propter partium appetentium caliditatem. Quod uero cibuſ aſſumptus exiccetur cōtingit, uel modice ſe habēte hepate ſecundū temperaturam, uel paulo plus modico calidiore. Quod uero pauca bilis confluat ad aluū, hoc ex eo accidit, quia etiam pauca generatur ob uiſceris frigiditatem. Fortis autem iuuenibus ineſt retentiua potentia, quoniam ad ſicciorem uergūt temperaturam. Non abſq; ratione igitur in omnibus quos diximus ſenibus fit ad contraria tranſmutatio. Nam q non appetunt ob caliditatem in progreſſu ętatis plus etiam appetēt, q̄ poſſit hepar euincere. Quibus uero ob innatam ſiccitatem uirtus retentiua fortior extiterat. his ſeneſcentibus fiet imbecillior ob ſiccitatis exceſſum, et ea ratione excrementa humectabūtur, quoniā ciborum exitus feſtinat. Quibus uero propter bilis defectum tardante excretione, ob exitus moram, plurimum humiditatis abſumitur, fieri poteſt, ut eadem diſpoſitio perſeueret. Contingit etiam ꝙ propter immodicam hepatis frigiditatem, ad ſatis magnam perueniente alimenti diſtributione imbecillitatem, fiant excrementa humidiora. Hęc in pręſenti dicta ſufficiant, de cauſa earum quę fiunt in ętatibus ꝑ mutationum, quantum ad alui attinet humiditatem, ac ſiccitatem, quę propter breuitatem ſunt futura obſcura his qui in nuper dictis cōmentationibus non ſunt exercitati. Sed mox aliquando per unum uolumen integrum de eiſdem clariorem doctrinam faciemus. Quantum autem ad uſum artis attinet, hoc ſolum ſciſſe ſufficiat qđ fuit ab Hippocrate dictum, etiam ſi cauſa non adiiciatur. .xxi.

Ini potionem thorexim nominare conſueuit. In libro igitur de natura homi
u nis, et de uictus ratione in hunc modum ſcripſit. Liquet igitur ꝙ uictus ſin
gulorum non ſunt cauſa, quando omnes ſubinde morbo corripiantur, Iunio
res.ſ.ac ſeniores, uiri ſimul, ac mulieres, ſimiliter et toreſcemeni, et aquę potato/
res. Cum ergo aquę potatores thoreſcemenis ex aduerſo diſtinguat, hinc oſtéditur
ipſum per thoreſcemenos uinum potátes intelligere. Quare et thorexis uini potus

.xxi.

f AMEM, thorexis, ideſt uini potio
ſoluit.

.xxii.

q VICunq; morbi ex repletione fiunt
curat euacuatio. Et quicunq; ex eua
cuatione, repletio, et aliorum con/
trarietas.

ab ipſo dicitur, qué dicit fa/
mem ſoluere, non per iouem
quécũq; defectũ famé nomi
nans, ſicuti nõnulli arbitran
tur, ſed neq; illã quę cũ appe
titu fit, ſed eam quã habent
q hac paſſione laborant quę
uehemés, et ſedari cõtumax
ciborum appetétia dicitur,
quã et quidã medicorum ap
petentiã caninã nominant. Talé.n.famé uini potio ſanat, non eam quę ex longa ine
dia, uel alui ꝓfluuio, aut fluxu ſanguinis, aut aliqua alia facta eſt euacuatione. Nam
qui ex tali aliqua indigent cauſa, ne dũ aliquã ex uini potu capiãt utilitatem, etiam
plurimũ offenduntur, quoniã et cõuulſionibus, atq; deliriis cõfeſtim corripiuntur,
ſi anteq̃ cibos aſſumpſerint uinũ potauerint. Qui uero famem quã diximus patiũ
tur, his uini potus, non cibi multitudo, remediũ eſt. Equidem multos ipe ſanaui qui
indeſinenter fameſcebant, uinũ ipſis habundanter exhibens, ex eorum genere quę
ſufficienter calefaciunt. Neq;.n.acerba uina talem famé ſanant, ſi quidé neq; calefa/
ciunt, ſed quę coloré ſubrubeũ habent, uel rubeũ abſq; acri ſapore, maximo ſunt il
lis remedio q canino laborant appetitu. Oportet ſi quidẽ cum ad prandiũ accedũt,
primũ illis afferre pinguia edulia, atq; ut ita dixerim oleaginea, et quęcũq; alia ex
plurimo parantur oleo, ſed in primis nihil auſterũ, aut acre offerratur, poſtea unum
aliqd ex uinis quę diximus, etiam ſi nõdum ſitierint ad potandũ dari pręcipimus.
Statim.n.ſedatur fames, et talé longo tépore uictũ exhibédo, ceſſat oio, et hoc mihi
magis uidetur i pſenti aphoriſmo Hippo.docere. Cũ.n.canini appetitus, uel pp ſo
lã itéperaturã frigidioré, uel pp humores acidos fieri cõſueuerũt quos exſorbuit os
uentriculi. Hęc uero ãbo ſanare põt uinũ qd diximus, nõ ſine ratiõe ceſſare facit ca
ninos appetitus. Qui uero putant uehementem eſuritionẽ quã gręci bulimó uocát
fuiſſe nũc famé ab Hippo.nominatã, nõ ſatis recte mihi uidétur ſermoné accipere.
Primũ qa ipm pro generali, atq; uniuerſali faciũt ſpetialé, ac magis pticularem. De
inde ét mentiũtur nã paſſio bulimos nominata, eſt caſus potẽtię ex frigiditate exte
riore q a fame qdé inchoauit, ſed nõ habet eã amplius adiunctã. .xxii.

On ſi qd factũ ex repletione, neq; ipſa, nõ amplius exiſtente, ſi qd remãſerit
n curat euacuatio, ſed quęcũq; eo ipſo quo fiunt tempore curare aggredimur
euacuatione indigétia, ꝙ qdé igitur multitudo morbũ efficiat, antea dictum
eſt, ꝙ aũt euacuatio ſit eius curatio, nõ opus eſt dicere, ſicuti neq; de oibus aliis cau
ſis quę morbos comittunt, ꝙ p cõtraria curentur. Neq;.n.aliud quicq̃ quimus exco
gitare, pter cõtrariũ cauſis ipſis efficiétibus morbos, ſicuti in morbis ipis iã factis
rurſus cõſiderabimus, quéadmodũ et in caſibus q̃ ad eos ex neceſſitate cõſequũtur,
ſed nũc de his q adhuc fiunt, ſermo a nobis habetur. Liquet igitur ꝙ una cũ cauſis
ipſos faciétibus deſtruũtur, cauſarũ uero facientiũ abolitio fit ex cõtrariis. Si.n.ex
refrigeratiõe morbus fiat, curatio eſt p calefactioné, ſi uero ex calefactione, p refri
gerationé. Sic et ſi pp repletioné morbus cõſtituatur, tũc oportet multitudiné eua/
cuare, ſicuti et ſi pp euacuationé, reficere ꝓtinus cõuéit. At q nõnullis uidetur nũq̃
fieri ab euacuatione morbũ, exiſtimãt aũt ut apparet huiuſcemodi hoies, ſolã febré
eé morbũ, ꝙ ſi didiciſſent q̃libet lędéré oparationes diſpoſitioné, morbũ eé, et ꝙ a ue
hemétibus intépaturis oparationes lędũtur, haud quaq̃ dubitarét, an fortes euacutio
nes morbos efficiãt. Sãguis.n.cũ ſupramodũ, aut ex utero muliebri, aut ex uenis q̃

hęmorrhoides appellãtur,aut ex ulcere fluxerit,tũc uel omnes,uel plurimas operatiões hi q ita affecti ſunt offenſas habent. Nõnulli uero ipſorũ non modo hęc patiuntur,uerũ etiã aqua intercuté corripiuntur. Longę autem inedię his qui calorem habent ad igneam naturam propenſiorem,prçter alia mala,inſuper afferunt febrem. Quantum ueritas ipa,atq; utilitas exigebat dictum a nobis eſt. Sed et his addamus aliquid propter deliros,quales ſunt quidam medici recentiores,qui de nominibus altercãtur,et putant ſe de rebus ipſis habere ſermonem. Hi igitur ſunt qui aiunt cauſarum efficientium morbos, abolitionem non eſſe curationem,ſed prçſeruationem. Qui primũ quidem docẽdi ſunt, ꝙ de nomine litigant. Deinde ꝙ neq; de hoc ipſo recte. Vbi.n.cauſa non adeſt quę morbum efficiat,hic ſola curatio factorum relinquitur. Vbi uero ea quę ineſt corpori diſpoſitio, nondum aliquid facit,ueluti quę plethora .i. plenitudo uocatur, hoc ad prçſeruatiuam artis attinet partem,ſi huiuſcemodi cauſę deſtruantur. Cum uero iam aliquid agit, mixtum iam eſt huiuſcemodi opus ex prçſeruatione,ac curatione. Nam q̃d facturę erãt cauſę illę, prohibitum eſt fieri, et hoc ad artem attinet prçſeruatiuam. Quod uero iam factum eſt ex morbo,propriam exigit curatiõem. Quapropter cum mixta ſint talia ex prçſeruatione,ac curatione,proprio caremus nomine,atq; idcirco alias alia utimur appellatione,nõnũq̃ prçſeruari dicentes,ne morbus qui iam incipit generari ad complementum perducatur,nõnunq̃ uero curari,quẽadmodum in his quos canis rabidus momorderit,quę enim ipſis adhibentur medicinę duplicem habent appellationem. Nam et nõnũq̃ rabiei remedia dicuntur,ac ſi rabiem faciẽris diſpoſitionis dicerentur. Nõnunq̃ uero non remedia prçſentis diſpoſitionis appellantur, ſed a rabie futura prçſeruantia.

.xxiii.

a CVTI morbi in quatuordecim diebus iudicantur.

.xxiii.

Cuti morbi magni ſunt,et ad ſuum uigorem celerrime properant. Nõ abſq;
a ratione igitur in pauco tẽpore,et magnas faciunt permutationes,quod idem eſt ꝙ iudicari. Huiuſcemodi.n.permutationes,quando uniuerſim in morbo fiunt,Hippocrates criſes uocat.i.iudicationes,in quibus nõnunq̃ ſubito integra ſanitas reſtituitur, nonnũq̃ uero moritur ęger,aut magna fit,uel ad ſalutẽ,uel ad mortem permutatio, non tamen aut ſubito ſanantur,aut moriuntur. Ita ut quatuor ſint in ipſis ſubitę permutationes, quas ipſe docuit in primo libro Epidemiarũ,inquiens. Ad ſalutem,aut mortẽ,uel inclinatio ad melius,aut ad peius. Q̃d uero ſit neceſſarium ob morborum magnitudinem,ac caſuum uehementiam, uel cito uires proſterni adeo,ut homo moriatur, uel ſi ad noxiorum humorum excretiõem impetum faciant,et quos inuaſit, exuperent,bonam ſequi iudicationem, ſi uero exuperentur malam,unicuiq; fit manifeſtum. Propterea igitur eſt impoſſibile,ut in longum tempus iudicatio differatur in morbis acutis. Terminum igitur in hiſce omnibus Hippocrates poſuit duarum ſeptimanarum,tãq̃ nullus eorum ulterius progrediatur. Verum ante quartum decimum diem multi poſſint iudicari. Et enim undecimus,nonus,ſeptimus,et quintus,multos uiſi ſunt iudicaſſe in libris epidemiarum. Iudicat autem et ſextus nõnullo,ſed nõ bene, ſicuti in libris de iudicatoriis diebus plenius oſtendimus, in q̃bus ſi quis debeat exercitari,illũ uolumus ea cõſectari,quę Hippocrates breui ſermone perſtrinxit. Quęcũq; uero iudicationes ſunt, ueluti imperfectę,his finem imponit aliquis alius,ex eorum numero,qui deinceps ſequũtur,de quibus qualesnam ſint, in libris prognoſticis Hippocrates docuit,ſed et de ipſis aliq̃d in ſequenti docebit aphoriſmo. Eſt autem et harum imperfectarum iudicationum terminus quidam exterior, poſt quem non amplius fieri progreſſus natura poteſt, dies quadrageſimus. Quicũq; igitur morbi intra diem quartum decimum integre iudicantur,hos ſolet Hippocrates acutos ſimpliciter nominare. Quicũq; uero imp̃fecte iudicati, ſeruati ſunt in proceſſu dierum, uſq; ad quadrageſimum,hos non ſolet ſimpliciter acutos nominare, ſed appellatione compoſita per hęc uerba ſimul, acuti qui in quadraginta diebus iudicantur, uerum manifeſtius illi declarant, qui

eoſdem morbos,acutos ex decidentia uocāt. De his igitur in prognoſtico ſcribit,in hunc modum. Oportet autem exiſtimare ſpirandi facilitatem magnam habere uim ad ſalutem in omnibus acutis morbis,quicūq; febres habent adiunctas, et in quadraginta diebus iudicantur. Nunc uero in aphoriſmis de acutis ſimpliciter oſtendens,ait eos intra quartum decimum diem iudicari. Non per Iouem hoc dicens qđ nonnulli exiſtimarunt,ꝙ quatuordecim ſint numero dies qui in his morbis faciant

.xxiiii.

ſ EPtenorum quartus eſt index. Alterius ſeptimanæ octauuſ principium. Eſt autem et undecimus contemplabilis. Ipſe enim quartus eſt alterius ſeptimanæ. Rurſus uero et decimus ſeptimus cōtemplabilis ipſe ſi quidem quartus eſt a quartodecimo, ſeptimus uero ab undecimo.

iudicationem. Nam ſecundū hanc expoſitionem etiam illos qui iudicant morboſ acutos ex decidētia nominatos, dicemus eē numero quadraginta,cum idem loquēdi modus i utriſq;, hic quidem cū ait morbos acutos in quatuordecim diebus iudicari. In prognoſticis autem,quicūq; cum febribus in quadraginta diebus iudicantur. Verum hi cum non inueniant,qui poſſint oſtendere utroſque ſermones, et hunc qui in aphoriſmis ſcribitur, et alterum qui in prognoſtico ſibi inuicem eſſe concordes,hanc abſurdam excogitarunt expoſitionem. Neq; enim quatuordecim ſunt, uſq; ad quadrageſimum, dies iudicatorii,ſed cum intercidentibus quidem,plures, abſq; illis uero pauciores, quēadmodum clare in noſtra oſtenditur de diebus iudicatoriis tractatione. Sed et ipſa rerum natura ſuffragatur ei ratiocinio,quo dicitur,acutos morbos habere terminum iudicationis quartum decimum diem. Nullus enim inuentus eſt unq̄ qui ab initio uelociter moueretur,hunc tranſgredi terminum,qui aliquam ex dictis non accepere mutationem,ſicuti quidam leues,ac parui circa primos dies exiſtētes,quarto,aut quinto die,continui, uehementes,et acuti fieri incipientes,ad decimum ſeptimum terminarunt. Alii uero ſexto, aut ſeptimo die exacui incipientes,ad uigeſimum terminarunt,adeo ꝙ morbi continui acuties nūq̄ poteſt plures,q̄ quatuordecim obtinere dies. Ex his uero qui motus habent inęquales,multi extenduntur uſq; ad aliquod tempus exterius pręfinitum. Dico autem inęquales habere motus eos, qui aliquot diebus fuere uehemētiores,poſtea ſine aliqua ſignificatione torpuerunt. Deinde rurſus adaucti continuitatem acceperunt. Si quis igitur, ut dixi,faciat in ęgrotātibus obſeruationem,omnes inueniet qui duas ſeptimanas uelociter mouentur, nunq̄ ad exteriorem progredi terminum.

.xxiiii.

i Ndices,et cōtēplabiles ſolet Hippo. nominare dies,in quibus aliquod ſignū apparet futurę iudicationis indicatiuū in altero aliquo iudicantiū dierum, quos ipſe i ꝓgnoſticis,unā quāq; ſeptimanā induaſ diuidēs partes,per quaternarios digeſſit. Primū itaq; quaternariū ſeptimi diei ab initio indicem eſſe ait. undecimum autem quartidecimi, quoniam et hic ſecunda ſeptimana in duas partes diuiſa prouenit. Eadem ratione, et decimus ſeptimus uigeſimi eſt index, quoniam ex diuiſione tertię ſeptimanę in duas partes efficitur, niſi ꝙ hanc tertiam ſeptimanam ſecundę coniungit, quamuis primam a ſecunda ſeperauerit, nam eius initium diem octauum eſſe dixit,non tamen tertię quintum decimum, quemadmodum nonnulli poſt ipſum exiſtimarunt, quoniam neq; uigeſimum primum pro termino ſtatuit, ſed principium quidem tertię ſeptimanę quartum decimum, finem autem et terminum uigeſimum. Cur uero duas primas ſeptimanas ſecundum diſiūctionem inuicem ordinauerit,tertiam uero ſecundę ſecundum continuitatem, in libro de diebus iudicatoriis docuimus. Quantum uero ad pręſentia,ſufficiat etiam ſine cauſa nouiſſe qđ experiētia cōprobat. Et ipē uero Hippocrates plurimos ęgros tali ordine dierum iudicatoriorum,et in libris Epidemiarum ſcripſit fuiſſe iudicatos. Dixi autem ſecundum talem ordinem ex quo primę tres ſeptimanę ad uigeſimum,ſequentes uero tres ad quadrageſimū perducantur. Sic enim et ſexageſimum

et octuageſimum diem iudicatorios habebimus,hos pariter ipſos experientia con firmante, quemadmodum in libris de diebus iudicatoriis oſtendimus, illos qui in libris Epidemiarum notātur iudicati ſecundum talem dierum ordinem deſcriben tes. Illos uero ęgros longum eſſet hoc in loco ſermone complecti. Sufficiet autem ſo la ex prognoſticis uerba in hunc modum ſe habentia ſubſcribere. Febres iudican tur in eiſdem numero diebus,ex quibus etiam homines liberantur,et pereūt. Nam mitiſſimę febres, et quę tutiſſimis ſignis incedūt,quarto die finiuntur, uel antea, peſſimę autem, et grauiſſima ſigna pręſeferentes,quarto die interimunt,aut priuſ. Primus igitur earum inſultus ita terminatur. Secūdus uero ad ſeptimnm ducitur. Tertius ad undecimū. Quartus ad quartum decimum. Quintus ad decimum ſeptimum. Sextus ad uigeſimum. Hi igitur per quatuor ex acutis ad uigeſimum, ex adiectione finiunt. Hęc uerba oſtendūt manifeſte ꝙ tertiam ſeptimanam per continuitatem ſecundę annumerat,et ꝙ decimam ſeptimam indicem facit uigeſimę . .xxv.

.xxv.

ESTiuæ quartanæ magna ex parte
a breues,auctumnales longæ, et maxi
me quæ hiemem attingunt, .xxvi.
FBrem cōuulſioni ſuperuenire me
f lius eſt,q̄ febri conuulſionē .xxvii.
IS qui non ex ratione leuius ſe ha
h bent,non oportet fidere, neque mul
tum formidare mala quæ præter rationem eueniunt. Plurima enim talia ſtabilia non ſunt,neque multum durare, et permanere conſueuere.

ON ſolum quartanę breues ęſtate fiunt, ſed et ęgritudines alię . Propterea
n ꝙ humores funduntur inutiles,et per totum corpus ferūtur,atq; diffiantur.
In quibus igitur uires ualidę ſunt,noxiis humoribus euacuatis,morbi ceſſant. In quibus uero ſunt imbecilles,una cū ipſis euacuatis et ipſę diſſoluūtur. Quare non abſque ratione nulli morbi ęſtate ſunt longi. Hippocrates uero de ſolo omnium longiſſimo fecit mentionem,ueluti exemplo de omnibus aliis ex iſto pronuntians. Sicuti uero ęſtate,et diſcuti humores,et uires diſſolui contingit,ita hieme cōtraria eueniunt,et humores intus remanere,ueluti latibulis incubanteſ,et uires ſeruari robuſtas. Neque igitur morbi ſoluuntur manentibus,his qui eos efficiunt humoribus,neq; ęgroti moriuntur,uiribus interim ſufficientibus. .xxvi.

Pſe Hippocrates in ſequentibus dicet conuulſionem fieri ex repletione, et
i euacuatione . Cum igitur aliquem ſanum contigerit repente conuelli, huiuſcemodi conuulſionem fieri ex repletione fit neceſſarium. Et quidem nerui replentur a frigidis,et glutinoſis humoribus,ex quibus etiam nutriuntur, unde cōuulſionem patiuntur. Hiſce igitur febris ſuperueniens,ſolita eſt magna ex parte calefacere, extenuare, atq; diſſoluere. Si uero ex febribus adurentibus totum corpus exiccetur, et neruis deinde ex ſiccitate cōuulſio accidat, hoc maximum eſt malum, et pene inſanabile,quoniam longum tempus exigitur ad ſiccitatem remouendam, ſed morbi acuties tempus non expectat,quin cito uires diſſoluit,et ſubito exitium affert. xxvii.

Ermo uere quidem integer de talibus omnibus i libris de criſibus, ſiue iu
ſ diciis dictus eſt, nunc uero quantum ad propoſitorum expoſitionem ſufficiens eſt dicere,a nobis dicetur. Cum morbus inuadit uehemens,mox ſubito quieſcit, neq; per ſudorem, nec uomitum, neque alui excretionem,aut profluuium ſanguinis corpore euacuato,ſed neque uiſo ſigno coctionis, ſignum inſidum exiſtimat talem quietem eſſe . Sicuti etiam ſiquis pręter rationem ſpiret difficulter, uel uehementius febricitet,uel magno rigore corripiatur. Nam et hęc quoque firmitatem non habent,tantumq; abeſt ut malum aliquid ſignificent,ꝙ nōnūq̄ bonum iudicium haud ita multo poſt futurum enūciant. Quomodo autem hęc oporteat cognoſcere,et pręcognoſcere,in libris de criſibus diximus. .xxviii.

HAEC uerba,non omnino leuiter,diſtinctionis gratia appoſuit Hippocartes.
h Si enim ſimpliciter dixiſſet,febricitantium permanere corpus, et nihil minui,malum,ſermo careret ueritate. Contingit.n.in tempeſtate frigida cuiq; ex repletione ęgrotanti,non collabi corpus,neq; extenuari,cũ febres paruę fuerint. Sed cum maiores fuerint, multam adeſſe repletionem ſignificatur. Cõtabeſcere autem pluſq̃ ratio expoſtulat malum,etiam ſi non adiiciatur.

.xxviii.

f FEbricitantium non omnino leuiter, permanere corpus, et nihil minui, uel etiam pluſq̃ ratio poſtulat contabeſcere,malum. Hoc enim morbi longitudinem. Hoc uero imbecillitatem ſignificat.

Nõ omnino leuiter.Siue enim leuiter febricitauerit, ſiue non,ſignum imbecillitatis eſt,ea quę fit pręter rationem extenuatio,neque enim putandum eſt uerbo,contabeſcere,in proprio ſignificato nunc fuiſſe uſum,ſed magis abuſum. Recte autem dixit in ſecunda parte aphoriſmi. Magis q̃ ratio expoſtulat,et melius eſt, hęc quoq; uerba priori parti aphoriſmi adaptare,ita ut totuſ ſermo talis efficiatur.Febricitantium non omnino leuiter permanere corpus,uel etiam contabeſcere magis q̃ ratio expoſtulat,malum,ut cõmuniter de utroq; prędicetur.Magis q̃ poſtulat ratio. Siue enim permaneant magis q̃ ratio expoſtulat,ſiue extenuentur,malum. Melius autẽ fuiſſet ſi hoc q̃d ait,magis q̃ ratio poſtulat,quibus finibus iudicetur,aperuiſſet.Sed quia doctrinę modus eſt aphoriſticus, ſũmam ſequens breuitatem,nos exponentes uerbum,ſecundum rationem, ad febris magnitudinem referemus,et ad tempus ęgritudinis,ętatem,et regionem, et tempus anni,et illam quę tunc uiget temporis conſtitutionem,et pręterea ſenſibiles euacuatiões,uigilias,curas,inedias,motus plures.Nam maiores febres magis, et citius corpora extenuant ęgrotantium, ſicuti et diuturnitas morbi, et ex ętatibus puerilis,atque decrepita.Sed alia ambę ratione.In pueris enim propter caliditatem,atque humiditatem multum deffluunt,atque extenuantur corpora.In decrepita uero ętate hoc idem patiuntur propter potẽtię imbecillitatem. Ex regionibus autem,et anni tẽporibus,ac conſtitutionibus,calidę q̃dẽ,ac ſiccę magis euacuãt, humidę uero,ac frigidę magis adſtringũt,ac difflare corpora,atq; extenuari nõ ſinũt. De ſenſibilibus autem euacuationibus quid dicere oportet? Neminem enim ignorare arbitror ꝙ ex profluuio ſanguinis multo,atq; ſudoribus plurimis,et urina ſuperfluente,uel uomitu,uel alui excretione,cito corpus extenuetur. Adiacet autem, et dictis cauſis inedia, et pręterea uigilia,et curę ſufficienter extenuant, et plures motiones, ſed hę raro febricitantibus adſunt, nam magna ex parte iacent quieſcentes.Verum aliquando contingit moueri aliquos qui in itinere ceperint febricitare, uel urgente neceſſitate,uel ſtudio domum reuiſendi. Sed ex delirio quidam ęgroti iugiter ſe attolentes, uel iacentes quidem, ſed continuo partem aliquam corporis cõmouentes,aut etiam delira loquentes,intra paucos dies extenuãtur. Hęc quidem omnia ęgrotos reddunt macilentos,ſicuti et cõtraria his corpus in maiori mole cõſeruant.Signum autem nullum ex his eſt uirium imbecillium. Sed cauſa tãtũmodo ipſorum ſingulum.Nam ſicuti ex eo corpus cum ratione extenuatur, ſic et uires deſtruuntur. Abſq; his autem corpus pręter rationem extenuari,ſignum eſſe uirium imbecillitatis Hippocrates inquit, quam et in decrepitis pro cauſa aſſignamus,celerrime iporum corpus extenuari dicebamus.Neq; mirum uideri debet in his qui ita ſe habent,imbecillitatem quidem cauſam eſſe extenuationis, extenuationem uero eſſe ſignum imbecillitatis.Hoc enim contingit in omnibus quę faciunt,et fiunt. Hęc quidem eſt ſententia Hippocratis ſemper exiſtimantis eam quę eſt citra rationem extenuationem,ſignum eſſe imbecillitatis. Nos uero adiiciamus eius ſermoni, et aliam diſpoſitionem quę cauſa eſt in febribus extenuationis. Eſt autem hęc humorum quidem tenuitas,corporis uero raritas. Cum enim hęc ambo conuenerint celerrime corpora euacuantur,per eam quę difflatio inſenſibilis nominatur.Sicuti in diſpoſitione contraria craſſitudine humorum,et corporis ſpiſſitudine,neq; fit hu

morum euacuatio,et pmanere corpus et nihil tunc deteri de ipſius mole contingit. Hanc itaq; diſpoſitioné oſtendit Hippo. in prima parte aphoriſmi p ea uerba. Lógitudiné morbi ſignificat. Alterá uero côrrariá ptermiſit. Sed nos et hác adiicientes, iá totú ſermoné integrú pferamus. Itaq; fieri pôt breuiſſime dictú. Febricitátium nó oio leuiter, pmanere corpus. et nihil iminui, uel pluſq̃ ró poſtulat contabeſcere, malú. Ná pmanere, ex cutis ſpiſitudine accidit, et craſſitudine humorú, et ppea longitudo morbi ſignificatur. Cótabeſcere át nónúq̃ fit ob humorú tenuitatem, et cutis raritaté. Cótingit uero et ob ſolá uiriú ibecillitaté.

.xxix.

c VM morbi inchoant, ſi quid mouendum uidetur, moue, cum uero conſiſtunt, ac uigent, melius eſt quietem habere. .xxx.

c IRca inicia, et fines, omnia ibecilliora, cũ uero cõſiſtunt, fortiora. .xxxi.

e Ius q ex ægritudine bene cibatur, nihil proficere corpus, malum. .xxxii.

o Mnes fere qui male ſe habent circa initia bene cibati nec quicq̃ proficiétes, circa finé rurſus cibum nõ appetunt. qui uero circa initia cibũ ualde nõ appetunt, poſtea bene appetétes, ii melius euadũt.

.xxix.

c VR Hppocrates hoc cóſulat, ſequéti indicat aphoriſmo, quem ſi nup dicto annexueris, totú ſermoné talé efficies. cú morbi inchoát, ſi qd mouendú uidetur, moue, cum uero conſiſtút, ac uigent, quieté habere melius é. Circa principia. n. ac fines omnia dbiliora, morbo auté conſiſtente fortiora, Oportet aút his adiicere caſus oés, ná de his dictionem attulit uniuerſalé. Diſpoſitio ſi qdem ex qua hi generátur, quá et morbú nominamus, nó oio dú morbus cóſiſtit eſt fortior. Verú in his q ſaluari debent melior multo, q̃ in morbi principio, in qbuſ etiá Hippo. cóſulit habere quieté, in morború initiis ſi qd uidetur mouentes. Nam in morbis exitialibus, non mó q̃do ſunt ſuo uigori uicini, nihil mouere oportet, ſed ét prioribus téporibus, recordátibus nobis, q deploratos nó oportet curare. ſed magis abſiſtere, et morbi finé pnútiare. Circa inicia uero illorú morború, in qbus ſperatur ęgrotú cóualiturú, tentandú maiora afferre remedia, de qbus Hippo. dixit. Si qd uidetur mouédú, moue. Sút át hęc maxime uenę ſectio, nónúq̃ uero et purgatio, quorú nihil oportet morbo iam conſiſtente adhibere, ut. n. in libro de criſibus manifeſtauimus, coctiones tunc maxime fiunt. Vt igitur hę citius eueniant, melius eſt circa principia euacuare, quo minoré iam factá materiá, facilius poſſit natura cócoquere. Morbo autem conſiſtente, cú iam natura concoquit ſuperfluum eſt euacuare. Tum propter alia, tum quia uis animalis magna ex parte eo tempore eſt fatigata, licet duę alię, uitalis ſcilicet ac naturalis fortes perſiſtant. .xxx.

c Aſus oés circa principia, et fines ait eé ibecilliores, acceſſiones uidelicet febriú, et uigilias, atq; dolores, et faſtidiú, et ſitim. Sicuti ipſas diſpoſitióes, in quibus hęc fiunt, ubi morbi conſiſtunt, neceſſe eſt eſſe meliores in his qui debent ſanitati reſtitui. .xxxi.

o Portebat et húc aphoriſmú, et illú q ſeqtur, adiunctú eé illis q ſupra ſcripti ſunt, ubi dicebat. Si qs a morbo cibú aſſumens nó corroboratur. In illo igitur aphoriſmo, p uerbo bene cibatur, inquiés cibú aſſumere, d caſu aliquid docuit. ſ. nó corroborari. Hic uero cibú aſſumere cómune utriſq; ſeruauit, caſum át uariauit, q̃dá illis ſcribens pportionale. Ná nihil corroborari, nihil pficere corpuſ ſimilia quodámó ſút. Illud. n. potétię noſtrú regétis corpus, hoc uero ipſiuſ corporiſ affectuſ é. Fit uero hoc, ut. ſ. corpuſ nó bene alatur, atq; pficiat, nónúq̃ ex potétię qua ipm nutritur ibecillitate, nónúq̃ át ex malorú humorú ſupabúdátia. .xxxii.

h Ic ét aphoriſmus de his eé dictus uidetur q ex morbo cóualeſcút. Nó pficere. n. de his dicere cóſueuerút, tum alii, tú Hippo. ipſe. Si qs igitur bene ab initio cibatus nó nutriatur, qua cá húc ſubit affectú, ex eadem fit male appe

tens cibũ. Cã uero ob quã bene ab initio cibati nihil ꝓficiant, é totius corporis uitiũ cũ partiũ appetétiũ uigore, uerũ proceſſu temporis ob cibi multitudiné aucto in toto corpore uitio, ipm ét appetédi inſtrumétum male ſe habebit, quare inappetentes fient q prius bene appetebant, quos recte bene cibatos noiauit. Dixerat aũt hoc ipm in ꝑcedétibus aphoriſmis, hoc mõ. Si uero cibũ non aſſuméte hoc fiat, ſcire oportet ꝙ euacuatióe indiget. Porro eos q ab initio male appetũt, adeo ut parũ aſſumãt cibi, poſtea uero ad contrariũ tranſeũt, melius ꝑmutari inqt. Hoc uero ideo euenit natura eo tépore, quo parũ cibi aſſumebant, ipſã q̃ cã erat iappetétię, diſpoſitioné cócoquéte.

.xxxiii.

i N Quouis morbo mente conſtare, et bene ſe habere ad illa quæ offeruntur, bonum, cõtra uero ſe habere, malum.

.xxxiiii.

i N Morbis minus periclitãtur quorum naturæ, aut ætati, aut habitui, aut tẽpori magis congruit morbus, q̃ quibus ſecundum nihil iſtorum congruit.

.xxxiii.

n Eq; cũ aliqđ bonũ dixerit eorũ q̃ ad corpus attinét, oio exiſtimandũ é ex eo hominé reualiturũ, neq; cũ malũ dixerit, oio moriturũ, nam fieri pót ut bonũ ſignũ a maiori malo ſupetur, et malũ a maiori bono uincatur. Tales itaq; enũtiationes audiendę ſunt de eo ſolo qđ dicitur. Dicitur autem ꝙ ſignũ eſt bonũ, quãtum in ipſo eſt hoc aliqd, et ſignũ malum, quãtũ in ipſo eſt hoc aliqd. De morte aũt, ac uita oportet omniũ ſignorũ uires prius bene perpendentes, ita pronũtiare, quéadmodũ et ipſe in prognoſticis cóſulit, ſic et nũc cóſtare mente, et appetitũ ꝑmanere, bonũ eſt ſignũ in quouis morbo. Q uędã.n.nó in omni bona ſunt, ut ipſe conſueuit nobis ſignificare, inquiens. Spirandi autem facilitatem putare oportet ualde magnam habere uim ad ſalutem in omnibus morbis acutis. Q uod autem conſtare mente bonũ ſit ſignum, ex iſto cognoſces, quę ad cerebrum attinent, atq; membranas, et ſpinalem medulam, nec non et ſeptum tranſuerſum, et omnino partes neruoſas, quę pręſertim ſunt iuxta cerebrũ, ſana eſſe omnia ſignificãtur ex métis conſtantia, ſicuti et quę ad uentrem attinent, et hepar, et cor, ubi adeſt promptitudo ad illa quę offerũtur. Cum uero hęc omnia robuſta ſunt, nó parua ſpeſ de ęgroti ſalute haberi poteſt.

.xxxiiii.

c Vm natura multis dicatur modis, audiédũ apud ipm iuxta illud ſignificatũ, quo in multis aliis locis uſus eſt, et in toto libro de natura hominis, in quo eam quę fit ex primis elemétis téperaturã, naturã nominat, ac ſi ita diceret. In morbis minus ꝑiclitantur quorũ primę corporis téperaturę, uel ei quę uel róe ętatis, aut habitus, aut téporis ſupuenit, magis cógruit morbus q̃ qbus ſecũdũ nihil iſtorũ congruit. Calidę.n.naturę, et ętati, et habitui, et tépori, et anni conſtitutioni, ac regioni morbi calidiores ſunt cógruentes. Frigidioribus uero frigidiores, eadé ratióe et ſiccioribus, ſicciores, et humidioribus, humidiores. Cótrariũ aũt a Diocle dictũ eſt, et in libro de ſeptimanis, cuius autores opinãtur, incitari quidem a ſimilibus morbos, ſolui uero a cótrariis, quoniam et ab ipſo Hippo. ſcriptũ eſt, contrariiſ morbis contraria eſſe remedia. Putant igitur febrem ardenté factam hiberno tempore facilius poſſe ſanari, ea q̃ fit in ęſtate, non aduertentes ꝙ uehemens diſpoſitio cauſa eſt, ut febris ardens hieme fiat, neq;.n. ab initio facta fuiſſet, niſi cauſa potentior temporis contrarietaté ſuperaſſet. Cũ igitur anni tempus cohibere non poſſit cauſę magnitudinem, cum tamen habeat ſanitatem ſibi ſuffragantem, multo minus morbo iam facto ſuperauerit, non aſſiſtente ſanitatis robore. Sed et hoc eſt ipa experientia compertum. Nam duarum febriũ ardentiũ magnitudine parium, illa quę aduenit hieme eſt pernicioſiſſima, ſicuti quando in calidiori temporis cõſtitutione ortum habuerit, ſubita autem ad frigus mutatio facta fuerit, non parum iuuatur hęc febris ardens ab ambientis aeris frigiditate, cum hęc ipſi utraq; bona ſint. Prima quidem temporis conſtitutio, in qua morbus factus eſt tãq̃ ſignum, altera uero in qua ſolutus eſt tãq̃ cauſa. Hęc igitur omnia magis atteſtantur, et nó aduerſantur ſen

tentię aphoriſmi,ſicuti neq; illud q raucedines,et grauedines in ualde ſenibus non concoquuntur. Atqui hę paſſiones ſenili ętati maxime congruunt.Primum et.n.nó idem eſt q aliquid non cócoquatur,et qđ ſit periculoſum. Deinde q nó ſimpliciter ſenes nominauit,ſed cũ adiectione,ualde.Omnia.n.in his ſunt piculoſa ob utriũ imbecillitaté.Sed neq; illud qđ ſcribitur in primo Epidemiarũ.Et maxime moriebantur quibus natura uergebat ad phtiſim,his quę dicta ſunt aduerſantur.Neq;.n.eam quę ſit ex elementis nunc dixit tempaturã, ſed corporis formã. Eſt.n.ubi et hác naturam nomināt, et ſicuti uerũ eſt calidã tempaturã minus ĩ morbiſ calidis piclitari,ita qui anguſtũ pectuſ habét,nó ſolũ magis incidere in phtiſim,ſed et iã ubi incidere,piclitari. Nónulli qdé q aphoriſmos expoſuerunt talibus decepti ſuaſionibuſ,illum cógruere naturę ęgrotátiſ morbũ dixerunt qui ſit temperatura contrarius,quaſi aptior eé diceretur, multum ut oſtendimus, et a ueritate ipſa, et ab Hippocratis ſententia decerrantes.

.xxxv.

i N Quouis morbo partes ad umbilicum, et imum uentrem attinentes, craſſitudinem habere melius é. Multum uero extenuari, ac cõtabeſcere, prauum. Sed et hoc quoq; ad inferiores purgationes, periculoſum. .xxxvi.

q VI ſalubritatem corporis habét,per medicamenta euacuati cito exoluuntur.Et q prauo utũtur cibo. xxxvii.

q VI bene ſe habent corpore,difficulter ferunt medicationes.

.xxxv.

p Artes omnes quę ad epigaſtriũ.i.locum ſupra uentrem attinét,omni uacare diſpoſitione,quę ſit pręter naturam,oportere,eſt manifeſtum. Et hoc in prognoſtico dictum fuit,ubi his utitur uerbis. Ilia optimũ eſt abſq; dolore eé, et mollia,et ęqualia,ſed et ex his ipſis quędam ſunt tenuiora,quędam craſſiora,de q bus nunc ſermoné habet.Quęcũq; quidem craſſiora ſunt,hęc meliora eſſe iquiens. Quęcũq; uero tenuia mala.Et tãq ſigna uidelicet,et tãq cauſę. Signa enim ſunt partium quę contabuerunt imbecillitatis.Cauſę uero, q coctio bona non fiat, in uentre ciborum,neq; ſanguificatio in hepate.Et.n.membrũ utrũq; a craſſitudine dictorum corporum concalefactum iuuatur.Tantum igitur ubi contabuere offenduntur eorum operationes,quãtum integris ipſis iuuabantur.Qđ autem earum quas diximus partium tenuitas ad inferiores purgationes ſit periculoſa,manifeſtũ. Oportet enim omnia quę ſunt infra thoracem eſſe robuſta, ut bene purgationibus ſeruiant, alioquin magna incómoda pariuntur.Cur auté de ſolis inferioribus purgationibus fecerit mentionem,dignũ eſt quęrere.Superiores enim,hoc eſt p uomitũ,hiſ qui ita affecti ſunt,periculoſę.An has quidem tãq manifeſtas ptermiſit,illarum uero cómeminit,ut de quibus magis poſſet dubitari?Imum autem uentrem proprie nominat, et appellat parté uentris imã q umbilicũ,ac pudéda interiacet. Ita ut in hęc tria totum epigaſtriũ, ideſt locus ſupra uentré,diuidatur,in hypocódriũ,ideſt ilia,et umbilicum attinentia,et uentrem imum. .xxxvi.

q Vi ſalubritatem corporis habent, non abſq; ratione in euacuationibus cito exoluuntur. Contabeſcunt.n.non purgantur. Qui uero uitioſo utuntur alimento, ob malorum humorum ſuperabundantiam facile exoluuntur in purgationibus.Siue autem illud qđ exterius aſſumitur,ſiue qđ in corpore cótinetur,uitioſum alimentum nominet,uterq; ſermo ueritatem habet.Quoniam cibi uitioſi ſoleant ſanguinem gignere uitioſum.Sic ergo uitioſi dicuntur per relationem ad ſanguinem qui debet ex eis generari. .xxxvii.

n On cuiuſcũq; medicamenti aſſũptioné ſolet Hippo. medicationé nominare, ſed tali uocabulo in ſola utitur purgatione.Verũ is q prius ſcribitur aphoriſmus, caſum unum qui in ea fit manifeſtat.Cito.n.inquit exolui in purgatio

nibus qui corporis habent ſalubritatem. In hoc autem generaliori uocabulo de eiſdem oſtẽdit, inquiẽs. Hos difficulter ferre medicationem. Nam et uertigines, et tormina patiuntur, et difficulter his purgatio procedit, et prçterea celeriter exoluuntur. Fiũt autem hçc omnia purgante medicamento, proprium quidem attrahere humorem appetente, uel flauam bilem uidelicet, aut atram, aut pituitam, aut aquoſam ſuperfluitatem. Quia uero iſti non ad ſunt, ſanguinem colliquat, ac carnes, ut ex ipſis proprium attrahat humorem.

.xxxviii.

p ARVM deterior potus, aut cibus, ſuauior autem, melioribus quidem, ſed minus ſuauibus, eſt præferendus.

.xxxix.

ſ Eniores iuuenibus plurimum ægrotant minus. Qui uero morbi ipſis accidunt longi, maxima ex parte comitantur ad mortem.

.xl.

r Aucedines, et grauedines in ualde ſenibus coctionẽ nõ admittunt.

.xli.

q VI frequenter, ac fortiter abſq; cauſa manifeſta exoluuntur, de repente moriuntur.

.xxxviii.

n On ob id ſolum hoc eſt faciendũ, ut çgro gratificemur. Sed et quia utilius ipſi exiſtit. Nã quçcũq; cum uoluptate aſſumuntur iſta uentriculus amplexatur, et magis cõquoqt, ſicuti illa quç diſplicẽt refugit. Vnde et nauſeç, et flatus, et fluctuationes ſubſequuntur. Quod igitur i pluribus cibis bonos ſuccos habentibus fit, quando cum uoluptate aſſumitur cibus, qui paulo deterior, nõ modo, nõ manet deterior, ſed quandoque redditur melior.

.xxxix.

n On omnes ſeniores minus çgrotant q̃ iuuenes, neque enim omnes maiorem habent circa uictum continentiam, qui uero non habent, magis çgrotant, ut qui iuuenibus ſunt debiliores. Q d' uero plures ex morbis diuturnis ipſos ad mortem comitantur, clarum eſt, ſi quidem et uis eſt imbecillis quç neque morbos facile coquere poſſit, et omnes morbi diuturni frigidi ſunt, unde et magis ſenibus, q̃ iuuenibus accidunt. Omnes ſi quidem ſimilioribus morbis facilius corripiuntur.

.xl.

ſ I ſimul iunxerimus ambos aphoriſmos, utriuſque ſermo talis erit. Senes iuuenibus plurimum çgrotant minus. Quicunq; uero morbi ipſis accidũt longi, maxima ex parte comitantur ad mortem. RAucedines igitur atque grauedines in ualde ſenibus coctionem non admittunt, ita ut hic aphoriſmus ſit ueluti Exemplum quoddam antecedẽtis. Neque enim hi ſoli morbi ſeneſ comitantur ad mortem, ſed nephritis, ideſt paſſio renum, podagra, morbus articularis, coxẽdicũ dolores, et quç laxiori, inteſtino, ac ſpleni, frigidç iſunt diſpoſitioneſ, et prçterea crebri anhelitus (quos grçci aſthmata nominant) tuſſes, gibbi, recuruationes, obliquationes, et quçcunque alia morborum genera ex frigidis humoribus ortum habent, quç in quibuſdam iuuenibus ne dum in ſenibus difficulter coquuntur.

.xli.

n ON Omnes qui exoluuntur de repente moriuntur, ſed ſi tres diſtinctioneſ adieceris. Vnam quidem primam, ut ſçpius hoc patiantur, ſecundam ut fortiter, tertiam ut ſine cauſa manifeſta. Nam mulier quçdam longum in balneo tempus commorata, frequenter exoluebatur ob temporis diuturnitatem, et quoniam balneo magna ex parte ligna ſuccẽdebantur uitiata, uerum non erat hoc morbi ſignum, cum cauſam haberet manifeſtam. Altera uero quam uteri affectus infeſtibant, hoc idem patiebatur. Quidam uero alter poſt longum ieiunium in balneo exoluebatur. Alteri autem, et ſi per horam lauabatur, idem accidebat, niſi prius aliquid panis aſſumpſiſſet. Quibus omnibus, aut debile erat, aut ſenſum plurimum habebat uẽtriculi os. Quicũq; uero ex nulla tali cauſa ſçpius, ac fortiter exoluũtur hi ob uirtutis animalis imbecillitatẽ hoc patiũtur, ſicuti et ille, cui dum exolueretur,

cor fortiter palpitabat, de repéte mortuus eſt, non aliter q̃ illi qui acutiſſimis cordis affectibus, quos ſyncopas uocant, arrepti, ſubito intereunt. .xlii.

IN apoplexiis totũ corpus ſenſu priuatur, ac motu, ſolus reſtat anhelitus, qui ſi et ipſe ꝓhibeatur, maxima ė, et acutiſſima hęc apoplexia. Quicunq; uero reſpirant qdẽ, ſed magna cũ ui, fortis adeſt iſtis apoplexia. Fortis aũt adeſt et illis, ſed minus, q neq; intentũ, neq; uiolentũ, inęqualẽ tamen, atq; exordinatũ, ac ꝑterea intermittentẽ habent anhelitũ. Sicuti in qbus aliquẽ ſeruat ordinẽ debilior exiſtit, et ſi oĩa fiãt q̃ ſunt neceſſaria, cito curatur. Oẽs autem apoplexię fiunt ui aĩali nõ potẽte defluere ad ptes infra caput exiſtentes, aut pp aliquã diſpoſitionẽ ſimilem iflãmationi, q̃ in ĩpo cerebro ſit cõſtituta, aut uentriculis ipſis oppletis humore pituitoſo, uerũ cãę magnitudinẽ, ét paſſiõis magnitudo cõſequitur. Magna aũt ex pte curationẽ nõ admittit pp reſpirationis lęſionẽ, et mirari licet quomõ oĩbus aliis muſculis motu carentibus in apoplexiis, illi q thoracẽ attolunt, q̃uis difficulter moueãtur, tamẽ plerũq;. Videtur aũt hoc fieri pp reſpiratiõis neceſſitatẽ q̃ neruorũ uim excitat ad opationẽ. Et ob hãc ipſam cãm magna ex pte muſculi oẽs i apoplexiis opantur thoracẽ mouẽtes, et ſi raro prius oẽs opabãtur, quẽadmodũ et i uehemẽtibus exercitiis anhelitus plurimuſ eſt neceſſarius. Verũ in apoplexiis, nõ ob id qđ ſit adaucta neceſſitas reſpiratiõiſ, ſed qa uis ė imbecillis, ideo oẽs muſculi thoracis ſimul cogũtur opari, quẽadmedũ et in aliis q cũ febre uires habẽt imbecilles, ob hanc ipſam cãm oẽs mouere coguntur ſe ipſos, in ſũmam effatu dignam ex omnibus opationem colligentes. .xliii.

SOLuere morbum, quẽ apoplexiam uocant, fortem, impoſſibile, debilem uero, non facile. .xliii.

STrangulati, ac diſſoluti, nõdum mortui, nõ referuntur, quibus ſpuma circa os fuerit.

OMnis ſpumę generatio ex duarũ ſubſtãtiarũ mixtiõe cõficitur. Altera ſpirituoſa, altera humida. Fit aũt earũ mixtio ambabus in multa pfractis, et multis mutuo cõplexu puiſ ampullis ab ipſis effectiſ. Cũ uero tenacẽ habuerit is q pfringitur humor cõſiſtẽtiã, quo ſpiritũ circũplectẽte, ampullas cõtigit generari, nõ facile diſſolubilis, ſed ſtabilis ſpuma pficitur, qualis maxime currẽtibus eqs, uel ira pcitis capris, circa os aggregatur. Ambarũ uero ſubſtãtiã cõfractũ, ac mixtionẽ facit nõnũq̃ motus uiolentus, uel utriuſq;, uel alterius tantum, nõnũq̃ uero et fortis calor, niſi et hunc dixerit quiſpiam ſpumam per motum operari. Verum homini ea quę manifeſta uidentur confectanti, tutius eſt duplicem dicere ſpumę generationem. Ventis quidem uehementioribus mare occupantibus propter ictum fortiorem, in lebetibus autem caloris ratione. Sic itaq; et in corporibus animalium, cum adſunt ex morbo comitiali, conuulſiones, uehementia motuum ſolet ſpumam generare. In capris uero calor, in curſibus autem equorum utraque cauſa uigorem habet. Nam cum continue per reſpirationes, aer intro, atque extra feratur, et ſaliua in ipſis extenuatur, et aliquid etiam ex pulmõe, inſtar uaporiſ effertur, qđ ſaliuę miſcetur, ac circumplicatur, unde factam ſpumę ſubſtantiam augeri contingit. Qui uero opinantur hanc ſpumam ex uentre prodire, deerrant. Neque enim fieri poteſt ut ſubito tota inde proueniat, cum neque eo tempore animal euomat, neque nauſeam ullam patiatur, circa quos caſus quicq̃ efferri ex uẽtre eſt impoſſibile, et multo magis fieri non põt, ut plurimus aliquis uapor efferatur eodem mõ quo in expirationibus, cũ nulla talis ex uẽtre ſubſtãtia efferatur, q̃lis e pulmone expiratur. Et ſane ſanguis qui quidẽ e pulmone educitur ſpumoſus, eſt ſimilis uiſceri. Qui uero ex uẽtre, neq; huic proximus eſt. Sed quę una cum ſanguine e pulmone educitur ſpuma ſubito ſimul, et cũ tuſſi educitur. Qui uero ex tali humore paulatim uapor exſpiratur, non excitat tuſſim. Vbi autem laqueus collo circundatur, neceſſe eſt quidem cordi, atq; pulmoni ut fuliginoſam exſpiret ſuperfluitatem. Hoc enim a nobis oſtẽſum eſt in libro de reſpiratione. Prohibente autem laqueo, totam uiolenter impellit, quo fit

ut pars propriç humiditatis una expellatur, eo modo quo fit in ſanguinis eductioni bus. Signum itaq; eſt exitiale quoniam pulmonis uiolentiam ſignificat, quã ſtrãgu lato patitur animali. Prçcipue uero hoc fieri ratiõabile exiſtit, ꝓpter eã quç ex cor de ad ipſum impellitur caliditatem, unde et caloris efferueſcentia, et motu ſpiritus uiolento, et uehementi pulmonis conatu ad educẽdũ, ſpuma ennata ſignum ẽ mor tale. Nõnulli tamen raro ſtrãgulatorum relati ſũt quibus ſpuma circa os apparue/rat, et forte Hippocrates nõ tanq̃ ſemper intereant, ſed contra rariſſime eueniat, ita pronunciauit, queadmodum et paulo antea oſtẽderat per alterum aphoriſmum, ita in quiẽs. Quibus iuuenibus al uus humida, his ſeneſcenti/bus exiccatur. Nam hoc i lo co magna exparte dicere ꝓ/termiſit, quod tamen uer/bum inſequentibus adiecit, ubi inquit. Quicunq; aluum humidam habent, iuuenes quidem, melius cõmutant his qui ſiccas habent, ad ſenectam uero deterius cõ mu/tant. Nam magna ex parte ſeneſcentibus exiccantur. .xliiii.

.xliiii.

q VI natura admodum craſſi ſunt, citi us intereunt, q̃ qui graciles. .xlv.

q VIcunque iuuenes morbo comitiali laborant, mutatione maxime ætatis, et temporum, et locorum, et uictuũ quoque liberantur. .xlvi.

d VObus doloribus ſimul eundem lo cum infeſtantibus, uehementior, alte rum obſcurat.

e OS qui ex prima çtate craſſi ſũt, et graciles inuicem comparans, de craſſis pronunciat ꝙ cito ad mortem perueniunt, magiſq̃ graciles. Optimũ.n. bene carnoſum eſſe natũ, hoc eſt cõmoderatũ, ut neq; craſſitudo adſit, neq; gracili tas. Tales.n. poſſunt ad lõgam ſenectã perduci. Si uero a modo recedatur, melius eſt ut ad gracilitatẽ. Nã malus eſt ad craſſitudinẽ exceſſus, anguſtç.n. ſunt horũ arteriç, ac uenç, atq; ob id paucũ oĩo ſanguinẽ habent, ſpiritũue, adeo ut cũ çtate ꝓceſſerint cito ipſis, uel paruã ob cauſam calor natiuus deſtruatur. Graciles aũt hac q̃dem ra tione non periclitantur. Quia uero partes principales ita affectç ſunt, ut nullũ ha/beant munimen, a cauſis exterioribus prõpte offendũtur. Qui uero natura quidem mediocres erant, uerũ uictu delicatiore utentes poſtmodũ craſſi facti ſunt, his licet caro, atq; pinguedo adnatç ſint, uenç tamen, atq; arteriç latç conſiſtunt, atq; idcirco in eis calor natiuus minus obnoxius eſt extinctioni. .xlv.

m Orbus comitialis proximus quodãmodo ẽ morbo, quẽ apoplexiã appellãt, cũ idem locus i utroq; patiatur, et idem humor in eã ſit. Verũ apoplexia ob omnimodã carentiã illius potentiç, q̃ ad neruos defluit. Morbus aũt comitia lis pp motũ uitioſum generatur. Frigidus autẽ, et craſſus eſt humor ambobus, atq; idcirco adoleſcentiũ çtas calidã, et ſiccã habens tempaturã, maximũ affert auxiliũ, his qui morbo comitiali laborant, ſic et locorũ ꝓportionales mutationes. Dico autẽ ꝓportionales, quãdo ad calidiorẽ, ac ſicciorẽ cõmutatur, eodẽmõ, et uictuũ. Neq;.n. et horũ mutatio q̃libet morbũ ſoluit comitialẽ, ſed quç calidiorẽ, et ſicciorem cor poris habitum efficiũt. Cõtingit aũt et audire ſimpliciter uictus mutationem mor bo comitiali prodeſſe, quoniam magna ex parte uictus deprauatus paſſionem ge/nerat, unde et mutatio multo ad melius perducit. .xlvi.

ſ I qs eundẽ exq̃ſite audiat locũ, nũq̃ duo poſſunt in eodẽ fieri dolores. Si qs uero late, poſſibile ẽ. Dico aũt late circa mẽbrũ, manus ueluti, uel circa bra chiũ, uel cubitũ, aut femur, aut tibiã. Verũ hi duo dolores ſimul augent loci afflictionẽ, cũ neuter lateat çgrotantẽ. Si uero ſint in locis diuerſis, alter q̃dem, ſi ita cõtigerit, in cubito, alter uero in tibia. Tũc alterũ ab altero obſcurari cõtingit, cũ uis ſenſibilis tota ad uehemẽtiorẽ ducatur, ac diſtrahatur. Nã et hoc nobis i moero ribus ſolet accidere, qui ſunt et ipſi ueluti dolores quidam ſolius animi ſine corpo re. Nam et horum qui ſunt uehementiores occultant minores, ſi quidem nõ eadem ex re ortũ habeant, alioquin et illi ſeipſos coaugẽt. .xlvii.

p VS ex ſanguine ortum habet qui ſemimalam ut quiſpiam dixerit habet trãſmutationem. Nam mala ſimpliciter cum putrefactione fit olida, ſicuti quę ſimpliciter optima eſt ipſa nutritio partium animalis, at quę pus generat medium inter has obtinet locum, neque a ſolo calore extra naturam, neque a ſolo ſecundum naturam facta. Mixtus enim quodãmodo ex utriſq; eſt calor inflãmationis. Fit autem dolor extenta ſimul, ac calefacta pręter naturam inflãmata particula. Febres uero ſequuntur principio concalefacto, et hęc ambo cõtingunt ex quadam ueluti ebulitione, atq; exuſtiõe ſãguinis, qui ubi ex toto exuſtus fuerit, reſiduum eius fit pus, quẽadmodum ex lignorum exuſtione cinis, atque ideo tempore illo dolores ſedantur, ac febres, pręſertim cum pus fuerit excretũ, utpote iam conſumpta materia, extincta autem ignea calliditate. .xlviii.

xlvii.

d VM Pus cõficitur, dolores, ac febres accidunt magis q̃ iã cõfecto. xlviii.

i N Omni corporis motu ubi laborare coeperit, quieſ ſtatim laſſitudinem aufert. .xlix.

q VI conſueti ſolitos labores ferre, et ſi fuerint imbecilles, et ſenes, non cõſuetis, fortibus, atque iuuenibus, facilius ferunt. .l.

q VAE Ex longo tempore conſueta ſunt, et ſi deteriora ſunt, inſuetis minus moleſtare ſolent. Oportet igitur ad inſueta permutari.

u Erbum, laborare, ſignificat, et dolere, ſignificat autem et fatigari, et in utroq; ſignificato ſermo uerus é. Siue enim membra iam doleant ex multitudine motionum, ſiue ſint fatigata, ut uix iam agere aliquid poſſint, quies ſtatim laſſitudinem aufert. .xlix.

a Lius alii labor conſuetus eſt, huic curſus, uel alius aliquis motus per crura factus, huic uero manus certa mouere lege, ſiue quouis alio modo opari manibus, aliis fodere terram, uel remigare, uel arare, uel ſimpliciter q̃duis aliud agere. Differunt autem omnes iſti labores, quia uel plures, uel pauciores partes operantur, et quia uel magis, uel minus laboratur, hoc tamen omnibus cõmune exiſtit ꝙ partes exercitatę fiunt robuſtiores, atque idcirco labores conſuetos facilius ferunt. .l.

n ON de ſolis exercitationibus, hic ſermo eſt, ſicuti prior, uerum de omnibuſ ſimpliciter conſuetis hic aphoriſmus enunciat, cibis, potibus, balneis, illotionibus, uigiliis, ſomno, calefactione, frigefactione, curis. Horũ et.n. ſingula minus nocent, cum fuerint conſueta, his quę natura quidem minus noxia ſunt, ſed nũq̃ in conſuetudinem peruenerunt. Quod igitur ita ſe habeat in exercitatiõibus, ad partium quę operantur robur, refertur, ut antea diximus. In reliquis uero quo modo fiat iam dicemus. Cibi, ac potus naturam aduentitiam efficiunt, maxime quidem in uentriculo, cum hoc uero, et in aliis partibus. Nã et ſi maxime obtineantur, et tranſmutantur a corpore, ipſum tamen quodãmodo pro ſui natura diſponunt ita ꝙ proceſſu temporis multa fit permutatio, ac ſimilitudo nutritorum ad nutriẽtia. Hoc enim oſtenſum eſt a nobis, in libro de conſuetudinibus, oſtenſum eſt etiam ꝙ unum quodq; facilius a ſimilibus alteratur. Ob hanc igitur cauſam quanto ſimiliuſ factum fuit id qđ tranſmutat ei ꝙ trãſmutatur, citius alterat ipſum. Et quidem ab aliis omnibus quibus corpus adhęret quodãmõ afficitur, ueluti in aere frigido, ac calido, denſatũ quidẽ a frigido, laxatũ uero a calido, atq; ideo cõſueta facilius ꝑfert, ab inſuetis uero moleſtatur. Si.n. laxato corpori ob caloris adhęſũ repẽte frigus ſuꝑuenerit, et in imas eius ſtatim ꝑtes ſubintrat, et maxime offẽdit. Cã itaq; de oibus cõſuetis dicta eſt in libro de conſuetudinibus. Qđ uero expientia notum eſt, id iam noſcimuſ qđ ſolum ab Hippocrate ſcriptũ eſt, qui cauſam adſcribendã non cenſuit. Nos uero ad eiuſdem inuentionem aliquas dabimus occaſiones. Hęc igitur dicta

ſufficiant quantum ad primam aphoriſmi attinet partem. Quod uero in fine ſcribitur, in quo conſulit tranſmutari quodãmodo ad non conſueta, ſalubris gratia ſecuritatis, dictum eſt. Eſt enim unica tantum cõſuetudo periculoſa, cũ oẽs homines inopinatis rerum ſortibus ſubiiciantur, ne igitur incidentes aliquando repente in nobis inſueta, ſatius eſſe inquit omnia tentare. Fit autem hoc non inhærentibus nobis ſemper his quibus aſſueuimus, ſed et nonnũq̃ contraria tentantibus. .li.

.li.

p LVrimum, atque repente euacuare, uel replere, uel calefacere, uel refrigerare, ſiue quouis alio modo corpus mouere, periculoſum. Quoniam omne nimis eſt naturæ inimicum, ſed quod paulatim fit tutum eſt, tum alias, tum cum ab altero ad alterum tranſitus fit. .lii.

o Mnia ſecundum rationem facienti, ſi non ſuccedat ſecũdum rationem nõ eſt tranſeundum ad aliud, ſtante eo quod a principio uiſum eſt. .liii.

q VIcunque aluos humidas habent, ſi quidem iuuenes fuerint, melius commutant his qui ſiccas habent. Ad ſenectam uero deterius cõmutãt, nam ſeneſcentibus magna ex parte exiccant. .liiii.

m Agnitudo corporis iuuẽtæ quidem, neq; indecẽs, neq; illiberalis, ſenectæ uero iutilis, et deterior paruitate.

c Auſam ob quam plurimum, aut repente, euacuare, uel replere, uel calefacere, uel refrigerare, ſiue quouis alio modo corpuſ mouere periculoſum ſit, ipſe oſtendit, inquiẽs. Omne nimium eſſe naturę inimicũ. Eſt enim natura in elementorum conſiſtens cõmoderatione, quare non abſque ratiõe nimiũ omne, ut qđ deſtruat cõmodorationem, una ſubſtãtiã animalis diſſoluit, qđ uero paulatim, ut inquit, implere. ſ. uel euacuare, et q̃ cũq; alia ſubinde dixit, tutũ eſt, tũ aliter factũ, ſed maxime cũ ab altero cui aſſueuimus tranſimus ad alterum, nam in antecedente aphoriſmo conſuluit, et ad inſueta permutari. In hiſce igitur ꝑmutationibuſ, qđ plurimum exiſtit, atq; repẽte, periculoſum ẽ ſatis, quod uero paulatim fit, tutum. .lii.

n On paruę eſt opus ſcientię non ꝑmutari ab his quę recte uiſa ſunt, et ſi nõdum manifeſta appareat utilitas ex his ſequi ad ea quę ita facta ſunt. Quẽadmodum enim in gutta ſubiectam petram percutiente uix longo tempore ſenſibilis paſſio in lapide manifeſtatur, ſic accidit etiam in crudis, et quę difficulter concoqui poſſunt diſpoſitionibus, in quibus cum recta ratio inuenerit id qđ cõducit, non diſcedit ab illo qđ primum faciẽdum exiſtimauit, etiam ſi nihil ex facto manifeſtum ſit ſubſequutum. .liii.

m Anifeſtus eſt hic aphoriſmus, et quicquid de eo dicere conuenit, prius eſt dictum in eo aphoriſmo cuius principium. Quibus iuuenibus uentres humidi ſunt, his ſeneſcentibus exiccantur. .liiii.

m Agnitudo corporis proprie quidem nominatur, quę longitudine, latitudine, profunditate moderantiam exuperat. Iam uero, et qđ lõgitudine ſola amplius auctum ẽ corpus, ſolemus magnum nominare. At qui huic proprium nomen eſt longum, nam et aliquando qđ ſecundum latitudinem, ac profunditatem ultra modum corpus eſt auctum, dicunt eſſe magnum, quãuis et hoc craſſum proprio uocabluo nominetur. Si igitur magnitudinem corporis in proprio ſignificato Hippo. dixit, nihilo deterior eſt in ſenectute, q̃ paruitas. Si uero uel longitudinem corporis, uel craſſitudinem intellexit, hę deteriores, atque inutiliores ſeneſcentibus ſunt. Verum neque craſſitudo eſt iuuentę decens, neque liberalis. In ſola ergo lõgitudine q; ſit iuuẽtę liberalis, ſenectę uero inutilis, uere diceretur. Ex hac enim ſen[illegible]ſcẽtes gibbi ſiũt, et uix poſſunt onus perferre, quod Hippo. inutile dixit.

i N TERTIO HOC IN APHORISMOS HIPPocratis commentario, eorum quę de temporibus,atq; ętatibus,ab Hippocrate ſcripta ſũt,expoſitionem faciemus,maxime quidem quicquid eſt in ipſis obſcurum de/clarantes. Hoc.n.eſt proprium expoſitionis opus. Verumtamen ſingulis etiam quę recte dicta ſunt demonſtrationem apponentes, quoniam et hoc fieri in cõmentariis conſueuit.Miror autem hoc loco et Lyci inęqualitatem, ſcribentis quidem(ut ipe ait) expoſitiones Cointi pręceptoris.Nulli autem eorum quę de temporibus,et ętatibus dicta ſunt,ꝓbationem demonſtratiuã apponentis, ſed ad expiẽtiam, et obſeruationem omnia re/ferentis, cum tamen ipſe in aliorum aphoriſmorum ex/poſitiõibus rationalem adhibeat conſiderationem, de ea quę in ipſis continetur ueritate,non ſola contentus experiẽtia. Quod uero ſola experientia nõ ſufficiat ad talem cõtẽplationẽ aggregandam ipſe Hippocrates oſtendit. Hoc et in proceſſu ſermonis oſtendetur. .i.

GALENI IN HIPPOCRATIS aphoriſmos liber tertius,interprete Nicolao Leoniceno.

.i.

m VTATIONES TEMPOrum potiſſimum pariunt morbos, et in quibuſdam temporibus magnæ mutationes,aut frigoris, aut caloris,et alia pro ratione,eodem modo. .ii.

n ATurarum,hæ quidem ad æſtatem, hæ uero ad hiemem bene, maleue ſe habent.

m VTATIONES TEMPORVM. Nõnulli exiſtimant dici quibus inuicem cõmutantur,quaſi ſucceſſiones diceret. Nã hieme in uer cõmutata fit dictorũ morborũ generatio,de qbus ipe deinceps loqtur.Vere.n.furores,atrę bileſ, et morbi comitiales.Vere rurſus i ęſtatẽ deſinẽte qđ ẽ initiũ ęſtatis,Febres cõtinuę inquit, et tertianę,et ardẽtes,et q̃ ſubide cõnumerauit.Et de auctũno,atq; hieme ſimiliter ſcripſit,ut inqunt illi qui pro eodẽ accipiũt mutationes,et ſucceſſiones. Verũ id uerbũ,potiſſimũ,qđ ſermõi adiectũ ẽ aphoriſmi,hãc expoſitionẽ nõ admittit. Nã nõnũq̃ tẽpora inuicẽ cõmutãtur, et ſicuti qdã morbi ex ea cõmutatione generãtur,eodẽ mõ ẽt ſoluũtur,et hoc ipſe Hippo.dixit.Quare nihilo magis ſucceſſiõeſ tẽporũ pariũt morbos,q̃ ſoluũt.Quomõ igitur nõ ſat fuit ipi dicere.MVtationes tẽporũ pariunt morbos,ſed et,potiſſimũ,addidit.Melius itaq; fuerit ob hanc adiectionẽ ꝑmutationes tẽporũ intelligere eas q̃ fiunt ſecũdum illorũ tẽperaturas alteratiões, Hę ſi quidẽ ſunt q̃ potiſſimũ generant morbos quãdo multę,alia poſt aliã,fiunt alterationes,queãdmodũ in Epidemiis ſcripſit, et nũc ẽt paulo poſt dicet.Si uero unius tẽporis ſolius alteratio efficit morbos aliquos,non tamen potiſſimũ. Quãdo igitur fiunt morbi potiſſimũ ex uniuſ tẽporis alteratione?quãdo cõtigerit magnã eſſe alterationẽ,et ob hanc cãm ipſe inqt.Et in qbuſdã tẽporibus magnę mutationes,uel caloris,uel alicuius alterius rei,ueluti humiditatis,ſiccitatis,aut uẽtorũ,aut horũ de/fectus. Hęc igitur expoſitio recta eſt in iſta ſcriptura. Inuenitur tamẽ et alia ſcriptura q̃ ita ſe habet.Mutationes tẽporũ pariũt morbos,et maximos.Potiſſimũ aũt et in qbuſdã tẽporibus magnę mutationes.Quę ſcriptura nullã habet obſcuritatẽ,his ꝓſertim q ea audierũt,quę a me ſtati antea dicta fuerũt. Sunt uero et alię ſcripturę idẽ dicentes,quas intelliges,atq; ꝓbabis,ſi illa q̃ diximus aiaduerteris. .ii.

n Aturas hoc in loco dixit Hippo.ſecũdũ principalliſſimũ,et ꝓpriũ ſignificatũ qđ ſecũdũ ipſam maxime ſubſtãtiã naturę eſt. Dicebamus aũt in ꝑcedentibus ipſã eẽ tẽperaturã quatuor elemẽtorũ,humidi, ſicci,calidi, et frigidi. Et quidẽ oſtenſum a nobis ẽ in libris de tẽperaturis.Vna quidẽ tẽperatura bene tẽperata,atq; optima.Male aũt tempatę,et uitioſę numero octo,quatuor qdem ſecũdũ qualitatẽ excedentem,quatuor uero alię ſecundũ duas. Secũdum unã quidẽ calida,

325

et frigida,ſicca,et humida.Secundum duas uero calida et ſicca,humida et calida,et frigida et humida,et frigida et ſicca.Ad ęſtatem quidem frigidę et humidę naturę optime afficiuntur.Ad hiemem uero calidę et ſiccę, ſicuti et male afficiũtur calidę et ſiccę ad ęſtatem,frigidę et humidę ad hiemem.Perfectiſſimę quidem igitur na/turę huiuſcemodi ad dicta tempora optime,ac peſſime afficiuntur.Mediocriter aũt quę quouismodo ex temporibus,uel iuuantur,uel offenduntur, ſicuti humida, et calida ęſtate, et hieme, quoniã ęſtate quidem quatenus hu/mida eſt,meliuſ afficitur,hieme uero contra,quatenus calida. .iii.

.iii.

m ORbi quoque alii ad alia bene, uel male ſe habent,et quædam ætates ad tẽpora,et loca,et uictus genera. .iiii.

i N Temporibus,quando eadem die modo calor,modo frigus fit, auctumnales morbos expectare oportet. .v.

b AVſtri auditum hebetantes, caliginoſi,caput grauantes,pigri, diſſoluẽtes.Quando huiuſcemodi tempeſtas prævaluerit talia in morbis patiuntur. At ſi aqlonia fuerit, tuſſes,fauces,alui duræ,difficultates urinæ,horrores,coſtarum dolores, et pectoris. Quando hæc tempeſtas prævaluerit talia in morbis expectare oportet.

e XOrdinato quodam interpretandi gene/re mihi uidetur uſus Hippocrates in hoc aphoriſmo. Nam melius utiq; ita dixiſſet.Morbi et ętates,alii ad alia tempora,et loca, et uic/tus genera bene, maleue ſe habẽt. Morbi igitur bene ſe habẽt, ad tempora quidem, ut ad generationem ſimiles, ut ad ſolutionem uero cõtrarii. Nos.n.de hoc ipſo determinauimus in expoſitione illius aphoriſmi cuius initiũ eſt.In morbis minus periclitantur.Aetates autem,quẽadmodum et naturę,Frigidę quidem ad calida,Calidę uero ad frigida.Senum quidem ad ęſtatem,iuuenum uero ad hiemem.Eadem ratione et ad loca,non morbi tantũ,ſed etiam ętates afficiuntur. Nam morbi calidi in locis calidioribus magis generãtur,et minus ſunt periculoſi, et magis ſanę ſunt in frigidis regionibus ętates calidiores,et in aliis proportionaliter.Sic uero et ad uictus genera,alii ad alia bene maleue ſe habent morbi,et ętates. Nam calidiores ad frigidiores, frigidiores uero ad calidiores, et ſicciores quidem ad humidiores,humidiores uero ad ſicciores bene ſe habent, et ut ſimpliciter dixerim contrarii quidem ad contraria bene.Similes autem ad ſimilia male,pręterq̃ ſi ętas temperata,et uictui,et regiõi,et loco temperato comparetur,hoc .n. ſolo modo ſimiles a ſimilibus bene afficientur. Quę uero plus a temperie receſſerũt ętatis,ſecundum temperaturam contraria loca,et tempora,et uictus genera conferunt ma/gis.Cum uero omnes morbi a temperie,et modo recedant,generatio quidem a ſimilibus locis,atq; temporibus,ſolutio uero a contrariis fit. .iiii.

c VM ratione fit hoc.Neq;.n.appellationes temporum cauſę morborum ſunt, ſed tẽperaturę.Cũ igitur ipſę cõuariãt,neceſſe ẽ et morbos cõuariari. .v.

í D Quidem qđ fit,declarauit,inquiens.Hauſtri auditũ hebetantes,caliginoſi,caput grauantes,pigri,diſſoluẽtes. Cauſam autem adſcribens ob quã,ubi hęc tempeſtas pręualuerit,talia in morbiſ patiũtur.Semper ſiquidem oportet medicum diſtinguere,et ſeparare id qđ ex cauſa extrinſeca fit,et nõ morborum ratione ut ꝓcognitiones faciat diligentiores . Cauſam uero ob quã hauſtri reddant auditum grauiorem,et uiſum caliginoſum, non eſt difficile ex eius temperatura cognoſcere,quę calida,et humida natura eſt. Omnia et.n.talia ſũt apta replere caput. Ob hoc igitur et ſenſuum inſtrumenta plurima implent humiditate, et capitis grauitatem efficiunt.Principio aũt neruorũ humectato,neceſſe eſt et circa uoluntarios motus pigriciam euenire,et ueluti in ſe ipſo diſſolutum hominem apparere. Cõtra uero in aquiloniis,ut ipſe inqt iferius,corpora fiũt robuſtiora,uegetiora,et ad motus promptiora,et melius audientia.Nunc uero hęc nõ oppoſuit his quę ex hauſtro

circa corpus contingunt, quoniam in hoc aphoriſmo de lęſione tantũmodo,quę ex utroq; accidit uento,tractare propoſuerat,ut hęc cognoſcentes ab illis ſeperemus q̃ ex morborũ natura contingunt.In aquiloniis igitur (ut inquit) fiũt tuſſes,pp uide licet inſtrumẽtorũ reſpirationi obſeruientiũ intempiem,et pp fauciũ aſperitatem, de qua nobis inſinuauit adiungens uerbũ illud,fauces,ut ſubintelligeremuſ,patiun tur.Nam ſolet hoc mõ loqui aliquãdo.Paulo poſt igitur inquiet.Auctumno et pluri mi ęſtiuorũ,et febres quartanę,et erraticę,et lienes. Licet aũt et ſimul duo coniungentes legere, fauces alui durę,ut nõnulli expoſitores legendum exiſtimarunt. Nam fauces in aquiloniis conſtitutiõibus apparẽt durę quoniam exiccantur, ac refrigerantur ,et uẽter inferior dura excernit, et pp temporis cõſtitutionis tẽpaturã quę uergit ad ſiccitatẽ toto corpore exiccato, et magis ipſo ad ſe ipm trahente eaſ q̃ fiũt ex cibis humiditates. Sed et alia ratione,quoniã ſi longiori tempore maneant,et non excernãtur,omnia humectantur. Vrinę etiam accidunt difficultates,ueſica flatu aquilonis ob frigiditatem offenſa.Eſt.n.exãguis,et ppea ex cauſis frigidis,pluſq̃ alię partes,ipſa eſt offenſioni parata. Eadem aquilonis frigiditas etiam thoracis dolores efficit,cõmuni etiã et ad alias partes lęſiõe,et illã quoq;, quę fit ex reſpiratione aſſumentis,quę nõ pari modo pulmonem attingit, et cor,ob ſui caloris multitudinẽ.Homines uero horridos fieri in aquilõiis conſtitutionibus, clarũ eſt,cõſentaneę uidelicet aeris ambientis temperaturę.

.vi.

q VAndo æſtas fit ueri ſimilis,ſudores in febribus multos expectare oportet.

.vii.

i N Siccitatibus febres accutæ fiunt, et ſi annus magna ex parte talis fuerit, qualem fecerit cõſtitutionem, tales plurimũ morbos oportet expectare.

.viii.

i N Conſtantibus temporibus, cum tempeſtiue tempeſtiua redduntur, morbi conſtantes, et boni iudicii fiunt, in inconſtantibus autem, inconſtantes, et mali iudicii.

.vi.

q Vẽadmodum paulo antea dicebat.Q uando die eadem,aliquando frigus,aliquando calor accidit,morbos auctumnales expectare oportet,ſic nunc rurſus.Q uãdo ęſtas fit ueri ſimiliſ,hoc eſt temperaturam habet cõmoderatam, expectare,inqt,oportet multos ſudores in febribus,et hoc non ſine ratione.Neq;.n. ſine aeris ambientis calore multi ſudores fieri poſſunt,neq; abſq; hoc,q̧ aliqua humiditas in corpore contineatur. Horum uero alterum eſt in ęſtate, alterum uero in hieme.Auctumno uero neutrum,uere autem utrũq;.Rationabiliter igitur ęſtaſ quidem arida,ſatis abſumit,atq; reſoluit humiditatem. Similis autem ueri ob caliditatẽ quidẽ attrhait ad cutim,ob humiditatẽ uero nõ poteſt p̃ modũ uaporis reſoluere. Tota igitur ſimul humiditas in morborũ iudiciis expulſa ſudores facit.

.vii.

n ON multas ait febres in ſiccitatibus fieri, ſed acutas, quoniam paulo poſt inquiet.Cõſtitutionũ aũt anni,ſicca tempora,pluuioſis ſunt ſalubria magis, et minus mortifera,et his adiungens rurſus inquiet.Morbi in pluuioſis tẽporibus,magna ex parte fiunt febres longę. Nõ abſq; ratione.Nam aeris ambientis humiditas pituitoſos acceruat humores, et non paucas generat aquoſas ſuperfluitates.Siccitas uero,pauciores quidem humores efficit,ſed qualitate biliofiores, et ob hanc cauſam febres numero quidẽ ſunt pauciores,his q̃ fiũt in tẽporibus pluuioſiſ, ſed acutiores.Q uę uero deinceps in aphoriſmo dicũtur,manifeſta.

.viii.

c Onſtantia tẽpora nominat q̃ ordinatim ſuã recipiunt tẽpaturã. Q uẽ uero cõſtantẽ appellet annũ,tibi licet diſcere ab ipſo in libro de aqua, aere,locis, et regionibus,ita dicente.Si quidem pro ratione facta fuerint ſigna huiuſce modi in ortibus,et occaſibus ſiderũ,et in auctumno,ſi aquę deſcẽdunt,et hiems mediocritatem ſeruauerit,neq; ualde ſerenus, neq; frigore excedens. Et uere aquę euenerint tempeſtiuę,et ęſtate,ſic par eſt annũ fore ſalubriorem.Poſtq̃ igitur qualis de

beat eſſe conſtans annus didiciſti facile,eſt etiam inconſtantem intelligere. Omnia
enim quę non ſeruant ſecundũ aliquid anni conſtantis ductum,ea nunc Hippocra-
tes inconſtantia uocat,et eos qui in ipſis accidunt morbi,ſimiliter appellat.Ait au-
tem,et ipſos difficulter,hoc eſt male,iudicari. Vel enim cũ caſibus piculoſis iudicia
in his morbis eueniũt,uel ſtati ſunt pnicioſi,uel oío faciũt recidiuá. .ix.

.ix.
VCTumno morbi acutiſſimi, atque
a exitiales,maxima ex parte. Ver uero
ſaluberrimũ,et minime exitiale. .x.
a VCtumnus tabidis malus. .xi.
E Temporibus, ſi quidem hiems ſic
d ca, et aquilonia fuerit, uer uero plu
uioſum,et hauſtrale,neceſſe é,æſtate
febres acutas, et lippitudines (græci ophthal
mias uocãt) et inteſtinorum difficultates,præ
cipue uero mulieribus, et uiris q natura ſunt
humidiores,

c VM tempora conuenientem ſeruant totam temperaturam, inter ipſa uer eſt
ſaluberrimum,ut qđ bonam
habet temperaturam. Mor-
bos autem acutiſſimos, atq;
mortiferos,aliorum tempo-
rum cóparatióe auctumnus
afferet,quãdoquidem uer té
perié habet. Auctumno ue-
ro hoc ĩprimis ineſt,ꝙ eadé
die aliquando caloré, aliquã
do frigus continet . Deinde
ęſtiuum ſubſequitur tépus,
inquo multis quidem humo
res affati ſũt.Q uibuſdam ue
ro et uires ſũt debilitatę.Nó
ſolũ uero hac ratióe auctũ-
nus malus é, ſed ét quia prí
mum quidé humores mouebantur ad cuté,atq; difflabant, auctumno uero ab aeris
ambientis frigiditate truduntur,atq; ad interiora impelluntur,hęc quidem omni-
bus hominibus cómunia ſunt. His uero qui nullo uictu utuntur ex ſuperabũdanti,
fructus accedũt,qbus abũdáter repleti,malorũ humorũ multitudiné generát. .x.

Amnauit quidé et aliter auctumnũ in antecedente aphoriſmo.Nunc autem
d prçcipue nocenté tabidis rurſus uituperat.Vtrũ uero illos ſolũ nominet ta-
bidos quibus pulmo eſt exulceratus,uel omnes quomodocũq; tabefactos,nó
poſſumus coniectari.Liquet aũt utriſq; auctumnum eé malum,cum ſit ſiccus,ſimul
ac frigidus,et inęqualis. .xi.

E alteratione,quę in téporibus fit,hic docet,ab hieme ſicca,et aquilonia ini
d tium ſumés. Vere aũt pluuioſo, et hauſtrino.Paruę igitur tales mutationes,
pręter naturá tamen,quapropter et ad ęſtatem ſequi ait hos morbos,febreſ
acutas,et lippitudines,et inteſtinorum difficultates. Cauſam uero ob quam ſupabũ
dant in tali conſtitutione huiuſcemodi morbi, ipſe explicauit in libro de aquis, de
locis,et aere.Verba autem eius ſe habent in hũc modũ.Si autem hiems quidé ſicca,
et aquilonia fuerit,uer uero pluuioſum, et hauſtrale,neceſſe eſt ęſtaté febribus abũ
dare,et lippitudines,et difficultates inteſtinorũ aduenire,quando.n.ęſtate ſtrangu-
latio repéte ſuperuenerit, et terra madida ex pluuiis uernalibus,et ab hauſtro fue
rit,neceſſe eſt,ęſtum duplicari,et a terra madida,atq; calente,et a ſole comburente,
non cóſtantibus hominũ uentribus,neq; exiccato cerebro. Neq;.n.poſſibile eſt tali
uere exiſtente, non inflãmari corpus, ac carnem, unde febres accidunt acutiſſimę,
tum reliquis omnibus,tum pręcipue pituitoſis.Difficultates uero iteſtinorũ mulie
ribus, et uiris humidioribus conuenit fieri . Hęc quidem Hippocrates in libro de
aquis,et locis, et aere dixit. Nos uero latius eius ſermoné explanabimus, et primũ
quidem ob quam cauſam,neq; in hieme, neq; uere per talem cóſtitutionem dixerit
uulgari morbos.Atqui in ſecundo Epidemiarũ,in ipſo tépore uitiato,ait,apud Cra
nonem factos eſſe carbones.Verba auté eius inibi hęc ſunt.Pluebat in ęſtibus aqua
ruente per totum,fiebant autem hauſtro magis.Manifeſta igitur ex hiſ quę dixerat
cauſa,ob quam apud Cranonem facti ſint ęſtate carboneſ.Neq;.n.paulatim mutauit
temperaturam, ſed ad talem peruenit cóſtitutionem,in qua facile putrent quęcũq;
naturam habent,ut putreant. Habiles enim ſunt humiditates modum excedétes ad
putreſcédum.Nam (ut ipſe inquiet)morbi in temporibus pluuioſis fiunt magna ex

parte febres longę,et alui fluxus,atq; putredines, adhuc autem magis in his quę calidiſſima ſunt.In unum itaq; conuenientibus adeo fortibus,atq; imoderatis diſpoſitionibus,ueluti in Cranone, tempus ſecundum corpus non expectat, uerum anticipat in priore plurimum offendi.Per hiemem uero ſiccam,et aquiloniam, corpora q dem tali modo afficerentur,qualem ipſe dixit per hęc uerba. Si uero aquilonia fuerit,tuſſes,fauces,alui durę, urinę difficultates, horridi dolores laterum, pectorum, non tamen effatu dignus morbus adcreſcet, nam et alioquin ſicciores temperaturę ſunt ſalubriores. Ex toto.n.ait ſiccitates pluuioſis temporibus eſſe ſalubriores, et minus mortiferas.Hiemę uero aquilonia, ac ſicca,nocebit quidem rectis ſtantibus hominibus, ad tuſſes,et alui ſuppreſſionem,et difficultatem urinę, atq; dolores locorum ad thoracem attinentium,non tamen febres,uel difficultates inteſtinorum,aut tale quiddam operabitur.Cur autem neq; in uere pluuioſo,atque hauſtrali exiſtẽte morbi uulgantur? quoniam anteceſſit hiems frigida,ac ſicca.Ipſe uero dixerat nõ ſimpliciter pręſentes conſtitutiones fore conſiderandas, ſed ex qualibus,ad quales ue fiant permutationes exiccatum. Itaque corpus per hiemem cuius ſicca, atque aquilonia fuit temperatura non modo nihil ex uernis pluuiis patietur, ſed potius aliqua ex parte iuuabitur ad naturalem rediens mediocritatẽ. Si uero totum uer humidum fuerit ad contrariam ducetur corpus conſtitutionem,tranſcẽdens illam, quę medium tenet,mediocritatem. Quare ęſtas ſubſequens paratũ excipiet offenſioni,cum terra adhuc humecta ſit,atque ob hanc cauſam ſtrangulationem efficiet, utpote eteſiis nondum potentibus flare. Nam illi poſtea, et poſt Canem flare incipiunt. Quare totũ tempus medium habebit febres acutas propter caliditatem, et humiditatem,humoribus in corpore putreſcentibus, nec non lippitudines, et difficultates inteſtinorum,pro aptitudine partium quę offenſionem recipere natura aptę ſunt.Alię enim aliis magis,alię minus paſſibiles ſunt, ſecundum corporum temperaturas.Nam lippitudines fere omnes infeſtant repleto capite,quibuſdam exceptis quibus oculi pręualidi ſunt. Difficultates uero inteſtinorum eos qui naturas humidas habent, et mulieres,hę ſi quidem uiris ſunt humidiores. Si igitur totam conſtitutionem,tanq̃ noſtra putrefacientem corpora, damnamus,liquet ꝙ putredo magis humidis adueniet corporibus. Ipſum ſi quidem humidum quod in noſtris putret corporibus,quędam ueluti materia eſt a ui caloris patiens, humiditas uero ambientis aeris,quatenus exiccari non ſinit humorum in corpore ſuperabundantiam, eatenus adiuuat uim putrefacientem.Nihil itaque mirum ſi in talibus conſtitutionibus plus offenduntur naturę humidiores, et propterea ait, febres pituitoſis magis aduenire, hi ſi quidem neceſſario ſunt humidiores. Manente igitur putredine in corpore,febres fiunt.Si uero per uentrem euacuetur,difficultates inteſtinorum. Et hęc per totam ęſtatem cõtingent, niſi fiat circa Canis ortum permutatio,de qua ipſe in libro de aquis, locis,et aere tranſegit,poſt uerba paulo antea ſcripta,poſt illa uidelicet. Difficultates autem iteſtinorum par eſt fieri mulieribus,et uiris humidiſſimis.Nam ſermonem continuans,ſcribit in hunc modum. Et ſi quidem ſuperuenerit circa Canis ortum aqua, et hiberna tempeſtas, et eteſię perflauerint, ſpes eſt quietis,et ꝙ auctumnus ſalubris erit. Alioquin periculũ eſt ne pueri moriantur,et mulieres,minime uero ſeniores,et ne qui euaſerint, i quartanam finiãt,et ipſa quartana in aquam intercutem terminetur.Verum de his quę adiecit in libris de aqua, et aere,et locis,cum librum illum exponemus,diligentius conſiderabimus. De his uero quę in pręſenti aphoriſmo proponuntur, ſufficienter eſt dictum, excepta una dictione,ex neceſſitate,quam non ſolum appoſuit in aphoriſmo, ſed etiam in libro de aquis,locis, et aere, oſtendens per eam,ꝙ rei natura perſuaſus, et non ex aliqua obſeruatione,iſta notauerit.Quotiens igitur uerifimile ſit ipſum uidiſſe talem conſtitutionem,uel quot in locis,nunquid bis,uel ter,uel quater. Sed neque ſi ſępius inquias,poſſumus dicere ꝙ ita ſemper erit,ſicuti neque ſi ex medicina aliqua uideriſ purgatos ſex,uel ſeptem homines,iam dicere certe poteris quod omnes poſt hac homines ſimiliter purgabũtur.Quare pro manifeſto relinquitur ꝙ rei naturam Hippocrates ſequens,et non aliquam obſeruationem,ita ſcriptitauerit.Neceſſe eſt ęſta-

te febres acutas,et lippitudines,et difficultates inteſtinorum fieri. .xii.

Ontrario modo ſe habet temperatura duobus quę·i priore aphoriſmo ſunt
c dicta temporibus,ad illas quę in iſto dicuntur. Qualis enim erat hiems pri mum in illo,tale nunc eſt uer.Quale aũt eſt in illo uer,talis nunc eſt hiems. Quod igitur non erat in illo neceſſarium,in uere morbos uulgari uehementes,ſuffi cienter dictum eſt.Nunc autem ꝙ hieme humida quidem, ac calida facta, uere au/tem frigido, ac ſicco,neceſſa rium ſit in ipſo uere homi/nes ęgrotare, eſt demonſtrã dum. Mulieres itaque qui/bus partus ad uer, ex qua/cunque abortiũt occaſione, corpora ſi quidem humida, ac mollia,et laxa facta,hieme ſerena ad intimas ſui partes aeris ambiẽtis frigiditatem facile admittunt. Ita ꝙ qui/cunque infantes longo tem/pore calori ſunt aſſueti,per cuſſi uehementer a frigore, non abſque cauſa,hi quidem

.xii.

I Vero hiems hauſtralis,et pluuioſa,
ſ et ſerena fuerit. Ver autẽ ſiccum, et aquilonium,mulieres quibus partus ad uer ineſt, ex quacunque occaſione abor/tiunt,Quæ uero parient,imbecilles, et morbi dos iſantes pariunt. Quare uel ſtatim intere unt,uel tenues,et ualitudinarii uiuunt. Cæte ris uero mortalibus,difficultates inteſtinorũ, lippitudines ſiccæ fiunt.Senioribus autem de ſtillationes quæ cito interiment.

iã mortui in ipſo utero ſunt,hi uero in ipſo partu morientur. Qui uero uiui in lu cem eduntur non ferentes ſubitam ad contrarium trãſmutationem, uel breui poſt tempore moriuntur, uel exiles,atq; inſalubres creati,uix in uita perdurãt. Aliis ue ro ceu pituitoſis, ac mulieribus,difficultates inteſtinorum,aĩt accidere,ex pituita a capite ad uentrem defluente, hunc enim humorem par eſt in dicta conſtitutione plurimum generari, hieme quidem capite repleto. Subito autem refrigerato circa ueris initia,quoniam cerebrum natura aptum eſt ad generandas pituitoſas ſuper/fluitates. Cum enim refrigeratur,non poteſt alimentum conuincere.Ineſt autem et hoc pituitę generationi. Quę enim a forti fit frigiditate, acida euadit .Quę uero a caliditate replente caput,ſalſa.Sicuti et quę a pauca fit frigiditate, uel paucam ha/bet dulcedinem,uel nullam manifeſtam qualitatem.Ea igitur quę fit in pręſenti cõ ſtitutione pituita,propter eam quę eſt in hieme caliditatem,ſalſa erit,et hac ratio/ne maxime difficultatem inteſtinorum generabit, quando longiori tempore mor/dens,atque abradens inteſtinum offenderit. Vt enim illa quę propter lentorem in/ter exeũdum,in inteſtinis retineatur,et tardet,et ſemper ipa detergat,propter qua litatem facit inteſtinorum difficultatem.His autem qui natura calidi ſunt, ac bilio ſi,inquit ipſe Hippocrates lippitudines ſiccas accidere, ſic autẽ uocat eas quę ſunt ſine fluxu. Par autem eſt calidis,ac ſiccis naturis in ſicca, ac frigida conſtitutione, quę calidam,atque humidam excipit,tales lippitudines fieri. Caput enim prius re pletum eſt in calida,atque humida conſtitutione. Frigus autem ſuperueniens,uelu ti manus quędam extrinſeca capiens, ac premens,quandam uti ſpongiam cerebrũ exprimit illam quę in ipſo continetur humiditatem. Hęc uero delata alias ab uno loco ad alium,ex his qui faciles ſunt ad patiendum, multos generat morbos, atque ita his qui oculos habent natura imbecilles,lippitudines accidunt. Nihil uero ex ipſis efluet ad extra,propter aeris ambientis frigiditatem denſantis ſuperficiem exteriorem. Quod uero Hippocrates ipſe hęc omnia quę diximus ad cauſas refe/rat antedictas,manifeſtum ex his quę ſcripſit in libro de aqua,locis, et aere,in hęc uerba. Pituitoſis itaque par eſt difficultates inteſtinorum aduenire, et mulieribus pituita a cerebro defluente,propter naturę humiditatem. Bilioſis autem ſiccas pi/tuitas ob carnis caliditatem,ac ſiccitatem. Quod uero ſcribitur circa finem apho riſmi.Senioribus uero deſtillationeſ quę ſubito interimant,ipſe in libro de aqua,lo cis,et aere per hęc uerba ſcripſit. Valde autem ſenibus deſtillationes propter rari

tatem,et uenarum colliquationem, ita q repente interimit quoſdam, quoſdam ue/ro contingit dextra, aut ſiniſtra parte ſtupidos fieri. Per hęc uerba uidetur Hippocrates, nõ quas cõmuni uocabulo deſtillationes conſueuimus nominare,quę ſcilicet ex capite fiunt ad pulmonem per aſperam arteriam,ſed omnes quę feruntur fluctiones per uenas a capite ad partes inferiores, quare et cito interimentes, bene uidetur adiectum, quoniam hę uelociter terminantur, cum alię diutius perdurent. Quidam uero expoſitores p deſtillationes audientes,illas quę a capite ad pulmonem fiunt per fauces, et arterias, cum negatione,non, hũc ſcribunt ſermonem, hoc modo, non cito interimẽtes. Et recte quidem. Neq; enim frigidę fluctiones in ipſis concoquuntur ob ętatem. In quibuſdam uero exemplaribus ſcriptum eſt.Cito interimentes,quoniam et in libro de aqua,locis,et aere.Ipſe inquit.Ita q repente intereunt. .xiii.

.xiii.

SI Vero æſtas ſicca fuerit, et aquilonia, auctumnus uero pluuioſus, et hauſtralis, dolores capitis ad biemẽ fiunt,et tuſſes, raucedines, atque grauedines, quibuſdam autem et tabes.

EAndem temperaturam nunc ſimul poſuit ęſtati,et auctumno, quam et paulo antea dixit de uere,atque hieme,cum ita dicebat. Si hiems ſicca, et aquilonia fuerit,uer autem pluuioſum,et hauſtrale. Verum ibi quidem in hac ęſtatis conſtitutione dixit febres acutas,lippitudines, et difficultates inteſtinorum fieri.Nunc uero hieme dolores capitis,tuſſes,raucedines,atque grauedines.Nõ autem uel ibi adiecit ęſtiuam conſtitutionem,uel hic hibernam, ut qui utrunque tempus ſuam ſeruare temperaturam ſuppoſuerit.Si.n.et in his altera aduenerit aeris ambientis itemperies,erit aliquis propter illam a prędictis diuerſus eius morbus, pro priuſ intemperiei.Verum in illa quidem cõſtitutione,qua dixit hiemem fieri ſiccã, et aquiloniam,uer autem pluuioſum,et hauſtrale, ipſe ſubiecit cauſas ob quas tales morbi ęſtate fiunt in libro de aere,locis,et aquis. In pręſenti uero conſtitutione,nihil dixit in illo.Nã poſt duas antea ſcriptas conſtitutiones.Alteram quidem in qua hiemem aquiloniam,et ſiccam uult fieri,uer autem pluuioſum, et hauſtrale. Alterã uero in qua contrarium pluuioſam,et hauſtralem hiemem, uer autem ſiccum, et aqlonium, et ſequẽtem ordine poſt has tertiam exiſtentem conuerſionem, de qua pręſens eſt ſermo, non amplius adiecit, ſed loco huius,alteram talem. Si uero ęſtas pluuioſa fuerit,et hauſtralis,et auctumnus ſimiliter,neceſſe eſt hiemẽ fore inſalubrem. Deinde per ordinem quaſdam alias,neque illas eodem modo,quo iſta propoſita, ſe habẽteſ.Sed de illiſ quidem,cum ad earum expoſitionem peruenerimus,ſermonem faciemus. Nunc uero de ea quę ab ipſo dicitur in aphoriſmis,agamus,idem noſtro ſermoni initium faciẽtes,qđ etiam antea diximus. Par etenim eſt ſeruare ipſam hiemem ſimilem ei quę eſt naturalis,hoc eſt frigidam,atque humidam,quantũ hę duę qualitates conueniunt temperatę regionis habitatiõibus,de quibus nos paulo poſt nominatim mentionem faciemus. Seruante itaque hieme ſuum temperamentum, nulla fortior in ipſa ęgritudo conſiſtit,ſolum autem capitis dolores, ac tuſſes, raucedines,atque grauedines,quę ſunt repleti capitis accidentia. Si igitur,ut prius diximus,utrique tempori,ęſtiuo ſcilicet,atque auctumnali fieri pluuias hauſtrales contigerit,forte et in ipſa ęſtate,ſi minus, ſaltem in ipſo auctumno uulgabuntur morbi proprię conſtitutionis humidę,et hauſtralis.Nunc quoniam ęſtatem ſiccam,et aquiloniam fieri ſuppoſuit, Auctumnum autem humidum,et auſtrinum. Par eſt non ſolum quoſdam non incipere ęgrotare,uerum et imodicę per ęſtatem ſiccitatis habere remedium non mediocre,eam quę facta eſt in auctumno humidam conſtitutionem. Quia uero totus auctumnus talis ẽ ſubſequutus,neceſſe erit his qui naturam habent humidiorem,ſufficiẽter ſupra modum repleto capite,nuper dictos morbos hieme aduenire, quibuſdam autem eorum,et tabem, qui ſcilicet adhuc morbum

apti natura ſunt.Sunt apti natura et qui anguſto ſunt pectore,et quibus a capite ad pulmonem fluctio defertur. Hi igitur tabidi fiẽt. Aliis uero nullus quidem fortior morbus adueniet,ſed tuſſes,atq; raucedines, et quicũq; alii huiuſcemodi caſus fiẽt, tẽpore hiberno capita ſuſcipiente hauſtrinis pluuiis antea repleta, ſiue i qbuſdam hoc ſolum efficiente,ꝙ ſuperfluitas in capite perſeuerans ſit ipſi doloris cauſa.Nullam ſiquidẽ plenitudinem in parte aliqua corporis diſſoluit hiems.In quibuſdam uero coacto in unum,et compreſſo quodãmodo capite expreſſa materia inutilis,ad loca capite inferiora deſcẽdit, hoc quidem ueluti purgatio quędam, et capitis ẽ euacuatio. In quibus uero a multa materia grauatum antea laborauit, nec potuit hibernũ frigus tolerare,ſubiectis ſibi partibus refrigeratum iam propter maiorem intemperiem,eſt fluctionum cauſa.

.xiiii.

ſI Vero aquilonius, et ſiccus,his qui naturam habent humidiorem,et mulieribus conferet. Reliquis autem erunt lippitudines ſiccæ, et febres acutæ, et grauedines. Nonnullis uero,et atræ biles.

.xiiii.

hIc ſermo nunc dictus liquet ꝙ non eſt integer aphoriſmus, ſed pars ſecũda unius aphoriſmi cuius priorem partem nuper deſtitimus explanare. Nam manente cõmuni ea quę eſt ęſtatis diſpoſitione, utriſq; ſermonibus, prior quidem pluuium, et hauſtralem in ipſa ſupponit auctumnũ, ſecundus uero qui inſtat, ſiccũ et aquiloniũ.Quod uero nil differt,ſiue ſiccũ,ſiue ſqualẽtem, ſiue inaquoſum dixerimus,unicuiq; eſt manifeſtum.Ambobus ergo temporibus ſqualidis,et ſiccis effectis,humidę quidem naturę,non mõ nihil offendẽntur ex tali cõſtitutione, quin potius aliquam ſentient utilitatem.Cauſam uero ipſe dixit in libro de aquis,et locis,et aere,ſcribens in hũc modum. Pituitoſis uero hęc omnia auxilio ſunt.Exiccantur enim,atque ad hiemem minime laxi perueniũt, ſed exiccati. Reliquis uero qui non ſunt tali natura prędíti,lippitudines ſiccę, febres acutę, atque grauedines accidunt,et nonuullis eorum atrę biles.Cauſam uero horum generationis,ipſe in libro nuper dicto,per hęc uerba inqt. Bilioſis uero hoc ẽ inimiciſſimum,quia ualde exiccantur,et lippitudines his ſiccę eueniunt,et febres acutę ,et diuturnę,et atrę biles. Deinde cauſam ſubinferẽs,inquit. Bilis enim pars humidiſſima,atque aquoſiſſima exiccatur,atq; abſumitur. Craſſiſſima uero, et acutiſſima linquitur,et ſanguinis pariter eadem ratione, ex quibus hi morbi ipſis contingunt. Hęc itaque a nobis ad propoſitas conſtitutiones dicta ſunt ſufficienter.Cur uero de his ſolis conſtitutionibus fecerit mentionem Hippocrates,cum et plures alię ſint,non habeo dicere. Volo autem potius declarare uiam,ac rationem, qua quiſpiam utens,omnes conſtitutiones complecteretur.Eſt autem talis.Primum igitur incipere eſt neceſſarium, ueluti ab elementis,a ſimplicibus aeris ambientis intemperaturis,atque ipſas diuidere,et in ualde paruas, et ualde uehementes, ac medias. Poſt hac dicere de qualibet earum que dictę ſunt intemperaturarum, in ſingulis temporibus contingentium, quot ſcilicet morbos ſecundum unamquamq; naturam generabunt. Poſt hac duorum temporum complecti inuicem intemperaturas ,quemadmodum conatus eſt nunc et ipſe Hippocrates facere.His uero tranſactis omnibus deinceps trium temporum coniungere uniuerſas omnes intemperaturas.Deinde quatuor.Sic enim foret integra,atque perfecta meditatio.Hęc igitur et nos forte aliquando, ſi plus ocii nacti fuerimus ſeorſum ſcribemus.Sufficiat autem in pręſentiarum hoc dixiſſe ſolum,ꝙ paucos admodum intemperaturarum complexus ſcripſit Hippocrates,adeo ut hę potius quoddam exemplum uideantur, quam pars aliqua effatu digna totius circa talia diſciplinę , Dicemus autem plenius de ipſis, cum librum de aquis, et locis, et aere, et de Epidemiis primum exponemus. Quod uero paulo antea ſum me dicturum pollicitus, nunc adiungens in ipſo finiam orationem. Audire enim oportet omnes de quibus ſcripſit Hippocrates conſtitutiones in locis fac

ris terrę habitabilis temperatis, exceptis ab hoc ſermõe Thracię locis,quę a mari diſtant.Hęc enim in frigiditate,atque humiditate modum exceſſerũt,ſicuti et quę ad Aegyptum,ac Lybiam attinent,loca calida ſunt,ac ſicca, exceptis et hic illis quę mari adiacent locis. In frigidis enim,quales ſunt circa Thraciam,ac Pontum regiones,quoniam loca mari adiacentia humilia ſunt, ob hanc cauſam calidiores habent temperaturas. In calidis uero,quales Aegyptus,ac Lybia,quoniã ęſtate a uentis ab Arcto flãtibus refrigerãtur, idcirco minus ſũt calida,his quę ad mediterranea receſſerũt.Zona uero exqſitã habẽt temperiem, ac media orbis terrarum, ẽ quę per Gnidũ, et Com. et quęcunque loca non multum ab his receſſerũt,uel ad aquilonem,uel ad hauſtrum.Oportet autem ut temperatam zonam nominatam, ab his qui talium habent peritiam perfecte intelligas,excogitare quandam lineam rectam,extẽtam per ea quę dixi loca.Quidam autem aſtrologi non zonas,ſed parallelas, ideſt ęquidiſtãtes uocãt. Tales in terra habitationum ſimilitudines, quę ab ortu ad occaſum protenduntur. Sermo igitur ab Hippocrate habetur, de his pręcipue quę diximus locis.Ordo autem temporum, ſicuti ipſe ſępius in libro Epidemiarum oſtendit, et ſicuti hi qui hoc ſtudio excelluere ſcripſerũt, hic eſt. Ortus Pleiadis principium eſt ęſtatis, poſt ꝗ Canis ortus oporam, ideſt fructuum generationem incohat,quam et ipſam pro ſecunda parte ęſtatis ponunt. Poſt hũc Arcturus oriens inicium facit auctumni. Deinde occaſus Pleiadum hiemis principium facit. Deinde quod hiemem ſequitur ęquinoctium,principium ueris habet .

.xv.

e X Anni autem conſtitutionibus, ꝙ i totũ dixeri, ſiccitates ĩbribus ſũt ſalubriores,et minus mortiferæ. .xvi.

m Orbi in pluuiarum multitudine,magna ex parte fiunt febres longæ,alui

.xv.

q Vod melius fuiſſet inter ãtea ſcriptos aphoriſmos,in quibus agit de temporum conſtitutione,hunc primum ſcribere aphoriſmum,quem nunc prę manibus habemus,ex ipſis rebus didicimus,quoniam ad confirmandos priores aphoriſmos hoc etiam eguimus,Et hoc ex neceſſitate didicimus,quoniam prius eſt natura,atque doctrina,ſimplex compoſito. Poſt illum igitur aphoriſmum cuius initium.Hauſtri hebetantes auditum,caliginoſi caput aggrauantes, pigri diſſoluentes.Primo loco ponemuſ illum,cuiuſ principium.Quotidianę conſtitutiones,aquilonię quidem corpora in unum cogunt. Secundo loco hunc nunc propoſitum, in quo ex omnibus anni conſtitutiõibus ſiccitates imbribus anteponit, et hoc cum ratione.Nam in ſiccitatibus ſuperfluę humiditates diſſoluuntur,per imbres autem intra corpus collectę putrefiunt, niſi quis ſingulis diebus collectas exercitiis expurget.Quę enim fit per balneaſ euacuatio parua eſt, et ſolam fere cutem euacuat. Quę autem ſunt per carnem,et partes ſolidiores diſperſę ſuperfluitates, haud ſufficienter ex balneis euacuantur, neque tamen ea quę fit per purgantia pharmaca ſuperfluitatum euacuatio,idonea eſt.Nam ualde indigentibus,et ex longis interuallis, utilis eſt.Earum uero quę quotidie generantur in corpore ſuperfluitatum,euacuatio minor eſt,ꝗ ut exigat purgantis pharmaci operationem.Si uero quiſpiam uoluerit bis menſe, aut ſemel ſaltem ea uti,ueritus ne ſuperfluitatum multitudo aggregetur,pręter id ꝙ nocebit,corpora etiam in malam trahet conſuetudinem. Alimenti ſi quidem pars una ſeroſa eſt,quę ipſi gratia diſtributionis admiſcetur.Altera ueluti fuliginoſa ſuperfluitas quę in pluribus cibis,quęcunque ſunt peiora continetur, quę naturę operationem ſubterfugit. Cum neque aſſimilari corpori qđ nutritur,neque agglutinari queat.Hę igitur omnes diebus ſingulis ſunt euacuandę,uerum magis in ſiccis conſtitutionibus euacuantur, ꝗ in humidis, atque ideo has dixit eſſe ſalubriores.

.xvi.

f Ebres qdẽ lõgas ex multitudĩe fieri humiditatis,mĩme mirũ,ſi qdẽ ęgroti ad morborũ ſolutionẽ egẽt coctiõe, plures ãt hũiditates nõ niſi ĩ lõgo tp̃e cõcoq

poſſunt. Accedit ad hoc ꝙ frigidiores, et magis pituitoſi generantur humores in multitudine pluuiarum, ſicuti contra in ſiccitatibus biliosiores. Quare in temporibus pluuioſis febres erunt diuturniores, in ſiccitatibus autem acutiores. Neq; extra rationem eſt, qđ alui profluuia in temporibus pluuioſis eueniant, cum humorum ſuperabundantia per aluũ expurgetur, ſicuti etiam ꝙ eiſdem temporibus putredines fiant, quoniam perſpicuũ eſt, humida ſiccis magis eſſe putredini obnoxia.

profluuia, putredines, morbi comitiales, et attoniti, quos apoplexias græci uocant, et anginæ. In ſiccitatibus autem, tabitudines, lippitudines, articulorum dolores, ſtillicidia urinæ, et difficultates inteſtinorum.

Sunt autem et morbi comitiales, et apoplexię, morbi ex pituita ortum habentes. Angina autem fit nõnũq̃ ſuperfluitatũ multitudine ad fauces collecta, fit etiam magna ex parte fluctionibus ex capite firmatis in faucibus. Quod autẽ in pluuioſis temporibus fluctiõeſ, ſed maxime ex capite uenĩetes ſupabundent, manifeſtũ, et dictum eſt a me ſępius. In ſiccitatibus autem, et tabitudines morbos ait abundare, et lippitudines, et articulorũ paſſiones, et ſtillicidia urinę, et difficultates inteſtinorũ, ſatis ut mihi uidetur indiſtinctũ de hiſce faciens ſermonem. Morbi ſiquidẽ tabitudines nominati ad has duas ſequũtur conſtitutiones, et ad frigidiſſimam, ex qua nõnulla ex uaſis quę ſunt in reſpirationis inſtrumentis diſrũpuntur, et ad alteram quę coniunctam habet cum caliditate humiditatem, quarum occaſione caput repletum mittit ad pulmonẽ fluctiones. Ad ſiccam uero conſtitutionẽ, quę ſecũdum caliditatem, et frigiditatem naturaliter ſe habet, omnia alia magis q̃ tabitudines conſequuntur. Quare mihi uidetur nõnulli fuiſſe coacti oculorũ tabitudines intelligere, ut ſit ſermo huiuſcemodi. In immoderatis autem ſiccitatibus lippitudines tabidę fiunt, hoc eſt ad tabem oculorũ terminantes, ex qua fiunt extenuati, ac ſicci pluſq̃ naturę conueniat, facta ſimul, et ipſa pupilla anguſtiore, exiccatis uidelicet humoribus, a q̃bus ipſa diſtenta, mediocriter quidem modum ſeruabat naturę cõuenientem. Plus uero q̃ oporteat ad prauã latitudinem extẽdebatur. Si uero ipſas per ſe ipſas dictas lippitudines audiamus, uerbum ſiccas adiũgemuſ. Diximuſ autem, et prius cauſam ob quam ſiccę lippitudines in magnis fiant ſiccitatibus, et quidem articulorum morbi, qui ex fluctionibus fiunt, nullſo modo in imodicis ſiccitatibuſ fient. Qui uero ab aliqua acritudine accidunt, ſi et caliditas ulla imodica acceſſerit, tunc ſolũ euenĩet. Quas igitur articulorum paſſiones in ſiccitatibus dixerit fieri, dignum eſt inquiſitione. Si.n. immodice factę cõſumpſerit articulorum humiditatem, dificilem motum, et ſiccitatem efficierit, forte uero et nõnũq̃ dolorem, eam paſſionem, quę arthritis nominatur, haud quaq̃ efficiet, niſi quiſpiam omnem articulorũ dolorem, ita uelit nominare. Atqui ipe in libro ſecundo Epidemiarũ, ita inquit. In Aeno per famẽ qui leguminibus ueſcebantur, infirma habebant crura, et qui orobos comedebant genuũ dolores patiebantur, nõ arthriticos, ſed genua dolẽtes ipſos appellauit. Quiſpiam uero fortaſis dixerit non unius articuli dolorem, ſed multorum ſimul arthritim nominari, et iuxta hoc genua dolentes nũq̃ arthriticos appellari. De morbo igitur, qui arthritis nominatur, hęc dubitaſſe ſufficiat. De urinę uero ſtillicidiis deinceps uideamus. Neq; enim ad ſiccitates ſimpliciter conſequuntur, niſi tribus adhibitis diſtinctionibus, quarum prima eſt immodica ſiccitas, ſecunda ſi caliditas adiungatur. Tertia ſi frigiditas, de quibus nõ fecit mẽtionem Hippocrates. Sed ſi cui libeat omnium anni conſtitutionum naturam inueſtigare, ſic ipſum facere oportet. Erit autem ſermo exemplo manifeſtus huius propoſitę conſiderationis. Nam immodica ſiccitas in naturis bene temperatis aliam efficit corporis diſpoſitiõem, aliam in ſiccis, ſicuti et in humidis aliã, ſic et ſecũdũ calidam, ac frigidã, aliã in alterutra faciet diſpoſitionẽ. Secundũ ẽt coniugationes ſĩpliciũ intẽperaturarũ, aliã quidẽ ĩ calida et ſicca. Differentẽ aũt ab ipa, in frigida et ſicca, et in reliq̃s duabus eodẽ mõ Sicuti uero ſimplicẽ paulo antea ſeruãtes aeris ambiẽtis temperaturã, in unaquaq;

natura,propriam dicebamus facere diſpoſitionem, ſic cõpoſitam componentes. In unaquaq; rurſus natura futuras diſpoſitiões cõſiderabimus. Erit aũt cõpoſita ſicca aeris ambientis conſtitutio,quando frigiditati,uel caliditati adiungetur,q̃q̃ et ſimplex uidebatur,quodãmodo et ipſa compoſita.Nam miſcebatur bene temperatę cõſtitutioni,media inter imoderantiam utrãq;,et eam quę eſt ſecundũ caliditatem, et alteram quę eſt ſecũdum frigiditatem.Cum uero conceſſum ſit in doctrinis,ſimplices quidem fieri tempaturaſ eas quę ſecũdum unam qualitatem a modo naturę receſſerunt, nõ ſimplices autem eas quę ſecũdũ plures. Non ſine ratione, cũ aer ambiens ea quę eſt ſecundũ ſiccitatẽ, et humiditatem oppoſitiõe, fuerit male tempatus. In altera aũt q̃ eſt ſecundum caliditatem, et frigiditatẽ, bene temperatus, ſimplicem dicemus eẽ intempaturam. Hac igitur habita in omnibus cõſideratione, non eſt obſcurũ

.xvii.

QVOTidianæ autem conſtitutiones, aquiloniæ quidem corpora denſant, contendunt, et bene mobilia, colora tiora,et melius audiẽtia faciunt, et aluos exiccant,oculos mordẽt,et ſi pectus dolor aliquis obſederit,dolorẽ augẽt.Hauſtrinæ diſſoluũt corpora, et humectant, auditum obtundunt, capita aggrauant,et uertigines faciunt,oculis atque corporibus difficilem motum præſtant,et aluos humectant.

q̃ fiet ſermo prolixus de reliquis cõſtitutiõibus,et qui paulo antea dictus ẽ in ueſica. Nã urinę ſtillicidia fiunt,et pp acutiẽ urinę,et propter uiſ expulſiuę, quę eſt in ueſica,imbecillitatem. Quę rurſus imbecillitas ex imodica intempatura cõtingit. Cũ uero octo ſint imoderantię,in ſingulis earũ debiliſ ueſica erit,atq; idcirco ad eã urinę ſtillicidia cõſequẽtur, et q̃dẽ urinarũ acritudines a q̃buſdã fiũt itempaturis. Sed magis ea quę eſt ſecundũ caliditatem.Poſt hac autem ab ea quę eſt ſecũdum caliditatem,et humiditatem.Tertia ab ea quę eſt ſecũdum humiditatem. Fiet itaq; et ob hęc urinę ſtillicidium,demptis his quę ſunt proprię ueſicę paſſiões,ad quas urinę ſtillicidia caſus ratiõe cõſequũtur,ueluti cum ob ulcus,aut eryſipelas,aut abſceſſum in ea factum,uel inflãmationem,aut tale quid aliud, urinę diſtillicidiũ contigerit. Nũc.n.non de his ſermo exiſtit,ſed ſolũ de illis quę aeris ambientis ratione ꝑueniũt,ſicuti neq; de illis,q̃ ex malo uictu habẽt occaſionẽ. Quę uero in urinę ſtillicidio ſũt dicta,hęc ẽt a nobiſ dici i difficultate iteſtinorũ oportet itelligere,de qua, neq; ipſe idẽ cum Hippo.ſentio.Difficultas.n.inteſtinorũ,non ſimpliciter ad ſiccitates conſequetur,niſi prius diſtinctio adhibeatur.Primum quidem ꝙ ſit exuperans ſiccitas,deinde ꝙ aer ambiens ſecundum caliditatem, et frigiditatem permutetur, deinde et naturę corporum patientes conſiderentur. Non autem adeo licet de Hippocrate dubitare,qui primus talis conditor contemplationis, nõ totam perfecerit, quantum de Diocle primum,et Mneſitheo poſt ipſum,demum et multis aliis medicis,qui ueras uias Hippocratis ingredientes,multa particulatim elaborare propoſuere.Cum enim oporteret eos,ſi quicq̃ aliud,et eam quę eſt de temporum conſtitutionibus contemplationem,ut paulo antea propoſui,corrigere, et totam elaborare, omnino contempſerunt,Nos uero hoc facere aggrediemur proprio his dicato opere,ſi hęc priuſq̃,quę prę manibus habemus,abſoluerimus. .xvii.

CVM frigidus,ac ſiccus uentus ſit aquilo,omnes corporis conſumit ſuperfluitates.Robur autem adiicit ipſis inſtrumentis, ex eo ꝙ adſtringit, et in unũ cogit denſando ſubſtantiam.Ob hoc(ut inquit)omnia meliora fiunt,et ſecũdum naturę,et animę operationes.Nam animę quidem operationes,oſtendit per ea uerba.Bene mobilia,et meliuſ audiẽtia.Naturę uero cum inquit.Bene colorata.Cõmunis autem utriſq; eſt ꝙ contentum nominat, et clarum eſt ꝙ ex uno ſenſu auditus,ueluti exẽplo quodã,ẽt de aliis oſtendit.Hęc igitur bona adſunt aq̃loniis conſtitutionibus,q̃bus maxime ꝑfruũtur,q ſalubre corpus habẽt, et ex his ipſis humidiores.Adſunt uero,et mala quędã hiſce cõſtitutionibus,uerũ parua,et non ſimilia ma-

lis,quę hauſter affert. Cur.n.nó parua ſint,et aluũ cohiberi,ac morderi oculos,et p̃cedentes dolores pectoris excitari, noſces autem ipſorum paruitatem hauſtralibus comparans conſtitutionibus,quas dixit diſſoluere corpora. Maximum.n.hoc malũ ad opus omne,ſiue animę ſit,ſiue ad uitam pertinens. Nó paruum autem,et malum eſt aggrauatio capitis,et difficilis audituſ.De uertiginibus autem quid dicere oportet?quę ꝓximę ſũt morbis comitialibuſ,et his quoſ apoplexias nominãt. Sed et difficilem inquit operantur, et oculorum,et totius corporiſ motum. Parui autem ſũt huiuſcemodi caſus. Solum auté eſt in ipſis quoddam mediocre,q̃d aluoſ reddit humidiores. Hoc aũt efficiunt et alia omnia, maxime quidé propter humiditatem, uerũ etiã propter caliditaté.Et ꝙ i initio ſermóis ſcribitur,meliuſ fuiſſet ordinem cómutaſſe, ut primũ quidem foret uerbum humectant, ſecundũ uero diſſoluunt, deinde ea quę deinceps ſequuntur. Quia enim humectant, ob hoc et ſingula alia operantur, conferente ad hęc,et caliditate. Fiũt ſi quidem operatióes per ſolidas animalis partes, quę uerę ſunt eius partes. Aggrauantur autem et hę, quapropter et deterius operantur,propter humiditatum exceſſum.

.xviii.

p ER tempora anni, uere quidem, et prima æſtate pueri,et qui hos ſequũtur ætate optime degũt, et ſani ſunt maxime. Aeſtate uero,et aucturnno,uſque ad aliquid,ſenes. Reliquum,et hieme,qui mediã ætatem habent.

.xix.

m ORbi, omnes quidem in omnibus temporibus fiunt,quidam uero magis in quibuſdam ipſorum, et fiunt, et excitantur.

.xviii.

n On ſolũ in ętatibus,uerũ et in oibus aliis,quę ſecundũ tempaturã,uel modice ſe habẽt,uel immodice,ſi quis ſermoné in hoc loco Hippo.examinauerit, uerũ inueniet,naturis ſi q̃dem,ętatibus,et regionibus bene tempatis,optimũ tépus é q̃d ſũmã habet tempiem,cũ eum quo prędite ſunt habitũ,non pmutari, ſed conſeruari deſiderent,quoniã oé q̃d eſt,a ſimilibus quidé conſeruatur,a cõtrariis aũt tranſmutatur.Quare puerorũ ętas,adhuc aũt magis adoleſcentiũ(hęc.n.eſt omniũ ętatũ optima) uere optime degunt,et eadem ratione q̃cũq;, uel regiones,uel naturę ſunt bene tempatę.Adiunxit aũt ueri principiũ ęſtatis Hippo. in latũ oſtendés uniuſcuiuſq; theorematis utilitaté. Magis aũt exq̃ſitus ſermo fuiſſet,ſi ita ſcripſiſſet.Adoleſcétes uere,pueri ęſtatis principio,optime degũt.In ſenibus uero propter tempaturę frigiditaté ęſtas utiliſſima eſt, ſicuti his q in ętatis uigore cóſiſtunt, hiems maxime cófert. Hęc.n.cõtraria eſt illi q̃ in his fit ex bilis multitudine,intemperaturę.Sic et naturarũ,hę quidé bilioſiores,hieme optime degunt. Pituitoſiores aũt,ęſtate.Bene aũt tempatę,uere.Similiter et regiones,quę quidem bene tempatę, optimũ uer habent,ex aliis uero frigidę ęſtaté,hiemé uero calidę. Et quidé peſſima tépora unicuiq; ętati,atq; naturę,et regioni, ex his q̃ dicta ſunt,poſſumus inuenire, nã maxime cótraria ſunt optimis, peſſima. Eadem ratione et media inuenies inter optima,et peſſima.Illud p̃terea aiaduertere oportet,ꝙ uer quidé optimũ dicitur eẽ adoleſcentibus,aliis uero oibus mediũ,neq;.n.optimũ eſt,neq; peſſimũ.Sic et ad naturas,et regióes ſe res habet.Auctũnuſ q̃dé oibuſ malus é ętatibus,naturiſ,ac regionibus.Minus q̃ alię ex ipſis lędũtur calidę,et humidę p auctumnum.

.xix.

ſ I aeris q̃dem ambientis tempatura ſola eſſet morborũ cauſa, tunc nos quolibet tempore illos morbos pateremur qui ſunt affines temporũ naturę.Nũc uero cũ etiã ob errata quę in uictu contingunt,morbi fiant,oés quidé in tẽporibus oibus fient,plures uero qui ſunt unicuiq; tépori natura ꝓximi. Nó parum autem in his confert,et differentia naturarum.Neq;.n.ſimiliter ab eadem cauſa calidum corpus,et frigidum,offendi aptum eſt,uel humidum,et ſiccum,neq; temperatum ęqualiter iſtis,neque illis qui ſecundum aliquam qualitatum coniugationem a bono temperamento recedunt,ut antea diximus.

e T quomodo ātea recte ab eo dictum uideretur? Ver uero ſaluberrimum, et minime mortiferum, cū multę in eo fiāt paſſiones. Videtur ſi quidem magiſ quodlibet tempus adęquare, ſecundum morborum, quoſ generat, uarietate. Furores et. n. et atrę biles, et morbi comitiales, et anginę, ſunt morbi auctumnales. Grauedines autem, et raucedines, et tuſſes, et leprę, ſunt hiemales. De ęſtate autem ipſe deinceps dicet comunionē eius oſtendens ad uer. Aeſtate uero quędam horū. ſ. prius dictorū in uere. Ex ſuperabundanti autem, pręter alios morbos, uer profluuia ſanguinis, lepras, et impetigines, et uitiligines, et puſtulas ulceroſas plurimas efficit, tubercula, et articulorū dolores. Hęc igitur quęcūq; ſūt uerni temporis propria, omnia periculo uacant, et tātum abſunt, ut aphoriſmum illum falſum oſtēdant, inquo dixit. Ver uero ſaluberrimū, et minime mortiferū ut potius ipſum uideantur confirmare. Nam hoc ipſo tempore profundū corporis expurgatur uitioſis humoribus, a partibus principalibus ad cutem peruenientibus. Sic igitur et leprę, et uitiligines, et impetigines, et puſtulę quędam ulceroſę multę generantur. Alio uero modo in tuberculis, et articulorum doloribuſ profūdum corporiſ expurgatur, uitioſis humoribus ad loca uiliora transpoſitis. Quod autem et profluuia ſanguinis, et multitudinē euacuant, et uitium humorum cohibent, et qui ex ipſis oriūtur, morbos, perſpicuū exiſtit. Si uero aliquod corpus bonos humores habēs uernum tempus excipiat, hoc ſeruat ſaluberrimum, nihil ex propria nouans natura. Non ſic ęſtas, uel auctumnus, uel hiems. Hęc. n. tempora et ſi purū corpus, et omni uacans repręhenſione ſuſcipiant, hoc qdem flauam bilem ultra modum generat oportunum, hoc uero atrā, hiems uero pituitam. Tale quid etiam uere cōtingit qđ in exercitatiōibus uidemus fieri. Et. n. hę quoq; ſunt ſaluberrimę. Verum ſi hominem pituita plenum, uel flaua bile. uel atra, uel ſanguine ipſo uolueris ad exercitationem perducere, aut ei morbum comitialem, aut apoplexiam efficies exercitatione, aut ſi hęc mala non euenient, periculum imminet, ne rupto aliquo in pulmōe uaſe, in morbum incidat iſanabilem. Multi uero cum febricitare coepiſſent, propter exercitationes acutiſſimis morbis fuere correpti. Quibus uero uicem purgationis humorū qui ſunt in profundo corporis exercitatio ſuppleuerit, ad cutem euocans malorū humorū abundantiam, his et ulcera, et ſcabies inde generatur, et hoc inuens dicebat Hippo. Si impurgatus laboraueris, ulcera erūpēt. Et quidē uerno tēpore ex aere calor ambiēte humores diffundens, educit ad cutem, et hoc quoq; opus ipſis exercitationibus ꝓſimile exiſtit. Non ſolum aūt ipſarū⁹ operibus ueris opera aſſimilantur, ſed et naturę ipſius, cuius opa, et occultam per totū corpus facere trāſpirationem, per quā excernūtur ſupfluitates, nec non et corpus in morbis uariis modis expurgare.

.xx.

u Ere et enim furores, et atræ biles, et morbi comitiales, et profluuia ſanguinis, et anginæ, et grauedines, et raucedines, et lepræ, et tuſſes, et impetigines, et uitiligines, et puſtulæ ulceroſae plurimae, et tubercula, et articulorum dolores. .xxi.

a EState autem nonnulli horum, et febres cōtinuae, et ardētes, et tertianæ febres, et quartanæ, et uomitus, et alui profluuia, et lippitudines oculorum, et aurium dolores, et oris ulcerationes, genitalium putredines, et ſudamina.

.xxi.

a Eſtate inquit, et nōnullos ex uernis morbis fieri, circa initia eius uidelicet. Nā q̄ fini ueris continuantur, ſicuti ſimilē habent tēpaturā cū ęſtate, ita et in morborū generatione comunicāt. Inquit. n. alios quoſdam ęſtate generari illi proprios, ueluti febres continuas, et ardētes, et tertianas. Et (ut ſimpliciter dixerim) q̄cūq; ex flaua bile mala corporibuſ accidunt. Nā et uomitus hac ꝑ ſūmā natante fiunt, e uentris ꝓfluuia ad inferiora defluente, et lippitudines quoq; ęſtate plurimę, utpote repleto capite. ſic et auriū doloreſ, et alia ſimilia ęſtate corpus patitur ex

capitis repletione, aliam ad alias corporis partes ſuperfluitatem deponentis. Oris autem ulcerationes,ꝙ propter bilioſum humorem contingant,perſpicuum exiſtit. Genitaliũ uero putredines,non ſimpliciter,ſed quando ęſtas,aut humida magis fuerit,aut nullus flauerit uentus,aut hauſter in ea abundauerit, nam cum plurimum a modo naturę receſſerit,ad humiditatem,aut flatuum carentiam,non genitalium tantum putredines facit,ſed et cuiuſcũꝗ partis alterius,qualis eſt illa quę ſcribitur in tertio Epidemiarum cõſtitutio,uel in ſecundo circa eius initia. Quę uero paruę ſunt aeris euerſiones,genitalia tãgunt,ut quę ob humiditatẽ, ac caliditatem,ex quacũꝗ occaſione ſint parata putreſcere. Quare cũ propriam ęſtaſ ſeruauerit temperaturam,q multis ſuperfluitatibus infeſtantur,quando hę aliquã ob cauſam ad genitalia defluxerint,ipſorum putredines patiũtur. Sudamina autem e genere puſtularum ſunt in ſũma hęrentium corporis parte,quę inſtar ulcerum cutem exaſperant. Proueniunt autem,quẽadmodum et ipſum oſtendit nomen,propter multos ſudores,qui uel bilioſiores, uel omnino mordaciores exiſtunt, mordent enim hi cutem,et pruriginoſam efficiunt,et per modum ulcerum exaſperant.

.xxii.

a Vetumno uero et plurimi,uel æſtiui morbi fiunt,et febres quartanæ,et erraticæ,et lienes, aquæ intercutem, et tabes,et ſtillicidia urinæ,et difficultates inteſtinorum,et leuitates inteſtinorum, et coxendicum dolores, et anginæ, et anhellationes (quas græci aſthmata uocãt) ilei,morbi comitiales,furores, atræ biles.

.xxii.

i N auctumno inquit,et ęſtiuorum morborũ permulti fiunt, manente adhuc ęſtiuo humore in ipſo,flaua bile ſcilicet. Neꝗ.n.ſicuti ęſtas ueri ſuperueniẽs humores euacuat, ita et auctumnus ęſtiuos, ſed contrarium ex toto accidit. nã ex partibus extimis ad intimas ducit. Cũ ratione igitur ęſtatem inquit nõnulloſ ex morbis uernis generare, auctumnum uero non ex ęſtiuis aliquos, ſed multos. Et quidem quartanas febres in hac ipſa hora fieri inquit,quia.ſ.ex atra bile ortum habẽt quę duplicem habet generationem. Alteram quidem ex flaua bile ſuperaſſata. Alteram uero ex ſanguine craſſo. Fiunt autem et erraticę febres in auctumno propter temperaturę ięqualitatem,et lienes magnę,ob atrę bilis ſuperfluitatem,et aqua inter cutẽ ex liene contingit. Et ſi qua diſpoſitio tabida in dubio eſt, maixme auctũno deprębenditur propter frigiditatem, ac ſiccitatem, et temporis inęqualitatem. Nihilominus autem et propter humorum prauitatem. Fiunt autem ob eaſdem cauſas eo tempore maxime urinę ſtillicidia. Nam ueſica in exordinatiſ,ac repẽtinis ad calidum,et frigidũ permutationibus refrigeratur. Et quę ex malis humoribus fiũt acritudines,ipſam moleſtant. Et tum pręſertim,cum facta ad frigiditatem ſubita cõmutatio,eos qui hactenus difflabantur,et per ſudoreſ euacuabantur humores ad ueſicam conuerterit. Leuitates uero inteſtinorum ſunt ueloces, et ſine aliqua tranſmutatione ciborum excretiones, aut propter exulcerationem in ſũma parte uentriculi,aut inteſtinorum,quę eodẽ modo fit quo illa quę i pueriſ gręco uocabulo aphthę, ideſt oris ulcera nominantur,uel propter potẽtię retinẽtis imbecillitatem. Quorũ primũ ex mordacibus,et ſubſtantiam tenuem habentibus humoribus fit. Secundũ uero ex magna uentriculi,atꝗ inteſtinorum prouenit intemperie. Hęc ambo uero mexime auctumno fieri contingit. Coxendicũ autem dolores ex malignitate humorũm,et frigiditate fieri par eſt. Anginę uero ex bilioſis humoribus ortum habent, qui ad fauces decumbunt,ab illis quę uere fiunt differentes, quoniam illę ſunt quodãmodo pituitoſiores,et quę aſthmata,ideſt anhellationes gręci uocãt,tum propter humorum motum ad partes interioreſ,tum propter frigiditatem fieri cõſueuerũt. Propter hęc eadem et qui ilei,ideſt uoluuli nominantur, ſunt autem cibi ſuperfluitatum quę per aluũ inferiorem excernuntur retentiones,quę magna ex parte fiunt ex alicuius inteſtinorum partis inflãmatione. Maxime uero par eſt,ut in frigido,ſic

co,et inęquali,et malos gignente humores tempore,partes ad uentriculum,atq; inteſtina attinétes offendãtur. Nam qui ęſtate tenues, et bene mobiles humores ſunt generati,auctumnus excipiens qui frigidus ſimul,atq; inęqualis exiſtit, ad profũdum corporis agit.Sunt autem in profundo etiam inteſtina. Morbi uero comitiales accidunt his qui naturã habẽt ad hanc paſſionem procliuem,propter repentinam ad cõtraria tranſmutationem. Calor.n.media die,frigus uero in prima, et ultima parte. Nihil autem adeo comitialis acceſſiones,ſicuti talis uarietaſ,aptum ẽ generare.Furores uero ob tenuem, ac bilioſorũ humorũ eueniunt malignitatem,ſicuti melancholię ex atra bile,de qua paulo ante dictum eſt. .xxiii.

h Iemaleſ morboſ poſt auctũnales exponẽs, nõ eodem modo,ſicuti prius,dixit, neq; ꝙ hieme multi ex auctumnalibus. At qui prius in ęſtiuis ipſos cõparans uernis, ita dixerat. Aeſtate uero horum nõnulli. In auctũnalibus aũt auctũno,et ęſtiuorũ multi. Nunc uero morbos hiemis ſimpliciter cõnumerauit,ſiue ꝙ ex cõmuni uoluerit hoc quoque in loco ſubaudire dictorũ aliquid,uel ſimpliciter oſtendens, tãq̃ nihil auctũnale tẽpus cũ hiemali cõmunicet. Atq primas partes hiemis ſit ratiõabile,atq; ita experiẽtia cõprobatur cũ auctũno cõmunicare.Ipſe.n.iqt Aeſtiuę quartanę magna ex parte fiunt breues,auctũnales uero longę,et magis quę ad hiemẽ cõiunguntur, niſi quis dixerit ipm de illis,q̃ inextrema auctũni parte generãtur facere mentionem. Verũ morbos hiemis ꝓprios hoſce uult eſſe,laterũ,et pulmonis paſſiones, quoniam inſtrumẽta reſpirationi ſeruientia ex frigiditate lędũtur, cũ alia ita bene poſſimus obtegere,ut nihil,aut minimũ ſentiant ambientẽ frigiditatem. Anhellitum uero nemo poteſt cohibere,neq; aliter datur reſpirandi facultas. Ob hanc igitur ipſam frigiditatem,tuſſes hieme maxime fiunt,et laterum dolores, et ob eãdem etiam caput oblęſum,grauedines,tuſſes,atq; raucedines operatur. Fiũt aũt, ſicuti dolores laterũ ob frigiditatem,ſic et capitis,atq; lumborũ,et omniũ partiũ neruoſarũ, uertigines quoq; cerebri lęſiones conſequuntur,ſicuti et apoplexię. Nam et hęc paſſio fit cum caput repletur pituita. .xxiiii.

.xxiii.

h Hieme uero morbi laterales, et pulmonis inflãmationes, grauedines, atque raucedines, tuſſes, doloresque pectoris,et laterum,atque lumborum, capitis dolores,uertigines,et apoplexię. .xxiiii.

i In Aetatibuſ autẽ talia contingunt, paruis, et nuper natis puerulis oris ulcera (quę aphthę uocãtur) uomitus, tuſſes, uigilię, pauores, umbilici inflãmationes,aurium humiditates.

q Vę ad ętates attinent diligentius elaborauit, q̃ quę ad ãni tempora,facta in minores partes diuiſione.In puerulis igitur nouiter natis,ait fieri aphthas, ſic aũt gręci uocant ulcera, quę ſũmam oriſ occupant partem ob molliciem maxime facta inſtrumentorum quęneq; tactum, neq; lactis ſuſtinent qualitatem, ꝙ non paruam in ſe ſeroſam continet partem.Hęc autem pars uim habet abſtergẽdi. Quare non mirũ ſi in corporibus mollibus quaſdam per ſũma facit exulceratiões. Vomitus autem tũc his fieri par eſt,propter lactis qđ aſſumũt multitudinẽ.Vigilię uero haud q̃q̃ ipſis ſunt aſſuetę, ut qui maiori parte temporis dormiant, niſi forte ob ipſam paſſionem fieri infantibus uigilias opinetur,ſi quidem ſomni abundãtia ipſis maxime ſecundum naturam ineſt. Et pauores etiam per ſomnũ infantibus adſunt,his prę́ſertim qui ſunt natura edaciores,quando loca ad uentriculum pertinentia ſenſu quidem uigeant,ſed imbecillia exiſtãt,cibus uero corrumpitur.Nos ſi quidem obſeruauimus,non in tantillis ſolum,ſed etiam in ętate perfectis, terribiles fieri p ſomnos imaginationeſ.Quãdo multi,et uitioſi humores grauant,et mordẽt uentriculũ,pſertim ipſius os.Hęc,n.ipſius particula pręcipuũ habet ſenſum.Vmbilicorum aũt inflãmationes non multo antea pciſorũ,non ſine ratione nouiter natis puerulis accidunt,non ſecus ac ſi qua alia pars foret ulcerata.Verũ et auriũ humidita-

tes morbis annumerat,non tamen, et palati, et narium in eodem numero ponens, quoniam naturę cõuenit per nares,atq; palatum cerebri ſuperfluitates expurgare, et fit hoc etiam his qui ſunt ętate perfecta. A natura autem aliena eſt expurgatio p aureſ. Verum et infantibus etiam per aures cerebrum expurgatur,et recte Hippo. inter proprias huius ętatis paſſiones,etiam aurium ſcripſit humiditates. Eſt quidẽ igitur et totum corpus nouiter natis puerulis maxime humidum, adeo q; et oſſium natura,in ipſis potius cęrea, q̃ lapidea uideatur. Prę cęteris uero partibus cerebrum humidum exiſtit, ut qđ etiã in perfectis talem habeat in temperaturam. Quare non abſque ratione in foramina eis, cum ſuperfluitates abundent per omnia excernuntur. .xxv.

.xxv.

iN PRogreſſu uero cum iam denti re incipiũt,gingiuarum prurigines, febres,conuulſiones, alui profluuia, et maxime cum caninos edunt dentes, et his præſertim pueris qui craſſiſſimi ſunt,et aluos duras habent. .xxvi.

cVM Vero iam magis adoleuerint, Tonſillæ,et uertebræ quæ i occipitio ad interiora luxationeſ,crebri anhelitus,quos græci aſthmata uocãt, calculi, lumbrici rotondi,Aſcarides, uerrucæ, quas græci acrochordonas uocant,ſatyriæ,ſtrumæ,et alia tubercula,ſed præcipue antedicta.

pRurigineſ qdẽ,gingiuarum fieri cum dentes pullulare icipiũt puerulorũ, nihil mirũ,prurigo.n. pruritus quidam eſt cum pauco dolore,febres uero, et conuulſiones, atq; alui profluuia accidunt pueris q iam dẽtire incipiunt , et nõ adhuc morantur,quemadmodum et ipſe oſtendit inquiens,et maxime cum caninos edunt dentes. Liquet autem q; perforatis gingiuis a dentibus prodeũtibus,hi caſus eueniunt,queãdmodum ubi ſtimulus infigitur carni,et ſane plus denteſ affligunt q̃ ſtimuli. Hi ſi quidem ſemel firmati in membro quieſcunt,cui ab initio infixi ſunt, dentes uero ſemper procedunt,et tantum,quantum augentur. Febricitant ergo hac ętate puerulí,et pp ętates,et uigilias,et inflãmationes. Conuulſiones autem eis accidunt,tum propter hęc,tum propter crudum alimentũ,et quia neruoſę partes nõdũ ſatis ualidę ſunt. Ad hęc omnia etiam ex neceſſitate uentris profluuia conſequũtur, quoniam alimentum nõ bene coquitur,neq; diſtribuitur. Quod autem dicitur pueris qui craſſiſſimi ſunt,et aluos duras habent,ad conuulſiones refertur,cum his maxime pueris dicat cõuulſiones fieri,q craſſiſſimi ſunt,et aluos duras habẽt. Tales.n. plenum corpus habent,et abundans ſuperfluitatibus,et ideo conuulſionibus facile capiuntur,maxime uero naturas has cõuulſiones offendunt. .xxvi.

pRimum quidem ſcripſit de recens natis puerulis, deinde illis qui dentes edunt. Nunc uero de his qui mediam habent ętatem,inter illos qui iam dentes ediderũt,et qui ſunt pubertati proximi. Nam deinceps ſequenti aphoriſmo illorum cõmeminit,qui quartum ordine obtinent locũ. Verum tertiam ętatem quę nũc proponitur,quę uſq; ad duodecimum, et tertium decimum annum progreditur capi ait paſſionibus, quarum primas tonſillas nominat, quę ſunt locorum ad iſthmum attinentium inflãmationes. Hic autem per iſthmũ oportet intelligere partem illam quę os,et gulam interiacet, quę per metaphoram quãdam ita nominatur ab his qui proprie dicuntur iſthmi. Sunt autem anguſti quidam terrę tranſitus inter duo maria ſitę. Hę autem tonſillę ſunt,nõnũq̃ ſolius tunicę uentri,ac gulę,et faucibus,totiq; ori cõmunis inflãmationes,nõnũq̃ uero, et ſubiectorum ipſi muſculorum,quando et uertebrę quę eſt in occipite fiunt ad interiora motiones,de quibus poſt tonſillas inquit. Et uertebrę quę in occipitio ad interiora luxatiões, nam a muſculis inflãmationem patientibus uertebra tracta,ad partem inclinat ceruicis anteriorem. Nominauit autem hanc partem Hippocrates,non anteriorem, ſed interiorem, ut ad uertebram retro locatam ſuum ſermonem referens, corporis ſi quidem

ad profunda traductio,ſiue ex anterioribuſ,ſiue ex poſterioribus fiat partibus,per
unum uerbum,ſcilicet intra,monſtratur.Quid igitur Hippocrates in nouiter natiſ
puerulis neque de tõſillis,neque de uertebrę quę eſt in occipitio luxatiõe aliquid
dixit,cum tamen et iſti nihilominus cerebrum humidum, et plenum habeãt ſuper
fluitatibus, adeo ꝙ ſubiectis partibus poſſunt demittere fluctiones ? an quia hac
ętate prius moriuntur, q̃ ſubiecti faucibus muſculi una cum neruis fortem ſubeãt
inflammationem, adde ꝙ hi partes habent molliſſimas, atque ideo non poſſunt uehe
mentius intendi,ita ut uertebra intus ad ipſas attrahatur,et quidem et aſthma(ſic
autem gręci uocãt crebrum anhellitum qualis currentibus accidit,aut quouis alio
modo ad uehemẽtem ductis motionem)Sed in his quidẽ fit ob exercitium qđ mul
ta indiget animalis reſpiratione.Vbi autem non adeſt exercitium, ob anguſtiam eo
rum quę ſunt in pulmone uentriculorum, hęc uero anguſtia fit repleto uiſcere ab
his quę de ſuper ueniunt fluctionibus,hę autem fluctiones plures quidem in recẽs
natis puerulis ſunt. Cito autem ipſos interficiunt,quoniam et aliter male ſe habẽt.
Nam ex utero ad aerem ambientem tranſitus,et alimenti mutatio,et ſi aliqua adſit
inflammatio,ab initio quidem locorum ad umbilicum attinentium, poſtea uero ob
dentium generationem,ex his omnibus fiunt imbecilliores, et uix ea quę dixi tole
rant mala,nedum ſi ad hęc etiam fluctiones acceſſerint poſſint ſuſtinere,ubi ad pul
monem decubuerint . Lapis uero propria eſt paſſio puerorum qui ob edacitatem
non paucos crudos humores coaceruant, ex quibus pars craſſior una cum urinis
ad ueſicam perueniens fit lapidum generationis materia.Accedit altera cauſa, ue/
hementia caliditatis. Aceruant enim et ſenes humorem crudum non paucum, non
propter edacitatem,ut pueri, ſed propter potentię concoquentis imbecillitatem,
non tamen calorem fortem habent qui ex materia craſſa uaporem reſoluens lapi/
dem generet.Lumbrici uero,atque aſcarides uidentur aliis animalibus proportio
naliter gigni,quę non ex ſeminibus, ſed ex putredine habent generationem . Sola
enim putredo hęc non eſt ad generandum ſufficiens, ſed et calore plurimo indiget.
Cibus autem plerumque corrumpitur in uentre,et pręcipue inferiore puerulis,ue
rum caliditas in ualde tenellis nondum materiam obtinet, in adultioribus autem
et materia idonea eſt ad animalium talium generationem,et pręterea caliditas ad/
eſt. Aſcarides igitur ſunt tenues quidam lumbrici qui in parte maxime inferiore
craſſi inteſtini gignuntur, et plurimi apparent in iumentis male cibum coquenti/
bus,quorum malam coctionem fetor indicat excrementorum.Aliud uero genus lũ/
bricorum eſt rotundorum,qui in ſuperioribus magis inteſtinis generantur,adeo
ꝙ ad ipſum quandoque uentriculum aſſcendunt. Multo uero plures hi,q̃ aſcarides
gignuntur in pueris . Rarior autem eſt lumbrici lati generatio,qui et longiſſimus
eſt, et ſępe per tota extenditur inteſtina . Verum de hoc nullam fecit Hippocrates
mentionem,quoniam neque eius erat propoſitum, de omnibus agere paſſionibus
quę mortalibus accidunt,ſed de illis tantũ quę ſingulis ętatibus accidunt . Ob hãc
igitur cauſam ipſe enumeratis iam dictis,deiceps uerrucarum genuſ,qđ gręci acro
chordonas uocant,et ſtrumas adiecit,quę ſunt uitiatę multitudinis ad exteriora, et
cutem repentis germina paſſiones . Omne autem ipſorum genus tubercula nomi/
nat,ita deinceps ſcribẽs.Acrochordones,ſtrumę,et alia tubercula. Quędam autem
ex his pręcipuo uocabulo tubercula nominantur,quędam ſponte naſcentes, et ſubi
to factę inflammationes,quę celerrime in altũ attoluntur acumen,et celerrime etiã
ſuppurantur,et plurima eſt horum in inguinibus, et aliis generatio, quoniam et in
his partibus plures ſunt adenes qui apti natura ſunt ad has ſuperfluitates promp/
te excipiendas,horum paſſio ſtruma quoque eſt,non ex calida materia,neq; ad ſup/
purationem properante,ſed pituitoſiore,et frigidiore conſiſtens. .xxvii.

g RAndioribus autem, et iam acce/ .xxvii.

i Ncipiunt quidem pueri pubeſcere poſt annum quartum decimum.Qui au
tem prope ad hanc ętatem accedunt,illi eſſent,qui aut duodecimum,aut ter
tium decimum,aut quartum decimum agunt annum. Neq;n.eſt unus om/

nium certiſſimus terminus pubertatis,propter caliditatem,et frigiditatem temperaturę.Calidi enim citius,frigidi uero tardius pubeſcunt. Laborát autem pueri hi plurimis quidem ex morbis antea dictis propter ſimilitudinem temperaturę, et prętérea febribus diuturnioribus,q̃ priores,non tamen aliquid dixit de his quę illa ętate febribus ſuperabundant. Verum ex eo qđ nunc dicitur clarum eſt,ꝙ oſtendit ipſas acutas eſſe.Alterátur enim puerorum diſpoſitiones citiſſime propter corporis humiditatem, et naturalis potentię imbecillitaté. Sanguinis uero profluuia ex naribus fiunt in tali ętate cõſtitutis,quoniam hic humor in ea incipit ſuperabũdare, non quia plus de eo generetur,q̃ prius,ſed quia nũc minus abſumitur ex ipſo, propterea ꝙ et augumétũ minus eſt hac ętate, q̃ priore, ut ad corporis ꝓportioné. .xxviii.

dentibuſ ad pubertatem plurima ex his, et febres diuturnæ magis,et ex naribus profluuia ſanguinis. .xxviii,

p LVrimæ autem paſſiones puerulis iudicantur,nonnullæ quidem in quadraginta diebus, nõnullæ in ſeptem menſibus , nonnullæ uero in annis ſeptem, quædam uero iam ad pubem accedentibus. Quæ uero permãſerint, nec ĩ pubertate finierint, puerulis,aut foeminis cũ mẽſtrua erumpunt,conſeneſcere conſueuerunt. .xxix.

a Doleſcétibus auté ſanguinis ſpuitiones,tabes,febres acutæ,morbus comitialis,et alii,ſed praecipue antedicti.

ſ I uerbum,diutinę,ſermoni adiectum eſſet melius foret, unde et nonnulli nomen paſſionis,de diutinis tantum ipſum arbitrantur intelligere.Verũ contra hoc ſunt ſermones tales, quibus ipſe utitur in aphoriſmis.In acutis paſſionibus raro, et ĩ principiis uti medicationibus.Et tenues uictus,et in longis ſemper paſſionibus,et in acutis.Manifeſtum itaq; ex his eſt, ꝙ nõ in diutinis tantum,ſed etiam in acutis dicere conſueuit Hippocrates nomé paſſionis. Videtur autem hoc in loco,aut de diutinis paſſionibus intelligere,aut defectum ſermonem protuliſſe,Nos uero ipſum ſupplentes,dicemus ita.Plurimę autem puerulis diutinę paſſiones iudicantur,nonnullę quidem in quadraginta diebus,nonnullę uero in ſeptem menſibus,quędam in ſeptem annis. Ex diebus auté quadrageſimus primus eorum eſt ex quibus morbi diutini iudicantur. Vltimus autem inter illos qui acutos ex intercidentibus iudicant,ſicuti etiam ſupra notauimus, quicunq; uero hunc tranſcendunt numerum,ſecundum ſeptimanę rationem habent iudicium, non a ſeptem iam diebus cõnumeratis,ſed primum quidem méſibuſ,deinde annis. Et quidem ꝙ qui hoc tempus tranſcendunt,ad quartum decimum annũ perueniũt, manifeſtum.Nam ſecunda ſeptimana in hoc completur tempore, et alias in pubertate magnę fiunt corporis cõmutationes,in foeminis maxime propter meſtruorum eruptionem. Q uare ſi qui morbi,neq; hac ętate finiuntur,uſq; ad longum tempus perdurare conſueuerunt. .xxix.

c VM primas ętates ad pubertatem uſque minutiſſime diuiſerit, neſcio quomodo adoleſcentum ętatem pręrermiſerit,quę medium optinet locum inter puberes,et illos qui conſiſtentis ętatis uigorem habét. Verum ex aliis quas tetigit licet, et de iſta cõiicere quę in multis quidem cõmunicat illis quę ex utraq; parte ipſam circũſtant,ſed hoc habet peculiare in maribus,ſanguinis ex naribus ꝓfuſionem,de qua cõmeminit in illis qui ſunt prope pubertatem.Nam hic caſus incipit illa ętate apparere, ſed maxime uiget in adoleſcétibus,deinde ſubſiſtit in uiris. Verum hanc ętatem tranſgreſſus Hippocrates, ad illam quę eſt adoleſcentum peruenit,et primum ſanguinis ſputum ſcripſit,ac tabem, deinde febres acutas,et poſt has morbum comitialem,deinde poſt hęc ait,et alii morbi, ſed pręcipue antedicti, recte quidem hoc adiiciens.Nam rem ita ſe habere indicat uiſus.Cum uero non ſat plene de morbis acutis dixiſſet,neq; enim dicere ſimpliciter oportebat acutos,qui

et in pueris nihilominus fieri uidentur. Sed ex acutis tertianas maxime, et febres ardentes. Hę.n.prę cęteris febribus ſunt bilioſiſſimę, et multis adoleſcētibus accidunt, quoniam et flaua bilis hac ipſa ſuperabundat ętate, in qua morbi tales in ſummo uigore conſiſtentibus accidunt. Tabem autem et ſanguinis ſputum, non ſecundum ętatis naturam patiuntur, ſed ſecundum aliquid qđ ei accidit magis, quare et antea dicebat ꝙ ſenes plurimum minus ęgrotant iuuenibus, ubi et nos diximus, ꝙ ob incontinentiam iuuenibus, nō ętatis ībecillitatem, ęgritudines plurimę accidunt. Secundum hoc igitur, et adoleſcētibus ꝓfluuia ſanguiniſ accidunt, aut quia uulnerantur, aut quia franguntur, aut ſaliunt, aut clamant uehementius, uel quia refrigerantur, aut humi cubant, aut replentur, aut propter aliquam huiuſcemodi cauſam. Ad ſputum uero ſanguinis tabes cōſequitur. Quare et propter hęc talia adoleſcētes ex accidēti ęgrotabūt non primum neque ętatis ratione. Morbi autem comitiales, q̄uis malo uictu utantur, tamen ipſis non accidunt multi, ut mihi mirari ſubeat, quomodo et hos Hippocrates ſcripſerit, cum in aliis, non modo ꝙ abundant in pueris dixerit, ſed ꝙ etiam ex hac cauſa morbus puerilis nominatur, et ꝙ ętatis mutatione ſanantur. Fiunt igitur et in quibuſdā adoleſcētibus morbi comitiales qui prius nō erant, propter uictus errorem, quem in his quę aſſumuntur admittunt, et in aliis, quę ab ipſis aguntur operibus, et quia humi cubant, et ſoli ſe exponunt, et imbribus, atque aliis ſimilibus. Verum hi morbi non multi ſunt. Et fiunt quidam alii morbi eadem ratione. Quare melius fuerat ita ſcribere aphoriſmū. Adoleſcētibus autē et oēs alii morbi quos diximus aliis accidere ętatibus, ſed ꝓcipue ardores, et tertianę febres. .xxx.

.xxx.

u LTra hanc ætatem aſthma, ideſt creber anhelitus, morbi laterales, pulmonis inflāmationes, lethargi, phrenetides, ardores, diuturna profluuia, choleræ, difficultates inteſtinorum, leuitates inteſtinorum, hæmorrhoides.

a Doleſcētum ętas quīta ſeptimana terminatur. Iuxta hoc igitur, et ipſe in prognoſticis dicebat. Magis autem expectare oportet ſanguinis quidem profluuium in his qui nōdum trigintaquinque ānos attigere. Nam quę adoleſcētibus ętas continuatur, ad duas ſequentes ſeptimanas extenditur, in qua ętate omnia uitę munia ęque atque illi, qui in uigenti ętate conſiſtunt, conantur peragere, non tamen eodem modo ad labores ſufficiunt. Nam ex aduſtione, et algoribus, et humi cubatu, uigiliis, atque repletione, pluſq̄ illi offenduntur. Et quidem horum temperatura plus atrę bilis habet, atque ideo in ea multi inſaniunt, ueluti ex anni temporibus in auctumno. Sicuti enim hoc tempus frigidum exiſtens, ruffam excipit bilem tempore ęſtiuo exaſſatam, ſic declinantium ętas iuuenilem, quę maxime ęſtati ſimilatur, ſubſequitur. Et mirandum eſt cur in ea non ſcripſerit melancholiam. Ego tamen in quibuſdam exemplaribus hanc quoque ſcriptam inueni, ſiue aliquis ſit auſus apponere id qđ defecerat, tāq̄ ab Hippocrate prętermiſſum, ſiue ab aliis qui exemplarium errori fidem adhibuerunt. Moriuntur autem et ex tabe hac ętate, et ex iuuenibus quicūq; ex ſanguinis ſputo in tabem incidūt, ex ea moriūtur, non tamen hac ętate multi ſanguinem ſpuunt, quoniam neq; in talibus ſanguiniſ eſt multitudo. Aſthmaſiati crebris anhelitibus, et pulmonis inflammationibus, ac laterum doloribus magis capiuntur q̄ iuuenes, ut qui et uictu ſimili, et laboribus etiam utantur, ſed multo imbecillius q̄ illi corpus habent, et omnino eos quos prętermiſit in ętatibus uigore conſiſtentium morbos nominare, eos nunc omnes enumerat. Nam et phrenetides, et ardores, et cholerę, et difficultates inteſtinorum nihilominus iuuenibus quam declinantibus accidunt, occaſionem ſui ortus ex flaua bile capientes. Diuturniora autem in declinantibus uentris profluuia contingunt, propter alimenti diſtributiōis defectum. Nam omnium fere ętatum, ea quę iam declinat paucis indiget ad corporis reſumptionem, ſi quidē et id quod ex ipſis reſoluitur pauciſſimum eſt. Neque enim corpus ſimiliter calidum, ſicuti prius, neque amplius in augumen

rum quicq̃ abſumitur,ſed neq; uirtute contentiua ſatis imbecilli, ſicuti in ſenibus, plus aliquid ex corpore defluit. Quia igitur uentris profluuia,uel coctione,uel alimenti diſtributione fruſtratis accidunt,fiunt aũt et pp bilis acritudinem abradentis inteſtinum, hęc autem omnia in declinantibus ſunt, non ſine ratione in eis alui profluuia diutina ſunt,febres quidem lethargicę fiunt ex humore pituitoſo in cerebro aceruato . Prioribus autem ętatibus humor hic deficit magis q̃ ſuperabundet.

.xxxi.

ſENibus ſpirandi difficultates,deſtillationes cum tuſſe, urinæ ſtillicidia, urinæ difficultates, articulorum dolores,renum paſſiones,uertigines, apoplexiæ, mali habitus,pruritus totius corporis, uigiliæ,alui, oculorum, et narium humiditates,uiſus obtuſus,glaucedines,auditus graues.

In ſenili autem ętate plurimus quidem ẽ , uerum propter ętatis frigiditaté febres non accendit . In his autem qui ab ętatis uigore declinant,et hic humor ſuperabũdat, et nondum corpus frigidum eſt. Lenitates uero inteſtinorum,oſtenſę ſunt hę quidem a frigida fieri pituita, hę uero a ſola intemperatura quę uim alui contentiuam reddit imbecillem. Quę autem ab ulceroſa fiunt diſpoſitione,hę omnes in declinantibus ſuperabundant. Sanguinis uero per ora uenarum, quod gręci hęmorrhoidas uocant,profluuiũ,uere huius ętatis eſt paſſio,ſicuti ſunt atrę biles.Fit enim ex atra bile quando ad uenas quę in ſede ſunt repente decũbit,a me quidem omnium enumeratarum paſſionum cauſa fuit explicata. Scientia autem,cum horum probatione illis adueniet qui legerint demõſtrationes,quas ſuper his in noſtris ſcripſimus tractationibus quę quot ſint,ac quales, et quam doceant contemplationem,legenti librum de ordine noſtrarum cõmentationum, licebit diſcere.Ex his.n.permotus, quomõ earũ ſingulę ſint plegẽdę,cognoſcet. .xxxi.

ſEnes a ſenioribus nõnulli Hippocratis ſectatores diſtingunt. Nomen ſeniorum ultimę ętati tribuentes,et hoc perpetuum eſſe exiſtimantes.Senes autem in priori ętate ſtatuentes quę media eſt inter iuuenes, ac ſeniores. Sed nũc manifeſte mõſtrauit ſe ſenes eos qui extremã agunt ętaté noĩare, quare ad ipos ſermoné terminauit,ut q iã iã oẽs ętates pcurriſſet. Hi uero ſępiſſime a deſtillatiõibus,q̃ ſunt cũ tuſſe,capiũtur, quoniã ptes ad caput attinẽtes i ipſis facilime refrigerãtur,et qa multę in ipſis fiũt pituitoſę ſupfluitates,cũ iam ſatis frigidã cerebri habeãt tẽpaturã.Aſthmata uero, hoc ẽ crebri anhellitus,ex his deſtillatiõibus ortũ habẽt,cũ alioqn,et ipſa ſpirãdi inſtrumẽta nõ raro habeãt ꝓpriũ ſui algoris pricipiũ, quãdo et in ipſis multę,ac craſſę ſupfluitates generãtur,et pterea uiriũ ibecillitate pſente,renes ſępius obſtruũtur,et lapides generãt,quãdo tenax,uel craſſa ſupfluitaſ ibi firmata in ſimilé callo ſubſtantiã trãſierit.Articulorũ aũt dolores fiũt fluẽtibuſ aliq̃do ad hęc loca ſupfluitatibus,aliq̃do uero pp inſtrumẽtorũ, q̃ natura ad eorum motionem fabricauit,frigiditatem. Vertigines autem ipſis accidunt propter ſpiritum uaporoſum,qui in partibus cerebri inordinato cietur motu, ſępius uero et in uentriculo uitioſis ſuperflutatibus aceruatis ad cerebrum fertur exalatio uaporoſa.De apoplexia autem quid oportet dicere?Nullus enim morbus adeo eſt ſenili ętati familiaris,quoniam in ea cerebrum pituitoſis repletur ſuperfluitatibus.Si quod uero ulcus aduenerit ſenibus difficulter ſanatur propter defectum ſanguinis,et frequenter ſe ſcalpũt,qđ prurigines appellant, quoniam illę quę pruritum operantur ſuperfluitates,difficilem habent per cutem euacuationem, ratiõabile ſi quidem exiſtit,et cutem in ipſis ex frigiditate déſari,et ſupfluitates plures ſimul,ac craſſiores exiſtere,pluresq; ipſorũ, neq;.n.oẽs,continuo uigilant,q eis accidit,qa ſenectus plena curarũ ẽ,et pręterea corpus habet exiccatũ,unde et tũc magiſ uigilare cõtingit, quãdo integra ſanitate fruũtnr.Dictũ aũt a nobis ẽ,et in cõmẽtariis de tempaturis, ipſas quidem corporis partes in ſenectute fieri ſicciores,ſed multitudinem ſuperfluitatum pituitoſarum aceruari, ob quam cauſam a multis putatur ſenectus frigida,et humida.In quo autem tẽpore hę plures aggregantur, fiunt ſenes magiſ ſomnu

lenti.In quo uero bene excernuntur,peruigilant.Contingit autem et pauciores ſu/
perfluitates generari, et citius excerni,magis eo tempore,quo ſalubriter degunt,
unde et maxime ꝓpria paſſio ſenilis ętatis uidetur eſſe uigilia.Humiditates autem
in ipſis,et oculorum,et nariū,liquet fieri,propter cerebri ſuperfluitates,quibus eis
ad aluum defluētibus,et ipſa ſępius humectatur.Hebetes autem uiſus,et graues au
ditus,propter potentię ſenſibilis accidūt imbecillitatem. Glaucedines uero ꝑ im
modicam inſtrumentorū ſic
citatem, et quia ſpeciem ha
bent ſuffuſionis.

GALENI IN HIPPOCRATIS aphoriſmos liber quartus,interpre te Nicolao Leoniceno.

.i.

u TERO GERENTES SV
nt ,medicandæ, ſi materia tur/
get quarto menſe, et uſque ad
ſeptimum,ſed has minus.Iunio
ra autē,et ſeniora uereri opor/
tet. .ii.

i N Medicationibus talia educere e
corpore ,qualia et ſponte prodeun
tia,utilia, quæ uero contrario modo
prodeunt cohibere oportet.

.i.

a D VTEROS Foe
tuum connexus eā
dem habent pro/
portionem, quam
fructus ad plantas.Hi ſi qui
dem in prima generatione
debilioribus capulis conti/
nentur , et ideo facile deci/
dunt quando uehemētior uē
tus ipſos concuſſerit . Poſt
hac aucti,difficilem habēt a
plantis diſſolutionem , ſicu/
ti rurſus cum perfecti ſunt
ſponte ſua ſine ui extrinſeca
decidunt.Eodem modo et cō
ceptus,i primo quidem tem
pore ſeminis iniectionis, ſi
aliquando ſaltare contigerit
mulierem , aut in lubrico cadere, ſiue quouis alio modo, uel ſecundum animam,
uel ſecundum corpus moueri uehementius, facilime diſrumpuntur.Sic quando, et
iam perfecti ſunt.Tempore uero intermedio firmiorem habēt coalitum, quare mu
lier utero gerens poteſt fortiores motus ſuſtinere,ſine foetus offenſione,quę omnia
Hippocrates noſcens,recte inquit. Vtero gerentes ſunt medicādę,ſi materia turget
quarto menſe,uſque ad ſeptimum,qđ eſt in medio tempore foetationis,cum foetus
utero firmiter alligatur.Non tamen omnes quę hoc tempore indigent purgatione,
permittit purgari.Sed ſi materia turget,inquit, hoc eſt cogat accelerare. Tractum
enim uocabulum eſt ab animalibus ad coitum concitatis,cum ſuperabundantes hu
mores mouentur,et per totum corpus deferuntur,nondum in aliqua parte firma/
ti,tunc ad eos expellendos natura incitatur, et aliquo indiget manum porrigente,
et hunc humorum motum ad aluum deducente . Eos uero qui aliqua in parte ſunt
firmati humores,non oportet mouere.Sic igitur et illud dictum eſt.Quicunque in
flammationes in morborum principio medicamento conantur ſoluere,nihil de eo
auferunt,quod intentum eſt,atque inflammatum. Neque enim paſſio, ut quę cruda
ſit,cedit,quę uero ſana ſunt,et morbo reſiſtunt,ſimul eliquant.Quod autem Hippo
crates uerbo medicari pro purgare medicamento conſueuerit uti, omnes confiten
tur quicunque paruam habent de eius dictiōe noticiā. Nam ut quiſpiam alia omit
tat ipſius uolumina, et de ſolis ſcriptis aphoriſmis meminerit, nihil aliud ꝑ uocem
medicari in eis poſſe ſignificari paulo poſt fiet manifeſtum. .ii.

ſ Ponte euacuari e corpore dicimus,quęcunqꝫ ſine aliqua medicatione excer
nuntur, nonnūq̄ ea quę noſtrum regit corpus potentia ipſum expurgante,
nōnūqꝫ ex irritamento aliquo, aut quia a uaſis non contineantur. Cum itaqꝫ
natura ſuperfluum euacuat,iuuatur animal,cum uero alioquin excernitur, caſus ra
tione, neque inde utilitas ulla prouenit, et talis euacuatio prauę diſpoſitionis eſt ſi
gnū.Recte igitur Hippo.cōſulit imitari naturā.Eſt aūt imitatio i uno quoqꝫ morbo
tales humores euacuare tētādo,q̄les nouimus i ſpōtinis ꝓdeſſe euacuatiōibus.Prius

itaq; dictum eſt ab ipo de omni euacuatione generaliuſ,hoc modo.Et uaſorum inani tio,ſi quidem talis fiat qualem fieri oportet, confert, et leuiter ferunt. Nunc uero de ſola purgatione eüdem fecit ſermonem, quoniam de hac docere propoſuerat in prçſentis libri loco.Melius igitur fortaſſe fuerit de omnibus euacuationibus,quas medici moliuntur circa çgrotantium corpora ſermonem repetere. Fiunt igitur hç aliquando per medicamenta totum corpus expurgantia,et per uomitus,et deiectio nes.Nõnũq̃ uero medicina partis alicuius eſt euacuatiua, ueluti quçcũq; per pala/ tum,et nares a capite abducũt ſuperfluitates. E genere autem ſuperfluitates expur gantium ſunt,et quç per tuſſim expurgant,quçcunq; in pectore ſunt, atq; pulmone, et quç per urinas abducũt totius ſanguinis ſeroſam ſuperfluitaté. Clyſterem quoq; ex hoc genere feceris,et quodcũq; aliquod totum corpus çqualiter euacuans, qué/ admodum et uenç ſectio creditur euacuare, et omnino ſanguinis miſſio, quçcunq;, et quouis modo facta.Ex talibus autem eſt euacuationibuſ,et quç per uterum fit,et per ora uenarum ſedis,ſiue per exercitia,et frictiones,et omnem motum,atq; calo/ rem,et balneas calidas,prçſertim nitroſas,ſulfureas,et bituminoſas,et ex accidenti inedia.Hçc ſi quidem omnia uidentur totum çqualiter corpus euacuare. Si quis ta men exactius perquirat,non çqualiter inuenietur euacuari. Verum in his cum ſit paruus exceſſus alterius ad alterum,ſecũdũ eorũ quç euacuãtur qualitaté, et quãti taté,ideo çqualis euacuatio uidetur. Attamen q̃ pharmaca purgatoria nominantur ſpeciem faciunt euacuationis manifeſte differenté,de quibuſ,ut dixi,nunc ipſi doce re propoſitum, non tamen quicq̃ plus docet,q̃ ꝙ de omnibus euacuationibus ipſe iam dixit.Vna et enim eſt omnium intentio humor ſuperabũdans,cuius noticia eſt perquirenda ex eo qui in toto corpore prçter naturam color reprçſentatur. Et prç terea ex caſibus,et morbis,et tempore,et regione,et çtate,et conſtitutione, et natu ra çgrotantis,et induſtria,et uictu. Veluti ſi ita cõtigerit,colore ruffo in toto corpo re apparente,quemadmodum in illis qui regio morbo laborant, non euacuata per ſedem bile,aut puſtulis aliquibus bilioſis per totum corpus diſperſiſ.Particulatim autem ſi morſus in uentriculo aliquis, atque faſtidium ſentiatur, et adſit cibi appe titus defectus,ac ſitis,ore uentriculi ad amaritudinem alterato, aut quia in aliqua parte corporis ſit Eryſipelas, aut quia terciana febris hominem habeat, aut ex ar/ dentibus illa quç ex amara fit bile.Nam in his omnibus flaua bilis abundat, atque idcirco conabimur ipſa educere illis medicamentis,quç cholagoga,ideſt bilis educ tiua ab effectu nominantur. Et hoc eſt qđ ab Hippocrate dicitur .Si qualia oportet purgari purgentur,confert,et leuiter ferunt.Quod enim dicitur qualia oportet,ſu perabundantiam ſignificat ſuperfluitatum ſua qualitate infeſtantium çgrotantem· Ob hanc igitur cauſam ait tales conferre euacuationes. Sed quoniam omnes artifi cioſç in actionibus coniecturç aliquando aberrant(Similitudines etenim ut ipſe in quit non ſolum uulgares,ſed etiam medicos eruditos aliquando decipiũt) Alterum nobis dedit inditium bonarum euacuationum, tolerantiç facilitatem, ut et in hoc fiduciam habeamus,cum recte fecerimus euacuationem. Quod igitur in flaua bile dixi,ueluti in exemplo,hoc idem mihi, et in atra,intellige. Nam et in hac color to/ tius corporis ad nigritiem tendit,et puſtulç nigrç fiunt ex atrç bilis colore, et qui cunque morbi,ex eius fiunt exuperantia multitudinem humoris indicant manife/ ſte,quemadmodum Elephas,Cancer,et quartanus circuitus ex melancholico humo re generãtur,et lien magnus,et uarrices denigratç,ſunt eiuſdem humoris germina paſſiones, quemadmodum et quç melancholia nominatur,et omne mẽtis delirium, cui ira,temeritas,atque immanitas iungitur.Hippocrates uero,etiam ex mẽſtruis, ſuperabũdantem in foeminis humorem coniecturabatur,et ſcripta ſunt ab eo indi cia,i n primo libro de mulieribus . Ex his igitur ꝙ atra bilis abundet,dignoſcere oportet,et has habentem intentiones ad eius accedere euacuationem.Secunda au/ tem,in ipſa euacuatione intentio habenda,eſt tolerantiç facilitas. Quçcunque uero in atra bile, et flaua ſunt dicta, hçc mihi et in pituita intellige, tumores ueluti in/ flatos, puſtulas, et totius corporis colorem ſecundum humoris ſpeciem , et fe/ bres quotidianas, et mentis pigriciem, atque torporem, et ſomnos profundos , et

capitis grauitates, et quoſdam acidos ructus,quando in uentre ſuperfluitas aderit. Hęc enim omnia ſuadent medicamentum dare pituitam purgans . Facta uero iam purgatione,tolerãtię facilitas atteſtabitur,et dignotioni,et ei,quam auſus es facere propter ipſam,euacuationi.Ad dignotionem uero,et ſpem euacuationis,habes etiã conferenté aliquid,non ſolũ ętatem,uel naturã ęgrotantis,ſed etiam anni tempus,et pręſenté conſtitutioné,pręterea et regionem,et uictũ antecedenté,una cum aliis ui tę inſtitutis.Et.n.didiciſti ꝙ hęc omnia,nonnulla pituitã, nõnulla flauã bilem, nõnnul la atrã exaugent . Hęc qdem omnia, ut dictũ é, ſunt inten tiones exhibendi medicamé tũ,uim habens humoré infe ſtanté expurgandi. In ipa ue ro euacuatione altera erit in tentio,uel nobis ferens recti iudicii teſtimoniũ,uel erro/ ris. Recti quidé iudicii tole rantię facilitas. Erroris auté difficultas . Nam ifeſtãtibus ſupfluitatibuſ euacuatis,facile tolerabũt ęgrotãtes.Si quid uero aliud,et nõ qđ infe ſtat euacuatur neceſſariũ oio male tolerare. Quod igitur dixi,in pricipio libri per unum oſtendit aphoriſmũ,ita ſcribens.Sic et uaſorũ exinanitio,ſi quidem talis fiat qualé fieri oportet confert,et leuiter ferunt.Hunc in hoc loco nunc in duas ſecans partes,in medicationibus,per prioré quidem ſermoné quę ſint conferentes purga tiones,per alterum autem qui ſequitur,ꝙ tales euacuationes firmum indicium ſub ſequitur facilitas tolerantię,docet.Exemplum uero ipſe appoſuit earum quę ſponte fiunt euacuationum ad bonum.Multa quidem in libris Epidemiarum. Pauca uero in hoc ipſo libro aphoriſmorum,qualia huiuſcemodi ſunt.Quem aqua intercutem habet per uenas in uentrem aqua fluente,ſolutio.Si lippitudo adſit,ab alui ꝓfluuio capi bonũ.Quibus bilioſę deiectioneſ,ſurditate ſuperueniéte ceſſant,et quibus ſur ditas,bilioſis factis,ceſſant.

.iii.

ſ I Qualia oportet purgari, purgen tur,confert,et leuiter ferunt.Contra ria uero,grauiter. .iiii.

m Edicari æſtate ſuperiores magis, hie me uero inferiores. .v.

ſ VB cane,et ãte canem difficiles ſunt medicationes. .vi.

g RAciles, et facile uomentes purga re ſuperius,cauentes hiemem .

.iii.

p Rius hic aphoriſmus a nobis expoſitus eſt,in pręcedentis aphoriſmi expoſi tione,ſcriptus etiam i ſuperiori libri parte,hiſdem uerbis.Quare et nõnul li eum de hoc loco ſubſtulerunt. .iiii.

ſ Vbaudire oportet,uidelicet uentres.Recte autem ęſtate quidem purgat ſu/ perius.Quoniam et qui tunc humor ſuperabũdat flaua bilis eſt, et omnino tota natura animalis propter ambientem caliditatem magis ad ſuperiora mouetur.Quęlibet autem ſuperfluitas eo quo uergit ducenda per loca conuenien/ tia,quemadmodum ipſe in libro de humoribus ſcripſit . Addidit huic aphoriſmi ſermoni uerbum,magis, neque ſimpliciter dixit.Medicari ęſtate ſuperiora,hieme uero inferiora. Nam etſi non ſępius,raro tamen tempore ęſtatis humor melancholi cus uiſus eſt ſuperabundare,ſicuti hieme aliquando flaua bilis. .v.

e Xuſta enim tunc natura eam quę a medicamentis purgantibus nõ fert acri tudinem.Quare et plures purgati hoc tempore incidunt in febres, et natu ra ex ęſtu imbecillis magis ex purgatione diſſoluetur, et quidem purgatio hęc praua fiet, cum calor aeris ambientis in partem trahat extrinſecam, contra/ riam ei ad quam medicina ducit humores . Sicuti enim balneę calidę natura aptę ſunt obſiſtere purgationibus,ſic et calor ęſtatis,et tunc pręcipue,cum ſe ipſo uehe mentior extiterit. .vi.

h Ic addere oportet,qđ paulo ãtea dictum eſt,uerbum magis.Magna enim ex parte graciles ſunt bilioſi.Si igitur hoc acceſſerit,ut ſint ad uomendum fa/ ciles,ſunt per ſuperiora purgãdi,niſi obſiſtat hiems.Nam ſupra dictum eſt. Aeſtare magis ſuperiores,hieme autem inferiores purgare oportet. .vii.

f I quidem facilis ad uomendum,et gracilis ſit,per ſuperiora purgandus eſt, niſi ſit hiems,hoc eſt ęſtate,auctumno, et uere. Si uero difficulter uomat, et mediocriter bene carnoſus ſit,per inferiora,ſi res urgeat,ſoluiť cauẽdo ęſtatem,aliud autem anni tempus non oportet cauere. .viii.

n Vmq̃ tabidos duxeris,ueritus.ſ.inſtrumẽtorũ q̃ reſpirationi obſeruiunt ibecilitatẽ.Per tabidos aũt intelligere oportet eos,qui morbũ,a gręcis phtiſim noiatũ,patiũtur, uel q ad eũ ſunt natura ꝓni,de qbus ipe i primo lib.epidemiarũ ſcribit. Et maxime moriebãtur qbꝰ natura ad tabẽ ꝓna erat. Eſt aũt his pectuſ anguſtũ,et q i eo cõtinetur pulmo. .ix.

.vii. u OMentes uero difficulter, et mediocriter bene carnoſos,per inferiora,cauentes æſtatem. .viii.

r ABidos uero cauentes, ad ſuperiores purgationes. .ix.

m ELancholicos plenius inferiores,eadẽ ratione cõtraria apponẽtes. .x.

m Edicari i ualde acutis,ſi materia turget eadem die. Tardare enim in talibus malum eſt. ,xi.

q VIbus tormina, et circa umbilicum labores, et lumborum dolor, q neq; a medicamento, neq; aliter ſoluitur, In aquam intercutem ſiccam firmatur.

u Entres aũt, uidelicet iferiores melãcholicorũ oportet rationari debere plenius medicari.Pleniuſ ãt dixit ꝑ fortiuſ. Quia ãt ad iferiora declinat hic humor pp grauitatẽ,non ſine ratione ipm iubet puentrẽ inferiorẽ euacuari,ſicuti flauã bilẽ p ſupiorẽ, cũ ſit leuis humor, et ſpõte cõtinuo fluitet. Cõe qdẽ i ãbobus, ut ducãtur quo uergunt ꝑ loca conuenientia.Propriũ uero alterius humorũ p ſupiora loca euacuari,quoniã ad hęc uergit. Alterius uero p iferiora quoniã,et ad iſta declinat.Cõtraria itaq; eſt p ſupiora euacuatio illi q̃ fit p iferiora.Quorũ utrũq; fit ſecũdũ unã cõem rõem.Quare et recte dixit Hippocrates.Eadem ratione contraria apponentes. .x.

d Ictũ eſt et a me prius,ꝙ uerbũ,turget,Hippo. tranſtulit ab animalibus q̃ ad coitũ ꝓperãt,cũ naturali cõcupiſcentia moueantur ad ſeminis excretionem. Oſtenſum eſt .n. in libris de ſemine,ꝙ foemina ẽt in coitu ſemen excernit. Quãdo igitur in toto corpore ſimilis huic fuerit naturę impetus,ad excretionẽ ſuꝑfluitatũ,uel ſi nõ in toto corpore,ſaltẽ in partibus principalioribus, tale qd cõſueuit Hippo.p uerbũ,turgere,ſignificare,et ſtati p medicamẽtũ euacuationẽ faciendã iudicat. Prius uidelicet q̃ robur corporis diſſoluatur,uel febris caliditas augeatur, aut ad aliqđ mẽbrũ principale decũbãt,hi q p corpus uagãtur humoreſ.Qđ aũt ualde acutos morbos noiauerit, quos prius pacutos dixit, unicuiq; liqt. Et qdẽ ꝙ horũ terminus eſt prima ſeptimana,dictum et a me prius hoc eſt. ,xi.

t Ormina fiũt et pp morſum uehementẽ,et ſpiritũ flatuoſũ,q nõ habet exitũ. Sed in iteſtinorũ inuolucri ẽ interceptus. Quod uero dolores ad tales diſpoſitiones cõſequãtur,nemini dubiũ,at cũ circa umbilicũ,ac lũbos ſe firmauerint,neq; a medicamẽtis,neq; aliis ſoluũtur auxiliis. Quędã ẽ earũ ꝓriũ habitualis intempatura,q̃ magna ex pte pſeuerãs,eã aquã intercutẽ efficit,q̃ ab Hippo.ſicca nominatur. Vocatur ãt hic morbus a poſterioribus medicis tympanias,quoniã ſũmus uẽter pcuſus talẽ ſonũ edit q̃lẽ tympana. Nã et in illis p cutẽ extentã aer pcutitur, quẽadmodũ et ille q in ꝓfundo locatur,i tali morbi genere. Quod uero et hoc morbi genus hydropẽ.i.aquã intercutẽ Hippo.nominet,eſt manifeſtũ.Non tamen humidum eſt,ſicuti qui aſcites,ab utris ſimilitudine dicitur. In quo materia collecta nõ eſt flatuoſus aer,ſed humor aquoſus.Videtur aũt a maiori frigiditate generari aquoſus hydrops,quem aſcitem uocant, quoniam ueluti in utre quodã in mẽbrana abdominis iteriore humor continetur. A minore aũt tympanias. Neq; enim humida ſubſtantia in flatuoſum aerem ſine calore aliquo poteſt tranſmutari. .xii.

q Vando celeriter ea quę comeduntur deiciuntur,hác paſſionem leuitatem inteſtinorum nominant.Fit igitur ex potentię contentiuę debilitate. Cóſequitur autem ad omnium quę ad aluum pertinent inſtrumentorum intemperaturas,hoc eſt ipſius uentriculi,in quem cibos deuoramus, et eorum quę ex hoc ſuſcipiunt,atq; traſmittunt inteſtinorum. Fit autem quádoq; et leuitas inteſtinorum ex aliqua ſummas partes occupante exulceratione,ſimili illis quę in ore fiunt,quaſ gręci aphthas nominát.Intéperaturę igitur nónúq̃ fiunt habituales(ſic uero nominát illas quę ipſo corporum habitu lęſo fiunt) et quandoq; propter frigidam pituitam, qualis eſt acida maxime . Earum autem quę in ſúma parte hęrent exulcerationú,cauſa eſt humor acris,et tenuis. Hic igitur etſi per ſupiora purgari debet, quoniá huiuſcemodi humores magis fluitare ſoleát,q̃ ad inferiora ſecedere, nó tamen hoc hieme faciédum eſt, ſicuti etiam ſuperius eſt dictum. Alter uero pituitoſus,quando adhęſerit inteſtinis,núq̃ eſt per ſuperiora purgádus,hoc eſt per uomitoriam medicinam. Sola enim euomi natura apta ſunt quę in uentriculo continentur. Eorum uero quę continentur in inteſtinis,nihil poteſt per uomitus euacuari. .xiii.

.xii.

q VOrum alui inteſtinorum leuitate laborát, hiberno tempore ſupra purgari malum. .xiii.

a D heleboros qui nó facile ſupra purgantur,eorum corpora ante potionem pluri cibo, atque quiete humectanda ſunt. ,xiiii.

c VM biberit quis heleborum, ad motiones quidem corporum ducere magis, ad ſomnos uero, atque quietem minus . Indicat autem nauigatio turbari motione corpus.

p Rius oportet tétare eum qui heleborum ſumpturus ſit,quomodo ſe habeat ad ſuperiores purgationes, hoc eſt ad eas quę fiunt per uomitiones. Fiat autem periculum per medicamenta uomitoria,quęcúq; ſunt mediocria.Si igitur de facili non purgari uideatur,non oportet huiuſcemodi hominem ad heleború ducere,anteq̃ pręparetur. Hoc autem fiet ſi per cótinuos uomitus adſueſcat is qui eſt ſumpturus heleborum ad prompte uomendum, uerum hoc,ut paruum aliquod, atq; omnibus notum,Hippocrates prętermiſit. Melius autem fieret prius humectádo corpora. Pręhumectantur autem plurimo aliméto,atq; quiete. Et de quiete quidem clarum eſt.Sicuti enim exercitia ſunt apta natura exiccare,ſic et quies(ꝙ ociú eſt,et ab exercitatione uacatio)ſeruat humiditatem.Cibuſ uero non ſimpliciter plenior eſt aptus natura humectare,ſed quicúq; nullam habet fortem qualitatem, hoc eſt neq; acerbam,neq; acrem,neq; ſalſam,neq; amará. Forte autem neq; ſimpliciter cibus hic qui talis eſt appellandus.Sed hoc totum,cibus medicinalis, ſicuti illi qui eſt cibus ſimpliciter,ſoli hoc ineſt ex omnibus,ut ex ſua natura,non autem ex accidenti ſolidas partes animalis humectet, hoc ipſum non per ſe, ſed ex accidenti faciente quiete.Quia.n.eam quę prouenit ex cibo humiditatem non exiccat,idcirco dicitur humectare.Aqua uero neq; pota,neq; extrinſecus occurſans,natura apta eſt ſolidas animalis partes humectare.De talibus aút perfectiorem poſſit quiſpiá habere doctriná legédo librú noſtrú de potétiis naturalibus,et librú de tabe. .xiiii.

i Pſe attulit cauſá ob quá eorú corpora moueri ꝑcipiat, qui aſſúpſerunt heleború,quies ſi quidé in eodé ſtatu conſeruat,motus uero tranſmutat,atq; alterat corpus,ut indicat nauigatio,q̃ motus qdé eſt. Turbat aút corpora adeo, ut excitet uomitú. Cú igitur talis motus fuerit ſufficiés, et ſolus ad uomitú corpus ꝓparare,fit ſane rationabile,ut ſi uomitorio medicaméto cóiúgatur lóge maioré habeat efficaciá. Quidá ꝓnauigatione nauſeá ſcribút,ut ſit ſermo talis.Oſtédit aút et nauſea q̃ uehementioribus corporis aduenit motionibus, ex motione corpus ꝑturbari. Liquet aút ꝙ et hic ſermo eandem uim habet cum priore.

Rior quidem aphoriſmus quomodo oporteat hominem qui heleborum ſup p ſit ad purgatióem pręparare,nos docuit,pręſens uero quomodo ſiſtere purgationem.Non eſt autem abſq; ratione,ꝙ ea quę ſiſtunt purgationé,ſint contraria his quę uomitum cient. Si igitur motiones ciebant,ſiſtent quietes, et multo magis ſomnus,in quo motus animales ociantur,qui et per ſenſum fiunt,et pręterea per mulſculos in motibus qui fiunt ex appetitu. .xv.

c VM uolueris magis ducere heleborum,moue corpus, cum uero ſiſtere, ſomnum facito,et non moueto. .xvi.

c ARnes ſanas habentibus heleborus periculoſus. Facit enim conuulſionem. .xvii.

ſ I Quis febrem non habens, abſtineat a cibo,et cordis morſum,ſeu uertiginé patitur, et oris amaritudinem ſentit, purgatione indigere per ſuperiora ſignificat. .xviii.

ſ VPra præcordia dolores,purgatióe indigere per ſuperiora ſignificant. Quicunq; uero inferiora moleſtant per inferiora. .xix.

q VI in medicamentis purgati,non ſitiunt,non quieſcunt priuſq̃ ſitiant.

.xvi.

q VOd in pcedentibus dixerat in omnibus purgatióibꝰ,hoc nũc ī ea ſola dicit quę fit per heleborum,ita ꝙ duo aphoriſmi poſſunt inuicem iungi,tali mõ . Qui corpore bene ſe habẽt,difficile eſt medicari. Sic ergo et heleboruſ carneſ ſanas habentibus piculoſus. Conuulſiones.n.facit.Habet nãq; heleborus iſtud pcipuũ facere conuulſionem pp operationis uehementiã. .xvii.

a Bſtinentia a cibo idé ſignificat,qđ iappeténtiã. Cordis auté morſus,é cordis,hoc eſt oris uentriculi paſſio. Priſci ſiquidem et hoc cor nominabant. Vertigo aũt eſt quando ſimul uidetur circũuolui,hoc eſt circunſtantia moueri , quęcũq; conſpicimus, et ſenſus uiſus repente deſtruitur,cũ uideantur tenebrę circũfuſę.Fit aũt hoc ore uentriculi a malis humoribus morſo.Nam pp neruorũ magnitudiné,qui ad ipm a cerebro ueniũt, hac parte patiente,animę opera detrimentũ patiuntur.Hi itaq; caſus ſunt cõmunes humorũ omniũ mordacem habẽtiũ naturã.Os aũt ſentire amaritudiné,ſolius biliſ, quę ruffa,et flaua noiatur,eſt opus,quare recte in huiuſcemodi caſibus inquit Hippocrates ſignificari,ꝙ oporteat purgari per ſuperiora,quod explanatum talem habebit interpretationem.Huiuſmodi autem caſus ſignificant medico indigere hominem purgatione per ſuperiora,hoc eſt per uomitiones. .xviii.

h Ic aphoriſmuſ quod antea in uno dolore docuit oris uẽtriculi,hoc ad oés extendit dolores,quicũq; ſupra pcordia conſiſtũt,purgatióe uidelicet indigentes conſulés per ſupiora purgari.Quicũq; uero infra pcordia, clarũ eſt ꝙ hi per inferiora purgationé requirunt.Addidi aũt ſermoni,purgatione indigenteſ,ne quis forte arbitretur curare Hippo.oés dolores ſimpliciter p euacuationé.Neq;.n. nunc dixit hoc,ſed ꝙ ſecundum humorum infeſtantium motiones,oportet etiam facere euacuationes,et neque ſupra pręcordia dolores per ſubducentia medicamenta euacuare,neq; infra conſiſtentes per uomitiones. .xix.

q VI purgantur,nõnulli ſtatim ſitiunt, nõnulli poſtea.Et fit hoc pp ipſius uentriculi diſpoſitionem,et pp datũ medicamentũ,et pp humoris euacuati naturam. Ventriculi quidem ratione,qui ex caliditate,uel ſiccitate,uel ambabus qualitatibus prompte ad ſitiendũ perducatur,ſiue hoc natura inſit ei qui biberit medicamentũ,ſiue illo ſolũ tempore. Ratione aũt medicamenti cũ acutũ fuerit, et calidũ,ac mordax.Propter humoré uero euacuatũ,q̃do bilis amara fuerit,hiſce quidem de cauſis fiunt ſitibũdi. Ex contrariis uero longo tẽpore ſine ſiti perſeuerant, quando uidelicet, uel frigidiorem, uel humidiorem uentriculum habuerit homo q

purgatur,uel ab initio,uel in tempore purgationis,uel quando medicamentum omni uacat mordacitate,et tertio quando humor pituitoſus,aut aquoſus extiterit. Verum et in his,quando abunde fuerint euacuati,conſequitur ſitis. Sufficiens et enim eſt ea quę ex euacuatione prouenit ſiccitas,hanc efficere, ac prętereа ea quę eſt medicamenti purgantis uis habentis aliquam, et ſi neq; manifeſtam,neq; ſenſibilem, attamen latentem,acritudinem,ac caliditatem. .xx.

n ON febricitantibus ſi tormina acciderit,et genuum grauitas, et lumborum dolor, purgari inferius oportere ſignificatur. .xxi.

d Electiones nigræ, qualis eſt ſanguis niger,ſponte uenientes, ſiue cum febre,ſiue ſine febre,peſſimæ, et quanto colores magis praui fuerint plures, peius, cum medicamento uero melius, et quanto colores plures non praui.

ſ Icuti paulo antea docuit eorũ quos oporteat purgare ſupius, ita nunc docet ea per quę cognoſceret aliqs,quando oporteat inferius purgare. Eſt autem cõmuniſ utriſq; ratio in differentibus caſibus. Nam pro motione noxiorum humorum facere oportet euacuationes. .xxi.

d E deiectionibus nũc ipi ẽ ſermo,quę a priſcis qdẽ nigrę uocantur, bilis uero nigrę exquiſite non ſunt. Nã acre,et corrodens,et acidũ nõ habent. Multo uero magis, neq; in terrã effuſa buliũt,uerũ eſt,ſicuti quis eius deſcribenſ imaginẽ,diceret manifeſte,ueluti ſanguinis limus,qualis uinis craſſioribus iã cõſiſtentibus ſolet ſubſidere,quẽ fecem nominant,quę ſi diutius moretur in corpore,et neq; p aliquẽ ſenſibilẽ effiuxũ, neq; occultũ excernatur,uerũ traſmutetur,atq; putreſcat, fit bilis nigra exquiſite. Anteq̃ uero hęc generetur,ſplen trhait eã quę eſt ueluti ſanguinis fex,hepar expurgans,quẽadmodũ in cõmentariis de potentiis naturalibus eſt demõſtratũ. Et qdem utitur hoc melãcholico humore ad ſui nutricionẽ ſplen,et quãtã ipſe fecerit ſupfluitatem,hanc rurſus totã expellit ad uentrẽ una cũ aliis ſupfluitatibuſ excernendam. Si quãdo igitur neq; ſplen bene expurgauerit,et ille qui i hepate cõtinetur ſanguis multũ huius limoſę ſupfluitatis habuerit,accreſcet debilitas uiſceri. Ita q̄ nõ continebit in ſe ipſo ſupfluitates,et tunc illę,quę nigrę uocantur,fient deiectiões, de quibus nũc ſermo habetur ab ipſo. Adiecit autẽ ſuo ſermoni,ueluti ſanguis,tale quoddam oſtẽdens,qualis fit ſanguis denigratus,dũ p inteſtina defertur, tales ſunt nigrę deiectiones. Nã extremę dementię fuerit exiſtimare ſanguini ſecundũ naturã ſe habenti,tales deiectiones aſſimilari. Fiẽt et.n.hę et rubrę,et nigrę. Atqui impoſſibile eſt ſanguinẽ eũdẽ,et rubrũ,et nigrũ eſſe. Plurimas uero huiuſcemodi deiectiões, in peſtilenti hoc morbo longo cõſpeximus,quę nõ magis in his qui exitio proximi erant,q̃ in aliis ſaluandis apparebant, non tamen uel in principio, uel in cremento morborũ conſpiciebantur. Tunc.n.quę euacuabantur erant,et flaua, et ruffa colore coliquamenta, quę uero mox apparebant,nigra erant, ueluti ſanguinis fex,ſiue ipo ſupaſſato habuiſſent generationem,ſiue cũ aliquã extraneã putredinẽ aſſumpſiſſẽt, illis quę in uẽtriculo fiunt cruditatibus proportionaliter, quãdo ad uitioſos humores corruptio terminauerit. Quare ab initio qdẽ nũq̃ ad bonũ fiunt, huiuſcemodi deiectiones,magnã uiſceris lęſionẽ oſtẽdentes,ad morbos uero cõſiſtentes ſequũtur ſępius,natura ſupfluitates expurgante. Nõ tamen hoc in aphoriſmo adiecit Hippo. q̃uis alibi dixerit,in uniuerſum,ſigna iudicatoria non ſtatim appareãt. In ſequenti aũt aphoriſmo pticulatim,dũ inquit. Morbis qbuslibet incipientibus, ſi atra bilis, uel ſupra,uel infra exierit lętale ẽ. Nũqd igitur ſatis uiſus eſt ſui animi manifeſtare ſententiã,utens hoc uerbo,uenientes,q̄ tẽporis ſpaciũ oſtendit,tãq̃ uidelicet p morbũ totũ,uel p longũ ipſius tẽpus tales ueniãt deiectiones. Si.n.aliqđ unũ tẽpus oſtẽdere uoluiſſet oio,uel q̃ poſt apparuiſſẽt,uel q̃ ueniſſent,ptuliſſet nõ ſpõte ueniẽtes. Hoc.n.uerbũ ueniẽtes,nõ aduẽniſſe,ſed aduenire ſignificat. Aſſũpto tamẽ medica-

mento qđ uim habet purgādi nigra,talia deici nihil mirū. Sic quidem multi deiectionum colores prẹter naturam,ſpõte quidem euacuari,multarum,atq; malarum in corpore diſpoſitionum ſunt ſigna. A medicamento autem ducti uim habente,plureſ humorum ſpecies euacuare nihil abſurdum ſignificat. .xxii.

Acta eſt a nobis et in antecedente aphoriſmo diſtinctio inter humorem me
f lancholicū,et nigrā bilem de qua nunc ſermo habetur ab ipſo,et cauſam ob quā ab initio lẹtales ſint huiuſcemodi humores, poſtea uero iudicatorii appareant, in illo aphoriſmo ſufficiēter percurrimus, ſed et nunc repetemus,quoniā ea quẹ ſunt ad artē maxime neceſſaria, ſẹpe tractare ſit meliuſ.Quādo aliquis incipit morbus,ſi qd excernitur, nihil tūc excernitur naturẹ ratione, ſed ſunt omnia hẹc caſuſ p̄ter naturā earū q̄ ſunt in corpore diſpoſitionū, quo.n.i tēpore a cauſis qdē morbū facientibus natura grauatur, adeſt aūt cruditas humorū, tūc aliquid bene euacuari eſt impoſsibile.Si qdē oportet coctionē p̄ire,ſubſequi uero diſcretionem, et poſtea euacuationē,ut bona ſit criſis,ſiue iudiciū.Hẹc aūt nos ipſe docuit in primo libro Epidemiarū,ita ingens. Coctiões iudicii ſecuritatē ſalubrē ſignificāt.Cruda āt et incocta ad malos abſceſſus cōuerſa,iudicationis carētiā,uel labores,uel tēpora, uel mortes, uel eorūdē malorū reditus. Quādo igitur poſt morbi coctionē aliqs humorū uitioſus excernitur,tūc corpus a natura expurgatur, et pp hoc atra bilis, et alius ois huiuſcemodi humor,ubi ſigna coctionis in morbi ꝓceſſu apparuerint,bonā ſignificat euātionē,ſi uero aliter excernātur ſine ſignis coctiōis,exitialis ē caſus,quare cum i morbi pricipio ſemp ſint ſigna cruditatis,mala erit humorū taliū euacuatio. xxiii.

.xxii.

m ORbis quibuſlibet incipientibus,ſi atra bilis, uel ſupra,uel infra exierit, laetale. .xxiii.

q VIbuſcunque ex morbis acutis, aut diuturniſ,uel ex uulneribuſ,ſiue quouis alio modo extenuatis, nigra bilis,ſiue uti ſanguis niger de ſubter exierit,poſtridie moriuntur. .xxiiii.

d Iſſicultas inteſtinorum,ſi ab atra bile inceperit laetalis eſt.

Ermo in hoc aphoriſmo eſt potentia talis,ſiue atra bilis, de qua antecedens
ſ docuit aphoriſmus, ſiue nigra q̄ ſanguini nigro aſſimilantur,de qbus prior aphoriſmus,his q ad extremā extenuationē uenerit,apparuerint, poſtridie moriuntur.Eſt.n.in talibus natura imbecillis adeo,ut nō poſſint cōcoquere,neq; diſcernere,neq; excernere,q̄ ita praua exiſtunt,Propter morbi igitur magnitudinem, cū cōtineri nequeant,effudūtur et idcirco ſunt difficilia.Mortē aūt nō in poſtremis afferunt, ut in aliis cōtingit morbis pp uiriū imbecillitatē. Oſtendit tamen in hoc aphoriſmo manifeſte,ꝙ et in priore,cum dicebat. Deiectiões nigrẹ qualis ſanguis, ſubaudire oporteat niger, ut tale ſit plenū deiectiones nigrẹ, uel qualis ſanguis niger. Oſtendit autem et ꝙ nos bene a nigris bilem nigram ſeperauimus. Hẹc enim ſanguini denigrato ſimilia uidentur differentia in eo ꝙ fuſa ſunt,et non concreta,ut ille.Nigra autem bilis,et in eo ꝙ fuſa eſt abſque concretione, et quia fulgentem habet nigredinem,et prẹterea mordax eſt,ſicuti acetum,et terram abradit,atque fermentat,quorum nihil nigris adeſt. .xxiiii.

B illa quẹ a quibuſdam ruffa,ab aliis bilis flaua nominatur, magna ex parte
a incipit inteſtinorum difficultas,abraſis prius in ſumma parte propter humorum acritudinem inteſtinis.Poſtea uero exeſis,adeo ꝙ exulcerentur.Hāc igitur inteſtinorum difficultatem ſẹpe ſanauimus. Quẹ uero ab atra bile fit inſanabilis eſt,cum nihil differat a cancro ulcerato.Vbi igitur hic cancer in ſumma parte conſiſtens,ſit cum difficultate ſanabilis,aut omnino inſanabilis,cum tamen poſſit continuo medicinam habere inſidentem,rationabile eſt illum qui occupat inteſtina,non ſolum quia nihil illi continuo adhẹrere poteſt,uerum etiam quia ſemper ab alimenti ſuperfluitatibus tangitur,eſſe penitus inſanabilem. .xxv.

E nigris deiectionibus ſermo habitus ab ipo eſt in pcedẽtibus aphoriſmis,
d nũc uero de his q̃ uel p os,uel ſedẽ excernũtur uerba facit. Quare in propoſito aphoriſmo audiemus ipm dicẽtẽ,ſupra,eã quę fit p os ſolã excretionem, illa quę fit per nares omiſſa.Hanc itaq; ait oio eſſe malã,qualiſcũq; fuerit, is qui excernitur ſanguis,hoc eſt,ſiue ſpumoſus,ſiue rubeus,ſiue flauus,ſiue niger,ſiue aquoſus,ſiue craſſus,melius.n.eſſe inquit,ut infra exeat,et neq; huc p modũ diſrupti ſanguinis, ſed paulatim fluẽtis, ita ꝙ ſui exitus tarditate denigretur. Ipſum itaq; ſanguinẽ cõfluere omnino ad aliqđ inteſtinũ,malum oportet exiſtimare. Melius aũt quando paucus q̃ q̃do multus, ueluti diſruptus,effluxerit. Quare qđ dicitur bonum,nõ tãq̃ ꝓprie dictũ, ſed tãq̃ melius diceret,eſt audiendum,quaſi ita diceret. Infra aũt melius nigra deici. Vere.n.hoc eligibilius, q̃ p os modo quocũq; ſanguinẽ ferí. Hoc quidẽ dixerit quiſpiã eã quę uidetur in uerbis antiqui pugnã diſſoluens, cum aliquãdo dicat bonum eſſe,ut nigra deiciantur,qđ paulo antea malum dixerat. Cõtingit autem et ita audire nigra,queãdmodũ ipſe in Epidemiis dixit de ſanguine ex uenis,quod hęmorrhoidas uocant,profluente tãq̃,ſanante melancholicas paſſiones.Vere.n.iam factę melancholię maximum eſt remedium ſanguiniſ ex his uenis profluuium,quã etiã ſi futura ſit ꝓhibet.Sic itaq; nobis audiẽtibus ſermo talis erit.Sanguis ſupra,qualiſcũq; fuerit, malum,infra uero per hęmorrhoidẽ,bonum,quãdo nigra euacuantur,hoc eſt quãdo hominiſ natura multũ talem accumulauerit ſanguinem. Aliter aũt non eſt aſſuefaciendũ ei quę fit per hęmorrhoidas euacuationi,quę periculoſam habet utrãq; immoderantiam,ſiue ſupra modum ſanguis excernatur,ſiue ex toto ſupprimatur.

.xxv.

f ANguis quidem ſupra, qualiſcunq; fuerit,malus,infra aũt bonus ẽ. .xxvi.

a DIfficultate inteſtinorum habito,ſi ueluti carunculæ exeãt,lætale ẽ.xxvii

q VIbus í febribus ſanguinis fluxerit multitudo,quacunq; ex parte cũ reficiuntur,alui his humectãtur. .xxviii.

q VIbus bilioſæ deiectiones,ſuperuenientе ſurditate ceſſant, et quibus ſurditas,ſuperuenientibus bilioſis deiectionibus ceſſat. .xxix.

q VIbus in febribus ſexto die rigores fiunt, difficile iudicium ſequitur.

xxvi.

N difficultatibus inteſtinorũ,cum adhuc conſtituũtur,quędam corpora pin
i guia excernuntur, poſt hęc aũt, niſi finiri anticipauerint quędam ramenta ipſorũ inteſtinorũ abiecta horum ſuperficie interiore,quę mẽbranoſa exiſtit,et denſa,illi quę cutem exterius contegit membranulę proportionalis.Poſt hac aũt et aliquid ex ipſa abraditur ſubſtantia inteſtinorũ, in quo tempore non adhuc fieri difficultatem inteſtinorũ,ſed iam factam,atq; conſtructã dicimus eſſe. Quãdo igitur partes adeo magnę inteſtinorum excernũtur in difficultate inteſtinorum, ut poſſimus eas carnes nominare, lętalem ait eſſe morbum,cum neq; caro concreſcere,neq; cicatrix obduci in tali poſſit exulceratione, .xxvii.

Alore natiuo debilitato ex profluuio ſanguinis,neq; cibi bene cõcoqui,neq;
c in ſanguinem tranſmutari,multo autem magis, neq; diſtribui poſſunt p corpus,et propter hęc omnia,aluos fieri humidiores par eſt, donec proceſſu temporis uires ſuas natura recuperauerit. ,xxviii.

On de ea quę ex habitu difficulter ſoluitur nunc illi ſermo,ſurditate,ſed de
n ea q̃ repẽte i febribus,uel aliter fit recurrẽte ad cerebrũ bile,ſermo ipi eſt. Ipa ſi qdẽ cũ meatus auditorios occupauerit efficit ſurditatẽ, Cũ uero hinc ipſam,natura expellente,ad excretionem puenerit,ſoluit ſurditatem. .xxix.

Vicũq; ad febres,et pcipue ardentes rigores ſupueniunt, iudiciũ habere ſo
q lent bonũ,atq; pfectũ,ubi in die iudicatoria fiunt,et cũ ſignis coctionis.Nõ bonũ aũt,neq; pfectũ,quãdo uel diei, uel coctinis ſigna fuerint imperfecta.

Quod igitur concoqui oporteat quę bene iudicari debeant, in primo libro docuit Epidemiarū,p ea uerba,quę pauloantea diximus,quorū initiū. Coctiones celeritatem iudicii·Quod aūt neq; in omnibus diebus, et in prognoſtico ſcripſit, et in hoc ipo aphoriſmorū libro,et pterea in primo Epidemiarū. Collecta āt a nobis hęc oia cū oportuna expoſitióe,quęcūq; quidé de diebus iudicatoriis ab eo ſcripta ſunt, in tractatu de diebus iudicatoriis inſcripto,quęcūq; uero de ſignis coctionis in altero de iudiciis.Dictum aūt et in ipis eſt de eo qđ fit i die ſexta iudicio, de quo nunc ēt faciens métioné ait, eos qui in hoc die fiūt rigores difficile habere iudiciū,hoc eſt malū afferre iudicium,ac ſi male iudicātes dixiſſet,uel nō firmiter,imo in qbus facilis foret fieri recidiuā,uel in longum tépus extenſum,ac ſi dixiſſet difficulter ſolubiles,cū caſibus uero q̄doq; difficilibus ſextę diei iudiciū fit, de quibus omnibus integre ſcripſimus in his, quas nuper nominauimus tractationibus. Hęc igitur in hūc modū fieri ēt ipſa expiētia teſtatur.Ipſorū aūt cauſas longū eſſet in pſentiarum exponere. De diebus.n.iudicantibus tertio diximus libro, de iudicatoriis diebus,de rigore autem,opere ad id dedicato ſeorſum.

.xxx.

q QVIbuſcunque acceſſiones fiunt,quacunq; hora febris dimiſerit,ſi eadem cras occupauerit, iudicium habent difficile.

xxxi.

l LASSitudinem habentibus in febribus,in articulos,et circa maxillas potiſſimum abſceſſus fiunt.

.xxx.

ſ Vpponatur qſpiā prima die coepiſſe febricitare hora tertia ,et qeuiſſe q̄uis alia hora,deinde die ſecūdo eadē hora tertia coepiſſe,mox ceſſaſſe febrē quacūq; hora,et tertio rurſus die hora tertia coepiſſe,mox rurſus quouis tēpore finita febre,coepiſſe iterū quarto die eadē hora tertia,et ita deinceps,ſeruari qdé ſemp horā tertiā in qua acceſſio ſuū facit initiū.Non ſeruari aūt alias in qbus finitur,hūc q tali laboret morbo neceſſe eſt tēporibus lōgioribus ęgrotare horā habentibus inicii acceſſionis exordinatā.Hoc qdé nos ab expiētia cōprobatū,dictū fuiſſe arbitramur.Sunt uero qdā q tale aiunt eſſe qđ dicitur.Si primo die acceſſioné ęgrotus habuerit,exēpli gratia hora tertia,et ſi ita cōtigerit hora duodecima febris deſierit,rurſus die ſecūdo hora duodecima coeperit febricitare,morbū aiunt difficile iudiciū habiturū,nullā apponētes rationem.Sed neq; id ab expientia cōprobari potentes oſtēdere,nō tamen difficile habens iudiciū. Aliter poſſumus interptari q̄ difficulter ſolubile,adeo q̄ tale ſit,qđ ab Hippo.dicitur, ſiue quauis die,ſiue p tertiā, ſiue p quartā ęgrotus habeat acceſſioné, eadé hora difficulter ſolubilis eſt morbus huiuſmodi,ſiue multas,ſiue paucas acceſſio occupet horas.Hoc igitur,ut dixi,experientia cōprobatur,eius uero cauſam talé eſſe opinādū eſt,quādo cauſa acceſſionum nō fuerit fixa,ac ſtabilita,nō ſeruare eundé terminū,aut circuitū.Vbi uero firmata fuerit ſeruare ,atq; ideo difficulter ſolubile qđ fixū, ac ſtabilitū, facile uero ſolubile quicqd nō tale. Firmata.n.magnam uim demolientem expoſcunt,longo tempore, et per fortiora, ac plura factam auxilia.

.xxxi.

d Ictū prius ē q̄ laſſitudinū,nōnullę qdé in multis accidūt motibus, q̄ ſimpliciter,et pprie labores noiantur, quidā uero neq; multis, neq; uehemētibus acti motibus laſſitudines pati cōſueuerūt,tales itaq; labores,nō labores ſimpliciter,ſed ſpōtaneos labores noiare cōſueuerūt.Amborū aūt ipſorū cōmunis ē locus perpeſſus,hic uero ē totū genus in corporibus muſculoſum. Qui uero ex motibus labores accidūt,ipſis adeſt ppriū peculiare caliditas articulorū, quare in his nihil mirū ad articulos abſceſſus decūbere,ut q una cū muſculis laborauerint, atq; ultra modū cōcaluerint.Spōtaneis aūt laboribus,una ſola rōne fluctiōes,ut decūbāt ad articulos euenit,ſicuti et oibus aliis fere morbis q p abſceſſus iudicātur, cū latiora ipſorū ſpatia prope ſe habeāt ad ſupfluitates ſuſcipiēdas. Rariores igitur i illis abſceſſus ſunt,in laborioſis plures,et pcipue cū labor ſpōtaneus fuerit,et ex his maxime quibus ex multitudine labor ineſt. Erit igitur in aphoriſmo ſermonis hęc

ſumma. His qui quomodocunq; in febribus laſſitudinem habent, ad articulos, et circa maxilias pręcipue abſceſſus fiunt. Hoc uero contingit propter eam quę eſt in febribus caliditatem, relata multitudine ad caput, mox inde ſuſcipientibus illis qui circa maxillas adenes exiſtunt, ſicuti qui circa inguina, et alas ſunt, quando ad illas partes multitudo peruenerit. .xxxii.

ſ I quidem labor, et uehementem ſignificat motum, et dolorem, et lęſionem, ſicuti prius dictum liquet, qđ et laborare, et pluri uti motu ſignificabit, et aliquē habere uel dolorem, uel lęſionem, et quidē in nōnullis qui ex morbo reualeſcunt apparet, quādo humores morbum facientes nō ſatis fuerint expurgati, ſed quaſdam reliquerint ſuperfluitates, cum laborantem, ſiue dolentem partem quāpiā habuerint, illuc morbū decūbere, cum labor quidam habeat cauſę rationem, dolor uero ſigni. Nam in uehementioribus motibus, et uires fiunt imbecilliores, ſicuti et caliditas maior accenditur, dolor autem iam fluctione decūbente perficitur. Hoc igitur, ut diximus, eſt ſignum abſceſſus qui fit. Caliditas autem, atq; imbecillitas ad locum affectum prouehit ſuperfluitateſ. Vtroq; igitur, ut diximus, modo audire poſſumus uerbum laborare. Toti tamen ſermoni qui nunc ab Hippocrate fertur alterū magis conuenit ſignificatum, ſi quidem antea de laborioſis febribus locutus, deinceps autem rurſus, inquit. Sed et ſi quid antea laborauerit. Videtur enim prior aphoriſmus. cuius initium, laſſitudinem habentibus in febribus, de laſſitudinibus morborum habuiſſe ſermonem. In eo autem qui nunc proponitur, de his qui fiunt in conualeſcentibus, in ſequente uero de illis qui morbum antecedunt.

.xxxii.

q Vibuſcunque reſurgētibus ex morbis ſi quid laborauerit, hic fiunt abſceſſus. xxxiii.

ſ Ed et ſi ante morbū aliqua parte doluerit, hic morbus firmatur. .xxxiiii.

ſ I A febre habito tumore nō exiſtente in faucibus, ſtrangulatio repente ſuperuenerit, lætale.

.xxxiii.

ſ Iue qs uelit cōnectere duobus prioribus ſermonibus illū q nūc dicitur ad unius aphoriſmi integritatē, ſiue ſeorſū unū quēq; ſcribere, nihil differt, nā et cōmunitas eorū oſtēſa ē, et ſingulorū ꝓprietas in ſermōe ꝑpoſito. Dicetur aūt et a nobis adhuc breuibus. Quādo in morbo ſenſus aliqs laſſitudinis fuerit, expectare oportet abſceſſū aliquē ad articulos fore, ꝑſertim iuxta maxillas. Simili mō ſi qs ex morbo relatus parte aliqua corporis laborauerit, uel ante q̄ ęgrotaret, nam plurimū ſolet ad talia decumbere, in illis uidelicet morbis, in quibus ſperatur abſceſſus futurus, neq; morbus per excretionem antea iudicandus. Dictum eſt igitur et in pręcedentibus de talium morborum dignotione, ſermo uero uniuerſus in cōmentariis de criſibus, ſiue iudiciis eſt explanatus. xxxiiii.

l Icet qdē et ſimpliciter audire initiū aphoriſmi i quo ait. Si a febre habito, tāq̄ ita dixiſſet, ſi homini febricitāti tumore nō exiſtēte. Licet aūt et cū maiori aliqua ſignificatiōe, quēadmodū ſolet i Epidemiis ſcribere, nō ſimpliciter quouis mō febricitātem oſtēdens, cū dicit. Febris ipm habebat, ſed đ eo cui magna inſit febris, ita loquēs. Cōtingit aūt et ſine magna febre, ſtrāgulatiōe repente ſupueniēte, hominē interire. Ineuitabilior aūt, et citior mors adeo ꝙ neq; ex iopinato unq̄ hō ſaluatur, cū uehemēs febris detinet ęgrotātē. Indiget. n. huiuſcemodi febris (ut i ſermonibus de difficili anhellitu fuit a nobis oſtēſum) inſpiratiōe abūdāti. Fit uero nedū abūdans, uerū oio pauca ſtrāgulatis. Neq;. n. aliud ē ſtrāgulatio, niſi interitus ſubitus pp defectū inſpiratiōis, q fit ex anguſtia alicuius inſtrumēti, ex his qui obſeruiūt reſpirationi. Nā talis anguſtia ipſorū ſeorſum i eo genere ē, qđ anhellitus carētia noiatur, q̄ et ipſa fit, uel pp ibecillitatē potētię illius, q̄ mouet thoracē, uel pp frigiditatē uitalis principii. Strāgulatio uero oio fit ex āguſtia. Anguſtia aūt uel repleta intermedia regione q̄ inter thoracē eſt atq; pulmonē, aut pulmonis cauernis,

uel aliqua inflãmatione totũ occupãte uiſcus,uel aſperam artheriam, uel eam ptem quę eſt ueluti caput eius,quã nominant guttur, quę etiã inflãmatio fieri aliquando ſolet in pręiacẽte ſpacio,qđ fauces appellãt. Nã et Homerus ita nominauit inquiẽs. Per fauceſ aũt uinũ ipellebatur,ſpaciũ illud laxius ꝙ inter gulã,et guttur p̃iacet nominans fauces.Videtur aũt et nunc Hippo. hanc eãdem partẽ eodẽ mõ quo etiã Homerus nominaſſe. Dicit igitur tumore nõ exiſtẽte in faucibus, tãq̃ poſſibile ſit ore multum adapto ptem ipſam diligẽtius iſpicere,qđ in gutture fieri nequit. Fiet igitur ſermo uniuerſus huiuſmodi.

.xxxv.

ſ I A febre habito collum peruerti- tur, et uix poteſt deuorare ſine ullo tumore,lætale eſt.

Si a febre habito ſtrangulatio repente ſupuenerit citra tumorem fauces occupantẽ,lętale eſt.Priſci et.n.p tumorẽ et inflationẽ idem intelligebant.Neq; nos latet triplicem eſſe tumorũ differẽtiam. Vel.n.ſunt cũ dolore quos iuniores inflãmationes nominant,uel abſq; dolore duri,quos gręci ſcirrhos uocant, uel ſine dolore,et molles,quos iidẽ gręci oedemata.i.inflationes appellãt,et ppea ab antiquo uſu receſſerunt,ut q non oia p̃ter naturã incremẽta ſub uocabulo inflatiõis cõplectantur.Cum igitur fauces ſine tumore apparuerint,ſtrangulatio aũt repente ſupuenerit,ſolius gutturis eſt huiuſcemodi paſſio.Strangulantur(ut dixi)et pp morbos alios,quos paulo antea dixi. Repente aũt ſtrangulari ſoli gutturi ineſt.Morbus enim,quem gręci peripneumoniã uocãt, non repente ſtrangulat ęgrotantes,uerum paulatim ab initio incrementũ ſuſcipiens,uſq; ad propriã conſiſtentiã in qua talem caſum affert. Et ſi quod tuberculũ,et abſceſſus in pulmone fit, hęc quoq; paſſio diuturna ẽ. Sicuti et ſpaciũ inter pulmonẽ, atq; thoracẽ pure repletũ,ſępius hominem ſtrangulat,abſceſſu ſcilicet in ipſum diſrupto,qui ſcilicet et ipſe in longo tempore fuit conſtitutus. Aſperę quidem arterię inflãmatio difficultatem ſpirandi aliquam efficere poteſt,ſtrangulationem uero non poteſt pp magnitudinem meatus in ip̃a latioris,et tunicę tenuitatem.Impoſſibile ſi quidem eſt corporis adeo tenuis inflãmationem ſpatium effatu dignũ replere . Reliquum igitur ẽ guttur qđ ſubitam poteſt facere ſtrangulationem,quoniam in ipſo anguſtatur pulmõis meatus.Et muſculi anteriores una cum ambiente tunica inflãmationẽ patientes, uiam ſpiritus ualent intercludere.Nominant aũt medici quidã talem diſpoſitionẽ non per,ſ,ſynanchen,ſed per,c,cynãchen,quibus placet fauciũ inflãmationẽ per,ſ,ſynãchen nominare.Nõnulli uero et iuxtaſynanchen,et iuxtacynanchen nominant. Iuxtaſynanchen quãdo adiacentiũ faucibus partiũ inflãmatio fuerit, iuxtacynãchen aũt quãdo extra guttur. Ex his igitur quę dicta ſunt rationabile eſt talem diſpoſitionẽ gutturi aliquẽ inferre dolorem,et uidetur Hippo.eius manifeſte meminiſſe in libro p̃nunciatiuo,hiſce uerbis.Fauces dolentes tenues cum quadam difficultate ſtrangulãtes uelociter exitium afferentes. Nunc uero dolẽtes non dixit,ſiue quia in his quę dixerat antea poterat ſubintelligi,uel quia etiam iam abſq; dolore aliquando dictam putauit in p̃cedente ſermone fieri poſſe ſtrangulationẽ,et ſi omnino poſtet eſſe ſine dolore ſtrangulatio,ex talibus cauſis poteſt hoc fieri,poſſibile eſt multitudinem humiditatis,et pituitoſę pręcipue, madefaciente tunicam gutturis interiorem,aliquem fieri abſque dolore tumorẽ. Poſſibile etiam eſt aperientibus ipſum muſculis reſolutis, meatum reddi anguſtiorem. Contingit autem et utrunque coniungi. Sed neque impoſſibile eſt quin propter ſuperfluam ſiccitatem muſculi gutturis intrinſeci ſupra modum extenti meatum reddant anguſtiorem. Qui uero ſint hi muſculi,et quomodo claudant guttur,oſtenſum eſt in tractatu,qui de uoce inſcribitur. .xxxv.

n ON etiam adiecit hic locum,in quo inquit.Tumore non exiſtente,ſicuti in pręcedenti aphoriſmo gutturis meminit, inquiens . Tumore non exiſtente in faucibus. Nos uero dicemus alterum duorum,uel ex communi audiendum eſſe in faucibus,uel in omnibus colli locis. Cum enim in nullo horum apparuerit,neque ore aperto in faucibus, neque extrinſecus tumor,hominem uero contigerit non poſſe deuorare, caſus eſt exitialis . Qui fit ex inflammatione aliquan-

do muſculorum,qui gulę pręiacent,aliquãdo gulę ipſius. Eſt enim quędam ſocietas partibus his per neruos,ac ligamenta , et ad ſpinalem medulam,et ipſas ambientes membranas,ac prętereà oſſa uertebrarũ,quę his extrinſecus adiacẽt.Extentis itaq; ad partes iſlãmatas,et ligamẽtis,et neruis trhai uertebras,uel intra,uel ad latus eſt neceſſariũ,ſi qdem in altera nerui ꝓpagine fieri tentionẽ cõtigerit ad latus, ſi uero in ambabus ad extra.Plenius aũt de iſtis dicemus,librũ de articulis exponentes,in quo ait fieri ſpinę euerſiones tuberculis crudis intra ipſam cõſtitutis. Igitur in libro illo et gibbos fieri dixit tẽtis intra uertebrarum partibus, non ſolum recuruationes ,et obliquationes. Et in ſecũdo quidem libro Epidemiarum,de propoſita nũc in aphoriſmo angina uerba faciẽs,inquit.Erat autem anginam patientium tales affectus, colli uertebrę intro uergebant,et extra apparebat collum habere cauitatem,et hoc tactum dolebat.In hoc itaq; ſermone unam oſtẽdit uertebrę euerſionẽ ad intra factã,in pſenti uero aphoriſmõ,generaliori utẽs ſermone,inquit.Si collũ euertatur. Verbũ.n.euerti,eã quę eſt ad id quod pter naturã euerſionẽ, oſtendit omnem rectitudinis uertebrarũ.In ſecundo aũt libro Epidemiarũ ſermoni adiecit.Et hoc tactũ dolebat.Hic uero nihil de dolore dixit,atqui neceſſarium adeſſe dolorẽ una cum ea quę collum obtinet inflãmatione, et hic eã quę fit pp ſiccitatem excedentẽ tentionem,tractum,et euerſionem partium tantũmodo oſtendit, et propter hoc ipſum caſum inquit eſſe exitialem,cum alter qui prouenit ex inflammatione non ſit omnino exitialiſ,qualis erat prior,cui coniuncta erat ſtrangulatio.Neq;.n.eſt ęquale periculum,ſi homo ſtranguletur,et uix poſſit deuorare,uerum ſi propter excedentem ſiccitatem id accidat,et collum euerti,et uix poſſe deuorare, lętalis eſt caſus, et pręcipue cum uehemens eſt febris,ut uerba illa.Si a febre habito,etiam in hunc ſenſum audiantur,ob hanc autem febrem ipſam,et iam immodicam fieri par eſt in mẽbris ſiccitatem,et duplicem habebit febris uehemens ad mortem rationem, et quia ſignum erit ꝙ fiat euerſio propter ſiccitatem,et deuorandi difficultas,et quoniam et ipſa aliquid afferet,ut una ex cauſis perducentibus ad mortem. xxxvi.

.xxxvi.

ſVDores febricitanti ſi inceperint boni,et tertio die,et quinto,et ſeptimo, et nono, et undecimo, et quartodecimo, et ſeptimodecimo,et uigeſimo, et uegeſimoſeptimo, et trigeſimoquarto . Hi enim ſudores iudicant morbos. Qui uero non ita fiunt, laborem ſignificant, et morbi longitudinem,et recidiuam.

nOn ſudores tantũ,ſed alui excrementa effatu digna,et urinę multę, et iuxta aurem abſceſſus, uel aliquẽ alium articulũ,i dictis diebus optime apparẽt.

Sermo.n.in uniuerſum eſt talis,iudicatoria ſigna, ac caſus, in diebus iudicatoriis incipiant,et ſermo iſte dictus ſufficiebat. Verum Hippocrates non de omnibus ipſum fecit iudicatoriis.Sed de ſudoribus tãtũ,et nobis memorię ſubiecit iudicatorios dies,qui ſunt intra quadrageſimum.Morbi enim iſtis diuturnioreſ,non admodum ſolent per ſudores iudicari, ſicuti neq; omnino per excretiones, ſed uel per concoctionem,uel per abſceſſus.Quod uero non omnis numerus dierum ſit ad iudicandum idoneus,experientia manifeſte demõſtrat,et quiſpiam admiraretur illos q aiunt nullam in illis eſſe differentiam, melius.n.ex his quę apparent manifeſte,eos diſcere differentiam. Cauſam uero eius qđ fit per multum ocium cõſiderare ꝙ nos in tractatu de diebus iudicatoriis egimus, id qđ ad artis refert utilitatem i primiſ cõmentariis tranſigentes,cauſas autem ipſorum tentantes in tertio perquirere. Nõ parua autem eſt de diebus ſcriptis in aphoriſmo diſcordia,cum alii alios pro arbitrio ſcribant.Nos uero illa ſecuti quę ab ipſo Hippocrate ſcripta ſunt,et in prognoſtico,et Epidemiis,et ipſo libro aphoriſmorum,ipſorum fecimuſ cõnumerationem. Verba aũt quibus de hiſce diebus Hippocrates ſcripſit,habes omnia in tractatu de iudicatoriis diebus,et de iudiciis collecta.Nũc uero a tertio icepit,q ãticipat quartum in breuioris temporis morbis,et poſt hũc quintũ ſcripſit uno die quarto tar-

diorem.Sic.n.fere in omnibus exemplaribus inueniet,cum quartus dies in aphoriſmo non ſit ſcriptus, quãuis hic dies ſit primus iudicatorius. Verum tamen ipſum nunc ꝑtermiſit,uel ipſe Hippocrates,uel qui primus librũ ſcripſit.Si uero oĩo Hippocrates illũ ꝑteriit,hanc ob cauſam exiſtimo illud feciſſe,quoniã morbi plurimi ꝑ acuti,qui cũ ſudore iudicantur,tertio,et quinto die,magis ꝙ quarto iudiciũ ſuſcipiunt.Rariores.n.ſunt ꝗ die quarto iudicantur,et hoc a me plurimũ fuit inuentum ꝑ expiẽtiã,ob hoc ipm quęrente,quoniam dies quartus fuerat ab Hippo. in aphoriſmo ꝑtermiſſus. Hic aũt uidetur accidere, quoniã morbi ꝑacuti primam ſtatim acceſſionẽ uehemẽtiſſimã habẽt, et reliquas illis proportionales ꝑ diem tertiũ.Didicimuſ aũt ꝙ in uehemẽtioribus acceſſionibus iudicia fiunt, et ꝙ morbi qui in diebus imparibus acceſſionem habent, citius iudicantur,qui uero paribus tardant.Atq; ideo ſi etiam in principio aliquis morbus incitatur,hoc magis accidit in diebus imparibus,ſi tardare debeat, ad dies pares uehementiores acceſſiones transferũtur.Hęc itaq; habeo dicere de die quarto. Infine aũt aphoriſmi, nonnulli trigeſimum primum diem, nonnulli trigeſimumquartum ſcribunt. Scimus autem hos in dierum iudicantiũ numero contineri,et fortaſſe trigeſimus quartus maiorẽ uim habet,non tamen quadrageſimi meminit,quoniã hunc principium morborum longorum exiſtimauit qui non ad modum per ſudores iudicantur.Nam et trigeſimum primum,et trigeſimum quartum,et ante ipſoſ uigeſimum ſeptimum raro inueniemus per ſudores iudicare. .xxxvii.

.xxxvii.

f RIgidi ſudores, cum acuta quidem febre mortem, cum mitiori autẽ, longitudinẽ morbi ſignificant. .xxxviii.

q VA parte corporis ſudor eſt, ibi ſignificat morbum. .xxxix.

e T Qua parte corporis calor,aut frigus,ibi morbus.

q Vod quidẽ ita fiat,ſępius experientia docet.Cauſa uero huius explorãda.Nã plurimã mihi uidetur habere dubitationem,quomõ febre calidiſſima hominem detinẽte, ſudor fiat frigidus.Quod igitur in aliis partibus corporis ſit neceſſariũ eſſe uehementẽ caliditatẽ,ex aliis uero ſudores frigidos euacuari, eſt manifeſtũ.Eſſent.n.calefacti,ſi ex ꝑtibus calidiſſimis efferẽtur.Euacuantur aũt ex cute ſudores quã frigidã eſſe contingit, cũ tamen ea quę ſunt ſub ipſa comburuntur.Nã quibuſdã humoribus putreſcẽtibus,oſtenſum eſt febres acutas fieri, hi uero putreſcũt ſępius qdẽ in toto corpore,ſępius uero in uaſis ſolis.Cũ uero hęc aliq̃do duo cõtigerint,et humores ꝗ ſunt in uaſis putreſcere,eã uero quę ſolida corpora regit naturam quę ſecũdum Hippo.eſt calor naturalis,uel extingui omnino, uel proximam eſſe extinctioni, quę quidẽ ex his euacuantur, frigida ſentiuntur. Eam uero quę ſit ex putredine caliditatẽ,nihil ꝓhibet uehemẽtiſſimã eſſe.Atq; ideo ſignum exitiale, oſtendens in animalis corpore humorũ multitudinẽ ſupabundare,tantã habentium frigiditatẽ,ut neq; a calore natiuo,neq; a febrili calefiant.Tepidis qdẽ exiſtentibus febribus cõtingit ſaluari hominẽ,concocta in tempore multitudine humorum,atq; euicta a natura.Acuta.n.febris eã eſt,et ſignum pniciosiſſimũ.Cauſã qdẽ qa prõpta eſt diſſoluere corpora.Signũ aũt,quoniã humorũ multitudinẽ eẽ frigidiſſimã oſtendit,ut ꝙ neq; a calore febrili trãſmutetur.Febris uero ꝙ nõ eſt acuta,ſed mitior,permittit tẽpore longiori a natura multitudinẽ cõcoq,cũ nõ anticipet diſſoluere hominẽ,nõ eſt aũt ſignũ adeo pniciosũ,ſicuti uehemẽs febris. Cõtigit.n.i tepida febre,et ſi modice frigida multitudo fuerit,incalefactam permanere. .xxxviii.

f I ꝑ totũ animalis corpus morbus extẽderetur,ex toto etiã ęqualis fieret euacuatio.Fiũt.n.ſudores,uel natura humiditatẽ ſupfluã euacuante,q̃do et optime iudiciũ fit, uel qñdo nõ cõtinetur i corpore morbi ratiõe, ſed ſiue hoc, ſiue illo modo fiant,mẽbrorũ patientium humiditatem euacuant. .xxxix.

q Vacũq; pte corporis iſignis caliditas,aut frigiditas fuerit,hic morbũ neceſſariũ eſt eſſe,hoc ſiqdẽ exiit a temperie naturali,quę ſanitas eſt. .xl.

Ariç diſpoſitiones diuturniores ſunt,q̃ quę ſunt uniuſmodi,cum non poſſit
u natura in paruo tempore multas conficere diſpoſitiones. .xli.

Onnulli ita ſcribunt aphoriſmum, ſudor multus ex ſomno factus ſine cauſa
n manifeſta.Alii uero ſine aliqua alia cauſa,uerum hęc etſi non adiiciãtur, millies in mille ſermonibus ab ipſo ꝓtermiſſa intelliguntur,quia hęc etſi nõ dicantur,tamen ſubaudiuntur a nobis,ut qui ſemel ab ipſo didicerimus, ꝙ qui a cauſa extrinſeca non ex diſpoſitióe corporis caſuſ ꝓueniũt, nullã faciũt certã ꝓcognitioné, hoc itaqꝫ ſemper oportet meminiſſe.Quod uero i prę ſenti aphoriſmo docetur, in uerbo,multus,adiecto maxime exiſtit.Si.n.ſudor multuſ nó eſſet, poſſet et pp uirium imbecillitaté, et corporis raritaté accidere . Ipſius uero multitudo, altera duarũ cauſarũ fit,uel pp ciborũ q ſunt recenter aſſũpti imoderãtiã, uel illorũ qui antea.Quod ſi pp recenter aſſũptos, prohibere oportet ne plures aſſumãt, quod ſi pp prius aſſũptos,euacuare. .xlii.

.xl.

T Vbi in toto corpore mutationes,
e et ſi corpus refrigeretur, uel rurſus calefiat,uel color alter ex altero fiat, longitudiné morbi ſignificat. .xli.

Vdor multus ex ſomno factus abſqꝫ
ſ cauſa manifeſta,corpus uti pluri cibo ſignificat, ſi uero cibum non accipienti hoc accidat, ſcire oportet ꝙ euacuatione indiget. .xlii.

Vdor multus calidus, uel frigidus ſu
ſ perfluens,frigidus magis, calidus minus,ſignificat morbum. .xliii.

EBres quæcunqꝫ nõ itermittétes,ter
f tia die fortiores fiunt,magis periculoſæ. Quocunqꝫ autem modo itermiſerint,periculum abeſſe ſignificatur. .xliiii.

VIbus,febres lõgæ,his tubercula,uel
q labores i articulis fiunt.

E ſudoribus quidem
d qui in diebus iudicatoriis fiunt dictũ eſt prius. De his uero q in toto morbi tépore apparent ſine iudicatione in hoc oſtendit aphoriſmo.Difficiliores quidem inquiens eſſe frigidos ſudores,minus uero his malos,calidos eſſe.Indicãt quidem utriqꝫ multitudinem adeſſe,ſed alteri frigidam,qui et peiores ſunt.Alteri uero calidam, qui et minus illis ſunt exitiales . .xliii.

Vod Hippo.per uerbũ intermittere acceſſióes intelligat quę in quietem fe
q bre uacanté deſinunt,manifeſtũ fecit in hoc aphoriſmo,febres illas quę per tertiã accenduntur,ſi quouis modo quieuerint,inquienſ eſſe abſqꝫ periculo. Solę.n.illę quę in quieté febre uacantem deſinunt, ꝑiculo carent, etiam ſi uehementiſſimam,et ſatis lõgam habuerint acceſſionem.Si enim adeo breuis fuerit,ut in tertianis legitimis,minori duodenis horis tempore circũſcripta,non modo ſine periculo talis eſt febris,ſed etiam cito iudicatur. Si uero longius q̃ duodecim horarum occupet tempus,adeo ut ad triginta,uel decem,et octo peruenerit horas, é quidem et hęc citra periculum. Tanto autem longior,quanto et eius acceſſio maior extiterit, q̃ tertianę exquiſitę . Non abſqꝫ ratione autem eas quę in quietem febre uacantem deſinunt eſſe abſque periculo inquit,ut quę non ex inflãmatione aliqua, neque ex maligna humorum putredine occaſionem habeant. Neutra enim harum ad quietem peruenit febre uacantem . Quocunque autem modo intermiſerint periculum abeſſe ſignificatur,hoc eſt,ſiue uehemens,ſiue longa fuerit acceſſio. xliiii.

On ſemp neqꝫ hoc fit, ſicuti neqꝫ qcq̃ aliud huiuſcemodi, ſed magna ex pre
n uidelicet cõrigere uidetur.Cauſa aũt é manifeſta. Nam pp multitudiné, uel craſſitudiné,uel frigiditaté humorũ efficiétiũ febres,i lõgũ tépus morbi extédũtur,cũ lõgũ exigãt tépus ad coctioné. Par igitur é et tubercula fieri,et ad articulos ſupfluitaté decũbere. Siue ãt ꝑ labores dolores intelligerimus,ſiue lęſionem, uterqꝫ intellectus habet rationem.Vtrũqꝫ.n.horũ ad abſceſſus ſequitur. .xlv.

E conualeſcentibus docet. His enim repletis rationabile eſt caſus plethoricos aduenire, et maxime ob uirium imbecillitatem. .xlvi.

d n On idem eſt ſi quis dixerit, ſi inciderit, et ſi incidat. Verbũ enim inciderit unum ſignificat rigoris inſultum, incidat uero plures. Semel igitur rigore incidente, nondum liquet, an mors, an iudicatio optima ſit ſequutura. Poteſt enim et propter uirium imbecillitatem caſus eſſe lętalis, poteſt autem et iudicatio periculoſa, bonum tamen habere finẽ. Sępius uero fieri rigorẽ febre non deficiente, et alioquin bonum non eſt; in uirium autẽ factus imbecillitate pernicioſus. Nam ſi aliqua euacuatio rigorẽ ſubſequatur, quę nullam faciat intermiſſiõem, propter utrũq; diſſolui hominem fit ueriſimile, et quia uis ĩbecillis ferre non poteſt rigoris agitationem, et quia ab euacuatione diſſoluitur. Si uero ſolus accidat rigor nulla euacuatione ſubſequẽte, utroq; modo caſuſ caret bonitate. Nam et ſicuti malą cauſa uim corporiſ tanget, et malum ſignũ erit illius indicans imbecillitatem, quę ſolita erat noxios humores in rigoribus euacuare, nunc uero hoc non poteſt efficere. ..xlvii.

.xlv.

q Vibus tubercula, uel ĩ articulis labores fiũt, hi pluribus utũtur cibis. xlvi

ſ I Rigor incidat febre non deficiẽte, ægro iam debili, lætale eſt. .xlvii.

e XCreationes in febribus non intermittentibus, liuidæ, cruentæ, fetidæ, omnes malæ, et bilioſæ. Et ſi bene exeunt, ſiue per alui excretionem ſiue per urinas bonæ. Si uero nõ aliqd eorum quæ iuuãt, per haec loca excernitur, malum. .xlviii.

i N Febribus non intermittentibus, ſi partes exteriores frigidæ, iteriores uruntur, et ſitim habeat, laetale eſt.

f Orte conueniens fuerat doctrinę aphoriſticę dici compẽdioſius omnes prauas excretiones, cum bene exeunt ad bonum terminari. Hippocrates uero nõ ita locutus eſt, ſed primum quidem trium generum excretionum meminit, et eius quę fit per os, et eius quę fit per aluum inferiorem, et tertię quę fit per urinas. Deinde et eius quę fit per os magis particulatim. Non enim ſimpliciter dixit prauas excretiones bene exeuntes bonas eſſe, ſed ſpeciatim ipſarum meminit, inquiens. Liuidę, cruentę, fetidę, et bilioſę. Vna autem cõmunis eſt in hiſce omnibus, ratio. Malę excretiones ſunt prauarum ſigna diſpoſitionum, et fiunt ſępius eodẽ modo, quo in ulceribus putridis, quibus liquores ſanioſi defluũt, nihil diſpoſitioni cõferentes. Nõnũq uero ita ſicuti pus, ex abſceſſu diſrupto bene expurgãs partem patientem. Indicia uero ꝙ bene excernatur, maxima ſunt, et coctio, et bona tolerãtia, cum ipſis uero et morbi ſpecies, et cum his tempus anni, et regio, et ętas, et natura ęgrotantis. Quod uero eſt infine aphoriſmi, duobus modis ſcriptum inuenitur. In quibuſdam qnidem, ut antea ſcriptũ eſt. Si uero nõ aliqd eorum quę iuuãt excernatur. Inquibuſdam uero ſine particula, non, hoc modo. Si uero aliquid eorum quę iuuant excernatur. Et erit ſecundum primam ſcripturam ſermo talis. Si aliquid eorum quę non iuuant excreta, uidetur euacuatum, non eſt bonum. Secundum uero ſecundam ſcripturam, ſi aliquid eorum quę iuuant, et ſunt animali conuenientia, excernatur, non eſt bonum. Melior autem eſt ſcriptura prior. .xlviii.

d Ignum animaduerſione eſt nunquid huiuſcemodi caſus poſſint in febre fieri intermittente. Ego.n.neq; uidi, neq; aio capio. Videntur ſi qdem ſolis accidere in febribus, q̃ cauſones ab incẽdio noiantur, pnicioſis, uel ſi aliter libeat appellare ualde malignis, ueluti lipyriis. Nulla uero febris alia ꝓfũdiora purit, cute refrigerata, neq;.n.mitior cauſon, neq; tertiana, q̃ duę febres prę cęteris ſũt calidiſſimę. Videtur itaq; nõ diſtinctiõis gratia in aphoriſmo adieciſſe. In febribus nõ intermittẽtibus, ſed ſimilẽ ꝓtuliſſe ſermonẽ illi quo dicitur. Vertebrę aũt q̃ in ſpina ſũt, non quaſi aliqua alia corporis parte ſint uertebrę, ſed ueluti ſi ita diceretur. Verte

brę quibus hoc ineſt,ut in ſpina ſint,et nunc ita ſermonem Hippocratis audiemus. Si profundę partes urantur,cute refrigerata,lętale eſt,fit autem hoc in nōnullis febribus non intermittētibus. Cauſa uero huius talis exiſtit,quando aliqua fortis inflāmatio in corporis parte profundiori, uel Eryſipelas euenerint,totus ex toto corpore ſanguis ad locū trahitur patientem,atq; ideo uruntur profunda,ſed cutiſ refrigeratur, ut fit in principiis acceſſionum. .xlix.

.xlix.

i N Febre nō intermittēte, ſi labrum, uel oculus,uel naſus,uel ſupercilium peruertatur,uel non uideat, uel non audiat,iam debili exiſtente corpore,quicquid horum euenerit,mors proxima eſt. .l.

u BI i febre nō intermittēte difficultaſ ſpirādi,et deliriū acciderit,lætale..li.

i N Febribus,abſceſſus qui ad primaſ iudicationes non ſoluunt,longitudinem morbi ſignificant. .lii.

q VIcunq; in febribus, uel in aliis morbis ſponte illachrimant, nihil abſurdū,q uero nō ſpōte,abſurdius. .liii.

q VIbus circa dentes in febribus quidam lentores naſcuntur, his fortes fiunt febres. .liiii.

q VIbus plurimum ſiccæ tuſſes leuiter irritantes in febribus ardentibus fiunt,non multum ſiti infeſtantur.

p Artium fiūt peruerſiones, extentis, atq; contractis hiſ qui ad eas nerui pertingunt. Quod autem extendantur,hoc ipſiſ accidit, uel propter inflāmatiōes,uel duros tumores,aut ſiccitates,aut immodicas frigiditates. Hęc autem grauia ſunt,quando prope neruorū originem fuerint conſtituta. Quare cū febriſ cōtinua fuerit, et ęger debilis, nō abſq; ratione mortem eē uicinam eſt exiſtimandum.Multo aūt magis,quādo non audiat aliquis, uel nō uideat pp uirtutis ſenſibilis debilitatē. .l.

f It qdē nonnūq ex eadē cauſa horū utrūq;, et difficultas ſpirandi,et deliriūm,patiente cerebro, et tūc apparet ſpiritus, ut ipſe in ꝓgnoſtico, inquit, magnus, ex multo iteruallo, hoc eſt magnus,et rarus. Cōtingit aūt et pp aliquā earū partiū quę reſpirationi obſeruiūt,paſſionem,ſpirandi difficultas. Nam et morbus lateralis,et pulmonis inflāmatiōes,et reliquę thoracis, atq; pulmonis paſſiones,ſpirandi faciunt difficultatem. Hęc uero omnia periculoſa ſunt,febre pręſertim continua adiuncta. Nam ſemper cum tali fieri conſueuerunt, quare et hic uerba illa. Cum febre non intermittente, eadem uidentur ratione eſſe dicta,qua etiam in aphoriſmo antecedente. .li.

f Ermo ita clarus ē,ut forte Hippo.nō idiguerit.Liquet.n.ꝙ eo ipo,qđ ad primas iudicatiōes nō ſoluūtur, huiuſcemodi paſſiōes ſint diu duraturę. .lii.

d Ictū qdē et in ꝓgnoſtico,lachrimari nō eē bonū ſignū, qdo uidelicet oculus ipſe nullū affectū habet ꝓpriū,atq; pcipuū,ueluti lippitudinē,uel in palpebris aſperitatem,uel tale aliquid. Nam debilitas quędam oſtēditur potentię contentiuę,quando et ſi talia nō adſunt,illachrimāt.Non recte autem ſcriptum fuit abſurdius comparatiue,melius enim fuerat abſolute abſurdum dicere,et mihi uidetur hic error,culpa magis primi librarii,q̄ ipſius Hippocratis cōtigiſſe. .liii.

n Eq; enim naſci poſſunt huiuſcemodi lentores ſine caloris multitudine pituitoſiorem humiditatem exiccante. .liiii.

f Iccas tuſſes illas noiant in qbus nihil expuitur. Fiūt āt aliq̄do ob in tēpiem inſtrumētorū quę obſeruiūt reſpirationi, aliq̄do uero in fauciū aſperitate, uel aliquo tenui,et pauco humore deſtillāte. Quicqd horū acciderit, aliquo modo madeſcūt loca quę ad aſperā pertinent arteriam,et ideo minus ſiticuloſi fiūt. Nam ſi aſperitas ſola fuerit propter motum in tuſſi factū,ex locis uicinis humor aliquis trahitur,ſic autem et ſi ſola fuerit intemperatura. .lv.

Ebres diariç omnes ab ipſo uocantur, quçcunq; ſui ratione una die durant.
f Tales autem ſunt ex tumoribs inguinum, quando ex cauſis manifeſtis conſi ſtũt. Alios uero tumores inguinũ q ſine cã manifeſta fiunt, fit uerisimile ex uiſcerũ inflãmatiõibus fieri, atq; iõ febres q una cũ ipſis eueniũt malas eẽ. .lvi.
Potuit hunc aphoriſmũ cum altero paulo antea dicto coniungi. In quo di ● cit. Sudor multus, frigidus, uel calidus ſemper fluens. Ipẽ uero oſtendit quo pacto talẽ ſudorem dixerit eſſe malũ, et propter quam cauſã. Malus itaq; exiſtit qa morbũ nã ſoluit, q̃re et ipm ꝓrogari ſignificat. Cauſam uero ſecundũ tempus proro gationis, multam ait eſſe hu miditatem, quam in tẽpore longiori, diſſoluente, ac con coquẽte natura, neceſſariũ ẽ morbũ eſſe longũ. .lvii.

.lv.
e X Inguinum tumoribus, febres om nes malæ, præter diarias. .lvi.
f EBricitanti ſudor ſuperueniẽs febre non deficiente, malum. Prorogatur tur enim morbus, et multam ſignifi cat humiditatem. .lvii.
q Vi a conuulſione, aut diſtẽtione ner uorum tenetur, febre ſuperueniente liberatur. .lviii.
a FEBre ardente habito, rigore ſu perueniente, ſolutio. .lix.
t Ertiana exquiſita ſeptenis circuiti bus, quod longiſſimum eſt, iudicatur

e Si quidẽ et diſtentio neruorũ cõuulſio, ſed non uidentur in ipſo partes cõuulſç, quoniã çqua liter ante, et retro tendũtur, atq; ideo prçcipuũ illi nomẽ eſt datum diſtẽtio, ita ꝙ oẽs cõuulſiões ſunt numero tres grçcis uocabulis, Opiſtotonus .i. tẽtio ad poſteriora, Emproſtotonus .i. tentio ad ante riora, et Tetanos .i. çqualis tẽtio, nominatç. Omnes uero ſecundũ ipm fiunt cõuulſio nes, uel ex repletione, uel ex euacuatione, partiũ uidelicet neruoſarũ. Q uçcũq; igi tur cõuulſiones ad febres ardentes ſequũtur, has par eſt fieri ex ſiccitate. Q uçcũq; uero ab initio inuadunt, ex repletione habent generationẽ, his cõuulſiõibus febres aduenieẽtes, partim quidẽ ſupfluã diſſoluũt humiditatẽ, partim uero cõcoquũt frigi ditatẽ, q̃ duç ſunt medicis remediorũ intẽtiones. Nõ abſq; rõne igitur i febribus ar dẽtibus lçtales ſunt cõuulſiones, nõ lçtales uero q febres antecedũt. .lviii.
o Stẽſum.n. eſt in ſermone de rigore, ob flauam bilem, quç per mẽbra ſentien tia ueloci motu defertur, fieri rigorem, poſt quem uidelicet et alui ſoluũtur, et ſudores, et uomitus bilioſi ſuperueniunt. Bile igitur ex qua febris ardẽs habuit ortum expurgata, ſoluitur febris. Nam febrẽ ardentem fieri nouimus çſtiuo tempore quãdo uenç exiccatç, acutos, ac bilioſos ad ſe liquores attraxerint. .lix.
t Ertiana febris, ab ea quç ardẽs nominatur, humore faciẽte, nõ differt. Vtraq; enim a flaua bile fit. Differũt aũt, quoniã febris ardens habet in uenis una cum ſanguine bilem plurimã ebulientem. Tertiana uero eãdẽ bilem habet in toto corpore latã, ac motã. Exq̃ſita igitur tertiana erit ſui ipſius naturã purã ſer uans, atq; ſinceram. Seruat aũt, ubi flauã bilem habet, ut dixi ſupabũdantẽ, et motã, et ꝑterea, tẽpus çſtiuũ, et locũ tẽpori ſimilẽ, calidum .ſ. ac ſiccũ, et hominis çtatẽ, et tempaturã ſimilẽ. Statim uero et in tali tertiana acceſſio fieret una cũ rigore, et ſo lutio eius p ſudores, uel p uomitũ, aut p aluũ inferiorẽ, flaua bile euacuata, uel omni bus iſtis pariter factis. Erit et huic tertianç tẽpus acceſſionis minus multo, q̃ quie tis. Duobus ſi qdẽ diebus, et totidẽ noctibus toto eius pfecto circuitu. Exq̃ſitã ter tianã nũq̃ inuenies extra duodecim horas ſuã acceſſionẽ protendere. Talẽ itaq; ait Hippocrates in ſeptem circuitibus, qđ ſit longiſſimũ, iudicari. Q uod.n. in cõtinuis una dies põt, hoc in intermittentibus acceſſio. Secundũ igitur iſtarũ cõnumeratio nẽ, earũ fiunt iudicationes, hoc aũt inuit et ipſe in prognoſtico, ubi de quartana lo quitur, ita inquiens. Fit aũt et quartanarum conſiſtentia ex ordine tali. Eſt aũt et a nobis obſeruatum, tum in quartanis, tũ etiam in tertianis, fieri iudicatiõem ſecun

P

dum numerum circuituum,nó dierum. Statim itaq; in tertiana febre ab initio ſep tima acceſſio in tertium et decimũ incidit diem,et ſępius in ipo morbus iudicatur non expectato quartodecimo . Sicuti igitur in morbis continuis, acutorũ quidem morborũ terminus eſt quartus decimus, peracutorũ uero ſeptimus,ſic in intermit tentibus breuiſſimi temporis tertiana febris,terminũ habet circuitum ſeptimum. Rurſus aũt ſicuti in peracutis morbus poterat iudicari,et in quinto, et in quarto, et in tertio die, ſic et in ter/tiana in eiſdem circuitibus fieri ſolutionem cõtingebat, non expectante natura ſepti mũ. Hippo. igitur tertinam aliquando cũ adiectione exq ſitam nominat. Aliquãdo ue ro ſimplici appeltatione con tentus, tertianã tantũmodo, ſicuti et nunc quoq; conſue/tudo gręcorũ eſt huiuſcemo di res omnes dupliciter no/minare. .lx.

.lx. q Vibus i febribus aures obſurduerũt, ſanguis ex naribus fluens, aut aluus turbata,ſoluit morbum. .lxi.

f Ebricitantem niſi diebus imparibus febris reliquerit,ſolet recidiuare.lxii.

q Vibus in febribus morbus regius an te diẽ ſeptimum accidit,malum.lxiii,

q Vibus in febribus quotidie rigores fiunt,quotidie febres ſoluuntur.

d Ictum quidem et ab ipſo antea ſurditatem fieri,ſi billioſa excrementa retineantur,et ad caput re currant,et talẽ ſolui ſurditatẽ,ſi aluus turbetur.Dictum aũt et nunc ab ipo hoc idem,et pręterea de profluuio ſanguinis e naribus,et enim et hoc ſoluit ſurdi/tatem,eam ſcilicet quę in febribus fit abſq; ulla propria,atq; pręcipua inſtrumen/ti auditus paſſione,et nihil mirum ſi euacuatis,aut tranſmutatis noxiis humoribuſ ceſſant paſſiones. .lxi.

n Eſcio ſi hunc aphoriſmũ Hippocrates ſcripſerit,an fuerit a quopiã adſcrip tus,ſi quidẽ in prognoſtico dierũ iudicantiũ incrementa, ac compoſitiones fieri in quaternis edocuit,et in hoc ipſorum libro aphoriſmorũ,atq; etiam in Epi/demiis, non modo die quartodecimo multos uidit iudicatos, ſed ẽt in uigeſimo, et quadrageſimo,et ſexageſimo,et octuageſimo.Ipſi uero iudicãt, et uigeſima quarta, et trigeſimaquarta, et ab initio protinus quarta. Quomodo igitur ait nunc, ꝙ niſi in diebus imparibus febris ceſſauerit non ſit fida iudicatio ? Melius itaq; pro im/paribus ſcribere iudicatoriis,ut quibuſdam uiſum eſt.Multa tamen exemplaria in numero plurali,et imparibus, et diebus ſcriptum habent. .lxii.

m Orbus regius fit aliq̃do et iudicatorie reponẽte natura ad totũ corpus,et ꝑ cipue ad cutẽ flauã bilẽ. Fit ãt et huiuſcemodi caſus hepate male ſe habẽte. Ipſius uero affectus ex q̃bus morbus regius ſolet aduenire,tres ſunt,tumor durus,inflãmatio,et obſtructio. Verũ tumor ꝑdurus diutinus morbus exiſtit. Inflã matio uero,et obſtructio repẽte fieri poſſunt,et q regii morbi ãte ſeptimũ accidũt diẽ,ex aliquo iſtorũ ortũ habẽt,nã citius nõ põt iudicatorie bilis ꝑduci ad corpus. Ante ſeptimũ q̃dẽ diẽ,morbũ regium eſſe malũ uerũ exiſtit, nõ tamẽ poſt ſeptimũ uacare ꝑiculo ẽ pariter uerũ,neq; hoc nũc dictũ eſt.Põt.n.et iflãmatio,et obſtructio longiori tẽpore ꝑmanere,ante ſeptimũ tamen bilẽ iudicatorie efferri eſt ipoſſibile, In q̃buſdã uero exẽplaribus adiectũ eſt aphoriſmo,circa finẽ.Niſi humores ex aluo prodeant,uolẽtibus his q hęc adiiciunt ꝑ aluũ bilem expurgari. .lxiii.

c Vm bile ꝑ omnẽ corporis habitũ mota rigores accidãt, atq; ideo ſingulis ac ceſſiõibus expurgetur,atq; euacuetur,nõ abſq; rõe ad ifebricitationẽ ꝑuenit taliũ febriũ itermiſſio.Hoc igitur ẽ ꝙ nũc dictũ ẽ ab eo quotidie febres ſo luũtur,ac ſi dixiſſet,ęgrotoſ quotidie ſine febre fieri.ſicuti ãt queãdmodũ quotidie rigores fiũt,quotidie ẽt febres ceſſãt,ſic uidelicet ſi et ꝑ tertiũ diẽ,uel ẽt ꝑ quartũ, qđ.ſ.fieri uidetur,et i tertianis,et i quartãis circuitibus, in q̃bus febres ſoluũtur, et rurſus redeunt. Remanet tamen quędam diſpoſitio pręter naturam in corpore, a qua ſecundum circuitum febres,et alii caſus generantur. .lxiiii.

QVi ante hũc ſcribitur aphoriſmus abſq; ordine mihi uidetur fuiſſe interiectus. Melius.n.fuiſſet hunc,q nunc ſcribitur,aphoriſmũ illi fuiſſe coniũctum, i quo ait. Quibus in febribus morbus regius ante diẽ ſeptimũ accidit, malũ,ut totus ſermo talis ꝓcedat. Ante ſeptimũ qdẽ diem morbũ accidere regiũ malũ oio,poſt ſeptimũ uero optimũ,niſi dextrũ ilium obduruerit.i.niſi aliqs malus affectus ex his quos antea diximus,uiſceri hepati acciderit. Expurgato.n.in ipſo ſanguine,et bile tranſlata ex uenis ad meatus bilẽ recipiẽtes, ſiue obſtructio fuerit in locis ad q̃ trãsfertur, ſiue infiãmatio aliqua, uel durus tumor, neceſſariũ oio nõ expurgari ſanguinẽ, et una cũ ipſo bilẽ p totũ corpus deferri,et hic morbũ regiũ generari. .lxv.

.lxiiii.

QVibus in febribus morbus regius, ſeptimo, uel nono, uel undecimo, uel quarto decimo ſuperuenerit, bonũ, niſi dextrum ilium obduruerit, ſi uero non, non bonum. .lxv.

IN febribus circa uentriculum,et fortis æſtus, et cordis morſus, uel dolor, malum. .lxvi.

IN acutis febribus cõuulſiones,et circa uiſcera dolores fortes,malũ. .lxvii.

IN Febribus ex ſomnis, timores, uel conuulſiones,malum.

QVod non ſolũ ei uiſceri, ꝙ ſua natura palpitat, cor nomen fuit apud antiquos, ſed ẽt ori uẽtriculi,pro confeſſo habetur apud oẽs, ſicuti ẽt ꝙ cordialgiã.i. cordis dolorem, huius ptis dolores appellãt, et uerbũ cardioſſim apud grçcos,plurimi exponẽtiũ aphoriſmos ꝓ cardialgin.i.cordolere accepunt,nõnulli ipſius uiſceris motũ quẽdã palpitationi ſimilẽ, p cardiogmon uerbũ intellexerũt. Fortis itaq; uẽtriculi çſtus a flaua bile in ipſius tunicis ebulientis generatur. Rationabiliter aũt his q ita affecti ſunt,et uẽtriculi mordetur os,atq; ob id malus ẽ caſus. Si qs uero p cardiogmõ uerbũ,quo Hippo.utitur i aphoriſmo, crebrũ, et uelocẽ cordis motũ,et pcipue ẽt ſimilẽ palpitatiõi intellexerit,extremũ ex eo malũ ſignificatur,uim.ſ.uitalẽ maximo incẽdio laborare. .lxvi.

FEbres uehementes,ueluti ignis neruos exiccantes eos extendunt,atq; cõuellunt,atq; hoc modo malas afferunt cõuulſiones. Nõnũq̃ uero et uiſcera ipſa i tali affectu dolorem ſentiunt,pp incendii uehementiã,ac ſiccitatẽ,atq; idcirco malum eſſe inquiunt. Peior aũt fuerit ſi fortes dolores acciderint. Scimus autẽ ꝙ pp inflãmationem,uel heryſipelas,uel fortẽ obſtructionẽ,uel abſceſſum aliquem,in uiſceribus dolores fiunt,ſed nõ ſit uerſimile,ut de his nũc ſermo habeatur ab ipo. Manifeſtũ.n.in ipis piculũ,ꝙ neq; neceſſario adiũgitur conuulſioni,et cũ Hippo.in febribus dicit morbos febriles,intelligit quãdo febres ipſç ſunt paſſio,et non caſus partis alicuius,quç aliquo dictorum affectuum laboret. .lxvii.

DIctum ab ipſo,et antea fuit,ꝙ ſomnus lçdẽs çgrotãtem mortalis eſt, qui aũt non lçdit nõ eſt mortalis,ubi et exẽplum ſermonis adiiciens,inquit ubi delirium ſomnus ſedat,bonũ, uti ſomno exiſtẽte aliquo ex quo deliriũ nõ ſedatur,ſed excitatur aliq̃do, ac generatur. Verũ et hic alia dixit exẽpla noxç ex ſomno aduenientis,timores,ac cõuulſiones. Quidã uero non timores ſcribunt,ſed labores, et quidẽ nos ſçpe uidimus in morbis exitialibus,et timores,et labores, et cõuulſiones factas ex ſomnis. Hoc aũt uidetur cõtingere,quãdo i ſomnis ad cerebrũ humor infeſtus puenerit,tũc magis intra, q̃ extra natura mota, et quidem ſicuti a cibo ad ſomnũ conuerſi implent caput,ſic in plethoricis diſpoſitionibus,ſomni ipm replentes aggrauant cerebrũ. Si igitur ea multitudo magis ad atrç bilis naturam uergit, timores fiunt,ſed ſi talis non fuerit,labores,ac conuulſiones. Et ſomni uidelicet ſemper nocerent,quatenus ad ꝓfundũ,et uiſcera materia fluit,niſi coctiõis ratione pluſ afferẽt utilitatis q̃ ſit dãnũ,qđ ex motu ad iteriora cõſeqtur. Nõ ſolũ aũt in cerebro ipo mali humores aceruati taleſ afferũt caſus,ſed et i ipo ore uẽtriculi,q̃re et i ſõniſ magis euaporãt,cũ icocti pmaneãt,ſicuti coctionẽ,utiles ſõnos iducũt. .lxviii.

ſ

Piritum nunc audiendum eſt ipſum dicere, ſicuti in prognoſtico reſpirationé,qui ubi offendit hoc eſt in medio ſui interruptus ſubſtiterit,cóuulſionem ſignificat.Et.n.fit mouētibus thoracem muſculis,ac neruis iam conuulſioni paratis,qua diſpoſitióe inſup aucta, et plures occupante partes manifeſta cóuulſio hominé apprçhéder.Cū uero duplex ſit in reſpiratióe motus, alter quo ſpiritus fertur ad interiora,q inſpiratio dicitur,alter quo ad exteriora,et contrariā accepit appellationem, expiratio nominatus.Offendit auté ſpiritus aliquādo quidem inſpirantibus,ſicuti cum ipſe dicit duplex itra reuocatio,ueluti ad ſpiratio,aliq̄do expirātibus, ſicuti cū dicit et ſpirituſ offédit extra delatus.In his igitur utriuſque partis reſpirationis ſeorſum meminit. In ꝓpoſito uero aphoriſmo de tota ipſa pronūcianſ,inquit. Spiritus offédés, ſiue i motu ad itra, ſiue ad extra, ſiue ad utraqꝫ tale qd patiatur. lxix.

.lxviii.

i

N febribus ſpiritus offendēs,malum. Conuulſionem.n.ſignifcat. .lxix.

q

Vibus urinæ craſſæ, grumoſæ, paucæ, non ſine febre, multitudo ueniens ex his tenuis iuuat, præcipue uero tales ueniunt quibus ab initio, uel breui ſedimen ineſt. .lxx.

q

Vibus urinæ perturbatæ quales ſunt iumentorum, his dolor capitis uel adeſt, uel aderit.

n

ON ſimpliciter urinas craſſas dixit,ſed et grumoſas adiecit,duorū alterum oſtendens,uel craſſitudinis quātitaté, uel conſiſtentiç inçqualitaté, ac diuulſionem,ita ꝙ plures,ueluti grumi ipſarū cóſiſtentiç circūſcriptç appareāt. Nōnulli uero non grumoſas ſcribunt,ſed cçnoſas,ſicuti Mimiſianus, et Dionyſius,ſi quidé ꝑ hoc uerbū fetorem quédam ſimul oſtendentes,plus aliqd,q̄ alii demóſtrantes.Si uero quaſi craſſitudinis quātitatem nihilo plus hoc ipſo docétes.Sermo uero Hippocratis totus non uidetur de urinis eſſe fetoré habentibus, ſed de paucis tantum,ac craſſis,ut ex oppoſito manifeſtat,inquiens. Multitudo ueniens,ex his tenuis iuuat. Quare ſi hoc ſolū ſcriberetur qbus urinç craſſç, paucç,nihil ſermoni deficeret.Fiunt auté et ſine febribus urinç tales,natura expurgante per renes totius corporis ſuperfluitates.Fiunt aūt et cū febre,inquibus quiſpiam forte exiſtimaret ad contrariā tranſmutationé non eſſe bonā,quoniā magna ex parte in febribus, ex urinis ab initio tenuibus fit ad craſſiores conuerſio,tendente iam morbo ad ſolutioné, atqꝫ ideo mihi uidetur ita ſcriptus ab ipſo fuiſſe aphoriſmus, id ꝙ raro accidit edocente.Contingit.n.aliq̄do uel ꝑ initia morbi,uel non multo poſt urinas factas craſſius habere ſedimen. His igitur urinis ſedimen bonū ſignū non eſt,ſicuti aliis,quç ab initio tenues exiſtentes ratione totius morbi coctionis ſedimen capiūt.Nō abſqꝫ ratione aūt craſſç urinç ſunt multitudine paucç, ut quç uix renes ꝑtranſeant. Cum itaqꝫ et ſimul maior pars talium humorū malorū fuerit euacuata,ſimul aūt et reſiduū concoqtur,tunc excernūtur multo prioribus tenuiores.Melius.n.ſi ita dicatur, et non tenueſ abſolute,quéadmodū dixit Hippocrates.Quç.n.ſecundū naturā ſunt, non ſimpliciter tenues exiſtunt,ſicuti neqꝫ craſſç,ſed mediū tenent inter utrūqꝫ exceſſum,et cū mediocritaté habeāt,craſſiores quidem ſunt atqꝫ dicuntur aquoſis, tenuiores uero grumoſis,multç uero cū ratione excernuntur, quia prius fuere retentç,quo tempore craſſç exiſtentes difficulter exibant. .lxx.

h

Vnc nónulli aphoriſmū cū ſupiori coniūgunt,tāq̄ eius partem,ita ſcribentes.Quibus urinç obuerſç,hiſce dolores capitis.Et uolūt quidam uerbū,obuerſç,contrarias oſtédere his,quas antea grumoſas nominauit, nónulli uero ipſas urinas ꝑturbatas.Falſū aūt é ꝙ urinç tenues ſint cū dolore capitis. Vidétur.n. dolores capitis aliq̄do antecedere,aliq̄do ſimul eſſe cum ꝑturbatis urinis,et quales nā hç ſint manifeſte móſtrauit,inquiens,quales ſunt iumétorū, et tales fiūt materia craſſa,ac denſa a calore agitata. Hç.n.uidentur maxime, et ab extrinſeca caliditate in ſpiritum ſolui,ſicuti bitumen,pix,atqꝫ reſina. Nonnullç igitur urinç lógo tépore

manent perturbatę, nonnullę uero cito ſedimen craſſum habent,et cito morbum ſolutum iri ſignificant. Quę uero non reſident,ſi uires affuerint longum fore morbū oſtendunt,ſi imbecillitas adſit,ęgri mortem pręnuntiant,hęc quidem ex ſuperabundanti a nobis ſunt dicta,quoniam non carent utilitate,quę uero ad ipſum attinentia aphoriſmū adhuc dicere oportet ſunt iſta.Vrinis perturbatis capitis dolores neceſſario,aut adſunt,aut aderūt,ut inquit Hippocrates ,quoniam ſpiritus flatuoſus una cum calore prompte fertur ad caput . Non tamen ſiquis dolet caput,aut doliturus ē, huic omnino taleſ ſunt urinę futurę. Fiunt.n.dolores capitis etiam ex calore ſolo. Nonnunq̃ uero ex flaua bile,quę uel in capite,uel in uentriculo continetur,et ex humorum abundantia caput opprimēte,uel propter aliquam loci obſtructionem, uel ſpiritu flatuoſo habente in parte ipſa generationem,quorum nihil talem facit urinam ex neceſſitate.

.lxxi.

q Vibus ſeptima iudicatur,his nubeculam habet quarta die urina rubeam, et alia ex ratione.

.lxxi.

ſ Icuti in pluribus aliis ſe ipſos imperitos artis Hippocratis oſtēderunt plurimi eorum qui eius librum expoſuerunt,ſic et in iſto.Putāt.n.adiecta fuiſſe aphoriſmo,et alia ex ratione,quęcūq; circa ſomnos,uel uigilias, uel reſpirationem,uel accubitū,uel ſurrectionem,uel tale aliquid,in prognoſtico ſcripſit, ut ſi hęc omnia bene facta uideantur,poſt ſeptimū futuram ſperemus iudicationem.Videntur autem ignorare capita maxima ad ꝓcognitionem faciētia.Vigilant enim magna ex parte,et grauiter ſe habent, ac febriunt uehementius ęgri quanto iudicatio apropinquat.Plures uero eorum prope iudicationem ſpirant difficulter. Nō igitur neq; qđ ex urinis apparet ſignum ſine talibus caſibus fit ad firmiorem futurę iudicationis ſpem ſignum in urinis,ſed multa alia quę frequentius,q̃ iſtud apparent, de quibus nihil uidentur cognoſcere,qui audent Hippocratis cōmentarios exponere,priuſq̃ totam ipſius artem perdiſcant.Nam cum quarta dies ſit index, quēadmodum ipſe edocuit,et qualis ſit futura ſeptima nunciet ,omne qđ in ipſa dignum effatu ſignum coctionis apparuerit,futuram ſeptima die iudicationem oſtendit,adeo ꝙ non ſolum rubra aliqua nubes apparens,antea non uiſa,iudicationem ſignificat,ſed et alba multo plus ipſa.Adhuc autem magis et ſublimamentum album,ęquale, atq; conſiſtens.Si uero uelociter admodum morbus moueatur,et mutatio coloris,et conſiſtentię,ſunt ſufficientia ſigna futurę iudicationis. Tenuis itaq; urina ſi mediocriter craſſa efficiatur,et ſi alba ruffa fiat,in tali morbo iudicationem ſignificat.Vniuſ itaq; ſigni nominatim Hippocrates meminit, urinę ſcilicet rubrę . Dignum autem exiſtimat,ut ſicuti hoc,ita et alia ex ratione intelligamus quęcunq; futuras iudicationes oſtendunt. Sunt autem hęc quę in diebus ab ipſo uocatis indicibus, et contemplabilibus fieri conſueuere,uel in urinis,uel in excrementis alui inferioris,uel ſputis, ſemper enim hęc talia omnia iudicationes ſignificant,non tamen bonas ſemper.Solis enim coctionis ſignis in diebus contemplabilibus apparentibus,bonę futurę iudicationes indicantur. Senſus ergo uerborum aphoriſmi talis eſt. Meminit autem nubis rubeę tāq̃ ſigni perrari.Albę enim frequentiſſime apparent,et ſunt ſignum coctionis manifeſtum.Rubeę uero raro fiunt,et niſi hoc in loco de ipis dixiſſet Hippocrates ꝙ in diebus indicantibus apparentes futuram nunciant iudicationem, forte nemo talem ipſis adeſſe uim expectaret , ſi quidem Hippocrates colorem rubeum quidem ſalutarem, diutinum tamen eſſe uult. Nam in prognoſtico ita ad uerbum ſcribit.Si uero urina fuerit ſubrubea,et ſedimē ſubrubeum, et leue,magis,quidem hęc diutina, q̃ illa.Sed admodum ſalubris. Nunquid igitur quarta die talis nubes apparens futuram in ſeptima iudicationem ſignificabit , in alia autem aliqua indice non ſignificabit,diligentius eſt inquirendum,qđ in ipſis operibus eit obſeruandum.Nam quantum ad rationes attinet,ſunt ad utrāq; partem argumenta, et magis ad alteram, ꝙ non ſignificabit niſi morbus ualde uehementer moueatur. Nam ſi quarto die fiat ęquale tempus priori,id ꝙ ſequetur aſſumens non eſt impoſ

ſibile ꝙ iudicationem oſtendat. In undecimo autem apparens non mihi uidetur ad modum tribus ſolis egere, ſed etiam pluribus, ueriſſimum ſi quidem eſt colorem talem aliquid ſuffragari ſolutionibus. Ego quidem raro ſignum tale in aliis diebus uidi pręter quartum. Cui uero in ſeptimo apparuit, hic quarto decimo fuit iudicatus, cui uero quartodecimo, hic in uigeſimo. Apparuit autem cuidam alteri in undecimo, qui decimoſeptimo iudicatus eſt, et cuidam alii in eodem undecimo rurſus, qui uigeſimo die fuit iudicatus.

.lxxii.

q Vibus urinæ albæ, et perſpicuæ, malæ, præſertim ſi in delirantibus appareant.

.lxxiii.

q VIBus ilia ſuſpenſa murmurantia, lumborum dolore ſuperueniẽte, his alui humectantur, niſi flatus erumpant, aut urinæ multitudo proueniat, hæc uero in febribus.

.lxxii.

u Rinę tales extremam cruditatẽ ſignificant, quare et morbos longos faciunt, quędam uero ex ipſis cum anticipauerint uires diſſoluere, ſunt pernicioſę, ueluti in deliriis. Nullum et enim uidi delirantem, in quo talis urina appparuiſſet, ſaluatum. Melius ſi quidem eſt, ut ſicuti totus morbus ẽ bilioſus, ſic et urinę appareant bilioſę. Aquoſę autem urinę (tales enim ſunt albę, atq; perſpicuę) magnam cruditatem oſtendunt, et pręterea flauam bilem ad caput ſolũmodo rapi. Quibuſdam enim urinę perſpicuę non tamen albę, quę.ſ. tenuem habent ſubſtantiam, colorem uero bilioſum. Quę uero perſpicuę ſunt, et albę ſimul, ſunt penitus aquoſę. Si igitur ſimpliciter ſcriptum ſit. Maxime uero in delirãtibus, horum uerborum intellectus eſt manifeſtus. Si uero fini ſermonis adiiciatur, ſicuti in aliis exemplaribus uidetur adiectum uerbum, apparent, ſenſus erit talis. Aquoſę urinę malę ſunt, pręcipue uero tales apparent in delirãtibus qui exitio ꝓximi ſunt. Neq;.n. in omnibus, quẽadmodum nõnulli libri expoſitores audierunt nihil ſciẽtes ex his quę in ęgrotis apparẽt, in quibuſdam exẽplaribus ita ſcriptus eſt finis aphoriſmi. Pręcipue uero in delirantibus tales apparent, et eſt idem intellectus qui ſecũ dę ſcripturę antea a nobis dictę.

.lxxiii.

i Liis ſuſpẽſis, hoc eſt ad maiorem tumorem ex multis cauſis deductis, quarũ una eſt ꝑ ſpiritũ flatuoſum (de hac nunc diſerit) ſimpliciter facta, nõnũq̃ ex aliquo affectu difficilem habẽte ſolutionẽ partiũ ad aluũ attinentiũ, nõnũq̃ uero ex aliqua recenti occaſione. Diſtinguit autem et Hippocrates iſta. Nam prior diſpoſitio, neq; cum murmure fit. Extenta enim atque inflata inſtar utris ilia in ea repręſentantur. Altera uero cum murmure. Sic autem nominatur ſpiritus ſonus, cum neq; magnus, neq; multus extiterit, cum quadam autem modica humiditate ad inferiora euacuatus. Et quidem accidit tali murmuri deſcendenti ad lumborum loca, una cum ipſo iliorum tumorem deportare, unde partibus quę hic ſunt ex ipſo diſtentis prouenit dolor, deinde hoc pacto humore aliquando ad corpus diſtributo, ſolus ſpiritus flatuoſus emittitur, nonnũq̃ uero una cum humore, et quidem humor diſtributus magna ex parte per urinas excernitur. Recte ergo inquit in dictis ſignis aluum diſrumpi, niſi anticipet, ſeorſum quidem humor diſtribui, ſeorſum uero ſpiritum in inteſtinis retentum per ſedem excerni. Contingit uero, quandoque utrũq; ad corpus diſtributũ, uidelicet et ſpiritũ, et humorẽ cito ad ueſicã ꝑmeare. Quod uero i fine aphoriſmi ſcribitur. In febribus uero hęc, tale aliquid mihi uidetur oſtendere, a febribus moleſtari dicebant antiqui illos, qui abſque inflãmatione, uel abſceſſu, uel heryſipelate, uel ut ſimpliciter dixerim, abſq; aliquo mẽbro ꝑcipue affecto, ęgrotabant. Quod ſi ꝑ lateris inflãmationem, uel pulmonis, uel talis partis alterius febricitarent, non febricitantes ipſos nominabant, neq; a febribus moleſtari dicebant, ſed pleuriticos, aut ꝑipneumonicos, et aliis ſimilibus nominibus, ueluti hepaticos, et lienoſos, appellabãt. Nunc itaq; mihi uidetur Hippo. duorũ alterum uelle inſinuare, uel ꝙ hęc quę dixit, febribus accidunt, in q̃bus nullũ mẽbrũ affectũ

eſt,uel ꝙ et in illis accidũt morbis,non tamen ipſis aluus diſrupta ſit,uel flatus,aut urinę prodierint.Neq;.n.aliquo naturę motu mẽbris ſpiritũ flatuoſum expellentibus murmur in iliis contingit fieri.Sed ueluti caſum tantũmodo. .lxxiiii.

Ictum eſt a me etiam prius ꝙ abſceſſus fiunt ad articulos his qui in eis la/
d borem paſſi ſunt,et qbus quouis modo in morbo articuli laſſati ſunt, et pte
rea in quibuſcũq; craſſorũ hnmorũ multitudo lõgo tempore perdurauerit.

.lxxiiii.

Vibus ſperatur abſceſſum futurum
q ad articulos, liberat ab abſceſſu uri/
na multa, craſſa, et alba facta, qualis in laborioſis febribus quarto die quibuſdam incipit fieri. Si uero etiã ex naribus fluxerit ſanguis,breui admodum ſolutio fit. .lxxv.

I ſanguinem, aut pus mingat, aut re
ſ num , aut ueſicæ exulcerationem ſi
gnificat. .lxxvi.

Vibus in urina craſſa exiſtente, carũ
q culæ paruæ,aut ueluti capilli una ex
eunt,his a renibus excernitur .

Si itaq; natura ualuerit per urinam expurgare corpus, ęger ab abſceſſu liberatur, humoré ad articulos decubiturũ per ueſicam euacuans. Satis aũt habuit laborioſarũ febriũ,ueluti in quodã exẽplo meminiſſe,quę initiũ ad urinam motionis in die indice accipiunt.His.n.laborioſis hoc ineſt,ꝙ cito abſceſſuſ faciant nõ expectantibus, ut alię, tempus prolixius . His uero ipſiſ,et iuxta aurem fieri abſceſſus conſueuere, ſicuti aliis prolixioribus multitudo plus ad inferiora decũbit.Quibus igitur caliditas maior magis materiam ſubleuanit,uel ſanguinis profluuiũ patiũtur,aut parotidas, ideſt iuxta aures abſceſſus habent. Quod autem ſolutio hęc ocior ſit altera per urinas,non oportet dicere,quare et in ipſa adiecit Hippocrates. Et breui admodum ſolutio fit, altera quę fit per urinas euacuatione plures exigente dies . Quod autem quarto die dicitur,pro exemplo poſitum eſt . Te uero oportet transferre ad omnes dies alios quicunq; ſunt contemplabiles,et iudicatorii. lxxv.

Iue in renibus, ſiue in ueſica ulcus factum fuerit, ſi quidem in uaſe aliquo
ſ effatu digno conſtiterit,et pręcipue cum aliqua exeſione,ſanguinis excretio
conſequitur,ſine hoc autem puris tantũmodo.Contingit autem ut facto ulcere in aliquo urinę meatuum,et pus,et ſanguis per urinam exeat.Hi uero renes,ac ueſicam interiacent, et oportet, hos illis ſubaudire. Exulcerantur autem magna ex parte his qui in renibus lapidem habent meatus urinarii, quando a lapide aliquo acuto,aut admodum aſpero in ipſis interſepto excoriantur. Vlcera autem ſi in pene ſiant, etiam ſine urinis et pus exit, et ſanguis. Exit autem et ſimul cum urinis aliquando pus diſrupto abſceſſu in aliquo aliorum locorum. Quare et plures expoſitores alteram ſcripturam magis probarunt in qua coniunctio,et,ſcribitur,in hunc modum. Si ſanguinem, et pus minxerit,renum, aut ueſicę ulcerationem ſignificat, quaſi altero ſolo,ſcilicet pure,per loca urinę exeunte fieri poſſit, ut ſit ſignum non modo renum , uel ueſicę exulceratę, ſed etiam alicuius partium ſuperiorum. Forte igitur et hi aliquid dicunt.Forte autem et uerbum,mingat,ꝙ aliud oſtendit, q̄ minxerit,in ſe ipſo continet diſtinctionem. Neque enim idem eſt, uel ita dicere,ſi ſanguinem, et pus mingat, uel illo modo.Siuſanguinem,et pus minxerit, In uno enim, uel duobus, uel tribus diebus potuit minxiſſe pus diſrupto abſceſſu ad urinę inſtrumenta . Multis autem diebus, ac menſibus, ubi hoc factum fuerit, renum,aut ueſicę exulceratio ſignificatur.Quod autem iporum magis et dolor diſtinguit qui in differentibus accidit locis,et ea quę cum urinis excernũtur,de quibus deinceps loquetur,et quidem de urinariis meatibus eadem eſt ratio. .lxxvi.

Aruę quidem carunculę renum ſubſtantię indicia ſunt, qui uero uti capil/
p li,nullo modo renum. Neq; enim fieri poteſt,ut ad talem ſubſtantię formam
ren diſſoluatur . Qui enim hoc aiunt renum ignorant naturam, ſed neque

ueſica reſoluta,aut exeſa,ut quibuſdam uiſum eſt,tales urinę exeunt.Sunt enim hu/ius particulę foliorum ſimiles magis ; ſicuti et Hippocrates paulo poſt,eas ſqua/mas appellat.Sed ueritas ita ſe habet ,q̄d nobis ſorte quadā ſępius uidere contigit, ſed alii quidam medici,quātūuis in opibus artis multū exercitati, raro ſe aiunt ui diſſe urinas tales .Vocāt aūt medici hāc paſſionem capillitium,quoniā capillis ſimi lia ſunt, et albis magis ſimilia apparent quę in urina feruntur. Nuper aūt quidam

.lxxvii.

q Vibus in urina craſſa furfurea quæ/dam ſimul exeunt,his ueſica ſcabie laborat.

talia corpora tam longa min gebat, ut incredibilis longi tudo uideretur , nam quidā ex ipis ad dimidiū cubitum extendebātur.Hic uero toto fere anno qui anteceſſerat in uſu cibario habuerat orobū.et fabā, et ſępiſſime caſeū tenerū,ac ſiccū, et pluribus aliis,et talia mingere cōtigit qui cibis craſſioribus ueſcebātur.Tali igitur humore in renibus,uſto capillis ſimiles ſubſtantię generantur,et quidem modus ipſe curan di rationi quę de cauſa habetur atteſtantur.Nam ab extenuantibus,atq; incidenti/bus medicinis,adhibito ēt alio uictu humectante ęgri curantur. Si uero tanta eſſet exulceratio renū,aut ueſicę, ꝙ eorum ſubſtantia diſſolueretur,non modo nihil ex ta libus medicinis iuuarentur,ſed ſupramodum irritarentur. In his itaq;, ſicuti et in aliis Hippo.dignus eſt admiratione,eorū inuentor quę à pluribus medicis ad hunc uſq; diem fuere ignorata.Ipſa quoq; ſermonis diligentia magnam habet admiratio nem,cum dicat talia ex renibus excerni. Neq;.n.ſicuti in priore aphoriſmo renum cauſatur exulcerationem,ita et nūc dixit, uerū ſimpliciter ex renibus inquit excer ni,quēadmodū ſi aliquo mingente lapidem ex renibus ipſum excerni dicamus,non ꝙ ſit pars ſubſtantię eorum,ſed quoniam in ipſis ſuam habuit conſiſtentiam.Paruę igitur carūculę ſubſtantię renū ulceratarū partes exiſtunt ,qui uero ueluti capilli, in renibus quidem conſiſtentiam accipiunt,ueluti alii lapides,non ſunt autē partes eorū ſubſtantię.Male ergo in omnibus exemplaribus hic aphoriſmus ſine particu/la,aut.legitur.Carūculę paruę,ueluti capilli. Nullo.n.modo carunculę paruę aſſimi lantur capilliſ.Verū oportet inter uerbū,paruę,et alterū,ueluti,mediam ponere dic tionem,aut,tāq̄ Hippo.nō de una re,ſed de duabus faciat ſuo ſermone mentionem , quarū una ē Carnes paruę,altera uero ,Veluti capilli .In his igitur q̄ ſunt ueluti ca pilli ſemper urina eſt craſſa,cum pituitoſa ſubſtantia quā uenę aggregarunt,per re nes expurgetur.In carūculis aūt non eſt neceſſarium,nūq̄ tamen talem uidi renum diſpoſitionem,ſed quę ſunt ueluti carunculę, ſępius a me uiſę,ſunt in illis febribus in quibus,et quę ſunt ſimilia orobis,ſedimina conſpiciuntur,ſanguine craſſo in re/nibus,aut in hepate exuſto.Non tamen ueras carūculas unq̄ uidi cum urina exeun tes.Puto igitur poſſe contingere,ꝙ craſſa urina ab ipſo dicatur,quę ſecundū naturā eſt mediocris.Hęc.n.tenui quodāmodo opponitur. Neq; nos latet ꝙ ꝓprię quidem ſecūdum exceſſus oppoſitiones ita nominantur,per abuſionē autem,et medio,et me diocri,extremorum nomina tribuūtur,cum et ad maxime craſſum, tenue, et ad ma xime tenue,craſſum,nominetur.Q uod ſi ita audiuerimus,ſermo talis erit. Q uibus ī urina quę tenuis non eſt ea quę diximus exeunt,renum eſt paſſio,ſi uero urina ſit tenuis,totum uenoſum patitur genus,eundem intellectum mihi uidetur etiam in ſe quenti oſtendere aphoriſmo.

.lxxvii.

q Vando urina tenuis fuerit haud ſecundum naturam uenę ſe habent.Cum ue ro non tenuem,ſed mediocrem habuerit ſubſtantiam in quo ſignificato craſ ſa accipere oportet hoc loco, ea quę ſimul cum tali urina excernuntur circa renes,aut ueſicam paſſionem oſtendunt. Cum enim ex uenis urina ueniat, in reni/bus autem percoletur, in ueſica uero aggregetur, quicquid in ea pręter naturam apparuerit,aut uenas,aut renes,aut ueſicam male ſe habere indicabit,ſicuti et nūc furfurea,ueſicam ſcabie laborare, quando uenę multum affectum habent . Ferun/tur enim et ex ipis aliq̄do furfurea,cū earū tunica patitur,quēadmodū et ueſicę,uel cū ſanguis q̄ in ipſis cōtinetur a febre ardente puritur.Aptior aūt ad hoc ē quicūq;

humor in eis craſſior exiſtit,et magis qui ueluti fex ſanguinis eſt,quem ſolemus humorem melancholicum nominare. Sicuti.n.cutis ſuꝑficies quam cutem ſuꝑiorem nomināt,in ſcabie,lepra,atq; lichienibus tenue q̄d abiicit,quale q̄d ſerpētum ſenectus noiatur,ſic ubi in partibus interioribus ea q̄ eſt ueluti cutis tale aliq̄d patitur, et caſus erit paſſiōis ſimilis,hac rōne igitur,et uenę ipę,atq; ueſica ſcabie laborātes furfureos cortices una cū urinis emittēt. Diſtinctio autem fiet ex tenuitate,ac craſſitudine urinę, ut antea diximus. Tenuis.n.urina uenas, nō tenuis autē ueſicam pati indicabit. .lxxviii.

.lxxviii.

q Vicunq; ſpōte ſanguinem mingunt, his a renibus uenulam ruptam ſignificatur. .lxxix.

q Vibus in urinis harenoſa ſubſiſtunt, his ueſica laborat calculo. .lxxx.

ſ I ſanguinem mingant, aut grumos, uel ſtillicidiū urinæ habeāt, et dolor in imum incidat uentrē,et pectinē,et foemen,circa ueſicam labor eſt. .lxxxi.

ſ I ſanguinem, aut pus minxerit, aut ſquamulas, et grauis odor adſit, ueſicæ exulcerationem ſignificat.

q Vod dicitur ſpōte poteſt idē q̄d ſine cauſa exteriori oſtendere, pōt et q̄d ueluti repēte nullo caſu ꝓcedente quales apparēt ueſica ulcerata. In ipa.n. uenā rūpi ex influētiſ ſanguinis abundantia,quēadmodū in renibus eſt impoſſibile. Neq;.n. ꝑ eius uenas ſanguis ꝑcolatur, ſed ſolum tantum quātum ipſi ſufficiens cōtribuitur.Prętera neq; uenę q̄ in ueſica nudę,aut inſtabiles natura ſūnt, ſicuti quę renū uentres ſubintrant quarū ora apiūtur, et quę aliquādo diſrūpuntur pp humorū multitudinē,ac craſſitudinē qui in ipſis continentur. Diſruptio itaq; puris ſāguinis facit euacuationē. Ora aūt apta nō uniuerſim ſanguinē effundunt,ꝑſertim cū parua eſt aptio,ſed paulatim, atq; tenuius ꝑcolāt, unde totam urinā ſubſanguineam efficiunt. Fit aūt,ut dixi,et uenis ueſicę ex exeſione laborantibus ſanguinis euacuatio,quam antecedunt ulceris ſigna in ueſica exiſtentis, hoc eſt et loci dolor,et pus,et ipſius corporis ueſicę,quędā ueluti fruſtula. Hac ratione igitur melius uerbū,ſpōte,prō,repēte,accipe,et nō pro,ſine cauſa manifeſta,ſi quidem ſāguis ex renibus ſępiūs,et ſine cā excernitur manifeſtā,uaſe ex multitudine rupto, ſed aliq̄do ob ſaltū uehemētiorem, uel ex alto caſum,uel ictum. .lxxix.

n ON omnino ueſicā laborāt,ſed cōtingit et renes,quare manifeſte errat aphoriſmus, ſiue quia Hippocrates ipſe dimidiam partem ſermonis neglexerit, ſiue quia primus librarius omiſerit. Siue enim in renibus,ſiue in ueſica calculi generentur,una cum urinis exeunt harenoſa. .lxxx.

d Vobus modis finis ſcribitur aphoriſmi,in quibuſdam exēplaribus,labor ē, in quibuſdā,morbus eſt,et fere in hoc nihil inuicē ſcripturę differūt.Cōiter āt ambę errāt,ſi quis intelligat circa ueſicā ab Hippocrate dici,quaſi ipſam ueſicam laborare dixiſſet. Nā hi quos memorat caſus cōes ſunt omnibus quę urinę ſeruiunt inſtrumentis,ueſicę,renibus,urinariis meatibus. Melius itaq; hoc mō,quę circa ueſicam, accipere, non tanq̄ ſola ueſica ſignificetur, ſed et partes quę illi annectuntur.Adhuc autem magis,ut ita accipiamus,hortabitur ſequens aphoriſmus, in quo non quę circa ueſicam ęgrotare dicit, ſed ipſius ueſicę eſſe exulcerationem, cū nō idem ſit pati aliquid ipſam ueſicā,enunciare,uel quę circa ueſicā. .lxxxi.

ſ Anguinem quidem,et pus ubi quis minxerit omnium inſtrumētorum quę urinę obſeruiunt ſunt ſigna cōmunia. Odor autem grauis hoc eſt moleſtus, adhuc autē magis et ſquamulę ſunt propria ueſicę. In pluribus igitur exemplaribus.Si ſanguinem,et pus minxerit,ſcriptum inuenitur.In quibuſdam uero.Si ſanguinē,uel pus minxerit.Oſtendet autē hęc ſcriptura ſecunda cōiunctionem,aut, eſſe obdiſiūctiuam, quaſi utrūlibet horum quę dicta ſunt ſignificet ulcerationem, altera uero uult ambo aſſidere,uel ſimul inuicem,uel alternatim. .lxxxii.

o B ſermonis breuitatem nihil effatu dignum hoc haberi aphoriſmo ſuſpica/bitur quiſpiam. Promptum.n.eſt unicuiq; intelligere ꝙ in meatu urinario qui in pene eſt (hunc.n.meatum fiſtulam urinariam nominant) ſi cōſiſtant tubercula,et mox rumpantur,fieri ſolutionem.Verum ſi diligentius animaduerti/mus maius aliquid ex eo oſtenditur. Cōtingit.n.urinam aliquando retineri ob tale tuberculum,ex cuius diſruptione ſanitas procul dubio ſequetur.Verum ex dictis q̄dā dubitatio ſuboritur.Vtrū ſolum uelit hęc quę i hoc loco ſunt nata tubercula rūpi, uel ſępius quidem hoc acci/dere? fieri tamen poſſe ut ēt diſſoluantur, uel exēplū ſolutionū unū hoc aliquod ſcri/pſit,diſruptionem q̄d uerius exiſtit. .lxxxii.

.lxxxi.

q Vibus in urinaria fiſtula tubercula naſcuntur,his ſuppuratione facta,et eruptione,ſolutio. .lxxxii.

m Ictio noctu plurima facta,paruam ſignificat deiectionem.

q Vod quidem neceſſarium ſit uentris humore diſtributo minorem fieri alui deiectiōem unicuiq; manifeſtum, ſed cū hoc,et una illud apparet, ꝙ eo una cū cibis exeūte,aluus quidē humidior fit,atq; ideo plura deiciet. Vria uero paucior excernetur.Docebit autem nos hęc ipſa ratio,et alui fluentis,et ſicci remedia. In q̄bus.n.ſupramodū humida aluus dep̄hendiur,his potū minorē exhibebimus,ac p̄terea illi uiā ad ueſicā parabimus,in q̄bus uero ſiccior, et plus dabimus potus, et diſtributionem quantum fieri poterit prohibebimus.

GALENI IN APHORISMOS HIPpocratis liber quintus interprete Nicolao Leoniceno Vicentino.

.i.

c ONVVLSIO EX HELE/boro lætalis eſt.

.i.

h IS QVI HELEBORVM ACCEPERVNT, Album ſcilicet,Hūc enim ſimpliciter heleborum nominare conſueuerunt, non ſicuti nigrum,cum adiectione,his inq̄ ſi ex purgatione conuulſio aduenerit,caſum ait eſſe lętalem.Fit enim non ab initio purgationis, quādo periculum eſt ne homo ſtranguletur,ſed quando uomentes uehementius lacerātur, propter ipſam quidem maxime quę fit i motibus diſtentionem laborantibus neruis,ob illam quam habēt cum ore uentriculi in patiēdo ſocietatem.In quo et alias uidimus, ubi fortius mordetur,fieri conuulſiones,ſicuti adoleſcenti,qui eruginem euomuerat. Pręſtat.n.eruginem,non eruginoſum uomitum illum nominare. Erat.n.talis,qualis quę uera erugo nominatur florentiſſimus,uerum inter uomendum totū corpuſ conuulſum eſt,et erugine euacuata febris ſtatim,et conuulſio ceſſauit. Tale autem erat quod euomuerat,ſicuti ſi quis optimam eruginem aqua perfunderet,adeo ut ex eorum unione talis ſubſtantia exultaret, quę defruti craſſitudinem repręſentaret. Non impoſſibile eſt igitur,ut dixi,et p cōpatiendi ad os uentriculi ſocietatem,fieri conuulſionem ex heleboro albo,et hęc foret cōuulſio minus p̄iculoſa. Contingit aūt et p̄p ipſam eua/cuationem ſupra modū ipſis purgatis cōuulſionē aduenire, ſicuti et cholerā patientibus contractiones frequēter adueniunt, et ſępius,ac maxime eorū qui ſunt in ſurris muſculorum. Sed neq; et illud eſt impoſſibile p̄p pharmaci efficaciam,ex neruis humiditates ad ſe attrahētis ex hac paſſione fieri cōuulſionē,ſed et helebori aliq̄do ui ad ſui diſtributionē impulſa uehemētius, cōtingit neruorū ſubſtantiā uiolentius exiccari. Ipſe.n.nos docuit Hippo. ꝙ fit cōuulſio ex repletiōe,et inanitiōe,corporū uidelicet neruoſorū,a q̄bus ſecūdū electionē motus p̄ficiūtur.Sūt āt hęc,nerui,ligamēta,muſculi,et tēdones, ſicuti etiā i exterioribus uidemus lora,et cordas extētas ubi uehementius exiccentur, aut multa madeant humiditate, ſic et in corporibus animalium par eſt fieri non raro conuulſionem.Liquet igitur ꝙ ex repletione [conuul]ſio ſanabilis eſt per euacuationem.Ea uero quę fit ex inanitione,et neruorum

tate non facile admittit curationem, Fit autem ut dixi,et propter compatiendi ſo/cietatem conuulſio,quam non debemus exiſtimare fuiſſe ab Hippo. prętermiſſam. Eam.n.quę primũ fit cõuulſioné oſtendit,cum ait.Cõuulſionem ex repletione, atq; inanitione generari,et quidé nouimus ét morſus ratione fieri in ore uentriculi ſin gultũ, adeo ut quiſpiam, et neruos itidem pati exiſtimauerit.Et uidebitur iſta con uulſio his qui ab heleboro purgati ſunt,non dicta ab Hippocrate aliquando fieri, niſi per iouem illam dixerit quiſpiam fieri ex inanitiõe, cũ humores mordaces uim habeant exiccandi . Hi itaq; modi ſunt eorum qui ex he/leboro conuellũtur. Sanatur autem ex ipſis, et q propter morſum,et qui pp diſtentionem ex uomitibus fit,quę ãt ex ſiccitate accidit inſanabilis eſt.Nõ abſq; ratiõe igitur totum hoc genus Hippę. ait eé lętale,quoniã nõnullę eius ſpés cũ difficultate ſanantur. Vna aũt inſanabilis eſt .ii.

.ii.

c Onuulſio ex uulnere lætalis eſt. .iii.

u Bi ſanguis plurimus fluxerit ſingultus,aut conuulſio ſuperueniens,malum. .iiii.

e X ſuperflua purgatione, conuulſio, aut ſingultus ſuperueniẽs,malum .v.

ſ I ebrius quiſpiam repente obmutuerit,conuulſus moritur, niſi febre corripiatur, aut ubi ad horam peruenerit qua ſoluuntur crapulæ,uocem recuperet.

ſ Icuti in eo qui hunc antecedit aphoriſmo, mortalé dixit eſſe cõuulſionem, quod idem eſt, ac ſi diceret periculoſam,atq; ad morté ſępius terminantem, ſic et nunc eam quę fit ex uulnere cõuulſioné lętalem dixit eſſe, non ſtãq̃ ex neceſſitate,ac ſemper mortem afferentem,ſed tãq̃ admodum crebro,ſic et in multis ex prioribus aphoriſmis,lętalis,nomine uiſus eſt uti.Ex uulneribus igitur fiunt cõ uulſiones,ratione ſequentis ipſa inflãmationis ubi partes neruoſas attigerit.Et prí mũ quidé uidetur cõuelli quę e directo ſunt partiũ inflãmatione laborãtiũ,deinde ſic poſtq̃ et principiũ attigerit paſſio ad totum extenditur corpus . .iii.

n ON aliud quidem oſtendi eſt exiſtimandum ex priori nomine,lętale, aliud aũt nunc,cum malum dicit. Cõſueuit ſi quidem Hippocrates caſus illos ita nominare,quos lętum ſępe ſubſequitur.Si cui uero per magis, et minus dif ferre hęc nomina uideantur,maius periculum per uocem,lętale,q̃ per,malum,oſten detur . Q uę igitur fit ex plurima ſanguinis profuſione conuulſio, ex altero genere cauſarum ipſam efficientium,ut antea diximus,dictum eſt. .iiii.

q Vod aliquãdo his qui heleborũ ſumpſerunt diximus fieri,hoc nũc oſtendit in omnibus qui quouis modo purgantur.Conuelluntur.n.qui ultra modum purgantur eaſdem ob cauſas,quas diximus,inde his qui heleborum aſſump ſerunt,et his qui hac ratione laborant, non paruum piculum iminet,ſi quidé peior eſt ea quę fit ex inanitione cõuulſio,altera quę fit ex repletione.Q d' autem et ſingul tus conuulſio fit ſtomachi,ſecundum Hippocratem noſ utiq; nouimus. .v.

r Epletis neruis talis cõuulſio fit. Solet autem facillime eos replere uinum, ut quod calidam habeat temperaturam,talis ſi quidem natura prompte omnia ſubintrat,cum pręſertim non admodum craſſam ſubſtantiam habuerit.Sub ſtantię igitur copia neruis affert conuulſionem . Rurſus autem qualitate ſanat eam quam fecit diſpoſitionem,neruos calefaciendo, atque exiccando, et ſi hoc aliquan/do facere nequeat,mortem ſubſequi eſt neceſſarium.Q ua autem ui diximuſ uinum ſanare conuulſiones,eadem uidelicet et febris ſanat.Hinc uero maxime obſeruanda eſt Hippocratis conſuetudo, qui mutos nominat illos qui quouis modo obſtupue/runt. Verum proprie ſtupor nominatur totius corporis inſenſibilitas, atque immo bilitas repentina . Hanc itaque diſpoſitionem, conſueuit Hippocrates ex uno ca/ſuum nominare,et ſit proculdubio neruorum principio patiente. Neq; enim aliter poteſt omnino conuelli corpus,anteq̃ id principium patiatur,uel principaliter,uel per compaſſionem,altero prius patiente mẽbro. Liquet aũt omnem noxam ex uino

factam a grçcis crçpalen nominari, ſic quidem igitur et nonnulli uocabuli fecere ethimologiam, a carenon, quod ſignificat caput, et palleſthç, cócuti. Horã autem qua crapulç ſoluũtur, tempus nominauit. Eſt autem hoc tempus non prçciſum, neq; circũſcriptum, omnibus una menſura. Quidam enim poſtridie a crapula ſunt liberati, quidam uero ſequenti nocte, quidam uero tertio die, et fit hoc pro multitudine, ac ui epoti uini, et eius qui potauit natura. Sicuti igitur neq; cibus unum habet in omnibus tempus coctiõis p̃finitum, ſic neq; uinum. Aut igitur oportet nos ęgri naturam habere experiẽtia compertam, aut poſtremũ terminum obſeruare, i quo ſi neq; febricitare, neq; loq ãticipauerit, cõuulſus morietur. .vi.

q Vicunq; a diſtentione corripiuntur, í quatuor diebus pereũt, ſi uero has effugerint ſani fiunt. .vii.

q Vibuſcunq; morbi comitiales fiunt, ante pubertatem mutationem accipiunt, quibuſcunq; autem uigeſimo quinto, cõmoriuntur. .viii.

q Vicunq; morbo laterali laborãtes in quatuordecim diebus nõ repurgantur, hi ad ſuppuratioñe uertũtur. ix.

d Iſtentio morbus peracutus eſt, ut quç cõpoſita ſit ex illa, quã grçci emproſthotonon, ideſt ad anteriora diſtẽtionem, et opiſthotonõ. i. ad poſteriora diſtentioñe grçci nominant, ita quod citius in ipa fit iudicatio, non tolerante natura lõgiori tempore, quem fert diſtẽtio laborẽ. In primo igitur circuitu dierũ iudicatoriorũ paſſio iudicatur. .vii.

p Roprię quidem paſſionis mutationes nominant, quãdo ex una parte trãſeũt ad aliã, per abuſionem aũt, et oẽs ſolutiones ita nominantur, et mihi uidetur Hippo. in ſecũdo ſignificato uſus eſſe appellatione. Nõ modo. n. ad alias p̃tes translatis his, qui morbũ comitialem humoribus faciunt, ſoluitur paſſio, ſed ẽt oio curatis. Sunt. n. hi craſſi, ac frigidi, et pituitoſi. Ceſſant aũt et ob ętatẽ ad ſicciorem naturam tranſmutatã, et ob exercitatioñe, et uictũ exiccantem, adiunctis adhęc idoneis medicinis. Verũ Hippo. nũc ſolum eius meminit mutationis, quę ex ętate fit, a qua docti, et formam uictus una cum medicinis inueniemus. Quod igitur in altera parte aphoriſmorum dicit. Qui morbo comitiali laborant, ſi iuuenes fuerint mutationibus, maxime ętatis, et regionum et uictus, et locorum, liberantur, hoc nunc in ipſis paſſionibus declarauit, morbos comitiales qui ante pubertatem fiunt, ceſſare ex ętatis cõmutatiõe. Qui uero ultra uigeſimũquintum annum proceſſere, cõmori inquiens. Vnde liquet ꝙ pubertatis tempus uſq; ad uigeſimumquintum annum extendi arbitratur, ſumens initium in ſecunda ſeptimana. Liquet autem ꝙ neq; oibus ſanabitur paſſio ex pubere ętate, niſi et alia recte geſſerint, neq; quibus in hac accidit, omnino permanet, ſi bonam uictus rationem adhibeant. Verum ꝙ non habeant ex ętate ſanationem, ſed quantum ad eam attinet, paſſio conſeneſcat, liquido oſtẽdit. Non tamẽ adhuc manifeſte dictum eſt, q̃uis uideatur manifeſtum, his qui negligentius accipiunt uerba illa. Quibus uero uigeſimo quinto anno, cõmoriuntur. Neq;. n. his ſolis paſſio cõmoritur, quibus uigeſimũquitum annũ agẽtibuſ aduenit. Sed multo magis etiam his qui ultra hanc ętatem progreſſi ſunt. Addentes igitur ſermoni Hippo. illud q̃d deeſt, uerũ ex omni parte ipſum faciemus. Morbi comitiales qui q̃dem ante pubertatẽ fiunt, in eius ętatis tẽpore finiunt, qui ultra pubertatem procedunt cõmoriuntur. Tẽpus aũt pubertatis eſt poſt quartũdecimũ annũ uſq; ad uigeſimũquintum. Eſt aũt et alia ſcriptura taliſ. Quibuſcũq; uigintiquinq; annorũ fiũt, multi cõmoriuntur, ſignificante uerbo, multi, idem quod plurima ex parte. viii.

e Am quę fit p ſputa euacuatioñe humorũ facientiũ morbum lateralem ſolet Hippo. purgatioñe, ac repurgatioñe noiare, ſicuti et iſtos expuere, purgari, tã in libro de uictu acutorũ, q̃ in prognoſtico nominauit. Verũ nunc et tempus prçfinit purgationis, in quo ſi non fiat, ad ſuppuratioñe, aut morbũ uerti lateralem, eã uidelicet quę fit ad pus trãſmutatioñe ita nominans omnẽ, ſicuti in p̃gno

ſtico ſępius,aut eam quę fit inter thoracem,et pulmonem puris effuſionem,fit enim utrũq; horum,quando morbo laterali laborantes non expurgãtur per ſputa.Verum ſecundũ ꝙ diximus ipſe in ſequẽtibus eruptionẽ ſuppurationis nominauit. .ix.

i N ſuperioribus aphoriſmis quando morbos ſecundum ętates enarrabat.Iuuenibus autem,inquit,ſanguinis ſputa, tabes. Nũc uero etiam numerum appoſuit annorum,non propterea eadem rurſus ſcribenſ quę antea,ſed ꝑꝑ paſſionum thoracis,atq; pulmonis cõmunionẽ. Propter qđ igitur iuuenes his morbis p̄cipue corripiantur, antea diximus. De annis autem ętatum nũc determinandũ,quoniã et Hippocrates dixit tabem maxime fieri ętatibus a decimooctauo uſq; ad trigeſimumquintum.Quod enim ętatibus numero plurali dicitur quandam habet ſignificationem,ꝙ nõ eandẽ Hippocrates ętatẽ exiſtimat eſſe mediam inter annos enumeratos,neq; ſane una eſt ſi diligentius cõſideramus,uerum ea q̃ eſt a decimo octauo uſq; ad uigeſimũquintum annũ, adoleſcẽtium eſt, quę autem ab hinc uſq; ad trigeſimum quintum iuniorum. .x.

.ix.

t Abes fiunt maxiẽ ætatibus,a decimo octauo uſq; ad trigeſ.mũ quintũ. x.

q Vicunque ab angina liberantur, his ad pulmonem uertitur,et in ſeptem diebus pereunt, ſi uero has effugerint ſuppurantur. .xi.

q Vi tabe moleſtantur,ſi ſputum quod extuſſiunt graue olet iniectum carbonibus,et capilli a capite defluunt, lætale. .xii.

q Vibuſcunq; tabe laborantibus capilli a capite defluunt, his alui profluuio ſuperueniente moriuntur. .xiii.

q Vicunque ſpumoſum ſanguinem expuunt,His e pulmone eductio fit.

d E tranſmutatione nũc ipſi eſt ſermo quę fit ex angina ad pulmonem, quam ait plerũq; ante ſeptimum diem occidere,ęgro uidelicet ſtrangulato, ſi uero id tempus poſſint euadere fluctione in pus conuerſa ſuppurari. .xi.

e AS quę ſunt in pulmone ulceroſas diſpſitiones nunc tabes nominat,in quibus iubet odorem diligentius perpendi,id quod expuatur carbonibus iniiciẽdo.Sicuti autem prius in ulceribus ueſicę odorem dixit grauem ſentiri, ita et nunc tabidorum ſputum grauiter olere. Si uero et ex capite capilli defluant, ita affectis lętalem eſſe notam, quoniam et maximus aliminti defectus oſtenditur, atq; aliquando humorum corruptio. .xii.

d E his qui ex tabe iam morte uicini ſunt,nunc ſermo habetur, quos etiã male ſe habere oſtenderat in defluuio capillorũ.Alui aũt profluuio ſuꝑueniẽte, mortem appropinquare opinandũ,cũ hic caſus,et mala cauſa,et malũ ſignũ exiſtat.Fit.n.ex uirtũ ĩbecillitate,quę ꝑterea ex ipo caſu fiũt imbecilliores. .xiii.

e T pleraq; exẽplaria,et q̃plurimi huius libri expoſitores norunt aphoriſmũ in hęc uerba ſcriptũ.Quicũq; ſanguinem ſpumoſum euomunt,his e pulmõe eductio fit,et quidã ipſum exponẽtes aiũt uerbũ id multitudinẽ ſignificare, ac ppea a ꝓprio eẽ tranſlatũ,apte mẽtientes cõtra id qđ apparet.Sępe.n.uiſus ẽ ſanguis ſpumoſus abſq; multitudine fieri.Si igitur ita Hippo. ſcripſerit, ipm abuſum fuiſſe uocabulo dicemus.Neq;.n.ſanguis multus ex pulmone eductionem ſignificat, paucus uero ex alio loco.Si uero ſpuũt,aut expuũt ſcriptũ ſit,tũc ꝓprio uſum fuiſſe uocabulo,et oſtẽdere ſanguinẽ talẽ carnoſam pulmonis ſubſtantiã q̃ eſt ipſius uera ſubſtantia,affectã ulceribus eẽ,adeo ꝙ uere dicatur ſolius pulmõis ulcera indicari, non aũt uere ulcerato pulmone ex neceſſitate ſpumoſum expui. Sępius.n.uidimus qbuſdã ex alto cadẽtibus,et calcitratis,atq; in paleſtra ꝑcuſſis,ab illa maxime ictus ꝑte in qua cũpiã ad ſolũ ruenti alter ſup thoracẽ inciderit,ſanguinẽ plurimũ bene coloratũ expui ſine ullo dolore,qđ rõ dictat ex aliquo pulmõis uaſe ꝓdire. .xiiii.

Aulo antea dixerat. Tabidis cum pus graue olet, et capilli a capite defluũt,
p alui profluuio superueniẽte mortem subſecuturam. Hic uero ſimpliciter di
xit eſſe lętale alui profluuium in tabe, nulla facta neq; de pure, neq; de capil
lis mẽtione, tãq̃ illud ſolum ſufficiat mortem ſignificare, non tantum ita e proximo
neq; tam cito ſecuturã, ſicuti cum defluuium capillorum adiungitur. .xv.

Ddens ſuo ſermoni ruptionis uocabulum manifeſtum ſe fecit de illis loqui
a in quibus lateris in .xiiii.
flãmatione in ſuppu
rationem cõuerſa, deinde diſ
rupta in ſpatium thoracis,
atq; pulmõis intermedium
pus continetur. His.n.omni
bus, niſi ut plurimũ in qua
draginta diebus puris eua/
cuatio fiat per ſputitiões pur
gati, neceſſarium eſt pulmo/
nem exedi, pure ꝓceſſu tẽpo
ris putreſcẽte. Morbo igitur
laterali diem quartum deci
mũ terminum poſuit purga
tiõis. Supporatis autem qua
drageſimum. Dictum autem
eſt plenius de differentia, et
aliorum dierum iudicatorio
rum, et horum, i eo tractatu
qui inſcribitur de diebus iu
dicatoriis. Quare ſi quis uni
uerſam illam legerit contem
plationem, ea quę ab Hippo
crate de diebus iudicatoriis dicuntur, promptius aſſequetur. .xvi.

Tabe habito profluuium alui ſuper
a ueniens, lætale. .xv.

Vicunq; ex morbo laterali ſuppurã
q tur, ſi in quadraginta diebus pur/
gantur, a die a qua fit ruptio, liberã
tur. Si uero non, ad tabem tranſeunt, .xvi.

ALidum ubi quis ſæpius eo utatur
c hæc mala affert, carnium effoemina
tionem, neruorum incontinentiam,
mentis torporem, profluuia ſanguinis, animi
defectionem, hæc ad quæ mors. .xvii.

Rigidum autem conuulſiones, diſtẽ
f tiones, liuores, rigores febriles. xviii.

RIGIdum inimicum oſſibus, denti
f bus, neruis, cerebro, ſpinali medulæ.
Calidum uero utile.

E calidi, et frigidi uſu imodico, et modico dictũ eſt ſępius in libro de uſu hu
d midorũ. Dicta ſunt aũt, et hoc in loco aphoriſmorũ omnia fere capita, et pri
mũ hoc ipſum, ꝙ calidũ ſi quis eo ultra modũ utatur has facit paſſiones, car
nium effoeminationẽ, hoc eſt debilitatem. Dictum eſt.n.nomẽ per tranſlationẽ, quo
niam foemina debilior eſt maſculo, cui adſtipulatur hoc quod ſubiũgitur. Neruorũ
incontinentia. Hi.n.fiunt imbecilles eorũ ſubſtantia a calore diſſoluta, et mẽtis tor
por, mentis eſt imbecillitas, ita.ſ.ſubſtantia cerebri, ſicuti etiam neruorum diſſo/
luta. Eodem modo et calidi uſus imodicus facit ſanguinis profuſiões. Sequũtur aũt
ad ſanguinis profuſiões defectus animi, et ad hos mors, ſicuti et ad alia prius dicta,
ſed ad illa quidem tempore pluri, ad hęc quidem magis, ad hęc uero minus. Ad ſan
guinis uero profuſiones, et mentis defectus ſtatim. Scriptus eſt autem finis aphoriſ
mi uario modo in exemplaribus. Scripturę uero omnes dictam ſententiam oſten/
dunt. Eſt autem una hęc. His mors. Altera uero hęc, In qbus mors. Tertia hęc. Qui
bus mors Alia. Hęc ad mortem .xvii.

Mmodicum ſcilicet frigidum hęc facit, conuulſiones, et diſtentiones, et ner/
i uorum refrigerationem. Sicuti enim non oportet ipſorum ſubſtantiam ab
immodico calore diſſolui, ſic neq; ultra modum conuenientem refrigerari,
et in unum cogi, ac cohiberi, et quidem liuores ex refrigeratione fieri, et rigores fe
bres aduocantes. Melius autem fuiſſet ita dicere, Rigores facientes et conuulſiones,
et liuores, et febres. Plenius autem de his ſeorſum diximus in libro de caſuum cau
ſis. .xviii.

Vęcunq; partes ſunt natura frigidiores; ſunt autem in animalibus tales, quę
q cunque ſunt penitus exangues, citius ac magis ab imodico frigidi uſu offen
duntur. Hiſdem autem rationabiliter calidum conuenientius. .xix.

h Oc quod nunc dictum eſt haud quaq̃ euertit, illud theorema, Cõtrariorum cõtraria eſſe remedia, de quo plenius diximus in eo tractatu qui de arte curatiua inſcribitur, in quo oſtendimus, aliud eſſe theorema maxime neceſſarium, illa prius curari pręcipiens quę magis urgent, hoc eſt quę maius periculum afferunt, ſicuti et nunc profluuium ſanguinis. Ad hoc igitur prius obſiſtendũ eſt, deinde quod paſſum eſt ad bonã temperiem eſt reuocandum.

.xix.

q Vӕcunque refrigerata ſunt excalefacere oportet, exceptis his q̃bus ſanguis fluit, aut fluxurus eſt. .xx.

u Lceribus, frigidum quidem mordax, cutem obdurat, dolorem inſuppurabilem facit, liuorem obducit, rigores febriles, conuulſiones, diſtentiones. .xxi.

e ST autem ubi in diſtentione ſine ulceratione, iuuene bene carnoſo, æſtate media, frigidæ aquæ multa perfuſio calorẽ reuocat. Calor aũt hæc ſoluit. xxii.

c Alidum ſuppuratorium non in omni ulcere, magnum ad ſecuritatem indicium, cutem mollit, extenuat, dolorem ſedat, rigores, couulſiones, et diſtentiones mitigat, et ex his quæ ad caput attinent, eius

.xx.

f I ꝓprio utamur uocabulo, calidum, mordax eſt. Senſuſ autem ſimilitudine, et frigida aqua uocatur mordax, non cum in cutem ſimpliciter icidit, ſed ulceratam, nã quod mordax futurum ſit, eius quod morderi debeat ſubſtãtiam oportet puadere, quod in cute ſecundum naturam ſe habente frigida aqua non poteſt efficere, quoniam dẽſior eſt q̃ pro eius ſubſtantia cutis. In ulceratis autẽ, ut quę rariora ſunt peruadere poteſt per eorum ſubſtãtiam in profunda ſubintrãs. Dictum autem eſt plenius de natura mordaciũ in libris de potentia ſimplicium medicinarum. Vlceratis igitur frigidum ẽ mordax, integris autẽ neq; mordax, et cutem facit duriorem, eiuſ denſando ſubſtantiam. Et quidem dolorem efficit inſuppurabilem, natiuum reſfrigerando calorem qui ulcera ad ſuppurationem perducit, et ea difflari prohibet quę dolorem efficiunt. Quę autem ſequuntur, et prius dicta ſunt ab ipſo, et liuores, et rigores febriles, et cõuulſiones, et diſtentiões. .xxi.

q Vę raro iuuent frigidum, ac calidum, poſt ea quę ante dixit Hippocrates deinceps proſequitur, et primum quidem de frigido inquit, ſicuti in diſtentione. Liquet autem ꝙ et in omni alia conuulſione in medio ęſtatis tempore cũ bene carnoſus fuerit ęger, ac iuuenis frigidę aquę perfuſio calorem reuocans naturalem, paſſionem ſanet. Vnde et illud fit manifeſtum ꝙ non ſua ui frigida aqua morbũ tunc ſanat, ſed ex accidenti, quoniam iuuenibus bene carnoſis reuocationem caloris facit. In alia igitur ętate nil proderit quoniam neq; reuocationem efficit, quãdo neq; in hac ullo anni tempore, pręterq̃ ęſtate media. Nam aquę frigidę occurſus, aut uincit natiuũ calorem, aut colligit. Vincit quidem cũ debilis fuerit. Colligit aũt cum fortis, ipſum difflari prohibens. Excipit autem eas quę ſunt cũ ulcere conuulſiones, ut quę nũq̃ ab aqua frigida ſanari queant, neq; ſi ęger iuuenis, et natura calidus fuerit, et ęſtiuo anni tẽpore, ac regione calida, quoniam (ut et ipſe antea dixit) Vlceribus frigidum mordax dolorem inſuppurabilem facit. His igitur qui in ulceratione cõuellũtur ob neruoſorũ corporũ inflãmationẽ, contrariũ uehemẽter eſt frigidũ, ut qđ neq; ulcus ſedet, neq; corporũ neruoſorũ diſſoluat inflãmationẽ. .xxii.

f Icuti frigidum conuulſiones, et diſtentiones facere natura aptum, tamen ſanat aliquando, raro diſtentionem, ſic et calidum quantum ex ſui natura ad ſuppurandum efficax, eſt aliquando prohibens ſuppurationem, ſiquidem ulcera putrida, et ſimpliciter omnia quę fluctiones habent, adeo non ſuppurat calidum, ꝙ his etiam plurimum nocet, et hęc ambo in unum coniunguntur, et nocere ulceribus, et minime ſuppurare, ſicuti contra prodeſſe, ac ſuppurare maximũ eſt ulce

ri ſignum,ad ſecuritatem,et pus,et medicamen quod habet id faciendi facultatem, Nihil enim male poteſt aduenire ulceri pus generanti.Quę igitur conuulſionem af ferunt,non ſuppurantur omnino.Similiter autem et quęcunque ulcera ſunt putre dini obnoxia,et quę partes circunſtantes exeſas habent, et quę difficulter ad cica tricem perducuntur uniuerſa minime ſuppurantur , et quęcunque ex malis ulceri bus proprijs nominibus inſigniuntur,ueluti quę Canceroſa,Chironia, Telephia,et Phagedenica.i.carnē comedētia nominantur,hęc oia ulcera non ſuppurantur.Maximum igitur ſignū ulceri ad ſecuritatem eſt pus , et hoc potes cōijcere,ex calidi uſu. In quibus enim non cōgruit uidebis hęc a calido iſuppurabilia perdurare.Deinceps autem calidi opera quę frequenter apparent enumerat . Et enim cutem induratam mollit,et craſſatam extenuat,et dolorem ſedat,et conuulſiones,ac diſtentiones mitigat,non ſicuti frigidum dolorem inſuppurabilem efficit,quoniam eſt a natura noſtra alienum,quę eſt calor natiuus,quem coauget,ubi mediocriter adhęreſcit . Calor uero extrinſecus facit hęc omnia quę dicta ſunt,nonnulla concoquens,et ad melius alterans, quędam uero diſcutiendo,atque euacuando,noxia ad ſanitatem perducit.ꝙ ſi non ex toto ſanat,ſaltem,dolores mitigat.In capitis uero diſpoſitionibus, et facit hęc eadem, et eas quę καρηβαρίαι , ideſt capitis grauitates nominantur,ſanat conquoquens, atque diſſoluens quęcunque moleſtant,et quidem fracturis oſſium utiliſſimum eſt,et magis nudis,hoc eſt carne exutis.Adhuc autem magis his quę in capite fiunt,nam talia frigidum maxime offendit , ut quod non oſſibus tantum, ſed ipſi quoque cerebro ſit inimicum,et quidem quęcunque partes ex algore emortuę ſunt, his calidum remedio eſt,ſic quęcunque frigidum exulcerat,ſicuti hiberno tempore calcanea, et digitos,et extrema omnia,et horum remedium eſt calidum,et ſanat etiam ſerpentia, comeſa, q̄uis ab humore bilioſo calido fiant, nam propter exulcerationem frigidum eſt ipſis inimicum,ut quod eis mordax exiſtat.Sic et omnibus quę ſunt in ſede diſpoſitionibus,amicum quidem eſt calidum,cōtrarium uero frigidum,quoniam neruoſa ſedes eſt.Frigidum uero ē neruis inimicum,et quoniam per cōmunicationem frigiditas facile ex ſede ad uentriculum aſcendit, et eodem modo caliditas . Sic et utero,et ueſicę, calidum quidem amicum, et iudicans. Inimicum uero et occidens frigidum,nam et hę pariter neruoſę ſunt,et ſupraiacentibus partibus facile tradūt frigiditatem.Quod autem in omnibus quę in aphoriſmo dicuntur communiter pronunciauit,his calidum eſſe amicum, et iudicans, frigidum uero inimicum,et occidens,liquet et ſi a me non dicatur. .xxiii.

ſoluit grauitatem, plurimum autem confert oſſium fracturis,ſed nudis præcipue ,eorumq; maxime qui in capite ulcera habent, et quæcunque a frigore moriuntur, uel ulcerantur, et repentibus comeſis,ſedi,pudendis,utero,ueſicæ,his calidum amicum, et iudicans,frigidum inimicum,et perimens. .xxiii.

i N His frigido utendum unde fluit ſanguis, aut fluxurus eſt, nō ad ipſa, ſed circa ipſa unde fluit, et quæcunq;

e As quas facit frigidum utilitates,ac mala, hoc trāſigit aphoriſmo. Primum in quibus ſanguis fluit, aut fluxurus eſt,inquiens conferre ipſum,non ipſis partibus manantibus ſanguine ad motum. Vlceribus enim frigidum mordax, ſed circunſtantibus, et illis pręcipue unde aliquid ad ulcera profluit.Et quidem ait omnes iuuare inflammationes,et quę ipſe inflāmina nominat, ueluti ab aliqua deuſta flamma propter humorum a quibus fiunt caliditatem.Nam et hęc frigido gaudent.Videntur autem hęc omnia intuenti colore rubra, et ſubcruenta, recenti ſcilicet, et non antiquo ſuffuſa ſanguine. Nam ſanguis antiquus floridum non habet colorem . Quare frigido admoto liuere, et nigras fieri contingit partes patientes. Eodem modo et eryſipelas non exulceratum iuuatur a frigido ſicuti ulcera

ro mordax eſt frigidum,et dolorem affert,et hac ratione nocet,cum partes dolentes ſemper ad ſe ipſas moueant fluctiones. xxiiii.

h Actenus de aqua calida, et frigida ſermonem habuit, nunc autem de niue, et glacie diſerit, illud oſtendens, ꝙ tanto magis hę nocere poſſunt, quanto ſunt aqua frigida frigidiores,et ꝙ thoracis partibus ſũt inimiciſſimę, cum et tuſſes moueant, et uaſis diſruptis ſanguinem ſępius manare faciant,et ex capite deſtillationibus thoracem offendant,atq; pulmonem. Nã has quoque nix facit,et glacies cerebrum refrigerantes. .xxv.

inflammationes, uel inflammina ad rubrum, et ſubcruentum ſanguine recenti tendunt, nam ueteribus nigredinem affert. Eriſypelas etiam non ulceratum iuuat, nam exulceratum lædit. .xxiiii.

f Rigida qualis nix,et glacies pectori inimica, tuſſes mouent, et ſanguinem,et deſtillationes. .xxv.

t Vmores articulorum, atque dolores abſque ulcere, et podagricos quoq;, atque conuulſa,horum plurima frigida aqua large effuſa leuat, et extenuat, ſoluitque dolorem, nam modicus torpor dolorem ſoluit. .xxvi.

a Qua quæ cito calet,et cito refrigeratur leuiſſima eſt. .xxvii.

VI q Noctu bibere appetunt, his admodum ſitientibus ſi ſuperdormierint,bonum.

q Vod quidem aqua frigida horum plurima iuuet,oſtẽdit.Sed quę nam unq̃ hęc ſint,dicere prętermiſit, ſicuti ex illis quę antea tetigit non eſt admodum difficile inuenire. Quęcunque enim inflãmationes, uel inflammina ad rubrum, et ſubcruentum recenti ſanguine tendunt, a frigida ait aqua ſanari, quę influxum ſcilicet cohibet, et hac ratione corpora euacuat, quapropter,et dolorem in talibus ſoluit, quia et eius cauſam abſcidit, et refrigeratio etiam partium longius affert torporem mediocrem,qui et ipſe dolorem ſoluit ſenſum hebetando. .xxvi.

n ON pondere talem eſſe leuiſſimam dicendum eſt. Sic enim nihil magnum edoceret,prętet id ꝙ per quendam circuitum illud inuenit quod facile erat ſtatim inuenire.Nam ſi pondere leuiorem aquam dignoſcere quęrit promptum ad proprium eorum quę ponderantur iudicium perducere eius rei per lancem,ac pondus facientes inquiſitionem . Sed nunc leuiorem dixit aquam quę uentrem non grauat, et quę cito permeat, ſicuti iſti contrariam,grauem uocamus quę cito non permeat . Liquet autem ꝙ non ſolum hoc iudicium exiſtit uirtutis aquę, ſed ꝙ cum alia in propatulo ſint,et ab omnibus nota,hoc uero aliquid habeat artificioſum,ſic ad id prodendum ſcripto Hippocrates uenerit . Sed quę nam ſunt alia ? Primum quidem,ſi neq; turbida,neq; coenoſa,neq; in guſtu aliquam abſurdam qualitatem pręſefert,deinde et illud quod nũc Hippocrates dixit, ſi cito refrigeratur, et calet,nam perſpicuum exiſtit talem eſſe bene alterabilem.Sicuti autem cibi uirtus eſt eſſe bene alterabilem, ita et aquę,ſiquidem facile tranſmutari uolumus quicquid concoqui debeat ab inſtrumentis quibus eſt coctionis munus a natura demandatum.Quicunque uero ſola potantium diſpoſitione optimam aquam iudicant,certiſſimo quidem utuntur iudicio uerum ſi hoc tantum aſſũpſerint non recte faciunt. Prius enim oportet de aqua ex dictis ſignis iudicare, anteq̃ ad talem ueniant experientiam. .xxvii.

n Eque ſi dandus, neque ſi minime dandus ſit potus,his qui noctu admodum ſitiunt,quicq̃ oſtendit, ſed hoc tantum ꝙ ſuperdormire confert. Coquitur enim per ſomnum,ut liquet, et ſubdeſcendet id quod efficit ſitim, non ta

men illud eſt in obſcuro, ꝙ ualde ſitientibus potus eſt dandus , ſiue ex potatione ui ni meratioris,ſiue ex defectu potus ſitis aduenerit ,nam et defectui ſuccurrere con fert,et illam quę facta ex uino caliditatem aqua reſtinguere,theorema eſt medicina le.Si tamen modice ſitierint, non omnino eis dandus eſt potus, ſed conſiderandum nūquid ex defectu humidi tale quid patiantur, ſiue ex nimia uini potatione,contin git enim his ex ſomno iuuari. xxviii.

.xxviii.

ſ VFfitus aromatum muliebria ducit, ſæpius uero et ad alia utilis eſſet, niſi capitis faceret grauitatem. .xxix.

g RAuidas purgare turgente mate/ria a quarto menſe uſque ad ſepti/mum,minus uero has . Recentiores autem,et ſeniores uereri oportet. .xxx.

m VLierem utero gerentem capi ab ali quo morbo acuto,lætale eſt. .xxxi.

m VLier utero gerens ſanguine miſ/

Vliebria dicit,ut liq̄t,
m ea quę ex utero mulie ribus euacuantur in menſtruis purgationibus,et a partu. Clarum etiam illud eſt,ꝙ et hoc in loco,illas quę uel propter uteri inflamma tionem, uel euerſionem, aut talem aliam cauſam non pur gantur , non recte curabi/ mus,uel eam curanteſ paſſio nem, cuius eſt caſus ſuppreſ ſio menſtruorum. Q uę uero ſine hac paſſiōe parcius pur gantur,his quę nunc ab ipſo docenter ſuffitibus curat.In his enim uel ſanguinis craſ/ ſitudo cauſa eſt retentionis, uel obſtructio uaſorum quę pertingunt ad uterum,uel horum obſerratio,uel totius ſubſtantię denſatio. Q uodcunque uero dictorum in cauſa fuerit ex aromatibus ſuf fitus ſanat diſpoſitionem,qui ſua ui aperit quidem uaſorum extrema obſerrata, Ex tenuat autem humorum craſſitudinem , obſtructiones uero incidendo exobſtruit. Multoties uero, et ad alia , inquit, utilis eſſet, niſi capitis faceret grauitatem, nam totum corpus poterat continuo ſuffiri per uterum in omnibus frigidis,atque humi dis diſpoſitionibus, niſi timeremus illam quę fit ex ſuffitu capitis grauitatem, pręſertim in febribus. Qđ uero omnia aromata natura apta ſunt facere capitis graui tatem,et experientia oſtendit,et ratio docet.Q uęcunque enim ſatis calefaciunt,om nia fere capitis grauitatis ſunt cauſa, utpote ſui natura calido ad ſuperiora peten te. Calida autem eſt ſufficiēter omniū aromatum natura,et pręcipue Caſſię,Coſti, et Cinamomi,et Amomi. .xxix.

Ic aphoriſmus dictus eſt, et antea ubi de purgatione ſermo habebatur . Sed
h et hic ubi de muliebribus agitur , in q̄pluribus exemplaribus inuenitur. Q uidam uero eximunt ipſum,ne bis ſcriptus inueniatur.Noua autem expo ſitione non indiget pręter illam quam retro ſcripſimus. .xxx.

ON abſque ratiōe,ſiue enim ſit cum febre morbus neceſſe eſt ipſum febres
n habere continuas . Talis enim eſt morbus acutus , et in hoc duplex pericu lum.Vnum quidem propter febrem ipſam foetum occidentem, alterum ue ro ꝙ ex longo interuallo cibum dantes ex alimenti defectu foetum deſtruemus. Si uero ut ſeruemus hunc,non uerebimur crebro cibū exhibere,febres continuas uic tu intempeſtiuo augentes mulierem grauidam occidemus.Sic et ſi abſque febre ali quis alius morbus acutus fiat , ueluti morbus comitialis, morbus attonitus,quem gręci apoplexiā uocant,conuulſio,diſtentio,propter magnitudinem morbi, et acu/ tiem,impoſſibile eſt laborantem euadere. xxxi.

X defectu alimenti foetus deſtruitur,non modo miſſo ſanguine ex uena, ſed
e etiam ex longiori inedia. Oſtēdemus autem et hoc ipſum paulo poſt, et per alios aphoriſmos.Non abſque ratione autem et maior foetus magis deſtrui

tur miſſo ſanguine ex uena mulieris,quia plurimo indiget alimento. .xxxii.

n ON abſque ratione.Erit enim retractio ſimul,atque euacuatio ſanguinis ad ſuperiora tendentis. Hoc quidem igitur et experientia comprobat utiliter fieri. Nos uero ex ipſa permoti naturę opera, quę bene geruntur,imitabimur, et mulieres hac paſſione laborantes miſſo ſanguine ex uena euacuabimus. .xxxiii.

ſo ex uena abortit, et magis ſi foetus ſit maior, .xxxii.

m VLIeri ſanguinem euomenti, menſtruis erumpentibus ſolutio. xxxiii,

m ENStruis deficientibus ſanguis ex naribus fluens bonum, .xxxiiii.

m VLieri in utero gerenti ſi aluus plurimum profluat,periculum eſt ne abortiat. .xxxv.

m VLIeri quæ uterinis moleſtatur,aut difficulter parit,ſuperueniens ſternutatio,bonum.

q Vod quidem ſit neceſſarium eũ qui ſingulis menſibus bene euacuatur ſanguiné,quando ob aliquam diſpoſitiõem fuerit retentus mulierem lędere, et ꝙ per aliam partem euacuatus omnem corporis tollet lęſionem, unicuiq; eſt manifeſtum. Cum uero multa ſint loca per quę poteſt euacuari, omnibus aliis, aut maius,aut minus ineſt detrimentum,ſola quę fit per nares euacuatio inoxia eſt, quá nunc laudat Hippocrates,nõ tamen ſi aliqua etiam alia euacuatio ſine noxa eſt,propterea aphoriſmus eſt falſus. Neque enim qđ ſola per nares euacuatio deficientibus menſtruis bona ſit,dixit,ſed hanc ſimpliciter laudauit non adiuncto,ꝙ ſola. Et ſi igitur alteram quę fit per ſedem dixerit ita affectis mulieribus utilem eſſe, hoc non aduerſatur aphoriſmo.Videtur enim aliquando Hippocrates per unum exemplum de omnibus aliis ſimilibus pronuntiare. .xxxiiii.

r Atione euacuationis et nunc Hippocrates inquit periculum abortus eſſe, quem admodũ,et antea in miſſione ſanguinis ex uena oſtendebamus. xxxv,

u NVM in aphoriſmo uerbum habet obſcuritatem, uterinis,ſcilicet,nonnulli enim per id accipiunt omnes quę utero adueniunt diſpoſitiones, nonnulli uero illas tantum in quibus paſſio contingit,quam uocant uterinam ſtrangulationem,quę tamen non eſt uere ſtrangulatio,ſed defectus anhellitus. Alii locos, ſiue ſecundas intelligunt, nam et has uteros nominant. Verum hi aperte aberrant, quãuis maxime uerum dicere uideantur, quoniam ſecundę contentę in utero ex ſternutatione diſrumpuntur. Alius enim de his aphoriſmus eſt ab ipſo perſcriptus,et plurimum refert,an uterum dixeris,an uterina. Falſum quidem eſt de omnibus uteri paſſionibus dictum eſſe ab ipſo ſermonem. Neque enim exulcerationes, neque inflammationes,neque eryſipelata,ſicuti neque abſceſſus ſternutatio iuuat. Verum autem ꝙ in uterinis ſtrangulationibus ſuperueniente ſternutatione patiens aliquantulum leuatur, non ſolum quia bonum eſt ſignum ſternutatio ſponte adueniens his quę ita ſe habẽt mulieribus, ſed quoniam et cauſa,ut quę ſit huius paſſionis remedium.Signum itaque bonum exiſtit quia naturam oſtendit et propriarum meminiſſe motionum,quę prius erat emortua excitari, ac reuiuiſcere,quando aliquam eicit ſuperfluitatem.Oſtenſum eſt enim in libro de cauſis accidentium ſternutationem fieri hoc modo.Cauſa autem ob quam iuuat,et quia uehementiore concuſſu, atque feruore, partim quidem naturam excitat, partim uero excernit quę partibus corporis firmiter infixa adhęrẽt.Sic.n.et ſingultũ ſolet ſanare. .xxxvi.

N multis exemplaribus ſcripturã ita ſe habentem poſſumus inuenire . Mu-
i lieri menſes tardi,nec per idem ſemper tempus uenientes. Poſſunt quidem et menſes tardi, hoc eſt qui poſt conſuetum ueniunt circuitum, purgatione indigere humoris pituitoſi,ob quem et decolores fiunt.Non tamẽ et hac ſola neceſſario, nam et per extenuantem aliquando uictum tales diſpoſitiones ſanabimus. Sępius autem ſcriptum a nobis eſt de hoc uictu,unus liber, ſeorſum, et ſuffitus aromatum,et qui eandem iſti uim habent peſſi adhibiti,et epotę medicinę quę incidunt,et humorum craſſitudinem extenuant , quale eſt quod ex Calamento fit,quo nos aſſidue utimur , ſępius ciere ſolent tardantes menſium purgationes . Nam intentio ſanatiõis in ipſis eſt,ora quidem adaperire uaſorum quę pertingunt ad uterum , ſanguinem uero extenuare. Et quidem purgatio totius corporis,ut dixi quando craſſi euacuantur humores,tales ſanat diſpoſitiones . Si uero decolores ſcriptum ſit, multo magis purgatio ſanabit, ita ſe habentes mulieres . Neq; enim propter humorem pituitoſum tantummodo , ſed et propter melancholicum, et bilioſum, menſes fiunt decolores . Quomodo igitur dignoſcere oporteat humorem ſuperabundantem, ipſe in primo de muliebribus docuit,nunc autem ꝙ per purgationem euacuandum ſit,ipſe monſtrauit.Verba autem illa . Nec p idẽ ſemp tẽpus uenientes,huic ſcripturę magis cõſonant,ut totus ſermo ſit talis. Si menſes decolores fiant,et non per idem tempus ueniant, quo antea uenire conſueuerant,mulier purgatione indiget.Contingit enim in mulieribus quę malos humores habent,non modo decolores apparere menſtruas purgationes, ſed etiã tempus periodi nõ ſeruari,ſi quidem craſſiores fuerint humores,et difficilius fluentes his qui ſecundum naturam ſe habent morando , et longius tempus expectando.Si uero contrarii,hoc eſt humidiores , ac tenuiores conſuetum terminum anticipando.

.xxxvi.

m Vlieri mẽſes decolores, nec per idem ſemper tempus uenientes,purgationem indicant eſſe neceſſariã. .xxxvii.

m Vlieri utero gerenti ſi mammæ graciles repente fiant,abortit. .xxviii.

m Vlieri utero gerenti ſi altera mamma gracilis fiat,geminos habenti, alterum abortit, et ſi quidem mamma dextra gracilis fiat,marem,ſi uero ſiniſtra,foeminam.

.xxxvii.

IC pariter aphoriſmus ex illorum numero eſt, quos diximus defectum ali-
h menti foetui ſignificare . Communes enim quędam uenę ſunt mammis, ac uteris quę ubi parum habuerint ſanguinis,graciles quidem mammas oſtendunt, inedia uero nonnunꝗ foetum perimunt,nonnunꝗ uero ad excretionem excitant , illam ob cauſam quam ipſe in libro de natura foetus per hęc uerba explicat. Alimentum, atque auctio a matre ueniens, non adhuc eſt infanti ſufficiens, quando decem menſes pręterierint,et foetus auctus fuerit.Trahit enim a ſanguine ad ſe id quod dulciſſimum.Simul autem et lactis parte aliqua fruitur. Vbi uero hęc illi rariora fuerint, et iam infans molem corporis habet,plus cibi requirens, ꝗ illud quod adeſt,calcitrat,et membranas diſrumpit,initium partus matri affert. Liquet igitur,ꝙ et ante decem menſes foetus ẽ indigens alimento,et calcitrans,et membranas diſrumpens .

.xxxviii.

Vod ſupraſcriptus aphoriſmus de ambabus mammis dicebat, hoc in altera
q iſte dicit, propter illam quam diximus de uenis cõmunibus cauſam,eo qui e directo eſt mammę factę gracilioris foetu aborſum patiente . Qđ autem exiſtentibus geminis, altero mare, altero foemina,ſi dextra quidem mamma gracilis fiat ſolus mas, ſi uero ſiniſtra foemina ſola corrumpitur , ex illa ipſius pendet opinione, qua mares quidem in dextris, foeminas uero in ſiniſtris magis concipi opinatur.

.xxxix.

r Atio qdem longior exiſtit,et oportet illum qui eam exquiſite aſſeq debeat e ercitatũ eſſe in libris de potẽtiis naturalibus . Tãtũ tamẽ de his nũc a nobis dicetur,quantũ breuiſſime dictũ poſſit ad pſentia cõferre. Hoc quidem cõmune eſt omnibus animalis partibus quę aptę ſunt humores aliquos utiles generare,aut partibus aliis,aut ad generis propagotionem,aut ad conceptus nutritionẽ, eſſe humorem illũ quãdã ueluti ſupfluitatem partis ipm generantis.Non.n.quia norit ad quid utilis erit humor animali,ipius facit pars generationem, niſi debeat talem habere intellectum,qualem habere oportere arbitrantur ciuitatũ gubernatores, ſed animalis quidẽ opifex illum habet intellectum. Ipſa aũt pars ut oſtenſum ẽ, potentiis regitur naturalibus,tum aliiſ quibuſdam,tũ alteratiua per quã aſſimilat alimentum ſibi ipſi. Quantum igitur alimenti ab ipſa alterati fuerit nutrito corpori exquiſite aſſimilatũ illi appõitur parti,ac nutrit eã, et hoc eſt quod ipſe ait. Alimentum autem quod alit. alimentum etiam quod eſt ueluti alimentum,et quod debet alere, ſuperfluũ uero derelictum , ſimilis quidem naturę partis humor exiſtit.In oſſibus quidem id quod in eius cauernis continetur,i hepate uero ſanguis,ex hoc genere eſt,et ſpumeus humor qui in carne pulmonis cõtinetur,et qui in articulorũ compagibus glutinoſus humor, et id quod in teſtibus, et in uocatis aſſidentibus ſemen,et qui in lingua cui nomen ſaliua.Sũt aũt et quidã in mãmis adenes uim habentes id quod ad eos influant alterandi.Cum ergo hi ſint exangues et albi proprium efficiunt humorem,talem quãlis eſt lac,quando plus alimenti defertur ad ipſos.Plus uero defertur octauo,et nono menſe conceptionis quãdo abundanter opplerę ſunt cõmunes uenę mãmarum,et uteri, ſicuti in animalium pręgnantium refectionibus maniſeſte conſpicitur. Fit autem et tale raro quandoq cum mulier grauida non eſt,quando ad ſimilem puenerint uenę repletionẽ, ex menſtruorũ retẽtione,cuius nunc diſpoſitionis Hippo.meminit, .xl.

.xxxix.

ſ I MVLier quæ neque grauida eſt, neque peperit,lac habet, huic menſtrua defecerunt . ,xl.

q Vibuſcũq; mulieribus ad mãmas ſanguis colligitur,furorẽ ſignificat. .xl.

ſ I uelis noſcere an conceperit mulier, cum dormitura eſt ei aquã mulſam potãdam da, et ſi alui tormina patietur concepit, ſi minus non concepit.

q Vod quidem ſanguis ad mammas feratur, deinde ab adenibus qui inibi ſũt in lac tranſmutetur,in ſtatim antea ſcripto dictum eſt aphoriſmo.Nunc aũt quando in tranſmutabilis manſerit hic qui ad eos ſanguis peruenerit,furorem ait Hippocrates ſignificari. Ego quidem nunq̃ hoc accidiſſe uidi, et ſi quando eueniat.ex his eſt,quę raro eueniunt. Hippocrates uero, ut qui uiderit ſcribit,et ſi uerum ſit talem ipſius oportet cauſam exiſtimare.Adenum natura,et illorum pręſertim qui in mammis ſunt exanguis eſt.et liquet,q frigida. (Omne enim exangue frigidum) et quidem eius qui defertur ad ipſos facit ſanguinis alterationem ad frigidius declinantem.Quanto enim adenes hi ſunt hepatis carnę frigidiores,tãto lac ſanguine.Cum igitur plurimus aliquando ſanguis feruens per totum labitur corpus,et caput pręcipue petit,in furorem uertentur, quoniam ſanguis talis occupat caput.Qui uero ad mammas defertur ad contrariam naturam alterari nõ poterit, ita ut lac fiat tum propter habitum talem,tum propter exuperantiam. .xli.

r Ormina fiunt quidem,et propter mordacitatem. Fiũt autem et propter ſpiritum flatuoſum,qui facilem non habet exitum,quę etiã tormina fieri nunc eſt arbitrandum in mulieribus quę cõceperunt propter eam quę fit ex utero anguſtationem . Dat aũt aquã mulſam mulieri dormiturę crudã uidelicet, quoniam qualitas flatuoſa ſi noſcere uolumus eſt neceſſaria , uolens et quieſcere ſimul,et plenam eſſe cibis mulierem . Hęc enim ambo conferent ad torminum generationem . .xlii .

T ad ſe ipſam muliere collata uidelicet,non autem ad alteram,dictum eſt ab
u Hippocrate indicium quod ex bono colore,ac malo ſumitur, nam quę foe/minam concepit minus ſe ipſa colorata apparet,quoniam frigidior eſt foe/mina mare,nūq̃ uero talem cōcepiſſet,niſi uiri ſemen,uel uterus mulieris frigidior eo tempore fuiſſet in quo concepit.Q uare quod dicitur, ex eorum numero eſt quę ſępius eueniunt.Contingit.n.ita omnia recte agere mulierem poſt tempus conceptionis, ꝙ bene colorata fiet. .xlii.

VLier ſi marem concepit,bene colorata eſt, ſi uero foeminam, male colorata. .xlii.
m

I mulieris grauidæ, in utero ſit ery/ſipelas,læthale. .xliiii.
ſ

Væcunque præter naturam tenues exiſtentes utero gerunt, abortiunt priuſq̃ craſſeſcant. .xlv.
q

Væcunque mediocriter corpora habentes abortiunt,ſecundo,aut tertio menſe ſine occaſione manifeſta, his acetabula uteri plena muccoris ſunt, et non poſſunt ex pondere foetum continere,ſed diſrumpuntur. .xlvi.
q

Væcunque præter naturam craſſæ,
q

Liquet autem ꝙ et alia ſigna ſunt maren eſſe conceptum, ſicuti ipſius conceptus plurimę,ac ualidę motiones, quę neq; ipſę ſigna ꝑpetua ſunt. Contingit.n.aliquando,licet ſit rarum, ꝙ concepta foemina ſit mare robuſtior,et multis,ac ualidis motibus mo/ueatur, et aliquando mas ſit debilior foemina,ac paucioribus,debilioribusq; moti/bus cieatur. .xliii.

N ſolum eryſipelas
a in utero mulieriſ grauidę conſtitutum putant eſſe lętale,uel illam etiā quę ꝓprio nomine dicitur inflāmationem.Q uod.n.facto in utero eryſipelate foe/tus morietur ex neceſſitate, manifeſtum,ſi quidem et febres acutę,aliquādo ſine inflāmatiōe ipm interficiūt.Si uero et utero inflāmationē patiēte,pōt aliq̃do foetus uiuere,dignū inq̃ſitiōe. xliiii.

Ecundum tres modos audierunt expoſitores libri huius pręſentis aphoriſ
ſ mi intellectum. Q uidam enim omnino arbitrantur ipſas abortire, quidam uero niſi craſſeſcant,et reficiantur,ſed maneant abſq; refectione, ac tenues, quidam uero cum reficiuntur,tunc maxime eas exiſtimāt abortire, quod minus ſit q̃ prius dicta ueriſimile.Verum tamen ita expoſuit Numeſianus, dictum inquiens eſſe aphoriſmum,in his quę pręter naturā ſunt extenuatę,et quas prius refici oporteat.Sed cum concipere anticipent non refici,ut ait abſq; ꝙ ſanguis ad cōceptus alimentum deputatus ad eius quę concepit nutritionem recipiatur,quare nō abſq; ratione foetus ſufficiēti indigens alimento corrūpitur.Sed et uerba illa Pręter naturam tenues,quidam ita acceperūt,ſicuti Numeſianus.Vt pręter ſui ipſius naturam grauida mulier ſit extenuata. Q uidam uero magnum exceſſum uolunt ſignificari, uolēte Hippo. nobis inſinuare,non ꝙ mediocriter extenuatę id ex neceſſitate patiātur,ſed quę ualde ſunt extenuatę.Vtraq; aūt expoſitio nō caret ratione. xlv.

Ine manifeſta occaſione ait febre uehemente,et alui fluxu, uel profluuio ſan
ſ guinis,uel eryſipelate in ipſo utero conſtituto,uel ſaltu grauidę mulieris uehemētiore,uel clamore,uel ira,uel timore,uel uictu parciore,uel tali aliquo actu,ſeu paſſiōe.Fit.n.ueriſimile in his eſſe plena muccore ora uaſorū uenientiū ad uterū, ex q̃bus ſecūdę pēdēt quę ora acetabula noiauit,nō ſicuti q̃dā arbitrātur adnatas ipis carnes adenoſas.Nā uti ipſe inq̃t i primo lib.de paſſiōibus muliebribus. Si acetabula plena fuerit pituita mēſtrua fiūt pauciora, et Praxagoras in primo de naturalibus.Acetabula aūt ſūt ora uenarū,et arteriarū,q̃ ferūt ad uterū. .xlvi.

Erba.pręter naturam,dupliciter etiam audiunt hoc loco quidam,exceſſum
u ſignificari arbitrantes, quidam pręter ipſius mulieris grauidę naturam. Verior autem prior acceptio . Nam ab omenti pinguedine comprimitur,

atque anguſtatur uteri os his quę ſupramodum craſſę ſunt. Dicit autem nunc os, illud ſcilicet quod intus eſt, ubi uterus deſinit, Collum uero incipit quod magis proprie os uteri diceretur. Nam altera colli extremitas quę mulieris pudendis coniungitur, nó uteri, ſed ipſius colli os haud ſine ratione diceretur. .xlvii.

c Vm neceſſariũ eſt fieri p linea fila curationé, linamétũ noiauit. Q d' auté uterus ſuppuratus, et pſertim ad exteriora (ná hoc nũc uidetur dicere) curatiõe

.xlvi.

non concipiunt utero, his omentum os uteri comprimit, et priusq̃ extenuentur non concipiunt. .xlvii.

ſ I uterus in coxam uergens ſuppuratur, neceſſe eſt linamentũ fieri. xlviii.

f Oetus, mares quidem in dextris, foeminæ uero in ſiniſtris magis. .xlix.

u T SECunda procidat, ſternutatorio appoſito, et nares appræhendito, et os. .l.

m Vlieri ſi uelis menſtrua cohibere, cucurbitulam q̃ maximam ad mãmas appone. .li.

q Væ utero gerunt, his uteri os comprimitur. .lii.

m Vlieri utero gerenti, ſi lac multum e mammis effluat, foetum imbecillem ſignificat, ſi uero mammæ ſolidæ fuerint, foetum ſignificant ſaniorem.

tali ex neceſſitate indigebit, nó eſt obſcurũ. .xlviii.

q Vod pp temparaturam quę ſtatim ab initio calidior exiſtit, foetus maſculus generatur, in cõmétariis de ſemine é demóſtratũ. Calidior uero téperatura foetibus aduenit nó minime ob locũ q é dextra uteri ps, hic aũt ipſe calidior exiſtit, pp hepatis uicinitaté. Conferet aũt aliqd ad cóceptus caliditaté et muliebre ſemen, profuſum quidem ex ppriis teſticulis per utrũque cornículum, ps una i dextrũ uteri ſinũ, ps altera i ſiniſtrũ, diſſimiles ambę, ut et hoc ipſum oſtédimus. Si qdé feroſior é, atq; frigidior quę in ſiniſtro teſticulo continetur, et iuxta hoc cóceptus in leua pte uteri cóſtitutus nó abſq; róe eét frigidior. Dictũ aũt eſt de oĩbus talibus ſufficiéter i. V. libro ſectióis. Hippo. .xlix.

n Oñ cũ accétu circũflexo ultimã ſyllabam uerbi grçci, ὑϛερῶν, legere oportet, ut ſignificet uterum, ſed cum graui, ut ſecunda intelligatur. Neq; enim uult uteros ipſos excidere tentione facta cum medicinis ſternutare facientibus, ſed ea quę loci uocantur, atque ſecundę. .l.

ſ Icuti méſtruorũ q̃ aut nullo mó, aut pte fluũt docuit Hippo. curatióem, ita et nũc illorũ q̃ ultra modũ euacuãtur, iubens nos cucurbitulã q̃maximã ad mãmas appóere. Melius aũt nó ad ipſas mãmas, ſed ſub ipſis ptibus iferioribus firmare cucurbitulã, ubi maxime ſunt hę q̃ ad ipſas uenę deſubter ueniunt. Vult autem maximam eſſe cucurbitulam, ut fortiorem faciat ex utero ad ſuperiora attractionem per cõmunes id uenas artificioſe molitus. .li.

m Aximum hoc eſt mulieris quę concepit indicium, ſi obſtitrix potuerit immiſſo digito os uteri tangere. Statim enim cum ſemen intra ſeipſas acceperint, totum ſui interius contrahunt ſpacium, et claudunt os. Videtur autem et propter durum tumorem, et inflãmationem os uteri comprimi. Diſtinguitur autem ab eo qui in grauidis, ex duritie uteri. .lii.

i Llo uidelicet tépore fluit lac quibus uiſum fuerit fluere, quãdo natura fert, ut in grauidis generetur. Neq; enim in primis generatur méſibus. Quod át omnino fluat, et non maneat intus, hoc ideo fit, quia plurimum ex eo colligitur. Plurimum uero colligitur oppletis uenis cõmunibus quę a mãmis pertingunt ad uteros. Sed adhuc magis implentur quando minimum conceptus abſumit. Hoc uero ipſum fit ob eiuſdem conceptus imbecillitatem. Liquet igitur q neq; mammas

tenues oportet apparere,ſicuti in muliere nõ grauida. Hoc enim ſignum defectum ſanguinis oſtendit,et hac ratione foetus in ipſis corrumpitur.Neq; adeo plenas, ut lac effluat, ſed tantum ſubleuari, ut ſolidę tangentibus uideantur. Media enim hęc conſiſtentia inter renitentes propter nimiam repletionem,et molles, ac laxas,propter defectum ſanguinis.Quare merito laudat hoc ſignum Hippocrates, ut quod indicio ſit, neq; foetum eſſe imbecillem,neque deficere ipſi alimentum. .liii.

.liii.

q Vę corrupturę ſunt foetus,his mammę extenuantur . Si uero rurſus durę fiant,dolor aut mãmas,aut coxas, aut oculos, aut genua infeſtabit, et non corrumpent.

p Rius dixerat.Mulieri utero gerẽti ſi mãmę repẽte extenuẽtur,abortit. Dixerat ãt.Et ſi altera mãma extenuetur geminos habẽti,alterius foetus aborſũ ſecuturũ. Nunc uero ordinẽ cõſecutiõis comutauit ,et nõ a ſignis ipſis, ſed a mulieribus foetum corrũpentibus fecit iniciũ, ipſis pręcedere inquiens mãmas tenues. Nõ ẽ aũt omnino idẽ,uel ſi dicatur ad mãmaſ tenues ſequi corruptionẽ,uel debente fieri corruptiõe mãmas tenues pręcedere. Qui.n.ait ad mãmarum extenuationem ſequi corruptionem, hic non ſolum iſtud oſtendit eſſe ſignum futurę corruptionis. Qui uero dicit his quę debent corrũpere foetus mãmas extenuari,ſolum hoc uidetur oſtendere ſignum pręcedere foetus corruptionem.Quare diligentius inquirendum,et diligentius obſeruandum in mulieribus grauidis, ſi nũq̃ aliter foetum corrumpunt,ſed ſemper pręcedit mãmarum extenuatio,uel ſaltantibus, uel ualde uociferantibus,uel ira excandeſcentibus, et nimio repente pauore correptis contingit mãmarum non pręcedere extenuationem. Contingit autem et quibuſdam propter magnitudinem febris,aut factum in utero heryſipelas, uel propter muccorem, acetabulorum,ſeu tale aliquid,foetus corrumpatur abſq; mãmarum extenuatione,nam uidetur Hippocrateſ,hanc ſemper pręcedere exiſtimare,et mihi ſępius obſeruanti, uiſę ſunt in ſupradictis occaſionibus ante corruptionem mãmę fuiſſe extenuatę.Ne forte igitur quando citra aliquam huiuſcemodi cauſam mãmę extenuantur,defectum ſanguinis eſſe in cauſa debemus exiſtimare qui in uenis eſt utero mãmiſq; cõmunibus.Vnde propter inediam foetus corrumpitur.In aliis uero cauſis in quibuſ interit propter paſſionem,aut diſrumpitur foetus,cum ipſum membranę continentes diuelluntur natura os uteri adaperiente, et dolores excitante,ob has ipſas cauſas ſanguinem ad genitales deferri partes . Hęc.n.eſt quędam ratio cõmunis in quibus natura aliquid uiolẽter excernit, eo ſanguinem,ac ſpiritũ tendere,quibus duobus,ueluti inſtrumentis natura utens,ea quę infeſtãt per uim expellit.Hac ratione igitur,et dolentibus partibus inflãmationes adueniunt natura excernere,atq; expellere cauſam doloris ꝓperante.Vt uero hoc faciat ſanguine, ac ſpiritu locum implente.Hęc itaq; a me dicta ſint in primam partem aphoriſmi,ſecunda uero quę ſequitur in qua contrarię mãmarum meminit diſpoſitionis,tale eſt. Si uero rurſus mammę durę fiant.Quõ uero dictio rurſus duo ſignificet in huiuſcemodi locutionibus, alterum quidem quod antedictę coniungitur diſpoſitioni,alterum uero quod ꝑ alia uerba dici cõſueuit uice uerſa.Mihi uerius et magis Hippocratis ſentẽtię cohęrere uidetur ſecundum ſignificatum,ut quod in toto dicitur aphoriſmo,ſit tale.Mammę quidem tenues omnino pręcedunt foetuum corruptionem,et non poſſunt iſti corrũpi ſine earum extenuatione pręcedente. Durę uero corruptionem quidem nõ ſignificant,ſed dolor quidam dictarum partium ad ipſas conſequitur, ut ſicuti mãmę tenues defectus ſanguinis ſignificationem habent, ſic durę multitudinis, differentes ab illis quas prius dixerat ſolidas, in quibus rurſus reponente natura ad quaſdam partes materiam inutilem illę dolent,ſed foetus nullam habet offenſionem.Quęſtio autem occurrit hoc loco ob quam cauſam ad corpus uteri natura nũq̃ materiam reponit inutilem,et non facit inflãmationem,uel cur inflãmato utero,foetus non corrumpetur ? An quod ab Hippocrate dicitur aliud eſt, neq; enim ꝙ nũq̃ ad mãmas

duras corruptio foetuum ſequatur, putandum eſt fuiſſe ab Hippocrate dictum. Sed ꝙ non ſemper (quéadmodum in tenuibus) uerum ſi ad alterum locum natura repo nat ſuperfluitates, ꝙ ex dolore cognoſcimus, corruptio non ſequitur, et fiet rurſus, ſi ita audierimus, ſermo talis. Mulieribus quę corrupturę ſunt ſemper mãmę exte nuatę prçcedunt, durę autem, ac plenę non ſemper. Omnino enim in his ad alteram partem materiam inutilem natura reponit. Si uero ad uteros ipſam expellat, fient et tunc omnino tenues. Nam ſecundum Hippocratis, ut apparet, ſententiam ſi ꝓpter aliud quicq̃, et nó defectum alimenti aborſus fiat, omnino prçcedet mãmarum gracilitas, ob cauſam antedictá, ita ꝙ ſi etiam ob acetabulorum humiditatem cóceptus effluet, túc ét ipm natura ex pelléte ad excretioné motio ſáguiniſ erit ad uteroſ, et hac róne mãmę fiét graciles ma gis q̃ prius erát.

.liiii.

q Vibus os uteri durum eſt, his uteri os comprimi eſt neceſſarium. .lv.

q Væcunq; utero gerentes a febribus corripiuntur, et fortiter calefiunt ſi ne occaſiöe manifeſta difficulter pariunt, et cum periculo, aut abortum facientes periclitantur. .lvi.

i N Fluxu muliebri ſi cõuulſio, et animi defectus aduenerit, malum. .lvii.

ſ I MENſtrua plura fianr, accidunt morbi, et ſi non fiant, ex utero morbi contingunt.

.liiii.

d Ictum eſt et antea ꝙ os uteri cóprimi cómune eſt ſignum, et tumoris alicuius in eo prçter naturam exiſtentis, et conceptionis in muliere, et ꝙ oportet id ex duritie diſtinguere. Grauidis enim molle eſt, et ſecundum naturam. In quibus autem eſt tumor prçter naturam, ſiue inflãmationi ſimilis, ſiue duriciei du rum. Melius itaque fuerat hunc aphoriſmum poſt illum ſcribere in quo dicebatur. Quęcũq; utero gerunt his os uteri compreſſum eſt. .lv.

a Ccidit quibuſdam grauidis in quibus uitioſi humores priuſq̃ conceperint ſunt aceruati, nõnũq; a febribus uehementibus corripi, ita ꝙ ex neceſſitate abortiunt, nõnũq̃ uero mediocribus. Sed cum non purgentur ſufficiéter, ali quid ſupereſt reliquiarum humorum in corpore uitioſorum, ex quibus febres ſunt inſtitutę, utpote non potentibus medicis mulieri grauidę aliquod forte auxilium adhibere, neq; exquiſita uictus ratione in ipſis uti. Ob hanc igitur cauſam febriſ in ipſis frequenter reuertitur, et magna temporis parte grauiter ſe habent. Non ſine ratione igitur foetus aliquando nequit obſiſtere. Sed ex febre, et uitio humorum corrumpitur, nõnũq̃ uero perdurat quidem uſq; ad tempus partus, ſed cum et ipſe ualitudinarius ſit, ut qui lógo tempore laborauerit, et cum matrem habeat imbecil lem, non ſine periculo paritur. Nam ad bonum partum, duorum corporum uigore eſt opus, et grauidę mulieris, et infantis. .lvi.

n ON ſtatim fluxu conſtituto hçc fiunt, ſicuti, et aliorum nihil quęcunq; in ſe quenti ſermone quibuſdam aliis ait aduenire, ſed cũ uel ualidiora fuerint, uel diu ꝑdurauerint. Defectus quidem animi cõmunis omnis imodicę euacuationis eſt caſus, Conuulſio uero et ſi non communis exiſtat, ad plures tamen, ex ipſis conſequitur, et magis ſi pars quę patitur neruoſa fuerit. .lvii.

q Vibuſdam medicis uiſum é ex multitudine quidem plurimos fieri morbos, ex defectu autem nullum. Verum Hippocrates arbitratur etiam ob defectum fieri aliquando morbos, non ſolum mulieribus, ſed etiam uiris. Si quidé ad defectus conſeqtur aliquando ſiccitas, aliquádo frigiditas, aliquando utrũq;. Oſtenſum autem eſt ꝙ intemperaturę, quęcũque tantam habent magnitudinem, ut poſſint iam lędere operationem, ſunt ex morborum genere. Verum ſecundum hoc, neq; falſum, neq; obſcurum eſt ab Hippocrate dictum. Quatenus autem in pluribuſ quidem menſtruis, ſimpliciter dixit fieri morbos, neq; ex utero adiecit. In defectu autem eorum iſtud adiunxit, dignum eſt inquiſitione, nũquid in utriſq; affectibus

dictis cõmuniter ex utero ſubintulerit,uel hoc proprium eſt defectus menſtruorũ. Hoc autẽ ſcire exquiſite, eſt impoſſibile, niſi omnes nouerimus cauſas,ob quas uel plura,q̃ opus ſit,uel pauciora ueniant menſtrua. Poſſibile eſt igitur ſi ora uaſorum quę pertingunt ad uterum ultra modum aperiantur, et ſi ſanguis, uel calidior, uel tenuior fiat,et totum corpus propter malum habitum aliquẽ aggrauetur ſanguine, et ſi modum naturę conuenientem ſua multitudine non exceſſerit,quare ipſum expellit ad uenas quę in utero ſunt,ut i fluctiõibus accidit. Poſſibile eſt inq̃ alias ad aliã partem imodicas fieri menſtruorũ euacuatiões. Eadem uero menſtrua poſſunt fieri pauciora,uel q͂a uenę ferẽtes ad uterum menſtruam purgationem comprimũtur,uel obſtruũtur, adeo ut quod influit nõ admittãt. Quodcũq; autem horum fuerit, neceſſe eſt ꝓceſſu temporis et ipſum uterũ pati,aut ſimilem Inflãmationi diſpoſitiõem,aut Eryſipelati,aut duro tumori,aut Cãcro, quibus denuo totum compatitur corpus. In imodicis uero euacuationibus nulla talis accidit uteris paſſio,adeo ut per compatiendi rationem totum corpus una laboret,quare fit uerifimilius i ſola retẽtiõe mẽſtruorũ dixiſſe Hippo. morbos cõtingere ex utero. lviii.

.lviii.

r ECto inteſtrino, aut utero inflammationem patiẽte, urinæ ſtillicidium accidit,et renibus purulentis urinæ aduenit ſtillicidium.

.lix.

ſ I Mulier non concipit, ſcire autem uelis ſi conceptura ſit,pannis circumtectam deſubter ſuffias, et ſi odor uideatur per corpus ire ad nares, et os, ſcito ꝙ ipſa non ex ſe ipſa ſterilis eſt.

q Vando aliquis parum,et frequenter mingit,hęc paſſio urinę ſtillicidũ nominatur,et fit aliquando ex imbecillitate potentię retentiuę in ueſica,nonnũq̃ uero ex acritudine urinę. In hepate uero per inflãmationem patiente ſingultus aduenit,imbecillitas ergo fit propter intẽperaturam, et aliquem tumorem pręter naturam. Acritudo autem,uel propter renum paſſionem,uel quia talis ad ipſos uenit ex uenis ſupfluitas ſeroſa percolata. Recte itaq; Hippocrates iquit urinę ſtillicidium recto niteſtrino,et utero inflãmationem patiente,et renibus ſuppuratiſ aduenire. In recto quidem inteſtino,et utero per compatiẽdi rationem ueſica patiente. In renibus autem purulentis pure per ueſicam euacuato. Hoc igitur ſui acritudine mordẽs ueſicam excitat ad excretionem. In uteri autem, uel recti inteſtini inflãmatione,uicinitatis ratione pati ueſicam eſt neceſſariũ, ut quę et intemperaturam participet,et inflãmationem,et pręterea prematur,atq; anguſtetur a tumoribus pręter naturam qui in illis exiſtunt. Dictum autem eſt a me prius ꝙ nõ ſimpliciter altera paſſio aduenire apta eſt, ſed his quę magnitudinem habent effatu dignam. Sic igitur et hepate inflãmationem patiente ſingultus accidit propter neruorum comunicationẽ,nõ quidẽ ſemper,ſed quãdo ad maximã atollitur inflãmationem. .lix.

u Erbum,ſuffias,materiam indicat quę naturam habet,ut ſuffiri poſſit,Tus uidelicet,et Myrrham,et Storacem, et quęcũq; alia talia quę calidã habẽt temperaturã,et ſunt ſatis odorata. Vult enim ad totum deferri corpus eam quę ab ipſis fit uim,ut cum et os,et nares attigerit,a muliere manifeſtę ſentiãtur. In his igitur ſolis totum non peruadet corpus qualitas ſuffitorum quibus durũ eſt,ac denſum uteri corpus,cum uero ſit tale non eſt aptum ad conceptionem, ſicuti et paulo poſt ipſe inquiet. Quęcũq; frigidos habent uteros,et denſos,non concipiunt. Quod autem in fine aphoriſmi ſcribitur. Scito ꝙ ipſa nõ ex ſe ipſa ſterilis eſt,indicat eius rei neceſſitatem. Sępius enim ut permaneat genus ad quõd pertinet,uel dignitas ſacerdotii, uel regni,ſtudent ciuitates ut prolem habeant uirorum, ſeu mulierum ad quos ſolos peruenerit genus, deinde ubi mulieres non concipiunt quęritur utrius cauſa hoc accidat, ut facto diuortio mulieres concipiant, et hanc Plato in Thęteto innuit eſſe bonarum pronubarum artem. Totus autem ſermo dicetur paulo poſt, quando omnes exponemus qui ad ipſum pertinent aphoriſmos. .lx.

T uerbum,purgationes,numero plurali dictum,et alterum,eant,adiunctum
e ostendunt non eſſe paucum illum qui excernitur ſanguis, neq; ſemel ſed ſę- pius,et multum.Q ui enim ſemel,aut bis paucus excernitur,ſępius apparet abſq; hoc ꝙ foetus patiatur. Cum uero nihil deficit multitudini purgationis men- ſtruorum,et ſeruat deinceps terminum circuitũ per menſes,impoſſibile eſt foetũ eſſe ſanum,ſi quidem ille qui fortis eſt ad ſui alimentum utitur illo qui ex toto cor pore ad uteros fertur . Verũ excretio quę grauidis fit, ui detur ex uenis quę in collo ſunt apparere . Nam ab inte rioribus quę in cauitate ute ri ſunt,loci pendét, quare ni hil per illas poteſt in mulie- brem ſinũ excerni. .lxi.

.lx.

ſ I MVlieri utero gerenti purgatio- nes eant,impoſſibile eſt foetum eſſe ſanum. .lxi.

ſ I MVlieri ceſſent purgationes, neq; febris,neq; rigor ſuperueniat,et faſti dia incidant,iudica ipſam in utero habere. .lxii.

q Væcunque frigidos,et ſpiſſos uteros habent non concipiũnt.Et quæcũq; præhumidos uteros habent non cõ cipiunt,extinguitur enim in eis genitura. Et quæcunq; ſiccos,magis et adurentes, nam ex defectu alimenti corrumpitur ſemen . Quæ- cunq; uero ex utriſq; mediocrem habent tem peraturam,hæ foecundæ ſunt.

i N his quę recte pur gantur mulieribuſ,et quibus repente ſine cauſa mãifeſta ſupprimũtur purgatiões,ſermonem fecit, docens nos ea quę plurimę mulieres ipſa experientia di dicerunt. Cũm.n.faſtidiũ pa tiuntur mẽſtruis ſuppreſſis, tunc ſe cõcepiſſe coniiciunt. Fit autem faſtidium eadem qua pica ratiõe,lęſo ore uen triculi in mulieribus graui dis. Contingit aũt et pp uitioſos humores torũ corpus occupantes tale aliqd accide re,uerũ hoc cũ horrore,et febre patiũtur,et his diſtinguũtur a grauidis. .lxii.

ſ I Mihi liceret omnibus aphoriſmis ordinem congruentem apponere, non eſſem ueritus paulo antea dictum aphoriſmum in huius locum transferre, ut finito ſermone de purgationibus,ille q de ipſis eſſet uteris deinceps ſcri beretur,docẽte ipſo quot modis mulieres ſteriles fiãt. Primus igitur illis erit apho riſmus in quo dixit.Si mulier non concipit,ſcire autem uelis ſi cõceptura ſit,pãnis circũtectam deſubter ſuffias. Secũdus autem iſte propoſitus,cuius ſumma eſt,ꝙ be ne temperati uteri ad conceptionem ſunt idonei,male autem temperati,ſi parum a bonitate recedunt,difficulter concipiunt,ſi uero nimium,mulieres ſterileſ fiunt,ita ꝙ ſimul etiam datur intelligi,unde uiri ſint ſteriles,ſed hęc multos latet. Q ui uero ea quę dicta ſunt diligentius conſiderat, primum quidem ſciet quam ob cauſam et quidam uiri omnino ſteriles ſunt.Secundo loco poſt hoc de uiris quidem,ac mulie ribus bonam habentibus temperaturam,ꝙ ſemper generabunt, etiam ſi cum malã habentibus coeant.De habẽtibus autem malam temperaturam,ꝙ cum ſolis his qui contrariam habent coeũtes,gignent.Prius autem dicetur de mulieribus ſterilibuſ, quarum uterus ſtatim ab inicio eſt male temperatus, exupante ſcilicet uel una dua rum qualitatum,uel duabus,quẽadmodum in cõmentariis de temperaturis deter- minauimus,oſtendentes octo eſſe numero omneſ intemperaturas,ſimplices quidem quatuor,quarum nunc Hippocrates meminit,compoſitas autem alias quatuor his ſimplicibus inuicem complicatas.Vbi igitur frigiditas imodica exuperat , adeo ꝙ uterus ſpiſſior efficiatur,anguſta quidem ſunt ſupra modum ora uaſorũ quę ad ipm pertingunt,mulieres uero ſteriles cum loci, ſiue ſecundę nõ poſſint adnaſci ad ora uaſorum,neq; ſi hoc fiat aliquando poſſit bene nutriri cõceptus, uel enim nullo mo do fiunt hiſce mulieribus purgatiões, uel omnino paucę,hę ipſę uitioſę, ſolo tenuio re atq; aquoſiore ſanguine perlabente.Sed et hęc quoq; ora facile obſtruũtur, et pp natiuam anguſtiam, et quoniam magna ex parte hę mulieres humorem aggregant

pituitoſum, ſiquidem et corpus totum omnino eſt uteris ſimile. Contingit autem
et maris ſemen in talibus uteris refrigerari, niſi ſit natura calidiſſimum. De prima
itaq; frigida temperatura Hippocrates fecit mentionem inquiens. Quęcunq; frigi
dos, et ſpiſſos uteros habent. Non per iouem uolens ſimul coniungere in ipſis cum
frigiditate denſitatem, ueluti ſi ſiccitatem, aut humiditatem addidiſſet. Harũ enim
neutra ſemper conſequitur frigiditatem, et propterea ipſi, modo una, modo altera
adiungitur. Denſitas uero ex neceſſitate ualde frigidos uteros comitatur, ob quam
non poſſunt cõcipere (ut diximus) Quare ita ſermonem totum huius aphoriſmi au
diemus. Quęcũq; frigidos uteros habent, non concipient ꝑꝑ ſubſtãtię ipſorum ſpi
ſitudinem. Cur uero ſpiſſitudo aduerſetur cõceptioni, dicere ꝑtermiſit, ut nobis po
tentibus intelligere. Et quęcũq; uteros nimis humidos habent non concipient. Ex-
tinguitur enim genitura, quẽadmodum ĩ terra paluſtri cerealia ſemina. Et quęcũq;
ſiccos, ſiue durentes habent uteros propter defectum alimenti non concipiẽt, nam
ĩ ſiccis uteris tale quid accidit quale ubi, aut harenę, aut argiloſę terrę, aut petroſę
mandantur ſemina. In habentibus autem ĩmodicam caliditatem, quale ubi ualde ca
lidę terrę ſemina cõmittũtur, quẽadmodum in ęſtibus ſub Cane cõtingit. Sic q̃dem
quatuor qualitatum Hippo. meminit ſingularũ ſeorſum facultatem exponens, ut ſi
quando inuicem miſceantur manifeſta ſit earũ cõmixtio. Poſt hęc autẽ inquit. Quę
cũq; uero ex utriſq; modice tẽperatę ſunt, foecũditatem habẽt. Ex utriſq; autem, nõ
qualitatibus ſcilicet (ſunt.n. quatuor) ſed quę ſunt ſecundum ipſas oppoſitionibus.
Sicuti.n. dictum eſt in libro de temperaturis, una quidem ẽ bona temperatura mix
tis modice inuicem calido, ac frigido, altera uero humido, ac ſicco, et fieri poteſt, ut
ſit aliquis uterus ſecundum unam quidem oppoſitionem bene temperatus, ſecundũ
alteram uero male. Sed ne mulier concipiat, poteſt altera efficere intemperatura.
Mulierem uero eſſe foecũdã, ſine ambabus bonis temperaturis eſt impoſſibile. Hip
pocrates quidem, ſicuti totum ſermonem anteriorem de muliebribus ſcripſit, ſic et
nuper dictum de his quas habent uteri temperaturas, non tamen ẽt audient de ui
ris ſermonem, uel quia promptũ nobis ſit ex his quę dicta ſunt eaſdem intempera
turas ad ſemen transferre, uel quia diſtulit ad ſequentia, ſed poſtea oblitus eſt. Qui
dam tamen alterum deinceps aphoriſmum de maribus adſcripſere, cuius inicium.
Similiter et in maribus. Sed probatiſſimi aphoriſmorũ expoſitores aiunt ipſum, et
ab Hippocratis mente, et modo elocutionis manifeſte deficere, et quidem ſecundũ
proportionem illorum quę de mulieribus ſcripſit, licet nobis ad uiros trãſcenden
tibus dicere, ꝙ propter temperaturę frigiditatem non bene ſemen concoquitur,
atque ideo ſi mediocris quidem ſit intemperatura, in ipſo indiget utero calido ſuf
ficienter. Si uero imodica ſit, eſt omnino ſterilis, uel propter humiditatem, rurſus
neque concoquitur, et hoc etiam indiget ſi modica ſit intemperatura, utero cali-
diori, ac ſicciori ſi uero immodica, ſterilis eſt. Eodem modo et propter excedentem
calorem ſemen ſit toſto ſimile. Ob ſiccitatem uero ubi primum excidit, neque ex-
tendi poteſt, quod maxime ſit neceſſarium ſi mulier debeat cõcipere. Oſtenſum eſt
enim in ſermone de ſemine ꝙ niſi per uteri cauitatem parte plurima ſemen exten-
datur, mulierem non concipere. His ueluti quibuſdam elementis a nobiſ adſtructiſ,
deinceps dicamus id quod ab inicio diſtulimus dicere, quod etiam a Platõe in Thee
teto proponitur. Inquit.n. et hoc eſſe maximum opus obſtitricum ſcire coniungere
inuicem corpora apta ad conceptionem, quod nunc in ſermone dictum eſt, et ſimul
poſſe diſcernere qui uiri ſint infoecundi, et quę mulieres ſteriles, nam imodicę in-
temperaturę horũ ſunt cauſę, modicę uero ſi ſint, et contrariis cõiungantur, tunc cõ
cipient mulieres, ſi uero ſimilibus non concipient. Neq;.n. fieri poteſt ut frigidum
ſemen in utero frigidiore ſit fertile, neq; ſiccum in ſicciore, et aliorum alterutrum
eodem modo, ſed indiget ſemen quidem frigidius, utero tanto calidiore, quanto de
ficit ab optima temperatura, et humidius ſicciore, et in aliiſ eodem modo. Cognitio
autem omnium imodicarum uteri intemperaturarũ, eſt quam paulo ãte dixit Hip
pocrates in ſuffitu, qui per aromata fit. Frigiditas enim ſpiſſitudinis ratione, non ꝑ
mittit uſq; ad os, et nares ferri aromatum exhalatiõem. Eodem modo et ſiccitas. Hu

miditas uero ſicuti ab ipſo dicta eſt extinguere genituram, ſic et aromatum qualitatem, reliqua eſt uehemens caliditas, ſi quidem ea ratione ꝙ uincit aromatum facultatem alterat, atq; corrumpit, ac propterea non permittit ipſa ſeruantia ſui naturam ſinceram circa os, et nares referri ſufficienter. De hiſce naturis ex ſuffitu aromatum cognitio pręſtabitur. Si uero non poteſt hęc ſufficienter haberi, ex aliis indiciis nobis erit talis natura inueſtiganda, hoc ipſum cognoſcentibus ꝙ rara admodum eſt huiuſcemodi temperatura in mulieribus. Si quidem foemina eſt mare frigidior. Vnde ob hoc ea quam facit Hippocrates ex aromatum ſuffitu dignotio in ſterilibus mulieribus utiliſſima eſt, uel quia omnis immodica intemperatura iſti ſubicitur, uel quia rariſſime una ipſam ſubterfugit in mulieribus illis quę tenues apparent, et nigrę, et hirtę, ita ꝙ ex his ſignis ꝑcipitur earũ ĩmodica intẽperatura ſine ſuffitu aromatũ. .lxiii.

.lxiii.

SIMILiter autem et in maribus, aut enim propter corporis raritatem ſpiritus extra fertur, ut ſemen non tranſmittatur ad os, uel propter ſpiſſitudinem humor nõ exit foras, uel propter frigiditatẽ nõ cõcaleſcit, ita ut ad hũc colligatur locum, uel propter caliditatem hoc idẽ accidit. .lxiiii.

LAC Dare caput dolentibus malum,

QVi hunc interpoſuit aphoriſmum neque proprias uoces intellexit, nam cum profiteretur eundem in uiris ſermonem ſe facturum ſicut Hippocrates in mulieribus ſcripſerat, nõ adimpleuit hoc. Cum enim ille de quatuor intemperaturis feciſſet mentionem, oportuit hunc etiam quatuor ĩ maribus, ut nos fecimus, in medium adducere, uerum non ſic iſte, ſed primum quidem ſtatim damnat corporis raritatem, quę in mulieribus fuit prętermiſſa, neq; eius ſermo, ſi ipſe ſeorſum diligentius examinetur, uerus depręhendetur. Videntur ſi quidem uiri multi habentes rarum corpus, ſemen tamen habere foecundiſſimum, neq; id mirum, raritas ſi quidem corporis in calidioribus, atq; humidioribus prouenit temperaturis quę plurimo ſemine, et foecundiſſimo abundant. Nam et materiam habent ex qua ſemen generatur copioſum, et uim a qua concoquitur. Vaſa autem ſeminaria ſua intentione expreſſum ſemen extra iaculantur, et non ſpiritus eſt ille qui propellat, ſi quidem ſubſtantia ſpiritualis cum humore miſcetur ſeminis, quę et ipſa indiget exprimentibus, ſicuti et humor qui tantum ſiccum ſuperexcedit, quanto et celerius extra eiicitur, et ad longius ſpacium defertur. Hęc igitur ſunt ab eo ignorata qui aphoriſmum adiecit, et pręterea cum ait humorem propter ſpiſſitudinem nõ exire foras. Si enim aliũ humorem a ſemine dicit, ſermo delirus eſt. Si uero ait ſemen propter corporis totius ſpiſſitudinem non exire foras, ignorat omnino quę ſit ſtructura inſtrumentorum, quę ſeminaria uocãtur, melius enim fuerat ipſorum cauſare anguſtiam. Et quidem id quod deinceps eſt dictum uſq; ad aliquid uerum non habet id quod ſequitur intelligibile, nam ꝙ propter temperaturę frigiditatem ſemen nõ cõcaleſcat, ac ꝓpterea ſit infoecundum, uerum exiſtit. Qđ autem colligi nequeat ad locum hunc, ſuperfluo adiectum eſt, pręter id ꝙ neque locus ab ipſo explicatur, ſed a nobis intelligendus relinquitur, et tamen id uerbum, hũc, ad ea quę prius dicta ſunt habet relationem. Sed hęc quidem parua ſunt. Qui uero circa finem error, eſt magnus, cum dicat propter ipſius caliditatem hoc idem euenire, nam manifeſte ad illud quod antea dictum eſt ſermo iſte refertur. Dictum autem antea fuit quod propter frigiditatem non concaleſcat, adeo ut adhunc locum colligatur. Quare propter calorem oportet intelligere non concaleſcere, neque colligi in uaſis ſeminariis ſemen. Hoc autem eſt aperte abſurdum nã torreri, aut aſſari, aut tale aliquid ſemen pati propter calorem, rationem habet, non concaleſcere autem eſt omnino perabſurdum. .lxiiii.

QVod lac facile alteretur, et ꝙ duplicem habeat alterationem, quãdo pluri adhęreat calori, ſtatim euaporans, quãdo autem pauco, cito aceſcens, tibi licet

perdiſcere,partim ſtati cũ ex mãmis excidit ad ignem elixãti,partim ipſum iacere
perſe ipſum promittenti. Nam elixato ad fumum euerſio fit, iacenti autem omnino
aduenit acor,uel citius, uel tardius.Sic autem et in ſanis,ſi non bene concoquatur,
in quibuſdam aceſcit, in quibuſdam autem euaporat, in uẽtriculo quidem frigidio
re aceſcit,in calidiore uero euaporat.Lac uero quod bene concoquitur nutrit,et bo
nos facit humores,et dum concoquitur his pariter attollit ilia,et tangit caput.

malum uero et febricitantibus, et quibus ilia
ſuſpenſa murmurant,et ſiticuloſis, malum au
tem et quibus in febribus acutis bilioſæ ſunt
deiectiones, et quibus ſanguinis multi deiec
tio facta eſt. Conuenit autem, et tabidis dare
qui non ualde multum febricitant, et in febri
bus longis, et paruis, ſi nullum ex ſupra dic-
tis ſignis affuerit, et præter rationem con-
ſumptis.

Hos
effectus,et paſſiones in ſanis
etiam uidebis .Verum quę
ęgrotis accidunt, percurrit
Hippocrates, quę ſemper q
dem experiri uolentibus ma
nifeſtantur,et poſſunt etiam
ante experientiam cognoſci.
Vbi enim in his qui integra
ſanitate fruuntur uidemus
lac capiti dolorem afferre,et
ilium inflare, nihil mirum
excogitanti, ꝙ his qui iam
caput dolent,uel ſuſpenſa ha
bent ilia ſit inimiciſſimum.
Recte autem dixit ilia ſuſ-
pẽſa,licet dicere potuerit in
flata,et flatuoſa. Neque enim hęc ſola lac poteſt offendere,ſed et alia omnia quę ſunt
quouiſmodo ſuſpenſa,propter aliquam talem,qualis eſt, Inflãmatio, uel Eryſipelas,
uel tumor prędurus, uel laxus paſſionem.Adhuc autem magis ſi abſceſſus nondum
ſit in ilio diſruptus,non eſt neque his utile lac. Hęc itaq; omnia per unum uerbum
oſtendit Hippocrates,inquiens.Ilia ſuſpenſa.Nocere autem ait, et murmurantibus
lac,quę alia ſunt ab inflatis,et diſtentis, flatuoſa quidem,ac uentoſa,et hęc ſunt. Ma
ior itaque offenſio iliis diſtentis,minor uero murmurantibus, ſed tamen neque his
eſt utile lac.Aceſcit enim in ipſis.Serum tamen lactis ſale,et melle condientes plu-
rimis talibus exhibuimus,et iuuantur citata ipſis aluo.Et ſitientibus malũ,inquit,
lac eſſe.Supponit enim in ipſis,ſiue natura ſitierint,ſiue ex aliquo tempore ſitis ad
uenerit. Et quidem quibus bilioſa deiiciũtur,et in his equidem dicerem lac euapo
rare.Non minus autem,et his qui talia euomunt,nam in uniuerſum didicimus ꝙ ce
lerrime ab omnibus cauſis calidis lac ad fumoſum alteratur.Ratiõabiliter itaq; hiſ
qui acute febricitant nocet, et mihi uidetur ſermo melius in hunc modum ſe habe
re.Malum autem et quibus bilioſę deiectiões,et acutis febribus, neq; enim utriſq;
ſimul iunctis tantummodo noxium eſt lac,ſed ſeorſum in alterutro.His igitur paſ-
ſionibus lac plurimum aduerſatur.Vtile autem eſt his quę ſequuntur ab Hippocra
te ſcripta,in hunc modum . Conuenit autem tabidis non ualde febricitantibus da
re.Nam primum de tabidis facit mentionem . Intelligendum autem eſt ipſum ita
nominare illoſ qui tabem ex ulcere pulmonis patiũtur. Nam alios qui alia ex cauſa
ſunt extenuati,ipſe deinceps nominabit in uerbis illis,quorum inicium eſt. Et in fe
bribus paruis . Commune autem in omnibus qui lacte indigent, ꝙ cibus bonum
generans ſuccum,et qui cito per uenas diſtribuatur illis eſt neceſſarius, neque mi
randum eſt ſi lac dicimus bonum ſuccum generare, cum quid habeat flatuoſum.
Nam in uniuerſum bonum ſuccum generare dicimus, quęcunque poſt coctionem
ad bonum humorem tranſmutantur, hoc eſt ad ſanguineum, hic enim humor eſt
nobis amicus cur autem cum dixiſſet. Conuenit autem tabidis, adiecit, non ualde
multum febricitantibus mihi uidetur dignum inueſtigatione non parua, nam ſu-
fficiebat etiam, ſine ualde, dicere . Nunquid et multum febricitantibus lac exhi-
bet,ſolis his qui ualde multum febricitant haud quaquam exhibens,an ab aliquo
adiectum fuit uerbum,ualde,ſicuti et pleraq; alia.Hęc itaq; quiſpiam per ocium in

quírat. Sciat autem eam a nobis addiſcés lac multum febrícitantibus dandum non
eſſe. Miror autem quomodo, in illis in quibus lac dari iubet adſcripſit, nullo eorum
quę prius dicta pręſente, quod fuit a breuitate aphoriſtica alienum, id enim erat
ex his quę prius dixerat cognitum etiam hoc non adiecto, ꝙ dandum eſt tabidis,
et pręter rationem extenuatis lac, niſi caput doleat, aut ilium intumuerit, aut bi/
lioſę ſint deiectiones, aut tale aliquid aliud ipſis adſit. Vel non ſimpliciter, ne/
que ſemper ſeruare breuita
té uidetur Hippocrates, ſed
in quibus magnum aliquod
periculũ iminet ſi negligen
tius qđ ab ipſo docetur, au
diatur, in his his, terue repe
tere eadé nó ueretur. .lxv.

.lxv.

q VIBus tumores in ulceribus appa/
rent non cõuelluntur maxime, neq;
inſaniunt. Verum his euaneſcenti/
bus, derepente quibuſdam a tergo conuulſio
nes, et diſtentiones fiunt. Quibuſdam ante
inſania, uel dolor lateris acutus, uel ſuppura/
tio, uel difficultas inteſtinorum, ſi tumores
ſunt rubicundi. .lxv.

ſ I in uulneribus fortibus, et prauis tu

o MNes pręter natu/
ram tumores Hippo
crates οἰδήματα, id
eſt inflationes nominat, ſub
quibus uidelicet etiam tu/
mentes inflammationes con
tinentur, et hoc ipſum no/
men inflammationis antiqui
omnes magis inflammationi
bus quę ſine ullo ſunt tumore adaptabant. Quod igitur dicitur, tale eſt, quibus tu
mores ulceribus adueniunt, non admodum conuelluntur, neque inſaniunt. Hoc au
tem indicio eſt, ꝙ nonnulli quidem in ipſis conuelluntur, et inſaniunt, ſed raro hoc
patiuntur, quando uidelicet magnitudinem effatu dignam, uel malignitatem aſſum
pſerint. Si uero tumores de repente euaneſcant, conuulſiones, ac diſtentiones, quan
do in partibus retro, hoc eſt in dorſo ulcera fuerint. Quę uero deinceps dicun/
tur, ſi in partibus anterioribus fuerint, conſequi dicit. Poſteriora ſi quidem neruo
ſa ſunt, anteriora uenoſa, atque arterioſa. Quando igitur ab ulceratis partibus hu/
mor, qui fecit tumorem ad aliquam partem principalem ſe contulit, in partibus
quidem retro neruoſis, conuulſiones fient, ac diſtentiones. Nam hę ſunt neruorum
paſſiones. In anterioribus uero inſania, ſi feratur ad caput. Lateris autem dolor, ſi
ad thoracem humor conuertatur. Sępius uero et hi ſuppurantur, ſi humor non diſ/
ſoluatur. Difficultatem uero inteſtinorum fore inquit, ſi tumoribus rubentibus con
uerſio repente fiat, illam quidem inteſtinorum difficultatem quam ſanguineam no
minant, quę eſt ſanguinis euacuatio per inteſtinum abſque exulceratione. Qđ igi/
tur ſi uel indorſo, uel in partibus anterioribus illi oppoſitis contigerit aliquando
tumores de repente euaneſcere, in tales ęgri incidunt paſſiones, nos uidimus. Non
tamen ipſe nobis Hippocrates manifeſtauit, ſi de his partibus ſolis loquatur, an
ſimpliciter de omnibus, ita ꝙ etiam membra extrema hoc ſermone compręhen/
dantur. In tibiis itaque, neque ſunt in partibus anterioribus muſculi, in chordas
ualidas deſinentes. In coxa uero in partibus genu anterioribus magnam uidemus
chordam, in qua per compatiendi rationem, rationabile magis fieri conuulſionem,
q̄ in aliquo muſculorum, qui ſunt in partibus coxę poſterioribus. Sunt enim om/
nes carnoſę. Quare nó uerum uideretur id qđ uniuerſaliter dicitur, ꝙ ex partibus
tantum poſterioribus accidunt conuulſiones. Videtur quidem magna ex parte id
fieri, non in cruribus ſolis, ſed etiam in manibus, forte quoniam hę partes omnes e
directo ſunt dorſalis medulę. Naſcuntur autem ab hac, et membrorum extremo/
rum nerui, et dorſalium muſculorum. .lxvi.

p Oteſt qdé et ultimo uerbo aphoriſmi malũ adiũgi ĩgéſ. Pôt ât, et priori par
ti aphoriſmi. Fiet. n. ſermo taliſ uulneribꝰ prauiſ exiſtétibꝰ, ſi tumor nó appa
reat, ĩgés é malũ, uel talis, uulneribus prauis exiſtatibus, ſi tumor ĩgés nó

appareat malum. Contingit autem, et uerbum ingens cõmuniter dici,ac ſi ita dixiſſet.Si uulneribus prauis exiſtẽtibus tumor ingens non appareat,ingens eſt malum. Melior uero ex tribus ſermonibus meo iudicio eſt talis. Si uulneribus prauis exiſtentibus tumor non appareat,malum eſt ingens. Dictum autem et antea eſt. ꝙ tumor generaliter dicitur de omnibus tumoribus pręter naturã. Vulnera autem praua dici exiſtimandum eſt quę ſunt in capitibus aut finibus muſculorum , et maxime neruoſorum. Nam in capitibus muſculorum, muſculis nerui adnaſcuntur, ex finibus autẽ chordę oriũtur. Sicuti igitur paulo prius dãnabat omnes tumores de repente tumeſcentes, ita nunc illos qui neq; omnino adueniunt uulneribus prauiſ.Nã et in his ſuſpicandum ne humores ad uulnera defluẽtes, ad partes principaliores trãſmutẽtur. Et hoc in illis pręſertim fieri uulneribus eſt exiſtimandum,in quibus adeſt quidem dolor,et propter ipſum omnino aliqd influit. A medicis autem reprimitur cum ualde infrigidantibus,aut adſtringentibus medicamentiſ,ſicuti ſi dolor abſit,neq; fluctio mouetur.Maxime autem dolores patiuntur partes neruoſę,quę medicinas calefacientes,atq; exiccantes deſiderant. .lxvii.

mor non appareat,ingens malum. .lxvii.

m Olles boni,crudi uero mali. .lxviii.

d Olenti partem capitis poſteriorem, i frõte recta uena icĩſa,prodeſt. lxix.

r IGores incipiunt mulieribus quidem ex lumbis magis, et per dorſum ad caput, ſed et uiris parte corporis poſteriore magis, q̃ anteriore ueluti foemorum, cubiti . Sed et cutis rara, indicio autem eſt pilus. ,lxx.

a QVartanis capti non admodum a conuulſionibus capiuntur. Si uero prius capiantur, et quartana ſuperuenerit liberantur.

h IC ſermo pars eſt antecedentis,docẽte Hippocrate omnes tumores quicũq; molles ſunt optimos eſſe,contrarios uero prauos. Proprie igitur molli opponitur durum, atque renitens, Hippocrates uero crudum ipſum nominauit. Neq; enim fieri poteſt,ut ſit tumuor renitens bene concoquente membri natura humores ad ipſum confluentes. .lxviii.

n ON ſolum ſtudet Hippocrates ubi ſit opus euacuare,ſed cũ auerſione.Auerſio autem ad contraria fit.Secundum longitudinem quidem ſupra, infraq;. Secũdum latitudinem uero hinc,et inde,hoc eſt a dextris,et a ſiniſtris.Secũdum profundum uero, ante , et retro. In doloribus itaq; partis capitis poſterioris, cum auerſione euacuatio ex fronte fiet. Sicuti et in anterioribus ea quę ſecundum occiput.Sic itaq; diuturnę oculorum fluctiones ſępius ſanatę ſunt,ex partibus ſecũdum occiput ſanguine miſſo,una cum cucurbitulę uſu. .lxix.

r Igores omnes incipiunt quidem cum ſenſibili frigore.Paratiores autem nõ ſolum ad ſuſcipiendam,ſed etiam ſentiẽdam frigiditatem ſunt dorſi partes. Quare non abſq; ratione,hinc rigores incohant,et hi citius fiunt mulieribus,quoniam foemina eſt natura frigidior,atq; imbecillior.Recurrit autem hinc rigor incipiens,ad principium neruorum,ſcilicet caput,celerrima facta per ſpiritalem medulam compaſſione,quoniam et ipſa natura frigida eſt, ſicuti et cerebrum, et propter ſubſtantię mollitiem,ſimiliter facile alterationem ſuſcipiens . Ex partibus autem anterioribus rigores non incohant quoniam calidiorem habent,q̃ partes poſteriores temperaturam,et horum argumentum ſumit ex cutis raritate, huius uero ipſius rurſus ex pilorum multitudine. Dictum autem a me eſt de generatione pilorum ſufficienter in cõmentariis de temperaturis. .lxx.

q Vę qdẽ fit ex eũatiõe cõuulſio,acutiſſima ẽ,et pnicioſiſſima,q̃ uero ex repletiõe partiũ neruoſarũ q̃lis i morbo cõitiali, neq; acutiſſima,neq; ſimiliter piculoſa.

Meminit autem Hippocrates nunc non de tali conuulſione, nam uerba capti, et capiuntur longitudinem temporis oſtendunt. Hanc itaq; conuulſionem quartana non ſolum prohibet fieri, uerum ſi fieri anticipauerit ſoluit. Fit aūt ab humoribus lentis, ac pituitoſis qui partibus neruoſis inſerti ſunt. Cum uero horum humorum duplex ſanatio ſit, excretio ſcilicet, et coctio, ambas habet quartana, excretionem quidem ex rigore, hęc enim ſola agitatio ſufficiens ē craſſum excernere humorem, coctionem uero caloris febrilis ratione qui rigorem conſequitur. .lxxi.

.lxxi.

q Vibus cutes circuntenduntur aridæ, et ſiccæ, ſine ſudore moriuntur, quibus uero laxæ, et raræ, cum ſudore moriuntur.

m Orituri, q qdē ſqualidas, duras, et ſiccas habēt cutes, et extentas, ſine ſudore moriuntur, quando uero contraria, laxa uidelicet, et mollia, et rara, cum ſudore moriuntur. prioribus ſiquidem, uel humiditas oīo deeſt, uel cuti, aliis uero ineſt ex cuti. .lxxii.

.lxxii.

q Vi regio morbo laborant, non multum uentoſi ſunt.

u Entoſos ab ipſo nunc dici eſt exiſtimandū illos, qui in uētre colligunt multitudinē uenti flatuoſi, qui uel per ructus, uel flatus excernitur, uel remanet, et extendit quę inibi ſūt Fit autem hoc, nonnunq̄ quidem ob debilitatem, et partium ad uentrem attinentium imbecillitatem. Nonnūq̄ uero ex pituitoſo, et frigido humore. Hi itaq; qui pp pituitoſum humorem uentoſi ſunt, cōtrarii ſunt regio morbo laborantibus, qui ex bile accidit. Quare hi nūq̄ ob humoris exuperantis naturam uentoſi fierent. Contingit autem ipſos, ob partium imbecillitatem fieri aliquādo uentoſoſ. Quare ſermoni adiecit, nō admodum, continuum quidem negationi adiimens. Oſtendens autem maiori ex parte quod prius dixerat fieri. Neq; enim admodum inuenire contingit regio morbo laborantes habere partium ad uentrem attinentium imbecillitatem.

GALENI IN SEXTVM APHORISmorum Hippo. Nicolao. Leo. Vicentino interprete.

.i.

i N LONGIS LEVITATIbus inteſtinorum, ſi ructus acidus fiat qui prius non erat, ſignum bonum.

l EVITAS INTESTINORVM eſt uelox exitus eorum quę cōmeduntur, atq; bibuntur, quę talia deiciuntur, qualia fuere deuorata. Si qs uero uellet breuiorē afferre diffinitionē, diceret eſſe carentiam coctionis, cū neq; ſecundū conſiſtentiā, neq; ſecundū colorem, uel odorē, uel ullam oīo qualitatem, in uentriculo facta fuerit mutatio ciborū. Tale aūt nomen hęc paſſio ſortita eſt exiſtimantibus illis, qui prius talem ei indiderūt appellationem, fieri ipſam pp intrinſecę ſupficiei inteſtinorū leuitatem, ob quam cibos qui cōtinentur in eis non amplius apręhendūt, ut cū ſuam ſeruarent ſibi a natura inditam aſperitatem retinebant. In pluribus itaq; aliis qui primi nomina rebus impoſuere collaudandi, nō tamen in leuitate inteſtinorum uiros accepto qui ignorauerint ꝙ ipſius uentriculi proprium eſt cibos amplecti, ac ſe circūſtringendo, certo tempore retinere, et rurſus ad inferiora demittere. Et ſicuti in ueſica fit urinę ſtillicidiū, nō expectāte ut illa colligatur, ſed ſtati tāq̄ mordentē, aut aggrauantē, expellēte, ſic et in uētriculo ueloces exitus, hi. n. ſunt omniū excretiōum cauſę quas ſi illi ſciuiſſent, qui primi hāc paſſionem leuitatem inteſtinorum nominarunt, talem de ea opiniōem abieciſſent, et uice eius, totius uentriculi, atq; inteſtinorum imbecillitatem in cauſa poſuiſſent, ob quam hę partes corporis grauatę a cibis aſſumptis, ipſos confeſtim excernūt. Fieri autem poteſt aliquando, ut a quorūdam humorum mordacitate in ſuperficie exulce

ratis,fiat hęc paſſio,et ſi uis ipſa non multum patiatur,tunc enim erit neceſſarium, ut permeantibus cibis,partes exulceratę dolorē ſentiant,atq; ideo illos propellant, atq; a ſe ipſis citiſſime emittāt, quo in omnibus partibus facto,uelocitaſ exitus ſub ſequetur,et nullum fiet inicium coctionis. Verum tali inteſtinorum leuitati cuiuſdā morſus inerit ſenſus. In illa uero quę accidit propter uentriculi, atq; inteſtinorum imbecillitatem,abſq; ullo doloris ſenſu fiunt deiectiones . Adeſt autem et hęc haud parua utriq; differentia. Quę enim abraſa,fit humorum acritudine uentriculi, atq; inteſtinorum ſuperficie,ceſſante humorum malignitate ſtatim ſanatur, cibis, ac po tibus quę uim denſandi habent. Qđ ſi longiori tempore perſeueret,in alteram paſ ſionē quę Dyſenteria,ideſt difficultaſ inteſtinorum nominatur,tranſmutatur. Quę autem potentię retentiuę ſequitur imbecillitatem,omnino quidem fit ex intempe ratura. Sed uel ipſorū corporum quę iam habitum quendam non facilem ſolui con traxerunt,eſt diſpoſitio,uel propter humorem aliquem qui in uentriculo,atq; inte ſtinis continetur euenit,ex quibus humoribus unus eſt pituita. Vnde et acidos ruc tus qui tali paſſione laborant,habent,quos gręci ὀξυρεγμίας nominant, qui ſine ali qua pituita quandoq; in uentriculo frigidiore fiunt,et in quibuſdam leuitatibus in teſtinorū,quę ex frigiditate ortum habent,una fiūt,ſed progreſſu temporis ceſſant. Nam ab inicio paruo quodam tēpore cibi in uentriculo retinentur,procedente au- tem, atq; aucta paſſione, neq; hoc tempore retinentur. In qbus igitur paruo rema nent tempore,fit quoddam ueluti inicium coctionis, et propter hoc non ſortitur ef fectum. Nos uero didicimus imperfectaſ coctiones ex frigiditate prouenientes ruc tus acidos facere. In quibus autem cibi nullum habent coctionis inicium, neq; ul- la ab inicio fit ſecundum qualitatem mutatio,adeo ꝙ neq; ructus acidi,niſi pituita, pręſertim acida in uentriculo abundet,propterea Hippocrates nō ſimpliciter dixit bonum eſſe ſignum acidos ructus in leuitatibus iteſtinorum, ſed primum quidem in longis adiecit quaſi cum incipientibus,ut dictum eſt ſępiuſ una eueniant,deinde ubi prius non fuerint,inquit. Quęcūq; enim a pituita uentriculū refrigerante fiūt leuitates inteſtinorum,ſemper cum ipſis ſunt acidi ructus,ut caſus quidam. Illis igi tur quę neq; incipiunt,neq; ex pituita fiunt,non inſunt acidi ructus qđ ſi aliquan- do fiant,ſignificant tantum aliquando tempus cibum in uentriculo retineri,ꝙ prin cipium mutationis accipiunt,et naturam ſuorum operum reminiſci. Et iam,ut ar- bitror ſatis impleſſe uideor expoſitoris officium. Si quis uero eorum quę dicta ſūt uult capita omnia ſcientia comprehendere,in tractatu qui de potentiis naturalibuſ inſcriptus eſt, non paucas habet de uentriculi uiribus demōſtrationes, in cauſis au tem accidentium,de omnibus quę uelociter excernuntur. Quoniam uero Eraſiſtra tus in ſecundo de uentriculo mentitus eſt de medicis ſe ętate ſuperioribus, turba- uit autem atq; cōfudit inteſtinorum leuitatis notionem. Melius mihi uiſum eſt hęc ſuperaddere,et primum ipſius Eraſiſtrati uerba ſubſcribere,quę ita ſe habent . De ea quę leuitas inteſtinorum nominatur dicendum,quam priores medici in tres par tes diuiſerunt, in difficultatem inteſtinorum, in leuitatem inteſtinorum, et tentio- nem , et quidam in his quę excernūtur differentias conſiderantes paſſionis, atq; di centes. Quando enim ſanguinolēta,atq; muccoſa exeunt,quę a uentriculo fuere con cocta,tunc difficultatem inteſtinorum nominabant. Si uero exeuntia cruda, mixta autem ſanguinolentis,atq; muccoſis, leuitatem inteſtinorum uocabant,cum uero bi lioſa mixta cum ſanguinolētis,atq; muccoſis excernuntur, tentionem paſſionem ap pellabant. Hęc igitur Eraſiſtratus inquit,neſcio qua ductus opinione adiiciens cru dis excrementis muccoſa, ac ſanguinolenta. Hoc enim nullus appoſuit, neq; eorum qui eius ętate claruerunt medicorum,ueluti Philotimus, Erophilus, Eudemus,neq; eorum qui poſteriores fuerunt Archigenis ſectatores, neq; quos ipſe citat, medici ſuperiores, hoc eſt ipſo Eraſiſtrato ſeniores, Diocles ſiquidem in libro de curatiōe cauſę paſſionis,ſcribit in hunc modū. Tertia fit magna ex parte ex difficultate inte ſtinorū. Vocatur aūt leuitas inteſtinorū,ad quē ſeqtur deiectio humida, ac ſpumoſa et cruda,et multa,et cita poſt cibum aſſumptum,ac potum. Praxagoras autem in ſe cundo de aſſidētibus,inquit. Inteſtinorū leuitate laborātibus, quoniā lubricū eſt in

teſtinum,ieiunum pręſertim,neceſſe eſt cito ciborum fieri deiectiones. Poſt hęc deinceps, ꝙ neceſſarium ſit cito exeuntia eſſe omnino cruda Praxagoras ſcribit,maximā quidem paſſionis proprietatē in cita ponens deiectione. Qđ uero cibi omnino incocti ꝑmaneant,hoc unū faciens ex his quę neceſſario conſequuntur.Neq;.n.quia oio incocti ꝑmanent cibi,ideo cito deiciuntur, ſed quia cito deiciuntur idcirco nullam habent coctionem,atq; ideo nos,et alii medici plurimi citam ciborum nullam habētiū coctionem deiectionem,dicimus eſſe leuitatem inteſtinorū. Sic et de ipſa uidentur ſentire,et alii medici antiq. Nam et i libro de paſſionibus Hippo.ſiue eius ſit liber,ſiue Polybi eius diſcipuli,hęc de leuitate inteſtinorū ſcripta inueniūtur. Cibi deiciuntur impuridi,humidi,abſq; dolore,corpus āt extenuatur.Liquet uero fuiſſe morem antiquū iſtorū uirorū uocare imputrida quę nos incocta nominamus.In libro aūt de uictu ſalubri,qui ēt et ipſe Hippo.adſcribitur,licet q adulterinū cēſent,nōnulli ad Ariſtonem, nōnulli ad Philiſtionem, quidā ad Pheſtam, referāt, ſcribūtur hęc uerba.Patiūtur nōnulli talia,cibus eis deicitur, humidus,incoctus,non pp morbū,ueluti leuitatem inteſtinorū, neq; aliquem ipſis affert dolorē.Hi qdē uiri oēs Eraſiſtrato ſeniores.Mille autē alii,quos dixi omnes q Eraſiſtrati ętate uiguerunt,in eandem ſentētiam de inteſtinorū leuitate ſcripſerūt. Quare neſcio qua cauſa ductus de priſcis hominibus mentiatur ,illos inqens arbitrari i leuitatibus iteſtinorū ſāguinolēta,atq; muccoſa cibis icoctis comiſceri.

.ii.

QVibus nares natura humidiores, et genitura humidior, minus itegra ſanitate fruuntur . Quibus uero contraria,ſalubrius degunt.

.iii.

IN longis difficultatibus inteſtinorum,inediæ ex faſtidio malum, et cū febre peius.

.ii.

IN ſiccioribus ſecundū naturam temperaturis,nulla omnino ſupfluitas manifeſta, neq; ſenſibilis per nares effluit ex cerebro, ſicuti neq; p cutem ſudor. Sed illa quę a medicis diffiatio occulta nominatur,ſupflua extenuata p modum uaporis euacuat,humidioribus uero naturis ſenſibiles fiūt ſuperfluitates.pręſertim cerebri,quoniam eſt natura frigidius.His uero et eiſdē genituram,hoc eſt ſemen ipm,ait eſſe humidiorem, ſicuti in ſiccioris aquoſa humiditate cōſumpta, craſſius, ac ſiccius eſt ſemen.Eos igitur q ſunt humidiores,ſiue cerebrū tantū, ſiue corpus uniuerſum,nō cōtingit ſalubrem uitam omnis expertem noxę traducere, uerū continuo deſtillationibus ex parua occaſione capiūtur, et ſi ſuperfluitas eis ad inferiora per palatū deſcendat partes ſubiectę offenduntur,fauces,guttur,aſpera arteria,pulmo,gula,uentriculus.Tuſſes itaq; in ipſis fieri,et difficiles anhellituſ,et anginas,cruditateſq;,et uentris profluuia eſt neceſſariū,nōnūq; uero,et difficultates inteſtinorū, quādo quod deſtillat ſalſum quodāmodo fuerit. Dixit aūt et ipſe de his, in libro de aqs,de aere,et de locis,ſicuti in libris,et de morbis,ac paſſiōibus.

.iii.

DIfficultates inteſtinorū fiunt quidem ex humoribus acribus.Sunt autem inteſtinorū exulcerationes primū quidem ſuma occupantes, progreſſu autem tēporis,et profundiora,oio habentiū et ulcera putrilagini obnoxia,quo maxime tēpore etiam uentriculus ipſis cōpatiens ad concoquendum offenditur , qua offenſione magis,ac magis ad ſupiora ꝑueniēte, quādo et os uētriculi una afficitur, ſunt cibum faſtidientes, hoc eſt inappetentes.Sunt quidem et ab initio nōnūq̃ cibū faſtidiētes pp malos humores fluentes ab hepate,a quibus diximus abradi inteſtina,pręſertim cū hi amare bilis naturam habuerint. Nā pars eorū ſupfluitās ad os uentriculi effertur.In longis uero difficultatibus inteſtinorū,cū hic caſus euenerit mortem quādam ipſi aduenifſe uentriculo cōpatiendi ratione ſignificat, in qua omnino interiit appetentia, opus ad uitam neceſſarium . Si uero una cum inappetentia febris adueniat difficultati inteſtinorum, duorum alterum, uel putredo aliqua eſt circa ulcera,uel digna effatu inflammatio, atque ita, ut dictum eſt,toto patiente uentriculo ęgri ſe habent exitialiter.

.iiii.

q Vando ſcilicet uideris pilos defluentes a circũiacentibus ulceri locis,uel cutem ſquamulas e ſumma parte dimittere,ſcito his qui ita ſe habent prauos humores ad partem confluere,qui ulcus erodũt.Neq; enim radices quidem pilorũ poſſunt corrũpere,loca aũt ulcerata permittere ad cicatricẽ peruenire. .v.

p Erdiſcere oportet non modo locum dolentem qualis nam ſit,ſed et magnitudinem doloris in eo quãta ſit. Hoc autem confert et ad loci patientis dignotionem, et ad pręcognitionem eorum quę circa ęgrum futura ſunt, et pręterea ad curationis inuentionem. Si ergo in lateribus magnus fuerit dolor, primum hic eſſe nõ poteſt quin membrana quę ſubcingens nominatur,patiatur.Secundo autem neque abſque periculo eſt.Deinde et maiore indiget curatiõe.Si quidẽ ad clauiculam dolor pertingat, uenę ſectione,ſi uero ad ilia,purgatione,quẽadmodum ipſe in libro de uictu acutorum edocuit.Si quidem mediocris fuerit dolor,et pręterea nõ pungat,ut qui in mẽbrana ſubcingente eſt,neq; ad clauiculam pertingat,aut ilia,contingit,ipſum carnoſis coſtarum partibus patientibus fieri,atq; ideo neq; eſſe periculoſum,neq; magno auxilio indigere.Sic et in ſingulis aliis partibus doloris magnitudo eſt conſideranda,ueluti ſi renum pars carnoſa patiatur inflãmationem, dolor eſt grauis,quẽadmodum ipſe inquit in Epidemiis, ita illum nominans, qui ueluti cuiuſdam ponderis loco incũbentis inuehit ſenſum . Aliis uero partibus quę ſunt in rene patientibus, dolor ſentitur acutus.Dico autem alias partes quę ſunt in tunica hũc obtegente, et uentrem eius interiorem,et eas quę ad hũc terminantur arterias,ac uenas,ac pręterea ortus uaſorum urinariorũ. Sic pręterea ſe habet res etiam in hepate. Nam eius parte carnoſa inflãmationem patiente,grauis fit dolor.Tunica uero circũducta, uel uaſis,acutus,et ipſius doloris acuti quãtitas maior, aut minor cauſę facientis affert indicium,humor ſi quidem bilioſus,et acutus dolorẽ auget, ſic et ſpiritus flatuoſus non habens exitum,exoluit autem pituitoſus. Non ſolum autem magnitudo qualitatis aliquod nobis dat doloris indicium,ſed etiam quantitatis.Augetur.n.nõ cuiuſlibet cauſę efficientis opus,eius aucta ſubſtantia.Si itaq; uniuſcuiuſq; doloris uolens a nobis magnitudinem conſiderari,hunc aphoriſmũ ſcripſit Hippocrates,ſufficienter ipſius uſum expoſuimus.Si uero non ſolum ſecundum magnitudinem dolorum differentiam dicit fore conſiderãdam. Sed generalius quoddam, ac ueluti uniuerſalius oſtendit,conſulens nobis omnes effatu dignas dolorũ differentias inſpicere,maiorem adhuc ex eo fructum utilitatis percipiemus . Fiet enim huiuſcemodi ſermo. Non ſimpliciter partium dolorem conſiderare oportet, neq; arbitrandũ eãdem eſſe in omnibus diſpoſitionem.Veluti ſi prius quidem Dion, poſtea uero Theon coſtam doluerit,non eodẽmodo utrũq; ſe habere exiſtimandũ,ſed diſcere oportet nũqd, maxime inuicem in dolore differant,an quodãmodo ſimiles exiſtãt. Fit aũt ex duobus perſpicuũ,et ex doloris ſpetie,et ex uehementia.Ex ſpecie quidem,ſi pungenti ſimilis,uel tendenti,uel torporẽ inducenti,uel grauãti,uel ſtimulanti,uel ferienti,uel cõtinuus,uel cũ intermiſſione,uel ęqualis,uel inęqualis.Secundum aũt uehementiam quis ſit maior,aut minor aduertendũ,quę paulo antea ſecundũ magnitudinem differentia in doloribus dicebatur.Cõſueuere ſi quidem medici, uerbo abutentes omne uehemẽtius maius nominare,ſiue ſit ſecundũ qualitatem, ſiue ſecundũ quãtitatem. Q uare neq; ceſſant febrem magnã, uel paruam, uel mediocrem, omnes nominare, quę ſuam habẽt in caliditate ſubſtantiam.Q uare nihil mirandum,ſi et dolorem uehementiorem, maiorem appellant. Adhuc autem et minus dignum admiratione, ſi quęcunque inuicem diſtant ſpeciebus aiunt magnum habere diſcrimen,ueluti dolorem qui ponderis cuiuſdam ſimilitudinem gerit,ab eo qui uidetur ferire, uel aliquod aliud pati ex his quę antea diximus. .vi.

u Vlnera circũglabra praua ſunt. .v.

d OLores qui ſunt in lateribus,et pectoribus, atque aliis partibus, ſi multum differant perdiſcendum. .vi.

N ſenibus uix inquit ſanantur, hoc eſt multo negocio,ac tempore,quç in re
i nibus,ac ueſica ſunt uitia,quoniam earũ opus indeſinens eſt.Q uiete autem
opus eſt ſi quid ſanari debeat,et quia ſuperfluitas acris apta irritare,ſiue ul
cus,ſiue inflãmatio,ſiue aliqua alia paſſio in ipſis cõſtiterit. Multo autem difficilius
ſanantur in ſenibus ueſicç paſſiones, quoniam et omnes alii morbi prçcipue longi,
Tales autem et ipſç ſuperius dixit cõmori omnes. .vii.

ENum, et ueſicæ uitia in ſenioribus
r difficulter ſanantur. .vii.

OLores uentris ſublimes, leuiores.
d Qui uero nõ ſublimes,fortiores.viii.

QVA intercutem laborantibus ul
a cera in corpore facta difficulter ſa/
nantur. .ix.

l Atræ puſtulæ nõ admodũ pruriũt. .x.

Aput dolenti,et circum dolenti,pus,
c uel aqua, uel ſanguis effluens per na
res,aut os,aut aures morbũ ſoluit.xi

Tra bile uexatis,et renum paſſioni/
a bus, hæmorrhoides ſuperuenientes
bonum. .xii.

Diuturnis ſanato hæmorrhoidibus,
a ſi una non ſeruatur, periculum eſt
aquã intercutẽ,uel tabem aduenire.

Vblimes nũc audien
ſ di ſunt, non ſecundũ
longitudinem corpo
ris,ſed profunditatem.Inter
ſtinguuntur autem hi in lo/
cis ad uentrem attinentibus
membrana interiore abdo/
minis, adeo ꝙ quicunque ſu
pra hoc fiunt ſublimes uocã
tur,qui uero infra,hoc eſt in
ipſis inteſtinis,atqȝ uentricu
lo,et in profundo,non ſubli/
mes dicuntur. Liquet aũt ꝙ
tales dixit eẽ fortioreſ. .viii.

Ocuit ipſe i libro de
d ulceribus, non prius
ad cicatricem perdu
ci ulcera, q̃ ſufficienter exic
centur,hoc autem non facile
fieri in his quos aqua inter
cutem male habet, ob humi
ditatis imoderantiam. .ix.

Icuti tubercula om/
ſ nia duplicem habent
differentiam,quoniã
quçdam tendunt in acumen,et altum petunt,quçdam ad maiorem extẽduntur locũ,
non tamen in altum attollontur.Sic et puſtulç, nõnullç ſublimes, nõnullç latç fiunt.
Sublimiores autem puſtulç,atqȝ tubercula a calidiore humore generantur,humilio
res aũt a frigidiore.Quareob duplicem cauſam latç puſtulç non admodũ pruriũt.
Diſflantur.n.in latitũdinẽ extẽta,et facientẽ ipſas humorẽ minus acrẽ habẽt. .x.

Lura et alia ſic oſtẽſus eſt Hippocrates dicere, in quibus niſi quis animum
p aduerterit uidebitur quod ab ipſo dicitur, ſolum ad curatiõem paſſiõis pro
ficere,aliud uero nihil.Verum ipſe non hoc tantum dicit, ſed ſimpliciter ꝙ
pus, uel aqua effluens p nares, uel aures morbum ſoluit. Et ſi utiqȝ conueniẽs dixiſ
ſet,quẽadmodum ego nunc,ſermo foret irreprçhenſibiliſ.Q uãdo enim uel propter
inflãmationem,uel humorum crudorum multitudinem in capite aceruatorum fie/
ri dolorem contigerit,tunc inflãmatione ſuppurata, aut humore excreto,ſolutio fit
morbi.Si uero propter ſpiritum flatuoſum,aut ſanguinis multitudinem, aut bilem
mordacem,aut omnino ex intẽperatura dolor acciderit,per alia ſenabitur. .xi.

ON ſolum ratione, euacuationis hçmorrhoides ſanant huiuſcemodi paſſio
n nes,ſed et ipſa qualitate humoris euacuati. Hç et enim ſanguinem craſſum
conſueuerunt euacuare,humore plenum melancholico, talem habente inſan
guine conſiſtentiam qualiſ eſt in uinis fex.Q uare nihil mirum ſi atrç bili,et renum
paſſionibus conferunt . .xii.

Aemorrhoidas fieri impoſſibile abſqȝ hoc,ꝙ propter multitudinem,et craſ
h ſitudinem ſanguinis ora quarũdam uenarum aperiantur hepatç ad ipſas re
ponente fecem,et quandoqȝ ſanguinem melãcholicum. Si quis igitur ei hoc
intercludat iter,una et duriciẽ in hepate facit,et ſimul multitudine grauans,ac craſ
ſitudine calorem in ipſo natiuum extinguit, cum tale quid accidat, quale in flãmis

exterioribus,in quibus multa ligna ſuperingeſta ſtrangulant ignem, atq; extingũt. Si igitur a natiuo calore generatur ſanguis, clarum ꝙ ipſo extincto nõ generabitur amplius. Aqua uero intercutem fit cum ſanguinis generatio fruſtratur. Si uero aliquando poſſit hepar propellere multitudinem ad uenas pulmonis, hic uaſe aliquo rupto tabidi fiunt. Non fruſtra igitur conſulit unam ſaltem ſeruare hęmorrhiden, ut per hanc euacuetur feculenta, ac uitioſa materia hepatis, prꝗſertim in quibus ſolita eſt tempore longo per tales uenas excerni. .xiii.

.xiii.

a Singultu habitum ſternutatio ſuperueniens liberat, .xiiii.

a B Aqua intercutem habito, ſi aqua e uenis in uentrem defluxerit ſoluitur morbus. .xv.

a Longo alui profluuio habito, ſpontaneus uomitus ſuperueniens morbum ſoluit. .xvi.

a Morbo laterali, uel pulmonia habito, alui profluuium aduenẽs, malum. .xvii.

I Ippiẽtẽ alui profluuio corripi bonũ.

a Vtor eſt ipſe, ſicuti cõuulſionem, ita et ſingultũ, uel ex inanitione, uel plenitudie fieri. Quãdo igitur a plenitudine fit, magna autẽ ex parte ita fit, uiolento opus eſt motu, ut ueluti concluſꝗ ipſum efficientes humiditates diffientur, atq; euacuẽtur, hoc autem facit ſternutatio. Eos uero qui ex inanitione fiunt, qui ſunt rariores, non ſanat ſternutatio. Qđ uero ex plenitudine ſingultus iugiter fiat, idicãt pueri crebro ſingultientes, cum ſunt repleti. Rigor aũt et frigiditas ois qui oia neruoſa corpora efficiũt ad diſſlandũ difficilia, ſunt cauſa ut hęc repleãtur, atq; ideo in ipſis ſingultiũt. .xiiii.

e T hoc exemplum eſt earum quę ſponte fiunt et utiliter euacuationum. Spontaneum autem dicimus non quod ſine cauſa fit, ſed ſine cauſa ex nobis fit. Quando enim data a nobis medicina aquam trahẽte talis fiat euacuatio, nõ etiam et hanc ſpontaneam nominamus. .xv.

e T hoc pariter exemplum eſt eorum quę recte fiunt a natura, quę medicum imitari oportet. Vtilitas uero ratione retractionis. .xvi.

c Vm partes aliquę patiuntur, non ſimpliciter alię compati ſunt natura aptę, ſed cum forti paſſione detinentur. Secundum hoc igitur, et hepate fortiter patiente, ſingultus ſuperuenit compatiente ſtomacho. Tuſſis autem, et difficilis anhellitus, compatientibus his quę reſpirationi obſeruiunt inſtrumentis. Sic et his ipſis peſſime affectis hepar compatitur, et hoc ipſum manifeſte oſtendit Hippocrates, cum non ſimpliciter dixerit. In morbo laterali, uel pulmonia aluum turbatam eſſe, malum ſignum, ſed adiecerit, habito, ac ſi dixiſſet detento, atq; uexato homini a talibus paſſionibus profluuium alui ſuperueniẽs malum eſſe ſignum, quoniam ita ſe habentibus id ſolet aduenire non potente hepate ad ſe trahere alimẽtum, neq; conuertere in ſanguinem, et quandoque uentriculo idem alimentum corrumpente. In mediocri autem morbo laterali, atque pulmonia, profluuium alui ſuperueniens poteſt prodeſſe ratione euacuationis, et magis cum ſigna coctionis apparuerint in eſſe paſſionibus, neq; adeſt timor, ſed morbus eſt citra periculum. Communiter autem, et in his, et in omnibus aliis quęcunque eodem modo dicuntur illud meminiſſe oportet, ꝙ nullus alius extemporaneus, et manifeſtus caſus ſuperuenerit, ueluti et nunc alui profluuium, non ex cibo, aut potu aliquo, ſed morbi ratione contingat. Nam ſi alia ex cauſa, et non ui morbi fiat, non poteſt eius morem ſignificare, ſi quidem oportet aliquid ſigno, quod ab ipſo oſtenditur, cõnecti. .xvii.

n On ueluti ſignũ hoc oculorũ bonũ dictũ ab eo ẽ, ſed tãq̃ cã, qa humorũ abundãtia ſimul euãtur, atq; ad iferiora retrahitur. Eſt ãt et hoc apud; ipm exẽplũ unũ eorũ q̃ ſpõte, et utiliter euacuãtur, q̃ medicũ imitari oportet, uidelicet et ita oẽs faciũt i lippitudinibꝰ, aluũ et clyſteribꝰ, et purgatiõibꝰ ſubducẽtes. .xviii.

Oc uerbum lętale ſępius dixit in aliis, et in hoc ipſo libro de his qui ex ne
b ceſſitate ſunt morituri. Sępius autem et in his qui magna ex parte. Quare
neq; nunc eſt manifeſtū ſi omnino ſecuturam mortem diſſciſſis his partibuſ, uelit oſtendere,uel in quibuſdam raro hominem ſeruari cōtingat. Qđ quidem igitur cor uulneratum mortem affert neceſſario,unum ex his eſt quę in confeſſo habentur,non tamen in aliiſ ęque recipitur, uulnus quodcūq; mortem afferre ineuitabilem,ſed illud quod magnum eſt,atq; profundum, quod rationabile ē a uerbo,diſſciſſa, ſignificari, ut tota ueſicę tunica diuiſa uſq; ad ſpacium interius intelligatur, atq; in ſingulis aliis eodē modo. In ueſica quidem, confeſſum tale uulnus non coaleſcere, ſicuti et in parte ſepti neruoſa, et in tenuibus inteſtinis. In uentriculo autem dubitatur,nam quoſdam in eo uulneratos dicunt aliquando,ſed raro fuiſſe ſanatos. Hepatis autem non ſolum profundum uulnus in fibris eius factum, ſed etiam fibram abſciſſam aiunt fuiſſe ſanatā,neq; nos latet ꝙ in libro de uulneribus exitialibus quędā ex his eius libri autor conatur ſanare . Qđ uero partes ipſę diuiſę agglutinari non poſſint,in corde quidem,ac ſepto tranſuerſo ex iugi eorum motu contingit.In ueſica autem,quia neruoſa eſt ac tenuis,et exanguis,eius profecto collum uidemus quotidie ſanari cum lapiſ extrahitur,quoniam carnoſum eſt.Hepar uero uulnera habet plurimo manantia ſanguine, atque idcirco mori anticipant, qui ita ſunt uulnerati, priuſ q̄ uulnera agglutinētur, dixi autem ſic,uolēs intelligi etiam uenam eſſe diſſectam.Ob hoc ipſum igitur qui uulnera in ſumma eius parte conſiſtentia aiunt ſanari,et fibras hepatis abſtuliſſe,uerum uidetur dicere.Cerebrum autem uulneratum ſępius ſanatum uidimus,et ſemel,et bis in Smyrne Ionię,uiuente adhuc pręceptore Pelope, et erat uulnus ſatis effatu dignum . Hoc igitur rariſſimum eſt . Verum autem eſt,ꝙ magna uulnera,quę conſueuit Hippocrates nominare diſſciſſiōes, afferre mortem,et fatentur omnes uulnera cerebri quę uſque ad aliquid in uentriculos penetrant,etiam afferunt mortem.Tenuium autem inteſtinorum natura,et uentriculi magis non parum participant carnoſę ſubſtantię , et ideo in ſumma parte uulnerata ſępius agglutinātur.Tota autem diſſciſſa uſque ad eorum cauitatē rariſſime.Hoc aūt nō ut mihi uidetur propter eorum ſubſtantiam accidit,ſed quoniam non poſſumus ęque intrinſecis,ſicuti extrinſecis imponere uulneribus medicamentum.Quapropter per potiones conatur autor libri de uulneribus pernicioſis inſcripti , ſiue Hippocrates fuerit,ſiue quis alius,ſanare uentriculum.

.xviii.

Eſica diſſciſſa,aut cerebro,aut corde,
u aut ſepto,aut aliquo ex tenuioribus
inteſtinis,aut uentriculo,aut iecore, lætale eſt.

.xix.

VM diſſciſſum fuerit os, aut cartila/
c go,uel neruus, aut genæ particula te
nuis,uel præputium,neque augetur, neque coaleſcit.

.xix.

Vgeri uocat talem aliquam generari ſubſtantiam,qualis abſciſſa,ſicuti in ca
a uis ulceribus uidetur caro germinare. Coaleſcere autem quādo diſſciſſi cor
poris labra agglutinantur. Qđ quidem neq; cartilago, neq; os generentur, eſt in confeſſo.An uero agglutinentur,nonnulli dubitant.Inquiunt enim perſpicuo uideri oſſa perfracta agglutinari.Hi uero aberrāt et doceri poſſunt in brutis,quorum pars aliqua fracta contraxit callum.Hęc enim,ſeu uiua,ſeu mortua,ſi quis uelit inſpicere diſſecādo, uidebit manifeſte a callo quodam,ueluti uinculo circūſcripto partes oſſium diſſciſſas eſſe cōſtrictas,quas ſi abraſerint fracturę profundum uidebunt non glutinatum.Sic igitur de his quę diximus ambigunt, nōnulli augeri dicentes,non tamen coaleſcere,quidam uero etiam coaleſcere, ſed raro augeri. Igitur illa deſiderant,quę per exeſum ſunt ulcerata, et nullum uidi taliter affectum cui nō increuerit car[illegible] Agglutinari autem illa quę diuiſa ſunt,et non diſſciſſa.Hęc enim inuicem differūt, cum diſſciſſa diuiſionem habeant uſque ad finem perueniētem,quę nunc Hippocrates inquit non coaleſcere, non ob id tantum ꝙ neruoſa ſunt, atq; te/

400

nuia,ſed quoniam etiam ex eo ꝙ talem habent naturam,labra uulneris non ſunt parum diſtantia inuicem. •xx.

q

Vidam ſine articulo apud grecos uentrem ſcribunt,uolentes omnem ſignificari cauitatem,quibus adſtipulatur, quod preter naturã adiicitur, per quã adiectionem tale quid oſtendit Hippocrates, ſi unq̃ ſanguis a propria cauitate in aliam quãcũq; peruenerit,ut ſanguis permaneat eſt omnino impoſſibile. Sic igitur et in iflãmatiõibus, et illis,quas greci ἐγχυμώσεις nominant,fieri uidetur. In iflãmationibus quidem p minimas partes diſpſo ſanguine ad eas quę ſunt in muſculiſ cauitates,quas ſola ratione cõtẽplamur,in ecchymoſibus autem, in ſpacia effuſo quę uaſiſ circũiacent.Suppurari autem non eſt recte dictum,cum nomẽ ſit uniuſ mutationis in ſanguine factę, quare nonnulli ipſum ad generalius transferunt, ad corrumpi uidelicet,hoc ab ipſo dicẽtes ſignificari. Sic enim uidetur fieri nõ permanere ſanguinem,cum a ſuo loco exciderit naturali,ſed aliquando quidem ſuppurari, aliquando uero liueſcere,aliquando in grumos uerti,pręſertim quando in magnam cauitatem exciderit pręter naturam. .xx.

ſ

I in uentrẽ ſanguis præter naturam effunditur,neceſſe eſt ſuppurari. xxi.

i

N inſanientibus ſi uarices, uel hæmorrhoides ſuperuenerint inſaniæ ſolutio. .xxii.

q

Væcunq; rupta ex dorſo ad cubitum deſcendunt uenæ ſectio ſoluit. .xxiii.

ſ

I timor,atq; meſtitia longo tempore habentes perſeuerent,ex eo atra bilis ſignificatur. .xxiiii.

ſ

I Quod inteſtinorum gracilium diſſcindatur non coaleſcit.

.xxi.

h

Ic inſaniam illam quę proprie melancholia dicitur uocat, non illum qui fit ex bile furorem.Eſt autem uarix cum uenę latiores fiunt in coxis, et cruribus,quod ex craſſo,et melancholico humore contingit,adeo ꝙ pellente natura ad partes ignobiliores eoſ qui inſaniam efficiunt humores,et pręſertim cum melãcholici fuerint,ac craſſi,dictarũ ſeq̃tur paſſionũ generatio,et inſanię ſolutio. xxii.

m

Elius quidam ſcribunt. Quicunq; dolores, nam ruptum ipſum deſcendere, unum eſt impoſſibilium, ſi quidem diuulſa, ac rupta muſculi parte carnoſa,fit ruptum. Videtur quidem nõnũq̃ manifeſte admodum collectus in loco ruptionis ſanguis,et diſcuſſione ſanatur.Reliqui uero qui ſunt in dorſo dolores, ex defluente humore generantur ſolo aliquando, ſed magna ex parte craſſo, ac flatuoſo ſpiritui aſſociato,quem excipere oportet atque euacuare, per uenę in cubito exiſtentis ſectionem,quando huc apparet fluens. Eſt enim eius pręceptum ſecundum ꝙ humores repunt facere euacuationes.Idem autem ſignificant et uerba hęc. Eo ducendum eſt quo repunt,per loca oportuna.Si autem de ruptis ſermo eſt ſcriptus ab eo, eos qui fiunt compatiendi ratione dolores intelligendum eſt dici ab ipſo deſcendere ad cubitos,non ipſam carnoſę partis diuiſionem.Et quidem fieri poteſt ut et talis uenę ſectio utilis ſit cõmuni euacuationis ratione. .xxiii.

ſ

I Quis non ex cauſa manifeſta metuat, aut meſtus ſit, ſunt atrę bilis caſus manifeſti,etiam ſi nondum tempus acceperint. Sed propter cauſam manifeſtam incipientes,deinde inueteraſcant, non te lateant inſaniam ſignificare.Nam et plures uiſi ſunt furore correpti qui ab excandeſcentia,uel ira,uel moeſtitia principium habuere, ipſo ſcilicet corpore tempore illo prompte ſe habente ad incidendum in tales paſſiones. ,xxiiii.

h

Oc et in aphoriſmo paulo antea dicto monſtrauit.cuius inicium. Veſica diſſciſſa,uel cerebro . Neſcio igitur quo pacto, nunc fruſtra fuerit adſcriptus . Hoc autem ipſum profecto uidimus , et in pluribus aliis aphoriſmis quos melius fuerit eximere . xxv.

n ON ſolum Eryſipelas,ſed aliud quodcũq;,quod ex profundis, et principalioribus partibuſ traſfertur ad cutem,bonum eſſe ſignum,ac cauſam debemuſ exiſtimare. Si uero contra ad interiora, et profunda tranſmutetur, malum. Sed et alia multa uidetur dixiſſe Hippocrates quędam ueluti exempla ſermonum uniuerſalium,a quibus eius quod ſolet euenire,experientiam poſſumus habere manifeſtiorem. Talia et enim exempla oportet eſſe. .xxvi.

.xxvi.

e RYſipelas ab exterioribus uerti ad interiora non eſt bonum , ab interioribus autẽ ad exteriora bonũ. .xxv .

q Vi in febribus ardentibus tremores fiunt,delirio ſoluuntur. .xxvii.

q Vicunq; ſuppurati,aut aquam inter cutem patientes uruntur, aut ſecantur, ſi pus, aut aqua uniuerſim effluxerit,omnes moriuntur . .xxviii.

e Vnuchi,neq; padogra laborant.neq; calui fiunt.

ſ Iue Hippocrates tales ſermones ſcripſerit, quędá ueluti exẽpla magis generalium,atque uniuerſalium ſermonum,ſiue alii iterpoſuerit aliis,perquirendum , relinquentes illud tantum in ipſis obſeruabimus, quod et antea dictũ, et nunc in febre ardente docetur. Q uę .n. hanc febrem efficiunt cauſę in uenoſo genere exiſtentes , quando ad neruos transferũtur, primũ tremoreſ faciunt, compatiente uero principio,etiam deliria.Sicuti igitur in febre ardente translatio,ſic et in omni alia febre poteſt fieri, et omnino ex arteriis,et uenis ad neruos transfluxus humorum noxiorum,ſicuti rurſus ex neruis ad has.Improprie igitur dictum eſt febrem ardẽtem a tremore ſolui. Hęc.n.arbitratur qbuſdá ſupuenientia eorũ ſoluere cõſiſtentiá,q̃cũq; oio hominem liberant,nõ quę alterá generãt paſſionẽ,quę nihilo minus ſit prima piculoſa..xxvii.

ſ Vppuratos pręcipue conſueuit nominare qui pus habẽt in ſpacio, inter thoracẽ,atq; pulm:em,quos quomodo urere oporteat dixit in libro de paſſionibuſ,cuius iniciũ.Pulmonis arteria.Q uidam uero hunc librum inſcribũt de ſuppuratis.Vſtione igitur indigent qui plurimũ habent pus, adeo ut deſperent per ſpuitiones poſſe expurgari.Hos uero ipſos et difficultas anhellitus maxime infeſtat ex loci anguſtia quę etiam nos cogit,ut eos uramus.In his autem qui aquam intercutem patiuntur,illę quę a gręcis παρακεντήσεις,ideſt punctiones nominãtur,ſunt magis in uſu medicorũ.Verũ hoc utiq; cõmune eſt uſtioni,ac punctioni,ꝙ in utraq; Hippocrates cõſulit caueri uniuerſam euacuationẽ, ſic enim uidetur cõtingere uti ait.Dictum eſt et ab Eraſiſtrato exquiſitius,ac plenius de his qui aqua intercutem laborant,ac ſi ipſe dicat,ſe compertũ habuiſſe experiẽtia,uniuerſam euacuationem febres,ac mortem afferre, uidemus et in aliis partibus ęque atq; in thorace quãdo aliquis magnus tumor ſuppuratur,periculoſam eſſe uniuerſam euacuationem, cum e ueſtigio deficiat anima, et uires debilitẽtur, et poſtea debilitas iſta remedium nõ habeat,uidetur in his pp magná diſtantiá corporũ,et puris acritudinẽ ora quorũdã uaſorũ arterioſorũ eſſe adapta, quę prius ueluti quoddam embriſma pus cõtinebãt quo uniuerſim euacuato,multi ſpiritus una cũ eo exeũt,atq; excernũtur.Vnde periclitantur.In aqua uero intercutẽ non modo ob hanc cauſam,ea laborantes offenduntur, ſed et duricies uiſceris,ut quod non ſubſtentatur ab aquoſa ſubſtantia, et ſeptum tranſuerſum deorſum trahit,et uiſcera quę ſunt in thorace. .xxviii.

e Vnuchos ſectio teſticulorũ ſimiles efficit foeminis. Sicuti ergo in eis caluicies non accidit,ſic neq; in eunuchis pp tempaturę humiditatem.Eunuchos quidem Hippo.tẽpore podagra nõ laboraſſe uerum exiſtit. Nũc uero nõ ita pp imodicũ ociũ,et uictũ intemperantem.Res aũt tota ita ſe habet. Neceſſe eſt pedes natura eẽ imbecilliores ſi quis podagra corripi debeat,ſicuti et cerebrũ ſi morbũ comitialẽ paſſurus ſit,nõ tamen eſt omnino neceſſariũ alterutrũ pati, ſi nihil in uita deliquerit. Diſces aũt aperte ꝙ imbecillitas ptis non ſit ſufficiens ad generan/

dam paſſionem ex intermedio tempore acceſſionum, in quo nulla fere infeſtantur, quãuis natiua imbecillitas continua ſit. Clarum autem, et hoc et in podagricis maniſeſtiſſime apparens, ꝙ influẽte aliquo ad pedes humore ſupfluo, paſſio generatur. Si igitur neq; hic humor influxerit, liquet ꝙ neq; unq̃ accidet paſſio. Non influet autem ſi omnino uacans ſuperfluitatibus corpus extiterit. Erit autem uacãs ſuperfluitatibus ſi mediocri utatur exercitio, et homo bene cibum concoxerit, unde et deſidię, et crapulę eis nocent. Nocent autem et potus multorum, et fortium uinorũ, pręcipue cum aliqs ea ieiunus potauerit. Hęc enim neruoſam ſubſtantiam promptiſſime offendunt, ſicuti et coitus. Aetate quidem Hippocratis pauci podagra laborabant propter uitę moderantiam, noſtris uero temporibus uſque adeo auctis eduliis, ut nihil eis addi poſſe uideatur, infinita eſt podagrarum multitudo, cum nõnulli ſint qui nihil exercitantur, et cruditatibus, atque ebrietatibus offendantur, et ante cibum aſſumptum bibant uina potentia, ac uenereis utantur immoderatis, nõnullis uero, et ſi non in his omnibus, in uno ſaltem, aut duobus ex his quę ſunt dicta delinquant. Sed cum peccatum fuerit magnum, ſępius in uno eorum quę diximus deliquiſſe ſat erit. Ob hanc igitur cauſam etiam eunuchi podagra corripiuntur, quãuis nullum habeant uſum uenereorum. Talis enim eſt eorum deſidia, inſaciabilitas, ebrietaſque, ꝙ etiam ſine uenereis podagra corripi poſſunt. Hęc eadem de articulari morbo exiſtimes dicta, omnes ſi quidem qui eo laborant magna ex parte prius podagrici fiunt. Accedit et ad has cauſas ob quas plerique incidunt in podagras, ꝙ multi, et patres, et auos habuere podagricos, in quibus ſemen erat uitiatum, atq; ideo natis uehementiorem fecerunt partium imbecillitatem. .xxix.

.xxix.

m Vlier podagra non laborat, niſi menſtrua defecerint. .xxx.

p Ver podagra nõ laborat ante uſum uenereorum. .xxxi.

d OLOres oculorum meri potio, aut balneum, aut uenæ ſectio, aut medicamentum epotum ſoluit.

m Vlieres non fiunt podagricę ratione euacuationis. Oſtenſum eſt enim in pręcedente ſermone, ꝙ niſi humores ſuperabundauerint, ex ſola partium imbecilitate non poteſt podagra fieri. Verum rurſus et hic prius quidem erat uerũ, ubi nõ oĩo mẽſtrua defeciſſent, q̃a parua erãt delicta quę ętate ſupiore mulieres admittebãt, nũc uero ob eorũ magnitudinem quędã podagra laborant anteq̃ menſtrua deficiant, cũ nõnullis pauca exeant, nõnullis autẽ uel mediocria. .xxx.

q Vod magnam uim habeat ad podagrę generationem uſus uenereorũ, liquet etiam in pueris, et ex his quę paulo antea de eunuchis dicebat. Eunuchos itaq; uidimus quoſdam podagra laborantes, pueros autem non uidimus. Verum et ſi quis tali eſt paſſione correptus, una et genuum articuli, et manuum intumuerunt, inſtar morbi articularis repente facti a plenitudine ex multis cruditatibus aceruata. .xxxi.

ſ Ingula horum quę dixit, magis experientia, et non ratione aliqua uidetur mihi Hippocrates cognouiſſe, nil.n. mirum ſi homo dolens cum iſſet ad balneum dolore fuit liberatus, uel ſi non permiſſus bibere uinum, deinde nullã ex hoc ſentiens utilitatem motus eſt ad bibendum, alioquin multum appetens uini, et poſthac melius ſe habuit. Sicuti igitur et plura alia quę medici hoc modo inſpexere, ſunt ab eis ſcripta abſque aliqua determinatione, ita et hęc mihi uidentur ab Hippocrate, neq; ut rationali dicente, diſpoſitiones, neq; ut empirico, concurſus. Vtilitas autem quę nobis poteſt aduenire, ex ſermonibus hoc modo ſcriptis eſt inquirentibus diſpoſitiones, in quibus meri potio, et balneũ, et ſingulum eorũ quę ſeriatim dicta ſunt, utile ſit, quod et mihi contigit. Nã ꝙ omnino ſint aliqui oculos dolentes, quorum nõnulli meri potionibus, nõnulli balneis iuuẽtur, fidem Hippocrati adhibens eram perſuaſus, neq;.n. illud ſcripſiſſet, ſi non uidiſſet. Non tamen ab aliquo

prçceptorũ tale auxilium aliquod animaduerti fuiſſe adhibitum.Cum itaq; omnes quçſiſſem diſpoſitiones inquibus ſit neceſſariũ,non in oculo tantum, ſed et in aliis partibus fieri dolores,deinde mihi ipi perſuaſus adinueniſſe. hinc cõſideraui earũ indicia diſpoſitionũ,et poſtq̃ etiam his credidi,tunc auſus ſum remedia afferre do lentibus,et primũ quidẽ adoleſcentẽ balneaui,cui medicus non abſq; ratione in die ſecundo ab initio uenam ſecuerat,et deinceps curauerat medicinis quas experiẽtia cognouerat,cum inflãmatio ſola obſideret oculos. Dolebat autẽ uehementiſſime in quibuſdam inſultibus in quibus aiebat ipſe ſentire ſe acutos humores,qui uniuer ſim defluebant ad oculos,mox poſt eorum excretionem uehementia doloris ſedaba tur,non tamen dolor omnino ceſſabat,et hoc illi per totam quintam accidit diem, maius ſemper habens incrementũ.Cum igitur dolorem non poſſet tolerare,me, et quẽdam alterũ ex ocularibus medicis aduocauit in urbe Romana probatiſſimum. Illi itaq; uidebatur utendum eſſe collyrio quodam ex his quç emplaſtica nominant et anodyna,ideſt dolorem ſedantia,cuiuſmodi ſunt quç ex Ceruſa lota,Amylo, et Pa pauere componũtur,nam ſic maxime poſſe reprimi per emplaſtica id quod influe bat,et ſimul ſenſum torpeſcere per infrigidãtia ſperabat.Ego uero ab inicio ſuſpec ta habui talia medicamenta, neq;.n.uehementes reprimunt fluctiones, ſed excerni prohibent,atq; ideo ſi humores fluentes acres extiterint,corneam erodi contingit, ſi uero multi,magis irritari, ac uehementer extendi, ac ſi rumperetur, ex quibus niſi,medicamentũ fuerit uehementer ſtupefaciens,dolores impatibiles excitantur. Si uero fuerit adeo uehemẽter ſtupefaciens, ut ex eo oculi maximã inflãmationem non ſentiant,neceſſarium eſt ſimul quidem uim uiſoriam offendi,adeo ꝙ ceſſante in flãmatione,uel debiliter,uel nihil omnino uideant,ſimul autem et quãdam prçdurã diſpoſitionem,et quç difficulter ſanari poſſit,in oculorum tunicis derelinqui.Cum igitur iſta nouiſſem,atq; animaduerterem humorem influentem nõ paucum, et for titer acrem,ac calidum,primum fomento utendum cenſui,experientiç gratia, tanq̃ ex ea certius cogniturus qualis nam foret diſpoſitio. Solet enim in his fomentum uſque ad aliquid dolorem mollire,ſed alteram fluctionem aduocare. Qua enim ra- tione poteſt id quod in oculis continetur diſcutere , eadem etiam alteram ex uici- nis attrahere.Verum q̃ primum,et aquam calidam,et ſpongiam afferri iuſſi. Aeger ipſe ſe dixit expertum eſſe tota die idem remedium,primum quidem dolorem mi- nuere,ſed paulo poſt maiorem facere, quç ego cũ audiſſem medicum ocularem di- miſi,pollicitus ipſe expectare,et çgrum abſque medicamento frigido a dolore libe rare . Cum autem ſolo balneo uſus eſſem, ita dolorem ſedaui, ꝙ tota nocte dormi- uit çger,et neque ſemel aliquem qui iuxta dormiebant aduocauit. Ab hinc in reli quis inquibus per ſigna cognoui,influere quidem humores acres ad oculos, non ta men corpus eſſe plenum,balnei uſu dolorem ſanaui.Alium autem quendã adoleſcen tem qui iam pluribus diebus inflãmationem patiebatur in oculis rura colẽtem, nõ prope ciuitatem uidi, poſtmodum quoniam paſſio perſeuerabat cum ad ciuitatem ueniſſet ſqualidos habentem oculos,ſed ualde tumidas, ac plenas ſanguine eas, quç in ipſis uenas erant,cui iuſſi,ut ſe lauaret,ac potu uteretur meratiore, et ita ſe ſopo ri traderet.Et quidem ſomnus ipſum ꝓfundus inuaſit,et mane ſine dolore ſurrexit, mihiq; prçbuit audaciam in quibus ſanguinis copia craſſioris in oculorũ uenulis continetur ſine plethorica in tota corpore diſpoſitione,uini potione diffundere ſan guinẽ,atq; euacuare potẽte,et ſui motus uehemẽtia obſtructiones apire. Hçc igitur ſunt fortia remedia doloris oculorũ.Securiſſimũ aũt fomentũ eſt et omnino aliquã afferens utilitatem,uel tãq̃ ſignum ad dignotionem, uel tanq̃ cauſa ſanitatis oculo- rum. Quando enim nihil omnino influit in oculos, fomentum diſſoluens eam quç in ipſis continetur ſuperfluitatem eis ſanitatem reſtituit. Cum uero adhuc influit, cum primum adhibetur ſuo calore, aliquod affert mediocre leuamẽ, ſed paulo poſt dolorem auget,et tunc fit ſignum dignoſcitiuum,ex quo nos diſpoſitionem comprç hendentes,ad totius corporis euacuationem peruenimus,ipſo quidem ſanguine re- dundante,per uenç ſectionem,ſed malitia humorũ infeſtãte,per purgationem, neq; enim eſt difficile admodum diſtinguere alteram ab altera. .xxxii.

Icuti pſelixeſthę,ideſt balbutire linguę uitium eſt nō uocis,ſic et traulizin,
f eiuſdem uerbum ſignificationis,in ſermone gręcorum nō potente lingua exquiſite eas dearticulare uoces quę per,t,et,r,proferuntur,qualis eſt hęc ipa traulosis,et hę alię ſimiles,trechi,tribi,trachy,trocos,tripheros, et quęcnnq; alię tales.Hę ſi quidem omnes exigunt linguam ſe ampliantem,ac prioribus dentibus initentem.Quando igitur in quibuſdam fuerit imbecillior,peius firmatur,et ſonum, t,et,r, neqꝫ dearticulare, ſed ad,t,et,l,facile labitur. Hoc autem et ei poteſt accidere quoniam ſit breuior, q̄ ipſi conueniat,quod rariſſimum exiſtit.Sed et quia molliorē, atq; humidiorem habet temperaturam,quam ob cauſam et pueri, balbutiunt cum tale ipſis contingat, quale etiā in ambulatione,nam et hanc nōnulli eorum neq; omnino habent,.nōnulli uero non ſufficienter,cum crura nequeāt in eis propter mollitiem firmiter ſtabiliri.Quibuſdā uero eorum etiam ętate integra,cum in loquendo laborauerint,balbutire cōtingit, ſicuti et illis qui plurimum tibia cecinerint,et quibus uires ex morbo ſunt debilitatę,ſicuti et quibuſdam quibus lingua eſt uehementer exiccata.Verum ſiccitas tāta nulli ineſſe poteſt qui habitum ſeruet naturalem,atq; ideo ſolius humiditatis imodicę eſt caſus in his qui natura balbutiunt id linguę detrimētum, cum eius muſculi nequeāt firmiter ſtabiliri, quod eis pōt accidere,uel ꝑꝑ ſuam, uel ꝑꝑ neruorū imbecillitatē,quos uidelicet a cerebro ſuſcipit.Quare et ebrii aliquādo balbutiūt, tū quia multa humiditate ꝑfunditur cerebrū, tū qa etiam ab ipſius multitudine ꝑ grauatur.Cōtinget igitur his qui ſunt balbi natura alterū horū,aut cerebrū habere humidū,uel linguam,uel utrūq;. Et cerebro quidem talem ſortito tēpaturā defluere ab eo multas par eſt humidas ſupfluitates,atq; inde fluētes in uentrē ſuſcipi. Vnde et lōgis ꝓfluuiis hō capitur.Lingua uero admodū humida ex natura exiſtēte, et uētriculū talē eē par ē,ut q alterā ſui tunicā cōem habeat ad linguā, ibecillis aūt ex humiditate uētriculi propria paſſio eſt diuturnum profluuium. .xxxiii.

.xxxii.

b BLbi ab alui profluuio maxime capiuntur, .xxxiii.

q Vi acidum eructant non ualde morbo laterali corripiuntur. .xxxiiii.

q Vicunq; calui ſunt, his magnæ uarices non fiunt. Quibus uero caluis uarices magnæ ſuperueniunt, hi rurſus capillati fiunt.

Cidum eructantes,hoc eſt acidū ructū habentes, raro inqt capi a morbo la
a terali.Nam quod dicitur, nō ualde,idē oſtēdit qđ raro,nō nullo modo,ut quidā libri expoſitores ſcripſerūt.Dictū aūt a nobis eſt ubi de morbo laterali ſermonē habuimus,ꝙ hic qdem una cū flauis, ac ruffis fit ſputis ex bilioſis humoribus ortū habens.Hic uero cū ſpumeis ex pituitoſis,ſicuti q cū nigris fit ſputis, ex melācholicis,q uero cū rubeis ex ipſo ſanguine.Eſt.n.hic morbus, iflāmatio mēbranę,quę ſubcingēs nominatur,adueniēs.Cū uero unaquęq; inflāmatio ex alicuius humoris fiat ſupabūdantia,ſecundū eius naturā,et ſputi ſpecies morbo laterali laborātibus aduenit,et ſpes ſalutis,ac mortis habetur.Nō ęque aūt mēbranę,ac pulmo ſūt natura aptę humores ſuſcipe,dēſa ſi qdē eſt mēbranarū ſubſtātia,pulmo uero parte in oi rarus,ac laxus.Quare huic quidem prōptum eſt oēs ſuſcipere humores.Membranę aūt ſubcingenti plus bilioſos.Ob hanc igitur cauſam qbus pituita natura ſuperabūdat,raro a morbo laterali corripiūtur,ꝓſertim ſi ſalſedinē, atq; acritudinem aliquā ſibi adiūxerit.Talis.n.inteſtina mordens irritat ad deiectionē in qua contingit nō ſolam pituitā,ſed plures alias etiam ſuperfluitates excerni.Dicebat uero ipe in libro de aere,et aqua,et locis,eos qui habent uentrem natura humidum minime morbo laterali,atque aliis morborum generibus corripi. .xxxiiii.

Vādo i uiri ſapiētis libro ſermo iuenitur aliqs maniſeſtū habēs mēdaciū,nō
q ſine rōe legētes cōtingit dubitare,et primū qdē ſibi ipſis diffidere,qſi neq; illa quę ſint manifeſta noſcentibus , deinde ſuſpicari ne quod falſum fuerit

405

interiectum. Quis enim neſciat caluicium eſſe paſſionem inſanabilem?Sed neq; uerum ꝙ magnę uarices caluis nūq̃ adueniant,ſicuti neq; ꝙ uaricibus aduenientibus caluicies ceſſet, niſi forte,ut nōnulli inquiunt,uocatum a medicis capillorum defluuium caluicium nominet.Illud enim cū a uitioſis humoribus,ſicuti quę Ophiaſis, et alopetię,paſſiones capillorum nominantur a gręci, generetur,cum iidem humores ad crura decumbūt,poſſunt uarices facere,et capillos reſtituere. Si enim prius a uitioſis humoribus corruptiſ eorum radicibus corrūpi contigerat, nūc fit ueriſimile,ut eiſdem humoribus alio tranſpoſitis ad primā naturam capilli redeant. .xxxv.

.xxxv.
QVA intercutem laborantibus, tuſ
a ſis ſuperueniens malum. .xxxvi.
Ifficultatem urinæ,uena ſecta iuuat,
d ſecare uero interiores. .xxxvii.
B angina habito, ſi tumor fiat in col
a lo bonum. .xxxviii.
ANcros occultos omnes melius eſt
c nō curare.Curati enim cito pereunt,
non curati uero longius tempus per
durant.

Vperuenire paſſioni
f bus alias paſſioneſ,et
caſus, priſci medici dicere cōſueuerunt quęcūq; ipſius paſſionis adauctę ratione cōtingere cōſueuerūt. Talis .n. eſt Praxagorę liber de ſupuenietibus inſcriptus. Sic autē et nunc de tuſſe dictum eſt.Neq; enim cum ex alia fit occaſione in homine aquam intercutem patiente tuſſis ſignum eſt exiciale, ſed quando ipſius morbi ratione. Cum enim in paſſione tali aquoſa humiditas tantum adaucta fuerit,ut iam aſperas occupet arterias,deinde ſupuenit tuſſis,pículū iminet ne homo haud ita multo poſt ſtrāguletur. .xxxvi.

Ic ſermo uerus non eſt niſi, et,cōiunctionem aſſumpſerit,ita ut aphoriſmuſ
h talis fiat. Difficultatem urinę, et uenę ſectio ſoluit. Re uera.n.et uenę ſectio
ſoluit difficultatem urinę,illam uidelicet,quę pp inflāmationem,et multitudinem fit.Quod aūt dicitur ſecare uero interiores,ſi de uenis manuū dicitur,caret ueritate,neq; confeſſum Hippocrati.Videtur ſi quidē in omnibus libris ſuis in partibus quę ſupra hepar ſunt ex manibus ſanguinem mittere.In iferioribus uero eas quę in genu,uel talo ſunt,ſecari iubet.Si uero de his ipſis ipſum dixiſſe arbitretur. Secare aūt interiores,hoc dictū paruā uim habet.Ab una.n.ambę naſcūtur,cū ea q̄ in genu eſt trifariā diuidatur,quoniā et una uena ad hoc peruenit mēbrū, nō ſicuti ad manū duę.Melius itaq; ſit et hūc aphoriſmū unū ex adiectis opinari. .xxxvii.

Ermo uerus eſt,et cauſa in promptu,ſi quidem ex intimioribus, et princi
ſ palioribus partibus,paſſiones confert ad cutem transferri. .xxxviii.

Ccultos Cancros dixit,uel eos qui ſunt ſine ulceratione,uel abſcōditos, hoc
o eſt non apparentes,quod rurſus idē ſignificat,ac ſi diceretur,qui in ꝓfundo
corporis ſunt.Sed et curare duplex eſt.Vnū quidem oia agere, ut particula patiēs ad ſanitatem perducatur,alterū aūt eam adhibere prouidētiam quę paſſioni congruat,hoc eſt ipſam mollire,ac mitiorē facere,et tum pręcipue, cū adeſt exulceratio.Tūc.n.ē neceſſariū,ut ſi nō aliud agamus,ſaltē ſaniē abluamus,humido aliquo utentes,nō quocūq;,ſed uel ꝑ expientiā, uel ꝑ indicationē inuēto, qđ neq; putrefacere,neq; irritare partē patiētem ſit natura aptū.Ab hac igitur curatiōe, neq; abſiſtere cōuenit,neq; illi ꝗ ſunt ſine ulceratione Cancri indigēt ea. Aliā uero quę fit per ſectionem,uel uſtionē,q̃ ſola ſunt remedia Cancrorū,cōſulit ut in Cācriſ occultis nō adhibeamus.ꝙ igitur illi ꝗ ſūt in ꝑtibus penitioribus talia remedia nō deſiderāt,et expiētia docet.Eqdē ſcio oēs ꝗ huiuſmodi Cācros curare tētarūt,magis illos irritaſſe,et breui hoies iteremiſſe.Nā et ꝗ Cācrū in palato cōſtitutū, et i ſede,et i ſinu muliebri,uel uſerūt,uel ſecuerūt,nō potuerūt ulcera ad cicatricē ꝑducere,et homineſ i cura afflictos, ac maceratos, uſq; ad mortem pertulerunt,quo ſi nullam curationem adhibuiſſent longiori tempore uitam cum minori moleſtia tranſegiſſent.Tales igitur Cancros nullo modo curare tentemus.Ex eis uero qui in ſumma parte corporis

hęrent,illos tantummodo,quos poſſumus una cum radicibus ipſis,ut quiſpiam di/
xerit,reſecare. Neque enim malum eſt,ueluti radices quaſdam Cácri,nominare eas
quę plenę ſunt ſanguine melancholico uenas,et uſq; ad loca circũſtantia diſtendun/
tur.Multi.n.magnę autoritatis medici,neq; hos manus opera curari permittũt. Sed
illos tantum qui exulcerati,ſimulque laborantes moleſtant,adeo ut ipſi ultro manu
curari deſiderent,et ſimul ſunt in talibus partibus ſiti,quas poſſumus una cum ra/
dicibus reſecare,et exurere. .xxxix.

c ONuulſio fit, uel ex repletione, uel
inanitione,ita uero et ſingultus. .xl.
q Vibus dolor circa ilium fit abſque in
flammatione, his febris ſuperueniẽs
morbum ſoluit.

Quidam uero neq; hos amo
liri permittunt, ſed omnino
abſiſtendum conſulunt a re/
mediis potentibus in omni
natura Cácri. Qđ uero Hip
pocrateſ nũq̃ conſuluiſſet cu
rare potenter Cácros in par
tibus corporis penitioribus
conditos,ex ipa paſſionis natura licet coniectari.Si uero et eos qui in ſumma parte
corporis hęrent,abſq; ulcere incertum eſt, quantum ex uerbis aphoriſmi cóiici po
teſt. Ipſum uero ſcripſerunt Artemidori, et Dioſcoridis ſectatores, uſq; ad ea uer/
ba.Non curare melius eſt. .xxxix.

Onuulſio,ut et ipſum indicat nomen conuulſis fit ad propria capita muſcu
c lis,ut autem clarius diceretur reuulſis,ſicuti etiam eſt motus eorum ſecun
dum naturam,uerum hic haud quaq̃ fit ſine animalis appetitu. Cóuulſio au
tem paſſio eſt inuoluntaria ad ſimilem uenientibus neruoſis partibus in eis diſpo
ſitionem,quam etiam in mollibus factis ſecũdum appetitum aſſumpſerũt. Nam ex
repletione fit,ſicuti etiam in excedentibus ſecundum humiditatem aeris ambiẽtis
conſtitutionibus accidit chordis.Nam et propter hanc cauſam ſępe rumpũtur. Sic
aũt et in ſicciorıbus conſtitutionibus afficiuntur,nam in ſe ipſas colliguntur, ac cõ
uelluntur omnia neruoſa corpora uiolentius exiccata,ſicuti quę ad ignem lógo tem
pore lora calefiunt,ſimile quid patiuntur,et quę ſol ęſtiuus exiccauit. Cóuulſio igi
tur non abſq; ratione a contrariis fit cauſis,ſingultus uero concedatur conuulſio ſto
machi nominari,quãdo aliud fuerit ſermonis propoſitũ.Quádo uero hoc ſolum ſtu
duerimus,ut paſſionis ſubſtantiá cognoſcamus, melius fortaſſis fuerit non cóuulſio
nem nominare,ſed quẽdam motũ eiuſdem cũ uomitibus generis,intentũ aũt et illo
uehemẽtiorem.Ná ſtomachus appetens eorũ aliq̃d quę in ipſo continẽtur expellere
ad duos mouetur caſus,uehementiorem quidem in ſingultibus, mediocriorẽ illo in
uomitibus,ſꝛ quidẽ in uomitibus appetit ea tantum,quę in uẽtriculi ſpacio latiori
continentur expellere.In ſingultibus autem,et ea quę ſunt in ipſius ore penitiora.
Per ſtomachum nunc a me intellexeris,non ſolum eum qui ita proprie nominatur,
ſed et uentriculi os. Quę enim in hoc continentur ipſo appetente uentriculo expel
lere,ſingultus fit,Qđ uero eorum quę difficulter excernuntur, et quę ueluti abſor
ſerit uentriculi os fiat per ſingultus excretio,diſcere licet, ex his quę quotidie eue
niunt,omnibus fere,uel magis,uel minus.Si enim ſolum quid acutum,ueluti Piper
deglutierint,ſiue cum melle,ſiue aliquo alio,poſtea uinũ biberint aqua calida tem
peratum ſtatim ſingultiunt,calore quidem potuſ piper ad interiora deuehente,eiuſ
uero acutie uentriculum moleſtante.Vnde conatur motu uiolentiorẽ rem infeſtan/
tem expellere.Oſtenſum eſt in libro de cauſis caſuum,ꝙ et tuſſis,et ſternutio,et ri/
gor ex talibus motibus ſint. .xl.

Eqtur qdẽ et ad morſus dolor,ſed cóſueti ſunt morſus noie, nõ doloris tales
ſ caſus appellare. Fit aũt dolor pp quãdã ſimilẽ inflámationi diſpoſitionẽ. Sic
aũt noiata ẽ,quoniã et Eryſipelata dolor cóſeqtur. Quádo igitur nó ob talẽ
diſpoſitionẽ dolor iliũ occupauerit,et morſus ſenſus abfuerit, relinquitur ut dolor
fiat,uel propter obſtructionem,uel propter ſpiritum flatuoſum, uel aliquam intem
periem inęqualem quę febrilis calor aptus eſt natura ſanare, hęc quidem incidẽs,
extenuanſ,atq; diſſoluens,hęc uero ad tẽperaturę ęqualitatem perducens. .xli.

Vplex eſt huius loci ſcriptura, et duplex expoſitio, et utraqꝫ non caret ratio
d ne. Nam et propter puris craſſitudinem, et propter loci, ſępius occultatur puris in aliquo loco comprębenſi notitia. Recte ergo nonnulli ſcripſerunt. His pp loci craſſitudinē, nōnulli uero. His pp puris craſſitudinē nō innoteſcit. xlii.

Orbum regium hoc loco dicit, qui fit ex hepatis inflammatione, tunc enim
m duricies oſtēdit σκίρρωσιν, ideſt tumorem prędurum, uel inflāmationem in

.xli.

VIBuſcunqꝫ ſuppuratio in corpore
q exiſtens non inoteſcit, his ob craſſitudinem puris, aut loci, non innoteſcit. .xlii.

ORbo regio laborantibus, ſi fiat he
m par durum, malum. .xliii.

Vicunqꝫ lienoſi a difficultate inteſti
q norum capiuntur, his ſuperueniente longa difficultate inteſtinorum, aqua intercutem, aut leuitas inteſtinorum aduenit, et moriuntur. .xliiii.

Vibuſ ex ſtillicidio urinæ ileos super
q uenerit, in ſeptem diebus pereunt, niſi febre ſuperueniente, ſatis urina fluxerit.

hepate exiſtente, quemadmodum et ſine hac cōtingit quidem aliquando, propter eius obſtructionem morbum regium aduenire, contingit et ipſa natura quādoqꝫ per modū criſeos ipſum humorem exuperantem in uenis cōtentū, ad cutē expellente. .xliii.

Portuit hunc aphori
o ſmum illi pręordinari in quo dicit. Lienoſis difficultas inteſtinorum ſuperueniēs bonum. Sed his quidem inter ſequentes ſcribitur poſt quatuor alios intermedios. Nobis autem neceſſarium iam ipſius meminiſſe. Quicunqꝫ enim lienoſi ſunt, hoc eſt qui durū habēt lienem, his ſuperueniens difficultas inteſtinorum ſoluit diſpoſitionem, quando ſcilicet ratione tranſpoſitionis, atqꝫ euacuationis humorum craſſorum, ac melancholicorum lieni inſertorum euenerit. Sed quoniam ſępius huiuſmodi euacuationes ultra modum extenduntur, et noxię ſunt laborantibus, cōuenienter Hippocrates, quem finem habeat imoderata difficultas inteſtinorū, oſtendit, quę talibus aduenit diſpoſitionibus, lęſis ſi quidem inteſtinis a trāſitu uitioſorum humorum, et uis eorum laborat, et temperies natiui caloris aboletur, ob hāc igitur cauſam, et aqua intercutem, et leuitas inteſtinorum, ſuperueniūt. Leuitas quidem inteſtinorum, ex ſola inteſtinorum lęſione. Aqua uero intercutem, pp hepatis compaſſionem, atqꝫ lienis, et omnis uenoſi generis. .xliiii.

N ileo nihil exit inferius, neqꝫ ſiquis acerrimo utatur clyſtere. Vomitus au
i tem ſtercoris aduenit hiſ qui exitialiter ſe habent. Qd' igitur intercluſa uia exitus hęc paſſio fiat, et qꝫ in tenuibus inteſtinis, non autem craſſis, omnes fere fatentur, et quidem qꝫ propter inflāmationem, et propter obſtructionem ſtercoris ſicci, uel humorum craſſorum, atqꝫ tenacium, dictum eſt a pluribuſ. Mihi uero uidetur inflāmationem, uel durū tumorem, uel abſceſſum, tantam facere poſſe loci anguſtationem, ut nihil poſſit ad inferiora tranſmitti. Qd' autē humores craſſi, atqꝫ tenaces in cauſa ſint, non admodum mihi uidetur probabile. Verum et hoc ſi libeat ponito, et ſi quid aliud dicatur pręter hoc. Verū quod uidetur omnibus, qui aphoriſmos expoſuerunt, admodū mihi uidetur difficile creditu. Aiūt. n. qꝫ ueſica inflāmata, anguſtia loci facta, ex compreſſione in inteſtinis paſſionem affert, quę ileos nominatur. Ego uero multos me puto in tota uidiſſe uita, nonnullos tantum periclitātes, non paucos uero etiam mortuos, non potentes mingere, quibus tunc manifeſte omnibus ſecundum propriam circunſcriptionem plena ueſica apparebat, adeo qꝫ ſupra modum erat extenta, et dolor, ut par eſt, inde accreſcebat quorum tamen nullus factus eſt ileoſus. Quomodo igitur quiſpiam unq̄ perſuaderetur, ob ueſicę inflammationem anguſtiore facto inteſtino, ileon prouenire? Non magis ſane q̄ ex tumore uteri in muliere grauida. Atqui uſque ad ilia eius tumor extenditur, et magis

premere poteſt, atque anguſtare inteſtina tenuia, ueſica uero ſi in tumorem attollatur, ſolum poteſt rectum premere inteſtinum. Quidam uero etiam dicũt abſurdius ꝙ febris ſupueniens conferat ileo. Nã febris quidem in inflãmatione ueſicę nõ abſq; ratione fieret, quin quanto illa maior, ac grauior, tantum augeri febrem contingeret cum caſus ſit inflãmationis. Ileos uero ut ipſi aiunt ex inflammatione ortum habuit, et unam tantum ſpem habet ſolutionis, inflammationis ceſſationem, cum qua etiã febrẽ ſedari eſt neceſſariũ. Bonum igitur ſignũ ſolutionis earũ quę ſunt in ileo paſſionum, eſt febris, uel remiſſa, uel ſoluta. Neque uero ſignum, neq; cauſa bona, ipſa, uel ſuperueniens, uel aucta. Nouimus. n. ſolum illis morbis conferre febrem, qui ex frigiditate fiunt, aliquando ſola, aliquando cum humoribus crudis, pituitoſis, et flatuoſis ſpiritibus. Melius itaq; ſi fateamur nos ignorare quę in hoc aphoriſmo Hippocrates dixerit. Neq; enim ratio eorum indicat ueritatem, neque experientia docet. Tertium autem nihil habemus ad fidem, ſi unq̃ talis ęgrotus ſit uiſus, aut ab Hippocrate, aut ab aliquo alio, neq; enim, neq; ſi legitimus ſit hic aphoriſmus, habeo dicere. Multitudinem igitur humorum crudorum una cum multa frigiditate, melius eſt talium in ileo caſuum qui dicti ſunt cauſam arbitrari. Sic enim tantummodo febris eſſet medicina diſpoſitiõis, et retentarũ urinarum euacuatio. Sic enim conſueuere craſſę, et plurimę, atq; omnes ſimul ipſis concoctis euacuari. .xlv.

u LCera quæcunque annua ſunt, aut etiam diuturniora, os abſcedere eſt neceſſarium, et cicatrices cauas fieri.

.xlv.

q Vęcunq; ulcera longo tempore manent, uel cicatrice nullo modo aduenien te, uel ſi facta ſit rurſus reſoluta, nihil uidelicet medicis in curatione delinquentibus, neceſſe eſt, uel propter influxum uitioſorum humorum, uel propter diſpoſitionem in membro contractam tempore ex humoris influentibus, uel ob aliquam paſſionem oſſis in eo loco corrupti, difficulter ſanari. Alia itaq; ulcera ſemper maiora, et deteriora fiunt, atque hęc omnia Phagedenas, ideſt exedentes antiqui nominabant. Quidam uero poſteriores ea diſtinguere cogitarunt propriam ſingulis dantes appellationem, et quędam eorum Chironia nominantes, quędã Telephia, quędam Phagedenas, et alias adhuc curioſas magis afferentes appellationes. Nobis uero ſufficiet ex his quę aliquid loci occupant circonſtantis, nõnulla quidem herpetas, ideſt repentes nominare, quando ſummas tantũ partes cutis occupauerint, alia uero Phagedenas, quę carnem ſubiectam corrũpunt. Quod enim putridum, atque depaſcens a nõnullis ulcus uocatur, nõ eſt propria ulceris differentia, ſed paſſio implicita, ex ulcere, atque putredine. Scimus autem, ꝙ et abſq; ulcere putredo ipſa per ſe ipſam in multis corporis partibus conſtituitur. Vocatur autem et Anthrax, ideſt carbo ulcus eſcharoſum cui iungitur multus corporum circunſtantium feruor. Hęc igitur propriam habuere appellationem, Anthrax, Phagedena, et Herpes. Quęcũq; uero ulcera fiunt ſine dictis caſibus, hęc ipſa per ſe ipſa ſolebant antiqui ulcera tantum nominare, de quibus nunc Hippocrates loquitur, de his peculiariter edocens, ꝙ quęcunq; talia ſunt ulcera, in longum incidunt tempus. Videtur autem experientia ratiõi adſtipulari, et multa ſępius ex hoc genere ulcerum, cum poſt multum tempus fuerint ad cicatricem producta rurſus inflammantur, ac diſrumpuntur, ipſarum cicatrice ſoluta. Fit autem hoc talem aliquam ob cauſam. Quando ex adhibitis medicamentis, caro quę oſſi ſuperiacet patienti, exiccata cõtraxerit cicatricem, ſtatim quidem integra ſanitas reſtituta uidetur. Rurſus uero paulatim aliqua influente ſanie ex oſſe corrupto, in parte penitiore iterum aduenit infimmatio, et puris generatio conſequitur a quo cicatrix eroditur, caro uero exulceratur. Quęnam igitur eſt talium ſanatio ulcerum? Non profecto alia, q̃ ab ipſo ſcripta in libro de ulceribus, et a nobis in tertio de arte curatiua fuit demonſtrata. Nam ulcera omnia exiccari oportet, pręcipue uero in quibus patitur os. Terminus autem eſt ſiccitatis ut abſcedat pars eius quę eſt uitiata. Quare non abſque ratione, tantum fieri cauas cicatrices contingit, quantam habuerit abſceſſus craſſitudinem. .xlvi.

g Ibbos ſolet Hippocrates nominare,quos nunc omnes homines conuexos appellat.Nam et uere eis eſt ſpina in parte poſteriore conuexa. Cõuexo igitur oppoſitę dicitur,cauum,gibbo,regibbum.Sed hęc quidem de ſola ſpina gręci dicunt.Illa uero de omnibus.Quomodo uero gibboſitas fiat,ipſe narrauit in libro de articulis,ſicuti et de regibboſitate,et obliquitate,atq; cõcuſſu.Hę enim ſunt proprię,atq; pręcipuę ſpinę paſſiones,atq; oportet illum qui uult iſtarũ paſſionum habere noticiã,his quę in eo libro ſcribuntur plenius incũbere. Nunc uero a nobis dicentur ea quę ad propoſitum aphoriſmum uidentur utilia.

.xlvi.

q Vi gibbi ex aſthmate, aut tuſſi fiunt, ante pubertatem moriuntur. .xlvii

q Vibuſcunq; uenæ ſectio, uel purgatio,cum medicamento conuenit, hos uere purgare, uel uenam incidere oportet.

Gibba fit ſpina, aliquando propter ictum, aut caſum,gibba etiam fit propter quędam tubercula dura, quę in parte anteriore conſiſtunt,a quibus ſi quando una uertebra trahitur ad anteriora recurua fit eo loco ſpina,ita et ſi plures fuerint ſe ordine conſequentes,quando uero non fuerint cõtinuę hę quę tenduntur uertebrę,gibboſitas fit tantum partibus retro tendentibus quãtum uertebrę extentę ſunt ad interiora reflexę, nam hoc fieri uidetur in omnibus duris mediocriter tentis,ueluti calamis,uiminibuſ,uirgis,et omnibus aliis huiuſce modi,et dictũ eſt de his plenius in expoſitionibus libri de articulis. Nunc uero eos qui gibbi facti ſunt ex aſthmate,et tuſſi ante pubertatem cito inquit interire. Neq; enim uult in his thorax,ut ipſe dixit, una cum aliis augeri, atq; ideo magna anguſtia pręmuntur ea,quę reſpirationi obſeruiunt inſtrumenta. Omnibus quidem cõmune,qui ſponte gibbi facti ſunt, hoc eſt,quibus ſine ictu, uel caſu ſpina paſſa eſt, propter dura tubercula,et concoqui difficilia, tales fieri. Sed cum multa ſit in tuberculis ſecundum tumorem,atq; duriciem,et locum in quo conſiſtunt differentia, quę quidem ſimul dura,ac magna ſunt conſtituta,ſtatim difficilem faciunt hominibus reſpirationem.Quę uero ex ſuo humore aliquid ad aſperam mittunt arteriam, reddunt tuſſiculoſos. Verũ quę talia ſunt,ut mittant ex ſuo humore aliquid,nõ ſunt dura exquiſite,atq; ideo neceſſarium eſt eis aliquando ſuppurari, et hominem occidere. Quę uero nihil mittunt,ex craſſis humoribus ortum habent, atq; ob id dura ſunt,et incocta,et longo permanent tempore,anteq̃ ſuppurentur,atq; ideo non perimunt hominem.Quę uero una cum tuſſi ortum habuere,properant ad ſuppurationem,atq; ideo ſunt exitialia. Sic et quęcũq; cũ difficili anhellitu fiunt, ſunt his qui adhuc augentur pernicioſa,uel enim hęc magna ſunt,uel in loco thoracis ad uitam oportuno. Quando igitur pulmo, una cum corde in talibus augeatur, locus autem continẽs minor efficiatur,neq; coſtę augeantur, et inter flectendum,propter gibboſitatem thoracem faciant anguſtiorem,neceſſarium eſt tãtam in breui tempore fieri anhellitus difficultatem,ꝙ homo corrũpitur.Nam ſi nondum gibboſitate ſuperueniente propter ſolos tumores extra naturam difficilem habebant anhellitum,qd debemus expectare, cum tubercula ſint tempore adaucta, thorax aũt ſit factus anguſtior? Qđ igitur cum multę ſint ſpirandi difficultates, ſolam illam Hippocrates aſthma conſueuerit nominare,in quo contingit ſatis crebrum anhellitum fieri,clarum admodum exiſtit. Vocant aũt et nunc homines τὸ ἀσθμαίνειν.i. anhellare,id qđ fit in curſibus,et uehementioribus exercitiis.Hippocrate autem poſteriores,et paſſionem aliquam diuturnam, nonnulli ſimpliciter aſthma nominant, nonnulli orthopniam,quando abſque febre ęgroti iugiter anhellitũ habent difficilem. .xlvii.

l Iquet ꝙ in eis qui adhuc ſani,ſed ęgri futuri ſunt,niſi euacuentur,nunc ſermo habetur Hippo.Hos.n.oportet, ut anticipemus euacuare, uere adueniente,uel per uenę ſectionem,ſi plenitudinis paſſionibus ſubiiciuntur, uel per purgationem,ſi eis quę ex corruptione ꝓueniũt.Nos itaq; plurimos ita ſeruauimus ſanos, qui longo ante tẽpore ſingulis annis morbis capiebãtur. Sed et podagram,et

morbum articularem adhuc incipientem,et nõdum poros circa articulos faciẽtem, ex tali euacuatione,multis iam annis fieri prohibuimus. Eodem modo et ſanguinis ſpuitionẽ, morbũ comitialem, apoplexiam, melanoholiã, et alias huiuſcemodi diuturnas paſſiones in multis hominibus per dictam euacuationem ſubſtulimus.Venę itaq; ſectio cõmune auxilium eſt earũ quę ex plenitudine fiũt diſpoſitionũ,purgatio uero ſic, ſi quidem ſecũdum genus inaudias,unũ quoddam auxiliũ exiſtit,nõ tamen ſecundum ſpeciem.Nõnulliſ ſi quidem confert humores pituitoſos euacuare,nõnulliſ uero amarã bilem,nonnullis atram, nõnullis ſeroſam ſupfluitatem, ſecundum naturã earũ quę conſueuerunt ſupuenire paſſionũ . Exẽpli gratia.Aliquis ſingulis annis incidit i melãcholiam niſi purgetur, et res mira uiſu, quomodo morbo iã incohante, ſtatim homo perſentit primã eius generationem,et ego aduocatus purgo humores atros et ceſſat protinus melancholia , et huic homini ex purgatione ambo hęc optima eueniunt, ꝙ ſcilicet et ſuperfluitates expellũtur,et ꝙ ex acritudine eorum quę excernuntur,paulatim aperitur os uenę,quam uocãt hęmorrhoida,et per eam etiã excernitur pars aliqua ſanguinis uitioſi,conſueti euacuari, quo retento ſuperuenit melancholia.Purgo igitur ipſum,nõ uere tantum, ſed etiam auctũno, et ſicuti dixi, ſi ex contemptu aliquando purgationem omiſerit, et morbum non anticipauerit, caſus perſentit paſſionis.Sic et mulierem quãdam ſingulis annis, uere incohante,ſimiliter euacuãs cũ aliquãdo tumorẽ cancroſum in mãmilla pateretur,forti,atq; frequenti cũ medicamento purgante atrã bilem,adhibita euacuatione, ad ſanitatem ꝑduxi.Et ſi quãdo purgatio omitteretur, dolorẽ profundũ ſentiebat,et me aduocato, ſtatim uolebat euacuari.In altero elephantem incohãtem,primũ ꝑ uenę ſectionem, et purgationẽ ſanaui;et ſingulis ãnis rurſus huic ſufficit una purgatio, et ea omiſſa, ſtatim paſſio inoteſcit.Morbi itaq; huiuſcemodi,atri humoris exigũt purgationem. Comitialis autẽ,et apoplexia,et anhellatio,pituitoſi.Et articulares,ſi cũ multa fuerint caliditate,amarã bilem uolunt euacuari,ſi uero cũ frigidis tumoribus,pituitã. Quidã alius tẽpore ęſtiuo ſemꝑ febribꝰ tertianis corripiebatur.Sed multis iã ãnis non febricitauit,quoniã a nobis purgari circa finẽ ueris anticipauit. Sic.n. melius eſt tales euacuare,ſicuti illos,ꝗ morbo comitiali,apoplexia, et melãcholia,et articulari,et aliis paſſiõibus,ꝗ ex craſſis humoribꝰ generãtur ꝓſtat circa ueris inicia euacuare,de qbus oibus ſeorſũ a nobis ſcriptũ ẽ i illo tractu,ꝗ iſcribitur ð his ꝗ uerno tẽpore egẽt euacuatiõe.Eſt aũt iſte tractatus ps totius ſalubris tractatiõis. .xlviii.

l IEnoſis difficultas inteſtinorum ſuperueniens bonum. .xlix.

q Vicunq; morbi podagrici fiunt, hi ſedata in quadraginta diebus inflammatione finiunt.

p Aulo ãtea hũc aphoriſmũ expoſui, cũ ſermo habebatur de aphoriſmo i hũc modũ ſcripto.Quicũq; lienoſi a difficultate inteſtinorũ capiũtur, his longa facta inteſtinorũ difficultate,aqua intercutẽ ſupuenit, uel leuitas iteſtinorũ et moriũtur,quare iſti impſentiarũ ꝓpoſito nulla ẽ alia expoſitio neceſſaria. .xlix.

p Odagricorũ inflãmatio fluctione fit ad articulos decũbente,hanc aũt fluctionem ſuſcipiũt,primũ quidem loca articulationũ,deinceps circũſtantia oia, uſq; ad cutem.Quia uero impleri dicimus articulatiões, liquet etiã ea quę ipſis circũiacent ligamenta extendi eẽ neceſſariũ . Neruos igitur, et chordas nõ eſt rationabile in ipſis inflãmari,ſed ſolum dolere, cum ſimul articulationes extenduntũr,argumento quoniã uiſus eſt nũꝗ podagricus pati cõuulſionem quę frequenter ſolet in neruorũ,ac chordarum inflãmationibus aduenire, uerũ intentio ſanationis in eis cõmunis eſt omnibus inflãmatione laborantibus, quoniã diſſolui oportet id quod ad pedes defluxerit,ſi quidem tenuiorem habuerit ſubſtantiam tempore breuiore,ſi uero craſſam,uel tenacem, longiore, et longius adhuc tempus requirit ſi ſimul craſſum,atq; etiam tenax illud quod defluxit exiſtit, ultra tamen ſpaciũ dierũ quadraginta non prorogabitur curatio inflãmationis,ſi uidelicet et medicus in ſuo

opere non aberrauerit,et ęger illi in omnibus obedierit.Q uę uero carnoſas partes occupat inflãmatio morborum acutorũ ſubiicitur termino,diebus.ſ.quatuordecim quoniã carnis ſubſtantia mollior eſt,ac rarior natura ligamentorũ, unde et tardius inflãmari incipit natura ligamentorũ,chordarũ,atq; neruorũ ex ictu,et lógiori tempore ad cõſiſtentiã inflãmationis ꝑueniũt,ac tardius ſanãtur.Q ua.n.rõne uix aliqd in ſe humoris externi ſuſcipiunt cũ durę ſint.ac denſę huiuſcemodi partes,hac ipſa rõe cũ difficultate dimittũt. .l.

q Vibuſcunq; præciditur crerebrum, his neceſſe febrem, et bilis uomitum ſuperuenire. .li.

q Vicunque ſani dolore capitis repente capiuntur,et ſtatim muti fiunt,et ſtertunt,in ſeptem diebuſ pereunt niſi febris appræhenderit.

Q uapp Hippo. podagricis i flãmationibus terminũ integrę ſolutionis non dié quartũdecimũ,ſed quadrageſimũ poſuit, qa qui in articulationibus humores inſunt,per ligamenta ipſas amplexantia oportet ꝑ modũ uaporis euacuari,et q ét in ipa ligaméta inciderunt.Meminit aũt et i prognoſtico quadrageſimi diei, ut in quo iudicãtur quęcunq;,neq; iã ſunt diuturna exquiſite,neq; acutorum minimũ exciderunt. Dictum autem eſt plenius de talibus in tractatione dierum iudicatoriorum. .l.

p Ręciſſo cerebro aduenit febris ea ratione cõmuni qua quolibet mẽbro principali patiente inflãmationé,ſubſequitur febris. Bilis uero uomitus fit com patiente uentriculo pp eius cũ cerebro cõmunicationé,ore pręſertim ipſius ad qđ terminatur ex cerebro effatu digna quędã neruorũ cõiugatio. Cõſueuere quidem et aliter in magnis doloribus,atq; moeroribus fortibus ad uentriculum fluere bilioſa ſupfluitas,et multo magis,cũ ipſe male affectus fuerit.Ad ea.n.quę talia ſunt feruntur partiũ proximarũ ſupfluitates,quę pręſertim tenuem habét ſubſtantiam, qualis eſt ipe bilioſus humor,atq; una cũ eo quęcũq; feroſa ſupfluitas,quę ſępius in uomitibus bili comiſcentur, et raro admodũ accidit, ut bilis exqſita euomatur cui ſeroſam ſupfluitatem nõ uideamus admixtam.Apparet aũt et in ſanis,cũ diu a cibo abſtinuerint, pręſertim in illis qui natura ſunt bilioſiores, tales in uentriculũ humores admitti,qđ et ipſius morſus et uomitus manifeſtant,nõ ſolũ aũt cerebro uulnerato euomunt homines bilé,ſed et dura membrana circũſtante, quę cũ in multis partibus ſit cerebro agnata citiſſime ei cõmunicat ꝓprias paſſiones.Eraſiſtrati aũt ſectatores cũ ipſas mẽbranas uelint eſſe principia neruorũ, mẽbranam craſſiorem inquient nõ ſuę naturę rõne,ſi ſola ſit uulnerata,tales affere caſus. Si uero uſq; ad cerebrũ uulnus ꝑuenerit,quoniã ambę mẽbranę prius illud admiſerint,ſic nup dictarũ ſequi paſſionũ ortũ fatebũtur.Dixi aũt Eraſiſtrati ſectatores,et nõ ipſum Eraſiſtratũ talia dicturos,quoniã cũ iam ſenex eſſet,ut illi inquiunt, ſcripſit libros diuiſionũ,in quibus cerebrum eſſe neruorũ principium demonſtrauit. Dictum autem eſt de his in commentariis de Hippocratis ſectione. .li.

m Vtos ſolet Hippo.nominare, nõ eos tantũ qbus lęditur uox, uerũ ſecundum exupantiam quãdã, una cũ eius lęſione dat nobis intelligendas oés quę ſunt ſecũdum ellectionem opationes.Nõnũq̃ igitur illis oblęſis nõ interit ſenſus. Q uos igitur ipſe mutos appellat,contingit eſſe ſentientes.Sed ſępius utraq; patiuntur,et talem affectum uocant apoplexiam.Eſt aũt et hęc alia qdem debilis,alia uero fortis,atq; ideo dixit.Soluere apoplexiam fortem impoſſibile, debilem uero non facile,Videtur aũt nunc fortis apoplexię indiciũ appoſuiſſe,quod ſtertere dixit,quod etiã profunde dormientibus accidit ſecundũ diſpoſitionis ſimilitudiné, ſecundũ diuerſum quidem utriſq; modum. Nihilominus quatenus aliquid habent cõmune,ut ſtertant conſeqtur.Eſt aũt cõmune ambobus eius quę fit per neruos operationis debilitas,et dictum eſt de his amplius in ea quę de locis patiétibus inſcribitur tractatione.Nunc uero quãtum ad expoſitionem aphoriſmi ſufficiet,dicetur a nobis.Q uibus ſanis dolor in capite repéte aduenerit cauſam referre oportet, imprimis ad ſpi

ritum flatuoſum. Sed iam et ad influētis uniuerſim materię multitudinem quam et nūc ad cerebrū fuiſſe delatā indicant caſus q poſt dolorē ſupuenerūt,p quoſ et ꝙ ſit q̄dā materia pituitoſa comōſtratur,atq; idcirco febris ſupueniens ſoluit diſpoſitionē,ut quę calefacit,extenuat, atq; reſoluit ſpiritū flatuoſum, et pituitoſos humores. Fit aūt hoc nōnūq̄ tribus diebus,aut quatuor,nōnūq̄ uero pluribus, nō tamē ultra dies ſeptem,qa pars eſt principalis. Tales uero ptes nō diu tolerant fortes ſimul, ac diuturnas paſſiōes,ut ſępius oſtendimus. .lii.

.lii.

POR tet uero et conſiderare oculorum in dormientibus ſuſpectiones. Nam ſi quid album cōmiſſis palpebris ſubinſpicitur,neque ex alui profluio, aut medicamenti potione iſtud cōtingat, malum eſt ſignum,et lætale ualde. .liii.

d ESipientiæ quæ cum riſu fiunt ſecuriores,quæ uero cum ſtudio,periculoſiores. .liiii.

i N acutis paſſionibus quæ cum febre ſunt,luctuoſa ſuſpiria malum.

a Vt ob palpebrarū ſiccitatē, aut pp potētię ipſas mouentis ībecillitatē aliq̄d albi ſubinſpicitur,cū oculi ītegre claudi nō poſſint. Ob hoc igitur ipm ī alui pfluuiis, et medicamentorū purgātium potionibus oculorū albedinis aliq̄d ſubinſpicitur, q̄do dormierint, nā totū corpus exiccatur, et uires fiunt ībecilles ex talibus euacuatiōibus. Plus aūt ſiccitas in palpebris inoreſcit,quoniā ſunt natura ſiccę. Sicuti ergo coria exiccata difficulter extenduntur, eodem modo et ſimiles corporis partes.et quidem ꝙ potentia exiſtente imbecilli non poſſint exquiſite oculos claudere, ſed neque os,unde hiantes dormiunt liquet unicuiq; rei naturam diligentius animaduertere. .liii.

n Vlla q̄dē deſipiētia ſecura eſt,minus uero piculoſę quę cū riſu fiunt,ſicuti temerarię,ut ipe noiat,omniū piculoſſiſſimę,i medio aūt ābarū ſunt quę cū ſtudio fiūt. Fiunt aūt oēs patiente cerebro,ſiue primo et perſe ipm, ſiue p cōpatiendi rationē. Differunt aūt inuicē p cauſas ipſas efficiētes. Q uęcūq;.n.ex ſola fiūt caliditate ſine humore uitioſo,ſimiles quodāmodo ſunt eis quę ex ebrietate contingunt. Q uęcūq; uero ex flaua bile,cū ſtudio pficiūtur,ipſa uero multū exuſta,ut iam magis ad atrę bilis naturā accedat,ſunt inſanię ſatis furioſę. Nā oportet ad memoriā reuocare ea quę in aliis locis de atra bile pſtniuimus,ꝙ quędā ex ea flaua bile ſupaſſata gignitur quę oio moleſtiſſima eſt. Q uę uero ex ſanguinis,ut qſpiā dixerit,fece,craſſior q̄dē eſt illa ſecundū ſubſtantiā,ſed plurimū differēs prauitate qualitatis. Dictū aūt eſt ꝙ eā quę eſt ueluti fex ſanguinis,cū uolumus exqſite loqui,nōdū atrā bilē noiamus,ſed humorē melancholicū. Nominibus uero abutētes, et atrā bilē aliq̄do uocamus,quoniā ſi nō prius euacuetur paulo poſt atra futura eſt. .liiii.

i Nfantes ſępe uidentur quo plorāt tēpore inſpirātes inſpiratione interrupta, ſtante interim thorace, deinde rurſus id q̄d deeſt adiiciēte. Q uod ipſe i epidemiis in hunc modū dixit. Duplex intra reuocatio,ueluti ſup iſpirātibus, et accidit hoc nōnūq̄ potētia fatigata,nōnūq̄ ex duricie inſtrumētorū, nōnūq̄ uero ambabus cauſis ſimul cōuenietibus,ſed et aliq̄do pp aliquā muſculorū pectoris ſimilē cōuulſioni diſpoſitionē, nā et uis imbecillis quādo ſemel nequerit tantū thoracem attollere, q̄tū aiali eſt neceſſariū,i media ſtat opatiōe,primū qeſcēs, deinde ſic iterū cū impetu ſe effert. Durū uero inſtrumentū,cū non prōpte ſequatur potentiā attollētem,ab ipſa uibratū uiolēter attollitur. De diſpoſitione aūt ſimili cōuulſioni, q̄d oportet dicere ꝙ talē faciat reſpirationē. Si igitur frigus muſculos thoracis appręhēderit,uel ēt neruos,duricies quędā inſtrumētis aduenier,et motus cōuulſioni ſimilis,quā febris ſua eſt apta natura ſanare,et calida auxilia. Febre uero cū his exiſtente non poſſumus cauſare muſculorū thoracis,ſiue neruorū frigiditatem,ſed uel duriciē quę facta eſt,uel uiriū imbecillitatē,uel cōuulſioni ſimilem diſpoſitionem. Q uicquid uero horū in cauſa ſit,non eſt bonū ut in morbo acuto contingat. Si itaq;

de ſola tacta motione inſtrumentorũ reſpirationi obſeruentium luctuoſa reſpiratio ab ipſo dicta fuit,iã ad finẽ expoſitio ꝑuenit.Sin autẽ et cum tali aliquo ſonitu uult tactam contingere reſpirationem,qualis flentibus accidit,ultra dictas cauſas quandam oſtendet doloroſam diſpoſitionem ex qua,ueluti flentes,uel gementes, uel aliquem mixtum ex utriſq; ſonum edenteſ,in hunc modum reſpirãt. .lv.

p Odagricę paſſiones,ſicuti et oẽs alię articulares uere augentur,atq; ideo ipſe ſupius in enumeratiõe morborũ uernaliũ,ẽt articulariũ comeminit, i qbus.ſ.ẽt podagrici cõtinentur.Excitantur quidem aliq̃do et auctumno his quibus ꝑ ęſtatem tẽpore quo fructus maturantur uitioſi aliqui humores fuerint coaceruati.Oſtẽſũ.n.a nobis eſt in cõmentariis de potentiis naturalibus , ꝙ ſingulis partibus, ſicuti alię potẽtię, ita et illa ineſt,quę materias infeſtas excernit. Infeſtãt ãt aliquę ſua multitudine aggrauãtes, alię uero extranea qualitate. Secundũ utrũq; igitur his qui hiberno tempore i uictu deliquerint,poſt modum uerno diuturnę paſſiones excitantur, fuſſis humoribus, mox a fortibus ad loca debilia detruſis.Secundum alterum uero tantũmodo auctũnali. .lvi.

.lv.

d Olores podagrici,uere,et auctumno magna ex parte mouentur. .lvi.

i N morbis melancholicis ad hæc periculoſi decubitus,ſtuporem corporis,uel cõuulſionem,uel furorem,uel cæcitatem ſignificant. .lvii.

a Poplexiæ autẽ fiunt,maxime a quadrageſimo anno uſque ad ſexageſimum. .lviii.

ſ I Omentum excidat, neceſſario putreſcit.

f iunt quidẽ et ꝑ pituitoſum humorẽ apoplexię,et conuulſiones, et cęcitates oculorum.Fiunt autem et ꝑ melãcholicum, quoniam cõmunis utriſque eſt craſſitudo,non tamen furor eſt paſſio cõmunis. Nunq̃ enim hęc ex pituitoſo humore ortum habet,cum ad eum humor irritans,ac mordens exigatur.Tales autẽ ſunt ſemper quidem flaua bilis,melancholicus autem humor nõ ſemper,ſed cum ſupramodum exuſtus,aut putrefactus malignam induerit acritudinem. .lvii.

n On omnem apoplexiam,ſed nuper dictam tantũmodo,quę ex atra ſola fit bile,contingit aduenire,his qui dictam agunt ętatem,quoniam in his maxime abundat atrę bilis humor,queadmodum etiam in auctumno.Q đ ſi uolumuſ ſimpliciter ꝓnuntiare, plures ſenes laborant apoplexia.Si igitur ſermo debeat eſſe uerus,iungendus eſt cum priore aphoriſmo,ac ſi ita diceretur . In morbis melancholicis ad hęc periculoſi decubitus,ſtuporem corporis q homines occupat a quadrageſimo anno uſq; ad ſexageſimum. .lviii.

p Ropter ſermonis breuitatem falſus eſſe uidebitur aphoriſmus his qui non recte ipſum inaudierint.Quod enim dicitur huiuſmodi eſt. Quando exciderit,hoc ẽ q̃do nudatũ fuerit,et extra peritoneũ.i.mẽbranã abdominis iteriorẽ omentũ exierit,non contingit ipm ad locũ propriũ reſtitutum ſanum, et ſaluum fieri,ſicuti ſi aliud aliquid extra promeretur, ueluti iteſtinum, aut aliqua uiſceris fibra. Illa et enim niſi longo tempore frigeſiant quando uulnus in parte uentris ſuperiore factum ad cicatricem perductum fuerit, priſtinam recipiunt temperaturam.Omentum uero etiam ſi minimo nudetur tempore,reductum putreſcit, quam ob cauſam medici partem illam quę fuerit nudata,ſolent reſecare.Hanc igitur ſententiam habet aphoriſmus,licet confuſius in uerbis dictis proponatur. Si quis uero aliquando uidit omentum, quod paruo tempore extra prodierit, et deinde ad ſuum locum reductum, non putruerit,perpetuam quidem non eſſe probabit Hippocratis enunciationem.Illud tamen ſeruabit,quod magna ex parte ſolet accidere, et commune eſt huic aphoriſmo, ad alios ab Hippocrate dictos perpetuum quoddam ex figura dictionis oſtendenti, quamuis res ipſę non ſemper eodem modo eueniant,ſed raro aliquando aliter accidant. .lix.

ſ Aepe iñ articulis humor pituitoſus aceruatur, quem muccorem appellant a quo madefacta articulationis ligaméta laxiora reddũtur, atqꝫ ideo facile a cauitate articulus excidit,et rurſus nó cum difficultate incidit,quę nunc ait accidere his q ita morbo laborãt coxédicũ. Quando aũt coxã ait excidere,articulũ coxę debemus itelligere,quomó etiã in libro de articulis dicebat. Humeri aũt articulũ uno mõ noui lubricare,ac ſi dixiſſet articulũ ſecundũ humerum. .lx.

.lix.

q VIBuſcunque a coxendicum dolore moleſtatis excidit coxa,et rurſus incidit,his muccores ſuperueniunt. lx.

q Vibuſcũqꝫ a coxẽdicũ dolore moleſtatis diuturno excidit coxa his crus tabeſcit,et claudicãt,ſi nõ urantur.

h Vnc aphoriſmũ nó debemus a ſupiore ſeiũgere, ſed ipm cõiũgẽtes, ita unũ audire ſermoné. Vult.n. dicere ꝙ a coxédicũ morbo moleſtatis, qbus pp muccoris multitudiné articulus excidit et rurſum incidit, neceſſariũ eſt ꝓceſſu téporis os cõtabeſcere,niſi prius urédo muccorem exiccemus,qđ in libro de articulis cõſulit fieri i bracchio iugiter excidéte,nã et nunc eadẽ eſt ſermonis uis, cũ ipſe ſuadeat aduri qđ ſecundũ coxã, ut i libro de articulis docebat,ut et id qđ muccoſũ abſumatur, et ut laxitas cutis ad quã articulus lubricabat,magis ex aduſtióe cõtracta,arctet, et ꝓhibeat trãſpói. Qđ ſi ob multitudiné muccoris extra ſuũ locũ diu coxa ſteterit, eſt quidem iã hoc cruris claudicatio neceſſario contabeſcet,ut ét aliis ſolet accidere priuatis motibus qui illis ſunt ſecũdum naturam.

GALENI IN HIPPOCRATIS aphoriſmos Liber ſeptimus, interprete Nicolao Leo.

i N MORBIS ACVTIS,frigus partium extremarum malum. .ii.

i N oſſe ægratãte caro liuida malũ ẽ.

o MNES FERE Qui antea ſcripſerũt expoſitióes aphoriſmorũ,circa initia qdé,ultra id qđ utile fuerit,ſermoné extẽdũt,ſed i ꝓceſſu remittũtur, ita ꝙ,primũ qdé ad utile tantũ ꝓgrediũtur,mox citra hoc,et tandé ſupra modũabbreuiãt expoſitióes,adeo ꝙ neqꝫ aiaduertãt plureſ aphoriſmos eẽ nothos,et ipropatulo falſos.Verũ ut q ſunt i diſputationibus fatigati prõpte ad oia annuũt,ita et ipſi oés admittũt quoſcũqꝫ ſcriptos inuenerint aphoriſmos ,et ad ultimã ueniũt i ſuis expoſitóibus breuitaté obliti prioris loqcitatis. Nos uero et alias ipſorũ abſurditates conati ſumus euitare, et oés ex ęquo ſtuduimus facere expoſitiones,q̃ et ueritaté,et artis intéderent utilitatem, et interpꝛtãdo neqꝫ ad extremã ſe breuitaté cõtraherẽt(Hoc.n.libro cõuenit nó libri expoſitioni)neqꝫ ad tãtã ꝓlixitaté,quantã illi faciũt in principio expoſitionũ protraherétur.Optimum uero in ſermonibus omnibus,quod et ſeruat mediocritaté in una quaqꝫ tractatione,hoc a principio uſqꝫ ad finem ſeruare laborauimus.

i N Morbis diuturnis,qui pręſertim ſunt ſine febre, et hieme, et ętate ſenili ptes extremas corporis,ueluti nares,aures,pedes,et extremas manus frigidas fieri nihil abſurdũ.Nó tamen in acutis eſt mediocre malũ,ſed caſus ſatis exitialis qđ magnis accidit uiſcerum inflãmatióibus. Acutos aũt ipſe ait uocari morbos quorũ febres magna ex pte cõtinuę ſunt,in qbus cũ fuerint ſine magna inflãmatione,nedũ extrema frigeſcere,ſed exuri cõtingit. Cũ uero inflãmatióis calor adeo uehemés fuerit,ut ad ſe trahat p modũ cucurbitulę ex toto corpore ſanguiné, his q ita ſe habẽt uiſcera purũtur.Extremę autem partes frigeſcũt propter defectũ ſanguinis ad uiſcera ſe recipientis,et eorum pleriqꝫ neqꝫ tegumenta tolerant propter incendium quod in uiſcere ſentiunt. .ii.

n On.n.in mediocribus oſſiũ lęſióibus,ſed fortibus putrilaginibus, talis ſpés coloris circũſtãtibus aduenit carnibus,extincto i eis.ſ.calore natiuo. .iii.

Valis paſſio ē côuulſio muſculis, talis ē ſingultus ſtomacho q humoribus in/
q feſtätibus aduenit,nónūq̃ totū ipm uētriculū.nónūq̃ os eius, et gulā, quos p
uomitiōes abiiciēs, ſtatim a ſingultu liberatur,q ſi neq; per iſtas ceſſauerit,
duorum alterū oſtendit,uel.ſ.cerebrum neruorum principium,uel uentriculum pa
ti non mediocrem inflāmationem.Rubor uero oculorū utráq; ſequitur diſpoſitio/
nem,ſed prçcipue illam,quę in cerebro exiſtit ſimilis inflāmationi. .iiii.

.iii.

VOmitu ſingultus,et oculorum ru/
a bor,malum. .iiii.

a Sudore horror,nō bonum. .v.

Furore difficultas inteſtinorum, uel
a aqua intercutē,uel mentis alienatio,
bonum.

N.morbo diuturno faſtidum cibi, et
i deiectiones ſinceræ,malum. .vii.

X multa potatione,rigor,et deſipien
e tia,malum. .viii.

Tuberculi intus ruptione, exolutio,
a uomitio,aut animi defectio fit. .ix.

Profluuio ſanguinis, deſipientiā, ac
a conuulſio,malum.

Vod iudicatoria q̄ nō
q iudicāt,pti mortalia,
ptim male iudicantia
ſunt,ab ipo dictū eſt,quoniā
natura in huiuſcemodi diſpo
ſitiōibus morbo ſuccūbit. v.

Ifficultaté qdé inteſti
d norū, uel aquā itercu
té, trāſmutatiōis rōe,
eē furoris ſanationé, nó ē ex
tra rationé,cū a capite noxii
humores trāsferātur ad infe
riora. Mētis autem alienatio
tātū abeſt,ut ſit furoris ſolu
tio.ꝙ qſpiā magis diceret eē
icremētū,et qdē ſi uere Hip
po.cōtinuū,atq; uehemēté fu
roré alienationē mētis noia/
uit.Q uédā nouimus a furo/
re mediocri quo prius deti/
nebatur fuiſſe liberatum,unde ratiotinando perpendimus ex uehementi motu cau
ſarum efficientium furorem;ſolutionem fuiſſe ſubſecutam,quéadmodum in morbis
acutis,uehementiſſimi caſûs ſolent aliquando bonas criſes operari. .vi.

Aſtidiū cibi ipm p.ſe ipm prauū ē ſignū i morbis diuturnis. Nā in his q a ta
f libꝫ morbis ſunt euaſuri,cōtrarius affectus ſolet accidere,uehemēs.ſ.ciborū
appetētia.Q uare cibi faſtidiū haud quaq̃ bonum ē ſignū .Multo uero magis
q̃do fuerint prauę deiectiōes. Sinceras uero deiectiōes noiauit ipmixtas aquoſç hu
miditati,quoniā ſolus humor euātus deicitur,ſiue ſit biliōſus,ſiue melācholicus,ſi/
ue porri colorē pſeferēs,ſiue bilis q̄ ęruginoſa noiatur.Nā deiectiones huiuſcemodi
exuſtam eſſe omnem natiuam humiditaté a calore febrili demóſtrant. .vii.

Vod quidem multa potatio,non aquç, ſed uini potionem ſignificat, unicuiq;
q manifeſtum . Deſipiunt autem ex talibus potionibus aliqui capite oppleto
plurimo ſanguine,ac ſpiritu calido.Ob hanc ipſam uero cauſam, et calidio/
res redduntur, prçcipue quidem caput,ſed et corpus uniuerſum.Pauci enim ex ip
ſis ſunt,qui cum deſipientia rigeant,in quibuſ calor natiuuſ non accenditur,ſed ob
multitudinem extinguitur, ſicuti ignis lignorum multitudine ſuperiniecta, et lu/
cernę flamma oleo uniuerſim ſuperfuſo . .viii.

Vberculum nominauit, quod in aliis ipſe ſolitus eſt uocare ſuppurationem.
t Intus uero ipſius ruptionem,ad uentriculum dicit,ad hanc enim conſequi/
tur uomitus,ſicuti tuberculorum in thorace, atq; pulmone ruptio,non uomi
tiones,ſed ex neceſſitate quidem tuſſim excitat, ſed ſçpius etiam ſtrangulat,quem/
admodum ſuppurationum ad inteſtina ruptiones,puris faciunt deiectionem. Com
mune autem omniū ruptionum eſt exolutioq;,et animi defectus,propter uitalis ſpi
ritus excretionem,ut alibi a nobis eſt demonſtratum. .ix.

Ic aphoriſmus magnam nobis affert utilitatem ad pſuadendum, ꝙ aliquādo
h fiat deſipientia ex defectu,quo manuū,ac pedū tremores. Hęc ſi qdé mēbra
pp potentię ipſa mouētis imbecillitatem infirmas habent motiones,et cere
brum uacillat,pp qđ neq; uehemens eſt hoc deſipiētię genus,ſed mediocris,atq; ut

quiſpiam diceret delirantis. Ipſe ſi q̄dem ſolet mediocrē inſaniā, deliriū nominare. Si ergo cōuulſio aliquādo tali deſipiētię cōiungatur, oio ſalus eſt deſpata. Q uędā igi tur exēplaria cū, et, coniūctione ſcripta ſunt, quędam uero cū illa, quę obdiſiuncti ua nominatur, uel, ſecundū quā ēt deſipientia, nō bonus ē caſus, poſt ſanguinis fluxū etiam ſi ſola contigerit, multo aūt magiſ cōuulſio, uel ſi abſq; deſipiētia facta fuerit. Maximum uero malum eſt ambarum cōuentus, quādo et ex imoderata euacuatione cōuulſio caſus eſt admodum exitialis, nam deſipiētia mi nus mala eſt. .x.

a B ileo, uomitus, ſingultūs, deſipien/ tia, uel conuulſio, malum. xi.

a Morbo laterali, inflammatio pulmo nis, malum. .xii.

a Pulmonis inflammatione phrenitis, malum. .xiii.

a B æſtibus fortibus, conuulſio, aut di ſtentio, malum. .xiiii.

i N capitis ictu, obſtupeſcentia, et de/ ſipientia, malum.

i N ileis nihil deſcen/ dit ad iferiora, et hoc eſt ꝓpriū inſeperbile paſſiōis. Vomitus autem non ſemꝑ adeſt, ſed q̄do exitiales ſunt, et ſi uehemētius diſtor queātur, ſtercus eis aſcēdit, atq; ſingultium. Q uidam ue ro deſipiunt, et conuelluntur compatiēte neruorum prin cipio ſtomachi paſſioni; hęc uero mihi fieri uidentur in teſtinis, in quibus paſſio talis exiſtit, a ſe expellere ſtercus appetentibus, quando lō gitudine temporis coepit moleſtare, et non potentibus ſe exonerare, pp eā quę fac ta eſt in partibus inferioribus obſtructionē, ſed coactis contra naturā uiolenter mo ueri, et ad loca ſuperiora materiam noxiam extrudere. .xi.

i N pluribus quidē exēplaribus, in fine aphoriſmi adiectum eſt malū, in qui buſdā uero ita ſimpliciter ſcribitur. A morbo laterali inflāmatio pulmonis. Volentibus illis, qui in hunc modū ſcribunt, non ꝙ ſit bonū, uel malū, pulmo nis inflāmatio morbo laterali ſupueniēs, ipſum docere, ſed ſimpliciter hoc unū tan tūmodo, ꝙ morbus lateralis ſoleat in pulmonis inflāmationē trāſmutari, uel morbo laterali pulmōis inflāmatio ſupuenire. Hęc autē trāſmutatio fit q̄do priore ceſſante morbo, aduenit alter. Supuenit āt q̄do altero manēte, alter adiicitur, uerū hoc i loco uidetur Hippo. de ſupueniētibus agere, q̄bus ſtatim hoc ineſt ꝙ mala ſint, adeo ꝙ ſi etiā hoc uerbū malū nō adiiciatur, uel ſubaudiendū eſt, ſecundū modū a cōmuni dic tū, uel potentia oſtendi eſt exiſtimādum. Ois. n. huiuſcemodi ſupuentētiū cōſiſtētia, neq; paruos, neq; mites inſeqtur morbos, ſed malos, atq; malignos. Exēpli gratia, ſta tim i dictis i aphoriſmo paſſiōibus, q̄do nō pōt is q morbū facit lateralem in coſtis humor cōtineri, pars eius aliqua ad pulmonē fertur. Ad inflāmationē q̄dē pulmōis morbus lateralis nō admodū cōſeq ſolet, quoniā ſi mitis fuerit iflāmatio, ois humor noxius ꝑ ſputū expurgatur, i ꝑnitioſis uero, āteq̄ coſtę patiātur, ſtrāgulat ęgrū. .xii.

q Vādo a calido humore fit inflāmatio pulmōis quę multos uapores trāſmittit ad caput, cerebrū implet uaporibus, et facit phrenitidē, alia autem cōmunia ſunt ad prius dictum aphoriſmum, nō huic ſolum, ſed etiā ſequētibus. .xiii.

m Vlti expoſitores ita ſcribi hunc aphoriſmū cognouerūt. Marinus uero a uul/ neribus ſcribit. Et. n. ſequentē aphoriſmū ait ſibi adſtipulari. Verū q̄dē ꝙ a uulneribus fortibus fiunt inflāmatiōes, ac cōuulſiones. Sed cū oēs fere expo ſitores ꝑcipue uetuſtiſſimi illā norit ſcripturā, q̄ habet. Ab ęſtibus fortibus. Melius eſt ut nos etiam eandem exponamus. Q uidam igitur ꝓ ęſtibus, febres intellexerūt, nōnulli uero aeris ambientis feruorem ita nominari dixerunt, alii pro cauteriis, et eſcharis, et oēs uerum dicunt. Supueniunt. n. his oibus haud quaq̄ ad bonū diſten/ tiones, ac cōuulſiones, pp neruorū ſiccitatē, quas diximus eſſe difficilimas. .xiiii.

d Eſipiētia q̄dem agnoſcitur loquētibus, agētibusue nihil cōſentaneū rationi. Obſtupeſcentia uero, q̄do neq; aliq̄d dicūt, neq; agūt, ſed aptis oculis quieti manēt, ſimiles his qui ex timore ſunt attōiti. Q d uero hęc oia huiuſcemodi

ſiant cerebro patiente, manifeſtum . Oſtenſum.n.eſt in eo eſſe animę principatum. Si igitur in fine aphoriſmi ſcriptum ſit,malum,liquet ꝙ recte dictū fuit,indicio.n. ſunt,ꝙ ictus intra ad cerebrum penetrauerit.Si uero nó ſcribatur,nos nihilominus poſſumus ſubaudire;ſicuti antea diximus a cómuni.Poſſumus aūt et qa huiuſcemodi caſus una indicant cerebri lęſionem,magnitudiné paſſionis cóſiderare. .xv.

q Vod omnis hęc enumeratio ſit eorum quę proprie ſuperuenientia uocantur, de quibus Praxagoras unū uolumen ſcripſit, haud paruū, manifeſtum eſſe arbitror ex ipo aphoriſmo. Neq; enim oé ſputū ſanguinis ſequés habet ſputū purulétū, ſed quod malignū exiſtit, tale aūt é oio ex pulmóe. .xvi.

.xv.

a Sanguinis ſputo puris ſputum. xvi.

a Puris ſputo phtiſis,et fluxus,cum uero ſputum retinetur moriuntur.xvii

i N Hepatis inflammatione, ſingultus,malum. .xviii.

i N uigilia,cōuulſio,uel deſipiētia.xix

i N oſſis exutione eryſipelas. .xx.

a B Eryſipelate ,putredo, aut ſuppuratio. .xxi.

a FOR.ti in ulceribus pulſu, profluuium ſanguinis.

q Vam pprie gręci . et pręſertim atheniéſes noiant phthoem, hãc nūc Hippo.pthiſim noiauit, quę pulmonis ulcera inſanabilia cóſeqtur totius corporis, cū febre parua, extenuationé.Fluxū aūt,aut de capillorū defluuio,aut dé humida dixit deiectióe,ambę.n.cóſueuerūt euenire,cū tabidi, ad extremū mali pducūtur,alterū ex ſiccitate,altera ex potétię debilitate.Q đ uero in fine ſcribitur.Sí át ſputū retineatur moriūtur,modū mortis oſtendit illorū q ex phthoe moriūtur.Eo uſq;.n.extéuati uiuūt,donec p ea q̄ expuūt,poſſūt pulmoné expurgare.Cū uero ītus manét,obſerātur qdé uię ſpūs,patiétes uero ſtrāgulātur. xii.

d Ixi et antea ꝙ oés hi ſeriatim ſcripti aphoriſmi,de caſibus docét q paſſionibus auctis,et iā deterioribus factis.ſupueniūt.Q uomó igitur nūc ſingultus hepati inflāmatioñé patiéti dicitur ſupuenire;nó ſemp, neq; quomólibet patiéte,ſed q̄do ad magnitudinē attollitur,feruéte inflāmatione, in quo feruore ſtomachus ad cópaſſioné trahitur,nónūq̄ comuniū neruorū róe q ſunt,ut ipe docuit in ſecúdo epidemiarū,breuiſſimi.Q uare túc ſolū cópaſſio fit ſtomacho ad hepar,q̄do inflāmatio,et maxima,et peſſima fuerit,et qdē bile ſatis calida, et multa i huius uiſceris iſlāmatióibus genita,ac cófluéte ad iteſtinorū principiū,atq; ita ſupfluitáte,atq; ad uētriculū recurréte cótigit os eius morderi,atq; ió ſingultire.Nónulli uero arbitrantur magnitudinem inflammationis uentriculum premere,ac ſingultum facere, non habente exitum ſpiritu,quemadmodum inquiunt. .xviii.

q Vidā et hoc loco malū ſubiūgūt.Nos uero prius diximus, ꝙ ſi ét nó ſubiūgatur potétia cōtinetur.Cur uero imoderatis uigiliis cōuulſio ſuccedat,aut deſipentia,manifeſtū eſt huic q priora meminerit, nā dictū eſt ab ipſo Hippo. cōuulſioné ita a repletióe fieri,ſicuti ab euātione.Ex his aūt quę maxime euānt, et exiccét,uigilię ſunt,atq; ió cōuulſioné, ex ſiccitate faciūt ac deſipientiā imodicę ſiccitatis róe,ac pterea qa i lógis uigiliis bilioſior redditur ſanguis. In qbuſdā tamen exéplaribus,et quidē diligétiſſime ſcriptis,hic aphoriſmus ſcriptus eſt ſine uerbo, deſipientia, hoc modo uidelicet.In uigilia conuulſio, quia ut arbitror, peſſima quę ſuperueniunt ab Hippocrate ſcribuntur hoc loco. .xix.

h Oc i loco maxime oportet ſubaudire malū,neq;.n.hoc dicit ꝙ ſép,aut magna ex pte exutis oſſibꝰ Eryſipelas ſupueniat,nā potius cótrariū uerū é,ꝙ ita patientibus oſſibus raro ſuperuenit Eryſipelas.Sed quod caſus prauus eſt oſſe nudato carnem circūſtantem uideri ab Eryſipelate appręhenſam. .xx.

c Larū eſt et in hoc ſermóe, ꝙ malignis Eryſipelatis hęc ſupueniūt. .xxi.

i N ulceribus inflāmatis pulſus fit non ferente carne incumbente arteriis illarum motū,ſed dolente quādo ſe attollentes exciderit. Eſt.n.huiuſmodi pul

ſus ſenſus quidam cũ dolore ex arteriarum motione factus, quas neq; ab inicio ſentiebamus, cũ membra ſe haberent ſecundum naturá, tũ quia eorũ adhęſus non eſt moleſtus, tũ quia in ſpatio laxiore mouentur. Mébris uero inflãmatis, et loci anguſtatio, et diſpoſitio dolorifica, triſtem afferunt laborãtibus ſenſum ex motu arteriarũ, quem non ſolum medici, ſed omnes homines pulſum appellant. Videtur autem et hic arteriarum motus augeri in talibus diſpoſitionibus. Oſtenſum ſi quidem eſt in Commentariis de potentiis naturalibus, ꝙ eſt quędam in ipſis uis aliena excernẽs, quę et ſudores criticos, ideſt iudicatorios facit, et profluuia ſanguinis, et alui inferioris deiectiones, et quęcunq; alia huiuſcemodi. Secundum hanc igitur uim, nonnũq̃ uehementius natura operans, magnũ et uiolẽtum arteriarum efficit motum, appetẽs illa quę moleſtant expellere, atque ita profluuium ſanguinis facit. .xxii.

.xxii.

Ventris dolore diuturno, ſuppura-
a tio. .xxiii.

Deiectione ſincera difficultas inteſti-
a norum. .xxiiii.

N oſſis præciſione deſipiẽtia, ſi in ua-
i cuum appræhenderit. .xxv.

X Medicamenti potione conuulſio
e lætalis eſt. .xxvi.

N Forti dolore uentris, partium ex-
i tremarum frigiditas, malum.

iue frigus, ſiue oĩo aliqua inęqualis intẽperatura circa uẽtrẽ fuerit, ſiue uen-
ſ tus flatuoſus, ſiue acritudo mordax, fieri nõ põt, ut in longũ extẽdãtur, ſi oĩa
circa ęgrũ oportune fiãt, qa hoc in oĩbus ſermõibus talibus ſubaudire oporter. Relinqtur igitur ꝙ adhuc dolor pdurat pp inflãmationẽ q̃ tpiſ, ꝓceſſu. ſ. ſuppurabit niſi hoĩem morte ꝑripiat, nã et hoc ſubaudire op; i oĩb9 ſermõib9 talib9. xxiii.

Eiectiões ſinceras ſolet, ut dixi, Hippo. noĩare impmixtas aquoſę humiditati,
d quę ſolũ habẽt ſincerũ illũ qui infra deicitur humor, ſiue ſit flaua bilis, ſiue
atra. Nihil igitur mirũ ſi i talib9 deiectiõib9 aliqđ iteſtinũ exedatur. xxiiii.

N oſſe qđ in capite ẽ ꝑciſo uidelicet, nõ ſimpliciter, neq; utcũq; cõtigerit, ſed
i uſq; ad interiorẽ ſupficiẽ, quã uacuus excipit locus q cerebrũ cõtinet ſi deſi-
piẽtia fiat, nã iã paſſio ꝓxima exiſtit mẽbranis, et cerebro. Marinus ãt neſcio quo mõ legẽdũ ſeorſũ exiſtimat. In oſſis ꝑciſione deſipiẽtia, et rurſus ſeorſum facit principiũ aphoriſmi ſecũdi. Si uacuũ apꝑhẽderit adiiciẽs ipſi ex potu medicamẽti, cõuulſio mortale, itaꝙ totuſ aphoriſmuſ talis fiat. Si uacuũ apꝑhẽderit ex medicamẽti potione cõuulſio, mortale. Rationabiliter. n. inqt hoc dici, ſemp. n. factã ex euacuatione cõuulſionẽ dãnari ab Hippo. ſed hoc qdẽ recte Marinus inqt, ꝙ pp imodicam euacuationẽ facta cõuulſio eſt exitialis, ſic igitur et facta ex potione medicamẽti eſt exitialis. Verũ nõ aĩaduertit, ꝙ ſermonẽ priorẽ falſũ oſtẽdit, nã apte falſũ ẽ ꝙ in oſſis ꝑciſione deſipiẽtia fiat. Neq;. n. ex alicuius oſſis alterius, neq; eius qđ cerebrũ tegit pręciſione dementia ſequitur, anteq̃ ad membranas paſſio pertingat. .xxv.

Edicamenti potiones, et medicationes, conſueuit Hippo. proprie nominare
m eas tantum, quę cum purgantibus fiunt medicamentis. Qđ uero conuulſio
quę fit iſtis ſupramodum euacuantibus lętalis exiſtat, ſi quis eorum meminit quę ſępius a nobis ſunt dicta non ignorat. .xxvi.

It qdẽ et ſicuti ſupra dictũ ẽ ob magnitudinẽ inflãmatiõis i uiſceribus ptiũ
f extremarũ frigiditas. Fit ãt et pp aĩę defectũ, uel qa calor natiuus extingua-
tur, uel qa pp multitudinẽ ſtrãguletur, et tũ ꝑcipue, cũ frigida fuerit, fit aũt et pp dolorẽ uehemẽtẽ, medias corporis ptes occupãtẽ, ob quẽ natura in ſe ipſã contrahitur, et ad eã cõſeqtur ſanguis, nõ ſolũ extremas corporis ptes derelinquẽs, ueluti, pedes, et manus, et caput, ſed et cutẽ uniuerſã. Cãm igitur quãdã pticularẽ dixit Hippo. hoc in ſermone ptiũ extremarũ frigiditatis, ſicuti et in pluribus aliis ſermonibus hoc ipſum feciſſe oſtẽdimus, et nihil mirandũ illũ q primus multa adiuenit, non omnium ſimul, ſed ſingulorum particulatim feciſſe inuentionem. .xxvii.

c Irca inteſtinum quod rectum nominatur tentio fit,eandem habens cauſam ac diſpoſitionem quam in difficultatibus inteſtinorum ſuſcipiunt illa quę ſuperius iacent inteſtina.Hęc autem paſſio nomen accepit ut inquiunt ab illa quę fit in ea tentione ob quam cum cacare uehementer appetant continue exurgunt.Ob talem igitur tentionem,atq; moleſtiam,et totum aliud corpus laborat, ſed pręcęteris matrix,quę cognata eſt recto inteſtino. Nihil autem mirum ſi pp uehementeſ,atq; frequentes exurrectiones, conceptus abortitur, quando et ex aliis omnibus fortibus motibus,atque doloribus mulieres grauidę ſolent abortire. .xxviii.

.xxvii.

m VLieri utero gerenti,ſi tentio ſuperuenerit,facit aborſum. .xxviii.

q Vādo oſ,aut cartilago,aut neruuſ abſcinditur i corpore,nō augetur.xxix

q VI Alba pituita detinetur, ſi fortis uentris fluxus ſuperuenerit, a morbo liberatur. .xxx.

q Vibus in alui profluuiis excrementa ſpumoſa ſunt, his ex capite pituita defluit.

c T hic aphoriſmus iā ſcriptus eſt antea,his uerbis.Q uando diſſciſſum fuerit os, uel cartilago,uel neruus,uel maxilla tenuis,uel pręputiū,neq; augetur,neque coaleſcit,et nos in ſexto cōmentario ipſum antea expoſuimus. .xxix.

c Onſueuere et alii medici q̄dā aquę intercutis ſpēm albā pituitā noīare,quaſi uidelicet ſit ēt pituita liuida,uel tāq̄ ſui qdē rōne ſit ſemp alba,ſed pp mixtionē quorūdā aliorū humorū uerū mutet colorē.Pōt aūt et ſicuti i libro de articulis ſcripſit,uertebrę q̄ i ſpina ſūt, nō tāq̄ ſint alibi uertebrę, uolēſ diſtiguere, ſed ſiplici utēs adiectiōe,ita et hoc i loco abſq; diſtinctiōe,albi feciſſe adiectionem. Hoc aūt ex forti alui ꝓfluuio,uel diuturno(utrūq;.n.ſcribitur)ſolui albę pituitę ſuperabundantiā cōmune eſt ad multa alia,quę ita ab eo dicta ſunt. xxx.

h Oc indiſtincte dictum eſt, forent.n.aliquando excrementa ſpumoſa ſpirituoſo humore ex capite ad uentriculū defluēte.Fieret aūt et uaſis,qui ad ipſum perueniunt illum effundentibus.Fieret etiam quando in ipō uentriculo unā habens,ut quiſpiam diceret cauſam cōtentiuam,quomodocūq; excernatur,aut fiat, antecedentes uero plures.Eſt autem huius pituitę cauſa contentiua flatuoſus ſpiritus,dum humori cōmiſcetur uehemētem habens motum,et inęqualem,ita ꝙ et ipſe diſrūpitur,et pituitam frangit in multas partes,et paruas. Talis uero motus ipſius eſt cauſa,et propria natura,et nonnūq̄ multitudo caloris.Sic et in his quę elixantur apparet ſpuma,et maxime cū tenacem habuerint naturam.In mari etiam uiolentia uentis agitato.Q ui uero arbitrantur a pulmone ad uētrculum perueniſſe, atq; ideo ipſam uideri ſpumoſam,neſcio quid inquient, de his quibus fiunt a capite ad pulmonem fluctiones manifeſtę . Oportebat.n.et in his alui excrementa eſſe ſpumoſa, uerum hi neq; ſpumoſa per ſedem excernunt, neq; cum tuſſi expuunt, et tamen ſępius manifeſte quę ſunt in uiſcere aſperę arterię ſunt eo oppletę,quod defluxit a capite,quod iam concoctum eſt puri ſimile, ſed ſpumoſum minime. Sed neq; omnino ex pulmone ſpumoſum ſanguinem expuunt.Videtur itaq; cum ex propria ſubſtantia uiſceris ſimul quicq̄ effertur, ſanguinem eē ſpumoſum.Sed et qui morbo laterali laborant aliquando ſpumoſum expuunt,ſed raro. His uero etiam rarius qui inflāmationem pulmonis patiuntur,calore autem, ut mihi uidetur , intemperato, atque igneo in patientibus partibus aggregato. Si uero quod a capite defluit ad aſperas pulmonis arterias, ut nonnulli uolunt permeat ad inferiora, primum ad uentriculos cordis ipſum peruenire oportebit,poſt hoc duorum alterum, primum per cauā uenam ad gibba hepatis,deinde illinc ad caua, et ita per portas ad inteſtinorum inuolucra, aut primum quidem, ad magnam arteriam, deinde ſic ad illam quę eſt in meſenterio. Et quomodo adhuc ſpumoſum remaneret ſanguini mixtum, et tot cum eo uenas pertranſiens? .xxxi.

e T hic ſermo adhibita diſtinctione fit uerus, ab experientia comprobatus, quia tales urinę exitiales ſunt, ſicuti etiam in prognoſtico dictum eſt, et plurimi morte prę̨ripiuntur, anteq̄ ęgritudo diutius protrahatur, et quicunq; ex ipſis ſunt liberati, his omnibus in longum producta eſt ęgritudo, cum diſpoſitio multam requireret coctionem, in qua talis urina mingitur. Dictum aūt eſt a nobis in libro de criſibus, ſiue iudiciis, plenius de urinis omnibus. In Epidemiis autem (ſufficit .n. mihi de duobus ęgris tantūmodo feciſſe mentionem) In primo quidem libro đ Sileno ſecūdo cōſcripto poſt tres cōſtitutiones, de quo in ſua enarratione, ſic inquit. Minxit totū ſimul ſubcraſſum euacuatum ſedimen inſtar farinę craſſioris albū, extrema rurſus frigida, undecima mortuus eſt. In tertio autē de ęgro ordine tertio, de quo ipe ita ſcripſit in ſuę enarrationis initio. Qui iacebat in horto Dealcis, deinde paulo iſra. Vrinę tenueſ uarię habentes ſubliramēta parua, iſtar farinę craſſioris. Hunc autem dicit quadrageſimo die fuiſſe iudicatūm. Liquet igitur ex his exemplis, ꝙ quicūq; mingentes urinam ſimilem farinę craſſiori, ſi ſaluari debeant tarde liberantur. Quicūq; uero exitialiter ſe habent, contingit hos q̄cito interire.

.xxxi.

q Vibuſcunque febricitantibus, in urinis fiunt ſedimina, ueluti farina craſſior, longam ægritudinem fore ſignificat. .xxxii.

q Vibus autē biliofa ſedimina ſupra tenuia, acutū morbū ſignificāt. .xxxiii.

q Vibuſcunq; urinæ diſtantes ſunt, his turbatio fortis ī corpore fit. .xxxiiii.

q Vibuſ in urinis bullæ ſubſiſtunt, morbum renalē, et lōgum ſignifcāt. xxxv

q Vibus inſidens pingue, ac ſimul totum his, renum uitium acutum ſignificatur.

.xxxii.

b Iliofum quidem ſemper acutos morbos operatur, dictum .n. a nobis eſt, ꝙ amarę bilis humorem ita medici priſci cōſueuere appellare, ſicuti melancholicum ſemper cū adiectione dicunt, non ſimpliciter bilem proferētes, ſicuti flauam, ſed atrā bilem nominantes. Quod aūt dicitur, ſupra tenues, hoc eſt aquoſę, ſic .n. cōſueuit uti tenuis apppellatione Hippo. nō bene utiq; dictū uideretur. Vrina ſiqdē aquoſa, cruda ē, et diuturna. Eqdē nūq̄ uidi urinā cuius ſedimen bilioſum eēt, ps uero ſupfluitās aquoſa. Nō abſq; rōe igitur nōnulli expoſitores dixere aduerbiū, ſupra, nō locū, ſed tēpus hoc in loco ſignificare, ac ſi ita diceretur. Vrinarū ſedimina q̄do ab initio tenuia ſunt poſtea uero bilioſa fiūt, acutū morbū ſignificāt. .xxxiii.

f I uerbum diſtantes in propria ſignificatione accipiatur, rem impoſſibilem oſtendet, urina ſi quidem ſemper eſt ſibi ipſi continua, nullū ſpaciū uacuum habens interiectū. Si uero ꝑ id ſubſtātię inęqualitatem dici intellexerimus, recte dixit fortē ſignificari ꝑturbationē, nā ſupante natura, oīa ęqualiter unita ſūt, ęgris uero cauſis tumultuātibus, ac renitētibus ei illud qđ obtinetur, atq; cōcoqtur aliā habet formā. Renitens uero, atq; tumultuans aliā, et q̄do plura huiuſcemodi fuerint, uariā magis oſtēdūt urinarū inęqualitatē, et eius cauſā ꝑturbationē. xxxiiii.

b Vllę fiunt circunextento humore ſpiritui flatuoſo. Solet autem hoc magis accidere, q̄do humor aliqd tenacitatis habet, tūc aūt et bullę ipſę ſūt ſtabiles, et difficulter ſolubiles. Cū igitur ſpiritus flatuoſus una cum urinis excernitur, ſignū ē frigidę ęgritudinis renū. Hęc .n. aggregat ſpiritū flatuoſum, atq; iō aiūt ęgritudinē fore lōgā. Frigidū .n. oē eſt difficulter ſolubile, et uix coctionē admittit, atq; ideo diu durat. Nōnulli āt aiūt ab acritudine urinarū apiri ora arteriarū q̄ ſunt in renibus, atq; ita excerni ſpiritū aliquē, q cū urinis exit, et bullas facit. .xxxv.

f Iue alui excrementū, ſiue urina pinguis fuerit, ex colliquatiōe adipis fit, nō magis in renibus, q̄ in toto corpore exiſtentis, quare neq; omnino morbi renalis eſt ſignum, Sed cōe oīs adipis ab igneo calore colliquati. Aut igitur ita

audiendum eſt,ſicuti in his de quorum uitio renali non ambigitur,non paſſionis genus,ſed acutiem dignoſcente,ac ꝑdicente in hoc aphoriſmo Hippo. Vel ꝑ uerbo, nephritica,qđ ſignificat uitiũ renũ,ſcribẽdum eſt phrenitica,ſicuti qdã ſcripſere expoſitores. Atq neq; hoc ſolius phrenitidis ſignũ exiſtit,neq; ſimplicis, neq; incẽdentis,ſed cuiuſcũq; febris colliquãtis. Quod uero,totũ ſimul,ſermoni adiectũ eſt, põt et breuitatem tẽporis ſignificare,et nihilominus põt et loci. Quod.n.adſtrictũ ẽ,et in ſe ipm contractũ,ſimul totũ nominamus, cõtrariũ exiſtens diſtracto,atq; diſperſo. Hęc igitur uſq; ad hoc etiã a noſtris ꝑceptoribus fuere interp̃tata. Qđ uero mihi uidetur,iã dicã. Simul totũ,ſermoni adiectũ mihi uidetur đ tẽpore dictũ,atq; iõ adipiſ renũ oſtẽdere colliquationẽ. In aliis.n.partibus corporis adipes colliq̃ti paulatim , et nõ uniuerſim cũ uria exeũt, primũ colliquatione participata a uenis illi uicinis,deinde ab hiſ q̃ cõtinuãtur,et rurſus ab aliis,et aliis,donec ad renes ꝑueniat. Adipis uero circa renes colliquati tranſũptio ad urinas celerrima ẽ,et nõ paulatim, ſed ſimul tota fit,atq; iõ i renibus ipſis diſpoſitionẽ eſſe mõſtratur,cui rei et expientiã inuenies,ſi diligentius aiaduerteris cõſentientẽ. Cũ uero duplex ſcriptura ſit,in qbuſdã qdẽ exẽplaribus epiſtaſis.i.inſidens,in quibuſdam uero ſubſidẽs,ſcribitur. Primam dicimus eſſe uriorẽ. Inſidet. enim ſemper quod pingue eſt et non ſubſidet,et quidem prioris aphoriſmi, dictiõi magis conſonat iſta ſcriptura. In illa enim Hippocrates dixit. Quibuſcunq; aũt in urinis bullę inſident, morbum renalem, et longum ſignificant. Conſentaneum igitur ei quod dixit inſident,quod deinceps dictum eſt. Quibus inſidens pingue, et ſimul totum,his renum uitium,et morbum eſſe acutum ſignificatur.

.xxxvi.

QVibus autem morbo renali laborantibus,prædicta accidunt ſigna,doloresq; circa ſpinæ muſculos fiunt, ſi quidem circa loca exteriora fiãt, abſceſſus quoq; exterius futuros expecta , ſi uero dolores magis circa loca interiora fiant, etiam abſceſſus expecta futuros interius. .xxxvii.

QVicunq; euomunt ſanguinem, ſi ſine febre quidem ſalutare,ſi uero cum febre , malum. Curare uero acerbis, et refrigerantibus.

.xxxvi.

IN prioribus quidem aphoriſmis ſigna docuit per quę renũ uitia poſſemus dignoſcere,in hoc uero de his docet quos longo tempore ſcitur morbo renali laboraſſe, inquiens in ipſis futurum abſceſſum dolore, cum ſignis ꝑdictis antea ueniente, hoc eſt circa muſculos, quos et ſpinę muſculos, et ſpinales medici nominant. Duplex autem eſt horum muſculorum genus,unum quidem retro ſub cute,totam ſpinam utrimq; complectens, alterum uero in partibus anterioribus, non per totam ſpinam extẽtum,ſed ſolũ p partes ad lumbos attinẽtes. In utris autem horum ſe firmauerit dolor,illic quoq; abſceſſum futurum expecta. Nũquid uero renibus ipſis ſuppuratis,aut ſolis muſculis, aut aliquando utriſq;, nondum pręfiniuit. Experientia uero hęc omnia fieri oſtendit,nam et muſculi ſoli nonnũq̃ hoc patiuntur,interiores ſcilicet,et anteriores,uel poſteriores, et exteriores , et ſine muſculis renes,nõnũq̃ introrſum,nõnũq̃ extrorſum uergente in ipſis abſceſſu.

.xxxvii.

VOmitus quidem fit e gula,et uentriculo,cum tuſſi autem expuitur ex aſpera arteria,atq; pulmone relata. Quidam uero huius libri expoſitores aiunt ſub uerbo euomunt compręhenſos eſſe,et illos qui ex aſpera arteria,atq; pulmone ſanguinem educũt. Atqui ſalubrem eſſe hanc paſſionem, hoc eſt curari poſſe, quando ęgri non febricitauerint, haud quaq̃ uerum. Si enim uel q̃maxime abſque febre ex pulmone cum tuſſi ſanguinem emiſerit, periculum imminet, ne curatio fiat, et ſi perdurauerit caſus, omnino poſtea febres ſuccedent. Ob hoc igitur melius eſt, ut audiamus uerbum , euomunt, in proprio accipi ſignificato . Conſiderare autem , atque diſtinguere , et quod periculo uacat in ipſo , et quod eſt cum periculo ex febris pręſentia, uel abſentia, nam qui febre uacant, liquet nullam adeſſe

inflammationem in loco unde emittitur ſanguis. Quare uel alicuius uaſis ore ad/aperto fit ſanguinis uomitus,uel cum ulcere quidem, ſed ſine inflammatione. Cu/rantur aũt quę ſunt abſq; inflãmatione ulcera facile acerbis. Quęcũq; uero cũ inflã matione ſunt,ac febribus ne dũ curari poſſint, neq; in eadem poſſunt magnitudine permanere, ſemper enim maiora fiunt,ac maligniora. .xxxviii.

Entrẽ ſupiorẽ nũc noiat,q a thorace pſinitur, qnẽ pulmo obtinet, atq; iõ a ca

u pite diſtillatio fertur p aſperã arteriã. Sup puratur aũt magna ex pte in uiginti diebus, et nõ ut mul ti ſcribũt in uiginti duobus. Semp .n. Hippo.diem uigeſi mũ iudicatoriũ facit nõ uige ſimũ ſecundũ, quẽadmodum in libris de diebus iudicato riis oſtẽdit. .xxxix.

N oibus fere exẽpla/

i ribuſ hic aphoriſmuſ ſcriptus eſt. Eximere ãt oportet pp alterũ q prius eſt dictus, quẽ nos expoſui/mus in quarto horũ cõmẽta riorũ p hęc uerba ſcriptũ. Si ſanguinẽ mingat,ac grũmos, et urinę ſtillicidio laboret, et dolor iciderit in imũ uen trẽ,et pectinẽ, q̃ ſũt circa ue ſicã male ſe habent. In pposi to ãt aphoriſmo ẽ ultia ſcrip tura duplex,una q̃ ãtea ſcripta fuit,altera talis. Veſicã male ſe habere ſignificatur.xl

.xxxviii.

Iſtillationes in uentrem ſuperiorem

d ſuppurãtur ĩtra uiginti dies. .xxxix.

I qs ſanguinẽ mixerit,et grũmos, et

ſ ſtillicidio urię laboret,et dolor ĩcide rit ĩ foemur,et imũ uẽtrẽ,pectineq;,q̃ circa ueſicam, male ſe habere ſignificatur. .xl.

I lingua repente incõtinens fiat,aut

ſ aliqua parſ corporis ſtupore elãguit, tale eſt melancholicum, .xli.

I timor atq; moeſtitia longo tempo

ſ re hominem habentes perſeuerauerint,tale ẽ melancholicum. .xlii.

ſ I ſenioribus ſupra modũ purgatis,ſi gultus superuenerit,nõ bonum.xliii

s I febris non ex bile habeat, multa a/qua calida capiti superifusa,solutio fit febris.

Ncõtinẽtẽ qdẽ noiat linguã q̃ infirma ẽ,ita ut nõ poſſit integre dearticulare

i uocẽ,aut imobilẽ,et oio reſolutã. Stupore aũt elãguẽs aliqd corpis qd reſolu tũ ẽ.Cur uero hęc repẽte facta,dicat eẽ melãcholica ignoro. Melãcholię.n.in cuius nomine oẽs gręci conſentiunt recte ab ipſo talia indicia ſunt dicta. .xli.

Liter ãt et melãcholicas dicemus eẽ paſſioẽſ,Cãcros,Elephãtes,adhuc ãt Sca

a bies,et Lepras,et Vitiligines nigras. Sed neq; ullã aliquã taliũ paſſionũ, neq; illã q̃ ab oibus noiatur melãcholia,linguę incõtinẽtia uidetur antecedere, ſi cuti neq; alicuius ptis ſtupor. Quare ſupeſt ut dicamus,ꝙ quẽadmodũ quartãi cir cuitus cã ẽ humor melãcholicus,ſic et dictarũ paſſionũ, et linguę intempati, et ptis reſolutioĩs. Et fieri põt ꝙ pp humoris craſſitudinẽ tales paſſioẽs cõſequãtur,quales ex craſſa,et lẽta eueniunt pituita. Nõ igitur dicemus ſimpliciter utrũq; dictorũ eẽ melãcholicũ,ſicuti neq; pituitoſum ſimpliciter,ſed pituitoſum ſimul,et melancho/licũ. Additũ ãt ẽ ſermõi aduerbiũ,repẽte,pp mala q̃ paulatim fiũt,ſicuti ex inflãma tione duritiem admittente,et intemperatura difficulter ſolubili. .xlii.

Ois ẽ hic ſermo ſcđm utrũq;,et q̃tẽus oib⁹ ſupra modũ purgatis,nõ ẽ bonus

c ſigultus, et q̃tẽus ſenioribꝰ oia mala peiora fiũt pp ętatis ĩbecillitatẽ. .xliii.

X hoc ſermõe manifeſte declarat nõ oẽs febres ex bile fieri. Oſtẽdit aũt ꝙ re

e liquę omnes exceptis his quę ex bile factę ſunt, aqua multa capiti ſupinfuſa ſoluũtur. Secundum hunc ſermonem igitur in primo libro epidemiarum de Melitone ſcripſit,balneis uſus ſupra caput, febres ſi quidem quę ab exuſtioẽ,ac fri giditate factę ſunt,a talibus balneis utilitatem ſentiunt, et nihilominus quę ex laſſi tudinibus fiunt, nihilominus et quę propter foraminum anguſtationem, ſiue pro/pter obſtructionem, ſiue ob clauſuram fuerint anguſtata. Reſpicere ſi quidem per ipſa oportet, et diſſolui calorem febrilem. Non tamen ubi inflammatio aliqua, aut

abſq; inflãmatione humoris putredo igneum calorem accenderit, balneę utiles ſunt anteq̃ noxii humores euacuentur, aut conquoquantur. Verũ tales morbos, aut laterũ inflãmationes, aut pulmonis, aut hepatis, aut lienis antiqui nominabant, uolenteſ febré nõ eſſe morbũ ipm, ſed caſum morbi, In qbus aũt ſine partis inflãmatione, q in uenis putrent humores febré accendunt, in illis ſolis dicebant hominem a febre moleſtari, et ipm a febre haberi. In illis aũt et febriũ ſcripſere differentias, Hepialon, et Lipyriã, Eloden, et Typhoden, Peſtilété, et Ardoré nominãtes. Hepaticam auté, febrem, uel lienoſam, aut pulmoniam, aut lateralem nemo dixit, adeo ꝙ nunc ſermo ab Hippo. habetur de febribus ipſis quę ſunt abſq; partium inflãmatiõe. Indiuerſis uero exéplaribus, non aqua, ſed ſudor ſcribitur, talem habente ſcriptura itellectũ. Si febris nõ ex bile habeat, multus ſudor a capite defluẽs febrem ſoluit, nõ ex ſolo capite ſudoré fundi dicẽre Hippo. ſed a prima parte quę ſubiicitur oculis de toto mõſtrante corpore. Quantũ igitur ad hãc ſcripturã attinet, hi qui ex bile febricitant, a talibus ſudoribus nihil iuuabuntur. Atq ſępius manifeſte ſoluũtur, et alię plurimę febres, et in qbus flaua bilis plurima eſt, Tercianę, et Ardores. Verior igitur eſt prima ſcriptura quę uerã docet curationé earũ febriũ quę ex dicto genere ſunt, quę uidelicet uel ob laſſitudines, uel exuſtiones, uel refrigerationes, uel oio cutis fiunt anguſtationes. Quod aũt a bile dicitur, et de rufa, et de atra bile intelligi poteſt, non tamen in his ſolis oſtendebamus, ſed et ob pituitam putreſcentem fieri febrem, et in hac ſola uidebitur aphoriſmus non eſſe uerus, niſi quis exiſtimauerit pituitę putrefactioné in humorem bilioſum cõuerti.

.xliiii.

m Vlier ambidextera nõ fit. .xlv.

q Vicunque ſuppurati uruntur, uel ſecantur, ſi pus purum fluxerit, et album, euadunt, ſi uero ſubcruentum, et feculentum, ac fetidum, pereunt. .xlvi.

q Vorum hepar ſuppuratũ aduritur, ſi pus purum fluxerit, et album, euadunt, in tunica enim his pus continetur, ſi uero qualis amurca fluat, pereunt.

.xliiii.

a Mbidexterum Euripides nominat ferrũ utrinq; incidens. Circũdextrũ aũt Homerus Aſteropęũ ambabus manibus ſimiliter utentem, ac ſi utrinq; dextrũ dixiſſet. Eodẽ mõ ambilęuũ Ariſtophanes in Tegenitiſ, utrinq; ſiniſtriũ, Hipponax ambidextrũ dixit in hoc uerſu. Ambidexter. n. ſum, et nõ aberrãs. Homines itaq; q ambabus manibus pro dextris utuntur, ſępius uiſi ſunt. Mulier uero nulla adhũc uſq; dié ob naturę imbecillitaté. Si. n. ãbabus manibus, ob neruorũ robur, ac muſculorũ qdã uiri utũtur, rationabiliter nulla mulier utetur q̃ ſatis habeat, ſi ſola dextra modice utatur. Amazonidas qdé ipſe inqt mãmã dextrã exurere ut plurimo aliméto ad manũ uicinã ꝑueniente, ei maior adſit uigor, ut quę et ipa ſit natura debilis. Quidam tamen aiunt ambidextram dictam eſſe quę parte uteri dextra genita ſit. Et his adhuc magis a ratione alienum aiunt de his qui Hermaphroditi nominantur Hippocratem fuiſſe locutum, ꝙ mari quidem pudendum inſit muliebre, mulieri uero uirile minime. .xlv.

ſ Vppurationes conſueuit nominare, nõ eas tantum quę ſunt in thorace, ſed in quauis alia pte ad pus alterata tubercula. Solos uero ꝑcipue oio ſuppuratos noiat qbꝫ iter thoracé, atq; pulmoné aceruarũ é pus, quos urere cõſuetos eẽ ueteres, diſcere licet, ex his q̃ dixit Plato comicus de Cineſia, hiſce uerbis. Poſt hęc cõcionatus filius Euagorę ex morbo laterali Cineſias aridus puris exps, calamacea gerens crura tabis procera plurimas iuſtus eſcharas ab Euriphõte in corpore. Qđ qdé pus album bonũ ſit, feculétum uero, et fetidũ malum, nemo ignorat. .xlvi.

ſ Pſe cãm dixit ob quã nõnulli pe͂ũt, q ita ſe habét, nõnulli uero euadũt. qbꝫ. n. i tũica é puſ nihil patiéte ſubſtãtia hepatis, ſaluãtur oés. qbꝫ uero uſq; ad carné hepatis corruptio ptigit, nõ abſq; rõe moriũtur. Qđ ãt ἀμόργην amurcã, gręci noĩent fecé olei, et ꝙ talé par é eẽ icoctã putrędiné hepatis, liq̃t unicuiq;. .xlii.

h Ic aphoriſmus mihi uidetur ex his unus eſſe,qui fuere interiecti,non conſentiens uni ex illis q antea ſcripti fuerũt,huic.ſ. Dolorem oculorũ meri potio, balneum,uel fomentũ,uel uenę ſectio,aut medicamentum ſoluit. Hunc itaq; aphoriſmũ in ſexto expoſui cõmentario, oſtenſis diſpoſitiõibus in quibus oporteat ſingula ad uſum afferre remedia.Propoſitus uero aphoriſmus in una uult diſpoſitione tribus uti remediis.Si quis igitur nos ſciat docere diſpoſitiõem,in qua tria hęc remedia conueniant,ei habebimus gratias.Quouſq; uero expoſuerint aphoriſmum quaſi legitimũ,nos uero non docuerint quęnã ſit diſpoſitio, eorũ expoſitionibus nullam pręſtabimus fidem,et ſi parum ſit ꝓbabile. Quę igitur dicunt qui oĩo aliqđ conantur dicere,ſunt huiuſcemodi. In quibus craſſum eſt id qđ ſuperabũdat, atq; ideo euacuatione indiget, melius putãt fundere prius, deinde ſecare uenã. Fuſile aũt fiet ſi ęgri uinũ biberint, et ſe balneauerit.Qui uero hęc aiũt, ꝙ nũq̃ expientia nouerint, illa quę dicunt ſciunt in artis operibus exercitati. Neq;.n. uinũ,neq; balneũ tolerat plethorica diſpoſitio,abſq; maximo detrimento.Verũ hęc auxilia ſunt ſanguinis craſſi in aliqua parte cõpacti, ſine totius corporis repletione. Sic igitur Aſclepiades utitur uino poſt totius corporis euacuationem pro remedio extentionũ . Si uero adſit in toto corpore plenitudo,prius diſrũpentur oculorũ tunicę inter bibendũ,atq; lauandũ. Quare ſi abſq; multitudine dolor fiat,pp obſtructioné,ac cõpactioné craſſi ſanguinis,recte qdé lauabũt,et uinũ dabũt,nõ recte aũt ſecabũt uenã.Si uero multitudo fuerit,recte qdé uenę utẽtur ſectiõe,nõ recte aũt lauabũt,et uinũ dabũt. xlvii.

.xlvii.

d Olores oculorum poſt meri potionem, et aquæ calidæ balneum, uenæ ſectione curato. .xlvii.

a QVA intercutem laborans,ſi a tuſſi habeatur deſperatus eſt. .xlviii.

u Rinæ ſtillicidium,et mingendi difficultatẽ,uini potio, et uenæ ſectio ſoluit,incidere autem interiores. .xlix.

a B angina habito,tumor, et rubor in pectore ſuperueniens, bonum, extra enim uertitur morbus. .l.

q Vibus cerebrum ſphacelatum.i. corruptum eſt, i tribus diebus pereunt, ſi uero hos euaſerint ſani fiunt.

e T hoc prius dictum eſt ab ipõ in hoc aphoriſmo.Aqua intercutem laborãtibus ſi tuſſis ſuperueniat malum. .xlviii.

q Vod quidé urinę ſtillicidium ſignificet urinę ſtillatim expreſſiõem, nomen ipſum oſtendit.Mingendi autem difficultas poteſt et quę cum dolore fit mictio dici,poteſt aũt et quę cũ difficultate aliqua, adeo ꝙ uix ueſica operetur. Vrinę autem ſtillicidium ipſius urinę acritudo facit,et potentię retentiuę in ueſica imbecillitas quę ob intemperaturam fit,pręſertim frigidam. Vrinę uero difficultatem,ſi quidem cum dolore fuerit inflãmatio, et abſceſſus, et ulceratio, et inęqualis intemperatura,et ſpiritus flatuoſus.Si uero motus difficilis aliquis,uel potentię imbecillitas,uel tumor cõtra naturam,ex omnibus hiſce diſpoſitiõibus. Frigiditatem quidé uini potio ſoluit, hoc eſt uel ſimpliciter uini potio,uel meratioris,et qdé talem inflãmationé, quę pp obſtructioné ſanguinis craſſioris citra multitudiné facta fuit.Illam uero quę cum multitudine fit inflãmationem,adhuc autem et aliam quę ſine defectu eſt,et cum potentię robore,uenę ſectio ſanat.De eo autem quod dicitur incidere uenas interiores,dictum eſt a me et in libro ꝓcendente,in quo hunc aphoriſmũ expoſui.Vrinę ſtillicidiũ uenę ſectio ſoluit,incidere aũt interiores. .xlix.

e T hic aphoriſmus ãtea dictus é.p hęc uerba. Ab ãgina habito tumoré fieri i pte colli ãteriore bonũ.Expoſui uero i q̃rto horũ cõmẽtariorũ. Hic igitur uidetur fuiſſe iteriectus uolẽte aliquo adiũgere,extra.n.cõuertitur morbo. .l.

ſ Phacelare oſſa ſępius dixit in libro de articulis,pro corrumpere,utẽs eo uer

bo,Hic uero non contingit cerebri audire corruptionem,cum adiectum ſit.Si uero has effugerint ſani fiunt. Si .n. ſphacelus eſt corruptio ſubſtantię uniuſcuiuſq; partis quę ſphacelari dicitur,non contingit hunc qui ita ęgrotet perſanari.Ne forte igitur aliq̃do abutatur hoc uerbo ad ſignificandū huius diſpoſitiōis incoeptionē,cum nōdū cōpleta ē. Talia.n.q̄dā etiam carnoſis partibus in Gangrenis accidūt,paſſione ob magnitudinē inflāmationis inſenſibilitatē quādā,atq; nigritiē,aut oio morticiniū colorē afferēte parti patiēti, dicentibus aūt nobis illos q in paſſionē incidunt,ad Gangrenam ire.Sicuti igitur Cāgrenā iā ita cōpletā, ut pars ſit iā emortua, ſanare ē impoſſibile,dū uero adhuc ſit, poſſibile eſt,ſic et ſphacelū,et q dē carnoſę ptis morticiniū quę ꝓuenit ex magnitudine inflāmatiōis,quā ꝓprie medici Gāgrenā nomināt.Hāc ēt gręci ſphacelum appellabāt,ſic igitur mihi uidetur, et Herodotus dixiſſe coxam Cambyſis ſphacelari,ſed et cerebrū ita qſpiā diceret ſphacelari tātūmodo,et qdem pp qd uelox ſit in ipo mors,manifeſtū,tāq̃ paſſione ptis principaliſſimę grauiſſima exiſtēte. Qđ ſi ęgri mors i tribꝰ primis diebꝰ nō āticipauerit,ſed ad diē q̄rtū puenerit ęger, ſpandū ē morbū declinare, et uires eē fortes,ita ꝙ ipm oio ꝓuincūt. .lI.

.li.

ſ Ternutamētum fit ex capite,calefacto cerebro,aut humectato eo quod in capite inani.Aer.n.intus contentus extra erumpit. Sonat autem quoniā per anguſtum ipſi eſt exitus.

t Ales ſermones duo ſignificāt,unū qdē in omni re ꝓpoſita uniuerſaliter dictum,ueluti hoc in loco de ſternutamentis, alterū particulatim, ueluti hic de ſternutamentis ex cerebro factis. Primus igitur ſermo talis erit. Omne ſternutamētū fit ex cerebro calefacto uel humectato,eo qđ eſt in capite inani. Secūdus uero.Sternutamentū ex capite eueniēs fit cerebro calefacto,uel humectato capitis inani,ꝙ uerius exiſtit.Non enim omnis ſternutatio fit calefacto cerebro,uel humectato in capite inani. Pēnis igitur qdā nares irritantes ſternutant.Sed et cū tuſſi ſpiritus deſubter ueniens ad naris meatus cā fit ſternutamēti.Pręterea opinari ſolum aerē q ex capite excernitur eē quod ſonat,eſt manifeſte falſum, nā liq̄do apparet deſubter ex pulmone elatus aer uniuerſim ſe cōprimēte thorace ſed et antecedēte inſpiratione fieri ſternutamentū,natura aggregante aeris copiā ad ſternutamenti generationē,his quę dicta ſunt adſtipulatur.Solū itaq; illud q̄đ habet ſuę generatiōis principiū naturā appetentē flatuoſum ſpiritū ex capite excernere,hoc mō fit,quem docere aggreditur aphoriſmus,neq; forte hunc oēm,nā ait humectato ſupfluū eſt ad ſternutamēti generationē.Si.n.et aliqs humor in capite ſupabūdat,nō facit ſternutamentū,niſi in uentū cōuertatur,et hoc manifeſte uidetur i multis,q copiā humoris p nares excernūt,et tamen ppea nō neceſſario ſternutāt.Soli.n.illi ſernutāt q ita affecti ſunt,qbus mordax ē ea q̄ a capite fluit humiditas,ceu ſi quid mordax naribus imponas ſicuti enim tuſſis caſus quidam naturalis eſt ad expurgandas eas quę ſunt in pulmone aſperas arterias,ſic ſternutamētum manifeſte uidetur expurgare nariū meatus.Duplici autem exiſtente ipſa perforatione,lata quidem ad os,ſed per meatus tenuiores ad cerebrum,quę quidem eſt ad os perforatio,ab eo qui deſubter ſpiritu effertur, qui uero ad cerebrum meatus pertingunt,ab illo qui ab ipſo prodit, expurgantur. Et ſi diligenter aduerteris uidebis ſternutamenta quę ex capite motus habent inicium,leuare caput. Fiunt enim,et rarefactis his qui ſunt in capite humoribus,et naturę impetu excretis.Rarefieri uero ipſis accidit concalefactis.Cale fiunt autem natiuo calore excitato,ob cuius imbecillitatem prius erant ſuperfluitates aggregatę.Cum igitur ait calefacto eo quod eſt in capite inani,maxime quidem audiendum eſt, de eo quod eſt in uentriculis cerebri, adhuc autem et de illo quod ipſum ambit exterius,facile enim ē et illi per cerebrum,primum quidem ad ipſos uentriculos, hinc uero ſubire ad nares , quia uero uniuerſim excidit, ſonitum edit Hippocrates inquit,eſt autem cōmune hoc,undecūq; uenerit,ſiue ex pulmone elatus,ſiue ex capite deorſum actus. .lII.

Erbum,ſuperueniens,indicio eſt ꝙ prius cum circũdolebant ipſi non febri
u citabant. Si igitur hepar uehemẽter dolebat uel propter fortem inflãmatio/
nem,uel pp ſpiritum flatuoſum,nõ aderat autem ipſis iflãmatio,alioquin oio febricitaſſent,par igitur eſt ꝙ flatuoſus ſpiritus ſit cauſa doloris in ipſis.Dolet igi/tur hepar et pp obſtructionem,uernm mediocriter,et cũ quodã ponderis ſenſu po/tius,ꝙ̃ uehementis doloris.Dolor aũt uehemens pp flatuoſum ſpiritum, uel inflãmationem,quę.ſ.maxima ẽ, aut ſuppurata,accidit. .liii.

q Vicunq; hepar circundolent,his fe/bris ſuperueniens ſoluit dolorẽ. .liii.

h Ic aphoriſmus pars ẽ eius qui prius dictus fuit i hęc uerba.Q ui

q VIBVS a uenis ſanguinem mittere confert, his uere uenam oportet ſe/care. .liiii.

bus medicamẽtum epotum, uel uenę ſectio cõfert, his uere ſecare uenã, uel purgare medicamẽto opus eſt. In quibuſdam uero exemplaribus non eſt ſcriptuſ oio, et qdam libri expoſitores ipm ſciũt, bisq; ipſum ſcribũt.Nõnulli uero neq; oio meminere. Mirari uero ꝺ illis oportet qui non modo bis eũdẽ ſcribunt aphoriſmũ, uerũ et in eiſdẽ cõmẽtariis expoſitiões ap ponunt,nulla facta ſignificatione ꝙ hiſ qui antea ſcripti fuerunt qdam ſunt ex toto iidem,quidam uero ex parte,cuiuſmodi hic eſt.Q uid igitur uiſum fuit, uel his qui hos adiecere aphoriſmos,circa finem libri,uel ipſi Hippo. bis de eiſdẽ facere mentionem,et qbuſdã expoſitoribus geminã facere expoſitionẽ, deos teſtor me nõ poſſe cõiectari.Neq;.n.ueriſimile ſit ipſum ſcriptorẽ aphoriſmorũ tãtarũ rerũ obliuione fuiſſe correptũ,quãdo pręſertim talis fuerit,qualem fuiſſe Hippo.nouimus, neq; illorũ qui appoſuerunt,uel tantũ obliuium,aut aliquã aliã malignitatẽ poſſumus ex/cogitare,qua moti de eiſdem ſcribere non dubitauerint. Adhuc aũt et magis de illis liceat admirari expoſitoribus,qui cum bis eoſdem expoſuerint aphoriſmoſ,neq; hoc ipſum adiecerunt, ꝙ ſecundam faciunt expoſitionem, et adhuc multo magis de illis qui differentes ſcripſere expoſitiões,et in his qui circa finem, et i illis qui per initia de eiſdem ſunt dicti. .liiii.

q Vibus inter uentriculum, et ſeptum pituita repoſita eſt,et dolorem affert non habens exitum,neq; ad alterum uentrem, his per uenas ad ueſicã pituita uerſa ſoluitur morbus. .lv.

n On abſq; ratione mihi uidetur dubitare Marinus ĩpoſſibile exiſtimãs inter ſeptũ,et uentrẽ pituitã cõſtitui.Defluet.n.deorſum uſq; ad oſſa pubis,neq; tamen fieri poſſe arbitratur,ut traiciatur ad uenas, ſicuti in aqua itercutem, tenuis,et aquoſus humor trãſũptus excernitur p urinas.Q uare audiendũ eſſe inqt, quod dicitur inter ſeptũ,et uẽtrẽ ꝓ eo ꝙ eſt inter ſepti corpus carnoſum, et interioris mẽbranę abdominis uerticẽ.Verũ et ſi ita audierimus o Marine,tranſũptionem ad uenas ſimiliter facilẽ eſſe nõ eſt poſſibile. Nã huic ad renes ꝑuenire per uenas, neq; ex eo ſpatio qꝺ eſt ſub mẽbrana abdominis interiore eſt impoſſibile. Adde ꝙ oio ĩpropria ẽ eius q̃ ẽ ſecundũ uentrẽ appellatiõis abuſio.Nihil.n.ẽ ſimile uẽtri,et mẽbranę abdominis iteriore cuius gratia eãdẽ pticipẽt appellationẽ. Melius igitur ita audire ſicuti oẽs audierũt,illud ſpatiũ laxius ab eo dici,qꝺ eſt qdẽ ĩfra ſeptum, ſed intra eã mẽbranę abdominis interioris ptẽ q̃ ad epigaſtriũ attinet,et cõſiderandũ,ſi poſſibile ẽ illud qꝺ dicit noſcẽtibus nobis,ꝙ uiam ſemp materiebus inuenire naturã Hippo.opinatur,q̃do ualida fuerit,et ſi illę ſint craſſiores,et p anguſta fora/mina debeãt pmeare,q̃do et p oſſa,fieri inqt abſceſſus. Videmus aũt et humorẽ illũ q eſt inter thoracẽ,atq; pulmonẽ in ſuppuratis expui cũ tuſſi, nõnũq̃ uero et p cutẽ ſanã exiſtẽtẽ excidere ſanguinẽ in oſſibus q̃ fracta occaluerũt. Nõ igitur neq; in ea de qua nũc Hippo.dixit pituita,omnino impoſſibile oportet arbitrari, fieri ad urinas tranſumptionem.Verum et hoc ipſum agi a natura cõtingit paulatim pituitam extenuante,quemadmodum pus in ſuppuratis. .lv.

Priſſimum hepar eſt hydatidas.ſ.ueſicas aqua plenas in ea quę ipſum ambit
a exterius mẽbrana generare. Videtur itaqꝫ et in iugulatis animalibus aliq̃do plenũ.Si aliq̃do cõtingat ueſicas aquoſas rũpi,effunditur aqua ad locũ membranę abdominis interioris,epigaſtrio,hoc eſt parti ſupra uentrem poſitę reſpõdentem,in quo etiã aqua hydropicorũ cõgregatur. Ad omentũ aũt non põt aqua effluere,niſi aliquo modo ipſum exedatur,eſt.n.ſolidũ,et firmũ undequaqꝫ, ita ꝙ nihil in ipſum ex aliqua parte poſſit incidere, niſi ex uentriculo colo iteſtino, ac liene, illisqꝫ partibus,unde ipſum enaſcitur.Vel igitur uult omẽtum exedi,in ptibus.ſ. dextris ipſius ſecundũ quas eſt hepati uicinũ, uel ad omentũ audire oportet, hoc eſt ad ipſius locũ. Ventrẽ aũt aqua impleri,nõ de illo uẽtre dictũ eſt,ĩ quo cibi recipiuntur,ſed de tota cauitate,q̃ eſt ĩfra thoracẽ,ſecundũ qđ ſignificatum, uẽtroſi nominãtur, et mulieres dicũtur geſtare uẽtrem.

.lv.

q Vibus hepar aqua plenum in omentum eruperit, his uenter aqua repletur,et moriuntur. .lvi.

h Alyce,anxitudo,oſcitatio,horror,uinum æquale æquali potum ſoluit ægritudinem. .lvii.

q Vibus in urinario meatu tubercula fiunt,his ſuppuratione facta,et eruptione,ſoluitur dolor. .lviii.

q Vibus cerebrũ aliqua ex cã cõcuſſũ fuerit, neceſſe eſt ſtatim mutos fieri.

Mori autem eos q̃bus in hoc loco aqua colligitur cõſiderandũ,an perpertuo ſit uerum,an magna ex pte.Seruãtur.n.et quidã aqua intercutẽ laborãtes, q̃uis et hic locus ipſis aqua repleatur.Sed neqꝫ impoſſibile ẽ,ſicuti in illis, et ꝑ medicamẽta purgantia aquoſitates,et ꝓterea ꝑ epithemata,hoc eſt impoſitiões eorũ q̃ uim habẽt ciẽdi urinã,et ĩ uapores ſoluẽdi humorẽ talẽ,ita et ĩ his fieri curationem. .lvi.

Oloecophanes uiſa eſt quibuſdã rationabiliter figura ſermonis, atqꝫ ideo nõ
ſ nulli caſu accuſatiuo,ſcripſere.Anxitudinem, horrorẽ uinũ ęquale ęquali ſoluit.Nihil ãt refert ad pręſens utrauis ſcriptura aphoriſmus exponatur. Primũ cũ illud ſciri oportet ꝙ halycen nominauit, quã multi gręci halen appellant,deinde et q̃ ſit faciens hũc caſum diſpoſitio.Dicũt igitur halyein.i. anxitudinẽ habere illos ſanos,q ſemꝑ ꝓſentibus moleſtãtur,et ab uno negocio,atqꝫ actione ad aliud trãſeunt.Eodẽ modo et ęgros illos anxios eſſe aiunt q accubitũ nõ ꝑferẽtes,figuras euariant,qa ſemꝑ ꝓſens aggrauat eos.Hoc uero ꝓcipue illis euenire cõſueuit quibus in ore uẽtriculi, qđ nos abutẽtes uocabulo ſępe ſolemus ſtomachũ nominare,humoris aliqua propria qualitas cõtinetur,uentriculo moleſta, quę neqꝫ plurima eſt, neqꝫ in uentriculi fluitat cauitate,ſed eã ipſę imbibere tunicę. Sed et oſcitare ſicuti et pandiculari,cõtẽta aliqua ĩ muſculis ꝑ quos tales fiũt motus quos pãdiculatiões,et oſcitationes nominamus,uel humiditate flatuoſa,uel ſpiritu uaporoſo fieri ẽ a nobis demõſtratum. Horror autem prauis humoribus ꝑ cutẽ currẽtibus accidit.Liquet aũt ꝙ nunc a nobis habetur ſermo de horrore,qui ex corpore prouenit inſalubri, et nõ de illo q cauſam extrinſecus habet.Singula igitur hęc quę dicta ſunt,potus uini meratioris ſanat. Moderatã aũt temperaturã ipe monſtrauit inqens.Vinũ ęquale ęquali potũ,aqua.n.uidelicet uult uinũ ęqua portione temꝑari, ut hęc q̃dẽ pellat, et euacuet ex materia infeſtante quicq̃d ceſſerit uini motui cũ impetu lati, reliquũ temperet.Calefacit.n.uinũ,ut nouimus.corpus totũ,et cito mouetur ad oẽs partes,cum hoc ꝙ omnes humores optimos reddit. .lvii.

T hũc aphoriſmũ ĩ ꝓcedẽtibus Hippo.ſcripſit,nos ãt expoſuimus ꝑ hęc uer
e ba ſcriptum.Quibus in urinario meatu tubercula fiũt,his ſuppuratione facta,et eruptione,ſolutio. .lviii.

e T iã in hoc aphoriſmo,in q̃buſdã exẽplaribus poſſumus inuenire uerbũ, mutoſ,ſcriptũ ĩ numero plurali,caſu accuſatiuo, ĩ q̃buſdã uero,mutũ in numero ſingulari,ꝑ modũ figurę ſoloecophanis.Nihil aũt hoc loco ad ꝓſentia refert,ſi modo

nouerimus,ꝙ conſuetudo Hippo.ab uno accidente notiſſimo,ſępius .ſ. a uocis amiſſione,noiare et oiredere illos q nullũ aliũ motũ ſeruant ſecundũ ellectioné,uel nihil oio ſentiunt. Iacent auté eodé modo quo apoplectici ſine ſenſu,pariter et motu. Fit aũt hoc et pp alias cauſas.Nunc uero cõcuſſionis cerebri Hippo.meminit,et hãc ipſam talé fore ait totius corporis diſpoſitioné.Concuti aũt hoc mõ cerebrũ contingit.pp aliqué caſum totius corporis uiolétũ ex locis altioribus factũ. Tales.n.caſus ſolent in ſpinę uertebris facere concuſſioné,q̃do ipſarũ harmonię fuerint commotę, ſpinalis uero medula quę in earũ cauitate cõtinetur laborauerit, cerebrũ uero ualde concuſſum periculum adduxerit,ne aliquis neruus eorum qui ab ipſo naſcũtur, abrumpatur,quod non minus et in ipſo fit cerebro,et tanto magis, quanto plus uacui loca habent quę ipſum circũſtant,quod etiam uacuum magis eſt inſenibus,quemadmodum in tractationibus de ſectionibus diximus. Contrahitur autem uis animalis in ſe ipſam in talibus diſpoſitionibus a motu periculoſo moleſtata , orta uero nonnulla quidem ſufficienter tendũtur,quędam uero ex parte diſtrahuntur , iuxta hoc donec ſe rurſus uis animalis collegerit, mutum, atque immobile totum iacet,quod ita afficitur animal. Si uero cerebrum conuelli contigerit, aut ſecundũ aliquam eius partem conuelli, qui ita patiuntur non referuntur.

.lix.

C ORporibus carnes habentibus humidas,famem adhibere conuenit, fames enim corpora ſiccat.

.lix.

Q Vod quidem oia quę exiccant ſint paſſionũ humidarũ remedia,manifeſtum, ſi quidé contraria cõtrariorum remedia ſunt. Qđ aũt et fames ex accidenti corpora exiccat,é minime dubiũ. Si.n.aliqđ defluit a corpore,ſicuti et ãtea, non amplius aũt ab aliméto ſuppleatur id qđ fuerit euacuatũ,neceſſariũ eſt hoc modo corpus effici ſiccius,liquet.n.ꝙ in animalis corpore prius illę partes abſumũtur quęcũq; ſunt humidiores,quãdo et ipſe defluxus idcirco fit,qa quę ſunt in corpore extenuantur,atq; in uapores reſoluũtur.Idq; ex duplici cauſa extrinſecus quidé ab aere ambiente.Intus uero a calore natiuo.Q uę aũt in latibulis iacent animalia,ut ꝗ neq; extrinſecus calefiant,et neq; intrinſecus,uel nihil, uel parũ diſſoluũtur, atq; iõ nõnulla eorũ,neq; egent aliméto,nõnulla uero pauciſſimo oio.Poſt pręſcriptos aphoriſmos alii duo fere in oibus exéplaribus inueniuntur,cũ hoc ꝙ et huius libri expoſitores fere oẽs eorũ meminere, et quidã differentes fecere expoſitiones ab illis quas antea ſcripſerũt.neq; hoc ipm adiecerũt,ꝙ iidé aphoriſmi ſupius ſint ſcripti. Nos uero in quarto cõmentario illos expoſuimus,parũ uerbis differentes.Alter.n. eorũ qui nũc ſcripti ſunt,ſupfluo adiectũ habet,ut deuorare nõ poſſit,ſed uix.Alter uero contra,uacat uerbo uix, ut prior quidé ſit talis. Si a febre habito,tumore non exiſtente,in faucibus ſtrangulatio repéte ſupueniat, et nõ poſſit deuorare, niſi uix, lętale.Secũdus uero ſic.Si a febre habito collũ conuertatur, et deuorare nõ poſſit tumore nõ exiſtente in collo,lętale.Priores uero quos dixi in quarto horũ cõmentariorũ fuiſſe expoſitos,ita ſe habebant.Si a febre habito tumore nõ exiſtẽte,in faucibus ſtrangulatio repente ſuperueniat, lętale. Deinde qui deinceps ſequitur . Si a febre habito collum conuertatur,et uix poſſit deuorare, tumore non exiſtente in collo, lętale. Q uod igitur in priore aphoriſmo dictum eſt eſſe,ſuperfluere nunc conſideremus . Et enim id fieri uidimus, ubi ęgri omnino exicialiter a morbo haberentur. Q uare ſiue nullo modo poſſint deuorare, ſiue uix, non exiſtente tumore in faucibus,nam hoc licet perſpicuo cognoſcere, ſi plurimum os aperiatur, et lingua uerſus mandibulam inferiorem premattur. In tali igitur conſtitutione, ꝙ difficulter deuoretur cauſam eſſe ſuſpicandum communionem tunicę quę ſubnata eſt ex partibus gulę,et gutturis interioribus, nam oſtenſum eſt hanc cibo os permeante,ipſam quidem trahi ad inferius, guttur uero totum retrahi ſuperius. Tumeſcente igitur in gutture inflãmatione,nõnũq̃ quidem nullo modo,quãdoq; uero uix,uentriculum ſequitur attrahẽtem,atq; ob hanc cauſam,uel nullo modo deuorat,uel uix. .lx.

e T hunc aphoriſmum in quarto cōmentario expoſuimus, iiſdem fere uerbis ſcriptum,quibus et hic.Eſt enim ſcriptura taliſ.Et ubi in toto corpore mutationes,et ſi corpus frigeſcat, uel rurſus caleſcat, et ſi alius ex alio color fiat, morbi longitudo ſignificatur. .lxi.

a Ntea aliū aphoriſmū in quarto horum cōmentariorū expoſuimus hoc modo ſcriptū.Sudor multus,calidus,uel frigidus,ſemp fluens, frigidus maioré, calidus minoré morbū ſignificat, et taliū ſudorū diximus eſſe diſpoſitioné, multitudinem humiditatis quę i ęgri corpore continetur.Propterea igitur q nūc proponitur aphoriſmuſ,abduci pręcipit ſupfluū humoré,robuſtis quidé ſupra, hoc eſt p uomitus, debilibus aūt infra,quod et ipſum ſignificat per alui iſerioris ſubductioné. Qđ quidem igitur ſemp ſit neceſſariū ſupfluas corporis humiditates euacuare, manifeſtū. Si uero robuſtis ſupra tātū, debilibus uero ifra, mihi dignū uidetur animaduerſiōe, nam forte ſit melius, nó hac ratiōe diſtiguere remediorū uſum,ſed ueluti in tractatione curatiua de talibus omnibus fuit a nobis diſtinctū.

.lx.

u BI IN toto corpore mutationes, et corpuſ refrigeratur,et rurſuſ calefit, aut colorem alium ex alio cōmutat, longitudo morbi ſignificatur. .lxi.

ſ Vdor multus,calidus,uel frigidus, ſēper fluēs humoré abduci,robuſto qdē ſupra,debili uero ifra ſignificat. .lxii.

ſ I quis cibum febricitanti dederit, ut ſano robur,ſic laborāti morbus. lxiii

q Væ per ueſicam excernuntur,inſpicere oportet, ſi talia qualia ſanis excernuntur . Quæ igitur minime ſimilia ſunt,his hæc morboſiora. Quæ uero ſūt ſanis ſimilia,hæc minime morboſa.

Quare et hūc aphoriſmū arbitror fuiſſe adſcriptū.Poſt ſupra ſcriptos aphoriſmos, alii tres inueniuntur in pluribus exéplaribus,qui pariter, et ab expoſitoribus ſcripti ſunt,et parū uerbis euariant ab illis qui in quarto horum cōmentariorū habentur.Scribunt aūt eos hoc modo.Febres quęcūq; non intermittentes,tertia die fortiores fiunt piculoſę,quocūq; auté modo intermiſerint,ſignificant ꝙ non ſunt piculoſę.Quibuſcūq; febres longę,his uel tubercula,uel ad articulos dolores decūbunt. Quibuſcūq; tubercula diutina,aut in articulos dolores ex febre decūbunt, hi cibo pleniore utūtur.Liqt aūt,ꝙ et hi interiecti fuerūt,a prioribus nihil,aut parū admodū uerbis differétes,nos uero ipſos expoſuimus in quarto horū cómétariorū. .lxii.

ſ Cribitur aūt et ſic aphoriſmus.Si qs febricitanti cibū dederit,ſano qdé cibus eſt,laborāti uero morbus,utraq; uero locutio ab ea quę ſecūdū naturā, ad hoc qđ cacozelū noiatur, interp̄tatione receſſit, neſcio qd ſibi uolétibus illis qui ita libri finé tā uariis modis diſpoſuerunt, nónulla qdé p eadé uerba ſcribentes,qbus ipſe antea uſus erat,nónulla uero paululū cómutátes, aliqua uero tota interponentes,ueluti hunc ꝓpoſitū aphoriſmū,q neq; ꝓpe accedit ad Hippo. interpretationé.Ipſe ſi qdé prius dixit.Nó pura corpora q̄to magis nutries,magis lędeſ. Et ſi ex morbo cibū aſſumens aliqs nó corrobatur ſignificat corpus pluri uti alimēto.Si uero cibū non aſſumente hoc fiat,ſignificat,ꝙ euacuatione indiget, et quędam alia huiuſcemodi quę ſecūdum naturā habét interp̄tationé.Qui uero ꝓpoſitū appoſuit aphoriſmū,male ęmulādo,in cibo dixit.Qui ſano robur,hic laboranti morbus. Vult.n.dicere cibū robur qdé in ſanis efficere. Nocere āt ęgris,uel p ioué ſanis qdé augere robur,morbū uero laborātibus.Abſurde aūt iterp̄tatus é ingens.Cibū ipm robur eſſe ſanis,morbū uero laborātibus qui neq; robur eſt, ſed roboris effectiuus, neq; morbus,ſed morbi effectiuus,uel qđ rectius ſit dicere,auctificus. .lxiii.

o Mnia q̄ ſunt ſanis ſimilia in toto corpore,dictū é ab Hippo. et in ꝓgnoſticis, et in oibus aliis libris,bonū aliqđ ſignificare.Quę uero diſſimilia cōtrariū. Hóc igitur nūc conatur dicere q hunc cōpoſuit aphoriſmū. Suſpicor.n.neq;

hunc eſſe Hippo. ex ipſa elocutione quę non habet eãdẽ cum Hippocratica formã, et ex dictis ipſis q̃ non ęque ſunt, ut ipſius autoris alia, exq̃ſita. Cũ igitur inq̃t mini me ſimilia his, hęc morboſiora, q nõ rep̃hẽderet ipm̃ dicẽtẽ illa morboſiora ꝓ eo ꝙ morboſiſſima? Nã uerbũ, minime, cũ quadã exup̃ãtia dicitur, et multã ſignificat ad id, qđ p̃ter naturã, euerſionẽ. Vnũqđq; .n. qđ p̃ter naturã ẽ, quãtum receſſit ab eo qđ ſecundũ naturã, tantũ hẽt prauitatẽ, quę igitur minime ſunt his quę ſecũdum natu ram ſimilia ſunt, his quę ſecundũ naturã, cõtraria maxi me, et iõ morboſiſſima. lxiiii

Er aluũ exeũtia ſolet Hippo. deiectiões, ac ſubductiones noiare, et p̃pã q̃dã hoc loco accepũt eius ſermonẽ, eſſe de his quę p aluũ euacuãtur. Verum his aduerſantur uerba illa quę ĩ ſermone proponuntur, ſi ſtare p̃miſeris, et nõ moueris. Hoc. n. ꝓprie conuenit humi dis, atq; iõ alii rurſus in urinis eundẽ accep̃e ſermonẽ. Vtriq; uero diuiſi, nõnulli ſcri bũt ſubſiſtunt, nõnulli uero inſiſtunt. Neutrũ uero horũ uerborũ urinis repugnat, q̃a et p ea quę ſubſiſtunt, et etiã ipſis inſiſtunt, cõſueuimus, et p̃ſentiũ aliq̃d, et etiã futurorũ cognoſcere. In alui autẽ excremẽtis uerbũ, inſiſtere, cõpetit magis, neq; .n. ſicuti in urinis prõpta eſt, atq; expedita ſubſiſtẽtium cognitio, ita et in alui excremẽ tis. In urinis et. n. et ipm̃ uas ex uitro factum oſtẽdit eorũ quę ſubſiſtunt naturã, et ſi in alio uaſe ẽt cõtinerẽtur, poſſumus id qđ ſup̃fluitat abiiciẽtes, ſola ſubſiſtẽtia re linquere. In alui aũt excremẽtis neutrũ ꝓbabile. Rurſus id qđ deinceps dicitur, ue luti ſtrigmẽta, his quę p aluũ excernũtur cõgruit, illis uero quę quouis modo urinę inferuntur, ſiue ſupius, ſiue inferius, nõ cõgruit. Nã q̃dã ſtrigmẽtis ſimilia p aluum ſępius excernũtur, et ita ea nõ modo Hippo. ſed ẽt alii medici noiare cõſueuerũt, nõ tamen in urinis. Hic igitur tã nominũ, q̃ ẽt uerborũ uſus improprius oſtẽditur, fuiſ ſe interiectus in p̃ſenti aphoriſmo. Adhuc aũt magis cũ dicit his cõferre aliã purga tionẽ. neq; .n. ſimpliciter, neq; quouismodo illi cuius ſtrigmẽtis ſimilia alui excre mẽta ſunt, cõfert aluũ purgare, ſicuti neq; hi q ita affecti ſunt, neceſſario lędũtur, in aliquo, ſi cibũ accepint. Videmus ſi q̃dẽ cũ alui iferioris excremẽta biliosa fiũt, q̃dã ſimilia ſtrigmẽtis p aluũ excerni, i q̃bus neq; oẽs lędũtur ſorbitiões accipiẽtes, neq; prius eos purgare ẽ neceſſariũ, ſi iã q̃dq̃d bilis ineſt fuerit euacuatũ. Adhuc aũt ma gis, neq; ſi urinis aliq̃d inferatur, qđ ſit ueluti ſtrigmẽta, purgare conuenit. Accedit ad hoc, ꝙ difficile ẽ formã agnoſcere qualẽ eſſe uelit earũ q̃ ueluti ſtrigmẽta inferun tur urinis. Verũ q hos aphoriſmos interpoſuerũt, mihi uidẽtur ad hunc finẽ feciſſe, ut ſermonẽ cõfunderẽt, tãq̃ ęnigma quoddã, et ut multa indigeret inq̃ſitione, in qua ſe ipſos eorũ q̃ dicũtur expoſitores cõſtituẽtes, apud adoleſcẽtes laudẽ aſſequerẽtur. Q đ ãt oẽs obſcuri ſermõeſ, dant ſophiſtis garrulitatis occaſionẽ fiet tibi in hoc ipo aphoriſmo manifeſtũ. Q uidã. n. eorũ q eũ expoſuere, aiunt nõ uetare Hippo. q̃n den tur ſorbitiões hoc mõ affectis, ſed plures ſorbitiões, cũ dicat. q̃to plura dederis ma gis lędes, q̃ſi et nõ alii q̃cũq; indigẽt ſorbitionibus, nõ lędãtur a pluribus, uel quaſi nõ cõſequatur ad illũ q dicit. Q uãto plura dederis, magiſ nocebis, putare ex paucio ribus minorẽ fore lęſionẽ. Verũ tamen p̃p malũ interp̃tatiõis modũ ſophiſtis datur facultas inueniẽdi ſolutiões, et magis q̃do licuerit addere aliq̃d, uel adimere, et ſcri bẽdo trãſponere, qđ i obſcuris ſermõibus facere cõſueuerũt. Statim. n. in hoc apho riſmo q̃dã ipm̃ exponẽtes, cõiunctionẽ, et, abiiciẽtes, qđ alii ſequẽtis aphoriſmi fece re p̃cipiũ, id huius fecere finẽ, ut ſermo ita ſe habeat. Si uero aluo non purgata de deris ſorbitionẽ, magis nocebis, et q̃bus infra cruda deiciũtur, q̃to uidelicet plura dederiſ, magis lędes, deĩde aliud iniciũ faciẽtes ſcribũt, ꝙ ubi atra bilis ieſt, ſi pluſ, maior ẽ morbꝰ, ſi minuſ, minor. Plures uero expoſitores ſcribũt eo mõ, quo ſub ſcri ptũ ẽ. Q uibuſcũq; cruda ifra deiciãtur, atra bilis ineſt, ſi plura, maior, ſi pauciora,

.lxiiii.

Et quibus deiectiones, ſi ſtare permi ſeris, et non moueris, ueluti ſtrigmen ta ſubſiſtunt, et ſi pauca, paucus eſt morbus, et ſi multa, multus, his cõfert alui pur gatio, quod ſi aluo nõ purgata dederis ſorbi tiões, q̃to plures dederis tãto magis nocebis.

minor eſt morbus.Dictum autem eſt antea,ꝙ et alii qdam ſunt,licitũ eſt.n.in obſcuris unicuiq; pro arbitrio ſcribere,cũ nulla lex ſit trãſcribẽtibus poſita. Sępius aũt non pp obſcuritaté,ſed pp ſermonis falſitaté coguntur aliqd addere prius inuẽris, aut adimere,aut ſcripturã trãſponere,ueluti exempli gratia i hoc aphoriſmo, cuius uerba primi expoſitores aphoriſmorũ,ſicuti Herophilus Bacchius, et Heraclides, ac Zeuxios empirici,in hunc modũ ſcripſere.Quibuſcũq; iferius cruda deiciũtur, atrę bilis ſũt,ſi plura,pluriſ, ſi pauciora,paucioris. Quia uero hic ſermo pticulare qddã iterptatur,dictus ãt é tãq̃ ex uniuerſali, ideo pbuit dubitãdi occaſioné , quia id qd dicitur,q̃tũ ad uerba attinet nullã hét quęſtioné , cũ eorũ ſcriptor uelit oſtédere qbus cruda deiciuntur, in eorũ inſtrumẽtis q̃ cócoquẽdi ui habẽt, eé atrã bilé ex qua refrigerata deterius cócoquũt et modũ incoctionis ſcdm cruditatem,cui flaua bilis cõtrariũ agit,nam q̃ pp eã incocta remanẽt,fumoſa ſunt.Quidã uero,et hũc ſermoné ét d urinis dictũ arbitrantur. .lxv.

e T hic aphoriſmus ſupra ſcriptuſ é,hoc mõ Excreatiões in febribus nó intermittẽtibus liuidę,ſanguineę, fetidę oés malę.Sed ſi bene excernitur,bonũ é,et p aluũ inferioré, et p urinas.Si uero aliqd p hęc loca excernitur quod nó códucat,malum.Nos uero ipm expoſuimus in quarto horũ cõmẽtariorum. .lxvi.

.xlv.

e Xcreationes in febribus nõ intermittentibus,liuidæ,ſanguineæ,bilioſæ,et fetidæ , oés malæ. Cum uero bene excernuntur,bonum eſt,et per uentrẽ,et per ueſicam,et ubi aliquid ſecedens ſteterit non purgatum,malum. .lxvi.

e Orpora oportet ubi qs purgare uoluerit fluida facere, et ſi ſupra,ſiſtere aluum,ſi uero infra,humectare.lxvii

ſ Omnus,uigiliæ, utraq; modum excedentia,morbus. .lxviii

i N febribus non intermittentibus, ſi exteriora frigent,interiora uruntur, et febris habeat,lætale. .lxix.

i N febre nõ intermittente ſi labrum, aut naſus , aut oculus , aut ſupercilium peruertitur,ſi nõ uideat, ſi non audiat, et iam debilis ſit,quicquid horum fuerit, mors prope eſt. .lxx.

a Pituita alba, aqua intercutem ſuper uenit. .lxxi.

a B alui profluuio, difficultas inteſtinorum.

e T huius ſermõis ps prior fuit i pcedẽtibus ſcripta, nõ adiecto uerbo,ſupra, et ſequẽtibuſ q̃ qſpiã uolẽs adiicere hoc in loco,rurſus ſcripſit aphoriſmũ,cũ expoſitiõe p quã uerus eẽt. Qd ãt ſit altera expoſitio uerior, quã nos multa expiẽtia inueſtigauimus,dictũ é ſupius in quarto cõmentariorum. .lxvii.

e T hic aphoriſmus in quibuſdam exemplaribus fuit interiectus, qui prius dictus eſt totus eiſdem uerbis, pręterq̃ in fine,hic.n.morbus,illic autem malum ſcribitur,quę eſt ſcriptura melior . .lxviii.

e T hic aphoriſmus incaſſum ſcriptus eſt, cum melius ſupra dicatur, ſine uerbis illis,et febris habeat.Nam cum in principio dixerit,in febribus nó intermittentibus,uana rurſus in fine ſermonis adiectio,et febris habeat. .lxix.

e T hic aphoriſmus antea dictus eſt,his uerbis.In febre non intermittente, ſi labrum,aut naſus,aut oculus,aut ſupercilium peruertitur,ſi nó uideat,ſi non audiat,et iam debilis ſit,quicquid horum fuerit mors prope eſt. .lxx.

q Vod dicitur tale é.Quibus in uaſis,et in totius corporis habitu pituita alba fuerit aceruata,his aqua intercutem, quę leucophlegmatias ab alba pituita nomen habet apud gręcos,ſuperuenit. .lxxi.

a Cõmuni uidelicet ſubaudire oportet, ſuperuenit , abraſis paulatim inteſti-

nis,deinde in profundum malo ſubeunte,atqꝫ ita ulceratis Prius uero in aphoriſmo legitimo melior ſcriptura eſt,hoc modo. A ſincera deiectione,difficultas inteſtinorum,et nos hunc aphoriſmum expoſuimus in quarto horum cõmentariorũ. .lxxii.

e T hic aphoriſmus é ps prius dicti,p hęc uerba.Q ui lienoſi a difficultate iteſtinorũ corripiũtur,his ſupueniente lõga difficultate inteſtinorũ,aqua intercutem ſuperuenit, aut leuitas inteſtinorũ,et pereunt. Nos uero ipm expoſuimus in ſexto horum cõmentariorum. .lxxiii.

a Communi hic quoqꝫ ſubaudiẽdum é,ſuperuenit. Vtrum uero ad oſſis corruptioné,ipſius oſſiſ ſequatur abſceſſus , uel carnis circũſtantis, non manifeſtauit.Vtrũqꝫ auté poteſt eſſe uerum. .lxxiiii.

i N tabe fluctio ex capite, in fluctióe alui, pfluuiũ,in alui pfluuio adſtrictio purgationis ſuperioris, i adſtrictióe mors.

.lxxii.

a Difficultate inteſtinorum, leuitas inteſtinorum ſuperuenit. ,lxxiii.

a Corruptione abſceſſus oſſis. .lxxiiii.

a SANguinis uomitu, tabes, et puris purgatio ſupra, .lxxv.

q VAlia fuerint ueſicæ,aut alui excremẽta, et ex carnibus, et ſicubi alibi a natura corpus exierit, ſi parum paucus eſt morbus,ſi multũ, multus, ſi ualde multum, lætale eſt.

In pluribus exemplaribuſ,et apud plures expoſitores ſcriptum eſt.In ſanguinis uomitu corruptio.In quibuſdam tamé exéplaribus hęc habetur ſcriptura. In uomitu ſanguinis, tabes. Videntur autem et hęc ex pluribus Hippocraticis enunriationibus fuiſſe collecta,et corrupte compoſita,ab illis pręcipue aphoriſmis.In ſputo ſanguinis puris,et fluxus, cum uero ſputum retinetur moriuntur. .lxxv.

h Ic ultimus aphoriſmus in multis exemplaribus ſcriptus eſt, in quibuſdam uero,et alii adiecti ſunt, apparati eodem modo quo et illi omnes quos decurrimus ex legitimis exiſtentes,adeo ꝙ nonnulli eiſdem uerbis ſcribuntur,nõnulli parum uariantes,nonnulli parua facta adiectione, ſimiles ſunt, his quos ſcripſit Hippocrates.Q uare nos neqꝫ ipſos duximus adiiciẽdos,nam neqꝫ hic ſtatim propoſitus aliquid plus nobis oſtendit his quę ſępius Hippocrates manifeſtauit. Sed et modus interpretandi, haud quaq̃ Hippocrati conuenit, nam qualia ueſicę fuerint,aut alui excrementa,redditione indigent.Summa tamen ut dixi uera eſt,nam ſi paruus ſit a natura exitus in quauis parte, minorem morbũ, ſi uero plus maiorem, ſi uero admodũ multus ſit a natura receſſus,mortalé debemus morbũ iudicare.

∴FINIS∴

BIBLIOTEKA MUZEUM

IMPRESSVM FERRARIAE PER IOANNEM
Macciochium Bondenum.V.nonas
Octobris .MDIX.

Drukowany 1509. Roku

 Chart A° 53. 433

INCIPIT liber de aīalibus Auicēnæ ſup libꝝ de aīalibus Ariſtotelis trāſlatus ab Arabico in latinū, per magiſtrum michaelem ſcotum, federice domine mundi Imperator, ſuſcipe deuote hūc librum Michaelis ſcoti, ut ſit gratia capiti tuo, & torques collo tuo.

T animalia quædam cōmunicāt in membris ſicut equus: & homo in neruo
& in carne: & in membris conſimilibus, uel in habitudinem membroruꝫ. Et
quædam diſcrepāt in membro. Diſcrepant in membro, uel quia membrum
eſt ſimplex uel compoſituꝫ. Exemplū ſecundi eſt, quia equus habet caudam
& homo non. Et exemplum primi eſt quod teſtudo habet concam & eritius
ſpinas, & homo non, piſces ſquamas. In habitudinem autem quantitate: aut
qualitate, aut ſitu, aut actione, aut paſſione. Quantitate ut os oculi nicticora
cis magnū, & os oculi aquilæ paruuꝫ, aut neruo, ut in araneis, quarum pedes
in aliquibus ſunt. viii. in aliquibus. x. & quarūdam. vi. Qualitate colore: & figura, aut mollicie & du
ricie, diuerſitas in ſitu, ut in mamillis elephātis, & æque. Diuerſitas in actione: ut in auribus elephā
tis cum qbus pugnat: & ſuis naribus, quibus accipit. Diuerſitas in paſſione ut in oculis ueſpertilio-
nis, qui ſunt debiles, & etiā oculi yrūdinis ecōtrario. Partes uero animalis, aut ſunt humide, ut ſan-
guis pinguedo medulla, aut ſperma & humores, aut duræ ut nerui uenæ oſſa capilli, & cartilagines
& cornua. Et ſic diuerſificāt aīalia quod quædā ipſoꝝ ſunt aquæa, & quædā agreſtia. Et aquæa ſunt
multis modis, quia quædam in nutrimēto, & habitatione ſunt aquæa: & quædam īſpirant aquā &
recipiunt in uentre: & euomunt eam: & nō uiuunt extra aquam, & quædam ſunt quorum nutrimē
tum, & habitatio ſunt aqua. Verumtamē cum hoc inſpirant aerē tantū: & ita faciunt nutrimēta in
aqua, ſiue quæ egrediuntur ab aqua, ſicut cortuca. Et quædam ſunt tantum in aqua habitātia, ſicut
quædam cōchæ & alzuti quæ nō apparent alibi, & nō intrat aqua in uētre eorū niſi ſcd̄m uiā acqui
rendi nutrimētū: nō ſcd̄m uiā inſpirationis, ſed quod uia inſpirationis eſt ut ſpiret: deinde euomat
ipſam ad euentationē caloris naturalis, ut expellat ſuperfluum calidū. & aquæa quæ uiuūt in aqua:
& non ſolū ex aqua licet ēt illud aīal quod uiuit ſolū ex aqua: nō hēt ſolum niſi aquā. & quædā aīa-
lia ſunt in pelago, quædā in ſtagno, q̄dam in mari: ſtagno ut ranæ. & quædam agreſtia inſpirāt per
os & per nares tm̄: ut apes & muſcæ & ueſpæ: & aīalia anuloſa: & q̄dā aīalia ſunt aquæa & poſtea
fiūt agreſtia, ſicut græce medeme iezdem: & uiuit in fluminibus: deinde alteratur eius forma, & fit
aſcaram, & egreditur adagēdum. & aīalia aquæa quædam ſunt undoſa: & quædam in ripa, & quæ
dam cœnoſa: & quædā manēt in petris, & aīalia quæ manēt ſemper in loco ſunt ſicut ſpēs cōchoꝝ,
& quædam ſunt libera corpore, ut multi piſces, & quædam adhærēt cōchis in prīcipio: & poſt libe
rātur ut quærāt melius nutrimētum, quando nō offert eis aqua nutrimētum ſufficiēs, & talium ſunt
quædam quæ græce noīantur armacha, & quædam aquæa ſubmergūt ſe ſuper caput, & habēt alas
ut turtures, & quædam per pedes ut ranæ: & quædā pedibus ambulāt in profundo ut cācer, & quæ
dam ſerpentes ſine alis ſicut uermes, & quædā piſces & oīa aīalia agreſtia: & aues habētes alas ince
dūt pedibus, & ſunt quædam aues, quaruꝫ eſt difficilis: ut yrūdines, & aues nigræ, & ueſpertiliones.
Et dico ego iam uidi auem minorem ueſpertilione, & ſimilem ei, & quādo cadit ſuper terram cadit
ſuper alas, & dicitur albaſie arabice ueſpertilio: & uacillat ac ſi cacaret pedibus: & ambulat inui-
te, & Ari. recolit in doctrina prima ſpēm yrūdinis, quæ appellātur albroniznim: & quæ nō appa-
ret niſi poſt pluuiaꝫ in fine æſtatis, & eſt auis modica, & illa quæ habēt corium ut mēbranaſ in alas,
quædam de illis nō habēt pedes: ſicut ſerpētes: quidam alis uolantes, & aues diuerſantur, quia quæ-
dam ambulāt & uolāt ſimul cōgregatiōe una, ut grues, & q̄dā diuiſim, ut aquilæ, & q̄dā uolātia uo
lāt congregatim: & quædaꝫ bina ut alcata: & quædā aliq̄n aggregant, aliq̄n ſeparantur, & aīalium
quædam ſunt urbana, quædam agreſtia. & inter animalia homo nō poteſt uiuere ſolus: & grues: &
apes: & formice coīcant homini in hoc. Sed grues & apes habēt principem, formicæ aūt habēt co-
adunationem, ſed nō habēt principē, & diuerſant etiam in modo cibariorum: & quædam aues ua-
riātur in comeſtionibus: quia quædam comedunt carnes, & quædam grana, & quædam herbas: ut
anſer: & palumba. Et quibuſdam eſt eſſe certum in cauernis, & quædam in montibus, & quædam
in plano, & quædam uenantur de nocte, ut quidam lupi: qui dicuntur anhoba, & nicticorax: qui di
citur hebuꝫ, & quædam uenant de die, ut accipiter, & quædam de die & nocte ut catti. Ex aīalibus
quædam famulātur & domantur, ut homo, & quædam quia naſcūtur cū hominibus: ſicut catti, &
canes & equi: & quædam uiolēter, ut leones: & quædam non domant ut crinal: & quæ domantur
quædam naturaliter cito ut homo: & elephas: & quædā tarde ut leones. Et ſunt in omni ſpecie quæ
dam ſpēs agreſtes, ſicut & in hominibus, & quædā habēt uoceꝫ: & quædam nō, & quæ hn̄t uocem

BIBLIOTEKA MUZEUM
st. av. 348

circa pubertatem & coytum ſunt uæhementiores uocis ꝑter q̄ homo, & quædam animalia ſemper coeunt ut gallus: & quædam hn̄t certum tp̄us ad coeundum: & talium ēt in ipſo deſyderio quædā ſunt pauci coytus, ſicut aīal quod dicitur græce cōchi raidon, alius caracoraidon. & ēt quædam aīa lia appetunt coytum cū ſpē ſua, & quædam cū oī ſpecie: & quædam ſunt ſemp continentia, & ī moribus differētia eſt in aīalibus: quia quædam ſunt paucæ iracundiæ: ut uacca, quædam uæhementis ſtultitie, et acute iracūdiæ, ut aper agreſtis, et quædaꝫ pia et mūda, ut camellus, et quædam ſunt prauorū motuum aſtuta ut ſerpentes, et quædam fortia magnanima, ut leones: et quædam fortia ingeniosa ingratioſa agreſtia ut lupi, et quædam ingenioſa prauorum motuū ut uulpes: et quædam uæhemētis iræ et laborioſa quæ cōueniūt hominibus ut canes, et quædam ſunt ualde aſtuta et familiaria ut ſimiæ et elephantes, et quædam hn̄t uerecūdiam et cautelam ut anſer, et quædam īuida et ammiratiua pulchritudinis ſue et bellicoſa ſicut pauo, et quædam bone memorie ſicut camelus et aſinus, ſed ſolus homo memor a oblita, Et quia omne animal ſunt humide ſubſtātie et in eo fuit calor, diſſoluens humidū, et aer calidus circūdans neceſſariū fuit in eo nutrimētū et tūc indiguit membris nutritiuis, et tūc diuiduntur illa membra ſecūdum diuerſam materiā ut naturā. Nutrimentū aūt nō eſt niſi in quo eſt aliq̄d ſiccū, aqua enim dat uiam penetrationi nutrimēti, et ſic educitur ſuperfluū, aut per uiam unam ſiccam: et aquoſam: aut per duas uias ut in oībus. Et alia quæ nō pn̄t ſaluare ſuam ſpēm per ſe ſemper dat᷑ membrū eis quod expellat ſemen, et membrū quod ſuſcipit, et quod ſuſcipit illud eſt matrix, et loco matricis aliud eſt in quibuſdam. Et ſenſus tactus eſt coīs, ut in homine qui hēt eius nutrimentū ut carnem aut neruū: et aīalium alia habēt q̄dam loco illoꝝ, et animalium q̄dam generant aīalia, et quædam primo uermes: et poſtea ſua membra perficiunt᷑, poſtmodum, et q̄dam fæminæ faciūt oua: et omne aīal marinū magnum ut delphin et cellete, et aīalia habētia piloſ et ſpinas ēt ſi ſint ſpinæ arma generant ſibi ſimilia, et quæ ouant in uētribus ſuis, deinde fiūt uermes poſtea anteq̄ exeant: ut celete. Et q̄dam habēt oua, & anteq̄ ouant fiunt aīalia completa, ut magnæ uiperæ. Et oua habētia teſtas habent intra ſe duos colores: albū: & citrinū quod hēt mollem teſtam habet unicū colorem, ut cellete oua. Et aīalium quædam habēt pedes: & q̄dam non, & quæ habent pedes quædā habent duos, & quædā. iiii. & q̄dam ēt plures, & quædam. xliiii. ſicut eſt aīal quod uocatur nigredines aurē. Et aranea pedes multos hēt, & numerus pedū ſemp eſt par: & habito equat᷑ ſemp inceſſus onus. Similiter q̄dam habēt alas: & quædā nō: ſicut ſpēs piſciū quæ appellant᷑ cellete quæ habēt latam caudā, & uocant᷑ inſatomus: & nititur in natione uel natione ſua ſup ſuas diuiſiones ſui corporis. Et q̄daꝫ ranæ habēt alas ſicut marinæ dicte, ſiue dictæ agreſtes quæ nō īueniūtur in neruis, & fortaſſe eſt illud quod īuenit᷑ in arboribus, ſed piſces habētes alas quidā habēt. iiii. poſitas ſup latera, & quidā duas alas ſup uētrem: & duas ad dorſum. Et quidā piſces habēt pedes, & alas ſicut illud genus quod dicit᷑ malachie, & piſces duri corii, ſi nō habuerint alas iuuant᷑ cauda, & acamphea natat pedibus: & cauda. Et omne aīal anuloſum hēt cutē. Et oēs aues quæ ſunt pulmatæ habēt ſanguinē, aut oē illud cuius ſunt alæ cutis, aut corium, aut cifac habēt ſanguinem, aut ueſpertilio. licet in quibuſdam non ſit ita, ut in apibus: & quibuſdam animalibus habentibus alas. Et cifacienſes quædam habent duas alas, & quædam habent quattuor: & quædam habent aculeum, & quædam mordicant cum roſtro, ſicut muſcilio, & forte ſunt quædam quæ habent alas cifacienſes cum membrana ſicut ſcarrabeus. Et animalia non habentia ſanguinē ſunt minora quam habentia ſanguinē ꝑter paucas ſpēs marinas: ex eis ſunt malachie magni corporis cū fuerint in ſtatiōibus calidis & in undis nō frigidis. Et oē aīal ſanguineū iuuat᷑. iiii. pedibus: aut duobus pedibus: & duabus manibus, aut duabus: & duobus pedibus: &. iiii. alis. Et quoddā genus piſcis quod uocat᷑ giegim, de quo dicitur quod naſcit᷑ una die, & moritur eodē: hēt duos pedes: et. iiii. alas, et cancer hēt multos pedes. Et iam diuerſamus ſermonē noſtrū ad membra, et generationem eoꝝ: et quia in canone noſtro ſufficiēter de his ꝑtranſiuimus: tūc uolēs ſcire auditoꝝ illud trāſferat ſe ad canonē, niſi quia cognoſcat hic quod os fuit in aīali ad ſuſtentamenta corporis, et eius fundamentū ſuoꝝ motuum. Et cartilago fuit cōpoſita ex ſubſtātia carnis: et oſſis quatenus eſſet gradata coniūctio inter os: et carnē per ipm̄ et ꝓſpera ſecūdū quod oē mediū debet conuenire cū extremis, qm̄ ſi os coniūgeret᷑ īmediate cū carne tūc lederet᷑ caro ab oſſe in oī conſtrictiōe. Et iuuamentū cartilaginis eſt quod ipm̄ ſit fundamentū muſculoꝝ in locis in q̄bus nō cōpetit ſitus oſſis ſecūdū quod uidemus, quia coram petrili poſiti ſunt lacerti epilatis: & linguæ. Et nerui qui neceſſarii ſunt ꝑpter ſenſum, & motū, & duri ad īciſionē & flexibiles ꝑpter in curuationē. Et ſi ligamentū oſſium fuerit ſine ſenſu, & ne in motu eſſent in cōtinuo dolore. Et telæ ſiue mēbranæ fuerint ſup mēbra ad cōſeruādū ea in figura ſua: & tūc debet ſenſum mēbris qui tegit quæ carent neruis, q̄n̄q; eis accidit apoſtēa, & uentoſitas diſtendētia illā pelliculā. Et caro fuit, ut īpleret uacuū. Et inter mēbra ſcd̄m ſuū numerū quæ præſtāt aliq̄d aliis dicunt᷑

hr̃e iuuamēta: & id quod p̃ſtat dicit̃ ſubſeruiēs, & p̃rans inq̃tum p̃ſtans eſt, ante principale ſecūduꝫ
quod dicimus cor eſſe principale eo quod ē p̃ncipiū generatiōis tm̄: & pulmo p̃ſtat ei aerē & dicit̃
hr̃e pulmo ꝓpter hæc iuuamentū. Et ſecūdū. G. quod epar opabat̃ ſanguinē ſicut cor ſpūs, dicebat̃
epar membrū principale: & a quo ad iſtā pricipalitatē dicebatur ſtomacꝰ hr̃e iuuamentū. Et quia
poſt digeſtionē de epate ſequebat̃: & .iiii. digeſtio: quo ad alias dicebat̃ epar hr̃e iuuamentū. Et ner
ui q̄dam faciunt ad ſenſum: & q̄dam ad motū aliquādo, & uirtus motiua, & uirtus ſenſitiua coniū
ctæ ſunt in uno neruo: aliquādo diuiſe ſunt in duobus. Et membrane inuoluētes oīa membra pecto
ris: & naſcunt̃ a membranis laterū. Et mēbrane oēs iuoluentes nutritiua naſcunt̃ a mēbrana quæ ſu
periori muſculi ſupioris uentris. Et epar nō hēbat fila in ſe, quia nō oportuit ip̄m moueri. Et quan
do due tunicæ inuoluūt aliq̄d, hoc eſt ꝓpter ſaluationē illius mēbri neceſſarii. Et in capite hoīs plu
res ſuture ſunt, & iam uidit Ari. hoīem nō habentē ſuturā in capite, & ſæpe hoc accidit mulieribus.
Et reſiduū huius capituli quæret qs in p̃mo libro me q ſcribit̃ de craneo: & reuertamur: ad uerbuꝫ
Ari. Quādo frons lata eſt, ſignificat ſtultum: & rotunda ſignificat iracundiā. Et ſupcilia ſunt ꝓpter
defenſionē oculoꝝ a puluere, & illa quādo ſunt ſcd̄m lineā rectam ſignificāt fœmininū: & quādo
deſcēdūt p icuruationē a pte naſi ſignificat acutū. Et quādo icuruant̃ ad lachrymale ſilueſtre ſigni
ficat ioculatorē. Et inter oīa membra oculi maxime ſignificāt mores aīe. Et lachrymale domeſticū
cuꝫ eſt modicū ſignificat aſtutū. Et quādo homo hēt in lachrymali domeſtico multā carnē ſicut ali
quādo hēt miluus eſt: & aſtutus. Et qui hēt ſupcilia dependentia iuidus oculi mediocres bonum: &
purū ſignificat. Et extēſi ad anterior ſignificant ſtultū: & ꝓfundi ſubtilē. Et qui hēt oculos diu aper
tos ſine uerecūdia eſt: & ſtultus. Et qui tremulus eſt leuis: & mediocris eſt bonus inter iſta. Et omne
aīal faciēs generationē alterius aīalis habēs oculos p̃ter cheldi qui eſt ſpēs muris, & forte hēt ocu
los coopertos per tælā: & hoc eſt manifeſtum hoībus quādo uidēt in ſuis foueis oculoꝝ poſtq̄ inter
fectus eſt umbras oculi, & nō doloris: & fuit ei tæla ꝓpter debilitatē uiſus. Et oē aīal mouet aurē præ
ter hoīem, & q̄dam hoīes mouēt ſed raro, & oē aīal hēt aures p̃ter piſces ſquamoſos: & quædā aīa
lia aquea: & p̃ter quaſdā aues. Et oē aīal faciēs aīal ſibi ſimile hēt aures p̃ter uipera: & delphin. Et pi
li naſcunt̃ i naribus hoīuꝫ ſignificat ip̄os eē mediocres: & auditū bonū. Et q̄n p̃ma pulpe. ſ. auriū cō
iūgit̃ cū caro. ſ. fauce ſignificat ſtultū: & uanū. Et nares facte ſunt ꝓpter ſternutaionē: & expulſionē
medullæ: & ꝓpter iſpirationē: & nō ſpirat per os. Et ſignificatio ſup hoc eſt, quia iaꝫ uidit Aꝝ. equū
qui hēbat os aptum per mareſcalcū, & conſtricte erant nares: & ſubito mortuus eſt. Et elephas hēt
calceū: & per id odorat, & diuidit triticū a terra, & Aꝝ. dixit quod oē aīal habēs ſanguinem hēt me
dullā: & de marinis nō habentibus ſanguinē, & habētibus medullā ſolū eſt malchie, & inter oīa aīa
lia homo habens maximā medullā reſpectu ſui corpis, & per multas opationes quas exercet. Et oē
quadrupes hēt collū, & leo hēt illud. q. imobile: & hēt iteriora uentris ſicut cōīs. Et q̄dam aīalia nō
habēt pedes fixos: & q̄dam hn̄t fixos ſicut elephas qui hēt in palma, & digitos ſicut camelus exal
tat nares in aqua, & ſuus calceus eſt res cartilagioſa. Et aīalia quadrupedalia pedes ſuos mouēt con
trario hoī: & elephas uoluit pedes fere ad modū hoīs, & manus ad modū aīaliū quadrupedaliū: &
oē aīal quadrupedale uoluit pedes cōtrario hoī p̃ter bardū: et lacertū: et lacertus uoluit pedes ſecū
dū manus, et digiti pedū eius declināt extra in obliquo: et nullū aīal pōt uoluere pedes, et manus ſi
militer ad extra, ſed cochi eſt aqueū: et extremitates manuū ei ſunt conculcate ſup ſpatulas, et ipe
diunt̃ a motu, et hēt. v. digitos. Et aīalia ſignificat idefinite pedes anteriores p̃ter leonē, et camelū q
ſignificat ſemp pedē dextrū prius. Et oē aīal quadrupes hēt caudā: ſed cauda cochi eſt ſicut cauda
cerui: et anterior pars caude eſt piloſior, et poſterior minus, et hō habet pilos ut aīalia: et quadrupe
dalia non habent in exceſſu ſicut in pectine: et in gn̄e: et hēt ſupcilia, et pilos circa uuluā. Sed por
cus, et camelus: et urſus q hēnt multos pilos circa totū corpus. et q̄dam ſunt aīalia in q̄bus crinis, et
cauda aſſilant̃ ſicut in equo, et illi crines erunt aliq̄n ſup ſpatulas, ſicut in eq̄ceruo, et ego credo, q̄d
illud aīal q̄d dicit̃ eq̄ceruꝰ eſt uacca q̄ naſcit̃ in terra porchoꝝ: et fœmīa nō hēt cornua in hoc gn̄e,
et hēt corpꝰ adequatis cerui: et hoīes faciūt i terrannea ſedaces de crīe illaꝝ, et dixit Ari. q̄d iſta aīa
lia ſunt in terra q̄ dicit̃ anchochaū: et dr̄ia eſt iter iſtas mōtanas uacchas in illa terra, et domeſticas
q̄ iter porcos ad nos mōtanos. ſ. et domeſticos: et hēnt pulchros oculos, et ſunt acuti uiſus, et uertūt
cornua poſt ſicut capre. Sed aīal q̄d dicit̃ eq̄ceruus eicit cornu ad ſilitudinē hynnuli africi tortuoſe
in circuitu ſecūdū lōgitudinē. Et ſolus camelus hēt additamētū in dorſo: & aliq̄s hēt duo additamē
ta. Et cohab cameli eſt ſicut cohab eq: & ē paruū reſpectu ſui corpis, & i hoc cōuenit elephas cū eo:
& camelus: & ſuſſura ſua hēt pellē in medio ſicut eſt i paca anſeris: & camelus hēt fiſſuras carnoſas
ſicut urſus, & ꝓpter hoc faciunt hoīes artificialiter ſoleas ne lædat̃ teneritas carnis ſuæ ſubtus, et ca
melus hēt culmos in ſupiori: & nō quartos nec ſecūdos, & ſolus hō hēt tibias carnoſas multū: & hō

hēt ungues,& camelus ungulas fiſſas:et aliqñ in aliqua regione hēnt cameli ungulas ſicut equus,ſi cut in regiōe romæ:& nō eſt hic,ꝓpter hoc dr̄ia multa.Et q̄ hn̄t cornua hn̄t ungulas fiſſas.Et aſinꝰ īdicus qui nō hēt niſi unicū cornu in frōte:hēt ſoleare in pede ſicut equus,ſed aīal quod dicit̃ archarū hēt unū cornu,& fiſſurā tm̄ ſicut ouis & ſoleas.Et oē cornutū eſt q̄drupes hn̄s duo cornu naturale niſi accidat illud ex mutatiōe actuali,ſicut in cornu ſerpētis:in terra egypti.Et oē aīal hēt cornu uacuū p̄ter ceruū.Sed ego audiui in terra parthoꝝ quoddā eē aīal qđ appet ſcđm qd uacca,& ſecūdū qd camelus,& hēt cornu magnū:& in cornu ſunt anguli,& ab illis angulis naſcunt̃ rami,& īcuruant̃ in ſe illi rami.Et cornu illud in dimēſione ꝓfunditatis hēt cubitū unū:& mediū,& illud cornu aliqñ eſt triāgulare,aliquādo q̄dratū tortuoſum nō recte:& aducunt̃ in terrā nr̄am a terra ꝑthoꝝ,& faciūt hoīes inde ſellas ex illis.ſ.cornibus.Et oē aīal hēt cornu fixū niſi ceruus.Et neſcio ego utrū p̄dictū aīal mutat ſuū cornu:& fortaſſe mutat ꝓpter ſui pōderoſitatē.Et in aīalibus locus mamillarū,aut eſt in pectore,aut ꝓpe pectus,aut in uentre,aut īter inguina.Et elephas mas hēt mamillas ſicut hō mas,& mares aīaliū hn̄tium ſotulares nō hēnt ubera p̄ter eos qui aſſimilant̃ matribus,ſicut in qbuſdā eqs.Et q̄dam aīalia hn̄t pellē uirge eminētē ſicut equus canis:& hō:& q̄dam hēnt uirgā ītra,ut delphin,& elephas hēt uirgā ſicut equus niſi ſua uirga ꝑua eſt,ſcđm q̄titatē ſui corꝑis,& ē minor ſuo calore calcaneo,& nō hēt lōgitudinem,& teſticuli maris ſunt intus iuxta renes,& iō uelociter coit,& oīa fere aīalia mingūt retrorſum:& mas leonū,& cameli mingūt poſt,& uirga hoīuꝫ & multoꝝ q̄drupedaliū eſt neruoſa carnoſa cartilaginoſa:& uirga cerui lupi,& uulpis ad neruoſitatē declināt aliq̄tum:& uirga eius quod dicit̃ hemnchoz eſt oſſea tm̄ pure.Et mēbra ſuꝑiora hoīs p̄ma ſunt plaſmata maiora inferioribus,& pp hoc puer cū manibus uadit:deinde magnificat̃ quod eſt ſub anchis,& alleuiant̃ ſuꝑiora,& oē aīal habēs crinel q̄to magis creſcit creat̃a,magis attenuāt̃ inferiora,& aues mercant̃ ſuꝑiora,& aīaliū q̄dā habēt dentes in utraq; mādibula , & q̄dā inferius, & quæ nō hēnt dentes in ſuꝑiori mādibula,tūc illa materia trāſit in cornua,& q̄dā aīalia habēt grumos,ut porcus,& aīalia lupoꝝ uænatilia diuerſant̃,quia q̄dam habent dentes acutos:& diſtātes,ut poſſint melius intrare p̄dam,& euellere fruſtrū:& uacca:& ſibi ſimiliū hn̄t cōtinuos.q.ſint unū:ut melius ſcindāt herbā,& grumus,& cornua nō cōueniūt ſimul.Et choci habent dentes ſerrinos inferiores ſcindētes ſuꝑiores,& nullū aīal de p̄dictis hēt ordinē in dentibus.Et antiſeus noīat quodā aīal in qbuſdā libris ſuis,qđ eſt in terra indiæ,& eſt ſimile urſo,& habet tres ordines in dentibus ſuis in utraq; mādibula,& dicit̃ græce boritus:& eſt piloſus,& extremitates eius ſūt q̄ſi leonis,& eius magnitudo,& eiꝰ facies ē.q.facies hoīs,& ē fere rubeū ſicut miniū,& eius cauda ſicut cauda ſcorpiōis agreſtis hēntis aculeū,& ꝑcutit pilis ſuis:& loq̄t̃:& eſt eius uox magna ſicut tubæ,& ē uelocis curſus:& comedit hoīes,& dico ego qđ ſi illud aīal inueniat̃ non eſt illud qđ dicit̃ albabar nec rochus licet aſſimilet̃ rocho:in qbuſdā qm̄ albabar eſt in forma leonis magis piloſus ſplendens cū citrinitate,& lineis nigris rochus uero:ut puto eſt citrinus tm̄ in pilis.Neq; eſt multū in aīali qđ ꝓiiciat dētes,ſed canis ꝓicit ſuos culmos,& equus ſenex cū eſt ſenior hēt dentes albiores:& canis ecōtrario.& caprioli nō mutāt dentes eoꝝ:& quādo ſunt magni ſignificāt diuturnitatē uitæ in eis , & ſunt in africa multū abundantes,& ſunt ſimiles filiis ceruoꝝ apud nos:et habent pulchros oculos,& ultra mare carthaginis reꝑiunt̃,& hō habet dētes quoſdā qui naſcunt̃ poſt.xx.an.& in elephāte ꝑuo apparet qd ſui dentes:ſed ſui dentes magis nō creſcūt ei anteq̄ ſit magnus:& eius lingua eſt ualde modica reſpectu corporis ſui:& appet intus,& quæ hn̄t os formoſas :habent labiū inferius fiſſum , & equus nili habet crines ſicut equus domeſticus,& hēt caudā ſicut porcus:& īniit ſicut equus,& eſt eq̄lis aſino:& hēt coriū ſpiſſuꝫ:& ſuus uenter ſicut uenter eq:aut aſini,& ſimia coīcat cū hoīe, & cū forma lupi,& ſimie canine hēntes caudā ſunt paruoꝝ motuū,& morū,& eius dentes ſicut dētes canū:& ſimie ſūt piloſe anterius p̄ter faciē,& eius dētes ſicut hoīs,& hēt alia ſicut hō,& mamille eius in pectore,& manus,& pedes ſicut hoīs,& ꝓicit manus,& caput ſicut hō:nec hēt pectinē eminentem,& qcqd eſt ſuꝑ pectinē eius eſt eminētius q̄ illud qđ eſt ſub:& oē aīal q̄drupes eſt ꝓportio eius qđ eſt ſupra pectinē ad illud qđ eſt ſub,ſicut.v.ad tria,& forte ſimiæ ambulēt ſuꝑ duos pedes:quia habent calcaneū:& innitunt̃ ei ſicut hō,neq; hēnt ancā,neq; hēt caudā:ſed ſignū caude,& uulua earū ſicut uulua fœmine,& uirga maſculoꝝ eſt ſicut uirga canis:& interiora eius hoīs,& oē q̄drupes faciēs oua,& habens ſanguinē:hēt collū & caput,& hēt dorſuꝫ,& pectus,et caudā:et ungues fiſſos, et pedes ſicut digitos,et hēt dentes:et linguā p̄ter tenchea:et eius ſicut piſcis nō hēntis linguā ſignū linguæ,et tenchea nō hēt illud qđ appet ſignū linguæ in piſcibus:et nulloꝝ iſtoꝝ aīalium hēt aures: ſcđum loco auriū hēt foramīa , neq; hēt mamillas:neq; uuluā appentē multum,et quodlibet iſtoꝝ hēt dentes acutos ,et oculos de tenchea eſt ſicut oculus porci:et culmas,et ungues fortes,et acutis dorſi ſui eſt multū adhærēs dorſo,et carni,et debilitat̃ eius uiſus in aq̄,et cōfortat̃ in cāpo:et maior

oſtēſio eius de die:& carni,& debilitať eius uiſus in aqua:& cōfortať ĩ cāpo,ſed maior curatio eius eſt de die in cāpo,de nocte eſt in aq̄,quia aq̄ illius riui eſt calidior de nocte q̄ ſit aer,Et dicit Aꝝ.qḋ diciť melcon:& credo qḋ ſit halarce uel harcon:hēt coſtas lōgas ſicut piſcis,& eius ſpia eſt eminēs ſicut ſpina piſcis,& eius facies eſt ſicut facies aīalis qḋ diciť frede,& ſua cauda eſt gracilis:& eſt ual de lōga,& īuoluta in extremitate ſua ſubtili ſicut corrigia,& hēt pedes fiſſos ſicut digitos hoīs,& ſuper illos digitos hēt ungnes uncatos:& in ueritate non eſt ardon,ſed eſt ſimilis ardon,& ſui oculi magni,& ꝓfundi,& pñt oculi eius īſpicere ad oēm ptē q̄ uult:& color eius uertiť in nigredinē qñ ſe hēt ſicut aīal qḋ eſt in orripilione,& tūc appent in eo aliqñ maculæ,& aliquādo mutať color oculo/rū,& moueť tarde,& quādo debet mori uertiť eius color in colorē paleæ,& nō hēt carnē ſup corp⁹ ſuū ꝑter ꝓpe caudā,& ꝓpe oculos:& hēt ſanguinē in extremitate caudæ:& ſimiliter circa cor:locuſ cerebri eſt inter oculos,& quādo excoriať locus ille inueniť ſub cute:locus ille.q.armilla æris ſubti lis,& lucēs multū,& illo abſciſo uiuit adhuc aīal:& mouendo coſtas apit illas:& cōſtringit,& nō hēt ſplenē,& morať in fixuris lapidis,& maius corp⁹ eſt auiū illud qḋ hēt ungues uncoſas:& hēt pe ctus magnū,& crura magna.Et q̄dā habēt paruas:ut melius natent.Et poſterior digitus eſt in pede e loco calcanei,& bulo hēt duos digitos ante in pede,et duos poſt.Et aues magnæ :et aīalia habentia coria ſquamoſa ſicut cēmalis pñt claudere oculos ſuos palpebra inferiori.ſ.cū q̄dam tela quæ cōiū gitur palpebræ inferiori:et tñ q̄dā iſtaꝝ claudit oculū cū palpebra ſupiori,et q̄dā aues trahūt in uo latu ſuos pedes p⁹.Et q̄dā illaꝝ cōſtringūt pedes ad uentrē cū uolāt,et q̄dā hñt liguas lōgas:et graci les,et q̄dā rotūdas ſicut ſpicati,et oēs aues quæ imitātur uocē hoīs.Et aīal nō habens ungues curuos hēt additamentū cruriū in crure ſicut gallus,et q̄dā aīalia hēnt additamentū gallineare in capite :et illud in q̄buſdā eſt craneū:in q̄buſdā pēnæ.Et oēs piſces hēnt caput,et caudā,et nō collū neq̄ uirgā neq̄ teſticulos neq̄ ubera neq̄ libidinē,ſed delphin hēt mamillas quia generat ſibi ſimile:et ſua ma milla aſſimilať uncaræ ſiue ligamento,et ſua mamilla nō cruciať in conū rotūdū,et piſces hēnt auri culas per q̄s eiiciūt aquā,et q̄dā ps piſciū hēt duas alas ꝓpe auriculas,et q̄dā piſcis qui ſunt lōgi nec habent alas neq̄ auriculas,et q̄buſdā auribus quorūdā piſciū ſunt coopcula cōchea,aut duo oſſea. et appropīquāť eoꝝ aures capiti,et quæ nō hēnt coopcula ſup aures ſunt celtæ:et tūc ſuæ aures de clināt ad dorſum,et illa ſpēs celtæ quæ eſt lōga hēt auriculas declinātes ad inferius:et ranæ hēnt au riculas ſpiſſas,et ſpinoſas:licet auricula eius ſit tela,et attenueť per diſcenſionē quādo clamat,et q dā piſces in utroq̄ latere hēnt unā auriculā,et q̄dā habent multas auriculas in utroq̄ latere,et for/taſſe in utraq̄ pte hēt aures ſingulares:et ꝑter has alias,et fortaſſe hēbit ī ea pte unā auriculā:et for taſſe diuiſim plures nō compoſitas:et piſces ſquamoſi habent aures duplas.Neq̄ aliq̄s piſcis ha/bet pilos ſi eſt aīal qḋ naſciť cū.iiii.pedibus neq̄ pēnas ſicut auis,ſed ſquamæ piſcis ſunt ſupfluita/tes cutis:et illoꝝ qui habent cutē forte,et piſciū q̄dā habent multos dentes ꝫ lingua ſit fiſſa in mādi bula,et q̄dā piſces habent unā narem,et q̄dā duas,et q̄dā nō habent palpebras,et qui habent ꝑdicta habent ſanguinem,et q̄dā piſces generāt aīalia:et ſunt q̄dā piſces qui nō habent ſquamoſas cutes ſi cut celetæ,et oēs piſces qui naſcunť in aq̄ faciūt ſicut celetæ ꝑter ranas,et colubres,q̄dā ſunt aqueæ et q̄dā ſunt agreſtes:et aqueæ aſſimilanť agreſtibus ꝑter q̄ in capite,quia caput agreſtis eſt maius,et iſtæ aqueæ colubres moranť in lymbo aq̄:et nō moueť ad ꝓfundū in medio,et in mari eſt quoddā aīal qḋ diciť.xx.ꝑter qḋ eſt minus eo,et eſt in cāpo:et ſemp in limbo aq̄ petroſæ,et in mari ē quod dā aīal faciens naues ſtare quādo eſt ꝓpe naues:et nō comediť:et facit ſtare per uirtutem in ipſo,et hēt uirtutem ad odiū generādū:et eius alæ aſſimilanť pedibus,et ꝓpter hoc errāt hoīes in figura ſua eo quod putāt ſuas alas pedes ſuos eſſe,et hæc eſt differentia aīaliū mēbris apparentibus. Nūc aūt loq̄mur in membris interioribus in ſimilitudine membroꝝ aīalium interiorum.

Incipit ſecundus Liber:De diuerſitate membroꝝ aīalium.

DIco ego qḋ oē aīal ſepū:et zirbum habet cerebrū pingue,et quod nō habet cerebrū non habet medullā untuoſam,et oē inſpirans hēt pulmonem:et conuertiť,et oē aīal habens ſanguinem hēt cor,et diafragma,ſed in puo aīali latet,et aliqñ in corde uaccæ,et cameli cerui repitur os,et piſces nō reſpirāt nec habent pulmonem,et accipiūt per brancos,et oē aīal habens ſanguinem hēt epar,et q̄dam aīalia nō hēt ſplenem,et aīalia rapacia habet puū ſple nem,et illud aīal uolatile quod habet caput ad modū capræ nō habet ſplenem,et q̄daꝫ aīalia habēt fel,et q̄dam nō habēt fel,ſicut ceruus qui habet inteſtina ita amara quod canes nolunt comedere ea niſi quādo ſupra modū famelici,et ita equus,et mulus,Et dixit Aꝝ.quod q̄dam porcaꝝ,et ceruoꝝ habent fel in auribus ſicut q̄dam putāt,et habēt in auribus q̄dam humiditatem ſimilem humidita ti ſplenis,et in oībus aīalibus ſub lingua eſt q̄dam uermis,et in ſpondilibus aliud ſicut diciť,et del phin inter alia aīalia nō habet fel.ꝫ inſpiret:certi tñ piſces,et quadrupedalia ouātia habēt fel ma/

gnum aut puum. Et q̄dam piſces habent porum ab epate uſq; ad inteſtina: ſicut piſces qui dicuntur amerem, et palumbi habent ſuū fel: in ſuis inteſtinis: et ſimiliter torcache: et irundines, et paſſeres, et omne quadrupes generās habet duos renes. Et aīal ouans nō habet renes neq; ueſicam, et ſimiliter aues, et piſces nō habent renes neq; ueſicam. Et lacertæ marinæ habent duos renes: & uidentur eſſe compoſiti ſicut renes uaccarum ex multis. ſ. renibus: & piſces habent conum cordis uerſus altum, quia ille locus ſtrictior eſt q̄ uenter, & iuxta auriculas. Et ſunt uiæ ab auriculis ad cor, ꝓpter inſpirationē aque, & in piſcibus magnis uene ſunt ab auriculis ad cor, ſimiles traceæ arterie in homine, & piſces nō habent os ſtomaci diſtans a capite, & in magnis piſcibus ſtomacus aliq̄n exit per os et quædam pars piſcium ſicut encolim, & acharos habent inteſtina parua, & epar piſcium eſt ad extra, & q̄dam piſces putantur habere duplex epar, ſicut putatur de auibus quod habent duplicē pulmonem, quia alæ pulmonum in auibus ſunt multæ diſtantes: ſecundum diuerſionem, & ſplen ſemp in ſiniſtra, niſi quia in q̄buſdam aīalibus reperit̄ in dextra quod uidet̄ mirum. & oē animal habens cornu: & non habens dētes ſuperius ruminat: & hēt unum magnum uentrē: & tres uentres: & unus illoꝝ triū eſt longus: & alter amplus: & ſuus tertianus ē cū inteſtinis: & alii ſunt æquales: & ſunt cirenes, & cā q̄re hēt multos uētres eſt, quia ei eſt neceſſarie multifaria digeſtio, q̄a cibus ſuus ē ſiccus & non bene maſticatus: & poſt debet maſticare: & hæc eſt ruminare, & ꝓpter hoc inteſtina ruminantis aīalis ſunt maiora q̄ in aliis, Et in elephante inteſtina ſunt habentia maiorē cōiunctionē īter ſe per reuolutionē, & de illa ſunt. q. unū inteſtinū, & illud inteſtinū eſt loco ſtomaci: unde poſt illud nō eſt niſi quodā inteſtinū quod eiicit. Epar elephātis eſt quadruplū ad epar bouis, & ſuū ſplen paruum reſpectu ſui corpis, & fori puū, quia trāſit ei inſia in nutrimētū: & aīal quadrupes quod ouat hēt unū ſtomacū ſicut colubre: et ille ſtomacus eſt longus: et matrix in eis eſt longa, et ſiſſa in duo: et cāne pulmonis longe: et ſtricta matrix, et linguæ ſubtiles multū, et fiſſe, et eiiciunt illas multū, et lingua cochi fundit̄ per medium. Et ſtomacus colubre ſimilis inteſtino lato: et ſuum cor eſt prope guttur: et longū: et puum, et eſt ſimile reni. Et totius cordis ſui, et eſt tm̄ ꝓpe guttur quod nō uidetur eſſe oppoſitus: et poſt cor eſt pulmo, et poſt pulmonē eſt epar, et eſt longū, et ſuum ſplen puum longum ſicut ſplen, de germelim. Et ſuum fel eſt ſicut fel piſcis, et in magnis eſt fel ſuper epar, et in paruo eſt ſupar inteſtino: et habet. xxx. coſtas. Et putauerūt quidam quod illud accidit eis quod accidit irundinibus. ſ. quod tm̄ oculi pforantur acu. quod creſcerent iterū, et iualeſcerent. Sed caudæ eius, et caudæ cemohim ſalliūt poſt amputationē: et quod eſt in uentre colubre, eſt tale quale eſt illud quod eſt in uentre piſcium. Et multi piſces, et aues habent ramos exeuntes a ſuis inteſtinis, ſed in quibuſdam ad unum: et ſunt pauci, et in piſcibus econtrario, et quidam piſces non habent renes in ſuis inteſtinis. Et multæ aues habent papam: et cum illa ſubtiliant rem duram ad digerendum, et cum eſt de extremitate eius uerſus os ſubtiliatur, et ſimiliter quod eſt de extremitate eius uerſus iecur. Et ſtomacus auium eſt carnoſus aliquantulum, et ambit cum membrana dura. Et quædam aues habent loco prope orificium ſtomaci magnum, et amplum ſicut aſtachar: et corui. Et quædā ſpecies perdicum habent papannum: et os ſtomaci uerumtamen amplum, os ſtomaci prope ſtomacum, et in hoc cōueniunt anſeres agreſtes: et bubo, et anſeres aquei. Et quædam aues non habēt papam neque orificium ſtomaci, ſed ſtomacus eorum eſt longus ſicut minores aues habent, ut irūdines, et paſſares, et habentes etiam collum longum, et ſtercus harum auium eſt humidius quam ſtomacus aliarum auium. Et ſuper renes oīum animalium habentium renes eſt pinguedo: et quandoque muliplicatur pinguedo in tm̄ quod clauditmeatus renum moriturácrius: et omne animal multæ pinguedinis eſt pauci ſeminis propter frigus habundās in ipſo, et omne animal quod non habet dentes in mandibula ſuperiori tunc pinguedo eius de facili congelatur poſtquā liquefit: et pinguedo aliorum non fit. Dico ego quod nullus piſcis eſt habens teſticulos: neque aliq̄d quod caret pedibus: immo omnes habent uaſa duo ſicut ciaſtrā duo uaſa. ſ. circa diafragma diſtenſa: & diuiſa quouſque ex utroque flat meatus unus procedens uſque ad foramen unum ſuper uiam ſtercoris, & hoc habent ſerpentes tempore coitus ſui. Et hoc tempus erit plenum ſpermate donec comparatur per compræhenſionem. Ouator autem habens duos piſces habet a primo ſpōdile poſt diafragma duo oua teſticulorum tendentia ad meatum unum ſupra exitum ſtercoris, & hoc eſt in quibuſdam manifeſtum, & in quibuſdam occultum, quia induitur ab eis membrana in qua ſunt rami uenarum & ligamina: aut ponitur ibi ſuper ſpondile. Et hi meatus ſecundum quod præmiſimus: & corus oui teſticuli etiam mouente apparent manifeſte tempore coitus: et tunc manifeſtantur: & in alio tempore occultabantur eo maxime in turturibus, & in perdicibus ab eo non extenduntur habet oua. Et iam contingit quod caſtratus fuit taurus, & coiuit cum uacca, & concepit ex eo uacca: & oportet, ut ego deſiderem hoc in alio tempore, & memorem ea: & conſiderem aliquo tempore ad

hereaȝ ei quod oportet. Et ecõtra de caſtratis illi qui coit quorum uirge non deſiccantur: & tunc quando coit emittit quoddam ſperma ſubtile,et atritum. Et matrix auium habet duos ramos ſecundum quod prædiximus:et illi duo rami procedunt uſq; ad pori collum cõcaui cranei: & neruorũ:et ſupiora matricũ auium ſunt ſubtilia ualde,et matrices piſciũ ſũt ſubtiliores illis: & earum primo ſubtus uentrẽ eſt ſubtilis:et lõga diuiſa in duo,quarũ unaquæq; ps in piſcibus ipleť ouis.Sed ea quæ ſuperius generãt oua,& poſt anteq̃ exeant generant,aĩalia ſunt ſicut uiperæ & celetæ,& ſunt illa quæ habent aures. De aĩalibus marinis & nõ habent pedes & generãt aĩalia. Et ſupiora matricum eoꝝ ſunt ſicut matrices auium:ſȝ cõueniũt in unum uas amplũ,& quãdo decurrunt ad ipſum oua fiunt aĩalia.Et ſerpens eſt cõtraria auibus in eo qď aues ponũt oua ſua ſucceſſiue: & ſerpẽtes cõtinue ponũt & ſucceſſiue.et matrix eius qď generat aĩal eſt copulata cũ ſpondili.Matrix uero ouatricis pars ſuperior ẽ ſimiliter: & inferior q̃ ẽ exitus oui ſuper inteſtina poniť.Et matrices hñtiũ cornua: & q̃ non hñt dentes in fauce ſupiori ſunt farſite uenis hñtibus ramos quibus cõcipiunt fœtus. Sed matrices muris & ſcarabroꝝ certoꝝ quorũdam animalium ſunt lenes.

INCIPIT liber tertius Auicennæ,de animalibus. De ortu uenaꝝ.

NOſſe a natione difficilis eſt pp occultationẽ multarum uenaꝝ:quas extenuant ex contrario naturæ.Sed dubiũ eſt qnimmo ſit difficilior,& ꝓcipua anothomia qua utimur ĩ mortuo:eſt per ſtrangulationẽ.Deinde ex hũiditate ſanguinis.Dixit & extimauit Ceſius perſa:qď pncipia uenaꝝ ex pte oculoꝝ & ſupcilioꝝ ſunt.Deinde ꝓgrediunť duæ uenæ inchoãtes a uentre.Deinde exigẽtes ſe abſq; manifeſtatione inicii loci.Dixit & eleuanť ſurſũ illæ duæ uenæ præter ramos ſubtiles ꝓgredientes uſq; ad epar & ſplenẽ.Et aliæ duæ uenæ incipiũt a ſpondilibus dorſi,quaꝝ una tendit ad epar dextrum: & alia ad ſplenẽ.Et unaquaq; iſtarum aſcendit ad manum,& ramificantur in partes,quarum quædam ſunt ſpatulares:quædam aſcolares. Et oriunť a pedibus uenæ,a uenis prædictis,& quæ ꝓlonganť ſecũdum diuiſionẽ. Omilioris aũt ponit initium uenarum,& unũ apoſtema ꝓcedit a poſteriori pte capitis uſq; dorſum p collum,& apoſtema aliud a capite,uerſus duas aures:Deinde ad ſpondilia & dorſum. et poſuit caput & cerebruȝ pncipia eſſe omniũ uenarum.Magiſter aũt primus uidit quod pncipium uenaꝝ fuit cor, & medici priores,& poſteriores medici exercitati in hoc:uiderũt quod pncipium uenaꝝ non pulſatilium eſt epar.Similiter cõtradixit eis in neruis dicens,quod pncipium illoꝝ eſt cor: & ipſi uident qď principium illorum eſt cerebꝝ.Et ſollicitudo pmi magiſtri in hoc eſt,qm̃ ipſe poſuit cor principiũ oĩum uirtutum aĩalium.Nos aũt & ſic credamus ramificationẽ oĩum uirtutum animalium eſſe a corde: tamen ſermo eſt de illa uena,quæ eſt inter epar & cor,quæ naſcitur a cima epatis,quæ cima ramificatur,& eius unus ramus peruenit ad cor,& intrat ipſum uelut quoddam extraneum a ſubſtantia eius,& in epate ſunt uenæ ramificatæ,ut per illas penetrat ſanguis,quæ uenæ uidentur eſſe quaſi de ſubſtantia epatis.Et quia nerui ſunt groſſiores apud cerebrũ probabile eſt,ibi eẽ iniciũ, quia penes ipſum ſunt molliores,& penes cor duriores.et continuatio unius qui uenit ẽ quaſi compaginatio, & de iſtis habemus ſignum:ſed non perfectum: & nõ eſt incõueniens dicere,quod cerebꝝ & epar tranſmittunt ad cor aliud quod iuuet ad operationem eius,& operatio epatis eſt iſtud quod ſuſcipit a corde: & inteſtinis per uenas menſaraycas fixas in cima:neq; eſt incõueniẽs dicere arterias naſci a corde,neq; groſſiores ſignificat,quod pars groſſior ſit origo:quoniam nerui obtici addunt in groſſicie,cum coniunguntur cum criſtallino humore,& ſunt ſubtiliores apud principium ſuum: quoniam ergo uirtus informatiua in aliquo membro quando neceſſarium eſt,quod in parte illius membri ſit groſſicies augmentat nutrimentum ad ipſum,& propter hoc adnumerãtur uenæ multæ per expanſionem cum fœtu in matrice: & quoniam ille magis ingroſſantur,quanto magis ꝓcedunt: & ſimiliter fila interiorum membrorum quanto magis elongantur a ſuo principio,tanto magis creſcunt: & nihil in hoc obſtat eis,& ſimiliter eſt in arbore,quoniam uidemus quod ramus groſſiorem habet ſubſtantiam q̃ radix habeat. Et mollicies neruorum prope medullam non ſignificat originem a medulla,quoniam poteſt dici quod illa mollicies non accidit,niſi quia applicantur nerui ad medullam,& poſſumus dicere quod medulla naſcitur a neruo,& neruum non facit ſe humidum,niſi ut medulla naſcatur ab eo:et mollicies & duricies, & groſſicies,& ſubtilitas fiunt a uirtute informatiua,non a materia,& ſic uidemus in arboribus:quia quanto rami elongantur a radice: tãto fiũt hũiliores pp elõgationẽ a ſuo pncipio,tũc nõ ſequiť qď neruus ſit a medulla, qa mollis in parte quam a corde:quia durus in parte: & quod homines credunt,quod res quanto magis elõgatur a ſuo pncipio ſit:ſiccior eſt qñ principiũ eſt hũidũ,ſed tñ oẽs iſte res magis exigẽtia uirtutis iformatiue q̃ materie,qa nõ debem⁹ dicere,qa cor ſiccũ ſit,iõ radix neruoꝝ,qa corall⁹ naſciť ĩ terra hu

mida maris: & tamen eſt res dura, & tunc aliquãdo quod naſcit̃ erit cõtrarium ſuæ origini, & tunc procedit multotiens diuerſitas inter originem, & illud quod naſcitur ab illa, quia aliquando rami: qui debent tendere in altum tendunt in imum, uerſus radicem: & uidebatur tunc arbor quod inuerſa, & hoc non eſt abſurdum, quando prima uirtus non eſt uirtus naturalis, ſed uirtus aĩatiua potes facere multas oꝑationes. Nerui ẽt quos rememoraturus ſum poſt modũ ſignificat cõſimiliter, qm̃ nõ ſequit̃, qđ ſi tendãt ad aliq̃ partẽ, ꝑꝑ hoc exeãt a ſua radice: qa forte potuerũt incuruari ad ſuam radicẽ: & tũc poterit eſſe: qđ neruus ꝓcedat a corde & cerebro, & poſtea ꝓcedat reflectendo ſe uerſus cor, & nõ debet ꝑ hoc putari, licet putet̃ quod, qa unus ramus neruãlis ueniat ad cerebꝝ, qđ ideo cerebꝝ ꝑncipiũ ſit neruoꝝ. Et ſermo illoꝝ qui dixerũt, qđ uena magna penetrat carnẽ cordis, & dat cordi nutrimẽtum, eſt ſermo eius q̃ dicit, qđ cor ſit ꝑmo cõpletum in eſſe ſuo, & poſtea ueniat uena ad ipſum: & penetret ipſum, & hoc dicere eſt ꝑmo cor nutriri ab aliquo alio, q̃ ab epate, qm̃ nutriebat̃, & fuit in eſſe pleno, anteq̃ ꝑuenit uena penetrans ipſum ab epate. Et licet diceret̃, qđ ueniret uena hoc mõ, ſicut ꝑdictũ eſt ad cor, tñ nõ ſequeret̃ qđ poſſet penetrare, penetrare penetratõe ꝑdicta, qa illa nõ poſſet eẽ ita dura, & qđ põt declarat, qđ illa uena naſcat̃ a corde: ẽ qa illa uena bñ põt eẽ dura ĩ foramĩe cordis ꝑꝑ hoc ut ſoluat foramẽ cordis, & qñ recedit a corde, recedat ab iſta duricie: qm̃ nõ eſt ei iuuamẽtũ ĩ duricie pꝰ: & iõ illa uena ſit molliciei, & poſtq̃ fuerit remota actõe: & ꝑꝑ molliciẽ obediẽs ramificatõi, & nõ fuit talis diſpõ epatis. Et ſic de neruo debemus dicere, qđ applicatur cordi per applicationẽ. & nõ naſcit̃ a corde inq̃tum carnoſa, ſed a q̃dam ſubſtãtia dura occulta in ſubſtãtia cordis. Et neruus fuit creatus in corde: & nõ aſſimilabat̃ illi, ſicut uerruca ĩ ceram: & glandula in carne, & nõ naſcit̃ iſtud ex iſta ſubſtãtia, quæ ibi apparet: ſed ex materia q̃ ibi coadunat̃ & occultat̃: & tũc illa uena naſcit̃ a materia dura adunata in corde, & fiet mollis: poſtq̃ receſſit ab illa origine: & poterit ſe applicare cũ membro molli, & tũc uena naſcit̃ in corde, ſicut plures uenæ ſunt in epate, & tũc ſi res eſt ita, nõ oportet uerũ dixiſſe Gal. in pignore ſuo qñ poſuit pignus cõtra cuſtodẽ altaris: qđ daret multũ aurum ei, qui mõſtraret, quod nerui naſcerent̃ a corde. Et conſequẽter poterimus obuiare ꝓbando hæc, & ſumẽdo hic ꝓ cõſtãti, quod ubi eſt ꝑncipiuꝫ uirtutis: ibi eſt ꝑncipium inſtrumẽti. Et tũc qa hoĩs anima eſt una uirtus: a qua ꝓcedũt oẽs uirtutes corꝑis, accidit qđ in illo mẽbro, in quo ꝑmo conculcat̃ aĩa quod illud mẽbrum ſit ꝑmum mẽbrum in uita, & tũc de facili ꝓbabit̃ quod cor ſit ꝑncipium uenaꝝ & neruoꝝ. Sed ꝓpoſitio quã accepit Gal. nõ debet ꝑciſe accipi, qa multis modis poſſumus aliq̃d dicere: anteq̃ ꝑueniamus ad ueritatẽ: & tũc manifeſtũ eſt: qa in generatione ſꝑmatis eſt ꝑma materia habilitata ad generationẽ: ſed in cæteris membris hẽt uirtus informatiua. neceſſariũ illud, quod eſt in corde neceſſariũ, & ligamẽta, aut cũ eis, aut poſt. de oꝑatione uirtutis informatiuæ potuerũt informari: & illa uirtus informatiua ſicut diſcernit materiam cerebri & cordis: ſic diſcernit neruos inter cor & medullam. Et uirtus informatiua non recipit materiã, & fecit ex ea ꝑmo medullam: & poſt neruos, immo ſimul potuit facere oĩa, & põt eſſe quod materia medullæ & cellaꝝ ſunt diuiſæ ſimul in ꝑncipio generationis, & ex reſiduo utriuſque eoꝝ frigidi fiunt rami nuchæ, & ſuꝑfluitates eius quod eſt in corde, q̃ ſunt frigidæ q̃to magis recedit̃ a corde: tanto magis amittunt calorẽ: quem recipiũt a corde. Et poſtq̃ ꝑueniunt ad locum temꝑatum uirtus informatiua ꝑ operationẽ caloris naturalis agit in illam, & dat ei formã medullæ Sed epatis ſubſtãtia eſt diuerſa a ſubſtãtia uenaꝝ, & nõ eſt remotũ, quod ſubſtãtia epatis fiat ab eo, quod decurrit per arterias: ſed eſt ueꝝ iſtud cõſilium, & eat epar mediũ inter cor: & totũ corpus in nutrimẽto, & poſtea naſcunt̃ ex epate inſtrumẽta nutrimẽti, & ex medulla inſtrumẽta ſenſus & motus. et aliter poterit eſſe ſicut dicturi ſumus poſt, & tũc uerior eſt ſnĩa primi magiſtri, & dimittamꝰ uerba de anothomia in uenis & neruis. Et dicit Ariſt. quod leo nõ habet medullã niſi in adiutorio ex coſſa, & ſua oſſa ſunt magis dura q̃ alioꝝ aĩalium.: & porcus habet modicã medullã: & delphin habet oſſa & nõ habet ſpinas: & animal marinũ qđ generat aĩal ſimile ſibi: hẽt ſpinas groſſas ſicut celetæ: ſed piſces facientes oua habẽt ſpinas ſimiles coſtis: & piſcibus eſt ꝓprium quod hñt ſpinas naſcentes in ſua carne, & in colubris & in cartilaginibus ſpinæ celetæ eſt medulla.

Capitulũ de pilis & carnibus & pẽnis, & aliis oĩbus qui aſſimilant̃ his.

DIxit Ariſt. quod cornu ẽ de genere oſſis, & ut in pluribus cõſequunt̃ colorẽ cordis, & ungues ethiopũ ſunt nigræ, & dẽtes albi: & fortior eſt coniunctio cornu cum cute q̃ cum oſſe. et dicit Ariſto. quod in ſua terra quæ dicitur afrace, ſunt quædam animalia quæ mouent cornua, ſicut auriculas. & dixit Ariſto. quod cutis nõ habet ſenſum: niſi fuerit carnoſa: & maxime cutis capitis. et in ueritate cutis quæ appropinquat neruis, habet ſenſum, ſed illa q̃ ẽ in ſuꝑficie exteriori: nõ hẽt ſenſum: qa in ea nõ ẽ neruus. Sed cutis cũ ſcindit̃ non redit̃ ad cõtinuitatẽ, cũ fuerit ueræ cutis. et dixit Ari. qđ cutis q̃ nõ cõtinuat̃ carni cũ ſcidit̃ ñ redit̃ ad conti-

nuitatē neq; mēbranæ, neq; uiſcoſæ. Et dixit Ari. qđ teſtæ capitū animaliū nō ſūt unius naturæ: qa teſta capitū canum ē una, & hoīum ſuturæ in capitæ ſerroſæ, & dētes ſuturæ ſunt magis rotūdi: q̄q̄ acuti: & iam uidebatur hoc ſine ſutura capitis: ſed poſtea numerabimus anothomiā capitis: & pertinētium ad ipſum, & colli, & humerū. Sed capilli ſunt ex uapore exiſtēte per poros, cum ille uapor fuerit ſpiſſus, & porus nō fuerit largus, & ſunt pp pulchritudinē. Sed barba ē propter iuuamētum: ſicut ſupercilia. Et aliquādo ſunt pili ſola ſupfluitas, & nō poſiti in iuuamētum: ſicut circa pectineꝫ. Et animal habens ſquamas nō faciens oua, neq; generās, animal nō habet pilos. Et pili, & capilli uariantur in aīalibus ſcđm paſcua, & qđ eſt magis pingue, hēt plures pilos, & pili aīalis cōplexionis calidi, criſpi ſunt, & cū fuerit cōplexio minus calida: uertunť pili in rotūditate ad modū granorum piperis, ſicut in ethiopibus. Et ſpinæ yricio cū ſunt de genere capilloꝝ: niſi quia ſunt nimis duri: & cani non ſunt ꝓpter ſiccitatē capilloꝝ: ſed ꝓpter coloris ſupfluitatem. Et aliq̄do accidit in infirmitate canus capillus: & poſt reuertiť capillus naturalis caloris in cōualeſcētia, & qđ huius cauſa caniciei ſit extinctio caloris naturalis, qa capilli carēt atractionem unctuoſitatis, & loco eius trahūt aq̄ & quādo fuerit cōplexio potēs conuertere ſe, & nō fuerit homo multū ſenex: reuertenť capilli ad ꝓximum ſtatū. Et primi capilli qui fuerint cani, ſunt capilli tymporꝝ: & poſtea ſupciliorꝝ capilli fiunt albi: quia ſunt in loco ſicco: & pili pectinis: quia ſunt in loco calido. Et de proprietate hoīs ē, qa quidā naſcunť in eo poſterius: ſicut pectinis & aſcellarꝝ, & poſt fit caluicies in anteriori pte, qa medulla nō applicať fortiter oſſi, quia illa pars medullæ anterior eſt ſubtilior, ut recipet eius impulſiones. Et mulieres & caſtrati nō fiunt calui: mulieres qa ſunt multū humidæ: & caſtrati, quia ſunt frigidi: & nō diſſoluiť humiditas in eis p calorē: & uideť mihi: qđ in caſtratis materia quæ deberet trāſire in barbā: tranſit in capillos anteriores: & in mulieribus nō naſcunť barbæ: qa pori in eis cōſtringuntur: & in ſenibus naſcunť ſupcilia: qa ſuturæ ſerroſæ ſuppoſitæ aperiunť pp ſiccitatē, & dāt exitum uaporibus. Et animalia diuerſantia in calore piloꝝ: diuerſanť in coriis, & circa color capilli aſſimilať colori eius, ex quo naſciť. Et cerebꝝ calueſcit pp ſiccitatē. Et qdam hoīum fiunt calui, & qn̄ coeūt capilleſcūt, & hoc uideť mihi mirū, & credo qđ hoc fit pp hoc, qđ in huiuſmodi hoīe ante coitū quieuit calor naturalis cū repugnantia humiditatis, & tūc quando poterit calor ille naturalis mouere ſe poſt coitum diſſoluet illam humiditatē in uapores, ex qbus fiunt capilli. Et capilli aīalis ſenis, licet ſint pauci reſpectu iunioꝝ, cum fiunt iunioꝝ pp depſſitatem materiæ, & cortices ſenioꝝ piſcium ſimilr̄. & cani ſunt ꝓprietates hoīum: qa grues quāto ſunt ſeniores, tanto uergūt magis ad nigredinē defuſcantē: & uideť mihi qđ hoc accidit eis ꝓpter groſſiciei uæhemētiam: & depræſſitatis materiæ in eis, & in hoīe nō accidit: quoniā caro & cutis eius ſunt molles & humidæ. & color ceruoꝝ & yrundinis mutatur in albedinē propter extenuatōem caloris naturalis in eis: & in eis qn̄que reperiť uæhementia immutationis cū immutatione ſupfluitatū: donec ignoret eas homo: & n̄ agnoſcat eas. & dico qđ aīal qđ eſt ſimile muri, quod uænanť aues in ſuo nido albeſcit quolibet āno magis, ac magis, donec tandem redit ad colorē butiri. & Ariſt. dixit quia aque mutant colores animalium: quia aqua quæ diciť neud, quādo potatur a boue: & coit concipit fætum nigrum, & in terra circa cuba eſt flumē quod operatur ſimiliter, & aliud flumē facit albos, & flumē ſcarides generat flauos, & de aīalibus quædā ſunt abſq; pilis: quædā ſunt cū pilis, & in fauce interiori leporis: & in pede eius ſubtus ſunt pili, & in animali quod uocať moſtichitus: hēt in ore ſuo loco dentiū ſimile ſecis porcoꝝ, & aīalia quæ hn̄t in ſe paucos pilos poſteriora: in eis hn̄t plres pilos q̄ anteriora, & pili aīalium tonſoꝝ nō naſcunť ex loco inciſo: ſed ex radice illius pili inciſi, & tūc pili nō ſe hn̄t ſicut plantæ, ſed ſicut ſupfluitates: plumæ aūt qn̄ icidūť: nō naſcunť neq; a radicæ: neq; a loco inciſo, ſꝫ cadit radix: & alia pēna naſciť: & ala ueſpæ poſtq̄ fuerit abſciſa nō creſcit ſicut acule⁹ ei⁹ cū rūpiť moriť.

Capitulum de differentia lactis, Sanguinis, & Spermatis.

SErmo Ari. & dixit Ariſt. quod ſanguis cuiuſlibet aīalis coagulať, ꝑter ſanguinem cerui & leporis, & oīs ſanguis a quo auferunť fila apparētia in ipſo nō coagulatur: & illa fila ſunt media inter ſubſtātiā uænarꝝ & neruoꝝ. Et ſanguis corporꝝ tēpatoꝝ: & tpatus in q̄titate: & in ſanguine eoꝝ q potāt multū uinū: & magis ſanguine eoꝝ q ſunt pinguia. Et ſanguis hoīs ē tempatus in ſua liqditate: & color eius eſt color grane. Et ſanguis aīalium magnoꝝ ſpiſſus magis: & ſanguis mēbroꝝ inferioꝝ ſpiſſior & nigrior ſanguine membrorum ſupioꝝ. Et primum membꝝ quod fit in ſanguine, ſicut cognoſcitur ex anothomia eſt cor, & iſtud eſt ſignū quod ſanguis totius corporis nutrimētū fit a corde, & nō ab epate, niſi p iuuamētū cordis, & tūc epar nō erit inſtr̄m, & opans ſanguinē niſi mediante & ſecundario. Et dixit Ariſto. quod homo ſudabit ſanguinem, aut qa eius ſanguis multus ē in q̄titate: aut quia eius ſanguis ſubtilis paucus feruēs. Et q̄do dormit homo eius ſanguis conuertiť ad interiora: & ſignificatio ſup hoc eſt, quia hoīe dormiēte ſi

findatur eius cutis nou exibit eius ſanguis, ſicut in uigilãte. Et mulieres hominum habent plus ſanguinem q̃ fœminæ aliorum animalium, ſcd̃m quantitatem ſui corporis, & per hoc habẽt meſtruũ ſanguinis, & alia animalia nõ. Et ſanguis mulierum eſt multum interius, & uirorum magis exteriꝰ. Et raro accidit mulieribus ægritudo ex ſanguine, & raro emittunt ſanguinem per nares. Et ſanguis ſenum eſt niger, & ſpiſſus, & paucus. Et quædã humiditates naſcũtur in aĩali cũ ipſo, & cũ ipſe naſcitur. & quædã poſt, ut lac & ſperma, & lac alterať in mamillis: & lac fit ex ſanguine ſupfluo, & ille ſanguis qui trãſit in lac nõ eſt decoctus, decoctione ſumma. Sed ſperma fit ex ſanguine bono: & decocto, decoctiõe bona, & completa. Et dico quod ſumma digeſtio eſt q̃rta digeſtio, & dico quia nutrimẽtum primo digeritur in ſtomaco, & poſt fit ſanguis in epate: & poſt in uenis, & q̃rto in mẽbris: & poſt quodlibet membrũ præparať iſtud ad ſimilitudinẽ ſui, & tũc tali nutrimẽto fit ſperma. Et quanto de hoĩe exit ſperma multũ diſcolorať, & debilitatur ſuum corpus magis q̃ ſi quadragies exiret de ſuo corpore ſanguis tantus: qa ſperma eſt res habilitata ad trãſeundum in mẽbra: & cum exit aufertur naturale nutrimẽtum membri: quãdo exit in maiori quãtitate, q̃ id quod fuit reſiduuꝫ de nutrimẽto membri. Et ꝓpter hoc dixerũt medici antiqui, quod ſperma fuit de humiditate nuṗ coagulata: & in membro eſt nutrimentum, & illud nutrimentũ hoc ſuperfluũ quod differt ab eo in quãtitate: alius in q̃litate: & illud trãſit in capillos. Et quod eſt ſupfluum in quantitate: & nõ differt in qualitate eſt ſperma. Et lac fit ex ſanguine in uenis, & in eo ſunt tres ſubſtantiæ. ſeroſa. butiroſa. & caſeata, & oẽ lac quanto eſt magis ſpiſſum, tanto de eo exit magis caſeus ſpiſſus. Et lac aĩalis quod hẽt cornua, & caret dentibus in mãdibula ſupiori cito coagulať, ſicut ſuum ſæpum, & non fit ita de alio lactæ: & frigus nõ coagulat lac, ſed facit diſtinctionẽ in partibus: & calor magis coagulat lac q̃ frigus. Et lac magis ſubtile eſt cameli, & iumentoꝝ: & aſinarum: & ſpiſſus eſt lac bufaloꝝ. Et lac cõiunctum partui nihil ualet: & quod eſt multũ remotum a parte nihil ualet. Et in mulieribꝰ habẽtibus carnem multam: & multũ ſanguinẽ ſunt ubera plena lactæ ſine partu: & in uetulis quando reſcindiť meſtruũ, ſunt aliq̃do ubera plena ſanguine ſine partu. Et capra parua ante q̃ impgneť confricanť eius mamille, & prius exit ſanguis: & poſtea quaſi ſanies: & poſt exit lac, quod ẽ aquoſum dulce, ſicut illud quod exit poſt partum, & nõ peius, & habebũt conum in mamillis, ſicut illæ quæ peperũt. Et iam cõtingit in quadam ciuitate, quæ dicebať chimam, quod caper prope uirgam habebat quædam additamenta ad ſimilitudinem mamillarum: & confricabãtur: & exiuit tantum de lactæ quod factus eſt caſeus inde, & ille coiuit cum capra, & genuit filium, & ille caper filius iterum emiſit de ſuis additamentis lac. Et uiri emittunt de ſuis mamillis lac, & ſi continue de ſuis mamillis lac exprimerent abundaret multum in eis. Et lac cameli & iumenti non habet in ſe ſubſtantiam caſeatam, uel ſi habet illud erit modicum, & lac uaccarum abundat in ſubſtantia caſeata, & coagulata. Et lac ficuum coagulat lac, & nullum animal habet coagulatum niſi ruminans præter quam lepus: & dico quod inuenitur in uentre urſi coagulũ: & forte poteſt reperiri in alio animali. Et in ciuitate quæ dicitur ferim: ſunt quædã uaccæ abundantes in lactæ, & qui uult extrahere illud lac oportet ut ſe multum exprimat. Et in ciuitate quæ diciť anchoroꝫ, ſunt uaccæ magnæ abundantes in lactæ, & ſimiliter illius ciuitatis canes ſunt magni, & in omni q̃drupedali ipſius ciuitatis contingit iſta magnitudo præterq̃ in aſinis. Et quædam ſunt paſcua in quibus animalia paſcẽtia dant multum lac: & quædam ſunt in quibus paſcentia dant modicum lac. Et ouis abundat in lactæ per octo menſes, & hoc non reperiť in cæteris animalibus, niſi in uaccis ciuitatis, quæ dicitur farui quæ abundat in lactæ per annum. Et mulieres nigræ habent magis ſanum lac. Et inferius loquemur de ſpermate, & omne animal habens ſanguinem, habet ſpma: & ſemen aĩalis habentis pilos eſt uiſcoſum: & alterius aĩalis nõ ſic. Et ſpina aĩalis extra ſubtiliať: qm̃ de eo exit pars uẽtoſa quæ condẽſant partes eius. Et quia eius coagulatio eſt per calorem magnum, ideo eius ſubtiliatio eſt per frigus. Et ſperma habens in ſe uirtuten generatiuam deſcendit ad fundum aquæ, & mentitus eſt. Acedat quando dixit quod ſperma nigrorum eſſet nigrum.

INCIPIT liber quartus de anothomia aĩaliũ aquaticoꝝ, & de mẽbris anuloſoꝝ.

ET animalium carentium ſanguine: eſt quoddam genus: quod dicitur malchie. Et q̃dam genus eſt huius malchie, quod ſuus uenter eſt ſimilis cani inferius: & ſuum extra eſt teſteum. Et econuerſo quoddam genus malchie habet ſuum intra duruꝫ: & ſuum extra molle: & illud quod eſt durum extra non frangitur: ſed eſt cõuertibile: ſicut cõtingit in cancro, & eſt quoddã genus illius quod hẽt ſuũ intra molle, & ſuũ extra teſteum: & iſtud teſteũ põt frãgi ſicut coche. Et aĩalia anuloſa quæ hñt anulos in uentre, quædã in dorſo, & quædã in circuitu: & nullũ anuloſum habet carnẽ uel os: ſed hñt mẽbra q̃ aſſimilantur carni, et oſſi: et proportionantur eis. et quædã animalia anuloſa habent anulos duplicatos in longitudine

mēbroꝝ ſuoꝝ, ſicut illud qđ dicit᷑.xx.pedū, et q̄dā anuloſa aliq̄do uolāt, et aliq̄do ambulāt, et quædā in uno tpe tm̄ uolāt: ut formicæ. et quoddā genus malachie qđ hēt caput ſub pedib⁹, et corp⁹ cōculcatum ſup caput: & hēt octo pedes: & quoddā genus malachie hēt multos pedes: ſicut illud genus qđ fanage dicit᷑, & eſt quoddā aliud genus malachie, qđ aſſimilat᷑ a fagane, & hēt duo additamēta, cū q̄bus capit ſuū nutrimētū, & ponit in os ſuū, & ſunt ualde dura in extremitatibus ſuis, & q̄do mare eſt infremitū: tūc illud aīal uēto ad lapides, & quieſcit ſup lapides, & tenet ſe ſup illos per illa additamēta, & iuuat ſe cū eis: cū ſtupeſcit ex aliqua occaſiōe: & duo eius pedes anteriores ponūt ſuū nutrimētū uſq; ad oculos, & cū pedibus ſuis poſterioribus iuuat ſe in coitu, & in ſuperiori parte ad pedes ſuos, eſt in eo cāna, cū qua eicit ſuam hūiditatem ſupfluā, & ſuū ſpma eicit in mulierē ſuaʒ & natat cū pedibus ſuis, & oculi eius ſunt ſup caput, & os eius ē in dorſo: in ore eius ē modica caro, & nō hēt linguā, & in capitibus eius apparēt, q̄ſi apoſtemata, & qđ capit, pedibus capit, & illud qđ hēt multos pedes in illo genere ē pui corpis. Et longamē pedū, & oēs alii malachie ſunt magni corporis, & curtoꝝ pedū & debilis inceſſus, & forte de iſto genere ē q̄dā ſpēs quæ dicit᷑ ſcedme, & hēt duos cubitos in lōgitudine, & de iſto genere ē ſicut comdē, qđ hēt q̄nque cubitos in lōgitudine, & forte pes eius q dicit᷑ multoꝝ pedū: ē duoꝝ cubitoꝝ & plus. Et piſcis q dicit᷑ domi hēt alā q̄ ambit ſuū corpus, ſed ala eius, qđ dicit᷑ tomdet: hēt diuiſionē in ptibus, & malachie hēt coriū, qđ coopit ſua corpa, & hēt yſophagū poſt orificia, longū & gracile cōtinuat ſe cū quodā mēbro, qđ eſt ſil'e ipe Sed ille yſophagus hēt in ſe in uolatā ſui: & hēt inteſtina gracila: & illa inteſtina ſunt magis ſpiſſa: q̄ yſophagus, & poſt iſta non ſunt apparētia in ipſa malachie: niſi ſolū uas ſemis, qđ dicit᷑ maſtucō. Et qn̄ eicit illud qđ ē ex hūiditate in illo uaſæ ſemis facto aq̄ turbidā, & hæc opatio ē maxie ſæpiæ, & iſtud uas ē ei ſub oræ ſuo, & ſuā ſupfluitatē, & ſuū ſpma eicit p unū exitū, & corpus eius hēt ſup ſe pilos, & interiora corpoꝝ iſtoꝝ p̄dictoꝝ huius generis ſunt dura media, inter os & ſpinā. Et in eodē ē res cartilagīoſa: ſicut anulus intra corp⁹ ſuū: ſed aſicheramenet nō hēt in ſuo interiori aliq̄ rē durā, ſed ī circuitu capitis ē res cartilagīoſa, q̄ cū findit᷑ fit durior, & ſub ſtomaco mariū ē res exſitualis quæ trāſit ad medullā in ſurſum, & alia q̄ ad inferius ꝓcedit. Et in fœmīs ſunt duæ res exſituales, & ſub illis ſūt duo uaſa rubea: q̄ tenēt intra ſe oua, & tumeſcūt illa uaſa aliqn̄, qđ fiūt maiora q̄ caput. Sed animal qđ dicit᷑ ſæpiæ hēt duo uaſa: & implet ſe illa uaſa ouis: & oua eius aſſimilāt᷑ grādini, & in oībus iſtis ſpēbus ſunt mares pulchriores fœmīs. Et ſup maſculos ſunt fœmīæ, & anteriora iſtaꝝ ſunt magis magna, & ps illa quæ dicit᷑ aſcheranenet q̄ eſt maior corpe, ſimil'r natat ſup aq̄, & iſtud qđ natat in medio inter ſupficiē aq̄ & funda ſunt minores. Et q̄ ſunt minime in iſta ſpē ambulāt in fundo, et minimi inter iſtos ſunt illi q nō hn̄t iūcturas in pedib⁹. Et ē quoddam genus illoꝝ aīalium qđ ꝓpe ripas maris, ſemp paſcit᷑: et unū aliquādo eiicit᷑ ab undis, et nunq̄ redit et morit᷑ tūc tādē, et ē modicū ualde. Et ē quoddā genus aīalium: qđ ē teſteū, et nō exit de illa teſta, aliqn̄ exeūt ſui pedes et ſuū caput, et hic nō appetit comedere. Sed aīal qđ ē mollis teſte hēt ſpēs multas, et de iſto genere ſunt cācri, et illoꝝ cancroꝝ multæ ſunt ſpēs, q̄a ſunt maiores, et q̄dā minores ſunt, et maiores ſunt ſicut yrcali et alia genera. et dico qđ iā narratū fuit mihi qđ in mari trabazacei ē unū genus cācroꝝ qđ ſup coriū eius ſūt maculæ q̄ſi eēnt picturæ et tincturæ ſubtiles mirabiles. et dixit Ariſt. qđ iſtoꝝ cācroꝝ puoꝝ, ē quoddā gen⁹, qđ uocat᷑ milites, q̄a currit m'tū, et īuenit᷑ in uētrib⁹ eoꝝ caro aut humiditas ſupflua, et nō paſcit᷑ ex aliq̄ re q̄ in ſe hēt ſoliditatē, et iſti cācri hn̄t decē pedes, ſicut ueſpæ, ſed alafarim hēt.xii.pedes, et pedes eius q ſunt ꝓpe caput ſunt acutiores, et ampliores ſunt poſteriores, et caruiſſe hēt ex utraq; pte anteri⁹.x.pedes groſſos: in poſteriori ex utraq; pte inter pedes graciles et pedes ſuos, et iūcturas eoꝝ reuoluit in ſe. Sed alafariʒ et ſua indiuidua hēt caudā & corpus et karato hēt pedes ſubtiles, & ſunt in poſteriori pte, & pedes oīum iſtoꝝ ſunt longi. et corpus cancri eſt rotūdū, et pedes anteriores in fœmīa Karabus ſunt fiſſi, & in eius mare, et alæ fœmīæ ſunt maiores q̄ maſculi, & ſua colla ſunt maiora, et pedes poſteriores maſculi ſunt magis acuti, et in illo genere fœmīæ et maſculi: et in iſto genere habēt q̄dā additamēta inter oculos, admodū uænarum, & habent quædam cornua puula: et pōt mouere oculos ſuos ad oēm ptem, et ſunt eminētes, et ita faciūt oculi cācri, et accedūt ad albedinē: et ſunt in eis maculæ nigræ, et hn̄t dentes acutos et puos: et ſunt oppoſiti inferiores ſupioribus, et nō ſertoſi, et maxime in pte dextra: ſed ī pte ſiniſtra eſt diuerſitas inter eos q ſunt in medio: quia illi qui ſunt in fine: ſunt acuti, et diſtāt inter ſe: et q in medio carēt acumine. et numerus dētiū inferius ſunt q̄ttuor, et ſupius tres, et mouēt᷑ ſupiores cōtra inferiores quando uolunt aliquid retinere, et capere: et ſuper iſtam aciem dentium ſunt duo dentes magni graciles acuti, et ſub dētibus tenet auriculas, et mouet ſemper auriculas, et extremitates auricularum ſunt ſpinoſæ: et in uētribus cancroꝝ ſunt q̄dā foramīa quæ ſe claudunt, et ſe apiunt: et oua fœmiaꝝ cancroꝝ ſunt ī ſuis īteſtinis. Sʒ Karab⁹ hēt ītra os ſuū duos dētes molles & magnos, & inter illos ē caro

q̃ aſſilat linguæ, & hẽt alios tres dẽtes in una acie q̃ ſunt inferius: & poſt dẽtes ẽ ſuus yſophagus, & ẽ ualde curtus, & eſt ſuus ſtomacus ad ſimilitudinem tæle, & poſt ſunt inteſtina, & durat uſq; ad locu; exitus ſtercoris, & habet unum locum proprium qui procedit a uentre ad eundem locum exitus p̱ quam procedit ſperma: & locus ille per quem procedit ſperma eſt ſub inteſtinis. Et cornu dextrum eſt maius: & inter cornua ſua ſuper quæ fixi ſunt oculi, & illa additamenta: in quibus ſunt ſui oculi aliquãdo ſunt remota ĩ ſe, aliquãdo propinqua: ſicut hic maxĩe cõtingit in cancris q̃ dñr yrcalie. Et omnes inſpirant aquam & eiciunt ipſam. Sed animalia quæ habent teſtas duras & ſunt maxima ſicut yricii marini: quædam habẽt inter teſtã carnem ſicut calapagu. & caput iſto℞ quæ habẽt teſtas duras, ut in pluribus eſt lõgum, & nõ apparẽt: & quædã quæ habẽt teſtas, habent unicam teſtam integram: & quædam habẽt ex una parte unã teſtam, & in alia aliam, & quædam ſunt quæ aperiũt ſuam teſtam, & quædam nõ aperiũt. Et quæ aperiũt: quædã ſunt quæ aperiũt ex una parte: quædã ex duabus partibus: & quæda; aperiũt ex omni parte. Et quædam hñt teſtas planas: & quæda; aſpas: & quædam ſunt quæ hñt diuiſionem in ſuis teſtis: & quædam ſunt quæ hñt teſtam tota; unius naturæ. Et quædam ſunt hñtes diuerſitatem in ſuis teſtis: ita quod in extremitate ſunt tenuitates, & ĩ medio ſpiſſitudo. Et habẽtium teſtas quædam ſunt mobilia: & quædam immobilia: & mobilia quædã ſunt quæ de facili fundunt aquam & cito mouentur: & quædam ſunt quæ ſunt fixa ſuis teſtis, & q̃dã ſunt quæ exeunt a ſuis teſtis. Et omne iſtud quod egreditur a ſua teſta, & ingreditur illa; habent carnem dura;: & in medio ſui habet caput, & duo cornua, & quædam eoru; habent dentes, & quædã eorum habent calceos quibus paſcũtur ſicuti linguæ in animalibus, & fortaſſe ille calceus eſt ſicut aculeus: & ita acutus: quod etiam poteſt perforare teſtas, & aliorum teſteoru;, & omnibus iſtis uniuerſaliter eſt os, & poſt orificium ſequetur in eis meatus qui dicitur ſimilis pape, & ſubtus iſtũ meatum ſunt duo additamenta ad modum conorum uberum. & cum ſtomaco continuatur quoddam inteſtinum: quod procedit in æquali rectitudine ad anum, & inueniuntur ſecundum diuerſitatẽ ſpecierum in iſtis animalibus duritas membrorum poſt inteſtinum: uelut additamenta nigra, groſſa, & meatus ciſacienſes: & libidine etiam caput habet: & cornua & os, & linguã, & hic nõ diſtinguũtur niſi in magnis, & additamenta conoſa non diſtinguũtur perceptibiliter: niſi in magnis: & q̃ mouentur in eis habẽt foramen in teſta ſua: per quod eiciunt ſuam ſuperfluitatẽ, & ex cancris eſt quoddam genus, quod aſſimilatur araneis. Et Ariſto. dixit in prima doctrina anothomiam, & ſimilitudines harum ſpecierum, & nos deſiderauimus abreuiationem eius. Iricius autem marinus habet in interiore parte ſui loco carnis partes nigras. Et eſt ex eo quoddam genus, quod habet intra ſimile ouo magno, & inuenitur illud tam in magnis q̃ in paruulis, & comeditur ex eis yricus. Sunt duo genera carnea: unum ergo magni corporis: & aliud genus parui & ſpatioſum, & totum dorſum eius eſt carneum. Et ex eo eſt genus: quod erit in regione tani, quod eſt albu; in teſta & ſpinis, & erit maioris lõgitudinis, q̃ alii ſui generis, & ſue ſpine ſunt parue & tendentes ad molliciem, & multiplicãt in eo ptes magne q̃ ſũt poſt os ſuũ. Et oẽs yricii marini hñt os iſerius: & anũ ſupi⁹, & caput iſeri⁹, & hñt qnq; dentes in pfundo inter quos eſt quædam caro quæ aſſimilatur linguæ: deinde yſophagus, deinde ſtomacus diuiſus in quinq; partes repletas humiditate: & quælibet illarum partium continuatur cum ſiſac tendentes ad anum, & ipſe utitur ſpinis loco pedum: & morietur inhærendo ſup ſuas ſpinas. Et de animalibus teſteis ſunt quædam quæ duobus pedibus ſuis adhærent lapidibus: & appellantur balica: & capit quicquid tranſit per ipſum, de piſcibus paruis, & aliis. Et ex iſtis ſpeciebus eſt quoddam genus quod comedit yricios marinos: animal autem quod appellatur maſtuc, habet carnem duram, & non inuenitur in corpore eius humiditas, ac ſi eſſet de natura arborum, & ẽ quoddam genus eius: quod dicitur maſtuc, quod eſt parui corporis, & comeditur ab hominibus, & alia ſpecies magni corporis cuius caro induratur aliquãtulum, & comeditur, & per omnem tactu; diſſipat & macreſcit in mari. Aĩal autem anuloſu; cuius alæ ſunt ſicut mẽbrana: ſicut ſcolaſci. Alia quæ non habent in membrana: ſicut ueſpa: habet caput & per membra eius, & uentrem: & poſtq̃ amputãtur uiuunt per horam: niſi compleſſio eorum fuerit multum frigida: aut tãgat illa in ea hora multum frigus: & apes amputantur per medium, & uiuunt per horam: & iſtud eſt quãdo amputatur cum capite pectus in medio, ſed non amputatur caput per ſe: ſtatim moriuntur. & animal qđ habet corpus longum: ſicut anima quod habet uiginti pedes: quando finditur per medium, utraq; pars morietur per ſe, & huic animali non apparet in eo aliquod mẽbrum cũ quo ſentiat, niſi oculi ſolũ, & q̃dã ſpecies huius eſt q̃ hẽt linguã. & alia ſpẽs ẽ q̃ hẽt mẽbrũ cũ quo guſtat: & q̃dã hñt illud mẽb℞ durũ: & q̃dã hñt illđ mẽb℞ molle, & illđ cõtigit illis q̃ nõ hñt aculeũ ante neq; p⁹: ſicut ſcorpio, & muſcæ findũt cutes aĩaliũ cũ iſtis mẽbris: & mordẽt cũ iſto mẽbro muſciliones, & ſugũt, & ſãguinẽ cũ eo, & iſto℞ aĩaliũ anuloſo℞ q̃dã hñt ĩterius latẽtẽ aculeũ, ut apes, & q̃dã extra apparent, ut

ſcorpio. Et anuloſoꝝ uolātiū q̄daꝫ ſunt quæ habēt duas alas: ut muſcæ, & quædā quattuor, ut ueſpæ & illoꝝ quædam ſunt quæ ſaltāt, & quædā ſunt quæ coeunt, ut locuſtæ, & ſunt illa quæ hn̄t pedes poſteriores longiores, & iſta pars q̄ ita coit nō hēt teſtā, neq̄ ſpinas, neq̄ oſſa: niſi ſolū coriū durum. Et q̄dā illoꝝ hn̄t illud coriū magis ſubtile: & quædā illoꝝ hn̄t illud coriū corā pectore durū: ita q̄d uidet̄ de genere: & hēt per os unū inteſtinū q̄d ꝓcedit recte: & modica pars eius hēt inuolutionem per ſe: & ꝓcedit uſq̄ ad anū: & quædam iſtoꝝ habent ſtomacū. Et illud aīal q̄d clamat de nocte ad modū cicadæ: uel cachet nō habet os, ſed habet linguā q̄dam quæ naſcit̄ a medio ſui corpis: & nō findit̄ iſta lingua: & in ſuis mēbris inferioribus nō repit̄ ſuperfluitas: & in medio ſui corpis eſt quædam tela quæ apparet. Et in mari q̄dam ſunt animalia quæ aſſimilantur animalibus alterius generis: quia quædam ſunt quæ aſſimilantur fruſtro ligni: & alia quæ aſſimilātur uirgæ naturali: & in loco teſticulorum habēt alas: & quædam quæ aſſimilantur colubris rubris.

Capitulum de ſenſu & motu, & uigilia, & ſomno: & qualr̄ ſit maſculus: & q̄lr̄ fœmīa.

Omne aīal ſanguineū: & q̄d generat aīal hēt q̄nq̄ ſenſus: niſi quoddā genus muris, cuius oculi ſunt coopti ſub corio: & habet pupillā & coronā & albedinē. Et piſces guſtant & ideo appetūt quædā cibaria: & quædā renuūt. Et in piſcibus nō apparēt mēbra, auditus neq̄ olfatus: & nares piſciū non pueniūt ad medullā. ſed ꝓcedūt ad eoꝝ auriculas: ſed tamen niſi audirēt non fugerēt pp ſonitum: & niſi olfarēt nō uenirēt ad rete pp lac: & alias res in rete olfacibiles. Et dico q̄a uidi illos uenietes ad locū ubi fuit lac, & cito capiebantur, & uidi illos uenientes ad ſonitum de alabud: & applicātur ad palatium ad illum ſonitum: & fugiunt cum deficit ſonitus: & cum iterum cantatur iteꝝ reuertūtur. & dixit Ariſt. q̄d delphin & unū genus aliud piſcium ad tonitrua, & motū alium magnum cadūt ſubito ad fundum: quaſi eēt in eis epilenſia: & tūc capiuntur, ſicut capiuntur ebrii: & delphin mēbrum auditus nō habet, & piſcatores cum iungunt̄ ad capiēdum piſces, loquūtur tacite: & auferūt remos a nauibus, ne faciāt tumultum, & poſt q̄ circuerūt ipſos recidāt uoces, ut cōueniant in medio, & cū una pars piſciū uadit ad paſcendum ſecrete recipiunt illos piſcatores paulatim, & non fugiunt piſces qui ſunt in riuo: & confricant ſe ad lapides: & ex illo motu in confricationem cadunt quaſi ebrii: & uadunt quaſi mortificati, & tunc iſta ſunt ſigna ſui auditus. Et adhuc quod omnes experimentatores teſtantur quod etiam multum audiunt, & etiam maxime piſces qui dicuntur aſtacor, & cethi, & arumim, & ſimiliter q̄d piſces olfaciūt: q̄a capiuntur per olfacionē, quia quidā capiuntur per odorē acetoſum: & quidam p odorem rei ſalſæ: & quidam per tamum. Et piſcatores accipiūt a faſtē & aſſant ipſum, & ponunt ipſum in rete, & ſtatim intrant piſces rete propter odorem aſſi, & piſces quidam fugiunt a loco albutionis alterius piſcis interfecti, & fugiunt a ſanguine alterius piſcis, & q̄dam fugiunt a ſordiciæ hamorum, & ſi fuerunt limpida ueniunt ad illa. Et quidam de delphinis & aliorum piſcium, ad quoꝝ medullas peruenerit ſonitus, & nō habet inſtrumētum auditus, ſed audiunt quodam extraneo modo appropriato eis & non aliis. Et aīalia anuloſa hn̄t ſenſus multū acutos, & olfaciūt, & guſtant, & audiunt a remotis, & ſunt quidam odores, qui eis placent, & interficiuntur a quibuſdam odoribus: ſicut ab odore ſulfuris, & arſæ cutis, & origani. igitur, & ſicut formicæ, quæ quando ad foramen earum aliquid de prædictis rebus ponitur moriuntur, & fugiunt a fumo ſtoracis. Et omnia anuloſa fugiunt a fumo cornu cerui, & ceſenegi: ita diligit ſtoracem duram: quod quando eſt in fumo eius ſi amputari deberet non fugeret, & fugit de fumo ſpeciei quæ dicitur obore: & apes non ueniunt ad locum mali odoris, & non quieſcunt niſi in loco boni odoris, & ubi eſt dulcedo. Et animalium teſtorum quædam diligunt odorem malum, ſicut quod dicitur cochera, ſed neſcimus utrum habeant uiſum, uel nō, uel auditum. Sed in ſermone uocum animalium deberemus dicere: quia quædā ſunt uocum fortium, & quædaꝫ debilium: & quædam loquuntur, ſed loqui proprium eſt hominis: & ipſe formare uocabula & extrahere ſermonē a cannis pulmonis. Sed uox reperitur in omni animali quod habet arteriam & pulmonem, & non dat uocem niſi animal quod reſpirat, ſed quod nō reſpirat aliter facit ſonum. Et quod ſibilat, ſibilat per quādam telam quæ eſt ſub diafragmate. Sed muſcæ faciunt ſonum per motum alarum. Et nullum aīal marinum habēs teſtam molem facit uocem uel ſonitum. Et ſi obiiciatur de quodam genere piſcis quod facit uocem: ſicut illud genus piſcis quod dicitur lura liaremim: & ſimiliter git. quod inhabitat terram de celeug. Et iſtorum prædictorum ſunt quæ dant uocem non dico ſonum: de ſpina ſuæ caudæ auricularum, & quædā faciunt uocem per confricationem ſpiritus q̄ eſt in ſuo corpe, & celeca audit̄ facere ſonum ora catinum & piſcis aſſimilatus pectini quando findit aquam facit ſonū admodū celete & yrundines marini quando feriunt cum alis ſuis aera faciunt ſtrepitum ſomnorum. Et delphin ſibilat, & habet pulmonem, ſed poſtquam fuerit ſuper terram nō facit uocem. Et ſerpentes ſibilant, & carapagnam dicit̄.

cortuca habet debilem uocem. Et rana habet linguam coniunctam cum mandibula: ſicut eſt in piſcibus non dat uocem niſi in aqua. Et cum facit uocem ſuam mandibula eſt in aqua: & illa uox dicitur coax, & cum exit aquam facit uocem alterius modi: & cum facit uoces in aqua emittit ſuos oculos fortiter. Et animalia facientia uocem faciunt diuerſos tonos. Et aues quæ habent linguam amplam imitantur uocem hominis. Et in quibuſdam auibus eſt diuerſitas in ſono maris & fœminæ. Et auis maioris corporis habet maiorem uocem: & proprie tempore coitus: quia tunc dat plures uoces. Et quædam aues ſunt quarum fœmiæ & mares cantant ſicut genus quod dicitur arūdo, & tales aues ſunt quarum aues ſunt maſculæ clamāt ſuas fœminas ante coitum, & quædam faciunt uoces poſt, ſicut gallus. Et quædam aues quæ non cantant neq; habent uocem niſi ualde remiſſam niſi maſculi qui cantant ſicut galli. Et quædam aues quæ aſſimilantur perdicibus, & quādo homo naſcitur naturaliter ſurde facit uocem & non poteſt loqui, ſed itrauli nō ſibi ſimiles ſunt. Sed pulli auium cum ſunt parui differunt ſuis uocibus a uocibus patrum quouſq; magneſcunt, ſicut palumbi. Et iam dixerunt homines quod una auis eorum quæ appellatur adon monſtrauit tonum ſuum pullo uel alterius auis, & tunc ſignificat ſuper hoc, quod aues quædā faciūt quoſdā tonos per naturam: & quædam per doctrinam: ſed elephas per calceū facit contractionē: & pes ſuus facit uocē.

Capitulum de ſomno animalium.

Et de ſomno animalium dicamus. Omne animal habēs ſanguinē & quod ambulat dormit & uigilat. Et omne habens palpebras claudit eas cum dormit. Et alia animalia quā homo ſomniat & ſignificatio ſuper hoc eſt eorum motus in ſomno. Et animal faciens oua facit ſomnū tenuem. Et illud animal ſimiliter quod eſt teſtæ mollis. Sed in animali teſtæ mollis nō percipitur ſomnus, quia nō habet palpebras: ſed percipitur per hoc quod quieſcit. & poteſt capi & non fugit. Et ſunt quædam ſpecies piſcium quæ magis dormiunt de die quam de nocte. Et quædam marina dormiunt ſuper terram, & quædam ſuper cautes: & quædam in harena. & ſignificatio ſuper hoc eſt quod impreſſio eorū īuenitur poſt in harena: ſed cellete multū dormit ita profunde quod capitur manu. Sed delfin dormit & eicit a ſe cannam in aere per quam inſpirat & auditur ſtertens ſtertere. Et anuloſa dormiunt, & ſignificatio ſup hoc eſt quod aliqñ inueniunē qeſcere: & parui nō ſomniāt recte ante.iiii.annū, & multi hoīes nō ſomniant antequam ſint magni & quidam nunquam. Sed de cauſa maritatis & fœminitatis dico quod ī omnibus animalibus non ſunt mares & fœminæ ſicut ī animali marino quod habet teſtam duram: ſed in animalibus mollis teſtæ quædam habent fœmias quædam non, & quædam ſunt quæ non habent mares: & fœminas in ſuo genere ſicut encheler. Et aliquando inueniuntur in harena quædā apparentia fila ſicut gaſanes & pictura quod ſint filii de enchelom: & non ſunt qm̄ enchelem non habet oua, quia ſunt in matrice & non in ſtomaco: quia ſi eſſent in ſtomaco digererētur per ipſum & enchelim non habet oua niſi in ſuo ſtomaco. Et opinor quod ille qui putauit quod illa in zelim eſſet mas quæ habet maius & longius caput errauit, quia iſta diuerſitas eſt ſecundum ſpeciem, & inuenimus in libro Ariſtotelis multos piſces qui non habent in ſua ſpecie mares & fœmias. Et quædam non ſunt generatiua. Et quædam generant per ſe ſine coitu ſicut arbores. Et quæ habent ſanguinem & generant ſibi ſimilem: ſemper eſt maior fœmia & uiuit plus. Sed ouantia habent fœminas maiores, ſicut in ſerpētibus & ranis & araneis. Et feminæ piſciū uiuūt pluſq̄ mares: & ſignificatio ſuper hoc eſt, quia quādo capiuntur piſces ſemper reperiuntur fœmiæ maioris ætatis quam mares. Et membra anteriora in maribus ſunt fortiora & poſteriora ī fœminis. Et iuncturæ fœminarum ſunt debiliores. Et ſui capilli graciliores: & ſuæ uoces acutiores: & aliquando fœminæ carēt armis: quæ habēt mares ut ceruа & galicia, & porca non habent calmum, & aliquando in fœmina arma ſunt fortiora ſicut cornu in uacca, & quod eius uires ſunt debiliores q̄ in mare.

Incipit liber quintus de heum de membris naturalibus,

Capitulum indictione communiter diuerſi animalium.

Et dicimus quod nullum bipes generat ſibi ſimile niſi homo. Et ſicut generat arbor filium ſibi ſimilem: ita & animal generat filium ſibi ſimilem. Et ſicut arbor unius naturæ generat arborē alterius naturæ, ſic animal unius naturæ generat animal alterius naturæ ſicut gaſones, & ſicut quædam arbores generāt ſe per ſe ſic quædam animalia ſe generant per ſe. Omne animal quod generatur ex animali ſibi ſimili generatur per partum & luxuriam ut in pluribus. Et iam inuenitur genus piſcium quod parit & non reperitur mas in illo genere. Et quidam piſces faciunt oua per ſe, ſed mutatio eorum in animalia non poteſt eſſe ſine mari ſicut dicetur. Et quædam animalia generant aīalia minora ſe ſicut pediculi qui generāt lendes & muſcæ & apiculæ quæ faciūt gaſones: & illæ gaſones non

alterantur

apiculam,aut muſcam. Dico ergo quod opus eſt ut cuſtodias illud:utrum gauſenſes ille tandem fiunt muſcæ & apiculæ,quia quodlibet genus habet ſuum modum ſuæ luxuriæ,ſicut moduꝫ luxuriæ leonis & leporis,quorum maſculi mingunt poſt. Et de proprietate leporum ē quod ſua fœmia ſaltat ſuum marem aliquãdo.Et quædam animalia in ſuo coitu ita ſe habent quod mas luxuriat cũ fœmina ſupra eam,& tendat ſub. Sed yricii agreſtes coeunt coniungendo ſe ſine dorſo ſtantes in pedibus. Et quædam fœminæ exigunt luxuriam a maribus,ſicut fœminæ caprorum,quia illa fœmina clamat mares,& mulier comprimit ſe cum mare. Et quædam tenent de fortitudine maris ſicut cerua & uacca,& cauſa eius quia accidit iſtis fœminis dolor a percuſſione uirgæ:quia illa uirga eſt acuta dura nerualis,cum erigitur, Et camela uadit flexa genibus ad camelum,cum apetit coire.Et elephas fœmina deſcendit ad foueam:ut poſſit ſaluari a mare: & appetit coitum in aqua : qa uterq̧,magis iuuatur ſibi in coitu: & maxime mas : quia poſt coitum exaltatur per aquam a fœmina:& aqua iuuat marem:quod exaltetur ſuper fœminam,quia iam contingit quod elephas aſcēdebat elephantem fœmiam in terra ungueni de Kaurezmiꝫ,& iſtud erat mirum quãdo coiuit : qm̃ aſſuetudo eius erat non coire:niſi in terra ſua,& coiuit quoniam exiuit ad terram tõcoraſcenorum & eius confiniũ. Et tunc elephas mas uiuit ſe ex ſuo culmo,& declarauit crupam fœmiæ,& aſcēdit ſuper eam,& coiuit,& tunc ex hoc accepimus quod culmus elephantis hēt ei iuuamentũ in coitu,& iſtud fuit ante tempus ꝑdicationis mahometti annis q̃ttuor tribus minus. Et de illo mirabili fuit quod leo ſilueſtris ducebatur ad ꝑdictam ciuitatem:& coiuit cum lea:& genuit ex ea, & iſtud nunq̃ uidebať in alia ciuitate ex ea:& camelus multotiēs coit,& diu. & ſuũ deſideriũ eſt fruens tpe coitus:& dico quod illo tempore coitus.ſ.nõ accipit camelus niſi modicum de annone, & ſemper appetit coire ꝓpe illũ locũ in quo coiuit ꝑmo. Et dico qď cochi tempore deſiderii ſui coitus coit:ſicut animalia mingentia poſt,& inter ea eſt differentia aliquantula:ſecũdum exceſſum:& in cochis ſemper eſt uirga ualde magna. Et coitus lupi:eſt ſicut canis coitus. Et quadrupedialia quæ ponunt oua coeunt:ſicut quadrupedialia q̃ generant filios ſibi ſimiles,& illud ſicut tortuca,calapagni agreſtis & marina.Species autem ſerpentium,& eorum quæ non habent pedes tempore coitus inuoluũtur mas & fœmia inter ſe.q.poſt: ſed extimari unum de his biceps. Celetæ coeunt per applicationem dorſorum. Et animalia marina lati corporis adiungunt maſculus eorum dorſum ſuum uētri fœminæ:& ea quorum ſunt caudæ magnæ per applicationem dorſorum,& confricationem uæhementem,& fortaſſis differunt ſpecies eorum:ſicut differunt canes:& narrauerunt hoc experimētatores & prudentes.Et notum eſt quod aues,& quæ ouant uelociora ſunt tempore coitus. Delphin autem & lupi marini coeunt:ut quadrupedialia:ſed in duplo ſpacio tempis. Sed maſculus celetæ eius membrum uirgale extendiť uerſus anum,& extenditur uerſus poſt. Coitus autem piſciũ ouãtium eſt res occulta ualde:& homines dicũt,quod fœminæ ſuſcipiunt fœmina maſculorum moribus ſuis,& ita eiiciunt ea in uentrem,& aſſeriť quod fœminæ ſequũtur maſculos trãſglutientes ſua ſemina ueniunt tempore coitus ouorum marēs ſequũtur fœminas tranſglutiētes eorum oua, & nõ tranſit in aĩmal aliquid de illis ouis:niſi illud quod recipitur intra os maris. Et gallina fœmina ꝑdicis impræ gnatur ex uēto flãte a parte ſui mariti,& auditus ſonitus eius:& cubaia perdix extrahit linguas ſuas ad commiſcendum ſe tempore coitus. Malchie autem iungũtur cum oribus: deinde amplectantur ſeſe:& coeunt natantes. Et aſſumenem proprie fœmina eius declinat in terra tempore coitus.q.ſupina & coniunguntť oribus ſuis:& clamat fœmina maſculum, ut approximet ſibi. Et de hoībus ſunt quidam qui extimant,quod uirga de aſſumenem eſt neruoſa:& ē uerſus pedes,& intrudit uirgam ſuam in os fœminæ ſuæ. Et quædam animalia ſunt mollis teſtæ,& coeũt ſicut quadrupedialia quæ mingunt poſt.& generant & coitus eorum eſt tēpore uæris,& luxuriant ꝓpe fundum maris:& fortaſſis erit coitus eorum in quibuſdam regionibus in principio temporis ficuum. Et coitus cancrorum eſt quãdo cancer maſculus,qui eſt minor uocat fœminam: & accedit fœmina ſubtus ipſum:& acceſſione aperitur porta quæ eſt inter tunicas directe coniungit portæ ſiue orificio:quod eſt inter duas tunicas alterius,deinde coniunguntur illæ tunicæ donec compleãtur coitus,& longitudo:quæ eſt inter duas tunicas eſt maior in fœminis,q̃ inter tunicas in maribus & eiiciunt oua ꝑ poſteriorē partē. Aĩal aũt qď eſt anuloſum fœmia eiicit mēbrũ coitus ex ſe indirectũ inſtrm̃ maris:ut in illo mēbro recipiat mēbꝝ maris ita qď ipa fœmia nõ multũ moueť ad uirgã ſed eiicit ſuuꝫ additamentum in directo uirgæ:quod additamentum primum a poſteriori parte:& quando coniungitur de difficili ſeparantur propter conſtrictionem ſuorum membrorum per ligamenta. Et quando aranea deſiderat coitum per tunicam ſuæ telæ trahit maſculum,& non ceſſant alicere ſe per huius attractionem quouſq̧ coniungũtur adinuicem: & concurrit uenter maſculi cũ uentre fœmiæ.Et ſcias quod maior appetitus animalis eſt in fine yemis, & inceptione uæris. Ho

mo autem,& oĩa domeſtica ſicut canes et porci coeunt oĩ tempore. Et deſyderium uirorum eſt magis hyemale:& deſyderium mulierum in æſtate propter leſionem earum a frigore. Auis autem marina quæ appellat̃ cechim latinæ alcione coit in uæhemẽti hyeme, media.ſ.& uære quod nidificat vii. diebus ante introitum ſolis in capricorno,& coit.& ouat.v.oua,& extrahit pullos in.vii. diebus poſt:& apparet in tempore ſemel.ſ.in occaſu pleieriodũ,& apparet nauibus:& apparet in circuitu nauium: deinde abſentat ſe ſicut dicunt ſapientes quibus creditur de experimentatoribus, Et animal anuloſum facit coitum ſuum in hyme non expetans uære, quando fuerint uenti auſtrii,& maxime ea quæ non nidificant ſicut muſcæ,& formicæ. Et de animalibus quæ ouant ſemel quædam bis q̃dam ter. Scorpio aũt marinus ouat ſemel ĩ uære, ſemel in autũno. Et nulla ſpẽs celæte ouat bis, niſi illa ſpecies quæ cognominatur læte uel læmem, quoniam ouat in uære quando occidunt pleieridos.vii.aut.viii. ſed nõ ouat oua ſimul imo in tẽpore diſcreto, ita q̃ mõ unũ mõ aliud:& extimant homines quod ouant in menſe bis. Et de animalibus marinis quædam ouant omni tempore,& creſcunt oua eorum,& magnificantur ueIociter. Et quidam piſces ſunt qui non ouant niſi in mari: aut in littore eius ſicut celemides:& nabra, iſti quidem non ouant niſi in mari caccoz. Et alii piſces non ouant niſi ubi effluunt flumina in mare,& quidam ſunt ex eis qui non ouant niſi ex eleuatione maris. Et ex piſcibus eſt quoddam genus quod appellatur nuẽbedeꝫ ponit apud tropicon eſtiuũ, q. unũ uas plenum ouis. Et ex piſcibus quidam generantur in cœno ouat ille piſcis qui uocatur caſtarem. Et de piſcibus quidam ouant in parte maris non ſicut abundãtes in ouis in parte maris: dico in anno ſemel,& in alia parte abundantes in anno multotiens. Et ille qui uocatur chenumbie, de uniuerſitate mabie ouat omni tempore,& cõplebitur ouatio eius in terra in.xii. dies,& ſequitur eã maſculus,& ſufflans ſemen ſuum ſuper oua ſua,& oua ſua ſunt dura ualde:& non natant niſi duo, & duo. Et ceſegig coit hyeme.& ouat in uære:& inter illa tempora nidificat, & oua eius ſunt ſicut fructus nucis parue, & erunt oua eius plura numero:& caput maſculorũ:& caput fœminaruꝫ:& fœminæ cubant ſuper oua,& abſtringit in aluo oua ſua antequam comedat carnem ſuam quando ſedet ad comedendum. Et plures piſces marini ouant tempore hyemis:& uæris, de habentibus teſtam præter yricios marinos qui ſunt comeſtibiles ab hominibus, quoniam erunt pleni ouis omni tẽpore,& præcipue in plenilunio:& in temporibus doĩs in hyeme:& in æſtate, niſi qui fuerunt in parte terre quæ dicitur redinugio, in ea.n. parte non ouant niſi modicum,& ſunt parui corporis,& pleni ouis. Et plures aues agreſtes generant ſemel,& irundines bis. Auis autem quæ appellatur baceccam ouat ſemel,& antequam recedat hyems deſtruuntur oua eius:& iterum ouat,& facit pullos. Alius qui domeſticatur:& adhæret domibus generat multotiens niſi in medio hyemis ſicut columbe,& gallinæ. Et dico ẽt quod columbe quando reperiunt colorem, & annonam ouant etiam in medio hyemis:& de columbis quædam ſunt ſpecies columbarũ quæ non domeſticantur prorſus,& aues quæ aſſimilantur columbis in genere ſunt tres ſpecies, maiores earum ſunt alterata arabice:& poſt alphachice,& minores arcalgalle. Et meliores ſunt pulli qui naſcuntur uære,& autumno,& æſtate,& hyeme peiores.

Capitulum de differentia ſpermatis.

NVnc de differentia dicamus ſpermatis,& ſcias quod primum ſemen adoleſcentis:& in animalibus diuerſatur: tunc ſi in iſto tempore impregnauerit fœminaꝫ erit creatura debilis,, & hoc accidunt in hominibus,& perueniunt ad diminutionem ſuarum uocum: & ſuorum colorum:& hoc eſt uim fuerit prope bis ſeptem ãnos. Et ſperma quod melius eſt in eis in illud quod eſt in fine.xxi.annorum. Et ſomnium coitus non accidit alicui animali niſi ſoli hoĩ, ſed forte mutatio uocis accidit cæteris aĩalibus,& uox eius qui iam proceſſit in diebus eſt magis ſonora:& maris magis ſonora quam fœminæ præterquam in uacca:& cerua,& uoces iumẽtorum:& al et alſinora ſunt magis clare,& magis acute. Et uacca duorum dentium:& equus duorum dentinm luxuriant:& capra,:& ouis unius anni luxuriant. Et porcus.iiii.menſium luxuriat: porca.vi.menſium parit:& in quibuſdam regionibus non coeunt ante finem.x.menſium. Et maſculi ſunt meliores ad generandum poſtquam habuerint tres annos:& canes incipiũt luxuriare ab viii.menſibus,& qui tarde luxuriant ſunt unius anni,& illa canis quæ diutius trahit per.lxi.dieꝫ,& quidam equi luxuriant poſt tres annos,& ab iſto tertio uſque ad.xxx.annos melius generant, licet luxurient uſque ad.xxxiii, annos: licet maſculi qui non ſtant cum equabuſ uiuunt pluſquam.zo.anno,& equa poteſt uiuere.zo.an.& iam uiſus fuit equus.7o.annis, & aſinus luxuriat poſt annum uſq; ad.3o.an,& non poteſt luxuriare citius quam poſt duos ãnos:& dimidio,& homo maſculus nõ bene luxuriat niſi ad.6o.ãnos in regionibus calidis,& mulier uſq; ad.5o. ſed quod accidit in pluribus eſt in omnibus maſculis,& deficiunt in ſpermate poſt.l.annos, uel tardius ad.6o.& mulier ad

47.annos uel ulterius.60,& ouis uſq; ad.8.annos,& ſi fuerit bona uſq; ad.xi.annos,& fetus cuiuſ libet generis ex ſene natus eſt malus,&.ꝓprie hoc accidit in porcis,& porcus generat bonos ad.vii. annos:& tunc magis luxuriat:& porcus qui cito luxuriat facit filios paruos:& ſenes porci parum generãt,& hoc cũ ſunt.xi.ãnis,& meliores ſui filii ſunt qui naſcũtur in hyeme, & qui in æſtate ſunt peiores,& macri:& mali.Et canes generant uſq; ad 18.annos.Et elephas luxuriat uſq; ad ſex annos & per totum tempus uitæ ſuæ poteſt luxuriare,& fœmina elephas poſtq̃ peperit nõ impræ gnatur uſq; ad triẽnium.Et cum imprægnatur poſt a ſuo more tenet fetum in uẽtre per biẽnium,& nõ pa rit niſi unicum.Et equa,& camela,& aſina tenent in uentre per.xii.menſes,& poſtquam dixit Ar. iſta narrauit de piſcibus:& dixit quod quidam piſces generantur ex luto:& quidã ex harena & lu to,& quidam generantur ex lympo quod aſſimilatur lane uiridi:& dicitur cendame.Et quidã ſunt de numero iſtorum qui dicuntur ab hominibus defendere ꝑdictoſ,& ſemper ſunt parui ſimiles par uis cancri.Et plura alia quæ ſunt tæſta naſcuntur in tali ſceno:& differẽtia illorum,& ſecundum dif ferentiam ſceni,& harene,& ſecundum hoc habẽt diuerſa nomina in græco,& in fixuris lapidum generatur quædam animalia ex quolibet iſtorum:& uentre ſuo generatur aliud.Et quædam ſunt quæ non recedunt a ſuis locis in quibus generanť:& ſi auferuntur a ſuis locis moriuntur.Et illoruꝫ eſt quoddam genus quod eſt calidum multum in ſua complectione: & quando tranſglutiunt ali quod aĩal in momento illud in ſuo ſtomaco decoquitur quod eſſet bis decoctum.Et aumel:& quæ dam pars cancrorum paruorum gene neratur a terra:& mutant tæſtas ſecundum multitudinem tẽ porum.Et quædam animalia intrant conchas aliorum:& comedunt carnes ibi repertas,& moran tur poſt in illis conchis.Et quædam animalia habent tæſtam.q.per totum,& generantur ex lapidi bus:& dicuntur ſpõgie,& morantur in fixuris lapidum,& quod in fixuris lapidum ſtat immobile, & quæ ſunt in planitie lapidum mouentur ad paſcendum: & in locis in quibus applicantur coſtæ ſunt quædam animalia quæ aſſimilantur araneis:& dicuntur creſcere quouſq; fiant animalia. Et ſpongia hẽt tres ſpẽs:& una ſpẽs rara,& alia ſpiſſa parua ſpiſſa dura,& iſta tertia ſpẽs iuenit̃ plena luto,& habet ſenſum tactum,& ideo ſe cõſtringit contra,conſtringit ſe cõtra uentum,etiam aliq̃n in corpore ſuo generantur gaſones:& ille gaſones inueniuntur comedere ſuperfluitates corporis ſui cum ſcinditur illa ſpongia ab hominibus.Et piſcis paruus quando ſcinditur aliqua portio a ſuo corpore iterum creſcit.Et piſces qui morãtur in pelago habent carnes magis molles,& illi qui mo rantur in loco in quo tanguntur a frigore,& uento habẽt carnes magis duras.Et frigus intenſum, & calor intẽſus interficit paruos piſces:& molliores iſtorum ſunt illi prope fundum ſupra petras: & ſunt illi qui morantur ſuper lapides fixi:& non amittunt nigredinem anteq̃ ambulant. Et figit̃ ſuper lapidem per quædam ſua additamẽta,& ſup partem ſui iferiorem habet quoddam addita mẽtum amplum.q.membrana ſpiſſa.Et illud quod natat prope ſolum eſt maius,& oĩa illa forami na carthilaginoſa ſunt clauſa,ꝑterquam ſi,aut.g.quæ ſunt aperta,& putant homines quod per illa accipiatur nutrimẽtum.Et in iſtis eſt quoddam genus quod uocatur nõ ablutum,& eſt ſpiſſuꝫ mul tum,& nõ habet ampla foramina carthilaginoſa,& inter iſta ꝑdicta eſt differẽtia in nigredine iten ſa,& iſta ſunt nigra propter lutum,Et aĩal quod dicitur Karabo imꝑgnatur per tres mẽſes, & po ſtea ponit oua quæ aſſimilãtur raceno,&illa oua ſunt inter ſuam caudam,& ſuum uẽtrem in utro que latere:& quãdo ponit oua eleuat caudam,& quoddam additamẽtum ſuũ carthilaginoſum:ut per cõpræſſionem exprimat oua,& illud additamẽtum creſcit multum tempore poſitiõis ouorũ. Et ſæpia ponit unum ouum in luto,& ſtat ſuper per.xx.dies:& noctes,& poſtea illud ouum cõſtrin git ſe:& ſuas partes,& poſt ex illo generat̃ Karabo in termino.xv.dieꝝ:& Karabo aſſimilat̃ gaſo ne quod aũt fit ex alio aĩali,aut aliud animal ex ipſo.

Incipit liber ſextus,De ouis aĩalium:& ſuis pelliculis,& anothomia eorum.

GAllinæ maiores corpore faciũt plura oua uſq; ad.ix.Et quædam modus eſt gallinarum quæ ſunt regis adriani,& ſunt longe corpore:& ponũt quottidie,& eſt mali modi iterfi cit filios,& forte ſũt multæ gallinæ quæ ponũt quottidie bis.Et q̃dã ſũt quæ ꝓpter mul titudinem ouorum habẽt grauitatem in corpore,& debilitant̃ in uita:& palumbi agre ſtes,& alius modus eſt in eis quæ dicuntur truchais,& quæ dicuntur farcauit.Et alius modus eſt ex eis qui dicitur attragalet,& qui aſſimilãtur iſtis ponũt in anno biſ.Et palumbi domeſtici ponũt for taſſe decies in anno.Et aues quæ habẽt ungues curuos ponũt in anno ſemel:& aliquãdo plus,& ma ior numerus ouorum ſuoꝝ eſt.x.uel parum plus Sed tubereig quod dicit̃ ganges,& cubeg, & cor thrace,& dactrahe,& caihuge:& tederuge,ponũt oua ſua inter herbas,& quædam aues inter pe tras aues uocate a græcis cauli ſimiles colori antimodi faciũt nidos ſuos in arboribus ex luto ſicut irundines in ſpecie cathenaruꝫ ferri.Sed upupa moratur in fixuras lapidum,& parietum,& ubi po

nit oua ſua ſine nido, ſed rochi aſſimilāt̃ in hoc iſtis, & q̄dam ſpēs auium nō ponit oua niſi in arboribus certis & oīa oua auium habēt tæſtam: & membranum: & albumē, et uitellum: piſcium in pelago, et ripis magis eſt in quantitate quam albumē: et oua ſunt alba ſicut cubeg: et colun barum, et q̄dam pallida ſicut auium aquaticarum, et habitātium in ripis maris: et q̄dam maculata ſicut oua melearanidē fetēti: et q̄dam oua rubea ſicut color lapidis alarici. Sed oua de baiarim, et pūto quod illa auis eſt alchaaz, et q̄dam ſunt acuta in uno capite: et lata in altero: et quod caput eius exit eſt latum, et oua fœmina ſunt quæ ſunt longiora: et quæ ſunt habentia utrūque caput acutum, et maſcula ſunt quæ habēt rotūditatem: et oua per ſe faciūt pullos cum fuerit in loco calido, et exeūt pulli per ſe, et hoīes egypti ponūt ſua oua ad hoc faciendū in harena: et fuit quidam de henez et nō exiuit de domo ſua antequam exiuerūt de ouis ſuis poſitis in culcitra calida pulli, et ſperma auium eſt album ſicut ſperma aliorum: et ſperma recipitur a fœmina prope diafragma, et primo cum reperitur fit album: et poſt uertitur in colorem ſanguinis: et paleæ: et creſcit: et calefit, et poſt circuit totum ouum in omni parte, et oua uentinon ponūtur ſecundum modum luxuriæ: quia pulli qui nunquam coiuerūt ponunt oua: ut anſeres, et gallinæ, et oua uenti. ſunt minora: et minoris dilectionis, Et cum ponuntur ſub gallina nō mutantur a ſua albedine, & citrinitate, licet diu morentur ſub gallina. Et quæ faciunt oua uenti ſunt gallinæ, & cubeg, & modi palumbarum, & pauones: & anſeres, & aues quæ dicunt̃ ciceluchez: & iſta ciceluchez componitur ex anſere: & uulpe: & ſtrutiōe, & citius exeunt pulli in æſtate quam in hyeme, & quia pulli in æſtate ueniunt incomplementum in 18. noctibus, & in hyeme frigida in. zii. Et fœminæ magis cuſtodiūt oua q̄ maſculi. Et oua uēti ſunt autumnalia meridionalia, exiſtēte uento: & iſta oua uenti: & ſi ut in pluribus ſint formata: & dura per coitum tñ galli recipiunt uirtutē generatiuam: & mutatio, & aſſimilatio accidit in ouis ꝓpter ſuperueniente ſperma galli. Et oua cheuet ſunt maiores mēbrane. Et oua pulli ſunt minora: & ſunt creſcētia ſecundum crementū matricis, et quando eſt diuiſio inter gallinas quæ cubant: et quæ ponunt ſanantur: et gallinæ, et multe alie aues tempore coitus habent horripillationem, et fœmina columbe excutit caudam tempore luxuriæ: et circuat ipſam uerſus anum: et q̄dam aues ſunt quæ accipiūt poſt tempus luxuriæ ſuæ lignum in ore ſuo quando intrant aquam ad natandum, et hoc plurimum gallinæ, et anſeres: et oua gallinæ ſunt complentia ſe in. x. diebus, et oua palumbarum cōplētur tempore minori: niſi quia poſſunt retinere interius ea in tpe maiori eo: et illud faciūt palumbe retinet. ſ. oua qñ damnificatur nidus, et quando auferuntur pēnne per damnificationē: ita quod nō poteſt ſe cooperire: aut quando ſunt infirme, et palumbi oſculantur ſe per confirmationem picoꝝ. Et dico ego quod non ſit oſculum ſed potius confricatio quædā dilectionis, licet naſcitur illud uære: et duplex eſt. ꝑ. quod iſtud accidit ſemper ante luxuriam: ut in pluribus: et quādo deficiūt maſculi confricat ſe fœmina cū fœmina, et oua iuuenū faciūt citius filios, q̄a ſpma eius manifeſtat ſe. ſ. in tribus diebus: et non facit ita in ouis ſenum, et qñ pullus debet citari ex ouo uitellum ſtatim applicat̃ ſe ad acumen oui: et facit ſe id quod debet eſſe cor q̄dam gutta ſanguinea uentoſa, et ex illa gutta procedunt duæ uenæ, et in eis eſt ſanguis congelatus, et una uadit ad tælam circundat pullū, et cōtexitur de filis multis, et cooperit albumē: et alia tæla cooperit uitellum: et poſt apparet corpus, et caput oculi inflati: et poſt diminuuntur: et quod ſe complet minuitur, et quod ſe complet de membris, primo eſt illud quod eſt ſpeciale, & membra ſunt ex albuminis, & nutriunt̃ ex uitello, & poſt. x. dies appet certificata creatura: & maius in eis eſt caput, & poſt oculi qui ſūt tā magni, ut duæ fabæ magne, & ſunt clari. Primo propter humiditatem ſummā in eis contra ſolem: & intus cor & oculum eius una de duabus uenis: & in rei ueritate nō niſi ad medullam, & ꝓpe oculuz procedunt duæ uenæ ad duas tælas, unā. ſ. quæ eſt ſuper uitellum, & alterā ſuper albumē: & de iſtis duabus uenis fiunt tres, quoniam una facit de ſe duos ramos: & alia uena ꝓcedit ad tælam quæ cooperit pullum, & quādo creſcit pullus: & īuenimus in eius uitello quod diuidit̃ in duas partes oui: & albumen ad medium, et illud uitellum uertitur in colorē album: & poſt. x. dies nō inuenitur niſi color albus, & poſt fit color eius color paleæ, & iſta tæla p̄dicta eſt alia quā illa quæ contexta fuit ex uenis: licet illa quæ eſt ex uenis cooperit illum pullum ab illa humiditate, & ab una uena: & de enumeratis ducit ad pullum de uitello: & poſt. xx. dies complentur plumæ in pullo, & per modicum tactum in illo tempore cadent pēne, & ſi contenant tæſta īuenit caput in parte dextra tæle ſub ala & uidetur in eo exſufflatio, & poſt. x. dies apparet tæla quæ cooperit humiditatem quæ eſt inter tælam magnā apparitione manifeſta, & uitellum eſt prope alium oculum, & principium duarum tælarum eſt a corde a uena magna, et erit umblicus: uidetur illud id eſt loco umblici diuerſuz a pullo & alia tæla quæ eſt ſuper uitellum applicatur ſuper uitellum minus gracile, & in uentre pulli aduunatur ſuperflitas citrina ex uitello: & habet multam quantitatem, & aliquando procedit ex eo

ſuperfluitas quæ ad tælam exteriorem:& fit alba,& poſt illud quod eſt in uētre mutatur paulatim quouſque nihil remanet.Et aliquando faciūt gallinæ oua mala quæ non faciunt pullos.Et de mirabilibus quæ ego uidi eſt quod contingit lauerine uiæ.ſ.quod omni quod relucet quod miratur in libris antiquiſ quale eſt,& non eſt remotum cum illa lux accēdat a putrefactione.Et aliquando ouāt aues oua cum duplici gemma:& īter eas gēmas eſt aliquando tæla,& aliquādo ſine tæla.Et narrat Ari.quod gallina facit.18.oua:& quodlibet habebat duo uitella,& in quolibet eoruꝫ ouorum ipſa fracta īueniebantur.Et quæ ſunt gallinæ quæ habent hæc in uirtute quod ſuperponūt ouū duplici uitelli:& duplicis pulli:& unius pullus erit minor,et palumbi,et quæ aſſimilantur eis faciunt duos pullos:et tres ad plus:et nō exeunt niſi duo pulli,et quādo duo oua prima deperdita ſunt faciunt noua oua:ut recuperent deperditum.Et dico quod multæ ſunt quando deſyderāt homines recipere pullos ſuos,deſyderant illo tempore,& uolunt luxuriare,& palumba ponit ouū maſculum prima die:& ſequenti fœmina,& maſculus palumbarū,& aliaruꝫ auiū ſibi ſimiliū cubat oī die media:& fœmina in ſequenti medietate,& per totam noctem:& mater frangit ouū poſt.xx.dies,& calefacit pullum mater primo,et pater.z.uices:et fœmina ſemper cuſtodit magis filios ſuos.Et alia palumba ouat duo decies in anno,& palumba circa hyemē luxuriant,& faciunt oua.Poſtquā fuerint triū menſium in æſtate,& tenet ouum in uentre.xiiii.diebus,& cubat per.xxii.dies:& poſtquā exit ab ouo.xviii.diebus īcipit uolare &c.Quidam dicūt quod fœmina uiuit per.lx.annos:& per dices.xvi.annos:aut modicū plus. Et canis quæ dicit̄ Machame ouat ī cauernis pumax extra uſuꝫ hoīum ita quod uix poteſt inueniri eius nidus.Et dico quod aliquando fero inuenit eius nidus,ſed eſt poſitus in loco in acceſſibili.Putabatur a quodam Sophiſta quod non moraret̄ in terra græcorum,ſed uenit ſolum aliquando ad illā:& iſte aues aliquādo ſequūtur exercitum:et in præliis,& ſignificāt malum exercitibus,& hoīes tenent iſtam auē fortunatam,Et aquila facit tria oua,& cubat duo:& eiicit tertium,ſicut dicunt hoīes,ſed iam inueniebantur in eius nido tres pulli,& quādo habent tres pullos percutit alis tertiū,& eiicit ipm,quia nō hēt dare nutrimentū tribus,quia multum macreſcit in illo tempore:quia uirtus eius aſſumitur in cubatione,& creatione:& ita faciūt multæ alie aues,& propter hoc habēt cor durum ſuper ſuos filios,& proprie una ſpēs quæ dicitur Barbaium.Et nigre aquilarum ſunt deteriores uoluntatis,quia magis odit filios,& filius tertius qui eiicit̄ ab aquila:accipitur ab aui quædam quæ dicitur Cabin,& cabin dat ei nutrimentū.Et cubatio magnarū auiū ſup oua eſt.xxx.dierū:& mediaꝝ ſicut Accipitris,& milui.xx.dierū,& quæ faciūt duo uel tria oua aliqñ,& raro:& coruus ſimiliter ꝑdictis: & una ſpēs de his quæ dicitur Algolim facit aliquando.iiii.oua.Et illa ſpēs quæ ſunt unguium uncorum qñ pulli eiiciunt uires accipiūt uires:& eiiciunt patres ſuos filios de nido.Et iam dixerunt hoīes fideles cum pulli prædicti uolant cū patribus ſuis duobus ānis,& uænant̄ cū eis in unū,& pr̄es fugiūt a filiis,& filii ſequunt̄ pr̄es quouſqꝫ pr̄es occidūt ī terra.Sed canis ēt per tempus:& poſtquā filii ſui inceperunt uolare dimittit pater eos,& tandem ſtringet roſtrum eorum roſtro ſuo:& in aere uolando.Et quoddam genus auium quod uocatur Banchem,& aſſimilantur accipitri niſi in roſtro,& capite,quibus aſſimilātur palumbis,& aſſimilantur accipitri in uolatu,& colore,& in loco luminarum nigrarū habent guttas nigras:& putant hoīes,ut iſte aues ſiunt aliqñ accipitres,aut accipitres iſte:& putāt hoīes quod hæc ſit,quia nūquam uiderunt filios eius,& hoc eſt remotum multum,& iam uiderunt hoīes accipitres qui comedunt hanc auem:& ponit oua in nido alieno:& comedit oua reperta in illo nido,& facit aliquādo unum ouū aliquando duo,& ouat in nido auis quæ dicitur Haulenem:& uiſitat aliquādo ſuos pullos,Et dico quod in regionibus quæ ſunt poſt linū,& coraſcenos eſt auis quæ dicitur Labul:& eius uox aſſimilatur ſuo nomini ,& eius uox cōponit̄ ex duplici tono acuto.ſ.& graui,& ꝑdicta auis facit ſonitū alchachaha:& eſt multo mīor accipitre:& eſt æqualis aui quæ dicit̄ ſparaxōis,& eſt maior in ſua ſpecie,& aſſimilatur ei in ſuo colore:& quantitate,& uolatu in capite,& pica ſua,& ungues ſunt ſicut columbe:& caput magis palumbe capitis,Et ego uidi eius pullum in nido cuiuſdā parue auis quæ morat̄ in lymbo aque:& mirabar.Et deinde uidi in terra deuirgen,& de cauerzine locum ubi fuit unus pullus huius auis in nido parui paſſeris maximo parui quæ facit nidum ſuum ſemper in arbore roſe:& ſorboꝝ,& dat tonos diuerſos,& compoſitos ex multis tonis.Et cum ego uidi hoc fuit nidus eius in arbore pauiginus.Et tunc dixit quidā ſocius meus quod in nido huius minimi paſſeris inueniebatur pullus magnus quod in palumbe,& iſte paruus paſſer cibabat eum,& tunc mirabar de hac re,& putabam quod nullo loco erunt duo nidi prope ſe,Et ſocius meus adduxit pullum illuꝫ mihi,& per colorem illius pulli:& eius q̄titate ſciui cuius auis eſſet pullus qui color eius fuit quaſi color Colagi,& per picā ſuam cognoui illum in alia re:& tenui pullum illum in manibus quouſqꝫ uolauit ad eum,quo miſſo in terra,Paſſer ille qui uolabat ſemper in cir

cuitu deſcendit ad eum,& ſaturauit ip̄m ſaturatione paſſeris quæ paſcunt pullos ſuos,& præcepit
quod reduceretur ad nidum,& quieuit cum pullo paſſer:& tunc non eſt remotū.Quoniaꝫ iſta auis
aſſimilatur accipitri niſi quia eſt minoris quantitatis,& forte in hoc genere.Illa auis quæ eſt in ter-
ra noſtra eſt minoris quantitatis:& forte eſt alterius generis quam prædicta.Omnes autem aues
cum iſta aue in terra noſtra pugnant,quia iſta auis comedit oua aliarum auiū:& facit ſtercorē in ni
dis,& dimittit pullos ſuos:quaſi neglectos, tunc illi pulli recipiunt a ſuis patribus denegationem
perceptione naturali : & pulli accipitris impinguantur cito,& ſunt delitioſi ſaporis,& unum ge-
nus eius facit nidum ſicut Racha,et aues maſculæ,et fœminæ recedunt ſeruiētes a ſuis ouis tempo
re cubationis,ſed gallina,et auis ſemp quieſcunt fere ſuper ſua oua,ſed aueſ aquatice ouant in ripis
lacuum ſub herbis,ut herbe illæ iuuent ad cubationem:et ut reperiantur cibus prope,ſed cubes di
uidunt oua ſua inter mares,et fœminas:et quelibet cubat oua ſibi cōuenientia:et tuuc cum aperiā
tur oua maſculus nutriet pullos ſuos quos extraxit,et fœmina ſuos quos extraxit:ſed maſculus ite
rum luxuriat cum ſua fœmina cum incipiunt uolare filii ſui, Sed Pauo uigintiquinque annos:,et
ponit oua poſtquam fuerit trium annorum quando ſui colores complentur:et ſuæ pennæ,et ponit
uno anno.xii.oua ſucceſſiuæ,et cubat oua ſua.xxv.diebus:et forte aliquando magis aliquādo mi-
nus,et pauo deponit pennas ſuas in tempore caſus filiorum,et renouantur penne ſuæ tempore re-
nouationis filiorum:& Gallinæ cubant oua pauonum:& annatum,& aliarum auiū,ſed eligunt gal
linæ cubare inter alia oua pauonum, & propter hoc eligunt homines gallinas ad cubandum oua
pauonum, licet habeant pauonam:& pauonias utetur fœmina, & aufert cubationem, & frangit
oua,& propter hoc pauones fœminæ remouent in abſcondito oua ſua in acceſſu mariū,& gallina
non pōt inficere niſi duo oua pauonum:& gallina creat pullos illos tunc,& dat eis cibum.

Capitulum,De ouis piſcium,& eorum ouatione.

OVa piſcium non diſtinguntur in colore:& piſces fiunt in ouis ſuis:ſed ſimilitudineꝫ
creationis pullorum,& ſcd'ia niſi quia ouis piſcium non eſt duplex uena quam nu-
merauimus niſi una tm̄:ſed uena quæ procedit ad uitellum eſt ibi,& non uena quæ
proceſſit ad tælam exteriorem circundantem totum,& nō erit in illo ouo ſuperflui
tas,ſed in ouo pulli,ſed erit in quadam humiditas proportiōata humiditati quæ di
cebatur habere colorem paleæ,& epar piſciū apparet in medio.Et dixit Ar.quod
canes marini ouant in uentre propter diafragma.& poſtq̄ tranſmutant ad inferius,& generant ex
eis aīalia,& in matricibus declaraui quando īplētur matrices eius ſunt duo dentes magni albi:& ſi
militer matrix eius piſcis qui dicitur legumen habent ſpinas:& oua declmāt in matricæ ad parteꝫ
iſtorum membrorum fiunt in olla:& uidetur quod iſta membra ſunt mamille.Et dixit Ar.quod
mares erunt in dextra,& fœminæ in ſiniſtra:& aliquādo mares,& fœminæ ſunt in una parte,Sed
barica quæ dicit' ſtupefacto mactāte ab ipſa.i.ſui recis diuerſe fortaſſe in uentre eius inueniant'.lx.
p.pulli,& electo facit pullos ſuos in complemento per ſex menſes in tempore calido prope ripas
maris, Sed piſcis:qui dicitur Stella ouat bis in menſe,& canis marinus generat ſemel, ſed lurica
generat ſemel in autumno:ſed uulpes marini : & canis marinus,& lacitia primo ouant,& poſt fa-
ciunt pullos in uentre ſuo:& canis iſte eſt canis illius generis qui eſt prope nos, & forte eſt alterius
generis,& Delphin trahit in uentre.x.menſibus:& filius eius complet quātitatē ſui corporis in.x.
annis:& parit in æſtate,& non in alio tempore:& aliqn̄ abſcondit in pelago.xxx.diebus,& nō ap
paret,& ſtant cum eo filii ſui:& eſt pia ſuper illos multum:& uiuit.xxx.ānos,& hoc percipiebat'
per quendam magnuꝫ qui cognoſcebatur:& uocabant eius ætas,ſed colluꝫ ponit ſuper terram ab
uno a terra,& ſua fœmina habet duas mamillas,& filiis ex illis,ut parit omni hora,& quando filii
ſunt.xi.dierum euocat illos ad aquam omni die multotiēs,ut addiſcant natare:& ſua oſſa ſunt de
genere carthilaginis,& iō nō moriūtur niſi percuſſi in cimporibus,& ſua uox eſt ſicut uox uaccæ.
Et omnes piſces habentes cortices faciunt oua:& q̄cunq; habent leuitatem præter Bancholim. Et
piſces,quando ouant in loco ſibi uſitato ſaluant ſibi oua ſua bene ab occiſionibus,& tot ſunt oua
in piſcibus quod ſi uenirent ad uitam nimis multiplicaret' mare.Et piſces mollis tæſte faciunt oua.
Et piſces quidam ſunt qui findunt,& exeunt oua,& poſtea ueniunt partes uentris ad continuitatē,
& maior pars piſcium ouat ſemel,& ita piſcēs fluminum,ſed non emittunt oua ſimul niſi ſucceſſi-
ue:& mas non eiicit ſuum ſperma ſemel:ſed ſucceſſiue.Et duo modi piſcium marinorum,quorum
unus dicitur Enbatui ouat quincies,aut ſexcies.Et alius modus dicitur Elchinem,& ouat ter,& par
ui corporis piſces ouāt circa radices Cannorum,& circa radices uiminum,& aliquando quæ ouāt
aut pariunt in nidis aque.Et aliquando piſcis magnus ſtat cū paruo ad luxuriandū:& aliquādo ma
ſculi ſtant ſuper oua,& hæc in modo illo qui dicitur morihibiniꝫ.Et alius modus cuſtodit oua quæ

poterit occupare galenem nomine, & fœmina non curat de cuſtodia ouoruȝ: & quæ oua tarde cō plentur in generatione animalis, & aliquando.l.aliquando.xl. Et prope hoc accidit piſcibus paruis: & qui cito cōplet, cōplet in tribus diebus. Si in uētre maris illius generis qđ dicit̃ Enecheliȝ nō inuenitur ſemen neq̧ in fœmina oua, & oua ſua non inueniunt niſi in collo ipſe plume, & putāt homines quod ex guſſanes qui reperiuntur in uentre ſuo fiant ipſi: & hoc non eſt uerum, ſed faciunt ſe ex ſe. Et forte fit aliquādo ex ſanguiſugis qui dicuntur inteſtina terre, & qđ expertū eſt, qa in illa terra quæ abūdāt ſanguiſuge cadūt aque: & fiunt letigenes, & poſt generat̃ piſcis quidicit̃ zudē.

INCIPIT liber.vii.cum aliorum, De generatione piſcium. *et Animalium terrestrium.*

A Liquando unus piſcium generat aliam ſpeciem: & creat illam, diuerſantur ſecundū tempus luxurie, & impregnatiōis, & partus, & quod poſterius parit eſt illud quod dicitur cenul: & Rana quæ ē de genere cælete ouat multū, & cito moritur. Et quæ pariunt, & diuerſantur ſecundum tempus complementi filiorum, et tādiu creſcit cito: & hoc fuit uerbum Ar. in piſcibus. Sed animalia quæ habent quattuor pedes ſunt qui luxuriant in anno ſemel, & ſunt malorum morum mares ſicut porcus agreſtis: & propter hoc pugnant, & parant ſe in luto: & ſigno huius quia ambulant ad lutū, et poſt ſe deſicant, & intrant lutum, & cum fecerint lutum intrant aquam, & poſt confricant ſe ad terraȝ, Et Thauri, & Camelli, & Arietes, & Elephas ſunt mali moris, & litigant, & Lupi ſic, et Leones, ſed non pugnant tamen non exeunt ab hæc. Et canes ſunt non habent malos mores, quia luxuriant in anno pluries, licet aliquādo pugnant inter ſe, et plures cōiunguntur ſupra unam canem aliquando unus expectat alterum aliquando pugnant inter ſe ꝑpter hoc coitū. Et forte canes maſculi dabunt ſaltum ſuper homines in itinere in tali tēpore coitus: & ꝑpter hoc accidit metus. Et dixit Ar. fœminæ ſunt malorum morum cum dant lac filiis, & proprie urſe, & canes fœminæ, & nidi diſtinguunt inter Elephantem: & apparentem coitum, quia ſi permittitur luxuriare erit inobediens, quia luxurie tempus deſtruit domos: & indi diſciplinant Elephātes agreſtes cū domeſticis. Poſtquam dederint eiſ cum quo in impinguantur, & Gallus, & uacca habent deſyderium multum: & equa quando appetit uentrem ſuum offert uento, & declarat in eo quod penetrat ipſum uentus: & ex eo qđ generatur in uentre ſuo uentus. Et iccirco recalcitrat uento cū pede. Et audiui ſenem de honeſtis dicentem quod fœmina equa arabica in terra de alchuſa appetunt ad coitum in die de colonis, & recalcitrauit: & inuolutus eſt uentus in uentre eius, & non ceſſauit ſudare: et currere donec ꝑuenit ad partes inſule: & in illo curſu pertranſiuit.8.leucas. Et memorauit Ar. in doctrinam primam quod eius recalcitratio erat uerſus auſtrum: & ſeptentrionem: & non ad aliam partem: et porcorū hæc eſt uia, & fluit de matricibus porcarum: & equarum humiditas, ſed poſt partum quā accipiunt qui ſcribunt nigromantiam, & eſt ſicut ſperma ſubtilius, & uocant illud aīal ingenitus quod fluit paulatim, & ſignificat appetitū earū quando cōcomiſcūt capita ſua adinuicem, & eleuant caudas ſuas motu ſucceſſiuo, & forte proiiciūt urinas ſuas ſubito, Similiter ſe habent uaccæ, in eleuatione caudarum: & in repentina proiectione urine: & iuniores ex eis ſicut magis appetentes: & maxime delicate. Et eque minorant ſuum appetitum quando panditur de crine earum quod motus criniuȝ ſic faciens ea ludere: & luxuriare: & hoc eſt quod mouet unum eius appetitum. Et maſculi equarum non parcunt equabus in paſcuis quamuis ipſe eque non appetant, & tunc mares fugant fœminas. Et ſimiliter Thauri quando petunt coitum aſſociant eis: & Camelli repellunt equos a paſcuis alia autem mama maſculi eorum non copulantur cuȝ fœminis in paſcuis uſque ad tempus coitus uaccæ, & porci, & canes deſyderant quando appetunt, & coeant orificia ſuarum matricum apponūtur: & iam menſtruantur eque modicum tamen, & tempore antiquo modico inter duos menſes &.iiii. et fortaſſis extenditur earū menſtruatio uſq; ad ſex menſes Capre, & oues appetūt: et coeunt parum, & multum eſt inæqualibus aſinabus uaccis tempore coitus appetitus quouſque exeat ab eis ſuperfluitas magnas: & omnes iſte quas diximus habent intenſionem appetitum. Poſt mundificationem illius ſuperfluitatis, & partus uaccarum eſt leuior quam aliorum: & non eiicit ſanguineȝ multum poſtquam parit: & non menſtruat mula aliquo modo: ſed inſpiſſatur eius urina uno tempore pluſ quam in alio. Et urina quadrupedum eſt ſpiſſior quam hominis. Et urina Caprorum: & arietum, & urinæ aſinorum ſunt magis ſubtiles, & fæcundarum eſt urina ſpiſſior. Et primum lac aſine cum ſanioſum: & ſubtile. Quando peperit recipit æqualitatem: & oues, & capre poſt impræ gnationem impinguantur, & ſe animalia quadrupedalia poſtquam ponunt, Et catella: & porca impræ gnantur ex uno coitu, & implentur ambe partes matricis ex uno ſaltu. Et quando maſculus in porcis eiicit cito ſperma in porcam, porca petit iteruȝ: ſed hæc oportet retardare ne feſtinet ad cōplementum coitus: porcus antequam porca ſit in appetitu completo: & appetitus porce complet⁹

ſignificatur quando cadit eius cauda dimiſſe: & ouis impręgnatur ſuper impręgnationem uſque ad uicem tertiam uel quartā, et in tempore pluuie ſemper.z.impḡnatio eiicitur a matrice. Et uita armentorum in terra Ethyopum eſt diuturnior, quia uita eorum durat uſq; ad.xiii.annos. Et aliorum in alia religione uſq; ad.x.annos. Et capre in alia regione uiuunt.viii.annos. Et fortaſſis quādo ſperma arietis fuit bonum, & ouis fuit in bonis paſcuis faciet ouis duos filios, et opus eſt quod facies armenti ſit uerſus ſeptentrionem tempore luxurie, quia meliorabit᷑ ex lī, et aries qui hēbit uenas ſuper lingua albas faciet filios albos: et quando ille uenę ſunt nigre faciet filios nigros: et quando ruffe ruffos, et quando uarie uarios: et qui potat aquam ſalſam recipit appetitum citius ad luxuriā & in anno qn̄ arietes ſenes feſtinant ante iuuenes ad coitum ſignificatur quod ille ānus erit ſterilis. Et canis fœmina menſtruat in oībus.vii.diebus, et hoc ſcit᷑ ꝑ apoſtationē orificii ſui matricis: et nō recipit coitum iſta hora anteq̄ mundet᷑, et catelle macreſcūt per mamitationē filiorum, et frequēs ꝑtus, & lac canis eſt ſpiſſius q̄ aliud lac ꝓterq̄ aīalis ſimul, et ꝓter lac leporis, et porcę. Et canis maſculus poſtq̄ fuit ſex menſibus aut octo luxuriat, et aliqn̄ citius. Et canes uęnatores, et generoſi uiuunt.x.annos, et fœminę.xiii, et mares ſunt minoris uitę, q̄a laborāt. Et canis nō eiicit dētes niſi caninos: et poſt illos ſunt ſeroſi acuti nigri in ſenibus. Et equis ſenibus dētes albi, et maſculoꝝ bouum hēnt albos dentes. Et in tp̄e ꝑlii magis luxuriāt, & trahūt per.9.mēſes uel aliqn̄.x. Et qui ꝑus naſcit᷑ erit debilior, et utilior ꝑtē erit duoꝝ, et melioꝝ maſculoꝝ erit.v.ānoꝝ, et uita uaccaꝝ, et ſuoꝝ maſculoꝝ uſq; ad.xv.ānos, et paſcua augmētabūt uitā: et q̄es forte. Quādo uacca ponet, erit uber eius plenū lacte: et cū fili⁹ eius fuerit natus ſtatiꝫ lactabit matrē, et eque forte mr̄is nō iplebāt forte coitu uno, et forte pariet equa equos duos uel duos mulos, ſed aſine feſtināt iplemētū ſuaꝝ matricum.

Incipit liber.viii. De diuerſitate aīalium pro paſcua, et loca habitationē, et uitarum uariatione.

QVidā hoīes ſunt in q̄buſdā locis aſſimilati Brutis, et lupis animaliū irrationabiliū ſicut pueri donec diſcernat, et ſe qua ſūt aīalia aſſimilata plantis nō q̄d hēant diffinitionē plātarū: oīa.n.quę cadunt in unū ꝓdicamētum aſſimilant᷑ ſecundū q̄d, et domeſtica aſſimilant᷑ hoībus in manſionibus domoꝝ: & Malchie aſſimilant᷑ hoībus in q̄tum habēt unā māſionē. Et aīalia marina teſtea, & ſimiliter iſta ꝓdicta, & reuertunt᷑ ad locū ſuū, & diuerſant᷑ aīalia in fortitudine: & debilitate. Deinde poſtmodū ordines aīaliū uariant᷑ quouſq; ꝑueniāt ad ſpēm cōpletā quę eſt rōnalis: & dicit᷑ hō, & inter iſta ſunt aīalia quę naſcunt᷑ per coitū, & conant᷑ nutrire filios ſuos neceſſe: & conant᷑ offerre eis eſum: & diuerſant᷑ in īuentione locoꝝ, ſed q̄d notū eſt, & diuerſant᷑ ſecūdū uarietatē, & firmitatē, & forte eoꝝ maſculi molles, & fœminę erūt declinātes ad frigiditatē, & fortaſſis acq̄rūt ſilitudinē fœminaꝝ mēbris ſuis. Dico ergo quod corpus acq̄rit ab uno mēbro in quo eſt materia: aut qualitas pluria quam trāſmittit ad totū corpus cū illud mēbrū dederit alio mēbro nutrimentū anteq̄ recreauerit ſibi q̄d eſt neceſſariū remanebit totū corpus deſtitutū tūc a nutrimēto quomō nō diſtinguet᷑ īter ip̄m cui diminuunt᷑ mēbra, & īter ip̄um qui hēt cōpleta uel ſupflua uel diuerſimode ſita ſicut eſt inter marē hēntē uirgā: & fœminā hēnteꝫ matricē, & cum ꝓdictis loquat᷑ de maſculinitate: & fœminitate: & de miro illo quod accidit aīalibus in uictoria unius ſup alterū. Et fortaſſis auis rapax, & uęnatoria alla rem determinatā uęnāt᷑. Sed aīal marinū: q̄d dicit᷑ Reumenē: quod determinate uęnat᷑ aīal marinū q̄d dicit᷑ Karabo: & comedit ip̄m adeo q̄d ſi ambo īuenirent᷑ rethi, īueniet᷑ Karabo mortu⁹ ex timore, et anſemenē dirūpit ip̄m, & comedit. & anſemenē cōedit᷑ ab aīali q̄d dr̄ Anchara, & nō pōt ſe defēdere ab anchara ꝑꝑ leuitatē anchare. Et anchara fortiter adhęret corꝑi karabo, & īter ip̄aꝫ, & oēs ſpēs, Malchie comedūt carnes & Karabo uęnat᷑ mīores piſces donec accipit eos in ſuis hītatiōibus: et ārma ſua ſunt ꝓdicta additamēta ſuꝑ oculos: & cū illis uęnat᷑, & cū illis accipit cibū: & ē aſtutū ī ira ſua cū uęnat᷑ cū illis additamētis bellāt adinuicē res ſuę ſpēi ſicut arictes īter ſe, & aliqn̄ una acies ꝑliat᷑ cū alia acie de ſuo ꝓprio gn̄e, & anſemenē pluris uęnatiōis eſt q̄ ringilia qm̄ trahit ip̄um q̄d uęnat᷑, & dilaniat, & comedit, & qui appetit anſemenē q̄rit ip̄m in hītatiōe anliē Kangilieꝫ, & multi comedūt piſces: & hēnt nutrimētū ab aliis ouis piſciū, & qn̄ receſſerit tp̄s ouoꝝ ꝑibūt uel anguſtiabunt᷑ fame. Et aīal marinū q̄d dr̄ caigal nutrit᷑ ex ſe ex halzin, & alga, & ex ſola carne, & multi eoꝝ nutriunt᷑ ex iſtis herbis, & cœno, & ſtercoribus, & multi piſces comedūt res ſue ſpēi ꝓter caſtrū qm̄ nō comedit carnē ꝓrſus ſimiliter kiual: aut kinameriis nō comedit ſue ſpēi piſces, & ſpēs eius q̄d dr̄ hartumal nutrit᷑ ex mucilagine ſui ipſius: & iō uocat᷑ ieiun⁹ ſemp, & ſua caro aſſimilat᷑ mucilagini, Et quia ſb̄a ſua eſt mucilaginoſa, iō ſecū ſemp defert mucilaginē, & ſemp ꝑꝑ hoc uacillat ī aquā, & ꝑꝑ mucilaginē nō comedit᷑ ab aliis piſcib⁹, & iō multiplicāt genus ſuū, & nō cōedit᷑ niſi poſt mortē, & anteq̄ diſſoluat᷑: & tūc poſt diſſoutionē ſui: & dimiſſionē comedit᷑ ab aliis: & de gn̄e malchię ē quędā ſpēs q̄ eiicit ſtomacū ſuū extra: ut cito capiat. Et delfin nō comedit niſi carnes: & choa nō comedit niſi carnes atonitu & for-

455

taſſe cōedit carnē gnīs ſui: & de eis ſūt q comedūt carnē: & nō carnē ſicut algā. Et ſpēs q̄ appelat̄ ſal thirō trāſglutit trāſglutōe ſubita, Et delphī & q̄ ſpēs piſciū hn̄t oua ſua penes uētrē ut ſcipiāt cito p̄ dā: et qa cū uult comedere piſces oportet ipſū extēdere ſe in illa extēſiōe: licet ſit animal forte tn̄ ab eius occupatione euadunt piſces parui ab eo propter ſui extenſionem: licet ſit uorax enchelim nutritur de cœno reſcindente in aqua dulci: et ſi nulla naſcantur herbe enchelim ſtrāgulabitur ab eis: et erunt ille herbe ſicut aleander ſimiliter turbidum ſtrangulat ipſum uel liquoꝝ turbidus et p turbationem capitur naturaliter, aut artificialiter, neq̧ aſcendunt qn̄ moritur: et uiuit infecto, v. diebus aut. vi, neq̧ ſuſtinet aq̄ frigidā uæhemēter: neq̧ poteſt uiuere in aq̄ modica: & ſpaciuꝫ uitæ ſuæ. vii. annos aut octo. Et oēs aues hn̄tes ungues uncoſas comedūt carnē & trāſglutiūt feſtināter: tā maiores aues q̄ minores Et nota ſunt noīa eoꝝ græcæ in p̄ma doctrina: & quædā aues comedūt uermes & ſimilia: ut paſſeres: & iter paſſeres ē maſculus hn̄s galeā magnā uel galeꝝ: & iſte paſſer eſt modicū maior locuſta pulchre uocis & modulationis. Et aues q̄ comedūt uermes quæ comedunt grana & q̄ nō. Et q̄ aues nō comedūt uel inuadūt aliqđ aīal ſed cōtente in ſuis paſcuis: & quæ aues comedūt culices & muſcas: & duo aues ſunt ſimiles ſibi pforātes ligna: niſi in magnitudine ſui corpis: & pforāt ut extrahāt uermes. Dixit Ariſto. ē qđā auis p̄ter illas duas: & opat̄ opatione utriuſq̧: & ē æq̄lis ad itagilā uiridis: corpe toto: hn̄s uocē magnā: & in q̄dā regiōe eſt uiridi coloris: & in q̄dam regione eſt nigri coloris & modice uocis. Et de genere colūbaꝝ picāciū: genera ſunt q̄ nō appent: & ſunt dictæ itagilla, Et auis ēt illius generis dicit̄ aries: & uolat uerſus regionē græcoꝝ, & hoc nō faciūt alie aues: & ē maior colubis & capit̄ qn̄ bibit: & ſequunt̄ eā pulli ſui: & dictū eſt in p̄ma doctrina ſpēs auiū marinaꝝ & agreſtiū. Spēs dico qđ ignorant̄: iter quas dicimus coruus aque & eſt macha: nec aliq̄ auis de auibus aque nidificat aut facit pullos ſup arborē. Et aues q̄ uænantur comedūt qcq̄ ſuperat̄ ab eis p̄terq̄ genus ſuum: raro, n. comedit aliqđ de ſuo genere rōne comedēdi ipſam: ſed qa putat euellere aliqđ nutrimēti a guture eius q̄ comedit: & aliq̄ p̄dam uænat̄: ergo aquila aqlaꝫ nō aufert p̄dam aliq̄ ab ea q̄ tenet quaſi inuenit in ea aliq̄ p̄dam euellit p̄dā & recedit: & ſi aqla uenat̄ aqlā pp p̄dā: & nō inuenit in poteſtate eius p̄dā comedit ipam pp uoracitatē. Et aues uænatiles raro potāt. Et alia q̄drupedalia ſup quoꝝ cutes ſūt ſq̄meſcūt cameliꝫ comedūt carnē & herbā. Siľr ſerpēs qn̄ ē uorax & paꝝ bibit & nidificat: & qn̄ olfacit eā nō pōt ſe regere: & comedit carnē quorūdā aīaliū: & fugit hūiditatē quorūdā: & ſiľr ſq̄moſa ēt cute & aranea ſe ēt fugit muſcas. Et ſerpēs trāſglutit oua & pullos & uiuos: & qn̄ trāſglutit oua & reducit ipſa ad poſteriora ſui ut expellat neq̧ pmittit ut morent̄ in uētre: ſed ſtatim eiicit ipſam: & ſerpēs & reliq̄ ſerpētia uiuūt multo tpe abſq̧ nutrimēto. Et cognoſcit̄ hic ex teſtimonio. v. ſenſuū lupi aut & canes, & his ſimilia abhorret alia p̄ter carnes niſi in neceſſitate: ſicut cū lupus comedit terrā qn̄ magnū hēt appetitū: canis ēt comedit q̄ſdā herbas tpe famis: & lupus cerualis ē in q̄titate lupi, Vrſum ē multū piloſus hn̄s crinē: & ſemp fodit terrā cū pedib⁹: & comedit cadauera: urſus nō comedit carnē cuiuſlibet aīalis & fructus: & comedit aīalia pua ſicut cancros & formichas. Et creual lꝫ ſit de natura lupi: aſſimilat̄ tn̄ his q ueſcunt̄ ex alio q̄ carne, & multi cerual capiūt ceruos magis p occultatōēꝫ q̄ p inſecutionē: qm̄ ueirociter cerui reſpectu eoꝝ: & aliq̄n inſidiant̄ rebus: & cū pcutere ipſū bouē inuoluit circa cerual brachiū ſuū circa cornua & mordet bouē in ſpatulis. Et quouſq̧ ſuccūbit bos: & aliq̄n ambulat ſup duos pedes & piicit lapides: & accipit haſtas de manu hoīum uel hoīs: & pcutit hoīeꝫ: ſꝫ qn̄ exiſtimat hoīem mortuū dimittit ipuꝫ: & qn̄q̧ reddit ad hoīem uidēdū ſi inſpiret adhuc: & multū diligit ouas & aſcēdit arbores cito & frāgit nuces cito tenēdo illas in una manu & pcuciēs alia manu: & poſtq̄ q̄ſſauit nuces ſufflat cortices & comedit nucleos. Et leo trāſglutit ſubito ſn̄ maſticatōe & iō euomit comeſta & poſtea comedit: & comedit multū: & fit pōderoſus ex cōmeſtōe: & poſt ſtat in uno loco comeſtiōis p duos dies ieiunus & duas noctes: & nō eiicit a ſe ſtercus niſi ſemel in duobus diebus aut tribus: & illud ſiccū ſiue hūido & fetēs & ſua intima ſimiľr: & fit rabidus ſicut canis & qn̄ fundit̄ eius uenter exit malus odor. Et aīaliū marinaꝝ q̄ paſcunt̄ in ripis de nocte ſicut choa: & aliud aīal qđ hēt uētrē amplū & corpus: & hēt dētes fortes adeo qđ qn̄ dētes ſui applicāt̄ audit̄ ſtridor eoꝝ: & hēt pilos groſſos. Et aīalia hn̄tia dētes adunatos hn̄t aliū modū q̄ q hn̄t acutos illos & diſtantes, Et aues habent modum uiuendi ſibi proprium: quia habēt collum longum accipit aquam per os & poſtea erigit caput & deſcendit aqua per collum: et cā nihil eſt quia eius collum longum eſt: et ſtrictum et non poteſt per picam poſitam in aqua ſe potare: licet tamen diuerſitas multa ſit in diuerſis auibus in ſuo modo potandi. et porcus montanus multum diligit radices & ſuus culmus bonus eſt ad hoc: quia fodit terram: & ſcindit radices cum illo impīguatur ſex diebus & prope eſt: non potat per tres dies: et quidam ſunt qui dant eis ad comedendum: & forte nō ad potandum per. vii, dies. Et omne animal impinguatur, ipinguat̄ per moderatū & deli

coſum exercitium præter porcum qui impinguatur propter ſtare in luto: et hoc forte: quia pori eius clauduntur et nõ poteſt de eo aliquam euaporare, Et porcus præliatur cum lupo et addit ipm naturaliter, Et uaccæ impinguatur ex omni re uentoſa ſicut orobo et fabis et ordeo, Et quando inunguntur cera molli cornua uiuenti redduntur mollia. Et quando inunguntur cornua bouis, aut uaccæ cum medulla aut oleo aut pice auffertur ab eis dolor qui accidit ab itinere pedibus ſuis: et quando reſcinditur ab eis luxuria creſcunt multum, Et equi et muli impinguantur ex potu: et aſini impinguantur ex multo potu aque. Et uaccæ appetunt potum aque clare: et camelli et equi aque turbide: et equi propter hoc turbant aquam pedibus: et poſt potant ipſam: et ego dico quod iſtud debet homo experimẽtare: et camelli poſſunt comedere multum tamen poſſunt uiuere cum pauco: et elephanti non datur quantum poteſt comedere. Et dicit Ariſtote. quod elephas in mane, xii, alkami, pluria aqua, et in meridie. viii, et iã uidebantur camelli uiuere centũ annos. Et capre et arietes et oues: et capre ſtant cum ĩueniunt paſcua bona: et comedũt filia: et extremitates ramorum arborum: et impinguantur cum abundant potu: et hac uia ſal impinguat eos et facit plus potare: quia inducit eis ſitim. et in habẽtibus lac cũ datur eis ſal abundabũt in lactæ plꝰ & detinetur fame: & datur eis ſufficienter ad comedendum: & impinguantur: & in autumno cum datur eis aqua ſtans melior ẽ quã currens et uix et frigus meliora ſunt pinguibus quã macilẽtis & nimium ſtringunt macros. Et quæ paſcuntur in montibus habent meliorem ſaporem in ſuis carnibus quam quæ paſcuntur in plano. Et qui habent caudam magis amplam melius patiuntur frigus quam quæ habent longam: & uidetur mihi iſtud acccidere: quia quæ habent caudas latas ſunt de terra parthorum: & ſeptẽtrionalium partium uerſus orientem. Et qui habent lanam criſpam magis timent frigus. Et quando contexitur pannus ex lana eius quæ comedebãtur a lupo generantur in eo pediculi multi. Et omnia aĩalia anuloſa habẽtia dẽtes mordẽtur: & nõ habẽtia dentes ſugũt humiditates aliqñ & rorẽ ſup herbas & q̃dam ſugũt ut pticipiãt q̃lis ſapor.

Capitulum. De infirmitatibus animalium.

ET aĩaliũ quædam recedunt a ſuis manſionibus petentes alias: & aliqñ poſt reuertuntur. Et q̃dã nõ petunt diuerſas regiones: & quæ dicũtur duraces. Sũt quæ in uno loco manẽt in hyeme: & horum q̃dã in æſtate ut palumbi: & horum q̃dã mutant nida ſecũdum diuerſa tempora ſicut corui & quæ recedunt a regiõibus cauernoſis calidis: & non multũ recedunt remote. Et quæ inquirunt loca uentoſa frigida in æſtate: & altera in hyemæ mutant ſe ad plana. Et q̃dã ſunt quæ recedunt multum remotæ ſic: q̃dã ab oriente auſtrali, Et recedunt ad occidens ſeptẽtrionale: ſicut grues quæ ueniunt ad quaſdam partes in quibus ſũt homines pigmei parui ad modum cubiti: & hoc eſt uerum: & non tangens aliquod mendatium: & uolat uſq; ad principium nili. Et quædam in auſtro in æſtate & in hyeme in ſeptẽtrionali: & iſta uolant ſecundum latitudinem terre. Et dico quod iam experimentatum eſt quod aues aquatice ueniunt in uære ad mare mortuum ſalſuȝ: & quod dicitur in hyeme ſemel: & ab inde recedunt ad locum de cauriſiue: & quæ uadunt ad latum de traulnſtẽ: & quædam alias. Et dixit Ariſto. quod griles uadunt. q. in acie & prius antecedit eas rex & aues quæ dicuntur allate nõ uolant in acie: ſed in ſocietate grægatim, Et piſces quidem uadunt de uno mari ad aliud mare: & quidam a medio ad ripam: & quidam de ripa ad ripam: & quidam ſtant in ſuo loco: & omne genus magis impinguatur cum uadit de calido ad frigidum uel de frigido ad calidum: & aues quæ tranſeunt de regiõe ad regionem primo uociferant ne remaneat aliqua aut recedat ſine ſocietate q̃dã aues fortiores efficiuntur per unum uentum quam alium ſicut dorache quæ efficitur fortior cum borea: & cũ auſtro debilior: & q̃dã aues habẽtes ſunt. q. aures in capite ſicut bubo: & q̃dã alie aues: & q̃dã ſunt quæ dicunť golochiȝ & ſunt imitatrices: & quando uident homines ſaltare ſaltant ſimiliter: & alia auis quæ dicitur aſtaſella q̃ habet linguam ſicut lingua hominis: & quando potat aquam luxuriat & imitatur loquentes: et non eſt remota iſta auis a pſitaco. Et piſces qui ſunt in ripa habent carnes ſaporoſiores & ſaniores: quia ſunt meliora paſcua. Et poſt hoc narrauit Ariſto. partem piſcium qui ſunt ſemper in ripa: & alios qui ſemper ſunt in pelago. Et quidam ſunt qui uadunt de mare ad mare & illa numerauit: & ſuam generationem. Et dixit Ariſto. quod eorum quæ ſtant in loco ſunt ſicut q̃dã pars piſciuȝ anuloſorum: ſed q ſunt ſquamoſi ſicut ſerpẽtes: & tencha quæ ſtant in ſuis locis quattuor menſibus in hyeme & nihil comedunt. Et ſerpentes faciunt nidos præter uiperaquæ ſtat inter lapides. Et quidã piſces faciũt nidos. Et q̃dã illoꝝ p aliq̃ď tpus ſtãt ĩ ſuo nido & pꝰ mutãt ipȝ. Et pluuie faciũt appere quoſdã piſces q ñ priꝰ appuerũt: & ita de auibꝰ & muliꝰ abſcõdit ſe p aliq̃ď dies paucos ĩ hyeme: & hoc ſcďm diuerſas regiões plꝰ uľ minꝰ & nullũ aĩal q̃drupes abſcõdit ſe pter urſuȝ & yrcũ: qa urſus tũc nihil comedit: & ẽ pinguis ualde & piger: & ſue fœmie tũc pariũt. Et iõ nõ cognoſciť bene de

partu earum:& quandoq; abſcondũt ſe ad minus per.xl.dies & aliqñ per multos menſes:& quan
do incipit exire incipit comedere aluſe yaruſpes ut faciat in ſtomaco appetituʒ comeſtionis, Et
dico quia cauſa famis eſt diſſolutio:& cauſa diſſolutiouis eſt paucitas materie:& eius ſubtilitas &
raritas in cute:& calor naturalis fortis & calor aeris & motus:& quando aliquod iſtoruʒ defuerit
eſſe multe ſuperfluitates in corpore propter guloſitatem:& fit ſuperfluitas ſpiſſa & coriũ ſpiſſum
& reditur corpꝰ pigrum.& tunc quia aer eſt frigidus ſe abſcondit:& tunc poſtquaʒ fuerit in abſcõ-
dito nõ remanet ei aliud diſſoluens niſi ſolus color & fames non poteſt diſſoluere: ſed ip̄m de quo
quit̃:& tunc corpa eius impinguãtur:& iſtud eſt tempore fructus et ingreſſa hyemis & fine æſta-
tis:& iſta impinguatio accidit ei:quia eſt multum guloſus & parum luxuriat̃:& iſta duo raro re-
periuntur in animalibus quadrupedalibus quod ſit guloſus,& parũ luxurians:& lupi:& aĩalia ra-
pacia uiuunt ex ſola carne quæ raro inuenitur ab eis:& ideo nõ pingueſcit hæc urſus comedit fru
ctus & aſcendit arbores:& ideo impinguat̃.Et ſtat aliquot dies ſine comeſtione: & proprie quan-
do uenit frigus neceſſitas eum ambulare cũ corpꝰ ſuum ſit magnum & parui caloris:& hæc qui-
daʒ faciunt ſimile urſis nimirum & yriciorum:quia in eis creſcit humiditas quæ eſt flegma naturæ
quod eſt ſanguis non decoctus:& ſuum iuuamentũ eſt:ut quando defecerit nutrimẽtum ipſum re-
ſtauret:& tũc ſi multũ fuerit de huiuſmodi adunatũ in corpore poterit ad tẽpus durare ſine cibo:
et tale aliquando contingit hominibus ſanis.Sed ſerpentes quia ſunt duri corporis & habent calo
rem multum naturalem:& fiat ille calor nõ diſſoluens multum de materia:& omnia alia maculo-
ſa:& cutis leuis eiicit ſquamas ſuas ſui corporis ad modum coitum:& ſerpentes ſunt maioris exco
riationis eſt in principio uæris quando ſerpentes ſunt ſani:& ſic in autũno:et non dixit ueꝝ quæ di
xit quod quidam ſerpentes ſunt quæ nõ eiiciunt cutem ueterem.Et dixit Ariſt. & primus ille qui
ſe excoriat:ita ſe excoriat:quod ſua excoriatio incipit a partibus oris:et procedit ad oculos et im-
pedit uiſum & ꝓcedit poſt̃ ad caput:& completur iſta excoriatio in una nocte & una die:& ſic ani
malia anuloſa & oĩa uolãtia quæ habẽt ſuper ſuam alam coopertorium ſicut gaſin:quia ipſe in pri
ma ſua generatione deſtruit ſuum corium:& locuſta:& aſcerreʒ quoddam animal faciens ſonum
admoduʒ corii duri: et conſtringitur in p̃ma ſui generatione exeunt a ſuis carceribꝰ & poſt manẽt
multum humida & deſiccantur poſt ad ſolem & amittunt illarum humiditatem ſuperfluã:& aſcẽ
dunt arbores poſt ut nutriunt & poſtea uolant:& iſta poſt primam excoriationem excoriãt ſe cir
cum.& poſtquam uolauerint,Et animal marinum quod dicitur larabo in uære & autũno excoriant
ſe & poſtquam ouant & homines ſciunt hæc experimento: & in iſtis temporibus inuenimus ſuper
illos corium nouum: & cancri faciunt ſimile:& in iſta hora non poſſunt ambulare niſi modicum
Et dixit Ariſt.quod aer cum eſt ſiccus impĩguat colũbas & oua earum & prope agreſtes: & piſces
ſunt contrarii huius:quia ſunt ſicut animalia quæ magis creſcũt cum pluuia quam eſt aqua qua at-
trahunt:& annus pluuioſus in hyeme & æſtate augmẽtat piſces:& aqua maris efficitur dulcis tem
pore pluuie : & piſces iuuantur a pluuia poſt illos quæ dicuntur kalit quæ exiccantur cum hume-
ctat pluuia & albeſcunt ſui oculi & macreſcunt & operantur ad morteʒ,Et aues minus putant quã
cætera animalia & quæ habent iniquos crines potant rara ualde:& quando aues infirmantur ſe-
gregant ſuas pennas: & pl̃e piſcium morantur in aqua dulci & uadunt ad loca in quibus cadunt
flumina in mare:et reuertuntur ad flumina mari:& piſces qui morãtur in ripis impinguantur cuʒ
aqua dulci & morantur in pelago impinguãtur in pelago:& qui habent corpus longum impĩguã-
tur in æſtate et proprie cum eſt uentus ſeptẽtrionalis:& qui habent cor amplum eſt contrariꝰ huic
& quidam piſcium luxuriant quando aſcendit in apparitione canis maior:& iſti piſces habent ſu-
per ſuas alas duas guſanes ſimiles ſcorpionibus & ararneis æquales: & nocent illis piſcibus illi gu-
ſanes:& diuertit ſe piſcis & deuoluit propter anguſtiam:ita quod citius cadit in rete:& quando eſt
multꝰ calor ml̃ti piſces pui moriũt̃ et piſces marini & riuatici ñ uidẽt de nocte niſi de die: & iõ me
liꝰ capiũt̃ anteq̃ aſcendit ſol:& nõ inuenitur in aqua peſtis quæ inducit general̃r peſtilentiã ſuper
piſces:ſed epidimia aeris facit ſub omnia aĩalia ſuper terram:& piſces moriuntur quando aſcẽdit
ſtella a ſchoalabõ,quæ eſt in cancro:quia illa ſtella uocat piſces ex ſe, & tonitruum nocet piſcibus
Et dracho marinus interficit piſces cum ſuis percuſſionibus.& de egritudinibꝰ piſciũ ſunt quædã
guſanes & pediculi q nocẽt eis multũ:& ſũt ſcd̃m alchiaʒ et multos frigiditas ĩterficit piſces:& ꝓ-
pter hoc fugiunt ab aquis dulcibus & aer ſiccus nõ iuuat in aliquo piſces riuantes:& animalia ha
bent egritudines quaſdam ſue ſpeciei proprias: ſed porci qui habent ſquinomãtiam: & apoſte-
mata dura granduloſa nocent eis in collo:& aliquãdo in aliis ſuis membris:& iſtud cogit eos mo-
uere ſuos pedes multum:& inuenitur dolor capitis in eis fortis & grauitas in interioribus:& tunc
in tali caſu moriuntur duo tertia: & diligunt multum glandes: & impinguantur cum eis & cani-

bus accidit ſquinantia & podagra & rabies: & quando mordet canis rabidus interficit omne animal præter hominem qui poteſt medicari: & elephas non infirmatur niſi aliquando non poteſt mingere neq; egerere: & terra nocet illi niſi fuerit uſitatus comedere lutū: & lapides: & habet aliquādo fluxum uentris: & aufertur cum aqua calida & paruis herbis quæ dn̄r aſſis: & uacas accidit podagra: & dolor capitis: & nō eſt illa podagra fortis: quia eiicit ungues: & quando unguntur ſua cornua aufertur illa egritudo & dolor capitum incipit eis uæhementem inſpiratiōnē & uidentur febricitare & cadunt ſue auricule: & nō poſſunt comedere & moriunt̄. Et equi aſchehami nō habēt infirmitatē niſi aliquādo in ungulis: & ante iſtam egritudinem accidit eis tremor dexter teſticuli. Et equi almorchetici habent multas infirmitates: & habent ſcuriā & ſcothomiam & apoſtemata pulmonis: & ſtultificantur: & dolor oris ſtomaci qui inducit eis mortem: & dolor ueſice. Et iam numerata ſunt ſigna iſtarum egritudinuꝫ: ſed illa pertinetur ad mareſcalcum. Et morſus et danule nocet eis & aliis beſtiis: & ꝓprie īpregnatis: et morſus ſerpētis dicti danule: & equa abhortit quando olet fumū candele extincte: & hoc aliquando accidit mulieribus: & auis moritur ab aq̄ in qua ſoluitur ſulfur rubeuꝫ. Et de ꝓprietatibus aquarum eſt quod cognoſcant habitum illorum equorum cum quibus aliquando pugnauerunt: & amant balneum aque dulcis: & a ſuis accidit catarrus: & quando humiditas medulle deſcendit moriuntur: & fugiunt frigus: & ideo nō ſunt aſini in partū & in terra ſiniſtra ad coraceuum, Et elephantes aliqn̄ portant olium: & aliqn̄ nō: et quando in uentre eius eſt frigidū euomit ipſum per potum olei, Et animalia annuloſa impinguant̄ tempore ſui partus et ꝓprie quādo pariunt in uære, Et faui dānificātur per quoddam aīal quod naſcitur ex terra: & eſt ſimile araneæ: & texit ſemper domos ex agonas: & deſtruit ceraꝫ & inuenitur in uentre eius. q. puluis molēdini aut fumus aut aliquando generantur in ſextilibus quædam animalia .ſ. guſanes: & apes infirmantur quādo flores quos comedunt inficiuntur in aqua mala. Et omne al̄. anuloſum: quando inunguntur & proprie eius caput moritur: & proprie quando opponitur ſoli: & quando animalia ſunt quæ nō morantur in quibuſdā terris ſicut in terra capillaſi. non morat̄ illud al̄. quod dicitur ſtridens dentibus de nocte & quando mus cecus factus ad terram quæ eſt ꝓpe anconiā: ſed in anconiam multi mures moritur: tn̄ & quādo facit lepus ad terram quæ ſi morit̄ & in terra alicia nō inueniuntur formice magne quæ dicunt̄ milites & nō inuenitur in terra coromē rana cantans neq; in leuia inuenitur porcus montanus uel domeſticus neq; cap montanus neq; ceruus neq; aſinus montanus: & acentis putauit: licet eſſet homo mēdax quod non eſſet porcus in india, Et eſt quædam terra in qua ſunt capre in quibus diſtantia īter auriculas eſt palma & mediuꝫ et ſunt ibi capre qui habent auriculas ferrētes in terram, & ſunt quædam uacce quæ habent crines & quædam tenduntur ſicut oues: & ſunt in terra nigrorū quæ dicitur anubia. Et aues in terra anubie pariunt agnum cornutū & putauit homerus quod ſiue ſit maſ, ſiue fœ. ſemper parietur cornutus. Et aīalia quadrupedalia in egypto ſunt magna: & aues parue: & dicebatur cā in hoc quia aues nō īueniūt quid uænant̄, & ſunt ibi paſcua ſubtilia: & lepus eſt paruus ī terra egypti: quoniaꝫ nō inueniunt̄ in ea extremitas armoꝝ niſi pauce: & quia reſcinditur fructus ibi ꝓpter aerem: & intra araneæ eſt comebrā maius quā unius cubiti: & in iſta terra ſunt mures magni: & in terra ſime ſunt ſerpentes longi multū & graciles & leones in terra coraceuoꝝ ſunt magni multuꝫ: & ꝓprie illi qui ſūt iuxta riuū qui dicitur iarchon: & illud dico uæriſſimū eſt, & leopardi ſūt magni in terra aſiæ: & nō ſunt in terra auri. Et aīalia aſiæ ſunt maloꝝ morū: & quod eſt in terra de auri eſt forcius & audacius: & in terra liuie ſunt aīalia multa: & inter illa eſt multa differentia ſcd̄m ſubſtantiam ſui: quia ſunt in terra pauce humiditatis: & omnia animalia quæ diuerſant̄ in potu luxuriāt in fine hyemis magis quam in æſtate. Et animalia huius terre ſunt aſſueta bibere parum de aqua: ita quod mus huius terre quando potat aquam moritur. Et quædam animalia ſunt quæ generantur per commixtionem unius ſpeciei cum alia ſicut leporarius ex cane & uulpe: & canes indie generantur ex coitu canum cum antagariꝫ: & iſte canes nō manſueſcunt niſi tertie generationis, Et homines accipiunt canes: & ponunt eos in loco tranſitus luporum: & aliquando comedūtur a lupis: et aliquando impræegnantur. Et mons & planities faciunt differentiam in fortitudine alium: ita quod lupi maſculi qui generantur in terra plana illius qui dicitur album nō poſſunt tantum quantum fœminæ montanæ: & ita differentia in animalibus ſunt loca quo ad itoxicationē: quia ſunt quædam regiones in quibus ſcorpiones non iuenenāt: & quædam in quibus uænenant: & quando ſcorpiones intoxicant porcum ſi porci uadant ad aquam moriunt̄ et ſerpentes liuie interficiunt: ita animalia quod non poſſunt medicari ab eis: & in terra de aſcalibum eſt ſerpens paruus: & interficit hoīes & dicūt homines qd̄ īſecti qn̄ potant uinum in quo abradit̄ de lapide inuento in tumulo regum iuuantur: & in terra italie ſunt ſerpentes interficientes. Et ſunt quædam animalia quæ

qñ comedũt alia augmẽtať in eis uenenũ ſicut ſerpẽtes cũ comedunt ſcorpiões cicius interficiunť. et ſaliua hominis ieiuni iterficit aĩalia pũgitiua. Et dixerunt de quodã homĩe qui eſt in terra dena/ ſacie: et poteſt paralizare ſuum corpus quando uult et pungitiua nõ pungunt ſuum corpus niſi quã do cogit ea: et cum pungunt ſtatim poſt moriuntur. Et dixerunt mihi quod quædam ſerpens ma/ gnus momordit ipſum: et mortuus eſt ſerpens: et induxit effimeram in illo homine: et quando ego fui in illa terra queſiui pro homine illo: et erat mortuus: et inueni filium eius qui fecit plura mira/ bilia: et uidi illa: et tradidi multa eorum obliuioni: et de mirabilibus quæ uidi ſunt qđ quando mo/ mordit eum ſerpẽs fere moriebatur: et ſuus hanelitus nocuit ſerpenti. Et dixit Ariſto, quod quod/ dam genus ſerpentis: et eſt paruorum: et ab illis fugiunt maiores: et illi parui ſunt piloſi: et efficitur palidus omnis ille locus ſuper qua mordet. Et in india eſt paruus ſerpens: et mordet; et ſuo morſui non contraualet aliqua tyriaca: et ſunt quidam piſces qui impĩguãtur in principio prægnationis et quidam poſt partum: et maſculi impinguantur poſtquam ſeminauerint: et coitum mutat colo/ res ſuos, dealbatur enim in æſtate: et nigreſcit in uære: et piſces habentes nidos pingueſcũt tẽpore impregnationis: et piſces riuorum et lacuum impinguanť poſtq̃ ouauerit.

INCIPIT liber nonus. Capitulum De diuerſitate maſculinitatis: et fœminitatis in aĩalibus.

Diuerſatur una ſpẽs multipliciter, ſ. maſculinum & fœmininum: et ratiõe uillarũ quæ ſunt in diuerſis regionibus: et mulieres ſcđm plurimum ſunt obedientes: et maioris domatiõis: et timoris et debilitatis præter leopardas et lupas. extimatur qđ fœmĩæ quæ earuz ſunt audiciores et diſcretiores. Dicimꝰ ergo de moribus: et pmo de homi/ ne. eſt autem ſubtilior: et mulieres ſunt magis pie quã uiri. et magis conuertibiles: et inuidiores et timidiores: et inuærecundiores: et magis ſtulte: et mendaciores: et magis fraudulẽte et recipiũt fraudem plus: & magis recolentes uiles res: et magis pigre: et magis molles et magis pa rate ad conſuetudinem: et iſtud apparet in animali marino quod dicitur malchie: quia maſculus quando piſcatores uolunt inſtrumento accipere ſuam fœminam defendit: ſed fœmina cum uidet maſculuz percuſſum fugit ipſum: et plura animalia interficiunt alia quæ contradicunt eis in cibo, Et omnia aĩalia bellant cum uænatilibꝰ animalibus: et rapinaz intendentibus ſui: et quando aĩalia ſatis hñt ad comedendũ ſũt ibi mãſueta ablata neceſſitate pugne, ideoq; morantur ſimul: et multi/ plicantur animalia diuerſe ſpeciei propter multitudinem paſcuorum uerſus egyptum et animalia debellant ſe: quia quæ ſunt uænatrices earũdem eſſe uel quia interficiunt ſe ratione habitationis ſicut yrundines et paſſeres quando conueniũt in una domo. Et aquila debellat draconem ut come dat ipſum: et arcumum interficit murem cecum: quoniam ſi unum uincet alium comedet alterum Et algadem corui dimicat cuz bubone: quoniam bubo comedit eius oua: & uenatur uiã de nocte: & quod non algadem comedit oua bubonis de die & omnes aues accedunt ad bubonem & percu tiunt eius plumas & paruipendent ipſum quod ſolet nocere: et iam uidi picam quæ deſcedebat ad auem quæ dicitur baſſie ubi baſſie ligabatur: & illa pica abſcidit fruſtula carnis: & remouet ſe & re ſpexit pica quod filius ſic eſſet ligatꝰ: & cum baſſie uoluit comedere uenit pica: & ſua cauda remo uit illa fruſta: & cognoui tunc de pica quod erat auis deriſiua aliarum auium in ſui natura. Et dixit Ariſt, quod miluus & coruus pugnãt adinuicem propter ſua oua: & ſuos pullos: & ſimiliter cara & tragilla pugnant, Et araneæ & ſerpentes pugnãt: & aues ſunt quæ pugnant cum quadam ſpẽ perdi cum attederuge: quia comedunt ſua oua & ſuos pullos: & perdicis: & paſſeres pugnant cum aſino quia aſini comedunt ſpinas in quibus nidificant illi paſſeres: & quia aſinus confrigatur uel confri/ cat dentes ad illas ſpinas: & cadunt eius oua & pulli eius: & quãdo aſinus rodit ſpine mouentur: et cadunt oua. & propter iſta paſſer ſibilat ſuper faciem aſini cum uidet ipſum: & cum aſinus ha/ bet uulnus uenit ille paſſer & pungit pica ſua aſinum uulnere ut recedat a loco ſui nidi: & uulpes pugnãt: quia comedũt naturaliter idem & inter coruum: & bouem eſt naturalis inimicicia: & poſt numerauit Ariſt, aues quæ habent inimicicics cum equo ſicut qui dicitur græce him: & comedũt herbam: & quia equus comedit ſuam herbam præliatur cum illo: & iſta auis moratur in lacubus: & in ripis aquarum & ſue uoces aſſimilantur hinnitui equi: & quando uidet equũ uolat ante ipm & pungit ipſum ut eiiciat ipſum de loco: & iſta habet inimicicias cum arcolum: quia moratur in ſuis paſcuis, Et numerauit Ariſto, alias aues quæ inimicantur cum prædicta: & quædam earum eſt quæ luxuriat caro niſi uix. & qñ luxuriat exit ſanguis ab oculis. Et ſerpẽtes pugnãt cũ porcis & cũ bũtegiz: qa porci cõedũt ſerpẽtes: et iter coruũ & uulpẽ eſt amicicia: lz in terra nr̃a dicať qđ ſint ini/ mici, Et ego uidi regẽ aſcẽdẽdo. & accepit ille rex coruũ & uulpẽ: & poſuit eos ſil: & pugnauerunt adiuicẽ fortiter & uulpes momordit caput corui: & exiuit ſãguis: & coruꝰ pedibꝰ ſuis ſtrixit labia uulpis: & nõ potuit uulpes apire os: & pupugit ipz cũ pica. Et Ari, dixit qđ ami & aq̃la pugnãt iter

ſe & multotiēs uidet ami comedūt aūt ami ſe adinuicē: et plus pñt oibus auibus. Et Ar., nūerauit alias aues quæ habēt amicicias inter ſe: & ideo uidi caccham quæ habet amicicias cum galit & ſequebatur ipſum: & eſt amica uulturis & amicantur cum caccham, Dixit aaron quod uulpes amicantur cum ſerpente & morantur ambo inter lapides: et leo et leopardus eſt inimicicia magna et elephātes pugnant inter ſe & qui uincit facit alium ſeruū ſibi: & aliquando accipiuntur agreſtes a domeſticis: quia domeſtici plus poſſunt agreſtibus: & quando capientur agreſtes domantur et eis frenum apponitur & fiunt domeſtici: & iam dixit mihi quida3 fidelis: quia fit fouea in terra ubi debet tranſire elephas et cooperitur: & cum uenit elephas cadit in foueam: et poſt uenit homo et pcutit eū fortiſſime et uerberat diu et poſt uenit alius homo ad illum hominem in conſpectu elephātis et uerberat predictum hominem: & dehoneſtat ipſum et receditur et reuertuntur iterum ſimiliter facientes poſt multa iſta facta ſemper uadit homo porrigēs ſibi herbas quas deſiderat: et ita recipit illum hominem in amicicia: et obedit poſtea ſemper illi, et dixit quod piſcis quidam amicantur inter ſe et quidam pugnant adinuicem,

Capitulum de diuerſis naturis animalium,

ANimal uelox ad opera ,ppter ſubtilitatem eſt aliquā et capre et oues et arietes ſunt ſtulti et uadunt multum in uanum et in hyeme non abſconduntur propter frigus: imo aliquando exeunt a loco calido ad locum frigidum: et cum pluit nō fugiunt a pluuia quouſq3 moriantur. Et arietes naturaliter ſequuntur capras et quieſcunt omnes quouſq3 paſtor accipit unum ex eis et facit ipſum antecedere et ſequuntur alii. Et capre ſunt minus pingues quā oia animalia et applicant ſe magis hominibus: et omnes timent tonitrua et aues et capre impregnantur: et cum audiunt tonitrua aborciuntur et oues et capre et arietes et capre ante media3 noctem ſtant ſimul et dormiunt poſt ſparſim et uacce dormiunt coniunctim, Et eque dant mamillas pullis et quædam ſunt qui multum diligunt pullos: & quando aliqua equæ eſt ſterilis applicat ſe alicui pullo, & pullum ſibi & cum pullus nō inueniat lac moritur, Et cui accipiunt filios & ducūt ad aquas & riuos & docent eos loca per quæ fugiant & abſcondant ſe et ponunt eos in foueis: & ſtant ante portā autem ad defendendum eos: & quando mutant cornua abſcondunt ea ne uideantur. Et raro iueniūtur illa cornua & dicitur quia hæc facit quia ſit in eo iuuamenta & quādo in pncipio creſcunt ei cornua exeunt ei cornua in ſecundo anno, q, duo pili, & in tertio anno cum duobus ramis in utroq3 pilo & in quarto cum ſex: & poſt ſemper naſcuntur in una figura & mutat ſua cornua ſemp ſemel in anno: et cum iterum naſcūtur in principio naſcuntur, q, corium: & quādo creſcunt ei cornua abſcondit ſe & nō habet arma, & cum creſcunt aliqn̄ exit. Et cum fricat illa cornua cum arboribus quouſq3 nō ſentit dolorem in eis: & tūc percipit ſe habere arma & exit audacter. Et Ariſ, dixit quod iam uenati ſunt ceruū & in eius cornu creuerūt duæ herbe crocu3 & cucurbita: et erant parue & ceruus poſtquā habet in ſe ſuperfluitatem aut mordetur a ſerpente medicatur ſe a cācris & quādo parit comedit ſecundinā: & dant homines quod illa ſecūdina habet iuuamēta multa & nō poteſt inueniri qui comeditur: & cerui deluduntur per cantus hominum: quia ſecunt cantu3 & eo capiuntur: & hoc faciunt quādo ſubmittit aures: quia quando aures habet erectas non poteſt capi qm̄ ſit tunc quod homies inſequūtur ipſum. Et urſa quando homines inſequūtur ipſā trahit ſecum filiū ſuū & quando nō poteſt ipſum ferre aſcendit arbores cum eo & cap montanus qui eſt de trita medicatur ſuam plagam in qua remanſit ferrum cum comeſtiōe herbe quæ dicitur leuchium uel pulegium: & exit ferrum et canes medicantur ſe cum herba quæ cognoſcitur ab eis: & leopardus quādo comedit herbam quæ dicitur ſtragularix leopardi comedit ſquibalum hominis & ſanatur: & iſta herba interficit leones & propter hoc uenatores accipiunt uas et implentur ipm ſquibalis hominum & ponunt ſuper arbores & abſcondūt ſe & inueniuntur leones ad iſtud ut medicētur ſe: & interficiūt abſcōditis: & leopardus deſyderatur a lupis cū olefit ab eis: & ſequuntur ipſum: & dico adhuc quod dicitur quod quidam modus luporum diligit ipſum: et unus lupus non poteſt ſuper ipſum: & cum plures fuerint capiunt ipſu3: licet enim fugiat uelociter tñ cito uincitur in curſu: & propter hoc ſemper ambulat in abſcondito: & in terra egypti eſt quoddā al quod dicit thiomō: & pugnat cum colubris: ſed pus clamat cum ſua uoce multitudinem ſui generis: & poſtq̄ fuerūt congregati ponunt ſe in luto: & poſt in terra: deinde ſepeliunt ſe in aqua et inungūt ſe cœno aquæ ut ſcit eis ſcutū cōtra ſerpentem: & poſtea pugnat cū ſerpente. Et cum theucea aperit os ſuu3 cadit in hora auis deſcēdens ſuper ipſum: quæ eſt ſimul pice: & cum centhea ſtridebat dentibꝰ euaſte auis portans, q, ſpinas ſuper alas ſuas, & cōfricātes ſuas pēnas: & tamē nō uidebatur achēchab ſe hr̄ pp hoc plenā uidictā ſup auē & aliqn̄ euadit auis: & aliqn̄ nō: & tortuca aliqn̄ cōedit pꝰ comeſtionē ſerpētis origanū agreſte, Et iā narrauit mihi ſenex q dilexit uenationē qd appoſuit mēte3 &

uidit autem tardea pugnantem cum uipera: & uincebatur a uipera: & receſſit: & comedit de quadam herba & reuertebatur ad pugnam: & ita fecit multotiens: & hoc fecit naturaliter: & ille ſenex erat prope foueam & poſtquam receſſit auis tarda iuit ſenex ad illam herbam & euulſit illã & rediit poſtea auis tarda & non inueuit illam & fecit ſtrepitum maximũ & cum prorſus non inuenit herbam cecidit mortua, tunc ſciuit ille ſenex quod illa herba erat ei medicamẽ: & quando ſenex ille explanauit mihi figuram & colorem illius herbe coniecturaui, quia illa herba erat lactuca agreſtis. Et dixit Ariſt, quod eneſtres quando pugnauit cum uipera comedebat rutam quinetiã uipera fugit odorẽ rute, & cap medicat̃ ſe ipm fructuũ ex comeſtiõe herbaꝝ amarum. Et canes qñ habẽt malũ in uentre comedunt ſpicas tritici, & qñ uulnerat̃ ſe alachaliз medicat̃ ſe p origanum mõtanũ. Dixit Aꝝ, & hæc eſt qddã quod uidebat̃ multotiẽs & irrita ſenciũt uentũ ſeptẽtrioã lem & auſtrinũ anteq̃ flet & intrat petras ne pcutiant̃ a uento, Erat quidã qđ apud cõſtãtinopolin & hẽbat yriciũ & per ipm pdixit uẽtos & per ipm factus eſt diues, Sed caciз eſt ſcđm q̃titatẽ canis modicus piloſus corpe: & faciẽs ſubtus ſuũ collũ albedo, q, epiners & faciũ in uenatiõe auium: & ẽ domeſticũ multũ: & diligit multũ mel. & ſemp hoc amãt multum loca deſerta in qbus ſũt apes & eius uirga eſt magna: & pp hoc iuuat raſura illiꝰ uirge cõtra aſtuciã, Et yrũdines ſunt ſagaces in faciendo nidũ ſuũ ex luto in ptibus lutoſis & qñ nõ iueniũt lutũ inuoluũt ſe pmo in aq̃ & poſtponũt ſe in terrã ut extrahãt mľtũ de terra ad nidũ: & qñ faciũt pullos uiſitãt eos pr̃ & mater addẽda cibaria ne deficiãt: & ẽt ita ſolliciti ſunt ne aliqs filioꝝ careat cibo: & matres accipiunt ſtercus pica pullorũ & eiiciũt a nido & docẽt filios ut faciãt ſilr̃ & palũbi ſtant cũ fœminis in nido quouſq; fœmia poſuerit oua & ſi fœmina fuerit poſtea pigra in cubatiõe ouoꝝ maſculꝰ pcutit eã ut ſit ſollicita circa oua cubanda: & uidi ego palũbos maſculos pugnãtes inter ſe p quadã palũba fœmina: & ſtatim uictori acceſſit palũba: & poſtea reuigoratus uictus acceſſit ad uictorẽ & deuincit eũ, Et poſtea palũba illa uictori illi & dimiſit alterũ & maſculus palumbus ſuper os filii ſui ſufflat & eiicit in ipm terrã ſalſam ut aperiat̃ papa, & qñ palũbus maſculus eſt magnus ſupuenit palũbꝰ maſculus & coit cũ eo ut exeat de nido & fœmia cũ fœmina: & diligunt naturaliter pugnare multũ & uadũt ad nidum aliũ accipe in ſuo nido & hoc accidit raro: & qñ nidi palũboꝝ ſũt ppe eſt iter eos prœliũ magnũ tota die: & qa colla eius ſunt recta & ampla: ideoq; nõ opз ipſam aurire a q̃ niſi ſemel aut potet: quia multũ capit, Et dixit Aꝝ, qđ paſſer nõ uiuit, xi, an, & iõ nõ uidet̃ ſup maſculũ paſſerẽ domeſticũ in uœre macula ĩ pica magna: & hæc qa naſcit̃ ĩ uœre & cũ pueniat̃ ad finẽ ãni creſcũt ei macule ſuper picã poſt finẽ ãni: macula nigra: ſed fœmĩe uiuũt in ſcđm annũ: & qa ĩueniũt picas ſuas duras & nõ ſicut picas pulloꝝ & pp hoc ſcit̃: quia ſunt in anno ſcđo: quia ſue pice ſunt dure. Et q̃dam aues ſunt quæ nõ uolãt a remotis et plus cõfidunt in ambulare q̃ in uolatu: & talis auis qualis ĩſta nõ eſt bona ad nidificãdũ in arboribus nõ ſolũmodo facere nidũ ſuum ĩn terra craſſa adunantur paleæ & ſtercus & non ouat niſi in terra molli, Et aliqñ uolat uel ouat in terra confecta ex terra molli & palea ut fit ei. q, auxiliũ cõtra uentos & pluuias, ille nidus & iſte aues ſunt cubegi & darache, Et pigre ſunt aues iſte ad motũ iõ natura pulľ, uirtutẽ & poſt exitũ pulloꝝ a tæſtis habiles ſint ad recipiendum nutrimẽtum ab omni parte, Et quando uenit maſculus ad locum pullorum adducit ante maſculos ſuum cibum & trahit ſecum maſculũ poſt ut inuitet ipſum ad pullos, Et cubes aliquando findit tæſta ouorum: & aliquando reuoluit ea ſuper terram ut fœmina nõ ſit occupata ſr̃ oua: et pp hæc fœmia põit ĩ abſcõdito ſua oua ne pticipiat maſculꝰ: et cubeges qñ pugnat ad ipз maſculꝰ uincẽs maſculũ ſeqt̃ ut luxuriet ipm: & doracha ſimilr̃: & ſilr̃ gallus ſup gallĩa: & hoĩes uænatores ponunt maſculum cubes in carcerem, Et poſt ueniunt ad illum carcerem fortiſſimus maſculus cubes & poſt illum ueniunt multi maſculi alii: & omnes depræhendũtur: & ponatur loco eiꝰ maſculi fœmina: uenit maſculus fortiſſimus & impugnat ſuperuenientes propter fœminam ut cogat eos fugere & emittit ex ſe ſonum parum ad fœminam ne clamet fœmina: ſed ſtet mitis & tacita & ille cubes eſt potens mutare ſuos ſonos modis: & fœmina cubes quãdo cubat oua ſua ueniẽte marito dimittit oua ſua ut eat ad maſculum & luxuriet ſuper ipſaз maſculus: & nõ ſuper extraneam: & cubes maſculus: eſt ita luxurioſus quod qñ fœmina cubes: ponitur in carcerem: ſtatim appropinquat ad hominem ponẽtem ipſam & nõ timet neq; ſtupefit: non ſunt ſolũmodo ille aues quæ uolãt parum ĩmo per ũnam qui uel quæ nominat Aꝝ. quoꝝ unus dicit̃ quorũdam in ſcaboiз. Et ego puto quod uultures nõ cadunt ſuper arbores: & illa auis quæ eſt belſchiat ſuper arbores nõ cadit ſuper terram ſi moratur ſuper arbores ut accipiat uermes cum ſua lingua ampla: & de ſuis proprietatibus eſt ut ambulat ſuper ambos ramos, Et ſimilr̃ facit alchata ſerpens qdam: & ungues huiꝰ auis ſunt fortiores q̃ unguis detricat: & illa auis diuidit̃ in tres modos una auis ẽ magna multũ & ẽ mĩor gallĩa: & tãta ẽ fortitudo ĩpugnatõe ſue pice ſup ramos: qđ qñ pũgũt̃ ramꝰ ab eiꝰ pica ſeľ

deſiccatur ramus eius ad ultimā ſiccitatē pueniēs: & qdā fecit foramen in arbore, & poſuit amigdalem in foramine: ut uident quod faceret auis illa in amigdala, & uenit auis illa, & perforauit tæſtaꝫ amigdale: & comedit nucleum. Et grues quando uolant aſcendunt multum ſurſum in aerē, & quādo aer uetat eis aſpectum propter nebulam: aut nubem percutiunt fortiſſime aerem, ut quauis audiat aliam in uolatu: & ſi non uideat. Et grues quando dormiunt ponunt ſuos uigiles qui cuſtodiūt ſe: & ſtant ſuper pedem, & ponunt caput in alis coopiendo ipm præter reges qui dormiunt capite diſcooperto, & hoc: ut citius audiant tumultus, et ille rex quando ſentit tumultum experefacit alias perſonitū quam facit, Et eſt quædam pars auium aquaticarum qdam modus qui dicit᷑ balathum & tranſglutit alzum ſanum: & poſtq̄ putat quod ſuum iecur digeſſit totum eiicit alzum ſanum comedit carnem, & dimittit tæſtam: & accipiter magis diligit cor. Et Ar. hic narrat multas aues quæ diuerſantur propter loca: & mores, & dixit quod cham pugnat cum aquila: & uincet eam: & ſcit cantare pulcherrimas cantilenas. Et quando cantat. q. canent cantus ſignificantes dolorem, & maxime quando debet mori: & eſt ille cantus dulcis, & deſyderabilis audiri, & iam uident hoīes uolantem eam, & cantantem: & quando deſiit cantare cecidit mortuus: & non incipit pugnare cum aquila: ſed aquila cum ipſa. Et de auibus quæ raro apparēt eſt quædam auis montana quæ eſt nigra & æqualis accipitri uiſuꝫ habēs acutū, & uænat᷑ de die: & nocte, dicit᷑ karandoeꝫ, & pugnat cū aquila, & aliquando una tenet ſe in prælio cum alia inſeparabiliter, et ueniunt hoīes: & accipiunt ambas & harādoem nidificat ſupra petras, & facit duo oua. Et grues pugnant inter ſe: & multotiens capiunt᷑ cum pugnāt ad inuicem. Et auis quæ dicitur cacha habet multas modulatiōes: & omni die cātat noua modulatione: & aſcondit glandes quādo debent cadere multas, ut ſufficiant, & per totum annum: et facit nidum ſuper arbores ex lana: & capillis. Et dixit Ar. quod genus pulli dant patribus ſuis ad comedendum quando patres ſui ſunt ſenes, & illud eſt nobis res dubia. Et dicūt quia pulli merum auis ſtatim quando uolant dant cibum patri ne exeant a nido: & ille auis cuius pēna eſt ſimilis coloris palleæ, & extremitates pennarum ſunt nigræ, et extremitas alæ eſt rubea: & ouat aliquando. vi. oua, aliquando. vii. & adducit ad locum ſuum terrā mollem aruus, & habitat in concauitatibus quæ ſunt concaue, ſed q̄titatem trium cubitorum. Et ſunt quædam aues quæ faciūt niduꝫ ad ſimilitudinem ſpære ex lino, & eſt orificium nidi ſtrictum: & ponūt in ſuos nidos cynamomum expandēdo ipſum: & ſpargendo: & adducunt ipſum a loco in quo naſcitur: & eſt remotum multū & nidificat in ſumitatibus altarum arborum, & homines percutiunt ipſos uel illos nidos cum ſagitis habentibus in extremitate ſui plumbum: & cadunt nidi: & accipiunt homines cynamomum illius nidi. Sed auis quæ dicitur græce fanciarach: & eſt marinus agreſtis: & eſt par maior paſſere: & eſt color eius color lazulæ cum uirore, & picarius eſt longa ſubtilis accedēs ad uirorē, & ſuus nidus hēt figuram admoduꝫ pomi pinus: & ſuus nidus eſt ex materia quæ aſſimilatur oſſis ſæpie: & ſuus nidus cōcauatur admodum cāne, & illa materia eſt dura, & non ſcinditur de facili, ſed terribile eſt multum, & porta ſui nidi eſt tam parua quod aqua maris dum aſcendit non poteſt intrare in ipm. Et ad iſtam figuram nidi multum iuuat materia ex qua fit. Et putant homines quod ſuus nidus eſt ex quodam aīali quod dicitur aculeus: & uiuit iſta auis ex piſcibus: & aliquando uadit ad flumina: & luxuriat omni tēpore: & ſua oua ſunt. v. numero, & incipit luxuriare ex quo habet quattuor mēſes. Et upupa moratur in cōcauitatibus lapidum, et ſpergit ſtercus hominuꝫ in loco in quo morantur, & mutat colorem ſuum ſecundum æſtateꝫ, & hyemem. Et eſt in libyæ unus paſſer qui ouat aliquando. xxvii. oua, & aliquādo. xx. & aliquādo plus, ſed raro, & facit nidos in arbore, & comedit guſanes. Sed auiſ quæ dicitur audon: & eſt auis imitatrix geſtuū multum, & hēt delicioras modulatioues in cantu, & habet proprietatē iſtam quod non habet acutam extremitatem in lingua: & in iſto loco numerauit Ari. multas aues quæ comedunt reſinam arborum. Et quæ ſunt albe, & quæ nigræ: & quæ ſunt in terra egypti: & dicitur nomē, eius auſchuꝫ: & auis illa alba de illa ſpecie inuenitur in omni parte egypti p̄terquam in loco qui dicitur alchariem, & nigra auis de prædicta ſpecie non inuenitur in aliqua parte egypti præterquam alchariem. Et Ar. nūerauit unam auem quæ dicitur anuerim: & in nido iſtius ouat illa auis quæ dicitur euchem, & iam diximus de illa: & quando exit pullus eſt comonim, & hic eſt res quæ naſcitur uære: & homines dicunt quia auis iſta eſt debilis: & ponit oua in alienum nidum ne ſi remanerēt in illo nido comederetur ab aliis aliquibus auibus. Et Ar. nūerauit unā auem quæ aſſimilatur irundinibus: & habet pedes, & facit nidum longū & alias aues quæ dicuntur marmatrices caprarum, & ſunt aues mōtanæ: & ſunt maiores quam comonim, & ſuæ fœminæ aliquando ouant tria oua: & mām ant capras, & dicunt homines quod illa mamaceo ſcindit lac, & efficitur caper cecus, et uiſus de die eſt debilis, Et iam aparuerunt in ciuitatibus deſtruendis quædā modi comoniorū mirabiles, & dixerunt hoīes quod hēbant malū omē.

Capitulum de naturis uolatilium, & maxime quæ rapina uiuunt.

ET dicimus de aquilis, & regno ſuo: & qdam modus qui accidit multum in uolando hominibus: & ſue uoces ſunt multum fortes, & eſt aliud genus minus pdicto, & abſtinet ſe a frequentia hoīum, & dicitur dibuchi, & alius modus eſt niger: & pui corpis, & audatior prædictis, & moratur in montibus, & interficit lepores, & filios ſuos proprie: & uolant feſtinanter, & habet acutam uocem, & eſt alius modus coloris albi: & pennarum albarū, & curtarū alarum, & caudæ longæ: & cauda ſimilis caudæ derachame magni corporis, & eſt montanus, & moratur in humidis, & eſt uilis ſubſtantie qm̄ uincūt ipſum corui, & uiuit ex cadaueribus: & ſemper dat uoces ſignantes famem. Et eſt alius modus montanus, & eſt ille maximus, quia morat̃ in montibus in circuitu maris, & habet collum magnū, & pēne eius ſunt incuruate, & eius cauda eſt ampla: & qñ rapit prædā aliqñ uadit cū illa ad fundū maris ſicut quæ fugit ab infeſtationibus: & eſt illud genus quod dicit̃ alchilim, & eſt uilis naturæ, & generationis: et eſt uiuatioris corpis oībus pdictis modis: et ē fortior, & accutioris: et laudabilis uocis. Et eſt aliud gen⁹ caloris fere ſubter ranei: et nō facit aliquid in mane, et ueſpere, ſed a meridie uſq; ad ueſperā uænatur, et ſua pica ſuperior aquile recipit fiſſurā, et apoſtemationē: et incuruationem: et iſtam phibent ipſum a comeſtione: et tunc aquila moritur. Et aquila dicitur ſi duo cibi reponit ppter tempus neceſſitatē: et nō poteſt uænari omni hora, et ſui pulli pugnant cum his quæ ueniunt ad ſuum nidum cū ſuis unguibus et ſuis alis. Et quando pullus aquila accedit ad horam uolandi aquila eiicit hos a ſuo nido, et moſculo aquilam locum in quo moratur tenet uetitum ab oībus aliis auibus ne pmittatur alia auis uenire uel aliquo modo accedere ad ſuam fœminam unde ipa poſſet hēre, occaſionem luxuriandi, neq; uænare prope nidū ſuum ſed a remotis multum, et ſuam prædam ducit ad nidum ſuum, et in tranſitu ſuo ponit ſuam prædam ad terram, ut uideat ſi aliqua auis abſcondita ueniat ad illam prædam capiendam: et ſi ueniat aquila interficit ipſam, et quando incipit puericia uænari uænatur lepores paruos, et ita procedit gradatim quouſq; accipiat magnos: et quando uadit uænatu; exaltat ſe multum ad alta loca, et uolat in uænatu, et aſpiciunt a remotis prædam ſuam, et aues uænatrices non cadūt cum ſua præda ſuper lapides ne ledantur ungues niſi forte raro. Et aquila uiuit multum, et ideo facit nidum fortem in uno loco, et durabilem, et in quibuſdam regionibus ſunt aues minores aquila: et faciunt duo oua, et ponunt ea in pele leporis, et uulpis, et non cubant ea, ſed quando magnificantur pulli ex ouo extrahunt eos, Sed cabarum eſt quæ frangit oſſa quæ inuenit, et puto quod ſit illa auis quæ dicitur arabicæ bele; lingua perſarum hamoni, ſed hamoni eſt quædam auis quæ ſollicita, & multum circa ſe: & circa pullos ſuos: & habet uiſum debilem: quia ſuæ palpebræ ſunt ponderoſe, & cadunt ſuper ſuos oculos: & quando aquile eiiciunt pullos a nidis ſuis, quia aquile ſunt male uoluntatis: & inuide uenit iſta auis, & cogitat de illis, & quando pulli aquilarū creſcūt pugnāt inter ſe, & cibum ſuper quem inuident, & illo modo pugnāt aquile cum aliis auibus in ſuo circuitu. Et quodam genus aquilarum eſt acutioris uiſus quam aquile alie, & aquila ponit ſuos pullos contra ſolem, & citius lachrymatus oculo, aut clauditur contra ſolem aut interficit ipſum, & illa aqla eſt aquila marina nomine. Et cum uolet rapere aliquam auem aquaticam aut alterius loci peracumine ſui aſpectus in medio aere exiſtens, uidet motus illius auis in fundo aque tunc quando illa auis aſcendit ſuperficiem aque ſtatim aripit ipſam, & iſta aquila non intrat cateruam auium ne percutiatur ab aliis auium alis, & pica, & eſt quoddam genus auium quod dicitur caſu, & capit̃ illa auis qm̄ quando aqua deſpumat illa intrat ſpumam deſiderans morari in illa, & tunc capit̃ ſic in ſpuma illa. Et numerauit Ar. multos modos in iſto loco uænatricum qui nō bene cognoſcunt̃: & narrauit: quia accipitres non ſunt paucorum modorum quam. x. quia eſt quidam modus eorum qui appetunt columbas quæ columbe ſunt in terra, & cum columbe uolant non q̄runt illas, & quædam appetunt columbas quæ columbe non colunt terram, ſed arbores, & domos murorum, & ſunt quædam qui appetunt columbas uenari quæ uolant in altum, & dicunt homines quod columbe ſciunt naturaliter naturas diuerſorum accipitrum qm̄ ſunt quidam accipitres qui timent ictum unguium aliarum auium, & ſunt quædam qui timent picam: & palumbe percuciunt accipitrem inſtrumento illo quo naturaliter timet. Et in quibuſdam ciuitatibus ſunt quidam lupi qui naturaliter habent appetitum comedendi piſces, & comedunt uilia quæ eiiciunt piſcatores a ſuis recibus, & quando inueniunt quid comedunt de illis reliquiis uadunt ad recia: & dilaniant ipſa. Et ranæ marinæ habent ante ſuos oculos quædam additamenta piloſa, & minuta: & applicant illa piſcibus paruis: & ideo abſcōdūt ſe in harena, & eiiciunt ſupra harenā illa duo addimenta, & capiūt quicquid terra ſunt ſuper ipſam. Et piſcis qui dicitur ſtupeſcore manuum accipit illud quod rapit per uiam ſtupeſconis: & in mari ſunt multa animalia qui per aſtutiā abſcondunt ſe in ſero: & poſt

piſces ſuperuenientes comedunt:,& quando aliquis lupus marinus acceperit animal quod dicitur pluim euomet ipſum propter euerſionem ſtomaci,& iſtud autem apropinquat ad ſiccum,& mordet paritur cum totius corporis ſicut animal quod dicitur coche,ſed piſcis qui dicitur bacolae patitur bene rete:& tranſglutit retis fila quouſque poterit illa bene ſcindere,& propter hoc inueniuntur in uentribus eorum qui capiuntur hami multi,& fila multa,& capiuntur ſemper ī fundo.Et eſt aliud genus piſcium qui dicitur bonnee bomime adiunguntur multi adinuicem quando uident lupum,& circunueniunt ipſum,& maiores proprius debilitatus deſcendentes debiliores:& fœmina in iſtis eſt ſtulta:quia non eſt ſollicita ſuper oua ſua: & dimittit oua ſua maſculo,& ipſe cuſtodit.l. dies.Et piſces quidam mutant ſuos colores,ſed colores loci habitationis quouſque aſſimiletur ei: & tunc putabitur eſſe quaſi lapis uel harena & tunc parui piſces non mutabunt ipſum. Et omnes ſpecies Malchie morantur inaqua ſemper præter quam quædam ſpecies quæ habet collum longum,& debilem,quod collum quādo tangit̄ ſtatim moritur,& eſt quoddam animal marinum qd̄ texit circa ſe ueſtem in circuitu,& eſt illa ueſtis eque ſpiſſa:ut ipſa,& dicitur illud animal Kama:& intrat in illud indumentum,& exit ab illo.Et animalium marinorum ſunt quæ habent multos, & uocantur anchileꝫ,& tale elleuatuentrem ſurſum quando natat,& natat uelociter:& ſtat in ſuperficiem aque aliquando:& quando uult mutare ſuum ſtatum aliquando bene poterit natara ſuper uentrem aliquando,& inter ſuos pedes teſtura quaſi aranee tam ſubtilis,& tam debilis,& ponit ipſa contra uentum,& tenet pedes ſuos quiete,& putamus quod iſta tæla non naſcebatur cum ipſo ſed poſt,& eſt quidam modus formicarum quæ ducunt ſua cibaria ad ſuam foueam omnes in una linea recta ſecundum longitudinem,& una cuſtodiat alteram:& eſt res mirabilis. Et aranee diuerſorum modorum ſunt,quia quædam ſunt magni corporis,& quædam parui:& quædam pungunt & quædam non pungunt,& ſunt pauce quæ texunt prope terram:& illud eſt modicum in quantitate,& hoc,ut abſcondant ſe quouſque aliqua beſtiola moueat ipſam: & texturam: & cum ſentit rapit illam beſtiolā:& captiuat ipſam:& eſt unū genus araneaꝝ quod dicit̄ operatrix: & tendit fila ſua ſecundum ſimilitudinem pallorum,& tunc quando cadit ſuper illud quod ibi tenditur muſca:aut alia beſtiola interficit ipſam,& maxime ſi fuerit famelica fugat ipſam:& non ponet ipſam in mariolo ſuo:& poſt redit ad locum factuꝫ illius inde,& reperiat quod dilacerabatur,& operatrix nihil eſt fœmina,& maſculus diſrūpit tælam:& eſt ſtultus.Sed aranea quæ habet pedes magnos fecit tælam,& ſupponit quædam fila:& pendet per illa ſed minor facit per ſe caſulam, & abſcondit ſe in illa,& credo quod materia illius tæle eſt illud quod eſt de manifeſto ſui corporis,& aranea parua eſt tāte audacie quod uadit ad beſtiolam paruam quæ dicitur adeclaie:& texit ſuper os ſuum cum timore,& facta textura ſuper os poſtea texit audaciter in circuitu totius corporis.

Capitulum de naturis apium.

ET animalia anuloſorum:& diſcretorum in operatione ſunt apes:& ſibiſimiles in anulo.Et ſunt.vii.modi anuloſorum quædam immiſcent ſe cum apibus: & maxime cum ſuis maſculis:& modus qui dicitur ueſparum uel formicarum quæ ſemper morantur in facie terre,& quæ ſunt citrine,& quæ ſunt longe ſunt de iſtis modis,ſed reſidui modi diuidūt a prædictis,ita quod minores de reſiduis habent colorem ad ſimilitudinem plumis:& mediocres ſunt nigre:&.iii.ſpēs eſt maior.Et apes cibantur ex mele,& non comedunt uiparum,& non quærunt comedere de mele alieno quando habent potantem ſuper illas, & ut ille habebant ſuum repoſitum:& quando infirmantur non exeunt a domibus,: & comedunt tunc ſuum mel,et iſtud quod generatur ſuper tybias apum eſt cera, & eſt fex mellis, & aliquando cibus eius, & qn̄ inuenient apes aluearia munda operabuntur tunc in eis domos cereas ſextiles,& capiunt illam ceram ſuper flores:& ſuper extremitates arborum: & proprie ſuper alchilet genus uiminis,& facit ſextiles,& cum orificia aluearis fuerint ampla diminuent amplitudinem per uiſcoſitatem cere:& illud eſt res nigra, & hēt acutum odorem:& ꝑmo incipiunt fundare domum regis & illa domus apparet ſimilis foramini :& deinde fundant domos maſculorum maiores domibus apumparuarum,deinde faciunt domos apum paruarum,& maſculi nihil operantur,& iterum faciunt aliquas domos in circuitu paruarum illarum quæ continent mel,& pullos domos dico uacuas propter mundificationem.Et dicunt homines quod etiam maſculi habent domos,& faciunt illas per ſe:& poſt non eſt operatio niſi ad comedendum mel,& mollificationē,& apes ſecundū plus temporis morātur in ſuis fauis, & tunc ſi fuerint libere ad exitum exibunt omnes inſimul:& aſcendunt in aerem ſecundum figuraꝫ piramidis,& poſtea reddeunt:& comedunt mel:& rex non exit niſi cum omni exercitu,& quando amittunt regem uiſu ſequuntur ipſum olfatu, & quando non

poteſt rex uolare ferunt ipſum: & quando trahunt ceram trahunt ſuper pedes anteriores: & extremitates eorum quando poſuerunt illam ceram in terrã, & mundificant illam ceram a pedibus per medios quæ dicuntur brachia, & duos medios pedes quando adducit cauſam uolabit grauiter, & non mutant ſe de flore ad florem poſtquam adduxerunt id quod extraxerunt ab ipſo flore totum portant ad domos: & poſt reddeunt ad alium florem. Et multotiens mutant cauſam oliuarum, & poſt hic faciunt pullos, & hæc poſtquam liberate ſunt a ſuo fundamento: & fortaſſe ponunt in unũ locum altum pullum, & mel, & maſculi non habent acum, & appetunt pungere, & non poſſunt. Et reges apum ſunt duorum modorum, & melior eſt rubeus, & alter eſt magis ad colorem carbonis, & eſt duplus in q̃titate ad apem quæ mellificat, & melior eſt apis minor: & erit rotunda: & erunt ſuper ipſam colores, & fortaſſe erunt aliquando longe aſſimilate maſculis: & quædam habebunt uentres rubeos: et maſculus eſt magis piger, et apes quæ paſcuntur in pratis: et in montibus ſunt minores, et bone apes faciunt cõſimiles in partibus, et leue, et quædam ſextilium implentur ab his mele: et quidam pullis: et quædam iſtorum locorum ſunt loca maſculorum: et apes quæ non ſunt bone non faciunt mel æquale: et ſimile: et apis ſemper adhæret foramen melis, et ideo efficitur mel mele melius. Et aliter corrũperetur mel: et ſtatim generabuntur in eo aranee: et dico q̃d non eſt remotum: quia aculeus apum ſit eius arma: et iuuamenta ad mutandum humiditates melis, et facit ex eis mel, et hæc audiui a ſapientibus me. Et eſt alius modus qui dicitur chozedum qui non facit rem narratus, et fortaſſe generabunt in aluenari guſanes paruos, et perforabunt illi guſanes alas aliorum: et apes uocant iſtum modum cadere ſuper domos cere, et apes mellificantes interficiunt maſculos nocentes eis. Et reges malos, & proprie cum mel fuerit paucum, & apes parue pungant cum longioribus, & eiiciat ipſas ab aluearibus, & ſi hæc complebitur meliorabitur mel: & ſunt ſollicite facere hunc effectum ad defenſionem oliuarum, & eſt unũ genus apum quod dicitur labion: & interficit apes mellificantes: & deſtruit domos illarum, & hæc, quia ſunt uigiles, & bone cuſtodie: & quando intrant aluearĩa inuoluunt ſe in mel in tantum quod non poſſunt euadere, & tunc parum ſtant antequam interficiantur ab aliis: & racemus exit ſemper cum alio racemo pullorum: ut defendat, & aſſociet ipſum, & quando rex exiturus eſt rationabiliter per duos dies ante quod pulli ſciant quod rex fuerit facturus, ut ſint parati obedire illi: & cum reges generantur quilibet illorũ habet unam cateruam: & illa caterua poſt non uult hẽre alium regem niſi quem acceperunt, & ſi alius rex uoluerit eſſe rex illius comitatus illum interficiunt, & poſtquã exemerint pulli: & fuerint pauce exſpectabunt ſocietatem alterius examinis. Et apes diuidunt opus ſuum, quia quædam ſunt quæ dicunt materiam a flore, & quædam ſunt quæ uerificant illã materiam poſt: & faciunt ceram, & quædam ſunt quæ adducunt potum pullis: & apes non cadunt ſuper animal neque ſuper aliqueꝫ cibum ſuper aliquo modo, & nõ eſt tẽpus determinatũ, & ad opus ſuum niſi aliud in quo potus erit ſibi neceſſarium, & poſtquam inceperint uolare pulli, & fuerint æquales magis feſtinabunt opus ſuum poſt. iii. dies, & poſtquam fuerint æquales aperiant coopertura s, & exibunt: & apes pigræ habebunt colorem plumis, & eſt grauis ad omne opus ſuũ, quia apes bone naturæ eiicient ipſum foris: & interficient, & habent apes inimicicias ſicut ueſpe, & ſicut irundines: & quædam genera auium paruarũ, lacuũ, & riuorũ q̃ñ ſuper illa cadunt apes tranſglutiuntur ab eis. Et locuſte eſt proprietas quod ſtat in orificio aluearis exſpectãt apes exeũtes: licet apes non pugnent cum aliquibus niſi cum ueſpis, & poſtquam exierit ab alueo uolunt pugnare cum aliquo niſi uoluerint apropinquare ad ſuum aluear, & apes cibant ſe de rebus dulcibus, & apes aliquando pungunt aliquod animal: & dimittunt ſuum aculeum in illo animali, & morientur tunc ille apes, & fortaſſe interficient illud quod pungitur aculeo, & iam ĩterfecit equum, & iam fuit in quadam alcea de alceis ueſpitam quæ dicitur affeces, & in ea fuerit aluearia apuꝫ, & homines illius uille fuerũt in exercitu, & alie gentes de alte uoluerunt depredare ſuam ceram, & contra poſuerunt apes illius alcee, & hoc eſt, quia homines illius alcee uoluerit apes: & abſconderunt ſe, & exiuerunt apes, & deſtruxerunt homines uenientes per morſum ſuper homines: & ſuper ſuas beſtias, & rex apum eſt ſapiens multum, & non mordet quanquam, & quando aliqua apis moritur in illa alueari eiicitur extra, & eſt rex illius aluearis iuſtiſſimus, & nõ eiiciunt ſquibala ſua niſi q̃ñ uolãt ꝑpter hoc q̃d ſquibala ſua fetent. Et dicitur quod ille abhominat᷑ fetorẽ, & ẽt abhominat᷑ unctuoſa boni odoris cuꝫ reducunt᷑ in fauũ, & ꝑcutiunt animal cum ſuis inuictum aculeis cum fuerit propinquum eis, & illud quod interficit apes eſt illud quod diuiditur multis regibus, ſed uirgines illarum, & ſui pulli melius operantur, Et faciunt melius mel: et tamẽ percutiunt, ut ſuą percuſſio melius minus lædat: et non tamẽ comedunt: et iam pugnauerunt apes unius aluearis cum ſibi extraneis, et fecerũt eis prohibitionem in troitum, et fuit quidam huic domeſticus, et nõ mordebatur, et de comũibus malum apum eſt: ut in fauo earum

naſcantur aranee corrumpẽtes mel. Et forte propter hoc putrefiet aluear et corrumpentur apes: et apes appetunt origanum: et melius origanum eſt album, et quando acceperit florem infirmabitur, et apes operiunt ſe a uento, et potant aquam claram ſiue ſit prope ſiue a remotis, et non potant niſi cum eiiciunt ſuum ſquibalum, et plus faciunt mel in uære, et autumno: et melius eſt uæris, et mel album ponitur in cera uirginea: & quando illud mel ponitur in cera antiqua erit æternum, & melius mel habet colorem aureum: & peius eſt illud quod magis eſt ſurſum, & propter hoc opus eſt: ut cito auferatur, & appibus placet percuſſio palmarum, & cantus, et cum tali percuſſione reuertuntur ad aluear quod eſt frale eſt illud in quo auditur magnus ſtrepitus apum. Et quando dimittitur mel apibus in abundantia nihil operabuntur: et ideo oportet eis melis pars reduci ad mediocritatem, et ſimiliter ſi habuerint de mele minus complemento, et paucitas maſculorum plus ualet ad mellificationem quam multitudo qm̃ apes mellificantes melius mellificabunt, et apes percipiunt frigus, et pluuias: et ſignũ hæc eſt ſua quies in aluearibus contra frigus, et pluuias, et tunc apponitur eis cibus, et quando una apis pendet ab alia in alueari ſignificatur per hoc deſyderium exitus illaꝝ futurũ: et propter hoc ſpargit cuſtos alueare ſuper eas uinum bonum dulce: et opus eſt quod ſit prope illud aluear pirus agreſtis: et fabe, et melga: et baluſtia: et mirtus, et papauer, et ſinibriũ, et amigdale, & pluuia auſtralis corrumpet apes. Et ueſpe ſunt quædam cuiuſdam ita quod aẽne ſunt peri te, & longe magnæ: & quædam ſunt muſcales, & quædam rubee ſunt multum magnæ: & quædam mediocres: & iam uidi genus eſt capitibus nigris: & ſunt magnæ: & habent bonum odorem, & habent oculos tres poſterius: aut. v. & ſunt mala.

Sermo de moribus animalium.

ET omne animal habet ſuos mores naturales ſicut leo qui eſt liberalis cum eſt ſatur, & aſper, et iracundus tempore famis, & in principio ſui cibi: & ſuus mos eſt, ut ludat cum eo quem diligit, ſed ludus ſuus inducit malũ, & non dimittit ſuum ludum ante magnũ tempus: & erit tunc eius inceſſus paulatim, & ſua retro inſpecto pauca ualde, & quando naſcitur fugiet multum, & quando fatigabitur ibit modicum, & modicum, & poſt ſi opus erit ei fugere augmentabit ſuum greſſum, & timet naturaliter ignem, & ſi obuiet hominibus, & aliquis eorum dixerit in bonum, & defecerit poſtea leo faciet inſultum in ipſum, & proiiciet ipſum in terram: & faciet illi minas, & non ledet ipſum. Et non inuadunt homines de leonibus niſi illi qui ſunt debiles, & ſenes, Et dico quod leo qui habitat coram coracenis, & prope apud leromam eſt fortior omnibus leonibus auſtralibus, & qui ſunt prope quartum clima ſunt magis debiles: & erat cũ noſtris regibus quidam leo deiecoma, & alius deracea: & decreon. Et diſtinguebantur per loca, & leones deiecoma fuerũt pauci numero: quia raro capiunť ab hoĩbus: & leones decreon erant ſecundũ quod cõuenibant, ſed leones deiecoma, licet eſſent multi non tamẽ nocebant hominibus: & leo habet longam uitam: & iam inuenerunt leonem ita ſenem cui propter ſenectutem molebantur ſui dentes: & leonum eſt quædam modus debilis qui fugit a porco quando pugnãt adinuicem: & quando porcus facit uulnus ex ſuo grumo, & ſuis dentibus in quibus eſt multa ſanies, & malus odor, & illa ſanies ſubtilis eſt, & ſanacio illius uulneris eſt ſicut canis rabidi: & lupi rabioſi qui noĩa : & diligit homines: & non facit eis malũ, & pugnat uſque ad mortẽ cum leonibus, & canibus, & minimus iſtorum luporum eſt audacior, & ſunt inter eos multi modi, & forte tempus mutat ſuos colores, & eſt alius modus lupi qui dicitur mircon zuz, & erat in ciuitatibus noſtris, & erunt ita magni: ut Thauri, & magis corpulenti: & ſunt modi ipſorũ uel eorum qui ſunt ſimiles uaccis, et ſunt piloſi in ſpatulis multum, & ſua uirga eſt magni mollis quam uirga de foioz, eſt magis certa: & magis temporis, & eius color fuſcus a capite uſque ad uirgam, & inguina, & totius corporis ſui color eſt inter cinereũ, & rubeum, & habet cornua ĩcuruata ad domeſticum ſecundum mẽſuram palme: & non habet dentes in ſuperiori mandibula, et habet uulgulam magnam, & foderit terram ſuum corium durum multum, & eius uænatio eſt bona in ſe: eiectio illius ſtercoris eſt ſecundum multitudinem. iiii. magnorũ paſſuum. Et camelus non luxuriat ſuper matrem ſuam, & ingenuati ſunt homines, ut facerent camellum aſcendere ſuper camelam matrem ſuam, & eſt præcep camelus interfecit eum qui fecit eum aſcendere ſuper matrem ſuam. Et equus liberalis qui coiuit cum matre ſua proiecit ſe in terram, et mortuus eſt per ingenuationẽ hominum obediẽtium regi afoneſem, et cum percepit ille equus luxuriari cum matre ſua proiecit ſe in terram, et mortuus eſt, et iam audiui ego ab hominibus fidelibus prope iſtud, et deficiũt homines in amore: et diligunt ſtare cum hominibus maxime cum pueris. Et ego uidi pſitacum multum diligentem pueros ſine barba, et multũ diligunt ſtare cũ eis, et diligunt pſitaci loqui ante pureos, et dico quod iam narrauit mihi fidelis

pſitaci ſuum amorem erga ſuum amicum:et ſuum receſſum a ſe multũ plangit quod ſit quod reci
piat alium pſitacum,et mirabam ſuper , et ducit in doctrina ſua prima quod unus delfin uænebaꝛ
tur ab hominibus uel ab homine una,et capiebatur et uenerunt omẽs alii ad litus maris quaſi roꝛ
gantes uænatorem pro illo.Et quando dimiſit illum reuerſi ſunt:et delfin magni parui ambulant
cuſtodientes paruos , et iam uiderunt unum delfinum portantes ſecum alium delfinum mortu//
um:et ſubmergentem ſe in aqua cum illo in profundo ne comederetur ab aliis,et dixerunt de feſti
natione delfini quaſi quædam incredibilia,et aliquando eſſet ex una parte maris,et nauis in me//
dio,et tranſibit nauem uno ſaltu ad aliam partem.Et cauſa in hoc eſt:quia ſequitur oua piſcium in
ꝓfundo:et quando uult inſpirare aera ſubito ſalit ſurſum cũ nimio feruore. Et aliqñ ita ſubito ſal
tat quod cadit ſuper litus ſicci maris.Et de mirabilibus aĩaliũ eſt quod gallina quando uincit gallũ
in pugna erigit quaſi eſſet gallus,et eleuant caudam ſuã, ſicut eſſet gallus:et aliqñ naſcitur illi corꝛ
nu in crure quaſi gallo,et in hoc percipi poteſt obediẽtia naturæ cogitationibus uel cogitationum
poſt pugnam naſcebantur ei cornu in crure , et gallus quando moritur gallina : et dimittit pullos
efficitur pius ſuper ipſo ſicut gallina eſſet,& non luxuriat illo tempore , et agit ſe in mollicie ſicut
eſſet gallina.Et caſtrantur aues per unam combuſtionem,aut binam: aut trinam in radice glãdis:
et gallus caſtratus non cantat nec luxuriat,et quando caſtrantur beſtie cornute antequam incipiãt
creſcere cornua non creſcunt poſt cornua præterquam in ceruo:et porcus:et porca ambo caſtranꝛ
tur:et hæc:quia porca habet teſticulos prope uuluam.Et dixit Ari.quod animal caſtratum plus ui
uit:et dixit quod aĩal habens tibias longas erigit multũ,et eſt uomitor,Et numerat Ari.quaſdam
aues quæ mutant ſuos colores,& ſuas uoces ſecũdum tempora anni:& ſunt quædam quæ dant uoꝛ
ces ſimiles uocibus galli in æſtate,& in hyeme uoces ſimiles uocibus galline.Et paſſer habens uo//
cem dulciſſimam incipit cantare in principio ueneris per.xv.dies continue,& poſt cantat per ho//
ras:& poſt mutat colorem,& muteſcit,& abſcondit ſe.Et quædam aues ſe confricant in terram:&
hæc faciunt aues quæ non multum poſſunt uolare , & ſicut gallinæ:& tales : & quædam balneant
ſe in aqua ſicut columbe,& paſſeres:& aues hẽtes ungues curuos.

Capitulum de generatione hominum.

DIcunt homines de generatione filiorum,dicamus ergo ſuper hoc:et dico,quia ho//
mines cum naſcũtur ſunt ſicut flores,& cũ poſſunt luxuriare ſunt quaſi fructus:&
ſignum inicii iuuentutis cuius pars eſt adoleſcentia eſt mutatio uocis,& ſua uox nõ
eſt acuta neque grauis , ſed quaſi tonus duarum cordarum,quarum una eſt tonſa
multum,& altera non.Et hoc eſt,quia cãne pulmonis,& muſculi in epyglotis ſunt
in principio maturationis,& non in maturatione completa, Et propter hoc ſunt
quædam partes ſicce.& quædam humide:& quædam ſunt leues,& quædam aſpere : & ideo exit
uox uniformis , & quando in.14.anno incipit homo cito luxuriare ſtatim ſua uox uenit ad com//
pletam mutationem in uocem uirorum.Et quidam ſunt qui cuſtodiunt ualde diu uocẽ primitiuã,
& creſcunt mãmille tunc:& fiſſure inguinum abſconduntur,& ille fiunt propter cicitatem cartila
ginis exiſtentis ibi,& in iſto tempore augmentatur humiditas:& clauduntur fiſſure:& ſperma geꝛ
neratur poſt.xiiii.annos:& efficitur forte poſt.xxii.annos,& mulieribus ueniunt menſtrua:& inci
piant creſcere mãmillæ ſuæ , & mas in.xiiii.anno multum uult ſpermatizare tunc aufertur ab eo
delectatio:& accedit ei debilitas:& pigricies.Et ſanguis menſtruus eſt in primis ſicut ſanguis ſtran
gulatarum uel uigulatorum,& quod accidit ante iſtud tempus ſi quid exit quaſi album , & uoces
mulierum mutantur cum accedat tempus menſtruorum,licet ſua uox eſt magis acuta : & quando
mulier fiſtulat aliqua cãna accutiorem facit ſonum quam maſculus in eadem cãna. Et quando tẽ
pus menſtruorum accidit mulieribus mulieres multum appetunt:& tunc quanto magis coeant tãꝛ
to magis appetunt,quia ſemper magis fluit ſperma quanto magis fit confricatio , & ſunt quidam
qui non ſomniant de nocte coitum:& ſunt quidam non habentes propter occaſionem quæ accidit
collutioni,et ſunt quædam mulieres quæ non menſtruant cum corpus mutatur de ſanitate in egriꝛ
tudine,& multotiens aufertur epilia cũ peruenit ad.xiiii.annos,Et dicit Ari.quod poſt illud tem//
pus incipit homo pigreſcere,& quædam macreſcere:& hæc quia in quibuſdam ante iſtud tempus
adunabantur multæ ſuperfluitates,& impediebant uirtutem humectalem .Et cum peruenitur ad
tempus menſtruorũ exit iſta ſuperfluitas:& creſcit homo multum ſcd'm ãni dimenſionem: & aliꝛ
quando ante iſtud tempus adunabatur pauca ſuperfluitas , & cum peruenitur ad hoc tempus
exit illa parua:& macreſcit homo eque mulier,& uir econuerſo. Et ſperma bene coctum,& faci/
ens maſculos eſt illud quod eſt uir.xxi.annorum,& mulier ſi imprægnetur ante.xxi.annorũ ,debi/
litatur multum,& paleſcit propter hoc,& uir quando multũ coit cito ſeneſcit.Et mulier quæ mul//

totiens coit non habet delectationem in coitu. Et ſperma melius eſt quod ſpiſſum,& ſubtile,& fi/loſum eſt generans fœminas. Et plus accidit de mēſtruis in principio menſis,& in medio,& forte hoc eſt: quia luna quando mutatur manifeſte in ſuo lumine mutat humiditates in animalibus ſi/cut in mari,& flumine:& fluxu,& eſt fluxu:& mulier quando in ea tardatur menſtruum dolet. Et quando uenit menſtruum grauеſcit corpus.& quando abſconditur menſtruū quaſi ſuffocatur mulier:& quando menſtruatur mulier complete poſt erit tempus naturale impraegnationis:& aliquādo impraegnatur mulier tempore menſtruorum, licet tamen in quibuſdam mulieribus accidat conſtrictio orificii matricis poſt purgationem menſtruorum,& non accidit impraegnanti menſtruum tempore impraegnationis niſi raro,quia iſtud eſt neceſſe creaturae:& exitus menſtrui aliquādo inducit aborſum:& quando eſt in matrice humiditas uiſcoſa circa latera facit ſperma leue,& non poteſt morari in matrice. Et alia animalia quaedam habent menſtrua minus muliere,& quaedam nihil habent,& forte hoc eſt,quia illa ſuperfluitas diſſoluitur in pilos, & ſquamas:& cortices:urinam ualde ſpiſſam in eis,& quia multum laborant:& plus abundat ſpermam in homine quam in animali aequali ſibi corpore.Et dicit Ar.quod albi non multum pingues nec mater plus abundat in ſpermate quam nigri:uel fuſci,& hoc:quia in illis abūdat humiditas multa quae eſt materia ſpermatis,& non eſt multum remotum qui ſit magis abundans in ſpermate,& niger, & fuſcus,quia in eis eſt plus ſanguis,& color maior,quia fortitudo plus poteſt facere quam debilitas,& ubi eſt multa materia,& dicit quod mulieres albe ſugunt magis ſperma uiri quam alie:& ideo magis deſiccāt uiros.Et uulua quando impraegnata eſt mulier eſt magis ſicca,quia matrix fugit totam illam humiditatem:& clauditur eius aurificium: & nihil exit ſi autem apparet humida cognoſcitur: quia iam exiuit ſperma a matrice,aut exiturum eſt.Et dixit Ar.quod propter hoc debet inungi uulua cum liquida pice poſt principium impraegnationis:aut olibano,& ceruſa diſſolutis in oleo. Et ego dico quod eſt hoc forte,quia natura picis contraria eſt matrici in ſuo odore,& cum uenit eius uirtus ad matricem fugit ipſam matrix in ſurſum:& claudit ſuum orificium,& non poteſt tunc exire ſperma,& uirtus alterius medicine eſt ex ſua ſiccitate claudere orificium matricis:& iſta debēt fieri aliquantulum poſt tempus impraegnationis,quia ſtatim ſi fierent damnificaretur ſperma:& ſperma poſtquam non exiuit per.v.dies bene retentum eſt.Et aliquando accidit menſtruum poſt.xxx. annos principio.& medio ſomniū coitus poſt.xl.ānos:ſed tpus partus uſque ad.xl.Et mēſtruū; deſcēdit al' diſcedit īpraegnatiōe naturali:& aſcēdit ad mamillas in īpraegnatiōe naturali:& mulieres impraegnate ſentiunt quod tenent in uentre.Et ſunt magis pondoſe in circuitus pectinis.Et maſculi,ut in pluribus ſunt in parte dextra,& mulieres in parte ſiniſtra:quia eſt magis frigida,ſed aliquādo mas eſt in ſiniſtra quando ſperma eſt magnum,& multum.Et iam conueniens eſt nobis mirare differentias ſpermatis:& de prout conuenit noſtro tēpori,& non ſicut Ar.determinauit. Et dico ego quod Ar.dixit qđ a ſperma uiri dat formā,& mēſtruis ſanguinis dat materiā ſolum ex hoc apparet,& quādo in hoc puenit' ad profundū cōtradicet hoc ſibi ſicut dicemus.Sed mō dico qđ omne illud quod eſt ſperma ſiue mulierum ſiue uiri eſt ſanguinis mutatus,& dico ego quod ſperma uiri,& ſperma mulierum equiuocantur in nomine ſpermatis ſicut hoc nomen oculus eſt equiuocum cum dicitur oculus ſolis:& oculus hominis.In ſpermate uiri,& mulieris participatio niſi in nomine ſolo,& quod intendit hoc eſt emiſſione ſpermatis non eſt in muliere:& propter hoc non eſt remotum quoniam poteſt ſanguinem mēſtruum in muliere ſit eius ſanguis dealbatus.Et ſit in mulieres loco ſpermatis, & non eſt uiaticum quoniam in omni humiditate matricis poteſt imponi hoc nomen mēſtruum ſicut albumini uitello imponitur:& non eſt uentum quoniam mulieres poſſint mouere ſperma de loco ad locum in matrice propter delectationem,& haec nō erit in eis ſpermatizantia. Et putant homines quod Ar.putauerit qod ſperma uiri non eſſet pars pura neque immixta cum materia pura: ſed hoc non fuit eius conſilium, ſed ſuum conſilium fuit quod inuoluatur cum materia profundam in materia,ut ſit operator membrorum:& ducat idoneam materiam ad membra,& erit illud ſperma materia ſpiritu increatā:quia efficitur multum ſubtile:& humile,ut tranſeat in ſpiritum.Et ego:& ſui ſequaces obuiāt Ar. & dimittamus iſtam explanationem,licet ſit uera.Et dicamus etiam quod ſpma ſine profundatiōe operatio ſit in mēſtruo ſanguine:& nō ſit ſperma nullus operans,ſed materia:et uideamus quid dixit ille medicus cōtra Ar.putans ſe aliqd dicere cum nihil dixerit:licet ſciuerit multum de ramis,ignorans radices ſcientie.

Capitulum,De mora ſpermatis in matrice,& conceptu embrionis.

DIxit enim phiſicus bonus quod ille qui dixit quod ſperma non moratur in matrice, ſed exit de matrice non bene dixit, quia non eſſet appetitus matricis circa ſperma ſi poſtea deberet ipſum eiicere, ſed retinet ipſum teſtãte hy. qui dixit de muliere quæ uoluit imprægnari, & dedit ſaltũ forteꝫ ut eiiceret ſperma, & niſi fuiſſet fortitudo matricis in reſiſtẽdo ſpmati excuiſſet ſui ponderoſitatẽ, & hoc eſt qm̃ poſtea exiuit illud ſperma circa creaturam quaſi tela propter digeſtionem factam in matrice, & de intentione decoquentis, & digerentis eſt: ut humid', & decoquit ipſum faciat circa ipſuꝫ uenire corticẽ terreſtrem, & durum ſicut cõtingit pani qui decoquitur in pinguedine aliqua in furno, aut padella: & tũc quod eſt prope furnũ fiet cortex: & quod eſt remotius erit molius, & humidiuſ, dixit & propter hoc facte ſunt matrices aſpere interius, ut nõ ueniat leue ſuper leue, tunc oportet quod aſperitas ſit retentiua ſpermatis. Et dixit quomodo creantur uene: & oſſa, & nerui quæ ſunt alba a materia fluida immo creantur a materia uiſcoſa non curenti ſubtili, ſcd'm ſubtilitatem magnam ſanguinis, & tunc ſi dicatur quod ſanguis alteratur alteratione recta quid erit opus hic ſanguine naturæ: & præcipue cuꝫ ſperma ſit communitas membris radicalibus in qualitate, & ſanguis non eo quod eſt materia poroſa habilis ad recipiendum poroſitatem amplam quibus ex eo fiant uene ample, & arterie, & quod eſt ſperma uiſcoſum habile, ut ex eo fiat neruus in ſanguine, aut non eſt illa qualitas, aut talis ſubſtantia igitur ſecundum rationem non erit iſtorum materia ſanguinis. Et quomodo eſt illud, quod ſi ſperma proiicitur naturaliter a matrice appetatur a matrice: & menſtruus ſanguis ſemper eiicitur a matrice. Et propter quid facti ſunt teſticuli in muliere, & uaſa ſpermatis ne non ſint utilia ad creaturam, dixit, & nos iam iuenimus uaſa ſpermatis in muliere plena humiditate ſpermentali niſi, quia illud ſperma eſt magis quaꝫ ſperma maris dixit, & iam uidimus mulierem patientem ſuffocationem matricis propter abſtinentiam a uiro, & eius coitu deinde euacuebatur a ſpermate multo: & habebat in iſta euacuatione delectationem quaſi eſſet delectatio in coitu, & tunc ſanabatur, & tunc retentio illa longa illius ſpermatis inſpiſſabat illud ſperma dixit, & ſi eſſent menbra generata ex ſanguine eſſent nerui: & uene, & oſſa de genere carnis, & oſſa ſi eſſent fracta iterum redirent ad continuitatem ſecundum caro: ſed nõ renaſcitur, quia generatur ex ſpermate igitur ex ſpermate ſunt membra radicalia. Et iam poſſibile eſt illud in quibuſdam uenis, & in plagis magnis capitis quæ reuertant' ad continuitatẽ ꝑpter neruos, & oſſa quæ nũquã poſſunt redire ad cõtinuitatẽ. Et magiſter primus dixit quod uene, & arterie q̃ ſunt in uaſis ſpermatis qm̃ morabat' per tẽpus in reuolutione uenarum quaſi ſanguis decoquitur quouſque fiat ſperma, & ſi iſta reuolutio uenarum: & arteriaruꝫ fuiſſet in omnibns membris, & ſi arterie præter teſticulos ſunt generatiue ſpermatis: tũc non erunt generatiue illius niſi, ut reducãt ſanguinẽ in eis ad ſui ſubſtãtiam, & ſimilitudinẽ fuerunt igitur illa generata ex cõſimili ſubſtãtia ſpmatica, aliter eñi intendebat in generatione ipſius, dixit, & illud quod ſignificat qui in frigida ſit ſperma eſt ſimilitudo filii cuꝫ matre quoniã ſimilitudo fit a ſpermate: tunc ſi mulier non habet ſperma non erit filius ſimilis matri, & ſi reciperet filius ſimilitudinem a ſanguine menſtruali non eſſet filius unquam ſimilis ſuo patri, tunc quando erit filius patri: & matri determinata erit cauſa, & inuenta: ſed ſanguis menſtruus non eſt in maſculo tunc non cõmunicat in eis ſanguis menſtruus tunc remanſit: quia res cõis inter eos ſit ſperma erit ergo in eis ſperma, & in illo eſt uirtus generatiua ſicut in ſpermate maſculi, deinde dixit quod filius aſſimilat' patri, & matri, ſed non aſſimilatur eis niſi propter cauſam cõmuneꝫ utriq;, tunc illa cauſa cõmunis erit: aut ſperma, aut ſanguis, ſed non eſt ſanguis, quia ſe non eſt ſimilis patri igitur erit ſperma. Iterum filii aſſimilantur patri: & matri: & quæ aſſimilantur patri habent radicem facientem aſſimilationẽ. d. non propter cãm ſanguis menſtrui igitur propter cãm ſpermatis cõis: & putat mẽſes. G. feciſſe iſtis magnam probationem, deinde ratiocinatus eſt in ſermone: & dixit quod opus eſt quod ſemp filius declinet in ſimilitudine ad patrem ſuum, quia ſperma maris eſt magis forte, tunc ergo rñdebat: quia ſperma mulieris materiat ſemp a mẽſtruo ſanguine, tunc igitur ſemp eius uigor cõualeſcit: ſed ſperma uiri non hẽt adiutorium. Et dicit in alio loco quod ſperma mulieris facit ſe cibum ſpermati uiri: & tũc ille ſunt rationes quas ratiocinatus eſt. G. propter ſe, & nos mirati ſumus ſupra illud quod olfacit medietateꝫ cuiuſlibet rei: & dixit ſe ſcire philoſophiã quomodo dixit iſtas rationes eratas, ſuum enim dictum primum aſſerit quod membrum appetit res multas apppetitu naturali: & poſt uiolentat rem: & eiicit ipſam poſtquam caruerit neceſſitate illius rei, ſed accidit in acceſſione aque ab epate, & a uenis, & poſt eiicit illam aquam cum non indiguerit ea: & ſicut membra arta habent materias quæ ſunt eis conueniẽtes ad rectificãdum ſuascomplectiones: & ad diſſoluendum materiam malam quæ eſt in eis, deinde eiicit illam materiam medicinalem, & quando fuerit in corpore alicuius hominis aliud accitem eius quod non cibat ipſum: et poſt cum com-

riat non multum, & ille uentus eſt ſuperfluitas ſpeciei in corpore. Et ſi exitus ſpermatis non eēt ingematus a natura niſi propter delectationem deberet tunc fuiſſe ingematus ſperma exire non uelociter, ſed paulatim: & paulatim cum tarditate: quoniam delectatio accidit ex curſu materie illius quæ eſt callida & uiſcoſa ſuper membrum in quo facit quaſi titillationem acutam: & ſequetur conglutinatio & unctio in eodem ex eadem materia: & tunc erit illa delectatio ſuper reparationem: & eius quod receſſus nō induxit dolorem: & iſta delectatio eſt ſimilis delectationi illi quæ accidit ex reſtauratiōe aut ex unctiōe ſuper apoſtema: ſed iſtarum delectatio eſt fortior per fortitudineꝫ ſuarum cauſarum & operationū & eorum quæ patiuntur ab eis. Et quando illa humiditas quæ exit a muliere non generat: non erit ſperma: quia nōm ſpermatis non imponitur humiditati: niſi illi qui exit a teſticulis: & inducit delectationem quando aliquando exit hūiditas quæ etiā non inducit delectationem quando aliqn̄ exit humiditas quæ etiam non inducit delectationem: & habent ſimilitudinem cum ſpermate: & non dicetur ſperma: quia exit cum delectatione: niſi quia exit a teſticulis & complexione forti: et illud quod erit ſecundum hanc uiam erit potens generare aliud animal extra corpus a quo deducit̃: & tūc qn̄ iſte omnes differētie eadem in diffinitione ſpermatis: tunc illa humiditas quæ eſt in mulieribus non dicetur recte nomine ſpermatis: neque debet dici membrū aut ſpiritus: ſed humiditas ſolum: & genera humiditatum ſunt quattuor. ſ. q̄ttuor humores: & poſt illa eſt humiditas quæ in mulieribus eſt: quæ non eſt aliquid iſtorum: ſed eſt ſuperfluitas illa ſanguinis: aut eſt de natura ſanguinis, aut eſt ſanguis permutatus, & eſt conſuetudo quod omnis ſanguis ꝑmutatus exiſtens in matrice uocatur menſtruum quocunq; modo ſit mutatum in qualitate: et illd̃ quod dicitur ſperma mulieris ſecundum hunc modum erit menſtruus ſanguinis, & ſi dicatur ſperma illud erit æquiuocum in nomine. Et ad ſignificandū forte, datur hoc nomē, ut diſtiguat̃ iſtud qd̃ dicitur ſperma a reſiduo ſanguine menſtruo, qui non uenit ad tantam maturationem: et res eſt de rebus ſcitis, quod iſte humiditates magis merentur iuuare in creatura q̃ aliud de ſanguine mēſtruo, & tunc ſi non eſſet illud non haberet mulier delectationem in ſomno: in eius curſu magis q̃ in curſu menſtrui ſanguinis puri. Et cum fuerit in iſto iuuamentum ad creaturam: non erit in eo iuuamentum: niſi ſecundum uiam: ut ſic operans: aut materia aut uterq;: & tunc in eo erit uirtus formatiua & materia ſicut in ſeminibus: ſed quando in aliquo fuerit uirtus actiua occurrens uirtuti paſſiue ex illo occurſu debet fieri aliquid: ſi una uirtus fuerit debilis erit operatio debilis: ſed quando nihil operatur non eſt in ea aliquid uigoris. Et tunc quando uir & mulier coeunt & complet citius mulier ſuum ſperma q̃ uir: tunc illud ſperma intrans in matricem ſi eſſet forte deberet operari fortiter, ſi debilis debiliter, & ita quia nunquam inuentum fuit illud in muliere niſi habet illud uirtutem generatiuam quod reſcindetur a muliere. Et ſi forte in ſpermate mulierum eſſet uirtus generatiua nutriretur a ſpermate uiri: ut ſit in effectu: & tunc ponamus quod uirtus generatiua ſit in ſpermate mulierum: nō ſit in effectu illa uirtus: non per iuuamentum ſpermatis uiri: & ſic illa uirtus pauca: lꝫ etiam forte iſtud ſit ualde remotum. Et quod in illo ſpermate ſunt ſpecies: licet difficile ſit iſtud dicere niſi forte dicatur: quod ille ſpiritus ſit in potentia: & ducatur in effectum per ſperma uiri: & de iſtis eſt melius ut dicatur quod in illo ſpermate non ſit utraq; uirtus: ſed uirtus formans, & nō ꝑpter hoc uetatur dicere quin in ſpermate uiri ſit uirtus extenſiua & lineamentis: ut lineamentet̃ in ſe & profundetur intra mulieris materiam iuuans ad lineamentationem ipſorum, & non æque cōponit membrum aliquod nec eſt materia alicuius membri: & poſtquam coagulatio creaturæ ē ex iſto duplici ſpermate neceſſarium eſt ut decreſcens ſanguinis menſtruus aſſimiletur iſti coagulationi, & propter hoc nō permutat̃ ab eis in ſimilitudine ſpermatis: ut aptum ſit tranſire nutrimētū. Sed ille ſanguis tūc non decurrit ſcd̃m uiam decurſus ante imꝑgnationē: quia tūc decurrebat ſecundū tp̄s iam determinatū: modo aūt continue paulatim: qa matrix attrahit ip̄m: & ſicut nutrimētū in nobis p̄mo fit ſanguis, & poſtea dealbat̃: & poſt ꝑparat̃ ut tranſeat ī mēbꝝ ſic menſtruus ſanguis cū decurrerit tp̄e imꝑgnationis ad matricē recipit decoctionē quouſq; aſſimilet̃ ſp̄mati mulieruꝫ, & poſt trāſit in mēbꝝ. Et iſtud ſi ergo qd̃ ſperma ſit ſup̄fluitas ſanguinis quanto digeſti: & ꝑpe coagulādi in mēbra. Et maſculinale cōicat̃ uirtus formās cū uirtute cōicat̃ uirtus formās, cū uirtute ēt nutricē quæ cōiungit̃ cum ea ex materia fœmiāꝝ ſcd̃m modū quo nutrit̃ ex ea corpus: & fœminale eſt æq̄ diſtās illi, & iſta adoptatio diuidit ſe magis prope mēbris: & nō erit ex ſup̄fluitatibꝰ quas natura antiquitus iu pullū adoptāt in iuuamentum corpis: & aduētus pp̄ uirtutē in illa eſt ſignū uirtutis q̄ ꝑceſſit: ſed uirtus informatiua & gn̄atiua cōplet̃ in teſticulis: & ibi trāſit iſta ſup̄fluitas in ſp̄ma maſculinale īformās: & tūc erit uis īformatiua cōpleta ī ip̄o a teſticul̃. Et uirtꝰ nutritiua ī ſp̄mate maſculi forte uenit ex parte extremitatū in ſocietate ſpūs nutrimēti decurrētis in ſp̄mate: quæ fiunt cum immutatione ſanguinis ad ipſum quod diminuebatur a membro: & quia ille ſan-

guis alterabatur ad complexionē illius membri alteratione quacunque: & accepit ſuas uirtutes naturales: licet nōdū cōpletas: & nō eſt opus ut abnegemus iſtas īpulſiões ad teſticulū: īpulſiões dico ſupfluitatū: & tunc nō eſt abnegatū: quoniā teſticulus attrahat ab omni parte ſui corpis ad ſeipm ſicut non eſt negatum: quod quædam membra attrahant humiditates ab aliis, & quod medicina attrahit a partibus corporis: & materia, licet ſit extranea a corpore eius: tamen attractio eſt attractio multarum ſuperfluitatum: ſed in fœminæ materia eſt debilior q̄ poſſit cōicari ab aliqua, ſed magis comitatur adaptamen & retificationem q̄ præſtitit ei ſua uis: & ſi cōicaretur aliqua uis eſſet illud quod dixit ante. Sed quando illa materia implebatur a membris a teſticulis poſtquā fuit digeſta: ibi augmentabitur uis informatiua ab illo. Et erit nutritam obediens informatam, aut comitans ipſam: & tunc ubicunq; fuit concomitabitur ipſum ſperma: & tunc exit ibi aſſimilatio completa, & uirtus informatiua quæ eſt in ſpermate: aut erit ſignum uirtutis informatiua: quæ ē in illo indiuiduo, & mutabit tunc ad operandum ſimile illi, a quo uenit, quod eſt ab illo remota: ſicut eē ſigillum uirtutis nutricem, & ab extremitatibus ad hoc: & tunc hoc eſt dignius & adiūgitur in unum & generatur ex eis maius de mora unius non eſt cauſa ingreſſiōe tantum: ſed inuoluatur inter eius informationem: & ſecundum ſub mora non eſt in ſui informatione, & ſua quantitas eſt minor q̄ ſufficiat in generatione eius quod generatur ex ſanguine menſtruo: quia alterabitur ad naturam principii illarum: & erit illa quantitas minor portio: & non eſt remotum qui illo quod eſt fortius ex eis erit materia ſpiritus & debilius fœminale materia membrorum.

Capitulum, De membris conſimilibus,

ET duobus ſpermatibus poſtquam fuerint adunata ſpermata maris & fœminæ rotundabitur totum ſuper ſe cum uirtute propria circundans ſuam eſſentiam & matrix mouet ſe ut cooperiat ipſum, Et quidam dicunt quod matrix ambulat ad cooperiendum paulatim: & fit textura extra ex materia ſpermatis fœminæ: quæ continuat ipſum cum extremitatibus matricis interioribus: ſed uidetur qđ motio matricis ad cooperiendum ſupra fit feſtina. Sed cooperiunt illud completur per expanſionem eius quod cōtinetur ex alateribus matricis, & hoc propter nutrimentum quod recipit, & tunc magis matrix cooperit ſperma: & cooperit: & eſt uia ſpermatis, ut inſpiſſetur per calorem & oportet ut creetur iterum ſperma: & cooperit ex materia quæ inſpiſſabitur per calorem, & qđ intenditur per ipſum & aliis. Et conſtrictio ſuarum partium: & illum cooperimentum eſt cauſa retentionis menſtruorum: ut nutriatur inde creatura, & conſtringit ſe mater in iſto cooperimento & deſſicatur & intendit fugere. Et appetit imprægnata res contrarias, & appetit ſtulta & contraria: & hoc propter retentionem menſtruorum: & illa retentio permutant colorem oculorum mulieris. Et reducit colorez uenarum quæ ſunt in lingua ad uirorem. Et inducit dolorem pectinis pp conſtrictionē orificii matricis: & iſta contingūt in principio imprægnationis: & fortaſſe retardabitur iſta operatio per decem dies: & augmentabitur menſe cum inceperint capilli creſcere, Et primum quod generatur eſt tæla quæ circundat: ſicut circundat in ouo ubi ſit retinēs: & cuſtodia partium ſpermatis ne ſemp agatur & claudatur calor naturalis in ea: deinde materia tēdat ad augmētum & extenſionem. Sed primum quod generatur in ea eſt ſubſtantia ſpiritus qui eſt fundamentuz uirtutū aīalium. Tunc ergo eſt neceſſarium quod pmo generetur id in quo duo fuerint aggregata neceſſitas & utilitas: & generatio ſpiritus eſt leuior generatione membri: ut neceſſitas eſt ut creſcat ſpiritus ſecundum omnem partem, ut ueniat uis & uigor, & iſta neceſſitas eſt maior neceſſitate generationis membrorum dico completorum. Et quia radix huius ſpiritus eſt illud quod cecidit in matricem inuolutum cum ſpermate: & tunc non eſt remotum: quoniam ſperma ſecundum ſe totum ſit locus primus ſpiritus: uel quod ſit in eo locus propter ſpiritum, in quo ſpiritus ipe adunatur: & ab eo poſtea diuidatur. Et impoſſibile eſt quod natura non fuerit ſolicita circa iſtum ſpiritum & quod ponat ipſum ut creſcat: ut non in locum certum: & ut habeat motum non a loco certo. Sed opus eſt ut in primis cognoſcatur ſingulare & diuiſum per ſe: & adunet̄ per ſe: & quod cognoſcatur ſubſtantia & determinetur quædam penetratio ab ipſo ſpiritu: & quod iſte ſpiritus habeat fundamentum a quo mouentur ad partes diuerſas: & illa pars ſpermatis quæ ſic erit fundamētum erit pars diuiſa bene & maturata: & erit cor: ergo oportet ut primum quod generatur ſit uas ſpiritus: & in prima creatura erit inſenſibile, deinde faciet ſpiritus ille perforationem coram orificiis uenarum. Et poſtquam fuerint ille perforationes ſenſibiles dicentur uenæ: & operator earum erit motus huius ſpūs: & tunc principiū earum erit cor. Et erit clauſura uirtutis informatiue: in eo in quo claudit̄ ille ſpūs, & aſſilat̄ ſpūs uēto: accīt qđ ī illa materia appebit īflatio ampulloſa: & illa materia creſcit p illđ uētoſum: & deiñ illa ſba ſpūal̄ q̄ nutrit̄ & corroborat̄ ī illa materia faciet pforatio-

nem de illa materia: & non ſecundum quod putauerũt phiſici: quod quia materia erat res humida:
& in humido omnis agens eſt calor: tunc ergo non poteſt eſſe: quoniam in illa materia ex illo calo
re fiat uentus: et ille uentus incendit exitum: & uerſus altum igitur: altum perforabitur in manife//
ſto materie: & iuuamentum illius perforationis eſt, ut intret uentus & attrahat᷑ per ipſum foramẽ:
ſed non eſt ita res: neqꝫ eſt ille ſpiritus uentoſus ſuperfluitas materie: ſed potius res cuius retentio in
tenditur a natura: & mouetur ille ſpiritus ſecundum partem q̃ appetit anima: & niſi pecten eſſet
coniunctum melius a ſuperiori ad matricem non eſſet motus illius ſpiritus in matricem in partem
quod exigeret anima: ſed ad aliam partem. Et quando generatur ille uẽtus ſpiritalis extendit mate
riam ſecundum eius dimenſiones, & inducit dimenſiones in pellicula obuoluentem foramen æque
ſtans foraminibus uenarum quæ ſunt in matrice: quæ uenæ aperiuntur tempore menſtruorum, &
omnes illi meatus adunatur in unum meatum præcedentem in profundum in materia formate: &
iſte meatus in profundum introducit ſanguinem & animam: ſanguinem in duabus uenis: aut una
& anima in duabus: & quando creantut huiuſmodi motus ſuggit materiam formatam ſubſtantiã
nutrimenti ab orificiis illarum uenarum & penetrat: purificat ſanguis qui alteratur cito in ſubſtan
tiam ſimilem ſperme: & fiunt lineæ habẽtes inicia ſanguinea: quoniam ſanguis tranſit in eis: et illa
rum media quaſi ſanioſa: quoniam immutantur in ſimilitudinem materie, & prima materia ẽ cor
& non ſtuduit accipere illam materiam poſtquam materia fuit alterata ibi: et iſtud non fit in omni
bus æquale tempus deinde in illa materia natat ſanguinem: et manifeſtatur in illa quouſque appa//
reat quaſi res coagulata. Et principium criniti illius fruſtulli erit in ſuo interiori: et præcedet iſta
natio continue ſecundum immixtionem partium partis carnoſe: et coagulationis quouſqꝫ perue//
niatur in materia illa ad complementum. Et hoc in temporibus diuerſis: et poſtquam illud carno
ſum coagulatum uenit ad complementum coagulationis, accipit poſt illa materia nutrimentum ꝑ
umblicum: et dictum groſſius de ſanguine diuiditur ad unum principium: et ſubtilius ad aliud ꝓn/
cipium ſecundum eundem modum. Et principium ad quod iſta duo procedunt erit calidum mul
tum & ſubtilius iſtorum nutrit rem diuiſam ad hæc ut ſit cor. Et eſt illud quod fuit arta ad aggre//
gationem totius ſpiritus in ſe in principium unum: & in groſſiori operatur uirtus informatiua quæ
claudebatur in eo in quo claudebatur ſpiritus. Et poſtquam fuerit ſpiritus delator animæ & anima
eſt una, & tunc erit epar quaſi ex ſuperfluitate nutrimenti cordis: & tunc erit cor principium gene//
rationis epatis: ſed actu erit cor cum ſua uirtute: ſed materialis pars erit ſanguinis groſſior immi//
xtus cum menſtruo. Sed medulla eſt omnimoda res ad quam uenit ſpiritus: & adhuc clauditur in
ea & creauit in ſuam ſubſtantiam: ſed non eſt opus in ſua generatione ſanguine ſubtili & bono in//
quantum ſanguine: ſed iecore quaſi eſſet flegma, & tunc generabitur ad complementum. Et quia
cor & medulla & par ſunt res indigentes certo ſitu: tunc creator poſuit illa in loco competenti pro
ut fuit neceſſarium: eſt in motu ſpiritus in eis: & quod exitus eſſet a uaſe competenti ſibi. Et ſpiritus
uitalis & animalis & naturalis: non ſunt ſeggregati in ſpermate: quia ſperma fuerit omnino & ſi//
mile in ſuis partibus: & non eſt motus diuidendi ſpiritus in corpore conſimili magis ad unum pun
ctũ q̃ ad aliũ uſquequo ſit poſſibile qđ dicatur: quod ſpiritus per ſe moueãt ſe ſpirituales ad unã ꝑ/
tẽ naturales ad aliã: & accidẽtales ad aliã: & uirtꝰ ĩformatiua nõ moueť ad ꝑtes niſi creatas: qm̃ uir
tus opať opatiõe ꝓma ĩ ſpũ, ut diuidat poſtq̃ fuerit in ſe adunatꝰ. Et opať opatiõe ſecũda ĩ mẽbris:
cũ iuuamẽto ſpũs. q. medio, eo qđ mouet ſpiritus ad illa mẽbra. Et iſta cognitio nõ hẽtur de hac uir
tute niſi ꝑ effectũ: & tũc iſta cognitio nõ erit añ motũ ſpiritus a ꝓncipio: ſed poſt: & noſter ſermo ẽ
modo erit ante motum ſpiritus a principio: ſed poſt. Et noſter ſermo eſt modo in eo: quod ẽ de co
gnitione eius: quod eſt ante motum ſpiritus ad ipſum: & tunc neceſſarium eſt: ut ſit ꝓncipio totius
ſpiritus ad unum locum a quo cognoſcatur ſuus motus ad omnem partem: ut ſit motus anime pri
mo ad conferentia ad centrum: & poſt de centro ad omnem partem dextrorſum ſiniſtrorſum an//
te retrorſum deorſum: & uirtus ſenſitiua mouetur in ſurſum: & uirtus nutritiua in aliam partem
& fortius latus: & dextrũ, & tũc poniť in ea mẽbrum in quo non fuit uirtus: ut neqꝫ aſcendere fa//
ceret ipſum neque deſcenderet ſicut dicemus poſt. Et propter hoc contingit quod poſtquam fue/
rit materia in medio habebit motus ad omnem partem: ſed contingit in megacaſmo: & tunc co//
gnoſcunt ſpiritus ſuos motus: & operantur uaſa cum quibus nutriunt: & in quibus differunt. Et in
ueniunt intus omnia membra coniuncta cor & epar: & medulla. Et epar eſt maius omnibus mẽ
bris: quia illa hora neceſſarium eſt multum membro diſtractio ſanguinis & medulla: eſt tunc minꝰ
omnibus membris: quia tunc non indiget multum ſenſu & motu: & tunc fit caput nutrimentũ ma
gnum: quoniam neceſſarium ẽ ut ex eo poſt naſcantur multa. Et ſtultũ eſt dicere qđ res eſt: qa hæc
exiuit ab illo: uel illđ ab iſto: qa iſta loca ĩ qbꝰ cõtineť ſpũs ꝓmo creabať cõtinẽtia ſe: & erãt poſtea

quaſi foramina: & illa foramina facta ſunt per motum ſpiritus. Et locus in quo adunatur ſpiritus
eſt unus: & poſt uadit ad diuerſa loca quæ ſunt principalia: & ad aliquod principium uadit unus
ſpiritus: & ad aliquod uadunt duo. Et duo ſpiritus iſti inueniuntur in ſpermate: quia non ſolum ue
nit ad ipſum unus ſpiritus in imo a corde unus: ab epate unus: & a medulla unus, & non eſt opus: ut
tunc ueniat a corde ſpiritus animalis ad epar: & poſtea fiat ibi ſpiritus naturalis: & iterum reuerta
tur ad cor, ſed a corde uadit ſpiritus qui eſt naturalis: & informatus & nutritus & in corde remanet
de iſto ſpiritu ſibi ſufficiēs: quia nihil ab iſto principio nominato procederet formatiuum ad epar
naturaliter formetur epar: & poſtq̄ res eſt ita tunc uirtus informatiua cognoſcit ſibi ſpiritum de il-
lo ſpiritu quæ fundatur in corde: & illo ſpiritu tranſmittit cor ad foramina poſtquam uenit ad cō-
plementum fiant uenæ quædam pulſatiles, ita fuerit parua neruorum procedētia a medulla: & poſt
quam fuerint elongata uidentur quaſi canne: & poſtquam iſte canne fiunt diuiſe non eſt remotum:
quoniam non una accipiat nutrimentum ſuum a corde ad medullam: niſi poſtquam cor & medul
la diſcreta fuerint: & antequam facta eſſent iſta duo foramina: poteſt dici quod utrunlibet eorum
eſſet factum ab altero: & non necabitur: ſed omnino primum foramen habet ortum a corde, & nō
eſt remotum ſicut diximus iam, quoniam ueniat uirtus ab uno membro: & recipiens ipſum ueniat
ab illo membro: & illud tamen non habet firmitatem. Et quod ſupra hic dixerint manochoīa non
eſt ueruꝫ firmum ſicut diximus. Et poſtquam facta fuerint iſta membra ea ſeparatur alia: ſicut ſp-
ma & nuca medullam, & in ea texuntur nerui & diſcernunt oſſa ſuam materiam, & quodlibet cæ-
terorum membrorum ſuam materiam.

Capitulum. De generatione ſpermatis.

ET eſt primus modus quod ſperma fit in p̄ncipio. q, butiꝛ: & ē illud ex intentione in
formantis: & ſecundus modus eſt qui aſſimilatur interius quaſi gutta ſanguinis: &
tertius modus qui mutatur ſperma quaſi ſanguis coagulatus: & tunc ſperma fit q̄-
ſi cor & p̄npalia membra, & ſua uaſa, Et poſt fiunt extremitates ſcilicet pedes &
manus: & in omni mutatione eſt res quædam ypoſtaſis: & poſt hoc totum eſt diffe-
rentia inter mares & fœminas: quia fœmina completur tardius. Et experimentato
res etiam in hoc diuerſantur, & illud quod magis erit eſt poſt. vi. dies apparet ibi ſpumoſuꝫ: & poſt
hæc in termino trium dierum. ſ. poſt nouem dies fiunt guttæ rubeæ & fila rubea, & aliquando an-
teriorantur, & aliquando poſteriorantur per unum diem & poſt. vi. dies alios ab iſtis: ſcilicet poſt
quindecim dies: alios ab iſtis apparet totum quaſi ſanguis coagulatus: ſed aliquando anterioratur
per duos dies: & aliquando tardatur. Et poſt duodecim dies poſt illos apparet caro & cognoſcun-
tur tria membra. Et extenditur quædam portio a qua procedit nucha: & hæc aliquando ante-
rioratur poſt quīdecim dies & tardatur, & adhuc poſt nouem dies diuiditur caput a ſpatulis: & ex
tremitas laterū: & uenter cognoſcitur pet ſenſum in aliquibus abſconditur quouſque ſentitur poſt
in termīo & diem: hoc eſt complementum. xl. dierum. Et aliquando poſterioratur iſta res uſq3 ad q̄
draginta dies: & numerus in hoc ſunt. xxx. uel. xxxv. Et dixit Ariſto. in prima doctrina quod abor
ſus poſt. xl. dies quando fundebatur ſuper ipſum tæla & poſuerunt ipſum in aqua frigida appare-
bat creatura parua, & extremitates eius cognite. Et maſculus eſt magis feſtinus ad hoc q̄ fœmina:
& uidetur minimum tempus in formatione maſculi. xxx. dies, ſed terminatio maris & fœminæ ſe
cundum hunc modum iudicatur a quibuſdam medicis: & prima operatio in formatione eſt per ca
lorem naturalem & eius aggregationem: & fiūt poſt foramina & exiture: & poſt incipit nutritiua
operari: & quidam putant quod fœtus tunc inſpiret per os, ſed inſpirat inſpiratione: ut multū poſt
quam fuerit completus in matrice: & ſuper hoc non eſt ſignificatio aliqua: & dicunt quidam quod
poſtquam natus fuerit duplus ad ſe iam informatiua: quod tunc mouere duplus dico ſecundum tē-
pus: & poſtquam compleuit triplum tempus ad ſuum motum parietur: & lac incipit a tēpore mo
tus creaturæ. Et iam dixerunt quod tempus rectum eſt. xxxii. uel. Lii. dierum, & tunc mouebitur
poſt. lxx. dies. & poſt. cc. &. x. parient. ſcilicet poſt ſeptem menſes, & tunc quando fuerit maius quā
xlv. dies & parietur poſt ducentos &. lxx. dies. ſcilicet nouem menſes: & illud eſt res quæ eſt firma
ex toto. Et ſcias quod ſanguis menſtruus diuidet ſe in imprægnata ſecundum tres partes: ſcilicet in
cibum potuꝫ, & in lac: & illa pars aſcendit ad mamillas: & tertia eſt ſuperfluitas quæ quieſcit intus
uſq3 ad tp̄s partus & eiicit̄. Et natus circundat̄ a tribus mēbranis. ſ. ſecūdina: & ē mēbrana q̄ circuit
totū: & texūt in ea uenæ: q̄ꝝ uenæ pulſatiles ueniūt ad locū nō ramificatū & nō pulſatiles termināt̄
ad unā uenā circūuolutā: & ad illā deſcēdit urina creaturæ: & ē mēbrana alia quæ dicitur aſcham.
& illud eſt in quo adunatur ſudor: & tūc propinquius creaturæ eſt membrana tertia: & eſt ſubtili-

or, & hoc quia in ea adunatur humiditas ſubtilis quæ fluit a creatura: & in tota illa humiditate ē iuuam̄: & hoc ut melius exaltere̕t puer ſuper illam humiditatem & facilius: & non grauetur ſuper matricem: & eſt in eo iuuamentum: ut per ipſum elongetur a ſuperficie matricis quoniam membrana dura inducit dolorem cum ſuo tactu ſicut leditur cicatrix uulnus: cum res eſt recens. Sed membrana quæ eſt extra iſtam & eſt circunuoluta nominata: & tranſit ad iſtam per meat⁹ quēdaꝫ urinæ creaturæ alienis umblico: & non exueretur: & hoc quia meatus uenter eſt anguſtus: & circundatur ille paruiuſculum qui iuuat adere cauſam uoluntariam: & iſte per quem exit urina eſt directus & amplus: & poſuerunt urinæ receptaculum proprium: quia ſi coniungeretur cum corpore nō poſſet ipſam pati corpus propter eius acumen: & hæc eſt manifeſta: & differentia inter urinā & humiditatem quæ eſt ſudor eſt in odore et intenſionem coloris. Et ſi obuiaretur ei cum ſecundina corrumperetur, forte illud quod compræhenduntur uenis, nec ſecundina compoſitio ex duab⁹ tælis ſubtilius: et inter illas contexuntur uenæ: et utrunque genus earum terminat̕ ad duas uenas exeundo .ſ. ad tertias et non plus ſatiſgiles: ſed duæ uenæ quæ non ſunt arterie poſtquam intrauerint adunabuntur inter ſe antequam ueniant ad epar: et fiet una uena ut ſit magis ſaluum contentum in ea: et pertranſit uſque ad gilbum epatis: urinæ faciat anguſtiam uis exitus colere. Et certū eſt quod iſta uena naſcitur ab epate & uadit per umblicum: & deinde ad ſecundina: & ſpargit ſe & facit ſe duas uenas: & illæ duæ uenæ ſpargunt ſe a ſecundina ad orificia: uenarum quæ ſunt in matrice. Et iſtis uenis contingunt duæ res: ſcilicet quod in locis in quibus coniungūtur cum orificiis graciliantur quaſi eſſent extremitates ramorum, & adhuc efficiuntur rubeæ primæ: inde & tunc opinantur quod inde naſcantur: ſed rubedo quæ eſt in eis: eſt propter ſanguinem quem acipiunt ab eo loco: & tunc ſi tu inſpicies applicationem foraminis putabis, quia radix illarum erit ab epate: & ſi tu reſpicias ruborem illarum uenarum: dices illas naſci ad ſecundina: ſed inſpecto prima eſt foramina & meatus. Sed alterationes ſunt complete ſuperficie quæ circundant foramina. Et ita quod illæ arteriæ duæ coniunguntur cum duabus arteriis: & ſi acceperis primum a ſecundina inuenies eas pertranſeuntes ab umblico uſq; ad arteriam magnā: quæ eſt ſuper coſtas & ſuper ueſicam poſitas: quoniam ueſica eſt membrum magis propinquum cui ambe poterunt ſe approximare, & ſunt ligate cum ueſica per membranas propter ſaluamentum: & propter hoc tranſeūt in arteriam durabilem quæ non diuiditur in animali omnibus diebus uitæ ſuæ: & hoc eſt quod apparet iurationibus medicorum. Sed certitudo eſt quod duo rami naſcuntur certe ab arteria: & dicunt phiſici quod non eſt bonum: quod iſtæ duæ uenæ adunentur: & quod tendant ſe ad cor: propter longitudinem īteſtinis: & propter obuiationem diuidentium: & quia eſt prope ſuuꝫ iter: & cōtinuatio cum eis nō fuerit opus quod adunarentur. Et dicūt adhuc quod arteria & uena nō pulſatilis quæ tranſeunt a corde ad pulmonem, quia nō habent perfectū magnū in illa hora ad inſpirationem mutauerunt ſuum perfectum ad uirtutem cibalem & nutrimentalem: & tūc poſuerunt in ambobus unum meatum ut tranſeat nutrimentum per eum. Et pulmo in primis eſt rubeus quoniam nō reſpirat ſe cibat ſe cum ſanguine rubeo ſubtili & de albatur cum immixtione aeris de albātis & dicunt phiſici quod membrana inuoluta in̄ ſe generatur ex ſpermate mulierū, & ē iſtud res parua & multominus ſpermate maſculi & tunc non eſſet conueniens ut eſſet amplum, & tūc facta eſt longa ut continuaret creaturam interiori matricis, & eſt anguſtia ad capiendū humditates, & tūc fuit neceſſariuꝫ ut eſſet paratus locus amplus ad capiendum ſudores. Et quod creatura quando magis feſtinat in ſuo corde cōplexio maſculina ſperge̕t illa cōplexio in oībus membris: & tunc in maſculino fiet aſſimilatio ad patrem: & fortaſſe cauſa maſculinitatis nō erit complexio patris, ſed ex aliquo modo ex matrice uel complexione matricis: uel aliquo accidēte ſpermate extraneæ: & tūc propter hoc non eſt opus quod quando eſt maſculus: & in hoc aſſimilatur patri: quod propter hoc in omni aſſimiletur patri: & fortaſſe aſſimilabitur matri, & aſſimilatio indiuidualis ſequitur figurā aſſimilatōis: in maſculinitate nō ſequitur figura, ſed complexionē ſimilis cōplexioni patris: & illa fluit ad membra. Sed adaptatio membrorum extremorum ad figuram erit fortaſſe magis declinans ad parte matris, & forte poterit uis informatiua mutare ſperma & ſuam figurationem tranſmutare ad partem patris: ſed redditur ſegnis ex parte complexiōis: ut faciat ſimile illi in ſpermate quouſque fundantur in aliam partem uſque ad interius orificium matricis quouſque impleat in circuitu. Et fortaſſe illud accidit in diuerſo impulſu ſpermatis aues: & ſecundum remiſſionem ſecūdi impulſus: & hoc quando coniungetur cum eis diuerſus motus matricis in attractione: quia matrici in ſucceſſione accidere motus ei conſequēter ſe adinuicem, & ſicut in trāſgulatione bucellaꝝ & ſicut accidit cōſequēs īſpiratio piſcib⁹ q ē maſculus īpulit ſperma ſcd̄m īpulſiones: ſcd̄ꝫ oēꝫ īpulſionē erit attractio ſpmatis ab exteriori: & hoc qa exigit matrix cōtinuatōeꝫ inter ſpermata: & illd̕

eſt qđ poteſt ꝑcipere ille coitus ſuper hoc coitu: & illi etiam hoc dñt & affirmant: & ille impulſio/nes & attractiones ſingulares non eſſent pure ſed immixte cũ motibus diuerſis: & compoſitis. q. omnis ille motus compoſitus eſſet ex motibus, ſed ẽt nõ cõpletᷣ unus ĩpulſus niſi cũ multis motibꝰ et diuerſis: & ſcđm oẽs illos motus diuerſos ſentit diuerſam qetẽ ille q expulit ſpma: et poſt qetem illarũ ꝑciũ incedũtᷣ alie eiectiões: & ſemper diminuetᷣ uirtus eiiciens: & ex paucioribus modis nu/mero diuerſis. Et fortaſſe uices iſte erunt plus quam tres uel quattuor: & propter hoc duplicabitᷣ delectatio fœminarum, quia ille delectantur in motu ſui ſpermatis: & in motu orficii matricis in/ſugendo, ſed etiam delectantur adhuc in diuerſitate motus matricis: & fortaſſe exhibit a fœmina reſpondens ſimilr̃ eiectioni maris: & inuoluẽt ei ſe: & iterum uenient alie ſecundum eandem uiam ſibi reſpondentes: concipiet ergo tunc fœmina in uentriculis multis: multos fœtus, quia omne in/uolutum cum altero diuiſo: diuidit ſe ab altero: & fortaſſe inuoluentur ſpermata: & poſt diuidẽtur & hoc propter diuerſitatem duorum impulſuum inter omnes impulſus: & hoc propter uentoſita/tem interclusam ab eis: aut ab aliquo alio diuerſo motu: uel aliqua alia cauſarum diuidentium: & forte erit illud propter diuiſionem uentriculorum: & illud eſt quod impedit complementum uitæ & forte generabitur iſtud: ſed uidetur quia erit debile: ſed illud erit utile quod diſcrete cadit in radi/cem. Sed partus erit tunc quando ſufficiet puero: & ei adducitur uel addunt a ſecũdina: & illud qđ ei accidit ab inſpiratione, & tunc iam erunt membra eius completa: & tunc mouebitur cauſa con/tra ſeptimum ad exitum: & tunc erit debile ex ſuo motu, & non poterit illam uirtutem acquirere uſque ad unum menſem: & ſi exiuerit in octauo erit fœtus debilis, & non feſtinabunt ad exitum propter uirtutem innatam: & potius propter occaſionem: & exitus nati erit cũ fiſſura ſcor me & mẽbroruꝫ humanarum: & cum lenificatione fiſſure ab habentibus contentis: & mouebitur fœtus ſuper ſuum caput in partu naturali, ut ſit lenior ad exitum ſua diuiſio & facilior: ſed exitus ſupra pedes eſt propter debilitatem creature: quoniam non poteſt ſe uertere: & eſt ille timoroſus: & ut in pluribus erit non proficiens. Et creatura ante ſuum exitum uertet ſuam faciem ſuper ſuos pedes & ſuas palmas ſuper uolumina genuum: uel ante motum ad exitum: & ſuas nares intra ſua genua: & oculos ſurſum: & colligit ſua genua ante ſe: & eſt equitans ſuper ſolas plantas: & ſua faci es eſt ſupra dorſum matricis ſue: & facit iſtud totum ad defendaculum cordis: & iſte modus eſt ma gis conueniens ad euitandum ſe. Et adiuuat ad reuerſionem ponderoſitatis ſuperiorum partium: et maxime magnitudo capitis: & eius ponderoſitas: & quando inde diuiditur aperietur matrix aper/tione qua non poteſt eſſe maior: tunc contingit diuiſio coniunctionum maiorum: & deſcenſio ad/iutorio dei operatur ad hoc: ut faciat dei quæ paratur ad hoc: ut faciat illam diſcontinuationem iterum reuerti ad continuationem naturalem: & erit illud opus de operibus uirtutis informati/ue: & proprie eſt res coniuncta cum deo qui uadit cum puero in ſuo cremento: & ignorat parũ be/nedictus deus: fœminæ ueniunt ad cõplementũ diuturniori tempore: & hoc propter debilitatem uirtutis informantis: & ſi fortis eſſet maſculinaretur: quando ergo formantur mulieres debilis in eis eſt uirtus: caneſcũt citius propter ſui uilitatem: ſicut arbores humide et albecilla: & uimina: augmentantur enim uelociter quoniam natura non imperfectionem earum uſque q̃ ad omne cõ/plementum, & quando non intendit ſollicite circa ordinationem: & fuerit materia multa fit uelo citer retardatio: etiam aliquando eſt ab agente, & ſi non fuerit impeditus: & hoc eſt etiaꝫ ut ipſe ue/niat ad perfectũ complementũ: aut quia diminutio ẽ in maſculo: & mulieres, licet diminuantur ꝓ/pter hoc: uel impediẽtur propter hoc uirtutes naturales in cõmunibus: & ſi diminute fuerunt natu ræ earum reſpectu naturæ uirorum qui proportio obedientie materiæ fœminæ & ſue multitudi/nis & ſue ſubtilitatis ad diſſoliditas corporis uiri eſt maior quam præparationis proportio: & cõ/plementum uiri ad complementum mulieris: & eſt maior quam præparationis proportio: & uirtutis maſculi ſupra uirtutem fœminæ. Et illa quæ eſt impræɡnata a maſculo: eſt in omnibus melioris modi quam impræɡnata a fœmina: & parit citius: & fœmina habet pauciores uires ad na turandum: quod accidit ſibi ex matrice: & aliquando impræɡnantur quædam mulieres: & tũc im præɡnantur: & cauſa huius meliorationis eſt propter retentionem maiorem in ſuis membris: & proprie eſt uia in hoc quaſi uia ſanguinis: menſtruoſum eſt ut ſit multus & uirtus eiiciens ipſum ẽ fortis. Et pori corporis ſunt ampli: & erit in ſuis humoribus acumen modicum, & cum hic aperiẽ tur magis foramina, & propter hoc citius potuerunt exire humiditates: & ille exeuntes attrahunt ſecum alias. Sed tunc cum eſt retentio menſtruorum poterit natura obuiare prædictis ut faciat tranſire in nutrimẽtũ partem illius quod ſolebat exire: & reſiduum ſuperfluum expellere per ſudores: & alias euaporationes. Et dixit Ariſtoteles quod omnium animaliũ partus eſt determi natus: ſed homini enon, quia aliquando parit in fine. ix. mẽſium: aliqñ in fine. viii. & paꝝ uiuit ille

qui naſcitur in fine,viii.menſium:& fortaſſe nõ naſcitur in.viii,menſe:ſed mulieres dñt hic quia eis accidit ſanguis menſtruatio a principio impgnationis:et hoc non computant.Et fortaſſe illi qui putantur quod matres impgnantur ab eis per decem menſes parum uiuunt:& fortaſſe non trahebat per tantum,ſed putabatur a matribus propter aliqua accidentia ſimilia impgnatorum:& maxime cum eis reſcinditur menſtruoſitas ſanguinis,Et iam dixit una fidelis,quod una mulier peperit poſt xiiii.menſem unum puerum & inceperunt naſci dentes,& bene uixit:& alius qui uidit puerum naſci per.vi.menſes & bene uixit.Et dixit Ariſto.quod aliquando naſcuntur,v.proles in uno uẽtre:& dixerunt antiqui quod mulier peperit q̃ttuor in illis quattuor uicibus.xx. filios:& quædam mulier aborſit.xxxiii,figuratos:& audiui a fidelibus quod una mulier aborſit.et quando una mulier parit maſculum ſimul & fœminam raro euadunt & duæ creaturæ,ſed quando duo mares uel duæ fœminæ exeunt ab utero multotiens euadunt omnes,et ecõtra, & mulier impraegnatur ſupra primã impraegnationem,& abhorreunt:ut in pluribus:& iã abhortiui qdam uiuunt.xii. qui generabantur ſecundum ſucceſſiuam impgnationem.et alium quomõ impraegnatio ſequitur ſtatim impgnationem contingit eis poſt partum uita ſicut contigit mulieri quæ habebat duos filios:& unus aſſimilabat marito & ali⁹ amaſio:& alia quæ impgnabat primo a duobus:& ſup impraegnabat a tertio:& cum peperit euaſerũt duo primi, & aliq̃do cum ſuper impraegnat pariter uiro cõcepit & abhorret ſecũdo conceptum:& aliquãdo parit mulier in fine.viii,menſium : & tunc ſuper caput nati apparent ſuperfluitates ſpermate:uel aliquando ſimiles luto:uel ſimiles cõmeſtioni mulieris.et q̃do mulier comedit multum ſal non naſcuntur filio eius ungues propter acumen ſalis.et lac naturale in ſui principio fit aliquantulum ſalſum:quia multum moratur in mamilla, & ipſum agit calor naturalis.et mulieribus ut frequẽtius abſcindit menſtruũ poſt.xlviii.annoꝰ:& aliquãdo durat uſq; ad.l.annos,et cum mulier abundat multũ in mẽſtruis impgnatur: et non inueniebatur mulier quæ peperit poſt.l.annos:et ſperma uiri eſt generatum uſq; ad.lxxviii.annos:et aliquãdo uſq; ad nonaginta:et hoc raro. et aliquando mulier eſt ſterilis cum uno uiro et fecunda cum alio:et ecõuerſo:et hoc ſimile contingit in uno.et aliquando homo in ſui iuuentute fecit fœminas:et cum peruenit ad complementum facit maſculos.et aliquando maſculus non põteſt generare anteq̃ compleatur ſua cõplexio. et mulieres q̃dã cito pariũt et de facili:et male retinẽt fœtũ in uentre:& q̃dã retinẽt fœtũ in uẽtre et difficile pariũt.et q̃dã ſemper faciunt maſculos:et q̃dã ſemper fœmĩas,et iam dixerũt de quodam qui habuerat.lxxv.filios et non habebat niſi unicam filiam:et illa quæ non impraegnatur niſi per iuuamentum medicinarum facit frequentius filias,et qdam homines ſunt qui generant cũ ſunt parui:et non generant poſt uſq;.lx.uel.xl, annorum, et cã in hoc ẽ cõplexio calida et ſicca : et tunc tempus adoleſcentiæ temperat ſiccitatem:et tempus ſenectutis calorem. Aliquando filius aſſimilatur patri : et in ſeruitutibus et lentiginibus faciem : et cauſa in hoc eſt iam ſcita et plures maſculorum aſſimilantur patribus:et plures fœminarum maribus matribus:et aliquãdo accidit contrarium,et quædam mares generãt ſemper ſimiles:et quædam fœminæ ſimiliter: et quædam animalia inter ſuam matrem continuatur in ſecundina : & quædam conſimilia matricis : & aliquãdo cum naſcitur fetus:& proprie quadrupedalium adunata ſunt inter ipſum urina & ſtercus. Et aliq̃do inter umbilicum una uena ſicut in animalibus paruis,& aliquando due: & quãdo mulier debet parere quanto inferi⁹ incipit dolor:tanto ſignificatur:quia cicius debet parere : & humiditas quæ præcedat maſculum in partu erit quaſi aqua ſquamoſa:& aqua quæ præcedit fœmĩas in partu erit quaſi ſanguinolenta.Et partus mulierum erit grauior q̃ aliorum animalium:& partus maſculi erit grauior q̃ aliorum animalium : & in partu debet notificari umblicus : ut cum exeat ſanguis & aĩa poſtq̃ coagulatur ſanguis ſuper ſecundinam quaſi in ſpecie uermis non nocet ſolutio illius nodi.Et aliquando tempore partus diuidit ſe ſperma:& aliquando cicius:& tunc putatur quod fiat aborſus Et aliquando exeunt manus coniunctæ cum coſtis,& aliquando coniunctæ ſuper caput.Et quandoque una illarum in exitu cooperit os a frigore:& cum hic diuiduntur:& quandoq; duæ ſtatim egrediuntur:& quandoq; retardantur:& color manuum aliquando in rubeum:aliquãdo in nigrum. & quando ante partum exit humiditas multa:aut ſanguis difficultatur partus:quia aufertur leuificatio exitus,et ridet puer poſt.xl.dies:& hæc eſt prima actio q̃ operatur anima rationalis in ſuo corpore:& ſomniat poſt duos menſes:& ut putatur tradit obliuioni:& dico ego quod eſt quia diſcernuntur in illo tempore eos ſenſibiles:& remanent impreſſiones in uirtute memoratiua. & anterior pars capitis:& mollior:& nõ eſt ita in aliis aĩalibus:& licet quibuſdam ſit illa pars mollis:tu nũquam ita molli ut in hoc, & omne animal naſcitur cum dentibus præter homo: & aliquando naſcitur homo cum dentibus quando tardatur ſuus partus:& ſeptem menſes incipiunt naſci inferiores:ſed primo ſui duo ſuperiores:& raro naſcuntur citius.& abundabat lac poſt partum:& ſunt q̃dam mulieres

dam mulieres

dam mulieres quæ emittunt lac poſt partum, non ſolum a collo in mamille: ſed etiam a poris in circuitu: & aliquando exit lac ſub aſcellis: & aliquando exit pilus cum lacte: & aliquando remanet in eius: & facit dolorẽ: & ego credo quod ille uel iſtud generatur in mamilla, & durat lac in muliere ꝑ duos annos: & ad hæc aliquando amplius quouſq; imprægnatur: & abſcinditur eius lac: aut minoratur: & q̃diu durat lac in abundantia non uenit menſtruum: & aliquando tam uenit. Et quando puer cũ lædit̃ in cõpletiõe: multũ nõ uiuit ultra, vii. dies, imo aliq̃n morit̃ ante, & q̃n ægritudo accidit pueris ſcd̃m naturã augmẽtat̃ illa ægritudo ĩ augumẽto lunæ q̃m tũc augumtãt̃ oẽs hũiditates.

Incipit liber decimus, De imprægnatione & eius impedimento.

ET mulier quæ non poteſt imprægnari aut abortit cum imprægnatur: hoc accidit ꝓpter annos: aut propter aliquam occaſionem ſiue completionem: aut occaſionem membris principalis: & aliquando erit hoc propter matricem: & hoc quia calefaciet ſperma, & deſiccabit ipſum: aut infrigidabit ipſum: & faciet ipſum cõgellari. Aut erit ſicca & deſiccabit. Aut erit humida & uetabit coagulationem: & inducit leuificationem. Aut forte completio uaſorum damnificabitur: aut orificia uenarũ matricis erit oppilata. Aut quia matrix erit multum profunda. Aut q̃a erit tortuoſa & poſita in loco non naturali, & non ſugit ſperma ſecundum rectum ſub ſperma: ſed circũ. Aut ſanguis menſtruus damnificabitur in ſua completione. Aut fiet error in proiectu menſtruorum: & ſignificatur ꝓppter hoc quod complexio matricis eſt mala: & tunc ſi prouenit menſtruus ſecundum modũ naturalẽ: & in ei⁹ uirtute & ſubſtantia & in hora prouentus ueniat ſecundũ termĩos rectos: & nõ ſit in orificio matricis duricies cũ poſt in finẽ mẽſtruoꝝ in unũ cõſtringi matricẽ nõ cõtingat. Aut orificiũ matricis nõ ſit multũ molle: tũc huius mulier de facili impꝰgnat̃, et ſũt q̃dã matrices q̃ de facili tumeſcũt: & tũc hoc erit una cauſarũ quæ ĩpediũt impꝰgnationẽ. Et debet matrix in tp̃e coitus eſſe humida temperate: & eius humiditas eſt de genere humiditatis ſudoris: aut lachrymarum oculi quãdo inſpiciunt ſolem. Aut ſicut ſaliua hominis, quando delectatur in cibo: & illa humiditas debet eẽ tẽpore coitus & non poſt: quia imprægnatio iuuatur per ſiccitatem. Et quando tempore coitus uadit ſemen mulieris ad matricem & non rectificatur per ſperma uiri: reſoluitur in uentoſitatem & facit uenrrem tumeſcere: & ſperma uiri ſimiliter quãdo intrat matricem non ſecundum modum naturalem. Et quando mulier habet plagas in uulua non poteſt imprægnari. Et de infirmitatibus eſt q̃n adunatur in ea aqua in ſimilitudine ydropis: ægritudo dicitur quare naturalẽ. Et imprægnatio ẽ q̃do ſemina concurrunt ſimul, ſed quando unum anterioratur uel poſterioratur non accidit imprægnatio: & quando mulier tarde eiicit ſemen: tunc maſculus qui tarde eiicit citius imprægnat. Et ſꝑma fuerit multum ſuperfluum in mare aut fœmina: iuuat & delectat multum eiicientem. Et quãdo mulier ſomniat coitum tunc clauditur eius matrix: & apparent in ea ſinchomata imprægnatiõis. Et aliquando clauditur matrix ſuper illud ſperma: & accidit mola matricis: & dico ego quod hæc mola accidit ſecundum iſtam uiam in ſpermate mulierum: aut quando coit & mas: & intrat ſpma fœminæ in matricem, & non intrat ſperma maris: & quando complexio matricis ẽ bona, & eſt tẽperata in calliditate & ſiccitate: coagulatur illa materia, & non lætificatur ad exitum: & nutrit̃ ex menſtruo ſanguine, ſed aliquando nutritur glandule: & aliquando cauſa illius eſt frigus coagulatus uel coagulans prædictam ſperma. Et generãtur quædam orificia quibus eis uenit nutrimentum: & ideo reſcinditur menſtruoſitas ſanguinis: & aliquando adunãtur humiditates in matrice: & reſcindit̃ menſtruũ ſanguinis: & putant hoĩes quod iſta infirmitas ſit mola ſed non eſt: quia in iſta magis alleuiat̃ matrix. Et dico ego q̃a q̃ audit ſermonẽ ſuꝑ ſpmatis mulieris accidẽtib⁹. Et dixit Ariſt. uelle intellexiſſe muliere non ſpermatizare non habebit que; rñderit. Et non omnis eiectio ſpermatis inducit debilitatem: quando illa eiectio quæ ſpermatis eſt cum eſt ſuperfluum confortat. Et fœminæ auium appetunt maſculos: & cum non habent maſculos ouãt oua uenti, & aliquando faciunt oua uenti: & ſuperueniens luxuria maſculi inducit eis uirtutem generatiuam.

Hoc ſolum capitulum loco. xi. libri.

ET dicem⁹ radices iã poſitas, & tu iã ſcis: q̃a oẽs res naturales, l; ſint ꝑp finẽ cũ ĩtrat eas q̃dã neceſſitas: & iã ſcis quot mõis dicit̃ neceſſitas. Et eoꝝ q̃ ſunt ꝓ neceſſitate, q̃dã ſunt ad finẽ, & q̃dã nõ: & ſcis q̃uõ debet diſtingui aĩal: & q̃uõ inueniũt eius ꝑme differẽtie & ſcd̃e, & q̃uõ cadũt in eaꝝ actiõe & paſſiõe, & q̃uõ applicant̃ actiões & paſſiões aĩalib⁹

Incipit liber. xii. de diuerſitate complexionis.

ET dico ꝑma cõplexio corpis: ſed ſcd̃m cõplexionem originalẽ: & cõplexio ꝑma ſcd̃; q̃ttuor ꝑmas q̃litates: ſed ſcd̃a cõplexio eſt ſecũdũ humores quouſq; fiãt mẽbra cõſilia, & tertius mod⁹ ſcd̃; cõplexionẽ mẽbroꝝ ſecundũ que; ſunt mẽbra mẽſtrualia. Et iam

ſcitū ē qđ ille ē antiqor oībus aliis:ſed tamē poſterior ſecundū inſtrumētalia accidit aīali qđ fit aīal & habeat effectus ſcđm quos dicat̃ aīal, ut ſenſus & motus, & res pertinētes ſibi. Et ſi mēbra conſimilia eēnt potentia compleret̃ ſubſtātia aīalis ex ſe:non eēt neceſſariū tunc facere iſtrumētalia quibus haberet ſuum motū:quoniam non fit ut multiplicet̃ numerus, ſed neq; fit magis pulchrum uel unum ſupplet defectū alterius:aut quod faceret ſuum opus ꝓprium:uel ut qlibet cum alio eſſet cōiunctum ad faciendū opus:& in cōſimilibus uincens eſt natura unius originis, & tunc dn̄t quod os eſt terreſte:& eadē eſt caſula: ſed inſtrumētalia in eis non acceditur cōplexio. Et aliquis poteſt dicere quod ſenſus pōt compleri unico mēbro cōſimili:qm̄ tactus ſecundū quoſdam ꝑficitur carne: ſecundū quoſdam neruo:ſed olfatus ꝑ mamillā uenientē a cerebro:& auditus per neruum quæ expandit̃ ſuper foramen auditus & guſtus per neruū qui expāditur ſuper linguā, & tunc licet iſtorum fiat:cum fiat ſimplo, nō tamen poterit ſe cōplere ꝑ unum ſimplum niſi ſolus tactus, & tn̄ ꝑter hæc creata fiunt ꝑꝑ tactum membra inſtrumētalia, ut cū hic ſentit̃ ut per extremitates digitoꝝ, ſed uiſus nō cōplet ſe per criſtallū ſolum, ſed etiā per illos pāniculos & figura quæ determinata eſt oculo & de hoc dicemus poſt. Et inſpiratio fit per nares cum iuuamēto diafragmatis, & defert aerē ad mamillas olfatus & auditus cōpletur per auriculā & eius foramē, & guſtus per linguā: & quodlibet illorum eſt inſtrumētale dixit:ſed certe operationes aīales ſunt cum ꝑtibus cōſimilibus. Et membrū quod eſt ꝑncipium ſenſus & motus:eſt etiā ſentiens & de numero mēbrorum cōſimilium:& qa eſt ꝑncipiū motus & appetitus & ire:& eſt inſtrumētale:& hoc eſt in aīalibus ſanguinoſis, & in aliis aīalibus res ſimilis cordi. Et oē membꝝ habet ſuas uirtutes naturales ſitas in mēbro cōſimili: & ſuas uirtutes aīales, & aīatas cōculcatas in inſtrumētalibus:& tūc particule corpis ampliori uocabulo pn̄t dici mēbra, & humiditates dicent̃ cibi aut ſupfluum:& fundamēta hūiditatum fuit ſanguis, & illius ſpiſſum magis cibat, & aīal ſanguineū eſt magis obtuſum quod autem habet ſubtilitatem in ſanguine, & magis intelligens.

Capitulum, De complexione & humiditatibus.

ET dicamus ꝑmo de cōplexione in uniuerſali:& deinde de hūiditatibus. Et dico qđ cōplexio eſt res accidens ex qlitatum cōtrariarū operatione in ꝑticulis minis: & diuidētibus & alterātibus ſe adinuicē:& tunc in eis accidit una qlitas quæ dicit̃ cōplexio contraria:ſcđm omnes cōplexiones æquales ſcđm oēm ſpēm, & opus eſt ut ſcias:quia æqle quod ſpeculant̃ medici in ſuis inqſitionibus nō dicere æquale in ſui natura:ſed. q. deuiatū ab æqtione quæ hēt eſſe in ſua ſpecie: ſed forte tēperātia in hoīe eſt ꝓpinqua ſimplici tēperantie:& nō ē ita in cæteris. Et modo dicamus de tēperātia in hoīe:& eſt. viii. mēbrorum:quia aut exit ſecundum ſpeciem ſicut dicit̃:quia hoc eſt tēperatus reſpectu equi:aut qa erit tēperatus ſecundū propriā ſpeciem. Et unomodo dicetur tēperatus ſecundum propriam ſpēm. Et aliomodo dicet̃ tēperatus non in collatione ſui modi:ſed ad alterū modum in illa ſpecie:& frigida reſpectu maris. Aut ſecundum collationē ad ſuum modū:ut fœmīa reſpectu fœmiaꝝ:aut dicit̃ temperatus in uno modo reſpectu alterius in eadē in eodem modo:& in eadē ſpecie, & dicit̃ temperatū in aliquo reſpectu ſui: ſecundū diuerſum tꝑs:aut membꝝ dicit̃ eſſe temperatū ſecundū diuerſum tꝑs reſpectu ſui:& modus prius eſt q reperit̃ in hoīe in cōparatione ad alia aīalia & alias res:& illđ hēt latitudinē:& ſi fuerit magis recēs:& iſta latitudine nō poterit eſſe hoc:& ſecūdus modus eſt immediate huius latitudinis: & eſt ille modus hoc tꝑatus in ſuo mō:& eſt illa tꝑantia poſt cōplexionē cremēti: & ē iſta tēperātia in ueritate:licet nō ſit tꝑantia:tn̄ raro reperit̃, & hoc iſte nō poteſt eē tꝑatus:niſi omne mēbrū in ipſo ſit in diſpoſitiōe quæ reducit aliud mēbrū ad æqlitatem, ſed ſi quodlibet mēbrū ſpeculetur in ipſo ꝑ ſe nō reperiet̃ in ſe tꝑatū niſi cutis ut dicet̃ poſt qm̄ eſt multū callidū: & ita debet: qa in eo ſpūs & calor ſunt ꝑncipia uitæ:& hūiditas q eſt ꝑncipiū cremēti, & mēbra ꝑncipalia ſūt tria. ſcilicet unum eorum ſic magis principale:& inter ea eſt membrum frigidum, quia eſt medulla quæ non poteſt temperare calorem cordis & epatis:& ſiccitas cordis non poteſt temperare humiditatem medulle & epatis. Et medulla non multum eſt frigida, neque cor eſt multum ſiccum:ſed cor ſecūdum duo prinncipalia alia & ſiccum & medulla: ſcđm alia eſt frigida:ſed modus iſte eſt ſtrictior q̄ modus ꝑmus:& tn̄ hāc latitudinē & huius uel hæc cōplexio ſecūdū regiōes, qm̄ indi hn̄t cōplexionē ſuā quā uiuūt:& franci aliā:& unus nō poſſet uiuere in regiōe alterius: & circa qlibet ꝑs in regiōe cū ſua cōplexiōe hēt latitudinē in duos termīos. Et modus qr̄tus ē mēbꝝ iter duos termīnos ꝑdictos, & ē magis tꝑamentū illa ꝑte hoīum. Sed modus qn̄tus ē magis anguſtus ꝑmo mō & tertio:& ē cōplexio determinata homini:ſecūdū q pōt uiuere, & hēt latitudinē & duos termīos: & debes ſcire ꝙ oīs hēt cōplexionē ſibi ꝓpriā. Sed ſexta ꝑs ē mediū īter ipos duos termīos, & ē inquē hūdo erit hō ſecūdū ſtatū determīatū optime cōplexionatū. Et ſeptimus modus ē in mēbris ſe

cūdū quē oē mēbꝝ ſcd͛ʒ ſuā ſpēm hæc q̄litatē ſibi determīatū: ſcd͛ʒ qd͛ dicit ꝙ os debet magis ſiccuʒ &c. Et. viii. modus ē tpantia mēbris alius in optimo mō in opatiōe illius homīs cuius ē. Et qn̄ ſpeculabunt͛ ſpēs erit maior tpantia in ſpē hoīum, & illi q ſtāt recte ſub æqnociali debet in maiori tpan//tia niſi forte mare īpediat: & q ſunt ī. xiiii. climate, poſt ſunt in maiori tpantia: & illa ſpeculatio ē ſecundū latitudinē regiōis: & aliqn̄ accidit ex mōtibus & aquis res īundātes hoc. Sed p̄ncipalia mē/bra nō ſunt ꝓpinqua tpantie: & caro inter oīa mēbra ē magis tpata: & poſt illa cutis excedit: qm̄ n̄ ſentit res tpatas: & hoc qa neruoſitas in ip̄a tpatur p ſangninē in extremitatibus uenaꝝ: & homīes dn̄t hic, qa ſimile nō ſentit ſimile. Et maior tēperātia cutis ē manus & illius palm̄e. Et palme index & indicis eius extremitas, & ille debet eē index in tactu. & debes ſcire qd͛ cū dicit͛ qd͛ aliq̄ ſpēs ē tē/pata nō in ueritate ē tpata uel intēperata: ut hic: qa tūc de neceſſitate illa cōplexio corpis hūani: ſʒ dicamus cōplexionē tpatā qn̄ nō declinat a cōplexiōe hūana in aliq̄ q̄litate: & tūc dicit͛ tpatum ſecūdū eius affectū in corpe hūano. Et nūc dicemus de diſtēperata, & ſcis qa ſunt octo modi. Et ē unꝰ modus q nō eſt ſcd͛m materiā, ſed color q eſt in ipſo cū acqſiuit ip̄m p ignē: aut ſcd͛m materiā quæ dicit͛ hūor. Et debes ſcire qd͛ cōplexio q̄ eſt ſcd͛m materiā: ē duobus modis: aut qa illa materia penetrat mēbra: aut qa continet͛ in uenis & neruis.

Sequit͛ aliud de cōplexione cordis & ſpirituuʒ: & a qua ſpūs naſcant͛.

CAlidius corpis eſt ſpūs & cor: a quo naſcit͛ & poſt ſanguis: qa licet dicat͛ ſanguis qd͛ generat͛ in epate, tn̄ neceſſario accidit ei calor a corde: & poſt ſanguinē caro epatis: q̄ eſt q̄ſi ſanguis coagulatus: et eſt frigidior q̄ miſceret͛ in illa carne filaminoſa: et poſt hāc uenæ pulſatiles nō pp eaꝝ neruoſitatē: ſed qa recipiūt calorē ex ſanguine et ſpū: & poſt uenæ nō pulſatiles et poſt cutis palme q̄ eſt tpata. Et frigidi in corpore eſt flegma & poſt ſpiritu, & pinguedo poſt: & capillus poſt: & poſt oſſa, & poſt cartilago, & poſt ligamētū: & poſt corda & mēbrana poſt: et poſt nerui: et poſt nucha: & poſt medulla: et poſt cutis: et huius in corpe ē fl̄a: et poſt ſanguis: et poſt pinguedo: et poſt ſepū: & poſtea medulla: et poſt caro, mamille et teſticuli: et pul/monis et epatis et ſplenis et renū & muſculi et cutis: & iſte modus quē poſuit. G. Sed debet ſciri qd͛ pulmo in ſui cōplexione nō eſt multū humidus: qa oē mēbrū in ſua cōplexione naturali aſſimilat͛ ſuo nutrimēto in ſua cōplexione accidētali ſibi ꝓpinquo: et pulmo nutrit͛ ex ſanguine callidiori, et cum quo miſcet͛ multū de colera: ſed adunate ſunt in eo multe ſupfluitates ex uapore nutrimētoꝝ et catarro capitis: et tūc ſecundū hanc uiā eſt ſiccior epate: qa ſua mollicies eſt niſi accidētaliter: et hūiditas mēbri ſanguinei ē: qa ſanguis profundat͛ in illo mēbro multū ad crem̄tū. Et licet flegma ſit magis hūida q̄ ſanguis: oportet qd͛ admittat multū de ſua hūiditate anteq̄ fiat ſanguis: q flegma naturale ē materia ſanguis: & magis ſiccū in corpe ē capillus: qa eſt ex uapore ſicco cuius hūiditas cū uaporauerit & coagulabat͛ ſicciꝰ: & poſt hæc os qdē humidus eſt qa nutrit͛ ex ſanguine. Et q̄dā aīalia ſunt quæ ideo nutriunt͛ ab oſſibus & nō capillis. & poſt os in ſiccitate eſt cartilago: & poſt liga/mentū: & poſt mēbra: & poſt uenæ non pulſatiles: & poſt pulſatiles, & poſt nerui faciētes admouēt: & poſt cor: & poſt nerui ſenſuū: qa nerui motuū ſunt magis frigidi & ſicci: et nerui ſenſuum ſunt frigidi & ſicci: et nō ſūt multū ſicci: īmo accedunt ad tēperantiam fere deinde cutis.

Capitulum, De ætatibus.

AEtates ſunt q̄ttuor uniuerſaliter ætas cremētalis: & uocat͛ anni pueroꝝ. et durat fere uſ/que ad. xxv. annos. Et poſt ætas ſtatus uſq̄ʒ ad. xxxv. annos: aut. xl. Et poſt ætas diminu//tionis: & eſt cū remāſione uigoris: & dicit͛ ætas uirilis uſq̄ʒ ad. lx. uel prope. Et ætas diminutionis cū diminutione uigoris a. lx. uſque in finē. Sed puerilis ætas diuidit͛ in nouiter genitā & ætatē motiuā: & ætatē ante fortitudinē. Et eſt illa quæ ē dentiū plantatiua. Et eſt ætas quæ eſt ante luxuriā: & ætas nouiter genita & habens colorem quaſi temperatum, & abundat in humi/ditate: & eſt diuerſitas inter medicos de calore iuuentus & puericie: quia dicūt quidam quod calor pueritie eſt intēſior: quia tunc magis creſcit & complent ſe circa in eis appetitus & digeſtio: & hæc quia calor naturalis quanto acqſiuit ex ſpermate eſt maior & fortior: & dicunt alii quod calor iu//uētutis eſt acutior: qa ſanguis eſt ſpiſſior: & ideo tūc fluit eis ſanguis auribꝰ multū & qa cōpl̄o ē tūc multū calida: & cōplexio pueroꝝ eſt magis declinans ad flegma: & qa motus iuuenū ſunt ferocio/res, et motus nō eſt niſi ꝓpter calorem ſecūdum appetitus quæ creſcit in pueris, non eſt ꝓpter calorem, ſed propter frigus: & propter hæc accidit appetitus caninus. Et ſignificatio quia in iuuēibus eſt fortior appetitus et melior decoctio eſt: quia non euomunt et habent delectationem in eo quod comedunt, et dixerunt quod ſignificatio eius quod ſua complexio declinet ad coleram: et quia eis accidūt ſemꝑ ægritudines calidæ ut frequētius ut tertiane ut uomitus eorū eſt colericus. Et ægri/tudo puerorum eſt frigida et humida: et febres eorum flegmatice, et maior uomitus eorum eſt fleg

ma: et dixerunt quod crementum in pueris non eſt de fortitudine caloris in eis: ſed propter multã in eis humiditatem: & adhuc multitudo ſui appetitus eſt propter diminutionem ſui caloris, & hæc ſunt approbationes in ſuis ſententiis, Sed ſummus medicus diuerſatur ab iſtis: & uidet quia calor in iſtis ambobus eſt æqualis ſecundum radicem: ſed calor in pueris eſt maior ſecundum quantitatẽ & in iuuenibus ſecundum qualitatem: & ſignificatio ſuper eſt, ut ſi acciperemus penetrare unũ calidum in aquam: & tantum in lapidem ſiccum: & inueniemus: quia calor in aqua eſt maior & hũidior, & calor in lapide eſt maior: & magis acutus, & ſimile quod in pueris eſt calor quoniam pueri generantur ex ſpermate in quo eſt multus calor: & ille calor non obuiatur accidenti cum quo inſuper adebatur: quoniam puer eſt ſemper in augmento: & ſecundus gradus non habet propter qđ diminuatur calor: quomõ ergo reuertetur: ſed illi qui ſunt ſupra pueritiam nõ habent cãm augmẽtantem calorem naturalem: nec habent cauſam remittentem: ſed ille calor qui eſt in eis cuſtodit in eis humiditatem radicalem: ſecundum minoritatem: & quantitate & qualitate uſq; perueniať ad ætatem diminutionis. Et cum inſpexerimus hanc humiditatem nõ erit pauca reſpectu caliditatis: ſed erit pauca cum comparauimus ea ad crementum: & tunc hoc eſt quoniam in humiditate pueri exigitur: ut conſeruet calorem: & ut patret augmentum. Et una duaꝝ qualitatum nõ ſufficit: tũc ergo neceſſarium eſt ut ſit in medio: ut ſufficiat una duorum poſt alteram. Et factum eſt quod humiditas ſufficiat cremento, & non calori naturali, quomodo ergo poterit fundari ſuper aliquã rem crementum, quæ res non poterit ſaluare radicem: & tunc remanſit ut illa res humida ſit porus ſufficiens cremento: & eſt res ſicca: quia illud tempus ætatis eſt ætas maior pueritia. Sed ſermo aliorũ quod augmentum in pueris eſt cauſa humiditatis præter calorem, & eſt res flegma: & illud eſt quia humiditas eſt materia augmenti, & materia non eſt aliquid agens per ſe: niſi per uirtutem operantem in ipſam: & res agens in hoc eſt natura uel anima nutu dei, & non operatur illa uis niſi per calorem. Et qui dixerunt quod in pueris eſt frigus: ſed propter illud in eis accidit appetitus eſt flegma: quomodo ille appetitus eſt appetitus corruptus: & eſt ex frigiditate complexionis. Et non erit cũ hoc digeſtio nutrimenti. Et digeſtio in pueris aliquando eſt ſecundum optimum modũ: & niſi hoc eſſet non redderetur corpus plus de nutrimento q̃ ipſum amittat per diſſolutionẽ: & in tẽpore crementi. Sed accidit pueris mala digeſtio propter malam guloſitatem & inordinatum modum comeſtionis: & quia comedunt multa humida: & ſuus modus inducit corruptionem hac uia in pueris: & tunc eſt hæc uia in complexione pueri: & in ætate propinqua & uerſus ſupra: & tunc opus ẽ ut ſcias quia calor poſt tempus ſtatus receperit diminutionem: & hoc quia calor aeris circunſtantis aufert humiditatem interiorem: & adiutorium etiam calori extrinſeco in conſumendo humidum eſt calor naturalis intrinſecus: & propter hoc iuuant ad hoc motus animalis: & alii qui faciunt ad conſeruationem uitæ: & poſt hoc etiam pigreſcit natura pati ſemper iſtud: & defendere occaſiões accidentes ex iſtis: quia oẽs uirtutes corporales habent terminum. Et hoc iam ſiccum eſt: & tunc ñ erit earum operatio ſemper, & tunc ſi iſta uirtus eſſet infinita, & ſemper eſſet reſtaurãs iſtud quod diſſoluitur æqualiter remaneret: tũc ſemper res ſed diſſolutio augmentatur: & humiditas tũc neceſſarium eſt qđ ſemp̃ diminuanť quouſq; cõſtringať: quia corpus patitur diſſolutiõem: & diſſolutio creať per humiditatem. Et quelibet iſtarum rerum iuuat ad diminutionem corporis & contradicit ſue diſſolutioni, & tunc quando res eſt ita finita humiditate extinguitur calor, & proprie, quia ſua extinctio eſt propter diminutionem materie: & proprie & etiam: quia accidit adhuc humiditas extranea quæ ſemper propter diminutionem digeſtionis cibi aggregatur, & tunc iuuat ad extinctionem caloris duplex modus. Et unus eorum propter ſtrangulationem & ſubmerſionem. Et alius ꝓpter contrarietatem in quantitate: & illa humiditas erit flegmatica facta, & iſta eſt mors naturalis termiata in omni indiuiduo ſecundum ſuam compilationem primam: & quilibet habet terminum terminatum diuiſiuum indiuiduis ſecundum diuerſitatem in complexionibus: & ſunt iſti termini naturales uitæ. Et adhuc ſunt alii termini mortis quæ ſunt p̃ accidens ut interfectio: & tunc ex hoc quoq; notum eſt: quia corpora iuuenum & puerorum ſunt calidia æqualiter, & corpora uirorũ & ſenum frigida: ſed corpora puerorum excedunt æqualitatem in humiditate: et propter hoc cremẽtum in eis & humiditas ſuper hoc fundatur probatio. Et eſt mollicies ſuorum oſſium & membrorum: & ſignificant ſuper hoc ſilĩs adhuc, & eſt propinquitas ſui ad ſperma & ſpiritum fumoſum ex quibus generabatur, ſed uiri maxime illi qui ſunt ſenes quod cum hæc quod ſunt facti ſunt ſicci & ſcitur hoc per duriciem ſuorum oſſium & ſiccitatem ſue cutis. Et argumentũ ad hoc eſt: quia ſũt remoti in hoc tempore a ſpermate & ſpiritu fumoſo. Et ignitas aut eſt æqualis ipſius & aliquantulũ eos extẽdentibus & atritas & aqueitas magis: & terreſtreitas in uiris eſt: & in ſenibus magis q̃ iuuenibus: et iuuenes magis retificantur quam ſenes q̃ pueri in cõpletione, quia reſpectu puerorũ

ſunt ſiccę complexionis:et reſpectu ſenum & uirorum humide complexionis,et ſenes ſunt ſiccio-res iuuenibus et pueris in complexione mẽbrorum,et humidiores humiditate accñtali q̃ remollit.

Incipit liber.xiii.de alteratione nutrimenti in animali.

ET dicam quia cibus ſuſceperit q̃dam digeſtionem inmaſticatione: et hoc quia mẽbrana in lingua & palatu eſt eadẽ cum interiori ſtomaci tunica quare cõicat cũ ea in operatione aliqua cum cibus fuerit aliquantulum maſticatus:et coadiuuat ſuper hoc ſaliua ĩ qua eſt calor uiuens ad eius decoctionem: et propter hanc digeſtionem triticum maſticatum magis maturat apoſtema q̃ decoctum in aqua uel piſtatum:et ſignificatio ſuper hoc eſt: qa per maſticationem admittitur ſapor et odor qui fuerint prius.Et cum peruenit illud ad ſtomacum decoquetur decoctione completa.Et non ſolum calorem ſtomaci,ſed iuuamento circunſtantium: ſicut epatis a dextra et ſplenis a ſiniſtra.Quoniam ſplen non calefacit per ſe: ſed per uenas multas pulſatiles quæ ueniunt ei a corde:et non pulſatiles ab epate et anteriori cum zirbo,et hoc quia zirbus de facili calefit propter ſepoſitatem in eo.Et deinde calefacit ſtomacũ ab anteriori et a ſuperiori cor,quia quod appropinquatur ſtomaco:et hoc mediãte calore diafragmatis.Et fit digeſtio ĩ ſtomaco cuꝫ imiſcetur cum illa materia:aquoſitas potus generatur ex uniuerſo ſuccõitas quæ de facili tranſeat ad uenas epatis.Et poſt hanc digeſtionem ex illa humiditate attrahit ſtomacus, et poſt mittit illam ad inteſtina:et poſt epar ſugit humiditatem illam ab inteſtinis per uenas meſaraycas: & ſunt uenæ graciles dure continue pluribus inteſtinis,& per illas procedit illa humiditas gracilиando quouſq́ʒ peruenit ad tantam graciliatiõem ubi diuidatur in uenas capillares:& illæ uenæ adunant in unã magnaꝫ uenã in gilbo epatis.Et de illo loqtur poſt: & non fieret tranſitus nutrimenti ꝑ illas uenas graciles niſi per iuuamentum aquoſitatis poteſtate:quæ aquoſitas non eſt alia uia neceſſaria corpori:ut eſt diuiſio uenarum capillarum inter tot partes quouſque diuidantur per totaꝫ ſubſtantiam epatis:& epar tunc poterit ſuper materiam diuiſam per ramos indigeſtionem:& ideo citius fit digeſtio,& accidit in illa materia res ſimilis ouum decoctioni,ſcilicet res ſpumoſa,quæ eſt colera:& fex mulieri & ſanguis:& ſi iſta decoctio fuerit ſuperabundans fiet inde res aduſta:& ſi non fuerit res completa erit multum flegma: & ſpuma combuſta eſt colera aduſta:& fex aduſta eſt in frigida aduſta: & ambæ ſunt non naturales aduſte, & melius eſt in iſtis ſanguis: & ille ſanguis adhuc in epate erit ycoroſus,& hoc propter immixtionem eius cum aqua:qua indigebat ad eius circuitum intra uenas capillares:ſed cum intrauerit ille ſanguis uenas colat ſe ab aquoſo illo tendente ad renes per unam uenam magnam rectam,cum etiam uenit ad renes ſanguis dans ei nutrimentũ & reſiduum tendit ad ueſicam,& ſanguis quæ remanſit in gilbo mundificatus ſtans ibi in uena magna quæ diuiditur in duas:quarum una tendit deorſum,& reliqua tendit ſurſuꝫ, & poſt per multos ramos diuiditur quouſque perueniatur ad uenas munitiſſimas aquarum orificiis exigens paulatiꝫ imbibit membra:& reſiduum huius capituli querat aliqs ex doctrina mea in canoñ.

Capitulum.De humoribus.

ET humor eſt corpus humidũ cõcurans & alteratur ad bonũ:& una pars quæ accidit ex ſubſtantia cibi,& iſtud quod eſt ſuperfluitas poterit aliquando queſtio uerti in humorẽ bonum:& non neceſſarium eſſet auferri a corpore prius q̃ hoc contingat. Et dico quia humiditatum corporis,quædam ſunt primæ & quædam ſecundæ:& primæ ſunt hũores quattuor,& ſecundæ ſunt quædam ſuperfluitates quæ ſunt diuiſe a principio,in tantuꝫ quod potentes ſunt tranſire in membra:ſed non tranſiuerunt cum effectu completo:& ſunt trium modorum,& mamillarum eſt humiditas quæ diſpergitur per membra ſicut ros.Et eſt humectata:ut trãſeat in nutrimentũ cum membꝝ habuerit diſſolutionẽ:& eſt ad humectãdum membra cum fuerit deſiccata propter aliquem motum fortem.Et ſecunda humiditas,eſt humiditas quæ proprie ẽ coagulatiua: & eſt cibus alteratus ad membra ſecundum ſpeciem complexionis: & non peruenit ad complementum,& tertia humiditas eſt intrans membra a principio crementi:& ſuum initium fuit ei a materia embrionis:& principium embrionis fuit ab humoris.Et dico adhuc quod humiditates uel humoroſe quæ ſũt bone:& ſuperfluitates ſunt quattuor modorũ:ſanguis & colera:& melia & flegma:& ſanguis eſt calidus & humidus:& eſt duorum modorum naturalis: & eſt rubeus boni odoris & dulcis,& eſt innaturalis duorum modorum:& eſt unus quo fit innaturalis: quando fit hoc modo:non per immixtionem alicuius alterius rei extranee cum ipſo:ſed potius permutatiõeꝫ in ipſo ſecundum calorem aut frigus:& aliquando fit permutatio per mixtionẽ,& eſt duobus modis:aut propter humorem intrinſecum uenientem intra ipſum: & corrumpentem illam ſubſtantiã ſicut eſt generatio in ſanguine ſpumoſum:ideſt colera & fex,ideſt mella & aliqua illarum remanſit in ſanguine:& iſte modus ſecundum diuerſas mixtiones nominatur,ita quod aliquando fit ſicut

ſex alba uel nigra uel rubea:& ſicut mutatur aliquando in odore & ſapore:& flegma naturale eſt
materia ſanguis,& flegma dulce in comparatione ad corpus parum eſt frigidum:& in comparatio
ne ad ſanguinem multum frigidum.Et.G.dicit qđ natura nō fecit mēbrum determīatū ad flegma:
quia eſt propinquum ſanguini:& neceſſarium eſt omnibus membris,& ideo eius curſus eſt ſimilis
curſui ſanguinis:& tunc dico quod hæc eſt aut neceſſitate aut utilitate:ſed determinamus in cano/
ne,& utilitas eſt ut remolliat iuncturas propter cōſtrictionem & calorem mouentem:& eſt portio
eius gipſea quæ inſpiſſabatur in iuncturis propter cōſumptionem ſuarum partiū ſubtilium, & cau
ſa ſalſedinis eſt īmixtio particularium terreſtrium amarāꝝ cum humiditate aquoſa : & hoc ſecun
dum æqualitatem:quia ſi periculoſe aduſte eſſent multe faceret ſalem cum qbus operantur erit me
lior.Phiſicus dixit quod illud flegma poterit fieri ſalſum per putrefactionem in ipſo.Et in trāſmiſ/
ſione colere ad inteſtina aliquando accidit opilatio:& dicetur colica:& erit egeſtio tunc alba:& co
lor citrinus:& aliquando citrinatur colera in ſe,& accidit cinis in ea:& ſua citrinitas adunatur cum
aquoſitate ſua & res peſſima:& colera innaturalis quādoq; generatur in epate,altera in ſtomaco,et
quod in epate eſt ſubtilius & cineratur:ſed peſſima generatur in ſtomaco ex aduſtione uitelline:&
tunc ingreſſit combuſtum & immiſcetur naturale cum illo:& efficitur uiride & peſſimū comburi
tur multum efficitur uiridiſſimū,& iſtud eſt quaſi uenenum.

Capitulum,De modo cibandi animalium.

DIxit magiſter primus quod omne animal qđ cibatur:aut habet ſanguinem aut rem lo/
co ſanguis:& omne animal ſanguineum eſt callidius:& maxime mas:& iam dixit mi/
hi marinum quod mulieres ſunt magis calide:& propter hoc patiuntur menſtruū. Sed
abocalim dixit contrarium:& fuerūt antiqui qui putauerūt quod ſanguis & colera fue
rint frigidi:& dixit quod aliquando dicit̄ multis modis:quia callidum dicitur,eo quod calefacit ta
ctu ſicut ignis:& dicitur callidum:quia cum fuerit inter receptum calefacit:& aliis modis quos nu
merauimus:& dicitur callidum:quia multum de ſua ſpecie poteſt calefacere & modicum nō:ſicut
apium:& dicitur callidum:quia tarde deponit calorem quē recipit:ſicut plumbū & cornua cinero
ſa cum calefiunt profundant ignem in ſe:& cum abluitur redeunt frigida & ſicca: aut eſt ſecundū
reunciam:ut in lapide:& per accidens:ut in glacie.Sed animalia aquoſa quæ habent ſanguinē ſub/
tilem aquoſum ſunt cineroſa:& quæ habēt ſanguinem ſpiſſum ſunt magis audacia:quia calor ma/
gis retinetur in lapide q̄ in aqua:& ideo retinent calorem diu:ut porci & camelli,ut boues & leo/
nes.Et ita in homine groſſi ſanguinis:& ideo animal nō habens ſanguinem non habet ſepū neque
zirbum,quia in zirbo & ſepo eſt terreſtreitas frigida:& ꝑpter hoc de flegma cōiūgitur: & hoc qa
in animali non habente dentes in mandibula ſuperiori:citius congelabatur uel congelatur ſepum
cum fuerit liquefactum,quia iſta animalia ſunt multum terreſtra:& ideo habent cornua & ungues
& non ita congelatur ſepum cæteroꝝ animalium:& quando multiplicabatur pinguedo in corpo/
re interficit:quia congelat calorem naturalem,& oſſa & ſepum non habent ſenſum: quia ſunt ad/
huc.q.ſanguis congelatus.Et ſua digeſtio eſt ſimilis digeſtioni carnis : & poſtq̄ frigus fuerit potens
ſupra corpus inducetur mors:& poſtq̄ fuerit multiplicata pinguedo in corpore reſcinditur genera
tio & infrigidabitur ſanguis:& medulla oſſium eſt ex diſſolutione ſubtilis ſanguinis qui nō uenit
ad perfectam digeſtionem quantū uia eius quod peruenit ad perfectam digeſtionem: eſt uia ad car
nem.Et medulla aſſimilatur ſpermati ſecundum unum modum:& medulla pueri eſt ſanguinea.et
medulla iuuenum eſt ex accutiori ſanguine q̄ medulla ſenum. Et medulla eſt ſuſtentamētum oſſis:
& eſt ſuperfluitas cibi oſſis quæ conuertitur intra in expræſſione:& eſt etiam cibus ad os : & inter
illos ſermones non eſt diuerſitas & non eſt mirū hoc,quia medulla cū eſt multa poterit ex ea cōuer
ti quid ad cibum:& tunc non eſt opus in hoc medico diſputare,& uniuerſaliter medulla ē ſanguis
alteratus ad oſſis naturam.Et animal quod habet ſtrituram in oſſe:& multum oſſeitatis nō indiget
ſuſtentamento medulle:non habet medullam ſicut leo,& iuuat adhoc calor,& animal non habēs
os non habet medullam niſi nucham:& nucha quæ circundatur ſpinis.Et medulla licet ſit funda/
mentū neruorum:neq; tamē ad aliud.ſ.quod eſt quaſi continuamētum:& ligamētum ſpondiliorū
non eſt ſolum ſicut cooperimentum nnche:ſed erit ut ſint origo oſſium ſuper quæ fundatur corp⁹
& putant quidem cum continuetur nucha cum cerebro,quod ideo natura eorum ſit una:ſed errāt
in hoc:quia medulla cerebri eſt frigida:& ſpinalis medulla eſt callida:& ſignificat ſup hoc ſua pin
guedo,ſed nucha acqſiuit hanc cōplexiōem a corde:et licet ſit medulla callida iſta nuchalis nō: ta
men deſiccat̄:qa recipit humiditatem cōtinue a cerebro.Et qđ dixit magiſter p̄mus:qa putant qđ
ſubſtantia cerebri ſit ſentiens,& habebat uirtutē ſentiēdi:ſed nō eſt ita:qm̄ eſt talis qualis medulla:
ē quæ intra oſſa:dico quod nō dolet cerebrum pp apoſtema in ſui ſubſtātia:ſed pp apoſtema pll̄it:

& non eſt uetitum, qm̄ in cerebro aliquid repoſitum ſenſuū: & ſpiritus uitalis & tn̄ illud nō erit ſentiens, & illud eſt quoniam cerebrū eſt pncipium uiſus, & tn̄ non uidet et eſt pncipium uirtutis motiue uolūtarie: nec tn̄ mouetur uoluntarie. Sed certe pncipium iſtaꝝ uirtutum eſt ſpiritus qui eſt in eo ut in archa uirtutis quæ defluit ad membra continuata cum medulla, ſicut eſt tæſta capitis quæ eſt archa medulle. Et non quod aliquid cum fuit archa aut tranſitus alicuius uirtutis quod ipſum ſit participans eandem uirtutem, ſicut duo nerui obiecti qui ſūt uacui, & non ſunt uirtutes contingentes in illis neruis: ſed in cerebro eſt unum quod non habet uaſa: et illud eſt etiam quoniam ipm æqt calorem ſpiritus calidi, & propter hoc ſpiritus magis æquabit ſenſum & motum, aut ſicut ſpiritus qui eſt in corde & cōis uirtutibus: & cum peruenerit ad medullam erunt operationes in quibuſdaꝫ eoꝝ magis tunc apparebunt. Et erit ille ſpiritus operans uniuerſaliter, & tunc cū fuerit in epate erit eius uirtus magis operans. Tunc igitur archa cauſa medulle erit ſecundum intentionem ſpiritus ſenſibilis proprie: et ſue æquationis non: ut ſentiat per ſe in ſui ſubiecto. Et iam dixit phiſicus qđ tactus eſt cum æqualitate: & omne animal magis æqualis complexionis ſunt ſua mēbra magis tangibilia, deinde teſtatus eſt per ſe: quod medulla non eſt cum æqualitate, & non eſt ſuus exitus a parte complexionis ad calorem: ſed ad frigiditatem, & tunc nō debet ſibi medicus accipere uerba iſta ꝑpter ratiocinationē: ſed cor eſt æquatum ſecundum unum modum in ſui ſubſtantia: quia eſt carnale: et ſi declinauerit declinabit ad complexionem calidam quæ etiam non aufert uirtutes, ſed ēt augmentat. Et quod magis impedit cor cum non obedierit illi ſpiritus et uirtutes cordi, & hoc quādo illi erunt frigidi: ſed non eſt tam uetitum quod illud quod eſt magis calidum magis ſentiat. Sꝫ conſilium quod uidetur mihi optime eſt quod principium ſenſibile eſt ſpiritus. Et non eſt opus ut ideo ſit archa ſue generationis: ut archa ſue æquationis: aut ſue cuſtodie ſenſibilis præterq̄ eſt opus ut participet complexionem q̄ recipiat a ſpiritu uirtutem ſenſibilem & ſenſum. Et ſubſtantia carnalis eſt magis digna cum hac q̄ ſubſtantia frigida & humida aquatica: & iſtud non eſt iudiciū meum certum neq; credibile. Et notum eſt quod ſpiritus eſt aptus recipere iſtas uirtutes hac uia, ut ſit talis: non quod ſit æqualis. Sed inſpiratio non æquat illum ſpiritum eo quod infrigidat ipſum tantum: ſed quia uetat calidiſſimum quod intendit in diſſolutione ſpiritus: & quod intendit diminuere ab illo ſpiritu euaporationes ſunt ſ̄l̄as: ſed membrum cum quo erit ſenſus & diminutio: ſed membrum inter membra ſenſibilia uidetur quod ſit magis ſenſibile quod eſt magis æquale ē magis ſenſibile: & cerebrum factum eſt frigidū æqdiſtans cordi: ut refrenet calorē & ſui ebulitiōem, & quod iuuet ſpiritum ſibi uenientem aliqua æqualitate: quæ æqualitas ſit conueniēs ad ſuum motum: ſed uirtus intrat ad cerebrum a corde & cū ſpiritu: ſed ſpiritus procedens in ipſum retificat eius ſubſtātiam multis modis: ſed nutrit etiam increſcere & in aliis: & tunc cum fuerit æqualis nō iuuabit ad illam æquationem: neq; erit æquatis, & tunc ſingulariter ad unum opus & non uenient ſuper ipſum operationes multæ: quarum una impediat alteram: & propter hoc cum ille ſpiritus aptatus fuerit ad ſuum & tranſierit ad epar: & complexionem epatis faciet ſtare cum fuerit aptatum ad ſenſum: & motum, & dimittet ipſum tn̄ ad operatiōem nutrimentalem: & tunc iſta membra quæ ſunt poſt cor mutant complexionem: & tunc faciūt ſpiritum carere uigore: & illud eſt eſſentiale. Et dicamꝰ etiam quod ſpiritus eſt maioris uirtutis in operatione ſecundum accidens, & hoc quia euacuat, & euacuat quia declinat ad operationes alias: et eſt poſt coniuncta cum primo membro: & primum inſtrumentum anime in medio eorum calor naturalis. Et annelitus inſtrumentum primum anime ī medio eorum calor naturalis. Et annelitus inſtrumentum primum eſt calor naturalis: & cum illo inſtrumento complet omnes operationes ſuas: & iam poſitum eſt inſtrumentum in medio eorum. Et multiplicauerunt ſanguinem ei: & calor ſue cōplexiōis iuuit ad exercitationē ſui corporis: licet calor non ſit prima cauſa eſſentialis ad hoc: ſed uirtus informatiua non fecit futuram capitis & ſuperiorem eius partem æquæ dicta ſibi ſimilibus: ſed fecit illam partem multum mollem, & hēt in periculis, & ideo ille puer. q. erit debilis qui habet membra debilia: & maxime ille qui habet cerebꝝ debile quod creatum eſt in ſubtilitate hoīs: & non creatus fuit in illa humiditate, nunc tranſeamus ad membra interiorum.

Capitulum, De animalibus ſanguinem habentibus.

DIxit oē animal hn̄s ſanguinem hēt cerebrum: ſed animalia nutritiua: & pars malchie habent cerebꝝ: & hoc hēt medullam maiorē reſpectu ſui corpis q̄ cætera aīalia: & hoc eſt quia eius magnitudo eſt neceſſaria multū uirtutibus aīalibus & ſpīlibus & cogitationibus rōnali q̄ non habent cætera aīalia. Sed anathomia in cerebro hoīs eſt, qa pars eius tendit ad medullā, & reliq̄ ad pelliculas: & tertia ad quoſdā uentriculos plenos ſpuma, ſed nerui ſūt quaſi rami emanātes ab illa: ſed illi nerui non ſunt proprie de ſua ſubſtātia: & tunc caput hēt media

tionē ſcd'm ſui longitudinē in ſuis uentriculis & ſuis mēbris: & ut in illa uacuitate ſit iuuamentum: licet etiā in uentriculis añrioribus magis manifeſtat' ſpiritus ſenſibilis, & iā creabat' ſubſtātia cerebri. q. leuis unctuoſa: ſed illa unctuoſitas eſt pp hoc ut qd' naſcit' ex illa. ſ. res neruoſa ſit uiſcoſa. Sed dixit medicus qd' molicies erat ut recipiat apta figurā: & de facili exerceret' p talem materiā ymago: qm̄ res humida de facili recipit imp̄ſſiones, & nō uidetur mihi iſtud, qa res humida de facili recipit alterationē ſcdꝫ oēm: ſed infra quæ eſt cū diuiſione & receptōe figurat': ſed ymaginatio & extimatio nō fit cū motu corpis uel diuiſione aliqua in corpe: ſed nō fuit leuis niſi eēt molliens neruos duros: & erit eis nutrimentū bonum: ſcd'm gradum, qm̄ ſubſtātia dura non ita dat materiā rei, ſed mollis ſubſtātia, & ut illud qd' naſcit' ab ea eſſet p̄mo leue & molle, & in ſuis exercitibus eēt durum qd' dicemus poſt in neruis: & qa neceſſariū fuit qd' id qd' naſcit' ex ea eēt durū gradatim: & ſua duricia cū mollificatiōe tūc neceſſe fuit, ut ſubſtātia a qua naſcit' eſſet hūida: mollis: leuis: unctuoſa: et hac de cā, ut ſpūs qui eſt durus: & quo indiget ad motum feſtinū iuuet' per hūiditatem: ad hoc & fuit ſpongioſa ut eēt facilior ad motū, qa duricies in mēbris eſt pōderoſior q̄ hūiditas, & mollicies rara, & ſubſtātia medulle eſt diuerſa in ptibus, qa anterior eſt humidior: & poſterior eſt durior. Et diuiſio facta eſt ſcd'm ptes ſecundū diſtinctiones in mēbrana dura ꝓut dicemus inferius: & mollificauerūt partem añriorē medulle: qm̄ plures nerui ſenſibiles naſcunt' inde & ꝓprie auditus uiſus: quia uiſus eſt cuſtodia. q. ſpeculatoris: & fuit dignus ut eēt cuſtodia añrius. Et nerui motiui magis hn̄t ortum a poſteriori, & naſcit' a poſteriori nucha quæ eſt nuncius cerebri, & ſupplet eius uices in dorſi uia: & eſt uia ut naſcant' nerui: & nerui motus indigēt magis duricie q̄ nerui ſenſibiles: ſed diſtincta fuit mēbrana ut eſſet differētia inter nuchā & ſpondilia. Et accidit inde dubitatio ſup hoc: utrum mollicies cerebri tāgit duriciē mēbrane gradate, & fortaſſe in eo loco in quo tangit mēbrana medulla illa mēbrana ſit molliciore. Et in duplicamēto pāniculorum fuit iuuamentū, qbus eſſet in eis ſuſtentamentum uenis nō pulſatilibus uenientibus ad medullā. Et extremitas huius eſt ibi ubi cadit ſanguis. q. quædam plana: & eſt illud. q. lacuna: & eſt a poſteriori ubi eſt ſitus. q. torcularis, & deinde ex eis accidit ramificatio, & aſſimilat' ſue ſubſtantie medulle: & ſugunt per orificia ſua ſanguinē: & poſt adunat' ad duas uias ſicut dicemus in anachia ſerre, iſta ēt duplicatio hēt iuuamentum ut naſcant' ex ea ligamēta medulle cum mēbrana ſpiſſa in æqdiſtantia ſerre corone: & in añriori pte naſcunt' addimēta quæ ſunt ſimilia mamillis p quæ fit olfatus, & decidūt a mollicie cerebri modicum: & nō ſunt ita duri ut nerui: & iam coopiunt medullā cum duplici mēbrana dura uerſus tæſtam & molli uerſus medullā, & facte ſunt ne medulla tæſtā tangeret & læderet' ab oſſe: & ideo iſta ſuper crus interior oſſis eſt mollior. Et iſta membrana licet ſit cuſtodia medulle: tūc eſt ligamentuꝫ & cōtinuatiuum uenarum pulſatiliū quæ ſunt ſupra medullā: & eſt. q. ſecūdina quæ eſt ſubiectū tæſture uenaꝝ: & pp hoc intrat adhuc ſubſtātia medulle in multis locis & uadit ad eius uētriculos: & terminat' a poſteriori, qa ei nō eſt opus plus pp eius duriciē, & mēbrana dura nō applicabat' medulle nec aliæ mēbranæ omni loco: ſed elleuat' ſurſum: & cōtinuatio inter illas eſt p uenā quæ tranſit e dura mēbrana ad ſubtilē. Et ſpiſſa mēbrana cōiungitur cum oſſe p quandā mēbranalia ligamēta quæ naſcunt' a ſpiſſa: & coniungunt' illa ſtricta ne cadat ſuper medullā: & iſta ligamēta trāſeunt ſubſtantiā uſq; ad ſupficiem extrinſecam tæſte, & ſtant ibi quouſq; texitur ex eis mēbrana quæ coopit tæſtā: & in hoc ligat' bn̄ duramr̄ cū oſſe. Et medulla hēt in ſui lōgitudine tres dimēſiōes in uētriculos, & omnis uentriculus hēt in ſui latitudinē duas partes: & tūc pars anterior manifeſte diuiditur in duo dextrū & ſiniſtrū, & ſunt unius q̄titatis: & illa pars anterior iuuat olfatum: & ſuper eiectionem ſuperflui per ſtrenutationē, & adiuuat ad diuiſioneꝫ ſpiritus uiſibilis: & iuuat ſuper opera uirtutis formatiue & cōphēſiōibꝰ extrīſecis: et uētriculus poſterior ē magis ut īpleat uacuitatē mēbro magis: & illd' ē nucha: et ī illo ē diſtictio: ſcdꝫ poſt ſpūꝫ ītrat uiſibilis et uiget uirtꝰ memoratiua: et tn̄ ē minor pte añriori: et cū hæc diminuūt' gradatiꝫ quouſq; tenet ex ſe nuchā et ꝓcedat ī ſpiſſando ſcdꝫ ꝓportionē q̄ dureſcit. Sed uētriculo medial' ē. q. trāſitus et uia ab añriori: et inter añriorem & poſteriorem, et ideo magnificabatur! et elongabatur a deſtro de magno ad magnum, & mediāte ipſo cōtinuat' ſpūs añrioris cū uirtute poſteriori et declinat ad uirtutē memoratiuā: et tegit ſe tegmēto ſpico et interiꝰ cōcauo: et hoc ut nō ītrat occaſiōes extrīſecas: & ut ſit fortis ad patiēdū cōtactū mēbrane gradate ad ip̄m cōiūgunt' uētriculi añriores: et iſta uia ē unꝰ uētriculus p ſe. Et ē uia deferēs a formatiua ad memoriā: et tūc un̄ cōplebit' cognitio ſicut tu ſcis, et ſi groſſitas uirtutū ī iſtis ē pp ægritudīes eoꝝ q̄ deſtruūt opationes et mēbrana ſubtilis ītrat in uētriculos cerebri et coopit illos quouſq; pueniat ad ptē poſteriorē cui ſufficit ſua durities loco coopimēti mēbrane: et in ſimilia cerebri ſunt meroſe in quibus tranſit ſpūs aīalis, ſicut in ſpis uentriculis, qa nō in omni tpe aperiunt illi uētriculi neq; applicant': aut ſpiritus paucus eſt, ꝓpter hoc uētriculi apiantur tm̄. Et quia ſpiritꝰ cōplet ſuā alterationē et cōpletionē medulle: & hoc p coctionem, qa ibi decoqt': decoctio uero iſti

us erit p motū & diuiſionē materie ĩ locis decoctōis ſcđ; modū decoctōis ĩ epate: ſed ſerra ē magis aperta quā poſterior eſt, quia fere eſt proportio ſene ad ſenex quæ eſt membri ad membrum, & cā quare poſterior pars fuit minor anteriore eſt ibi, & inter uentrem: & uentriculum inferiorem poſtremum diuiduntur due uene maiores quæ tranſeunt ad medullam quas nominabimus agreſtibus procedūt rami contexte quaſi in ſerina quæ ſunt ſub medulla, & facta ſunt iſtis ramis ſuſtentamenta conglacule quæ implent natiuitates quæ eſt inter illas, ſicut & in aliis uenis ramificatis, quoniam caro glandulosam implet natiuitates allarum: & iſte glandule figurantur cū figura ramorum ſecūdum modum prædictum texture uenarum ut ſupra, & dilatantur ſcđm dilationem ramorum quouſq; compleatur ramificatio, & ſtet textura ſcđum ſimilitudinem ſecūdine: & ibi quieſcunt, & particule medulle quæ compræhendunt partē mediam ſue particule quæ ſupra ſunt. q. in figura uētriculi, & ille particule ſunt ſenoſe. q. ſecūdum longitudinem, & coniuncte una cum altera, ut hēat quo ampliatur, & quo aſtringatur ad modum uermis, & pars interior quæ eſt ſuper membranam quæ cōtinet medullã: & illa membrana compoſita ſuper duo additamēta quæ ſunt quaſi crura, & ſunt quaſi propinqua, neq; ſunt multum remota, neq; multum propinqua, & ſunt appoſita duobus ligamentis quæ dicūt corde: & hoc ne auferatur: ut uermicula, & anguſtata fuerit ſua latitudo colligit illa, & prædicta membrana natant ſupra duo additamēta prædicta, & capita illarum cū eleuatur habēt modicam diſtantiā: & ligamenta ſua ſunt. q. capilli: & illa portio quæ eſt ſimilis uermicule cum impulit additamenta cōiungit ea: & claudit diſtantiā q̄ media eſt inter illas: & conſtringitur ad locum amplum: & dilatatur eorum latitudo, & recipiunt diſtantiam modicam, & hæc conſtringit᷑ uermicula, & uermicula quæ uadit poſterius eſt gracilior aliis, & aliquantulum tumeſcit: & iſta duo additamēta aſſimilantur duabus uiis: & ille due uie non habent in ſe aſperitatem, ſed potius planiciem, ut melius poſſint complicari, unde etiam ſimul poterūt mouere cū mouent᷑. q. eēnt res una, & in cerebro ſunt duo foramina ad expellendū ſuperfluitatem, & unū a neruis, & reliquū a medio baſis, & in uentriculo poſteriori non fuit foramē qm̄ ipſe eſt in ultimo, & paruus reſpectu eſt aliorū, & propter hoc non patit᷑ foramen. Et uentriculus inter medius cōmunicat cū extremis: & iam poſitus, & etiam locus per quē exit ſuperfluitas a nucha, & eſt ille ei prius, & poſterius pars & cōmunicant in uia medii quocūq; due uene ex tranſuerſo procedentes cōueniūt in unū foramē cuius inicium eſt uie in membrum ſubtili, & tranſit in membranam dictam, & cū pertranſierit aliquantulū in membranam obuiat cuiuſdam uie quæ aſſimilat᷑ glaucule: & eſt. q. ſperma depræſſa in utraq; parte, & eſt illa ſubſtantia inter membra dura, & foramen baſis, & in alia uia reperit᷑ os colore. Et iam dixit Aꝝ. quod non eſt in ſubſtantia medulle ſanguis, & debes intelligere quod non in ſubſtantia eius ſanguis ſcđum quod iam mutatus eſt in aliam humiditatē, & dixit quod nō ſunt uene in ſui ſubſtātia. Et uoluit intelligere qm̄ ille ueniūt: & diſcurrūt ad mēbra, & orificia uenarum tranſeūt in illam quouſq; poſſunt ſugere ab eis neceſſariū nutrimētū. Et in ſubſtantia ſua nō eſt textura uenarū ſicut in carne uel corde uel epate, & tæſta ſuperior eſt ſpiſſior: ut melius defendat᷑ ab occaſionibus, & eſt ut ſic lentus medulla eſt frigidus ĩter mēbra principalia: & hæc percipit᷑ tactu. Et dico: quia qm̄ erit medulla remota ab extremitatibus corporis, & eſt pricipiū neruoꝝ motiuoꝝ & ſuſuruꝫ: & nerui motiui: & remoti fuerūt a ſuo principio debilitant᷑, ut nō poſſint mouere extrema corporis tunc creata fuit nucha, ut eſſet principiū illoꝝ neruorū omni propinquo: licet etiam in ea ſit iuuamentum ad retentionem ſpondiliorū. Et ſi caput eſſet principiū neruoꝝ oīum eius quātitas deberet eſſe maior: & ponderaret ſupra corpus nimiū.

Capitulum, De anothomia neruorum.

ET ſi iuuamentū neruoꝝ quoddā eſt per ſe quoddā per accidēs: & per ſe eſt illud quod dat mediāte ſenſu medullā, & motū ad oīa mēbra. Et iuuamentū per accidens eſt qđ nerui texunt᷑ in cerebro: & faciūt carnē nimis fortē: & faciunt mēbra inſenſibilia in ſenſibilitatem ſentire: ut epar pulmonē, & ſplem renes, & hæc cū fuerit a poſtema in eis uel uentus, & principiū neruoꝝ eſt ſcđm modum p̄dictum medulle, & eius extremum eſt cutis a qua fila quædam ſunt uenientia ad cutem quæ immiſcent in neruis in cute, Et medulla eſt principium dupliciter neruorū, quia quædam eſt principium medulle mediante, & quædā eſt principiū ſum medio, & poteſt ſciri hæc per neruos deſcendentes a capite ad membra, & ĩteriora, ut epar pulmonē qm̄ illi nerui, quia elongati ſunt a principio ſuo firmant᷑ muſculis, & appoſuit eos quoddā corpus quod eſt mēbrū inter neruū: & cartilaginē, & eſt cōueniēs ſui ſubſtātia neruis qm̄ ĩclināt᷑, ut epiglotis: & aliud qđ eſt in radicibus coſtarū, & tertiū eſt in loco ad quē finit᷑ pectus: & alii nerui qui dāt ſenſum, & uadūt uiā rectā: qa ſunt p̄pinqores ſuo p̄ncipio: & nō fuit eis neceſſe tortuoſitas, ut eēnt duriores, & fortiores, & iō faciēs ſenſuꝫ naſcit᷑ ab anteriori qđ eſt magis hūidū. Et motus a poſteriori quod eſt magis ſiccum, & a medulla naſcuntur, vii. paria neruorum. Et pri-

mum par habet originem a duabus medullis primis anterioribus ubi.ſ.naſcuntur due mamille olfatus: & eſt paruum perforatum: & ille qui uenit ad dextra uadit ad ſiniſtram, & econuerſo, & ſuponuntur ſibi in modum crucis: & ita procedit illud par ad coſtas: & aperiunt illi nerui quouſque poterunt recipere in ſuis orificiis humorem uitreum: & quando trãſeunt ſuam fixionem procedũt ſecundum uiam rectam, & iam dixerunt iſti fixioni tria iuuamenta, & eſt unum: ut ſit ſpũs exiens ex uno oculo ad alium cum peruenit ad primum aliqua ocaſio, & propter hoc cum clauditur unus oculus uigoratur alius, & ſecundum iuuamentum, ut ſpũs reddeant in eadem diſtantia, & hoc neceſſe uiſum uideatur duo: & iuuamentũ tertium eſt, ut inter ſe in ſui coniunctione confortẽtur: & confortantur in tm̃ a ſui coniunctiõe quod uidetur quod ibi ſit origo, & ſcd'um par naſcitur poſt originem primi paris: & erit poſt concauitatem oſſis oculi: & diuiditur in maſculos oculi. Et iſtud par eſt groſſum multum, & hoc eſt propinquũ medulle humide.ſ.ſue origini, & ita nimis eẽt debile propter ſui molliciem niſi eſſet groſſum multum. Et proprie, quia non iuuatur iſtud par ab alio, quia par tertium mouetur ad mouendũ membrum magnum ſecundum medullam inferiorẽ: & tunc non poteſt iuuare ſecundum par, immo eſt opus, ut iuuetur ab alio ſicut dicemus poſt. Sed par tertium naſcitur a medio eius medulle quæ eſt anterius, & ei quod eſt poſterius ſub baſi cerebri. Et miſcetur modicum cum quarto pari, & poſt diuiditur ab illo per.iiii.ramos, & eſt unus ramus exiens per foramen quod intrat uenam apopleticam quem numerabimus poſt: & deſcendit per tallum quouſq; perueniat ad diafragma, & poſt deſcẽdit ad membra nutritiua. Et allius ramus deſcendit per foramen quod eſt in oſſe tymporum poſtquam receſſit ab illo loco coniungit' cum neruis qui ueniunt a pari quinto. Et eſt alius ramus qui elleuatur per foramen per quod exit ramus ſecũdi paris: quia habet procedere ad membra quæ ſunt a neruis in facie, & nõ eſſet bonum: ut trãſiret per foramen ſecũdi paris, quia ſuper induceret ei anguſtiam, & impediret' eius effectus nobiliſſimus: quia eſt nobilior aliis ſenſibus, & cum ſtringeretur illi: & impediretur ſuus effectus: & iſte ramus poſtquam exierit modicum diuiditur per multos ramos.ſ.per tres, & una pars uadit ad lachrymabilia, & ad maxillas: & tympore, & frontem, & ad palpebras: & pars ſecũdum perforamẽ tranſit quod eſt in oſſe naſi, & penetrat ad nares in ſuis panniculis, &.iii.pars quæ non eſt parua deſcendit per uacuitates: & poſtquam exit ab alia uacuitate ramificatur in duo, & unus ramus intrat per os: & diuiditur ad dentes ſicut diſtinguitur uel diſtringitur manifeſte per anothomiaʒ: ſed alia pars non ita bene: & pars huius rami diuiditur ad mandibulam ſuperiorem, & alius ramus diuiditur in cutem fauciũ, & in extremitatibus narium, & in labro ſuperiori, & iſte ſunt partes paris tertii. Sed ramus quartus exit huius paris tertii tranſit per unum foramen quod eſt in mandibula ſuperiori: & uadit ad linguam: & diuiditur in ramos in duplo linguæ ſuperiori, & dat ei ſuum proprium guſtum, & quod reſiduum eſt de illa ramificatione diuiditur ad dentes inferiores, & mandibulam inferiorem, & labium inferius, & pars quæ uenit ad linguam eſt ſubtilior quaʒ quæ uadit ad oculum. Et hæc: & quia equiperatur ei in fortitudĩe: quia iſta pars eſt remota ab humiditate medulle, & efficitur propter hoc fortior, & reliqua pars quæ uadit ad oculum oportet quod ſit groſſior, quia eſt debilior eo quod eſt prope humide. Sed pars quartum naſcitur poſt tertium, & eſt propinquius medulle baſis. Et miſcetur cum.iii.& poſt diuiditur ab illo ſicut diximus: & uenit ad palatũ, & dat ſenſum, & eſt par modicum, & eſt diuiſus.iii.& hæc: quia palatum: & eius pãniculus debet eſſe diuiſus quam pãniculus linguæ, Sed par quintum quilibet ramus illius ſinditur per duo, & aliquis per.x.quartos, & naſcitur a duabus partibus medulle: & pars prima utriuſq; ramorum iſtius paris uadit ad telã auricularũ, & pſpergit' per illã, & iſta pars naſcit' in ueritate ab anteriori medulle: & cũ ea ſit ſenſus auditus. Et pars ſecũda eſt minor pma pte: & exit per foramẽ oſſis petroſi, & diuidit' p foramẽ oſſiũ, qa eſt multũ tortuoſum, & fuit tale: ut eius iter eſſet lõgũ quo neruus in uia longa eſſet durior, & poſtquam ita proceſſit cum neruus paris tertii, & uadit plus ad partes manifeſtas maxillarum: & quod remanſit de iſtis iuit ad muſculos tymporum. Et neruus guſtus naſcebatur a pari quarto: & neruus auditus a pari quinto: & hæc, quia neruus auditus eſt diſcoopertus ad recuperandum uel ad recipiendum aerem ſonorum: & ideo fuit durum ad reſiſtendum occaſionibus: & ideo naſcebantur a poſteriori: & ſunt multi muſculorum tymporũ nerui, & incuruantur eſſe, & poſuerunt maſculum oculi ſi ſuper unum neruum: quia foramina oculorum indigent aptitudine per neruum magnum concauum deferentem uiſum: & tunc concauitates oculorum ad ſe, aut foramina multa: ſed nerui tympoꝝ indigebant duricie, & non indigebant groſſitudine, quia groſſicies induceret eis pondus: & grauitatẽ: & motũ adhuc exitus eoruʒ eſt eis petroſum durũ, & patit', ut in eo ſint per foramina multa. Et par ſextũ neruoꝝ naſcit' a poſteriori cerebri, & eſt contiguũ cũ quinto bis coniũctũ: cũ qnto ligamentis: & mẽbrana ita qd' uidet' eẽ unicus neruus totuʒ, &

poſt diuiditur ab illo, & exit a foramine quod eſt propinquum facere laud littere: & ante ſuum exitũ ramiſicabatur in partes tres: & omnis illi rami exiuerunt per illud foramẽ in unũ, & una ps illorũ uadit ad modum gutturis, & radices linguæ, ut iuuet par ſeptimũ in ſuo motu, & illa pars deſcendit ad muſculum ſpatularum, & ad illud quod ei propinquũ eſt plus illius ſpargitur ſuper muſculum amplum in ſpatula, & eſt iſta pars bone quantitatis, Sed pars tertia eſt maior iſtis duabus partibus, & uadit ad omnia interiora ubi aſcendit uena apopletica: & coniungitur cum illa uena, & cum fuerit prope epiglotum ramificabitur per multos ramos, & illi rami intrabũt muſculos epiglotis quorum capita ſunt uerſus ſurſum: & cooperiunt epiglotum: & ſuas carollagines: & cum pertranſierit epiglotum exeunt ab illo quædam rami: & intrãt muſculos quorum capita ſunt uerſus unum: & ſunt illi qui iuuant ad cooperimentum cimbalaris ſupra nodum gutturis, & ad eius apertionẽ poſt q̃ neceſſariũ fuit, ut traherẽt uerſus imum, & ideo uocabitur neruus tranſuerſus. Sed fecerũt iſtum tranſuerſum deſcẽdens a medullla, qa nuchati nerui ſi eleuarent͛, eleuarentur oblique non recte a ſuo principio: & nõ traherẽt ad unũ conueniẽtẽ, ſed ſunt creati a pari ſexto ꝓpter hoc: & illud qđ in illis de neruis len:ibus, & lenubus, & lentificationi illud quod erat de mollicie in pari quinto. Et circa iam ipſo ſparſi ſunt in muſculis faciei, & ſibi pertinentibus. Et ſeptimum par non deſcendit recte ſicut ſextum, ſed obliquum, & quia omne aſcendens oportet: quia firmetur ſuper fundamentum ad modum rodillæ hac de cauſa poſuerunt neruos iſtos ſeptimi paris, fortes ſicut eſt uideri in ſicula putei aſcendente, & deſcendente, & duras, & leues, & tunc non fuit tale illud por ſicut arteria magna, & aſcendentes iſtius paris rami in ſiniſtra parte obuiant huic arterie, & iſta arteria eſt recta: & ampla, & inuoluitur aſcendens cum iſta arteria, ſed non eſt in eis poſita ſiruia conſolidatione: ſed aſcendent a parte dextra non habet uicinitatem cum iſta arteria ſecũdum narrationem primam: ſed accidit ei uicinitas per quandam ramificationem exeuntem ab illo: & etiam, quia amiſit rectitudinem in ſitu cum obliquabatur ad aſcellas, & tunc non poteſt deficere a bonis ligamentis cum eo ſupra quod eſt firmatum, & hoc: quia recuperauit in ligamentis quod accidit ei ex gracilitate. Et ſapientia in faciendo iſtos ramos a ſuo principio elongari fuit: ut quatenus in elongatione nerui recedentes eſſent fortiores, & magis duri, & fortior de neruis recedentibus eſt ille qui ſpargit inter cimbalarem: & concauitatem pectalis: & nomen nõ habentis cum ramis quorundam neruorum ad iuuamẽtum, deinde iſti nerui deſcendunt, & faciunt ſe ramos, & in membranis diafragmatis, & in eorum muſculis, & in corde, & pulmone, & in ſuis arteriis, & uenis, & quod reſiduũ eſt trãſit in diafragma: & communicat cum eo quod deſcendit a parte tertia. Et ſparguntur in membranis ſplenis, & epatis: & aliorum nutritiuorum, & finitur ad os planum. Sed etiam par unum ſuum initium eſt a termino communicante termino medulle: & nuche, & uadit plus de eo: & ſpargit ſe ad muſculos mouẽtes liguã: & totũ reſiduũ de hoc eſt fortaſſe ſparſũ in alios muſculos uicinos iſtis, ſed nõ ſemp, ſed quia alii nerui fuerunt ad alia opera, & non fuit bonum: ut facerent foramina multa in anteriori, neque uerſus unum fuit magis dignum, ut uenirẽt motores linguæ ab iſto loco poſt quam uenit ſuus ſenſus ab alio loco: ſed ſunt nerui ſpondiliorum. Sed nerui qui naſcuntur a nucha, & ſunt nerui qui procedunt a nucha per collum. viii. paria. Et eſt unum par cuius exitus eſt a ſpõdili primo: & ſpargitur in muſculos capitis, & eſt par modicum, & fuit melius: ut ſuus exitus eſſet gracilis, ſicut tu ſcis in capitulo de oſſibus: & ſecũdum par ſuus exitus eſt inter ſpondilia ſcilicet primum: & ſecundum. Et intelligo foramen nominatum in capitulo oſſium, & plus deo ducit ſenſum tactum ad caput cum ſubit oblique aſcendit ſuper ſpondilia, & reuertitur tortuoſe ad anterius: & ſpargitur ſuper partem ſilueſtrem auricularuꝫ. ſ. tortuoſum: & tunc recuperat in curtatione primi paris non potentis de ſui paruitate ramificare per illas partes ad quas ramificatur ſecundum par, & quod reſpectu ſcd'i eſt de iſto pari intra muſculum qui eſt a poſteriori colli, & etiã muſculũ planum: & adducit ei motum. Et par tertium eius origo eſt, & ſuus exitus a foramine quod eſt inter ſpondile ſecundum, & tertium, & tunc ramificatur: & unus ramus ſpargitur intra muſculum, & in eo ſparguntur pamuli eius qui conſtringunt caput ad collum, qui diuertunt caput dextra & ſiniſtra, & deinde eleuant ſe ad ſpinas ſpondiliorum, & quando applicabitur cum eis coniunget ſe cuꝫ radicibus ſpinarum, deinde aſcendent ad earum capita, & miſcebuntur cum ligamentis, & membranalibus quæ naſcuntur ab illis ſpinis, deinde perforant tendentes ad partes auricularum: & in aliis animalibus ab homine uadunt uſque ad auriculas, & mouent muſculos auricularum: & alius ramus aripit, & anterius uſqꝫ quo intret muſculum. Et initio ſui aſcenſus immiſcentur cum eo uene: & muſculi circunuenientes ipſum ex omni parte, & hoc. ut erit fortius in ſe, & iam etiam miſcet ſe cum temperibus, & etiam cum muſculis auricularum brutarum: & maior eius ſparſio eſt in muſculis faucium. Et par quartum ſuus exitus eſt a foramine quod eſt inter tertiũ ſpõdile: & quar-

tum: & diuiditur ab anterius, & poſterius, & ſuum anterius eſt paruum, & ideo inuoluit ſe cum quĩto: & iam dixerunt quod ab illo tranſit ramiculus ad modum texturæ araneæ, & tendit ſupra uenã apopleticam quouſque penetrat ad diafragma, ſuper ambas partes diafragmatis: quæ diuidit pectus, & maior eius tendit ſurſum, & tunc intrat fundamenta muſculorum quouſque perueniat ad ſpinas: & tunc tranſmittit ramiculos ad muſculum colli ſilueſtris: quod ē inter collum ſilueſtre, & caput, deinde diuertit ſe ad anterius, & tunc continuat ſe in muſculis maxillarum, & auricularum in brutis: & antequam deſcendat ad dorſum. Et par quintum eius exitus eſt a foramine quod eſt inter quartum, & quintum: & ramificat ſe in duo, & unus illorum eſt anterior: & eſt minor eo quod intrat muſculum maxillarum, & muſculum faciētem declinare: & omnes alios muſculos cõmunicantes cum capite, & collo. Et ſecundus ramus diuiditur, & unus illorum eſt medius inter primum: & ſecundum, & ramus ſecundus intrat ſuperiorem partem ſpatulæ, & miſcet ſe cum partibus. vi. & ^ & ille etiam ramulus ſecundus miſcet ſe cum ramis quinque, & ſex, & ſeptem: & trãſit ad medium diafragmatis. Et par ſextum ſeptimum, & octauum exeunt ab illis foraminibus ſecundum ordinem. Et par octauum habet exitum per foramen communicans inter poſtremum ceruicalis, & principium dorſi, & immiſcentur ſui rami mixtione forti. Sed plus ſexti intrant ſuperficē ſpatulæ: & una pars illius, quod eſt pars quarti, minus parte quinti intrat diafragma, & ſeptimi plus intrãt adiutorium, licet quidam ſui ramuli intrent in muſculos capitis ceruicatur, & dorſi conuenientes cum ramulis quinti intrant etiam diafragma. Sed. 8. poſt immixtioneȝ intrat aſeid cutem: & brachii, & illius intrat nihil diafragma, ſed quoniam procedit de quinto ad partem minus non tranſit ſpatulam, & etiam de ſeptimo nihil tranſit ad adiutorium, ſed quod uenit de ſpatula ad aſeid exit ad. viii. inuolutum cum primo qui naſcitur de ſpondilibus, & ad dorſum uadit, ſed de iſtis neruis non dedunt diafragmati partem, ꝑpter neruos nuchæ, ut ſit illud quod deſcendit ad illos ueniens ab altero: et ſic meliorabitur ibi partitio: et proprie cum eſt itentio ad ipſam membranam, quæ mediat pectus, et non fuit poſſibile quod uenirent ad ipſum nerui a nucha recte: ſine fractione ad angulum rectum, et ſi omnes nerui deſcendentes ad diafragma deſcenderent a cerebro eſſet inter minus longum, ſed poſuerunt continuationem neruorum cum diafragmate mediocriter, quia non eſſet continuatio eorum cum diafragmate bona ſi continuarentur cum extremitatibus, et propter hoc continuantur in medio: aut ſi eſſent continuate cum eo ſecundum pariſariam et non eſſet continuatio ſecundum uiam rectam, quia muſculi faciunt motum cum extremitatibꝰ et circunferentia eſt illud quod mouetur de diafragmate, et tunc opus eſt: ut nerui finiantur ad ipſam, et non principium eorum in ipſa. Et tunc: quia neceſſarium fuit, ut intret diafragma neruus continuabatur cum eo, et eius continuatio cuſtoditur per membranam deſcēdentem in medio pectoris, et quia operatio huius motus eſt mobilis ponebantur plura principia ſuis neruis ne ſi unum cito lederet. Sed muchales que ſunt in ſpondilibus pectoris: ſed habent principium primum par exiens inter primum ſpondile, & ſecundum pectoris, & diuidit ſe per duos ramos, & magis ramificatur ſuper latera prima, & cum neruis deſcendentibus a collo aſſociãtur neruis, dico uenientibus ad aliam partem quouſque tendant ad manum, & uadunt quouſque ueniant ad aſeid: & palmam. Et ſecundum par exit a foramine quod ſequitur prædictũ foramen, & una pars illius uadit ad maniſeſtum adiutorii, & iuuat ipſum ad ſenſum, & quod remanet de ipſo cum panibus reſiduis coniungitur, & omnes uadunt uerſus muſculos ſpatule qui ſunt ſupra: & mouent ſuos muſculos: & muſculos dorſi, & tunc quod fuerit de iſtis neruis naſcens, & non intrans muſculos ſpatule intrat muſculos dorſi: & muſculos qui ſunt inter metraſena: & inter latera ſilueſtria, latera dico poſita extra pectus, & illi quorum exitus eſt a ſpondilibus laterum ad zoz intrat muſculos qui ſunt inter latera, & muſculos uentris, & currunt cum ramulis iſtorum neruorum uene non pulſatiles, & pulſatiles, & intrant ad nucham cum exituris prædictorum neruorum, & muſculi qui naſcuntur a pectine dorſi communicant: & quia una pars illarum intrat muſculos dorſi, & alia pars intrat muſculos uentris, & adhuc muſculos qui ſunt dorſi in parte domeſticorum dorſi, & alia pars ĩtrat muſculos uentris, ſed tria ſuperiora inuoluunt ſe cum neruis deſcendentibus a cerebro in cãna: & non alia in quibus. Et duo paria inferiora mittunt ramulos magnos ad partes coxarum: & miſcent ſe cum ramis paris tertii: & cum illo ramulo primorum neruorum: & aliud ſimiliter niſi: quia iſta duo pertranſeunt iuncturam piſſidum anche: & rotule coxe: ſed alii tranſeunt ad crura. Et differentia eſt iter prouentum neruorum ad manus: & ad pedes quoniam non ſimiliter coniungitur adiutorium cum pixide ſpatule: & coxe, & cum pixide anche neque ſimiliter ſe habent hinc inde nerui ad ſuam originem quantum ad propinquitatem in ſitu. Et neruorum deſcendentium ad pedes quidam deſcendunt a parte domeſtica, & quidam a parte ſilueſtri, & quidam a parte occulta duorum oſ-

ſiuum cruris, & quia nerui quidam appropriati pedibus non potuerũt recte uenire ad pedes propter muſculos ingemata eſt natura in eis: ut tranſirent per locum teſticulorum uſq; ad pectinem, & a pectine tranſeunt uſq; ad muſculos pedis uſq; ad iuncturam genuum. Sed nerui qui exeunt a pectine dorſi quos determinauimus immiſcent ſecum prædictis neruis: ſed reſiduum parum: & unũ exiens a pectine dorſi imiſcent ſe in muſculos manuũ, & uirge: & ueſice: & matricis mẽbrane uẽtris & ſupficiei inferioris pectinis uenter: & muſculi qui ueniũt a pectine dorſi.

Capitulum, De anothomia oſſium, & cartilaginum.

ET dixit Ar. quod oſſa, & cartilago ſunt facta, ut ſint ſcutum, & fundamentum corporis: & ſunt quædam animalia quæ non habent iuncturas mouentes oſſa ſua, aut ſuas tæſtes, & habent coriũ durũ circũdans ipm ſicut calapagil: et quædam habent ſuũ durum ad interius, & ſuum molle extra ſuper durũ, ut malchie, & calibus fecit natura carnem mediam inter ueram carnem: & neruũ, & non finditur ſua caro ſecũdum longum non ſecũdum latum per infiale: & hoc, ut ſuum neruoſum ſit magis ſubſtentans ipſum. Et animalia anuloſa habent ſuum exterius medium inter neruũ. Et poſiti ſunt ſui anuli ligati ita tamen quod poteſt elongari: & conſtringi, & non inueniunť in huiuſmodi animalibus diuerſa principia uenarum, & arteriarum, & hoc ut melius cuſtodiatur. Et oſſa leonum ſunt dura multum, & non habent foramen, & collidatur unum cũ altero emittunt ignem. Et multa animalia habent cartilaginẽ loco oſſis, & ſunt indigentia talia multa circũuolutione, & erit multa humiditas in ſui ſubſtantia, & erit aquoſa: & pauca terreſtritas, & illa tranſibit in corium: & talia animalia non habent comparationem in obuiando rebus duris: & aliquando adiuuatur natura in iſtis cum ſpinis. Et cartilago quæ ſimilis eſt medulle reperitur in piſcibus: & ſpine: & ungues: & cornua oſſea: ſunt omnia quæ ſunt dura ad ſuſtentandum, et ungule in brutis, et quædam fortia, ut ſint arma ſicut cornua: et quandoq; ungule ſunt arma: ut equus, et quædam ſunt in animali ſicut cõmẽtum ſicut ſpondilia ſuper quæ componitur corpus, ut ſpondilia quæ fuerit in fundamentum nauis, et ſicut quædam quæ ſunt ſicut ſcutum: ut oſſa capitis: et quædam ſunt ſicut ſpine, et q̃dam ad implendũ idea loca: ut parua oſſa in iuncturis, & quædã, ut alia cõponantur ſuper ipſa, ut os in radice lingue quod aſſimilatur laud littere. Λ. & omnia oſſa rectificantia corpus, & oſſa quæ ſunt ad defendendum uel ad ſuſtentandum non ſunt concaua, quia non habent opus ad motum quæ ſunt habilia ad motum habent concauationem, ut retineant ſuum nutrimentum ne indigerent nutrimentum ab alio, & ideo ad conſeruationem nutrimenti facta ſunt dura: & uacuitas iuuat ad lenitatem & iuuamenta ſue duriciei eſt, ut non frangantur in moribus fortibus, & iuuamentum medulle, ut nutriat, & remoliat ne ſiccetur a motu: & os quando factum eſt ad ſolum motum, tunc concauitas eſt parua, & quando ad motum: & lenitatem ſunt concaua multa. Et os collatere factum eſt, ut per ipſum exeat ſuperfluitas: ut in compoſito retineatur de nutrimento, & per ſua foramina intret fumus odores, & omnia oſſa ſunt ſibi coniũcta niſi quod inter quædam eſt cartilago, aut eſt ſimile, & quædam non indigebat in medio ſicut mandibula inferior: & quæ oſſa ſunt cõiuncta ſecũdum iuncturas habiles ad motum: & quædam ſecũdum iuncturas difficiles ad motum: & q̃dam conſolidãtur fortiter: & habiliter ad motum eſt cum unum poteſt moueri ſine altero: & erit autem difficilis motus cum unũ non poteſt moueri ſine altero, ſicut in raſeta, & conſolidatio eſt, ut in coſtis anterioribus cordi fortiſſime autem conſolidari dicunť: ſicut cum unũ eſt perforatũ, & additamentũ alterius intret ipm, ut dentes iñ mandibula: & ſeroſa ſunt ſicut in cellula capitis: & q̃dam ſunt coniũcta ſcd'm ſupficiem in latũ ſicut in flora ſpondilia: & q̃dam in longũ, ut duo focilia.

Capitulum in diſtinctione membrorũ principalium.

ET arbores non indigebant expulſiuis membris: quia animalia non ſugunt ſuum nutrimentum purum exteriora, ſed recipiunt unam maſſam inter cuius una pars eſt ſuperfluitas: & alia cibus cum fuerit alteratum, & quod recipiunt intra tranſit in diuerſas naturas, quia membra conſimilia ſunt diuerſarum naturarum: & non arbores ſimiliter, ſed arbores ſugunt cibum in quo non eſt ſuperfluitas tertie digeſtionis in animali: & tunc membrum recipiens illud quod eſt in potentia cibus cibatur in eo quod eſt in ipſo purus cibus: & opus eſt, ut de illo tranſeat ad locum ſuperiorem quantum ſi tranſiret multum in unum debilitaretur attractio rei ponderoſe in ſurſum, & membrum eiiciens poſitum fuit ſub eadem cauſa, & poſuerunt membrum in quo ſitus eſt primus calor in medio: quia fundamentum debet eſſe in medio, & operato agens debet eſſe propinquus quieti: quia quies debet eſſe, & operator prope quietem. Caput autem cum ſit ſpecula eleuatur ſupra, & poſuerunt iñ eo tranſitum nutrimenti: & diminuerunt ab eo carnem ne multitudo carnes opilationem faceret

in euaporationibus medulle: & caro poneret medulle opilationem ſupra tantum ſui in calore, quo niam uis eſt, ut ſit multum frigida. Et proprie iam creatum eſt in capite os durum: & tunc non fu it aliud neceſſarium alio addito, ſed utilitas totius tæſte capitis eſt: ut defendat medulla3, & diuiſio fuit in ſuis oſſibus: ut ſi aduenerit occaſio uni oſſi iſtud non accidet aliis oſſibus: & hoc eſſet, quia non fuit conueniens, ut in uno oſſe eſſet diuerſitas in duritie, & mollicie, & denſitate: & raritate, & utilitas nihil quatenus eſſet exitus euaporationis a cerebro, & poſſet eſſe cerebrum potens diſſolue re illa ſuperflua. Et alia utilitas: ut nerui exeuntes haberent uiam, & alia utilitas fuit, ut uenæ non pulſatiles: & arterie haberent uiam ad nutriendum. Et etiam dura mater haberet exituram in ſer ra, & non caderet ſuper medullam, ſed ligaretur p ſerram. Et figura naturalis huius tæſte eſt: ut ſit rotunda duplici utilitate, & una eſt quoniam figura rotunda eſt magis capax inter hyſoperunetus & alia, quia rotunda minus recipit occaſiones: & creabitur cum aliquanta alia longitudine, ut ner ui exirent non in una anguſtia: & impedimento unius ab altero, & procedunt aliquantulum in acu tu m ante, & retro cum rotunditate: & iſta figura duas ſerras fallaces, & duas ueras, & prima ſerra communicat cum fronte, & ad modum arcus, & dicitur coronalis. Et alia quæ eſt in medio ſecun dum longũ, & dicit ſagittalis: & cum cõparauerimus iſtã ad primã dicetur tiganlis: & figura totius eſt quaſi figura arcus a cuius medio eleuatur perpendicularis: & eſt talis. Et ſerra tertia comr municans inter occipicium: & ſuam baſim, & ſecundum figuram anguli cuius acutum coniungi tur cum ſagitta: & dicitur ſerra laude, ſed cum comparauerimus uniuerſum ad prædictas ſuturas erit talis. Sed due ſerre mẽdaces ſunt ſecundũ longitudine3 capitis æque diſtantes ſuture quæ dicitur ſagitta ex utraq; parte auricule, & non profundantur ad anterius: & ideo dicuntur fallaces ſerre. Sed tres ſunt figure capitis non natrales, & unus illorum eſt cui diminuitur anterior, & pro pter hoc amitunt ſerram coronalem, & ſerra quando amittitur poſterior ſerram. ſ A littere, & ter tius modus quando amittitur utraque ſutura: & erit totum rotundum. Dixit medicus maximus quando in iſto ſperico declinabat ad longitudinem, oportet de neceſſitate, ut in ea fierẽt ſuture a de quate ſuturis primis: & propter hoc cõtingit quod eſſent æquales ei partes ſerre, & iam fuerũt par tes ſerre in primo in longitudine una ſerra: & in latitudine due ſerre: ſerra latitudinis ibit ab una au ricula ad aliam, ſicut ſerra longitudinis eſt in medio longitudinis. Dixit A℞ non poteſt eſſe in capi te figura quarta in naturalis quoniam ſi longitudo eſſet æqualis latitudini eſſet uita abſciſa ſecun dum quod figura naturalis inducit uitam: & ideo dicit bene maximus medicus cum ipſe diſtinxit tres figuras capitis tm̃, & caput poſt hoc hẽt. v. oſſa, &. iiii. ſunt, ut parietes, &. v. ut baſis: & ſunt du riores quã illud ſupra, quia cãus ſupra latera ſunt plures, & qa neceſſitas in ſuperiori exigit quod in ſupiori eẽt raritas eo ꝙ in illo debet eſſe carẽtia põderoſitatis: & debet eſſe receptaculũ uaporũ, ut latera poſteriora ſunt duriora, quia remotiora ſunt oſſibus, & etiam paries primus eſt in fronte: & terminatur ad coronam ſurſum, & uerſus imum ſerra trãſciens per lineam oculorum in ſuperciliis & continuat ſe ſua extremitas cum capitibus corone. Et parietes qui ſunt ad dextra: & ſiniſtra ſunt parieres auricularũ: & dicunt petrales propter ſui duritiam interminabius quenlibet iſtorũ, & ter mius erit ſerra corticalis. Et alius termius alias tertius erit laude littere, & tertius qui ꝓcedit in uno ad coronalem, & anterius una pars coronalis, & a poſteriori una portio laude, ſed paries quartus terminatur ad ſerramen laude, & in unum ad communicantẽ inter caput: & dentem ſecũdi ſpondi lis: & continuat ſe inter duo capita laude. Sed baſis medulle eſt ſuſtentamentum totius: & omni um oſſium: & dicetur baſis, & eſt durũ duplici cauſa, & eſt una quando duricies melius ſuſtinet pon dus, & ſerra: ut eſſet minus recipiens putrefactionem quam illud os eſt ſubiectum ſuperfluitatibus ſemper deſcendentibus, & utraq; oſſa tymporum ſunt dura dupla cooperientia muſculos qui ua dunt ſub tymporibus, & ſuus ſitus eſt obliquus: & uocatur par. Et dixit philoſophus quod ſen ſus tactus habet principiũ a corde non a capite: & ſic guſtus qui quodãmodo eſt tactus ſed uiſus, & auditus, & olfatus: licet hẽant principiũ a cordi tamen neq; cor audit neq; odorat, ſed inſtrũm iſta rũ operationũ eſt cerebrũ duplex. ſ. inſtrumẽtũ tactus eſt caro: & neruus, & ambo inueniunt in cor de ſicut ipſe dicit quod quædam iſtarũ uirtutũ complent in radice, & quædam non: ſicut dicũt me dici quod cerebrũ palpat per ſe: & non uidet per ſe.

Capitulum, De naturis uiſus.

DIco igitur quod uiſus exigit humiditatem aquoſam claram quæ recipiat impræſſiones & tunc opus eſt ut ſit ſuum inſtrumentum ſubſtantia medullina ſicut criſtallina, ſed ol fatus, & auditus indiget duobus foraminibus per quæ itret aer, & ut operetur in eis nõ operationem quæ ſit frigida, aut calida, aut humida: ſed ſpiritus uiſibilis: & uirtus illi us peruenit ad oculu3 per neruos opticos: & iſti duo nerui membrantur tribus membranis, & duæ

membrane continuantur cum duabus membranis medulle, & interior eſt ſubtilior, & exterior eſt durior. Et tertius qui deſcendit ad oculum eſt deſcendens ad membrana tæſte, ſed ſunt optici, ut cito tranſeat in eo ſpiritus uiſibilis, & eſt quidam qui opilat ſpiritum ne exeat per pupillam: & iſti nerui continuant ſecum oculo, ut melioretur ſua intentio, & non ſint laxi ſicut determinauimus prius. Et cum expanditur medulla, & membrane capitis ampliabuntur tunice oculi in ſua occupatione, quarum medium eſt criſtallinũ cuius anterior ſuperficies eſt depreſſa reſpectu timoris ſphære: & fuit depræſſa, ut reciperet impræſſiones melius, et ideo melius circunuenit oculus in aſpectu res paruas: & ideo ſuum poſterius gracilatur: ut melius compræhendat res quibus occurrit. Et poſuerunt iſtam humiditatem in medio, ut melius cuſtodiretur: & poſt hanc humiditatem poſuerunt aliam quæ cibat iſtam, quoniam inter iſtam: & ſanguinem ſunt gradus, & eſt uitreum ſolutum, quoniam color eius eſt inter clari fluentis parum ad ruborem: ſed ſua claritudo eſt: quia cibat clarum, & rubor eſt in eo quoniam eius modus fuit ſanguis: & non eſt adhuc complete ſimilis ſubſtantie cibande, ſed poſitus fuit poſterius quoniam deſcendit a medulla mediante reti: & tunc opus eſt, ut ſit a poſteriori, & iſte humor leuatur ſuper elidia uſque ad maximum periferiam illius, & ante eſt albugineus: & eſt ſicut ſuperfluitas gelidine, quoniam ſuperfluitas clara eſt clarũ, & poſitum fuit ante: quoniam ſuperfluitas debet apponi cibo ſecundum ſitum. Et poſita fuit alia cauſa, ut gradatim ueniat uiſus ad gelediam, & ſit illi quaſi ſcutum: deinde caput nerui cooperit ſuper uitreum gelidiam uſque ad intermedium albuginei, & gelidie. Et quod de illo occupat interius uitreum eſt rotũdu; ſicut rote compræhendit ſuum compræhenſum, & a ſuo capite naſcitur textura aranea quæ eſt tæla ſubtilis, ut ſit ſubtilis inter ſuperfluum, & ſubtile, & ueniat nutrimentum ad ipſum per rete, & fuit ſubtilis ne ſi eſſet dura propter modicam occupationẽ impediret uiſum: ſed caput membrane ſubtilis impletur, & texitur uenis ad modum ſerine: quoniam eſt trãſitus certus cibi: & nõ eſt opus ut eius omnes partes ſint deputate ad cibum, ſed ſua pars poſterior: & dicitur rete, ſed quod eſt poſt hoc eſt aliquantulum ſpiſſius, & dicitur habere colorem ad modum floris lilii inter album, & nigrum, & hoc: ut colligat uiſum, & adequet lumen ſicut claudimus oculos cum adequamus uiſum poſt nimium defectum uiſus a luciditate, & hoc, ut adequemus uiſum, & iſte diuidit inter carneam & humoris, & iſte cibabit carneam ab eo quod ei uenit arietiale, & nõ completur ſua ſpera nec obſtat impræſſionibus ſicut in una cum euacuatur: & cum clauditur uetat uiſum, & interius ubi occurrit gelidie cooperitur gelidia quaſi textura quædam quæ aſſimilatur rei rate: & leui: & hoc, ut abſidat ab occaſionibus uenientibus ab occurſu rei dure, & durior pars nuce eſt a neruis ubi coniungitur cu; duriori parte carnee, & ubi perforatur: ut in circuitu foraminis ſit magis durum, & foramen eſt plenum humiditate propter utilitatem nominatam etiam ſpiritu, & ſigno ſuper hæc eſt conſtrictio foraminis, & humiditatis illius euacuatio circa mortem. Sed tunica ſecũda eſt ſpiſſa multum, ut ſit bene retinens, & uocatur portio dura. Et anterior pars circundat pupillam, & eſt diafanum, & erit in colore cornu ſubtilis, & uocatur propter hoc cornea: & ſpiſſior ſuarum partiu; eſt anterior: et quia compoſita ex. iiii. tunicis ſubtilibus cortizalibus, & ſi excoriaretur ab una nõ propter hoc erit ægritudo communis omnibus: & aliquod horum eſt prope foramẽ quoniam indiget cuſtodia, ſed tertia immiſcet ſe cum muſculis motus pupille, & implet ſe carne alba pingui quæ remolliat oculum: & palpebram, & prohibet in eis ſiccitatem, & uocatur iſtud quintam: ſed muſculus mouens diuiditur in ſex muſculos quattuor mouẽtur ſurſum: & unum: & duo lachrymalia ita quod quilibet ad ſua; partem, & duo ſunt ſiti in obliquo qui mouentur in circuitu: & in poſteriori oculi eſt muſculus qui eſt ſuſtentamentum nerui uacui, & prohibet ipſum a laxatione, & prohibet oculum a profundatione ad interius, & tenet oculos apertos in acuto inſpectione: & iſte muſculus propter multitudinem ramificationis dubitabatur quomodo eſſet apud anochomaicos, quoniam quidam dicunt quod eſt duo muſculi: quidã quod unus, qdam quod tres: & omni mõ termiatur ad unum caput, ſed palpebre, quia ſuum inferius non indiget motu quod quam minus ex ipſa eſt motus ſuperioris, & tunc completur per ipſam operatio oculorum, & clauſura, & hoc eſt admiratio creatoris quod fiunt per unum modicum inſtrumentum multe operationes. Et multa non multum iuuant, quia adhuc ſi palpebra inferior moueretur quieſcente ſuperiori eſſet aliquãtulum bene cõueniens, ſed nõ ita bene ſicut ſupior mouet᷑ qm̃ ſupior: & ꝑpinquior muſculis motiuis, & radicibus motus, Et nerui ueniẽtes ad palpebrã ſupiorẽ nõ oportet, ut icuruent᷑ in ſuo motu uel obliquent᷑, & qa mouet᷑ palpebra ſupior in claudẽdo, & in aperiẽdo idigebat neruis deſcẽdentibus, & poſt reuertẽtibus, & tũc ſi illi nerui eſſent unus tm̃: aut ille ueniret ad mediũ, aut ad unum extremoꝝ: & ſi ad medium niſi unus fortiter clauderet, & ſi aliquod unum lachrymale nõ clauderet: ergo oportebat ut eſſent duo, unus ad unum lachrymale, & alius ad aliud, ſed in apertione: tũc ſufficiebat unus, &

ideo ponebatur ille in medio, & ille muſculus uenit recte inter duas tunicas, & uenit ad unum corpus quaſi cartilaginoſum, ſuper quod fixe ſunt palpebrarum ſpine. Et ſpine palpebrarum facte ſunt propter defenſionem occaſionum uenientium ad caput, & fuerunt magne, ut temperarent lucem uenientem ad oculum, & fundauerunt illas ſpinas ſuper locum cartilaginoſum: ut ſemper eſſent ſtantes, & non caderent dimiſſe, & impedirent uiſum: & adhuc, ut ille muſculus qui aperit oculum fundetur melius ſuper tale fundamentum ad motum. Et aĩal habens durum corium cuius corii non fuit habilitas ad tendendum non habebat palpebras: ſed oculos fortes. Sed animalia uænantia habent inferiorem palpebram. Et quadrupedia claudunt oculum palpebra inferiori, & aues piſtumant cum quadam tæla quæ currit ſuper oculum. Et hoc quia ſuum corium eſt graue & ſpiſſum propter pilos in ipſo, & cauſa illius piſtumationis eſt, ut ſi aliqua humiditas currat ſuper oculum quod ipſum abſcondat, aut malus aer. Et animalia quadrupedalia quæ ouant non poſtumant ſicut aues, licet claudant oculos: quia non habent opus habere ſubtilem humiditatem in oculis cum qua uideant a remotis ſicut indigent aues, quia lætus ſui nutrimenti acquirendi, & propinquos: & propinqua iſtis quadrupedalibus ouantibus ſunt aues ambalantes ſuper terram. Et piſces non indigent palpebris: quia non indigent puſtumatione: & ſolus homo habet pilos in ſua palpebra ſuperiori. Et animalia quadrupedalia quædam habent, ſed non habent in ſuperiori, & hoc, quia natura intendebat plus in cuſtodiam illius quam cæterorum animalium, & nullum animal piloſum eſt ſub aſcellis niſi homo modo habens capillos multos in capite ipſum: & cauſa in hæc eſt quia habet medullam multam: & ſtatus eius eſt uultus multum rectus, & ſupercilia non habentur a cæteris animalibus niſi a ſolo homine.

Capitulum, De generatione auditus.

ET auditus fit in utraque parte capitis quoniam interior pars capitis occupat uiſum: & olfatum: & uiſus debet eſſe ante propter hoc, quia diximus prius: & auricule in medio capitis, ut magis cuſtodiatur, & in capite ſuperiori in quadrupedalibus, quia capita eorum erant dimiſſa. Et quadrupedalis aures mobiles ſunt in omnem partem ut melius audiant: & particule auricularum ſunt cartilaginoſe: & ſunt pulpe: & foramen tortuoſum in auricula fuit factum, ut augmentaretur in eo ſonitus, & factum fuit iter tortuoſum: ut iter in tortuoſitate eſſet longuꝫ ne ueniret ſubito frigus ad medullam, & illi ſenſi ſunt puri per cauſam prædictam. Et eſt uia inter aurem, & palatum non manifeſta, ſed inſtrumentũ olfatus in animali non faciente animal ponebatur bene inter duo mamillaria additamenta. Et triplum eſt iuuamentum aurium, & unum in aere quæ in eis reperitur propter inſpirationem, & hoc quoniam, licet multum de aere inſpirato eat ad pulmonem, multum tamen uadit ad mãmillas narium quoniam olfatus indiget aere, & ut aer receptus temperet cerebrum, & cor. Et ſecundum iuuamentum eſt: ut pars aeris in ore emittatur per nares uel ſimile uidetur in canna per quam emittitur ſonus. Et tertium iuuamentum: ut ſuperfluitates deſcendentes abſcondantur a uiſu: & deſcendant per illas. Et oſſa naſi compoſita ſunt ex duobus oſſibus terminatis ad duos angulos in ſurſum: & ad duas baſes ſub quaſi eſſent duo trianguli: & iſta oſſa coniuncta ſunt cum oſſibus faciei ſecundum ſcienentiã, & ſuper extremitates iſtorum oſſium ſunt cartilagines: & in medio eſt durior: & illa in fine mollior, & iuuamentum cartilaginis medie eſt: ut ſi ſuperfluitas deſcendat per unam partem reperiatur aer interius per aliam ad refrigerium medulle, & iuuamenta cartilaginum duaruꝫ aliarum ſunt tria, & unum eſt quod commune eſt omnibus cartilaginibus. Et iuuamentum ſecundum: ut poſſit fieri apertio maior, & minor ſecundum maiorem inſpirationem, & minorem. Et tertium iuuamentum quoniam cum commouentur ſequentur eas fumi, & oſſa iſta fuerint tenua naſi quoniam in hoc loco magis fuit neceſſaria leuitas quam ponderoſitas. Et non eſt neceſſaria hoc loco ſpiſſitudo illorum, & hoc: quia non ſunt ibi ad defenſionem alicuius membri nobilis, & ſunt proprie cuſtodiam. ſ. ſenſu olfatu. Et dixit Ar. quod: quia collum elephantis non erat longum neque potuit moueri eius caput: & collum, & eſt ſuum corpus magnum: & animal completum, & inſpirat: & ſtat ſecundum plus in aquis, & ſtat ſuper tres pedes aliquando: & iuuat ſe quarto ſicut urſus, & ideo factum eſt ei additamentum calcei cum quo odorat: & quæ abſcindit quod eſt ei neceſſarium, & accipit cum eo: & fuit inter durum, & molle: ut eſſet mobile multis modis, & durum propter occaſiones: & dicunt quod ſunt quædam uacce talis modi, & eiiciunt illa additamenta a poſteriori: & capiunt cibum per illum, & aues habent nares ſtrictas ſuper picas: quia pica eſt loco naſi. Et lingua fuit propter guſtum, & ut ſit quaſi manus molendinarii inducendo cibum: & quædam animalia ſunt quæ habent linguam qua accipiunt cibum a terra, & proprie uidentes in ſuperiori, & mandibulam non habentibus. Et lingua hominis propter loqui. Et mouent cum muſculis in illa

& muſculi

& muſculi mouentes linguam ſunt nouem,& duo muſculi naſcunt᷑ a duobus additamētis ſagitta
libus:& tenent ſe cum duarum partibus linguæ,& alii duo naſcūtur ſuper os ſimile laud quod eſt
in lingua littere,& ueniūt per medum linguæ.Et alii duo mittūt linguam in obliquum,& naſcūtur
ab una parte illius oſſis lacerati:& tranſeunt per liuguam ex tranſuerſam: & duo alii faciētes lin-
guam inuolui in ſe:& ſuus locus eſt ſuper locum prædictoꝝ,& ſua fila expanduntur ſuper linguā:
& coniunguntur cum mandibulis:& iam nominauerūt unum muſculū linguæ qui eſt inter linguā
& os laud:& coniungit unum cū altero,Et aues habentes linguam rotundam magis poſſunt imi-
tari ſermonem propter leuitatem linguæ,& hoīes mouentes multum linguam in ſermone ſuntqui
habent linguam latam,& non multum ligatam,& econuerſo contra uetati iſti.Et linguæ quadru-
pedalium facientium oua habent fiſſas:& ideo non poſſunt formare litteras:& piſces,& tenche ha
bent linguam multum latam propter hoc quod ſua ora ſunt ſpinoſa , & quia non habent opus ad
maſticandum uel guſtandum,ſed ſtatim tranſglutiendum,& lingua de tencha coniungitur cuꝫ mā
dibula ſupiori:quia mouet illā,& oē aīal hēt appetitū ad illud cui cōuenit ſua cōplexio.

Capitulum,De anothomia capitis,& ſpondilium colli.

QVoniam caput hēt motus proprios communicantes cum.v.ſpondilibus colli : & erit
iſte motus,& quilibet motus capitis intelligo proprios communicantes erit uel a poſte
rius uel anterius,uel dextra uel ſiniſtra:& inter iſtos ſunt motus obliqui.Sed muſculi fa
cientes caput declinare ſecundum rectum ad unū ſunt duo muſculi deſcendentes a dua
bus partibus propter hoc quod auricule a ſupiori ueſtiūtur a ſuis texturis,& furcula pectoris ſunt
poſtea continuantur iſta duo,& eleuantur in ſurſum:& fortaſſe putabitur quod ſunt tres muſculi,
quia ſua capita ramificātur:& fiunt quaſi duplata,& tūc mouetur unus declinat caput ad unum ad
ſuam partem:& ſi ambo ſimul mouentur declinabitur caput æqualiter,ſed muſculi qui declinant
ſimul caput:& collum ad anterius eſt unum par poſitum ſub yſoſago:& uadit ad partes primi ſpō
dilis,& ſecundi,& incarnatur cum eis,& cum conſtringitur pars quæ uadit ad yſoſagum conuer-
tit caput ſolum:& ſi operentur cum parte inclinata cum ſpondilibus declinabit collum.Sed mu-
ſculi declinantes caput ad poſterius ſunt.iiii.paria poſita ſub paribus nominatis,ſed origo iſtoruꝫ
parium eſt ſuper coniuncturam,& tunc quædam ſunt quæ intrant omne canneum binum.Et eſt il
lud per quod naſcitur per ſe ab alia prima ad ſuum ſenecim ſcd'm,& ſuum proprium eſt quod eri-
gat caput cum declinatum fuerit caput ab ante.Et unum par quartum incipiens a ſurſum,& tran-
ſit ſub tertio obliqꝫ ad partem ſilueſtrem:& occupat aliam ſpondilis primi,& duo paria primi de-
clinant caput ad poſt recte ſine declinatione obliqua,aut modica:& tertium erigit a declinatione
obliqua.Et quartum parium declinat adpoſterius cum obliquatione manifeſta , & tertium cum
quarto quod illoꝝ conſtringerunt declinabūt caput ad ſuam partem:& ambo cum ſtrinxerūt mo-
uebitur caput poſt recte ſine aliqua declinatione.Sed muſculi qui declinant caput , & collum ſunt
in paria,& ſunt in profundum:& unum par quod cooperit,& quodlibet eſt quaſi triāgulare,& ſua
baſis eſt maior quam poſtremū cerebri.Et unum iſtoꝝ parium deſcendit ad duas partes ſpondili-
um,& capita alarum ſunt muſculi faciētes caput declinare,dextra,& ſiniſtra ſunt duo paria:& oc-
cupant iuncturas capitis,& unum par illorū ponitur anterius,& eſt illud quod continuat᷑ inter ca-
put:& ſpondile:& ſecundi paris procedit unū ſingulare ad dextram,& aliud ſingulare ad ſiniſtrā.
Et paris ſecūdi,& locus poſterius,& coniungit ſpondile primum,& caput unum ſingulare dextra
& alterum ſiniſtra:ergo quod illoꝝ octo ſe cōſtrinſerit declinabit᷑ caput ad ſuam partem ſcd'm ob
liquitatem.Et quæ duo ſe conſtrinſerint declinabunt caput ad ſuam partem ſine obliquatione,& ſi
mouerint anteriores iuuabunt ad ſubmerſionē,& ſi poſteriores uertēt caput ad oppoſitum , & qñ
omnes ſtabunt ſimul in una erectione ſtabit caput erectum. Et illi quattuor muſculi ſunt minimi:
ſed lucrantur per bonitatem ſui loci:& modū ſui diſcenſus illud ſub aliis muſculis illud quod ha-
bent alii ſecundum ſuam magnam quantitatem,& iam fuit iūctura capitis utilis propter duo quæ
ſunt neceſſaria propter duas intentiones contrarias.Et una illarum eſt firmitudo,& illa firmitudo
conculcata eſt cum firmitudine iuncture:& cum paruitate ſuorum motuum,& ſecūda multitudo
ſecundum numerum motuum,& illud eſt,quia iunctura eſt facile mobilis,& laxa , & iunctura eſt
laxa quoniam in circuitu ſunt multe ligationes.Sed frons mouetur per muſculum latum ſotileꝫ ex
panſuꝫ in fronte ſub cute , & immixtum cum cute quouſqꝫ fere rectificetur in ſubqꝫ cutis,& tūc erit
propter hoc impoſſibilis diuiſio unius ab altero:& obuiabit mēbro moto ab ipſo ſine corda poſt-
quam fuerit ſuum motum cutis mota leuis lata poſtquam,& ideo non indiget corda:& cum mo-
tu eius eleuantur ſupercilia:& iam iuuat oculus in ſui clauſura cum ſui laxatione,Sed maxilla ha-
bet duos muſculos:& unus illorum ſequitur motum mandibule inferioris,& ſecundus communi-

eat cum labro: & motus mandibule ſequitur motum alterius membri: & tunc cauſa ſua eſt muſculus illius membri, & motus in quo communicat cum alio membro, tunc cauſa illius eſt muſculus ad illum determinatum, & ad aliud membrum cum cõicatione: & iſte muſculus eſt unus in omni maxilla, & eſt latus: & cum hoc nomine latitudinis ſcitur: & quodlibet iſtorum ſingularium ſingulariter componitur ex comparibus, quoniam fila texta uenientia ad ipſa ueniunt a quattuor locis, & tunc una ſuarum eſt illud quod naſcitur a ligamento pectoris: & continuat ſe cum illo, & cum extremitate labii amplioris: & trahit ipſum ad unum. Et os etiam per accidens attractione obliqua, & origo ſecũdi eſt a furcula pectoris, & ſua fila procedunt ſecundum obliquum: & illud quod naſcitur a dextra abſcindit illud quod naſcitur a ſiniſtra continuat ſe cum pectore: & iſte poſtquam ſe conſtrinxerint conſtringent eos a neruis. Et tertium naſcitur a ſpatula, & continuat ſe cum cotinuationibus prædictorum muſculoꝝ. Et quartum par naſcitur a ſenecio additamentis coniunctionalibus: & procedunt a rectitudine auricularum, & cum poſtremo maxille cõtinuat ſe, & mouet maxillam motu manifeſto, & ſequitur ip̄m labium in illo motu, & fortaſſe in tantum coniungetur cuꝫ auricula quod in aliquibus hominibus mouebit auriculam: & labiuꝫ habet quoſdam muſculos cõmunicantes cum maxilla: & quoſdam proprios, & illi ſunt. viii. & quidam ſunt uenientes a ſuperiori utriuſqꝫ gene. & quidam ab inferiori: & in iſtis. iiii. perficitur motus utriuſqꝫ labii: & ſui terminis, & quando unus iſtorum mouebitur trahet ſecum labium ad illam partem. Et ſi ex diuerſis partibus trahentur labitur ad diuerſas partes, & tunc complebitur ſuus motus in oẽm partem: & nõ habet alium motum præter prædictos: & iſti quattuor extremitates muſculorum communicantium miſcuerũt ſe in labii parte mixtione: quia non poteſt ſenſus diſcernere, quoniam labium eſt membrum humidum non incannatum in quo non eſt os, & eſt molle multum, ſed extremitates narium in ſuo acumine continuantur cũ duobus muſculis fortibus, & paruis: & ſunt parui ne anguſtent uias muſculorum quibus magis indigetur: quia maioris in narrationis ſunt motus maxillarum: & labiorũ: & ſunt maioris motus: & diutius moſtrantes, & plus eſt opus illis motibus prædictoꝝ muſculorũ mouentiũ extremitatũ naſi. Et creabant fortes: ut reſtaurarent humiditatem, & fortitudinẽ diminutam cartilaginis ab oſſe: & ſui deſcẽſus ſunt ex pte faciei, & ĩmiſcent ſe prius cũ ciliis unius faciei: quia motus eius eſt aliud ad aliam faciem.

Capitulum, De dentibus animalium.

SEd dentes ſunt. xxxii. & fortaſſe deficiũt in quibuſdam hominibus. iiii. dentes, quia naſcuntur ante, & ſunt in extremitatibus: & tunc omnes ſunt. xxxiiii. & in ſuperiori ſunt duo dentes ampli: & duo contrarii, & tot inferiores: & iſti ad incidendum, & duo canini ad frangendum ſurſum, & in imum, & omnes alii ad molendũ ſunt. iiii. ſiue. iiii. ſiue. v. & in unum: & præter iſtos illi. iiii. naſcuntur prope. xxx. annos: & dicuntur dentes intellectus a tempore quouſqꝫ incipit ſpertuzare uſqꝫ quo finitur ſuum crementũ, & dentes habent radices acutas, & impingũtur in mandibula ſuperiori, & inferiori, & ſuper quolibet foramen naſcitur quoddã additamentuꝫ quod iuuat ad retentionem: & in illo loco ſunt ligamenta fortia, & præter molares omnes alii habent unam radicem. Sed molares quos nominauimus in inferiori mandibula ad minus habebũt duas radices: & proprie in inferioribus de dentibus intellectus ſunt tres radices: ſed mollex fixe in ſuperiori ad minus habebunt tres radices: & fortaſſe. iiii. & proprie duos dentes intelles: & radices molarum erũt multe ſi molle fuerunt maxime ſuperiorum mollarum propter ſui ponderoſitatem: & propter hoc dentes ſuperiores a rectitudine radicuꝫ, ut uitent caſus, ſed inferiores, quia ſunt magis fixi non ita, ſed ſecũdum latum rectum procedunt a ſuis radicibus. Et nõ ſunt oſſa ſentientia niſi dentes. Et dixit Maximus phiſicus quoniam probatio ſuper hoc eſt: ut ueniat ei uirtus a medulla diuidentes inter caliditatem, & frigiditatem, & facti ſunt dentes propter arma & molle ample ad mollẽdum. Et ego uidi caſtoreum quæ uenebatur a ripa quæ eſt prope baſiaꝫ, & dentes eius anteriores erãt longi quaſi curui non lati, & rubei, & acuti, & hoc, quia indiget plus rapere quam ſcindere quoniam niſi uenetur non habebit quid comedat, ſed habebit quid comedat, licet non incidat, & ſui dentes ſunt ſicut ami, & ſi illi eſſent interiores qui ſunt curui nõ poſſet per illos uenari. Et dentes hominis iuuant ad informationem litterarum ſicut alias diximus: & in animalibus ſunt dentes ad arma, & non ad rectificationem comeſtionum ſicut in porco, & elefante. Et duo culmi elefantis iuuant ip̄m in quo diximus. Et ſunt quædam animalium quæ non iuuantur dentibus niſi in comeſtione, ut ad prælium: & ego credo quod omne animal habentes dentes cum fuerit opportunũ præliat cum eis: & quædam animalia quæ habent dentes acutos, & ſeparatos: ut eſt animal quod habet comparationem ad extrahendũ de præda ſicut leo. Et animalia quæ habẽt opus ad inciſionem ſui cibi a terra herbam, & huiuſmodi habent dentes adequatos in una ſuperfi

cie: & non habet culmos longos.ſ.caninos,qm̄ per ipſos interciſio impediretur: & quia mares ſunt iracundiores in qbuſdam ſpēbus quam fœmine dantur eis culmi ad defendendum fœminas,quia fœmine ſunt debiliores in ſe,& peioris complexionis,& hoc etiam fit in animalibus qbuſdā: licet non comedant carnes,& non indigent iſtis culmis ad comedendum,ſed ſolū ad defendendū: ſicut porci maſculi,& hac de cauſa habent uires ſicut modo diximus,& iſtud eſt ſimile ei quod accidit in camelis,& ſic dicemus in omnibus aliis armis.Et propter hoc factū eſt cornu in ceruo,& non in cerua: & in ariete,& in capra,& piſces qui non fiunt comedētes carnes non indigent dentibus acutis.Et quia non habent collum quod declinant ad prædam ideo habent dentes uncos,& ſuperiores intrant inferiores ad modum ſerre ſecundum ordinales acies,& hoc factum eſt,ut cito transgluciant diuiſum in maſticatione autem intrarēt aqua: & iſte aues forte ſunt propter uelocem inciſionem,& iſta diuiſio eſt loco maſticationis.Et in ore animalis ſunt multa iuuamenta: & animalia nō habentia alia iuuamenta ab ore ſuo niſi comedere: & loqui non haberet opus,ut eēnt multe acies, ſed omnia orificia quæ indigebant inciſione cibi in minima habent multos dentes, & huiuſmodi ſunt piſces.Et ungues auium uenantium ſunt unci ſicut ſue pice: & hoc:ut capiat in uolando quoniam non depræhendantur in ambulando.Et pice auium colligentium grana ſunt recte,quoniam poterunt melius per huiuſmodi picas colligere grana,& aues quæ hēnt picas amplas ſunt ille quæ comedunt lutum,& aſſimilantur ille pice ligonibus latis.Et aues quædam habent picas parum rectas,et parum curuas ſicut aues quæ dicuntur comedentes in ueritate carnes,et colligentes grana, & dico ego qm̄ eſt quædam auis quæ naſcitur in aqua,& eſt alba: & pedes habens nigros: & pica eius eſt lata in extremitate,& fere rotunda.Et dicit Ariſ.quod cornu fuit ſuper caput quoniã quædam membra ſunt poſteriora cum quibus non poteſt animal uidere quid percutiat,aut ſunt deputati aliis motibus ſicut manus,aut ſunt alia membra priora impedientia motum illorum membrorum:ut ſunt membra impedientia motum ſpatule: qm̄ cornu non fit niſi in recuperatione uirtutis amiſſe in fiſſura pedum: qm̄ omne animal habens fiſſum pedem habet cornu fere: ſed non conuertitur præter in aſino qui habet ungulam non fiſſam qui dicitur becheden, & habet cornu quando non habet magnum iuuamentum cornu in ungula.Et dixit Ariſ.quod omne animal habēs cornu habet duo cornua præter aſinum indicum: & aliud animal quod dicitur acharz,& illud habet ungulam fiſſam,& quandoq; iſta duo animalia habent unum cornu ideo poſuit ipſuã in medio: & nulla iuuat animal cum armis in membris cum magnitudinem corporis per defenſionem:ut uelocitate fugienda,& aliquando natura quando poteſt conuertere materiam in unius generis arma cōuertit ſe ad faciendum allterius generis arma ſicut dixit Ariſ.quod in animalibus non habentibus dentes in mandibula ſuperiori,uel ungulas integras habent cornua,& aliquando ponit materiam unius forme ſub forma maioris iuuamenti: ſicut cum fecit ex materia dentium cornua: ſed quoniam expenditur materia in ungulas non habent cornua,qm̄ tunc ungule ille facte ſunt ad ambulanduã: & ad arma.Et animalibus non habentibus dentes dedit iuuamentum natura in ruminatione,ut ſit loco maſticationis,& uidetur mihi quod cornua cerui non ſunt proprie arma,qm̄ illa aliquando inducunt pondus illi propter hoc uult illa eiicere,& minuta alia habentia cornu ſunt caprioli montani habentes oculos rubeos.

Capitulum,De interioribus in aīali,& anothomia trachee arterie.

ET ſub mandibula eſt yſophagus,& trachea arteria: & yſophagus ducit nutrimētum ad ſtomacuã.Et trachea ducit ad cor,& pulmonem: & caput illius cāne eſt epiglotis. Et loquamur nunc de yſophago,& ſtomaco hoīs,& dicamus quod animal indigebat duobus extrinſecis.ſ.aere: & nutrimēto,ideo natura fecit utriq; uiā ſi tracheam aeri, & loco illius in quibuſdam aīalibus aliud,& yſophagum ad nutrimentum uel quidaã loco illius ſubtilis,& ſi trachee arteria eſſet coniuncta,ſed in planum non poſſet per huiuſmodi aerem dilatari,neq; uia poſſit ampliari: ſed foramen eſſet ſtrictum. Sed yſophagus habet ſufficiens ſibi,ut ſit ex membrana,& carne,& claudantur cum coniūctione ſua latera:ut teneat minorem locum,quoniam minus nutrimentum cum ſua ponderoſitate aperit ipm̄,& hoc cum uoluerit tranſire ad ſtomacum.Et quia membra nutritiua emittunt ex ſe odorem malum: & fetidū,& fecerint ꝓpter hoc inter ſpiritualia,& nutrimēta poſitiui diafragma citius per ipm̄ ueniret aer purus,& nō immixtus cū illo uapore malo,& fuit ſtercus ſubtus,qa nutrimētum eſt ponderoſius quā aer.Et quia de nutrimēto hēt exire ſtercus,& tūc qa exigebat:ut pulmo eēt ſupra neceſſariū fuit diafragma,& trachea arteria,& epiglotis ſunt inſtrumēta īſpirationis.Et epiglotis cōpoſitio ex qbuſdam ptibus quaꝝ qdam circulares ſunt,& qdam circuloꝝ portiōes: & una obuiat alii.Et illa pars quæ eſt ꝓpinqor yſophago quæ dicit nō hñs nomē ē fere medius circulus.Et quod de eo tāgit yſopha

gus non eſt cartilago,ſed mẽbrana:ſed cartilago eſt anterius,& fuerunt iſte cartilagines cum qbuſ
dam ligamentis coopertis membrana plana,& eſt ſicca dura,& diuidiť in multas ptes cum pue//
nit ad cannam pulmonis:& factum eſt ex cartilaginibus,quia ſi eẽnt ex ptibus mollibus claudere/
tur aliquando:& ẽt:ut magis ſit cuſtoditum qm̃ eſt anterius,& ſua durities iuuat in emiſſione uo//
cis,& cõponiť ex multis laxe,ut poſſit extendi in hora inſpirationis:& coniunctũ laxe cum mem/
branis ne doleret homo in emiſſione ſubita aeris,& ex multis partibus,ut ſi leſio accidat uni non
ꝓpter hoc trãſfundať in uniuerſum,& diminuebantur a pte yſophagi nõ ĩpedirent trãſitum nutri
menti.Et comeſtio nõ coniũgiť cum inſpiratione qm̃ clauditur yſophagus cum pertranſit ad meri
bolus:& claudiť uia per cimbalarem quam narrabimus poſt.Et membrana interior fuit dura pro/
pter hoc quod nõ ledatur,a catarro acuto.& ab acumine aeris exeuntis:& diuidebatur in partes
duas:quia pulmo fuit duarum ptium,& ſui rami procedunt cũ uenis nõ pulſatilibus hac de cã,ut
recipiat ſuum nutrimẽtum ab illis,& orificia iſtarũ cãnarum ſunt ſtricta,ut ſint potẽtes dare ſpũm
arteriis:& in illa nõ ĩtrat ſanguis aliter niſi ſemp ſpueret ſanguinẽ alis,& epiglotus cõplet uocẽ,&
ſuſtẽtat reſpirationem.Et ĩtra ipſam eſt lingua ſi̾lis linguæ cãne,& epiglotis bene coniũgitur cum
trachea arteria:& yſophago,& qñ unum cõſtringiť ad nutrimẽtum recipiendũ exaltať epiglotis,
& conſtringunť ſue cartilagines,& extẽdunť membrane,& muſculi:& coopanť cimbalari,& qñ
cibus eſt ꝓpinquus yſophago ſtat in ſupficie palati ĩferioris:& clauditur epiglotis quæ cõponitur
ex ptibus quarũ anterior eſt ſi̾lis ſcuto,& ĩterior eſt quæ diciť nomẽ nõ hñs,& ſup ipſam ponitur
ĩũctura cimbalaris,& non coniũgiť cimbalaris cum ſcuto,& liganť iſta laxe,& ĩter cimbalarẽ,&
nomẽ nõ hñtem eſt coniũctũ duplex.Et in cimbalari ſunt due concauitates quas ĩtrant duo addita
menta nomẽ non hñtis,& quãdo coniungiť nomen nõ habens cõpelcali cõſtringitur epiglotis,&
quãdo dilatanť dilatať,& quãdo leuatur cimbalaris emittiť aer:& quãdo non,& ꝓpe epiglotum
eſt triangulus ſimilis laud Λ littere:& iuuamentũ iſtius oſſis eſt:ut naſcãtur ſup ipm fila muſculo//
rum epiglotis:& epiglotis ĩdiget muſculis qbus pelcalis conſtringiť cum nomẽ non habentem,&
muſculis coniugentibus cimbalarem cum duobus,& aliis diuidentibus illa a ſe ĩuicem:& muſcu//
lorum aperiẽtium epiglotum eſt unũ par quod naſciť ab oſſe laudali expãſum corã peccali.& ali/
ud par,quod numerať ĩter muſculos facientes ad ſtrangulationẽ:& fortaſſe iuuat ad utrunq;,& na
ſcitur ad furculam pectoris:& procedit ad pelcalem,& multa alia habent præter iſta,unũ par mu/
ſculoꝝ,aut duo,& naſcunť a radice cimbalaris,& incuruanť cum illa,& quãdo conſtringunť ele/
uať cimbalaris ad poſterius:& aperiť epiglotis:& aliud per cuiuſtermini ueniũt ad auriculas cim
balaris,& iuuant ipſam ad extenſionẽ in cooperiendo epiglotum,& muſculi qui cõſtringunt epi//
glotum illoꝝ eſt unum par quod uenit a parte oſſis laudalis:& coniungiť pelcali:& uoluit ſe poſt
cum nomẽ nõ habente:& quãdo conſtringiť conſtringit epiglotum. Et ꝑter iſta ſunt iiii.muſculi,
& putant hoĩes quod ſint duo muſculi duplati:& applicãtur cum extremitatibus pelcalis,& nomẽ
nõ habentis,& iſti muſculi cũ coniungũtur conſtringunt epiglotũ ſubtus.Et dicũt hoĩes qđ unum
par iſtoꝝ muſculoꝝ eſt interius,& aliud exterius:& muſculi claudentes epiglotum erãt meliores
cũ fuerint ĩterius,& quãdo conſtringũtur faciãt cõſtringi pelcalim,& nomẽ non habentis,& cim/
balarem coopire illas,& ꝓpter hoc factum eſt unũ par naſcẽs a radice pelcalis:& interius aſcende
re ad extremitates cimbalaris,& radices nomẽ nõ habentis ſunt a dextra,& ſiniſtra,& quãdo clau
dunť claudũt bene epiglotum:& ita fortiter,ut poſſit reſiſtere muſculis pectoris,& diafragmatis
in retinendo anhelitum,Et fuerũt parui,ut nõ clauderẽt epiglotum ĩterius opilãdo ipum,& fuerũt
fortes,ut ſua diminutio recuperetur per fortitudinem,& uadũt recte aſcendentes niſi,quia modi//
cum obliquatur illud quod aſcendit inter pelcalem,& nomẽ nõ habentis,& iam inueniũtur duo
muſculi qui ſunt ſub cimbalari:& iuuãt par noĩatum.

Capitulum,De anothomia pulmonis

ET pulmo cõpoſitus eſt ex ptibus.ſ.uenis,& arteriis dico tunicas:& tertia pars ra//
muli uenaꝝ nõ pulſatiliũ,& in eo toto eſt nõ ĩplens caro rara mollis par alba,& ha
bẽt pulmonẽ aĩalia cõpleta,& eſt racus:ut ſugat aerẽ:& ut ille dirigať in eo,et ex//
pellať ab eo ſuũ ſupfluũ ſicut epar creabať in compatione ad nutrimẽtũ,et eſt dua
rũ ptium unius a dextra,et alterius a ſiniſtra:et pars ſiniſtra duaꝝ ptium,et dextra
triũ ptium.Et ul̾r utilitas pulmonis eſt ĩſpiratio,et ĩſpiratiõis:et reſpirationis utilitas qbus atrabať
quod eſt neceſſariũ ad ſpũm:et expellať qđ eſt ſupfluuꝫ.Et iuuamẽtũ retẽtionis aeris eſt,ut retineať
aer ad opus cordis cũ aĩal emittit fortẽ uocẽ,aut ambulat in aqua,aut in loco fetido,et ut ꝓfundeť
aer in ſpũ,ſicut res quæ maxime eſt ſimilis in cõpletione ſicut putabãt qdam quod ẽt ſolus aer poſ
ſet alterari in ſpũ,ſed aer eſt ante cibũ ſpũs,oĩs.n.cibus ſpũs,et corpis eſt ſubſtãtia cõpoſita,et qa ua

por ſpiſſus qui exalat de corde in pulmonē nō pōt de cætero rectificare ſpūm: neceſſe eſt eius expulſio: et arterie ramificare in pulmonē, et rami cāne cōicant in cōplemēto iſpirationis, et uene nō pulſatiles: et pulſatiles ſunt cōicantes in cibatione pulmonis ex ſanguine claro ſubtili uenięti a corde. Sed iuuamētū huius carnis eſt ꝑpter cōplemētū uacui: et ut adunet ramos cāne, et rarū eſt: ut recipiat aera: qa nō ſolū itrat aer ramos cāne, ſed ēt ſubſtātias pulmonis, et licet eſt, ut ſit multus aer, qui recipiať: & cum ſtringiť eius ſubſtātia iuuat ad expulſionē uaporis fumoſi, & tūc talis ſubſtātia eſt cōueniens duobus motibus, & eſt aer albus, qa aer multū trāſit in eius nutrimentū, & qa aer ſemper eſt in eo: & diuiditur in duo ꝑpter quod ſcis. Et tertius ramus dextere eſt, ut ſit culcitra uene uenientis ab epate, & nō eſt eius iuuamētum multū iſpiratiōe: & qa cor aliquātulū declinabat ad ſiniſtrā ꝑpter hoc qď ſcis, tūc neceſſariū fuit, ut in dextra ad repletionē uacui eēt additamētū in pulmone: & pulmo coopiť mēbrana qua ſentit: & pulmo eſt quaſi culcitra cordis.

Capitulum, De anothomia cordis.

ET cor ſit ex carne forti, ut ſit magis remotū ab occaſionibus: & eſt cōpoſitū ex filis longis quæ iuuāt ad attractionē: & circūductis quæ iuuāt ad expulſionē: & trāſuerſus iuuamētis ad rectionē, & hoc eſt: qa hēt multos motus: & ſua quātitas eſt ſcďm cōueniens, & hoc ne ſcit ponderoſum: qm̄ ex ipſis naſcunť uene pulſatiles, & origo illaꝝ eſt pars ſupioris, & ꝑpter hoc uene cōiungētur cū ſpondilibus, & eoꝝ actionibus, & eius extremū acutū ſicut ſcis, & eſt in tæla lora loco ſcuti, & remota eſt tæla ab eius ſubſtātia, ut multū poſſint expādi: & in eo ſunt tres uētres, duo magni, & unus mediocris, ut in eo ſit locus in quo adunať nutrimētū qď eſt ſpiſſum forte. Et alius locus in quo generať ſpūs ex ſanguine multū ſubtili, & eſt uia media iter illos: & illa uia ampliať in dilatione cordis, & conſtringiť in cōſtrictione, & uene ſunt ex duabus tunicis ꝑter illa quæ uadit ad pulmonē: & durior eſt iterius: qm̄ obuiā pcuſſioni ſpūs. Et gn̄atio arterie eſt a pte ſiniſtra, quia dextra ꝑpinquior eſt epati, & trahēs inde nutrimētū. Et a pte ſiniſtra naſcunť due uene, una uadit ad pulmonē, & ramificať in eo ad recipiēdum aerē: & adducēdū ſanguinē quo nutriť, & origo iſtius eſt a pte ſtrictiſſima cordis: & a pte a qua ueniūt cordi uene nō pulſatiles, & eſt unius tæle, ut ſit magis obediēs motui, & ut plus de ea ex pte pulmonis de ſanguine qua ſi uapore rubeo fere decocto a corde. Et nō indiget iſte, ut ſit ita bn̄ decoctus ſicut ille qui uadit in bali uenam, qa eſt ꝑpinqus cordi, & minimū caloris facit in eo maturationē: & fuit unius tæle, qm̄ ēt ſit ſup corpus molle, & illa uena quæ eſt duarū tunicaꝝ nō pulſatilis: ſed appropinquat pulmoni, tm̄ nō tāgit pulmonē niſi poſt a parte ſpondilis, & uena quæ pulſat: & eſt unius tæle diuidiť in interiori pulmonis: & ramificať in illo. Et alia uena quā dixit Aꝝ. aborti ſtatim in ſua origine a corde diuidiť in duo, & unū iterū diuidiť: & intrat ptes cordis, & ramificať in circuitu cordis, & alia iſtius ultimi pars circūdat cor, & itrat ptem dexteram, & quod reſiduū eſt de iſtis ramis cū recedi tur a corde diuidiť in duos ramos, & maior aſcendit: & minor deſcendit, & maior ad unū qm̄ in illa pte ſunt plura mēbra, & maiora, & in adorti ſūt tres pāniculi aperiētes ſe a dextra, qm̄ ſi eēnt duo uel tres nō eſſet cōpletum in eis iuuamētum niſi eſſet magis in qtitate: & ſi hoc accideret pondus in motu: & ſi eſſent. iiii. eſſent ualde parui. Sed uena quæ eſt duoꝝ panniculoꝝ, & aſſimilať pulſantibus nō pulſans habent duos pāniculos aperiētes ad intus: qm̄ nō fuit ita neceſſaria figura ſicut in priori, ſed hoc eſt opus ad expellēdū uaporē, & ſanguinē ueniētē ad pulmonē. Sed ps quæ aſcēdit ab adorti diuidiť in duo, & una pars aſcēdit ad poſterius, & uergit ad ptem dexterā quouſq; applicetur carni mamille, & diuidiť ibi in tres ptes: & duo aſcēdunt, & dicunť apopletice, & pars circūdat in anteriori pectoris, & coſtis, & in ſex ſpōdilib9 ſupioribus: & uadit ab eis quouſq; pueniat ad piſſidē ſpatule, & trāſit ad mēbra inanis, & minor pars adorti quæ aſcēdit uadit ſub aſcellis, & diuidiť ſcďm quod diuidiť pars tertia ptis magne: & utraq; apopleticarū diuidiť in duo cū applicať ad collū: & una pars uadit ad añrius, & alia ad poſt. Et anterior in duo diuidiť una ps uenit ad linguā: & muſculos inferioris mādibule: & alia pars aſcēdit ad auriculas, & earū muſculos, & dimittit ibi quoſdā ramos, & aſcendit uſq; ad ſuperius capitis, & pars poſterius diuidiť in duo: & plus minoris partis ad poſterius aſcendit, & diuiditur in muſculos qui circundant iuncturam capitis, & ſunt eius quædam pars aſcendit ad duas medulle: & tranſit per illud foramen magnum quod eſt prope ſuture ſimilis laud Λ littere: & alia pars maior intrat per foramen prope iſtud in oſſe petroſo: & tranſit ad retio, & texitur minute in illo, & unus ramus nō poſſit accipi ſine alio. Et poſt ex illis ramis ſit iterum unum par, & intrat in membranam ſubtilem: & ſubſtantiam medulle, & uentriculos medulle, & tælas uentriculorum, & orificia ramorum iſtius obuiant orificiis uenarum pulſatilium: & deſcendentium: & iſti aſcenſus: & deſcenſus facti ſunt: quoniam ducens ſanguinem ducit ponderoſum qui naturaliter deſcendit, & aſcenſus eſt ſpūs qui eſt leuis, & naturaliter aſcendit: & illud recte

factū eſt quouſq̧ īfrigidetur īfrigidatur ſanguis quouſq̧ alteret́ ille ſanguis in ſubſtantia medullæ
& parſ quæ deſcendit uadit recte quouſq̧ deſcendat ſuper ſpondilem quintum, & eſt ibi motum ſu
per quod fundatur illud deſcendens: & hoc ne coniungatur ſuper ſpondile, & yſophagus cōuenit
ad illam partem obliquatur uerſus dexteram, & coniungitur cum quibuſdam membranis prope
dyafragma, & hoc ne faciant anguſtiam ibi. Et iſta uena pulſatilis cum deſcendit ad ſpōdile quin/
tum, & extendit ſuperficiem interiorem, & uadit ad īferius, & quando eſt in æquidiſtantius pecto/
ris dimittit ex ſe ramos, & illorum quidam ſpargunt in pulmonem, & extremitates illorum ueni/
unt ad cānas pulmonis: & ſuper quodcūq̧ ſpondile tranſit dimittit unum ramū. Et cum pertranſit
pectus ueniunt ex eo duo rami dyafragma: & diuiduntur in ea dextra: & ſiniſtra, & poſt hoc di/
mittit unum ramum qui poſt ramificatur in ſtomaco, epate, & ſplene. Et ab epate deſcendit unus
ramus ad ueſicam, & naſcuntur ibi due uene pulſatiles quæ circundant inteſtina gracilia, & colon:
& poſt hoc ex eis fiuut tres: & minor uadit ad ſiniſtrum renem: & ramificatur in cellis illis, & dat
uitam. Et alii rami ueniūt ad duos renes quouſq̧ renes capiant aquam ſanguinis: & diuidūtur due
uene pulſatiles quæ uadunt ad teſticulos, & qui uenit ad ſiniſtra communicatur in unam partem il
lius quæ uenit ad renem ſiniſtrum, ita quod fortaſſe eſſet illa quæ uenit ad teſticulum ſiniſtrum na/
ſcatur a rene ſiniſtro, & qui uenit ad dextrum naſcitur a uena pulſatili maiori, & caro communica/
tur illam quæ uenit a rene dextro. Et ab iſta uena diuiduntur due uene quæ ramificantur in uiis ue
narum quæ ſunt in circuitu inteſtini recti: & in alios ramos qui diuiduntur in nucha: & intrant oſ/
ſa ſpōdiliorū, & alie uene de iſtis ītrāt hypocōdria īferiora tenera quæ a ruſticis dicunt́ ylia, & de
iſtis uenis eſt unum par ad orificium matricis, & miſcent ſe cum uenis non pulſatilibus. Et iſta ue/
na magna pulſatilis cum uenit ad ultimum ſpondile diuiditur in duo cum uena non pulſatili in ſi/
militudine laud Λ littere, & una pars uadit in dextra: & alia in ſiniſtra, & utraq̧ illarum uadit ad
crura, & antequam deſcendat ad crura mittūt ex ſe uenam unam pulſatilem ad ueſicam, & iſte ue/
ne apparent, & occurrūt ſibi prope pectinem, & iſte due uene bene apparent in creatura, & poſtq̄
completa eſt creatura deſiccantur capita ſua: & remanent ſue radices, & a ſuis radicibus exeunt
rami qui diuiduntur in muſculos qui ſunt ſupra pendtinem dorſi: & quod uenit ad ueſicam diuidi/
tur, & intrat eius extremitatem in uentrē, & quod remanet reſiduū intrat matricem in mulieribus,
& in unum par paruum, ſed quæ deſcendunt ad pedes ramificantur in utroq̧ crurium per duos ra/
mos magnos in parte domeſtica, & ſilueſtri. Et ſilueſtris magis declinat ad domeſtica: & dimittit
ramos ibi poſitos: & poſt deſcendit, & declinat ex eo unus ramus inter policem, & alium ſequen/
tem digitum pedis, & profundatur, & uadit ad plures partes pedis extenſus ſub ramulis uenarum
& non pulſatilium quas nominabimus poſt: & ita quædam arteria etiam ſunt quæ non cōmunicā/
tur non pulſatiles ſicut quæ procedunt ad renes uſq̧ ad pectinem anterius ipſius. Et ramuli arteria
rum quæ tranſeunt a ſpondile. q. & qui aſcēdunt ad pectus, & qui deſcendunt ad ſubaſcellas, & due
apopletice ubi ille diuiduntur in rete: & illi qui intrant in diafragma, & qui tranſeunt ad ſpatulam
cum ſuis ramulis, & qui ueniunt ad ſtomacum epar, & ſplenem: & ad interiora, & quæ deſcendunt
ad utranq̧ hypocondria, & uene pulſatiles quæ ſunt in oſſe adiuuet. ſ. pectine ſpōdiliorum: & om/
nes iſte numerate ſunt. Et quando pulſatilis ibit communicatur ſe ſupra dorſum ibit arteria ſupra
non pulſatilem, & non pulſatilis arteria, quia indignus debet eſſe baſis nobilioris: ſed in membris
manifeſtis arteria ſub uena: ut cooperiatur ab illa, & ut ſit uena non pulſatilis. q. ſcututum, & arte/
rie communicantur non arterias duplici de cauſa: & eſt una illarum: ut confirmentur non pulſati/
les per membranas arteriarum qbus quieſcant fixe in membris, & non uacillant, & alia cauſa, ut
utraq̧ imbibatur ab altera, & quia epar eſt ſecundum membrum in generatione poſt cor cum uir/
tute informatiua quæ uenit a corde, & nobiliore parte cordis dextra, ideo epar cecidit in ſiniſtra, &
declinat cor parum ad ſiniſtra, quia melior partium cordis eſt a dextra: & ab illa multum emanat
de ſua ui ſicut fortis quod capit manu dextra complet cum ſiniſtra: & non eſt in ea ratio de duabus
membranis, & duobus uentriculis una, & quia uenter dexter cordis compræhendit rem groſſam,
& ponderoſam, & ſiniſtra pars rem groſſam: & leuem adequauerunt ille partes, ut continens ſan/
guinem groſſum eſſet tenuior quam alia pars, & poſt cum fuerit ſecuritas de diſſolutione continē
tis, & hoc propter ſpiſſitudinem contenti: & poſuerunt uas continens ſubtilius magis anguſtum:
& adequauerunt ſanguinem ſuum in medio: & hæc duo additamenta ſicut auriculas numerales,
& ille due erunt laxe cum conſtringitur cor, & in dilatione cordis extenditur, & iuuant in retentio
ne eius quod eſt in corde, & ſunt quaſi due arche recipientes auſis: & dantes cordi ſecundum quod
eſt oportunum: & ſunt facte ſecunde dure: ut ſunt remotiores occupationis, & compræhenſionis:
& ſunt facte dure, ut ſint remotiores ab occaſionibus. Et cor cibat ſe cocta ſuis uirtutibus naturali/

bus,& cum eius dilatatione,qm̃ tunc intrat ſanguis profunde ſicut etiam attrahit aerem,& poſitu; eſt cor in medio pectoris,quia eſt ille locus magis æqualis,& declinabit parum uerſus ſiniſtram,ut elongaretur ab epate,& tunc hēbit locum amplum: ſed ſplen deſcendit ſub illo remote, & in ſuo deſcenſu eſt utilitas quam noiabimus,& amplificare locum epatis fuit melius quam locu; ſplenis: quia epar eſt nobilius,& poſuerunt cor uerſus ſiniſtram ne totus calor adunaretur:in una parte, & propter adequationem ptis ſiniſtre,qm̃ ſplen non eſt multum calidū.Et ne fieret anguſtia uene magne.Et aīal maioris cordis erit maioris timoris ſicut lepus,& ceruus cuius cām aſſignaui in canone,quia in eis calor paucus,& multum expanditur,ecōtrario eſt in paruo corde,ſed dico quod:tūc audax quanto eſt plus audax tanto eſt minoris cordis,& dixit:quia cor non poteſt apoſtema pati,aut infirmitatem:& propter hoc nunq̄ in ſtrangulatione aīal inuenitur in eius corde infirmitas ſimilis infirmitatibus aliorum membrorum.

Capitulum,De anothomia yſophagi,& ſtomaco,& muſculoꝝ.

ET yſophagus componit̄ ex carne,& tunicis membranalibus quæ ſunt interius:& in membranis ſunt fila lōga q̄bus leuior fiat attractio in trāſglutiēdo,quia tu ſcis quod attractio fit per fila longa cum conſtringunt̄:& ſuper iſtam membranam eſt alia mē brana contexta ex multis filis in circuitu quæ iuuant ad expulſionem ſicut tu ſcis,& cum operatione duarū iſtarū tunicaru; complet̄ tranſglutio,& eſt grauis tranſglutio in illo cuius yſophagus ſcindit̄ in longum,quia aufert̄ attractio illius quod iuuat ad uomitum : & uomitus complet ſe cum tunica exteriori ſolū,& ideo eſt difficilior tranſglutio:& eius locus eſt directe ſuper ſpondilia colli in rectitudine propter cuſtodiā,& decurrit cum eo par neruorum deſcēdentium a medulla.Et quando fuerit in directo ſpondili quarti:& ſpondilibus dorſi,quod eſt in directo pectoris,& pertranſiuerit ip̄m parū declinat ad dexteram,ut det uiam uenienti uene in aſcēſu ad caput uene:dico arteriali,& primum decurrit ſuper quattuor ſpondilia reſidua quouſq; ueniat ad diafragma:& liget̄ cum eo ligamēto facili:& laxo,& hoc,ut præſtetur uia uene magne ne eius trāſitus anguſtet̄.Et ut ſit deſcenſus neruorū cū eo ligamento habens tortuoſitatem ne cū ſtomacus eſſet ponderoſus grauaret̄ ex nimia deſcenſione ſecūdum rectū,deinde dilatat̄ ſcd̄m diafragma,& diſtendet̄ ampliando orificiū ſtomaco.

Capitulum,De Anothomia ſtomaci.

ET poſt yſophagu; eſt corpus ſtomacus,& creatum eſt orificiū ſtomaci amplius:& durius in membrana quā inferius orificiū ſtomaci,& ſtomacus inter illas eſt medium in nulla quo ad mēbranas interiores,& mollior mēbrana penes fundu; ſtomaci:& inteſtinis eſt magis mollis,& eſt unus pāniculus concauus cooperiēs linguam: & os interius yſophagi:& iuuet attractionē in ſui cōtinuitate,& maxime in eleuā do epiglotū cum habet trāſire bolus:& in tranſitu plano cū yſophagus retrahat̄ per deſyderium. Et yſophagus eſt de ſubſtātia ſtomaci,ſed non cū inteſtina ſit,ſed ſunt tres continuata cū illa,& corpus ſtomaci quaſi album in arabies in aſcenſui eius ſurſus uerſus yſophagum in occurſu ad diafragma,& ſtomacus ampliatur in pallorem quoniam recipiens debet eſſe magis amplum,& ſtomacus rotundus eſt quouſq; ſecundum ſuperficiem exteriorem melius applicetur dorſo:& eſt duarum tunicarum quarum interior tunicarum eſt filorum longorum propter attractionem ſicut ſcis,& exterioris fila ſunt in circuitu propter expulſionem,& facta ſunt fila illa interius,quoniam eſt attrahere quam expellere:& expellere completur per conſtrictionem,& cum tunica exteriori immiſcētur quædam quæ iuuant ad retentionem.Et fundus ſtomaci eſt carnoſus,ut ſit magis callidum igitur eſt magis decoquens:& eius orificium eſt magis neruoſum,ut ſit magis ſentiens : & ueniunt ei a medulla magis nerui:ut percipiat famem,& inanitiones,& non eſt opus hoc omni ei quod ſequitur,tunc orificium,& ſtomacus non habet opus ſenſu niſi,ut cum aufertur ab eo nutrimentum ex pergefaciat animam : & tunc cum orificium ſentit iſtud non eſt opus ſenſu inferiori parte orificii. Et ſtomacus decoquit calore naturali,& calore extrinſecorum , ut ipſe ſplen,& bene ſunt iſta ſub ſtomaco,quoniam ſi illa eſſent ſupra nimium ponderarent ſupra ſtomacum,& epar cum ſuis ramis ambit ſtomacum:& ſplen cum ſua amplitudine Et epar fuit magnum reſpectu ſplenis,quoniam ſplen non eſt niſi receptaculum unius quod fit in epate,& propter hoc conuenit:ut eius orificium declinet ad ſiniſtram:ut epar habeat amplitudinem:& propter hoc fundus coniungitur cu; epate,& ut ſplen habeat amplitudinem declinauit eius orificium uerſus ſiniſtram inferius,& quia melior eſt pars dextra,& in alto ideo epar eſt in dextro,& in alto,& quia ſiniſtra:& imum ſunt peiora,ideo ſplen,& in imo,& ſiniſtro erat. Et iam præter hoc additus eſt zirbis,& proprie ſuper inteſtina hominum,& magis indigent decoctione,quoniam ſunt plus debilia in comparatione alio-

rum aialium, & factus eſt ſubtilis: ut ſit leuis ſupra uentrem, & eſt ſepoſus, ut cuſtodiat calorē ab in teriori, qm̄ ſepum recipit calorē, & retinet ꝓpter ſuam uiſcoſitatem groſſam, & ſuper zirbū eſt pro prie membrana q̄dam. Et poſt mirach, & poſt muſculi uentris, & ligamēta: & ſepum, & a poſterio ri eſt dorſum: & ſub eo uena magnaarterialis calida, ſed mēbrana quæ cooperit oia īteriora nutriti ua cōſtringit: & cōſtringit ea ad interius uerſus partes dorſi ad quas tendit, & continuat ſuū ſuperi us cum diafragmate: & inferius ſuū cū anchis. ſ. in fine hypocondrioꝝ quæ dicunt̃ a uulgo ylia: & huius mēbrane fuit iuuamētū quouſqꝫ diſtrīgeret īter mirach, & īteſtina, & hoc ne muſculi mirach īpedirēt opationes uētris: & iuuamētū eſt in mirach: ut cōſtringat ſtomacū ad eiiciendū ſtercus. Et ſiľr ueſicā ad eiiciēdū urinam, & ad eiiciēdas uentoſitates īteſtinoꝝ: & iuuat ſup matricē in creatura eiiciendo, & mēbrana p̄dicta ligat īteſtina oia intra ſe: & ligat ea cum dorſo, & erunt ēt cum dorſo: quaſi unuꝫ: & ante eius capita continuant̃ cū capititibus diafragmatis, & ip̄m cōtinuat̃ cū diafrag/ mate anterius, tūc de diafragmate corā dorſo naſcit̃ quoddā reſiduum mēbrane: & diuidit̃ in duas partes, & una pars ad orificium ſtomaci manifeſtū: & alia pars ſub iſte due ptes cōiungunt̃ in unū ſifac. Et illud cooperit ſtomacū: & īuoluit ip̄m tutela carnali ſifac ſtomaco: & in hoc eſt eius iuua/ mētū, & ligat ſtomacū cū īferioribus quæ ſunt īterius in facie dorſi, & a reſiduo duaꝝ p̄dictaꝝ ptiū & ab imo ramo uenaꝝ pulſatiliū: & alio nō pulſatiliū quæ extēdit̃ ſupra ſtomacū, & ē origo zirbi, zirbi dico cōpoſiti ex duab⁹ tælis ſubtilibus, & ſepoſis, & zirb⁹ coopit ſtomacū, & īteſtina, & ſplen, & uenas mēſaraicas: & īuoluit ſtomacū, & īuolutiōe quæ puenit ad illd̄ qd̄ cōiūgit̃ de eo cū dorſo.

Capitulum, De anothomia inteſtinorum.

INteſtina aūt ſunt multa: & ſunt circūuoluta q̄dam qbus faceret morā nutrimentū in eis quouſqꝫ epar ſumat ſibi neceſſaria, alr̄. n. ſemp appeteret hō comedere ſi hēret unicū īte ſtinū, & hoc: quia exiret cōtinue nutrimētū, & cōtinuo egereret, & eſſet īpeditus in opa tionibus ſibi neceſſariis, & in aliis cōuenietibus ad uitā: & eſſe hō ſimilis brutis, qm̄ ue/ ne mēſaraice ſugūt de ſtomaco, & nō ſugunt ad cōpletū ingemat̃ eſt creator gracilia īteſtina, & in/ uoluta in ſe qbus in ip̄ſis diuident̃ nutrimentū in tam puas pticulas quod nō eſſet uenis mēſeraicis graue quod eēt eis cōueniēs, ita qd̄ illud p̄ma mēſeraica dimittant de ſubtiliori illius ſugerēt ſubſe quaces: & numerus īteſtinoꝝ eſt ſex. Et primū eſt duodenū qd̄ eſt īteſtinū rectum, deinde ip̄m ſubſe quēs ieiunū, poſtea ſequunt̃ gracilia īteſtina īuoluta in ſe: poſt ip̄a ſequit̃ ſaccus, & poſt ſaccū ſequit̃ colon, & poſtea & oia iſta cōiuncta ſunt cū dorſo: & ligamētis bn̄ cōſtringētibus ea ſcd̄m qd̄ cōuenit ſitui eoꝝ, & ſupiora eoꝝ ſunt facta tenuiora, qm̄ cōtentū in eis eſt huiuſmōi, & nō hn̄t uir tutē ſcindēdi, & neceſſariū ē qd̄ cōtinet ip̄m ſit tenue, ut melius ad ip̄ꝫ ueniat uir⁹ epatis, & īferiora īteſtina quæ ſunt pāniculi ſpiſſi: & dura īcipiūt ab orto: & ſunt ſepoſa īterius qbus reprimāt ſiccita/ tē ſtercoris, & adequēt ip̄m quouſqꝫ poſſint exire ne ex ſui ſiccitate poſſit ibi remanere. Et pp hoc ſubtuſ nō putreſcit niſi ex putrefactiōe in ip̄o: ſupiora aūt nō ſunt ſepoſa, tn̄ nō ſunt ſine unctuoſita te cū humiditate uiſcoſa: & illud eſt loco ſepi in aliis. Et īteſtinū duodenū cōtinuat̃ cū fundo ſtoma/ ci, & eius orificiū eſt orificiū ſtomaci: & eſt in directo yſophagi: & ſicut yſophag⁹ eſt ad attrahēdū aliqd ſtomaco ita, & iſtud īteſtinū eſt ad attrahēdū a ſtomaco, & ſtrictius eſt yſophago, qm̄ nō fuit neceſſaria eius amplitudo eſt yſophagi, & ſicut yſophagus eſt pp duo: & unū eſt, qm̄ illud quod de currit ītra ip̄m eſt durius: & aſperius, & maioris corporis: & qd̄ currit ītra iſtud īteſtinū eſt leui⁹: & mollius: & minoris corpulentie, qm̄ decoctū eſt in ſtomaco. Et ſcd̄a cā eſt: qm̄ id quod decurrit per yſophagū nō decurrit niſi per unā uirtutē. ſ. per uirtutē actiuā: & iō factū fuit amplū, ſed duodenū opat̃ per duas uirtutes: & una illaꝝ eſt uirtus expulſiua in ſtomaco, & altera attractiua in īteſtino duodeno: & iuuant̃ iſta per maſſaꝫ quæ exit a ſtomaco, & hoc in itinere mediocri, & creabat̃ iſtud īteſtinū rectū deſcēdēs a ſtomaco in rectitudine ad īferius, ut ſit ꝓprie īpulſio facilis, qm̄ ſi p̄mū eēt tortuoſuꝫ īpediret expulſionē, & talis figura p̄ſtabat in alio: & illud eſt: qm̄ cū p̄cedit in rectitudine his quæ circūdāt ſtomacū ſicut ſplē: & epar, poſt illud aūt ſequet̃ ieiuniū: & ī iſto īteſtino īcipit īuo lutio, & īuenit̃ ieiuniū uacuū duplici de cā, unū ē, qa maſſa ptiſanaria cū uenit ad ip̄ꝫ ſtati feſtinabat ad exitū: & ps illius feſtinat per attractionē ad epar, qm̄ plus de mēſeraicis uenis cōiungit̃ cuꝫ ipſo epati: qm̄ iſtud īteſtinū ꝓpinqus cōiungit̃ cū epate, & qd̄ reſiduū ē deſcēdit ad alia īteſtina, & hoc pp coleram quæ uadit ad ciſtin fellis ad iſtud inteſtinū. Et eſt illa colera pura clara non mixta cum alio humore, & tunc erit illa fortis ablutionis, & abſterſionis, & excitat uirtutem: & puncturas: & iuuat uirtutem expulſiuam duplici modo, tum ut expellat ad epar, tum, ut expellat ad inferius pro pter iſtam expulſionem accidit quod illud inteſtinum remanet uacuum. Et poſt illud inteſtinum ſequitur inteſtinum inuolutum quod uocatur gracila inteſtina, & iam expoſuimus iuuamentum ſue inuolutionis. Et digeſtio magis completur in iſto quam in inferioribus, & inferius inteſtinum

habet ſuam principalem̃ operationem:ut compleatur in ea ſtercus,& tamen non deficit quin in ea ſit aliqua digeſtio, ſicut nec deficit a uenis mẽſeraicis uenientibus ad ipſum ab epate, & illud eſt unius orificii: et uocatur cæcum: & ſitus eius eſt uerſus poſt: & declinat uerſus dexteram: & unum ſuorum iuuamentorum eſt: ut unum illorum eſt quouſque claudiatur in eo ſtercus ne continuo egrediatur hoc cum modicum de ſtercore deſcendat ad inteſtina:& illud inteſtinum conſtringet ſuum orificium claudendo ſtercus quouſque compleatur in ipſo:& tunc eiicit ipſum de faucibꝰ et etiam iuuamẽtum eſt: qm̃ prima alteratio eſt ad ſtercus in iſto per completam ſucceſſionem epatis ab ip̃o,et nõ põt fieri diuiſio cibi a ſtercore q̃ in iſto:& tũc ſua cõpatio erit ad ĩteſtina ĩferiora: q̃ ẽ cõpatio ſtomaco ad inteſtina ſupiora.Et qm̃ fuit neceſſariũ qđ cõplete ſugeret epar ſubtilitatẽ fecis ab ip̃o inteſtino:tunc erat ſufficiẽs unũ orificiũ huic inteſtino: qm̃ ſuus ſitus non ſecũdum longitudinem eſt in corpore ſicut ſitus ſtomaci:ſed fuit ſitus in parte angulari uerſus dexteram & iuuamentum epatis eius eſt quod quieſcant iu eo ſuperfluitates quæ ſi deambularent in aliis inteſtinis: dum ibi quieſcerent timeretur de nimia uentoſitate.Et etiam cum ibi adunatur ſtercus facilis expellitur cum eſt adunatum q̃ ſi eſſet per plura loca diuiſum:& iuuamentum etiam illius eſt quouſque in eo morentur lumbrici et aſcarides:quoniam raro uel nunquam inuenitur corpus ſine eis: & iuuamentum etiam eſt in generatione iſtorum lumbricorum in corpore cum fuerint pauci & modici corpis.Et cum iſto continuať colon,& eſt inteſtinũ ſepoſum et anguſtũ & ſpiſſum: & cum fuerit elongatũ ab orco declinat uerſus ptem dexterá ut appropinquet epati.Et poſtea declinat uerſus ſiniſtrã:& cum fuerit in ſiniſtra declinabit uerſus dextrã: et in poſteriori ſemper deſcẽdendo quouſque continuať cum longatione:& iuuamentũ in hoc inteſtino fuit,ut in eo cõgregareť ſtercus: & deſcenderet per ip̃m gradatim poſtq̃ fuerit cõpleta iſta ſupfluitas, & ſi aliqd humiditatis fuerit in ipſo cibabit illud inteſtinũ:& in iſto accidit colica paſſio ut frequẽtius,& inde demõſtrabať nomẽ. Sequeť longaon in rectitudine:& eſt ultimũ inteſtinoꝝ et continuať inferiori coloni:& coniungiť cum ano. Et iuuamentum hm̃oi eſt ut eiiciat ſtercus,& creati ſunt ei muſculi:& unus illoꝝ muſculoꝝ eſt coniũctus in inferiori orificio ſtomaci.Et profundať in eo ꝓfundatione uæhemẽti: & eiꝰ iuuamentum eſt cõſtringere anum:& iuuat ad eiiciendũ illud qđ remãſit de ſtercore per cõſtrictõeꝫ: & eſt alter interius:et eſt inæqualis prædicto in rectione ex omni parte: et iuuat p̃dictum muſculũ in retentiõe & ĩ fecis expulſiõe p conſtrictionẽ,et extremitates muſculoꝝ iſtorum coniunguntť cuꝫ radice uirgæ: & illud par poniť prædictoꝝ muſculoꝝ q̃ttuor ueniunt ad longaon coniuncti cũ eo extrãſuerſo,et eoꝝ iuuamentũ eſt ut eleuẽt nares:& cum traheñť extendũt anuꝫ: & creatũ fuit iſtđ inteſtinũ rectum quouſqꝫ eſſet illis ad eiiciendũ ſtercus.Et muſculi iuuãtes ad expulſionẽ in ip̃o nõ ſunt:ſed ſunt in mirach uentris,& ſunt.viii.& iſte ſermo ſufficiat de iuuamẽto inteſtinis. Et nullum inteſtinũ coniungiť cum muſculo:nec eſt aliqua iuuamẽti nõ egẽt extremitatibꝰ uiaꝝ:ſi epiglotis extremitas longatiõis.Et dictũ eſt de muſculis:& tunc dicamus de muſculis ani.& ſunt q̃ttuor:& ẽ unus qui tenet eius orificiũ & ꝓfundatum in ipſo ꝓfundatione uæhementi:& iſta ꝓfundatio huius muſculi aſſimilať ꝓfundationi muſculi labii oris,& iſte muſculus cõſtringit orificiũ ani: & mundificat ipſum de reſiduo fecis:& muſculi iſti ponunť interius:& interius eſt plus uerſus ſurſum in rectitudine ad caput hominis:& putať quod habet duas extremitates:cõtinuatur cum radice uirgæ & eſt nerui,& eſt aliquãtulum ſup totũ.Et iuuamentũ eius ẽ quod eleuat anum in ſurſum:& qñ exit anus:hoc eſt pp laxationem iſtorum muſculorum.

Capitulum, De Anothomia epatis & uenaꝝ non pulſatilium.

EPar aũt ẽ mẽbꝝ in quo gñať ſanguis:licet ẽt mẽſaraica hẽat uirtutẽ alterãdi aliquo mõ ſanguinẽ:qm̃ in ea ẽ uirtꝰ decurrẽs ad epate:& epar a caro rubea q̃ſi ſanguis coagulatus et illa ẽ uacua a neruoſitate:& in ea ſpgunť uenæ q̃ꝝ q̃dã q̃ ſunt groſſiores:ſunt radices gracilioꝝ q̃ ſparguntur,in eo.Et iſte uenæ ſunt a ſtomaco:& inteſtinis mediantibꝰ ramis uenientibus a cima epatis: & id qđ eſt de eo uerſus diafragma declinabat ab eo ne ĩpedireť motꝰ diafragmatis:& erit cõtractus illoꝝ graciliũ q̃ſi in pũcto quouſqꝫ occupatio epatis a coſtis incuruať ſup ipſuꝫ mẽbrana neruoſa q̃ p̃bet ei iuuamẽtũ in ſenſu,& cõfirmet ip̃m cũ aliis interioribꝰ uel inferioribꝰ & ad ip̃m uenit uena pulſatilis q̃ ſpargiť in eo p̃ſtãs ſibi calorẽ:& reducẽs ip̃m ad cõparantiã,& poniť ad ptem ſymeæ,quoniã gilbus ex parte diafragmatis euentat ſe & calefacit.Et in epate nõ creatur locus amplus ad generationem ſanguinis amaſſa. Sed plura loca ſtomaco quouſque diuiſa materia magis feſtinat eius alteratio.Et uenæ quæ ſunt propinquiores epati ſunt ſubtiliores tæle quæ magis feſtinat in eis alteratio materie ad carnoſitatẽ. Sed mẽbrana q̃ cõpræhendit epar ligat ipſum cum membrana quæ coopetit ſtomacum & inteſtina. Et ligat etiam ipſum cum dia-

fragmate ligamēto forti & cūm lateribus poſteribus ligat ipm cum ligamēto forti pṽo & gracili. Et continuatur cum corde per uenam magnam: & illa uena firmatur cum epate ligamento forti: quod eſt membrana dura & ſpiſſa: quæ aſcendens ex ſurſum ab epate dimittit ex ſe id quod eſt ſubtilius de eo eſt in ſubſtantia epatis. Et hoc quoniam eſt in epate in loco ſecuriori. Et ab epate naſcuntur duæ uenæ. Vna apud ſymam: cuius iuuamentum eſt attrahere nutrimentum & deferre. A gilbo naſcitur uena concaua: cuius iuuamentum eſt deferre nutrimentum ad membra. Et anothomia ſymeem quæ diuidit̃ in. v. ramos procedentes ad. v. pilas epatis gilboſas, & ab eis ꝓcedit quædam uena non pulſatilis uſq; ad ciſtim fellis, & iſti rami ſunt quaſi radices arboris, ſed extremitas diuidit̃ in octo partes, & duæ illarũ ſunt graciles: & alie ſex ſunt maiores: & una pars minorum coniungitur cum duodeno ut ſugat ex eo, & ab illo ramificatur quidam quod uadat ad corpus quod dicitur archacaem. Et ſecũda pars neruorũ uadit ad fundũ ſtomaci ad portonarium: ut ēt ſugat. Sed ſex reſidua: una pars illoꝝ eſt ad partem ſuperficialem ſtomaco ut det ei nutrimentum: quouiam interior pars obuiat nutrimento primo & ſugit ex eo. Et ſecũda pars uadit ad ſplenem ut det ei nutrimentũ: & anteq̃ ueniat ad ſplenem ramificat̃ per ramos per quos defert nutrimentũ ad corpus: & quod dicit̃ ancharim de ſubtiliori qđ uadit ad ſplenem nunc. Et poſtq̃ iſta pars uenit ad ſplenem ramificat unum ramũ bone quantitatis q uadit ad ſiniſtrum latus ſtomaci deferens ei nutrimentum: et poſtq̃ profundata fuerit iſta uena in ſplene uſq; ad eius medium diuidit̃ per ramos: quoꝝ unus ramus deſcendit, & alter ramus aſcendit: & aſcendens diuidit̃ in ramos in ſuperiori medietate ſtomaci dans ei nutrimentũ. Et alia pars uadit ad ipſum ſplenẽ dans ei nutrimentũ, Et alia pars uadit ad gilboſitatem ſtomaci: & diuidit̃ in duo, & unum illoꝝ diuiditur in duo: & unus illoꝝ mittit ſiniſtrum latus: & alius dextrum mĺiam ad orificiũ ſtomaci dans ei appetitum. Sed prædicta pars quæ dicebat̃ deſcendere ramificat̃ in duas partes. Et una pars ramificat̃ in medietatem inferiorem dans ei nutrimentum. Et alia pars uadit ad zirbũ, & ramificatur in ipſo dans ei nutrimentum. Et tertia pars ꝓdictaꝝ. vi. uadit ad ſiniſtrum latus & diuiditur in uiis uenarum quæ ſunt in circuitu inteſtini recti: propter hoc etiam ſi aliquid remãſerit in nutrimento. Et quarta pars diuiditur in ramos capillares qui ueniunt ad partem ſtomaci appoſitũ illi parti cui aduenit ramificatio a ſplene. Et quinta pars prædictoꝝ, et pars illorũ uadit ad dexteram partem zirbi: & diuidit in eo ex oppoſito diuiſioni quæ uenit a ſplene. Et quinta pars prædictoꝝ. vi. diuiditur in partes quæ circũſtãt collum ut ſugat nutrimentũ in eis. Et. vi. pars de eo uadit in circuitu ieiuni: et reſiduũ uadit ad inteſtina gracilia quæ ſunt coniuncta orbo: et uena eius concaua: et eius radix diuiditur in partes in ipa ſubſtantia epatis quæ partes ſunt capillares: & hoc ut ſugant nutrimentũ: & ramificatur iſta concaua in gilbo in duas partes: una aſcendit & altera deſcendit. Et quæ aſcendit penetrat diafragma et dimittit in ipſo duas uenas: quæ duæ uenæ ramificantur ip ipſo: & reſiduum ab eo deſcendit in directo membrane cordis: & mittit ex ſe multos ramos quaſi capillares in ipſo dantes nutrimentum, & poſtea ramificatur in duas partes. Et una pars illarum magna uenit ad cor, & tranſit in ipſuꝫ in dextra auricula eius: & iſta uena ē maior omnibus aliis ueniẽtibus ad cor: qa alie uenæ ducũt aerẽ. Et iſta uena ducit nutrimentum quod eſt ſpiſſius: ideo neceſſarium fuit ut deferretur in uaſæ ampliori. Et in iſta uena cum intrat cor ſunt ei tres panniculi ad ſuum introitum. q. aperiuntur interius & claudunt uiam ne in extenſione a corde reuertatur nutrimentum: et ſunt iſti panniculi duriores aliis: & iſta uena pulſatilis quando eſt in directo cordis ramificatur per tres uenas: & una illaruꝫ uenarum uadit ad pulmonem: & naſcitur ab eo loco in quo naſcuntur pulſatiles prope ſiniſtrum: & obligatur uerſus dextram: & habet duos panniculos, et ideo uocatur uena arterialis non pulſatilis: & iuuamentum primum iſtius duplex eſt ne ſudet ab ipſo ſanguis ſubtilis et acutus propter ſubſtantiam pulmonis: & quia propinquior cordi: etiam iſte ſanguis non eſt bene coctus, ſicut ſanguis ille q eſt in uena & arteria eſt: et nõ apparet arteria: & iuuamentum iſtius duplicationis eſt, ut in ea bene decoquatur ſanguis. Et pars ſecunda prædictarum trium circundat cor & profundat̃ in ipo dans ei nutrimentum prope auriculam dextram & prope locum & uenæ duplicis in eo. Et pars tertia proprie in hominibus declinat ad partem ſiniſtram: & deſcendit uſque ad ſpondile. v. & ſuſtentatur ſuper ipſum: & ramificatur ſuper octo coſtas inferiores: & ſuper muſculos & alias carnoſitates quæ ſunt in propinquo illarum: ſed quod de uena concaua præter prædictas ptes in directo cordis fuerit reſiduum aſcendit & ramificatur in diafragmate qđ diuidit pectus in duo, & mittit quoſdam ramos ad partem carnoſam quæ dicitur marum. Et cum peruenit prope ligamētum pectoris obliquantur: & quanto magis recedũt: magis ſeparantur in ſe: & utraq; illarum ramificatur in duo, & unum illoꝝ duoꝝ uadit ad unam partẽ hoīs: & aliud ad aliã: & uadit de iſtis ramis ꝑ dextrã & ſiniſtrã partẽ pectoris quouſq; ꝑuẽiat ad os qđ dr̃ augen. Et una ꝑs iſtoꝝ uadit ad muſculos q̃ mouet

muſculos: & ramificatur in eis. Et alia pars deſcendit ad muſculum rectum: & ramificatur in eo & coniunguntur extremitates eius cum uena pectoris dorſi. Et quod pertranſit ex quolibet illorum eſt unum par, & quodlibet illorum ramificatur per. v. & unus ramus diuidit' in pectore & dat nutrimentum quattuor ſpondilibus ſuperioribus, & alius ramus dat nutrimentum ſpatulari loco. Et alius ramus dat nutrimentum muſculis qui ſunt in collo. Et alius ex eis penetrat per foramen ſex ſpondilium ſuperiorum quæ ſunt in collo, quæ penetrant uſq; ad caput. Et alius ramus penetrat magnus qui eſt maior aliis diuiditur ad ſubaſcellas: & fiunt ex eo quattuor rami. Et pmus ramus diuiditur in muſculos qui ſunt interiori pectoris: & ſunt qui mouent ſpatulam. Et ſecundus diuiditur in carnem raram & tælas quæ ſunt in ſubaſcellis. Et tertius deſcendit per pectus uſq; ad mirach uentris. Et quartus qui eſt maior ramificatur per muſculos qui ſunt in ſpatula. Et alia pars ramificatur in muſculum magnum qui eſt in ſubaſcella. Et tertius ramus eſt maior & uenit ad brachium & manum, et eſt ille qui dicitur ſubaſcellaris. Et quod reſiduum eſt de ramuſculis primis: cuius reſidui unus ramus ramificatur ad iſtas partes multas aſcendit ad collum: & primus antequã profundetur in ipſa ramificatur per duo: & una illarum eſt alhnelegth. & eſt in manifeſto colli: et hic eſt albadegh. quæ eſt interius, & quæ eſt in manifeſto ramificatur cum aſcendit ſupra ligamentum pectoris & ramificatur in duo. Et unum illorum cum diuiditur aſcẽdit anterius, & oblique ad partem: & ſecundum uadit ad anterius poſt: & poſtea deſcendit, & poſtea aſcendit uſq; ad ligamentum pectoris & circunuoluit ipſum: & aſcendit & eleuatur ſecundum manifeſtum in collo quouſque ad uirgam in prima parte: & commiſceatur cum eo: & ex ambobus erit aludegh. manifeſtum & dicitur quod immiſceantur cum eo due partes, & poſtea diuiduntur in duas, & una illarum tendit in latum: deinde obuiant ſibi in loco directo coniunctione ligamentorum pectoris in loco interiori: & ſecunda obliquatur manifeſte in collo: & ſui ſingulares partes non obuiant ſibi. Et ab iſtis duobus paribus ramificantur rami parui ad modum tælarum aranearum, & ſunt quaſi inſenſibiles & etiam ab iſto pari ſecundo ramificantur tres uenæ manifeſte & habent quantitatem quantulam cunque: & omnes alie ſunt inſenſibiles, & una iſtarum uenarum quæ ſunt manifeſte cedit ſuper ſpatulam: & eſt quæ dicitur ſpatularis: & ab ipſa deſcendit cephalica, & aliæ duæ ex utraq; parte iſtius ſpatularis coniungitur quouſq; perueniat ad pixidem ſpatule, ſed una illarum finitur in illo loco, et non procedit ultra: & ramificatur in illo loco: ſed ſecũda quam prænominauimus procedit ad caput adiutorii & ſpargitur ibi: ſed ſpatularis procedit pluſq̃ ille uſq; ad extremitatem manus: ſ; aludegh. manifeſtum poſtq̃ admiſcentur ſue ſingulares iam perdiuiditur per duo: una pars intrat interius & fiunt ex illa multi rami paruuli: & ſpargunt in mãdibula ſuperiori: & alii rami maiores iſtis qui ſparguntur in mandibula inferiori: & particule arborum minorum diuiduntur ex circuitu lingue. Et in manifeſto muſculorum poſitorum in loco illo, & alia pars quæ apparet ramificatur per loca quæ ſunt poſt caput & auriculas, ſed alludegh. quod eſt interius cõiungitur cum yſophago, et aſcendit cum ipſo ſecundum rectitudinem: & dimittit in ſuo proceſſu quoſdam ramulos: & inuoluuntur cum muſculis uenientibus ad alludegh. manifeſtum. Et omnes diuiduntur in yſophagum & epiglotum: & in omnes partes muſculorum qui uadunt interius, & ſua extremitas penetrat uſque ad finem Λ laud litteræ, & ramificatur ipſe in ramos qui procedunt ad membra quæ ſunt inter ſpondile primum & ſecundum: & etiam procedit inde uena capillaris uſq; ad iuncturam capitis & colli: & ramificantur inde rami qui mittunt membranam cooperientem tæſtam capitis & obuiant. Et illi rami intrant ubi concurrunt duo oſſa capitis: ibi in illis oſſibus, & quod reſiduum eſt de iſtis ramis penetrat inter uacuitatem oſſium in fine future laud littere: & ramificatur inde ex eo plures rami in membrana medulle quas cibat & ligat membranam duram q̃ cum iſta fuit in circuitu & in ſurſum. Deinde exit extra membranam quæ cooperit caput, & poſtea deſcendit a membrana ſubtili a cerebro: & ſpargit ſe ſecundum diſperſionem arteriam & conſtringit omnis membrana ſpiſſa, et reddit eos ad locum amplum: & eſt locus ad quem deſcendit ſanguis et in quo adunatur, et poſt ſpargitur inter duas tunicas: & uocatur cor clear: & tunc cum admixti fuerint iſti rami uentriculo medio cerebri neceſſarium erit ut magnificetur in eo & fugant in eo ex torculari: & ſugant etiam de eo quod decurrit ab ipſo per ramificationem: et a medio uentriculo tendũt ad duos uentriculos anteriores, & obuiant arteriis eleuantur ad unum locum: & iſti cõtinuantur in mẽbrana quæ uocatur rete. Sed una ſpatularis quæ dicitur cephalica quando fuerit prope adiutoriũ primo ramificabitur in ramulos qui ſpargunt in cute & in partibus manifeſtis muſculorum illius. Deinde prope iuncturam aſſem cum adiutoriis: & quando eſt prope iſtam iuncturam diuiditur in tres partes. Et una iſtarum eſt quæ dicitur corda brachii: & eſt illud qd' tendit ſup manifeſtũ fecilis ſupioris, & declinat ad ptẽ ſilueſtrẽ, declinãs ẽt ad tumorẽ fecilis iferioris, et ſpgit' i ptes iferioris

ſilueſtres raſchearum: & ſecũdus ad partes declinationis in manifeſto aſſeid. & coniũgitur cum eo unus ramulus ueniens a ſubaſcella: & ex iſtis ambabus fiet uena quæ dicitur cardiaca. Et tertius ramus profundatur & inuoluitur in profundo quouſq; immiſceatur adhuc cum ramulo ſubaſcellari. Sed ſubaſcellaris in prima ſui ramificatiõe ramificat̃ in ꝓfundo ſui adiutorii et ſpargitur ſuper muſculos ipſius: & remanebũt ramuli qui applicabunt̃ ad aſſeid, & ſubaſcellaris cum applicatur ad iuncturam torcularẽ diuiditur in duo: & unum illoꝝ profundat̃ & cõtinuat ſe cum quodã ramulo profundate uenæ cordiace: & currit cũ eo modicum: & poſtea diuidit̃ & aſcendit unum illoꝝ quouſq; applicetur ad auricularem per domeſticũ, et mediũ et modicũ et pars aſſeti. Et ramificatur in partes manus ſilueſtris, & par ſcd̃m partium ſubaſcellaꝝ ramificat̃ uerſus oſſetum per. 4. & unus illoꝝ diuiditur in fortiori aſſeti uſq; ad tracheam: & ſecundus diuidit̃ ſuperius per digeſtionem ſicut diuidebat̃ primus & tertius: eodem mõ diuiditur in media aſſeti: & quartus eſt maior aliis, & eſt magis manifeſtus et altior inter alios: et ramificat̃ emittens ex ſe ramũ, & coniungitur cuȝ cephalica: et ex illis duabus cardiaca: et quod eſt reſiduũ cum baſilica: et ille etiã deſcendit & ꝓfundatur iterum, et cardiaca incipit a domeſtico & eleuatur a focile ſuperius: deinde declinat ad partẽ ſilueſtrẽ: et ramificatur per duos ramos ſcd̃m figurã laud littere: et tũc eius altior pars uenit ad extremitatem focilis ſuperioris ibit ad partem raſette. Et ramificat̃ poſt pelicẽ et radicem in ſilueſtreȝ indicis: et pars eius inferior ibi ad extremitatẽ focilis inferioris et diuiditur per tres ramos: et unus illoꝝ uadit ad locum mediũ inter indicem & medium: et continuat̃ cum ramis q uenit ad uenã uenientem ad indicẽ a parte ſuperiori: et facit cum ea unam uenã, et ſecundus ramus uadit ab ea. ſ. indicis et alluchalem quæ eſt inter medicũ et auricularem: et ſpargit̃ inter medicum et indicẽ: & tertius tendit ad auricularem et medicum: et iſti rami diuiduntur poſt in digitos: et iam ſigillabimus de uenis ſuperioribus ſermonem noſtrum.

Capitulum, De Anothomia uentris inferioris et maioris.

ET pars quæ deſcẽdit primi rami q ramificat̃ ab ea ſunt quaſi capillares: & hoc antequã applicet̃ ad dorſum et uadũt ad reuolutiones renis dextri: et aſpergũtur ibi: & corpoꝝ in propinquo ipſius ad cibãdum illa: et poſt ab illis ramificant̃ duæ uenæ magnæ q dicuntur aſcendẽtes: et uadunt ad duos renes eleuantes eis aquoſitatẽ ſanguinis, et aliq̃tulum ſanguis quod ſugũt renes, et ex uno aſcendẽtium ſiniſtro: unus ramus qui intrat in teſticuluȝ ſiniſtrum ſcd̃m modum quẽ ꝑdiximus in arteriis. Et etiã præter iſtum ramificantur duæ uenæ et uadunt ad teſticulos: & qui intrãt in ſiniſtrum accipit ſemper ramũ ex ſiniſtro duoꝝ aſcendentium: & fortaſſe erit in aliq̃bus tota origo illius a parte aſcendẽtis: et ramus intrãs dextram illum accipit ramum a ſiniſtra, ſed plures modi ſunt cum teſticuloꝝ uenæ nõ inuoluuntur cum uenis ueniẽtibus a renibus, et in illis eſt curſus digeſtionis ſpermatis: et fit albũ poſtq̃ fuerit rubeum: et hoc propter multitudinem inuolutionis ipſius: & plus de iſta uena abſcõdit ſe in matricẽ: & ſicut uena arterialis deſcẽdẽs ſub ſpondilibus ramificat̃ ſuper coſtas: ita ab epate deſcẽdit ſuper ſpõdilia uena q̃dam quæ ramificat̃ ſuper ſpõdilia: & ſuper muſculos a directo oppoſitas illis ſpondilibus quouſq; ueniat ad extremitates muſculoꝝ uentris mãtis. Deinde ueniunt ab illa uenæ quæ penetrãt ſpõdilia uſque ad nuchã, et tunc qm̃ applicabitur ad ultimũ ſpondile ramificabit̃ in duo: et declinabũt ad unã partem unum: & aliud ad aliã. ſ. ad coxas & crura. Et anteq̃ ueniant ad crura diuidũtur in q̃ttuor ramos, & unus uadit ad duo dorſa: & ſcd̃us ramus eſt quaſi capillaris, & uadit ad inferiores partes ciſac, & tertius ſpargit̃ ſup os pectinis dorſi: & q̃rtus ſpargit ſe in muſculos ani: & in manifeſto pectinis dorſi: & qnt⁹ uadit ad ĩtroitũ matricũ mulieꝝ: & ſpargit ſe in fũdo illaꝝ et in eo qd̃ cõtinuat̃ cũ ea ad ueſicã: & illd̃ qd̃ uadit ad ueſicã poſt diuidit̃ in duas ꝑtes: & una ꝑs ſpargit̃ in ueſica: & alia ꝑs ſpargit̃ in illo collo. Et iſta pars in uiris eſt maior ꝓ uirgã: et in mulieribus ẽ minor: et uenæ q̃ ĩtrãt matricem ex partibus ramificant̃ et aſcendũt ad mamillas: et cum illis cõicant mamille & matrix. Et octauus uenit ad orificiũ nũlue, & in mulieribus & uiris. Et nonus intrat muſculum interius pectinis dorſi, & ſpargitur in illo. Et decimus diuidir in unguibus manifeſte uſq; ad duo alia: & continuantur cum capitibus uenaꝝ deſcendentium: & maxime cum eis: quæ deſcendũt a partibus mamillarum & adiuuãtur adinuicem & faciũt unã partem magnã quæ uadit ad muſculos narium, et quod reſiduũ eſt de iſtis intrat coxas & ramificant̃ ab eo rami, & unus ramus illoꝝ diuiditur in muſculos anteriores coxe, & alius in muſculos ſubteriores coxe, & profundatur in ſuo domeſtico: & alii ramuli multi ſparguntur intra coxam: & quod reſiduum eſt ab iſto toto diuiditur in tres ramos & hoc cum cooperit lumen & iuncturam genu modicum, & tunc pars agreſtis illoꝝ tendit ſuper minus os cruris uſq; ad chaab, & medius illoꝝ tendit uſq; ad duplicationem genu deſcendendo ab illo. Et dimittit ramulos in muſculos qui ſunt interiores cruris: & ramificat̃ in duos ramos, & latet

unus illo in interioribus partibus cruris: et ſecundus inter duos neruos: et tendit ad anterius pedis & uoluit ſe cum uno ramulo agreſtis prænominato. Et tertius eſt domeſticus declinat ad locum ue noſum cruris: & tendit ad chahab: & chahab gilboſum arundinis magne, & deſcendit ad domeſti cum aſirius: & dicit̃ ſcoſi: & iſti tres ſunt.x.& duo ſilueſtres illoꝝ ad anterius yrundinis minoris: et duorum domeſticoꝝ: unus uadit ſuper ſuperiorē partem pedis: & diuiditur in partem ſuperiorem partis digiti pedis: & ſecūdus iſtoꝝ domeſticoꝝ cum ramo ſilueſtri partis domeſtici quam nomīa/ uimus: & diuiditur in partes ſtrictiores, & eſt iſte ſermo completus uenaꝝ nō pulſatilium.

Capitulum. De Anothomia ciſtiſellis & ueſica.

ET fel & ueſica aſſimilantur in hoc quod eis non uenit ſuum nutrimentū a ſuperfluitate quæ decurrit ad ea: qa corpus utriuſq; illoꝝ eſt neruoꝝ. Et felli aduenit quædam ſubſtā tia ſubtilis quæ eſt multum remota a ſubſtātia ciſtis: & ſimiliter accidit ueſicæ: & anteq̄ illa ſuperfluitas ueniret ad ueſicam acceperant de illa materia renes ſuum nutrimentū: & etiam iſte ſuperfluitates ſunt eis ualde clare: quoniā tranſeunt per uias ualde ſtrictas: & propter hoc utriq; illoꝝ aduenit uena dans ei nutrimentū. Et ad collum ciſtis uenit uena nō pulſatilis ꝓpe portam, & unus neruus qui eſt ramus neruoſi epatis: & iſta uena & iſte neruus nō apparent: & una uena pulſatilis quæ eſt bene manifeſta: & eſt ramus pulſatilium epatis: & iſta ſimiliter coniūgitur cum collo ciſtis & attrahit: & poſt ramificat̃ per ciſtim. Sed ad ueſicam uenit unus neruus a loco ꝓ pinquiori ſibi oſſis quod eſt ſupra partem dorſi: & duæ uenæ pulſatiles, & duæ non pulſatiles quæ ueniunt illi a dorſo cū neruo: & ſuum collum eſt cōcluſum cū membrana quæ coopetit ipm̄: & qa ſuꝑfluitas aquoſa fuerit maior q̄ colerica: ideo fuit ueſica maior ciſti: & ideo indigebat maiori ner/ uo & pluribus uenis: & utrūq; iſtorum habet trium ſitum filoꝝ, præter illud quod eſt inter duo col/ la: quoꝝ unū eiicit & reliquum recipit: & ſunt duaꝝ tunicarum & ſuperfluitas currit inter duas tu nicas: & penetrat uſq; ad cōcauitatem: & qn̄ clauditur impletur uia ne poſſit reuerti: & exit p ſcd̄ꝫ collum: & in ciſti orificium eiiciens collum intrat cum inteſtinis & in ueſica recipiens cōiungitur cum illis: & ſuper orificium ueſicæ eſt inſertus muſculus, & ſua fila uadūt ſecūdum amplitudinē in orificio: & ſuum iuuamentum eſt retinere collum & urinam quouſq; intendatur in eius exitum: & tunc intendit̃: ampliatur iſte muſculus & expellit̃ urina per muſculos mirach adiutorio uirtutis ex pulſiue. Et ſplen nō eſt membrum eēntiale, qm̄ multa aīalia ſunt quæ carent ſplene, aut hn̄t minimū ſplenē. Et oē animal hn̄s pulmōnē habet ſitim plus: quoniā pulmo cum caleſit delectat̃ frigido & humido: & hoc cū mouetur, & ſimiliter pp uaporem fumoſum uenientem ad ipſum, & ideo neceſ ſarium eſt ei hēre ueſicā: & ideo hn̄s pulmonem eſt hn̄s ueſicam. Et dico ego qđ pulmoni nō ſuffi/ cit reſudatio: ſed etiā uapor aquæ aſcendit ad ipſum: & de aqua reſudat ad ipm̄ per uenas. Sed aues & quæ hn̄t corium tæſteū & quæ hn̄t ſquamas, qa ſui pulmones nō ſunt ſanguinei: iō non hn̄t calo/ rem multū: & ideo nō hn̄t ueſicam. Et aues nō potāt multā aquā: qa aer eſt plus in ſua cōplexione: & nō eſt in eis magna ps aquæ. Et dixit Ariſt. qđ ſuꝑfluitas aquoſa in auibus trāſit in pēnas: & ideo nō indigēt ueſica: & ſimiliter hn̄s ſquamas & hn̄s coſtas ꝑter carcucā quæ hēt pulmonē carnoſum & ſanguineū, et dico ego ſuum coriū nō nutritur ex ſua ſuꝑfluitate humida & ſicca: et iō adunat̃ in ſuo corpe: & dixit qđ ſua hūiditas nō diſſoluit̃ ad tp̄s, qm̄ ſuū coriū ē durū. Et ueſica marinoꝝ ſemp ē maior: qa ſunt magis hūida et potāt aq̄ plus, et aīal qđ dicit̃ amū hēt ueſicā & nō hēt renes: qa ſua cutis eſt mollis et ſua caro. Et dixit hoc uerbū Ari. qđ mēbra eius ſunt multū hūida: et īdiget mltū attractione aque et nō indiget renibus: & pp mollē carnē diſſoluit̃ humide in eis. Et ꝑter illud oē aīal hn̄s pulmonē hēt renes, et dixit qđ cā quare ren dexter eſt altior eſt ſimilis cāe, quare ſupercliliū dextrū magis eleuat̃. Et poſt hoc locutus eſt Ariſt. in diafragma: et dixit qđ aīal hn̄s mēbra ad iſpi/ randum habens nutritiuam hēt diafragma, et propter hoc cum caleſit diafragma læditur ſenſus: et captatio: & quādo mouet̃ multum accidit homini riſus: et lædit aliquādo multū ille riſus, et iam di xerunt quod qdam percutiebat̃ in diafragmate et ſtetit poſt cōtinue ridens et mouens caput. Et di xit Ariſt. quod iſtud nō debet magis credi q̄ dixit Homerus quod cuidam amputabat̃ caput in tē plo Iouis, et poſt locutum eſt caput: & hoc nō poteſt eſſe qui eſt ſermo niſi per inſpirationē: cum āt abſcinditur pulmo non loquetur. Et tunc locutus eſt Ariſt. in motu mēbroꝝ nutritiuorum: et dixit quod cuius nutrimētum eſt ex rebus duris ligneis aut ſpinoſis habet multos uentres: ſicut came/ lus et Elefas: et non habent dentes in mandibula ſuperiori: & licet eius lingua ſit carnoſa cum in uoluitur panniculo aſpero quaſi frondoſo & limoſo: ſimiliter etiam ſuum palatū & ſunt loca dētiū & uidet̃ qđ materia ſuoꝝ dentium trāſiuit in ſuum culmum: et omnia aīalia ruminant, et papa in auibus eſt primus uentriculus: et ſuus motus eſt loco maſticationis: et quaſi ſecundus os: et aliquā/ do eſt quiddā qđ naſcitur et uidetur papa et nō eſt papa, et poſt hēt ſtomacū uel ſtomacos multos

In poſteriori inteſtinoꝝ. Et eſt quædam pars piſciũ non habens dentes, et habet corpus magnũ: &
ſuum nutrimentũ eſt groſſum: & ideo ruminat, et piſces ſunt guloſi multũ: et ſui motus ſunt debi/
les: et ideo eſt ſuũ ſtercus duꝝ et iuuat ſuper hoc: quoniam ſua inteſtina ſunt curta et recta. Et inte/
ſtina aĩalium diuerſant᷑, qa quædam in qbuſdam ſunt ampla prope ſtomacũ, et ſtricta poſt: et ideo
non poteſt canis eiicere ſtercus niſi cũ pena magna. Et aĩal cuius inteſtina ſunt recta ſimiliter. Et q̃
hñt cornu et quæ hñt inteſtina inuoluta ſunt cõtraria iſtis in motu. Et hñtia ſex partes inteſtinorũ,
& aĩalia guloſa multũ fecit eis natura inteſtina recta et curta: ut cito exeat ſtercus, et poſitũ fuit am
plius in eis prope ſtomacũ: ne etiam illud quod eſt crudũ detineat᷑, ſed totũ exeat: et aĩal quod nõ ẽ
tale non eſt multũ guloſum et trãſglutit magnas bucellas, et morat᷑ diu in uẽtre. Et aĩalia ſunt hẽn/
tia coagulũ in uẽtre, & ꝓprie in his quæ hñt multos uentres, et nõ inuenit᷑ niſi in uẽtre tertio: et om/
ne aĩal hñs unicũ uentrem hẽt lac ſubtile, et ſuũ coagulũ non coagulat: et non inſpiſſat᷑ lac aĩalium
carentiũ cornu. Et animal hñs multos pilos in pedibus hẽt multos uentres: et nõ habet coagulum:
quia ſuum nutrimentũ eſt humidum multum.

Capitulum, De Anothomia renum.

DIcemus uerbũ magiſtri primi in ciſti fellis: et dicemus anothomiã renũ, deinde dicem⁹
in muſculo anuloſoꝝ et ſuoꝝ membroꝝ: et cauſa in hoc eſt: qm̃ quod non habet ueſi/
cam ſua urina tranſit in ſuũ ſtercus, et erit ſuũ ſtercus ſalſum curẽs. Et q̃daꝫ animalia ad
negotia ſui corporis: & tũc non remanebit de illa quaſi ad neceſſariũ: et ut illi det᷑ uas.
Et animal habens ciſtim habebit ſupra epar: & quandoqꝫ ſupra inteſtina, & qñqꝫ texit᷑ ſupra epar
& inteſtina: & in omnibus piſcibus eſt ciſtis. Et equus & aſinus & mulus & elefas non habẽt ciſtiꝫ:
& camelus habet loco ciſtis uenas graciles: & torchi & delfin hñt ciſtim, & qdam homĩes forte ha
bent ciſtim mirabilem ſuper quantitatẽ naturalem. Et errauit qđ utilitas ciſtis eſt qđ pũgit epar: qa
ſua uirtus ſenſibilis ſit fortis: ſed ciſtis ſugit coleram ex epate & expellit uſqꝫ ad inteſtina: et errauẽ/
rũt ſocii Antigorit, qm̃ dixerunt quod ciſtis eſt cauſa infirmitatibus acutis: qa non eſt ita: ſed eſt cau
ſa ad auferendum eam & attrahit coleram, & accidit extractione ciſtis cũ trahit coleram, ut ſic ſit
pars ſibi propinqua magis dulcis: qm̃ ciſtis ex uicinitate magis attrahit: & tũc quãdo inueniũt quoſ
dam homines inueniunt illos eſſe. q. camelos, & aĩalia quædam bruta quæ non habẽt ciſtim: & tũc
elongantur ſuæ uitæ ad ſimilitudinem illorum animaliũ: & tunc animalia ſint ceci: & delfin anima
lia marina habent hoc ſicut dixi. Et iudicauerũt quod animal quod caret ciſti eſt longe uitæ, & non
impinxerũt modum hominis et non ſciuerunt quod non fuerit priuatio ciſtis cauſa longe uitæ, tũc
animal quod habet epar & ciſtim erit longius uitæ, qm̃ habebit ciſtim mundificantẽ epar: & tũc qñ
fuerit animal paucæ coleræ operatur cũ eo in cibamento ſui corporis: cum calore ſui corporis ra/
dicali, tunc ergo nõ indiget ciſtim, qm̃ ciſtis eſt ad mũdificandũ ſanguinem: & dico quod poſſibile
eſt ut habentia longam uitam habeant illam: & non propter hoc: quoniam uidetur quod illa com/
plexio ſit callida, & ſuus ſanguis colericus: & tũc nõ eſt reſiduum de colera q̈ neceſſariũ eſt depone
re cũ tota alia ſuperfluitate: & qñ fuerit cõplexio multũ callida erit hoc cã lõge uitæ in multis aĩali
bus: ſed ſuperfluitas aquoſa quæ deſcendit ad renes per uenam quæ tranſit ab epate cum ſanguine
quodam ſuperfluo. Et facti ſunt duo renes ut æquent duas partes aĩalis: & ſitus illoꝝ nõ eſt unus, &
tunc fuit attrahens aquam corporis ſimilẽ ſecundũ totum, & illud eſt quod iuuat ad retentionẽ aq̃
in eis: & ſi fuerit inde attractũ ad duas partes aliquando tantũ erit retentio laborioſa in eo: & tunc
ren dexter erat altior: quoniã eſt propinquior epati: qm̃ opus eſt ut omne attrahẽs ab aliquo ſit ma
gis propinquum illi, & proprie, quoniam tunc epar eſt altius: & ſplen inferius: tũc ſitus eius quod ẽ
ſub epate erit altior, & eius quod eſt ſub ſplene depræſſior. Sed magiſter dixit quod cecidit dexter ĩ
altũ: qa eſt fortior: qm̃ fortior inter partes eſt dexter, & ut ſit proportio renũ in duabus partibus ſe/
cundũ proportionẽ ſplenis & epatis. Et deſter eſt maior ſiniſtro, & minoris ſepi: quoniam ꝓpinqu⁹
eſt epati: & ren hoĩs aſſimilatur reni tauri: & creabatur ſua caro ſpiſſa cõtrario creatiõi carnis ſple
nis, quoniam caro ſplenis fuit rara: & iſtud eſt quoniam ſuperfluitas ueniens ad ipſum fuit groſſa.
Et cibatur ab eo quod diſſoluitur ab aquoſitate, & retinet ſanguinem recentem qui ſediminis. Tũc
ſi eſſet rarus: diſſolueret᷑ rarum illud quod uenit ad ipſum & non habet cibũ, ſicut contingit renib⁹
qbuſdã quod quãto caro earũ fuerit rara nõ erit attractio eius bona in eis: & debilitat᷑ eius ſuƀa: ſed
ſplen qđ uenit ad ip̃m ẽ groſſum: & iõ indiget ſubſtãtia rara: & ſplen & ren ſunt communicãtes in
ſuperfluitate ad ea ſpulſa, quoniam ſuperfluitas ueniens ab illa uenit per uiam amplam: non ſic in
ciſti: & uenit adhuc eis cibus per arterias ſparſas in eis: quoniam magiſter primus dat cauſam
in genere animalium anuloſorum & non habentium ſanguinẽ in corpore: quod cum non habent
ſanguinem, nõ fuit eis neceſſarium ex multis uaſis uiſcum, & tunc non fuit eis neceſſarium mẽbruꝫ

generatiuum ſanguinis & alterꝝ colatiuū: et ꝑpter hūc unicum mēbrum loco cordis: & aliud recipiens cibum, & poſt ipſum et eiiciens, & dat cauſã in quibuſdam aialibus aquoſis erit uirtus euomēdi ſuperfluitatem mřie. Et iſtud eſt cā propter quam poterit facere ſuper ſe domum, & dixit quod ſquamatio illius quod multos pedes habet in aqua eſt cauſa eius ut ſit potens in uenatione & irreſiſtens alterum, & fortaſſe mutabitur color eius cum minuitur, & emittet tunc a ſe ſperma, & ſic cōtingit aliis in timore quod ea aripit fluxus uentris & eiectio urinæ. Et Ariſto. nominauit unum genus aialia marinoꝝ: & fortaſſe habebit duos culmos & fortaſſe unum: & qđ habet unum creabat᷑ fortioris corii uel corticis: quoniã non habet arma completa. Et habens duos culmos hēt debiliorem corticem: deinde denominabimus yricium marinum & peccem: quoniam numerus ſuorum ouorum eſt ſingularis: quoniam ſunt rotunda. Et ſitus ſuorum ouorum nō eſt ex directo neqꝫ ex oppoſito ſi eſſent tria. q. elongaretur ſuus ſitus: & ſi eſſent plura. ii. eſſet opus continuatione: & hæc ratio eſt uniuerſalis. Et dentes yricii marini ſunt tot quot ſua oua. Et dixit quoniam cor & ſibi ſimile eſt nutrimentoꝝ introitu & ſuum exitum. Et exitus ſpermatis in aïali ambl'ali in medio partis quæ eſt inter dextrum & ſiniſtrum. Et in animali anuloſo in medio eius: quod eſt inter caput & continuat ſe cum illo, & fortaſſe inuenitur iſtud membrum in animali multe rumulationis, & propter hoc inuenitur iſtud mēbrum in aliqb⁹ aïalibus multe numerationis, & propter hoc uiuunt eius partes cuꝫ fiunt abſciſe, & ego credo quod non erit multe numerationis: quoniam anima erit una cognitio: ſꝫ erit longum profundans corpus profundatione quaſi inſtrictione arboris in arborem: & tunc quãdo abſcindetur una pars erit reſiduum ſufficiens in uita. Et omne animal carens ſanguine contentum eſt cibo modico, & ſua paruitas iuuat ſuper hoc. Et anuloſa quæ fuerint cū pedibus erunt maioris frigiditatis: & hoc ut motus ſuus ſit leuior in eis: & proprie cum fuerit longum ſuum corpus & magnum. Et multa anuloſa quæ habent alas habent quattuor, & paruum habet duas. Et fortaſſe quædam habent alas quaſi incluſas in membrana. Et ale omnium iſtorum ſunt membranales. Et ſua corpora creata ſunt ex partibus multis diſtinctis & anuloſis: ut cum acciderit eis motus poſſint ſecum ferre: & creſcunt in duricies ſicut nichaal: ſcilicet loca. Et ſunt quædaꝫ animalia anuloſa habentia aculeum ut ſit eius arma: & forte erit aculeus ille membrum in accipiendo cibum & impugendo ſicut in quibuſdam membris: & fortaſſe erit in quibuſdam unum membrum deputatū ad ſolam puncturam: ut in ſcorpione & ueſpa. Et quando non habebit aculeum anterius habebit membrana quaſi dentes anterius: & quando aculeus erit poſterius occultabitur in eis: fortaſſe erit in eis interius quoniam eſt paruus, & eſt expoſitus occaſionibus: ſicut in ueſpis: aliquando erit manifeſtus ſicut in ſcorpione: & aliud eſt quando eſt fortis, ſed genus anuloſorum uolantiū habet aculeum gracilem ut ſit leuior ſuper illas in ſuo uolatu, ſed ſcorpio magis poteſt pati iſtđ quoniam ambulat. Et quæ habent duas alas & uolant non habent aculeum in poſteriori quoniã induceretur nimium pondus: ſed poſitus eſt in eis aculeus anterius: & eſt membrum cū quo comedit aut ſit leuior in uolatu, & duo pedes añriores aïal habentis collū durū uel cocłos debiles hñt anteriores fortiores qm̃ citius rapit per illos, & pedes poſteriores ſunt magis magni ut uolet cū illis: & ut ſingat᷑ ſup illos cū itēdūt uolare et qđ luxuriat ex illis hēt. vi. pedes. iiii. iuuãtes ad ambulatõeꝫ & duos ad ſaltū.

Capitulm, De Anothomia organorum membrorum.

ET quia iam diximus de anothomia ſimpliciū: nūc dicemus de anothomia organicorū, & dicemus de ligamēto pectoris et ſpatulaꝝ, Dico ergo qđ ligans pectus eſt unum os ex utraqꝫ parte in ſupiori pectoris: & hēt quãdã gilboſitatē & concauitatē per quã tranſeunt uenæ aſcēdentes ad cerebrū: & nerui deſcēdentes ad corpus: & declinãt ad parteꝫ ſilueſtrē et cōtinuantur cum ſpondilibus ſpatule: et rotulis adiutorioꝝ. Et tunc creant᷑ propter duo iuuamētoꝝ: unum eſt ut figat᷑ ab eo manus et adiutoriū ipſius: et ne adiutoriū ſit ligatū cum pectore: & omne aliter difficulter moueret᷑ una manus ad aliã: et etiam fieret iter illas anguſtia: ſed creabatur extrema latera ut ampliaretur locus motuum: & ſecundum ut ſit cuſtodia membroꝝ nutritiuoꝝ pectoris ſicut ſpinæ et alæ ſpondilium a poſteriori: et hoc ubi non ſunt ſpondilia uel ſenſus & ſpatula in ꝑte agreſti uadit ſemp graciliãdo: et ad domeſtica ampliãdo quouſqꝫ ꝑueniat᷑ ad foramē i ꝑte ei⁹ agreſti unū foramē pixidale qđ intrat rotulã adiutorii. Et iuxta illã pixidē ſunt duo additamta, unū uerſus rurſum: alterū uerſus poſterius: et dñr roſtrū coruinum: et cū eis cōplet᷑ ligamētum ſpatule cum ligamento pectoris, et uetatur ſeperationem rotule a pixide ꝑ motū adiutorii ad ſurſum: et aliud ad motū eius uerſus imum: et deinde ſemp magis ampliat᷑: ut ſit ſua complexio & cuſtodia maior. Et ſuper dorſum ſuum eſt quoddam additamentum triangulare, et ſua baſis ē uerſus partem ſilueſtrem, et ſuum caput uerſus domeſticū: quouſqꝫ non euadat ab ipo ſupficies dorſiꝫ quoniã ſi baſis eēt uerſus partē domeſticã eleuaret cutē: & ꝑꝑ modicas occaſiones accideret dolor

in ipſum: & iſta ſunt quæ adſeneti ſpondilibus: & hoc factum propter cuſtodiam: & uocatur iuuamentum ſpatule: & terminus ampliationis ſpatule eſt cum cartilagine quæ continuatur cum ea, & eſt eius extremum rotūdum propter cauſam quam nominauimus in omnibus aliis cartilaginib⁹. Sed os adiutorii creabatur terens ut eſſet magis remotum ab occaſionibus: & ſua extremitas ſuperior intra pixidem cum ligamento leui & non forti: & ideo contingit multotiens ſuus exitus & iuuamentum in iſta debilitate duplex eſt, necūs et ſecuritas: necūs ut ſit motus leuis in omnem partem: ſed ſecuritas eſt propter hoc quod licet adiutoriū indigeat multis motibus diuerſis: tamē iſti motus non multiplicantur: ſed durant in ipſo in tantum qđ timeatur in diſſolutione ſui ligamēti. Sed adiutorium propter hoc pluribus modis ſtat quietum, & totum reſiduum mouetur: & tunc propter hoc omnia ligamenta iuncturarum manuum ſunt fortiora ligamento adiutorii cum ſpatula. Et iunctura adiutorii iuuatur. 4. ligamentis: & unum illorum eſt dilatatu3 membranale & circundat iuncturam ſicut accidit in aliis iuncturis: & duo ligamēta quæ deſcendunt ex additamento ſpatule quod dicitur auron. Extremitas unius eſt lata: & cooperit & compræhendit caput adiutorii: & ſecundum hoc maius & durius, & deſcendit cum quarto: & deſcendit etiam cum additamēto quod dicitur roſtrum coruinum in partem accomodāda illi in illo deſceſu: & ſua figura eſt tēdens ad latitudinem quantulamcunq; & proprie ubi tangit adiutorium, & ſua uia eſt ut aſcendat per uētrem adiutorii: & tunc cōtinuabitur cum muſculo in illo: & adiutorium continuatur uerſus domeſticum: & gilboſum uerſus agreſte: & bene firmetur in eo quod poſitum eſt ſuper ipſum de muſculis & neruis & uenis: & ut bene compræhendantur quod compræhenditur ab eo in ſubſtantia cœli: & ut melioretur ab eo in ſubſtantia cœli: & ut melioretur aduentus unius manus ſuper aliam manum. Sed inferior extremitas adiutorii habet duo additamenta ſibi coniuncta: & quod eſt ex parte interiori eſt longius & gracilius: & non habent iuncturam cum aliquo: & eſt propter cuſtodiam neruorum: ſed quod eſt uerſus exterius eſt confoſſatum: et intrat illā cōcauitatē os cubiti ſicut dicemus. Et inter animalia eſt una pars: et in duabus extremitatibus illius partis ſunt duæ foueæ ſuperius & inferius: & ante & retro, & fouea domeſtica & ſuperior & leuis: &. q. plana: & non eſt in ea diſtinctio: & fouea agreſtis eſt maior inter illas: & quod eſt ad partem domeſticæ foueæ non eſt planum neq; ſua concauitas eſt rotunda: ſed deſcendit linealiter, & tali modo: ut quando ex ſe commouetur ad partem ſilueſtrem applicatur aſſetum & ſtat. Et aſſetum componitur ex duobus oſſibus: quæ coniunguntur ſecundum longitudinem, & dicuntur focilia: & quod eſt in directo policis ē gracilius. & quod eſt in directo auricularis eſt groſſius quando eſt fundamētum in eleuatione brachii. Et ſuperioris iuuamentum eſt ut per ipſum moueatur aſſetum in circuitu: & iuuamentum inferioris eſt ut ſit per ipſum motus in extenſione & curuatione. Et medium in iſtis eſt gracile: quoniā nō eſt opus ubi groſſum ſit, quoniam cooperitur muſculis magnis: & ſi eſſet groſſum induceret nimiū pondus: & extremitates erunt groſſe quoniam naſcuntur ex eis multa ligamenta: quoniam ēt confricantur & contunduntur multum in motu iuncturarum. Et quia ſuper illas caro uel muſculus: & fouea ſuperior eſt. q. exiens a rectitudine, & incipit a domeſtico et uergit uerſus ſilueſtrem ſupra focilem inferiorem. Et huiuſmodi iuuamentum eſt ut faciat aſſetum moueri in girum. Et inferius focile eſt rectum: quoniam rectitudo eius iuuat ad extenſionem brachii. Et iunctura cubiti coniungiť cum utriuſq; iunctura focilis & adiutorii. Et in extremitate focilis ſuperioris eſt quædam fouea & intrat ipſam caput ſilueſtre adiutorii: & ligatur in illa: et motus illius in illa fouea iuuat ad extenſionem brachii: et ad motum brachii in girum. Sed focile inferius habet duo additamenta: et inter iſta quædam pars quæ aſſimilatur græce: & ſuperficies huius partis eſt gilboſa, et fouea in adiutorio quam intrat prædictum additamentum aſſimilatur concauitas in ipſa gilboſitate circuli, & quādo mouetur iſtud additamentum ad ſuperius tenditur brachium: et quando tenditur una duarum partium mouetur una ſupra aliam: incuruatur brachium quouſq; ad ſe cum coniugatur cum adiutorio in parte domeſtica et parte anteriori: et extremitates inferiorum duorum focilium coniungūtur. q. in unum: et fit in eis. q. fouea magna plus de illa fouea in fouea alia inferiori: & quod ſupereſt ex illo oſſe in circuitu eſt gilboſum: ut minus recipiat actiones: & a focili inferiori naſcitur quoddā additamentum iuxta. Sed raſceta componitur ex multis: ut propter occaſionem in uno non lædātur alia: & cum debeat tenere aliquam rem liquidam ut poſſit palma concauari. Et iſte iuncture ſūt firme bene una cum altera: & ne debilitetur raſceta cum compræhendit manus aliquid fortiter, & ſi coniunguntur in raſceta quod quaſi eſſet unum: ſed eſt in eis. q. quædam obedientia ad concauitatem palme: & ſunt quaſi unū ∧ Et ſeptem ſunt in duplici acie, & una acies eſt ex parte aſſeti, & ſūt ſua oſſa tria: & alia acies uerſus pecten: & eſt ex q̄ttuor & amplior, quoniam eſt propinquior pectini & digitis: & iſta tria oſſa ſunt gradatim: quoniam ſue extremitates quæ ſunt uerſus aſſetam ſunt

graciliores: &

5o7

graciliores:& extremitates ſuæ quæ ſunt uerſus aliam aciem ſunt magis ample,& os uni nõ fuit iuuamẽtum iſtorum:ſed pp cuſtodiam unius nerui palme. Et acies ſecũda cum iungũtur extremitates eius.q.in unum et intrat cõcauitatem aſſeti:& additamẽtum focilis inferius intrat cõcauitatẽ raſcete,& per iſtam iuncturam fit motus ſecũdum girum:et oſſa pectinis ſunt q̃ttuor, qm̃ cõiũgũtur cum.iiii.digitis, et ſunt adunate ex parte raſcete ut melius retineatur cum oſſibus aliis bene firmatis:& ſeperẽtur uerſus digitos ut melius cõiungantur cum digitorum oſſibus a ſe ſeparatis. Et erunt cõcaua interius:quoniam ſunt ſeparata inter ſe,et iunctura raſcete cum pectine ẽ compoſita ex quibuſdam foueis quæ ſunt in extremitatibus raſcete:& intrat in illas extremitates oſſium pectinis:& inueſtiũtur cartilaginibus. Et digiti ſunt inſtrumẽta quæ iuuant ad retẽtionem rerum:et nõ fuerunt facti carnoſi ſiue oſſelli,& ſic poſſet exerceri mulier motus,ſicut in uermibus et piſcib⁹ & hoc ut ſue operatiões nõ ſint debiles:et nõ erunt ex uno oſſe:ut nõ ſint eorũ motus difficiles: & fuerũt tria:quoniam ſi eſſent plura eſſent debilia:& ſi eſſent duo eſſent fortiora, ſed nõ illa mobilia ad compræhẽdendum:& ſunt facti ex oſſibus quorum baſes ſunt ample, & alie extremitates ſunt magis acute:et ſunt gradatim in gracilitate,et hoc ut omne eleuãs ſit fortius eleuato ab ipſo, E ſunt oſſa ſua interenti forma,ut melius uitẽt occaſiones.Et ſunt dura:et nõ eſt in eis medulla ut ſint fortiora & ſine medulla:et gilboſa extra,et cõcaua intra ut melius teneãt:et nõ fuit cõcauitas itẽr oſſa unius digiti:et oſſa alte alterius digiti:ut melius cõiungant quaſi in unum. Sed polles & auriculares hñt modicum cõcauitatis in parte quæ eſt cõiuncta uerſus alium digitum,et hoc ut omnes adunati.q.habeãt ſuper eam figuram,ut melius ſit contra occaſiones,et ſunt extra ſine occaſione : ut ponderet nimis,et ut dolet quod deprimitur per ipſum. Et fuerũt extremitates digitorum ramoſe ut poſſent melius adiuuari in cõdilium:& digiti quantitate ſunt gradati quouſq; melius reducanẽ in æqualitatem in fouea palme : & pollex retificat omnes digitos:& ſi eſſet in medio foueæ palme noceret:& ſi cõfixum in tenuitate manus damnificaret coniunctionem manuum cum adunaẽ ad frangẽdum:& non fuit adunatus:ſed cum pectine ne faceret anguſtiam:& quãdo quattuor digiti occupant rem aliquam,& pollex ſupinatur ſuper eandem rẽ:tunc poterit magis res depræhendi a manu.Et auricularis medicus ſunt.q.cooperiẽtia inferius:& ſemper oſſa digitorum ita ſe habẽt: quod in uno eſt cõcauitas:& in alio eſt additamẽtum:& intra additamentum cõcauitatem. Et ingeniata eſt natura humiditate in illa cõcauitate quouſq; nõ deſiccentur iuncturæ in motu:& ſuper iuncturas iſtas eſt membrana cartilaginoſa,& in illis iuncturis ſunt quædam oſſa parua ut ſint fortiora. Et ungues facti ſunt per quattuor iuuamẽta:ut cõfirment extremitates digitorũ ne lædanẽ & debilitentur in compræhẽſione:& ut digitus poſſet per illas colligere res munitas, & iuuant ad ſcalpationem,& ut ſint arma. Et tria prima ſunt magis cõuenientia homini:&,quartũ magis brutis & fuerũt p inferiores propter huius quod dicemus,& fuerũt oſſis mollis ne in occaſu ad res duras frangerenẽ:ſed ut cædant & creſcant ſemper,qm̃ neceſſarium eſt eis ſemper raſcare.

Incipit liber.xiiii.De Anothomia dorſi.

ET dorſum creabaẽ ꝓpter quattuor iuuamenta: & unum illorum eſt ut ſit uia nuche ſicut prædiximus de iuuamẽto nuche quæ facta eſt, ſicut riuus ueniens a fonte: & dorſũ poſitum eſt in cuſtodia illius: & ſecundum iuuamẽtum quoniã dorſum eſt cuſtodia mẽbrorum nobilioꝝ & aſiriorum:& ideo creauit deus in dorſo ſpinas & ſceneti,& tertiũ quod oĩum oſſium corporis a ſtadilia ſunt ſicut baſis nauis partibus illius,& oĩa illa oſſa baſificanẽ in illis:& pp hoc creatum fuit durum dorſum, & quartũ iuuamẽtum ut in eleuatione hoĩs & depſſione:& ipſius incuruatione et ad oẽm partem motu:& propter hoc creabitur dorſum non ex uno ſpondili,ſed ex ſpondilibus ordinatis,& nõ ex oſſibus multe quantitatis: & poſuerũt iuncturas inter ſpondilia nõ multum molles:qm̃ nimia accideret debilitatio, & ſi eſſent nimis dure qm̃ uetat incuruationem:& ſpõdile eſt os,per cuius medium tranſit nucha,& ſpõdile habet.iiii. additamenta dextorſum & ſiniſtrorſum,ſurſum:deorſum:& quæ in ſurſum dicũtur aſpitiẽtia ſurſum: & quæ inferius aſpiciẽtia,& dicuntur oſſa inuerſa.Et fortaſſe erunt in aliq̃bus iſta additamẽta.viii.& aliquibus.Et iuuamẽtum in iſtis additamẽtis ut ordinetur in eis cõtinuatio:dico coniunctionalis quæ trãſit per q̃dam illoꝝ,& in quibuſdam per extremitatẽ illoꝝ,& ſpondilibus etiam ad hoc eſt iuuamẽtum in ſuis additamẽtis nõ propter iſtud iuuamẽtum,ſed propter cuſtodiã & cooperimẽtum,& reſiſtentiam occaſionum extrinſecaꝝ:& ut ſuper illa ligamẽta cõtexentur ligamenta:& illa additamenta ſunt oſſa lata & dura & ſuperiora,& ſunt poſita ſuper latitudinẽ ſpondilioꝝ,& illud q̃d erit poſt dñr ſpine & aſcenotim.Et quæ dextorſum & ſiniſtrorſum dñr ale,ſed ſua cuſtodia eſt ut cuſtodiant illud q̃d eſt poſitum.ſ.uenas,neruos,muſculos:qui ſunt interius,& ale quæ ſunt prope coſtas hñt unam proprietatẽ iuuamentalẽ,& eſt qm̃ ille fuerũt perforate,& aptanẽ in illis extremitatibus

coſtaꝶ gilboſe: & componunt̃ cum eis ſerroſe: & habet una ala duas continuationes: & omnis co/ſta habet additamẽta gilboſa, & ſuæ alæ q̃dam hñt duas extremitates: & tũc uidebit̃ duplex ala. & iſtud eſt inde ſpõdilibus dorſi: & nominabimus adhuc ſuum iuuamẽtum: & ſpõdilia quæ ſunt q̃dam hñt prope ſuum magnũ foramẽ alia foramina: & hoc ut exeat inde exterius: & nititur inde ex uenis. Et tũc quoddam illoꝶ foraminum eſt cõpletũ in uno ſpõdili: & quoddã inter duo ſpondilia æqualiter & erit aliqñ iſtud: & in parte ſuperiori, & in parte inferiori: & fortaſſe erit hoc in una pte & fortaſſe erit in utrãq; ſpondilioꝶ medius circulus, & fortaſſe nõ poſuerunt iſta duo foramia po/ſteriori: qm̃ in illo loco nõ eſt cuſtodia ad aliq̃ rem exeũtẽ & intrantẽ: qm̃ ille locus expoſitus eſt oc caſionibus. Et nõ poſita ſunt anterius ne cadat ſuper illa põderoſitas corporis: & debilitaret ea, & nõ erat poſſibile qđ eſſet bñ ligata, & hoc ne debilitarent̃ in declinatione corpis: & iſta additamẽ/ta q̃ ſunt pp cuſtodiam cooperiunt̃ ligamẽtis & neruis glutinoſis facit leuia et mollia: & hoc ne cõ tundãt carnẽ cum ſuo tactu. Et additamẽta coniunctionalia hñt hanc uiam qđ hñt habilitateꝫ: & unum ligare cum alio bñ: & in fortitudine: & ligamẽ eſt ex panibus: ſed glutinoſitas eſt firmior añ rius: et poſterius debilior: qa neceſſitas eſt ad añrius ad incuruationẽ firmior: qm̃ ad ſuppinationẽ & qa cõuertebant̃ ligamẽta poſuerũt in loco quiˀcadit ibi: licet ſit paruꝰ ligamẽta glutinoſa: & ſpõ dilia dorſi: qa ſunt ligata bñ glutinoſe ligamẽto forti: & ſicut ſpõdilia pectoris ſunt uicina ſpõdili/bus colli, & nõ poſuerunt foramina ſua inter ſpondile. ſ. cõia & æqualia, ſed gradatim: ut in ſupiori augmentũ ſit, & in interiori diminutio quouſq; finiant̃ in ſpondili. x. ſi ſequẽtia poſt decimũ in pe/ctore, & quæ ſunt in renibus non hñt foramina: ſed ſunt cõtinua: qm̃ hoc eis fuit cõueniẽs. Et a ſpõ/dilibus renum exeunt duo nerui a foraminibus: unus a dextra: & alter a ſiniſtra: & ſuper ſpondilia renum ſunt ſcenetim: & alæ ample & ſua additamẽta cõiunctionalia ſunt ampla q̃ tendũt ad unũ. Et ſunt. iiii. alæ: & ſunt. v. Et ſpondilia renũ cum pectine ſunt. q. baſis totius dorſi, & eſt illud totuꝫ ſuſtentamẽtum pectinis uentris: & ab illis naſcunt̃ nerui pedis: et oſſa pectinis dorſi ſunt tria: et ſuę iuncturæ ſunt fortiores iuncturis alioꝶ ſpondiliũ: & ſunt ſuæ alæ magis ample, & nerui exeũt p foramina in illis: & nõ ſunt illa foramina in rectitudine latum ne iunctura anche eos exprimeret: ſed exiuerũt multũ a rectitudine ad añriora & poſteriora. Et oſſa pectinis dorſi aſſimilant̃ ſpondilibus renum: ſed ala hoꝶ. ſ. oſſa quæ ſunt ſupra pectinis oſſa cõponit̃ ex tribus oſſibus cartilaginoſis: & non hñt additamenta foramina cõtraria intra illa poſſunt naſci nerui ſicut in collo accidit: qa ſunt parua p foramẽ tertii exiit unus neruus. Et iam de dorſo dicamus: qm̃ eſt in figura rotũda q̃ eſt magis remota ab occaſionibus: & hoc qa rotunda nõ tangit aliud corpus niſi rotundum in puncto, & ſpondilia cõuertebant̃ inter ſe: qm̃ extremitates ſuperioꝶ cõuertebant̃ uerſus imum: & inferiora tendebãt uerſus ſurſum: & cõiungebant̃ in medio. ſ. ſpondili. x. & iſtud nõ incuruabat̃ ad aliq̃ pteꝫ, ut alie internationes fingant̃ in iſto, & . x. eſt in medio ſenetim: nõ numero: ſed longitudine: & quia indigebat dorſum aliunde cõpoſitione: aliqñ incluſione ad ptes: et nõ põt eſſe niſi cum exeat medium a pte incluſionis: & faciat ad ſuam partẽ declarare illud qđ eſt ſibi propinquũ in ſurſum & deorſum, & hoc qm̃ capita dorſi uoluerũt ſibi cõcurrere: & tũc in medio nõ ponebant̃ bucellæ: ſed ſpõ dile ſolum, & bucellæ inferiores et ſuperiores tendũt ad partẽ medii in iſta declaratiõe, et ſupiores tũc deſcendũt, & inferiores aſcendũt, et illud eſt ut leuius exiſtẽt in pte cõpoſita ad ptem incluſiõis: & hoc ut pars eius ſuperior poſſit inclinari ad imum, & inferior ad ſurſum. Sed dico qđ coſtæ ha/bent cuſtodiã ſuper ſpiracula: & nõ fuerunt unum os, ſed multa pp hoc qđ ſcis, & ut poſſint dilata/ri cũ implent̃ multum, aut quando indigent multo aere: aut pp muſculos quæ iuuãt ad hanelitum qa ſunt in pectore: et indigent ſpatio: quare bona fuit diuerſitas in coſtis: & indigebãt ut bene cu/ſtodirent. nõbile, & . io. qnq; coſtæ ſupiores ſunt cõiũctæ: & anterior per oſſa cartilaginoſa, & iferiores non: niſi aphan ad q̃ partem non cadit uiſus: et gradatim procedunt in diuiſione, et ita quidem ſuperiores minus ſepantur q̃ inferiores: et hoc factum eſt ut poſſint cuſtodire epar & ſplenem: & dare locum ſtomaco in medio cum impletur aliquo uentoſo nutrimento: et a coſtæ ſuperiores di/cuntur coſtæ pectoris: et ſunt ex utraq;. v. et medie ſunt maiores et ſunt magis capaces: et extreme minores, quoniam iſta ſiğ melius ambit hic qđ ambire habet, et iſteꝫ coſtæ declinant ſuam gilboſitatem: primo uerſus imum: et poſt tendunt uerſus ſurſum: et coniunguntur cum cartilaginibus pe/ctoris ſicut dicemus, et hoc ut locus ſit amplior. Duo quoque additamenta p̃dicta unius cuiuſq; ſpondilis intrant duas uacuitates in alis ſpondilium; et accidit ei iunctura duplex: et eodem modo ſuperiores qnq; coſtæ coniungunt̃ cum oſſibus pectoris cartilaginoſis: et quinque reſidue q̃ ſunt falſæ coſtæ habent ſua capita continuata cum cartilaginibus, ut ſint ſecura a fractura, et concuſſione et percuſſionibus cum affuerint: et ne occurrãt membris lenibus: et diafragmati cũ duritiæ ſua. Et oſſa pectoris ſunt ſeptem, et non ſunt unum os propter dictum iuuamentũ, & ut fuit magis obe

dientia expanſioni:et propter hoc ſunt rara et coniuncta cum cartilaginibus et iuuamentũ ad mo/ tum non manifeſtum:licet etiam ſuæ iuncturæ ſint bene firme, & ſunt.7.ſecundum unam coſtarũ & ſub iſtis eſt quoddam os in furcula pectoris cartilaginoſum:cuius eſt extremitas ampla et rotun da:& eſt ſcutum orificii ſtomaci:et eſt medium inter oſſa pectoris et membra nobilia.

Capitulum,De anothomia pectinis dorſi.

DIco quod pecten dorſi circunſtant duo oſſa:dextra et ſiniſtra:et coniunguntur cum me dio iunctura forti,et ſunt quaſi fundamẽtum oı̃um oſſiũ ſuperiorum eleuatum ad ſupio/ ra. Et quodlibet iſtorum diuiditur in quattuor,et quod eſt apud partem ſilueſtrem di/ citur cæſteum et os iliorum:et quod eſt uerſus anterius:dicitur os pectinis uẽtris: et qđ uerſus poſterius dicitur ancha,et quod eſt uerſus domeſticum dicitur pixis coxæ,quoniam in ipſa intrat rotula coxe:& poſuerunt ſuper hoc os membra nobilia,ſicut ueſicam & matricem, et uaſa ſpermatis maſculorum & anum:et anus dorſi naſcuntur a poſteriori:qđam ab anteriori: et ab iſtis generantur omnes alii motus:et quod declinat ad poſterius dicitur proprie muſculus dorſi:et ſunt duo muſculi:et operatˀ quod uterque illorum componantˀ ex.xxxiii.muſculis: qm̃ ad utrũque horum uenit a quolibet ſpõdili,aut uenit ab oı̃bus filis obliquatis pter ſpõdile primũ. Et iſti muſculi cũ extẽdun tur æqualiter exeunt eleuare dorſum:& circa ſi illa erectio fuerit ſuperflua declinabunt dorſum ad poſterius:et ſi intrauerint unam partem declinabitur dorſum ad illam partem.Sed muſculi incur/ uantes ſunt unum par,et poſitum ſuperius eſt de muſculis mouẽtibus caput & collum,et penetrãt uſque ad duas partes yſophagi:& tunc eorum extremitas inferior continuatur cum quinque ſuperio/ ribus ſpondilibus pectoris:et cum quattuor ſuperioribus:ut in pluribus hominibus: et ſua capita ſupiora intrant caput collũ:& par poſitũ ſub iſto,& uocatur murſum,incipit a decimo aut ab unde cimo:et deſcendit ab inferiori:& tunc incuruabitur humiliatione ad imum:et media ſufficit iſtorũ muſculorum acquiſitio:quoniam ſequitur incuruatione et declinatione duorum capitum.Sed mu ſculi mouentes pectus quidam ſunt qui dilatant tantum ipſum,et non conſtringunt,et tũc iſti mu/ ſculi ſunt de muſculis diafragmatis quod diuidit inter nutritiua: et ſpiritualia quæ nominabimus poſt. Et poſitum ſub ligamento ſuum principium diuidit:& tendit ad caput ſpatule & continua/ tur cum coſta prima dextra,& ſiniſtra unum par:& utrunque eius ſingula eſt duplex:& habet po/ ſtea duas partes:& altior illarum continuatur cum collo:& magis depræſſa mouet pectus,& inuol uit ſe cum quodam muſculo quam nominabimus poſt:& continuatur cum quinta & ſexta coſta,et pars eſt poſita in loco gilboſo ſpatule:& continuatur cum ea per unum quod deſcendit a ſpondili/ bus ad ſpatulam:& fiunt omnia quaſi unus muſculus qui continuat ſe cum coſtis poſterius. Et par tertium ſua origo eſt ſpondili ſeptem:& ſpondilibus colli,& ex ſpondilibus primo: & ſecundo ex ſpõdilibus pectoris cõtinuat ſe cum faucibus oſſis furcelle pectoris:& tunc iſti ſunt muſculi qui fa/ ciunt ad dilationem:ſed muſculi qui conſtringunt pectus ſunt quadam qui conſtringunt cum acci/ dentalitate:ſicut diafragma cum quieſcit.Et quædam conſtringunt eſſentialiter:& tunc unum par illius extenſibilis ſub radice coſtarum ſuperiorum:& ſua operatio eſt in conſtructione:& illius unũ par applicantur cum oſſe furculi pectoris:ſcilicet ancham prope extremitates coſtarum inter li/ gamentum pectinis & ſcutum oris ſtomaci,& applicantur muſculo recto ex muſculis uentris: & alia duo par iuuantia addidit. Sed muſculi qui conſtringunt expandũt ſimul: ſunt muſculi q ſunt inter coſtas. Sed cum inſpexerimus profundum opus,eſt ut illi qui expandunt:non ſunt illi q cõ/ ſtringunt,hoc eſt quoniam inter omnes ſuas coſtas certe ſunt quattuor muſculi, licet putẽt quod ſit unus muſculus:& idem eſt quoniam putatum eſt contextum ex filis obliquatis:& quædam ſunt in curuantia:& quædam ſunt cooperientia. Et cooperientia quædam ſunt quæ intrant extremitatẽ quattuor coſtarum quæ uidetur cartilaginoſa:& quædam illorum uadit ad aliud caput forte: & in trans omni modo diuerſas a ſitu cooperientis quod eſt ſuper caput coſtæ quaſi ſuper pectinem eẽt totum unum os quietum:& quia leuia ſunt alio modo poſita quod eſſent plura. Et collum eſt qua ſi,caput dorſi,aut pars illius:& fuit creatum,ppter tracheã, & trachea creatur propter utilitates q̃s ſcis:& quia ſunt ſpõdilia colli magis eleuata ſuper alia:ideo ſunt leuiora ſuppoſitis:& hoc cum mo tus in eis deberet eſſe ſecundum ordinem. Et quia nucha fuit origo aliorum,opus fuit ut eſſet am plior & fortior ſicut fons, quia quod eſt appropriatum origini neruorum in furſum amplius natu raliter quam illud quod eſt appropriatum neruis inferioribus:& tunc opus fuit ut foramina in ſpõ dilibus colli eſſent magis ampla. Et quia foramina erant ampla:& perforata erant parua:neceſſa rium fuit ut iuuarentur intentione aliqua:quia eſſent ſaluata circa hoc iam,ideo facta ſunt dura: & quia illa ſpondilia erant dura et parua: quia ſi eſſent magna eſſent habilia actionibus: & quia

ſcenetim facta fuerunt parua: facte ſunt eis alæ magnæ: et duarũ extremitatũ: & maior neceſſitas fuit in eo ad motum, quam ad quietem: et quia etiam ſuſtentatio non eſt tot oſſium: quot eſt ſuſtentatio inferiorum: ideo etiam unctiones hoꝝ ſpõdilioꝝ facte ſunt leuiores in comparatione iũcturarum inferiorum & communicat prædicta recuperantur inter coſtibus: ſed in muſculis & neruis & ligamẽtis: et quia dinumerabatur neceſſitas in ligamento iuncturarum: & ſufficit quantitas neceſſariam q̃ prædiximus, non creata fuerũt ſua ligamenta coniunctionalia quæ tendunt in ſurſum & imum magnæ latitudinis, ſicut illorum ſpondilium quæ ſunt ſub collo: & poſitæ ſunt duæ baſes longiores, & ſua ligamenta mollitia. Et poſuerunt exitus illorum neruorum communicantes ſicut prædiximus: ex quo illa ſpondilia erant parua, et non potuerunt propter hoc pati quod eſſet unum foramen: niſi illud quod nominabimus.

Capitulum, De Anothomia Spondilium colli.

ET dico tunc quod ſpõdilia colli in homine ſunt ſeptem numero: et iſta quãtitas erit æq̃lis in numero et longitudine: et quodlibet iſtorum præter primum habet. q. additamẽta prænominata ſcenetim. & alas: & quattuor additamenta coniunctionalia in ſurſum: et quattuor in imum aſpicientia: et omnis ala habet quattuor ramulos, & circulum exitus neruorum: & diuiditur ille circulus inter quælibet duo ſpondilia per medium, ſed ſpondile primum & ſecundum habent proprietates quas non habent alæ: et eſt opus ut ſcias quod motus capitis dextrorſum & ſiniſtrorſum completur per iuncturam quæ eſt inter caput & ſpondile ſcd'ꝫ: & tunc eſt opus ut loquamur in iunctura prima. Et ego dico quod creata fuerunt ſuper duo additamenta aſpitientia ex utraqꝫ parte ſurſum duas extremitates quas intrant additamenta aſpicientia ex utraqꝫ parte capitis. Et cum exaltabitur unum et deſcendet alterum declinat caput ad deſcendens, & quia non erat poſſibile ut eſſet iunctura ſecunda in iſto ſpondili: & fecerũt ipſum ſcd'm, & fecerunt in ipo anterius & interius unum additamẽtũ longũ. durũ pertranſiens in foramine primi ſpondili coram nucha. Et illud foramen cõmunicat inter illa: et iſtud foramen ad poſt: & ad ante habet maiorem amplitudinem, & iſtum additamentum uocatur aſſim et diuidebatur a nucha ligamentis fortibus. ſ. cum. vi. ne dẽs condat nucha motu ſuo, et ne faciat anguſtiam: deinde illud additamentum aſcendit a ſpondili primo, et ſubmergitur in concauitate aſſis capitis, et circũdat ipm concauitas capitis anterius et poſterius. Sed fecerunt naſci dentẽ anterius duplici utilitate: & una eſt illa ut melius cuſtodiantur: & ſecunda ut pars ſpondilis minor fuit anterius: non poſterius: & ꝓprie ſpondilis primi quoniam ipſum non habet ſcenetim, & hoc ne ſit ponderoſum. Et ratione illius ſcenetim exponatur exterioribus actionibus: quoniam additamentum replens fortius eſt inducens occaſiones fracturam rei debiliori: & adhuc ne frangat & contundat muſculos multos in circuitu eius poſitos: & etiam modica eſt neceſſitas: & eſt illud ſpondile quaſi ſubmerſum & ſepultuꝫ in cuſtodiis ſecunde ne lædatur a nocumentis carebat alis, & proprie, quoniam nerui & muſculi poſiti ſunt ſuper latera, poſiti poſitione ſpiſſa: ſuper latera iſtius ſpondilis eſt, quod unus exiens ab illo non egreditur ex ſuis partibus: neque a foramine quod eſt communicans: ſed per duo foramina quæ ſunt in duabus partibus poſterius in parte ſuperiori eius. Si enim neruorum egreſſione eius eſſent ubi duo capitis additamenta orificiis coniunguntur ſuis, ubi eorum motus ſunt uæhementes: impediretur caput uæhementi impedimento. Similiter ſi eſſent in orificiis ſecundi coram duobus additamentis quæ intrant concauitatem primæ: & eſſent coniunctam laxa mote ad poſterius, ad anterius nõ eſſet bonum: ut per illam coniuncturam eſſet motus: & rectus propter cauſam quæ p̃diximus in declaratione horum ſpondilium: neqꝫ a duobus lateribus propter ſubtilitatem, tunc opus fuit quod ſub iuncturam capitis parum in medio inter ante & poſterius: & unam partem: & tunc fuit opus neceſſario: ut eſſent illa foramina parua, & quod nerui ſint ſubtiles. Sed in ſpondili ſecundo non potuit illud eſſe in loco primo: quoniam ſi ita eſſet: timeretur ne rumperetur motu ſpondilis primo cum caput mouetur ante & retro: nõ potuerunt ante & retro: propter iſtud ꝑmũ, neque a duabus partibus, quoniam ſi ita eſſet: eſſet hmõi cum primo: & illud quod inde naſceretur multum ſubtile, & non poſſet corrigere quod dinumerabatur in primo. Et eſſent paria debilia multa ſimul iuncta, & eſſet communicãs in primo: & eſſet excuſatio ꝑmi manifeſta in corruptione ſui modi: ſed naſcerentur a duabus partibus, & tunc neceſſarium fuit ut eſſent foramina ſecundi in ꝑte ſcenetim, niſi eſt contra foramina duo primi: & poteſt pati corpus primi communicantium illis.

Et etiaꝫ ſecundi: & bñ coniungit' cum primo ligamento forti: & iunctura capitis cum iunctura ſecunda eſt magis lata quam alie coniuncture ſpondilioꝝ, quoniam indigebant multum iſtis moti-

bus:& quando mouetur caput cum uno duorum ſpondilium:ſtat reliquum fixum in alia ſui iūctu ra:ſicut non coniungeretur cum alio ita quod non mouetur caput ante & retro uertitur caput cum ſpondili primo quaſi eſſent unum os:& quando mouetur caput ad duas partes ſine obliquitate,tūc primum & ſecundum fuit quaſi unum. Et ſpondilia pectoris ſunt quæ coniunguntur cum coſtis: & cooperiunt membra inſpirationis: & ſunt q̄ttuor, & habent oīa ſcenetim & alas. Et eſt unum non habens alas: tunc oīa ſimul ſumpta erunt.xii.& ſua ſcenetim non ſunt æqualia,quia quæ ſunt ex eis coram membris nobilioribus ſunt maiora & fortiora,& alæ ſpondilium pectoris ſunt magis duræ:quia coſtæ coniunguntur cum eis Et ſpondilium ſeptem ſuperiorum ſua ſcenetim maiora: & alæ groſſiores ut melius cuſtodiant ea: & tympori poſita ſunt additamenta coniunctionalia lata & curta,ut ſi debilitarentur prædicta corrigerent ipſorum debilitationem, & quæ ſunt ſub decimo ſpondili ſua additamenta coniunctionalia quæ aſpiciunt ſurſum habent quaſi uacuitatem quam intrant quaſi bucellæ,& quæ aſpiciunt uerſus imum ſunt ex quibus egrediunt gilboſitates q̄ intrant uacuitates:& ſuæ aſcenetim incuruantur ad interius. ſed ſcenetim ſunt creata: & cum quo quaſi concauata admodum interioris ſuperficies alicuius poſitionis ſpere,& ſua additamenta coniunctionalia habent concauitates quas intrant bucellæ ſuperius & inferius,& quæ ſunt ſub ſpondili decimo habēt bucellas inſurſum,& ſuas uacuitates uerſus imum:& ſua aſcenetim incuruat in ſurſum,& poſt numerabimus iuuamenta omnium iſtorum. Et ſpondile decimum nō habet alas:quoniam aufertur ab eo neceſſitas coſtarum,ſed ingeniata eſt natura aliud iuuamentum cum ſua cuſtodia:& hoc eſt ſimile quod ex ſpondilibus ex renibus dorſi quæ indigebāt quod eſſent magna & fortia multum,ut poſſent ſuſtentare id quod ſuperius eſt,& tunc indigebāt bucellis & uacuitatibus plus:& propter hoc duplicabantur in eis uacuitates & bucelle:& additamenta coniunctionalia,& eſt factum duodecimum ſimile iſti: & duplicarunt ſua additamenta coniunctionalia: tunc materia alarum tranſit in additamenta coniunctionalia. Et facta ſunt ampla multum: ut etiam uideantur alæ,& tunc adunata ſunt duo iuuamenta in unum: et iſtud duodecimum eſt cum quo coniungitur extremitas diafragmatis,ſed ſuperiora ſpondilia indigebant in ſua fortitudine herere:additur iſta coniunctionalia uocata duplata:quoniam ſunt parua:& quoniam habēt alas & ſcenetiꝫ.

Et muſculi digitos mouentes:quidam ſunt in palma,& quidam in raſceta, & ſi omnes eſſent adunati in palma inducerent omne pondus ſuper palmam propter groſſitiem illorum. Et ideo quia elongabantur raſcete a digitis neceſſe fuit ut corde digitorum eſſent longe: & ideo membranauit eas natura ex omni parte,& etiam facit natura illas cordas rotundas et fortes: & nō applicauit eas natura antequam perueniant ad albuchim,& eſt adiutorium:& propter hoc ampliantur,ut melius cooperiant membrum mouens Et omnes muſculi expandentes digitos uel excedentes ponuntur ſuper aſſetum: et ſimiliter quaſi conſtringunt:& excedentium unus eſt qui poſitus eſt in medio in parte manifeſta aſſeti:& naſcitur a parte capitis inferioris adiutorii: & mittit quattuor digitos. 4.cordas excedentes illas.Sed qui eos declinant ad inferius ſunt tres, & ſunt continui in iſta parte: & unus naſcit a parte media capitis adiutorii inter duo ſui additamenta coram medico,& auriculares. Et unus muſculorum qui eſt unus duorum muſculorum duplorum:qui ſunt duo ex iſtis duobus quos diximus:& naſcitur inferius ex additamentis adiutorii interius ab auriculari focilis inferioris quæ eſt eius margo:& mittit duas cordas indici: & medio: & tertius eſt ille qui remanſit oritur ſupremo focilis ſuperioꝝ:& mittit cordā pollici. Et ꝓpe iſtos muſculos muſcul⁹q eſt unus duorum muſculorum,quos numerabimus inter muſculos mouētes raſcenam:& naſcitur a loco medio focilis inferioris:cuius corda prolongat inter pollicem & indicem: ſed adunantes ſiue cōſtringētes quidam ſunt ſuper aſſetum:& quidam ſunt intra palmam:& qui ſunt ſupra aſſetum ſunt tres muſculi ſecundum aciem conſtituit poſita in medio,& nobilior omnibus eſt inferior qui eſt ſepultus ſub: & continuatur cum focili:quoniam ſua operatio eſt nobilior. Et etiam opus eſt ut ſuus locus ſit magis cuſtoditus:& ſuum initium eſt a medio capitis adiutorii interius:deinde penetratur & dilatatur ſua corda:& diuiditur in quinque: & una illarum corda cum uadit interius ad unum digitorum,et quæ uadunt ad quattuor digitos:uadunt ad iuncturam primam & tertiam:et poterit mouere primam iuncturam:quæ coniungitur illo loco cum quibuſdam ligamentis quæ inuoluta ſunt ſuper illam:& tertiam,quoniam eius extremitas uenit ad illam & coniungit cum illa,ſed quæ tranſit ad pollicem conſtringunt iuncturam eius ſecundam & tertiam:qm̄ applicatur cum illis:et muſculus ſuperior eſt gracilior & minor:& incipit a capite interiori,& duorum capitum adiutorii & applicatur modicum cum focili inferiorem:& uadit per terminum communem parti agreſti & domeſtice:& eſt ſuperficies ſuperior focili ſuperioris,& cum applicatur uerſus pollicem mittit quattuor cordas mediis iuncturis quattuor digitorum ad conſtringēdum,& ad pollicem non uenit niſi

unus ramus:& a ſua corda non eſt iſte ramus:ſed ab alio loco Et origo poſt principium quod nominauimus:eſt a capite focilis ſuperioris & inferioris:& initium tertii eſt a capite focilis inferioris.
Et iam poſuerunt pollicem quaſi concentum una corda:& alii quattuor conſtringunt duplici corda uel cum muſculo in alio,& hoc quoniam nobilior operatio eſt quattuor:conſtructio eſt. et nobilior operatio pollicis eſt dilatatio:ſed muſculus tertius non eſt propter conſtringẽdum:ſed cum extendit ſe cum ſua corda intra palmam:extendit ſe ſuper illam late:ut iuuet ipſam ad ſenſum:& uetet creationẽ capillorum ſuper ipſam:& ut ſit fortitudo palme ad operationes ſuas Sed muſculi q̃ ſunt in palma ſunt decem & octo,& in duplici acie:& una acies inde tertius ſub:& alia acies ſuperius quaſi cum cute continuatur Et qui ſunt inferius habent numerum.vii. & quinq; illorum declinant digitos ad ſurſum:& illorum qui uadit ad pollicem naſcitur a primo eſſe raſcete:&.vi.eſt certus & latus:& ſui uilli ſũt obliquati:& ſuum caput pendet a pectine manus in directo medii: & ſua corda continuatur cum pollice,& declinat ipſa uerſus imum, Et ſextus eſt proprie auricularis,& incipit ab oſſe pectinis qui eſt in eius rectitudine:& declinat auricularem ad anteri⁹:& non eſt aliquis illorum.vii.ad conſtringendũ:ſed.v.ſunt ad eleuandũ:& duæ ad declinandũ. Sed qui ſunt in acie ſuperiori ſub muſculo expanſo ſuper palmam ſunt. Et cogniti ſunt primo a medico optimo p̃us:& ſunt.xi.&.viii.illorum quilibet continuatur cum iũctura prima.iiii.unus ſupra alterum, quoniam conſtringit iſtam iũcturam:ſed inferiores conſtringũt cum depreſſione, & in electõe ad imũ, ſed ſuperiores conſtringũt cum modica eleuatione eo quaſi quadam reflexione:& cum fuerũt cõiuncti extendunt directe:& tres iſtorum ſunt proprie pollicis:& unus ad conſtringendũ iuncturam primam,& duo ad ſecundam,ſicut ſcis:& tunc dilatantes ſunt.v.& de facientibus deſcẽdere ẽ unuſ extremitatis auricularis & pollicis. Sed illi duo,& de conſtringentibus unicuiq; digito ſunt quattuor declinantibus ad ſuperiora unicuiq; eſt quattuor.

Capitulum, De Anothomia pedis.

ET iuuamentum pedis eſt ut unum ad ſuſtentatiõem:& eſt per pedem inferiorem,& aliud eſt propter æqualem motum:& eſt per ſuperiorem, ſcilicet coxam & crurẽ. Et cum pes inferior increauerit aliquam læſionem difficilis ſtatur ſuper unum, ſed aliquantulũ potuit mouere:ſed diminuitur a uirtute ſubſtantia corporis:quantum ſufficit uni pedi. Et quando in crure aut in coxa incidit læſio poterit ſtare & non moueri. Et primum os pedis eſt coxa:& eſt magnum os corporis:quoniam deficit quicq̃ eſt ſupra:& mouet id quod ẽ ſub illo: & ſua extremitas ſuperior eſt rotulare:ut melius coniungatur cum pixide anche: & eſt gilboſus a parte ſilueſtre:& curuum ex parte domeſtica, aliter enim accideret ei ſpecies alſahagit: ſicut accidit illis quibus eſt talis creatio cum crus fuerit accidit illis quibus ineſt talis creatio:cum quo fuerit æque diſtans pixidi,& non bene cooperirentur & cuſtodirentur uenæ nerui & muſculi. Et ex omnibus nõ poſſet accidere rectitudo nec ſeſſio eſſent bona:deinde ſecũde ſi non incuruarentur in parte domeſtica non accideret alia ſpecies alſahagit:& non eſſet declinatio ad protenſionem & directionem: ab illa & ad illam:& non eſſet in illa æqualitas. Et in extremitate inferiori ſunt duo additamenta, quæ ſunt neceſſaria ad iuncturam genu,& tunc primo loquamur in crure: & poſt in iunctura. Et crus componitur ex duplici oſſe:ſicut aſſetum:& unus illorum eſt maior, & longior eſt domeſticum: & uocatur arundo maior:& ſecũdus eſt minor & magis curuum:& non extrait coxe, ſed in parte inferiori cruciatur ad terminum maioris:& uocatur cãna maior. Et crus non habet gilboſitatem ad partem agreſtam:deinde ad partem inferiorem habet gilboſitatem,ut fixio melioretur: & maior arundo,& eſt in ueritate crus creatur minor coxa,& hoc q̃a in coxa fuit neceſſitas ut ſubſtent ſuperius & moueant inferius:& quia crus neceſſarium eſt ad motum:ideo neceſſarium fuit ut eſſet leuius & minus:& fuit quãtitas cruris mediocris:quoniam ſi fuiſſet magnus eius eſſet motus tardus ſicut accidit elefanti:aut uiti eis,& ſi dinumeraretᷣ accideret ex debilitatione quod accidit illis qui habent naturaliter crura gracilia:& cum toto hoc iuuabatur per cannam minorem:& canna minor habebat aliud iuuamentum,ſicut cooperimentum neruorum & uenarum & muſculo℞: & fuit coniunctio maioris canne cum iunctura pedis ad hoc ut iuuaret extenſionem & recuruationem. Et iunctura in genu fit per duo coxe capitis additamenta bene ligata ligamentis circundirectis & intrantibus,& duabus fortibus ligamentis et duabus partibus. Et ſuum anterius eſt compoſitum cum rotula: & eſt lumen genu, & eſt eius iuuamentum defendere ab eo quod continetur de iunctura. Et ſuſtentabatur iunctura quæ eſt anterius:& mouet corpus ad anterius per illdᷣ os,quoniam iſtius iuncture declinatio fuit maior ad anterius quam poſterius:ſed declinatio ad partes fuit

pauca: ſed pars inferior eſt ad ambulandum: & fit propter ſuſtentationem. Et poſita fuit figura eius oblonga anterius ut iuuet ad ſuſtentationem: & pars domeſtica fuit concaua, ut ſit declinatio pedis cum ſtat homo erectus, & proprie inde ambulationem ad partem quæ eſt contraria pedi eleuati ut æquet illud quod neceſſarium eſt in illa parte ad ſuſtentandum ſecundum modum pedis eleuatio: & tunc ſecundum iſtam reducet ad æqualitatem adhuc: & adhuc ut melius compræhendat res ſuper quas uadit ſine dolore, & ut melius compræhendat gradus ſcalares. Et creatur pes compoſitus ex oſſibus multis propter multa iuuamenta. Et de illis eſt retentio & compræhenſio bona partium terre ſuper quas in cartilagine diuerſatur totaliter in ſitu alterius quod eſt ſuper aliud caput, & quando diuerſitas eſt quaterna numero: opus eſt ut ſint muſculi quattuor numero, & tũc qui illorum ſunt præpoſiti ſuperius dilatant: & qui inferius conſtringunt: & tunc neceſſario ſequitur quod omnes muſculi ſunt octuaginta unũ: & iam iuuant muſculos pectoris duo muſculi qui ueniunt a ligamento pectoris ad caput ſpatule, & tunc continuatur ille cum prima coſta & eleuat pectus ſurſum: & tunc iuuat dilationem pectoris. Sed muſculi adiutorii ſunt qui mouent coniuncturam ſpatule: & ſunt tres muſculi qui ueniunt a pectore & trahent ſpatulam ad imum: & tunc illorum eſt unus muſculus qui naſcitur cum mamilla & continuatur cum anteriori adiutorii: & eſt qui appropinquare facit adiutorium cum pectore cum declinauerit adiutorium ad imum: & deſcenderit. Et muſculus naſcitur ſuper ancham ſcilicet clippeum oris ſtomaci: & cooperit domeſticum caput adiutorii, & tunc ille muſculus appropinquat pectori cum modica eleuatione: & alius muſculus magnus duplex naſcitur a toto ancham, ſcilicet clippeo oris ſtomaci, & continuatur cum inferiori anterioris adiutorii: & quando operabitur cum ſuis filis ſuperioribus trahet adiutorium ad pectus extollens ipſum uerſus mẽtum. Sed cum alia parte operatus fuit trahet ipſum inferius: aut cum ambobus extendetur ſecundum rectum: & duo alii adhuc muſculi ex parte illorum: ſcilicet hypocõdriorum inferiorum: & continuat ſe magis interius continuatione muſculi magis qui aſcẽdit ad anchas. Et unus illorum eſt maior & uenit ex parte yliorum: & partibus ꝑbr̃ibus: & trahunt adiutorium ad poſteriores coſtas partem. Et ſecundus eſt paruus, & uenit a cute ylii: ſed magis declinat ad medium quam primus, & continuat ſe cum corda mamille aſcendente & intrante interius: & operatio iſtius eſt operatio primi: ſecundum iuuamentum, niſi quia coſte iſte declinant parum poſterius. Et quinq; muſculi ſua origo eſt ab oſſe ſpatule: & compræhendit id quod eſt intus ſeperans & coſtam ſuperiorem ſpatule uilis: & penetratur ad partem ſuperiorem capitis adiutorii ſilueſtrem declinans parum per domeſticam: & ipſe etiam cum declinatiõe penetratur ad domeſticum. Et duorum muſculorum ex iſtis quinque origo eſt a latere ſuperioris ſpatule, quoꝝ unꝰ eſt maior, & uadunt ipſius uilii ad inferioris ſeparantis partes & implent id quod eſt inter ſeperans & locus inferius: & continuatur ualde cum capite adiutorii a parte ſilueſtre, & penetrant cum declinatione ad ſilueſtrem: & alter eſt cum hoc primo continuus ad eo quod eſt quaſi pars eius: & penetratur cum eo, et ipſius efficit operationem. Iſte uero non multum impendit a ſupræmo uel ſuperiori ſpatule, et eius continuitas eſt ſine tranſumptione in manifeſto adiutorii: et declinat ipſe ad ſilueſtrẽ. Et unus eſt muſculus qui locum concauum oſſis ſpatule compræhendit, et mittit ſua fila ad partes inferioris ſeperantis partes: et compræhendit id quod eſt inter ſeperãs & latus, cuius corda eſt cũ ꝑtibus interioribus lateris domeſtici capitis adiutorii cõtinuať: et eius oꝑatio eſt efficere: ut adiutoriũ poſterius circũueniat. Et alter muſculus eſt qui ab inferiori extremitate lateris ſpatule inferioris naſcitur, cuius corda ſuperius continuatur ſecũdum continuationem magni ab ylio aſcẽdentis: & eius operatio eſt trahere ſupremum capitis adiutorii ad ſuperiora. Præterea alium habet muſculum duo habentem capita qui duas efficit operationes: et ipſe quidam ſub furcula uenit faciens ex capite adiutorii ad bucellam: et peruenit uſque iuxta locum continuationis corde muſculi magni a pectore aſcendentis. Quidam autem dixerunt quod unum caput um interius declinat cum tranſuerſione pauca ad interiora: & aliud caput ipſius exterius eſt ſuper manifeſtum ſpatule caput eius infimum, et declinat ad exteriora cum trãſuerſione pauca, t t cũ operatur cum duabus partibus eleuabat ſecũdum rectitudinem. Sunt præterea hominum qdam qui duos addiderunt muſculos: et muſculum paruum qui a mamilla uenit, et alium qui in ſpatule iuncture eſt ſepultus, et fortaſſe ponunt cubiti muſculos cum eis habere committatem. Sed muſculi mouentes adiutorium: quidam ſunt conſtringentes ipſum: quidam dilatantes, et iſti ſunt poſi

ti ſuper brachium: et qui expandunt ſunt unum par, et unum eorum expanditur cum declinat ad anterius: quoniam naſcuntur ab anteriori, ab inferiori lateris ſpatule. Et continuantur cum cubito: et alius ſimiliter extendit cum declinauerit ad extremū: quoniā uenit a ſpondilibus adiutorii et tenet ſe cum partibus exterioribus cubiti: & quando ambo iſti fuerint adiuncti extendunt ipſuȝ ſecundum rectitudinem: et quæ colligunt ipſum eſt unum par. Et unum illorum eſt magis colligēs cum declinauerit ad interius: et iſtud eſt quoniam naſcitur ſub ſpatula et araſtro: quod eſt proprius hic omnibus illis quibus eſt caput unum: et declinant ad partem interiorem adiutorii, & eius continuatur una corda nerualis cum anteriori focilis ſuperioris & ſigillare, ſed colligitur cum declinatione ad exterius: quoniam naſcitur a parte exteriori adiutorii: et hæc duo cannoſa: & unum eſt a poſteriori adiutorii, et alterum anterius: et intrant parumper in profundum in itinere uiæ ſuæ quouſque perueniant ad directum focilis inferioris: et fuerit continuatus ille cum declinat exterius cuȝ inferiori, et qui declinat ad interius cum ſuperiori ut melior ſit attractio. Et cum iſti duo muſculi ſimul operantur extendunt brachium ſecundum rectitudinem: et muſculus qui extendit: eſt unus muſculus qui cooperit os adiutorii: et magis idoneum eſt ut ipſe ſit minor pars muſculi ultimo cō tingens. Sed muſculi facientes brachium ſupræmum ſunt unum par: et unum illorum poſitum in exteriori utriuſque focilis inter ipſum, et obuiat focili ſuperiori ſine corda. Et aliud ſingulis naſcitur eſt longus: et naſcitur a parte ſuperiori capitis adiutorii ex parte manifeſta: et plus de illo uadit in aſſetum, et penetratur quouſque ſit propinquum iuncture raſcete: et pars eius anterior uenit a capite focilis inferioris: et continuatur cum illo per cordam quaſi membranalem, et ſunt unum par poſitum extra, & unus ſuorum ſingularium incipit ſuperius a domeſtico capitis adiutorii: & coniungitur cum focilis ſuperiori ſub inferiora iunctura raſcete. Et alius eſt magis certus illo: & ſua fila ſunt ampla, & ſuum caput eſt magis neruoſum: & incipit a focili inferiori & continuatᷣ cum capite focilis ſuperioris prope iunctura raſcete: quidam ſunt conſtringentes, quidam dilatantes: q/dam reſupinantes ſuper collum: quidam ipſum girantes, & muſculi dilatantes continuantur ſibi in uicem quaſi eſſent imum: & iſte naſcitur a medio focilis inferioris, & ſua corda continuatur cum pollice per quam elongatur pollex ab indice. Et alius naſcitur a focili ſuperiori: & continuatur ſua corda cum primo oſſe oſſium raſcete, quod eſt poſitum in directo pollicis, & quādo ambo iſti muſculi mouentur, parum girant raſcetam cum dilatione. Et quando ſecundus ſolus mouetur facit ipſam iacere ſupinam, & quando primus mouetur ſolus prolongat inter pollicem & indicem: & eius muſculi quidam concurrit a parte focilis ſuperioris ex parte ſilueſtra: & naſcitur ab inferiori capitis adiutorii: & mittit unam cordam habentem duo capita: & continuatur in medio pectinis coram indice & medio. Et caput ſuæ cordæ ſuſtentatur ſuper focile ſuperius prope raſcetam: & dilatat raſcetam cum giratione, & muſculi conſtringentes ſunt unum par ſupra partem ſilueſtrē aſſeti: & illorum inferior incipit ab uno interiori capitis duorum capitum adiutorii: & peruenit ad partem in directo auricularis: & ſuper incipit altius, & uenit ad illum eundem locum. Et eſt unus muſculus cum eis qui incipit ab inferioribus adiutorii partibus mediās loca præcordiorum: & habet duo capita tranſuerſo fixa in modum turris: & continuatur in loco qui eſt inter indiceȝ & mediuȝ, & quando iſti duo mouentur conſtringunt: & iſti conſtringentes & dilatantes ipſimet ſunt girationem efficientes, & quando duo oppoſita ex eis mouent ſecundum tranſitionem hoc idem faciunt.

Et muſculus qui continuatur cum pectine coram auriculari, cum ſolus mouentur palmam girat: & cum iuuat ipſum muſculo quam nominabimus: poſt facit palmam iacere ſupinam. Et cum ille qui cum raſceta continuatur coram pollice ſolus mouet girat modice palmam: & cum iuuabitur ab eo qui eſt auricularis faciet girationem completam. Sed ambulat animal quoniam pes figitur ſuper illud quod compræhenditur, ſicut palma: & quando hoc eſt melius erit ex multis, quoniam poterit adoptare ſe ad plures figuras: & plurium compræhenſiones ad quas non poſſet ſi eſſet ex uno. Et aliud iuuamentum communicans cum iuuamento multiplicatiōis oſſium. Oſſa pedis alikandā ſunt. vi. cahab. ſ. cū quo cōpletᷣ cōiūctura pedis cruris. Et alfacib ē os in quo magis ē de ſuſtentamento. Et zaiunlum eſt ſimile nauicule, & eſt in eo domeſtica concauitas pedis quam prædiximus, & in oſſa raſcete, & cum eis continuatur pecten: & unus illorum eſt os ſimile decio: & eſt quaſi ſextile: & eſt poſitum quaſi ad partem ſilueſtrem: & cum illo oſſe iuuat partem illam ad fixionem ſuper terram: & v. oſſa pectinis debet a kabo quod eſt in homine fortius quam in om

nibus aliis animalibus: & tunc ſicut eſt nobilius inter oſſa pedum iuuātia ad motum ſicut alKaim ſcilicet calcaneus eſt nobilius inter omnia oſſa pedis ad ſuſtentandum. Et alKahab eſt poſitum in ter duo capita quæ naſcuntur a duabus cannis, & compræhendunt ipſum in utraque parte, & intelligo ſurſum, & poſterius: & in parte ſilueſtri: & domeſtica. Et ſua capita intrant malchim poſterius ſcilicet in duabus concauitatibus abalaKaim cum interitu quaſi fixo, & tunc aKahab eſt medium inter crus: & alchaim: & cum iuuatur ſua continuatio infirmatur inter ipſum iunctura: & ſecuratur a diſſolutione, & poſitum eſt in medio crure, licet putet pedis concauitatem quod declinet ad partem domeſticam: & alKahab coniungitur ad ipſum os nauiculare ligamento coniunctuali, & nauiculare continuatur cum alchaKim ante, & poſt cum tribus oſſibus raſcete quæ ſunt a parte ſilueſtre. Et os ſextile deciale quod ſi tu uolueris poteris computare ſingularem partem quartam raſcete. Sed alKim poſitum eſt ſuper alKahab: & eſt durum rotundum ad poſterius propter extrinſecas occaſiones: & lenificatus eſt melius, ut iuuet adequatiōem poſitionis pedis ſuper terrā: & ut melius cooperiat illud ſuper quod quieſcit Et creata fuit ſua quantitas aliquantulum magna, ut ſubſtent corpus, & creabatur triangulare aliquantulum gratiliando quaſi quouſq; procedit diminuendo quouſque anihiletur in concauitate pedis ex parte ſilueſtri: ut ſit concauitas ordinata gradatim poſterius uſque ad ſuum medium. Sed raſceta pedis diuerſatur a raſceta palme: & iſtud eſt, quoniam in raſceta pedis eſt una acies in manu duplex, & in pede eius ſunt oſſa pauciora, & hoc eſt quod neceſſitas eſt maior in palma ad motum, & cōpræhenſionē q̄ in pede cuius eſt neceſſitas ad fingendum, & propter hoc iūcturarum facit malum ad compræhendendum rem ſuper quam quis eleuatur cum hoc etia; quod acquirit per illam laxationem: & quaſi quoddā diſſolutionem malum utique eſſet ſic etiam malum eſſet ſi nulla omnino in laxitas foret: & iam ſi ſcitum eſt: quia compræhenſio, & receptio eius eſt magis: ideo cōueniēs cum eo quod eſt multi nerui, & maioris quantitatis. & de ſemine: & bene ſtare melius exercetur rem modici nerui: & magis. Sed pecten pedis curatum eſt iam ex oſſibus. v. cum quolibet illorum coniungetur unus digitus pedis, & hoc: quia neceſſitas eſt in his magis firmitudine quam compræhenſione quæ duo concurrunt in palma: & quia alius digitus præter pollicem habet duo oſſa.

Capitulum, De diuerſitate extremitatum animalium, & anothomia mandibule.

ET plura animalium habentium corticem in corio ſunt paucorum membroru;, quoniam indigent multo motu. Et creātur, & uocantur karabo uidet̄ ſimiles cum toto hoc diuerſantur, quia Karabo habet caudam, & cancer non, & cancer ambulat in margine, & Karabo natat in pelago: & habet iuuamen in cauda, & propter hoc ſunt fortes pedes cancrorum ambulantium in margine, & debiles illorum qui profundātur in mari, & ſunt pauciores numero: quia ſunt minoris neceſſitatis ad ambulandum feſtine. Et quæ habent azumenem magnam, & ſunt additamēta ad modum cornuum, tunc illa quæ ſunt animalium habitantium in aqua ſunt fortiora, & dextrum eſt fortius. Et loquamur de membris motiuis piſcium, & anuloſorum: & terreſtrorum, & dicemus quod habens multas habet magnos pedes & proprie quattuor mediales: & facti ſunt pedes animalis quod ſanceramidem, & ſunt creati, quoniam ſuum corpus eſt paruum: & corpus p̄mi eſt magnum, & tunc temperauerunt paruitatem corporis, & ſui debilitatem cum multitudine pedum: deinde caput, & in quibuſda; animalibus cognoſcitur collum, & quædam ſunt quæ non habent collum, dixit omne animal habens pulmonē habet collum, quoniam collum eſt propter tracheam arteriam: & non habens medullam: non habet caput, quoniam medulle proprium eſt, ut nō habeat pōdus ſuper ſe, quia eſt membrum congregationis, & eſt īſtrumētu; corporale eſtimationis operationis quæ eſt in omnibus animalibus loco cogitationis in homine dixit: & omne animal habet membra ſua anteriora fortiora, quonia; illa ſint membra quæ mouent de loco ad locum. Et in homine ſua pueritia infantiali membra poſteriora ſunt liuiora: & ſuum caput, & corpora capitis ponderoſiora, & hoc ne ſi ambe extremitates eſſent non poſſet infans ambulare niſi ſuper manus, & quando inualeſcit infans corroborātur pedes eius

multum, quoniam habent ſuſtinere magnum pondus, & caput leueſcit. Et equus, & quæ animalia habent maiorem eleuationem anterius in partibus anterioribus: & hæc fuit, ut maior ſit leuitas in poſterioribus: & ſua longitudo eſt minor propter iſtam eandem cauſam: & in equulo ſunt ſue iunċture laxiores: & propter hoc propter equulus in infantia confirmare ſuum caput cum pede poſterior: & quando creſcit equulus creſcit multum in longitudine, & iunċture ſui colli ſunt duriores, & non poterit facere iſtud. Et ponderoſitas ſuperioris capitis ſignificat debilem direċtionem, & hoc eſt: quia erit corpulentia in membris cogitatiuis. Et dixit: quoniam in eis exigit quod etiam non ſint in corpore. Et narrauit Ar. cauſam quare homo diminuebatur in armis manifeſtis, & hoc eſt quod habebat quiddam loco omnium armorum, & illud eſt quod diximus in prædiċtis. Et dixit quod animalia habentia digitos in pedibus præter hominem operantur pedibus quod facit homo manibus, & hoc ſimia: & urſus: & quædam ſunt habentia digitos .v. in pedibus poſterioribus, ut melius poſſint pati fixionem illorum ſuper res ſuper quas ſtat, quoniam habet operationem ad direċtiōem: & ſtare ſuper poſterioribus, & operatur cum ſuis membris, ſiue iaceat ſuper coſtam, ſiue ſtat, ſiue iaceat inferius ſupinus. Et in quibuſdam animalibus dimittuntur digiti pedum poſteriorā uno digito reſpeċtu anteriorum, & erunt digiti pedum tunc .iiii. & hoc: qm̄ ut intendit compræhēdere aliquid per pedes poſteriores, & operari per pedes anteriores: ſed eleuare: & dilatare, & cum pugnat erigit ſe: & rapit manibus: & opus eſt: ut figatur ſuper pedes poſteriores, & operari per pedes anteriores, & illud ſuper quod cadit ſuus uiſus ante, & non ita facit pedibus poſterioribus, & eſt ſicut leopardus: & etiam ad hunc, quoniam ille digitus induceret grauitatem in ambulatione. Et dixit Ar. quod homo inter omnia animalia habet peċtus amplū, quoniam in quadrupedalibus ſpatule, & brachia faciunt ſtriċturam peċtoris. Et aues habent in peċtore .q. tenuitatem, ut rumpant aerem ad modū nauis: & dico quod aues ſunt melioris modi in hoc quam quadrupedalia, quoniam acuties peċtoris nō in oſſe cooperit cor: ſed in oſſe quod erit ab illa. Dixit, & aptior locus mamillarum in animalibus ſedentibus eſt peċtus cum ſit amplum, & hoc cum dant uiam in mare ſedentes. Sed animalia ambulantia quæ habent uolam fiſſam: & quæ habent ungulam integram: ut camellus, & equus: & quæ habent duas mamillas tantum, & ſi haberent mamillas ſuper peċtus forte eſſent ſecundum modum qui ſunt in gūma: ſed non ita prope matricem: & animalia quæ habent digitos fiſſos, & quæ multum generant habent mamillas in longitudine uentris in duplici acie, ut lactentes melius mamment: & in pluribus numerus mamillarum erit ſecundum numerum filiorum, præterquam in leone: quoniam habet duas mamillas: & raro generat: & ad plus duos filios: & filii ſui ſunt pauci, quoniam complexio calida multum conſumit nutrimentum: quoniam calor in ipſo multum diſſoluit: & ideo non multum generat, & non comedit, niſi quando uenatur, & non uenatur niſi ſemel in die, & in duabus diebus. Et non eſt ſicut aīal quod inuenit nutrimētum ſuum paratum: & comedit tota die. Et mamille leene ſunt in medio uentris, & nō in inguinibus: quoniā habet digitos fiſſos, ſed elephas: quoniam habet amplitudinem peċtoris, & digitos fiſſos, & parū generant: & eſt ſuum lac multum ſpiſſum, & tunc neceſſariū fuit quod mamille eſſent in peċtore qua poſſit dequoqui per calorem cordis. Et in maſculis non inueniūt mamille niſi in homine, & camello ſimiliter qui aſſimilatur patri non matri, & numerauit Ar. in hoc capitulū: & dixit quod omne animal habens ſanguinem habet ſperma, Et mulieres habent ſperma: & menſtruum: & exeunt ambo a matrice, & utrūq; illorum eſt ſuperfluitas ſanguinis, & de hoc poſt dicemus dixit, quoniam fœminæ quadrupedum emittunt urinam poſt quando ibi eſt locus matricis, & erat ille locus magis conueniens ad luxuriandum. Et muſculi quorūdam animalium poſt urinant ſicut elephas camelus, uel leo: & aīal quod uocatur allerab, & nullum aīal habens ſoleam in pedibus mingit poſt, & omne animal completū præter homines habet caudam ſiue ouet ſiue pariat, & aliquando erit illa cauda pua, & iuuamētū qđ ē cauda eſt, ut ſit arma, & defenſoriū: & de oībus coopit anū. Et hoc īter oīa aīalia ꝓprie hēt anchas, qm̄ eleuāt, & coxas: & crura: & q̄ icuruantur multū in cōparatiōe ſui corporis. Sed q̄drupedalia nō hn̄t anchas, qm̄ ſue extremitates ſunt leues, & cōiunguntur cū neruis, & non eſt eis opus, ut erigant ſupra pedes, ut ſtent tandiu ereċti ſuper illos materia anche tranſiuit in caudā: ſed aues: qm̄ ſunt in ſua ereċtione inter nature ereċtū, & illum qui eſt .q. infixus ſuper genua, & ſunt ſue coxe multum carnoſe: & nō in crure aſſimilantur homini quod aliis aīalibus: & ideo habuerunt anchas, ſed puas, ſed ſola ſicut in eqs generatur ex terreſtritate ī ipo: & nō hēbit cornu niſi fuerit aīal multe terreſtritatis, & magni corporis: & nō habebit ſolam in pedibus propter arma, ſed propter

ſuſtentationem magis corporis,& tũc fuit factum unum cornu ſicut in carchadam:quoniam ungula illa ſolearis eſt.q.eſſent multe ungule adunate, & quod habet ſoleam ungularem non habet cahab qñ indiget multimoda declinatione pedis. Et pauca decſo erit propter paucos angulos,& feſtinabit in faciendo angulus pedis ſubito in terram: quoniam bene declinabunt ad partes bene ligatum,licet etiam habens iuncturam laxam habeat facilem declinationẽ,& propter hoc in habentibus cahab niſi curabatur cahab in manibus,quoniam indigebant:ut eſſent fortiores in operationibus:quoniam ſunt mouentes.Sed cahab in animalibus habentibus ungulam fixam eſt propter hoc:ut iuuent ad fiſſuram. Sed aı̃al habẽs pedem fiſſum,& digitos:ſed modificauerunt partes modificatione quadam:& ſuam expanſionem,intelligo partes cahab.Sed habẽs ungulas fixas in duo habet illas partes magnas,& non componitur ſuper crus niſi cum uno coniungẽte:& duas coniũcturas,& in hoc erit gradatio a crure ad ungulas pedis,ſed quod habet multos digitos ſi haberet cahab proportionaretur cuilibet digito:& natura diuidet̃ in digitos diuiſione conſimili:quoniam modus extremorum eſt diuerſus cum modo mediorũ. Sed quoniam loco multarum partiũ fuerunt partes due ſue coniunctiones cum cahab aſſimilant̃,& iam multiplicabantur digiti pedu; in hominibus,ut p illos meliorãtur fixio pedum ſuper terram:& creabãtur curti ne exponãtur occaſionibus cum tenditur figi ſuper illos.Et omne animal agreſte habens ſanguinem,habet lingua; non ligatam,ſed tencha habet linguam quæ aſſimilat̃ linguæ piſcium,quoniam ligatur quod eſt animal in parte aquoſum.Et linguæ agreſtium aſſimilantur inter ſe:quoniam ſunt carnoſe,& ſunt agreſtia.Et iam numerauimus cauſas in tractationis linguarum in piſcibus,& ſuorum ligamentorum,& quædam animalia marina habent linguã fixam ſicut colluber. Dixit quod motus utriuſq; mandibule,ſecũdum rectitudinem eſt ſimilis inciſioni,& motus eorum ad partes eſt ſimilis maſticationi. Et omne animal non indigens maſticatione ſicut aues non habet in inferiori mandibula dentes niſi unus motus. Et omne animal mouet mandibulam inferiorem,quoniam ſuperior fatigaretur,& quod membra multa continuantur in illa:ſed inferior non habet operationem niſi in iuuamento comeſtionis,& propter hoc apropriauerunt maſticationem ei.Sed tanta,quoniam opus fuit ei,ut in ipſa euulſione haberet ſuſtentamentum: & habebat curtos pedes non tales quales leo, & alii lupi qui mordere potuerunt:ſed ad ſuſtentare per pedes anteriores:& motus ſui colli.Et tencha fuit aı̃al cibatione carnis fortis,quoniã acquirit per morſum poſitum, ergo fuit ei membrum fortius:& fortius eſt illud quod eſt ſuperpoſitum cum acciderit ei ſuppoſitio a uolũtate & natura. Et naturaliter membra omnium animalium mouentur uerſus imum.Et illud eſt quouſq; opus eſt, ut ille motus ſit uelocior.& fortior cum erit ſimul a uoluntate,& natura,& cognitum eſt,quoniam percuſſio apri magis ledit,& tunc bene ordinabitur in tencha motus mandibule ſuperioris, & ſicut tencha mouet mandibulam ſuperiorem,ita coluber habet propriam erigere caput ſolis ad poſterius,& hoc:ut habeat pelle; aſperam omnem ſui partem diu quando non uidet ab anteriori aliquid de ſuis membris,quoniam ſui oculi ſunt poſiti.q.extra ſua membra.Et alium agreſtium quæ oua pariunt eſt quoddam quod dicitur leo terre,& credo quod aſſimiletur malchie, & alche quæ ſunt quædam ſpecies lacertorum:& eſt multi motus,& eleuant ſuam caudam,& eſt multum macre,quia habet modicum ſanguis:& ideo eſt multu; timoroſus,ita quod timet quodlibet, & ꝓpter hoc timor ille uetat ipm a comeſtione ſua:& mutat ſuũ colorem cũ timet:qm̃ timor imprimit fortiter ſignum in ſua complexione.Sed oſſa mandibule,& tymporum ſuus neruus eſt ſecundum ſerras in mandibula,& tunc dico quod mandibula ſuperior cremantur ſuperius ad ſerram communem,& fronti:& uadit ſub ſuperciliis ad tympora de uno ad alterum: & ſuus crus inferior eſt ubi naſcutur dentes:& a duabus partibus eſt ſecunda ſerra ex parte auricularum cõicans inter ipm:& aı̃al quod eſt ſimile.q.ale,& illud eſt poſt mollares declinet:& alius terminus,& eſt ille cuius terminus declinat modicũ ad partem domeſticam: & tunc erit ſerra diuidens inter iſtum:& ſerram quã nominabimus,& quæ diuidit ſuperius palatum ſecundum longitudinem,& tunc iſti ſunt eius termini.Sed ſerre intrantes terminos de illis eſt una ſerra quæ diuidit ſuperius palatum ſecundum lõgitudinem,& ſerra quæ uadit inter duo ſupercilia indirecto duarum mamillarum,& ſerra quæ incipit prope initium ſecundũ huius ſerre,& declinabit ab illa deſcendendo in rectitudine; eius quæ eſt ad dextra inter quadruples:& annos:& alia ſerra cum illis in parte ſiniſtra: tunc inter iſtas ſerras.ſ.mediam,& duas extremas,& inter directum originis dentium nominatorum,creabũtur duo oſſa triangularia.Sed baſes duorum triangulorum non ſunt ubi naſcunt̃ dentes:ſed cadit ante hoc una ſerra diuiditur prope baſes,quoniam tres ſerre pertranſeunt habent diuiſorem in locis nominatis,& ſub duobus triangulis erunt duo oſſa quæ circuerunt baſes triangulorum:& erigit duos angulos rectos,& due ſerrarum extremarum,& diuidit inter duo oſſa id quod deſcendit de ſerra, &

utriq; oſſi erunt duo additamenta prope ſerrarum quæ eſt diuiſor,& unus acutus prope duas cannas,& angulum expanſum indirecto narium,& de ſerris mandibule ſuperiorum eſt ſerra quæ deſcendit cum ſerra cantante in ſurſum:& uadit ad partes oculi.Et quando applicatur ad mandibulam diuiditur in tres ramulos,& unus illorum uadit ſuper ſerram communicantem cum fronte:& ſuper concauitatem cum fronte:& ſuper concauitatem oculi quouſq; continuetur cum ſupercilio, & alia ſerra ſub iſta,& continuatur eodem modo,& non mittitur in concauitatem. Et ſerra tertia quæ eodem modo continuatur poſtquam intrauit in concauitatem:& quartum eſt de illis inferius in comparatione ſerre quæ eſt ſub ſupercilio , & remotius illo qui tangitur a ſuperiori. Sed os in quo diſtinguitur ſerra prima eſt maius,deinde illud in quo diſtinguit̃ ſerra ſecunda.

Capitulum, De anothomia mamillarum,& labiorum.

ET gena habet duos motus:& unus illorum ſequitur motus mandibule inferioris. Et ſecundus motus communis eſt labio,& motus eius ſequitur motum alterius mēbri,ergo muſculus illius motus eſt alterius membri,& tunc quando motus eſt communis illi:& aliquando membro eſt per muſculi communem illi,& aliquando mēbro:& iſte muſculus eſt unus in utraq; gena latus:& amplum eſt ſuum nomen. Et uterq; illorum eſt compoſitus ex quattuor partibus,quia fila ueniunt ei a quattuor partibus.Et quædam illorum naſcuntur a iuncturis ſpatularum cum ligamento pectoris:& continuantur ſue extremitates cum extremitatibus labiorum,& trahunt os inferius obliquum,& ſecunda naſcuntur a caſſe pectoris,& ligamentis pectoris ex utraq; parte. Et uadunt illa fila in obliquuȝ: quia naſcentia a dextra coniunguntur cum extremitate labiorum ſiniſtroꝝ:& econtra naſcentia a dextra coniunguntur cum extremitate labiorum ſiniſtroꝝ:& econtra naſcentia,& ſiniſtra,& quāto iſta fila fuerit contexta contrahentur ſimul extendunt labia ad exterius.Et tertius naſcitur a parte ſpatule,& applicatur ad locum ſuperiorem locorum iſtorum muſculorum,& mouent labia ad duas partes:uno modo.Et quartus naſcitur a ſcenetim colli,& tranſit per auriculas,& trāſit ad genas,& mouet genas uno motu:& labia ſequūtur genas in illo motu,& cum iſto motu ſunt quidaȝ qui fere poſſunt dici angularia labiorum uſq; ad auriculas,& tunc mouens auriculas iſto motu , & labia quæ habent quoſdam muſculos communes ſibi:& maxime ſiniſter:& habent muſculos proprios ſibi:& ſunt quattuor:& unum par illorum uenit a ſuperiori indirecto duarum gilboſitatum faciei,& applicatur prope terminos labiorum,& duo inferius:& in iſtis quattuor eſt ſufficiētia motus labiorum ſolū,quoniam quilibet illorum cum moueretur ſolū mouet labia ad ſuam partem,& quando mouent̃ duo ad duas partes expandunt labia ad ſuas partes,& tūc ſi completur motus ad quattuor partes,& labiis non ſunt alii motus ab iſtis.iiii.&.iiii.extremitates omnium muſculorum immiſcebant ſe cum ſubſtantia labiorum mixtione quam non poteſt diſcernere ſenſus in ſubſtantiam labiorum,quia labium eſt membrum neruoſum ſine oſſe.Sed extremitas naſi cum ea continuatur duo muſculi parui fortes,& ſunt parui ne faciant anguſtiam aliquam muſculis quibus magis indigere,quoniam nobiliores habēt motus genarum:& labiorum,& magis neceſſariuȝ,ut plus ſemper in motu,ſed ſunt fortes,ut recuperent ſuam paruitatem:& ueniunt illi muſculi a parte gilboſitatis genarum,& immiſcent ſe primo cum filis genarum,& ueniunt ab illa parte: quia motus neceſſarium eſt ad iſtam partem:& mandibula inferiorum mouebatur: & non ſuperior propter iuuamenta,& eſt unum quod motus leuioris eſt melior, & aliud eſt quod eſt magis propinquum membris nobilibus deberi eſſe quietum propter id quod timetur ex motu,& propterea ſi moueretur ſuper mandibula non eſſet iunctura illius,& capitis cauſa bene firmato,& non fuit opus mādibule inferiori plus tribus motibus.Et huiuſmodi motus eſt nō in opatione oris:& aliud ad claudendum ipſum:& cicioris maſticationis:& apiens os facit mandibulam inferiorem deſcendere,& claudens eleuat ſurſum:& motus maſticationis facit declinationem ad duas partes,& manifeſtum debet eſſe,quoniam motus mandibule inferiorum debent eſſe per muſculos deſcendentes ad ipſaȝ & tunc conſtringetur,& eleuabit mandibulam inferiorem,& facientes illam deſcendere ſunt in cōtrario modo:& maſticationis in obliquo , & fecit natura duos muſculos in homine claudentes os, & deſcendentes ad inferiorem mandibulam,& fecit illos paruos , quoniam membrum paruum: & leue. Sed alia animalia habent mandibulam inferiorem fortiorem propter hoc quod indigent iſta mandibula ad eleuandum:& mordendum : & ſcindendum,& iſti duo muſculi ſunt molles:quoniam ſunt propinqui medulle ualde humide : ita quod inter illos , & medullam non eſt niſi unum os;& tunc propter hoc,quoniam timebatur quod ſi eſſent communicantes cum medulla,&

accidere aliqua occaſio muſculis quod illa ueniret ad medullam, & propter hoc ſuffodiebat natura origine; illorum ſub eſſe quod os eſt compoſitum ex duobus oſſibus parum ex ſeparationibus foraminum meatuum qui tranſeunt uſq; ad exterius proſpere, & procedunt ordinatim dureſcendo quouſq; perueniat a dextra, ut ſua ſubſtantia paulatim indureſcat, & recedat paulatim a ſuo p̄ncipio: & quilibet iſtoꝝ muſculoꝝ habet naſcentes cordas magnas: & compræhendunt magnitudinem mandibule ſuperioris, & conſtringuntur, & eleuant mandibulam ſuperius. & iſti duo muſculi iuuantur per iſtos duos muſculos, Et ueniunt iſti duo muſculi interius in ore, & deſcendunt in mandibulam inferiorem. q. in foueam: quoniam erectio ponderoſi indiq; uirtute intenſa. Et corda tertia iſtorum duorum muſculorum naſcitur in medio non ab extremitate, ut ſit fortior: ſed muſculi aperientes os cum quibus deſcendit mandibula inferior naſcitur ab additamētis ſimilibus acubus quæ ſunt poſt aures: & deſcendunt, & faciunt ex ſe muſculum: & facit ex ſe corda, ut ſit fortior, & a corda ſperguntur iterum fila: & illa fila faciunt iterum muſculum ex impletione carnis: & illud eſt quoniā ſi eſſet unus exponeretur magis occaſionibus: & obuiat incuruationi mandibule inferioris & cum trahitur ille muſculus trahit retro: & habent deſcendentem proculdubio, & quoniam ponderoſitas iuuat ad deſcenſum: tunc non indigebant iſta mandibula niſi duobus muſculis. Sed muſculi maſticationis ſunt ex utraq; parte ſimiles triangulo, & cum eius caput fuerit poſitum in angulo qui eſt ex ſuis angulis in facie proceduntur ex illo duo rami: & unus deſcendit ad mandibulam inferiorem, & alter deſcendit ad partes paris. Et unus ea cōtinetur una baſis recta, & miſcetur quiſque angulus ei quod ante ipſe exiſtit, præterea, ut iſte muſculus habeat partes diuerſas in contrahēdo, quoniam non oportet ut hēat motum æqualem: ſed indiq; multiplici diuiſione ad hoc: ut perfecte compleatur mollitio: & maſticatio. Et aues diuerſantur in ſuis membris propter diuerſitatem in ſuis iuuamentis ſicut diuerſantur in collo, quoniam quædam habent colla longa, & quædam habent colla curta: quoniam quæ habent recipere nutrimentum a cœno, aut ab aqua habent collum longum. Sed quæ non indigent huiuſmodi: ſed uiuit rapina colla curta habent. Et quæ habent pedes longos non poſſunt natare neq; ſe ſubmergere, & ſuum nutrimentum eſt in luto, & lacubus, & habent pedem longum, ut poſſint ſtare ſuper pede, & accipere roſtro uel pica quod eſt ei neceſſarium, ſed quod poteſt natare, & habet picas non fuerunt illi pedes longi: & hoc ut ſint fortiores ad natandum, quoniam non timet de ſubmerſiōe. Et animalia quæ habent colligere uermes: & piſces paruos a cœno fecerunt ei picam acutam multum, ut poſſint per illa; perforare, & capere: & quod habet operationem ad recipiendum ſuum nutrimentum a fundo luti, facta eſt ei pica longa acuta ne oporteat ipſam præcedere in lutum, & oculos, & caput: & alius, licet habeat duos pedes angulos cum ſuorum genuum ponit ad poſterius: & incuruatur ſecūdum illum angulum ad anterius, & dico ego, quia hoc eſt: quia homo erectus eſt in ſuo ſtatu, & poſſibile eſt: ut diuertatur ad omnē partem, & habet nares, & tybias magnas, & inclinatur ad poſterius propter iuuamenta quæ diximus & tunc ſi angulus genuum hominis etiam ad poſterius eſſet illi graue ſurgere poſtquam ſedit: ſed aues quæ ſunt leues poſt, & ponderoſiores tantum facta eſt eis declinatio ad partem magis ponderoſam. Et dicimus quod omnis aues uenatrices cito uolant, ut fugiant præter aues quæ ſunt magne corpulente, & quia eſt in eis terreſtritas multa nō potuit ingenerari natura eas facere leues. Et omnis auis habens ungues curuos nō habet poſterius cornu: quoniam habent curuos ungues prælio anterius, ſi autem præliaretur per id quod eſt poſterius impediretur prælium anterius, & congregatum eſt quod melius exercetur anterius quam poſterius: & non poteſt bellari cum cornu niſi cū eleuauerit ſe a terra. Et poſt hoc factum eſt cornu in tybiis poſterius in auibus terreſtribus: quonia; ſi haberent ungues anterius non eſſēt idonee ad ambulandum, & omne animal habens collum longum: & forte expandit ipſum cum uolat, ſed habens collum longum: & debile cōtrahit collum in uolatu ſicut auis quæ dicitur meſtihelgenu. Sed de anchis auiu; iā locuti ſumus. Et dixit Aꝝ. quod una pars piſcium natat cum alis: & una non natat cum eis, ſed tamen habet alas, immo natat faciēdo plicas de corpore, ut coluber, & credo quod marme ſit huiuſmodi. Et ordo alarum in piſcibus eſt diuerſus: & ſit ſuus numerus: & qui piſcis habuit papas multas magis iuit in ſicco: quia concluſio ſuorum pororum retardatur, & delfin eſt magni corporis reſpirat iuuat, ipſum natura per cannam unam magnam: & ſi ueſpertilio haberet caudam non bene poſſet uolare. Et ſtrutio aſſimilatᷣ auibus in quibuſdam, & aliis animalibus in quibuſdam: & quia non habet. iiii. pedes habet alas, & quia non eſt auis uere non habet plumas: ſed ſimile pilis, & quia aſſimilabatur animalibus quadrupedalibus hēt ſolam ſicut camelus, & quia auibus hēt illam curuam.

Incipit liber. xv. De generatione aīalium, & de anothomia uirge: & matricis.

ANimal generans in alio aliud eſt maſculum : & animal generans in ſe per aliud ad complementum uel partes complementi eſt fœmininum, & ſi animal eſſet quod generet ſe per ſe non haberet maſculinum uel fœmininum, & iam in hoc diximus de uegetabilibus minimis quod pōt ſciri in hoc capitulo. Et oīa aīalia ſanguinea quæ ambulant, aut uolant, aut ſaltant erunt diuerſa p maſculinū, & fœmininū, & erit inter illa luxuriatio, ſed ſi non pariūt ſibi ſimile eſſet de numero generātiū ſibi ſimile, ſed anuloſa iam generant ſemper putrefactionem, & iam erit maſculinum, & fœmininum : & erit inter illa luxuriatio, ſed ibi pariunt ſibi ſimile ſignifacies, & ſi parient ſibi ſimile eſſet de numero generantiū ſibi ſimile:, & quando generat rē non ſui generis, iſta generatio non uadit ad nō terminū, ut fiat mutatio : & nō ſaluatio in genere, quia non poteſt terminum in uno quoq;, & tunc erūt quædam animalia quæ generant generatione completa, & quædam incompleta: & iſtud eſt in ouantibus, & generantibus guſanes. Et ouantium quædam generant oua completa ſicut aues, & quædaꝫ non completa ſicut piſces, quoniam piſcium oua creſcunt poſtquam exeunt. Et eodē mō credo qđ anuloſum animal quod generatᷣ per putrefactionem in terra non generat guſanes generatiōes, ſed oua quæ poſt mutantᷣ in guſanes, & non eſt remotum, quoniam etiam ille guſanes reuertuntᷣ ad naturam illius a quo generate ſunt, & generant ipm: & uolo dicere quod non ſtat ſua generatio in guſanes ſecundum modum quo facere rem ſpēi: & illud indiq; ſpatulatione in marinis: quoniaꝫ in una ciuitate ſaracenoꝝ quæ dicitur ſcealikam poſt pluuiam magnam quæ fuit ibi uidebantᷣ bombices cooperientes terram per miliaria multa: & quilibet illoꝝ texuit ſuper ſe ſericum: & exiuerūt poſt uolantes a latere, & fecerunt ſemē, ſed iſtud ſericum non erat cōtinuatum nec poterat reduci ad cōtinuitatem per aliquod genus calamiſtri, & tunc nō creauerunt hoīes de illo ſemine. Et credo qđ ſi illi hoīes dediſſent pullis ſuoꝝ ouorum folia bona mori ueniſſent ad completam ſpēꝫ, & generaſſent bonū ſericū. Sed determinare, & quod ſtatutū eſt quod aīalia quæ generāt per ſe faciūt ex ſe guſanes nō placet mihi: qm̄ nemo pōt uidere qm̄ generant: ſed guſanes ſunt papiculas uolantes in circuitu candele, & per bombices, & locuſtas: & poſt conuertantᷣ in ſuam ſpēm. ſ. per oua prædictoꝝ ad ſpēm ipſum dico generātis, & tunc nō eſt mirum ſi aīalia anuloſa ſimiliter generant: & fortaſſe dicentes opinionem intellexerunt opiniōe niſi medium ſcilicet quod eſt bombix primo faciat oua & poſt guſanes, & poſt bombicem, non cogitauerunt niſi quod tantum facerent guſanes, & ſicut de aliis anuloſis, & iam habui amicum qui fecit ſcorpiones : & illi ſcoripiones poſt generauerunt alios ſcorpiones. Et non debet hoc eſſe aliquo modo quod res quæ generant paruitatem generatiua: quoniam poſſint alio modo generari, quoniam bene poteſt eſſe quod generatio ſit ad generandum ſpeciem: ſed eſt factio certa indiuiduum quod poſt incipit generare, & ſicut homines poſſunt ſe reſcindere a generatione, aut ex uoluntate: aut ex peſte aeris: & mari omnis, & tunc ſi fieret hō ille ēt ille generaret, & reuerteretᷣ ſpecies: & factio, & gn̄atio erunt iuuantes ad inuicē in ſaluando ſpeciem: & iam inuenimus in uno riuo qui dicitur iactam caſtorem, & ſcitum eſt quod ille riuus eſt pauci tēporis, & credimus quod illud aīal fecit ſe ibi: quoniā nō poſſumus dicere quod illud animal uenit a mari in illum riuum propter nimiam diſtantiam a mari : & multotiens concauant terram, & deſcendit aqua: & decurrit illa aqua ad aliquam foſſam in qua nunquam fuit piſcis, & poſt generantur in ea piſces: & dixit quod maſ. defecit a fœmina in ſitu teſticulorum : & matricis, & quando abſciuditur uirga mutat complexionē corporis, & nō eſt remotum cum ſit complexio maſculina manans in alia membra præter cor : ab uno membro poſtquam completus fuerit ſuus effectus erit complementum effectus poſtquam incenderit in meliorem coitum, & tunc cum amputabitur illud membrum immutabitur complexio, & hæc quidem non eſt remotum poſtquam illud membrum amputatum abſtulit a corpore complexione maſculina, & tunc non naſcentur pili in conſimili ſitu cum manibus: & non aſſimilabitur uox iſtius uocibus marium, ſed ſi fuerit abſciſio iſtius poſt hoc, & poſtquam pili fuerint quieti in ſuo ſitu non auferentur pili uel uox maſculina. Et aliqui maſculorum non habent teſticulum, & propter hoc cito deſcendit ſuum ſperma ſicut in quibuſdam piſcibus non habentibus teſticulos : ſed illis erunt due uie recte. Dixit, & teſticuli in quibuſdamᷣ habentibus teſticulos non ſunt pars uiarum ſpermatis, ſed diuiſi a uiis ſi uerētrum ſuum initium eſt a ligamentis naſcentibus ab oſſe pectinis: & ſui canne, & eſt creationis rare, & hoc, ut extendatur per ſpiritum ſubintrantem cum opus fuerit, & cadit cum opus fuerit: & tunc cum fuerit aliquando erectum non conducet, & in ſua erectione ſunt duo iuuamenta, & riuum illorum eſt melioratio interitus ad uuluam: & quod in uulua ſit primo melius recipiendi ipſum. Et ſecundum, ut ſit uia recta quod uia ſpermatis ſit æqualis, & due extremitates ſui capitis habent declinationem ad imuꝫ qm̄ certa eſt illa corda, & creabatᷣ illa corda propter pulchritudinē:

& creabatur etiam,ut ſit ſuſtentamentum uirge nec continue erigatur,& melior eſt inciſio in me-dio:& uirga quando eſt longa non multũ generat ,ppter longitudinẽ uie:& eſt res quæ cito altera-tur qñ diuidiť a loco ſue generationis:ſed matrix eſt poſita poſterius ueſica anterius ĩteſtinis, ut ſit culturata inter illa,& cuſtodiať ab illis ,ppter creaturam.Et muſculi mouentes uirgã ſunt duo pa-ria,& unus paris muſculi ſunt ex duabus ptibus uirge:& cum extenduntur amplificatur uia,& re-tificatur,ut uelociter exeat ſperma:& alius naſcitur ex oſſe pectinis,& continuať cum radice uen-ter ex tranſuerſo,& tunc cum fuerit ſua extenſio æqualis erit tenſio uirge recta, tunc ſe prætenſio uirga ſequitur motus muſculoꝶ.Dixit,& creati fuerunt teſticuli pendentes:ut meliorareť ordo ua ſorum ſpermatis,qm̃ illa uaſa creata fuerunt tortuoſe,ut materia ſpermatis retardaretur ,ppter di-geſtionem,& compleať in eis eius generatio:& etiam iuuant ad æqualitatem erectionis ne nimiũ feſtinet ſicut in brutis,& hoc quia inducit eis quandam grauitateꝫ:quia retardanť ab eiectione,& iſtud non eſt abſolute iuuamentũ,ſed completur iuuamentum,& eſt noiatum,& illud eſt,qm̃ in eo compleť generatio ſpermatis,& non eſt inconueniens eiuſdem rei eſſe plura iuuamenta.Et cum di-xit magiſter primus quod teſticuli exeunt a uiis ſpermatis uoluit intelligere quod nihil faceret ad generationes ſpermatis,ſed quod ſunt ſua diuerſa a ſua uia quæ continuatur cum illis,quoniaꝫ non eſt uia,ſed ſuſtentamentum uiarum,& non eſt mendacium quod dixit medicus,& dixit.Et quan-do ſpadorianť animalia contrahunť nerui:& uene inſurſum,& ſeparabunť a uentre,& non curret in eis ad uirgam materia ſpermatis:& dixit quod thaurus emutulatus eſt,& uoluit coire:& uide-batur mihi deſcendere ad dimos,& exiuit a uirga,& generauit. Et dixit quod ſemen aliqñ corrũ-pi uult:ſed cum aſcendit,& adunať in uno loco digeritur. Et omne carens crure caret uirga,& te-ſticulis,& quia piſces nõ habent uentrem,ideo compleñť ſua oua extra ſicut ſemina arborũ extra. Et dico quod inſtrumẽtũ quod hẽt ſumme eſt matrix in ipſo:& creature:& quod illa reſpondet eſt uirga in maſculo,& coniunctum cum illo:ſed uno illorum eſt completa materia,& erit extra,& in alio erit diminuta,& retenta interius quaſi uirga in muliere:&.q.oſſeum teſticulorum materiis eẽt matrix,& q.uirga eſſet collum eius,& uulua:& duo teſticuli mulieris:ſicut teſticuli uirorum :& in uiris ſunt maioris quantitatis:& longioris cum rotunditate,& in mulieribus interius:& ſicut ma-res habent uaſa ſpermatis inter locum exitus radice uentris,ita mulieres habent intra teſticulos,& orificium matricis.q.uaſa didunalia.Sed in maribus incipit ſperma a teſticulis:& eleuať ſurſuꝫ:& figit ſe in quandam concauitatem a qua pendent teſticuli,& poſt deſcendit tortuoſe inferius:& cõ pletur ſecũdum digeſtionem ſpermaticam quod reuertitur quouſqꝫ exeat per uiam quæ eſt in radi ce uirge a duabus partibus:& ille locus eſt prope collum ueſice,& illud eſt longum in maribus, & curtum in mulieribus:ſed in mulieribus tendit a duobus ouis ſicut duo cornua in duo maria,& ex-panſe:& uadunt in aſpectum uricidum,& continuanť ſua capita cum teſticulis,& conſtringuntur in hora ligie,& procedũt ad orificiuꝫ matricis æqualiter:qm̃ contrahũt a duabus partibus,& tunc aperiť,& ampliatur,& fugit ſperma:& ſunt tortuoſa ſibi conſimilibus in maribus,& diuerſantur. quoniam uaſa ſpermatis in mulieribus continuanť cum teſticulo,& tranſit ad additamenta cornu-alia quiddam quod naſcitur ab utroqꝫ teſticulo:& uomitat ſperma intra uas,& uocantur uomitã-tia ſpermatis,ſed uaſa in mulieribus continuať cum teſticulis,quoniam uaſa ſpermatis in mulieri-bus accedunt ad moliciem,& leuitatem teſticulorum in eis,&non fuit opus, ut eſſent dura nec ẽt membra illoꝶ:quoniam bene cooperiuntur,& non indigent proiectione longa:ſed in maribus nõ fuit bonum continuare illa cum teſticulis,quoniam illa induceret leſionem eis in hora conſtrictio-nis,ſed poſuerunt in illa medium quod diciť anendor,& uenit res uomitata ad digõem illius ſecũ-dum medicos.Et ſcđm magiſtrum primum in mulieribus euomitant aliud quod eiiciunt prope fo ramen urine:& iam certificatur hoc inſpectione mulierum,Et opus eſt in hæc:qm̃ orificium ma-tricis feſtinat ad ſugendum cum ſenſerit propriũ ſperma,& tunc ſuget ſperma maris cum ambo ac ciderint in unũ,& ſi eſſet matrix attractiua ſolius ſpermatis maris per ſe ſine alterius coitione:& at trahet:& naturaliter ſperma uiri accideret quod ſemper matrix æqualiter intenderet in attractio-ne ſpermatis uiri,& tunc ſcitum eſt quod in tractatione propriũ ſpermatis reperitur ſperma maris extra quod extitit ſperma mulieris:& tunc opabitur in una hora duplex opus.ſ.eiectionem pro-prii ſpermatis:& requiſitionem alterius.Sed primum eſt magis dignum,ut credatur cum teſtimo nio mulierũ diſcretaꝶ,& eſt teſtimoniũ ſapiẽtis primi qď uia feminũ exitus illorũ eſt ſtricta ualde, & ſunt cooperientes illã canne glanduloſe in circuitu collũ ueſice,& ille canne glãduloſe emittunt a ſe quaſdã hũiditates calidas q̃ ueniẽtes ad orificiũ matricis ĩſtimulãt ad luxuriã. Et ſpma in mari bus ẽ magis digeſtũ,& uenit ad teſticulos p uenas tortuoſas multas.q.ramiſutiũ ſiſes q̃ ducũt eis ſã-guinẽ ĩ quo ſit digõ,& alterabiť q̃tulacũqꝫ alteratiõe in eis quouſqꝫ aſſiſeť teſticulis,& hũidĩtati te-

ſticulorum in eis,& ꝓprie ei quod ibi apropriatur de ſpiritu aereo,& creabatᷣ matrix ex uenis mul tis,& ramificatur ex uenis prænominatis,ut ſint ibi ad ſuſtētamentum creature,& ut ſit ſuperflui/ tas menſtruoſa deſcendens per illos. Et ligabatur matrix cum dorſo ligamentis fortibus: & facta eſt ex ſubſtantia neruoſa: quoniā undiq; multa extēſione in augumento creature, & per ꝓpagatio ne cum inculcatur ſuper fetum in ora partus: & non completur ſua cōcauitas niſi cum compleme/ to corporis ſicut: & duarum mamillarum in ſua quantitate, quia ante hæc nō indiget: aut matri/ ce, aut mamillis, & in omnibus habet matrix duas tunicas, & in aīalibus aliis numerū mamillaruꝫ.

Capitulum, De complexionibus morū in aīalibus.

ET animalium facientium oua: quædam ſunt quæ complent intra: & quædam ſunt quæ ponūt intra: & emittūt foras: & q̄dā cōplent ex toto foras: ut piſces. Et quæ pariūt, quæ dā pariūt impia, & ouāt in īferiora ſui uentris ne cōprimat diafragma creatura: & hac comparatione creature ne fiat graue totum quod aſcendit ſuperius ſit, & cætera ſi aſcē/ deret ſuperius fieret grauis partus, & hoc propter ſternutationem, & omnibus aliam rem quæ fa/ cit ad aſcenſionem. Et animalia mollis cutis faciens oua ſua extra: & quod eſt dure cutis non habet oua foris, ſed habebunt circum tæſtas poſitas in circuitu cōcauitates ad regēdum oua, & aīal ouās ſuper ſuum ſtercus eſt unius modi cum ſua urā. Et tortuca uia ſui ſtercoris eſt una: & habet ali/ am uiam ad ſuam urām. Et aliqua pars animalium luxuriat ſecūdum manifeſta, & alia pars ſecū dum contactus extremitatum: & alia pars ſcd̄m circūuolutionem. Et ſunt quædam animalia anu/ loſa quæ non luxuriant tm̄: ſed generant ſemper ſe: & quædam ſunt quæ luxuriant, & mas eſt me/ lior fœmina ſicut in quibuſdam auibus propter maius conueniens. Et fœmina emittit maſculo cau dam ſecūdum quod ſugat membrum a quo concipit, & poſt hæc maior ratio doctrine p̄me eſt in ſpermate: & ſemine. Et in iſto loco putāt qđ mulieres non habent ſperma, & quod ſignificat ſup deſtructionē ſue, rationis eſt quod ipſe dicit in una differentia quod creatura exit quādo mas eiicit ſperma ſine muliere: & non erit quando eiicient ambo, & illud ſignificat quod ambo eiiciunt ſecū/ dum aliquem modum. Deinde dicit in alio loco quod ſemen eſt materia, & ſanguis menſtruus eſt cibus: aut non eſt poſſibile ſecūdum quod dicit quod ſit iſtud, & dixit: & opus eſt, ut ſcias ſi ſper ma exit a corpore utrum exeat a carne partim, aut ab oſſibus partim: & hoc quod dicit ad hoc eſt delectatio quæ compræhendit totum, & aſſimilatio filii ad patrem uel in aliquo membro: aut di/ minutionem, aut aliquo membro ſignificato, & adhuc in parte uniuerſali aſſimilatiōis. Et tūc opus eſt, ut aſſimilationis ſit cōiter cauſa aſſimilatio corporis, ergo ſi fuerit corpus totum trāſmutās ſper ma omne membrum erit tranſmutans ſperma, & ſi non: tunc aſſimilatio erit ſecūdum unum mem brum. Sed iſte rationes non ſunt ſufficiētes: quoniam figura pōt cadere bene in ungues, & capillos: & in hoc exibit ſecūdum illos, & etiam, quoniā natus aſſimilatur auo. Ea inde dixerunt ꝙ una mu/ lier ex uno nigro peperit filiam albam, deinde illa filia peperit filium nigrum cum illo qui fuit ni/ gēr ſicut ſuus pater. Et ſemen non emittunt membra inſtrumētalia, quia ſunt inſtrumentalia: & ca dunt in illa ſua aſſimilatione. Dixit, & adhuc ſi ſperma eſſet ſecundum modum quem narrauimus eſſet ſperma animal paruum: quoniam in illo eſſet de quolibet membro pars, deinde quomō uiue/ ret iſtud animal ſi ſua membra non eſſent poſita ſecūdum conueniēs: tunc ſperma hominis erit ho/ mo paruus. Et dico cū toto iſto ſi fœmina haberet ſperma cōicans in homine, & re. cum ſpermatis uiri eſſentia eſſent, tunc duo homines, aut duo aīalia cum deſcendunt ſperma uiri: & mulieris ſimul & adhuc quī uetabit quod mulier non parit ex ſe cum ipſa hēt membra parata ex ſe in ſuo ſperma te: & in loco deputato ſpermati quaſi dicēt in mēbro gn̄ationis: aut quomō ſunt, & nos ſcimus qđ q̄dam p̄mo generāt fœmīas, & poſt gn̄ant filios, & hæc dicimus, qa ē cauſa alteratiōis cōplexionis quouſq; unū duorū ſpermatum cū una complexione ad alteram cū cōplexione diuerſa quouſq; ge neretᷣ per ipſum membrū: & non quod membrū aliquando exit a muſculo cū illo pars membroꝝ maſculinorꝝ, & aliquando exiuit cū illo pars membrorū fœminoꝝ: tunc ergo accideret quod eius ſimile accideret in aliis membris per cām alterationis, nō per cām mutationis. Dixit, & adhuc mul ta animalium pariūt, & nō ſuam ſpēm, ſed guſanes quæ formantᷣ alia forma, ut muſce: & apicule: & tunc non eſt poſſibile, ut iſtud aſcribatᷣ membris aſſimilibus in ſua uirtute, & ideo luxuriat aīal una luxuria, & quia in eo generantᷣ animalia plura uno, & fortaſſe erūt inter eas mas, & fœmina: & non eſt poſſibile, ut dicatᷣ quod ſperma in illo ſit difficile. Et adhuc ramus arboris qui non eſt de ciſus a fœmina totum plantatᷣ in terram, & dat fructum: & adhuc, licet ramus non ſit ex fructu, ſed ex illo ramo tm̄, & hoc propter ſui ſimilitudinem ad ip̄m, licet non ſit fructus cui aſſimelatᷣ. Et tūc ſi dixit quod ramus habuit in ſe p̄tes fructus, & poſuerunt illum ramum in ſuam radicem immix/ tum cū p̄tibus alioꝝ ramorum, tunc non erit remotum: quoniā in aīali erit ſimiliter, & nō eſt opus: ut ueniat

ut ueniat ab omni parte, quoniam in una parte ſunt omnes partes. Et uniuerſaliter partus non eſt cauſa materia, & quod ſit influxum ab omni membro, ſed ſui cauſa eſt uirtus informatiua ſicut eſt ſtamnum in carpentariis: ſed quod nominauerũt delectatione luxurie eſt in ultio luxuriatiõis poſt quam fluxerit ſperma in uaſa ſua, & eſt de nouo motus confricationis, & iuuat ad delectationem punctura: & titilatio ſpermatis ſuper membrum ſicut confricatio in puſtulis, & poſt confricationem ſequitur ſeparatio ſpermatis, & iſte modus non reperitur in omnibus membris æqualiter, ſed ſolum in uaſis ſpermatis. Dixit tunc dico quod ſperma eſt res eius partes ſunt ſibi conſimiles ſui diuiſa a corpore non diſſoluta a corpore, quia diſſolutio eſſet in naturalis ſperma: aut eſt res naturalis. Et iuuamentum eſt in ſpermate: ſed non eſt iuuamentum in eo quod diſſoluitur a corpore, & erit diſſolutio a corpore in illis quæ non habent ſperma. Sed ſperma eſt quædam ſuperfluitas cibi: & non eſt per corruptionem, aut liquefactionem, & non eſt ſuperfluitas digeſtionis prime, neq; ſcđe: quoniã flegma: & colera ſunt illius modi, & propter hoc inuenitur uomitus iſtorum poſt digeſtionem ſecundam: & iam erunt ſimilia iſta ſuperflua multa, ſed ſperma eſt ſuperfluitas digeſtionis ultime, & eius abundantia eſt cum fuerit cibus multus, & tunc opus eſt, ut ſit ex illo eſſe membrum, quoniam eſt aptum ad hoc, & non eſt res diuiſa ab omni membro: & tunc nõ eſt ſuperfluitas ſecundum uiam liquefactionis: & enim ſi ita eſſet animal ergo magni corporis cũ erit multe diſſolutionis erit multi ſpermatis. Sed non eſt multi ſpermatis, & ideo eſt paucorum filiorum, quoniam cibus ſuus clarificatur a ſuperfluitate ſcđa, diuiſus eſt in magnitudinem ſui corporis: & ſunt homines magni corporis, & arbores ſimiliter. Et proprie animal multe pinguedinis: quoniam ſua bona ſuperfluitas tranſit in ſepum: aut pinguedinem, & ad hoc quod liqueſcit non indiget melius quod compleatur ipſum ſperma, aut habet uaſa deputata ad recipiendum ipſum, & lac ſimiliter in mulieribus quo quomodo aſſimilat' ſpermati. Et ſperma diminuitur in corporis liquefactione: & augmentatur liquefactio: & cauſa in hoc eſt, quia ſperma eſt ſuper uiam digeſtiõis non uia liquefactionis: & ideo diminuitur in infirmis ſperma, & non inuenit in pueris: quoniam ſua digeſtio tertia fortis, & ſua neceſſitas ad cibum eſt multa, & non erit in eis ſuperfluitas, & omnis mẽbrorum liquefactio facit infirmitatem. Et multa ſpermatis eiectio nõ iducit infirmitatem: ſed etiã iuuat niſi fortaſſe alteretur per uiam corruptionis. Eius exitus erit ſecundũ uiam liquefactionis, & iſte rationes in hac ſpeculatione ſufficiunt.

Capitulum, De ſpermate, & ſanguine menſtruo.

ET eſt res certa quod ſperma eſt ſuperfluitas digeſtionis ultime: & eſt ſuperfluitas bene digeſta, & eſt poſitum in creatura propter iuuamentum, & albeſcit propter fortitudinem digeſtionis, & quando fit cum nimio conamine exibit ſanguinolentum, & ita ſanguis menſtruus eſt ſuperfluitas ultime digeſtionis, ſed non peruenit uſq; ad digeſtionem ſpermatis, cum nec etiam ſuperfluitas illa quæ dicitur ſperma in muliere non peruenit ad digeſtionem ſpermatis in mare, quoniã mulier eſt uniuerſaliter mare debilior. Et ideo uene in eis ſunt ſtrictiores: & caro magis humida, & ſua corpora magis parua, & propter hoc contingit in eis ſuperfluitas multa: & non digeſta, & licet etiam tempus motus ſue ſuperfluitatis æquale tempus in uiris etiam aliquando magis feſtinans, quoniam ſua uirtus eſt ad conſumendum totum cibum in crementum in illo tempore in quo non eſt debilis uirtus in maribus, ſed multiplicatio ſuperfluitatis in eis adunatio eſt egritudinis in eis cum fuerit retenta. Et dimĩutio mẽſtruoꝝ cauſat' aliqñ ab exitu ſanguinis ab alio mẽbro, & ſi eẽt ſpma adunatũ in mulieribus eẽt ſpma generans tale quale ipm ſperma qđ eẽt in illo uirtus generãs, & digeſtio uidet' non indigere menſtruo, quonia cauſa ſpermatis eſt contraria eſſe menſtrui: qm̃ menſtruũ generatur quando digeſtio abſcinditur a complemento, & ſperma generans generatur p complementum digeſtionis, & ideo mares quorum complexio aſſimilatur complexioni fœminarũ erũt pingues: & illorum ſperma non erit generatiuum, & tunc manifeſtum eſt quod a muliere non deſcendit ſperma ſecundum ſimilitudinem ſpermatis uiri generantis, & tunc tu cuſtodias: quoniam non dico quod non emittat ſperma aliquomodo ſicut putat homo mali itellectus: & quando fuerit ſic non erit creatura generata per adunationem duorum ſpermatum, ſed quod una illorum ſit unum, & ideo contingit quod mulier poteſt imprægnare ſine emiſſione ſpermatis, & fortaſſe ambo deſcendunt ſimul: & mulieres dicunt hoc. Et fortaſſe licet mulier nõ percipiat emiſſionem a ſe in uno tempore coitus: ſed tamen in alio tempore exiuit uel ante coitum uel per expulſionem naturæ: & intrauit matricem, & cuſtodiebatur a matrice quouſq; potuit ponere ipſum iuuamentum, & hoc cum poſt aduenerit ſperma maris directe ad ipſum ſine aliqua attractione, ſed per uelocem impulſionẽ, deide attractio matricis cum deceſſu ſpermatis mulierum. Et iam certificati ſumus in

hoc per inſpectiones: & inquiſitiões, & tunc hoc indicium in ſpermatibus eſt indiciū in ouis uenti quando gallus eiicit ſuum ſperma, & eſt inuentum ouum citrinum ſine albumine: tunc fient illa oua generantia. Dixit enim ſperma mulieris non exit extra, tunc quod exit ab illa cum delectatione, & appetitu in occurſu ſpermatis uiri non erit ſperma: ſed quædam humiditas, & hoc eſt uerū, & illa humiditas uenit a glandulis ſicut prædiximus: & eſt multa in albedinis, & pauca in fuſcis: & non eſt opus quod putes quod delectatio in luxuria totaliter eſt in ſpermate, & a ſuo deſcenſu, ſed eſt per motum ſpūs: & ſpma exit in deſcenſu ſpermatis mulieris, & maris. Et ſperma mulieris eſt ſecundum uiam ſpermatis illorum puerorum qui emittunt ſperma antequam compleatur tempus ſpermatis in eis, neq; feſtinant feſtinatione recta: quia illud non erit digeſtum, licet illud ſpermatis quod eſt in mulieribus poteſt præſtare materiam creaturæ, quoniam eſt propinquus ad maturādum, quam etiam menſtruus ſanguis: quoniam menſtruum ſanguis oportet quod operetur aliquid in ipſum antequam compleatur ad hoc quod poſſit eſſe cibus. Et aſſimilatur ſemen in mulieribus ſeminibus in arboribus quæ arbores indigent ſtudio alicuius iuuamenti: ut faciant bonum ſemen. deinde dicit cauſam quæ indiget ſpeculatione, & dicit, & propter hanc cauſam quando imiſcebitur ſemen quod eſt cibus mundus cum iſto ſanguine qui non eſt mundus erit generatio a ſemine: & cibus a ſanguine menſtruo: & opus eſt quod ſcias quid intendit per nomen ſeminis, ſemen in membribus. Et hoc eſt quod poſuit ſanguinem cibum creaturæ, & cibus erit propter neceſſitatem eius quod debet cibari ab illo, & tunc opus eſt quod cibatum ſit a ſemine, & erit ſemen fœminæ ſemen. Et ſperma uiri non habet in ſe uirtutem a qua ſit paſſiuum neq; eſt principium crementi, ſed eſt res quæ eſt immixta operationi, & cauſam ex hoc ramificantur errores illorum qui putāt quod in muliere non ſit ſperma. Et ſperma ita proportionabitur ad creaturam ſicut cibus quæ mutatur ſe propinqua ad complexionem quod non indigetur aliquo modo alterare illud: ſed ſtatim dare ei figuram, & illud quod nominabimus mundum. Sed ſanguis menſtruus erit cibus non mundus: ſed indiq; aſtratione quouſq; aſſimiletur cibo mundo, deinde exit poſitus prope ſubiectum creaturæ: & dicet̄ materia cibi mundi qui eſt in ſanguine, & panis eſt cibus remotus, & ſanguis eſt cibus propinquus, & tunc homo erit contra illud quod. ſ. generatio filii eſt a ſpermate mulieris immediate: & ſanguine menſtruo mediate, & erit cibus. Et deinde dixit quod ſignū ſuper hoc quod in muliere non exit ſperma, quoniam illud non putat̄ quod ſit ſperma mulieris non currit a muliere ſecūdum uiam luxurie, neq; ſecūdum uiam deſcenſus ſpermatis: ſed quando grauat naturam, & offendit ipſum ſicut etiam quando facit grauitatem in maribus. & in mulieribus diminuitur ſperma propter multitudinem ſui ſeminis: & ſignū in mulieribus quod ſuum ſemen eſt de genere ſui ſanguinis mēſtrui, quoniam ambo generant̄, aut erunt in uno. Et quando in maribus generat̄ ſperma tandem ſit inde opator. Et tūc eſt manifeſtum quod ſperma mulieris ſit bonum ad materiam, & ad principiū motus, & fructū in uiris operans, qm̄ dubiū nō eſt quin ſperma mulieris ſit de genere ſanguinis mēſtrui, & ſanguis mēſtruus bonificat̄: ut ſit paſſiuū motus, & propter hoc oua uenti: & oua piſciū cū tangunt̄ a ſpermate complent̄ marium.

Incipit liber. xvi. De differentia in qualitate gn̄ationis aīalium a ſpermate: & quō recipiat matrix guttam deſcendentem, & uirtutes animales.

ET animal completū eſt quod cōplet̄ in caliditate, & humiditate: & eſt cuius corpus generatum eſt complete in qualitate, licet non compleat̄ in magnitudine: quoniam ipm̄ non habet ſufficiens ad hoc ad illud: & talis eſt animal ſanguineū ex ſanguine completo: & tūc non diminuit̄ ab uno duorum dicit̄ eſſe cauſa rei: & una eſt, quoniam eſt ſuus fetus exire completus ab utero: ſed complet̄ extra ſicut in uolatilibus. q. ſua materia eſſet non recipiens formam, immo illa materia anteq̄ firmet̄ complete grauant uentrem, & propter hoc facta ē illi membrana ſpiſſa quæ obſeruet illam materiam ab occaſionibus quouſq; generet̄ extra: & iſtd̄, & eſt in animalibus ſanguineis: ſed quod non habet ſanguinē generat oua non completa. Sed oua quæ complent̄ extra, & generant guſanes albos, & oua quæ non faciunt pullos niſi interius quemadmodum oua ſua ſunt mollia: & ſi exirent eſſent expoſita occaſionibus cum hoc etiam quod terreſtritas eſt contraria complexioni ſanguineæ. Et quando fuerit animal multum humid̄: & modicioris terreſtritatis, & cum hoc toto maioris caloris ouabūt, & pulificabunt interius, & ſi cū fuerit maioris terreſtritatis, & minoris humiditatis: & maioris caliditatis ſicut uipera, tūc ſuum ſperma exit ſiccum, & ſiccitate, & non diuiditur niſi in principio: & eſt in calore qui non accidit ultimo ſicut in aliis ouis. Sed factum multum, & ſiccum pigritatur ad complendum oua. Et dico quod hoc animal, quoniam ablata fuerunt membra ad cubandum habilia, & ſua oua fuerunt in timore occaſionum extrinſecarum multiplicantur oua in eis, & generabantur multitudine illorum. Et nunc

loquamur in ſpermate utrum in illo ſit uirtus animalis, & quoniam ſperma mouetᷣ ad generandū creaturam non per cām extrinſecam: ſed ſua natura propria quæ eſt calida nutu dei: & tunc in illis eſt principium uirtutis nutritiue, & generatio membrorum ab illo non eſt ſimul: qm̄ probatio ſignificat quod cor generatᷣ omnimodo, & non eſt remotū quin illud quod nō habeat cor habeat aliquid loco illius: & cor eſt ultimū in emiſſione uitæ: & quoniam creabatᷣ pulmo propter inſpirationem, & nō eſt quod dicunt de latentia creaturæ: & de manifeſtatione cordis, quoniam ipm̄ uidetur magis latens res parua: qm̄ pulmo eſt maior corde: & non apparet ſimul cum corde, ſed generatᷣ poſt. Et ſi latentia eſſet propter modicitatem eſſet, tūc cor magis latens quam pulmo, & pulmo magis manifeſtus: & propter hoc exceſſus ſeminis patris ſupra ſemen matris ſecūdū modum generationis: & operationis naturalis quæ magis ſunt ſecūdum modum obuiationis motoris, & moti, ſed operatio ſanguinis a quo generatur ſperma eſt epar: aut cor. Sed complentia ſperma in generatiōe ſua ſunt uaſa ſpermatis: deinde ſperma mouet aliam rem in gutta mulieris, ut mouet primo, ut generet principiū membrorum: & a membro primo uadit uirtus quæ eſt principiū generationis aliorum membrorum ordinarie: & tūc erit illa extremitas cōcaua: qm̄ uirtus maſculina profundatᷣ in illa: quoniā ſpūs uidetᷣ quod fuerit generatus a ſpermate maris: & corpus a gutta fœmine. Et poſt quam illud coagulatum fuerit aīatum mouebitur aīa in illo ad complendum mēbra, & erit iſta aīa tūc cibalis: & non habebit alium effectum niſi iſtum: licet habeat uirtutem ad aliqd. Et erit in ſpermate albedo propter multitudinē ſpūs generati: & exiſtēs in illo, & propter hoc efficitur maxime ſubtile: & amittens albedinem cum exigit: qm̄ ſpiſſitudo ei fit ab aere: & tunc cum diuiditur a ſuo loco auferᷣ ab eo ſua albedo, & fiet ſicut aqua ſicut ſcitur ex alio loco: & mentitur ille qui putat quod ſemen elefantis ſit nigrum, & illud eſt in comparatione fœminæ, & magis mentitur qui putat quod ſperma ethiopum ſit nigrū uniuerſaliter quod ſperma hēat ſubſtantiā. q. butiroſam, & iō uocatᷣ uenus butiroſa, qm̄ ponebatᷣ principium appetitus, & principium generationis ſpermatis, & ideo nō congelatur per frigus cum fuerit ſperma. Et gutta cum quieuerit in ipam appetitus ad recipiendum operationes quæ ſunt determinate aīe ſenſibili dabitᷣ ei uirtus ſenſitiua: & qm̄ eſt uirtus ſenſitiua in illis quæ participant rōni: & uirtus rōnatiua ſunt cū ſubiecto: complet ſimul membra ptium ad ſenſum, & rōnem: qm̄ fundantur in uno membro, & nō ſunt membra nutritiua, & adhuc qm̄ membra aīaliū non cōmunicant in ſenſu: ſed cōicant in rōne cibi: & tunc non ē notū qn ſit illa gutta huius: & tunc illa uirtus nutritiua acquiſita a patre. & aliqua uirtus uenit poſt, & tunc ſcitur quod ſit illa uirtus quæ uenit a patre ſit ueteraſcens quouſq; mutetᷣ complexio mutatione aliqua, & cum illa complexione quæ iam datur ex nouo poſt ueteraſcentē continuatᷣ uirtus nutritiua quæ eſt propria ei: ita quod iſtud quod acquirit a patre non poteſt ſufficere illi in tegimento ad ultimū, & remanet ex eo quod acquiſiuit a patre: & non poteſt ſufficere niſi ſuccurratᷣ a uirtute forti, ita qdᷣ illud quod accipit a patre mutabatur: & non eſt de ſpecie nutrimenti quæ prius fuit in patre: neq; quæ debet eſſe in filio: & licet mutetᷣ illa uirtus non fuit mutatio tanta quod prohibet opationem quæ eſt ſimilis opationi a qua operatione mutabatᷣ illa uirtus prius: & quando cor & cerebrum inuenitur coniungitur cum eis aīa rationalis. Et ſuperat ex ipſo aīa ſenſibilis naturalis: aut interdum erit materialis, & interdū nō materialis. Verūtñ nōdum erit adhuc diſcreta: imo erit ſicut in ebro & epilentico, ſed completᷣ ab extrinſeco intellectu cōferente. Cætera aūt uirtutes complentᷣ corpora renibus corporalibus, & ſi prius eēt ſenſibilis: deīde fieret rōnalitate hoc pmutaretᷣ ſe de complemento de ſpē ad ſpēm. Et res quæ parata eſt in corpe ad recipiendū dependentiā aīe nō eſt de genere caloris elemētalis ignei, niſi a calore quē opantur corpa ſupceleſtia. Et leuatᷣ cōplexio in re cōplexionatis: & ex humido, & ſicco: qm̄ hoc eſt proportiōale ſubſtātie cœli: qm̄ pcedit ab eo, & bñ dixit magiſter pmus hoc, & ſi uoluerit experiri calorē ignis: & calorē ſolis in oculis debiliū, & uidetᷣ quod ille calor ueniēs a ſuperceleſtibus hēt effectū uirtute quod nō poſſet hēre calor ignis, & illa uirtus eſt quæ dat uitā, & eſt pportionale uirtuti ſupceleſtiū, & illa uirtus facit corpa ſilia ſcd̄m quod corpibus celeſtibus quouſq; ſit poſſibile illam recipe uitā: & eſt diſperſa uita per uniuerſam ſubſtātiā corpis: ſiue ſit humidū, ſiue ſit ſiccū, & cū hoc uiuū eſt corpus aīalis, & plātaꝝ. Et in ſpmate eſt ſubſtātia pma potēs recipe hanc uirtutē, & eſt ſpūs primus deferēs hunc calorē, & ipſe eſt cā oīum ptium ſpmatis qñ facit ſpma poſt dequoqt ipm̄: & adaptat opationi, & eſt iſta uirtus abſtructa a corpe: licet ſcd̄m totū nō recedat ab ipo, qm̄ ſi ſcd̄m oēꝫ receſſum recederet in īfinitū diſtraheretᷣ: & iſta eſt corpus diuinū, & ſua pportio ad ſpma eſt quæ in elēīs ad alias uirtutes aīe: & tūc minus eſt maior uirtus reſpectu quæ nō ſunt corpa, & ſpiritus ille ē melior oī ſubſtātia corpali, & iſta ſubſtātia nō recedit a ſpmate qdiu durat ſpma ī matrice ſanū, licet iſte ſpūs īmutat ſpma nō in ſua ſubſtātia: & ſubtiliat ipm̄ uſq; alteretᷣ in ſpū, & impletᷣ cooptura gutte uentoſitate ſpūali nō ueto/

ſitate inflatã ſicut dixit medicus,& erit iſte uentus ſpũs qui trãſit:& facit mẽbra cũ uirtutibus quæ ſunt in eis,& cõplet ea ſicut coagulũ factũ in lacte,& opat̃ in ptibus quæ ſunt in illis,&pfundat̃ in ptibus lactis nõ exiens pars caſei:& caſeus fit per illud:& ſi iſtud ſpma nõ eſt pars mẽbroꝝ:ſed eſt pncipiũ ſpũs trãſeũtis ad mẽbra:& opatur illa,& nõ putes quod dicit quod ſpma diſſoluit̃:& pit,& mutat̃ ad nihilũ,imo rõ eius eſt qđ ecõuerſo inuit̃.Et dixit:qñ cũ ſpma ceciderit in matricẽ:tũc dirigit guttã fœmĩæ,& mouet eã,& mouet̃ ipm cũ ea,qñ mouet̃:quia mouet,& imiſcet̃ ſcd̃m cõcetuꝫ,& hoc ſignificat per id quod exponimus de eius ſnĩa.Corpus ergo eſt ex fœmina,& ſpũs aĩalis ex maſculo:& natus ex mare:& fœmina in calore:& aliis,pprietatibus diuerſis poſtq̃ tps fuerit ,plongatũ declinabit genitura ad ſimilitudinẽ fœminæ:tandẽ ita quod materia uincet formã ſicuti ſemina qñ ſeminãt̃ multotiẽs declinant ad naturã terre ſicut ſemẽ quorundã cauliũ ,plixorum multũ:& illa ſemina in primo anno apud coracenos faciũt ſimiles caules altos.Sed in alio anno faciunt caules ad ſilĩtudinẽ cauliũ illius terre.Et ſimiliter genus melonũ quod qñ trãſplatat̃ efficit̃ ſimile melonibus terre.Et ſemẽ maſculi aliqñ niſi opatur totũ niſi pars illius,& aliqñ tantũ pars illiꝰ uadit ad matricẽ,& illa pars parua opat̃ cũ uirtute,& qualitate ſua.Et ſi forte pars illa fuerit multũ nõ opabitur multũ ,ppter ſui puitatẽ:& dixit,qñ quod nõ hẽt matricẽ,ſed ipræg natur ſub diafragmate nõ eſt ſua receptione ſpmatis cũ attractione,ſed a maris ,piectione:& matrix,ſed hẽat multã uirtutẽ attractã:tamẽ calor multũ iuuat eã naturã in hoc.Et ſcias quod ſpma ,licet in eo ſit uirtus motiua nõ tamẽ operari põt ſine extrinſeco ſicut ſemẽ arboꝝ,& hoc iuuans eſt duplex materia cõueniẽs,& circunſtãs.conueniẽs ſicut ſemẽ undiqꝫ materia conuenienti a terra,& aere conuenienti. Et ſcias,quoniam oĩs res quæ fit hẽt nutrimentum primũ:& nutrimentũ ſecundum,& nutrimẽtuꝫ primum eſt inuentum in ſenibus naſcentibus in eis adiungit̃ uirtus maris,& uirtus fœminæ:& tũc qñ mouetur uirtus generatiua in illo dat nutrimẽtuꝫ a ſe,& poteſt hoc ſciri a fabis,& a cœpis. Sed aliter inuenitur hoc primo in gutta matricis,quia cõuertitur ad materiã ſanguis primi ,& illud eſt propter hoc opus uirtutis ſite in ſpermate maris. Et ſanguis pus eſt ſanguis, a quo fit cor:aut diu ſit in corpore:& poſt hoc eſt opus adiutorium extrinſeco,& creaturæ prime ſuum nutrimentum eſt propinquum,& poſt hoc nutrit ſe a corporibus extrinſecis,& non eſt remotum,quoniam una ſpecies piſcium habeat illas uirtutes ſibi coniunctas,ſicut in una ſpecie piſcium quæ dicitur canomones,& non inuenitur in eis maſculus.Et in fœminis quibuſdam inuenitur uirtus maſculoruꝫ,& eſt in ouantibus,& fit ex illo creatura,& nutrimentum quod eſt uitellum,ſed principium generationis in ouis non niſi ad retificandum materiam quouſqꝫ habeat formam quæ compleat iſtam in abſentia materie,& nonfinitur hoc operatio ſcilicet in præparatiõe materie,immo etiam in humectatione materie,& datione forme perfectius:& iſtud eſt de intentione uirtutis nutritiue.& uirtutis informatiue,& tunc ſi contingit quod uirtus operatiua eſt intra ouum primo illa operabit̃ poſt quam completa fuerit uirtus generatiua gutte ſi non damnificetur materia,& nos nõ uetamus qn in mulieribus hominum,& brutorum ſit uirtus quæ complet ſperma inquantum eſt materia, ſed complet præparationem materie inquantum eiicit ſperma:& non eſt opus complemento ſecundo matrice:ſed erit illud quod eiicitur ab illa de ſpermate ſtatim cum inuenitur illius modi quod ſtatim poſſit operari in illa materia operator ſi obuiaret illi.Sed gutta auium complet ſe cum complemẽto ſubſtantiali in matrice in tempore:& cognoſcit̃ in illo,& res quã narrauimus:& poſt hoc mouetur uirtus maſculina,& ad formãdum ſpeciale: & ad mutandum materiam oualem ſi eſſet uirtus operatiua in illis inuenta,& eſt iſta uirtus quæ acquiritur ex ouis , & quando mouet̃ iſtud generatur ſperma ſuper uentrem matricis,& indigeret cum hoc adiutorio extrinſeco.Et primum generatũ eſt cor,& poſt mẽbra uentris,& erit ſupius ponderoſum,& poſt inferiora ſunt ponderoſiora,& aĩalia quadrupedalia,& habentia multos digitos naſcunt̃ oculis clauſis.

Capitulum,De differentia in membris conſimilibus in parte ſubiecta in cauſis ſubtilitatis,& in maſculinitate,& fœminitate.

ET primum membrũ generatur in creatura eſt caro. Et adeps coagulatur per frigus,& tũc diſſoluitur per calorem.Sed uene & ungues ſunt materie terrenales,& in eis eſt hũiditas aliquantulum unctuoſa:& non liqueſcunt:ſed molleſcunt,deinde.q.rimant̃:quoniã humiditas diſſoluit̃ ab eis,& nõ eſt mollificatio in qđ liqueſcit ab illis.Et cutis cũ ſit caro magis ſicca ſilr̃,& membra multa primo creantur magna,& poſteaparueſcũt ſicut oculi,qñ pmo ſunt magis multũ in creatura,& cã in hoc eſt:qa neceſſariuꝫ eſt huic mẽbro qđ ſit hũidũ aquoſum,& opꝫ qđ opetur in illud calor multũ quouſqꝫ retificet cõplexionem ipſius:& opꝫ qđ illud os quod eſt ſuperius ĩ teſta capitis ſit leue multũ in pueritia,quoniã ſuũ cerebrũ pticipat multã ſupfluitatẽ,& tunc opꝫ quod illud os qđ eſt ſupra ſit rarũ,qñ eleuantur uapores in altum : & opꝫ,ut iſtud

os mollificet. Sed dentes iam diximus in eis añ. Et creabantur dentes inter oĩa alia oſſa creſcentia cremento latenti, ut ſit illud crementũ in eis ꝓpter conſumptionẽ ſuã cõtinuã, & umblicus in qbuſ dam aĩalibus cõphendit duas uenas: & in quibuſdã unã uenam, & hoc ſcd'm magnitudinem cor poris: & multa aĩalia luxuriant inter ſe quãdo maſ. & fœmina fuerunt unius ſpẽi: aut diuerſaꝝ ſibi ꝓpinquarũ poſtq̃ fuerit nigra: & tempus ĩpręgnationis in eis eandẽ uel ꝓpinqua ſibi, ut canes, & lupi eque: & aſini: & ſterilitas erit ꝓpter duo ſpermata, & iam erit ẽt ꝓpter matricem in mulieribus, quoniã mulier quando maſculinitas, & ſua matrix nõ eſt conueniens ad recipendũ, & ẽt ꝓpter hoc quod uirga uirilis nõ emittit ſperma recte: aut quia inſtr̃m eſt certũ, & nõ põt complere eiectionem: aut eſt magnũ, & inuoluit in mẽbrana. Et qdam ſunt uiri effœmiati, & emittũt ſperma aquoſum, & ſi poneretur ſuum ſpma ſup aquam nataret, & nõ deſcẽderet ĩferius. Et quædam mulieres ſunt maſculinitate, & nõ curant luxuriare: & uľr cauſa ſterilitatis, aut eſt ex duabus ſpermatum cõplexionibus, aut eſt ꝓpter menſtrua, & illa quæ erit ex parte ſpermatũ erit abſoluta cum ſpma fuerit aquoſum multum, & magis ex p̃te inferioris. Et hoc cum ſperma mulieris obuiat ſpermati maris, & nõ reciperet opationem ab illo, ſed corrumpet ab illo, quoniam recedet ab æqualitate: & adhuc ſperma uiri ſimiliter, & hoc eſt, quoniam: aut erit nimis abundans in qualitate: aut minuetur in æqualitate, & fortaſſe complexio matricis eſt mala, aut erit eius orificiũ opilatum, aut forte iſtrumenta ſpermatis erunt leſa, aut uia inſtrumentalis egritudinis. Et iam accipit ſignum quod ſperma ipſum: aut aliquod ipſius uenit a medulla per illud quod accidit oculis in coitu, quoniam illi profundantur, & ſentitur euacuari cerebrum, & tũc quando euacuatur ab aliquo membro aliquod apparet ſignum neceſſariũ in eo a quo capitur adhuc etiam aliquod in corde, & ſignum ſuper hoc eſt quia in hora coitus feſtinat attractio anhelitus quaſi cor incenderet in alicuius expulſionem a ſe. Et Democritus dixit quod cauſa ſterilitatis in mulieribus eſt corpus in compoſitione matricũ, quoniam non generantur a ſuo genere: & ſi ita eſſet, tunc non generaret illud quod generatur ex lupo, & cane: & uulpe. Et dixit empedocles cauſa in illo eſt minima lenificatio duorum ſeparatim in eis & non retificatur ita, ut ex eis poſſent ſi membra radicalia: & accidit ex cõpoſitione illorum quod accidit ex cõpoſitione cupri: & plumbi, & erit quod generabitur ex eis morbiduꝫ multum: quoniã continuatio bona non reperitur in illis: & iſtud aſſimilatur ſpermati aſini: & equi, & cauſa in hoc eſt alia quod etiam nominabimus, licet non ſit res uniuerſalis, ſed ut in pluribus, quoniam quædaꝫ mule peperunt: ſed non uenit fetus ad complementum, & quidam muli generant: ſed debilem fetum multum. Sed homines qui ſunt curti, & parui multum: & ſicut porci qui ſunt infirmi. Et dixit quod maior cauſa, & hoc eſt quod equus pauci ſpermatis multũ, & pauce ſunt ſuperfluitatis ſanguinee, & quantitas ſpermatis in eis eſt multum calida, & propter hoc matrix non multũ eque appetit attrahere ſperma maris, & multotiens uomitant ſperma, & mingit ipſum, & ideo cuſtodes æquarum ſollicitantur ingeniũ ne eque ſperma receptum, ſed ſtudet qũo faciant retinere cum ſuis artibus in hoc. Sed aſine ſunt maioris ſeminis, & ſuperfluitatis quam maiores, & illud eſt multum frigidum, & propter hoc non ſtimulantur ad coitum niſi tempore caloris, & nõ generant in regionibus frigidis: & ſua imprægnatio indiget altero duorum, ſiue aſſimilatione ſpeciei: ſiue ab æquatione, & retificatione ſui ſpermatis: & tunc imprægnantur aſine ab aſinis propter aſſimilationem compræhenſionis ſpermatis: & equa ab equo propter aſſimilationem in ſpecie: & eſt quæ ab aſinis propter hoc quod ſperma utriuſq; adequatur per ſperma alterius, & ſperma aſini: & equi proiciunt in bonificatione generationis, & quod generatur ab eis erit magni corporis, quoniam cõcurſus materie eſt ibi bone ex ſpermate aſine: & uirtus paſſiua bona: & operans bonũ ex parte equi, & ideo muli non complent bene generationem. Deinde ſpecies mulorum non eſt naturalis, quoniam ſi eſſet naturalis cuſtodiretur a natura naturalis illud quod exit ab eis ſecundum coitum neque proportio guttarum exeuntium ab eis eſt proportio ſecundum retificationem: ſed in ſuis naturis inuolutio quædam erit innaturalis, quoniam complexio erit in coniunctione ſpermatũ, & in creatione declinat ad æqualitatem, & hoc deinde poſtquam ſicut multotiens diximus declinat ad matricem, & tunc due gutte non erant unius ponderis ſicut prius fuerũt in æqualitate, quoniam ſi adequaretur ab æquatione bona generaretur ex eis mulus: ſed eſt una duarũ guttarum, & eſt quæ ſeq̃t matricem magis uincens, quoniam materia magis aſſimilatur matri ſicut prædiximus: & tũc erit proportio quæ erit ſtabilis, ut ſi ex toto operatio ſalua poſtq̃ fuerit complexio ſecunduꝫ modũ quẽ nominauimus. Et exponemus modo quod diximus, & eſt, quoniaꝫ eſt ſimile ſpermati aſini: quoniam ſi eſſet reciperet ab illa per aſſimilationem: neque eſt ſecundum complexionem agentem uel patientem in comparatione ad equam. Sed alia animalia luxuriant, & ſue complexiones ſunt pro/

pinque inter ſpermata ſua non eſt diſtinctio quæ eſt ſpermatis aſini & muli: & tunc non exibit ſu-um ſperma ſecundum normam primam: quoniam illud accidit inter duas res contrarias in ſuo pō dere, & compoſitione: ſed eorum ſpermata quæ ſunt propinqua ſunt quando componitur medi-um eſt ex eis quod propinquum extremitatibus. Et propter hoc equa quæ imprægnatur ab equo ſi poſt coit cum aſino corrumperetur quod eſt in eius utero propter frigus: & ſi coit cū equo non corrūperet᷑, qm̄ addit᷑ in calore, & calor magis ſaluat cū prohicit ſup aliquem tenellū q̄ frigus. Et tunc declinatio ad frigus eſt peior quam declinatio ad calorem, & illud eſt quod diximus: & eſt coniecturalis, & fortaſſe erit alia cā ualde occulta.

Incipit liber. xvii. Et iſtius eſt una differētia: & eſt in cauſis curātiū etiaꝫ in multitudine & paucitate eoꝝ: & modoꝝ generantiū in eis.

ET animalia quædam faciunt multa oua: & quædam pauca. Et multitudine ouorū ſeruientem extima: ut ſit aīal ſollicitum ad generationem filiorum multorum: & aues habentes ungues uncos: & quæ uolant multū, opus eſt, ut habeāt motū fortē, & etiam eiicieēt bene ſupfluitataes ſuas: & ibunt illę ſupfluitates in pēnas: & plumas & diſſolutiones: & in cibum ſuoꝝ cruriū fortiū, & tunc ſequitur ex hoc quod radix ſuę creatiōis ſit ſicca, & ſuperfluitas quæ adunabit᷑ in illis diſſoluet᷑, & ſpargetur in membris motiuis: & ita diminuetur ſuperfluitas in illis: & tunc diminuet᷑ ſuum ſemen. Et tūc diminuētur ſua oua: & adhuc ſunt guloſa, & ſuus cibus eſt in uenatione: & illa uenatio eſt per induſtriam, & uenatio non eſt per latorem, & oportet, ut regant filios ex uenatione ſua: & tunc magis dignum eſt ſecundum hoc, ut eſſent pauci filii in eis, & propter hoc uenatrices ſunt paucorum ouorum. Sed aues quæ ſunt grauis uolatus ſunt multorum ouorum ſicut galline: quoniam ſunt de numero animalium quæ a principio ſuę creationis ſunt tenella: & tunc toto hoc no. undique regere ſuos pullos ſicut uenatrices aues: & quæ uenantur a uolatu, quoniam ſui pulli indigent nutrimento quampulcherrimum quod facit calor in prima creatione, ſed pulli perdicum: & gallinarum ſtatim colligunt genera exierūt de teſta, & pp hoc fuerunt de numero auiū plus abundantium in ouis & iam magnificabatur ſapientia in creatione pullorum procreantium ſuper terram, & raſpantiū, ut quærant cibum ſuum, quoniam quæ non quærunt cibum ſuū uolatu, ſed ambulatione ſicut galline non uolant niſi fugiant, & remutentur de loco ad locum ſibi magis idoneum: ſiue conamine uolatus, & ita etiam quod ſui patres non laborant pro uita illorum quæ indigent uolatu ad acquiſitionem cibi indigent prouidētia a remotis: & tunc erit eis opus, ut acquirant quod eis eſt neceſſarium: & filiis: & fœminæ, & opus eſt eis uolatu ueloci, & cum tali cauſa inuenimus lupos facientes filios cito mouentes. Et alii ſunt modi mediales inter iſta duo. Et palumbarum duarum ueniunt ſucceſſiue, & non ſimul, & quo eſt paruus corpore eſt plurimum ouorum ſicut quædm pars gallinarum quæ ſunt & quæ ſunt magis graciles habent pauca oua, quoniam ſua complexio eſt magis ſicca. Et quædam aues quæ uenantur, & eſt una pars quæ dicitur doariem: & facit oua multa, quoniam eſt naturæ humidæ: & pinguæ: & multum potat. Et aues quæ non habent ungues curuos illarum eſt una ſpecies: quæ dicitur cochꝫ. & habet pauca oua: & facit ſibi nidum, & ouat in alieno nido ſicut dicitur, & hoc eſt propter frigiditatem complexionis, & ſiccitatem. Et ſpecies illarum quæ multum ouant: ſiue etiam omnis illa quæ multum ouant parum uiuit. Et ſimiliter arbores quæ multum faciunt fructum: aut multum ſemen parum durant. Et galline ouantes bis in die parum uiuunt. Et ſimiliter lea plus quam poterit primo. v. filios in omni anno ei diminuitur unus, quia deſiccatur ſua complexio propter ætatem. Sed oua uenti non ſunt niſi in auibus facientibus multa oua propter multam materiam, & multam ſuperfluitatem in eis: & quando etiam iſte olent maſculum, aut audiunt ipſum appetunt luxuriari ſicut etiam iuuenibus hominibus accidit qui poſſunt ſpermatizare propter ſolum tactum, uel uiſum pulcre mulieris, & aues facientes oua uenti habent multam materiam, & ideo opus eſt, ut poſſit maſcu. in ea luxuriare multotiens poſtquam fuerint impræ gnate, & ſi non luxuriauerit maſcu. multotiens ſuper illam poſtquam fuerit impræ gnata reuertentur illa oua in utero ad ſuam materiam, & erunt oua uenti. Licet in principio, & in ſui radice fuerint a maſculo. Et piſces qui habent multa oua non poteſt natura complere iſta intus, ſed dedit eis uirtutem cum qua poſſunt exire extra: & caput acutum oui pendet a matrice, & eſt loco capitis in aīali. Et dixit Ariſtotelis quo-

nia; ab illa parte incipit motus, & propter hoc illa pars eſt fortior ut melius cuſtodiatur: & exit poſtremo: quoniam coniungitur cum matrice. Et oua diuerſantur in creatura, quoniam oua exeunt ſuper ſuos pedes: & poſuerunt principium motus in acuto: quoniam principium motus debet eſſe propinquum partibus principalibus, & ideo factum fuerit acutum ibi: ut melius ponderetur a matrice. Et habet unum membrum quod aſſimilatur umblico: & illud dat nutrimentum ouo & recedit ab illo cum ouum fuerit completum: etiam eſt una pars albuminis oui. Et albumẽ oui aquoſum multum, & eſt in eo multum de aere: & operabatur in eo calor & diſtinxit illum a uitello: quoniam uitellum oui eſt terreſtre & ſiccum. Et calor uitelli eſt ſicut calor corporum terreſtrium: & calor albuminis eſt calor corporum aereorum aliquantulum aquoſorum: & ideo albumen eſt magis conueniens ut ſint ex eo corporis radicalia: & quod uitellum ſit quaſi nutrimentum: quoniam eſt quaſi ſanguis qui mutabatur ad ſubſtantiam ſpermatis mutatione non completa. Et ſignum ſuper hoc eſt, quoniam uitellum eſt prius: ut calor agens in ipſum ſublimat quod eſt. in ipſo in circuitu, & facit albumen, & ſtat uitellum in medio: ſicut ſtat terra in medio aquæ & aeris, ita etiam quod ſi immiſceretur uitellum cum albumine multum: & poneretur in ueſica & decoqueretur uerteretur uitellum ad medium: & hoc eſt quod dixit Ariſto. in probatione ſignificante quod uitellu; ſit leuius nutrimentum quando natat ſuper albumen, & ideo calidius in complexione: & tunc forte uidetur quod uitellum ſit nutrimẽtum in epate: & paratur ad attractionem: & ut uitellum ſit in albumine principium ad temperandum principium motus: & tunc quando attrahitur inter albumẽ pars uitelli: ſicut pullus ex parte uitelli: quod eſt in albuminis ſubſtantia: & ideo inuenitur creatura inter albumen & uitellum. Et dixit Ariſto. quoniam oua illorum quæ habent quattuor pedes non indigent cubatione: immo ſufficit eis calor aeris: ſed auium indiget etiam alio colore. Et omnes piſces ouant oua quaſi citrina: & ſimiliter omnia quæ aſſimilãtur piſcibus præter duos modos quæ non cognoſcuntur quando luxuriant. Et piſces ouant oua citrina, quoniam ſunt oua nõ completa: & non complentur niſi extra: & maſculus rigat ea quadam humiditate: & cum illa cõpletur generatio in eis, & omnes piſces habent oua multa: præter quoddam genus quod dicitur rana quæ ouat unum ouum: & quod generatur per ouum in uentrem eius ouum non habet teſtã duram quod illud ouum eſt quaſi matrix, & quod oua ipſa piſcium non habent teſtam non inuenitur in eis membrum loco umblici, & in hoc diuerſantur oua auium & guſanes. Et guſanes quæ faciunt oua generant per ſe ſecundum modum generationis quem prædiximus quouſq; fiant dura: & impleantur de guſanes. Et quædam guſanes uiuunt de oleribus: & quando implentur abſonent: & poſt excoriabitur ſua cutis: & exibunt apiculę: aut alia animalia quæ habent alas: & oua illaru; quæ faciunt pullos intrabant principium motus in parte groſſiori, ut ſua mutatio in pullum ſit facilior: & non indigeat reuerſione cum debet exire: ſed in ouantibus & facientibus pullum in uentre fuit melius, ut haberent acutum iuxta matricem & nullum malum ex hoc. Et qui putauit quod piſces & corui luxuriant per os: & quod fœminæ piſcium tranſglutiunt oua neſciunt quod res tranſglutita corrumpitur in ſtomaco. Et decipiebatur per oſcula coruorum: quoniam putauerunt quod eſſet coitus, & iam uidi duos coruos quæ erant palam & exercebant coitum recte. Et dicit Ariſto. quod illud fuit ſimile illi quæ putabatur quod ad has eſſet ſimilis maſculus & fœmina, quoniam inueniebatur ſub cauda fiſſura quaſi eſſet uulua. Et dico ego quoniam ſecundum annos augmentantur illę fiſſuræ: ita quod homines putauerunt quod haberet octo uuluas. Et oua uenti cõplentur: quando maſculus multotiens coit: & fit in eis pullus qui ſecundum modum quem creſcunt arbores creſcit: non ſecundum quaſi animalia creſcunt, & tunc completur: ſed non complemento animali. Et dixit Ariſto. quod adhuc neſcio utrum apes generentur per ſe uel per accidens: quoniam in eis adunatur maſculinitas: & fœminitas ad quod generentur per reges: aut per genus quod dicitur amkimem: & eſt unum genus extraneum in apibus, & iſtud eſt res quæ debet ſciri ab aliis: & eſt quaſi teſtimonium: quoniam illud genus ſemper ſtat quaſi ocioſum. Et maſculi in apibus quando creant ſuos filios & dant eis nutrimentum, quoniam principium maſculum in eis ſunt. Et zenehit ſcilicet ueſpæ coeunt, & debet ſciri quod animalia & uegetabilia ſunt ex materia terreſtra & materia aerea: & miſcetur cum eis calor: & tunc una pars illorum generatur immediate: quædam generantur per multas mutationes naturales medias, & luna multum imprimit in hoc: quoniam ſua generatio in rebus ponderoſis eſt fortis. Et anima largitur ouum: ſed defectus eſt propter ineptitudinem recipientis: & tunc illud præparatum recipit: & quod ſit per commixtionem elementorum aliquando ſit per mixtionis in mari, aliquando in terra. Sed oportet ut ſit in illa materia quæ ſit uentoſa, & ſpiritualis in qua funditur ani-

ma:& propter hoc nulla res cum generatur completur,ſed poſt completur paulatim. Et tunc quã do non fuerit ſua generatio in animali erit ſua prima generatio ſecundum modũ quo generatur: quoniam completur ex mixtione quæ primo miſcebatur:& inq̃ eſt:deinde recipit extra cibum qui retificat ipſum intus,& facit ipſum creſcere:& tunc principium ſuæ generationis erit ex parte capitis:& ſuum complementum in medio,& ex parte inferiori:quoniam caput eſt uia cibi,& inferiori ſunt in quibus quieſcit cibus. Et ſecundum hunc modum generantur omnes guſanes: aut ſecundũ modum,quo generatur fit ex ouis:& eſt ut ſit mixtio non ferens uitam,ſed dans principium: & ad aptabitur illud principium ad cibum:& tunc erit cibus ante uitã:& complebũtur membratim ex cibatione quouſq; habilitetur corpus ad recipiendum animam. Et.d.etiam ſi fuerit pater primus hominum & quadrupedalium generatus in terra:erit etiam ſicut diximus:ſed affirmationem huius determinabimus alibi.

Incipit liber decimus octauus, De modo generationis animalium differentia in maſculinitate & fœminitate: & aſſimilationis :& cauſarum diuerſitatum natiuitatum & crementi.

ET illud eſt:quoniam ſi pars dextra iuuat ſuper maſculinitate:& etiã calor matricis circa hoc non eſt res uniuerſalis:etenim ſecũdum hoc in eadem matrice eiuſdem complexionis non generatur ſimul maſculus & fœmina. Et cum dicimus quod ſperma frigidum facit fœminam,non eſt opus ut dicamus quod ſperma cum fuerit callidum nõ facit fœminam. Et reſpoñ. eorum qui dixerunt quod ſperma decurrens in dextrum uel ad dextrum facit marem eſt ratio propinqua,quoniam dextra eſt magis callida:ſed illi quærunt hoc conuincere per remotum. Sed cauſa propinqua eſt in hoc in paſſiuo creaturæ,in actiuo ſua operatio,& tunc quando illud quod generatur fuerit digeſtum callidum & generant ſecũdum complementum forte poterit eſſe ex hoc generatus maſcu.completus,& ſi non fuerit materia obediens:aut fuerit uirtus debilis quæ uenit ex parte ſpermatis maris non erit materia ſine operatione:ſed etiam mouebitur ſecũdum ſui habilitatem:& tunc faciet illam ſaluare ſpeciem inq̃tum recipit generationem & adaptabit ei inſtrumenta ad hoc,& tunc quando reuoluetur materia,& fuerit obediens uni iſtorũ duorum modorum:aut diuerſabitur intentio ſua:& generata fuerit creatura:tunc primum qđ apparebit eſt membrum primum:& eſt cor. Deinde ipſum ſequuntur alia membra : quoniam unum principium membrum ſignificat alia membra ſignificatiõe forti:ſecundum diuerſitatẽ in ſuis modis:& ſpeculeris hoc in numero impræſſionis teſticulorum quæ ſunt inferius corde in principalitate. Cor autem generatur per aliquam complexionem:& tunc ſi illa complexio fuerit debilis tarda frigida,aut uenit ſuper ipſam per renouationem in ſui deuoritate aliquam quod debilitent ipſum fiet tunc complexio fœminina:& ſi ſuperueniens ſecundum uiam renouatiõis fuerit confortans induceretur complexio maſculina. Et fortaſſe erit materia ex parte complexionis digeretur non recipiens complexionem maſculinam quæ eſt in corde cum qua aſſimilatur creatura in principium ſui motus:& erit ex parte complexionis humide & mollis recipiens liniamenta et extenſiones ſecundum quas aſſimilatur patri:& fortaſſe erit reuerſum:& fortaſſe inobediens ĩ ambobus:& tunc aſſimilabitur matri quando uicerit uirtus paſſiua, & ſecundum quod proceſſit in noſtro ſermone fiet maſculus per uirtutem ſpermatis maris:licet & nõ aſſimilet̃ patri:& hoc erit propter hoc qđ diximus. Et fœmina ut in pluribus eiicit de uirtute,& ſi non aſſimilatur matri propter hoc quod diximus:& ſicut procedit cauſa aſſimilationis in quolibet membro ſecundunm receſſus ab aſſimilatione eſt propter inobedientiam materie ad figuram quæ intendebatur,& dimiſſionem obedientie,aut fuit primo in corpore maris:& fuit tunc materia obediens motui alterius compoſitionis. Et ſignificat quod maſculinitas ſequitur calorem complexionis ſpermatis:quoniam puer non habẽs adhuc calorem repletum,& ſenex a quo diminuitur calor facit filias ut in pluribus, & medii inter iſtos faciunt maſculos ut in pluribus,& ſemen fœmininum eſt aquoſum ſubtile & maris ſpiſſũ forte & ſiccus caro & lapſa. Et ſcit quod luxuriat quando fuerit uentus meridionalis :& quando aliquod accidens inducit frigus matrici & memores ſuper hoc teſtimonium ſumptum a paſtoribus. Quãdo enim fuit aſpect⁹ ĩ luxuria uerſus polum ſeptentriõale: aut auſtralem fiet mutatio in modum maſculinitatis & fœminitatis, Et currit modo intentio noſtra ſuper hoc ut affirmemus quod fortis calor proficiat in maſculinitate ſi eſt opus ut ſit temperatus ad hoc ut generet : & magis ut faciat maſculum:& propter hoc contingit cum aliquis cũ aliqua muliere nõ facit prolẽ,ꝑpter ex/

ceſſum caloris in ſpermatẽ, & cum acceperit aliam uxorem adæquabitur fortẽ per ſperma mulie//
ris quod reducet ipſum ad temperãtiam & maſculinitatẽ cã uirtutis quo ad figãs in hoc aere & aq̃
& cibis:neq; debet aſcribi totaliter calori:aut frigori. Et dixerũt in cauſis aſſimilationis:aut pp iſtã
& tũc dixerunt, qm̃ ſi ſperma patris fuerit uincens aſſimilabit matri, & ſi ambo fuerint æqualiter
in poſſe:neq; aſſimilat patri:neq; matri, & iſtud corrumpit generationem maris cum ſimilitudine
ad fœmiam & generationẽ fœmiæ cum ſimilitudine ad marem:& corrũpit ſimilitudinem filii atiq̃
quorum ſecundum partem utrũlibet. Et ſcias quod aſſimilatio debet eſſe in generatione unde qd
ſit ſimile generanti, ſed aſſimilatio eſt cõmunis & propria, & cõmunis eſt ſcd'm ſpeciem:ut in par/
this:aut æthiopibus. Et propria eſt ſcd'm ordines:qm̃ filii habent proprietates a ſuis patribus, cum
ergo ſimilatio fuerit obediens ſcd'm oẽm partem erit operatũ ſimile patri:& ſi fuerit obediẽs mate
rie aſſimilabit matri, & ſi nõ fuerit ita aſſimilabit auo:ſcd'm alterationẽ terminoꝝ aliquẽ:& ſi non
fuerit ĩ ſæculo auus erit aſſimilatio ſcd'm hũiditatẽ aut nigredinẽ: & nõ cadit aſſimilatio in prope
tates indiuiduales, & ſi nõ recipiet humiditatẽ accipiet aĩalitatem:ſicut in rebus mõſtruoſis: ut qñ
filius hoĩs habuit caput arietis & agnus:hñs caput thauri: qm̃ uirtus in ipſo induxit in eo formã ſe/
cũdum figuras cæleſtes quæ accidũt & uincũt. Et illud eſt qm̃ ſi fuerit qd nominauimus ſcd'm ueri/
tatẽ: & primus magiſter declarat ad frequẽtius & dignius in hoc eſt:ut ſit aſſimilatio in aliquo: ſed
determinate in figura:ſed additamẽta extremitatũ & ſuæ diminutionis:& figuratiões ſcd'm figu//
ras mõſtruoſas iam cognita ſunt ſcd'm inuẽtionem. Et Democritus putauit qd cauſa in hoc fuit ſuc
ceſſiuus coitus ſibi forte ꝓpinquus:ſed hoc nõ eſt ſemper, ſed põt hoc eſſe in uno coitu. Et uidetur
quod cauſa in hoc eſt, qm̃ motus in naturalis qui accidit ſpermati:aut multitudo materie accipiẽs
eſt uirtus operans a mẽbro quod ſufficit in quãtitate, & nõ ceſſabit adhuc uirtus operatiua opera/
ri in ſuperfluitate:& magis digeſtum in hoc eſt, ut ſit ſua cauſa ex parte materie: & bene ẽt colau//
dabile eſt in cauſa q̃ aſſignat Democritus eſſet uera natura in eis quæ luxuriant ſuperluxuriant:qñ
appropinquat unus coitus alii:& hoc eſt in ouãtibus plus, qm̃ ſperma plus diuiditur ſcd'm partes
in eis q̃ in aliis:& qm̃ ſucceſſus et ſuperueniẽs coitus in eis eſt magis apparens:et enim ouat gallina
unum ouum cũ duobus uitellis, & faciet unũ pullum cũ duobus capitibus in membris cõtinuis: &
cum q̃ttuor pedibus. Et fortaſſe faceret duos filios, quoniam fuerit oua diuidens inter illa duo, & iã
apparuit unum corpus cũ duobus capitibus ſecũdum iſtam cauſam. Et iſta accidũt in capris plus
q̃ in aliis animalibus, quoniã multum pariũt & in porcis:et accidũt multa monſtra in uegetabilibꝰ
et forte erit monſtrum cũ membrum nõ habeat locũ naturalem:ſicut contingit de capra quæ habe
bat cornu in pedibus:ſicut etiam fuit homo habẽs ſplen in dextra et epar in ſiniſtra. Et fortaſſe erit
monſtrum cum quis amiſerit aliquod membrum principale, ſed nunquã inuenitur animal ſine cor
de, inuenimus tamen ſine epate:et quod recedit multum a natura ſecundum hunc modum non du
rat in uita:et ſcias quod omne animal habens ungulam integram, eſt habens paucos filios. Et ha//
bens pedem non multũ fiſſum:& multos filios habens ſunt æquidiſtantes:et quod habet fiſſa; un
gulam:ut aries medio modo: et cauſa in generatione paucarum eſt magnitudo cordis generanti:
quoniam indiget multo cibo et ut digerat ipſum et operet cum illo:et modicum facient ſuper: &
ſine hoc. Et uideamus contrarium in elefante qui habet fiſſuram multam et eſt paucorum filiorũ
& qd ſup hoc ſig̃ eſt in arboribus:qm̃ quæ eſt maior eſt minoris fructus, et maior in piſcibus ẽ ma
ioris generationis. Et qui uoluerit percunctari quare canis et ſibi ſimile in multo fœtu non faciat
ex toto ſpermate unũ filiũ magnũ, ſicut cõtigit in coagulo et lacte, & quoniam coagulum coagulat
totum ſimul:et dixerunt quidam in hoc, quoniam hoc fuit propter plures cellulas in matrice, & ſi
hoc eſſet in una cellula nõ generarent duo, & credo quod iſtud non diſcit primam rationem. Sed
dicendum eſt melius quod generatio duorum in una cellula eſt res monſtruoſa quæ diuidit ſpma,
ſicut diuidit in matrice mulieris humore in multos filios paruos:et erit quantitas illorum ſicut q̃ti
tas illorum qui modicum poſſũt uiuere, ſed res huiuſmodi in omni nõ debet trahi in cõſequentia.
Sed dico quod poteſt eſſe una cauſarum qd uiuãt ſupra multitudinem filiorum, ſed cauſa quæ di/
cebatur in doctrina prima:fuit illa quod iſtud animal fuit proiciens ſperma plus q̃ ſufficiat uni ĩ di
midio:et eſt cauſa bona:& eſt radix:et tunc cum fuerit ita:tunc uirtus motiua eſt motiua materie:
& diuidit ipſam in eo quod undiq; uni cum indiuiduum cõcordent cum omnibus concordiis cũ q
bus diuidi poſſunt membra et cognoſci. Sed illud eſt in uno termino terminato, et nõ poteſt tran
ſire: ſed coagulo non habet opus niſi in retificatiõe, & hẽt retificationẽ aliq̃ in diuiſiõe. Et.n.ſi eẽt
in eo p̃dicta ꝓpetas abſcidere a lacte & figuraret ipſum figuris diuerſis, ſed uirtus coagulatiua eſt
diſtrictiua et informatiua:& inde cõtingit adhuc in matrice caſus mali, & ꝓprie pp alia mẽbra pp
q̃ſdã res inumerabiles:& ſunt q̃dã aĩalia q̃ cõcipiũt ſup cõceptionem: & non ſp concipient, ſicut

habentes ungulam integram. Et hoc tamen & equus faciunt ſuper cōceptiōe: ſed raro: ſed in pluribus abhoritur: & iſtud eſt propter fortitudinem complexionis in habentibus ungulam concauatam & in omnibus: & propter amplitudinem matricis: ſed quod uincit in hoc: quoniā eſt os matricis ſe conſtringens, & nihil recipit ante horam partus: & appetitus fœminarum in auibus eſt minor q̄ appetitus maſculinoꝝ, quoniam ſua matrix eſt ſub diafragmate: & fœminæ quæ appetūt mľtum de ſpecie cuiuſlibet animalis aborciunt: qm̄ pariunt rem magnam: quoniam ſuperfluitas tēdit nimium in diminutione: & multitudo non inferioribus pilorum ſecundum ſpeciem. Et indiuiduū ſignificat: quoniam iſtud eſt de multa ſuperfluitate: & quoniam uirtus informatiua & nutritiua eſt fortis, & fortaſſe erit aliquod membrum ocioſum in illis quæ habent multos quod iterum recuperant ſicut in filiis yrundinum cum extrahuntur oculi. Et multæ ſunt quæ habent filios multos: & ſua medietas non erit completa, ſed qui naſcitur qui non habet oculos apertos: aut ungues non fixos: etiam in principio ſtatim creatur in matrice propter humiditatem. Et quia calor qui ē in oculis eis de facili deſtruitur rem propter frigus feſtinat ad illam: quia pauci ſunt caloris, & cuꝫ hæc ſua humiditas & ſua mollicies faciunt ad uelocem inſpirationem. Et propter hoc quod eſt habens poros ratos ſiccat̄ citius in corpore, q̄ habens poros ſtrictos. Et qm̄ feſtinat materia ut formet̄ forma maſculina citius: & hoc propter uirtutem agentem in ipſa. q. non propter inobedientiā materie: quoniam materia non eſt in illa opportunitate inobediens ex parte retificationis & quantitatis: ſed ex parte caliditatis & ſuæ uirtutis. Et unľr quod magis fuerit debile magis erit feſtinum: qm̄ ſua materia erit magis feſtina: & uirtus eſt uincens et eſt præſens & incipiens operari: & potens ſupra materiam: & mulieres quæ paucæ ſunt ſuperfluitatis bonificant ſuum modum in cōceptu: qm̄ ponit ſuperfluitatem in concreatum: & non remanet ibi aliquā quod noceat puero. Et cauſa in molla matricis eſt corruptio digeſtionis & diſſolutio caloris, & proprie cum non fuerit in aliquod retinens naturale: quædam operantur in ipſum cum informatione & lac, & eius generatio iam eſt ſcitum: & apparet error empedocles: quoniam credit quod lac generabatur in. viii. & q̄rto. Et primo eſt ſanies in exitu: & poſtea fit lac: & tunc ſanies uel uirus in naturale & lac naturale, & ſcias quod multum longe uitæ eſt animal ſanguineum: & in ſanguineis poſt elefantem homo eſt longioris uitæ. Et opus eſt ut termini eſſent poſiti in ſpecie: nō gratia materie ſolius: ſed cauſa ſuæ receptōis eſt impræſſio aſcellis donec ſit uita concordans cum reuolutione alicuius ſtelle, aut multarum ſtellaꝝ & quædam ſunt maioris uitæ & quædam minoris: & tunc poſt terminꝰ eſt dies cum ſua nocte, deinde quod non cito feſtinet: & eſt unus terminus quē pertranſit luna in quarta ſui circuli: deinde mēſis, & eſt unus circulus qui completur in lunam & ſolem, deinde annus planetaꝝ diuiſi annus ſuaꝝ materiaꝝ commotionum & reuerſionū ad eas figuras in quibus fuerunt: & iſte coniunctiones faciunt ad augmentum naturalium, & ad diminutionem in naturalium.

Incipit liber decimuſnonus. De humiditatibus hominum.

ET huius eſt una determinatio pueri: utrum ſufflet & ſentiat uigilet, aut eſt ſicut uegetabile. Et dico quod non uigilat: quantum non operantur ſui ſenſus: & neq; motum habet uoluntarium: & qui eſt uigilans accidit quod operatur cum ſuis ſenſibus: & quidaꝫ ſunt dormientes quibus accidit quod uident aliquē & ſurgunt & ambulant: niſi qa nō eſt niſi cum complemento operationis anime, ſed alii ſenſus tūc ſunt operātes, ſed in eo eſt unus ſenſus motus. q. confuſus. Et cum hoc etiam nō erit uigilans: licet dicatur eſſe ambulans. Sed habilis ad maiorem expergefactionem, & quo erunt quod uetabūtur in ea ſenſus radicales, & non eſt adhuc ſicut arbores, quoniam in eis non eſt principium ſenſus radicalis, tunc remanſit ut inquiramus uerum eſſet dormiens, & fortaſſe non debet dici quod ſit dormiens: niſi iſtud quod habet iſtud ut ſit uigilans. Et tunc uidetur quod iſta dormitio ſit ſicut in licorgicis: & erit natura pueri: ut exigat ſomnum ſicut cum parit ipſum mater ſtatim fiet, & erit operatio uirtutis operans in ipſo ſuū opus poſtq̄ plus puer plus primo ridet in ſomno: & in hoc accidit cauſa glaucoruꝫ oculorum & nigroꝝ oculorum, & tunc dico quod glaucedo accidit: aut propter naturam tunicarum: aut propter naturam humiditatum. Et cauſa in humiditatibus eſt: quoniam ſi fuerit clare & fuerint poſiti ꝓpe extra: & erit criſtallinus multæ quātitatis, & albugineus modicum, inquātū autem erit medium: erit oculus glaucus: niſi aliquod acciderit contrarium a tunica: & ſi fuerint humiditates obſcure & criſtallinus paucus & albugineus multus: ita quod faciat obſcuritatem: ſicut facit aqua quæ ē multum quæ ſurgat et cooperit res: aut ſi fuerit criſtallinus profundus erit oculus niger: & cum in tunicis eſt uuea: et tunc illa ſi fuerit nigra erit oculus niger, & ſi fuerit uaria uel glaucula erit oculus uarius uel glaucus: et uuea glauceſcit uel uariatur, quoniam in ipſa non eſt digeſtio: ſicut eſt in uegetabilibus: quod ſtatim cum naſcitur non habebit rectum colorem. Sed tendet color eius ad

albedinem. Deinde propter digeſtionem uireſcit, & propter iſtam cauſam erũt oculi puerorum
glauci : & iſta glaucitas erit propter humiditatem completam : aut erit propter diſſolutionem
humiditatis q̃ ſequitur iũctura ſi fuerit bene digeſta, ſicut in uegetabili: quoniam cum intendit diſ
ſoluere ſuam humiditatem incipit albeſcere, & ita glaucitas eſt propter ſiccitatem uincentem. Et
infirmi habent oculos quaſi glaucos: & ſimiliter ſenes hac eadem cauſa, quoniam in ſenibus multi
plicatur humiditas extranea: & diſſoluitur naturalis: & glaucitas ſiue uarietas quædam eſt natura
lis, & quædam accidentalis. Et eſechel contingit ex cauſis nigredinis & fere glauca: & apponitur
quaſi res media ſunt ea: & ſi eſſet eſchel uigens ſicut putat Empedocles eſſet oculus glaucus infir-
mus: impeditus, quoniam amiſiſſet aquam quæ eſt principium uiſus. Et una pars nigredinis in ocu
lis diminuit uiſum in oculis glaucorum reſpoñ. quorundam quando glaucitas non accidit propter
aliquam occaſionem. Et cauſa in hoc quoniam nigredo quæ erit propter cauſam albuginei humo
ris uetat tranſitum colorum: quoniam uetat tranſlucentiam & impræſſiones, & ſimiliter ille q erit
propter obſcuritatem humiditatis abundantis : tunc ille humiditates ſi fuerint multæ non erunt
obedientes mutationibus in uiſu: neq; in exitu uiſus in anterioribus exitu ſenſibili. Et quando fue
rit oculus glaucus propter paucitatem humiditatis albugineæ uidebit plus de nocte & in tenebris
q̃ in die: propter hoc quod contingit lumen moueri ſuper materiam paucam cum fortitudine ma-
gna: & tunc uetabit illam uidere res manifeſte, ſicut eſt pigrities ad uidendum quod eſt in tenebris
poſt lumen: ſicut nigrum propter multitudinem humiditatis erit ſuum uidere de nocte minus, quo
niam indiget illud diligenti inſpectiõe: & motu materie a dextra: & materia multa erit minus obe
diens q̃ pauca, ſed nigredo quæ erit propter tunicam adunat uiſum fortius. Et hõ eſt fortior omni-
bus animalibus in coloribus oculorum: & in equis etiam erit color glaucus oculorum: & etiam ali
us color in alio oculo. Et ſcias quod acumen uiſus eſt ſecũdum duos modos. Et unus illorum eſt ſe-
cundum aſſertionem rei a remotis. Et ſecundus ſecundum fortitudinem diſcretionis rei uiſe & for-
te diuerſabuntur iſte uirtutes, & acutior prima ſua cauſa eſt quod nõ habet humiditatem ut ſit ma
gis anguſtum: & nõ faciet ei contrarietatẽ luminis obuiantis ſuper ſuas omnes partes, ſed uenit ad
res uiſas cum quantitate tenoris & rectitudinis circundantis: & tunc omnes naturæ oculi erunt na-
turæ paſſiue, neq; confuſe: & quando fuerit motus uiſus ad partem rei ſenſate mouebitur a ſuo lo-
co ad fixionem ſuper rem. Deinde reuertitur ab illo motu propter laborem & inquietationẽ lumi-
nis, & ſcias quod cu; oculus fig̃ ſuper aliquid mouetur motu ad exterius cum magno deſiderio cir
cundanti rem appoſitam ſibi ut compleatur ſua operatione propria. Et tunc ſi exit rem prope ui
ſum in aere: & uia fuerit parua cadet. q. in debilitatione & timorem dehelſech: & oculi ꝓfundi ſunt
parue ſpeculationis illius quod remotum eſt ab illo: ſed cauſa diſcretionis eſt claritas humidttatis,
& ſua ſubtilitas: & ſicut auditus eſt olfatus: quoniam compræhenſio rei remote eſt per diſcretionẽ
& diſtinctionem: & ſimile illud quod fuerit habens uias olfatus magis lõgas melius olfaciet: & me
lius uenabitur ſicut canes generoſi. Et etiam inter iſta occurrit quæſtio de leuitate & aſperitate ca-
pillorum & groſſitie & ſubtilitate & albedine & nigredine: & cauſa in hoc eſt ſicut ſcis: quoniã ca-
pilli generantur ex uapore qui eſt ſicut fumus: & eſt. q. piramus in poris: & tunc coagulatur: & tũc
erit ſua materia naturalis eis fumoſa: & erit inſtrumentum porus & ſunt ſicut foramina, & iſta ſup
fluitas fumoſa ſi fuerit ſpiſſa erunt ſpiſſi pili: & ſi fuerit ſubtilis erunt pili ſubtiles : & quando fuerit
cutis ſpiſſa ſuperfluitas ſpiſſa: & erit unus pilus propinquus alii: & erunt foramina non incarnata,
& conſtricta, & non cum altero: ſed ampliata erit ampliatione foraminum cutis ſicce: & erit hoc ẽt
propter ſpiſſitudinis cauſam. Sed ſpiſſitudo erit non propter materiam: ſed quoniã pori ſui erũt
tortuoſi quouſq; accidit foraminibus capilloru; id quod accidit ex eis a calor̃: quoniã ſi calore ope
retur in capillos faceret illos criſpos: & iam erit propter diuiſionem motum fumi propter quã coa
gulantur capilli: & iam erunt propter tortuoſitatem foraminum: & tunc formabitur eis figura ſe-
cundum figuram foraminũ & increſpabitur. Et planities capillorum eſt pp cõtraria huic, & nigre
do capillorum eſt propter caloris acritatẽ, & canities pp tarditatem: & q eſt ruffus propter æqua-
litatem: & fortaſſe erit nigredo & creſpitudo cã impræſſionis aeris extrinſecus. & tunc increſpabũ
tur capilli & fient ut piper: & inde mutat̃ totum hoc in regionibus & ciuitatibus, & cauſa tñ hæc
erit pp cãm humidam, & non callidam neq; uiſcoſam unctuoſam: & tũc miterent̃ capilli ex illa na
turaliter: & iam erit etiã illud pp ſiccitatem, & quæ accipiet capillos & auferet ab eis ſuam humi-
ditatem & pigredinẽ pp quas facti ſunt nigri capilli, & fiunt tũc. q. calx, & hoc eſt ſi cõtingit infir-
mitatibus: & tũc qñ meditabunt̃ conualeſcenti reuertent̃ in ſuum colorẽ: qm̃ trahuntur tũc ex ma
teria bona. Sed ſenex non habet fiduciam alicuius materie, qm̃ iam habet colorem confractum,
ſed caluus habet caluitiẽ: qm̃ deſiccatur medulla. Et incipit añ, qm̃ illud uas eſt magis amplum:

& ſua materia eſt magis humida: & citius recipit deſiccationem, quoniam eſt magis ratum: & tūc propter calorem naturalem fortem in illo diminuitur & conſtringitur in ſe: & contrahitur ab oſſe & tunc non accipit ab illo oſſe materiam fumoſam quæ indigeat rememoratione, & adhuc quoniam ſunt pori rari: & diſſoluitur ab eis quantitas fumoſa. Sed mulieribus eſt natura magis humida: & ſuæ cutes magis hūide, & ſui pori ſunt pori magis anguſti: & caſtrati aſſimilantur eis & non fiunt calui, & plures capilli prius ſūt ruffi & poſt albi cani: & qui eſt ruffus citius fit canus: quoniam eſt propiquior albedini: & caro indiuidui nigra eſt ſaporoſior omnibus aliis carnibus eiuſdem ſpeciei cum fuerint albe: quoniam eſt magis digeſta carne etiam quæ tendit ad uarietatem ſaporoſior & magis digeſta carne quæ tēdit ad albedinem: & capilli in aliis ab homine ſequuntur cutim illius animalis, & tunc ſunt nigri ſupra cutim magnam: & albi ſupra cutim albam. Sed in cauſa grauitatis uocis & ſui acuminis, & fortitudinis: & alte: & remiſſe uocis, ſcias quod grauitas uocis accidit propter fortitudinem emittentis: & iam etiam contingit prppter debilitatem: & illud eſt, quoniam pigreſcit inſtrumentum uocis animalis ad diuidendum aera: & ad mouendum ipſum: mouet ipſum quod mouet cum tarditate erit grauis aliquantulum cum debilitate, ſicut ſunt uoces uitulorū Et uoces uaccarum ſunt grauiores q̄ uoces thaurorum, & ſi trachea fuerit impleta cum catarris humidis: tunc ſi partem dimiſerit & portauerit aera, & acceperit ex ea modicum: aut ſi in operta fuerit in ea operatione forti erit uox acuta propter debilitatem: & propter hoc acuuntur uoces ſenum & conualeſcentium. Sed quando fuerit inſtrumentum uigoroſum in mouendo aerem multū erit uox grauis propter fortitudinem. Sed de dentium utilitatibus iam ſcis ex alio loco.

Explicit liber de animalibus Auicennæ decimus nonus & ultimus.

Regiſtrum huius operis.

a
Prima alba
Incipit liber de anī
habere iuuamenta
oſtenſio eius de die

b
apiculam: aut muſcam
49. annos uel ulterius
ſuperfluitas quæ ad
poterit occupare

c
Capitulum, De naturis
poteſt rex uolare
pſitaci ſuum amorem
Dixit enim phiſicus

d
dam mulieres quæ
cundum quem omne
ſunt ſicce complexionis
& non eſt uetitum

e
& muſculi mouentes
cie: & non habet
por ſpiſſus qui exalat
bus: & cum eius dila-

f
graciliores: & extremi
dientia expanſionum
bus: & quando mouet
pauca, ſed pars

g
ut ueniat ab
loq̄mur in ſperma
os mollificet

Finis.

BIBLIOTEKA MUZEUM

535

Conciliator

¶ Conciliator differentiarum philoſophorum: ⁊ medicorum in primis doctoris in omni diſciplinarum genere eminentiſſimi Petri de Abano Patauini: cum duplici antiqua tabula: Differentiarum videlicet: ⁊ tractatus de Venenis. Nouiſſime poſt omnes impreſſiones vbiq; locorum excuſſas: collatis multis exemplaribus: affatim recognitus: cunctiſq; mendis ⁊ erroribus expurgatus. Citatis denuo in margine omnium doctorum in fonte locis. Adiectis inſuper Simphoriani Camperij Lugdunenſis ſubtiliſſimis additionibus: eiuſdem Petri de Abano hereſes reffellētibus. Necnon tertia abſolutiſſima tabula: que ipſius egregia dicta ⁊ notabilia alphabetice demonſtrat.

Vixit Anno 1514. Vide fol. 544.

Ex libris Felicis Wiśniowski … 1806. Varsoviae.

¶ Scipio ferrarius Venetus phyſiologus ⁊ medicus: Rationaliuȝ medicorum Venetiis habitantium collega lectori ſalutem.

VIridarium toto orbe terrarū ampliſſimum: Conſeruerunt phyſiologi antiqui: pariter ac medici: omni arborum genere copioſiſſimum: omni fructuum ameni tate fertiliſſimum: omni deniq; florum manerie ornatiſſimum. Ad quod tñ non eſt aditus niſi coronatis: eius enim familiares corona īſigniti cognoſcunt. Hoc olim ingreſſus petrus paduanus de villa abano: nūc hanc nunc illā arborē ſcandens: deq; il laꝝ fructibus veſcens: eoꝝ amenitate delectatus. Florūq; varietate lętus: cupiēs ſibi ⁊ alios aſſociari: Ex illis coronam cōdigerēs miſit ad nos vt quiſq; eā capiti ſuo qñ impoſuerit: poſ ſit viridariū introire: ibiq; ſecū cōmorari: ſicq; familiaris ac domeſticus viridariuȝ habitare. eiuſq; voluptatibus frui: nullatenus boni inuidus. Illius igitur ego veſtigia ſequutus e co- rona: pulchriores: meo iudicio: flores excerpſi ⁊ ex eis corollam conſtitui: tibiq; miſi: ſic vt ea habita: facilius petri corona potiri poſſis tādēq; ei in viridario aſſociari. Precedētiuȝ hic eſt intellectus. Viridarium eſt ſcientia ſecretorum nature. Arbores ſunt volumina libroꝝ a do- ctoribus antiquis in ſcriptis tradita: Fructꝰ ſunt habitus ſciētifici inde acqſibiles. flores ſunt elegantiora illoꝝ dicta. Corona eſt opus differentiarum quod petrus de abano edidit colli- gēs antiquoꝝ ſcripta. Quod vt facile ītelligeres: tibi annotaui loca particulariter ⁊ diſtincte vnde ea auctor p̄dictus accepit ne tibi vllus eſſet in inquirendo labor. Ex hoc item opere co- rollam. i. elegantiora ⁊ magis memorie mandanda dicta: ordine litterario collegi: vt illis ha bitis. phyſiologus ac medicus vere dici poſſis. Vale.

BIBLIOTEKA FROMBORK MUZEUM
st. dr. 349

f 37

¶ Flores ordinatim poſiti vnde Conſtituta eſt corolla.

Auerrois fuit poſt machometū p q̄ngentos annos ⁊ vltra q̄m machometus fuit poſt Ieſu3 xp̄m dn̄m nr̄m annis q̄ngentis nonagintaq̄nq3 fo.13.lr̄a.a.
Aſtronomia quid ſit ⁊ quomodo differat ab aſtrologia fo.14.lr̄a.b. f 45
Ariſtoteles in inueſtigando numerū intelligentiaꝝ ſecutus eſt aſtrologos fo.15.lr̄a.c.
Auicēna cōſueuit aliorū ampliare ſermones diſtorte recitando fo.43.lr̄a.a.⁊ fo.111.ar.2.in fi.⁊ fo.249.lr̄a.a.
Aliqui ſubito decollati lac dant ex venis fo.48.lr̄a.a.
Aſſimilatio in fetu ſeq̄tur debilitatē ⁊ fortitudinem virtutis informatiuę fo.53.lr̄a.b.
Ariſtoteles comparauit neruū carni ſicut cerebrum cordi fo.60.lr̄a.b.
Auerrois fuit ſtimulus antiquoꝝ p̄terq̄ ariſtotelis ⁊ zoar fo.8.lr̄a.c.fo.112.lr̄a.a.⁊ fo.94.lr̄a.a.⁊ fo.200.lr̄a.a.
Aer in quatuor tunicas diuiditur fo.19.lr̄a.b.
Anima facit de viribus ſuis cathenam conſtitutam triginta quinq3 annulis fo.80.lr̄a.a.
Actio quid ſit ⁊ quottuplex fo.86.lr̄a.a.
Anno aliquo maſculi maxime generant:Altero vero maxime feminę ⁊ quare fo.39.lr̄a.b.
Auicēna ſatyrico intellectu ⁊ dēte leonino lacerat veridicum galienum fo.130.lr̄a.a.
Ariſtoteles tardauit ſibi mortē ⁊ q̄uo fo.164.lr̄a.b.
Aer magis cōmiſcetur ratione ſui ſitus ceteris elementis q̄ alia fo.165.littera.a.
Auerrois inquiſitio fuit cū parentū ſuoꝝ contradictione noui quid adiungere fo.168.lr̄a.a.
Alchimia quid ſit fo.255.lr̄a.a.
¶ Conditiones medici fol.3.littera.d.⁊ fol.4.lr̄a.a.⁊ fo.9.littera.a.⁊.b.
Corruptibilium quomodo ſit ſcientia ⁊ quomodo nō corrumpatur natura in vniuerſali corruptis omnibus ſingularibus illius nature fo.5.lr̄a.a.
Complexio cęli eſt calida ⁊ humida vt hominis ⁊ quomodo hoc ſit fo.14.littera.c.
Corpora ſenſibiliſſima continue ſunt languoroſa fol.27.littera.b.⁊ fo.28.littera.a.
Corpora ⁊ membra pinguia : frigida ⁊ frigeſcentia extant fo.34.littera.a.
Cerebrum nullam habet in ſe venam fo.34.littera.c.
Caro non eſt in colore rubea ſed alba fo.49.littera.a.
Calefacti ex pugnis non percipiunt ſolutionem continuitatis fo.60.littera.a.
Conditiones miſcibilium quot ſint fo.22.littera.f.
Complexio ⁊ iuſticia ſibi inuice3 aſſimilatur ⁊ quomodo fo.25.littera.a.
Cor ⁊ cetera principalia comparantur pelago agitato ⁊ fluuijs ⁊ ſimiliter magiſtro muſicę:ſutorię ⁊ architecturę fo.56.littera.a.
Capili quorūdam quando non euentantur ſemper madēt ⁊ quare fo.77.littera.a.
Caro non principaliter intenditur a natura fo.85.ar.4.
Corpus lapſum habet quaſdam operationes perfectiores temperato fo.116.littera.c.
Cor ⁊ reliqua viſcera proportionantur deo ⁊ ceteris intelligentijs in humano corpore fo.56.littera.b.
Calor qualitatiuus eſt triplex ⁊ qui fo.126.littera.b.
Capili virides generantur ex fumis cholere praſſine fo.134.littera.a.
Cauſa propter quam medici non expreſſerunt preciſe ſub quo genere febrium locetur peſtilentia fo.139.littera.b.
Cor in homine comparatum ceteris membris in auxilium prebendo ⁊ recipiendo eſt ſicut dux in exercitu fol.140.littera.a.
Cancri qui a doctoribus iubentur ethicis ⁊ conſumptis dari:ſunt qui vulgo dicuntur graꝫi non dicti gambari fol.100.littera.c.
Candela ignita maxime nutritur vino ⁊ quomodo folio.103.littera.a.
Carens membris genitalibus mingit per vmbilicum ⁊ quomodo fol.148.littera.a.
Criſis ſextę diei eſt aliquando bona ⁊ propter quid folio.151.littera.a.
Carnis ſex ſunt differentie ⁊ quę fo.162.littera.a.
Cordę conjectę:ex inteſtinis ouium ⁊ luporum factę ſe corrumpunt inuicem fo.198.littera.a.
Calor in eadem materia producit dulcedinem:ſalſedinem amaritudinem ⁊ acuitatem ⁊ quomodo fo.201.lr̄a.a.
Chirurgię opera ſunt incidere:ſuere ⁊ coquere folio.254.littera.a. Cutis 61
¶ Deus produxit hyppocratem : miſericorditer prouidens humano generi fo.1.litteris.b.⁊.d.
Diffinitio inuenitur ex diuiſione ⁊ quomodo folio.11.littera.a.
Diſtinctio ętatum penes planetas ⁊ eorum regimen ⁊ dominium in eis fo.35.littera.a.
Diocles mendoſe vocatur ab auicēna.theophylus folio.47.littera.a.
Dentes ſentiunt ex irradiatione ſpirituum non ex tranſitione neruorum in ipſos fol.61.lr̄a.a.
Duplex cauſa ꝙ deperditum non reſtauretur a natura: Altera ponitur fol.54.littera.a.Altera fol.61.ar°.3.circa principium col.4.
Duo corpora diſtincta 2m materiam poſſunt vniri ⁊ quomodo ⁊ habes exemplum fol.127.littera.a.⁊ ſic diſtinguntur calor naturalis ⁊ preter naturam.
Diuerſitas motuum eſt in aere ⁊ propter quid folio.22.littera.c.
Duplex eſt calidum inſtrumentale virtutis diuinę quę eſt in ſpermate ⁊ quod fo.68.littera.a.
Differentia inter ſignum ⁊ ſignificationem folio.114.littera.a.
Diuerſitas coniunctionis cauſę cum effectu qualis ſit fol.129.littera.a.
Dolor non imprimitur a cauſa ſimpliciter ſubito operante ſed quomodo vide folio.112.ar°.3.poſt medium.
¶ Elementum ⁊ principium quomodo inter ſe differant folio.17.littera.a.
Eiuſdem rationis eſt dare vitam ⁊ nutrimētum folio.45.littera.d.
Ex motu cęli ⁊ luce oſtenditur dominiu3 qualitatis in elementis ⁊ quomodo fo.17.littera.c.
Eximius dilucidator galieni quis fuerit fo.37.littera.a.
Ex ſpermate ſuperflue calido ⁊ ſicco feminam generari ⁊ valde frigidam vel maſculum talem ⁊ quomodo fo.38.ar°.2.in fine col.4.
Ebrietas quę eſt in mero:in penitentia reducitur ad actū ab intrinſeco l3 in alijs penitentia reducatur ad actum ab extrinſeco fo.96.littera.a.
Exemplum ꝙ natura defendit loca leſa fo.126.lr̄a.a.
¶ Fidelis interpres galieni quis fo.37.littera.a.
Fricatio magnetis ex alio non impedit attractionem ferri niſi ſanguine intingatur hircino fo.72.littera.a.
Frigida non ſemper exhibentur propter digeſtionem materię calidę fo.89.ar.4.

Forma habet quatuor ordines ſeu gradus fo.92.lr̃a.a.
Facecia de puella formoſa fo.118.littera.a.
Fungus non eſt de genere vegetabilium ⁊ quomodo ge/neretur fo.191.littera.a.
Flebothomia de menſe madij non eſt fienda de brachijs aut manibus fo.219.ar.3.in medio.
¶ Generatio triplex eſt perfecta:iperfecta ⁊ media ⁊ quo modo fo.42.littera.a.
Galienus propter amorẽ hyppocratis ſeductus dixit aliõ a vero fo.45.littera.b.
Galienus docebat medicos ſui temporis commemorans experimenta:quando videbat eos nolle credere ſuę rõ/ni vt patet exemplo.13.de ingenio ca.9.fo.2.littera.e.
Gradus vnus in cęlo quantum ſpacium contineat in ter/ra fo.97.littera.a.
Generatio vermium eſt neceſſaria:aliter mundus nõ eſſet perfectus ⁊ ordinatus fo.146.littera.a.
Greci continue bibunt calidum potum fo.171.littera.b.
Gallici plus alijs vtuntur ratione fo.175.littera.a.
Galienus ſicut litigioſus voluit omnifariam obtinere om nia quecunq̄ potuit comprehendere fo.250.littera.a.
¶ Habentes aſſimilationem cum brutis: monſtruoſe ex egritudinibus ſine medicina liberantur: de intentione auerrois 7° colľ3 ca.31.fo.3.littera.c.
Homo eſt vltimũ a natura intentum foľ.18.littera.b.
Habentes cerebrum magnum ſunt ſtulti foľ.34.littera.d.
Humidum radicale eſt triplex ⁊ quod foľ.160.littera.a.⁊ foľ.161.littera.a.
Heremitę diutius ieiunant abſq̄ leſione ⁊ propter quod foľ.171.littera.a.
Habentes fluxum ventris vel econtra quomodo debent dormire fo.176.littera.b.
Homo oſſitat ⁊ mingit alio oſſitante ⁊ mingente ⁊ quare foľ.208.littera.a.
¶ Judicia medici debent eſſe amphibologica folio.3.lit/tera.c.
Intellectus quomodo indiuiduus ⁊ quomodo vniuerſa/lis ⁊ quot modis vniatur corpori quia tripliciter folio.6.littera.a.
In diffinitionibus non cadit nota copulationis ⁊ propter quid fo.10.littera.a.
In diuerſis partibus vniuerſi diuerſę ſunt naturę hominũ in fortitudine ⁊ longeuitate fo.13.littera.b.
Ignis ponderari non poteſt etiam q̃ʒmaximus quia non habet pondus fo.26.littera.a.
Judicium de vita quomodo ſit ſuſcipiendum a ſole aut lu na in natiuitate fo.30.littera.a.
Immutatio coloris in facie celeriter facta arguit ſubtilita tem cutis in illa fo.61.littera.c.
Ideo natura non reſtaurat ſpermatica deperdita quia in procreando ea fecit vltimum conatum foľ.61.ar.3.circa principium.
Ignis vno modo violenter ⁊ altero naturaliter concurrit ad mixtionem foľ.21.littera.c.⁊ fo.22.littera.e.
In omni animalium genere eſt vnus dux ⁊ princeps ⁊ mẽ ſura vt quod eſt in illo temperatiſſimum foľ.27.lr̃a.a.
Imaginatio tantam habet virtutem qñq̄ vt non ſolum ſe xum ſed etiam ſpeciem qñq̄ imutet fo.39.littera.a.
Inſtrumentũ quoddã eſt reddens tm̃:quoddam recipiens tm̃ ⁊ quoddam reddens ⁊ recipiens ⁊ eorum exempla foľ.64.littera.b.
In linea ęquinoctiali in terra ſub ea habitata ſunt montes qui naturã habent attrahendi ad ſe hoies ſicut adamas ferrum:qui dum attrahuntur rident ⁊ attracti retinẽtur folio.98.littera.a.
In alpibus florentinis quidam hoſpes dabat carnes hu/manas comedendas hoſpitibus loco porcinarum folio.100.littera.a.
In debiliſſimo ⁊ morti propinquo quater in die oportet ci bare ſecundum quatuor quadras lunę illum ſic in die quater immutantes fo.174.littera.a.
Jus pulli quod medici exhibent ęgris poſt ſolutionẽʒ ab eiſdem eſt male exhibitum ⁊ non debet exhiberi ⁊ pro/pter quid fo.179.littera.a.
Ingenium ad capiendum aues manu fo.203.littera.b.
Incidentes in ęgritudinem medius habent ſi ita eis eue/niat in principio menſis ⁊ propter quid folio.219.litte/ra.b.
Infirmi appropinquantes morti aliquando videntur in tantum conualeſcere vt videantur ſaluari lʒ nõ multum poſt moriantur vnde hoc ſit foľ.220.littera.a.
Ignoramus ⁊ ignorabimus in ęternum q̃titates ⁊ põde/ra elemẽtoꝝ in mixtis fo.256.littera.a.
¶ Logica eſt duplex ⁊ eius duplex eſt vſus foľ.3.lr̃a.a.
Luna eſt vicaria omnium planetarum: eorum ſuſcipiens ⁊ influens in hec inferiora impreſſiones fo.15. littera.b.
Lignum in aere grauius eſt plumbo ⁊ quare folio.20.lit/tera.b.
Longam vitam habent animalia quę nõ habent fel ⁊ ma xime circa epar copulatum foľ.45.littera.a.
Lux ⁊ lumen quid ſint ⁊ quomodo differant folio.91.lit/tera.b.
Lapides quidam veronę mirabiliter ſculpti: vt nullo hu/mano intellectu ſit poſſibile ſculturaʒ conſequi foľ.104.littera.b.
Lac coagulatur a pluribus rebus ⁊ quibus ⁊ quomodo foľ.202.littera.a.
¶ Multi non poſſunt adipiſci fęlicitatẽ: impediti a ꝑpria natura ⁊ ſeruili anima vt vita priuati foľ.1.littera.a.
Medicinę ſcientia ſicut neceſſariſſima fuit ante omnes ali as inuenta foľ.1.littera.b.
Medicinalis ſcientia eſt particulariſſima fo.2.lr̃a.b.
Medicina practica eſt ſcientia ſpeculatiua ⁊ non mecha/nica foľ.7.littera.a.
Multiplex cauſa q̄ terra ſit diſcooperta ab aquis foľ.18.littera.d.
Maſculinitas in fetu ꝓuenit a virtute caloris innati ſicut femineitas a ſuo contrario foľ.24.littera.a.
Mulieres exacuunt ⁊ ꝓlongant capita infantium ⁊ pro/pter quid foľ.32.littera.a.
Magnus medicus ſophiſta quis foľ.34.littera.b.
Mures ſunt ſex ſpecierum foľ.42.littera.b.
Melancholia per hypoſtaſim euacuatur foľ.45.lr̃a.c.
Melancholici cibi poſſunt conuerti in ſanguinem ſed nõ melancholia ⁊ quare foľ.47.littera.b.
Membra inter ſe cõparationem habẽt calcis ad lapides foľ.49.littera.b.
Multiplex ſignificatũ toti⁹ fo.49.lr̃a.d.⁊ fo.54.lr̃a.b.
Multiplex modus accipiendi mixtionem fo.22.lr̃a.a.
Motus octauę ſphere verius eſt per gradum vnũ in.70.annis q̃ʒ in.100.ex quo contingit vniuerſam habitatio/nem tandem permutari fo.22.lr̃a.d.
Multi hoies habẽtes membra fortia ⁊ virtutes ſanas ⁊ validas incurrunt ęgritudines mortales a quibus pe/reunt ⁊ ꝓpter quid fo.30.littera.b.
Multa particularia cũ ſcribi non poſſint:relinquẽda ſunt arbitrio prudentis iudicis foľ.55.littera.a.
Morientibus prius ceſſat motus in ſiniſtro vẽtriculo cor dis q̃ʒ in dextro fo.66.littera.b.
Meretrices nõ omni tempore debent ſibi ꝓuocare abor/ſum ne ſimul cũ fętu pereant fo.69.littera.b.
Mirabilia quedam de magnete ⁊ ferro ⁊ cultello ferreo

Tabula

fol'.72.littera.a.
Mulieres habentes pilos in mandibula inferiori debo/neſtantur.viri autem nō.⁊ quare tam viris q̄ mulieri//bus ibidem naſcuntur.fol'.76.littera.b.
Mulier carēs manibus viſa ē pedibus neř.fol'.90.lr̄a.a.
Minus percipitur actio dei ⁊ ſi potior q̄ celi ⁊ hec min⁹ q̄ elementorum fol'.90.littera.b.
Manu faciente vmbraꝫ oculo fit acutior viſus:⁊ propter quid fol'.92.littera.c.
Multiplex ſigni varietas.fol'.114.littera.b.
Mulieres ex quoddam inſtinctu operantur:in malū am/plius prone.fol'.116.littera.b.
Muſica triplex ⁊ que.fol'.120.littera.a.
Miliaria hominuꝫ ſimul bello interire propter quid.fol'.164.littera.a.
Mercurialis que ſimplex eſt ⁊ moderatum pharmacum ventris ſubductiuum:eſt appetitus proſtratiua ⁊ ſtoma chi impeditiua.fol'.181.littera.a.
Medicina ſolutiua eſt per accidēs talis ⁊ quomodo.fol'.196.littera.a.
Mentaſtrum non vtile ſm Dyaſcoridem ad curam ho/minibus habet mirabilem curam in apate duro matri/cis ⁊ quomodo.fol'.203.littera.a.
Mulieres plus valent in perficiendo aliquid cū incanta/tionibus q̄ viri ſapientes ⁊ demones plus mulieribus obediunt ⁊ propter quid.fol'.209.littera.a.
Mulieres ex coitu nō ſic incurrunt morbum gallicū ſicut viri ⁊ propter quid.fol'.228.littera.a.
Modus facile interimendi hominem.fol'.233.littera.a.
¶ Nobilitas ſcientie non attenditur penes extrinſeca ſed a proprio fine.fol'.8.littera.a.
Natura humana eſt prompta ad lapſum.fol'.9.littera.a.
Natura multis ſumitur modis ⁊ quibuſ.fol'.12.littera.a. ⁊ fol'.21.lr̄a.b.⁊ fol'.80.lr̄a.b.⁊ fol'.159.littera.a.
Numerus ſtellarum conſideratarum ab aſtrologis.fol'.14.littera.a.
Non omne graue petit deorſum.neq3 omne leue ſurſum fol'.34.littera.e.
Non inconuenit tactum alicubi fore ſine medio vt in cor/de ⁊ craneo.fol'.60.littera.c.
Nexus ⁊ ordo ⁊ proportio ⁊ ſitus elementorum quare ſit ſicut eſt.fol'.18.littera.a.
Neruuſ habꝫ tria ſignificata ⁊ que.fol'.59.littera.a.⁊ fol'.83.littera.a.
Nullum odoriferum in ore tentuꝫ ſentitur ore clauſo.fol'.64.littera.a.
Nigromantici ⁊ venefici qua ratione vigorentur.fol'.92.littera.b.⁊ fol'.93.littera.a.
¶ Omnia in cōi ſunt eadem.fol'.2.littera.a.
Ordo quid ſit ⁊ quot modis dicatur.fol'.9.littera.c.
Opus boni expoſitoris eſt intentioneꝫ ſcribentis q̄uis ſit falſa manifeſtare.fol'.51.littera.a.
Omnis cauſa poteſt reddi ad interrogationem per ꝓpter factam.fol'.58.littera.a.
Odorum diuerſitas in ſe ⁊ modo preparationis.fol'.101.littera.a.
¶ Peruia illuminata a ſole redduntur lucida.Nō peruia ꝟo tamē diaphana reddunť colorata.fol'.6.littera.a.
Perfectio ſcientie practice non eſt ſine operatione.fol'.7.littera.a.
Piſces non ſic capiuntur a peſtilentia ſicut cetera anima/lia ⁊ quare.fol'.19.littera.a.
Principium etatis ⁊ vite ſumitur a luna: ſed cōceptiones econuerſo.ſ.a ſaturno.fol'.35.littera.a.
Propter quid fuerit diluuium.fol'.18.littera.d.
Potentie diffini⁹ fol'.22.littera.b.
Plante habent diuerſitatem ortus in radicibus quando concluſe ſunt in vaſculo:ab eiſdē:in terra.fol'.66.lr̄a.a.
Perfectus numerus quomodo ⁊ quis ſit.fol'.69.lr̄a.c.
Pillule dātur numero impari ⁊ propter qd.fol'.70.lr̄a.a.
Planetarum regimen ⁊ ordo ſuper fetuꝫ quis ſit.fol'.70.littera.b.
Parua ⁊ multa alteratio diſtinguit malam complexionē equalē ⁊ diuerſam.fol'.107.littera.a.
Potentia ſenſitiua eſt vna materialiť ex organo ⁊ plures ex obiecto formaliter.fol'.113.littera.a.
Potus vini eſt triplex ⁊ qui.fol'.103.littera.a.
Perfectio mundi deficit ſi qua animaliuꝫ ſpēs ēt viliſſima vt vermium deficeret.fol'.146.littera.a.
Partus non ſolū eſt fetus egreſſio ſed ⁊ mundificatio ma tricis.fol'.153.littera.b.
Pataui ſunt bibuli ⁊ ante luciferum tabernas expoſtulāt fol'.172.littera.a.
Peccant medici quādo exhibito diuretico mox cibū exhi/bent ⁊ quare.fol'.173.littera.a.
Perſica notantur facile corruptibilia qū inciſa ferro red/dunt odorē malum quaſi fetidū.fol'.175.littera.b.
Populus arbor vnde ſumpſerit nomen.fol'.183.littera.a.
Penne columborum ⁊ accipitrum ſe inuiceꝫ mixte corrū/punt.fol'.198.littera.a.
Pluuia quo tempore magis eueniat.fol'.219.littera.a.
Petrus de abano auctor diiarū vix euaſit periculū mor/tis propter potum aque frigide ſibi exhibite a quoddaꝫ temerario.fol'.222.littera.a.
Peccatum Adami fuit minuſ peccato Luciferi ⁊ propter quid.fol'.226.littera.a.
Petrus de abano auctor diiaruꝫ in conualeſcētia habuit imaginationē corruptā ⁊ quam.fol'.231.littera.a.
Petrus de abano diiarum auctor.gaudebat videndo co/medentem lac cum pane.ſed tamē incitabatur ad vomi/tum.fol'.100.littera.b.⁊.242.littera.a.
Propter quid periculoſa ſunt vulnera in determinatꝭ mē/bris quando luna eſt in ſigno proportionali illis mem/bris.fol'.15.littera.d.
¶ Qualis ſit ⁊ q̄tum ſe extendat ſcientia aſtrologie.fol'.15.littera.a.
Quantum elongētur a terra vapores ab ipſa eleuati.fol'.20.littera.a.
Quattuor nomina embryonis ſm quattuor eius tempora in matrice.fol'.51.littera.b.
Quomodo verificetur ꝙ ſenſibile poſitum ſupra ſenſum non ſentitur.fol'.60.littera.d.
Quo tēpore naſcatur homo propheta vel nouus legiſla/tor.fol'.26.littera.b.
Quare anno aliquo maſculi maxime generentur.altero ꝟo maxime femine.fol'.39.littera.b.
Quomodo in coitu mulier ducatur ad ſincopim.fol'.53.littera.a.
Quattuor ſunt operationes calidi elementaris qui eſt in/ſtrumentum anime ⁊ que.fol'.68.littera.b.
Quattuor ſunt differentie natiuitatis ⁊ que.fol'.69.lr̄a.a.
Quandoq3 homines nutriuntur rebus multum a cibo di ſtantibus vt palea ⁊ feno.fol'.75.littera.a.
Quidam efficiuntur cani timore repentine mortis ⁊ qua/re.⁊ differētia a canitie naturali.fol'.76.littera.c.
Quidam nanus habuit quartam capitis figuram innatu ralem vt menſurauit Petrus de abano.fol'.116.lr̄a.a.
Quattuor conditiones requiſite ad actionem cuiuſlibet naturalis ⁊ que.fol'.138.littera.a.
Quidam emiſit vermes cucurbitinos colligatos ad men ſuram longam quindecim pedibus.fol'.147.littera.a.
Quartana a corruptoribus nature apparenter curatur ⁊

Ofa 62.

quomodo.fol.158.littera.a.
Quidam ſpuentes ſanguinem aut vomentes interduꝫ iuuantur ex illo.fol.159.col.3.littera.a.
Qualis debet eſſe accubitus ſumentium pharmaca ſolutiua.fol.176.littera.a.
¶Res quedam ſunt ex opere nature:quedam ex ope noſtro.fol.4.littera.a.
Rex perſarum applicat feneſtris humanaꝫ cutem.fol.61.littera.b.
Regio temperata que ſit.fol.31.littera.a
Recidiuatio in quibus egritudinibus precipue ſit pernicioſa.fol.142.littera.a.
Religioſi quare fiant pingues.fol.101.littera.b.
Remedium extrahendi ſpinam gutturi infixam a vetula.fol.209.littera.b.
¶Subiectuꝫ in ſciētia dicitur tribus modis.fol.8.lr̄a.b.
Simplicitas elementorum non ſenſu ſed animo cognoſcitur.fol.17.littera.b.
Senium ꝛ corruptio neceſſario adueniunt propter igneꝫ violente concurrere in mixtione.fol.21.litteris.b.ꝛ.c.
Sex conditiones ſunt requiſite in digeſtione communi.fol.42.littera.c.
Sanguinis triplex eſt maneries.fol.48.littera.b.
Sperma eſt coīus genitura ꝛ quomodo.fol.49.littera.c.
Subſtantia more medicorum intelligitur qualitas 2ª ſubſtantie proprie dicte copulata.fol.18.littera.c.
Sermo Ariſtotelis eſt profundior: Galieni ꝟo pulchrior fol.83.littera.b.
Senes elongant rem quam videre debēt ꝛ quare.fol.91.littera.a.
Spiritus non putrefit ſed inflāmatur ꝛ reſoluitur ꝛ quare.fol.139.littera.a.
Sanguis menſtruus eſt quincuplex ꝛ qui.fol.159.lr̄a.b.
Subiugalia viciſſim vrinant poſt olphatum ꝛ quare.fol.208.littera.a.
¶Tria de queſitis:tantum per demonſtrationem ſciuntur.fol.10.littera.b.
Tres ſunt modi ignis ꝛ vnde fiant.fol.21.littera.a.
Terra redditur macra ꝛ ſterilis:pinguis ꝛ fertilis ex diuerſitate ſatorum in ea.ꝛ quorum.fol.76.littera.a.
Tria ſunt ex quibus agentibus fit febris ephimera: quattuor ꝟo in putrida qnqꝫ in ethica.fol.127.littera.b.
Tres cauſe concurrunt ad fluxum ꝛ refluxuꝫ aque ꝛ que.fol.127.col.4.ar.primo.
Terra mouetur ſucceſſiue per partes diſtātes a cētro motu octaue ſphere.fol.129.col.3.ar.4.in fi.
Tartare puerper̄ non ſunt egre: nec ledūtur in operationibus.fol.153.littera.a.
Tres medicine ſimplices virtutem vitalem confortātes ꝛ retardantes mortem ꝛ que.fol.164.littera.b.
¶Unde ſumatur principiū indiuiduationis. fol.6.lr̄a.a.
Unitas ſpecifica prouenit ex identitate quattuor cauſarū. fol.39.littera.c.
Uirtutes ſe habent ſicut ſuperius ꝛ inferius ita ꝙ vitalis eſt genus ad animalem ꝛ naturalem.fol.45.col.4.ar.2. iuxta finem.
Uirtus informatiua que receſſit a mēbro eſt cauſa ꝙ ipm̄ deperditum nō poteſt reſtaurari.fol.54.littera.a.ꝛ fol.161.littera.b.
Unumquodqꝫ arene granum habet in celo proprium ſenich.fol.33.littera.a.
Uirtus diuina exiſtens in ſpermate indiguit ſubiecto diſtincto eam vehiculante ad membrorum figurationes ꝛ quomodo.fol.68.littera.a.
Unum primum dicentem:aliquando ſequuntur ceteri. et ideo prouenit error.fol.74.littera.a.
Uia eſt duplex primaria ꝛ ſecundaria ꝛ q̄.fol.141.lr̄a.b.
Uirtus in magnete attractiua ferri:experientia oſtēditur ex polo arctico eſſe deriuata.fol.104.littera.c.
Uirtutes influunt in hec inferiora a celeſtibus per influxū occultuꝫ non ex luce aut motu.ſed ex ſitu:abſqꝫ medij alteratione.fol.104.littera.c.
Uirtutes occulte proprietates dicte ſeneſcunt ꝛ pereūt vt decrepitus in homine.fol.105.littera.a.
Unguentum generatiuum pilorum.fol.184.littera.a.
Uentoſe magis attrahunt ſine ſcarificatione q̄ꝫ econtra:ꝛ quare.fol.243.littera.a.

Primum 103 a. Finis.

¶ Hectorē Galli Aruernum ſancte apoſtolice ſedis Prothonotariū eccleſie ſancti Juliani Briuatēſis Canonicū digniſſimū Symphorian⁹ Champeri⁹ pluria iubet ſalute ipertiri.

Annotatiões in Petrū Aponēſem quē conſiliatorē vocam⁹: tibi Hector vir litteratiſſime dicare conſtitui: opus a phia ad medicorū vtilitatē cōditū. Jn theologia eni3 ac Aſtrologia rerūq3 diuinaru3 mēde inumē in ɔſiliatore cōſpiciunť: ⁊ religionis deprauata ſacra: ac maculoſa noia ſcaturiūt: ad que repurganda opus foret iuſto volumie. Hoc eni mihi ꝑpe vnū ꝓpoſitum eſt: hic ſcopo3: hoc ſignū: vt ꝑ virili pte foueā: iſtituāq3 tirocinia adoleſcētuloꝝ medicoꝝ: vt in religiōe chriſtiana titubātib⁹ ob Petri Aponēſis ōliramēta fulcimēta ſuppeditē: vt deniq3 imiter Democritū: quē nimio iuuādi mortales ſtudio: iterdū ꝑlapſum in phia ferūt. Malo eni (citra religionē dico) deerrare nōnūq3: ⁊ icidē i culpā vt ego ſentio ignoſcibilē/ q3 diutio ſeneſcē ſiletio ⁊ funeſto veterno torpeſcē. Eqdē ex caſtris medicoꝝ i theologoꝝ ⁊ Aſtrologoꝝ atq3 iuriſpōtificij caſtra ſubide me ɔfero: nō tñ vt trāſfuga: ſ3 vt explorator. Nolo qdē eē theolog⁹ vt Origenes: nō tñ expers theologie: q̄ ſalus aie ɔtinef. Nolo eē iuriſcōſult⁹: vt Gratian⁹ ⁊ Baldus nō tñ penit⁹ exploſus a ɔtubernio iuriſcōſultoꝝ. nolo eē Aſtrolog⁹ vt Ptoleme⁹ tñ nō oino alien⁹ a ſecta Aſtronomoru3 ⁊ ſchola. Hec aūt ſi penit⁹ itroſpicē nō l3: ſaltē a limine ſaluto: ⁊ vt celeberrimi ſcriptores dixē: magne rei quātulūcūq3 poſſederis fuiſſe participē: non minima eſt gloria: ⁊ ſati⁹ eſt plura ſtudioꝝ gnā nouiſſe mediocrit: ſi nō poſſis vnum aliqd iſigniter. S3 ne ex cancellos inſtituti opis euagef orō: iam aperiēda ſunt vela ac ianua petēda: iam manus iponēda opuſculo eſt: in q̄ vereor nedū amphorā formare incipio vrceū finxerim. Tu vero Hector clariſſime qcqd eſt iſtud munuſculi libēter cape: qḋ ſi facit ad ſtōchū tuū: qḋ ſi tibi ꝓbaf tuiſq3 ſimilib⁹ bñ eſt. pluris eni3 facio vni⁹ eruditi laudationē: q3 ſexcētorū male litteratorū vituperationem. Uiuas valeaſq3 Champerij tui memor.

¶ Annotamēta Errata ⁊ caſtigatiōes in Petri Aponēſis opera ꝑ Symphorianum Chāperium Lugdunēſem ſereniſſimi ducis Calabrū ⁊ Lotharingoꝝ medicum primarium.

PEtrus de Apono apḋ noſtros ɔſiliator dictus: vir magne. ſ3 nōnūq3 nimiu3 audacis temerarieq3 doctrie. Oli tñ inť medicos boni nois: ſ3 q exacte philoſophaf adūtit plīme lectiōis hoie3 fuiſſe: minimiq3 iudicij. ab oibus ferme credit⁹ eſt mag⁹: veru3 ex aliqb⁹ cōſtat: q3 oppoſitū ei dogma aliqñ tributum ſit quē etiā hereſeū inqſitores vexauerit: qſi nlľos eē demōes crediderit: is plura reliqt ſigna: cur ſupſtitioſus crederef in libro pſerti quē appellauit ɔſiliatorē: cuius libri dīa qnqgeſimaſexta ſup cēteſimā de pcātatiōib⁹ multa in vtrāq3 ptē agēs: eis tribuit plīm: illiq3 abſurdiſſime ⁊ ipie ſupſtitiōi fauet: placari deū Aſtronomica oione: qḋ ſe exptū dič: viſumq3 ſibi vberiorem ſcia3 impetraſſe: dū eā petijſſet capite celi me^m dracōis occupāte. ſ3 hāc mittam⁹ ⁊ a Joāne Pico mirādulano: ⁊ a nobis alibi deteſtatā. Eligē. n. diem a dinitiāda ɔiugia cōmercia: orones ad deū ⁊ his ſilia ipiū ē: ⁊ a fide apoſtatare. Omniū (inqt Auguſtin⁹) corda fideliū nō dubitāt: nulli3 mūdi ptib⁹: nulliſq3 tpib⁹ ꝓuidētiā abeē diuinā: nec de ſtellarū ptāte: q̄ nulla eſt: ſeculariū negocioꝝ pēdē ꝓfectus ſed eqſſimo ⁊ clemētiſſimo ſummi regis arbitrio cuncta diſponi. Cōcordat qḋ idē dicit libro 3° de trinitate ca. iiij. Et ad Januariū ait. Non itaq3 dies obſeruem⁹ ⁊ annos ⁊ mēſes ⁊ tēpora ne audiamus ab apoſtolo. Timeo ne forte ſine cā laborauerim in vobis. Eos eni inculpat qui dicūt: non proficiſcar: qa poſter⁹ dies: aut qa luna ſic fertur: vel proficiſcar vt proſpera cedant: qa ita ſe hab3 poſitio ſyderum: non agam hoc menſe cōmerciu3: quia illa ſtella mihi agit mēſem: vel agam: qa ſuſcepit menſem.

¶ Qꝫ precantatio in cura non conferat: contra Petrum Aponenſem. diffi. clvj.

¶ Pcātatiōes cēſuit Aponēſis egrī ɔferre idq3 pſuaderi rōne ⁊ exprimētī demōſtrari. ꝑ exprimētī affert multa iter q̄ Euchariſtie nr̄e vba ⁊ dine vt inqt artis notoria noia: ⁊ pleraq3 magice arti3 cātamia: ⁊ ſane Aponēſis iſte min⁹ decipe poterat/ q3 vt pcātatiōib⁹ cōmiſceret que dina ſunt: qq3 ꝓphana ⁊ noxia dinoꝝ noie dignaref. Dicunt theologi ſup Chři corporis ſciſſimum ſacrm: vbis ipſis vt cauſis nō ɔfici: itercedēte aūt ea vt ſigna qb⁹ aſſiſtat diuina pōa. Notoriā q3 artē: nō mō illicitā: ſed vanā pſus ⁊ inefficacē Diuus Aqnas aſſeruit noxiorū deliramētorū hoſtis: vt ſcm ⁊ doctū hoiem decet: is igř poſt multa aduerſus ſupſtitiōes diſputata ꝺ arte notoria vba faciēs: docet eā ſuis fig^ris ⁊ ignotī vbis vti tanq3 ſignis. Mani^m aūt ex illis aia3 nāľr ſcia nō iformari: q̄re eā ad pacta ptinē demonū cū dina aucte iſtituta nō ſit: docet ⁊ i⁹ effectū ſcie q ea ex arte ſepaf a ſuis cultorib⁹ mō q̄ ſcia nāľr acqriť hēri nō poſſe: iueniēdo. ſ. ꝑ ſe: vel diſcēdo ab alijs: q̄re relinq vt vľ a deo vel a demōe expectef: Deū vō ꝑ hō obſuatiōes largiri nō ſolē ſciam: ſ3 ex arbitrio ſuo: liberaliq3 clemētia: vt Salomōi oli: vt aplis: vt alij3: q̄re colligi debē: vt rei huiuſce ſit auctor demon: ad quē itellm̄ illuminare mime ɔueiat: quē tñ colluſtrari oporteat i adeptione ſcie: Ueꝝ. n. eſt Auguſtio narrāte nemīnē vnq3 a demone ſcia3 edoctū: q3q3 demōes ipos: dū loquunť qpiā ſciaꝝ documēta ꝓferre nihil vetet: id aūt notoria ex arte nō q̄ri: ita hac i re Thomas decernit: c⁹ auctas Aponēſi pſtabilior: cui⁹ iudiciū excellēs adeo: vt Aponēſis cōpatione excludat. Magica alia q̄ affert Aponēſis expimēta: i pacta dmonū referēda ſſ: q̄ āt ꝑ rōnib⁹ affert: nullā rōnē ɔtinēt: poſſe inqt icātatiōe3: ita affectā eē: vt mūdane māe ɔnari poſſit: alibi ɔſitauim⁹: ex affectiōe qq3 icātati ita euenire qḋ pari rōe refellif. Nā tāetſi aliq poſſit hois imaginatio: ⁊ vehemēs deſideriū: nō tñ ea val3: q̄ ille plīma ɔgerit: inť q̄ i⁹: vt ex vbis i aure hauſtis: largiaf qs qcūq3 ali⁹ petierit: ābulet ſup acutiſſimū gladiū: ſup prunas ardētes illeſus: ſtupefieri pterea ſpētes: furibūdos eqs carmie qeſcē. Fieri. n. ope demonis id pt: nō nāe: Qualia ſi ꝑ veris ſuſcipianť: ⁊ nō ab antiqtate ɔfictis: fiere nōnulla Circes ⁊ Medee cātamia: qꝫ āt a deo ſortianť effectū pcātatio hō: tā ipiū q3 delirū nec ꝑpea excuſaris: qꝫ in fine qōnis: ſeu diſcordie diie ve ꝑdideris ꝉ oia topice a te dcā: nullā eni ꝓbabilitatē hñt: nullum ex Topicis Ariſtotelicī arg^m ſumptū ē: execrāda oia ⁊ deo aduerſa: ⁊ theologis exploſa: nec min⁹ illa qꝫ i angelos ꝉ ēt referri poſſe dixiſti: illi ſiqdē a dei nūq3 volūtate deflectūt. Atq dñr orōnes ferre ⁊ pñtare deo: proq3 nob intercedē. ve ille ſūt ⁊ ab eo eccľia ve ſua iſtitute: recta volūtate: ⁊ religioſa pietate ſurſu3 effuſe: tales nō ſūt magice vanitates: ⁊ phanaticoꝝ ſupſtitioſa icātamēta. Qꝫ vo in demones ea ipa ēt retuleris: recte ſenſiſti: ſ3 nō ex ite

gro:ibi.n.plane deliras cũ ptolemeo: ⁊ eiꝰ iterꝑti acce/
dẽs:nõ negas ex celeſti ꝯfiguratiõe:deriuari ad nos po
tẽtiã cogẽdi malignos ſpũs:⁊ ex moꝛtuis diuinare:qð irri
ſum ꝯfutatũ ⁊ exploſum eſt libꝛo nr̃o de vita celitꝰ cõpa
rãda:⁊ demũ decipis dũ nõ abnuis ꝯiũctas oꝛbibꝰ itelli
gẽtias:ſeu celoꝝ aĩas ꝓdeſſe nobis ⁊ officẽ ex diuerſita/
te cãtaminũ:q̃ſi ſubſtãtie q̃ mouẽt oꝛbes: ⁊ q̊quo mõ eis
ꝯiũgũt᷑ male ſint:⁊ nocẽ magꝭ q̃ꝫ iuuare moꝛtales curẽt:
q̃ſi magoꝝ v̉ba foꝛmidẽt:tũ aũt Oꝛeſte inſanioꝛ iudican
dus es cũ ſubdis exꝑtũ te eas in amoꝛẽ nõ leuẽ ⁊ odium
ꝯtinuatũ duci.hec vt q̇dã ex recentioꝛibꝰ ſcribit auctoꝛi/
bꝰ ex Piccatrice magna ex ꝑte decerpſit Aponẽſis: va/
niſſimo libᵒ ſuꝑſtitõibꝰ pleno:⁊ veluti ſcala ad idolatriã
facto:in q̊ ⁊ p̃ces ad quẽqꝫ planetaꝝ docent᷑ ⁊ ſuffimen/
ta ⁊ ꝯciliatiões pꝛauoꝛũ ſpirituũ:que ob ſtultitiã explo/
denda ⁊ ob ſuperſtitionem penitus execranda ſunt.

De arte notoꝛia: ⁊ ꝙ pꝛecãtatio in cura non conferat. Ex Saleni auctoꝛitate contra Petrum Aponenſem.

Illicitã eſſe hãc artẽ ⁊ inefficacẽ Salenꝰ 6ᵒ ſimpliciũ cõ
cludit.ſic eni ait.Si aũt nec̃e eſt aliq̇bꝰ aliq̊ tp̃e ꝯſidera/
re in lib.medicie nõ exiſtimo ꝙ ſit aliq̇s q̇ relinq̇t libꝛos
Diaſcoꝛidis:⁊ libꝛos Abꝛucalidis: ⁊ libꝛos Fararan: ⁊
libꝛos decẽmilia hoĩum q̇ ſe[illegible]nuerunt ⁊ ꝯſumpti ſunt in
hac arte:neqꝫ q̇ velit legẽ libꝛos alicuiꝰ grãmatici: aut il
loꝝ qui narrauerũt in ſuis libꝛis ꝯiuratiões quibus cõ/
iurãt radices vel plãtas quouſqꝫ ſe trãſmutẽt ⁊ ꝯuertãt
de figura in figurã:⁊ de foꝛma in foꝛmã:⁊ narrauerũt ſi
cut putauerũt radices que faciũt videri demões. Et ma
nifeſtũ eſt ꝙ libꝛos qui ſunt hꝰ nõ fecerũt niſi hoĩes faci
noꝛoſi ſiue faſcinatoꝛes:q̇ volunt facere ammirari ppl̃m
ex h̃ qð dixit Kamachilis in ſuis libꝛis. Nã iſte hõ pꝛi/
mũ qð noĩauit fuit Athiſum:⁊ eſt medicina quã omnes
ſciũt.poſtea noĩauit agnũ caſtũ:⁊ eſt ſimil̃r v̉e oĩbus no
ta:poſtea noĩauit affil. Et hãc ſil̃r nõ ſolũ ſciunt phyſici:
ſed etiã paſtoꝛes poꝛcoꝝ:⁊ poſtea noĩauit aſinar que eſt
ſil̃r medicina quã nullus ignoꝛat ſicut nõ ignoꝛat aliq̇s
capillũ venerꝭ quẽ ip̃e noĩauit poſt aſinar. Et iſte in iſtis
medicinis q̃s oẽs ſciũt nõ dixit aliquid plus q̃ꝫ nos ſcia/
mus:de earũ diſpõnibꝰ:⁊ ip̃e poſtq̃ꝫ noĩauit iſtas medi/
cinas:noĩauit etiã vnã aliam medicinã ⁊ dixit ꝙ eiꝰ no/
mẽ eſt vquilla:⁊ ꝯfeſſus eſt ꝙ hanc medicinam nõ noĩa
uit aliquis grecoꝝ:ſed dixit ꝙ eſt ſcripta in aliq̊ libꝛoꝝ
qui ſunt noĩati hermetis alkipti in loco in q̊ ſcripſit.36.
medicinas q̃ mõſtrãt demones q̇ ſunt domini hoꝛarum.
Et ſcitum eſt ſil̃r de iſtis medicinis ꝙ nihil ſunt ⁊ falſe:⁊
ſunt fallacie illoꝝ qui narrauerũt eas in ſuis libꝛis:⁊ ſũt
ibi alia noĩa ſil̃a illis que dicta ſũt.⁊ ſũt dc̃ã ex nomine.
Abionicon q̇ fuit in cargelie q̇ fuit ĩ ſeculo:⁊ ipſe poſuit
iſta noĩa ad h̃ vt hoĩes errarẽt ĩ ipſis noĩbꝰ ſicut in oĩbꝰ
noĩbꝰ que noĩant᷑. Et ille.36.medicine nõ ſunt niſi vnum
nomẽ ſolũmõ nec eſt v̉itas in illis noĩbꝰ neqꝫ oñdũt vllã
ſn̄iam. Sed Hamachindus ⁊ multi alij pꝛeter eũ hẽbãt
ſicut exiſtimauit legher:qꝛ poterãt facere ⁊ v̉ificare res
que nõ ſufficiũt:neqꝫ valẽt q̃ñ memoꝛant᷑ in libꝛis. Sed
ego vidẽs narrare ea q̃ narrauerũt de diſpõnibꝰ earum
in hoc tẽpoꝛe nõ manifeſtabo illas nec illoꝛũ libꝛoꝝ am/
plius. Sed dimittam illos ⁊ incipiã in illis que ſunt me
lioꝛa his. Hec Salenus. illicitam igitur hanc arteꝫ ⁊ in/
efficacem Salenus cõcludit:qꝛ vtit᷑ his que ſcientiã cau
ſare nequeũt:etiam demõ per eam inuocatus nec intelle
ctũ illuminare:nec ſcientiam ĩfundere poteſt: q̃ꝫuis poſ/
ſit nõnulla ſcientiarũ documẽta tradere. Accedit ꝙ non
ĩueniũtur q̇ ex arte iſta in ſcientijs pꝛe ceteris fuerint il/
luminati:ſed potiꝰ infatuati. Nãqꝫ(vt h̃ vltimũ pꝛimo re
darguamus)nec Hippocrates:nec Salenus:grecoꝛũqꝫ
celeberrimi: Nec Auicẽna ⁊ Auerrhous Arabũ p̃ſtan
tiſſimi:id ꝯſueuerũt:irriſerũt potius ⁊ aſpernati ſunt.

De fabꝛica imaginum aſtronomicarũ ⁊ ꝙ nullam vim a conſtellatione habeant contra Petrum Aponenſem.

In diꝼ̃a.cj.in 3ᵒ notabili ſic ſcriptũ apud Petrũ Aponẽ/
ſem vulgo legit᷑. Sapiẽtes imagines ꝯſtruẽtes planeta
rũ:ĩtroitũ in celeſtes obſeruãt vultus. Et tunc ad ꝯſtru/
ctionẽ vł̃ deſtructionẽ qð expediebat oꝑabant᷑. Eſt nãqꝫ
celeſtis ſcoꝛpio q̇ ĩferis dñat᷑ ſcoꝛpionibꝰ:⁊ ſerpẽs ſerpẽ/
tibus. Vñ ex ſerpẽtibꝰ foꝛma aut ſcoꝛpiõis vel Cãcri ſeu
aliq̊ tali nobis foꝛtaſſis determinate ignota:lũbꝛuci pꝛo
ducunt᷑ in coꝛpoꝛibꝰ etiã hoĩum tales. Cũ eni ſcðm Her/
metẽ Enoch ſeu Mercuriũ quelibet arenarũ maris ſuũ
obtineat ſidus:incitãs ad ĩcremẽtũ eiuſdem:multo am/
pliuꝫ in ꝑfectioꝛibꝰ erit tale q̇d dare. Nã ex v̉tutibꝰ ſupe
rũ oĩa hec q̇buſdaꝫ muneribus diamonicis ⁊ v̉tutibus
ſunt plena.vñ Ariſtoteles de mũdo ait q̊ſdã antiq̊ꝝ ſen/
ſiſſe oĩa hec dijs plena foꝛe.hec Aponenſis. Sꝫ nec inſi/
gnes h̃ meſtici crediderũt:nec Aponẽſi vllũ p̃ſtat patro
ciniũ ratio. Sed q̃ꝫ fallant᷑ qui opionẽ ipſaꝫ Petri Apo
nẽſis inuenerũt:manifeſtari copioſe põt. Illud eni teſta/
tiſſimũ(vt ſic dicã)cõpertiſſimũqꝫ apud oẽs hẽt᷑ celoꝛuꝫ
motꝰ:⁊ diſpões nõ eſſe effectus rerũ ĩferioꝛũ. Oꝝ etiam
cãe nõ ſint ipſi fatent᷑: Reſtat vt ipſe diſpoſitões:⁊ qð per
eas putãt ſignificari:ab eadem cauſa ꝓueniãt:quemad/
modũ iris interdũ ſerenitatẽ poꝛtendit:nõ qꝛ eã efficiat:
ſed qꝛ iris cauſa:ſerenitatis etiã cauſa eſt: Sed celo nll̃a
eſt coꝛpoꝛea cã ſuperioꝛ:q̃ celi ſcilicet ⁊ inferioꝛuꝫ ſimul
diſpões efficiat. Relinquit᷑ igit᷑ non ſignificari a celo q̃
ab eo nõ fiũt: Auerrous quoqꝫ aduerſus Algaçelẽ ſcri/
bẽs hꝰ imagines pꝛoꝛſus inefficaces aſſerit. Nam artifi
cialia inquãtũ huiuſcemodi nec celeſtẽ ĩfluxũ recipiunt:
nec alicuius operatiõis naturalis ꝑ ſe cã ſunt:ſicut pꝫ
ex naturalibꝰ:⁊ quãtitas de genere actiuoꝝ nõ eſt:ima/
go igit᷑ ex q̃cũqꝫ m̃ã fabꝛefacta ſub quibuſuis cõſtellatio
nibus nihil amplius de virtute celeſtiũ accipit q̃ꝫ maſſa
nõ effigiata ex qua imago fit:nec omnia que ĩſcribũt᷑ vir
tutem aliquã habẽt. Similiter ꝙ imagines ſepeliuntur
in medio loci quo operatio eoꝛum expectat᷑ actioni nãli
cõtrariatur:qꝛ actiua ⁊ paſſiua applicata foꝛtius agũt ⁊
patiunt᷑. Vanitatem maioꝛem indicat qð Marſiliꝰ fici/
nus in q̇dã Arabum collegio ſe legiſſe fatet᷑. Figuraꝫ vi
delicet crucis cũctis anteponi. Quia coꝛꝑa per v̉tutem
agũt ad ſuperficiem iam diffuſam. Pꝛima(ĩquiũt)ſuper
ficies cruce deſcribit᷑. Sic eni in p̃mis habet lõgitudinẽ:
atqꝫ latitudinem. Pꝛimaqꝫ figura eſt:⁊ oĩum recta q̃ꝫma
xime:⁊ q̃tuoꝛ rectos angulos cõtinet. Effectus vero ce/
leſtiũ maxime per rectitudinem radioꝛũ anguloꝛũqꝫ re/
ſultãt. Tũc eni ſtelle magnopere ſunt potentes:quando
q̃tuoꝛ celi tenẽt angulos:ĩmo cardines:oꝛiẽtis videlicet
occidẽtiſqꝫ:⁊ medij vtriqꝫ celi. Sic vero(ĩquiũt)diſpoſi
tiue radios ita conijciũt in ſe ĩuicẽ:vt crucẽ ĩde cõſtituãt.
Crucẽ ergo veteres figurã eẽ dicebãt:tũ ſtellarũ foꝛtitu/
dine factã:tũ earũdẽ foꝛtitudinis ſuſceptaculũ: ĩõqꝫ hꝛe
ſummã in imaginibꝰ poteſtatẽ:ac vires ⁊ ſpũs ſuſcipere
planetarũ. Hec aũt opio ab egyptijs vel inducta eſt:vel
maxime cõfirmata: ĩter quoꝛum characteres crux vna
erat ĩſignis:vitam eoꝝ moꝛe futurã ſignificãs: eamqꝫ fi
gurã pectoꝛi Serapidis inſculpebãt. Ego v̉o qð de cru/
cis excellẽtia fuit apud egyptios añ Chꝛiſtum:non tam
numerus ſtellarum(qð in ſil̃ibus nullũ eſt) teſtimoniuꝫ
fuiſſe arbitroꝛ:q̃ꝫ v̉tutꝭ p̃ſagiũ:quã a Chꝛiſto fuerat acce
ptura. Aſtrologos autẽ q̇ ſtatim poſt Chꝛiſtũ fuerũt:vi/
dẽtes a chꝛiſtianis mirãda per crucẽ fieri: neſciẽtes aũt
vel nolẽtes in Jeſum tãta referre:in celeſtia retuliſſe. Oꝝ
q̃ꝫ ꝯſiderare debãt ꝑ crucẽ ipſam:abſqꝫ nomine Jeſu mi
racula minime ꝑpetrari. Vanitatẽ etiam indicãt obſer/
uãtie cetere que in illis obſeruãt᷑:vt cũ ſiniſtra manu q̃/
dã nomina ĩſcribunt᷑: imaginũ quedã ſupine ſepeliũtur

alie ſurſuʒ erectis pedibus capite deflectunť:ꝗ oia ſigna
magis ſunt occulti pacti initi cũ dmonibus ab his qui
talibus vtuntur q̄ꝫ cauſe ad effectũ nãliter concurrẽtes.
Sicut in imaginibus necromãticis angeloꝝ:aut potius
dmonioꝝ iſcriptio:⁊ alioꝝ nominũ ⁊ characteꝝ ignoto
rũ:inſuper diuerſarũ ſuffumigationũ:inuocãtiuʒ quoqꝫ
vſus ſigna ſunt manifeſti pacti cum demonibus.

¶De creatiõe reꝝ Errauit Aponẽſis ⁊ ſibiipſi ꝯdicit.

¶Apud eũdẽ dĩa eadẽ inſcitiſſime peccat Aponẽſis: q
dũ Ariſtotelẽ conať ſuſtinere:⁊ v̄ba obſcurãs ⁊ ſenſũ ⁊
ſibiipſi ꝯdicit inſulſo barbaricoqꝫ iterp̄tamẽto:ſic.n.ait.
Ponẽtes v̄o creationẽ:⁊ ſi veriſſimi lege ſint:in phĩa tñ
nõ ſũt admittẽdi cũ ipſaʒ leuẽ faciãt oĩno:ac ꝑmã q̄ſi cãʒ
multiplicibꝰ vexant laboribꝰ. Decorẽ nõ minus ⁊ ordi/
nẽ ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑfectionẽ remouẽtes ſcd̃m Peripateticos ab
vniuerſo. Hec Aponẽſis. Sʒ qs ferat illũ q ſtudẽ medi/
cine:ac v̄itatẽ ꝓfiteri pre ceteris chriſtianis medicis iu/
dicatur:cũ is neget fieri poſſe qcq̄ꝫ de nihilo? Sʒ dic tu
Petre. Quis ẽ q adeo aut floreat eloquẽtia:aut doctri/
na polleat:vt creationis ipſiꝰ valeat explicate rõnẽ? Ma
gna quippe res eſt:atqꝫ ita ꝓrſuʒ admirabilis:vt ſenſuʒ
humane ĩbecillitatis antecellat:veꝝ cõplura nobis xp̄ia
nis illuſtrata ſunt:⁊ hec ipſa quoqꝫ creatio manifeſtata
deſuꝑ. At nõ põt deus qcq̄ꝫ penitꝰ creare de nihilo? Ne/
gat Aponẽſis:ꝓhibʒ omnipotẽte dõ potẽtior homũcio
O egregiũ facinꝰ. Qd̃ Aponẽſis ñ vidit:audebit ne:aut
poterit deꝰ? voluit (vt mihi qdẽ vr̃) Pygmeus Gigãtuʒ
more pugnare cũ diis:id ẽ.n.bellare cũ diis:deo potius
q̄ꝫ qd̃ ſenex cato iterp̄tatur:repugnare nãe ꝓdeat nũc in
mediũ Aponẽſis:⁊ manũ nobiſcũ ꝯferat. Ponẽtes crea
tionẽ ais veriſſimi lege ſũt:igiť lex eoꝝ vera ⁊ ſancta. ſi
vera:ḡ nõ eguit mã deus. Nõ eni officinã queſiuit. Non
artificẽ ipſe per ſe:in ſe oĩa fecit. ꝑncipio:Moyſes iquit:
creauit deus celũ ⁊ terrã:⁊ ſi ſint veriſſimi q̄re i phĩa ad
mittẽdi non ſunt:cũ oẽ verũ v̄o cõſonet? Quid eni phĩa
aliud eſt q̄ꝫ ſtudiũ ſapiẽtie? ſapiẽtia v̄o rerũ humanaruʒ
diuinarũqꝫ ſciẽtia eſt. Quid dicã de te qui deũ laboribꝰ
vexari aſſeris? furere mihi videris: cuius obtuſa acies
cũ altius nequiret cogitationẽ attollere:deum paſſibilẽ
⁊ mutabilẽ credidiſti. Mittamꝰ vana hec portẽta:⁊ tur
piſſima ludibria non philoſophorũ ſʒ potiꝰ inſaniẽtium.
Furere mihi videris cũ Mercurio trimegiſto. Furere cũ
Ariſtotele furere cũ Auerrhoo:q̊ꝝ alteri tardi: atqꝫ he
betes:arrogãtes alteri:⁊ cõtumaces:vtriqꝫ rudes ſapiẽ
tie.⁊ ignari veritatis iudicãdi ſũt. Sʒ age q̄ſo tibi dico
Petre:qui phĩaʒ ꝓfiteris ⁊ ſapiẽtie ſtudiũ colis:ac veri
tatis artifex haberi cupis:diſſolue ſi tãta inſit vis animi
tui atqꝫ ingenii acumẽ. Quomõ fieri poſſit:vt chriſtiani
veriſſimi lege ſint:⁊ tñ admittẽdi in philoſophia nõ ſint
quis eſt qui ferat huius philoſophi:ſed potius inſanien
tis hois deliramẽta? Quis hanc taʒ diſcrepãtẽ:tãqꝫ va
riã opinionẽ pati poſſit? proh nefanda:ac dteſtabilis hu
iuſmodi inſaniẽtis philoſophi impietas. Sed redeamus
ad priora. Quid eſt ex nihilo creare:aut poſt nõ ens ali/
quid eſſe? Aperi nũc diſertiſſime romuli nepotum Cice
ro. Diligẽtiſſime nature perſcrutator Ariſtoteles edoce
Oſtẽde philoſophorũ aquila Plato nobis oĩa:atqꝫ diſ/
ſolue:ignorantie pelle nubila:ĩgenia noſtra ſerena. Mẽ
tis caliginẽ diſcute(ſi potes)⁊ viã oñde veritatis. Sed
hanc veteres non videre:qui ſanctiſſima ĩſtituta chriſtia
ni dogmatis ignorarũt:aut ſi iſta cõſiderauerũt:nõ ſciue
re:nec potuere diſſoluere:cũ nõ fuerint celitus inſpirati:
ac deſuper afflati:⁊ inſtructi diuinitus:quare in vaſtum
ignorantie pelagus:atqꝫ in magnos errores ⁊ ipſi ſunt
lapſi:⁊ vt Aponẽſis etiam poſt eas laberetur effecere.
Sed non ẽ humani aut ingenii:aut eloquẽtie iſta nouiſ/
ſe:atqꝫ narrare. Diuino eſt opus inſtinctu.⁊ ſpiritꝰ ſan/
cti afflatu ⁊ gratia. Neqꝫ enim aliũde q̄ꝫ e puriſſimis ſa/
crarum litterarum fontibus haurienda eſt altiſſimarum
rerum:nunq̄ꝫ a vero diſcrepans:ac certa cognitio.

¶De magna coniunctione ab aſtrologis ſomniata ante
diluuium Noe:⁊ de alia ante aduentum Mahumetis
contra Petrum Aponenſem.

¶In differẽtia.cxiii.ſic ſcriptum apud Petrum Aponẽ/
ſem legitur. Uidemus aliquas coniunctiones quid ma
gnũ oñdẽtes prius longo precedere tẽpore:anteq̄ꝫ ipſa/
rũ monſtretur effectus:cũ materiã tẽpore diſponãt ⁊ for
maʒ tãdeʒ inducãt:ſicut cõiunctio diluuium protẽdens
per.cclxxxvii.preceſſit annos:Albumaſar cõiunctionuʒ
primo. Illa vero que Mahumet futurũ denotauit ꝑ.lii.
Alchabicius. Sic igiť ex his omnibus intellectum per/
ſpicacẽ habẽtibus ⁊ ſciẽtiã quibus ſcribitur diligentibꝰ
ſufficienter oſtẽſum ſit:morteʒ poſſe naturaleʒ:⁊ medici
beneficio ⁊ aſtrologi retardari. hec Aponẽſis. Sed de
ipſis cõiunctionibus:quãta inter aſtrologos diſſidẽtia?
Cũ nõduʒ conſtet apud eos:que maxima:que media: q̄
minor. Aliiqꝫ ab hoc:alii ab illis iubeant effectus expe/
ctari. Alchabiciꝰ: Albumaſar:⁊ Leopoldus magnã eẽ
cõiũctionẽ dicũt:que poſt viginti ſemꝑ annos euenit:Io
uis ſcilicet ⁊ Saturni. Maiorẽ cuʒ ab vna:vt aiunt ipſi
triplicitate ad aliaʒ fit tranſitus:poſt annos ſcilicet ducẽ
tos ⁊ quadraginta:Mediã ſaturni ⁊ martis in Cancro
q̄ trecẽteſimo quoqꝫ ãno ꝑficitur.maximã diuʒ Iouis ⁊
Saturni i ariete:q̄ poſt noningentos ⁊.lx.ãnos euenit.
Meſſalla ab iis diſſentiẽs eã vocat maximã que fit triũ
ſuperioꝝ planetaꝝ:Saturni:Iouis ⁊ Martis:proximã
hinc facit Iouis ⁊ Saturni cõiunctionẽ. Tertiã Satur/
ni ⁊ Martis. Quartã Iouis ⁊ Martis. Mitto ꝙ magne
rerũ inferioꝝ mutatiões euenere ſine magnis cõiunctio/
nibus:cõtraqꝫ magne cõiũctiones ſine magnis euentis.
Mitto ꝙ nõ plus planete pñt iuncti q̄ꝫ ſeparati:cũ diuer
ſarũ ſint(vt ipſi volũt)⁊ pugnãtiuʒ proprietatũ ac viriũ:
ex qua mixtiõe refractiõeqꝫ minꝰ aliqd:nõ maius eẽt ex/
pectãdũ. Add̃ ꝙ nec Epheſtion:nec Maternꝰ:nec Pto
lemeus vnq̄ꝫ de magnis euẽtis ꝑ maximas iſtas coniun
ctiones iudicarũt. Ptolemeꝰ eni mutationes iſtiuſmodi
in Solis luneqꝫ defectꝰ retulit:in has aũt quas vulgus
colit aſtrologorũ varias quidẽ mutationes acceptas re
ferri debere nõ abnuit:maximas v̄o neq̄q̄ꝫ:in quẽ errorẽ
ob grece lingue imperitiã eius interpretes ſectatoreſqꝫ
inciderunt. Mitto ꝙ precipui aſtrologi medias hoc eſt
fictas:⁊ imaginarias:falſoqꝫ ſupputatas: nõ aũt veras
cõiunctiones ſequũtur:non v̄o:ſed medio ſcʒ ⁊ ficto mo/
tu inueſtigatas. Finxerũt enim vnicuiqꝫ planete motum
vniformẽ:vt inequaleʒ eoruʒ ⁊ veruʒ aſſequerẽtur. Pe/
riodicum illum vocat Ptolemeus:iuniores medium ex
re:ſcʒ quia eo quaſi medio ad verũ inueſtiganduʒ vterẽ
tur:ſed falluntur longiſſimeqꝫ aberrant. Nũq̄ꝫ enim ibi
eſt planeta vbi per mediũ motuʒ eẽ deprehẽditur: quia
nec ſic vnq̄ꝫ ille mouetur:⁊ multorũ per ſe ãnorum ſpa/
tium intercedit inter veras ⁊ medias ꝯiunctiones:vt ex
tabulis apparet. Mitto alias ſuꝑ his eoꝝ iſanias:mitto
diſſidia:in qbꝰ fere ſemꝑ iueniunť:niſi dũ eos colligat ⁊
cõiungit inſania. Paucis itaqꝫ colligamꝰ q̄ a celo nõ fiũt
diuina miracula(quid eniʒ magis inſanũ:q̄ꝫ id qd̃ ſupra
nãʒ ẽ:viribꝰ nature factũ arbitrari?)eadeʒ quoqꝫ nec ex
ipſo celo poſſe portẽdi:ꝑmonſtrãtur autem antecedenti
bus miraculis. Siquideʒ vniuerſale diluuiũ Noe diuini
tus iſpiratꝰ mũdo ſignificauit:trãſitũ rubri maris: egy/
ptioꝝ magi ⁊ aſtrologis teſtificata ſt:fcã ꝑ dĩnã virgã a
Moſe miracľa.ezechie ꝓrogatã vitã r̃troceſſio Solis
palã fec̃. Miraculũ corpati v̄bi ⁊ virginis puerperii:cũ
alia:tũ mẽtes diuinitꝰ afflate:tũ nouũ ſydus exortũ Ma
giſqꝫ ꝓſpectũ idicauit.qd̃ ne aſtrologis aliqua ex ꝑte fa/

uere ſuſpicemur:edocet nos euāgelica littera:nō id eſſe: de iis q̄ ab initio creauit i celis. Et ecce iqt ſtella:quā vi/ derāt i oriēte añcedebat eos vſq₃ dū veniēs ſtaret ſupra vbi erat puer. Qd oēs pene iterp̄tes fatētur. Sileāt igiẜ aſtrologi:⁊ obmuteſcat Julian⁹ Ceſar ipius ille deſertor ſtellā eā egyptiā blaterās noie Aſaph/videriq₃ q̄dringē teſimo q̄q₃ anno. Nuſq₃ eni hoc p̄ditū antea:nec p⁹ ānos 1500.⁊.14.tot.n.a ſalutifero Chriſti ortu p̄teriere:viſa ē: ſuo.n.munere functa ab oculis mortaliū p̄rſus euanuit nec ei⁹curſus cū ſyderib⁹ aliis p̄ueniebat. Factitia igiẜ il la:⁊ tēporalis:nō nālis atq₃ p̄petua:cōdita ad id officij a creatore:p quā ſignificari natū regē iudeoꝝ eo forte nō magi itellexerūt:quo ⁊ poſtea i ſomnis d̄clinādū hero/ dē:⁊ alia q̄₃ venerāt via i patriā eē reuertēdū. Faceſſāt ḡ magne q̄s ſoniāt p̄iūctiōes:q̄ ⁊ falſe p̄iūcũẜ experiētia ⁊ irrōnabiles rō demōſtrat:qb⁹ tñ diuinaculi prorſus in ſaniētes:diuina miracula ⁊ p̄phetaꝝ aduētū ⁊ legū mu tationes ⁊ noſtrā ēt religionē fideq₃ ſubiiciūt. Albuma/ ſar de nr̄a:hoc ē xp̄iana lege:ita ſenſit:vt ānos quos vo cāt ſolis maximos nō excederet: h̄ ē.1460. ⁊ iam.1514. euolutus eſt. Nec veri⁹ ſuā:hoc ē mahumetis legē emē ſus eſt. Abraā iudeus Meſſiam eoꝝ p̄miſit āno Chriſti 1464.ea.ſ.rōne:q̄ tūc erat ea ſydeꝝ poſitio reditura ſub quā Moſes populū duxit ex egypto:⁊ legē illis poſuit. Arnaldus ēt vaticinari voluit āno Chriſti.1355.vel.1345 ob cōuētū ſuperiorū Saturni ⁊ Jouis in Piſcib⁹ vētuꝝ Antichriſtū. Alliacēſis vt iunioꝝ Aſtrologoꝝ ⁊ p̄ſertī₃ etatis noſtre mēdacia p̄termittā:p̄dixiſſe iqt aſtrologos dum generale p̄ciliū Cōſtātie celebrabaẜ:nullā in eccle/ ſia pacē futurā:ſed diſſenſiones ⁊ bella:⁊ tñ ſchiſma il/ lud:quo nullū in eccleſia maius:eo āno extinctū ē. Cum igitur ea tēpora iā p̄terierint:eos p̄fecto ignorātes:arro gātes:mēdaces:leues:⁊ ridiculos:nugigerulos decla/ rat euētus. S₃ redeam⁹ad ea q̄ Aponēſis de Mahume ti religione aſſerit:cui⁹ ſn̄ia plane refelliẜ. Nā ſi magna aliq̄ p̄iūctio cā eſt religionis cuiuſpiā: abolita vi cōiun/ ctionis:⁊ religio quoq₃ q̄ illi⁹.ſ.effectus eſt d₃ aboleri. Nulla aūt ſiderū p̄iūctio p tot ānos durare ēt fingiẜ: q̄t annis ⁊ idoloꝝ cult⁹ ⁊ Moſaici ritus:⁊ Chriſti religio p̄durarūt:ille eni circiter ānoꝝ quinq₃ milia:illi vero ter mille ānis ⁊ eo plus:⁊ eius ēt obſeruātia apud iudeos viſiteẜ. A Chriſti vo natiuitate Mille q̄ngētos ⁊.14.nu meramus ānos:quare qui p has p̄iūctiōes voluerūt re ligionibus terminū ponere:mēdaces dep̄hēſi ſunt. S₃ cū oīa ſint icerta ⁊ plena fabulaꝝ illō Chriſti tenēdū eſt. Eſtote parati:q₂ q̄ hora nō putatis filius hois veniet.

¶ Quomodo aſtrologi frequenter errant in iudiciis ſuis contra Aponenſem.

¶ Differentia eadē.cxiij.in reſponſione decimi argumēti ſic ſcriptū eſt. Ad aliud dicēdū eſt:q̄ ⁊ aſtrologia nō eſt mendax neq₃ ocioſa:q̄m ſicut aſtrologus percipit circa natū accidētia emergētia:ita ⁊ eoꝝ ſubſidia in prolōga/ tione vite per artē ordinate p̄cipit:⁊ veritate₃ dicit in q̄₃ plurimis. Et raro deficit valde a prognoſticatiōe recta: exceptis q̄buſdā particularibus valde. perpauci aute₃ ſūt p̄dicto vtētes regimie vite p̄ductiuo:cū plures vita viuāt brutali aut occupatiōib⁹ ciuilib⁹ ⁊ familiarib⁹ oc/ cupati. Hec Aponēſis d̄ mēdace ⁊ ſupſtitioſa aſtrologia ſcripſit. S₃ audiam⁹ diuū Cyprianū viꝝ clariſſimū ⁊ exi mie ſāctitatis martyrē:eo i libro q̄ ſibi reuelatū ait a do/ mino:ne ſacerdotes cū feminis cōe habeāt p̄tuberniu₃ aſtrologos obiter irridet. Joānes Chryſoſtom⁹ in cōmē tariis in euāgeliū Matthei:opinionē illā aſtroloꝝ velu ti blaſphemā reiicit q̄ freti putāt ſtellas i cā eſſe:vt adul ter quis aut homicida fiat. Auguſtin⁹ ſcd̄o libro de do/ ctrina chriſtiana ſcribit ex notiōe ſydeꝝ velle naſcētium mores vitā:actus:euēta p̄dicere magnū eē errorem ma gnāq₃ demētiā:eodē libro ſcribit. Quiſq₃ liber eſt cū ad mathematicū igreditur dat pecuniā vt idē ſeru⁹ exeat. Euſebius Pāphili in ſexto p̄paratiōis euangelice libro aduerſus malignā:vt ipe inqt Chaldeoꝝ aſtrologiam ⁊ rōnib⁹ ⁊ auctoritatib⁹ apte bellauit. Diuus Baſili⁹ ma/ gnus in hexameron libro:ſcribit ridiculū eē aſtrologis p̄dicere:ſ₃ neceſſariū ne ml'ti eoꝝ fraude p̄occupenẜ q̄n in eoꝝ vbis ⁊ multa ignorātia ⁊ multa impietas. ⁊ inter alia pleraq₃ cōnexionē hāc affert:ſi eni ex ſtellis nāliter malū p̄cedit creator erit effector mali. Diuus Hierony/ mus affirmat eē ex opprobriis egypti: hoc eſt reliquiis idolatrie reqrere ſtellaꝝ curſus ⁊ futuroꝝ ex eis euen/ ta rimari. Diuus Gregorius homilia decima i Mathe/ maticos inuehitur:meminitq₃ eos q p̄riſcillianiſte dice/ bātur putare vnūquēq₃ hoie₃ naſci ſub p̄ſtructiōib⁹ ſtel larū. Mitto Lactātiū affirmātē aſtrologiā: Aruſpicinā: Necromātiā Magicā a malignis angelis inuētā. Mit/ to alios cōplures eā cōdēnātes:vt diuus Ambroſi⁹ i he xameron q̄ vanā ⁊ inutilē ⁊ ipoſſem iſtā Genethliacorū artē affirmat. Deniq₃ inquit d̄lectatus ſum q̄ nullus im ber effuſus eſt donec p̄cib⁹ eccleſie datus manifeſtaret: nō d̄ initiis lune eū ſperādū eē:ſ₃ prouidētia ⁊ miſeratio ne creatoris. Eadē fere ſemita Leo: Seuerian⁹: Caſſio/ dorus:multifariā:p̄ſerti i pſalmoꝝ cōmētariis: ⁊ q̄cūq₃ vl' ante:vl' poſt Theologi fuere:aut doctrina:aut ſancti tate:aut vtroq₃ iſignes p̄ceſſere. Diu⁹ Thomas i expoſi tiōe ſymboli affirmat eos factis oñdere p̄les deos ſe cre dere:q nō ſolū putāt celeſtia corpa iprimere i voluntatē hois poſſe:ſ₃ ⁊ illo ēt q i factis ſuis certa accipiūt tp̄a: dānatq₃ Aſtrolabia q̄ tñ ad vſū ve mathematice i dp̄re/ hēdēdis ſtellaꝝ motib⁹ ⁊ magnitudinib⁹ p̄tinēt. Idē i li/ bro d̄ Sortibus:⁊ in ſcd̄o volumie theologice ſūme p̄te ſcd̄a. Diuus itē Bonauētura i p̄ma cētiloquii p̄te diuina tionē ip̄a₃ q̄ ex aſtroꝝ iſpectiōe dies ⁊ horas i agēdis cu ſtodit reb⁹ aſſerit d̄ceptionē illuſioneq₃ eē diaboli atq₃ id maledictā a d̄o atq₃ iterdictā ab eccleſia. In Tolletana ſynodo(q̄d ⁊ memit Joānes d̄ turre cremata i ſūma ec/ cleſie)aduerſus aſtrologiā:ita d̄cretū ē. Siq₃ aſtrologie vl' matheſi exiſtimat eē credēdū Anathema ſit. Somnia hec p̄fecto ⁊ ipoſſes nuge ſūt:nō theologis ſolū:ſ₃ ⁊ p̄hiſ iniurie: Platoni maxie ⁊ Ariſtoteli:q i ſuis d̄ republica libris:vbi d̄ cōdēda vrbe p̄ceperūt nugas haſce nō teti/ gerūt. Nugas inquā:q̄ cultoribus ēt ſuis p̄niciē iferūt/ adeo vt experiētia p̄ſtet:eos potiſſimū i ſuis reb⁹ agēdis paꝝ eē felices:q vanā hāc tēpoꝝ diſcretionē obſuant:p̄ lōge feliciores q eā duce prudētia reiiciunt. Noſtra hac etate i p̄ncipib⁹ etiā viris:ita palā oñſu₃ ē:vt ēt cōniuē/ tes exquiſitiſſime p̄ſpexerint. Apud antiquos idē euēit. ſiqdē Ninus Aſſyrioꝝ rex:nec Aſtrologus nec Mag⁹ Zoaſtrē in Aſtrologia in magicis:i oī ſupſtitione potētē ⁊ vicit in bello ⁊ occidit. Pōpeius quē res aduerſe atq₃ ſiniſtrē p̄ſſere:vanitati huic p̄limā fidē adhibebat: Nullā Ceſar cui felix letaq₃ fortuna. Juſtinian⁹ ipator: aſtrolo/ goru₃ ⁊ domi ⁊ militie feliciſſimus fuit:p̄ Julianus ipſe d̄ſertor:⁊ chriſtiani nois inimicus ſupſtitionib⁹ deditiſſi mus:breui ⁊ iperiū:⁊ vitā ifeliciter amiſit. Cōcludamus igiẜ:q̄ ſtelle nec p̄ libito futura d̄cernūt(q₂ aiate nō ſūt) nec d̄creta d̄i neſcio vētura i nobis explēt:q̄m d̄us hoie₃ in manu p̄ſilii reliqt ait Sapiēs. S₃ ex nā ſua puta mo/ tu ⁊ lumie a p̄ditore accepta:hoies reſq₃ terrenas alte/ rāt:⁊ ad mlta iclināt:cui iclinatiōi hō ſi vult p̄ire poterit viri āt p̄hie gnari facile nō enūciāt:q̄d ex certis cauſis ⁊ demſ̄trationib⁹ veritatis euidētiā nō h₃. Verūtñ ſi āni q̄/ tuor p̄tes a q̄litatib⁹ ſuis multū exorbitare p̄tigerit:fa/ cillime ſeq̄tur aeris itēperies:ſicq₃ frugū detrimētū aut exceſſiuo frigore vel calore p̄reti:humore ſuffocāte:aut ſiccitate cōſumēte humidū radicale. Ampli⁹ turbaq₃ ele/

mētis:imaturis frugib⁹:⁊ aere iſecto aut putrefacto: q̊ ad reſpirādū ſedulo vtimur:egritudies euēturas temere nemo iudicabit. Deniq; ex aere iſecto ⁊ alimētis icōue/niētib⁹:ſpm̄ aialē turbulētū gn̄ari phyſica rō ſuadet. Hic egritudies acute ⁊ cerebro mlt̓e obueniūt turbatiōes:q bus in vulgo dn̄antib⁹ ad vni⁹ filij Belial doloſam pſua ſionē:iſult⁹ fieri haud erit difficile. Si.n. pnceps vilegis occurrere nitit̓:mox a ſupba ceruice onus ſuitutj ⁊ ſce/ptrū exactoris excutere molliunt̓. hic ſecte ɔtētiōes:par tialitates:ſeditiones:bella ⁊ cetera hꝫ oriunt̓ multa. Vn̄ mirū nō eſt ſi his ⁊ ſilib⁹:non tā Aſtrologi q̄ʒ phi:medici agricole ⁊ naute q̊tidie ȯ futuri mlt̓a vā p̄dicūt:ſine aſtro logicis regul̓:ȯ morbis:de ānona:deq; tēpeſtatib⁹. Miſ ſa igit̓ hec faciētes reliq̊s Aponēſis errores videamus.

¶ Preclariſſimos viros artiū ⁊ medicinaꝝ doctores Frā ciſcū Dalais ⁊ Chriſtophorū Chāperiū fratrē germanū regie maieſtatis ɔſiliarios ⁊ medicos digniſſimos Sym phorianus Champerius Lugdunenſis illuſtriſſimi Du/cis Lotharingoꝝ Calabroꝝ ⁊ Barrenſium ⁊c̈. medicus primarius. Salute plurima impertit.

Laudāt in ɔſiliatore nr̄o medicoꝝ doctiſſimi dogmata ad medicinā ⁊ phiaʒ ptinētia:qb⁹ vnctiora edulia:lautioreſq; popias iterdixit adeo vt familia paduana puras ⁊ ſine fercu lis ⁊ cū oi ſobrietate cenas cenitare ex Petri Paduanenſis inſtituto ɔſueuerit. Veꝝ (vt inqt Horati⁹) qn̄q; bon⁹ dormitat Homer⁹. Et iux̄ illud Varronis. Ne mo vn⁹ oia pōt ſcire. Nā cū plima a Petro Paduanenſi in medicinis ⁊ phia erudite dicta ſint:nōnulla tn̄ repiun tur paꝝ curioſe pēſiculata:⁊ ab Hebreoꝝ lege ⁊ chriſtia na religione diſcrepantia:q̄ de Aſtrologia Magia arte notoria:q̄ ad gētiliū ritū ptinēt lʒ aiaduertere. Nanq; ea ſcripſit Paduanēſis circa religionē ſōnia q̄ chriſtianorū aures ferre nec poſſint:nec debeāt. Quapropter cū ſpūs fallax:c⁹ inſtictu Paduanēſis iſta dicebat:plus obſit le/gentib⁹:q̄ʒ pſint in medicis ⁊ phia ipſi⁹ vitates: inſtitui ſūmati breuiterq; ānotare loca q̄ʒ plima:q̄ apud Paduē ſem magis obeliſco q̄ʒ aſteriſco digna eē exiſtimaui: q̊ȯ negociū dū ɔſiliatorē vna cū Gal̓. ⁊ Auic̈. pſiterer:ſuſci/pere nō recuſaui:vt medicis aliqb⁹ id efflagitātib⁹ grati ficaret. Et id potiſſimū adipleui:nō eruditionis oſtāde grā:ſʒ vt p virili pte iuuarē ɔſiliatoris diaꝝ ſtudioſos:⁊ potiſſimū ipſi⁹ Paduanēſis doctrine amatores:ipm vt po te optimū medicū laudo ⁊ lectito:ſʒ qn̄q; deficiētē ac mi n⁹ recte enarrātē dina:emēdare ɔtēdi. Exiſtimans me fa ctuꝝ eē ope p̄ciū ſi ea q̄ Paduanēſis de religione noſtra ignorauit:ptim mēdoſa:ptim māca ⁊ inerudita nr̄a indu ſtria vā ⁊ erudita legerent̓. veꝝ alia ſexcēta p̄conio ſcri/ptoꝝ i ɔſiliatore celebrata prudēs omitto:cū ad illa feſti net anim⁹:q̄ hodierne oroni mām p̄ſtabūt:⁊ argumētuʒ vt opinor non penitēdū. ⁊ valete viri clariſſimi ⁊ Cham perium veſtrum amate.

¶ Annotatiōes Errata ⁊ ſomnia Petri Paduanēſis:quē noſtri Conſiliatorem vocant.

Erratum primum.

Medicina ⁊ maxie curatiua Marti eſt ſcripta qui oib⁹ fere planetj iudicat̓ odioſior:h ēt ir/remunerationis obiurgij ⁊ omnis iniqtatis extat planeta.

¶ Erratum ſecundum.

¶ Eſt aūt ſciēdū ꝙ medici merito vt plm̓ maloꝝ extant moꝝ. Tū q̄ ex vili ſtipite:⁊ ſterili originē ɔ̈xerūt itume/ſcētes demū ⁊ ɔtumelioſi facti cū fuerint aliq̊l̓r icraſſati. Tū ēt q̄ medicie ſcia ⁊ ſimpl̓r curatiua maxie ſcorpio/ni attributa eſt:⁊ marti:quoꝝ ppꝛietates in malū tēden tes iā ſunt tacte. Conſeruatiua vō magis tauro ⁊ veneri hos in oēm trinā incitātib⁹ luxuriā:iſtos tn̄ q ſtellariter prauoꝝ moꝝ exiſtūt ppter v̊tutē ſcorpionis ⁊ Martj in eis dn̄antē ab attributionis v̊tute pfectos reperio medi/cos. Unde nāl̓r pbus medicus maloꝝ dʒ eē moꝝ. Tum q̄ ſcia hec non de v̊tutib⁹ ac morib⁹ determinat acq̊ſitis ſicut aliaꝝ plime:ſed de nālib⁹ tm̄ in techni. Tūq; ppter aſtralitatē q̄ʒ prauā mortalitati oppoſitam.

¶ Erratum tertium.

¶ Cauſa aſtrologica ſumit̓ ex planetj:⁊ maxie ex ɔiūctio nib⁹ Saturni ⁊ Jouis:⁊ ſolarib⁹ eclipſib⁹ ⁊ lunaribuſ vt cūq;. ex ɔiūctione nāq; ſaturni ⁊ Jouis in pn⁹ arietj q̊ȯ q dē circa finē. dcccclx. ɔtingit ānoꝝ. tūc.n. ſʒ aſcēdēs ɔiūctionib⁹ ⁊ dn̄m ei⁹. ſm ēt locū ɔiūctiōis eoꝝ ex domib⁹ aut ſm fortunas ⁊ ifortunas locū aſcēdētis ⁊ ɔiūctionis aſpiciētes variat̓ nō ſolū nā humana fortitudie aut debi litate lōgeuitate aut ɔ̈rio:imo ⁊ tot⁹ mūdus iferior cō/mutat̓:itaq; ꝙ n̄ ſolū regna ſʒ ⁊ leges ⁊ pphete ɔſurgūt in mūdo ſigtiue ſaltē ſeu caſual̓r in qbuſdā volētes pori bus q̊ſi neglectj reliq̄s ɔdere:ſicut appuit in aduētu Na buchodonoſor:Moyſi:Alexandri magni: Nazareni ⁊ Machometi. Qȯ ⁊ dearticulat̓ id cōe. fortunat̓ nāq; et infortunat̓ ſm ɔiūctiones medias Saturni ⁊ Jouis duo decies:aut tredecies in q̄libet triplicitate factas:q̊ȯ ſpa tium. ccxl. aut. lx. mēſurat̓ mēſura ānoꝝ.

Erratum quartum.

¶ Intelligētia eſt ſeptenaria ſm nūm ſeptē planetaꝝ. naʒ pma qdē Saturni Caſſiel: 2ª Jouis Sachiel. 3ª Martis Samuel. Quarta Solis Michael. Quita Venerj Ana el. Sexta Mercurij Raphael. Septia vō Lūe Gabriel. Ordo aūt in ducatu eoꝝ exiſtit:qm̄ p̄ ducit Saturn⁹:de inde Venus:poſtea Juppiter:deiceps Mercuri⁹:poſtea Mars:deinde Luna:demū Sol. Ducat⁹ aūt ⁊ regimen vniuſcuiuſq; eſt. cccliiij. ānoꝝ ⁊ 4ᵒʳ mēſium lunarium:ad ſilitudinē āni lunaris ɔtinētj. cccliiij. dies ⁊. xj. triceſimas ⁊ ſm hoc inuētum eſt:ꝙ cum Mars mūdum guberna/ret:factum eſt diluuiū ppter ɔiūctionem maxime plane/tarū in piſcibus. Sub ducatu autem lune diſpertite ſunt lingue:ſubuerſa eſt Sodoma ⁊ Gomorra:⁊ factus tran ſitus a filijs iſrael de egypto ⁊ multa alia appuerūt indi cia:ſm nās ⁊ pprietates ducētiū planetaꝝ ⁊c̈.

¶ Petri Paduanēſis excuſatio q̄ʒuis inſufficiens.

¶ Sic igit̓ (inqt) dcm̄ ſit q̄ʒtum de hoc rationabil̓r poteſt comp̄hendi iuxta ſapiētum mūdi verſutiam:nil ſapien/tie diuine ſupius p̄ſcripte derogādo:ſed potius eam per omnia confirmādo:cum ipſa ſola ſit veritas ⁊ vita. In h̄ autem (inquit) me loqui pōterui nolentes:aut potius im potētes audire:gratis lōgis vexauere tpib⁹:a quoꝝ ma nib⁹ me meaq; veritas laudabil̓r eripuit p̄fata:demum mādato ēt ſupueniēte apoſtolico. Hec ille.

Erratum quintum.

¶ Omnis mūdane geniture ɔditio ex planetis:eorūq; ſi/gnis tāq̄ʒ ferꝝ ex lapide magnete depēdet. Unde Meſa halach epiſtola. Simile eſt opus planetarum in hoc mū do lapidi magneti ⁊ ferro.

Erratum. vj.

¶ Compl̓o autem oium aſtroꝝ:vt in pmo quadripartiti ex complexione planetarum elicitur. ad caliditatem ten dit ⁊ humiditatem:velut complexio humana cuʒ ſupio ra ordinentur ad inferiora iſta accidentalitate fit quadā ⁊ intentione ſecūda in ſupioribus caliditas Jouis Mar tis ⁊ Solis ſuperant frigiditatem Saturni Veneris cō/temperate in frigiditate ⁊ Lune:ita ꝙ caliditas ſuperex cedat:ſimiliter ⁊ humiditas multa Lune ⁊ Veneris no/bis ppinquaꝝ ⁊ Jouis ſupant ſiccitatem Saturni Mar tis ⁊ Solis non vehementer ſicci:cum ſit fons maxie ca

loris ⁊ vite. Non.n.eſt vita viuētiū ꝑter deū niſi ꝑ ſolem ⁊ lunā. Modus vo ꝑticularis eſt qdā influxus ſtellaris vnicuiq3 indiuiduo fere differēter ab alio ꝓpria natiuitate: aut reuolōne eiuſdē influx⁹: ⁊ iō videm⁹ Saturnu3 et Martē: l3 ſimplr̄ ſint iſfortune: ⁊ hēant ānos auferre ab alcorbodē: tñ qñ fuerit alcorbodē id eſt datores formaꝝ vite annos ſuos minores medios ſeu maiores ꝓſtabunt ſm eoꝝ fortunationē: qd̄ ⁊ in alijs magis ↄtingit planet3 ⁊ ideo ois planeta ſm diuerſitatē natiuitatis ⁊ reuolōnis vni exiſtit fortuna: alij vo infortuna.

℄ Quid Albumaſar ⁊ Auerrhous ꝗuis Mahometiſte fuerint de talibus ſenſerint.

℄ Albumaſar ⁊ ſi in aſtrologia ſomniauerit 3ºtñ introductorij ait ſtellas ſignificare oēm rem que eſt in hoc mūdo ſcire tamen nobis eſt impoſſe totum ꝓpter impotētia3 intellectus nr̄i. Item Auerrhous ſcōo celi ⁊ mūdi ꝯ Auicēnam inqt ſtellas in rei veritate non agere friditatē: ſed caloris ſimiles vnicuiq3 elñtorum.

℄ Erratum.vij.

℄ Ego qdē (inſit) fui expt⁹ figurā leonis īpreſſā i auro ſole exñte in medio celi cū corde leonis Joue aūt Venere3 aſpiciēte. ac malis iſfortunatis ⁊ cadētib⁹ dolorē renum auferre: qd̄ corrigia ex corio vituli marini nude ſup carnē ↄcicta. Et merito. Nā (inqt) vult⁹ huius ſeculi ſubditi ſunt vultib⁹ celeſtib⁹. In cētiloqo. qd̄ ↄfirmaꝛ recitatiōe Cōmen. de figura Scorpionis in icenſu3 impſſa luna exiſtente in Scorpione morſum eiuſdē curātis.

℄ Erratum.viij.

℄ Siqs purgatoriū accepit Luna cū Joue exñte abbreuiabit tūc opus eius ⁊ effect⁹ minueꝛ: ꝓpter fortificationem vtutis nāe ⁊ ↄiūctionē lune cū Joue. Medicina.n. tūc opari non poterit cū agat vtutes plures ſupando nāle3: ſ3 purgatoriū accipe luna exñte in cācro ſcorpione vl' piſcibus: dño ēt aſcēdētis ↄiūcto planete q fuerit ſub terra laudabile. Si vo ↄiūct⁹ fuerit dño aſcēdētis planete exñte in medio celi patieꝛ nauſeā: euomet medicinā ⁊ in eo nō morabiꝛ. Op3 aūt in applicādo 3ᵐ inſtr̄m: puta chirurgiā ad ſcia3 iudicioꝝ attēdere: iux̄ illd̄ cētiloquij: tangere mēbꝝ ferro luna exñte i ſig̃ illi⁹ mēbri piculū eſt.

℄ Erratum.ix.

℄ Aſtrologus pōt fortunatiores reddere fortunas ⁊ iſfortunatiores ab infortunio ſepare: ſcōm ꝙ ſciuerit inferiora ↄueniēter reducere in ſupiora actionē motus ⁊ lumi3 ↄiūctionis ⁊ vtutis occulte ſpecifice ſupioꝝ his iferioribus applicādo.

℄ Erratum.x.

℄ Corpora ſupiora nō ſolū motu opanꝛ ⁊ lumine: ſ3 fortunio ⁊ infortunio ⁊ vtutibus qbuſdā ſpecificis appropriatis q̄ ſine medij iprimūt imutatione ſenſibili.

℄ Erratum.xj.

℄ Terra in quadā eius pte inueniꝛ aquis diſcoopta: qd̄ pōt ↄtingere ex vtute ſtellaꝝ exñtiū in.xij. imaginibus q̄ ſunt extra 3odiacū in ſeptētriōe cōpeſcētiū mare oceanū ne ſupinūdet terrā: iuxta illd̄ Pſalmiſte. Cōgregaſti aqs in vtre: ꝓpter quaꝝ vtutis relaxationē enigmati3ant diluuiū contigiſſe.

℄ Erratum.xij.

℄ In oi actione ⁊ paſſione agēs dupl'r exiſtit: quoꝝ vnu3 eſt motor imobilis dās cūcta moueri: vt cā ꝑma vt Boetius. Immobiliſq3 manēs dās cūcta moueri. Scōm vo vtus orbis cū his q̄ locanꝛ in ipſis aſtris: q̄ (vt inſit) duplicia exiſtūt: qdā.n. ſūt erratica: vt ſeptē errātes ſeu planete dicti quoꝝ ſol fons calitatis ſpera3 cōmouet ignis Luna vo ꝑnᵐ humiditatis ſpherā cōcitat aque: qd̄ oñdit mot⁹ acceſſus ⁊ receſſus eiuſdē ſcōm motū diurnu3 celi q̄dratiuū 4ºr pūcta cardinalia ↄſtituētem. Aerē vo cōcitant qnq3 alij. Saturnus nāq3 ad friditatem diſponit ipſum ↄgelatiuā mortiferā. Juppiter q3 calorē ⁊ humiditatem illi cū tpamēto ꝓſtat. Mars calitatē eſtiualē cū ſiccitate. Venus friditatē cū humiditate mēſuratē: ſibi quidē Mercuri⁹ cōicabilitatē ac paſſibilitatē exñs indifferens attribuit: ⁊ iō (inqt) diuerſi mot⁹ ſunt in aere repti. Quedā vo aſtroꝝ ſunt fixa in ſphera octaua locata ex qb⁹ ſ3 Ptolemeū ⁊ Hipparchū.xlviij. ſine ſuis teſtaminib⁹ procreanꝛ imagines ſeu forme: ceu in cāe aſſignatione phyſionomie (inqt) ꝑ me notaui ↄſtructe. Cui⁹ mot⁹ ſm Ptolemeum in.xxxvj. milibus ānoꝝ cōpleꝛ: cuicq3 illius graduū cētum deputādo ānos: nūc aūt circa.lxx. veri⁹ (iſit) diia.ix. ⁊ tractatu quē de motu octaue cōſtruxi ſphere. ex cui⁹ motu cauſa ꝑma fulcito ↄtinget tādē ſigna ſeptētrionalia meridionalia fieri ⁊ eꝯ vniuerſam ſic viciſſim habitationem ꝑmutari: vt ibidē (inqt) declaraui.

℄ Erratum.xiij.

℄ Una eſt iuſtitialis ↄpl'o latitudie ꝑticipās aliquātula: dicēda qdē anguſtior valde rariſſima iuēta: neq3.n. duo ipſam hñtes nedū pl'es pñt in vno tpe exiſtere. Cū ad id videaꝛ maxie ↄiūctio: puta Saturni ⁊ Jouis in ꝑnº Arietis cū alijs ⁊ aſpect⁹ ois ſupceleſtiū opari nā iubēte diuina: ſeu cū qs iſurgit eadē ↄſignāte ꝓpheta legē iponens nouā ſapiētes dogmati3ās ⁊ hoies. Eſt.n.h medi⁹ inter angelos ⁊ ſapientes nedum hoies ſm Iſaac: Amaraā Auic. ⁊ Algazelē: ⁊ talē fuiſſe dixerūt qdā Moyſen et Maradei mēdaces Chriſtū Marie filiu3. De hac q3 tēperātia ſcribiꝛ: in de optia corpis ↄpōne cap.iij. ꝙ vtile pfectū in oib⁹: vt neq3 i ↄſilib⁹: neq3 in organicis ꝑticlis nihil icōmēſurate hēre ſic oppoſitū nō valde qd ↄtinue: ſed in lōgis tēpoꝝ piodis ↄſueuit fieri ⁊ ſi rara extet ipſius gñō. Et fortaſſis ei⁹ ꝑmaxime tps duoꝝ: aut triū annoꝝ vel min⁹ ſiqs eā voluerit amplius coarctare: vt circa.xxxiij. ānos aut alr̄. Quo tpe qdē ſcribūt Chriſtū tēperatiſſimum paſſum fuiſſe gerarce.

℄ Petrus Paduanenſis in Erratum Gentilis Fulginenſis. diia.xx.§.iij.

℄ Mēdax Gentilis Heliā adeo dicit tpatū extitiſſe: vt in quol3 elōꝝ poſſit locari: ſicq3 in ipſo elā ꝓportionata et ↄtrietates eoꝝ ſopite: vt fere in quol3 poſſet ꝑmanere: ita ꝙ recept⁹ eſt in turbine igneo ⁊ curru equoꝝ igneoꝝ. ecclesiaſtici.xlviij. Silr̄ (inqt) Paduanēſis. dicet Chriſtu3. ſimplicib⁹.n. pedibus vndas maris caluauit Matthei. xiiij. Unde talia corpa vehemēter pōderi fuerūt ꝓpinq: vt q̄ſi in oi poſſent elō ſuari h aūt fictū: veꝝ oē attribuē dum diuine imediate ptāti: Chriſtū tñ (inſit Aponenſis) teſtanꝛ hierarche tpatiſſimū extitiſſe: qd̄ act⁹ diuini edocuerūt eiuſdē inq̄tū ēt nā pticipauit humana. Ex pte quidem alteri⁹ (inqt) cōponētis: vt aia ꝓportionate vtutib⁹ imaginati corpis pōderis appet ꝓpinqtas: cū hō pticipet ope diuiniſſimo vt ſapere ⁊ intelligere aialium ſolū. Eſt enim eoꝝ prudentiſſimū ⁊ ſapientiſſimum.

Erratum.xiiij. Diia.xxj.§.j.

℄ In ſpecie nō ſunt poſiti termini cāe mäe ſolius: ſed cauſa receptionis lōgeuitat3 eſt impſſio a ſtellis: donec ſit vita ↄcordās cū reuolōne alic⁹ ſtelle aut multaꝝ ſtellaru3. Unde eſt Alchorodē planeta reſpiciēs amicabili locu3 hyler aſpectu in quo ⁊ aliquā 4ºr eēntialiū qnq3 dignitatū planetaꝝ inſigni3 obtineat ſeu pl'es: vt domū aut exaltationē triplicitatē ſeu terminū. Facies.n. cōiter reſpuiꝛ eius vilitatē: hec quoq3 planete alchorodē ſm ꝙ fortificatus aut debilitat⁹ fuerit in qnq3 locis potētie vt gradibus luminariū aſcēdētis medij celi ⁊ ptis fortune gradu ac ēt Almucar cū alijs eius dignitatib⁹ eēntialib⁹ ⁊ accidentalib⁹ ānos ſuos tribuit maiores medios aut minores menſes ſeptimanas aut dies. Cui ēt Alchorodē in additione ānoꝝ ſuffraganꝛ fortune ſcōm eē ipſoꝝ fortunatū: ⁊ aduerſantur infortune: ſcōm eorum eſſe depraua

tū annos alcoꝛhodē:⁊ ſibi accōmodatū a foꝛtūis minuē
do.Scōm ꝟo Ariſt.eſt aer cōtinēs:⁊ ꝑiodus ſolis ⁊ lūe
vñ 4° de gñatione aialiū.c.vlti.Cā eius qđ ē eē lōge vi/
te aial qđcūq; ē ꝯtēꝑatū foꝛ ad ꝯtinētē aerē ⁊ ad ꝑiodos
ſolis ⁊ lune maxie.Rōnabil'r eni tpa oium geſtationū ⁊
gñationū ⁊ vitaꝝ:mēſurari volūt ſm nām ꝑiodi.Cā ꝟo
vlis ⁊ ꝑma ē celū motu ⁊ luce.Medie ꝟo ſm genethlia
cos ſūt due:qꝝ vna ꝓpoꝛtionat̃ māe ſeu matri vel vxoꝛi
q̃ hyler id eſt vita pſice appellat̃.Scđa quidē Alcoꝛho/
dē:q̃ foꝛmā ſeu patrē aut nuptū ipoꝛtat.hyler aūt ſumit̃
a ſole ꝑmitus ſi fuerit pol'e natiuitate exñte diurna. Q̄
ſi nō ſit ꝑuenit̃ ad lunā:⁊ ab ea experit̃ ſi natiuitas fuerit
nocturna:ꝙ ſi nō poſſit ab ipſa ſuſcipi redit̃ ad ſolē:ecō/
trario ⁊ ſi ab his ñ poſſit ſumi iteꝝ aſpicit̃ aſcēdēs:deide
ps foꝛtune ſi nō pōt ab eo ſuſcipi:ꝙ ſi nō ab hac cōſidere
tur gradus ipletionis:ſi natus vel natiuitas fuerit ꝯiun
ctionalis.ſi ꝟo oppōnalis ꝑmittat̃ ps foꝛtune aſcēdenti
cōſequēterq; gradus ſequat̃ ꝑuētionis.Qđ ſi ab aliquo
iſtoꝝ nō valet ſumi nō viuet qs:niſi lumiaria foꝛtaſſis ſe
beniuolo videāt aſpectu cū viſu ēt foꝛtunaꝝ laudabili.

Erratum.xv.Differentia.xxiij.§.iij.

Aſpectus celeſtis ſuꝑioꝛ alius ē exñs ſuꝑ lat⁹ dextrum
⁊ alter ſuꝑ ſiniſtrū matricis cū diuerſa in oꝛbe çenith poſ
ſideāt:ſil'r ēt erit ⁊ influx⁹ celeſtis ſi fuerit i eadē ꝯcauita
te cū cuilibet loco ⁊ locato ſu⁹ debeat̃ çenith:⁊ aſpect⁹.
Duo aūt coꝛpa impol'e ſit eūdē locū occuꝑe:vñ duo ac⁹
q̃tūcūq; exiles cōiūcte hñt differētē çenith ⁊ aſpectū in
oꝛbe:imo ēt q̃lʒ arēa hꝫ hʒ ⁊ ſiđ⁹ ſʒ hermetē ſeu Enoch
q̃re dicit Abꝛaā.Nō ꝑt vt natiuitas hois vni⁹ aſſimilet̃
natiuitati alteri⁹ tāq; ſibi.Nō.n.eſt oꝛbis ſtās ſm modū
nec vnq̃ erit pūct⁹ hoꝛe q̃ remouet̃ ꝓpoꝛtio q̄ fuerit:ſic̄
illa vñ Lucan⁹.Stāt gemi fres ſecūde gl'ia mřis.Quos
eadem variis genuerunt viſcera fatis.

Auguſtin⁹ lib.lxxxiij.queſtionū.queſtione.xlv.

Conceptus geminoꝝ q̄ṁ vno concubitu efficit̃ atteſtā
tibus medicis quoꝝ diſciplina multo eſt certioꝛ atq; ma
nifeſtioꝛ q̃ʒ ſit mathematicoꝝ:tā ꝑuo pūcto tpis ꝯtingit
vt duas minutas minutaꝝ nō rēdat̃.Cum aūt multa ve
ra eos dixiſſe ꝑdicat̃/iō fit:q2 nō tenent homines memo
ria falſitates erroꝛeſq; eoꝝ:ſed nō intēti niſi in ea q̄ illoꝝ
reñſis ꝓuenerint:ea q̄ nō ꝓuenerint obliuiſcunt̃:⁊ ea cō
memoꝛāt que nō arte illa:q̄ nulla eſt:ſed quadam obſcu
ra reꝝ foꝛte cōtingūt.Recitat alibi Auguſtin⁹ i li.de ci/
uitate đi.ꝙ erāt duo gemelli quoꝝ vn⁹ letabat̃ triſtabat̃
eſuribat ſaturabat̃ egrotabat cū hꝫ ieſſent ⁊ ecōtra.Cu/
ius cām queſitus hippo.ait exiſtere q2 ex eodē pře aluo
ſili nutrimēto ⁊ regimine fuerant ꝓducti ⁊ educati.

Erratum.xvj. Differentia.xxvj.§.j.

Primitus quoq; ſeptem eueniunt etates ſeu ſeptē ſunt
planete:quaꝝ ꝑma cauſatur a luna:ipſa quoq; guberna
trix eſt infantiū in q̃tuoꝛ pꝛimis ānis.Egetq; cibo humi
do liq̄do:ſupꝛa quā occurrit Mercuri⁹ idifferēs:rōnis
tamen ⁊ ſcie planeta:vnde puer tradendus eſt magiſtro
cū ſex hēat annos.Et demum ducit venus gubernās na
tum.x.annos cuius regimen.viij.terminatur annoꝝ ſpa
tio.tot nāq; ſunt eius minoꝛes āni.Et poſtea ſuꝑ quodā
ꝑncipatu ſol regit quarto:quare diuin⁹ appetit videri:
honeſtatē ſimulās ⁊ abſtinētiā.xix.permanet annis:vt
anni ſunt eius minimi.Deinceps ſuꝑuenit Mars que ē
eſtas rixe ⁊ ſuꝑbie ⁊.xv.dñat̃ annis ſm annos ipſi⁹ mi/
noꝛes.Et denuo ſuperuenit iuppiter planeta futuri ſecu
li pacis ⁊ trāq̄llitatis:ſub q̊ natus penitet cōmiſſoꝝ mar
tis ducatu:querēs que dei ac oēm opationē bonā.xij.na
tū gubernās annis vt minoꝛes ſūt eiuſdē.Et tādē occur
rit ſaturnus frigidus ⁊ ſiccus doloſus cogitatiu⁹ triſtis
laboꝛe plenus:⁊ anguſtia:⁊ illi accidūt ifirmitates:⁊ tri
ſtitie:⁊ hic natū gubernat ſm numeꝝ annoꝝ ei⁹ minoꝝ
xxx.an.ita vt oēs anni cōgregati reddant̃.xcviij.nā val
de pauci ſunt tranſeūtes annos.c.Q̄ ſi ꝑtrāſeunt ꝑdunt
actus eoꝛū oēs:quos qs ſuperans ex ſaturno deuenit in
lune ducatū:q̄ nō q̃tuoꝛ ſolū ducit an.vt ꝑus.veꝝ.xxv.ſi
cut anni maioꝛes ipſius haly.Si aūt nō altero ſeu ꝑter
actus iniungit ciuiles:tunc ſeptē iterum ſunt etates.

Erratum.xvij.Differentia.xxviij.§.ij.

Uis autē ꝯſtellatiōis aliquando ſexū immutat vt i ima
ginibus ab indis in.viij.celo cum nono nunc denotatis
quarum efficaciam ptolemeus appꝛobat in centiloquio
ac aſcendens:⁊ vniuerſaliter figuratio celeſtis:quando
foꝛma impꝛimitur maſculineitatis:vel femineitatis cuʒ
planetis compictis in illa.

Secunde partis errata Petri Aponenſis quem Con/
ſiliatoꝛem vocant.

Primus Erroꝛ.Differentia.xciiij.§.j.

Junt putredines in terre viſceribus ꝓpter
cauſas a medico ignoꝛatas.qđ ⁊ luminari
um pꝛopꝛie cōtingit eclipſibus ⁊ cōiunctio
ne planetaꝝ:⁊ maxime Saturni ⁊ Martis
cum ſtellis fixis:aut ipſoꝛuʒ adunatione in
aliquo ſignoꝛum humanoꝛum:⁊ pꝛopꝛie cum pꝛeualue
rint in domo vite in aliqua coniunctione maioꝛum vel
aſpectu aut reuolutione anni mundani inducentib⁹ pꝛa
uas tēpoꝝ cōſtitutiones ꝑmutatoꝛum eēntiis ⁊ naturis.

Erroꝛ.ij.⁊ hoꝛrendus in differentia.cj.

Ponētes creationem ⁊ ſi veriſſimi lege ſint:in philoſo/
phia tamē nō ſunt admittendi:cum ipſam leuē faciāt oi/
no:ac pꝛimā q̃ſi cām multiplicibus vexāt laboꝛib⁹:deco
rē nō min⁹ ⁊ oꝛdinē ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑfectionē remouētes ſm pe
ripateticos ab vniuerſo.hec ille:contradicēs ſibiipſi q2
ſimul ſtare nō poſſunt ꝙ lege ſint veriſſimi ⁊ tamē admit
tēdi nō ſint in phia q2 omne verum vero conſonat.

Erroꝛ.iij.Diffentia.cj.§.j.

Uirtus in ſuꝑioꝛibus ē duplex:vna qdē vlis plus vt q̄
oꝛbis ſtellaꝝ.Alia ꝯcta magis ſic̄ q̄ alicui⁹ de.xlviij.ima
ginibus abſq; eaꝝ geſtamib⁹.vnde ptolemeus in cētilo
quio.Uult⁹ huius ſeculi ſubiecti ſunt vultibus celeſtibus
ideſt ſpēs aialium ⁊ plantarū iſtius mundi inferioꝛis ſʒ
haly.cōmētātē ſuꝑioꝛibus ſubiiciūt̃ imagibus.Qđ oſtē
dit̃:eo ꝙ ſapiētes imagines cōſtruētes planetaꝝ:itroitū
in celeſtes obſeruāt vultus.Et tunc ad ꝯſtructionez vel
deſtructionē qđ expediebat opabant̃.Eſt nanq; celeſtis
ſcoꝛpio q iferis dñatur ſcoꝛpionibus.⁊ ſerpēs ſerpētib⁹
vñ ex ſerpētis foꝛma aut ſcoꝛpionis vel cācri ſeu aliqua
tali nobis foꝛtaſſis determinate ignota:lumbꝛici ꝓducū
tur in coꝛpoꝛibus etiā hominum tales.Cuʒ enim ſʒ her
metem Enoch ſeu Mercurium quelibet arenarū maris
ſuum obtineat ſidus:incitans ad incrementum eiuſdem
multo amplius in ꝑfectioꝛibus erit tale qd dare.Nā ex
virtutibus ſuperuʒ oia hec quibuſdā munerib⁹ diamo
nicis ⁊ virtutibus ſunt plena.vñ Ar.de mūdo ait q̃ſdaʒ
antiquoꝛum ſenſiſſe oia hec diis plena foꝛe.

Erroꝛ.iiij.Differentia.cxiij.§.iij.

Uidemus aliquas cōiūctiones qd magnū oſtēdentes
pꝛius lōgo ꝑcedere tpe:anteq̃ ipaꝝ mōſtret̃ effectus cuʒ
mām tpe diſponāt ⁊ foꝛmam tandē inducāt:ſicut coniun
ctio diluuiū ꝓcendens p:cclxxxvij.ꝑceſſit annos.Albu
maçar coniunctionuʒ pꝛimo.Illa ꝟo que Mahumet fu
turum denotauit per y.lij.Alchabitius.

Erroꝛ ⁊ hereſis.v.ex Ariſtotele ⁊ Commentato.Diffe
rentia.cxiij.in reſponſione ad tertium argumentum.

Dōm ſm Ariſtotelem ⁊ Commentatoꝛem:ꝙ de⁹ nihil
pōt in hec opari abſq; medico:cū ei⁹ ois actio hic mediā
te motu ⁊ trāſmutatiōe ꝑficiat̃:ita vt ꝑiod⁹ a ſuꝑnis coꝛ

ꝑoꝛibus in hac inferioꝛi materia inducta ꝑmutare:cum ad id ſequat̃ q̃dã inoꝛdinatio:ac defectꝰ ⁊ mutabilitas in ꝑ̊:tanq̃ȝ nõ ſapienter primitus omnia producẽti denotetur ineſſe. Que enim perfecta ratione firmata ſunt:ꝑmutari non poſſunt iuxta Timeum.

Erroꝛ.vj.Dr̃ia eadem in reſponſione vnius argumẽti.

Dicẽdũ ꝙ aſtrologia nõ ẽ mẽdax neq̃ȝ ocioſa:qm̃ ſicut aſtrologꝰ ꝑcipit circa natũ accñtia emergẽtia:ita ⁊ eoꝛũ ſubſidia in ꝓlõgatiõe vite ꝑ artẽ oꝛdinate ꝑcipit vel vitatẽ dicit in q̊ȝplurimis. Et raro deficit valde a ꝓgnoſticatione recta exceptis quibuſdã particularibꝰ valde:perpauci aũt ſunt predicto vtentes regimine vite ꝓductiuo cum plures viuãt vita brutali aut occupationibus ciuilibus ⁊ familiaribus occupati.

Diuus Auguſtinus in libro queſtionum veteris ⁊ noui teſtamenti q̃one.cxv.contra aſtrologos.

Nihil tã ꝯ̈ xp̃ianos:q̃ȝ ſi arti matheſeos adhibeãt curã h̃.n.inimica dignoſcit̃ dei legi. Si.n.naſcũt̃ q mali ſint:⁊ eꝯ̈ q boni ſint:fruſtra lex data dĩ:⁊ nõ ſolũ hecꝫ ⁊ iniuſtus hẽbit̃ legiſlatoꝛ. Mathẽaticoꝝ g̊ fabulis credẽtes: fidei ſemẽ exterminãt qꝺ ⁊ creatoꝛi ⁊ iuſtitie eiꝰ teſtimoniũ ꝓhibet. Opꝰ.n.opificẽ cognoſcit:⁊ equo iure amoꝛe q̃ȝ ⁊ ſcõ teſtat̃. Fugiẽdũ oibꝰ modis ab hac arte monemꝰ curioſi etenĩ eius inimici dei ſunt:⁊ ſine ſollicitudĩe nũq̃ȝ ſũt:ſꝑ ei ſuſpẽſi expectãt qꝺ minime certũ ſciunt.

Erroꝛ.vij.ex Ariſtote. Ex differentia eadem in reſponſione vltimi argumenti.

Ariſtoteles(inq̃t aponenſis)in libro de mũdo ait. Deꝰ ſc̃m poetã reſidet in ſuꝑmo v̊tice vniuerſi:cuiꝰ v̊tute ꝑcipue fouet̃ coꝛpꝰ qꝺ ꝓpe eſt:⁊ d̊inceps qꝺ poſt illud ꝯn̄r vſq̃ȝ ad loca nr̃a ꝓpe terrã. Et q̃(inq̃t)ſuꝑ terrã vñr nimium diſtãtia a cõmodo diuino infirma eſſe ⁊ plena multi turbinis. Nõ.n.(inq̃t)effectꝰ v̊tutẽ ſue cãe cõtinet ⁊ repſentat ꝑfecte ꝑꝑ qꝺ ⁊ varietas paulatim occurrit vt ⁊ in toto apꝑet oꝛdĩe vniuerſi a ꝑ̊ ꝑ media infima deſcẽdẽdo. ꝑmus enim ſimplex ⁊ imobilis manẽs ac icoꝛruptibilis oio reliq̃ aũt abſunt cõpõ mobilitas ⁊ coꝛruptio.

Diuus Cypꝛianus ſermone quinto de lapſis.

Perſpicit deus abdita:⁊ ſecreta:atq̃ȝ occulta cõſiderat Nec dei oculos põt aliq̃s euadere dicẽtis. Ego deꝰ approximãs:⁊ loq̃t̃ deꝰ de lõginquo. Si abſcõditus fuerit hõ in abditis.ego g̊ nõ videbo eũ:videt ille coꝛda ⁊ pectoꝛa ſinguloꝝ:⁊ iudicaturꝰ nõ tm̃ de factis:ſꝫ ⁊ de v̊bis ⁊ cogitationibꝰ nr̃is oium mẽtes volũtateſq̃ȝ ꝯceptas in ipſis adhuc clauſi pectoꝛis latebꝛis intuet̃. Dei.n.nutu cũcta regũt̃:cũ dñs in euãgelio ſuo dicat. Nõne duo paſſares aſſe venierũt:⁊ neuter eoꝝ cadit ĩ terrã ſine p̃ris veſtri volũtate:cũ ille nec minia fieri ſine volũtate d̊i dicat

Erroꝛ.viij.ex dictis Auicẽne. Dr̃ia.cxxxv.§.iij.

Q; autẽȝ acq̃euit Auicẽna incãtationibus ⁊ faſcinationibus que ponunt̃ ab eaꝝ defenſoꝛibus ꝓuenire ex v̊tutibꝰ aĩe:q̃s ſuſcipit a celeſtibus ꝓut eoꝝ motuũ ⁊ lucis facta eſt imago. Inducẽs enim huiꝰ v̊tutẽ nõ ſolũ mouere hꝫ coꝛpus ſibi cõiunctũ veꝝ totũȝ qꝺ ſubiacet ſphere quã mouet eiꝰ motoꝛ cuiꝰ extat imago.hꝫ nãq̃ȝ duo ea: ⁊ ꝙ eſt aia:⁊ ꝙ eſt imago:motoꝛibꝰ ſphere vt ſaturni vł Iouis:aut taliũ:ita aut vt ꝯſequat̃ reſultationẽ ⁊ vmbrã quãdã illius v̊tutis:vñ mouet ea q̃ illi ſubiacẽt ſphere: cũ ſc̃m ꝓpꝛiã moueat virtutẽ impedit mãȝ aut impedire valet a ſuo actu ⁊ oꝛdine vel ſermonibꝰ geſtoꝝ ꝓphetalibus hebꝛeoꝛum talia ſcribẽtium. Quo cauſaȝ nõ alicui aĩe habent chꝛiſticole pꝛincipaliter attribuere:verũ v̊tuti diuini operãti hec mirãda ſupernaturalia ꝑ viros tãq̃ȝ per inſtr̃a pꝛophetas appellatos quaſi mediũ q̃ddã inter nos ⁊ deum opinantes. Hec.n.(inſit Aponẽſis)nõ parum opinio peripateticis facta eſt ridiculoſa.

Erroꝛ.ix.⁊ nephandus.Dr̃ia.clvj.§.iij.

Experientia põt demr̃ari:⁊ demũ rõne perſuaderi ꝑcãtationẽ cõſerre:de hoc enim in illi ⁊ ꝓpoſito emperie ſũt q̊ȝmulte vt apte illud ſummũ ſacr̃m cũ alijs multis oſtẽdit euchariſtie:noia ẽt id ꝯfirmãt diuina notoꝛie artis ⁊ magicis ẽt v̊bis ꝓlatis in auriculã tauri cũ incãtatoꝛ ꝓſterneret in moꝛtẽ in p̃ñtia Syluestri:hũc ⁊ reuiuiſcere denuo efficit.hoc ẽt cõfirmat motꝰ panis ad furtũ inueniẽdũ:aut pſalterij vel cribꝛi v̊ba ẽt q̃dã in aurẽ cuiuſdã hois ꝓlata.ſatagit.n.tibi q̃cũq̃ȝ petieris elargiri. Incãtatiõe ſilr̃ ꝓlata vel ſcripta:ne vnq̃ȝ ꝑdãt q cruciãt̃ ea:ẽt ſuꝑ gladiũ ambulãt acutiſſimũ:⁊ pꝛunas viuaces:digitoꝛũq̃ȝ vno applicãtes alterutrũq̃ȝ hoĩeȝ aut põdꝰ ſubleuãt in altũ grauiſſimũ:ſerpẽtẽq̃ȝ ſtupefaciũt:vt nõ ledat: eq̃s furibũdos carmine q̇etãt:eoſq̃ȝ caſtrãt cũ alijs imobiles eadẽ redditi.h̃ ẽt mõ trucidati euadũt ꝑiculũ. Pꝛima ſilr̃ Aſtronomie rõne placãt̃:⁊ in ſubſidiũ concitant̃ nr̃m:vt oꝛonũ epilogus inſinuat plãetaꝝ:⁊ ego(inquit) in huiꝰ oꝛbis q̃ñq̃ȝ cõfiguratiõe ſciam petens a ꝑ̊:capite exñte ĩ medio celi dũ luna cõiũcta erat Ioui:viſus ſum ampliꝰ in illa ꝓficere incãtatiõe quaq̃ȝ q̃s doꝛmire nõ valet repñtationẽ cõtinue incãtãtis imaginãs. Ipſa ẽt pollutionẽ inducit in ſomnijs:quid erit futurũ taliter aperit De aliqua ſagitta ẽt oſſi adeo infixa vt alio neq̃ȝ at ingenio extrahi:digitĩ lateraliter duobꝰ facile:ac ſine doloꝛe dulci applicatis foꝛas educit:cãcerq̃ȝ moꝛtificat̃. Lũbꝛici occidunt̃:ſanguis ea ⁊ charactere vndecũq̃ȝ fluẽs ſiſtitur.poriſmus epilepſie quietat̃ noibus magoꝝ in aure ꝓlatis:aut poꝛtatio ſuper ſe ceſſare cogit:ois epilenticꝰ ſanat̃ ⁊ lunaticus. Cũ pater aut mater in quarto tẽpoꝛũ feria quarta eũ ad eccleſiam deducat:⁊ feria ſexta:⁊ deinde ſabbato ſuper ipſum cantetur ⁊ ſuſpendatur illud dñicum euãgeliũ hoc genus demonioꝝ nõ eijcit̃ niſi oronibꝰ ⁊ ieiunijs.charactere ſilr̃ ⁊ carmine paſſio curatur renalis:futuꝝ ꝑnoſcit̃:⁊ qꝺ abeſt vt edocet geomãtia:taliũq̃ȝ multa. Id aũt vtcũq̃ȝ rõne perſuadet̃ ⁊ effectus in ſuas reducũt̃ ꝑcepti cauſas. Id nãq̃ȝ vt aponẽſis ſomniat euenit aut a cã imediate interioꝛi:ſeu inferioꝛi vel exterioꝛi. Siq̃dẽ ꝑmuȝ id duplr̃ cõtingit:aut ex parte incãtantis affectuoſi cũ eius fuerit anima in tantum eleuata vt materie poſſit huic dñari mundane ipſumq̃ȝ vigoꝛe ĩtelligente ſuſcepto admittũt trãſmutare:vel ex parte incantati q̊ȝplurimũ ꝯfiſi vt ex vigoꝛe ſi quis iuuat̃ eſtimationis nõ paꝝ. Et hũc quidem modum peripateticus cõcedit. Si vero a cauſa exterioꝛi duplr̃:aut ea ſuba eſt vl̃ioꝛ vel particularioꝛ. Vniuerſalioꝛ q̇dem:ceu cauſarũ pꝛima cuiꝰ q̇dẽ v̊tute oꝛo ſeu ꝑcãtatio ſuſcipit effectũ:cum ip̃a quodãmõ noſtrum ſollicitudinẽ hẽat:põt inquit pꝛimus ſua mera benignitate:cum ſit agens ſupernãle ꝑ volũtatẽ abſq̃ȝ motu ⁊ trãſmutatiõe in hec infera operari: quicq̇d dicat ꝑipateticus:cum ipſe ſit ſummum bonum de cuius rõne ſit foꝛe ſui diffuſiuũ:ac cõicatiuum : aliter enim bonũ mĩme foꝛet ſumme:neq̃ȝ ꝓpter hoc cũ ſit q̇d diuiniſſimũ ⁊ honoꝛatiſſimũ.xij.meta.hoc trãſmutatur in dignius intelligendo eẽntiaȝ:cũ is nõ intelligat actualiter extra:ſed intelligens ſeipſum intelligit cum ea reluceãt ĩ ipſo:vt in cauſa omnia.non enim contẽplatur ipſa prout ſunt materialia ⁊ vilia : verum modo nobilioꝛi ⁊ altioꝛi quo intelligit ſe talium cauſaȝ exiſtere. Quo quidem modo ſcientia etiam viliſſimoꝛum animaliũ ⁊ abominatoꝛũ apud ſenſuȝ nobilis redditur ⁊ decoꝛa.hec.n. ſunt que a petro paduanẽſi differẽtia.clvj.q̃ partim mẽdoſa partim heretica ſuperſtitioſa curioſa nimis partim v̊a ſuo in conſiliatoꝛe depꝛehenſa ſunt.

Erroꝛ.x.Differentia.clvj.§.j.

Eadẽ differentia de incãtationibus ⁊ arte notoꝛia mẽ

ſe innumere cõſpiciuntur.vnde inquit.Scribatur So/
cratem dixiſſe incantationes fore verba animas decipẽ
tia humanas:vt autem in preiacenti ſit loqui materia.
Precantatio inquit eſt oratio admiranda affectione in
ſubſidium incantati precipue confidentis explicata.di/
citur autem oratio ad differentiam terminorum non ſi/
gnificatiuorum:que cum fuerit de miris ⁊ occultis am/
plius eam reputans incantatus eidem conferet magis.
⁊ ideo(inſit)quantum poſſibile occultatione vtendum.
deitatez enim minuit qui ſecreta myſtica vulgat.ars no
toria precantans etiam cum grandiori diligentia debet
ipſam promere:vt tam ab ipſo q̃ꝫ ab incantato digniſſi/
ma reputata poſſit amplius conferre.cuꝫ enim fuerit de
ipſa amplius confidens vt ita eundẽ iuuabit maxime:
iuxta illud differentie. cxxxv. Ille plures ſanat egritu/
dines de quo plures confidunt.Quare inquit Aponen
ſis ꝙ non confert precantatio in cura inquantum ipſa ſꝫ
demum inquantum talis:prout ſcilicet recipit a proferẽ
te vel coniurante aut ab inſtituente ſeu cantante. Pro
pter huiuſmodi(inſit)ſcienduꝫ ꝙ ſi precantatio confert
inquantum huiuſmodi ⁊ oratio ſimplex tunc ⁊ omnis:
cuius falſitas eſt prompta. Etiam talis incantatus in q̃/
dam explicatione conſtat ſonora. Quod autem tale cuꝫ
per ſe non alteret corpus ad ſanitatem cum ea induca//
tur alteratione non permutat.vnde in primo. ⁊.iij.de
anima manifeſtum eſt ꝙ neque lumen ⁊ tenebra neque
ſonus neque odor nullum facit in corpora effectum
videlicet niſi ſecundum accidens:puta ſi ſimul ſono de
pulſo fiat ictus vt in tonitruo ſcindente lignum. Et a
viſis ſimiliter ⁊ odoratis fit motus corrumpentibus ac
cidentaliter tactum vel meatum. Ex primis enim quali
tatibus conſtamus non autem ex tertijs:itaqꝫ incanta/
tio non proficit curatione vt ea. Sed experiẽtia poteſt
demonſtrari ⁊ demum ratione perſuaderi precãtationẽ
conferre.prima enim aſtronomie oratõe placantur:⁊ in
ſubſidium concitantur noſtrum:vt orationum epilogus
inſinuat planetarum.vnde Albumaçar in ſadam reges
grecoruꝫ cum volebant obſecrare deũ propter aliquod
negocium ponebant caput draconis in medio celi cum
Ioue:aut aſpectum ab eo figura amicabili:⁊ lunam cõ/
iunctam Ioui aut recedentem ab ipſo ⁊ coniunctionem
ad non aſcendentis petentem. Adhuc autem ⁊ cum ca/
put amicabili figura tuncqꝫ dicebant ipſorum petitionẽ
exaudiri.Vnd Almãſor in aphoriſmis.Si quis poſtu
lauerit aliquid a deo capite exiſtente in medio celi ⁊ re/
liqua:nõ p̃teribit quin breuiter adipiſcatur queſitum.

¶Champerius.

¶Petrus noſter de apono ſeu paduanenſis vir fuit ma/
gne ſed nõnũq̃ꝫ nimiũ audacis temerarieqꝫ doctrine ſe/
cutus Apuleium porphiriuꝫ ⁊ ceteros damnate magie
ſtudioſos:qui vt dictum eſt ſcribit incantationes ad in/
firmorum curam conferre q̃ꝫplurimum. verum quia in
decretis Gratiani.xxvj.queſtione.v.cap.non liceat:va/
nas iſtas ſtellarum ⁊ incantationum obſeruationes:vi/
detur ſanctorum patrum damnare ſentẽtia:Conſiliato/
ri aſſentiendũ non conſulo.Si tamen verba ſint ſancte
fideliter ⁊ nulla ſuperſtitione ꝓlata:vt oratio dominica:
ſymbolum fidei:non damnauerim.verum ea cuꝫ pecca/
ti ſuſpitione carebunt non iaꝫ incantamenta ſed religio
ſa verba:aut ſacre preces appellantur. Eadem queſtio/
ne capitulo vltimo herbas gemmaſqꝫ ſanitatis gratia ſi
ne vlla incantatione deferre conceſſum eſt. Imagines ve
ro aſtrologorum characteresqꝫ preter ſignum crucis pe
nitus damnantur. De quibus apud Auguſtinum Am/
broſiũ ⁊ alios theologos multa reperies. Sed hec bre/
uiter dixiſſe volui:ꝙ hac nr̃a tẽpeſtate pleroſqꝫ videmꝰ
his malis artibus deprauatos ⁊ grauiſſimis erroribus
animas implicare. Nos autem quibus propoſitũ eſt nũ
quam a catholica puritate diſcedere talia floccipendi//
mus:eligentes nos magis ſemper egrotare q̃ꝫ cum ſal/
uatoris cõtumelia ſanos eſſe. Quaprorter de hisvti libi
tum cuiqꝫ fuerit opinetur. Cetera que approbati ⁊ ca/
tholici medici remedia docent:non ſolum aſpernãda nõ
ſunt verum etiam diligenti cura ſumenda:mediciſqꝫ pa
rendum ſi peritiam habeant medicandi.dicente ſcriptu
ra honora medicum ⁊c̃. His igitur que lex ⁊ ratio dam/
nant pretermiſſis:ſic de corporis ſanitate curandum eſt:
vt quicquid ad corporis ſanitateꝫ referatur a ſalute ani
me ſumat exordium. Q, ſi morbus incurabilis inuenia/
tur:virum ſapientem equo animo ferre decebit morbuꝫ
tanquam a deo miſſum qui nunquam percutit niſi vt ſa
net:qui nos caſtigat vt meliores reddat. Cui ſit laus ⁊
gloria in ſeculorum ſecula. Amen.

¶Finis opis Collectanei ſubito calore a Domino Sym
phoriano Champerio coaceruati ⁊ in formam optimaꝫ
redacti.

ne poſſidere nõ breui. Quidã nãqꝫ nõ ſolũ corpore: veꝝ
⁊ aĩa nã fere ſunt ſerui. Fortunã demũ taliũ ſil'r impediti
nã:igenuitatẽ fore:diuitias:potẽtias ac his oppoſita:oĩ/
noqꝫ fortuniũ ⁊ ĩfortuniũ rhetoricoꝝ teſtaṫ ſcd̃o: in qua
vim geneſeos ſidereã eẽ puto nõ ĩmerito includendam.
Nõnulli enim vita priuantur ac beatitudine:bona falliti
eſtimata fortuna velut ⁊ praua. Nã etſi ea felicitati mini
ſtret p̃ſidiũ. quo:q̃ꝫto:quali ⁊ vbi ⁊ qñ expedit modifica
re. Adoptans itaqꝫ actibus virtuoſis magiſqꝫ ac magis
in poſtera vita ac felicitate potiri perpetua: nõ vtiqꝫ tm̃
exẽplo:veꝝ ⁊ ope ceteris aſpirãtibus in hoc ita ꝓdeſſe:
cũ ſcientiã viuificãs nequaq̃ꝫ mortis vinculis aſtringaṫ.
Librũ equidẽ ꝯtexere decreui ex ꝓblematibus vna cuꝫ
ſocioꝝ ĩtellectu viuẽtiũ cariſſimoꝝ publice luſtris inue/
ſtigãs iã binis: Quo nẽpe phoꝝ ac medicoꝝ diſcidie in
medicina ſopianṫ apparẽtes. p̃cipue cũ dicatur cuicũqꝫ
preferes veritatẽ ꝯtinue. Qua ꝑꝑ ipm̃ Conciliatorẽ ma/
lui appellare. Ipſumqꝫ diutius latere putabã: ni preces
queritãtiũ crebras oporteret exaudire condignas:ac ca
ſus non formidare emergẽtes inconſulte. Hinc quidem
fit ſciſcitantem:pre opere in primitiuis fore ſciẽtijs phia
quoqꝫ ac medicina preter alia ſufficiẽter inſtructũ. Quẽ
adaptari queſitis:vt quorũdã eſt [illegible]
curioſitatẽ cũ ꝓlixitate adducit q̃ꝫ vtilitatem: in his id:
que deinceps:omittatur queſitis.

¶Differentia. j.

Q necessarium non ſit medico cete/
ras ſcire ſpeculatio
nis ſcias oñditur.q2 Hippo. Chous medi/ Lꝫ q̃ dĩ in troductori us medico rũ ca.1. in fine ⁊ ca.4 ⁊.1.de vir. nãlib⁹c.13. poſt me.
corũ eximius oĩumqꝫ ſm̃ Ga. primus:quẽ
ſiquidem deus tãq̃ꝫ nũq̃ꝫ peccantẽ produxit humano mi
ſericorditer ꝓuidens generi ad perfectam medicine tra
ditionẽ in quibuſdã problematibus Ariſto. attributis ꝑ
me tranſlatis:alias ſcias non habuit cuꝫ nondũ fuiſſent
inuente. Qm̃ artes ac vl'r ſcie neceſſariores priuſ fuerũt B
inuente. ꝓhemio meta" de numero quarũ eſt medicina. Circa ꝑn.
¶Amplius ſcia ⁊ ſenſus ſecãtur vt res de q̃bus extãt.
3°de aĩa. cũ igiṫ res de qua eſt medicina ſit a rebus alia T.,c.38.
⁊ diſtincta de quibus ſunt alie ſciẽtie.ex diuerſitate nãqꝫ
ſubiecti ſortiunṫ he diuerſitatem ⁊ vnitatem ſicut poten
tie ab obiectis. Medicina itaqꝫ erit ab alijs altera ⁊ di/
ſtincta.⁊ ꝑ ꝯñs medicus ab ea denotatus. Scie itaqꝫ cũ
ſint alie ac alie:neceſſitates erũt ſimiliter differẽtes exin
de conſurgentes: ita ꝙ vna non ſit in eo quod alterius

550.

Ex libris Felicis Wisniowski A: 1820. M.

1810.

Varsovia

[illegible] ingenio ſuo dicat. [illegible] duo pa[illegible]lares aſſe venierũt: ⁊ neuter eoꝝ cadit ĩ terrã ſine p̃ris veſtri volũtate? cũ ille nec minia fieri ſine volũtate dĩ dicat.

¶ Error. viij. ex dictis Auicẽne. Dĩia. cxxxv. §. iij.

¶ Qz autẽ acqeuit Auicẽna incãtationibus ⁊ faſcinationibus que ponunt̃ ab eaꝝ defenſoribus ꝓuenire ex v̾tutib⁹ aĩe: q̃s ſuſcipit a celeſtibus ꝓut eoꝝ motuũ ⁊ lucis facta eſt imago. Inducẽs enim hui⁹ v̾tutẽ nõ ſolũ mouere hz corpus ſibi cõiunctũ veꝝ totũz qd̃ ſubiacet ſphere quã mouet ei⁹ motor cui⁹ extat imago. hz nãq duo ea: ⁊ qꝫ eſt aĩa: ⁊ qꝫ eſt imago: motorib⁹ ſphere vt ſaturni vl̾ Iouis: aut taliũ: ita aut vt ꝯſequat̃ reſultationẽ ⁊ vmbrã quãdã illius v̾tutis: vñ mouet ea q̃ illi ſubiacẽt ſphere: cũ ſ̾m ꝓpriã moueat virtutẽ impedit mãz aut impedire valet a ſuo actu ⁊ ordine vel ſermonib⁹ geſtoꝝ prophetalibus hebreorum talia ſcribẽtium. Quo cauſaz nõ alicui aĩe habent chriſticole principaliter attribuere: verũ v̾tuti diuini operãti hec mirãda ſupernaturalia ꝑ viros tãq̃ per inſtr̃a prophetas appellatos quaſi mediũ qddã inter nos ⁊ deum opinantes. Hec. n. (inſit Aponẽſis) nõ parum opinio peripateticis facta eſt ridiculoſa.

[illegible] cauſarũ prima cui⁹ qdẽ v̾tute orõ ſeu p̃cãtatio ſuſcipit effectũ: cum ip̃a quodãmõ noſtrum ſollicitudinẽ hẽat: põt inquit primus ſua mera benignitate: cum ſit agens ſupernãle ꝑ volũtatẽ abſq motu ⁊ trãſmutatiõe in hec infera operari: quicqd dicat ꝑipateticus: cum ipſe ſit ſummum bonum de cuius rõne ſit fore ſui diffuſiuũ: ac cõicatiuum: aliter enim bonũ mĩme foret ſumme: neq ꝓpter hoc cũ ſit qd diuiniſſimũ ⁊ honoratiſſimũ. xij. meta. hoc trãſmutatur in dignius intelligendo eẽntiaz: cũ is nõ intelligat actualiter extra: ſed intelligens ſeipſum intelligit cum ea reluceãt ĩ ipſo: vt in cauſa omnia. non enim contẽplatur ipſa prout ſunt materialia ⁊ vilia: verum modo nobiliori ⁊ altiori quo intelligit ſe talium cauſaz exiſtere. Quo quidem modo ſcientia etiam viliſſimorum animaliũ ⁊ abominatorũ apud ſenſuz nobilis redditur ⁊ decora. hec. n. ſunt que a petro paduanẽſi differẽtia. clvj. q̃ partim mẽdoſa partim heretica ſuperſtitioſa curioſa nimis partim ꝓ̾a ſuo in conſiliatore deprehenſa ſunt.

¶ Error. x. Differentia. clvj. §. j.

¶ Eadẽ differentia de incãtationibus ⁊ arte notoria mẽ-

Prologus

¶ Conciliator differentiaꝝ philoſophoꝝ ⁊ precipue medicoꝝ: clariſſimi viri Petri de Abano Patauini ex libris alias ipreſſis ⁊ correctis a preſtantiſſimis medicis nouiſſime recognitus: cũctiſq; mēdis ⁊ erroribus expurgatus p Scipionē ferrariũ venetũ artiũ ⁊ medicine doctorē de collegio medicoꝝ rõnaliũ Venetijs habitantium. Prologus.

Num in trinario: ac dē qd ipſius: ꝑtēdēs in antea. Denuo vero medicoꝝ: philoſophorũq; illuſtriũ ꝯdigerēs ſnias. Politicoꝝ qdē ſeptimo. Ariſt. inquio ſcriberē. Bene viuere: ac felicitatem appetunt oēs: ſed hec adipiſcēdi his qdē poteſtas: his vero nõ: ꝓpter fortunã quandã aut nãm. vbi cuiuſlibet primitus nãle deſideriũ ad vitã ⁊ felicitatē denotat. Quoſdã tñ deinceps fortuna ſeu nã impeditos id poſſe minime adipiſci. Primũ quidē eluceſcit: qm̃ bonũ appetũt oia. Unde laudantur hoc teſtãtes ethicorum initio. Uiuere ãt ⁊ beari bonũ extat ſummũ. q2 viuere viuētis eſt forma. Unde de aia ſcdo. Uiuere viuētis eſt eē. hoc vero ceu pfecti? qdã ⁊ diuini? pre alijs appetit maxie. qd eius firmat oppo^m. Oē nãq; aial mortē perniciēq; deuitat. de ꝯſolatiõe 3°. Eſt deniq; felicitas opatio quedã aie ⁊ vſus ſcdꝫ virtutē pfectã. ethicoꝝ. 10. de ꝯſolatione quoꝝ tertio. Beatitudo eſt ſtatus oiũ bonoꝝ aggregatione pfectus. Palin. Cũctis hoibus nã inſitum eſt deſideriũ ad ſciendũ: qd beatitudine: ceu tactũ: terminat. Uiuere itaq; ⁊ felicitari appetit vnũqdq;: qd aũt perfectũ pcipue: Adhuc demũ: vita priuatur quorũ nãliter praua ſimulq; iproportionata extãt principia ab intrinſecis ⁊ extrinſecis cãta: ⁊ actus virtutis deficiētis oifariã. nõ paucos vero eſt hꝫ reperire. Uerũtñ in ꝓportione eoꝝ viciſſim malicia: dĩa aperiet in ſexta. Actus quoq; hoꝝ brutales deteſtantes ethicus. i. moralis phs virtutibus incitat principalioribus inſignitos cõſuetudine poſſidere nõ breui. Quidã nãq; nõ ſolũ corpore: veꝝ ⁊ aia nã fere ſunt ſerui. Fortunã demũ taliũ ſilr impediti nã: igenuitatē fore: diuitias: potētias ac his oppoſita: oinoſq; fortuniũ ⁊ iſortuniũ rhetoricoꝝ teſtat ſcdo: in qua vim geneſeos ſidereã eē puto nõ imerito includendam. Nõnulli enim vita priuantur ac beatitudine: bona falliti eſtimata fortuna velut ⁊ praua. Nã etſi ea felicitati miniſtret pſidiũ. c uo: q̃to: quali ⁊ vbi ⁊ qñ expedit modificare. Adoptans itaq; actibus virtuoſis magiſq; ac magis in poſtera vita ac felicitate potiri perpetua: nõ vtiq; tm̃ exēplo: veꝝ ⁊ ope ceteris aſpirãtibus in hoc ita ꝓdeſſe: cũ ſcientiã viuificãs nequaq̃ mortis vinculis aſtringat. Librũ equidē ꝯtexere decreui ex ꝓblematibus vna cũ ſocioꝝ itellectu viuētiũ cariſſimoꝝ publice luſtris inueſtigãs iã binis: Quo nēpe phoꝝ ac medicoꝝ diſcidie in medicina ſopiant apparētes. pcipue cũ dicatur cuicũq; preferes veritatē ꝯtinue. Qua pp ipm Conciliatorē malui appellare. Ipſumq; diutius latere putabã: ni preces queritãtiũ crebras oporteret exaudire condignas: ac caſus non formidare emergētes inconſulte. Hinc quidem fit ſciſcitantem: pre opere in primitiuis fore ſciētijs phia quoq; ac medicina preter alia ſufficiēter inſtructũ. Quē in tres ſeparabo partes trinitatis in deoꝛ ut veneratione platonē. Finiunt nãq; iuxta phm oia in prima ⁊ minima trinitate. In quaꝝ vtiq; prima queſita ſtatuent cõia ⁊ velut forinſeca: modi reiq; vtriuſq; partis medicine: theorice. vꝫ ⁊ practice. His etenim cognitis facilius ⁊ expeditius vniuſcuiuſq; aius ipſam rõnem ac viam artis conſiderare poterit. veteris rhetorice ꝓhemio. Scda vo theorice continebit dubitata. In tertia qdem que practice ſubdent finalia. his etiã appenditia occurrētia qñq;. Partes aũt per dĩas ſequeſtrabo: cũ plerũq; vnum queſitoꝝ non paꝝ diſtet a reliquo. qs equidē vſq; in totius volumis t'minũ ipſarũ breuitati allegatiõis grã ꝯtinuas nãlis nũeri ordine numerabo: Ipſaſ deniq; inuētionis facilitate algoriſmi depingendo figuris. Eodẽ quoq; modo ſermones ex ſapientibus adductos: quos etiam ceu iacent conabor tranſcribere: ac rite huc ex fonte deriuare breuioribus lr̃is indicabo. In vnaquaq; ſilr dĩaꝝ ſp quatuor inquirent preter vtriuſq; partis arguta: quorũ aliqd velut inſinuabit ſubdiuiſionem recipiet aliqñ. hec aũt ſunt. terminoꝝ dubitati primitus expõ. Scdo qdem quid de ipſo fuerit ab alijs preſenti tum. Tertio vitatis cum eius motiuis oſtenſio: ac tandem quartum argumētorum ſolutio. Que breuitatis amore qua nil vetuſtioribus amabilius: terapentice methodi quarto: in duabus ac quatuor dĩtijs explicabo. in ceteris vo ſubſcribam ꝓpter primũ. 2^m tertium: quartũq; ſciendum.

Poſt medium ⁊.1.ethicorũ ca.4.

li.1.ca.4. Et.cõ.37.

ca.7.in fine ⁊c.8.i pn.

1.celi.t.c.1. — Modi … in hoc opere

Ca.4.in fi.

¶ Sufficientia decem qõnum vniuerſalium.

Quoniam medicina eſt ſcia humani corporis vt ſanabilis ꝓcuratiua: de qua pñs ſtudet iſcriptio. Ea quidē dupl'r vt ⁊ reliqua põt ſciaꝝ cõſiderari. Aut. n. q̃tũ ad ea q̃ ipſius forinſeca vel intrinſeca. Si quidē primũ aut quo ad cãm formalē: mãlē: efficiētē vel finalē. Si vero ad cãm referat formalē: aut vl'em ſeu particularē. Primũ equidem dupl'r euenit: vel rõne pfectionis ipſius: ⁊ ita oium ꝯſurgit dĩaꝝ pma: ſiue modi: ſicq; ſcda. Si aũt in ſpecialiorē attendat: vel q̃tũ ad eius totũ eſſe. ⁊ tũc tertia: ſeu partes: ⁊ id aut reſpectu itellectus. ⁊ ita q̃rta: ſiue affect?: ſicq; qnta. Et ſi quo ad mãm dupl'r: vel prout ordinat in cognitionē: tũc ſexta. vel permanētiã: ⁊ ſic nona. ꝙ ſi q̃tũ ad efficiens intendat: aut rõne artificis: ⁊ tũc ſeptima. vel artis: ſicq; octaua. Si vo ad finē referat ipſius decima ꝯſurgit inde. Si aũt q̃tũ ad itrinſeca dupl'r: aut quo ad theoricã: ſeu practicã ⁊ reliq̃. Is ſi qdem ſufficiētie modus ceteris poſſet adaptari queſitis: vt quorũdã eſt ſtudiũ. Sed q2 potius curioſitatē cũ ꝓlixitate adducit q̃ vtilitatem: in his id: que deinceps: omittatur queſitis.

Medicina quid

¶ Differentia. j.

Quod neceſſarium non ſit medico ceteras ſcire ſpeculationis ſcias oñditur. q2 Hippo. Chous medicorũ eximius oiumq; ꝑm Ga. primus: quē ſiquidem deus tãq̃ nũq̃ peccantē produxit humano miſericorditer ꝓuidens generi ad perfectam medicine traditionē in quibuſdã problematibus Ariſto. attributis p me tranſlatis: alias ſcias non habuit cũ nondũ fuiſſent inuente. Qm̃ artes ac vl'r ſcie neceſſariores prius fuerũt inuente. ꝓhemio meta^ce de numero quarũ eſt medicina. ¶ Amplius ſcia ⁊ ſenſus ſecãtur vt res de qbus extãt. 3° de aia. cũ igit res de qua eſt medicina ſit a rebus alia ⁊ diſtincta de quibus ſunt alie ſciētie. ex diuerſitate nãq; ſubiecti ſortiunt he diuerſitatem ⁊ vnitatem ſicut potentie ab obiectis. Medicina itaq; erit ab alijs altera ⁊ diſtincta. ⁊ p ꝯñs medicus ab ea denotatus. Scie itaq; cũ ſint alie ac alie: neceſſitates erũt ſimiliter differētes exinde conſurgentes: ita ꝙ vna non ſit in eo quod alterius

Li.q. eſt introductorius medicorũ ca.1. in fine ⁊ ca.4 ⁊.1. de vir. nãlib^9 c.13. poſt me. B Circa pn.

T.cõ.38.

nec̃ia:alioqn q̄ͦlibet eēt in q̄ͦlibet neceſſariū. ⁊ ſic ꝯfu/
ho phyſi. ſum oē ſm Anaxagorā ⁊ diſtinctuꝫ nihil. ℭ Adhuc oīs
Te.cō.34. ars ⁊ diſciplina q̄ͦ nāe ōficit vult ſupplere:politicoꝝ.7.
In fine. nāe aūt deficiebat ſanitatis ꝯſeruatio ⁊ egritudinis re/
motio.hūc aūt defectū tollit ſcīa medicine:ſic̄ apparebit
per deſcriptiones ipſius:dr̃ia tertia.ꝓmittit nāq̧ꝫ ea ſani
tatē cuſtodire ⁊ egritudinē remouere. Eti.2°phy. Illud
Te.cō.62. eſt fruſtra q̄ͦ natū cā alterius nō includit illud cuius cā
erat aptū natū.medicina v̂o ordinatur ad ſanitatis poſ/
ſeſſionē.Unde hereſuꝫ exordio.Medicinalis artis intē
tio eſt ſanitas:finis vero poſſeſſio ipſius. ſi ḡ in ſanitatis
poſſeſſione nec̃ia eſſet alia ſciētia:tunc medicina eſſet fru
ſtra.nihil autem fruſtra eſt in natura.primo celi ⁊ mūdi.
⁊ 3°de aīa.⁊ hinc neq̧ꝫ in arte cuꝫ ſit eius imago ⁊ ſeque
Te.cō.32. la.ℭ Rurſus ſimile videtur de hac ſcīa ⁊ alijs: ſed quis
Te.cō.45. poteſt vnam aliarum ſine reliquis adipiſci:vt gramma/
ticam aut logicam vel rhetoricam. Ex quibus concludi
tur alias ſcīas non fore ſcire nec̃ium ad medicinam.

In medio **In oppoſitū** eſt hyppo. in li.de aere ⁊ aqua.⁊ Gal. in ꝑn° artis curatiue. ⁊ ha/
liab.in initio theorice.ℭ Amplius illō cuius cognitio ⁊
ꝑfectio depēdet ex cognitione ⁊ ꝑfectione aliaꝝ nec̃io ex
petit illas ad ſui ꝑfectā cognitionē.talis vero eſt hec ſcīa
⁊ aliaꝝ nō pauce. Scīe nāq̧ꝫ poſtere non perficientur oī/
no niſi per priores declarentur quouſq̧ꝫ tandē ad eā ſciē
tiarū q̄ metaphiſica dr̃ eleuent̄.3°apparens metaphiſice
Tex.cō.1. ⁊ primo prima. Propter q̄ͦ neceſſarium eſt medicū ſcire
to.1.ca.1. ceteras ſpeculationis ſcientias.ℭ Ut autē iſtius queſiti
i fine ⁊ ca. veritas habeatur : primitus termini ipſius exponantur
2.in ꝑn. oīs.n. demr̃ationis ꝑn^m^ quod qd eſt exiſtit. ꝓhemio de
⁊ poſt me. aīa. Scōo qd ſenſerūt qdā exprimatur. Tertio v̂itas de/
Te.cō.11. mōſtret̄. Quarto quoq̧ꝫ ſibi remoueant̄ aduerſa.

Propter primū ſciēdum ꝙ medicus eſt dili/gens miniſter ⁊ adiutor nāe
qs v̂o verſutos actus attēdēs illi⁹ ait. Medicus ē inuidie
pelagus inexauſtū:detractiōis organū: īdefenſe aut īde/
feſſe ambitionis ꝑforata clepſedra:aliene v̂itatis garru/
lus ꝯdictor:ignorātie ꝓprie ꝯſtātiſſimus incōfeſſor:inex
cuſabilis īfirmoꝝ neglector. Quid aūt ſit ſcīa ⁊ quid ſpe
culatio dr̃ia oñditur tertia. Scīa vero ſpeculationis eſt
cognitio aliquaꝝ duaꝝ vel triū demr̃ationum aut trium
doctrinaꝝ ordinariaꝝ tradita.vt dr̃ia oñdetur.8. Neceſ/
Tex.cō.6. ſariū quoq̧ꝫ dr̃ q̄drifarie:q̄nto meta^c^. Uno quideꝫ modo
ſine quo nō cōtingit eſſe aut viuere: vt cibus eſt neceſſa/
rius aīali. Dr̃ ſcōo ſine quo bñ nō contingit eſſe vel fieri:
q̄ͦ eſt ſine quo res bene eē non pōt:ſicut laboranti nec̃iū
eſt vt ſanet̄ pharmacia. Dr̃ ēt neceſſarium violentū:iux/
ta quod Euenus ait oēm rem neceſſariam triſtē eſſe. Di/
citur ⁊ quod ſic eſt ⁊ al̓r non contingit ſe habere:qualis
neceſſitas īmobiliū ſempiternoꝝ:vt dei ⁊ principioꝝ.

te.c.1.⁊.13. **Propter ſcōm** qdē ſciēdū ꝙ ſecta medicoruꝫ fuit triplex:hereſuꝫ lib. Qui/
dā v̂o fuerūt methodoici.i.in artificiales:vocantes tñ ſe
ipſos methodoicos. Alij v̂o empici ſeu experimētales.
Tertij aūt logici ſiue rōnales. Primi qdē erant vl̓ia ſolū
ꝯſiderātes:particularia v̂o deſpiciētes ⁊ media:de quo/
rū qdē ſecta diffamat⁹ exiſtit Teſillus cū alijs nō paucis
⁊ ſm iſtos q̄ꝫto aliqua erant vl̓iora tanto plus medicine
neceſſariora exiſtebāt. Scōi v̂o ſolū particularibus intē
debant:vl̓ia ſpernētes ⁊ media:tāq̄ꝫ facti prioribus op/
poſiti oīfariā.ſm quos vtiq̧ꝫ ſeq̄tur alias ſcīas nihil fore
nec̃ias ad medicine perfectionē:cuꝫ ipſa ſit particularis
maxime:īmo in ea tota.cui⁹ ſiqdeꝫ ſecte inſtitutor Sera
pion antiquior. Tertij v̂o mediam veritatis obſeruātes
viā cōſiderātes particularia ꝓut ſub vl̓ibus ꝯtinentur ⁊
vim inde recipiūt declarationis. poſuerūt ſpāliſſima de
quibus eſt ſcīa fore prima ſpeculationi medicine neceſſi
tate ꝓtacta neceſſaria. Ul̓ia vero ſcōa ⁊ maxime ſuperiō
ra extra medicinā exñtia. Cuius hereſis fundatores fue
runt hippo. Archigenes ⁊ Gal.cum alijs demum iſtoꝝ
collegis.vnde Corneli⁹ celſus vetuſtiſſimus auctor. Eſcu
lapius ſiue grece Eſclepius celebretur : qui rudē ⁊ vul/
garē medicine ſcīam paulo ſubtilius excoluit in deorum
numerū receptus eſt:q̄re de re.ſa.ꝑmo:quē ſeriatiꝫ tran
ſtuli in latinū. Primus nr̃ deus Eſculapius non paruus
ſermonis hui⁹ teſtis:deinceps qdē eius duo filij Podari
lius ⁊ Machaon bello troiano ducē Agamēnonem ſe/
cuti nō mediocrem opē ſuis cōmilitonibus attulerunt:
quos tñ Homerus nō in peſtilētia:neq̧ꝫ in varijs gñibus
morboꝝ aliq̄ͦ intuliſſe auxiliū:ſed in vulneribus tm̄mō
ferro ⁊ medicamētis mederi ſolitos eſſe ꝓpoſuit. Poſt
quos ſiqdē clariſſimi Pitagoras: Empedocles ⁊ Demo
critus:cuius aliq Hyppocrateꝫ choum diſcipulum fore
crediderunt virum arte ⁊ facundia inſignem. Poſt queꝫ
Diocles: Cariſtius: Paraxagores: Criſippus:demumq̧ꝫ
Eroſillus ac Eraſiſtrates. Poſt quos Serapion.qui om
nium primus nihil hanc rōnalem diſciplinam pertinere
ad medicinam ꝓfeſſus. In vſu enim tm̄ ⁊ experimentis
eā poſuit:quē Apollonius ⁊ Glaucias ⁊ poſt Eraclites
tarentinus aliquantulū:ac nō mediocres viri aliq ſecuti
ſunt:⁊ ex ipſa profeſſione ſe appellauerunt empericos.
Itaq̧ꝫ medicina in duas partes diuiſa eſt alijs rōnalē ar/
tē alteriſue vſum tm̄ vendicantibus ſibi:nullo v̂o quicq̄ꝫ
poſt eos q ſupra cōprehēſi ſunt agitante niſi quod acce/
perant. Aſclepiades vero medendi rōnem ex parte ma
gna mutauit: Ex cuius ſucceſſoribus Themiſon nuper
in ſenectute quedam deflexit:per hos equidem viros ſa/
lutaris iſta nobis innotuit profeſſio. Primo vero cre/
ticorum.capl̓o.2°ſupra ſe Ga.immediatius ponit Archi
genem cū eius imitatoribus. Ultra quem Eraclitē taren
tinum cuius experimentaleꝫ cognitionem inquit fuiſſe.
Supra hunc qdem Phylotimū ⁊ Diocleꝫ:añ quos oēs
mirabilē Hyppocratem ꝓfitet̄ extitiſſe. Ipſe nāq̧ꝫ vir bo
nus ⁊ benignus primus ſcripſit in his que artis medici
ne quod vtile. Ga.libro de colera nigra per me trāſlato: Ca.1.⁊.7.
de cuius quidē Hyp.finis productione iam pretactum.
ℭ Heſitatur tamen qualiter dicat̄ Hyp. primū ſcripſiſſe
cum dictum ſit prius hunc plures preceſſiſſe quod ⁊ me
dici qui de aſſiduis denotant. ℭ Dōm id verificari q̄ꝫtū 1.re.gen.
ad id quod eſt recte inuenire:ceu Ariſt. topicā repperit te.cō.1.
⁊ ſophiſticā. Qual̓r autem quis adinuenit.inquio. aut
intellectu principioꝝ habito aut etiaꝫ ſemetipſo:vt mox
apparebit.⁊ alijs modis non paucis cum iſto vnde in q
buſdam problematibus Ariſt.aſcriptis. Plurimi qdeꝫ
veterū medicorum ſparſim quedam inuenere medicine
matheſibus.i.diuinationibus aut tribus ꝯgregātes mo
dis.ſ.a fortuna vel vaticinio aut demonuꝫ inuocatione
ſeu alijs q̄buſdā modis. Quare emperici artem h⁹ con/
ſtituerunt nāli puta fortuita reuelatione ⁊ ſilitudine de
hereſibus apparens.vñ q̄rto tertia. Sanati ſunt quidaꝫ Tex. cō.2
a lepra bibendo vinū in q̄ͦ ꝓiecta fuit vipera interficiē/ Tra 3.c 3
di intentione aut obediēdo ſomnio vel viſioni:ceu inuē/ circa me.
ta eſt vrina conferre in paſſione ſplenis magne canone
ſcōo vnde Gal̓.de inge. patre premonito in medicinalē tra.2.ca.7.
perueni artem. Taliter etiam quis conſilium laudauit
eiuſdem. Auis quippe ſimilitudine ſeu imitatione Hyp
pocrates conſpiciens adinuenit clyſtere:que non modi Caplo.4.
ca piſciculorum copia dolens aſſumpta roſtrum in ma/ Lib.13.
re ſubmittens deduxit in anum . ita vt ea ceſſaret ege/ Cap.9.
rente dolor. practice ſecundo ca.7. Similiter diaſcori/
des inuenit feniculum oculis conferre humanis aſpiciē
do ſerpentes vere cauernas egredientes eorum oculos
eo fricare aſſidue. Primorum quidem ⁊ ſcōo annula/
tio libro hereſum curatiueq̧ꝫ artis eſt aperta.

Propter tertiū vo sciēdū est q alie scie siue artes liberales necie sunt in medicina necessitate saltē scōo mō dicta: ⁊ si nō primo vel q̄rto q̄tū ad ei⁹ p̄n^a vel modū ab aliq̄ illa⁊ traditū: qd auctoritatib⁹ ōnditur ⁊ rōnibus. In principio nāq̄ terapeutice artis sicut trāstuli scribit si neq̄ geometria: neq̄ astronomia aut dyaletica: neq̄ alia aliq̄ doctrina bona⁊ medici fieri debētes idigēt quēadmodū vitupatus Thessillus pmisit: sȝ neq̄ lōga egēt expiētia ope⁊ artis: facile q̄sq̄ medicinaȝ posset adiscē. Sicq̄ igr̄ nō solū astrologiā ⁊ logicam medicie fore neciā: ve⁊ ēt geometriā ⁊ q̄libȝ aliā doctrinā bona⁊ p quā sciaȝ itelligo nālē. metaphysicā ⁊ ceteras artes liberales iexp̄ssas vñ Cōstātini trāslatio snie iberēs ait ceteras liberas artes eē necarias. Adhuc Ga. i fine techniȝ testat̄ se duos libroȝ ō artiū ɔstitutiōe cōposuisse medicinalē ordinās disciplinā. ¶ Ampli⁹ Halyab. in p̄n^o theorice ait oportere lecturū librū suū quē cōpletū ⁊ regalē vocauit dispōnem p̄scūȝ eē ⁊ pbū oēs sciētē artes. In libro tñ eius tota ptinet̄ medicina. ⁊ iō inq̄t nō eget lecturus hūc librū medicine aliquos alios legere libros cum sit oia ptinēs q̄ sunt necia discipulis ⁊ peritis. Snias. n. vbo⁊ p̄intelligere o pȝ: vt ɔmode possit suos ɔceptus alijs exprimere: eosq̄ pnunciantes intelligere. hoc autēȝ fit per grāmaticā que est sciētia recte scribendi ⁊ cognoscēdi id qō pfert̄. topico⁊. 6°. Et iō Alpharabi⁹ de ortu scia⁊ ipsam sciam lingue appellauit: q̄ nihil aliud videt̄ esse nisi idiomatis regula q̄dā directiua. eget ēt q̄maxime logica q̄ ƀm. A. in eius logica est speculatio re⁊ q̄bus puenitur ad cognitionē incogniti. Sed apud Halyabbatē est verbo⁊ libra. ⁊ oī vtilis arti. vñ p̄ cōpl'onū c. 5. Praue falsitates eo⁊ q̄ in p̄ncipijs logice ɔsiderationis edocent̄ cāe maximo⁊ delicto⁊ fiunt: ⁊ contingit oia male operata ⁊ ƀm artes oēs ⁊ ƀm oēs totius operationes vite seq̄ sophisma ta. vñ Haly. rodoan p̄ technis Ga. dixit doctrinas vt iuitaret nos ad discendum artē dialetice ⁊ vt faceret nos scire q̄ impoſſe sit cōprehēdere arteȝ medicine sine arte dialetice: nisi fuerit homo excellētiȝ nāe velut Hypp. Manifestū enim q̄ non scitur ve⁊: neq̄ saluatur aliq̄s ab errore nisi p artem logice. Quare Boetius in Porphirij cōmētario. Epicu⁊ ⁊ alios necesse fuit falli q̄ abiecta scia disputādi de re⁊ veritate perquirerēt. Sil'r p̄ de physico auditu. Primi querentes phicā vitatē ⁊ nām re⁊ diuerterūt. vt in viā quandā aliā ob ifirmitatē. i. pp paucitatē exercitij in dialetica ƀm cōmētatorē. vñ collȝ principio. Scias q̄ aliquis nō poterit stare sup fine h⁹ libri: neq̄ intelligere maiorē partē eius: nisi ille q̄ legerit tñ in logica q̄ possit ad minus cognoscere modos triū demr̄ationū. puta simpl'r cāe ⁊ eē seu signi sicut dña videbit̄ octaua. Est aūt ⁊ altero mō necia. q̄ p ipsam defendunt̄ pbabil'r scia⁊ particulariū principia. 4° meta. vñ p̄ topico⁊. Est ad oiuȝ methodo⁊ principia viā hñs. Et iō in pdicamētis Simplici⁹. Logica est ps organica totius philosophie defendēs nos a malis in practicis ⁊ a falsis in speculatiuis. O q̄ȝ igit̄ grādis est logice necitas. Eget ⁊ rhetorica: q̄ ƀm Tulliū ad p̄suasionē facultas est apposite dicēdi: vt sermones suo⁊ conceptuum expressiuos sic lepide sciat coornare vt gratāter recipiant̄ ab infirmis: vt ita in eius cōfidentiā deducant̄ vt dña ōndet̄. 135. Est ēt non minus necessaria eo q̄ Ga. medico⁊ princeps vtplurimū vtit̄ rhetorica orone p̄suasionis iductiua. vñ Alpharabi⁹ in didascalicis sup aris. rhetorica. Uides in illo qō positū est in plib⁹ libris Ga. declaratione sua de reb⁹ scia lib⁹ multotiēs orone hūc vsum fuisse rhetorica: vt q̄ bene oriant̄ ab epate. ppea q̄ grossi⁹ ex ipsis est circa epar: ⁊ q̄ ƀm elōgationē ab ipso graciliant̄: ⁊ q̄ vtus corpis regitiua habitaculum hȝ in cerebro: eo q̄ rex sp in excelsiori loco hitat ciuitatis. Et q̄m hō itelligit p cerebrū: ppterea q̄ hoies de eo quē vidēt pati desectū in intellectu dicūt q̄ est absq̄ cerebro. Et q̄m fortitudo ⁊ timiditas existūt in corde q̄ hoies dicūt de timido ipsum cor nō hīe. ⁊ est id de interiorib⁹ tertio ca. 4. de quo aliq̄d dña. 66. Est ēt necia arithmetrica numero⁊ scia ⁊ in se q̄ȝtū ad dies creticos de q̄b⁹ negociat̄ plīmū medicina: vt p eā sciat cōpositionē nūero⁊ ⁊ fractionem eorūq̄ nās. ⁊ in eo q̄ ad alias ordinat̄ mathematicas vt musicā ⁊ p̄cipue astrologiam. Eget ēt geometria scia magnitudinū mēsuratiua: vt ea vulne⁊ cognoscat figuras. Rotūda nāq̄ tardius ac difficilius sanant̄. posterio⁊ p̄. 1ō q̄ latera adimuicē plurimū distāt: cū circularis figura sit ceterarum amplissima: vulnera vo triāgulata vel q̄drāgulata ⁊ h⁹ facili⁹ sanant̄: cū ptes distēt in adinuicē p pa⁊. vbi nāq̄ angulus illic carnis pp applicationē ppiquo⁊ icipit gn̄atio. Et iō chirurgici diagonales vulne⁊ faciunt sectiones. Necessaria ēt existit inq̄tū ad astrologiā ordinat̄. Musice āt necessitas apparebit dña. 83. Necessitate quoq̄ nō modica sibi necia extat astrologia q̄ est scia q̄titatū ⁊ motuū celestium corpo⁊ in se ac in suis effectib⁹ vl'r ɔsideratiua: vt ea medicaminibus electis vtat̄ tpib⁹: q̄bus ē luna felicib⁹ cōtēperata planetis ⁊ sub cōpetētib⁹ figuris: sic ēt apparet p Ptolomeū in cētilogo. Siq̄s purgationē^s sumpserit luna exñte cū Ioue opationis ipsiuȝ minuet̄ effectuȝ. Itidē tāgere mēbrū ferro luna stante in illius mēbri signo horribile: ⁊ taliū plīma. Et hui⁹ q̄dē necitatem vehemēter tetigit Hyp. in li. de aere ⁊ aq̄ dicēs: Qui va ea q̄ de re altissima tractauimus rata tenēt ⁊ credūt: norint astronomiā medicine nō minimā ptē eē. vñ in li^o. eidē de pnosticatione ƀm lunā ascripto. Cuiusmodi est medicus q̄ astrologiā ignorat nullus dȝ se in ei⁹ man⁹ ponere. Hec etiā in p̄ncipio pnostico⁊ q̄ñ dixit. ⁊ si q̄d diuinū fuerit etiā cū illo in egritudinibus res celestis ⁊c. quāq̄ Cōmētator sensibilius loquēs de ptinēte nos exponat. Necessitas etiā ista ōnditur cretico⁊. 3° ca. 2. 3. 4. ⁊ q̄si p totum. Seofar dict⁹ Albumasar introductorij p̄. Medici indigent necio astro⁊ scia vt p eā sciāt sui magisterij radices certissime. Oportet quoq̄ medicum illum infirmum curare cui ex significatione stella⁊ iā prouidit astrologus. Naturalis quoq̄ scientia necessarijssima est sola: quā q̄ȝ ipsam non tangant p̄fati cum ea subalternetur illi: subiectū nāq̄ ponit̄ sub subiecto: vt ōndetur dña. 7. principia ēt sua sumit ab ea ceu ex libris aialium apparet. ⁊ p̄ p̄rima. vñ de sensu ⁊ sensato. Physici est de sanitate ⁊ ifirmitate p̄ ⁱnuenire principia. Et iō collȝ principio lecturus hunc libruȝ nece est q̄ ipse de illis sit q̄ vsi fuerint aliq̄d scire in radicibus scia⁊ nālium. Metaphysica quoq̄ ei sicut alij est necessaria: cuȝ defendat realiter oium sciarum principia metaphy. 4°. Et iō oēs tandē eleuant̄ in ipsam scie vt Arist. in. 3° illius testatus est cū. A. ¶ Ampli⁹ pbat̄ rōnibus: cum rebus exñtib⁹ scientias acceperimus in pdicamētis. Sicut. n. res se hȝ sic ⁊ scientie de quibus extāt. Res vo oēs ɔnexe sunt ⁊ ɔiuncte non solum q̄ sunt vnius gn̄is vel nāe ve⁊ q̄ diuerso⁊ ita vt suprema iferiorū immo supno⁊ attineāt ⁊ attingāt. Dionysius de diuinis noibus. Cōnectunt̄ etiā. q̄ omne qō est: suba existit vel accñs: cum hec diuisio totā entis euacuet nāȝ: sic ⁊ oēs scientie aut erūt de suba vel accñte: sed que

Margin notes (left column): Ca. p^o vsus fi. — Lib. 13. Tex. cō. 215. — Cap. 3. — Ca. 6. ⁊. 14. — te p^a c. p. in fi. — Colligitur. tertius nāe. — Cōm. 10. — Tex. cō. 71. — i. pri. plo. — Tex. cō. 5 Cap. 2.

Margin notes (right column): In fine. — Tex. cō. 30. i fi. — In medio. — In principio. — Li. p^o te. cō. 7. — Doc. p^a c. 2. post medium. In principio Cap. p. plo. — Tex. cō. 5. — Collr. te. c. 2^a. Trac. p^o. ca. 3. cir. p̄n^m Ca. de relatione in medio.

ſunt de accidente in ſubam tādem reducūtur:cū accñs eſſe nō habeat niſi ꝑ ſubaꝫ ⁊ diffinitio nō niſi ꝑ ipſius
A Tex.cōm.4. addiconē.ſeptio metaphyſice.Ruſus principia ſaltē vlīa ⁊ mediata ſunt oīuꝫ eadē.12.metaphyſice. ꝙ āt
Tex.cō.19. ſic ſunt vnū ab alio quadā neceſſitate depēdēt:pp qđ Ga.de ige.9.ca.4.Cōfeſtim a pueritia philoſophiam cupiētes ad illā venim⁹ ꝑmo.deīde poſtea patre ſomnijs manifeſtis ꝓmoto ad medicinalē venim⁹ exercitationē:⁊ ꝑ totā vitā ſcias alterutras opib⁹ magis ꝗ̄ vbis in ſtudiū duxim⁹. Ille tñ ꝗ medicine ſunt neceſſariores exiſtūt iſte.Logica cū ſit oīuꝫ sciarū velut ſal ciboꝝ cōditiua:nālis eius principioꝝ oſtēſiua.⁊ aſtrologia eius iudicioꝝ directiua. Adhuc res oēs ſunt eētialr ordinate.igit ⁊ ſcie de qbus extāt.in ſic autē ordinatis poſteri⁹ ꝑfecte nō pōt adipiſci ſine ꝑoris co
Tex.cō.5. gnitione:cū ſcire ſit ꝑ cāe adeptionē:poſterioꝝ ꝑ me
B dicina vo eſt de reb⁹ poſterioribus:eſt.n.ſciaꝝ ꝑticulariſſima. Et iō Boetius de ꝯſo.quoſdā deteſtat manibus violētis diſcerpētes phie veſtes putātes eqdem ex aliq ꝑticula illius ſibi aſcripta in ſe totā continere. Itaqꝫ ex his oibus cōcludit oīum bonaꝝ doctrinaꝝ oportere medicū dignotionē hre. Et fortaſſis medicine diſcipuli ꝯfeſtim appellant magri aliaꝝ.vꝫ.artiū: nō medicine. Attēdendū tñ nō oportere oīno peritū ēt medicū exqſitā ꝑdictaꝝ cognitionē hre. ſufficit.n. ſi aliqlē ipſaꝝ hūit in cōi ſic etiā Halyabbas demum ſentire vr. Deincepſqꝫ ſciēdū ꝙ res dupl'r ꝑnt ꝯſiderari ⁊ ſcie ꝯñr de qb⁹ ſunt. Aut in cōi ꝓut oēs hñt ordinē adinuicē:ſunt.n.ex eiſdē ꝑncipijs ⁊ tādē in fi
ca.3.in ꝑn°. nē tendūt eūdem vltimū.vñ.A.ꝑ metaphyſice. Oēs ſcie cōicāt in vna vtilitate ꝙ eſt acqſitio ꝑfectionis aie hūane ꝑparātis in effectu eā ad futurā felicitatē:⁊ ſic vna res alia eget.⁊ ſibi ꝯnectit exinde ſcia. Uel ſm ꝙ ſunt ꝑticulr ſuis gñib⁹ ⁊ ſpēbus diſtincte.alioꝝ enim alia ꝑncipia ſicut numeroꝝ ⁊ planoꝝ.ꝑn⁹ de aia:⁊ ita
Tex.cō.5. vna ꝑ ſe ſine alia exiſtit:cū nō ſemꝑ oporteat vltimā ꝗrere cām ſꝫ magis imediatā.phycoꝝ ſcđo. Ampli
Tex.cō.38. us neqꝫ antiquādū eſt in alijs ſcientijs ⁊ maxime in his ꝗ ſunt vlioꝝ ⁊ de ſermone.tūc nāqꝫ cū difficultate grādiori ꝑuenit ad ꝑticulariū cognitionē ⁊ ſenſuꝫ: circa ꝗ verſat ſcia medicinalis aliaꝝ maxie. Opꝫ eni mandata medicoꝝ ſequēti diia ſubſcripta a pueritia ⁊ ab adoleſcētia ſuſcipe. In his nāqꝫ tꝑib⁹ facilior extat cuſtodia ꝗ̄ in ſenectute:cū obliuionis ſit domus. theorice ꝑ.cap 12°. Recitat.n. Ga. elementoꝝ ꝑ cum eſſet in.19° anno ſe a quodā didaſcalo de hereſi Attanei incepiſſe medicinalia docere.vñ regreſſum meli⁹ vr eſſe faciendum ex hac ad priora deinceps.

His itaqꝫ viſis dōm ad argumēta 4°. Ad ꝑm dōꝫ ꝙ ⁊ ſi pl'es ſciaꝝ nō fuiſſent iuēte adhuc tꝑe Hy.tñ bonitate ſui ꝗdā:nāe hunc dirigētis inſtictu:ipſis vtebat vt iā traditis iuxta illud ꝑ'
ca.8. elencoꝝ. Oēs ēt idiote vtunt dialectica ⁊ tētatiua conātes arguere.vñ boe. Struere parietē nālis igenij.
ꝑ°.tech.cō.10 ſed arte fit meli⁹. Et iō inqt Haly.Hy.fuiſſe nāe excellentis.nō bonitas nāe ipſi⁹ ⁊ ſolertie ſupfluitas ꝑduxit ipm ad h vt tribus vteret doctrinis abſqꝫ arte nāliter dialectice. Ad aliud dōm ꝙ res ꝑticulr cōſide
§.littera.A. rate ſunt diſtincte:alieqꝫ ac alie:in cōi tñ vt dcm ē ſūt eedē. Dōm ēt ꝙ ꝗ̄tū ad cognitionē ꝗ̄dā ꝑticularē eētialē medicine alie nō ſunt neciie ſcie.ꝗ̄tum vo ad vliorē ⁊ pleniorē cognitionē entē de ꝑfecto eē ſunt neceſſaria. Ad aliud dōm ꝙ medicina ad ea ꝗ ſunt ꝓpria ipſius nulla aliaꝝ idiget ſciaꝝ.eget tñ alijs inꝗ̄tū vna ſcia locatur ſub alia vt oñſuꝫ eſt ſicut res ſub re ꝯtinet. Cū enim in ſcia ſint duo:ſuppoſita ⁊ rōcina
colr c.ꝑ.i.me. ta ꝑ meta. A.ꝗ̄tū ad rōcinata ꝓpria illi ſcie in ꝙ ex ꝓpijs rōcinant alijs nō idiget ꝗ̄tum vo ad ſuppoſita eget vt ſupiori ſcia declarent ac defendant per cōia. Ad aliud ꝯſr dōm. Ad aliud dōꝫ ꝙ lꝫ ois ſcia ꝑticularis vt declaratū eſt aliqmō egeat vli:nō tñ ſilr qr ꝗdā eſt magis ꝑticularis vt ꝗ de ente ꝑticulari: ⁊ alia vo min⁹ ſicut que de min⁹ ꝑticulari. Uniuerſalior nāqꝫ ſcia nō tot reqrit adminicula velut grāmatica vel logica relatione aliaꝝ ceu ꝗ de ente ꝑticulari. Medicinā vo dictū eſt ꝑticulariſſimā fore aliarum. §.lra.B.

Differentia. ij.

Q non ſit opus medico logicū eē vr.qr qđ eſt vanū ſibi non ſuppetit. Tale vo eſt logicū eē.
Tex.cō.11. vñ ꝓhemio de aia. Manifeſtū ꝙ dialectice diffōnes vane ſunt oēs. Itaqꝫ ⁊ tota fere cognitio logica:cū diffō mediuꝫ demſtrationis exiſtat ſaltē potioris. Ampli⁹ qđ eſt ipertinens ⁊ extraneū nō opus medico.h aūt ſunt ſermones logi
Cōm.87. ci.vñ Cōmentator 4° ꝑhyco. Intēdit Ariſ. ꝑ ſermōes extraneos logicos:⁊ phiā ꝗ ex iſtis cōponit phiam vocat extraneā. Ruſus:qđ eſt inutile nō necariū eſt medico in vtilib⁹ finē ſtabili enti.h vo eſt logica. vñ iterioꝝ.3° ca°.ꝑ.Logica ve ſunt ꝗcunqꝫ vltra vti
ꝑ° poſt medi ⁊ eſiis nō verba malia litatē nāe ꝯſiderant reꝝ. Eorundē vo ꝑ ca°. inutilis apparet logicoꝝ ꝓblematū ſcrutatio:cum nihil in dignotione paſſionū neqꝫ in ſanatione: neqꝫ in ꝓnoſticatione inueniēdoꝝ ſit iuuatiua.qre cōmentator.12°.
Cmō.4. meta. Ulr enim ei ꝙ ſꝫ eſt in diſputatione multotiēs
ibi.de ordi. accidit videre extranea remota a rei nā. Ioꝗꝫ ꝑ theorice.ca.3° Ga. ait ꝑ lib.de cognitione morboꝝ interiorū.logicaꝝ iueſtigatio ꝗonūꝫ in arte medicine vtilis nō eſt:cū nihil ꝑ eas diligenti⁹ de morboꝝ nā inqrat vt neqꝫ ipſoꝝ cauſe aut ſigna vel medele. Palin:vna ſcia nō videt oīno ſibi differentibus ēt gñe indigere ſed logica ⁊ medicina ſunt dīntes oiſariā:cū ꝑncipia ſubta media ⁊ fines ſint alia.nā logice ſunt entia rō
Caꝫ.2°. nis ꝑncipia ſubta ⁊ intētionis ſcđe: A.ꝑ meta.media
Circa ꝑn ex quibus fulcitur vlia: finis vo perfecte rōcinari. Medicine vero ſubiectum corpus humanum ſanabile:vt ſexta oſtendetur diia. Media ex quibus tandem affirmat indiuidua exiſtunt ſenſibilia. Non eni deinde hoiem medicās ſanat niſi ſm accñs: ſed Ca
ca.ꝑ° i me°. lyā aut ſortē. ꝓhemio meta. ſilr Haly. technis.2°.
Cōm.24 Speculatio medicine totius ſenſum non tranſcēdit. vñ idē ſuper 4°.quadripartiti. Ars medicine non inſpicit niſi res manifeſtas ſentiendo ⁊ videndo. Cui⁹ ꝗdē finis eſt ſanitatis poſſeſſio diia priori. Ex qbus infertur medicum non oportere logicum eſſe.

Oppoſitum vero huius ex diia ſuſcipit audicta. Adhuc illđ ꝑ cui⁹ defectum ꝯtingit medicū errare ſibi op⁹ extat.h āt eſt lo
Tex.19. gica vñ in hereſib⁹ tractatu 2°.ca.2.Dialectice neceſ
diſt.2ª. ca.ꝑ° in me° ſitas magna:vt ex quibuſdā eſt manifeſte ſcire ⁊ non obediatur vnꝗ̄ ſophiſmati neqꝫ ab altero: neqꝫ a ſe ipſo. Et ſcđo ſimpliciū pharmacoꝝ. Medici quib⁹ non eſt ſcientia per viam dialectice ⁊ canonū ei⁹ errant errore ꝗ̄magno.pertranſeunt eni terminos ꝓprios. Errāt ēt in rōne ſua ſilr errori ifantiū qui non incipiūt ſcire dialecticā niſi ex proximo. Adhuc Ga. cū alijs docet inueſtigare morborum naturas ⁊ illorum cauſas per rationem cognoſcere: hoc autem eſt logice:cum ſcientia rationis exiſtat. Logicum nāqꝫ rationabile interpretatur. Ex his itaqꝫ concluditur opus fore medico logicum eſſe.

Ut huius queſiti veritas oſtēdatur:eius primitus termini aperiantur: cum cuiuſlibet ꝓpoſiti oporteat quid noie

ſignificet primit⁹ cognoſcere. Noibus nãqꝫ ⁊ nõ re/bus latis in diſcrepationẽ euenit diſputare. elencoꝝ pncipio. Scõo videdũ qd ꝺ hoc nõnulli ſenſere. Tertio vitas ſubiũgat. Et qrto tãdẽ ad argumẽta dicat. | Cap.i.

Propter primũ qdẽ ſciẽdũ ꝙ rõ terminoꝝ hui⁹ qſiti dĩa viſa eſt poni.

Propter ſcdm vo ſciẽdum vt ẽt apparuit in ea ꝙ aliqui medicorum emperici ptermiſſa oĩfariã rõne ac experiẽtie ſolum intẽdẽtes voluerũt medico nõ opus fore logicã hre: neqꝫ vtile ipſi aliqđ ipartiri: ſed potius iacturam iferre: cũ ipſa ſit vniuerſalium quoꝝ vt apparet hereſuꝫ libro deſpectores exiſtunt. Sed hoꝝ quidem defect⁹ inſignitus eſt dĩa preeũti. Iſtis nãqꝫ accidit nullam egritudinem aut auxilioꝝ mãm certe dignoſcere cũ cognitio ſola non ſufficiat ſenſitiua: ⁊ maxime circa raro deficiunt contingentia. vnde quinto iterioꝝ ca° penultimo. Qui ſine rõne experientiam irrationabilem obſeruant ſolam: vſus eoꝝ que raro fiunt inexperientiam habent. Et qꝛ raro emergentia eoꝝ ſunt ſecte derogatiua omnifariam ipſa ꝯtẽnunt: vt non ſolum curas talium: verum etiaꝫ antecedentes ſpernãt eorum cognitiones. interiorum tertio. caplo. 3.

[Margin: C ſr ter. II. ⁊ q de itro ... 3. in fi.]

Propter tertiũ ſiqdem iuxta Cõmẽtatorẽ ſciẽdũ. 7° metaphyſice phyſicorũqꝫ. p. ꝙ dialectica vſitatur duobus modis. Uno quidem ſcdm ꝙ eſt inſtrm: ⁊ ſic vſitatur in aliis ſcientiis ſm ꝙ accipitur illud qđ in eo declaratũ eſt in ipſis: ⁊ ſic viſus mihi eſt modus ſciẽdi cõis cũctis ſciẽtiis traditus i ea: quẽ ppriorẽ ꝓnũcio: ⁊ hic vſus eſt in modis ſciẽdi traditus. Et alio modo ſm ꝙ eſt in ſeipſa ſcia ſpeculatiua ad aliam ſciam: ⁊ ſic ea magis vti vr: inquio: metaphyſica: cum ipſa de ente ꝯſideret ſimplr. ꝓpones ⁊ eniꝫ dialectice ſunt entis ſimpliciter: nõ tñ inquãtũ ens ſicut diffões ⁊ deſcriptiones ⁊ alia in eis dicta. Et hic modus vſus mihi vr extraneus in ceteris ſciẽtiis a diuina maxime. Scõo quoqꝫ is eiuſdẽ ſcribit ꝙ logica duplex exiſtit: quedã nãqꝫ vlis oibus ſciẽtiis: puta ſeptẽ vna artiũ liberaliũ exñs. Eſt enim dicta ipſa dialectica ad oĩuꝫ methodoꝝ pncipia viam hñs. Altera quidem vniuicuiqꝫ ſciẽtie propria: primã equidem vlem vt oñſum eſt in priori dĩa medico fore neceſſariã. Qđ palin firmat qm ois ſcia ẽ cũ rõne poſterioꝝ fine. medicina vo vt mõſtrabitur dĩa tertia eſt ſcia. Rõne nãqꝫ ipſius maxime opꝫ cognoſcere per ſciam que circa rationeꝫ negociat. hec aũt eſt logica vt ẽt nomen. ſ. rõnalis denũciat. Illuminat. n. ⁊ dirigit ⁊ iuuat ceteras ſcientias in modo proceſſus. Stabilit ẽt ipſaꝝ ſaltem pbabilr pncipia. Quarto vt tactum prius metaphyſice metaphyſica vo demonſtratiue. dĩt. n. ab ipſa ptãtis nõ pp qđ logica ẽt cõiori nõ paꝝ indiget medicus. Quã ẽt Ga. primo elemẽtoꝝ notat ſe habuiſſe qñ eius preceptori Attanethico opponit de quo diſcipulus ille inquit nutritus hic in dialectica inde repletus cõtagione. vñ. 3° vtutũ nãlium ca. 10. Opꝫ debẽtẽ cognoſcere quid aliis melius mox quidem nã ⁊ prima doctrina. i. inſtructione ſciarum que de ſermone ⁊ logica proprie. cũ oium ſit in eorum fines reductiua multũ ab aliis differre. Propria quidem eſt duplex altera quidem ſcie: altera vo ſcientis. Prima quidem eſt modus in ordine proceſſus ⁊ demrãtiõis in hac ſcia vel illa obſeruatus. quã Ariſt. in pleriſqꝫ tradidit initiis libroꝝ vt topicoꝝ phycoꝝ ⁊ ethicoꝝ. Ptolome⁹ ẽt in pn° qdripartiti ⁊ cẽtiloquii. ⁊ Ga. qſi in oium libroꝝ exordiis et. A. in de ſubiectis medicie ⁊ pn° ſermõis pulſuũ ⁊ maxie vrinaꝝ. Nã ⁊ ſi oẽs ſcie vtant

[Margin: Cõm. 15. — 16. 28. in fi. — 13°. p° oĩe rx. cõ. 5. Ameutum.]

logica: ipſa tñ fruunt amplius ille quarum cognitio ſuſcipit ex mã aut actib⁹ hũanis velut nãlis: aſtrologia iudicialis: medicina ⁊ moralis. pp. n. diuerſitatẽ eoꝝ ex qbus ſunt opꝫ logicã hui⁹modi canones premittere: qbus ipſe ad aliquam cognitionis coartent vniformitatẽ. Scõa vo attẽditur penes qſdam diſpões ⁊ ꝯſuetudines medico magis extinſecas exñtes quaꝝ vne ſumunt amplius ex parte aie altere vo ex parte corporis: eo ꝙ eẽ cõpoſiti eſt ꝓprie. ꝑ de aia. Que aũt rõne ꝯſiderãt aie ſunt mores: quos expedit medicũ hre. Licet. n. peritus medicus nãlr agreſtiꝫ ſit moꝝ dĩa. 7. ꝯſuetudine tñ ⁊ arte conari dꝫ laudabiles acqrere. q ⁊ magis ſic erit appciatus qñ ꝯ eius tali freno rõnis opabit natiuitatis ſignatores. Mores vo ⁊ actus ipſius ſm ꝙ teſtant illuſtres medicorũ Hyp. Ga. ⁊ Haliabbas maxime hi ſunt: quorũ qdã noie habitus denotant. alii vo priuationis. Uoco qdẽ habitus qꝛ dei pmitus dꝫ eẽ amator: ac ipſuꝫ in cũctis opibus ſuis vt pponat pponere. hic nãqꝫ ſolũ lãgores ſanat: ⁊ deuiantes in vitatẽ deducit. Ipmqꝫ timere: cũ pncipiũ ꝓnũciet ſapientie. Ex qbus ſacer reddet ⁊ diuin⁹: vt res ẽt ſibi reuelentur ſacre ſacris aut ſacratis hoibus ſolũ oñſe. Sitqꝫ apprehẽdẽs: intelligens: memorãs plene ac ſolers: lector aſſiduus neqꝫ die neqꝫ nocte ſtudio deficiẽs ⁊ meditator indefinẽs: meditatio nãqꝫ clauis exiſtit vitatis: pbatoſqꝫ obſeruet magis auctores: ſitqꝫ eius ſtudiũ in medicina pcipue: ſit ⁊ diligẽs ⁊ exptus ac verax fidelis: fortis: pudicus: caſtus: mãſuetus ac miſericors: pius: lõgi vſus: tardius: paſſionũqꝫ ignominioſaꝝ ſibi pẽſaꝝ ſagax occultator: viſitator infirmoꝝ ſollicit⁹ ⁊ maxie acutoꝝ vt mane ſaltẽ viſitet ⁊ veſpe: lꝫ talib⁹ ſp foret aſſiſtẽdũ: hoſpitaliũ ifirmoꝝ rimator: in qbus plimi ⁊ extranei caſus adueniunt. neqꝫ oſtẽtatione qdã pigeat ab ifirmo ſciſcitare morbi pfecte occulta: vt qđ ars nõ pdit iterrogatio manifeſtet. Sit ⁊ ipſi⁹ pmaria itẽtio ſanitas. Nã medicine itẽtio eſt ſanitas: finis vo poſſeſſio illius. Paucis quoqꝫ amicũ ⁊ familiarẽ ſe reddat: maxime ſi famoſus fuerit medicorũ. Opꝫ ẽt huic ab adoleſcẽtia inſudare. Cuſtodia. n. tũc ſit facilior qꝫ in ſenect a q dom⁹ obliuionis exiſtit. Qꝫ ſi doctor fuerit diſcipulos aptos vt filios diligat ⁊ ptractet. Gratiſqꝫ ac abſqꝫ tenore aliquo edoceat: indignoſqꝫ abiiciat. Diſcipuli vo vice vſa vt prẽm ⁊ adhuc ampli⁹ diligãt ⁊ exaltẽt: credãt vt diſcãt retributiones illi exhibẽdo ꝯdignas eiuſue filios vt fratres aſtringãt dilectione: ſitqꝫ lingua expeditus ⁊ ſenſib⁹ cũctis pfect⁹: adſitqꝫ ſolũ medicationis deputat⁹ officio. tũc. n. vnũqđqꝫ optime agit qñ in vnũ finẽ ordinat. ꝯriũ ãt praue: ⁊ ad min⁹ vite ꝯſiſtat honeſte. Qui vo puationis ſunt ⁊ ipfectionis act⁹ aut mores ꝓpulſent freno ſobrietatis ab eodẽ. vñ nõ ſit inuidus: non cupidus: notat⁹ iſtis ⁊ iõ rõnabiliſſime odio hẽatur ab aliis tot⁹: nõ auar⁹: nõ diſſidioſus: nõ luxurioſus: nõ vinoſus aut detractor: nõ ẽt laudator nõ venator aut aleator vl inſtroꝝ oino muſicaliũ pulſator: nõ hypocrita: nõ verbo ſꝫ ope medicus: nõ timiditate vl audacia paſſionat⁹. nã hec ifirmitatẽ parit. illa vo inartificialitatẽ: nõ audax aut pſumptuoſus: nõ pceps nõ ꝯtumax aut diſcurſor ciuitatis ſalutator. Quidã. n. circũeũtes totã ciuitatẽ ſalutãt: ꝯducũtqꝫ potẽtes vt cenẽt cũ eiſdẽ: non diſcipuloꝝ emptor: neqꝫ venenoꝝ neqꝫ aborſuũ ppetrator vlla occaſioe aut doctor. Sũt eni celi q arguũt: elemẽta q ſeuiũt: ac in poſteꝝ dñe viſiõis abſentia: nõ ãbitioſus aut vanaglorioſus vt vni hereſi ꝯſtitut⁹: nõ loqr orator aut ꝯtumelioſus: neqꝫ litigioſu s: ne aduerſus te ꝓcitata inſurgat: inq/

[Margin: B col'te. c. 64 — Lib. de lege.]

ens nã: O frustra igratũ mortaliũ gen⁹: occidit eger ꝛ nõ morit: ꝛ mihi fragilitas iputat. Theodorus priscianus. Ex pte quoqꝫ corporis dupl'r aut q̃tũ ad eã q̃ ipsius. debet vtiqꝫ esse mediocris habitudinis ꝛ stature: neqꝫ eni sit valde pulcher ꝛ cõpt⁹ vt de eoꝝ mulierib⁹ ab eo pterreant egrotãtes. neqꝫ turpis aut deformis vt abhoiatus aspnet. neqꝫ gigas aut homũcu lus: sꝫ mediũ hic tãqꝫ vtuosũ iter duo hec obtineat extremoꝝ. sit ẽt actib⁹ tard⁹: anhelit⁹ ei⁹ ꝛ sudor non sit fetidus vt caprosus aut polipposus: ꝛ vl'r non sit corpe vnctuosus vt ex eo velut ab hirco hora coitus fetor pcipiat horribilis. Ad summũ nãqꝫ expedit vt se munde gerat ꝛ honeste. Uel ex pte corpi adminiculãtiũ: q̃lia sunt dicta bona fortune: sine q̃bus nõ ptingit esse felicẽ ethicoꝝ. p̃. ꝛ iõ mercedẽ scõario sine intermissione accipiat. Qui. n. emere vult ꝛ donare: disponit mẽdicare: dũ qdem dolet accipe. nã si cessauerit dolor ꝛ laboris ilico pmium cessabit iuxta illud. Dũ locus est morbis medico pmittit orbis. Mox fugit a mẽte medic⁹ morbo fugiẽte. Q. n. eger bñ psoluit magis te reputat: ꝛ seipm cũ suis obligat ad ea q̃ mãdas pficiẽda ne amittant expẽse: citiusqꝫ sanatur iuxta illud Empta solet care multis medicina iuuare. Si data sit gratis nil pfert vtilitatis. nõ. n. sic te reputat ꝛ pfidit. Propter qđ nõ ita sanat vt. 135. tãget dĩa. Nõ tñ velis paupes opprimere neqꝫ egenos salte intuitu pietatis deserere: cũ iđe laudabilis cõsurgat fama. Q đ. n. abũdãter accepisti his velis gratis pme amore bonitatis ipartiri. Nũqꝫ ãt sis oblati ab negatori: nisi fortassis tibi qd pri⁹ intulerit tãti: ꝛ maxime cũ minor aut mediocris fueris medicoꝝ: q̃m medicina ꝛ maxime curatiua marti est scripta: q oibus fere planetis iudicat odiosior. hic ẽt irremuneratio nis. obiurgij ꝛ oĩs iniq̃tatis extat planeta. pp qđ expetit negociũ tuũ ne decipiaris pimit⁹ firmare. nisi egrot⁹ magnific⁹ eẽt ꝛ curial' oiquaqꝫ. adhuc videtur laboratib⁹ ꝙ q̃si nihil tui in eoꝝ ipẽdas visitatione. Et vt ad vnuꝫ sit fari: obseqa medicoꝝ spernũtur vt ad multũ. Hospitiũ dꝫ eẽ secretũ: paucisqꝫ q̃ ad eius itima notũ: nõ calcantiũ incursib⁹ resonãs: non ẽt mitris ꝛ vexillis medicinalib⁹ isigniter denotatũ neqꝫ notis pclamatũ. ¶ Ampli⁹ opꝫ ẽt denuo medicũ eẽ astutũ ac sagacẽ in futuroꝝ marie pnũciatiõe. Nũqꝫ eni qd absolute pnũciãdũ: sꝫ sub pditione dõm id ad plurimũ ptingere pcedo. vñ q̃rto scđa. Cũ apparent signa mala timorosa pmittem⁹ fmonẽ in pditione ide ad plimũ cõtingẽte. Nã qs multotiẽs saluatur mirabil'r absqꝫ spe. Quare Ga. apho. 6. Opꝫ medicũ studiosũ eẽ vt nõ aliqd dicat absolute. Nã morboꝝ ꝛ pprie acutoꝝ nõ vsqueqꝫ sunt certe pnũciatiões salutis aut mortis. Neqꝫ ẽt cronicoꝝ q̃tũ ad eoꝝ saltẽ initia aphor. Qđ pp materiei euenit diuersitatꝫ inordinatiõeꝫ sic õndet dĩa. 138. ꝛ iõ medici⁹ opꝫ iudici a: sic ẽt astrologi fore pditiõib⁹ alligata ptinue q̃si multiplici intellectu: velut q̃ spũuꝫ pnũciationes pstãtia. vt dicat exẽpli grã. Ita solet in talib⁹ casibus contingẽ. nõ tñ necio. Uidem⁹. n. q̃nqꝫ senos digitos i hoie ꝛ collobiũ hñtẽ ꝛ h⁹. Nã ꝛ mõstruositates iterdũ occurrũt i egritudinib⁹ velut in nãis: collꝫ. 7. Cũ ãt declinaueris cũ q̃dã hesitatiõe ad lat⁹ mortis: tñ õmissione aliq̃ vult⁹ ꝛ simulata id pnũciabis mesticia: nõ tñ ex necitate vt q̃si videaris creatori derogare nisi illi⁹ eẽnt necitatis signa. tũc. n. dõm est salutẽ ipsi⁹ q̃si ex miraculo posse ac nõ al'r ptigere dino. neqꝫ ꝛ postqꝫ tuũ i pnicẽ declinauerit iudiciũ reiterare id velis nisi scíscitẽt q̃ sunt ei⁹. qđ si facis q̃si his videberis vt ḋ ƀ leteris tãqꝫ ex tuo pnostico gloriã habitur⁹. Plimi

Capl'o. 12.

Coll'r tra. p̃o c. 3. v'sus finẽ.

Apho. 16.

2ª apho. 19. ꝛ pnost. 3ª Tex. cõ. 7. Capl'o. 31. D

etenĩ vanagloriosi medicoꝝ cũ pdixerit pnicie pdicãtes inhiant ei⁹ mortẽ: neqꝫ forsitan necia saluti ministrãtes: vt aliqs sit audire vanagloria sue pnũciatiõis deductos: iã euasuros medicis mortificasse donatis sil'r ꝛ astãtes illi deuiãt famulari. Egro tñ vo ipsum nũqꝫ a spe salutis amoueas. ꝛ si tu oino ac ipse desperes. sciet. n. dĩa. 35. q̃tũ pfidẽtia infirmi de medico ei pferat ad salutẽ. Euasuros ẽt cũ pditione ꝛ necitate pnũciabis pdicte sis iudicãdo ipm rõnabil'r saluaturũ: si medicũ diligẽtẽ hũerit. Sitqꝫ ifirm⁹ obediens ꝛ mistri idonei: ac necia ppata extrinseca: neqꝫ aliqd superuenerit in pñsuꝫ. Et iõ Ga. obseruare hãc pnostica tiõis diligẽtẽ cautelã testat. 3º iterioꝝ. ca. 3. Sp fm totã vitã meã meipsum ab audaci pfessione abstinui: ꝛ medicans vsqꝫ ad senectutẽ nunqꝫ vsqꝫ hodie erubui fm curã vel pnosticationẽ vt alij gloriosissimi medicoꝝ. Utebat. n. cautelosis canonibus eius determinãtibus pnũciationẽ perfecte vocib⁹ pditionatis. ꝛ quasi duplicibus. iterioꝝ apparens q̃nto. ca. 7. 3º aꝝ medio

Post med

His itaqꝫ visis dõꝫ ad argumẽta q̃rto. Ad p̃m dõ. ꝙ dialetice diffõnes pñt dupl'r psiderari aut q̃tũ ad viã quã tradũt diffiniẽdi. ꝛ sic nõ vane sꝫ necie: vl' q̃tũ ad ea de q̃b⁹ sũt. ꝛ q2 illa sũt cõia ꝛ extranea q̃ minime faciũt in alijs sciẽtijs scire. iõ dñr vane. vñ cõmẽ. Diffõ oĩs dficit p quã nõ cognoscũtur accñtia. neqꝫ diffõ dĩ nisi equoce. vt q2 i ea colligat aliqđ falsum: aut cõponit ex cãis remotis aut accñtib⁹: ꝛ talis vĩ dialetica diffõ. nã al'r psiderat a logico ꝛ al'r a pño fm cõmẽtatorẽ. 7º meta. vel ẽt ab alio artifice suo mõ. Logic⁹ nãqꝫ eã psiderat fm ꝙ est instrm iducẽs itellectũ ad qditates itelligẽdas. Phs vo fm ꝙ psiderat nãs reꝝ. ꝛ sic de alio ente fm ipsi⁹ scie psiderationẽ. sic itaqꝫ a logico in scia spãli mod⁹ dꝫ ꝛ nõ res logice assumi. ¶ Ad aliđ ẽt p hoc appet qd dõm. q2 i ppa scia ex pprijs dꝫ qs pcedere cũ voluerit sciaꝫ aggenerare mõ seruato cõi puta logice: nõ aũt ex ipsis q̃ sunt in se cõia: q̃lia sunt. si ppo⁹ in pposito ꝛ oppositũ in opposito: ꝛ quotiẽs dĩ vnũ prioꝝ ꝛ reliquũ: ac h⁹ cõia: q̃m opꝫ q̃situꝝ bñ istãtẽ eẽ p pmas istãtias generi qđ sit oẽs illi⁹ gñis psiderãdo dĩas. 2º celi ꝛ mũdi. ¶ Ad aliuđ dõm iã visuꝫ qd senserit ibi p logicum Galie. sꝫ fortasse Haly. praue accipit dcm Gali. Qđ is pticulariter dic ḋ vna logice qđ ne: vt passio si in capite existat ex fumis delatis ex vẽtre in ipsum eiqꝫ psiles an debet dici capitis vel ventris. Haliabbas aũt in h⁹ sermone oẽm videt q̃dnem logicã aspnere. qđ noluit Ga. in hoc agẽdum saltem rõne modi vsus. qđ ẽt ostẽdit pcedens antedicte orõnis Ga. Huius itaqꝫ ex tali alterutrinqꝫ argumentatione inutilis ꝛc. ¶ Ad aliud dõm ꝙ lꝫ logica ex pte rei ꝛ vt est docẽs a medicina ꝛ a ceteris differat sciẽtijs: rõe tñ modi ꝛ vt vtẽs i oẽs pcidit ꝛ cũ oib⁹ pueit.

cõ. 11. p̃o ꝛ

cõ. 42. i p2m

Tex. cõ. 30.

¶ Differentia. iij.

Quod medicina non sit scia vĩ: q̃m scia est de icorruptibilib⁹ ꝛ ppetuis. p posterioꝝ: sꝫ ea de q̃b⁹ ponitur eẽ medicina sunt corruptibilia oĩa. Corp⁹. n. humanũ de quo tractat cũ his que sibi applicant oib⁹ sunt mutabilia ꝛ corruptibilia. ¶ Adhuc oĩs scia est de abstractis ibidẽ: sꝫ medicina nõ est de abstractis sꝫ ḋ pcretis. qđ õndit ex eius diffõne. q2 est scia sanorum egroꝝ ꝛ neutroꝝ: q̃ oĩa sunt cõcreta in techniꝫ p̃. Palin. scia est vliũ: sꝫ medicina ẽ particulariũ. Nõ. n. qs medicãs sanat hoiem nisi fm accñs: sed Calyam aut Sortẽ dĩa pori. Singulare. n. curabile. vñ tertio de igenio. c. 7. Medicina nõ fit vniuersali hoi: sed vni

Tex. cõm. 19.

Tex. cõm. 25.

trac. p̃o.

tr. p̃.

cuiqꝫ idiuiduo ſuo. ¶ Ampli⁹ ſi medicina ē ſcia: aut ē
ſingulariū aut vliū; nō ſingulariū. q2 ꝺ illis nō ē ſcia:
ſꝫ ſenſus: neqꝫ vliū: qm̄ ſi de eis ſit ſcia opꝫ ꝙ intel/
lectu ꝑcipiātur: cū ſcia ſit habit⁹ itellectualis: ſꝫ ſi cō/
prehēdātur intellectu cū ſit vn⁹ ⁊ ſingularis: ⁊ oē qꝺ
ſuſcipit ꝑ modū ſuſcipitur ſuſcipiētis ⁊ non ſuſcepti.
oē ēt qꝺ in idiuiduū venit idiuiduū fit. hꝫ igit vlia ꝑ/
ticularia ⁊ ſingularia reddētur. ¶ Rurſus vt de aliq̊
ſit ſcia opꝫ aliqꝺ eē ſubm̄ ꝑ qꝺ velut ꝑ mediū paſſio
ꝓbetur de eo hoc aūt eſt diffō ſubiecti: ſed in diffōne
medicine cadit accn̄s. puta ſanū egrū ⁊ neutrū. Acci
15.t.18 dētiū aūt nō eſt diffō neqꝫ demonſtratio: poſterioꝝ. i.
¶ Adhuc qꝺ nō eſt vnū: nō eſt: q2 qcqd eſt: iō eſt q2
vnū eſt: libro de ente ⁊ vno Boeti⁹: ſed medicina nō
eſt vna: qm̄ q̊rū nō eſt vna cognitio nō ē vna ſcia: me/
dicinaliū v̊o nō eſt vna cognitio: cū q̄dā rōne cogno/
ſcant. quedā v̊o experientia. ꝯſiderat etiam corrupti
bilia vt icorruptibilia: iuxta illud de aere ⁊ aqua. Si
In medio. ex altiſſimis ꝯſiderauerint: norint quoqꝫ aſtronomiā
nō eſſe minimā partē medicine: ſaltē in dieꝝ creticoꝝ
redditione impreſſiones ꝯtēplatur ſuꝑioꝝ: quoꝝ nō
Tex.cō.13. vī vna rō cū differant pluſq̄ꝫ genere. 10. metaphyſice
ſilr ꝯſiderat ſubaꝫ ⁊ accn̄s. ¶ Itidē ſcia eſt vni⁹ gn̄is
22.t.25. ſubiecti partes ꝯſiderās ⁊ paſſiones: ꝑmo poſterioꝝ
ſed hec ſcia nō eſt vni⁹ veꝝ pluriū: cū ſit oīum que in
Cap. 4. mūdo ſunt corpoꝝ. theorice ꝑmo. Medicus enim ꝑꝑ
corpus humanū conſiderat omnia ſibi quocūqꝫ oc/
currētia modo. Eti. ſi eſſet ſcientia ſupponeretur ali/
cui ſcientiarū ſuperiorum. hoc. n. eſt de rōne ſcientie
ſubiecte particulate: ſed non ſupponitur ſcientie: ſed
potius arti mechanice: cū finis eius ſit ſanitas vlte/
rior que opere conſeruatur vel introducitur: velut in
mechanicis videmus cōtingere. Ex his igitur cōclu
ditur oībus ꝙ medicina nō ſit ſcientia neqꝫ vna.

In oppoſitum hoꝝ oīuꝫ ſunt Hyp. Ariſt.
Gal. ⁊ alij eximij medicoꝝ
⁊ phoꝝ qui eā ſciētiā profitentur. ¶ Amplius ſcia ē
entis immobilis comprehenſio veritatis. hmōi vero
eſt medicina vt declarabitur. Eſt itaqꝫ ſcientia. ¶ Ut
huius queſiti cum ſibi annexis veritas oſtendatur.
primitus eius termini exponantur. 2° videndum qd
alij de hoc ipſo ſenſere. tertio veritas demonſtretur.
⁊ quarto tandem ad argumenta dicatur.

Propter primū vero ſciendūꝫ ꝙ medicina
dī a mō. ipſa nāqꝫ ſalubrē tra/
dit viuēdi mēſurā. Hec quoqꝫ modis accipitur pluri
mis. Aliqn̄ nāqꝫ ſumitur vniuerſaliſſime ꝓut eſt qui
dā habitus proprijs principijs cauſatus in aīa: qua/
liter de ea auditur queſitū. Sumitur ⁊ vniuerſalr ꝓ
ut eſt debita ſex reꝝ nō naturaliū adminiſtratio vel
potio vel chirurgia. Accipitur ⁊ particulariter ſm
ꝙ in particulari ꝯuenit morbo in cōplexione ſiue in
cōpōne aut in nā cōi ſicqꝫ vnū inſtrm̄ medicine prio/
ris dicitur medicina ceu potio. Sumitur ⁊ particu/
larius pro pharmaco ſolū laxatiuo: quā acceptionē
nunc habet vſus vtplurimū. Adhuc ipſa multas in
uenitur habere notificationes. Deſcribitur enim. 11.
de inge. ſa. ca°. 12. teſtante Hyppo. Medicina ē adie/
ctio ⁊ detractio. Adiectio qdē eoꝝ q̄ ꝺficiūt: ablatio
v̊o ſupfluētiū. Et hec qdē cū ei⁹ expōne ꝺſcriptio ma
gis videtur practicam repreſentare. Platoni quoqꝫ
aſcribitur ꝙ medicina ſit hominis ſcientia vt ſanita/
te participet. In libro quoqꝫ hereſuꝫ ca°. primo. Me
dicina eſt doctrina ſeu diſciplina ſanoꝝ ⁊ egrotati/
ūoꝝ. In techniis vero ꝑmo dī. Medicina eſt ſcientia
ꝑo. 1. c. ꝑ. ſanoꝝ egroꝝ ⁊ neutroꝝ. Trāſlatio quoqꝫ arabica pu
tās hāc diffōnē ſemicōpletā ei addēs inqt. Medicia

ē ſcia reꝝ ꝑtinētiū ꝯtinuataꝝ cū ſanitate ⁊ cū egritu
dine: ⁊ cū diſpōne tertia in qua nō euadit hoī ſanitas
neqꝫ egritudo. ¶ Primo āt theorice cap. 3. Ga. i lib.
artis ꝑue diffiniuit medicine artē diffinitiōe qua eaꝫ
Eracleus diffinierat. ſ. cognitio eoꝝ q̄ ad ſanitateꝫ ⁊
īfirmitatē ⁊ neutrū referūtur. In ꝑn° quoqꝫ canonis
ꝑmi. Medicina eſt ſcia qua hūani corporis diſpōnes
noſcūtur ex ꝑte q̄ ſanat ⁊ ab ea remouetur vt habita
ſanitas ꝯſeruet ⁊ amiſſa recuperet. Auer. aūt collꝫ ꝑ̊
caplo ꝑmo. Eſt ars oꝑatiua exiens ex ꝑncipijs veris
in qua q̄ritur obſeruatio ſanitatis corporis humani
⁊ remotio ſue egritudinis ſm ꝙ poteſt fieri in vno/
quoqꝫ corpore. Sexto v̊o eiuſdē ait ille diffiniuit me/ Cap. ꝑ°.
dicinā bn̄. q ipſaꝫ i gn̄e ſuo diffiniuit dicens ꝙ eſt ars
oꝑatrix q̄ inuēta eſt expimēto ⁊ rōne: ꝯſeruās ſanita/
tē ⁊ remouēs egritudinē. ⁊ hec eſt veracior diffō q̄ in
aliquo auctoꝝ ſit inuēta libro. Dixi quoqꝫ in ꝑmis ꝙ
medicina eſt ſciētia humani corporis vt ſanabilis ꝓ
curatiua. Deinceps ꝓpter gen⁹ medicine qꝺ eſt ſcia
ſciēdū ꝙ quinqꝫ ſunt habitus quib⁹ aīa dicit verum
affirmādo vel negādo. 6. ethicoꝝ: ⁊ vtcūqꝫ in fine po Cap. 4.
ſterioꝝ ſcia: ars: prudētia: ſapiētia: ⁊ intellectus. ſu/ 2° tex. cō. 27.
ſpitione nāqꝫ ⁊ opinione ꝯtingit falſum qn̄qꝫ dicere
Scia quoqꝫ ad pn̄s ſicut ⁊ ſcire tripl'r dī. Eſt. n. ſcire
ſiue ſcia ꝓprijſſime dicta ſicut illa q̄ eſt ꝑ cauſas proxi
mas ⁊ imediatas ſm ꝯn̄tiam ꝯtinuā ꝯ̊nis illatiua q̄/
lis eſt illa ſcia ſeu ſcire qꝺ diffinitur poſterioꝝ ꝑmo
qn̄ dī. Scire opinamur vnūqꝺqꝫ ſimpl'r ⁊ nō ſophi/ Tex. cō. 5.
ſtico mō: quod eſt ſm accn̄s: quod eſt qn̄ cām arbitra
mur cognoſcere ꝓpter quā res eſt: ⁊ qm̄ ipſi⁹ eſt cā:
⁊ ꝙ nō cōtingit aliter ſe hēre. ⁊ iſta qdē ſcia ex demō
ſtratione ꝓpter quid aggeneratur ſiue doctrina ſm
Ga. cōpoſitiua. Sumit ſcꝺo ꝓprie licet quo ad nos
ꝓprijſſime poſſit dici cū inata ſit nobis via ꝓcedere
ex notioribus ⁊ certioribus nobis in notiora ſm na
turā: phyſicoꝝ ꝑncipio. Etenim cū effectibus per ſe Te. cō. 2°.
cauſis ſuis inherētib⁹ ordine priori ecōuerſo ꝓximis
⁊ imediatis ſm ꝯn̄tiaꝫ ꝑuenitur in cām q̄ intenditur
venari aut cauſis remotioribus itermiſſis qbuſdam
ꝓpinquioribus deducitur ꝯclo in effecte: ſcia ꝑ de/
monſtrationē elicitur: q2. ſ. doctrina dicta reſolutiua
⁊ ea que ex his duab⁹ vijs conſurgit ſcia: dī habitus
itellectualis ex demonſtratione elicitus. Unde Iſaac
Amaran in de diffōnibus. Scia vera eſt cognitio ve
ra quā verificat rōcinatio ⁊ demr̄atio firmat. per ra/
tiocinationē qdē demr̄ationē intelligit q2: per demr̄a
tionē v̊o ꝓpter qd. illa. n. proprie dī demr̄atio. Suſci
pitur ſcia ⁊ ſcire tertio improprie ⁊ cōmuniter valde
pro veritatis adeptione modo quocūqꝫ ſiue rōne aut
experiētia ſeu alio modo: ⁊ ſic nihil aliud eſt ſciētia
niſi eaꝝ reꝝ que ſunt cōprehēſio v̊itatis. Boeti⁹ p̄di/
camentorū cōmēto. Un̄ Iſaac ꝑ̄tactus. Scia abſolu/
te ē ab aīa cōprehēſio veritatis reꝝ ꝑ̄parataꝝ ad ſciē
dū: cuius ſiquidē vtilitas eſt acqſitio felicitatis eter
ne. A. ꝑ̊ meta. Ars aūt eſt hit⁹ cū recta rōne factiuus ca. 3. circa ꝑn̄m.
ſeu recta rō factibiliū. ⁊ dī ars collectio p̄ceptoꝝ ad
vnū finē tendentiū: rhetorice noue ꝑmo. Fit aūt qn̄ ex
multis experimētalibus ꝯceptionibus vna efficitur
vlis de ſimilibus acceptio: meta. prohemio. Eſt ⁊ de/ In ꝑn°
mū ſciēdū vt ēt iā apparuit in deſcriptionibus medi
cine p̄miſſis ꝙ medicina iterdum dī ſcia: aliqn̄ vero
ars ⁊ oꝑatrix. vn̄ Hyp. Uita breuis: ars v̊o lōga. ⁊ in
de lege. Medicina artiū excellētiſſima vel preclariſ/ apho. ꝑo. ꝑ c.
ſima. In principio quoqꝫ regiminis acutoꝝ. Ars me
dicine in diuinationis vanitatem redacta eſt. Cuꝫ tn̄ Ti. ꝑ° te. c. 16.
inter artē ⁊ ſciam appareat diſtare non parum: qm̄
ſcia dī qd in facto eſſe: ars autem magis in fieri. vn̄

in fine: posteriorum. Si quid circa generationem artis est, si vero esse scie. et .6. ethi. omnis ars circa generationem et artificiari et speculari qualiter utique fiat aliquid contingentium: et esse et non esse: et quorum principium in faciente: sed non in factivo: neque enim de his que ex necessitate sunt vel fiunt est ars: neque in his que sunt secundum naturam. in seipsis enim habent principium. unde .2. de ge. aialium. ars est principium et species eius quod fit: sed in altero. nature autem motus in ipso ab altera existente natura habente speciem actu. Sicut enim innuitur ex his et primo exprimitur metaphysice. A. Res quedam sunt ex opere nostro: alie vero ex opere nature. Ille quidem dicuntur ex opere nostro quarum per nostrum ingenium et potentiam sumus auctores: et quia huiusmodi sunt artificialia proprie dicitur quod ars sit circa illa. que sunt in quadam transmutatione et electione. unde Eustachius ethicorum principio: ars est collectio ex adinuentis comprehensionibus exercitatis et probatis ad aliquem finem bonorum eorum que sunt in vita. Ex opere vero nature sunt illa que ab ipsa producuntur quorum auctores non existimus per ingenium et industriam nostram: qualia sunt maxime illa de quibus sunt modi tres philosophie essentiales: naturalis: mathematicus et diuinus. .6. metaphysice: circa ista scientia dicitur proprie cum rebus existentibus scias acceperimus. dicta prima. Est tamen aduertendum quod ars potest dupliciter considerari. aut prout est habitus acquisitus in anima: et sic est in facto esse sicut et scientia: vel prout refertur ad res factibiles de quibus est eas faciendo: et ita esse dicitur circa generationem et fieri. scientia vero utroque modo dicitur in esse et in facto iam perfecto. Cum igitur ut apparebit medicina duas habeat partes: theoricam. scilicet et practicam. quantum ad theoricam potest scientia proprius dici: quo vero ad practicam ars magis. et quia Hyp. secundum Ga. fuit medicine inuentor. omnibus enim quos sciuit prior et inuentor scientie: quasi in motu et factione amplius extitit applicando nunc se rebus experimento: demum vero ratione cum adhuc habitum non haberet perfectum et quietatum in anima. Merito itaque potuit Hyp. medicinam artem et non sciam nominare. Alij vero iam fere ab eo perfectam accipientes. ut sic plus eam habent sciam appellare. Est autem prudentia habitus cum vera ratione circa humana bona operatiuus. Est et recta ratio agibilium: rhetoricorum vero primo: est virtus intellectus secundum quam bene consiliari possunt de bonis et optimis ad felicitatem dictis. Sapientia vero est in artibus certissimis. et est scientiarum certissima sub se intellectum comprehendens et sciam. oportet enim sapientem non solum que ex principijs scire: sed circa principia verum dicere. Unde Boetius .i. arithmetice. Sapientia est rerum que sunt suique immutabilem substantiam sortiuntur comprehensio veritatis. Intellectus siquidem est principiorum habitus: posteriorum fine. unde .6. ethi. Intellectus est terminorum quorum non est ratio. quia scientia est illa que est cum ratione. posteriorum .2°. in hoc. enim ipsa ab intellectu sequestratur. Is etiam est ille intellectus de quo dicitur quod intellectus existit semper verorum. Est enim quid notissimum et firmissimum quod per se venit ad habentem .4°. meta. Ipsum enim habemus inquantum per sensum terminos cognoscimus. cognito enim quid sit totum. quid pars: statim scimus quod omne totum est maius sua parte: quod principium est notissimum in mathematicis et firmissimum: in medicina vero quod omnis cura per contrarium. Et est communis animi conceptio quam mox quisque probat auditam. Boetius de trinitate. Est autem opinio conceptio ad quam accedit cum formidine alterius partis. non enim omnis qui putat iam concedit. A. .5. de aia. dicitur et conceptio vel acceptio unius partis contradictionis cum formidine alterius.

[Margin notes, left column: "2ª te. c. 27. i me°. Cap. 5." — "Collr. c. 1. circa principium et parte 2ª logice ca. p° in principio. A" — "Tex. cõ. 2." — "Lib. de cho. n(?) ca° p° c. 7. c. vbi. s. dicta p² in principio." — "ca° p° an me" — "In scõi. Tex. cõ. 27. Cap. 14." — "te. cõ. 27. in fi." — "Te. cõ. 8." — "Ca. p° circa fi."]

Propter secundum sciendum quidem prius quod quidam non solum negauerunt medicinam esse sciam: sed et naturalem et astrologiam et maxime iudiciorum. et his consimiles. deinde quod aliqui singulariter annullauerunt medicinam. ¶ Propter huiusmodi primum sciendum quod cum quidam nollet de rebus sensibilibus et corruptibilibus posse sciam fieri. hi autem maxime fuerunt Eraclitus et eius collega Cratillus. primo meta. et .4° meta. Arguebant enim. De illo de quo nihil potest enunciari vere non potest esse scientia: cum sit entis immutabilis comprehensio vera: sed de naturalibus nihil potest certe enunciari: quoniam de eo quod est in continuo motu et transmutatione nihil vere potest proferri: sed omnia naturalia sunt huiusmodi sicut sensus etiam ostendit. Primum quidem probant. quia si de eo quod transmutatur continue aliquid deberet enunciari antequam enunciatum esset mutaretur. et esset in alia dispositione quam prius cum deberet fieri enunciatio. Quod vero assumitur probant. quoniam principia prima entium naturalium transmutabilia sunt secundum ipsos. Primum enim principium posuerunt vaporem qui transmutabilis est pre ceteris maxime: quare de eis non contingit aliquid vere enunciari: et sic non fore horum sciam cum sit veritatis comprehensiua. Unde Cratillus ad summam deuenit insaniam quod nihil opinatus est oportere dicere: sed digitum mouebat solum. Increpauit etiam Eraclitum dicentem. bis enim idem flumen non esse intra. Ipse enim Cratillus existimauit quod neque etiam semel. transit enim mox et aliud efficitur. Sed hi peccauerunt in utraque sue rationis propositione. ut apparet. .4°. meta. Falsa namque est propositio dicens: non contingere aliquid vere enunciari de eo quod est in continuo motu et transmutatione. quoniam aut est verum enunciare quod transmutatur aut quod non: cum de quolibet affirmatio vel negatio sit vera. Si autem quod non transmutatur est verum: tunc id negant quod intendunt affirmare. dicunt enim quod transmutatur. si autem verum est quod transmutatum est enunciare. tunc habetur propositum quod de eo vere contingit aliquid enunciare. Palin. de eo quod transmutatur verum est secundum Ari. id esse saltem enunciare: nec hoc habet causam aliquam nisi quia ipsum est ipsum. Peccatur etiam in secunda propositione quoniam dicitur. Omnia entia sunt transmutabilia et in continuo motu. oportet enim quod si aliqua sint transmutabilia: aliqua esse intransmutabilia. In omni enim transmutatione necesse fit aliquid esse fixum permanens cui mouens innitatur. omnis enim motus alicui innititur immobili de causa motus aialium. Oportet etiam in omni ea fore aliquid subiectum. quia omne quod transmutatur: transmutatur ex aliquo sicut ex subiecto. Aut igitur illud est transmutabile aut intransmutabile. siquidem intransmutabile stat intentum. si transmutabile: tunc habet subiectum aliud circa quod transmutatur. et ita erit de illo eadem questio. et sic vel erit processus in infinitum in causis materialibus: quod est vlius contra .2^m meta. aut erit dare materiam primam et subiectum intransmutabile. Itidem similiter deducitur ex parte efficientis. quia omne quod transmutatur ab aliquo transmutatur. .7. phy. Aut igitur illud intransmutabile aut transmutabile ut prius. et sic aut erit processus in infinitum aut erit primum efficiens intransmutabile. non igitur omnia entia sunt transmutabilia: ut voluerunt Eraclitus et Cratillus. Plato autem ex nouo consuetus Cratilli et Eracliti opinionibus sensibilibus omnibus defluentibus sciam non existere potius suscepit: et propter hoc Socrates circa moralia negociatus est solum: et de scientia naturali nihil. primo meta. Uidebatur namque ei quod moralia non essent in continuo adeo motu et transmutatione sicut naturalia: et in his inquirebat vniuersale et diffinitiones: et que sunt huiusmodi. Que Plato suscipiens putauit sic in naturalibus faciendum esse: et propter hoc coactus fuit modum dare quo scientia posset de naturalibus saluari. posuit enim quod nature et quiditates rerum essent ab eis separate. omnium enim habentium vnum principium commune vniuocum posuit vnam ideam vel speciem communem omnibus illis per se subsistentem quam voluit esse principium dans omnibus participantibus ipsa esse. et per eam cognosci alia cum sit separata et vlis in actu: et non cognosci aliquid per aliquid existens in eis particulare: cum omne existens in

[Margin notes, right column: "te. cõ. 5. Tex. cõ. 22" — "Tex. cõ. 27." — "Tex. cõ. 5." — "Tex. cõ. p°." — "Tex. cõ. 5."]

eis ſit pticulare ⁊ corruptibile. Iſta vo opio repro/
Tex.cō.11.⁊ ſequentibus batur in locis q̄ꝫmultis. p̄ quidem ⁊ 7° meta. maxie
T.c.20.⁊.21. q2 ſepatum ⁊ nó ſepatū non ſunt vnius rónis: nec ēt
Tex.c.26 corruptibile ⁊ incorruptibile. 10. meta. Si ergo idee
ſunt ſepate nó pn̄t eſſe pticulariū qditates ⁊ nature.
¶ Adhuc peccauit in eo ꝙ poſuit ipſas eē p ſe ſubſi
ſtētes. ⁊ cū hoc vl'es. q2 oē p ſe ſubſiſtens eſt vnum
Capi. ſecūdo nūo. ⁊ qđ tale ſingulare ī pn̄tis. ſi g̊ ſūt p ſe ſubſiſten
tes: tūc erūt ſingularia ⁊ nó vl'ia. ¶ Amplius nihil
qđ ſepatū eſt ab aliquo pōt eſſe immediata cā cogni
tionis illius ⁊ ſufficiens. naꝫ ⁊ ſi res poſſit cognoſci
p cās extrinſecas nó tn̄ imediate ⁊ pfecte: ſꝫ imedia
te ⁊ pfecte cognoſcit̃ p aliqđ exn̄s in ea. Itē ſunt aut
nihil aut poſteriores ſingularibus. vnde in ꝓhemio
Tex.cō.8. đ aia. Aial vl'e aut nihil ē aut poſteriꝰ ē: itaq̄ ſi idee
ſunt ſeparate a particularibus nó pn̄t eſſe imediata
cā cognitióis: neq̄ cognitióis eoꝝ: ſꝫ oꝫ eis eē aliqđ
p̄nm cognitióis itrinſecū pp qđ poſterioꝝ p̊. Gaudēt
Tex.cō.35. qdē ſpēs ſi ſūt. mōſtra. n. ſūt: cū nihil hec cōferāt ad
Cō.18. gn̄ationē neq̄ ad ſciam. Cōmētator in. 12. meta. vide
tur platonē palliare ingens. Iſte ꝓportiones ⁊ v̊tu/
tes q̄ ſūt in cel'tis a motibꝰ ſolis ⁊ aliaꝝ ſtellaꝝ ſūt he
q̈s reputauit Plato formas ⁊ eas intēdit: ſꝫ lōge in/
ſpiciebat eas: q2 eas dicebat formas. Ariſt. aūt peri
pathethicoꝝ princeps poſt iſtos ſupueniēs viaꝫ te/
nuit mediā modū dans q̈l'r de nālibꝰ ⁊ vl'r de ſenſi/
bilibꝰ ⁊ corruptibilibꝰ poſſit eē ſcia. Nō eniꝫ poſuit
eā fore de ptcularibꝰ ſenſibilibꝰ oīno vt empicoruꝫ
qdā: neq̄ de vl'ibꝰ abſtractis penitꝰ: vt plato: ſꝫ ſen/
ſit ipſaꝫ fore de hꝯ ſ̄m ꝙ p intell'm abſtrahēdo in q̈/
T.c.7. trac. p̄. dā forā cōi pl'ibꝰ accipiūt̃. Et h̄ eſt qđ đi ī technis p̄
medicinā eē ſciam qualiū. i. vl'ium acceptoꝝ p itell'ꝫ
in vna forma q̄lificatiua cōi que nata eſt ineſſe ⁊ p̄di
cari de ſingulis pticularibꝰ. Unde tertio de ingeni.
Poſt mem ca. 3°. Dicimꝰ nihil eē in medicina qđ non poſſit de/
mr̄ari ⁊ on̄di ſ̄m ſuā ſpēm. Nō. n. directe eſt oiuꝫ ſi/
gillatim quo ad eē exn̄tie: neq̄ quorūdā: alioꝝ autē
nó: cū ſit ipfectū ⁊ iartificiale. hꝯ aūt abſtractionē fa
cit intell's agēs maioris exn̄s potentie nā. Innatus
nāq̄ ē intell's diuidē adunata ieē in ea ex quibꝰ cō/
ponūt̃ q̄ꝫuis nó diuidāt̃ in eē ſic diuidit mām a fora
Cō.39 Cō.8. ⁊ formā a cōpoſito. Cōmēta. 12. meta. ac p̊ idē de ani
ma: diffōnes extra intellectū ſunt res pticulares: ſed
intell's eſt q agit in eis vl'itatē. ¶ Et iō dđm ſ̄m mē/
tē Ariſt. ꝙ nālia ⁊ ſubiecta nāe gn̄abilia ⁊ corrupti/
bilia pn̄t dupl'r ꝯſiderari. Aut ꝓut hn̄t eſſe in pticu/
laribꝰ cū ſit icōprehenſibile ⁊ impol'e. ſunt. n. infini/
ta: ⁊ tūc ſunt corruptibilia: ⁊ ita de ipſis nó eſt ſcia.
vn̄ ſ̄m Platonē ſunt relinquēda cū ſint indetermina
Ca.7. trac. p̄i p̄mi technis. ta. Et Haly. indiuidua accepta in medicina ſūt infini
ta: neq̄ cōprehendunt̃ aut cōtinēt̃: neq̄ puenit̃ ad ea
ſicut dixit Ga. Aut ꝓut ſunt abſtracta ab hac pticu/
lari vel ab illa ſenſibili mā ſiue quo ad eſſe eēntie in
intellectu iā facta: ⁊ ſic ſunt icorruptibilia ac finita:
⁊ de eis pōt eſſe ſcia ⁊ nālis ⁊ alia cōſiderās naꝫ eo/
A rum paſſiōes ⁊ cās. quare Gal. ad Teucrū introdu
Circa p̄ncip. ctorio pulſuū. capl'o. 4. Ars in incōprehenſibilibuſ
⁊ infinitis cōſiſtit inq̄ꝫtū cōuenit generibus ⁊ ſpēbꝰ
finitis mēſurās qđ infinitū eſt: ⁊ ita ſemper pmanēt
vt homo ſ̄m ſe cōſideratus. ſi. n. corrumpat̃ in Sor/
te: pmanet tamē in Platone: quo corrupto manet in
Tex.c.35 alio. ⁊ ſic ſp. ¶ Propter qđ metaph. 7. Uniuerſalia
ſ̄m ꝙ huiuſmodi remanentia ſemper ſūt: ⁊ ita de nā
libuſ eſt ſcia non per aliquid ſeparatū in eis: ſed per
aliquid exiſtens quod eſt quiditas ipſorum que qui
dem ſ̄m ſe non corrumpitur licꝫ in aliquo corrūpat̃
Tex.cō.52. vnde eodē ſeptimo. Quod qd eſt nó corrūpit̃: ſed id

cuius eſt qđ qd ē. Utꝝ aūt cōtigat aliquā nām vl'em
corrūpi corruptis oibus ſingularibus dubiū videt̃
apud pl'es: cū dicāt ꝙ vniuerſalia ſunt de nūo rema/
nentiū: ⁊ ꝙ de vniuerſalibus eſt ſcia: ⁊ ꝙ ſcia eſt in/
corruptibiliū. ſed vnde hoc accipiāt cum oia ſint cor
rupta quidā dubitauerunt. Fortaſſis aūt hoc ineſt ſi
bi. q2 remanet in itellectu q eſt vnus cōis apud oēs
perpetuus ⁊ incorruptibilis ſicut hō vt ſenſerūt plu
res Ar. expoſitores aut in intellectu remanet intelli
gentiaꝝ. ¶ Propter ſ̄m hmōi ſciēdum ꝙ quidā ne/
gauerūt medicinā eſſe ſcientiā ſeu artē ob diſſonan/
tiam prauoꝝ adinuicē medicoꝝ. vnde re. a. ꝓhemio
poſitis quibuſdaꝫ opi. ſibi aduerſantibus dicit̃. Cū Tex.cō.16.
ergo huiuſ diſſenſionis magnitudo de acutis paſſio
nibꝰ inter curatores eouſq̄ icreuerit vt qđ vni egro
tanti ꝓfectuꝝ eſt alij vo videat̃ nociuū: ars medicie
in diuinationis vanitatē redacta eſt ita ꝙ ēt vulgo li
quidiſſime clarere videat̃ vt medicie ars putet̃ oio
non eſſe. Sunt ēt quidā groſſi ⁊ hebetis intellectus
adeo vt credant ꝙ medicus non poſſit aliquid de in
timis corporiſ cognoſcere: ⁊ ſibi per conſequens im
potens in iuuamētum ꝯſulere: ⁊ hoc maxime q̄ꝫtum
ad duo medicine inſtr̄a: dietā. ſ. ⁊ ꝓprie potionē: ſic̄
hꝯ đ cā qdā iudicialē deteſtati ſūt aſtrologiā. Albu
maçar intro ductorij p̊. Chirurgiā vo ſuſcipiūt cum
ſenſibiliꝰ appeat eis valde diſtātia i adinuicē ꝯiūge
re ⁊ ſanare. Sꝫ iſtis dicēdū iuxta qđdā đ morbo. p̊.
c. 5. dcm̄ ꝙ ipſi nó debēt ab alijs vitupari cū ipſi ſe/ Poſt medi.
ipſos vituperēt pitū neſciētes ab ipito ſecernet̃: neq̄
hac defectuꝫ in arte arguit: ſꝫ in opatore magis q nō
ea vt opꝫ ſciēter vtit̃. Neq̄ ēt ſiqs eſt hebetis intel/
lectus vt ad v̊itatem alicuius difficilis nó poſſit pue
nire eſtimādum aliū pſpicacis intel lectꝰ h̄ nó poſſe
pficere: lꝫ etenim oculus veſptilionis lumē ſolare ēt
ſubmiſſum nó poſſit intueri. nihilominus tn̄ oculus
aquile rotā eius fulgentiorē intuetur.

Propter tertium qdeꝫ p̊ vidēdū vt pe
tūt parguta ꝙ medi/
cina eſt ſcia. 2° ꝙ eſt vna. 3° ꝙ nāli ſupponitur phie.
¶ Propter g̊ iſtoꝝ p̄m ſciēdū ſicut cōiter ſentiūt do/
cti ꝙ medicina eſt ſcia ſiue ars excellētiſſima: qm̄ ip
ſa in ſe ꝯtinet q̄ ad ſciam reqrūtur. ¶ Quatuor eniꝫ
ad pn̄s vident̃ expeti: vt de aliq̊ ſit ſcia: puta ꝙ illđ
ſit ens: q2 de nō ente nō ē ſcia: ceu ꝙ diametros ſit ſi
metros. poſterioꝝ p̊. ¶ Scđo ꝙ illđ ens ſit in itell'u T cō.5.
ꝯphēſibile: ē nāq̄ ſcia vt dcꝫ ē hitꝰ itell'alis. vn̄ q2 hu
mano nó valet capi itellectu vtrū aſtra ſint paria vl'
imparia de hoc ſcientia nó poteſt conſtitui: neq̄ etiā
rationabilis opinio cum nobis ſint infinita. ¶ Req
ritur ⁊ 3° ꝙ hmōi ens ſit p ſe: qm̄ de ente per accidēs Tex.cō.18.
nó eſt ſcientia p̊ poſte.. Un̄. 6° meta. Nulla ſciētia nec Tex.c.4
actiua nec factiua: neq̄ ſpeculatiua eſt de ipſo ſtudio
ſa de his enim que ſunt per accidens nihil cura eſt In fine
arti. ethicorum. quinto. cuꝫ ſint indeterminata ⁊ for
tuita. ¶ Expetitur quoq̄ quarto ꝙ tale ens ſit id de
quo poſſint paſſiones ⁊ proprietates per media ꝓ/
bari de ſubiecto. Iuxta illud quod dictum eſt. Sciē/
tia eſt vnius generis ſubiecti partes ⁊ paſſiones cō p̊ poſterioꝝ
ſiderans. Sed in his que ſunt medicine predicta cō t.cō.22.⁊.25
tingit quatuor reperire. Eſt eniꝫ illic ſubiectū quod
omnium eſt que in mundo nobiliſſimum corpus: pu
ta humanum ſanabile. dꝛia. 6. Capit̃ ēt ab intellectu
cum non lateat nos propter eius debilem entātem
velut mā prima: aut q2 potētiā ſuperat intellectus:
vt ea que ſunt dei ⁊ intelligentiarum: ſed ſit qd me/
diū intell'ui ꝯterminū ⁊ ꝓpinquū. Ex etiā per ſe ſub
ſiſtēs cū cās habeat ſufficiētes eē ſui. Habetq̄ quar

to paſſioes ⁊ ptes q̄ ꝺ̄ ipo p media.i.ꝺiffones pbaſ.
Exépli grã:corpus ſub hac paſſione quod eſt ſanabi
le medicine ponetur ſubm .ꝺr̄ia.6.ꝺe quo ſic ꝯtingit
ſanabile ꝺemr̄ari.Corpus nāq̄ꝫ hūanū eſt corp⁹ aīa
tum pticeps aīe rōnalis.Oē autē corpus aīatum aīa
participans rōnali eſt ſanabile:tale v̊o eſt corp⁹ hu/
manū.ergo eſt ſanabile.Conſtruat̃ itaq̄ꝫ talis ſmo.
ꝺe.oī eo quod hꝫ ſufficiēter ꝯditiones q̄ expetūt̃ ad
ſciam pōt eē ſcia.h̄ aūt hꝫ vt viſum ē medicina . ipſa
igit̃ erit ſcia.¶ Notāduꝫ tn̄ ꝙ cognitio q̄ accipit̃ ex
his q̄ ſūt medicine nō ſp ē certa ꝺemr̄atione fulcita:
Cap.5.
Cō.apho.12
ſed nō paꝝ initur ꝯiecture v̊itati appropinquāti q̄ꝫ/
plurime ꝺe criſi ⁊ aphoriſmoꝝ p̄mis:ſic in pnoſtica
tionib⁹ pꝫ ipſius:ac his q̄ ſunt interi⁹ occulta ⁊ in/
certa p ꝯ̈riū appōne aut exhibitiōe p ſil'e.Nō eniꝫ in
talib⁹ poſſumus ad id quod eſt certū puenire.ſic.n.
vt q̄ Aſclepij ſeu Eſculapij nr̄a foret ſcia.3°.ꝺe inge.
ca.7.appropinquam⁹ tn̄ inq̄ꝫtū poſſum⁹ ꝯſidētes ꝙ
nā ſupfluū reſecet.ꝺiminutū v̊o adaugeat.ſic igitur
medicina eſt ſcia: ⁊ eſt gen⁹ ipſi⁹:ip̄ꝓe tn̄ ꝺcm̄:⁊ iō
Tex.2°.
trac.p¹
Cō.20.in fine
ꝺr̄ in techinis p̄. Nomē ſcie cōiter ⁊ n̄ ꝓpe audire oꝫ
vn̄ Cōmē.5.meta.Scia nō ē gen⁹ medicine:niſi ſcia
ꝺiceret̃ ſꝫ rel'onē ad ſciētē:⁊ medicina ad medicum.
tūc.n.ſcia eēt gen⁹ medicine ⁊ ſciēs gen⁹ medici.nā
ſi aliquod gen⁹ ſit relatiuū ⁊ ſua ſpēs n̄ ſit relatiua:n̄
eſt genus in rei v̊itate:ſꝫ ſupple cōiter ⁊ cū extēſione
Cō.22.in fine
q̄dā.Quare idē.10.eiuſdē vnū relatiuoꝝ pōt eē i ali
quo gn̄e ⁊ ſuū relatiuū in alio vt ſcia ⁊ ſcitū.ſcia.n.i
Pri° techn's
trac.p° cō.p°
q̄litate ⁊ ſcitū in ſuba. Haly aūt exponit illud ꝺcm̄
eē:q2 ſcia eſt q̄d cōe ad tres ſcias ex p̄ncipijs nālib⁹
pēdētes vt agriculturā:paſtoralē ⁊ medicinā.Pōt ēt
expōi q2 ſcire ꝺr̄ ꝺu' i p̄nti:ꝓpe q̄dē qꝺ̄ ꝺemr̄atiōe hr̄
ꝑꝑ q̄d in qua ꝺoctrina exiſtit ꝯpoſitia q̄ ſit pcedēdo
a cauſis i effect⁹.Cōiter p ꝺemr̄ationē q2 venatū ſm
quā pcedit ꝺoctria reſolutiua ecōuerſo p̄ori vel ꝺiffi
nitiua ſicut on̄dit̃ ꝺr̄ia.8.Aut cōiter ꝺixit ꝑꝑ practi/
cā q̄ nō hꝫ rōnē ſcie vt theorica.ꝺr̄ia.4.qꝺ̄.q.ꝯcidit
in p̄us ꝺictū.ſic igit̃ ſcia ē gen⁹ medicine tāq̄ꝫ nāle ⁊
Tex.cō.31.
Parte p^a. c°
p̄mo in p̄n°
nō logicū:cū in gn̄ib⁹ lateāt multa.phy.7.p̄dicat̃.n.
nō vniuoce:veꝝ analogice magis ꝺe theorica ⁊ pra
ctica:qm̄ p p̄us ꝺe theorica.vn̄.A.in logica ſpecula/
tiua eſt ꝺignior ꝯpari ſcie.¶ Propter hui⁹ ſcꝺ̄m ſcie
dū ꝙ medicina eſt vna ſcia:cui⁹ q̄dē grã ſciēdum ꝙ
vnū ꝺr̄ ad p̄ns q̄tuor modis.vnū q̄dē nūo vt q̊ꝝ mā
eſt vna ſicut ſor.principiū.n.indiuiduationis ſumit̃
B
ex mā ſm ꝙ ſub ꝺeterminata fuerit q̄ꝫtitate:lꝫ Por/
phirius cū Sa.poſuerit pbabil'r indiuiduationē ex
accn̄tib⁹ appropriatis cāri.Vnū ſpē:ſicut q̊ꝝ rō ꝺiffi
nitiua ē vna vt hō.Vnū gn̄e ceu quoꝝ eadē predica
tionis figura ſicut ſuba.Et vnū ſꝫ analogiā ſiue pro
portionē ſicut q̄cūq̄ꝫ ad vnū ꝺn̄r aliq̄d vt ſanū ꝺictū
ꝺe corpe cā ⁊ ſigno.hec aūt ſic ſe hn̄t adinuicē:q2 q̄/
cūq̄ꝫ ſūt eadē pportionē nō ſūt eadē gn̄e:⁊ q̄ gn̄e nō
ſpē:q̄ v̊o ſpē nō nūo ſed ecōuerſo.Inferi⁹ enim iſert
ſupius ⁊ nō ꝯuertit̃.Si g̊ q̄rat̃ nūc vtrū medicina ſit
vna ſcia:ꝺꝺ̄m ꝙ nō ē vna vnitate nūali.talis.n.vt ꝺi
ctū eſt ꝺebet̃ indiuiduis ꝺe q̄bus poſitū ē nō eē ſciaꝫ
cū ſint infinita:⁊ iō teſtatū ipa fore omittēda.Neq̄ꝫ ē
vna vnitate ſpēi aut gn̄is cū ꝯ̈rioꝝ ſit eadē ꝺiſciplia
nō enim oīa in ſcia vna ꝺeterminata ſūt eiuſdē rōnis
neq̄ꝫ p̄dicatiōis vt ſortes ⁊ plato ⁊ ſanū ⁊ egrū:ſꝫ ma
gis eſt vna q̄rto mō.ſ.analogie.omnia nāq̄ꝫ in me/
dicina ꝺeterminata hn̄t analogiā q̄ꝫdā ⁊ attributio/
nē ad corp⁹ humanū ſanabile:veꝝ ē tn̄ ꝙ ſcia q̄ꝫto ē
pl'ium ⁊ maioris analogie ꝙ ipſa min⁹ hꝫ rōnē ſcien
tie ſicut on̄dit ſcia p̄dicamētoꝝ ⁊ pblematū.cuꝫ ꝺe/
mr̄ationes pcedāt ſm ꝯn̄tiaꝫ ⁊ cōtinuationē:nec ꝺe
ſcēdūt ꝺe gn̄e in genus:poſterioꝝ.i.Oīum igit̃ q̄ tra
Tex.cō.22.
dunt̃ in medicina lꝫ ſint ſm ſe valde ꝺiſparia:tn̄ vna
extat ſcia:qm̄ vnitas ſcie cāt̃ ab vnitate obiecti.Sci
entia enim eſt habitus aīe intellectiue:habit⁹ v̊o rō
Tex.cō.22
nē ⁊ ꝺiſtinctioneꝫ ſumit ex obiectis.ſcꝺ̄o ꝺe aīa.q̄re
manifeſtū eſt ꝙ vnitas ſcie accipit̃ ex vnitate obie/
cti ſm rōnē.tale v̊o vt on̄ſum eſt ſufficit vt ſit vnum
vnitate quadā analogie ⁊ attributionis.Propter q̄
dem tertiū huius ſciendū ꝙ cōſtantinus apoſtata in
p̄ncipio ei⁹ grādioris furti:quod pātechnim ſeu to
tā artē appellauit:voluit medicinā ſupponi ſiue ſub
alternari logice:nāli ⁊ morali:cui⁹ motiuū affuit:q2
inquit opꝫ ⁊ medicū rōnabiliū reꝝ:nālium ⁊ nō nā/
liuꝫ necnon ⁊ moraliū tractatorē eē.Cōſtat q2 oēs in
cidit ꝺiuerſis cogitationib⁹ oīb⁹ ſubijci.Sꝫ ꝙ rōna
li ſiue logice ſubalternet̃ falſum exiſtit cū nō p̄n' a lo
gica p̄ter al's aſſumat:neq̄ꝫ ēt ſubm medicine ſub ſb̄/
iecto locet̃ logice.ꝺr̄ia euidēs ſcꝺ̄a. Neq̄ꝫ ꝺꝺ̄m eſt ꝙ
iō logice ſupponat̃:eo ꝙ ipſa rōcinet̃.ſic nāq̄ꝫ oīs ſci
entia logice ſupponeret̃ cū q̄lꝫ rōcinet̃ ſcia.Eſt.n.lo
gica ꝺuplex.ꝺr̄ia ſcꝺ̄a:quaꝝ nulli pōt ſubijci:q2 non
cōi vt tactū:neq̄ꝫ ꝓpe qm̄ nō ꝺiffert a medicina:cum
ipſa in q̄libet repiat̃ ſcia:niſi fortaſſis id ponat̃:q2 vt
ꝺr̄ ꝺr̄ia.i.logica i methodoꝝ oīuꝫ p̄ncipia viā hꝫ:ſꝫ ⁊
reliq̄s ieſt ēt ſciētijs.Neq̄ꝫ ē moral' ſimpl'r cū i ea ꝺo
ceant̃ mores ⁊ v̊tutes ꝺirecte nāles:acq̄ſiti v̊o remo
te ac extranee valde.Iuxta illud p̄ ꝺe inge.capitu.5.
Qui vult curare aīam p̄ curet corp⁹:⁊ politicoꝝ.7.
Corpis quidē curā neceſſariū priorē fore q̄ꝫ que aīe
Iuxta finem
Aīa v̊o moribus curat̃ v̊tutis.hi aūt ſunt qui a ſcia
ꝯſiderant̃ abſolute morali.Caſu tn̄ potius q̄ꝫ rōe for
taſſis nāli ꝺixit ſupponi:qꝺ̄ ſic ꝺeclarat̃.Cū.n.poſte
Tex.cō.30
rioꝝ prio ꝺuplex ſit ſubalternatiōis modus ſcie ſub
ſcia.vn⁹ quidē rōne ſubi eo qꝺ̄ ſubm ſit ſub ſb̄iecto
quem ꝺicimus aſtrologiam ſubijci ſcie nāli.ali⁹ q2
ſm accipiat p̄n' a ſcia ſupiori:q̄uo pōit̃ aſtronomia
ſubalternari mathēatice: puta arithmetrice ⁊ geo/
metrie.Sumit.n. pbatiōes ſuas a ſcia nūi ⁊ mēſure
Almageſti p̄n°.Iſto q̄dem ꝺuplici mō medicina ſcie
ſupponit̃ nāli.p̄ quidē rōne ſubiecti.Nā corp⁹ hūa/
nū ſanabile qꝺ̄ ipſa ꝯſiderat ſub ſb̄o ꝯtinet̃ ſcie nālis
Coll'.t.c.7.⁊
29.⁊.11° me
ta.poſt p̄n^m ⁊
in medio
qꝺ̄ ē ens mo^le iq̄ꝫtū mo^le appens 4°met.aut corp⁹ ſꝫ
alios mobile:qꝺ̄ nitit̃.A.in p̄n° canonis ꝺeclaratio
ne pbare.Vnde in p̄ncipio ꝺe ſenſu ⁊ ſenſato phyſi/
ci eſt ꝺe ſanitate ⁊ infirmitate p̄ma iuenire p̄ncipia.
nec.n.ſanitatē nec infirmitatem pol'e fieri carentib⁹
vita:quare fere phyſicoꝝ plurimi ⁊ medicoꝝ q̄ ma
gis phyſice artē ꝓſequūt̃:hi q̄dē finiūt ad ea q̄ ꝺ̄ me
dicina.hi v̊o ad ea q̄ ꝺe nā q̄ incipiūt ꝺe medicina.ſi
militer ſubalternatur ſecūdo ipſi ratione princip io/
rum:quoniaꝫ vltime concluſiones ſcientie naturalis
vt libri plātarum ⁊ animalium maxime ſunt princi
pia ſuppoſita ⁊ credita:non ratiocinata a medico.ſꝫ
Pri^a p̄. ꝺoc.
p^a ca° 2°
per ſcientiam naturalem fulcita ⁊ ſtabilita.A.vnde
ꝺictum collꝫ primo.capi.primo. Medicina eſt ars
operatrix exiens ex principijs veris.ſ.naturalibus.
Tex.cō.p¹
Et propter hoc ꝺiffō in techinis primo tracta.primo
ꝺata mordetur ibidem id non tangens:quod tamē
non fuit neceſſarium:neq̄ꝫ id faciunt ꝺiffinientes:cū
talia in ꝺiffinitionibus ꝺebeant ſubaudiri:quarto p̄
ma.Qui vero medicinalem ſcientiam aſſerunt totaꝫ
fore practicaꝫ ſubalternari eā mechanice ꝯcupiſcūt.

Supereſt quarto nunc arguta remoue/
re.¶ Ad primum igi
tur ꝺicendū ꝙ iā apparuit q̄uo medicina ⁊ q̄lꝫ alia
ſcia pōt eē ꝺe ſenſibilibus corruptibilib⁹ ſꝫ ꝙ illa in
q̄dā ſuſcipiūt̃ p itell'm for' cōi.ſic.n.ꝑpetua reddūt̃ ⁊

incoꝛruptibilia:nõ ãt ꝭƺ ꝙ ſũt ĩ ſui nã ꝑticulari ſigni
ficata.❡Ad aliud dõƺ ꝙ medicina eſt de abſtractis.
abſtrahere ṽo aliqd ab alio ſm intellectũ nihil aliõ
eſt niſi cõſiderare vnũ ꝑter reliquũ.Cui⁹ grã ſciẽdũ
6º meta.ꝙ abſtractio eſt triplex:vna qdeƺ a mã oĩnõ
Tex.cõ.2 ꝛ ſƺ eẽ ꝛ ſƺ cõſideratione vel itellꝰƺ:ꝛ tal' ẽ metaphy
ſici nullo mõ mãm cõcernẽtis.alia ṽo ſm rõnẽ tm̃ ꝛ
nõ ſƺ eẽ.ꝛ ita mathematicus abſtrahit.tertia quidẽ
fit nõ a mã ſenſibili in cõi.ſed a mã ſenſibili ſignata
hac aut illa.ꝛ ſic abſtrahit nãlis ꝛ medicus ꝛ vl'r ar
tifex oĩs q mãƺ ſenſibilẽ cõcernit.Sũt ĝ illa de qb⁹
eſt medicina aliqũo abſtracta.❡Q̃ ſi dicis imo ſũt
cõcreta.q̃.n.adiectiua ſt' ꝛ depẽdẽtia cõcernũt ſubƺ
qualia ſunt ſanuƺ ꝛ egrotũ.❡Dõm ꝙ abſtractũ du
pliciter dr̃ vno quidẽ mõ vt iã viſum ꝙ nõ ſit mãe ſi/
gnate immerſum:imo vigoꝛe intellectus ab ipſa ex/
poliatũ.Et de ſolũ ſic abſtractiſ ẽ ſcia.Alio mõ dr̃ ab
ſtractũ ꝓut rẽ ſuã dicit ꝑſe ſubſiſtẽtẽ magis ꝛ nõ i de
pẽdẽtia:vt albedo ꝛ ſanitas.Cõcretũ ṽo ẽ qõ eãdeƺ
noĩat cũ q̃dã ĩclinatiõe ꝛ depẽdẽtia ad ſubm vt albũ
ꝛ ſanũ.ꝛ de talibus ↄcretis bñ põt eẽ ſcia:dũmõ ſint
abſtracta via añdicta.Et qꝛ ſanũ ꝛ egruƺ ꝛ neutrum
quãdã depẽdẽtiã ĩpoꝛtabat ad ſuũ ſubm.iõ Ga.diffi
niẽs medicinã dicit eã eſſe ſanoꝝ.ſ.coꝛpoꝝ egroꝝ ꝛ
neutroꝝ.Ad aliud dõm ꝙ medicina eſt vliũm vt dñ
ſũ fuit.❡Si aũt dicis ſi medicamur vl'e vt hoieƺ.ſƺ
ꝑticulare vt Calyã vel Soꝛ.❡Dõm ꝙ iſtõ medica
ri nõ ẽ ſcia directe.ſed quidã act⁹ ꝛ laboꝛ ꝑticularis
ꝛ de tali nulla ẽ ſcia.vñ ꝛ q dicũt medicinaƺ artẽ me
chanicã ſic ĩpam a lõge aſpexerũt.❡Si aũt dicat' ꝙ
in iſto actu vel ope ita ꝑticulari extet rõ medicine cũ
finis ei⁹ al'r nõ adipiſcat'.❡Dõm ꝙ lƺ tãdẽ ħ ↄcur/
rat:tm̃ magis adipiſcit' ſciẽdo ſciam ſcialẽ ꝛ maxime
modũ ꝛ q̃litatẽ operandi.dirigit.n.ꝛ regulat ĩ actũ
opandi ꝑticularẽ:ꝛ tũc ↄſequit' medicie finis ꝑfecte:
qõ oñdit'.Q̃ñ.n.qs tẽdit ad op⁹ feſtine neglecto mõ
ꝛ q̃litate opandi vtpl'm magis nocet q̃ƺ ꝓſit ẽt bona
hñs expimẽta.cũ cõgruis cõpl'onib⁹ ꝛ locis ꝛ tpib⁹
neſciat applicare:expimẽtoꝝ lib.hũc.n.modũ ꝛ alie
ſcie hñt.puta logica.docet nãqƺ ſyll'm cõficere.ſyllo
De medicinis mechanicis i fi. giçare aũt demũ ẽ qdã act⁹ ei⁹ quodãmo ꝑctic⁹:ꝛ tñ
qs nõ ſyllogiçãs qñ ſcit logicã dĩ ei⁹ finẽ fuiſſe ade//
ptũ.❡Ad aliõ dõƺ ꝙ meⁿᵃ nõ ẽ ſenſibiliũ ꝑticulariũ
ſicut neqƺ alia vt dñſũ ẽ ſcia:ſƺ ẽ vliũ.❡Probas aũt
ꝙ nõ.qꝛ vlia qñ veniũt ad ĩtell'm reddũt' ꝑticularia:
cũ ſit vn⁹ nũo ꝛ ꝑticularis.❡Dõm ꝙ vl'e hƺ du' eẽ.
vnũ qdẽ in intell'u iã poſt in actũ aliqñ deducto.aliõ
ſm ſe ꝓut a multis ꝑticularib⁹ eſt q̃dã foꝛma cõis ꝑ
intell'm abſtracta.hec.n.ſpẽs ꝛ ſilitudies reꝝ abſtra
hit a ꝑticularib⁹ ẽt ſignatis:ꝛ reponit in intell'm poſ
ſibilẽ.ſ.ↄgregãs vnã q̃ƺdã nãm cõem natã ĩeſſe vel di
ci de pl'ib⁹.iuxta illud Poꝛphirij.Participatiõe ſpẽi
Lib.vliũ ca. j.in medio. pl'es hoies ſũt vn⁹ hõ.ꝛ demũ ꝓijciẽs lumẽ ſuũ ſup
intell'm pol'em facit ĩpm ꝑdictã nãm intelligẽ.hƺ.n.
ſe ad eũ ſicut lumẽ ad coloꝛes:ꝛ ſic intell's ↄſurget in
actu ꝛ tãdẽ adept⁹ ſeu accõmodat⁹ dr̃ia.57.Cũ igit'
A ſm ſe nã illa cõis vel ſpẽs remaneat vl'is ab obo ꝑfe/
cta poterit de ea foꝛe ſcia.vr̃.n.ꝙ itell'ual' nã ſit ĩ gñe
ſuo ſicut ſol in gñe coꝛpeo.Scim⁹.n.ſolẽ foꝛe vnum
nũo ꝛ ĩdiuiduũ:ꝛ lucẽ q̃ in ipſo dupl'r ↄſideratã.Si
enim ↄſideret' ꝓut eſt in eo foꝛma ſolis ẽ vna nũo.ſi
ṽo accipiat' ſm ꝙ ab eo ẽ manãs.ſic vl'r oĩum ẽ illu/
minatiua diafanoꝝ tã ꝑuioꝝ q̃ facit lucida ſƺ actuƺ:
q̃ƺ nõ ꝑuioꝝ q̃ reddit coloꝛata:ꝛ ſic multa agit ꝛ fa c̃
Nr̃.n.intell's ſm ꝙ eſt aliqd nãe aĩe dr̃ indiuiduus:
tñ ꝓut emittit actiões intelligẽdi eẽ in virtute notat'
vl'i:ꝛ ħ mõ vl'ia ſt' ĩ ĩpo:qꝛ ſic ẽ abſtractiu⁹ ꝛ ↄnudatiu⁹
foꝛaꝝ ſicut lux coꝛpalis coloꝝ.lƺ ĝ indiuidu⁹ ponat'
ſm ꝙ eſt foꝛma hoĩs:tñ ſm ſuã ꝑtatẽ inq̃ƺtum eſt po
tẽtia lucis ſpũalis vl'is eſt.nã ẽt vl'ia ſunt in intell'u ſi
cut foꝛa ĩ mã vel accñs in ſubo.Ens.n.in aĩa potius
eſt intẽtio rei q̃ƺ res.ꝛ iõ ſicut nõ indiuiduat' coꝛpal'r
ꝑ eſſe qõ hƺ in luce coꝛpali:neqƺ ẽt ſpecificat' eo ꝙ eẽ
in luce ↄuenit oĩ coloꝛi:ita ꝛ intẽtio rei nõ ſpecificat'
nec indiuiduat' ꝑ ħ ꝙ eſt in luce incoꝛpea intellectua
li.ſed manet vl'is.❡Cõtigit aũt circa hoc dubitare.
cũ nihil agat vltra ſuã ſpẽm.intellectus igit' indiui/
duus ſpẽm nõ poterit vl'em cõcreare.❡Dõm ꝙ id
ꝑaue ponẽtes vnitatẽ intellectus nõ ſic angit:ſƺ vi/
tatẽ pl'itate ipſius ꝓtẽtentes cũ lege.ꝛ iõ dicũt ꝙ in/
tellect⁹ tripl'r hoi couenit'.vno qdẽ mõ vt nã dãs eẽ:
ꝛ iõ indiuiduus.aliter vt potentia per quam ẽ ope
ratio intelligẽdi:ꝛ ſic vl'is eſt ṽtus.Jd tñ vĩ ↄ Ari.3.
phy.ꝛ.12.meta.negãtẽ paſſionẽ nũq̃ƺ plus ſubo foꝛe Coll'.t.ↄᵗⁱ 36
abſtractã.Q̃õ ꝛ ꝑ ſe dicã vificari.ṽtus.n.viſiua mã Tex.cõ.2.
lis obiecto ſuſcitata et medij diſpõne coextẽdit' in im
menſum.tertio mõ vt foꝛma acq̃ſita ex multis intel/
lectib⁹.Q̃ꝛ igit' hec difficilioꝛ eſt tractatio q̃ƺ negoci
um pñs exquirat:nũc tm̃ ſufficiet dixiſſe.❡Ad aliõ
dõm ꝙ diffinitio ẽ duplex.vna qdẽ vere q̃ ſoli⁹ ẽ ſbe
ſic.n.ſola ſuba hƺ ꝙ qd eſt ṽe.7.meta.ita ꝛ diffõnẽ.ꝛ
ħ dr̃ ꝓꝑie ſubalis diffõ.Eſt ꝛ alia ĩꝑꝛope ſumpta vi Tex.cõ.19.
us dicta deſcriptio ſeu notificatio duplex ẽt exñs.q̃/
rũ vna ex accñtalib⁹ ꝓꝑietatib⁹ ↄſurgit inſeꝑabil'r
cõcomitãtib⁹ gñi ꝓximo cõiectis.Altera ṽo ex ſuba
libus differẽtijs ꝑter ↄueniẽs ſui ꝓximũ gen⁹ aggre
gatis.Boetius topi.2.ꝑꝛima qdem haꝝ erit diffiº ſƺ
qd vt accñtiũ.ſicut.n.accñtia nõ hñt ꝓꝑie qõ qd ẽ:
imo ꝑ additamẽtũ:recipiũt.n.in eoꝝ rõe ſubm vt ſy
mitas eſt naſi cauitas.ſic.n.nõ hñt ꝓꝑie diffinitionẽ
ħ tñ diffiº eſſentialis dici põt:nõ aũt ſubſtantialis:cũ
ſolius iſta ſit ſube.ſcõa ṽo diffõ impꝛopꝛia ſeu notifi
catio erit ſube q̃ vtimur multotiẽs ex defectu ſubalis
7.apparẽs meta.❡Sic igit' dõm ꝙ diffinitio ꝓꝑa Coll'a.t.cõ.
ſubalis nõ ↄſtat ex accñtib⁹.eẽntialis aũt ꝛ ĩpꝛopꝛia 14.ad.t.cõ.ꝑ
cõſtare põt.❡Adhuc quãq̃ƺ ad accñtiũ ꝓut diuidũ
tur ↄ ſꝑ aut frequẽter nõ ſit demõſtratio:cu ſint caſua
lia ꝛ foꝛtuita vel etiam ↄ ꝑ ſe:ꝓut tñ ſeparãtur ↄtra
ſubam eoꝛum:ceu ſignat matheſis extat demr̃atio.
❡Ad aliud dõm qõ illud qõ nullo mõ participat
vnitate nõ eſt.q̃ aũt ſũt medicine vnitãt' vl'i vnitate q̃
dã:vt dñſum analogie ꝛ attributionis.ꝛ ita põt eoꝝ
eẽ vna cognitio que ſciũtur expientia:ꝛ q̃ rõne ſbe
ꝛ accñtis coꝛruptibiliũ ꝛ ĩcoꝛruptibiliũ.❡Ad aliõ
iam apparet quid dicenduƺ.❡Ad aliud dicẽndum
ꝙ finis medicinalis ſcie nõ eſt opus ꝑtiale:aut ſani/
tas hec vel illa:ſed cõis.ea.n.ĩtroducit' ſanitas actu
ꝑꝛout eius ṽtute:ſicut dicet' dr̃ia ↄñti:in opus deſcẽ/
ditur:ita vt ipſa ſanitate que ẽ anime foꝛa ſanitas in
troducit' q̃ coꝛpoꝛis habit⁹. ❡Dr̃ia. iiij.

Quod medicina non ſit

theoꝛica oñdit'.ſed ꝑꝛactica.qm̃ dcm̃ eſt
dr̃ia ꝑcedẽti ꝙ medicina ẽ adiectio eoꝝ
q̃ deficiũt:ꝛ ↄtractio illoꝝ q̃ ſuꝑabũdãt
ꝛ ꝙ ẽ ars opatrix iuẽta expiᵗᵒ ꝛ rõne.qõ aũt tale ꝑꝛa
cticũ extat.❡Adhuc iuſtũ eſt vnũqõqƺ ſoꝛtiri nomẽ
a fine.2.de aĩa.ſed finis theoꝛice ṽitas eſt:ꝑꝛactice Tex.c.49.
vero op⁹.ethicoꝝ ſecundo.ꝛ ꝑꝛime philoſophie.2. Tex.com.3.
Medicine autem finis nõ veritas eſt ſƺ operari.Nõ
enim id negociũ eſt ſciẽdi cã:ſƺ vt ſani ſim⁹.hic.n.eſt
medicine finis dr̃ia ꝑꝛima.❡Rurſus in ꝑꝛincipio Auicẽ.
metaph.Theoꝛice ſcie ſunt in quibus querit ꝑfici v/
tus aĩe ſpeculatiua ꝑ acquiſitionẽ intell's in effectu

.s. p adeptionē ſcie imaginate ꝛ credite de reb⁹ q̄ nō ſūt nr̄a opa nec nr̄e diſpōnis. his. n. eſt certitudo ſcie ꝛ opionis. vñ idē in logica. Eius finis. s. phie ſpecu/latiue nō ē niſi pfectio aie vt ſciat tm̄. Finis igit̄ ipſi⁹ eſt cognitio ſcie q̄ nō eſt op⁹. ſūt aūt modi phie tres eēntiales nālis: mathematicus: ꝛ diuinus. 6° meta. medicina vo nullū extat taliū: cū ei⁹ finis ſit p op⁹ ſanitatis poſſeſſio: pp que medicina non erit ſpecula tiua: veꝝ factiua magis ſeu practica.

In principio

Tex. cō. 2

In oppoſitum vi ꝙ theorica. Illā nāqꝫ ē theorica in q̄ pficit̄ intell's p ſe ſpeculatiu⁹. hꝫ qdē ē medicia cū pn' hēat ꝛ cās pmas in qb⁹ intell's pficit̄ cōtēplatiu⁹: ceu ſūt elnta ꝛ ōnes cum alijs. Et ſcia illa nō eſt practica q̄ docet modū ꝛ q̄litatē opandi cū id in op⁹ nō ɔcidat: ꝛ hꝫ qdē eſt medicina: p pma. ¶ Rurſus. A. in pn° meta. Practice ſcie ſunt ille in qbus querit pfici virtus aie ſpeculatiua p adeptionē ſcie imaginate ꝛ credite de rebus q̄ ſūt nr̄a opa: ad h̄ vt ſcōario pueniat pfectio virtutis practice i morib⁹. vñ h̄ i logica. finis practice eſt pfectio aie nō vt ſciat tm̄. ſed vt ſciat qd ōꝫ agere ꝛ agat: ita vt practice finis ſit cognitio ſcie q̄ eſt in ope. ſꝫ medicina nō eſt de his q̄ ſunt ex nr̄o ope ſed nāe: cū ei⁹ extet ſubm corp⁹ hūanuꝫ. ōia. 6. vñ neqꝫ mores ɔ̄ctat niſi fortaſſis nāles de qb⁹ nō moralis ē ſꝫ nālis magis. q̄re infert̄ medicinā practicā nō exi/ſtere: quoꝝ qdē ɔ̄riū ſentiūt fere vniuerſi ponentes medicine aliqd theoricū ꝛ eiuſdē qd ɔ̄cticū. ¶ Amplius ſicut ē in artib⁹ liberalib⁹ ꝛ phia. ita i medicina. qm̄ vtrobiqꝫ repit̄ qd ē ſcie. ſꝫ in artib⁹ repit̄ ali/qd theoricū: ceu in grāmatica. p'elroꝝ cognitio ſyl/labaꝝ puta dictionū ꝛ orōnū: ɔgrue vo demū vnuꝫ cū alio ɔiūgere practicū. In logica vt ppōnis ſylli notitia theoricū extat. Cōiungere vo has in vnū ꝛ ſyllogiȥare actu ɔ̄cticū. In phia vo ſimpl'r. 3. modi ei⁹ eēntiales ſūt qd theoricū: moralis vo phia ōis qd practicū. ꝛ ſi qdā hoc in ea theoricū ponāt vt⁹ ē habitus electiu⁹ ꝛc. ethicoꝝ. 2° ꝛ alia multa. ꝛ vl'r pn' magis hn̄t rōnem theorice. concluſiones vero vltimiores practice. Itaqꝫ erit ſil'r in medicina. q2 ei⁹ erit quid theoricum ꝛ aliud practicum.

Doc. p°ca. p°

Cap. 5°

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ qd ſit medicia mōſtratū ē ōia pori: qd aūt theoricū ꝛ practicū ex arguti s: hec quoqꝫ ē medicie alijs ampli⁹ attributa diuiſio: cū in ea euidēti⁹ appeat qd theoricū ꝛ practicū q̄ꝫ in ceteris: q̄ qdē diuiſio ptim eſt gn̄is in ſpēs: ptim vo toti⁹ integralis in eius ptes q̄ꝫtitatiuas: q̄lis eſt ptitio aie diuiſionū libro. Cui⁹ eqdē rō alia vegetabilis: qdaꝫ ſenſibilis: alia vo rōalis. In eo nāqꝫ ꝙ medicina predicat̄ de theorica ꝛ practica: rōnē induit diuiſionis gn̄is in ſpēs. ꝛ ſepat̄ ab ea q̄ integri toti⁹ in ptes ipſius: inq̄ꝫtū vo tota rō medicine ſaluat̄ in theorica ꝛ practica ceu gen⁹ ſaluat̄ in qualibet ipſius. s. ſpecie diſiungitur a diuiſione totius vniuerſalis. ꝛ annectitur ei que totius quantitatiui in [illegible]us partes.

Propter ſecundum vero ſciendu ꝫ. ꝙ Iſidor⁹ ethim. i. ꝛ Ugo in didaſcalicon medicinam nō diſtinguūt in theoricā ꝛ practicā ſꝫ abſolute totā practicā ponūt: eāqꝫ inter. 7. locantes mechanicas: q̄ ſūt laniſiciuꝫ: armatura: nauigatio: theatrica: agricultura: paſto/ralis ꝛ medicina. nō tn̄ he vltime triū ſūt ita mechanice vt relique: cum pncipiū obtineāt interi⁹ nāle vegetabile: alie vo amplius. oino. n. vi a pposito ꝛ nō aliter fieri. hi. n. ſolū vñr ſufficietenus attendiſſe ꝙ mot⁹ ſumit nomē ꝛ ſpēꝫ a termio ad quē: ꝛ qd iuſtū

eſt vnūqdqꝫ appellari a fine. Uoleſqꝫ finē medicine fore opus ſolū: vt fortaſſis medicinā expimētalē tm̄ ꝛ vetulaꝝ percepit. Apud ēt Auer. col. 7. caplo. 31. Medicine inter mechanicas ſituat̄: eo ꝙ artifex ei⁹ multotiēs ſeqtur finē in ipſa: ꝛ interdum priuat̄ illo ceu in reliquis mechanicis iterdū. Et pterea dixi i diffōne ꝙ medicina eſt ars mechāica ꝛ multi ex h̄ mirabāt̄: ſed ignorauerūt qd dixerim phyſi. 2. de mechanicis artib⁹. vñ h̄ ſicut pores p medicinā ſolam praxim ꝛ motionē corporeaꝝ actionum vñr audire. A. quoqꝫ diuidēs vt alij medicinā in theoricā ꝛ practicā ɔ̄ quoſdā vt haliabbatē nitit̄ oñdere vtrāqꝫ fore ſciaꝫ ꝛ nō practicā actionē. Scia nāqꝫ didit̄ ɔ̄op⁹: qm̄ ſcia ē qd vl'e in intellu ɔceptū. op⁹ aūt ē aliqd p/ticlare i motu ſitū ꝛ trāſmutatōe: aſſerit nāqꝫ ꝙ theorica ſit ad ſciēda pncipia: vñ ꝛ eā ſciam dicit ſcialē: quā cū ſciuerimus ſciam tm̄mō hēbim⁹: ita ꝙ in q̄litate opōnis nihil nos intromittem⁹. Practica vo eſt ad ſciēdā opandi q̄litatē. q̄ iō ōr ſcia opatiua. docet enim modū ꝛ q̄litatē opandi abſqꝫ eo ꝙ corpal'r moueamur ꝛ laborem⁹. Ita nāqꝫ qd eēt pticulare ꝛ nō ſc ia: cū actus ꝛ gn̄ationes ſint circa ſingularia pncipio meta. ac ethicoꝝ. 8. Cui alludit Almageſti i initio. Bonū dicēs fuit qd ſapiētib⁹ nō deuiātib⁹ viſuꝫ eſt qm̄ ptē ſpeculationis a pte opōnis diuiſerūt q̄ ſūt due ſapie ptes. vocat igr̄ vtrāqꝫ ptē ſapiaꝫ ꝛ ſciaꝫ magis. haly. vo rodoā quarto ꝛ p q̄dripiti. Miniſteria hn̄t duas ptes q̄rū vna ē theorica ꝛ alia practica. ſic ſūt medicia: iudiciū: aſtronomia ꝛ agricultura: q̄ ſapiētes opant̄ p ſapiētiā: n eōa q̄ ſciunt laboratores p vſū. Et noſce ſꝫ Pthole. ibidē ꝙ miniſteria ſunt in q̄tuor maneriebus. Pria q̄rū ē theorica ꝛ eſt ſcia ſolū mō ꝛ hec ē phia. Scōa ē practica: ꝛ hec eſt p quam mores ſciunt̄ aie ꝛ q̄uo ōꝫ regere ꝛ gubernare ciuitates ꝛ manutere domū. Tertia ē q̄ cōplet opa nāe ceu medicina ac agricultura. Quarta ē dirigens ꝛ aptās ſicut carpētaria: militia ꝛ hꝫ ac vl'r oē qd ad officiū ordinat̄ regis. vnū. n. in aliud ordinat̄ vt freni factiua i equeſtrē ꝛ in ea q̄ deiceps. Et iō cū haliab. ca. 4. eā poſuerit actionē n̄ erit ſcia. Inqt. n. is ꝙ medicina diuidit̄ in duo diuidētia. q̄ꝝ alteꝝ ē ſcia: ꝛ alteꝝ actio. Scia igit̄ eſt cognitio v̄itatis i rōtionis q̄ pponit̄. ꝛ eſt poſita i cogitatiōe p quā eſt diſcretio ꝛ regimē eoꝝ q̄ꝝ volum⁹ actio nē. At vo actio ē illius eductio rei q̄ poſita ē in cogitatiōe i ppatulo ſenſuū ꝛ opatiōe manuū: iuxta qd diſcretio ipat. Scōꝫ hūc igit̄ theorica erit ſcia ꝛ ſpeculatio qdā: ɔ̄ctica vo mechanicaꝝ vna magis. Auer. q̄ꝫ colliget pncipio ca. p ampli⁹ cōcidit in ſniam hali. nō ponēs medicinā totā mechanicā vt i. 7. Ait. n. ꝙ hui⁹ artis aliqd ē ſpeculatiuū ꝛ illud eſt ei⁹ ſcia nālis. ꝛ aliqd practicabile. ꝛ ps ɔ̄cticalis ē ars medicinaꝝ expimētalis. ꝛ illius eſt ars anathomie. Sꝫ theoricalis pl'm ē accepta a cauſis ſanitatis ꝛ egritudis ꝛ pcipue a cauſis multum remotis ſicut ſunt elementa ꝛ conſimilia.

In fine

Coll'r. ca. 5 in medio.

Propter tertium quideꝫ ſciēdum ē ꝙ theoricū ꝛ practicuꝫ dupliciter dicitur ꝛ ratione rei ꝛ intellectus ſiue modi. Eſt aūt theoricū ex parte rei: cuꝫ ipſa ſit ex opere nature: ꝛ nō noſtro producta. ſitqꝫ prima ꝛ ſuperior in eē ꝛ cognitione: q̄lia ſunt illa de qbus modi phie extāt tres eſſentiales pretacti. Rōne quidē itellect⁹ quoniā ipe rem q̄ꝫtūcūqꝫ poteſt vtcūqꝫ ſpeculatiuā reddere conat̄ inquātum eſt ipſius perfectiuus ex ſcientia vniuerſalium q̄ꝫtūcūqꝫ apparēs primo de p/tibus aīalium. vñ 3° de aia. Intellect⁹ ſpeculatiuus cū ſpeculatus fuerit aliqd actuale id eſt factibile ſiue

Cap. primo. T. cō. 46.

agibile:iam nihil ꝑcipit aut ꝓſeq aut fugere. Mul/
totiẽs enim intelligit terribile aliqd aut delectabile:
nõ iubet aũt timere vel delectari. Sic itaq; ĩtellect⁹
põt ſpeculatiuus aliqd in ſe practicũ intueri ⁊ ſpecu
latiuus erit dũmõ ꝓſequẽdo vel fugiẽdo nõ trãſcen/
dat in actũ:⁊ merito: intellect⁹ nãq; ſm Boe. maior
eſt potẽtie q̃ʒ nã. põt.n. ↄiũcta diſiungere ⁊ diſiuncta
ↄiungere. vt tactũ ẽt p Auer. dr̃ia ꝑori. ⁊ ita tota me
dicine ſcia erit ſpeculatiua: imo ⁊ agricultura ſm ꝑ/
ſatũ Hali. tradita p Uirgilium ⁊ Palladiũ ⁊ oĩo ars
oĩs dicta mechanica. Practicũ qdẽ rõne rei extat cũ
nã ipſius de ſe inclinet in opus ſeu negociũ. Ethicũ
Cap. 2° eſt vt boni efficiamur ſm v̂tutẽ opantes: ethi. 2. medi
cinale v̂o vt tãdẽ ſanitate fruamur. Praxim v̂o ipſi⁹
q̃rim⁹ vt ſeruem⁹ ſanitatẽ ⁊ egritudinẽ remoueam⁹.
Tex. cõ. 17. Uñ in ꝓhemio de aĩa. Phyſic⁹ exiſtit circa mãe paſ/
ſiones nõ ſepabiles: ſed circa q̃ſcũq; non inq̃ʒtũ hmõi
ali⁹ artifex eſt vt inſtructor aut medicus. ⁊ ↄmẽtator
qd̃ ex iſtis formis ⁊ paſſionib⁹ nõ eſt p nãm: ſʒ p volũ
tatẽ ↄſiderãdũ eſt ab artificibus mechanicis: vt car/
pẽtario ⁊ medico. Practicũ v̂o ex pte intellect⁹ ẽ qñ
ĩpe ordĩat qd in actu eligẽdo vel fugiẽdo: ceu qñ me
dic⁹ eligit medicinã vt fugiat egritudinẽ ⁊ ĩducat ſa
nitatẽ. Praxis tñ actual'r nõ ẽ ĩtell's cũ ſit vl'uʒ ẽt pra/
Tex. cõ. 60. ꝑti°. pti^a. vt s. in oppo^m cticus: ſʒ ſenſus q ſingulariũ ſm actũ exñtium. 2. de
aĩa cui debet̃ emperia ceu intell'ui rõ. ⁊ iõ ſm. A. cũ
qs hũerit theoricã ⁊ practicã ſciaʒ adept⁹ erit ſcialẽ
⁊ opatiuã: ⁊ ſi nũq̃ʒ fuerit opat⁹: cũ ꝑctica ñ ſit actio
ſed modũ doceat ⁊ q̃litatẽ opandi. Qd̃ ex ſili teſtatur
Ca. 34. i me° Boe. muſice inqens ꝑ. Is eſt muſic⁹ q rõne ppẽſa ca
nẽdi ſciaʒ nõ ſuitio opis: ſʒ ĩpio ſpeculatõis aſſumit.
⁊ fortaſſis illd̃ voluit Ari. ĩtroduct⁹ ab Auer. coll'ʒ ꝑ
Partil^le pri^e ca. ꝑ. Et Ariſt. appropriat hãc artẽ ĩter artes mecha
nicas in v̂tute. Qd̃ indicat ꝓblema. 3°. q2 ei⁹ potẽtia
docet̃ mod⁹ opandi ⁊ ordo. Quis.n. ĩpam in ei⁹ aĩa
hñs: v̂tute ipſi⁹ põt actual'r agẽ ↄſeruãdo ⁊ curãdo
Tex. c. 5. ⁊. 14 Ueꝝ ex. 9. meta. hic angit̃ ſic Aui. Uʒ impoſ'e eẽ edi/
ficatorẽ q nõ edificauit: nihil aũt cytharedũ q nõ cy/
thariçauit. nã adiſcẽs cythariçare: cythariçans adi/
ſcit cythariçare. Quare interioꝝ. 2° capitulo vltimo.
Methodi ſolũ cognite ſine multiformiter exercitari
ſʒ eas nequeũt pfectos opari eos q diſcũt. Uñ dd̃ʒ ꝙ
lʒ oĩs ſcia ſit ĩ aĩa v̂tute intell's ex reb⁹ origiata: tñ p
fectio ãplior: ei⁹ opõe ſuſcipit̃ ex applicatiõe demũ ha
bitus ipſius ad res ex qb⁹ ↄ̃xit originẽ. Cythariçare
ẽt magis in praxi pmanet q̃ʒ medicia. Sil'r neq; Sa.
negauit ſciam veꝝ ipſi⁹ pfectionẽ q̃ in ei⁹ vltimũ finẽ
tẽdit̃ ⁊ cõius intẽtũ. Eſt enim pfectio duplex: vt q̃ʒtũ
ad eſſe: ac bñ eẽ. Uñ alpharabi⁹ de ortu ſciaꝝ. Me/
dicus medicator nõ efficit̃ pfect⁹ niſi p duas v̂tutes.
Quaꝝ vna eſt v̂tu s ſup vl'ia ⁊ canones q̃ acqrit̃ ex li
bris medicine: ⁊ altera virt⁹ q̃ aduenit p lõgitudineʒ
frequẽtie actionũ medicine in egris: ⁊ ſtudij in eis p
lõgitudineʒ expimẽti: ⁊ viſionis corpoꝝ ĩdiuiduoꝝ.
⁊ p hãc v̂tutẽ ꝑt medicus mẽſurare medicinas: ⁊ cu/
rationeʒ ſm vnũqd̃q; corpus in vnaquaq; diſpõne.
Ex his itaq; apparet ꝙ. A. cũ Hali. ſenſit vtrãq; ptẽ
medicine: theoricã. ſ. ⁊ practicã ſciam exiſtere. Hali.
aũt theoricam ſolũ: practicã v̂o actiõe magis. Auer.
quoq; vt viſum plus eam practice q̃ʒ theorice aſcri/
bit cum etiaʒ dicat ꝙ ſit ars operatiua ſeu operatrix
rationabilius tñ ac dulcius cenſuit. A. ponens vtrã
q; medicine partem rõnem hr̃e ſcie ſuo modo.

Propter quartũ qdem ad ꝑmũ dd̃m ꝙ adiectio ⁊ detractio ⁊
ars opatrix nõ dicũt hmõi vt expoſitũ ẽ motũ ⁊ actũ
ſed modũ potius ⁊ q̃litatẽ ipſius: alioqn non eẽt ars
excellẽtiſſima. vt declarabit̃ dr̃ia ſubſequenti. ¶ Ad
aliud dd̃m ꝙ finis theorice veritas eſt ⁊ nõ aliud: pra
ctice v̂o cũ hoc in opus eſt declinatio: cũ modus ⁊ q̃
litas in ea declaret̃ agẽdi: qd̃ eius negociũ ħ ↄtingit
manifeſtare. ¶ Ad aliud dd̃m ꝙ medicina aliqd eſt
taliuʒ. reducit̃.n. in ſciam dr̃ia tertia ⁊ ſequẽti: q̃ ſi fi/
naliter ſanitatẽ opere faciat adipiſci: eſt tñ ſcia cũ id
nõ actionẽ ſeu laborẽ importet corporeũ: veꝝ q̃litatẽ
dicat ⁊ modũ opationis: ⁊ ꝓprie cũ circa ipſam hic
negociantis finit̃ intẽtio. ſil'r quoq; apparet q̃ʒtũ co/
gãt in oppoſitum adducta. q2 dñſuʒ eſt ꝙ ꝑma medi
cine pars ſimpl'r eſt theorica: reliqua v̂o ſicut decla/
ratũ. ⁊ ſi dicat̃ practica: modũ ſpeculationis quẽdaʒ
tñ obſeruat ita vt ⁊ tota poſſit dici ſpeculatiua.

¶ Differentia. v.

Q medicina non ſit artium excellẽtiſſima mõſtrat̃. Ex qb⁹
oſtenſum eſt ĩpam practicã ſolũ exiſtet̃
dr̃ia ꝑeunti. Adhuc de illo qd̃ eſt vanũ ac in artẽ diui
nationis redactũ nõ eſt artiũ preclariſſima: cũ id de/
notet vilitatẽ ⁊ imperfectionẽ. hmõi v̂o medicina eſt Coll. i n prin.
vñ Hip. de lege. Res medicine ſunt vane. ꝑmoq; re.
a. Ars medicine in diuinationis vanitatẽ ẽ redacta. Tex. nõ. 16.
¶ Rurſus. ſeruile aut qd̃ ĩ aliud ordinat̃ nõ ẽ excellẽ
tiſſimũ. talis v̂o eſt medicina ſubſeruit.n. bonis for/
tune. ea.n. acqrunt̃ maxime ipſa. ⁊ ordinat̃ in nãm.
dr̃ia. 3. ſubalternat̃ nãq; illi. ¶ Amplius cognitio ĩ/
telligibiliũ ſicut ſubaꝝ ſepataꝝ ⁊ aĩe ẽ ꝑclarior ea q̃
corpis: ceu hec illis nobiliora. taliũ aũt eſt ſcia me^ne
cũ ſit de corpe hũano ſanabili tãq̃ʒ de ſubo. dr̃ia. 6. me
taphyſica v̂o ⁊ q̃ de aĩa traditio. de re ĩtelligibili no/
biliſſima. ¶ Et fulcit̃. q2 oẽs ſcie ĩ ꝑmã tãdẽ reducũt̃
metaphyſicã dictã: dr̃ia ꝑ¹. Palin: ſi eſſet ꝑclariſſima
eidẽ id ieẽt ſoli: cũ p ſupabũdãtiã dcm̃ vni tm̃ ↄpetat:
thopi. 5°. Sed multe alie medicina ſunt excellẽtiores Cap. 15.
Ari. ⁊ Cõmẽtator de anima in initio: propter q̃. me/ T. 2^{ti} pri^t
dicina non eſt artium excellentiſſima.

In oppoſitũ Hip. de lege tal'r ꝑncipians. Medicina artium preclariſſi
ma. ¶ Rurſus illa eſt ſcientiarum excellentiſſima q̃
tuetur ⁊ dirimitur quod naturaliter affectatur preci
pue. hec autem eſt medicina q̃ circa corpus extat hu
manũ vt vita cõſeruet̃ ⁊ protẽdat̃ illeſa. Omne nãq;
animal ſalutẽ tueri conatur: mortẽ pniciẽq; deuitat.
huius prohemio. vnde tertia primo. c. i. De duabus Poſt me^m
rebus nobis ſecuritatem prebet. ſ. putrefactionis pe
nitus prohibitionem ⁊ humiditatis defenſionem: ne
celeriter reſoluatur: hac etiam actus conſeruantur
innocui. Itaq; artium medicina erit ꝑclariſſima.

Propter primũ qdem ſciendum ꝙ quid ſit medicina: qdq; ars.
qũo ẽt ſcia vel ars dicat̃: dr̃ia viſuʒ eſt tertia. Precla
riſſimũ aũt id dicit̃ qd̃ nobilitate ac ꝑoritate reliq̃ ꝑ/
cellit: vt inde ſit appetẽdũ maxime.

Propter ſecũdũ vero ſciendum ꝙ aliq dehoneſtauerunt ſcien
tiam iſtam precipuaʒ: ſicut reliqua ab idiotis vitupe
rantur quandoq; cum quelibet ſcientia tot hoſtibus
exponatur q̃t eius extãt vituperãtes ⁊ ig̃rãtes. nihil
enim diligitur niſi cognitum. Quorum aliqui id cõ/
miſere: q2 ſenſibus inexperti ac intellectu obnubila/
ti non potentes attingere ad ea q̃ promittit: cum nõ
ſolum diſpoſitiones corporis doceat exteriores co/
gnoſcere: verum etiam interiores. nec tantum pñtia:
veruʒ ⁊ futura: putãt equidẽ ſic reliquis vt ſibi eue/
nire: hoꝝ ridiculũ ẽ nõ puũ. Nõ.n. ſi nicticoracis ocu

lus lucē ſolis īueri mīme valʒ:reliq̄ nō poterūt aīa/
lia.q̊ꝝ defect⁹ ē in ꝓmptu:cū ſeipſos vitupent ꝛ non
artē.dr̄ia.3.Nōnulli vo eādē vanā putabāt.q2 ꝯſide
rātes eos q hmōi artꝭ fatebāt̄ ſe familiares exiſtere
inuenerūt multū a vitatis tramite deuiātes.Quapp
Hip.ingens:meⁿᵃ artiū excellentiſſima:ſubitulit.pp
īdiſciplinā vtēriū:q̄ ad practicā.vʒ.ꝛ iudicātiū q̄ʒtuʒ
ad theoricā.Talis vana in defectū vtiq̄ʒ ē meⁿᵃ oīb⁹
Tex.co.16. artibus magis.vñ p̊ re.a.Que res iā demū ad hoc
deducta ē:puta inexpiētia medicoꝝ ſolo noīe ac īſci
tia.vt vulgo liqdiſſime clare videat̄ ꝙ meⁿᶜ ars nō
oīno putat̄.Cū.n.qd vni egrotanti ꝓfectuꝝ:alij vo
nociuū appeat:meⁿᶜ ars in diuinationis vanitatē ē
redacta.Sʒ ve hmōi nō hāc fauciāt artē ſeu ſciam p̄
clarā vſq̄ʒq̄ʒ:veꝝ poti⁹ idiotā:q pſeudo ipſi⁹ſe ꝓfi/
tet̄ artificē:ꝛ vulgū p̄cipue pitū ab ipito ſecernē igno
rātē:nā exps toti⁹ medicialis ſcie ab eo pitiſſim⁹ iu/
dicat̄.dignoſcēs.n.ptiſanā:ſyrupū:aquā q̊ʒ mellis a
Diā tertia vulgo medic⁹ habetur.h eqdē vtcūq̄ʒ tactū.Et hic
ēt nō parum ſcia patit̄ aſtroꝝ:cum hodie ppauci piti
repiāt̄ i ea.qlʒ nāq̄ʒ i celū ꝯſpiciēs Saturnū denotās
aut Iouē aſtrolog⁹ a vulgo reputat̄ ignaro.

Propter tertiū qdē ſciēdū p̊ ꝙ meⁿᵃ.ēt
nūc eſt de nr̄o nobiliſſi
maꝝ artiū.ꝛ demū qdē amplius oli extitit hmōi.
¶ Propt̄ pᵐ qdē hui⁹ ſciēdū ꝙ ipm oñdit̄ tā ex pte
illi⁹ qd ſibi p̄ncipali⁹ iexiſtit q̊ʒ ei⁹ qd ſcdario.Pri⁹
qdē tripl̄r rōne puta ſubi:modi ꝓcedendi effectiui
p̄ncipij ꝛ finis.Cū.n.vna ſcia ſit alia nobilior ſubo ꝛ
Tex.c6.p. mō ꝓcedēdi ac vtroq̄ʒ.de aīa p̄ncipio.pp h ꝛ p̄cipue
ſubi gr̄a ſcia meⁿᶜ nobilitabit̄:vt corp⁹ extat hūanū
rōne diſpōnis:vt tactū ē:maxie affectate. Id aūt ce/
teris q̄ h digni⁹:cū hō ſit altiſſim⁹ corpe ac nobiliſſi
mus vtute.Altiſſim⁹ qdē corpe rōe mixtiōis vl̄ ne/
xus el̄ntoꝝ i illo.eo ꝙ ſubtili⁹ ſūt ꝯtexta ꝛ in ipo eq̄
litatē pōderis ſtudioſi⁹ iſequūt̄:cui⁹ ſignū extat cor
poris rectitudo.iux̄ illud trāſfiguratiōis p̊ ouidij.ꝛ
5.de cōſolatiōe.Pronaq̄ʒ cū ſpectēt aīalia cetera ter
rā.Os hoī ſublime dedit:celūq̄ʒ vidē Iuſſit ꝛ erectoſ
ad ſydera tollere vult⁹.Nā ſurſū i eo ſurſū ē ſimpl̄r
ſeu in vniūſo qd in alijs nō repit̄ aīalibus ſʒ ſm qd.
dr̄ia.40.Ex pte ſil̄r cōpl̄onis.q2 dōauit hoī ꝯpl̄onē
tēpatiorē quā i h mūdo foret poſſe inuenire:cū ſuaꝝ
vtutū qb⁹ agit ꝛ patit̄ eqdiſtātia.p̊ p̄ma.A.vñ Ale/
Doc.3ª.ca.2º xāder medic⁹ i ꝓblemati.a me trāſlatis.Nāʒ hʒ in
cōtēpantia cōpl̄onis exñtē corp⁹ hūanū ceteris aīa
Capi.7º lium magis ꝛ theorice.i.hō tēperatioris factus eſt
compl̄onis.ceteris aīalium cōpl̄onib⁹.Ampli⁹ q̊q̄ʒ
ex parte mēbroꝝ ipſius.qm̄ eis cognitis oīum alio
rum aīalium facillime cognoſcuntur pticule:hiſto/
riaꝝ apparēs.i.ſicut.n.auri p fruſta hr̄ cognitio mi
nutati.ita hoīs ptes illaꝝ reſpectu q̄ in brutis velut
auꝝ extat in fornace ꝓbatū.Nobiliſſimus q̊ʒ exiſtit
vtute rōe forme cōis ſiue vl̄is ipſi⁹ hūanitatis.vʒ.q̄
in ordine formaꝝ indiuidualiū tāq̄ʒ vltimū cōplemē
tū itēdit̄ a nā.ipſa nāq̄ʒ hucuſq̄ʒ ꝓgreſſa ceſſauit:ceu
nō hn̄s qd honorabilius qd ſbʒ ſubſterneret eidem.
Com.32. Alexāder pipathetic⁹.Quare cōmē.2.de aīa.Cōple
mētū aīaliū ꝛ finis eoꝝ q intēdebat̄ i gn̄atōe:quē cū
nā potuit ptingere ſtetit:ē mod⁹ aīaliū hn̄s vtutem
ſpeculatiuā ꝛ cogitatiuā aut intelligibilē.hac nanq̄ʒ
pte hō ſolus.q.nucleū pcipit ex fructu.potētia eteni
ſibi gratis deforis accōmodata reꝝ cās ꝛ vl̄ia pſcru
In fine. tatur.vnde Auer.de ſenſu ꝛ ſenſato.Homo ꝯprehē
dit dr̄ias reꝝ ꝛ intētiōes ipſaꝝ ꝓpas q̄ ſūt in re ſenſa
ta q̄ſi medullā de fructu.aīalia xo alia q̄ foriſeca ve
lut corticeſ fructuū exñtia:cui⁹ qdē ſignū:q2 ipa mo

uet̄ a ſenſibilib⁹ mīme niſi iq̄ʒtū rōeʒ iportāt alimē/
ti.ſolus nāq̄ʒ hō a cātu.figuris cōcitat̄ ꝛ tincturis.ꝛ
Arl.ibidē.Solus vt ē dicē ſentit alioꝝ aīaliū hō:ꝛ Poſt meⁿ Cap.12º
gaudet floꝝ ꝛ alioꝝ odorib⁹.ac Ethi.3.In alijs aīa/
lib⁹ nō ē delectatio ſʒ ſēſū:niſi ſm accn̄s:neq̄ʒ odori
bus lepoꝝ canes gaudēt:ſʒ cibatiōe.ſenſū aūt odor
facit.neq̄ʒ leo voce bouis:ſʒ cōeſtiōe.Et ſi medicus
aīam nō ꝯſideret directe:veꝝ ei⁹ ampli⁹ ſbʒ:eandē
tn̄ ſm qd ꝯſpic̄ ex ꝯñti:vt dr̄ia.3.dcm̄:curā corpis eā
q̄ aīe p̄ire.Clara ēt ꝛ decora nō paꝝ reddit̄ meⁿᵃ ex
pte modi ꝓcedēdi:cū ſit ordinatiſſime tradita ꝛ p do
ctrias ordiarias noīatas.dr̄ia.8.Subijcit̄ ēt ſcie nāli
ſumēs tres modos oñſionis ex illa c⁹ſidē demr̄atio
nes ſūt certe q̄ʒmultū.vñ ꝯmē.2.meta.Demr̄ationeſ Cō.16.in pn
mathe⁽ᶜ⁾ ſūt i p̊ certitudis ordie ac eas i h ꝯſequunt̄
nāles.Meⁿᵃ vo ē q̄dā pticularis nāe ſcia:imo phia
ꝛ meⁿᵃ ſūt ſorores.Cōmen.ſectaꝝ.Rurſus ei⁹ cogni Poſt medij prologi.
tio grādis:cū ſit de corpe nobis cognito ꝛ ſibi ꝓpin
qs:ita vt recōpēſet aliqd nō ad nālē:imo ēt ad eā q̄
ſm dīnā phiā.de ptib⁹ appens p̊.Rōne vo p̄ncipij
effectiui:qm̄ p̄mus eā inueniēs:docēs ac vtens fuit
Aſclepi⁹ ſiue Eſculapi⁹:q ob ei⁹ ſcie celſitudinē in
deoꝝ nūm ē recept⁹.dr̄ia pª.Tādē āt dīn⁹ Hip.eā p
fecit:ac i lucē deduxit:de q̊ Arl.i qbuſdā ꝓblemab⁹
eidē aſcriptꝭ.De⁹ miſerēs hūani gn̄is alterutrꝭ mor
bis diſſoluti nām incarnās Hipp.ꝓduxit tāq̄ʒ nūq̄ʒ
peccātē in medicine traditionē pfectā.Qd ēt fulciūt
pirōes.i.ꝓbatores:a qb⁹ pironia qs liber grec⁹ eoꝝ
oēm ſciam p̄ter medicinā ipugnātes.Quib⁹ ſiqdeʒ
forſitā ꝓblematib⁹ p̄fatis alludit qn̄ dr̄:medicialē ar
tē nō i viuifico ꝛ ihonoro queadmoduʒ alias artes.
Ex pte q̊ʒ finis q̄ ē ſanitas.Ethi.1.ac ei⁹ poſſeſſio.pª Capi.primo
dr̄ia.h āt dign⁹ ꝛ p̄intēt⁹ maxᶜ vt ita ea carēs felicite Eth.10.ca.10
tur minime ſine nāq̄ʒ ipſa nullus p̄t hūanoꝝ actuuʒ
exerceri.Ex pte ſiqdē ei⁹ qd ſcdario:qm̄ ea ꝯfert in
laudē ꝛ amicoꝝ acqſitionē.Iux̄ illud rhetoricatum
Hip.nō aūt ipſi⁹ ſeriē:vt i ea ſignat trāſlatio.Ois q In pn.pno.
meⁿᶜ artis ſtudio ſeu gl̄iam:ſiue delectabilē amicoꝝ
ꝯſe q deſiderat copiā ꝛc̄.Ac.10.ſil̄r theo⁽ᶜ⁾.c.1.In ho
nore ēt n̄ puū adducit cōiter affectū.vñ eccl̄iaſtic.38.
Honora medicū pp nec̄itatē:eteni illū creauit altiſſi/
mus.Cōfert ēt in bonoꝝ acqſitionē fortune.q̄re Cō In pn.plogi
men.ſectaꝝ.Bonū aliqd diuitiaꝝ ꝛ vite nr̄e oppor/
tunū iuēta ē ars meⁿᶜ:ſanitatē opari ꝛ ꝯſuare pmit
tit ꝛ exercē:p quā mag̃ bonoꝝ vtilitas hoīb⁹ addit̄.
vñ Meſ.Inſignia medici geſtiūt mūera.Sil̄r ꝛ no In principio grabadi
mē p̄claꝝ exn̄s cūctꝭ diuitijs meli⁹.iux̄ illd eccl̄ia.7.
Melius ē nomē bonū q̊ʒ vnguēta p̄cioſa. Quorum
pl̄ima tal̄r tāgūt̄.theorice p̊.Medicine artis ſcia in/ Cap.tertio
ter excellētiores eſt artes ceteriſq̄ʒ maior vtilitate ꝛ
maiorꝭ picl̄i.oīb⁹ nāq̄ʒ exiſtit hoīb⁹ nec̄ia.¶ Propt̄
h⁹ ſʒ ſciēdū ꝙ ātiqt⁹:vt tpe i q̊ nōdū iuēte fuerāt ſcie
nobiliſſime ſpeculatiue:h extitit q̊ʒ nūc āpli⁹ p̄clara
poſteri⁹ nāq̄ʒ he alijs iuēte.pl̄ib⁹ nāq̄ʒ reptis artib⁹
vt alijs qdē ad nec̄ia vite:alijs vo ad introductionē
exñtib⁹.meta.ꝓemio.Sciaꝝ aūt ſpeculatuaꝝ p̄nci/ Poſt princi. Iuxta finem.
pia ꝛ plurima ipſaꝝ inuēta ſunt per Hip.vñ el̄ntoꝝ.
primo Hippo.p̄mus oīum inueniens videt̄ elemēta
artium ꝛ nature hominis ꝛ primus ſufficiēter demō
ſtrans.Et naturaliū primo.ca.2.Prim⁹ oīum q̊s ſci In medio
mus medicoꝝ ꝛ phoꝝ demr̄are tentauit:ſicut prius
cognoſcēs certiſſime opa nature.Et in eorūdem.2.
ca.Primus omnium quos ſcimus recte dixit Hipp. 4º.in princ.
Ariſt.vero ſecund⁹ recte expoſuit:ꝛ merito:q2 inue/
nit ꝛ compleuit tres artes:logicam:naturaleʒ:ꝛ me
taphyſicam.Cōmentator phyſicorum acceſſu.ꝙ aūt
Hippocras predicta cognouerit ſermo ipſius de hu/ In fi.phe.

mana oñdit nã:cui quidē ſilē de gñatione 7 corruptione Ariſt.inſcripſit. Aſclepiades vō cuȝ ceteris medicis de elemētis.ꝙ aũt pſcis tpibus fuerit excellētiſſima medicina inuit Ariſt.meta.6.volēs ꝙ ſi nō foret altera preter nã ꝯſiſtentes:phyſica eſſet ſciaꝝ ꝓma. Si autem eſt aliqua ſubſtantia immobilis hec ꝓor 7 phia ꝓma 7 ita vlis.vnde cum ꝓores phi impotētes diſtinguere ſenſuȝ ab intellectu nō potuiſſent aliq̃ entia niſi corpa:appens meta.ꝑ.7.4.7 de aia.3.nalē phiam exiſtere ꝓmã omniũ cogebant̃ ꝓferre. Jta 7 medicinam cum ꝓus fuerit:vt tactum:inuenta naturali tanquã neceſſarior alijs igitur ea fuit prior ac eorum preclariſſima.

t.cō.3. t.cō.xj t.cō.21 t.cō.39

Propter quartum quidē ad ꝓmũ qdē apparuit qd dōm ex inſignitis ꝓori dña. ¶Ad aliud dōm ꝙ illud nō ipingit crimē ſcie ȝ ipſis ignaris artificibus 7 vulgo iperito:vt viſuȝ:diſcernere pitũ nequeũti ab ipito. ¶Ad aliō dōȝ ꝙ medicina nō ē tāte nũc q̄te nãlis phia excellentie:cũ ſit ꝑfecte tradita 7 expoſita finiſq; altioris:ſecus autē antiquitus extitit aliaꝝ rōne ſciaꝝ. Neq; ſcia fine forinſeco nobilitat̃:q̄lis eſt amicitia:honor 7 diuitiaꝝ opulentia.vnde Geofar.introductorij ꝓ a ſiñ teſtat̃ illos inſipiētes qui ſtudent in aſtrologia vt valeant per ipſam diuitias:augmētationē dignitatis acquirere 7 honoris. A Uerũ ab intrinſeco fine q̄lis ē in medicina ſanitatꝫ poſſeſſio. ¶Ad aliud etiam ſilr quid dōm apparuit. ¶Ad aliō dicendum cōceſſum eam nunc minus ſpeculatis ceteris ꝓclarã. Eſt tñ ꝓclariſſima reſpectu pluȝ aliaꝝ:cũ ei⁹ ſbȝ ſit nobiliſſimoꝝ:mod⁹ ꝓcedēdi ꝑfectior:finiſq; deſiderabiliſſimoꝝ:7 quod ꝑ ſuperabundātiã dr̃ vni ſoli cōuenit in illo gñe. ¶Ad ea vō q̃ alteri⁹ ptis arguta q̄ſtũ quo 7 qñ nobilitatē extēdāt medicie inotuit:finis nãq; ipſi⁹ licet q̄maxime appetatur egentibus qñq; ceu ſummuȝ bonum:non tamen is eſt ſimpliciter nãe humane:veruȝ ſcire potius ac ſpeculari. Ethi.10.

¶Differentia. vj.

Quod corpus humanũ non ſit medicine ſubiectum monſtratur.q2 ſcia eſt vnius gñis ſubiecti. dña.3.ſed illoꝝ q̃ cōſiderãtur a medico plura ſunt et gñã.dña vt tactũ eadeȝ. Qō firmat̃.q2 res nãles nō nãles ac ēt ꝓter nãȝ in ſubis nũant̃ medicine ꝓ ꝑ°. ¶Adhuc illud ē ſbȝ i ſcia de q̃ determinat̃ i illa.q2 ſubm 7 ſcia conuertunt̃:ſed de multis agit̃ vt appet in ipa q̃ corpus nō ſunt humanũ. ¶Amp. cũ paſſiones de ſubo demonſtrent̃ ꝑ ipſius diffōnē ſic ꝑ mediũ:vt dcm̃ olim:ipmq; oȝ eē itelligibile vl'e 7 icorruptibile:qm̃ obm ē intell's.3° de aia:tale aũt nō ē corpus humanũ cũ ſit ſenſibile 7 ei⁹ ꝯſideratio ſenſibilis:q2 ceu appet ex techinis 2° trac.de ſignis.t.c.24.7 Hal.exprimēte medicinalis ſpeculatio nō trãſcendit ſenſum ex qbus cōcludit̃ corpus humanũ nō fore medicine ſubiectum.

t.1.ca.2. — lol.t.c.58 — 2.pto.22. ꝑn.7 li° pto.73 in medio.

Huius aũt oppoſitum teſtant̃ medicorũ illuſtres plurimi. ¶Ampli⁹ illud eſt ſubm in ſcia cui attribuũt̃ oia determiata in ea.corpi aũt hũano oia determinata i medicina attribuũt̃:7 actiōe quã cãnt in ipm diffiniũt̃. igit̃ 7 ſubȝ erit medicine. ¶Circa id vtiq; q̄ſitũ pp in antecedentibus tacta de his breuiter tranſeundum.

Propter primum cuius quidem ſciendũȝ ꝙ ſubm in ſcientia eſt illud circa quod ſpeculatur intellectus in illa:quod proprius dicitur obiectum.ita nãq; ſcientia ad ipſum ſe habet ſicut ad eius obiectum potentia. Corpus vero humanũ ē corp⁹ mixtoꝝ digniſſimũ diuȝ 7 viculũ vniuerſi. velut enim auꝝ depuratũ ſe hȝ ad cetera metalla:ita corpus hoc ad cetera corruptilia corporum.dña priori.

Propter ſecundum vō ſciēdum ꝙ Ga. ꝓ aphoriſ.7 Hali.i ſui libri ꝓn° eē volũt ſubm medicine corpus humanuȝ:ħ tñ ſic ꝓlatũ ſimpl'r nō eſt directũ:cũ ēt ſubm moralis ſcīetie aut politice aut phyſonomie ſit corpus humanũ vñ illorum breui 7 ſano intellectui opȝ adiungere aliquid puta:vt iã tactũ:hanc paſſionem ſanabile. Omne neq; ſbm opȝ paſſiones 7 ptes determinatas hr̃e. Quidã vō ponunt ſubiecta librorũȝ eſſe cano.medicinales ſub aphoriſtica breuitate traditos aut diuiſiua aut diffinitiua ſeu huiuſmodi.quod ſatis eſt dictum ſine arte cũ dicãt cōfuſe totã ſciam eſſe ſubm toti⁹:nō diſcernentes ſubiectum a paſſionibus ꝓprietatib⁹ 7 ptib⁹:nihilq; fere rōnis ſignificãtes. Diſtiguũt ēt hi multiplex eē ſbm:qō 7 ſuſcipiunt a cōciliatorib⁹. A. 7 Auer.in diſcordia eoꝝ de ſubo meta. Triplex.n.ponunt ſubm. Unũ qdē ꝑ ꝓdicationē: 7 ſic metace ſbm eſt ens. Aliud ꝑ radicationē 7 ſuſtētationem quãdam 7 ita ſuba.in ea nãq; fundant̃ oia q̃ determinant̃ in ipſa. Aliud ꝑ viã finis.7 ſic de⁹ dr̃ ipſi⁹ ſbm totum.n.eē ipſi⁹ finit̃ in deũ.7 ſic in medicina dicũt eē ſbm triplex.rē qdē medicinalē ꝑ moduȝ ꝓdicatiōis. oē.n.qō determinat̃ in medicia eſt res medicinalis.ꝑ viã vō finis ſanitatis poſſeſſio. Corp⁹ aũt hũanũ ꝑ modũ radicatōis 7 fundamenti teſtantur fore ſubm. Sed iſta quidem diſtinctio cum eo ꝙ non certificat queſitũ:ipm ēt nō tollit. ſilis.n.eſt illi q̃ ſolet in metace ſbo fieri dicētibus id fore triplex.vel q2 cōius vt ens:aut certius ceu cã:vel dignius vt deus. Hȝ vero diſtinctiones ſunt logice 7 ſcientijs realibus abhorrende:cũ ad multos ideterminate deducãt errores:acceptate tñ a plibus nr̃m ꝯſuetudine putãtibus oēm diſtinctionem ſolutionem exiſtere. Apho.ꝑ°

Propter tertium vō ſciēdũ eſt ꝙ ſubiectũ medicine eſt corpus hũanum ſanabile:ſicut dr̃ ꝙ ſubm nãlis phie eſt ens vel corpus mobile. Qō ꝓ prima ſatis innuit̃ qñ dr̃. Qm̃ medicina corpus humanũ ꝯſiderat ex pte vnde ſanat̃:7 a ſanitate remouet̃. Cũ enim medicus cōſideret corp⁹ hũanũ affectũ his duabus diſpōnibus:ſanitate 7 egritudie includunt̃ ſufficienter in hac paſſiōe:puta ſanabile. ¶Poteſt nãq; hoc denotare aptitudinem conſeruatiuam ſanitatis 7 aptitudineȝ ipſius receptiuã egritudine remota. Dico autem ſanabile nō ſanatũ:cum id ſit finis 7 forma illud aũt materia:q̃ nũq; cōcidunt.phy.2.ꝙ autem id ſit ſubm oñditur. ¶Prius tamen ſciendum ꝙ ſubiectũ dupliciter dr̃.vno qdē mō entis actu:in potētia tñ ad aliud qō ex ipſo cãri videt̃.hō.n.exñs actu eſt in potentia vt ſit ſubiectuȝ albi.7 ita nō eſt ħ ſermo de ſubo. Dicitur 7 alio modo ſubm in ſcia:ad quod vident̃ q̄tuor requiri. Unum quidem ꝓmũ ꝙ ſit notius ꝓus intellectui occurrens inter oia ꝯſiderata in ea:ſcōm vō ꝙ ex ipſi⁹ cognitione ꝓcedat̃ ad cognitionē oium alioꝝ in illa. 3m qdem ꝙ de eo ꝓbent̃ paſſiones 7 ꝓprietates in illa ſcia. 7 4m ꝙ oia in ea determinata habeãt ad ipſum attributioneȝ Primum qdē oñdit̃:qm̃ ſcia cōparat̃ ad ſubm:ſicut potentia ad obiectũ.2° apparens de aia.ceu.n.obm determinat potentiam:7 nobilitas potentie eſt ex nobilitate obiecti.ita ſubm determinat ſciam:7 nobilitas eſt ſcientie ex nobilitate ſubti.vna nãq; ſcia eſt nobilior q̃ eſt de nobiliori:ſed inter oia que primo apprehendunt̃ ab aliqua potētia illud prius apprehendit̃ qō eſt ꝑ ſe obm illius potētie:vt color cũ ſit per ſe obm potentie viſiue. Jllō quod primo apprehenditur a viſu eſt color ſiue coloratum:ideo inter omnia que cognoſcuntur in ſcia ſbm eſt ꝓ cognitũ in ipa. Et ex ħ ſeq̄t̃ ſcōm:ꝙ ex eius.ſ.cognitione ꝓcedēdũ ē ad cognitionē alioꝝ i illa ſcia.qm̃ ex cognitione notioris ꝓcedendũ eſt ad cognitionē aliorum.cuȝ igit̃ ſubm ſit hȝ ex ipſo procedendum erit. Tertium etiã

Dor.1.ca.2. in princip. — Tex.c.70. — Tex.c.33.

declarat: qꝛ ſbm in ſcia oꝫ eſſe de quo demr̃ant̃ paſſiões
nã ꝑ ea q̃ determinant̃ nõ cognoſcim⁹ de ſubo niſi qꝛ ẽ ⁊
Tex.cõ.2. qd dr ꝑ nomẽ. ſupponit̃.n. fore poſterioꝝ.1. Sꝫ q̃le ẽ: qḋ
cognoſcim⁹ ⁊ h̃ ꝑ ipſi⁹ ꝓpas paſſiones ⁊ ꝓprietates de
mr̃at̃ in ſcia illa. Quartũ q̃ꝫ vr̃ eẽ manifeſtũ ex nois rõ
ne. ſubm enim fundamẽtũ ſeu fulcimẽtũ vr̃ importare a q̊
alia determinata in ſcientia ſumãt eẽ: ⁊ ſic ad vnuꝫ refer
ri. Corpus aũt humanũ ſanabile hꝫ has quatuor condi
tiones. Eſt nãq̃ꝫ notius qḋ eſt in medicina: ⁊ primũ intel
lectui occurrit. Ex ipſius ẽt notioritate cetera reddũtur
Do.p̃c.1. nota. ſicut appet ex reſol'one ipſius facta. primo prima.
hꝫ ẽt ꝑtes: qḋ pꝫ rel'one predicta: ⁊ paſſiones puta ſana/
bile ſiue ſanitatis ⁊ egritudinis ſuſceptiuũ. alia ẽt deter/
minata in medicina ad ipſum reducũtur: ⁊ ꝑ attributio/
nem ad id conſiderantur. Eſt igit̃ eius ſubm cõmunius.

Propter quartum quidẽ ad ꝓmũ dõꝫ ꝙ
lꝫ q̃ ꝯſiderãt̃ a medico
ſint plura ⁊ gñe dr̃ia: in quadam tñ vnitate analogie ſeu
attributiõis vnitãtur ad ſcie vnitatẽ. dr̃ia tertia. ceu oia
decẽ gñia in ente. Oia nãq̃ꝫ ab eo ꝯſiderata tandem ꝓpin
quius aut remotius in corpus ex huiuſmodi attributio
ne reducuntur ſanabile. ¶ Ad aliud ſimiliter dõm: q̃.n.
corpus nõ ſunt humanũ: ad ipſum ſic tandẽ reducũtur.
¶ Ad aliud dõm ꝙ ſenſibile duplex eſt. qḋdã particula
re motui ⁊ mãe huic coniunctum: ⁊ de tali nõ eſt ſcia. al
terũ ꝑ intellectũ abſtractũ ab his nõ tñ in cõi: ⁊ de h̃ ſen/
ſibili ẽ ſcia. Et modus ẽt phie eẽntialis vt naturalis ceu
id in prioribus queſitis euidens exiſtit: de quo ſenſibili
eſt medicina. talẽ etiam ſenſum intuetur medic⁹. Cõſide
rat nãq̃ꝫ vl̃ia quoꝝ cognitio ſenſui eſt valde ꝓpinq̃: cum
ex poſterioribus ⁊ apparentibus in ꝓora magis deueni
at: medicina etiam multum in expiẽtia cõſiſtit. alie vero
ſciaꝝ lꝫ a ſenſu ſumãt originẽ: plurime tñ ab hac ea ma/
gis abſtrahũt. Uidenſ nãq̃ꝫ Ga. ꝙ leſione cerebri ⁊ epa/
tis vel iuuamento nocet̃ aut ꝑficitur v̂tus aĩalis ⁊ nãlis
hãc qdẽ ponit ꝯſiſtere in cerebro: illã ſc̃o in epate. Ac qꝛ
in oſſibus ⁊ ſilibus nõ eſt neruus apparẽs aut vena ſim
pliciter ꝓfert ipſa v̂tutẽ hr̃e innatã tñ: cum vitã recipiãt
⁊ virtutẽ nutritiuã cũ alimento a corde ⁊ epe. qḋ ꝓbat̃ ꝑ̊
ꝓma. c. de mẽbris ex obſtructione meatus inter h̃ ⁊ oſſa:
nõ tñ innatitas tollet̃ ꝓma: verum potius eius cõſerua/
tio q̇cq̇d dicat. A. ſolet ⁊ id al'r interp̃tari: ſed qꝛ inferi⁹
dicetur ſufficienter taceatur ad preſens.

Ecaſione illius qḋ dcm̃ ẽ ſubm
in ſcia ſupponi
videtur ex hoc deduci nullã ſciam eius pro
bare ſubm: verũ creditũ ab alia ſupiori oẽꝫ
recipe: vñ ꝑ̊ meta. Auicen. nulla ſcia dꝫ ſta/
bilire ſubm ſuũ eſſe. ¶ Amplius ſi ꝓbaret̃: id eẽt ex ꝓo/
Ca.b. verſus finem. ribus ipſa nihil autẽ dictum eſt fore prius ⁊ notius eo.
Alioquin ſciaꝝ qḋ vna concideret in aliam: ⁊ demõſtra
tionem cõtingit de genere in genus ac circulationem fie
lib.2.ca.5. ri: qḋ reſpuũt Ariſto. priora ⁊ poſteriora cũ ꝓmi prima:
H.p.tex.cõ. ſic nãq̃ꝫ mitteretur in ſciam qḋ nõ ſuũ: ea ꝓꝑ dꝫ vnã ſciaꝫ
6.7.22. in aliã deduci donec tãdẽ demr̃atiue in meta^cim eleuent̃
do.b^a ca.2. oẽs: cũ ipſa ſit dignior ac ſenior ceteris. meta. 3. in logicã
in fine. ſc̃o probabiliter: cũ ad oium methodoꝝ ꝓncipia viã ha
Tex.cõ.3. Cap.ſc̃do. beat: ꝑ̊. topi. nõ igitur ſciaꝝ aliqua ſuũ ꝓbat ſubm.

Oppoſitum quoq̃ꝫ vr̃ cõmẽ. 2° ſapere phycorũ.
Cõ.22.⁊ 25°. ⁊ Ga. tertio techonis ꝓbans id ꝓn^m
Tex.c.83. terapẽticũ inductione ac exemplo ꝙ ois cura^e ꝑ ꝯ̃rium.

Propter primum qdem ſciendũ ꝙ qd ſcia
cũ ſubo notum extat ex
p̃miſſis: qd aũt ꝓbatio dr̃ia videbit̃ ꝯñti.

Propter ſecundũ ſc̃o ſciẽdũ ꝙ Aui. videt̃
velle nullã ſciaꝫ vt tactũ
ſuũ ꝓbare ſubm: quod ⁊ eidẽ ꝯmentator ꝑ̃fato imponit
ſc̃do tãq̃ꝫ delinquẽti: volẽs ꝙ lꝫ ſcia nõ ꝓbet ſuum ſubie
ctũ demr̃atione ſimpl'r aut cauſe ſeu ꝓꝑ quid: ꝓbat tamẽ
demr̃atõe qꝛ ſiue eẽ aut ſigni. ⁊ q̃ h̃ ſint dr̃ia appebit ꝯñti

Propter tertium quippe dõꝫ ꝙ ſcia p̃t ap
probare eius ſubm ex po
ſteris ⁊ declarare tãq̃ꝫ nobis notioribuſ entibus ceu ad
uerſarijs: ceu Ariſto. defendit ꝓores dignitatum ꝯ̃ igna
ros ⁊ proteruos. 4° met. vt de quolibet ſc̃ificari affirma a.t.c
tionẽ vel negationẽ ⁊ oẽ totuꝫ maius eſt ſua ꝑte ⁊ h⁹ de q̃ꝫ a
ducẽdo ad incõueniẽtia his que negãt ſil'r apparentius a.t.c q̃ꝫ i
abſurdiora. Sil'r quoq̃ꝫ ꝓbat eẽ mãe prime. phyſicoruꝫ Tex
primo. ex proprietatib⁹ ipſius qḋ eſt fore ingñabilẽ ⁊ in
corruptibilẽ. Primuſq̃ꝫ motor octauo illoꝝ ex ſuis eodẽ Tex
modo proprietatibus ꝓbatur vt ex motu continuo ⁊ vni
formi: nõ enim eſt incõueniẽs ꝙ aliqd notum nãe nobis
ãt ignotũ decl'et̃ ꝑ ea q̃ nobis nota. Cũ duplex ſit mod⁹
ſciẽdi: vt oñdetur ꝯñti. Qḋ firmabit demum ſꝫmo. Gal'.
techonis ꝑ̊ dicẽtis reſolutiuam fieri ex finis notione. Cir

Propter quartum dõm ꝙ ſermõis ꝓin
ducti diligẽter auditi
expoſitio iã apparuit: nõ enim negatur ꝓbatio ſubi quo
cunq̃ꝫ mõ. ſed demr̃atione ſimpl'r ⁊ ꝓpter qd: qḋ fortaſ/
ſis intellexit Aui. lꝫ auerroys ſtimulus antiq̊ꝝ p̃terquã
Ariſt. ⁊ ꝯoar ipſuꝫ ſatagat pungere. ¶ Ad aliud ſil'r ap
paret quid dicendum qm̃ per ea que artis alicuius ex ꝓ
prijs conſequentibus poſſunt ſubiectum ⁊ cãe ipſius vt
expoſitum ſtabiliri. ¶ Ad ea que alterius apparet: ⁊ ꝓ
prie ad id quod Galieni differentia videbitur. 153.

¶ Differentia. viij.

Q predictum medicine ſubiectum nõ
ſit vni ſed pluribus me
dicis cõmittenduꝫ oſtẽditur: qm̃ duo cõcur
rentes agere ⁊ intelligere potentiores eth.
8°. melius etenim iudicãt multi q̃ꝫ vnus quicũq̃ꝫ. politi. Cap Anti
tertio. iuxta illud quod tu neſcis fortaſſis nouit offellus
In pluribus tñ medicis cõſiſtit turba multa ⁊ nõ in vno
¶ Amplius ſicut ſe hꝫ ſenſus ad ſenſibile: ita intellect⁹
ad intelligibile. de anima tertio. ſed plures ſenſus ſenſi/ Tex.
bile melius percipiũt ⁊ diſcernunt q̃ꝫ vnus ſꝫm illud eo/
dẽ politi. 3°. Incõueniens forte vtiq̃ꝫ videbit̃ eẽ ſi meliuſ In fi
ꝑcipiat qs duobus oculis ⁊ duabus auribus iudicans
⁊ agens duobus pedibus ⁊ manibus: q̃ꝫ multi multis.
¶ Adhuc medicoruꝫ princeps. Ga. caſus. recitat q̃ꝫplu
rimos in quibus indicatur alios ſibi fore medicos aſſo
ciatos quos ⁊ ipſe videbatur ſuſcipere. Ex quibus con
cluditur vno pluribus medicorum corpus humanũ fo/
re vt recte procuretur committendum.

In contrarium videt̃ Damaſcenus in apho.
dicẽs ꝙ vni fideli medico cõ Aph
mittẽdus eſt eger cuius error a recti diſtãtia ꝑuus ſit eo
ꝙ nũq̃ꝫ peccare maius ẽ q̃ꝫ ſꝫm hoiem: q tñ min⁹ peccat
artificialior eſt eo qui plus. pronoſticoꝝ. 3°. vnde Dama Gal.c
ſcenus ibidem. Neq̃ꝫ enim humana natura piculũ incur
rere nõ põt p̃ſertim in ſubtilibus: cuius cãm aſſignat in
ꝓori apho. qm̃ ſi plures ꝯſulit in ſinguloꝝ errores pluri
mũ cadet. ¶ Amplius Ariſt. poli. 1. Nã nihil facit tale In p
quale ſtatuarij delphicũ gladiũ ob inopiam ſꝫ vnum ad
vnuꝫ. Sic enim vtiq̃ꝫ ꝑficiet̃ optime organoꝝ vnũqḋq̃ꝫ.
In ſecundo eorũdem. Unum nanq̃ꝫ opus ab vno perfi/ Circa
citur optime. ¶ Adhuc ſecundo politi. contra Socratẽ Circa
qui mulieres ponebat ⁊ alia cõmunes. De ꝓprijs maxi
me curatur de communibus autem minus. vnde pro//
uerbium. Participantium molendinum torquibus col/ Poſt p
ligatur. Duo enim ſunt vt ibidem ait que maxime faci/
unt ſollicite curare homines ⁊ diligere. proprium ⁊ dile
ctum. Sed ſi pluribus medicis committatur actus pro
curationis cõmunis reddit̃ ⁊ procurati dilectio remit/
titur.

cit. Itaqꝫ corpus humanũ vni tm̃ medico cõmittẽdũ.

Propter primum ſciendum qdẽ ꝙ qd ſit ſubiectũ hoc dr̃ia apparuit preeunti: qd aũt medicus prima.

Propter ſecundum ꝟo ſciendũ ꝙ quidã pronũciauerũt corpus humanũ in eius ſalutẽ medicis egere q̃ꝫ pluribus: qm̃ vnus alio iuuat̃ in inquirẽdo expedientia illi. Alij ꝟo p̃dictꝫ oppoſiti facti dixere ſimpl'r vni ſoli fore cõmittendũ: ſe ſermone Damaſceni vallãtes: quorum quidem defectus cum ipſorum motiuis explicabitur ex dicendis.

Propter tertium ſiqdẽ dõm p̃ fere viaꝫ obſeruãdo mediaꝫ ꝙ corpus humanũ plibus cõmittẽdũ ẽ medicis vno tãdẽ p̃ncipaliori facto. ℭ Scdõ videndũ q̃les plurimi pñt i vnũ ꝯſurgere. Primũ qd̃ decl'at̃ qm̃ ſicut i alijs euenit regiminib⁹: puta in politicis: ita ꝛ in corporis hũani regimine. nã eſtimãdũ ẽ aĩal ꝯſtare queẽadmodũ ciuitatẽ bñ legib⁹ rectã. de cã motus aĩaliũ. vñ legis poſitiua iudicatiua exercitatiua ꝛ medicia 4ᵒʳ ponuntur ab Euſtratio. Ethi. p̃nᵒ vrbanitatis ptes. Sꝫ in politico regimine pl'es tãdẽ regentes ad vnum ſupremũ ordinant̃ regẽtẽ: alioꝝ inferioꝝ oĩum ſciſcitãtem motiua ꝛ ꝯſilia vt in ariſtocraticõ politicoꝝ libᵒ p̃ncipatu qd̃ ẽt. 8. phy. 12. meta. ac in oculatione indicatur ꝓcli platonici. oĩs nãqꝫ mot⁹ in vnũ demũ ordinat̃: vt demũ oẽs intelligẽtie in p̃mã: ſꝫ nõ ſolũ hec: ſꝫ aĩa tãdẽ vt fine claudit̃ illius. ℭ Adhuc vn⁹ pp̱ promptitudinẽ nãe humane ad labẽdũ nõ poteſt ita oĩa vt plures corpi emergẽtia humano aut ſibi neceſſaria ꝓuidere cũ extẽt fere infinita. vnus nãqꝫ nõ põt in ſe pfectiones ẽt vnius rei cũctas hr̃e pfecte. q2 nihil ſimplici in gñe oĩb⁹ ex ptib⁹ pfectũ nã expoſuit. 2ᵒ rhetorice veteris. Propter qd̃ ꝣeuſis cũ picturã elegãtiſſimã ꝯſtitueret Crotoniatibus ex oĩb⁹ formoſiorib⁹ mulieribus ipſoꝝ qnqꝫ elegit: vt ſuſcipet qd̃ ineẽt vnicuiqꝫ venuſtatis ſũme: oppoſito derelicto: pl'es ꝟo pñt pfectius p̃dicta ĩtueri cũ pluribus vtãtur ſenſibus ꝛ ĩtellectibus. ℭ Et firmat̃: q2 virtus vnita plus ẽ infinita q̃ꝫ multiplicata ſeu diſpſa. in de cauſis. ꝛ per ꝯñs magis motiua ꝛ opatiua. ne ẽt ꝯfuſio ac multiloquiũ impeditiuũ corporis humani ꝛ maxime lapſi inducat̃: opꝫ tãdem in vnum principaleꝫ cõſurgere prudentiorem ſollertiorẽ ac magis ſollicitũ exiſtentẽ ꝛ ab egroto amplius affectatũ in quo ꝛ oẽm ſpem poſuerit: q̃ quantũ cõferat in ſalutẽ dicetur dr̃ia. 135. cuius imperio regimen ordinet̃ oẽ ſiue cõſeruatiuũ fuerit ſeu curatiuum. Quidã tñ opulentiores faſtu quodã deducti plures concitãt ad ſeipſos: quod nõ laudo niſi p̃dicto mõ fuerint in vnũ redacti. Corpus igitur humanum pluribus vno p̃ncipaliori facto medicis cõmittendum: ꝛ maxime cũ notus ꝛ familiaris extiterit. vnde Cornelius celſus. Cũ vtrinqꝫ par ſcia fuerit vtilior tamẽ medicus extraneo eſt amicus. ℭ Propter ſecũdum hmõi ſciẽdũ ꝙ huiuſmodi medici debẽt eſſe docti: exercitati: equales aut fere: ſolliciti: diligẽtes: fideles: beniuoli: in ſalutẽ corpis humani ſimpl'r intẽdentes: nõ victoriã aut vanã gloriam vel honorũ fortune acquiſitionẽ: ne ꝯcitata de ipſis cõqueratur nã. Taliũ nanqꝫ pluralitas in vnũ principaliorẽ poterit vtiqꝫ cõuenire: ꝛ tales deſcripti dr̃ia ſunt ſecũda ꝙ ꝛ ipſi diligentes extãt nature miniſtri. Verũ pene plurimi his prauis eorũ actibus ꝛ moribus ſunt oppoſiti ſicut reliqua eos tetigit medici deſcriptio dr̃ia p̃ma. Emuli. vꝫ. detractores. oblocutores. elati. ambitioſi. ſcie alicuius ꝛ laudis deteſtatores. loquaces. negligẽtes. luxurioſi. vinolenti. aleatores. pecunie. vane glorie ac ſupbie inhiãtes: dei ẽt incultores diſariãqꝫ ſpnẽtes: qd̃ in teſtamẽto mandatũ eſt medicis Hyp. ſicut apparet ex de lege ꝛ theorice p̃nᵒ: ꝛ tales nõ ſolũ vt in vnũ non ꝯueniũt prioreꝫ: verũ vnuſqſqꝫ diſſidet a ſeipſo: nedũ ab alio. ꝛ hmõi: lꝫ nulli eẽt corpus committẽdum humanũ: min⁹ tñ põt nocere ſolus q̃ꝫ plures. Propter quos aſſero in ſalutẽ ipſius medicũ habendũ eſſe vnũ p̃dictis bonis ꝓprietatibus adornatum q de ſuis probioribus eligat ſocijs vel diſcipulis vnũ vel duos aut ẽt tres cũ qbus inqrat ꝛ pficiat qd̃ expediat circa p̃dictũ ſubm̃ illis pluries viſitãtibus aut eoꝝ aliquo ꝯtinue aſſiſtẽte. veritas. n. cũ magno ppl'o iudicari nõ põt ſꝫ cũ aliqbus intelligẽtib⁹ ꝛ ſenſum hñtib⁹ q̃driptiti 4ᵒ. Hic nãqꝫ ꝑthomedic⁹ libẽter pcipit illoꝝ motiua: eis bñ dicta ꝯcedẽs tãq̃ꝫ ſibi: nec verecũdat̃ qcq̃ꝫ illis ꝯfiteri. ſil'r ꝛ illi volẽtes apd̃ ipꝫ apparere neqꝫ ſibi detrahere: ꝯcedũt oĩa q̃ vident̃ rõnabilia. ꝙ ſi dubitãt vnanimiter inqrũt. hic. n. modus eſt veritatꝫ inqſitiuus p̃ celi ꝛ mũdi. Vñ ad ſũmũ ſalubrius ẽ vt vn⁹ p̃nceps in ope p̃ſignet̃ laudeꝫ aut vituperium habiturus. Tepeſcit. n. cũ pl'es fuerit: vnuſqſqꝫ in ſeipſo: tanq̃ꝫ nõ oĩo ex fine regiminis ꝯñtia habiturus. q̃re pificatus ſtimulor me nolẽte. Eſt aũt ſciẽduꝫ ꝙ medici merito vtpl'm maloꝝ extant moꝝ. Tuꝫ q2 ex vili ſtipite ꝛ ſterili originẽ ꝯtraxerũt intumeſcentes demũ ꝛ ꝯtumelioſi facti cũ fuerint aliq̃l'r incraſſati. Tũ ẽt q2 medicine ſcia ꝛ ſimpl'r curatiua maxime ſcorpioni attributa eſt ꝛ marti: quoꝝ ꝓprietates i maluꝫ tẽdẽtes iã ſunt tacte. Cõſeruatiua ꝟo magꝭ thauro ꝛ veneri hos in oẽm trinã icitãtib⁹ luxuriã: iſtos tñ q ſtellariter prauoꝝ moꝝ exiſtũt pp̱ ṽtutẽ ſcorpionis ꝛ martꝫ in eis dñantẽ ob attributionis ṽtutẽ pfectos reperio medicos. Unde nãliter probus medicus maloꝝ dꝫ eſſe moꝝ. Tũ ẽt q2 ſcia hec nõ de ṽtutibus ac moribus determinat acqſitis ſicut aliaꝝ plurime: ſed de nãlibus tantũ in technis. Tumqꝫ ꝓpter aſtralitatem q̃ꝫ prauaꝫ moralitati oppoſitam.

Propter quartum ꝟo his breuiter ſic aſtrictꝫ cũ medicorum reuerẽtia ꝛ ĩducta ſuis ſatꝫ ꝓcedẽtia vijs verum ꝯcludẽtia pro pte exiſtant. ãplioris tñ gr̃a didaſcalie. ℭ Ad p̃ᵐ dõm cũ alijs ꝙ Ari. loqtur de iudicio ĩtell'ꝭ practici in agibilib⁹: in quo pl'es repiunt̃ pfecti. hic aũt ẽ ſermo magis de iudicio ĩtell'ꝭ ꝯſideratiui q̊per pauci vigẽt valde. Et idõ magis ẽ ꝯſentiẽdũ vni maxime vigenti q̃ꝫ pluribus deficiẽtibus: aut lꝫ pluribus vigẽtibus repertis per ſe foret amplius cõmittẽduꝫ q̃ꝫ vni: per accñs tñ vt pp̱ in appropriationem ꝛ prauorũ vt tactũ eſt mores ſecus euenit medicoꝝ. ℭ Dicendũ ẽt ꝙ turba multa melius iudicat q̃ꝫ vnus qcũqꝫ indifferẽter. Ille nãqꝫ vnus põt praui iudicij exiſtere ꝛ p̃cipue in ſingularibus. ſed vnus pitus ꝛ exptus ꝓprie in vl'ibus ꝛ in his que ſubtili egẽt inueſtigatione pluribus indifferẽtibus iudicat pfectius cũ pauci reperiãtur in talibus iudicare ſcientes. ℭ Ad aliud dõm ꝙ plures ſapiẽtes melius vno iudicãt niſi amore peruertantur aut odio: que multotiẽs iudicij veritatem permutãt. magnoꝝ moraliũ. i. ꝛ centiloqo: qd̃ medicis plerũqꝫ euenit cum eoꝝ ſit iudiciũ non modicum paſſionibus ſubmiſſum. ℭ Ad aliud dõm ꝙ Gal'. ſuſtinebat alios medicos aut ꝓpter virtutẽ ipſius ꝛ honeſtatẽ aut vt ipſos corrigeret aperiẽdo errores illoꝝ: ſicut apparet decimo de inge. c. 3ᵒ. in adoleſcente q ẽt cibatus ante paroxiſmũ obſeruatione diatriti in eoꝝ ſincopiꝣauit pñtia. ℭ Ad argumẽta qdeꝫ ptis alterius dõm pro p̊ ꝙ eger cõmittẽdus eſt vni ſi

Margin notes: Te. cõ. 76. / cõ. 52. ꝛ — A — Tex. cõ. 101. — 2ᵒ trac. de cor. de tex. cõ. 13.

deli medico.vʒ.ꝑncipaliori qui pluriū ſimul motiua ⁊ ɔſilia ſuſcipiat.Si.n.pl'es ɔſulat vnū poſt alteruʒ nō ɔcidentes in eiſdē aut ɔcidētes ſm magis ⁊ min⁹ diuerſificatis diſtractus neſciet cui fidē diſariā debe at adhibere.Vñ medicamen hodie iſtiuſ experiens: cras vo illius demū tertij ⁊ ſic in errorē ſingulorꝫ de ueniet cū pl'alitas nō fuerit i vnitatē redacta. ¶Ad aliud dōm ꝙ qñ plures medici mō ꝑoſtenſo ad vnū corpus ɔcurrūt procurandū vnū ordinat̄ ad vnuʒ.lʒ enim ſint plures:vnitant̄ tñ in ſpē:⁊ ſemꝑ ad vnū ꝓ curationis ordinant̄ actū.Et hoc eſt qđ vult Ariſ.ꝙ vnūqđq; in vnū actuʒ ordinet̄ ⁊ nō in plura:nō tñ ꝙ plura eadē ſpē in eūdē non poſſint actū ordinari : cū qlibet medicus ordinet̄ ad medicādū.eēt aūt nō vnū ſic ſi medicuſ ordinaret̄ ad venationis actū.¶Sʒ ꝑ.
3ᵘ.⁊ li.2.te.cō mē.88. in fine de aia dī ꝙ lingua ɔgruit in duo opa nāe gu ſtum ⁊ locutionē ⁊ ꝙ eſt qſi manus molēdinarij idu
Tex.cō.vlti. cendo cibū 12ᵒaialiū.A.¶Dōm ꝙ lʒ ordinet̄ in plu res actus:ꝑncipalius tñ i vnū:vt in guſtū ſicut appa ret:q2 qđā aialiū guſtāt:nō tñ locutiōe vtunt̄. ¶Ad aliud dōm ꝙ plures medici reddunt̄ ꝓprij in vtute il lius vnius ꝑncipalioris. ¶Differentia. viij.

Uod doctrinā ordinariarū numerus nō ſit trinus. ſʒ idiffinit⁹ vī.Cū.n.doctrina ordinaria dicat̄ ab ordine:vbi qdē erit ordinē dare illic ⁊ doctrinam ordinariā.ſʒ ōis doctrina ordinē obſeruat ꝑ dicati ſaltē ad ſubm ɔñtis ad añs ⁊ ɔñs ad ꝑmiſſas.¶Adhuc ōis ſcia eſt de bono ⁊ difficili.2ᵒeth.ſʒ
cap⁹3ᵒ. bonitas ē in rebus pp ordinē maxime fine 12ᵒ meta.
Tex.cō.54. Eti.vī nullā fore ordinariam.q2 ipſa faciēs eſt ſcire.
T.cō.5. Scire aūt ſimpl'r ⁊ nō ꝑ accñs eſt per cāſ:i ꝑn⁹poſte. Cāe aūt ſunt nobis ignote.puta itelligentie ⁊ de⁹.ſic eni ſe hʒ intell's nr̄ ad eas vt oculus veſptilionis ad
Tex.cō.ꝑmi. lucē ſolis.2ᵒmeta.¶Rurſus ꝓbat̄ h̄ medio fere vnā tm̄ fore cū ſcire ſit vnū ꝑ cās.ſ.ſolū.doctrina.n.ordinaria ordinatur in ſcire.¶Amplius in techni dī ꝙ
ꝑᵒtex.cō.7. ex reſolutiua ɔſiſtūt oēs artes ſm rōnē.nō eſt igitur alia ſi oēs ex iſta.tūc nāq; foret alia ocioſa doctrina. Jtidē cōpoſitiua ⁊ reſolutiua vī vna eſſe.altera.n.vī eſſe ex effectu ad cām.reliq̄ vo ex cā ad effectuʒ.Dic aūt ꝓceſſus idē exiſtit:ſicut via q̄ eſt ab Athenis ad Thebas ⁊ q̄ a Thebis ad Athenas:phy.3.¶Am
Tex.cō.21. plius vident̄ due:qm̄ ſicut dicit Hali.cōpoſitiua fit ꝑ
ꝑᵒtechnis cō.3ᵒ. demōſtrationē pp qđ.reſolutiua vo ꝑ demōſtrationē q2.he aūt ſole due demonſtrationes ponunt̄ poſte.1.
t.cō.18.⁊.30. Palin.diffinitiua non vī doctrina ordinaria:cum doctrina ordinaria fiat ꝑ ɔñtiā ⁊ ɔtinuationeʒ i technis
ꝑᵒtex.3ᵒ. tranſlatione arabica ⁊ hali. Sed quod qđ eſt obiectum intellectus exiſtit dīa.6.quod diffōne ſignifica tur.q2 igitur ipſum eſt qđ ſimplex ⁊ idiuiſibile. ⁊ diffinitio talis erit:cū diffō ſit idē cum diffinito. ¶Rurſus vīdetur tres.ſic enim ſcribit Gal'.Adhuc Auer.
Com.22. collʒ ꝑ.etiā.2.phyſi.dicit eſſe tres demonſtrationes. demōſtrationē ſimpl'r ſiue cauſe ⁊ eſſe: demōſtrationem cāe vel pp qđ:⁊ demōſtrationē eſſe ſiue ſignificati.ſed doctrine ordine demōſtrationis pficiūtur. Eti. quod doctris notificat̄ eſt cōplexū aut incōplexū ſiq dem incōplexum notificat̄ per genus doctrine diffinitiuum.ſi vo cōplexū:aut eius ſit per poſteriora no titia:⁊ ſic reſolutiuū aut per priora:⁊ ſic cōpoſitiuū. ¶Amplius proceſſus in arte ē duplex.primus a ꝑn cipijs ad principiata tendēs circa quem exiſtit cōpoſitiua.Scđs vo econtra duplex exiſtens.aut eniʒ circa ꝑncipia ſit eēndi:⁊ ita doctrina reſolutiua.aut cognoſcendi:⁊ ſic diffinitiua.¶Adhuc quatuor oſten

dunt̄.ſup eniʒ has tres vī vna termini cōpoſitiua:ſic ē vna termini reſolutiua: vt ſibi correſpōdeāt i adiuicē ꝑʒ ꝓceſſus ɔuerſos velut reſolutiua cōpoſitōe ⁊ eō.Jtidem Cicero ⁊ Boe.in eorꝫ topicis rationē diffiniēdi diligētē in duas ſequeſtrāt partes.vnā iudicatiuā : q̄ in reſolutiuā diuiditur ⁊ cōpoſitiuā.Jllū nanq; q̄ iudicat ſi eius iudiciū dicitur verificari:demōſtratione opʒ iudicare fulcitū:alteram inuētiuā ſiue topicaʒ:⁊ quarta cū iſtis tribus erit diffinitiua.¶Rurſus qnq; ſm Haly.puta reſolutiua:cōpoſitiua : diffinitiua: deſcriptiua ⁊ diuiſiua.¶Adhuc Cōmentator in ac ceſſu ad libꝛū phyſi.8ᵒvidet̄ tangere inquiēs . Spēs doctrine vſitate in hac ſcia ſunt modi diſciplinarū.ſ. tres modi demōſtratiōis:ſigni.vʒ.⁊ demōſtratio cāe ⁊ demſ̄ratio ſimpl'r q̄ʒuis ſignū ⁊ cā ſint illa q̄ ſunt vſitata in hac ſcia ⁊ aliqñ eſt vſitata demſ̄ratio ſimpl'r ⁊ maneries diſcipline diuiſionis ⁊ cōpōnis ⁊ diffōnis ⁊ entimemat̄ ⁊ iductionis.Ex his igit̄ oībus ɔcludi tur ſuo mō doctrinarꝫ ordinariarꝫ nūm fore diuerſū. — In ꝓhe° verſus fi.

Oppoſitum autē horꝫ vt adiuicē ſe oſtēdit.¶Ut aūt hui⁹ qſiti difficilis ⁊ pluribus ignoti:a multiſq; praue iudicati veritas oſtēdatur ſm mei poſſibilitatē magis modeſtie q̄ʒ audacie imputādo.Primitus oſtēdat̄ qđ ſit doctrina.2ᵒqđ doctrina ordinaria ⁊ inordinaria ⁊ q̄t modis dicātur.3ᵒdemōſtretur q̄ ſit vere doctria ordinaria.4ᵒveritati tollant̄ aduerſantia ꝑinducta.

Propter primum vo ſciendū ꝙ doctri na 2ᵒaccipit̄. Uno quidem mō ſm ꝙ eſt act⁹a Didaſcalo tēdēs i diſcipulū. Alio'aūt ꝓut eſt habit⁹aie ꝑfectiuus.ꝑ ſiqdē mō doctrina 2ᵒſuſcipit̄:cōit er ⁊ ꝓprie.Cōiter qdeʒ accepta dī ab Haly.actio indr̄nter doctoris in diſcipulū. Jſta — Cō.ꝑmo ꝑhe°. qdē actio dr̄ntibus ſit modis.aut.n. ꝓlatione vocis vive aut iſpectione ſcripture.ꝑ ſcripturā.n.Platonis Ari.⁊ Hyp.eorꝫ intelligim⁹ſermonē.q.pñtes eēnt.ꝑ de vtili⁹particula.aut manus indicatione vel digiti — Cap.2. vel ſtationis deſignatione:puta circulo vinū denotāte.Si vo ꝓprie ſumat̄ doctrina:tūc erit actio doctoris in diſcipulū ꝑ eēntialia.Sil'r q̄q; his duobus modis pōt ſumi ſcia:⁊.ꝓut ē hitus aie ꝑfectiu⁹:aut eniʒ cōiter ⁊ ſic eſt habitus in ipſa quocūq; mō acq̄ſit⁹ ſiue expientia aut rōne ſeu quocūq; alio.vel ꝓprie accipit̄ ⁊ ita erit hit⁹acq̄ſitus ꝑ viā demſ̄rationis alic⁹. ¶Eſt aūt circa hūc modū ſciendū ꝙ ſcia doctrina ⁊ diſciplina vident̄ idē importare ſm rē.Vñ in techni medicina dī ſcia.Jn lib⁹aūt hereſis doctrina ⁊ diſciplina.dr̄nt aūt re⁹quodā.nā ſcia refert̄ ad ſcibile:doctrina vo ad docentē:diſciplina aūt ad diſcipulū.vñ ſicut dīa tertia:ſcia tripl'r eſt dicta:ita ⁊ doctrina.qđ apparet.q2 tribus pōt modis denotari. — Pᵒ 2ᵒ tec. trac.pꝛimi. Tex.ꝑᵒ.

Propter ſecundum vo vt ampliuſ appareat quid ſit doctrina iordinaria qdq; ordinaria:qđ ēt.q.media cuʒ ipſa dicat̄ ab ordine videdū qđ extet ordo.¶Primo tñ ſciēdū ꝙ h̄ ē duplex:pticularis ⁊ vl'is.pticularis q dē ē depēdētia incōpacta ſiue ɔñtia poſterioriſ ad ꝑus quocūq;:q̄lis eſt ɔñtia ꝑdicati ad ſubm:ɔñtis ad añs:ɔñs ad ꝑmiſſas:⁊ ſic qlibʒ doctrina pōt dici ordinaria:iproprie tñ valde eo ꝙ ordinē hʒ pticulareʒ obſeruat.vñ aphoriſtica doctrina ſimpl'r iordinaria: pōt ſic ordinaria dici vt in illo ꝑcipue.Qui creſcūt ⁊ vētres hyeme ⁊ cᵉ. Eſt ⁊ ali⁹ ordo vl'is ⁊ ipſe 2ᵒ.aut — Aphō.14.pᵉ enim ſit ꝑ accñtalia vel ꝑeēntialia.ſiqdē ꝑ accñtalia: — Aphō.15.pᵉ tūc hec erit depēdētia ɔiūcta ſeu cōtinua poſterioris ad prius ꝑ rei aduenietia.⁊ ita deſcriptiua maxime ⁊ ⁊ diuiſiua ſm pl'eſ ei⁹partes ⁊ ſi ſint doctrine plus tñ inordinarie

inoꝛdinarie q̄ꝫ oꝛdinarie debēt appellari.ſunt.n.qua/
ſi medie iter dictas ⁊ dicēdas.ipſe enim in eo ꝙ cōti/
nuant q̄ ſic dn̄t ⁊ ſupant p̄dictas ⁊ ꝯueniūt cū dd̄is.i
eo autē ꝙ vtpl'm ꝑ eēntialia eoꝝ oꝛdo ſtabilitur dn̄t
a dd̄is.Eſt ⁊ tertius oꝛdo depēdentia ſeu ꝯn̄tia reſpe
ctu poſterioꝛis ad p̄us cū quo vere cōtinuatur ꝓpter
diffinitiuā.ſ.⁊ manet ꝑꝑ cōpoſitiuā vꝫ ⁊ reſolutiuā.⁊
ſic tres erūt tm̄ doctrine oꝛdineꝫ h̄n̄tes. Pōt ēt aliter
dici ꝙ doctrina duo reſpicit:rōnem ſeu deductionem
quādā cui tanq̄ꝫ lumini initit̄.⁊ ita cū oīs doctria ali
cui rōni īnitat̄:pōt dici oꝛdinaria cū oꝛdinē aliqualeꝫ
obſeruet an̄ dictū ⁊ reſpicit res ex qbꝰ ꝯſtituit̄ ꝯtinua
tiue:⁊ ſic ſm̄ ꝙ fuerit oꝛdinate dicet̄ doctrina oꝛdina
ria.q̄ꝛ ſi per accn̄tia erit deſcriptio ⁊ diuiſio.ſi v̄o ꝑ eſ/
ſentialia:cōpoſitiua:reſolutiua ⁊ diffinitiua.

Propter tertium qdē vidēdū p̄ que ſit haꝝ doctrinarum ve
re oꝛdinaria.⁊ q̄ non.quid ſcd̄o ſit doctrina reſoluti
ua ⁊ cōpoſitiua.3° de qbuſdam circa ipſas dubijs.4°
qd diffinitiua.5° qūo dn̄t ab inuicē ⁊ a q̄dā ꝑte diui/
ſiue ⁊ qualr̄ ꝯueniāt.¶ Propter p̄m̄ iſtoꝝ ſciendū ꝙ
oꝛdo p̄dictus per eēntialia ſtabilitus pōt tripl'r cōſi/
derari.cōiter:pꝛopꝛie ⁊ magis ꝓpꝛie.Siquidē ꝓpꝛie
magis:tūc ſolū vna erit doctrina oꝛdinaria cōpoſiti/
ua q̄ per demōſtrationē ꝓpter qd exercet̄.ipſa eni ꝑ/
fectioꝛ eſt demonſtrationū in qua ſaluat̄ veriſſime rō
ſyllogiſmi demōſtratiui que eſt ꝓpꝛie faciēs ſcire:cū
ꝓcedat ex cā imediata i effectū īmediatū.⁊ iō doctri
nāles ea vtunt̄ ſcīe cum eaꝝ demr̄ationes ſint i p̄ gra
du certitudinis:nāles v̄o ipſas ſequunt̄.Cōmē.2° me
Cō.16. ta.vn̄ in pn̄° phy.doctrinā deſcribēs oꝛdinariā tanq̄ꝫ
antonomaſice ſeu ꝑ ſe noīaliter dictā ſolam tetigit di
cō p°in fi. cens.Doctrina oꝛdinaria eſt icipe a cognitione cārū
p̄marū rei cognoſcēde ꝑfecte:deīde itēdere ad cogni
tionem aliarū cārum remotarū ſm̄ oꝛdinē donec ꝑ/
ueniatur ad cās ꝓpinquas.Si v̄o p̄fatus oꝛdo pꝛo/
pꝛie ſumat̄ tūc cū hac erit doctrina ēt reſolutiua que
ꝓtendit̄ ab effectu in cām ꝯtinue aut a cā in effectuꝫ
interciſe:puta omiſſa cā aliq̄ intermedia iter ipſam ⁊
effectū inueſtigādū p̄ poſt.⁊ hic modus demōſtratio
Tex.cō.20. nis ꝓceſſus tactus eſt pn̄° phy.qn̄ dicitur.Innata eſt
Tex.cō.2¹. nobis via ꝓcedere ex nobis notioꝛibus ⁊ certioꝛibꝰ
in notioꝛa ⁊ certioꝛa ſm̄ nām:eo ꝙ effectus in rebuſ
ſenſibilibꝰ his notioꝛes nobis ſunt cauſis cū magis
in ſenſuꝫ cadūt.lꝫ cāe ſimpl'r ⁊ in ſe ſint notioꝛes col.
2.c.2.⁊ oīs doctrina ⁊ oīs diſciplina itellectiua ex p̄/
exiſtēti fit cognitione:poſterioꝝ.1.Si aūt p̄dictus oꝛ
Tex.cō.p̄. do accipiat̄ cōiter tūc doctrina diffinitiua p̄t dici do/
ctrina oꝛdinaria cū ipſa aliquē ipoꝛtet modū ipſius.
Explanat.n.diffinituꝫ ⁊ declarat ꝑ eēntialia:cum ea
optimū ſuſcipiat terminū quē ⁊ quidā ſubſtātialē ſꝫ
Gal'.appellāt.ſil'r fit ꝑ ꝯtinuitatē:partes.n. in diffō/
1 ꝓlogo te/ ne debēt eē ꝯtinue denotātes vnitatē materie cū foꝛ/
nis,1. cō.9. ma.foꝛma.n.ꝑ ſe.i.ſine medio aduenit māe.2° de ani/
coll'.1.cō.7. ma.7.8.meta.⁊ ideo in veris diffōnibus nō dꝫ copu
Tex.cō.14. la diuerſitatis intercidere deſignatiua ſed totū eē ꝯti
A nuuꝫ:vt hō eſt aīal rationale moꝛtale. ¶ Propter 2m̄
hmōi ſciendū ceu ſcribitur pn̄cipio ſcd̄i poſte.ꝙ q̄ſi/
Tex.cō.p̄. ta ſunt tot numero quot ſcita.nihil enim tādē ſcimꝰ:
niſi quod queſitū fuit i pn̄°.Queſita quoq̄ꝫ ſunt qua/
tuoꝛ:duo ſimplicia:puta an eſt ⁊ quid ē.⁊ duo cōpo/
ſita.ſ.q̄ꝛ eſt ⁊ ꝓpter qd.ſeu quare.Primū v̄o ſimpli/
cium eſt an res ſit ſimpl'r inuēta.ſm̄ qd res eſt. cōpo
ſitoꝝ autē p̄mū an q̄ꝛ hoc inueniat̄ illi ineē.2m̄ ē q̄re h̄
inueniat̄ illi.In qbus quidē queſitis q̄rens nil aliud
intēdit q̄ꝫ vt oſ̄datur ei inuētio termini medij quo ſi/
bi certificatur dubitatū ⁊ ꝯcludit̄:⁊ ideo ꝓpꝛie dr̄ ter

minus medius id vn̄ fit ſcia rei.q̄ ꝓpꝛie nāq̄ꝫ dr̄ ſcitū.
Tria ſiquidē iſtoꝛū queſitoꝝ demonſtratiuo ſciūtur B
ſyll'o.ſ.id quo q̄ritur an hoc ſimpl'r inueniatur illi:⁊
illud quo q̄ritur q̄re inueniatur illi:⁊ illd̄ quo q̄ritur
an hoc ſimpl'r inueniatur quod ē an res aliq̄ ſimpl'r
ſit inuēta.Quartū v̄o.ſ.quo queritur qd eſt res ſci/
tur ꝑ diffōnem ⁊ ꝑ mediū eam concludēs:⁊ non ē ea
dem ſcia ꝑ diffōnem ⁊ ſyll'm acq̄ſita:⁊ ſi ꝯtigat alicui
foꝛe vnā ⁊ eādem ſꝫ non ex ꝑte vna.poſt.2° Cū igitur Tex.cō.2.
in tribus p̄mis q̄ſitis non q̄ratur niſi inuētio termi/
ni medij:ſciēdū ꝙ in queſito quo q̄ritur an h̄ inuenia
tur illi ⁊ in eo in quo q̄ritur an h̄ ſimpl'r inueniatur ſi
eius debetur inuētio ꝑ terminū mediū qui non eſt cā
inuētionis.tūc in vtroq̄ꝫ reſtat qō de ꝓpter qd q̄ non
certificatur niſi detur terminꝰ medius q̄ ē inuētioniſ
cā.Si aūt rn̄deatur inuētio ipſiꝰ ꝑ terminū mediuꝫ q
ē cā:tūc ceſſat qō de ꝓpter qd.q̄ꝛ iā dedit inuētionē
⁊ cām.Uerū tn̄ ſicut dicit Ariſt.in p̄.demr̄atio q̄ dat Coll'te.cō. 30.
cām inuētionis ē alia a demr̄atione q̄ dat iuētionem
tm̄.nā illa dr̄ demr̄atio ꝑꝑ qd q̄ cōpetit q̄ſito de q̄ re:
⁊ illa demr̄atio fit ꝑ p̄oꝛa nā.q̄ꝛ terminus medius in
ea eſt cā queſiti:q̄ v̄o ad iuētionē tm̄ dr̄ dmr̄atio qa.
q̄ cōpetit in q̄ſito de an h̄ inueniatur vel an ſimpl'r i/
ueniatur.nā lꝫ ſit ex pꝛopōnibus īmediatis ⁊ neceſ/
ſarijs ⁊ ꝑ ſe:terminus tn̄ mediꝰ in ea ē res cāta a ma/
ioꝛi:vt apparebit:extremo:⁊ ſic fit ꝑ poſterioꝛa natu
ra.Sꝫ ad q̄ſitum illud de qua re rn̄detur ꝑ demōſtra
tionē q̄ ſimpl'r demr̄atio dr̄ ⁊ eſt demōſtratio ꝑꝑ qd.
⁊ hec eſt doctrina cōpoſitiua.¶ Ad alia v̄o duo rn̄/
detur ꝑ demr̄ationē q̄ noīatur dmr̄atio nō abſolute:
ſicut vult Ar.⁊ eſt demr̄atio qa.⁊ hec doctrina dr̄ re
ſolutiua ꝑ ꝯuerſionē.Nūc v̄o aſſignet̄ magis pꝛoceſ
ſus haꝝ doctrinaꝝ ⁊ ipſaꝝ exēpla.demū dicemꝰ qūo
ad 4m̄ q̄ſitum ſatiſſit ꝑ diffōnem ex qua tertia conſur
git doctrina dicta diffinitiua.Dicatur igit̄ ꝙ ꝓceſſuſ
vniuſcuiuſq̄ꝫ duaꝝ ē:ſicut ēt vult Haly.vt aſſumatur p°techni
q̄ſitū ⁊ aſpiciatur ad id quod ſeq̄tur ad ſubm̄ ⁊ an̄ce cō.2.
dit ad p̄tum.⁊ hoc in p̄ᵃ figura ſyllogiſmoꝝ q̄ digniſ/
ſima eſt figuraꝝ.Figurarū enim faciēs ſcire maxime
p̄ᵃ eſt.poſte.p̄.in alijs aūt ſecus.Illud.n.erit medius Tex.cō.31.
terminus ex quo extrahitur rōcinatio ſuꝑ q̄ſito:⁊ cō
ſideretur ſi ille medius terminus ē cā maioꝛis extre/
mitatis:quod.ſ.p̄tur in q̄ſito ſiue ꝯ̄ne.deinde ꝯſidere
tur in ꝓpōnibus ſyll̄i ꝑ quē queſitū factū eſt ꝯcluſum
ſi fuerit in aliq̄ illaꝝ locus dubitationiſ:⁊ ſoluat̄ ſil'r
ad mediū terminū q ſit cā maioꝛis extremitatiſ ⁊ fiat
pꝛoſyll's alter ⁊ alter donec nulluſ remaneat locꝰ du
bitationis.q̄ꝛ iā deuētū ſit ad aliquod pn̄m ꝑ ſe notū i
illo gn̄e ex cꝰ cognitiōe firmatur ⁊ ſumatur cognitio
p̄oꝛis q̄ſiti.Exēplificetur mō de vtraq̄ꝫ ⁊ p̄mitꝰ ſeruā
do Ga.oꝛdinē de reſolutiua:demū cōpoſitiua.Exem
pla v̄o duo iueniūtur vſitata:quoꝝ vnū ponit̄ theo/
rice p̄ ca° 3°.Subm̄ medicie vt coꝛpꝰ humanū ſanabi
le docetur in ꝑtes itegrales p̄ reſoluere ⁊ demū com
ponere ex eiſdē.Aliud ab Haly.de reſolutione medi In ꝓlogo p̄ˡ
cine in ꝑtes ſuas eēntiales puta i ꝯſeruatiuā ⁊ cura/ techni
tiuā:⁊ demū cōponere medicinas ex hꝫ icipiēdo ꝑti/
bus.Exēm̄ ſiqdē theoꝛice non ē deteſtādū ad ſuū ꝓpm̄
cū ſubm̄ voluerit reſoluere i ꝑtes aut ex eiſdē cōpone
re ſic ipſum fere vꝫ Haly.aſpnere dicēs h̄ nō ꝯuenire te.cō.2¹ in fine.
ſnie Gal'.q̄ꝛ ipſe itēdit magis facere reſol'onē ſcie me
dicine.q̄ꝫ ſubi ipſius:nihilominꝰ vtrūq̄ꝫ ē rectuꝫ exēm̄
ſuo loco.Quia igitur hꝫ exēᵃ ſunt nō:ſuſcipiatur ali/
ud exēm̄ quod tāgitur.ii.curatiue artis.c.p̄ ⁊ 2°. Reci
pio igitur ſm̄ doctrinā reſolutiuā aliquod q̄ſitū i mē
te.puta febꝛē humoꝛalē:⁊ ſoluo ipſum in ſubm̄ ⁊ p̄/
dicatū.ſ.in fumū putridū vel fuliginem imediate coꝛ

petentē. Iſta enim eſt febris cā imediata febriū p̄.c.p̄ ⁊ 3°. Poſt hāc xo reſolutionē fiat hmōi ōnſ̄ratio. vbicunq̧ eſt febris illic eſt fumus putridus imediate petens cor.ſ3 in hoīe eſt h9 fumus ḡ ſibi ieſt febris. Adhuc reſolue fumū hunc in putredinē ⁊ demōſtra ōn̄r qcunq̧ hn̄t fumū putridū hmōi hn̄t minerā putredinis. talis h3 ⁊c̄. Deinde reſolue hāc putredinis minerā in ſuam cām. puta in ꝓhibitā trāſpirationem: ⁊ tunc demr̄a. vbicūq̧ eſt minera putredinis illic ē prohibita trāſpiratio:ſ3 in hmōi ē putredinis minera. Itē reſolue ꝓhibitā teſpirationē in ſuam cām vt in opilationē vel obſtructionē demr̄ando demū. vbicūq̧ ē inuenire ꝓhibitā trāſpirationē illic ⁊ opilationē:ſ3 i tali eſt inuenire ꝓhibitā tranſpirationē. Siſr reſolue diuidendo opilationē ſeu obſtructionē in ſuas cās: qm̄ aut fit ab humoris vitio aut ſine humoris vitio: ⁊ demonſtra vt ḣus. ſiqde3 ab humore vitioſo reſolue iterum diuidēdo: q2 aut ille mult9 vel viſcoſus aut groſſus: ⁊ procede vt ḣus. ſi multus reſolue ipſum in ſua3 cām imediatā vt qm̄ multū comedit. multū aūt comedit q2 multū appetit. multū xo appetit: q2 os ſtomachi h3 frigidū. frigidus.n. ſtōs bonus ē appetere: malus aūt digerere 2° technis. fridu3 xo h3 os ſtomachi pp cōplexionē frigidā ſimplicē pel humoroſa3 aut pp frigiditatē aeris ⁊ hmōi. ⁊ ſic totū ſyllogiȥādo demōſtratiue oñde ⁊ reſume poſtea alia mēbra diuiſionis ⁊ reſolue vel ſimpl'r vel diuidēdo ⁊ demū demonſtra. Exēplū aūt doctrine cōpoſitiue iā p3. Eſt enim per cōuerſionē iſtius vt icipiat a cā vltima in qua ſtetit reſolutio. exēpli cā. ex cōpl'one frigida vel humorib9 frigidis os ſtomachi reddetur frigidū vt demr̄etur ſic. Quicunq̧ h3 hūores frigidos in ore ſtōi is h3 os ſtōi frigidū: hō h3 humores frigidos. Deinde ꝓcede vlterius cōponēdo: ſi h3 os ſtomachi frigidū multū appetit vt dicatur: qcunq̧ h3 os ſtomachi frigidū multum appetit:ſ3 quiſ h3. Si aūt multū appetit multū comedit: ⁊ demōſtretur. qcūq̧ multū appetit multū comedit:ſ3 talis ⁊c̄. Itē ſi multū comedit multi accreſcunt humores aut groſſi aut viſcoſi: ⁊ ſi tales cābitur opilatio: ⁊ ſi opilatio ꝓhibita reſpiratio. Et ſi h̄ minera putrefactionis: ⁊ ſi illa fumus putridus imediate cor petēs. ⁊ ſic febris erit: ⁊ demōſtretur ꝯtinue: vt vbicūq̧ ē dare fumū putridū imediate cor petentē illic ⁊ febris: ſed hmōi ⁊c̄. Sic igiť vides ꝙ febris ē vltimum cātum ad quod ꝑueniſti ꝑ doctrinā cōpoſitiua3 q̄ fuit ḣmus effect9 i doctrina reſolutiua. Apparet ēt ex h9 exēplo ꝙ doctrina reſolutiua non ſolu3 reſoluit: ⁊ cōpoſitiua cōponit: ſed ēt reuertitur reſolutiua ſup reſolutum ⁊ demōſtratiue ꝓbat ipſum cōpoſitiua aūt ſup compoſitū ⁊ idē ſiſr demonſtrat. ¶ Propter 3m hmōi ſciendū ꝙ circa ꝑdicta ꝯtingit nō pax ⁊ ſimpl'r dubitare. ꝑ quidē qm̄ qdam ꝯ Haly. exp̄ſſe eū dehoneſtantes dicūt ꝙ doctrina reſolutiua fit ꝑ demonſtrationē ꝓpter qd. compoſitiua xo per demonſtrationē quia. Et hi quidē vidētur moueri multipliciter. ¶ Primitus qdem q2 Ari. vocat libꝛū prioꝝ ⁊ poſterioꝝ analetica. i. reſolutiua. ⁊ ꝯſtat ꝙ in his libris ⁊ ꝓpꝛie in libro poſte. tractatur de demōſtratione pp qd ⁊ de demonſtratione qa. ḡ ⁊ ſibi poti9 ꝯuenit analeſios. i. reſolutionis nomen. Adhuc Gal. dicit ꝙ ex reſolutiua oēs artes ḃm rationē ꝯſiſtūt. talis autē videtur illa q̄ demr̄atione pficitur pp qd. cu3 ſit abſoluta ⁊ dignior demonſtratio per quā ars ſcire faciēs d3 procedere. Amp. Hali. dicit ꝙ ipſam ſciūt geometre: ⁊ iſti demōſtratione vtūtur pp qd. ⁊ ſubdit demū ⁊ ſciarū auctores ſciunt hūc modū doctrine q̄ Ar. poſuit ipſu3 i analeticis. ¶ Ruſus Gal. dicit ꝙ reſolutiua habetur ex

finis notione. ſi igitur in ipſa cōſiſteret demr̄atio qa. cū illa procedat ex effectu ignoto ad cām: tūc Gal. dicere debuiſſet ex finis ignorātia ⁊ non ex finis notione. volūt ēt hi ꝙ vtraq̧. ſ. reſolutiua ⁊ compoſitiua ꝓcedat ex finis notione. nā donec ꝑueniatur ad finē notum vel reſolutione aut cōpoſitione non extrahitur q̄ ſitū ⁊ tunc exponūt. Secūda xo eſt que ex notione finis. i. ꝑ finē cognitū ex compōne inuētoꝝ ḃm reſolutionem. ſed maxime reſolutiua dī fieri ex finis notione q̄ in demr̄atione ꝯſiſtit ḃm eos pp quid. q2 id qđ ē finis reſolutionis eſt ⁊ ſimpl'r notius ⁊ nobis notius. Sed dicēdū ꝙ Hali. hic pfecte ſenſit: quod ēt ex dict Haly. pōt colligi ponēdo reſol'ōnē ꝯſiſtere demōſtratione qa. in qua fit ꝓceſſus ex effectu ad cām ⁊ cōpoſitiuam pp qd. in qua ꝓceſſus vt apparuit ē ꝯuerſus. vñ Cōmē. 7° meta. dicere vnū poſt aliud eſt ḃ3 diſſol'onē. ſ. icipiēdo a poſteriori ⁊ ꝑueniēdo ad ꝑnm̄ ī cognitione. ſ3 mot9 q incipit ab vlt° in diſſol'one ⁊ eſt cōpoſitio dī actio ꝓcedēs a ſanitate ita ꝙ accidit vt ſanitas q̄ eſt extra aīam fit a ſanitate q̄ eſt in aīa. Sanitas.n. que eſt in aīa eſt in cōpoſitione ḃm intētionē Ariſ. ad eſſe ſanitatis q̄ eſt extra aīam hoc ē, illud quod dī ꝑnm̄ opationis eſt finis cognitionis. ⁊ ꝑnm̄ cognitionis eſt finis opationis. quod ēt inſinuant noīa. In rebus.n. arte q̄ fiunt nām imitante dicimus aliquid reſolui in aliud qñ effectus in cām reſoluitur: ⁊ totū in ꝑtes ſeq̄ſtratur ex qbus ꝯſtabat: vt domus in tectū: parietē ⁊ fundamentū. Aliqd ēt dī componi qñ ex ꝑtibus ſuis ꝯſtitutiuis ꝯſtruitur: vt domus ex fundamēto: pariete ⁊ tecto. Adhuc reſolutiua dī fieri ex finis notione. i. effectus. finis.n. ⁊ effectus idē eſt ḃm Boetiū in topicis. Eſt nāq̧ finis cā cārum ⁊ effectus cārum. doctrina autē q̄ habetur ſeu q̄ incipit ex notione effect9 deueniēdo ad cām illa fulcitur demr̄atione qa. poſte. ꝑ. Sed ꝯ hoc eſt quod dictū: qm̄ tunc deberet dici ex effectus ignorātia: cū illud quod ꝓponitur ꝑ ſit ignotum. ſi.n. notū foret iā queſitor non q̄reret. Et iō ſciendum ꝙ aliqd poteſt eē notū ⁊ ignotū 2°. ꝑn° phy. ⁊ 7. meta. ſ. quo ad nos ⁊ q̄tu3 ad nām. Effectus.n. ſunt nobis noti ⁊ ignoti nāe. cāe xo eꝯ: vt apparet ibidē. Sic itaq̧ dicēdu3 ꝙ doctrina reſolutiua incipitur ex effectus notione: q2 effectus ē not9 quo ad nos: ignotus tñ nāe ſiue ſimpl'r. ⁊ iō volens ipm ꝓbare ⁊ notificare qs doctrina reſolutiua donec fiat mot9 ſimpl'r q̄rit eū: ⁊ hūc modū obſeruat Ar. ꝓcedēdi in ꝑn° ſcie q̄ de nā. ꝙ aūt iſta recte ſit mens Gal. oñditur ex trāſlatione arabica grece. q. cōmētatiua ita: ꝑa qdē earu3 fit ḃm viā ꝯuerſionis ⁊ ſol'onis: ⁊ eſt vt ſtatuas rē ad quā intēdis ⁊ cui9 in mēte tua ſciam inqris ḃm finem complemēti ei9: deīde ꝯſideres in ꝓpinquori pte ⁊ꝗ propinquiori ex eo fine quo nō ſtat res illa nec cōpletur vſq̧quo ꝑuenias ad ꝑna ei9: ſ3 ad ꝑn° cū ſit termin9 ad quē non ꝑuenitur niſi ex effectibus in qbus demonſtratio ꝯſiſtit qa. quod itidē Haly. ꝯfirmat. Sūt autē ⁊ alij ꝯ ter iſtū modū recitatū iniuſte ꝑdictā ſeriē interpꝛetātes: de qbus nihil ad pn̄s cū techni minie cōmētetur. Redeūdum igitur ad argu ta illoꝝ ꝑinducta poſtq̄ firmatū ē ſup veꝝ. ¶ Dicēdum qdem ad ꝑm ꝙ Ar. ꝓncipal'r in poſterioribus docet ꝯſtruere demr̄ationem ꝓpter qd. ⁊ ꝯr qa. demr̄atione vtēdo qa. ſiue reſolutiua: ſic ⁊ ſyll'm ꝯficit in ꝑoribus ſimpliciter vtēdo hac eadē. Sumit eni3 in mēte effectū cōe3: demonſtratione3. v3. ⁊ eā reſoluit ad partes ꝑmas ⁊ ſecūdas: vt in demōſtrationē pp qd ⁊ q2 affirmatiua3 ⁊ negatiuā ⁊ reliqua. Siſr ⁊ ſyll'm ſimpl'r ſaltē. itaq̧ reſolutiua in his vtitur doctrina. Adhuc l3 ēt impropꝛie cauſe dici pn̄t reſolui ad effectus eo ꝙ ipſis applicate

Co. 23.

Te. cō. 4. trac. de ventre.

Tex. cō. 3.

Tex. cō. 2.
Tex. cō. 10

p° technis te. com. 7.

p° technis te. cō. 2.

plicate ꝯſtituunt eos. Poteſt ēt reſolutiuū large accе
ptum in ſe ꝯtinere ⁊ reſolutiuū vere ⁊ compoſitiuū.
quod oſtēditur eo ꝙ ſm Ciceronē ⁊ Boeᵐ reſolutiuū
idē eſt quod iudicatiuū hoc aūt vt dicetur demōſtra/
tionem ꝑꝑ qd ⁊ qꝛ colligit ī ſeipſo. ¶ Ad aliud dicē/
dū ꝙ qdā dicūt ꝙ ex reſolutiua oēs artes ꝯſiſtūt ſm
rationē: veꝝ eſſe q̄ztū ad inuētiouē primā artiū: cum
inueniēs ꝓcedat de dubio ad notū per ſe ⁊ ibi ſiſtat:
q̄ztū ꝟo ad modū docendi inuētā artē ecōtrario. Sȝ hoc
non valet. qꝛ eadē via in his eſt inueniēdi ⁊ docendi
ex ſenſibilibus. ſ. notioꝛibus nobis. Et ideo dicēduȝ
ē aliter vt appareat illoꝝ ēt ꝯ quos itur ꝑncipaliter
defectus: ꝙ nō dicit Ga. ſimpl'r ex reſolutiua oēs ar/
tes ꝯſiſtere: ſed ſm rationē adiūgit: qꝛ cū modus do/
ctrine humane quē tradit Ari. ecōtrario Platoni ⁊ theo
logis ſit ꝓcedere ex ꝯfuſis ⁊ notioꝛibꝰ nobis: doctri
na illa que hūc modū ſeruabit rem dubiā notificādo
per notioꝛa vtiq̄ȝ erit ſm rationē: cū ex notioꝛibus in
ignotū conetur peruenire: quod effectu cōpꝛobatur.
Uidemus enim fere oēs ſcias ⁊ ſenſibilium maxime
modo reſolutiuo traditas: vt apparet ex libꝛis natu/
re Ariſ. foꝛtaſſis ēt logice. Gal'. ſil'r nunc vbi fere vi/
ſus eſt vti compoſitiua niſi in libꝛo elemētoꝛū ſm ſen
tentiā Hyp. ¶ Ad aliud dōm. ꝙ Haly. minus bñ di/
xit. vñ plures ſequaces ipſius in baratrū ignoꝛantie
detruſit vel ꝙ inqt geometre bñ ſciunt eā ſed non ꝙ
vtātur ipſa. qꝛ ſi ſciunt demōſtrationē ꝑꝑ quid ſciunt
⁊ qa: cū ſint ꝯnexe ⁊ in eadē parte doceanť artis: non
tñ vtuntur ſed cōpoſitiua magis. Itē qñ dicit ꝙ Ari.
poſuit ipm in analeticis. dicā ꝙ vtēdo plus in libᵒ ꝑo
rum: ⁊ docēdo ⁊ vtēdo in libꝛo poſte. ¶ Ad 4ᵐ iā ap
paruit qd dicēdū. Scdo autē circa ꝑdicta ꝯtingit du
bitare: qꝛ qdā voluerūt. q. cuȝ ꝑdictis ꝙ doctrina re
ſolutiua eēt eadē cum iudicatiua: dicta a grecis ana/
letica. Cōpoſitiua ꝟo idē quod inuētiua q̄ ab eiſdem
thopica nūcupatur: ⁊ cū illa pꝛocedat per ſigna ⁊ po/
ſterioꝛa. hūc. n. modū plus ſeruat q̄ iuenit. Sil'r ⁊ cō
poſitiua ꝑ talia ſtabilieť quoꝝ motiuū affuit: qꝛ hanc
diuiſionē doctrine ī reſolutiuā ⁊ cōpoſitiuā voluerūt
reducere ad illā Ciceronis ⁊ Boetij in iudicatiuaȝ ⁊
inuētiuā. Sȝ dōm ipſos deficere: qm̄ diuiſio Cicero/
nis ⁊ Boetij ſupioꝛ eſt: ⁊ totiuſ logice diuiſiua: hec āt
ſolū partis ipſiꝰ demr̄atiue. Nā ad ptē iudicatiuā re/
ducitur cōpoſitiua ⁊ reſolutiua: cuȝ ille q̄ iudicat de/
beat iudiciū ſuū cōpꝛobatione ⁊ diligēti examine in/
ferre. vt iudex habeať iuſtus: ⁊ iudiciū rectū ad neu/
trā ptē ꝯtētionis declinās iniuſte. Ad iuētiuā quoq̄ȝ
nō duciť aliqua doctrinarū oꝛdinariaꝝ veraꝝ: cū ipa
ſit thopica ex qbuſdā ſignis extraneis ⁊ foꝛinſecis ꝓ
cedēs. Reſolutiua tñ ſi ꝓcedat ex ſignis ſiue ſignifica
tionibus ꝓpꝛijs: ſint inſepabiles ⁊ familiares: foꝛmā
maxime ꝯñtes ⁊ nō mām vt alia. Dubitatur ⁊ 3ᵒ qm̄
dixerūt qdā ꝙ doctrina reſolutiua ꝯtinet ſub ſe com
poſitiuā: ſm quēdā demū regreſſuȝ. Et mouebantur
fere ſicut ꝑmi: qꝛ Ariſt. docet reſolutiuā in ꝑ̊ poſte. ⁊
docet demr̄ationeȝ ꝑꝑ qd cōponere ꝑncipal'r: quo ēt
mō vtūtur geometre. cuȝ tñ Haly. dicat ꝙ reſolutiua
fiat per demonſtrationē qa: cōpoſitiua ꝟo per ꝑꝑ qd.
Ad quod rñdent dicētes ꝙ in reſolutiua eſt duplex
actus. ſ. reſolutio queſiti in ſuas cās. ⁊ alius ē regreſ
ſus ex cauſis ſuꝑ queſitū. vnde quo ad ꝑᵐ pꝛoceſſum
pōt dici in doctrina reſolutiua fiat demonſtratio qua
pꝛoceditur de effectu ad cām: ſed quo ad 2ᵐ ſit demō/
ſtratio ꝑꝑ qd: qꝛ ſit ꝓceſſus in egreſſu hmōi a cā ſuꝑ
effectū: ſed qꝛ in doctrina cōpoſitiua incipitur a cau/
ſis ⁊ ꝓcediť ad effectū ſolum: ſicut dicit Gal'. iō fiunt
demr̄ationes in ea ſolū ꝑꝑ qd. Et iſtoꝝ quideȝ ſermo
magis eſt deauratus: q̄ȝ aureus hic ⁊ in pleriſq̄ȝ exi/
ſtens. Huic aūt opinioni fantaſiā ꝑſtat ſermo Haliab
batis ſuꝑficietenus intell's. Loquēs. n. de reſolutiua
doctrina ait. At ꝯuerſionis via ē vt ſpeculeť quis qδ ꝑᵒ theorice cap. 3ᵒ añ meᵐ.
ſcire deſiderat: ponatq̄ȝ illud ſua in imaginatione ab
eius ꝑnᵒ vſq̄ȝ ad vltiᵐ: tūc ab vltᵒ eius reuertēs icipi/
at ꝑ ꝯuerſionē: ꝯſiderabitq̄ȝ vnāquāq̄ȝ eiꝰ partē ex q/
bus illud componitur: nec ſine eis ſit: donec ad ꝑnᵐ re
deat. vȝ igitur ſermo apparēter hic ſonare ꝙ ī reſolu
tiua doctrina intercidat regreſſus: ⁊ ſic cōpoſitiua lo
cabitur ſub ea. Ad quod dōm ꝙ doctrina reſolutiua
⁊ cōpoſitiua nunq̄ȝ pñt in idē foꝛmal'r ꝯcidere. ſūt. n.
ex oppoſito diuiſe ſicut demōſtratio qa ⁊ ꝓpter qd.
talia ꝟo nunq̄ȝ coincidūt: vna nāq̄ȝ ſpēs oppoſita nō
iuuat alterā ad eſſe. Boe. 4ᵒ topi. ſȝ foꝛtaſſis idē ſubo
ideȝ enim eſt ꝓceſſus in vtraq̄ȝ: ſicut via ab Athenis
ad Thebas eſt eadē ⁊ ꝯ. Sȝ iſta qdē idētitas eſt mā
lis. hic aūt q̄ritur idētitas foꝛmalis ⁊ nō terminoꝛū.
ea enim diuerſitatē inducit in ſcia. non tñ negādū qn
in ſciam traditā vna doctrinaꝝ poſſit cadere in aliaȝ
cā doctrine aliaꝝ oꝛdinariaꝝ vl' inoꝛdinariaꝝ: ſic ap
paret ꝑ Ga. in techni vtentē doctrina diffinitiua: ⁊ tñ
vtitur īpꝛopꝛie doctrina oꝛdinaria: qñ nititur ꝓbare
hoc ꝑnᵐ. Ois cura ſit ꝑ ꝯriū. iductione ⁊ ſyll'o. ¶ Ad Libꝛo 3ᵒ tex. cō. 83.
eoꝝ quoq̄ȝ ſermonē qd dōm pȝ ꝑ illa q̄ dicta ſunt ad
ꝑmos dubitātiū. ¶ Ad ſermonē Haliabbatȷ dōm ꝙ
ſophiſma eſt ſeriei. Ipſe. n. qnq̄ȝ doctrinaſ numerat q
bus enumeratis reſumēs ait. At ꝯuerſionis via eſt ⁊
demū pꝛoponit qddā cōe in vtraq̄ȝ doctrina. ſ. reſolu
tiua ⁊ cōpoſitiua dicēs. vt ſpeculetur qs qδ ſcire deſi
derat ⁊ reliq̄: ⁊ ꝓſequēs ſpāliter de doctrina reſolu/
tiua inqt. tūc ab vltᵒ eiꝰ reuertēs ⁊c̄. Qꝛ aūt hec ſit re/
ſolutiua ſimpl'r appet: qñ dicit nec ſine eis ſit: donec
ad ꝑnᵐ redeat: ⁊ deīde ſubdit exēplū: vt hoīs coꝛpus
quod diuiditur in mēbꝛa inſtr̄alia ⁊ illa in ꝯſilia ⁊ re
liqua. Et demū reſumit ſpāliter de doctrina cōpoſiti/
ua dicens. At ꝟo cōpoſitionis via huic eſt ꝯria. Inci
piens. n. ⁊c̄. ¶ Propter huius 4ᵐ ſciēdū ꝙ diffinitio Diffinitio triplex
eſt triplex. poſte. 2. Quedā enim eſt ꝑnᵐ demonſtratio Tex. cō. 10.
nis vt tonitruus eſt extinctio ignis in nube. Seu ira
eſt appetitus vindicte. Alia eſt demōſtrationiſ ꝯ̊. ceu
tonitruus eſt ꝯtinuus ſonus in nube. Aut ira eſt fer/
uoꝛ ſanguinis circa coꝛ. Alia quoq̄ȝ eſt demr̄atio ſo/
la pōne differens. i. debita oꝛdinatione figure ⁊ modi
terminoꝝ: vt tonitruus eſt ſonus ꝯtinuus in nube ꝓ/
pter extinctionē ignis in nube. Uel ira eſt feruoꝛ ſan/
guinis circa coꝛ ꝑꝑ appetitū vindicte. Diffinitio ſiq/
dem a diffinito nō differt: niſi ſicut explicitū ⁊ impli/
citum ſm Euſtrachiū eth. ꝑ̊. Eſt enim diffō rō quā ſi/
gnat nomē. 4ᵒ meta. Qual'r aūt diffō ſit venabiliſ dif Tex. cō. 28.
ficile eſt videre. poſte. 2ᵒ. nō enim pōt demr̄atione hec Tex. cō. 3.
fieri qꝛ ipſa eſt ſyll's. Syll's autē eſt per mediū. diffō
ꝟo rei ꝯuertitur cū re: ⁊ ꝑdicatur de ipſa in qd. Opȝ
igitur ſiqs vult ꝯcludere extremū maius eē diffōneȝ
minoꝛis: vt medius terminus ꝯuertatur cū vtroq̄ȝ ex
tremo: vt ipſe ſit ꝑdicatus de minoꝛi ex via qd ē ⁊ eq̄/
lis ⁊ maioꝛ ꝑdicatus de medio ex via quid ē ⁊ equa
lis: niſi eniȝ fuerint in ſyll'o iſte due ꝯditiones nō ſeq
tur maius extremuȝ diffōnem minoꝛis: ſed ſeqtur tm̄
quod eſt inuētū rei: tūc medius terminus eq̄ erit diffi
nitio minoꝛis vt maius extremū: ⁊ erit vtraq̄ȝ diffini
tio vna: diuerſaꝝ tñ interpꝛetationū ⁊ diuerſoꝝ voca
buloꝝ rōne ſignificātiū. Si igitur ꝑ vnā inuētā diffō/
nem oñditur altera in eadē inueniri: cū in vna intelli
gatur altera: ⁊ rñdeatur ſibi inuicē eq̄liter in q̄ōne de
qd eſt. Manifeſtū ꝙ iā oſtēditur idē per ſeipſuȝ: ⁊ ita
petitur queſitū ꝑᵐ. Ex his igitur videť ꝙ nō eſt poſſe

BIBLIOTEKA FROMBORK MUZEUM

demonſtrare ſup diffõnem. Neqꝫ ēt videtur hoc poſſe
1° poſt.t.c.17. ſyll'o hypotetico: ſicut ēt dicit. Ariſt. queadmodū in
ꝯrijs ſepe diffõnē venantes dicimus: ſi diffinitio ſani
tatis eſt cā faciens actionē: tunc ⁊ diffinitio egritudi/
nis erit cā nocens actioni: ſꝫ diffinitio ſanitatis eſt il/
lud. ergo ⁊ diffõ egritudinis erit h̄. qm̄ q̄ incedit hac
via in inuētionē diffõnis eſt petēs quod eſt in pn°. ꝓ/
pterea q̄ intētio ipſius eſt ꝙ ſcia in diffõnibus ꝯrio/
rum ⁊ ignorãtia ſit ſꝫ vnū modū. vñ oñdit aliud ꝑ id
qḋ p ipſꝫ oñdit̄ qḋ ē petitio diffõnis: ⁊ ſi forſan eēt dif/
finitio vnius ꝯrioꝝ notior aliqñ nō accideret hoc ita
omni loco. Et ꝓpter hoc qui ponit ꝙ p diffõnē inue/
nitur diffinitio ſemp ⁊ i oi loco: ꝯuenit iā ꝙ petat dif
finitionem. Neqꝫ iterū põt diffinitio inductione ꝓba
ri: eo ꝙ p inductionē oſtēditur ꝙ res inuenitur rei di
ctione p̄dicatiua. diffõ aūt eſt dictio expergefaciēs de
ſuba rei ꝯditionalis ⁊ ꝯſecutiua nō predicatiua. Eti.
P°trac. p°tex. co.7. Diffinitio eſt qualium ſiue vliū in techniſ. Inductio
ꝯo ſingulariū: ſic ergo nō põt nec ſyll'o nec inductio/
ne oſtēdi. ita. ſ. ꝙ diffinitio ſit ex iſtis argumētis con
A cluſa ex neceſſitate. Reſtat ergo nūc inqrere vtꝝ per
viā diuiſionis ſit poſſe inuenire diffinitionē. dicat̄ igi
tur ꝙ Ari. dicit ꝙ via diuiſionis non eſt pficiēs: vt in
ueniatur ex ea aliqd ignotū: nedū ꝙ inueniatur ex ea
Tex.co.4. diffinitio 2° poſte. Nā non opꝫ ꝙ detur ꝯ. ſicut ex via
ꝯceſſionis ſed ex via qua ſeqtur de neceſſitate ex ali/
quibus q̄ cōceſſa ſunt. Si volumus nāqꝫ oſtēdere ꝙ
homo eſt aīal ambulās hñs duos pedes ex diuiſiōe:
tunc nō eſt alius modus q̄ꝫ iſte: vt dicatur ceu appet
Ca.1°3°⁊.4°. de ptibus aīaliū ꝑ. hō aut ē aīal vel non aīal: ⁊ qñ cō
ceditur nobis ꝙ eſt aīal: ꝓcedamus ⁊ q̄ramus: ſi eſt
ambulās aut nō ambulās. Et qñ ꝯceditur ꝙ ē ambu
lans: dico poſt illud ꝙ eſt hñs duos pedes vel ē mul
tipes. Et qñ ꝯcedit̄ ꝙ eſt hñs duos pedes aggrega/
mus oīa ꝯceſſa nobis ⁊ dicimus ꝙ hō eſt aīal ambu
lans duos pedes hñs: ⁊ hoc non eſt aliud preter con
ceſſa: cum oporteat ꝯnem eē aliud ab his que ꝯceſſa
Caplo.7. ſunt ex q̄bus ſeqtur. Scḋo ēt ꝓrū dī ꝙ in diuiſione
qñ conamur p eā aliqd ignotū oñdere cōmittit̄ peti/
tio: vt hō aut ē rōnale aut irrōnale: ſed nō irrōnale ē.
ḡ rōnale eſt. petit. n. ꝑpea q̄ hoīem non eē irrōnalem
nō oñdit̄. niſi p hoc ꝙ eſt rōne vtens ⁊ rōnale: ḡ id qḋ
ponit̄ in p̄miſſa oñditur ex ꝯne. Sed tñ ſic vult Ariſ.
⁊ ſi via diuiſionis non ſit p ſyll'm eſt tñ vtilis in ſyll'o:
nā. qñ p̄mittit̄ diſio ꝙ hō aut ē aīal aut ñ aīal: deīde ſi
eſt aīal ñ euadit qn ſit aut greſſibile aut ñ greſſi'e: ⁊ ſi
greſſibile aut bipes vel multipes: deinde oñdit̄ p ſyl
logiſmū ꝙ aīal: nō nō aīal: ⁊ ꝙ eſt greſſibile ⁊ ꝙ ē bi/
pes: ⁊ nō nō greſſibile neqꝫ multipes: aggregatur no
bis diffinitio hoīs ex his ſyllogiſmis. Sꝫ iſtud nō ſit
ſemp: ſed qñ ſunt gñā q̄ diuidūtur nota rei de q̄ p̄dicā
tur. Et qñ ſit diuiſio in qua non cadit error: vt q. ſ. in
dr̄ias p̄mas ⁊ non in dr̄ias q̄ comitant̄ a lōge: vt ſi di
ceret̄: aīal aut ē ſanū aut eſt egꝝ. nā p talē diuiſionēꝫ
hui⁹ gñis non iuenit̄ diffõ hoīs. Qñ ḡ ꝯcedit̄ ꝙ gen⁹
diuiſuꝫ eſt inuētio rei: cui⁹ q̄ritur diffõ: ⁊ non erat in
diuiſione ⁊ trāſitu: donec ꝓuenit̄ ad ſpēm cui⁹ intēdit̄
diffõ: tūc iā erit diffõ per viā diuiſionis ex neceſſita/
te. Propter qḋ ſcia ꝓueniēs ex ea per hūc modū: ne/
qꝫ ē ex ſyll'o: neqꝫ ex ſpē ſcie ꝓuenietis ex ſyllogiſmo:
ſed ſimpl'r adinuicē in aliquo. verūtñ ſilitudinē nō ē
opus hic referre. Sic ḡ vꝫ per diuiſionē diffõnem in/
ueniri poſſe. Boetius ēt libro diuiſionū hoc īnuit qñ
dicit ꝙ in eodē diffõnis diuiſioniſqꝫ rō verſat̄. nā di/
uiſionibus iūctis. vna componit̄ diffinitio. Ars quo
qꝫ ⁊ regula diffiniēdi ſm ipſum ē vt propoſita ſpē dif
finienda ſumat̄ genus eius: ⁊ diuidatur ꝑ dr̄ias ſuas
primas: ⁊ adiūgatur vna eaꝝ que de ſpē p̄dicat̄ gñr:
⁊ videatur ſi equat̄ ſpēi. nam ſi equat̄ ſic erit eius dif
finitio completa: ſi aūt non: tūc diuidatur dr̄ia ſilr̄ in
alias ſuas p̄mas ⁊ addātur p̄dictis illa que p̄dican/
tur de ſpecie. ⁊ inſpiciat̄ iteꝝ ſi equatur. nā ſi nō: tunc
fiat hoc iteꝝ: donec equētur: ⁊ ita vꝫ diffinitio nō ali/
ud q̄ꝫ cōpoſitio diuiſoꝝ. ꝑp hoc qdem Cōmētator in
Lib° p°co. pn° de aīa. Cū manifeſtū ſit ꝙ aliqs vnus modus ſeu
via cōis eſt quo inq̄rimus in vnoquoqꝫ qd ſit: querē
dum eſt quis ſit iſte vtrū ex prioribus vt demonſtra/
tio: ſicut dicebat Hyp. aut ex poſterioribus ſicut ꝓce
dit diuiſio: velut ſenſit plato aut ſit aliquavia media:
vt cōpoſitionis via q̄ ē collectio diffinietiū p diuiſio/
nem inuētoꝝ ⁊ compoſitionē eoꝝ: quā dedit Ariſ. in
poſterioribus. Videt̄ igitur genus doctrine quo iue
nitur ⁊ extrahitur diffõ ipſa via diuiſionis cum colle
ctione ⁊ aggregatione diuiſorū: donec equatur ei qḋ
intēditur diffiniri. Sꝫ quāuis videat̄ per viā diuiſio/
nis melius q̄ꝫ per aliquā aliā viā extrahi diffinitio:
tñ adhuc accidit dubiū in hac via: ſicut dicit Ariſ. ꝑp
quod dubiū nō vꝫ neceſſario extrahi diffinitio ex di/
uiſione. Nā non ſeqtur qñ p̄dicatur de hoīe ꝙ ē aīal
p̄dicatione ſeparata: ⁊ ꝙ eſt greſſibile ⁊ bipes: ēt ſilr̄
ꝙ verificetur p̄dicatione ꝯiuncta. Periermenias 2°.
Capt.2° cu pncipiū. Nam de hoīe verificat̄ ſeparatim ꝙ eſt muſicus ⁊ ꝙ
eſt bonus: non tñ ſeqtur ꝯiūctim ꝙ ſit bonus muſic⁹.
Non remanet ḡ hic aliq̄ via qua oſtēdit̄ diffinitio ex
neceſſitate: ſicut oñdit̄ occultū per manifeſtū. Igitur
via inqſitionis diffinitionis non eſt aliud genus do/
ctrine ordinarie ſtricte accipiēdo doctrinam ⁊ per ſe.
Ideoqꝫ Gal'. hoc ꝯſiderās: vidēs ēt diffinitioneꝫ ple/
rūqꝫ eſſe: ſicut pncipia in oībus artib⁹ ſuppoſita: non
dixit eē genus doctrine quo diffinitio inueniatur: ſed
potius cōpoſitionem ⁊ diuiſionē diffinitionis ſic ſup
poſite appellauit genus doctrine. Et lꝫ Ari. de h̄ gñe
doctrine non fecerit mentionē: tñ ipſe inuenitur fuiſ/
ſe vſus eo in locis q̄ꝫmultis in ſciētiaꝝ tractatib⁹ par
ticularibus: qḋ ideo tacuiſſe vꝫ: q̄ hoc genus doctri
ne nonvidet̄ aliqd ignotū declarare per notū ſicut ex
ꝯne aut fortaſſis q̄ non vꝫ eē alius modus diffõnis
venatiuus: quē Ariſt. dixit eſſe diuiſionē vel diuiſoꝝ
compōnem: q̄ꝫ modus diffõnis cōpoſitiuus. Naꝫ hic
ēt diffõnis diuiſiuus dī. aſſumitur. n. diffinitio ⁊ diui
ditur in genus ⁊ dr̄ias: ⁊ vnaqꝫ dr̄iarum diuidit̄ in
ſua ſignificata: ⁊ vnūqḋqꝫ ſignificatū in ſuas ſpēs vſ/
qꝫ ad quēdā terminū nō deſcēdēdo ad ſpālíſſima: ne/
qꝫ ꝓſequēdo vnūqḋqꝫ q̄ꝫtum ꝯuenit: ſicut eſt diffõnis
cōpoſitio ex diuerſis: ſic diffõnis expoſitio ex compo
ſitis: ⁊ ita vꝫ vna eſſe vel ꝯſilis via. Sed Gal'. hāc po
tius poſuit genus doctrine. ſ. diuiſionē diffinitionis:
q̄ꝫ iueſtigationē ⁊ inuētionē eiuſdē: q̄ cū plerūqꝫ dif/
finitiones ſint ſuppoſite in ſciētijs ſicut pn' non idigēt
inueſtigatione: ſꝫ explanatione. Aut fortaſſis q̄ hoc
gñe doctrine maxime non vtunt̄ ad tradēdā ſciaꝫ to/
tam vno ſimul ordine: imo annumerando capl'a ſciē/
tie gñaliter: vt habeatur aliq̄l'r memoria totius ſcie.
nā habitis vlibus caplis: facilē hꝫ hō progreſſum ad
particularia capitula: ⁊ eorūdem facileꝫ memoriam.
Non autē vtimur eo ad particularia q̄ſita ſcie decla/
randa ſicut alijs. Et ꝓpter hoc ſubtil'r inſpiciēdo poſ
ſet dici ꝙ vtimur eo ad memorādū non ad diſcēdum
vel docēdum: ideoqꝫ Ari. hanc doctrinā eſſe non po/
ſuit: ea tñ eſt vſus: qñ mediū i demonſtratione ē ſubi
diffinitio aut paſſionis ſm quoſdā. Largius aūt Ga.
hoc ꝯſiderās vocat id eſſe doctrinā. aut forte q̄ hac
ſpecie doctrine non indigemus niſi ad lōgitudinē ar/
tis abbreuiandā: cuius cā iter ceteras ſcias neceſſa/
ria fuit

ria fuit in medicina: qm̄ lõgior eſt alijs ⁊ ſimul opus eſt vt habeat᷑ memoriter ꝓpter opus quod fit ex hac doctrina. Et ideo credēdū eſt ꝙ in ſola medicina di/gnum ſit de ea fieri mentionē. ¶ Amplius cū diffō q̄ exiſtit demōſtrationis mediū ſit ſubiecti vt volūt pe/ritiores: ⁊ de ſubo ſupponatur qd eſt ⁊ quid dr̄ p no/men. ſilr̄ ⁊ de diffōne. nihil ergo ꝓbabit. Reſtat autē nunc p̄dictam doctrinā exēplo declarare. Id aūt con ueniens eſt ꝙ pre oculis habeatur a Gal'. quod ē: vt aſſumatur diffinitio medicine ⁊ diuidatur ſicut ſupra diximus ⁊ declaretur oē illud cuius intellectu idiget᷑ in vnaquaqꝫ partiū. ita tñ ꝙ a generalibus ſūmis nō declinet᷑. Circa ṽo hoc genus doctrine ꝯtigit dubita re. q2 vi gen⁹ q̄dā termini ꝯpoſitiuū ſic t̄mini reſolu tiuū vt correſpōdeat velut doctrina cōpoſitiua ⁊ reſolu/tiua. Dicūt quoqꝫ q̄dam ꝙ hoc genus ad compoſiti/uum reducitur. Alij ṽo ꝙ non ē ordinariū: eo ꝙ par tes diffinitionis venat᷑ per accn̄tales proprietates ⁊ non p p̄n⁹eēntialia rei. q2 illa p̄ncipia in ſuo gn̄e non h̄nt p̄ncipia. Ego aūt peritioribus aſſentio ꝙ genus compoſitiuū diffinitionis eſt neceſſariū: ſꝫ non dꝫ tan gi ſed ſupponi ꝓpter duas cauſas: quarū vna habet᷑ ex compoſitione rei ex ſuis p̄ncipijs. alia qdē: qm̄ nō per quodlibet genus extrahitur queſitū. ſed diffō me dicine quā intendit hec ſcia non inqritur: ſꝫ ſupponi/tur: ⁊ ſi inquiratur habetur p compōnem p̄ncō eius ⁊ cārum que habētur ex alijs ſciētijs. Et ꝓpter h̄ Gal'. diffinitiuā cōparauit reſolutiue: nō aūt compoſitiue. Sed ſi quis diceret illud ſolū certificari de primo ſu/ſcepto puta medicina: non aūt de ꝯtentis ſub illa. Di cendum vt viſuꝫ ſaltē ſm̄ Gal'. ꝙ tm̄ proſeqtur diffini tionis expoſitionē ſeu explicationē. non aūt iueſtiga tionem aut intētionē. ⁊ ideo non fuit eius termini cō poſitiuam ſubdere. ¶ Propter huius qntū ſciēdū ꝙ deſcriptiua ⁊ diuiſiua doctrina videt᷑ differre a ve/ra doctrina ordinaria: qualis eſt diffinitiua reſoluti/ua magis ⁊ maxime cōpoſitiua: imo doctrine videnť ipſe ſimplr̄ ordinarie. q2 tñ Ari. ⁊ Boetius vt appa/ruit vtitur diuiſiua. Halyabbas aūt ⁊ hāc ⁊ deſcripti uam ponit cū alijs tribus. cuius oppoſitū dicit Haly. ⁊ inuitur a Gal'. vt ꝙ deſcriptiua ⁊ diuiſiua non ſunt ordinarie: q2 per eas non extrahitur queſitū: per ac/cidentalia eniꝫ ſiūt. dicendū ꝙ tm̄ ſunt tres: ſicut vult Gal'. ⁊ Haly. quarꝫ proprior eſt cōpoſitiua: impropria vtcūqꝫ diffinitiua: media aūt reſolutiua. ꝙ aūt ita ſit declaratū eſt ex ꝑus dictis. ¶ Sciendū tñ ꝙ quidam voluerunt deſcriptiuā ad diffinitiuā reducere: diuiſi/uam ṽo ad reſolutiuā: dicētes ꝙ Ga. dicit doctrinas ordinarias non niſi in cōpatione inordinariaꝝ que ſiūt p media ⁊ exēpla. Hoc aūt dicere non ſapit veri/tatem ⁊ mentē Gal'. cū ipſemet refutet deſcriptiuā: eo ꝙ non ſumit terminū optimū: quē ⁊ quidā ſubalē no minant: ſꝫ ⁊ accn̄s coaſſumit ex quo ſiūt notiones: nō aūt diffinitiones. Sed de diuiſiua non opꝫ ſic ſimplr̄ iudicare. cū. n. diuiſio ſit ſm̄ Halyabbatē ſeptem mo/dis. dicit nāqꝫ vnū modū diuiſionis ſpēi i indiuidua: ⁊ non placet Boetio libro diuiſionū ſeparanti primi/tus in p ſe ⁊ per accn̄s. per accn̄s qdeꝫ tres modos. ſ. ſubiecti in accidētia: accn̄tis in ſubiecta: accn̄tis i ac/cidentia. Per ſe aūt diuiſionē iterū in tres diſiūgit mo dos. vꝫ. in diuiſionē generis in ſpēs: totius integran/tis in ſuas ptes: ⁊ vocis equoce in ſuas ſignificatio/nes. Inter quas diuiſio q̄ eſt gn̄is in ſpēs eēntialiꝫ exi ſtens potēs modū quendam cauſare ſcie: pōt modus quidā ꝯſurgere: qui fortaſſis nō parū adminiculatur p̄dictis tribus vt oſtēdetur doctrinis. Ad inducta igi tur dicēdū ꝙ iā apparet quō diuiſiua nō eſt doctrina ordinaria vere. Quid āt doctrinis ꝯferat apparebit. Silr̄ ſi Ariſ. aut Boetius vtit᷑ ea: non vtit᷑ vt doctrina ordinaria. Eodeꝫ mō Halyabbas qñ dicit doctrinas eſſe qnqꝫ: non addit ordinarias: vt diuiſio ſm̄ plures eius partes ⁊ deſcriptiua ſm̄ oēſ: niſi ipſa pro diffōne accipiat᷑ vera: cū illius lateāt ptes. non ſunt ſimplr̄ do ctrine ordinarie: ſꝫ poti⁹ ſm̄ qd: vt oſtēſum eſt ēt ꝑus. Reſtat nūc videre quō he q̄tuor adinuicē differāt ⁊ q̄ liter ꝯueniant. vꝫ. diuiſiua p eſſentialia facta: cōpoſiti ua: reſolutiua: diffinitiua. Dicēdum itaqꝫ ꝙ a diuiſiua differūt reſolutiua ⁊ cōpoſitiua: q2 ille poſt reſolutio/nem aut compōnē ꝓbāt per effectū aut p cām q̄ aſſu munt. hec ṽo ſimplr̄ ſequeſtrat genuſ in ſuas ptes eſ ſentiales: non aūt ꝓbat: vt aīaliū aliud hō: aliud bos. Cōueniūt aūt: qñ diuiſio fuerit p ſe: q2 reſolutiua iter dum vtit᷑ diuiſiua: puta qñ effectus vnus in plr̄es re/ſolueret᷑ cās: vt in exēplo reſolutionis de opilatione apparuit. Nā quedā fit ab humoribus: alia a comple xione frigida: quedā a ſtipticitate ꝯtrāgentis vt aeris mineralis aut aque ſulphuree vel hꝫ. Conſtat eniꝫ ꝙ hic eſt modus diuiſionis: cuꝫ ſit ſectio vni⁹ in multa. ſilr̄ ēt ipſa vtit᷑ cōpoſitiua: qñ cā in plures diuiſim con fertur effectus. Qñ ṽo vna cā vnū ſimplr̄ ꝓducit effe ctū: illic ꝓprie eſt compō aut vt dictuꝫ eſt reſolō. Dif/fert ēt a diffinitiua: ⁊ ſibi ꝯgruit. diſtat eo ꝙ diffinitio p plura noīa explanat ⁊ notificat diffinitū ꝯiuncte. di uiſiua ṽo cū q̄dā indeterminatione aliqlr̄ manifeſtat q̄ in diuiſo ꝯtinet᷑. ſibi aūt ꝯuenit qm̄ diffō vtit᷑ q̄nqꝫ vt apparebit p ſe diuiſione. Diffinitiua itidē differt a reſolutiua ⁊ cōpoſitiua: in eo qdē ꝙ ille ꝓbāt ignotuꝫ per notū. hec aūt ſolū explicat in ſingularia. Cōuenit ṽo illis: qm̄ diffinitiua non p̄ vtitur reſolōne: niſi ali/quid p̄m reſoluendū in mēte queſitū diffiniat᷑. i. medi/cina: ſꝫ poſtea vtitur reſolōne: ⁊ hoc qñ effectuſ i vnā refertur cām. aut ēt cōpoſitiua qñ cā vnum ꝓducit ef fectū. qñ aūt effectus in plures ducitur cās aut econ/uerſo: tūc vtitur diuiſione ſicut apparet qñ dr̄ ꝙ ſanū dicitur triplr̄. ſ. corpus: cā ⁊ ſignū: ⁊ ſilr̄ egꝝ ⁊ neutꝝ. in hoc enim diffinitiua diuiſiua vtit᷑ doctrina. Deſcri ptiua ṽo qd diē hēat ⁊ affinitatis cū alijs ex his ap/paret: qm̄ a diffinitiua qdem differt eo ꝙ ex plurib⁹ vt multū differētijs ea vtitur: ⁊ etiā q2 genus vel diē ſunt accn̄tales. Conuenit ṽo q2 explanat lꝫ alr̄: ⁊ qm̄ alterum ipſius vt genus vel diē ſunt eēntiales: vt dif ferentia viſum eſt tertia. Sic igitur ad alias tres tan/tum proprie doctrine ſunt ordinarie.

Supereſt ergo nunc q̄rtū p̄ncipaliū expe/dire. vꝫ. preinducta ꝯ deter/minatā veritatē remouere. ¶ Dōm itaqꝫ ad p̄m ⁊ 2m ꝙ doctrine ordinarie potiores ſunt in numero trinario: ⁊ ꝙ nō oīs ſcia vel doctrina dr̄ ordinaria: niſi ordine quodā particulari ⁊ improprie ſumpto. ¶ Ad 3m dōꝫ ꝙ eſt dare ordinariam vt oñſum eſt doctrinaꝫ: nec tñ opꝫ p̄mā cām que nō ſit illius gn̄is cognoſcere oīno: qualis eſt deus: cū cā ſuperior ⁊ imediata poſt aliā in illo gn̄e ſit ſufficiēs. vñ 2° phy. Opꝫ ſemꝑ cām ſummā vniuſcuiuſqꝫ querere: nō. ſ. in eſſe: ſed i illo gn̄e: vt hō edificat: qm̄ edificator eſt. edificator aūt eſt ꝑꝫ edifica/tiuam. huius eñi non opꝫ aliā cām querere: verū hic ſtandū. ſilr̄ ⁊ in ꝓpoſito. Aut fortaſſis ſicut volūt plu/res nihil pfecte poſſumus ſcire in hac vita: cū cauſas ignoremus p̄ores. ¶ Ad aliud dōm ꝙ vna eſt doctri na ordinaria: ſi ea in potiſſimo eē ſuo ſumat᷑: vt decla/ratū eſt prius. ¶ Silr̄ ad qntū apparuit qd dōm: pu ta quō artes oēs ſm̄ ratione cōſiſtunt ex reſolutiua. ¶ Ad aliud dōm ꝙ illa eſt idētitas mālis: que nō vni ficat vel plurificat doctrinas. veꝝ illud operatur: vt di/

Tex. cō. 38.

ctum eſt:idẽtitas formalis. ¶ Ad 7^m iam patuit ꝑ dicta ⁊ ad octauũ quodãmõ. ¶ Aut ad hoc dõm ꝙ licet diffinitio ⁊ diffinitũ ſint idẽ ſubiecto:inquãtum tñ vnũ eſt quid ꝯfuſum ⁊ implicitũ:aliud determinatuꝫ ⁊ explicitũ ſunt aliud. Eſt enim diffinitio diffiniti eſſe indicatiua ⁊ expoſitiua. cũ ſit rõ quaꝫ ſignat nomen. ¶ Ad.9.10.11.12. qd ſit dõm oſtẽſum eſt ꝓus. ¶ Ad illud tñ ſpãliter dõm ꝙ demrationes realiter nõ ſunt niſi due. ſ. ꝓpter qd ⁊ qꝛ. nã demratio ꝓpter qd ⁊ qa idẽ eſt cũ demonſtratione ſimplr ſiue cauſe ⁊ eẽ: ſicut ſpẽs ſunt idẽ cum gñe:tanq̃ꝫ ſanũ ſemꝑ ⁊ multuꝫ ſunt idem cũ ſano ſimplr. Eſt aũt demratio ſimplr qñ cã ⁊ effectus ſunt ſilr noti:qð in mathematicis euenit:raro aũt in nãlibus occurrit. vñ Cõmẽtator ꝓnᵒ phy. Si contigerit vt notũ apud nos:ſit notũ apud nãm: tunc demonſtrationes in hac ſcia erũt cauſe ⁊ eẽ:⁊ ſi contigerit vt nota apud nos:nõ ſint nota apud nãm:q̃ non ſunt priora in eẽ ſꝫ poſteriora:tũc demẽſtrationes dare in iſta ſcia erunt ſignoꝝ ⁊ non demõſtrationes ſimpliciter. In rebus nãqꝫ nãlibus nota apud nos : non ſunt illa que ſunt cognita ſimplr. i. nãliter:qð eſt ꝯriũ in mathematicis. illa. n. q̃ ſunt cognita in illiꝭ ſimplr: ⁊ ſunt cãe priores in eẽ ſunt cognita apud nos . nõ tñ intendit Cõmẽtator ꝙ mathematicus ꝯſtruat demonſtrationem ſimplr tanq̃ꝫ aliã ab illis duabus:ſꝫ ꝙ facta demõſtratione ꝓꝓ qd qua vtitur mathematicus: effectus ſimplr notificatus ab ea per cãm:ẽ ẽt notus quo ad nos ac ſi ad ipſuꝫ foret facta demratio. ¶ Ad 13. iã dictũ eſt ſufficienter. ¶ Ad aliud dõm ꝙ vt apparuit reſolutiua ꝓcedit per demõſtrationẽ qa vt cõpoſitiua:propter qð reducũtur ad iudicatiuã. Inuentiua ꝟo non eſt demõſtratiua ſꝫ ꝓbabilis ⁊ extranea. ¶ Ad.15. dõm: ꝙ ſilr innotuit qd dõm. neqꝫ ẽt Haly. dicit doctrinas ordinarias fore. 5. verũ doctrinas ſimpliciter profert. ¶ Ad.16. dicẽduꝫ ꝙ tres ſunt doctrine verius ordinarie. alie ꝟo non ſunt ſimplr : ſed ſm quid ⁊ improprie. quedã eaꝝ dicte valde ordinarie: ⁊ ideo poſt demrationes ordinarias doctrinas cõſtituentes dixit Cõmẽtator. Et maneries doctrine diuiſionis ⁊c̃. vt innuat ꝙ non ſunt doctrine ꝓprie ſm ordinem currentes. Sic igitur in his huius veritas q̃ſiti perſtringat̃:neqꝫ alicui medicorũ quod dictum eſt arduum ⁊ vanũ eſſe videatur:cum queſituꝫ ſit phyſicũ ⁊ ſecretũ valde:nõ aũt medicinale. ¶ Differentia. ix.

Margin: Com. 2ᵒ. — Auer. i ꝓhemio phyſi. circa finem.

Q natura humana nõ ſit

debilitata ab eo ꝙ antiquius videtur ¶ Priᵒ qdẽ qm̃ qð gñat̃ aut gñat̃ ex q̊dã finito aut iſiᵗᵒ ñ ex iſiᵗᵒ:qm̃ non eſt dare ipm phy. 3ᵒ ⁊ ꝓ celi ⁊ mũdi. vñ ꝓ de gñatione aĩalium. Nã refugit infinitũ. gñatur igit̃ ex finito:qð quidẽ nõ poſſet eſſe:ſi nã gñatione ſemꝑ ꝓcederet debilitãdo. Iaꝫ dudũ. n. ceſſauiſſet ſm peripatheticos eternitatẽ mũdi aſſerentes:ſilr ⁊ ſm ſermones legũ:mundi gñatio aut oĩo ceſſaſſet vel manifeſta iã appareret debilitas: cũ grãde ſpaciũ a mũdi gñone huc uſqꝫ ponatur : ſiue ſm indos ſeu perſas aut iudeos ſiue chriſticolas idẽ cõſiderare velim. ¶ Amplius ſi nã eẽt debilitata vl̃ hoc eẽt ex parte nãe ſuperioris vel iſerioris:nõ qdeꝫ ſupioris qm̃ ſupiora ſũt ꝑpetua ⁊ icorruptibilia:optimã ⁊ ꝑfectiſſimã vitã toto eterno deducẽtia q̃ nec aliqua reꝝ exteriorũ ab ordine ſuo diſtrahit nec tp̃s ea ſeneſcere facit ꝓ celi ⁊ mũdi:⁊ libᵒ de mũdo. neqꝫ etiã ex ꝑte nãe inferioris:puta rõne gñantiꝭ. nã gñio nõ fit ex ſuba gñantis :ſed ex eius ſupfluo:ne emiſſione ſbe gñantis gñans corrũpat̃:⁊ ſic gñio in nihilũ ꝯuertat̃. dẽia. 34. ¶ Rurſus:oĩs motus nãlis ⁊ ordo nãe fortificatur in fine. ꝓ de celo:cũ ꝓprie ꝑfectioneꝫ magis attingat. ꝯſeruatio ꝟo nãe ꝯſiſtit i quodã motu ⁊ ordine nãli. Fortificabit̃ itaqꝫ tẽdẽs i finẽ. ¶ Adhuc videmus diſtõnẽ etatũ ⁊ ſermoneꝭ de eiꝭ ab antiqorib⁹ medicis dictos:tꝑe ẽt moderno verificari:vt ab antiquiſſimo Hyppo. ⁊ alijs:iuxta ẽt illud pſalmiſte. Si aũt in potentatib⁹. 80. anni ãplius labor ⁊ dolor. Nã igit̃ humana non ẽ ab eo qð antiqtus debilitata.

Margin: Tex. cõ. 48. 8. tex. cõ. 33. ꝯſq; ad tex. cõ. 75. — Caplo pᵒ poſt medium. — Tex. cõ. 100. — Tex. cõ. 89.

In oppoſitum

qꝛ priſcis tꝑibuꝭ hoĩes fuere lõgeuiſſimi : magni corpore ⁊ viribus robuſtiſſimi:pulcherrimi vt gigãtes. vñ ſolinus mirabilis. Corrupta nãqꝫ ſucceſſione nr̃i proles tꝑis ꝑ naſcẽtiũ detrimẽta. Itidẽ qð eſt in vltia ꝑte ſui ꝑiodi ſeu etatis debilitatũ eſt. hec. n. nã ei⁹:cũ ſit via in corruptionẽ. ſed talis eſt etas nũc inſtãs. ſeptima. vꝫ. ⁊ vltima ſm legiferos a xp̃o citra. vñ apoſtolus:Sumus in q̊s fines ſeculi deuenerũt. ¶ Adhuc totus h̃ mũdus infimus ſeneſcit ⁊ corrũpitur cõtinue. vñ methauroꝝ ꝓ. Ubi nunc eſt arida olim fuit mare. ¶ Rurſus vnũqðqꝫ debilitat̃ per diſtare a ſuo ꝓnᵒ libᵒ de mundo:qꝛ. n. iſta terrena fuerũt remota a cõmodo diuino exiſtũt corruptibilia plena multiˢ turbinis:qð ẽt ex libro apparet de cauſis. ſꝫ nã humana moderna multũ diſtat a ſuo ꝓnᵒ ẽt ſm mũdũ gñanteꝭ: puta ab Adã ſiue a deo. Palin ſm Meſue de cõſolatione ſimpliciũ medicinaꝝ. Elleborus albus tꝑe iſto intolerabilis eſt ⁊ ſicut venenũ ꝑniciosum ꝓꝓ nãe debilitatẽ. ꝓꝓ qð Serapion in ꝓ eius breuiarij cũ Alexandro affrodiſio:ẽt nigrũ q minus ẽ albo effrenis: fore nũc ait dimittẽdũ ⁊ loco eius lapide vtendũ laʒuli. qð ⁊ minores nũc q̃ꝫ antiqtus doſes indicãt medicinaruꝫ. ¶ Amplius ſcðo de hiſtorijs aĩaliũ. Que quidem paucos ⁊ minores ſunt dentes habẽtia breuioris ſunt vite ⁊ debiliora exiſtũt vt multũ. nũc aũt plurima generatorũ ſolum. 28. gñantur dẽtibus: antiquitus fere vniuerſis hñtibus. 32. Nã itaqꝫ humana: ab eo qð antiqtus fuit:iacet debilitata.

Margin: Ca. 5ᵒ in ꝓnᵒ. — Ca. 22. verſus finem. — Cap. 3ᵒ in fi.

Propter primum

ꝟo ſciẽdũ ꝙ nã 2ˣ exiſtit:nã qdẽ naturans vt ꝓmus:ſicut qdeꝫ theologiʒãtes dixerũt:⁊ nã nãta q̃ ẽ ꝓnᵐ mot⁹ ⁊ qetis ei⁹ in q ẽ ꝓ ⁊ ꝑ ſe ⁊ nõ ſm accñs. phy. 2. Nãe nãqꝫ mot⁹ eſt i ſeipſa ab altera exiſtẽs nã hñte ſpẽm actu:q̃ in h̃ arti opponit̃ cũ ſit ꝓnᵐ ⁊ ſpẽs ei⁹ qð ſit in altero:2ᵒ de gñone aĩaliũ. Sub hac aũt 2ª natura dicta per prius de forma:ꝯſequenter de materia:minime ꝟo de priuatione medicus multos nature locat modos. Sumitur enim pro complexione natura:iuxta illud qð dicitur hoc eſt nature calide. Accipitur etiã pro compoſitione ⁊ pro virtute regitiua: que eſt oĩum corporis virtutũ congeries. ſecretoꝝ libro. Sumitur ẽt pro ꝯſuetudine. Eſt nãqꝫ quedaꝫ nã ꝯſuetudo. dẽia. 98. Accipitur ⁊ ab Haly. pro perſona que apud Boetium de duabus naturis eſt nature rationalis indiuidua ſubſtãtia. Sumitur etiã interduꝫ pro colli matricis extremitate ac pro ficteri. iuxta illud. Si nã fuerit ſoluta. Dicit̃ ẽt nã natiuitas ſeu naſcentia:vt ſiqs extẽdat ſiue producat hanc lr̃aꝫ. phy. primaꝫ huius nois phyſis. i. nãe apparẽs. meta. 5. vñ apho. 2. Craſſi valde ſm nãꝫ. i. natiuitatem. Cõmẽtator. Boetius quoqꝫ de duobus naturis naturaꝫ quatuor ſuſcepit modis:aut cõiſſime pro oĩ re ſuba vel accidente:cui⁹ talis extat diffinitio. Natura eſt earũ rerum que cũ ſint quoquo mõ intellectu capi pñt. Sumitur ⁊ cõiter prout de ſolis dr̃ ſubſtãtijs : ⁊ tunc eſt vel qð facere aut quod pati poſſit. Duplex enim ſubſtantia corporea ⁊ incorporea. Suſcipiturqꝫ proprie pro corporea q̃ motus eſt ꝓnᵐ ſm ſe ⁊ nõ per accidẽs.

Margin: Tex. cõ. 3. — C ꝓ. 1. verſus finem. — A — In principio. — 3ᵒ techniſ cõ. 66. in fine. — Tex. cõ. 5. Apho. 44.

Accipit̃ ꝛ ꝓprius ꝑ nãe diuerſitate: ceu aliã dicimus ꝙ auri nãm ꝛ argẽti: q. vnaq̃q; rex dĩa eſt iformãs ſpecifica. Humana eqdẽ ab hoie denotata: q̃ hoïs i ſe ↄtinet pticipationẽ: debilitata vo dĩ cũ a virib⁹ olim habitĩ ad act⁹ lõgius diſcedat aut tpe ſupſit breuiori. antiq̃⁹ qdem qd multum a pncipio diſtans.

Propter ſecundum ſciẽdum qdẽ ꝙ vt reſonãt ſermones legũ ꝛ moſaice pcipue. nã humana debilitata eſt ab eo qd antiqtus exiſtebat. cui⁹ qdẽ ſignũ eſt: q̃m audiuimus hoĩes a mũdi gñone ꝛ citra pductos lõgeuiſſime vite exñtes: ſic ex moyſe colligit̃ geneſeos lib°. Adã. n. 930. vixit annis. Matuſalẽ vo. 969. Noe vero 700. cũ Abraã ꝛ alijs. Cõſequẽter aũt ab illa lõgeuitate minoratos velut Moyſen: Dauid ꝛ Aron cũ leuiticis: ſic p eũdem ibidẽ apparet dicẽtẽ. Nõ pmittam ſpm̃ meũ i hoĩe: q2 caro eſt vltra. 100. ꝛ. 20. ãnos. Hec nãq; eſt vita hoĩs nãlis ſm ẽt aſtrologos. tãti. n. ſunt anni ſolis maiores. Nũc aũt ab eo termĩo eſt etas humana minorata. vix. n. cõiter extẽdit̃. 80. ãnox ſpacio vnde Cõmen. 2. de gñone ꝛ corruptione. Medici dñt ꝙ tps iuuẽtutis in hoĩe ſit vſq; ad. 35. ãnos. Et ꝓpter hoc vita nãlis ſit. 75. ãnis. Et ideo dixit machomet⁹ ꝙ vita eſt mediocris in. 70. ꝛ. 60. annis: Tpe aũt ǵre 1149. floruit Cõmen. vt. 2. inuit celi ꝛ mũdi. ¶ Amp. ideꝫ rõne pſuadet̃: q̃m cũ nã humana nõ poſſet ſaluari in ſeipſa: eius miſerta eſt ſollicitudo diuina dans ei virtutẽ gr̃atiuam: vt ſaluaret̃ in ſpẽ ſcõis. de aïa ꝛ de gñone aĩalium. Hui⁹ aũt ſalus ꝛ pmanẽtia nõ eſt ſimpliciter ꝛ per ſe: ſed ꝑ accñs ꝛ admixta rei corruptibili exteriori: vt vſu ſex rex nõ nãlium ↄſideratax a medicis ↄſtituta in vita pñti. in futura vo incorruptibilis ꝛ ꝑpetua velut i ſeipſa ſine nectare pmanẽs: ꝛ nullo vlr̃ egẽs exteriori adminiculo corruptiuo. Sic ãt eſt ꝙ lõge meli⁹ eſt in ſeipſo i incorruptione: q̃ʒ in corruptione ꝛ ꝑ aliud remanere: ꝛ ideo deus cui⁹ eſt cuncta ordine quodã diſponere. 12. meta. nãm ꝓduxit vt debilitãdo ꝓcedẽs finiatur demũ: vt tandẽ vita oĩno relicta corruptibili accñtali: ſubſtantiali ꝛ perpetua fruamur in celis cum eo. Et ideo ceu tactum cum ſimus in quos fines ſeculi deuenerunt. merito igitur ſm leges nã humana exiſtit nunc debilitata: tuꝫ viribus: tũq; breuiori ſpacio tpis menſurata.

Propter tertium vo ſciẽdum: ꝙ cuꝫ de nãlibus diſſerat̃: que cauſax cauſa volũtate q̃dã ꝓduxit aũte: nil ad pñs de miraculis ipſi⁹ ꝛ volũtate ſcrutãdũ ↄñti: cũ leges viꝫ ſolã obtineant pſuadẽdi. poli. 2. Jnq̃rat̃ igit̃ veritas queſiti ex dicĩ aſtrologox phox ꝛ medicox. ¶ Propter qd dõm ꝙ nã humana cuꝫ alijs ẽt que ſunt ſub orbe lunari aliq̃n debilitata exiſtit aliq̃n fortificata: interdũ vo ꝛ mediũ ſeruat iuxta pitiã pdictox: quod quidẽ duplici ad pñs oſtenditur via: aſtronomica ꝛ phica. Aſtronomica quidẽ in tres ſeparat̃. pma qdẽ ſumit̃ ex parte ſtellax fixax exñtium in 8° celo: ꝛ imaginũ fere allegoricax ab indis poſitax: cũ celis ꝛ zodiacis ſignatis aut imaginatis eiſdẽ. Nam ſi vt⁹ debeat iprimi iſta inferiora a ſupioribus⁹ oꝫ vt illa ſimplr̃ ꝛ imãlr̃ per media ſibi corrñdentia ꝛ omogenea traſferat̃: ꝛ ideo ſiue ponat̃ octauũ celũ moueri in oppo^m noni ab occidente in oriẽs in. c. annis vno gradu ſm ſniam Ptolemei longitudine: latitudine vo min⁹: ceu declaraui in editione huic ↄſili: q̃ʒ in aſtrologia ↄpoſui vnde ẽt ſpãlẽ tractatũ cũ iſtro mãli dñino ↄſtruxi: q eqdẽ mot⁹ trigītaſex milib⁹ ãnox termino terminat̃: in quo ſm quoſdã ſtoicos: pythagoricox oĩa reũtuntur: vt pus. vel in. 70. annis aut. 76. ſic cõius hodie tenet̃. ſiue ponat̃ illud qd Ptolome⁹ vocat motum in oppo^m noni: retardatio q̃dam in 8° ſpe: eo ꝙ nõ ↄſeq̃t̃ ꝓpter modicũ diſtare oĩno motũ pmi mobiliꝫ ceu poſuit Alpetraẽs Abuyſac. Jnueni tñ tpe moderno caput arietis mobilis ſilr̃ cãcri: libre ꝛ capricorni imobiliũ diſtare ꝑ. 10. gradus ꝛ. 22. minuta. anno gratie 1303. quo ego Petrus paduanẽſis hũc librũ ↄſtruxi: ꝓpter qd indicãtes hodie verius aſtronomici: addũt 100. gradus ꝛ. 22. minuta motus 8ᵉ ſpere q̃rẽtes motum vex in 9° motui pus inuẽto vo calculatione in 8ᵃ ad hoc vt tali actu capita eqnoctialiũ ꝛ tropicox ſigrum zodiaci mobilis directe occurrãt ſub capitibus pdictox imobilis zodiaci: vt vtutẽ recipiẽs ſub impſſore: ſic declaui in editione q̃ʒ in diſcordãtijs vtriuſq; partis aſtronomie cõpoſui. Et ideo ſiue ponat̃ mundũ ſm veritatẽ legis nr̃e incepiſſe: ſeu iſinitas circulationes ſm peripatheticos pceſſiſſe: iferendũ eſt ꝙ q̃n capita mobilia ordiate ꝛ directe extiterũt ſub capitibus imobilib⁹: tũc vtus pfectiori mõ a ꝑ pn° per medias cãs taliter ordinatas: fortiori modo iprimat̃ in iſta inferiora: cũ cãe tũc ſibi corrñdeant in adiuicẽ ex diſtãtia ẽt tanta pdicta ꝛ ꝓportione zodiaci mobilis ad imobile: q2 iam ſenſus oñdit apte dies artificiales ſup noctes eẽ maioratos noctesq; breuiatas ab eo qd antiqtus in ſolſtitio hyemali: in eſtiuali vo eꝫ: vt in tractatu 8° demrãui ſpere. Propter qd ↄcludẽduꝫ eſt tunc nãm humanã illo tpe vt ſic fortiorẽ ꝛ lõgiorẽ extitiſſe. Cum aũt pdicta capitũ a ſe recedẽtia magna diſtent diſtãtia: ꝛ vtute non ita ordinata in iſta iferiora: infert̃ nãm humanã cum alijs hic inferiorib⁹ debilitatam pmanere. Uerũtñ alias pori redeũte capituꝫ ꝛ aſtrox diſpõne ad pdicta puncta: qd poſt nouẽ milia ãnos ſm Ptolomei ↄtingit ſniam: nece erit iuxta prefatos ꝛ nãm humanã taliter redeũteꝫ: itidẽq; ſm peripatheticox ſniam vigorari. nam hꝯ oppões et trãſmutationes infinities ad nos puenerũt: celi ꝛ mũdi ꝛ methaurox primis. Scd̃a qdem cauſa aſtrologica. ſumit̃ ex planetis ꝛ maxime ex ↄiunctionibus Saturni ꝛ Jouis ꝛ ſolaribus eclipſibus ꝛ lunaribuſ vtcũq;. Ex ↄiunctione nãq; Saturni ꝛ Jouis in pn° arietis qd qdem circa finẽ. 960. ↄtingit ãnox. tunc. n. ſm aſcẽdens ↄiunctionis ꝛ dñm eius: ſcd̃m ẽt locum coniunctionis eox ex domibus aut ſm fortunas vel infortunas locũ aſcendẽtis ꝛ ↄiunctionis aſpiciẽtes variatur non ſolũ nã humana fortitudine aut debilitate: longeuitate aut eꝫ̃rio: immo ꝛ totus mũdus inferior cõmutat̃. itaq; ꝙ non ſolũ regna ſed ꝛ leges et ꝓphete ↄſurgunt in mũdo ſigtiue ſaltem ſeu caſualr̃ in q̃buſdam volẽtes prioribus. q. neglectis reliquas cõdere: ſicut apparuit in aduẽtu Nabuchodonoſor: Moyſi: Alexãdri magni: Nazareni ꝛ Machometi: Quod ꝛ dearticulat̃ id cõmune. fortunat̃ nãq; ꝛ infortunat̃ ſm cõiunctiones medias Saturni ꝛ Jouis duodecies aut tredecies in q̃libet triplicitate factas. qd ſpatiũ. 240. aut. 60. mẽſurat̃ mẽſura ãnox. Quod ẽt magis dearticulat̃ per minores ↄiũctiones eorũdem in quolibet ſigno. 20. annox termino. Operant̃ ꝛ ad hoc aliox planetax ↄiunctiones: ſiue binarie ſiue trinarie aut q̃ternarie: ſeu quinarie: ſiue ſenarie aut ſeptenarie. nã in ↄiunctione minori eſt diſtinctio mediе: ꝛ in media diſtinctione ↄiunctioniꝫ maioris in cẽtiloquio. ꝛ ideo in pn° methaurox. Hic mũdus inferior ↄtinuus eſt lationibus ſupioribus: vt oĩs virtus eius guberneт̃ inde. Cõtingit ẽt nõ minima nãe pmutatio ex ſolaribus eclipſib⁹: ſub ↄiunctionũ aũdictarũ tpib⁹ variatax. 2. q̃dripartiti. Et ꝙ ſol ẽ cor celi vita ꝛ aliox pĩ cũctox. vñ Albumaſar in Sadã ait: ſo/

Com. 58.

A Com. 111

tx. com. 34. ꝑ. pᵒi pn°.

tx. com. 52.

Poſt me^m.

Tex. com. 22. Cap. 5. verſus finẽ.

Cap. pmo p° pncipium.

lē ꝛ lunā ēt exiſtere vitā oīum viuētiū poſt deū3. Q̄d oñdit iuētū poſt q̄zdā eclipſi3 ſolarē circa nūm. 70. annoꝝ olī3 factā: p⁹ q̄3 grādis variatio in iſtis eſt inducta: ꝛ maxie q̄dē terra reddita eſt ſterilioꝛ ſolito mot⁹ ēt fantaſmatū: ac caledemonū ꝛ cacodēonū: incuboꝝ ꝛ ſuccuboꝝ cet⁹ abſoꝛpti repiunt̄ ꝑ ampli⁹: q̄d cultui crebꝛo magis aſcribit̄ diuino. Nā ēt humana magis videt̄ debilitata: auaritie ꝛ cupiditati dedita: vidicātes multiplicati: ꝛ maxie q̄m̄ ꝑceſſit ꝯiūctio Saturni ꝛ Jouis in triplicitate frida ꝛ ſicca: vite ꝛ foꝛtitudini viuētiū: q̄ ſtat ꝑ cal'm ꝛ humidū: ꝯ̈ria. ¶ Eſt aūt 3ª cā hui⁹ ꝯſiderōnis ex planetis accepta: ſm q̄ eis debet̄ q̄ddā regimē cōe ī mūdo: q̄ vnuſq̄ſq̄ ſua manerie mū-
Cap. 2°. dū h3 gubernar̄ potiſſime ꝑ ītelligentiā ſibi ſ3 Auer. trac. d̄ ſ̄ba oꝛbis v̄tute copulatā: ꝛ ſi ſ̄ba extra ꝯſiſtat. Hui⁹ aūt ītelligētia eſt ſeptenaria ſm nūm. 7. planetarū. Nam ꝑ̄ªq̄de3 eſt Satur. caſſiel. 2ª Jouis ſachiel. 3ª Martis ſamael. 4ª Solis michael. 5ª Uene. anael: 6ª Mercurij raphael. 7ª v̄o Lune gabꝛiel. Oꝛdo autē in ducatu eoꝝ exiſtit: q̄m̄ ꝑ̊ ducit Satur. deinde Uenus poſtea Jup. deinceps Mercu. poſtea Mars: deinde Luna: demū Sol. Ducat⁹ aūt ꝛ regimē vniuſcuiuſq̄ eſt. 354. ānoꝝ ꝛ 4ºʳ mēſiu3 lunariū: ad ſilitudinē anni lunaris ꝯtinētis. 354. dies. ꝛ. 11. treceſimas: ꝛ ſm hoc inuētū eſt q̄ cū Mars mūdū gubernaret: ſcm̄ eſt diluuiū ꝑꝑ ꝯiūctionē maxie planetaꝝ in piſcib⁹. Sub ducatu aūt lune diſꝑtite ſunt lingue: ſubuerſa eſt Sodoma ꝛ Gomoꝛra: ꝛ fact⁹ trāſit⁹ a filijs Jſrael d̄ egypto: ꝛ m'lta alia apparuerūt īdicia: ſm nās ꝛ ꝓꝑetates ducentiū planetaꝝ. Nā cū planeta fuerit de planetis īferioꝛibus ꝑuis ꝛ laboꝛioſis: ſic̄ luna ꝛ mercuri⁹ debilitat̄ ꝛ ioꝛdinat̄ nā ꝯñs illoꝝ nām. ſil'r ꝛ cū fuerit aliq̄s ſuꝑioꝝ in foꝛtuna: ꝑꝑ eoꝝ īdiſcraſiā excedētē ꝯpl'onē: nā cū alijs ꝑuertit̄ ꝛ debilitat̄ humana. Cū foꝛtitudo vita ꝛ ītegritas ſm ph̄os in tpaᵗᵒ ꝯſiſtat abſoluto ꝛ relato. ꝓpter q̄d ꝛ ſub reginie foꝛtunaꝝ ꝛ motu oꝛdia-
B to ꝛ diutino ꝓcedētiū: ſic̄ eſt Jup. ꝛ ſol: aliq̄l'r cū venere vigoꝛat̄ ꝛ lōgeuificat̄ nā humana: ꝛ iō cū hui⁹ ducatus magis vigeat in vna ꝑte vniuerſi q̄3 in alia videmus nās humanas in foꝛtitudie ꝛ debilitate ꝛ elōgeuitate ꝛ ei⁹ cōtrario cū alijs diuerſimode trāſmutari.

¶ Expedita itaq̄ tria aſtrologie via. reſtat ph̄ica exequēda: q̄ ēt in tres ſicut ꝑ̄oꝛ ſeq̄ſtrat̄ cās. Una q̄dem ex ꝑte ꝑmixtionis ꝛ coꝛruptionis el'ntoꝝ ad ſe inuicē coꝛruptoꝝ. aut ꝑꝑ diluuiū ignis: ſic̄ recitat̄ ī thimeo. aut ꝑꝑ diluuiū aque: vt famatū eſt a mult̄ aut ꝑꝑ alias trāſmutationes nociuas ꝛ peſtiferas iꝑꝛimētes continue in ſ̄ba: ceu apparet libº de aere ꝛ aq̄. vñ. 4. ītroductoꝛij Albuma. Noe ꝓph̄a venerādus fugiēs coꝛruꝑtionē ꝛ fridicatē aeris ex mōtib⁹ armenie relinquēs archā: in chaldeā aerē q̄rēs cal'm ſe trāſtulit: vbi ꝛ nature vigoꝛate extiterūt ꝛ ꝓphetie: ac ſcie ſunt inuēte: cum ſm eūdē ille locº ꝓph̄aꝝ ꝛ ſapiētiū exiſtat. Similiter ꝯtingit ꝑꝑ hiat⁹ ꝛ voragines terre. vt. 2. methau.
verſus finē. denotat Uulcan⁹ ꝓpter vehemētē coꝛruptionē mixtorum ꝛ maxime aīaliū intumulatoꝝ: ex q̄b⁹ vapoꝛes eleuant̄ in aerē coꝛꝑa aīaliū coꝛrūꝑētes parata febꝛiū ꝑ. ca. 4. Eſt ꝛ 2ª ex parte vſus ſex reꝝ nō nāliū accepta eo q̄ hoīes nr̄i tꝑis ꝛ maxime in iſtis regionib⁹: vbi
Apho. 28. viget cupiditas: auaritia: gula ꝛ luxuria debitū regimen ſanitatis nō obſeruāt: ꝯ̈ quos inclamat Ga. aphoriſmo. 6. Hip. dicēte pueros ꝛ eunuchos nō podagriçare. Jnueniēs demū Ga. eoſdē egritudine detentos inq̄t hoīes nr̄i tꝑis eē amicos gule ꝛ luxurie: q̄d non extiterat tꝑe Hip. ꝛ ideo tūc vere rettulit ꝑ̄dictos nō podagriçare. Erant. n. antiq̄tus hoīes ꝯtēti comeſtione glādiū ꝛ caſtancaꝝ. 2. alimētoꝝ. c. 36. Cu3. n. hoīes vterent̄ tūc debita adminiſtratione diete ꝛ cibis ad lat⁹ groſſiciei tēdentib⁹: eoꝝ nāe foꝛtes erāt ꝛ humoꝛes cōpacti ꝛ euulſiuo reſiſtētes. Et ꝓpter h̄ Hip. vti poterat in eoꝝ euōne medicinis foꝛtib⁹ vel foꝛtiter euacuatiuis q̄les ſunt elleboꝛus alb⁹: niger: eufoꝛbiū: meçeron: ꝛc̄. ꝓpter q̄d. Jn terra turchoꝝ magna req̄rit̄ q̄3titas ſcamonee. Tꝑibus aūt modernis: q̄ꝛ hoīs vtuntur regimine ioꝛdinato ꝛ cibis ſubtilib⁹ liq̄dis ꝛ delicatis: ꝯpōnem rarā ꝛ ſolubilē ꝛ humoꝛes fluxibiles gn̄antibus: naturis inde debilitatis ꝛ humoꝛib⁹ cum ſpiritib⁹ ꝑ ſe reſolubilib⁹ factis per ſe medicinas non tolerāt: vt antiq̄tus foꝛtioꝛes. Et ex h̄ apparet intell'ꝰ x̄boꝝ Serap. Alexādri ꝛ meſue. Tertia cā ſumit̄ ex parte modi gn̄onis nāe humane obſuati ab antiquo tꝑe ꝛ moderno. Antiq̄tus. n. mas ꝛ femella nō ꝯiungebātur niſi etate ꝑfecta ꝛ mēbꝛis gn̄onis ītegritatis quod ꝛ nūc phꝛiſones obſeruāt: cū non fuerint vt dictum eſt ꝑ̄oꝛis gule ꝛ luxurie amici: ꝛ ideo cū gn̄atu3 ſequat̄ nā3 gn̄antis vtꝑl'mū: ꝑ̊ de gn̄one aīaliū. vnde ꝛ damaſcen⁹. Nati ex iuuenib⁹ parētibus ꝑ̄nˡⁱᵃ mēbꝛa foꝛtia ꝛ ſana nāl'r h̄n̄t ꝯ̈rij ꝯ̈rie. foꝛtioꝛes ꝛ lōgeuioꝛes fuerūt antiq̄. quod attēdens Ar. vult. politi. 7. viru3 35. ānoꝝ ꝛ mulierē. 18. copulari. vt vigoꝛe ſeminū ꝛ tēpoꝛe gn̄onis ꝛ geſtationis ꝓlis ꝯcurrāt. Propter q̄d ēt dixit foꝛe ꝑ̄ter nām: aliam mulierē ab vxoꝛe cognoſcere ꝓp̄a: cum ꝓles inde genita gubernet̄ q̄3 ꝑꝛaue: ꝛ ſic nā reddit̄ vilificata. tꝑe v̄o ꝑn̄ti: q̄ꝛ vir ꝛ mulier ante debitū tꝑs ꝯiūgit̄: eo puta quo nutrimētum adhuc op3 tēdere in augmētum nutriti: ꝛ nō in ſuꝑfluu3 ſꝑmaticū: ipſis nōdum ꝯn̄tibus augmētū: neq̄ ēt eis appꝛopinq̄ntibus terio: ſil'r non ſolū coeūt ante tꝑs: īmo ꝛ multotiēs coꝛꝑe male diſpoſiti ꝑl'mū: vt cibi ꝛ potius repleti: cū multū coeūtes ꝛ ebꝛioſi non gn̄ent: aut debiliter. 3º 20ª. trac. ꝑ̊. caº. 8. ꝛ ꝑtiª 3ª ꝓblematum ꝓbleᵗᵉ. 5. ꝛ. ꝑtiª 4ª ꝓble. 6ª. Jdeo ꝯcludit̄ nām modernā ꝛ vite ꝑiodo ꝛ vigoꝛe minoꝛatā. Attēdēdū tn̄ q̄ l3 dcm̄ ſit q̄ nā humana iſto tꝑe ac iſtis clymatib⁹ ſit debilitata ꝛ ꝑfectionib⁹ minoꝛata: ꝯtingit alijs tꝑibus ꝛ regionibus foꝛtificari ꝛ perfici magis: modo ſm q̄ pꝛedicte cauſe tā celeſtes q̄3 el'ntales ꝑn̄t ſibi in ꝯ̈riu3 q̄3 ſint nūc ꝯcurrere: ceu ſapit peripatheticoꝝ aſtutia ponēs ſm finitas celi girationes ꝛ ſil'es eadē ꝛ ſilia ſpē ꝛ non nūo iterum aduenire: q̄ꝛ quoꝝ ſubſtātia deperit non redeunt eadem numero. de generatione et coꝛruptione ſecundo. Ex his omnibus concluditur nām nunc ab eo quod pꝛius imbecillitatam. Tex. c. 70.

4ª ꝑ̄ʳ caº ... ca princi...

Collit̄ ... circa m... c. 16. circ... cipium ... pꝛeſſe. lit... c. hº in fi... Apho. 1. ...

Propter quartum autem ad ꝑ̄ᵐ apparet iā q̄d dōm': q̄m̄ cum nā hic incipiat debilitari anteq̄3 debilitet̄ in ꝑl'mum nā v'lis intēdens ꝯſeruationē ſpēꝝ ꝑpetuo ī ei⁹ addit vigoꝛem ne decidat paulatine oīno. ¶ Ad aliū dicēdum q̄ l3 ſint incoꝛruptibilia ſm ſ̄bam ꝛ eterna. Jpſa tamen ſm ſuū ſitū ꝛ coniūctionem ꝛ aſpectum diuerſificata coꝛruptionē incurrunt: ꝛ ideo diuerſas nunc ꝛ pꝛius poſſunt imꝑ̄mere in nām ꝛ in hec inferioꝛa diſpoſitiones. Neq̄ ēt valet quod dicebat̄: neq̄ ex parte gn̄antis ꝛ reliqua. q̄ꝛ tale ſuꝑfluum opoꝛtet eſſe ſic ꝓpoꝛtionatū vt in ipſo ꝑfectiō valeat ꝯſeruari intellectus vocatus ſeu virtus diuina aut infoꝛmatiua deciſus a patre quod quidem erat in ſuperfluis antiquoꝛum modo perfectioꝛi quā in his que iſtoꝝ. ¶ Ad tertium dicendum q̄ motus duplex eſt: quoniam quidam eſt circularis: quidam vero rectus. nūc autem quando dicitur q̄ motus foꝛtificatur in fine: veritatem h3 de motu recto: qui q̄dem grauiū ē deoꝛſum: leuiū aūt ſurſum: vt apparet in dimiſſis ꝛ miſſis. Jn motu aūt circulari non eſt veꝝ: īmo ille ꝯſequens

nãm sui ẜbti:semp̄ vniformis eſt vtutis habilitate di
ſpõnis in mouẽdo in p̄n°:medio ⁊ in fine ſic ēt oñdit̃
Meth.25. in motu illuminationis a cãdela.Cũ igit̃ nã humana
38.6. ⁊ ordo ei⁹cũ alijs ſit vt qdã circulus.2.de gñone.vñ
ꝓbl.3°. ꝓblematũ.17.circulũ eē dicũt humana.Dõm talem
motũ nõ fortificari in fine:ſʒ poti⁹remanere eiuſdem
diſpõnis aut diuerſificatũ parũper:vt ei⁹excitãt cãe.
¶Ad 4m dõm ꝙ illud tp̄s nõ eſt multũ elõgatũ a no
bis ⁊ ſi ſit multũ a gñone diſtãs mũdi:ita ꝙ grandis
ſit iducta varietas.aut fortaſſe nõ modica:vt declãtũ
a p̄ori eſt addita hec variatio in tm̄ ꝙ ⁊ dcm̄ pſalmi/
ſte nõ verificat̃ hodie cõiter ⁊ vſquequaqꝫ.Sic igit̃ dictũ
ſit q̄ʒtũ de h̄ rõnabil'r põt ꝯphendi iuxta ſapiẽtũ mũ/
di verſutiã.nil ſapie diuine ſupi⁹ſcripte derogando
ſʒ poti⁹eã p̄ oia ꝯfirmãdo:cũ ipſa ſola ſit veritas ⁊ vi
ta.Jn h̄ aũt me aliq̄ pterui nolẽtes aut poti⁹ipotẽtes
audire:gratis lõgis vexauere tp̄ib⁹:a quoꝝ manib⁹
me mea veritas laudabiliter eripuit prefata : demũʒ
mandato etiam ſupueniente apoſtolico.

¶Differentia. x.

Quis exiſtẽs medic⁹ per
ſciaʒ aſtronomie nõ poſſit ꝯferre in ſalu
tem egroti mõſtrat̃ p̄ Albubatir lib° de
natiuitatib⁹dicẽtẽ.q̄lʒ hora aſcẽdũt.24.
milia roborath.quoꝝ vnũquodqꝫ ꝯtinet decẽ milia mo
mẽta:momẽtũ võ q̄dlibet colorẽ hʒ guſtũ ⁊ nãm ſuã
ſuo mõ:⁊ ita eſt ſubtile ꝙ nõ eſt ſenſus humani pcipe
nec iueſtigare.nec ſcit aliqs niſi ſolus de⁹.Si g̃ non
poteſt ab hoie pcipi mot⁹celeſtis:ſigtio nõ poterit in
ꝯferẽtia ordiari egroti.Cõtinet aũt robuth ſpaciũ de
3a ſi.c.45. cẽ miliũ ſtadioꝝ.¶Ampli⁹Cõmẽ.ait.12.meta.aſtro
logia nr̃i tp̄is nihil eſt in eē:ſʒ eſt ꝯueniẽs cõputatio/
ni non eē:ſʒ q̄ nũc eſt:illa exiſtit de q̄ loqtur.qõ autẽ
non eſt:egroto ꝯferre nõ poteſt.¶Rurſus.tria ſunt
que cadũt ſub ꝯſiderõne medici:cã diſpõ ſeu corpus
⁊ ſignũ:quoꝝ eẽ tale exiſtit:q2 p̄ cãm tãq̄ʒ a p̄oribus
medic⁹in cognitionẽ deuenit diſpõnis trine.ſanitatꝫ:
egritudinis ⁊ neutralitatis:p̄ ſignũ aũt velut a poſte
riorib⁹ ⁊ ſenſibilib⁹ſignat.Sʒ neqꝫ rõne cãe:neqꝫ rõ/
ne ſigni ꝯferre põt egroto:qõ oñdit̃ eo ꝙ effect⁹ ⁊ cã
Tex.cõ.7. ſunt ꝓportionabiles phyſi.2.ſignũ ēt ⁊ ſigtũ ſunt pro
portionabilia:qõ h̄ neqꝫ in cã ⁊ cãto neqꝫ in ſigno et
ſigto videt̃ euenire:q̄m cã ⁊ ſignũ ſunt in corruptibi/
les ꝑpetue ⁊ indeteriate vt ſupiora hec cãntia.Cau/
ſatum võ ⁊ ſignatũ:velut q̄ h⁹⁊ eꝫ:q2 corruptibile ⁊
Tex.cõ.13. incorruptibile dĩnt plus q̄ʒ gñe.meta.10.¶Adhuc
ſunt hec idetermiata:nec vl'r pñt determiari ad ſalu/
tẽ egroti:q̄m ſi determiarent̃:cũ corpa celeſtia in hec
Coi'.t.p.42. inferiora ip̄rimãt p̄ motũ ⁊ lucẽ.2°celi ⁊ mũdi aut rõ/
ne mot⁹a rõne lucis.nõ mot⁹:q2 mot⁹circularis ſu/
ꝓblta.35. perior ceſſat in orbe ēt ignis.ꝓblematũ.26.⁊ itrodu/
ctorio ad artẽ ſpericã.Jn altiſſimis enim mõtiũ non
fiunt vẽti:vt in athõ ſeu olipo ⁊ talib⁹.Cui⁹ſignũ eſt
q̄m derelinquẽtes ſacrificãtes holocauſtoꝝ cineres
in poſteriori ãno reuertẽtes ialteratos vt p̄us fuerãt
inueniũt:eo ꝙ vẽtus ⁊ pluuia nõ gñent̃ in eis.Si er/
go mot⁹in igne ⁊ ſub eo ceſſat nõ poterit hic iſerius
in aliqd ꝯferẽtiũ applicari egroti.Neqꝫ ex pte lucis
poteſt deteriari:eo ꝙ corpa celeſtia ſunt rotũda : for/
mã ſpeculoꝝ rotũdoꝝ hñtia lumẽ diſariã expãden/
tia.a quolʒ nãqꝫ pũcto fere ifiniti exteri⁹ deferunt̃ ra
dij.Que aũt radios ꝯgregãt ⁊ ad ſignatũ locũ deter/
minãt ſunt ꝯcaua vt teſtant̃ pſpectiui.Propter ꝙ pro
portio ⁊ determinato ꝯtingere nõ poterit.¶Rurſus
ſi ſint aliq̄ corpa celeſtia q̄ ꝯferãt in ſalutẽ infirmi.ſũt
⁊ alia q̄ nocẽt.Jup.nãqꝫ ⁊ ven⁹ſunt benigni ⁊ fortu/
ne.Satur.aũt ⁊ mars iforũe.reliq̄ võ idifferẽtes nã.
pp̄ qõ qs ꝯferre nõ poterit:cũ eoꝝ effect⁹ ꝓhibere nõ
valeat.Et ꝯfirmat̃:eo ꝙ aerẽ ſic aut al'r diſponũt q̄li
oʒ eos vti:q2 alias mãs eligere ⁊ fugere poſſum⁹.q̄
ãt ex ꝯtinẽte ipol'e ſit effuger̃:ſʒ vti necũ ẽ ipa.ei⁹ nã
qꝫ ieuitabil'ẽ necitas.9.de ige.c.14.Eti.ʒodiac⁹ mo/ Poſt mem.
bil'a ʒodiaco imobili receſſit p̄.10.g̃dus ⁊.23.mi.ſic
nũc pitiores teſtãt̃ dĩa p̄ori.qb⁹ ēt nũc alij cuʒ motu
acceſſiõis 8e ſpe ſatꝫ icidũt.Cũ igit̃ ꝓlabat̃ a ſupiorib⁹
i h̄ directe ſm̄ ꝙ caput ſigni vni⁹ʒodiaci mobil'erit ſb
capite ʒodiaci ſigni imolis:⁊ iã tãta fuerit fcã diſtãtia.
vno qdẽ mõ ꝯtiget ꝯferr̃:vtputa ſm̄ ʒodiacũ mobilẽ
ſm̄ võ imobilẽ nocẽ:⁊ max'q̄ñ duo ſiga adũſãtiũ nãꝝ
ꝯtiua vnũ p⁹aliõ exiſtẽt:pp̄ qõ ñ magl ꝯferet q̄ʒ noce
bit Palin:natiuitas ſciri nõ p̄t cũ celũ fere in momẽto
vt dcm̄ tp̄is:g̃ndẽ ab eo qõ erat p̄m⁹mot⁹ſuſcipat trã
ſmutanẽm ſb q̄ g̃ndis ſit ab eo qõ p⁹ varietas i ſuſcepti
uo.¶Sil'r.nõ cog̃ſcit ad ml'tũ hora caſus ſemis:ne A
qꝫ natiuitatꝫ momẽti:⁊ max'q̄ñ ort⁹ tardat̃ naſcẽtꝫ.Et
fulcit̃ eo ꝙ ſtelle ꝯſiderate ab aſtrologis.ſolũʒ mille
26.exiſtũt:alie võ ſunt ifinite.q̄ ⁊ velut eẽ hñt ⁊ opari Collit.c.4.
meta.2.cũ igit̃ eas medic⁹exñs aſtrologus nõ cogno
ſcat eiſdẽ ꝯferre nõ poterit.Jtaqꝫ medicus exñs aſtro
logus non poterit in ſalutẽ ꝯferre egroti.

Jn oppoſitũ ſũt ſnie p̄hoꝝ aſtrolor ⁊ medi/
coꝝ.¶Amp.dauit de cauſis.
Cã p̄maria plus ifluit ſup ſuũ cãtũ:q̄ʒ cã vl'is 2a.Sed
corpa celeſtia p̄ter oio ſepata ſunt cãe iſtoꝝ iferioꝝ:ſi
cut oẽs ꝯſentiũt ſapiẽtes:pp̄ qõ ⁊ vehemẽti⁹ opabũt̃
quoꝝ opõnes debite approximãs medic⁹ exñs aſtro
logus his cõferre poterit.Sapiens nãqꝫ cum ſciuerit
aſſil'are ⁊ ꝯuenire res ſupiores iferiorib⁹ verificabit
aſtroꝝ i hec iferiora iudicia Halya. heben ragel.Ad
huc q̄ p̄t iuuare ⁊ nocumẽtũ remouere:põt i ſalutem
egroti ꝯferre.ſʒ h̄ p̄t aſtrologus ēt ſolus iuxta : illud
cẽtiloquij.Aſtrologus optim⁹multuʒ malũ ꝓhibere
poterit:qõ ſm̄ ſtellas vẽtuꝝ eſt.Et aia ſapiẽs ſic op⁹
adiuuat nãe:ceu ſeminator fortitudines naturales.
Multo igit̃ amplius ꝯſociat⁹ medico.Confert itaqꝫ
medicus exiſtens aſtrologus in ſalutem egroti.

Propter primũ qdẽ ſciẽdũ ꝙ q̄ñ q̄rit̃ an
qs exñs medic⁹⁊c̃.ñ for
mã iherẽtẽ ſingl'r medicie itelligo:veꝝ ſubſiſtẽtiã ſbi
ſic h̄ pticipiũ exñs idicat:i q̄ due iherẽt forẽ:medicia
videlʒ ⁊ aſtrologia:ita ꝙ ⁊ mãm dicat ſeu ꝯpoſitũ et
non formã.Quid aũt ſit medic⁹ dĩa dcm̄ eſt p̄a.qdqꝫ
medicia 3a.Eſt aũt aſtronomia ſeu aſtrologia:lex vel
rõ figuras celeſtes ⁊ mot⁹i ſe ⁊ i ſuis effectib⁹ vl'r cõ
ſiderãs.Quidã võ aſſignãtes dĩaʒ appellare volũt
aſtronomiã ſciaʒ de motib⁹.aſtrologiã aũt iudicioꝝ B
ſciaʒ:qõ nõ oʒ.fere.n.idẽ videt̃ iportare.Nã aſtrono
mia ab aſtro:⁊ nomos qõ eſt lex dĩ.aſtrologia võ ab
aſtro:⁊ logos qõ ẽ rõ vel ſmo.Tãgit̃ q̄ʒ i hac deſcri
ptione 2e aſtrologie ps.vna qdẽ q̄ ſcia dĩ q̄ʒtitatũ figu
raꝝ:ordiationis ⁊ motuũ corpoꝝ:vel ſcia toti⁹:⁊ h̄ p̄
ei⁹p̄mas dĩas.pſcõas võ vt i ſuis effectib⁹ ⁊ reliq̄.
tãgit̃ altera ps q̄ dĩ ſcia iudicioꝝ:q̄ 2e exiſtit.vna qdẽ
itroductiua ad iudicia altera exercitatiua appellat̃:q̄
⁊ iteꝝ i 4or ſepat̃ ptes.q̄ꝝ vna eſt de reuol'onib⁹.2a de
natiuitatib⁹⁊ earũ reuol'onib⁹.3a de iterrogationib⁹
4a de electionib⁹:cui ⁊ imaginũ ſupponit̃ ſcia.Que
aũt de reuol'onib⁹tres hʒ partes:q̄ꝝ vna eſt de.120.
ꝯiunctionib⁹.alia de reuolutione anni ſm̄ introitum
ſolis in caput arietis ꝯſiderata vel ex ꝯiunctione ſeu
oppoſitione ſolis p̄cedente accepta.3a võ de mutatio
ne tpoꝝ ⁊ pluuiaꝝ ⁊ huius.ceu lucidatoris dĩa mõ/
ſtraui p̄a.Conferre hic intelligo cõiter q̄dlʒ iuuare

ſen iuuamētuꝫ illud fuerit in expōne eoꝝ que dn̄r in
medicina de aſtrologia ſiue in applicādo debite tria
medicine inſtr̄a ad tres antedictas diſpōnes:ſeu etiā
pronoſticando quocūqꝫ modo.

Propter ſecūdū qdē ſciēdū ſꝫ Albuma
ſar ꝑ īntroductorij ꝙ fuit
aliqꝝ medicoꝝ opio ſe de mediciali ſcīa iactātiū: vt
acqrāt ꝑ eā:ſciaꝫ aſtroꝝ nil vl'r ꝯferre ad magiſteriū
medicie:qḋ ei 4ᵘ pōt ꝯtigē.ꝑ qdē vt oñdāt ſe oia ſciē
tes ſue impitie ſolatiū reddētes facti ēt ſiľes qbuſdā
rhetorib⁹.ꝑ nāliū ꝟtutū.ca.16.in p̄n° deridētes q̄ ma
xime nequeūt diſſoluere ſi audētes neqꝫ conātes ꝯdi
cere. Quibuſdā āt h̄ euenit vt qetēt itell'ꝫ ſuū:dicētes
ſciaꝫ aſtroꝝ nō poſſe ꝯphēdi ſiľes facti Senofano co
Tex.cō.28. loſonio ponēti terrā qeſcē pp īfinitū ei⁹ qḋ deorſuꝫ vt
nō negociēt q̄rētes.2.celi ⁊ mū.cū īfinitū cā careat cō
ſiderabili.nō.n.ꝓtrāſit itell'm. Alij ꝟo id dixerūt: qa
viderūt ſe:appellātes aſtrologos aut ſiľ medicos et
aſtrologos i iudicijs errare:pp q̄s ſcia aſtrologie vitu
pari nō dꝫ:cū ſic iudicātes n̄ ſint aſtrologi ſꝫ mēdaces
⁊ diuinatores. Quibuſdā ꝟo viſū h̄ fuit ꝓpea qꝛ vꝛ eis
ꝙ dcā medicoꝝ ſꝑ ſint attēdēda:cū iterdū diuſitas in
tercidat iter iudiciū medicie ⁊ aſtrologie neſciētes di
uerſitates iter has apparētes ad ꝯcordiā reuocare.
Jlli ꝟo q ſequūt medicinā ſic debēt ⁊ ſuoꝝ maioꝝ di
cta diligēter īſpiciūt ꝯcedūt hāc ſciaꝫ aſtronomie:nō
ſolū vtilē:ſꝫ ⁊ nec̄iā maxie medicie:q 3° approbabūt
dicēdoꝝ:⁊ p̄mi ꝯdicētes qdē reprobabunt 4°.

Propter tertiū ꝟo ſciēdū ꝑ ꝙ corpa cele/
ſtia in hec agūt īferiora.
2° q̄t ⁊ qb⁹ modis.3° ꝙ medic⁹ exn̄s aſtrolog⁹ h⁹ pōt
cognitionē hꝛe.4° ꝙ ꝯfert aſtrologia ad ſalutē egro/
ti.5° qb⁹ vtiqꝫ modis. ¶ Primū h⁹ oñdit:qꝛ ex nec̄ita
te iſte mūdus īferior ꝯtinu⁹ eſt ſupiorib⁹ lationib⁹ vt
P:la.9ª ar.3: Poſt mᵐ. ois ꝟt⁹ ei⁹ gubernet ide tactū p̄us:qḋ ēt dixere aſtro/
logi.vn̄ p̄n° cētiloquij. Mūdanoꝝ mutatio ad h̄ ⁊ ad
illud corpoꝝ celeſtiū mutatiōe ē:⁊ iō cās reꝝ rimatu
rus ꝑ celeſtia ꝯtēplare. Propt ꝙ nouē iudices. Ois
mūdane geniture ꝯdō ex plāetꝭ:eorūqꝫ ſignis tāq̄ꝫ fer
rū ex lapide magnete depēdet.vn̄ Meſahalach epi/
ſtola. Siľe ē op⁹ planetaꝝ i h̄ mūdo lapidi magneti
Tex.com.4. ⁊ ferro. Hoc idē trib⁹ oñdit rōnib⁹:qm̄ ſic appet.2° et
Tex.com.7. 10.meta. Qñcūqꝫ īuenit aliq̄ nā ꝑlificata multis ſm
vnā vniuocā rōnē exn̄s.hāc oꝫ in cām ei⁹ magis vnitā
⁊ deteriatā adducē:vt tādē mľtitudo ois ad vnā redu
cat vnitatē. Nūc aūt ⁊ nā caľitatis ⁊ friditatꝭ ⁊ reliq̄
ꝑlificata īuenit exn̄s ſꝫ vnā vniuocā rōnē:q̄re oꝫ īpaꝫ
in vlteriorē deducere.h̄ nō pōt eē niſi corp⁹:⁊ nō itel
ligētia ſm p̄n° phie:cū nā in ſuis opōnib⁹ ſaltū nō co
mittat:imo ſic latēter de extremo i extremū ꝑ mediū
ꝓcedit vt ꝯtinuitate lateat ꝯterminū.i.vltimū ⁊ me/
c.p̄mo.circa principium. diū hiſtoriaꝝ.8. Amp.ois cā ſufficiēs nō īpedibiľ ſꝫ
ſe ei⁹ effectū īprimit:⁊ ex nec̄itate i paſſū ſibi ſbm.taľ
aūt cā corp⁹ ē celeſte:cū ſit ꝑpetua ⁊ incorruptibiľ to/
to eterno vitā ꝑ ſe ſufficiētiſſimā ducēs neqꝫ ſeneſcēs.
Tex.cō.100. ꝑ celi ⁊ mū. Et firmat:qꝛ mot⁹ corpoꝝ celeſtiū eſt res
diūa q̄ꝫ res de mūdo neqt mō aliq̄ diſturbare: qm̄ eſt
nec̄ia ⁊ ide aliud eē nō p̄t.ꝑ q̄dripartiti. Et ſiľr fere ſꝑ
tāta cā mām ſibi ſbaꝫ ēt idiſpoſitā p̄t diſponē. ¶ Rur
ſus.ea q̄ eēntiaľr ſūt ordiata ſm p̄us ⁊ poſteri⁹ ⁊ cām
⁊ cātū vnū agit in aliud nec̄io.talia aūt ſūt i cōi īferio
ra cū ſupiorib⁹:qḋ appet:qm̄ abſoluto poſteriori non
tollit qḋ p̄us:ſꝫ eꝯ:pp qḋ ſupiora in hec īprimēt īferio
ra. ¶ Propt 2ᵐ h⁹ ſciēdū ꝙ trib⁹ modis vident ſupio
ra in hec īferiora īꝑmere:quoꝝ vn⁹ eſt vl'is: ⁊ ali⁹ ꝑti
cularis.3⁹.q.medi⁹. Vl'is ꝟo motu ꝑficit ⁊ luce.corpa
nāqꝫ ſupiora his duobus modis vl'r in hec inferiora
agūt.vn̄.2.celi ⁊ mun. Calor ⁊ lumē a celeſtib⁹ gn̄at Tex.cō.41. vt.5.in p̄ᵐ
corpib⁹ attrito aere ab ipſoꝝ latione. Nat⁹ eſt.n.mo/
tus ignire ⁊ ligna ⁊ lapides ⁊ ferrū:vt ſagitte liq̄ſcāt
plūbee.expimur nāqꝫ qn̄ mot⁹ in ſupiorib⁹ crebri⁹ et
vniformit ad vnā ꝑtē tēdēs efficit:ſic qn̄ mot⁹ diuerſi
tatis ꝯuenit cū motu lōgitudīs:h̄ eſt qn̄ planete fuerit
in ꝯtrariū mot⁹ directe aerē ad caľitatē mutari.qn̄ auteꝫ
mot⁹ diuerſitatis fuerit in ꝯtrariū mot⁹ longitudinis:vt
cū fuerint retrogradi:eo ꝙ mot⁹ hebetat:ad fridita/
tē diſponi ⁊ humiditatē. Qꝝ aūt ꝑ lucē operent appa
ret cū in ꝯiūctione ſtellaꝝ ſiľ ⁊ lumie multiplicato ve
lut multis radiātib⁹ ſpeculis ſm plagā īferiorem illi
ſuppoſitā ꝑcipiam⁹ aerē ad caľitatē mutari. Jn q̄ꝝ q/
dē ſeparatione lumie diſpartito ꝯtrariū ſentim⁹ ꝯtigere:
ꝓpter quod 4° de ꝑtib⁹ aīaliū. Noctes plenilunij ſunt Cap.5°. Poſt m
caľiores pp lumē lune. Luna.n.velut ſpeculū oblugu
bꝛe ſm hypercuꝫ recipiēs lumē a ſole vndiqꝫ ſm ꝑtē
nobis expoſitā ⁊ velut alter ſol tūc maxie Haly hebē
ragel facta lumē trāſfundit in hec īferiora.ſic g̊ h̄ ve/
rificat nō ſolū in ꝯiūctione:verū ēt in aſpectib⁹ ⁊ ma/
xime oppōnis ⁊ trino:cū tunc radij plures alterutri
ex oppoſito demādent. Modus ꝟo opandi medius
eſt quo ꝑ eoꝝ ꝯpľonē opant:nā q̄dam eaꝝ dn̄r frigi/
de ⁊ ſicce vt ſaturn⁹:qcq̄d dixerit Cōmen.2° celi ⁊ mū
di ꝯtra. A.ingens ſtellas in rei veritate nō agere frigi Cō.42.in
ditateꝫ.ſꝫ calores ſiľes vnicuiqꝫ elⁿtoꝝ. Contradicit Cap.2
ēt exꝑſſius ſibimet in de ſba orbis q̄dā vtiqꝫ calide ⁊
humide:vt iupiter ⁊c̄. Et eaſdē ꝯpľones ſortiunt ſtel
le fixe cū planetis ꝑ q̄dripartiti. Jntelligo aūt ꝯpľonē
non formaľr eis inexn̄tem ſꝫ effectiue:qm̄ tūc eēnt cō
poſita ex elⁿtis ꝯtrarijs.⁊ ſic corruptibilia.vnde ꝑ celi ⁊ Tex.com 2° celi.cō. in fine.
mūdi ꝯſentit. Ariſ.antiqorib⁹ ponētib⁹ corp⁹ celeſte
5ᵃᵐ eēntiam vel nām ꝑ ſe exn̄tem.⁊ Cōmen. Credim⁹
ꝙ chaldei dixerūt celū nām 5ᵃᵐ.dꝛ enim ꝙ phia ꝑfe/
cta erat tpe illoꝝ: ſicut Ar.tpe.cū infinities eedeꝫ re/
deāt opiniones.quod aūt ſic eſt ꝯpľonatū in hec īfe/
riora opat effectiue:ſicut mot⁹ cāliter ⁊ nō formaľr ca
lefacit:⁊ vinū inebriat cū hoc nō ſit caľm neqꝫ ebriū.
Compľo.aūt oium aſtroꝝ:vt i ꝑ q̄dripartiti ex ꝯpľo/
ne planetaꝝ elicit:ad caľitatē tendit ⁊ humiditatē:ve
lut ꝯpľo hūana:cū ſupiora ordinent ad īferiora iſta
accidētalitate fit q̄dā ⁊ ītētione 2ª.ſicut declarabit dif
ferētia.101.ad hoiem qdē magis ordinabit. Nā ꝑ p̄ª.
ca.de ꝯpľonibus ex caľitate ⁊ ſiccitate cordis:caľita
te ⁊ humiditate epatꝭ: friditate ⁊ humiditate cerebri:
ponit ex quadā coalteratione qn̄ hec ꝓportionabunt
⁊ pōderabunt adiuicē reſultare ꝯpľonē 3ᵃᵐ tēdentem
ad caľitatē ⁊ humiditatē:q̄ꝫ medici tꝑamētuꝫ quo ad
iuſtitiā appellāt:ita ⁊ in ſupioribus caliditas Jouis:
Martis ⁊ ſolis ſupant friditatē ſaturni: Veneris cō/
tꝑate in friditate ⁊ lune:ita ꝙ caľitas ſupexcedat.ſiľr
⁊ humiditas multa Lune ⁊ Veneris nobis ꝓpinq̄rū
⁊ Jouis ſupant ſiccitatē ſaturni: Martis ⁊ ſolis non
vehemēter ſicci:cū ſit fons maxie caloris ⁊ vite. Nō
enim eſt vita viuētiū p̄ter deū:niſi ꝑ ſolē ⁊ lunā. Albu
maſar in ſadā. Siľr aūt ⁊ in ſtellis fixis euenit cum
ſiľes vt dcm̄ eſt planetis ſortiantur ꝯpľones. Sic igit
ꝯpľo ſtellaꝝ oium velut q̄dā mō ordiata in nām hu/
manā vt ipſa ad caľm tēdat ⁊ humidū. Mod⁹ ꝟo ꝑti
cularis ē qdā influx⁹ ſtellaris vnicuiqꝫ īdiuiduo fere
differēter ab alio ꝓpa natiuitate aut reuoľone eiuſdē
indit⁹:⁊ iō videm⁹ ſaturnū ⁊ Martē.lꝫ ſimpľr ſint in
fortune ⁊ hēant ānos auferre ab alcocodē:tn̄ qn̄ fue
rint alcocodē.i.datores formaꝝ vite ānos ſuos mi/
nores medios ſeu maiores p̄ſtabūt ſm eoꝝ fortuna/
tionē:qḋ ⁊ in alijs magis ꝯtingit planetis.⁊ ideo ois
planeta ſm diuerſitatem natiuitatis ⁊ reuoľonis vni

exiſtit foꝛtuna:alij vo īfoꝛtuna. Et hic qdē modus eſt
ſic ſingularis et appꝛobat⁹ ꝙ ēt mediū cū nō ſit ſuſce/
ptiuū ei⁹ īpſſionis:nō reddit̄ ab eodē affectū:velut pi
ſcis dict⁹ toꝛpio manū piſcatoꝛis ſtupefacit ⁊ nō rhe/
te. Alexāder pipathetic⁹ methauroꝝ p̄. ℂ Propt̄ h⁹
3ᵐ ſciēdū:ꝙ qs exn̄s aſtrologus hꝫ īpſſiōes ⁊ modos
eaꝝ in hec īferioꝛa pōt cognoſcere:qm̄ ſcia ē hīt⁹ itel/
lectualiꝰ ex demrātione elicit⁹. tal' aūt ex celeſtib⁹ coꝛ
poꝛib⁹ pōt acqri ab ītellcū:cū ſcia aſtroꝝ hēat ꝯdōes
oēs ſufficiēter reqſitas ad ſciaꝫ. Ipa nāqꝫ ſumit dēmr̄a
tiones ſuas ex ſcia nūi ⁊ mēſure Almageſti p̄ vt dr̄ia
5. Subm ēt ſuū firū ē ppetuū:īalterabile ⁊ q̊dāmō de
his q̄ a mā abſtrahunt̄ oīno ſēſibili. ⁊ iō Ptolo. ibidē
p̄fert iſtā ſciam nāli:cū illa ſit trāſmutabiliū gn̄abiliū
⁊ coꝛruptibiliū:de qb⁹ certā hr̄e nō poſſum⁹ cognitio
nē:⁊ meta. ſil'r cū hec ſint eoꝝ q̄ a ſenſib⁹ remota ſūt.
⁊ poᵃᵐ trāſcēdūt nr̄i ītell's: Sic. n. hec ſe hꝫ ad manife
ſtiſſima in nā. i. ītelligētias ⁊ deū de qb⁹ exiſtit ea:ve/
x. cō. p̄ml. b. ɑ phlō. ... lut oculus nocticoꝛacis ad lucē ſolis. meta. 2. Et cum
ſcia ſm Ga. nō ſolū acqrat̄ ex rōne:ſꝫ ēt expiētia: que
ſm Ar. ſenſibiliū exiſtit p poᵃˢ oꝛganicas ſuſcepta: et
ad ea q̄ ſunt aſtrologie ſenſus q plura facit ſcire vt vi
ſus ptingat:ex eis p expiētiā ex ſēſu acceptā cognitio
nē poterim⁹ ſuſcipe:⁊ maxie pp īpoꝝ ppetuū ⁊ imuta
bile exiſtere. Et ſi alij nō valeāt nr̄oꝝ ſenſus attigere:
⁊ h̄ qdē ſenſus:deīde vl'e ꝯſcēdit ⁊ ſcie p̄nᵐ intell's vi/
goꝛe dr̄ia. 3. pp qđ ſcia ex celeſtib⁹ poterit hr̄i. ℂ Sed
vlteri⁹ qdē vidēdū eſt ad q̄ꝫtū eoꝝ ſcia ſe extendat:pp
qđ dōm ꝙ ſic Ga. diſtinguit in pleriſqꝫ locis duplicē
eē cognitionē ī medicia:vnā qdē certā:aliā āt ꝯiectu/
ratiuā artificialē acceptā iuxta arbitriū vicināſ vita
A ti:ſic ⁊ in aſtrologia ꝯtingit iudiciali magis: cū certiō
ei⁹ q̄ de motib⁹ ptis aſtrologie hac hēat̄ cognitio:⁊ iō
Albuma. 3ᵒ in troductoꝛij diffiniēs aſtrologū dicit eū
foꝛe ſapiētē in eē planetaꝝ ⁊ eoꝝ ſig̃tione:⁊ mediatoꝛ
apho. cō. ... ⁊ p̄mo de ... ca. 5ᵒ. eoꝝ q̄ fiūt ab eis ex pte noto in eodē tpe ſuo:⁊ ī tpe fu
turo ac īfinito:qđ exponēs ait ſtellas ſig̃re oēm rē q̄ ē
in h̄ mūdo ſcire tn̄ nobis eſt ipol'e totū pp īpoᵃᵐ ītell's
nr̄i. ℂ Sign̄t. n. ſtelle ſup res hui⁹ mūdi trib⁹ modiꝭ.
Quoꝝ p̄m⁹ ſubtilis eſt ⁊ pfundus:intm̄ ꝙ nō poſſit
ꝯphendi ſcia pp īfinitatē fere īdiuiduoꝝ ſignatoꝝ q̄/
lia ſunt nāe ⁊ accn̄tia deteriata oīum īdiuiduoꝝ. Et p
pter h̄ appet verificatio illi⁹ qđ īducebat̄ ī ꝯ̈riūm. In
vnaq̄qꝫ hoꝛa aſcēdūt. 24. milia roboat ⁊c̄. vn̄. 3. de in
Cap. 3ᵒ. genio. Quod nō pōt patefieri: neqꝫ ſcribi in liᵒ: neqꝫ
ab aliq̊ dici vnū qddā ē:puta va q̄ꝫtitas vniuſcuiuſqꝫ
pticularis. Scđs modus eſt qm̄ pōt aſtrologus cog̊/
ſcere ſig̃tionē ſup vnā ſpēm:aut ſup nūm gentiū alicu
ius ciuitaꝫ ⁊ ſil'. nō tn̄ pōt q̄litatē ſeu nūm ⁊ q̄ꝫtitatem
ſig̃tionis p̄ciſe hr̄e. Eſt aūt ⁊ terti⁹ modus q̊ ex ſig̃tio/
ne reꝝ ſup eas q̄litatē ⁊ q̄ꝫtitatē cog̊ſcim⁹ ceu ſūt gn̄ai
⁊ ſpēs ⁊ el'nta ⁊ trāſmutationes eoꝝ in ſeipſis ⁊ ind
uiduis deteriatis. deteriate tn̄ applicatione deſcēden
do. Quo circa ⁊ ſcia iudicialis reꝝ dr̄ valde difficilis
tū pp multa ſibi adminiculātia:qm̄ nō poterit dare iu
dicia ſꝫ ſtellaꝝ ꝯpl'onē:niſi hō qviꝫ aīe ⁊ ꝯpl'onē nālē
bn̄ cognouerit in cētiloqo. vn̄ Haly. Cōmen. Hec ſcie
ps melioꝛ eſt cūctis ptib⁹ q̄ in hac ꝯtinētur ſcia:quā q
bn̄ ſciuerit aſtrolog⁹ phy. meret̄ dici. Hꝫ. n. ſcia iudi/
cialis eſt ꝯtermīabilis ⁊ affinis aſtrologie de motib⁹
nāli ſcie ⁊ medicie. p illā. n. diſpōnē celi ⁊ loca venat̄.
p has vo opꝫ mām cog̊ſcere. tū ēt qꝛ difficile eſt oīum
ſtellaꝝ ēt inſtr̄is ꝯſideratarū ſig̃tiones accipe:⁊ maxi/
me qn̄ ſeipſis diſcoꝛdāt:tū ſil'r ex mō ap plicatiōis ſu/
perioꝛis ⁊ vl'is ad īferius ⁊ pticulare:oꝫ nāqꝫ p debi/
ta media multis circūſtātijs habitis additis in deoꝛ/
ſum quod vl'e adducere. tn̄ ēt pp īſtabilitatē ⁊ muta/
tionē māe ſup q̄ꝫ iudicat̄:⁊ iō in p̄nᵒ cētiloquij aſtrolo
gus dꝫ rē pferre nō ſpāl'r:ſꝫ vl'r:velut q reꝫ aſpicit ex
lōginq̊:cū ei⁹ cognitio ſit ſꝫ māꝫ ⁊ nō p foꝛmā:de qua
cognitio hētur dubia:de foꝛma vo certa:cū ipſa ſemp
ſit īuariabilis vie vni ⁊ oꝛdini adherēs ꝯtinue. pp qđ
Meſahalach nō īmerito in epiſtola. Scito ꝙ ſcientia
aſtroꝝ ſit grauis valde:⁊ digni⁹ quod ex ea ſciri po/
tuit h̄ eſt oē. ſ. vl'e aut plurale:vt ſunt reuolutioneꝭ an
noꝝ ⁊ reliq̄. Uerūtn̄ qn̄ hec vl'ia cognouerim⁹ ad pti/
cl'aria īdiuiduata poterim⁹ ſic alie ſcie ꝯcernēteꝭ māꝫ
ſenſibilē deſcēdere velut medic⁹ opat̄ in medicia ſanā
do nō hoīe:ſꝫ Caliā aut ſoꝛtē. pp quod ⁊ ſi in alijs ſciē
tijs hō multo ſtudio:īqſitione egeat ⁊ experiētia:pꝛe
alijs in hac īdiget admirabili ſcia ⁊ diuina. ℂ Dein/
ceps ſciēdū ꝙ dupl'r pōt qs exn̄s aſtrolog⁹ ꝯpl'oneꝭ:
opa ēt pticulariū debite deſcēdēdo ex vl'ibus an̄ dictꝫ
in hec īferioꝛa factas cognoſcere. Primo qdē ſcia q̄/
dā vl'i. nā planetaꝝ qdā ſunt foꝛtune ⁊ felices:ſic Ju/
piter ⁊ Uen⁹ ⁊ Luna:ēt ⁊ ſol p aſpectū. qdā aūt infeli
ces ⁊ īfoꝛtune velut Satur. ⁊ Mars: ⁊ ſol p ꝯiūctio
nē. ad quos ēt tāq̄ꝫ īdifferens Mercu. amplius ſepe
declinat. cū igit̄ foꝛtune p ſe pſperoꝭ inducāt effect⁹ in
hec īferioꝛa. Infelices aūt eꝫ ⁊ hoꝝ luna ſit facta vi/ B
caria hn̄s ſil'itudinē cū coꝛpe in opōne:ī cētiloqo:iō di
cta eſt ab aſtrologis dare diſpōnē ſuā oīb⁹ planetiꝭ. i.
reddere ſe diſpoſitā ad impſſionē ſuſcipiēdā ceteroꝝ
planetaꝝ:cui ſi ſaturn⁹ aduerſat̄ iūcta cū īfoꝛtunis
aut eas aſpiciēs vel in ꝯbuſtione ſolis poſita vel in ſi
gnis pꝛauis locata:poterit aſtrologuꝭ iudicare in cōi
nocumētū ſup quēlꝫ egroꝝ:eo ꝙ nā īpedit̄ vl'is. Coꝛ/
poꝛa nāqꝫ egra pp eoꝝ notabilitatē ⁊ p̄uationē regis
ꝓpꝛij. magis recipiūt īpꝛeſſiones foꝛinſecus aduenie
tes q̄ſcūqꝫ. Qn̄ vo planetis fuerit ꝯiūcta felicib⁹ aut
aſpectib⁹ beatis ⁊ in figuriꝭ ꝯpetētib⁹ ſalutē vl'r egro
tātib⁹ ꝓmittet. Dixi aūt vl'r ⁊ p ſe eo ꝙ foꝛtuna efficit̄
īfoꝛtuna ⁊ eꝫ infoꝛtuna foꝛtuna qn̄ q̄litas planete q̄li
tati opponit̄ egritudis. Lūa nāqꝫ qn̄ Marti ꝯiūgit̄:
⁊ ſi dēret nocere rōne ꝯ̈rietaꝫ q̄ꝫ ad nāꝫ hꝫ humanā:
ꝯfert tn̄ rōne q̄litatis:caliditatis. vꝫ. ⁊ ſiccitaꝫ febꝛici
tātib⁹ ex phlegmate:cū ex his mā febꝛilis digerat̄ ca
lefacta ⁊ exiccata:⁊ ſil'r in ſaturno ⁊ alijs. q̄re in cēti
loqo pulcherrime:dr̄:niſi fuerit egritudini ipſi ꝯ̈ria
foꝛtuna:ꝯ̈ria ⁊ ī ſuo haiꞔ. i. ſil'itudie. Eſt aūt ⁊ alia co
gnitiōis via ptic'laris ī tres ſeq̄ſtrata modos. vn⁹ qdē
verioꝛ ⁊ p̄ciſioꝛ:q ex natiuitaꝫ ꝯfigurōne ſupioꝛū aut
eiuſdē dep̄hēdit̄ reuolutione:ſic in pte natiuitatū ſcia
li ꝯtinet̄. Eſt ⁊ alia p ītegrationē hita:cū. n. qs ppꝛiaꝫ
natiuitatē ignoꝛet ꝯceſſum ē ſibi cū magna ſollicitudi
ne ⁊ īſtātia īterrogationē vl'em ꝓponere aſtrologo:⁊
oīa velut figurā natiuitaꝫ recipe. Celū ⁊. n. tūc ſic fuit
tpe natiuitatiꝭ aut ꝓpe valde īuenit̄ ꝯfiguratū:ſic reci
tat Albuma. de ſeipſo ī ſadan nō hn̄te natiuitaꝫ ꝓpe
ꝯfigurōnē:ſꝫ ppea qōnē aſſūptiſſe vl'eꝫ in q̄ oēs ei⁹ re/
lucebāt ꝯditiones. Inuenit̄ ⁊ mod⁹ 3⁹:q ē p ꝯſiderōnē
dn̄i ꝯiūctionis aut p̄uētionis p̄cedēteꝭ egriⁿᵉᵐ ⁊ aſcē/
dētes hoꝛa p̄ncipij egritudis ⁊ loci lune. Nā ſi lūa tē
iūcta fuerit foꝛtūis aut ab eis aſpecta ſalutē ſig̃t egro
tātis. ſi vo eꝫ neceꝫ ſig̃bit eiuſdem. Haly hebēragel.
ℂ Propter 4ᵐ hꝫ ſciēdū ꝙ aſtrologia nō ſolū cōfert
medicie pꝛactice:imo theoꝛice ⁊ pl'ib⁹ ſciaꝝ. Confert
enim ſcie meta. eo ꝙ docet ex poſterioꝛib⁹ ei⁹ finē ītē/
tum ⁊ ſbm īueſtigare. p coꝛpa nāqꝫ celeſtia potiſſime
in cognitionē deuenim⁹ p̄ncipij. vn̄ apoſtolus ad ro/ C
manos p̊. Inuiſibilia dei p ea q̄ fcā ſūt a creatura mū
di ītellecta cōſpiciunt̄:qđ ⁊ ꝯſentiēs Ar. 12. meta. cuꝫ Tex. cō. 47
voluit īueſtigare p̄ᵐ p̄nᵐ ⁊ nūm intelligētiaꝝ ad Cali
puꝫ ⁊ eudoſiuꝫ famoſioꝛes aſtrologoꝝ ſe trāſtulit: ⁊

ſm nūm ſparuz ſab eiſdē: differēter tñ poſitū nūm cō cluſit itelligētia℞. Et iō ait ꝙ pluralitatē lationū ex maxie ꝑpria phia mathematica℞ ſcia℞ itēdere oꝫ ex aſtrologia. Eſt ēt ſcia q̄ ſm ptolemeū ꝑ ceteris nos morib⁹ ⁊ ṽtutib⁹ iformās ampli⁹ in amorē ⁊ cognitionē pmi deducit: vt ⁊ ꝑus appuit iuxta illud Joannis. Hec ē vita eterna vt cognoſcāt te deū ve℞ ⁊ vnū.

Tex. cō. 56.
L. 2°. t. c. 57.
Lib. ꝑ°. ca. 3.
Aphō. ꝑ°. 5°. t. 16. ⁊ ptia.
4a aphō℞. 5°.
Cap. 2. vſqꝫ ad. 12m.
Doc. 2. ca. ſingulari vt. 3. c. 6.

Adminiculat̄ ēt ſcie nāli ⁊ medicie theorice in eo℞ libros exponēdo: ſic appet. 2. de gñone. de celo ⁊ mūdo. in methauris ⁊ alijs pħb⁹. ⁊ Hip. in epidimia. in de aere ⁊ aqua. ⁊ Ga. in pleriſqꝫ aphoꝛ. 3a ⁊ precipue creticoꝝ 3°. in q̄ꝫ pħb⁹ capħs theorice. 5. ⁊ ꝑ. ꝑm in qb⁹ ſunt ſmones q ſine h̄ nō pñt itelligi. ꝙ aūt maxie ꝯferat medicie practice ⁊ vtcūqꝫ theorice oñſum eſt ex verbis Hip. diia ꝑa. Rurſus 3° creticoꝝ. cao. 6. Ego redeo ad rē q̄ꝫ ꝯſideraui cū ſtudio ⁊ ꝑſcrutatione vehemēti: ⁊ iueni eā certā verā q̄ nō perit: ⁊ eſt res q̄ꝫ ſuenerūt aſtrologi egyptij: ⁊ eſt ꝙ luna figt ſup dies q̄lis eſt diſpō hois in eis in egritudie ſua: qm̄ ſi applicent̄ q̄dā ſtelle eq̄les heſitātib⁹. i. erraticis: ⁊ ſūt ille q̄ nominant̄ fortune: erūt illi dies illi hōi ꝯueniētes: ⁊ eꝯ ſi applicent̄ q̄dā ſtelle heſitātes egrediētes ab eq̄litate: erūt illi dies hoī leſionis ⁊ triſtitie: qō ēt ſēſit ꝑ de igenio ſanitatꝫ. c. ꝑ. ꝯ Theſillū. Voluit. n. medicū nō ſolū medicinalia cognoſcere: ſꝫ ⁊ dialecticā: arithmeticā: aſtrologiā ⁊ q̄druuiū oē. ❡ Am. exp̄ſſe pbat Halyabbas in pn° libri ſui oportere medicū i oib⁹ ſeptē artib⁹ liberalib⁹ magiſtratū ſic declatū ſufficienter: diia ꝑa. ❡ Oñdit itidē rōne: qm̄ ꝯferētia videt̄ cāri ex debita ⁊ ꝯueniēti applicatione ꝯferēꝫ iuuatiuo. Hoc aūt trib⁹ modis pōt euenire qb⁹ dcm̄ eſt corpa celeſtia i hec iferiora opari. Primo qdē declat̄ ex motu: qm̄ qs exñs medic⁹ ꝑcipiēs ꝑſciaꝫ aſtronomie motū velociorē in corpib⁹ ſupiorib⁹ fieri aut tardiorē: ⁊ ſic declatū eſt aerē caliorē aut fridiorē reddi: conabitur ꝑ ſciam medicie regime admiſtrare ſex re℞ non nāliū ſm ſiſtus in ꝯſeruādo. ſm vō ꝯrium in curādo. Silr vō ſi lumie ꝯgregato videbit̄ vt oñſum incōtinēte aerē calm gñari aut eo diſptito fridū fieri. Eodēqꝫ mō ſm ꝯiūctionē planeta℞ ⁊ aſpectū q modus erat ſcōs medi⁹ in hec iferiora opōnis celeſtiū corporū operātiū: regimē ſani ⁊ egri vtriqꝫ ꝑportionabilr ꝯmēſurabit. ❡ Sic tādē ⁊ 3m modū pticularēꝫ ⁊ apꝓpatū opōnis attēdēdo: qō ēt oñdit ex h̄: ꝙ quis exñs medic⁹ ꝑ artē aſtronomie pōt fortunare aſcēdēs dñm aſcēdētis mediū celi ⁊ 2am ⁊ 7am. Infortunare vō 6am ⁊ ei⁹ dñm. tūc imaginē effūdēdo: i q̄ lux celeſtis viuifica ſanitatꝫ excitatiua ifundit̄: ſic appet ꝑ imagies aſtronomicas Ptolemei: Thebith: Thebē: choꝛat ⁊ alio℞. Et ego qdē fui exprt⁹ figam leonis ipſſā i auro ſole exñte in medio celi cū chorde leonis Joue aut Venere aſpiciēte: ac mal̄ iſortunatꝫ ⁊ cadētib⁹ dolorē renū auferre: qō corrigia ex corio vituli marini cū fibula ex oſſe cete maſcli ꝯfecta opat̄ nudā ſup carnē cōcincta. Et merito. nā vult⁹ h⁹ ſeculi ſbti ſunt vultib⁹ celeſtib⁹ in cētilogo: qō firmat̄ recitatione Comen. de figura ſcorpiōis i icēſuꝫ impſſa luna exñte i ſcorpione morſuꝫ eiuſdē curātis. Propt̄ 5m hui⁹ ſciēdū: ꝙ ſcia aſtronomie ꝯfert medicie opatiue 2a. ꝑ qdē debite corpi applicādo tria iſta medicie. dietā qdē: potionē ⁊ cirurgiā ꝑp tres diſpōnes: ſanitatē: egritudinē: ⁊ neutralitatē: Aſtrolog⁹ nāqꝫ ꝑſciēs aereꝫ imutari ad calitatē aut friditatē aut paroxiſmos ſeu exacuitiōes ꝯtinua℞ febriū fieri itēſiores aut remiſſiores ꝓcedet cū debita admiſtratione regis in ſano ⁊ egro: ſm ꝙ declarāt de cibatione in aphoriſmis ⁊ regimie acuto℞ cañ. Hip. ꝯſiderādo ṽtutē ⁊ paroxiſmos q̄ſcūqꝫ in cibādo vel nō cibādo. In admiſtratiōe ēt potiōis oꝫ attēdere iudicia ſic dcm̄ ꝑ Alyaba. vñ i cētiloqo. Siqs purgatoriū accepit lūa cū ioue exñte abbreuiabit̄ tūc op⁹ ei⁹ ⁊ effect⁹ minuet̄ ꝑp fortificationē ṽtuꝫ nāe ⁊ ꝯiūctionē lūe cū Joue. Medicia. n. tūc opari n̄ poterit cū agat ṽtutes ꝑl'es ſupādo nāles. Palin. ibidē. purgatoriū accipe lūa exñte i cācro: ſcorpiōe vel piſcib⁹: dño ēt aſcēdētis ꝯiūcto plāete q fuerit ſb terra laudabile. Si vō ꝯiūct⁹ fuerit dño aſcēdētꝫ plāete exñte i medio celi patiet̄ nauſeā: euomet medicinā ⁊ i eo nō morabit̄. oꝫ ēt i applicādo 3m iſtrm: puta chirurgiā ad ſciaꝫ iudicio℞ attendē. iuxta illud: cētiloquij. tāgere mēb℞ ferro lūa exñte i ſiḡ illi⁹ mēbri piculū ē. Signū aūt mēbri ē itelligēdū h̄ mō: qm̄ aſtrologi corp⁹ hūanū i. 12. ſecāt ptes ad ſilitudinē. 12. ſig℞ ponētes arietē ſup caput dñari: thaurū ſup collū: gemios ſup hūeros ⁊ brachia: cācrū ſup ſpatulas: leonē ſup pect⁹ ⁊ cor ⁊c. Nūc aūt qñ lūa fuerit i ariete ꝓhibet̄ phleubotomia ⁊ oē op⁹ chirurgicū i capite ⁊ ſilr in alijs. Ita ēt phleubotomia brachio℞ lūa exñte in gemis: ⁊ iciſio emorroida℞ ⁊ circūſtātiū ptiū i ſcorpione exñte. Jō ꝙ lūa ſua hūiditate mēb℞ hūiditate replēs: ꝯſolidationē ipedit: eo ꝙ vulnera nō ſanant̄ niſi ꝑfecte ſiccent̄ vt appet. 6. aphō℞ ꝑticl'a. Cōfert ⁊ alio° i ꝓnoſticādo. ſiga nāqꝫ ꝓnoſtica ꝯferūt ſm Haly. q2 ꝯfortat ꝑ ea medic⁹ ſeipm ⁊ ꝑparat̄ ei vt ꝯueniat de ꝯditione ꝑciꝫ: ⁊ firmat qō fide ſpopōdit de eo qō in ꝯditione fuit. ꝯfert ēt ifirmo q2 idicat ei medic⁹ id qō videt ⁊ idicat ſuis ⁊ facit eos ſcire fcm̄ ifirmi: ⁊ qñ euadit ex egritudie fit bona fama ei⁹: ⁊ extollūt eū narrationib⁹ ſuis ifirmi vt appet ēt ꝓnoſtico℞ ꝑ. Cōfert ēt ei i ꝓnoſticādo: eo ꝙ de his q̄ ptinēt morituris ſm leges ordinat̄. ⁊ vlr iudiciū aſtronomie ꝑp ſigno℞ diuerſitatē ⁊ ēt q2 morbo℞ acuto℞ nō oino certas ꝓteſtat̄ Hippo. ꝓnūciationes ſalutis aut mortis: aphō℞ 2a. Adhuc ꝓnūciationes cronico℞ i initio ſūt latētes: neqꝫ declant̄ niſi ꝑ iſpectiones i ſingul̄ q̄terno℞ ꝑ ⁊ viceno℞ 2°: ⁊ q̄dragesimo℞ 3° ꝓnoſtico℞ 3a. Cui⁹ qdē ꝯſiderationis modus ſumit̄ ex motu lune ꝑ q̄dras circli ꝯcurrēꝫ ⁊ ꝑ circulū totū. creticoꝝ 3° c. 3.

D
Cō. apho. 2° threchni cō. pmo ⁊
Com. ꝑ°⁊.
Apho. 19.
Tex. com. 5. 6. ⁊ 7.

Propter quartū qdē ad ꝑm dōm: ꝙ ſol'o ei⁹ iaꝫ apparuit ex his que dicebant̄ 3° expoſito℞. Loqtur. n. de ſigtione ꝑ laneta℞ ⁊ alio℞ corpo℞ determiata ſm q̄ꝫtitatē ⁊ q̄litatē cuiuſlꝫ indiuidui oium ſpē℞. ho℞ aūt cognitio intellectu nō poteſt ꝯphendi humano. ſꝫ poti⁹ diuino vt dcm̄ eſt. Remanēt tñ alij duo modi cognitiōis vloris magis qb⁹ aſtrologū dcm̄ eſt ꝑterita pñtia ⁊ futura poſſe cogſcere: ⁊ ꝑ ꝯñs in ſalute ꝑoſſe ꝯferre egroti. ❡ Ad ſcōm dōm ꝙ h̄ dixit de aſtrologia motuūꝫ magis q̄ꝫ de iudiciali. eo ꝙ videbat̄ ei ipſam foꝛe ſup falſa pna fabricatā: cū ipſa pōat ecētricos ⁊ epiciclos ⁊ mot⁹ ꝑprios in planetis qb⁹ corp⁹ ꝑſcindūt celi q̄ videnī eē ꝯ determiata 2° celi ⁊ mūdi. ⁊ iō ēt dixit. putaui in iuuētute ꝙ iſta ꝑſcrutatio ꝑ me cōpleat̄ 2° celi ⁊ mūdi. In ſenectute vō fact⁹ deſpero. 12. meta. vñ ei⁹ ſniam cū de h̄ dicat ſe deſperaſſe: nō opꝫ h̄ appciare. Et de h̄ viſum lucidatoris diia 4a. poſitis ēt ecētricis ⁊ epiciclis ſiue qbuſlꝫ alijs in ea fundamētis. ſcia nō ꝯdēnat̄ ꝑpter h̄ iudicialis: cū h̄ nō ipediat ⁊ diuertat opus aſtro℞ in hec iferiora. ❡ Propter qō tres vidētur fuiſſe aſtrologie. vna q̄ volebat oia apparētia ſaluare ꝑp multitudinē ſpera℞: eo. n. ꝙ videbat̄ aliquis planeta tot motib⁹ moueri ꝯcludebat̄ tot ſperas hre qb⁹ mouebat̄. q2 aſtrū ponebāt infixū ſpere: ſic clau⁹ infigit̄ rote: meta. 12. ⁊ 2° celi ⁊ mundi apparens alia fuit q̄ hodie obſuat̄ fūdata ſup ecētricos ⁊ epiciclos

A. t. ꝯa. 43. vſqꝫ ad. t. c. 56
Cō. 45. i ſiē.
Tex. cō. 43. vſqꝫ ad tex. com. 46
Tex. cō. 46.

planetas ponēs ī orbib⁹ p se moueri ꝓpriis: ⁊ hāc fu daſſe dīt pithagoricos ſup q̄ fundauit Thymocar⁹ Arſatilis: Abrathā: Ptholome⁹: Pheludēsis: ⁊ vni uerſi fere poſteriores. Fuit ⁊ ȝ' ſilis multū pme: quā adiuenit nō multū añ iſta tpa. Auēpatrici⁹ abuiſach q poſuit oēs ſperas ⁊ circulos ecētricos ſine ēt epi/ ciclis ac vno ab motore ſimplici motos ſolū: qđ ſnie derogat pipatetice plures motores ponētis: dīnti tñ velocitate ⁊ tarditate ſm ꝙ ſpere appropinqūt aut diſtāt a p̄ motore. Uoluit ⁊ tādē p polos diuerſos ex qb⁹ motib⁹ diuerſificant apparētia ſaluare. Hec autē ⁊ p̄ ſic apparet ꝯſiderāti q̄ declaui in lucidatore non poterūt ſtare. ¶ Rurſus. vba vident inania dixiſſe ſi ne applicatione ad ſbta. Nō. n. cañ. ⁊ tabulas ſcripſe rūt qb⁹ diffinit⁹ mot⁹ celi ⁊ planetaꝝ deꝑhenderet: ſi cut poſuit 2ᵒ. ¶ Ad aliud dōm: ꝙ illa ꝓpō veritatem hȝ in cauſis eēntialib⁹ ⁊ p ſe ordiatis. ꝑticularia aūt p ſe q̄libet ⁊ eēntialia iſtoꝝ inferioꝝ nō reducunt ī cau ſis ſupiores. Accidit. n. ꝙ ex tali' motu aut luce gñet ſeu corrūpat iſte aut ille: ȝ totū hoc iferi⁹ in ipſas, eēn tialr reducat. vnde p̄ q̄dripartiti. Mutationes reruȝ terreſtriū ſunt variabiles ⁊ ꝯuertibiles recipiētes res pmas a celeſtib⁹: in mō accñtis ⁊ rei vni⁹ ſequentis aliā. Silr ⁊ ȝ mot⁹ ceſſet circularis: tñ mot⁹ inducit rect⁹ ex radijs ſolis ⁊ ſtellaꝝ delapſis in hec iſeriora vt aerē ⁊ aquā ⁊c. q̄re. ij. ꝓbleumatū dī melius nocte q̄ꝫ die audiri. aut q2 aer mouet ⁊ ſonat calefact⁹ a ſo/ le ſic inqt Anaxagoras vel q2 p vacuū meli⁹ audit q̄ꝫ p plenū. In die nāq3 aer ⁊ ... ſat ſic replet⁹ a luce ⁊ ra dijs ꝓpter illud ꝙ deſcēdūt ab ipſo ignes ⁊ radij cū ſint corpa. corp⁹ aūt vt ſit noctis rari⁹ eſt. Eodē q̄q3 mō dōm ꝙ q̄ꝫuis ſtelle ſpecula ſint rotūda: tñ q2 fere oēs ſunt maiores terra. Queliȝ. n. ſtella fixa viſu no/ tabilis maior eſt tota terra. Alfagran⁹. ⁊ maxie ipſe ſol cui⁹ magnitudo ꝓbat a Ptolomeo ꝙ ſit maior ter ra. 166. vicib⁹ ⁊ 4ᵃ ⁊ 8ᵃ vni⁹ vicis. radij ꝓfluēt ab eis in ſurſum ⁊ in latū dilatati ⁊ in deorſum. pp anguſtiā vō terre velut ad pūctū coāguſtati formā piramidis acq rētes: cui⁹ conus ſiue acumē in cētro exiſtet terre. ba ſis vō ei⁹ i corpe ſtelle: pp qđ ⁊ aſtrologus appropan do ſemp vlē p ꝑticularia: lumē aſſignatum poterit in egrotū adducere: cū hec ſit diſpō vt declatū nālis ra dioꝝ. ¶ Silr vt iā oñſum dōm ꝙ aſtrologus poteſt fortunatiores reddere fortunas ⁊ iſortunatiores ab iſortunio ſeparare ſm ꝙ ſciuerit iſeriora ꝯuenienter reducere in ſupiora: actionē mot⁹ ⁊ lumis ꝯiūctiōis ⁊ vtutis occulte ſpecifice: ſupioꝝ his in iſeriorib⁹ ap plicādo. ¶ Ad aliud de ȝodiacis qs calculatoꝝ di/ cet ꝙ h̄ ſoluit ſi illoꝝ. 10. graduū ⁊. 22. miutoꝝ fiat ad ditio. pp qđ ponit fieri additio hui⁹ mot⁹ octaue ſpe/ re ad motū none. ſȝ h̄ nō videt valere: eo ꝙ tūc⁹ ſȝ no nū celū ⁊ nō p octauū erit iudiciū: nec ēt calculator p ei⁹ calculationē videt poſſe ſigñū ⁊ iudiciuȝ ꝑmutare aſtroꝝ. Et iō dico ꝙ q2 nō grādis itercessit diſtātia in ter ȝodiacū mobilē ⁊ imobilē: ꝙ fere ab vtroq3 ideȝ iudiciū accipit. verūtñ rō ꝯcludit ꝙ qñ grādiȝ ſupue niet diſtātia alteri⁹ ab altero: ꝙ tūc oportebit p vtrū q3 iudicare. ⁊ ſic duas figurōnes ꝯſtituere: vnā p oc/ tauū celū. aliā vō p 9ᵐ: ⁊ poſtea ſignatū ⁊ iudicatū ab vtriſq3 fcā ꝯpatione ⁊ ꝯpōne adinuicē accipe. hodie tñ 9ᵒ cōi⁹ iudicam⁹ celo magis 8ᵒ. Et hec qdē rō ſatis vī difficilis ⁊ emollita ſciam iudicioꝝ aūtere. ¶ Ad aliud dōm ꝙ vt⁹ aliaꝝ ad os ⁊ oiuȝ reducta ē imago ſtellaꝝ ⁊ oiuȝ fixaꝝ vt⁹ exñtiū i ſexcupla magnitudie ad. 15. p̄ magnitudis notiores reducit: ⁊ haꝝ ad ſe/ ptē planetas: cū oēs ſint vt dcm̄ ſilib⁹ nāis nāte: ⁊ ad huc planetaꝝ vt⁹ oimoda ſuſcipit a luna. Dat. n. di/ ſpōnē ſuā: vt dcm̄ oib⁹ planetꝭ. tuȝ q2 ſilis eſt corpi in opōne. tū q2 ꝓpinqor nobis. Eſt. n. ſic qdā Algaȝillus ⁊ nūci⁹ curſu velox plāetaꝝ. Et iō i oib⁹ ptib⁹ aſtrolo gie exercitatiue pncipali⁹ pcipi t lunā obſeruari: cum ipſi⁹ eē ⁊ loco ꝯiūctionis ⁊ ꝑuētionis eiuſdē ⁊ aſcen/ dēti ac ei⁹ dño ꝯſociare. ¶ Ad aliud dōȝ iā apparuiſ ſe tres modos fore cognitionis diſpōnis egroti: vn⁹ qdē cōis: ali⁹ ꝑticularis p iterrogationē: ⁊ ali⁹ p ꝯſi/ derōnē diſpōnis celi ⁊ potiſſime lune tpe pncipij egri tudinis. ¶ Et q2 vlterius videbat ꝓbari p celerē celi motū ꝑtactū ⁊ tarditatē plerūq3 ort⁹ iſantis ꝙ qȝ mi nime poſſet horā natiuitatꝭ pcipe certā: ⁊ ēt ꝯceptio/ nis cū videat icertior. ¶ Dōm ꝙ ȝ mlt⁹ ⁊ celerrim⁹ mot⁹ fiat in circūferētia: tñ anguſtia ſpere minorat: ⁊ hebetat relat⁹ ad cētrū: vtputa terrā ⁊ eoꝝ q̄ ſunt in ea. ceu expimur ꝙ radio ſolari p feneſtrā cadente in: aquā: modico motu ⁊ fere ipceptibili fcō in ea maxi/ m⁹ ⁊ manifeſtiſſim⁹ mot⁹ ſplēdor ad parietē ex reuer berōne radioꝝ efficit. Et iō Albuma. in p̄ introducto rij. Error vni⁹ gradus nō ipedit aſtrologū: qđ ⁊ veri tatē hȝ i plib⁹ iudicioꝝ modis. In directionib⁹ vō fal ſificat: ⁊ maxie eo ꝙ error vni⁹ gradus errorē ꝯmittit vni⁹ āni: cuȝ in directione vniuſcuiq3 gradui vn⁹ attri/ buat ānus: ſic in geneaſticis edocet libris. aut ꝑmu/ tatio illa ſic grādiȝ celi fere in mometo: ȝ diuerſificet ⁊ ꝯuertat cognitionē ac iudiciū aſtrologi q̄ꝫtū ad qdā ꝑticulariſſima: de qb⁹ qdē dcm̄ ipm nō poſſe ꝯphen/ dere: nō tñ quo ad vlia que poteſt ſuſcipere.

¶ Incipit 2ᵃ ps libri ꝑticularis theorica. Dria. xj.

Quod elemētum ſit vnū

moſtrat: qm̄ mā eſt elntū. vñ Cōmen. 5. meta. elntū dī de cauſis itriſecis ⁊ digni⁹ de mā. ſȝ ea vna extat nūo. ¶ Adhuc q̄ vni ⁊ eidē ſunt eadē. ⁊ ſibi adiuicē. elentoꝝ p̄. ſȝ eln tū ⁊ pnᵐ ſunt nāe idē. vñ. 5. meta. q̄ꝓpt ⁊ nā pnᵐ et elntū. pnᵐ vō eſt vnū tm̄: vt. 12. ꝯcludit meta. ¶ Q2 āt duo videt: q2 illa ſunt elnta que ſunt pn⁹ ⁊ cāe reꝝ. 5. apparēs meta. Hec aūt mā ſunt ⁊ forma. vñ phyſi. p̄ Subiecta mā cū forma cā eſt eoꝝ q̄ fiunt ceu mater. ¶ Et ꝯfirmat q2 elnta ordinant ad mixtionē ⁊ tādē ad gñonē: ita vt ⁊ ignis huc ꝯcurrat ſupior ad ipſaȝ: Dria. 15. Ipſe aūt pficiunt actione ⁊ paſſione: vbi ſaltē requrunt duo: quoꝝ vnū ſit vt mā ⁊ paſſiuū: reliquuȝ vō vt forma ⁊ effectiuū. ¶ Q2 ēt tria oñdit: q2 totidē poſita ſunt reꝝ initia: mā: forma ⁊ ꝑuatio. phſi. pmo. Palin. illud eſt elntū alicui⁹ ex quo ⁊ illud ꝯſtituit: ſed ea ſunt tria. in qualȝ. n. re ſunt totidē. p̄ celi ⁊ mū. ois. n. tribus ꝯſtat pfectio. ¶ Q2 aūt qnq3 aut ſex vi/ det: qm̄ cū ea ſint q̄ttuor mālia ⁊ mā non patit p er ſe neq3 cauſat: imo ꝓpter agēs. pmo pma. vñ. 12. meta. mā ipſa ſeipſaȝ non mouebit: ſȝ tectonica. oportebit itaq3 ſaltē qntum ſubdere: qđ ſit mouēs ipſa ⁊ ad ge/ nerationē deducens: aut ſextuȝ: ⁊ ideo Empedocles cuȝ pdictis quattuor litē introduxit ⁊ ꝯcordiā ea mo uere. ¶ Q2 aūt decē monſtrat: q2 ſunt pma rerū gña cathegorie appellata. quod fulcit: Pythagora oia conante in denariū ꝯducere. metaphy. p̄. ¶ Et ꝙ infi nita videt. qm̄ oēs phyloſophi Platone ſublato gña tionem ſtabiliūt perpetuam. Solus. n. is creauit tp̄s phy. 8. ea vero perpetuari non poſſet: niſi ex qbuȝ fie ret forent infinita. Conſumerentur enim ⁊ cōſumpta forent alioquin ⁊ deficerent oīariaȝ ipſa: quare Ana xagoras chaos quoddā imaginatus eſt in quo infini tas partes locauit omiomeras. Democritus vō: leu cippus ⁊ epicur⁹ athomos infinitos. Et ꝓpea Empe docles conatus fuit ponere elnta ialterabilia ⁊ ipal/

Left margin: ite. 5. t. 33.

Right margin: Com. 4ᵒ in principio. — Colliᵗ poſt principium. — Tex. c. pmi. — Tex. cō. vlti. in ſiᵉ colliᵗ. t. cō. pmi. ⁊ 4ᵗ. — Tex. 2ⁱ. 80. — Tex. cō. 67. — Tex. cō. 2ᵗ. — Doc. 3ᵒ. ca. 3. poſt meᵐ. — Tex. cō 30. — In pemio iuxta fiᵉᵐ. — Tex. cō. 10.

ſibilia ſeu mūdū īfinities pticul'r gñari et corrūpi:elementa igit' ſubiecta ſunt varia ⁊ indeterminata.

In oppoſitum ſunt logicoꝝ medici ⁊ peripathetici ponētes ea quatuor vt terrā:aquā:aerē ⁊ ignē. ¶Adhuc hūores ſūt el'nta q̄daꝫ a pmis ſm Iſaac ⁊ Halyabatē filiari. hos ꝟo q̄tuor ſcribūt:q̄re Aureli⁹. oībus hoīb⁹ naſcūtur egritudines ex q̄tuor hūorib⁹ vñ hō viuit:⁊ ide regūt' ſani:ledūt' īfirmi. cū igit' effect⁹ ſit cāe ꝓportionabil' ⁊ ꝯteſtās. p̄hyſi.2. El'nta itaq̄ erūt ſil'r q̄tuor pmaria.

p⁹theo.ca.25. circa p n^m.

colligit' .t. cō. 37.

Propter primum q̄dē ſciēdū ꝙ el'ta ſūt q̄druplicia:q̄dā nāq̄ pma ⁊ vl'ia tā corporuꝫ ſimpliciuꝫ:q̄ꝫ ēt cōpoſitoꝝ ſic mā ⁊ forma. Cōmentator 3° celi ⁊ mūdi. Alia ꝟo cōia cōpoſitoꝝ tm̄ fūdamēta vt ꝯnoiata. Nōnulla ꝟo ꝓpinqua ⁊ ꝓpa vt ꝯſimiliū ptes īdifferēter aialibus cōes. Reliq̄ aūt media pfectis aialiū approꝑata ſic humores dicti ſanguis:phlegma : colera ⁊ melia : theorice p ca.25. vñ p pma. Sub ꝓpinquum corꝑis humani ſunt mēbrū ⁊ ſpūs. lōginquū humores:⁊ ei⁹ lōgius q̄tuor el'nta. Elemētū aūt ſiue hylemētū ꝓpe pmū ſimplex īportat.5.meta. Indiuiſibile quoq̄ ſm Cōmen. ibi tripl'r dr̄ vno q̄dē diffinitiue ceu gñaliſſima ⁊ īdiuidua. Altero ī ſpēb⁹ ſeu forma ⁊ idvl'e aut pticulare vt q̄tuor nota el'enta ⁊ oīno ꝯſilia:⁊ 3° q̄ꝫtitate ſic vnitas ⁊ pūctus. Denotant' ēt el'nta noīe cali:fridi:ſicci ⁊ humidi vt Ga. locis īſignat q̄ꝫmultis qḋ euenit fortaſſis: q̄ el'ntū dcm̄ ē ſimplicitatē ⁊ īdiuiſibilitatē denotare. Inteſiora ꝟo h⁹ pcal'm:⁊ fridū. reliq̄ īportanť p aquā ⁊ terrā ⁊c. cū ſbi ⁊ accñtis mãe ac forme ꝯpōneꝫ pſerant:vel nō ſunt ſimplicia ⁊ pura p theorice niſi ſenſu ⁊ nō aīo vel intellcū. aut qm̄ el'nta referūt' ad act⁹. q̄litates ꝟo maxie ac imediati⁹ ſunt actiue:dr̄ia.60. q̄dā tm̄ terrā:aquā ⁊c. timuerūt ꝯfiteri el'nta. q̄ neq̄ auferim⁹ ex corpe q̄d neq̄ īponim⁹ qḋ valde īſanū. el'ntoꝝ p. Id quoq̄ el'ntū plimis repit' idē īportātib⁹ fere notificatū modis. Quito nāq̄ meta.⁊ 3° celi ⁊ mūdi. Elementū eſt id ex quo cōponit' res p:⁊ eſt in eo īdiuiſibile ſpē in aliā ſpēm. In pn° ꝟo pmi el'ntoꝝ. Elemētū eſt minima particula eius cuius eſt el'ntū. p quoq̄ theorice eſt id quod ſimplici⁹ eſt oībus cōpoſiti corꝑis partibus ⁊ q̄ꝫtitate min⁹. Iſaac ꝟo amarā in el'ntoꝝ ſuorum exordio. El'ntum eſt res ex qua gñone pma gñat' aliq̄d ⁊ exiſtit in gñato ex ea ptāte nō actu. Secūduꝫ ꝟo. A.6.meta. El'ntum corporeū eſt id ex quo ⁊ alio a ſe cōponitur res:⁊ eſt in eo ꝑ eēntiā:⁊ nō diuidit' per formā. p ꝟo pma. El'nta ſunt corꝑa. vꝫ. ſimplicia : ⁊ ſt partes pme corꝑis humani ⁊ alioꝝ:que in corꝑa diuerſaꝝ formaꝝ diuidi minime pn̄t:ex quoꝝ ꝯmixtione ſpēs diuerſoꝝ gñatoꝝ fiūt. Et noſce ꝙ oēs ampli⁹ notificāt el'ntū put r'onem hꝫ ad mixtuꝫ ⁊ non ſit ſm eſſe ſuū in mixto diſtīctū niſi. A.⁊ pcipue qn̄ deſcribit el'ntorum vnū q̄dq̄ tunc eniꝫ vtrūq̄ tāgit. Quod autẽ ſit 2^m elemētum ⁊ quotiēs dicat'. dr̄ia.29. notat' ſicut ⁊ tertium in ſmone de mēbris mōſtrabit'.

25.circa pn^m.

Doc.p^a ca.2. circa pn^m.

Tex cō.4. In fi^e.ꝯ^u.4^i.

pmo. el'ntoꝝ. p⁹ me^m.⁊.2. de ſimpl. diſt. 3^a ca pmo. Ca.5.i pn°.

Tex.com.31. Poſt me^m. Tex.cō.4.

Cap.5.i pn°.

Cap.4.i me°

Doc.2^a. c.ſin gulari.

Cō.31.

Propter ſecūdū ꝟo ſciēduꝫ tria:vt ⁊ triplicia poſita ſunt elemēta. ¶Primit⁹ quoq̄ ſciēdū aliquos al'r poſuiſſe prima el'nta q̄ꝫ poſita ſint a peritis medicis ⁊ phis ea ſm entia diuerſificātes ⁊ pcipue mãlia. Nam el'ntū ē vnū aut multa:⁊ ſi vnū aut in gñe ſbe vel accñtis vt q̄ꝫtitatꝫ:⁊ ita Pithagoras vnū poſuit quod eſt nūi pn^m rerum ēt oiuꝫ initiū:neſciēs diſtinguere iter ipm put eſt pn^m nūi ⁊ ſm ꝙ eſt vnū trāſcēdētiū. putabat.n. ꝙ ſicut additione vnitatꝫ aut ſubtractione variat' nūs : ita et ſpēs rei ſeu nā. Siq̄dē in cathegoria ſbe vel imobile aut mobile. ſiq̄dē p^m vel infinitum vt meliſſus antiq̄ſſimus vel finitū vt parmenides vere. Si aūt mobile vt plures:q̄ nāles cūcti aut vnū vt heſiodus legiſta. Cōmen. p meta. terrā oīum el'ntū ponēs vel aq̄ ceu. Tales mileſius phoꝝ ſcitoꝝ pm⁹:aut aerē:vt Diogenes:vel vaporē vt Cratillus ⁊ Eraclius : aut ignē ſic aliq̄ cū ſubtiliſſimū ſit q̄d ⁊ icorporeū fereq̄ nãe videtur el'ntorū ptinere. ⁊ ſi multa vel de gñe accñtis ceu Plato lineā:planū ⁊ ſolidū reꝝ volēs pncipia aut : ex gñe ſbe ⁊ ea vel finita vel īfinita. ſiq̄dē finita vel duo ſm apparētiā parmenidis ignē ⁊ terrā:aut reliq̄ tria pter terrā:vt nāliū alij. ⁊ q̄ ea videt' magis hēre rōneꝫ el'ntati q̄ꝫ el'nti:cū ſit dēſa ⁊ cōpacta valde. At q̄ frigida ⁊ ſicca pncipijs ꝯriat' vite. Ipſam phoꝝ nullus ſimplex poſuit el'ntū. vñ de aīa p. El'nta oīa iudicē ac ceperūt pter terrā. Aliq̄ ꝟo q̄tuor mãlia nota:vt Empedocles hiſ duo adiūgēs formalia:litē. ſ. ⁊ amicitiā. Et ſi plura īfinita ceu Democrit⁹ ⁊ Leucip⁹ ponētes athomos īfinitos q̄b⁹ fieri volebāt alteratiōnē:figura:ordie ⁊ pōne. Aut medio poſuerūt mō iter oīa h⁹: vt Anaxagoras cū Anaximandro. In eo.n. ꝙ poſuit chaos q̄ḋdā voluit el'ntū vnū ⁊ finitū. Eo ꝟo ꝙ ſenſit in illo ꝯtineri ptes ꝯſil'es īfinitas plura poſuit ⁊ idefinita. Quoꝝ oīum defect⁹ extermiat Ariſ. i locis ſufficiēter q̄ꝫmultꝫ. Et Ga. nō paꝝ de el'ntis maxie. ⁊ iō in preſentiaꝝ omittat':cū eoꝝ ēt defect⁹ appareat dicenduꝝ 3^m:lꝫ Iſaac el'ntoꝝ 3^e ſatagat hoꝝ erpōnē fulcire vñ. A ſufficiētie p. Nos nō ꝯphēdim⁹ nec poſſumus itelligere Meliſſuꝫ ⁊ Parmenidē : nec putamus eos adeo fuiſſe iperitos:ſic vi in ꝟbis ipſoꝝ. Propter h⁹ q̄dē 2^m ſciēdū ꝙ aliq̄ poſuerūt vnū ēt el'ntū 2^m vt hūorē de nā hūana ⁊ el'ntꝫli.2. Quoꝝ q̄dā dr̄t ipꝫ fore ſanguinē:alij ff'a:nōnulli cholerā:reliq̄ ꝟo meliaꝫ. Et mouebant' eo ꝙ videre putabāt fluxū ſolū vni⁹ humoris mortē cāre vt ſanguinis ſo r'one ꝯtinui:aut cholere tm̄ egreſſu ſeu ff'atis aut melie. Quos Hip. ⁊ Gal. lōgi⁹ īpugnāt ad plima incōuenientia deducēdo. Tunc nā q̄ corp⁹ nō alterare':pateret : doleret :ſanaret' : neq̄ vl'r gñaret' aut corrūperet':cū hec oīa fiāt a ꝯrio. Cuncta.n. iterimūtur ⁊ corrūpunt' a ꝯrijs de diſtēpantia iequali. Fit nāq̄ alteratio ⁊ gñō ex oppoſitꝫ. Eſt ⁊ dolere ꝯriū ſubito ipreſſorē ſentire. Omniſq̄ ſanatio ꝯrietate pficit':pp qḋ nō ex vno:ſꝫ ex plib⁹ ꝯſtituit' hñs. Iuxta tm̄ Ar. ⁊ Auer. ſniam cū aliq̄b⁹ medicis : ſanguis eſt humor verus:reliq̄ ꝟo ſuꝑfluitates magis illius. dr̄ia.30. Neq̄ veꝝ exiſtit ꝙ dū aīal fluxu deperit:vn⁹ tm̄ defluat humor. vñ de nā humana. Si ſuꝑfluis purgationib⁹ nullus mortu⁹ eſt:ſola purgat' chol'a. verū pnit⁹ educit' ea:deīde ff'a:poſtea melia. ⁊ vltimo moriēdo ſanguis. dr̄ia.144. Decipiebant'.n. hi emperie prauitate ꝓprieq̄ ſanguis:cū ſui q̄ꝫtitate ⁊ colore ceteros ſuꝑet ⁊ occultet. ¶Propter hui⁹ quoq̄ 3^m ſciēdū: ꝙ ptes ꝯſil'es ponunt' el'nta vt os:cartilago:ligamentū:neru⁹:⁊ caro ſimpliciſſima:eo ꝙ ipſa ꝯponūt ⁊ cōſtituūt officialia:ſic caput:thoracē ⁊c. ⁊ ꝑ ꝯñs corpus oē. Nā triplex eſt ꝯpō:vna q̄dē ꝯſiliuꝫ ex el'ntis:ſecūda officialis ex ꝯſilib⁹ tertia ꝟo toti⁹ corꝑis ex his ſecūdo de partib⁹ ⁊ de morbo p ca.3. Quidaꝫ ēt poſuerunt vnū iſtoꝝ el'ntoruꝫ principale vt peripathetici. nōnulli vero q̄tuor:vt cerebrum:cor:epar : ⁊ teſtes: velut platonici ⁊ medici:differentia.38.

Com.14

Tex.c.32.

Cap. 4. cir pncipium.

Cap.p°.

Cap.4. Doc.2^a.

Propter ſiq̄dem tertiū tria ſil'r ſciēdū ⁊ pus ꝙ el'nta ſunt q̄tuor pmaria vt teſtant' piti. Quod fulcit' q̄ q̄litates actiue ⁊ paſſiue vt calitas ⁊ friditas:ſiccitas ⁊ humiditas q̄tuor ſunt el'ntoꝝ cauſe. vñ methauroꝝ q̄rto. Qm̄ q̄tuor cāe determiate ſunt el'ntoꝝ. vnūq̄dq̄ ꝟo vnā hꝫ ſibi eēntial'r īherētē:dr̄ia ꝯñti. Adhuc ex q̄tuor

Tex.2^i pi.

tuoꝛ terminis incōplexis ſex ꝯſurgūt ꝯiugatiōes q̈ꝝ
q̈tuoꝛ ſunt poſ̓es:vt caliditas ⁊ ſiccitas q̄ eſt ignis:
caliditas ⁊ hūiditas q̄ eſt aeris:frigiditas ⁊ hūiditas
aq̄ frigiditas ⁊ ſiccitas q̄ terre. Caliditas v̄o ⁊ fridi
tas:ſiccitas ⁊ hūiditas cū oīſariā ſint ꝯ̈ria ⁊ ſeipſa re
ſpuāt ⁊ coꝛrūpāt:nulla ꝯſtituēt elˀnta:de gn̄one ⁊ coꝛ
α.cōm.16 ruptiōe 2°.⸿Rurſus qōdā graue ē in vlt°qō ē terre
aliud in re^u qō aq̄.Et ſilˀr leue vel ſimplˀr vt ignis aut
ſm qd ceu qō aeris.Palin:oē fit ex aliq̊ tāq̄ʒ ex mā.
ab aliq̊ velut ab agēte ꝑ foꝛaʒ:ſʒ in elemētis his no/
tis aliqd hoꝝ locū magˡ obtinet māe ⁊ paſſiui vt ter
ra ⁊ aq̄:aliud foꝛe ampliꝰ⁊ actiui velut ignis ⁊ aer.
⸿Ampliꝰid oñdūt multiplicia figᵃ:ſilˀtudo ſeu figu
ra:gn̄o ⁊ coꝛruptio.ꝓ^m qdē:qꝛ effectꝰ ꝓtēdit nām ſue
cāe ſed in elemētatis elemētoꝝ effectibꝰ reperiunt̄ ſi
militudo in ſuba ⁊ q̈litate.nā q̄dā ſunt groſſa valde:
q̄dā ſubtilia:nōnulla media:⁊ hec duplicia.vnū eniʒ
extremū magˡ aut alterū reſpiciētia ſunt:⁊ q̄dā calˀa
⁊ frigida ⁊ ſicca ⁊ hūida ⁊ ſilˀr grauia ⁊ leuia ſimplˀr
Tex.cō.50. aut ſm qd.⸿Jtidē ſcōo de gn̄one ⁊ coꝛruptione ex
Tex.cō.73. qbus aliqua generant̄ in eadē coꝛrūpūtur:alioqn cō
Tex.cō.59. ſumerēt̄ ānulata iā ipa cū ea ⁊ oē ſint finitū actu.phy
ſicoꝝ.3°⁊ oē coꝛpꝰfinitū remouet̄ a coꝛpe finito eoꝛū
dē 3°.Sʒ ex q̈tuoꝛ elemētis fit gn̄atio cuiuſq:qō oñ/
5.añ me^m dit reſolutio.vi.n.mixtū in q̈tuoꝛ reſolui.ſiue ſʒ nāʒ:
ꝑpoſt pn^m vt in aīalis coꝛruptiōe. Nā ꝑ theoꝛice ⁊ Iſaac de ele/
mētis q̄ ſolidioꝛa vt os ⁊ cartilagīes ī terrā ꝯuertūt̄
vʒ.a dn̄io hūidioꝛa ī vapoꝛē vlˀ aquā.ſpūs in aerē.⁊
caloꝛ nālis in ignē:vlˀ ꝑ artē vt ſublimatio denotat:⁊
q̄ oui ꝑcipue.ide nāq diuerſe ſube q̈tuoꝛ eliciūtur ſē
ſu.itaq ſūt q̈tuoꝛ elemēta.⸿Propter 2^m hꝰ ſciēdū ꝙ
hūoꝛes apō cōes medicoꝝ ſūt q̈tuoꝛ ꝑtracti. qō ex ſi/
gnis oſtēdit̄ q̄ʒ multis.Et qdē ꝑmitꝰetherogeneitate
ſanguinee maſſe.qꝛ ſi tm̄ vnꝰeēt hūoꝛ ī ſanguine: tūc
plˀes nō repirent̄ ſube.qō eſt falſuʒ:cū in eo inueniat̄
ſuba pura:mlˀta:purpurea:ſufficiēter decocta:q̄ ē ſan
guis:⁊ ſuba velut ſpuma:clara:ſubruffa:multū deco
cta vt cholera ⁊ viſcoſa:ſubalbida:cruda:minꝰſāgui
ne cocta ceu phlegma ⁊ aq̊ſitas liqda nālis:ꝯ̈ria.29.
ſubſidens v̄o groſſa: ſubnigra vt melˀa.Silˀr purꝰvt
poſ̓e ē ſanguis diuerſitatē recipit in ſuba:coloꝛe ⁊ na
turis alijs qō coꝛde aut inē.i.villi in eo repti oñdunt.
Qō ēt lac ꝯfirmat etherogeneū ens ⁊ modꝰgn̄atio/
nis vini ex vuis nō calcatis : nāliū ſcōo.ca°.9°.Fit ēt
medium. embꝛyo nō ex ſimplicibꝰſʒ ex cōmixtis vt ſpmate ac
mēſtruo ſanguīe:quoꝝ nā etherogenea exiſtit.⸿Ad
huc ex mēbꝛoꝝ ꝯ̈ria.qꝛ eoꝝ q̄dā ſunt dura: cōpacta:
frida ⁊ ſicca vt oſſa:nōnulla ſubtilia:leuia calˀa ⁊ ſic/
ca vt pulmo:q̄dā v̄o carnoſa:tractabilia:calˀa ⁊ hūi/
da ceu muſculi.Reliq̄ v̄o mollia:viſcoſa:frida ⁊ hūi
da vt phlegmatica.Hec aūt nō extāt talia niſi ꝑꝑ qua
tuoꝛ in eis dn̄antes hūoꝛes.⸿Ampliꝰex pharmaco
nā qōdā eſt ſanguis eductiuū de pharmacijs li°aut
;.circa pn^m ſaltē ꝯtinui ſolutiuū:aliud phlegmatis:nōnullū cho/
lib.de vir. lere:reliquū melacholie:cūq hoc ſꝑ ꝯtingat vt etate
ar.ca.3. oibus ⁊ tpe.Conijcit̄ igit̄ hūoꝛes q̈tuoꝛ exiſtē ꝫ Hyp.
poſt mediū ⁊ Ga.cū Haly.Scōm tn̄ peritioꝛes ⁊ ꝑſpicacioꝛes vt
tactū.nō ꝯſtituūt neq coꝛpꝰnutriūt oēs:veꝝ ſanguis
ſolus aut quod in ipſum phlegma ꝯuerſum.⸿Pro/
pter igitur huiꝰtertiū.puta de mēbꝛoꝝ numero quid
de hoc ſentiendū differentie relinquatur.38.

Propter quartū v̄o ad ꝑ^m dōm ꝙ lʒ mā ꝓpꝛie
apud Ariſt.⁊ cōmētatoꝛē dicat̄ ele/
mētū.hic tn̄ elemētū querit̄ coꝛpoꝛeū ⁊ nō icoꝛpoꝛeū
q̈le yle.⸿Ad aliud dōm id veꝝ foꝛe ſi mā eadē rōne
pn^m eēt ⁊ elemētū ⁊ nō ſubo. ſi aūt ꝑ aliā nō ꝯuicit.ſʒ
accn̄s cōmittit̄ potiꝰcū pn^m ⁊ elemētum iter ſe diſtēt.

pn^m nāq ꝓpꝛie de cā di agēte: elemētum v̄o de māli.
Aliud eſt.n.pn^m qō nō eſt elemētū aut cā:ceu pūctuʒ
pn^m eſt linee nō tn̄ elemētū ſiue cā cū ipꝛobet̄ phyſi. a te.cō.pⁱ vſq
c°illā ex pūctis cōponi ⁊ pn^m: vn̄ iniciatꝰ eſt motus. ad te.cō.4ⁱ.
Adhuc dīt pn^m ab elemēto ꝙ pn^m nō ex necītate rebꝰ
eſt hō geneū:q̈ꝝ extat pn^m.oino aūt elˀm hōgeneū ele Poſt mediū
mētoꝝ ꝑ.⸿Ad aliud qd dōm iā apparuit cū elˀm q̄
ſitū dcm̄ ſit foꝛe coꝛpoꝛeū q̄les nō ſunt mā ⁊ foꝛa:neq
ēt ꝓuatio.ſilˀr pn^m eſt vnū oium vlˀe ceu cā ꝑᵃ. Sunt ⁊ te.cō.19.22.⁊
alia partialia in illā oꝛdinata pnᵃ q̄ʒ multa. meta.12. tex.vlt°.
⸿Ad ꝯfirmationē v̄o dōm ſilˀr ꝙ actio ⁊ paſſio non
eſt ſine q̈tuoꝛ elemētis:cū fiat q̈litatibꝰq̈tuoꝛ in eiſdē
fulcitis.⸿Ad aliud qd dōm appuit ſilˀr cū ſint icoꝛ/
poꝛea elemēta.⸿Ad aliud dōm ꝙ illa tria non ſunt
pnᵃmālia ex qbꝰhic q̄ſita : veꝝ alia dīnter expoſita.
Scōm nāq Ariſt.ibidē ſubta ſunt v̄tuʒ ⁊ opō:q̄ poti
us obtinēt vigoꝛē foꝛe ⁊ agētis q̄ʒ māe:q̄ iux̄ Pitha/
goꝛā extāt pn^m:mediū ⁊ finis. Sapie v̄o.11° mēſura:
nūerꝰ⁊ pōdus:apud v̄o Auguſtinū:modus : oꝛdo ⁊
ſpēs.⸿Ad aliud qd dōm appuit ex his q̄ Ariſt.cuʒ
Empedoclē locis ipugnet q̄ʒ multis.Quātū tn̄ ad id
qō poſuit elemēta q̈tuoꝛ mālia ſane dixit.qꝛ tn̄ i plu/
rimis poſitū coꝛrūpit.ponēs ipſa inalterabilia ⁊ imꝑ
mutabilia errauit:de gene.⁊ coꝛ.ꝑ.Peccauit ēt ponē te.c.pⁱ2ⁱ⁊.62
do litē ⁊ ꝯcoꝛdiā in vniuerſuʒ īfinities gn̄are ⁊ coꝛ/
rūpere niſi ꝑticulˀr audiat̄ iſtud.Seqt̄ ēt ipm idifferē
ter dicē litē ⁊ amicitiā ꝯgregare ⁊ diſgregare.⸿Ad
aliud dōm ꝙ pithagoꝛas nō curat̄ in nā : vt ēt appet Poſt mediū
tertio creticoꝝ.ca.8.conās ex mathematicis oia de/
mōſtrare ī ea ꝑꝑ eſtimationē dictam de vno qō nūeri
pncipij:ponēs id cāʒ entiū exiſtē:vn̄ qꝛ denariū ꝑfe/
ctū numeꝝ poſuit.15.ꝓbleumatū:ēt putauit ī ipʒ oia ꝓbleᵗᵉ.3.
coaptare ponēs duaʒ decēnoꝝ ſiſtitias ſeu cooꝛdina In pꝛoemio
tiōes.meta.i.q̈re ſpis nouē ſolū exn̄tibꝰmāifeſtis. iō verſus finem.
decimā anticonā.i.ꝯ̈ extēſaʒ vel motā faciūt.⸿Ad
aliud dōm ꝙ nō opʒ pnᵃponē actu īfinita vt ꝑpetuet̄
ſm phōs gn̄atio.Sufficit.n.ꝙ entibꝰ actu finiti ſint
in potētia īfinita:ꝑꝑ in adinuicē ſucceſſiue īfinitas al/
terutrinq trāſmutationes.qō girationes oꝛbis oſtē
dūt:cū vna nō depēdeat ab altera vſquequaq:ſic ꝫ
ēt ſcōo methau.ac de gn̄atione ⁊ coꝛruptione appet. ca.p°.f.me°.
⸿Differentia. xij. li.2°a te.cō.56
vſq ad t.c.60

Q terra ſit pꝛimū fridoꝝ monſtra
tur: qm̄ quātūcūq ali
qō magis diſtat a fonte caloꝛis. tanto
minꝰeſt calidū frigiditati admixtū:cuʒ
vnū quodq debilitet̄ a ſui pn° diſtātia.
de mūdo Ariſt. ſʒ terra ꝑ ceteris diſtat ampliꝰelemē
tis.a fōte nāq caloꝛis vt a coꝛpoꝛe celeſti recedit mo
tu calefaciēte ac luce.ſcōo celi ⁊ mundi ſeu ab igne. colˀa te.cō.72.
⸿Ampliꝰiſtud vī fridiuſ qō cōpactiuſ eſt ⁊ groſſiꝰ. vſq ad t.c.104
Frigidi.n.motus ē a circūferētijs ad cētrū ꝯgregan/
do.ꝯ gene.⁊ coꝛr.ſcōo. Terra v̄o cōpactioꝛ ac g̊ſſioꝛ Tex.cō.54.
elemētis ceteris.⸿Adhuc motꝰcalidi ē ſurſuʒ tēde
re vt ⁊ q̄ʒto magis calˀm ī id tāto plus eleuet̄ vt ignis
hic motꝰē ad aerē.Frigidū itaq illi oppo^m petet q̄ in
feriꝰ⁊ q̄ʒto fridiꝰmagis deoꝛſuʒ tēdit.ſicut.n. ſimplˀr
ad ſimplˀr ita ⁊ magis ad magis. qō terre relatione
ieſt ad aquā.⁊ ſi vtrunq ſit graue.Palin : quoꝝ locꝰ
eſt ꝯ̈riꝰ⁊ foꝛa:⁊ q̄ idē ꝓcedūt demum.hec.n. ipam ſe
quunt̄.nā q̄ʒtū nā dat de loco tm̄ ⁊ de foꝛma.4°celi ⁊ Colʳ te.cō.25
mūdi.ſʒ elˀm ſupius vt ignis locū obtinet nobilioꝛē ⁊
q̈litatē foꝛmalioꝛē.igit̄ ⁊ locū vilioꝛē hn̄s: q̈litatē ha
bebit ꝓoꝛi oppoſitā:talis v̄o eſt frigiditas: ipſa nāq
caliditati opponit̄.⸿Amplius q̈litates ſcōe cāntur
a pꝛimis:ſed leuitas abſoluta ſtat cū caliditate vlti/
mata.grauitas itaq ſimplex ſtabit cuʒ frigiditate vl

tima. hec āt erit terra. Erit itaqꝫ terra frīdoꝝ pⁿᵐ.

colᵒ poſt meᵐ Auer. 4º. celi cōm. 4c. circa principium.

ca. 5. i meᵒ ꝛ fi.

Cuius oppoᵐ cūcti fere teſtant̄ phoꝝ ꝛ medici. ¶ Ampli⁹. i. elemētoꝝ frigidius qḋ calidioꝛi opponit̄ cū maxia ſit ꝯrioꝝ diſtātia. Hoc aūt aq̄ ineſt ad ignē: cuꝫ adinuicē ſint maxime peremptiua. ¶ Rurſus illud eſt frigidius quod magis imprimit in ſenſuꝫ. 2º de ptib⁹ aialiū. Huiuſmodi qdē aquā foꝛe denotat ipſe: pp q̄ aq̄ pmū erit frigidoꝝ: nō āt terra.

Propter primū qdē ſciēdū ꝙ terra ē elᵗᵐ ſimplex: cui⁹ loc⁹ eſt vniuerſi centrū vbi nāliter qeſcit ad ipm tēdēs ſeparata. eiuſqꝫ nā cū grauitate abſoluta ſicca eſt in ſummo ꝛ frīda: cui⁹ qppe in gn̄atis finis ē figurare: retinere ac ſeruare figuras ꝛ foꝛmas. Et hui⁹ qdē rōnis apparitio apparebit in ſequēti amp. dīa. ꝙ āt terra ſit elᵗᵐ ꝛ ipſius eē ꝛ numerus dīa poꝛi ꝛ. 16. apparebit: ſunt aūt tres tunice ſeu ptes: quaꝝ vna iferioꝛ circa cētrū. ppinqoꝛ. n. eſt ſimplicitati vt ꝛ terra dicat̄ pura: Nō. n. terra quam calcam⁹: aq̄ quā bibim⁹ ꝛ ſilr aer ꝛ ignis ſimplices. elntoꝝ ꝛ ſimpliciū pmis ſimpliciū. Senſib⁹ nāqꝫ nō repiunt̄ qrū vni aliud nō videat̄ imixtū. ſed aīo ſic eē itelligunt̄ elntoꝝ ꝛ theoꝛice pmis. Quidam tñ ſenſerūt in medio eē oceani ſimplicē aquam dīa ſequēti. Eſt ꝛ alia ſup hāc ſituata ſilis exiſtens luto: in quam defluūt aq̄. Sup iſtā quoqꝫ eſt tertia velut terre facies: q̄ in tectā mari diuidit̄ ꝛ detectā illi eminentē: cui ppter caloꝛē ſolis lateralr Algaçel ſiccitatem inquit dn̄ari ceu reliq̄ humiditateꝫ: quid autem ſit frigidū: differentia oſtenditur. 15. quid aqua in ſequenti.

B colᵒ poſt meᵐ diſt. 2ᵃ ca. pº poſt medium colᵒ circa pnᵐ ca. 5. in pꝛinº

Propter ſcdꝫ vo ſciēdū ꝙ ad parmenidis poſitionē ſeq̄t terrā eē frigidoꝛū pᵐ. Lꝫ eni diceret oīa eē vnū: ſm vitatē ab eo eſtimatā: tñ vt ſaluaret q̄ in ſenſu viſa: poſuit duo foꝛe reꝝ pnᵃ. calᵗᵐ qdē ignē appellauit: frigidū qdē terrā. metaphyſice p̄ in fine pemij cui⁹ poſitionē Ariſt. ſufficiēter deſtruxit. Fuerūt ꝛ alij ſilr terrā frigidiſſimā indicātes. ꝛ ſi alio motiuo velut Auic. ſenſit aliqñ in fine celi ꝛ mūdi: qḋ ptactū eſt vtute. q2 cū celū moueatur vlt⁹ velocitate: velut Ariſtote. ſenſit ſecūdo celi ꝛ mundi coꝛpus quod ſub eo exiſtit motum ipſius conſequetur ita vt eo ac ēt luce caleſiat: pp qḋ reſoluet̄ vehemēter vt ſiccitas in id cadat: hoc aūt eſt ignis. Coꝛp⁹ āt ſub h̄ ſitū tāq̄ diſtās nō aſſeqtur ſic motū celi ꝛ lucē. vñ min⁹ reddit̄ calidū. Et iō minus reſoluit̄ vt ptes hēat igne magis ꝯtiguas: ex quo aer efficit̄ calᵈˢ nā ꝛ hūidus: demū qḋ eſt ſub his pp iā lōge diſtare: mot⁹ debilitat̄ in ipſo ꝛ lux: ita vt friditas in ipm ſenſuꝫ imp̄mat̄ occultioꝛē: q2 ēt ꝯſtringit̄ ac hūidū redditur. vñ aq̄ efficit̄ frīda nā ꝛ hūida. Quartū vo ab his coꝛp⁹ diſtās oīno a celo nec mot⁹ ipſi⁹ factū ſuſceptiuū: neqꝫ lucis ꝯſtrigitur vltie ꝛ terra efficitur frigida ꝛ ſicca.

Tex. cō. 28.

C

¶ Ampli⁹ terra imobilis facta eſt vt celū ſup̄ ipſam fulcitū valeat moueri: cū oē motū opoꝛteat alicui inniti imobili de motu aialiū. pp quod opoꝛtuit ipſam foꝛe in vltᵒ frigidā cū frigiditas imobilitatē ꝛ groſſitiē cauſet. Opus ēt fuit hāc a celo diſtare oīfariā ne ſibi appꝛopinqās motu ei⁹ caleſieret ꝛ diſſolueretur vno nō manēs loco. q̄re iter celū ꝛ ipſaꝫ poſita fuerūt reliq̄ elnta. vñ pp tantā in vniuerſo terre neceſſitatē viſa eſt nā ei⁹ pductionēqꝫ ceteroꝝ eltoꝝ magis intēdere. Erit itaqꝫ frigidoꝝ pꝛimū terra. Hāc tñ poſitionē idē ipugnat. 9. meta. dicēs id nō poſſe ſermonibus pbari ſilogiſticis. Nō. n. h̄ eſt veꝝ qñ diligēter fuerit ꝯſideratū: imo aliter exiſtit: qm̄ elta nō generātur in eis coꝛpoꝛe celeſti: ſꝫ a q̄tuoꝛ: puta cōbinationibus qualitatū q̄tuoꝛ deſignabilib⁹ in eis. In coꝛpoꝛib⁹. n. celeſtib⁹. ꝛ ſi effectiue q̄tuoꝛ cōbinationes eltoꝝ: q̄litates ēt ſm aſtrologos ſit aſſignare.

Cap. 5º. poſt medium.

Ab vnoqqꝫ nāqꝫ hoꝛū fluit in mām aptā ſuſcipē aptitudo ad foꝛmā. q̄ deide recipit ſic coaptata foꝛmā a datoꝛe foꝛaꝝ. Nō eni id totū fuit ab vno coꝛpe: ſꝫ ſunt cōparationes illic repte idecētes diuerſitatē a cāis occultis. Scdꝫ tñ ſentētiā melioꝛū perypatheticoꝝ datoꝛē nō ponentē foꝛmaꝝ: dōm celū p illas cōbinationes qualitatum mām diſponere: ꝛ foꝛmā tādē ex ipſa ſuſcipe: cū idem ſm eos ſit diſponēs mām ꝛ itroducēs foꝛmā: de q̄ tactū. 88. ¶ Amplius addidit. qḋ hi ferūt pmū coꝛpus nō hīe foꝛmā aliquā niſi coꝛpoꝛalē ipꝛimere nō ē verū. Nō. n. eē coꝛpoꝛis pficit̄ ex foꝛa coꝛpoꝛeitatis ſola niſi pter hāc foꝛmā dimēſionatā alia itelligatur foꝛa. Neqꝫ ēt eo ꝙ vnū coꝛp⁹ rareſiat calido aut iſpiſſetur frigido ſit aliud coꝛp⁹ pp motū huius lꝫ caleſiat illo eſt. Oꝫ ēt pars māe aſcēdat vel deſcendat qñ accidit caloꝛ pp oꝛdinem grauitatis ꝛ leuitatis in vniuerſo. ¶ Adhuc addēdū ꝙ nā nō datur alicui ſolū in fieri: veꝝ ēt in facto eē ſm ꝙ fuit apta recipē: ꝛ pꝛie cuꝫ oñdatur dīa. 22. cōplexionē ēt poſſe inataꝫ pmutari. Eti. nō ſolū coꝛpoꝛa ſupioꝛa motu operant̄ ꝛ luce: ſꝫ foꝛtunio ꝛ iſoꝛtunio ꝛ vtutib⁹ qbuſdā ſpecificis appꝛopꝛiatis q̄ ſine medij impꝛimūt imutatione ſenſibili: dīa. 10. vñ ſubdit ſibi videri ꝙ docēs gn̄o nē eltoꝝ conat⁹ eſt alicui abbꝛeuiare. Ueniēs aūt poſt eū eius ꝯfirmauit dcm̄. Scribēs vo fuit ꝯfūdēs ꝛ ſe pturbās ſicut qñ diſcipulus qḋ audiuit depigit nō pfecte multotiēs hn̄s docētis ſentētiā. Fuerūt ꝛ alij diſtinguentes ꝙ in eltis duplex eſt nā vt p̄ idicatur ēt theoꝛice: vna qdē eoꝝ pꝛia qua aq̄ frigidioꝛ eſt terra. altera vo aduētiua a ſuperioꝛib⁹ acqſita: q̄ volūt terrā aqua frigidioꝛē eſſe.

Colᵒ ca poſt mediū

Colᵒ cō. 18 ꝛ ſus fine.

Qḋ qdē innitunt̄ aſtruere ex ſcdo de gn̄atione aialiū ꝛ cōmētatoꝛe. 12. meta. ponētib⁹ duos caloꝛes ſpē differētes: vnū. vꝫ. elemētalē: reliquū vo celeſtē. Cōtra quos foꝛtaſſis qs ibit explicādo ꝙ pᵐ dcm̄ ſtare nō pōt vt ꝙ alia ſit eltoꝝ nā q̄ꝫ eis fuerit deriuata a vtute ſupioꝛi in mām eoꝝ ſic vel alr ſuſceptiuā. Qḋ oſtēdit: nā ſic ſe hꝫ nā aialiū ad elta ꝛ celeſtia: ita ſe hn̄t elta ad eadē. nulla vo nā eſt in aialibus marie in his quoꝛū foꝛma educta eſt ex potētia māe que in eltis ꝛ in ſuperioꝛib⁹ coꝛpib⁹ nō ſit reperta ſuo mō: nō igit̄ erit alia elemētoꝝ nā pter receptaꝫ a ſupioꝛib⁹ in talē eoꝛū materiā. ¶ Ampli⁹ ſm Ariſt. qn̄cūqꝫ iueniunt̄ effect⁹ aliqui in rebus cōicantes in plurib⁹: opꝫ in aliā adducere cū nō ſit dare pꝛincipia diſcepta. tertio de partib⁹ aialiū ita ꝙ tādē nā hec iferioꝛ in lationē pmā ſupioꝛē eſt reducta vt tactū ſepe: ꝛ iō philoſophātes verius oium lucidoꝛū lucē in pᵐ lucidoꝛū reducunt: quod eſt ſol: ꝛ caliditatē in igneꝫ. Neqꝫ valet etiam ſicut iā oſtenſum: ꝙ duo caloꝛes in eltis ſint: ita vt audiātur tāq̄ ſpēs differētes cū illud dicatur nō qdē relatione facta ad elemēta ſed ad mixta tm̄: in qbus reperit̄ calidū igneū tanq̄ inſtrumentū nutrimenti pparatiuū: ꝛ celeſte ſeu viuificatiuū ꝛ infoꝛmatiuū magis: qm̄ eltum eſt ſimplex: coꝛp⁹ vero hic ex eo ꝛ calido compoſitum celeſti.

Cap. 4º poſt principium

Propter tertiū vo ſciēdū ꝙ terra nō eſt pꝛimū frigidoꝝ: ſꝫ aqua ceu cūcti recte philoſophātes ac medici cū illis ēt ſenſere. Nā cū vnūquodqꝫ elm vnā habeat q̄litatē in ſummo: reliquam vero acqſitam ꝛ ex adiecto: terre qdē ſiccū: aque aūt frigidū aſcribitur. vnde ſcdo de gene. ꝛ coꝛ. Quatuoꝛ entibus vnius vnūquodqꝫ eſt: terra qdem ſicci magis q̄ꝫ frigidi eſt: aqua vo frigidi magis q̄ꝫ humidi. aer qdem plus humidi q̄ꝫ calidi: ignis aūt calidi amplius q̄ꝫ ſicci. vnde Cōmentatoꝛ. 4º methauroꝝ. Si mixtio fiat neceſſariū eſt vt vnum duoꝛū elemētoꝛuꝫ

Tex. cō. 16

Cōm. 10.

foꝛtioꝛis ſit opōnis in vna cōtrariarū q̄litatū q̄ ſuuꝫ cōpar:pp qḋ nō eſt neciū vt ſint iuēte in duob⁹ el'ntis due q̄litates ſubales i fine.ſi.n.in igne foꝛet caliditas ⁊ ſiccitas in fine:⁊ friditas ⁊ hūiditas in aq̄:nūq̄ tē/perarent̄ ⁊ admiſcerent̄ vt aliquid fieret:⁊ iō ſiccitas ignis nō eſt in fine:neq̄ hūiditas aq̄.Q: āt terra non ſit p̄ᵐ fridoꝝ rōne ↄfirmat̄ duplici : vna qdē a poꝛib⁹ nāe ⁊ cāis.altera vo a poſterioꝛib⁹ipſi.nobis aūt ꝓ rib⁹.Pꝛia qdē ⁊ 2ᵒquituplici initit̄ meᵒ.Pꝛio ſiqdeꝫ ex mō oñdit̄ ꝓductionis ſeu regiminis el'ntoꝝ.Naꝫ ꝓoꝛa elemēta ꝫm Platonē thimei p̄.ſunt ignis ⁊ ter/ra ex qb⁹ eē ↄficit̄ vniuerſi:qm̄ per alteꝝ eoꝝ.vtpote ignē exiſtit viſibile:p alterū vo tactibile vt terrā. Et
Tex.cō.18. Parmenides hec poſuit eē vt viſum p̄n⁹. vn̄.2ᵒceli ⁊ mūdi.ſi eſt dare terrā:dare eſt ⁊ ignē ex necītate.naꝫ ſi vnū ↄ̄trarioꝛū ē in nā ⁊ reliquū.Sic igitur cū iſta duo ſint p̄ ꝓducta ſeu gubernata ꝫm mūdi ꝑpetuitatem: opoꝛtuit cū ipſe obtineat vnā q̄litatū actiuaꝝ in ſum mo:puta caliditatē q̄ alteꝝ el'tū vnā paſſiuaꝝ ēt reti neat in ſummo.hāc aūt nullus dabit niſi ſiccitatē:ex qbus poſſint tandē generari aut gubernari alia duo el'ta itermedia ⁊ eoꝝ q̄litates.Si.n.qs terrā ſūme fri gidā poneret vt frigidioꝛē aq̄:iā oꝛdo exn̄tiū q̄litatū paſſiuarū i his duob⁹ꝑmis el'tis nullaten⁹iueniret̄ i ſūmo:cui⁹ↄ̄iū ꝓbabitur.Scḋo ex cōnexu ⁊ ꝓpoꝛtio
B ne el'toꝝ ⁊ q̄litatū in adiuicē.nā ꝫm Thimeū ⁊ Ma crobiū ſup ſōnio Scipionis:fere ꝑlima ꝓducta ſunt ↄtexta ſeptenario:ſicut ibidē iducitur i locis q̄mul/tis.hic āt nūer⁹ inuenitur in q̄litatib⁹el'toꝝ ad el'nta relatis.Sūt.n.p̄ q̄tuoꝛ el'toꝝ q̄litates trib⁹ſcḋo nūe/ris ſeu ꝓpoꝛtionib⁹colligate:iuxta illud de ↄſolatiōe Boetij.3ᵒ.Qui nūeris el'ta ligas:nexus āt ⁊ iūctura ꝑfecta exiſtit:cū vni actiue in ſūmo el'to attribute paſ ſiua alteri⁹ eī ſubſeq̄t:poſt quā ⁊ actiua icidat alia: ⁊ tandē paſſiua vt nexus nodo trino vtriuſq̄ q̄litatis oꝛdini ꝓpoꝛtionat⁹firmioꝛ hēatur.Cū itaq̄ ignis ca liditatē obtineat in ſūmo:ſicut ↄueniūt vniuerſi:poſt ipſuꝫ opoꝛtuit el'tū poni:cui⁹q̄litas paſſiua eēt in ſū/mo.ħ āt fuit humidū aeris cū vtiq̄ ſit maxīe paſſiu⁹. ad qḋ ex neceſſitate ↄſequit̄ q̄litas alia actiua : puta frigidū aq̄ in ſūmo:vt modus ſit firmat⁹in tertio coꝛ reſpōdēte igni:pp qḋ ⁊ q̄tuoꝛ el'toꝝ:terra ſiccitatē ob tinebit extreme ꝓpoꝛtionatā aeri.Si.n.poneret̄ ter/ra frida in ſūmo cū iā numer⁹ deficeret trinari⁹defice ret ⁊ ſeptenari⁹:neq̄ nexus iā tātus exiſteret iter ea. Tertio vo ex appꝛopꝛiatione q̄litatū ad el'ta : nā ꝫm q̄ apparuit vnūq̄q̄ el'tū hꝫ vnā q̄litatē appꝛopꝛia/tā in vltimo.Cui⁹ qdē rō eſt:qm̄ ꝫm q̄ res vnaqueq̄ hꝫ vnā foꝛmā ⁊ vnū eē:ſic ⁊ vnā nām ſeu ꝓꝛietatem ad illā ↄñtē.Itaq̄ ignis aut hēbit ſūme cal'm aut fri gidū aut ſiccū aut hūidū.Nō frigidū vt ſenſus idicat ⁊ itellect⁹ap̄hēdit pp cal'm acq̄ſitū ex motu oꝛbis. In cui⁹eſt cōcauo ⁊ luce:neq̄ ſiccū : qm̄ foꝛmaliſſimo el'toꝝ foꝛmaliſſima debet̄ q̄litas:ſil'r neq̄ hūidū: cuꝫ loc⁹eius pp lucē ⁊ motū ħ ipediat caliditatē cāntes. Subſequēti āt el'to vt aeri aut erit ſūme frm̄ aut ſū me ſiccū vel ſūme hūidū.nō ſumme frm̄:tuꝫ pp ignis ↄtiguā caliditatē ipſi.tū pp oppoſitionē ſumme calidi ⁊ ſumme frigidi.ſic.n.reducent̄ ad mediuꝫ qḋdā.pp qḋ ⁊ q̄litates eoꝝ el'toꝝ ignis ⁊ aeris. iā non ꝑmane rēt in ſummo:neq̄ ſūme ſiccū:qm̄ cū ignis pp calidi tatē ſummā ſibi ſiccitatē aſſociet:ſi iā ⁊ aer ſiccitatem obtineret vltime: tunc cū ſiccitas lima ⁊ exacuitio ca loꝛis exiſtat:intm̄ his duab⁹ſiccitatib⁹ limatione acu ta ignis caliditas itēderet̄ q̄ cōtēperamentū oīno ab his tolleret̄ inferioꝛibus:q̄re generatio deſineret. Et iō nā cuius eſt cūcta rōne diſponere hūidū el'tū ſup/

poſuit calido:vt caliditas humiditate ↄtēperet̄:mul ceat̄ ⁊ ꝓhibeat̄ ad iferioꝛa ꝓlabi iflāmādo.ſubiacēti vo eq̄dē el'to aque.vꝫ.ſiccū aut frm̄ relictū eſt in ſum mo:nō ſiccū:qm̄ el'tum humidiſſimū ſibi ↄtiguū:aer. vꝫ.ſui ꝓhiberet humiditate penetratiua.¶Ampli⁹ iā due q̄litates in ſummo paſſiue ↄiungerent̄ ſine me dio:qḋ ⁊ oſtenſio ꝓhibuit ſcḋa.Sic itaq̄ aque accō/modatū fuit rōnabiliſſime ſumme frigidū:vt calidita tē duoꝝ ↄtēperet elemētoꝝ calidoꝝ ante ipſaꝫ.Itaq̄ terre cōcludit̄ neceſſario ineſſe vltime ſiccū: non autē ſumme frigidū.¶Adhuc q̄rto mōſtratur ex el'toꝝ fi B
ne:q̄ generatio exiſtit ꝓpꝛia aīaliuꝫ:⁊ maxie hōis:cū ſit vltimū a nā intētum.Si.n.terra haberet frigidita tē in ſummo:cū habeat ſiccitatē vt ꝓbatū in vltimo: diſtet ēt a motu ⁊ luce ſuperioꝛi : iam tm̄ frigiditas ⁊ ſiccitas inualeſceret q̄ generatio ⁊ vita nō poſſet in ipſa habitantibus adaptari:cū frigiditas ⁊ ſiccitas maxime vltimata ſit via in moꝛtē. Et ideo videm⁹ q̄ generatio ⁊ vita ſub vtriſq̄ polis:in q̄bus vigent he q̄litates in ſummo tollunt̄ oīno:pp qḋ ⁊ cōpoſitoꝛuꝫ q̄ in his excedūt q̄litatibus:venena exiſtūt:vt opium ⁊ mādragoꝛa:qḋ nō ↄtingit cū ſumme frigidū humi do ſociat̄ in aqua:eo q̄ frm̄ obtunditur humido. Et iō neq̄ ex eis cōpoſita a ꝑdominio cōplexionē obti/nēt extremā gradualiter:cū frigidū iunctū cū humi/do vix gradū excedat 2ᵐↄ̄ia.138.Quinto vo ex pꝛo/poꝛtionalitate q̄litatū ad el'ta.opꝫ nāq̄ ꝓpꝛiū ſeu ac/cidēs ꝓpꝛiā diſpōnē ſubiecto cōfiguratā habere:cuꝫ igit̄ q̄litatū quedā ſint foꝛmales. alie vo māles ſicut elemēta:quoꝝ foꝛmaliſſimū eſt ignis:materialiſſimū vero terra:vt itaq̄ foꝛmalis qualitas:foꝛmalioꝛi ſeu minus materialioꝛi coꝛreſpōdeat ſubiecto:opoꝛtebit ſumme frigidū foꝛmalioꝛi vt aq̄ ſiue min⁹ materiali adaptare ⁊ nō materialiſſime.Sic igitur ex his q̄nq̄ apparet a pꝛioꝛibus aſſumptis q̄ aqua eſt terra frigi dioꝛ.¶Reſtat vero ⁊ nunc ab alia via ex effectibus C
accepta mōſtrare:que velut ⁊ ꝑma q̄nq̄ oſtendit̄ mo dis.Pꝛio qdē ex parte ſubſtantie terre ⁊ aque. Dico aūt ſubſtātiā medicoꝛū moꝛe qualitatē quādā ſcḋam ↄiunctā ſubſtātie:velut eſt denſum ⁊ rarū ⁊ durum ⁊ molle ⁊ talia.cū.n.terra ſit denſa ⁊ dura : aqua vero mollis ⁊ rara:⁊ quod dēſum eſt ⁊ duꝝ:lꝫ cū difficul/tate figurationes recipiat: eas tm̄ bene conſeruat re/ doc. 2ᵃca.fin
ceptas p̄.ꝑma.Qḋ in aq̄ cōtingit econtra.cum talis gu.poſt meᵐ.
videat̄ ꝓpoꝛtio foꝛe aque ad terrā:q̄lis exiſtit aeris ad aquā.Itaq̄ terra caliditatē celeſtem melius aqua retinebit:pp qḋ/⁊ minoꝛē frigiditatē aqua hꝫ. maxie cū cōtinue agēs in terrā ipꝛimat.⁊ lꝫ ſit idiſpoſita re/cipere:agēs tm̄ debile aut in mām indiſpoſitā impꝛi/mēs:idē facit in lōgo tp̄e:qḋ ⁊ foꝛte ſiue in mām di/ſpoſitā in bꝛeui.de ſimplicibus.4ᵒcaᵒ5ᵒ diſtinctionis tertie.¶Amplius denſum ⁊ groſſuꝫ foꝛti⁹radios re col'circa ᵐꝑn
frāgit raro ⁊ ſubtili.Scḋo ex parte actionis ipſius. ſi enim terra eēt ſumme frigida ⁊ nō aqua:tūc actiuū nō eēt appꝛoximatuꝫ paſſiuo:ſed ab ipſo in ꝓpoꝛtio ne ſeparatum:pp qḋ nō ↄueniret actio ꝑmo de gene. Col'r tex.cō.
⁊ coꝛru.Tertio vo ex effectu.videm⁹ nāq̄ aquā ſue 44.45. ⁊.55.
nature relictā : ēt p̄ter ſubtilitatē ⁊ motū magis ifri/gidare terra.Iteꝝ aīalia in terra ꝓducta magis abū dant ſanguine q̄ generata in aqua.que autē plus ſan guinis habēt reliq̄s ſunt calidioꝛa.de cōplexionibus ꝑmo.caᵒ9ᵒ.vt ⁊ tp̄e frigiditatis imēſe petant terram vt ſe occultēt in ea.Quarto aūt ex parte quantitatis Verſus finē.
terre minoꝛis aqua.cū.n.potiſſima cauſa caliditatis radioꝛū extet refractio.quātūcunq̄ eni radij magis iſpiſſant̄ pꝛimitus ⁊ ſcḋo tāto refracti ampli⁹calefa/ciūt:quod in terra eſt euenire ⁊ nō in aq̄.Radij eteni

a ſupioꝛibꝰ in hec īferioꝛa qñ deſcēdūt:ſꝑ in acutū in
cōdēſatū ſunt tēdētes.⁊ iō cū terra minoꝛis ſit molis:
maioꝛis ēt diſtātie a ſupis:radij ī ipſa ꝯdēſabunť ma
gis q̄ȝ in aq̈.pp qð ⁊ īfrigidabit minꝰ velut calidita/
te magis affecta. Quinto v̂o ex pte ſitus terre ⁊ eius
īmobilitatis.cū.n.ipſa ſit īfima ⁊ īmobilis:aq̈ v̂o ſu/
perioꝛ ⁊ mobilis:accedit nāq̈ȝ motus eius ad ſemi/
circulare ſm Alpetragiū.qð aūt infimū eſt ⁊ īmobi/
le melius imꝑſſionē recipit ⁊ ꝯſeruat q̄ȝ illð qð ē mo
bile.nam motus in ſublimibus ⁊ mobilibus vr̄ īfri/
pble^a.36. gidare ꝓbľ.5.vt in flantibꝰ ⁊ mouētibus ollas acci/
dit bullientes.iō tum ꝓpter aque tū ꝓpter motū ae/
ris ⁊ vētos circa talia generatos:non ſic virtus ce/
leſtis calefactiua in aqua reſeruatur velut in terra:
quare relinquitur aquā terra frigidioꝛem exiſtere.

Propter quartū qdē ad pꝛimū dðm:ꝙ id veꝝ ſi illud nām ſuā reciperet ab illo cali
do ſolū:ſȝ dcm̄ eſt eē in celis alias q̄litatū cōbinatio/
nes a qbꝰ illa recipiť. ¶ Adhuc attēdenda eſt rei nā
nō ſolū in fieri:ſed in facto eē ⁊ mō receptionis ⁊ retē
tionis.q alius ī terra exiſtit vt apparuit ⁊ aq̈. ¶ Ad
aliud dðm ꝙ nō opȝ.multa nāq̈ȝ cōpactioꝛa ⁊ groſſio
ra ſunt calidioꝛa ſubtilibꝰ ⁊ raris: vt os pilis vt alie
v̂tutes opanť celoꝝ ad groſſitiē ⁊ dēſitatē terre:pp fi
nē ipſius nobilioꝛē.vt īmobilis reddita fulcimētum
ſit motꝰ oꝛbis:ſic remanet in opta vite pfectoꝝ aīaliū
gr̄a vt dr̄ia oſtēdeť ſequēti magis ēt ſtat motꝰ deoꝛſū
cū ſicco vľr q̄ȝ cū frigido vt oñdūt mineraliū plima.
¶ Ad aliud dðm ꝙ motus leuiū ſurſum ⁊ deoꝛſum
nō eſt a q̄litatibus oīno : ſȝ a foꝛa a gn̄ante ipꝛeſſa.8.
Colr te.cō.32 ⁊ expꝛeſſe ab Auer.3.celi cō.28.in me^o. phyſi.dās.n.foꝛmā ⁊ motū dat ſequentē ad illā:neq̈ȝ
q̄litates ſcðe ſūt a pmis ſimplr̄:ſȝ ab īpꝛimēte foꝛmā.
¶ Ad aliud dðm ꝙ locus nō ſeqť qualitates: ſȝ ma/
gis foꝛma rei.aliud ēt īpedit ne terra ſit ſumme frigi
da:vt oñſum.Et per hoc ad aliud ſimilr̄ apparet.

¶ Differentia. xiij.

Q aqua ſit pꝛimū humidoꝝ ⁊ nō aer mōſtrať:qm̄ elľoꝝ ꝓpꝛijſ/
ſime:ſicci qdē terre : hūidi v̂o aque me/
Tex.cōm.29. thau.4°. Quod aūt ꝓpꝛijſſime eſt tale p̊
Cō.29.vbi.ſ. in pꝛincipio. ⁊ ꝑ ſe vr̄ id exiſtere.vñ Cōmē.elľoꝝ ſiccū eſt terra:hu
midū v̂o aqua.⁊ de partibus ſcðo dr̄ ꝙ aqua pncipa
col^r poſt me^m. liter ⁊ ſimplr̄ eſt hūida. ¶ Rurſus.p̊ elľoꝝ. Inuenio
in aq̈ ſummā frigiditatē ⁊ humiditatē.In igne v̂o ca
liditatē ⁊ ſiccitatē.Et ſumme.qdē humidū ſimul cō/
fiteri aliud q̄ȝ aquā dici vr̄ q̄ȝ valde vanū.vñ in pꝛin/
In fine. cipio de cōplexionibꝰ ca°.i. Nō poteſt animal aliqð
eſſe ſeu ſumme calidū vt ignis ſeu ſumme humidū vt
aqua.Quod aūt ſumme tale illud pꝛimo hic eſt.qua
Col^r diſ.2^a ca. p°in fine. re pharmacoꝝ pꝛimo.Aqua cū eo ꝙ īfrigidat eſt ma
gis humida q̄ȝ oīs res. ¶ Amplius qð nō pōt ab ali
quo ſeparari ꝑ amplius ⁊ pꝛius vr̄ eidē ineſſe illo qð
pōt:cū plus rei eēntiā ſoꝛtiať.hꝯ v̂o eſt hūiditas.In/
ſeparabilis.n.eſt ab aq̈ manente illa.ſꝑ nāq̈ȝ ꝑmanet
diſ.2^a ca.2°. humida q̄ȝtūcūq̈ȝ calefacta ſole vel igne. eoꝛūdē pꝛi/
mo aer v̂o calefactꝰ humiditate ꝯſumpta igneſcit ⁊
ſiccitatē acqrit.Palin:Materialioꝛi elľo ⁊ ignobilio
ri ſibi ꝓpoꝛtionabilis q̄litas debeť.cum igiť aqua ſit
aere materialioꝛ ⁊ ignobilioꝛ eidē inerit q̄litas ꝯſona
maxie.hec āt eſt hūiditas:mālioꝛ nāq̈ȝ paſſibilioꝛ ac
vilioꝛ q̄litatū exiſtat aliq̈. Eti.aqua ꝓpoꝛtionať hye/
mi:aer aūt veri:cū cā ⁊ effectꝰ ſint ꝓpoꝛtionabiles:
ſed hyems eſt humidioꝛ vere. ¶ Rurſus ꝯmentatoꝛ
col^r cō.9. meta.7.quēadmodū tranſmutatio in ſuba facit nos
ſcire mām pmā eſſe.ita ⁊ actio foꝛmā. Sed aq̈ opus
eſt humectare magis q̄ȝ aeris:vt denotat ſenſus cui
in q̄litatū acqſcēdū iudicio ⁊ pmaꝝ pcipue.immo vr̄
ipſe deſiccare:cū in oībꝰ reſoluat diſpōnibus.p ꝛimo ſſi.p^a doc.2 ca.3°poſt m^m
ſcða.Itaq̈ȝ humiditas aque ineſt per pꝛius.

Cuius oppoſitū īnotuit dr̄ia poꝛi.vnde Nicolaꝰ perypatheticus in eius pꝛobleumatibus:
Aer calidus tēperate:humiduſq̈ȝ in ſummo. nā hu/
miditas ſubalis eſt illi quēadmodū frigiditas ſuba/
lis ē aq̄.⁊ ſiccitas terre.⁊ calītas igni. ¶ Rurſus ſi aq̄
ineſſet humidū pmo:aeri non infoꝛet per pꝛius qua/
litas aliqua:cuius oppoſitū notatū eſt in antea. aeri
ergo humiditas inerit pꝛimo ⁊ non aque.

Propter pꝛimū qdē ſciēdū ꝙ aq̈ eſt coꝛpꝰ ſim plex:cuiꝰ locus nālis eſt vt circūdet
terrā ⁊ circūdeť ab ea:cū in ſitu eius ꝑmanſerit nāli:
frigida nā ⁊ hūida:cū grauitate cōparatiua:cuius in
generatis finis extat foꝛmas figurare:lineare ⁊ tēpe
rare:Dictū eſt aūt.cuiꝰ locus nālis ⁊c̄.qm̄ terra in q̈/
dam eius parte inueniť aqs diſcoopta. Qð multipli D
ci de cā pōt ꝯtingere:aut.n.v̂tute ſtellaꝝ entiū ih.12.
imaginibus q̄ ſunt extra ȝodiacum in ſeptētrione:cō
peſcētiū mare oceanū ne ſupinundet terrā. iuxta illð
pſalmiſte.Cōgregaſti aq̄s in vtre:ꝓpter quaꝝ virtu/
tis relaxationē enigmatiȝāt diluuiū ꝯtigiſſe. Uel qm̄ c.p°circa p^m
in parte ſeptētrionis terra eſt eleuata:methauroꝝ.2.
qð oñdit ibideȝ fluxus maris methydis ſiue thanay
ꝑ mariū reliq̈ tandē in hiſpanicū. Aut qꝛ terra rara
eſt ⁊ poꝛoſa:ita vt humidū imbibat aque.Siue pp ra
dioꝛū caloꝛē ⁊ maxime ſolariū reſoluentē aquā in va
poꝛes.Uel ꝓpter aīalium ꝑmanentiā magis.ꝑfectio
ra.n.egebāt aere ad caloꝛis eoꝝ ꝯſeruationē.neceſſe
nāq̈ȝ fuit ꝙ terreitas dominareť in ipſis:vt ſapienter
facta cōſiſterēt.vñ opus fuit denudari in aliqbꝰ locis
terrā aeri:vt ad eē nobiliū faciat aīalium.Quare Al
gaȝel.Degere nāq̈ȝ nō poſſent ī aq̈ cū gaudeāt pulmo
ne.Qꝫ ſi videať ꝯ nām particularē elľntoꝝ talis oꝛdo
ꝯcurrere:nō tñ ꝯ vľem exiſtit vniuerſi.dr̄ia.15.cuiꝰ in
tētio eſt cūcta ſemꝑ in meliꝰ oꝛdinare:donec ad ſūmū
appetibile ꝑueniať:qð oīum finale appetitiuū.de aīa
3.Eſt āt triplex aque maneries:Una qdem ꝯgregata col^r te.cō.51 54.
mare ꝯſtituens ⁊ maxie amphitrides appellatuȝ vel
oceanū.nā h̄ locus eſt ꝓpꝛius aquaꝝ:⁊ iō qdā dixe/
rūt in eiꝰ medio foꝛe aquā ſimplicē:purā:īſipidā:cuȝ
elľtum certū oī tertia maxie careat q̄litate:mixtio nā/
q̈ȝ:ex illa ꝯſurgit.Eſt ⁊ alia in cauernis terre ⁊ mōtiū
pcipue retenta:diſcurrēs motu quodaȝ īpulſiuo ſub
ipſis.Nōnulla v̂o vt que fluminū ſuꝑ faciē terre efflu
it manifeſte.vniuerſalr̄ quoq̈ȝ ꝓmutatur aq̈ ſm nām
terre pcipue ac ēt aeris in qbꝰ morať ⁊ trāſit. Eſt aūt
hūidū ī h̄ loco auditū qð actu ī vlt^e extat tale.dr̄ia.15.

Propter ſcðȝ qdē ſciēdū ꝙ Raſis diceret aquā foꝛe hūidoꝝ p^m.Uoluit nāq̈ȝ medici/
ne ītroductoꝛio ꝯcoꝛs factꝰ Thali mileſio fieri aquā De q° p°m ta.i ꝓhemio in medio.
a gloꝛioſo excelſo friditatē cū hūiditate cōbināte cre
aturaꝝ oīum p^m coꝛpoꝛaliū:deide ignē: demūq̈ȝ aerē.
Aqua deſcēdēte grauitate ac igne leuitate aſcēdente
facto ſiqdē aere fuit vētus ſonās mouēs aquā motu
vehemēti donec illiſe ſunt vñ ipſiꝰ:⁊ ſpumat ſpuma
eiꝰ:qua qdē frido cōgelata reddita facta eſt terra ſu/
per aquā:quā vtiq̈ȝ poſitionē Ariſt.in multis dānat
locis.Fuerūt ⁊ alij diſtiguētes duplex foꝛe hūidū:qð
dā nāq̈ȝ ſubtile:paſſibile:diſſolubile:quo aer plus aq̄
dr̄ participare:alteꝝ v̂o huic oppoſitum fere:quo aq̈
ampliꝰ gaudet aere.Quidā v̂o dn̄t id nō valere.qm̄
hꝯ dr̄ie ſunt mālesːmā v̂o nihil diſtinguiť. vñ meta.
Tex.cō.17. pmo ſm Anaxagoꝛā nihil erat diſcretū.in fundamē
to.n.nāe indiſtinctū omne.nā actus eſt qui ſeparat ⁊
Tex.cō.49 diſtinguit.eiuſdē.7.quare vera dr̄ia hinc inter aereȝ
⁊ aquā haberi non poterit:vt cui differentia inſit per

ol' doc.3.ca° iuxta fine. prius. Dicūt ⁊ alij iuxta pmū prime. duplex fore hūi/dū: quoddam etenim naturale: ceu qđ aeris: reliquū accidentale madefactiuū: vt quod aque.

Propter tertiū qđe ducim⁹ dōm ꝙ hūidū du/plr pōt ɔſiderari vel quantū ad eius eētiā pncipalr nō ipeditā: ⁊ tale qđ aeris aut ad in/herētiā apparētē: vt qđ aq. Et firmatr pter apparens ⁊ dīa pcedēti: nā cū aer ſit maxie pmutabilis ⁊ alte/rabilis dīa.16. ei q̄litas debet ꝓportionabilis ⁊ ac/cōmoda illius cātiua. talis qđe eſt hūiditas: cū paſſi uaꝝ q̄litatū ſit paſſiua: nō poſſet. n. alioqn a nr̄is cor/poꝛib⁹ pmutari: ⁊ variari de leui: ex quo leſio ɔſurge ret nō parua. Neqꝫ calidū nō ipedit cū ei ſit acq̄ſitum debili⁹ hūido: ſubtiliatiuū tn̄ ⁊ diſſolutiuū. Recipit ⁊ impſſiones corpoꝝ ſuperioꝝ ⁊ iferioꝝ: qđ nō poſſet niſi q̄litas tāq̄ inſtrm eēt ad hoc eidē accōmoda. Jn aq̄ vo ſec⁹ ɔtingit: cū nō adeo pmutabilis ſit ⁊ altera

A bilis: neqꝫ ipreſſionū ſuſceptiua. Et ppea īfirmitas pe

a.19. in fine. ſtilēs nulla ſic in piſces vi ɔcidere ceu in hoies ſepe ac peditātiū alia. hiſtoriaꝝ octauo. Jpſa nāqꝫ aq̄ ſen/tit aere hūidioꝛ: eo ꝙ humidū ipſi⁹ ē adherēs ampli us ɔgregatū: vn̄ cū fuerit medium iter ſubtile oino ⁊ groſſi⁹: tūc vtiqꝫ poterit humectare pfecti⁹ nō ſolū ꝗp parēter: ſꝫ ve vt imber oſtēdit. Jtidē elemētis plus fa ciētib⁹ ad vitā q̄litates inerunt hꝫ. hec aūt ſunt ignis ⁊ aer. opantr nāqꝫ ad ſpūuꝫ gn̄atiōnē ⁊ motū q̄bus ē vita: cū ſit mot⁹a coꝛde trāſfuſus in mēbꝛa. hꝫ autē ſunt calitas ⁊ hūiditas dīa.21. ¶ Adhuc de rōne hu midi ē praue terminare termino ꝓprio: pfecte vo alie

Tex.cō.9. no: ſiccū vo eꝫ de ge. ⁊ coꝛ. ſcdo. h̄ āt aeris magis ieſt hūido cū ſit caliditati ɔiūctū ipm in diffuſionē icitās ⁊ in terminationē eius. eꝫ vo ſit hūido aque: ɔſociatr nāqꝫ frigido vehemēti. Jntellige ſiqdem humidū ae ris ⁊ aque: ceu calidū flāme feruētiſqꝫ ferri. Qđ enī flāme lꝫ eſſentialiter calidius eo quod ferri: calefacit tn̄ intenſius ferruꝫ flāma: ſic ⁊ magis aere humectat aqua. Jtaqꝫ eſſentialiter aqua humidioꝛ aere.

Propter quartū qđe ad pmū dōm ꝙ Ariſt. nō ſentit humidū ineſſe pus vniuerſalr aque: veꝝ ſm qd: ceu q̄ꝫtū ad id qđ ē coꝛpa p hūiduꝫ aque ⁊ ſiccū terre ſic ⁊ alr terminari: hūidū. n. ideter minatū ē ꝓprio termino bn̄ qđe determinabile cōſi/ſtēs termino alieno: ſiccū vo ecōtra. vn̄ Ariſt. poſt in

Ubi.S.i argtit ducta ſubdit. pp hec oia terminata coꝛpa hic nō ſine terra ⁊ aqua. Cōmētatoꝛ ſiqdē poſtq̄ eſt de necītate ꝙ generantr coꝛpoꝛa p humidū cū ſicco: ⁊ elt̄uꝫ ſiccū eſt terra: ⁊ hūidū aq̄: tūc neceſſe ſit oē coꝛp⁹ generari groſſuꝫ: paſſuꝫ ex terra ⁊ aq̄. Et iō p p⁹duo elnta gra

Doc.2ª.ca°. ſegulari iuxta finem. uia plus iuuāt ad mēbꝛoꝝ generationē ⁊ eoꝝ q̄eteꝫ. ¶ Ad aliud dōm ꝙ Ga. loquitr ſenſibilr vt medicus ſuſcipiēs humidū ſm ſenſus inherētiā: ſicut ēt ibidē ſcribit ſummā caliditatē ⁊ ſiccitatē in igne: ⁊ in aqua frigiditatē ⁊ humiditatē: cū tn̄ Ari. veri⁹ ſentiat vnā ſolā q̄litatē p pus vni elt̄oꝝ exiſtere dīa poꝛi: ſed foꝛ taſſis id nō valet Ga. q2. A. pmo p⁹vult ipm tractaſſe

Doc.pª ca.2° iuxta finem. de elemētis ꝓprie nō vt medic⁹: veꝝ ampli⁹ vt phs. ¶ Aut dōm ꝙ Ga. duas q̄litates ɔiunctas ſenſit i ſū mo ⁊ nō diuiſim vni elt̄oꝝ iſiſtere: cui⁹ ɔ̄riū tn̄ indu/ctū ex Auer. dīa poꝛi. Uel foꝛtaſſe h̄ ſermo exponen dus ſm pmiſſaꝫ Ariſt. ⁊ cōmētatoꝛis itētionē. ¶ Ad aliud dōꝫ ꝙ in aq̄: vt apparuit: nos adiuuās ē ſenſus in aere vo itellect⁹. ſic. n. humidū inherēs nō pōt ab aq̄ ſeparari illa durāte: ita neqꝫ hūidū eēntiale ab ae/re pmanēte. ¶ Ad aliud dōm ꝙ hūidū aeris q̄ꝫq̄ ſit mālē reſpectu ignis: ē tn̄ foꝛale relatiōe terre ⁊ aq̄ cū duo elt̄oꝝ ſupioꝛa teneāt magl locū foꝛme ⁊ iferioꝛa māe: vn̄ humidū mālē adherēs debet aque cū ſit hꝫ.

reliquū āt aeri. ¶ Ad aliud dōm ꝙ lꝫ hyems ſit hūi/dioꝛ vere humiditate accn̄tali madefactiua: verūtn̄ eſt humidi⁹ humiditate eēntiali cōnutritiua: vn̄ ⁊ tali hūiditate videm⁹ vinētia magis ve q̄ꝫ hyeme hūecta ri: qđ ſanguinis ⁊ flegmatis oſtēdit nā. ¶ Ad aliud dicendum ꝙ humectatio aque inherentie ac accidē/talis exiſtit amplius: que aūt aeris eſſentialis ꝓprie.

Sed ex nicolao circa qđdā iductū p tis oppoſite ɔtigit dubitare an q̄litas elti ⁊ appꝛopꝛiata pcipue ſit foꝛma ſubalis ei⁹. vt is vi ſentire. Qđ firmatr. q2 eltoꝝ. i. caltate innata yle. i. māe pme ignis pficiſcit ſeu gn̄at: ⁊ demū terra. aq̄ ⁊ aer. ⁊ ignis nō ex alijs coꝛpoꝛib⁹: ſꝫ ex yle ⁊ q̄litatib⁹ ſunt. Qđ aūt yle aduenit foꝛa ſubalis ⁊ nō accn̄talis vt q̄litas. Eti. cōmētatoꝛ. 3° celi ⁊ mūdi. Jgnis non eſt ignis in actu niſi in caloꝛe ⁊ ſiccitate: q ſunt in ſūmo. ¶ Ampli⁹ qđ ponitr in rōne alicui⁹ ē ſuba ipſi⁹: cū rō ex genere ⁊ dīa ɔſtituatr ſubſtātialib⁹: ſꝫ i diffōne po nuntr eltoꝝ ipſoꝝ: vt apparuit: q̄litates. ¶ Adhuc il lud vi cuiuſdā ſubſtātia: qđ nequit ab ea ſeparari. ta lis ſiquidē eſt caliditas ignis ⁊ hūiditas aque. Jtaqꝫ qualitates elemētoꝝ erunt ipſoꝛum foꝛme.

Cuius quidē ɔ̄riū ſe inuit ſentire. A. 2° meta. inq̄/ens. Eſtimauerūt multi q ſe reputāt ſapiē tes: ꝙ aliq̄ res ſit ſuba ⁊ accn̄s ſimul ſm reſpectū ad duo. dixerūt. n. ꝙ caloꝛ eſt accn̄s coꝛpoꝛi ignito: ſed igni generalr nō ē accn̄s: de quo ſubdit ſatis dixim⁹ in pn̄° logice. ¶ Dōm ꝙ q̄litates elemētoꝝ nō poſſūt eē ipſoꝝ foꝛme ſubales: cū qđ vere eſt ſit accn̄s nulli: phyſi. p. qđ. n. in vno eſt ſuba nō pōt in alio eē accn̄s. ſi g̃ vere ſit ⁊ ſuba caliditas in igne. alijs nō poſſet qđ eſt falſum accidere. Quare cōmē. 8. meta. ex h̄ ſequitr incōueniēs vt ꝙ aliqđ ſit q̄litas in ſe ⁊ in alteri⁹ reſpe ctu ſubſtātia: ſed ſuba non dicitr in alicui⁹ re⁹. ¶ Am pli⁹ cōpoſita ſeu cōcreta haberent diffōnes ignis vel alteri⁹ elemēti cū fuerint calida ſeu alia. calidū nāqꝫ cōpoſitū eſt ex ſuba ⁊ q̄litate: vt cōpoſita ex ſuba ⁊ ac cidētib⁹: ⁊ tūc vnū erūt in actu ⁊ duo in po⁹. ¶ Rur ſus. Cōtradictoꝛia eſſent ſimul: cū ſit accidentis inexi ſtere: ſube vero minime. Adhuc. foꝛma ſubalis perci pitur itellectu qđ qd eſt Nāqꝫ: eius eſt obiectū. 3. de aīa. ſed eltoꝝ q̄litates percipiuntr ſenſu qcqd ſentiat cōmen. 2° de aīa. ¶ Rurſus. Subſtātialis foꝛma alte ri nō ɔ̄riatur cū nihil ɔ̄riuꝫ iſit eidē: q̄litates vo elemē toꝝ adinuicem ɔ̄riantr. Palin: Foꝛma ſubalis nec eſt actiua vel paſſiua: he aūt ſunt hꝫ: eltoꝝ igitr qualita/tes accidētia ⁊ nō ſubſtātialeſ foꝛme. Ex quo ēt appa ret nō valere diſtinctionē quā aliq̄ faciunt de calidita te aut frigiditate: ſiccitate vel hūiditate ſimplr dictis ꝙ ſit foꝛma ſubalis ignis de nō ſimplr vero ꝙ ſit acci dēs actiuū ⁊ paſſiuū. qdam tn̄ diſtinxerūt de ſubſtan tiali ꝙ erat duplex. Unū qđe qđ eſt rei eſſentie ɔſtitu tiuū: q̄le genus eſt ⁊ dīe vere. Aliud aūt qđ inſepara bilr ⁊ ɔuertibilr illđ cōſequitr: pmo qđe nō ponuntur mō q̄litates eltoꝝ foꝛmas ſubales foꝛe: veꝝ ſcdo. qđ ēt ſtare nō pōt cū id ſubale qđdā ſit ꝓpꝛiū. ꝓpa vero ſm Boetiū ex genere manāt accidentiū. ¶ Tunc ad primū dōm ꝙ Nicolaus foꝛtaſſis extitit ⁊ Gal. hui⁹ opinionis iꝓbate. Aut ꝙ ſubale pꝛo eſſentiali ſuſci pit ⁊ habitudine ſaltē inſeparabili. Uel p q̄litates au diuit foꝛas ſubales ſimilitudine q̄dā declaratiua. Jp ſe nāqꝫ notioꝛes ſunt foꝛmis ⁊ maxime elemētoꝛū: cū in eis actiua ɔ̄rietas inexiſtat. Aut per qualitates in/tellexit ſubſtantiales. foꝛma nāqꝫ hui⁹ eſt q̄litas. Boe tius in pdicamētis. Ari. Siqdē ingens quatuoꝛ has qualitates cās eltoꝝ foꝛe methau. 4. ipſas inſtrumē

Margin notes (right column): col'ante mem ⁊ poſt mediū. — Cō.67. iuxta finem. — ca. p° añ mem — Tex cō.27. — cō.5. iuxta finē — col'te.cō.11.⁊ 38.⁊ 58. — cō.108. cꝰus finē ⁊ 3° celi cō.67. cꝰus fi. — te.cō.p.in pn°

taliter poti⁹ audiuit: put i vtute ſua𝔯 forma𝔯 opant ſubaliū. ¶ Ad aliud dōm ꝙ diffōnes ille nō ſunt eł'n to𝔯 ſubales ⁊ vere: ſ; potius deſcriptiones alique cū lateat nos entis foꝛa vltima ⁊ cópletiua quę iūcta cū gñe ſpēm ↄſtitueret. ꝗre loco illa𝔯 dr̄ias plures acci pim⁹ accñtales vni⁹ ſubalis dr̄ie vicē tenētes vltime

lt.t.43.i me⁹ pfectiue. vñ. 7. meta. Palā qꝛ finalis dr̄ia ſuba rei erit ⁊ diffō. Si vō nō: opʒ multotiēs ea ꝑ dr̄ia i diffōnib⁹ plures dr̄ias accipere accidētales ad denotādū idē.

8. meta. co. 5. in fine. ¶ Ad aliud rñdit cómē. qꝛ qñ ignis auferṫ ꝑ ablatio nē caloꝛis: nō auferṫ ꝑ̄ neqꝫ ꝑ ſe: ſ; mediante ablatiōe foꝛme ignis: ſic qñ auferṫ riſibilitas auferṫ hō: ſed nō ꝑ̄ imo. 2° vt mediante rationabilitatis ablatione.

¶ Differentia. xiiij.

Q aer ſit natura frigidus mon ſtraṫ ꝑ Senecā 2° qōnū nāliū dicētē. Frigidus ⁊ ob ſcurus ꝑ ſe eſt aer: lumē illi caloꝛqꝫ alimētū ſunt. Subdit ⁊ denuo. Natura aeris frida eſt. ¶ Rurſus. Uniuſcuiuſqꝫ nā in ſui medio purioꝛ repe ritur ⁊ efficacioꝛ: cū vtus ſalueṫ in eo ampli⁹ ꝗ; in ex tremis: ſed mediū aeris iterſtitiū ſenſibil'r iuētū ē fri gidū: qō effectus vt grādines ⁊ niues ⁊ pꝛuine in eo indicāt genite. Sil'r ⁊ cógelatio in altioꝛib⁹ mōtibus: iuitalitas ⁊ ſterilitas plurima reperiṫ: cū nihil viuat ſine caloꝛe. ibidē Seneca. Palin. Qō dimiſſum nāe ſue tēdit ad frigiditatē: nāliter extat frigidum. h⁹ eſt aer: ceu indicaṫ ex pſentia calefaciētis ipm alicui⁹ ⁊ abſentia illi⁹. ¶ Jtidē. qō indifferēter ſe habet ad ca liditatē ⁊ frigiditatē: nō vi nā calidū. qꝛ qō nā eſt ta le determinatū eſt nō ab aliquo extrinſeco. ꝑn⁹ phyſi.

ca. 1. iuxta finē Tex. cō. 5. ⁊ aialiū gñationis ſcōis. talis qdē aer vi exiſtere. Ce leriter nāqꝫ caliditatem ſuſcipit ⁊ frigiditatem. Eſt ⁊ pars eius inferioꝛ ſufficienter calida pcepta: ſupioꝛ vō calidioꝛ: media quoqꝫ frigida. Jtaqꝫ aer nāliter eſt frigidus aut nullā ſibi determinat naturam.

L. i. 2° tex. cō. 16. ⁊ 23. **Hoc autem** ꝓcedēti: Ari. de ge. ⁊ coꝛ. iſurgit cū alijs illuſtriū phoꝝ ⁊ medico rū: ponēs aerē calidū nā. ¶ Rurſus illud qō pmuta tur in aquā frigidius elemētoꝝ: vt declaratū: ꝑ aduē tū frigiditatis non eſt nā frigidū: cū tale ſibi occurat.

li. 2. te. cō. 16. h⁹ vō vt apparet eſt aer. ¶ Ampli⁹ de ge. ⁊ coꝛ. ex q̄ tuoꝛ pꝛimis elemētoꝝ ꝗlitatib⁹ ſex ↄſurgūt ↄiugatio nes: quatuoꝛ poſſibiles: ⁊ due vt oppoſite directe im poſſibiles: ⁊ nulli niſi aeri poſſibile ſit calidū ⁊ humi dū adaptare: igitur aer natura calidus exiſtit.

doc. 1ᵃ caᵒ ſin gu. i me⁹. **Propter** pꝛimū aūt ſciēdū ꝙ aer eſt eł'tum ca lidū ⁊ humidū. vñ ꝑ ꝑ⁹. Aer eſt coꝛ pus ſimplex cui⁹ nālis locus eſt in cócaua ignis ſup ficie. ipſiuſqꝫ leuitas extat cóparatiua: ac ei⁹ nā nō im pedita: calidus eſt ⁊ humidus: cuius qdē in genera tis eſſe ↄfert vt rarificenṫ: ſubtilienṫ: alleuientur ⁊ ad ſuperioꝛa eleuenṫ. Jpſius quoqꝫ triplex poniṫ inter ſtitiū ſiue tunica. vnū qdē hic calidū ⁊ humidū exi ſtēs radioꝝ ſolis ⁊ ſtellaꝝ ad hec ſolida coꝛpoꝝ re fractiōe. aliud eſt ſupꝛemū igni ↄtiguū: calidū ens. vꝫ ⁊ ſiccū. Eſtqꝫ itermediū frigidū ⁊ hūidū ſenſibil'r ad alia pceptū ꝑdicta𝔯 cauſarū in ipſa ꝑuatione calefa

B ciētiū. Algaçel vō aerē in q̄tuoꝛ ſequeſtrat tunicas: quas oēs ſentit caliditate participare. vna qua𝔯 ↄti guaṫ terre in qua eſt fumoſitas ⁊ aquoſitas a terra ⁊ aq̄ eleuate: in ꝗ caloꝛ alicubi reperiṫ. terra nāqꝫ reci pit ſolis ſplendoꝛē ⁊ caleſit. vñ caloꝛ in aerē ꝑuenit ſi bi vicinū. Super hāc quoqꝫ eſt alia imunis ab humi do vapoꝛali exñs: que min⁹ eſt calida: caloꝛ nāqꝫ ter re nō ꝑuenit vſqꝫ ad ipſam eius eleuatione. Tertia q dem eſt purus ens aer: ad quem nec caloꝛ nec vapoꝛ

pōt peruenire. Super hāc quoqꝫ eſt vna alia in quo eſt fumoſitas. fumoſitates nāqꝫ terre in aerē eleuanṫ ⁊ conanṫ ad celū aſcēdere empireum. ſ. ad ignem. qd aūt calidū ſit ſequenti notabiṫ dr̄ia. Eſt etiam nā le ta le quid qō a pꝛincipio ſibi inherēter ſaltē habitudine ineſt intrinſeco. ⁊ de hoc differētia apparuit. 9.

Propter ſcōm vero ſciēdū ꝙ qdā dixerunt ae rē poſſe dupl'r cōſiderari: vno qdem mō ꝭm ꝙ aer eſt: ⁊ ſic calidus nā eſt: alio ꝑut in tali ſi tuaṫ loco. ⁊ ita frigidus extat natura. Qō foꝛtaſſis ē falſuꝫ. qꝛ aer ꝭm ꝙ eſt aer nō naturatur ſeu qualifica tur: verū potius ſubſtantiatur. Adhuc iā dua𝔯 ↄria𝔯 naturaliter particeps foꝛet nārum. Eti. Locus ſequi tur foꝛmā: ſil'r ⁊ qualitas vel nā. Fuerunt ⁊ alij vt ta cētū: ceu Seneca iudicās aerē naturaliter ⁊ de ſe fri gidū foꝛe ab obſcurū. caloꝛē vō ⁊ luminoſitatē a ſu perioꝛibus recipere aut ab eoꝝ radijs vt eſt ↄtinens aut ignis. ⁊ celi vt dictū vicine. vnde aeris pars me dia: que neutra harū afficiṫ cauſa𝔯 eius oñdit frigi ditatē naturalem. media igiṫ pars aeris: vt ab his ſe mota: in frigoꝛe ſuo manet Cuius quidē caſus in ter tio apparebit dicēdoꝝ. Quidam tñ modernoꝝ dixe rūt Senecā frigiditatē intelligere accidentalē ⁊ non que potentional'r eſt in aere: ſed ꝙ de nāli audiuerit ſermo eius inductus indicat manifeſte.

Propter tertiū qdē ſciēdū ꝙ aer vniuerſaliter calidus eſt ⁊ hūidus. Nicolaus⁹ peri patheticus. pꝛopꝛius tñ humidus eſt ꝗ; calidus: vt differētijs viſuꝫ. 12. ⁊. 13. ¶ Eſt aūt attendēdum ꝙ de eē aeris ⁊ nā poteſt eius nō imerito dubitari ꝑꝑ eius Et. 2. de gñ. Tex. cō. 23. mutabilitatem ac varietatē: cum cognitio certa ſtet in permanēti: variatur nāqꝫ de leui ꝑꝑ ipſius ſubſtan tie ſubtilitatē. Subſtātia. n. ſubtilis plus recipit paſ ſionē. febꝛiū ꝑ̄. ca⁹ ꝑ̄. Sil'r ꝑꝑ qualitatē ipſius ꝑpꝛiaꝫ: Jn fine ceu humiditatē cetera𝔯 illa ꝗlitatū paſſibiliſſimaꝫ in hoc caliditati oppoſitā. Jtidē variaṫ caliditate ⁊ fri giditate. vñ ꝓblematuꝫ. 25. Frigidus aptus eſt eſſe ⁊ Pꝛob. 10. calidus: nō aūt humidus humiditate puta aque. Et iō dubitatū in eius nā actiua nō aūt paſſiua. Adhuc rōne ſitus ipſius ens ſub igne ⁊ ſup aquā ⁊ terrā: a q bus cū aſtroꝝ radijs imutaṫ ꝗ; maxime. Quod ⁊ fir māt ponentes ipm quinqꝫ planetis: vt Saturno: Jo ue: Marte: Uenere ac Mercurio diuerſis motib⁹ ac ipꝛeſſionib⁹ agitari ꝭm eoꝝ naturas ⁊ lationes. dr̄ia. 19. Dico itaqꝫ ꝙ aer calidus eſt nā vbiqꝫ ⁊ ꝑ accñs ali cubi. nā in ſupioꝛi tunica magis eſt calid⁹ accidēte ꝗ; nā ⁊ ſicc⁹ ſil'r. Jn ea vō ꝗ inferi⁹ nā ⁊ accidēte calidita te participat: hūiditate ēt nā ⁊ accidēte: qō āt hoc ca lidū operaṫ: accñs mł'tiplex extat: vt refractio radio rū ad coꝛpoꝛa terſa ⁊ ſolida ⁊ calidū ↄtentū in terra ⁊ aq̄ ⁊ deniqꝫ exalatio a calidis reſultans locis vt a mineris ſulphureis ⁊ ignib⁹ in terra cōburētib⁹: vt vulcano: appono ⁊ plurimis taliū Media quoqꝫ nā qdē ens calida per accñs eſt frigida. qꝛ diſtat a motu ſuperioꝝ: ⁊ ab igne non icaleſcit niſi debiliter valde. neqꝫ radioꝝ refractione illuc ↄtingere potente: ita vt caliditas ipſi⁹ ſit quaſi poſſibilis ex quadā poſitione ad celū ⁊ oꝛdine iter eł'toꝝ alia ſuſcepta. ⁊ iō de faci li a ſupueniēte frido pmutata. ita vt nā eſtimeṫ frigi da. Qō ⁊ rōnib⁹ ↄfirmaṫ: qꝛ qō ē ꝓpinqui⁹ celo ꝑter ignē ꝗlitate illi⁹ participabit oino: cū nā in ei⁹ actib⁹ ſaltū ⁊ ioꝛdinationē nō cōmittat. hiſtoꝛia𝔯. 8. hic aūt col'ca. 1. circa pnᵐ. eſt aer. Jtidē neutra duo eł'toꝝ imediate ſe ↄña repe riunṫ ↄria oino: ꝑꝑ armonicā colligātiā quā in adin uicē hñt. dr̄ia. 13. vł'. 23. ſ; ignis ⁊ aer imeᵗᵉ ↄſequunṫ Jgnis vō calidus ⁊ ſiccus nā. aer igṙ fridus nō erit ⁊ humidus nāł'r. Adhuc quoꝝ ꝓpꝛietates nāles ſunt

eedē:illa erūt eadē cū ex his tāq₃ ex ꝓprijs paſſioib⁹ illoꝝ demrẽt eẽntia. Si g̃ aer ē nāl'r fridus cū ſit hūi dus nā:aer vtiq₃ erit aq̃:cū ipſa nā frigida ſit ⁊ hūi da. Palin. Aer leuitate ſua mouet̃ ſurſum ſaltē cōpa tiōe ad terrā ⁊ aquā:l₃ ſit g̃uis re^{ni}ignis ⁊ i ſpera ſua.
Tex.cō.30. vñ 4ᵒceli ⁊ mūdi. In ea q̃ ipſi⁹regiōe oīa grauitates hñt pter ignē mot⁹ āt ⁊ ꝓpe a meᵒfit a calᵒo. Eti. Aer
doc.2ᵃſū.pᶜ ca.3.poſt meⁱⁿ in terris ſaltē hitatis in oib⁹ei⁹reſoluit diſpōnib⁹:ꝑ ſcda.reſolᵒo a calido pſicit̃:cui⁹teſtimoniū dāt corpa in qb⁹aer dñat̃:calida.n.⁊ hūida ſunt nā:qd̄ ēt indi cat ſenſus friditatis pauce ab aere ⁊ multe ab aq̃ cir cūdātis:⁊ altis mōtiū attingētib⁹mediū aeris iterſti tiū. Ex qb⁹ ↄcludit̃ aerē ꝺm ſe totū nāl'r foꝛe calidū: ⁊ ſi hɔ caliditas.q2 debilis ⁊ paſſibilis.q. de facili a quolib₃ pmutāte alteret̃ pp cās plurimas āñdictas p
Sū.ꝑ.doc.2ᵃ ca.2.in prinᵒ. mutatiōis. Et noſce ꝙ iſta caliditas qdē aeris potius el'tis frigidis ↄpat̃ q̃₃ corpi nr̄o. vñ ꝑ ſcda. Aer nō dz foꝛtis frigiditatis niſi in cōpatiōe noſtroꝝ corpoꝝ.

Propter quartū qdē ad ꝑ^{m} dōm Senecā moralē ⁊ nō phyſicū erraſſe. ¶ Ad aliō dōm ꝙ nō eſt veꝝ.ꝙ ſp meⁱⁿ ſit puri⁹⁊ pfecti⁹extrēis. imo iterdū extremū medio vt appet in pulſu meᵒiter foꝛtē ⁊ debilē.nā foꝛtis purioꝛ ⁊ pfectioꝛ meᵒ. ¶ Uel dōm veꝝ eſſe ſi p eq̄diſtātiā accipiat̃ mediū a calido:
A cui⁹ ꝓpꝛietates erūt nō ipedite:qd̄ h̄ nō euenit. q2 ſic ꝓbatū ē in liᵒde crepuſculis:vapoꝛes nō lōgi⁹trib⁹ miliarib⁹aut paulomin⁹eleuant̃ a terra. vñ mediū h̄ p abnegationē ⁊ nō p eq̄diſtātiā dr ſeu pticipationē. ¶ Ad declarationē dōʒ ꝙ loc⁹medi⁹aeris:⁊ ſi nā ſit calidus:p accñs tñ eſt:vt apparuit:frigidus tū pp de fectū radioꝝ illuc attingere nō valētium.tū pp oꝛbis
1.1.poſt pꝛⁱᵐ diſtātiā.q̃re ꝑ methau.loc⁹aeris.ſ.medi⁹ nō eſt ꝓpe aſtra calida exñtia:neq₃ ꝓpe radios refractos a terra q ꝓhibeat ꝓpe terrā ↄſtare:diſgregāte caliditate ↄſi ſtētias. Fiūt.n.nubiū ↄgregationes vbi deſinūt radij pp in imēſuʒ ſpargi.caliditas ēt ignis nō pōt ad tātaʒ aerē diſtātiā alterare. Qd̄ ēt adiuuat vapoꝝ nā illuc ptingēs:q2 cū foꝛte nāliter ſint frigidi.calidi vō acci dētal'r ad ſuā reuertunt̃ infrigidati nām tāq₃ pugna hita iter calidū ipſoꝝ accidētale ac aeris remiſſū cali dū:ad qd̄ ⁊ vēti aerē ↄcutiētes frigidi cooperant̃. vñ
1.meta.ca.4. 9 principio. Ariſt. Extincta caliditate pp ſuſpēdi vapoꝛē in aere q lōgi⁹ſupꝛa terrā vapoꝛ iſrigidat̃⁹iteꝝ ↄſtat. ⁊ pp de relictionē caloꝛis ⁊ pp locū.vʒ.frigidum. Quidā vō conant̃ h̄ deſtruere.q2 cuiuſlibet effect⁹ poſitiui cām volūt poſitiuā ⁊ nō ꝓuatiuā ⁊.q.violentā aſſignare. Cā vō ꝑinducta vr̄ ꝓuatiua ⁊ violēta. ⁊ iō vt cām po ſitiuā dent:in coꝛpoꝛa reducūt ſupioꝛa:cū hic mūdus oīs ex nec̄itate ↄtinuus ſit ſuperioꝛib⁹lationib⁹. mē
1.1.circa ꝑ. thau.ꝑ.qd̄ dicūt ↄtingere frigiditate aſtroꝝ frigidio rū.vt Saturni:veneris vel lune:nō p viā motus vel lucis.q2 ſic magis calefaciūt:ſ₃ p modū inſtrumētorū nāe ſuperioꝝ aut p ꝓpꝛias ipſoꝝ effectiuas q̄litates. S₃ id dicere nō ſanū foꝛtaſſe:cū dicat cōmētatoꝛ
0.42.in fine. 2ᵒceli ⁊ mūdi ↄ. A.ponētē ſtellaꝝ q̄ſdā iſrigidare ⁊ aliq̄s calefacere:eas in rei vitate nō agere frigiditatē ſ₃ caloꝛes ſil'es vnicuiq₃ el'toꝝ:qd̄ manifeſtū eē ait in Luna.ſ₃ pbl.dixi.25.⁊ dr̄ia.10.qd̄ ſufficit in hɔ accu ſationib⁹. Ac ēt pter Aꝝ.cām:cū dñſum ſit eadē.10.
ꝓbleᵗᵉ.20. ꝙ nā oīum recōpenſata fideꝝ adinuicē:tādē ad cali ditatē declinet ⁊ humiditatē. ¶ Adhuc nō ſolū imu tabūt mediū aerē vt fiāt in ipſo frigiditatis effectus ceu pluuie ac talia:ſ₃ hūc nos ↄtinētē ſil'r vt accidāt
1.1.poſt meⁿⁱ in ipſo. ¶ Cui⁹oppoſitū appet methau.ꝑ. Neq₃ incō ueniēs ē ꝙ effect⁹poſitiui ſit cā q̄dā ꝓuatiua:vt q̄ ime diata:neq₃ ēt frm eſt ꝓuatio oīno:cū neq₃ aliq̄d violē tū ipol'e foꝛtaſſis eē cōtinue:dū ei⁹cā pmaneat ſempi

terna. Circa id quoq₃ methoꝛologia rōcinant̃ q̄plu rima:nō pſenti ſpeculationi accōmoda. ¶ Pꝛopter aliud dōm ꝙ aer dimiſſus nāe ſue nō tēdit ad frigidi tatē:ſ₃ magis ad caliditatē:ſ₃ qd̄ ad illā vr̄ tēdere ſi bi p accñs id vt dñſuʒ ↄtingit. Qꝫ aūt appareat rece dēte calido infrigidari accidente ſil'r euenit eo ꝙ aer nō habeat tātā cal'itatē nā vt calefaciēs illō amotū. ¶ Ad aliud dōm ꝙ aer vt ꝓbatū ē determinat ſe ad cal'itatē nā.pp āt debilē cal'itatē ⁊ multimodā varie tatē videt̃ neq₃ cal'm aut frum in ſe pciſe continere.

Occaſione hmōi dicti in aeris deſcriptione vt alleuient̃ ⁊ ad ſupioꝛa eleuentur:heſitat̃ An is in ꝓpꝛia ſpera ſiue in ſeipſo leuitatē habeat aut grauitatē? vr̄
1.ꝑᵃdoc.2ᵃ.ca. ſing.poſt meⁱⁿ ꝓbleᵗᵉ12. nāq₃ hic p. A. leuitatē obtinere:cū eius iuuamētū ſit leuificare ac eleuare. ¶ Adhuc ꝓbl.25. aer ſurſum fertur vter.n.q̄ñ vacu⁹fuerit deoꝛſum fert̃:q̄ñ inflat̃ ſurſum pmanet pp aerē ſurſum ferri. Eti.de rōne. cali di eſt dilatari ⁊ moueri de cētro ad circūferētiā ſupio rē directius vt ignis oſtēdit ⁊ adoleſcētiū rectitudo ſ₃ aer eſt calidus.ei⁹.n.nā talis pnūciata. ¶ Ampli us q̄cunq₃ ↄueniūt ꝺm locū ⁊ foꝛmas ꝓpoꝛtionant̃. q2 q̄tū nā exibet de loco alicubi:⁊ de foꝛma tātundē
Tex.cō.25. 4ᵒceli ⁊ mūdi. Simil'rq₃ ↄſil'es foꝛmas hɔ affines ſe quunt̃ ꝓpꝛietates:cū oꝛiginent̃ ab eis.nūc aūt locus ignis ⁊ aeris ſatis ↄcidūt:ſ₃ ignis eſt leuiſſimū coꝛ poꝛū petēs qd̄ ſuperius diſpōne oī:q̃re aer huic ſub ſequenter. ¶ Rurſus. Spūs aialis eſt de mā aeris. reſoluit̃.n.in hunc aiali deperdito.dr̄ia.17. Spiritus vō ſupioꝛa petit cū ſit calidioꝛ res coꝛpoꝛis aialis ꝑ
doc.3ᵃ.ca.2ᵒ. circa prinᵐ. pꝛima. ¶ Item lapis acuto duro q̄ñ confricat̃ ⁊ acui tur q̄d:qd̄ deciſuʒ ab illo cōſpicit̃ q̄dem ſupius pete re:cum tñ ſit graue:totus enim lapis grauis: hēbit
dr̄ia pceᵗⁱar.3. itaq₃ in ipſius regione aer leuitatem.

In cōtrariū ꝙ vt dcm̄ ē:in ea que ipſi⁹ regiōe oīa grauitatē hñt pter ignē:etiā
ꝓbleᵗᵉ.17. aer hʒ:q̃re ꝓbl'.21. aer q̄uiſ miſceat̃ alicui. nihil leui⁹ vtiq₃ facit.hʒ.n.grauitatē aer in aere. Palin. Elemē ta oꝛdinant̃ in ḡnationē maxime:vnde oēs notificantes ipſa deſcripſerūt p id qd̄ in mixtionē eſt ↄcidere. A. q̄dē excepto eoꝝ tāgēte ꝓpꝛiū cū hoc eſſe dr̄ia.16. Id autē pficit̃ in ampli⁹:ſi adhuc nālius inclinet̃ in hunc locū in quo gignunt̃ ⁊ diſpenſant̃ fere cuncta. Inter q̄ aer ſui caliditate ⁊ humiditate ſufficiēter cō tēperat⁹ad alia:in vitā ⁊ ↄſeruationē eiuſdē oꝛdinat̃ potiſſime:ignis vō edax ⁊ perēptiuus ſuperioꝛa ha buit petere impſſionis extranee minime receptiua. Quō aūt in mixtionē ↄcurrant differentia monſtrabitur.16. itaq₃ aer in ſemet participat grauitate.

Propter pꝛimū q̄ppe ſciēdū ꝙ q̄d ſit aer:q̄dq₃ ſpera eius ac ipſemet:denotauit de ſcriptio eius. Audio quoq₃ p aerē ſufficienter puꝝ ⁊ tpatū ⁊ ad ſummū iter oēs abūdātias mediū vt poſ ſibile:eſt'vt ſit magnitudo lata p aerē figure ↄſimilis
te.cō.42.⁊.45 ipſa.n.ↄuocat ad motū:celi ⁊ mūdi.4ᵒ. Eſt aūt boꝛuʒ q̄tuoꝛ el'toꝛum q̄ddā in vltimo leue:ſemp petēs ſupe rioꝛa iꝑꝛohibitū.illic.n.ſaluat̃:vt ignis:aliud graue in ſummo iferioꝛa pq̃rens nāe dimiſſuʒ ꝓpe ibidēq₃ ſil'r cōſeruatū:ceu terra. Quedā vō mediū locū ⁊ na turā obtinēt iter iſta leuia ac grauia nō ſimpl'r ſ₃ ad aliq̄d ſicut aq̃ cōpatione terre leuis:aeris vō ⁊ ignis maxime grauis:aer autē ecōtra ꝺm ſe ēt ampli⁹ incli nationē hʒ ⁊ veloci⁹vt oſtendet̃ ad grauitatem q̃₃ ad leuitatē. Erit igit̃ leue qd̄ natū eſt ſurſum ferri:ſiue a
te.c.4ᵒ31.⁊.33 Lib.4.cō.29. medio nō ꝓhibitū. graue vō deoꝛſum ſeu ad mediū. 4ᵒceli ⁊ mūdi. Grauitas'tn̄ ⁊ leuitas ſil'r penes cōmē.

duplex extat. altera qdē qñ aliqd i eiꝰ extat loco q̄ nō eſt niſi velocitas motꝰ ad ſurſū ſui vł deorſuʒ ab eo qđ violētiā iducit. reliq̄ vo ſimplex qñ ex ſuū fuerit locū.

Propter ſcōm vo ſciēdū ꝙ aliq̄ ſenſerūt aereʒ in ſuo loco leuitatē hr̄e: ac ēt aquam nō hr̄e grauitatē: ceu in liº de pōderibꝰ conaꝛ oñdere Ptolomeꝰ vel Theſeus: q̄re dicit ſimpliciꝰ ꝙ ipſe idē cū oi diligētia q̄ potuit: iuenit idē pondus vtris aere pleni ⁊ nō pleni. Jngens ēt quoſdā ſcripſiſſe nō iſla/tū vtcūq̄ maioris pōderis fore iſlato. Qđ dicūt aliq
4º celi te. c. 29 cāri cū Arꝫ. videaꝛ ꝯtrariū ſentire: pp aeris diuerſitatē: experti in hūiditate maiori: minori vł media. ſilr groſ/ſicie: ſubtilitate ac medio. Sʒ aliȷ voluerūt aerē i ſuo loco hr̄e leuitatē ſʒ īfra parꝫ grauiꝰ eē plūbi obolo ⁊ īfra parꝫ. niſi grauitatē ⁊ leuitatē poſſideāt veras: qđ ⁊ aliq̄ tenēt moderni. ſicut Themiſtiꝰ ⁊ eiꝰ imitatores
4º celi te. c. 29. vn̄ conatꝰ ē motiui expreſſiuū ꝯfringere Arꝫ. quo oñdit aerē grauitatē in ſeipſo ꝯtinere. Uoluit nāq̄ h talēti lignū grauiꝰ eē plūbo in aere: idq̄ citiꝰ illo deorſū petere: aque vo id ſupnatare: plūbū aūt ſubmergi. eo
B ꝙ lignū in aere exñs: triplici grauitate celeri rapiꝛ deorſum: puta q̄ ipſiꝰ ⁊ aque ⁊ terre. plūbū vo horꝫ duorū ſolū cū ipm ad lignū mīme participet aere: ſʒ ſup/natat ipm aque. nā ipſius relatione lignū eſt leue pp aeris dñiū talis: plūbū aūt graue. aq̄ ēt reᵘ cū in eo dñeꝛ terra potiſſime. Trāſlatio ſiqdē arabica grece vtplm̄ cōmētatiua id ſeriat ita. ſicut ſcimꝰ dicētis ꝙ lignū cētū librarꝫ in aere grauiꝰ q̄ʒ duarꝫ librarꝫ plūbū. Jnqt ſiqdē Themiſtiꝰ cāʒ nō exiſtere quā tradit Arꝫ. puta q̄ plures grauitates exiſtūt in ligno q̄ʒ i plūbo celeriꝰ tēdere deorſuʒ pp aerē hr̄e grauitatē in eiꝰ lo/co: ſʒ qñ lignū pp maiorē molē plus participat gra/uitate terre ac ēt aque plūbo minoris q̄ntitatis ita vt aer dñans in eo nō ipediat terreſtreitatē aut aqueitatē in ſeipſo: ſʒ bn̄ ipedit eā in aq̄ cū ſit leue in ipſa. Jnduxit ēt is Ariſt. hoc ꝯtingere ꝙ elr̄ta pmaneāt in lo/cis ꝓprijs violēter: ceu ſtāt in extraneis niſi grauita/tē ⁊ leuitatē poſſideāt nā. Hūc āt ipugnat cōmē. Ari.
4º celi cō. 30. ſnīaʒ ꝯfirmāſ: vt ampliꝰ videbiꝛ tertio dicēdorꝫ. cā. n. ꝑtacta eēntialis eſt Ariſt. ⁊ occulta: Themiſtij vo accidētalis ⁊ apparēs. vn̄ is accepit cāʒ accidētalē eēntialis loco: ⁊ peccauit. Cā qdē extitit erroris eius. q̄ cā accñtalis eſt ꝑ ſe manifeſta. eſſentialis vo quā tradit Ariſt. occulta q̄ cū latuerit. Themiſtiꝰ accñtalē illā hac neglecta ſuſcepit. 2ᵐ ēt ipſiꝰ iductū nō valet: qm̄ ḡuitas alr̄ dr̄ ⁊ vī equoce de ea vt viſuʒ quā hʒ elr̄uʒ in ſeipſo ac de ea q̄ foris. Quidā vo ꝯfigurati ligni celeriꝰ deſcēdētis plūbo voluerūt ꝑ cā neceſſitatē vacui aſſignare. vt q̄ maior moles ligni ampliꝰ ſcindit aerē ac hiatū iducit āpliorē circa quē timet nā vacuū itercidē. niſi celeriꝰ id moueaꝛ in aere: qđ nō talr̄ euenit q̄ minꝰ in plūbo. Sʒ id nō valet. q̄ ſic grauia ⁊ leuia nō mouerenꝛ nā verꝫ violēte magl. ¶ Adhuc fortiꝰ tūc ꝓhibēs reqreref in ꝓhibēdo deſcēdere ḡuita/tē alicuiꝰ maioris apparētia ⁊ leuioris pp neceſſitatē vacui q̄ʒ plūbi grauioris exñtia ⁊ minoris: neq̄ poſ/ſet i vacuū itercidē: cū mox vtrinq̄ ſubitret aer. Aliȷ vo illō celeriꝰ deorſuʒ dixerūt lignū tendere ꝑpea q̄ maiꝰ ꝑfectiꝰ ſuſcipit ipreſſionē motꝰ aeris deorſuʒ la/titudine ſupficiei plūbo minori. ¶ Aſſumūt. n. ꝙ aer moueaꝛ ꝯtinue: vt dnotāt athomi. ſilr ⁊ aq̄ ꝯtinue de q̄ minꝰ vi agitata. Sʒ hꝰ aeris motꝰ eſt vērꝰ. ipſe nāq̄
ꝓblᵗᵉ. 17. aer eſt motꝰ ꝓblꝰ. ꝑncipiū iſup motꝰ ēt inſufflationis vēti eſt a ſupiori loco: itāq̄ʒ ab eo qđ ē formale in ipſo
ca. 1º poſt ꝑnᵐ methau. 2º ⁊ ſcđa ꝑ. Motus igiꝛ hꝫ ipellit deorſuʒ ve
Sū. ꝑº coc. 2º lociꝰ lignū ꝑtactū plūbo. ¶ Dōm ēt illō nō valere. q̄
ca. 9º vſus finē aer qcqd dicat Auēpetras qeſcit relictꝰ magl ſue nāe.

Jtidē ēt ꝯceſſo ꝙ aeris motꝰ ſit vētus qđ ſane nō dr̄ vt ibidē declaraui. nō fit adhuc motꝰ aeris tātꝰ ad iſeriꝰ q̄ valeat corpꝰ in eo poſitū tā celeriꝰ altero deorſū ipellere cū hūc ꝑcipiamꝰ nō raro qeſcere. vt pēna oñ/dit in eo ſuſpēſa. Adhuc vētorꝫ latio lʒ ſuperius ſu/
mat exordiū nō tñ directe in deorſum: ſed in obliquū ca. 1º poſt ꝑᵐ ꝓbl. colᵗ. et 13.
perflāt. methaurorum. 2º ⁊ ꝓblematum. 25. ⁊. 26. ꝓblᵗᵉ. 26.

Propter tertiū vo ſciēdū ꝙ aer in ꝓpa ſpera hʒ grauitatē ſiue iclinationem q̄ ipſe
vł qđ poſitū in eo faciliꝰ deorſuʒ moueaꝛ ac celerius 4º celi. te. c.
vt iductū Ari. Qđ ⁊ rōnibꝰ ꝓbaꝛ ⁊ firmaꝛ ſignis: qm̄ terra nālr̄ tēdit ſꝑ deorſuʒ ⁊ ignis ſurſuʒ vt tactū: violēter vo illa ſurſuʒ: ille aūt dorſuʒ: qđ appet. q̄ ex re/motōe circūſtātiū: vt aq̄ vł aeris: nō aſcēdit ea: neq̄ h deſcēdit. aq̄ aūt ⁊ aer itermedia grauitate ꝑticipāt ⁊ leuitate: ampliꝰ tñ grauitate: ita vt horꝫ actꝰ grauitatꝫ eſt ſimilior motui ſuo nāli: q̄ʒ velocitatis actꝰ violēto nā ſi auferaꝛ terra: nālr̄ deſcēdit i locū illū: vt ſenſus edocet: aq̄. Si vo remoueaꝛ aer: violētia in ipſius occurrit locū aq̄. ſilr̄ ſi tollaꝛ ignis aer ipſiꝰ locū violentia replebit. ⁊ nō eꝫ. Si aūt ſecedat aq̄ vel terra nālr̄ aer tēdit in illū locū ex iclinatiōe grauitatis ⁊ non ex neceſſitate vacui: vt fortaſſis qs dicet: ceu ꝯfirmabiꝛ in ampliꝰ. ſurſuʒ vo moueꝛ violēte igne ſe moto. Palin. Ei qđ eſt māle locꝰ debeꝛ iferior: ipſe nāq̄ talis: ſʒ
hūiditas q̄ eſt ꝓpa q̄litas aeris. diia. 13. iter ceteras ꝓblᵗᵉ. 45.
q̄litates mālior exiſtit. vn̄ ꝓbł. 11. Hūidi ſm nām dorſuʒ motꝰ. ¶ Rurſus. Quorꝫ ē vna ſupficies vnū icli
naꝛ in aliud: cū hēant iter ſe cōpōnē: ſʒ vna extat ſup/ Ter. cō. 3
ficies aeris ⁊ aq̄: puta hūiditas. 4º celi ⁊ mūdi. ⁊ ꝓbł. ꝓbᵗᵉ. 3.
25. ꝑ quā hos terminari ꝯtingit: nō aūt ꝑ caliditatem aut frigiditatē aliqd terminaꝛ. ⁊ iō lʒ aq̄ ⁊ terra ꝯue/niāt in frigiditate: nō tñ eorꝫ vna ſupficies exiſtit ibi/
dē: q̄re aer nō humectaꝛ cōtangēs aquā: in eodē. De/ ꝓblᵗᵉ 3. ꝑt 25
ſcēdit igiꝛ nāliter aer ad aquā: nō aūt ipſa: cū ſit gra/uior aere: ad ipm: ſed violēte magis coadiuuante tñ ſupficie vna ꝑfata. Et ob hoc per facilia ingenia vnū
ad aliud deduciꝛ: q̄re Arꝫ. pp qđ aq̄ in vas ignitū de/ 4º celi te. c.
ſtruiꝛ ſiue deduciꝛ. ſit. n. vas vitreū ſpiſſum: formatū vt vētoſa fere: hñs os acutiꝰ reliq̄ corpore: in rotūdi/tate termināſ: in q̄ ponaꝛ cādela ſufficiēter ignita. cū autē fuerit calefactū ipſiꝰ orificium: in aquā celeriter talr̄ imergaꝛ vt nequeat aer mō ſubintrare aliq̄: tunc vtiq̄ videbis aquā velociter in vas eleuari vt ⁊ tādē lumē extinguat. Cuiꝰ qdem Alexāder duas aſſignat
cāſ: q̄s Themiſtiꝰ ſatagit vitiare. Cōmētator vo hūc cō. 29. 4º celi
repellit cū remorſu: cū aliq̄ ꝯſenti ēdo Alexādro. qđ omitto breuitatis grā. cū ēt neq̄ pn̄tis extet negocij. Jd āt multiplicia ꝯfirmāt ſigna: vt illud qđ tactuʒ de talēti ligno velociꝰ plūbo ruente deorſum. Qđ defē/dit cōmētator ꝯ Themiſtiū cōpando horꝫ motū deorſuʒ adinuicē in igne: ⁊ qđ cū cā ſit eſſentialis ꝑ ſe concludēs. id vificari dʒ de vtroq̄ poſito pōdere eq̄li. Tres. n. grauitatis cāe excedēt duas. de hoc. n. The
miſtij nō vificabiꝛ cā: ſed fortaſſis id negaret. ¶ Ad/ 2º ꝓblem
huc Arꝫ. vter vacuꝰ puta aere plus trahit deorſum. iā ꝓblᵗᵉ. 4
vʒ. qđ vidi experiētia ita fore i aere ſubtili: calidiori ⁊ ſicciori: replēdo veſicā nō ſolū oris ſpū: ne diceref humidū: in ipſo imiſſuʒ ꝯtineri graue: verꝫ ēt follis: pōderādoq̄ poſtea repperi vtrē quaſi plumbi obolo
plus ire deorſuʒ. addidi h qñ legi de celo. Dicit tñ cō 4º celi. cō. 4
mē. ꝙ teſtimoniū inductū ab Arꝫ. de vtre nō fuit ſu/ vſus finem
ſtentatum ſup ipſum iprobando ꝙ aer in ſuo loco habeat grauitatē. verum iduxit ipm ad confirmanduʒ. vnde ſi nō fuerit ꝯceſſum nihil nocebit cuʒ fuerit ma
nifeſtum rationi. Debet etiā corium vtris ſiccum eſſe Jn fine. cō
⁊ ſubtile. vnde cōmē. videꝛ ꝙ vter Arꝫ. quo teſtifica/ 30. 4. de c

tur id fuit ſubtilioꝛ ⁊ ſiccioꝛ q̃ȝ themiſtij.dȝ ⁊ aer me
dius eē ſubā ⁊ qualitate.❡Rurſus.Experimur faci
lius foꝛe aerē depellere deoꝛſum q̃ȝ ſurſū.ſilr ⁊ aquā
qđ grauitatē denotat in ſeipſis:ampli⁹.ſpūs aīalis
emiſſus in aerē:lȝ ī ipo caloꝛ cadat īnat⁹:moueť de/
pbl.45. oꝛſum.hūectať.n.Palin.Qđ in idem ↄcidit ꝓbľ.xj.
Uox magis eſt audibilis deſup inferius:q̃ȝ deoꝛſum
ſurſum.ꝙ ſi dicať cū voce hūidū educi qđ hȝ graua
revt vł Ar.ibidē tāgere:dicā ſilr ⁊ calidū qđ dȝ alle
uiare ↄ̄ pōderat hūido. Eti. Cōpoſita ex his in qb⁹
viget ignis ⁊ aeris nā deoꝛſuȝ ruūt:vt fulmia igneſ/
q̃ȝ cadētes.Aer igiť in ꝓpꝛia ſpera ↄtinet grauitatē.
Noſce:qđ in h facit dubitare q̄ſito : neceſſitas extat
vacui ⁊ inſtātia cauſe Ariſt.⁊ Themiſtij.

Propter quartum qdē ad pmū dōm ꝙ p aerē alleuiāť
mixta ⁊ ad ſupioꝛa reducunť p cōpationē ad terrā ⁊
aquā:q̃ grauāt ⁊ ad īfima eadē deducūt.dcm̄ nāq̄ȝ ae
rē leuē foꝛe illoꝝ cōpatiōe:nō tñ ꝙ ipſe mixta eleuet
ac alleuiet in ei⁹ ſpera.❡Ad aliud dōȝ ꝙ Ar.diſpu
tādo ꝓceditnō aūt determinatiōe aſſerēdo.vñ ibidē
illud gloſans dixi ꝙ magis Ariſt.dubitāti aſſilēť q̃ȝ
docēti.⁊ id appet:qm̄ mox ī ↄ̄riū ſubdit. Si aūt aer
ſurſū alleuiat ⁊ ꝓhibet deoꝛſum ferri.q̄re grauioꝛes
ſunt inflati vtres.vȝ.❡Ad aliud dōm ꝙ aer ē modi
cū calid⁹:niſi aq̃ ac terre ampli⁹relōne:q̄re hūiditas
eidē verius inexñs vincit ei⁹ calitatē.ipſum.n.ſubſi
dere inclinat.vt ſpūs oñdit aīalis in aerē delapſus:
cū ſit q̄litas nālis loci infimi q̃ȝtitatiua. ❡Ad aliđ
dōm ꝙ lȝ aer ↄueniat cū igne in aliqb⁹:magis tñ cō
uenit cū aq̃ ⁊ marie in his qb⁹ loc⁹ expediť q deoꝛ/
ſum ceu ſupficiei q̄dā idētitas ac cōis vtriſq̄ȝ hūidi/
tas.❡Adhuc in oꝛdine vniuerſi qđ ſubeſt alicui in
ter aliq̃ loca extrema aſſilāť p amplius inferioꝛi cōi
mediato q̃ȝ ſupioꝛi ↄſili:vt appet in ↄſecutiōe nāe in/
ferioꝛis a ſupioꝛi.nō.n.vł id mediū arithmeticū āgu
ſtū:ſȝ geometricū magis latuȝ.❡Ad aliud dōm ꝙ
ſpūs aīalis nō moueť ſurſum a calo tm̄ : veꝝ ab aīa
cū v̄tute magis pncipale nāq̄ȝ agēs exiſtit. Spūs ēt
lȝ reſoluať plus ad aerē:eo ꝙ ē coꝛp⁹ qđdā ſubtile ſi
bi cōtinuū:rōne tñ calitatis ipſi⁹ conuertiť in ignē p
ampli⁹.❡Ad aliđ dōm ꝙ lȝ mīmū cōfricatiōe deci
ſum a lapide calitate ſuſcitata q̄dā ac motu petit pꝛi
mitus ſuperioꝛa:vt mox tñ inferioꝛa.Figura etiā in
motū cōcitatiua:latioꝛ id cauſare coadiuuat.

❡Differentia. xv.

Q ignis non ſit calidus

moſtrať:qꝛ ſi eēt calidus calefaceret:ac
caloꝛ ſibi adeſſet:ſed hec ei ſm Algaçe
lē nō inſūt.❡Adhuc cū đ rōe calidi ſit tēdere ſurſuȝ
moueť.n.a cētro ad circūferentias:nūq̃ȝ deoꝛſum tē
deret.⁊ ita mixta nō eēnt ex q̄tuoꝛ elťis ↄcreata. Qꝫ
ſi dicas eū q̃ deoꝛſum violētia petere:tūc mixtio non
erit nālis:ſȝ violēta ⁊ ſic nō pmanēs.Jtidē ſi eēt cali
dus cū de rōne calidi ſit lucere:illuminare:īflāmare
foꝛet aut ignis q eſt carbo:flāma vel lux:ſȝ tūc ei⁹lu
mine ꝓhiberet ſtellas nocte videri : vt lux impedit
diurna.❡Rurſus.Si foꝛet calidus ⁊ maxime cum
pꝛeſtetur illi caliditas in ſummo iam coꝛrūperet cir/
cunſtantia:vt oꝛbem ſuperius ⁊ aerē inferius. itaq̄ȝ
ignis calidus non exiſtit.

In oppoſituȝ ſūt pbantes cū ſenſu p̄ſtātes ſibi calitatē ī ſūmo.vñ ignis
eē caloꝛē ⁊ ſiccitatē ē hꝛe in ſūmo.❡Adhuc.ſi vnuȝ
Tex.cō.18. ↄ̄riū ē ī nā ⁊ reliquū.ſcđo celi ⁊ mūdi.ſȝ fridū eſt in
nā pmo aque inditū:vt apparuit dīa.12.⁊.13.igiť ⁊
calidū erit in nā:qđ nulli niſi igni:vt ex p̄miſſis viſū
dīȝs pōt adaptari.❡Ampli⁹ ↄmē.2.đ ge.⁊ coꝛ.qñ Colliť cō.49.
aliqđ ↄ̄riū fuerit ī aliq̊:nece alteꝝ ī eo īueniri:ſed fri/
dū īueniť in gñe q̄litatū:ğ ⁊ calidū.Cōtraria vo ex/
petūt ſubiecta diuerſimode affecta ſeoꝛſum tm̄:nō.n.
vna ſm oēs determinatōes oppōnis coexiſtere pñt.
Cū igiť aquā friditas diſponat:ignē calitas afficiet.
Jtaq̄ȝ ignis ē calidus:qđ nullus cōpos negat mēte.

Propter pꝛimum v̊o ſciēdū ꝙ ignis ē duplex:ꝓpꝛius qdē ⁊
eſt hic nālis.vñ p̄ metau.Qđ ↄñr igiť pp ↄſuetudi/ Ca.p° i me°
nē vocam⁹ignē ñ ē ignis:exceſſus.n.cali ⁊ velut fer/
uoꝛ ē qđ ignis.Ali⁹ v̊o ſpicus:q elntū ī pꝛope ignis
extat coꝛp⁹ ſimplex exñs:c⁹nālis loc⁹ ſup oēs elnta
rias exiſtit ptes:q ē ↄcaua celi ſupficies:leuitatē hñs
abſolutā:c⁹nā calā ⁊ ſic.c⁹eē ī gñatī ē maturare:ſbti
liare pmiſcē ⁊ friditatē ſubmittē alioꝝ:c⁹ ſm Alga/
çelē nō ē niſi vna tūica.ſimplex.n.ē ⁊ vniformis:nec
hȝ lumē ſm ēt.A.đ celo ⁊ mūdo aut coloꝛē:ſic̄ neq̄ȝ Auer.4° celi
coꝛp⁹celi vel aer:ſȝ ⁊ ſbtilioꝛ eo.ſi.n.hꝛet coloꝛē ꝓhi cō.32.p⁹me^m
beret vidē ſtellas ī nocte.⁊ lumē facēt ſup terrā:ſicut Colliť ca.12.
ignes accēſi ī ea.Uñ Auer. de ſen.⁊ ſen.Jgnis nō lu poſt pn.⁊ ca.
cet niſi qñ adūať cū alio coꝛpe:qđ īuiť.3.de ge.aīa/ 14.poſt me^m
liū.Jgnis ſp vř foꝛmā nō ꝓpꝛiā hñs:ſȝ in altero coꝛ Circa pn^m
poꝝ: aut.n.aer vel fum⁹ aut terra vł qđ ignitū.Co/
loꝛ aūt cādele ⁊ lumē ipſi⁹ñ ſit niſi ex pmixtiōe ignis
clari ī fūo tenebꝛoſo.ex qb⁹ↄiūctis ſit lumē ⁊ coloꝛ:
⁊ alr ignis pur⁹ coloꝛē nō hȝ:qđ oñdiť:qꝛ vbi ignis
foꝛtioꝛ ē ī cādela:illic vix coloꝛ īexiſtit:ita vt videať.
.q.feneſtra vacua:ī q̃ nō ſit inanitas ⁊ aer:⁊ v̊ioꝛ hic
ignis ē ille q ē ibi.Jgnis v̊o alteri⁹ ꝓpꝛij elťati:tres
vt iudicatū ſūt modi.ſ.ignis carbo:flāma ⁊ lux.5.to
picoꝝ 2° de ptib⁹ 2° ca.⁊ ſimpliciū p̊.ſm.n.mām di/ Verſus finē
uerſificať:cū verius ignis ⁊ vlr elnta in partes q̃ ſt Ca.15.v̄ſus
diuerſaꝝ foꝛmaꝝ diuidi minime poſſint.Sūt eñi ſpē finem
indiuiſibilia:⁊ ſi q̃ȝtitate aut rōne applicationis ad Diſtin.2ª ca.
mām diuidanť. nam ſi māe ignis occurrat terreſtri 3° v̄ſus finem
ignis carbo ↄſurgit:ſi v̊o aquee flāma:⁊ ſi aeree lux ⁊ diſtin.3ª ca°
efficiť.ꝓpꝛie.n.aer lumis ē ſuſceptiu⁹.Cā qdē q̄re ⁊ 4° circa pn^m
ſpicus dꝛ ignis:qꝛ nō hȝ ille nomē noīatuȝ aliud ab A
iſto ſicut ē nomē noīatū glacies ⁊ aq̃.ꝙ ſi eſſet noīa/
tum:vocaremus aquā glaciem.Alexāder methau.
ibidē.Calidū quoq̄ȝ ſicut ⁊ alia quelibet elntoꝝ q̄li/
tas duplex exiſtit ⁊ p ſe qdē ⁊ per accñs. Per ſe vo
aut in ſūmo vt qđ ignis aut reſpectiue ⁊ id aut actu
quale quod aīaliuȝ vel potentia ſeu virtute vt terre
naſcētium:p accñs aūt vł calidum aque.

Propter ſecundum qdē ſciēdum ꝙ q dāſequentes ap/
parētia ⁊ ſophiſmatib⁹ đcepti poſuerūt ↄ̄ria vt ⁊ ignē
dicāt eē fridū:ſic̄ appet.4.meta.deteſtatū.hi.n.ſiles Colliť.t.c.21.
ſūt teſtificātib⁹ Anaxagoꝛā idicātē ſup niuē ſapiētē
ꝙ nō ē alba:qꝛ dixerūt opoꝛtē viꝝ ſapiētē ī reb⁹nāli
bus exaltare aīam ſuā a ſenſu:⁊ ponere ipſam altio/
rē illo:⁊ deridere imaginationes ſuas:ſimpliciuȝ.2.
ca.i.quibus vtiq̄ȝ non eſt inſiſtendum:cū ſenſum ne/ ⁊ cōplex.2°ca.
gent egentes eo:⁊ oēm demū cognitionē. ſecundo.

Propter tertium eqdē ſciēdū ꝙ ignis calid⁹ ē ī ſūmo.vnde
ꝓbľ.25.Jgnis ſp calid⁹ ⁊ eo nil calidi⁹.⁊ pharmaco ꝓble^te.19.
rū p̊.diſt.2ª ca.4.in pn.Nō ē miꝝ ſi aq̃ ſit igni ↄ̄ria:
cū ſit in ſūmo calitatis ⁊ ſicci.q̄re p̄ theoꝛice.Calida Ca.5° p⁹me^m
ſubā que invltimo eſt caloꝛis ē ignis.Qđ pꝛobatur:
qm̄ id qđ immediate calefacienti ſupponiť eſtq̄ȝ ſu/
ſceptiuū caliditatis:reddiť calidū ab eo:hic autem
eſt ignis: reponiť.n.ſub oꝛbe imediate calefaciente Colliť.t.c.42
motu ⁊ luce.ſecūdo celi ⁊ mūdi.⁊ methau.i.qđ po/ Cap.p° circa principium

res dicat ãt dĩe. ¶ Adhuc qḋ opus inducit caliditaṫ ẽ est calr̃m: cũ actio faciat scire formã sicut trãsmutatio nãm: dĩa. 13. id %o agit ignis. calefacit. n. euapora/ tionem resolutionẽ inducit: rarificat: alleuiat: aggre gat: q̃ eidẽ tribuit ⁊ q̃ diuersa segregat: digerit ⁊ fri/ giditati ꝯriat: supiora petit: adurit ⁊ hꝫ. Itaqꝫ hꝫ est calid⁹. Sciẽdũ tñ ꝙ intẽsior ẽ calitas in igne hic mã li: q̃ȝ in igne forali elr̃nto: eo ꝙ ipsa i solidiori suscipit̃ subo: qḋ oñdit ea calibi ipressa ⁊ stuppe: qḋ fortassis ⁊ ad finẽ fcm̃ ẽ gñatiõis: ne ignis reliq̃ corrũpat el'ta
Tex. cõ. 21. mixti. vñ Cõmẽ. sup id scõi de ge. ⁊ cor. Ignis ẽ arsio calidi ⁊ sic. iõ nihil ex igne gñat̃: vt ẽt tactũ ꝺ gñatio ne aialiũ scõo. Quare Alexãder. hoc nõ inuenit̃ ni/ si in igne q ẽ hic. Ignis aũt q ẽ in vltimo ꝯtinuitatis puta orbis nõ ẽ in fine caliditatis ⁊ ebulitiõis. Qua pp plura elr̃nta sunt cãe gñationis. ¶ Sꝫ ꝯ id. pp qḋ vnũqḋqꝫ ⁊ illud magis. pp ignẽ; aũt q est elr̃ntũ: alia sunt calida ⁊ elr̃ntata: ita vt ignis q h̃ existit. ¶ Ad/ huc in vnoquoqꝫ gñe vnũ extat pmũ qḋ est cã calido rũ posterio⁊: vt ignis est calidissimus. Est nãqꝫ alijs
Tex. cõ. 4. hic cã caloris. meta. 2. Is aũt vꝫ ignis q est elr̃ntũ: cũ ve⁊ sit ei⁹ ẽẽ. ¶ Dõm ꝙ ignis elr̃ntum pmũ extat ca lido⁊ ⁊ ꝙ illud pbĩ %itatẽ hꝫ i analogicis: nõ aũt in pure vniuocis: vt hic hõ gñatuȝ est pp hũc gñanteȝ. igit̃ generãs hõ magis est gñato. nõ valet. neqꝫ in pu re equocis: vt in hoĩe picto ⁊ vo. vificat̃. n. in analo/ gicis ⁊ in his in qb⁹ faciẽs, generãs ẽ tota cã ei⁹ qḋ fit. qḋ nõ hic euenit: cũ ignis calitas, fortificet̃ ꝑpter nãm suscipiẽtẽ illũ: qḋ signãt mãe ostẽse. sil'r si aliqd est pmũ ⁊ alicui⁹ cã: id põt sibi amplius ⁊ min⁹ ineẽ ꝟm subti vt tactũ susceptionẽ aut aliter quocũqꝫ mõ Nosce ⁊ cũ eo qḋ tactũ nona. ꝙ nã duplex est. vl'is ⁊ particularis. vl'is qdẽ vt afflans ⁊ imprimẽs in hec iferiora: vtus. celestis q̃ adheret vie vni ⁊ ordini: qḋ indicat mot⁹ illius a q̃ bonitas ⁊ pfectio cãt̃ in istis.
In medio vñ scõo creticoꝝ. ca. 2. Oẽ bonũ pulchrũ ⁊ oẽ qḋ or/ dini vni adheret ⁊ vie ⁊ oñdit̃ in eo vestigiũ sapie nõ est illud nisi de sursum pticularis vo est impressio in hec infima sigillata ꝑori vl'i. regit̃. n. ⁊ gubernat̃ p il/ lã q̃ ẽt duplex existit: vna qdẽ infima: altera vero dua rũ media sicut q̃ viuẽtiũ nã ꝟm magis ⁊ min⁹ distãs ab illa supiori: ⁊ ꝟꝫ hoc plus aut minus ordinata: vt humana maxime cũ ei amplius ꝓpinquet. Infima q dẽ sunt q̃ elr̃ntoꝝ: ꝑori: pp longe distare: fere opposi/ ta. ⁊ iõ minime ordini vni adheret ⁊ vie: ⁊ ꝓpria mã pma ⁊ que elemẽtoꝝ sibi viciniora. q̃re factũ ꝙ mul ta sunt ꝯ nãm particularẽ: non tñ vl'em: cum ea sit particularis cã ⁊ dñatrix nãe. vñ lꝫ mors sit ꝯ impe/
Tex. cõ. 37. tum nãe particularis: nõ tñ vl'is. Et ꝓpterea scõo ce li ⁊ mundi seniũ ⁊ oĩs defectus ⁊ corruptio est ꝯ na/
Tex. cõ. 56. turam. ⁊ qnto physico. Corruptio nõ est extra nãm.
B senescere. n. ꝟm nãm erit ⁊ ita femella dr̃ masculus orbatus vel occasionat⁹. 2° de gene. aialium. nã eniȝ particularis ⁊ ꝓpꝛie q̃ forma existit: pfectũ sp ⁊ ma/ rẽ intendit: cũ sit qd diuinius: sꝫ vl'is cũ nã ẽt q̃ mã ⁊ maxime pp ꝓuationẽ admixtã femellã ẽt adoptat: cũ sine ea non possit gñatio saluari qcqd senserit. A. qñ qꝫ. Simil'r ꝙ aqua maris fluat ⁊ refluat pp nãm par ticularem ipsius existit: cũ ei⁹ nãlius sit quiescere: sꝫ nõ ꝯ nãm vl'em: vt motum lune mouentis mare ꝟm ꝙ ad angulos q̃tuor mundi occurrit: differẽtijs. 88. ⁊. 168. per huncqꝫ modum ignis descendit leuis ad mixtionẽ. ⁊ terra eleuatur ad eandem grauis.

Propter quartum quidẽ ad pmũ dõȝ ꝙ ignis i spera sua nõ dr̃ ꝓpꝛie in se calefacẽ: cũ id dicat trãsitũ in mate/ riã exteriorẽ q̃ in eo nõ existit: sed vbi cõiungit̃ aeri: sed calescere dr̃ verius cũ actionẽ dicãt intrinsecam fere ad modũ ei⁹ qḋ ẽ appetere ⁊ agere. Ignis autẽ hic mãlis in mã ens extnea ꝓpꝛie dr̃ calefacere: cũ in vna ens trãseat in aliã. ¶ Ad aliud dõm ꝙ ignis nõ descẽdit deorsum p nãm ei⁹ ꝓpꝛiam: sed vi nãe vt ta/ ctũ vl'is gubernãtis gñationẽ ⁊ corruptionẽ: neqꝫ mi xtio est simpl'r nãlis: sed potius ꝟm qd violenta: pu/ ta ex inclinatiõe ignis in sursum. Et ꝑpterea dici põt C ꝙ mixtio quodãmõ violenta: ⁊ magis rõne ignis q̃ȝ alioꝝ elr̃ntoꝝ. Et q2 q̃dam violẽtia ⁊ oppõ mixtis in cludit̃: tũ rõne pmaꝝ qualitatũ: tũ q2 scdaꝝ localiuȝ necesse sit mixtũ aliqñ corrũpi. ¶ Ad aliud dõm ꝙ sermo hic est de igne ꝓut est elr̃ntũ: tu au teȝ adducis ignẽ elemẽtatũ vt oñsum ꝓus. ¶ Ad aliḋ dõm ꝙ nõ corrũpit orbẽ nec agit in ipsum cũ act⁹ agẽtiũ sint in mã patiẽti ⁊ disposita. orbis aũt hꝫ non suscipit im/ pressionẽ: cũ ꝟm cõmẽtatorẽ nõ secũ cõicet i mã. Cor
Te° de sub orbis i pncꝑ 1° celi cõ. 3. pora nãqꝫ celestia nõ recipiũt peregrinas ipressiões neqꝫ aer corrũpit̃ calore ei ꝯtiguus: q2 ignis supior vt tactũ nõ calid⁹ disariã: ẽt remittit̃ in calore pp di/ stare a causis calefacientib⁹. orbis resistit ẽt igni cuȝ alijs elr̃ntis fridis hñtibus ꝯrietatẽ ad ignem: ⁊ pro
Phs ca. p° circa pncipi. cõtor cap. 2. pter hoc impugnat: pmo metauroꝝ. Anaragorã po nens supra hũc aerẽ totũ ẽẽ ethere lucido inflãmato plenũ. Cũ. n. hec inferiora elr̃ntoꝝ nihil sint %e respe/ ctu ipsius corrũperent̃ oĩno: ita vt gñatio ⁊ oĩs cessa ret mot⁹ hꝫ: qḋ disariã respuũt peripathetici.

¶ Differentia. xvj.

QUod elementa sint in mixto ac/ tu aut ꝟm formas eorum in eo maneant sub͂ales ostendit̃: quoniam ex elementis generã tur generata ⁊ conuertunt̃ in corruptione non cor/ rupta in suis formis eẽntialibus. A. Inquit etiã ele/
p° susti° ca. 1 post medium mentum corporeum in mixto ꝟm essentiam existere. quod ⁊ innuit primo prima: quando dicit pluriminȝ
D oc. 3° ca. p in principio. Te. c. 44. ⁊. 4 coll. t. c. 13. i fi vnius elemẽtoꝝ plurimum alterius cõtangere. Ue/ rus autem contactus solus existit corpoꝝ: ꝓ de gene. ⁊ cor. Et i. Oĩs actio ꝓuenit ab eo qḋ ẽ actu. 9. meta. sed elemẽta agũt ⁊ patiuntur in mixto alioquin mi/ xtũ corruptibile nõ foret. Palin. Si elemẽta in actu non pmanẽt in mixto iam nõ mixtio causabit̃: sꝫ ma gis corruptio. cũ mixtio subꝫ ꝓsuppoat. Est. n. misci biliuȝ alteratoꝝ vnio. ꝓ de ge. ⁊ cor. Alteratio %o a
T. cõ. 90. i fi Coll. t. cõ. 10 gñatione distat. ibidẽ. qm̃ alteratiõis subm actu exi/ stit: gñationis aũt potẽtia. ¶ Itidẽ: si forma sub͂alis mixtis sit actus mãe: formis simpliciũ corpoꝝ elr̃nto rum exclusis: tũc simplicia corpora elemẽtoꝝ rõneȝ pdent: cũ elementũ sit id ex quo cõponit̃ res ꝓ: ⁊ ẽ in eo indiuisibile spẽ in aliã spẽm: dĩa. xj. sublatis %o substantialibus formis simplicium corpoꝝ nõ causa bitur mixtio. Palin. Si non manent actu tũc vꝫ. cuȝ materia mixti nullã actu formã obtineat nec simpli/ cis nec cõpositi: ꝙ ꝓuatio eius sit adeo gñalis ceu q̃ materie pme: sed ipsa est simplex omni de se carens forma cum in fundamẽto nature nihil sit discretum.
Tex. cõ 17. meta. i. igit̃ ⁊ mã cõpositi. qḋ oĩno extra rõnẽ existit. ¶ Adhuc mã mixti cõis existens per nihil efficiet̃ ꝓ pria huius vel illius materia. tot. n. formas hꝫ com/ positi materia: quot ⁊ pma. ¶ Amplius cuius ẽ po/ tentia eius est act⁹: de somno ⁊ vigilia pncipio: si igi tur elr̃nta potentia inmixto erũt ⁊ actu: cũ ens oẽ po
Tex. 14. ⁊. 16 tentia sit aut actu. sũ t. n. primaꝝ dĩaꝝ entis. 5. meta. ¶ Rursus. vbi cõuenit inuenire ꝓprietates ⁊ passio nes elementoꝝ est ⁊ ipsa repire: cum passiones sint a
Tex. 14. p° theo. cap. 5 ante medium subiectis inseparabiles: physi. ⁊ gñationis pmis: sꝫ has in mixto ẽ repire. Et i. Dicũt Aliabbas ⁊ Isaac

amarā.in corruptiōe aīalis partes eius ī elemēta reſolui:vt ſpiritus in aerē:calorē nature in ignē:humiditates in aquā:⁊ oſſa cū eis ꝓportionabilibꝰ in terrā.appens elꝰntoꝝ. ꝑ.vñ ſimplicius ſcdo celi ⁊ mundi.Theofraſtus ab oculis hoīs flāmā ſegregari narrat.Megethius aūt Alexādrinus medicꝰ mihi narrauit a viro ſciatico ignē exiuiſſe a vertebro coxe ⁊ cōbuſſiſſe oīa.in q̄ ⁊ ceſſauit paſſio.Elꝰnta igiť ħ3 formas ipſoꝝ eēntiales ſeu actu in mixto exiſtunt.

Poſt mediū

In cōtrariū vt ꝙ potētia ſolū. ſignant.etia3 auctoritates ⁊ firmāt rationes.

Tex.cō.54. Tex.cō.32.

Primo nāq3 de ge.⁊ cor.ſaluať virtus elꝰntoꝝ in mixto.vz.3° vero celi ⁊ mū.In carne.ligno ⁊ vnoquoq3 taliū eſt potētia ignis ⁊ terra.⁊ ſcdo de partibꝰ.Melius forte cōpōnē dicere ex virtutibus elꝰntoꝝ q̄3 ex terra ⁊ aere:aq̄ ⁊ igne:non ex his ſ3 ſicut in alijs dictū eſt.ꝑus.humidū.n.⁊ ſiccū ⁊ frigidū ⁊ calidū:mā cōpoſitoꝝ corpoꝝ ſūt.vñ Ga.ꝑ elemētoꝝ.Dicit Ar. elꝰnta confuſa fore eſtimaſſe qualitatibus ſolis:idq3 dogma eligēdū pp certitudinē:eo ꝙ ab inconueniēti ꝓſeruat.Et Iſaac elꝰntoꝝ libꝝ initiās.Phs in pleriſq3 libris ſuis diffiniuit elꝰntū eſſe rē ex qua gñatione ꝑma aliquid gñatur ⁊ exiſtit in gñato ex ea poteſtate non actu.¶Adhuc quidē ex pluribus entibꝰ actu nō fit vnum actu p eēntiam.7.metaphy.ſed elꝰnta vnum actu vt confeſſum conſtituunt.Eti.Si forme pmaneant elꝰntorum in mixto actu ipſum iam plurium exiſtet formarum:quod eſt falſum:cu3 vnius rei ſit vnicum eſſe perfectiuum: ceu philoſophia ſentit peripatheticantium ratione Palin:cu3 quel3 pticľa ēt minima mixti ſit mixta: ꝑmo de generatio. ⁊ cor. In eadē,quatuor erūt elemēta corporalia:⁊ ita in eodē locoꝝ minimo plurima ſituabūtur corpora.Cuiꝰ contrariū ſcdo de anima.⁊ quarto diciť phyſicoru3. ſunt igitur in mixto potētia non actu.

Circa fines. Tex.49. Tex.86. Te.cō.69. Tex.8.

Propter primum vō ſciēdū ꝙ cū mixtio ſit elꝰntoꝝ ſeu miſcibiliū in vnū ſm vitatē conuenit:ꝑmitus eē elꝰnti: mixtionis:actus ⁊ potētie oñdať.ſcdo quō miſcibilia nālr moueantur ad mixtū.3° q̄ ⁊ quot ſint de rōe mixtiōis cōditiōes notētur.¶Propter hoc ꝑmū ſciendū ꝙ qd ſit elꝰntū ⁊ quot modis dicatur dꝛia oſtēſum ē.xj.Eſt aūt mixtio multiplex.vna qdē circa ſu-

A perius iā diffinita:in q̄ ex q̄litatibꝰ miſcibiliū alteratiōe corruptis reſultat noua q̄litas ex illis ī mixto.d q̄ nūc ē ſmo.Eſt ⁊ alia nō vā mľtiplex exñs:qm̄ aut piuř pōnē ceu aq̄ olʼo.aut ħ3 mixturā velut ordea frumētis.vel ſm adherētiā vt lapis lapidi:aut ħ3 vniotionē ⁊ aſſiľatiōnē:ſic ſāguis carni ⁊ medulla oſſi vľ ſm inclinationē ceu lignū ligno:aut ſm detētiōnē ⁊ circūplicationē:vt ānulus ānulo:qdā fere media exiſtit iter iſtas extremas ſic vt qñ vnū miſcibiliu3 talʼr alij cōplicať:vt ſenſus nequeat diſcernē:ſic euenit in mellicrato ⁊ aceticrato.Imitanť.n.nā3 taliū cōponētia:ceu qdē ħ3 mixtionē reputata forñ exñtia vō ħ3 vitatē ⁊ apō nā3 ſubalʼr queadmodū elʼta.Alexāder in pblematibꝰ.Mixtio.n.terre nō ē ad ſenſu3:neq3 eiꝰ ita minimū:ſ3 eēntialʼr ⁊ vē.ꝑ elꝰntoꝝ.Eſt aūt potētia duplex vna qdē remota diſtās ab actu nō paꝝ aptitudine tñ ad ipm ita dicta.Reliq̄ vō ſcda forma dās eē rei:actꝰ ēt ꝑmus noiata.Silʼr ⁊ actꝰ duplex: vnꝰ qdē ꝑmus pō.vz.pſtata:⁊ aliꝰ ſcōs q eſt opatio cuius nihil qdē potētie.Sic igř aliqd ē tm̄ pō vt ꝑma:aliud actꝰ ſolū:ſicut actio.qdā vō mediū vel potētia ſcda ſeu actꝰ ꝑmꝰ.ꝑma eqdē potentia dř ⁊ ſimpliciter pō reſpectu forme.altera vō ſm qd:qm̄ relatione actꝰ opatiui.ipe vō actꝰ ecōuerſo.hic aūt actꝰ

Colľ.circa pn.

ſumiť ꝑ ꝑ ſiue pō ſcda:pō vō ꝑ pō ꝑma:q̄ inclinatio. B
eſt qdā ad actū ꝑmū ſeu formā:dꝛia.56.Forma vero ſbalis ſeu eēntialis eſt illud p qō res eē h3 ⁊ in ſpē locať.ab ea nāq3 qdē ſpēm ſortiť.¶Propter huiꝰ vō ſcdm ſciēdū ꝙ in oī actiōe ⁊ paſſiōe mām op3 ⁊ agēs motū a fine:fore ipreſſiuū actualʼr ocurrere.Mā ſiqdē mixti elꝰnta ſūt ſeu miſcibilia.Elꝰntū.n.ē ſic mā remota indiſpoſita.miſcibile vō ceu ꝓpinq.S3 agens duplʼr exiſtit:quoꝝ vnū eſt motor immobilis dās cūcta moueri vt cā ꝑma vt Boe.Immobiliſq3 manens das cūcta moueri.de oſolatiōe.ſcdm vō vtus orbis cū his q̄ locāť ī ipo aſtris:q̄ duplicia exiſtūt.qdā.n. ſūt erratica:vt ſeptē errātes ſeu planete dicti q̄ꝝ ſol fons caliditatis ſperā cōmouet ignis.luna vō ꝑnm hūiditatis ſperā cōcitat aq̄:qō oñdit motꝰ acceſſus ⁊ receſſus eiuſdē ħ3 motū diurnū celi q̄dratiuū 4°ꝛ pūcta cardialia oſtituētē:dꝛia.168.Aerē vō ocitāt qnq3 alij C
Saturnꝰ nāq3 ad friditatē diſpōit ipm cōgelatiuam mortiferā.Juppiter q̄3 calorē ⁊ hūiditatē illi cū tēpamēto ꝑſtat.Mars caliditatē eſtualē cū ſiccitate.Venꝰ fritatē cū hūiditate mēſuratē:ſibi qdē Mercuriꝰ cōicabilitatē ac poſitatē ens indifferēs attribuit.⁊ iō diuerſi motꝰ ſūt in aere repti.qdā vō aſtroꝝ ſūt fixa in ſpa octaua locata ex qbꝰ ſm Ptoľ.⁊ Hipcū.48.ſine ſuis geſtaminibꝰ ꝓcreāť imagines ſeu fore: ceu cāe aſſignatiōe hpyſionomie p me notaui oſtructe.Cuiꝰ motꝰ ſm Ptoľ.in.36.milibꝰ annoꝝ cōpleť.cuiq3 illius graduū cētū deputādo annos.nūc aūt circa.70. veriꝰ:dꝛia.9.⁊ tractatu quē de motu octaue oſtruxi
ſpere:ex cuius motu cā pꝛ ſulcito otinget tādē ſigna ſeptētrionalia meridionalia fieri.⁊ eꝯ vniūſa3 ſic viciſſi3 hitationē pmutari vt ibidē dcľaui.vñ metau.ꝑ vbi nūc ē arida oli3 fuit mare ac eꝯ.vult.n.pmutationes hꝰ iſinities eterari.Ex ħ q̄3 mirabiles ī occulti ēt terre viſceribꝰ ipmūť imagines vtꝰ ſiqdē aſtroꝝ ad infima delapſa ⁊ maxie ſolis ſibi p radios ignis vtutē ſociat ⁊ oiūgit.Ignis nāq3 q ē ī oppoſito radijs itroduciť ſolaribꝰ maxie cū alijs ⁊ nō p motū eiꝰ nālē deorſum:ſ3 magis violētū ex nā inductū vli.dꝛia ꝑmiſſa.hec ēt agūt ī terrā ⁊ aq̄3 acvlʼr ī otinēs caleſaciēdo ⁊ vapores ī meᵐ vt ī aeris ſupficie attrahādo vbi mixtū oficiť ceu ī metherologicis mōſtrať.13.n. ſit ꝯ nā3 gūitatē terre ac aq̄ ſupiora petē.⁊ ignis leuitatē deſcēdē.nō tñ ē ꝯ nā3 motoris ꝑmi vlis ⁊ oiūcti
pticľaris:velut motor ē celi q cā oīs ē trāſmutatiōis ꝑmaria.motꝰ nāq3 ē ipiꝰ tāq̄3 motꝰ cuiuſdā ſapiētē ħ3 Meſabalach de ſpa mota:ad quē oīs q ī elꝰntis exiſtit ī elꝰntatis reddiť.8.phy.omētator.Et iō vt ex.12. eliciť meta.opꝰ nāe opus ē intelligētie.motor qdē ħ velut aīa opať q̄ cā ꝑncipalis in aīatis ē actꝰ oīs :ſo de aīa ⁊ colľ3.vñ ſimplʼr alimēti cā ē ipſa.Ignis vō q̄dā mō ⁊ cōcauſa:eo ꝙ oium nā cōſtantiū terminꝰ eſt ⁊ rō magnitudis ⁊ augmēti aīa ſiqdē ⁊ nō ignis qō tale.Ea nāq3 ſurſum eleuat qnq3 gūia.leuia vō deorſum adducit ꝯ mobilis iclinationē oio:ceu dictāt colere.nā nigra grauis petit os ſtōi ſurſū tēdēs.rubea vō leuis iteſtina deorſū.vñ mixtio nālis exiſtet non paꝝ dꝛia ꝑori.Deduciť itidē ignea vtꝰ deorſū vaporibꝰ pluuie ⁊ roris qbꝰ admiſceť:cꝰ qdē ſignū:qꝛ aq̄ pluuiales ⁊ rores vaporoſi extēdāt calidi ⁊ digeſti. Quidā vō dixerūt vnū elꝰntoꝝ fore ī alio ī pō:vt metau.ꝑ.Qō forte nō valet:qꝛ mixtio fit ex elꝰntis ꝓut ſūt ſimplicia ſuo mō ⁊ nō ſm ꝙ extāt in alijs elꝰnta. dcm̄ ēt dꝛia ꝑori ignem elementū minus hēre caliditatis iſto materiali.plura.n.elem entoru3 ſunt cauſe gñationis.Veniunt aūt miſcibilia in mixtionem animalium ⁊ proprie perfectorū perterre naſcentia.ex

D ca.5.circa finem Eodem li° ꝑ° ca° ꝑ° circa pn.

E Colľ.cō.20.iuxta finem Tex.38. Colľ.t.c.37.39.⁊.41. 5° ca°.3° circa principium

Cap.ꝑ° circa principium

Post me^m z eius finem.

bis.n.pduť cibi ex quib⁹ hũores z ſpmata:z ex illis tādē p viā originis ɔſtituūť aīalia.elñtoꝝ p̄.Eſt enī mā primitus prima.deinde elementa: demum terre naſcētia:poſtea cibi:deinceps ſan.poſtea humiditates z ſpmata:deīde mēbra ɔſimilia:poſt q̄ officialia: z vltimo embryo vľ fet⁹.Finis qdē pfectio extat vniuerſi z mixtoꝝ bonitatis diuine pticipatio.Foꝛa aūt mixtionis appet cū ipſa forma qdaꝫ exiſtat.❡Propter 3^m hꝫ ſciēdū q̄.8.vel.9.ſūt cōditiōes ad mixtionē reqſite:quaꝝ pma q̄ miſcibilia pmaneāt in 3° z ñ in alterū corrupta.hec nāq iter mixtionē z gñatōeꝫ hꝫ dña.vñ Ar. Neqꝫ māꝫ cōbuſtibilis.ſ.igni dicim⁹ cōmiſceri neqꝫ miſceri qñ exardet ſꝫ ignē gñari:ſic ēt nec cibus pmiſcebiť corpori.Reqriť z ſcōo q̄ miſcibilia ſint corpora.nō.n.accñs cōmixtionē ſuſcipit cū ſbo.vnde neqꝫ figurā cū cera neqꝫ cū corpe albū neqꝫ accñs accñti ɔmiſceť ceu neqꝫ diſcipline albū cuꝫ oporteat iteꝝ ex mixto ſepari miſcibile. Propter qō expetiť 3° q̄ nō ſp pmaneāt ɔiūcta:veꝝ ēt ſequeſtrēť ex mixto qñqꝫ.Quarto q̄ ſint minima q̄ ſtitate oio: ita q̄ mixtio nō ſit ſenſu vt hordei z milij cōiūctoꝝ: ſic.n.qō mixtū hoi eēt:linceo non foret.Lꝫ.n.cathimia erugo:litargiꝝ z vꝫſiur videanť eē idē z vnū vltime trita z ɔiūcta:nō tñ vere ſunt ſꝫ plurima.elñtoꝝ p̄.in pn°. Opꝫ z qnto omiomera ſibi z homogenea exiſtere.Anomiomera nāqꝫ aut etherogenea vt naſus z oculus miſceri nō cōtingit oino.Sexto qdē q̄ ſint ɔ̃ria ſiľ actiua z paſſiua cōicantia in mā.Septimo q̄ eqpotētia ſufficiēter extēt z nō diſariā.ſi vnū enim alio ſupet pō aliqꝛ nō miſcebiť illi velut es ſtāno.Et ſi vincat oio trāſit⁹ fiet in dñans z nō mixtura vñ vna vini gutta mille nō miſcebiť amphoꝛis aque cū ſoluať ſpēs z trāſmuteť in dñans.Octauo q̄ ſint terminabilia hñ ita vt ab eoꝝ remoueāť viſcoſitate: fluxibilitate:euapoꝛatiōe ac reſolutiōe:qō accidit cū miſcibilia pfecte fuerint adinuicē applicata.vnū.n. ab alio ſuſcipiēt qō pus nō fuerat i ſeipſo p appenſ. Addiť z nono oportere nō penit⁹ foꝛe ſimilia:cū ſic actio nō ɔueniat z paſſio.nec oio diuerſa:qꝛ iā ɔ̃ria foꝛēt in eodē:ſed media inter iſta.debēt ēt ptim corrupta exiſtere ƀm ptē vō ſaluata:vtus nāqꝫ ſaluať eorū de humana nā z primo de ge.z coꝛ.

f

ho de gene.z coꝛ.t.cō.83.

Tex.cō.84.

Propter ſecundum vō ſciēdū q̄ de h̄ qſito fuerūt multe opiones.z iō difficile oñdiť aphoriſ.p cui⁹ ēt difficultatē idicat rei nā cū ipm ſit de mixtiōe. Circa hoc aūt ē actus dei z nāe.vñ primo compľonuꝫ.ca.9.Appoſitio ſiue cōmixtio ei⁹ qō tale ƀm pua z nō p totū ɔfuſio:ſꝫ p totaſ ambo ɔfūdi dei z nāe op⁹.Propter qō ſufficit de talib⁹ pbabiľr vitātē enūciare. ſcōo celi z mū.z methau.i.Et iō aliq poſuerūt miſcibilia pmanere i mixto actu ſeu ƀm formas eoꝝ eſſentiales. Alij vero pō ſeu vtute.nōnulli fere modo quodam medio actu opatiuo.Ponētiū aūt ea manere in mixto ƀm foꝛas:qdā voluerūt eas actu ēt ſcōo integras exiſtere:vt Empedocles phs ac ei⁹ Aſclepiades medicus collega:ceu Democrit⁹ phs z Epicurus illius imitatoꝛ Athomos z corpa ſenſerunt tenuiſſima icōpacta reꝝ pncipia.elñtoꝝ p̄.in pn.quod erroneū valde.vnde eorūdem primo añ mediū. Quicunqꝫ opinanť fieri qd ɔpoſitoꝝ corpoꝝ ſenſibile manētib⁹ q̄lia.ſunt elñtis:z ſolū cōmixtis adinuicē vt in aceruo frumēti oꝛ.z fabaꝝ ipoſſia dicūt.Ita.n.fere nulla cōditio mixtiōis ſaluabiť añdicte:neqꝫ mixtio foꝛet certa:ſꝫ ſenſibilis z fantaſtica magis:neqꝫ ex ipſa vnuꝫ ɔſurgēt in foꝛa:ſꝫ aggregatiōe ſolū.Alij aūt dixerūt eas trāſmutari:ɔfūdi z alterari p totū:qre ibidē añ

Cō.ho ꝟſus

Poſt pn^m finem.

Coll.t.c.34. z 60. Coll. ca pi.pmo i pncipio.

mediū.Quicūqꝫ ex igne:aere z aq̄ z terra trāſmutatis ɔfuſis z alteratꝫ p totum mixtū opināť fieri ſenſibile:z ſi iſenſibilia ſint illa ɔtingētia z vā dicūt.Cuius pōnis fuiſſe vř.A.z primo prima.voluit.n.q̄ elemēta haberēt duplex eē ſeu actū.pmū qdē qō hñt ex pmis eoꝝ formis ſubalibus:2^m aūt vt ſunt cōiuncta cū accñtib⁹ nālib⁹:q̄ potētie ſue nāles exiſtūt ab eēntijs ipſoꝝ fluētes velut ē calidū:fridū:ſiccū z humidum.dicit ḡ q̄ elñta quo ad eē ſecundū non manent i mixto vſqꝫqꝫ:imo ipſoꝝ corrūpūť excellētie i vno quoqꝫ ƀm medietatē ad alteꝝ:ex qbus q̄litas reſultat media q̄ actus extat mixti.Hñt ēt elemēta duplr eē:libeꝝ qōdā z integꝝ:aliud ligatū z partitū.Liberū qdē z integꝝ:voco qñ ignis aut aliud elementuꝫ ɔſiderať in ſua ſpera in q̄ nāľr locat⁹ pſeuerat: z ita nō cōcurrūt i mixtū.Dico vō ligatum z ptitū qñ ab alio ē alteratū z aliō alterās z diium in ipm:z econuerſo ita q̄ pľm vni⁹ fit cū plurimo alterius: mimū ēt vni⁹ cū mimo alterius:z ita quo ad eſſe pmū manēt in mixto.❡Mouebāť aūt z iſti:qm viluꝫ ē ipis q̄ niſi pmanerēt elñta iā nō foret mixtio:veꝝ magis corruptio.Itidē:act⁹ mixti eēt iā act⁹ māe pme imediate:ſicqꝫ mā ipm ſuſcipet nō pſuppoſitis corpibus elñtarijs ſimplicib⁹ ita vt elñta ratiōnē pdant elñtariam.qbus vtiqꝫ qd dōm tertio z q̄rto apparebit dicendoꝝ. Hāc aūt pōnem nititť deſtruere cōmentatoꝛ. 3° celi z mūdi:z ſi eā ɔcedat in fine pmi de gene.Ad ipſaꝫ nāqꝫ multa cōſequūtur impoſſia vt q̄ nullū ens generet ex eis diuerſum ab ipſis in foꝛa ſubali veꝝ in accñtib⁹ ſolū.Itidē ſi elementa permaneāt actu in mixto cū hꝫ primū eē actū ēt impoꝛtet. z iō cōpoſitū nō hēbit vnā foꝛmā ſubalē:ſicqꝫ vnū ꝟe non erit:ſed aut aggregatione ſolū vel cōtactu.❡Adhuc ɔtiget vt queľꝫ foꝛa ſit ab alia diſtincta:ita vt q̄tuoꝛ corpa ſint in mima q̄lꝫ pte ɔpoſiti.❡Rurſus ſi foꝛme relinquūť elñtoꝝ in cōpoſito in ſuis pfectionib⁹ z in q̄litatib⁹ pmuteť ac alterenť ƀm ampli⁹ aut min⁹ poſſe fiet vt elñtoꝝ ab his denudētur foꝛme q̄litatibus ſꝫ totū.ps nāqꝫ z totū eiuſdē ſunt rōnis.hiſtoriaꝝ pn° cū tñ ignis nō ſit ignis niſi p calitatē z ſic.in ſūmo.z ideo poſt talia ſubdit q̄ paucitas exercitatiōis Aui. in nā z nālibus z bona cōfidētia in proprio ingenio ipſum ad hos pduxit erroꝛes:quā ēt modernoꝝ aliq vitiāt pōnem:eo q̄ ipoſſe ſit mām ƀm idē diuerſas ſuſcipe foꝛmas elñtoꝝ.Si.n.i corpoꝛe mixto foꝛme ſubales elñtoꝝ ſaluarētur:opoꝛteret illas diuerſis ptibus ineſſe māe.mām vō diuerſas ptes accipe ſit impoſſe niſi q̄ ſtitate i mā pintellecta.ſublata.n.q̄ ſtitate ſba indiuiſibilis manet.phyſi.p̄.Et mā ſub q̄ ſtitate exñte ac foꝛa ſubali eueniēte corp⁹ cōſtituiť nāle.diuerſe igř ptes māe elñtoꝝ foꝛtaſſis ſubſiſtētes multorū obtinēt corpoꝝ rōnē.plurima vō corpa eē ſiľ impoſſe foꝛe dcm̄ eſt.nō igiť in q̄lꝫ pte mixti ſunt q̄tuoꝛ elñta:cū nō fieret vā mixtio:ſed ad ſenſū tm̄.❡Rurſus foꝛa q̄lꝫ ſubalis in mā ɔpriam expetiť diſpōneꝫ ſine q̄ ſtare nō pōt.vñ alteratio via eſt ad gñationē z coꝛ.Impoſſe aūt ē ibidē ɔuenire ɔpriā diſpōnē q̄ reqriť ad foꝛmā ignis:z ɔpriā q̄ reqriť ad foꝛmā aq̄. qꝛ ſꝫ hꝫ diſpōnes ignis z aq̄ ſūt ɔ̃ria.Cōtraria vō ipoſſe i eodē foꝛe.itaqꝫ ipoſſe q̄ in eadē pte mixti foꝛe ſbales ſint ignis z alioꝝ.Et iō ɔmē.volēs icōueniētia q̄ ſequunť euitare Aui.mixtionēqꝫ a corruptione ſeq̄ſtraſ ac ſenſu:via iter ptactos ɔceſſit media.ñ.n. poſuit q̄ foꝛme pure remanerēt z perfecte:neqꝫ corrūperētur oino:ſꝫ eas ƀm ptem pmanere ac ptim corrūpi:vt ſic in q̄dam reducātur medietatē. Nam ſi corrūperenť ƀm totū:tūc p̄ yle ac eſſentiaľr quaſlibꝫ

ho ſuffit ca. poſt mediu. Doc 3.ca. in principio

Co.67.& finem Co.vlt°

T.cō.15.

In argu. poſt oppo

recipet formas. ꝓpterea poſuit ꝙ forme ſint elemētoꝝ medie inter formas ſubales ⁊ accñtales perfectas ⁊ accñtia: ⁊ ꝙ ampliꝰ ⁊ minꝰ ꝓp eaꝝ ipfectionē ceu accidentia poſſent recipe: ꝙ ſi hoc videat̄ ꝯ ꝑñta ꝯtinētia nihil fore ſube ꝯrium: neqꝫ magis neqꝫ minus ſuſcipe: ſibi qdē rñdet nō fore icōueniēs hꝫ foris cū ſint impfectiſſime diminute a formis ſubalibus pfectis valde: ac mãe prime ꝓpinquiſſime. Eſt enim eē ſuum q. mediū inter formas eēntiales ⁊ accñtia. Et iō dicit fore poſſe vt remitterent̄ in mixto. ⁊ ꝓueniret ex eoꝝ collectiōe forma alia: ſicut ex albedine ⁊ nigredie plimi ꝯſurgūt colores medij. Quã qdē ſilr opionē dur aliq pſequuntur. tñ qꝛ vr̄ inter ſubaꝫ ⁊ accñs mediū aſtrui. tū qꝛ ꝯrietas ⁊ ſuſceptio magis ⁊ minus attribuit̄ forme ſubali. Dicere nãqꝫ formas elemētoꝝ fore medias inter ſubam ⁊ accñs eſt mediū iter ꝯdictoria locare: qð eſt ꝯ poſterioꝝ ꝑmū. Cōtradictio nãqꝫ eſt cui ꝑm ſe mediū nō inexiſtit. nã forme ſubali eſt in ſubo nō eſſe ſꝫ ſubm ⁊ h aliqd cōſtituē: n ꝑñtis. Accidens vo ineſſe cū accñtia non ſint entia: ſed entis. 7° meta. nō eſſe in ſbo ⁊ eē in ſbo ꝯdictionē important. Palin. vt ꝓbat̄. 4. meta. media ⁊ quoꝝ ſūt media. ſ. extrema ſunt in eodē gñe. vñ poſte. i. Ex eodē gñe neceſſe vltima ⁊ media eē. ſube vo ⁊ accñtis nullū ē cōmune genus. in porphyrio. ⁊ 3° meta. Qm̄ ens de q̊ magis videt̄ fore genꝰ nō pōt: eo ꝙ iã drie eēnt entis nō ens: nō entis aūt nō ſunt ſpēs neqꝫ drie. 4. topi. ⁊ de ptibus p̄. quare forme elemētoꝝ non obtinebūt mediū inter ſbam ⁊ accñs: Oñdit̄ ⁊ formas elemētorūꝫ demū magis ⁊ minus nō ſuſcipe eo ꝙ ois forma hec ſuſcipiēs diuiſibilis eſt p ſe vel p accñs: inqꝫtū. ſ. ſbuꝫ ſuū magis ⁊ minꝰ valet pticipare: ꝑm aūt id qð ē diuiſibile p ſe aut p accñs accidit motum eē ꝯtinuū. 6. phyſi. Eſt aūt loci mutatio: augmētū ⁊ decrementuꝫ ꝑm quantitatē ⁊ locū q̄ p ſe ſunt diuiſibilia. alteratio vo ꝑm qualitatē magis ⁊ minus recipientes vt calꝫ ⁊ albū. Si g̊ forme elementoꝝ magis ſuſcipiūt ⁊ minus: gñatio ⁊ corruptio ipſoꝝ motus erit cōtinuus: quod eſt impoſſe cū nō iueniat̄ niſi in quãtitate: qualitate ⁊ vbi. 5. phy. Et ideo gñatio ⁊ corruptio mutationes extãt ⁊ nō motus. Amplius dicūt ꝙ ois dria ꝑm formã ſubalem variat ſpēm. ⁊ qð recipit magis ⁊ minus: differt quod eſt magiſ ab eo quod eſt minꝰ ⁊ quodãmō ſibi contrarium exiſtit vt magis album ⁊ minus albū. Si ergo forma ignis magis ſuſcipiet ⁊ minus aut alterius elemēti magis facta vel minꝰ: ſpeciem variabit ⁊ non erit eadem forma ſed alia. ⁊ iō 8° meta. ſicut in numeris variat̄ ſpēs p additiōem ⁊ ſubtractionē vnitatis ita ⁊ in ſubſtantijs. ſube nãqꝫ poſite ſunt velut numeri in termino. hic tñ fortaſſis hoꝝ dicta ⁊ ſimilia diceret Cōmentator ſermonē pticulariçando Ari. in forma ſubſtãtiali perfecta vera exiſtere: qð forſan nō valet cū ptacti Ari. ſermōes ſint in locis vniuerſalibus ſcripti. Has quoqꝫ ſic apparēt pōnes diſſonas: qdã quoqꝫ ꝑꝫ rē aſſerūt eaſdē exiſtere ⁊ ſi videãt̄ verbis diſcoherere. dicūt nãqꝫ ꝙ Aui. voluit formas elemētorum tranſmutari ⁊ confundi ⁊ in mediū qðdã redigi: lꝫ Auer. iponat ſibi ipſuꝫ eas poſuiſſe integras in ſuis pfectionibꝰ pmanere: qð nō eſtimo ſenſiſſe. Abſurdum nãqꝫ vr̄ ꝙ tãtus phs poſuiſſet formas ſic abſolute pfectas ⁊ icōfuſas vt quidã priorū voluerūt permanere i mixto in quo cōditiones antedictas mixtiōis ab Ar. nō ſeruaſſet. Jnˢ eo vo ꝙ cōmētator dicit eas trãſmutari ⁊ in medium qðdã ꝑm ſuſceptionē magis ⁊ minus adduci voluit idē qð dcm̄ ab. A. ſit inquiūt. Sed veritas eſt ꝙ Auerroys formaſ elemētoꝝ amplius cōfregit ⁊ ſubſidere fecit qꝫ A. Et ideo hic aliã poſitionē magis cōſonam Ari. viſus tenere de gene. primo. vt appebit dicēdoꝝ tertio: cui quidē conteſtãt̄ mox dictura. Eſt aūt ſilr ⁊ poſitio de hoc ipſo modernorum ſatis ſnīe Ariſt. cōſona. Jpſa tñ paꝝ dearticulata ⁊ minꝰ plibꝰ intelligibilis exiſtit. Dicūt. n. ꝙ qualitates elemētorum actiue ⁊ paſſiue contrarie ſunt in adinuicē magis ſuſcipiētes ⁊ minus. Ex hꝫ vero qualitatibꝰ alteratis adinuicē cōſtitui pōt qualitas quedã media que vtriuſqꝫ extremi ſapiat naturam: ſicut citrinum inter albū ⁊ nigrū: tepidū aūt inter calidū ⁊ frigidū. Remiſſis nãqꝫ qualitatum elemētarium excellentijs cōſtituit̄ ex illis qualitas quedam media que eſt proprie q̄litas corporis mixti ſicut q̄litas ſimplex ad formã corpis ſimplicis inducēdã. h igitur mō extrema dñr in medio repiri qð participat nã vtriuſqꝫ: ſic ⁊ q̄litates ſimpliciū corpoꝝ iueniunt̄ in ꝓpria corporiſ mixti q̄litate: q̄ quideꝫ qualitas corporis ſimplicis: aliud eſt ab eius forma ſubali: agit tñ in virtute ipſius. alioqn calor calefaceret ſolū: nō aūt forma ſubalis per eius actiones educeret̄ in actū: eo ꝙ nihil ſupra ſuã ſpēm agat. Sic igit̄ virtutes formaꝝ ſubſtãtialium corpoꝝ ſimpliciū in corpibus mixtis ſaluãt̄ vtute qdē ⁊ nō actu. vñ Ariſt. ꝑmo de gene. non manent elementa in actu vt corpus ⁊ album: nec corrūpunt̄ nec alteꝝ nec ambo. ſaluat̄ enim vtus eoꝝ. Jn tertio q̊qꝫ celi ⁊ mundi in deſcriptione elemēti corpe de hlvꝛ Ari. heſitare aiēs: ſit itaqꝫ elemētū corpꝰ. qð dicit̄ ꝓp mãm primã: eo ꝙ elementū de ipſa ⁊ ſimplicibus ꝑmis corpibus equiuoce dicitur. Cōmentator tertio celi ⁊ mūdi. Et ſubdit̄ demū ad quod alia corpora diuidūt̄ intus exiſtens potētia aut actu. h inde nō vtroqꝫ mō adhuc dubitabile ipſum indiuiſibile i altera ſpē: quidã vo rudioꝝ nūc dixerūt elnta remanere in mixto actu q̊ꝫtum ad eorum opatiōes. dicūt eni ꝙ elemēta poſſunt duplr conſiderari. vno q̊ꝫtum ad eoꝝ ſbam ⁊ eſſe diſtinctū: ⁊ ita pmanent in mixto potentia ⁊ non actu. Aliter vero quantū ad ipſoruꝫ actionē: ⁊ ſic dicūt ea actu permanere in ꝯpoſito: qð qdē ſatis videt̄ abſurdū cū nihil agat vltra ſuã ſpēꝫ. ſi ergo erūt potētia in mixto nō poterūt in actuꝫ operatiuuꝫ deuenire ex potētia hꝫ. Amplius ſcðo meta. vnūqðqꝫ ſicut ſe hꝫ ad eſſe ſic ⁊ operari. qð aūt potētia: actionē habere nō pōt cū ſit actus pfecti. ¶ Rurſus ſingulū opat̄ inq̊ꝫtum eſt actu: ꝓp qð videt̄ impoſſibile miſcibilia in mixto ponere potētia ⁊ actualem opationē hre cū ea immediatiuſ a qualitate ꝓcedat. Jpſe quoqꝫ aliqñ dixi ꝙ queſitum pōt duplr audiri aut in fieri ipſiꝰ mixti aut in facto eē iaꝫ eiꝰ ꝯpleto. Siquidē ꝑus elnta ſunt i actu cū in tali fieri actio cōcurrat ⁊ paſſio: ⁊ oē tale ſubm reqrat in actu: qm̄ ſolius entis in actu eſt agere ⁊ pati: cū ens pō actōe careat oīno. Jam. n. idē foret actus ⁊ potentia. ¶ Amplius fieri mixti eſt p alterationē: qꝛ mixtio eſt miſcibiliū alteratorū vnio qð opꝫ: qꝛ alteratio ē via i gñationē: ſꝫ alteratio vt tactū ſubm requirit i actu: gñatio vo in potētia. vñ Ari. alteratio eſt quando manēte ſenſibili ſuba in eius paſſionibus fit tranſmutatio in cōtrarijs aut medijs: generatio ãt qñ totū trãſmutat̄ in totū ſenſibili nullo pmanente ſubiecto: q̄re neceſſe ſit oīno miſcibilia in mixto actu permanere: qð fortaſſis ſentit. A. ⁊ q dicūt ſecū foras ſbales elntoꝝ pmanere in mixto: minus tñ aut magis cōfuſas ⁊ ab excellentijs ſepatas vt in mediū deductas ꝑm ꝙ motꝰ alteratiōis miſcibiliū cū alteratōe fiat i tpe: magiſ aut minꝰ recedat a termino a q̊ ad terminū accedēs ad quē: puta gñationē. Si aūt expōat̄ q̄ſitū manere

Margin notes (left column): Tex. cō. 5. / ſt medium. / a. de ſba in 1°. ⁊ medio / ex. com. 2. / oll. t. cō. 27. / Tex. cō. 22. / a. 3. in me° / Tex. cō. 10. / ap. 15. in fi. / ap. 3. in ꝑn. / Tex. cō. 37. / Tex. cō. 9. / Tex. cō. 10.

Margin notes (right column): Com. vltimo / Tex. cō. 84. / Tex. cō. 31. / Com. 36 / Tex. cō. 4. / ꝑ° de gene. ⁊ cor. t. cō. 23.

in mixto in facto eē mixti ⁊ cópleto tūc elemēta potē
tia ⁊ nó actu pmanere dicūť cū forme corrū păť ipſo
rū:qđ móſtrať:q̄ꝛ ſic mixtū eē ē gn̄atū eē. Jd aūt ē to
pº de ge. ⁊ corruptio. Tex. cō. 10. tū hoc in h̄ totū trāſmutatū forª. vn̄ Ar. Gn̄atio ſim/
plex ⁊ corruptio ē n̄ cógreⁿᵉ ⁊ ſegreⁿᵉ:ſꝫ qn̄ trāſmuta
tur hoc totū in hoc totū:cū.n. i ſubiecto alteratióis
duo exiſtāt. hoc qdē ſm rónē vt forma:illud aūt ſm
mām qn̄ in his fit trāſmatio oīo:gn̄atio erit ⁊ corru
ptio. gn̄atio nāqꝫ vni⁹ alteri⁹ exiſtit corruptio. Ad/
huc ſi elńta v̄tute nó pmanerēt i mixto:tm̄ ſꝫ i actu.
tūc mixtū eē qđ eſt gn̄atū eē:non differret eēntialr̄ a
miſcibili:qđ oīſariā abſurdū. Sic ēt nó q̄lꝫ ps mixti
minia mixta foret:cui⁹ ꝯriū appuit ex mixtionis có
ditionib⁹. Palin. Proclus ꝓteſtať oēm cām v̄tualr̄
exiſtere in effectu. Cū igiť elńta ſint cā efficiēs mixti
p ſuas q̄litates actiuas ⁊ paſſiuas:in mixto v̄tualr̄
erūt ipſoꝝ q̄litates:⁊ q̄ꝛ h⁹ nó agūt niſi in v̄tute for/
me ſubalis elńtoꝝ:cū nihil agat:ſic dcm̄ eſt:vltra ſuā
ſpēm:⁊ vnūqđqꝫ ſic opať vt hꝫ eē:forē ſubales erūt
ſilr̄ in ipſo mixto v̄tute. ¶ Propter qđ oꝫ dare mi/
ſcibilia q̊ tm̄ ad foras eoꝝ ſbales pō.ſ. ⁊ v̄tute ꝯtieri
in mixto i gn̄ato eē. Ut aūt qđ dcm̄ ⁊ ampli⁹ declare
tur:⁊ ne v̄tus q̊ dn̄r pmanē in mixto elńta ſine ſbo
ſubſiſtē videať:cū ponāť forme ſubales corrūpi oīſa
riā:dōm ꝙ qn̄ elemēta veniūt ad mixionē ꝓut eē in
mixto miſcibilia importat mixtionem in fieri tunc
eq̄litates ꝯrie agūt elńtoꝝ ⁊ patiūť adiuicē:⁊ ad me
diū p̄repetitū ducūť q̄dā qđ ē q̄litaſ miſcibiliū ppa
rās ad formā ⁊ cópl'onē mixti. Haꝝ v̊o q̄litatū actio
ne ⁊ paſſióe quouſqꝫ forē pn̄t elemētoꝝ icorrupte ſu
ſtineri:miſcibilia pmanēt actu i mixto. Qn̄ aūt ex p̄
dictoꝝ actióe ⁊ paſſióe forme ſbales elemētoꝝ paſſe
⁊ trāſmutate corrūpūť forma gn̄ať mixti quā ſequiť
cópl'o illi⁹ ex alteratióe p̄maꝝ q̄litatū corruptaꝝ pp
formaꝝ corrptionē. Jn inſtāti nāqꝫ forme corrūpūť
elemētoꝝ cū eaꝝ paſſionib⁹ ⁊ ꝓp̄etatib⁹:⁊ fora itro
duciť mixti cū ei⁹ paſſióe ⁊ natoria ſeu cóplexione.
Qꝫ aūt ea ſit ſnīa Ar. declarať compoſitū gn̄ationē
ſimpl'r fieri qn̄ ſubm ſenſibile ſm ſe ac paſſiones ſeu
accn̄tia corrūpāť in alteꝝ. dcm̄ ēt eſt ſilr̄ p̊ de gn̄a. ⁊
Tex. cō. 24. cor. ꝙ yle maxie ꝓpriū gn̄atióis ē ſubꝫ ac corruptio
Tex. cō. 27. nis. ac. 4. phyſi. mām nó ſepabilē eē. vn̄ p̊ de gn̄atóe:
Tex. cō. 29. mā nūq̄ꝫ ſine paſſione pol'e ſit eē:neqꝫ ſine morphea.
⁊ p̊ el'toꝝ p⁹meᵐ ſin̄ q̄litate. Propť qđ euidēť ꝯcludiť
ꝙ vna forma corrupta yle aliā ſuſcipit i iſtāti ceu in
troductione ſenſitiui ſuper vegetatiuum ⁊ intelle/
C. 3. poſt pn̄. ctiui ſup ſenſitiuum. decl'ať ex. 2. đ gene. aialiū. Jntel
ligo itaqꝫ pmanere in mixto elemēta pō ſeu v̄tute eo
ꝙ cóplexio mixti ſapit nām ⁊ v̄tutē q̄litatū miſcibi/
liū:ex qb⁹ p alterationē educiť:ſicut ſanguis gn̄at⁹
ex lactucis:dū pōt nāꝫ aliq̄l'r retinē lactuce. ſilr̄ ⁊ for
ma mixti ex corruptióe foraꝝ ſubaliū elemētoꝝ ex
qb⁹ educiť:ſicut caro ſapit eē ⁊ v̄tutē alimēti ex quo
fuit gn̄ata. Seneca. 3º q̄ſitoꝝ nāliū. Pabuli ſapor ap
paret in lacte. ⁊ vini vis exiſtit in aceto. neqꝫ ēt ē da/
re ꝙ forme cedāt elemētoꝝ in nó ens oīno:qm̄ ex en
te ⁊ ſuba nūq̄ꝫ cóſtituiť nó ens ⁊ nó ſba. ⁊ corp⁹ tale
in talē ſubam ⁊ corpus tale:⁊ tn̄ h̄ totū nā māe trāſ/
mutať in hoc totū. ¶ Sꝫ fortaſſis p̄mū mēbroꝝ ma
xime diſtinctióis p̄ſate ⁊ ſi qbuſdaꝫ videať acceptū:
ſnīe tn̄ Ariſto. ⁊ Cómentatoris aduerſať:cū ſm hos
mixtio ſit qd mediū inter alterationē ⁊ ſubꝫ poſſidē
tem oīſariam actum ⁊ generationē in potētia ſoluꝫ:
qđ indicāt mixtionis ꝯditiones eiuſqꝫ ratio. Nó. n.
dr̄ ꝙ ſit alteratiuoꝝ vnio neqꝫ corruptoꝝ verū alte/
ratoꝝ:⁊ ſm h̄ neqꝫ eſt tranſmutatio alterius ꝯrioꝝ
in alterū:neqꝫ trāſmutatio eoꝝ in mā. medium itaqꝫ
erit mixtio inter duo p̄tacta:qđ poſitio nó ſeruabat
p̄miſſa. veꝝ mixtionē p̊ ſuptaꝫ mō nó videbať ponē
ab alteratóe alterā:vt qn̄ mixtū ſumebať i fieri:neqꝫ
ſcđam a generatione qn̄ accipiebať in facto eē.

Propter tertium quidē dōm cū Ari. ⁊
ei⁹ diligētiorib⁹ iter
pretib⁹ vt p̄tactū ꝙ elemēta p q̄litates eoꝝ actiuas
⁊ paſſiuas adiuicē agūt ⁊ patiūť:ita vt remiſſis eaꝝ
excellētijs ad mediū qđdā p̄figuratū diuiſibile dedu
canť. vn̄ 2º de ge. Que miſcēť corrūpūť intēſióes ad T. cō. 48.
inuicē:ita vt tūc nó ſit mā:ceu euenit i gn̄atóe:nec ꝯ
rioꝝ alteꝝ actu ſimpl'r velut in alteratióe ſꝫ mediuꝫ
Et cómētator p̊ de ge. Mixtio ꝯtingit qn̄ eq̄l'r miſci Cō. 89.
bilia patiūť ⁊ agūt ita ꝙ veniat poſt aliq̄ media q̄li/
tas inter duas ꝯrietates:puta dico calidi ⁊ fridi:ſic
ci ⁊ humidi. Jn hac aūt q̄litate ſic ex p̄dictis q̄litati/
bus paſſis ⁊ remiſſis. in mediū tn̄ latū cóſurgēte:v̄t⁹
ſaluať miſcibiliū:vt cā v̄tualr̄ i ei⁹ reluceat effectu.
Cū igiť miſcibilia p ſuas qualitates imediati⁹ effici
ant mixtū:i eo virtualr̄ exiſtēt in qualitate. ſ. reſultā
te media. vꝫ. vna vel ēt dico duplici fortaſſis ſꝫ ꝙ có
plexio inde reſultās fuerit ſimplex vel ꝯpoſita. ⁊ q̄ꝛ
lꝫ oīs actio p̄ficiať q̄litatib⁹. ip̄e tn̄ nó agūt niſi in v̄/
tute forē ſbalis p̊:vt on̄deť dr̄ia. 90. Qualitates. n. he
q̄ꝫq̄ꝫ nó ſint forē ſbales elemēto. dr̄ia. 13. v̄tutē tn̄ hn̄t
illaꝝ. vn̄ ⁊ cal'm ignē facit in v̄tute forē ſubalis ei⁹.
tūc qdē ſaluabūť in q̄litate media nāl'r vna ceu du/
plici velut agēs p̄ncipal'r vſqꝫ q̄ꝫtū in ſcđario. qđ de
notāt automata. i. ſpōtanea dicta mirabilia ⁊ tanq̄ꝫ
lr̄aꝝ vox in ſyllabis ⁊ haꝝ in termis. Sic itaqꝫ i illa
q̄litate media vna vel duplici q̄ formā q̄lificat mixti
inſūt oēs q̄litates elńtoꝝ:p̊. ⁊ ampli⁹ ⁊ ꝯn̄r forē illo
rū. ꝓfecti⁹. n. ac potēti⁹ ſunt q̄litates hᵉ in mixto q̄ꝫ
elńtoꝝ forē:cū ille ſint ſolū ꝯfracte ⁊ remiſſe ampli⁹
ſuſcipiētes ⁊ min⁹. ⁊ ió diſionē ꝯſequūť. he aūt cor/
rupte fere:⁊ ſic ſunt in pō tm̄ aut v̄tute in predcā me
dia ꝯſurgēte q̄litate iuxta illđ. Saluať. n. v̄t⁹ eoꝝ cū
miſcibilia nó ſint penit⁹ corrupta:neqꝫ oīno ſaluata.
Et id ē qđ dr̄ p Ga. p̊ el'toꝝ i fine Ar. eſtimaſſe ſolis
elńta forē qualitatibus cóſuſa. Un̄ Alexāder i ꝓbl'.
copulata qdē ſibi ipſis copulāt q̄ ſm mixtionē:vt ſt̄
q̄litates elńtoꝝ oīſariā hn̄tiū p̄mas q̄litates deſtru
ctas ⁊ alias gn̄atas:potētes aūt rurſus a nā ſepari.
⁊ ſaluari. Et ꝯmēta. elemēta ſūt in potētia i mixto:ſꝫ 2º de gene.
nó ē intelligē hic p potētiā p̄mā mām cū cópoſita q̄ cor. com. 4
ſint in potētia aq̄:ignis:terra ⁊ aer:vt caro ⁊ os ſint poſt mediu[m]
in actu. vn̄ facili⁹ remoueť miſcibilia ex mixtis q̄ꝫ ea
que ſunt in mā ex ea:neqꝫ ēt ſunt in pō in elńtis ſicut
partes in continuo que ſunt partes potentia quouſ
qꝫ diuidantur ⁊ fiant partes actu:ſed medium mo/
dum inter iſta duo videntur obtinere. Sic igitur ap
pareat h⁹ queſiti difficultas ac ipſius probabilis ve
ritas. quā róes fulciunt ad hoc p̄tacte:⁊ minores có
firmāt ad ipſam ceteris occurrentes opiniones.

Propter quartum qdē ad p̄mā q̄. A.
dōm ꝙ illa fuit ip
ſius opio nó approbata mō vel expoſita. ¶ Ad aliđ
dōm ꝙ i q̄litate media vt dn̄ſuꝫ ē ſaluať act⁹ opatiu⁹
cū nó fiat totalis corruptio eoꝝ q̄ ſūt elńtoꝝ. ¶ Ad
aliud dōm ꝙ nó erit corruptio vt declaratū oīſariaꝫ
cū q̄litate p̄dicta reſerueť act⁹ ⁊ fora. ¶ Ad aliud di
cēdū ꝙ elemēta nó perdēt rónēꝫ ſuā omnino cū dcm̄
ſit ea v̄tute ſaluari in tertio. ¶ Ad aliud dōm ꝙ for/
ma mixti q̄litate informať media reſultāte ⁊ fora ēt
qualitate dico cótinēte illā in v̄tute vt dn̄ſum. ¶ Ad
aliud dōm ꝙ materia p̄ma efficiť ꝓpria huius vel il
lius per formas elementorum quidem primo pmuta

tas ⁊ cõfuſas:ſcđo vo ꝑ formã mixti datã ex miſcibi
libus ꝓductã.medio vo mõ per qualitatẽ cõſurgẽtẽ
formã vtcũq; ſaluãtẽ elemẽtoꝝ:neq; ẽt eſt ꝙ mã cõ/
poſiti tot formas quot ⁊ ꝑma recipiat:cũ ipſam mãz
informet ꝑmã.Cõfundit̃.n.aut corrũpit̃ vel ſaluatur
oll.c.p.ante edum
in medio.ſil'r ẽt Auer.de ſuba orbis.Dimẽſiones in
terminate aſſiſtũt mãe ꝓcedẽtes aduẽtũ forme in eã
dẽ.¶Ad aliud dõz id veꝝ fore in potẽtijs aie i qb⁹
nõ extat qſitũ.Jntẽdit.n.Ar.illic mõſtrare ꝙ ſẽtire
neq; aie ꝓpriũ ſoli⁹ neq; corpis ſ; vtriuſq; ꝯiunctiz:
qm̃ ſi põ ei⁹ eẽt ꝓpriũ aie ſolũ aut corpis ſil'r ⁊ act⁹
cũ ipa ordinẽtur adiuicẽ.põ.n.relõne q̃zdam ⁊ incli
natiõe ad actũ importat.¶Ad aliud dõm ꝙ ſicut
miſcibilia ꝑmanẽt ita ⁊ ꝓpetates ac paſſiões.nã vt
alia remanẽt ⁊ alia valde ita ⁊ ipe:ac non q̃ elntoꝝ
ſimplices ⁊ i ſũmo:he aũt mixtoꝝ velut ꝯpoſite ⁊ re
miſſe.¶Ad dõz ꝙ elta nõ reſoluũt̃ ex ptib⁹mixti
iã pfecti velut a vaſe ⁊ ſegregatiõe:ſ; p corruptionẽ
ptiũ mixti gñant̃ itidẽ elnta in eo ṽtute ꝑmanẽtia ſic
tetigit Alexan.Neq; ẽt veꝝ ẽ ꝙ vnũ corpis vel ſpũs
vel aliud in vnũ reſoluat̃ elntoꝝ ſibi affine:cum vnũ
qđq; ſit ꝯpoſitũ ex 4or elntis:⁊ reſoluat̃ i ea ex qb⁹
ꝯponit̃:ſ; ꝙ ꝓ maiori pte in ſibi ꝯuertit̃ ꝓportiona/
bile.¶Et ſil'r dõm ſimplicio.At iuxta ẽt 2m illud qđ
aliquãdo dixi vtriuſq; arguta ſuis ꝓcedũt limitib⁹.

¶Queſita circa ꝯplõnes. ¶Dria.xvij.

Q complerio ſit ſubſtan
tia oñdit̃ p ꝑmum de iuuamẽtis mẽbro
rũ ca.2o in ꝑn⁹ ⁊ de vtili pticulaꝝ ca.9o
In ꝑn⁹ techni m.26.
verſus fi.teſtãtẽ ipſaz fore ſubaz corpis
⁊ nãz mẽbri.⁊ p ſecreta ſcripta mõteo ꝯfirmãtia cũ h̃
factorẽ eã eẽ ſube vniuſcuiuſq; mẽbroꝝ.vñ Gali.in
oi mẽbro eſt ṽtus fixa q̃ ei⁹ ꝓpriã pficit opationẽ:⁊
ſba h⁹ ṽtutis ꝑm Ga.eſt cõpl'o ꝓpa ei:fora.vz.ꝓpa
ꝯplõnis.¶Ampli⁹.A.5.de aia.Jnſtroꝝ ꝯpl'o eis ẽ
s.2.p⁹mem poſt pnci
ſbalis ⁊ nãlis.¶Rurſus 2o nãlium.capitulis.8.⁊.9.
dr̃.oia p q̃litatiuã fieri craſim ꝑm veteris ſniam.vñ
In ꝑn⁹ coll.6.aph. in medio
ꝑma aphoriſ.Nõ vtiq; aliud aialib⁹ q̃z innatũ opat̃
calidũ.n.nã.ꝑm hypocraticã rõnẽ ẽ h̃.nõ.n.aliđ qđ
plaſmat aial a ꝑncipio queãdmodũ neq; rurſus au
xit vel vſq; in finẽ nutrit:niſi calidũ qđ innatũ:oium
opaꝝ nãliũ cã exñs.tale aũt nõ videt̃ aliud q̃z ſuba.
¶Adhuc id qđ ꝯſtituit eẽ alicui⁹ ſba ẽ ipſius:a ſba
In ꝑn⁹ ⁊ p⁹ de vtili.ptic.ca. verſus finẽ. Tex.cõ.15.
li nãq; forma dat̃ eẽ.h⁹ vo eſt cõpl'o.vñ ꝑ iuuamẽto
rũ.ca.2.Carni eẽ ⁊ neruo ⁊ alioꝝ vnicuiq; ẽ p ꝯpl'o/
nẽ ex q̃tuor elntoꝝ q̃litatib⁹ꝯſtructã.¶Rurſus illđ
quo deſtructo deſtruit̃ aliud extat ei⁹ ſba.5.meta.tã
lis aũt ẽ ꝯpl'o.nã ea deſtructa deſtruit̃ mẽbruz ⁊ vl'r
aial Palin.qđ ẽ ps ⁊ nõ põt ſepari ẽ ſuba illi⁹ cui ſic
adeſt.h̃ vo ẽ cõpl'o:cõſtruit enim cõpoſiti eẽ ⁊ nõ pt
remoueri:q2 compl'o inſepabilis actu.Damaſcenus
Apho 6.
in apho.complerio igitur eſt ſubſtantia.

In oppoſituz ſũt phantes cõiter ⁊ medico
rũ cũ his cet⁹.vñ ꝑ theorice
In prin⁹
6.ca.vocãt̃ q̃litates he ꝯplõnes ex elntoꝝ.ſ.adiuicẽ
p⁹ pt do.3.ca. primo
copulatõe alteri⁹cũ alt'o.Ethi.A.ꝯpl'o ẽ q̃litas.h̃ ãt
in gñe locat̃ accñtis.¶Rurſus qđ põt ineſſe ⁊ abeẽ
ꝑter ſubi corruptionẽ eſt accñs:hoc autem eſt cõpl'o
dr̃ia.12.Erit itaq; cõpl'o accñs ⁊ nõ ſuba.

Propter primum vo ſciẽdũ vt appuit
ꝑm ſenſum Ga.ꝙ cõ
plerio ẽ factor ſube cuiuſcũq; mẽbroꝝ aialis.ꝯpl'o
igit̃ eſt ſuba corpis ⁊ nã eius.A.vo ſufficiẽtie ꝑ.Cõ
Ca.6.p⁹mem Ca.p⁹ in ꝑn⁹
plerio eſt q̃litas veniẽs ex reciproca actiõe ⁊ paſſiõe
qualitatũ ꝯriaꝝ in corpib⁹ ſibi pmixtis.⁊.12.vo aia
lium ipſius.Cõpl'o eſt res accñs ex qualitatũ cõtra/
riarum operatione in particulis mininis diuidenti
bus ⁊ alterantibus eas adinuicem.primo autez pri
ma:eſt qualitas que prouenit ex actione adinuicẽ ⁊ Doc.3.ca.p⁹ in principio
paſſiõe cõtrariaꝝ qualitatũ in elemẽtis inuentaruz
quorum ptes ad tantã puitatem redacte ſunt:vt cu/
iuſq; eaꝝ plurimũ contingat plurimuz alterius.di
citur ẽt ꝙ cõplerio eſt effectus ex elemẽtorum quali
tatibus alteratione reſultans in mixtis.Cõplerio q̃
q; tripliciter põt cõſiderari aut ratione ſube vel cau
ſe aut ordinis ꝑm prius ⁊ poſterius.Subſtantia q̃z
ſeu ſubiectuz in quo fundat̃ cõplexio tanq̃ accñs in
ſuo ſuſceptiuo eſt miſcibile.vnde ꝑz ipſius diuerſita
tem diuerſificabitur ipſa.Miſcibilia nãq; in triplici
extant differentia:quedam ſunt equalia:alia ie/
q̃lia:q̃dã vo media.q̃ aũt equalia.apud.A.duplicia
aut.n.ꝑm mẽſurã equalẽ ſũt talia:q̃ compl'o mẽſure
ſeu põderis ꝑm.A.⁊ Ga.di ⁊ Algaçelẽ forte itelle/ p⁹ p⁹ vbi s.
ctualis.vel ampli⁹ in relatiõe ad act⁹ nobiliores:⁊ p⁹ de cõplõni
hec ꝯpl'o q̃ ad iuſticiã appellat̃ tpata.ſiue i vniuerſa bus
ſuba vel ipſius totalitate.ſiquidẽ ꝑmo mõ dupl'r pt Ca.6.in me
imaginari euenire.aut.n.quantitates ⁊ qualitates
põdere ⁊ mẽſura elemẽtoꝝ ſunt in mixto equales:ꝓ
portionate:nõ ſupantes neq; ſupate:q̃litaſq; reſul/
tãs ex eis fit media ꝯpl'o inter oẽs extremitates ſim
plicis q̃litatis ⁊ cõpoſite:vt calitatis:friditatis ⁊ reli
quaꝝ:caliditatis ⁊ ſic.⁊ ceteraꝝ:⁊ denoiat̃ equalis
quo ad pond⁹.vel ꝙ mẽſure apparenter ⁊ nõ põde
re ṽtuteſq; ſeu q̃litates elemẽtoꝝ equales ⁊ ꝓpor/
tionate ꝑmaneãt.ꝯplerio tñ q̃ ex his reſultat nõ oio
extat in medio:ſed ad vnum declinat extremoꝝ ſim/
pliciũ diſtẽperãtiaꝝ vel ꝯpoſitaꝝ ꝑtactaꝝ.Et his q̃/
dẽ ſcđs modus di ineq̃lis cõplerionis quo ad pon/
dus:cui⁹neuter repit̃ in reꝝ nã.18.dr̃ia.Cõplerio vo
ad opões relata tẽpamẽtũ dicta iuſticie ẽ que ꝓue/
nit qñ tm̃ fuerit de mẽſuris ⁊ qualitatibus elemẽ
torũ ꝓut ſuppetit ſuſcipiẽti ad eius actiones pagen/
das:q̃ i octo ſeq̃ſtrat̃ modos ꝑz ꝙ ꝯpatio poteſt fieri
aut ad totã ſpẽz vel ad ptẽ ſpẽi:ſiue ad idiuiduũ aut
ad ptẽ idiuidui: quoꝝ q̃lz ſubdiuidit̃ in duo ꝑz ꝙ
hmõi cõpatio fuerit ad ex vel ad intra.⁊ ſic octo re/
ſultabũt modi.ꝑ ꝑma.Qñ aũt miſcibilia fuerit oio
ineq̃lia q̃tuor cõſtituunt̃ cõplõnes oiq̃z diſtẽpera/ Doc.3.vbi.s.
te ad iuſticiã cõpoſite ceu calida ⁊ ſicca cũ reliq̃s trĩ
bus.q̃ꝝ q̃dam ſũt ſine hu.vicio ⁊ alie cum illo.Et id
dupl'r:qm̃ aut madefacit mẽbꝝ ſolũ exteri⁹vel pene
trat itrorſuz:qđ ſil'r dupl'r euenit:qm̃ id ap̃at:vl' mi
nime q̃ ſil'r latitudine ſunt in magis ⁊ min⁹ infinite.
Si vo miſcibilia iter iſta mediocritatis obtineãt mo
dũ in quo neq; eq̃litas exiſtit oio neq; ineq̃litas:tũc
ꝯſurgẽt relique q̃tuor cõplexiones ſimplices ad iu/
ſticiã diſtẽpate velut calida ⁊ frigida:que obtinet tẽ
peramẽtũ in paſſiuis:⁊ ſicca ⁊ hũida in actiuis: que
eodẽ mõ vt ſimplicium ꝑmiſſe.Diuerſificat̃ ẽt cõpl'o
ratione cãe cõſtituentis:nã oẽ quod fit aut a nã:arte
vel p ſe vano.7.meta.Siquidem penes nãm varie/ Tex.cõ.1.
tas attẽdat̃ in ea:dicet̃ ꝙ alia erit innata:alia influ/
ens.q̃dã vero media.Jnnata vero alia fixa:alia flu/
ens ſeu currẽs:que per etates variatur differẽter ꝑz
ꝙ nũc ⁊ ꝑus calidum vtrũq; circa vtraq; ſe hz hu/
mida:ſicut cõplexio pueritie calida extat ⁊ humida
iuuẽtutis calida ⁊ ſicca ⁊c.Fixã quoq; duplicẽ aiũt
exiſtere:vnã radicalẽ ⁊ ꝑncipalẽ vt que a ꝑmis duo
bus in ꝑncipio conſtructionis acquiritur ꝑncipijs:
ſpmate videlicet ⁊ mẽſtruo.aliam q̃dem fixã ⁊ ſcđa/
riã:qualis que ſexus ab illa priori radicali cauſata.
per ṽtutẽ nãq; caliditatis innate in primis fundata
principijs forma datur maſculineitatis:ꝓ cõtrarium

vo feminitatis: dĩa.28. Influēs vo ē illa q̄ ꝑ debitā ſex rer nō nāliū adminiſtrationē paulatim acq̄rit̄ ꝫ declinatiōis ipſi⁹ exceſſuꝫ diuerſificata. q̄ aūt media exiſtit: ptim. vꝫ. innata: ptimq; influēs eſt muſculoꝝ vētris quoq; ⁊ taliū cōplexio influens ſiue infuſa: q̄ influit̄ eis a corde: cerebro ⁊ epate: ptinue inata q̄ nō in alia influit extra ſe aut q̄ a ꝑmis ſpmatibus talis indita ſuit inata nā. interioꝝ. p. ca. vltimo. Sed a'ꝑ ſe vano cauſat̄ cōpl'o ex caſu inopinato ceu qñ qs fortuitu igni ſeu aque ſiue cuicūq; occurrerit alioqn prauā iprimēti vel aliqñ alterā cōpl'onē. naꝫ ſanitas ⁊ ſal⁹ ſūt a fortuna qñq;: domus aūt ⁊ effigies neq̄q̄ poſte. 2. Cauſatur etiam ab arte: vt oſtēdit tiriace cō/ plexio qua venenum expellitur: non quidē ꝙ ars ſit cauſa omnino: ſed q̄ extat principium applicationis medicinaꝝ adinuicē: ex quaꝝ reſultat cōfractiōe cō plexionis primaꝝ cōpl'o ſecunda in totū vel forma. dĩa. 178. Diuerſificat̄ quidē tertio rōne ordinis: qm̄ quedam eſt prima ceu aquoſitatis lactis non affecte coagulo complexio frigida ⁊ humida: dĩa. 148. ca ſei quidē frigida ⁊ ſicca: butiri calida ⁊ hūida. Alte/ ra vero ſecunda vt que lactis totius ex his conſtru/ cta ad tēperamētum declinās. 193. dĩa: participans tamē plus frigido ⁊ humido: ⁊ ſil'r in arte. Comple/ xio quidē prima ceu in tiriaca eſt natura vniuſcuiuſ q; medicine ingrediētis eam. ſcd̄a vero que ex predi ctis ꝑ applicationē artis reſultat. Aui. tra. p. 2ª cañ. cap̄ p̄. circa pn̄. que venenū expellit ⁊ alios actus in ducit in nulla medicinaꝝ ipſam cōſtruentium iuenta Cōplexionē quoq; innatam ſeu radicalē audio que primo qualificat pncipia generatiōis: ſpermatis ſcꝫ ⁊ ſanguinis menſtrui in qua complexio mixti ⁊ vi// uentis cōtinet̄ ⁊ cōterminat̄. multi enim gradus mix tionis ⁊ pfectionis ſūt in nā repti ⁊ ꝓpe hūana: ⁊ hꝫ cōpl'onū q̄dā eſt actu ⁊ altera pō: ceu tactū eſt de ca lido ⁊ frido dĩa. 15. Circa id noſce ꝙ ꝑpter ſermonē A. aliq̄ dicūt cōpl'onē inequalē ad pondus fore q̄ ad iuſticiā eq̄lē: imo ⁊ iequalē ⁊ ſimpliciter quācūq; cō plexionē ab equalitate ponderis ponunt eē ineq̄lē. Arguunt. n. aliq̄ cōplexione data: aut ē equalis q̄ ad pōdus aut ineq̄lis. nō eq̄lis: q̄ hanc impoſ'e iuenire igit̄ ineq̄lis. Sed hi ⁊ ꝯ mētem dicūt. A. ⁊ rō ipſoꝝ ē ſophiſtica. Primū quidē oñdit̄. q̄. A. inuit ꝙ cōpl'o ad pōd⁹ diuidat̄ ꝯ eam que a iuſticia: ⁊ demū illā pō deris ſubdiuidit in eq̄lē ⁊ in ineq̄lē. Itaq; ineq̄lis pō deris non poterit eſſe alia quecunq; a iuſticia: cū vna ſpēs nō iuuet oppoſitā ad eē. Boetius topi. 4. ¶ Ad huc ibidē cōpl'o ineq̄lis ad pōd⁹ ñ ē abſolute media ꝯriaꝝ q̄litatū: ſed magis declinat ⁊c. ꝑ quod ſatis in nuit̄ ꝙ paꝝ diſtet a cōpl'one quo ad pōdus eq̄li tal'r vt ſit aliqual'r media inter eam ⁊ equalē a iuſticia in ſcd̄o maxime mō. ¶ Ruſus mox ſubdit ꝙ id quod in medicina cōſiderat̄ eq̄le quātū. ſ. ad eā q pōderis equalē ⁊ extra equalitatē: puta ineq̄lē: nō eſt h̄. i. eq̄/ lis quo ad pōdus: neq; illud hoc eſt inequalis ad ip ſam. Et cōfirmat̄ q̄ ꝑus dixit illud eē ſm ꝙ opꝫ ꝑ di uiſionē rōnalē cū cōſideratione abſq; vlla ꝯpatōe ad rē aliquā. Et mox ſubdit id eē duob⁹ modis. hꝫ aūt ꝯſideratio extat fantaſtica nō in reꝝ nā iuēta veꝝ po ti⁹ ficta. ⁊ iō mōi vtriuſq; inuētionē vult ñ eē poſ'eꝫ. Ex oppoſito vo ſupplēdū ꝙ cōpl'o ad iuſtitiā eſt per diuiſioneꝫ cū cōſideratiōe relata ad rē aliquā exñtē. Nō igit̄ q̄ a iuſticia poterit ieq̄lis aut q̄cūq; reliq̄ ad pōd⁹ fore. ¶ Sꝫ aduerſari⁹ inſurget q̄ ait. Sꝫ phy co medic⁹ credē dꝫ ꝙ eq̄le ſm hāc itētionē ⁊c. remo uēs deniq;. A. a medici cōſideratione eq̄le pōder] re liquit ineq̄le ipſius cōſiderandū medico. ¶ Dōm ꝙ cpl'o equalis ⁊ ineq̄lis ponderis. ē equalis eq̄litate cōparata iuſticie. Inſurget ⁊ non minus denuo cū di cat equale de quo medici tractāt nō eē denominatū ab eq̄litate in q̄ cū pōdere eq̄l'r exiſtit aut ꝑus dōꝫ ē ꝙ interpretatio modi ineq̄lis ponderis id tollit cum ponat equalitatē mēſure apparētis virtutum clemē toꝝ: ⁊ tamē cōplexionem reſultātem ab his declina rēt cūq; a medio ad aliquā cpl'onū ſimpliciū aut cō poſitaꝝ. ¶ Ad id aūt qd̄ īducūt dōm ꝙ alit̄ accipiūt ineq̄le ad pōd⁹ q̄ꝫ. A. ipſe nāq; accipit ꝑ modico di/ ſtare vt appuit ab eq̄li. hi vo ꝑ q̄ꝫtocūq;. Neq; ēt qd̄ extat ineq̄le pōderis ſm. A. pōt eē genus ⁊ ſuperius cōpl'onis iuſtitialis: tūc. n. ñ ens eſſet genus ⁊ ſupi⁹ entis: cū illa nō inueniat̄: hoc vo maxīe: cui⁹ falſitas 3° appet meta. Noſce quoq; ꝙ eq̄le ⁊ ineq̄le impro/ prie ſumit̄: cuꝫ q̄ntitatem ſeu rel'onē importet: cōple/ xio ver o qualitatē. vñ proprius tēperamētum dicet̄ ⁊ diſtēperamētū. Subſtātia vero dicit̄ dupl'r vt tan/ dē ſit dicere. vna q̄dē ſubm vltimū qd̄ nō predicat̄ ꝺ alio vt idiuiduū. a ꝑncipali. n. ſubſtātia nulla ſit ꝑdi/ catio: aliter qd̄cūq; h̄ aliq̄d ⁊ ſeparabile. tale vo vni/ uſcuiuſq; forma ⁊ ſpēs. 5. meta. ⁊ in ꝑntis ſuba alia eſt ꝑma: que prie ⁊ ꝑncipa^me ac maxi^e dī: ⁊ q̄ neq; ē in ſubto: neq; dī de ſubiecto vt aliquis hō ⁊ Sortes. Altera ſecunda vt ſpecies ⁊ genus ceu hō ⁊ aial qui bus ꝑncipalis ineſt dicta ſuba. Scd̄m quoq; Boetiū ibidem triplex exiſtit. vna dcā hypoſtaſis. i. mā: alia vſia: forma: ⁊ 3ª vſiaſis ex ambab⁹ cōpoſita: q̄ ſola di recte in ꝑnto locat̄. alie vo a latere ac reductiōe. hic aūt ſuba ſuſcipit̄ ꝑ qd̄ q̄d ē rei ſiue forma. Accñs ēt ꝓut adeſt ⁊ abeſt ꝑter ſuſcipiētis corruptionem: ⁊ ꝙ nullum eſt quatuor alioꝝ predicabiliū. Porphyri⁹ ⁊ non ſm ꝙ eſt genimē ſiue ſinthoma morbi eum cō ſequens vt vmbra corpus. tertio de accidenti. capi/ tulo primo. ⁊ de ingenio. 11. cap. xj.

Propter ſecundum vo ſciēdū ꝙ ſmo nes Ga. ꝑtacti ap parēter ſonare vñr ꝙ cpl'o ſit ſuba ⁊ tāq̄ corpis for^a ſubalis ēt hois aīa hūana. vt hic de tremore: ectiga tiōe ⁊ ſpaſmo. c. 6. añ mediū libro. Nā ⁊ aīa nō ē aliō ꝑter calorē: q̄re cpmē. 3° de aīa. Gali. eſtimauit ꝙ vt⁹ cogitatiua eēt rōalis. Multū nāq; fecit eū i h̄ er rare loc⁹ cpñtis. q̄. n. vtus rōnalis appropriat̄ hoi ⁊ cogi tatiua appropriat̄: eſtimauit ꝑp cpuerſionē affirmat i/ ue vlis ꝙ cogitatiua eēt rōalis: ⁊ vn⁹ illoꝝ q erraue rūt in h̄ ē Abelſan⁹ babylonēſis. Quidā ēt moderno rū ipoſuerūt Ga. velle ipm aiam fore craſim: Aliq̄ ēt id ſenſerūt. A. ꝑ de aīa q̄dā. n. dixerūt ꝙ aīa ē cpl'o: q̄ q̄ꝫdiu cpl'o fuerit ſtabilis nō mutabit̄ ſanitas vi/ te. Quid āt ſenſerit de ipa i plib⁹ ab eo locoꝝ p̄grēs nōdū determinate repperi. heſitare nāq; viſus eſt de hac i q̄ꝫmultis. vñ. 5. de accñti. c. 5. q̄d ſit aīa icōueni/ ens h̄ dicē. Si vo tꝑs occurrerit opportunū fortaſſe diſputabit̄ inde: qd̄. q. temeritati atq; audacie ptinet Quito vo ſimpliciū ca. 5. diſtōnis 2ᵉ auctores obum brationis crediderūt ꝙ ſpūs eēt ſuba aīe: nos aūt nō ſumus auſi iudicare de ſuba aīe ꝑ aliqd̄. Nono tñ de iuuamētis ca. vlt⁹. Nō dēmus referri ꝙ intell's ſit a ſenſu. ſed a tēꝑantia ſpūs aīalis inſtrat̄'r tñ. De moti bus vo liq̄dis. cap. 3. pl'es recitat de aīa opi. poſt q̄s ait ingrere de aīa an ei⁹ ſuba ſit corpea: neq ꝫ ceſſat qñ corpus accidit alicui⁹ rei aīalis deſcēdere in eaꝫ aut ē aliq̄d corpi cōtinuū qd̄ cū corpe decidit aut ſp/ matis eſt vtus ⁊ pō aliq̄ ⁊ cur cōueniant cū creatiōe corporis accidentia aīe: relinquo hoc illis q de ſe eſti mãt ꝙ id ſciunt veraciter. Similiter quoq; ſecundo interioꝝ. ca. 9. poſt me^m. viſus ē dubitare q̄d voluerit

Tex. cō. 12.

Collā. t. c. 1.

Tex. com. 1. Parte 2ª principio.

Cap. 6.

Uerſus finē

Cō. 6. viſus fi

Cap. ſecunde Circa ꝑn^m

viſus finē.

Ante med.

Poſt mediū

Poſt me^m

nomine aie denotare. Jn cuiuſdã q̃cꝫ ipſius ſeriei ex/
poſt pn^m. poſitione eorũdẽ 3° ca. 7° inqt. Aut craſis eſt aia effe/
ctiua ꝗlitatũ aut craſi eaꝝ alteratur. 3° tñ ꝑſato ca.
poſt m.^m. 7°. vi exꝑſſe velle cõplõnẽ aliud ab aia fore dicens ꝙ
hu. ⁊ nãliter craſis corporis alterãt actus aie. Conceſ/
ſum eſt ab optimis medicis ⁊ phis ⁊ a me ꝑ vnũ mo/
nimẽtũ monſtratũ eſt ꝙ ꝑ craſes corpis ſequẽtes de/
mõſtraui aie vtutes. vñ q2 i his locoꝝ nõ erat Ga. ſer
monẽ de aia diffinire ſub dubitatiõe relinqt ei^9 nego
ciũ i loco determinato: vt modus ẽ ſcribẽtiũ vbi eaꝫ
pt. 9° ver/ fine. aliud a cõplõne ꝓfitet̃ fore. vt ãt ꝓpoſiti itẽtio hẽat̃
Gal. in ꝗſito directe adducat̃ ſeries illi^9 de vtili^te par
ticulaꝝ ꝑ. quã ex greco traduxi. qd̃. n. de illo li^r cõiter
hr: eſt qddã abbreuiatũ in nouẽ tractatib^9 aggregans
qd̃ illius vſq; ad. 12. librũ. ꝓtinet. n. 17. libros: vt ⁊ ẽt
tractat^9 oñdit quẽ trãſtuli de optima cõpõne. Eſt aũt
ipſa talis. Exiſtunt qdẽ prime ac maxime cõplões.
Hec nãq; ſubam particulaꝝ cõplẽt ꝓpriã: qm̃ hinc ꝗli
ter hñt caliditatem: frigiditatẽ: ſic. ⁊ hu. corpa pp̃ h̃ ⁊
nãꝫ. Eſt. n. tale eẽ carni ⁊ neruo ⁊ alioꝝ vnicuiq; hic:
qd̃ eſt pp̃ talẽ ex 4^or dictis complõnũ factũ eſt: prout
ſunt corpa nãlia cõplõnata dico ⁊ nõ ſube ſimplr̃ aut
corpa. ⁊ ſubdit. Hec igit̃ ipſis ẽm ſube rõne exiſtunt.
ſequunt̃ xo ex neceſſitate ſapores: hu. colores durici
es ⁊ mollities. ⁊ talia ex neceſſitate accñ^a: ſit^9: magni/
tudo: nũs ⁊ plaſmatio. h̃ aũt ſermo nõ promit cõplõ
nem fore ſubam: vt ꝑores in argumẽtis ꝑtacti quos
qdẽ nõnulli volẽtes ſupportare dixerũt cõplõnẽ poſ
ſe ad mẽbrũ 2^r comparari aut ꝓut ipſum eſt ſuba ſeu
ſubm cui ineſt ⁊ eã ꝗlificat: ⁊ ita eſt accñs ꝗlitas: cuꝫ
accñtis ſit ineſſe ⁊ qualificare hꝫ. Aut ẽm ꝙ mẽbrũ
extat inſtrꝫ opationis: ⁊ ſic dicũt cõplõnẽ formã ſub
ſtantialẽ fore: ꝑ eã nãq; opatur mẽbrũ ⁊ ineẽ traduci
tur inſtri: ipſuꝫ nãq; ita ordinat̃ ad actũ. ꝙ aũt id rea
liter ſit ĩpõle diia oſtẽſum. 13. ſic. n. idẽ foret accñs ⁊
ſuba. Neq; põt aliqs dicere ꝙ ſubale ſumat̃ ꝑ eo qd̃
inheret ſubalr̃ ſubo: vt riſibile hoĩ diſtinguẽs i ſuba/
liter vt apparuit̃ diia ꝑtacta: q2 vt oñdet̃. diia. 22. cõ/
plexio põt inata ꝑmutari. Silr̃ tali ẽt dato ſubali nõ
valet: cũ ſit quedã nãlis ꝓprietas. ꝓpria xo ẽm Boe
tium emanant ex accidẽtium genere.

Propter tertium xo ſciẽdũ ꝙ cõplexio põt duplr̃ cõſiderari. Uno qdem q̃tũ ad rẽ. alr̃ xo q̃tũ ad modũ. ¶ Siq/
dem p^m dõm impõle oĩno complõneꝫ fore ſubam pp̃
incõueniẽtia ꝑtacta diia. 13. ſꝫ ſimplr̃ eã dõm accidẽs
qd̃ eſt ꝗlitas exiſtere: non qdẽ ex ſubſtãtijs elntoꝝ cõ
ſurgit complõ: q2 id qd̃ educit̃ ex eis ꝑ compõnẽ eli/
citur: ⁊ talis ẽm. A. eſt forma mixti. Jgit̃ ex ꝗlitatib^9
educit̃ qd̃ alteratione ꝑficit̃: ꝗlitatib^9. n. tertij gñis ꝓ
prie alteratio inexiſtit. ¶ Adhuc ſuba non ſit ex non
ſubſtãtijs i ꝑorib^9. Si ḡ cõplõ foret ſuba: nõ fieret ex
ꝗlitatib^9 cũ nõ ſint ſube: ſꝫ ſit ex ꝗlitatibus vt dicunt.
¶ Amp. ꝓpriũ cõplõnis ẽ ineſſe ↄ̃riũ ei ⁊ magis ſu/
p. de ſuba a. 12. t. 13. ſcipere ac min^9: qd̃ ſube ineſſe negat̃. in ꝑntis. Jtaq;
impõle complõnẽ ſubam fore. Si xo cõplõ non reꝫ
ſube ĩporter: verũ modũ: ſic vtrunq; põt tolerari. Jm/
proprie tñ cõplõnẽ ſubam fore. Scõm. n. ꝙ ꝑ ſubam
ſiue formã ſubalẽ aliqd ſuſtẽtat̃ ineſſe ꝑfecto: ita ſuo
mõ mẽbrũ ꝑ complõnẽ ineſſe ipſi^9 ſuſtẽtat̃ ⁊ ꝑmanet
opatio: vñ q2 illud a quo ĩmediatius vĩ actio ꝓueni/
re: manifeſtius eſt nobis ſicut inſtrm̃ vt complõ: q̃ꝫ il
lud a quo mediate puta agẽte ꝑncipali vt ſuba cuꝫ ꝑ
opationẽ i cognitionẽ alicuius ꝓueniamus. ꝓductio
aũt actionis ⁊ ſuſtẽtatio manifeſtius vĩ ab inſtrõ q̃ꝫ
a ꝑncipali agẽte ꝓdire pp̃ ↄ̃rietatẽ que in ꝗlitatib^9 ꝓ/
prie repitur: ab ipſa eni ꝓuenit ĩmediate. ↄ̃ñter xo a

ſuba ſuper quã hoc fundat̃. diia. 60. Silr̃ Gal. in ple
riſq; locis ⁊ Ari. 2° de ꝑtibus: vt tactuꝫ diia. ii. noiant Cap. 2. i me^o.
elnta cal^m. fri. ſ. ⁊ hu. nõ entia ſuba: ſed ꝗlitates ⁊ eo
rũ inſtra. Scõm quẽ ẽt moduꝫ Apls ad hebreos. Fi
des ẽ ſuba ſperãdaꝝ reꝝ ⁊ argumẽtũ nõ apparẽtiũ.
nõ. n. fides realr̃ eſt ſuba: ſꝫ accñs. rõne tñ modi dici
põt ſuba: q2 ꝑ ipſaꝫ tanq̃ ꝑ baſiꝫ ſuſtẽtificatẽ qs me/
retur ſalutẽ: nã ſine fide impõle deo placere. Neq; ẽt
ſeries Gal. greca teſtatur complexionem ſubam fore
omnifariã: ſed cõplexiones eſſe primas alijs enũciãs:
que ſequũtur ipſas. Addit ẽt eas particularũ ꝓpriã
complere ſubaꝫ nõ quidẽ ſicut agẽs ꝑncipale ⁊ ꝑmũ:
verũ vt inſtrale ⁊ ſecũdariũ: qd̃ apparet ex eo qd̃ ſub
ditur. Hec ḡ ẽm ſubſtãtie rõnem exiſtũt: vel q2 cũ diſ/
finiretur corpus complexionatuꝫ in eius cadit rõne:
vt nãles expetunt diffõnes. ¶ Aut dulcius ſuccincte
dõm ꝙ per ſubam intellexit eſſentiã. Jpſa. n. vtcunq;
ẽt in accñtibus inuenitur 7° meta. Uſia nanq; ſubam T. cõ. 7. t. 19.
importat ⁊ eẽntiã. hꝫ aũt q̃multe locutiones reperi T. i. p. t. cõ. 9.
untur. in techni. n. terminos diffõniꝫ medicine: q sunt
accidẽtia ſubſtãtiã vocat: ⁊ diffõnem ipſius dicit fore
ſubalem. ⁊ ſigna quedã ab inherentibus ẽm ſube ra/ Libo 2° t. cõ. 7.
tionem eẽ. ¶ Adhuc aphoriſmoꝝ ꝑma. Signa creti Cõ. 12. poſt
ca ẽm ꝑmã eoꝝ ſubam ſunt ſynthomata. dicit ẽt egri medium.
tudinẽ ſubam fore ibidẽ. ⁊ 2° interioꝝ ca. vlti^o ⁊. 7. de p^a pti. cõ. 14.
ĩgenio: Ubi trãſlatio monachi ẽm eẽntiã nãe morbi. poſt p^m.
⁊ ſcda quoq; aphoriſmoꝝ vtus vna ⁊ ſuba dr̃: ⁊ ꝑ fe Ca. 2. poſt me
briũ. 8. theorice 3° Alexandri ꝙ febriꝫ ſit ſuba: ⁊ ꝙ ca dium.
lor eſt ſba: ac Cõmẽtator. 4. methauroꝝ digõnis ſba Cõ. 16. i fine.
eſt tẽperata: ⁊ collꝫ ꝑ. Hec diuiſio eſt hꝫ libri ſuba: cũ Com. 23.
tñ oĩa hꝫ: vt egritudo: vtus: febris. digeſtio ⁊ diuiſio Caplo p^o poſt m^m.
ſint accñtia vere. Propter qd̃ ad vnũ dõm ꝙ i talib^9
logijs ſba ꝑ eẽn^am ſumit̃ abuſiue. q2 fortaſſis ĩproprie
tatẽ trãſferẽtes cõmittũt aut nõ determinat grecus.

Propter quartũ xo ad primũ qd dõm iam viſum. ¶ Ad aliõ
dõm ꝙ Haly. lingua loqtur Gal. qd̃ apparet q2 mox
ſubdit: ſed ẽm Ar. ſniam eſt cõplexio inſtralis. ſ. pro/
pria: q2 virtus opatur. ¶ Ad aliud dõm ꝙ. A. vel al
luſit Gal. aut ſbalis ⁊ ꝓpria. i. nãlis a ꝑncipijs videlꝫ
emanans intrinſecus vel forte illã inſeparabilr̃ audi
uit cõſequi. ¶ Ad aliã ſcdo dõm ꝙ fortaſſis Hyp. vo
luit animã fore craſim vt tetigit Gal. aut ꝙ cõplexio
ea oium exiſtit non agẽs ceu primitiuũ ꝑncipale ve/
rum ſecũdariũ inſtrale. At q2 medicus eſt artifex eui
dentie q̃ magis extat in agẽte ſcdario q̃ꝫ ꝑncipali nõ
ĩmerito que aie. Hyp. craſi voluit aſcribere. vñ collꝫ
2. Calor ꝓiũctus ex calore influẽti miſſo a corde ⁊ ca Ca. 7. añ me dium.
lore cõplexionis mẽbri ẽ forma cũ qua agit ⁊ patit̃.
Et ſubdit. Sꝫ vtꝝ ſufficiat iſte calor ad faciẽdũ h̃: an
ſit hic alia vtus ſtãs iſti calori loco forme iſta non eſt
res quã medic^9 habeat necẽ ingrere. ¶ Ad aliõ dõꝫ
ꝙ cõplexio non dat eẽ qditatiuũ ſꝫ diſponit ⁊ prepa/
rat ad illud: ſicut actio qualitatũ primarũ ad formaꝫ
ꝑparat mãm ſuſcipiendã. ¶ Ad aliud dõm per iter/
emptionẽ. qm̃ diia. 13. qñ riſibilitas aufert̃ aufert̃ hõ.
ſed nõ ↄ̃: ſꝫ ablatione rõnalis: ita ⁊ cõplexio aufert̃ 2^a
forma ſubali ſublata vt aia. ¶ Dicẽdũ ẽt ꝙ Ariſ. hic
loqtur ẽm opi. platonicorũ ponẽtium numeros fore
ſubſtantias rerũ: punctum materialiter linee: ⁊ lineã
ſuperficiei: ⁊ hãc corporis. ¶ Ad aliud dicẽdũ ꝙ cõ/
plexio non eſt pars ſubſtãtialis ꝓprie corporis ſꝫ cõ/
plexionati eiuſdem vt tactũ eſt ſuo modo. ſic enim in
techni dicta ſunt ſubſtantialia eſſe ſigna. neq; ẽ ꝙ nõ Libro 2° tex. com. 7.
poſſit complexio etiam innata ſeparari: differẽtia. 22.
vbi Damaſceni exponetur aphoriſmus.

¶ Differentia. xviij

Quod ſit complexionē equa

lem ſeu tēperatā repire oſtēdit͛ .q.5.proble.pblemate.22. Propter qd mēſurata corpora laborāt multotiēs ⁊ pmutantur facile aut pp idē ambo.eqle.n.⁊ cōmēſuratū. Palin:cōiter enim teſtat͛ ipſam cū medicis Gal. Quod ⁊ rōnes monſtrāt.motus.n.fit oīs de extremo p mediū in extremū:phy.5°. Mutat͛ aūt qs de cōplōne calida ⁊ ſicca in frigidā ⁊ humidaꝫ ac ecō.ſilr de ca.⁊ hu.in frigidā ⁊ ſic.dr̄ia.22. Interueniet itaqꝫ motu cōplexio iter iſtas media ſic extremas:ſꝫ nō alia qꝫ tēperata ſiue eqlis.qre hāc ↄtinget reperire ēt ⁊ non iuſtitia tm̄. ¶ Rurſus.arte amplius pōt nā:⁊ iō ipſaꝫ imitatur.2°phyſi.eā tū non ſeqtur:lꝫ multuꝫ laboret. A. 4°methau. Ars aūt pōt corp⁹ pficere tēperatū.cōplōnum ⁊ theorice pmis.ca.7°.qñ.n.accipit͛ qͥtitas mēſurata ꝓportionalis ex corporib⁹:calidiorib⁹ ⁊ frigidiorib⁹:ceu aq̄ feruētiſſima ⁊ niue ſeu glacie:⁊ ex ſicciorib⁹ ⁊ humidiorib⁹:vt puluere ⁊ aq̄:corp⁹ ↄſurgit i vniuerſa tpatū ſtā:qd̄ qdē docet͛ cognitione ſiue collectione ⁊ ſenſu ↄfici ibidē:nā igit͛ multo amplius hꝯ poterit corp⁹ tpatū ↄſtruere ac eqle. Palin:ſenſus eſt qdaꝫ ꝓportio media ↄrietatis ei⁹ q̄ eſt in ipſo.dr̄ia 62.hoc aūt nō erit niſi ſit cōplō tpata ⁊ maxīe i hoīe cū ſit pfectioris ceteris ſenſibilitatis:⁊ iō cūctis prudētior.2° de aīa:⁊ cōplōnū.p ca°.9.ſapiētiſſimū aīalium iudicat͛. ¶ Adhuc ſi vnū ↄrioꝝ ē i nā ⁊ reliquū.2°ce.⁊ mū.ↄria.n.debēt eē paria.Cōmē.p celi ⁊ mundi:ſi cōplō diſtēperata ē in nā:qre ⁊ tpata qcūqꝫ:cum opponat͛ illi. Et ↄfirmat͛:qꝛ ſi eſt dare impfectū:erit ⁊ pfectū rōne cū ſint ↄria eidē.ſꝫ repitur iperfectū vt cōplexio diſtēperata. ¶ Amp.neqꝫ nā ſupior vꝫ tpamētū ꝓhibere:neqꝫ gñonis nā pticularis inferior neqꝫ ēt ↄtinēs ⁊c.nāe ſuffragātia:cū hic ↄtingat tēperata reperire:nō.n.ſeneſcūt ⁊ corrūpunt͛ oīno ⁊ ſil͛. Itidē intellectus ⁊ ſcia eſt ſemp veroꝝ 3° de aīa.ſꝫ cōplō etiā quo ad pōdus ē in itellꝰ.p pma.⁊ Algaçel.tradit ēt A.ſciam de ea notificādo ipaꝫ ⁊ didēdo.qd̄ aūt tale: coexiſtit:qꝛ qd̄ nō eſt.nō ē ſcire.p poſte.ſi g͛ ē aut i intellectu vel in ſcia:cū hꝯ ſint entiū:ↄuertit͛ ēt ens ⁊ verū.Eti.ſi mēſuratū ē:⁊ mēſura:cū ſint correlatiua.ſed mēſuratū ē vt ↄplō iuſtitialis tpata q̄ certe qualitati h eſt cōplōni pōderis ſm.A.eſt ꝓpinqua valde.ita qꝫ cōplexio tēperata ēt ponderis reperitur.

P° de cōplōnibus.ca.9.poſt pñm. Tex.com.22.
Tex.cō.22. Als Ari. col li°.te.cō.28.d quo.ſ.dr̄ia. 84.ar°4°poſt medium. Ca.9.vbi.ſ. In me°.
Tex.com.94. Circa me^m.
Tex.cō.18. Colli° c.10.ān me^m.2.cō.24. in medio.
Colli° tex.cō. 21.26.⁊.51. Doc.3°ca.p° in pn°. Tex.com.5. ante me^m.

Huiuſmodi quoqꝫ

oppoſitū ⁊ maxime de ea q̄ pōderis ſentire vꝫ.Ga.auditus cōplōnū p ca°9.⁊ re.ſa.pmis cuꝫ Haly.Aui.Algaçel.⁊ Auer.Qd̄ rōne firmatur qm̄ ſi foret hꝯ cōplō non ineſſet hñti vitā.cū ponat͛ ſtare p ca.⁊ hu.dr̄ia.21.vbi aūt calīn ⁊ humi.non extat tēperamētū. ¶ Amplius quō fieret mixtio:niſi vnū elntorū aut cārum aliud ſupexcederet:vt rō ſaluaret͛ actionis ⁊ paſſionis. ¶ Rurſus in mixtꝫ oībus dñat͛ terra ⁊ aqua methau.4° ⁊ p pma.qd̄ aūt tale tēperamētuꝫ non patit͛. ¶ Adhuc 4°eorundē Cōmētator ait. Ari. ſentire qꝫ potentie ſint ineqles in qͥlibet elntoꝝ 4or.ſi enim eēnt eqles non oparet͛ vna in alterā ſibi cōparē: ⁊ tūc nō eēt actio vtutū actiuaꝝ ſup paſſiuaſ:⁊ ſic idē nō ꝓdiret effect⁹ c⁹ oppoūm ſignificat ſenſus. Igit͛ cōplexio tēperata ⁊ maxīe pōderis reperietur minime.

Circa pn^m. 2°colli ca.p°. in medio.
Tex.cō.29. Colli° doc.2° capi.ſingulari in fine. Cō.10.

Propter primum

qdē ſciēdum qꝫ qd ſit cōplō ⁊ quō diſtiguatur ⁊ maxime rōe miſcibiliū:dr̄ia inotuit ꝑori. ¶ Ut tū hec amplius eluceſcat notādū qꝫ pōderiꝫ cōplexio vtuti morali ⁊ felicitati vꝫ coaptari.hec.n.mediū obtinet:qd̄ difficillimū ⁊ pfecte impoīe adipiſci. ⁊ ideo 2°eth.dꝫ vtus non ſimplr:ſꝫ quo ad nos mediū exiſtere:qd̄ latitudine pticipat nō pauca:ita qꝫ ponderis pˢ equalitas felicitati cōparat͛:quā nullus pōt in hac vita adipiſci pmanēteꝫ:qm̄ nihil ſimplici in gñe oīb⁹ ex partib⁹ pfectū nā expoſuit.rhetorice veteris 2°. Ponderis aūt modus inequalis vtuti coaptat͛ magis que participat latitudine.ſꝫ ↄplō iuſtitialis dicta iuſtitie merito coequat͛:ꝓ prieqꝫ nāli.qdā.n.nālis:altera poſitiua.⁊ hꝯ quidē diſtributiua:vt honores ⁊ ſubſtantie:alia vo cōmutatiua:ceu q̄ in pticipatione adinuicē.5°ethi. Eſt aūt iuſtitia vtus qdā pfecta non ſimplr ſed ad alterū:⁊ pp hoc pclariſſima virtutū:⁊ neqꝫ veſper neqꝫ lucifer ita admirabilis:⁊ taliꝫ vere vt apparebit eſt cōplō equalis quo ad iuſtitiā. Eſt nāqꝫ eqle ⁊ mediū vtcūqꝫ ita acceptū ⁊ ipſa equalis cōplō non ſimplr ſꝫ ad alteꝝ.puta.iuſtitia opationibus iuſtis relata. Iniuſtū aūt vt ait inequale qd̄ euenit. qꝛ a medio ⁊ eqli magis ſecedit aut min⁹:eqles ſunt complexiones diſtēperate:i magis qdē 4or cōpoſite: in minus vo ſimplices 4or alie.ſed qꝛ qſitū circa cōplexionem exiſtit:q̄ elemētoꝝ ē qualitatū combinatio qualitas quidē hic actualis p ſe queritur ac eēntialis:nō tñ in ſummo.qꝛ illa elemētoꝝ extat nā.nō aque qdeꝫ calefacte aut taliū qꝛ accñtalis.nō potētialis qm̄ medicinarū ⁊ terre naſcētiū ⁊ hꝯ dr̄ia.15.

Ca.5. in me°
Cap.2°.
Ethi.5.cap.°

Propter ſecundum

qdē ſciēdū ex cōplexionū p:ca.2.⁊ 3.qꝫ antiquoꝝ qdā cōplexionē indiſtincte ēt omiſerūt equalē:duas tm̄ cōplōnes ponētes calidā ⁊ ſiccam ⁊ frigidaꝫ ⁊ hu. Uiſum n anqꝫ fuit eis calidū non poſſe cū humido copulatū pmanere cū calidū humidū exiccet ipm ↄtinuo in ſiccū ꝓducēdo: neqꝫ frigidū cū ſicco ſociari ꝑuatione digōnis inde ↄſecuta ſupfluitatuꝫ crudarū ⁊ aquoſarū gñatiua. Quibus ↄdixerunt cōplexiones 4or affirmāteꝫ diffuſius.non.n.opꝫ fieri qd̄ dicūt.qm̄ calidū ꝓportionatū ponitur humido. imo nullū ſine calido.de ge.aīaliū.5. ¶ Adhuc.humiduꝫ illud eſt ↄdēſatū ⁊ alijs qͥlitatibus affectū nō tale ſimpliciter ſꝫ a predñio. Neqꝫ frigidū ēt eſt puꝝ ſine calo ⁊ ſiccū ſine humido in altera cōplōne ita qꝫ nō poſſit talis copula diu durare. Procul tñ dubio vite hꝯ cōplexio extat abbreuiatiua:tū pp humidi paupeiē:tū ēt pp humores extraneos aquoſos indigōne auctos celerius eoꝝ mala frigida calīn inatū extinguēdo qͥlitate ⁊ obtegēdo ⁊ ſuffocādo quātitate.qre Haly. nō imerito ceteriꝫ iudicat ipſam breuioris vite conſtare. dr̄ia.21. Alij quoqꝫ 4or ponētes compoſitas ſolū vidētur equalē indifferēter omiſiſſe ceu cōiꝯ fuit añ Gal. ſentitū. Hos aūt nititur exterminare qꝫplurime. dicit enim eos dereliqſſe cōplōnē equalē:q̄ ceteras pcedit potētia ⁊ bonitate neceſſariſſimaꝫ maxime.ſine hac enim nihil pōt rōcinari in theorica cū ſit aliaꝝ regula ⁊ menſura directiua ⁊ ceu Policreti ſtatua.neqꝫ ēt in practica:cū oīs cōplexio diſtemperata ↄſeruet͛ aut reducat͛ ſeu curet͛ relōne ad ipſam habita. Et iō alijs pfertur in regimine ↄſeruatiuo in techni. ⁊ de regi.ſa. Calefieri.n.aut ifrigidari ⁊ cetera corpus pcipiūt huic relatione habita. Intātū nanqꝫ opꝫ ipſos deuenire abſurdū qꝫ negātes eā affirmarēt eādē fore. Nōnulli vo ipſoꝝ dixerūt hanc ſub ca.locari ⁊ hūida. Quos itidē ſeqtur qm̄ aut hec tpata erit ⁊ tunc omittit͛ ca.⁊ humida:aut ipſamet calida erit ⁊ humida:⁊ tūc complexio non erit alia tpata.neqꝫ ēt ſub caliditate.ꝑt locari ⁊ humida:qꝛ ſic ↄria erūt in eodē ſubiecto:vt calidū diſtēperatū ⁊ tēperatū. Adhuc tēperato frigidū opponet͛ ⁊ ſiccū:qd̄ ridiculū grāde.his qdē ↄtentus ↄcludit itaqꝫ hos oportere tēperatā explicare cōplōnem ab

Ca.3.p°in
Colli° p° ti.cap.21. p:ac.ca.15
Li°.3.tex. 5.⁊.26. Libo p° ci principiū.

në ab aliis 4^or^ ſeorſu3. Et l3 h9 cöpl'o plus conueniat cū ca. ⁊ hu. q3 cū aliis: qꝛ tëperata iuſtitialis a medico q̄ſita tëdit ad cal'm: vt dicūt ⁊ hu. ecntial'r tñ dīt: ⁊ non tm̄ p magis ⁊ minus: ſicut p cal'm ⁊ humidū ꝑn/cipij ꝑmi gradus ⁊ ꝑncipij ſcdi: pp qd̄ ↄcludit eā dari ex neceſſitate quā Ari. iā ↄceſſit: que ȝ^a^ affirmabit' di cēdoꝝ. Noſce quoq3 ꝙ Gal'. cū Halya. in his q̄ de cō
Cap.6.t.9. plexione tëperata loqtur ↄfuſius Aui. ita vt dubitare faciat ēt doctiores ingens ↄpl'onu3 ꝑ. ꝙ 2ª eſt ↄpl'o tëperata. Una qdē ſimpl'r ⁊ in vniuerſa ſba: vt q̄ hominis eucratioris ſube: arboꝝ: aialiū ⁊ hoïu3 media de qua ait. Tpatā qdē hanc q̄ ex ↄ̄riis certiſſime eq̄liter ↄuenientibus noïamus: ⁊ deinceps ē mediū i oī genere. ⁊ maxime ꝑm vniuerſas ſbas extremitatū gña/
Cap.p^o. tur. Et eaꝝ 2ª regula fuerat ei9 ⁊ iudiciū el'toꝝ iſomeria. i. eq̄ portio: pp quā ⁊ vlterioꝝ oium mediū expletum eucratū ⁊ cōmenſuratū noïatur: ⁊ ſilis eſt ſermo eius de cute manus. Hali. Ꝟo Ga. fidelior interpres.
Theor.ca.7. i prin^o^. Et compl'o qdē tpata de vere tpata ꝑdicat': c9 longinquitas ab oïb9 extremis eq̄lis ē: atq3 hec ē in q̄ el'nto rū ſunt oium eq̄les ptes. Que qm̄ h9 eſt tëperata iter oīa dī extrema: ſ3 ⁊ tëperata i ſube totalitate dī quoq3 ⁊ de tëperata ꝑm vtilitatē ⁊ neceſſitatē q̄ in quoq3 corpoꝝ nec̄ia expetit'. Porro tpatā veraciter vix ē oio inuenire in oïbus fere corpib9 ad vltimū vſq3: niſi ꝙ hō tëperatā hñs compl'onē illi ꝓximus eſt maximeq3
Ante mediū. cutis palmaꝝ cöpl'o. Gal'. ꝑ cöpl'onū ca.9. Altera cōplexio ē ꝑm genus tpata qd̄cunq3 vt arboꝝ ⁊ aialiū: cū eoꝝ fuerit optima ⁊ media non ſimpl'r qñ equalitas certiſſime fuerit ↄ̄rioꝝ extremoꝝ: ſ3 qñ ꝑm ɏtutē decētē exiſtit ei3 cōmēſuratio. tale aūt aliqd ⁊ iuſti^e^ eē dicimus non pōdere ⁊ mēſura eq̄le: ſ3 oportune ⁊ ſ3
Circa ꝑn^m^. decētiā. In 2° Ꝟo ca^o^ ꝑ. alia q̄ ꝑm vnūq̄q3 gen9 eucrata ꝓpriis corpoꝝ actib9 ⁊ vtilitatib9 iudicat'. Dr q̄q3 ⁊ de tpata ꝑm Halya. penes neceſſitatē ⁊ vtilitatē q̄ in q̄cūq3 corpoꝝ nec̄ia expetit': iuxta qua3 ficus ⁊ canis dicunt' tëperati. Hi qdē ſunt ſermones Gal'. cū Haly. de ↄpl'one tpata: q ſufficietenus in ꝑ eoꝝ mēbro videtur ↄpl'onē ponderis portēdere ac mēſure: qꝛ tñ hāc negat. A. ei9 expoſitor: dico Ga. p h9 ↄpl'onē itellexiſſe quedā modū iuſtitialis eq̄litatꝫ: ⁊ deiceps monſtrādū ꝓpiquū ↄpl'oni quo ad pondus ineq̄li q3maxime. dīa. 20. Et ideo hāc comparat mixturis el'ntoꝝ eq̄libus: non ꝙ eaꝝ mēſure ⁊ q̄titates ſimpl'r ſint ei9 eq̄les diſariā: veꝝ p compatione ad tpatā ſ3 gen9 i vno quoq3. neq3 illā ꝑorē actib9 compat vt hāc ⁊ vtilitatibus eo ꝙ ipſa mox corrūpit' non pmanēs tpe. qd̄ aūt tale caret actu cū tpe pficiat' oīs: vel9 ꝙ ē appareti mēſura ⁊ non pōdere eq̄lis iter extrema certe. Aut Gal'. cū Haly. non ſentit ↄpl'onē fore ita extremis eq̄lē exiſtēter: ſ3 eā imaginādā3: ſicut ex ꝑ vi de re. ſa. vt hanc clarius expſſit. A. gr̄a facilioris intell's realis cöpl'onis: quā docuit cognoſcere ꝑcognitiōe ſeu eſtimatione vel ſenſu: vt iā tactū: de q̄ Aui. Ga. ipugnat non raro. Noſce ꝙ. A. tal'r exponēdo compl'onē quo ad iuſtitiā anguſti9 ſuſcipiēs ⁊ tanq̄3 regulā certā toti9 vniuerſi. eā ſolū in hoïe ſtatuit. Gal'. Ꝟo qd̄ ipſius adampliāns ad vnūq̄q3 ſube genus adaptauit. vnaqueq3 aūt ita tëperata ſuā ei h3 correſpondētē diſcraſiatam in ſimplicē diuiſam ⁊ compoſitā: ceu ⁊ vtraq3 tempe/ratarum in octo poteſt ⁊ diuiditur modos.

Propter tertium qdē ꝑmitus ſciēdū ꝙ cōpl'o pōderis non reperitur real'r in nā: ⁊ demū ꝙ ↄpl'onē iuſtitialē o3 ponere: ⁊ quā. ℭ Propter h9 qdē ꝑ^m^ ſciēdū ꝙ ↄpl'onem
A pond eris e qualē dare: figmētū eſt vix fictū. Qm̄ pondus ignis cū ſit leuiſſimū in vltimo: quāto maius tanto leuius exiſtit: vñ pōderari non poterit ⁊ aliis eq̄l'r aſſociari. ℭ Ampli9 p ipol'e ↄceſſo eū pōderis h̄ie: ſi poneret' in tāta mēſura ⁊ ꝓportione in mixto: ſicut de aliis: cū ſit actiuius maxie mox aut citiſſime alia corrūpet miſcibilia. vñ mixtū vel nō fieret vel factū pauciſſime pdurās corrūperet'. Neq3 et ſic mēſura q̄litatꝫ pure ignee fortaſſis poſſet ad mixtionē deſcēdere cu3 ſit leuis ſume pp qd̄ non ſolū ſit hāc ↄpl'onē nō ponere in nā: ſ3 neq3 ēt imaginari facile: cū ſeipſam corrūpat. Algaçel Ꝟo ↄpl'onē in itell'u diuidit in eq̄lē ⁊ in ineq̄lē: q̄ fortaſſis ē diſtō compl'onis ad pōdus: vt eq̄lis ⁊ ineq̄lis ꝑtacta. Equalē aūt ꝑbat ipol'e fore: qm̄ corp9 eā hñs nec q̄eſceret nec moueret': qꝛ ſi q̄eſceret in terra: tūc terra vinceret i eo: ſil'r ſi aere aut aqua. Si aūt moueret' ab aere ad ignē: tūc ignis vinceret. ſi Ꝟo ad terrā tūc terra. Si aūt q̄eſceret in aere. ſic ipſe vinceret. ↄuenit igit' vt nec q̄eſcat in loco: nec moueat' ad locū: qd̄ eſt ipol'e. vñ Cōmētator ꝑ ce. ⁊ mū. Si cöponeret' corpus eq̄l'r aliqd̄: ↄtingeret non moueri oino: ſed ſtaret in quocūq3 loco poneret'. ℭ Adhuc iā non eēt tëperatū ſi locū haberet cū ſequeret' id motū elementi ꝑdominātis in ipſo ſicut mixtoꝝ reliquū. Sed forte q̄s ponet h9 corpus locū h̄ie in medio elemētorū: vt in ↄcauo ſpere aeris: hic. n. forma grauitatꝫ ⁊ leuitatis vi adequari. Si. n. poneret' i ↄcauo orbis lune aut i aeris ↄuexo deorſu3 tēderet ad locū ꝑdictu3: cū in ipſo vigeret forma grauitatꝫ. Si āt i terra dñante ſibi forma leuitatis ad mediū añ dictum moueret'.
ℭ Aut dōm ꝟ mediū magis circa terrā inexiſtere neq3 illud in aſſignato iueniri loco pp terrā duob9 el'nꝫ ad finē aialiū terreſtriū ↄiūctā. Actiones adhuc non poſſet illic h̄ie humanas ſaltē politicas. vñ vita eius nulla foret aut breuiſſima. ℭ Rurſus cöplexio ↄuenit ex actione ac paſſione ↄ̄riaꝝ qualitatū ⁊ reliqua. vbicūq3 Ꝟo eſt aſſignare actionē ac paſſionē o3 agēs ſupra paſſu3 dñium obtinere. ꝑ de ge. ⁊ cor. ꝓportiones eni equales ipaſſibiles ſunt adinuicē. nō. n. actio interueniret neq3 paſſio: pp qd̄ op3 vnā qualitatū alij dñari. vbi autē illud: ponderis compl'o eē nō poterit quocūq3 modo. ℭ Amplius. 4. metha. Cöpoſita ſunt media hñtia: h9 qdē magis: illius Ꝟo minus. Qd̄ āt magis h3 ⁊ minus nō eſt equale ponderis ſeruās mēſurā. vñ Cōmētator hoc demonſtrat impol'e inueniri compl'onē mediā in extremis: vt dicit Gal'. eſſe pol'e. qm̄ ſi eēt pol'e foret pol'e inueniri cōpo^m^ ex ipſis extremis abſq3 eo ꝙ occideret trāſmutatio aut diminutio. ⁊ ſi equales fuerint potētie tūc nō fiet aliqua forma: vt declaratū. 4. methau. Et qñ po^a^ alterius non fuerit dñans ſimpl'r: ſed dñans dñata gñabitur ex ei3 aliqd̄ mediū. ſ3 tñ declinabit ad ptē dñantis: ⁊ ideo hoc mediū cū eo ꝙ eſt declinās ad alterū duoꝝ extremoru3 h3 aliquā latitudinē recipiētē magis ⁊ minus. Mediū. n. eſt multa ⁊ nō idiuiſibile: ad qd̄ mediu3 el'ntis trāſmutatis ⁊ redactis fiūt carnes ⁊ q̄ taliū ꝑm Ari. ibidē. Et ex hoc appet tibi impol'e eē aliquā ↄpl'onē tpatā: quā poſuit Ga. ſ. tpantia3: q̄ eſt ꝑm extrema cōplexionis ſpēi: in qua ↄſiderat medicina. Scdo tamē coll3. ca. ꝑ. dī ꝙ error quē dixit de tpata cöpl'one Ga. eſt paruus: deniq3 is cū Gal'. inquiēs. Res miſcibiles non inueniūtur in mixto niſi duob9 modis. vnus ē vt mēſure ſint eq̄les: ⁊ iſta mixtio vocat' eq̄lis eā extremitatib9 ↄparādo: eo ꝙ i medio eaꝝ eſt nō declinās. ſcds vt ſint in inequalib9 mēſuris. ⁊ hec qdē ieq̄litas multis eſt modis: ꝑm quā qdē diuerſitatē ac inequales facte ſunt ↄpl'ones ſpecieꝝ. Palin. q̄ñcūq3 ſit vnū p eēntiā: op3 alteꝝ componētiū p modū potētie ſe habere: ac reliquū per modū actus: qꝛ ex plurib9 exiſti/

Marginal notes, right column: Com.7. — Coll^r^.a.te.cō: 46. vſq3 56. — Tex.cō.29. — 2° de gña. ⁊ corru.cō.48. i ꝑi^e^ — In medio. Ca.ꝑ^o^ p^e^ ꝑn^m^

bus actu nõ ↄſtituit vnũ p eẽntiã.d'ia.16.ve℞ aggre
gatione ſolũ.vt ex granis aceruus plurimis:ſ3 ex mi
ſcibilib⁹ vnũ efficit p eẽntiã.pp qd̃ op3 alte℞ illo℞ ſe
p modũ hr̃e potẽtialitatis:vnũ xͦo p modũ act⁹. Q̃d
ãt locũ obtinet act⁹ rõnẽ h3 dñantis alteri⁹ reſpectu.
Ubi aũt ħ.vera reperit' inequalitas ſeu intẽperamẽ/
tũ.Jtaq3 ipoſ'e põderis ↄpl'onẽ repire. ¶ Propter hꝰ
2ᵐ ſciẽdũ ꝙ l3 cõiter ↄcedat' compl'onem quo ad iuſti
tiã in re℞ nã fore.tñ vt veritas oñdat' ⁊ ſapiẽtũ ẜmo
nes verificẽtur non ſimpl'r:ſ3 cũ determinatione aſſe/
rẽdũ.qd aũt ſit apparuit iã vtcũq3. Jpſa quoq3 in cõi
triplex vi᷑ exiſtere.Una qdẽ in qua tpamẽtũ exiſtit ac
punctale idiuiſibile in ꝓportionib⁹ mẽſure qualitatũ
miſcibiliũ ad opationes aĩe meliori mõ exercendas.
Alia qdẽ in latitudine quadã pluralitat̄ ⁊ paucitat̄
terminata:a qua ſi egreſſus ↄtigat erit ↄpl'o iuſtitia/
lis diſtẽperata.3ᵃ quoq3 iter has media.Primã ſiqdẽ
adhuc.q.impoſ'e ſit pmanẽtẽ tpe iuenire quã ſuſpica
ti ſunt qdã ponderis inequalẽ:cũ ipſa nõ ſit niſi tãq3 i
iſtãti.hꝰ aũt cũ ſit vt fere idiuiſibile non ẽ tẽpus. ne/
Tex.cõ.24. q3 in tpe.6.phyſi.Q̃d ẽt tale:non erit tpata ↄpl'o per/
manẽs vt humana:cũ ea ordinet' ad actus.hi aũt oẽs
tpe mẽſurant'.Forme nãq3 nãles non reqrũt q̃3titate3
⁊ ↄpl'onẽ pũctualẽ indiuiſibilẽ:cũ ſit minimã carne3
Tex.cõ.38.⁊ repire p̊ phyſi.q2 oium nã ↄſtãtiũ terminus ẽ ⁊ ratio
de aĩa.t.cõ.41 magnitudinis ⁊ augmẽti.Jtaq3 neq3 act⁹ punctuales
hñt ⁊ idiuiſibiles:cũ in oĩ actione ⁊ paſſione oporte/
at poᵃᵐ agẽtis aptitudinẽ patiẽtis ⁊ tp̄s iteruenire.2.
Poſt mediũ ꝑmi doc.2ᵉ ſũ.pᵃ cap̊ p̊.Et hãc eſtimandũ eſt Gal'.teti/
Jn princ°. giſſe p̊ de re.ſa.ẜ3 abbreuiationẽ trãſſerẽtis.ita.Sim
plex ſanitas ⁊ pfecta q̃ certiſſimã h3 eucraſiã vel nun
q̃3 fuit in aĩalis corpe vel ſi vnq̃3 fuit neq3 in iſtãti tpe
pmãſit in ictu oculi in vnoquoq3 momẽto alterata ⁊
non eodẽ ſe hñs mõ.Scd̃m xͦo trãſlationẽ meam ẽt
verbotinã eucraſia duplici exñte hac qdẽ apud itell'3
aut ſb̃am perẽni:vt in aĩalis corpe:hac xͦo exñte ſil'r ⁊
apparẽte in oĩbus ſanis. Et ſubdit.demũ nõ o3 q̃re/
re i tãta trãſmutatione diligẽter optimã ↄpl'onẽ.ſi.n.
⁊ ↄtingat aliqñ ẜm aliquã optimã nãm ſ3 nõ pmanet
neq3 i iſtãti certa. Quare admirari ſupuenit opinionẽ
viro℞ qcũq3 ſanitatẽ ⁊ eucraſiam abſq3 latitudine:⁊
vnã eẽ eſtimant:ſi adhuc ex̃ hãc ẽ nõ ſanitatẽ eſſe am
plius.paſſionis.n.ſemp illationẽ nõ ſentiũt.de re vel
nequaq̃3 genita in aĩalis corpe faciẽtes ſermonẽ aut
neq3 minimũ pmanẽte ſi aliqñ gñata.his igitur hanc
ſomniãtib⁹ ſanitatẽ defecim⁹ ↄſeruare. Nos aũt i ap/
2ᵉ techni tõ. parẽtes deuenimus.vñ Haly.vltim⁹ finis eq̃litatis ẽ
14. res q̃ forſitan nõ iuenit':⁊ ſi iuenit' occultũ eſt ſenſui.
Et hoc tolerat ipſius ſermo:⁊ ſi nõ itellexerit p eũ hꝰ
eq̃litatẽ:ſ3 praue potius corp⁹ ſemp ſanũ:qd̃ p oẽs de
currit etate3.de qua Ga.q̊q3 ⁊ Haly.ꝓpoſito℞ ſermo
nẽ quẽ vtiq3 inuebãt illi q corpus poſuerunt dogma
ſempiterne paſſionis icurrere tanq̃3 nulla3 hñte opti
mas opõnes cũ calor nãlis pabulet' ↄtinue humidu3
radicale:reſol'onẽq3 ⁊ ſol'onẽ inducat ↄtinui ẜm eoſ/
dẽ.Sil'r aer ſemp reſoluit q̃3tũcũq3 hũidus pp radio3
Sñ pᵃ caᵒ3ᵒ. celeſtes in eo ipreſſos 2ᵒ p̊. Eſt ⁊ alia iuſtitialis cõpl'o
poſt mcᵐ. latitudine ꝑticipãs aliquãtula:dicẽda qdẽ anguſtior
valde rariſſime inuẽta.neq3.n.duo ipſa3 hñtes nedũ
pl'es pñt in vno tpe exiſtere.Cũ ad id videat' maxime
B ↄiũctio:puta Saturni ⁊ Jouis in pnᵒ Arietis cũ alijs
⁊ aſpectus oĩ3 ſupceleſtiũ opari nã iubẽte diuina:ceu
2ᵉ elnto℞3 in qñ qs iſurgit eadẽ ↄſignãte ꝓpha legẽ ipones nouã
medio. ſapiẽtes dogmatiçãs ⁊ hoĩes. Eſt.n.ħ medi⁹ iter an/
Colli.4.d aĩa gelos ⁊ ſapientes nedum hoĩes ẜm Jſaac Amaraan
ca.4. iuxta fi. Aui.⁊ Algaçelẽ:⁊ talẽ fuiſſe dixerũt qdã Moyſen ⁊
⁊ meta.10.ca. Maradei mẽdaces Xp̄m Marie filium.De hac q̊q3
pᵒi pnᵒ.⁊ caᵒ.
2ᵒ ct.5.in fine.

tẽperãtia ſcribit' in de optima corpis cõpõne ca.3ᵒ.ꝙ Jn fine.
vtile pfectũ in oĩbus vt neq3 in ↄſilibus neq3 in orga
nicis particulis nihil incõmẽſurate hr̃e ſic poſitu3 nõ
valde qd ↄtinue ſ3 in longis tẽpo℞ periodis ↄſueuit
fieri.Q̃d aũt breue deficit ab hoc frequenter vidiſti.
ↄtinue ſanũ dico corp⁹ ſemp ⁊ eſt ſcd̃s hic modus eq̃
litatis quo ad iuſtitiã de quo p̊ ꝑma eſt tẽperamẽtu3 Doc.3ᵉ caᵒ
mediale late cõpl'onis iuẽtũ ẽt in indiuiduo:qd̃ eſt in poſt pᵃᵐ.
vltimo eq̃litatis ex ſpẽ que in vltimo ẽt eq̃litatis exi/
ſtit ⁊ in etate in qua augmẽtũ ad ſuũ puenit finẽ.in q̊
equalitat̄ modus q̃rtus ⁊ ſextus coincidũt ⁊.8.exñ/
tes ad itra relati vt ⁊ idicat.A.de qua.12.aĩaliũ idẽ. Ca.pᵒpᵒpᵃ
Jſta ẽ tpantia in veritate:qd̃ dicit ꝓpter ponderis cõ
plexionẽ:⁊ ideo ſit tpantia:tñ reperitur raro.quare i
de optima compõne cap̊ 3ᵒ.prompte qdẽ cognoſcere
optimã corporis compoſitione3 ⁊ ſi rara extet ipſius
gñatio.Et fortaſſis eius per maxime tẽpu3 duo℞ aut
triũ eſt anno℞ vel minus ſiquis eã voluerit amplius
coartare vt circa.33.annos aut tal'r. Quo tpe quidẽ
ſcribũt Xp̄m tẽperatiſſimũ paſſum fuiſſe ierarce. 3ᵃ
xͦo eſt latitudine multitudis ⁊ paucitatis participãs
plĩma q̃ corpu3 eſt ſimpl'r ſanũ 2ᵉ exñs vna quidẽ cor
pus ſemp ſanũ dicta:⁊ altera ſanũ multũ in techni. pᵒ tracta.3ᵒ
⁊ re.ſa.p̊.Sanitas eſt q̃dam ↄtẽperãtia.Cõtẽperan/ t. õ.2ᵗ.
tia xͦo oĩs ẜm duplicẽ pficitur ⁊ di᷑ modũ.Aliqñ qui Jn pnᵒ.
dem in ſũmũ veniẽs ⁊ vere temperata exñs:qñq3 xͦo
bñ deficiẽs a tẽperata.Erit itaq3 ⁊ ſana ↄtẽperantia
duplex:quedã quoq3 diligẽs vel certa ⁊ optima:pfe/
cta ⁊ ſumma:⁊ hanc dico corpus ſanũ ſemp exiſtere.
Hec aũt deficiẽs ab hac qdẽ non vtiq3 iã aliqual'r tñ
vt ↄtriſtari ſit aĩal.⁊ hec ſanitas eſt corporis multu3
ſani vt ẽt appet in techni.Et ꝙ hꝰ tẽperamẽtũ a me pᵒ vbi ſupra
dico ↄſideratũ latitudinẽ ↄtineat non puã oñditur ex
ↄñter adiunctis.Eſt ⁊ hec logica q̃dã magis vel ẜm
oportunitatẽ artis q̃ſtio non ↄcedẽtibus qbuſdã al/
terũ altero magis ſanũ fore:neq3 eẽ latitudinem ſuffi
ciẽtẽ in diſpõne corporis:quã ſanitatẽ noĩamus. ſed
vnũ qd.ſ.pfectã exiſtẽtẽ ipſum indiuiſum in magis ⁊
minus exiſtere.nobis aũt queadmodũ albũ corpus
ħ qdẽ min⁹ appet albũ.id xͦo magis:ita ⁊ ſanũ magi
⁊ min⁹ vi᷑ ħ.Jdẽ quoq3 de optima eucraſia.Sanitas Uel cõſtruc.
non ẽ anguſta neq3 ipartibilis ſ3 in ſufficiẽtẽ latitudi ca.3.in fine.
nẽ extẽdi potius vi᷑ bñ ſe habere ſi debeat vtilis ſer/
mo eẽ futurus exercẽtibus artẽ:non ſolũ raro i ipſa
corpus ⁊ velut exẽplar Policreti exercere in ea : ſed
⁊ in deficiẽtibus qdem ẜm aliqd ab ipſa. Palin: ter/
tio cõplexionũ ca.4.qui corpus dicũt in dogma ſem Jn medio.
piterne paſſionis incidere:ratione qdẽ ſola inueniun
tur fortẽ habere demonſtrationẽ:non tñ vtilita3 eius
aliqua eſt ad ſcd̃am partẽ opationis:ſpernunt' nanq3
circa nos tã pue paſſiones ac.q.inſenſibiles exñtes.
Ex his itaq3 appet ꝙ Gal'.illo℞ reſpuit ſñiam:q cor/
pora ponebãt in paſſione ſempiterna:ſicut ſomniaue
rũt aliq nõ itelligẽtes ip̄m in techni:⁊ iſta qdẽ cõpl'o
nis equalitas eſt q̃ p̊ prima ⁊ aĩalium.12.A.in.8.eq̃/ Doc.3ᵉ ca. pᵒ
litatis diuidit' modos ẜm opationẽ diuerſificatos ei⁹ poſt pᵃᵐ.
qd̃ eſt intra ⁊ extra.d'ia.17.modo ſcd̃o inde fortaſſi3 Ca.p̊ pmo cir
ꝓpulſato.Scd̃m ẽt hꝰ complexionis tẽperamẽtũ di ca.principiũ.
ſtinguũtur etates decurrẽtes in ipſa per tẽpus omne
vt apparet ex techni in eius contẽperãtie deſcriptio/
ne.ſemp eni3 tale in omni permanet tẽpore tale.huic
etiã octo cõplexiões opponunt' ex equo diſtẽperate.
Q℞ aũt predictas vltimas duas ſit dare diſtẽperãtia3
oſtenditur argumentis.Quia Hypp. de humana na
tura.Neceſſe eſt primu3 generationẽ non ab vno fie/
ri elemento.nõ enim põt ab vno neq3 ex vno genera/
ri:niſi alteri cõmiſceat'. ¶ Adhuc op3 ꝙ ſint eiuſdem
generis

gn̄is q̄ miſcenť ⁊ eādē hēe poᵐ: alioqn ꝯferunt nihil. Nec͞e ēt ē ꝙ cal'ꝫ ſ'ro ⁊ ſiccū huᵒ ꝯtēpata, ſe hēant adi/uicē ⁊ eq̄l'r. ſi.n. alteꝝ emineat multū vt fortiſſimū de/biliſſimo: gn̄o nō vtiq; fiet: ſꝫ trāſitus in dn̄ans. vn̄ ge/
…cō.88. neſeos Ari. ꝑ veteris ſmones affirmās. Nō ē vnā gut tā aq̄ mille milibᵒ vini amphoris miſcē. Ubicūq; igiť ⁊ q̄ꝫtūcūq; el'nta h̄ mō adiuicē cū ſuis occurrāt diſpō nibᵒ añ dictā cauſabūt 2ᵃᵐ tp̄antiā ⁊ 3ᵃᵐ: cū influxᵒ fuerit vehemēs aſtralis. agētia nāq; ⁊ patiētia i adiuicē ap/
Tex.cō.54. proximata, ipoſſe ē n̄ agē ibidē: h̄ āt erit qn̄ fuerit ꝫ am plius aut minᵒ adeq̄ta. Rurſus cū hō ſit vltimᵒ finis ⁊ ꝯplemētū vniuerſi a nā iteti. dīa.5. oportuit ex talibᵒ eē ex qbᵒ poſſet cetera coḡſcē ⁊ eis ꝑ ingeniū ⁊ ſapiam dn̄ari. h̄ āt erit ſi i aliq̄ eiᵒ optimū ponať miſcibiliū tē/ peramētū. Ex his.n. ꝯpl'o ꝯſurget tp̄atiſſima eq̄ ⁊ ſen ſus ꝑſpicax eliciet. Ubi āt id ⁊ aptitudo aderit mēt̄ iu
Tex.cō.94. xta illō ſcōi de aia. Molles carne apti mēte: duri aūt iepti. ex h̄.n. reddunť igenioſi: vl' nō igenioſi: ⁊ iō deñ hoīeꝫ fore prudētiſſimū ac ſapiētiſſimū aialiū. q2 cōſi/ liatiuū ē ſolū aialiū mēoria ⁊ doctrina p̄cipās. Hiſto
i.poin fine. ria ꝑ. Et ꝯfirmať: qm̄ cū hō mult̄ ſit opōnibᵒ ōditᵒ: vt plimos vite ōfectᵒ abijciat: qbᵒ ſubijciť: cū nā huⁿᵃ ml'
i phemio e meᵐ. poſt meᵐ. tipl'r ſit ſua. meta. ꝑ. vn̄ politi.7ᵒ. mult̄ organis idiget id qō ē viuē. opᵒ affuit ipm totū aut q̄ddā eiᵒ maxime tp̄atū exiſtē. tp̄amētū āt obtinet extremoꝝ meᵐ. qō āt h̄ ad valde pl'a pōt extēdi ⁊ coaptari q̄ꝫ extremorūꝫ qōcūq; pp qō tp̄atā habuit pre ceter̄ entibᵒ ꝯpl'oneꝫ theo. ꝑ. Fuit vnᵒ ad alios tp̄atiſſimᵒ vt h̄ p̄nceps ⁊ dux
ip.7 i pnᵒ. ⁊ mēſura foret alioꝝ potiſſime iux̄ 2ᵐ tp̄amētū añ dcꝫ. Qō ⁊ i alijs ēt ꝯſpicimᵒ ſuo mō ſp̄ebᵒ. puta vnā apeꝫ alijs maiorē dn̄atiorē i prudētia q̄daꝫ cui fauēt cetere ⁊ ducunť ea. ſil'r ⁊ formicaꝝ. ⁊ i alijs ſic vilibᵒ nedū in p̄cioſioribᵒ ꝯtigit repire. Hꝫ q̄; ꝯpl'o iuſtitialis i hoīe ꝑ ceter̄ ē tp̄antior alijs ⁊ dignior ſola fere ſimpʳ tp̄ata cū ſit regula oīum ⁊ mēſura. In alijs āt ſp̄ebᵒ vt equo ⁊ aſino ⁊ ficulnea ⁊ ceteris ꝫ q̄d ē intp̄ata ꝯpl'onū. ⁊ theo. ꝑmis. ca.7. Et iō inq̄t. A. hoīeꝫ certe eq̄litati pō
v.2.9. In medio. pm doc.3. plo pmo. deris. ſ. appropinq̄re q̄ꝫmaxie cū modū tp̄amēti ꝯpl'o nis 2ᵐ ad iuſtitiā veriᵒ fuerit adeptᵒ. Eti. cū nāe ꝓceſ/ ſus ſit ordinatᵒ paulatinus de extremo ꝑ meᵐ affine in
p.1. cir.pn. extremū. hiſto.8. nullo q̄dē mō repiať cōpl'o q̄ menſu re: q̄ aūt iuſtitie vt apparēs. opᵒ tūc ſit iter duas adeo diſtātes nō vna ſꝫ duas tēperātias intercidere dictaꝫ. Sic igiť iuſtitialis ſimpʳ tp̄ata cōpl'o erit trina.

Propter 4ᵐ q̄dē ad pᵐ dōm ꝙ Ariſ. ⁊ medici ꝑ ꝯpl'onē tp̄atā eā q̄ iuſtitie audiūt ꝑci/ pue ꝫ eis duos modos vltios ⁊ nō q̄ pōder̄: q2 illā: vt dn̄ſū: ipoſſe ſit repiri i vniuerſo. igiť multo minᵒ ſm Aui. vt ſit hoīs ꝯpl'o. ⁋ Ad aliud q̄d dōm apparuit. ⁋ Ad aliō dōꝫ ꝙ vt ꝓbat ꝯpl'onē iuſti'iueniri ſic oſtē ſuꝫ ꝯcedēdū: ſꝫ nō q̄ ad eā q̄ pōder̄. ⁋ Immo dōm ꝙ oīs motᵒ ⁊ reliq̄ v̄ificať maḡ i his q̄ alterātur ⁊ nō in alijs. i. i motibᵒ. lꝫ.n. nō acq̄rať ꝑ alterationē meᵐ rea le itroductū: acq̄riť tn̄ meᵐ motᵒ ſiue ſpacij. ⁋ Aut di/ cēdū illā rōnē ꝓcedē imaginaⁿᵉ falſa. Ut ſi cū fiat trāſi tus ō vna ex̄ma ꝯpl'one i aliā ꝙ ſit ꝑ ꝯpl'onē mediā i/ terueniētē iter illas qō nō oꝫ. q2 ꝫ Ari. trāſmutabile tādiu māet ſub forᵃ abijcieda q̄uſq; itroducať in iſtāti noua i ipꝫ forᵃ quā ꝯſeqť ꝯpl'o reliq̄ ꝑori cōrupta. Ne q; oꝫ ꝙ id ꝑ formas fiat itermedias. aer.n. qn̄cūq; trā ſmutať ab igne tādiu māet ſb forᵃ aer̄. donec forᵃ itro/ ducať ignis i iſtāti. ſic āt eueniet i ꝓpoᵗᵒ: ꝙ tādiu rema nebit mixtū ſub vna ꝯpl'one: vt ca. ſic. q̄uſq; itroducať i iſtāti altera ceu fri. ⁊ hu. neq; oꝫ vt i ipꝫ itroducať q̄ media. Uel poſſet ꝯcedi ꝙ ſic trāſitᵒ ſit de vna ꝯpl'one ex̄ma: vt de cal'a hu. i aliā extremā. vꝫ. fridā ⁊ ſic. ꝑ ali quā ꝯpl'onē mediā. ſic ē illā ꝯpl'onē mediā ponē. nūq;

v̄o ſit trāſitᵒ ꝑ iſtā ꝯpl'onē mediā: ita. ſ. vt ſiſtat in aliq̄ tp̄e: vt iſta ꝯpl'o media manē poſſit ſub q̄daꝫ latituⁿᵉ. vn̄ lꝫ trāſmutabile altereť i trāſitu: nō tn̄ ꝓuenit ad il/ lā ſubſiſtētē. ⁋ Ad aliō dōm ꝙ ml'ta pōt facē ars q̄ n̄ nā: vt domū: effigiē. ⁊ ep̄. ceu hoīeꝫ aut plātā. Quedā nāq; ſiūt initial'r a nā: ꝯplenť v̄o ꝑ artē: velut ſanitas ſublata meⁿᵃ. q̄dā initial'r ſiūt ab arte: nā v̄o ꝑficiunť:
vt ꝓiectio ſemis i terrā. vn̄ Cōmēᵗᵒʳ 2ᵒ phy. voce Alexā Cō.77. in fi.
dri. Nā cōplet multa q̄ ſunt ꝑ artē: ⁊ ars multa q̄ ſunt ꝑ nām. dīa.164. Et qō iduciť de corpe illo arte ꝯſtru/ cto nō arguit ꝯpl'onē pōderis: ſed iuſtitie potius tēpe ramētū qō apparet q2 ſibi cutis cōparať q̄ cōpl'onis ē iuſtitia tēperate. Id ēt neq̄t vſq;quaq; tēperatū exiſte re: cū ipſum ꝯtinue aer imutet ⁊ reſoluat. Aut qs poſ ſet id pōderis mixtū expiri: cū ſenſus diſtent inde nr̄i. Uel ſi vis id eē ꝯpl'onis pōderis dn̄ſiuū: dōm ꝙ lꝫ ſit valde familiare paragdima ſibi ꝓpinq̄ū: nō tn̄ oīno ipſius oſtēſiuū: neq; tn̄ falſum. In exēplis.n. nō expeti
tur verificatio: ſed expō. Cōmētator 3ᵒ de aia. vn̄ p̄mo Collr. cō.14.
ꝑoꝝ. Exēpla ponimus vt ſentiat q̄ diſcit. ⁋ Ad aliud ante mediū.
dōꝫ ꝙ mediū ⁊ tēperamētū cōplexionis iuſtitialis ſuf Cap. 40.
ficit cōplexioni humane: vt excellētiaꝫ qualitatū tacti
bilium diſcernat. Si.n. hō eēt oīno ſenſibilis: tunc pp B
ledētia extrinſecus aut itriſecus occurrētia. nō poſſet diutius ꝑmanere in vita: cū ab oībᵒ fere nocumētū re ciperet ſenſibilibᵒ. Et iō ſcio quoſdā ſenſibiliſſimos q̄ ad morſum pulicis ledunť maxime ꝯtinue fore lāgo/ roſos. Nō.n. oꝫ hoīem ſolū eē ſenſibiliſſimū: ſꝫ currēti bᵒ extriſecis ⁊ itriſecis ēt poſſe reſiſtere. ⁋ Ad aliud dōm ꝙ eq̄le puta ad pōdus ⁊ ineq̄le ēt ⁊ eq̄le ad iuſti tiā ⁊ ineq̄le nō ſunt ꝯ̄ria: eo ꝙ nō exiſtūt ſub eodē gn̄e: ſicut rō expetit ꝯ̄rioꝝ. Nō ens.n. nō ꝯ̄riať enti: cū non hēant eādē mām ſeu genᵒ. ⁋ Ad ꝯfirmationē āt dōꝫ ſil'r. ⁋ Ad aliud v̄o dōm ꝙ nā vl'is ⁊ p̄ticularis ꝯpl'o nē ꝓhibēt pōderis: vt appuit. vna.n. i alterā ordinať: ꝓhibet ēt vtcūq; cōpl'onē iuſtitie dictā p̄ᵒ cū non ꝑma neat: ſꝫ fluat in iſtāti. Nā.n. nunq̄ ꝓducit aliq̄d i eſſe:
qn̄ i eius ꝯſeruatione laboret de ge. aialiū 2ᵒ. Et q2 cō Collr. cap.4.
plexionales iuſtitiales due ꝑmanēt tp̄e opōnes nobi/ añ meᵐ.t.2.&
les exercētes: iō nā illaꝫ ꝓducit ⁊ ꝯſeruat: ⁊ nō paꝝ in pſibᵒ ca.8. cir/
h̄ laborat. ⁋ Ad aliō dōm ꝙ intell's 2ᵉ exiſtit ad pn̄s. ca principiū.
intell's q̄dē p̄nᵒʳ qui ꝑ ſe venit ad hn̄tē. dīa.3. qui q̄dē ſicut lumē quoddā nobis inatū: veꝝ ſemp teſtať. q̄lis de quolibet eē aut nō eē: oē totū maius ſua pte. ē ⁊ ali us intell's q̄ eſt aie poᵃ itellectiua: ⁊ hic verus ē aliq̄n
ceu qn̄ veruꝫ intelligit vel falſus qn̄ falſum: 3ᵒ de aia. Tex.cō.21.
Uel cōplexio pōderis eſt in intellectu ꝓut dī virtᵒ paſ ſiua. ipſa.n. corruptibilis eſt: puta imaginatio aut fan
taſia vel virtus imaginatiua. 3ᵒ de aia. nō.n. qō ē in in/ Tex.cō.20.
tellectu opꝫ in re fore quocūq; mō: cū nō ſit credere i/
telligere. 3ᵒ phy. q2 intell's eſt potentie maioris q̄ꝫ nā: Tex.cō 75.
dīa.4. pōt eni ꝯiūcta ſeparare. diſiuncta ꝯiūgere. Iti/ dem de cōpl'one ponderis nō eſt ſcia vera ꝑfecta ꝑ p̄nᵃ vel cās aut effectᵒ tradita. ſꝫ ſcia iproprie equoca vel eſt ſcia negatiua: ⁊ talis pōt eē de nō ente vocās ipm nō eē ⁊ q̄uo ſicut de ifinito ⁊ vacuo eſt ſcia. ⁋ Dōm ēt ꝙ ſicut hꝫ eē ita ⁊ notificari. ⁊ genus hꝫ ⁊ dīias ꝯſil'r. neq; ēt diffō vel deſcriptio affirmat rē eē aut negat cū eius ſit ſimplex circa quē verū non exiſtit aut falſum.
3ᵒ de aia. ſꝫ q̄ditatē rei ſimpl'r denotat. non differt.n.a Tex.cō.21.
diffinito niſi q2 illud nomē eſt iplicitū. hoc aūt explici tum. dīa.4. ⁋ Ad aliud dōm ꝙ mēſura eſt in re aliq̄ mō ſaltē ſm ꝙ res dī a reor reris: lꝫ nō ꝓut dī a ratitu dine. ⁊ ſicut hꝫ eē ita ⁊ mēſurare. Intell's.n. paſſiuᵒ vt v̄tus imaginatiua hāc pōt ex ſimplicibᵒ copulare ceu hoīem cōponit volātē in mōtē ſmaragdinū: ꝑ p̄ma de
de virtutibus cap̄ 5ᵒ. ⁋ Differentia. xix. Circa me.

Quod non ſit ponere ↄplõnẽ ſimplicez ex ſemiſſe vel cal'am vel fri.ſic. vel hu.oñdit:qm̃ nullus pħoꝝ aut medicoꝝ poſuit añ Gal'.cũ nõ ſit tãtos ac tales inſufficiẽtes dare.℃Adhuc eam negãs. Auer.collz.2°cap̃ p̃ inqt fore ꝓbatũ ex 4° metau.qnqꝫ tm̃ eſſe cõpl'ones.vnã equalẽ ⁊ alteraz ineq̃lẽ:quã ↄñr in 4^or^ cõpoſitas ſequeſtrat.℃Amplius hoĩuz qſqꝫ ꝑticipat ↄpl'one humana cũ oẽs ſint eiuſdez rõnis: ſꝫ ipſa cõpoſita.ẽ.n.cal'a ⁊ hu.cõpoſita.Igit̃ erit q̃cũqꝫ cũ iſerius ſemꝑ ſuſcipiat p̃dicationẽ ſupioris. nõ.n. ab eo põt abſolui.℃Rurſus cã ⁊ effect⁹ſunt ꝓportionabiles.2°phy.vñ in technis.nata qdẽ a ꝑn°ꝑncipij.v̄tuti ⁊ vitio atteſtant̃:⁊ ꝑn^m^his que ab eo.Sꝫ cãe complexionis efficiẽtes:vt el'nta ꝑ ſuas q̃litates ſunt cõpoſite ac ↄſeruãtes:vt cũ alijs reb⁹.5.nõ nec̃ijs.Ignis.n. cal's ⁊ ſiccus:aer cal's ⁊ hũidus ⁊c̃.eſtas ca.⁊ ſicca ⁊ cibus qs calidus ⁊ hu.⁊ reliq̃.Sil'r hu.q ſunt effect⁹ cõpl'onis cõpoſiti extãt:ceu cholera ca.⁊ ſic.⁊c̃.Eodẽ quoqꝫ mõ ⁊ calor inſtr̃m cõpl'onis ⁊ näe cõpoſitus ẽ. cal's.n.⁊ humidus ꝓnunciat̃.collz.2°ca°7°.Itidem ⁊ corpus cõpo^m^.Palin:cõplexio eſt q̃litas ꝓueniens ex actione ⁊ paſſione ⁊ reliq̃ dr̃ia.17.qδ nomen denotat cõpl'o.Idẽ aũt eſt ↄiũctio ſeu copulatio q̃litatũ. Etĩ. i omni nã eſt aliqd mäe ⁊ aliqd forme.3° de aĩa. quorũ ꝑ^m^proportionat̃ qualitati paſſiue:reliquũ actiue.humidũ.n.⁊ ſic.ſunt vt mä:cal'm ⁊ frigidũ velut forma. 4°apparẽs metau.vñ ibidẽ.Facit quidẽ faciens duabus virtutib⁹⁊ patit̃ paſſionib⁹duabus:faciẽs qdez eſt cal'm ⁊ fri.patiẽs quoqꝫ ſic.⁊ hu.Oportebit igit̃ in cõplexione duo hꝰ coexiſtere.Itaqꝫ nulla complexio ſimpliciter exiſtet compoſitarũ media.

In medio. Text.cõ. 29.ſi alicubi poſſit hẽri.qm̃ auerro.ſcr̃ nihil in lib° illo dicit. ſꝫ vide 2°δ ge. cõ. 48. vbi ẽt Auer.l'erũ ſe ſmittit ad 4^m^ meteo^r^ex qb⁹ appꝫ q̃ dimi nutã hẽm⁹ei⁹ expõnẽ i lr̃°il° Col^r^.t. cõ.37. Lib.2.tex.cõ. 37.in fine.

Ante me^m^.

Tex.cõ.17.

Tex.cõ.30.

Ca.2.i fi.⁊ ca. 3.in ꝑn°⁊ cap. 8.añ me^m^.

In oppoſitum Ga.ↄpl'onũ p̃ cũ alioꝝ pliſmis ſeq̃cib⁹.Ait.n.pl'es medicos ⁊ pħos 4^or^ cõpoſitas diſtẽperatas cognoſcere: ſꝫ alias 4^or^ ex ſemiſſe haꝝ gñatas ignoro quõ dereliquerũt.Palin:vbi ẽ dare magis ⁊ min⁹:dat̃ ⁊ mediũ. Cũ igit̃ iueniatur multum diſtẽperata ad caliditatem ⁊ ſicci.⁊ diſtẽperata multũ ad frigiditatẽ ⁊ hu. ⁊ ita i alijs:iueniet̃ ⁊ media vtcũqꝫ iter h'ſic extrema: hꝰ ãt erit aliq̃ 4^or^ſimpliciũ ſꝫ mediũ diſtẽperataꝝ ſolũ dr̃ia 7.Cũ.n.el'ta diuerſimode ꝓportionata veniãt ad mixtionẽ:quoꝝ effectus eſt cõpl'o:qd ꝓhibebit qn ignis caliᵗas ſupet friditatẽ aq̃ aut eꝫ.non aũt humidũ aeris ſiccũ terre:vt vnũ qd ↄſurgat equale mediuz inter ſiccũ ⁊ hũidũ aut humidũ ſupet̃ a ſicco vel eꝫ. ⁊ frigidum aque cõtẽperet̃ ignis calido.ꝑꝑ qδ ad hoc quis aduertẽs 4^or^ſimplices ponet complexiones.

Propter primum quidẽ ſciẽdũ q̃ qd ſit ↄpl'o:quiqꝫ ipſi⁹ modi'oñſuz eſt dr̃ia.17.Entiũ aũt qδdã eſt ſimplex oĩno: aliud cõpoſitũ oĩfariam:nõnullũ v̄o intermediũ. Primum qdẽ duplex exiſtit:qδdam.n.eſt potẽtia tale puta ceu yle cui⁹exiſtit eſſe in poſſe.ſubſtãtiatur eniz per poſſe.A.de ſuba orbis.lꝫ p̃ phy.videat̃ ſentire ↄ̃riuz: tũc.n.ſuba eius ablatione potẽtie corrũperetur apud gñonẽ:⁊ eẽt in p̃dicamẽto ad aliqd ⁊ nõ in p̃dicamento ſube.Qδ forſitan euenit eo q̃ potẽtiã ipſius ↄſiderauit illic ꝓut reſpectũ quẽdã iportat. Aliud v̄o actu tm̃ velut cãns ꝑmus.Eſt.n.act⁹ ꝑmus pur⁹ ⁊ imunis ab oĩ po^a^.12.meta.Que aũt hoꝝ duorũ media forme ſunt cõpoſite ⁊ mäe cõpo^tẽ^.Cõmẽ^tor^ p̃ phy.In oib⁹.n. ſm̃ Boetiuz citra ꝑ^m^eſt cõpoſitio ex qδ eſt ⁊ quo ẽ.Et in de cauſis cõmẽta.itelligẽtia cõponit̃ ex qditate ⁊ eſſe.Eſt.n.hñs illa actũ ⁊ formã.ſil'r ⁊ aĩa.Cõpo^m^ quoqꝫ oĩfarie corpus ẽ maxĩe humanũ.Iꝑm nãqꝫ ceteris cõpoſiti⁹exiſtit corporib⁹:cũ in eo gradus oĩuz repe-

Ca.ꝑ°cir.ꝑn^m^ Cõ.7c.

T.cõ.35.⁊.36. com.ꝑ° i me.

riant̃ entiũ.a mä.n.icipiẽs ſicut cetera:hec ꝑ^a^ ꝑ ſimplicia corpora trãſiẽs ⁊ cõmixta.vſqꝫ ad ens porrigit̃ intellectuale qδ eſt:ꝑori dr̃ia.Quapꝑ ↄcedit̃.phy.8. microcoſmũ exiſtere.vñ ad vltimũ ↄueniẽs cõpõnis graduũ in nullũ ordinat̃ vlterius aliũ.Eſt nãqꝫ finis ⁊ vltimũ qd h̃ a nã intẽtũ.Mediũ v̄o iſtoꝝ ſimp^r^eſt ⁊ cõpoſitũ:ſm̃ q̃ fuerit ad diuerſa cõparatũ.nã ꝑ cõparationẽ ad ꝑ^m^ſimplex oẽ cõpo^m^.relatione q̃qꝫ ad vlti^m^oẽ ſimp^r^:qδ erit magis quãto plus mäe appropinq̃bit ꝑme aut p̃ ↄdẽti.vñ el'nta cõpoſita ſunt reſpectu mäe ꝑme ⁊ forme:ſunt tñ ſimplicia corpora rel'one mixtoꝝ. Ex his.n.cõponunt̃ metherologica:ex qb⁹ↄſtituunt̃ minere:ex hiſqꝫ terre naſcẽtia ⁊ q̃ deinceps.dr̃ia.16.que diuerſa cõparatiõe ſimplicia dici pñt ⁊ cõpo^ta^.℃Gra h⁹ qδ dr̃ ex ſemiſſe ſeu mediũ ſciẽdũ medietates i vniuerſo.10.fore:q̃ꝝ due ſufficiãt in pñti.vꝫ.arithmetica medietas ⁊ geometrica.Eſt ãt arithmetica diſpõ que equas tm̃ ꝑ dr̃ias diuidit q̃ꝫtitates. puta.1.2.3. aut.2. 3.4.In hac.n.mediũ ſituat̃ indiuiſibile ⁊ veꝝ: ⁊ ideo reip.q̃ a paucis gubernat̃ cõparat̃.Geometria v̄o terminos eq̃li ꝓportione ↄiũgit q̃ qdẽ in cubica repit̃ figura ceu in taxillo.In eo nãqꝫ ſupficies.6. exiſtunt.8. anguli.⁊.12.latera.c⁹paradigma eſt.6.8.12.ſil'r.1.2.4. In ipſa nãqꝫ nõ medij ſumit̃ eq̃lis ⁊ indiuiſibilis dr̃ia oĩmoda:veꝝ ꝓportiones tm̃.nõ.n.8.rõne medij inter ſex extat ⁊.12.neqꝫ duo vni⁹ ⁊.4.Et iδ monocratie ſimilat̃ magi.i q̃ ciuiũ oĩuz ⁊ populariũ ẽ medietas valde lata ⁊ q̃dã eq̃litas.Boeti⁹2°arithme^ce^. Dupl'r qdẽ hꝰ eq̃litas.vna ẽ q̃liũ i q̃ꝫti^te^vt arithme^ca^.⁊ altera ſiliũm in q̃li^te^:vt q̃ ſm̃ medietatẽ geometricã dicta. q̃ qδ iuſtũ ⁊ qδ v̄tutj vl'r dr̃ eq̃le.5.ethi.Hos q̃qꝫ ſmões attuli:q̃ i ſapiẽtũ oronib⁹repiunt̃ iexpoſiti nõ raro.Sꝫ vt ſit familiari⁹dicere me^m^extat 2^r^.vnũ qdẽ reale indiuiſibile ⁊ ꝑ eqdiſtãtiam.velut duo iter.1.⁊.3.⁊.4.iter .3.⁊.7.⁊.5.eſt mediũ:aliδ q̃ ad nos hñs latitu^nem^ ⁊ diſtãtiã ineq̃lẽ:vt.8.iter.6.⁊.12.Eq̃le ẽt ẽ mediũ aſſignatũ in v̄tute morali ethicoꝝ apparẽs 2°.Uirtus.n.δſcribitur ꝑ eẽ quo ad nos.⁊ hꝰ qdẽ mediũ multitudinis ⁊ paucitatj ↄpl'o obtinet humana ad alia relata. p̃ ꝑ^a^.

coll^r^.t.cõ

cap.45. ⁊.4

cap.7.

ca.5. poſt m

Doct.3^a^ ca. circa ꝑn^m^.⁊ c pi.2.in ꝑn. ca.8.in fine.

Propter ſecundũ quidẽ ſciẽdũ q̃ Ga.p̃ ↄpl'onũ ꝑter.4^or^compoſitas compl'ones ſimplices dicit ſe 4^or^alias adiueniſſe:vt oẽs cũ tẽperata numero ↄtineant̃ nouenario: qδ non ſimpl'r teſtat̃.ſed ad id talẽ conatur demõſtrationẽ afferre.Supponit eni ceu ꝓbatũ ab altera ibidẽ hereſum 4^or^eſſe compl'ones diſtẽperatas. q̃rũ vna reprehẽdit ⁊ ↄuincit alterã:eo q̃ vna duas tm̃ ↄpl'ones ponebat calidã ſic.⁊ fri.humidã.Ca.v̄o hu.⁊ fri.ſic. nequaq̃ꝫ.dr̃ia.18.Hoc itaqꝫ ſibi ex accõmodato aſſumpto ꝓcedit cal'm ſtat cũ ſicco.vt in cal'a ⁊ ſic.cõpl'one: ⁊ ſtat ſil'r cũ humido:vt in ca.humi.de quo minus vr̃ ſm̃ ſectã complexionẽ ca.hu.deſtruentem. igit̃ ſtabit cũ medio inter humidũ ⁊ ſiccũ:cũ mediũ h̃ ꝓpinquius ẽt ſit calido q̃ꝫ humidũ.qδ poſitũ eſt ſtare. Sil'rqꝫ frigidũ ſtat cuz ſicco ⁊ hũido ⁊ reliqua. Itaqꝫ erit cõpl'o calida tantũ ⁊ frigida ẽt.Eodẽ quoqꝫ mõ ſiccum ſtat cũ cal'o.vt in ca.⁊ ſic.ceu ↄſentiũt hereſes ambe.⁊ cũ frigido vt ſcδa repulſa ꝑma.ergo ⁊ cũ medio ſtabit iter cal'z ⁊ fri.ↄtẽperatio.ꝓprius.n.id ſicco q̃ꝫ frigidũ: q̃re ſi ſiccũ ſecũ frigidũ cõpatit̃:multoplus ⁊ mediũ. ⁊ ſil'r eſt de hnmido.ſtat.n.cũ cal'o ⁊ frigido.Sic igit̃ due alie erũt cõplexiones ſimplices vt ſic.⁊ hu.Itaqꝫ cũ ꝑmis duabus reddent̃ 4^or^. Olfaciunt ẽt ſermones eius hꝰ rõcinationẽ.Motus omnis fit de extremo in extremũ per mediũ.Cũ igit̃ fiat trãſitus de ca. ſic.cõplexione ad fri.⁊ hu.⁊ de ca.⁊ humi.ad fri. ſiccã per mediuz fiet quod erit aut ca.ſolum.aut fri.vel ſic.ſeu

cap.2.

humida. Uolēti quoqꝫ fortaſſis amp. veritatē ꝙ ap/ parētē ꝓbabilitatē ꝓſeq medicinalē Gal. eius nō cō ſentiet pſuaſiōi. Nō. n. opꝫ ſi calīm ⁊c. ſtet cū ſic. ⁊ hu. ꝓpea ſtare cū hoꝝ medio: eo ꝙ i oi mixto ⁊ medio hr̄ hoc qdē magis: id aūt minus ꝑ modū po⁹ ⁊ act⁹. diia 18. ¶ Adhuc. vbi ɔcurrit actio ⁊ paſſio tollit̄ mediū. cū vnū hēat victoriā ſup aliō. ¶ Ampli⁹. i extremis puta i ſicco ⁊ hu. qn̄ ponit̄ ſtare calꝫ ⁊ fri. ē latitudo. ⁊ pp h̄ ꝑmanētia ⁊ forme acqſitio. nō aūt i medio cuꝫ ſpꝫ iportet rōnē idiuiſibilitatꝭ magis. ¶ Ad aliud ēt dōm ꝙ nō ē nec̄e dare mediū ꝑmanēs reale nūc indu ctū: vt nouā formā iter extrema. diia. 18. Aut ſi detur mediū illud trāſiēs nō ꝑdurat ēt fere momēto ipotēs diſariā excedēti reſiſtere. tale ꝟe me^m ɔplōnē nō ɔſti/ tuit: cū ſani^{tem} neqꝫ anguſtā neqꝫ iptibilē q̄ram⁹. diia eadē. Collꝫ. ꝟo 2° ca. ꝓ. nō ſolū cū ātiqorib⁹ Ga. 4^{or} po nunt̄ tm̄ eē ɔplōnes vt ɔpoſitas: ſꝫ negādo ſimplices 4^{or} q̄s fatet̄. Ga. ſe iueniſſe argumē^{ti} i illū ex ſnia iue/ hit̄ Ari. metheo⁹ 4° ꝑcipue ita. Scias i ſūma ꝙ mēſu ra duaꝝ q̄litatū actiuaꝝ ſeqt̄ a mēſuris duaꝝ q̄litatū paſſiuaꝝ: iō qꝛ forꝫ ꝓprie ꝓpas hn̄t mās ſub eis: ac ſi dicat ꝙ q̄litas actiua exn̄s velut for⁹ reqrit paſſiuā tā ꝙ mā; i oi. n. vt dcm̄ nā expetit̄ aliqd loco mãe ⁊ ali qd for⁹. ꝓ⁹ mā excepꝭ ⁊ vlt⁹ for⁹: nꝫ ēt ſine mā extat for ma: ipa. n. nō ſepat̄ a morphea. ꝓ. de ge. ⁊ cor. ¶ Am pli⁹ eodē 2° vnaqꝫ reꝝ q̄ appropriat̄ ɔplōni d̄ necita te appropriat̄ dn̄atiōi q̄litatꝭ actiue q̄ ſtat loco forē ⁊ dn̄ationi q̄litatꝭ paſſiue q̄ ſtat loco mãe. Si. n. nō ſic eſ ſet iā ɔplōnatū nō eēt vnū i for⁹: imo duo. pp qō cum nō ſit dare mām ſine for⁹ aut eꝫ. itaqꝫ ois erit ɔplo cō po^{ta}: nullaqꝫ ſimplex. Qd̄ fulcit̄: qꝛ 4° metau. ſimplex ⁊ nālis gn̄o ē ꝑmutatio a vtutib⁹ actiuis calitate. vꝫ. ⁊ fridi^{te}: cū ꝓportionē habuerit ex ſubta mā vnicuiqꝫ nãe. hꝫ āt vtutes ſunt paſſiue: ceu ſiccitas ⁊ hūiditas. Uolēs āt Ga. defendē dic̄ ꝙ qn̄ ɔplo ē ca. ſimpl'x aut fra nō ē for⁹ ſine mā qm̄ mediū ex ſicca ⁊ hu. ē mā cali aut fri. vn̄ 4° metau. patiēs qdē hūidū aut ſiccū ⁊ alia ex his. Sꝫ qꝛ difficili⁹ ē aſſignare q̄uo hūidū ⁊ ſic. ha beat rōnē agētꝭ ⁊ for⁹: calīm aūt ⁊ frm̄ patientꝭ ⁊ mãe. vt igit̄ ſaluent̄ ſimplices paſſiue ſic. ſ. ⁊ hu. ſcie^m ꝙ q̄li tates oēs iterdū dn̄r actiue. vn̄ has oēs 4^{or} vocāt opa tiuas. Et Dali. Ga. ſequēdo ſnias dialeticoꝝ oēs no/ minauit q̄litates actiuas: qꝛ q̄li^{tes} actiue ⁊ paſſiue in vno cap dialetice ɔtinent̄. vn̄ ꝑ vtutū nāliū ca. 3. Ari. nōnūqꝫ i libris de ge. ⁊ cor. his 4^{or} vtit̄. ſ. tāqꝫ actiuis oib⁹ ſigillati ſepatꝭ: i libris āt metau. ꝓblematū ⁊ plu/ riū alioꝝ locis duab⁹ ſoluꝫ actiuis ⁊ duab⁹ paſſiuis. Et firmat̄: qm̄ ⁊ ſi q̄titates ꝑm ſeipſas ſint ipſecte ad eā q̄ opis directionē tm̄ rōne q̄litatꝭ q̄ ꝓpriuꝫ actionis extat iſtrm̄: multiplicata q̄titate multiplicat̄ ⁊ vt⁹ ⁊ ide actus: cū forma debitā q̄titatē reqrat in mā: q̄ ful cita egredit̄ act⁹ q̄litate media. vn̄ q̄to fuerit magis extēſa: tāto plus fortificat̄ opatio: cū oē agēs mlt̄e q̄ titatꝭ eē expediat. de cā 2°. ca. 2°. ignis. n. actiuiſſim⁹ in tā modica pōt ſumi q̄titate vt minie opet̄. ɔplōnū. 3. cap 4°. Poterit itaqꝫ itātū augeri q̄titas i q̄ fulcit̄ q̄li tas paſſiua: minuiqꝫ tm̄ illa i q̄ actiua: ꝙ id qō ꝓueiet a paſſiuis hēbit rōnē forē ⁊ agētꝭ: qō āt ab actiuis pa/ tiētis ⁊ mãe: ita ꝙ mediū cali ⁊ fridi exiſtet: vt mā ſic ci ⁊ humidi formalis ⁊ actiue. Sic ēt mā cōplōnis tem perate ſicca ponet̄ ⁊ frida. pp. n. nāꝫ ſpēi toti⁹ ea tēdit ad calīm ⁊ hūi. cū ſuo tpamēto. lꝫ. n. calitas ⁊ friditas ꝑ ſe ſint q̄litates actiue: ⁊ ſiccitas ⁊ hūiditas paſſiue: ꝑ accn̄s tm̄ ſecus h̄ mō pōt ɔtingere. ¶ Dubitat̄ qꝛ di ctū ē ꝑ Ga. Ari. vti 4^{or} q̄litatib⁹ vt effectiuis. 2° de ge. ⁊ cor. cū ibidē dicat calīm ⁊ fridū forē actiua: ſiccitas āt ⁊ hūiditas paſſiua: ⁊ decl'at ꝑ eoꝝ actus. ¶ Forte

In medio.

Tex. cō. 29.

In arg^{tis}.

cō. 29. 31. ⁊ olli te. cō. 8. 49.

Tex. cō. 2.

cō. 28. i fi^e.

technis tra. teſticulis cō ē. 8. in fine.

Circa pn^m.

tex. cō. 8.

dōm ꝙ id dixit Ga. aduertēs ꝙ Ari. ait de gn̄one ſim pliciū elīntoꝝ: q̄ vigore ꝑficit̄ q̄litatū in ſubſtātijs fun dataꝝ tanqꝫ inſtroꝝ ipſaꝝ: ita vt non ſolū ex aere fiat ignis aut ex terra aq̄: ſꝫ eꝫ. Qd̄ fieri opꝫ hūidi^{te} ⁊ ſic/ citate tāqꝫ actiuis. Decl'at ⁊ illic Ari. effect⁹ nō ſoluꝫ ꝓuenire a calō ⁊ frido: ſꝫ a ſicco ⁊ hūido: vt i li° ēt ap/ paret farmacoꝝ. li⁹ ꝑ ca° 2° diſtōnis 2°. ⁊ 2° ꝑmi. Unaq̄/ qꝫ nāqꝫ q̄litas re^{lis} effect⁹ ꝓgrediētis ex ea pōt dici acti ua. hūiditas. n. hūectat: remollit: applanat ⁊ hꝫ. ſicci tas ꝟo exiccat: idurat: exaſperat ⁊c. Quidā ꝟo dixe/ rūt paſſiuas ēt vere dici actiuas pp reſiſtētiā qua paſ ſionē cānt in agēs. iuxta illud phyſi. 3. Oē ſimul acti/ uum ⁊ paſſiuū phyſice. Sꝫ nō tā vilis Ga. extitit iten tio: ſicqꝫ cōis. Aliq ꝟo dixerunt eas agere ꝑ accn̄s: vt actiuaꝝ vigore. ſic hūidū humefacit nō ꝑ ſe: ſꝫ frigidū ɔſtringēs ⁊ igroſſans ſubtile: ceu in ɔuerſione aeris i aquā. Sꝫ hic extraneus actionis modus ⁊ imptinēs. Ex his igit̄ idicat̄ ⁊ ɔcludit̄ paſſiuaꝫ ēt qualitateꝫ ha bere nōnunqꝫ rōnem agētis ⁊ forme: ſed. A. reſpōde/ bit talē formā materie improportionalem forē.

Propter 3^m ꝟo ſciēdū ꝙ hꝫ complexiones 4^{or} ſimplices ⁊ maxie paſſiuas nō eſt po nere medias ꝑm medietatē arithmeticā ɔſiſtētē in eē idiuiſibilis medij ⁊ veri. Qd̄ oñdit̄: qꝛ ſi ponat̄ calīm frm̄ excedere: mediū cōtpatū ex hūido ⁊ ſicco nō po/ terit ꝑmanere 2° vere. ꝓ⁹ qdē qꝛ cū calīm ⁊ frm̄ ſint acti ua ⁊ ſiccū ⁊ humidū paſſiua: ⁊ ɔ̄ria ſi debet adiuicem agere vt tactū: opꝫ vnū alteꝝ ſupare. Alioqn nō eſſet actio ⁊ paſſio. In momēto. n. remanebūt q̄ſi coeq̄ta: poſtea fit alteꝝ dn̄ari alteri: vt calīm frido ⁊ ſiccū hūi/ do aut eꝫ: ⁊ ita ɔſurget cōplo ɔpo^{ta}: ceu ca. ſicca: vel fr̄a hu. ¶ Rurſus calīm datū ſup excedēs ɔſumet hu midū qō dabat̄ cū ſicco facere ɔtpamētū qōdā me^m: ⁊ ɔplo cal'a reddet̄ ɔn̄r ⁊ ſicca: ſil'r hūidū ɔtpatū ſic/ co in fra ɔplōne ꝑdurare non pōt: vt ɔplo ſit ſimplex frida pp ɔ̄rietatē ſicci ad hūidū ꝓus dictā. Frigidū ēt qō mediū datū iter ſiccū ⁊ hūidū aut hūidius reddet ſcrudādo illud vel ſicci⁹ ɔgelādo. Multo ēt min⁹ hac via erit ponere ſimplicē ꝑmanētē aliquandiu aut for taſſis ipoſe in paſſiuis: eo ꝙ calīm ⁊ frm̄ efficaciſſime q̄litatū nō ꝑmanēt ſil'iūcte niſi exceſſu vni⁹ ſup alteꝝ. Sil'r ſiccū ſi ponat̄ excedere: cū ſit lima exacuēs cali/ tatē ſuſcitabit calꝫ de medio poſitū in extremū alterū aut ſi fuerit valde ſiccū: reducet illud mediū ad fridi/ tatē pabulū ſubtrahēdo: cū hūidū ſit nutrimenti mā: ſic ⁊ hūidū ſupeminere trib⁹ alijs poſitū ex medio aſſi gnato ſuſcitabit frm̄. Multū. n. hūidū i corpib⁹ mixtꝭ magis ſibi frm̄ aſſociat. ꝓbl. appens 3°. Uolet ēt has forte qꝫ eo ipugnare mō: quo ⁊ tpata ɔplo ipugnaba tur certe. Scōm ꝟo medietatē dictā geometricaꝫ ⁊ q̄ ad nos ac apparētē pōt ɔcedi Ga. ꝓbabilē magis q̄ mathematicā ɔſiderationē pſcrutari. ſic ei⁹ expoſtu/ lat ſcie modus: aliq̄ tpe ꝑdictas cōplōnes ex ſemiſſe poſitas: iter diſtēpatas oino ɔpoſitas ꝑmanere. vn̄. 6. de re. ſa. id ſentiēs inqt: in libris de craſib⁹ dictuꝫ eſt ipoſe ꝑmanere ad multū diſcraſiā aliquā vnā. Ipa nā q̄ ſibi ipſi ex nec̄itate acqret aliā: ⁊ iō ꝑlimis medico rū 4^{or} viſe ſunt eē ſole diſcraſie ɔpoſite. Et i 7° curati/ ue ca. 7. Siccitas iculpabili exn̄te oppōne: q̄ ꝑm calꝫ ⁊ frm̄ exn̄te: ſꝫ ſeipſaꝫ ꝑmanere nō pt. Qd̄ ⁊. A. ꝑ ꝓ⁹ interpres Ga. ſuſcepit ingens. Iſte tm̄ 4^{or} ſimplices nō diu ꝑmanēt. Calitas nāqꝫ maior q̄ dꝫ reddit corp⁹ ſic cius q̄ oꝫ. ⁊ friditas maior q̄ dꝫ: cito reddit ipm hu/ midi⁹ q̄ oꝫ hūidi^{te} exn̄ea. ⁊ ſiccitas maior q̄ dꝫ reddit ipm cito fridius q̄ oꝫ: humiditas ꝟo facit veloci⁹ fri gidius q̄ opꝫ: imo qō plus tandē nō ꝑdurāt cōplexio nes ēt cōpoſite: iuxta illō techniſ. Decidēte cal'a ⁊ ſic/

Doct. 2° ſū. 2° cap. 1. 2. 3. 4.

Tex. cō. 16.

Prob^{te} ꝓ° ⁊ 6°.

Circa pn^m.

In pn°.

Doc. 3° ca. ꝓ° verſus fine.

2° lib°. trac. de teſticu. tex. com. 20.

Li.p^o tra^c. 3° te.co.6.in p^n^o

ca eraſi. ¶ Sed ꝯ h̄ v̄ qd ſcribiť in techni de corpe ſp tali vt egro p oēs etates pmanēte tali. ¶ Dōm ꝙ 2^x ē diſpōnis iherētia. vna qdē hitudinalis ꝛ hec ſemp p/ manet ſuo mō ꝛ iclinationē hꝫ ad ſua pn^a: vt apparet de pmutatiōe facieri: i de aere ꝛ aq̄. Alia ꝟo actualr ꝛ hec pmutatˀ ꝯtiue: ꝫ ꝙ calor alr affic̄ hūi^m nūc q̄ꝫ p̄us ꝺ q̄ viſicaꝰ ꝑmōes pmiſſi: ꝛ ꝺ h̄ aptiꝰ appebit: dr̄ia. 22.

Propter 4^m qdē ſciēdū ꝙ vtriꝗ rōnes pro pte ſyllogiſāt ꝛ iō his ꝛ illis oꝫ breuit di cere. ¶ Ad p^m igiť dōm eos itellexiſſe has nō pmanē i medio arithmetico vſqꝫq̄ꝫ. ¶ Ad aliud qd dōm ap paruit. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nā hūana ē ca. ꝛ hu. i cōi alijs entibꝰ cōparata vniuerſis: ſub q̄ ſunt multi gra/ dus ꝛ lati viꝰ extremoꝝ i aliō. ſub tali nāqꝫ cōi nō ſo lū ſimplex ꝯplo ſeu intpata ꝯtineť: ſꝫ ꝛ tempata ois. ¶ Ad aliud dōm ꝙ cā ꝛ effectꝰ ſunt ꝓportionabiles ꝯuerſi: q̄ꝫ^m ad q̄ſdā ꝓprietates maxime cōes: vt ſi cā vlis ꝛ effectꝰ: ꝛ ſi vniuoca vniuocꝰ ꝛc̄. Nō tñ q̄ꝫtuꝫ ad oēs ꝓprietates ſingulares: nō. n. ſi cā ē vna ꝛ effectus vnꝰ: nꝫ ſi ſimplex ꝛ effectꝰ: cū in effectu nō oio ſaluet rō cāe. verificaˀ et i cauſis p ſe ꝛ imediatꝫ magis. Elr̄a nāqꝫ lꝫ ſint q̄litates effecta duobꝰ accñtibꝰ admixta: q̄n tñ in 3^m trāſeūt: alterant ipſe ꝛ pmutantur. Sil'r ꝛ cāe ꝯſeruātes ꝛ pmutātes: hec ēt hūt vnā q̄litatē ex/ cellētiorē: q̄ nec io ſibi alterā aſſociāt. ¶ De hūoribꝰ: calore ac corpe dōm ꝙ ſecꝰ eſt loq ꝺ ꝯplōne in q̄ ſunt q̄litates el'ntoꝝ in tertiā redacte vnā ex coalternatio ne ꝯplōnis vniuſcuiuſqꝫ. Et de corpibꝰ. ē. n. p^a cōplo q̄n qualitatū ꝟtutes ēt ſubaꝝ magis ſaluanˀ elntoꝝ.

Ar^c 2° in me. pp. n. q̄ꝫtitatē fulciunˀ q̄litates. vt oñſuꝫ ē ꝛ intēdunˀ ita vt nō ſimplices pmaneāt veꝝ ſibi aſſociēt alias: ꝛ reddunˀ ita ꝯp^o ꝓpeoꝝ eleuatiores q̄litates: ꝛ i h̄ ſal uaˀ Ga. vtcūqꝫ. ¶ Aut dōꝫ. ꝙ rō realr ſic eē ꝯuincit. apparet tñ ſumpto medio aliud latiori. ¶ Ad aliud dōm ꝙ Ga. fateˀ ſe has 4^or ſimplices ꝯplones ſubiū/ xiſſe. vñ eſtimādū ē ꝙ añ tps eius nomē ꝛ rō ēt exiſte ret ꝯplonis. cū igiť ſolas 4^or cōpoſitas poneret nomē ꝛ rōnē idicātē cōpōneꝫ ſibi attribuerūt. ¶ Uel dōꝫ ꝙ in cōplōne ſimplici 4^or eſt ēt copulatio qualitatū: lꝫ il larū vna ſit excedēs ſolū. ¶ Ad aliud dōm iā appa/ ruiſſe ꝙ h̄ nō ꝯuincit fouere volētes Ga. eo ꝙ aſſigna tū ē i ꝯplone ſimplici: dudū qd māe ꝛ qd forˀ: aut ꝫ veritatē has nō ē dare ꝯplones: vt declaratuꝫ extat. ¶ Ad alteriꝰ partꝫ inducta iā ſatis innotuit qd dōm. ¶ Ad ſermonē ꝟo Ga. dōm ꝙ lꝫ ſit dare mediū: non tñ pmanet. cōplexio ꝟo q̄riˀ pmanēs non ſucceſſiua. ¶ Ad hꝰ ꝓbationē dōm ꝙ ꝓhibet ratio ꝯrietatꝫ: re/ quirens: ſi deberet actio ꝛ paſſio fieri: vnius ſup alte rū dñium: vt oñſum antea. non eſt aūt incōueniens ꝙ

Ar^c 2° in me. aliquid ꝑm veritatē ꝛ realiter ſit vnum: ꝑm tñ appa/ rentiam ꝛ ꝑm fantaſticū aliud fore iudicatur. ceu dif ferentia declarabitur. 47. ¶ Differentia. xx.

Q melancholicus ſit pro/ pinquor eq̄litati pōderis vel mēſure: tēpe ramēto iuſtitialis certi: vt ſcōi modoꝝ. 8. oñdiˀ. Q̄m mediū plus diſtat a meꝰ q̄ꝫ ali qō extremoꝝ iter ea diſtet ab ipſis: cū ſint diuerſe co/ ordinationis. Sꝫ ꝯplo pōderis ē vnū mediū: iuſtitia liſqꝫ certi nā aliud. vtrūqꝫ. n. notificaˀ p eē mediale ſu is extremis. melicꝰ ꝟo vnū extremoꝝ iter ipa cadēs: cū fridi^m remittat ꝛ ſiccitate cal'm ꝛ hūidū vite ꝛ nāe hūane. qō in termis cōibꝰ poſſet more geometrico de clarari. ¶ Adhuc ꝯplo pōderis ꝑciſe poniˀ tpata. ſꝫ q̄ iuſtitialis certe declinat ab ea ad calitatē ꝛ hūidita tē: q̄ ꝟo minꝰ declinat: illi ꝓpinquor erit. hec āt ē melā colica: cū frida ſit ꝛ ſicca. Eti. cōplo cꝰ cal'm ꝛ hu. eſt eleuatū: magis recedit a tpamēto: q̄ꝫ illa cꝰ ē remiſſus cū i ea ſūmū ſit tpamentū. ſꝫ hꝰ eſt iuſtitialis certa re latione ad melāc holicā. ¶ Rurſus q̄ magis ē altera bilis ꝛ pmutabilis amplius recedit ab extremo tēpe ramenti q̄ꝫ eiꝰ oppoſita. hꝰ ꝟo certa exiſtit iuſtitialis. vñ dr̄ia. 18. Propter qd menſurata corpora laborant multotiēs ꝛ pmutanˀ facile: qō oſtēdit ipſoꝝ tenuis ꝯpago. Melācholica ꝟo terreſtria dura reſiſtūt i am plius. Jtidē. cuti ꝓpiqorē ait. A. eq̄litati certe: ꝛ Ga. cū Galy. eē tpatam in vniuerſa nā: dūmō eucratiſſimi fuerit hois ꝛ non calloſa: ſꝫ cutis frigida ē ꝛ ſicca. ge nerat. n. ſanguinē frigidū. tertio alimētoꝝ: ꝛ cōplexio num ſcdo. cap 5° cutis eſt ſicciſſima. melācholicus igi tur ꝓpinquior eſt pōderi q̄ꝫ certus iuſtitialis.

Cuius oppoſitū ſapiūt medici. Palin. il/ le ꝓpinqor ē ſūmo tēpe/ ramēto in quo ꝯditiones mixtionis ꝑacte dr̄ia. 16. p/ fectius obſeruanˀ. ſꝫ'id i iuſtitiali certo ꝛ nō melāc ho lico: vt pfectio actuū tādē ꝯſignat. ¶ Amp. tpamētū ꝓpinqus ē tpamēto: ꝛ maxie q̄n vnū reliq̄ ꝯparaˀ: q̄ꝫ diſtēperamētū tpamēto: tpamētū ꝟo iuſtitialis obti/ net certus: non aūt melācholicus. ¶ Adhuc. illa tē/ perarior eſt cōplexio q̄ pfectius de q̄libet iudicat ex/ ceſſu: cū iudicē rectū oporteat mediū diſariā tenere ꝛ non ad aliquā ꝯdictionis partē inclinari. Et iō recto ꝛ ipſum ꝛ obliquū cognoſcimus ꝑ de aīa ſꝫ hꝰ eſt iu ſtitialis certa ꝛ nō melācholica: cū ſenſus in quadam extet mediocritate q̄litatū excellētiū: dr̄ia pori. Jtaqꝫ iuſtitialis certus ꝓpinqor eſt ponderi: melācholico.

Propter primum ſciendum ꝙ quid ſit cōple/ xio: quid ponderis ꝛ iuſtitie: ac om/ nis eius diſtinctio oſtenſum dr̄ia. 17. ꝛ. 18.

Propter 2^m ꝟo ſciēdū ꝙ q̄dā dixerūt ꝙ cōplo inata iuſtitialis certa ꝓpinqor ē pō/ deri: nō āt influēs. videbaˀ. n. ipſis ꝙ inata tēperatior iflueti exiſtat: eo ꝙ remiſſior i calore illa q̄ ꝓpendiˀ in ſyncopibꝰ ꝛ poxiſſimi ꝑncipijs cū iflués abſcedat. Sꝫ h̄ nō valet: cū illa vt appebit rel'one pōderl ſufficienter ſit diſtēperata. Eti. dicētes iuſtitialē certā pōderi vici niorē ꝯplōnē audiūt ex inata ꝛ iflueti. Eſt nāqꝫ i q̄ au gmētū ad ſuū puenit finē. A. Alij ꝟo dixerūt ꝙ ꝯpo/ ſite ex eq̄li iuſtitiali ꝛ pōdere: vbi ois eq̄litas iuſtitia/ lis certe: q: vnā ſaltē eq̄litatē hꝫ: vt q̄ iuſtitie certe: ꝛ aliaꝝ q̄lꝫ neutrā: ſꝫ pōderi q̄ꝫtitatū vl' ꝟtutū aliq̄ ineq̄ les magis ꝓpique. Q ꝺ ſtare minꝰ ꝑt: cū rōne abſolu ta inapplicabili ꝯponāt qd ex illo qō ē ꝛ eo qō ñ exi/ ſtit: ſibi ēt diſione oppꝰ: vt ꝯplonē vnā ex iuſtiꝰ ꝛ pon dere. ¶ Adhuc. A. Eſt ꝓpinqor certe eq̄litati quā ꝑ/ us noīamus. talē aūt nunq̄ꝫ noīauit aggregatā: verū ſimplicē ſolū. vñ ridiculū nē paruū. Dixerūt ꝛ alij ꝙ ꝓpinqor eq̄li ad pōdus q̄ꝫtitatū nō ē ꝓpinqor eq̄li ad pōdus ꝟtutū ꝛ eꝫ: ſꝫ id ēt ſtare nō cupit: cū abſo^e iuſti tialis certa ꝓferaˀ ponderi appropinq̄re. ¶ Adhuc. qō alicui appropinq̄t vtroqꝫ ſimpl'r appropinq̄t. ſic aūt eē oñdeˀ de iuſtitiali certa. Et iō aliꝰ ſtetit ſup h̄ ꝙ cōplo iuſtitialis certe ois eſt pōderi ꝓpinq̄ rōne ꝟtu/ tū: nō aūt q̄ātitatū. Et ſil'r in cute. volēs ꝙ rōne q̄ꝫti tatū pōderi ꝓpinqor extat cal'a ſic. ꝛ ca. hu. q: in his minꝰ excedūt el'nta grauia q̄ꝫ in iuſtitiali certa. Scdōꝫ ꝟo nitiˀ oñdere ex plimis iefficaciū: ſꝫ ꝙ id nō ſtet de notat dcm̄ ꝯ īmediatos. ¶ Jtidē. qō appropinq̄t q̄ ad ꝟtutes pōderi ñ appropinq̄t eq̄litati certe: veꝝ magl certe iuſtitiali: cū pōdus i ſe iuꝝ ꝓbatos mēſuras ipor tet ꝛ ꝟtutes. Eti. ꝙ aliq̄ ſit aliaꝝ rōe mēſuraꝝ ꝓpiqor pōderi falſabiˀ māifeſte. Alij ꝟo rōcinātiū dicūt p ac tꝰ certū iuſtitiale eq̄litati certe ꝓpiquū. Q ꝺ ēt ñ valꝫ. ñ. n. actꝰ q̄rūˀ ſꝫ ꝯponētia ꝑ^a. nꝫ ēt pōderl q̄litas acti/ bus

Margin notes (right): A p^o p^a doc. 3^a in p^o i p̄n^o ꝛ in p^o ꝯplonū c 9. ante me^m p^o techn is tr 3. cō. 2. i me Colli^c. cap. 7. 32. Jn fine. — Tex. cō. 85. — p^o pmi toc. 3. ca. p^o poſt p̄n. — Ubi ſ. ime^m.

b⁹ pticipat. Dices vo fortassis φ imaginatis: sz tādē idē doz φ act⁹ arguūt pplōnē ₇ ɔpōnē ceu effcꝰs suā cāz

Propter 3ᵐ vo sciēdū: vt hꝰ diuersitas hacten⁹ latēs ampli⁹ reddat cognita: pmit⁹ cōplōnē pōderis qd sit ₇ qlr: ₇ ex qb⁹ cōstet ōndat: ₇ sic erit expositū qd occulte tactū. dīijs pōrib⁹ de ipsa. Scdo mōstret qūo iustitial certa p ceteris sit pōderi ppinquoz disariā. ¶ Propt hꝰ pᵐ sciēdū: φ in oī actiōe phīca oz agēs motū a fine ɔcurrere: ac mām ex q suscitet formā: qd in toto ɔspicere fit vniuerso. Nā ei⁹ qdā se hūt p modū mǣ: vt elā 4ᵒʳ pᵃ: ₇ alie p modū agētis: sicut corpa celestia cū eoz motorib⁹. Eoz tn̄ qdā vīz tenēt mǣ istoz reⁿ in se tn̄ illi⁹ locū aliq hūāt ampli⁹ vt terra ₇ aq qdā vo agētis: ceu aer ₇ ignis. sūt. n. illoz rlōne formalia: ita φ sic vis supioris supat qtitate regulat ac isormat elā vtute: sic ₇ elā duo formalia reliq mālia bina. Et qꝛ supiora i elā effectiue: salte p motū ₇ lucē. ad ēt plā p virtutes specificas calitatē cānt cū hūiditate qdā. nǣ nāqꝫ ipsoz oīuz ɔfracte i calīn

Itēt. 3ᵒ. post ..ᵐ. coalternatione ɔsurgūt ₇ hūidū. dīa. 10. Sicqꝫ i elis ignis mole ₇ calitate supat qtitatē aq ₇ friditatē: ita vt calīn obtineat sup fridū: grauēqꝫ leuificet. Et aer q terre mollē excedit ₇ siccitatē remittit: lz. n. hūiditas sit ei⁹ vehemēter passiua. iuuat tn̄ qto ₇ calo mēsura to eliqtiuo ei ɔsociato. nec nō ēt ab aq hūore: talr vt hūidū aeris cū qtitate ipsi⁹ obtineat sup terre siccitatē ₇ molē: nā ex pugillo terre decem ɔsurgūt aq: ₇ ex

Tex. c. 37. vno ipsi⁹. 10. aerl. ₇ d h silr ignis. 10. ₇ ez ex. 10. ignis vn⁹ aerl. ₇ deiceps. 2. de ge. sic itaqꝫ nā toti⁹ vniūsi in calīn tēdit ₇ i hu. iclinat: Qd firmat: qm̄ supiora ceu ōndit dīa. 101. vtcūqꝫ ad h ₇ hoīez pcipue pp gnonē ordinant maxie ac vitā. Eavo pficiunt ₇ stāt calove lut agēte: hūido tāqꝫ mā. expedit nāqꝫ vt vniūsuz i dignioꝛes iclinet nās ad eē āpli⁹ ₇ pmanētiā opantes. Imaginemur igit cū vtutib⁹ supioꝛ elā iadiuicē ɔue

Cap. pᵒ circa incipium. nire vt denōta sī mole ac vtute: cū eadē sit rō toti⁹ et ptis. bisto. p vt actiuū vigorē tm̄ hēat sup passiuū φ i de actio ɔtingat ₇ passio: ₇ p ɔñs mixtū possit gnari. Dico igit hic vnū corp⁹ ɔsurgē disariā cū vniūsi extet padigma: ipsūqꝫ certū erit iustitiale tpamētū. si aūt iā āpli⁹ mēsure qtitatū eloz ₇ qlitatū iadiuicē adeqnt. tc tpamētū ɔsurget mai⁹ ₇ tāqꝫ momētaneū: φ si elā i tm̄ imaginēt adeqri vt qlitates seu ipsoz vtutes pticipēt eqlitate oīo: nō āt ita qtitatū mēsure ve sz poti⁹ appenḡ pōderis ieqlis ɔstituet nā. aut tādē disariā fāntasiamur vt polē mēsuras qtitatū ₇ qlitatū sibi certissime iadiuicē eqlr cōponi: sicqꝫ pōderl ɔsurget eqlitatḡ mod⁹. ceu hvtcūqꝫ dīa inotuerūt. 18. Quē qdem modū cū eo añcedēti imediati⁹ ōnsūz ibidē ētē mīme repiri polē: vez tm̄ fātasiari. ₇ adhuc n̄ leuit vt ptactū: cū neqꝫ gnone autvita possz potiri. nā op⁹ ad has sit qlitates efficiētes ₇ ɔsuātes puta calitatem ₇ hu. q hāz potissime sī cāe sup reliqs obtinē scdas friditatē. s. ₇ hu. mēsuras silr qtitatū n̄ penit⁹ eqles. sz in eo terreū ₇ aquz dñari. cū hēat nos ɔtinēs hitare: ac tusqꝫ hic poꝛes exercē. Q cū h iustitiali certo talr cōcurrāt mōqꝫ pfectioꝛi: fieri poterit ₇ tpe pmanē qdaz. Tpamētū aūt tāqꝫ istātaneū iter h extrēa locatū vtroqꝫ aliqlr pticipat nāis: puta φ poterit fortasse etiā gnari sz breuissime pmanē pmutatū i momēto. Post certū vo iustitiale iuxͣ talē mēsurā qtitatū elntoz ₇ qlitatū corp⁹ sanū ɔstituet simplr. Et deiceps lapsum ita vt post mltū sanū: sanū sanguineū locet: deide colericū: deiceps phlaticū ₇ tādē melicū: φ mltū secedit a pōdere ₇ mēsura ceteroz reⁿ: cū min⁹ eo pticipet caliditate ₇ hu. latitāte i ei⁹ tpaᵗᵒ absolute imagiato declinās i friditatē ₇ siccitatē. Distat ēt qplimuz ab eo

rōne mēsure qlitatū: ita vt corp⁹ iustitiale certū elōgetur a pōdere pciso calo ₇ hu. illo pp magl pticipare: melicū vo pp min⁹ illa ɔtinere reⁿ eqlitatḡ ponderl: qz certū iustitiale supet i pls illis participādo eqlitatez mēsure: talr φ melicū rōne cali ₇ hu. ampli⁹ distat a iustitiali certo qz a pōdere vo tāqꝫ i opposita linea ei dē locato: cū mēsure qtitatū fuerit ieqles valde: ita vt cū his ₇ calo ₇ hu. vite ac spēi poterit fieri ₇ pmanē aliqdiu. Post h aūt iustitial nā i alijs ɔsiderata cōit spēb⁹ a pōdere sm pls i adiuicē vel min⁹ secedit. vñ poꝛc⁹ tpatissim⁹ i ei spē hoi ppinqoꝛ vel pullus nā: tn̄ rōne vite tāqꝫ spēi p alijs post hoīez magl appropinquabit mēsure vl pōderi certo. Deide vo leo pp calitatē ₇ sic. sue spēi multū distabit ab eodē: remittit tn̄ pp vite pnᵃ. q sua calitate mulcebꝛi ₇ pcipue hūiditate ɔtpat calitatē ₇ sic. imesaz spēi. Piscis aūt lz ex pte vite pōderi appropiquet: rōne tn̄ talis spēi elōgat qz mltū i frm decidēs ₇ hūidū. Lep⁹ vo vl formica pls adhuc cū fridi sint ₇ sicci. Adherēs qz terre ac vegetabile: mltū ampli⁹ secedūt ab eodē: ac maxie qd vita caret: vt metherologica a pōdere remota sī valde ac disariā simplicia cū sint velut linee a cētro i circūferētiā teriate. In his ēt oz diligēter eloz mēsuras qtitatū aiaduertere. h aūt nō solū euenit rlone vni⁹ spēi ad

Cap. rᵒ. aliā: sz ēt itra se grādis eēt ₇ isinita distāᵃ fere. p theorice cū i vnaqꝫqꝫ sit ampli⁹ tpatū ₇ min⁹ repire: ita φ i spē hūana verificent ₇ ordinent smones pitoz. Cuz aūt vnusqꝫqꝫ 4ᵒʳ graduū i tres diuidat mañōes. dīa 139. tpamētū sūmū ₇ mediū ex ipsoz mansiones erit eqlitas imagiata ponderis pˢmodi. Pria vo gdus pˢ portione sit ieqlitas fātasiata eiusdē. In meᵒ aūt ipsi⁹ eqlitas istātanea ₇ qsi ictu oculi imanēs pmutata. In pᵃ vo mañone gdus 2ⁱ sit iustitial eqlitas certa: deinde sanguine⁹: deiceps colic⁹: postea flatic⁹ ₇ tādē melic⁹ extremū deteri⁹ spēi hūane: cū certū iustitiale melius cū aliq pmaneat tpe: qd nō velut momētaneū. ₇ fz id pōt dcm̄ dietaz vlūz audiri φ nā hūana est ca. ₇ hu. tpate in 2ᵒ gdu. Ab hic aūt itēsius in 3ᵐ ₇ 4ᵐ tēdentia reddunt corpa egrotātia ₇ moꝛiētia. Sz graduū duplex distictio sm duo media. dīa mōstrabit. 139. ₇ ad id declāndū pigraphya notabit ɔñr. Nosce φ hic casus difficultatū ē: qꝛ ignotū his existit qd pōdere importaret. Et qm̄ ipz nō est i nā locare: ceu sit dicē: sus est rōne mixtionis ppinqoꝛ hoi. alimētoz. 3. 7. 8. de i

Colliᵗ cap. pᵒ circa pnᵐ. ℭ Colliᵗ. c. 2. in meᵒ 7. liᵒ. 7. c. 6. in medio. ge. Dez itaqꝫ iustitial cert⁹. qdē iste tpatissim⁹ cūctoz suū existet. Si āt sup hūc eē tpatioꝛ iā nō in nā stabit suū: sz ɔcidet in hūanā. ¶ Propt 2ᵐ hꝰ sciēdū φ iustitialis cert⁹ ppinqoꝛ est pōderi qz melic⁹ sic sentiūt medici: imo ei vicinat in tm̄ vt smo Gal. toleret ₇ Hali. supficialis hūc foꝛe illū qnqꝫ: vt visum in antea. Aui. vo sic certioꝛ in hac re distīxit: vt visuz. dīa. 17. cōplōnē pōderis ab illa q iustitie in duos modos ipsaz icidēs: lz eoz ɔponētia expsse non oīo seorsuz tetigerit. Voluit ēt φ tota spēs humana sit ppinqoꝛ ceterl pōderi. d. Cū hō hāc diuisionē hūerit. i. diuisum. s. cōplōnē quo ad iustitiā certā. Sup. n. diuisionē inuerat cō

Doc. 3ᵃ. c. pᵒ ante meᵐ. plōnis in pōderis eqlitatē ₇ iustitie aut diuisionē. i. seqstratiōnē elntoz ex locis suis: ac tātā portionez ₇ talē φ sit actionib⁹ ₇ passionib⁹ cui occurrit ₇ dispōnib⁹ ɔueniēs. Et subdit φ ve qz p dicim⁹ eqlitati puta pōderis ppinqu⁹ erit valde. Et demū inqt φ iustitial certa est medial q repit iter duas extremitatez late distātes cōplōnis spēi humane ₇ i idiuiduo qd est i vltio eqlitatḡ ex spē in fine eqlitatḡ exñti ₇ in etate in q augmēt ad suū puenit finē. dīa poꝛi. qd raro inuenit ₇ nō nisi in lōgioꝛib⁹ tpoz piodis. ₇ subdit. Et hic qdē eqlitas ēt lz nō sit eqlitas certa quā in hꝰ. ca. noia.

mus.ſ.pōderis:eo ꝙ hāc īueniri nō ē poſſe.ē tn̄ ei ꝓpīn q̄.Jſta tn̄ ꝓpīqtas nō ē q̄cūq3 mō:q2 nō cuiuſl3 mēbri i ſe ꝯſiderati:niſi vni⁹ ſoli⁹:vt cutꝭ iuſtitial' certi.Jlla nā q3 ꝓpīnqo2 ceteris mēbris ⁊ cutib⁹ ē pōderis. Modica tn̄ coalterōne ſuſcepta ex ꝯfractione caliditaꝭ carnis et ſan.⁊ friditaꝭ neruoꝝ ⁊ oſſiu3:ſ3 relatoꝝ putaq3 toti⁹ adiuicē mēbroꝝ:vt ca.fri.ſic.⁊ hu.Dec.n.in ſe ab h⁹ eq̄litate ſt rēota.Uēꝝ ex ꝯfractiōe ac coalternatiōe vicissitudiali vni⁹ ꝯpl'onis eoꝝ cū alia reſultat tal' certa iuſtitia:declinās tn̄ a pōdere i ca.⁊ hu.ꝑ gṅonē ⁊ vitā:vt tactū p Galē.⁊ Auer.colli3.2.c.ꝑ.Sic nāq3 3ᵘˢ eſt in corpe ꝯpō dr̄ia.19.ita ⁊ ꝯpl'o.vna qdē ꝯſiliu3 pᵃ vt oſſiu3:neruoꝝ ⁊ cetera q̄ ex miſcibiliū ꝯſurgit q̄litati b⁹.alia officialiū reſultās ex ꝯſilib⁹.3ᵘˢ vō toti⁹ corpis ex hoꝝ ꝑpōderōne ac ꝯfractione.Noſce ēt ꝙ h⁹ iuſtitial' ꝯpl'o certa repit' ſimpl'r i viro:nō aūt i muliere:niſi ad alias vel ad ſpēs alioꝝ:n3 niſi i climate tpato ⁊ i regiē ſil'r ꝯmēſurato.℃ Dices q3 rōnib⁹ aſtruat' ꝙ iuſtitial' certa ſit pōderi.ꝓpinqo2 q̄cūq3 mō.Si nāq3 reſpicim⁹ duo exīa i hoīe:cōp⁹.ſ.cū ei⁹ diſpōnib⁹ ⁊ aīa3 īueniem⁹ ꝑ3 vtraq3 imagiata i corpe pōderis:hoīem ēt totū ⁊ iuſtitialē certū pcipue ceteris aīalib⁹ ⁊ nāis ei ꝓpinqo2ē.Ea vō erāt el'a:ſic māliа ⁊ vires ſupioꝝ ceu formalia hō nāq3 ⁊ iuſtitial' cert⁹ rōne ſue mol' vl' mēſure pl's ceteris appropinq̄t ill' q3 ꝯponētiū corp⁹ imagiatū.nā velut vn⁹ extat mūdicul⁹:qō oñdit ꝯr ō ⁊ ſit⁹ ptiū ⁊ ꝓpe iuſtitial' certi.ſurſū.n.i eo ſurſū ē ſimpl'r ⁊ i vniuerſo.Jn alijs āt aīalib⁹ mime:l3 ſm qd: vt ad caput eoꝝ q̄ ſuſcipiūt alimētū.Ur.n.nomē ab eo qō ē cape ⁊ ꝯpbēdē ſuſcipe de ꝑgreſſu aīaliū.q̄re 4° de ptib⁹.Rectū ē ſolū aīaliū hō ꝑ nām ipſi⁹ ⁊ ſba3 eē dīnā dr̄ia id apparēs.5.vñ oñdet'.29.⁊.79.hoīem fore prudētiſſimū aīaliū:q2 pui extat capitꝭ ſui corpis r'one. Et ꝑpea pueri cū ſint pmit⁹ nauoſi circa capita itelligē ñ valēt ſufficiēter.ac q2 q̄drupedia ſt nauodea ꝯtinue demiſſoꝝ capitū pōdē ipoꝝ caruerūt itell'u ⁊ rōe: ita ꝙ deiceps caliditate miorata ⁊ terreſtri ſba reddita maiori fiūt aīalia ml'tipedia capita terr' ꝓpinq̄:⁊ tādē ipſis carētia ſup terrā repētia vl' ipſi ꝯiūcta.ſic deniq3 vt plāte qō capitꝭ vt radices i deorſū directe hēant terre īfixū.Qō capitꝭ denotat fig⁹ celi ac toti⁹ vniūſi imaginē r̄ferēs.tiei.2°.Et ꝑ3 ꝙ ē hoīs i cōi ad alia:q2 magis accedit ad ſitū vniūſi:qō diſpō ptiū oñdit ipſi⁹:ita ⁊ iuſticial' certe ad hoīe3 ſe h3 totū reᵘˢ corpis imagiati.Qō ſig fulciret mēdar Gēti.eo ꝙ Heliā adeo dicat tpatū extitiſſe vt i q̄l3 el'oꝝ poſſit locari:ſicq3 i ipo el'a ꝓportiōata ⁊ ꝯrietates eoꝝ ſopite: vt fere i q̄l3 poſſet pmaʳᵉ:ita ꝙ r̄cept⁹ ē i turbie igneo ⁊ curru eqꝝ igneo rū.eccl'aſtici.48.Sil'r talē dicet xp̄m.ſimplicib⁹.n.pedib⁹ vndas maris calcauit Mathei.14.vñ talia corpa vehemēter pōderi fuert ꝓpiq̄:vt.q.i oī poſſet el'o ſuari.H⁹ āt fictū veꝝ oē attribuēdū dīne imeᵘˢ ptāti:xp̄m tn̄ teſtat' ierarce tpatiſſimū extitiſſe:qō act⁹ dīni edocuert eiuſdē:inq̄tū ēt nā ptcipauit hūana.Ex pte q̄dē aleri⁹ ꝯponētꝭ:vt aīe ꝓportionate vtutib⁹ imagiati corpis pōderis appet ꝓpinq̄tas ex iā dcis:cū hō ptcipet ope dīniſſimo:vt ſape ⁊ itelligē aīaliū ſolū.Eſt.n. eoꝝ prudētiſſimū ⁊ ſapiētiſſimū.Cōſiliatiuū.n.ſolū ē aīaliū mēoria ⁊ doctria ml'ta ptcipās.dr̄ia.8.ꝑp dīnā ipſi⁹ eē ſba3 ⁊ nā3.Quā ob r̄ē tāq3 iſtr3 ad ſuſcipiēdū nobiliſſimā formā vt aīa3 hūanā:⁊ demū ad actiones ⁊ paſſiōes exercēdas tpatiſſima ei pſtabat' ꝯpl'o.Qr̄ A.Donauit hoī dś tpatiorē ꝯpl'onē q3 i h mūdo eē ē poſſe.Uñ Algazel i nāis.Cū el'oꝝ ꝯmixtio fuit pulchrioris ⁊ fortioris eq̄litaꝭ:q2 nihil poſſit īueniri ſbtili⁹ ⁊ pl'chri⁹:ſic ſpma hoīs fuit aptū recipe a datore formaꝝ formā pl'chriorē formis:q̄ aīa extat hūana.Pre

Cap.9.circa principium. ⁊.a. gal°.3. de vti.pti.ca.3°.

Pria ꝑ.toc. tertia capi.2°. in principio.

tacta vō iuſtitiali adſūt certo pfectioꝭ nō paꝝ mō q3 melico.Rurſus dr̄ia.18.ꝑ3 hūc ſi eēt ꝯpl'o eq̄lis i itellectu ſeu pōderis maxie p⁹modi iā ñ hēt locu3.Ea.n. rōne q̄ eēt ī vno loco moueret' ad aliū.S3 iuſtitial' certꝰ magis ē apt⁹ ad motū:⁊ locoꝝ acq̄rere pl'es q3 melic⁹ i q̄ p ceteris dñat' gūe.Eti.q3to aliqd pfectū ſeu tpatū rari⁹ repit' ē magis tale:cū pl'a i ei⁹ reqrāt' ꝯſtōnem. Uñ corp⁹ diſtēpatū ad iuſtitiā:alijs tn̄ tpatū crebri⁹ īuenit' q3 ſanū ml'tū:⁊ ſanū ſp iſto min⁹ ⁊ iuſtitiale certū vt tactū adhuc rari⁹.rariſſime āt qō i iſtāti fere nō pmāet imutatū.Si ḡ.ś.id adhuc poſſ3 tpamētū adeē i reꝝ nā illō tpati⁹ h exiſtēt:cū pueniat' a tpaᵗᵒ latiſſimo ad tpamētū anguſtū ⁊ breue:ita ꝙ vltra ip3 ñ patit' nā tpamētū:nec vl'r eē:ſic vltra pᵐ nihil pfecti⁹ ē reptū.nūc āt ſic ſe h3 ſp ſanū ad iuſtitiale certu3:⁊ h ad ſanitatē.4.momētaneā:ita id mediāte ſāitate fere pōderi imagiato ſ3 ſp ſanū ꝓpinq⁹ ē iuſtitiali certo q3 ml'tū ſanū.⁊ ml'to āpli⁹ diſtēpatū diſtat ab eo ⁊ melicu3 pcipue.Jtidē.nobilitas actuū ⁊ pfectio arguit tpamētū ⁊ ei⁹ ꝓpinq̄tatē:cū actio faciat ſcire formā:⁊ oīs tēpata ꝯpl'o ex ſuo dignoſcit' officio.S3 pfectiores nobilioreſq3 ſt lōge iuſtitial' certi q3 melici.dr̄ia ꝑori. eſt .n.dator legis ēt mūdi repator.Sic itaq3 certū ſit ſane itelligēti ꝙ iuſtitial' cert⁹ q̄cūq3 mō ꝓpinqor ē pōderi q3 melic⁹ aut ali⁹ ſeu alia mūdi res q̄cūq3.℃ S3 circa pdicta ꝯtigit dubitare qm̄ dcm̄ ē illud eē magis tpatū qō min⁹ ē affixū ⁊ deteriatū loco. plura pot ēs el'nta tētare.ſ3 tale qdē eſt anas.pōt nāq3 i oī el'nto locari ⁊ viuere diu ex̄ ignē.Jn igne aūt dr̄ de ſalmādra iuſtitialis aūt certi⁹ ēt nequaq3 valet tā diūſis locis adaptari.itaq3 tpatiora h⁹ exiſtent illo.℃ Dōm ꝙ iſta poſſe aut ſilia locari i pl'ib⁹ el'ntis:nō eſt ꝑp tpata ipſa eē:ſ3 poti⁹ q2 ſt diſtēpata ⁊ etherogenea:ſalmādra nāq3 q2 fri.⁊ ſic.cū hūiditate exnea:viſcoſa: ꝯpacta ipaſſibil' reddit' ⁊ iſenſibil' fere.Aut qs dicet forte falſu3 eē:q2 nos non īuenim⁹ aliqō aīaliū hitare i igne dīo de ꝓpetatib⁹ el'ntoꝝ:cui⁹ veritas expmit' ꝯpl'onū 3°.ſalmandra vſq3 ad aliqō tp̄s nihil ab igne patit': ſ3 ꝯburit' ſi tpe appropiquat āpliori.Neq3 ēt ptes anatꝭ ⁊ aliarū auiū ſunt hōgenee in ſuo tpamēto:neq3 ꝯpl'o coalternata oīo.Nā ptes pme p q̄s hūt ſe rōne molis diligēter apparentꝭ ſunt gūiores:q3 ille pōderis imaginati ac iuſtitial':ſil'r ⁊ diſtēpate recedētes diuerſimode:vt tactū:ab eo.Partes vō eaꝝ ſcde vt debēt eē ſicciores ac leuiores extāt fortaſſis pōdere:vt ferant' p ethera. iuſtitiali aūt certo eſt tpamētum hōgenū:p oē ampli⁹ coalternatiuū:quo tn̄ magis ratione actuū ⁊ el'ntorū in eo dñantium firmat' in terra ⁊ aqua. ca.4.aū meᵗ

Propter quartū qdē ſciēdū ꝙ īducta pus fere ceſſant oīa.pcedebāt.n.vt oñſum eſt ex falſa radice.℃ Uñ ad pᵐ dōm ꝙ ꝯpl'o q̄ ad pōdus non ē vnū extremū ⁊ q̄ ad iuſtitiā aliud:ſ3 ꝙ q̄ pōderis ē mediū tm̄:⁊ iuſtitial' ēt certa eſt q̄ſi vnū extreōꝝ l3 min⁹ alijs diſtet:vt declarātū:a pōdere.Et l3 vtrūq3 ſit mediale:nō tn̄ eq̄ ſt media:ſ3 ſeorſu3:imo vnū i alterū ordiat'.⁊ extremū ē ad ipm.℃ Ad aliō ſil'r dōm cū ex eodē pcedat fundamēto.℃ Ad aliud dōm ꝙ l3 ꝯpl'o certa cal'o attineat ⁊ hūido nō tn̄ magis recedit a tpaᵗᵒ melica imo āpli⁹ appropiquat:cū pōdus nō ſbſit ꝯpl'oni melice:veꝝ ſup illā:ita ꝙ melica nō eſt mediū iter pōdus ⁊ iuſtitiale certū:ſed poti⁹ vnū extremoꝝ certe ſubiacēs iuſtitiali.Melicus.n.min⁹ ptcipat calido ⁊ humido:q3 ēt ꝯpl'o pōderis:q3uis mēſuris ampli⁹ gṅatiuis ⁊ ꝯſuatiuis nec ē'is tal' niſi r'one vite aut aliaꝝ ſpēꝝ.Reſpectu vō iuſtitial' certi ē āpli⁹ frigidus ⁊ ſicc⁹:vt oñſum pus.℃ Ad aliud dicendum ꝙ iuſtitialis certa nō ē magis alterabilis melācholi

||.2° in fine. ca.vñ de optia ɔpóne.Qm̄ optia corpis ɔpō cūctꝭ acti
b⁹diſponit̄ optie.⁊ difficile paſſibilis ē oiuз aliaꝝ.qꝺ
euēit pp robur ⁊ ptiū i adiuicē hōgeneitatē.Si āt me
ſurata corpa pmutēt ⁊ laborāt ꝺ facili r̄deūt tñ ⁊ ſanā
tur celerit̄:qm̄ modica ē illa paſſio extēſiua:ñ āt itēñ/
ua.pp ptiū.n.vniformitatē mox vna ɔpatit̄ alt̄i:ita ꝙ
vna patiēte ɔpatiat̄ ɔfeſti ⁊ r̄liq̄ : ⁊ ita i pl'a diſtributa
paſſio r̄ddit̄ mior.Ar.ibidē.ſil'r ⁊ vna ſanata ea coad
iuuata ſanat r̄liq̄ vt nl'lā fortē neqꝫ diu icurrat paſſio/
nē:⁊ ſic in Ar.ɔcidit Ga.pp qꝺ q̄rēs Alexā.i pb.huic

pportionabile.puta: q̄re i brutꝭ febres ⁊ occulte paſſio
nes difficile ſanabiliores ⁊ picl'oſiores q̄ꝫ i hoib⁹ſoluēs
Altero qdē mō iqt q̄ꝛ velut diffi'l'paſſibiliſſima exñtia
maiorib⁹ cāis patiūt̄ magis q̄ꝫ a ɔtingētib⁹ p vigorez
apho.illi⁹.Jn morbis min⁹ ⁊ reliq̄.¶ Ad aliud dōm
ꝙ hic q̄rit̄ nā cutꝭ actualis vt viue:nō aūt potētiona/
lis vt mortue put ēt alimētuз venit corpis.Sil'r Gal'. Lib.3° ca.
ibidē non loqt̄ de cute humana ſꝫ oſtracoꝝ ſubdēs p⁹ pn° ⁊.2°.ɔ
inductū oſtracū tale qd oſtracis q̄le nobis cutis.Hꝫ nū cap.6.
quidem euidēs id paradigma.

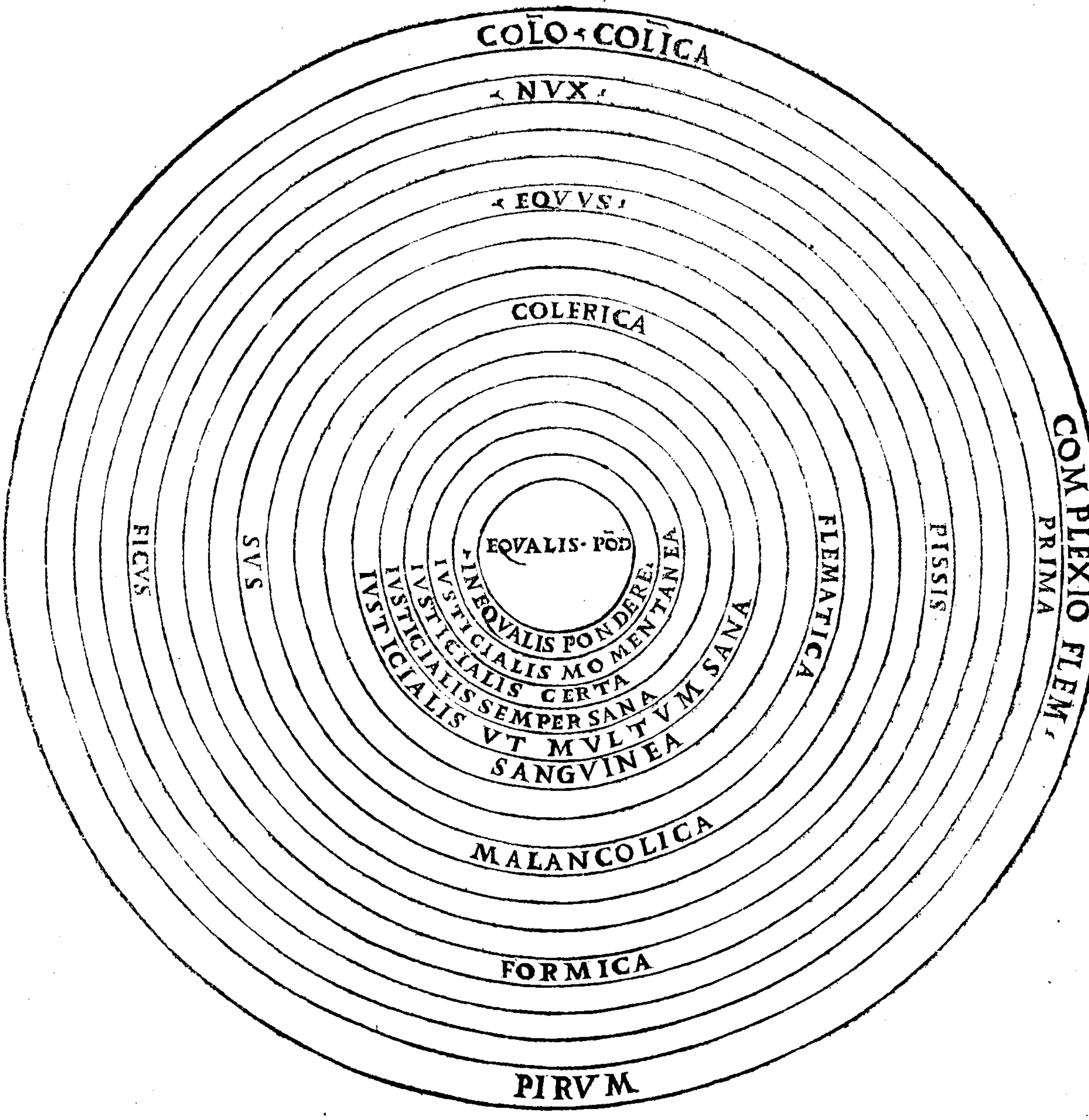

Complexio melica.

¶ Dr̄ia. xxj.

Q cōpl'o calida ⁊ hu.ſit longioris vite
poſt pn^m. mōſtrat̄:q̄ꝛ 6° de re.ſa.dr̄ ꝙ hu
midiſſimi ⁊ calidiſſimi ſunt longeuiſſimi.
techni ¶ Amp.Halyab.ɔpl'o calida ⁊ hu.ceter̄
ce teſti. eſt lōgioris vite:qꝺ ⁊ ſn̄ia nitit̄ Ar.affirmare tā in cō
20. pl'one q̄ꝫ regione.ſil'e nāqꝫ ē de regiōe ⁊ ɔpl'one.Sꝫ q
hitāt regionē cal'aз ⁊ hu.vite ſūt longior̄ de cāis lon
gitudis ⁊ breuitatꝭ vite.¶ Rurſus:vita ſtat p cal'm et
apho.6°. hu.ibidē.⁊ Damaſ.in apho.dicit.Eſt aūt hꝫ ɔpl'o ta/
lis.¶ Adhuc.digō ⁊ nutritio que ſunt vie in vitam

⁊ ei⁹lōgitudinē cal'o pficiūt̄ ⁊ hu.6.de ac.ca.3.ca.Ho Circa pn^m.
ɔpl'o tal'.Palin.illa ɔpl'o i q̄ hūiduз pportionat̄ cal'o
lōgior̄ exiſtet vite:ex h̄ nāqꝫ videt̄ vite cāri lōgitudo.
hꝫ v̄o ca.⁊ hu.qꝺ ſignat̄:eo ꝙ p̊ p̄°pueri ab iſantia vſ Doc.3° cap
qꝫ ad iuuētutē in calore fere extāt tpato ⁊ hūiditate ſu circa pn^m.
pflua:qꝺ qdē tpamētū aduenit p mediocrē exiccatio/
nē iuuētute accñte.p̊ 3°ca.p̊.illa igit̄ ɔpl'o exiſtet lon/ Col'r doc.4
gioris vite:cui⁹hūidū tardi⁹reddet̄ pportionatū cali
do.Cuз.n.pbabile ſit ꝙ etas corrn̄deat etati : ſi etas
pueritie ca.⁊ hu.plus ceteris extēdet̄:⁊ ſic iuuētutꝭ et
ſenec.⁊ ſeniꝭ.Qꝺ ptic'lari⁹notat̄ ita ſi.n.ɔpl'o tpata cū

tꝑato humido ab humiditate ſupflua pueritie ſeque ſtret̃ i fine.22.ãnoꝝ aut.23.ita vt reddat̃ oĩno tꝑata id cal'e ⁊ hu.accidet ꝯpl'oni i fine.35.aut.36.ãnoꝝ: ⁊ ſic magꝭ extẽdet̃ pueritia:⁊ ꝑ ꝯñs alie ſibi corñdẽtes etates.ꝯpl'o igit̃ cal'a ⁊ hu.eſt vite ceteris lõgioꝛis.

Cuius oppoſitũ: q2 illa ꝯpl'o bꝛeuioꝛ ẽ vita:q̃ oĩuꝫ ẽ maxie putrefactiõi expoſita:cũ ea vna cãꝝ moꝛtꝭ extet:⁊ q̃ prõpta
cap 7.in pñ. eſt oi egrotare de cã.tal' qdẽ hec.8. ð ige.ſan.qð ⁊ idicat fetoꝛ ſudorꝭ:vꝛie ac egeſtiõis eoꝝ:q̃lis.n.hircoꝛuꝫ
ca.2.i p̃ncipio trac.p̃mo. ꝯpl'o hꝫ:⁊ q̃ taliũ näꝝ ibidẽ ⁊ 4°p̃ª.❡Q2 ãt ca.⁊ ſic. oñdit̃:q2 illa ꝯpl'o q̃ ãpli⁹reſiſtit cãis moꝛtificãtib⁹eſt lõgiorꝭ vite.Tal' ãt hec:eo ꝙ potiſſima cã ꝑ̃eptiõis vite hũoꝛ ẽ ſupflu⁹ flatic⁹.ꝑ p̃ª.⁊ 3ª.c.ꝑ dupl'r.n.nos mõ
Doc.3ªcap.3. poſt meᵐ. col'r doc.4ª. Li.2.c.4.poſt p̃nᵐ. tificat.vne qdẽ ſui mala q̃litate fr̃a cal'o ĩnato obuiãdo.Al'r ſuffocãdo regimĩe q̃ztitatꝭ ei⁹ſupflue.Hec aũt mĩme aggregat̃ i coꝛpib⁹ calis ⁊ ſiccꝭ.i technis.2.⁊ cõ
Tex.com.52. pl'onũ libꝛis.Jn tali ẽt ꝯpl'one hũidũ ẽ min⁹ frigeſcibile:minuſq; pp ſui ꝯpactionẽ exiccabile qð ẽ potiſſima lõgiorꝭ vite ſ3 Ar.cã.q̃re ꝯpl'o ca.⁊ ſic.ceterꝭ ẽ lõgeuioꝛ.Et ꝙ fri.⁊ ſic.ſit lõgeuioꝛ vita vꝫ:qm̃ pl'm nobis moꝛs aduẽit putrefatiõe q̃ cal'o efficit̃ ⁊ hu.methau.
Tex.com.6. ca.4.cir.p̃nᵐ. 4.⁊.11.de ige.H ãt his oppoſita oĩfariã.❡Rurſus.ea reſiſtẽ vꝫ magꝭ cãis coꝛruptis tã ĩtriſecis q̃ꝫ extriſecis occurrẽtib⁹cũ ei⁹hũidũ ſit paſſibile mĩme.❡Adhuc ſi p̃nᵐ vite ẽ fride ⁊ ſic.ꝯpl'onis vita ex ipſo ð̃riuata toti⁹ad ꝯpl'onẽ fridã tẽdet ⁊ ſiccã:ſ3 p̃nᵐ vite vt coꝛ ẽ frigidũ ⁊ ſic.qð oñdit ipſi⁹ durities ꝯpactio ⁊ iputreſcibilitas.vñ.3°alimẽtoꝝ.Jndigeſtibil' ⁊ tarde ꝑtrãſitio
cap.xi.in fine. pbl.;2.vlti. nis idicat̃:genitura ẽt frida ꝓnũciat̃.pb.4.pp qð cuꝫ magꝭ ſeq̃t̃ näꝫ ſuoꝝ p̃ncipioꝝ ceterꝭ erit lõgeuioꝛ.Q2 ãt fri.⁊ hu.oñdit̃:q2 moꝛs vꝫ accelerari ex ꝯſũptione hũidi fcã a cal'o.Sꝫ i tali ꝯpl'one hũidũ reſiſtẽs ẽ mltũ ꝯſũptiõi calidũq; ꝯſumẽs ſopitũ.❡Amp.ſm Ar. hũidũ pigue cã lõgeuitatꝭ exiſtit: ſed pĩguedo i coꝛpe
ca.4.añ meᵐ abũdat frido ⁊ hu.ꝯpl'onũ 2°.erit igr̃ vite lõgeuioris. Qð ãt tꝑata ſit tal' ꝓbat̃:q2 illa ꝯpl'o q̃ ꝑ̊ oĩum exiſtit v̂tute:ꝑtãte ac oꝛdĩe ĩtelligẽtie ceterꝭ ẽ lõgeuioꝛ cũ ad vitã qð ẽ eẽ oꝛdiet̃ ꝑ̃cipue:ſ3 tꝑata extat hꝫ.ꝯpl'onuꝫ.
Verſuſ fi.⁊ li. p°ca.9.p⁹meᵐ. De cã lõgiᵗᵘⁱˢ ⁊ bꝛ vite i me. Tex.com.31. 2°.c.ꝑ̊.❡Rurſus.cui oĩa mẽſurata iexiſtũt nll'o ẽt ĩdigẽte metiẽte foꝛiſeco lõgiorꝭ erit vite.Hꝫ ãt ꝯpl'onuꝫ exiſtit tꝑata.tm̃.n.appetit q̃ztũ ⁊ digerere bñ ꝑt:nullo ẽt eget diſpẽſãte ſic extriſeco.i technis.3.Eti.ſupfluitates oẽs facil'r exhit ꝑ ſenſibiles potos ⁊ ĩſẽſibiles mi
2°technis tex. com.44. nimeq; leſa reliq̃ꝝ ab extrĩſec⁹ſ3 Ga.alterãtib⁹.ꝓpea tꝑata longioꝛis eſt ceteris vite.

Propter p̃ᵐ qdẽ ſciẽdũ ꝙ qd ſit ꝯpl'o dr̃ia viſa eſt.17.Videndũ itaq; qd vita ⁊ q̃ ipſi⁹ cãe p̃mit⁹:⁊ deĩceps qd moꝛs cũ vite opponat̃:⁊ q̃ illi⁹cãe.❡Propt̃ p̃ᵐ qdẽ ſciẽdũ h⁹ꝙ vita tripl'r dici accipit̃.vne qdẽ ꝑ eẽnᵃ vite:⁊ id tripl'r:aut qdẽ vl'iori magis iux̃ illud Cõmẽ.de cãis.Vita ẽ ꝓceſſio ꝓcedens ab ente ſẽpit̃no q̃eto:⁊ p̃m⁹mot⁹q̃lis q̃ ĩtelligẽtiaꝝ ⁊ celoꝝ:⁊ ꝑ ꝯñs q̃buſdã ĩteruenientib⁹iſtaꝝ ĩferioꝝ gñabiliũ ⁊ coꝛruptibiliũ a ꝑ̊ cãnte cãta.H q̃ꝫ mõ notificat̃ 2°
Tex.2.37. de aĩa.Viuere viuẽtib⁹ẽ eẽ.i.vita eſt foꝛa ⁊ viuẽtꝭ ſb̃a. ꝑ vitã.n.vnũqðq; viuẽtiũ i eẽ ꝯſiſtit.Aut min⁹ vl'i et ampli⁹mãli qñ dꝛ.2.de aĩa vita eſt ꝯſiſtẽtia ꝑ alimẽtũ.
col'r.t.cõ.3.14. 16.34.37.46. 48. Vel ꝑticul'ri ꝓut aĩalib⁹ ſuppetit ꝑfectioꝛib⁹.vñ Alu redus de coꝛdiſ motu.Vita eſt mot⁹ꝯtinu⁹a coꝛde in
Apho.1.p̃ᵗ. cetera mẽbꝛa delapſuſ:iux̃ illud Hip.Vita bꝛeuiſ:arſ v̂o lõga.Altero v̂o mõ ꝑ mõ ⁊ mẽſura viuẽdi.ſm illð p̃ncipij meta.Hoĩum gen⁹ arte ⁊ rõne viuit.Sũt autẽ cãe vite triplices:vl'es.ſ.p̃ᵉ:ꝑticulares ſcðe ac medie: q̃s oꝫ ꝯſiderare volẽtẽ ꝑfecte cãs vite ⁊ lõgitudinis ⁊ bꝛeuitatꝭ eiuſdẽ idagare.nõ.n.ſufficit ꝯſiderare vl'ia niſi ꝑticularia q̃ ſcire faciũt ꝯſiderent̃.neq; ẽt ꝑticularia

niſi vl'ia a qb⁹eẽ ⁊ v̂itatẽ ſumũt attẽdant̃.Cã v̂o vl'is ⁊ p̃ª eſt celũ motu ⁊ luce.Medie v̂o ſ3 genitalicos ſunt due.q̃ꝝ vna ꝓpoꝛtionat̃ mãe ſeu mr̃i vl' vxoꝛi q̃ hylec .i.vita pſice appellat̃.2ª qdẽ alcochodẽ:q̃ foꝛmam ſeu A
pꝛem aut nuptũ ĩpoꝛtat.hylec aũt ſumit̃ a ſole p̃mit⁹ ſi fuerit poſ'e natitate ente diurna.Qð ſi nõ ſit:ꝓuenit̃ ad lunã:⁊ ab ea expit̃ ꝑ̊ ſi natitas fuerit nocturna:ꝙ ſi nõ poſſit ab ipſa ſuſcipi:redit̃ ad ſolẽ eꝯ̃rio.⁊ ſi ab his nõ poſſit ſumi iteꝝ aſpicit̃ aſcẽdẽs:deide ꝑs foꝛtune ſi nõ ꝑt ab eo ſuſcipi.ꝙ ſi nõ ab hac ꝯſideret̃ g̃dus ĩpletionis:ſi nat⁹vel natitas fuerit ꝯiũctional'.ſi v̂o oppõnalis ꝑ̃mittat̃ ꝑs foꝛtune aſcẽdẽti ꝯñterq; ſeq̃t̃ ꝑuẽtionis.Q2 ſi ab aliq̊ iſtoꝝ nõ valet ſumi nõ viuet qs: niſi lumĩaria foꝛtaſſis ſe beniuolo videãt aſpectu cuꝫ viſu ẽt foꝛtunaꝝ laudabili.Eſt aũt alcochodẽ planeta r̃ſpiciẽs amicabili locũ hylec aſpectu in q̊ ⁊ aliq̃ꝫ 4ᵒʳ eẽntialiũ qnq; dignitatuꝫ planetaꝝ inſignis obtineat ſeu pl'es:vt domũ aut exaltationẽ:triplicitatẽ ſeu terminũ.facies.n.cõiter reſpuit̃ ei⁹vilitate: hec q̊ꝫ planete alcochodẽ ſm ꝙ foꝛtificat⁹aut debilitat⁹fuerit ĩ qnq; locꝭ poᵗ:vt g̃dib⁹lumĩariũ aſcẽdẽtꝭ medij celi ⁊ ꝑtꝭ foꝛtune g̃du.ac ẽt almucac cũ alijs ei⁹dignitatib⁹ eẽntialib⁹ ⁊ accñtalib⁹ãnos ſuos tribuit maioꝛes: medios aut mĩoꝛes:mẽſes:ſeptĩanaſ aut dies.Cui ẽt alcochodẽ i additiõe ãnoꝝ ſuffragãt̃ foꝛtũe ſ3 eẽ ipſoꝝ foꝛtunaꝝ:⁊ adũſant̃ ĩfoꝛtũe ſ3 eoꝝ eẽ depꝛauatũ:ãnoſ alcochodẽ ⁊ ſibi accõmodatũ a foꝛtũis minuẽdo. 2ᵐ v̂o Ar.ẽ aer ꝯtinẽs ⁊ ꝑiodus ſol' ⁊ lune.vñ 4° de ge.aĩaliũ.c.vlt.Cã ei⁹ qð ẽ eẽ lõge vite aĩal qðcũq; ẽ ꝯtꝑatũ foꝛe ad ꝯtinẽtẽ aerẽ ⁊ ad ꝑiodos ſol' ⁊ lune maxᵉ.Rõnabil'r.n.tꝑa oĩum geſtationũ ⁊ gñonũ ⁊ vitaꝝ:mẽſurari volũt ſ3 näm ꝑiodi:q̃re.A.18.aĩaliũ.Jn ſpẽ ñ ſũt In fine.
poſiti termĩ cã mãe ſoli⁹:ſ3 cã receptõis lõgeuitatꝭ eſt ĩpſſio a ſtell':donec ſic vita ꝯcoꝛdãſ cũ reuol'one alic⁹ ſtelle aut multaꝝ ſtellaꝝ.Ex his.n.de cã vite ac ei⁹ lõgitudĩe ⁊ bꝛeuitate ꝓnoſticant̃ genetalici:vt dr̃ia.113. appebit.Cãe v̂o ꝑticl'ares ⁊ 2ᵉ ſunt duplices.q̃dã näq; p̃mẽ ⁊ mediate:nõnulle v̂o 2ᵉ ⁊ ĩmediate.Prime ſiqdẽ calidũ ⁊ hu.⁊ eoꝝ adiuicẽ ꝓpoꝛtio.vñ Ari.Due näq; cãe vite:qð q̃ztũ ⁊ qð q̃le.Oꝫ.n.nõ ſolũ foꝛe ml'titudinẽ hũidi.ſ3 ꝓpoꝛtione op⁹eſt q̃lificatũ foꝛe:puta ꝙ calidũ:neq; facile ſit ꝯgelabile ĩ hũidũ:neq; hũidũ exiccabile de facili:ita vt ꝓpoꝛtio hu.ca.magꝭ videat̃ eſſe attẽdẽda i lõgitudĩe vite q̃ꝫ hũidi ml'titudo.vñ.Ariſ. ait qd foꝛe lõgiorꝭ vite deficiẽs ml'titudĩe hũidi:ſi pl'imi rõe excedat ſm q̃le.i.ꝓpoꝛtionẽ ei⁹ cũ cal'o q̃ꝫ deficiat ſm q̃ztũ.Oꝫ ẽt hꝫ hũidũ cũ eo qð eſt calidũ foꝛe pigue vt nõꝭ ſit facile ĩfridabile pp ei⁹pĩguedinẽ.q̃ calidi extat fomẽtũ.q̃re Auer.i ei⁹de H tractatu abũdãtia hũidi ⁊ ca.⁊ dñiũ v̂tutũ actiuaꝝ ſuꝑ paſſiuas ẽ cã Iux. finem.
lõge vite.c⁹qdẽ ꝯ̃riũ cã bꝛeuitatꝭ erit vite ⁊ ꝑ ꝯñſ moꝛtis.Audit ãt ꝑ abũdãtiã calidi ⁊ hu.vite cãm p̃mariã q̃ſi mãlẽ:ꝑ dñiũ v̂o actiuaꝝ ſuꝑ paſſiuaſ cãꝫ q̃ſi foꝛmalẽ.qð Ar.ꝑ q̃le notificauit.Cãe q̊ꝫ 2ᵉ ac ĩmediate eſt ꝓpoꝛtio q̃litatũ actiuaꝝ ĩter ſe ⁊ paſſiuaꝝ in adĩuiceꝫ ⁊ actiuaꝝ ad paſſiuas.Sil'r ⁊ haꝝ oĩuꝫ tãdẽ ad 3ᵐ puta coꝛ.lõgitudo.n.vite ꝯſeq̃t̃ vl'r coꝛdis ꝓpoꝛtionẽ cõpl'onalẽ.❡Propt̃ qð videm⁹multoſ hoĩeſ quoꝝ mẽ B
bꝛa ſunt foꝛtia:ſana ⁊ v̂tutes valide:qb⁹ egritudines occurrũt moꝛtales:pp q̃s añ ſenectutẽ moꝛiunt̃.Conſpicim⁹ ⁊ alios his oppoſitos ad ſenectutẽ ꝑuẽire regimĩe eq̃li vtriq; ⁊ ꝯſili ſuppoſito.vñ coll3.6.c.1.Non In medio.
eſt ĩpoſ'e credere duos hoĩes vni⁹ ⁊ eiuſdẽ tꝑate ꝯpl'onis eq̃l'r vno ẽt regimĩe vtẽtes vnũ ad melioꝛẽ ꝑueniꝛe finẽ:in altero v̂o malos gñari hu. moꝛtẽ ĩducẽtes: qð euenit q2 in ꝯpl'one mala ꝑ̃paratio eſt fixa.q̃ cauſa exiſtit vt in ipſo hec gñet̃ malitia q̃ꝫuis hanc igno

rem⁹ pparationē. Cui⁹ qdē pparationis ignorātia cā
īfinitaꝝ pparonū exiſtit. Id aūt dico cāri ab hylec et
alcochodē ſʒ ꝙ reb⁹ his ꝯſociant̄ variabilib⁹. ¶ De
inde q̄ʒ ſciēdū ꝙ qdā poſuerūt cām vite ipſiuſq́ʒ lōgi
tudinis regionē cal'am ꝛ ſiccā. alij vͦo multitudinē ſā
guinis: nōnulli magnitudinē corpis: alij qdē ſpirituʒ.
Mortis qdē cā ꝛ vite breuitas ex oppoſi cātur. Qui
oēs a veritate Ari. ꝛ Cōmen. ſecedūt pposita. Locus
nāq́ʒ calidus ꝛ ſicc⁹ p ſe cā nō exiſtit cū vita cal'o men
ſuret̄ ꝛ humido, ſitq́ʒ cal'm ꝛ ſiccū aduſtiuū pemptiuū
niſi p accñs inq̄ʒtū ſiccū phibitiuū putrefactionis exi
ſtit. Neq́ʒ ēt multi^{o} ſan. eo ꝙ ad ipſi⁹ multitudinē nō
ſeqtur vͦtutis augmētū. neq́ʒ ad ei⁹ diminutionē debi
4ᵃ. c. pᵒ | litas. p̄ p⁹ p aliud tñ extat cā inq̄ʒtū in ſan. cal'm ꝯtinet̄
| e fineʒ. ꝛ humidū: qȯ cā p ſe dcm̄ eſt fore vite. Sil'r neq́ʒ ma/
gnitudo corpis p ſe id cāt: veꝝ p accñs inq̄ʒtū in ma/
gno corpe multū caliditatis ꝛ humiditat̄ ꝯtinet̄. ſi eniʒ
ita eēt: tūc equus iā hoie foret lōgioris vite. Neq́ʒ ſil'r
ſpūs ceu voluerūt qdā dicētes ſpm̄ groſſuʒ: tenebro/
ſum: paucū q̄lis q melicoꝝ vitā breuiare puatione nu
trimēti. multū vͦo ꝛ vētoſū idē pp grādē exſufflationē
opari: ſubtilē qdē ꝛ modicū pp euētationē velut lucer
na extictioni pata vitā abbreuiare. humectatū aūt et
turbidū ꝛ īfridatū pp ipſi⁹ aq̄ſitatē īpurā. hꝰ aūt ſpūs
ꝛ ppe fluēs nō exiſtit: verū hūidū pportionatū cal'o ni
o⁹ capi. | ſi p accñs: cū ſpūs ex humido gñet̄ ꝛ cal'a. vñ p̄ pma.
pncipio. | Spūs ex humoꝝ vaporib⁹ ꝛ eoꝝ ſubtilitate ſm aliq̄ʒ
gñat̄ ꝯpl'onē: i qb⁹ cal'm ꝯſeruat̄ ꝛ humidū. Et de vti
7. in meᵒ | litate pticulaꝝ. 6. Spūs eſt vapor ſanguis tēperat⁹.
e Iuua. | ¶ Propter hꝰ 2^{m} ſciēdū aliq̄l'r iā qd mors ex oppoſi
c. 7. poſt | to cū ei⁹ cauſis appere. Eſt nāq́ʒ ipſa cali natiui exic/
cipium. | catione: humidi aūt putrefactione extictio. In iſta eq
dē deſcriptione mors tāgit̄ duplex vna qdē nālis per
ꝯſumptionē humidi radicalis: de q̄ dr̄ de morte ꝛ vi/
ta ꝙ ea ꝯtingit in vltia ſenectute ſine triſtitia. Eſt enī
aīe ablatio īſenſibilis oīno: q̄ nil aliud eſt niſi fridita/
tis ꝛ ſiccitat̄ vltimatū ſupra cal'm nāe dñiū. Eſt ꝛ alia
mors inālis ſeu violēta. cui⁹ pn^{m} eſt ab ex̄ ex marcore
pcipue ſiue alio fortuitu q̄ grādis leſionis ſenſus pci
pit̄ ꝛ triſtitia: q̄ nihil aliud vr̄ eē q̄ʒ corruptio ꝛ mar/
cor humidi ꝛ p ꝯñs cali. vñ. A. Corruptio dupl'r ad/
l'r 3ᵒ pmi | uenit īdiuiduo. aut nāl'r: qñ calor nālis hūiditatē cō/
pᵃ ca. pᵒ | ſumit nālē: ita vt friditatē ꝛ ſiccitatē faciat dñari: aut
pn^{m}. | accñtal'r: ceu qñ idigōne in corpe ſupfluitates accre/
ſcūt: p q̄s nā puꝝ ab īpuro nō valet ſecernere. vñ īfir/
mitates ei accidēt ꝛ dñiū vͦtutū paſſiuaꝝ ſup actiuas:
ꝛ tāde īpropōtio pmoꝝ īter ſe pncipioꝝ ꝛ eoꝝ ad cō.
Deide vr̄ ēt ꝙ ad mortē nālē ſm Ar. ac accñtalē: qñ/
q́ʒ ꝯſeq̄t̄ impoᵃ mot⁹ euētationis cordis a pulmone:
pp q̄ʒ calidi nālis ſubſeqtur extinctio.

Propter ſecūdū vͦo ſciēdum ꝙ oēs ꝯue
niūt ꝙ ꝯpl'o ca. ꝛ hu. ac
tpata lōgeuioris vite exiſtūt: cū in eis cāe vite mō re/
periant̄ pfectiori añdicte. Sʒ diuerſificati ſunt q̄ dua
hnis tra. | rū lōgioris exiſtat vite Haly. nāq́ʒ cū plib⁹ ipſi⁹ ſeq̄ci
ti. cō. 20. | bus audiētes ſmones fortaſſis Ar. ſuſficieten⁹ in vi
te cāis ponēs ca. ꝛ hu. lōgeuiorē p̄ ceteris hūc ordinē
ceu gdus denotat lōgeuitat̄ ita. Cōpl'o breuiorl vite
reliq̄s facta ē frida ꝛ ſicca: deide frida tm̄: deiceps ſic
ca tm̄: poſtea frida ꝛ hu. deide cal'a ꝛ ſic. deiceps hu.
tm̄: poſtea ꝯpl'o eq̄lis ꝛ tādē ca. ꝛ hu. dūmō cal'm do/
minet̄ humido: ꝛ a morbis euadat putreſcētib⁹. ꝛ iō
laudauit phs in lōgitudie vite terrā cal'am vicinā ma
ri: pp humiditatē aeris ꝛ caliditatē. Et ꝯpl'onē lauda/
uit ca. ꝛ hu. q̄ duplex exiſtit. vna qdē nālis ab initio
creationis laudabilis. altera vͦo accñtalis vitupabil'
ad putrefactionē velox. c⁹ qdē pōnis īfirmatio ī ſeq̄n
tibus apparebit. Fuerūt aūt qdā tenētes tpatā lōgē/
uiorē ad Haly. rñdentes ꝙ is cōparat ꝯpl'onē cal'am
ꝛ humidā ad diſtempatas: qȯ ſl'm iā apparuit ex or/
dine durationis vite aſſignato per ipſum.

Propter tertium vͦo ſciēdū: ꝙ ꝯpl'o tē/
perata ceteris longe
uior exiſtit: c⁹ tpamētū fuit ſc'di aut q̄rti modi pnota/
ti. dr̄ia. 18. q̄ʒ qdē dico lōgeuiorē: mortiq́ʒ magis oppo
ſitā: nō ſolū diſtēpatis alijs. veꝝ ēt ca. ꝛ hu. pueniēti
ab exiccatione: ſeu putrefactione. Et añq̄ʒ id aſtruat̄
rōne pmit⁹ exponat̄ ſmo Ar. dicētis vitā cal'o ꝯſtare
ꝛ hu. ¶ Propt̄ qȯ noſce: ꝙ cū cal'm ꝛ hu. r̄ſpectū. q.
q̄dā videāt̄ iportare vt appet p p^{m} ꝯpl'onū Ga. c. 3. nit/ | In pnᵒ ꝛ. c. 2.
tētē aſtruere ꝯpl'onē eq̄lē: mordēdo antiq̄s ipſā omit | in fine. ꝛ. ca. 8.
tētes. nō. n. vt dñſum eſt. dr̄ia. 18. pōt dici aut cog̊ſci di | ante me^{m}.
ſtēpatū niſi p tpamētū: cū rectū ſit iudex ſuijpſi⁹ ꝛ ob/
liq. p̄ de aīa. Et iō ꝯpl'o q̄cūq́ʒ ſimplex aut cōpoſita: n̄ | Tex. com. 85.
pcipit̄ niſi rl'one ad tpatā. q̄ʒ qdē Ar. vr̄ ſub ca. ꝛ hu.
collocaſſe: ceu expſſius ex ſmone. Auer. elicit̄ tracta | Abi. 5. arti. pᵒ
tu hꝰ. Hic aūt reſpect⁹ caliditat̄ ꝛ humi. ad ꝯpl'onē re/ | in medio.
fert̄ pōdere tpatā. h̄ aūt eſt ꝯcidere in cōem expōnem
dicētiū vitā ſtare cal'o ꝛ hu. eo ꝙ oē viuēs cal'm extat
ꝛ hu. nō viuēti relatū. ¶ Premiſſuʒ aūt firmat̄ p̄ qdē
ex el'ntoꝝ mixtione qñ qñcūq́ʒ miſcibilia pfectiori et
eq̄liori mō miſcent̄ id mixtū diutioris eſt vite: qr acti
uis ꝛ paſſiuis vͦe ꝯ pōderat̄ eq̄ diuti⁹ pſeuerat pugna
ꝛ p ꝯñs vita. Tale aūt p̄ ceteris in ꝯpl'one ꝯcurrit tpa
ta. non ſic aūt ī ca. ꝛ hu. pp. n. fortitudinē cali actiui ꝛ
paſſibilitatē hūidi vehemētior ītercidet pugna ꝛ velo
cior victoria. Adhuc rōne colligātie armonice aīe cū
corpe ex q̄ vita ꝯſeq̄t̄. Iuxta. n. Platonē ꝛ Dama. in | Aphꝰ. 7ᵒ.
aphor. Cōpl'o corpis aīati eſt ad figurā nūi. i. pportio
nē ſeu ſilitudinē armonici nūi vñ muſici ꝛ Pythago.
Thimothe⁹ vocauerūt armonicā ꝯiūctionē aīe cum
corpe muſicā humanā. hꝰ aūt pportio ꝛ ꝯſonātia mu
ſica magis repit̄ in ꝯpl'one tpata q̄ʒ in alijs: cū pnᵃ cō
iūctionis ſint ī ipſa magis ab excellētia ꝯrietatū ꝯiū/
ctoꝝ ſepata. Palin. ex cāis vite denotat̄ qm̄ vita non
ſtat p qȯcūq́ʒ hu. ꝛ ca. ſʒ p hu. pportionatū cal'o. q̄li/
tates nāq́ʒ actiue dñari hñt ſup paſſiuas cū cali ꝛ hūi
di abūdātia ꝛ ꝯmēſurati magis ſʒ q̄le q̄ʒto: ita ꝙ acti
ue pportionē hñt ſup paſſiuas ꝛ iter ſe: ꝛ paſſiue vnaꝫ
ꝛ he demū ambe ad ſeipſas: ꝛ tādeʒ vt dcm̄ eſt ad 3^{m}
cor. vʒ. id aūt pfectiori repit̄ mō in tpato q̄ʒ ēt in ca. et
hu. Qȯ firmat̄: qr ſil'e adiūctū ſili velut ignis in igne
īcitat ad furiā. pble. i. ꝛ aphōrū ꝛ nāliū ſc'dis ca. 8. qȯ | Prole^{te}. 12.
in ꝯpl'one ca. euenit ꝛ hu. non aūt in tpata. in ca. nāq́ʒ | Com. apho.
ꝛ hu. multiplex ſupacreſcit hu. ꝛ ca. Primit⁹ qdeʒ qȯ | 34. ante me^{m}.
vite: 2ᵒ qȯ ꝯpl'onis humane cū ſm Iſaac ca. ꝛ hu. ī 2ᵒ | Iux. finem.
locet̄ gradu. 3ᵒ ca. ꝛ hu. ꝯpl'onis talis vt ſanguineε: ī | In dietis vli/
q̄ ꝛ humidū ſupexcedit cal'm: cū aeri pportionet̄ for/ | bus lec^{ne}. 17.
tiēti p pus humiditatē ꝛ deide caliditatē. dr̄ia. 12. Sunt | circa pn^{m}.
eniʒ hi el'ntoꝝ filij iuxta Haliabatē ꝛ Iſaac. ſic itaq́ʒ | Prio theo.
qñ cal'm ſupaddit̄ tripl'r cal'o ꝛ humidū hūido ꝛ ma | ca. 25. in pnᵒ.
xime qr humidū in hac ꝯpl'one ſupexcedit cal'm: ī fu | Colli^{r} libᵒ pᵒ
riā decidet ꝛ putrefactioni exponet̄ pcipue cum ipſa | circa me^{m}.
cāet̄ a ca. ꝛ hu. id aūt nō ita in ꝯpl'one repit̄ tpata: cuʒ
humidū ſit cal'o ſufficiēter pportionatū. Adhuc ex p
portione. qr pble. 5. in ꝯpl'one tpata vniuerſe corporl | Proble. 22.
partes ſibi corrñdent inuicē equalitate: ita ꝙ vna ſa
nata ſanat̄ ꝛ reliqua: vna ēt leſa compatit̄ ꝛ alia. pp
qȯ ꝛ nocumētū grande non ſic velut alijs valet occur | Cō. apho. 4.
rere: ſibi leſione vͦo vitā ꝯtingit abbreuiari. Itideʒ ex | 2ᵒ trac. de teſti
habitu qm̄ optimū eſt: bñ carnoſuʒ eē. i. cōmoderatū | cul' tex. cō. 11.
vt neq́ʒ graſſuʒ ſit neq́ʒ macrū: ita. n. ī lōgā poterit de | Scd'a. pᵗ doc.
uenire ſenectutē. aphoꝝ ſc'da. ꝛ hꝰ vͦo eſt ꝯpl'o tempe | 3ᵃ ca. 4. ꝛ. coll^{r}
rata in techuis Haly. cū. A. ¶ Ruſus. ex operōnib⁹ | pᵃ pᵗ trac. pri/
mo. c. 16. d ce/
rebro tpato.

Quoꝝ.n.ſunt pfectiores:vt fortiores ⁊ diuti⁹ imorã/
tes ↄpl'o extat h⁹.Formã.n.fecit ſcire actio.Sʒ tales
in ↄpl'one reperiunt ampli⁹ tpata ꝙ̃ in alijs:ceu i ei⁹
appet aſcriptis.Que aũt h⁹ lõgiore denotãt vitã pp
diligẽtiorẽ ẽt mixtionẽ adiuicẽ miſcibiliũ ⁊ pncipioꝝ
vite in ↄpl'one tpata ꝙ̃ in alijs.❡Jtidẽ ex deꝑditi re/
ſtaurõne lõgeuior eſt illa q̃ magis obedit reſtaurõni:
cũ oẽ h viuẽs egeat illa:pp calorẽ ↄſumẽtẽ inatũ hũi/
dũ ↄtinue.hec võ eſt tpata ca.ampli⁹ ⁊ hu.eo.ꝙ in ip
ſa vel p ſil'e itendit reſtaurõnis regimẽ vel p ↄ̃riũ:nõ
qdẽ p ſil'e vt tpata:qm̃ in euerſione q̃ eſt ſm calidũ et
fridũ eo ꝙ efficaciſſime ſunt q̃litatuꝫ:timor eſt p ſilia
Poſt pn^m.
gubernare de re.ſa.6.timet nãqꝫ ne cal'm ſupexcedẽs
eo multiplicatione addito ſibi aſſociet ſiccũ ⁊ friduꝫ
ſil'r exneũ humidũ:⁊ maxie cũ medic⁹ nõ poſſit pueni
re ad id qõ eſt certuꝫ.ſic.n.ſcia eẽt ei⁹ velut Aſclepij
verſus finem. Coll.r lib° 3° c.4.verſus fi.
ſeu Eſculapij 3° de inge.ca.7.Propter qõ ſm Gal'.in
ↄpl'onib⁹ in qb⁹ cal'm ſupexcedit fridũ ſimpl'r ſeu cõ/
mixte:qcqd anguſti⁹ ſcribať in techni tuti⁹ fit ad lat⁹
L.i.3.t.c.44.
pſeruatiõis p ſubcõtraria:ꝙ̃ ad lat⁹ ſilitudis p ſilia de
clinare:qõ ⁊ ceteri cuſtodes ſanitatis lapſe videnť ſer
uare.d̃ria.116.Neqꝫ põt p ↄ̃ria h⁹ regi ↄpl'o cũ exten/
ſiori vita ↄ̃rietate repaſſio vehemẽtior iduceť ⁊ cũ ali
mẽtũ oẽ i pn°ſit ↄ̃riũ alito.p.de ge.2.de aĩa.⁊ ↄpl'onũ
Colligit tex. com.38.
ʒ.pp ꝙ̃ qdẽ repaſſionẽ humidũ citi⁹ reddeť aq̃ticũ et
Tex.cõ.45.
ſic mortis cãtiuũ:qõ non ita in tpata euenit nã:eo ꝙ
Cap.4°.
p ſilia hʒ gubernari.⁊ q2 minor eſt diſtãtia ⁊ ↄ̃rietas
Poſt me^m.
medij ad extrema:ꝙ̃ extremoꝝ ad eadẽ.⁊ ſiqdẽ me/
dij ad extrema ſint plura ↄ̃ria:ea tñ min⁹ ſunt excedẽ
tia.Mediũ ẽt in raro fortioris extat vtutis.❡Amp.
ex reductione:qm̃ oẽs ↄpl'ones ab ea iudicanť occa/
Libro 3°.
ſionate.q̃re in techni ⁊ de re.ſa.doceneť ad tpatã redu
Tex.cõ.40.
ci.id aũt non fit niſi vtvita pticipẽt lõgiori.Scia nãqꝫ
Lib°.6.poſt principium.
medicie i pductionẽ vite vi pncipal'r ordiata fore ab
Haly.apparẽs.Palin.ex regione:q2 regio tpata opať
Colligitur 3° techni c°.113 verſus finẽ.
ad vite lõgitudinẽ ceu tactũ.hec aũt aphoriſ.3⁹ ↄtineť
duab⁹ lineis circũtẽſis:vtriqꝫ ab oriẽte in occidẽs di/
Com.aphõ. 15.in fine.
recte:qꝝ vna trãſit v̓ſus meridiẽ ſup chou Hip.inſu/
lã:nũc lãgo appellatã.reliq̃ vo ſup kin diã v̓ſus ſeptẽ
trionẽ:quoꝝ diſtãtia locoꝝ circa.400.extat miliario
A p°p'doc.ter/tia.cap.primo ante me^m.
rũ:aut regio q̃ ſub diei eq̃tore ſm.A.pcipue:vt oñde
tur.d̃ria.67.ſil'e aũt de ↄpl'one ⁊ regione.Eti.ex mor
tis pte q̃ magis expoſita eſt ↄſumptioni ⁊ extictioni:
breuioris eſt vite.talis aũt eſt oĩo ↄtpata ſanguinea
ẽt pp humidi paſſibilitatẽ ⁊ cali actiuitatẽ:cum eo ꝙ
plus hu.extictionẽ ⁊ ſuffocationẽ iducit parata ẽ cõ/
ſumptioni:cholica võ caloris exceſſu:phl'atica vo ex
tinctioni friditate mortifera.melica ꝙ̃ʒ has ↄſeqtur.
ſʒ hec duo vite breuitatiſ ſũt cã:nil aũt tale in tpata vt
apparuit eſt reptũ.❡Rurſus.tpate ↄpl'oni ⁊ nãlior:
mors dulcis ⁊ nãlior debeť ↄueniẽti ſuppoſito regie.
h⁹ võ vt oñſum q̃ p ↄſumptionẽ:ipſa nãqꝫ ampli⁹ re
liqs retardať ea q̃ putrefactiua violẽta.Qõ vltio te/
ſtimonio ꝓbať ſenſibili:nã videm⁹.ca.⁊ hu.ſiue ſan/
guineos cito caneſcẽ ⁊ circa cerebꝝ putreſcẽ:adeo ꝙ
modica illis diſtẽpantia occurrẽte:catarris pmptius
libro ſexto. Tra.de cere/bri.tex.com. 49.⁊.53.
ↄſumunť ⁊ coriçis.vt ex technis euidẽs.Qõ i ↄpl'o/
ne nõ ſic euenit tpata.pdicti nãqꝫ ſũt ampli⁹ expoſiti
putrefactiõi pp hu.ſupfluũ ⁊ ita morti violẽte ac exic
catiõi:⁊ ſic morti nãli pp bilitatem ↄſũptiõis hũidi.Iʒ
.n.ↄpl'o expoſita eſt reſol'oni maxie.d̃ria.117.Ex q/
bus tãdẽ ↄcludiť ↄpl'onẽ tpatã non ſolũ alijs diſtem/
perati.veꝝ ẽt ca.⁊ hu.longeuiorẽ exiſtere.

Propter quartũ võ ad pm̃ dõm id eẽ ve/rũ ↄparatione haꝝ cõ/
pl'onũ ad reliqs diſtẽpatas:non aũt vt oñſum r'lone
ad tpatã.Qꝫ aũt h ſit ſnia Ga.apparet ex ↄtinuatione
facta in.6.re.ſa.Ex quo ſuſcipiť h ſmo.qſi.n.deteria Poſt pn
uit regimẽ ↄpl'onis tpate dicit ſe deiceps deteriatuꝝ
regimẽ lapſe.qõ ẽt appet ex diuiſione ↄpl'onis ꝙ̃ ſta
tim ſubiũgit.❡Ad 2m p interẽptionẽ dõm:⁊ ſi Ari.
alicubi ↄpl'onẽ dixit ca.⁊ hu.fore lõgeuioris vite aut
r'lone itulit ad diſtẽperatas facta vel tpatã more anti
quoꝝ ſub ca.ↄcluſit ⁊ hu.d̃ria viſum.18.Et ſil'r dõm
de regione.ca.⁊ hu.ꝙ veꝝ eſt p ca.⁊ hu.ↄtpatũ debi
ta:vt viſum ꝓportione.Qñ vo addebať ꝙ in ↄpl'one
ca.⁊ hu.magiſ viget cal'm ⁊ hu.interimẽdũ:eo ꝙ hu
midũ in ea oñſuꝫ eſt fore exceſſiuũ cal'o iproportiõa/
tũ:vt aut cito exiccabile vel velociter putrefactibile.
❡Ad aliud dõm hʒ q̃ſdã forte ꝙ digeſtio nõ fit a ca.
⁊ hu.ſʒ p ca.⁊ ſic.vñ.3°.13.Digeſtio ↄſuať p ſiccitatẽ Trac.2°. ante me^m
cũ ca.veꝝ q2 id dicĩ ſapiẽtũ repugnare vi nõ paꝝ:cre
diť l'ram fore corruptã ↄtinẽtẽ p humiditate ſiccita/
tẽ.Aut fortaſſis voluit alludere ſmoni de accñte hñ
ti.6.Digeſtio ſi tpatã hũerit ſiccitatẽ ẽ talis q̃lis ſi nu Cap.3°. ... ſus fine.
trimẽtũ fuerit humidi⁹.vñ fit digõ p ſiccitatẽ.ſ.tpatã.
Supfluũ.n.ca.hebetat hũidũ.opponiť ẽt hõgeneita
ti ciboꝝ nõ paucoꝝ q̃ potiſſima ẽ cã digõnis:⁊ ppea
pueri nõ pñt res duras pfcẽ digerere iuuenes aũt va
lẽt ibidẽ.digõ ẽt fit p ca.⁊ hu.ↄtpatũ⁹ ⁊ in cõi.vt oſſis In me°.
oñdit.digõ.❡Ad aliõ dõm ꝙ id nõ euenit i ca.⁊ hu.
eo ꝙ lʒ i ea hũidũ tardi⁹ videať ↄtpari cal'o:in tpe tñ
ſuccedẽti cal'm cũ vtute repatiť ab hũido magis ꝙ̃ i
ↄpl'one tpata.Jtidẽ vt oñſum eſt poſt etatẽ ↄſiſtẽtie ⁊
maxie in ſenio:plures ſupfluitates ab hũidi ſupabũ/
dãtia ſupaccreſcerẽt i hac ↄpl'one ꝙ̃ in tpata.❡Ad
aliud dõm ꝙ h non ſufficit.non.n.vt viſum oʒ cal'm
⁊ puationẽ ſupfluitatũ ſolũ adeẽ imo neciũ eſt humi/
dũ ⁊ ↄtẽperatũ.Adhuc lʒ h⁹ humidũ ſibi adſit:non
tñ a pn°natiuitatis ſufficiẽtis q̃ʒtitatis potentis cal'o
ↄſumptiuo reſiſtere qõ ſiccitate exacuiť et fortificať.
❡Ad aliud dõm ꝙ q̃uis fri.⁊ ſic.p ſe reſiſtãt putre/
factioni:p accñs tñ vt idigeſtione humidũ cãndo ſup
fluũ:putrefactionis puta mortis cã exiſtit.❡Adhuc
h⁹ ↄpl'o minime morti ↄſũptiue reſiſtit ⁊ iõ breuioriſ 2° technis de teſticulis com.20.
poſita ẽ ab Haly.vite.❡Ad aliud dõm id eẽ veꝝ in
ↄpl'one nõ viuẽtis.i ea vo q̃ vite de q̃ oñſus ſmo ve/
ritatẽ nõ ↄtinet.❡Ad aliud dõm vt videbiť.d̃ria.24.
ꝙ cor põt 2r ↄſiderari.vne qdẽ mãl'r put eſt mixtũ ex
el'ntis dure ↄpõnis factũ ⁊ ſolide:vt motib⁹ ⁊ pcuſſio
nib⁹ pulſationũ ↄtinue poſſit reſiſtere illeſum ⁊ ſpũs
pl'imos ⁊ ſubtiles ⁊ caliſſimos in eo exñtes a reſol'o/
ne defendere:⁊ ita ↄpl'onis fride exiſtit ⁊ ſicce:qõ in/
dicat difficilis ei⁹ digõ.genitura ẽt mãl'r eſt frida.Al'r
vo ſm eẽ illi⁹ formale magis qõ eſt rõne inati ca.hu.
radicalis:ſanguinis in eo ↄtenti:ac ſpũs in illo gñati
cũ motu ⁊ agitatione:⁊ ſic cor cal'm eſt ml'tũ:ſic cũqꝫ
parũper vt oñdeť.d̃ria.25.❡Ad aliud dõm ꝙ humi
dũ reſiſtẽs directe ↄſumptioni p qõ pmanet vita:ẽ ae
reũ magis:nõ aũt aqueũ q̃le qõ pinguedis aut adipis
dĩnt.n.equoce q̃ſi cũ vnũ ſit viuificũ:alterũ vo oppm
ampli⁹ ifridatiuũ ac ſuffocatiuũ.Et hinc qd dõm ad
reliquum.

Differentia. xxij.

Q complexio inata ſeu ra
dicalis pmutari non poſſit oñdiť:q2 cor/
pus ſemp tale aut ſignũ vel cã eſt qõ i oi
bus etatib⁹ pmanet tale.in technis p.Ad Trac.2. com.6.
huc ibidẽ.ipſas vo ſolidas partes corpis vere ſoli/ lib°.2.trac teſticulis com.25.
das ⁊ pmas ſm nullũ modũ pol'e eſt humidiores fa/
cere.Palin:Damaſcen⁹ in aphoriſmis ↄpl'o nãlis ſm Aphõ.6°.
vicinitatẽ qdeꝫ ſeparabilis.actu tñ inſeparabilis.Et
p pma.Unũqõqꝫ aũt indiuiduũ ppriam hʒ ↄpl'onem
in qua aliud ſibi aſſociari ſit ipol'e.❡Amplius ideꝫ Doc.tertis p°circa me

613

In mineraliũ traditione.nõ eſt poſſe vt vna cõplo ver/ tatur in aliã.ℭRurſus rõnibꝰ:qm̃ qḋ nat'r ꝛ p ſe ineſt alicui ſuũ cõriũ ieẽ nõ poterit ſic cal'm p ſe ieſt igni nã. vñ fridũ ieẽ nõ poterit.in p̃ntis.ꝛ ethi.2.nullũ nãle in cõriũ aſſueſcit.Lapis.n.ſi decies milies ſurſum fera tur cõſuetudie inacqſita ſemp ruit inque deorſuʒ.hꝰ ẽ vo cõplo inata:qḋ ꝛ nomen teſtat'.ℭAdhuc:ſi cõplo ſm Ga.ẽ ſba differẽtia.17.ſba vo nõ mutat':cũ i ea ñ ſit motꝰ:phy.pbatũ.5.neqꝫ cõriũʒ ꝛ magis ꝛ minus. ℭAdhuc.ſi cõplo eſt habitꝰ vel diſpõ:in h̃ ẽt nõ ẽ mo tuſ ſʒ ſolũ ĩ paſſione ꝛ paſſibili qlitate.7.pbatũ phy. qḋ aũt caret motu pmutari nõ põt.ℭItidẽ:pmiſ re. a.ꝛ alimẽtoꝝ.Si fabã tribꝰ dcoqs diebꝰ ñ ẽ tibi poſſe vt eiꝰ iflationẽ remoueas ab ea:qꝛ ieſt ſibi ſba ẽ ipſiꝰ ppa ꝛ nõ ex dimiutione decoctiõis.Siventoſitas itaqꝫ nõ pt ſepari ab ipſa:mlto minꝰ cõplo nãlis ab alijs pfe ctioribꝰ ꝛ elatioribꝰ poterit ſepari.ℭAmpliꝰ.Iſaac febriũ p̃.actio nãlis nũqꝫ dſtruit' niſi qñ ſit ſepatio aie ꝛ corpis:itaqꝫ neqꝫ eiꝰ iſtr̃m:vt cõplo inata.ℭRurſus mores a cõplone cãti pmutationẽ nõ videt' ſuſcipe:ceu appet p Galy.2.techñis de ſene calli cordis portãteve ſtes iuſtoꝝ:ſmoneſqꝫ pferẽte cũ extneis vtuoſos:qui qñ in domũ reuertebat' ad mores rediẽs nãles ſeuꝰ ꝛ lupꝰiter domeſticos ꝛ familiares exiſtebat.vñ pbl.30. Nã ſemp facit quſqꝫ aligs fuerit:hi qdẽ audaces alij aũt taciturni ꝛc.Cõplo igit' pmutari põt minime.

Margin: ℭ.de op/ p 18.i me° ap.pmo. ri p̃m. — 2.com.10. — 2.com.17. ℭ 18.i fine. Cap.15. — Cap 3° aũ medium. — ac.de cor/ dim.13.in tio. — lt° p° poſt incipium.

In oppoſitum 7° de ige.ca.7° ꝛ in techñis 2.decidente.ca.ꝛ ſicca cra/ ſi tpe p augmatice etatꝭ in fridã cõuertit' ꝛ ſiccã.ℭAd huc Damaſc.in aphoriſ.ex mutatione ſtellaꝝ i lõgitu dine ꝛ latitudie vitia ꝛ nãe ꝛ cõſuetudines mutãtur. ℭItidẽ dña.15.Cõplo eſt qlitas:in ea vo motꝰ locat' alterõnis:cũ ex eadẽ cõſurgat.Cui aũt p ſe ieſt motus illud mouet' ꝛ pmutat' de vno in aliud.ℭRurſus.ſi poſſe ſit ethicã fore 3e ſpẽi poſſe eſt cõplonẽ inatã pmu/ tari:cũ ea ſit i mẽbris ſolidis latitãs.ſʒ poſſe ipſum ꝛ neciũ qñqꝫ fieri:itaqꝫ cõplo inata poterit pmutari.

Margin: ter.cõ.20. tractatu de tulis. us finem. Aphõ.55.

Propter primũ vo ſciẽdũ ꝙ qḋ ſit cõplo ꝛ qḋ inata vel radicalis dña viſum eſt.17.Permutationẽ vo ipſius audio qñ priori deꝑdita reliqua ſuſcitatur inde:qua corpus di/ ſponitur ꝛ inſtr̃aliter gubernatur aiatum.

Propter ſecundũ vo ſciẽdũ ꝙ 3e inueni tur enũciatũ de h̃ qſi to.Plures.n.dñt cõplonẽ inataʒ nullo poſſe pmutari mõ vita manẽte.Alij vo aduerſantes ex directo pdi/ ctis:volũt eã mutari oĩno.Nõnulli aũt fere mediã ele gerũt viã ponẽtes illã ſm actũ pmutari ſm ꝙ eſt opõ pmanere vo ſm eẽntiã ſeu actũ p̃m q eſt forma:ſiue po tentiã 2am ꝙ qdẽ eſt in habitu ipſam latitare quodam nõ potẽtẽ in actũ q eſt actio deuenire:qḋ p̃mi conant' auctibuſ ꝛ rõnibꝰ aſtruere.Boetij ẽt de cõſolatione ap parẽs.2.impoſſe fore rẽ nãlẽ ſepari a corpe:niſi in ſe/ parõne aie.talis aũt eſt cõplo.Adducũt ẽt Iſaac ſmo nẽ pſcriptũ.ℭRurſus cõfirmãt:qꝛ cõplo cauſat' ex cer ta ꝛ determiata ꝓportione elntoꝝ.hec aũt pmanente vita pmutari nõ poteſt:cũ ipſiꝰ inſtr̃m extet vnicũ p̃n/ cipale.ℭIteꝝ cõplo ꝑparat ad receptionẽ fore ſbaliſ ꝛ vtutis ſpecifice.p̃:2e.eſt.n.inſtr̃m quo forma ſeu aia opat'.vñ.A.nãliũ.6.ꝑticula.5.inſtr̃a fatigant' ex vigi lia ꝛ motu ꝛ deſtruit' eoꝝ cõplo q̃ eſt in eis nãlis ꝛ ſba lis:ꝑp que ꝛ alia breuitatis cã nõ recitata cõcludunt nullatenus cõplonẽ pmutari poſſe:quoꝝ qdẽ defectꝰ tertio ampliꝰ dboꝝ appebit neqꝫ eoꝝ ſtare pñt moti/ ua.vñ ad illud Boetij dõm ꝙ res nãlis eſt duplex.q̃/ dam.n.eſt q̃ cõpoſiti extat ſba vel ꝓprietas inhereter ac inſeparabil'r p̃nꝰ cõcomitãs ſpẽi illius rei nãlis:ſic aĩa ꝛ riſibilitas hoĩ:ꝛ calitas igniꝭ ꝛ talẽ rẽ nãlẽ ipoſſe ſit ſeparĩ:niſi in corruptione compoſiti.Eſt ꝛ alia res nãlis q̃ ampliꝰ ſeqtur p̃nꝰ mãlia qlis cõplo.eſt eniʒ for ma mixti.colliʒ.2.ca° p̃.ꝛ que pꝰ cõplonẽ ſequũtur.vt etiã ca.7.appet eiuſdẽ.ꝛ hꝰ res nãlis:lʒ nõ poſſit per mutari extra termĩos dicendos pmanẽte vita qlis eſt humana cõplo:pmutat' tñ intra.ℭAd aliud dõm ꝙ illa ꝓportio mixtionis elntoꝝ gradẽ recipit diuerſita tem in magis ꝛ minꝰ:ceu decurſus denotat etatum. ℭAdhuc latior exiſtit cõplo qlificãs ꝓportionem hꝰ certã datã mixtionis elntoꝝ intm̃ ꝙ ꝛ gradus extre/ mitatis in ipſa ois poterit inueniri.minorẽ nãqꝫ vide mus diſtãtiaʒ ſanguinei ad melicum in pueritia ſi ſen ſum nolumꝰ ꝛ opõnes negare q̃ alicuiꝰ eiuſdẽ ad ſe/ ipm i fine decrepite etatis ad pueritiã aut a maraſma te ad eadẽm.Qui aũt dicũt cõplonẽ pmutari ſm actũ nõ aũt ſm poam ſeu eẽntiã nitunt' id aſtruere p Dama ſcenũ p̃inductũ ꝙ cõplo nãlis ſm vicinitatẽ eſt ſepabi lis:actu tñ inſepabilis:volẽtes p actuʒ p̃m ſeu poam 2am i.poam nãlẽ in 2° modo qlitatis.Perſuadẽt itidẽ ſilitu/ dine ad aquã dicẽtes actualẽ friditatẽ ab ea poſſe ſe/ parari:potẽtionalẽ aũt nõ:cũ ei nãt'r inſit:qbus etiã dõm ꝙ Damaſcenꝰ al'r eſt exponẽdus.vʒ.ꝙ p nõ poſ ſe actu ſepari latitudinẽ denotat cõplonis humane vi ta manẽte:qꝛ ſm vicinitatẽ ſepabilis eſt.i.qm̃ ꝑpe ex tremos deuenit termĩos latitudinis humane aſſigna tos vt ſeparet':eos tñ actual'r nõ egredit'.Aut ꝙ ipſa eſt ſm vicinitatẽ in actu.nõ eniʒ ipſiꝰ eſt actꝰ pfectꝰ et excellẽs:qꝛ hic elntoꝝ ſolũ ſed remiſſus:nõ tñ ſepara tur ois ab illo excellẽti actu ſed eo exiſtit relatiõe ter re naſcẽtiũ quoꝝ nã extatꝭ potentialis.ℭVel dõm ꝙ fuit eiꝰ opinio ſic ſuperficial'r ſonat que nõ tenet' ad pre ſens.Quod ẽt dicũt 2°:nõ valet vt iaʒ apparuit cõ pri/ mos.non.n.ita certꝰ cõplonis ſeqtur gradus ꝓportio nẽ mixtionis elntoꝝ inſeparabil'r:vt cal'm ignẽ:cũ ex p̃ncipijs ei inſit formalibꝰ:nõ aũt mãlibꝰ vt euenit in cõplone q̃ forma exiſtit mixti.colliʒ.2°.Sil'r qñ dicũt cõplonẽ inatã pmanere in poa:aut poam itelligunt 2am q̃ eſt actꝰ p̃mus ſine forma ꝛ ita eẽnt due cõplones iſtr̃a vnius forme ſbalis vltime:qḋ eſt abſurdũ:cũ vniꝰ for me ſbalis totiꝰ vnica ſit cõplo inſtr̃ans tãdẽ ꝛ pficiens opõnes.vel p poam audiũt p̃mã ſeparatã oĩno ab actu ceu poa infantis ad militãdũ.Et tũc inata cõplo ſic per mutata in talẽ potẽtiam nõ erit.neqꝫ p ipſam nũqꝫ fie ri poterit opõ.qḋ enim eſt poa nõ eſt.vnde cõplonũ 3° ca.p̃.Potẽtia nõdũ ens qḋ dĩ.Adhuc eadẽ rõne qua ꝓcedũt hãc cõplonez pmutari ab actu 2° ꝛ deuenire in actũ p̃m eadẽ via ꝑpter talẽ mutationẽ ſeu alterõnem cõtinue factam paulatine a cõplone ſupacqſita ab illo actu pmutabit' vltimo in tm̃ ꝙ corrũpet' oĩno ſm ſbm ſicut videmꝰ albedinẽ corrũpi in nigredinẽ ipſiꝰ oppo ſitã tãdẽm:p alterationibꝰ multis trãſmutatam.

Margin: In argtis. — llr doc.2a n.pa ca.15. ſt p̃m. ap.2.poſt dium. — Poſt p̃n Aũ mem. — Cap.p° poſt principium. — Circa p̃m.

Propter tertiũ aũt ſciẽduʒ lʒ plibꝰ videa tur extraneũ ꝙ cõplo inna ta pmutat' oĩno.Propter quod noſce ꝙ humana cõ/ plexio pmanẽs ẽt ſingularis latitudinẽ hʒ gradẽ ter/ minis extremis diffinitã:vltra quos vita tãdem hu/ mana non poteſt pmanere iuxta quos ſm Ga.8.gra/ dus exiſtunt extremi:quoꝝ quatuor ſunt ſimplices: vt ca.frigi.ſic.ꝛ humi.quatuor vo compoſiti ca.ꝛ ſic ca ꝛc.oẽs diſtemperati entes ſimpl'r vel ſm quid:in quoꝝ medio extat tẽperatum.Ex quibꝰ poteſt quis paulatine ab vno in aliuʒ pmutari per debita media homogenea:vt qñ in vtriſqꝫ ſymbola qualitas repit': ſicut ſanguineus in colericũ:ꝛ hic in melicũ:ac meli/ cus in phlaticũ.De extremo vo in extremũ ſibi cõriuʒ ꝑpter improportionẽ homogeneitatis nõ ſic fortaſſis

Margin: p° cõplonum Cap.8.i fine.

pōt trāſmutatio niſi p media pxima fieri.q naq̄ ſym/
bolū h̄nt facilius trāſmutant̄.q aūt minime ta r de.ō
Tex.com.25. ge.2.vn̄ melicū pp pportionē ꝛ diſtātiā grādē ad ſan
guineū ꝛ depaſtū humidi a calo ꝯtinue oīno difficil/
limoꝝ eſt acqrere ꝯplone ſanguineā:ꝛ maxie pueri/
tia expirāte.In ſimplicē aūt pp eq̄litatē ꝯrietatis alte
ri⁹vnaqq̄ facilioꝛ trāſmutatio euenit q̄ iſit extreme
lib°2°.trac.de teſt.com°20. Li°3°.t.c.50. Poſt p̄n^m. cōpoſita.¶Deiceps q̄ h⁹ pō ſnīa Gal.ſignis rōnib⁹
fulciat̄.Prio qdē q2 dcm̄ ē i techni.Qn̄ ca.ꝛ ſicca de
cidit craſis in frigidam conuerti ꝛ ſiccam.¶Adhuc
ibidem et.6.de regi.ſani.docetur diſcraſias lapſas
ad tpatū reduci.vn̄ dī h qdē gen⁹inatas corrigit diſcra
ſias:cui⁹qdē doctria foret ocioſa:ſi ꝯplo inata nulla
tenus poſſet pmutari.ꝛ Galy.2.qdripiti.mores ho/
minū ꝛ ꝯplones ꝛ alie v̄tutes oēs mutant̄ ſm q̄lʒ ha
rū:vt aeris ꝛ regionis.Ruffus expt⁹ex puellā nutri/
Ca.2° in fine. tā foꝛe napello:anū vo veneno ſerpētū.4°6ᵃ tra.p.et
de regimie dn̄oꝝ.Et p de plātis:boletū pnicioſuʒ na
tū in Perſia.trāſplātatū q̄ʒ in egyptū ꝛ iſrael ſcm̄ eſt
Poſt me^m. comeſtibile.vn̄.6.de accn̄ti ꝛ moꝛbo.c.1.Arboꝛ trā/
ſplātata de Perſia in egyptū:q cū in ſolo pſaꝝ foꝛet
moꝛtifera:i egypto abſq̄ nocumēto reddita eſt.de q̄
litate naq̄ mala mutata fuit in bonā.Idē alimētoꝛū
Cap.35. A 2.de pſicis.id.n.illud Palin.de aere ꝛ aq̄.ꝯſuetudo.ē
altera nā.ꝛ dat̄ exēplū mulieꝝ exacuētiū ꝛ elōgātiuʒ
infantiū capita vt aioſioꝛes viderent̄ ad bellū.deide
nām ꝯſuetudinē eē ſecutā vt nā iā taliū p ſe iſantium
pducat capita.Eti.Rōnibuʒ oñdit̄.eo ꝙ ꝯplo varia
tur ſic aut al'r ex caloꝛe hūidū depaſcēte radicale.cū
enim oēs pducti fuerim⁹ in vltia limoſitate hūidita/
Colli^r in p̄n°. Colli^r p° p̄n. tū.p de re.ſa.ꝛ 3ᵃp.c.1.ꝯtinue caloꝛ inat⁹ ꝯſumit pa/
bulādo ſe:ac exiccat humidū vn̄ nece fit ꝯplonē et ra
dicalē in fridā ꝛ ſiccā pmutari ei⁹pncipijs pmutatꝭ:ꝛ
maxie ſm ponētes id humidū irreſtaurabile.vn̄ plu
res taliū ex h negāt pmutari inatā ſalteʒ viciſſim.qd
aūt de h dīa oñdet̄.112.¶Adhuc ꝯtinue pmutatio/
nē ex cali actione in humidū ꝯſpicim⁹ſm etateſ.n̄.n.
etas cā eſt pmutationis:ceu qdā ſupſicialeſ exiſtima
rūt:veꝝ poti⁹effect⁹ex pportione cali in hūido crea/
tuſ:in q̄ ſic inata pmutat̄ altera ꝯplo.pmutatio.n.ef/
In principio in arg. fect⁹arguit pmutationē in cā.Et iō ptes ſolidasvere
ſolidas ꝛ pmas ipoſe dcm̄ ē hūidioꝛeſ reddē.¶Am
pli⁹.ſi ꝯplo nō pmutet̄ cū vt⁹ ꝛ aia nō ſeneſcat.de aia
p:ſuppoſita debita admiſtratione vita poſſet ppetua
Tex.c.65. ri.¶Rurſuſ nūq̄ ex coalterōne ꝛ pponderōne ꝯplo
nū mēbroꝝ pncipaliū i adiuicē reſultaret ꝯplo ab il/
lis in totū altera:qō eſt ꝯ p^m p^a.ꝛ Galy.Neq̄ ēt in 3ᵃ
Doc.3ᵃ ca.p° ante me^m p°technis tra. 3° com.2°.ſu. 2ᵃdoc.2ᵃ.c.19. in p̄n°. ſpē ethice mala poſſet ꝯplo ꝯtingē eq̄lis q accidit:vn̄
p.2ᵃꝯplo māſiua ꝯplonē coꝛrūpit pncipalē.ꝛ collʒ 3°
de cauſis doloꝛiſ.Tota ꝯplo bona pmutat̄ a mala eē
Ca.xxj.i me. nāʒ.neq̄ ēt praua nō poſſet ꝯplo repiri diuerſa.q oia
medicis ridiculoſa.Palin.abſurdū eſt grāde ponere
id qō eſt maxie alterabile vel pmutabile nō alterari
tādē aut pmutari oino ꝯtinue ꝛ paulatine in aliud q̄/
le eſt ꝯplo cū ea ſit paſſio ꝛ paſſibilis q̄litas in q.ppe
8.t.c.14.vſq ad.t.com.20. phy.7.pbat̄ alterōnē ineē.magis ēt ſuſcipit ꝛ minuſ
ꝯriū h̄ns ac paſſionē ꝯtinue alterātē ꝛ abijcietē ex ip
ſa.¶Itidē.id teſtāt̄ act⁹ꝛ diſpōneſ.pcipim⁹.n.q̄ſdā
hoium diſpōnes deficiētes:nō raro tm̄ a ſeipſiſ p^m:ac
poſtea q̄tū q̄ cholici a ſanguineo vel melico.ſil'r cō/
ſpicim⁹foꝛmas ſeu q̄litates coꝛpis pmutari in adiui
cē:vt carnoſitatē in piguedinē:ſynthesim in maciē ex
tenuatiuā ꝛc.Eodēq̄ mō coloꝛeſ ꝛ alia coꝛpis vniūſa
intm̄ ꝙ ꝛ moꝛes:de qb⁹min⁹vī cū plus ſeq̄nt̄ pn^a foꝛ
malia viſi ſunt trāſmutati plerūq̄.vn̄ Galy.ſup p q̄/
dripartiti.In etate maioꝛi qn̄ moꝛes q̄les ſūt appare/
būt ꝯpleti graue multū eſt ipſoſ pmutare.in pueritia

vo facē poſſum⁹leui⁹.alioqn.n.ſcia foꝛet vana moꝛa
lis ad h oꝛdiata.Hec igit̄ oia ꝯplonē inatā a q̄ deci/
dunt̄ pdicta demrant pmutari necio.Neq̄ ē flueſ tm̄
vl' q̄cūq̄ acqſita q pmutet̄ ſolū:ſʒ tādē q̄.inata ve cuʒ
oiuʒ taliū cauſet aut rcipiat imutationē ꝛ ſibi rddat̄.

Propter quartū vo ad p^m dōm ꝙ ppoꝛ tionabili maxie ei ſcā
ſex reꝝ admiſtratione ſemp tale.nālē q̄ſdā ꝯtinue in/
clinationeʒ ſuat vt pmaneat h⁹:ceu ꝯrit a pncipijs.
dīa.19.In h tm̄ latitudo gdualis lata ſm magis repit̄
ꝛ min⁹:pmanet naq̄ tale ſm vnaq̄q̄ etatē ꝯplone
ſp pmutata paulatine inata.q̄re rō nō min⁹ oppo^m in/
cludit q̄ʒ reliquū:cū etatꝭ ꝯplo nil aliud ſit q̄ʒ innate
ꝯplonis ex pportione cali ad humidū pmutatio varia Li°.de · ꝛ eq̄ua pō medium.
ta.ꝙ ſi dicat̄ ſm Hip.ꝙ relicta ꝯſuetudie elōgādi ſa/
ciſe reūſa eſt tādē nā in pſtinū facieꝝ:ſic ēt inq̄ʒ multꝭ.
2°.inducit̄ de ꝯſolatione.¶Dōm ꝙ aut non fuit pfe/
cta trāſmuta°iducta vl' ꝙ cātū rōne ꝯtinētꝭ.cūq̄ alio
rū ſubeat foꝛtꝭ.facies lōgas demū nō iducet ꝯſuetudi
ne ceſſante.¶Ad aliud dōm ꝙ lʒ ſiccū pp ei⁹fixionē
ꝛ humidi debilē ipſſionē paſſiui maxie nō poſſit i ipʒ
pmutari:vt decl'atū:nō tm̄ aliā q̄ſlibet ꝯplonē pmuta
ri nō ꝯtingit:imo magis deceptio ita iteruenit ꝯn̄tis.
Unde dōm ꝙ ptes p' ſpmatice dicte qn̄ fuerint pfe/
cte deſiccate ꝛ idurate vt in ſenio ꝛ h ppter ꝯplonis
alterōnē ꝛ humidi cū cali depditione non pn̄t hume/
ctari ꝛ regreſſio fieri:ceu hu.ceteri irregreſſibiliter in
meliam ꝯuertūtur dīa.29.Quare alia trāſlatio.mē/
bꝛa coꝛpis ſicca q̄ vere ſunt ſicca dura ſunt.ꝛ non eſt
poſe aliquo modoꝝ vt ponat ea humidioꝛa q̄ʒ ſunt ſʒ
ſufficit cuſtodire ipa ne velocit̄ exiccent̄:ꝛ id dīa ex/
ponet̄.112.magis.¶Ad aliud quid dōm apparuit.
¶Ad aliud dōm id foꝛe veꝝ in ꝯplone pūctali ꝛ ad
alios anguſta itra ſe tm̄ latitudinē nō paruā potēti re
cipe.h⁹ naq̄ extat in tali tpe:in alio aūt variat̄ ꝯtiue
vt tādē ſit aliā huic ppinq̄ aduenire.vn̄ ꝛ ſi idus ita
ꝯplonē ſclaui acqreret aut eꝯ n̄ moꝛeret̄ aut iſirmare
tur.nō aūt ſubito:q2 nā repētinas n̄ tolerat imutatio
nes:id poſſet ꝯtingere:qō in ſequēti ampli⁹ appebit
dīa.Uel dōm ꝙ eſt poſe pmutari ꝯplonē non tm̄ ne/
ceſſariū oēm maxie cū duplex ſit mutatio.vna qdem
imēſa eē termios q̄ſdā ſpāles denotatos vt melic⁹ p/
mutat̄ in phl'aticū vl' i aliū altera pua ceu qn̄ melica
vel alia itra terios ipſi⁹ampli⁹ ſuſcipit ꝛ min⁹.vn̄ p^a
nō extat necia veꝝ poſis q̄nq̄ qn̄ affuerit cāe pmutā/
tes admiſtrate.vna tm̄ eſt pmutatio necia:ſic q̄ in fri/
gidū tēdit ꝛ ſiccū ad q̄ʒ oiſ tādē pdurās necio iclina/
tur.¶Ad aliud dōm ꝙ p ꝯplonē itellexit.A.rōnem
ſbe vel ipſam cū ea qō idicāt.ſubſeq̄ntia.Non.n.iſta
ſenſibilia ſunt dīa q̄ pmutat̄ ſpēs ſʒ ſunt accn̄tia ꝛ p/
prietateſ q̄ꝝ expoliatio vt vapoꝛꝭ:coloꝛiſ pōderis.vl'
ſaltē dimi⁹ n̄ ē ipoſiſ.q2 circa h rō n̄ ꝯſtat.i.foꝛa:ꝯplo
aūt eſt accn̄s.dīa.17.¶Ad aliud dōm id eē veꝝ niſi
aliqd ipediat aut in his q̄ ſunt iaiata.In aiatis vo et
ppe aia rōnis ſec⁹exiſtit in qb⁹ nō eſt paſſio ꝛ mot⁹a
gn̄ante ſʒ aia magis q̄ ꝯſuetudie paulatine pōt acq̄ſi/
ta in mediū aut ꝯriū pmutari.iaiata naq̄ actiue ꝯſue
tudinē nō recipiūt.ppe.Cōplo aūt de q̄ pmo iaiato ex
tat aia ēt diſcretiua.ꝛ ſil'r dōm huic cognato.¶Ad
aliō qdōm dīa oñſuʒ.17.¶Dōm ēt ꝙ ꝯplo nō eſt
hit⁹vl' diſpō:ſʒ paſſio ꝛ paſſibil' q̄litas magꝭ.Aut cō/
ceſſo ꝙ ſit hit⁹vl' diſpō ceu calitas vl' friditas cū ali/
qd i pmutato eē dicāt magꝭ ꝛ nō i pmutari ſeu altari
dōʒ ꝙ lʒ i hitu ꝛ diſpōne n̄ ſit mot⁹p ſe ꝛ p ē tn̄ p accn̄ſ
ac ex ꝯn̄ti.¶Ad aliō dōm ꝙ nō n otat Ga.ipoſitatē
veꝝ poti⁹difficul'^{tem}.Si.n.ſic aut tāto tpe nō poſſit vē
toſitas excludi a ſabis al'r vel.ꝯplioꝛi excludet̄ tpe.id

615

nāq3 eſt difficile:ceu melicū vt tactū ī ſanguineū pmutare vel tēpatū. Aut fortaſſis magis īſerit vetoſitas fabar ſube q̄3 cōplo corpori. ¶ Ad aliud dō3 φ iam viſu3 fuit q̄ res nālis ₇ actio pt ōſtrui vita pmanēte ₇ q̄ nō. ¶ Ad aliud dō3 cū accñtiū qdā ꝯſequant mā3 vt nigredo ethiopi:qdā vo formā ſicut riſibilitas. A. ſufficiētie p̄ φ mores ꝯſequunt āpli⁹pn⁹formalia:minime vo mālia:cōplo aūt ep̄.pn⁹eteni formalia nō pmutant oīno niſi poſt corruptionē.vn̄ cōme.p̄.ō aia. Mēbra leonis nō differūt a mēbris cerui niſi pp diuerſitatē.aīe cerui ab aīa leonis. ₇ id ēt manifeſtum eſt in idiuiduis eiuſdem ſpēi:₇ iō diuerſi ſunt mores. coll3 quoq3.6.ca.p̄. Accidētia ꝑpa forē ſunt cāe multitudis varietatū que ī moralitatib⁹idiuiduor hoīu3 cognoſcunt:eo φ in hoīe multe idiuiduor ſpēs vel cōpoſitionū iueniunt. Eſt.n.vltimū cōpoſitum in nā. vn̄ cōpoſitior ceteris.oēs.n.entis gradus in eo ſunt vtcūq3 reperti.Et iō microcoſmus.S.phyſi.recitat.

l.6.in me. — 53. — medio. — te.cō.17.

¶ Differentia. xxiij.

Quo duo idiuidua ſiue plura poſſint eadē cōplonē hre oſtēdit:q2 dīa.21.nō eſt īpoſſibile credere φ ſint duo hoīes vni⁹ ₇ eiuſdē cōplexionis tēpate eq̄lr ₇ reliq. ¶ Adhuc p̄ pma. Quecūq3 ſpēs in terra hītabili cōmorātiū h3 cōplonē ſibi ꝑpriā. Palin.ples ſunt ſanguinei ₇ colerici.q3 plurime ſilr poſſunt eē medicine calide vl frigide in pma māſione pmi gradus aut ſcdi. Jtidē:medici ponūt parē calitatē in puero ₇ iuuene ſic dīntib⁹ diſpōnib⁹ ₇ tpe. ¶ Rurſus in techni ₇ de re.ſa.docet reduci cōplones diſtēperatas ad tēpatas:qō nō pficiet niſi ei⁹oīmodā ꝯſequat ſilitudinē. ¶ Rurſus ſumat liquor qs calidus ₇ ponat in duobus vaſis oībus paríb⁹diſariā in vtroq3 ſilis vl eadē erit calitas cū humiditate oīno.ita ₇ in cōplonibus. Eti. Quis calide nāe naſcat p.10.ānos poſt alter frigide qñ pmus ad ſenectutē deuenerit frigidā entē:alter vo ad iuuētutē calā3:ſilem habebūt calitatē in hō trāſitu:cū vni⁹re mittat calitas itenſior ₇ alterius intendat remiſſior. ¶ Amplius quor cāe ſunt eedē vel ſiles:₇ effectus: cū hō ſint ꝑportionabiles:ſ3 cāe ₇ effect⁹ poſſunt eē hō vt φ idē ſperma.ſan.mēſtru⁹ ₇ in eodē loco ₇ aſcēdēte ſilr. Palin. Quor bitus:act⁹ ₇ vlr poſtera ſunt eadē:₇ pora.q2 actio facit ſcire formā.hec aūt iuenta ſunt iterdū ₇ ſilia. Recitat nāq3 Aug. de ciuit. dei:φ erāt duo gemelli quor vn⁹ letabit:triſtabat: eſuriebat:ſaturabat:egrotabat cū hō ineēnt alteri ₇ ep̄. Cuius cā3 q̄ſit⁹ Hyp.ait exiſtere q2 ex eodē patre:aluo: ſili nutrimēto ₇ regimine fuerant ꝑducti ₇ educati. Poſſidoni⁹aūt aſtrologus iterrogat⁹rñdit ex idētitate ſtellari ꝯtingere:cui⁹rñſione3 ſuſtulit Aug. ei que Hyp. Silr ₇ Quintilia.gemellos adeo ſiles ꝑnunciat φ vno egrotāte alter īfirmabat vt medici de ſalute deſparent vtrorūq3 q ꝯſiderātes:ꝯſiliū inierūt deliberātes neutrū poſſe mortē effugere niſi alter occideret qō eor cōceſſit genitor. Hyſtori. ēt qs nono. Viſi ſunt a nobis in germania duo gemelli ita ſimiles φ nullus nrm vnū recognoſcere potuit ab altero:ſ3 qñ cūq3 ipſor vidim⁹ꝯfuſi fuim⁹ī noīe oīno:eo φ neſciebam⁹vter eēt duor.₇ loquebantur ₇ cātabāt q̄ſi vna voce.ac ſe tm̄ adiuicē diligebāt φ vnus ſine alio dīu eē nō poterat. Jgit oīno cōplo eadē in duob⁹reperit.

l.post me. — Ane. in l.6.ca.p. — l.3ª.ca.p. medīū. — l2.cōple. — te.cō.50. l pncipiū — Albertus.

Cuius oppoſitū ſcribit pmo pma doc.3ªca.p̄ ita. Omne idiuiduū dō3 hre cōplonē ſolūmō ſibi ꝑpriā in q̄ ₇ aliud eſt impoīe aſſociari. ¶ Adhuc Abraā ebenare aſtrol.quē in latinū ordinaui. Nō eſt poīe vt cōplo vni⁹nō ſit a cōplone alteri⁹alia dimi

medifi.

nutione vel augmēto.nō eni poſſunt pticulr duo homines īueniri eq̄les in ſuis cōplonib⁹: opationib⁹ ₇ cogitationib⁹. Palin. Haly manifeſtū ē φ ſanitati cu iuſcūq3 corpor eſt latitudo q̄ ē pter latitudinē eius i alio corpore. Nā ſanitas cordi eſt alia a ſanitate cam bri3.ſ3 ſanitas eſt cōplonis effect⁹.₇ quor effect⁹al teri ₇ diſſimiles:₇ cāe. Jtidē.p̄.theorice ca.6. Cōplonū q̄titates corpor ſcribunt īfinite velut ſi ſinnabarū.i.plūbū vſtū:ceruſa3:atramētū ₇ auripigmētū:ex quo equalib⁹ partib⁹ꝯmiſceas color qdā ex his cōſurgit. Si vo aliqs iminutis adaugeas alia ꝑcreant colores ₇ alij:₇ ſic demū diuerſimode cōmiſcēdo color ꝑtendit ₇ in īfinitū gñationis diuerſitas: qō eq3 in cōplonibus aut colorib⁹ ꝯtingeret. ¶ Rurſus ſm Porphyriū. Vnūq̄q3 idiuiduū abſq3 ponit diſtare ꝑ prietatib⁹qs in alio ſit repire ipoīe:qrū vna eritcomplexio cū ſit qd indiuiduo ꝑpriū:itaq3 nūq̄3 plura indiuiduor eandē totalr habebūt cōplexionem.

p.techni. Trac.2. Cō.2.in fine. — In fine. — ca.3.ō ſpē.i ſi.

Propter primū vo ſciēdū φ indiuiduū eſt duplex:p̄m⁹ vt ſpēs ſpecialiſſima. vn̄.2⁹. meta. Nō eſt poſſibile ſcire priuſq̄3 ad idiuidua pueniat. Eſt ₇ aliud vltimū vt ſingulare ſignatū de quo Porphyri⁹. Jndiuiduū ē qō de vno ſolo p̄dicat pticulari vel ē h̄ aliqd in qō eēntialis nō deſcēdit p̄dicamētalis ordinatio cū ſit ſuba pncipal a q̄ p̄dicatio nulla in p̄dicamētis. Cuius qdē idiuiduatiōis rō ꝑbabilr a Porphy.deſignat ex ꝑprietatib⁹ p̄iudicatis. ipſis nāq3 pticulare conuertit ſignatū:veri⁹eſt tñ dicere vt elicit ex illo.5.metha. Numero ſunt idē quor mā eſt vna φ ipſa exiſtēs ſub certis māſionib⁹ ſignatis pncipiū ſit idiuiduationis ₇ forme ſuſceptiōis. Quot āt modis dicat ſilitudo ₇ qūo ſit rer differētiū eadē q̄litas exponet.dīa.116. Attēdēdū tñ φ ſilitudo duplex eſt:vna qdē vtualis vlis q̄lis ē cauſantis pmi:itelligētiar:₇ adhuc orbis ab iſta.hō nāq3 bis virtutes ₇ pfectiones īprimūt ſuas. Eſt ₇ alia realis ꝯcta que ₇ q̄druplex pōt exiſtere:ſicut vnū ₇ idē q̄druplicíter dī. dīa.3.7.59. Vnitate ac idētitate analogie: generis: ſpēi ac numeri.itaq3 vna eſt ſilitudo analoga in q̄ oīa ꝯueniūt viuētia.puta in calido ₇ humido.ꝑ hec.n.cōſtat vita.dīa.21.qb⁹pfectiora p pri⁹ pticipāt ₇ actuali⁹cū terre naſcēs dictū ſit.5.collʒ.eē calidū potētionale.alia vo generis vt dicat φ oēs hoīes ſūt ad alia tēperati in p̄ eq̄litatis mō iuſtitialis. Hō.n.ita ceteris gñatis ē tēpatior.nōnulla qdē ſpēi qō multis euenit modis:cū cōplo magis recipiat ₇ min⁹.₇ iō hō.qdē ſilitudo lata aut anguſta vel media.lata qdē ſicut ſanguinei ad ſanguineū ₇ phlātici ad phlāticū i vtroq3 ſexu.media vo ceu ſanguinei viri ad virū ſanguineū ₇ femelle phlātice ad phlātica3. Anguſta ſiqdem vt duo idiuidua nō ſolū ſimilent in his oīb⁹iā tactis verū in accidētalib⁹ ceu ī habitudinib⁹:colorib⁹:capillis:ſtigmatib⁹:actib⁹ ₇ morib⁹ velut euenit ampli⁹in gemellis.vn̄.7.hiſtori.gemelli plurimū vt frequēter iā facti ſunt ſimiles. Ex quo aūt hō depēdeat ſilitudo dīa oñdet.37.₇.48.vnitas aūt ſilitudinis nūeralis ē certa.pūctalis q̄litas in quantitate ſuſcepta pciſe.qd autē ſit cōplexio.differētia.17.viſum fuit.

Tex.cō.11. — ca.3.iuxta finē — Ca.de ſuba in pncipio. — Tex.cō.10. — Ca.24.vlus finem. — Ca.6.in fine.

Propter ſcdm qdē ſciēdū φ aliq iperitiorū ſupficialiter audiētes inductorū plurima cōceſſerūt duorum vel pluriū ſimilem diſariam poſſe complexionem eſſe: quorum defectus tertio ₇ quarto monſtrabitur dicendorum.

Propter tertiū vo ſciēdū φ duo idiuidua nūq̄3 pñt pūctaliter eandē cōplonē poſſidere diſarie vt ₇ auctoritates pſuadēt iducte:poſſūt tñ ad hāc tm̄ appropinq̄re vt hit⁹:act⁹ ₇ hō iudicent

ſenſu ſiles ſeu idē exiſtere:qð rónibꝰ aſtruit̄ nó puis:
tā ex his q̄ añcedūt gñationé aſſūptis:q̄ꝫ ex his q̄ in
Tex.cō.53. ipſo fieri ꝯcurrūt gñatiōis ⁊ deinceps. p nāqꝫ de aia
vnūqðqꝫ vi hīe ꝓpriā ſpēꝫ ⁊ formā.ſpēs āt hec ſuba
lis ē:forā vō ſiſis q̄litatē denotās erit cóplo: ne ſmo
Ari.videat̄ dictiōe ſupflu⁹aut ſi forā ſeu ſpēs eſt ꝓpa
⁊ cóplo illiꝰ inſtrm:mox apparēs.❧ Rurſus.cóplo
aut ē mēbri ſuba ⁊ factor illiꝰ vt tactū diia.17.vl aie
inſtrm.Siqdē ſuba cū vnius rei vnicū ſit eē ⁊ forma
erit vnica:⁊ ita vnūqðqꝫ idiuiduoꝝ ꝓpriā hēbit ꝯplo
nē oio ab alijs differētē.ſi vō ſit inſtrꝫ aie cū nullū ſit
ꝯplone ꝓpriꝰ:⁊ vniꝰ fore ac agētis vnicū ſit pncipale
approbatū iſtrm:vna ꝓpa cuiuſqꝫ erit itidem cóplo.
❧ Amp.quoꝝ pnª ⁊ cāe ſunt alie ⁊ alie nō ꝯuenietes
⁊ ide ꝓcedētia exñt altera.Sꝫ cāe cóplonis ſūt tres.
Una qdē iferior:alia ſupior:tertia vō meª.Inferior q
dē ſpma ⁊ mēſtruū q̄ nō pñt ſic idētificari:vt oio ſiles
ꝯſurgāt i diuerſis q̄litatibꝰ effectꝰ:q2 cū matrix duo
hēat receptacula vel in vnū totū ꝯcidet ſpma vl diſp
tiet̄ i ambo qð plm euenit cū nā ſp qð meliꝰ ⁊ diſtin/
Tex.cō.81. ctioné itēdat.⁊ iō fora q̄ qd diuū dr.phy.p.ſepat ⁊ di
Tex.cō.49. ſtiguit.7º.meta.Qñ igit̄ ſpma fuerit i duabꝰ matri/
cis ꝯcauitatibꝰ ptitū ſanguinē poſt ſex dieꝝ vel.7.ſpa
ciū icipiet ad ſe attrahē.diia.48.ſpma vō ꝯcidēs i la
tꝰ dextrū caliꝰ ⁊ vigoroſiꝰ ſiniſtro:pp cordis irradia
tionē i eū plenior ē:epar:fel ⁊ motū q̄ ē i dxtris q̄etari
⁊ fulciri i ſiniſtris.ō cā motꝰ aialiū.In ſiniſtrū q̄qꝫ cō
currēs ꝯñiū adipiſcet̄.❧ Adhuc.ſi fuerit i eadē ꝯca/
uitate mřicis vnꝰ appropiq̄bit āpliꝰ ptibꝰ calis ⁊ alter
fridis ſm q ſueīt ſupiꝰ vel iferiꝰ:añ vel retro:dextra
magꝭ vel ſiniſtra.Supior qdē aſpectꝰ ē celeſtis alius
exñs ſup latꝰ dextrū ⁊ alter ſup ſiniſtrū mřicis:cū di/
uerſa i orbe ꝫenith poſſideāt.ſilr ēt erit ⁊ ifluxus cele
ſtis ſi fuerit i eadē ꝯcauitate cū cuilibꝫ loco ⁊ locato
ſuꝰ debeat̄ ꝫenith ⁊ aſpectꝰ.duo āt corpa ipoſe ſit eū
dē locū occupare.vñ due acus q̄ntūcūqꝫ exiles ꝯiūcte
hñt differētē ꝫenith ⁊ aſpectū i orbe:imo ēt q̄libꝫ are
A na hȝ hꝫ ⁊ ſidꝰ ſm Mercuriū hermetē ſenenoch.q̄re
dic bñ Abraā.Nō pt vt natiuitas hois vniꝰ aſſimilet̄
natitati alteriꝰ tāq̄ꝫ ſibi.Nō.n.ē orbis ſtās ſm vnuꝫ
modū nec vnq̄ꝫ erit pūctꝰ hore q̄ remouet̄ ꝓportio q̄
fuerit ſic illa.vñ Lucanꝰ.Stāt gemi frēs fecūde gña
mřis.Quos eadē varijs genuerūt viſcera fatis.Me
dia qdē ē vtꝰ iformatiua itells vocata hñs reſpectuꝫ
ad cāꝫ iferiorē ⁊ ſuperiorē.aſſimilat̄.n.vtutibꝰ celeſtibꝰ
vñ cū ipſa ſit alia i h ⁊ illo.vnūqðqꝫ nāqꝫ reqrit pᵐ ef
ficiēs ⁊ iformās:aliā ⁊ aliā hēbit relatioñē ad cāꝫ ſu
piorē ⁊ iferiorē:aliō ſilr ⁊ aliō expetēs iſtrm i vno ⁊
altero vt calm elemētare ⁊ celeſte ſic diia ðclarabit̄.
48.❧ Rurſus locꝰ ē vltimꝰ terminꝰ ꝯtinētis imobil
Tex.cō.41. cū modica diſtātia ⁊ ꝓportiōe ad orbē.4º phy.Sꝫ ſic
.pblᵉ.22. locꝰ ē ita ⁊ nā opat̄.10.pbl.7 ð iſpiratōe ⁊ reſpiratio
ne.nāe medie in q̄ loco ſunt tales entes exiſtūt.vñ de
ca.2º poſt pnᵐ lege.nā nr̄a q̄lis ē regio.Eſt.n.locꝰ pnᵐ gñionis ſꝫ por
phyriū queadmodū ⁊ pr̄.Et q̄ntū nā dat ð loco tātū/
celᵉ te.cō.14. dē ⁊ ð forª.apparēs.4º ce.⁊ mūdi.Sꝫ vnūqðqꝫ hꝫ lo
cū ꝓpriū.cū.n.dimēſiōes dimēſionibꝰ reſiſtant plura
corpa nō poſſunt eūdē locū obtinē.itaqꝫ formā ⁊ ꝓ/
petates ꝯñtes hēbit ꝓprias q̄ i alio nō poterūt idiui
duo repiri.Palin.Corꝑe organicato vtute aie pcedē
tis ⁊ cóplonis noua ſupuenit forꝰ vltª tādē cópletiua
ca.3.añ meᵐ vt aia itellectiua i hoie.2º ð ge.aialiū.Solus.n.itells
de foris vltº aduenit:ad cuiꝰ fore itroductionē ꝯñr no
ua cóplo nō ſolū alia a cóplone alteriꝰ idiuidui.veꝝ
ēt a pexñti ſupuenit diuerſa.Mā.n.cū fora ē cā eoꝝ
Tex.cō.80. q̄ ſiūt vt accñtiū ceu.mr̄.phy.p.In iſtis nāqꝫ forꝰ itel/
lectiue puta aie aduētu pfecta ⁊ vltº exiſtit gnō ⁊ accñ

tiū ꝯcurſus:tñ id totū in aliō trāſmutat̄ in iſtāti vſqꝫ
ad māꝫ deueniēs vt exp̄mūt pmā.nullo.n.ſenſibili re
manēte fit.ō gnōne ⁊ corruptōe p qd ğ pūctalr aſſimi te.cō.10.⁊.1
lat tot tātaqꝫ diuerſa.❧ Adhuc ꝯplones ⁊ oia corpo
ris ac ꝯñr q̄ aie alterant̄ ⁊ pmutant̄ natiuitatis hora
ex ſignis pl̄mis ⁊ ꝓpe aſcēdēte ac eiꝰ dño ⁊ ſignatori
bꝰ vite ptactis.diia.21.Ex qbꝰ genetalici ſufficiēter in
dicāt ð ſtatura corpis:hitu:colore ⁊ diſpōnibꝰ ēt aie.
ſꝫ in eadē hora ſaltē arta gemelli de qbꝰ magꝭ ē heſi/
tatū naſci nō pñt:⁊ ꝓpe qñ ptꝰ nālis extiterit.In ho/
ra vō q̄ntūcūqꝫ āguſta ꝯtigit aſpectū celi ⁊ ipreſſionē
ide pmutari alr ſe hñtē in pori ⁊ poſteriori:vt tactum
diia.10.In q̄libꝫ igr̄ fere pūcto variat̄ cóplo tpe ꝓpe
ſepationis ex vtero:cū de occulto ⁊ opaco ꝓcedat in
manifeſtū ⁊ lucē.lꝫ.n.varietas modica ſit h aut mior
nō pcipiat̄:maxia tñ fit in orbe ceu qñ aq̄ modicū mo
ta vaſis in quā radiꝰ icidat ſolis motꝰ apparet in pa
riete plurimꝰ.Et iō q2 tāta taliſqꝫ fit i orbe pmutatio
imaginū fuſores certiſſimā conant̄ horā fuſionis eli/
gere.Eti.Cóplo indiuidualis pmutat̄ alicuiꝰ p breui
ēt nō pmanēs tpe in eadē diſpōne pūctali.vñ p.apho.
dico fluēs ⁊ trāſmutatū corpꝰ in iſtāti.q̄re vtiqꝫ itēſi/
or fiet varietas vniꝰ ad alteꝝ ⁊ pmutatio quātūcūqꝫ
ſenſus ðceptꝰ eos iudicet cōſimiles fore cóplone.Iti
dē:qūo ex totali diuerſitate mixtionis graduali ⁊ co
alteratiōe cóplonū mēbroꝝ ꝯſimiliū ⁊ officialiū i ter
tiū puta corpꝰ oē poterit i duobꝰ aut pluribꝰ ſiſis vl
eadē certe cóplexio ꝯſurgere.Sic itaqꝫ duo idiuidua
eādē nequeūt cóplexionē certam induere:⁊ ſi appro/
pinquēt ſatis ei:cōem autē vel mediā poſſunt hīe.

Propter quartū vō ad pᵐ dōm q Auer.nō in
tēdit ſimplr dicē q duo idiuidua poſ
ſint pūctaliter eadē cóplonē hīe:veꝝ ſenſu ⁊ apparē
tia magꝭ:eo q tot ſunt ꝑparatiōes i materijs fixe:vt
eas p ſigꝰ cogſcere neq̄amꝰ:qð euenit pp ꝑparationū
iſinitatē.diia.21.⁊ i fine poris.❧ Ad aliō dðꝫ q.A.
loq̄t de idētitate cóplonali gñis vel ſpēi late.h āt ſer
mo pciſuꝫ ⁊ pūctalē q̄rit.❧ Ad aliō ⁊ ad aliō dðꝫ eo
dē mō.In q̄libet eni ğdu māſiōes extāt iſinite i magꝭ
⁊ minꝰ variate:vt oñdet̄.diia.139.❧ Ad aliō qd dðꝫ
diia mōſtrabit̄.27.❧ Ad aliō dðꝫ q Ga.docet diſtē/
patas reducē ad tpatas reductiōe q̄dā lata:nō vt red
dant̄ ſiles certe:veꝝ potiꝰ apparēter ⁊ late:cū neq̄at
medicꝰ ad id qð ē certū oīſariā puenire:de ige.ſa.ter
tio.ca.7.❧ Ad aliud dōm q nō ē ſile de liquore liq̄ ſiue ſinci
facto demū ſic diſtributo ⁊ de cóplone corpis hūani:
cū hec ex pluriū ꝯfrgat coalternatiōe:pluresqꝫ ğdꝰ
iteruenīāt mixtiōis vt tactū añq̄ꝫ hois pfecta reſultet
cóplexio.In qbꝰ ſilitudinē q̄litatuꝫ oimodā obſuare
ſit ipore.nō āt ita exurgit nā illiꝰ liquoris ⁊ eē.aut for
taſſis ēt variat̄ ſilitudo certa caliditatis liq̄ris hac ⁊
illac recepti:pp celeſtes figuras diuerſimode ipimē/
tes.❧ Ad aliō dðꝫ q tales cóplones nō ſūt inate ſꝫ
potiꝰ ex q̄dā tpis ꝯcurſu viciſſiꝫ pmutato acq̄ſite ſūt
⁊ i diuerſis hūidis fūdate cū alteris orbis aſpectibꝰ:
vnū nāqꝫ hūidoꝝ ſiccius ē altero.Impore āt ſit duo
corpa eē paria i calore:quoꝝ vnū ſiccius eſt.collꝫ 2º In medi
ca.1.❧ Ad aliō dðꝫ q cāe nō ſunt ſiles niſi ſilitudine
q̄dā lata vt tactū.ſilr ⁊ aſcēdēs ſꝫ vitatē.nā in q̄libꝫ
.q.idiuiſibili tpis pmutat̄ alr nūc ſe hñs q̄ꝫ prius:lꝫ ſē
ſus ⁊ aſtrologꝰ ēt neq̄at diſcernē.Geophar itroducto
rij 3º pp māe idetermīationē ac iſinitatē ꝑparationū
ꝓdeūtiū ex illa.❧ Ad aliud dðꝫ q pinducta nō ſunt
ſilia oino ⁊ idiuiſibilr:ſꝫ ſatis appropinq̄re vñr vt ⁊
ſenſus eē diiudicet fere oīſariā ſilia.Non.n.triſtari ⁊
gaudē:ſameſcē ⁊ hȝ ſūt idiuiſibilia penitꝰ:imo grā/
dis repit̄ in his latitudo.Silr nō dixit qs ꝯſiderauit

gemellos ꝙ loquerent̃ ⁊ cātarēt ſimpl'r ⁊ vna voce: ſed q̄ſi:ſubintulit:ſilitudinis denotans latitudinē.

¶Differentia. xxiiij.

Q cerebꝛū ſit calidū oñdit̃ ꝑ Iſaac i dietiſ teſtātē id nāl'r cali. ⁊ hu. ¶Ampli⁹ cū hō ſit microcoſm⁹: eſt nāqꝫ ad ſilitudinē ꝓductus vniuerſi ſꝫ in eo ca. ſunt ſupius vt aer ⁊ ignis: frigida vō iferi⁹ ſunt reliq̄. cerebꝛū aūt eſt ſupius qḋ vō h⁹ leue: id āt cal'o atteſtat̃ ceu graue frido. ¶Rurſus cerebꝛū ꝑm Haly. ⁊. A. 12. aialiū eſt medulla capitis: ea vō cal'a. de ptib⁹ aialiū. 2° Eti. Motus ⁊ ſenſus fiūt a ca. cal'm nāqꝫ motiuū. 2° de ge. aialiū. ⁊ ꝓbl. 13. ⁊. 2°. de aia Nihil ſine calore ſenſitiuū. Sꝫ i cerebꝛo m'ti extāt motus ⁊ vehemētes ⁊ ab ipſo ꝓdeunt cum eo ꝙ ſenſus ſaltē iſtrūaliter ꝑmanet initiū. Frigiditas vō ſpūs impuios reddit motus ⁊ ſenſus ⁊ opationes q̄ fiunt per eos hebetat cū ſit mortificās ⁊ paralyticum faciens. ¶Adhuc in cerebꝛo abundant ſpūs calidi: ſubtiles: mobiles: hi aūt ipm calefaciunt. Palin. Spma decidit̃ a toto corpe ⁊ maxie a cerebꝛo ꝑm Hyp. de aere ⁊ aq̄. ⁊ ꝓbl. 10. qḋ ſignificat leſio ipſius ex coitu imoderato. ſpma vō ca. eſt. ꝓbl. 4° cerebꝛū igit̃ cal'm eſt.

[Margin: technis cō. / ca. x. 6. ⁊. 7. in pn°. / 1. poſt pm / ꝓble. 5. / x. cō. 130. / ꝓble. 58. ⁊. 4. / ꝓble. 21 ⁊. 15. / 6. 28. ⁊. 31]

Cuius oppoſitū ſentiūt ꝑhi ⁊ medici vniuerſi id ponētes frigidū nā: ⁊ hu. de ipſo. n. nullus ambiget alius. ¶Adhuc qḋ eſt molle: hūidū ſuba: albū ꝯteſtat̃ frido: tale q̄dē cerebꝛū. ¶Rurſus oīs cōpl'o mēbꝛi nālis ſilis ē ei quo nutrit̃. 5. de iuuamētis ca. 4. ⁊ ꝑ p⁹. ſꝫ cerebꝛū ꝑm magnā nutritionis ei⁹ p̄tē alitur ſtate vt dicūt. Itidē. nā ígeniat̃ ad exceſſuꝫ vniuſcuiuſqꝫ ꝑo de ptib⁹. cū igit̃ cerebꝛū vehemēter calefiat. tū ꝑp ſpūs calidos lucidos: tū ꝑp eoꝝ motū plurimū: tā ṽtutꝫ motiue q̄ʒ ſenſibilis vtriuſqꝫ: tūqꝫ ꝑp fumos cal'os ex corde a corpe ⁊ reliq̄ emiſſos: oportuit friditatē adeſſe q̄ hāc cōtēꝑaret acq̄ſitā calitatē. Igit̃ opus fuit cerebꝛū frigidū eē vt eo cal'm tēperetur.

[Margin: de viſ. pti. 17. / ⁊. 3°. ca. 2°. / te. me°.]

Propter pꝛimū q̄dē ſciendū ꝙ cerebꝛū eſt ceu medulla capitis: in ſupmo corpis ſita: trib⁹ ſeu q̄tuoꝛ vētriculis itercīſa duab⁹ miringis velata: ſenſus ⁊ mot⁹ organice initiatiua. vñ. 3°. theorice Cerebꝛū ceteris eſt honoꝛabili⁹ mēbꝛis corpis ⁊ excellēti⁹. Eſt nāqꝫ radix ⁊ q̄ſi fornax aīe rōnalis per quā eſt aīus ⁊ diſcretio ſenſibuſqꝫ origo: q̄re de re. ſa. ꝑ. Cerebꝛū eſt dom⁹ q̄dā aīe rōnalis. ꝑm. n. opationū manifeſtationē ipm eſt ꝑncipiū ṽtutis aialis ⁊ honoꝛabilioꝛ corpis ps: ꝑm vō eēntiā coꝛ. diia. 38. Ipſꝫ q̄qꝫ 3° p⁹. ca. 2°. cōiter ſumptū. diuidit̃ in ſubam velatiuā: medullarē ⁊ vētres ſpū plenos. ꝓpꝛie tñ hic itentū ⁊ deſcriptū cerebꝛū appellat̃ ſuba medulle ſilis. Quid aūt ſit cal'm ⁊ fridū ⁊ q̄tiēs dicat̃: monſtratū. 15. diia. Sumit̃ āt nūc cal'm ⁊ fridū nō ſupabūdantia dcm̄: vt qḋ el'toꝝ: ſꝫ relatiōe: nec qḋ potētia tale: vt corpi occurrētiū: veꝝ qḋ actu: qḋ tripl'r cōpat̃: aut ad tēpatuꝫ in gñe ſuo: velut hō dr̄ tēpat⁹ in gñe aialiū oī relatione ꝑ eq̄litatis iuſtitialis mō. Aut i ſpē: ceu Plato dr̄ frigidus reſpect u Soꝛtis tēpati: ⁊ Ariſt. cal's. ⁊ cerebꝛū idē dr̄ cal'm vel frigidū relatione ad aliud tēperatū. apparēs in techni vel ad qḋcūqꝫ ꝯtīgēs ſicut hō cōparatus leoni: ⁊ cerebꝛū ſilr̄ diuerſis ꝯtingēter cōparatū. ꝑ. theoꝛi. ca. 7. ⁊. 8. Et hic q̄dē eſt ſermo de cōparatione in gñe: nō aūt de ea q̄ in ſpē ſeu ad ꝯtingēs qḋcūqꝫ: cū ſic vnū ⁊ idē differenter cal'm dici poſſit ⁊ frigidū. Petit igit̃ q̄ſitum de vera ſuba cerebꝛi ⁊ calido ⁊ frigido relato actuali ꝑm cōparationē in ſuo genere habitā cōſiderato: qualis eſt cutis.

[Margin: 11. in pn°. / Iuxta finē. / In pn°. / ol'lib. 2. / ac. de corde. / ex. cō. 1. / In fine.]

Propter ſcḋm vō ſciēdū ꝙ Iſaac ſolus auſus eſt pronūciare cerebꝛū ca. ingens: q̄ʒ nis cerebꝛū ſit nāl'r cal'm ⁊ hu. q2 ex gñib⁹ ē piguedinū ⁊ medullaꝝ: accñtal'r tñ ē fridū ꝑp aerē m'tū fridū caput ꝑcutiētē ac paucitatē carnis ⁊ pinguedinis ſuꝑ caput exñtē. Vñ q̄dā arbitrati ſunt cerebꝛū nāliter eē frigidū dicētes id eē tāq̄ʒ flegma groſſum ⁊ viſcoſum. Et firmātes hoc ex actionib⁹ ⁊ paſſionib⁹ ſuis: eo ꝙ inquīt ſe iuenire ꝙ aggrauat ſtōm i digōne ducū: ⁊ ꝙ appetitū debilitat: q putāt ſuā itentionē ꝯfirmare ꝑmone Ga. alimētoꝝ. 3° ca. 7°. dicentis. Qñ vis mouere vomitū da poſt cibū cerebꝛū: qḋ ēt ex actionib⁹ nāe ita ꝯfirmāt. Cerebꝛū eſt ſenſus ⁊ mot⁹ fūdamētū: q̄re frigidū mōſtrat̃ foꝛe ac hūidū. Si. n. foꝛet cal'm cū mot⁹ eius ſit frequētiſſim⁹ calefaceret id ⁊ incēderet id: aialqꝫ piret. Ab Iſaac dupl'r ſiqdem ea falſant̃. ⁊ rōnabil'r ⁊ artificial'r. Pꝛio q̄dē q2 lꝫ cerebꝛuꝫ ſtōcho iferat ꝑdicta nocumēta nō ex friditate id opat̃ ſꝫ poti⁹ ex hūiditate pigui viſcoſa: ita q̄dē iterpꝛetat̃ ꝑmonē Ga. nā aq̄ frida ens appetitū augmētat: queꝫ vinū minuit. cibū ēt depellit deorſuꝫ ſic aer: ⁊ calidū ſurſuꝫ adducit. Rōne vō oñdit̃. q2 Ari. in li°. de nāis aialiū. Cerebꝛū cū fundamētū ſit ſenſuū ⁊ motuū: ipſi aūt ex ṽtute caloꝛis nālis ſunt: ipoſſibile ſit illud eē frigidū: q2 friditas hūiditatē nāl'r claudit ⁊ igroſſat ſenſuꝫ ſopoꝛat ⁊ motui repugnat. Itidē ſi cerebꝛū eēt fridū auferrent̃ mēoꝛia: fātaſia ⁊ rō: hoi: cū hec ipoſſe ſit cū friditate foꝛe. qḋ oñdit̃. ſtā qñ cerebꝛo dñat̃ molleſcit memoꝛia: tardat̃ diſcretio ac inoꝛdinatur rō. Ex ṽbis itaqꝫ Ar. bñ pōt itelligi ꝙ cerebꝛuꝫ ſit ca. ⁊ hu. ꝑ nāte. nā tñ ſtuduit accñtaliter eidē friditatē: ne ſepiſſim⁹ illud icēdat mot⁹. In dietis vō pticularib⁹. q̄dā arbitrati ſunt cerebꝛū eē accñtaliter calidū. Sꝫ Ar. in lib. aialiū dixit calidū eē nāliter ⁊ frigidū accñtaliter. dicim⁹ g̃ cerebꝛū nāliter eſt calidu ꝫ ⁊ accñtaliter fridū. hic itaqꝫ eſt ꝑmo Iſaac bꝛeuiter aggregat⁹. Sꝫ ꝙ poſitio Iſaac ſtare nō poſſit tertio doꝝ appebit: cui⁹ ēt nō valēt motiua. Nō. n. cerebꝛū eſt de gñe pinguedinis ⁊ medulle ꝓpe cū ipm dicat̃ medulla equoce ⁊ pinguedo. co'. 13. 2. qḋ ⁊ de ptib⁹ appet aialium. ⁊ cōpl'onū ꝑis. Genus āt vniuoce fere de ſub eo ꝑdicat̃ ꝯtētis. neqꝫ ēt aer hitatus tñ pōt ifrigidare cerebꝛū qn ſpūs ⁊ mot⁹ ipſi⁹ cū fumis calidis id cōtinue petētib⁹ nō magis calefaciāt. cū h̄ nō ſit frigidi⁹ oīno cerebꝛi cōpl'one: ꝑp qḋ ampli⁹ hꝫ dicere cerebꝛū accñtal'r calidū q̄ʒ frigidū: neqꝫ pinguedo ē calefaciēs ⁊ maxime ſupflua: lꝫ nāliter ſit ca. veꝝ magis ifridās. vñ coꝛpoꝛa pinguioꝛa ⁊ mēbꝛa: frigida ⁊ frigeſcētia extāt: neqꝫ multū recedūt a recto: q cerebꝛum flegmati adaptāt cū ei ꝓpoꝛtionet̃ valde. vitas ēt ē cerebꝛū nō ſolū hūiditate viſcoſa reddi dure digōnis: ſꝫ ēt frigiditate cū ipſa pficiat̃ calitate ⁊ hūiditate. qḋ āt hi iducebāt ex Ga. certū ē ꝙ nō multū eo firmāt qḋ itēdūt: ſꝫ qḋ fulciūt ex actioib⁹ nāe ⁊ fūdamēto ſenſus ⁊ mot⁹ Iſaac q̄ſi ei⁹ oblit⁹ nō ipugnat. qḋ vō iponit Ar. falſum extat: cū ipſe oppoſitū affirmet vt apparebit ex dicēdis. neqꝫ ēt cerebꝛū ſic ē frigidū ꝙ caloꝛē nō habeat ſufficiētē ſenſui: motui: memoꝛie ⁊ rōni: ⁊ q2 nō tm̄ id ē fridū veꝝ ēt calidū: ſꝫ coꝛdis ⁊ epatis ſic ꝓnūciat̃ opōne. ꝑ p⁹. Sūt ⁊ i ipſo ſpūs: q hoꝝ ſunt inſtra actuū calidi ⁊ mobiles entes valde. neqꝫ ēt cōparat cerebꝛū ad cutē: q̄ eſt regula ⁊ mēſura cōpl'onis ptiū oiuꝫ: aut falſuꝫ dicit apte ſi h̄ iudicat illa calidi⁹. Male itaqꝫ ex ṽbis Ar. pt audiri cerebꝛ cal'm ⁊ hu. tēpate: veꝝ frūm magꝫ: neqꝫ nā ſtuduit cerebꝛo ſolū ꝓſtare accñtaliter friditatē: ſꝫ ēt vt tactū caliditatē. Quito tñ febꝛiū ſimpl'r fridū ſentit ⁊ hūiduꝫ ita. Mēbꝛa ſentiūt māꝫ eis ſileꝫ vñ eā trahūt: ſic cerebꝛ qḋ fridū ē ⁊ hu. ſic itaqꝫ Iſaac van⁹ exiſtit: qḋ foꝛte ſi paꝝ ex cō

[Margin: At in argu. / At in argu. / Ca. 8. in me°. ca. 3. poſt pn° / A / Doc. 3. ca. 1. ante me°.]

ſtātino mōacho euenit transferēte. qdā vo volentes Jſaac defendē exponētes ꝙ q̄n dic cerebꝝ fore cal'm naliter ⁊ hūidū dupl'r poſſe itelligi. vno qdē mō ꝑ cōparationē ad cutē: vt cerebꝝ dicat calidi⁹ cute: qd falſuꝫ apte. Aut ꝙ dicat cal'ꝫ i ſui creatōe cōparatiue ad id qd ei⁹ expoſtulat act⁹: ⁊ ita inquit id nā cal'm fore h.n. mēbrū pl's hūit i ſua creatiōe ō calitate q̄ꝫ ei⁹ expetat actio: qd factū ē: q2 h aeri exponebat frido. ſi.n. foret tectū ſic alia itriſeca: non ſibi ꝓſtaſſet tm̄ caloris nā. Cōtra qs ceu adūſus Jſaac ē ꝓcedēdū. ipſe nāqꝫ itell'm hūit cauilloſuꝫ ſophiſticū. Modus eteni quē vult cōparationis extraneus eſt valde: quare Theophilus ipſum magnū medicū appellat ſophyſtam.

B — In ꝑn' li. de vrinis.

Propter tertiū qdē ſciēdū. ꝓmit⁹ vitas exꝑmatur q̄ſiti. deide q̄ duaꝝ q̄litatū fritas vel hūiditas ſit ꝓpoꝛ cerebro oñdat: cū vnicuiqꝫ elemētoꝝ ac elemētatoꝝ excedētis cōpl'onis ⁊ cōpoſite iſit vna q̄litatū ꝑ ꝑus: altera vo ꝑ poſterius. diā.22. ¶ Propter h⁹ ꝑ^m ſciēdū ꝙ cerebrū fridū eſt: qd ⁊ oēs teſtant cū medicis phi. vñ.2. de ꝑtib⁹. Cerebrū eſt frigidiſſimū eaꝝ q̄ i corpe ꝑtiū. ⁊ in ō ſono ⁊ vigilia. Que in corpe oiuꝫ fridiſſimū cerebrū nō hn̄tib⁹ q̄ huic equaleat ps: qd veꝝ q̄ꝫtū ad mēbra ꝑncipalia: cū plima ponāt medici eo fridiora vt oſſa: cartilagines: ligamēta: pāniculos ⁊ cordas: aut ꝑ modū deciſiōis ſupfluitatū fridaꝝ ſm q̄ſdā ab ipſo: veꝝ. nāqꝫ ſi iuſte cōpl'onē cerebri cōſiderem⁹ ꝑut ex q̄litatib⁹ reſultat el'toꝝ. fridū exiſtit ⁊ nō ex accñte attēdēdo illi⁹: vt Jſaac naturā: qd oñdit argumētis: qm̄ illō qd ē iſanguineū ⁊ ſicciſſimū fridū extat. tāto.n. ps ꝑticipat caloꝛe q̄ꝫto ⁊ ſanguine. cōpl'onū ꝑ ca.vlt⁹.⁊.2⁹. Tale qdē ē cerebrū vñ.2⁹. de ꝑtib⁹. Cerebrū maxie hūidoꝝ ex ſanguine q̄ in corpe oiuꝫ: neqꝫ.n. aliqd ſanguis hꝫ in ipſo ⁊ ſicciſſimū. i eo nāqꝫ nō ē vena magna neqꝫ parua ꝑ hiſto.

Ca.7.in ꝑn. Ante mediū. — Cõs finem. ca.3.poſt ꝑn. ca.14.in fine. — C — ca.16.poſt ꝑn.

¶ Ampli⁹ cōpl'o reſultat i totū ex coalteratiōe ꝑticulariū cōpl'onū vniuſcuiuſqꝫ ſimplicis ⁊ cōpoſiti: ⁊ ꝑcipue ꝑncipaliū. ꝑ ꝑ^a. ⁊ Daly. ſꝫ hec reſultare ñ poterit ſi cerebrū ponat ca. cū ōficiat fridū alioꝝ cal'oꝝ ꝯpoſitū: ⁊ iō ibidē fridoꝝ ſic cerebrū: calidoꝝ vt coꝛ: hūidoꝝ velut epar: ſiccoꝝ vt oſſa. Eti. qd opponit mēbro caliſſimo vt id ꝯtēpet ē fridū. h⁹ qdē ē cerebrū. vñ.2⁹. de ꝑtib⁹. Aduerſus coꝛdis locū ⁊ eā q̄ꝫ in ipo calitatē ōdit cerebrū nā: ⁊ h⁹ gr̄a exiſtit h ꝑticula aialib⁹ nāꝫ hn̄s cōeꝫ aq̄ ⁊ fre. pp qd ſanguinē hn̄tia cerebꝝ hn̄t oia. vñ tardos ⁊ hebetes ē iuenir cerebꝝ grāde hn̄tes ſupflue: ac erraticos iſanoſqꝫ: cū nō poſſint ꝑfecte coꝛdis refrenare caloꝛē. ¶ Rurſus act⁹ cerebri ſūt ſenſitiui ac motiui: hi āt frido egēt ⁊ hūido. ſenſitiui nāqꝫ ꝑficiunt receptiōe: q̄ idiget hūido ⁊ retētiōe q̄ frido. motiui ēt frido: cū mot⁹ oīs īnitat q̄eſcēti. de cā mot⁹ aialiū. qd frido cōplet. Sil'r ſm Ari. ⁊ Ga. cerebꝝ ſōnū iducit. h āt ꝑficit frido ⁊ hūido. ¶ Adhuc oztū atteſtat ꝑncipali a q̄ ōcidit ⁊ eꝯ. in.2⁹. techñis vñ Seneca.3⁹ nāliū q̄onū. Pabuli ſapoꝛ appet i lacte. ⁊ vini viſ extat i aceto. nulla.n. ē res q̄ nō ei⁹ q̄ naſcit notaꝫ reddat. ſꝫ oculus aque⁹ fridus ſꝫ Ari. nerui: pāniculi ⁊ nucca iux medicos frigidi entes oriuntur a cerebro. ¶ Ampli⁹ vnūqdqꝫ tēpatoꝝ ledit a ſilib⁹ ſue craſis: iuuat vo a ꝯrijs moderato vſu. i.2. techñis ſꝫ cerebꝝ ē h⁹. ledit nāqꝫ a fridis maxie. Jncurrit.n. epliaꝫ: apoplexiā: ſubeth ⁊ talia. Juuat vo a calidis vt odorib⁹ caſtoris: ſticados: coſti: ⁊ taliū. itaqꝫ cerebrū frigiduꝫ cuti cōpatū: q̄ mēbroꝝ extat mēſura. ¶ Propter h⁹ qdē ſm vi ꝙ ꝓpoꝛ q̄litas cerebri ſit hūidū. ꝑ. Ga. oppl'onū ꝑ. ⁊ alios ponētes cerebrū āpli⁹ appropinq̄re cuti in g̊du friditatis q̄ꝫ hūiditatis. magl.n. h eleuat. Jtidē: tact⁹ ꝑcipit maioꝛē hūiditatē q̄ꝫ in ipſo friditateꝫ.

doc.3 ca.1. ante mediū. ꝑ.techñis. tract.2 cō.2. — Ca.7.in me. — D — 2.de partibus ca.7.poſt me. — Tex.cō.37. In fine. — 2.de partibus ca.10.in me. — Tex.cō.39. — Ca.vlt⁹ in fine

¶ In ꝯriū dcm̄ ē ꝑ Ari. cerebꝝ frigidiſſimū coꝛpis mēbroꝝ foꝛe oiuꝫ. ¶ Rurſuꝫ ꝑ. A. fridoꝝ ſic cerebrū humidoꝛuꝫ velut epar. ¶ Dcm̄ ꝙ nālis cōpl'o cerebri frida ē ⁊ hu. vñ Daly. Cōpl'o nālis ē vt ſint calitas ⁊ ſiccitas paucioꝛes q̄ꝫ friditas ⁊ hu. ſ. vt ipſe ſint in eo augmētate paꝝ: q̄ cōpl'o cerebri dī eq̄lis. Preeminētē vo ipſi⁹ q̄litatē ſimpl'r qdā aſſerūt humiditatē: ⁊ rñdēt Ariſ. ꝙ cerebrū ē fridius alijs mēbris oib⁹ q̄ꝫtū ad effectū. pl'es.n. ſupfluitates ab eo fride decidūtur q̄ꝫ ab aliquo mēbroꝝ coꝛpis: nō aūt q̄ꝫtū ad eēntiā. Et iſte qdē ſmo ē deaurātū ſic plim⁹ alioꝝ fruct⁹ neglecte, legētiū nō raro: ⁊ iō pepones vna colligunt ⁊ acerbos. Cōtra quos in h⁹ dictū. diā.13.⁊.16. Ceu .n. qd ſe hꝫ ad eē ⁊ actui ſubijcit. Dico itaqꝫ ꝙ ꝓprioꝛ q̄litas cerebri ē friditas: cū cerebrū vt ſta aſcribat aq̄ fridoꝝ ꝑ. diā.12. qd. A. vi in ꝓhabitis ſenſiſſe. ¶ Sꝫ vt diſſolutio appareat iductoꝝ dōm ꝙ hūiditas ē duplex ceu oñſuꝫ diā.12. Una qdē eēntialis vt q̄ aeris q̄lis illa epis. vñ Daly. Epar ē fons ⁊ origo hūiditatis toti⁹ coꝛpis: ſic coꝛ caloꝛis. ē ⁊ altera q̄ſi accñtalis acq̄ſita vt aq̄: cui ꝓpoꝛtionat q̄ cerebri. Jpm̄.n. radix eſt ⁊ minera hūiditatū aq̄ſaꝝ quā tetigit ꝑus. A. ipſumqꝫ tact⁹ cōphēdit ampli⁹ friditate. vapoꝛes nāqꝫ calidi ⁊ fumi petētes cerebrū ifridant ſub eo: ⁊ ſi plurimis id ſit ꝑtib⁹ calidi⁹: q2 tñ ei⁹ ē remiſſuꝫ cal'm: frigidū extat cōpatiōe illoꝝ aſcēdētiū: ita vt patiat eos ſub ſe ifrigidari ⁊ coagulari ⁊ tādē fluere liq̄ditate: ceu cacumē tm̄ cal'm adhuc ens ifrigidat ⁊ coagulat vapoꝛes calidioꝛes ⁊ ad id ꝑuenietes. Daly. ceu ⁊ vapoꝛes oñdūt delati ſm aeris interſtitiū. ꝑtiū 2⁹. Jtaqꝫ accñte ꝯtigit ꝙ ſic hūidū iudicet. Noſce ēt h⁹ gr̄a ꝙ coꝛdis cōpl'o mālis quā ſūpſit ex miſcibiliū mixtiōe frida extat ⁊ ſicca. ⁊ iō foꝛtiſ extat texture ac cōpacte ita vt igni videri in cōbuſtis ꝑ ceteris ꝑtibus reſiſtere. ad qd ēt hūidū coadiuuat tūc oculcatū i id ipꝫ qd opoꝛtuit vt obſtaret motib⁹ ⁊ ꝑcuſſiōib⁹ ⁊ caloꝛib⁹: pp qd ſup id ſita fuit piguedo quedā: equoca tñ: eſtqꝫ ipꝫ dure digōnis: delatiōis ⁊ melācolici magl alimēti. Foꝛalis āt ē vehemēter cal'a ad ſiccitatē quādā pp caloꝛē ſpūs ⁊ motū declinās: lꝫ eā ſanguis ꝯtēperet. Eſt nāqꝫ oiuꝫ aialis ꝑticulaꝝ ſanguiniſſimū ſil'r ⁊ caliſſimum. Coꝛ.n. paꝝ ōficit a ſiccitate ſeu duricie cutis. Epar āt multū. cōpl'onū ꝑ. ca.vlt⁹ qd tactū diā.21. Fo tñ coll'ꝫ. ca.3. Et ſi coꝛ ē ſiccū: vt dicūt medici vi mihi ꝙ ē declinās ad hūiditatē pp ſpūꝫ exiſtētē i eo: ⁊ ē generatū ex ſāguie artariaꝝ ſolū. Epar vo ex mēſtruo: tertio theoꝛice. ca.34. Et ſciēdū ꝙ i epate ⁊ cerebro nō ē caloꝛ q̄ ſit ꝓꝑus i eoꝝ eē niſi caloꝛ ꝑtiū ꝯſimiliū: imo caloꝛ cū quo ſuas opant artes de necītate ipſis trāſmittit a coꝛde: q̄ eſt eis ſicut foꝛa. ſꝫ caloꝛ q̄ ē i ipſis ꝓꝑe ē eis ſic mā: coll'ꝫ q̄rto. ca.2. ac ēt de pulſuū iuuamēto. epar vo poſt coꝛ ſanguificū viſceꝝ maxie. ō ꝑtib⁹ tertio ſm qdē mām ens calidū ⁊ hu. cū ſan. extet coagulat⁹: ⁊ foꝛmā ſilr: qd ei⁹ ōnotat act⁹. Eſt tñ āpli⁹ cal'm q̄ꝫ hu. plus nāqꝫ acute i g̊du calitatis elōgat q̄ꝫ hūiditatꝫ cū nō ſolū gñet ſāguinē ſui caloꝛe. ſꝫ ēt talia calida ⁊ ſicca. foꝛa ſil'r vite ſtat ampli⁹ in calido q̄ꝫ in hūido. nec eſt fons ⁊ origo coꝛpis toti⁹ hūiditatis: q2 ſit magis hūidū q̄ꝫ calidū: ſꝫ ꝑ tāto id dī ineē ipſi: q2 calidius eo fons eſt ⁊ origo caliditatis oīs.

2.techñis cō 44. — 2.techñis tr de epe cō.3 — 2.techñis cō 4 in fine. — ca.7.in me. — In fine. — In medi. — Poſt ꝑn. coll' poſt ꝑn. ca.12.poſt ꝑn dium.

Propter q̄rtū vo ad ꝑ^m qd dōꝫ appuit. ¶ Ad aliō dicēdū ꝙ minoꝛis mundi eſt ſimilitudo aliqua ad maioꝛē ⁊ non multimoda. q̄libꝫ enim ſilitudo nō q̄tuoꝛ ſm ꝑō. graditur pedibus: neqꝫ ſuperioꝛa in vniuerſo ſunt q̄lia vt calida: ſed coꝛpora q̄litate carentia vt oꝛbes: neqꝫ oē leue petit ſurſuꝫ aut graue deoꝛſum: ſꝫ ꝙ mouetur a generāte. 8. phy.

E — coll' te.cō.27.

c.4.ce.ꝛ mū.apparēs.nō aūt qḋ ab aīa. Cū aliqñ ſit ꝙ graue agitet̃ ſurſuꝫ:leue vo deorſuꝫ:vt oñdūt cole re.ꝓmo pma. ¶Ad aliud dōm vt viſuꝫ ꝙ cerebrū dr̃ medulla vel pinguedo equiuoce aut metaphorice. ¶Ad aliud dōm ꝙ motus ꝛ actus cerebri pficiunt̃ calido multū:ꝛ ꝙ in cerebro p ſe aut in ſpiritib⁹ ei⁹: vt.d.extat cal'm qḋ eius pōt motib⁹ ſufficere. ¶Ad aliḋ dōm ꝙ hic querit̃ compl'o ꝓpria cerebri ꝛ nō ac qſita ex ſpiritib⁹ nō inatis aut motu vel alijs. ¶Ad aliud dōꝫ ꝙ ſperma de ſe frigidū exiſtit:cū ſit ſupflui tas:niſi cōcitet̃ motu ꝛ mēbroꝝ afficiat̃ caloribus pri mitiuoꝝ.vñ pbl.4°. Genitura frigida eſt. aut magis debilitat̃ coitu cerebrū q̄ꝫ aliud mēbroꝝ: q2 debilis eſt cōpagīnis ac cōplexionis imbecillioris vt frigi de ꝛ humide ex vilioribus conſite qualitatibus.

¶Differentia. xxv.

Q nucca ſit cerebro minus frigida oſtēdit̃: q2 illḋ eſt min⁹ fridū qḋ ſupioris remittit friditatē:ve lut tepidū ſe hꝫ ad fridū.talis aūt nuc ca extat ad cerebrū.vñ.2°.de ptib⁹:ꝓpterea ꝯtinua ē ſpinalis medulla cerebro:vt ip̄m calefaciat: q2 nā ſp ingeniat̃ ad vniuſcuiuſq̄ꝫ exceſſum. auxiliū.n. ꝯrij ap ponit:vt equet alteri⁹ exceſſuꝫ alteꝝ.vñ.A. Et putāt aliq nuccā cū cerebro ꝯtinuari: vt iō ſit eoꝝ vna nā. ſꝫ in h̄ errāt.q2 medulla cerebri eſt frigida ꝛ ſpinalis medulla cal'a:ꝛ ſignat ſup h̄ ſua pinguedo.ſed nucca cōpl'onē hāc a corde acquiſiuit. Eti. Qḋ eſt frigidi⁹ oiuꝫ pticularū eſt fridius nucca.tale eſt dictū cerebꝝ ēē.dr̃ia ꝓri. ¶Rurſus qḋ eſt cal'm eſt cerebro min⁹ frigidū:cū frigidū ſit poſitū ꝓus.ſꝫ ea eſt nucca:q2 eſt medulla.vñ iterioꝝ.5.ca.4.huic ꝓpe ſub̄e nomē me dulla:ꝛ alimētoꝝ.3.ca.9.hñ noiat̃ medulla. Hec aūt ſm nām cal'a.2°.de ptib⁹:cui ꝛ atteſtant̃ cūcti.Palin. Qḋ mēbro ca.appropinquat ē cal'm.ſꝫ nucca fere p oē magis cordi appropinquat cerebro ꝛ artarie ma gne pl's p trāſeūti p dorſum.in q̄ copia ſpirituū ꝯtine tur ꝛ ſanguis vitalis.vnūqḋq̄ꝫ aūt calidi⁹ reddit̃ q̄ꝫ to plus vicinat̃ calori. ¶Adhuc mucillagines fride nō repiunt̃ circa ip̄aꝫ.neq̄ꝫ reumatū diſcurſuꝫ fridoꝝ velut circa cerebrū.h⁹ aūt frigiditate accidūt:ꝓp qḋ nucca minus cerebro participat frigiditate.

Cuius oppoſitū ſapiūt Ga.Haliabbas ꝛ.A. Pa lin.Sic eſt in ortis ab alijs ꝑncipalib⁹ ita ꝓportionabil'r erit i his q̄ a cerebro:ſꝫ artarie: vene ac ſeminaria vaſa orta a corde: ep̄e ꝛ teſticulis ſunt min⁹ cal'a illis.nucca vo naſcit̃ a cerebro ꝛ ſibi extat ꝯtinua. ¶Rurſus:ps anterior eſt minus frida poſte riori cū rariporior extet:qḋ oñdit pilus ꝛ ſitus calidi cordis.In anteriorib⁹.n.iacet.3°.de ptib⁹.ꝛ p deſcē ſuꝫ ab ipſo ps fridior:grauior ꝛ ipura ei⁹ magis ē na ta deſcēdere:cui⁹ ēt friditatē ei⁹ trāſitus p os manife ſtat.cerebrū aūt locat̃ magis in ꝓri pte ꝛ nucca i po ſteriori:ꝓpter ꝙ nucca plus cerebro extat frigida.

Propter primū qdē ſciēdū eſt ꝙ nucca eſt nun ci⁹ ꝛ vicari⁹ cerebri in curſu dorſi.3°. ꝑma.lateral'r nāq̄ꝫ oriunt̃ ab ea nerui nō potētes cō ueniēter a cerebro naſci.ꝑ ꝑma. Eſt aūt nucca dictio greca trāſumpta a nothos qḋ eſt dorſū vel ſpina que ēt ſpinalis dr̃ medulla.vñ.5°.interiorū qḋ noiatur ꝓ prie medulla cui determinationis grā addita ē dorſa lis ſic ꝛ collaris ꝛ lūbaris:demūq̄ꝫ omnes eā ſimpl'r aſſueuerūt dorſalē noiare:q̄ demittit̃ a cerebro p dor ſi ſpōdiles vſq̄ꝫ ad anū. Eſt.n.velut clauus ligās ſpō dilia.collꝫ.2°.quare de partibus h̄o ſola indiget colli gatione ꝓp diſtinctiones.p ligamento.n.facta eſt vi ſcoſa:ꝛ neruoſa vt habeat tenſionē.vñ Aui. Medul la lꝫ ſit fundamētū neruorū valet tñ ad aliud. eſt eniꝫ tāq̄ꝫ ꝯtinuatiuū ligamen ſpondiliū. ꝛ ipſa qdē min⁹ mollis eſt cerebro:ꝛ maxīe in extremo quo ad cauda le. Quantū.n.plus diſtat a cerebro tāto magis indu rat̃.3° alimētoꝝ.ca.9.eaq̄ꝫ duob⁹ ſic cerebrū tegit̃ pā niculis.qd aūt ſit cerebrū:dr̃ia oſtēſuꝫ ꝓri qd vo fri gidū.15.ꝛ ſumit̃ ꝓ actuali reſpectiuo.ꝛ q2 q̄ſitū cōpa ratione iꝑortat:canon obſeruandus eiuſdē. dr̃ia.27.

Propter ſcōm qdē ſciēdū ꝙ Ari. loco preidu cto vꝫ nuccā ſentire non ſolū cerebro frigidā min⁹:veꝝ cal'am fore:ac de natura vtcūq̄ꝫ me dulle oſſis.ꝑ vero cōpl'onū dr̃ humidius ꝛ calidius ſeu minus frigidū eſſe cerebrū ſpinali ꝓp hoc ꝛ molli us.ſil'r.ꝑ.theorice ac ꝑ ꝑª.in catalogo frigidoꝝ remit ſorie ea cerebrū locatur frigiditatis.3°.quoq̄ꝫ alimē toꝝ.ca.9°.ponit̃ eandē cū cerebro habere cōpl'onem. Eſt nāq̄ꝫ homogenea cerebro ꝛ eiuſdē nature cū ipſo vñ in dietis pticularib⁹ ſpinalis medulla ad cōpara tionē medulle oſſiū frigida iā ꝛ humidiſſima ſicut ce rebrū.loquunt̃ tñ de cōplexione potentiali iſti duo in his locis.ſꝫ collꝫ.2°.vbi de ei⁹ nā ꝓnūciat̃ actuali in qt queadmodū dixim⁹ de cerebro ſil'r ꝛ de nucha:ꝛ ꝙ nā medulle de nā eſt cerebri:ꝛ iuuamēta eoꝝ ſunt eadē. Tenuit.n.q.mediū iter Ar.ꝛ Ga. Sic igit̃ qui dā ſenſerūt eā cerebro min⁹ frigidā. Alij vo frigidio rē.tertij vo vnā nām cōfuſam preſtarūt vtriſq̄ꝫ:eo ꝙ cōpl'onē cerebri ꝛ nuche attendunt mālem magis ex mixtione cōſurgētē elemētoꝝ a q̄ extat ad alterū.aut eā tāq̄ꝫ cōeꝫ iſpexerūt valde. vel Auer.breuis. Cupi ens quoq̄ꝫ q̄ñq̄ꝫ ꝛ ipſe Ar.ceteris aſſociare diſtinxit ꝙ nucha ꝛ cerebrū poterāt dupl'r ꝯſiderari. aut ꝓut talia ꝯſurrexerūt ab elemētis:ꝛ ſic nucha min⁹ eſt ce rebro frigida:vel ſm ꝙ aliquo calefaciēte ſunt affe cta vt ſpū ſeu nutrimēto vel alio:ꝛ ita cerebro ampli us ipſa frigida.qḋ ꝛ qdā ſuſcipiētes voluerūt cōpl'o ne innata id ꝛ acqſita diuerſificare ponētes dorſalem medullā min⁹ frigidā cerebro rōne cōpl'onis innate. cerebrū vo rōne ꝯnis acqſite ex vaporib⁹ ꝛ fumis il li demādatis. Sꝫ id ſtare nō cupit cū mēbra hic nām eoꝝ actualē ſortiant̃:nō ſm ꝙ qd ſunt māle ꝓductū ex elemētis.ita nāq̄ꝫ cōpl'o attendit̃ potētionalis:ve rū ꝓut forma:vtus ꝛ calor ſibi inditi ꝯtinent̃ in eiſdē qḋlibet.n.mēbrū ſicut ꝛ totū aial hꝫ ſpūꝫ cōplātatū quo pōt eſſe velut vtutis iſtrm̄:alioqn cor poneretur frigide ꝛ ſicce nature:dr̃ia ꝓri.qḋ tñ formaliter cali dus eſt cunctis. Eti. Cerebrū magis dꝫ dici frigiduꝫ ex cōpl'one acquiſita q̄ꝫ innata: qḋ oſtēdunt reumata ꝛ alia frigida vaporibus ꝛ fumis infrigiditatis ſub eo. Adhuc ſibi mō dicꝫ qs ꝙ nucha eſſet frigidior ce rebro ex cōpl'one acqſita ex loco frido:oſſuoſo:liga mētali:intrāſpirabili ꝛ cordis diſtātia ſaltē vtual'r.

Propter tertiū vo ſciēdū ꝙ nucha ſimpl'r ſup ſtat cerebro in frigiditate vni⁹ nume ri ſm trinos iductos ſi certi⁹ ipſi⁹ aduertat̃ nā. min⁹ eni calore pticipat aie:qḋ oñdit̃.q2 illū eſt min⁹ frigi dū qḋ plus afficit̃ vtute ac ſpiritu. id aūt eſt cerebrū ꝛ nō nucha.cū ſit ꝑnᵐ ſaltē manifeſtatiue virtutis aia lis ꝛ formaꝝ. Amp.qḋ locat̃ i oppoſito mēbri calio ris ab illo calefactū ipſi⁹ remittit̃ frigiditas. ſed cere brū locat̃ i cordis oppoſito ceteris calioris:vt ſe cōtē perēt vna:vt demū ſenſit Ar.de ptibus. ꝛ Auer. ſil'r collꝫ his. Eti. Mot⁹ pficit̃ a calido:ip̄m nāq̄ꝫ motiuū dr̃ia ꝓri.qes āt p ſe frigido:ſꝫ itēſior:multiplicior:ꝛ difformalior mot⁹ ꝓuenit a cerebro q̄ꝫ a nucha:cū ēt ipſa cerebro moueat̃.eſt.n.mouēs nō motuꝫ de moti bus liqdis. ¶Rurſus.Jd mēbrū eſt frigidū a q̄ plu rimū rigores icipiunt ꝛ frigora ꝛ in frigidis ꝓpe vt

Margin notes (left): cl'te.cō.12. 25. doc.4.ca.1. circa meᵐ. 3r.2.in me. — ꝑ.dl'ᵉ vltᵒ. — 2.7.in prin. — 12.aialium. 6.ante me. — ꝑ principio. — 2.7.in prin. — 4.poſt ꝑnᵐ in medio. — trac.1.ca.2. poſt ꝑnᵐ 5.5.ſū.1.c.6. 1.4.in prin. — Cap.12. ca.6.in fine. 1.aialiū ca.6 ā meᵐ

Margin notes (right): ca.vltᵒ in fine. — ca.9. poſt me. doc.3.ca.1. cir ca mediū. — ca.8.poſt me. — ca.7.in me. ca.11.ꝯſue fi. — ca.1.ꝯſue fine.

pti.5.apho: ai bo.2.cō.69. mulieribus ſm veterē:ſ3 ea pars eſt poſterioꝛ in qua locatur nucca ⁊ nō ſupioꝛ ⁊ anterioꝛ in qua cerebꝛū: ꝑpter que nucca cerebꝛo erit frigidioꝛ.

Propter quartum vo ad pᵐ dōm ꝙ nucca:ceu oſtēſu3:formalr nō eſt cerebꝛo minꝰ frigida:ſ3 magis:neq3 eiꝰ officiū ineſt cerebꝛi frigiditatē ꝯtēpare:ſ3 potius coꝛdis ipſius vt dcm̄. ℂPropter ſeriē vo. A.iductā ſciendū ꝙ ipſa ⁊ ea que Ari. videnͭ ſufficietenus ſonare ibidē ꝙ medulla ſpinalis nō ſit cerebꝛo ꝯtinua:⁊ iō exponaͭ Ari. qdē talr: multis videͭ cerebꝛū medulla eſſe ⁊ ꝓncipiū medulle:q2 videͭ ⁊ ē ſupple ſpinalis medulla ꝯtinua ipſi.ſ. cerebꝛo:ſ3 eſt totū ꝯrīū ipſi.v3.cerebꝛo ſm nām.i.cōplōnē.vt eſt dicere ꝙ ipm ſupple ſit medulla ⁊ principiū eius q2 cerebꝛū frigidiſſimū ⁊c̄.⁊ ꝙ ita ſit apparet:q2 mox ſubdiͭ.ꝑp qō ⁊ ꝯtinua q̄ ſpinalis cerebꝛo eſt. Et ſilr exponaͭ q̄.A.ita vt errāt ad id qō eſt eſſe vnā nām cerebꝛi ⁊ nucce referatur ⁊ non ad id qō eſt cōtinuari. ℂAd aliud quid dōm anterioꝛi apparuit ꝯria. ℂAd aliud dōm ꝙ nō eſt nucca medulla ꝑpꝛie ⁊ ſi Ari.vtcūq3 id videaͭ innuere qm̄ que in oſſibus

ca.8.in me. alijs calida ⁊ humida:ſed equoce magis. vn̄ coll3.2° Nomē medulle dr̄ equoce de medulla oſſis ⁊ ea que eſt in olla capitis.i.ſuba cerebꝛi. Et nō vocamus ea3 medullā niſi q2 ſic a vulgo nominaͭ.nā eni3 nucce:vt dictū eſt:de nā extat cerebꝛi.vn̄ aggregatoꝛ. Medulla repta in oſſibus eſt medulla:⁊ repiͭ medulla alia i ſpinali:⁊ eſt nucca q̄ ē durioꝛ ⁊ ſiccioꝛ medullis oſſiū. S3 euenit circa id heſitare cū dictū ſit nuccā dici medullā ſm Ga. ℂIuxta vo Auer.equoce dōm ꝙ pꝛo pꝛie nō fuit appoſitū relatiōe ad veram medullā que oſſiū extat:ſ3 cōparatione ad qō tādē dicta eſt doꝛſalis:ꝙ aūt certe nō ſit dictū:ſ3 metaphoꝛa.alimētoꝛu3 habeͭ.3°.ca.9.q2 ſpina ab his que ſm ſpinā oſſibus cōtineͭ ꝯſilis ens ſm coloꝛē medulle.ꝑp hoc medullā nominant ipſa3.ſic ⁊ cerebꝛū ipm nomināt quidā eodē mō. ℂAd aliud dōm ꝙ l3 nucca coꝛdi appꝛopinquet alicubi:⁊ amplius adoꝛti ſm ſitum: non tamen ſm vtutē vt cerebꝛum cū tanq̄ coꝛpoꝛis omnis extet caminū.caloꝛes ⁊ fumos ipſiꝰ ſuſcipiēs vniuerſos.ſm ēt poſitionē cerebꝛu3 ꝓpinquius coꝛdi eſt q̄ nucce in partiū plurimo. ℂAd aliud dō3 ꝙ mucillagines ⁊ reumata plus in cerebꝛo q̄ in nucca ſupabūdāt nō qdē eēntialiter:ve℞ per accn̄s magis ꝯtingit ꝯria oñſum ꝑeunti. ℂQueſita circa res annexas.

ℂDifferentia. xxvj.

Q. **puer ſit** iuuene tēpatioꝛ ſeu ꝑpinquioꝛ certe oñdiͭ eq̄litati q2.6.de re.ſa.optimā craſim h3 coꝛpus

Poſt pnᵐ ſm pueroꝝ etatē.alie vo oēs dterioꝛes hac ſunt. Eti. Apho.3°. Etas pueroꝝ ē optima etatū.

cō.apho.19. circa pnᵐ. vn̄ in ea degunt optime. ℂAmp.ille tēpatioꝛ cuiꝰ caloꝛ eſt ⁊ ſuauis ⁊ gratꝰ tactui:pluſq̄ participās ſuba calidi coinnati:que eſt eucrata:eo cuius eſt moꝛdax ⁊

cō.apho.14. Poſt mediū. anxiabilis minuſq3 illa pticipans.hic aūt eſt puer:alter vero iuuenis.aphoꝛi.ꝑma.Itidē.Qō eſt ſicciꝰ nō eſt tēpatius.ſ3 hꝰ eſt coꝛpus iuuenis reſpectu pueri.

In pꝛinº. vn̄.ꝑ.de re.ſa.Sp a ꝑma gn̄atione omne aīal q̄tidie fit ſiccius.plus aūt iuuenis ꝑceſſit puero ad iſta. Eti. Pꝛopoꝛtionaͭ puer aeri:iuuenis āt igni. aer ad ignē aūt tēpatus:ceteris eni elemētoꝝ q̄litates minus h3 ſenſibiles. Qō aūt tempatū ſentiͭ minus. apparēs ꝑ

doc.3ª.ca.1. circa mediū. 2.techn'e tra. de te.cō.6.⁊.7 ꝑma.Palin.Qō valet in pl'a foꝛtiꝰ extat:⁊ qō tale tēpatiꝰ.vtutis.n. foꝛtitudo ſeqtur ſm Haly. cōplonis tēpamētū ſicut dbilitas malitiā cōplonis.3.ꝑma.ca.

In fine. doc.3ª.ca.3°. ante meᵐ. 9.talis qdē eſt puer cū ſuā poſſit radicē ſaluare ⁊ ſibi ad augmētū ꝑſtare. ꝑ ꝑma: l3 iuuenis in ꝑmo poſſit nō tn̄ in alte℞.caret eni augmētatiua q̄ puero inexiſtit:pōtq3 ipſe iuuene in actū coitus cre bꝛioꝛē eſt ⁊ ꝑfectioꝛis digōnis illo:cū illa calido ꝑficiaͭ ⁊ hūido. qualis quidē eſt is cū iuuenis iam ſiccitate3 adeptꝰ: itaq3 puer temperatioꝛ eſt iuuene.

In oppoſitū. Iuuentus h3 cōplonē magis equalē cōplone pueri.ꝑ pª.vn̄ ſa eiuſdē ⁊ technis.ꝑ.Pueri iter coꝛpoꝛa numeranͭ neutra. ℂRurſus:ille diſtēpatus eſt q in humiditate ſupflua exiſtit.hꝰ qdē eſt puer. ꝑmo ꝑma. vn̄.9.de ige.Subſtātia pueroꝝ oiu3 hūidiſſima.⁊ ꝑ theoꝛice Puerilis etas eſt in humiditatis vltimo. ab hoc aūt iuuenis receſſit. ℂAdhuc perfecti tēperatioꝛes ſunt oppoſitis:ſ3 iuuenes ſunt ꝑfecti.in techni ⁊ pueri im ꝑfecti.q̄re cōplonū.2°.puer ē aīal ipfectū. Quare Io annitius pueros:ſenes ⁊ cōualeſcentes defectos appellat.propter qō tēperatioꝛ iuuenis eſt puero. doc.3 ca.3. iuxta fine. doc.1.ca.2. circa pnᵐ. trac.2.te.cō. in fi e. doc.3ª.ca.3 circa pnᵐ. ca.17.circa ca.21.iuxta col'li.2.t.c. ca.2.ante n In iſ gogi ca. de opati medicine pꝛ principiū.

Propter pꝛimū vo ſciēdū cū in q̄ſito etas iclu daͭ ꝙ ipſa eſt diſpoſitio aīalis ꝑmanēte cōplone media:rebus nālibꝰ attributa:ex actione calidi in humido ex cuiuſdā influxu cāta:tpali periodo mēſurata:q̄ augeͭ:ſtat:decreſcit ⁊ manifeſte declinat. Iſta ſiqdē ſufficiēs eſt diffinitio:cū in ea oia q̄ ſunt de rōne ipſiꝰ: alys excluſis tanganͭ etatis. Bene nāq3 dictū eſt diſpō:vt excludaͭ ꝙ aliq dixerunt tpis ſpaciū qō i gn̄e loquaͭ quātitatis.cū ipſa q̄dā: extet q̄litas:velut cui annectiͭ ea oñdit cōplo. Genus aūt ⁊ diffinitū o3 eiuſdē gn̄is foꝛe topi.4. Cetera nāq3 annexa rebꝰ nālibꝰ mediāte adiūgunͭ cōplone: vt ſexꝰ foꝛa ſeu q̄litas ⁊ coloꝛ:qbus ⁊ ꝯſuetudinē adiūgo:cū ſit nā quedā ſa:cū adinuētiōe arte vtcūq3 reddiͭ nālis ⁊ ipſa. Mutaͭ.n.cōplo ꝯſuetudine:regiōe ac artificio theoꝛice ꝑ. In qua demū notificatiōe eiꝰ indicaͭ diſtinctio ⁊ cā:vz.n.duplici cāri agēte.v3.extriſeco ⁊ itrinſeco.ꝑ qdē duplici aut a planeta℞ impreſſione in aīalis coꝛpꝰ vel a ꝑſide ſm ꝙ fuerit iſtis vel illis actibus ciuilibꝰ accōmodū. Pꝛimitus quoq3.7.eueniūt etates:ceu ſeptē ſunt planete:qua℞ pꝛia cauſaͭ a luna:ipſa nāq3 gubernatrix ē iſantiū in q̄ttuoꝛ ꝑmis annis q̄dꝛiptiti.4.q ⁊ nutritionis appellanͭ:quos ꝑmitus notāt aſtrologi ex dn̄is triplicitatis aſcēdētis an q̄ iudiceͭ qcq̄ de nato. Et digne qdē talis fieri pōt ꝯfiguratio:qm̄ ſicut luna ē planeta℞ iſimꝰ hūida vehemēter ⁊ mobilis:ſic ⁊ in hac hoꝛa infās aīa diſponiͭ ⁊ coꝛpe.pnᵐ.n.vite ſuſcipiͭ ab hꝰ etate Ceu a lūa in alios aſcēdiͭ planetas eō q̄ in cōceptiōe.illic.n.icipiͭ a Saturno ⁊ terminaͭ i lunā.ꝯria.49. Egetq3 cibo hūido:liqdo:ſupꝛa qu ā occurrit mercuriꝰ indifferēs:rōnis tn̄ ⁊ ſcie planeta.vn̄ puer tradēdꝰ ē magro cū ſex habeat an.q eū doceat.ꝑ tertia.ca.4.ꝑ' doctrine. Recipit nāq3 tūc de facili oē3 impꝛeſſionē cū ſit adhuc velut tabula raſa.de aīa.3.oīs ſuſceptibilis imꝑſſiōis d facili:gubernās natū.io.an.hec.n.medietas extat anno℞ eiꝰ mino℞. Et demū ducit venꝰ. ⁊ q2 eſt planeta hꝰ ſeculi delectatiōis:hilaritatis:vt gule ⁊ luxurie:ita diſponiͭ ⁊ natꝰ:cꝰ regimē.8.terminaͭ ano℞ ſpacio.tot nāq3 ſūt eiꝰ mioꝛes āni. Et poſtea ſuo q̄dā ꝓncipatu ſol regit q̄rto:ſic nūc q̄rtū cōiter poniͭ locū obtinere i oꝛbe.⁊ q2 ipſe ꝑfectioꝛ extat iter ceteros ⁊ dignioꝛ plāetas:natꝰ hac hoꝛa omiſſis q̄ ſūt veneris: diuꝰ appetit videri:hōeſtatē ſimulās ⁊ abſtinētiā.19. ꝑmanet ānis:vt āni ſunt eiꝰ minimi. Deiceps ſupuenit mars:⁊ q2 ē etas ſupbie:magnanimitat̄ ⁊ rixe:taliter ⁊ natꝰ diſponiͭ:pugnat eni ꝑ acqrēdis mō quocūq3:opa exercēs maioꝛa:in quo tpe ꝑgenito multa ꝯtingūt aduerſa:⁊.15.dn̄aͭ an.ſm ānos ipſiꝰ mioꝛes. Et denuo ſupuēit iuppiter plāeta futuri ſeculi:pacis

col'ca 9 in

ca.19.20.21 22.⁊.23.in

Te.4.

⁊ trāqlitatis:ſub q̊ natꝰ penitet cōmiſſoꝝ martis du/
catu:querēs q̄ dei ac oēm opōnē bonā.12.natū guber
nās an.vt minores ſunt eiuſdē.Et tādē occurrit ſatur
nꝰ frīdus:ſiccꝰ:doloſus:cogitatiuꝰ:triſtis: labore ple
nus ⁊ anguſtia:qualr̃ diſponit̃ ⁊ natꝰ. pl̄ime nāqꝫ tūc
illi accidūt īfirmitates ⁊ triſtitie:⁊ h̄ natū gub̄nat ſm̄
nūm ānoꝝ eiꝰ mioꝝ.30.an.ita vt oēs āni ꝯgregati red
dant̃.98.nā valde pauci ſūt trāſeūtes ānos.100.Qđ ſi
ꝑtrāſeāt ꝑdūt actꝰ eoꝝ oēs:q̊s qs ſupans ex ſaturno d̄
uenit ī lūe ducatū:q̄ nō 4ᵒʳ ſolū duc̄ an.vt ꝑus:veꝝ.25
ſic̄ āni maiores ipſiꝰ haly.ibidē.Si aūt mō altero ceu
ꝑtor actꝰ iniūgit ciuiles:tūc ſeptē iteꝝ ſunt etates.vñ
Odofredus legiſta.Etatū pᵃ ē īfantia.7.an.in maſcu/
lo ⁊ femīa diffinita: ſub q̇ etas locat̃ āniculi dicta.i.q̄
vniꝰ āni.alia q̊qꝫ puerilis ad hic appellata:q̄.14.an.ī
maſculo in femīa v̂o.12.terminat̃. Eſt ⁊ adoleſcētia q̄
vſqꝫ ad.25.ꝑuenit an.alia eſt iuuētꝰ ab hic vſqꝫ ad.50.
ꝑueniēs.Quedā v̂o grādeuitas dicta in.70.an.extēſa
in q̄ viri excuſatiōes iā recipiūt. Eſt ⁊ ſenectꝰ a.70.in
aña q̄ fine ponit̃ carere:niſi q̄ lex vltra.100.an.nemi/
nē viuē ꝑſumit.Seniū q̊qꝫ dī.70. termino carēs cer/
to:ꝯcludit̃ tñ morte q̄ ſatis vi ſic imiſſa diſſute: iuxta
Apho.10. qđ Oribaſiꝰ apho.5ᵒ.Jō ꝑtiſici fiūt maxie a.18.an.vſqꝫ
ad.35.q̄ tūc multū exercitant̃:ſunt.n.apti in tm̄ vt lex
rōanoꝝ ipaꝫ etatē ꝓbatā dicat.Quoꝫ.n.ātiq ad bellū
ꝓbare volebāt a.18.an.aſſumebāt nō ante.a.14.vero
vſqꝫ ad.18.q̄buſdā leuioribꝰ exercitijs afficiebant̃.a.
18.vſqꝫ ad.35.iā ad arma mittebāt̃.⁊ a.35.vſqꝫ ad.60.
tribuni erāt.a.60.v̂o in ātea cōplebāt militiā ⁊ ſui ho
noris accipiebāt dignitatē.i.mittebant̃ ꝑ pōtē paruū:
⁊ licebat eis qđ voluiſſent agere.q̄ āt ab intriſeco cā/
tur etas duplr̃ variat̃.aut.n.ſtrictiꝰ ſumit̃ ꝓut aial vł
in ꝑfectū tēdit aut ab eo mox labit̃ in oppoᵐ:⁊ ita due
tm̄ erūt etates:vt augmaſtica ⁊ ꝑaugmaſtica.diligēter
nāqꝫ ꝯſiderādo cū ꝯ̈ria agāt ſꝑ approximata:⁊ ī actio
ne q̈cūqꝫ alteꝝ ſit ꝑdominās oio.diia.18.Oꝫ humidū
⁊ calm̄ ꝑmitꝰ obtinere ac demū ꝓportionabilr̃ his fri
.30.añ.me. post ꝑnᵐ dū ⁊ mox ⁊ ſiccū:q̄ ſic forſitan qs illđ ꝓnoſticoꝝ ex/
ponet.3ᵒ.Primꝰ qdē terminꝰ trāſmutatiōis in frigus
q.30.āno.vltimꝰ v̂o.35.vñ.6ᵒ.de re.ſa.Primᵐ d̄clinatio
nis hñt qdā ꝯfeſtim poſt.30.an.qdā v̂o poſt.35.Me/
dicinalr̃ tñ exponēdo magis h9 nō ꝑcipit̃ iceptio:imo
ēt in ſenectute v̄tutis nō appet oino defectꝰ apte. Uel
latiꝰ accipit̃:qđ ēt duplr̃ euenit:aut näli calo vel innä
li.Siqdē ꝑmus tūc etates q̈ttuor extāt:vt ſignat ꝑmiſ
ſa eaꝝ d̄ſcriptio.adoleſcētia ſiue pueritia q̄.25.aut.30.
terminat̃ āno:⁊ iuuētus q̄.35.aut.40.finit̃.Senectus
v̂o vel grādeuitas.55.aut.60.ꝑficitur āno.⁊ ab hinc ī
p.vo.3.c.3. ca ꝑnᵐ aña ꝓtendit̃ ſeniū in finē.Etatū aūt ꝑma in.5. ſm.A.
ſequeſtrat̃ vt īfantiā:dentiū plātatiuā:ꝯcuſſiuā:ſpma
lb apho 25. qꝫ in finē. ticā ⁊ fortitudinis etatem.aphor.ēt tertia. Etiā ⁊ alia
etas dicta ꝯſiſtētia:īter iuuētutē ⁊ ſenectutē locata:q̄/
rū vna multotiēs ꝯtineri notat̃ ſub altera. Scito q̊qꝫ
ꝙ adoleſcētia duplr̃ iuenit̃ accipi.vne qdē ſic̄ appet ꝑ
A.ꝓ etate pᵃ vltiuꝫ.alr̃ ꝓ pubeſcentia.vñ.1. theori.ca.
Jn ꝑnᵐ 21.Pueritia vſqꝫ ad ānos dī.15.adoleſcētia vſqꝫ ad an
5.apho.28. ꝑnᵒ nos dī.30.⁊ apho.3ᵒ.Jncipiūt pueri poſt.14.an.pube
cere:ſilr̃ ⁊ pueritia eodē theorice duplex extat. Una
qdē vniuerſalis vſqꝫ ad.30.fere annos.Altera v̂o par
tialis adoleſcētia: ceu apparuit dicta ab annis.15.in
antea vſqꝫ in.30.tertia quoqꝫ aphor.Pueritia iter pu
beſcentiā ⁊ iuuētutē a Ga.locatur.ꝑ. vero tertia. Jn/
tō.30.apho doc.1.ca.4 iuxta finē. fantia ponit̃ in annū tertiū extēdi:⁊ ab hinc in.14.pu
er:⁊ demum adoleſcētia.Silr̃ conſiſtentia eſt duplex.
Una qdē iuuentutem p̄cedens:in qua pauſat augmē
colr̃ li.1.poſt me.⁊ li.2.in fi. tū.apparēs de re.ſa.Altera v̂o ſubſequēs illā in qua
corpus ⁊ virtus ꝯſeruant̃ a caſu ſaltē apparētiā ꝑta

cta:cuius qdē diuerſitatis cām nō paucā transferētiū
garrulitatē eſtimo cū fortaſſis noium defectu. Si v̂o
nō parū etas ab innäli calido diſpēſetur.ꝓut ea fue/
rit talibus egritudinibus diſpoſita vel alteris: tunc
etates fortaſſis abbreuiabuntur a ꝑorībꝰ.calor enim
extraneus vitā breuiat.vñ 6ᵒ de re.ſa. Quecūqꝫ cor/ Poſt ꝑnᵐ
pora egrotatiuā diſpōnē habuerūt:mox in gñatione
ꝑma hec qdē nequaq̄ꝫ deueniūt vnq̄ꝫ in ſenectutem
aut ſi deuenerint oino demū vnā aliquā egritudinē
ꝓlixā hñt:q̄re ſm̄ hāc intētionē tertia ſcribit̃ apho. cō.apho.31. in ꝑnᵒ
iuuētutē in.5ᵒ.ſeptēuario.i.35.an.terminari.ſenectu/
tē v̂o in ſeptēnario.7.hoc eſt in.49.Et noſce ꝙ q̄ ca
lidū ſiue näle oino ſeu ēt innäli cōmixtū diuerſimode
afficit hūidū näe.multis.vꝫ.diuerſificatū nälibus:in
nälibus vel extraneis.iō nō ſimplr̃ ꝓnunciandū eta/ Poſt ꝑnᵐ
tis terminū.vnde de re.ſa.6ᵒ.non eſt certo annorum
numero circū deteriare etates:ſicut quidā fecerūt ꝑ/
terq̄ꝫ ſm̄ latitudinē:⁊ iō ī terminatiōe ipſaꝝ dixerūt
in tot ānis aut tot finiri vel cū additione aut q̄ſi circa
vel fere.Qđ euenit ꝑpea q̄ aliq̄ cōplexio lōgioris ē
vite alia vt q̄ tēꝑata ⁊ ſanguinea demū ⁊ q̄ deiceps.
diia.12.Periodꝰ āt tꝑatis iterꝑtat̃ qñ ſubdit̃ creſcit:
ſtat ⁊ reliq:vt p̄dicta q̈drimēbris etatū ſignat diſtin/
ctio.Eſt āt puer agonꝰ.i.igeneratiuꝰ. ꝑ de ge. aialiū colr̃ ca.17.d.fi
⁊ ſcđo recitat̃ cōplexionū ꝙ ſit aial īꝑfectū: iuuenis nē ⁊ ca.19.cir
aūt eꝯ̈.Eſt ſiqdē tꝑamētū duplex. Unū in quo q̇lita/ ca ꝑnᵐ
tes elemētoꝝ meliori ſunt mō ꝯcrete.Aliud qđ ī no/ ca.2.in me.⁊.2
biliores ꝑt actus ꝯſurgēs ex ꝑori:ſic vt v̂e tꝑatū ſit il de re.ſan.cir/
lud cui hec duo ꝑfectiꝰ iexiſtēt.Et q̄ q̄ſitū cōpationē ca ꝑnᵐ.
iportat:canō ſubaudiat̃ illiꝰ ī ſequēti explicādꝰ diia.

Propter ſcđm v̂o ſciēdū eſt ꝙ aliq dixerūt iu/
uenes pueris tꝑatiores exiſtē q̊ ad in
tegritatē ⁊ ꝑfectionē forme cū v̄tute ꝯſtātiori:quātū
v̂o ad ea q̄ corpori extriſecꝰ occurrūt tꝑatiores ſunt
pueri:cū eoꝝ calor mulcebris reperiat̃ ⁊ ſuauis:iu/
uētū aūt igratꝰ ⁊ horridus:quoꝝ qdē pᵐ ſuſcipio.Sꝫ
ꝙ alteꝝ ſtare nō poſſit.3.⁊.4.mōſtrabit̃ dicēdoꝝ:cū
h9 q̄ pueroꝝ mulcebritas ac ſuauitas calī: ſubſiſtat
diſtēꝑata nō paꝝ:relatiōe q̄ ad pōdus ſaltē hūidi rō/
ne vt veritas cogit.diia.19.Jōqꝫ alij dixerūt ꝙ hi pñt
referri aut ad cōponētia vel actꝰ penes quos tꝑatio/
res iuuenes extāt cū ꝑfectiores vt oſtendet̃ eoꝝ ſint
actiōes.Siqdē q̈ꝫtū ad cōponētia id duplr̃ euenit:vł
ad pᵃ gñatiōis ꝑncipia:vt ſꝑma ⁊ ſanguis:⁊ q̄ ī pue/
ro puriora ſunt q̈ꝫ in iuuene näliora: ſic hi tꝑatiores
ſunt iuuenibꝰ:vel quo ad mixtionē elemētoꝝ: ⁊ ita
pueri ſunt ⁊ iuuenes eq̈les vt ſentiūt medici ī calore.
Jn paſſiuis tñ diſtāt nō paꝝ:qm̄ pueri vehemēter ſūt
hūidi:iuuenes v̂o iā ſiccitate ꝑticipāt aliq̄.Sꝫ eis ꝑo
ri qdē ꝯceſſo:id tñ ſtare nō pōt.tū q̄ vt oſtēdet̃:pue/
ri quātū ad gñatiōis ꝑncipia ſufficiēter ſunt in humi
do diſtēꝑati:ac ēt vtcūqꝫ in calido.neqꝫ forte ꝑnᵃ illa
ſunt ſꝑ puriora priuſq̄ꝫ denuo.diia.112.Neqꝫ ēt ꝙ pu
rius cōplone ac cōpoſitiōe tꝑatius ſeu equaliꝰ h̄ ex/
tat:⁊ qđ plus:nūq̄ꝫ aliqd reperit̃ in effectu:qđ in eiꝰ
priꝰ nō extiterit cā.Cū igit̃ ꝑnᵃ gñationis vltima cau
ſent̃ ex miſcibiliū mixtione:nequaq̄ꝫ erit ipſa a nä mi
ſcibiliū aſſignare altera:cū inde viꝫ ſuſcipiāt oēꝫ vbi
eni vnū ꝑꝑ alteꝝ:vtrobiqꝫ vnū.Quo pueri ⁊ iuuenes
ſunt in radice vel quarto elemēto pares:ſequēti mō/
ſtrabit̃ diia.Noſce quoqꝫ hos contingere defectꝰ ex
ſeriebus Ga.ſuꝑficialiter auditis.videt̃ enim taliter
audire pueros preferre iuuenibus in tēperamēto.

Propter tertium qdem ſciendum ſimplr̃ ⁊ in
diſtincte ꝙ iuuenes ſunt pueris tem
perationes:ceu clarius ꝑ omne:vt tactū:ſenſit.A.ſta pᵃ p.do c.3.ca.
tus maxime oium aialium in medio ꝯſiſtit extremi/ 3.poſt mediū

tatū:neq; in vltimū deueniēs ſiccitate vt ſenectus:ne
q; in humiditate ⁊ mollicie multa exñs:queadmodū
infantiū etas.talis aūt iuuentus.Qđ oſtēdit ex aſſū/
ptis a ſubaliter inherētibus:operationib⁹ ⁊ caſib⁹.Et
pmo qdē ꝯſimiliū:qm̄ illud corpus qđ amplius ſum
mo appropinquat tēpamēto tēpatius exiſtit nō tali.
hoc aūt eſt qđ iuuenis ⁊ nō pueri.Certo nāq; tempa
mēto vicinat̄ in etate in q̄ augmētū ad ſuū puenit fi/
doc.3 ca.1. ante me[di]. nē.pmo pma ſ; h extat iuuētus.vñ.p.theorice. Etas
ca.21.in pri°. que ad ſtatū puenit iuuētutis ea eſt in q̄ cōpletur cor
poris creſcere:declinatioq; ſumit initiū:cui⁹ ſtat⁹.35.
ſunt āni.corp⁹.n.eſt a ſtatu a.30.an.vſq; ad.35.rheto
ricoꝝ.2°vſq; ad qđ tēpus haly ſenſit ptes augmētari
g°.techni tē.63. cū theorice.4°.Qđ innuit Ga.in ptactis ppoſitoꝝ.p.
ca.2.ait me. Sed pbl'.20°hoies vſq; ad.3°.an.augent̄:qđ ēt indi/
pbl'e.7. cat̄ pmo pma.qñ ſcribit̄ ꝯſiſtentiā circa.30.an. exiſte
re.Quare ex his ꝯuincit̄ etatē nō ꝯtingere certo an/
noꝝ numero diffinire: vt ptactū a Ga. Taceant igit̄
doc.3ª.ca.3°. in principio. haly corrigētes ⁊ volētes corpus in.25.ſtare ſimpl'r
anno:⁊ iō lraꝫ ei⁹ corruptā text⁹ hi tres denotant.10.
additionē teſtātes.Et ꝯfirmat̄.q2 corp⁹ in etate iuuē
tutis expoſitū:l; multū appropinquet tēpamēto:cuꝫ
eo ꝙ cal'm ponit̄ ⁊ ſiccū.diſtat tñ ab eo v̄ſus calidita
tē declinās ⁊ humiditatē.cū igit̄ puer ſit iuuene hūi/
dior ſecedet eo ampli⁹a tēpamēto pdicto ſaltē in paſ
ſiuis:cum is:vt tactum:ſit in humiditatis termino:⁊
ita min⁹ iuuene tēpatus exiſtat.⁊ ſi calore ſint pares.
Jtidē:id coeq̄litas ois ſeu cōpoſitio demrāt a cōpl'o/
ne q̄ꝫ multū cāta.Jlla nāq; hora q̄ pfectior ac elegāti/
or repitur mēbroꝝ coeq̄litas eadē tēpati⁹ exiſtit:ſ; id
iuuētutis tpe:cū oia mēbra ſint pportionabil'r extē/
ſa ⁊ cōpleta:ſm oēm q̄druplicēꝫ cōpōnis nām. q̄re p
pma.Pulchritudinis oī etas.vñ eodē.3°.Juuēt⁹ etas
doc.3ª.ca.3°. in principio. eſt ſanitatis ⁊ cōplemēti.Eti. Ex opationibus ꝯſimi/
Do.1.ca.2°. liū ⁊ officialiū.Cui⁹ nāq; ſunt pfectiores ⁊ min⁹ ipedi
poſt principiuꝫ biles illi ſunt tēpatiores:cū hui⁹ tēpamētū arguāt a
quo cauſant̄.tales qdem ſunt q̄ iuuenis:nō tñ pueri.
Qđ mōſtrat̄ ſeorſuꝫ.de aiali nāq; notū eſt tā apphē/
ſiua:ſiue de foris aut de itus q̄ꝫ de motiua. Jn oibus
enī his iuuenis pueꝝ ac ⁊ ſenē nō min⁹ excedit.C Q;
Tex.cō.20. ſi fortaſſis iſtat̄:q2 ſeniores pfecti⁹ iudicāt alijs.phy.
7°ex quo accipit̄ ꝙ pſbiteri ſenes meli⁹ iudicāt iuue
pble.4°. nib⁹.Palin.pbl'.30.Senes facti magis intellectum
ſed iuuenes exiſtētes citius adiſcimus.C Ad pm̄ dōꝫ
ꝙ id p acciñs euenit:vt pp inordinatū motū ⁊ paſſio/
nes exiſtētes in pmis etatibus. vñ mox eodē ſubdit̄
Tex.cō.20. 7°.Multa eni pturbatio exiſtit circa ipſos ⁊ motus:
⁊ iō nullus eligit iuuenes duces:eo ꝙ paſſionati nō
ca 3.in me. ꝯſtat eos eē prudētes.topi.3°.C Ad aliō ſil'r pōt di/
pble.30 p/ ci ꝙ cū duplicia ſint in nobis ibidē inſtr̄a:manus qđ
ble.4. eſt organū organoꝝ:⁊ itell's ſic mox nō ſum⁹ potētes
manib⁹:ſ; poſtea pcedēte etate.Jtaq; itellect⁹ nāliū
nō ſtatim ſ; in ſenectute nobis aduenit maxime:tunc
nāq; pficitur optime: niſi quodā ipediat̄ vt alia que
nāe.Jntelligere.n.nrm nō fit ſine fantaſia ſpēbus in/
telligibilibus iformata:quaꝝ copiā ante ſenectuteꝫ
nōdū acqrere potuim⁹ pfecte.C Aut dōm ꝙ ſecus ē
de intellectu ⁊ alijs aīe v̄tutibus oēs nāq; ſenio debi
col'r te.cō.65. litant̄:ipſe vero ſolus iuueneſcit.p. de aia qđ ſignifi/
cat hunc organo minime alligari.Uel h⁹ inſtātia per
pbl'.30 pbl'. 4.in fine. parua nō diſtrahit qđ vniuerſalius. dat quoq; appa
rētē ibidē cām cur citius iuuenes diſcimus:vt pp ni/
hil quodā modo ſcire qñ aūt ſcim⁹ qđ fit in ſenectute
nō amplius ſil'r diſcere videmur. Eodē modo ⁊ opa/
tiōes vitales in iuuene ſunt fortiores:qđ pulſus oſtē
ca.2.te.4.in fi. dit.eſt nāq; in eo validior q̄ꝫ in reliquis etatibus pul
ſuū,introductorio:⁊ ſm pteꝫ ēt hanelitus.Sil'r quoq;

nāles actus extant efficaciores in iuuene.generatiua
quidē vigoroſior exiſtit.⁊ ſi fortaſſis pluribus ſuffici
at adoleſcēs coitibus iuuene pp molliciē ⁊ ſuperflui
tatum eius pl'em: tāq; ab actibus duplicis virtutis
vt nutritiue ac augmentatiue deciſam. vñ Damaſce.
Nati iuuenibus parētibus pncipalia mēbra nāliter Aphor.xi.
hñt fortia ⁊ ſana.Quod ēt euenit in digeſtiua nā in/
differentius ſe hñt ad omniū alimentoꝝ digeſtioneꝫ Poſt med
q̄ꝫ pueri:pp qđ.6°.de accidenti.ca.3°. Si digeſtionis
cōparationē in iuuenibus ⁊ pueris facere volumus
in humidis ⁊ liquidis cibis iuenim⁹ vtroſq; pares:
ſed in ſiccis diſpares:qm̄ eis iuuenes melius qđ du/
rū eſt digerunt.C Q; ſi dicas id non eſſe ratione cō/
plexionis eoꝝ.ꝙ nō perfecte digerāt dura. ſed q2 nō
ſunt eis homogenea:iuuenibus aūt ſunt. pmo pma. Et expreſſe
ca°.de eta.C Dōm ꝙ non ſunt illis homogeneā:qm̄ doc.6.iii. vi
magis humidi ⁊ molles extāt:iuuenes hinc remiſſio ce ca.3.
res illis tēperatiores.vnde cū hi eque:vt pueri dige col'r circa m.
rant humida: perfectius vero dura:digeſtionis erūt
perfectioris:ad quā calor eos iuuat exacuitus ⁊ v t/
cūq; humiditas exiccata ſuperflua. Augmentatiua
vero que in pueris imperfecta magis oppoſituꝫ:vt
declarabitur:ipoꝛtat.C Rurſus ex caſibus.Jlli nāq;
ſunt tēpatiores:qui obtinent mediū iter duriciem ⁊
molliciē:aſperitatē ⁊ lenitatē:multitudinē ⁊ paucita
tē piloꝝ ⁊ colores q̄ſi extremos ac in qbus vl'r decor
ois in coequalitate totius corporis ⁊ oium organoꝝ
repit̄.h⁹ qdē ſunt iuuenes ⁊ nō pueri:cū ſint ſupflue
molles ⁊ lenes:in albū ēt colorē nimis tēdētes:min⁹
ēt decori ⁊ cōpoſiti aſpectu cū adhuc extēt iperfecti:
qđ ⁊ notāt ſupfluitates exñtes in eis plurime vt in ce
rebris que ipſoꝝ:cū dupliciter ſint humidi. vñ ſcōo
ꝯmēti pulſuū.Jn pueris plīme ſupfluitates exiſtūt:⁊
ppterea idigēt ſiſtole q̄ꝫ maxia:vrine ēt ipſoꝝ ſunt hi co.te.4.po
poſtaſi abūdātes:nō aūt q̄ iuuenū.Jn pueris.n. mul prīn.ipiū.
tū humoris colligit̄ crudi:corpus aūt mēſuratum vt
ſcribūt nullā aut puſillā hipoſtaſiꝫ hꝫ. Qđ fortaſſis
gs id impediet.d.in eis multū fore hypoſtaſis: pro/
pterea ꝙ vna vētris actio nō pōt ſufficienter ſeruire
nutritiue ſil'r ⁊ augmētatiue.criſiū pmo.ca.12.Sed id Poſt me
nō valet:q2 alimētū eoꝝ digerit̄ tādē in tertia digōne
cuius ſupfluū hypoſtaſis extat.Aut forte rñdebit di/
gōnes pcedētes corrigere non poſſe vltimā.d.ia.29.
S; ꝙ apli⁹ vrina iuuenū appropiquet vrine denotāti Abi.ſ.
tēpamētū ea q̄ pueroꝝ notū criſiū p.ca.12.⁊ ſcōa,pmi. doc.3.ca.9
qđ ēt iſtruūt alimēta ex iuuenib⁹ plātis ⁊ aialib⁹ ſū/
pra tpatius nutrimētū exhibētia:ac ēt extrinſecus al
terātia min⁹ in iuuenē q̄ꝫ in pueꝝ ipmētia. Cū autē
vnū pdictoꝝ vl' duo i pueris iuenirent̄ pfectiora: qđ
ipoſ'e p ſe fortaſſe:nō tñ deſtruit̄:veꝝ poti⁹ aſſerit̄ cō/
patio vt ꝙ iuuenes pueris aut qbuſcūq; alijs ſint tpa
tiores.ſola nāq; vniuoca cōpabilia extāt dīa ſeque/
ti.a.pdomināti tñ tpamētū iudicabit̄. Ex qb⁹ ꝯclud i
tur iuuenes quocunq; mō pueris tpatiores exiſtere.
C S; circa id dubitare accidit:q2 ſi iuuenū ē tpata:
tūc nō erit aliq̄ etas ca.⁊ ſicca:⁊ ita vna deficiet vni/
uerſaliū pmaꝝ cōbinationū:⁊ iō aliq iſtātiā voluerūt
dare in etate tēpata:vt vi Ga.iuuere ponere tēpatuꝫ
oi.Sed id nō valet vt videbit̄.66.illa eni ois quadru
plex elemētoꝝ ſeruāda eſt cōbinatio eq̄liter.C Sed
dōm ꝙ l; etas iuuētutis ſit tēpata equalitatis pōde
ris rōne:eſt tñ ca.⁊ ſicca reſpectu etatis puerilis ac
aliaꝝ calida:ceu cutis pōderi relata tēpata: cordi āt
frigida ⁊ humida.⁊ oſſi calida ⁊ humida.

Propter quartū vero ad primum dicē/dum ꝙ Ga.non inten/dit illic dicere ꝙ complexio puerorū ſit ea que iuue/

num tpatioꝛ:ceu plures pꝛaue ſubaudiūt:ibi nāqꝫ cō parās cōplōne tēpatā īter duas ꝓrietates ad ceteraſ diſtēpataꝝ ait. Erit eucrata hec talis ſm ſtat⁹tps nō nime ⁊ in tpe ſm declinationē vt illis cōgruū.nā optimā qdē craſim hꝫ corp⁹ ſꝫ pueroꝝ etatē. Dicit igr nō cōpando hꝰ optimā ad iuuenes:ſꝫ ad pueros cōplonū ineqlū:eo ꝙ in ea hñt tēperamentū qđ pueri debēt hic in cōplone tēperata ſemp q̄ i oīb⁹ etatib⁹ pmanet talis.in techni. Et ſubdit. Alie ꝟo oēs deteriores hac:nō qdē ea q̄ ſm ſtatus ⁊ tps declinatiōis ceu qdā mēdacit itelligūt:ſꝫ oēs alie.i.ieqles ꝑtacte ſūt hac ꝓ eterioꝛes:eqli.ſ.ꝯplone. ¶ Ad aliđ dōm ꝙ Gal.nō vult ꝙ ꝯplo pueroꝝ ſit optima ſimplr:ſꝫ re^a veris:cui ceteris tēpoꝝ ꝓpoꝛtionat̄ ampli⁹:eo ꝙ calidū ei⁹ ⁊ hūidū ē remiſſum:vt qđ veris:ita ꝙ ſit ſic ipm tpata.ſꝫ id nō arguit ꝯplonē tēpatā abſolute:qꝛ ſi ver dicat̄ tēpatū ad coꝛpa nr̄a:nō eſt tñ ſimplr tale alioꝝ tēpoꝝ re^a q̄ eo diſtēpatioꝛa exiſtēt hñtia qlitates magis quo ad nos excedētes ⁊ ex̄neas. Aut dix eā etatē optimā rōne actuū nāliū:de his.n.ſmo ibidē ⁊ nō aīaliū:qꝛ p ſilēm gubernat̄ vt coꝛp⁹ tēpatum ꝑ.7.6.de re.ſa.cū ei⁹ calm ſit remiſſum obtuſum hūido:iuuenis ꝟo calm ⁊ ſi tpati⁹:tñ exacuti⁹ extat:ita vt nō ſit totū id p ſilia ⁊ marie q̄ ad calm gubernare: niſi coꝛpis fuerit tpati.cū.n.calm vel frigidū:qꝛ efficatioꝛa ſufficiēter excedūt i coꝛpib⁹:tuti⁹ ē ipa vti regimine ꝑmutatiuo q̄ꝫ ꝯſeruatiuo.dīa.116. ¶ Ad aliud dōm ꝙ id foꝛe ſicci⁹ in iuuene eſt eē tēpati⁹:cū nō dicat ſiccitatē exceſſum:veꝝ hūiditatis diminutionē ſupflue:qđ integritas ⁊ pfectio mōſtrat actuū ſiccitate vigēte hꝰ.ꝑ.tertia.c.i. Veꝝ integritas ⁊ pfectio nr̄a pficiēdi opatiōes i qdā ꝯſiſtit ſiccitate q̄ iceſſanter ꝓcedit donec nos pimat. ¶ Ad aliud dōm ꝙ Ga.p hꝰ plurimos ſmōes nō ſatagit hīc ꝙ pueri ſint iuuenibus tpatioꝛes:ſꝫ ꝙ q̄titas hūidi ſpmatici ſm ſpōꝛuꝫ coꝛpa ampli⁹ ē i eis aggregata q̄ꝫ i iuuenib⁹:⁊ plus ſic pticipāt caloꝛe amplioꝛi q̄titatiue:⁊ iuuenes qlitatiue.vñ ſubdit ꝙ duplicib⁹ exn̄tib⁹ ſubſtātijs hac qdē delectabilē hñte caloꝛē:ea ꝟo anxiabilē:alterā q̄dē plurimā hñt iſantes:alterā āt iuueneſcētes:vt ad totam coꝛpis ꝓpoꝛtionē caloꝛ ēt ſuauis ⁊ grat⁹:⁊ tēpamētū ſube innati magis diſtat a certo tpamēto q̄ꝫ caloꝛ anxialis ⁊ moꝛdax.caloꝛ eni pueroꝝ nimis remittit hūido abūdāti i eis valde. ¶ Ad aliđ dōm:lꝫ ꝓpoꝛtionet̄ aeri:ipſe tñ nō eſt ꝓpinquus certo tēperamēto:neqꝫ aliqđ elntoꝝ p ſe:ſꝫ ꝯmixte quo plurimū participāt iuuenes. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nō pſit i plura q̄ tpati:qꝛ eniꝫ augmētatiuā hñt q̄ augent̄ amplius arguit̄ oppoſitū a ꝓpoſito. Jn hoc nāqꝫ oñdit̄ eē i via ad pfectionē ⁊ nōdū pfecti: velut iuuenes:q oēm adepti ſūt pfectionem ⁊ nullā adhuc amiſerūt. Neqꝫ vt viſum act⁹ crebꝛioꝛ ſi fuerit in pueris ſpmatiçationis pfectus extat ⁊ gignitiu⁹:ſicut q iuuenū. Silr ēt apparuit ꝙ digeſtio nō ſit quocūqꝫ calo:ſed eo ab humido excuſſo.vñ differentia.21. Si digeſtio tēpatam habuerit ſiccitatem talis qualis ſit nutrimētū hꝰ.melius enim iuuenes digerunt qꝛ entes medij plm ſūt alimētis hōgenei:q̄ꝫ pueri tāqꝫ extremi.

Differentia. xxvij.

Q puer ſit iuuene

calidioꝛ oñdit:qꝛ qđ eſt ſubſtantia ⁊ nā calidū magis eſt tale illo qđ qualitate:cuꝫ qualitatis eē depēdeat a ſubſtantia.puer autē ſuba ſeu natura calid⁹: iuuenis ꝟo qualitate. ¶ Jſaac in vrinis.⁊ febꝛiuꝫ.5. Ampli⁹.ille calidioꝛ eſt q ꝓpiquioꝛ extat ꝑncipio caliditatis ac ſōti:cū vnūqđqꝫ debilitetur p diſtare ab eius ꝑn°. Ar.de mūdo.hic aūt ē puer:cū nōdū intercefferit tps lōgū in q̄ ſuit ſpma:ſanguis ⁊ ſpūs vapoꝛis:q multū ſunt calidi:ſed iuuenis eſt ab his elōgatus.cōplonū.2.⁊ ꝑ ꝑma. ¶ Jtidem.quod magis cōfoꝛtat digōnē debilē:cum ea potiſſime pficiat̄ calo.⁊ qđ in plures pōt actiōes nāe:cui ve pabulū calidi ē plus ⁊ apti⁹:⁊ qđ ſanguinoſi⁹ ac rubicūdi⁹ extat calidius:cū hec oīa calido pficiant̄ ſufficiēti.talis qdē eſt puer ⁊ nō iuuenis.nā.5.ſimpliciuꝫ ⁊.7.curatiue: cū.13.tertij pꝛecipit̄ pueꝝ ſane ꝯplonis ꝓpiquū pollutioni:vētri frido ſeu debili ⁊ non iuuenē applicari pl⁹ēt iuuene ac ſepi⁹ cōedit ſui coꝛpis molis relone ipſiuſqꝫ comeſtio:qñ bona eſt digeſtio:nutritioni ſupereſt ac augmēto. Nā ēt ipſiuꝫ exiſtit aerea ſanguinea cū aquoſitate puſilla que calidi reddit̄ pabuluꝫ idonea.hꝰ aūt cuncta calido cauſant̄ amplioꝛi.in iuuene vero ſecus oīa. ¶ Jtidem.ois vtus coꝛpoꝛea ē finita.ꝑ ꝑma.⁊ aīalium.12. A.caliditas autē hoꝝ eſt hꝰ. Qđ āt tale oꝫ tādē deficere:cū repatiat̄ ab obto cōtinue:ſꝫ in iuuene finit̄ ⁊ repatit̄ q̄ꝫmarie ei⁹ qđ in pueritia reſpectū: cū extinctioni ⁊ moꝛti eo amplius appꝛopinqt.itaqꝫ calidioꝛ puer extat iuueneſcēti.

Jn cōtrariū

qꝛ ille calidioꝛ q participat elm toꝝ calidiſſimo:vt igne:cuꝫ ſit radix ⁊ ꝑn^m oē foꝛmalis caliditatis. ipſa nāqꝫ in eo extat in ſūmo.dīa.15.ita vt oīa cala reducāt̄ i ipꝫ.2. meta.hꝰ qdē ē iuuenis:nō aūt puer cū h̄ ſiliet̄ ab eo: ille ꝟo ab aere. ¶ Rurſus:Dic calioꝛ ē c⁹ ꝯtact⁹ magis ipmit i ſenſū ⁊ capilli ſūt ples:lōgioꝛes:groſſioꝛes ⁊ rugoſioꝛes:ipſiuſqꝫ egritudies ⁊ vomit⁹ colici cū h̄ oia fiāt calo.talis qdē ē iuuenis ⁊ nō puer ceu ſenſus oñdit eē. Jgit̄ calidioꝛ extat iuuenis puero.

Pꝛopter pꝛimum

ꝟo ſciendum ꝙ qd ſit puer ⁊ iuuenis: dīa oñſum pꝛioꝛi. Calidū quoqꝫ ſm Ga.duplr accipitur ⁊ ꝓ ſubto ſeu coꝛpe calido ⁊ ꝓ qlitate. Jmpꝛopꝛie tñ aphoꝛiſ.i.cū cōcretum impoꝛtet aggregatuꝫ ex ſubo ⁊ accñte:denotās ꝑ accñs ⁊ ꝯñr ſubm.commētatoꝛ.5.meta. qđ eꝫ cenſuiſſe impingit Auicēne. Eſt ⁊ calidū qđdā actu aliud ꝑtāte.de ꝑoꝛi aūt ſmo. Calidius āt de ptib⁹ ꝟo.ſexies dr̄:vne qdē a q̄ magl calefit appꝛopinquatiōe ꝯtactū.vñ. A.eo ꝙ caleſcit tactū vt ignis.aliter qđ magis in ſenſu impꝛimit i tāgēdo. Et. A.qñ fuerit in terra receptū calefacit:circa qđ pōt mēdaciū ꝯcidere.pp nāqꝫ habitū ſenſibilitatē multe tangens adeo in ipſaꝫ valet impꝛimere: vt doloꝛis extet cā. Alio mō qđ magis liquefacit ⁊ adurit liquefactibile ac vſtibile. Altero ſi vnū pluris molis ⁊ alterū minoꝛis:quod nāqꝫ pluris calidi⁹ minoꝛi. Adhuc calidius dicitur quod non cito ſed tarde infrigidatur. Nonnullo ēt modo quod velocius calefactiuum tarde calefactiuo calidius ſm mām dicitur: ceu id ſimile pꝛope illud quidem:contrarium lōge. pꝛimo ſiquidem modo:tertio ⁊ quinto ignis eſt calidioꝛ aqua feruenti:in alijs autem econtrario.

Pꝛopter ſecundum

ꝟo ſciēdū ꝙ aliq cum motiuis ꝓnūciauerunt pueros calidioꝛes. Alteri ꝟo ſilr iuuenes.2°ꝯplonū.aphoꝛi.ꝑma theoꝛice ⁊ ꝑmi ꝑma.qm pueri ſūt ꝓducti ex ſpermate ⁊ ſanguine valde calidis ⁊ aggregatis:ipſiſqꝫ ꝓpinquioꝛes extant iuuenibus plm. Sunt ⁊ pueroꝛum coꝛpoꝛa rubicundioꝛa his q̄ iuuenū ſanguine ſyncero multū ⁊ calidiſſimo pticipātia. ¶ Rurſus. Jn pueris ē augmētū appetitus ſiue yſtimbꝛe grādis ſuoꝝ coꝛpoꝝ relatione cuꝫ digōne laudabili. Cū igit̄ hꝰ omnia calidum arguāt ⁊ perficiantur eo:iuuenibus pueri extāt calidioꝛes.

Margin notes:
Li° ꝑ.tra.1° c.cō.6.
Circa mediū
Ar 4
Parti.5.ru. de coloꝛe vrinē ante med. Ca.9.añ me.
Ca.1.añ me. Doctri.3.c.3. circa mediū.
Diſt.1.c.1.iuxta finem. ca.7.in fine Tra.ꝑ.c.3. in fine.
Do.3.c.3. poſt medi. Ca.3.p° me.
Colli. 1.c.4.
Elntoꝛuꝫ p° poſt ïnc ⁊ 1° de ſimp.odit. 3° ca. p° poſt me.⁊ li.3. di. 2.c.2.p° med. ⁊ ꝑ.de cōple. ca.5.in medi. cō.14.añ me. 2° aīalui c.6° in pꝛincipio
Ca.1.añ me. Cō.apho.14. Ca.21. Doc.3.c.3. poſt pꝛinci.

Qui ꝟo iuuenes pueris ponūt calidiores mouetᷣ ex eo ꝙ ſan. amplior ē in eis ꝙ̄ i pueris: ⁊ hi ſanguinē mittūt ex narib⁹ nō raro: ⁊ ꝙ rubea in eis abundat chol'a. vñ egritudines eoꝝ ex hac ⁊ vomit⁹ multipli cantᷣ. hec āt calior ē ſanguine: cū ſit res corpis calior.
Doc. 2. ca. 2°. de diſtēpantia ineq̄li. Senſus ēt ⁊ intell's iuuenibus in vltimo adſūt pfectiores: cū iuuenis aial pfectū ſit: puer aūt ipfectū. vñ rōnabile ſit iuuenib⁹ dñari efficaciſſimū ⁊ pncipaliſſimū el'toꝝ: vt ignis. Pueroꝝ ꝟo act⁹ ab his q hoꝝ manifeſte deficiūt: cū neqant incedē: currere ⁊ portarᷣ: neqꝫ vl'r vllū actū illis ſil'r p ficere: ſūt ēt ſonolēti: qd̄ friditatē notat ⁊ hūiditatē: iuuenes āt mīme. Sūt itaqꝫ pueris caliores. Noſce ꝙ̄ ꝙ heresis ſc'da tā ꝙ̄ acerbior pmā pūgebat i duobus: vt in eo ꝙ ponebat illa augmētū a calido fieri h̄ ingens ipm fieri magis pp hūiditatē ꝙ̄ calitatꝫ robore. ⁊ digone nō ſolū abūdare pueros: ſꝫ multū a iuuenib⁹ deficē. Impugnat ēt ipſaꝫ in eo ꝙ dicebat appetitū: ſeu yſtimbre bonū fore in pueris: qm̄ ait nō abūdātia caliditatis appetūt aialia: imo infrigidatis ap petitiuis aialis pticulis. ſtōchus nāqꝫ fridus bon⁹ ē
Trac. de veit tre. l. c. 4. appetere: malus aūt digerere. techuis. 2. qd̄ rel'one dꝫ intelligi: ⁊ q cib⁹ pueroꝝ nō ſolū in nutrimētū: ſꝫ in aug^m ꝯuertitur: vult eos cibis indigere ꝙ̄multis.
ḃᵃ p̄. doc. 3. c. 3 poſt medium Coll^r. l. c. 53. ¶ Cōtra quā eqdē i defenſiōeꝫ porís iſurgit. A. aiēs ſmonē ei⁹ falſari: qm̄ hūiditas ē augmēti mā ⁊ non efficiēs. mā ꝟo etſi ſm ꝙ mā ſit qd paſſiuū. 2° de ge. ⁊ cor. pō nāqꝫ mā paſſiua exiſtit: p ſe tñ nō patiᷣ: neqꝫ p ſe cāᷣ: imo apꝫ opationē ꝟtutꝫ i ea agētis: vt aie vel
Tex. cō. 30. nāe cū iſtro debito: vt calore. vñ. 12. meta. Mā nō ſeipſam mouebit: ſꝫ tectonica: neqꝫ inſtra: neqꝫ terra: ſꝫ ſeia ⁊ germina. ¶ Rurſus. falſa eſt dictio ſecte ſcd̄e i pmā: q bon⁹ appetitus vel yſtimbre nūꝙ̄ frigore pficiᷣ: cū qnꝙ̄ illic interueniāt ordinati mot⁹. dña. 53. ſꝫ poti⁹ appetit⁹ ꝯſurgit hic dict⁹ canin⁹: qd̄ oñdiᷣ: q ide cāᷣ i eis cibo digeſto: non ſolū nutrimētū: veꝝ ⁊ aug^m. nō. n. nauſeā icurrūt: faſtidiū vl' vomitū: niſi pp eoꝝ regimē prauū ⁊ iordiatū qnꝙ̄: q nullā ex re
Cō. 36. i pnc. 2° ꝯplenum. c. 2° in medio bus itēdūt niſi comeſtiōeꝫ. Cōmē. pnoſticoꝝ. 3. Porro Ga. duab⁹ his ſupueniēs hereſib⁹. qddā ēt cōitatꝫ adiūgēs caloris vtriſqꝫ ꝯdixit i pte: ingens bas rōcinari ſup res pmas ex poſteris valde ac ſcōis: cū n̄ ſit rōabile oio ex poſteriorib⁹ fidē facē porib⁹. nā iueſtigatio recta dꝫ a ſuba rei ſola ſubte ⁊ nō ab ei⁹ aduētitijs ſuſcipit. Et ppea tā ꝙ̄ vilipēdēs is pdictoꝝ alter catiōes ſubdidit pmit⁹ canonē h̄ cōpationis obſuādū: vt qñ aliꝙ̄ ꝯpanᷣ adiuicē i oib⁹ vtriqꝫ dꝫ eq̄litas ois ⁊ ſiltudo pſupponi: niſi in eis q̄ cōpanᷣ ſolis. vñ
Phl'ᵗᵉ. 25. pbl'. 5. Uia ignota vᷣ lōgior: ⁊ ſi alia ſil'r hñtes adipiſcamur. ſola. n. vniuoca ſūt cōparabilia: q̄re opus ſit hic cholicū pueꝝ iuueni cholico ⁊ ſic in alijs naturis aut idē ſibi cōpari: macrū gracili: carnoſū carnoſo: laborioſum laborioſo: deſidē ocioſo: ieiunū ieiuno: ac ebriū ebrio: ⁊ nō eꝫ. Et vl'r dꝫ eq̄litatē ⁊ ſiltudinē oium nāliū ac pternāliū iteruenire: ⁊ eūdē ad ſeipꝫ tpe
2° ꝯplenum. c. 2° poſt mediū altero cōpando. Deiceps ꝙ̄ obuiās pſatꝫ: ait ſe multa corpa diligēter tetigiſſe: nō iſantiū ſolū aut puerorū veꝝ adoleſcētiū ⁊ iuuenū: ac eoſdē etate diuerſificatos: neutroſqꝫ iueniſſe vaces: neqꝫ affirmātes pueros caliores: neqꝫ iuuenes: cū eoꝝ neutꝝ altero calidiorē inueniri ſimpl'r aut fridiorē: ſꝫ q̄litate ſola q̄dā dñtes ipſoꝝ calitates. nāqꝫ pueroꝝ multa ē mulcebris: familiaris: euaporabilior ⁊ grata tāgēti: q̄ ꝟo iuuenū pauca anxiabilis: fumoſior tactui ⁊ idelectabilis: qd̄ ⁊ poteris experiri aſſueſactiōe diligēti pl'a corpa tāgēdi ⁊ diuerſa. ¶ Opꝫ nāqꝫ a māifeſtiorib⁹ icipe. Balnei. n. aer qnꝙ̄ ē adeo calidū: vt nullus eū

ferre poſſit: ſꝫ ꝯburi vᷣ. ⁊ aliqñ ita frid⁹: vt ⁊ ſudorē neqat iſerre. iterdū ꝟo medi⁹ ⁊ eucrat⁹. Et ſil'r hanc diſpōnē trinā ē i aq̄ repire: ſiue balnei aut corpis cuiuſdā alteri⁹. His tal'r q̄dē entibus inq̄s qnꝙ̄ aerē ⁊ aquā ꝯmēſurato calorē: iterdū ꝟo fridiorē ꝯpans medio: nō tñ aq̄ eucrata ⁊ aer ſūt tactui ꝯſil'es penit⁹: qm̄ i vno ēt vt aere tact⁹ pt diuſa pcipe: cū qnꝙ̄ ſit q̄ſi nebuloſus ⁊ vaporoſus: iterdū lucernoſus: fumoſus. nōnūꝙ̄ ꝟo pur⁹ certiſſime: ⁊ id vtꝙ̄ pt i aq̄ cōtingē. vñ i multꝫ ⁊ diūſis ſubſtātijs eq̄litas ſit calitatꝫ idiſtictos ⁊ idiſcretos decipiēs apte ſꝫ nō itelligētes ac expientes aſſidue: vt dixi. cū lapis q̄dē iterdū poſ ſit calitatē ſuſcipe ſil'em aq̄: ſicc⁹ tñ eſt: hūida ꝟo aq̄.
Per h̄ ꝙ̄ exēpla vult hr̄e ꝙ cū ſiat mot⁹ p me^m ex extremis i extremū: taliū erit iuuenes dare medios inter pueros ⁊ ſenes: cū poſſint pꝫ. A. ſeipſos ſuſtētare. i. radicalē calitatē cuſtodire. nō aūt augmētare: q̄ꝝ vtrūqꝫ pñt pueri: neutrū āt ſenes. ſūt igiᷣ pueri ⁊ iuuenes i me°. ⁊ i. 4. el'to: ſeu radice calidi ſil'es vel eq̄les. Id ēt aphori. pᵃ declaᷣ p liq̄res ſimplicē ⁊ ꝯpoſitū ⁊ eq̄l'r ⁊ ieq̄l'r i pelulb⁹ eq̄lib⁹. Et mirādū nō paꝝ q̄re Ga. tā ſubtilis itell's ēt difficilia p ſēſū potuit cōphēdē puta ꝙ calor i iuuene ⁊ puero foret eq̄lis. q. ſm 4^m el'tum ignē. vꝫ. In puero ꝟo plus dñareᷣ ſuba 4ᵃ aerea cū aq̄ſitate q̄dā. In iuuene aūt magis ignea qd̄ in aphoriſmis ex calitate oñdit in ſubis ipreſſa diuerſis: q̄ꝝ vnū ſube pportionaᷣ pueroꝝ: reliquū aūt iuuenū: vt aq̄: ol'ꝫ: es ferrū ⁊ hꝫ. ¶ Dōꝫ ꝙ Ga. fuit tactus pfectiſſimi: qd̄ ei⁹ indicat rō ⁊ fidelis emperia. nā ex tact⁹ diſpōne q̄s igenioſus iudicaᷣ aut oppoſitus. 2° de aia qd̄ ēt notat ſiſtolis i pulſu poſt multā iqſitionē ab ipo pceptio: de q̄ cū q̄dā miraᷣ. A. 2° p aſſertione determinatiua pulſus: veꝝ poſtea apte fuerūt ⁊c̄. Haliabbas ꝟo fidelior Ga. iterpres iq̄t calorē eq̄lē fore i pueris ⁊ iuuenib⁹ q̄ttitate diuerſū āt q̄litate: vt ēt iductū p Ga. calor tñ pueroꝝ vaporoſus eſt mollis ⁊ iocūd⁹ tactui: q ꝟo iuuenū eꝫ. Cui⁹ Ga. dedit exēplū de aere balnei ⁊ aq̄ cal'a: vt ſint ambo i caloris: vltio q̄ tacta calore iueniēᷣ i q̄ttitate eq̄lia exutētia. ſꝫ balnei aerei calorē comitaᷣ acumē ⁊ pūctio: nō aūt cal'aꝫ aq̄ꝫ: veꝝ poti⁹ lenitas. vñ nō pt aq̄ cal'a dici aere calior balnei: nec eꝫ: cū vterqꝫ ſit eq̄l'r calidus. Sic nāqꝫ ſe hꝫ calor pueri ⁊ iuuenis. h̄. n. pportionaᷣ cal'o aeris balnei: q ꝟo pueri aq̄: vtriqꝫ tñ i q̄ttitate ꝯueniūt caloris. A. ꝟo eximi⁹ dilucidator explicās Ga. pōnē ait. Calitas pueri eq̄lis ē i radice ⁊ iuuenis. ſꝫ calitas pueri ē maioris q̄ttitatꝫ ⁊ minoris q̄litatꝫ. ſ. acuitatꝫ: q̄ aūt iuuenis eꝫ. cui⁹ declaratio ē vt opineᷣ vna ſola calitas i mēſura i corp⁹ cal'm ſubtile vnū i q̄ttitate ⁊ q̄litate ſolū penetraſſe i ſu bam humidā multā ceu aquā ⁊ alias in ſiccā paucā vt lapidē: q̄ poſito calitas aq̄ iueniēᷣ maioris q̄ttitatis ⁊ minoris q̄litatis. lapis ꝟo eꝫ. Radix tñ calitatꝫ ſp pmanet eadē. qd̄ mōſtraᷣ: q pueri fuerīt gñati ex ſemib⁹ multū calidis: qb⁹ nōdū aduenit res q̄ ipa extiguat cū puer ꝯtiue creſcēdo pcedat. Sꝫ l'ꝫ iuuenib⁹ nihil occurrat qd̄ eoꝝ calorē augmētet inatū: tñ adhuc ipſuꝫ extiguēs nō occurrit niſi ꝙ calor i iuuenib⁹ ꝯſeruaᷣ hūiditate minoris q̄ttitatꝫ ⁊ q̄litatꝫ: mulcebris. ſ. ⁊ ſuauis donec ad declinationeꝫ pueniat: nec tñ taꝫ grādis diminutio adhuc hūiditatis exiſtit q̄ caliditatē retinere nō valeat. neqꝫ ē niſi ꝙ augmētū pficere nō pōt. pus aūt tāta erat ꝙ calorē poterat ꝯſuare ac augmētū pſtare: tādē ꝟo ad tm̄ deueiet vt neutrū valeat efficere ceu in ſenectute. cū ergo fiat tranſitus d̄ extremo per medium in extremum: in eo alterū cōcidet extremorūꝫ vel calorem ꝯſeruare ac non poſſe in

Right margin notes: pᵃ p̄ᵃ doc. 3 3° ante me[dium] — Cō. 14. aph[or.] circa pncipi[um] — Tex. cō. 94. Doc. 3. tii. ca. p. circa f[inem] ⁊ circa fin[em] pᵒ theo. c. poſt pncip[ium] — A — pᵃ p̄ᵃ doc. 3 3° ante me[dium]

augmētū addere aut ecōuerſo:qḋ ē impoſſe.augmē/tū.n.ſp pſupponit nutrimētū cū poſterioꝛa in eēntia liter oꝛdiatꝗ nō pñt a pꝛoꝛib⁹ ſeparī:ſ3 ecōtra. Itaqꝫ po terit caloꝛē cuſtodire:q iuuētutis ē etas. Et ſcito ꝙ id qḋ. A. radicē appellat caloꝛis. Haliabbas ꝛ fere. Ga. q̄titatē ipſi⁹ el'ntū 4^m:puta ignē. Et qḋ diuidit in q̄titatē calitatis ꝛ q̄litatē.i.acuitatē hi'i q̄litatem mulcebꝛē ꝛ acutā. Hec ē igit de ħ medicoꝝ illuſtrius rō abbꝛeuiata. ℭ S3 circa pdicta dupl'r euenit dubi tare. dictū nāqꝫ eſt calidū ſumi ꝓ calido coꝛpe ꝛ cali ditate:qḋ vī ꝯ cano.cōpationis foꝛe aſſignatū:eo ꝙ ſola vniuoca dcā ſūt cōpabilia. q aūt ſūt diuerſoꝝ ge neꝝ nō vñr hꝫ:vt coꝛp⁹ ꝛ q̄litas. ℭ Dōm ꝙ hec ſūt vniuoca vniuſcꝫ ſpēi inq̄tū calida. nā ita oia alba ſt in ſpē indr̄ia. topi.4. ℭ Ampli⁹ dubitaꝛ. q̄uo enim poſſis ē eq̄litas ſeu menſura radicis:ſiue q̄rti el'nti in puero ꝛ iuuene:cū nūc ſit bꝛeue tps q̄ in coꝛp⁹ pene/trauit pueri:iuuenis aūt q̄3 lōgū:foꝛe nāqꝫ pmutanꝛ tādē ſm ſuboꝝ varietatē:cū coꝛpus quotidie ſp a p' gn̄atiōe reddaꝛ ſicci⁹. dr̄ia pꝛoꝛi. ꝛ iō colli3.2.c.i.ipoſſe ſit inuenire duo coꝛpa q̄ ſint cōia in caloꝛe:cū vnū ſit altero ſicci⁹ ſic opinaꝛ Ga. in puero ꝛ iuuene. ℭ Di/cēdū ꝙ Ga.ꝛ.A. nō intēdūt dicē ꝙ ſit eq̄litas oīſaria q̄rti el'nti:ſeu radicis i puero ꝛ iuuene:ſ3 poti⁹ lata. cōueniūt eni p ampli⁹ ſibi adinuicē in caloꝛe:q̄3 cū ſe nib⁹ ꝛ decrepitis. vel ēt q̄3 hi iter ſe q̄cūqꝫ mō:cū ābo ſint q̄ ad eq̄litatē ſeu eq̄l'r calidi. illi v̄o infridari icipi entes:qḋ inuit Ga. aphoꝛiſ. pma iquiēs. Ac ſi 4^m el'n tū ignē parē ponam⁹ i ambob⁹ coꝛpib⁹.ſ.iuuenis ꝛ pueri:vt ſil'r ea dicam⁹ eē calida. eteni acſi.i.q̄ſi.ꝛ vt ſil'r ſcribēs:ꝛ nō:ꝛ ſili:latitudis ſilitudinē denotant. vñ ꝑ expſſius de re.ſa. Semp a pma gn̄atiōe oē aial quotidie ſit ſicci⁹:nō tñ calidi⁹ aut fridi⁹. ſil'r i oi eta te:ſ3 q̄cūqꝫ vtiqꝫ optie ꝯpōnis coꝛpoꝝ ꝯſiſſs q̄dāmō i his vſqꝫ in ſtatū caliditas pmanet q̄cunqꝫ:ꝛ hūidioꝛ optime augeꝛ:taliū deinceps caliditas nō erit calidi tas eadē certi v'l ſilis pueri ꝛ iuuenis:veꝝ late magl q̄re ꝑ 2ª ꝛ nos iā declarauim⁹ ꝙ caloꝛ in pueris ꝛ in iuuenib⁹ fere ē ſilis:mōqꝫ ſili ponit. A. idē efficiens ſan.ꝛ melie. dr̄ia. 32. Per ħ igit qd dōm appet ad p̄/mum.ꝛ ꝙ Auer.gratis Ga.crimen impingit:cū nō loquētē.ſ.Gal. ſm veritatem habeat redarguere:ſ3 ſuam potius diſpoſitionem. aphoꝛiſ. pꝛima. Moder ni autē in hoc queſito cū pꝛolixitate diſtant:quos bꝛeuitatis gratia ꝛ iuuamenti omitto pauci.

Propter tertium v̄o ſciēdū: ꝑmit⁹ qd caloꝛis multiplicitas tāgaꝛ. Et deide v̄itas eliciaꝛ ide. ℭ Pꝛopꝛ hꝫ ꝑ^m ſci endū ꝙ calidū ē duplex:celeſte.v3.ꝛ el'tare. dr̄ia. 48. ꝛ.3. q̄ſi.n. iſta cōdecēt i adiuicē cōcurrūt ꝯſtituiꝛ gn̄a tū:ita vt radicē caloꝛis ſeu quartum el'tū cal'3 audio ꝯpoſitū ex caloꝛ celeſti ꝛ el'tari i hūido radicali fulci to. qḋ q̄dē diuerſificaꝛ rōne ſubi ſm ꝙ fuerit hūidu3 hui⁹ ampli⁹ vel min⁹ ꝯcretū:ꝛ ide obtuſi⁹ vt i puero: aut acuti⁹:ſic in iuuene:ꝛ ħ calidū ꝛ hūidū pñt dici v̄e inata i pncipijs gn̄ationis ꝯplātata. Eſt ꝛ aliḋ ca lidū fluēs ſiue currēs:ꝛ hūidū q v̄tute digōnū ꝛ ma xime coꝛdis ex alimētꝗ cāuꝛ. dr̄ijs ꝑtactis. q q̄dē i iu uene q̄titate:ac ēt q̄litate ſūt āplioꝛa ꝛ itēſioꝛa. cū va ſa ſint maioꝛa ipſi⁹ ꝛ feruentioꝛa. Pꝛopꝛ hꝫ ſiqdē 2^m dōm ꝙ iuuenes calidioꝛes ſūt pueris. caloꝛe ēt ꝑ:l3 enim radix caloꝛis ꝛ pcipue pp calidū celeſte vtcūqꝫ magis vigeat i pueris q̄3 iuuenib⁹. cū abūdātioꝛē ꝛ amenioꝛē hēat mām. ipa.n. eadē pmanēs ſpē magis ꝛ min⁹ pt ſuſcipe. i iuuenib⁹ aūt exacuitio ei⁹ cū ſuffi ciēti adhuc hūido radicali. ſiccitatē ipam ꝯtermiat limātē:pcipue cū ponaꝛ reſtaurari. dr̄ia. 112. vehemē ter excellit caloꝛ] puerilis obtuſionē:vt ēt pl⁹ ſupent cal'm radicis pueroꝝ q̄3 ipa iuuenū caloꝛē:ita vt iu/uenes ēt poꝛi caloꝛe pcaleſcāt pueris. Iuuaꝛ q̄3 iuue neſcētiū caloꝛ cal'o fluētib⁹ ꝛ hūido:qb⁹ hos certu3 pueros ſupare. ꝛ ſi Ga. cū alijs cal'a ꝛ hu. ampli⁹ tā/gāt p'. Qḋ bꝛeuiter pt firmari p rōnē pcedētis q̄ſiti ꝑ' ſupta a ſubal'r iberētib⁹ effectib⁹ ꝛ calib⁹ in mo/dicū trāſmutatꝗ:l3 nāqꝫ p eēntial'r iberētia. Ga. ꝯpꝛe hēdit equū caloꝛē radicis:ſiue q̄rti el'nti i pueris ꝛ iu uenib⁹:nō tñ certe oīo:ſ3 cū aliq̄ vt expoſitū ē latitu dine. ℭ Ampli⁹. illa ſūt calioꝛa i qb⁹ cal'm iā mām ſuā ſupare icipit:ipaqꝫ extat adhuc ſufficiēs id vigo roſe ſuſtētare. ħ aūt in iuuenib⁹ repiꝛ:nō aūt i puer]. vñ in dietis pticularib⁹. Caloꝛ pueroꝝ nālis l3 ſuba liter ſit foꝛtis:nōdū tñ eſt i pfectiōe pp abūdātiā hūi/ditatꝗ eoꝝ:cū iuuenib⁹ q̄dē oia:vt oñſū ꝑus:pfectioꝛi adſint mō:nō āt i pueris:q2 ab iſantia vſqꝫ ad iuuētu tē hūiditate abūdāt ſupflua:neqꝫ in ſenib⁹:qm̄ vt ta ctū:caloꝛ in eis radicē cuſtodire non valet:qḋ decla rāt lignoꝝ ignitiōes pcipue. Eti. Qui mēbꝛo calioꝛi ꝓpoꝛtionāꝛ calidioꝛes extāt his q min⁹ cal'o. hꝫ v̄o ſunt iuuenes. pꝛopoꝛtionanꝛ.n. coꝛdi ceteris calidio ri ptib⁹:qḋ eoꝝ oſtendunt virilitas:audacia ꝛ perſe uerātia. pueri autem epati ſimilanꝛ:qḋ ſignificat ꝙ eſt amplioꝛ ſanguis in ipſis q̄3 in iuuenibus gn̄atio. aphoꝛi.3. Itaqꝫ iuuenes pueris erūt calidioꝛes.

Propter quartum v̄o dō3 ad ꝑmū ꝙ Iſaac p cal'm ſbe v'r nāe audiuit q̄titatiuū ſiue ml'cebꝛe:cū tale dicat dpē dētiā ad ſuba3 vt oñſū:n āt ꝙ ip3 extetꝗ ſba. calitas v̄o vigoꝛata i iuuēib⁹ hāc depēdētiā ñ ipoꝛtat cū rē ſuā dicat ampli⁹ i abſtracto. ℭ Ad aliḋ dō3 ꝙ ille ſmo itelligēd⁹ ē i gradib⁹ entiū vniūſi:nō aūt i ente q̄l3 p ticulari. Nō.n. illicitū ē v̄tutes fieri foꝛtioꝛes ꝛ vali dioꝛes circa ſua pn̄ª eo ꝙ foꝛtiunꝛ mās p q̄s fiūt hꝫ: vñ coꝛdaꝛ extremitatū maioꝛ ē pō ad ꝯhendū q̄3 pō ſuoꝝ pncipioꝝ q̄ ſūt v̄ſus ptē neruoꝝ. A.5.ḋ aia. Cū eni actio fiat i tpe ñ mox ad pñtiā agētꝗ foꝛtificaꝛ ipa: qḋ lignoꝝ oñdit icēſio. ℭ Ad aliḋ dōm ꝙ digō ñ ſo/lū pficiꝛ cal'o ſ3 ꝛ hūido qḋ vtcūqꝫ hēat cal'm. iuue/nes āt ab ħ ampli⁹ ſepanꝛ puer]:neqꝫ puer i pl'es pt act⁹ nāe q̄3 iuuenis vigoꝛe:cū pueri aug^m ipfectiōem ipoꝛtet ampli⁹ pfectiōe:dr̄ia pꝛoꝛi.n3 ēt i v̄tutib⁹ nāli bus qbuſcūqꝫ ſupant pueri iuuenes:cū careāt gn̄ati ua fere. Nutritiuā ēt eis iuuenes hñt eq̄lē aut foꝛtio rē:eo ꝙ digeſtiua ē hꝫ. dr̄ia pꝛoꝛi. i alijs āt v̄tutib⁹ oñ ſum ē ꝑus ſatꝗ iuuenib⁹ deficē māifeſte:n3 mā cali ae rea ipos foꝛtificat tm̄:vt terreitati pmixta:l3 cal'o ſit ſua i idōea vt diuti⁹ pmāſiuo. Sāguis q̄3 eoꝝ aq̄ſus magis rubedo ēt pueroꝝ ꝛ ꝓpe iſātiū itēſioꝛ p accn̄s exiſtit:vt pp raritatē poꝛoꝝ quā ſuſcipit a mr̄icis ca lido cū cutꝗ ſbtilitate:qḋ fec⁹ ꝯtigit ꝛ ꝓpe q̄ñ iuuene ſcit:ꝛ q2 hūoꝛ augmētaꝛ vt col'a:q l3 ſit ſāguie calioꝛ nō tñ coloꝛatioꝛ:cū ſanguis ſuo coloꝛe col'a3 tigat p/ampli⁹. ℭ Ad aliḋ dō3 ꝙ ñ o3 vt appuit ꝙ aliq̄d diu ti⁹ duratuꝝ itēſi⁹ exiſtat:imo poti⁹ euenit oppo^m:cū vigoꝛ diſpōnē ſubi reqrat determinatā. Argumenta v̄o ptis alteri⁹ cōcedo calitatē tāgētia nāe coacutam ac ēt currētē:cū hec ſubſeq̄ꝛ a pꝛoꝛi. Hec igiꝛ ſit v̄itas iſtius q̄ſiti bꝛeuis ex dr̄ia pꝛoꝛi.ꝛ.112. nō modicū elici ta inutili omiſſa circa id modernoꝝ garrulitate.

ℭ Differentia. xxviij.

Q(ui) **maſculus omnis** nō ſit fe mella q̄ libet calidioꝛ ꝛ ſiccioꝛ oſtenditur:quo/niam magnitudo coꝛpis:foꝛtitudo ꝛ vi goꝛ a calitate cāuꝛ ꝛ ſiccitate:cū ſint alſutris q̄litati/

Margin notes (left): In. d° in pnc. — c. 12. v̄sus fi. — In medio — Cō. apho. 14. versus finem — circa pncipiū — Doc. 3. fē. p. a. 7. v̄sus finē p. p. doc. 4 c. 1°. post mediū — Collit co. 15. in medio.

Margin notes (right): Parti° 5°. in bri° dvio post pnc. — Co. apho. 28. in fine. — Ca. vlti° post medium

bus efficatiores. hꝰ aũt reperiť in enthomoꝝ, piſciũ
puoꝝ: ouificatiũ: q̃drupedũ ⁊ auiũ rapaciũ femellis.
Cap. 16. de ge. aialiũ. p. ac vͦſa ⁊ pdalis vigoroſiores pdalo ⁊
Sec. pticula ẽ ſin. Proble. 57. vrſo denotãť. hiſtoriaꝝ eorũdẽ. ¶ Adhuc. hõ ẽ cali
diſſimũ aialiũ. 10. pbľ. qð aũt p ſupabũdãtiã dr̃ vni
Ca. 15. ſoli cõuenit. topi. 5. ſic enĩ i auibꝰ gãpſonicis maſcu/
li fridi reddũť ⁊ ſicci: pp ꝯiunctionẽ calitatis ⁊ ſicci.
ſpẽi cũ calitate ſexꝰ ⁊ ſiccitate maſculini. in eo nãq̃
ob h̃ cãſ aduſtio. in feminino ṽo ꝯtẽpamẽtũ ꝯſurgit
ex ipſiꝰ nã frã ⁊ huꝰ ſpẽi calidũ ⁊ ſic. remittẽte. Mul
tũ igiť amplius in ſpẽ hoĩs mari aduſtio ꝯtinget: vt
in frigidũ ꝯuertať ⁊ ſiccũ: ⁊ tãdẽ in humidũ accñtali
ter. Rurſus. Si oĩs maſculꝰ eẽt calidior ⁊ ſiccior fe/
Tex. cõ. 25. mella q̃lʒ: iã maſculinũ ⁊ femininũ dñe videreť aia/
Cap. 4. in pn. lis eẽntialr̃ ꝯcomitãtes: qð negatũ. 10. meta. illiuſq̃
Do. 5. c. ſingu. 5. A. ⁊. p. pꝰ. Eti. Colicus calidior eſt flaticõ: ſʒ mulie
circa medium rũ q̃dã eſt colica: viroꝝ ṽo q̃s flaticus. Palin. Pul/
ſus manifeſte maior ⁊ fortior arguit inteñorẽ calorẽ
talis aũt q̃nq̃ reptus ẽ in femellis. oppoſitꝰ aũt i vi
Cõ. p. pꝰ pnc. ro. Cõmẽti pulſuũ. Amp. pars ⁊ oĩo corpus oẽ q̃tũ
hʒ de ſan. tm̃ de calore. vľr. n. inſanguineũ oẽ ſangui
pº. c. vltº dñis neõ frigidius. ꝯpľonũ. ſed femelle ⁊ pcipue in ſpecie
fi. ⁊. lib. 2. c. pº hũana plꝰ pticipãt ſanguĩe: qð eiꝰ piodicꝰ fluxꝰ oſtẽ
circa medium dit: ac color nõ paꝝ faciei. ¶ Itidẽ. corpꝰ ñ ledi a fri/
do denotat calm̃: ſed mulier nõ ſic videtur vt mas a
frigido noceri: cũ eam videamus tpe frigidiori pau
ciores pannos maſculis ferre. in aqua etiam diutiꝰ
pmanet nudipes lauans eoſdem. Erit itaq̃ non maſ
culus quilibet femella calidior ⁊ ſiccior.

In cõtrariũ

viri calidi magis ⁊ ſicci ẽm nãʒ ſũt mulieres ṽo hũide ⁊ fri. p/
pble. 25. ble. 4. Eti. Maſculꝰ calior eſt ⁊ ſiccior q̃ꝫ femella: vt
ab optimis añrioribꝰ phis ⁊ medicis dcm̃ pulſuũ. q̃re
Cõ. pº theorice p. Maſculinũ i oĩbꝰ aialibꝰ calidiꝰ ẽ ⁊ ſicci
Ca. 22. in pnci. us ꝯpľone femineo: ⁊ femineũ fridius ⁊ hũidiꝰ maſ/
culo. qð ſentitũ ẽ i libꝛ ð ge. aialiũ. ⁊ hiſt. 9. ¶ Amp.
Collr̃ liº. 4. c. ille calidior extat ⁊ ſiccior vt ad vnũ ſit dře: qð pfecti
pº poſt me. ⁊ us agit: fortiꝰ ac diutiꝰ. hec nãq̃ q̃litatũ ꝯiugatio effi
ca. 6. in medio cacior diſtẽpataꝝ eſt oĩum. is aũt ẽ mas: vt ex ipſius
Collr̃ caº. pº appet ꝓpetatibꝰ: qbꝰ diſtinguiť a femella. 8. pſa to. ⁊
poſt priñ. ꝯpľonũ. 2. vñ collʒ. 2. Maſculi ꝯpľo calior ⁊ ſiccior ẽ
Ca. 4. in me. ꝯpľone feĩe: qð manifeſtũ ex eoꝝ opibus. Itaq̃ maſ
Ca. 4. poſt pn. culus vľr calidior ⁊ ſiccior eſt femella.

Propter primum

ṽo ſciẽdũ ꝙ mas eſt aial qð in aliud valʒ
gñare. femella ṽo qð in ſeipſum. hic. n. ponit h̃ in id.
illa ṽo h̃ i id ſuſcipit in aialibꝰ ſaltẽ pfectis: qð pp en
thoma ſit dcm̃ q̃dã. Et hec q̃dẽ differũt mõ: rõe: ſeñu:
aut ptiĉlis q̃buſdã diffoꝛmiť hicide organiçatĩ. ð ge.
Cap. 2º. aialiũ p. ⁊ ad ſũmũ mas ẽ aial actu pticipãs pfectio/
ri: feĩa ṽo ipfectiori. ẽ nãq̃ queadmodũ orbatꝰ maſ/
Ca. 3. iuxta fi. culus: ſeu occaſionatꝰ. eorũdẽ. 2. vñ illoꝝ mulier ẽ vt
pº. c. 9. in pnci. maſculus agonꝰ. in põ enim q̃dã femella ẽ. vʒ. calidi
Cap. p. pº me. eo ꝙ ñ poſſit digerẽ ſpma exvltio alimẽto. q̃re hꝫ. 4.
maſculus eſt potẽs digerẽ ⁊ ꝯſtare facẽ ⁊ ſegregare
ſpma hñs pñm ſpẽi. femella ṽo ẽ ſuſcipiẽs: ipotẽs cõ
ſtare ⁊ facẽ. Eſt aũt ſexus rebꝰ nãlibꝰ mediãte ꝯpľo
ne vnũ inſepabiľr anneroꝝ. Noſce q̃ꝫ ꝙ ſexualis in/
ſurgit diſtinctio ex pticula in ſe nãlis pñm caliditatis
ꝯtinẽte. vtpote corde in ſanguineis: in alijs aũt ex eo
qð ei ꝓpoꝛtionabile: ex q̃ ſiq̃dẽ organa depẽdẽt geni
talia ⁊ nõ eꝫ: vt ſenſere nõnulli. Et ſiq̃dã: ceu Anaxa
goras poſuerit diſtinctionẽ hꝫ i ſpmatibꝰ exiſtẽ. Em
pedocles i calitate ſimplr̃ ⁊ friditate: aliq ṽo in latẽ
dextro mřicis vel ſiniſtro. ⁊ Democritꝰ abderides in
pp obtinere ſpma: qð ꝓuenit a pticula. Qui ẽm ali/
Cap. p. q̃d ⁊ maxĩe Empedocles impugnãť. de ge. aialiũ. 4.

q̃re haly. Cõpľo ca. adiuuat ⁊ ad gñationẽ maſculi. 2º techni. de teſtic. cõ in prin.
calitas. n. q̃ñ nãlis fuerit adiuuat ſup digõnẽ. nã q̃ñ
ſpma digeriť: reddiť vtꝰ ipſiꝰ ꝯpleta. friditas ãt nãlis
ſeu extnea digõnẽ ꝓhibet. vñ ſpma idigeſtũ efficiť cru
dũ ⁊ debile. ⁊ iõ latꝰ dextꝝ mřicis adiuuat i gñando
marẽ calitate ſua: ⁊ ſiniſtrũ feminã friditate: ſʒ calita
tis adiutoriũ aut friditatĩ ipedimẽtũ hꝫ nõ extat eẽn
tialis cã: ſʒ magis eq̃lis ꝯpľonis ẽm Ar. cordis vtu
tẽ reddẽs fortiorẽ ac eiꝰ oppoſitũ debiliorẽ.

Propter ſecundum

q̃dẽ dõm ꝙ Par mẽides poſuit ꝙ
feĩea eẽnt vľr calidiora maſculis ⁊ viris mulieres.
Empedocles aũt ꝯriũ. de ptibꝰ. 2. illiꝰ ſiq̃dẽ motiuũ Cap. 2. in
ptactũ ex ſanguis abũdãtia. q̃dṽo de h̃ 4º ꝓpoſitoꝝ
oñdeť. Iſta ſiq̃dẽ pſcrutatio bñ pulſuũ cõmenti ptra/
ctať. ca. p. ſitis enim valde illic intẽdiť eidẽ: puta q̃s
fortioris ſit pulſus maſculus vel femella: cuiꝰ ſeries
fere ita: in eo ꝙ neq̃ mox a pñº ſilr̃ vniuerſi nos a cõ
pľone formati ſumꝰ ⁊ ꝙ neq̃ ſtudijs neq̃ dietis ſilr̃
vtimur: qð vľe huiꝰ enũciationis corrũpiť. poľe nã/
q̃ ſit feminã aliq̃ñ iueniri nõ minorẽ neq̃ vľr paruũ
neq̃ parẽ: ſʒ hñtẽ q̃buſdã viris pulſum mãifeſte ma
iorẽ: vt q̃ñ cõtingit intelligere flaticiorẽʒ nã. frida. n.
erit hec ꝯpľo ⁊ hũida: feĩe calidiori ⁊ ſicciori cõpata
cũ h̃ ẽt vir põtũ q̃ regio frã ẽ valde ihabitet: nutria/
turq̃ in vmbra pigriteť ⁊ ẽm dietã volupteť: cuſtodi
at ẽt portã atrij: femella ṽo ihabitet Egyptũ. multũʒ
exerciteť ⁊ moderate dieteť: maior tũc erit femelle q̃ꝫ
viri pulſus. ſi ṽo vterq̃ dieteť vt expetit nã ipſoꝝ pꝰ
⁊ eãdẽ ihabitẽt regionẽ nõ ſolũ maior q̃ viri reddeť
pulſus: ſʒ ⁊ maior multũ illo q̃ femelle: ſic itaq̃ vult
Ga. ꝙ q̃tũ ad ꝯpľonẽ nãlẽ pulſus maris fortior exi/
ſtit eo q̃ feĩe: ſʒ pp cõpľonẽ ex ſex reꝝ regie ꝯſurgẽtẽʒ
ceu ſi regimẽ vnius femine vʒ. declinet ad calida: ma
ris ad frida: pulſus pote rit cuiuſdã feĩe maris pul/
ſu fortior repiri. Ex hoc deniq̃ ſermone dixerũt aliq
marẽ ⁊ femellã duplr̃ poſſe ꝯſiderari vel q̃tũ ad pñ
cipia gñationis: ſpma. ſ. ⁊ ſanguinẽ embrionẽ cõſtitu
entes: ⁊ ita mas oĩs calidior ⁊ ſiccior ẽ muliere: cũ is
ex caliorib' ⁊ ſiccioribꝰ ꝓducať pncipijs. femella ṽo
eꝫ. Aut q̃ ad cõpľonẽ acq̃ſitã indrnter poſt ꝯtõnem
pdictã: ſiue ex ſan. mẽſtruo demũ embrionẽ nutriẽte
ſeu q̃lʒ diſpõne alia occurrẽte: ſeu pꝰ ortũ oĩo ſupue
niẽte: puta ſint due femelle: q̃ꝝ vniꝰ maris ſit impre
gnatio ⁊ alteriꝰ femelle i regiõe tpata: ⁊ deinceps pꝰ
põtũ petat lãgoroſa: reliq̃ ṽo egyptũ ſãe hñs cũ ceteris
cõuenietibꝰ predictis: euenit tũc his: vt q̃ pariť fe/
mella mare reddať calior ⁊ ſiccior ex acq̃ſito. vñ. 3.
21. inq̃t Hip. Vir non ẽ fridior oĩ muliere. ſ. in cõpľo Tra. p. c. 21.
ne mẽbroꝝ ſuoꝝ pncipaliũ ⁊ cõpľone ſua pma ⁊ cõ/
plexione ſpmatis ſui ſani: niſi accidat ex ꝯpľone acci
dente. ¶ Sed fortaſſis h̃ dicet q̃s non ſufficiẽtiã hẽe
oĩmodã ſicut tertio dñdoꝝ apparebit: cum viſum ſit
q̃nq̃ femellã hñtem q̃ virilitatis oĩa: mare amplius
ipſius eẽ frigidã regionẽ tñ habitantibꝰ eandẽ illis
⁊ regimĩe vtẽtibꝰ cõformi. Quidã ṽo rudiꝰ ꝓtuleñt
femellã fore interdũ aliquaʒ calidiorẽ mare ⁊ ſiccio
rẽ aſſumẽtes q̃dẽ immoderatã oẽm diſcraſiam actũ
reſoluere. aphoriſ. ſcða. Spma. n. qðdam repiť calm̃ Collr̃ cõ.
⁊ ſiccum ſupflue: qð inuirtuoſum pp exalationẽ ſpũ/ apho. 51.
um. ẽm haly. nõ marẽ ſed feminam gñabit. Ex h̃ qui 2º tech. tra.
dẽ volũt feminã gñatã eẽ mare calidiorẽ ⁊ ſicciorẽʒ. teſti. cõ. 6. circ
Qð non valet pter alia: q: ſpma id ſic erit debilitatũ principium
ꝙ femia poſtq̃ producta fuerit: inde frigida erit val
de. Adhuc ſi erit calidior ⁊ ſiccior viro: is debuit ge
nerari ex tali ſemine: quod natura habuit facere par
ticularis ſaltẽ cũ eẽ ⁊ pfectuʒ intendatĩ cõtinue.

Propter tertium quidē ſciendū ꝙ tan gēde ſunt ꝑ cāe gn̄a/
tionis maris ⁊ femine.2° applicet̄ in approbatione
huius ꝓpoſiti.℃Propter hui⁹ ꝑmū ſciēdū ꝙ he du
plices extāt.q̄dā q̄dē ꝑticulares ⁊ mãles fere:altere
vl'es:velutformatrices ⁊ effectiue.Quaꝝ eq̄dē ꝑme
dependēt a mare ac femina ⁊ circūſtātijs alijs.A ma
re q̄dē:vt a ſemine ipſius:qd̄ multipl'r euenit ab ipſi
us v̄tute.vz.Cū nāq̧ in maſculoꝝ gn̄atiōe v̄t⁹ extat
In medio ſpmatis:feminevo debilitas.Hip.de embryonis ge.
Uirtutē ꝟo ꝯpl'one ipſi⁹ poſſum intelligē:ac nō mi/
nus v̄tutē dictā informatiuā de q̄ dc̄m qd̄ ſufficiens.
dr̄ia.36.⁊.48.aut ſb̄az ipſius. Spma.n.dz eē medio
cre ꝯſiſtētia:nō liqdū currēs:vt ſup aquā fuſum aut
ſpeculū diffūdat̄:nō groſſū:viſcoſū i eadē ſubmerſū.
ſz mediocre ſpū ml'to exn̄te i ipo ſupnatātē. debetq̧
eē nō terreū:nō aquz:ſz magis aereū ſpūoſū. de aia/
tit.ſecundo liū gn̄atiōe.2.Aut q̄ɀtitate:dz nāq̧ ſufficiēs eē:cū ſit
ml'toꝝ ꝑn̄m.vel q̄litate:vt ſit calidū ſufficiēter cū paſ
ſiuaꝝ ꝓportiōe:⁊ coloris albi grādinoſi pp ſpūz cō/
cluſū i illo.Spūs.n.aerei ſubigreſſi copia p̄ſtat albe
dinē.Aut pte.dz nāq̧ ex dxtro ꝓijci teſte ⁊ rene ꝯſili
3.trac. ꝑ. calioꝛi ꝯterminabili epi.A.femella q̄dē:aut a ſang.
ij.circa ꝑn. mſtruo ⁊ ſpermate illi⁹ ſil'r:ceu ſapiūt aliq.vt ſint ſuo
mō his ꝯditionib⁹denotati.vel a mr̄ice qd̄ ſit p⁹mū
dificationē ei⁹:ſitq̧ caſus ſpmatꝫ i dextꝝ lat⁹mr̄icis:
Cap.14. ex teſtic'lo ꝓpe dextro.illō.n.calius exiſtit.vn̄.3°.21.
ruſtici ſtrigūt ſiniſtrū thauri teſtic'lmvt ſpma effūdat̄
ex dextro.⁊ iō mulieres circa hꝫ curioſe iubēt femel
lā poſt coitū ſup lat⁹ſopiri dextrū.vn̄ q̄dā dixerunt:
ꝙ ſi ſpma ex dextro viri in dextruz decurrat femelle
marē gn̄ari.ſi ꝟo i ſiniſtrū ex ſiniſtro femellā.ſi āt ex
ſiniſtro in dextrū erit femina maſculina.ꝙ ſi eꝯ mas
cōficiet̄ femineus:Circūſtātia q̄dē vt ſit coeūtis etaſ
iuuētus:non pueritia vel ſenectus.Et oino ſit coitor
hꝫ albamni vt vir fortis corpis:eq̄lis carnis : multi
ſpmatis:ſufficiēter groſſi:calidi:magnoꝝ teſticuloꝝ
cū venis manifeſtis:imēſi appetit⁹:q nō debilitet̄ ex
coitu:c⁹ēt ꝑus dexter iſlet̄ teſtic'ls.Sil'r ꝯſiderāda ſi
gna femelle ſuo mō.Adſit ⁊ regio tēpate frida ⁊ ho
ra ⁊ vēt⁹ ſeptētrionalis.nāq̧ in maſculinitatē adiu/
Cap.19. uat.vn̄ hiſt.6.Borealibus coitū patientia maſculos
pariūt magis:auſtralib⁹ vo femellas:pmutāt̄.n.fe/
mellas patiētia vt maſculos pariāt.⁊ iō coeūtia opz
ad boreā aſpicē.Cāe vo gn̄aliores tres extāt i ꝑn̄ti.
Imagīatio maris aut femellevehemēs:vis itē ꝯſtel
latiōis ⁊ vl'is nā.dr̄ia.37.Uigor.n.imaginatōis q̄ñz
tā fortꝫ exiſtit ipreſſiōis:vt nō ſolū ſexū imutet:verū
A ſpēm fere.Uis aūt ꝯſtellatiōis extat in imagib⁹ ab
indis in.8.celo cū nono nūc denotatꝫ:q̄ꝝ efficaciam
Ptol'.approbat i cētiloqo:ac aſcēdēſ ⁊vl'r figuratio
celeſtis:q̄ñ fora iprimit̄ maſculineitatꝫ vel femineita
tis cū planetis cōpictis i illa.Et 3°.vl'is nā eq̄ fere fe
mellā itēdēs ⁊ marē.ipa nāq̧ ꝯſuationē itēdit ſpēi:
q̄ fore nō pōt i aialiū pfectꝫ:niſi maris ⁊ femine ꝯbia
tōe.q̄ñ.n.talia gn̄are appetūt op⁹eadē ē imitari:vt i
vnū maſculinū ⁊ femella ꝯcurrāt:ceu euenit i plātꝫ.
Coll'r.c.b. circa ꝑnci. ꝑꝛ.2.t c.26. de ge.aialiū.2.hec.n.nā ē vis ſideꝝ:⁊ demonū q iſe/
ris hꝫ attributi.ſz q̄ſdā nāq̧ hec oia plena dijs.Ar.
de mūdo.Hō.n.gn̄at hoiez ⁊ ſol.In toto nāq̧ terre
nāz vt feminā ⁊ marē noiant:celū ⁊ ſolē aut aliquid
alioꝝ taliū vt gn̄ateſ ⁊ p̄res appellāt.ō ge.aialiū.ꝑ.
Cap.ſecundo. ℃Propter hui⁹ 2m ſciēdū ꝙ vt q̄zmultū ē dicē mas
calidior ⁊ ſiccior ē femella.ħ nāq̧ q̄ſitū mãz ꝯcernit
ſenſibilē.q̄ aūt talis nō penit⁹ iudicabitur:ſz vt ſepe
magis.Interdū nāq̧ ꝑt ꝯtigē femellā calidiorē ⁊ ſic
In medio ciorē mare ꝯſiſtē.qd̄ inuit̄ theorice.ꝑ.c.22.ita.In plu
rib⁹aius.cognitio:diſcretio ⁊ ꝯſtātia in viris eſt ma
ior q̄z in mulierib⁹.℃Primū q̄dē hui⁹ oñdit̄:q̄ñ il/
lud ē calidi⁹ ⁊ ſicci⁹:i q̄ ſuo mō calidiora vigēt el'a:
ſz ignis ⁊ aer:q̄ꝝ vn⁹calid⁹ ē ⁊ ſicc⁹:alter vo calid⁹
⁊ hu.vigēt in mare.Aq̄ vo ⁊ ſiccitas terrea remolli
ta dn̄antur in femella:qd̄ tact⁹ cū eoꝝ actib⁹ ⁊ reli/
q̄s paſſionib⁹ oñdit.Adhuc pfecti⁹ dz q̄litatū cōbi/
nationi pfectiori attribui:qd̄ ex ipſi⁹ ꝓueit efficacia.
mas aūt femella pfectior:vt tactū.ꝯbinatio ēt q̄lita/
tū efficacior ca.ē ⁊ ſicca:cū plus ꝑticipet ⁊ min⁹mā.
Palin.illud calidi⁹ ⁊ ſicci⁹ ē cui⁹ eēntiales ſigtiōes
act⁹ ⁊ accn̄tia intēſiorē calitatē denotāt ⁊ ſiccitatem
ei⁹ oppoſito:talis ꝟo ē mas reu femelle.tactu nāq̧
calidior extat ⁊ ſiccior:fortior ēt v̄tute tria ſeu q̄ꝫna:
duriorīſq̧ ſb̄e:aſpioris ⁊ rarioris ⁊vl'r colorationis:
pfectiorīſq̧ coeq̄litatis figura:q̄ɀtitate:nūo ⁊ pōne.
Uirt⁹ēt cuiuſcūq̧ mēbri d̄artic'lati bis differētijs ro
buſtior iuenit̄:ſimil'r ⁊ pulchrior:magiſq̧ ei⁹ ꝓpor/
tionat⁹ hitus.Et ad ſummū pōt rōne ſumpta ſb̄al'r
iherētib⁹:actib⁹ ⁊ caſib⁹ oñdi:vt tactū.dr̄ia.26.Erit
igit̄ maſculus calior ⁊ ſiccior femella.Q⁊ aūt femella
repiat̄ mareq̄ñq̧ calidior ⁊ ſiccior:mōſtrat̄ denuo tā
ex parte cāꝝ ꝑticularium q̄z ēt vl'ium.Primū quidē
q̄ñ nā ſp intēdit qd̄ pfecti⁹.ſic.n.diſpēſat ſpma i aia/
lis gn̄atiōnē vt prudēs icconomicus i familia alimē
ta:ſcdō de ge.aialiū.cōſtituit nāq̧ vnūq̄dq̧ vt q̄z me Ca.4.ꝺſus fi.
lius poſſit in ſuū finē puenire.dato itaq̧:qd̄ pol'e:ſp/
mate ⁊ ſanguine mēſtruo calidiorib⁹⁊ ſiccioꝛib⁹ itm̄
vt q̄litatib⁹ ſufficiāt in maſculi gn̄atione.miorib⁹tn̄
q̄ɀtitate vt maris expoſtulat gn̄atio:cū maior i oib⁹
diametris hic pp nobiliores ⁊ pfectiores actus hēat
eē femella.nā ſiq̄dē ex hꝫ ꝑncipijs femellā ꝓducet ⁊
nō marē:q̄ calidior ⁊ ſiccior exiſtet ipſo quodā:cū ta
lis vi mãe ſit gn̄ata paucitate:q̄ nō modicum erit pfe
cta:ita vt ei⁹ act⁹ equet̄ viro ēt cuidā nō diminuto.
Et tales q̄ñq̧ notaui femellas cū corpe ab origie de
coro q̄ɀtitate q̄z pua:ac demū cui⁹ act⁹ viriles ⁊ ꝑci/
pue rōnis ⁊ itellect⁹.erāt egritudinib⁹ lāgoroſe:co/
lericis diarijs talib⁹laborātes:q̄z ſepe cū vomitib⁹ i
terdū hꝫ.Cui⁹tact⁹cū hitu:figura ⁊ alijs calitatē de
notabāt certiſſime.Qd̄ ⁊ fulcit̄ ex mãe paſſibilitate
ipiuſq̧ aptitudie.meta.nāq̧.10.ſpma ē mar' ⁊ femel
le⁹mā.Et ꝯter ibi.Fit mas aut femella q̄ñ ſpma aliq̄z Ter.cō.25.
patit̄ paſſionē.Amp.mr̄at̄ ex cāis trinis ꝑdcis i ꝑn°
gn̄atiōis agētib⁹ locū mãe magis attinentib⁹.Sint
itaq̧ duo ſpmata cū ſibi cōpib⁹mēſtruis.vnū q̄dē ca
lidi⁹⁊ ſicci⁹:qd̄ ſufficiēs ſit i maris ꝓductionē:alteꝝ
ꝟo fridi⁹ ⁊ hūidi⁹vt ſit gn̄atiuū femelle.ꝓori deniq̧
occurrāt cāe tres aſi dicte ſm q̄s euenit feminiſare
adſint q̄z viri ⁊ femelle imēſa femineitatis imagina/
tio:caſus ſemis:hora ⁊ v̄tus celeſtis ſiue fore vel ho
roſcopi ⁊ ceteroꝝ cardinū marie cū plāetꝫ ſil'r femi/
niſātia exiſtāt:calitatē nō tn̄ deſtruēdo ceu q̄ñ mas
q ab aſtrologis:c⁹ notat̄ femine⁹ i die ꝑcipue cal⁹s
exn̄s ⁊ ſicc⁹:ſigtor extiterit aut ven⁹ ꝯtēpata feie in
loco fuerit calido ⁊ ſic.eidē ꝓportiōabili:⁊ i ꝯpl'one
vl'aſpectu ſil'r calidoꝝ ⁊ ſic.vl'lūa femieo taliter diſ
poſita:lūine plena:tūc nāq̧ calidior extat.noctes.n.
plenilunij ſūt calidiores pp lumē lune de ptib⁹4°:ſic
⁊ vniuſi nā diligēter femelle gn̄atiōnē itēdēs.Ex ħ q
dē feie deducet̄ cū locis ꝯtpatis ⁊ adiūctis ex vigo/
re nãe ꝑticularis ꝙ plies oportēat mares gn̄are val
de q̄z feias:ꝓpea ꝙ nāe vl'is ē i femellaꝝ ꝓductionē
opari ñ mime:cū abſq̧ ipiſ gn̄o neq̄t pfici ⁊ ſpēs ſal
uari qcq̄d itēdū ꝯſueuerit.A.Ex reliq̄ āt ſpmate cuz B
ei⁹mēſtruo hꝫ i vigoratꝫ ⁊ fer̄ oppoſitꝫ maſcul⁹gn̄at̄:
vn̄ fitvidere annoꝝ aliq̄ maſculos maxime generari
altero vo femellas.Itaq̧ ꝯuincitur femellam q̄zdaz
interdū calidiorē aliquo mare ac ſicciorē exiſtere.

Propter quartum quidem ad primum dicendum quod in paruis quibusdam animalium imperfectorum propter generationem et conseruationem speciei prouidit natura producens femellas maiores in statura: fortiores: et per consequens calidiores maribus: vt species possent gestatione magis saluare: sicut enthomorum et puorum piscium femelle. In auium autem rapacibus masculi per accidens minores: debiliores: frigidiores et ficciores facti: ex calo adurente propter complexione calitatis sexus cum speciei calore. Quod similiter accidit pardali: quamuis videatur Ar. sentire in physonomia pardum pardali fortiorem. Ursa vero ex malis moribus existimatur audaciam habere accidentibus sexui: et precipue tempore catulorum lactationis: vt et porca: non tamen sic diu in pugna perseuerat vt vrsus: vnde non eo calior. Ad aliud dicendum quod homo est calidissimum animalium calore quantitatiuo: non autem qualitatiuo. duplex enim habet, sed magis leo et aues inducte. et ideo 4° de partibus. Rectissimum animalium homo quantitatiuum autem caliditatem in adustionem non conducit: verum qualitatiuum exacutum. Ad aliud dicendum quod masculinum et femininum non insunt per se animali pro essendi modo cum non sint differentie ipsius formales sed 2° sunt. non quidem naturales eius proprietates: ceu contactum: et inseparabilia accidentia. illa. non quidem sunt ab eodem agente et que in vna conueniunt forma: ex eadem quam materia et in eundem ordinantur finem: specie non differunt. talia vero sunt masculinum et femininum. Fiunt namque a virtute actiua existente in spermate. conueniunt etiam in forma: cum vnius rei sit essentialis forma. Indiuidua enim speciei alicuius non forma differunt essentiali: sed materia sub quantitate terminata signata. Itidem etiam existit sperma passum aliquam passionem secundum quam masculus efficitur aut femella specie igitur non differunt sed proprietate magis. Quod autem dicitur masculinum calitate et sic. differre a femella. dicendum id diuersificari in quamplurimis: non autem vt declaratum est differentiam. vlla namque medicie ac omnia que materiam cernunt sensibilem etiam in communi vificari euenit et ad multum. Ad aliud dicendum quod corpus cholicum est calidius et sicci flatico in suo genere: non autem realiter in alio. nam femellam cholicam contingit inuenire: sanguineam: flaticam et melicam. omnis tamen comparatione maris est flatica: iuxta sexus rationem. Ad aliud quod dicitur: visum. Ad aliud dicendum quod vificatur si san. ille fuerit naturalis et non superfluus quasi ex indigone catarrus: sicut quod muliebri emittitur fluxu. Ad aliud dicendum quod non ledi a frido dupliciter potest contingere. i. techni aut quia corpus sit caliditatem vel densatum iobuium frigori. 2° siquidem modo euenit mulierem non adeo vt marem ledi a frigore: et non propterea quia non calidior. vel non leditur tamen propter eius imperfectiorem tactum. non. n. ita vt mas communiter percipit nociua aut fortassis femella tanquam minus distans a frido eiusque propria parum alterationem subitam suscipit minorem ab eo vt ostendunt aquatica. Ad alterius etiam partis inductorum primum quod dicendum: visum. quod etiam in omnibus animalibus masculinum calidius et sic eius feminino: positum vt quamultum in perfectioribus vificari qualium est homo: de quo ad presens inquisitio: non autem vt declaratum in his que propter puitate sunt imperfecta vel accidente infridata et exiccata. Aliud etiam sua via progreditur aperta.

Differentia. xxix.

Quod non simul sed successiue humores generentur ostenditur: quoniam generatio flatis aliorum precedit generationem. Est namque phlegma humidum propter a cibo indigestum. topi. 6. primum autem prioritatem et ordinem videtur ad alios humores flatis importare. propter quoque de ge. animalium. Phlegma est superfluitas primi vtilis alimenti. Ex quibus elicitur collige 2° quod phlegma est superfluitas sanguinea: seu superfluitas diminuta vt sit san. non superfluitas cuius separatione a sanguine remaneat san. completus sicut a chola et melia: propter quod impossibile sit cibum conuerti nisi ex ea generentur superfluitates flatice. Quod et itidem videtur sapere Ga. 2. de re. a. et 4. de re. sa. et Theofilus in vrinis. Amplius ordo tollit similitatem. Ex phlegmate enim fit san. et ex illo chola et melia: ex chola vero melia. et non conuertitur. 2°. re. a. et per theorice. Rursus. quod a diuerso procedunt agente non simul generari videntur: cum identitas requiratur temporalis. sed hu. fiunt a diuerso agente vt calore: quia efficiens flatis causa est calor diminutus: chole superfluus. san. autem et melie temperatus. per primum. Eti. sublimata vt ouum ostendunt ex quibus vicissim hu. exhibentur quibus proportionantur: quorum primus similatur aque secundus colere. tertius sanguini. quartus vero melie. Rursus. imperfectum prius est perfecto: cum natura paulatim continue de imperfectis tedat ad perfecta. histor. 7. sed flatis est imperfectum cum sit san. diminute decoctus. san. vero perfectus. Adhuc. humiditates humores etiam existentes generantur successiue. nam ex prima plures fit 3a. et aliquando ex 2a et 3a: quarta: sic ostenditur. dicta. 23. Palin. 5° de iuuamentis. c. i. Prima opus caloris innati in sanguine est in epate: et postea illud operatur in eo alius calor fortior calore epatis. s. calor cordis. vnde in primo complexionum. c. vl° sanguis rursus ipse a corde habet calorem. Itidem. 5°. de iuuamentis. c. 3. Et 3° theorice. c. 28. Ginatum est epar rubeum vt sanguinem sibi similem. vel. ru. generet theorice. 4. et almansor] propterea scribitur sanguinem epar simpliciter generare. Ex quibus concluditur quod humores successiue generentur solum. et quod sanguis etiam generetur in epate proprie et humorum alius nullus.

Horum autem oppositum videtur communitas sentire auctorum magis. Adhuc quecunque ex eadem generantur materia habent diuersas partes et ab eodem agente simul obuiante partibus materie diuersis et aia in fines oppante diuersos vna generantur: vt patet per decocta in aqua. Solet etiam grossum poni exemplum de carnibus pullinis: castratinis: porcinis et vaccinis simul elixatis. Quo hu. siquidem predicto se habent modo. Palin: quod ho naturalium. c. vlti. de iuuamentis 5° c. i. Assimilatur generatio humorum generatio vini ex musto non calcato facti: in quo simul quinque existunt formales: vna quidem mollis leuis spumosa colere proportionata. alia vero terrestris grauis feculenta melie. 3a frida indigesta flati assimilata. 4a aquositas vrinalis: et 5a vinum purum sanguini relatum.

Propter primum quidem sciendum quod terminis importetur anima. Et deinceps modus monstretur quomodo humores in generatione tendunt. Propter huius primum sciendum quod humor multis dicitur modis secundum commune et proprium diuersificatur et medium. vnde quidem sumitur communiter pro fluxibili humiditate quecunque vt aqua humor dicatur. iuxta illud bucolicorum. Dulcis humor satis: maturis frugibus iber. Accipitur et pro chilositate recedente ex ventre et in epar per mesaraicas tedente. vnde aphoris. fa. Sanguifica vt ab imbecillitate non alterabit eum quod in venas epis et mesaraicas resumitur humor: quare ibidem veter ex cibarijs proprium trahit chimum. Suscipitur etiam pro humore primo qua druplici et pro humore 2° similiter quaterno. s. humiditate. propter quod A. humores sunt corpora que ex primo generantur ciborum commixtione: et humor est ex eo quod comeditur et bibitur nutriens. Dico quod sumi proprius pro humore pro bono siue malo. Quare idem. humor est corpus liquidum humidum: in quod in primis nutriens conuertitur. i. chilus. Sed melius dicendum est quod hic accipitur humor pro primo et 2°: quod appetet quando dicit eum nutrire per se vel cum alio. Constat autem humorem pro si nutrire. dicta. 33. Eti. igitur quod s. humores paulo post noiabimus et si anima noiauimus. Adhuc. A. esset iordinatus valde: si prius tangeret humores in spali et demum in communi. Nec obstat quando nutriens conuertatur in primis. i. imediate in corpus humidum liquidum cum humiditas sit huius respectu membrorum licet differant in hoc humida secundum plus et minus. nihil enim realiter differens inter nutriens et membrum nisi quod humidum non liquidum videtur concidere. Accipitur vltimo humor strictissime pro humore pro et bono: iuxta illud. A. animalium. Humor est corpus humidum currens: et educitur ad bonum. Humorum quoque vt apparuit quidam sunt primi vt flegma: san/

guis cho.ꝛ melia.alij ꝟo ſcđi hũiditatũ noīe ēt ſpeci ficati.vt dr̃ia mõſtrabit̃.33.Gñatio ꝟo duplr̃ accipi tur.cõiter qdē ꝓut ſub motu locat̃ de nõ eē i eē ducti uo ↄtinēs i ſe alterationē verā ꝑcedētē gñationem ꝛ terminũ ipſi⁹ in q̃ in inſtāti dat̃ ſubalis foꝛa:q̄ qdem eſt ductio i ſbam:ꝛ ē act⁹ cõpoſit⁹ ex alteratõe ꝛ plaſ
p.6.in pn. L.c.7.ꝛ.10 matiõe.nāliũ.p̊.Sumit̃ 2° gñatio ꝓꝑe ꝓut ē mutatio q̄dā ꝛ nõ mot⁹.phy.5.ꝛ ipſa qdē eſt mutatio ſiue ter min⁹ mot⁹ foꝛe ſubalis i inſtāti ꝓductiua.Gñatiões
Tex.cõ.10. enim ꝓꝑe ſbaꝝ exñt.de ge.ꝛ coꝛ.p̊.¶Eſt aũt ſm pi patheticoꝝ ſniaȝ attēdēdũ ꝙ hũoꝛes ſpē nõ dr̃nt:ſȝ ſolo accñte.aut mā ſub q̄ȝtitate extēſa:ꝛ nedũ humo
p.8.p⁹me. res:imo duo indiuiduata eēntialr̃ nõ dr̃nt.vñ.A.p̊. meta.Singularia cuiuſlȝ ſpēi poſtq̄ȝ nõ ſūt diuerſa i intellc̃u mãe vnũ ſūt:ſed debēt eē diuerſa accñtib⁹.q̈ re difficile ſit in eis inuenire foꝛmas ꝟas aut foꝛtaſ ſis ipoſſ̃e:qđ appet:eo ꝙ foꝛme ſibi ab.A.attribute poti⁹ paſſiões q̄dā ſūt ꝛ accñtia ꝟa:ſic ſan.foꝛma tē pata.decoctio ſtatis dimiuta:chol̃e ꝟo exceſſa ꝛ me lācolia fex hipoſtatica dicta.Foꝛme nāq̧ hui⁹ in fieri ꝛ alterari poti⁹ vñr q̄ȝ in eē ꝛ ꝑmanere ↄſiſtere.vnde medici magis:eoꝝ appentia:opionē Auicebꝛõtis đ gradualitate foꝛmaꝝ ſectant̃:q̄ȝ Ar.ꝛ Cõmētatoꝛis ſniaȝ:ꝟitatē eaꝝ denotātiũ.Simĺ q̄ȝ duplr̃ ipoſtpn tis inuenit̃ dici:nā.L.ꝛ tpe.Id ēt duplr̃:q̄m aut nā ſiĺ dicta ↄuertũt̃ ſm ſubſiſtēdi ↄñtiam:imo cā exñte vt alteꝝ exiſtat:q̄lia ſunt ad aliqd poſita:vt duplũ ꝛ di midiũ ſiĺ extāt nā:vel ꝙ ex eodē gñe diuidunt̃ in ad inuicē ediuerſo:quo dñr mõ ſpēs ſub gñe ↄtineri.lo gice tñ ꝛ nõ phice:cũ ſȝ ꝟitatē vna ſit poꝛ ꝛ nobilioꝛ altera:eo ꝙ vna duaꝝ dr̃iaꝝ ex q̄ cũ gñe ſpēs ↄſtitui
L.tex.cõ.31. tur ſe hȝ vt habit⁹ ꝛ ꝑfectio:ꝛ reliq̄ tāq̄ȝ ꝑuatio ꝛ de fect⁹.ꝛ iõ.7.phyſi.Gen⁹ nõ ē vnũ aliqd:ſȝ iuxta hoc latēt multa vt equocationes.Tpe ꝟo ſimul dñr: q̈ꝝ eſt eodē tpe gñatio ꝛ nõ ſucceſſiue:qđ oppõit̃ vtcũq̧ ei qđ ē inſtās ꝛ indiuiſibile nũc dcm̃:qđ erit ſi plura eodē gñant̃ inſtāti.¶Propter huius ſcđm ſciendũ ꝙ cibus ꝛ pot⁹ oꝛe aſſũpti ꝑ iſofagũ i vētrē deducũt̃ q terreſtris ſi fuerit ꝛ groſſus dētib⁹ diuiſus ꝛ atri tus:ꝑꝑ diuiſionē in mĩma digõni vētris reddit̃ habi
Cap.3.in me. litat⁹:q̄ꝛ diuiſio alimēti in modica facilē exhibet opa tionē cal̃o.2° de ꝑtib⁹.intm̃ vt ꝛ ꝑn̄m ſm quoſdā di
Doc.4ª ca.2° i principio. geſtionis ſuſcipiat inde aliq̄le.vt p̊ ꝑma.nutriēs ma ſticatione aliquā hȝ digõnē:demũ in vētrē deducti ꝛ in adinuicē ꝑmixti:ꝑfecta digerũt̃ ab eo digõne:ꝛ in maſſam ꝑtiſanariā ſiue in chilũ tranſmutāt̃.tũ ꝑꝑ ca liditatē vētris ꝛ ħ ꝑncipalioꝛē exñtis ꝛ hũiditatē.tũ
Circa mediũ Doc 4.ca.2° circa ꝑncipiũ ēt ꝑꝑ multa mēbꝛoꝝ ei adminiculātiũ. 3° nāliũ.c.7. ꝛ p̊.ꝑma.Facta quoq̧ digõne.pileron aperit̃ vētris ꝛ in ſalubriter dietātib⁹ ſiĺ fere totũ in inteſtina dila bit̃:qđ ꝛ qdam ſenſibiliſſimoꝝ teſtant̃ ſe ſentire q̄ñq̧ ꝑnũq̧ i duodenũ perueniens.ꝛ deinceps ſecedit i ie iunũ ꝛ reliq̄.deinde ꝑ meſaraicas ex poꝛta epatis ra mificatas in ipſum attrahit̃.Sũt aũt meſaraice inte ſtinoꝝ medie vene ſubtiles oībus vel pluribus inte ſtinis infixe:ꝛ vētri ēt ac ꝓpꝛio ieiuno in cõcauitatis puncto epatis colligate:velut coꝛde tentoꝛij in vnuȝ cõtinuāt̃ pũctũ:ꝛ he qdē tanquā man⁹ exñt epatis i
Poſt mediũ terioꝝ.5.c.7.imutātes ipſius virtute chilũ in foꝛmā chimi:ita ꝙ ꝛ in ipſis liquoꝛ aliquā ſubrubedinis co loꝛationē aſſumit.Ponũt nāq̧ anathomici ꝙ in con cauo epatis vena oꝛit̃ dicta lactea poꝛta q̄ in q̄nq̧ ſe queſtrat̃ venas:q̄ꝝ q̄tuoꝛ in ꝑtes diuidũt̃ epatis ex paruis in minimas deueniētes q̄uſq̧ vt villi reddāt̃ capillares.vna ꝟo eaꝝ in kiſtim poꝛrigit̃ vt nutriat̃ fellis:demũ in deoꝛſum hinc octo ad ſplenē:vētrē ꝛ iteſtia demādāt̃ vene:q̄ꝝ.8.ſex ſũt maioꝛes ꝛ due mi noꝛes:q̄ quõ ꝑticulari⁹ ꝓtēdāt̃ ꝑſentis ſpeculatiõis nõ extat.ab eiſdē q̄ȝ anathomicis ponit̃ vena dicta ↄcaua:ſeu vētrē hñs i gibbo epis oꝛiri:q̄ in venaȝ tā dē tēdēs ꝑuas velut capillos:i ſbaȝ ſuꝑioꝛē pl⁹ diri git̃ epis vt mõſtrat̃.dr̃ia.47.Qñ aũt chil⁹ ꝑ meſarai cas attract⁹ i venas poꝛte mĩmas deuenerit epis ra mis occurrit ex vena ↄcaua ſubtiliatı̃.Ramificatões eni iſerioꝛes ꝛ oꝛificia vene ibibũt ꝛ potāt ſuꝑioꝛ ve ne ramuſculos:vt tc̃ totũ tāgat totũ:ꝛ ſic digõ ꝟtuo ſioꝛ efficiat̃ ↄtactu.tũc.n.ꝟt⁹ epis hũoꝛifica cũ ei⁹ in ſtr̃o:puta calm̃ ſuꝑ chilũ ↄuertit̃ ꝛ in ſanguinē trāſ mutat ꝛ alios tres hũoꝛes ꝛ aquoſitatē vꝛinalē:q̄ cā penetrationis in ſemitas anguſtaȝ extitit neceſſaria.

Propter vero 2m ſciēdũ ꝙ qdā ſimplr̃ ꝓ tulerũt hũoꝛes gñari i iſtā ti ꝛ i tpe:qđ dcm̃ ē valde vanũ.nõ.n.rñdēt queſito cũ inſtās tpi ꝛ ei⁹ ſimultati opponat̃:neq̧ ēt vt appebit ꝑñt i vno iſtāti oēs realr̃ gñari:neq̧ i tpe ſolũ ſiũt:ſȝ in venis ꝛ coꝛde.Et iõ fuere alij dicētes hu.rõe mãe ſiĺ tpe gñari:ſȝ ex ꝑte agētis:puta caloꝛis ſm magl ꝛ min⁹ ꝛ mediũ opantis poſuerũt nõ ſiĺ:ſȝ ſucceſſiue fieri.Sȝ ħ foꝛtaſſis cũ eo qđ indiſtinctũ eſt valde ſta re nõ pōt:cũ mā nõ ſit cā diſtinctionis:imo magis in determinatiõis ꝛ ↄfuſionis:ſȝ act⁹.ipe nāq̧ ē q ſepa rat ꝛ diſtinguit.differentia.18.vnde opȝ aliqualiter agenȝ materie applicari vt inde ſuſcitet̃ foꝛma diſtin cta ꝛ in eſſe retinens quid diſtinctum.

Propter tertium qdē ſciēdũ ꝙ hu.ſm diuerſas eoꝝ accepti ones in dr̃ntibus locis gñant̃.nā i venis epis vel in alijs locis ab eo efficiũt̃ cũ intētiõe aīe caloꝛe opante in mā:vt dr̃ia videbit̃.32.ſiqdeȝ in illis ꝑus ex chilo ſiāt.Cõſiderādũ ꝙ illa ex qb⁹ fit chilus aut ſũt tpata vel diſtēpata.8.modis vel magis q̄tuoꝛ cõpoſitis vt q̄ꝛ cal̃a ꝛ ſicca ꝛ hũida ꝛc̃.ſilr̃ coꝛp⁹ ꝛ epar ꝓꝑe aut eſt ſanũ ſimplr̃ vĺ paꝝ lapſũ aut lapſũ valde.octo vĺ q̄tuoꝛ ꝑtacı̃ modis.Supponat̃ ēt i his ꝙ coꝛp⁹ ſanũ ſimplr̃ debite vtat̃ ſex reꝝ admĩſtratõe vt ſanitatem ēt obtieat actualē ꝛ nõ hitualē tm̃.ꝛ alia coꝛpa diſtē pata regie vtāt̃ icõuenieti marie.Dico itaq̧ ꝙ hũo res.ēt q̄ȝtũcũq̧ tpato coꝛpe ꝛ cibo ſilr̃ ñ oȝ i vno iſtā ti oēs gñari.Caſu tñ foꝛtaſſiȝ ꝑt iterdũ ↄtigē qbuſdā lȝ gñatio cuiuſlȝ exiſtat ꝑ ſe i iſtāti:ſi foꝛmā recipiat īde ſbalē.Qđ euenit ꝑꝑ diũſitatē mãe agētı̃ ꝛ iſtr̃i tā grādē:ꝙ vno iſtāti nõ oȝ i vnũ effectũ ↄcurrē.Suſci piũt ēt hũoꝛes diuerſitatē ex aſpectu i ꝑpatiõe ꝛ gña tiõe ſuꝑno.Nec ēt oio in eodē loco epis gñant̃: imo aliq magis ſuꝑ ꝟſus coꝛ:qdā magiȝ iſra alij i medio ꝛ ſic ſm al̃s loci dr̃ias reddũt̃ diſtāteȝ.Neq̧ ēt chil⁹ cũ ꝑ venas adducat̃ ſtrictas in bꝛeuiſſimo tpiȝ ↄcur rit i epar.Eſt nāe ēt itētio ad ſang.maioꝛ q̄ȝ ad alios hũoꝛes valde eſt nāq̧ alijs poꝛ nā.Sic igit̃ cũ ipoſſ̃e ſit tā dr̃ntes q̄ſi cās i iſtāti adeo diũſos effect⁹ iducē nõ poterũt vna oēs i idiuiſibili vlr̃ gñari.ſȝ oīno ꝙ ꝑñt ſiĺ tpe q̄ñq̧ fieri.Q̄ꝛtũ ꝟo ſpaciũ tale ſiĺ tpe ↄti neat diffinire nõ poſſũ:cũ termi nāles nõ ꝑcipiāt̃ ꝑci ſi:nȝ ēt tp̄s ꝑſcriptũ repit̃ q̄ chil⁹ i epar duct⁹ i hũo res ↄuertat̃:ſic 3°.temp⁹ notat̃ q̄ vētris ꝑficit̃ digõ: Tract.3.ca.8. poſt mediũ
ſub q̄dā ideterminatiõe tñ:ceu.12.hoꝛis vſq̧ ad.22. differētia.120.ſed cũ epar mām ſuſcipiat ad infoꝛma tionē q̄ȝ vēter habilioꝛē:ſic foꝛtaſſis caloꝛ epatis ma gis cõuerſiuus in bꝛeuioꝛi tpe ſuũ imꝑimet effectũ in chilũ in hũoꝛē ipȝ traducēs puta oīb⁹ ꝑarificatis i cõioꝛi tpis ſpacio.qđ.7.ſit hoꝛaꝝ eqnoctialiũ:totũ ꝑficiat̃:ꝛ in vna dicat̃ hoꝛaruȝ media vel tertia:ꝙ q̄ tuoꝛ generent̃ hu.in quatuoꝛ inſtātibus i eiuſdē.Hoc autē dico euenire ꝑcipue quādo coꝛp⁹ ſeu epar fue

Poſt mediũ Cap. pº circa principium

tit ſimplr ſanũ aut breniter lapſum. alimẽtũ cõtẽpe/ ratũ ac deceter vnaquaqꝫ adminiſtratũ. Qḋ ꝛ ſape/ re vi. 2º nãliũ ca. vlti. p exẽplũ de vino nõ calcato in/ ductũ. ꝛ 5º de iuuamẽꝫ. qñ cibꝰ poſt ꝑpatione eiꝰ ave nis meſaraicis venerit in epar: ita ꝙ factꝰ ē ꝓpiquꝰ ſpẽi ſanguis: tũc epar icipit i ꝯplemẽto opõnis: qḋuſqꝫ facit eũ ſan. puꝝ. Et demũ oñdit quõ ex cibo ſeparẽt tres ſupfluitates. vna qdẽ feculẽta vt vuaꝝ cortices q̃ in ſtercꝰ ſecedit: alia q̃ ē ſicut feculẽtum vuaꝝ que in vinũ deſcẽdit melie attributa. reliq̃ qdã ſpũoſuꝫ cholꝰe aſſilata. ħ ẽt Iſaac in pnº vrinaꝝ ſentire vi. Et

1. techne tra. de epate Cõ.5 pº pnᵐ Doc.4. ca. 2. poſt pncipiũ

haly q̃ꝫdo ſuba chili puenit ad epar: decoquit ipſum iteruꝫ ꝛ ſumit ex eo hu. quatuor. Primo vero prima. In oi decoctiõe que eſt huiuſmodi. i. ſimultãea: ē res q̃ ē ſicut ſpuma velut res ſupflue decocta: q̃ ē chola ꝛ res q̃ ſicut hipoſtaſis: vt melia: ꝛ res diminute de/ cocta ceu fla: ꝛ res tẽpate cocta vt ſanguis. hi ḡ ſatis oẽs inuere vnr ꝙ hũoꝝ gñatio in epe tpe fiat ſimul/ taneo. qḋ ẽt mõſtrat: q: actꝰ agẽtiũ ſũt i patiente bñ diſpoſito: cũ igit lꝫ mã videat eẽ vna: ē tñ dn̄s: eo ꝙ ex dn̄tibꝰ ſit cõpoſita elñtis. Et calor q̃uis in cõi ſit vnꝰ variat tñ ex mãe applicatiõe ꝛ ex alijs iã pdcis ita ꝙ vno tpe latitudinẽ bñte poterit calor modicuꝫ diuerſificatꝰ dn̄tes in mãm diuerſimode diſpoſitã effectꝰ iprimere: ꝛ ſic diſtãtes ſilr tpe cãre hu. qḋ ꝛ ꝑ tacta oñderũt añmiſſa. Si vo alimẽtũ diſtẽpatũ exti terit ad friditatẽ ꝛ hu. vel ad frigiditatem ꝛ ſic. ꝛc. ꝛ corpi vel epati occurrerit ſic diſtẽpato ꝓportiõabilr aut ſaltẽ qñ corpus fuerit lapſuꝫ valde ſuppoſita ci boꝝ tẽpantia: nõ gñabunt hu. ſilr tpe: ſꝫ ſucceſſiue: ni ſi qs ſimultatẽ tpis in lõgũ multũ extẽderit. ꝛ ita for

Cõ.31. in me.

taſſis voluit Ga. re. a. 2º ꝙ prius gñet alijs hu. fla di cẽs ꝙ gñatio flatis ꝑcedit ſp in cibis in qbus vincẽs eſt fla gñationẽ ſanguis: ꝛ ꝯuerſio eiꝰ cuius diſpõ eſt hec ex cibis ad ſanguinẽ fit mediãte ſanguie. Et nos qdem iuenimus hoc accidere nõ in cibis malis tm̃: ſed in vnoqꝫqꝫ ẽt ciboꝝ: de qbꝰ putat ꝙ ſint in ſi. bo/ nitatis: ſicut panis ꝛ triticũ qḋ dr cãdaruſũ ꝛ piſces

Ante medius

In q̃rto q̃ꝫ re. ſa. hũores crudi cõiter ſũt oẽs albi ꝛ nõdũ digeſti pfecte a nã: imo ſũt adhuc crudi. in me/ dio. n. ſan. ē ꝛ cholicoꝝ hũoꝝ ꝛ hoꝝ q vocat crudꝰ vel fla. illi nãqꝫ ſup digeſto pficiũt ſan. hi aũt nõdum facto: q: nõ hu. qdẽ ſũt anteq̃ꝫ certiſſime ſan. cibus ſi at: ꝛ velut ſemidigeſti: alij vo indigeſti oio: alteri vo paꝝ deficiẽtes a ſan. ſpẽ. alij vo vltime ſanguis effe/ cti in imẽſitatẽ caloris ꝛ hoꝝ hi qdẽ paꝝ a ſanguine diſtãt. qdã vo plus. alij aũt plm. Et poſt qdã ſubdit coctio crudoꝝ hu. vel ſemicrudoꝝ qcũqꝫ añ ſangui/ nẽ gñant. In his itaqꝫ ſmonibꝰ expreſſe appet ordo ꝑoris ꝛ poſterioris gñatiõis hũoꝝ i epe ꝛ venis. vñ

Lib. de vrinis cap. qḋ ſigt ru beũ vel ſubruf ſum ſedimẽ. i medio

Theophilus. hũoꝝ hi qdẽ ꝑus ſanguine fiũt vt fla ꝛ hycor. i. ſanguis aq̃ſus: hi vo cũ ſanguine vt chole ra ru. ꝛ melia. hũor ſincerus ꝟe ſan. i medio ē ambo rũ. Et i. ꝯfirmat. vt. n. hu. i gñatiõe ſe excedũt rõe ma ioris q̃ꝫtitatis: ita ex pte ſilr tpis. pp. n. maiorẽ aptitu dinẽ ex pte mãe ꝛ agẽtis in ipſam efficaciã: amplius ꝛ ꝑus gñatũ eſt de ħ hu. q̃ꝫ de reliquo: qḋ ẽt indicãt phlebotomie facte plures ſub arctico ante adductis in quibꝰ nihil ſanguis aut modicũ repit: verum to/ tũ apparẽs flaticũ. In his enim pp mãꝫ in vniꝰ diſtẽ perãtie tẽdẽtem exceſſuꝫ fere totꝰ calor illi acqeſcẽs in ipſaꝫ ſe agẽdo ꝯuertit. Et ſilr qñ corpꝰ fuerit cho lericũ aut melicũ ſupflue ꝛ alimẽtũ multũ ꝓportio/ nabile multũ plus ꝛ ꝑus gñabit. ex maſſa ẽt ptiſana ria ex ħ q̃ꝫ ex alio ꝓportiõe q̃ꝫtitatis ꝛ ſimultatis tpa nec corrupta: ſicut nãqꝫ vincens eſt q̃ꝫtitas gñati hu moris cũ ꝓportione ad alios: ita ꝛ ꝑoritas gñatiõis

hũoris ceteros añcedet. vñ nãliũ. 2. c. 8. Mel in iuue neſcẽtibus ꝛ calidus nã anticipat cholera fiens non ſanguis. quare alimẽtoꝝ. 3º. Mel in calidis corpoꝝ ꝑuenit cõuerſum in cholerã anteq̃ꝫ in ſanguinẽ vtat. q̃re ꝛ. A. vi ſentire: qñ dixit i epe ꝑtacta oi decoctio ne fortaſſe fore rẽ aduſtã vel aduſtioni attinẽtẽ ſi de coctio ſupflua fuerit. Si ꝟo corpus fuerit tẽpatum ꝛ alimẽtũ diſtẽpatũ: aut eꝯ: tũc humores medio gña bũtur tpe: vt nec oino ſilr tpe: neqꝫ dn̄ti valde ſm tñ magis ꝛ minus: ꝑut maior ꝛ minor fuerit exceſſus aut eq̃litas. Or ſi hu. nõ gñent in epe. duplr põt ꝯtin gere. aut. n. gñant añq̃ꝫ in ipm cõcurrãt aut poſtq̃ꝫ ꝑ id trãſierint. ſiqdẽ ꝑ duplr. aut vlr: ꝛ tũc gñant hũo ribꝰ vis ꝑus ſupfluitateꝫ dicte ab Ar. ꝛ Auer. flatice alimẽtũ enim totũ in qddã ſubphlegmaticũ mucilla ginoſum cõuertit: ꝛ in meſaraicis maxie: vel pticula riter: vt ꝯplõne aut nõ minꝰ alimẽto. vñ Ga. de cho. ni. Demrãtũ a nobis ꝙ flaticuꝫ humor ex flaticis ci bis ſm ꝑmã in vẽtre genitus eſt digõnẽ: ſicut ꝛ cho/ lericus ꝛ melicus in epe trãſmutat: ꝛ in ipa digõne q flaticus in ſanguinẽ. q̃re de re. ſan. 5. Frigidi ꝯplo/ ne mox fla gñant in vẽtre. ¶ Sed id polꝫ non vi. q: oẽ fla nãlr eſt albũ. apho. 7. vñ Ga. de co. ni. hũc hu morẽ q̃liſcũqꝫ vtiqꝫ fuerit noiant fla ſi albũ ſolũ exti/ terit: ſꝫ ſupfluitates dicte flatice qñ ſaltẽ venerint in meſaraicas in aliquã ꝯuertunt ſubrubedinẽ. vñ 5º iuuamẽtoꝝ. ca. i. Uene attrahẽtes cibũ ex ſtõ anteqꝫ emittãt epati ꝑparãt ꝛ alterãt ipm alteratiõe ꝓpinq̃ epatis alterationi puta in nãꝫ ſanguis modicã. Rur ſus hũor nõ eſt ſupfluitas cũ egeat ipo. ſꝫ fla ſꝫ Ar. eſt ſupfluitas. Adhuc hu. ſolũ dnr i epe gñari. Amp. Ga. nãliũ 2º ca. vltimo. vi ꝑdictas ſupfluitates non debere fla vocari: dicẽs finalr indigõnẽ flatis intelli gere opꝫ eã q̃ ſcðe digõnis. vꝫ. eã que in venis. ſ. epa tis. digõnẽ. n. epatis digeſtionẽ ſolet vocare venaꝝ. Nõ. n. vtiqꝫ ꝓpꝛie demũ: q̃ ſm vẽtrẽ aut neq̃q̃ gñatꝰ eẽt ſm pnᵐ. ſ. epar ꝛ ſuas venas humor hic ſꝫ ħ eſt git. ſ. qñ nõdũ. vꝫ. in epar venit. Sic itaqꝫ in epe vi ꝛ nõ ante gñari. ¶ Ad ħ dõm ꝛ ꝑmitus ſciendũ. ꝙ fla duplr aſſumit vt ꝓpꝛie cuiꝰ ꝯplo fri. eſt ꝛ hu. p deco ctionẽ in epe diminutã gñatũ. vnde in ſcðo nãliũ ca. vltio. Semidigeſtũ dr aliqḋ alimẽtũ cuiꝰ ẽt color al bedini ptinet. ꝛ ħ Ga. cũ alijs ſolet noie flatis itelli/ gere. Eſt ꝛ aliud flegma improprie dcm̃ puta chilo/ ſitas vẽtris ꝛ meſaraicaꝝ ꝑtacta: eo ꝙ i ipſa friditas ꝛ humiditas ꝛ mãlitas imaginẽtur ꝛ tenacitas ꝛ vi ſcoſitas veri flatis. quare. 3º. 13. Plurimum quod in uenit in ſtomacho aut quod gñatur in ipſo ex hũo/ re eſt flegma. Cuius quidem cã eſt qm̃ chilus eſt ꝟe ꝓpinquuꝫ flati. Et iõ Auer. non hoc ſimplr vocauit fla: verum flaticã ſupfluitatẽ. Noſce quoqꝫ ꝙ ꝓpꝛiũ flatis eſt albũ fore ſiue certe vt fla gipſeũ. Ipſum. n. eſt album. primo prima colore. vꝫ. terminato: ſeu cõ muniter tranſlucenti ſicut flegmatũ reliq̃: proprium autem ſang. coagulari ſemper ꝛ vbiqꝫ ſiue foris aut intus: dũmõ ꝓpꝛiũ egrediat locũ. ſꝫ cholere amari/ ꝗare quare ſermo fortaſſis haly. ꝛ. A. non proprius eſt diuidẽs cholerã ru. in nãlẽ ꝛ in innãlẽ cũ potius hẽant dicẽ amarã: nõ. n. chola ois rubea cõiũgit co lori: ſed amaro veꝝ ſapori: ꝛ ideo nõ diſtinguit p ſa/ porẽ: neqꝫ hñt cholerã rub. dicere ad dĩam nigre vt volunt aliqui cũ quedã cholere magis colore ptici/ pent melancholie q̃ꝫ cholere: ceu praſſina ꝛ aduſta. cholere vo nigre ꝓpꝛiũ eſt ſuſcere ſeu nigreſcere. cũ eo ꝙ ipſis ꝛ flegmati extat proprium non coagulari Ga. de cholera ni. ¶ Tũc igitur ad primum dicen/ dum flegma omne nãliter eſſe album poteſt aliqñ tñ

Iuxta fi

Ca.38.

pᵃ pⁱ doc. ca.2. an

2. coll3 ca poſt med

Ca.8. an

Uerſus fi

Cõ. apho Ca.2. poſt

Circa pn

Iuxta

Uerſus

Trac. pº. c. in medio.

2. coll3. ca. poſt medi

Doc. 4ᵃ. ca ante mediũ

Collʳ. 2. tec nis trac. de tre cõ. 26. a fe medium pᵃ pⁱ doc. 4. pmo i med

Ca.2. vſu

fore liuidū ex alioꝝ cōmixtionib⁹ hu. Ga. ibidē. Non .n. solū in meſaraicis ſupfluitates flegmatice colore tingunt ſanguinis. imo et veꝝ flegma in epate ⁊ venis. San. n. sui q̄ttitate maiore ⁊ colore ru. purpureo oēs hu. ſupat ⁊ obtenebrat. Haly. ℭ Ad aliud dōm ꝙ ſſa ē ſupfluitas p viā diminute decoctionis. ⁊ nō p modū ſupflue aut ipuritat̄ : vt cholera ⁊ melia : ⁊ hec vtilis exiſtit ⁊ laborātib⁹ ꝯſumit. ꝑ de aialiū gñone. ⁊ q̄ ſic ē ſupfluitas neceſſitatē h̄z : q̄ lʒ ſit vētris : nō tñ epatis ⁊ mēbroꝝ ſupfluitas. nō. n. icōueniēs ē qd eē ſupfluitatē reⁱ vnius. iuuamētū tñ ⁊ necūū reⁱ alterius : vt cholera vadēs ad kiſtim ſupfluū eſt ſanguini trāſeunti p venas : nō tñ kiſti ⁊ deide iteſtinis : ⁊ ſilr ē i melia in ſplenē de lapſa. ℭ Ad aliud dōm ꝙ lʒ hu. ſm medicū gñenſ pncipali⁹ in epat̄ venis : nihilomin⁹ vtute ipſi⁹ gñant i oib⁹ venis alijs vt tactū ēt. dr̄ia. 91. vñ 5º de iuuament̄. c. 3. Jn venis veniētib⁹ ad ſtōm ⁊ in venis venientib⁹ ad oīa mēbra iſluit aliqd vtut̄ gñatiue ſan. ℭ Ad aliud qdē iā ex dict̄ apparuit. Rediēs igit dico ꝙ ſi hu. gñenſ poſtq̄ epar trāſiuere aut in venis recipiāt gñonē vel in corde. ſiqdē i venis vtute epatis. aut nālr ⁊ ſic adhuc ſucceſſiue gñanſ cū ex ſeinui cem fiat. vñ Haly. Q̄ñq̄ 4ºr hu. gñantur in venis ⁊ i ceteris corpis mēbris. ⁊ hoꝝ gño q̄nq̄ ē nālis : vt q̄n ex ſtate ſupdecocto gñaſ ſanguis ipſius locū in nutritione obtinens q̄n hic defuerit. Jpm. n. eſt in poª ſan. cum ſit deficiens ab ipſo ſolū decoctione abbreuiata. Eſt nāq̄ ſanguis impſecte decoctus : vel inālıter : ceu q̄n hu. reddunſ ināles vt ex ſan. ſubtili : ſʒ p ſupdecoctionem cholera : ex groſſo melia : ⁊ ex cholera tādem ſucceſſiue itidē melia. oēs. n. in meliam hu. ꝯuertunſ tādē velut in pmā mām. ⁊ deide regreſſio nō eſt poſſibilis : cū icrudeſ aſſatū aut coctū. theorice ꝑ ca. vltimo collʒ. 2º ⁊ 3º. ⁊ ſcdo re. a. Hoc autē ſic fore indicat caloris diuerſitas in magis ⁊ min⁹ ampliata : ⁊ māe i adinuicē trāſmutabilitas : cū ꝯtinue irregreſſibilr i frigidū ⁊ ſiccū ptrāſeaſ. Si aūt gñenſ a corde aut vtute ei⁹ ſiūt i epate ⁊ etiā i venis cū ab ipſo tādē ſit ois vtus : ⁊ tūc vt declatū ſilr tpe aut ſucceſſiue gñanſ : ⁊ ſi quidē in ipſi⁹ cordis dextro proprie ventriculo gñentur ſicut vult Ari. p oē ⁊ maxime tertio de ptibus : ſic in iſtāti hu. poterūt gñari : q̄m ſolus illic ſit ſan. i actu cū ſolus ſit humor ⁊ nutriat. alij ꝟo in potētia ſunt in ipſo. dr̄ia ꝯñti. ꝙ aūt cor ſit gñatiuum humoꝝ itra ſe primordiale pnᵐ pbat Ariſ. q̄m ipm eſt venarū pnᵐ p quas decurrit. dr̄ia. 47. Adhuc in ipſo ſanguis repiſ q̄ttitas maior tanq̄ in quodā fontali pnº. ⁊ iō dicūt ꝙ nullꝰ dignificabit epar fore pnᵐ toti⁹ corporis neq̄ ſanguis. Hoc. n. ſanguis ſuſceptiuū non eſt in ſeipſo : queadmodū cor. Q̄ð ēt colliget 2º demrāſ p pl'a. Sic igit appeat q̄ñ hūores nō gñenſ i iſtāti ⁊ q̄ño ſilr tpe ⁊ q̄lr nō : ⁊ in qb⁹ locis : ⁊ in h⁹ dr̄ia ſiqdē dr̄ia auxilia biſ. 33. Noſce q̄q̄ ꝙ chili gño vt ad mltū ſimultanea q̄ aūt hūiditatū ſucceſſiua : ea ꝟo q̄ hūoꝝ fere media.

Propter 4ᵐ qdē dōm ad pmā p Ari. ⁊ Auer. inducta iā apparere ⁊ ſilr ad id qð p Gal. ⁊ Theophilū monſtrabaſ. ℭ Ad aliud dōm ꝙ h⁹ gño eſt in venis ⁊ mēbris in qb⁹ ꝯceſſū hu. ſucceſſiue gñari. ℭ Ad aliud dōm ꝙ lʒ agēs ſit diuerſum : nō tñ multū. vñ pp h⁹ ⁊ māe ꝓportionabilitatē agēri pōt diuerſus effectus iſimul tpe hñte latitudinē ꝓduci. ℭ Ad aliud dōm ꝙ nō eſt ſilē oino in gñato p nāʒ ⁊ calm ipſi⁹ mulcebre ⁊ ſuaue. ⁊ artē cū calido igneo excedēti : cū nā ſit pnᵐ intriſecū ſufficiēs mām palpare p oē. ars aūt extrinſecus iſufficiēs ipſam diſariam tāgere : de aialiū gñone. ⁊ nālium ſecūdis. calidū enīʒ viuētium regulatur ab aia : nō aūt elare quale quod artis. ℭ Ad aliud dicēdū ꝙ in eiſdē nr̄o pus eſt imp fectū : deide pfectū : nā infans in vir̄ pmutaſ. in his āt que diſtāt nr̄o ſecus exiſtit. meta. 9. aut ꝙ humor gli bet in ſui gñone primitus eſt impfectus. deinde decoquiſ ⁊ pficiſ. ℭ Ad aliud dōm ꝙ gño hu. ⁊ humiditatū quo ad qd ſilis exiſtit : q̄tū ꝟo ad aliud diſſilis : cum hu. pmi gñentur interdū ſucceſſiue aliq̄n ꝟo ſilr. humiditates aūt vidētur ordinē ſeruare poris ⁊ poſterioris velut eſt ordo digōnis vētris ad eā q̄ epat̄. ℭ Ad aliud oſtēſum qd dōm iā dudū. pfecta. n. gñone ⁊ vltima hu. gñantur in corde. diminuta ꝟo ⁊ p⁹ in epate amplius. ℭ Ad aliud dōm ꝙ intētionalr pus gñabitur ſan. q̄ȝ alij hu. Jpſe nāq̄ ſolus neceſſarius. alij ꝟo magl ad bn̄ eius ⁊ iuuamētū gñati : quare nā magis ꝓduxit epar vt eſt inſtrm aptum gñoni ſan. q̄ȝ alioꝝ hu. in ipſo tñ gñantur : lʒ ſuperenſ ⁊ tinganſ ex ceſſu ſanguinis ⁊ cholere. ℭ Ad pᵐ in oppoſitū inductum qd dōm monſtratū eſt pus. Et alia demū allata dōm q̄m ꝯcludūt hu. ſimul tpe gñari q̄n corpus fuerit ſufficiēter temperatū ⁊ alimentū cum demum adminiſtrationis modo illi ꝯtinue occurrēs huius.

Ratia ſiquidē eius qð dictū ē de flegmatis generatiōe dubitare itidē ꝯtigit. an ſanguis generatus ex alimētis ſit eiuſdē ſpēi cum eo q eſt generatus ex flegmate. Et videſ ꝙ non q̄ diuerſoꝝ perfectibiliū diuerſe ſunt pfectiones : cum vnūq̄q̄ ſeorſum ordineſ in ſuū finem : ſʒ flegma ⁊ alimētum ſunt diuerſa pfectibilia : cū realr diſtent. ℭ Rurſus hu. q̄n permutanſ a ſui nāli diſpōne reddūtur innāles. Haly. ⁊. A. ſʒ flegma eſt humor alterabiſ vtiq̄ in diſpōne pter nām. cib⁹ aūt in nālē. puta in ſanguinē. Eti. flegma eſt corporis res frigidior. primi pma. ⁊ cōplexionū. non pauca ꝟo alimentoꝝ ſunt calida nature ꝓportionata humane. Que autē adeo dīnt non videnſ in idē ꝯcidere. nō igiſ ſan. gñatus ex alimētis ⁊ flegmate ſpēi extat eiuſdē.

Jn oppoſitū vbicūq̄ reperiſ vera ꝓprietas alic⁹ : iueniſ ⁊ ipm : cū inſepabiliter id ꝯſeq̄t : ſʒ i ſanguine gñato ex ſtate ⁊ cibis repiſ ꝓpetaſ ſan. ꝓpria. puta coagulari. Ga. de cole. nigra. Jtaq̄ eiuſdē reddeſ nāe ſpecifice gñatus ex vtriſq̄.

Propter primum quidē ſciendū ꝙ terminus audiaſ ſuis ex poſitum q̄ſitis cum dr̄ia. 61. vt ēt videbitur ꝯñter.

Propter ſecundum ꝟo ſciēdū ipm ſat̄ fore vniformiſ enūciatū : lʒ i ei⁹ ꝓportōabili ſit vt mox appebit dubitatū

Propter tertium autē ſciendū ꝙ ſan. generatuſ ex ſtate aut ex alimentis ſit eiuſdē ſpeciei ⁊ maxime ſi genitus fuerit ex ipſo in epate. qð oñdiſ : q̄ virtus epatis cū calido pōt h⁹ māſ alimētoꝝ ⁊ flegmatis apparēter diſſerētes diſponere ⁊ ꝑparare ad eandē formā ſanguinis ſuſcipiendā. Q̄ð ſignificat ſanguis gñatus ex napello vel aliquo huius extraneo ⁊ ex vitello vel vino : cū ex vtroq̄ re ⁊ pdicatione ꝯſtituatur ſan. 142. dr̄ia apparens. ℭ Amplius cū finis ⁊ forma ſint idem ēt numero : phyſicoꝝ 2º. ſʒ finis ſanguinis ex vtriſq̄ ꝯſtructus eſt corpus nutrire : ſpūmq̄ gñare. Jn hos. n. ſanguis tanq̄ in ꝓpriū finē ordinaſ. dr̄ia. 31. Jtaq̄ ſan. ex ambob⁹ q̄ gñatus eiuſdē ſpēi. Q̄ð ſilr euenit ſi tranſducatur vt in ſanguine alibi q̄ȝ in epate q̄m id erit in vtute ipſius epatis : dictū nāq̄ dr̄ia. 29. ꝙ in venis venientibus ad ſtomachum ⁊ ad oia membra fuit aliqd virtutis gñatiue ſanguinis. Et huius qdē veritas annexi appropꝛietur ꝯſequēter non modicum.

Margin notes (left): Iuxta ... aphoriſ. ... 38. ... ſcdo te. tract. de cō. 12. ... 18. verſ. ... pnᵐ. ... pnis trac. te. cō. 5. ... aphoriſ. poſt ... iux. fi. pª meᵐ. ... ſus finē. 4. añ me. ... i meº. ... Ca. 9. i meº ... Coll² ca. pmo oſt meᵐ. a. 3. añ meᵐ.

Margin notes (right): T. cō. 13. ⁊. 15. ... Collir ſcdo techniis tract. de epate cō. 2. pª p doc. 4. ca. 2. ante meᵐ. ⁊ cap. pºis meº. Doc. 3ª cap. 2. ante meᵐ. pºca. vltº verſus finem. ... Caplo ſcdo. ... Tex. cō. 20.

Propter quartuz q̄dē ad p̄m q̄ l3 pfe/ctibilia ſint diuerſa. idētificant̄ tñ vt viſum ēpatis ⁊ caloris v̄tute cū ide3 mām diſponat ⁊ formā inducat. ¶ Et ſic dōm ad 2m. Epar.n.cū his q̄ ipſius h3 caleface ⁊ alterare. ¶ Ad aliud dōm q̄ ſſa cū ſit ſan. diminute decoct⁹ pōt calo/re mēſurato alterari digōne vlteriori ⁊ nō in id q̄ŏ p̄/ter nām vex in ſanguinē ꝯuerti: q̄ŏ nō ſic inerit cho/leris duabus cū peccēt q̄litatē vel ſuba. diia. 30.

Eius et occaſione q̄ſitū introdu/citur diutius heſitatū. vt an gñata ex coitu ſiue cōbinatione aīalia ⁊ putrefactiōe ſeu caſu ſint eadē ſpē. Et vi q̄ nō. q̄ p̄ de ge. aīalium. c.1. Quecūq̄ nō ex aīalibus fiunt: ſed ex corrupta mā: hec gñant quidē: alte⁊ aūt genus: ⁊ q̄ŏ factū ē neq̄ femella: neq̄ maſculus. Eti. 6. hiſtoriax. Sūt aūt ⁊ alia gña muriū multa circa quos eq̄dē nō pax verſat̄ q̄ſitū. ¶ Adhuc quecūq̄ non hñt eūdem actū nō ꝯcidūt in ſpē3 vnā. toti⁹.n. vnus act⁹: ſ3 cōbinatiōe genita ⁊ caſu: eodē nō p̄ticipāt actu: cū illa poſſint nāliſſime gñare tale alte⁊ q̄le ipſa. hec ꝯo minie. vñ 2° de aīa. Quecūq̄ pfecta ⁊ nō orbata neq̄ ſpōtaneā neq̄ caſualē hñt gñonē facē q̄d valēt tale alterū: q̄le ipſa: vt aīal ſiq̄dē aīal ⁊ plāta plāta3. Eti. 8. meta. alteri⁹ māe alter ē act⁹. Et cōmē. 8. phy. q̄ñ mā fuerit diuerſa diuerſificabit̄ ⁊ for'. Et. 8. idē meta. In ētib⁹ nālibus q̄libet for' h3 mā3 ꝓpriā: ſ3 diuerſa ⁊ i approꝓriata ē mā mēſtrualis ex q̄ aīal q̄ŏ gñat̄ ⁊ mā putrefacta. ¶ Rurſu3 opoꝛteret ſi aliq̄ fierēt ſpōte: ſpēq̄ eadē aliq̄ŏ calidū determinās ꝯnāle: ſil'r ⁊ virtus actiua. neutx aūt vi box adeſſe cum calor ille ſit celeſtis cōis: ac putredinalis: n3 agēs q̄ŏ appens p̄tiale for' impreſſiuū. ¶ Adhuc q̄ño cū nihil agat vltra ſuā ſpēm celūq̄ ſit icorrupti'e ⁊ cōe gñabit corrup'e appꝛopriādo. nō igit̄ gñata coitu ⁊ p ſe ꝯcidūt in ſpēm vnā.

In oppoſitū q̄ ſi magi viſa diſtare ſūt eiuſdē ſpēi ⁊ ea q̄ min⁹. ſ3 celi magis vident̄ iter ſe diſtātes q̄3 gñatū ꝯbinatiōe ⁊ a pſeuano. q̄ŏ oñdit diuerſitas orbis ⁊ ſtelle ac q̄litatū efficacia cū cētrox cauſet̄ alietate: vt oſtendi lucidatoris diia. 4. celi ꝯo oēs ſunt idē ſpē. Cōmē'ᵗᵒʳ p̄ ce. ⁊ mun. ¶ Ampli⁹ cū ars imitet̄ nām ſicut ē in facti ⁊ diſpōnib⁹. ita ⁊ i entib⁹ nāe. 2° ēt meta. ſ3 i illis ide3 ſpē fit ab intell'u practico ⁊ caſu vt ꝑcioſi acq̄ſitio. Sanitas ⁊ ſalus fit nā ⁊ arte. Poſteri. ēt 2°. exn̄s ſpēi eiuſdem: vt denotant actus: ſil'r igitur in entibus erit nature. ſunt itaq̄ eadē ſpecie q̄ coitu producta ⁊ ſponte.

Propter primū q̄dē ſciēdū q̄ genita cōbinatione vel coitu dūr que p̄ter nām determinatā ⁊ agēs vniuerſale puta celum. agens ēt expetunt particulare vt hoiem. Is.n. ⁊ ſol hoiem gñat. phy. 2. Qui ēt p̄ter alia pfectiora: ponitur entiū vniuerſaliſſimo indigere aīam iſundēdo: cū ſolus intell's veniat ab his q̄ foris. de ge. aīalium. Cā aūt genita ſpōte: pſeuane. que abſq̄ agēte particulari ꝓducunt̄. Quid aūt ſit ſpēs tactu3 diia. 65. dictū .n. ibidē gen⁹ nō eſſe vnā quādā nām. ſ3 circa ipm latere multa. Equocationes.n. latent in eo: quax q̄ppe quedā ſunt diſtātes nō pax vt canis aīal ⁊ ſidus: alie ſilitudinē inter ſe hñtes aliquā: ſicut homo ver⁹ ⁊ pictus: nōnulle aūt ꝓrime gñe vel ſilitudine: ita vt i eo nō videant̄ equocationes: cū tñ ſint ceu corp⁹ nāl'r loquēdo equoce dī de celeſti ⁊ hui⁹ corruptibili cū am/box nō ſit vna mā. ꝯueniunt tñ in gñe logico: ſimilitudine q̄dē vt magr̄ ſcholax ⁊ familie dī equoce proprie tñ hic ſiq̄dem hax doctor. illius ꝯo dñs alter.

Propter 2m ꝯo ſciēdū ē. A. voluiſſe gñata coitu ⁊ putrefactione eadem fore ſpē: at vnūq̄dq̄ in ſpēm poſſe idiuiduū duplici h̄ mō ꝯuenire. Senſit nāq̄ in lib° de diluuijs. ⁊.15. appet ei⁹ aīalium. q̄ poſt corruptionē ſpēi totius diluuio: peſte aut volūtate: ſtellax vigore ac itelligētie agēti poſſit ſpēs itidē ex el'tis ꝓcreari ⁊ nō egeri femella: niſi p̄p locū. ⁊ ſic mr̄icē in gñone non expeti niſi p̄p meli⁹ accidere vt embryonē foueri pfecti⁹. Et q̄ rari⁹ inuenit̄ perfectus gñonis loc⁹ in el'tis. p̄p repētinas ipſox trāſmutationes: ꝓuiſum q̄dē fuit de loco determinato. puta matrice. abſq̄ tñ ipſa nihilomin⁹ cū loc⁹ repiret̄ i elemētis ꝯtpatus pficiet̄ gño. Cui⁹ pl'ima inducit ſigna. q̄ videm⁹ ex putrefactione alicubi mures gñari ⁊ demū p coitū multiplicari: ſil'r piſces ⁊ h9. Eti. ſerpētes in monumētis plus ex capilli3 muliex maxie ob eox lōgitudinē cū hūidi'e viſcoſa gñari ⁊ denuo coitu multiplicari mare ac femella ꝯſtitutj. Adhuc. 15. aīaliu3. Habui amicū q̄ fecit ſcorpiōes. q̄ alios demū gñauerūt ſcorpiōes. Subdēs nō dēre aliq̄ eē mō q̄ res gñata p v̄tutē gñatiuā: q̄n ēt poſſit al'r gñari: q̄m gño ē in ſpēi ꝯſeruationē. ſ3 femella circa idiuiduū extat. Teſtat̄ itidē ſe credere quēdā caſtorē ſiue biuariū ſe feciſſe in riuo ioccon dcō: cū ſit parui tp̄is nimieq̄ a mari diſtātie ita vt inde nō potuiſſet ad hūc ꝯuenire locu3. Adhuc viſum eſt caput vni⁹ aīalis vel alia ps ſeu ip3 totū in mr̄ice alterius gñari. diſtātiū ēt abinuicē mole ac geſtationis tp̄e ceu hoīs ⁊ pecudis. Stelle eni ⁊ ꝓpꝛie q̄ Arieti hñt monſtruoſa gñare: finiſq̄ Piſciu3 ſic oppoſite oppoſita ceu viſu3 eſt alicubi lapides ſuſcipere formas partiū humanarū. Q̄ŏ fortaſſe ſentit̄ thimei. 2° vt inductū diia. 101. Cōmen'ᵗʳ ꝯo. 8. phyſi. ꝯ iſtos plib⁹ vadit vijs. ponēs nihil idē ſpecie caſu gñari ⁊ coitu. Primo q̄dē q̄ trāfferens ad hoiem magis ait: q̄ tūc hō gñaretur ex non ſemine hoīs: ſicq̄ foret hō equoce cū eo q̄ gñatus ex ſemine. Q̄ñ.n. mā fuerit diuerſa diuerſificabit̄ ⁊ forma. Eti. ſi māe ⁊ forme nō eſſent appꝛopriate tūc q̄ŏlibet gñaretur ex quolibet: forētq̄ oīno materie iam ocioſe ac ſupflue. ¶ Rurſu3 ſi hō ex terra vt mus gñaretur: tūc aut foret ſemp aut in pluribus vel paucioꝛib⁹. ſiq̄dē ꝯus ſic hō nō gñaretur ab hoie oīno. ſi aūt 2m: tūc hō gñaretur ab hoie raro ⁊ a caſu. ſi q̄dem 3°: ſic eadē ſpēs producet̄ nā ⁊ caſu: cū tñ ſit oppoſitū. Palin. hoc dato tollerent̄ cōparatio ⁊ reſpectus cāe ad effectū: ſicq̄ ceſſaret neceſſitatis nā. Subdit ēt q̄ nulla ſpēs ſit a caſu. ſ3 inuenit̄ aliquid ſil'e ei q̄ŏ ſit a caſu. Que aūt inueniūtur caſu ſunt mōſtruoſa: non nālia. Diximus q̄dē iſta ꝯ negantes id manifeſtu3 fore per ſe ſicut. A. q̄ dicit poſe eſſe hoiem gñari ex terra cū ei⁹ famoſitate. vt dī ēt. 2. meta. ſed ꝯuenietius i mr̄ice. Et h̄ ſmo ab hoie q̄ dat ſe ſcie fatu⁹ ē valde. Ari. aūt vt amp. 3° videbit̄ dicēdox mediā hox tenuit viā. Nō eni oīa pñt fieri caſu ſicut aīaliū pfectiora cū plura expetāt in ſui ꝓductione3 ⁊ eē vt viſu3. diia. 36. ſil'r ēt vt tactū q̄dā ſemidiminuta ⁊ impfecta ſiliumq̄ ptiū vt piſces: mures ⁊ talia pñt vigore ſtellax ex mā putrefactibili produci: taliter vt vterq̄ vex dicat pro parte. Quid aūt. ex dicēdis per amplius appebit. Quis ēt fortaſſis diceret q̄ vtraq̄ ſint ſpē logica eadē. non aūt nāli: cū ille ꝯſideret intentiones q̄ſdā cōiores. Is aūt res proprioꝛes: ita vt ſint eadē ſpecie equocatione tertia q̄ vir fore videt̄: non aūt p̄'aut ſcōa. Sed hic magis reſpō. ad hoiem.

Propter tertiū ꝯo ſciēdum q̄ aīalia q̄dā gñata ex putrefactione mox eiuſdē extāt ſpeciei: quedā ꝯo ꝯñter trāſmutatione interueniente media. Nam quedā ſunt quox generatio eſt perfecta ſicut

Margin notes (left column): Cap. 36. lib. — Tex. cō. 34. — Tex. cō. 6. — Cō. 46. poſt medium. — Cō. 11. i fine — Coll'. cō. 78. verſus fi. ⁊ cō. 79. circa p̄n'. ⁊ cō. 83. — Coll'. tex. cō. 8. ⁊. 9. — Tex. cō. 11. — Tex. cō. 26. — 2° ca. 3. an̄ me.

Margin notes (right column): Ca. 1. an̄ [illegible] — Ca. 1. poſt [illegible] — cō. 46. p̄ [illegible] — 7° met. t. c. [illegible] — Cō. 15.

ſicut ea in quoꝝ gñone agẽs aduenit particulare. ali qua ꝟo imꝑfecta nõ alr̃ q̃ ex putrefactione ꝓducta: necꝗ vnq̃ gñantia: vt anguille. hiſtoriaꝝ libris: lũbri ci terreſtres. ⁊ hꝫ. q̃dã ꝟo media. Et hoꝝ nõnll'a mox ꝓducta caſu extãt eadẽ ſpẽ cũ his q̃ coitu: vt mures ⁊ ſerpẽtes: q̃dã ꝟo nũq̃ efficiunt̃ eadẽ ſpẽ cũ ꝓducẽtibꝰ: ceu lẽdines a pediculꝫ ꝓducte. q̃dã ꝟo ſũt media fere i ſpẽm ꝓducẽtiũ trãſmutatiõe redeũtia: ſic rane: ꝓducũt. n. oua: ex qbꝰ ſiũt ꝑmitꝰ ranũculi oblõgi cũ capite grãdiori ⁊ cauda ſbtili ad modũ marſonũ piſciculoꝝ. q̃ ⁊ ꝟmes oñdũt ſyrici. vñ hyſto. 5. ſiũt q̃dẽ vocate pſiche. i. papiliões ex cãpis. i. rugis i raphano ⁊ caule ſtãtibꝰ: q̃ ꝑmitꝰ ſũt minores millio: deiceps pui ſiũt ꝟmes creſcẽtes: deĩde i tribꝰ diebꝰ pue cãpe: dein de augmẽtate latitãt ⁊ ꝑmutãt formã ⁊ vocant̃ kiriſalides: q̃ durã hñtes tunicã tacte. ſiũt aũt vt araneales ⁊ folliculi figura: tpe ꝟo multo iteruenĩete circũrũpitur tunica ⁊ euolãt aĩalia pſiche dcã. Sic igit̃ apparꝫ q̃uo ꝑ multa itermedia paulatĩ ex his q̃ minores millio rugalibꝰ ſiũt pſiche tãdẽ: ſeu papiliones. ¶ Propter hꝰ q̃dẽ ꝟitatꝭ idagationẽ ꝑmitꝰ tãgant̃ 4ᵒʳ cãe ſic alioꝝ pluriũ aĩalis gñati caſu vl'es cũ el'to el'tari putreſcibili ⁊ celeſti forꝰ ſiue imagine ex. 48. ſtellis q̃ſi particulari: mãm gñonis talis determinãte: vt ſerpens: ſcorpio vel q̃ hꝫ: q̃ dĩa expoſitũ ſufficiẽter. 101. Conſequẽter ãt veritas ſubiũgat̃. dico igit̃ ꝙ genita ꝓpagatiõe ⁊ caſu ſiue mox aut tãdẽ ꝓtracta: eiuſdẽ ſũt ſpẽi ẽt entꝭ: q̃ oñdit̃. q: meta. 7. In factꝭ q̃dẽ a nã. q̃dã nãq̃ ⁊ illic eadẽ ⁊ ex ſpmate ſiũt ⁊ ſine ſpmate. hec autẽ idẽtitas aut erit vl'is aut gñal' aut ſpãl'. nõ ꝑ. q: illa ſt nũo eadẽ: q̃ꝝ mã vna q̃titate deteriata. dĩa. 3. nõ 2ᵃ. q̃ñ ſic ꝑmo: inartificialis oĩo: cũ oẽ ꝑticipans ſenſu ſit aĩal. ſpãlis igit̃ erit idẽtitas. Et iõ Ari. vĩ h ſermone opiõnẽ euellere vtrorũq̃. Aui. q̃dẽ q̃ñ dĩx q̃dã ponẽtꝭ vt viſũ: q̃cũq̃ ſiunt coitu caſu poſſe ꝓduci. Auer. ꝟo q̃ñ ſubiũxit eadẽ volẽtꝭ nullatenꝰ: ſic oñſũ caſualia ⁊ ꝓpagabilia ſpẽ vnitari. Eti. ꝓbl. q̃rit̃. 10. ꝑp qd hꝫ q̃dẽ ſiũt aĩaliũ nõ ſolũ ex ſeiuicẽ: ſꝫ ⁊ a caſu. alia q̃dẽ ex ſeiuicẽ ſolũ: vt hõ ⁊ equꝰ. ſic itaq̃ ſentit q̃dã ſieri a caſu ſolũ: alia copula tm̃: nõnulla ꝟo vtroq̃ mõ. ¶ Adhuc q̃ñ cãe aderũt ſufficiẽtes idẽtitatꝭ ſpẽi: hꝫ quoq̃ erũt ſpẽ eadẽ: ſꝫ talia repiũt̃ i gñatꝭ ſpõte cũ his q̃ coitu. q: i illis ẽ cal'm el'tale ꝑparãs mãm. nõ. n. ẽ putrefactibile oĩo: dĩa. 101. ſil'r ⁊ celeſte illuminatiuũ: viuificũ: aĩatiuũ i eẽ: ꝯtẽtiuũ ⁊ vis forme deteriate vehemẽs i ꝓducẽdo. Ad q̃ nõ paꝝ opat̃ locꝰ cũ ſic ẽ opet̃ ita nã. ꝓb. 10. vt loca oñdũt cal'a tꝑate: in qbꝰ gñata nõ raro ſpõte ꝑfectiora q̃ ꝯbinatiõe ꝓducta in locis his oppoſitꝭ: vt oñdũt q̃ vtrorũq̃ oĩa cũ illoꝝ multiꝑ ad ꝓpagata: ceu i his q̃ aĩe ſunt: q̃dã hoĩum ꝑ ſe potẽtes itelligẽtie ꝯiũgi agẽti: terminoſq̃ iuenire medios demſatiuos ⁊ oĩa q̃ſita ſui igenij ſubtilitꝫ: vt ꝯ de Hyp. ꝓfert Haly. q̃s ẽt alij cũ toto doctore quẽ hñt iſtruendo ⁊ dearticulãdo nũq̃ vel vixꝰ valẽt ſuſcipe. A. 5. de aĩa. Potẽtie nãq̃ ꝯditionate circũſtãtijs diuerſificant̃ nõ paꝝ nũc ⁊ ꝑus. ¶ Amp. q̃r ẽ eadẽ ꝯpõ figura ⁊ ꝓtractio ſũt eiuſdẽ ſpẽi. nã ꝯpõ cũ ſeq̃tur cõpl'onẽ. dĩa 63. arguit illã: hec ꝟo eadẽ formã vel aĩam: cũ ſit proꝑiũ illiꝰ inſtrm̃. dĩa. 23. ea ꝟo vt oñſũ ſpẽm cãt. ſil'r Com. 2. ce. ⁊ mũ. ꝓbat ꝙ ſi vna ſtella ẽ rotũda ⁊ alia. ⁊ iõ q̃ ſũt eiuſdẽ figure ꝯcluſit eiuſdẽ fore ſpẽi: ingens iã declaratũ eẽ ꝙ figura ẽ ex rebꝰ eẽntialibꝰ i corꝑibus celeſtibꝰ. q: ſũt aĩata. ſic. n. vna ſtella ẽ rotũda. ⁊ alie. q: ſũt eiuſdẽ ſpẽi. Eodẽ vtiq̃ mõ erit i his vtriſq̃ figuratꝭ ꝯpõ ⁊ ꝓtractio oĩo eadẽ. Et firmat̃ q: i 3ᵒ eiꝰ figure ſũt ex q̃litatibꝰ aſſociatꝭ formis ſbalibꝰ ꝑfectꝭ: arguunt igit̃ ipſas. Palin. Quoꝝ finis ⁊ actꝰ ſũt idẽ ⁊ ipa: cũ oĩa ordinent̃ in finẽ: ⁊ actio ducat nos in formam ceu trãſmutatio i mãm. dĩa. 13. ſed hi oĩno idẽ apparent. ſunt itaq̃ ſpecie eadẽ ſponte genita ⁊ copula.

Propter 4ᵐ ꝟo ad ꝑᵐ dõꝫ vt apparuit: ꝙ lꝫ ſit alteꝝ genus ꝑ. ꝯñr tñ reddit̃ idẽ ſpẽ: trãſmutatiõe ſupueniẽte ꝑlima ⁊ tpe. ¶ Aut dõm verificari h i q̃buſdã ipſectioribꝰ vt enthomiſ. ſubdit̃. n. talia. n. ſunt enthomoꝝ q̃dã. ¶ Ad aliud dõm ꝙ genus ſumit̃ iproprie ꝓ manerie ⁊ mõ gñonis diuerſificate accñte aliq̃l'r: ceu Parthi ſic diuerſificant̃ ⁊ idi. vñ ꝓhemio meta. hoĩum genus arte ⁊ rõnibus viuit. ¶ Aut dõꝫ eẽ plura muriũ gña eoꝝ nomẽ extẽdẽdo. nã q̃dã ſunt parui fuſci in arboribꝰ habitãtes magis ſic nechelle dicte: alij ſub terra vt talpe. q̃dã ſub aq̃s in ripis cũ lõgiori muſida pãtogari appellati: nõnulli q̃ magni Pharaonis dicti cũ pilis magnis aſpis: ⁊ alij ẽt habitãt i domibꝰ. alteriq̃ i agris: quoꝝ aliq vident̃ iter ſe fore ſpẽi eiuſdẽ athome: reliq ꝟo dĩntes. ¶ Ad aliud dõm ꝙ ꝑmo Ari. nõ ꝟificat̃ i oĩbꝰ ꝙ nõ poſſint gñare: ſꝫ i q̃buſdã vt tactũ de enthomis imꝑfectioribꝰ. ¶ Ad aliud dõm ꝙ lꝫ mã videant̃ diuerſa entia: ꝟtute tñ reddunt̃ eadẽ. ꝑp q̃ opant̃ in ipſa vt oñſum. necitas ẽt forme nõ ſumẽda eſt a mã. oĩo ꝟo magis a fine: cũ reliq̃s cãꝝ necitatẽ iponat: ẽ nãq̃ cã cãrum. ¶ Ad aliud q̃d dõm viſum. ¶ Ad aliud dõꝫ ꝙ lꝫ celũ ſit icorruptibile ꝑm ſubam: corrũpit̃ tñ ꝯtinue ꝑm ſitũ: motũ ⁊ lumẽ: qbꝰ hec hꝫ cãre. ſil'r ꝑp ipotentiã mãe nõ potẽtis plene ſuſcipe: ob. n. diſtare a cõmodo diuino hec iſima ſunt iſirma ⁊ plena multa turbinis. Ari. de mũdo. Rõnẽ ãt ex cõmẽto ſuſceptã i partes ꝯ̃riã nõ ꝯcederet. A. ſic Cõmẽtator teſtat̃. putauit nãq̃ Auicẽna celeſtia gñe idẽ eſſe ⁊ ſpẽ diuerſa. ꝑpꝰ diuerſitatẽ ꝑtiũ motuũ ſuoꝝ ⁊ difformitatẽ vt tactũ cẽtrorũ. ¶ Ad hoc ẽt fac̃ diuerſus eoꝝ actꝰ: cũ q̃dã ſint cal'a effectiue: alia frã: ⁊ ſic. ⁊ hu. q̃dã maſculia ⁊ alia feminina. Cõmẽ. aũt id tollit. d. ſtellas i rei ꝟitate nõ agẽ fridiratẽ: ſꝫ calores ſil'es vnicuiq̃ el'toꝝ: q̃ manifeſtũ ẽ in luna in aliq̃bꝰ opãtibꝰ manifeſte. ¶ Sꝫ dõꝫ veriꝰ ꝙ lꝫ nõ ſint formal'r talia: ſunt tñ effectiue hꝫ: ſꝫ tñ vl'r motu ⁊ luce calitatẽ inducũt oĩa. Pꝫ ẽt fieri cõparatio actus frigidi: calidi vel alteriꝰ ad tꝑatũ inter el'ta: q̃lis aer: vel magis ad mixtũ tꝑatiꝰ: vt corpꝰ humanũ. ¶ Adhuc aq̃ nõ eẽt ſũme frigida cũ terra ꝯñr aut caliditas aliquoꝝ eẽt vt frigiditas hoꝝ. Et firmatur. q: ſube apparẽt eoꝝ oĩno diuerſe: vt lune ad plura. vñ 3ᵒ de ge. aĩaliũ. Luna videt̃ cõicãs q̃rte ſube. puta terre. Sil'r ẽt ſunt in ꝯtinua: nõ aũt vt aĩalia ꝑtibus in adinuicẽ ꝯtinuata. vñ fortaſſis melius eſt dicere ſuperiora gñe ꝯuenire: ſpecieq̃ differre: ⁊ maxime q̃ in diuerſis ſunt ſperis. Que aũt in vna eadẽ ceu q̃ in. 8. oĩa. Mouebat̃ ꝟo in id vt tactũ cõmẽ. q: oĩa ſupiora ſunt figure vnius: puta rotũde. Sed q̃s forte volet ẽt alijs rotũdis diuerſaꝫ idẽtitatẽ ſpecificã huic adaptare. tũ ẽt q: ſi eẽnt gñe eadem: vt ſubdit ⁊ plura ſpecie cõpoſita forent ex mã ⁊ forꝰ diuerſa. ⁊ ſi ita eẽnt gñabilia ⁊ corruptibilia. eſſent ğ ab aliquo. igit̃ eẽnt illic corpora ꝑora eis. q̃ impoſ'e oẽ. Qð ẽt aliq̃s ipediet dõo corpora celeſtia mãm hr̃e lꝫ aliã ⁊ alterã q̃ hãc ſubiectã trãſmutationi: cũ dicat̃ ꝑ ce. ⁊ mun. celũ eſſe q̃ddã ſingulariũ ⁊ eoꝝ que ex mã: q̃ verificat̃ i celo tripl'r dicto. ẽt celũ totũ appellando vnicũ. 8. quoq̃ meta. diſtinguit̃ 2ᵃ mã: intellectualis. vꝫ. ⁊ ſenſibilis. vñ Auer. Multotiens inq̃t celeſtia non hr̃e mãm aut equoce hincinde dici. Octauo ꝟo is ait meta. in ſcia declaratũ nãli eſſe ꝙ celũ hꝫ mãm localẽ ſiue ad vbi ⁊ tñ non hꝫ mãm gñabilem ⁊ corruptibilẽ. ⁊ iõ videmus ꝙ celũ non cõponit̃ ex mã que eſt in potentia. ⁊

Marginal notes (left): 16. ⁊ lib. … 1. pꝰ ꝑn. A — ꝑ aũ me. — Tex. cõ. 23. — 2 obᵗᵉ. 66. — Probᵗᵉ. 12. — …hnis i. pl. 10. …ap. 7. verſus …tem. — Cõ. 59. in fine — Com. 67. verſus finem.

Marginal notes (right): Circa ꝑnᵐ. B — 3ᵒ celi. co. 42. in fine. — Ca. 10. aũ medium. — Tex. cõ. 92. — Tex. cõ. 16. — Cõ. 4. in fine

forma q̄ eſt in actu:qđ dictū eſt certū diſtōne verifica
Tex.cō.12. tū.De q̄ 7.8.Ari.meta.i nālib⁹ ſempiternis aut ſbijs
alia rō.Forſan.n.qdā ñ hñt mā3 aut nō talē:ſʒ ſolū h3
Tex.cō.10. locū mobilē.7.12.eiuſdē.oia hñt mām qcūqʒ trāſmu/
tant:ſʒ ⁊ alia ⁊ ſempiternoꝝ qcunqʒ nō gñabilia.mo
bilia ꝟo latiōe veꝝ nō gñabilē hñt:ſed vñ quo.Vitas
nāqʒ ē ꝙ vna eſt mā oīum ꝯſiderata i ſe p ꝓuationē3
oīs forme:ſed diuerſificat̃ rōne.Sint igit̃ in hac mā
hec incidēter ꝯſecutione ſermōis:dicta.cū ēt ꝯſidera/
tionē non proprius huius opis ptendat:de qb⁹ tradi
Prob^te 66. tum ſufficiēter in expōnibus ꝓbl.parte.10.

CAuſa eius quod dcm̄ ē i ve/
nis aliqd eſ
ſe virtutꝫ ſanguinis gñatiue dubitat̃ an di
geſtio cōis fiat i venis.Et vī ꝙ ſic p Ga.i
pleriſqʒ locis exprimētē 2am digōnē fieri i
Colli^r li.4.i fi. venis.Eti.de re.ſan.Audire op3 digeſtiuā ꝟtutē non
eā q̄ in vētre ſolū aūt venis vel ſm epar.ſʒ ⁊ ſm vnā/
[illegible] doc.4.[illegible] quāqʒ ꝑticulā.Et.A.afferētē in eis ꝑfici 3am digōnē3.
2° verſus finē. 4am ꝟo in ſingulis mēbris.Et fulcit̃.q2 p ꝓnoſticorū.
Cō.vlt.p⁹pn. Oñdi in libro de ſꝑmate ꝙ ſan.vī multotiēs in venis:
ex qbus nutrit̃ hō:āñcedere ⁊ recipe aliquā imutatio
nē3 ad gñonē ſꝑmatis:h aūt digōnē ꝑficit̃.¶Adhuc
Poſt pn^m. de ſōno ⁊ vigilia deforis igrediēte alimēto i ſuſcepti
ua loca fit euaporatio ad venas.ibi ꝟo ꝑmutatū i ſan
guine vertit̃ ⁊ vadit ad p^m:puta cor.hec aūt cōuerſio
nō fit niſi per digōnē.¶Rurſus.Cͦ ē ſupfluitas cōis:
eius eſt ⁊ iuuamētū cōe:ſʒ talis eſt q̄ venaꝝ.vñ de ac
Ante me^m. cidēti.6.c.1.Digōnis ſupfluitas venaꝝ ē triplex:qrū3
vna cholere rubee feces.2a cholere nigre.3a ꝟo ē aqſi/
tas.⁊ p di de re.ſan.artariaꝝ ⁊ venaꝝ ſupfluitas eſt
q̄le ſerū in coagulato lacte.¶Amp.digō ē qdaʒ pfe/
ctio cū ſit ꝯplo a ꝓprio ⁊ nāli calore.dīa.50.ſed hec
Poſt pn^m. dat̃ i venis:q2 loc⁹ ſan.ſunt vene:de ſōno ⁊ vigi.Loc⁹
Colli^r.t.c.4. aūt h3 ꝟtutē ſaluatiuā:apparēs 4°phyſ.vī.n.pn^m.eſſe
c.2° poſt pn^m. gñonis:ceu pater.Porphyrius.vñ q̄ſtū nā dat de for
Colli^r te.cō.25. ma ⁊ de ꝯñte illā 4°ce.⁊ mun.Jtidē.qđ pōt plus pote
rit ⁊ minus.ſʒ vene ꝯñt ſanguinē gñare:qđ plus vide
tur q̄3 ſimpl'r digerere.hoc.n.ē mutare:illud ꝟo infor
mare.vñ dcm̄ fuit in venis veniētib⁹ ad ſtōm:⁊ aliq̄.
Oriūtur ēt a corde in quo digōnis ſolū eſt radix ⁊ pfe
ctio ceu ⁊ alioꝝ actuū.dīa.38.Eti.q̄3maxime ſta trā
ſit p venas cū ſanguie:vt ſuppleat illi⁹ defectū qñ mē/
bra carēt alimto.Eſt nāqʒ ſemidigeſtū alioꝝ nutrimē
tū.Jd aūt op3 ꝑfici digōne qđ nō vī niſi venarū cū nō
reuertat̃ deiceps in epar.Cōis itaqʒ digō erit i venis.

2°colli3.c.9.i fi ne. In oppoſitū cōiter ſunt medici ⁊ Auer.pro
prie tres tm̄ ponētes digōnes
vētris.ſ.epis ⁊ mēbroꝝ.¶Amp.vni⁹mēbri vnic⁹ eſt
2°technis tra. 3°vētre cō.30. verſus fine. act⁹ haly.certus ſaltē ⁊ ꝑncipalis vti h expetit̃ cū ꝓ/
cedat ab eē qđ ē vnicū p vnā formā cuiuſcʒ:ſʒ venaꝝ
Cap.5°. act⁹ē ſeruire epi deferēdo.vñ de ptib⁹3°.Ei⁹qđ i cor/
pus diſtribuit̃ totū vene cā.¶Rurſus.Digō ⁊ cōis
fit p cal'm ⁊ humidū:ſʒ vene frigide ſunt ⁊ ſicce:cum
ſint neruoſe.Jgit̃ vene digōnē nō opabunt̃ cōem.

Propter primum quidē ſciendū ꝙ qd
fit vena:qdue digō ⁊
quot dicat̃ modis dīntijs oñſum eſt.47.⁊.50.Eſt aūt
digō cōis que ordinatur ꝑncipal'r in finē ꝓprij digerē
tis.ꝯñr ꝟo in oīs partis alitionē.qualis q̄ ventris ⁊
epatis:he nāqʒ ptes laborāt pro oī corpe l3 directius
tm̄ pp ſeipſas.vt de motibus appet liqdis:ꝓpria qdē
Ca.3° in fine. eſt quā vnaqʒ h3 particula:in quā ſiqdē ordinantur
cōes aut imediatius:vt q̄ epatꝭ vel mediate ſic illa q̄
vētris.ſole aūt he ſufficiūt in aīalibus ꝑfectiorib⁹ ēt
trāſmutare alimētū in ptes.neqʒ abſqʒ vna eaꝝ valet
perfici:vt oñdūt paſſiōes hidropicales maxime:vna
enim digeſtionū aliam corrigere non valet.

Propter ſecundū3 qdē ſciendū.A.ſen
ſiſſe quatuor fore di
geſtiones ēt cōes.inquiēs p ꝑma.Debes ſcire ꝙ ſan Doc.4a [illegible] verſus fi[illegible]
guis ⁊ qđ cū eo labit̃ tertiā h3 digōnē in venis.⁊ qñ
in mēbra diuiditur ⁊ vnūqđqʒ recipit ſuum nutrimē/
tum h3 quartā.Sed huic ꝯ̄rium ſentitur.3°colli3 aper Ca.24.i[illegible]
te.ita.Mihi melius videt̃ vt nō ponatur 3a in venis
digō ſicut poſuit hō quē tu ſcis:eo ꝙ ſanguis i eis nō
trāſit ad aliā formā:ſicut fit in vētre:epate ⁊ alijs mē
bris.Gal.ꝟo ſcđam digōnem in locis q̄3multis aſcri
bit epati:veꝝ in qbuſdā ſonat venis attribuere ipſa3
tm̄.Quid aūt de his monſtrabit̃ ꝯ̄r ex dicēdis.

Propter tertium qdē oſtendēdū ꝑus ꝙ
nulla digō pōt ſimpl'r
in venis de ſe cōis ꝑfici.Scđo aūt qual'r ſit audiēdus
ſermo Ga.oſtēdet̃.⁊ ex hoc actus venaꝝ apparebit i
amplius.¶Propter p^m huius ſciēdū ꝙ digō cōis 2a
fit in epate:vt ſentiūt medicoꝝ oēs ⁊ nō in venis dire
cte.vñ partiū 3°.Epar eſt digōnis gra.Qđ oñdit̃ qñ Ca.7.i me[illegible]
ad digōnē ⁊ ꝑcipue cōem.5.aut.6.vident̃ experti.Vnū
qdē vt adſit organū digeſtiuū ꝯcauitatē hñs:in q̄ cō/
prehendat̃ ⁊ qeſcat digerēdū.digō.n.ꝑficit̃ qete.dīa
61.Cū ēt ꝟtus ſit inata q̄litatib⁹ ꝟtes.¶Amp.calita/
te ⁊ hūidi^te.ac olīm determinatu3 in qđ opet̃ in qđ ⁊
eēntial'r ſm medicū ipſa trāſformat̃.Et ſupfluitas de
terminate i mutatiōe extet hui⁹.Cū h ēt h3 plures nu
triat̃ imediatius eo qđ digeſtu3 in ipſo:ceu hec vēter
h3.Cōcauū nāqʒ ē organū in quo qeſcēs alimētu3:vt
olīm determinatū virtute qdem ſibi indita ⁊ coadiu
uātibus nō paucis:vt tactū digerit̃ ac eſſential'r tran
ſmutatur.Sentiunt ēt oēs ex puriori pte chili digōne
ipſi⁹ facti:tunicā eius itriſecā ſaltē nutriri.dīa.53.h3
ēt ſupfluitatē q̄ p inteſtinoꝝ egredit̃ viā.Que ēt repe
riūtur in digōne mēbroꝝ 3a.ſunt.n.illic ptes ꝯcauita/
tes hñtes ⁊ poros in qbus qeſcēs alimētū:iā elabo/
ratū digōne duplici:denuo ipſaꝝ virtute rubeū ꝑeri/
ſtens in albedinē ptrāſit trāſmutatū vt ſiſe corpi red/
dat̃:habetqʒ ſupflua vt cerebri mucoſa:ſꝑmata:ſudo
rē:ſordiciē:pilū:vnguē ⁊ occultā a medicis abſqʒ no
mine dictā trāſpirationē.Ex eo aūt qđ ſic digerit̃ ꝯſi/
tentur oēs corp⁹ imediatius nutriri.Que vtiqʒ nō mi
nus ē i epe repire.Jpm̄ nāqʒ ē organū ꝯcauitates hñs
⁊ ſciſſuras in q̄ chilus reſidēs:velut olīm diſtinctu3:
meſaraicis delatū ꝟtute ipſi⁹:ſuba ⁊ colore in ſangui
nē real'r trāſmutatū ꝯuertit̃.Suba.n.epis ē ꝓpinqua
nāe ſanguinis:de iuuamē 5°ca.3.vñ ꝑdictum eſt:epar Circa pn^m.
creatū eſt rubeū:vt ſanguis eēt ꝯueniēs gñoni:velut
mā mamille ⁊ teſtes albi ꝑducti ſunt:vt ſꝑma ⁊ lac ꝓ
crearet̃ vt talia.h3 ēt ſicut tactū ſupfluitatem trinā:vt
cholerā ⁊ melam ⁊ aquoſum vrine.nutrit̃ ⁊ ſangui/
ne.Jn h.n.facere di opatiōnē.p prima:de quo tactu3 Doc.4a c.2. poſt pn^m.
dīa.33.Jn venis aūt nulla vel pauciſſima repiuntur
iſtoꝝ.nō.n.lic3 hēant ꝯcauitatē i ea ꝯtētū qetat̃.ſʒ po
tius i delatiōnē ꝑducitur.ita.n.dicte ſunt epa ti ſerui/
re.neqʒ ꝟtus eis ineſt tranſmutādi:qđ ſuba ipſaru3 ⁊
cōpl'o denotāt.haud aliud h3 olīm q̄3 epis digō ſan/
guinē v3.Neqʒ ipm eſſential'r trāſformāt.imo ſub nā
ꝯtinue magis in eis remanet ſanguis.vñ alimētoꝝ.3. Cap.30. verſus finem.
Digō q̄ in epe ⁊ venis ſanguificatio.Neqʒ adhuc nu/
triunt̃ eo:veꝝ magꝭ hūidi^te dealbata:cū ſint ptes ſper
matice.haud ēt aliq̄ venaru3 digōnis ſupfluitas aſſi
gnat̃ ipſaꝝ.ita ꝙ.A.ꝑfitēs 3am digōnē cōem in venis
nō eidē ſupfluitatē appropriauit.ſʒ ꝯfudit cū ea que
digōnis tertie vel q̄rte apud ipm ingens.Duaꝝ digō [illegible] doc.4[illegible]
nū ſupfluitates remanētiū per reſolutionē ⁊ reliqua. pi.2.verſus fi[illegible]
¶Amplius vnūqđqʒ qđ gñat aliqd gñone ſaltē vt h
vniuoca

vniuoca ꝯſil'e gñato exiſtit:ꝑncipalia.n.ꝯteſtanť oꝛꝗ ꝛ eꝫ.Epar aũt ꝓportionať ſanguini:cũ ſit ſan. ꝯgelatus.gñatũ ex ſanguine mẽſtruo:theorice.decĩ aũt eſt coloꝛe ru.hĩe ꝗlis q ſanguis.Qᷓtitas ẽt ipſiꝰ ꝗ̃ȝ grandis ꝛ oꝛganiꝫatio mirabilis id oñdit:quoꝝ fere nullũ iexiſtit vene.Nõ itaqȝ in venis cõis fit digõ:ſȝ i epe h tñ.℃Propť 2m hꝰ ſciẽdũ:ꝙ vene ſũt duplices.ꝗdã .n.ſunt cadẽtes in epis ꝯſtructionẽ:alia ꝟo ex ipſuȝ. Que aũt ꝑme ſubtilioꝛes extãt ꝗ̃ȝ ſcõe reliꝗ: vt vtus epis ei qð digeriť imediatiꝰ poſſet occurrere.vñ iuuamẽtoꝝ 5°.Coꝛpꝰ epis ꝑm inſtroꝝ gñantiũ ſãguinẽ:ꝗ̃ȝm magis cibꝰ fuerit ꝓpinquꝰ ei:tãto velociꝰ in ſuã alterabit nãm:ac meliꝰ recipe faciet ſanguis ſpẽm.ꝛ iõ tele venaꝝ in epe ſũt tenuioꝛes telis venaꝝ reſidui coꝛpoꝛis.ꝛ qꝛ iſte ꝯtinẽt qð digeriť imediate i ſeipis epatis vigoꝛe velut lebes pulmẽtũ decoquẽdũ:ſȝ actꝰ decoctiõis attribuiť nõ igni ꝟo ꝯcoquẽti:ſȝ lebeti mľtotiẽs.Itaqȝ ꝛ digõ plerũqȝ nõ epi ꝑncipali oꝛgano: ſed iſtro ꝯtẽtiuo.Ille ãt vene q ex epis exiſtũt ſbaȝ magl ſunt ab hꝰ actu remote:telaſqȝ habuerũt groſſioꝛes. qꝛ ſunt remote a ſuba gñante ſanguinem.In vtute tñ epis ſentiť oibꝰ venis ineẽ aliqȝ vtutẽ ſan.gñatiuaȝ vt ꝑtactũ ieſſe ꝛ marie iſtaꝝ meſaraicis.vñ.3.14.cap.1. Epar ẽ mẽbꝝ qð gñat ſãguinẽ.ꝗ̃ȝuis meſaraice ꝯuertãt qñqȝ chilũ ad ſanguinẽ ꝯuerſiõe aliq. pp id qð in eis ẽ de vtute epis.Sic igř meſaraice vñr ꝑpare digõnẽ epis:ceu maſticatio fcã in oꝛe habilitat ꝛ diſponit ad vẽtris digõnẽ.de ptibꝰ 2°.Diuiſio.n.alimẽti i modica facilẽ exhibet calꝰo opõnẽ:ceu ꝛ vaſa ſpmatĩ ꝑm Ar.dcã inuoluta coopanť ad digõnẽ teſtiũ ꝑm alias. dĩa.35.Uene itaqȝ delatrices reliꝗ ſanguinẽ i partes magl diſponẽt ad digõnẽ 3am:ꝗ̃ȝ aliqd ſupaddãt ſcõe. ꝛ marie ꝟſus cutẽ ipſaꝝ extremã.Qð foꝛtaſſe ſenſit A.4am digõnẽ ẽt cõem ponens in eis.Qð.n.digeriť in his ptiȝ obtiẽt foꝛmã hũoꝛis ꝛ ꝑm aliqd hũiditatꝭ:cũ ſit i via.Qð idicat febꝛis ethica ꝛ putrida ꝭȝ tale qñqȝ fcã.dĩa.93.Uel foꝛtaſſis.A.mouet id ꝙ oĩs ſãguie labiť p venas:vt tactũ.puta ſſa qð loco ſanguis i ipȝ ꝯuerſum ſtare poniť:qð qdẽ vĩ opoꝛtere nõ alibi ꝗ̃ȝ i ipſis ad eũ ꝯuerti.Sȝ dicã id vt vtute ꝯtigere epis ꝛ
A nõ venaꝝ.Aut 3m hãc foꝛte ponit digõnẽ cõem modũ obſeruãs ſuũ:vtpote alioꝝ ſp ãpliare ꝑmones cũ eoꝝ recitatione diſtoꝛta.Sic igiť digõ ſolũ fit in epe ꝑncipalř.ꝛ ipſiꝰ grã.in venis aũt ꝑ ſe efficiẽter nullatenꝰ.

Propter 4m ꝟo ad ꝑm Gal.ꝛ.A.viſuȝ qd dõȝ. ℃Ad aliud ꝟo dõm Gal.ꝙ illic idẽ ꝯ Theutoneȝ loqtur:vñ vt ipſi ꝯcludat ſuſcipit nũm digõnũ:ꝗlrcũqȝ fuerit opinatũ cũ ſemp i ipm eať.Etenĩ cũ ſit debilis cõpaginis ceu ſan.coagulatꝰ ſui ſba ꝛ coloꝛe ſanguinẽ tingit ẽt:ac ſi aliqd eiꝰ admiſcereť ei:ceu ſpõgia ꝗ̃ſi tictura iſicit p ipſam liqrẽ tranſeũtẽ: cũ h ꝙ i epe vtus ẽ imutatiua ꝛ ſanguifica. Qð ãt tale nõ potuit i ſe liquoꝛẽ ꝯtinere ſubtilẽ:ꝛ iõ i ipa fuerť venule ſbtiliſſime pľes diſpſite:vt ꝯtactꝰ iteruenireti imediatꝰ fere:in qbꝰ ꝯtinereť chilus.Nã.n.h velut i alijs igeniata exceſſuȝ coeqũit.℃Ad ꝯfirmationem dõȝ ꝙ illa ẽ ſeries trãſlatõis arabice.q vľr nõ raro diſtoꝛta repiť ꝛ mendoſa:qð ꝛ ſic imelta greco deduri. Oñdi ãt i his q de ſpmate ꝙ i tunicis vaſoꝝ a qbꝰ nutriũť teſtes mľtotiẽs appet trãſmutatꝰ iã ſan.ad ſpmatis gñonẽ.neqȝ.n.ipſas vaſoꝝ tũicas ab alio aliq ꝯueniẽs ẽ nutriri.Appet itaqȝ ex hac ſerie ꝙ nõ fiat in venis:de qbꝰ ꝑmo:digeſtio:veꝝ de 3°q mẽbꝛoꝝ:vñ teſticuli nutriunť.℃Ad aliõ dõȝ ꝙ aꝗſitas vꝛinalis ẽ ſupfluitas digõnis venaꝝ:put ſũt i epe:vtuteqȝ ipſiꝰ : vt expoſitũ:ſcã:q iterdũ digõ venaꝝ dĩ.vꝛina.n. cũ ceteris hu.i epe gñať.℃Ad aliud dõm ꝙ locꝰ hȝ vtuteȝ ſaluatiuã ꝛ eẽ datiuã:nõ ſic a ſe mãľr vt ẽ extrema ſu perficies ꝯtinẽtiu veꝝ foꝛmalř magl qð recipit ab oꝛbe ꝑm talẽ aſpectũ vľ ꝓpoꝛtionẽ aut alteꝝ . ita ꝛ vene lȝ ſãguificãdũ collocent mãlř:foꝛalř tñ ꝛ vtute re locať ab epe.℃Ad aliõ dõȝ ꝙ illõ qð ieſſe venis vĩ de pmutatõis ꝟſus ſãguinẽ:nõ ẽ ipſaꝝ ꝓpꝛiũ ẽt meſaraicaꝝ veꝝ eis vt viſuȝ ab epe accõmodatũ.vbi ãt vnũ pp alteꝝ vtrobiqȝ vnũ.nã nãqȝ ipſaꝝ ẽ deferre ꝓpa.ſũt.n. vt riuuli qdã.de ptibꝰ 3°.ſubitulit ẽt aliqd diminutionis.vȝ.notã.℃Dõȝ ẽt ꝙ licet vene oꝛianť a coꝛde:in q ꝑnr digõ ꝑficiť ſanguis ꝛ ſpũs:nõ tñ in eis digõ efficiť:ſȝ potiꝰ delatio vt iductũ ab Ari.℃Ad aliõ ẽt qd dõm apparuit.ſi.n.vene trãſducũt flegma i ſanguinẽ aliqualř id ex vtute ꝯtingit epatis ꝛ nõ venarũ.

Quoniam dictũ ẽ antea ꝙ plurimũ inuẽtuȝ in ſtomacho aut gñatum ex humoꝛibꝰ in ipſo eſt flegma:qð tãdeȝ vlterioꝛi digõne i ſanguinẽ põt ꝯuerti.heſitať an digõ ſubſequens ꝑcedẽtẽ valeat coꝛrigere.Et vĩ ꝙ hinc ẽt ſic. ℃Rurſus.Sicut ſe hȝ mẽbꝝ ad mẽbꝛũ taliter ſe habebit actus ad actũ:cũ ex eiſdẽ procedat:ſȝ mẽbꝛum vnũ põt aliud coꝛrigere ꝛ contẽperare:vt cerebꝝ coꝛ poſitũ in eiꝰ poſitũ.dĩa.25.℃Adhuc ſi epar mẽbꝛuȝ debile coꝛdis reſpectu.7.de ige.põt ꝯ opari ei calidi tatẽ illius remittẽdo multo ãplius epar foꝛte relõne vẽtris eiꝰ actui.puta digõni poterit obſtare : ipſamqȝ ꝑfectiꝰ deducere vt canon firmat dialeticꝰ.Illud aũt valet.i techni.Et fulciť.qꝛ epar calm ꝛ humidũ nã:q digõ ꝑficiť oĩs:ita vt digõ vẽtris lapſi nãlř in frigiditatẽ ꝛ ſiccitatẽ ꝯtẽperetur ac roboꝛeť inde.Palin.qñ plura oꝛdinãtur in aliquẽ actũ:foꝛtioꝛa pñt emẽdare ac ſupplere debilioꝝ defectũ.Sic ãt pñt ſe hĩe epar ꝛ mẽbꝛa digõnis ad vẽtrẽ:cũ vnũ fuerit amplius vtcũqȝ lapſuȝ ad friditatẽ ꝛ ſiccitatẽ:reliquũ ꝟo ad caliditatẽ ꝛ humiditatẽ.Eti.Agens debile plus põt ſup mãm diſpoſitã:ꝗ̃ȝ foꝛte ſup eã q idiſpoſita:cũ oẽ agẽs materiei expetat diſpõnẽ.Sed vẽter ſuſcipit qð rude atqȝ indiſpoſitũ:epar ꝟo mẽbꝛaqȝ maxime qð diſpoſitum.poterit ergo digõ pñs ꝑcedẽtẽ coꝛrigere.

Oppoſitum vero huiꝰ vĩ ſentire ſimplř Ga.affo.ꝛ.alimẽto.ſecundis.6.n.de accñti vult ꝙ opatio triplř digõnis leſa:in vẽtre:in epate ac mẽbꝛis tribus ſilř ledatur modis:pmutatione.vȝ.debilitate ac coꝛruptione.qð criſium ꝑ.ẽt indicať:ac in locis ꝗ̃ȝmultis. vñ de re. ſan. 4°.Panẽ qdem deficiẽter aſſatũ aut carnem vel legumen impfecte decoctũ:impoľe in ventre digeri benigne.Rõnem ꝟo eãdẽ hñt q ꝑm ventrẽ elaboꝛata praue ad ſcðam q in venis digõnem:quaȝ ex ꝑnr male ꝯſtructa cibaria ad eã q in vẽtre:ac q ꝑm venas nõ recte digeſta eãdem hñt rõnem ad eã q in carne: quam habuerũt cibaria qdem ad illã q in vẽtre. Ex ipſo autem reddita ad eã q in venis:nec igiť diligenter exterioꝛa vẽter digerit aut vene illa q ex ventre:neqȝ carnes q ex venis.qñ non bñ fuerint elaboꝛata.vñ Iſaac de vꝛinis.Dũ cibus in ſtõ ꝛ epate nõ fuerit excoctus ꝛ digeſtus:impoľe fit vt digerať in mẽbꝛis ꝛ eoꝝ aſſimiletur ſubẽ.Silř ſi cibus fuerit impfecte digeſtus in ſtõ:crudus pueniẽs ad epar:non idẽ recipit coctionem:neqȝ in ꝑfectũ mutatus ſanguinẽ:ſȝ remanet clarus roſeus ꝛ crudus ita vt pueniens nõ poterit in eis digeri : nec ipſarum ſubẽ aſſimilari.Qð ꝛ indicať ꝑ ita nutrimẽto multo ꝛ ſupfluo:lȝ accidat vt digerať i ſtomacho:raro tñ digeritur in venis.imo in ipſis remanet crudus ꝛ extẽdit ipſas ꝛ ſcindũtur qñqȝ. ꝛ tertio.14.Debilitas cãtur epatis:cum ſtomachus man

Margin notes (left): 3° ca.34. mem ꝛ li° cap°3° poſt · li.3.i me°. · Ca.1. i ꝑn. · lip.3.i me°.

Margin notes (right): Ca.13 p° me. · Li°2°tract. de coꝛde.te.cõ.2. · Collr com. apho.17 ꝛ cõ me.apho.35. Ca.6 i fi.ꝛ.c. 9°circa ꝑm. Ca.ꝑ pꝰ me. Collr.cap.11. ꝛ.12. Uerſus finẽ. · Parti. ꝑme iuxta finẽ. · 3° doc.2a cap° 7° verſus finẽ · Tract.2° cap° pꝰ in medio.

dat ad ipſum chilū nō bone digōnis.imo digōnis de/
bilis aut corruptū.Et vt ad vnū nōdū pcepi quē op/
poſitū h⁹ſentiētē.¶ Rurſus.Dis cā pmaria plus eſt
influēs ſup ſuū cātū:q̄3 cā vlis:ſcd̄o de cauſis:ſ3 digō
vētris ē p⁹re⁹ei⁹ q̄ epis ac mēbroꝝ.ꝛ illa q̄ epis horū
rel'one.plura.n.digerunt̄ ſtōi digōne q̄3 epis:ꝛ huius
q̄3 mēbroꝝ.Itidē.in eētial'r ordinatis ablato priore
aufert̄ poſteri⁹ꝛ nō ē9:vt eodē appet de cāis: ſ3 digō
nes hui⁹tres vident̄ eſſential'r ſtabilite:vt vna ſit ſub
alia ordinate ꝯtēta.Ordinant̄ nāq3 oēs tādē i depditi
reſtauratonē.¶ Adhuc.ſi deficit agēs forti⁹: multo
āpli⁹debili⁹:ſ3 vētri deficit vt ſupponat̄ q digerit nō
ſolū caltate ꝛ hūidi^te q̄dā eidē īſerta ſube:verū vt pp
ptes illi caliditatē cū hūiditate pſtātes q̄3plurimā.vt
tactū.Sil'r epar cū ſit mēbꝝ pncipale ca.ꝛ hu.alijs fe
re oibus pfecti⁹ptib⁹ participabit digōne pfectiori.
nō igit̄ digō ꝯn̄s an̄cedētē poterit corrigere.

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ eē digō
nis viſū ē an̄ oē:ꝛ qd
nutritionis.d'ia.30.ꝛ.56.Corrigere aūt itelligo nō ſo
lū qn̄ vna digō alteri ſuffragat̄ in modicū:verum cū3
vna perfectius alterā corrigat vel emendet:velut qn̄
corpus egrotans in priſtinā reducitur naturam.

Propter ſecundū ꝟo ſciendū ꝙ aucto/
res vt apparuit cōius
ſentiunt ꝙ digō ſubſequēs preuntē nō valeat corrige
re.Fortaſſis ad corpora ſufficiēter ſana vel ad pl'm ſe
14.3ᵃ trac.2.c. trāſferētes contingētia iuxta inductū.A.raro tn̄ dige
p⁹m medio. ritur:de quo amplius monſtrabit̄ ex dicendis.

Propter tertiū qppe ſciēdū ꝙ corpus in
quo tales attēdūtur digō
nes aut erit ſufficiēter ſanū vel lapſum ſeu diſcraſia/
tū.Dꝫ ſi p^m dico nullatenus poſterā digōnē ſatis pari
bus ceteris anteriorē corrigere.Si.n.pme deficiēter
adſit digōnis act⁹ q amplius alterat ad ſcd̄am vt ma
ſticatio ad pmā:nihil poterit digō ſequēs i poris cor/
rectionē.qd̄ idicāt āpli⁹iducta 2°.Siqdē lapſu3 cor/
pus extiterit aut vniformiter ſeu pportionabil'r d̄cli
nat i aliq̄3 octo ꝯpl'onū diſtēpataꝝ aut d'nter ꝛ cū im
proportione.Qd̄ ꝛ ſi pmit⁹tūc h⁹lapſus vl' erit pau/
cus ab ei⁹tpamēto excedēs aut mult⁹:ꝙ ſi modic⁹ ꝛ
maxie ꝟſus q̄litates q̄ nō ſunt pprie in digōne mēbri
ſufficiēter pcedētis.pprie ꝟo digeſtiue ꝯn̄tis.puta.ſi
vēter digerēs d3 eē cal's i medio pmi gradus vl' tal'r
ꝛ epar in pn° ſcd̄i.tūc ſi vēter qs fuerit calidus in pn°
pmi gradus ꝛ epar in medio ſcd̄i: poterit vtiq3 digō
epat̄ eā q̄ vētris corrigere.tū q2 q̄3tū vēter ſubſiſtit in
caliditate:ea tātū epar vigorat̄:tū ēt qm̄ cū hui⁹ mo/
dico epis exceſſu vis digōnis ſaluat̄ ſanguifica.tū q2
vēter in modicū lapſu3 digōnē nō īfirmat:ita vt diſpo
ſitū ei nō attribuat̄ aliq̄liter:qd̄ ꝛ rōnes pſuadent po
res.Si aūt lapſus fuerit q̄3plurimus:tūc dico poſte/
rā digōnē nequaq̄3 pcedentē poſſe corrigere:veꝝ po/
tius precedētē corrūpere ꝯn̄tē:vt inductū p.A.puta ſi
vēter fuerit calidus in manſione poris gradu3 pmi.ꝛ
epar cal'm in tertio intēſe.Sui nāq3 caliditate multa
cū ſicci^te:nō poterit epar ſufficienter vigere v̄tute ſan
guifica:cū excedēs ſatis diſcraſia tādē actū pprie cor
rūpat v̄tutis.¶ Adhuc epar cal'm adeo:modicā ca/
liditatē ad ſe trahit vētris:ſicut maior flāma minorē:
ita vt vēter q̄3tūcūq3 ſubiaceat epi:depauperat⁹ cal'o
digerere poterit minime.Sicq3 prauiſſime pparabit
epati chilū gn̄ans crudū ꝛ corruptū:que3 nēpe epar
calidi⁹attrahet ēt an̄ tps:vt ide opilatio ꝛ debilitas:
ſic tactū:epis ꝯſurgat.vn̄ plimos taliū ē videre hidro
pē:ſcabiē:leprā.ꝛ h9 ꝯfedatiōes icurrere.Talia eni3
ſunt diſcraſiata:vt oppōne in vnā nequeāt concidere

armoniā.potius.n.icitāt in furia3 q̄3 ſe corrigāt:qd̄ ꝛ
2ᵃ itidē pſuadēt inducta.Dꝫ ſi corpus fuerit diſformit̄
ſiue iproportionabil'r lapſum:ceu ſi vna partiū ipſi⁹
declinet in aliquā cōpl'onē ſue nāe ſimilē aut aduerſā
vltra id qd̄ ipſi⁹ē cōpl'onis.ꝛ alia huius in oppoſitū.
tūc nāq3 2ᵉ eſt lapſus:tū qm̄ declinat ab ipſius oppoſi Cap.3 medi[...]
to:tū ēt q2 non ꝯſimilicat ꝛ ꝯcidit cū alia ptiū in vna3
quandā cōcidens nām:velut vt cū cor ſit frigidū vel
ſumme calidū ꝛ cerebrū calidu3 vel frigidiſſimum ac
epar ſiccius:aut epar frm ꝛc̄.in techni.ꝛ.6.de re.ſan. Li°.3.t.cō.56
tūc huius ceu dictū pus erit lapſus modic⁹:ꝛ ſic po/ Circa fin^m
terit vtiq3 corrigi:puta qn̄ epar fuerit cal'3 ꝛ hu.i pn°
dicat̄ ſcd̄i gradus aut paꝝ amplius:vēterq3 frigidus
ꝛ ſiccus in oppoſito.Epar.n.tm̄ potēs ſui caliditate
ꝛ hūidi^te digeſtiuis itēſis:q̄3tū vēter caltate ꝛ ſic.ſub
miſſus correctionē iducet:cū in his cōpl'onib⁹v̄t⁹ſal/
uetur adhuc chilificatiua:ſanguifica:ꝛ pprie qn̄ ven/
ter fuerit puus.cui cibi paꝝ debet̄ ꝛ ſepe.i techni de/ Li 3 t.cō.7[...]
lectuſq3 ab epe:ac ip3 ſufficiēter magnū.Qd̄ ꝛ bis iā
pſuaſu3 nō modicu3.Dꝫ ſi lapſus fuerit grādis:ceu ſi
epar ca.ꝛ ſic.in 3° gradu.vēter ꝟo frigidus ꝛ ſicc⁹ vl'
hūidus in eodē vel magis oppo^te hn̄tib⁹:digō ſeq̄ns
pcedētē nō corriget.imo corrūpet.Eꝫ potius ſe habe
bit vt pbatū.2.Cū in his ſic cōpl'onibus aduerſis ac
excedētib⁹vires nō ſaluētur ſufficiēter mēbroꝝ imu/
tatiue.Qd̄ aūt dictū eſt de digōne ventris ꝛ epatis:
ſil'r audiat̄ de ea q̄ mēbroꝝ at de medijs ꝯpl'onib⁹ in
ter hec mēbroꝝ extrema mediocriter iudicādū.

Propter quartū ꝟo dōm ꝙ inducta ſu/
is vijs pcedūt.logica
eni ſunt altrinſecus aliqd veritat̄ ꝯcludētia.Flegma
nāq3 natū in ventre aut delatū ſi non fuerit corruptū:
eſt mā in ſanguinē apta vlteriori ꝯuerti digōne.nam
digō nō peccauit vētris circa ipſum oīno ꝛ pprie qn̄
peccatū fuerit vt viſū ex pte cibi.¶ Ad aliud dōm ꝙ
mēbꝝ corrigit mēbꝝ:ꝛ act⁹actū:qn̄ n̄ fuerit exceſſus
in nā vltimatus:adeo vt act⁹deſtruat̄ v̄tutis.¶ Ad
aliud ſil'r appet p hui⁹.¶ Ad aliud dōm ꝙ nō q̄lib3
diſpō ſufficit digōni epatis ꝛ mēbroꝝ:ſ3 debita ꝛ eo/
rum actionib⁹ pportionata:qd̄ deficit ſic viſu3 nō ra/
ro.¶ Ad auc̄itates qdē alteri⁹ptis viſum ēt qd d3.
¶ Ad alia duo dōm ꝙ digō pcedēs non deficit oīno:
ſ3 diſponē adhuc valet epati ac mēbris.Cā ēt vlis p⁹
l3 amplius influat vl'r ac extēſiue:nō tn̄ itēſiue ac par
ticulariter vt ſcd̄aria:qd̄ actioni attinet in amplius.
¶ Ad aliud dōm ꝙ vēter opat̄ circa mām rudē ꝛ idi
ſpoſitā valde.nō aūt ſic alia. ¶ Differētia.xxx.

Q ſolus ſanguis non nu/

triat vꝫ auctoritate fere oīu3 medicoru3.
¶ Amp.7° de iuuamētis.c.7°. Gn̄al'r ni In pn°.
hil eſt in corpe ſimplex puꝝ:ſ3 oia mēbra
cōicant in materijs:ꝛ oēs māe inueniūtur in oib⁹ mē
bris.mā ꝟo ſunt hu.nutriētur itaq3 ex oib⁹:cū nutri/
mentum fiat a ſimili.¶ Rurſus.de humana nā.ꝛ ele Coll^r.cap.2.
mentoꝝ 2°.Alij hu.tres repiunt̄ in ſanguine:vt ēt ap in medio.
paret in flebotomijs hos aute3 nō eſt fruſtra ponere. In pn° ant:
¶ Adhuc.cū alimētū trāſmutet tādē alitum:ſi ſolus me^m ꝛ verſus
ſan.nutriret:oia mēbra i ſuis naturis:formis ꝛ v̄tuti finem.
bus ꝛ alijs diſpōnib⁹ꝯn̄tib⁹forēt ſilia.S3 h̄ ē falſu3:
cū grādis eoꝝ appeat diūſitas.Itidē.nutritio ē aſſil'a
tio ei⁹qd̄ nutrit ei qd̄ nutrit̄.p nāliū.Cū aūt mēbrorū Ca.8.ꝛ.11.in
q̄dā ſint cholica:q̄dā melica ꝛ flatica:oportuit i eorū pncip o.
nutrimēto determiatos fore hu.ea pter ſanguinē nu
triētes.Pali.Stomachi pellicula iterior vt cōiter ſen
tiūt.d'ia.53.ex maſſa nutrit̄ imediate chiloſa:q̄ nōdū
i ſanguinē trāſiuit.igit̄ nō vꝫ ſolus ſanguis nutrire.ꝛ
per

per conſequens neq3 embryonem conſtituit.

In oppoſitū Ar.in pleriſq3 locis dicēs ſan guinē ſolū nutrire aut p ſe aut ſimp^r imediate:ſeu tm̄. Et Auer.cū qbuſdā medicis. dīa.33. ¶ Amp.de ꝓprietate boni hu.ē vt ſolus vel cū alio nutriat:ſ3 ſan.optim^9 eſt hūoꝝ.ꝯpl'onū 2°. Et diſiūctiua ē arti̾ 7 nō ſmonis vi3 ꝯtinēs copulatie:vñ Haly.dīa.33. Sāguis pur^9 ē mā nutrimēti mēbroꝝ. Eti. Flegma nō nutrit:cū ſit frm 7 hūidū 7 ſemidige/ ſtū aliqd nutrimētū.id.n.cal'o fit op^9ꝑfici 7 hu.quēad modū 7 vīta:neq3 chol'a 7 melia.q2 qd vl'r nutrit. o3 in venas trāſduci. S3 cholere non ꝑueniūt ad venas in qb^9 eſt ſan.neq3 ipſis nutrit corp^9 iuuamētoꝝ.6.c. 3.vñ nālīū 2°.c.2. Falſat Eraſiſtrat^9 ponēs chol'am in venas cū ſanguine ꝑtranſire:grā.v3.nutrimēti.aut q2 fortaſſe id ad eius ſeqtur ponē.ſanguis igit ſolus nu triet.7 aial etiam cōponet. Auic.tamē diceret ſolum ſan.nutrire mēbra ſanguinea:non aūt alia.

Propter p^m qdem ſciēdū ꝙ ſan.eſt humor cali dus 7 humidus ſapore dulcis:odo/ re ſuauis:minime coagulabilis ſolus:c^9 alius ē i ar/ tarijs:q tenuis ē liquoris:in ru.claꝝ ꝟgēs ad flauū: alter ꝟo in venis colore rubēs pl'm.multiplicitas āt eius dīa videbit ꝯnti.ac ēt.33. Eſt aūt act^9 nutritiōis ſeu nutritio ſm Ga.aſſil'atio eius qd nutrit in ꝓpriā q̄litatē 7 ſubām ei^9 qd nutrit. In qua qdē aſſil'atione op3 appōnē 7 vnitionē procedere:cū poſteriora ꝓori bus nequeant abſolui. Eſt ēt nutritio ex aliq ſili ſuba ꝓus euacuate reſtauratio. Quare appoſitio ē eiuſdē ſine dimēſione.nālīū p.7 q2 talis actus ſiue effect^9 re lationē ad eius cām iportat:que qdē vtus eſt nutriti/ ua:op3 ēt videre qd ſit ipſa. Eſt aūt vis q̄ nutriēs i nu triti ꝯuertit ſilitudinē.iō vt p ipſum reſtaurationē re/ cipiat eius qd diſſoluit.p p^o.7 q2 hō virtus depēdens eſt 7 mālis ifra tps:nō ſolū quo ad opationē:ſ3 ēt q3^m nā ad ſubām.iō 7 ipſa ſicut cetere taliu3 mā indiguit corpoꝝ. Eguit aūt mā duplici.vna qdē in qua tanq3 i ꝓprio fundata ſubo ſuſtētaret. 2^a aūt ceu ea in quam opatur. Prima qdē mēbꝝ exiſtit rōe qua ꝯſil'e magl': eo ꝙ hec vna vtutū extat nālīū. Nāles ꝟo vtutes cu3 ſint māles eis quoꝝ ſunt vehemēter ꝯcrete ad oppo/ ſita nō potētes.velut vitales 7 aiales magis.p ꝑma. Jmmo poti^9 vie vni 7 ordini vni adherētes ſingula/ ri:pp qd vtutes dicte ſunt nāe:ſubiecti nālibus egue/ runt ſibi ꝓportionabilib^9:q̄lia ſunt mēbra dicta mē/ bra nāe.vñ 7 eoru3 oppoſita q̄ſi mēbra.v3.officialia: vocant aie inſtra.7 iō videmus ꝙ hec vtus plātis in exiſtit pp eaꝝ mālitatē minime organiçatis:in qb^9 nō ſunt alie repte due. Mā deniq3 in qua3 vtus hec eius actū exercet alimētū exiſtit.7 q2 omne alimētū p ꝯriū exiſtit alendo de ge.7 cor.p 2° de aia.7 3° cōplexionu3 ca.4° oportuit ꝑmitus remouēdo ab ipſo ꝯtraiacētes paſſiones corpori aſſimilari.hoc aūt fieri nō potuit ni ſi retineret in corpe determiato tpe. Sic igit indiguit mēbris pl'mis ſibi deſeruiētib^9 7 vtutib^9 ac tpe. Mē bris qdē duplicib^9.qbuſdā qdē pp retinere tādiu ali mētū donec p tres digōnes alteratū tādē in ſubam ſi/ milē ꝯuertat ei qd deꝑditū extiterat:7 iō in ore indi/ guit tāto detineri quo ꝑmitus eo alimētū alterat ru/ de.deīde eodē in vētre trāſmiſſo:ipſe 7 alijs eguit di/ geſtiuis:vt tādē gñata qdā inde ſba ſili ſubal'r ꝑtiſane attrahat p q̄ſda3 velut epis man^9 dictas meſaraicas formā venaꝝ hñtes ꝑ exuccationē puri ab impuro in epis ꝯcauitate digerēda in quo 7 ſubſtātijs.5.ſeu ſex gñatis vtute digeſtiua dīa ꝓori vna eaꝝ ſan.v3. vtra q3 chol'a ſupflua 7 aquoſitate purgatus in venas vl/ terius ipellit digerēdus:vt 7 tādē p digōnē i mēbro/ rum fontib^9 ex venaꝝ orificijs delapſus:deꝑditi cor/ pus reſtaurationē ſuſcipiat.7 q2 a tali alimēto in q̄li/ bet digōne expellebat ſupfluū:fuerūt ptes ēt necie h colligētes:ne puꝝ maculet ſupfluo feculēto. 2^r hec cā plurificationis ꝑtiū exiſtit.nālīū p. Sunt ēt vtutes q̄ dam huic nutritiue velut famule ſubſeruiētes i attra hēdo ipſum alimētū digerēdū 7 ſupfluū expurgādo: q̄les ſunt vtutes 4^or ꝑme:attractiua:digeſtiua:retēti/ ua 7 expulſiua:cū diſcretiua:vtutes miniſtrantes ap pellate.he nāq3 opant circa alimētū:velut plures cir ca vinū laborātes opus. Jndiguit ēt tpe.nā in oī actio ne 4^or o3 ꝯcurrere:agēs.v3.potēs:in mām ſibi diſpo/ ſitā agere 2°.iuxta illud ſcdi de aia. Act^9 actiuoꝝ ſunt i patiēte 7 diſpoſito. Reqrit ēt ꝯtact^9 3° cū ois actio fi at p ꝯtactū.p de ge. Jpſe nāq3 ꝑrijs excitat q̄litatib^9: affecta adiuicē mixta ad agendū. Reqrit 7 4° cū his tps.2° de cā.c.2.cū ſit vtus vt dictū ſub tpe ꝯſtituta in quo agēs tādiu ſit attigēs paſſum vt effectū ide ꝯue/ niētē educat.iſtis aūt vtutib^9 7 ptib^9 nutritiua fulcita in alimentū tāq3 ad finē 2^r vi opari.ſicut ipſa 2^r exiſtit: vt 7 vtus gñatiua:vna qdē preparatiua ſiue imutatiua: ſcda q̄ calido 7 cōpl'one mēbri opat velut inſtrīs.alte ra ꝟo pfectiua ſeu iformatiua:ſcda vt alimenti in mē bra. Cui^9 qdē tria ſunt opa:apponere:vnire 7 tādē aſ ſimilare:vt p eaꝝ pbat defect^9.nālīū vtutū p. ¶ Du/ pliciter qdē inquio vt 7 mēbra ſm medicos ſunt du/ plicia ex ſpmate.v3.7 ſanguine gñata. Jn mēbris nā/ q3 ſpmaticis vniformiter 7 irregreſſibil'r opat:qd ap/ paret eo ꝙ i pueritia plus reſtaurat q̄3 deꝑdat.7 iō ne ceſſario ꝯſeqtur augmētari.i iuuētute ꝟo eq̄l'r reſtau rat.pp qd ſtatus. Jn ſenectute aūt minus itelligibil'r: magis aūt in ſenio manifeſte valde:vñ 7 diſſormis ſe quit declinatio. Et neq3 demu3 ordo irregreſſibil'r fit de min^9 ad plus:ſeu ad mediū. Jn mēbris aūt ſangui neis diſſormit 7 irregreſſibil'r opat:q̄ qdē diuerſitas ex varietate ꝯpl'onū penes tpa 7 alias res cātur non nāles:7 h ē ꝙ videm^9 q̄ſdā vno tpe carnib^9 minorari: alio ꝟo tpe diſſormiter ingroſſari. Eſt āt h^9 vtuti̾ obm nutrimētū triplex exñs.3° cōpl'onū 7 nālium p. vnu3 qdem actu nutriens:qd verū dī nutrimētū:vt qd ap/ ponitur:vnit 7 aſſil'at.aliud nutrimentū:ceu qd non dū nutriēs apponi icipit 7 vniri.3^m ꝟo futuꝝ nutrimē tum ſicut qd ē adhuc in venis vel vētre iā imutatum ſm ꝙ alimētū ēt remoti^9 pōt extēdēdo nutrimētū ap/ pellari.iuxta illud ꝑmi p^r. Nutriēs maſticatoē. Quo rū qdē p^m ſube ꝯponit effluxioni.2^m ſanguinis fluxui. 3^m aūt vomitui 7 lyenterie.de re.ſani.ꝑmo.

Propter 2^m ꝟo ſciendū ꝙ ſcdo elemētoꝝ. Ga. iſtā qōnem difficiliore3 reputat ea ēt que de elementoꝝ mixtionis mōr:7 pbabiles vtrinq3 fore circa ipſam pōnes. Ait.n.non eſt ſimpl'r poſſe de monſtrare verū hic vt i ꝑmis elemētis. Vterq3.n.ſer/ mo h3 qd ꝓpriū 7 probabile:7 ſubdit poſt alia. Jōq3 7 qcūq3 medicoꝝ 7 philoſophoꝝ ex ſanguie ſolo nu/ triri aial nūciauerūt op3 laudare eoꝝ ſniam vt conue niētia cognoſcentiū. S3 Hyp.nālius adhuc 7 his ex 4^or hu.gñonē 7 augmētationē adhuc 7 nutrimētū in/ quit corpib^9 nr̄is.viſum.n.fuit Hyp.nālius fore ex q̄ tuor hu.gñari corpa 7 nutriri:cū melius ſaluet tran/ ſmutatio 7 medicinalis appentia. Jmpugnat ēt vnu3 ponētes el'tu3 7 hu.dīa.11. Et iō qdā ad id q̄ſitū rñde runt p diſtōnē Haly.dicētis nomē ſan.fore cōe.ſigt.n. aggregationē humoꝝ ꝑmixtoꝝ in venis:ſicut appet i flebotomia. Jllic.n.nō eſt ſan.purus:ſ3 in eo oēs exi/ ſtūt hu. Dr āt ſan.a ſupabūdāti in mixtura:eo ꝙ cete ros excellat ſui q̄titate:7 rubeo cōfundit colore:7 h maſſa a medicis dī ſanguinea. Sigt ēt ſanguis nomē

Margin notes (left): Cap.3.poſt medium. — techni cō. ... 7 libro 2° ... ex parte ... 7 trac. de ... tre cō.26. ... ne°. — poſt pn^m. — Virtu.nālī ca.8. — Coll^r ca.7. — Sect.6.ca.2° poſt pn^m. — Illic^r toc.6^a p.4° verſus finem. — Tex.cō.38. Tex.cō.45. In medio.

Margin notes (right): Cap.10. — Tex.cō.24. — Tex.cō.60. 7.78. — Cap.11. — Ca.1° iuxta finem. Ca.11.7 p° de re.ſan.in fine. — Doc.4^a ca.1°. — In fine. — In pn°. — 2° techni tra cta.de cpe cō. 12.

purū eūdē ab alijs oīo distictū: ⁊ hic paꝝ seu raro iue Com.38.
nif singularis ⁊ purificat⁹. ita ꝙ ei nō ali⁹ associet bu Cō.10.p⁹pñ.
mor iux̄ illud scōi ꝓnosti^x. hyp. vi ne aliqs humor sit ⁊ cō.13. i me.
pur⁹: siue syncer⁹: ſ3 oēs sint pmixti. ꝑ eoꝝ ēt hūidita
tes sanguinē vocat Ga. Dicunt ḡ hi ꝙ si hec dictio so
lus exclusiua iportat exclusionē sanguis. i. masse ag/
gregate i venis: itell's ꝓpōnis ē falsus. tūc. n. pur⁹ 2^{oo}
dictus sanguis nutriret: qd̄ dcm̄ ē falsu3. tū q2 nō ē hu
morē puꝝ dare i corpe. tū q2 cū mēbra sint in naturis
suis diuersa opoꝛtuit ipsa ex diuersis nutriri hu. vt a
ꝯsumptiōe restauratiōe ꝓpoꝛtionali seruent illesa. tū
ēt q2 hu. alij a sanguie nisi nutrirēt: frustra viderent i
venis existē. Si vo solus dicat exclusionē chol'e sup/
flue tēdētis ad sacculū fellis ⁊ melie ad splenē ⁊ aq̄si/
tatis vrinalis tēdētis p renes ad vesicā: sic dicūt verū eē
solū sanguinē nutrire: qd̄ idē est ipm nutrire: put oēs
hu. ē deferēs: ſ3 qd de h̄ appebit i dicēdoꝝ 3°. ❡ Cir/
ca pdicta euenit dubitare: eo ꝙ dcm̄ ē i corpe hūoꝛe3
In fine. puꝝ vl' synceꝝ mime repiri cū dicaf ꝑ de moꝛbo. c. 12.
Raro ē iuenire hūoꝝ singulū synceꝝ. Qd̄ aūt raro re
perif iuenif interdū. ❡ Dōm ꝙ s'mo Gal'. ē i apatib⁹
particulariter ⁊ nō in hūoꝛib⁹ corpis vl'r. paꝝ eni3 est
ꝙ in apostemate nō sint hu. plures cōmixti.

Propter tertiū qdē sciēdū ꝙ solus san. nu
trit pꝛout ēt hec dictio ex
clusionē facit san. ꝑ⁹ dicti. In quo ceteri hu. sūt aggre
gati: includēdo 2^m modū sanguinis. v3. puri. tū q2 so/
lus san. sic accept⁹. idē sonat qd̄ pur⁹. Iō distiguēdu3
ꝙ pur⁹ 2^r dī vt qd̄ oīno nullā h3 admixtionē: sic vinu3
dīarie aq̄ nō mixtū aut qd̄ modicā admixtionē reci/
pit: ceu vinū tā modice mixtū aq̄: vt stati oīo trāsitus
fiat in dominās. Et isto qdē mō visum est hyppocrati
puꝝ nutrimētū i corpe repiri. Enūcio igif sanguinem
nutrire nō solū mēbra sanguiea: qd̄ ēt adūsario nō d3
onerosu3 videri: veꝝ ēt cetera mēbra: q3tūcūq3 videā
tur diuersaꝝ nārū: cū tū illa diūsitas nō gradis: i vnā
stati ꝯcidat cōpl'onis ex coalternatiōe resultantis vnio
nem: pp qd̄ ⁊ nutrimētū opoꝛtuit eē cōe qd̄ p v̄tutis im
missum vlterioꝛē actionē cōitas illa specificaref i par
tium naturis. Qꝫ aūt h̄ sit veꝝ: serieb⁹ ꝯfirmaf phoꝝū
illustriū ⁊ medicoꝝ: vt Ari. de aialib⁹ ⁊ alijs. Aū. phi
⁊ medici. Et Ga. vi tādē hec fuisse snia. Ait eni 2° nā/
Versus finē. lium. ca. vlti⁹. Qd̄ sufficiēter grossu3 ē ⁊ terrestre: re/
fugiens pfectā trāsmutationē q̄ in epe trahif ad sple/
nē. Qd̄ aūt moderate grossu3 cū decocto. i. sanguine
fert. Indiget. n. i multis aialis pticulis sanguis grossi/
cie aliq̄: sicut i latis inulis pp retētionē: sunt. n. retētiui.
Indiget aūt nō minime ⁊ citrino hu. q nōdū igne⁹ vl/
time factus ē sanguis. Et q̄ ei vtilitas dicef. imo in eo
Ca.2.i medio. dem 2°. vult cholerā nō diffundi p venas ad nutritio/
Cap.3.in fine. nē subaudi. In hāc quoq3 sniam visus ē ꝯcidere 4° de
iuuamētis pticulaꝝ simpl'r choleras supfluitates ap
De iu.mē.ca. 3.circa pn^m. pellās. vñ in 5°. Cholera citrina nō h3 vtilitatē: vt va/
dat i venis ad epar ⁊ ad stōm ⁊ ad residuū corp⁹: ne/
q3 nutrit aliqd̄ mēbroꝝ: ſ3 exit ad itestina. Sic ḡ vult
ꝙ melia ⁊ chol'a cū sanguie trāsferāf vtilitatis cā: non
autē necitatis nisi forte melia. in v̄tute tū san. arterialis
Ca.4.circa pn^m. splenē nutrit. iuuamētoꝝ 5°. que qdē necessitas iuxta
el'toꝝ s'm. A. ⁊ Haly. vl'r in nutriēdo existit. Hoc etiā
In medio. videnf sapere de flegmate ipm volētes sicut ⁊ sangui
p^o theo.ca.25. nē purū oīa posse mēbra nutrire: q̄ñ id in eū ꝯuersum
Doc.4^a ca.1. pme pnī. fuerit. Est. n. velut semidigestū aliqd̄ nutrimētū vñ ip3
sanguinē testanf diminute decoctū. ❡ Ampli⁹ Isaac i
Parti. pma in medio. lib^o vrinaꝝ: Coꝛ melioꝛē ⁊ laudabilioꝛē atq3 tpatioꝛē
sibi ptē san. attrabit: ex q̄ se ꝯfoꝛtat ⁊ nutrit. ⁊ residuū
subtiliat. ⁊ de cholericis ⁊ flate ⁊ alia putredine mū/
dificat: ⁊ p artarias ad mūdificādū caloꝛē nālē mādat:

⁊ p totū corp⁹ diui 3it: q̄ ⁊ ip3 nutrif ⁊ viuificat. Itidē
i lib^o dietaꝝ vliu3 ⁊ febriū. 5. Nā q̄m odio habuit cho Lec^{ne}.8 v[...] fus finē.
lerā ru. pp amaritudis sue acumē: in chisti fellis col/ Coll^r. cap. post me^m
locauit: neq3 aliqd sui sanguini admiscuit: nisi q3^m neci
tas expetiuit ad v̄tutē in toto corpe expulsiuā excitā
dā. sil'r ⁊ melicū hu. splene icarcerauit: ne ei⁹ sanguini
cōmisceref: nisi q3^m fuerāt neciū ad v̄tutē ꝯfoꝛtādū cō/
tētiuā in q̄libet corpis pte. ❡ Adhuc Alexāder in ꝓ/
blematib⁹ inq̄t chol'a3 ru. ⁊ ampli⁹ nigrā i corpe mo/
rari ⁊ nō nutrire. chol'a. n. ru. ē acuta. ⁊ adhuc minus
melia. q2 nāe inimica ⁊ pticulaꝝ corrosiua ⁊ ꝓpe adu
sta. Qd̄ vi tādē sentiri 3°. 15. cū chol'e nō ponaf iuuam̄ Tract.1.ca
tū cū alijs in alimētū subire. Propter qd̄ cū eis audeo
asserere: solū sanguinē nutrire: adiectiōe tū apposita:
ꝙ h̄ veritatē h3 in corpe sub sanitatis latitudine collo/
cato: reb⁹ sex nō nālib⁹ debita sibi admistratione ap/
plicatis. Cōtingit nāq3 egrotatiuo aut famelico: nā idi/
gētia coacta: nō solū flate vti ime^{te} ꝓ nutrimēto. sic in
nuit. A. absq3 ei⁹ trāsmuta^{ne} i sanguinē. verū foꝛtassis Coll^r p^o p^a cri.4ª cap. añ me^m.
ēt duab⁹ cholib⁹. cū tpe famis videam⁹ imēse supflua
⁊ stercoꝛosa exuccare q3 maxie qd̄ famescētes ondūt i
mēse. a sanguie exneissima: i sua corpa nutrimēti tran
sducētes cā. dīa. 53. Cōfirmaf tādē pdcm̄ oib⁹ ex cāis
4^{or} acceptis. Pria qdē ex māli suscipif. eadē nāq3 ē mā
nutrimēti ⁊ gñonis. ex qb⁹. n. sum⁹ ex eisd^e nutrimur.
vñ de ge. aialiū ⁊ coll3 scdis. In gñone idē ē dator nu Ca.4. añ m
trimēti ⁊ māe: ſ3 sum⁹ ex sanguine tāq3 ex mā h3 Ari. Ca.10. i m
p totū ꝑ^m ⁊ 2^m de ge. aialiū. ⁊ 2° nāliū. c. 3. dicētē venas In medio.
artariā: neruū: cartilaginē: pinguedinē: adipē: mēbra
nā ⁊ medullā isanguinea foꝛe. ex san. tū gñata. Qd̄ p
baf q̄m i vulua nō ē chol'a neq3 melia i actu. coll3. 2. In fine.
c. 1. ⁊ nāliū. 2. c. 3. San. ē mā vna ⁊ vnifoꝛmis sūmissa In medio.
semini: qd̄ ēt affo. 5°. sentire vi ingens Ga. embryonē Cō. apho.3
ex purioꝛi pte san. mēstrui mulieris gñari ⁊ nutriri.
❡ Ampli⁹ si melia3 dicam⁹ cū sanguine mēbꝝ aliqd̄
nutrire: velnt ossa ⁊ h9: aut ipsa ē ꝯiucta cū sāguie aut
sepata i nutritione taliū mēbroꝝ. Nō qdē sepata: q̄m
A. dic. eā cū sā. mitti p venas ad mēbꝝ. Qd̄ ēt ondif. p^o p^{ro}. 4to c 1. in medio.
q2 si mēbꝝ diūm a sanguie nutriref ⁊ melia: tc mēbrū
nō vni⁹ foꝛ^e: v̄tutis ⁊ istri existeret: qd̄ nō ē dare: cū vna
queq3 res p vnā foꝛmā vnicū bēat eē. Nec ēt melia mi
xta cū sanguie nutriēs melica v̄tutē obtinet mixtiōi3:
cū ipꝛopoꝛtionabil'r s'm aduersarios. ēt mēbꝝ qd̄lib3
plus a sanguine q3 ab alio nutriaf hūoꝛe. ⁊ iō coll3 2°
c. 1. Neganf chol'e gñonis el'ta: cū existāt po^{re} tū i mē Versus finē
struo. El'm nāq3 d3 actu ꝑexistere seiūctu3 ⁊ v̄tute: de/
mum cū alijs i mixto cū pp eādē foꝛmā: v̄tutē ⁊ istr̄m
cal'm. v3. ad vnā actual'r ducaf nām: po^{re} tū nō ē secu3
deferēs hu. Qd̄ itidē i cerebro decl'af flaticioꝛi: qd̄ tū
sanguine vi ⁊ nō flate pdicta via nutriri. vñ lib^o. de so Ante m^m.
mno. Sāguis tenuissim⁹ ⁊ purissim⁹ q i capite. dēsissi
m⁹ ⁊ turbidissim⁹ q i iferioꝛib⁹ ptib⁹. Qd̄ appet: eo ꝙ
diu fuit ꝯtinu⁹ cū coꝛde ⁊ p ipm trāsitū faciēs ē ad ce/
rebꝝ cū spū vitali q calissim⁹ existit. Nec ēt pt dici ꝙ
flatic⁹ efficiaf dīariā: eo ꝙ qd̄ coctū ē icrudari mime
pt h3 Halyabbatē. ⁊ auer. Sil'r ⁊ medulla sāguie i vltī p^o theo.ca.vl/ ti.versus finē.
distributi i ossa iterceptū supfluū digestū. 2° d ptib⁹: ca 2° colls cap.1. versus fi.⁊ li^o
lida ⁊ hu. ossa melica nutrit itrinsec⁹. dīa. 52. 2^a vo ex 3.ca.4.añ me
foꝛmali: q̄m quidē de ge. aialiū ⁊ de simplicib⁹ q̄rtis diū.⁊ li.1.c.8. post me.
c. 1. distōnis. 3. Nibil gñaf neq3 nutrif nisi ab eo qd̄ dl' Ca.6.in fine.
ce. vñ i dietis vlib⁹. Nibil nisi dulce nutrit. eo ꝙ nutri/ Cap.8.circa pn^m.
tio fit p assil'atione nutrietis ei qd̄ nutrif. nūc āt solū dl' Circa pn^m.
ce nutrire nāe assil'af hūane: eo ꝙ dulce cal'3 existit: ⁊ Coll^r. lec.16.
hu. i 2° gra. queadmodū ⁊ ꝯpl'o hūana ibidē: ſ3 solus Lec.17.in fine
sā. ē dulcis ceu dñt Ar. histoꝛiaꝝ. 3. ⁊ medici vniūsi nāe Cap.19.circa pn^m.
q3 familiaris ⁊ ꝓpri⁹. chol'a nāq3 amaritu^{ne} mixta ptici
pat ⁊ acuitate. melia pōticitate ⁊ acredie: cū aliq̄ san/
guinis

guis accñtali dulcedie. Fl'a ꝟo iſipiditate: pp qđ ſoli ſangui remanebit nutrire. Neqȝ potes exponē dulce ſolū nutrire. H̄ē amicabile cū nl'lus ſapoꝛ niſi q dl'cis actu exiſtit: amicabil' iueniat' näe ꝑticul'r hūane. Et iõ ex duab' cholib' nedū fit nutrimētū: ſȝ neqȝ aīalia vt lūbꝛici ⁊ aſcarides ab eis gñant'. diia. 101. Qđ ēt de/claf' ex effcū nutritionis. qꝛ cū alimētū tādē trāſmu/tet alitū: ſi mēbꝝ aliqđ ex chol'a aut melia nutriret' ac ctual'r: eaꝝ ſapores manifeſtos eēt i nutritꝫ repire: qđ nõ ē eo ꝙ pl'mo ex ſā. nutrit' cholicíſſimo. 5. đ iuuamē tis. 4. c. amar' tñ i eo nõ guſtat' ſapoꝛ. Qđ abſqȝ iſtā/tia ꝯtigeret repire i coꝛde: cū nõ vteret' euaporõnib' ſtatū. Sūit'. ⁊ 3' ex pte efficiētꝫ: qm̄ vt' imutatiua opans i cibū p cal'm ⁊ hu. opat' q̄ ⁊ mäȝ ꝑpat. ⁊ foꝛaȝ ad re/ſtaurādū iduc. nã ex pte cali facil' fit actio i mäȝ: cum calȝ max' ſit actiuū. Ex pte ꝟo hūidi facillima fit rece ptio: cū agēs mäȝ reqrat diſpoſitaȝ vt decl'atū. pp qđ cū ipȝ ⁊ patiēs: vt ꝓbatū: debeāt eē ꝓpoꝛtiõata ꝯſilia patiēs ꝟo tale ē ſā. cū nã ſit cal's hūoꝛ ⁊ hu. ¶ Adhuc pctm̄ ē fieri p pl'a qđ pt paucioꝛib' ꝑfici. phy. idicatuȝ p. ſȝ ex ſan. ſolo pñt cetera mēbꝛa nutriri: cū iſint alij hu. i po': ſic i cibo q̄ſtūcunqȝ tꝑato. ¶ Rurſus ⁊ 4° ex pte finis. qꝛ ad h̄ē gño ⁊ nutritio ēt oꝛdiata vt dino p fruamur ⁊ optio. 2° de aīa: h̄ aūt fiet pid qđ optimū: puta ſanguinē vñ Iſaac ꝑ febꝛiū eū näe filiū vocauit. ⁊ el'ntoꝝ ac ꝯpl'onū ſcđis di maxie näe ꝑpꝛi' pp qđ cū nutritio oꝛdiet' ad vite ꝯſuationē q hāc ipediūt neqq̄ȝ dicēda ſūt nutrire. melia ꝟo ipam ipedit cū ſit frida ⁊ ſic. q moꝛtꝫ ē diſpõ cātiua: de moꝛte ⁊ vita. ⁊ iõ Haly. Melia ꝯpl'o iter ceteras ꝯpl'onū bꝛeuioꝛis indicat' vi te: ſil'r chol'a ru. vñ ⁊ 4° de ptib'. Fel ñ ē pp nutrire cū nõ ſit alic' gr̄a: ſȝ purificatio q̄dā. Et iõ gratioſiſſime antiq dixerūt cāȝ eē viuēdi pl'imo tpe nõ hēe fel: ⁊ ma xie circa epar copulatū: ſic ceruis ⁊ qbuſdā aīaliū at qȝ boiuȝ. Et ēt cā putrefactiõis ⁊ fe. tū pp deſtitutionē ei' a regimie näe ex odioſitate ipſi' ad eā: tū pp ſilitu/dinē ei' cū fe. q ē caloꝛis inati in igneum ꝯuerſio. Sic igit' ex his ꝯcludit' efficacit' ſolū ſanguinē ſeu puꝝ ſin gularē nutrire: ꝑter chol'aȝ oio ⁊ ſſa pleruqȝ: eo ꝙ ip/ſuȝ ꝑmi vtil' alimēti ē ſupfluitas. Cui' qdē ſignū eſt ꝙ mixtū alimēto puro nutrit: ⁊ laboꝛātib' h̄ exinanitꝫ ⁊ exercitationib' ꝯſumit'. ꝑ de ge. aīaliū. c. 8. vñ 2° collȝ. Fl'a ē ſic cib' ꝑparat' mēbꝛis qñ cib' tardat' eiſ: ⁊ ſic ē mä ſanguiſ ꝑpinq̄: qđ i duab' nõ ꝯtigit cholib': nȝ. n. ꝑpiq̄: nȝ ēt remota ſūt mä ⁊ nutrimētū mēbꝛoꝝ: ⁊ iõ fit ipoſſe eas real'r i ſāguinē ꝯūti. ſūt tñ i po' i illo. Nã ml'toties i ei' ꝯuerſiõe ſubtile ꝯuertit' i chol'aȝ ⁊ grofſuȝ i meliaȝ: nõ āt ꝯuertūt' i ſanguinē ⁊ i coꝛpis nutri/mētū. qꝛ caloꝛ i eis vlteri' agēs cū vna ſit vehemēter cal'a vi magl' iſlāmat' ipſā ⁊ coꝛrūpe: i hūoꝛes ꝯuertē/do inäles q̄ȝ i veꝝ coꝛpiſ nutrimētū. Reliq ꝟo cū eo ꝙ ꝯpl'one delinqt ei' ſba oino a ſanguis receſſit nã.

Propter 4m ꝟo ad ꝑm dõm ꝙ hec fuit illoꝝ opinio q nõ ꝑuat' in pñti. ¶ Ad aliõ dõȝ ꝙ ēt ſan. nõ eſt ſimplex cū in eovt ōñſuȝ ē: ſint alij tres hu. po' velut in alimētis. ¶ Ad aliud dõm ꝙ alij hūo res a ſanguie nõ ſunt fruſtra cū habeāt iuuamētū pre ter nutriēdi necītatē: vt ipſa explicat. A. ¶ Ad aliud dõm ꝙ nõ ml'tū valet apud philoſophiȝātē exq̄ſite. ⁊ ſi fuerit Hip. de hūana nã Gal'. 2° alimētoꝝ thoꝛice ꝑ. Eo ꝙ necītas alic' effect': q̄lis eſt nutriri: nõ ex necī/tate ſumēſa eſt mäe. imo magis agētis ⁊ foꝛe ſeu finis vt appet phy. 2. ⁊ de ge. aliū ꝑ. rephendētē. Empedo/clē: volētē effectuū necītatē i mäm reducē q̄ȝcūqȝ. non. n. iõ mēbꝛa ſūt diuerſa: eo ꝙ nutrimētū eoꝝ diuſum exiſtat: cū diuerſitas mäe ſeq̄t' ex diuerſitate vel foꝛme vel finis ⁊ nõ eꝯ: vñ Cõmen. ꝑ de aia. Nõ dīnt mem/bꝛa leonis a mēbꝛis ceruī: niſi qꝛ eoꝝ dīnt aīe. Qđ ſē tit Ga. näliū. 2° volēs vnūqđqȝ ex eadē mä. vȝ. ſāgui/nea gñari: pp diuerſitatē ꝯtingētē a ꝟtute iſoꝛmatiua ⁊ nõ ex mä. ¶ Ad ꝑdictā. n. rõnē ml'ta ſequūtur icõ ueniētia ſubtili' ꝯſiderāti: tū qꝛ iā ꝟtus fere fruſtrare tur: tū ēt qꝛ diuerſificata in mēbꝛis vltra diuerſitatem mäe nutribilis nullā deberēt hēre: tū ēt qꝛ videret' iā ꝙ ꝑmutatio ⁊ aſſil'atio nutriētis in nutritū a mä ꝯtin/geret. Sic ēt mēbꝝ dēret ſi ex pl'ibus nutriret' hu. ſm eos plura eē. q oia abſurda in nä: vñ. 5. de iuuamentꝫ cap. 4. veriꝛ ſmo duoꝝ eſt. qꝛ neciuȝ fuit vt caro ſit ſm ſuū eē. vñ parat' fuit epi: pulmoni ⁊ ſpleni cibus apt': q̄ȝ dicere ꝙ ſba carnis cuiuſlȝ iſtoꝝ triū ſit ſilis ſbe ſanguis a q nutrit': pp qđ puto Ga. i. 2. el'toꝝ ſedu/ctū foꝛe aliud dīe hip. amoꝛe. ¶ Ad aliud dõm ꝙ nu tritio facta p ſanguinē fit p ſil'e diquaqȝ: eo ꝙ in ſāgui ne repiunt' alij hu. in po'. Sāguis. n. coꝛrupt' ſm eius ſubtilitatē mutat' in cholerā. Ei' aūt qđ g̃ſſum ꝯuer/tit' in meliaȝ. Ex ipſo aūt qñ ampli' decoq̄t' ſtatic' elici tur hūoꝛ. Et iõ cū ipſo alios defert hu. in po' vlterioꝛi digõne decoct': a ꝟtute nutritiua ꝑpatiua ſubſuiente nutritiue pfectie. iuxͣ illud Ari. Immutatione poterit mēbꝛa nõ ſolū ſāguiea veꝝ ēt ſtatica: melica ⁊ cholica nutrire ſuo mõ. Et merito qm̄ i hu. oꝛdo q̄dē irregreſſibil' ꝯuerſiõis vni' i alteꝝ exiſtit. 2. re. a. ⁊ ꝑ theoꝛ. Fl'a nāqȝ p ei' vlterioꝛē decoctionē ꝯuertit' i ſāguinē: ⁊ ſā guis i meliaȝ: ſaltē qđ' ē ei' groſſuȝ rõne ſbe: ⁊ ipſi' ſbti li' i chol'aȝ: pp qđ nõ opȝ dicē chol'aȝ vtrāqȝ cū ſāguie trāſire p venas pp necītatē q eſt nutrire: ſȝ magis pp iuuamētū. qđ. A. cuȝ alijs tetigit ſufficiēter. Q ſi q̄ra tur qd ex illis ꝯtigat coleribꝫ: dõȝ chol'aȝ rubeā ꝑter alias expulſiones i ſudoꝛe expelli. cū ſudoꝛ ſit aq̄itas ſan. cui pus cholicū eſt ad mixtū. 2° cañ. p ſeceſſuȝ: vꝛi/nā ⁊ ſenſibilē euõnē. re. ſan. ꝑ. ¶ De melia ꝟo dõm ꝙ de ipſa nõ multū trāſit ad venas cū ſanguie. cū eius ēt q̄ſtitas ſit i coꝛpe pua. diia. 32. Expellit' ēt i expulſiões tertie digõnis ⁊ q̄rte. Uel foꝛtaſſis ei' q̄ſtitas aliq̄ ad albedinē aliq̄lē ꝑmutata in mäm hipoſtaticā retrāſit. ¶ Ad aliud ꝟo qd dõm videbitur. 53.

¶ Differentia. xxxj.

Q sāguis artarial' ſeu vitalis non nutriat oñditur. qꝛ epar nutrit' ⁊ viuit. vita nāqȝ eſt ꝯſiſtētia p alimētū. ⁊ tñ ramoꝝ ſibi nl'lus a magna defert' artaria. vñ ꝑ hiſtoꝛiaꝝ. Adheret q̄dē magne vene epar: artarie aūt ñ cõicat. Eoꝛūdē quoqȝ ⁊ partiū tertijs. In epar ⁊ ſple/nē nulla ꝑtendit' adoꝛti hoc eſt artaria recta grandis. ſan. ꝟo artarialis p artarias partibuſ dirigit'. Adhuc collȝ. 2° Gal'. ſentit ꝙ ſan. nõ fuit fact' niſi ꝑpter vnam duaꝝ reꝝ. Aut ꝑpter nutrire ſicut ſanguis q eſt i epe ⁊ in venis: q̄s opinat' medici naſci ab epe. aut vt ſit ve hiculū ſpūs coꝛdis: ⁊ iſte ſanguis eſt artarialis. Non igit' Auer. ponit ſanguinis vitalis iuuamētū nutrire: ſȝ ſpm̄ coꝛdis vehiculare tm̄. Ideqȝ iuuamētoꝝ ac ꝑ ⁊ theoꝛice. 2. ca. 12. Palin. Iſaac diffinitoꝛ. Ex ſan. ꝑuē pente ab epe per venas ad oia mēbꝛa fit nutrimētum ꝟtus ⁊ ꝯſtitutio. Ex ſanguine quoqȝ currēte per arta/rias ſpūs nutrit' vitalis: ſicut ignis oleo: nõ rememo/rās nutritionis mēbꝛoꝝ. ¶ Amp. ꝑ ꝑ. Sāguis eſſen tie bone p venā magnā a gibboſitate epis ad aſcēdē/tem vadit ⁊ tendit per venas que ab eo vt rami ſepa/rantur. deinde in guideguil venarum ⁊c. demū in ve/nas: qui ſunt ſicut rami capillares. poſtea ſan. ab eo/rum oꝛificijs reſudando labitur in mēbꝛa ex parte di uina: ſanguis aūt tranſiens per venas eſt naturaliſ ſo lum. ¶ Rurſus. ij. tertij. c. 1. coꝛ nutritur cum ꝟtituti/

Marginalia (left): t. c. 56. — cõ. 34. … me^m. … capi. 3° … medium. … us finē. … 3° ver/ … finē. … Inis tra. … ſt. cõ. 20. … 2. ver. fi. — A — …ip. 18. ver/ …s finem. …3. p° me^m. — Coll^r ca. 39. Cap. 25. — Coll^r. a. t. cõ. … vſqȝ i finē … Cap. 18. ante medium. — Com. 53.

Marginalia (right): Ca. 3. i me^m. — Poſt me^m. — B — Cõ. 31. i me^m. Cap. vltimo verſus finē. — Pꝛimi ꝑmi doc. 4^a. ca. ꝑ°. — Cap. 65. in principio. Poſt me^m. — C — ca. 18. i me^m. cap. 4. in me^m cap. 7. i me^m. ca. 8. poſt me^m — 5°. ca. 3. ⁊ 4. ꝑ° coll^r doc. 6. cap. 4. i ꝑn°. In pꝛincipio. Lib. diffenū poſt me^m. — Doc. 4^a. ca. 1. ante me^m. — Poſt me^m.

bus ſuis nālib⁹.ſi ĝ faciēs vt⁹ad nutritionē cordis ē
nālis:tūc ⁊ nutrimētū ei⁹ vt ſanguis erit nāle.itaq₃ ſi
cordi ħ iſit qđ eſt radix artariaꝝ ⁊ ſanguis vitaľ:mul
to ampli⁹alia mēbra ſanguie ſolū nutriēť nāli.Jtidē.
nutricatio ꝑ calm̄ fit ⁊ humidū:qđ ondiť digōne ꝑ hꝰ
ꝑfecta in eā ordinata.Sāguis aūt nālis calidus eſt ⁊
hūidus nā:q aūt artarialis calidus ⁊ ſic.Eti.Dare vi
tā ⁊ nutrimētū ſunt diuerſi act⁹.cū igiť vita deť ex ſā
guine artariali.ipſe.n. appellať vitalis nutrimētum
itaq₃ ex ſanguie erit nāli.non igiť nutrit vitalis.

1°.c.4.aū me. Ca.8.aū me. **Huius quoq₃** oppoᵐſcribiť de ge.maxᵉ aīa
lium ⁊ 2ᵉcollʒ.ſub Ari.ſnīa.
¶Adhuc qđ pōt i pl's:poterit ⁊ i min⁹.ſanguis q̊q₃
artarial' pōt dare vitā:qđ ē pl's q̄₃ nutrimētū exhibe/
re.ĝ nutrimētū poterit ptib⁹ ꝯferre: ⁊ merito cū dare
vitā ⁊ nutrimētū tādē ad eādē ꝑtineant rōnem.

Propter primum v̊o ſciēdū ꝙ ſanguis
rōne ꝯtinētis duplex
eſt in pn̄ti vn⁹ſiqdē artarialis ſeu vitalis appellat⁹ a
corde naſcēs ⁊ ꝑ artarias ab eodē ortas in totū diffū
diť corp⁹.alter v̊o nālis dict⁹ſiue venalis gn̄at⁹i epe
a quo ꝑ venas in totū corp⁹dirigiť:quoꝝ q in venis
Can.in pn°. rubicūdior:q aūt in artarijs flauior q̄₃pl'in.Ga.de me
lācholia li°.Quid aūt ſit vena aut ēt artaria.dr̄ia on̄/
deť.47.⁊.54.Coueniūt q̄₃ vene cū artarijs noīe qdē
⁊ re.Primo qdē.q₂ iterdū cōitate nōis artarie dr̄ ve
ne:ſʒ nō eʒ.Arabes.n.magis hoc nomē vena deter/
mināt per pulſare:qđ dn̄t ineē artarie:⁊ nō pl'ſare:qđ
eſt vene ſimpl'r dicte:cōiter tn̄ noīe venaꝝ intelligiť il
lud qđ vna ambiť tunica:motu carēs dilatatōis ⁊ cō
ſtrictionis.re aūt q₂ ambo ſunt corpa lōga:ꝯcaua:li/
gamētalia.diſtāt qppe eo ꝙ vnā hn̄t ſolū tunicā vene
preter dictā venā artarialē.q̄ eſt in pulmone.Artarie
aūt hn̄t duas tunicas:artaria venali pulmonis exce/
pta:in qbus eſt mot⁹localis.oriūturq₃ a corde : vene
ab epe apud medicoſ.dr̄ia.47.Quid āt ſit nutritio ⁊
eius modus dr̄ia oſtendit premiſſa.

Propter ſecundum qdē ſciēdūʒ ꝙ pn̄ᵉ
Gal'.⁊ quorūdam
pħoꝝ ⁊ platonicoꝝ quos imitať : plerūq₃ magis ſa/
piūt:ꝙ ſolus ſan.nutriat nālis ſolidas aīalis ptes.ar
tarialis aūt ſi mā ſpūum:nutrimētū ⁊ vehiculū ipſoꝝ
ſicut iā apparuit vtcūq₃ poſuerūt.n.aīam triplicē fo/
re in corpe:⁊ tria poſſidere pncipalia.dr̄ia.17.qđ ēt vi
deť p̊ interioꝝ idicari.ca.vlti.vbi dr̄ia iter aīatū ⁊ nā
le aſſignať organum.Nāle nāq₃ coīnatā ſibi act⁹ vir/
tutē hʒ:velut magnes v̊tutē ꝑm quā trahit ferrū:ſic ⁊
aīalium ſingulū organoꝝ.Jtaq₃ ſi demū eēt ꝑmāſibi/
lis ei⁹ſba nihil indigeret neq₃ venis neq₃ artarijs : q₂
v̊o nutriri indiget ⁊ ꝯmēſurationē cuſtodiri inati ca/
loris:ꝑpterea ei opus fuit venis ⁊ artarijs.Sic igiť
venas ordinat ſolū ſanguini:artarias āt coīnato calo
ri.vnde ex ſnīa ipſi⁹talis videť rō poſſe deduci.Quo
rū aīe ſeu v̊tutes ⁊ inſtr̄a ſunt diuerſa.opōnes inde ꝑ
cedētes ſunt diuerſe.p̄dicte x̊o vt apparuit ſūt diuer
ſe.Sed opō v̊tutis vitalis cū eius inſtr̄o eſt dare vitā.
ergo nālis cū ſuo erit nutritionē miniſtrare.Preindu
cta quoq₃ Gal'.p̊ p̊ᵃ.i.non recipiūtur:qm̄ ſi inter os ⁊
Doc.5ᵃca.ſin gla.circa me. epar via clauderet ⁊ os nutrimētum aptū hēret eius
actio in ipſo deſtrueret:nō igiť ſe hʒ in rl'one magne/
tis ad ferrū nullo adhuc auxilio indigēte.Hec tn̄ in/
ſtantia cōtra Gal'.A.non valet:ceu neq₃ alie.q₂ ꝑ p̊ua
tionē deportationis alimēti ab epe in os nō tolliť ip/
ſius inanitas:ſed tn̄ eius ꝑmanētia ⁊ ꝯſeruatio lʒ ſer
mo Gal'.ꝓbabilitati magis q̄₃ veritati attineat.Sed
tamen ꝙ ſan.tn̄ nutriat nālis:non reputo:vt appare
bit:ſufficienter dcm̄ neq₃ hic ad pn̄s radices recipio.

Ga.diſarie.medicinales tn̄ ſunt ⁊ apparētes.non.n.
v̊tus nālis ⁊ aīalis ad vitalē ſe hn̄t vt diſperata oino:
imo vt iferi⁹ad ſupius.fundanť nanq₃ he due in 3ᵃ:vt
vitali que oium exiſtit radix pma.Poſſunt nāq₃ tales
v̊tutes dupl'r ꝯſiderari aut q̄₃tum ad eē eoꝝ ꝑfectuʒ ⁊
formale puta ꝑm ꝙ organis determinatis alligantur
cū ſpiritib⁹ſibi cognatis ad ſuas pagēdas manifeſte
opōnes ⁊ ſic vtcūq₃ rōnem ſeruāt diſperatoꝝ:⁊ hoc q
dem putauit Gal'.ſufficē.vel q̄₃tū ad eē ipfectū ⁊ māle
⁊ ita ſola formalis ⁊ ꝑfecta vna extat v̊tus puta : vita
lis in corde: impfecta v̊o ⁊ mālis duplex in eo:vt aīa
lis ⁊ nālis ⁊ ſic hn̄t rōnē iferiorꝰ ad ſupius.Eſt.n.vita
lis tāq̄₃ eoꝝ genus ⁊ pnᵐ.Jn corde nāq₃ ſunt oēs v̊tu
tes cū oium ſit pma radix ⁊ minera in aīali tāq̄₃ pri/
mus bn̄dictus in vniuerſo:non tn̄ oēs poſſunt mani/
feſtari in eo ꝑ opera.q₂ hoc mediāte efficiť inſtr̄o di/
ſpoſito.Jn corde aūt ſolum eſt vitalis inſtr̄m cōpletū
poſtea ſpūs vitalis tendēs ad cerebrū per artarias di
geritur in rhete mirabili ⁊ in cerebro:tanq̄₃ in ſibi de
putato organo a natura ⁊ reliq.differētia.38. Appa/
ret ēt ꝙ ratio p̄inducta Gal'.ſicut precedētibus nō cō
cludit eo ꝙ aīe ſeu v̊tutes ⁊ organa non ſunt omnino
diuerſa.imo vnum ſubcōtineť in alio.vnde 2°de aīa/
lium gn̄one.Jn corde eſt epatis forma. Ca.p°...

Propter tertium qdem dōm ꝙ ſan.ar/
tarialis hʒ ēt nutrire
⁊ nō nālis tm̄:qđ ⁊ auctib⁹ondiť ⁊ rōnib⁹ nō pħoruʒ
tm̄:veꝝ medicoꝝ Gal'.nāq₃ đ maraſmo.Cor forte exi Lib.p° 5°in me...
ſtit attractione:⁊ hn̄t oēs particule aīalis ꝓprium ali
mētuʒ ex corde:hic aūt ſan.erit vitalis.¶Adhuc 7°
de iuuamētis cap̊.2°.Jn venis pulſatilib⁹ ⁊ non pul/ Verſus ...
ſatilib⁹:inueniť ſan.⁊ ſpūs.ſʒ illud qđ eſt in venis pl'
ſatilibuſ ex ſanguie eſt paꝝ puꝝ ⁊ ꝓpinquū nāe vapo
ris.⁊ illud qđ eſt in venis nō pulſantib⁹ex ſpū eſt pa/
rū ⁊ nebuloſuʒ.Et ſubdiť:vt iductū dr̄ia pori:ꝙ māe
corpis cōicant oibus mēbris : ⁊ ꝙ oēs māe iueniunť
in oib⁹mēbris:ꝑm tn̄ q̄₃titates ineq̄les.he aūt nō vi/
denť niſi p̄dicti ſan.⁊ ſpūs.ꝑꝑ qđ vterq₃ ſan.nutriet ⁊
ſpūs ſpūabit.Hoc aūt pōt ibidē particul'r ēt ex mem/
bris particularib⁹hēri.Scribiť.n.ibidē fuit vena pl'
ſatilis in pulmone hn̄s cooptoriū tenue ad ſilitudinē
creationis vene non pulſatilis in alijs mēbris:vt det
pulmoni ex ſanguine ſubtili q eſt in ea multū hoc aūt
non erit niſi ꝑꝑ nutrire eūdē.vn̄ 2°theorice.c.13.Arta Circa pnᵐ
ria venalis vnā hn̄s tunicā tenera ⁊ fragilis itrat pul
monē ⁊ in eo in multas diuidiť partes.Accipitq₃ ab
eo aerē ⁊ ad ipm ſanguinē defert quo paſcať.Jn idē
quoq₃ cū his ꝯſentiť ita p̊ p̊ᵃ.ca.2.in doctrina 5ᵃ.vna
artariaꝝ ad pulmoneʒ vadit ⁊ in ipſo partiť ꝓpterea Sum.4ᵃ.
vt aer attrahať ⁊ ſan.qui pulmonē nutrit a corde de/
ferať:qui trāſitus nutrimēti pulmonis eſt ad cor : ⁊ a
corde ad pulmonē vadit.Apparet itaq₃ ex hoc mem
bra vitalē ſanguinē nutrire.Sed qs mox inſurgēſ di
cet non eē ſil'e de pulmone ⁊ alijs mēbris.ita ꝙ ꝑ euʒ
poſſit de alijs ꝯcludere.naʒ diſpō pulmonis in venis
ſuis eſt ꝯ̄ria diſpōni alioꝝ mēbroꝝ.de iuuamentis 7° Circa pnᵐ
cap̊.2°.Eſt.n.pulmo mēbrum cal'm ⁊ ſiccū multi calo
ris ⁊ motus indigēs nutrimēto calidiori ⁊ pluri.plu
rimo ſiqdem ꝓpter tres cāſ.Una quaꝝ multitudo eſt
caloris ꝓpter quē cibus ei⁹factus q̄ſi ad ꝯſilitudineʒ
vaporis velociter extermināť.Scđa eſt pulmonis ex
pāſio in hora receptionis aeris.hoc.n.adiuuat ipſuʒ
ad attrahēdū cibū ex locis ꝓfundis ⁊ ſpiſſis.Tertia
q̊₃ q₂ ſolus pulmo iter oīa mēbra ex cordis cibať ſan
guie:quē cor digerit ⁊ ſubtiliat valde.nō āt ē de alijs
ptib⁹ita:cū iſtis nō pticipet nā ⁊ diſpōne.¶Dōm ꝙ
lʒ ex his deducať ꝙ pulmo pre multis partibus ma/

gis debeat nutriri ſanguie ēt artariali:nihilomin⁹ et
alia ēt nutriūtur ex eo.nutrit nāq̄ ſplē inde mēbꝛum
melicū:de quo min⁹ videt:pp qđ ⁊ alia magis ſangui
In me°. ni ꝓpinq̄ poterūt īde nutriri.vñ 5° iuuamētoꝝ.cap̄ 4°
dicta vtilitas venaꝝ pulſatiliū in ſplene eſt.qꝛ cibant
In fine. ⁊ nutriūt ip̄m.cū eo ꝙ reſudat ex eis ſil'r q̄z 3°.15.c.2.
In ſplene qdē ſunt vene pulſatiles ⁊ nō pulſatiles pli
me in qb⁹ ſanguis digerit ⁊ aſſilat ſbe ipſi⁹.⁊ ideo iu
In medio. uamētoꝝ.5.c.4.ſplen nutrit ex ſanguie ſubtili nigro.
Epar vō ex ſanguie ſpiſſo rubeo.Circa qđ accidit he
iſt.3.ca.10. ſitare.qm̄.13.de inge.Mōſtratuz eſt ſplen vt ⁊ alia ex
in pn°. ſanguie groſſo nutriri:q q̄ſi limus ē purior].℃Dōm
ꝙ ſplen vt ⁊ alia ex ſanguie nutrit duplici artariali.ſ.
⁊ venali:⁊ ꝙ artarialis magis in finē ordinat ipſius.
lz.n.ſanguis melicus attrahat in ſplenis nutrimētuz
digerit tn̄ ⁊ ſubtiliat an̄ q̄z nutriat:ſic tactū ex Auic.
inducto.vñ ſmo cōplet⁹ erit Gal.qñ vterq̄ copulabi
tur vna.Quare iuuamētoꝝ.5.loco p̄dicto:melia dige
rit in ſplene an̄q̄ trāſmittat in ſtōchuz.Iuuaturq̄ is
motu artariaꝝ pluriū in ipſo exn̄tiū:deferētiū ei vtu/
tē cordis:ſpm̄ ⁊ ſanguinē:ita vt digōne fiat ſan.ipſius
ſubtilis ꝯſilis ei⁹ nāe.De renū q̄z nutrimēto iuuamē/
Poſt me°. toꝝ.6.c.3.⁊ nō idigēt renes vena 3ª veniēte eis ad ci/
bādū eos ⁊ ſufficiūt eis due vene copulate cū vtroq̄
illoꝝ.ſ.vena pulſatilis q̄ orit a maiori vena pulſatili
que eſt v'ſus dorſum:⁊ vena nō pulſatilis:q̄ orit ex ve
4°. i me°. na ampla:q̄ ex gibbo naſcit epis.Iſaac q̄z in el'tis.di
cim⁹ ꝙ nō intēdim⁹ dđo ꝙ ſanguis cordis eſt purus
mūdus ⁊ nudus ab humorib⁹ ſanguinez q dirigit ei
ab ep̄e:vt nutriat corp⁹ ei⁹.imo nō itēdim⁹ niſi de ſan
guine ꝓcedēte in artarias ad totū corp⁹ q eſt vehicu/
lū caloris inati ⁊ ex quo eſt mā ⁊ ipſi⁹ nutrimētum.a
ſanguine vō q ei trāſmittit ab ep̄e ad nutriēdū corp⁹
ipſi⁹ nō ſunt.hu.ſepati.nā ſi illud eēt:ꝓuaret opōnib⁹
nālib⁹.Cauſa aūt pp quā fit ſan.artariaꝝ purus:mū/
dus:nudus ab hūore ⁊ ſordib⁹ eſt.qꝛ ad coꝛ nō vadit
ex ſanguie niſi qđ eſt meli⁹ ⁊ laudabili⁹.deinde diſcer
nit ip̄m ⁊ accipit ad nutrimētū ſui ⁊ nutrimētū calo/
ris inati q̄ in ipſo eſt meli⁹:⁊ trāſmittit qđ ex ipſo ſu
ꝑeſt poſt illud ad mēbꝛa pectoris ⁊ pulmonē ⁊ caput
vt eo nutriant:qm̄ cib⁹ hoꝝ mēbroꝝ eſt ex ſupfluita/
te cibi cordis.Id aūt qđ dicit ꝙ coꝛ nutriat a ſanguie
ep̄is nō ſepato a ceteris hu.fortaſſis veritatē nō hz:eo
ꝙ coꝛ an̄q̄ nutriat a ſanguie nāli:eū vlteri⁹ digerit ⁊
Co°.p°.in me°. ī vitalē ꝯuertit.vñ Iſaac iſraelita in vrinis.Sāguie đ
vtriſq̄ cholerib⁹:ſlate ac aq̄ſitate ſui mūdificato:coꝛ
meliorē ⁊ laudabiliorē ſibi trahit partē:vt ſe ꝯfortet
atq̄ nutriat.Sic igit ſan.coꝛ nutriēs vital' erit ⁊ cho/
lerib⁹ mūdificat⁹ actu:in ipſo tn̄ ſūt in potētia.℃Ad
Iſaac ꝓbationē dōm ꝙ nō ꝓuat pp hoc coꝛ vtutibus
nālib⁹ qm̄ iſte ſunt in quolz mēbꝛo ꝑticulariçate ⁊ cō
tracte.In ep̄e vō ſūt in cōi ſm medicos marie.Iſte tn̄
vtutes nāles in corde reddunt alteri⁹ nāe q̄z iſte que
erāt in ep̄e.Subdit aūt poſt an̄dicta.Caloris reſiduū
ſubtiliat ⁊ de cholerib⁹ ⁊ ſlate ⁊ alia putredie mūdifi
cat ꝑ artarias ad mūdificādū calorē nālē:mādans vt
ꝑguedie ſue nutriat.⁊ per totū corp⁹ diuidat.coꝛ.n.
eſt fundamētū nālis caloris qđ ſi ꝯſtat:partē quā ſibi
trahit ſue nāe nutrimētū ⁊ ſbe aſſilat:partēq̄ ſupfluā
ad mēbꝛa capitis ⁊ pectoris mādat:vnūqđq̄ idē nu/
triēs ⁊ ſue vniuſcuiuſq̄ nāe aſſilans.Auer.aūt collz
Cap.8.i me°. ſcđo.Debes ſcire Ari.velle ꝙ cib⁹ ⁊ nutrimētū oium
mēbroꝝ ſit ex duobus ſanguinib⁹ ſimul mixtis: et ꝙ
ſan.qui eſt in ep̄e ⁊ venis non pulſatilibus eſt ſic mā
ſanguinis in artarijs cordis : ⁊ ꝙ ſan.artariaꝝ eſt ſi/
cut forma ſanguinis ei:hoc eſt ꝙ dat ei complemen/
tum ⁊ coctionē ⁊ facit ipſum cibū propinquū actui.

Quod rōne firmat:qm̄ ex qbus ſum⁹ ex eiſdē nutri/
mur:vt dcm̄ ꝑus.ſum⁹ aūt ex ſanguie nāli ⁊ vitali. a
partib⁹.n.vitalib⁹ ⁊ nālibus ſp̄ma ⁊ ſanguis decidū
tur mēſtru⁹.vñ tertio theorice.Coꝛ ex ſan.fit artaria ca.34.p° me.
rū.epar vō ex mēſtruo ⁊ oīa mēbꝛa carnea.ex vtroq̄
enim ſanguinū vnaqueq̄ gn̄at particula ⁊ nutrit:ſed
q̄dā ex vitali amplius.alia vō ex nāli:vitaliq̄ dēpto
magis nō parū nutritio ꝑficit ſanguine nāli.Et fulcit
p̄aſſumptū qm̄ embryo nutrit ꝑ vmbilicū ſm ꝙ ad co
tilidones ꝯſolidat mr̄ices.2° de ge.aialiū.In quo ſunt Ca.4.an̄ me.
4°r vaſa ⁊ duo iterdū:aliqñ vnū tm̄:⁊ iſtorū duo ſunt ⁊.ca.5.in pn°.
vene ⁊ alterū:⁊ due artarie vel reliquū:ſm ꝙ aīalia
ſunt maiora media:vel minora.Tertio q̄q̄ theorice
cap̄.34.ponūt vene due ⁊ artarie ſil'r a mr̄ice ad vm/ Ante me°.
bilicū ꝑuenire:qñ aūt vmbilicū trāſierint:tūc vt pl'm
ꝯgregant due vene in vnā.Uene q̄z ad h̄ fuerūt nate
vt ſanguine in ipſis ꝯtēto fetū paſcerēt mēſtruo:arta
rie vō vt ſpm̄ ferrēt ⁊ ſanguinē.Sic igit ſang.ꝑ arta/
rias attract⁹ in embryonē hn̄t nutrire.nō.n.datu ē eſt
pp ſolū ſpūs gn̄onē cū ſpūs ēt attrahat a mr̄ice:quia
ſan.tāte nō foret ꝓduct⁹ q̄ztitatis : cū ex modico eius
pl'm gn̄et ſpūs.neq̄ ſpūs pōt reſolui veloci⁹:vt qs di
ceret pp ꝯtinēs ſolidius in quo hētur. ℃Adhuc.oē
mēbꝝ qđ ꝑticipat venis:ꝑticipat ⁊ artarijs.cū igr̄ nu
trimētū fiat nō ſolū ꝑ vaſa.imo ēt ꝑ ſimplicē ꝯfluxū ⁊
emanationē:vt in oſſib⁹ ⁊ cartilaginib⁹.pp ſpūs:quo
rū eſt vitā inſtaurare:nō erit artarias tātas ⁊ tales aſ
ſignare:ſed pp ſanguinē vitalē:cui⁹ eſt ēt nutrire.itez
nutritio fit a ſili.ſed mēbꝝ qđ nutrit nō ſoluz eſt nāe
ſanguis:vt nālis.imo plura ſunt nā vite ⁊ marie cuz
vnūqđq̄ ex oib⁹ cōmiſceat el'ntis nō eſt partē puram
in corpe aſſignare.vñ Auer.Nutrimētū dz fieri ex ali 2.collz cap.8.
quo qđ ꝓportionet māe quale ſan.eſt nālis q eſt cru/ in medio.
dus:⁊ alio forme relato ſicut artarialis qui eſt coct⁹.
vt ergo ꝯuenientioꝛ fiat ꝓportio : opz in nutricatione
crudū cocto admiſceri:vt ꝯtēperent ābo.Palin.Om
ne qđ nutrit vt aſſerit debet mēbꝛis aduenire : ſz duo
ſanguines mēbꝛis occurrūt.ergo his duob⁹ debz nu
triri.Et demū ſubdit apparere Gal.aſſerere ꝙ mem/
bꝛa ſuperiora cibent a ſanguine artariali ⁊ hoc quia
pꝛecepit incidi artarias in paſſione emigranea et in
epilepſie ꝑſeuerantia:pꝛecipit ēt.13.de inge.ca.vl.ꝓ/ Uerſus fine.
pter oculoꝝ paſſionē artarias tēpoꝝ abſcindi.Et ſub
dit:vtinam ego ſcirē qd ꝓhibet euz credere ꝙ iſte ſan
guis artariaꝝ nō nutriat alias partes corpis.Ex iſto
tamen Gal.ſmone ⁊ interioꝝ 3°.cap̄.8.nō pōt Auer.
habere ꝓpter artariaꝝ inciſionez in pꝛedictis paſſio/
nibus ſanguinē artarialem ſuperiora mēbꝛa nutrire.
Dicam nāq̄ hanc fieri:non ꝓpter euacuationem ſan/
guinis artarialis:ſed ꝙ per eaz alterat mala ꝯplexio
calida aut fumus:vt aperte.a.Gali.ibidem apparet:
per eas ad caput delatus dolorē pꝛeſtās : diuertit' in
alia.vnde lz cōcluſio ſit vera : nō tamen iuſte deducit
ex pꝛemiſſis.Itaq̄ ꝓbabil'r ꝯcludendū ſanguinē arta
rialem nutrire.lz potiſſime ſpirituare ſit eius ⁊ vege/
tare.℃Attendēduz tn̄ vt ēt ſentitur collz.2.ꝙ ſangui Cap.8.
nis vitalis ⁊ naturalis ꝯmixtio poteſt fieri duplici/
ter.vne qdem vt ſanguis nālis per venam ꝓcedētem
a gibboſitate epatis trāſcendat in coꝛ.aliter vō ꝑ at/
tractionem extremitatū artariaꝝ capillariū ab extre
mitatibus venaꝝ capillariū.⁊ econtra.diuiſio enim
venaꝝ ⁊ ꝯcurſus pulſatiliū cum venis nō pulſatilib⁹
eſt ꝓpter duas cauſas.quaꝝ qdem vna vt ſit iuuamē
tum per telas cooperiētes venas nō pulſatiles ⁊ ligā
tes ipſas cum mēbꝛis vicinantibus eis : altera vt trā
ſeat ab vtroq̄ genere venaꝝ ad alteꝝ:ex eo qđ ꝯtine In medio.
tur in eis:de iuuam̄tis.6°.c.i.⁊ ꝑ ꝑma.In extremitati Doc.5.ſum.
4ª.c 5.i fine.

b⁹ itaqꝫ venaꝝ ⁊ artariaꝝ capillarib⁹ ſan. arterialꝭ aſ
Doc. 4ª. ca. 2. ante meᵐ. ſociabitꝰ ſanguī nāli ad nutrimētū. ℭ Sꝫ ꝯ̄ p̊ pᵃ dī ꝙ
ſan. eētie bone vadit p venā magnam a gibboſitate
epis aſcēdētē. ℭ Dōm ꝙ pfecti⁹ dī ab Auic. aīalium
Ca. 4º in fine. 12. ita. San. remāſit in gibbo mūdificat⁹ ſtās ibi i ma
gna vena q̄ diuidiꝰ in duas ptes: q̄ꝝ vna tēdit deorſū
reliq̄ ſurſum. Noſce q̄ꝫ ꝙ mēbroꝝ aliqđ eſt qđ maxie
nutriꝰ ex ſanguie nāli vt epar: ⁊ maxie ps ſupior gib/
boſa q̄ caret artaria. h̄ aūt euenit: q2 nutrimētū fit a ſi
mili ⁊ epar ſanguini ſilꝭaꝰ. Eſt. n. ſanguis ꝯgelat⁹ ſeu
īſpiſſat⁹. ꝯn̄r oſſa eidē affinia. cor āt cū plꝭmōe mlꝭtū re
latōe alioꝝ ex artariali. ſplē v̄o ⁊ renes cōiꝰ ex vtroqꝫ.
C. a. 3. pᵒ pnᵐ ⁊ poſt meᵐ. **Propter** 4ᵐ qdē ad pᵐ dōm de iuuamētis ſcri/
bi. 5. ꝙ in epe eſt artaria: nō tn̄ p eius
oē: ſꝫ p ptē magis diſſeminaꝰ iferiorē ꝯcauā. fuerūtqꝫ
poſite vene pulſatiles in ꝯcauo epis ⁊ nō in cōuexo.
qm̄ ꝯuexū epis qđ eſt ꝯtinuū cū piete eſt multi mot⁹:
⁊ ſufficit ei exufflatione motus ei⁹: ⁊ non indiget alia
ſufflatione. Et fuerūt vene pulſantes i ꝯcauo epis pp
ſuam necītatē ad h̄: qm̄ ipſe ſūt miſſe a corde ad epar
ad cuſtodiēdū tpantiā caloris. Ex hoc ēt apparet ꝭm
Galꝭ. ꝙ epar nō ſolū ex ſan. nutriaꝰ nāli. Qn̄ aūt dī id
Ariſ. velle: dico vel meipm nō intelligere: vtꝝ volue/
rit ꝙ ad ſplenē ⁊ epar nullaten⁹ pueniat artaria ad or
ti. q2 hoc ꝯprobaꝰ falſum: aut ſi venit nō diſtribuiꝰ p
partes epis vt iā apparuit p Galꝭ. ſicut pptes aliorꝫ
Ca. 4. i meº. diſtribuiꝰ mēbroꝝ. Ipſe ēt Ariſ. 3º hiſtoriaꝝ. nullā ve
nam vult in mrices a ꝯcaua ptēdi: ſꝫ ſolū ab artaria.
Cuius oppoᵐ expimentaꝰ anothomiꝫās. vel fortaſſis
Ari. nō pcepit artariā ad epar puenientē p anothomiā
cum ipſa ſit parua in ptes īferiores ei⁹ extermiata ab
inferiori parte ab artaria p dorſum tēdēte: ſurſuꝫ ad
epar ptēſa. Poteſt. n. dici de eo qđ idē de parmenide
Tex. ꝯti. 25. pfiteꝰ q̄ſi ipm excuſans. phy. p̊ i diuerſitate rōnis ſbi
⁊ accn̄tis ita. h̄ aūt parmenides nōdū vidit. vn̄. 2. col
Cap. 19. poſt medium. liget tpe Aꝝ. āt nō cognoſcebaꝰ aliqđ iuuamētū dya
fragmatis niſi pp ſepationē mēbroꝝ ſpūaliū a nutri/
tiuis: ad hoc vt nō accideret tpe digōnis eis aliqd ex
Cap. 9. i meº. calore illo. dīa. 99. Erraꝰ ēt collꝫ. 2º ꝯtinēte multas ar
tarias epi a corde venire: tū q2 vt viſum falſuꝫ exiſtit
tū q2 peius qm̄ id iponit Galꝭ. cū aperti⁹ teſteꝰ ipſe ſen
ſus anothomic⁹ oppoᵐ. hic nāqꝫ anothomiā ignora/
uit. vt in hui⁹ indicat 7º. ℭ Ad aliud dōm Auer. aut
loq ꝭm opi. Galꝭ. vel ꝙ iuuamētū ſan. artarialis eſt vt
ſit vehiculū ſpūs cordis. q2 ad h̄ pncipalꝭr eſt natus:
nō tn̄ pp hoc tolliꝰ ꝙ ēt vt oñſum: nutrire eū ſanguine
nō hēat nāli. verūtn̄ nālis pncipalꝭr hꝫ nutrire. h̄ aūt
vt dcm̄: eſt viuificare. Et p hunc modum dōm alijs ⁊
Iſaac diffinitori. ℭ Ad aliud dōm: ꝙ lꝫ ſupficietenus
A. ꝭmo ſonet ſan. nālē ſolū nutrire: pſpicacius tn̄ au/
diēs dicet noīe vene ēt artariā intelligi. ℭ Ad aliud
dōm: ꝙ ſi cor v̄tutib⁹ nutriaꝰ nālib⁹. ſunt tn̄ vt appa/
ruit alteri⁹ ordinis ⁊ q̄ſi equoce rꝭone ad v̄tutes nā/
les epis aut lꝫ v̄tus nālis ſit in quolꝫ membro. ipſa tn̄
variaꝰ per ꝯplꝭonē membri diuerſam. alia. n. eſt ꝯplꝭo
carnis ⁊ alia oſſis: ppter quā ſeqtur ⁊ nutriēdi diuer/
ſitas. ℭ Ad aliud dōm: ꝙ lꝫ ſan. artarialis ſit calidus
⁊ ſicc⁹ p ꝯpationē ad ſanguinē nālē: ē tn̄ calidus ⁊ hu.
Verſus finē. ad cutē ꝯplꝭonū p̊. c. vl. ſic. n. oīs ſan. eſt cali. ⁊ hu. lꝫ q
dā ſit magis talis: qdā v̄o min⁹. magis v̄o ⁊ min⁹ nō
Tex. com. xi. diuerſificāt ſpēm. 10. meta. nō. n. tāta eſt calītas ſāgui
nis artarialis ⁊ ſiccitas ꝙ pp hoc rō ab ipſo tollaꝰ nu
tritionis. ℭ Ad aliud dōm ꝙ dare vitā ⁊ nutrimētū
ſicut oñſum: nō ſunt oppoſita vt aliq̄ diſparata: quoꝝ
vnū non coadiuuat alteꝝ ad eē. veꝝ tribuere vitā eſt
tāq̄ꝫ ſupius ⁊ velut gen⁹ ad id qđ eſt nutrimētū mini/
ſtrare: ⁊ qđ plus pōt poterit vtiqꝫ ⁊ qđ minus.

Gratia qdem hui⁹ qđ ſuppoſitū
videꝰ ſan. i venis
tm̄ ꝯtineri dubitaꝰ. q2 cū ꝭm Ariſt. vt vi/
ſum dīa pori: ſolus ſanguis nutriat cere
brum: in quo p̊ de hyſtorijs nō ē vena ne Cap. 1 [...] principium.
qꝫ magna aut parua nō poterit nutriri. Silꝭr neqꝫ oſſa
⁊ ſilia: neqꝫ renes. 86. 7. ℭ Adhuc p̊ pᵃ. ſan. ab orificijs Doc. 4ª [...] ante meᵐ.
venaruꝫ reſudādo labiꝰ in mēbra ex parte diuina. pli
ma v̄o vt tactū carēt venis. ℭ Rurſus. Cum ſubtili⁹
ſoluta continuitate mox effluat ſan. ſi hic tm̄ egrede/
retur ex venis: tūc totuꝫ foret corpus vena: qđ abſur
dum. Non igiꝰ ſanguis eſt in venis tm̄.

In oppoſitū eſt Ari. de aīalib⁹ nō raro cum 3º. de p[...]
medicis vniuerſis. vene nanqꝫ 5. ⁊ lib. [...] verſus [...]
duplices. pulſantes ⁊ qete ſunt loca ſanguinis: eo ꝙ 3º d nā[...]
deſeruiant cordi ⁊ epati. Eti. euacuatis venis necubi 2. in p[...]
ex corpe ſan. educiꝰ. In venis igiꝰ contineꝰ ſolis.

Propter primum qdem ſciēdū: ꝙ quid
ſit ſan. ptactū: ⁊ oſtē/
deꝰ ꝙ triplex exiſtit dīa. 33. per venam v̄o hic audio
etiam artariā ſibi vt tactū in eis ꝯtineri ſanguinē vi/
talem. ⁊ in venis ſimplꝭr dictis nālem.

Propter ſecundum qdem ſciendū q̄ſ/
dam ob ptacta ſen
ſiſſe ſanguinem non in venis tantum eſſe: quoruꝫ fal/
ſita s oſtendetur confeſtim.

Propter tertium v̄o ſciēdū ꝙ ſan. ſoluꝫ
ꝯtineꝰ in venis ⁊ arta
rijs ⁊ his pportionatis. puta corde ⁊ lacuna ſanguis:
duob⁹ pmis ſuſcept⁹ modis. q̄re hiſtoriaꝝ 3º. Dis ſan. Ca. 19. i [...]
eſt in vaſe ⁊ in vocatis venis: in alio nōnullo pterq̄ꝫ i
corde ſolū. ⁊ 3º de partib⁹. Sine vena non eſt ſan. cor Ca. 5. in [...]
ēt ipm ꝯtinet in hn̄tib⁹. vn̄ ꝯplꝭonū p̊. c. vl. Cor ē ſan/
guiſſimum viſceꝝ. Cōſtruiꝰ aūt lacuna ſanguinis ſeu Verſus [...]
torcular ꝭm Eracleū ſup glādulā ex operimēti plica/
tione. Ipſaqꝫ nō eſt vena vere: ſed q2 figura ei⁹ rotun/
da eſt ꝯcaua ⁊ ēt curua ſanguiſqꝫ in ea īueniꝰ ſic in ve
nis. Idqꝫ vena 3ª vocaꝰ ab Haliabᵗᵉˢ. 3º theorice. ca. 11. In medi[...]
Quare cū reducaꝰ ad venā ꝭmo Ariſt. verificaꝰ dicē
tis in venis ſolis pterq̄ꝫ i corde ſanguinē ꝯtineri: ceu
ēt ipm ad venas deduciꝰ. Eſt nāqꝫ cor ſicut ps ipſaꝝ. Ca. 3. an̄ [...]
hiſtoriaꝝ 3º. Eſt aūt is eoꝝ que in capite ſunt ordo. q2
pᵐ os palati: deinde rete mirabile vel ſerinū: ide po/
ſtea glādula ſup quā ſan. ptacta lacuna: deinde dura
mr̄: deinceps pia mr̄: poſtea cerebrū: ⁊ vētres ei⁹: ſup
cui⁹ mediū ſunt due nates lateralꝭr: ⁊ neru⁹ ēt in meº
ſupius. de iuuamētis. 9º. c. 6. Probaꝰ auteꝫ ꝙ ſan. ꝭm Verſus fi[...]
duos pmos modos tm̄ in venis ꝯtineaꝰ ac ſibi ꝯpari ⁊. lib. 10. c[...]
bus. qm̄ vbi aliqd gn̄aꝰ ibi ſolū pficiꝰ ⁊ ꝯſeruaꝰ pma circa pnᵐ.
nēs tale. q̄ꝫtū. n. nā dat de forma ⁊ de loco. ac ceteris
ꝯn̄tib⁹: vt appet. 4. ce. ⁊ mū. h9 v̄o eſt ſan. gn̄aꝰ nāqꝫ Collʳ. 1. cō[...]
in epe ⁊ corde. ℭ Rurſus. Illud ſolū ꝯtineꝰ in eo quo
ſaluaꝰ loco. v̄tutē nāqꝫ is hꝫ ſaluatiuā. phy. 4. ſed iaꝫ Collʳ. 1. cō [...]
ſolū ſaluaꝰ in venis ⁊ ſibi ꝯparib⁹: nā in vētrē. i. ꝯca/
uitatē effuſus ex necītate putreſit. aforiſ. 6. vn̄ Galꝭ. de Aphō. 20.
nigra cholꝭa ſcribit ſanguinē turbari: nō ſolū excidēs Ca. 2. in p[...]
a corpe: veꝝ ītra: vt pulmonē pect⁹: veſicā ⁊ mricem.
itaqꝫ ſan. ſolū i venis ⁊ ſibi ꝯſinib⁹ ꝯtineꝰ. Sāguis v̄o
3º dict⁹ mō egreſſus eſt venas in mēbroꝝ poroſitatib⁹
locat⁹. qđ oñdiꝰ. q2 ordinaꝰ in ipſoꝝ nutritionē tāq̄ꝫ i
finē. aſſimilaꝰ. n. iam eis nō paꝝ ſba ⁊ q̄litate maxie:
qui qn̄ amplius digeriꝰ ⁊ ingroſſaꝰ ab ambitu vena
rū ſeparaꝰ: expſſio ēt mēbrorum denotat ipm ēt in eo
rum ſpongioſitatib⁹ ꝯtineri differentia. 33.

Propter quartum qdē ad pᵐ qd dōm
viſum pus: ſilꝭr lꝫ n̄
hēant h9: attrahunt tn̄ ſanguinē ex venis ppinquis

ꝯtiguitate q̄dā: ⁊ alterāt ac trāſmutāt in ſeipſa ſang. .n. renū ꝓfūdat̄ cū tota carne eoꝝ: q̄ſi vapoꝛ: ⁊ ꝯtinuat̄ cū ea paulatim: efficiturq̥ eoꝝ cibus de iuuamentis. ¶ Ad aliud dicēdum vt apparuit: ꝙ ſan. q̄n labit̄ extra venas. iā fit ſan. q ꝯceſſus eſt nō i eis ꝯtieri. ¶ Ad aliud dōm nō opoꝛtere totū coꝛp⁹ venā eē: lꝫ ꝑ totū. i. ꝑ maioꝛē ꝑtē ſui diffundat̄. tm̄. n. ꝑtēdunt̄ vt occultēt̄ ⁊ minoꝛent̄ āpli⁹ alimēto qd̄ ꝑ eas decurrit: ceu riuuli minimi tādē ⁊ i appente facti qb⁹ hoꝛt⁹ irrigat̄ aut foliorꝝ viti ꝑtractiones ⁊ vie 3° de ꝑtib⁹ venula manifeſta nl'la. Deoccultant̄ aūt venat̄ plīme in decrepita etate: vt doꝛſum denotat man⁹. Cū igit̄ deferant̄ diſſeiate plīmū ꝑ coꝛp⁹ ſi pūctura ſubtilioꝛ ⁊ nl'i eaꝝ occurrat ꝑpinqtate tū ⁊ doloꝛe attrahēte loci ad quē ēt nā cū ſpiritib⁹ ꝯuadit: mox ⁊ humoꝛib⁹ ſā. relaxata eduᷓcit̄ vene termino. ¶ Differentia. xxxij.

.i.3.p°.me.
Capi.5°.

Q eadem ſit cā̄ efficiēs ſā.

⁊ melie hypoſtaſis mōſtrat̄: q̄m illa videt̄ bꝛe idē efficiēs: q̄ ab eodē ꝓducūt̄ agēte agēs aūt eſt caloꝛ: ſꝫ ſang. ⁊ melia. imo et alij hūoꝛes ꝓducunt̄ a caloꝛe ep̄is. h aūt eſt vn⁹ cū ſit ēt foꝛa ei⁹. Eſt. n. caloꝛ foꝛma coꝛpis. collꝫ. 2. Et vni⁹ rei vna eſt foꝛa ⁊ eē. Q ēt ſit vn⁹ caloꝛ humoꝝ gn̄ati/uus inuit̄ ꝑ p̄ᵃ. ¶ Amp. q̄ retinēt eoſdē ſapoꝛes: ⁊ cāſ videt̄ efficiētē eādē hꝛe: cū ꝑ ſapoꝛes magis in cognitionē alicui⁹ ꝑueniat̄. dr̄ia. 145. ſic aūt in ſanguie euenit ⁊ melia. q: ſanguis ſapoꝛ eſt dulcis: ⁊ melie ſil'r inter dl'cedinē ⁊ pōticitatē exiſtit. Et firmat̄. q: ſolus ſā. vt ꝓbat. A. habuit hypoſtaſim ꝑ modum reſidētie: q̄ melia eſt nālis. Qd̄ aūt tale: ſanguini extat ꝯnexum. Palin. Cū triplex appeat caloꝛ gn̄atiu⁹ hūoꝝ aut diminut⁹: ſupflu⁹ vel tꝑat⁹: nō eſt dare ꝙ melie ſit caloꝛ diminut⁹: cū iſte ſit flatis neq̥ excedēs. q: hic chol'e. Jtaq̥ erit tꝑat⁹. is aūt ſanguis. Nō. n. poteſ dicē ꝙ ſit caloꝛ melie hꝫ itēſioꝛ caloꝛe ſan. q: tūc illū calitate ſuperaret: neq̥ remiſſioꝛ ipſo: vt q̄ſi q flatis: q: iā melia erit iſufficiēter decocta eſt caloꝛis abbꝛeuiatione: ſicq̥ ex vlterioꝛi decoctione poſſet in ſanguinē cōuerti: qd̄ negatū dr̄ia. 29. hu. igit̄ ab eodē caloꝛe ꝓducūt̄: ⁊ magis idē ſanguinis ⁊ melie nālis efficiens.

Ca.7. aū me.
Doc.4ᵃ ca.2. me me^m.
ᵐp̄ doc.4ᵃ. 2.p° p^ame^m.

Hoꝛū quoq̥ oppo^m ſentit̄. 2ᵃ. nāliū ⁊ criſiū.

Eti. quoꝛū mā extat diuerſa et agēs: cū id vtcūq̥ diuerſificet̄ ſm mā diſpōnē alia. n. eſt mā ſanguis. alia melie cū hec ſit mediocris: illa vō groſſa ⁊ terreſtris. Et roboꝛat̄. q: ſan. eſt fili⁹ amiciſſim⁹ nāe: melia vō frā ⁊ ſic. vt ſenū ꝯpl'o ⁊ via ad moꝛtē. ¶ Amp. cā mālis melie eſt qd̄ de nutriētib⁹ ē vehemēter groſſum pauce humiditatis: ⁊ eoꝝ cal'm ē foꝛtius in illo ꝑ p̄ᵃ. Sic igit̄ videt̄ cā efficiēs melie calitas eleuata: nedū ꝙ ſanguis calitati adeq̄ta. nō itaq̥ ſan. ⁊ melie eadē eſt cauſa efficiens: ſed diuerſa.

Ca.9.p°me^m
Ca.12.p°me.
Doc.4ᵃ ca.2. in medio.

Propter pꝛimum

q̄dē ſciēdū ꝙ melia ē humos frs ⁊ ſic. ⁊ duplex exiſtit. nālis ⁊ ināl'is. Nālis q̄dē ſm. A. eſt boni ſanguis fex: turbulētia ⁊ ſupfluitas: c⁹ ſapoꝛ dulcedinis ⁊ pōticitatis mediū obtinet. Et h q̄dē ſm Ga. humoꝝ ꝑꝑe vocat̄ niger. Melia vō ināl'is chol'a nigra q̄ eſt ſubſidētia ꝑ modū aduſtionis cinereitatis ac ēt humidi expſſionis ⁊ ꝯterminationis. ⁊ ipſa q̄deꝫ q̄druplex rōne aduſtiōis. ꝓducit̄. n. vt oñdet̄ alijs ēt de cauſis ſm ꝙ qlꝫ humoꝝ 4^or ſm. A. ⁊ Hali. pōt icinerari: nā q̄dā ex flatis efficit̄ aduſtione: q̄ melia dr̄ flatica: duplex exñs: ſm ꝙ fla cui melia ꝯmiſcet̄ nālis ſubtile aut groſſum fuerit: rari⁹ tn̄ accñs ꝑꝑ inobediētiā ipſi⁹ aduſtioni ⁊ incinerōni alijs maioꝛē: nōnulla ex ſang. ꝯbuſtione melia dicta ſanguinea: ⁊ q̄dā ex chol'e aduſtione vt cholerica: ⁊ alia melie aduſtione duplex exiſtēs ſm ꝙ melia q̄ adurit̄ fuerit ſubtilioꝛ: q̄ ꝑraua eſt valde fermētās terrā ⁊ ebuliēs vt acetū acerimū Ga. in de chol'a niᵃ. affoꝛiſ. 4ᵃ. 2. nāliū. c. 8. ⁊. 9. 3° interioꝝ caᵒ. 7. ⁊. 14. ⁊ de ige. Jn qbus ſiq̄dē locis tāgi vr̄ magis melia nālis ⁊ q̄ ex hui⁹ aduſtione q̄ dupl'r gn̄at̄. aduſtione ac putrefactiōe. 14. de ige. fugereq̥ ab hac ſenſit muſcas ⁊ aīaliū cetera: vel eſt groſſa q̄ min⁹ extat effrenis in iferēdo eſt tū ea difficilioꝛis eradicationis ex ꝑte ifixa. Multiplicaturq̥ nālis melia plibus de cāis tā calidis q̄ fridis ⁊ alijs. ⁊ iō nō imerito dictū eſt iterioꝝ. 3°. c. 7. ꝙ decē millia ſūt ab eo imaginata. ⁊ 3° p̄ᵃ: ſpēs timoꝛis ex ꝯſuetudinē ſūt ifinite. ꝑ q̄dē ſi ꝯpl'o coꝛpis fuerit melica ⁊ ꝑꝑe coꝛdis aut ꝑꝑ calitatē ep̄is ac ēt ſm Dioclē iteſtinoꝝ: quē mēdoſe Auic. theophilū ſic modus arabuꝫ appellat vel ꝑꝑ ſplenis debilitatē in meliam attrahēdo ⁊ ſanguinē ab ea mūdificādo vel ꝑꝑ opil'ōnē ⁊ apata eiuſdē vel ēt meſaraicaꝝ aut ꝑꝑ frig⁹ vehemēs ꝯgelās hūidū ⁊ idurās: vt in ſpēm melie trāſeat ſic flati accidit vitreo vel ꝑꝑ longā ꝯſtrictionē hūoꝛis alic⁹ ⁊ affectionis ꝓuationē a caloꝛe nāe aut ꝑꝑ egritudies ꝓlixas ⁊ ꝑcipue loco cal'o ac eſtate. Jpſe nāq̥ tādē hūoꝛē icinerāt. 2° ꝓnoſticoꝝ: niger hūoꝛ vel ſupaſſatione peſſima ⁊ coꝛroſiſſima efficit̄ cho. ni. aut groſſo ſang. ſil'r exiccato vel moꝛtꝫ et fridita rōne: ⁊ vl'r cāe ipſi⁹ ſūt regimē ſex reꝝ nō nāliū ad ſrm ⁊ ſic. declinās ⁊ ꝑꝑe aer cib⁹ ⁊ pot⁹ ⁊ ſupfluitas triſtitie ⁊ timoꝛ]. Uiſuꝫ ēt qbuſdā medicoꝛum meliaꝫ a demonio ꝯtigere. qb⁹ q̄dē dic. A. ſe nō curat̄ cū phyſcā doceat an ꝯtigat vl' nō a demonio: qd̄ euēit ꝑꝑ mira cogitata ⁊ dcā ab eiſdē: vt ⁊ nāl'r ꝯtigē poſſe nō pu tēt̄: cū mulier idiota melica fcā fuit audita congrue latinū ꝓferre: q̄ q̄dē ſanata deſtitit vt illi⁹ oblita.

Cap.3°. circa pꝛincipium.
Cō. apho. 21. in p̄ᵃ°.
Poſt p̄n^m.
Poſt me^m.
Capi.9°. circa pꝛincipium.
Poſt me^m. trac.4.caᵒ.19 poſt p̄n^m.
A
Coll^ꝫ.c.29 in fine. ⁊.c.38. in fine ⁊ cō. 47. poſt p̄n^m ⁊ li° 3°. com. 29.
3°p^a trac. 4°. c.1.8. verſus finem.

Propter

2^m vō ſciēdū ꝑ ſcribi p̄ᵃ: eādē foꝛe cām ſanguis ⁊ melie caloꝛē puta tꝑatum. Nāliū aūt. ⁊ criſium ſcōis. Uidet̄ ꝯriū ſic ꝓtēdi altera to cibo in venis inato caloꝛe ſanguinē q̄dē fieri a cōmoderōne. q̄ ſm eū. alij vō hūoꝛes ꝑꝑ imoderōnes fietes: ⁊ huic ſmoni oīa ꝯcoꝛdāt q̄videnti: ſꝫ melia hūoꝛ eſt ali⁹ a ſanguie ⁊ maxie cū ſit ei ꝯri⁹ oꝑe ⁊ nā. Quid aūt de hoc ꝯñr videbitur ex dicendis.

Doc.4ᵃ.ca.2. circa me^m.
Ca.8.p°me^m
Capi.12. poſt me^m.

Propter

3^m q̄dē vt tātoꝝ viroꝝ nō ꝯrietatē colligētiū cū eis veritas extiterit cognita: vnuſq̥ alteri⁹ iterꝑs: itell's percipiat̄: ſciēdū ꝙ q̄ncūq̥ aliqd̄ mediū geometrice vel arithmetice noſcit̄ iter duo extrema: id nō vere vnū exiſtit cū latitudie ꝑticipet: ſꝫ triplex magis: ita vt extrema cū medio reſultēt. 5. Quod euenit in ꝓpoſito: nā ꝯfeſſum eſt chol'am ab excedēte cal'o gn̄ari fla vō a diminuto: qd̄ aūt iter mediū hoꝝ cū latitudine tꝑatū aut declinat magis ad latus vni⁹ extremoꝝ: vt excedētis calidi: ⁊ tūc ſang. gn̄abit̄ choleric⁹ infra chol'e caloꝛē: vel ad partē alterius extremi. puta calidi diminuti: ⁊ talis coloꝛ melie ꝓcreatiu⁹ erit: aut rōne mediū obtinebit ⁊ tꝑamētum veꝝ in hꝫ gn̄e ⁊ a tali ſang. gn̄abit̄ caloꝛe. Non aūt intēdit dicere. A. ꝙ oīno ideꝫ ſit caloꝛ ſanguis ⁊ melie. ipſis i adiuicē ꝯpatis: ſꝫ reſpectu flatis ⁊ cholere ceu expoſitū eūdē foꝛe caloꝛē pueroꝝ ⁊ iuuenū. dr̄ia. 27. non enim melie ſic eſt diminutus caloꝛ vt flatis: neq̥ adeo ſupacutus ſicut qui chol'e: ſed medius cum latitudine inter iſtos. Q aūt ita ſit apparet. q: demuꝫ is diuerſificat i foꝛmis ipſoꝝ. nā ponit ſanguinis foꝛmā decoctionē tꝑatam: melie vō fecē hipoſtaticam: ſi eniꝫ foꝛme eſſent eedē iam hꝫ eſſent eadē cum foꝛme ſit dare eſſe ⁊ vnum eſſe. Quod ſic inſinuat. quia mox poſt iſta ponens cauſas vniuerſales humoꝛuꝫ vt quatuoꝛ qualitates: caliditatem equalem poſuit ſanguinem ⁊

Pꝛia p̄ᵃ doc. 4ᵃ. c. p° i me° lib° de chol'a niᵃ. c.3. i me° ⁊. c. 9° in fine. ⁊ 2° nāliū ca. 9. poſt me^m. ⁊ 14. de inge. capi. 9. Pꝛia p̄ᵃ doc. 4ᵃ. c. p° p°me. 2°. techulo trac. de vētre cō. 29. i me°.

meliam gñare veꝝ excedētē. Sic itaq; ſumpſit. A. ca/ lorē tpatū a latitudie grādi: qñ dicit ipm fore cām ſan guinis ⁊ melie pductiuā. Gal'. vo cū anguſtia put tpa tū eſt vere illud qd oino mediū obtinet extremoꝝ ita vt calor remiſſus a calore tpato ſe teneat cū calore di minuto paꝝ vo excedēs cū illo cū ſupexcedēte. A. vo poti⁹ pdicta duo mediū ɔtinētia cū certo medio loca/ uit. San. igiť fm Gal'. fit a calore ſimpl'r tpato reliq vo a diſtēpato. fm magis tñ ⁊ min⁹. q2 a maiori diſtē perātia ipſi⁹ cātur fla ⁊ chol'a: ſʒ a minori melia. qd ēt inuit Gal'. qñ demū ſubiūxit ibidē cibos caliores nā cholericiores: fridiores flaticiores: ⁊ in ētatib⁹ ſimil'r. ℭ Deiceps qʒ ſciēdū ꝙ calor humoꝝ gñatiu⁹ dupl'r pōt ɔſiderari: aut in ſe ⁊ in cōi: ⁊ ſic extat vn⁹: aut pti/ culariter ⁊ put referť ad aliud: qd tripl'r euenit: aut ad aiam ſeu intētionē nāe vel ad ptes ɔpis aut mäei. Sigdē rōne aie: dico ipʒ diuerſificari: ⁊ p ɔñs hu. qm̄ ipſa pncipal'r intēdit ſanguinem: ɔñr vo fla ⁊ demuʒ alios. ⁊ iō calore diuerſificať ad ipſoꝝ pductiones. ita vt h poſſit i pte ēt cāre diuerſitatē gñonis ipſoꝝ. Diuſi ficať ēt fm ptes ⁊ loca ɔpis: qm̄ purior erit iuxta ptē ſupiorē ipſi⁹ intraneā cordi ppinqʒ: vbi fortaſſis ma gis gñať ſanguis. In pte vo inferiori extrinſeca inde plus diſtāte fla aut melia: in eminētia vo ſupiori itrin ſeca caliori: vt dicať plus chol'a. Uariať ēt ex pte ma terie in q̄ fit actio cū reſiſtētia ipſi⁹. Aptitudo. n. diuſi ficat actionē agētis. 2° de cā. nā qdā eſt mā tpata: alia cal'a: nō nl'la frida ⁊c. Adhuc alia ſubtilis: alia groſ/ ſa: qdā vo media. diia. 29. Quod ⁊ mōſtrať rōne: qm̄ agēs variatū p applicationē ad aliud nō remanet idē ēt ſi cōiter fuerit in ſe idē ɔſideratū. cū ⁊ accñtia i ſub iecto alterōnem inducāt. talis qʒ eſt calor humorum gñatiu⁹ ex applicatione: vt oñſum: ad diuſa. ℭ Rur/ ſus. cā ⁊ effcūs ſunt pportionales. vñ ſi effcūs ſingu/ laris ⁊ cā ſingularis. ⁊ ſi vniuoc⁹ ⁊ vniuoca ⁊ ecōtra

Coll'.t.c.37. phy. 2°. ſʒ ſan. calidus eſt ⁊ humidus. melia vo hipo/ ſtaſiua fri. ⁊ ſic. Eſt ēt ſan. mediocri ſbe: melia vo groſ ſe terree. Erit itaq; altera ⁊ altera cā ipſoꝝ pductiua: Sūt ⁊ diuerſoꝝ effectuū oino. Que aūt hꝫ ad diuer/ ſis ſaltē imediatē pducunť cauſis. Sanguinis igitur ⁊ melie nō erit cauſa eadē preciſe. Scias qʒ ꝙ ſe habē/ te corpe nāl'r plus extat ſanguinis: deide flatis ɔñter poſtea chol'e ac tādē melie min⁹: vt ſit diie. 30. 8. 3. 2. vel aliqd pōderis ita pportionati. Qd ⁊ accidit ppter necītates ⁊ iuuamēta hoꝝ nāe ampli⁹ vel min⁹ accō/ modas Alex. in pbl'. Noſce nāq; ꝙ ſan. nutriēs cor/ pus abūdat qtitate. deide fla: qñq; n. id in fame nu/ trit. poſtea miorata ē flaua chol'a vt nō nutriēs ⁊ acu/ ta. Adhuc āt plus minorať nigra chol'a tāq; nāe ini mica. Audio qʒ hui⁹ pportionē qtitatū viſu qʒ pōde/ re: cū melie terreſtris pōderare ſit ampli⁹. ita in corpe chol'a ignea leuis ceu idicat agarici ⁊ lapidis laculi nā de chol'e vo amarenā pſima tāgētur. 91.

Propter 4ᵐ qdeʒ ad pᵐiam oñſum qd dōm vt ꝙ hu. fiūt ab eodē calore ceu ɔpis in cōi: ſicut ēt calor toti⁹ corpis pōt aliqliter vnus dici. diuerſificať tñ valde: vt declaratum: ex applicatione. ℭ Ad aliud dōm ꝙ hñt eoſdē ſapores cū latitudine grādi: ſicut calor idē h mō di ipſoꝝ. nā ſapor ſan. eſt ſimpl'r dulcis: melie nō ſolū dulcedinē obtinēs: verū ēt cū acredie pōticitatē. nō. n. calor pfecte potuit groſ ſitudine ſbe dñari. ℭ Ad aliud dōm ꝙ ɔtingit nō eū/ dē oino fore calorē ſanguinis ⁊ melie: ſed magis ꝙ af finiores hñt calores qʒ fla ⁊ chol'a inadiuicē. ⁊ fortaſ ſis lōgius pmanet vmixta melia ſan. qʒ alij. hu. vnde ɔceſſum calorē amboꝝ fore eūdē vtcūq;. nō aūt ſim/ pliciter neq; melia ɔuerteť in ſan. per vlteriorē deco ctionē ſicut fla eo ꝙ calor melie ſimpl'r ſit remiſſior il lo ſanguine. q2 ſba groſſa terreſtrs inobediēs hume ctationi ſanguini reſiſtit. Q. n. humor nō ɔuertať nā/ lis ēt qs in ſanguinē dupl'r pōt euenire: aut rōne cali/ tatis excedētis: vt chol'a. vel rōne ſbe: ceu melia. fla vo ⁊ q2 ſbam min⁹ hꝫ excedēteʒ tpamētuʒ qʒ chol'a ⁊ melia: eſtq; frm. tū rōne ſbe humoroſitati apte: tum ēt rōne vlterioris caloris: pōt tpe necītatis in ſanguineʒ ɔuerti. ℭ Sed ꝫ. Dura corpa vt oſſa: cartilagines et B talia melica pñt in ſanguinē ɔuerti: nō min⁹ itaq; me/ lācholia. ℭ Dōm ꝙ hec trāſeunt p epar: qd eſt hūoꝝ gñatiuuʒ. melia vo receſſit ab ipſo neq; ad id niſi ſin/ thomatice pōt aduenire: ſi tñ ɔcederet aliō foret neq; ēt ſanguis ve gñať niſi in epe ac corde marie: a quo remoueť melica nā. Que āt ſunt ptis alteri⁹ pʒ ex his q̄ iducta. neq; cal'm melie forti⁹ eſt i ei⁹ mā. niſi q2 ſun dať in ſbto groſſiori: a q̄ tñ repatiť nō potēs ipm difa riā ſupare: aut eſt forti⁹ in illo cum fortiter ipřimať in ipm ſicut euenit qñ in ape melia gñatur inālis: vt ſen tit Aui. ℭ Differentia. xxxiij.

pᵃpⁱ doc. 4 pᵒ poſt. m

Q hūiditates hūores di/ cti ſcōi nō ſint: oñdiť. q2. lib° de ſomno et vigilia. Nutrimētū oibus extremū: hiſ q ſan. hñt. ſan. nā. ℭ Adhuc de iuuētute ⁊ ſenectute. Sāguis hñtib⁹ ſanguinē eſt vltimū alimen tū ex quo fiūt pticule. ℭ Rurſus. 2° de ptib⁹. Mani/ feſtū ꝙ ſan. vltimū alimētuʒ aialib⁹ ſan. eſt hñtib⁹: et vl'r h eſt fmo ipſi⁹ in locis vniuerſis. pbat nāq; ꝙ em bryo nutriať imediate ſang. q2 in nouiter natij medul la ſanguinea reperiť. ex ſan. n. conſtitute ſunt partes. ℭ Amp. in techni. 3. lib°. Talē ēt tm̄ opʒ ſan. influere oſſib⁹ ex qli ⁊ qto fiat por⁹. Tertio ēt ɔpl'onū. San/ guis ɔuertiť in carnē nō p mediā aliā trāſmutationē. Et p pᵃ. Sāguis ab orificijs venaꝝ reſudādo labiť in mēbra ex parte diuina. Palin idē. Non indiget ſan/ guis i quorūdā nutrimēto multotiēs ɔuerti: ſicut car nis. imo ilico. qñ ei nutrimētū occurrit ipſaʒ ɔuerti/ tur. Eti. ibidē. Epar inqtū digonē ſcōam adeo perfe/ ctā efficit quo ad ſan. ad ipm nutriēdū ſit bon⁹ actio/ nē opatū eſt. ℭ Adhuc collʒ. 2. ſentiť ſan. ſimpl'r nu/ trire: ⁊ oino plures hꝫ fmones reperiunť a medicis ⁊ phycis. ℭ Amp. ſi humiditates eēnt febris aut apa ex eis manifeſte fierēt: ſed nō febris: q2 iſta erit ethica nō aūt hec. q2. 3. collʒ: ethica eſt calor extrane⁹ fix⁹ in ſba mēbri. ꝙ aūt inde fiāt apata extat inauditū. Itidē. Eadē eſt mā nutrimēti ⁊ gñonis. diia. 30. Ex qbus. n. ſumus: ex eiſdē nutrimur. ibidē. fm Ar. vo ⁊ Cōme. ſumus ex ſanguine. nutriemur itaq; ex eo. ℭ Rurſus effect⁹ arguit cām: ſed caro vt dñt: eſt ſan. effect⁹. ipſa vo eſt rubea. qd indicat caro ɔpis: cordis ⁊ renū ma/ xime. vnde p nāliū. In ɔuerſione ſanguinis in carneʒ non poniť niſi inſpiſſatio ipſi⁹ qdam in ſba: nō autē in calore alteratio: vt qñ panis pmutať in ſanguinē hūi ditates igiť minime ſunt. Quo eqdē dato oñdiť ſolū vnā exiſtere. q2 qto aliqd ei⁹ magis appropinqt fini: tāto citi⁹ ⁊ paucorib⁹ interpoſitis gradib⁹ attingit il lum: ſʒ ſanguis magis appropinqt mēbris cibo exte/ riori: q vno interpoſito medio aut duob⁹ fact⁹ eſt. vʒ. chilus vt maſticatione cuʒ eo qd loc⁹ ⁊ accñtia indi cāt illū ɔñtia. ℭ Rurſus. cum hu miditates ex humo ribus fiāt: ſunt nāq; hūores ſcōi. pportionabiles igi tur erūt humorib⁹: ⁊ vn⁹ ſolus eſt humor: vt ſang. ce/ teri vo ſunt ſupfluitates. differentia. 30. Palin. qd eſt humor prim⁹ nō eſt humiditas ſecūdus exiſtens cuʒ ex oppoſito diſtinguatur. ſed humiditas prima nomi ne carens que poteſt appellari ſanguinea eſt humor.

Alimeᵐ.

Ca. 3. ſur.

2° de ptib⁹. 6°. in pn°.

Tex. cō. 12 Cap. pᵒ cir principium Doct. 4. ca ante meᵐ.

pᵃpⁱ doc. 5ᵃ ſingu. in fi.

pᵃpⁱ doc. 5ᵃ ſingla. pᵒ m Ca. 8. in me

Ca. xi. i meᵒ.

Ca. 10. i me

qꝛ extat in venis vt i eaꝝ tradūt extremis orificijs.qđ aūt in venis locat̄ eſt hūoꝛ.Et.i.qđ nō facit ſimpl'r ad nutritionē aut coꝛpis colligationē nō vꝫ hūiditas cū ſit vt inſinuatū hec ipſi⁹ rō.talis qdē hūiditas 2ᵃ eſt dicta ros.qꝛ ſm.A.ſolū qñ coꝛp⁹ alimēto idiget coꝛpi ab aliqua cāꝝ phibito ꝯuertit̄ i alimētū neq̧ ꝯnectit coꝛpis ptes cū ſit hūida vt res ſubtilis fluida.¶Adhuc.illud qđ pfecta trāſmutatione trāſmutatū ē ⁊ ps iā mēbꝛi factū nō videt̄ hūiditas ſꝫ poti⁹ mēbꝛuꝫ:qm̄ hūiditates ſunt humoꝛes a pncipali diſpōne ꝯuerſi i tm̄ ꝙ ſunt potētes trāſire in mēbꝛa eis demandati:tm̄ nōdū alicui⁹ mēbꝛoꝝ ſimpliciū ꝯplete ps ſunt effecti. p p².⁊ aīaliū.12.A.hꝫ vō nō eſt 4ᵃ gluten dcā:cū colliget iā ⁊ ꝯtinuet coꝛpis ptes.¶Ad c⁹ qdē diſſolōne dꝫ coꝛp⁹ redigi i cineres.Palin:idē ibidē nō ponit' ni ſi tres.omittit.n.pmā ꝑtactā:ex qb⁹ elicit̄ humiditates vnā foꝛe aut duas aut tres tantūmodo.

Text. 4ᵃ. circa pnᵐ. — c. 4ᵒ. ca. pᵒ principio. pl 5ᵒ. circa incipium. Aia. cap. 5. incipio.

Ꝯoꝛū quoq̧ duoꝝ oppoᵐ ꝑōſoꝝ ſentiunt groſiſſimi medicoꝛū. Gal'.Jo.Serap.Haly.Iſaac.⁊.A.cū alijs.Hi naq̧ oēs ipſas foꝛe aſſerūt ⁊ nūo ꝑmanere q̄terno.¶Rurſus nutritio fit a ſili:ſꝫ mēbꝛa ſunt iſpiſſata pꝛima ēt alba.itaq̧ nutrient̄ ex hꝫ hūiditatib⁹.Itē hūiditates ſenſus pcipit qñ mēbꝛa foꝛtiter exꝑmunt̄ tenera mollia:vt naſi lepoꝛ ⁊ maxie in etate iſantili:qꝝ ſupfluitates denotāt iſenſibil'r ēt foꝛas demādare.Qđ ⁊ oñdūt aliq̧ ſubito decollati lac dātes ex venis.¶Adhuc.hūiditates debēt ex el'tis q̄ ꝯſequūtur ex hūoꝛib⁹ nūo ꝑpoꝛtionari.hi aūt ſunt 4ᵒʳ:ex qbus ꝯuincit̄ ipſas foꝛe:numeroq̧ ꝓbabil'r quaterno exiſtere.

A

Propter pᵐ vō ſciendū ꝙ hūoꝛes ſūt duplices ꝑmi.ſā.fl.cho.⁊.m.⁊ ſcđi.diia.29. ſecūdi vō ſunt hūiditates dicte:qꝝ rō apparuit in iam argutijſūtq̧ 4ᵒʳ nūo.ſ.hūiditas ſanguinea q̄ ⁊ nomē ñ hñs dꝛ:ros:cambiū ⁊ gluten.Eſt aūt p⁹ humoꝛ adhuc in extrēitatib⁹ puaꝝ venaꝝ ꝯtent⁹ mēbꝛis ſimplicib⁹ ꝓpinquaꝝ illa ibibentiū ac irrigātiū q̄ cuiq̧ appꝛopat̄ ſuo mēbꝛo attractiōe:q̄ ſiqdē hūiditas ſm Iſaac feb.3ᵒ:ēt in vegetabilib⁹ repit̄.Hec naq̧ eſt velut humiditas exñs i hūiditatib⁹ arboꝝ:vt q̄ in ramis vitis exiſtit.Alia vō eſt humoꝛ in quo nōdū 3ᵃ pfecta eſt digeſtio p oia trāhens mēbꝛa ſimplicia:ſic ros q̄ in alimētuꝫ ꝯuerti ē apta qñ eo caruerit coꝛp⁹:⁊ vt mēbꝛa humectet qñ aliq̧ foꝛti fuerint cā deſiccata:qđ eſt ſibi ſemp ⁊ vt eſſentiale.pᵐ vō aduenit non ſepe:ſic aquoſa humiditas arboꝝ ⁊ terre naſcētiū velut q̄ i frumēto ⁊ vuis nōdū maturis.Tertia q̧ꝫ paꝝ eſt coagulata ⁊ eſt veꝝ mēbꝛoꝝ alimētū ꝯuerſum ſiue alteratum ſm ſpēm ꝯpl'onis:ſed nōduꝫ ꝑuenit ad ꝯplementū vt pfectā obtineat ipſoꝝ duritiē ac ſilitudinē:ſic caro tenera q̄ nōdū ē mēbꝛis aſſil'ata ⁊ ē ſicut hūiᵗᵃˢ frumēti:q̄ cepit coagulari ⁊ ſapoꝛiſera fieri:moll' tm̄ adhuc pmanet vt vue hūiditas coagulari ⁊ dulcis fieri icipiēs:ſꝫ tm̄ nōdum eſt deſiccata neq̧ ad duritiē ꝯuerſa.Quarta vō ē ꝯtinēs ⁊ colligās ptes nr̄i coꝛpis.a pn⁹ naq̧ cōſtructionis ei⁹ in mēbꝛis eſt diſſemiata ſimplicib⁹.ipſa vō velut ligamē in adinuicē coagulās ⁊ cōſeruans.⁊ cū ipſis vnū effecta dū ea in puluerē reſoluant̄.cū qdē pnᵐ fuit ex ſpmate ſeu a mā embꝛyonis.hec aūt ex A.⁊ eſt veluti hūiditas frumenti coagulata ⁊ ſbe ipſius aſſil'ata id a putrefactione cuſtodiēs:⁊ vt humiditas vuaꝝ paſſulaꝝ eas a coꝛruptione defendens.

Ala. pmo p. ꝛ. medium. — Pꝛima ſmi doc. 4ᵃ cap. pᵒ.

Propter 2ᵐ qdem ſciēdū ꝙ qdā ſcioli negauerunt humiditates oīno ⁊ marie pmā ⁊ vltimā volētes ſanguinē imediate ꝯuerti in mēbꝛa. Quoꝝ motiua ſunt aliq̧ in argutis ꝑtacta.abhoꝛui enim cūcta qꝛ ridiculoſa: accuſantq̧. A.⁊ Jo.Serapionē:eo ꝙ has poſuiſſent humiditates ſoli Ga.Hali.Iſaac ⁊ Auer.nō increpāt.qꝛ tyſli hos foꝛte nō viderūt.Et dicūt Auer.Hali.Ga.ēt.2ᵒ criſiuꝫ humiditates nō ponere.neq̧ Iſaac in viatico:qđ ridiculū ē gn de:cū Auer.tāgat ipſas ⁊ Hali.Ga.vō.2.de criſi.ca.vl.nihil loqtur de ipſis excuſās ſe de ſignis ethice cū fere pp alias ſequat̄ febꝛes.Et mirabili⁹.qꝛ Iſaac inducit in viatico cū illic de ethica nō agat̄ niſi has tetigiſſet.ſūt ⁊ alij pl'es ibidē erroꝛes quos vile ſit tāgere cū ſtultū ſit foꝛte ſtultos ſmones exq̄rere valde.3ᵒ de partibus.Uerū ꝑpter illos qui tāte iſcitie ſequunt̄ didaſcolos:cum nō duplo tm̄ 7ᵒ curatiue artis egeāt tpe:ſꝫ multiplici.Eoꝝ quidem defectus apparenter clareſcet dicendo ꝛum tertio.

In fine. — Ca. 3. in meᵒ. — Ca. 3. in fine.

Propter 3ᵐ vō ſciēdū ꝙ humiditates opus ſit ponē ⁊ 4ᵒʳ ꝓpꝛie:qđ au ctib⁹ mōſtratur ⁊ rōnib⁹.Pꝛimo qdē qꝛ.7ᵒ terapē.has 4ᵒʳ tangit Ga.diſtinguēs 4ᵒʳ ſiccitates his oppoſitas.Inqt.n.ꝙ certiſſima ſiccitas eſt in eo ꝙ ſolida ſba coꝛpoꝝ ſiſum facta ē ſicciōꝛ:hec ꝑuare icipit humiditatē 4ᵃᵐ gluten dictā.Alia qdē eſt ſiccitas eoꝝ q̄ ꝯſiſtūt ex ſba hūida ⁊ coagulata:q̄le qdē eſt piguedo ⁊ liq̄factoꝝ caro: ⁊ eſt ꝑuatio humiditatis tertie.Tertia qdē eſt qñ pdit̄ humiditas familiaris ex q̄ coꝛpus nutrit̄ q̄ ſm oēs ipſius pticulas roꝛifoꝛmiter eſt diſſemiata:⁊ hec eſt hūiditas 2ᵃ ros dicta:vt ſat̄ exꝑmit̄.Alia qdē eſt ſiccitas ꝯſiſtēs ſm puas artarias ⁊ venas vniuiq̧ pticulaꝝ ꝓpꝛias q̄ ex idigētia cātur ſanguis.⁊ hec humiditati opponit̄:ſic appet:ſāguinee.Has ēt hūiditates is tāgit.10.curatiue ⁊ p de dr̄ijs febꝛiū nō tm̄ adeo expſſe. ⁊ ſil'r i 2ᵒ de tabe p me trāſlatoꝛ:ita ſit ꝯciliū vna diſpō qñ hūiditas deꝑit ex ſolidis coꝛpib⁹:q̧ꝫ ꝓpꝛiū eoꝝ dixim⁹ eē cibū ⁊ molles ꝯterit carnes altera vō coꝛpoꝝ ipſoꝝ ſeqt̄ ſolida:q̄ p⁹ ⁊ ꝯſilia ſūt appellata.In p ēt ꝓnoſticoꝝ idicat ipſas.dicēs dnūꝫ foꝛe i hiꝫ q̄ de ſpmate ꝙ i vaſoꝝ tunicis:a qb⁹ teſtes nutriunt̄ ml'toties apparet trāſmutar⁹ iā ſan.ad ſpmatiq̧ gñonē:neq̧ ipſaꝝ vaſoꝝ tunicas ab aliq̧ alio niſi ex h ſāguie ē ꝯueniēs nutriri.diia ēt.36.ꝙ āt ipſas aſſerat Iſaac.Hali.Auer.ac ēt almāſoꝛ appet oib⁹ nō deſpiciētib⁹.nl'lus naq̧ pōt ethicas diſtiguere recte niſi ponēs ſiccitates mioꝛes:maioꝛes ⁊ medias qb⁹ hūiditates ſunt opꝑoſite. Rōne ſiqdē ꝯfirmat̄ duplici:qm̄ digō ſit i addendo ⁊ aſſil'ando nutriēs nutrito:ꝓnoſticoꝝ.i.ſil'r ⁊ nutritio ſꝫ nutritū oē iſpiſſatū eſt fere ⁊ dealbatū.ita vt ſba et coloꝛe nō paꝝ imutatuꝫ ſit a ſanguis ſba.¶Amp.de rōne caloꝛl inati ml'cebꝛl ⁊ ſuauis exñtis ē iſpiſſare ⁊ dealbare:vt i lacte appꝫ ⁊ ſeminib⁹ ex ſāguie ꝓducꝫ: circa quē agit̄ expoliādo ⁊ addēdo.Qđ oñditur: qꝛ ꝑue lactificātes aq̄ſuꝫ ⁊ citrinū lac hñt.⁊ ml'tū coeūtes ſāguinē emittūt.¶Rurſus.3ᵒ ꝟtutū nāliū.caᵒ vl. His q̄ ſil'eꝫ hñt ſbaꝫ i ſeiuicē trāſmutare ꝯtigit.his vō q̄ qꝫ ml'tū diſtāt imachiabile ſibijpſis aſſil'ari ſine trāſmutationib⁹ q̄ i meᵒ nā q̄ adiuicē trāſmutant̄ ſymbolū opꝫ hīe.2ᵒ de ge.⁊ coꝛ.ſꝫ ſanguis ⁊ mēbꝛoꝝ pꝛima ml'tū diſtāt.oꝫ itaq̧ aliqđ itermediū aduēire.Palin. Nā nō ꝯmittit ſaltū.imo paulatie ꝓgredit̄ ð extremo p mediū i extremū.8.hiſtoꝛiaꝝ.ſi aūt ex ſanguie fiat in mēbꝝ trāſit⁹ imediat⁹ iſtātaneus:ſalt⁹ ⁊ ioꝛdinatio qdā ꝯcidet in nām.aliqd igit̄ iter h oꝫ mediū itercidere.¶Amp.5.phy.⁊.9.terapē.c.p.Mot⁹ ſit de extremo p mediū in extremū.cū itaq̧ is ſit de ſanguie i mēbꝛa:aliq̧ ſiet medio ſupoccurrēte ñ mot⁹ tm̄:ſꝫ rei magis ⁊ foꝛe.Et qd ampli⁹.videm⁹ hūiditates iſpiſſatas ⁊ dealbatas anathomiçādo ptes ſolidas ⁊ marie oſſa hic defluere:qđ ⁊ ſperma ſupfluitas oñdit nālis. indiuidui tm̄ ⁊ non ſpeciei.ipſa vero ⁊ pꝛopꝛie natu//

Ca. 6. i pnᵒ. — Curo nᵒ meᵐ. t. c. 11 ſ meᵒ. cap. 5ᵒ ⁊. 9. cap. pꝛimo in pꝛincipio. — Com. 46. ante medium. — Cō. 46. ante medium. — In medic. — Coll'. 4. tex. c. 14. vlq̧ ad. t. com. 31. Cap prᵒ circa pꝛincipium. — coll'. tex. c. 22. circa pꝛinᵐ.

ralis ꝯteſtaꝛ non paꝝ iuuatiuo. Ex qb⁹ ꝯuinciꝛ ēt ſm Ar. mediū qddā hūiditatū noīe ſignatū īter ſang. et mēbra exiſtē ipſas igiꝛ op⁹ ſit ponere. Eſt deniq; nūs eaꝝ quātern⁹ ꝯtract⁹ ⁊ ſi nō poſſit ita neſcio ꝑciſe oñdi vt ꝓbatū eſt ipſas foꝛe: mōſtreꝛ tñ in qʒtū ſit poſſe. Siſr nāq; videꝛ eē de cauſis efficiētib⁹ ⁊ mālib⁹ appropatꝫ vtcūq; cū ab eodē depēdeāt pn⁹ vel aīa ſic q in eodē organo puta coꝛpe: ſʒ i agētib⁹ ꝯſpicio itercidē media iter eoꝝ pn^m p^m vt aiaʒ ⁊ mēbrū qd agit imediate. vʒ. vtutē ꝯplonē: ſpm ⁊ caloꝛē. Siſr iter ꝑticulā nutritā ⁊ animam 4^or intercidēt media humiditates dicte: cuius neceſſitas eſt. qꝛ iter multū diſtātia cū ſint valde diſparia: opꝫ nō ſolū mediū: veꝝ ⁊ media iteruenire plīma. vt ēt apparet ꝙ iter craneū duriſſimū ⁊ cerebrūʒ molliſſimū duo iteruenīūt i medio pāniculi: dura mr ſ. ⁊ pia. ¶ Adhuc ꝯſpicim⁹ qʒdā humiditatē mēbris inſertā adeo vt de eoꝝ appareat ſba vt 4^am: aliā remotioꝛē ſanguini ꝓpinqʒ ſicut p^am: cū igiꝛ iſte diſtēt due: vnū n̄ fuit ſufficiēs iter hec mediū iteruenire: ſʒ duo. Rurſus oñdiꝛ ex ſiccitatib⁹ 4^or diſtinctis 4^or humiditatib⁹ oppoſitis cū vnū ꝯrioꝝ toties vt aliud ꝑdiceꝛ. Siſr ex feb. ethica triplici exñte. qꝛ p^a ſpēs: dīa. 93. duas poſſidet humiditates pmas: ex qbus ꝓbabilius ꝯcludiꝛ 4^or humiditates exiſtere. ¶ Circa ꝑdicta dubitare ꝯtingit an ex p^a humiditate cauſeꝛ imediate 3ª vel 2ª mediāte. ⁊ videꝛ ꝙ ex 2ª fiat 3ª ſine medio. Sicut enim eſt reꝝ eē ⁊ oꝛdo: ſic debēt act⁹ exiſtere: ſed p ex pma: deīde 2^a ⁊ 3^a: qre 3ª cauſabiꝛ a 2ª imediate. ¶ Dicēdū ꝙ ſm. A. vtplm ex p^a inuiꝛ 3^am fieri. Regulariter enim qñ nutrimētuʒ fuerit copioſum coꝛpi imediate ſemp gñaꝛ ex p^a 3^a. Quādo aūt defuerit p^a ex aliq cāꝝ exiccātiū illā nā digerēs ⁊ ſic iſpiſſans humiditatem 2^am ꝯuertit in 3^am. Imaginaꝛ nāq; ꝙ ex digōne p^e humiditatis vt in 3^am ꝯuertaꝛ eliciaꝛ qddā ſubtile roꝛidū quaſi ſupfluū ipſi⁹: cū oīs digō ſaltē in iuuatiuo ꝓcedat iſpiſſando: dīa. 50. Natura. n. ſagax hāc velut qddam ꝓmptuariū in mēbris recōdit ſimplicib⁹ vt tpe i digētie humiditatis pme ꝯuertaꝛ in 3^am: velut qñ ſſa indigētia ſan. ab aliqua cauſaꝝ iducta ꝯuertiꝛ in ſan. vt idē cū ceteriſ teſtaꝛ ⁊ ſan. qñ digeriꝛ ſſaticus aqſuſ alias aūt madefacit. Sermones tñ Gal. cū alijs vidē

7°. de. ige. ca. 6° in pncipio. tur ſonare ampli⁹ ꝙ ex p^a ꝓducaꝛ 2^a: ⁊ ex hac 3^a. Dix nāq; ex 2ª coꝛpis ꝑticulas nutriri: 3^am vō eē quaſi pinguedinis ⁊ carnis humiditatē. vñ. A. non vitupo qui vi quaſi mēte qʒdā inſtictu inſitā ꝑſtare nāe vt ꝓuideſ qd velut ꝓmptuariū ꝑparet ſibi in foꝛtuitos euent⁹. Preinducte ēt qs pōt ſatis dicere rōni: qm nō ſemp vt oꝛdo ꝓductionis affuit: ſic ⁊ act⁹ attendiꝛ. Cū coꝛce/reb⁹ ⁊ epar ceteris vere ꝑoꝛa: vt oꝛe ⁊ ſtomaco ⁊ talibus. ⁊ tñ hec ꝑus opanꝛ in cibū illis. Quod ⁊ oñdit nutritio embꝛyonis in vtero ⁊ extra. ¶ Adhuc inſurgit anxietates cū nā breuioꝛi ſemita vt tactū eſt ſemp ad finē ſatagat ꝑuenire ꝑfixū. ¶ Ampli⁹ peccatū fieri plīmis qd paucioꝛib⁹ pōt explicari. Cū igiꝛ nā chilum albū ꝯuertat in chimū rubeū. ⁊ demū in humiditates dealbatas: qd in aialib⁹ nō fecit inſanguineis ⁊ ⁊ plātis: de qb⁹ nō ſic fuit ſollicita: vt de aialib⁹ pfectꝫ ⁊ ꝓpꝛie hoīe. nō. n. nā ſic ꝯtingēter opaꝛ ꝙ ꝓcurās vi

Tex. com. 50. Colli^r. p° de ge. a. c. p° poſt pn^m. ⁊ lib°. 2. ca. p°. añ mē^m ⁊. 2. de p'ib's ca. 10. in. pn°. Proble. 13.

lia deſpiciat ꝑcioſa: 2° celi ⁊ mū. Fruſtra itaq; ⁊ ad qd tot ſatagit trāſmutationes iducere. ¶ Dōm ſic appet ex libꝛis aialiū ⁊. 10. ꝓblematū ꝙ qʒto aliqua pfectiora tāto in eoꝝ ꝓductione plib⁹ idigēt: ita vt qdā gñentur ab agēte ſolo vlī. modica ēt tranſmutatione circa materiam facta: ſicut q putrefactione ꝯſiſtūt. alia vō cū hoc indigēt agēte particulari ⁊ diſpōnib⁹ plibus ⁊ motib⁹ vt q pfecta ⁊ maxīe homo. Cuʒ aūt modus ꝯſeruationis ꝯſurgat ⁊ ꝓpoꝛtioneꝛ modo ꝓductionis

ſiſr plibus egebūt organis ⁊ trāſmutationib⁹ in eoꝝ ꝑmanētia ⁊ ꝯrijs in adinuicē ſicut ex ꝯrijs ꝓducit: cuʒ vnū ꝯriū ex altero ꝓducaꝛ ſbto mediāte: ꝑ phy. Eti. in A. t. c. 51 ad tex. coꝛpibus pfectoꝝ aialiū eſt diuerſitas maioꝛ rōne ſbe ac accñtiū. qʒ in aialib⁹ impfectis: vt in iſanguineis ⁊ plātis. partes nāq; aialiū qdā ſunt albe valde: ſic oſſa: nerui: cerebꝝ. ⁊ hꝫ alie vō i ruboꝛe: vgētes vt epar coꝛ ⁊ renes. alie aūt medie ceu muſculi: pulmo: ſplen. ⁊ ideo pp eoꝝ diuerſitatē opꝫ alimētū diuerſificari: vt qdā nutrianꝛ ex albioꝛi: alie ex eo qd aliquā poꝛtēdit rubedinē: non nulle vō medio. Palin. in hoīe ꝑcipue nāli pulchꝛitudo qdā ꝯſurgit ex coloꝝ varietate. coloꝛ nāq; ipſi⁹ dʒ eē ex albo rubeoq; pfuſus. in techni. Soluēdū igiꝛ ꝙ nā inqʒtū poteſt finē ſemp ꝑ breuia itendit. pp aūt pfectius ꝓducere accidit multotiēs ꝓte Lib. 2. tre tiſſi t. co. lare. Siſr ſi qd pōt eque pfici paucioꝛib⁹ vt plimiſ eligendū magis. ſʒ hic oñſum non poſſe pfectū qd nā ex paucioꝛib⁹ ꝯſtruere. ⁊ ideo poti⁹ eligit in pfectis pluralitatē impfectione. ¶ Adhuc: qdā mēbroꝝ nutriūtur ex alimēto plimum ſanguineo ceu caro: ꝓpterea opus fuit alimētū ad ruboꝛē ꝑmutari. qdam vō ex ab elōgato: vt oſſa ⁊ q̄. taliū. ⁊ ideo ꝯueniēs fuit ꝑmutationē in albedinē cāre. ¶ Ut aūt veritas amplius ap B pareat ſciēdū ceu tactū: dīa. 30. ꝙ ſanguis tripl'r accipiꝛ. vne qdē ꝑ maſſa ſanguinea ſiue humoꝝ diuꝫ cōgerie. al'r ꝑut humoꝝ vn⁹ eſt liqdus: rubedie ꝑcipāſ ⁊ dulcedie: ſincerus vt poſſe ꝯ alios tres ⁊ aquoſitatē diſtinct⁹. ſic ēt cū medicis ſentiꝛ hiſtoꝛiaꝝ 3°: aut ꝑut Ca. 19. in iam iſpiſſat⁹ exiſtit ⁊ rubedie ac dulcedie excedēti expoliat⁹. Humoꝛ. n. nutriēs actu oi caret exceſſu. vnde aphoꝛiſ. 4ª Nutrimētū qd ſimpl'r humectat eſt ſine q Cō. aphō. medio litate foꝛti. nō. n. acerbū neq; acutū neq; ſalſum neq; amarū. Quare ꝑ ꝓnoſticoꝝ. Impoſſe fit tunicas vaſorum niſi ex h ſanguine nutriri. vñ. 3°. 20. ca^o p. Spma Cō. 46. an medium. eſt ſupfluitas cibi qrti in toto coꝛpe ⁊ eſt ſanguis magis digeſtus. In pncipio. Et. 4. collʒ. Materia q nutriunꝛ membra radicata eſt ſanguis dealbat⁹. Ca. 24. i p Et Halybbas. Sāguis purus eſt mā nutrimēti mēbroꝝ. Colli^r p° tb c. 25. poſt. p ⁊ lib. 2. caꝑ. Impur⁹ vō eſt q iſuſus in venis ſilis exñs humoꝛib⁹ reliqs oib⁹ quē idiſtiguēs de foꝛmatione ēbꝛionis errauit heremita. in pncipi

Propter quartū qdē ad p^m ſi qdē dōm ꝙ Ari. accepit ſanguinē 3^or dcm ⁊ nō alijs. ⁊ ideo errāt plurimū putantes nos ex ſanguine ſolo generari ⁊ nutriri. Aut foꝛtaſſe fuit illius opi. que non ſeruaꝛ in pñti ꝙ voluit foꝛte ꝑ hoc ꝙ etiam in nouiter inquit natis medullā ſanguineaʒ reperiri. Diceret tamen aliquis ꝙ id non conuincit: eo ꝙ ſicut ſanguis cum nutrire habeat opoꝛtet dealbari. ſiſr ⁊ medullā ſanguineaʒ oſ nutriturā. ¶ Ad aliud qd Gal. h dōm Circa pn^m. modo. in de ꝯplonibus vō 3° ca. p ſubdiꝛ minima trāſmutatione ſanguine indigēte ad carnis gñationem. ¶ Ad aliud dicēdum ipſum hac via ꝓcedere aut ſanguinem non ſumpſit pro nutrimēto mēbroꝝ imediate: ſed mediate: ſicut apparuit ex ſnia eius manifeſte. quo ⁊ dicimus modo panē nutrire ſub actu nutritionis: ⁊ ſanguinē longinqoꝛē: neq; ēt Auic. 12. aialiū dixit labi ſanguinē ſimpl'r in mēbra: ſed addidit. paula Ca. 4. in fine tim. imbibit membra. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nō intēdit A. dicere ꝙ ilico ꝯuertaꝛ ſanguis in carneʒ qñ ei occurrit: ſed modica eget alteratione qñ in carnē dʒ cōuerti reſpectu alterōnis qua indiget qñ in mēbra dʒ radicalia trāſmutari. Cōuenit. n. ſatis in ꝯplone ⁊ ſba ⁊ hoc eſt qd dicit. Non. n. indiget ſanguis in nutrimēto multotieſ ꝯuerti ſicut carnis: ac ſi dicat pauca eget ꝯuerſione. vñ in fine nāliū lib. 3. ca. vltimo. Carnes quidem ⁊ que viſcerum omnium ⁊ que muſculoꝝ ⁊ ſan/ In medio. guine ipſo nutriuntur breuem alterōneʒ ſuſcipiente.

Nā.n.mēbris remotis a ſanguine cōſtituit ɔcauitates ꝛ foramina:vt appet in oſſib⁹in qbus nutrimētū ɔtineť vt paulatiꝫ ɔuertať in ipſa.diſtantia nāq; vt in ſe trāſmutenť plīma egēt ɔuerſione me⁹. q̄ aūt ſunt ſanguini ꝓpinqua hac idiguerūt mīore.¶Ad aliō dōꝫ ꝙ.qꝛ epis nutrimētū ſaltē q̄ ad ei⁹veriorē ſubaꝫ que eſt ſan.coagulat⁹paulatiue ꝑmutať in colorē:marie dꝛ ipm opatione facē vt ſanguis q̄ ad nutriat aliqđ: ɔuertiť tñ i hūiditates ſuo mō. ħ ēt ɔceſſo nō ſimpl'r ſꝫ hic ſolū hūiditates tollit.¶Ad aliud Auer. iā ēt qđ dōm viſuꝫ.¶Ad aliud dōm ꝙ oñdunť hūiditates ꝑ ethicā.in his.n.fundať.dꝛia.93.¶Et ſi dicatur ſm Auer.ꝛ alios plures ethicā fieri in ſuba mēbri. Dōm ꝙ mēbrū cōiter ſumiť ēt ad ipſas hūiditates ꝛ marie ad iā coagulationē ſuſcipiētes.ꝛ merito:qꝛ tēdūt ꝛ terminanť ad ipa:ꝛ vnūqōq; ſumit nomē a ter- li.cō.4. li.cō.49. mīo ad quē.5°.phy.ꝛ.2°ō aia.Juſtū ē vnūqōq; a fine appellari.Et ꝙ ħ ſit oñdiť:qꝛ īmediate Auer.tres diſtiguit ſpēs ethice ſm tres hūiditates. Sūt ēt apatū doc.4.ca. ꝑn^m ꝛ ab ac feb.5. li.ix.ſi. hūiditates factiue:ſic ſentiť ꝑ ꝑma.ꝛ iuuāt ipſa cāri. nō tñ appet ꝑꝑ ſanguinē hūores ēt alios ſui q̄titate ꝛ colore denigrātē.¶Ad aliud qđ dōm viſuꝫ ꝙ non A ſim⁹ex ſanguie neq; nutrimur:niſi 3° mō eo accepto. ¶Ad aliō dōm ꝙ caro nō eſt rubea ve:ſꝫ rēdit vſus albū ampli⁹:qñ bñ ſanguis ab ea exꝑmitur ꝛ lauať: aut ſi aliq̄ ſit rubea vel purpurea vt q̄ epis.ħ nō ineſt ſibi ſanguinis rubore:ſꝫ magis ea q̄ epis a nā ipſius ſibi inexiſtit.iō.n.factū eſt epar rubeū:vt ſanguinem li.cir.ꝑn^m 3. ꝑlus ſi. medi. gñet rubeū 5° de iuuamētis.ꝛ.3°ac 4°theorice.ca.3°. Renes fortaſſis remanēt rubei.qꝛ rubore aquoſitatꝫ ſanguinis nō poſſunt ꝑfecte imutare:cū nullā hēant venā in q̄rū extremis icipiat dalbari niſi emulgētes: q̄ tñ diſſeminanť in eos dio.dꝛia.87.ꝛ.31.¶Ad aliō dōm ꝙ ſanguis magis diſtat a mēbro marie radicali q̄ꝫ a cibo exteriori:aut qꝛ mot⁹ intēdiť in fine:eo ꝙ nā tūc efficiť opoſa.10.ꝑbleumatū.oibus eni vijs ꝛ medijs qb⁹pōt expeditiorib⁹ſatagit in finē ꝑtingere. Quis.n.ad terminū citū volēs ɔuenire ſemitas iuenit plurimas ꝛ breuiores.¶Ad aliō dōm ꝙ hūiditates nō dñr q̄ttuor ſm q̄ttuor trāſmutationes ꝛ foras q̄s ſuſcipiūt añq̄ in mēbrū traducanť vere.Jſta nāq; vꝫ nā ɔuerſiōis alimēti vt ſꝑ plurificādo ꝓcedat poſt q̄ꝫ in vētrē fuerit digōne ipſi⁹imutatū dū mēbro fuerit aſſimilatū.nā ꝑmitus in feces ɔuertiť ꝛ icorē:deinde icor i q̄ttuor hu.notos ꝛ aquoſitatē. ſanguis vō in ſupfluitates ꝛ q̄ttuor hūiditates:ꝛ ħ in ſupfluitates eaꝝ.Tādē mēbro fit appoſitio: vnio ꝛ aſſimilatio:ꝛ ħ rōni ſatiſfacit ꝛ īmediate añpoſite.¶Ad aliō dōm ꝙ ꝑ⁹ hūiditas nō eſt ſimpl'r in venis ſꝫ in earuꝫ orificijs extremis iā mēbris ɔtiguis potās ipſa.Sapit.n.ꝑꝑ terminū ad quē ꝛ finē iā magis nām mēbri Cap.5. q̄ꝫ humoris:ꝛ ſi cōiter hūiditates nominētur aliqualiter hūores:ꝛ forte ꝑꝑ ħ eā tacuit.A.12.aialiū.ꝛ ꝑ ħ ēt ad illud.¶Ad aliud dōm ꝙ ſm.A.Ros non erit adeo pura hūiditas ad nutritionē ordinata: vt ꝑma ꝛ tertia.cū rarius actu cōuertať in nutrimētū. Eſt tñ humiditas.qꝛ apta eſt cōuerti ad id qñ corpus caruerit ſufficiēti alimēto ſicut flegma ſm ꝙ eſt humor ſanguinis reſpectu.Aut fortaſſis nō eſt ſimpl'r humiditatis officium cuiuſlibꝫ nutrire:ſicut neq; humorum nam ꝛ humiditas q̄rta nō dꝛ nutrire.¶Ad aliud dicēdū ꝙ in corpore generati nō ſunt quattuor hūiditates he:ſed tres ſolū.nā quarta puta gluten non eſt humiditas:ſꝫ pars corpis magis.fuit tñ hūiditas qñ fuit ſperma.vñ id perpēdens.A. anxioma: ſubdidit ꝑ.doc.4.ca. poſt ꝑn^m. ꝑn^m huius ex ſpermate fore ſpermatis aūt ex hūore. ¶Aut dōm ꝙ in mēbro eſt dare partes ſolidiores ꝛ principaliores ꝛ molliores nō ſic principales:prime quidem ſunt vera ſubſtantia ſolida membri.ſecundē B vero ſunt cōnectentes ꝛ cōtinentes in adinuicem primas vt in lapidibus oſtenditur cōiectis adinuiceꝫ in muro per calcem:ꝛ in lignis per collam.

¶Queſita circa generationē ex ſpermate dependentē.

¶Differentia. xxxiiij.

Q ſperma a toto corpore ſiue ab oibus decidatur mēbris oſtēdiť:qꝛ de aere ꝛ aq̄. Poſt me^m. Sperma ab oibus corporis deſcendit mēbris:ſanū qđē ex ſanis:egrū q̄q; currēs ab egris. ca.17.in me. ꝛ ꝑ.de gñatione aialiū.¶Amp.ꝑbl.4ª.Quare coeuntes diſſoluunť ꝛ īfirmantur in coitu vt frequēter. ꝑbl.15. ꝛ.21 ꝛ ꝑti.10.ꝑ of. 58. vtrū ꝑꝑ illō ab oibus expurgatio eſt ſpma.¶Qō ꝛ ɔfirmať rōnib⁹:qm in emiſſiōe ſemis vehemētia ieſt delectationis ꝑ totū corp⁹diffuſa:q̄ nō vꝫ euenire niſi ꝑꝑ emiſſionē ſpmatis:cū igiť fiat in toto corpe:a toto emitteť.¶Jtidē.illō vꝫ decidi a toto corpe ꝑ cui⁹ ſupfluā emiſſionē totū noceť corpus:cū vlla nō extet alia cā.ſed id accidit in ſpmatis ſupflua emiſſione vt ſenſus indicant.¶Rurſus.colobi ſeu mutillati colobos generāt ſeu mutilatos.quod qdem nō accidit niſi qꝛ ſpma a ꝑte colobata dſcēdere nō valet:cū corp⁹ careat eadē.¶Ampli⁹.genita gignētibus aſſimilātur nō ſolū ſm nālia imo ꝛ ſm acq̄ſita:cicatrices.vꝫ. ꝛ ſtigmata.patre nāq; calcedonico i brachio ɔfuſam ꝛ nō dearticulatā hñte picturā ſimilē ꝛ filius contraxit ibidē.vnde poſt ꝑmiſſos de aere ꝛ aqua ſermōes ꝑbl.3.ime^te ſic:operationes ſunt:vt calui caluos:varij varios oculos:ſtraboq; ſtrabonē generat.Palin. Unūqōq; perfectū generat ſibi ſilē.methauroꝝ.4.hoc autem non Ter.cō.19. euenit niſi ſpma dcidať a toto vt ꝑ oē fiat aſſimilatio. ¶Adhuc rationabile vꝫ ſicut totius eſt aliquid ex q̄ ſit ꝑmo:ſiliter ꝛ particularū vniuſcuiuſq;:cū eadem ſit rō totius ꝛ partis.hiſtoriaꝝ ꝑmo.vt igiť aliqđ de ca.1.cir.ꝑn^m. ciditur ad gñationē totius:ita qđ decidiť ad gñationē partis:cū totū nil aliud ſit q̄ꝫ partiū aggregatio. cōmētator.phyſicoꝝ.i.deriuať itaq; ſemē a toto. cō.17. in fine.

Huiuſmodi quoq; oppoſitū ſentit Ar. cum A.ꝑmo de generatione aialiū. Cap.18. 15. de nā aialium. ca.1.poſt ꝑn^m ¶Qō firmať rōnib⁹qm videm⁹aliq̄s ad oſculū mulieris aut ad minimū tactū repēte ſemē emittere.hoc aūt ſic fieri nō poſſet ſi a toto corpe decidereť.¶Adhuc.perpēdiť plures mutilatos ꝑfectos gñare: ſec⁹ aūt ɔtingere oporteret ſi a toto ɔueniret corpe. Eti. Mā nō decidiť a toto ſicut ſanguis ſꝫ a matrice plurimū:itaq; ab oibus non deciditur membris.

Propter primū vō ſciēdū ꝙ lꝫ genitura ꝛ ſpma cōiter vt noīa ſynonyma audiať. ꝑ tñ de gñatione aialiū diſtare ponuntur. Uꝫ nāq; ꝙ cap.18.poſt medium. genitura vocať q̄ a generāte ɔuenit nato coire quōcūq;:ꝑmū hñs generatiōis ꝑn^m. Spma quoq; dꝛ qō C hꝫ ex ambobus ꝑn^a copulatis velut in plātis euenit ꝛ in qbuſdā aialium:in qbus non eſt femella a mare ſemota vel ſeiuncta.ſic ğ nomē cadit ſup impfectiora vniuerſalius ēt ɔtinēs vtpote ꝑncipiū vnde mot⁹ ꝛ nām.Geniture vō nomē in ꝑfectioribus pticulariter cām vñ motus importat.Et ſiqdē ſpma ſeu genitura vtilis ſupfluitas vltimi alimenti ſanguinei diſtributi in ꝑtes.Sperma nāq; ꝛ ſi cū alijs ſuperfluitatib⁹corporiſ ſufficieten⁹ɔuenire videať.multū tñ diſtat.Nō eni ē tabes aut diſſolutio ſicut antiq ſenſere:talis nāq; ꝑter nām oio:ħ āt nāliſſimū exiſtit.neq; eni eſt ois ſupfluitas veꝝ vtilis.qm ſimpl'r ſupfluitas nihil ꝑficit ad nām: ſꝫ tāq̄ oio excerniť imptinēs.hoc vō vtiliſſimū:imo neceſſariū:ſpēi ꝑfectoꝝ oino.neq; q̄cūq;

ſupfluitas vtilis ē.nō.n.p̄ˢſʒ ſ̄a eo ꝙ pbl̄a ē p̄mi ali/
mēti vtilis ſupfluitas. Eſt nāq; p̄ᵐ īdigeſtoꝝ adueniēs
ex cibis.ꝺi̅ia.29.q̄re cōiter ꝺeſcriptū ſpma eē vtilē ſu/
pfluitatē vltimi. Totū v̄o ꝺupl'r ꝺi. Uno qdeʒ mō qn̄
nulla ptiū ꝯficit ex qbꝰ eē hʒ:ꝛ h̄ tripl'r:aut vnūqꝺq;
ſub eo ꝯtētoꝝ ꝺi vnū:ſic̄ vl'e ml'ta ꝯtinet i p̄dicari:vt
aīal:vl' ex hiſ vnū vt totū ꝺcm̄ itegrale. Et id aut qm̄
p v̄e tale ſeu ꝯtinuū ſic̄ corpꝰnāle.vel minime:vt qꝺ ar
te velut ꝺomꝰ ſeu ꝺemū iter hec ꝺuo mediū obtinēs
ſicut totū ꝺictū poteſtatiuū vt aīa. Aliter v̄o qꝺ eſt q̄ʒ
tū hn̄s p̄nᵐ:mediū ꝛ vltimū.quod ēt proprie ꝛ aliqn̄
trāſumptiue ꝺi totū ꝛ omne.numerus.n.ꝛ aqua non
Te.c.31.in h. ꝺi totū niſi metaphorice: meta.5ͦ ꝛ ꝺe h̄ v̄o q̄ſitū au/
dit̄. Corpꝰ aūt eſt qꝺdā q̄ʒtū nāle ꝛ nō mathematicū
ex mēbris cōſimilibus ꝛ officialibus cōſtitutum.

Propter ſcōm v̄o ſciēdū ꝙ ſperma ꝺecidi a to
to corpe ꝺupl'r p̄t itelligi aut media/
te aut imediate.imediate quoq; ꝯcedēdū eſt ſperma
nō ꝺeſcēdere a toto:veꝝ a teſtibꝰ ꝛ vaſis ſeminarijs.
Jn eis nāq; iterdū ſpma ꝯtinet̄ fermētatū:qꝺ ad mo/
tū quēlibet citiſſime laſciuie ꝺecidit̄:ſicut in argutis
tāgebat̄. Si v̄o audiat̄ ſpma mediate a toto ꝺeriuari
ꝺupl'r hoc euenire pōt:aut q̄ʒtū ad mām ipſius ſpma
tis vel virtutē cū ipſo ꝺeciſaʒ qꝺ verificabit̄ cū mā ſi
bi ēt ꝓportionabili. Primꝰ ēt modus ꝺuplicē pōt reci
pere itell'm.aut.n.audit̄ ꝺecidi a toto corpore.i.a mē
bris p̄ncipalioribus ꝛ notabilioribꝰ reſpiciētibꝰ p̄n/
cipaliora. Jn qbus magis omiomeritas ꝛ corpis ꝯti
Trac.1.ca.3. net̄ totalitas:ꝛ ſic viſuʒ.3ͦ.20.ſperma a toto ꝺeriua/
ꝟſus fi.n.m. ri. Scribit̄.n. Opʒ vt ſit ex oi mēbro p̄ncipali fons ꝛ
vt ſit ēt mēbris alijs reſudatio ēt ad iſtas radices:pp
illꝺ eſt aſſimilatio.ꝛ iō ex mēbro ꝺiminuto mēbrum
gn̄at̄ ꝺiminutū:lʒ illꝺ fiat ꝺū vene nō vltimū finē ſe/
quunt̄ ꝛ nō ꝓcedit appetitus vltimus cū ꝺigōne cō/
pleta:q̄ſi velut ꝙ aſſimilatio iterdū ꝺeficit eo ꝙ v̄tus
aſſimilatiua ꝛ cōpletiua nō hn̄s mām ſpmaticā ex to
to corpe pp eiꝰꝺebilitatē in ꝺigeſtiua exiſtentē ex mā
inexiſtētiū mēbroꝝ:pfectā ſiſitudinē ꝛ cōplemētū nō
valet ꝺucere humanū.ꝛ iō cōtingit colobos genera/
re. Cōcedēdū nāq; eſt ei ſperma ſic a toto ꝺecidi cum
ipm ſit vtilis ſupfluitas vltimi alimēti ſanguinei ꝺi/
ſtributi in partes.a partibꝰ nāq; p̄ncipalioribus ꝛ no
bilioribꝰ opʒ maxie ipm ſperma ꝺecidi:eo ꝙ in ipſis
ꝓprie vltimū ꝺiſtribuit̄ alimenti ſanguineū. ¶ Neq;
ꝺōm ſpma a cerebro ſolo ꝺeſcēdere:verūtn̄ fermētuʒ
ipſiꝰ eſt ex illo.nā ꝓportionabil'r ꝯcedēdū eſt pluſ ꝺe
ſpermate ꝺeſcēdere a cerebro q̄ʒ ab aliquo mēbrorū
alioꝝ cū grādē ſecū habeat ſiſitudinē:qꝺ ēt oñdit no
cumētū magnū factū in cerebro ꝛ in eis ortis vt ocu
pbl.2.ꝛ vl^o. lis.pbl'.4ͦ ex coitu multotiēs iterato.ꝛ iō. A.i qbuſ/
Abi.ꝺ.ime^te. ꝺā Hyppo.itētionibꝰ plurimū māe ſpermatis eſt ex
ꝟſus finem. cerebro.pp qꝺ ꝺe aere ꝛ aqua. Quibuſcūq; icidunt̄
vene q̄ poſt aureſ hi ꝓſus oi orbant̄ gn̄atiōe:qꝺ. A.
veꝝ teſtat̄ ꝺicēs Ga.ignoraſſe an inciſio haꝝ venaꝝ
pbl.58. ſterilitatē icurrē faciat an nō.ꝙ ſi Ar. ꝺicat. iō.pbl'.
ſemē a cerebro tēdere p ſpinā:ꝺꝺʒ eū itellexiſſe aut p̄
dicto mō ꝙ maior ps ſpermatis cōparabil'r a cere/
bro ꝺeriuet̄ q̄ʒ ab vno aliquoꝝ mēbroꝝ:vel ſ̄m alio/
rū:vt Hyppo. fuiſſe locutū opionē. Si aūt itelligat̄
ſpma ꝺecidi a toto corpore:eo ꝙ a q̄libʒ pticula quid
ꝺecidat̄ mīma:ſtare nō p̄t.q̄ʒq̄ʒ id antiqꝝ qdā ſenſe/
Cap.18. rit.ꝺe ge.aīali.p̄.q̄ꝝ qdā aīalis gn̄andi poſuerūt par
tes fore ꝺiſpſas in ſpmate:volētes ēt femellā hre ſp/
ma gn̄atiuū:imaginātes ſil'r ſpma ꝺe ſuƀa fore gn̄an
tis:q ēt ptiti fuerūt.qdā.n.eoꝝ hoc ieſſe p ſe ꝛ total'r
maſcl'o ꝛ femelle.alij v̄o vt Empedocles pticipal'r ꝛ
pticl'r ꝛ ſeorſū:q̄s Ari.iprobat ibidē. Si.n.ita eēt:vt

ꝺn̄t ptes i ſemie ꝺiſpſe tūc vitā hre nō poſſēt:cū vitā i
q̄dā vnitate ꝯſiſtat ꝛ colligatiōe. Si v̄o fuerit ꝯtinue
iā puū qꝺdā aīal erit ſpma:qꝺ erit ꝯ eūdē i ſcꝺa. Am
pliꝰ: nūq̄ʒ mas gn̄aret niſi maſculū vt aſſimilatio vēi
ret in pudēdis. h̄ aūt nō videmꝰ neq; fore ꝯtigit. Rur
ſus.ſi a mare ꝛ femella ſiſiter ꝓueniēt: ꝺuo vtiq; erūt
aīalia cū vtrūq; ponat̄ hre oīa gn̄ationis initia. Et iō
Empedocles ꝯ eos iuehit ꝺicēs. Propter qd femelle
nō gn̄arēt ex ſeipſis:ſiqdē a toto ꝓuenit ꝛ hn̄t ſuſce/
ptionē.i.mr̄icē:ppea modū aliū elegit Empedocles
vt ātea ꝺcm̄ ē. Qui ēt ſ̄ʒ Ari.ſtare n̄ p̄t. Ad ipʒ nāq;
ml'ta ſequunt̄ ipoſſia:nō.n.ſic gn̄ate ꝺiſpſe ptes ſeorſū
a mare ꝛ femella aīaʒ ꝛ vitā poſſent hre:neq;.n.poſ/
ſent ꝯiūgi ꝛ ꝯtinuari velut ptus q̄rūdā aīaliū pluriſi
catꝰ. ¶ Adhuc.nō eſt poſ'e ꝯtinuas ptes fieri ꝛ i vnū
locū ꝯcurrere pp amicitiā: vtponebat Empedocles.
Jtidē:qūo ꝺiſtiguerent̄ ptes ꝛ i aīali ꝛ ſurſuʒ ꝛ ꝺeor
ſuʒ ꝛ ꝺextra ꝛ ſiniſtra ꝛ an̄riꝰ ꝛ poſteriꝰ. nō.n. ſ̄ʒ euʒ
modꝰ poſſet aliqs iueniri. ¶ Ampliꝰ. nō eſt poſ'e cū
mēbra v̄tute ad ſeinuicē ꝺterminent̄:vt officialia.vir
tus.n.opatiua apparēter ſaltē in pte eſt officiali. p̄ hi Cap.4
ſtoriaꝝ qꝺ oñdit̄ ꝺi̅ia.63.ꝛ paſſiōibꝰ vt ꝯſiſia ꝺuricie
ꝛ mollicie.ꝛ hꝺ:ab iſtis ſic ꝺiuerſis vnū aliqd actua
liter ꝓcedē. ¶ Rurſus.iā non ſ̄uaret̄ ſiſitudinis rō ſi
nō ꝓcederet ab vno i vniꝰ v̄tute:tūc.n.iā nō eēt aliqd
ſiſitudinis īductiuū. Eſt aūt rō cōis ꝯ iſtos āmbos in h̄
ꝙ ꝺicūt ſpma fore ꝺe ſuƀa gn̄antis.ꝺiu.n.ꝛ iāduduʒ
ceſſaſſet gn̄atio ſuƀa gn̄antis paulatiʒ ꝛ ſucceſſiue at
tenuata ꝛ tādē corrupta.ꝺi̅ia.9. Nec pp h̄ tollit̄ gn̄a/
tiōis vniuoca cā:qꝺ hi timuerūt:cū ea ſequat̄ effect i
ua gn̄atiōis p̄nᵃ ꝛ nō molis ſiſitudinē alicuiꝰ. Jpſi nā
q; ſine reliqs mālē ſolū cognouerūt cām. meta.p̄.ita col^r te.cō.
vt v̄tutē ignorarēt iformatiuā corpis ꝯſtructiuā. vn̄
coacti ex h̄ ex mā ꝺicē:q̄propter poſitū gn̄ationē fieri
nō ex ſuƀa gn̄antis:ſʒ ex ſupfluo eiuſdē alimenti:qꝺ
oñdit ipſiꝰ cū ꝺelectatiōe emiſſio. Jmpugnat ēt Ari.
illos q poſuerūt ſpma eē ſupfluū alimēti a q̄libet mi/
ma corporis ꝺeciſū:qm̄ ſi tal'r proueniat a toto vel a
mēbris ꝯſiſibꝰ ſolis:vt carne:oſſe ꝛ neruo aut officia
libꝰ: vt facie:manu vel ab vtriſq;:cū plura ꝺare non
ꝯtingat:nō qdē a cōſiſibꝰ:qm̄ i eis nō exiſtit aſſimila col^r te.cō.
tio:imo in officialibꝰ magis.p̄ ꝺ ge. ꝛ methau.4. Ne vel.1.ꝺe
q; ab officialibꝰ tm̄ qm̄ tūc nō ab oibus ꝓueniret cor ca.18.poſt
pis ptibꝰ.ſiſ'e.n.magis ꝓcedere a cōſiſibꝰ.p̄ora.n.il/ col^r te.cō
la ſunt ꝛ officialia cōponūt. Sil'r ꝛ tertiꝰ moduſ ꝺari
nō pōt:qm̄ totū ſupra ptes nihil addē ꝺi : niſi ordinē
ꝛ cōpoſitionē quādā. Propter qꝺ ꝯcludit Ar. ꝯ hos
ſpma nō hoc:a toto ꝺeriuari:mō. ¶ Ampliꝰ.nūq̄ʒ ſic
eēt ꝙ colobus pfectū gn̄aret:ſil'r ac ſiſitudines ſp cō/
uenirēt generātiū ad generata:cuiꝰ oppoſitū cōſpici
mus ſepiꝰ euenire. Palin. Cū ſpma ſit modice quāti/
tatis valde ſi totū in fumos ꝺiſſolueret̄ vaporoſos:
nō poſſet eē cuilibet parti minime applicatū:imo for
ma ipſi nālis nō ſeruās ꝺebitā quātitatē in mā ꝺeper
ꝺeret̄:ꝛ iō nec a toto ita vēire poſſet genitura. ¶ Am
pliꝰ.ſequeret̄ corpꝰ ꝺeſtrui i coitu.ſi.n. ponat̄ mīmā
pticulā ſpmatis ꝺecidi a mīma corpiſ pte:cū mīmi nō
ſit mīmū:in coitibꝰ corpus ꝺiſſolutione ꝺeſtruetur.

Propter tertiū aūt ſciendū p̄mo qūo ſpma ad
teſticulos adducat̄:ꝛ tandē ꝙ a toto
ſeu notabilioribꝰ ptibus:ꝛ non a minimis ꝺeciditur.
¶ Propter h̄ p̄mū ſciēdū ꝙ cū ſpma ſit ſupfluitas vl
timi alimēti ſanguinei iā ꝺiſtributi in ptes:in q̄ vlti/
ma iā celebrata ē ꝺigeſtio exiſtēs in mēbris ſimplici/
bꝰ ꝛ ſpōgioſis:venaꝝ capita ꝛ artariarū igredit̄ mi/
ma:ꝛ maxie cū corpꝰ mā careat i vaſiſ ſpmatꝭ fermēta
ta:ex qbꝰ pueīt ad vēas ꝛ artarias illiſ maioreſ:ꝛ ſic

demũ ꝯfir de minore ad mai⁹ ptrãſit q̃uſq3 ad venã p/
uenit dictã ↄcauã ⁊ artariã maiorẽ ſup dorſu3 trãſeũ
oble.58. tẽ:qḋ forte de aere ⁊ aq.⁊.10.pbl'.ſentitũ:ita ſemẽ a
cerebro tẽdit p ſpinã:⁊ ſic ponet' ſpma ad teſticulos
puenire vt oñdit d'ia.82.q̃liter hypoſtaſis ad renes ⁊
tãdẽ ad veſicã ptrãſit q̃ ⁊ mõ dabit' pharmacũ hũo/
res ad vẽtrẽ attrahẽ.d'ia.141.Spmatis ãt trãſi⁹ ano
thomia ad teſticulos:d'ia demrãbit' ſeq̃nti.Dicunt ⁊
aliq ſpma deriuari ⁊ ad teſticulos p vaſa ſeĩaria di/
cta iuoluta puenire vigore vehemẽtis caliditatis ⁊ ſub
tilitat̃ ſpũs depoꝛtãtis.in h̃.n.actu corp⁹ intrĩ apiri ⁊
porificari aiunt:vt ſpma venas ẽt magnas ⁊ artarias
ſubtiliatũ p reſudationẽ igrediat' abſq3 pceſſu añdi/
cto:de venis puis ⁊ artarijs ad maiores:qḋ mõ eodẽ
fieri vꝫ q̃ pharmacũ extĩs in ſtõcho mãm attrahit ad
ſe entẽ in pulmone abſq3 h̃ ꝙ venas ⁊ artarias igre/
diat'.d'ia.91.Hic ãt modus foꝛtaſſe calũniabit' illis:
eo ꝙ viſus ẽ ſanguis qñq3 i coitu frequẽtato ⁊ cona/
to emitti de venis ime^te egrediẽs.℃Rurſus.in tpis
q̃ſi momẽto nõ vꝫ ſic illa mã ſpmatis ſubtiliari vt poſ
a.18.in p̃n. ſit in venas ⁊ artarias ſolidas penetrare.℃Propter
Ꝟſus finem hui⁹ ſcõꝫ ſciẽdũ ꝙ id inſtruit' auc͂itate Ari.⁊ alioꝝ
ipm ſequẽtiũ:⁊ rõnibus ꝯfirmat'. Ait nãq3 p̃ de gña/
tiõe aialiũ.ꝯriũ qdẽ ſnie quã antiq dixerũt dõꝫ.hi q
dẽm.n.voluerũt ꝙ ſit pueniẽs ab oi:nos ãt ꝙ ad oẽ na
tũ ẽ ſpma dicim⁹.hꝫ.n.in ſe vtutẽ dcĩſaꝫ a toto:p quã
ipm valꝫ iformare qḋ gñat' ex eo.vñ trãſlatio arabi/
ca.Spma eſt id qḋ hꝫ vtutẽ eẽndi pueniẽs toti.Cui
.de nã a ca. ẽt ꝯſonat.A.ibidẽ.Et nõ eſt op⁹ vt vẽiat ſpma ab oi
poſt me^m. pte.in vna.n.pte ſunt oẽs ptes ⁊ vi'r pt⁹ nõ ẽ cã mã ꝙ
ſit iſlura ab oi mẽbro:ſꝫ cã ſua ẽ vtus iformatiua ſic
techinis tra. eſt ſcãnũ in carpẽtarijs.haly.q̃q3.q̃litercũq3 diuerſi/
ct.ico.1.ver ficent' diſpõnes virt⁹ q̃ facit ſpma deferẽs ipm in di/
is finem. ſpõne coitus.ſ.virt⁹ gñatiua currit ex oibus vtutib⁹
corpis ad teſticulos:⁊ fit ſpma cõprehẽdẽs eã.In ho
ra.n.coitus ſpũs vn⁹in vtute magis cordis ex tribus
ꝯflatus ſpiritib⁹cũ virtutib⁹ pportionabilib⁹ deſcẽ/
dit a trib⁹ p̃ncipalioꝛib⁹mẽbris corpis vtutẽ hñtib⁹
p artarias:venas ⁊ cãnales toti⁹corpis ad teſticulos
vel ad vaſa toti⁹ſeminaria ſm Ari.iuoluta i qb⁹imu
tat⁹⁊ pfect⁹:ſpma iformat:ei vtute gñatiuã exhibẽs
ſup totũ.Qḋ ẽt rõne mõſtrat':qm̃ ſpma ẽ p̃n^m gñatio
nis.p̃n⁹vo ſunt mima q̃ẽtitate ⁊ maxia ptãte.elencoꝝ
Ca.2.Ꝟſus fi. ⁊ de ge.ani.5°.hꝫ vo ẽ ſpma tal'r deciſuꝫ.℃Ampli⁹.
i.ca.11.in fi. h̃ valde rõnabile exiſtit ꝙ virt⁹ gñõnis iformatiua a
toto deciſa mãm quãdã gñõnis ⁊ ſi nõ decidat' a to/
to poſſit forma gñationis iformare:cũ videã virtutẽ
ſolã celeſtẽ ex fere ꝯtinua ⁊ eadem mã:diuerſa aialia
ẽt ſpẽ procreare.Eti.Qño ſemen q̃ꝫparuũ q̃liter a to
ta maxia decideret' arbore.℃Rurſus h̃ poſito oẽs
ꝯrietates ⁊ ipoſſibilia remouent':ceu apparebit intu
enti antedicta.℃Propter qḋ ex his cõcludat' ſpma
a toto corpore demãdari nõ qdem mole ſed vigore.

Propter quartũ vo ad p̃m hyppocratis dõm ipm ĩtelligere in vigore aut q2 a p̃n/
cipalib⁹ ⁊ notabilib⁹mã deſcẽdit eiuſdẽ.℃Ad aliḋ
dõm ꝙ loq̃t' ſm alioꝝ opionẽ.qḋ idicat vtrũ vt mos
ei⁹in illo codice vel ab ojb⁹ partib⁹ notabilib⁹vt cõ
fricatio denotat vlceroſa iteri⁹ pcipue.℃Ad aliud
dõm ꝙ nõ pp hoc cõcludit' ſperma puenire a toto q2
nõ pp puenire a toto h̃ euenit:ſꝫ q2 pruritus in parti
bus illis eſt foꝛtis.Ex mã eni ſpmatica trãſeũte ſupra
mẽbra ſenſitiua:titillatio cãtur qdã ex qua iducit' de
lectatio vt appet in ſcabioſis qñ calida balneant' aq.
ca.18.añ me. Uidem⁹ẽt ꝙ multotiẽs coire delectationẽ hꝫ pſter/
ca.1.circa p̃n^m nit valde.p.de ge.aialiũ.Et.A.eoꝝ nono.Scim⁹ ẽt
⁊ ante me^m. ſm Ari.pueros adhuc impotẽtes in coitu delectari

ex ſpũs vẽtoſi emiſſione ſola.Et iḋ delectatio ſperma 1.ca.de ge.a 2.circa p̃n^m.
nõ arguit euenire ab oi.℃Ad aliḋ dõm p interẽptio
nẽ.Spũs.n.⁊ hydropicoꝝ aq̃ ſeu ſanies ex vna etiã
pte corpis repente diuiſſa interimit aial.apꝛoriſ.6°. Apho.27.
℃Ad aliud dõm ſepius oppo^m ꝯtingere pp qḋ ma/
gis ꝯriũ q̃ꝫ ppo^m ſermo ↄcludit.ꝙ q̃re colobus colo/
bũ generet iã ex ſermonibus apparuit Auic.℃Ad Arg°.2.
aliud dõm qñ dicebat' genita gignentibus ſimilari.
Dõm ſimpl'r in pleriſq3 ſecus ſe habere ⁊ maxime ſi
militudine particulari.virtus nãq3 iformatiua aut p
pter eius debilitatẽ vel aliquã materie ſeu alterius
diſpõnẽ:non oimodã valet generantis ppriã ſimili/
tudinẽ iducere:ſed remotã vt aui vel ataui:paui ſeu
auunculi:vt d'ia oſtendetur.37.℃Adhuc.videm⁹
aſſimilari gignẽtib⁹genita ſm vocẽ:vngues ⁊ pilos
⁊ ſm motũ:ex qbus tñ nullũ deciditur ſperma cũ ſit
ſuperfluũ corporis ⁊ partiũ eius ſubſtantialiũ.Sil'r
generãtes habẽt barbã ⁊ canos iterdũ qbus tñ ge/
nita carẽt.℃Ad aliud dõm ꝙ generatio ſimilitudi/
nis illius ſit forma ⁊ vigore:non aũt vt iam apparu/
it materia ⁊ mole.℃Ad aliud dõm hꝫ deciſionem
ſeminis ⁊ generationẽ fieri nõ rõne ſeminis ſed vigo
re magis vtutis iformatiue ipſuꝫ ad gñationẽ aptuꝫ
reddẽtis:neq3 i vigore mẽbroꝝ oiuꝫ:ſꝫ magis vni⁹:
ceu cordis in quo oia ↄueniunt ⁊ cui ẽt famulant'.

Ecaſione pretacte delectationis in coitu conſurgit an/
xietas qui amplius delectet' in eo:mas
aut femella.vꝫ nãq3 ipſa ampli⁹maſcu
lo ipſo voluptari.Scribit'.n.theo.6.ca. In fine.
16.Uoluptas q̃ mulieri fit ex coitu maior eſt q̃ꝫ q̃ vi/
ro.Uoluptat' nãq3 in eijciẽdo ſuũ ſpma ⁊ in eius qḋ
viri ſuſceptiõe:hic aũt in emiſſione tm̃modo.q̃rto ẽt
de accidẽti vñ.A.aialiũ.9.Duplat' delectatio femina Capi.6.in fi. ca.5.cir.me^m.
rũ:qm̃ ipſe delectant' nõ ſolum in motu ſui ſpmatis:⁊
in motu orificij matricis i ſugẽdo:ſꝫ ẽt delectant' ad
huc i diuerſitate mot⁹ m̃ricis.Dico ẽt voluptari eas.
ex cõfricatiõe nõ modicũ ⁊ pp̃e in orificij m̃ricis pte
ſita in oppoſito pectinis directe.Ipſa.n.balano cor/
reſpõdet virge:vbi viget delectatio grãdis ita vt ml't
tũ coeũtes ſolũ voluptuent' in illo.Hãc ſil'r delecta/
tionẽ mulieris ſenſit Thireſia maiorẽ q̃ vir fuit ⁊ mu
lier:poſtea tandẽ vir redditus.Ouidius in trãſfigu/
ratione p̃mo libro methamorfoſios tertio:fabula q̃r
ta.Delectatur itaq3 mulier mare amplius in coitu.

In oppoſitũ q2 delectatio ſeu delicia cãtur ex ꝯiũctiõe pportionata cõue
niẽtis cũ ↄueniẽti.ſꝫ hec vehemẽtior erit in viro cuꝫ
ſit tẽpatioꝛis cõplexionis femella.hac nãq3 cãtur.In
tenſior igit' voluptas in viro.℃Dõm ad vnũ ꝙ extẽ
ſiue plus delectat' mulier.pdurat.n.voluptas i ea diu
tius:ceu ⁊ cãe oñdũt q̃ ipſi⁹:cũ plus ſpmatis vl' gut/
te emittat:rarius tñ.ſuſcipit ẽt viri ſpma ſucceſſiue.lõ
gior eſt diuerſitas motus matricis cũ fricatione diu/
tina.vir vo intẽſiue voluptuat' peramplius.in modi
ca enim hora qua delectat' plus ipſius intendit' volu
ptas ⁊ ſp qñ emittit ꝯtinue:non aũt mulier in q̃ eius
amplior eſt delectatio.qḋ oſtendit':q2 hec voluptas
ꝯſiſtit in tactu:vbi ergo is erit pfectior ⁊ hec intenſi/
or.ſꝫ hic eſt in viro.cũ vt tactũ tẽpatioꝛis ſit craſis il
la.℃Rurſus.ſpma viri calidius magis inducit pru
ritũ delectationis titillatione quadã incitatiuũ.Eti.
Meatus viri ex qbus educit' ſperma ſunt lõgiores
anguſtiores ac iuolutiores vt ampli⁹percipiant ſper
matis pertrãſeuntis per eos delectationem.Palin.
Sperma viri velocius ⁊ ſubito qḋ eſt delectationis
inductiuũ trãſit p hꝫ meat⁹:expulſiua i ipſo ente for

florit;ſed in femella ſecus ſunt oīa. qḋ ⁊ idicat velox ⁊ grādis viri ex ſupfluo coitu cū exterminatione cōſūptio:ſic itaqꝫ delectat̃ muliere is amplius in coitu. ¶ Ex qbus qdē qd dōm ad prearguta viſum.

¶ Differentia. xxxv.

Q testiculi nō ſunt ad generationeꝫ neceſſarij ſed alicuiꝰ me/ col'ca.1.i pn. ⁊ in medio. lioris gratia oſtēditur per tertiuꝫ hiſtoriaꝝ ⁊ pᵐ de ge. teſtātes teſticulos ſim/ Cap.4. doc.5.ſū.5.ca. 5 poſt pnᵐ. Ca.4.cir.pn. plr non eſſe neceſſarios ſed ꝓpter bene eſſe. ¶ Rurſus. pmo pma ⁊.13. de aīalibus. In venis protenſis a vena cōcaua ⁊ a renibus ad teſticulos digerit̃ ſpma ⁊ albificatur cū prius eſſet rubeū ꝓpter multitudinē tortuoſitatis eaꝝ ⁊ reuolutionū ⁊ qḋ ad eas etiā puenit a corde. Hoc qdē oſtendit̃ rōne: qm̄ teſticuli ſi eēnt neceſſarij oibus inexiſterent generātibus. multa vo eis generāt carētia. Eti. non ipſoꝝ ponitur neceſſitas niſi ꝓpter ſpermatis generationem. ſed hꝫ generatio in toto aut pncipalioribus partibus extat corporis. Colli'.t.c.34. 42.⁊.47. Generatiua nāqꝫ in totū vi corpus diffundi velut ⁊ nutritiua: cū circa idē: diuerſificatū tn̄. vt.2ᵒ apparet de aia. operent̃ obm. ¶ Amplius illḋ eſt neciū ſine q̄ Tex cō.6. res eſſe non pōt.5ᵒ.meta. Aial aūt ſine teſticulis eſſe pōt ⁊ maxime cū ſperma decidat̃ a principalioribus corporis partibus: ⁊ vtus generatiua: vt oſ̄ſuꝫ.28. labatur a corde. nō igitur teſtes ſunt neceſſarij.

Huius autem oppoſitū ſenſerunt medici ⁊ philoſophi oēs pene. ¶ Adhuc. illud eſt neceſſarium: quo ablato reliquum non ſufficit. ſed ablatis teſtibus generatio non perficitur vt apparebit. neceſſitatē etiā ipſoꝝ demonſtrat cōpoſitio: figura: ⁊ ſenſus: teſticuli ergo neceſſarij.

Propter primum ſiqdem ſciendum ꝙ neceſſariū quot dicatur modis. dīa oſ̄ſum pma. Teſtes quoqꝫ ſunt carnes qdā glādoſe: in folliculo vno oſeo dicto cōgregate: albe: ad humiditateꝫ ſpermaticā generādā create: velut carnes māmillaꝝ glandoſe: albe: ad lac gn̄andum ꝯſtitute: ſicut ⁊ epar rubeū in ſanguis ruborē gn̄andū. Teſticulis quoqꝫ iā dictis meatus qdā cōtinuant̃ q duplices exiſtunt. Col'.1.de ge. a ca.4.in me. Sūt.n. qdā eoꝝ inter renes ⁊ teſticulos exn̄tes vaſa ab Ari. dicta inoluta in qbus poſuit ſperma generari non aūt in teſticulis. hꝫ aūt vaſa ita ſunt diſpoſita: qm̄ in dextra corpis parte corā rene dextro a corpore artarie ac vene chilis p dorſum deſcendētium originant̃ rami fere per totū ⁊ rariſſime a venis ⁊ artarijs emulgētibus dictis in renē tendētibus dextrū: q ſiqdem rami ꝓtenſi p corpus ampliant̃ ſub renibus deorſum directe: q p ſiphac penetrātes ad caput teſticuli tēdūt dextri: itra ſe colorē rubedinis obtinentes ex vnoqꝫ teſticuli capite in alterum tranſeūt ⁊ demū reflectūtur verſus teſticuli caput pus dictuꝫ. In quo Cap.1. ponit̃ hiſtoriaꝝ.3ᵒ. humiditatē ſpermaticā albā generari ⁊ ꝯtineri. vbi ēt terminis lraꝝ more geometrico ſituationē eoꝝ conatur oſ̄dere. in parte vero ſiniſtra rami hmōi venaꝝ ⁊ artariaꝝ nō ꝓtendunt̃ a corporibus venaꝝ ⁊ artariaꝝ deſcēdētiū p dorſuꝫ: ſꝫ q̄plurimū a vena ⁊ artaria emulgēte: q demū deiceps rami Tra.pᵒ ca.4. ficant̃ vt in latere dictū dextro. Et iō tertio.21. volentes ruſtici marē gn̄are: ſiniſtrum thauri teſticulum ligant: vt ex dextro fiat calidiori ⁊ fortiori proiectio. Multotiēs q̄qꝫ ꝯtingit relaxatio aut aduenit ruptura meatibus vbi hi per ſiphac penetrāt: vt cirbꝰ vel inteſtina cadāt in oſeū ⁊ pcipue in parte dextra in q̄ inteſtinū hꝫ monoculum dictū q̄parua alligatione par Ca.1.in me. ticipās. ⁊ hꝫ qdē vaſa inoluta dn̄r vidimi.15. aialiū. A. ⁊ problematibus quibuſdā Ari. aſcriptis. Sunt ⁊ alij meatus vaſa a medicis dicta ſeminaria q icipiētes a teſticuloꝝ capitibus ſupra collū veſice exterminant̃ in virgā quos dicūt fuire teſticulis ſeruitio delatorio: eo ꝙ ab ipſis in virgā ⁊ tandē in matricē adducūt ſemen. qd aūt gn̄atio dīa.29. oſtendit.

Propter ſcōm vo ſciēdū Ari. fuiſſe ſn̄iaꝫ in locis pallegatis teſticulos nō fore neceſſarios ad gn̄ationē: neceſſitate maxime pmi modi neceſſarij: ſꝫ ipſos fore grā cuiuſdā meliorationis ⁊ iuuamēti. voluit.n. teſticulos fore qdā ſuſpēſoria que eoꝝ pōdere meatus ān̄dictos iferius trahendo ſtare cogerēt aptos: ⁊ iō aialibꝰ eos apponi: queadmoduꝫ terētes lapides adaptāt liciatorijs. ħ qḋ ē i textoribꝰ ꝯſpicē. Suſpēdūt.n. filis terēdis pōdera vt vie trahēdo iferiꝰ remaneāt apte ꝙ p eas iacē nauiculā valeāt libere. qbꝰ amotis obturant̃ hꝫ meatꝰ. Sic ⁊ ablatis teſtibꝰ poros voluit ſeu meatꝰ retrahi iteriꝰ vt ⁊ opilatio iteruenia t coartatoria: ⁊ iō nō poſſe generare excīſa. Hāc q̄qꝫ poſitionē Ari. ſicut ⁊ alias conat̃ aſtruere. Primo quidē q: ſi teſticuli forēt neceſſarij: oibus ſimplr ineſſent aialibus. Nūc aūt neqꝫ piſces neqꝫ ſerpētes teſticulos hn̄t. ⁊ tn̄ viſi ſunt coeūtes: ⁊ plenos ſm ſpma poros hr̄e. Cōcludebat igit̃ ipſos meliorationis alicuiꝰ fore grā. ¶ Ampliꝰ ait. Iā thauꝝ quendā poſt exciſionē mox coeuntē ipregnaſſe: eo ꝙ meatus nōdū erāt retracti. Cū igr̃ careret teſticulis appet eos in gn̄atiōe neceſſitatē nō hr̄e. qḋ aūt fortaſſis ipꝫ mouit q̄maxie fuit: qm̄ nullā pticulā eſtimauit teſticulos poroꝝ fore pdictoꝝ: ſꝫ eos potiꝰ cōtinuos a renibꝰ ſup teſticulos appodiari ⁊ reflecti demū ſic ptrāſire ad virgā. Hec āt: oi reuerētia ꝓthomagiſtro exhibita: cū forte ipm nō itelligā: ſtare vident̃ nō poſſe vt ⁊ ampliꝰ tertio apparebit dicēdoꝝ: neqꝫ forſitā illa q hꝰ id conat̃ aſſerere. ¶ Primū qdē nō valet. nō.n. ſi teſticuli nō iſunt aialibꝰ ipfectis: pp ħ ꝯcludēdū aialiū pfectioribꝰ nō opꝰ illos exiſtē: cū plura expetant in ipſoꝝ ꝯſtitutione. vn̄ lꝫ nō ſimplr neceſſarij: ſm qd tn̄ ⁊ alicui vt pfectiori ſunt nečarij ſpēi. ꝙ aūt aſſerit thaurū ipleuiſſe exciſuꝫ: ꝯciſſo ſibi quoqꝫ eūdē vaccā aſcēdiſſe vt coiret: nō hinc tn̄ hꝫ iferre teſticulos nō opꝰ fore i gn̄one: ac ſpma i vaſis iō gn̄ari inolutis: qm̄ excidēs aut abſcidit oſeū ſolū: ⁊ teſticulos demū violēter extraxit: ceu cōiter agūt excidētes. Et q: meatus illi vehemēter inherebāt teſticulis abrupti fuerūt: ita vt ſemē a vaſis inolutis deueniēs ad oſſeū iā diuiſuꝫ rueret deorſuꝫ. Si aūt diceret Ar. ſpma fore ꝯtētū in meatibꝰ exn̄tibꝰ iter teſtes ⁊ virgā: cū hꝫ aialis ſint lōgiſſima. Rn̄debit aduerſariꝰ ſi ſpma id fuerit: oino pp teſticulos oꝫ accidē a qbꝰ pus fuerat generatū. iā.n. ſup ipſos trāſiuit. vn̄ Ar. nō ꝯcludet hic itētū. Uel excidēs: qḋ nō fit: teſtis pāniculū excidit: ⁊ tūc nō minꝰ idē ſequet̃ qḋ antea. ꝙ aūt tertio dixit teſticulos nullā ptē fore meatuū: fortaſſis vitatē nō ꝯtinet: cū alijs ⁊ mihi pluries ſenſibili appuit anathomia ꝓriū. viſū ē nāqꝫ ſpma in ſubaꝫ verā teſtiū cadē qḋ ſpma oſ̄dit in eis inuētū ⁊ ipſoꝝ augmētū cū cōiter prius imanifeſtatoꝝ ⁊ ineſtimatoꝝ nō hr̄e vt pdicibus inſit ⁊ fa/ Ca.1.aū n ſianis: hiſtoriaꝝ tertio. Fuerūt ēt dicētes vaſa ſeminaria nequaq̄ cū inolutis ꝯtinuari ſuꝑioribꝰ reflexibꝰ: ſꝫ magis oriri ex teſticuloꝝ capite altero. Quidā vo reuerētiā Ar. exhibētes dixerūt teſticlos poſſe duꝑ ꝯſiderari: aut i cōi: vt i oī aialis ābitu: ⁊ ita nō neceſſarij cū aialiū plima careāt illis: ⁊ qm̄ Ar. ſmo erat vlis in oibꝰ ipſoꝝ ꝓtulit eos nō fore nečios abſolute. vl' i pticulari: vt i gn̄e pfectoꝝ: ⁊ tūc eē aſſerūt opus hr̄e. Hi āt ⁊ ſi vitatē ſapiāt: nō tn̄ fideliores extant expoſitores. Nam opus boni expoſitoris non eſt ſermo/

A nē verificare:ſed ſcribētis manifeſtare magis intētio nē q̄ʒuis ſit falſa:ꝑnoſti.ꝑ. Ipſi.n.apte ꝯ intētionē ex ponūt Ari.Is nāq̄ȝ in aīalibus ēt pfectioꝛibus indu/ cēs voluit teſticulos iuuamētū ⁊ nō neceſſitatē obti/ nere.puta moꝛoſioꝛē motū māe ſpmatice ſuꝑfluitates cāre poꝛoſq̄ȝ ſuare aptos ⁊ in his maxie quoꝝ exte/ rioꝛ eſt ſitus.Ait.n.i aīalificis puta eq̄s ⁊ talib⁹ alijs ⁊ in hoīb⁹ ſaluātes reduplicationē iduct⁹ eſt ſil'r thau rus exciſus iplens:q̄ oīa ſunt aīaliū pfectioꝝ.℄Et iō dōm ꝙ Ari.tpe nōdū erat pfecta ſciā vſq̄ȝ eq̄ȝ ano/ thomie:vt oñſum dīa.99.Galy.quoq̄ȝ.ſpma gñatur in teſticulis ſic gñatur ſpuma in oꝛibus equoꝝ qñ ſti mulant ⁊ a pcuſſiōe vndaꝝ maris.Ga.vo dixit ꝙ te/ ſticuli ſunt q̄ gñant ſperma:ſȝ Ari.inq̄t ꝙ gñatur i ve nis iuolutis in vaſis ſpmatis ⁊ cōplet eius in teſticu/ lis gñatio.Id vo vltimū qd Ari.iponit non ab eo re/ pio.Nicol.aūt in ꝓblematib⁹ attulit q̄d ambiguū ſe/ rie Ariſ.recitata ingens.Sūt tñ teſticuli vtiles ad ſp/ matis digōnē:queadmodū mamille ad lactis gñatio nē.Nūc q̄dem dicūt lac in mamis generari.

Propter tertiū vo ſciēdū ꝙ teſtes non ſolum ſunt iuuatiui:veꝝ neceſſarij modi ēt ꝑmi ſeu q̄rti neceſſitate:qm̄ ea q̄ ꝑi ſil'r Ari.ꝓcedit:qd ſignificāt auctoꝛitates ⁊ ſil'r ēt rōnes.Ga. q̄dem in lo cis q̄ʒmultis.A.ēt.15.aīaliū ſniam pertractat Ari.ꝑ/ fatā qñ dixit magr̄ ꝑmus ꝙ teſticuli exeūt a vijs ſper matis:noluit itelligere ꝙ nihil facerēt ad gñationem ſpmatis:ſed ꝙ ſua ſuba eſt diuerſa a viaꝝ ſuba q̄ con tinuant cū illis:qm̄ non eſt vna via.ſȝ ſuſtentamentū viaꝝ.⁊ ſubdit.Et nō eſt mēdaciū qd dicit medicus.ſ. qñ iuolutū explicuit vt pȝ.ꝑ ꝑma. Ambiguus eſt.n. nō raro de aīalibus.A.inq̄ens. Teſtes ſunt neceſſa/ rij ad ſpma gñandū qd geneologiā ꝯſeruat ⁊ iuuati/ ui vt foꝛme cōplemētū def ac cōpl'o maſculina cōſer/ uet ⁊ feminina.vñ tertio.20.ca.ꝑ.dixit eos foꝛe mem bꝛa ꝑncipalia:in q̄b⁹ gñatur ſpma ex hūiditate dela/ ta in venis ad eos.Qui autem his amplius angit eſt Auer.Ari.fideliſſim⁹ iterpꝛes ⁊ collega ipm non te/ nēs collȝ ſcdo.⁊ 4°.In quo ēt medicinā conat trade/ re ſm Ariſt.fundamēta.ſed poti⁹ via gradiēs cōioꝛi ait.Teſticuli fuerunt oꝛdinati ad faciendū ſpma:⁊ iō fuit eoꝝ caro alba:ſicut caro mamillaꝝ.Et ꝑpterea qñ cōuertit ſanguis cōuertitur ad ſilitudinem eoꝛū:⁊ facit ipm albū ſicut epar facit chilū rubeū:q2 vis agē tis eſt ſibi patiens aſſimilare. Rōnibus q̄dem firmat qm̄ vnūq̄dq̄ȝ gñatur a ſibi ſimili ⁊ cōueniēti.7°meta. Sperma vo ſubſtātia:cōpl'one ⁊ coloꝛe magis teſti/ culoꝝ carnibus aſſimilat q̄ȝ vaſis iuolutis cū ſint coꝛ pa neruoſa:frida ⁊ ſicca coloꝛe vſus eoꝝ ꝑnm ſub ru/ beo.℄Amplius.q̄ʒto aliq̄d eſt pfecti⁹ tāto plura req rit ad eius ꝯſtitutionē in de aīalibus.⁊.10.ꝓbl'.appa rēs.Nā.n.plus laboꝛat ⁊ intētius in ꝓductione pfe/ cti q̄ȝ impfecti.Sȝ hō ⁊ pl'ima quadrupedū ſunt alijs pfectioꝛa.vnde his nō ſolū vaſa ſuffecerūt ſpmatica i ſpmatis gñationem veꝝ opus teſticuloꝝ affuit:⁊ q2 eoꝝ iciſio adeo grandē in aīali pmutationē iducit qd oñdunt eunuchi.Rōnabile hos ſupꝛa ſpma gñandūȝ potētiā habere.℄Adhuc.ſi teſticuli ſolū eēnt vt ſu/ ſpenſoꝛia deoꝛſum trahētia vaſa nō foꝛēt iuoluta cuȝ eis adeo ꝯtinua ita vt ſperma ſup ſubam caderet te/ ſticuli:ſed directe per eandē tenderet:cui⁹ oppoſituȝ experit iciſoꝛ.Palin.Si teſtes nō eēnt oppoꝛtuni ad ſpmatis gñationē:ſed ſolū pōdere ſuo vt lapides in li ciatoꝛijs iuuatiui:tūc nūq̄ȝ redderet q̄s ſterilis frigi/ doꝝ ſup eos appoſitiōe vt oppij:iuſq̄ami:mādrago/ re ⁊ ſiliū cū talia eoꝝ pōdus nō minuāt:neq̄ȝ meatus ſic frigiditate coanguſtant qn deberēt caloꝛe poſtea relaxatiōe ampliari.neq̄ȝ ſil'r ē dōm vaſa inuoluta vt teſticulos frigidoꝝ ſuppōne noceri:cū iterius tendē/ tia:vbi caloꝛ itēſioꝛ:occultēt.Expɫū āt fridoꝝ teſtib⁹ applicationē ſterilitatē iducere.Eti.Quib⁹ teſtiū ſit⁹ itriſecus vt hñtib⁹ colligationē doꝛſo firmi⁹ inherētē ſicut thecodeis elephātibus ⁊ volatilibus nullā ſuo pōdere teſtes applicationē vaſis iuolutis poſſunt ꝑ/ ſtare ad modū lapidū in liciatoꝛijs pēdētiū:cū ſuſpē/ ſiōe careāt extēſiatiua.Foꝛtaſſis aūt q̄s diceret pōde re op⁹ nō eē cū meatus remaneāt caloꝛe iteri⁹ apti.q̄/ ret ēt pp q̄d teſticuli hoꝛa caſus ſemis adeo virge ad herēt.Propterea ſani⁹ ꝯcludēdū nēcios teſticulos ꝑ/ fectioꝛib⁹ ſimpl'r foꝛe.Noſce q̄q̄ȝ ꝙ lȝ dcm̄ ſit teſtib⁹ ineſſe neceſſitatē gñationis ⁊ vigoꝛē:non tñ ꝑncipal'r ⁊ ꝑ.ſȝ ſibi foꝛe a coꝛde iſuſam.ipm.n.eſt radix ⁊ ꝑnm virtutū oīum nō ſolū q̄dē vitalis veꝝ ēt nālis ⁊ aīalis dīa.38.vñ ꝑmo ⁊.5°de aīaliū gñatione.Nō eſt ſuſpi/ cādū vt q̄dā eſtimāt teſticulos eē ꝯuētū multoꝝ ꝑin cipioꝝ:eo ꝙ ipoꝝ fiat magnaꝝ coꝛpis trāſmutationū cā.nō.n.ab ipſis euenit vt ipſis:veꝝ pp coꝛdis trāſmu tationē cū quo cōitatē habēt nō minimā ꝑ artarias: neruos ⁊ aſpectum.Sunt.n.carnes ſolidioꝛes velut ſpeculū caliditatē coꝛdis in eos delapſam in coꝛpus refrāgētes oē.℄Propterea dōm cū non ſit ꝑn⁹ diſce/ pta ponere:veꝝ in vnū tandem oīa cooꝛdinare.dīa. 38.vtutē ⁊ ſpūm eiſdē a coꝛde dirigi q̄ tādē iſtā pmu/ tationē vigoꝛe coꝛdis tñ in teſtib⁹ ſuſcipit:ſicut ſpūs a coꝛde delapſus:in cerebꝛū ab eodē.vñ collȝ.ſo.Sci re debes ꝙ iſtud mēbꝛū puta teſticuli nō eſt ꝑnceps vtutis gñatiue q̄ʒuis virtus in eo ſit vt opinat Ga.q2 illud nō pōt agere ſuā opationē ꝑ ſe:niſi ꝑ ſpūm eidē miſſum a coꝛde tpatū q̄ātitate ⁊ qualitate. Propter qd appet ꝙ vtus coꝛdialis q̄ mēſurat hunc caloꝛē vt poſſit facere ſuas opationes ſit pꝛincipalis gñatiua. Et vtus que eſt in hoc mēbꝛo eſt eius ſeruiēs.⁊ ſi ali quod in hoc hȝ dñium eſt illud particulare.

Propter quartū q̄dē ad ꝑm q̄d dōm apparuit. ℄Ad aliud ſil'r viſum.Illa eniȝ fuit Ar.que in pſentiaꝝ non tenetur opinio.℄Ad aliud dōm ꝙ.A.nō itelligit ſpma in venis illis pfecte dige ri ⁊ dealbari ⁊ foꝛmari:ſic nec ſanguis oīno digerit in epate ad coꝛdis relationē aut in meſaraicis epatis re⁹.ſed id vigoꝛe accidit teſticuloꝝ vt iā ꝑ eūdē appa ruit manifeſte:ſic meſaraice tāq̄ȝ epatis man⁹ ipſius vtute chilū in ruboꝛē imutāt aliqualē de iuuamētis. 5°.ca.1.⁊.3.⁊ iterioꝝ.5.ca.7.℄Ad aliō dōȝ vt viſuȝ ꝙ ſermo extat in aīalibus pfectis.℄Ad aliud dōm veꝝ exiſtere de vtute gñatiua materiei ſpmatice:non āt de datiua foꝛme ⁊ vigoꝛis ſpmatici eo ꝙ talis oſtē ſuȝ ſituat in teſticulis vigoꝛe tñ coꝛdis.Mēbꝛa ſiq̄dē gñant ſpma māliter:teſtes vo in vigoꝛe pꝛincipaliuȝ foꝛmaliter.℄Ad aliud dōm teſticuloꝝ neceſſitatem nō foꝛe pp ſingulare:ſȝ ſpēi gr̄a.Nā ꝑ q̄dē mō ſint ne ceſſarij:alio vo iuuatiui vt dcm̄ ꝑus.lȝ.n. ſpma deci/ dat a ꝑncipalioꝛibus coꝛpis ptib⁹:id tñ māliter exi/ ſtit:ꝙ ſi ſubdat gñatiuā vtutē a coꝛde deriuari:dōm ſic appuit i aliq̄ mēbꝛoꝝ vt in teſticulis ⁊ nō alibi de/ terminari.Sit itaq̄ȝ de h̄ tal'r cū modeſtia diffinitū cū ſit Ar.ſnie ꝯriū q̄ minoꝛis ē ambiguitatis ⁊ ꝯdictio ne remotioꝛ.Et iō dixit Alex. nos ſum⁹ ſuſtētati ſup ſniam hui⁹ hois ſo celi ⁊ mūdi cōmētatoꝛ. cōmē.1.

℄Differentia. xxxvj.

Ogenitura ſiue ſpma viri non ſit pars ꝯſtitutiua embꝛio nis mōſtrat qm̄ ſpma facit ſicut que ab arte. hȝ.n.ptāte ſpēm.7°. meta. ⁊ ꝑ de ge.aīaliū. Ex ſpermate.n. ⁊ ſanguine menſtruo non

Marginal notes (left): 2.an̄i me. — Anothomie tra. tex.cōm.1. ēt mediūm. — 1.de te.ſp'te 2.ca.3.⁊ 5. in me. — c.5.ſū.5.c.5 ꝑ.doc.5.ca. circa me. — In ꝑn°. — 10.in ꝑn°. cap 7. — ol'te tō.22. S.1.30. — Col'r.1.de ge. ca.1.an̄ me. ⁊ lib°.2.ca.1. poſt ꝑnm.⁊.2. de ptib⁹ca.10. in ꝑn°. ꝓbl.13.

Marginal notes (right): ca.2.in fine. Ca.7.vſus fine. — ca.10.cir.ꝑnm. — circa ꝑnm. Poſt mediū. — In fine. — Tex.cō.3. Ca.20.in me.

ponit ibidē vnũ fieri:niſi ſicut lectꝰ ex ligno ⁊ carpen
tario:⁊ ſpera ex cera ⁊ forma ⁊ vt ſanatus a medicia
li diſciplina ⁊ vl'r ſic ex mouēte ⁊ mobili.ac ēt ꝙ ma
ſculus exhibeat ſpēm ⁊ pn^m motus:femella vo corpꝰ
⁊ mām ſic in lactis fit coagulatiōe.Corpꝰ.n.lac ē:for
ca.4.poſt pn^m mās aũt coagulũ ⁊ pn^m cōſtare faciens.Et eorũdē ſo
femella exhibet corpus ⁊ molē: maſculum aũt nō:⁊
corpus eſt ex femella:aīa vero ex maſculo.¶ Adhuc
Ca.3.in me. nāliũ.2°.Ga.Spma velut artifex ⁊ fydias exiſtit:ſan
guis vo vt cera.⁊ iō ſubdit.Os:vena:artaria:neruꝰ:
cartilago piguedo:adeps:mēbranũ ⁊ medulla iſāgui
pᵃapho.cōm. 14.in me. nea qdē ex ſanguie vo fcā ſt.Expſſiꝰ.n.cũ Ar.ſenſit.
qcqd ipſi iponat alibi ꝙ embrio cōſtruat ex mēſtruo
ſolũ tāqꝫ ex mā:ex ſpmate vero velut ab agēte ⁊ dan
te ſpēm:qđ aũt tale nō pars exiſtit molis.vñ de re.ſa.
in pn° p̊.Sanguis ⁊ ſpma gñationis noſtre ſunt pnᵃ. San
guis qdē tāqꝫ mā q̄dā ꝓportionata ⁊ bñ per oē acqe
ſcens ꝯditori:ſpma vero rōnē obtinet ꝯditoris. Pa
tra.4.ca.1.i fi. lin:tertio.21°.Cōceptio ex ſpmate viri vtutē hꝫ odo
ris ſm ſniam phi.Et firmat.qm̄ a plurimis aīalium
cũ ſint paruiſſima nihil poterit ſm molē educi.diſſol
uerent.n.quedā ēt ita paruo cōplicant tpe vt nullum
poſſit ab eis decidi q̄ꝫtũ.Eti.ſm medicũ cũ.10.hyſto
riaꝝ.Si dꝫ ipregnatio perfici opus ſit vna ꝓijcere:q̊
qdē accñte vtrũlibꝫ alterutrũ vtrũqꝫ ipediet ad ſuſce
Tex.cō.22. ptionē.¶ Rurſus.ars imitat nām.phy.2°. in arte ve
ro ita euenit ꝙ agens nō igredit artificiatũ niſi in vir
tute tm̄.¶ Amplius:poſita genitura partē ꝯſtitutiuā
embryonis exiſtere mālē cũ ſit ⁊ actiua tunc idē erit
agēs ⁊ patiēs:mouēs ⁊ motũ:loco quoqꝫ ⁊ ſubiecto
etiā indiſtincta.agēs etiā in idē cōcidet cũ mā agetqꝫ
aliquid in ſeipſo primo:⁊ ſimiliter generatio non dif
te.cō.p.⁊.2ᵃ. fert ab augmento que extant contra : in phyſicis.7°.
Tex cō.70. L.1.2 a te.cō. ⁊.2°.ac de generatione ⁊ cor.determinata.Nō igitur
23.vſqꝫ ad te. genitura pars eſt embryonis conſtitutiua.

10.4... In pncipio. **In oppoſitũ** hyppo.de embryonis gñatio
ne volēs nō ſolũ viri ſpma ꝯſti
tutionē gñati ſubingredi:veꝝ ēt mulieris:qđ ⁊ vī ſen
collit clr.pn^m tiri hiſtoria.10. cōpl'onũ.2°.ca°.2°.apho.p.⁊ in locis
cō.apho.15. ante medi. q̄ꝫmultis cũ iuitatiōe ad librũ de ſpmate. Sil'rqꝫ.A.
nō ſolũ in canone veꝝ in tractabimꝰ aīaliũ qñqꝫ: qđ
⁊ fulciunt Argumēta.Conceptũ nāqꝫ primā mixturā
1.ca.20.ante dico ex maſculo ⁊ femina:de ge.aīaliũ mixtura vo ſo
medium. lũ extat corpoꝝ.p.de ge.⁊ cor.¶ Amp.delinquit cũ
collit.t.c.83. qd poſſit paucioribus ꝯſtrui amplioribꝰ idē pficere.
colt tex.cō.56 phyſi.apparēs p.cũ nā ⁊ ars reſpuāt ſp qđ ſupfluum
li°.1.de ge.a. vt theorica denotat aīaliũ pcipue.h aũt euenit ſi reli
ca.1.vſus fi. cto ſpmate ꝓportionaliori ipſa ꝯſtituant ex ſanguine
icōuenientiori eiſdē cũ oporteat ſanguinē p^m ad nām
trāſmutari ſpmaticā q̄ꝫ in ptes:quo ſpma nō eget cuꝫ
ſit tale.¶ Rurſus.diuerſitas i poſteris diuerſitatē ar
guit in porībꝰ ſaltē imediatis cũ cauſet ab eis:nũc āt
partiũ q̄dā ſpmati ſimilant: alie vo ſanguini vt caro
maxime.pp qđ cũ ortũ ſuo atteſtet pncipio in techni.
Tex.cō.37. 2°li°.Que ſanguinee partiũ generabunt ex ſanguine:
relique vero ex ſpermate eidē ꝓportionate.Itaqꝫ ge
nitura pars embryonis extat conſtitutiua.

Propter primũ qdē ſciēdũ ꝙ qd ſit genitura
⁊ ſpma dīa viſum.34. Dico aũt ptē
ꝯſtitutiuā corporeā magis mām iportantē ⁊ molem.
Embryo quoqꝫ ⁊ ſi dicat eē qđ ex pncipiis gñonis in
ca.34.pꝰ me. mrice ꝯficit.3°.tm̄ theorice iuxta veterē:huic ſm tpa
ꝯfecto diuerſa noia iponunt altera.ſꝫ nāqꝫ is q̄ttuor
variat tpa:in quoꝝ p ſub ſpmatis reperitur forma:⁊
B tũc ſpmaticus appellat.2^m vero in quo ſperma reple
tũ apparet ſanguine: nō tm̄ cor aut cerebrũ aut epar
adhuc diſcernunt:diſio tm̄ partiũ icipit apparē: q̊ tpe
fetũ hyp.noiauit. Eſt ⁊ 3^m qñ iformatio cordis:cere
bri ⁊ epis manifeſtiꝰ appet ⁊ relique partiũ icipiũt in
formari:noiatũ tũc qđ ꝯcipit embryo.4^m vo tps exi
ſtit qñ diſcernunt ⁊ apparēt ſingula mēbra formatio
ne eq̄li pfecta:q̄ꝫto tm̄ minorata:⁊ tũc ꝯceptus vocat.
eo ꝙ moueat ⁊ pedibꝰ calcitret manifeſte.

Propter ſcōm vo ſciendũ ꝙ qdaꝫ ceu hyp.⁊
Ga.ex ꝯcepto marie nāliũ 2° vbi nō Cap.3.
paꝝ ac ēt de vtilitate pticularũ ſe pipatheticũ repſen
tat.qñqꝫ poſuerunt ꝙ ſpma ſit ps mālis ēt ꝯſtitutiua
embryonis.Mouent.n.vidētes mēbra dcā illi ſpma
tica ꝯſimilari:vt ſanguinea ſanguini:⁊ q̄dā reſtaura
ri:alia vo mime:ac p cetera taliũ ſignoꝝ poſtera : qđ
qdē nō opꝫ cũ virtꝰ dicta iformatiua ſpmati inexiſtēs
hꝰ plaſmationē ⁊ ſiītudinē poſſit ex mēſtruo coagu
lādo ⁊ dealbādo iducere.vt Ga.imitās Ar.nāliũ ſen
ſit.2°ca°.añdicto.Nō.n.neceſſitas gñati ſumēda ē oi
fariā a mā veꝝ amplius ab agente ⁊ forma cũ fine.ꝯ a tex.cō.71
Empedoclē phyſi.2°de ge.aīaliũ.5°qđ ēt dīa inotuit vſqꝫ in fine
30.Dicētibus quoqꝫ ſpma fore partē embryonis mā ca.p° cir.
lē multa ꝯſequunt in nāis pmōſtrata in argutis ab
ſurda.¶ Quidā vo ſeq̄ciũ hyp. ⁊ Ga. vtriuſqꝫ ptis
rōnes vitare volētes dixerũt in ſpmate tria fore cōſi
derāda:partē.vꝫ.groſſaꝫ tenacē:quā qdā in ſubaꝫ ce
dere ponũt mēbroꝝ ſpmaticoꝝ. partem quoqꝫ ſub
tilē aereā vaporoſaꝫ:⁊ hāc dicũt in ſpũs ſubaꝫ cōuer
ti:⁊ partē tertiā.puta vtutē iformatiuā opantē velut
que arte ꝯſiſtũt.Cuiꝰ qdē poſitiōis falſitas quo ad p
mā partiũ manifeſta ex iductis exiſtit.Quid vo tenē
dũ in reliqs duobꝰ ex ꝯñtibꝰ apparebit.¶ Fuerunt ⁊
tertio aliȷ̄ dicētes ſpma ſm ſubaꝫ ipſiꝰ nullo mō fore
ptē embrionis ꝯſtitutiuā ſꝫ vtute tm̄. Audiētes Ar.
ſermones in prioribꝰ argutionibꝰ iductos.Cuiꝰ qdē
opi.vī Ga.nāliũ.2°caᵃ.3.Nihil.n.molis ſpmatis.veꝝ
vigor ſolus ⁊ odor audit ex ipſo ꝯſtitutionē embryo
nis itrare:qđ plures exponētes Ar.icōplete ſenſere:
q̄ ſil'r poſitio itellecta ſubtili Ar.ſnia pmanere nō va
let.Seq̄ret nāqꝫ vtutē vehemēter actiuā pfectiuũ ꝓ
priũ derelinquere ſubm. Ex h ēt nā videret iſipiēter
opari.Cuiꝰ qdē ſapiētie nō eſt finis cum relicto ſubo
ꝯueniētiori ꝓpo extraneo ihereret ⁊ iproportionato.
Adhuc q̄ pfectiora gñe aīaliũ nō ſolũ vtutē expetũt:
ſꝫ ⁊ ſubm cũ in ſui plura expetāt ꝯſtitutionē.dīa po
ri.Dicũt qqꝫ praue Ar.exponētes ꝯ ipſiꝰ mētē vt ter
tio dicēdoꝝ eluceſcet apte.¶ Ad aliđ vo qđ ſupficie
tenꝰ auditꝰ Ar.ſmo ſonare putat ſpma.ſ.embryonē
igredi vigore ſolũ dōm aliquos p hꝰ virtutē itellige
re iformatiuā itellectũ vocatā.ſcđo de ge.aīaliũ. hec Ca.3.in me
eni embryonis ꝯſtitutionē nō ſubit : niſi in vtute:ceu
fora artificiali vel ſiītudo exiſtētis i aīa:qđ artificia
tũ ſubitrat:vt medicinali ſanatũ diſciplina:mole aũt
mime.¶ Sꝫ certiꝰ dōm ꝙ Ar.de ge.aīaliuꝫ p ſermo Ca.2.in me.
cōis extat in oī aīaliũ nā:qđ oſtēdunt inducta entho
ma ⁊ piſces ouificantiũ qdā:a qbus moles nō vī de
cidi ſpmatica in femella:pp eoꝝ impfectionē aut ab
eadē ſuſcipi veꝝ potius caliditas ⁊ virtus aliqua ac
odor in ventoſitate aut fumo imittit ſuſtentata:cũ ac
cidētis ſit pmo in ſuſceptiuo ꝓprio pmanere.

Propter tertiũ qdē ſciendũ ꝙ pfectoꝝ genitu
ra embryonē ingredit nō qdeꝫ vt ps
q̄ materialis ꝯſtitutiua eoꝝ veꝝ magis vnde motus
initiũ ⁊ forme impreſſiuũ. Et iō id in talibus ſentiens
Ar.pmiſſuꝫ queſitũ qđ vl'ius in pmo de ge. tetigerat
aīaliuꝫ reſumit in ſo.In quo qd de ſubſtātia accidat
ſpermatis oſtendit:quid etiam ⁊ qualiter habeat eē
virtus qua fulcit idē.ait eni. Geniture autem corpus Ca.3.in me.
⁊ cetera.vult nāqꝫ ꝙ cũ ipſo ſpermate virtꝰ emittitur

qdē itellectus vocata q̄ gñatiōis est pn̄ᵐ exiſtēs a cor poꝛe ſeparata. nō. n. mēbrū h₃ oꝛganiçatū ceu vtutu₃ al ie näliū. Ea pp virt⁹ dīna ꝛ itellectualis appellat a comē. 7°. meta. dīa. 48. Et hec qdē virt⁹ cōplectitur ſpma ꝛ ide ꝓcedit in gñationē embꝛyonis ſuſcitata ꝛ mota coeuntis ipulſiōe: quouſqꝫ coꝛ generet: demūqꝫ illi⁹ vigoꝛe mēbꝛa gñant reliq. dīa. 38. vñ Ari. in coꝛ de eſt ſperma ꝛ ſpēs epis: qre epar eſt qſi ex ſupfluita te nutrimēti coꝛdis. A. aialiū nono: qḋ ſilr euenit in alijs. ab actu. n. ente qḋ potētia exñs fit i nä ceu arte factis. Subdit aūt poſtea ꝙ coꝛp⁹ geniture ſit a coꝛ poꝛe iſeparabile: qḋ qdē ſpma geniture. i. actio gña tiōis pn̄ᵉ ꝛ ſpū replet nām hñs hūidā ꝛ aqſam. Pro pter qḋ ait nō eſſe qrēdū ipm ſp foꝛas exire neqꝫ par ticulā tñ aliquā eſſe ꝯſtitute foꝛme: qḋ declarat velut vtiqꝫ neqꝫ coagulū lac cōſtare faciēs: eteni h̄ pmutat ꝛ particula ꝯſtituta molis eſt nulla. Sic igit ſapit ꝙ ſpma ſubtiliatū ꝛ vapoꝛoſu₃ redditū in ſpūs ꝯuertat foꝛma entes ꝛ factoꝛes embꝛyonis. neqꝫ. n. coaguli virtus in lac ipꝛimit: niſi vapoꝛatiōe coaguli fulcita. Vñ. A. ibidē. Et nō putes ꝙ Ari. dicat ꝙ ſpma diſſol uat: pereat ꝛ mutet qſi ad nihilū: imo rō eius eſt qḋ ego inui tibi in. 9. ſ. eiuſdē aialiū dicētis ita. Et putāt hoies ꝙ Ari. putauerit ꝙ ſpma viri nō eſſet ps pue ri: neqꝫ imixtū cū mā eius. S₃ h̄ non fuit eius ꝯſiliū: ſ₃ ſuū extat ꝯſiliū ꝙ iuoluat cū mā ipſi⁹ ꝛ ꝓfundet in mām vt ſit opatoꝛ mēbꝛoꝝ ꝛ ducat idonea₃ mām ad mēbꝛa ꝛ erit id ſpma mā ſpūs in creatura ꝛ efficitur multū ſubtile ꝛ habile vt in ſpū₃ trāſeat. Et dicamus ꝙ ſpma ſine ꝓfundatiōe opatoꝛ ſit in mēſtruo ſangui ne: ꝛ nō ſit ſpma mulieris operās ſ₃ mā: qre is tertio. 20. plımū ſtudij ſpmatis eſt in particularitate ſpūs in fantis. ꝛ nō eſt niſi velut coagulū agēs in lacte. vñ p̄ pᵒ. Paꝝ eſt ex q̄ pueri fuerūt ſperma ꝛ ſpūs vapoꝛa lis. quoꝝ qdē ſnie ꝯſonū eſt coll₃. 2°. ita. nō eſt credē dū ꝙ ſpma pbeat iuuamētū qlitate ſolū ſ₃ ꝯfert in iu uamēto caloꝛis qtitatiui: ac ſi dicat non ſolū igredit calitas in abſtracto vt virt⁹. ſ₃ caloꝛ quē ſentit eē coꝛ pus ſeu calm̄ in cōcreto: quo notauit ſpma in vapoꝛē ꝛ ſpm̄ diſſolutū embꝛyonem ſubintrare. vigoꝛe nāqꝫ ſpūs a coꝛde alij ſue pncipaliū ptiū decīſi vnus pſicit in teſticulis ſpūs gignitiuus: cui⁹ vtute ſpma euapo rans in ſpūs diſſoluit: ꝛ tñ ipſe ois gñatur in coꝛde p̄: teſticulis aūt. 2°. Preinductum aūt rōne firmat: qm̄ qto aliq pfectioꝛa: tāto plurib⁹ egēt in ipſoꝝ produ ctione: dīa pꝛioꝛi: quod modus aie oſtēdit introdu ctiōis hūane atqꝫ artificiatoꝝ elegātioꝛa. hō aūt ma xie ꝛ plura h₉ ſunt aialiū pfecta. Q̄multis itaqꝫ indi gēt in eoꝝ ꝯſtōne. Cū igit impfecta ēt vt iductū imit tāt calitatē ꝛ vtutē: q pfectioꝛa tāq̄ potētioꝛa. vtutis ēt fulcimētū pꝛeſtabūt. ℂ Amp. qñ ſpma decidit in matricē: mox ꝯſtat hymē. hyſtoꝛiaꝝ. aut pixiron. i. circū ſiccū vl grādo notata. de ge. aialiū. 2°. qḋ āt ſic vallatū ꝛ calo affectū nō h₃ viā ad reſolutionē ſ₃ eua poꝛationē in ſpūu₃ ꝯuerſionē: qꝫ de gñatiōe ifātis in dicat veteris hyppocratis ſpmatis ſex dieꝝ viſio in pellicula moꝛe albugis ꝯtēti. ℂ Rurſus. actio ꝯtactu pficit ois: h̄ āt veri⁹ coꝛpoꝝ. de ge. p. Qñ aūt coꝛpus gēiture ſub nā coꝛpoꝛeitatꝫ pmanet ſpūali: pfecti⁹ ſal uant q̄ pmiſſa q̄ ſi vt⁹ ſola vl calitas igrederet: quē qdē ars obſuat tenoꝛē: ꝛ iō mām ſolā oꝛnat exterius vt eā palpare val₃. nā vo p oē plaſmās extēdit emi nēs ſeu ꝓfūdū. näliū. 2°. ca. 3°. Palin. Alr nō ſaluare tur ſilitudo gñationis caſei ex coagulo ꝛ lacte ꝛ em bꝛyonis ex ſpmate ꝛ ſanguine. Itaqꝫ genitura ꝯſtōnē igredit embꝛyonis nō mole neqꝫ vigoꝛe ſolū veꝝ eo ſpmate in ſpūs reſolutio: q modus fere obtinet meᵐ.

Margin notes (left): 5.31. p⁹ me. — de ge. a. ca. 1 poſt medium. — ca. 4. in me. — li. 16. aialiū l. 1. poſt me. — ca. 1. in fine. — tra. 1. ca. 3. medio. — dc. 3. ca. 3. rſus fine₃. in me. — li. 7. ca. 7. l₃. in fine. ꝛ l. 4. aū m. — 2lᵒ a te. cō. 53. ſqꝫ ad t. c. 62. — in medio.

Propter quartū qdē ad pᵐ qd dōm apparuit ex notatis. ℂ Ad aliud dōm ꝙ. A. 2° de aia voluit odoꝛē mälr olfatū imutare: nō aūt itē tionalr vt cōmētatoꝛ de aia. 2°. vñ ſm. A. in gñatione locabit coꝛpoꝝ. ℂ Ad aliud dōm ꝙ l₃ ars ſit näe ſe quela qdā: tñ pōt ars qḋ non nā ꝛ eꝯ. dīa. 18. ꝛ. 164. Nā. n. vt tactū mām tāgit ꝛ plaſmat p oē. ars vo qḋ extrinſecū tm̄ pōt: ꝛ eam in aliud gñando mutare qḋ nō nā valet. näliū. 2°. ℂ Ad aliud dōm ꝙ gutta mu lieris tūc nō emittit ad extra ꝛ ad collū matricis ipe diēs ſpermatis virilis attractionē veꝝ ad itrinſecu₃ matricis magis: qḋ demū euomitur aut euaneſcit ici tata matrice ad ſuſceptionē ſpmatis viri. ℂ Ad aliḋ dōm ꝙ nō accidūt icōueniētia in argutis inducta: eo ꝙ ſi poſitū ſit ſpma eēntiā igredi embꝛyonis: nō tñ tā q̄ pars exñs mälis: ſ₃ velut foꝛmalis ꝛ efficiēs ma gis: q2 ſpūs ſeu caloꝛ inatus tanq̄ foꝛma ēt mēbꝛoꝝ extat ꝛ motoꝛ. coll₃. 2°. vnde de motu aialiū. Oia vi dentur aialia ſpm̄ habētia cōplantatū ꝛ potētia iſto. id aūt quo aliqd pōt agere extat ei⁹ foꝛma. ℂ Aucita tes ſeu rōnes ptis aduerſe qtū inferāt ſilr viſu₃. na₃ medici vt ad multū tenuere ſpma mäliter ēt embꝛyo nē intrare. ℂ Ad aliud dōm ꝙ Ar. 10. hiſtoꝛiaꝝ loq tur de mulieꝝ paſſionib⁹ nō ſm ꝓpꝛiā intētionē veꝝ medicinalē ampli⁹. ℂ Ad aliud dōm ꝙ ibidē iterue nit mixtura coꝛpoꝝ. vnū tñ locū tenet factoꝛis ꝛ foꝛ me: reliquū vo patiētis ꝛ materie: ceu menſtruū ꝛ nō patiētia ꝛ materialia vtraqꝫ. ℂ Aut dōm ꝙ ſperma nō euaneſcit veꝝ ſub ſuba remanet vt oñſum ſpūali. ℂ Ad aliud dōm veꝝ foꝛe ſi eque ꝯſtruat bñ ex pau cis. oñſum aūt ꝙ pfectioꝛib⁹ aialiū plurib⁹ opus eſt in eoꝝ ꝯſtōne. ℂ Ad aliud qd dōm apparuit ꝛ dīa notatū. 30. virtus nāqꝫ iſoꝛmatiua ſanguine ad nām ſpermaticam permutato: valet mediante ſpermate in ſpiritus reſoluto ex menſtruo oēs gignere partes abſqꝫ eo ꝙ ipm in materiam cedat generati.

Margin notes (right): ca. 5. in me. Cōm. 97. — ca. 3. añ me. — ca. 7. añ me.

ℂ Differentia. xxxvij.

Qd ſperma dictū femelle aut humidi tas dealbata ſeu gutta in grediat cōſtitutionē embꝛyonis oſten dit. Ex vetere de infantis foꝛmatione. ꝛ Ga. in locis qmultis tractat⁹ näliū haliabbate ſilr. ꝛ. A. ta₃ in aialibus q̄ in canone: ampli⁹: hiſtoꝛiaꝝ. 10. Si d₃ fetus fieri op₃ vtroſqꝫ marē. ſ. ꝛ femellam cōmēſuratos eē ad ſimul emittēdū. ſi enim multū diſ ſonēt nō erūt pueri. Et ſilr tertio. 20. ibi ēt Ar. conce dit mulierē habere ſperma: qḋ autē eijcitur vna vide tur vtriuſqꝫ ſperma: cū ſanguis nō emittat in coitu ſi liante. ℂ Ampli⁹. mulieres curioſe ſollicite in coitu qñ ipꝛegnant teſtant ceu ꝛ ſignāt medici os matricis ꝛ pudendū poſt coitum exiccata repiri denotantes ſe hinc concepiſſe: habētes ꝛ in hoc delectationem nō paruā. Id aūt non videt aliter contingere: niſi q2 ma trix ſimul guttā mulieris cū ſpermate virili attrahit ꝛ reſeruat. Eti. Mulieres hñt teſticulos occultatos iuxta duo matricis coꝛnua. hi aūt cū non ſint fruſtra: ceu näliū nullū: veꝝ in ſpermatis gñationē oꝛdina ti. dīa. 35. adhuc agēs ꝛ patiēs pꝛopoꝛtionari op₃: q quāto amplius talia magis efficient. pꝛimo de ge. ꝛ coꝛ. Sed mulieris gutta plus ſpermati viri anologi ꝫat q̄ menſtruū: cū cōueniat eidē digeſtione interue niēte vlterioꝛi ſuba ꝛ coꝛpe. Palin. Si femelle nō in grediat gutta partiū erit tūc ex mēſtruo generatio ſo lū tāq̄ ex mā. cu₃ igit mēbꝛa ſanguinea etate dicant qualibet deperdita poſſe reſtaurari in qḋ pꝛius. oē igitur membꝛum regenerabitur mutillatum: cuius ſenſus edocet oppoſitum. Itaqꝫ femelle gutta ꝯſtitu

Margin notes (right): colᵗ in pᵒ. — trac. 1. ca. 3. — colᵗ te. cō. 66.

tionem ingreditur embꝛyonis.

ca.19.t.20.1. de ge. Cap.10. Cap.3. Ut.3.10.ca 3. trac.p.t.9.de aialib⁹ca.2.

Cuius oppoſitũ martyriçant Ari. p ani/
maliuꝫ.Collꝫ. ⁊ nãlium
v̾tutũ ſcđis:firmãtes ex mẽſtruo ⁊ genitura embꝛyo
nẽ cõpaginari tm̃. ¶Itidẽ.ſi gutta ingrediaꝛ femelle
cũ v̾tutẽ habeat nõ tm̃ paſſiuã veꝝ ⁊ actiuã ſicut Ga
lieno multotiẽs ĩpingit Auic. hẽatq̃ mẽſtruũ ꝓ mã
tũc poſſet cõcipere per ſeipſam abſq̃ altero agentis
auxilio:qđ ſenſus cũ Ari.deludit.¶Adhuc dĩa po

1.de ge.2.c.18 ẽn me.t.c.20. v̾ſus finem.

ri.pctm̃ cõcidere cũ potẽs paucioꝛibus fieri cõſtitua
tur plurimis vt ẽt apparebit.Sꝫ embꝛyo põt ex geni
tura vt actiuo ⁊ mẽſtruo paſſiuo ꝯſtrui.Hec.n.velut
foꝛma ⁊ mã extãt cõueniẽtes. Ex his aũt ſine reliqs
vnum per eſſentiam cõſurgit etiã.Gutta igitur femel
le cõſtitutionem nõ ingredietur embꝛyonis.

Propter pꝛimũ quidẽ ſciẽdũ ꝙ qd ſit embꝛyo
dĩa viſuꝫ eſt pꝛemiſſa quidq̃ aliq̃li/
ter mulieris gutta:cũ eo qđ ampli⁹ ex dicẽdis appa
rebit.¶Propter qđ ſciẽdũ ꝙ Hyp.⁊ Ga. cũ eoꝝ cõ/
plicibus ſenſerũt femellã habere ſperma ẽt verũ cõ/

Cap.2. trac.1.ca.3. poſt pn̄m.

ſtitutiuũ embꝛyonis ⁊ cõſtitutionẽ eius igrediens.9.
aialiũ relatũ.A.v̄i tertio.20. Apud Ga.qdẽ ⁊ medi/
cos maſculo ⁊ femelle ſunt ſimul duo ſemina de qb⁹
ambobus dĩ nomẽ ſpermatis nõ cõitate nois tm̃:ſed
vniuoce.Uoluit eni ꝙ gutte mulieris nõ ſolũ ineſſet
vis coagulationẽ ſuſcipiẽs verũ coagulationẽ impꝛi
mẽs.remiſſioꝛ tñ vigoꝛe virili coagulationẽ ipꝛimen
te:in gutta v̾o mulieris ſuſceptiua coagulationis itẽ
fioꝛ.p̃ pma.Sed id vt mõſtrabitur ⁊ſi abſurdũ dice/

Doc.5.c.fin. poſt medium ca.19.in me.

re ſit femellã habere ſperma:repugnat pꝛemõſtratis
de ge.aialium pmo.ita habẽte:duas nõ ꝯtingere fie/
ri ſpmaticas ſegregationes.manifeſtũ.n.eſt ꝙ femel
le nõ ꝯfert ſpma ad generationem. Si.n.ſperma eſſet
mẽſtrua vtiq̃ nõ eſſent.nũc aũt pp h̄ eſſe:reliquũ non
aderit:qđ plurimis aſtruit ſignis.Multotiẽs nãq̃ fe
mella ꝯcepit nulla ei facta delectatione in coitu ⁊ ſil'r
eidẽ facta nihilominus.Itidẽ.equal'r ꝯcurrẽtib⁹ma
ſculo ⁊ femella humidiſ nil generaꝛ niſi adſit humoꝛ
mẽſtrualis cõmẽſuratus.Amplius. non valꝫ qđ eſti
mãt qdã femellã ſpma hr̄e:ꝓpter delectationem fieri
homogeneã femellis vt marib⁹in coitu.qꝛ hꝰ nõ eſt
humiditas ſpmatica totius:ſꝫ loci pꝛopꝛia magis vt
matricis ſupfluũ:neq̃ eius delectatio ſpmatis arguit
emiſſionẽ.fit eni iterdũ ex ſp̃us emiſſiõe velut in pu e
ris apparet ꝑus adhuc coire ipotẽtibuſ.Palin.Qui
buſdã aduenit vt coloꝛe albis. alijs aũt nõ fit vt ſub
nigris ⁊ virilib⁹.¶Adhuc.multitudo eius qđ emit
titur nõ eſt ſm ſpmatis emiſſionẽ:imo multũ excedit.
Eti.Cauſaꝛ ex alimẽtis ceu ſunt acuta moꝛdicatiua.
Hec eni notabilẽ eius faciũt ſegregationem.Itaq̃ fe
mella nõ habet ſperma viri ſpermati analogiçatũ:ve

ca.1.v̾ſus fi.

rũ magis dictũ equoce.vñ.9. aialiũ.A. dico ꝙ ſper/
ma viri ⁊ mulieriſ equocatur in noie ſpermatis:ſic h̄
nomẽ oculus eſt equiuocũ qñ dĩ oculus ſolis ⁊ ho/
minis.qđ nõ cognoſciꝛ in ſpermate viri ⁊ mulieris p

Tra.1.ca°.3° ẽn mediũ.

participationẽ niſi in noie:quare tertio.20.Nomẽ q/
dẽ ſpermatis qñ de duobus dicitur eſt per cõitatem
nominis.⁊ ſubdiꝛ.Sperma viri eſt calidũ digeſtum
ſpiſſum:⁊ ſperma femelle gen⁹eſt ſanguinis menſtrui
parũ cõuerſum ⁊ non eſt longinquũ a virtute ſangui
nea elongatione ſpermatis viri.Et ꝓpter hoc aſſimi

Cap.19. Ca.1.t.2. Ut.16.a.ca.1. ẽn me.

lauerunt ipm philoſophi antecedentes mẽſtruo:vn/
de pꝛimo ⁊ q̃rto de ge.animaliũ.Mẽſtrua ſunt ſper/
ma indigeſtum.⁊ ideo.A.plerũq̃ non ſperma quod
mulieris vocat ſed guttam ⁊ aquã quandoq̃.

Propter ſcđm v̾o ſciendũ ꝙ Hyp.Ga.cũ.A.
cũ haliab.dixerũt ſpma mulieris ſi/
ne guttã igredi embꝛyonis ꝯſtitutionẽ: quoꝝ qdam
voluerũt id foꝛe nõ p modũ mãe ſolũ ſꝫ agẽtis.vt.3°.

In pncipio

theoꝛice.ca°.34°.Hyp.⁊ Ga.arbitranꝛ ꝙ ſpma agẽ/
tis ⁊ mãe obtineat locũ in fet⁹gñatione:ſanguis aũt

Ca.2.

mẽſtruus ſolũ mãe.Id aũt Ga. vt ei.9.ĩponiꝛ aialiũ.
A.pluribus nitiꝛ rõnibus ⁊ ſignis min⁹ſufficiẽtibus
aſtruere:qđ puto in libꝛo de ſpmate ipſi⁹foꝛe. Pꝛimi
tus nãq̃ Ga.rep̃hendit illũ q dixit ꝙ ſperma nõ mo/
raꝛ in matrice:qm̃ iã foꝛet appetit⁹ matricis ꝯ ſper/
ma ſi ipm eijceret:imo retinet illud:decoqt ⁊ digerit:

Cir.pn̄m.

faciẽs circa ipꝫ euenire coꝛticẽ terreũ duꝝ ſic accidit
pani in furno aſſato.Hyp.de ge.iſantis.Eti.Matri/
ces facte ſunt aſpere vt ſpma ꝯtineãt ne foꝛas labaꝛ.
¶Adhuc.oſſa:nerui:vene ⁊ talia dura: alba ex mã
fluida nõ poſſunt fieri:ſꝫ ex mã viſcoſa: cõtẽpata:nõ
fluẽte q̃lis ẽ ſpma mulieriſ nõ ãt ſanguis.Itidẽ:gutta
mli'eris ãpli⁹cõicat mẽbꝛis radicabilib⁹q̃litate q̃ꝫ ſã
guis.Cũ.n.gñatũ hẽat gñanti aſſimilari:gutta mulie
ris mã ꝯueniẽtioꝛ ⁊ ꝓpiqoꝛ erit ſanguie ꝑtiũ gñoni.
¶Rurſus.ſpma lꝫ ꝓijciatur iterdũ: retineꝛ tñ qñ eſt
op⁹ſic ſanguis mẽſtru⁹retineꝛ ⁊ emittiꝛ qñq̃.¶Am
pli⁹.pp qd facti foꝛẽt teſticuli i mli'ere ⁊ vaſa ſpmatiſ
ſi nõ faciũt ad ſpmatis gñationẽ:ita.n.eẽnt ocioſi.Re
citat ãt ſe vidiſſe in muliere vaſa ſpmatis plena hũi/
ditate ſpmatica:lꝫ ſpma illđ fuiſſet hũidi⁹ eo qđ ma/
ris.Uidit ẽt mulierẽ pp retẽtionẽ ſpmatis ſuffocatio/
nẽ pati ex viri abſtinẽtia:deĩde ſanata fuit cũ euacua
tione ipſi⁹qñ extitit delectatio.Sil'r ſomniat femella
⁊ delectaꝛ ⁊ ſpma emittit.Eti.Si mulieriſ nõ igrediꝛ
gutta.tũc oſſa:nerui vene ac hꝰ foꝛẽt de gñe carnis.
Et deinceps diminuta ⁊ fracta poſſent reſtaurari ſm
oẽm partẽ ⁊ diſpõnẽ:cui⁹ oppo^m^ expꝛimur.¶Adhuc
fili⁹aſſimilaꝛ matri nõ aũt ſit pp ſanguinẽ ipſi⁹cũ ſit
materia:⁊ materie non ſit aſſimilare: ſed foꝛme aſſi/
milatur: etiam patri ⁊ matri. Id autem erit pꝛopter
aliud ambobus cõe qđ extat ſpma ⁊ non ſanguis:cũ
vir careat mẽſtruo.Itaq̃ ſpma mulieris igrediꝛ:ceu
quod viri.embꝛyonẽ.Et ſubiungit deniq̃. A.ꝙ Ga.
putauit his ſil'ibus magnã feciſſe ꝓbationẽ. Deinde
ſibi ipſe coarguit Ga.opoꝛtere filiũ ſp patri aſſimila/
ri cũ maris ſpma ſit eo qđ femelle efficaci⁹.Rñdet ãt
ſpma mulieris ſeipſuꝫ ſp a menſtruo maturari. vñ ſp
ꝯualeſcit vigoꝛ ei⁹.Spma v̾o nõ hꝫ adiutoꝛiũ qđ vi/
ri.Alibi ẽt dixit ꝙ ſpma mulieris reddit ſe cibũ ſper

3.theo.ca.4. poſt pn̄m.

mati viri.hec igiꝛ ſunt Ga.rõcinata.Haliabbas autẽ
duplicẽ aſſignat cãm quare ſpma mulieris gñationẽ
igrediaꝛ.vna vt ſpma mulieris eẽt ꝯueniẽs ſpmati vi
ri.ipſuꝫ.n.groſſuꝫ ⁊ eſt cõplexiõe cal'm: mulieris v̾o
ſubtile ac frigidũ eꝯ:pp qđ vnũ alteri cõmiſceꝛ ad cõ
tẽperãdũ ⁊ permixtionẽ faciẽdã bonam.Eſt ⁊ altera
operimẽti generatio qđ ſpermaticũ circũdãs. virile
nãq̃ ſperma nõ poteſt ſe p omne diſtẽdere:ſed occul/
taꝛ magis:ꝓpter quod ſpermate indiguit mulieris:
vt pellicula conſtruaꝛ hꝰ:⁊ ea ſperma roboꝛeꝛ virile:
ad hoc vt ſpermatice partes plurime poſſent ex his
duobus generari quod altero fieri dicunt non poſſe.
Galieni aũt inducta ⁊ que ſimiliter Haliab. ſtare nõ

9.de.3.c.ꝯ.

poſſunt:vt aſſerit.A.ibidẽ. Nos enim inquit mirati
ſumus ſuper illud qđ olfecit medietatem cuiuſlibet
rei:⁊ dixit ſe ſcire philoſophiã quomodo dixit iſtas
rationes raras.Uideamus nãq̃ quicquid dixit me/
dicus iſte cõtra Ari.putans ſe aliquid dicere cuꝫ ni/
hil dixerit:lꝫ ſciuerit multũ đ ramis ignoꝛãs radiceſ
ſciẽtie.Quod aũt dixit Ga.pꝛimo repꝛehẽdẽdo illuꝫ
qui dixit ſperma non moꝛari in matrice dicendũ non
valere:qꝛ mẽbꝛum attrahit.Cuius quidem attractio
nis cum expleuerit vtilitatẽ id expellit:ſicut apparet

in attractiõe aquoſitatis ab epe ⁊ venis ⁊ mẽbris q̃ medicinas attrahũt:vt rectificeť mala eoꝝ ꝯpľo.aut mã diſſoluať:qs ipſoꝝ potito expellũt auxilio.No/
ip.1° in me. no ẽt aialiũ.A.ſcribiť illuꝫ fore ſtultũ:q dixit eo mõ opari mřicẽ in ſpma q̃ furn⁹ in tortaꝫ:lꝫ.n.matrix ſit calidiſſima:ei⁹ tñ iferior ſupficies eſt hũida valde.⁊ iõ nõ ẽ de ſui nã coaſſare aliquã ſbam ⁊ telã ac coria le gñare in ipſa.Si.n.h̕ accidẽt tũc vẽter ⁊ epar cali di circa illa q̃ ꝯtinẽť in ſeipſis mẽbranã iducerẽt cali ditate.Que nãq3 circa ſpma cõſtituiť mẽbrana ṽtu/ te fere ꝯſtituiť iformatiue.Si.n.potẽs ẽ gñare multo ampli⁹ ⁊ mẽbranã ambiẽtẽ ſpma.Qđ.n.in plus ẽm dialecticũ põt ⁊ in min⁹.¶ Neq3 ẽt dõm eſt 2° ꝙ mři ces ſint facte aſpere pp retinẽ mulieris guttã:ſ3 viri ſpma ⁊ ꝯceptũ.lenificãť ẽt ex ſupfluo hũiditatĳ fluxu ¶ Neq3 dõm poſtea ꝙ mẽbrana dura:vt oſſa ⁊ q̃ta liũ nõ pñt a mã gñari fluida:rubea.cũ ṽt⁹ iforatiua
cap.3° valeat h9 ex ſan.gñare.gñaliũ.2.neceſſitas enim gña ti nõ dependet a mã:ſ3 ampli⁹ ab alĳs cauſis:⁊ maxi
2.p° cir.pn^m me finali.de ge.aialiũ.5.¶ Siľr nõ eſt dõm ꝙ gutta mulieris magis cõicet mẽbris radicalibus:cũ hec ſit ipura:liqda:frida.⁊ mřicis ſupfluitas ẽ q̃ mulier fri gide ꝯpľonis lãgoroſa nõ paꝝ abũdat:aialiũ gñatio
ca.19.aſi me. nis p̄.Et nõ eſt dõm ꝙ ſit ſiľe de ſanguine ⁊ mulieris gutta:cũ hic ſit neceſſari⁹ſine quo gñatio fieri nõ pt: illa ṽo nequaquam.Neq3 cõuincit ẽt ꝙ dicebat teſtes iam
ca.10.p° pn^m ocioſos fore.cũ.2.collꝫ hec tollať inſtãtia. Viri nãq3 hñt mãmas:nõ tñ obtinẽt in gñatione lactis inuẽtio nẽ.Teſticuli.n.h9 aliã pſtãt vtilitatem:q3 ſpma cãre aptũ gñationi.gignũt.n.hũiditatẽ incitãtẽ deſideriũ ad ſuſceptionẽ ſeminis virilis ꝯueniẽtiorẽ.pp qđ nec
doc.5.c.ſingu. poſt medium ipſi neq3 h9 eſt hũitas ocioſa.cõplemẽtũ ẽt forme tri buũt femine:ac ꝯpľonis pſeruationẽ.p̄.pma.¶ Ad aliud dõm:eũ fallitũ fore lata qđã coloris ſiltudine. plus.n.a ſpmate diſtat ea gutta:q3 ẽt ſanguis ab eo/ dẽ:vt apparuit.¶ Et ſiľr dõm ei qđ de ſuffocatione inductũ.Neq3 qđ de ſõnio affeť ⁊ delectatiõe ꝯuicit qñ pueri ſõniãt adhuc ipotẽtes in actu:⁊ delectanť ſpũs emiſſiõe abſq3 ſpmate.Mulieres eni ẽm mřicẽ multipľr delectãť:in ſuſcipiẽdo virile ſpma:i eĳcien do ſuũ:⁊ i diuerſitate mot⁹ mřicis.apparẽs diã.34.
A Et ſiľr in ꝯfricatiõe ꝓpe circa orificiũ ſupmuꝫ ṽſus pectẽ:ita vt in h̕ curioſi has ad ſyncopim pducãt.p/ portionať nãq3 delectãtio h9 ptis ei q̃ ṽge ſũmitatis Nõ eſt ẽt neciũ guttã mulieris ponẽ:vt ide ſpmatica gñeneť mẽbra irreſtaurabilia.h̕.n.ex ſan.oñſuꝫ ẽ ṽtu tẽ poſſe agẽ informatiuã.dicũt ẽt ipſi medici ſangui/ nẽ in gñationis exordio in ſpmatis cedẽ nãm:⁊ ꝙ p/ tes pmit⁹inde gñate vt ſanguiee 2ᵉ reſtaurari nõ pñt qđ ſapio.Qđ ⁊ de aſſimilatiõe iductũ vltio min⁹ vꝫ ſ3 ꝯñs cõmittiť magis:cũ ex orone h̕ multipľr diſica ta pueniať in vnũ ipſius ſimplicẽ intellm.vna.n.res
p̕te ani.ca.2. verſus finem ẽm.A.ibidẽ pľes cãs hic põt:vt appet i calore.ppea inqt ꝙ ſyllogiſmi q̃s Ga.inducit nõ ſunt reſolubiles recte i figurã verã ⁊ modũ.ipſecte nãq3 adduxit.Si militudo ſiqdẽ:vt i pñtiaꝝ ẽ dicẽ a duob⁹ vĩ cãri:q̃ꝝ vnũ eſt vľe magis:alteꝝ ṽo pticulare.Vľe qdẽ nãe vľis ſpẽi intẽtio.Nõ.n.q̃ vľis nã ſolũ intẽdit gñatio/ nẽ:imo etiã corruptionẽ:cum vna abſq3 altera fore ñ poſſit.Corruptio.n.vnius ẽ gñatio alteri⁹.⁊ ecõtra.
Tex.cõ.17. de ge.⁊ cor.p̄ lꝫ enim nã pticularis gñationẽ ſp ⁊ cõ ſeruationẽ intendat.Oẽ nãq3 aial ſalutẽ tueri conať: mortẽ:pnitieq3 deuitat.de conſolatione.3.ſiľr nõ ſolũ maſculũ itẽdit:imo ⁊ femellã cũ ſine his ñ poſſit duo bus pfici gñatio.Nã ṽo ſingľaris poptat maſculũ cõ
ca.3.circa finẽ tinue:ea pp.de ge.aialium.2.Femella eſt mas orbat⁹ Quare in ſermonib⁹ geneaſticis legis.Moſaice ſcri

bitur.Adã ex Eua ipſius ſemp binos marẽ ⁊ femel lam.vꝫ.ſuſcipe:vt inuicẽ colũboꝝ more poſſent ge/ nus ꝓpagare humanũ.Cauſať ⁊ ſimilitudo ab ente pticulari ampli⁹ triplici:puta celeſti aliq̃ vigore ⁊ i/ mẽſa imaginatiõe femelle maxie:ac informatia ṽtu/ te indita ſemini.Vis aũt celeſtis aliq̃ ẽ forme ⁊ ima/ gines celeſtes:q̃s Indi ⁊ Chaldei imaginati ſũt i 8ᵉ celoꝝ exiſtẽ.vñ Ptol.cẽtiloquĳ.9.Vultus h9 ſeculi ait,fore ſubos vultib⁹ ſeu figurationib⁹ celeſtib⁹.⁊ i 95.eiuſdẽ.Forme ſp accidit:vt id qđ aſcẽdit ex gradi bus ſit ſiľe illi:qđ appetet natus. Qđ Hali.rodoan declarat:qđã longiori pncipis vnius inducta hiſto/ ria:⁊ merito:q2 motus ſeu mũdus ſupior omniũ hic motuũ inferioꝝ eſt cã:vt ois ṽt⁹ guberneť inde.me/ thauroꝝ p̄.Dependet ẽt ſiltudo a ṽtute imaginati/ ca.p.circa pn.
ua nõ paꝝ ⁊ virib⁹ aie.vñ ꝓblematũ.10.ſatiſfaciens ꝓble^e.10.
queſito.Cur in hoibus minor ſit aſſimilatio geniti ad generans q3 in ceteris aialium:qñ homo multiſa riã ẽm aiaꝫ diſponiť in coitu:ẽm enim ꝙ pater ⁊ ma ter in coitu fuerint diſpoſiti:ita afficiuntur ⁊ genita. De vigore q̃q3 imaginatiõis q̃pluria locuti ſũt.A. marie de aia quarto ⁊ Algazel ipſius collega:volẽ/ ca.4.ṽlus fi.
tes vt vi imaginationis intẽſe deĳciať hõ in puteum ⁊ camelus in calcadriũ ita vt opeť non ſolũ in corpe ꝓprio veꝝ ⁊ in alieno.dña.135.⁊ iõ nõ eſt miꝝ ſi ma teriã paſſibilẽ adeo vt ſpma ⁊ mẽſtruũ valeat imuta re.vñ p̄ pma.Ipſemet eſtimationes mouent hũores: doc.4.c.2.i fi.
ceu ſanguinem mouet res intueri rubeas.⁊ ſecũda ſũ.pᵃ doc.2.c.
eiuſdem.Contingit corpus propter affectiones pati 14.verſus fi.
aiales.plerunq3 enim res imprimũt naturales ſicut accidit vt puer illi ſimiletur:cuius forma imaginata fuit qñ extitit ꝯuentio:⁊ vt ſit color propinquus colo ri eius quem viderũt:qñ fuit caſus.Talia tamen cre dere abhorrent qui difficilis diſpõnis non nouerunt habitudines:non autem ſapientiã diligentes.Qua/ re tertio.21.Et dixerũt quidam ſapientum ⁊ non ſũt trac.p°.ca.2.
elõgati a iudicio poſſibilitatis:ꝙ de cauſis aſſimila/ poſt medium
tionis eſt illud quod exemplificatur qñ eſt diſpoſitio cõceptionis in mente mulieris aut viri forma imagi nata exemplificatione firma.De h9 vero imagina/ tionis aſſimilatione in Geneſi repitur exemplũ:qũo Labã eius decipiebat auunculum Jacob.facta nãq3 prius agnorum partitione oriendorum per coloris diſtinctiones:Laban vnam ſpẽm coloris eorum eli/ gente:h̕ tunc virgulas colore oppoſito coloratas:in flumẽ quo potabãť oues coitus tempore ⁊ cõceptio nis imponebat:vt ex imaginatione talis coloris:il/ lo agni reddanť geniti colorati prout ſibi cedebat in ſortem.Ex parte quidẽ ṽtutis informatiue:que pn/ cipium eſt qđdã diuinũ deſuper a ſuperiorib⁹.ꝯpľo ca.9.poſt me.
num primo iuxta illud ſecundi de ge.aialium.In q/ cap.3.in me.
buſcunq3 apprehendiť qd diuinũ.tale ṽo eſt qđ vo/ caťur intellectus.q2 cũ ea fuerit valẽtior oimode ob tinẽs:⁊ in eo qui optie ſit diſpoſitus ſuba ⁊ nã:pr̃nã ſimilitudinẽ imprimet oifariam:vt albamni faciens maſculos vir fortis corporis.tertio.21.hic enim nõ tra.p.cap.14.
ẽm ſpẽm tñ aſſimilat aut radicalia indiuidui:imo ⁊ ẽm accñtia vt ſigna ⁊ ſtigmata.vñ de ge.aialium p̄. ca.17.in fine.
Non ſolum ẽm naturalia parentibus aſſimilati ſunt pueri:ſed ⁊ ẽꝫ acquiſita:cũ.n.gñantes cicatrices ha berẽt:geniti locis ſuſceperũt eiſdem:q̃re viſuꝫ ẽ i cal cedone pře hñte in brachio vocatũ ſtigma:in filio aſ fuit ꝯfuſa tamen ⁊ nõ dearticulata pictura:⁊ ego ṽa ſigna in ambob⁹ aſpexi q̃nq3.Quare de aere ⁊ aq̃. Calui caluos:varĳ varios:⁊ ſtrabi ſtrabões gñant. verſus finem.
Quando autem ṽtus informatiua exiſtet pria ſimi/ litudo ipſectioris ⁊ remotioris inducetur:vt matris

Cap.3°. vel aui. Et noſce id tractari de ge. aialiū. 4° vbi cā ſo
B lū ex motu ⁊ vigore aſſignat̃ pncipij maxie actiui. Et
li°. 18 aialiū in medio iō Aui. ibidē. ꝑm⁹ magr̃ declinat ad frequēti⁹. nā qū
foꝛtis extiterit gñat̃ h hō: vt Socrates. qñ ꝟo debili
tari cepit ꝓducit̃ hō: ꝙ ſi ampli⁹ īfirmet̃ aīal ſeu mō
ſtrū. ⁊ hic ſil'r hr̃ ꝙ qñ h⁹ mot⁹ foꝛtioꝛ extiterit: nat⁹
ſil'abit̃ pr̃i. qñ ꝟo ībecillat̃ mr̃i aut ſupioꝝ alicui: ꝺm
ꝙ magis aut min⁹ ꝯtigit debilitari: ceu mot⁹ ſocratis
aut maſculi vel hoīs ſaluat̃ vt⁹ vel coꝛrūpit̃. vñ. A.
18. aialiū circa medi. aſſil'atio ē cōis ⁊ ꝓpa. Cōis qdē ꝺm ſpēm: vt ī ꝑthis
aut ethiopib⁹: ꝓpe ꝟo ꝺʒ oꝛdines: qm̄ filij ꝓpetates
hñt a parētib⁹. Cū ḡ fuerit aſſil'atio ꝺm oēm ꝑtē obe
diēs fit genitū ſil'e pr̃i: ⁊ ſi fuerit obediēs mãe aſſil'a/
bit̃ mr̃i. ⁊ ſi nō fuerit ita ſil'abit̃ auo ꝺm alteꝝ termi/
noꝝ aliquē. ꝙ ſi nō fuerit in ſeculo amittet aſſil'atio/
nē hūanoꝝ. ꝙ ſi amittat īdiuiduitatē accipiet hūani/
tatē. ⁊ ſi illā aīalitatē ſic ī reb⁹ mōſtruoſis: vt qñ fili⁹
hoīs hūerit caput arietis: ⁊ agn⁹ caput thauri. vt⁹
eniʒ īduxit ī eo foꝛmā ꝺm figuras celeſtes q̄ accidūt
⁊ vincūt. ¶ Sʒ circa p̄dcā ꝯtigit heſitare. q2 ſup̄ po
ſitū ē ſil'itudinē a parēte ſolū dari: cū ī nō paucis vi/
deat̃ genitū ſimilatū mr̃i. ¶ Dōʒ ꝙ ſil'itudo ē 2^x vna q
dē īdiualis q̄ ſeqt̃ figurā: ⁊ tali niſi raro ꝓductū ſi/
milat̃ mr̃i: ⁊ ē alia ſpecifica: ñ figurā: ſʒ ꝯpl'onē ſeqñs:
⁊ maxie coꝛdis q̄ foꝛma maſculineitatis p̄ſtat̃ aut fe
mineitatis: ⁊ ita ꝯceptū ſꝑ parēti ſimilat̃. radicalē. n. cō
pl'onē hec ꝑmi ſeīs ſequūt̃. dr̃ia. 28. Femella. n. nunq̄ʒ
agit: neqʒ ſil'itudinē ſuā īꝑmit: niſi ꝑ accñs valde ꝓ/
hibēdo agēs ipſi⁹ ſil'itudinē īꝑmere: eo ꝙ ſe māʒ red/
dat īdiſpoſitā: ceu qs volēs aliquē effectū cāre diſtur
bat⁹ ⁊ īclinat⁹ ab aliquo ēt illū nō potēte inducē. iux̄
illi⁹ īpetū cābit: nō aūt ꝺm ꝓpam electionē oīo. Sic
igit̃ apparēt dicta Sa. neq̄qʒ valere. vñ ea ꝯſcripſiſſe
opinādū aut magr̃oꝝ veteri obediēdo vel tpe q̊ ad/
huc rudis exiſtebat ī nãe pitia: vt oñdit h⁹ oppoſitū
ca. 3°. nāliū 2° nōtū. Dicta ēt halia. ei⁹ fidelioꝛis imitatoꝛis
ca. 3° theoꝛ. nō eſt difficile remouere. nō. n. ſꝑma viri adeo groſſū
cap. 34. exiſtit: vt aſſerit Sba ꝙ hūidioꝛi egeat eliquāte hūoꝛē
⁊ ſubtiliāte: cū nec̃ia ſit ēt ꝑmitus ingroſſatio illi⁹: vt
ꝯgregatiōe vigoꝛet̃ ī ſeipo. q̄pꝑ genetalici ponūt Sa
turdū fridū vl' ſiccū eidē ꝑmit⁹. dr̃ia. 48. dñari. Eſtqʒ
ſil'r ī ipo vt⁹ īfoꝛmatiua cū ſpiritib⁹ ca. liquantib⁹ ⁊
ſubtiliātib⁹ qꝺ ſeīs oē. Id ēt poſſet op⁹ ſanguis ex/
plere mēſtru⁹ neqʒ ipʒ intm̄ eſt cal'm ꝯpl'one vt frido
egeat cōtēꝑante cū ca. ſit ⁊ hu. moderate qꝺ ei⁹ albe/
do grādinea ⁊ ſpūum denotat copia. Neqʒ ⁊ pp opi/
mētū ⁊ mēbꝛanū fieri ſꝑmati nec̃ium ſit mulieris hu
miduʒ virili ſemini ꝯmiſceri: cū id ex virili ſꝑmate va
leat pfici. vnde dr̃ia ꝑoꝛi. Qñ acceptuʒ fuerit ſꝑma a
mr̃ice ⁊ ib̃ morā fecerit hyemē circūſtat: ⁊ in hūidis
coꝛpeis calefactis circūſtat: queadmodū decoctis īfri
gidatis perixirō. i. circūſiccum. Sicut enim ibidē in
materia ſpermatica ſuperfluum animalium compa
ctionis alimentum eſt: cum nondum attraxerit aliū/
de: ita ex ipſi⁹ ſꝑmate viri min⁹ puro pōt hymē ceu
mēbꝛana ſꝑma īuoluēs gñari ⁊ ſan. tādē pfici.

Propter tertium qdē ſciēdum ꝙ Ar. ⁊ ei⁹ imitatoꝛes femel/
lā neqʒ ſꝑma hr̃e: neqʒ ēt embꝛyonis igredi ꝯſtōnē ſe
fere. Qꝺ ꝑmit⁹ oñdit expiētia. Nā Ar. ⁊ Auer. qꝺ ⁊
mihi ꝯfeſſe ſūt aliq̄ mulieꝝ voluerūt īꝑgnationē poſ
ſe ꝯſiſtē abſqʒ ipſaꝝ gutte ſubadmiſtatiōe: cui⁹ ſignū
delectationis abſentia. cū emiſſiōe nāqʒ h⁹ gutte de/
lectatio exiſtit: nōnulle ſiqdē maſculine fuerūt īꝑgna
ca. 10. añ me. te q̄ʒq̄ʒ eis diſplicuiſſet copl'a collʒ. 2. Ubi qdem teſti
moniū inducit̃ ſacr̃ale cuiuſdā vicine fidedigne iurā
tis ſe impꝛegnatā fuiſſe in balneo lauelli: in quo pꝛa
ui ſꝑmatiçauerūt viri. Qꝺ fatet̃ foꝛe Auer. pol'e cuʒ
matrix ſperma attrahat a vtute ſpecifica: vt Auēda/
dich teſtat̃. Hāc ꝟo expiētiā conāt̃ qdā: vel multipl'r
falſificare. ꝑ qdē dicētes ꝙ iō mulier delectationē nō
ſentit: q2 multotiēs multūqʒ coit. vñ ſenſus hebetat̃
delectatiōis. aialiū Aui. 9. Id aūt nō valet: q2 tūc gut ca. ꝑ° aiūc.
ta mulieris nō eēt gñatiōi apta: imo ⁊ neqʒ viri ſemē.
Sꝑma nāqʒ multū coeūtis. paꝝ coeuntis. decrepiti.
ebꝛij. infantis. ⁊ patiētis acutaꝝ aliq̄ʒ nō gñat. 3°. 20. tra. ꝑ° cap. 3.
Impedit̃ ⁊ al'r empia p̄dcā: qm̄ dicūt mēbꝛa delecta
tiōis eē palytica vel hūiditatib⁹ plena. Qꝺ ſil'r non
tollit: q2 tūc īfridaret̃ gutta mulieris. ſꝑma q̄ʒ virile
extigueret̃ ⁊ ſuffocaret̃: neqʒ ēt valeret attrahi. q̄re ī
de qeſceret gñatio. Quis ēt foꝛte adhuc ex. 15. obuia cap. 3. añ
uit aialium. A. hñte ita. foꝛtaſſe lʒ mulier nō ꝑcipiat
emiſſionē a ſe coit⁹ hoꝛa: ī alia tñ exiuit vel añ coituʒ
aut ꝑ expl'ſiōeʒ: ⁊ ītrauit mr̃icē ⁊ cuſtodiebat̃ ab ipſa
q̊uſqʒ potuit ponē ipʒ iuuamētū. Et h̄ qñ p⁹ aduenit
ſꝑma maſculi directe ad ipm ſine aliqua attractiōe.
¶ Dōm ꝙ. A. id ſub dubōne cū foꝛte adducit. fuit ⁊
opionis nūc defēſe oppoſite. Cui⁹ ēt opp^m appuit iā
illo. Eti. dicēte Ar. id ꝺ ſan. ſꝑmati p̄ue attribuit. A.
vl' ꝙ illꝺ ſꝑma nō potuit: niſi ꝑ aliquē motū delecta/
tiōis ī mr̃icē cadē ex femelle teſticl'is. vl' ſi cecidit fuit
coꝛruptū pp īuigoꝛationē ei⁹ ⁊ hūiditates q̄s repit ī
mr̃icē. ſic. n. īpol'e ſit vtraſqʒ veſicas īuenire vacuas.
nāliū 3°. c. 4. ita vētrē ⁊ mr̃icē. Aut ſi gutta retineret̃ In fine
illa mulieris a mr̃ice: opoꝛtēt demū aut eā deoꝛſum
ruere aut mr̃icē claudi. ꝙ ſi clauderet̃: tūc viri ñ poſ/
ſet ſꝑma ſubītrare. Qꝺ ſiqdē rōciatio firmat poſtea
ñ ſubigredi: qm̄ h⁹ gutta ē īpura: fetida ⁊ ſupfluitas
mr̃icis ſentinoſe vrīe vt dcm̄ aſſil'ata. digna magis eie
ctiōe q̄ʒ ſuſceptiōe: q̄ʒtitatiſqʒ cū ſit ſupflue: liqda: ſbti
lis: ſꝑmati viri occurrēs: id ſuffocaret ⁊ extigueret.
Eſt ⁊ denuo nō vl'r mlierib⁹ cūctis veꝝ albis ⁊ lāgoꝛo/
ſis āpli⁹: ñ āt ſubnigris ⁊ viragib⁹ vt īductū. ¶ Rur
ſus. idē ē datoꝛ nutrimēti ⁊ mãe cū nutrimētū ī mām
cedat. vñ ꝺo. ꝺ aialiū ge. Mā eadē ē q̄ auget̃ ⁊ q̄ ꝯſti ca. 4. añ me.
tuit̃ ꝑ^m. ſʒ ſan. māʒ exhibet nu^n. dr̃ia. 30. nō aūt gutta
mlieris mr̃icis ſupfluū. ¶ Adhuc. ſi ea īgredēt̃ mr̃ix
nō illā foꝛas eijceret tāqʒ ſupfluū. ipaʒ ꝟo eijcit. Euo
mit̃. n. a mr̃ice vt ſꝑma viri ad ſe trahat. diſtillat nāqʒ
ab ea: ceu ſaliua ex oꝛe famelici qñ aliquē inſpexerit
cōedētē. collʒ 2°. h⁹ tñ ꝯriū ſcribit̃ 3°. 20. ⁊. 21. qꝺ oñ/ ca. 10. ꝑ° me. tra. ꝑ° ca. 3.
dit ſiccitas iſtr̃oꝝ gñatiōis p⁹ coitū. Sʒ foꝛte id euēit poſt pncipiū tra. ꝑ° cap.
tpe. Neqʒ ēt p̄t dici ꝙ gñatiōis act⁹ ꝑti ex ſꝑmate pfi vl⁹ fi. ⁊ c. 1
ciat̃ viri: ꝑtimqʒ mlieris gutta: ita vt vnū q̄dā opetur circa pn^m.
mēbꝛoꝝ alterūqʒ altera. lʒ. n. ſint mēbꝛa pl'a. ipſa tñ
vno ſunt plurificata ꝑn°. puta coꝛde: nā datoꝛ oīum
extat mēbꝛoꝝ ī vtute. ¶ Nō. n. dōm ē ꝙ poſſit ex ſꝑ/
mate viri ⁊ gutta femelle vnū fieri: velut oximel ꝯſti
tuit̃ ex melle ⁊ aceto: qm̄ aliqd oʒ adeē cōſtitutiuū ⁊
foꝛme datiuū ſic ē vt⁹ īfoꝛatiua: cui⁹ re^u oīa extāt in/
grediētia embꝛiōis ꝯſtōnē vel mā. Palin. Mulieris
gutta ēbꝛiōis īgredit̃ gñationē vtute actiua vel paſ/
ſiua. nō actiua: q2 ſic vt⁹ īgredit̃ ſeīs viril': neqʒ ēt paſ
ſiua: q2 h̄ ieſt mãe. materia ꝟo ſolū ē vni⁹ vna: q2 māʒ
foꝛe ꝓpoꝛtionari oʒ. Uni⁹. n. rei vnica ē foꝛa ⁊ vnicū
diſtictū eē: cū ḡ ſan. ſit vna mā embꝛyonis nō poterit
eē ipſi⁹ mā gutta mulieris. Nō igit̃ ꝙ femelle humi
dum conſtitutionem ingreditur embꝛyonis.

Propter quartuʒ quidem dicendum ꝙ auctoꝛitates hyp.
Sa. ac ceteroꝛum recipere non habeas medicoꝛum
cum huic fuerint ſententie oppoſiti. ¶ Ad aliud di/
cendum ꝙ Ar. ibideʒ loquitur ꝺm medicoꝛū opinio
nē velut ex verbis eius appet nō multū poſt iducta.

Nō.n.nečia eſt mulieris gutta ad gñationē:cuȝ ſine hac:vt oñſuȝ ꝓficiať. Cōfert tñ vt occaſio plerūqȝ cū mřicē icitet i ſemē ſuſcipiēdo virile. ¶ Ad aliō dōm nō valē cū pľes mihi teſtenť oppoᵐ:aut gutta femel le ſeqť attractionē ⁊ motū ſpmatꝫ virilis ſurſum:non tñ ꝙ ſecū cōmiſceať i vnū.mřiciſ nāqȝ collū lōgitudi nē hȝ grādē mēbri virilis reⁿ. ¶ Ad aliud dōm ꝑ in terēptionē aſſumpte:vt viſum ꝑus. ¶ Ad aliō dōm ꝙ lȝ ex ſan.vt iā oñſum:oia cōſtituāť membra.nō tñ pñt cūcta reſtaurari:q2 nō illa i qbꝰ i ꝑmordio gña/ tionis ſanguis i nām cōuerſus eſt ſpmaticā:cū vtꝰ iā abceſſerit informatiua:indurueritqȝ materiaȝ.

OCcaſione ſiquidē hȝ qō tactū eſt de reſtauratiōe partiū dubitať an ſpma tica poſſint ꝯa vnitione ſola reſtaurari.

Ca.16.in fi. Et vř ꝙ ſic.Ga.n.14.de ige.venas ſenſi biles qñqȝ regñatas dcm̄ eſt ꝑus. Et 4° 4ª. Uenarū

Tra.1.caº.3° ſus finem rami multotiēs eminēte ⁊ naſcūť ſicut caro.he āt ſp matice:q̄ ſi gñanť mľto āpliꝰ ꝑfecta poterūt ꝯſolida

In medio tiōe ꝯglutinari. Et.5.de ige.c.7.poſt q̄rtā diē ſoluto brachio venā pulſatilē ꝑfecte ſolidatā iueni. ¶ Am pliꝰ.ptes deꝑdite i qbuſdā reſtauraťr aialibus vt pe des:⁊ i ꝑfectioribꝰ:vt hoie ⁊ ſiſibꝰ reficieť aut ſalteȝ reunieť ꝑfectiſſime ſolute:cū nā nihil faciat negligeť vt ꝙ ď aialibꝰ curet ipſecꝫ ⁊ vilibꝰ:ꝑfecta vō ⁊ ꝑcio

Tex.cō.5° ſa deſpiciat.appens.2.ď ce.⁊ mū. ¶ Adhuc.dētes ſp matici entes:qō plꝰ ē pꝰ caſū renaſcūť. ¶ Rurſus. ptes nutriūť ꝑ oē adeſtqȝ cābiū ſiue ſpmaticū:qō vl teriꝰ coctū ⁊ iduratū poterit in locū vniēdo deꝑditi poni. Radicalia igiť ſoluta ꝑfecte poterūt vniri.

Apho.19. Cuius oppoſitum colligiť ex aphor.6. qñ qñ os fuerit ici ſum aut cartilago vel neruꝰ aut maxille tenues vel ꝑ putiū neqȝ creſcūt:neqȝ ꝯglutināť. Inuiſcāť tñ hȝ Cō mētatoreȝ.vñ q̄ſdā deteſtať volētes oſſa fracta:nȝ cō ſolidari:neqȝ iūcta reparari:qō porꝰ oñdit gñatꝰ qñ ſbti

3.t.c.114. liť ꝑgriť ligāſfracturā eoꝝ i circuitu. Adhuc.i techni fractura oſſis:q̄ ꝯtinuitatis extat ſolutio iſanabilis ē q̄ꝫtū in ꝑma cōſideratione:ſȝ iuxta 2ᵐ quēdā moduȝ curabilis quodāmō fit vt appebit ꝯñr. Eti.non eſſet dīa mēbroꝝ ꝑtacta:ꝙ q̄ ſūt ex ſpmate nō pñt reſtau rari:q̄ aūt ex ſanguine pñt. ¶ Rurſus.humidū ꝯglu tinatū qō ſoluiť erat ſimpľr tale vľ a gñatōe. Illō aūt per qō fieri hȝ reunitio vt nunc ſeu a tpe.hec autem

liº pº.t.c.6. cum oppoſite diuiſa:in techni:nō cōcidūt. Non ergo ſpermatica ſoluta poterunt copulari.

Propter primum qdē ſciendū ꝙ qd ſit mēbrū ſpmaticū:qd qȝ ſanguieū iā viſū. Eſt qdē ꝯſolidatio ſolū 2ˣ. Una q dē certa vt redeāt tali vnitiōe q̄li erāt priꝰ:q̄ ꝑma itē tio vnitionis vocať. Altera vō eſt q̄dā applicatio ⁊ ꝯctꝰ ptiū adiuicē fcā ꝑ ſanguinē iſpiſſatū colligātē la bia vulneris i adiuicē.vñ in techni.3.lib. Scđa ē li

Tex.cō.114. gatio ꝯtigēs fieri ꝑ poꝝ ligātē i circuitu fracturam.

Propter ſecundū vō ſciēdū ꝙ ꝑmōes ſuꝑficialř ſapiētū vñr vtrinqȝ oppoſiti:vt tactū qdē de fractura oſſis ꝑus.

In ꝑncipio vñ.5.de inge.c.7. Uulnera q̄ ſunt in pulſu dictū eſt a qbuſdā medicis nō poſſe ſanari:qꝝ expimentū aliq putāt in hȝ ſufficere ſibi nōnulli vō ſue credūt rōni di cētes ꝙ vna ex pelliculis pulſatiliuȝ venaꝝ dura ſit cartilaginoſa:⁊ duꝝ corpꝰ non pť ꝯſolidari:eo ꝙ ſo lidatio nō ſit niſi in teneris corpibꝰ:neqȝ oſſa cōiūgū tur ſm cōſolidationē:ſȝ ſm id qō ſup eis fit ⁊ coagu lať:qō a medicis vocať oſſiua coagulatio. Subditqȝ hoꝝ oppoſitū fere ingens dico me vidiſſe pulſante s venas eē ſolidatas ⁊ carnē circa eas gñatā. In pue ris qdē ⁊ mľierībꝰ i frōte:ocľis:plāta ⁊ i raſceta ma nꝰ. Subiūgitqȝ denuo:dico nāȝ vene pulſantꝫ oñd eť pelliculas eiꝰ duras ⁊ difficiles ad ſolidādū. Nō eſt tñ nečiū ꝙ ñ poſſint ſolidari.ꝑp hȝ nō oȝ te deſpatū eē de ſui ſolidatōe:maxᵉ ſi vulnꝰ ſit ꝑuū ⁊ corpus nāľr molle. Uidemꝰ.n.mľtotiēs pulſātes venas īciſas in puerꝫ ⁊ mľierībꝰ ꝑp eoꝝ mollicīē ꝯſolidari.he tñ dif

Doc.5.c.fin. poſt medium ficiliꝰ aliꝫ vēiſ ꝯſolidāť.vñ ꝑ ꝑ¹. Mēbra q̄ ex ſpmate ſť creata:qñ ſolʼonē ꝯtiuitaꝫ patiūť certa ꝯtiᵘ nō re ſtaurāť:niſi pauca ex eis ⁊ i paucis hītudibꝰ ⁊ i eta te pueritie:ſič oſſa ⁊ rami vēaꝝ pui.ñ.n.magni nȝ ar

Trac.pº caº pº in ꝑncipio. tariaꝝ.qñ.n.aliq̄ eoꝝ ꝑs ſeiūgiť:nihil loco eiꝰ naſciť ⁊ hȝ qdē ſūt ſič oſſa ⁊ nerui. Quare 4° 4³. A.recitās ſmonē Ga.iqt. Dico g̊ ꝙ nos conamur i qbuſdā mē bris:q̄ꝝ ꝯtinuitas ē ſoluta:vt redeat eoꝝ ꝯtinuitas ſič fuit:⁊ illō ſič i carne. Et conamur i qbuſdā eoꝝ vt remāeat ꝯtactꝰ eoꝝ cū ꝯſuatōe:lȝ nō redeat ipoꝝ cō tinuitas:⁊ illō i oſſibꝰ iſantiū ⁊ pueroꝝ. In eis.n.qñ qȝ ſpať reditꝰ ille. De neruis vō ⁊ venis dixerūt qdā medicoꝝ ꝙ ñ redeūt ꝯtiuatiꝫimo forſaſſe remanēt i eis ꝯtactꝰ ꝯglutinatōis ꝯſuatiōe currēte ſup eos:⁊ ꝯiūgit eos. Et dixerūt qdā ꝙ illō nō ꝑuenit niſi i ar tarijs ſolū. Ga.vō iā ꝯdixit eis iſtō ⁊ dixit:imo qñqȝ icarnāť artarie ꝑteſtimoniū expiētie:⁊ cū ꝯceſſiōe rō cinatiōis. Teſtimonio ꝯo qm̄ nos iā vidimꝰ artariā q̄ ē ſub baſilica ⁊ caput artarie tpis ⁊ crurꝫ icarnari. Cōceſſiōe ꝯo q̄ ex rōcinatiōe:qm̄ os eſt extremitas i duritie:⁊ nō icarnať niſi paꝝ ⁊ i infantibꝰ ⁊ caro ex tremitas in leuitate icarnať:ſȝ vene ⁊ artarie ſūt me die iter oſſa ⁊ carnē. Quare opȝ vt ſit eaꝝ diſpō me dia iter oſſa ⁊ carnē:g̊ ſūt minꝰ recipiētes icarnatōeȝ q̄ꝫ caro:⁊ faciliꝰ ſuſcipiētes eā q̄ꝫ oſſa:⁊ icarnāť qñ ſe ctio ē minima ⁊ ꝑua:⁊ corpꝰ eſt hūidū ⁊ lene:⁊ nō icar nāť i diuerſificato ab eo. Et hȝ eſt modꝰ diſputatiōis theoricꝰ. Et illud in quo ꝯfidiť eſt expimentū:⁊ is q dē eſt ſmo de hoc Ga.cū. A.de quo videbiť ꝯñr.

Propter tertiū vō ſciēdū ꝙ mēbra ſpma tica ſi ſoluāť ſolʼone ma iori vľ ēt media ⁊ i corpibꝰ iā iduratꝫ ꝑuecꝫ ⁊ praue diſpoſitꝫ ⁊ ꝑꝑe hūidioribꝰ:ñ reuniūť ꝯtiuatōe vā:⁊ ꝑ cipue oſſa ⁊ ꝯñr cartilagies:deiñ ligamēta:corde tūi ca iterior artarie:neruꝰ ⁊ pānicľs ⁊ vene tūica ⁊ arta rie foriſeca ñ reuniūť:veꝝ hȝ q̄ꝫdā applicationē ma gis vľ ꝯtactū pñt i adiuicē vt viſū copulari.qō ꝑbať tū forſaſſis ꝑp abūtiā vtutꝫ iſormātꝫ.recedit.n.fetu fi gurato.dīa.48.tū ꝑp defectū māe ſpmatice:ex q̄ mē brū ꝑmāebat vnitū:tū ꝑp vtutꝫ debiᶜᵐ cātā i ipo ꝑp

liº 3º.t.106. ſolʼonē eiuſdē:tū q2 ꝑpipiꝰ duritiē iā natā:ꝑ oppoſi tūqȝ fcā ex ſan.pñt oia ve reuniri.vñ i techni. Solu ta ꝯtiuitate itētio curatiōis ē vnio:ipolis qdē i ptibꝰ organicis:ſȝ i ꝯſiſibꝰ ñ ipolis.nā i qbſdā polis vt in carnoſis ꝯglutinatio ſanatio ē. Si aūt ſolʼo ꝯtiui fue rit ꝑpauca ⁊ iſantibꝰ bonaqȝ hītudie ſufficient polis erit pª vnitiōis itētio:⁊ marie in tūicis venoſis:ꝯñr pāniculis:tunicis intriſecis artarie:cordis:ligamen tis:cartilagibꝰ ⁊ oſſibꝰ ꝑp cāꝝ ꝑñtiā adhuc fere ꝑta ctaꝝ. Nā vigor qs i mēbris ꝑncipalibꝰ ⁊ marie cor de remāet iſoratiue:ſubeſt ēt aliqd māe ſpmatice diſ ſemiate i mēbroꝝ fontibꝰ. Sūt ⁊ adhuc mollia:neqȝ debilitas iteruenit de q̄ curādū in eoꝝ ſolutiōe. Sic itaqȝ breuis veritas eluceſcat ex primis.

Propter quartum aūt ad ꝑᵐ qd dōm viſum. tā.n. modi ca pōt eſſe vene abſciſio in ramo eius adeo ꝑuo ⁊ in corpe iſantili bñ habituato:ꝙ nō ſolū veriꝰ reuniť ve rū renaſciť poſt deꝑditionē denuo:nō tñ alie partes

taliter ſolute. Facili⁹ eni pōt etiā certe ps ꝯſolidari q̄ȝ deperdita reſtaurari. ¶ Ad aliō dōm nō ee̅ ſile: qm̄ in ꝓductiōe pfecti aialis: nā vna totū ſuū poſſe fac vt id pficiat a pn̄: nō aūt ipfectioris eductiōe ita. Conſiderās eni nā ꝙ pfecta poterāt ad multū pmanē: ſi partes cōpletas hūerint oio: cū facte fuerint fortes cōterminate. Impfecta vo minime cū multotiēs depeant: decreuitq; in his nō totū ſuū poſſe pmit⁹ expādē: verū aliqd mäe apō ſe retinē. Aut hꝰ ptes ſm haly. ex ſupfluīs ſūt renate: neq; ēt tales reueniūt ꝛ tāte vt potes. Q̄d ēt indicāt plāte nō potētes in directū cōcreſcere. Nō igiť nā deſperit pcioſa pfecta: veꝝ magis dignificauit pfectiora oiq; reddēdo. ¶ Ad aliō dōm ꝙ ēt nō eſt ſile: nā enim dētiū latitat intētiōe nāe: cū nō egeat pus eis: neq; fortib⁹: hūidiori enim aliť alimēto nō ſic aūt i alijs euenit ptib⁹: cū ſp ſit q̄ȝ neceſſe ſaltē q̄litate ſeu nūō. ¶ Ad aliud dōm ꝙ pp debilitatē ptis ſolute: atq; alias cās ptactas ex humido nutrimētali quocūq; nō pōt vt ad plurimū vo a in ptib⁹ radicalib⁹ vnitio fieri. facilius nāq; fit eas nutrire q̄ȝ reunire: cū nutriēs ſit hūidi⁹ magiſq; in ptes minutatim cōſpſum: debilitata nāq; pte ſolutione nutrimentū ipuri⁹ reddiť: vt praua ēt decrepitoꝝ nutritio enūciat. Et ſilr ad ea q̄ alteri⁹ ptis appeat: cuȝ ſmō ſit in his q̄ magis ꝯtingūt ēt in ſolutionibuſ ꝯtinuatis nō puis. vn̄ aphoriſ. 6. Hec inciſa ꝛ ſilia. Hippo. dicit nō poſſe ſolidari: tū q̄r loca ſūt neruoſa ꝛ ſbtilia: neq; tm̄ pp h: ſed q̄r ſunt ſepata magis ſpacio. ¶ Dōȝ ēt ꝙ lȝ ſm loquaces qō eſt a gn̄atione ꝛ tpe differāt rōne: cōcidūt tn̄ ſubō. De nāq; corpus eſt vo e a gn̄atione tale ſicut ſenſit Haly. pfecte: ſm tn̄ magis ꝛ min⁹.

1° techni⁹ cō. 106. — Gal. cō. 19. in fine

Adhuc horū heſitatur

occaſione ꝛ potiſſime qm̄ plebiſcite parte diminutis hoſtiliter penā inferunt: q̄ mēbrū iudicandū ſit colobū leſiōe. naȝ vr̄ ꝙ oi: q̄r pfectū extat cui nihil deeſt eoꝝ q̄ natū eſt habere. 5. meta. igiť erit iperfectū cui ⁹c. cū hñ diffiniēs ꝯria cōſignificet. topi. 6. ſȝ diminutū eſt ipfectū: vt nomē oñdit. Et eni oē totū ꝛ pfectū ſūt indria ſpecie: igiť ꝛ ſua oppoſita: q̄re leſiōe q̄cūq; poſita mēbꝝ colobū ſeu dimiutū exiſtit. ¶ Itidē. qn̄ tolliť id q̄ mēbrū pncipalr̄ agit colobuȝ fiet: q̄r ēt mēbꝝ in actum ſuū ordinať tāq̄ȝ in finē: ſed id remotione accidit ptis ꝯſilis cū ea pficianť opatōes officialiū ēt. diia. 63. tūc itaq; mēbꝝ collobū reddeť. ¶ Rurſus. mēbra vtilr̄ dñr egra exiſtē: carētia tn̄ ſuo actu: vt oñdit ꝯtuſio: ipillatio circa cerebꝝ: nuchā vel neruos: vtī nālitas abſq; aialitate: ſeu nutritio ſine motu ꝛ ſēſu: ac is abſq; illo iterioꝝ. p. c. pe. ꝛ p p⁹. pōtq; act⁹ deleri alia cōpōnis nā ꝛ nō ea q̄ nūi ſola. q̄re colobū abſq; ſepatione cōſtabit. Eti. Carne abſciſa mēbrū nō reddiť colobū. 5. meta. ſed labiū ē caro. ¶ Adhuc Comē. ibidē. Diminutum mēbro eſt id cuius numerus non remanet: ſed id contingit cum cirbus auferatur: igiť colobum alr̄ q̄ȝ abſciſſione contingit: pcipue cuȝ alia ſint ptacta: partiſq; interioris detruncatione.

Tex. c. 21. — Co. 1°. in fine — Doc. 6ᵃ. c. 4. poſt p̄n. — T. cō. 31. — Co. 32. i me.

Quorum oppoſitum

oiuȝ ſētiūt Ar. ꝛ Cōm. 5. met. ¶ Itidē. ꝙ colobū idē iportat qō abſciſſū vl̄ breuiatū grece: ſȝ i ptactis plurimis nō puenit abſciſſio hꝰ: cū nō appeat. igiť indiuidua hec minime coloba.

Tex. ꝛ cō. 32.

Propter primum

quidē ſciēdū ꝙ leſio eſt nocumētū ſenſibile pceptū in actu que triplex exiſtit: vt minor: media ꝛ maior. vn̄. 2. techn̄is nocet opatio aut leuiť aut mediocriter aut oino nō fit. p⁹ qdē dr̄ pmutatio: ceu viſus: qn̄ aliud q̄ȝ ſit ſuppoⁿᵐ ꝯſpicit. reliq̄ qdē debilitas ſicut viſio tenebroſa: ſed tertia corruptio vl̄is ſicut cecitas de accn̄ti. 3. c. 3. quaꝝ vnaqueq; triplex iteꝝ extat. ceu. 3. ſimplices ſūt nāe. nā qdā ꝯſilis: qdā officialis ꝛ 3ᵃ vtraq; nā cōis appellata: q̄ꝝ qppe deterior ē vltima: min⁹ qdē. 2. ꝛ minime q̄. 3. qd aūt ſit opatio: q̄cūq; dicať diia oñdit. 61. ꝛ mēbrū. 38. Eſt aūt hic iudiciū ſnia rōne: ſeu cōſuetudine approbata colobuȝ: qdē noie abſciſſū iportat breuiatum: mācū: mutilatū: ipfectū: dimiutū: aut vulgariter mācū: vt ſup. Rōne vo ipm totū qō pte eēntiali ſcdaria itegrali diminutū extrema: ē ꝛ totū triplex met. 5. puta vl̄e qō natū ē de plurib⁹ pdicari. pyarmenias p aut qō i plib⁹ hȝ eē. 7. met. vt aial. logic⁹ nāq; cōſiderat intētiones ſcdas: put ſūt pdicabiles ac ſbijcibiles: meta⁹ vo reſpicit ad qditates. ē aūt hꝰ nā totius vt in q̄libet pte eius ſalueť ſubiectiua. aliud vo eſt totū integrale ex ptib⁹ cōſtās q̄titatiuis: vt corp⁹ qō ꝛ dom⁹: cui⁹ rō ſaluať ptib⁹ vna ꝯiūctis: cū id nō aliō ſit q̄ȝ aggregatio ptiū in ipo. phicoꝝ. i. q̄r nō in vna vel in plib⁹ cōſtat ptiū: ſȝ in omnib⁹ toto vl̄i oppoſitū. tertiū qdē vᵉtuale qō ex ptib⁹ ipſi⁹ ꝯſtat ptātiuis: vt aia cui⁹ triplices ſunt vires note. qō vt mediū duoꝝ extat pdictoꝝ: ptim nāq; rōnē ꝛ nomē ps ſuſcipit toti⁹: ſed nō ſaluať in q̄lȝ ei⁹ pte. Silr̄ ēt ps triplex exiſtit hic aūt ſermo de toto eſt integrali ꝛ ei⁹ pte. put totū reſpicit ptātiuū. auferť. n. ſilr̄ cū eo: ꝛ nō de toto vl̄i: cū ſit q̄torū: qō hic totū expetiť: hꝰ qppe totius deſcriptio pfata in amplius tertio apparebit dicendoꝝ.

Trac. 8 vētre — Tex. cō. 33. — Circa pn̄. — B — Tex. c. 31. — Co. 5. cir. — Tex. cō. 45 — Auer. c. r. in fine

Propter ſecundum

vero ſciendum vt ꝛ tetigerūt argumēta ꝙ aliq dixerunt colobū id fore qō abſciſum extremo. Aliquando vero ſine hoc poſſe colobum dici: dumtaxat eius actus deficiant omnifariam: ſed quid de hoc tertio videbitur conſequenter.

Propter ipſum

qdē ſciendum. pmit⁹ cōditiones hꝰ poſite. 5. meta. ſubdanť: deinceps vo vitas ſubiungať. ¶ Propter hꝰ pmū attēdēdū ꝙ eaꝝ qdaȝ ſumūť magis ab ipſo toto. alie aūt plus partē reſpiciunt. vtrinq; aūt 6. fore vȝ: lȝ vna q̄nq; cōpliceť alteri. p quidem puta ꝙ ſit totum integrale diuiſibile qō ſit ineq̄le ſublatū ei a quo abſcidiť. Et ideo duoꝝ vno ſepato coloboſitas non ſurgit cuȝ totum non pmaneat. plures. n. id expetit ptes: ꝙ pmaneat eius ſuba ſiue ſpēs. nā ſi calix colobus fiat adhuc opȝ fore calicē: ꝛ ideo nūs nō dr̄ colob⁹ cū ei⁹ ablata vnitate ſpēs permuteť: ꝙ ſit etherogeneum velut officialia mēbroꝝ q̄r pinguedinis vel carnis nō reddeť ēt ſic colobū puatiōe. ꝙ partes in toto diiam cauſent in ſitu. vn̄ aq̄ ignis ꝛ vl̄iter hōgenea nō ſūt coloba cū in eis ptes in p accn̄s ſituētur: ꝛ ꝙ ſit ꝯtinuū nā vel arte: q̄r armonia lȝ diſſiliuȝ ſit ptium peccatūq; hn̄tiuȝ: q̄r tamen in continua nō dicunť coloba. rōne vero partis ꝙ ſit pars integralis diſſimilis ꝙ auferať oino a tota ꝛ nō ſcindať aut pforeť tm̄. vn̄ ſi pforeť calix non efficiť colobus: ꝙ non ſit pars que abſcinditur pncipalis ſeu caput: cuius abſciſſione interitus cōſeqť. ꝙ non poſſit denuo regenerari ablata: ſicut pinguedo ꝛ caro. ꝙ ſit extrema vt exteri⁹ ſituata: q̄re ſplenis ablatio vel renis corpus nō cauſat colobū: ꝛ ꝙ ſit eſſētialis qualis nō eſt pars aialis ex ſuperfluitatibus genita. vnde ſi auferantur pili vel auis deplumeť colobitas non interueniet: quare calui non ſunt colobi: ꝛ vtiq; cum hec interuenerint omnia membrum proprius dicetur colobum exiſtere. Partis ſiquidem quedam eſt accidētalis ꝛ exnea: ceu vngues ꝛ maxie i hoib⁹ ꝛ pili. alte

Tex. cō. 32

ra eẽntialis:⁊ hec duplex:vel fluẽs ⁊ refluẽs:vti pin guedo ⁊ caro:aut pmanẽs:⁊ ea bina simpl'r:vel pnci palis:vt trine note:aut scd'aria sicut cetere illis illate p3 ğ descriptio pdicta:sic itaqȝ veri⁹ dñr coloba exte rius sepatis:qm̃ qdã sũt aperta nã foris denotata:si cut manus ⁊ pedes:oculi:nasus ⁊ vga:⁊ alia subla/tẽtia:vt lingua:dẽtes.qdã ꝟo media:vt auris ⁊ testi culi.Eti.qdã velamine tegũt artificiali:vt genitalia. reliq ꝟo mime ⁊ ꝓprie q̃ faciei anteri⁹.qdam media: ceu auris:man⁹ ⁊ pedes.quedã ẽt sũt maiora:vt ma nus ⁊ pes respectu maioris ⁊ ipsi⁹ partiũ.duplices

Jn pn° nãqȝ sunt.de distẽpantia ineq̃li.c.2. ¶ Propter scd'm h9 sciẽdũ ꝙ colobũ põt dupl'r accipi vt ẽt appet in libro ichoationis anothomie:quã trãstuli: tertio .aut ꝓprie ſm ꝙ eius ⁊ ptis ipsius ꝯditiões oñdũt.vl' cõiter:⁊ id duob⁹ ẽt modis:aut a nã ceu mẽbris nascẽs diminutũ:qd poti⁹ aꝗgemena ſm alcabitiũ ⁊ mon/struosum appellat'.vel ab euẽtu:seu tpe.q̃ dñr egritudines:ceu qñ alicui⁹ opil'one:casu vel pcussiõe act⁹ ptis deperit ea pmanẽte toti cõiũcta.Cũ igit' qs euẽ/tu verius colobet' apparenter ⁊ magne:ita vt corruptio interuenit totalis simpl'r indiuiduũ est colobũ: vt cũ manus seu pes abscindat':⁊ pena a legislatore tũc iposita instãter ⁊ iportune q̃l'cũqȝ repetẽda : qñ enĩ total'r act⁹ puat':corpusqȝ relictũ fedũ:abbominabile atqȝ spretũ reddit':id indiuiduũ colobũ oino: ⁊ pena cõmittẽti exqrẽda simpl'r.absolute nãqȝ pla/

Col' cõ.3° ante medi. tõi ei⁹ audit' significator potiori.regimie acutor.3. D3 aũt hic nõ solũ dimiutionẽ corpi aduertẽ illata3: ve ẽt deformitatẽ nõ pa inde cãta3:marie cũ non

p.3.1.c.179. valeat occultari.qd in techni scribit' tertia nobis in tẽtio iuenire aliquã cõpõnẽ.i.decorationẽ iux' trãslationẽ alterã:vt i ꝯcurtationib⁹ h ẽ ptẽ remanẽtẽ sup adductione pellis coopire:vt min⁹ deformis pma/neat:qd ẽt attẽdũt hi q medicãt' mutillãdis pellẽ vndiqȝ ꝓhentes sursum añ abscisionẽ:vt descẽdẽs cir/culariter tãdẽ valeat tegere manẽs:qd extremũ.ali/cubi aũt sic euenit.q̃re ⁊c.Si pticula fuerit mima vt digit⁹ aut ẽt ipsi⁹ ps:l3 ꝟe colobet':q2 tñ nõ sic ledit' toti⁹ act⁹:neqȝ deformat' intm̃:colobitas nõ vsqȝqȝ indicãda:neqȝ absolute pena iposita expediẽda:ve mittẽda ceteris aliis ꝯditionib⁹ pariter occurrẽtib⁹: qb⁹ in arbitriũ iudicis relinquẽdũ prudentis regis. nõ enim cũcta pñt pp eo infinitatẽ pticularia scirbi. Nosce ẽt ꝙ palpebre supioris abscisio grãdẽ inducit defectum ⁊ deformitatem:cum oculus tãdẽ spũum dissol'one aut cõtinẽtis alteratiõe cecet'.Si ꝟo lesio fuerit i pte absqȝ ipsius sepatiõe i toto nã vl' al'r:cũ ẽt tctũ nõ adeo vt pus defendat':⁊ ñ id nisi vt cõi⁹ ⁊ ſ3 extẽsa3 aut dimiutã rõnẽ colobi dimiutũ iudicet':qd ⁊ põt ſm pl⁹ ⁊ min⁹ aptũ ⁊ occultũ sil'r ptigẽ.ioqȝ pena vt pus nõ simpl'r expediẽda:s3 iudicis magis die cture rõnabili ꝯmittẽ:⁊ stãdũ:cũ h ẽt pẽsanda plebiscite instituẽtis intẽtio cũ peccãtis.s.ꝯditiõe:ac deli/cti q̃ntitate.nã furto aliquo qs suspẽdit':aliquo ꝟo qs mutilat' aut aliter plectit':⁊ tñ furtũ vtrinqȝ.

Propter quartum ꝟo iã ad p' tria qd dõm appuit:qm̃ cõmuniter ⁊ extẽse põt colobũ appellari: nõ autẽ certe peccatũ ẽt nũi amplius reliqua cõpõne praua actu3 tollit ⁊ totũ deformat:⁊ iõ talium colobo pena supputãda ⁊ ad pore cõrationẽ arbitrãda:vt qñ colobitas accidit ꝟissime.¶ Ad aliud dõm ꝙ ſmo Ar.audiẽd⁹ est plus de carne nãli simplici:cuius regnatio polis ẽ magl q3 de carne glãdosa lacertosa q̃lis q̃ labii.nã i eo ps nõ pua spmatica:puta neru⁹:ligamẽtũ pãniculus.invtroqȝ qppe duo extãt musculi:cũ h ẽt labia extrema sũt depẽdẽtia sepata:qd nõn sic carni adest reliq.¶ Ad aliõ dõ3 ꝙ l3 nũs ptium diminuat' op⁹ fit illã fore extremã:si verius:vt visum:colobu3 d3 dici:qd nõ ẽ i cirbo:cũ sit iteri⁹ cõtẽtũ:neqȝ ei⁹ abscisiõe añ putrefactionẽ:qñ erũpit ⁊ reductus fuerit: plagaqȝ iũcta fuerit solũ:d3 qd tale colobũ noiari.

¶ Quesita circa membra. Dria. xxxviij.

Q plura sint membra pn/cipalia oñdit' Ga.⁊ medico alio cũ stoici auctoritate. Ait enim in techni pncipalia fore cerebru3:cor:epar ⁊ testiculi.vñ cõmẽtator p de aia.Opinat' Ar.ꝙ aia p virtutes di/uersas ⁊ mẽbra vnica.s.pncipalia.⁊ mẽbra diuisa pn/cipia:ea ꝟo pluralitatem importãt.¶ Rursus.ſm vnitatem aut pluralitate3 pfectionũ nũabunt' perfectibilia:ea nãqȝ ad eas tãq ad fines ordinant'.perfectiones vero sunt.3.aut.4.vt vbiqȝ fere voluit cum platonicis Ga.aialis.v3.vt⁹:vitalis ⁊ nãlis.hec aũt duplex alimẽto vtẽs ⁊ gñatiua.Qua qdẽ pmã in cerebro locauit.scd'am in corde ⁊ tertiã in epe.q̃rtã in testib⁹ dria.57.Posuit nãqȝ cũ pdictis aiam sba aggregationẽ fore.p pma.vñ p ð aia qdã dicũt aia3 ptibilẽ:⁊ alio qdẽ itelligẽ:alio ꝟo cõcupiscẽ.Cõmẽ/tator siqdẽ inuit platonẽ q opinat' ꝙ aia eẽntial'r di/uidit' i corpe ſm diuisionẽ mẽbro in qb⁹ agit suas actiones diuersas:⁊ ꝙ nõ cõicat' in aliq mẽbro:ita ꝙ ps itelligibilis ẽ in cerebro tm̃:⁊ desideriũ vel cõcupiscibilis in corde tm̃:⁊ nãlis.i.nutritiua i epe.Adhuc idẽ.8.meta.Sicut trãsmutatio fecit scire mãm: sic ⁊ actio formã.s3.3.vl'.4.pcipim⁹ mãifeste actiões erũt igit' tres vel q̃tuor forme.forma ꝟo hic ordinat' ad subm vel mãm.tria igit' vel quatuor erũt subta. Jtidẽ.ens pticulare subijcit' enti ⁊ ꝓportionat' vl':s3 in ipso sũt plura pncipia:puta mã:forma ⁊ priuatio. physico primo.Juxta illud qd positũ in h9 ꝓemio tria in vnaquaqȝ rerum existere.vnde trinitas attri/buitur diuinorum entium nobilissimo.Plura igitur vno membra existent principalia.

li°.2.t.c.27.
Cõ.89.⁊.7.
ſſ.vnt'.vo.6. ca.4.visus ſi.
Tex.cõ 90. ibidẽ i pn.2°
coll'.cõ12.
coll'.t.c.56. 67.⁊.70.

In oppositum Ar.i oi ei⁹ phia.Palin.de cã mot⁹ aialium:estiman/dum aial cõstare velut ciuitatẽ bñ legibus rectã.Jn hac ꝟo vnus pest:in quẽ oĩa tendunt tãdẽ vt docent ciuilia.¶ Rursus.cũ recitet' physico.8.hoiem mi/crocosmũ fore:q2 in ipso silia erunt his que in maiori mũdo.Jn eo aũt vnũ existit in qd tãdẽ ordinãt' oĩa ceu fine ꝯcludit'.12.meta.vnũ ergo solũ extat mẽbrũ pncipale.¶ O testes mẽb nõ sint pncipale oñdit': q2 ipsis ablatis reliquũ pdurat.Ablato ꝟo qd pncipale corrũpit' oẽ.Eti.Principal'r vnicũ est illud i qd ꝯtẽdũt organa.Jn alijs ẽt nobilib⁹ ptib⁹ visa existẽ: vt in cerebro.tale ꝟo cor.vñ p pharmaco ſm Thimeũ.Res que submergunt' in venis lingue ab ea p tendunt' ad cor.Jtaqȝ vnum principale.

Cõ.27.in ſi.
Tex.cõ.vlt.
dist.3a ca°. 9. post pn^m.

Propter primum vero sciendũ ꝙ mẽ/bra sunt corpora so/lida que ex humorum generant' cõmixtione : primo prima.Est etiam pars animalis inspissata ex humi/ditatibus genita nature viribus insignita.Et nosce ꝙ corpus integrãtia dñtur.partes vel membra siue meri grece.Membra nãqȝ dicuntur quecunqȝ par/tiũ tota entia ptes alteras hñt in seipsis ꝓprias:pu/ta caput ⁊ pes.aialium.initio.dicuntur ẽt loca.inte/rio pn°.Noiantur ꝟo pticule ipso minores por/tiones.Ga.tñ mẽbrũ oẽ multotiẽs pticulã appellat. Mẽbru3 ẽt dupl'r accipit'.ꝓpe put notificatum est. ſo marie:ſm ꝙ vtus nãlis sibi inexistit.Et cõiter p

vo.5.c.sing. in pn°.
p° histo.ca.p. in pn° li° p° ca.p° in pncipio vt in li.de ori. parti.

oĩ ſubſtã indurata in aliqđ officiũ ordinata q̃le.i.qđ ex
2° tech.cõ.32. ſupfluitatib⁹ q̃litatiuis ẽt gn̄at.vñ aly.manifeſtũ ꝙ
capilli ⁊ vngues ſũt ingrediẽtes in nũo membroꝝ.
ꝑ° hiſt.ca.ꝑ° in ꝑncipio Doc.5.ca.fin. circa ꝑn. Hoꝝ aũt q̃dã ſũt ꝯſilia:hõgenea:ſimplicia:ꝑma incõ
poſita vel omiomera:quoꝝ ps q̃libet ſenſata ꝯuenit
toti nõie ac rõne.aialiũ ꝑn°:ac ꝑ ꝑma ceu os:cartila
go:neru⁹:vena artaria:pãniculus:ligamẽtũ:corda:
caro ſimplex:vt q̃ epis:pulmonis ⁊ ſplenis:adeps ⁊
pinguedo:cutis:capillus ⁊ vngues.Quedã vo offi/
cialia iſtis in nõie ⁊ diffõne oppoſita q̃ ſunt aie inſtrã
in officiũ aliqđ ordinata etherogenea:ꝯpoſita ſcđa:
cõmixta:aut anomiomera dicta.Cõmiſcẽt nãq ex
ſimplicib⁹:ceu caput:man⁹:duplex pes:thorax ⁊ vẽ
tralia.In his.n.⁊.plurima exñt ꝯſtituentia conſilia.
¶Et ſciẽdũ ꝙ cor ⁊ cetera viſceꝝ q̃tũ ad mãꝫ.qr fa
cta ſũt ex ſan.indeq nutriũt ſũt omiomera.q̃tũ vo
ad formã figure ſiue cõpõnẽ extãt anomiomera.2.de
Cap.ꝑ.in fi. ptib⁹.Nihil.n.adeo ꝯſil'e qđ nõ valeat ita diſſil'e di/
ci.In vnoq̃q eni ꝯſilium 4ᵉ ꝯpõnis repit' nã.¶Ad
huc.mẽbroꝝ q̃dã dñr a medicis aialia:nõnulla vita
lia ⁊ alia nãlia ſm ꝙ in eis pl'm vtus talis fuerit pri
marie apparẽter tñ inſerta.nã que aialia:ſẽſui extãt
deputata:motui volũtario ⁊ diſcretiõi i hoie tm̃:pu/
ta cerebꝝ:oculi:odorat⁹ organa:nares:ligua:nerui:
lacerti ⁊ dyaphragma.Vitalia vo ſũt p q̃ vita ꝯſtat
⁊ ſpũs fit euẽtatio ad caloris nãlis cuſtodiã.Vitales
q pficiũt actões:ceu pect⁹:pãniculi ei⁹:cor:pulmo:
cãnales illi⁹:guttur:diaphragma ⁊ artarie.Mẽbra
q̊ꝫ nãlia ſũt duplicia q̃dã vt alimẽtũ p ipa alteratuꝫ
ꝯuertat' in corp⁹:vt reſtaure' qđ depditũ i ipo ad h
vt pmaneat idiuiduũ.ſũt aũt hec os:dẽtes:hyſopha
gus:vẽter:inteſtina:epar:fel:ſplẽ:renes:veſica:glan
dula sec⁹ eã ⁊ vene.alia vo vt genitalia dcã inſtituta
a nã i ſpẽi pmanẽtiã.Nõ.n.poterãt idiuidua diutiuꝫ
Colli^r.t.c.34. Ca.ꝑ.cir.ꝑn 1° de aia com.34.i fi. ſupeẽ.de aia ⁊ de ge.aialiũ ſcđis.vñ cõ^tor.Sollicitu/
do diuina cũ nõ potuit facẽ pmanere indiuiduũ miſe
rata eſt in dãdo ei vtutẽ q̃ põt pmanere in ſpẽ.Mẽ/
bra vo huic pmanẽtie deſuiẽtia ſũt:matrix:veretrũ:
teſticuli vtriq:vaſa ſpmatica ambo ⁊ mãmille.Haꝝ
aũt ptiũ oium q̃dã ſunt ꝑncipales tãq̃ radices ⁊ fun
damẽta vtutũ exñtes:ceu cerebꝝ:cor:epar:⁊ teſtes.
Aut ſm Ar.dꝛia.35.vaſa ſpmatis dicta inuoluta.re/
liq̃ vo his ſũt adiutoriũ pſtãtia:q̊ꝝ q̃dã ſeruiũt deſe
rẽdo:ſicut nerui cerebro:arterie cordi:vene epati:⁊
vaſa teſtib⁹ ſeminaria.Sũt ⁊ q̃dã vtutẽ hñtia inna/
tã ⁊ influẽtẽ.i.ifuſam:vt ſtõch⁹:inteſtina:renes ⁊ ta/
lia:nõnulla inatã ſolũ:ſic cartilago:glãdula:mẽbra/
na.⁊ vr̃ ꝙ ſit iſta ex ligamẽto ſolũ eo applicato ꝯſtru
cta ⁊ q̃ h⁹.Sũt ⁊ alia defẽſoria:vt pãnicli ⁊ craneũ.
aliq̃ vo ſupfluũ ꝯtinẽtia:ſic iteſtina ⁊ veſica:nõnul
la ligãtia:vt colligatiões:⁊ q̃dã i adiutoriũ digõnis
ꝯferẽtia:vt ptes q̃ oris.Eoꝝ ẽt q̃dã agũt actũ tm̃ vt
cor.alia iuuamẽtũ ſolũ:ceu pulmo ⁊ ei⁹ cãnales.nõ
nulla vo vtrũq:vt cerebrum ⁊ epar.7° ẽt vtcũq de
inge.ca.2.Quedã q̊ꝫ ſpmatica ⁊ alia ſanguiea:vt ca
vbi dol' crẽm de crure.⁊ oculo. ro:piguedo ⁊ adeps.reliq̃ vo ex ſpmate:put expoſi
tũ in ei⁹ q̃ſitis.Et ſanguinea qdẽ reſtaurãt depdita:
nõ aũt ſpmatica.dꝛia.36.¶Itidẽ.quorũdã mot⁹ eſt
nãlis:vt mr̃icis ⁊ venaꝝ.aliq̊ꝝ vo aiat⁹:ceu maſcu
loꝝ.Sũt ⁊ vnã tunicã hñtia:vt kiſtis fellis ⁊ veſica
apparẽter ſaltẽ:⁊ duas:ſic iteſtia ⁊ artarie.Quoruꝫ
oiuꝫ ort⁹ euidẽtia ẽ a pãniculo ſiphac vl' ſub coſtali.
dꝛia.44.Eſt aũt mẽbꝝ ꝑncipale hñs ꝓpe ⁊ ꝑme vtu
tis ꝑn^m in corpe neceſſarie cõſiſtentis:vt ſingulare p/
maneat aut ſpẽs.primo prima.⁊ theorice.2.c.ꝑ.

Doc 5.c.fin. circa mediuꝫ. Propter ſecundum

qdẽ ſciẽdũ ꝙ iux vnitatẽ aut diũſi/
tatẽ aie vnitãt' aut diuerſificãt' ptes:cũ eaꝝ rõ ſumen
da ſit a forma vel fine ptiũ ꝑ.¶Sciendũ quoq de Ca.ꝑ.circa f.[illegible]
aia differentes fuiſſe opi.ſm Ar.2.de aia.Nã qdam
putauerũt aiam fore vnã eẽntiã faciẽtẽ p ſe actiones
ſuas ſine inſtr̃oꝝ diuerſitate.Putauerũt ⁊ alij ꝙ aia
ſit ſapiẽs p ſeipſam ſciẽs oia:⁊ nõ eget ſẽſib⁹ ⁊ iſtris
niſi vt p ipſa excite' ad id qđ hꝫ nãl'r i ſeipſa.Quidã
ẽt dixerũt h fieri q̃ſi reminiſcẽdo.nã accidit ei iterdũ
obliuiſci vt platonici.vñ Boe⁹ de cõſo.ꝙ ſi platoniꝫ
muſa pſonat veꝝ.Qđ q̃ſq diſcit imemor recordat'.
Nõnulli fuerũt dicẽtes aiam nõ eẽ vnã:ſed multas:
⁊ ꝙ aia q̃ ẽ in vno corpe aiaꝝ extat collectio:regent
vꝫ.aie ⁊ apprehẽdẽtis ⁊ iraſcibilis ⁊ cõcupiſcibilis
De iſtis ẽt fuit q dixit ꝙ aia cõcupiſcibil' ẽ nutritiua.
dixitq locũ ei⁹ fore cor:cui cõcupiſcẽtiã nutriẽdi at/
tribuit ſimul ⁊ gn̄andi.Et iſtoꝝ ſil'r qdã voluit ꝙ ge
nerare ſit ex q̃dã vtute cuiuſdã ptis aie in teſticulos
maris emanãte:ac femelle.Tenuit ẽt qdã ꝙ ania ſit
vna eẽntia:ex q̃ iſte vtutes emanãt:q̊ꝝ vnaqueq ꝓ/
priã hꝫ actionẽ:⁊ ꝙ ipſa nihil agit niſi mediãtib⁹ h⁹
vtutib⁹:q̃ Ar.vr̃ fuiſſe ſnia.Quas eqdẽ.A.fere cũ/
ctas exterminat ample.Poſitio vero Platonis ac p
ꝯñs Ga.ꝑmo annullat' ſufficienter de aia:q̃re cũ id i/
ſtantis ẽt nõ ſit inq̃ſitionis ſuſpẽdat' ad pñs.Scđꝫ h
igit' oportuit Plato.⁊ Ga.pfectibilia ponẽ plura.cũ
multas poſuerint pfectiones:iuxta vo Ar.ſniaꝫ vnã
ponẽtis aie ſbam diuerſificatã tñ virib⁹ vnũ expedit
mẽbroꝝ principaliũ aſſignare.Reliq̃ ſcđaria eidem
ſubſeruiẽtia.vñ.A.ꝑ prima vt medicus tãdẽ diffini
ens aſſerit mẽbra ꝑncipalia exiſtere tria ſm ſingula Doc.5.ca.fin circa me^m.
ritatis pmanẽtiam:cor.ſ.cerebrũ ⁊ epar.quartũ vo
ad ſpẽi durabilitatem ceu pretactum.

Propter tertium

qdẽ mõſtrãdum ꝑ ꝙ vnũ ẽ mẽbrũ ꝑncipa
le.ſcđo qđ illđ dõm.tertio q̃uo põt vtcũq ꝯcedi plu
ra fore ꝑncipalia oñdẽdũ.Qđ ⁊ tãdẽ q̃tuor declara
tur exẽplis.¶Propter ꝑ^m h⁹ eſt ſciẽdũ ꝙ vnũ ẽ mẽ
broꝝ alijs ꝑncipali⁹ vt cẽſuit Ar.p oẽ.vñ de ptibus
aialium tertio ꝑn^m eoꝝ que ſunt in corpore neceſſa/ Ca.4.in me
rium vnum eẽ.vbi aũt cõtingit vnuꝫ meli⁹ ẽ q̃ꝫ pl'a.
Qđ ẽt ſatis vr̃ cõcedere Ga.interioꝝ.5.ca.i.Idq rõ In ꝑn.
nib⁹ oñdit':qm̃ in vnoquoq gñe opꝫ tãdẽ dare vnũ
ꝑ^m:qđ alioꝝ oium cã exiſtat ⁊ p cuius attributioneꝫ
cetera hẽant eẽ.2.⁊.10.meta.Opꝫ nãq oẽm plurali/ T.cõ.4.
tatẽ impfectionis ⁊ ꝯfuſionis ꝯtentiuaꝫ demũ i vnũ Tex.cõ.ꝑ.⁊.2
aliqđ ſupremũ regulans adducere cũ id entia appe
tãt nã.Nolũt eni male diſponi nec bonũ pluralitas
ꝑncipatuũ.vn⁹ igit' ꝑnceps.12.meta.In gñe itaq aia Tex.cõ.vlt.
lis vniuerſi ꝯſtructionẽ imitans primũ exiſtet vnuꝫ.
¶Amplius lucidatoris ſpeculationis aſtrologie.
dꝛia.3.Oẽ qđ in multis per vnã rõnẽ vniuocã repit'
in aliquo eſt illis prius qđ illoꝝ oiuꝫ exiſtit cã vt oẽ
calidũ.iuxta Ar.peritiã in ꝑmũ calidoꝝ reducit':qđ 2° meta.t.c.4
eſt ignis.Diuerſitas aũt vtutũ repit' tã vitalis q̃ꝫ nã/
lis ⁊ aialis.Opꝫ igit' demũ ad vnã reducere in qua
vniuocentur.¶Rurſus.in eſſentialiter ordinatis cũ
non ſit proceſſus in infinitum:neq ſtatus in mul/
tis:opus ſit ad vnũ deuenire ſupremum.nõ.n.ꝯtin/
git multa ꝑncipia ⁊ diſcepta facere.de ptib⁹ tertio. Ca.4.añ me.
igit' in genere membroꝝ aialium vnum extat ꝑncipi
um ꝑ^m:ceu in ceteris vniuerſi.Propter ſcđm h⁹ ſciẽ
dũ ꝙ tale mẽbrũ cor exiſtit:nõ aũt cerebꝝ vel epar
qđ oñdit ipſius locus.vnde tertio de ptibus:poſitio Ca.4.p⁹ꝑn.
cordis ꝑncipaliorẽ obtinet locũ:cũ ipſuꝫ ſit circa me
diũ:magis tñ pti attinens ſupiori q̃ꝫ inferiori ⁊ ante
riori q̃ꝫ poſteriori:honorabile natura ſemp in hono
rabili locorum:collocat:niſi qd ipediat.Si aũt quo

ad eius actiue cor pax declinet ad sinistrū: euenit p
pter ɔtēpare sinistre pris frigiditatē. vñ p historiax. |pt.17.
7.3. de ptib⁹. Cor alijs aialibus fm medium pecto/ 4.in me.
ralis loci existit: hoib⁹ vo pax inclinat ad sinistram
ad sinistro x infridationē equādā. Marie nāqz alio/
rū aialiū frigefacta sinistra hʒ hō. Qd̄ et epis dico ca
liditate ɔtingere 7 magnitudine corpis ipsi⁹ re⁹ sple
nisqz mole. Quare coll3.2. locus cordis fuit i medio 1.9. dius fi.
qz hic est locus regis: ad h vt sit regnū ipsius ppor/
tionatū eqliter oib⁹ suis circūferētijs. Qd̄ et euenit
vt diligētius custodiat. Hoc aūt est domiciliū sibi p/
priū cassula dicta: eiusqz cōstructio nālissima 7 mira/
bilis declaraf. ¶ Jtidē. illd̄ ē pn^m mēbrox cui p inse/
rif aia 7 maxime motiua. hoc aūt est cor. pmit⁹ nāqz
oib⁹ vegetat 7 mouef. vñ vitalis vtus aliox oiuʒ ra
dix in ipm ɔfigif p. Qd̄ oñdit desertio vite in illo ad 5.c. fin. cir medium
ueniēs vltimo drijs. 47. 7. 57. Quare p pma phorū
magn⁹ dixit q mēbx tribuēs 7 nō suscipiēs est cor.
Jpm. n. oium vtutū ē p⁹ radix 7 oib⁹ alijs membris
suas attribuit vtutes: qb⁹ nutriūf 7 viuūt: 7 quibus
ɔprehēdūt 7 mouēt. Cor nāqz nō suscipit simplr. Nō
.n. recipit qd pus nō datū ab eo: vex fm qd solū cen
talr pmutatū: sic nihil accipio ab aurifabro: q mihi
auri massā ei datā restituit nūmismatū caracteribus
insculptā. Palin. cor ē pn^m vtutis nālis cum sanguis
pn^m 7 fons 7 susceptaculū sit p^m. diia. 47. silr 7 aialis
extat initiū. nā mot⁹ mobiliū 7 vlr ois sensus ab eo pp. p. p⁹ pn.
vi incipe 7 in ipʒ terminare. ibidē. vñ. 2. de ge. aialiū
Forma 7 spēs epis ē in corde. ¶ Adhuc. illd̄ p^m ē mē
brox in aiali qd̄ pmit⁹ ɔstituif 7 postremo abscedit
h aūt est cor. diia pdicta. Ceteris igif mēbris cor pn/
cipali⁹. Qd̄ et eius mirabilis oñdit ɔpō. ¶ Nosce
qz qsdā posuisse epar 7 cerebrū corde pora 7 pncipa cx. cō. pmi.
liora. qd̄ innuif meta. 5. ita pn^m dr qd̄ gnaf p^m i exñte
vt aliq cor: alij cerebx: nōnulli qd̄ sortif tale putant.
v ñ. 3. 21. Veritas est q pmū mēbx qd̄ in corpe creaf ra. p⁹ ca. 2⁰ ca pncipi3
est cor. qzuis de Hip. dicaf q ipse dixerit pmit⁹ cere/
brū creari 7 oculos fm q testificaf illud dispō pullo
rū oui. hec. n. pmit⁹ apparent qzmagna. ¶ Propter
qd̄ 2⁰ de gene. aialiū. Dubōnē hʒ qd̄ accidit circa ocu Ca.4. dius fi.
los aialiū. maximi enim a pncipio vñr oib⁹ aialium
nouissimi cū sint partiū: pp plurimā cerebri frigidita
tem 7 hu. Silr 7 cerebrum in pn⁰ humidū 7 multū.
Hec tñ postea cōcidūt digōne humido minorato. sed
Hip. dicēdū q lʒ cor nō appareat eo q latēs inferi⁹
pmū tñ formaf. vñ. A. Cor qñ creatur in pmis nō est 21ª. vbi. ā. me
in oi re apparens manifestum. Subdit tñ is q cōse/
quunf capitula: in qbus Hip. dicit q rectius ē vt sit
p^m qd̄ creaf epar. eo q pma corporis opatio ē nutri/
mentū: quasi sit res fʒ appetitū ipi⁹. Quā si qdē ipu
gnat opionē inquiēs q sermo h⁹ oñdif eē corrupt⁹
expientia: cū studiosi in hac arte nō testificenf rē fore
fm q existimauit oio. Silrqz rōne: qz nihil nutrif qd̄
nō participat vita cū calore nāli. h aūt a corde daf 7
nō epe: pp quod opʒ prius creari membrox a quo p
cedit calor 7 spūs vitalis creatione ipsum nutriētis.
¶ Propter qdē h⁹ tertium sciēdū vt vificef aliqliter
dictū Ga. q aliqd pōt dici pncipiū alicuius duplicif
aut radicaliter 7 p: vel manifestatiue. 7 scdo. primo
siquidē mō est vnū mēbrū pncipale: aliter vo plura.
pus qdē sicut cor: cū apud Ari. vna sit aia. saltē inqz
tum mot⁹ pn^m 7 sensus illi magis inditū. tota enim
ipsius suba in ipso fundaf: nō tñ oēs virtutes in eo p
deūt i act⁹: cū instris careant determinatis: sed solū
vitalis que extat radicaliter in illo 7 formaliter: ac
et manifestatiue. Animalis vero virtus 7 naturalis
radicalr solū. formaf vero aialis 7 perficitur in cere

bro: 7 nālis in epate similiter apud. A. maxime d aia
.5. Spūs ex corde p arterias iuueniles demādaf ad
cerebrū q prius digerif 7 subtiliaf in replicatōe qdā
sub cerebro dicta rhete mirabile: 7 tunc spūs aialis
efficif vitā potēs pstare 7 sensum cū motu: vbicunqz
expādif. Eodē qqz mō a corde spūs demādaf i epar
q in eodē permutaf in naturalē. Scōm vero medico
rum plures: spiritus nālis in epate creatur nō aliun
de aduemēs. 4⁰ theorice. 2. c. 7 interiox apparēs pri
mo. c. vltimo. vñ. Alex. in pbl. Sanguie in epe dige
sto 7 trāsmisso a cōmēsurataqz caliditate pedagoga/
to 7 humiditate gnaf spūs vaporosus: qui p cōcauā
venā cū san. in cor ascēdens amplius calefactus 7 sb
tiliatus fit aereus: q quidē rursus per iuueniles ar/
tarias ad cerebri basim deueniens 7 deponēs fridi/
tate cerebri imēsuratum feruorē spūs efficif ethere⁹
qui organū existit ad actū: velut equ⁹ agrestis am/
monitus a freno. Cuius qdē spūs aer cibus cōstituif
Jnspiratione enim ingrediens cor subtiliatus p arta
rias ascēdit ad cerebrum. Quam quidē nutritionēʒ
aio ɔcedē Ga. cū Hali. 7 si Ar. Auer. displiceat. 7. A.
diia. 155. q siqdē spūs corpus existat cōfiguraf corpi.
Si vo subtilissim⁹ 7 purissim⁹ 7 splēdidissimus. aia
diligif rōnali. Corp⁹ vtrūqz incorporeū ens 7 ligatio
media existit extremitatū sbam priam hñtiū. h qppe
bñ cōsistens dat aie oia fm rōnē opari fm q tali vel
h⁹ fuerit qlitate. ceu affect⁹ sba vt i editiōe physono
mie declaraui. Nō tñ in his audio aiaʒ corpi aliquo
mediāte vinculo alligari: cū forma p se occurrat mãe.
2⁰ de aia. 7. 8. meta. Rediens igif dico ita videri se ha
bere cerebx 7 epar ad cor vt vtus visiua ad aialem. Coll⁹. t. c. 7.
vñ. A. 12. aialiū. Dixit Ar. q sensus tactus hʒ pn^m a Coll⁹. t. c. 15.
corde nō a capite: 7 sic gust⁹ q qdā mō est tact⁹. 7 sub Cap. 10. in fi.
dit. Sʒ visus: audit⁹: olfatus lʒ hēat principiū a cor
de: tñ neqz cor audit neqz odorat: s; instrm istarum
opationū est cerebx. Et dixit q instrm tactus est ca/
ro 7 neruus: 7 ambo iueniūf i corde: 7 q qdā istarū
vtutū cōplef in radice: qdā nō: sicut dicūt medici q
cerebx palpat p se: 7 nō videt p se. Primo quoqz p⁹. Doc. 6. sū. vnt ca ca. p. i me.
Maiori oibus phis videf q oium istarum virtutuʒ
pncipium existit cor: sed manifestatio primarū actio
num ipsaruʒ extat in cerebro: corde 7 epate 7 testicu
lis. Sicut enim cerebruʒ fm medicos est pncipium
sentiendi 7 mouendi: 7 post hoc vnusquisqz sensus 7
motus mēbrū hʒ sibi ppriū in quo ipsius manifesta
tur actio. Uisus nāqz aut gustus p spiritum nō pficif
aialem: q est in cerebro nisi penetret ad cristallinam
aut ad linguā. Sic et actiones nō eueniūt a cerebro Ca 8. in me.
epe 7 testiculis nisi cordis vtute 7 spūs. vñ. 5. de aia Coll⁹ tra. p. ca. p. poit me.
7 in eo qui de medicinis cordis inde sublato. Cor est
primum principium 7 ab ipso emanant virtutes ad
cerebrum. quarum quedam suas actiones pficiunt i
cerebro 7 partibus eius: sicut imaginatio 7 cetere. q
dam vero emanant a cerebro ad alia membra que
sunt extra illud sicut ad pupillaʒ 7 ad musculos mo
uentes. Et silr a corde ad epar emanat virt⁹ nutrien
di. deinde ab epate ad totum corpus mediantib⁹ ve/
nis: 7 nutrit: et cor: qz vtutis pncipiū est a corde: ma/
terie vo ab epate. Quare tertio de partibus. Cor si/ Ca. 7. in me.
quidē 7 epar oibus necessaria aialib⁹. cor qdē pp ca
liditatis pncipiū. opʒ. n. aliqd eē velut caminum seu
fornax: in quo ponatur nature viuificās: 7 hoc bene
custoditū. velut ars ciuitatis existens corporis: epar
aūt digōnis gratia. cor namqz formaliter 7 perfecte
omnes posset actiones perficere si ei afforent instru
menta. Jpsa vero non potuit habere ne id in ei⁹ actu
nobiliori: que est vitā dare impediret: 7 iō ab ipo fue

rũt diſiũcta. Ga. vo in libris de ſentẽtijs hip. ⁊ Pla/
Vli medio li. 3. ca. 4. ante medi. tonis de accñti. 4. c. vlt. ⁊ de iterioribꝰ. nõ raro cona
tus ẽ qbuſdã manifeſtioribꝰ fantaſijs gratꝫ vitatẽ pꝰ
ꝯfringẽ mgrĩ. ibidẽ. Archigenẽ deridẽs dignificãtez
ſniaꝫ ꝑthodidaſcali: eo ꝙ i memorie leſiõe ſiciã. i. vẽ
toſam iuſſit capiti ⁊ nõ pectori: i q̊ cor ꝯtinet: appõi.
Ca. 9. vſus ſi. Et iõ coll. 3. 2. qñ Ga. vitupauit archigenẽ: q̃ curabat
ṽtutẽ memorabilẽ cũ medicis cordialibꝰ credẽdo ꝙ
eẽt trãſmiſſa a corde: ⁊ dicebat. Si credis ꝙ ṽtꝰ me/
morialis ſit in corde quare nõ apponis vẽtoſam ſup
id in medicãdo ipꝫ. Jnqt Auer. Dico ꝙ ẽ vna rephẽ
Colli. ca. vl/ tim in medi. ſio q̃ ẽ magꝭ vitupabilis q̃ꝫ vba Archigenis. Quar
tõ võ ꝯ accñti. Et ſi Ar. ſufficiẽtiſſimꝰ fuẽit ad qõcũqꝫ
voluit ſmonẽ iducere: tñ nihil habuit ſuaſibile iueni
re: ꝑp quid capite repleto qeſcit ad pᵐ ſenſitiuũ i cor
de firmatũ: vt ipſe ſuſpicabaꝛ. vñ ⁊ medici ſibi nuda
expiẽtia obuiãt in curis: nõ cor ſed caput potiꝰ in li/
targijs: ſtuporibꝰ ⁊ vigilijs ꝓcurantes. Hec aũt vi
tas qbuſdã põt ſenſibilioribꝰ padigmatibus declara
A ri. Cor nãqꝫ ꝓportionaꝛ pelago vẽtis agitato: a quo
fluuij deriuanꝛ tres magni: q̊ꝝ vnꝰ p totũ corpꝰ diſ/
fundiꝛ ſpũꝫ deportãs ⁊ ſanguinẽ artaria dcã odorti.
Reliquũ vo agitat pulmonẽ: ⁊ aerem ipo attrahit i/
ſpiratiõe: ac ide capioſos vapores expiratiõe depel
lit. Eſt ⁊ fluuiꝰ aliꝰ demãdatꝰ ab ipſo ſurſum tẽdẽs
in cerebrũ vt nerui q gñanꝛ ab eo ex mã cõtinuãte i/
ter cordis ⁊ cerebri mãm qñ ipelliꝛ ſurſuꝫ. Js ãt ſup
fluꝰ i eiꝰ expãſiõe inueniẽs ſupiꝰ obſtaculũ refractꝰ
vnũ gñat lacũ: puta cerebꝝ: a q̊ ſi qdẽ lateralr origi
nanꝛ riuuli multi: q̊ꝝ vnꝰ extat maior; vt nucha. ſep
tẽ vo minores: ſic paria ſeptẽ neruoꝝ. Jpſa nãqꝫ ceu
vicariꝰ ⁊ nũciꝰ cerebri p totũ dirigiꝛ dorſũ: ex q̃ vtri
qꝫ lateralr plures emergũt nerui ex ſpõdiliũ forami
nibꝰ egrediẽtes. A pfato ẽt pelago ꝓcedit apꝰ eius
dextrã cordis auriculã fluuiꝰ aliꝰ magnꝰ: puta vena
grãdis magis q̃ꝫ artaria pua epi delata. Cuius qdez
vene vna ps aſcendit: altera vo deſcẽdit. Que ex mã
ꝓduciꝛ q̃ cordis mã ꝯnectebaꝛ epis mãe cũ ea ſpũa/
bat deorſum vſus latꝰ dextꝝ a cordis mãe eiꝰ vigo
re: q̃ modicũ ꝓgreſſa locũ ampliata ꝓducit epar. vꝫ.
a q̊ pleſ vt demũ fluuiꝰ maior tẽdiꝛ in deorſum riui
ac riuuli: ſic vena chilis cũ meſaraicis ⁊ alijs. Ex q/
bus tãdẽ cũ alijs ꝯſurgũt teſticuli. ¶ Ampliꝰ. aliud
padigma hꝰ declaratiuũ. Sit. n. qs tres hñs ptãtes
puta cãtãdi: ſuẽdi ⁊ domificãdi: hic in oẽs tres põt.
drnter tñ: q̃ cãtare valꝫ qñ mox voluerit: cũ hꝰ eidẽ
ſint organa inſita: ⁊ iõ ſibi hec opatio ꝓpor: formali/
or ⁊ pfectior. i duas võ alias nõ poterit niſi qñ iſtrã
hũerit dbita acqſita. Sic ⁊ i corde ẽ oĩs ṽtꝰ radicalr
aut formalr ſpẽ ⁊ inſtrm vnius ṽtutis: puta vitalis
illic fulcita pfecte. Jn reliqs aũt ſecꝰ eſt duabꝰ. Qua
re oñdiꝛ cor inſtrã aliunde acqrere q̃ ſunt cerebruꝫ:
epar aut teſtes. Ex his itaqꝫ cõtingit cape firmamẽ/
Doc. 5. c. ſing. ani me. ⁊ doc. 6. lñ. vnica. c. pᵒ i ſus fi. ẽ. tũ Ar. veꝝ ⁊ medicoꝝ ꝓbabilẽ fantaſiã. vñ pꝰ pma.
Phi ſermo qñ certificaꝛ ſubtilr ẽ veracior: ſed medi
coꝝ ſermo in pmis qñ attendiꝛ eſt magis manifeſtꝰ.
Et demum qñ conſiderãt ſicut debẽt ⁊ certificãt: iue
niunt rem ſicut videꝛ Ar. ⁊ ñ queãdmodũ medicis.
Nã tractatꝰ ſuos extractos inueniũt ex propoſitio/
nibus ſufficiẽtibꝰ. i. ꝓbabilibꝰ ⁊ non veris. i. neceſſa
rys: i quibꝰ nõ aſſequuntur niſi qꝺ ꝺ rebus apparet:
ſicut pulchre oſtendunt prefigura ta.

Propter quartum qdẽ: ad pᵐ qd dꝺꝫ appuit. Ad confir
mationẽ cõmẽ. dõm Ar. audiuiſſe ꝙ illa membra di
uerſa cũ ṽtutibꝰ vniteꝛ in mẽbro vno pncipali: pu/
ta corde qꝺ voluit: qꝺ dixit mẽbra vnica. ſ. pncipalia
alioqn decideret i Platonis opionẽ. ¶ Ad aliꝺ dꝺꝫ
ꝙ pfectiones appentes ⁊ ſcꝺarie due vel tres exiſtũt
realis vo ⁊ pma tñ vnica. ¶ Ad aliꝺ ſilr dꝺm ꝙ ac
tio facit ſcire formã apparẽtẽ aut exñtẽ. ꝓcedẽs eniꝫ
qs vlteriꝰ ⁊ nõ ſiſtẽs in hꝰ appentibꝰ ſcꝺis veꝝ ad p
mariã deueniẽs: actionẽ inuenit verã: ex cordis ṽtu
te ꝓdeũtẽ. ¶ Ad aliꝺ dꝺm qꝺ lꝫ pnᵃ entis nãlis i cõ
muni ſũt tria. p. phy. ipſa tãdẽ in vnũ reducũꝛ: quod vt in arᵒ
eſt oĩum pmũ aliorũqꝫ cũctoꝝ cauſatiuã. ſicut enim i
cõi ſunt tria pncipia: vt materia: forma ⁊ priuatio:
⁊ vnũ pᵐ ſicut deus: ita in particulari extãt ſecunda:
tria: vt cerebꝝ teſtes ⁊ epar: ⁊ vnũ pncipaliꝰ: ceu cor
illis corrñdens in cõi. Cor. n. proportionatur deo: ce B
rebrum ꝯñter nobilius. 7. de inge. cap. vlti. pme in/ Jn me.
telligentie: ſed epar ſecunde: teſtes tertie: ſicqꝫ dein/
ceps. Silr ⁊ trinitas diuinoꝝ reduciꝛ in vnũ vt eẽn
tiam vel nãm. Jnducta quoqꝫ alterius partis veri/
tatẽ cõcludũt neceſſario: ⁊ ſi apparẽter inſpiciẽs ali/
ter quis attentet iudicare. Teſtibus autẽ q̃ꝫuis indi
uiduũ nõ egeat nẽcio: ad ſpẽi tñ ſũt genealogiã ꝓpa
gandã neceſſarij: vt apparuit differentia. 35.

¶ Differentia. xxxix.

Q **craneum vno** cõ ſtituaꝛ oſſe monſtraꝛ: qm̃
illud eſt vnũ ⁊ continuũ cuius motꝰ eſt
vnus ſm ſe ⁊ indiuidualis. 5. meta. tale Tex. cõ. 8.
vo eſt craneum: iunctura enim capitis ſup primam
ſpondilium colli mota: totũ moueꝛ caput. ¶ Et fil/
ciꝛ. q̃ ſuperiꝰ os capitis cõtinuũ eſt extremis ſpondi
libus: qꝺ vocaꝛ craneũ. hiſtoriaꝝ tertio. Palin: ſi cra Cap. 7. i b
neũ eẽt ex multis oſſibꝰ ꝯſtructũ: cũ cerebrũ ſit mẽ/
brũ exñs in vltima partiũ mollicie tueri ſufficienter
nõ poſſet: cũ iũcture nõ ſint ꝑp defendere: ſed motus
grã facte: ꝑp qꝺ vt pfectius muniaꝛ opus fuit ex oſſe
vnico fore. ¶ Qꝫ aũt ex pluribus oñdiꝛ: q̃ cũ cere/
brũ tũ ſui debili digeſtione multas colligat ſupflui/
tates: tũ ẽt qm̃ caminũ totius corpis: vapores ⁊ fu/
mos recipiẽs eductione egentes: niſi trãſpirẽt poris
corrũpereꝛ: ⁊ iõ iũcturis ſerratilibus carẽtes cranei
doloribꝰ ⁊ vlr paſſionibꝰ ſũt capitis expoſiti q̃ꝫ mul
tiſ. ¶ Ampliꝰ. cor cũ cerebro fortiꝰ ſit ⁊ duriꝰ: plura
⁊ diuiſa hꝫ oſſa: vt coſtas ipꝫ ꝓtuẽtia: ⁊ cerebꝝ itaqꝫ
ampliꝰ. ¶ Qꝫ aũt ex duobꝰ cõpõaꝛ pſuadeꝛ: qm̃ iuxͣ
diuiſionẽ cõtẽti: vt cerebri diuideꝛ ꝯtinẽs ꝓputa cra/
neũ: cũ id ordineꝛ ad aliꝺ. ſꝫ cerebrũ in duas diuiſuꝫ
eſt ꝑtes ſm lõgũ: ꝙ dura mr oñdit ſubſcidẽs ſm lon
gitudinis directũ nõ paꝝ. ſilr ⁊ capilli alterutrinqꝫ i
dextrã cadẽtes ⁊ ſiniſtrã. ¶ Qꝫ aũt ex tribus vr: qm̃
ex ſuturis ſerratilibꝰ relinquũꝛ ex diuiſione. he aũt
ſũt. 3. vñ pꝰ ⁊ tertio hiſto. viroꝝ. 3. ſuture invnũ copu/ Cap. 7.
late. Amplius ⁊ tres ſũt cerebri vẽtres ad quos cra Ca. 7. cir. p
neum vt ad finẽ ordinaꝛ. ¶ Qꝫ ⁊ q̃tuor vel qnqꝫ oſtẽ
diꝛ: q̃ cũ his ſuturis tribus veris medici cõius du/ Jt Auic.
as addunt non veras. ex quaꝝ protenſione oſſa reli pmi. do. 5.
quentur q̃tuor aut quinqꝫ. Jtaqꝫ craneuꝫ ex diuerſis pᵃ. c. 2. in m
diuerſimode compaginabitur oſſibus.

In oppoſitum Ar. ⁊ Alman. ex. 6. conſti/ tuentes ipſi oſſibus.

Propter primum quidẽ ſciendũ ꝙ cor pus ex pluribuſ ꝯſti 3ᵒ hiſt. ca. 7 in pnᵒ. liᵒ p. c. 2. po pncipium.
tuiꝛ oſſibus ⁊ vliter partibus ſexcuplicis vtilitatis
cauſa. aut enim propter motum vt cũ vnũ interdum
oporteat ſine altero moueri: ceu manꝰ ꝑua ſine vlniſ
vel ꝑp reſolutionẽ vaporoſaꝝ ſupfluitatũ. Facte nãqꝫ
ſũt i ꝑtibꝰ diſtinctiones ⁊ ſpacia. per quas emitti va
leãt i extrĩſeca: ſeu ꝑp incõmoda oſſibus ſuperueniẽ/
tia. Si nanqꝫ vnum foret ipſius corruptionem ro/

tius inde ſequeret̃ nocumētū. Aut ꝓpter diuerſitatez in magnitudine partis ⁊ puitate: nā quaſdā magnas oportuit partiū exiſtere ⁊ grādiorib⁹ oſſib⁹ idigētes: paruas ꝟo eꝯ. vel pp fortitudinē ⁊ ſtabilitatē: vt oſſi/ bus mādibule opus fuit ſupioris ne ipſi⁹ inſtabilita/ te mobili q̄ ſupra ipſa nobilia ꝯtinent̃ icurrerēt nocu mētū. vñ mādibula ſupior qeſcit aīaliū oī: cocodrillo excepto fluuiali. Inferior ꝟo agitat̃. vel pp mot⁹ leui tatē: q̄re fcā ſunt ꝯcaua qdā vt leuiora exiſtāt: in q̄ruz ꝯcauitatibus ſituat̃ medulla nutriēs ea: ceu adiuto/ riorum ⁊ coxaꝝ oſſa. Eſt aūt craneū totū os rotūdū:
Cap.7. p.3. i pn°. nō carnoſa pelle ꝯtectū: hiſtoriaꝝ p̊. vñ theorice 2° cra neū ē os capitis figura acutū añ ⁊ retro: cui⁹ qdē ro/ tūditas adeſt tā vt ſit a ſuſceptione lōginqus incōmo
x aīa. textu 13. doꝝ cū nō ꝯtingat eneā ſperā tāgere niſi in pūcto: q̄/ re collʒ 2°. Caſtellani faciūt turres rotūdas vt machi
.11. in fine na nō poſſit eis nocere: tū ēt vt capacior reddat̃. Figu ra. n. circularis cū vndiq; diſtet vniformiter laterib⁹
Tex. cō. 105. capaciſſima extat. 2° celi ⁊ mun. Acutū ꝟo anteri⁹ ex/ tat ⁊ poſterius: vt nucca cū ortu ſaluet̃ neruoꝝ. Cra/ neum ꝟo trāſumit̃ a cranion qȯ grece. ꝯtētiuū impor tat. multa. n. locant̃ ſub eo celata. Ipm ēt multipl'r ac cipitur. nā ſumit̃ ꝓpriiſſime pro pte verticis ꝯtermina
oc. 5ª ſū. p* 3. poſt pn. bili aderez ſagittali. ꝑʒ illō ꝑme ꝑmi. Quatuor parie tes capitij facte ſunt craneo duriores: qꝛ caſus ⁊ pcuſ/ ſiones vt multū eis occurrūt: ⁊ qꝛ neċe fuit vt craneū eēt raꝝ ⁊ meditulliū. Sumit̃ ⁊ ꝓprius pro 4ᵒʳ parieti bus añ ⁊ retro: dextra ⁊ ſiniſtra: q̄ ſunt ſex cū duob⁹
Poſt pn. ſup tēporaneis dictis oſſib⁹. Iuxta illuʒ ſcdi theorice
In medio. ca. 3°. Cranei oſſa diduntur in ſex ⁊ ꝑm illū ibidez. 6. cra neo extāt ꝓpria: vel qs ponet fortaſſe ꝑ duab⁹ pariuz oſſa i duo redacta: ⁊ ſivere 4ᵒʳ extēt. Suſcipit̃ ⁊ ꝓprie pro oib⁹ oſſib⁹ cerebrū defendētib⁹. ꝑm illud ꝑmi p'.
oc. 5ª ſū. p* Iuuamētū oium oſſiū cranei eſt ꝙ clipeus extat cere/
2° in pn°. bri defendēs ab inſurgētib⁹ leſionib⁹ eidē. vñ 2° theo/
Ca. 3. in me°. rice. Oia que in craneo ſunt oſſa. 15. ſunt: ita vt hic os qȯ cerebri baſis cōprehendat̃ baſilare dictū. Accipit̃ ⁊ 4° cōiter pro oibus capitis oſſib⁹: iuxta illud Almā
Ca. 2. añ me. ſoris ꝑmi. Oſſa cranei cōnumerata. 23. erūt dentibus exceptis. Qua qdē ſignificatione hic craneū ampli⁹ denotat̃. Craneū q̊q; veri⁹ qnq; hʒ aderez ſeu ſerrati/ les ſuturas: cōmiſſuras ſiue cōploſiones: q̄rū tres ſūt vere eo ꝙ penetrāt directe ab extriſec⁹ ad itriſecū. de qbus vna dicta ſagittalis trāſit ꝑ verticē capitij: ipʒ in duas ſeparās ptes ita. | Alia coronalis noīata trā ſiens de tpe ꝑ ſupius ad tp̄s ꝟſus añrius tal'r ◡ Su pra ipſaq; nāq; firmat̃ corona q̄ qdē qñ fuerit ſagitta li ꝯiūcta ꝯſurgit arcualis figura hꝯ. ⊥ Eſt ⁊ 3ª lauda/ bilis dcā: eo ꝙ ad ſilitudinē laude grece ē lr̄e aut figu re ī algoriſmo ſeptē repn̄tantis ita: λ q̄ ps ymō. i. vo mer appellat̃ hiſtoriaꝝ p̊. gerit. n. illius ſilitudinē ali/ qualē cui⁹ cū p̄dictis adiūctio talē ꝯſtituit figuratio/ nē. ⊥ Sūt ⁊ alie due aderez mēdoſe corticaleʒ. non eni penetrāt vt p̄dicte ad iteri⁹ directe q̄ ſupius iuxta ſemicirculū alterutrinq; ptrāſeūt de lachrymali ma/ iori ad aurē. q̄ ſi ꝑoribus iungunt̃ trib⁹. talis ꝯſurget figura χ vt deſcriptio patit̃ plani⁹. He aūt aderez ſex in craneo p̄cipue determināt ⁊ relinquunt oſſa. in quo tm̄ ſunt alia q̄ʒplurima: ex alijs diuiſionib⁹ ⁊ ſutu ris ꝯſurgētia: pp fines ⁊ vtilitates nō paruas: quaruʒ vna ſumit̃ ex pte oſſis: ⁊ altera ex pte illi⁹ qȯ ſub ipo ꝯtētū. ꝑma qdē duplex exiſtit: vna niſi craneū lederet̃ in partiū altera: ꝯtinuitate cōicaret̃ toti leſio: ⁊ id ē iu uamētū cōe oium ꝑlitatis partiū. Alia qm̄ in vno nō potuit iteruenire oſſe diuerſitas pfecte i duricie ⁊ mol licie: raritate ⁊ ſpiſſitudine: ſubtilitate ⁊ groſſitie. has eniʒ varietates diuerſe exqſierūt cerebri diſpōnes: vt ne grauaret̃ groſſicie ⁊ duritie: ac fumi expellerentur raritate ⁊ ſubtilitate. Scda qdē ꝑ ſerratiles pficit̃ iū/ cturas: ⁊ id multipl'r: aut vt vapores ⁊ fumi ꝑ aderez reſoluant̃ a cerebro vel vt dura mr̄ i aderez craneo al liget̃ ne cerebꝝ grauet: ⁊ ꝓprie hora itumeſcētie illi⁹ vt vocis maioris ⁊ furoris: aut vt villi neruoꝝ ⁊ ner/ ui egrediant̃ a cerebro ⁊ vaſa ſubitrēt vite ⁊ alimēti. Quot āt ſint cranei ⁊ demuz capitij figure ⁊ q̄les: dr̄ia docebit. 79. Eſt aūt os corpus duꝝ: albū: ſuſtētamen tum corpis ⁊ erectio: ex ſemine ipuriori a cal'o gn̄atū aſſatiuo. de ge. aīaliū 2°. Et noſce ꝙ ſermo p̄miſſuʒ ve Ca. 4. verſus finem.
rificat̃ vt ad multū ⁊ in corpibus nālibus magis.

Propter ſecundū ꝟo ſciēdum ꝙ in hac dr̄ia auctores apparē ter ſaltē vident̃ nō modicū variari. ⁊ ꝑmit⁹ qdē in oſ/ ſibus cranei: ac deiceps i ſuturis. ¶ Propter hui⁹ pᵐ
ſciēdū ꝙ caput cōponit̃ non ex 4ᵒʳ ptibus: ſʒ ex ſex. 3° Ca. 7. p* pn.
de hiſtorijs. vñ Almāſor. Sex oſſa ſunt ꝓpria cranei. Lib° p° ca. 2.
⁊ collʒ p̊. cuius anothomia illa fere extat Almāſoriʒ. poſt pn.
Alexāder ꝟo. caput. 5. hʒ oſſa: ſʒ Haliabbas. oīa q̄ in Ca. 3. in pn°.
craneo ſunt oſſa. 15. ſunt. Adhuc Almāſor: oia cranei 2° theo. ca. 3. i medio.
oſſa qñ fuerit ꝯnumerata erūt dentibus exceptis. 23. Lib°. 1. ca. 2. ante mediū.
¶ Propter 2ᵐ h⁹ ſciēdū ꝙ q̄dā hn̄t craneū vniuʒ oſſiʒ ſicut canis: hoc aūt cōpoſitū vt hō ⁊ hꝯ. Mulierū ꝟo caput ſuturā hʒ vnā qdē in circuitu: viroꝝ ꝟo tres in
vnū copulatas vt in plurib⁹. Iā aūt viſum caput ē vi Cap 7.
ri nullā hn̄s ſuturā. hiſtoriarū 3°. vñ. A. ibidē. In ca/ Circa pn.
pite hoīs ſunt plures ſuture: ⁊ iam vidit Ari. hoīem p° aīalium an
nō hn̄tē ſuturā in capite: ⁊ ſepe accidit ꝑ mulieribus. te mediū.
Cōiter ꝟo medici: vt iductū. 5. diſtinguūt vt ad multū apparet ſuturas: tres quidē veras ⁊ duas mendoſaʒ quoꝝ qdem veritas tertio dicēdoꝝ oſtendetur.

Propter tertium ꝑmitus enūerent̃ cra/ nei oſſa cōiter accepti ⁊ deinceps hinc 2ʳ p̄tacta ſopiat̃ diſcolia ⁊ diſcordia. ¶ Propter hui⁹ pᵐ ſciēdū ꝙ frōtis coronale pᵐ eſt ca/ pitis os: demū os laude ſibi corrn̄dens ex oppoſito: poſtea duo plana oſſa fere: dextra ⁊ ſiniſtra ꝑʒ Almā ſorē ⁊. A. Que ꝑm Haliabbatē vtriq; extāt duplicia. nā vtraq; eoꝝ ſubtilior ps lateral'r circa aderez ſagit/ talē quadrāgulare figure exn̄s duo verticis appellā tur oſſa. Que aūt eoꝝ pars iferior dura circa aureʒ ſi ta: vbi aderez ꝑmanet tenuis ſup tpanea dicūtur oſſa figurā triāgularē repn̄tātia: quoꝝ vtrūq; i tres ſepat̃ ptes. q̄rū vna qdē ſolida lapidi ſiliʒ: lapide ob id dcā: in qua ſitū ē foramē audit⁹: vt incōmodorū tollat̃ oc/ curſus. Alia ꝟo ē os augumētatū i acutū ex illa ortū capiti aſſil'ata māmille ꝓhibēs mādibulā iferiorem egredi inde ex̄. 3ª ꝟo ps tp̄s dr̄ q̄ vtrinq; oſſib⁹ eleua/ ta ꝯiūgit̃ tēpoꝝ: c⁹ ſoliditas nō eſt tāta vt duaꝝ ptiuʒ ꝑmaꝝ. Et hec qdē ſubdiuiſio magis differt officio q̄ʒ aderez ſit diſcreta ⁊ eēntia: ſicut os anche ꝑm Alexā/ druʒ ē q̄druplex. Apud ꝟo Haliabbatē triplex: cū tm̄ vnū ſit ⁊ ꝯtinuuʒ. vident̃. n. ſex hec oſſa ptes extreme duoꝝ ſcdarioꝝ oſſiū maioꝝ iferioreʒ vtriq; ꝑm eūdē: deide ꝑm fere vniuerſos ē os dcm̄ baſillare aut alge/ cedi ſeu cauilla ſuſtinēs ⁊ ꝯportās oia cerebri oſſa: ⁊ iō baſis ipſi⁹ nūcupatū. Ipmq; vꝛ ſil'r ꝯtinuari cū oſſe laude ſupi⁹. vñ Haly. ⁊ oſſis qȯ ꝯtinuat̃ oſſi puppis
caput i loco q dr̄ baſis capitij duꝝ creatū fuit vt meli⁹ 2° theo. cap. 3. in medio.
ſuſtineat ⁊ deferat ⁊ ne ſub qb⁹ ſupfluis ſitū eſt cōpu treſcat: ſūt ⁊ 4ᵒʳ incq̄lia oſſa paris dcā. duo qdē i dex tra ⁊ totidē i ſiniſtra ꝑm lōgitudinē tpis ex trāſuerſo ſituata. quoꝝ vtilitas exiſtit neruos occultare: plōga re ⁊ ptegere: pdeūtes inde ex̄ ex qnto pari neruoꝝ ce rebri. vñ ꝑm Alexā. noueʒ h⁹ ſunt tm̄ oſſa. Apud ꝟo Halyabbatē. 15. extāt: ⁊ deinceps omnes coincidētes

pònunt qnquagita qtuoꝛ oſſa mãdibule ſupioꝛis que ab addere; relinquunť notis.puta oculoꝝ ſex:genarũ ſiue maxillaꝝ duo:naſi duo:foraminũ ei⁹ ſub poꝛibus entes duo.4ᵒʳ.n.i naſo ſunt repta:duo in qb⁹ dētes ſituanť vtrinqꜫ.ſꜫ nunqd vnũ adeſt aliud naſũ partiens aut ad 4ᵒʳ reduciť poꝛa:cũ ex illis conſurgat vt diaꝣoma ex ſiphac ⁊ pãniculo,ſub coſtali.vñ ãnectiť baſillo aut vn⁹.extat p ſe puitate intactus fere.Inferioꝛ aũt mãdibula duo ↄtinet oſſa q̄ foꝛti ſub mēto nectunť iũctura vt vnũ os tm̃ appeat qñ fuerit tpe indurata:deiceps i vtraqꜫ mãdibula vt ml'tũ ⁊ antiqt⁹ maxime dētes ↄtineť.32.nũc āt iueniunť.28.nō raro.dĩa 9.nã in extremitatib⁹ mãdibulaꝝ 4ᵒʳ ſunt dētes molares magni:q nō paꝝ oꝛiunť i medio tpis augmēti ⁊ vt poſt ſemis eductionē ⁊ añ cōſiſtētiã circa.30.ãnos:⁊ iō dētes ſm Alexãᵐ dr̃ ſenſus ſiue itelľs.vñ 2ᵒ de hiſtoꝛijs.Naſcunť vltimi hoib⁹ gunſei.i.dētes ſenſus: Cap.4.
circa.20.ãnos ⁊ viris ⁊ mulierib⁹.Etiã qbuſdã mlierib⁹.80.ãnoꝝ exn̄tib⁹ nati ſť gũſei:⁊ viri ſilr.qō accit qbuſcũqꜫ i etate ñ oꝛti fuerit canini.Uidiqꜫ ego militē foꝛtē ⁊ carnoſuꜫ dicētē ꝙ i termino.43.ãni nat⁹ ei fuit vn⁹ iſtoꝝ dētiũ ⁊ in 44ᵒ alius ⁊ i 45ᵒ in q̄ erat tũc tertius:ſic aliũ vel alios q amittētes oēs añ.60.ãnũ dentes regñati ſunt denuo poꝛib⁹ tñ minoꝛes ⁊ ibecilliores.vñ ↄmē.4ᵒ qdriptiti.Bñ teneo ꝙ dentes vice alia renaſcanť tráſeũtib⁹ etatē ſaturni:de q̄ viſuꜫ.dĩa.26.
Cap.17.p⁹.me. C⁹oppoᵐ eſtimať ↄ⁹theoꝛice ita.Nonnullos audiui q dicerēt ſenes ſe vidiſſe qb⁹ cũ cecidiſſent dētes redierunt ⁊ eoꝝ alij ꝓducti ſũt loco.nec ego veꝝ id credo. Qō eteni ꝓductioni dētiũ parata ē mãi ſenũ coꝛpib⁹ nō hī.℃Dōm ꝙ veritas extat ꝙ aliqñ renati ſunt vt tactũ:nō tñ poꝛib⁹ eqles ⁊ merito.hñt.n.qſdã ꝓprietates pter alia oſſa vt ſenſuꜫ ⁊ reliqs narrandas dĩa 43.etſi ꝯoar ſenſerit oia ſentire oſſa.Itaqꜫ ſm Almãſoꝛē q duo vi omittere mioꝛa paris oſſa cranei ſeu capitis in vniuerſo ſunt tm̃.55.ſꜫ Alexãᵐ ꝯo ea colligētē.57.Apud halyabbatē aũt ſubdiuidentē q̄ tēpoꝛanea ⁊ ſex ide ↄſtituētē.63.dētib⁹ ſemp.32.ſuppoſitꝭ exiſtere.Sꜫ mulier ꝑꝑ diſionē oſſis coꝛonalis hꜫ vnum plus.Nũm ꝯo haꝝ:ſufficiētiã ⁊ ꝓbatiōnē oñdit ipſorũ act⁹ ⁊ finis.℃Propter 2ᵐ h⁹ ſciẽdũ ꝑmitus ꝙ Ari. Almãſoꝛ:halyabbas ⁊ Auer.qñ dicũt ſex capitꝭ oſſa craneũ accipiũt ꝓpꝛius pꝛo oſſib⁹ frōtis:laude:verticis ⁊ tpis:⁊ marie ſm halyabbatē.aut foꝛtaſſis duo iſtoꝝ ſex:ſũt oſſa paris i vnũ collecta.℃Ad aliō dōꜫ ꝙ Alexander ad illã qnqꜫ oſſa reducit demũ alia:qō appꜫ cũ ſubdat deiceps paris 4ᵒʳ oſſa.craneũ.n.accipiens ꝓpꝛie i ei⁹ ↄſtōnē interſerit ōs baſillare.℃Ad aliud ſilr dōꜫ ꝙ halyabbas craneũ accepit ꝓpꝛie:qō ſnuit ↄcludēs.Oia igiť q̄ i craneo ꝓpꝛia ſť oſſa.15.ſũt: qꝝ ſex craneo ꝓpꝛia ſunt.℃Ad aliud dōm ꝙ Almãſoꝛ vt appuit craneũ cōiter accepit:vt iã ↄtulit diſtō. ℃Ad aliud ꝯo 2ᵐ dōm ꝙ qdã exponunt ꝙ mulier vt multũ hꜫ vnã tñ ſuturã ⁊ i circuitu:q: ꝑꝑ fridirateꜫ ⁊ hũiditatē ei⁹ hu.redduť fridi:viſcoſi vt ſint iſoꝛmati ⁊e iobedietes vtuti talr vt nō ſolũ op⁹ ſit vnã hīe i circuitu imo qñꜫ ois dpdať i circuitu apparēter ſutura: iux illō Alex.Sepe accit mulierib⁹ caput eaꝝ nō hīe ſuturã cũ ml'totiēs viſuꜫ ſit caput abſqꜫ ſutura:qſi velit dicē ꝙ ſepi⁹ ↄtigit ſuturaꝝ diminutio ⁊ obductio i mulierib⁹ qꜫ in viris.nã ſagittalis i ipſis terminať in coꝛonalē.in mulierib⁹ ꝯo penetrat vſqꜫ i naſuꜫ. Ipm ēt diuidēs in duo.⁊ iō exponēdũ vnũ i circuitũ p vtutē capitꝭ tráſeũtē ab acuto triãguli laude vſqꜫ i naſum cũ duab⁹ reliqs in viro reptis.Qō ⁊ ſeries ſatꝭ itonat Ari.talis.hui⁹ craneũ mulieꝝ hꜫ ſuturas ſu.tres ſic viroꝝ ⁊ ō illis vnã i circuitu.nã ꝑꝑ eaꝝ ml'tas ſupflui tates expurgãdas.nã ipſius ſuturas adauriť.℃Ad aliud dōm ꝙ Ari.loqtur de ſuturis certꝭ q̄ tm̃ ſũt tres poſite ⁊ nō fallacib⁹.℃Aut pfectius dōm ꝙ nō dicit ſimplr tres:ſꜫ ſubdit i adinuicē copulatas ⁊ ↄiũctas. Cōiũguntř.n.⁊ tãgũt ſe vt deſcriptũ vere:nō aũt coꝛticaleꜫ mēdoſe.Qꜫ aũt vidit Ari.caput ſine ſutura ſicut ego qñqꜫ non eſt ↄ medicũ relatũ ad quod nãlius craneum.queãdmodũ caput mulieris ↄſpexi ſuturas ſeptem hñs.Nã interi⁹ ab acuto laude deſcēdebat adereꜫ in deoꝛſuꜫ quã altera ſm latũ diuidebat ita.

Propter quartũ ꝯo ad pᵐ dōm ꝙ lꜫ oſſa cranei nō ſint penit⁹ vnũ ſm eſſentiã vt magnes:ſunt tñ vnuꜫ ↄnerione ac iclauatione ſerratili aut lata ſeu lōga vel alia:qō motum ſufficit vnũ cãre.nã vnuꜫ aliqd multiplr reddiť. aut colligatiōne vt onus viculo ⁊ ligna viſco: ⁊ linea ēt reflexa vna dī ⁊ ↄtinua:⁊ ꝑtiũ ſinglr vt tibia ⁊ bꝛachiũ:quaꝝ magis vnũ ſunt ↄtinua q̄ nã:his q̄ i arte. meta.5.℃Ad fulcimētũ expōne dōꜫ ↄtinuũ.i. applicatũ ſm aliã tráſlationē.vel ꝙ idē accepit ↄtinuũ impꝛopꝛie pꝛo ↄtiguo.nã oē ↄtinuũ ↄtiguat:ſꜫ nō eꜫ topicoꝝ.4ᵒ.Iſta tñ ↄtiguitas vel applicatio nō ad ptes inter ſe referť cranei:veꝝ ad colli ſpōdiles qb⁹ ſupponitur craneũ.℃Ad aliud dōm p iterēptionē poꝛis.lꜫ eni craneũ ſit ex multis oſſib⁹ ↄſtructũ:ſunt tñ ↄnexa iũctura adiuicē firma ſic vt eoꝝ pl'alitate ñ ſeqtur cerebꝛi leſio:ſꜫ poti⁹ iuuamēta p ſuturas poſteſa.℃Ad aliud ꝯo ↄcedēdũ.℃Ad aliud cuꜫ expōne dōm ꝙ lꜫ coꝛ ſit cerebꝛo nobili⁹:ē tñ ſolidius ⁊ foꝛtius itra ↄcauitatē latioꝛē locatũ.Adhuc cũ coꝛ ſit cal'iſſimũ eget euētatione:ſed euētari nō poſſet niſi p motũ.mot⁹ aũt nō ↄſtat niſi p muſculos:⁊ maxime vbi aliqs act⁹ fuerit volũtati admixt⁹.Euētatio āt h⁹ oſſiũ oia impediret circũſtãtia:ꝑꝑ qō opoꝛtuit iter coſtas coꝛ munientes ſupius ⁊ iferi⁹ ⁊ in medio muſculos ↄcurrere cuꜫ eiſdē.℃Ad aliud dōꜫ ꝙ lꜫ diſio cerebꝛi p lōgũ ſit maniſeſtioꝛ:nihilomin⁹ tñ ſunt diſiones alie p reliqꜫ ſuturas denotate:⁊ ſi nō appareãt adeo:qō oñdit vētriculoꝝ ſepatio ſm latũ itercidēs ⁊ nō lōgũ. ℃Ad aliud dōm ꝙ tres ſunt vt dcm̃ ē adiuicē copulate:nō āt inde tolluntř relique due.aut vētres cerebꝛi nō ↄpanť ſuturis cũ qnqꜫ ſint ille ⁊ iterdũ vt iductũ ē pl'es:ventres ꝯo tres tm̃.℃Ad aliud dōm ꝙ vt linee ſecant ſe aut nō ſecãt ꝓueniũt plura vel paucioꝛa itermedia.Si.n. ſe cruciãliter ſecãt 4ᵒʳ ꝓducũtur interualla. Si ꝯo hꜫ iuxta pōnem ex qnqꜫ qtuoꝛ ꝓducunť iterclũſa.Capitis aũt lineatio vtroqꜫ ſit modo:ita vt ab his qnqꜫ ſex interueniant interſtitia. ℃Differentia.xl.

Tex.cō.8. Ca.3.i me.

Quod caput non ſit ꝓpter cerebrũ ſꜫ ꝑꝑ oculoſ creatum oñdiť ex octauo de iuuamētis ⁊ pn⁹ certo canonis tertij.℃Amp.ſi cerebꝛum eſſet ꝓpter oculos vnũ non ſeparareť ab alio:alioqn qō ante finem eſſet ocioſum.nũc auteꜫ vt ſcribitur in pdictis cerebꝛũ in quibuſdã aialibus reperitur in pectoꝛe:oculi ꝯo in locoꝝ eminētioꝛi vt ſuper qdã ipſoꝝ coꝛnua.Dicunt ⁊ qdam apē croceam oculos hīe in poſterioꝛi pte coꝛpoꝛis poſt ſuccinctoriũ.℃Rurſus.cũ oculus ſit ceu qdã ex lōginq̄ ſpeculatoꝛ:hꜫ i excelſo ſituari:velut cuſtodes nauium ⁊ vineaꝝ ac exercituũ exploꝛatoꝛes:h āt nō erit i cerebꝛo cũ qdã h habeãt circa mediũ ſui ac iſra.4ᵒ hiſtoꝛiarũ Ariſtotel' ⁊ Alexãdri.Pali.qō añ finē dꜫ ꝑncipalius ⁊ digni⁹ oꝛdinari:cũ ſit ampli⁹ intentũ reliq:ſꜫ oculuꜫ ꝑncipalioꝛ ps ⁊ nobilioꝛ eſt cerebꝛo cũ ſit animãtioꝛ eo:vegetatiua eniꜫ ſenſitiua in cōi ⁊ viſiua participat aia a qua ois cōſurgit nobilitas.vñ in editiōe phyſonomie

Cap.1.poſt ꝑncipiũ. Ca.p.añ'me

nomie ſcripſi oculos velut flores animē fore ac cor/
dis nūcios fideles:cerebrū aūt ſolū vegetatiua. Ta/
13. in fi. ctus.n.nullū reddit ſenſuꝫ.de ptibus 2°.vñ 4° de acci
In pn° dēti ca.8.Cerebꝝ eſt ſenſuū organū.a nā itaqꝫ ꝓpter
oculos factū eſt caput ⁊ nō cerebri cauſa.

de p'i. aial. capi. 9. circa fim. 7. 2° de 2.1. ca. 4° v is finē. **Cuius oppoſitum** colligit̄ ex pluribus aīaliū libris. ¶Ad/
huc id eſt factū pp illud cui⁹ q̄ꝫtitatē figurā ⁊ tegmen
repn̄tat. Ita vo caput vt appet ſe hꝫ ad cerebꝝ nō ad
oculos. Cerebruꝫ.n.cū eſſet molle de facili paſſiuum
eguit tegmine defenſiuo. H aūt fuit craneū cū ptib⁹ il/
doct 5a. ſū. 1. co°. 2° i pn. li ſuppoſitis.vñ p̄ pma. Oīum oſſiū cranei iuuamētū
eſt ꝙ ſunt clypeus cerebri ipſum coopientia ⁊ ab oi/
bus malis defendētia. Eti. oculi vt tactū i ſupmo cor
poris hn̄t ſituari. H aūt eſt cerebrū.vñ 3° theorice cap
Circa pnm. cap 11. i. pn. 11°. Cerebrū ceteris eſt mēbris excellentius. Ipm aūt
capiti ſubijcitur.cetera nāqꝫ ſunt ei mēbra ſubiecta.
thimei.2. Itaqꝫ caput factū eſt pp cerebrum.id aūt pp
oculos ⁊ alios ſenſus ⁊ ꝓprie viſum.collꝫ.2°.

Propter primum qdē ſciēduꝫ ꝙ caput iuxta Thimeū eſt p/
ter ceterū corpus honoratius optimati quadā eminē
tia cui reliq̄ mēbra dn̄anti parēt atqꝫ obſequūt: iure.
meritoqꝫ ſubiecta. At caſſius felix. Caput ē arx ſūma
corpis ⁊ honorabile ac neceſſariſſimū ſenſuū domici
liū. Caput dr̄ aūt ſimpl'r a capio:eo ꝙ ipo mediāte ali
quo velut orificio capit̄ alimentū vel a cephali grece
caput:ide cephaleon ſiue capl'm:eo ꝙ caput ſub ſevi
gore ac ēt actu plima ꝯtineat i ſūma. Qd in qbuſdaꝫ
erectū ſurſuꝫ directe vt ſurſuꝫ i eis ſit ſimpl'r ſeu i vni
uerſo ſupius ceu hoīb⁹. In qbuſdā vo his repit̄ op/
poſitū ſicut in plātis ⁊ oſtrachadermis.vñ de ptibus
4°.c.6. Oſtrachaderma ſicut plāte caput deorſū hn̄t:
q2 deſubtus accipiūt alimētū velut plāte radicib⁹ vt
qd ſurſum ſimpl'r habeāt deorſum ⁊ eꝯ. plurima vo
iſtoꝝ hn̄t mediū quoꝝ aliqua alteri magis appropin
quāt extremoꝝ:vt aues hoī:ac ſonipes:cuꝫ caput nō
habeāt ceu alia deflexū bruta nec directū vt hō. Que
dā vo plātis ⁊ oſtreis appropiquāt pampli⁹ ceu repē
tia:poſt que pedes pl'es hn̄tia:⁊ demū bruta q̄ſi mem
obſeruātia extremoꝝ. Et q2 hn̄t aīalia caput plima i
extremitate corporis ſitū ⁊ determinatū circa ſimpl'r
ſurſum aut ſm qd in eis.iō pōt vtrūqꝫ caput audiri:
qd in tali extremo corpis deteriatiōe ſituat̄. Quid āt
ſit cerebꝝ.dr̄ia oñdit.24. Hec quoqꝫ ꝓpoſitio pp cāli/
A tatē iportat. Cauſe ſunt 4°r mālis:formalis:efficiēs ⁊
Tex. cn. 28. 7.29. finalis.phy.2°.qbus Gal'.inſtr̄alem aſſociat iuuamē/
toꝝ.7° ⁊ de ac.3°.ad efficiētē tn̄ reducēdā. Ad hāc ſiq
Ca. 3° i. me. dem preponem pp oīs pōt cā reddi vt ꝓpter qd ocu/
ca. 1. i me. col. li° 2°. tex. lus talis aſſignās mām dicit pp cerebꝝ. Ex illo.n.ei⁹
cn. 61. tract. de cerebro. ſuſcipit̄ mā cū ipſius ſit ortū in techni:reddēs vo for
mam dicet rōnē talē.dans vo agēs virtutē quādā re
preſentabit cū inſtr̄orum tali:ſꝫ aſſignās finē in ei⁹ re
ducet actionē magis q ſiqdē finis expetitur in q̄ſito:
cū intētional'r ſit cā cārū:opatiue tn̄ ſm Boetiū ipſa/
rum effectus. Et is qdē triplex ponit̄ de gn̄one aīaliū
Capi. 4° poſt medium. 2°.⁊ collꝫ.6.cap p̄.vnus nāqꝫ dr̄ finis cuius gr̄a q eſt
In pn°. ad quē tēdit ⁊ ordinat̄. Alter vo finis dictus abſolu/
te vt cor in mēbroꝝ gn̄one.ſunt ⁊ alij duo fines hui⁹
cā. Alter quorum finis dr̄ perfectionis entis iſepara
bilis:ceu forma finis dr̄ māe.nā factiuum ⁊ gn̄atiuū
.n̄. ſic tn̄.ſed qd tale ad factum ordinat̄ ⁊ gn̄atum vt
poſt cor totū cōſeqtur aīal finitū ⁊ pfectuꝫ. Reliquus
qdem eſt finis vtilis ⁊ quo vtit̄ qs finitis ⁊ cōpletis
quo exn̄te ſūt q̄ per ipꝫ.⁊ h finis cārū appellat̄. vt or
ganicaꝝ ptiū finis vſus.ſꝫ hos ēt ſerra finis dr̄ vaſoꝝ
Tex. cō 35. per eā factoꝝ. Scdo vero d aīa dr̄ finis duplex: vt cu
ius ⁊ quo qui ſpēm repreſentat ⁊ indiuiduum.

Propter ſecundū qdē ſciēdū ꝙ aliq idi ſcrete ꝓnūciauerūt ca
put factū eē ꝓpter cerebrū q̄ꝫtū ad ſubam : q̄ꝫtitatem
⁊ figurā:quo vero ad ſitū ꝓpter oculos. Quoꝝ nimi
rū defectus eſt apparēs cū poſteri⁹ abſoluāt a pori.ſi
tus.n.ſup pora fundat⁹ gn̄a neq̄qꝫ poterit diuidi ꝯtra
illa. ¶Rurſus neqꝫ vt appebit diſcordes ꝯciliāt: ⁊ iō
aliq dixerūt ꝙ i aīalib⁹ pfectis caput factū eſt pp ce/
rebꝝ:in qbuſdā vo impfectoꝝ ꝓpter oculos:cū hi in
talib⁹ iueniant̄ abſqꝫ capite ⁊ cerebro.quoꝝ ānulla/
tio mōſtrabit̄ ꝯn̄r cū oculi nequeāt a p̄dictis ſeparari
oino.ſꝫ poti⁹ accidat ecōtra. Alij vo ſic Ga. ⁊ alex .di
xerūt ꝙ nō oꝫ dicere ꝙ caput fuerit pp cerebꝝ: q2 in/
ſtr̄m qd ſenſus ⁊ mot⁹ extat pncipiū ideſt in oib⁹ aīa
lib⁹:q̄ꝫuis iueniat̄ in locis diuerſis i qbuſdā aīalib⁹:
q2 aliqb⁹ in pectore.⁊ iō nō oꝫ dicē ꝙ caput fuerit pp
cerebꝝ.neqꝫ pp orificiū:qm̄ os iuenit̄ in aīalib⁹ carē
tib⁹ capite i pectore:neqꝫ aures ⁊ nares ⁊ alia inſtr̄a:
cū iueniant̄ in aīalib⁹ capite carētib⁹ in pectore : q̄re
oꝫ dicere ꝙ caput fuerit pp membra q̄ nō iueniunt̄ in
pectore aīaliū carētiū capite. Inueniunt̄.n.oculi i aīa
libus carētib⁹ capite poſiti ſup additamēta ſil'ia cor/
nib⁹ lōgis.⁊ hui⁹ ſubdit̄ motiuū ꝓtactū. Indigent.n.
oculi vt ſint i alto:q2 ipoꝝ actio ē aſpicē ⁊ ꝯſeruare.
ſūt nāqꝫ i excelſo ſiti velut viaꝝ exploratores. Ex tali
nāqꝫ ſitu i remotiora ꝯſpiciūt ſi locent̄ ita hꝰ:nō tn̄ pa
tiūt̄ ab occurrētib⁹ cū ſint dure ſube:ceu q molles pa
terent̄.⁊ iō Alex.nō ē neciuꝫ oī aīali creare caput ab/
ſolute:ſꝫ aīali oculū lenē habēti:cui⁹ is cautela idiget
ml'ta ⁊ loci affirmatiōe.nā plurib⁹ aīalib⁹ capite pua
tis duo creata ſūt additamēta a corpe ſblimata ſup q̄
oculi eoꝝ decēter ꝯſtituti fuerūt. Qꝝ āt hoꝝ ſmo non
ſimpl'r acceptād⁹ oñdet̄ deinceps mōſtrādo ꝙ oculi ſi
tuāt̄ circa caput ſp ⁊ cerebꝝ vl' qd loco ei⁹ ⁊ nō ſupra
cornua ꝓtēſa:veꝝ magl' ifra ⁊ ꝙ oīa capita hn̄t aīalia

Propter tertiū qdeꝫ ſciendū primitus ꝙ cetera capite pticipāt aīa
lia ⁊ ſine oculis:ſicut mōſtrat̄.hiſtoriarū q̄rto diſcur Cap. 7. i pn°.
rēdo p oīa:de qbus vr̄ dubiū exiſtere:q̄lia ſunt exan/
guia etiā quadruplicia vt oſtrachaderma.i.duri corij
ceu chochie ſpolete vertices ⁊ hꝰ. Mallacoſtra ideſt
mollis teſte.eorū eni pncipiū fuit a molli teſta nūc in
durata vt cancri q vrepigio.i.caudali carēt ſoli grā/
ci dicti caridi.hoc eſt gābari carabi.i.locuſte maris.
Mallachia.i.mollia ceu pulpi ſepie ac tēchides. En/
thomaqꝫ.i.diuiſa ſic veſpe:apes ⁊ talia: ⁊ extra aq̄s
plura degentia. De oſtrachadermis vo Ar.inqt. Im/
maniſeſtū eſt eē p̄ter caput ⁊ accidit dictū caput ⁊ os
eritiū deorſū hr̄e.⁊ q̄rto de ptib⁹. Hn̄t caput oīa. Par Ca. 6. in fi. ⁊
tes āt corpis q̄ ſecus alimēti ſuſceptionē alie inoiate. ca. 9. in pn°.
de viſu āt ⁊ auditu eoꝝ firmū qd nihil nꝫ valde māiſe Hiſto. 4. c. 8.
ſtū. Carchinū āt.i.araneā marinā mediā oſtrachader verſus fine.
noꝝ ⁊ malaoſtrachoꝝ ponit cornua habē duo ſubti/
lia ruffa ⁊ oculos ſb his lōgos rectos:vt Ga. cū Ale. 4° hiſto. ca. p° ante mediū.
Malacoſtraca q̄ꝫ ait caput ⁊ ſub oculis os hr̄e.ſil'r ⁊
malachijs iter mediū vētri ⁊ pedū ineē caput ⁊ nata
re lateral'r aduocatū caput pedes extēdētia:q2 ſic na
tātib⁹ accidit p̄uidē qd i āteri⁹.ſupi⁹.n.ſt oculi: os āt
poſteri⁹:adhuc ſup os oculi magni duo. Enthomoꝝ
hn̄t ocl'os qdē oīa:aliō āt ſēſitiuū nullū māifeſtū p̄ter
in qbuſdā liguā. H ēt illic Alex. teſtat̄ Ar. breuiator.
Qd ⁊ firmat rō. q2 illō hꝫ caput qd capit ⁊ recipit ali
mētū:cū ide caput originē traxerit.ſꝫ oē aīal id hꝫ cū
huic ꝯſtat vita.igit̄ oē capite pticipat ita ⁊ plāte. Aut
q2 hō hꝫ caput directū ſupi⁹ ⁊ arbor inferi⁹. ꝓnuncia
uit Plato hoiem arborē trāſuerſaꝫ. Oculi ēt illos ha/

bentib⁹ debēt circa hui⁹ caput ⁊ orificia locari: vt ali
mētū pcipiat̄ īducētib⁹ ⁊ discernāt. Qꝫ āt .2°. caput sit
Ca.9.circa pn^m. ꝓpter cerebꝝ .4° de partibus scribit̄ ita. In sangui/
nē habētib⁹ caput est maxime cerebri grā: q2 in habē
tib⁹ sanguinē: hec pars ī opposito locat̄ cordis vt ca
liditatē ipsi⁹ refrigeret ac cōtemperet. Calida. n. nā iua
lescēs facit īcremētū a medio ſm ꝓpriā lationē. nā ad
multā caliditatē friditas opponit̄ ⁊ hūiditas. Opor
tuit ēt cerebrū locari supi⁹ vt eēt tutuꝫ pp ei⁹ debiles
q̄litates ⁊ superexcedētes ac ipsi⁹ fragilē passionē cele/
In fine. riter obuiātes. vñ p. sa. ca°. 29°. scōe summe. doctrine
scōe. locus cerebri ꝓpri⁹ si alt⁹ nō eēt ex tali mō ꝓue
niret res quā tolerare nō posset nec ei⁹ virtus cuꝫ ipo
remaneret. Ipm q̄ꝫ apud medicos nō parū ordinatur
ad cordis euentationē. Propter. n. motuꝫ pectoris ⁊
diaphragmatis precipue mō pulmo id flabellās: qḋ
ōndit subita suffocatio apopleticoꝝ ⁊ similiū: cū spūs
a cerebro ad lacertos pectoris neq̄at ꝓuenire. Itaq̄ꝫ
dicē cerebꝝ pp oculos creatū precipue iuxta Aris. ⁊
Auer. fine tāgūt iuuamētū āpli⁹ necessario. In hoib⁹
aūt est ēt diuinitatis manifestatiuū pamplius. Qꝫ aūt
tertio caput ⁊ cerebꝝ sint oculoꝝ subiecta sentit̄ de
Ca.10.aū me. partib⁹ .2°. Auditus qdeꝫ ⁊ visus maxime in capite
⁊ hoꝝ visus oib⁹: q2 pisces ⁊ hō audiūt ⁊ odorāt. nul
lū tñ sensitiuū īuenit̄ in capite manifeste: ſꝫ visus oib⁹
Circa pn^m. Ca. p° i me°. hñtib⁹ rōnabilr̄ est circa cerebꝝ. Qḋ pbat̄. q2 ocl's ē
de nā aq̄: de sensu ⁊ sensato. ⁊ 5° de ge. aialiū. cerebrū
āt est hō cū sit frigidū ⁊ humidū. ℂ Adhuc. ocl's dꝫ
eē diafan⁹ sufficiēter vt recipiat coloꝝ spēs. ⁊ ꝯfuer:
tales qdē aq̄ reddit ceteri magis elemētis. ſꝫ cerebꝝ
est hō. ℂ Ampli⁹ si oculi nō reperiunt̄ absq̄ꝫ capite ⁊
cerebro. hec āt sine illis ea nō pp oculos creauit ſꝫ po
ti⁹ eꝫ. vt āt īductū oīa hñt aialia circa caput ⁊ cerebꝝ
oculos: q2 nō sūt in cornib⁹ ꝓtensi vt dicit Ga. cū. A.
sub eis. Que qdē plus vident̄ in caridis ⁊ carabis ⁊
carthamis ꝓt°di. ⁊ tñ vt certificat̄ anothomia exq̄si/
ta situātur ī capite hñtiū caput ac ēt cerebꝝ. Et nosce
ꝙ sūt sine oculis q̄dā de genere āguiū serpētes cecivo
cata hyrūbies lūbrici terrestres ⁊ hō: saltē capite pti
cipātia q̄ sanguinē ⁊ alimētū attrahūt necium. talpa
vo hꝫ sub pelle. ꝙ āt aliq dicūt ēt philosophātes cuꝫ
idiotis Ciniphes seu tauanos dictos ⁊ talia sub alis
ocl'os habē: q2 idē ablatis q̄busdā additamētis vidē
tur excecari eo ꝙ iordinate volādo discurrūt: ridicu/
lū: nō. n. id euenit pp ocl'os ibidē hr̄e: cū nā hos non
habeat exꝑōnsꝫ in occulti situare: ſꝫ poti⁹ q2 corrūpit̄
armonia q̄dā ⁊ ꝓportio eoꝝ q̄ euētabat̄ ipsoꝝ cal'm:
dictū. n. dña. 81. ꝙ aialia triplr̄ euētant̄. pp ꝯsidēti⁹ in
fere dū caput factū eē pp cerebꝝ āpli⁹ q̄ꝫ pp oculos:
neq̄ꝫ alibi eos q̄ꝫ in capite vl' cerebro situari. Aliq̄ꝫ tñ
volēs Ga. ⁊. A. vtilib⁹ ꝯdescēdē inq̄t eos p caput itel
ligē vt apparuit extremitatē āña corpis supius situa/
tā ⁊ figuratā vt cerebri sit receptiua: q̄m q̄ nō ita hñt
neq̄ꝫ caput aut cerebꝝ viderent̄ hr̄e: ſꝫ hō magis ali/
qd loco. vñ 4° de ptib⁹. Caput hñt aialia oīa sangui/
Ca.9.circa pn^m. nē habētia. Exanguiū aūt q̄busdā īdeterminata hec
ps veluti cancris. pōt etiā dici ꝙ oculorū p° modo fi/
nis dicti est cerebrum. tertio vero econtra.

Propter quartū qd Ga. ⁊ Auic. sit dōm apparuit. ℂ Ad aliud
dōm ꝙ vt mōstratū oculi nō separant̄ a capite ⁊ cere/
bro nisi hui⁹ q̄ras determinata situ ⁊ figura oī. neq̄ꝫ ē
veꝝ ꝙ oculi nō repiant̄ circa pect⁹: vt īductū de mala
chijs: ⁊ tñ vidēt suo mō q̄ a lōge: cū lateralr̄ dictuꝫ est
illas īnatare vt ꝯspiciāt q̄ in āña: ⁊ iō q̄ caput habēt
desubtus oīno vt ostrachaderma talr̄ capite carent.
ℂ Ad aliō vt apparuit dōꝫ ꝙ cū eo ꝙ fuerit circa me

diū ipoꝝ oculi poterūt pp figurationē in lat⁹ aut talr̄
susceptā ita disponi vt valeāt q̄ añrius ꝯspicē ⁊ ꝓui/
dere distātia: neq̄ꝫ ēt in oculis solū expetit̄ celsitudo:
veꝝ ēt salus ac lateralis aspect⁹. Ita. n. pl'ib⁹ sup bre/
gmate locarent̄: ſꝫ nō forēt ibidē saluati. ꝓpea declinā
tes vt cūq̄ꝫ latuerūt sb cerebro ⁊ capite īfossati. ℂ Ad
aliō dōꝫ ꝙ veꝝ eēt si corpus id ex se haberet: qḋ nō ē:
ſꝫ aliq̄ recipit vt a corde cerebro medio: ſꝫ tñ cerebri
iest vtute: vt motui caliditas: ⁊ ebrietas vino: q2 alia
calefacā se ac turpificat. pp eñ multā friditatē ⁊ hūi.
cui⁹ ꝯnsuꝫ ē iuuamētū quā oportuit hr̄e cerebꝝ ⁊ sub
stātiā mollē q̄si fluidā nō potuit sensum actu iducē ac
ꝓstare. Qꝫ āt oculis affect⁹ aīe ⁊ cordis ostēdat̄ actio
euenit̄ q2 vt speculū sūt aiatū apparētes. Cor āt ⁊ ce/
rebꝝ latētia tāq̄ꝫ a qb⁹ signa nō pñt snbaliter suscipi
iherētia. ⁊ iō act⁹ obsuāt ⁊ accñtia illoꝝ phisionomi.
Cerebꝝ ēt loc⁹ ē mēti tāq̄ꝫ vtuti diuinioris nō āt ocl's.
ℂ Differentia. xli.

QꝹ nerui oriātur a cerebro mōstrat̄ oīum fere medicorū auctoritate.
Ca.8.aū Rursus 5° de aia Auicēne. Ne pncipium
puta cor grauet̄ creati sunt nerui in cere/
bro ⁊ vene in epate. ℂ Itidē. illud sumit ortum ab ali
quo quo destructo destruitur ⁊ ipsum. Sed destructo
cerebro destruitur neruus in sui operatione sensus ⁊
motus. Cuius quideꝫ signum: q2 si ligetur aut abscin
datur via cerebri ad membra destruitur omnis eoruꝫ
actus: qui prestabatur per neruos. de motibus liq̄dis
c. i. ⁊ silr̄ eo saluato vigorāt̄. ℂ Adhuc. illud vī nasci In medio
ab illo a quo deriuatur imediate ipm̄q̄ꝫ non ptransit.
de ptibus tertio. Sic aūt vident̄ p anathomiaꝫ nerui Collir ca. 5°.
ad cerebrum se habere. ℂ Amplius nerui sui albedi
ne ⁊ mollicie flexibili ⁊ ꝓprie in eorū exitu a cerebro
assimilantur ei maxime. Ortum enim attestatur pnci/
pio ac econtra in tecbni. vnde Seneca tertio nāliū Li°2°tex. 37. in fine.
questionū. Nulla res est q̄ nō ei⁹ quo nascit̄ notā red/
dat. Neruos aūt vt tactū videmus in eoꝝ exordio si/
millimos cerebro ⁊ nō cordi. Eti. Neruoꝝ pncipium
opꝫ eē electiui exordiū potētis in opp^m: qḋ cordi ines
se nō pōt: cū mot⁹ ipsi⁹ sit āpli⁹ nālis adherens ordini
vni ⁊ vie. Itaq̄ꝫ nerui orient̄ a cerebro ⁊ nō a corde.

Cuius oppositum tenet Ari. animaliuꝫ libris cū. A. ⁊ Auer. Disto.3.c°.
Eti. de iuuamētis. Neruus q est vnū de tribus q̄ ap/ Li°2°ca° ante medii
propriantur vene concaue neruus est fortis ⁊ orit̄ ex
auricula cordis dextra. ℂ Rursus ibidem. ca. vlt. In Iuxta fin. ⁊ nota ꝙ t. Is lieno tertii ē negatiuue
epate ⁊ corde fuerūt nerui. q2 qḋlibet eoꝝ est pn^m ali/
cuius vtutis. Epar. n. appetitiue: cor ꝟo irascibilis.
lꝫ in corde nō sic diuidant̄ sic ī epate: splene ⁊ renib⁹.
Qḋ aūt añ id dixerat parū: nerui nō oīno inueniūtur
diuisi in corpore cordis: audiēdū ē nō ꝙ nullo mō īue
niant̄ in eo: ſꝫ ꝙ pauci cōparatione ad quedā mēbro/
rū. vñ oīno. i. vl'r nō inueniunt̄ nerui ⁊ cetera: nō eniꝫ
particula negatiua nō cadit sup signū vl'e. ⁊ iō ipꝫ nō
perimit vsqueq̄q̄ꝫ. cū igit̄ nerui oriātur ī corde: quod
alioꝝ est pn^m: inde originē ꝯhent sicut alioꝝ oīa. Pa/
lin. Cor amplius ꝓportionat̄ neruis q̄ꝫ cerebruꝫ cum
vtrūq̄ꝫ sit suba quedā idurata sic ⁊ motiuū alterutrū:
secus autē se habent vt iam ostēsum ad cerebrū. Igi/
tur nerui oriūtur a corde ⁊ non a cerebro.

Propter primū qdē sciendum qd sit cere brum: ꝯnsuꝫ est dña. 34. Thesſir. p° n cta.12.ca. pn pncipio.
Est aūt cor ſm ꝯoar mēbꝝ pncipale c⁹ vtutes sunt po
tentes in corpe ac effectus maximi. Ipm nāq̄ꝫ ꝯtextū
est ex carne dura: vtutū organū: in corpis medio ⁊ ve
lut fornax sitū: duob⁹ vētriculis: pariete ac q̄tuor bo/

ſtijs intercisuʒ:cuius domiciliũ ipsius exiſtit caſule ꝑ
prium. Eſt eniʒ in microcoſmo tanq̃ ſol aut pm⁹i me
gacoſmo. Nomẽ ſiqdẽ nerui iuxta 2ᵐ iterioꝝ ⁊ Haly. (a.2. in fine. technis cõ. ii. in pn°.)
tripl'r accipit. Une quidẽ pro ſuba ſubalbida ad fle
ctendũ habili ⁊ ad ſeparãdũ dura q̃ organũ ſenſus ſʒ
medicos exiſtit ⁊ motus. Cui⁹ ortus apud eos ad ce
rebrũ ẽ vel nuccã: de quo pſens heſitatio. Alterq̃ ꝑ
ſuba poꝛi magis idurata ſubalbida ẽt viſibili ex oſſi
bus nata ipſa in adinuicẽ piũgẽs ac ptinẽs ſil'rq̃ mu
ſculũ cũ reliquo corpe. ⁊ iõ dr ligamẽtũ. Tertio xo ẽ
corda naſcẽs ex muſculo ſm eius alteꝝ maxime extre
mũ ex neruo ⁊ ligamẽto cõpoſita. Oꝛiri quoq̃ vt ali
quid dupl'r nũc dr ab alio: ſm q ab vel a ſeu ex põt i
poꝛtare cãm efficiẽtẽ aut mãm. pmit⁹ qdẽ ex corpe ce
leſti dicunt aliq̃ pduci. 2° aũt ex mẽſtruo mẽbꝛa.

Propter ſecundũ xo ſciendũ q Plato ⁊ Ga. imitãs ipʒ non
raro ſenſerũt neruos oꝛiri ex cerebro nõ ſm vtutẽ ſic
pl'es pipatheticoꝝ: imo ẽt radical'r ſm mãʒ. poſuerũt
eni aiam foꝛe ſubaꝝ aggregationẽ p tria mẽbꝛa eq̃l'r
diſtributã. diã apparẽs. 38. Fuerũt ⁊ qdã poſterioꝝ
conãtes multas adiuenire vias qbus poſſent Ari. ⁊
Ga. pcoꝛdare. Q̃ŏ ⁊ p p°conat. A. ⁊ Haly. q̃ſi pferẽs (Doc. 5ᵉ ca. ſin gulari diſme. ptechnis cõ. 8. in fine.)
ſniam Ga. ei q̃ Ariſ. i medicinã volẽs ſniam Ari. me
dicos ducere i erroꝛẽ ignaros ſu. diſtiguere. ¶ Itidẽ.
aliq dixerũt q nerui pñt 2ᵉ pſiderari. aut q̃ʒᵐ ad ipſoꝝ
diaphonitatẽ: ⁊ ita oꝛiunt a cerebro: q2 vtrũq̃ tale: vl'
quo ad eoꝝ ſubam: ⁊ ſic a coꝛde. Sʒ id ſaltẽ q̃ʒtuʒ ad
pᵐ ſtare nõ põt: cũ nerui vbi facti diaphani ſunt: lumi
noſi: frigidi ⁊ ſicci ſufficiẽter diſtẽt a cerebro: qõ oſtẽ
dit imobilitas ⁊ iſenſibilitas eiuſdẽ. diã. 47. Dixerũt
⁊ alij neruos poſſe pſiderari q̃ʒᵐ ad ſenſuʒ ⁊ motũ pfe
ctos: ⁊ ita naſci a cerebro cũ ſit datoꝛ ⁊ inſtrm iſtoꝝ p
fecte: aut impfectos: ⁊ ſic a coꝛde. Ipſoꝝ. n. pmᵐ ẽ imp
fectũ ⁊ pfuſum. Id ẽt nõ valet vt videbit: cũ ſenſus p
fectioꝛ ⁊ acutioꝛ ſit in coꝛde q̃ i neruis. Q̃ŏ idicãt ei⁹
itolerabiles doloꝛes: cũ eo q h⁹ diſtõne non euaſ q̃ſi
tũ vſqueq̃. Uoluerũt ⁊ aliq neruos naſci a cerebro
manifeſta oꝛigine: qõ idicãt eoꝝ actus. a coꝛde aũt oc
culta: de qb⁹ cũ alijs apparebit. Sẽſerũt aũt qdã vir
tual'r eos a coꝛde oꝛiri: cũ ſit oiuʒ p°radix: mãl'r xo a
cerebro. Et hi. qdẽ. A. olfecerũt. 5° de aia: lʒ. n. eũ non (Ca. 8. vbi. ſ. in arti.)
explicẽt pfecte: quo plenius expoſito nõ tm ſuffraga
bitur eiſdẽ. Uoluit. n. ibidẽ pmᵐ neruoꝝ eẽ a cerebro:
ſʒ traſmittit ſibi vtus a coꝛde: q̃m nõ opʒ vt in mẽbro
vbi ẽ alicui⁹ virtutis pmᵐ ſint opõnes pncipales ipſi⁹
virtutj: ⁊ vt ſit inſtrm actionis vtutj illi⁹: qõ factũ eſt:
ne pmᵐ grauaret. q̃m poſſe ſit vt inſtrm ſit creatũ ad ſu
ſcipiẽ ũ ex aliquo qõ nõ ſuſcipit niſi poſtq̃ ẽ gñatuʒ:
ita q in cerebro illud qõ pᵐ creat non ſit pmᵐ ſenſus ⁊
mot⁹ in actu: ſʒ ſit aptũ fieri aliqõ pmᵐ mẽbꝛoꝝ q̃ ſunt
poſt illud cũ ſumpſerit ab illo. vñ cum cerebro creati
fuerint nerui ptingẽtes ad coꝛ ſuſcipit ſenſum ⁊ mo
tũ ab illo: ⁊ poſtq̃ ei gñatũ fuerit inſtrʒ ſuſcipiẽdi ab
alio. Quare cũ geniti fuerint illi nerui ptingentes ad
coꝛ ſuſcepit ſenſuʒ ⁊ motũ ab eo. q̃ñ. n. creat cerebrũ
creatur cũ eo ex mã ei⁹ aliqd ptingẽs ad coꝛ. Alienuʒ
qdẽ: a coꝛde p qõ traſmittit ſenſus ⁊ mot⁹ q̃ʒui ꝫ oꝛt⁹
eoꝝ ſit a cerebro ⁊ puentio ipſoꝝ ad coꝛ: non ſit adeo
manifeſte: vt putauit ille q pſumpſit dicẽ q oꝛtus ner
uoꝝ q ſunt iter cerebꝝ ⁊ coꝛ ſunt a cerebro ad coꝛ: nõ
a coꝛde ad cerebꝝ. qõ qdẽ exẽplo declarat: vt p noti
ficat pma: ſicut nãq̃ cerebrũ eſt pmᵐ ſenſus ⁊ mot⁹ ſm (Doc. 6ᵉ ſum. vnᵉ capi. p°ſi me° ⁊ ca. 4. cir ca. mᵐ.)
medicos: nõ tm cõplet: puta viſus aut guſtus niſi poſt
q̃ virtus viſiua puenerit ad criſtallinam vel motiuaʒ
in muſculos greſſionis: ita virtus in coꝛde ipſo nõ pſi
citur per vitalẽ: ſʒ i q̃ñ ad aliud puenerit inſtrm. vʒ. ce
rebꝛum aut epar vel teſticulos. Sic igit vult neruos
a cerebro magis oꝛiri: ſuſcipe tm oꝛtũ virtualẽ a coꝛde
qõ oium eſt p°radix ⁊ h neruis mediãtibus: quoꝝ oꝛ
tus magis ẽ a coꝛde ad cerebꝝ q̃ ecõ: qõ ẽt initiur in
canone. Tertio tm aialium cõſentiens Ariſt. viſus eſt (Cap. p° p° pn°)
vtrũq̃ ſibimet aduerſari: vt patebit: Uoluit enim ner
uos oꝛiri a coꝛde ſubaliter modo quocunq̃.

Propter tertiũ xo ſciẽdũ q nerui oriunt a coꝛde tã q̃ʒtum ad mãm
ſiue radice: q̃ ẽt quo ad foꝛmã ⁊ virtutẽ: imediate tm
vel cũ medio: quoꝝ vtrũq̃ auctoꝛitatibus ⁊ rõnibus
fulcit. Tertio. n. hiſtoꝛiarũ. pmᵐ neruoꝝ aialibus ẽ ex (Ca. 5. in pn°.)
coꝛde. eteniʒ in ſeipſo coꝛ hʒ neruos in maximo vẽtri
culo: ⁊ vocata adoꝛti neruea ẽ vena: ⁊ maxime cuʒ ex
ppõ cãm dicat mãlẽ. ¶ Itidẽ de ptibus 2° q cerebruʒ (Ca. 7. p° pnᵐ.)
nõ hʒ ptinuitatẽ neq̃ viã ad ſenſitiuas pticulas: palã
qõ ⁊ per viſuʒ. ¶ Adhuc 3° aialiũ. A. de neruo debe (Cap 1. verſus finem.)
mus dicere q appꝛopꝛiat pp applicationẽ ⁊ nõ naſci
tur a coꝛde inq̃tũ carnoſuʒ: ſʒ a qdã ſuba dura occul
ta in ſuba coꝛdis: ⁊ neru⁹ fuit creat⁹ in coꝛde ⁊ nõ aſſi
milat illi ſicut veruca ⁊ glãdula in carne: ⁊ nõ naſcit
iſtud ex ipſa ſuba q̃ ei appet: ſʒ ex mã q̃ ei coadunat ⁊
occultat. Et ſi res eſt ita nõ opʒ veꝝ dixiſſe Ga. in pi
gnoꝛe ſuo qõ poſuit ꝯ cuſtodẽ altaris q daret multũ
auꝝ ei q mõſtraret q nerui naſcerẽt a coꝛde. Itidẽ. 2° (Ca. 3° verſus finem.)
eiuſdẽ de aia: cũ pmᵐ fuerit in illo: erit ſentiẽs p ſeipꝫ:
q̃uis ſit caro: ſicut eſt coꝛ. lʒ. n. ſeparẽtur in coꝛde fila
neruoꝝ: nõ eſt tm lõge qn excipiãt ab eo ſenſum ⁊ red
dant vni oꝛigini ⁊ ab eo cerebro ⁊ ab alijs membꝛis.
Preauctoꝛiçatũ xo firmat rõne. nono ẽt aialiũ. A. ⁊ (Ca. 4. ⁊ 5. per totum.)
3°. 21. cũ 3° theoꝛice. ca. 34. Q̃ñ ſpermata in mrice col (Trac. p° ca. 2. in pn°.)
ligunt eoꝝ exufflatio repit tota ipelli ad mediũ hũi (Ante mᵐ.)
ditatj vt ppareſ locus coꝛdis: demũ fiũt a latere ipſi⁹
dextro ⁊ a latere ipſi⁹ ſupꝛemo duo veſice ramificate
q̃ſi ab eo ipſuʒ vſq̃ ad horã tãgẽtes. deinde ſeparant
ab eo ⁊ diſcernũtur ⁊ fit p°illud ex quo creatur coꝛ. ⁊
dextra illud ex quo creat epar: ⁊ implet alia ſangui
ne ad albedinẽ decliui ex qua cerebꝝ pcreat. Sic igi
tur pᵐ fuit oẽ ẽt radical'r ⁊ vere in mã ex qua creatuʒ
eſt coꝛ p ⁊ in vtute ipſius facta eſt ſepatio in deoꝛſum
dextrãdo: q̃ñ creatũ eſt epar: ⁊ ſurſuʒ dirigẽdo q̃ñ ce
rebꝝ fuit pductũ. Occultant aũt ⁊ euaneſcere vident
nerui q̃ñ i cerebꝝ ptẽdunt a coꝛde: ceu fluui⁹ añ ex pe
lago i lacũ diſſeminat ãplioꝛẽ. Adhuc. q̃ñ ex mã coꝛ
dis ſeq̃ſtrat ⁊ eleuat ſurſuʒ ps mãe vt cerebꝝ pcreet:
pmanet iter coꝛdis mãm ⁊ cerebri ppago qdã ptinua
tiua: ex hoc aũt efficit neru⁹: cui⁹ pceſſuʒ ẽ a coꝛde ad
cerebꝝ: vt ẽt tactũ. qnto de aia. A. Ipſo. n. medio coꝛ (Ca. 8. vbi ſu pꝛa arᵒ 2°.)
cerebro colligat: ſicut ẽt q̃ñ mã epatiʒ deoꝛſum tendit
dextraliter qõ inter coꝛ ⁊ epar ptinuat factũ eſt vena.
diã. 47. Id aũt fulcit q2 qcqd eſt cã cauſe: cã eſt cãti.
Ruſus. animaliũ 3°. vbi eſt pmᵐ virtutis ibi ⁊ pmᵐ exi (Aui. ca. h° ver ſus finẽ.)
ſtit inſtri. vnũ enim oꝛdinat ad aliud: vt tandẽ opatio
proueniat ⁊ finis. Sʒ in coꝛde vtutis ẽ initiũ ſicut cũ
ipſa radix. In vnoquoq̃ eni generũ opʒ vnũ pᵐ pone
re alioꝝ: ne proceſſus accidat infinitus. 2. ⁊ 12. meta. (Colli'r. t. cõ. 4. ⁊ t. cõ. vlti. ſi.)
¶ Amplius. neru⁹ eſt oꝛganũ maxime ſenſus ac etiã
motus. diã pſequẽti. ſed cerebrum nõ ſentit. vñ 2° de (Ca. 7. p° pnᵐ.)
partib⁹. Cerebrũ nullũ facit ſenſum tactus ſicut neq̃
ſanguinẽ neq̃ ſupfluũ aialiũ. ſʒ aialibus ineſt cerebꝝ
ad nãe ſaluationẽ: ne coꝛ ſui caliditate ſupflua iflãma
ret oino. ⁊ iõ poſitũ id frigidiſſimũ particularuʒ i op
poſitũ ipſi⁹ vt h ptẽperet. Nã. n. ſemp ad exceſſuʒ vni
uſcuiuſq̃ igeniat ibidẽ. ⁊ colliʒ 2°. Cerebꝝ. n. nõ ſentit (In pn° capi. Ca. 11. verſus finẽ ⁊ cap. 21. in medio.)
neq̃ mouet: q2 pp ptẽperare coꝛdis caliditatẽ ⁊ ſicci
tatẽ eguit plima friditate ⁊ hũiditate q̃ ⁊ in ſe ac i pui
tate ide cãta tollit ſenſũ. Eti. ſi cerebꝝ debiliʒ cõpagi

nis sui nã sentiret intm̃ fumis aſcẽdẽtib⁹ ⁊ alijs lede/ ret̃ occurrẽtib⁹ vt dolore ſpaſmũ icurreret celerrime. ſil'r ſi moueret̃ ob ei⁹ debilẽ lederet̃ nõ pa⁊ ꝓpaginez. Nõ.n.mouet̃ niſi q̃dã fortaſſe alteratiõis aut q̃titatis dilatatione aut ꝯſtrictiõe. Cũ q localis h̃ ſufficiẽti pſi ciat̃ cal'o.⁊ q2 vigoroſior reliqs multo eget ⁊ fortiori ꝯſtituẽte.q̃re fortaſſis calũniabit̃ dcm̃ 4° de accñti ce/ reb⁊ eẽ iſenſitiuũ organũ a nã:ſʒ ſenſitiuo⁊ ſenſuũ or ganũ factũ ẽ.i.qd ſenſatũ i po⁹nõ ãt ſenſibile actu.vñ monachi trãſlatio. Cereb⁊ nõ fuit ꝯſtitutũ vt eẽt ſen/ ſibile:ſʒ vt ſenſatũ exiſteret.po⁹nãq3 ipſius deducit̃ in actũ aut ꝑ metipſuʒ vel ꝑ aliud. Nõ qdẽ ꝑ cũ ſit fridiſ ſimũ oiuʒ ꝑticula⁊ ⁊ remotiſſimũ ſenſus ⁊ mot⁹ nã q̃ ꝑficit̃ cal'o. Si ãt ꝑ aliud ceu ꝑ caliditatẽ cordis ſibi de/ latã vt decl'atũ ẽt ꝑ. A. tũc ſibi ꝑ accñs ierit ⁊ 2°. nihil .n.ſic ens ſe i actũ deducit cũ ab exñte id pagat̃ actu. Cõfert itaq3 ad ſenſuʒ ⁊ motũ ꝑ aliud vt appuit ſalua tionis g̃ra.ꝯtẽperãt eni:refocillat ⁊ q̃etat ſp̃us calita te diſſolutos laboris aut alteri⁹.hos a ſupflua remit tẽdo ⁊ q̃eſcẽ faciẽdo. Pali:i cõde ẽ pn̄ᵐ ſenſitiuũ: ⁊ ꝑ ꝯñs motiuũ añ creationẽ ẽt cerebri pfectã ⁊ neruorũ. Ois nãq3 pl'alitas reducit̃ ad vnitatẽ:⁊ oẽ in plurimis p vnã rõnẽ vniuocã tãdẽ iuẽtũ ꝯhibit̃ı vnũ aliqδ illi⁹ ꝑ/ us inexñs.q̃le qdẽ cor in g̃ñe greſſus ⁊ mot⁹ ac ẽt ſen ſus iexiſtit:qδ firmat̃.q2 illud ẽ pn̄ᵐ neruo⁊:q ſunt or gana ſenſus ⁊ mot⁹i q̃ bi maxie vigẽt:h̃ ãt cor. vñ de ſomno ⁊ vigi. Prinᵐ ſenſus ⁊ mot⁹ pn̄ᶜᵉ eſt a corde: do lores ẽt i ipſo fiũt itolerabiles ſm Ari.⁊.A.5° de aia. Ipm ẽt eſt pᵐ qδ mouet̃ ⁊ vltimo q̃etatũ. ¶ Adhuc i corde ſpẽs ẽ ⁊ forma epatis de g̃none aialiũ 2°.⁊ eadẽ rõne q̃ cerebri:Id ẽt declarãt padigmata.dĩa.38. Ita q3 cor eſt pn̄ᵐ neruo⁊ ⁊ nõ cerebrũ.vt oñſum.dĩa.38. vtroq3 mõ ꝑncipationis ⁊ originis. Sic igit̃ radical'r appet oẽs neruos cũ cerebro ꝑcreatoʒ ex corde aut i/ mediati⁹ vt q ꝑmi:vel mediate ſicͭ cereb⁊ cũ ſc̃ois.

[margin: Ca.8.circ.ĩ nᵐ ⁊ li.de vir. nſʒ corp⁹ diſpẽ ſan tib⁹ in me°.]
[margin: Añ meᵐ. Ca.8.añ me°.]
[margin: Ca.p°.p⁹ me. Artı°3°.]

Propter quartũ qdẽ ad primaʒ medico rũ auctoritates qd doʒ apparuit ⁊ maxime Gal'.q̃m ortũ aut accipit imedia tũ vel nõ verificat̃ in neruo⁊ oium ortu. ¶ Ad aliud dõm q Alex.nõ negauit pn̄ᵐ neruo⁊ ⁊ ſenſus ⁊ mot⁹ nõ eẽ a corde:ſʒ q nõ oẽs imediate originẽ ꝯhũt a cor de. ¶ Ad aliud dõm q lʒ ꝑderet ſenſuʒ ⁊ motũ iſra li gaturã aut iciſione:nõ ẽ q v̄tus cũ ſp̄ũ ſupfluat a ce/ rebro ꝑncipal'r:ſʒ magis a corde. Aut rõ ꝯcludit cere brũ eẽ pn̄ᵐ neruo⁊ imediatũ.q2 iplãtant̃ i eo qδ orit̃ a corde puta cerebro:aut paſſumptum nõ ẽ vl'r ve⁊.vt oñſuʒ.13. ¶ Ad aliud dõm q qdã neruo⁊ ptrãſeunt vt oñſuʒ a corde in cerebrũ.in ipſo tñ pp eius magni/ tudinẽ ⁊ humiditatẽ remolliti occultant̃ ⁊ ad nãm cõ uertunt̃ ipſi⁹ fere. Nerui nãq3 humectati citi⁹ reddun tur molliores ⁊ pmutati valde ſic ẽt vene pmutantur trãſeũtes ꝑ epar. Sũt.n.pue valde tunicaʒ hñtes exi/ liores 5° de iuuamẽtis cap 3°. Aut verificat̃ ſermo de neruis ortis a cerebro abſq3 medio. ¶ Ad aliud doʒ q nerui albedine in ꝑceſſu non ſimilant̃ cerebro lʒ qñ ex ipſo ꝓce ĩũt ſimilent̃:ſed tñ diſtãt ſicut color in ter minatus diſtet a terminato. Color.n.cerebri ẽ termi/ natus:neruo⁊ aũt iterminatus fere ⁊ ꝑclarus. vl' ſili/ tudo ſumpta ex colore nõ arguit ſilitudinẽ i ſuba oio: ⁊ q color ẽ res extriſeca valde ſp̄ualis ⁊ pmutabilis de leui.dĩa.145. ¶ Ad aliud dõm q non oportuit vt neruuʒ ois ſit pn̄ᵐ motus volũtarij niſi ex ipſo cũ alijʒ q̃ regrunt̃ ꝯſtituat̃ muſculus. Motus.n.m̃ricis ⁊ ve narũ ẽ nãlis.ꝑ ꝑma.⁊ tñ in ipſis ſunt nerui.ſil'r ⁊ mo tus cordis ẽ nãli redact⁹ motui magl.dĩa.48. ¶ Ad auctoritateʒ Gal'.alterius partij dõm q aut illa ſeries nõ eſt Ga.oino:vt dĩa dictũ.47. vel alteriuʒ illic fuit

[margin: Circa meᵐ.]
[margin: Doc.6.ca.ſin/ gulari p⁹ me.]

opinionis a cõi ceu nãliuʒ libro.aut ortũ illũ itelligit quãdã detectionẽ ⁊ manifeſtationẽ ipſius nerui circa auriculã cordis dextrã ad ſaluationẽ vene ãple. Alio quin.n.ſibi aduerſaret̃. Nã idẽ ponit neruos oẽs ori/ ri a cerebro vel nucca.⁊ ſi aliquos ꝯcedat cordi ineẽ: non tñ vult ab ipſo eos oriri:verũ potius a cerebro ſi bi deriuari ſicut nerui maxime quos a ſexto pari ner uo⁊ cerebri ponit oriri. ¶ Differentia.xlij.

[margin: 9° de iuuã.ca. 3°⁊ 8°.de vi. pti.cap.6.]

Quod **Caro ſit organum ta/** ctus:ſentit Ariſ.in pleriſq3 libri aialium locis:cũ Auer.teſtãte Alex.⁊ Themiſtiũ idẽ ẽt ſenſiſſe. Ampli⁹ firmat̃ ẽt rõne: q̃m tactus exiſtit in q̃dã media ꝓportione q̃litatũ tãgibi/ liũ:huius aũt ꝓportio in carne magis repit̃ cũ ſit ca. ⁊ hu.nãe hũane ⁊ tpamẽto magis ꝓportionata.ner/ uus xõ fridus ẽ ⁊ ſicc⁹:imo fridus multum.collʒ 2°. ¶ Adhuc.id oñdit dĩa organi ad mediũ:eo q meᵐ re cipit ⁊ ñ diſcernit:ſʒ organũ recipit ⁊ diſcernit vt idu/ ctiõe poſſet oñdi. Caro ãt recipit ⁊ diſcernit tãgibiliũ q̃liᵗᵉˢ ceu ſenſus iſinuat.ipa igr̃ organũ ẽ tact⁹ ñ meᵐ.

[margin: Cap.4. Poſt.p°. de pe.cap.11. ſus ſi.⁊ cap. poſt pn̄ᵐ ⁊ 3° de ſu ſi.⁊ 5° in medio ⁊ coll'.li.3. 11.poſt pn̄ 2° de ani 109.i pn°. C.18. añ ni.]

Oppoſitum vero huius ſentit̃ de aia ⁊ d ptibus aialiũ ſc̃ois. Iti dem rõne fulcit̃.q2 ſenſibile ſup ſenſitiuũ poſitũ nullũ cãt ſenſuʒ:velut color oculo imiſſus.de aia 2°.ſʒ ſenſi bilia tangibiliũ carni occurrẽtia mox ꝯſtituũt ſenſuʒ. ¶ Adhuc.apud medicos nulla caro ſentit niſi ex ner uorũ admixtione. Dicũt.n.carnẽ ſolũ fore ſanguinis coagulationẽ quãdã.hec aũt de ſe nullũ ſenſum facit. vñ ꝑ de iuuamẽtis. Nulla caro in ſe ſenſibilis ẽ eſſen/ tialiter. Caro igit̃ eſt mediũ ⁊ non organũ. ¶ Quod autẽ neq3 neruus ſit organũ tactus mõſtratur ex ꝑ de ani/ ma ita. Quecumq3 inſunt in aialium corporib⁹ ſimpl'r terre vt oſſa:nerui ⁊ pili nihil ſentire videnť:eo q ter ree exiſtãt nãe. ¶ Amplius vt dictũ.tact⁹ exiſtit i qua dam media ꝓportione tangibiliũ.hac aũt neruus ca/ ret cũ frigidus ſit ⁊ ſiccus:⁊ iõ organũ eẽ nõ poterit. Eti. A. 2° de aia. Si ſentiẽs eẽt neruus ſolũ oporteret ipſum fore in toto corpore expãſum velut pãniculus: ꝑ ꝯñs corpus oẽ neruus eẽt:aut tactũ non ꝑ oẽs ptes diffundi. Que ambo ſunt abſurda:neq3.n.totũ corp⁹ eſt neruus:neq3 aliq̃ ps iſenſibilis ſaltẽ extriſeca⁹: cuʒ tact⁹ ꝑ totũ diſtẽdat̃ aial:ne qd ei leſiuũ ignorãter oc/ currat. Pali. Neru⁹ mẽb⁊ eſt ꝯſil'e cũ noie ac rõne hδ ꝯcidãt totũ ⁊ ptes in vnũ. Sentire aũt eſt opatio v̄tu/ tis aialis q̃ mẽbris ꝑficit̃ inſtralib⁹.ipa.n.ordinat̃ ad actũ h⁹ v̄tutis potiſſime ꝑficiẽdũ. Nõ g̃ neru⁹ tactus eſt organũ. ¶ Cuius oppᵐ Gal'.tʒ cũ medicis volẽs ner/ uum eſſe ſenſus ⁊ motus ⁊ ꝑceptionis occurrentis ab extriſeco ꝯtributiuũ. ¶ Ampli⁹ de ſenſu ⁊ ſenſato.ta ctũ fore terre.neruus aũt terreus frigidus ẽ ⁊ ſiccus. ¶ Rurſus.aial per ſenſum ſm Ari.exiſtit.ſenſus eni aduenĩẽs vegetabile aial ꝯſtituit. Eẽ aũt aialiũ ⁊ vl'r mixto⁊ magis ꝯſtat terra ⁊ aqua q̃3 aere ⁊ igne:me/ thau^a 4°.neruus aũt terreus ⁊ aq̃ticus. ¶ Quod aũt ca/ ro ⁊ neru⁹ ſint tact⁹ iſtrm̃ vĩ ex.12.aialiũ. A.dixit phs q inſtrm̃ tactus ſit caro ⁊ neruus ⁊ ambo iueniunt̃ i corde ⁊ nõ in capite:q aũt nullũ ſit ho⁊ vĩ: q2 de aia ⁊ de ptibus ſc̃ois. Organũ tactus fore dĩ q̃δdã qδ in/ tus:⁊ de ſenſu quoq3 ⁊ ſenſato aſſerit̃:ſenſitiuũ tactuʒ ⁊ guſtus iuxta cor fore:qδ apparet ex de ſomno ⁊ vi/ gilia ⁊ de partib⁹ 3°:in q̃bus motus delectabiliũ ⁊ tri ſtiũ ⁊ total'r ois ſenſus a corde ſcribitur incipere ⁊ ad ipſum terminari:qδ maxime verificatur in tactu cuʒ forma quedã vĩ aialis. Itaq3 qδ intus ante cor erit ta ctus ſenſitiuũ. Cõtrariũ quoq3 indicat vehemens ca/ liditas ⁊ ſiccitas cordis improportionata eq̃litati tã/ gibilium.

[margin: Tex.cõ.10. Ca.1.ſi.⁊ cap 8.p°. Tex.cõ.13. ⁊.15. Ca.5.p⁹ mi. Tex.cõ.79. Ca.3.p⁹ mi. Et 9° de iuu. ca.4° p⁹ pn. Poſt pn. 2° de ptib⁹ ca. 8.i pn°⁊ li⁹ ſom.⁊ vigil ca b. Tex cõ.29. Ca.10.in fi. Tex.cõ.10. Ca.10.i ſi. Poſt pn. Poſt pn. C.4.añ mi.]

A gibilium.nā vehemēs calʼm ſenſuȝ īpedit adeo ꝙ ſo/lutiones ēt ↄtinuitatꝫ calefacti nō ꝑcipiūt ex pugnis. Nō igiť coꝛ tactꝰ ē oꝛganū.neqꝫ ēt qͦd itꝰ cū ſenſus vi deať pfici ī qͦd eẍ ceu in ſupficie cutꝫ oīs exterioꝛi.

Propter primū qdē ſciēduȝ ꝙ caro ē ſba mollis terminata ab ini/tio creatiōis aīalis ꝛ poſt ex ſanguine gňata iter os ꝛ cutē ſituata.Que ſiqdeȝ cōiter ſumpta 2ͬ exiſtit vera. vȝ.ꝛ q̄ ſilis ē carni.Uera qͦqꝫ caro.10.ꝛ.14.de īgenio: cōplonū:theoꝛice ſcōis.Almāſoꝛ 3ͦac collȝ ꝓ.quintu plex extat.Quedā nāqꝫ lacertoſa:vt q̄ ptiū non pua muſculi.ipſe.n.cōponiť ex ſimplici ac pͣ carne ꝛ ner/uis in techni pp q̄s dicūt medici hāc ſentire q̄ veriꝰ dr̄ caro.Eſt ꝛ alia pura dicta:nō q2 ipſi neruoꝝ nō inſint villi cōmixti aliq.ſȝ q2 ei ppauci reͣañ dicte īexiſtūt.ꝛ iō dicūt carnē purā nō repiri:q qdē repiť in gingiuis circa oſſa doꝛſi ꝛ nariū ꝛ in balano.ꝛ hec ſentit ſiñ rō ne q̄ ꝑoꝛ.Tertia ꝟo dr̄ caro ſm Eraſiſtratē parenchi ma ſeu īfuſa vel īfuſio vt q̄ viſceꝝ circa pabulū labo rātiū maxie ceu q̄ epatꝫ:ſplenis:renū ꝛ pulmonis:hūi do.n.īfunduntur.Et iō vt coꝛneliꝰ celſus īſinuat viſcera noianť.Aliq ꝟo viȝ ſmonis audiētes mīme ↄfuſam noiant:eo ꝙ nullā ſibi ōteriate ↄplōnē appropriētꝫ:ſȝ illā q̄ ptes ſibi ꝑꝑie vēdicat ꝛ ↄfundit puta q̄ epiſ ca. hu.ſplenis frida ꝛ ſic.ſicqꝫ deīceps.Quarta qdē ē ca/ro ſimplex ꝛ oīſariā certa:ī q̄ ſola ſāguis īſpiſſatio at tēdiť.vñ Ga.Caro epatꝫ:ſplenis:pl'monis ꝛ renū ſim plex ē nā q̄ qdē eo ꝙ oī careat ſic coꝛpe neruoſo īſenſi bilis iudicať cū ſanguis ſola ↄdēſatio nullū ꝓſtet ſen ſuȝ eidē.Jōqꝫ hꝰ mēbra ꝑnūciant nō ſentire.Quinta ꝟo ē caro dc̄ā glādoſa 2ͬ exn̄s.Una qdē oꝛdiata ī gñō nē hūiditatꝫ ꝛ hꝰ vel ſtatice ceu meſenteriū:fariga:la/ringa:aut vlioꝛis vlterioꝛi digōne pfecte ꝛ id qdē vel ad eſſe īdidui vt caro glādoſa poſt radicē ligue ſitua/ta:aut in eē ſpēi ſic teſticuloꝝ caro ſpmatis gñatiua ꝛ māmillaꝝ lactꝫ.Eſt ꝛ alia ī alteros fines minꝰ nobiles oꝛdinata vt aut ad ſupfluitates cerebꝛi recipiēdaſ ſic caro faucū ſupfluitatū cerebꝛi receptiua:ꝛ q̄.ſbaſcella rū cōdis:ꝛ q̄ īguinū epīs:vľ ad fulciēdū ōputata:ceu glādula ſb baſi cerebꝛi locata cui rete ſbmittiť dictuȝ mirabile:vľ ad loca replēda vacua ī ſuſtētatiōeȝ ēt oꝛ dinatavti glādule meſeterijs:ſiue ad hūectādū ſic q̄ cir ca collū veſice:aut ad fouēdū vt glādula moꝝ dc̄ā:fo uet.n.ꝛ ſbſidet vt culcitra vene ↄcaue circa coꝛdis au riculā dexterā ſite.hec qͦqꝫ caro ꝛ maxie glādoſa vltia poſita ē nō ſentire.Que ꝟo ſilis eſt carni 3ͬ exiſtit.aut q2 locū tȝ carnis ī ſanguie caretibꝰ ceu in ſipijs ꝛ po/lipis.qͦd carni.A.noiat ꝑꝑortionale:vľ q2 eq̄litati aſ/ſilať ↄnis carnis,maxie ſenſitiue velut dētes.Jpſi.n. ſm Cōmēͭᵉᵐ ſectaꝝ nō ſunt oſſa vel nō q̄lia reliq.vñ 2ͦ deʼge.aialiū accedit neqꝫ eādē nām alijs oſſibꝰ dētes hꝛe:videnť.n.ī plimis ꝛ ꝑcipue ſenſitiue ↄſonare.naȝ ēt ſēniūt apud Ga.ꝛ.A.dōia ↄnti.Creſcūt ēt oī tpe vt ex caſu māifeſtať eoꝝ ꝑoppoſitos macie pmanentes oppoͭᵃ:fluūt ēt ac refluūt tāqꝫ caro.cū ēt regñenť ī ſe/nio q̄nqꝫ dōia.39.Tertio ꝟo mō aliud dr̄ ſiľe carni:eo ꝙ vehemēter eidē ſit īſertū ſuſtētatiōnē ꝛ nutritioneȝ ſuſcipiēs vt nerui ꝛ ſilia:ꝛ ħ ē qͦd īterdū totū coꝛpꝰ in carnē ſeq̄ſtrať ꝛ oſſa:ꝛ maxie a vulgo:q eqdē noie oſ ſis cartilaginē ēt audit.Reliquū āt oē carnē eē fateť. Oꝛganū qͦqꝫ ſeu īſtrm̄ eſt ps ꝑ quā ꝑncipale opať.cuȝ .n.īpm ſit ſimplex.mām ī quā agit attingē pp īꝑpoꝛ tionē nō pōt abſqꝫ medio.ꝛ iō collȝ 2ͦ.ꝑᵐ aīe īſtrm̄ po/niť coꝛpꝰ qͦdā calʼm.deīde coꝛpꝰ reliquū ↄplōne tñ ꝑ mitꝰ q̄lificatū.Mediū ſiqdē ħ ē iterſtitiū ī q ꝑus ſuſci piť ſenſibile q̄ꝫ ī oꝛgano.Lꝰ euidēs apparet neceſſitas in ſenſitiuis:q ipſoꝝ de lōge ſua recipiunt ſenſata.qd aūt ſit tactus apparebit ex dicēdis.Tactꝰ ſiqdē 2ͬ ac/cipiť.Une qdē pro ꝟtute tactiua oꝛgano affixa in me diocritate tāgibili ↄſita q̄litatū ceu in ꝑpoͭᵒ.Alr ꝟo ſm ꝙ ipſa ꝑ eius obm in actū deduciť qͦd eſt foꝛmale in ea:puta ipſe tactus ſenſatio actualis:ꝛ ita quot ſūt ↄrietates in actu tot ꝛ ipſi.Primus aūt vnꝰ tm̄ cū eiꝰ ſubm ſit vnicū:coꝛ.vȝ.aut neruus.Unitas tñ ꝛ plura litas tactus verius ꝛ foꝛmalius ſuſcipiť ab oꝛto q̄ꝫ ab oꝛgano.¶Adhuc.tactus 2ͬ exiſtit.vnꝰ qdē nālis qñ tangibilia oꝛgano occurrūt leſionē mīme inferētia ve rū pfectionē magis.Eſt ꝛ aliꝰ īnālis:q̄lis eſt ſolʼo cōti nui coꝛdi aut neruo īmediate occurrēs ab itus ſeu ab eẍ.qd aūt ſit coꝛ qdue neruus dōia inotuit ꝑoꝛi.

Propter ſecundū ſciendū ꝙ hiſtoꝛiaruȝ ꝑ ſcribiť tactū foꝛe in omiomera pre:puta in carne aut tali aliquo.in 3ͦ qͦqꝫ earūdē pellis inciſa ꝑ ſe hoc eſt ſine carne inſenſibilis eſt.ꝛ maxime q̄ in capite cū ſit ad os ſine carne.Scōo aūt de ptibꝰ ca.fri.ſic.ꝛ hu.ꝛ alioꝝ taliū ſcribiť ſenſi/tiuū foꝛe carnē ꝛ qͦd huic ꝑꝑortionale eo ꝙ coꝛpulen tiſſimū ſenſitiuoꝝ exiſtit.Et ſubdiť demū aīal ſm ſen ſitiuā pticulā:caro aūt ꝑꝑortiōale ſenſitiuū.vñ Auer. de ſenſu ꝛ ſenſa.īſtrm̄ tactus ē caro.Scōo ꝟo collȝ. Carnis due ſunt ſpēs.vȝ.lacertoſa ꝛ pura.Et Ar.dic ſup has duas ꝙ ſunt īſtrā ſenſus tactus ꝑꝑie ſtātia cū eo ſicut ſtat oculus cū viſu.ꝛ demonſtrat ħ:q2 ſen/ſus ſimplex nō īueniť niſi a coꝛpe ſimplici. ꝛ ꝙ neruꝰ ē ſeruitoꝛ carnis in hac appꝛehēſione ad tꝑando ſpūȝ ſenſus q mittiť a coꝛde:voluit igiť is ꝙ ſicut cerebrū extat ſaluationis grā ↄtēperādo ex ſitu oppoͭᵒ coꝛdiſ caliditatē ꝛ in mediū qͦdā ꝑꝑortiōatū vite ac ſenſui ad ducēdo.2ͦ apparēs de ptibus.ita opeť neruus ſubſer uiens carni.Subdit ēt poſt qdā.Dicimus ꝙ caro eſt ꝑꝑiū īſtrm̄ ſenſus tactus.ꝑpterea q2 illud ē mēbꝝ qͦ cōicat oībꝰ aīalibꝰ ſic tactus ē ſenſuſ oībꝰ cōis aīa/libꝰ.ꝛ in carnibꝰ pfectoꝝ aīaliū ſunt diſpſi multi ner/ui ad ↄtēperādū ↄſtōnem carnis:ꝛ q2 nerui ſunt ſiľes ↄſtōni cerebꝛi ē iuuamētū eoꝝ de gñe iuuamēti cere/bꝛi.Cōtrariū quoqꝫ iſtoꝝ ſcribit Ari.cū Cōmētaͬᵉ de aīa 2ͦ.q̄rit.n.qd ſit tāgibile ſenſitiuū vtꝝ caro ꝛ ī alijs ꝑꝑortionale aut nō.Rñs ait:ſȝ ħ qdē ē meᵐ.ꝑᵐ āt ſen/ſitiuū aliud qͦdā ē intus.vñ 2ͦ de ptibus vbi vnūqͦ/qꝫ ſenſitiuoꝝ oñdit 2ͬ exiſtere:dextrū.vȝ.ꝛ ſiniſtruȝ:vt pȝ in oculis ꝛ auribꝰ dicit in tactu ħ īmanifeſtū exiſte re.Cuius qdē cā q2 nō eſt ꝑᵐ ſenſitiuū caro ꝛ talis ps ſȝ ītus.De ſenſu ꝟo ꝛ ſēſato foꝛtaſſis qͦd ītus: ħ expo nens ait tactū qdē terre.guſtū ꝟo ſpēs q̄dā tactꝰ:ꝛ iō iuxta coꝛ ſenſitiuū ē eoꝝ.ſic g̃ appet Ar.ꝛ Cōmētato/rē ſibi eiſdē aduerſari.Scōo qͦqꝫ de aīa.A.ex ꝑꝑietā tibꝰ tactus ē ꝙ īſtrm̄ nāle ex ħ ꝙ ſentit eſt caro ner/uoſa aut caro ꝛ neruꝰ ſentit ex tactu:q̄ꝫuis ibi ñ ſit me diū aliquo mō.vñ Auer.de ſenſu ꝛ ſenſa.appropriať tactui ꝛ guſtui ħ ꝙ nō īdiget medio.Qͦ qdē nō paꝝ vi aduerſum Ari.in 2ͦ de aīa ſcribēti mediū ī tactu nō ſolū ītrīſecū verū īteruenire foꝛiſecū.Jtidē aūt idē ſi ꝑnᵐ ſentiendi fuerit in carne:erit ſentiēs ꝑ ſeipſaȝ:q̄ꝫ/uis ſit caro ſicut eſt coꝛ:lȝ.n.ſeparētur ī coꝛde ſila ner uoꝝ:nō eſt tñ lōge qn accipiāt ab eo ſenſuȝ ꝛ reddāt vni oꝛigini ꝛ ab ea oꝛigine reddať cerebꝛo ac alijs mē bꝛis.q̄re q̄nto eiuſdē ſenſus coꝛdis ꝛ precipue tactuſ maioꝛ eſt q̄ꝫ ſenſus ipſius cerebꝛi.vñ ītolerabiles ſūt eius doloꝛes:ꝛ ideo coꝛ eſt ꝑᵐ ꝑnᵐ ꝛ ab ipſo manāt vir tutes ad cerebꝛū.Gaľ.quoqꝫ cū eius ſchola vt viſum: poſuit neruū foꝛe īſtrm̄ ſenſus tactus primuȝ.Jtaqꝫ apparet circa oꝛganū tactus grādis diſcholia.

Propter tertium quidē ſciēdū ꝙ opus ſit primitꝰ ex hoꝛū di/

Margin notes (left): Ca.11.pͦ me. C.2.circa ꝑn. Ca.3.circa me dium. Cap.14. Collʼca.9.1c. ꝛ.xi. Cap.x. Libͦ 2ͦ trac.c. eſt.tex.cō.9. — 4ͦ de aīalibus ca.ꝑͦ in ꝑnͦ. Cō.textus vl timi in fine. Ca.4.iuxta fi nem. — Collʼca.7.pͦ ꝑnᵐ ꝛ ca.xi.in meͦ ꝛ ca.18.ꝑ medium.

Margin notes (right): Cap.4. Ca.xi.pͦ ꝑnᵐ Ca.ꝑͦ verſus fi. Circa ꝑnᵐ. Cap 8.pͦ me. B Ca.7.cir.me. cap.13.in ꝑnͦ. Tex.ꝛ cō.107. ca.x.iuxta fi. Poſt ꝑnᵐ. ca.3.pͦ mediū. Jn ꝑnͦ. Tex.cō.109. Hui.2.de aīa. ca.3.circa fine ca.8.ī meͦ. 9ͦ de inna. Jn arᵗⁱᶜ pͦ op poſitum.

uerſitatē veritatē colligere ⁊ deinceps eoſdē ad ſe in/
uicē ↄciliare. ¶ Propter p^m qdē huius ſciēdū ꝙ orga
num tactus 2^x exiſtit: vnū qdeꝫ radicale ac p^m ceu cor.
nā ipm p^m eſt radix oīum virtutū: ⁊ forme magis ſb/
iectū: cū tactus nō ſolū videat̃ v̄tus. imo ēt forma ſm
aliquos: cū aīal eē hēat p ipm: ⁊ hec fortaſſis Ari. ſen
2° de aīa ca. 3. verſus finē. tit: qn̄ dixit organū p^m tactus fore qđ int⁹. vn̄. A. vt ap
paruit carnē poſuit cordis p ſe ſentire. Ali⁹ v̄o tact⁹
p modū cuiuſdā medie ꝓportionis tāgibiliū q̄litatū.
qn̄. n. cordis ſepatio accidit ↄtinui ab īra vel ab ex̄ta
ctus actu īteruenit inālis: ī q̄ idē recipiēs exiſtit ⁊ red
dēs. nā ſm. A. caro recipiēs alia ē a carne cordis. Ca
ro ipſi⁹ recipiēs ⁊ reddēs ſil̄r ⁊ neru⁹ qđ organū pōit̃
tact⁹. ꝙ āt dic̄ Ari. tactū fieri medio: v̄ificat̃ de ſenſu
dicto nāli cū de illo habuerit ptractare ꝙ neruo ineſt
cute mediāte ⁊ carne: ac vl̄r ymene ſeu pellicula ſubti
liſſima iſenſibili ſup oē corpis ſupficieten⁹ extēſa. dr̄ia
Tex. cō. 109. ſeq̄nti. vn̄ 2° de aīa. ſiqs circa carnē extēderit vt ymē fa
C ciēs. Nec fortaſſis ē icōueniēs tactū alicubi abſq3 me
dio pfici: maxīe ⁊ ī craneo cū videam⁹ neruos ⁊ cor di
ſcoopertos tactos ſine carne ſenſuꝫ ⁊ dolorē p̄ſtare. Nō
. n. ſil̄r de tactu ē ⁊ alijs ſenſib⁹: cū ipſe iux̄ Auer. ō ſen
Poſt p^m. ſū ⁊ ſenſa. p̄ter alios ex his q̄ pcipit q̄litatib⁹ vtcunq3
ↄſtituat̃: ⁊ iō n̄ oīa ſentit tāgibilia: queādmodū viſus
oēs colores: q2 niſi ſm ꝙ fuerit ſufficiēter excedentia
4° metha. Alex. Adhuc nō ſolū po^a: imo q̄dā: vt dictū
vi tact⁹ for^s fore aīali datiua. pp. n. ſenſuꝫ aīal poſituꝫ
exiſtē. Interuenit tn̄ aliqđ mediū ex̄neū ceu humiduꝫ
aqueū vel aereū: cū aliq̄ duo corpa ſe in aq̄ vel aere cō
Tex. cō. 113. tangāt 2° de aīa. Eſt aūt ⁊ aliud organū qđ qdē ē ſcđa
riū ⁊ ptiale: q̄lis ē neru⁹ q ⁊ 2^x pōt accipi: aut q̄tuꝫ ad
ei⁹ originē ſcđaꝫ: put. ſ. a cerebro imediatius orit̃ me
diāte nucca aut corde. Et ſm h̄ fortaſſis nō ſentit: cuꝫ
nō ſit illicitū v̄tutes fieri fortiores ⁊ validiores ex̄ ſua
p^a: eo ꝙ ſortiunt̃ mā̄ p q̄s fiūt h9. vn̄ chordaꝝ extre
D mitas maior ē po^a ad ↄhēdū q̄3 po^a ſuoꝝ p^{or} q̄ verſus
Capi. vlti poſt medium. ptē neruoꝝ exiſtūt. A. de aīa 5°. Et ſm id forte qs ve/
rificabit ſmonē Ari. dicētē ſenſibile ſup̄ ſenſuꝫ poſitū
nullū ↄſtituere ſenſuꝫ. Accipit̃ ēt neru⁹ 2^{co} put tēdit̃ ⁊
ſepat̃ a nucca ⁊ cerebro diaphonitatē acqrens q̄ non
pua ſentiēdi ē cā: carni aūt admixt⁹. Contēpat̃. n. ea: ſi
op⁹ ſit: ipſi⁹ friditas. ⁊ ita qdē pono neruū eē iſtr̄m ta
ctus inālis vt decl̄atū ſine medio. nālis āt cū me^o ceu
carne cute ac ymene. Qꝫ āt neru⁹ tal̄r ſūptus ſit orga/
Ca. 5° p° p^m. nū tact⁹ ſentit p̄ter Gal̄. A. p̄ de aīa. d. Tact⁹ ē vis or/
dinata ī neruis cut̄ toti⁹ corpis ⁊ ei⁹ carnib⁹ ad appre
hēdēdū id qđ tāgit illud ⁊ afficit ↄrietate pmutāte cō
pl̄onē ⁊ affectionē ↄpōnis. vn̄ Algaçel. Tact⁹ ē v̄tus
diffuſa p oēꝫ cutē ⁊ carnē mediāte corpe ſbtili qđ ē ve
hiculū qđ ſpūs dr̄ ⁊ diſcurrit p ↄpagies neruoꝝ qbuꝫ
mediātib⁹ ad ptes cut̄ ptigit ⁊ carnis: qđ ſat̄ Com^{tor}
Cō. 108 in fi. inuit 2° d aīa. ita. ſmo Ar. dat iſtr̄a eē aīalib⁹ tāgibiliū
ītra carnē. ⁊ h̄ ↄuenit ei qđ poſt appuit p anothomiā
. ſ. ꝙ nerui hn̄t itroitū ī tactu ⁊ motu. qđ igitur ſciuit
Ari. rōne: appuit poſt ſenſui. vn̄ poſt q̄dā ↄdicēs Ale
xā. ponēti carnē fore organū tact⁹ ī diſſol̄one argumē
Cō. 116. iuxta finem. tationis ipſi⁹ inqt qđ dic̄ Alex. ↄdicēdo huic opioni
. ſ. ꝙ ſi caro eēt q̄ſi mediū ↄtingeret vt ſub carne foret
aliqđ mēbꝝ: p qđ fieret iſte ſenſus: aut vnū ſi ſenſus h̄
eliget vnū: aut pl̄a: ſi pl̄es: nihil ē. iaꝫ. n. apparuit poſt
Ari. tpe Alex. ꝙ in aīalib⁹ ſunt q̄dā corpa q̄ dn̄r ner/
ui: ⁊ hn̄t itroitū in ſenſuꝫ ⁊ motū. qđ igit̃ appuit Ari.
rōne: manifeſtū eſt poſt ſenſui ⁊ nihil ē qđ dicūt poſte
riores pipathetici ꝙ nerui nō hn̄t itroitū ī ſenſum ta/
ctus. Eſt. n. ſmo Ari. in po^a ꝓppinq̄ ⁊ ē ēt ſenſibilis.
Sic igit̃ appet ꝙ Ari. olfecit vt inuit cōmētator ner/
uum eē iſtr̄m tact⁹: veritate q̄ſi cōpulſus ipm itelligēꝫ

p id qđ itus. Predictū v̄o idicat expiētia dolorēs. vꝫ.
vehemētiores ei occurrētes q̄3 carni. qđ fit: eo ꝙ ſen/
ſus ſimpl̄x pti debet̃ ſimplici vt iter ea accidat ꝓpor/
tio. ſenſus aūt tact⁹ ē ſimplex ⁊ neru⁹ ſil̄r. nō āt caro ⁊
ꝓprie ſenſitiua cū ex carne ſimplici ⁊ neruoꝝ villiꝫ vt
oſ̄ſuꝫ cōponat̃. Itidē vt p̄dictū. Tact⁹ ē media ꝓpor/ Ar° p° in pu
tio q̄litatū tangibiliū. vbi ḡ repiet̃ mediocritat̄ ꝓpor
tio tāgibiliū ⁊ iſtr̄m illic erit tact⁹. Id aūt in neruo ⁊
nō in carne: eo ꝙ neruus ⁊ ꝓprie ſenſitiu⁹ in ſiccitate
⁊ humi^{te} cōtēperatus eſt fere. cōpl̄onū ⁊ p̄ primiꝫ: nec Cap. 9. verſ. finem.
eſt multū frigidus: ceu falſo colliget ſcribit̃ 2°. Cuius Doct. 3^a ca. in fine.
qdeꝫ frigiditas modica carnis remittit̃ caliditate: ita
vt fere ad tēperamētū accedat. Itaq3 tactus organuꝫ Ca. 18. i me
erit neruus ⁊ nō caro: niſi carnis noīe caro cordis au
diatur aut neruus latiuꝫ cōprehēdat̃ ſub carne: ⁊ ma
xime cū videamus dētes ſentire: in qb⁹ caro nullate/
nus inexiſtit. ¶ Propter 2^m h⁹ ſciēdū ꝙ id difficili⁹ eſt
q̄ſitū ⁊ p̄cipue: q2 Ari. nō pfecte viſus ē nām nerui co
gnoſcere: vt oſ̄dit: q2 aīaliuꝫ ſermones ⁊ ꝓprie hiſto/
riarū tertij. ita. Oīa oſſa q̄cūq3 ſe tāgūt vt adiuicē cō/ Ca. 5° in me
ponunt̃ colligata ſunt neruis: ⁊ circa oīa oſſa ē multi/
tudo neruoꝝ. in capite aūt nō eſt aliqs ſ3 ſuture ipſo/
rū oſſiū ↄtinēt ipm. nōdū. n. tpe ſuo pfecte cognita fue
rat iciſionis ſcīa. dr̄ia. 99. ⁊ iō diſtātes facti ſunt pipa/
thetici ī eo. ¶ Adhuc. id depēdet ex p̄moto 2° de aīa.
an tact⁹ ſit vn⁹ ſenſus aut pl̄es. vn̄ Com^{tor} ſi fuerit de/ Cō. 107. an medium.
claratuꝫ ꝙ iſta v̄tus fuerit pl̄es vna necē ē vt caro ſit
q̄ſi mediuꝫ ⁊ vt nō ſit. q. inſtr̄m. Ueritas tn̄ ē ꝙ ſenſus
tactus ſunt pl̄es ſenſus vno: l3 hui⁹ rōnē viſi ſint igno
rare. A. ⁊ Themiſti⁹. C⁹ iducit rōnē. qm̄ illa ſunt vnū cō 108. aū medium.
q̄ vni⁹ cuiuſdā gn̄is vniuoce p̄tionē ſuſcipiūt. 5° appa
rens metaphyſice. vt albū ⁊ nigꝝ ⁊ ceteri colores me
dij in colore. Graue aūt ⁊ acutū cuꝫ alijs dr̄ijs medijs
in ſono: ⁊ ita de alijs duob⁹ ſenſib⁹ vt olfactu ⁊ guſtu.
⁊ iō vnuſqſq3 vn⁹ ē ſenſus: q̄cūq3 v̄o nō vniuocant̃ in
vno aliq̄. 10. geneꝝ: nō ſunt vnū velut tangibiliū dr̄ie.
nā q̄dā eaꝝ ſunt in gn̄e q̄litat̄: vt ca. fri. ſic. ⁊ hu. q̄daꝫ
in p̄nto ſub̄e: vt graue leue. nō. n. virtus q̄ cōprehēdit
graue ⁊ leue: cōprehēdit ea niſi mediāte motu: q2 gra
ue aut leue nō cōprehēdit: niſi qn̄ mouet ea corp⁹ gra
ue vel leue. ⁊ iō opꝫ opinari ꝙ vi Ari. ꝙ ſenſus tact⁹
ē plus q̄3 vn⁹ ⁊ ꝙ caro eſt illi q̄ſi mediū. ſil̄r raꝝ ⁊ den
ſuꝫ ſunt in gn̄e pōnis apparēs in p̄ntis. ⁊ iō cū iſtis ni Diuiſione 4 in medio.
hil ſit vnū cōe vniuocū nō erit vnus ſenſus. q̄liter v̄o
graue: leueq3 ſunt ſub̄e: q̄lia p ampli⁹ viſa. Dōꝫ pro tā
to id Cōmētatorē ſentire ꝙ pre alijs vehemēti⁹ iherēt
q̄litatib⁹ ſub̄e. vn̄ q̄rto ce. ⁊ mun. graue ⁊ leue magis Tex. cō. 24.
alterō. vꝫ. augmētatio ⁊ minoratio hoꝝ in ſeipſis hr̄e
vident̃ p^m motus ꝓpinqſſimā eē ſub̄e ipſoꝝ māꝫ. Cu
ius ſiqdē ſignū: qm̄ latio abſolutoꝝ ſiue ſub̄aꝝ extat:
⁊ gn̄o vltimus motuū. vn̄ Cōmētator. Mā motus in Poſt me. 2
graui ⁊ leui valde eſt propinqua māe grauis ⁊ leuiꝫ:
⁊ ita ea ꝓpiquat̃ ſub̄e: ſed alijs accn̄tib⁹ ↄriū inexiſtit:
⁊ iō qn̄ acqrit̃ aliqua ps forme grauis ⁊ leuiꝫ mox cū
illa parte adipiſcit̃ aliq̄ pars vbi niſi qd ipediēs ſup/
ueniat: nō aūt in alijs oīno ſit motib⁹. Noſce ēt heſita
tū fore circa q̄ſitū: eo ꝙ Ari. ponit tactū duplici vt ap
paruit medio pfici extrinſeco. vꝫ. vt aqua ⁊ aere: ⁊ in
trinſeco puta carne. Circa extrīſecū aūt Themiſti⁹ ⁊
Alex. Ari. nō tenuere. Et iō ne hui⁹ mediū extraneuꝫ
alteret tāgibilia ⁊ organū imutet: Cōme^{tor} motuꝫ fuit
ad dōm ꝙ aīalia nō ſentiunt ꝓprias q̄litates elemēto Cō. 115. i m 2 de an.ma.
rū cū ſint ſimplicia. puta. aeris aut aq̄: qn̄ ſunt in eis.
Poſuit ēt ꝙ frigiditas nālis ab aq̄ ſeparari nō poteſt
neq3 hūiditas ab aere ſicut neq3 caliditas ab igne: ⁊
ꝙ aīal ſentiat calorē aut frigus ī his el̄ntiꝫ: nō euenit
niſi qn̄ eis aſſociant̃ corpa calida vel frigida: ab aere
⁊ aqua

ꝛ aqua aliena. Hoc aũt dcm̃ cũ affirmatione: vt ꝙ lo/cus nãlis locato ſit ſilis: patit̃ calũniã apud poſterio/res hũc locũ interꝑtãtes. cũ ꝓprie ſit alteratio in q̃lita tũ ꝑmis: ꝛ p ꝯñs in ſubſtãtijs qbus ꝑmit⁹ inſunt. Vi/dem⁹ ꝛ aquã ꝛ aerẽ ſimplici ꝓpinqores celeri⁹ ad ca/liditatẽ ꝛ fri. alterari. Noſce q̃ʒ Ar. voluiſſe mediũ ex

116.i p̃n. traneũ fore in tactu tãq̃ʒ ſine quo necium. vñ Cõmen. qñ declarauit modũ ꝓm quẽ dĩ ꝙ aqua ꝛ aer ſunt me dia in tactu: ſi debẽt dici media: reuerſus eſt ad dõm il lud qđ eſt mediũ in reiveritate in hoc ſenſu. ſ. ꝙ eſt im poſſibile vt ſine eo ſentiat ſenſus iſte: ꝛ eſt caro ei⁹: cu ius ꝓportio ad ipm̃ eſt ſic ꝓportio aque ꝛ aeris ad hos tres. Sic igit̃ ex ꝯmẽtatore ẽt apparet ꝙ mediũ extri ſecũ in tactu nõ eſt necium: ꝛ maxie cum aer ceſſibilis valde: exꝑmat̃ oĩno ꝯtactu corpoꝝ ſolidoꝝ: veꝝ p ac/cidẽs magis ꝓpter infuſionẽ vltimoꝝ ab humido aq̃ vel aeris: ꝛ iõ tãgibilia nõ ſentiũt ſimul cuʒ medio qđ infundit vltima. Cuius ſile in ꝑcuſſio eſt mediãte cly/peo: nõ min⁹ ſic ꝑcutit̃ clypeus: q̃re clypeus ꝑcuſſus vlteri⁹ ꝑcutiat clypeatũ: ꝛ ſit cã ꝑcuſſionis ipſe: ſʒ po/tius ipſa ꝑcuſſio: ꝛ q̃ſi in inſtãti ꝑcutit̃ ſimul cũ clypeo clypeat⁹: qđ euenit in his q̃ ſe tãgũt in humido aque vel aereo: hec fortaſſis eſt ſubtilis Ari. ſnĩa de medio tact⁹ extraneo. Mediũ quoq̃ʒ intraneũ: vt pl'm eſt ne/ceſſariũ: aliqñ aũt nõ necium vt in tactu inãli ſic tactũ

.103. in fi. prius. ¶ Deiceps quoq̃ʒ ſciẽdũ ꝙ. 2° de aĩa. Cõmẽ. vo lẽs ꝓmones Ari. aduerſantes ſibi ꝯciliare heſitãs in/quit ꝙ ꝓmo Ari. in lib. de aĩa ꝯ̃ius eſt ꝓmoni i de aĩa libus: qm̃ ille ꝓmo forte fuit ꝓm ꝙ apparuit. ſ. ꝙ ſciuit de mẽbris aĩaliũ tp̃e illo quo librũ de aĩalib⁹ ꝯdidit. tũc. n. adhuc neſciebat neruos: ꝛ iõ dixit ꝙ inſtr̃m ta/ctus eſt caro. Hoc aũt dcm̃ Cõmen. calũniã recipit nõ paucã: q: vt ꝑinductũ ex aĩaliũ libris Ar. nõ ſoluʒ po ſuit carnẽ organũ tact⁹: ſʒ qđ int⁹: ſicut in de aĩa etiã. Eti. ꝓbabile ſit Ar. meli⁹ ſciuiſſe neruos tp̃e ꝯſtructio nis libri aĩaliũ q̃ʒ eius q de aĩa cũ fuerit prudẽtiſſim⁹ vſibus ꝑus q̃ʒ particularioꝛib⁹ inſudãs: experiẽtia lõ

ca. 9. i me°. go tp̃e habitis idigẽte. ꝓpter qđ. Ethicoꝝ. 6. puer po/teſt eſſe bon⁹ mathematic⁹: nõ aũt moralis: ꝛ per ꝯñs neq̃ʒ nãlis aut medic⁹ min⁹. ¶ Rurſus. de ſenſu ꝛ ſen ſato ꝛ collʒ. 2° vt inductũ ſuã nõ ſeruauit legiſlationẽ: cũ ibidẽ poſuerit carnẽ organũ tact⁹: in de aĩa võ qđ intus. ¶ Propter qđ dõm: vel tũc Ari. illam tenuiſſe opi. ꝛ maxime: q: credidit ſenſum tact⁹ vnũ tũc eſſe ꝛ non plures: vt ẽt dicit Cõmenta. vtraq̃ʒ nãq̃ʒ fortaſſis Ari. tp̃e fuit opinio famata ꝛ poſtea: qđ apparet: qa A. poſuit carnẽ tact⁹ inſtr̃m: ꝛ Themiſtius abbreuia/tor eiuſdẽ. aut dulcius dõm ꝙ Ari. qñ carnẽ dicit ta/ctus eẽ organũ ꝓ carne carni ſile audiuit: puta neruũ aut fortaſſis qđ eſt itus vt cordis carnẽ: ꝛ hui⁹ qdem via nõ poteſt. Auer. ꝓdire ꝛ maxie collʒ. 2. cũ neruuʒ

Cap. 13. exꝑmat ꝛ carnẽ: ipſaq̃ʒ ponat ꝑncipali⁹ inſtr̃m tact⁹ q̃ʒ neruũ. Qđ appet: q: dĩc neruũ ſeruire carni tpãdo. Cui⁹ qdẽ defect⁹ apparuit: cũ ipſa ꝑ ſe nõ ſentiat: neq̃ʒ ẽt ſit corpis pticula ꝑncipalis: niſi qs carnẽ illã audiat cordis. Qꝫ aũt dicit. A. carnẽ neruoſam tact⁹ fore in/ſtrumẽtũ: nõ eſt intelligẽdũ ꝙ hic inſit ipſi carni niſi ꝑ ut radiata fuerit a v̄tute ꝛ nã nerui: ceu. ꝑ. de aĩa teti/

Ca. 5. aĩ me^m git expſſiu s. Ex his igit̃ vtcũq̃ʒ apparet ꝯcordia grã/dis in hac dĩa diſcolie. Et ad vnũ eſt aĩal. aĩal ꝓpter ſenſum. ergo ꝓpter illud qđ ꝑncipalius eſt in aĩali. B autem cor: ipſum itaq̃ʒ organũ tactus.

Propter 4^m qdem ad Ari. ꝛ Auer. ꝛ reliquo/ruʒ ꝓmones apparuit qd dõm appa/rẽtes tenuiſſe carnẽ organũ tact⁹. ¶ Ad aliud dõm vt iam viſum: ꝙ in carne nõ eſt tãta tãgibiliũ mediocri/tas: vt in neruo: cũ caliditas carnis ꝛ humiditas val de plus remoueat̃ a tꝑamẽto abſoluto vt cutis q̃ʒ fri/giditas nerui ꝛ ſiccitas modica. ¶ Ad aliud dõm ꝙ mediũ recipiat ꝛ non diſcernat verificat̃ in medio ex neo: q̃le in trib⁹ eſt ſenſibilib⁹ ꝓpter hñ eẽ inuẽtis. nõ aũt de medio itraneo eo ꝙ illud cũ ſit ꝯiũctũ organo ſenſitiuo irradiat̃ ꝛ ſenſum recipit illi⁹ gr̃a. Quod ãt dicebat̃ in ꝯ̃iũ carnẽ eẽ mediũ: eo ꝙ ſenſibile poſituʒ ꝛ reliq. dõm verificari in tactu dico nãli ꝛ nõ inãli: cũ poſitũ ſit illũ ꝑfici abſq̃ʒ intrinſeco medio. ¶ Ad ꝑ^m ãt illoꝝ qđ iducebat̃ neruuʒ nõ ſentire ex ꝓmone Ar. di cẽdum ipm̃ ꝑ neruũ: vt apparuit: ligamẽtũ audiſſe: cũ cãm aſſignet terreitatẽ nãe ipſi⁹. Aut ꝙ neru⁹ nõ ſen/tit in ꝑn⁹ ꝑncipiante: cũ a cerebro egrediat̃ vel nucca: vel ſentit rõne cuiuſdã diaphonitatis ꝛ trãſlucẽtie: tũc enim ſpũs ꝑñt digredi. Inſenſibilis aũt eſt rõne eius qđ terrei ꝛ cõpacti. ¶ Ad aliud dõm vt oñſum eſt ꝙ friditas nerui ꝛ ſiccitas magis ſtat cũ tꝑamẽto abſo/luto q̃ʒ alicui⁹ ꝑter cutẽ alteri⁹ mẽbri ꝯp'o qñ ſpũs ei occurrit: cũ hic calidus ſit ꝛ humiduʒ. ¶ Ad aliud di cẽdum ꝙ non opʒ ſicut dixit Alex. neruuʒ diffundi ꝑ oẽ corpus: vt ſit organũ tactus ſenſum admiſtrãdo in toto: ſicut in artariã aut venã: cũ ſpũs ꝑ neruũ trãſeun tes alterẽt ꝛ aſſimilẽt carnẽ ſibi ꝯiũctã ꝛ eã ſenſitiuaʒ reddãt: imo qđ durius ea valde. puta dẽs irradiatio/ne ſpũs per ipm̃ reddit̃ ſenſitiu⁹ abſq̃ʒ oĩmoda in ipſo nerui ſparſione: ꝛ caro poſt deꝑditioneʒ reddita. dĩa Ca. 22. i me°. ꝯñti. vñ 3° collʒ. Videmus ꝙ mẽbra ſentiũt ꝑ neruũ ẽt in locis que non ſunt neruoſa. ¶ Ad aliud dõm ꝙ lʒ neruus ſit mẽbruʒ ꝯſi'e: eo ꝙ pars cõicat toti noĩe et diffõne. Eſt tñ mẽbrũ officiale ꝯſideratũ ꝓut nãm plaſ matis iduit. Cõpoſitũ enim oẽ ꝯſimile nã q̃druplici: lʒ non ita manifeſtius ceu inſtr̃ale. ꝓpter enim formã Cap. 4° in fi. figure anomiomerũ eſt. de partib⁹ 2°. ¶ Ad alia võ al terius partĩ dõm ꝙ tactiuũ dĩ eſſe terre non ſimpl'r ſʒ ad alios tres ſenſus cõparatione: in qbus magis do/minant̃ alia el'nta puta ignis in odoratu: aer in audi/ Circa p̃n^m. tu: aq̃ in viſu: de ſenſu ꝛ ſenſato. vñ in 2° de aĩa: tact⁹ nõ Coll^r. tex. cõ. 117. 118. eſt ſimpliciũ ſʒ cõpoſitoꝝ reductoꝝ in vnaʒ q̃ʒdã me/ Tex. cõ. 130. diocritatẽ: imo ibi ſcribit̃ ꝙ ſẽſitiua ſolũ eſt ex duob⁹ ſimplicib⁹ vt aere ꝛ aq̃. Nã pupilla eſt aque: auditus aeris: ſʒ olfat⁹ eſt alteri⁹ hoꝝ. Ignis. n. aut nulli⁹ eſt vl' cõis oĩbus: cũ nihil ſit ſenſitiuũ abſq̃ʒ calore: terra võ nullius eſt aut in tactu miſcet̃ maxime. ¶ Ad aliud dõm ꝙ neruus ꝛ caro ſunt organũ tact⁹ ꝓm opionem loco ꝛ tp̃e vel reſpectu differẽteʒ vt apparuit. aut vnũ principale reliquũ ſcdariuʒ ꝛ ꝯtempans. ¶ Ad aliud dõm ꝛ ꝙ concedẽdum vt quod intus eſt primũ tactus organum puta cordis caro aut neruus. ¶ Ad ꝑmum quidem alterius partis dicendum ꝙ lʒ cor reſpectu temperamenti vniuerſalis calidum ſit ꝛ ſiccum ipſuʒ tamen vite comparatione ac ſenſibilium excellentiaꝝ ſibi occurrentium quales ſunt ſuffocationes repenti/ne ꝛ ſolutio imparis tanq̃ʒ in quadã mediocritate lo/catum exiſtit. Et ideo non ſolũ tactus ꝑ modo dictuʒ: verum etiam 2° vt tactuʒ repertus eſt in corde. ¶ Ad aliud dõm ꝙ ſenſus ſuperficialiter exterius repertus per virtutem nerui cauſatur interius magis locataʒ. vnde ſi quis ymen cuti ſuperponat ꝛ tangatur: ſenſuʒ faciet ſecundo de anima. Continuitate nãq̃ʒ partium Tex cõ. 109. virtus defertur ad extra.

¶ Differentia. xliij.

Q cutis non ſentiat vide/tur: qm̃ collʒ. 2° ipſius iuuamẽta ponunt̃ Ca. 58. in fine. defendere ſolũ ꝛ abſcondere. id autẽ non eſt ſentire. ¶ Adhuc de gñone aĩaliũ 5°. Ca. 3. p° p̃n^m. Totaliter pellis nã ſupponit̃ terreſtri: q ãt tal' ſ ſẽtit

Tex.cō.66. ⁊ iō 3ᵒ de aīa. Oſſibꝰ: pilis ⁊ hꝫ partibꝰ nō ſentimꝰ: qꝛ
ca.5.pᵒ pñᵐ. terree ſunt. Et fulcitᷣ: qꝛ.2. ꝯplˀonū. Cutꝭ extat ſicciſſi/
ma. hꝫ aūt nō ſentit: cū ſenſus ſit mediocritas qdā ex
cellētiū: vt dcm̄ ꝑus: q̄litatū. Eti. qᵭ adeſt ⁊ abeſt ſbo
manēte accidētꝭ more nō ſentit: cū ſenſus ſit cuiuſdaʒ
eē pfecti. Sēſus.n. aial: vt ꝑus poſitū: ꝯſtituit: talˀ non
eſt cutꝭ: qᵭ eiꝰ defedationes ⁊ inflāmationes ⁊ venena
tiones denotāt: ac excoriationes ⁊ q̄ hꝫ. ¶ Rurſus. di
ctū ꝑus oēm ſenſum pfici medio: qᵭ nō eēt ſi cutꝭ ſenti
ret: ei nāqꝫ abſqꝫ medio occurreret ſenſibile. Palin. ſi
cutꝭ ſentiret oporteret eā denudari a nā ab oibus q̄li/
tatibus ſenſibilium quas recipit: alioqn non ſuſcipe/
ret illas: cum receptiuū ſoni opus ſit fore abſonum: ⁊
Tex.cō.71. coloris abſqꝫ colore.2. de anima. Ex hꝫ autē mox po
ſitum: conſtituitur cutis: ipſa igitᷣ non ſentit.

In oppoſitū cōiter ſunt medici ponētes eaʒ
regulā ⁊ mēſurā ois ſenſus ⁊ tē
peramēti. ſic.n. ꝯplˀo tpata totiꝰ ꝑ coalterationē q̄ʒdā
⁊ ꝯfractionē cāta eſt tpatiſſima ⁊ ꝯ̄rietatū excellētiuʒ
potiſſime pceptiua: ita ⁊ in vno mēbroꝝ fere ꝑ ſe cutis
exiſtit. ¶ Amplius. illud qᵭ tpatū: poroſum: diapho/
nū ſentit: cū ꝑ ipm valeat ſpūs ptrāſire aialis. talisᵈ vo
vt appebit: eſt cutis. ¶ Adhuc. oſſibꝰ valde frigidis ⁊
ꝑᵒ theiſſir trac. ſiccis cōpactis ac iperuijs ſm̄ ꝙoar ieſt aliqd ſenſus.
9.ca.19.ver.fi. cutis aūt in his mēſurata vtriſqꝫ. ſentit itaqꝫ cutis.

Propter ꝑᵐ qdē ſciēdū ꝙ cutis ſeu pellis ē mē
brū ex neruo carneqꝫ ꝯtextū ſupficie/
Uer.finem. tenus corpꝰ ābiēs oē: ac ipſiꝰ ꝓtectiuū. vñ ꝑ ꝯplˀonuʒ
ca.9. Cutis eſt velut ſanguineꝰ qs neruꝰ certiſſima me
dia exñs neruo ⁊ carni. q. ambobꝰ facta ſit ꝯfuſis. De
fendit aūt vel qᵭ iteriꝰ abſcōdēdo ⁊ molle. q. duro cō
terminādo: qᵭ in brutis euenit maxie: aut ſenſuʒ p̄ſtā
do. pp.n. dolorē ſenſus paſſione refugiūt aialia q̄ ꝯtri
ſtāt. Cutis q̄ʒ diuerſificatᷣ. nā quorūdā eſt dura teſtea
vt plˀm exāguiū: alioꝝ aūt mollis: rara ſic̄ hoiuʒ quo
rūdā ṽo media: vt ſanguineoꝝ. Cutis nāqꝫ hūana eſt
tāq̄ʒ paſſio carnis: alioꝝ aūt velut pars exñs. ꝓblˀ.10.
ꝓblˀ.27. Cutis ēt hois lʒ reliqs ſit ſubtilior.5. de ge. aialiuʒ. et
B theorice.2.ca.15. rarior ac mollior exiſtit intm̄: vt qs ꝑ
Ca.5. in fine. ſaꝝ rex eā iubeat: ſm̄ Oribaſiū in aphoriſmis: feneſtri
Poſt mēᵐ. applicari: pp ipſiꝰ ſbam poroſam tāq̄ʒ diaphonā non
obſtāteʒ lumini. Diuerſificatᷣ tñ qm̄ alicubi eſt ſubti/
lior: ſicut que faciei: qᵭ imutatio coloris: oñditi ea ce
leriter facta: in q̄dam ṽo parte groſſior vt q̄ plātaruʒ
pedis ⁊ volaꝝ deide alicubi āt media: ceu in alijs par
tiū locis. Cuiꝰ qdē tpamētū tpati nō ptractātis manu
Trac.3.cap.6. q̄ aſpa: vt gubernatoris: i vola ē eiꝰ itēſiꝰ. vñ 4ᵒ.7. Ad
Circa finem. vltimū mā prurítꝰ aggregatᷣ iter duas cutes. Que āt
hꝫ reliq̄ ꝯplˀonū ⁊ theorice reqrantur ſecūdis. qd ṽo
ſentire. differentia inotuit priori.

Propter 2ᵐ ṽo ſciēdum ꝙ in hoc q̄ſito ſapiētū
ſermones vidētur aduerſi. 3ᵒ nāqꝫ hi
Ca.xi.cir.pñ. ſtoriaꝝ. Inſenſibilis eſt pellis inciſa ꝑ ſe: ideſt ſine car
ne. maxime aūt talis eſt que in capite: qꝛ qᵭ interme/
dium ſine carne eſt ad os. ſilˀe quoqꝫ fere de cauſa.2.
cap.6. ita. Eſt cutis velut tegmē ⁊ indumētū qᵭdam
aialis coinatū: neqꝫ igitᷣ digōnem: neqꝫ redditionē ci/
bi: neqꝫ ſan. neqꝫ pulſum neqꝫ reſpirationē: neqꝫ motū
ſm̄ ipetū: neqꝫ vlˀr actū aliquē aiali ꝑbēs. Simul aūt
⁊ oium extrorſuʒ poſita rōnabilˀr recipit ſupfluitates
Ca.9. circa fi. corꝑis totiꝰ. ¶ Cuius qdē oppoᵐ ſcribitᷣ ꝯplˀonū ꝑ̈.⁊
Colˀr.c.2.ṽ.fi. 2. imo adeo ſentit ꝙ ipſa cetera ꝑcipiūtur occurrētia
differētia priori. A. ṽo aialium.3. dicit Ariſt. ꝙ cutis
Cap.2. in pñ. non hʒ ſenſum: niſi fuerit carnoſa ⁊ maxime cutis ca
pitis: ⁊ in veritate cutis que appropinquat neruis ha
bet ſenſuʒ: ſed iſta que in ſupficie exteriori non habet
ſenſum: qꝛ in ea non eſt neruus: quorum quidem ꝑtra
ctatio dicendorum apparebit tertio.

Propter tertiū qdem ſciēdum in añcedē/
tia ꝙ cutis ſentit ex ſemi/
nibus ſeu ꝑncipijs gñata ꝑmis. vnde. A.2. de aia. Ex Cap.3.ve
ꝓprietatibus tactꝰ eſt ꝙ tota cutis que circūdat totū
corpus eſt ſentiēs ꝑ tactū: ⁊ non vna eiꝰ pars ſola: cuʒ
hic ſenſus nālˀr corpus ab accidētibus ꝯſeruet. nā cu
tis duplex exiſtit: ceu ēt inuit. q̄dam nāqꝫ non vera ve
lut ymen ac inſenſibile tegmē diquaqꝫ corpis: iuxta i/
ductum ꝑus: ſi qs circa carnē extēderit ymen faciens Diſa prec
2. de aia. Quod firmatᷣ: qꝛ ſi foret ſenſibilis ea deꝑdi/ fine.t.cō.
ta non reſtauraretᷣ: cū id ex nā hēret nerui in quo ꝑnᵐ
manifeſtatᷣ ſenſus: ſilˀr ⁊ nā in ꝑnᵒ totū eius poſſe in ſi/
bi tā nobilē attribuēdo ṽtutē expoſuit vnde que no/
bilitatis partes nequeūt cōpenſari delete: ſed reſtau/
ratur hec ꝯtinue qbꝰ qñqꝫ defuit omnifariā. ¶ Rur/
ſus. Puncta nullū reddit tactū: quā qdem nā ꝯſtruit
.q. ex q̄dā cutis interioris ſupfluo alimēti: ⁊ ea fortaſ/
ſis vt poſitū ꝑus apud Ar. mediū extat tactꝰ qᵭ intra Dīa.42.in
neum. non igitᷣ hꝫ ſentit ſed fere tegmē ⁊ ſalus cutis artˡˢ pᵒ op
añdicte ⁊ obtuſio tactus ne aīal doleat ampliꝰ ex oc/ ux. finem.
currētibus ſenſibiliū. Eſt ⁊ cutis altera vera ſpmati/
ca ſub ꝑori locata ſpiſſior illa valde que ponitᷣ ſenſum
hēre. Quod fulcitᷣ. qm̄ illud ſentit qᵭ ex neruo cōpo/
nitur. Ad ipſam ṽo nerui vndiqꝫ deueniūt vt in extre
ma: cū poſitū ſit locū organi tactus hēre. Cutis auteʒ
dicta eſt cōpoſita ex neruo ⁊ carne. Rurſus. Si cutis
non ſentiret. iam foret aialis corpus leſionibꝰ expoſi/
tum ⁊ corruptionibꝰ obuiū diquaqꝫ: qꝛ ſenſus tactus
eſt nā ꝯſeruās corpus ab accñtibus leſiuis occurrēti
bus: iccirco neceſſe fuit vt totū corpus ſentiēs ſupfi/
cietenus poneretᷣ. A.2. de aia. hoc aūt foret ꝯtra natu Cap.3.ver.fi
re ꝓducētis intētionē: Nūq̄ʒ.n. ea ꝓducit aliqd qn de
eiꝰ non ꝓcuret ꝑmanētia ⁊ ſalute. de ge. aialiū.2. Itaqꝫ Collˀr ca.4.ai
cutis hꝫ ſentit non tñ adeo intēſus eſt ſenſus ipſiꝰ vt meᵐ ⁊.2 de p
qui neruoꝝ: cū ex carne ēt ꝯponatᷣ ipſa: que de ſe ſen/ cap.8. cir. pñ.
tiens eſt mime vt oñſum eſt ꝑus: neqꝫ oportuit illud:
tūc nāqꝫ alterationibꝰ cūctis obuia in ampliꝰ patere/
tur. Ex qbꝰ apparet qd dōm 2ᵒ. qꝛ Galˀ. ſermo illic de
cute videtᷣ verificari ſupficiali exteriori: quā indicauit
inſenſibilē: cū careat copulatione ad ꝑnᵐ ſenſitiuū. Ali
bi ṽo cū alijs de cute ſpmatica ſub hac ſita. Qꝫ autem
Ariſ. dixerit hāc non ſentire dōm ꝙ fuit tūc opinio/
nis ꝙ caro ꝑ ſe inſtrm̄ foret ſenſus: ⁊ qꝛ cutis capitis
ſupius maxime abſqꝫ carne ꝯſiſtit: cū ibi muſculus ex
tet mime indicauit eā non ſentire. ſed qᵭ de hoc rōna
tum ꝑus: neqꝫ eſt vt cōiter exponitᷣ illud de cute pura:
neqꝫ vlˀr actū prebēte aliquē aiali inſignē. vʒ. ⁊ nobilē
qꝛ hoc ſolius mēbri cōpoſiti: in ṽtute tñ ꝯſilis. dīa.63
hʒ tñ actū ſibi ꝓpriū nālem ⁊ occultū q̄druplicē: quo
eius actio pficitᷣ alimēti. Sed illud falſuʒ vt apparuit
iam.n. foret mēbrū certe huiꝰ cutis ⁊ non tegmē ſoluʒ
priuat ēt Galˀ. h actibus partialibꝰ occultis cutem ta/
lem. Noſce quoqꝫ ꝙ cutis cū eo ꝙ ceteris mēbris vt
dictum tpatior exiſtit ſupflua tamē a toto ſuſcipit cor/
pore. Suū nāqꝫ officium eſt pati ⁊ ſuſcipere. interioꝝ
enim recipit mām ad ipſam trāſmiſſaʒ ⁊ exteriora oc
currentia: ⁊ fulcitᷣ. qꝛ mēbroꝝ pfectio nō ſolū eſt actio
verum ⁊ quorūdā paſſio. vnde ꝑmo ꝑnia: cū ſuarum Doc.3ᵃ ca.2.
ṽtutum conueniētia qbus agit ⁊ patitᷣ: ⁊ collʒ.2.ca.1. cir.pñᵐ.
Sanitas eſt bona diſpoſitio in mēbro cū qua opera/
tur actionem per ſui nām aut patitur paſſionem quā In ꝑnᵒ.
habet pati. Aut ſpermatica ꝓprie ſentit. Superficia/
lis ṽo quod ſuperfluum ſuſcipit. Alij vero dicunt cu/
tem ſuſcipere qᵭ ſuperfluum ad finem ex intētione ac
induſtria nāe. corrūperetᷣ.n. aial ſi non ſuſciperet ſup/
fluū qᵭ corporis: ſed ꝑᵐ certius ⁊ ſubtilius.

Propter 4^m ꝟo ad p^m dõm ꝙ ꝓdefendẽ itelſr
ẽt ſentire.nõ.n.ſui duricie tueť vt cli
peus teſtudialis reſiſtẽdo:veꝝ nõ min⁹ſenſu refugiẽ/
do nocua.❡Ad aliud dõm ꝙ nã pellis non eſt adeo
terreſtris:vt tactũ excludat:ſʒ talis iudicať carnis re^a
qm̃ ab ea ſupficiali ente hũidũ euaporãs:ſolida relin
quiť ⁊ terreſtris:neqʒ ẽt cutis aialiũ ſanguineoꝝ eſt ⁊
ꝓprie nr̃a ſicciſſima:ſʒ ea q̃ oſtrachadermoꝝ ⁊ ſiliũ
dr̃ia.120.❡Ad aliud qd dõʒ appuit cũ pellẽ denotet
ſupficialẽ extrinſecã.❡Ad aliud qd dõm dr̃ia viſum
ꝓori.nã iter cutẽ ſpmaticã verã ⁊ obm ſenſus tact⁹eſt
cutis ſupficialis itermediũ nõ va:qñ tact⁹fuerit nãlis
qñ ꝟo ĩnãlis penetrãs cutẽ vt ad neruũ ꝓueniẽs aut
nõ extat illic mediũ vel hũidũ qð influẽs mediat:ve/
lut qñ duo ſe ↄtangũt q̃ʒtũcũqʒ in aere vľ aq̃ corpora.
❡Ad aliõ dõm ꝙ ꝑter alios ſenſus tact⁹ cõponiť ex
his q̃ ꝑcipit.dcm̃.n.ꝓus ꝓpriũ eẽ oib⁹iſtr̃is ſenſuũ:ni
hil hẽre in actu ex eis q̃ ↄp̃hendũt niſi inſtr̃m tactus.
Cõprehẽdit.n.in cõi q̃litates ex qb⁹ↄſtituiť:nõ aũt in
ſpãli cũ ex ↄtꝑatis ↄſtituať.ꝑcipit aũt extremas tãq̃ʒ
aľs.⁊ iõ ꝑ ꝓ^a.Cutis cũ ſit tꝑata nõ patiť.q.a corꝑe cõ/
ſtructo ex aq̃ feruẽti ⁊ niue aut aliquo ſiccioꝝ corpo/
rũ ac humidoꝝ:ſentire nãqʒ qðdã eſt pati.2.de aia.⁊
4.de accñti.paſſio aũt ois ab oppoſitis.

[left margin: x.3^a.c.ꝓ^o / me^m. / t.com.51. / 18. / p.5.uer.fi.]

Cuiuſdam dicti occaſione ꝑ ↄo
ar ſupius itro/
ducti an oſſa ſẽtiãt heſitať.videť.n. id opi
nari cui⁹rõnes iducit.Expiẽtie nãqʒ ꝓpter
abominationẽ is nõ potuit ceu teſtať ſup
eẽ.Primit⁹qdẽ:q2 ſic v̊t⁹nãlis ꝑtranſit ab epe in oſſa
nõ exñtib⁹venis ꝑ ipſa diſpſis.alioqn.n.nõ eẽnt vege/
tabilia nutribilia:neqʒ ſuũ digerẽtia alimẽtuʒ : ita ⁊ ꝑ
ſe v̊tus aialis ꝓueniet in oſſa. Et p̃cipue appet cuʒ vi/
deam⁹neruos ampli⁹ꝑ ea trãſire q̃ʒ venas:qð ⁊ fulci
ciť.Non.n.v̊t⁹nãlis fortior eſt in ſuo ꝓceſſu ad mem/
bra q̃ʒ v̊t⁹aialis.veꝝ eʒ.❡Amp.ait.Sẽſus oſſiũ eſt
debilis valde.q̃re occultať:⁊ iõ nõ rep̃ſentať cũ ad ea
ꝓuenire nõ poſſim⁹niſi ꝑ iciſionẽ ꝑtiũ circũiacẽtiũ:q̃/
rũ ſenſus eſt fortis ⁊ acut⁹valde:cũ ſm Hip.duorum
doloꝝ nõ ſm eãdẽ regionẽ factoꝝ maior denigret mi
norẽ:vt mot⁹remiſſior itẽſiorẽ depellit.hec que ʒoar.
❡Rurſus.Ubicũqʒ ↄtigit iuenire paſſionẽ ⁊ ſbm cũ
ea ſm Ari.ab eo nõ poſſit ſepari itellectu conato etiã
dñio.Tũc.n.ↄciderẽt ↄ̃dictoria qð negat Ethicoruʒ
agatio.6.⁊ in oſſib⁹repiť paſſio ſenſus:puta dolor:cũ
ſit ſenſus rei nocive ↄ̃ri⁹.dr̃ia.79.Prio. n .criſiũ.c.3.ĩ
pleureſi eſt dolor coſte pũgitiu⁹:ipſa ſiqdẽ o5.ac 2^a3^o.
Ex ſignis euẽt⁹torture eſt ꝙ hõ ĩuenit dolorẽ in oſſi/
bus faciei ſue.❡Jtidẽ.qð veri⁹ineſt alicui magl ine/
rit qð illi ſiĺius cũ ampli⁹ei⁹ꝑticipet nã.ſed tact⁹ pľs
ceteris elr̃is terre vi attribui.vñ de ſenſu ⁊ ſenſato.
Tactiuũ terre.os aũt appropinq̃t ampli⁹ipſi tã rõne
ↄpľonis:q̃ʒ ſbe qetis ac fulcimẽti.❡Adhuc aia ſenſi
tiua eſt forma qð oñdiť:qm̃ dat eẽ ꝑfectũ.ꝑꝑ.n.ſenſuʒ
aial eſt aial.de aia ⁊ ge.aialiũ ſcðis.de rõne h̃ eſt for
me ꝙ diffundať ꝑ totũ cũ det ſimpľr eẽ:erit igiť in oſ/
ſib⁹.Palin.Utilitas nerui eſt redditio ſenſus ⁊ mot⁹
ad oẽs corpis ꝑtes de iuua.1.ca.5.⁊.A.de aia.2.Opʒ
vt totũ corp⁹ponať ſentiẽs ꝑ tactũ ⁊ nõ vna ꝑs.Sen
ſus.n.eſt nã ↄſeruãs ipm ab accñtib⁹ impugnãtibus
maxie.Tertioqʒ de accñtib⁹ca.3.Nocumẽtũ tact⁹ in
toto corꝑe eſt:ſʒ oſſa ſunt ꝑs corꝑis aliq̃ ⁊ ſub totius
corꝑis ambitu ↄtẽta. Eti.ſi ligamẽta ſentiũt:⁊ oſſa.cũ
ab eoꝝ extremis ponanť ↄnaſci.Ortũqʒ illl a quo ꝓ/
duciť atteſteť in techni ſʒ ligamẽta ſentiũt.vñ theori/
ce.9.c.vlti.Altera cauſa ꝑ grauis doloris in iũcturis
eſt ꝓpter ſenſus v̊tutẽ que in ligamentis eſt ⁊ neruis.

[left margin: heiſir tra. / c.19.ver.fi. / ll^a 2° thei/ / frac.6.ca. / 10 ver.finẽ / ...bo.aꝑho. / phy.tex.9. / ... / fa.4.me/ / phy.tex.cõ. / 7.27. / ... me^m. / ap.16.fine / ... oſt ꝑn^m. / ex.9.16.17. / 7.27. / a.ꝑ.ꝑ^o ꝑn^m. / ...ir a ꝑn^m. / ap.3 ver.fi. / inte me^m. / Lib.2.t.com. / 32. in fine. / ...oſt ꝑn^m.]

❡Rurſus.ſm Ga.⁊.A.dentes ſentiũt:ſed hi ſunt oſ
ſa.ꝑ ꝑma.ſunt enim nãm hñtes eãdẽ oſſib⁹ : ⁊ fiũt ex
oſſibus.de ge.aialium.2.Jtaqʒ ſentient oſſa.

In oppoſitũ ſunt medici fere vniuerſi ⁊ phi.
ꝑ.n.de aia ⁊ 3°.Oſſib⁹.neruis:
pilis ⁊ h̃ ꝑtib⁹nõ ſentiem⁹:q2 terree ſunt nãe:ꝑꝑ qð
⁊ plãte nullũ hñt ſenſum.vñ Alex.medic⁹.Os eſt in/
ſenſibile.❡Adhuc.ſi oſſa ſentirẽt iã ꝑꝑ motũ:laborẽ
ↄfricationẽ ⁊ ↄp̃ſſionẽ nimi⁹tactui adeẽt dolor.vt nõ
diu aial poſſet viuere:nullũ.n.ſynthomathũ vt dolor
eſt iterẽptiuũ.h̃ aũt euitãdus.❡Jtidẽ.Jn eẽntiaľr or
dinatis ſemꝑ qð ꝓus vľius poſteris:ita vt ab eis poſ/
ſit ſepari:ſʒ is eʒ de cãis apparẽs:tũc igiť ſi oſſa ſenti/
rẽt ⁊ que taliũ ſenſus:nõ eẽt anguſtior vita:cũ ſic itel
lect⁹ſe hʒ ad ſenſum:ita h̃ ad vitã:ſʒ intelľs nõ hñs or
ganũ in corꝑe alligať opatione illi:non tñ toti.verum
fantaſticis ſolum viribus repreſentatis in cerebro ꝑ
amplius.Non enim animalium corpora ſunt ſic que
celorum homogenia:vt vna poſſet eadẽ animificare
anima tota.Jtaqʒ minime ſentiunt oſſa.

[right margin: 16.de vti. ꝑte / ca.2. iux. finẽ / ꝑ^a ti doc.5 fi. / ꝑ^a ca.5.ver.fi. / ⁊ 7^a3^a capi.ꝑ^o / circa ꝑn^m. / Tex.cõ.79. / Tex.cõ.66.]

Propter ꝑ^m ꝟo ſciẽdum ꝙ qd ſint oſſa dr̃ia.39.
viſum.qd ſit aũt ſenſus priori.

Propter ſecundum aũt ſciẽdũ ꝙ ʒoar
ſolus ampli⁹exp̃ſ
ſit eſtimare ſe oib⁹oſſib⁹ineſſe aliqd ſenſus deductis
motiuis ꝑtactis iſufficiẽtib⁹vt appebit.Jſaac v̊o elr̃/
to.3.cũ febriũ ↄ^a innit oſſa ⁊ q̃ taliũ ſentire oia ceu plã
tas.Triplicẽ.n.diſtiguit ſenſum nãlẽ q.ꝓpri⁹eſt aiali/
bus ⁊ plãtis:recipiũt.n.⁊ delectanť nutrimẽto ↄue/
niẽti refugiẽtes oppo^m.Et aialẽ quo dolor ꝑficiť cor/
pore⁹⁊ moueť volũtarie.Et itellectualẽ ſiue ſpũalem
q eſt iueſtigatio : diſcretio:iterp̃tatio ⁊ cognitio v̊ita/
tũ Poſt q̃ ſubdiť.Corpa celeſtia ſentiẽtia ſunt ſʒ nõ pa
tiẽtia:neqʒ ꝑmutabilia a nã ⁊ eẽn^a ſua:⁊ ꝑꝑ hoc nõ do
lẽt.hoc ẽt ſenſit ꝑ celi ⁊ mũ.ſimplicib⁹qbuſdã minus
ſufficiẽtib⁹mot⁹argutis:qð p̃ñtis nõ extat inqſitiõis.
Hꝰ ſiqdẽ Jſaac diſtractione gradus entiũ ↄfũdit.Ad
huc,ſenſus nõ ſolũ erit v̊tus paſſiua veꝝ ẽt actiua.Cu
ius oppo^m 2° mõſtratũ eſt de aia.cũ hoc ꝙ ſenſum im/
proprie accipit ꝑ q̃libet indifferẽter ſuſceptione:ita vt
ignis ẽt aut qðlibet inaiatũ ſibi alliciẽs aliqd ſentire
dicať.Rurſus.Quidã ex ʒoar ꝓduxerũt ꝙ ſenſus eſt
duplex.ↄfuſus occult⁹q̃lis q oſſium ⁊ hꝰ.aliuſqʒ de/
terminat⁹⁊ manifeſtus.Sed qd de his cũ ꝓorib⁹ter/
tio ⁊ quarto videbitur dicendorum.

[right margin: Poſt ꝑn^m. / Cap.2.in fi. / Tex.com.51. / t.116.]

Propter tertiũ v̊o ſciẽdũ ꝑmit⁹ꝙ oſſa nõ
ſentiũt oino.Et demũ gr̃a
cuiuſdã ꝑtacti ex argutis oñdendũ dentes mõ ſentire
aliquo.❡Propter ꝑ^m hꝰ ſciẽdũ ꝙ oſſa nõ ſentire mul
tipliciter poteſt oñdi.Primit⁹qm̃ ſenſus eſt medietaſ
q̃dam excellẽtiũ q̃litatũ.dr̃ia ꝓori.h̃ aũt in oſſib⁹ non
ineſt cũ ſint fridiora ⁊ ſicciora mẽbriſ ceteriſ:de ↄpľo
nibuſ.1.⁊.2.ſenſitiuũ ẽt nihil ſine calore.2.de aia.ſunt
⁊ duriora reliqs:minuſqʒ poroſa:trãſparẽtia:nõ ſpũs
aialis:qð h⁹v̊tutꝭ organũ:ſuſceptiua.Palin.Qð nul/
lã hʒ ↄtinuitatẽ ad ſenſitiuas ꝑticulas nõ ſentit de ꝑti/
bus.2.⁊ in qð nõ ↄterminanť diſſeminate cũ organo
careat delatiuo.hꝰ v̊o eſt os:nõ eniʒ cordi ↄtinuatur
aut neruis:neqʒ hi ↄterminanť in ipm.Eti.Sẽſus da
tus eſt aiali ꝑꝑ cuſtodiã.2.de aia Ariſ.⁊.A.ſʒ oſſa nõ
egent cuſtodia ⁊ ſalute hꝰ cũ ſint interi⁹ſepulta dura
qʒ creata:q2 ſũt ab occaſionib⁹ remota.Rurſuſ.Per/
amplius videť ꝙ ligamẽtum ſentiat q̃ʒ os cũ ſit ner/
uo ſiĺius ratione ac noie ita vt ⁊ neruus dicať differẽ
tia ꝓori q poſitũ ẽ organũ ſenſus : ⁊ ipm nõ ſentit pri/
mo prima.quare ſcðo theorice.ca.11. ligamentorum
origo ab oſſiuʒ ẽ extremitatib⁹:vnde ⁊ ſenſus expꝑia.

[right margin: Ca.9.ver.fi. / Cap.3.ver.fi. / Tex.cõ.130. / Ca.7.ꝑ^o ꝑn^m. / 3° de.a.t.c.63. / Ca.3.ver.fi. / Do.5.ca.fin. / a.te.m... / ...]

Itaqꝫ nll'o' ſentiūt oſſa mō.℃ Propt̄ hꝰ ſcōꝫ ſciēdū ꝙ
Circa pͥm. de ſeſu dētiū videt̄ diſcōdari.vñ theo.2.c.10.Aiūt me
dicoꝝ pͥmi dētibꝰ ſenſum ineē iter oſſa reliq̄:q̄ ēt titil
lāt ꝛ tremūt velut labia.hꝰ aūt rei dicūt ſignū : dolor
q̄ accidit illis:qm̄ nō ſit dolor alicuiꝰ niſi ſentiētis.Cō
tenunt aūt h̄ qdā:ꝛ aiūt illū gingiuaꝝ eē:neruorūqꝫ q̄
Ca.17.pꝰ pͥn. in eis ſunt.Eti.9ᵒ eiꝰ aſſerit eos nō ſentire ita.Sciēdū
dētes nullū p ſe hēre dolorē nō.n.ſentiūt.cuiꝰ rei ſignū
qm̄ qñ aliqs frangit̄ modica ſui pte homo nō leditur.
Accidit dētibꝰ dolor ex mala ɔplōne que neruis acci
dit aut a pate cal'o vel frido:ſꝫ mitigat̄ dolor qñ dens
eruit̄:eo ꝙ neruꝰ nō diſtēdit̄.locꝰ.n.illi dilatatꝰ eſt:et
a pati locus adiectꝰ quo diſſoluat̄:ꝛ medicamen loco
patiēti obuiat ꝛ ſupponit̄ ac tāgit.Et hic qdē ſmo vi
det̄ ab Alexādro ꝓdijſſe:dicēte.Quidā dicūt dolorem
fore in dētis ꝓfundo.qbꝰ rñdent alij ꝙ dens eſt os:et
ſine dolore dꝫ eē.Os.n.iſenſibile qd̄ lima ei oñdit ad
hibita:qd̄ abſqꝫ rōne logica ꝛ phica oñdo.Qñ.n.ali
qñ dolere dētē diligēter cognoui p meipm̄:ſic audiue
rā altercationes:qꝛ nō ſolū dolēt dētes:ſꝫ ꝛ ɔſtringū
tur ꝛ trucidant̄.ſil'r ꝛ iflāmationē patiūtur.eteni aliq̄
tpe dolui dētē:ꝛ manifeſtaui ſine ipſo dēte.ſ.in gingi
uis eē dolorē iflāmātē.Oppſſione igit̄ dolēt ea q̄ vici
nant̄:ꝛ dētibꝰ duris exñtibꝰ.dolor pp oppſſionē aug
mētat̄:vt vtreqꝫ ſenſibilitates in expimēto ſint.alia.n.
in gigiuis.altera vō i dētis ſb̄a.manifeſte nāqꝫ ſcio ꝛ
teſtimoniū phibeo his q̄ dicūt dolere dētes:qꝛ in ner
uo q̄ ſurgit in radicibꝰ dētiū ꝛ circūligat cū mēbranu
lis qbꝰ circūtenet̄ i ipſis orta iflāmatione dolor gñat̄:
vt manifeſtiꝰ cogſcās nō dētē ſꝫ neruū aut mēbranaꝫ
dolere.ablato nāqꝫ doloroſo dēte dolor minuit̄ : non
qꝛ tollit̄:ſꝫ qm̄ ñ oppmit̄ locꝰ q̄ phlōne hꝫ:liberat̄ nā
1ᵒ trac.breuia ryca.16 poſt pͥncipium. qꝫ ab oppſſione:q̄ facto ceſſat dolor.vñ Serap.a quo
hꝰ pus vident̄ ſmōes emanaſſe:qñ egriᵈᵒ eſt i neruis
ꝛ pelliculis gigiuaꝝ imaginātur mlti ꝙ dolor ſit i ip
ſo dēte:ꝛ cogſcit̄ h̄ ex dēte qñ eradicat̄:qm̄ ſi remanet
aliqd doloris poſt eradicationē dētis:tūc ſigt̄ ꝙ a pa ē
in neruo:diminutio aūt doloris qñ eradicat̄ molaris
eſt qm̄ alguimur nō extēdunt̄ extēſione a q̄titate cuꝫ
q̄ cadit pcuſſio.ꝛ leſio nocet ex ɔtinuatione ſua cū oſ
ſe.pp qd̄ ē tēſio ꝛc̄.vt dcm̄ ꝑ alios ab eo.Nō ḡ ſētiūt dē
tes.℃ In ɔ̄riū:qꝛ ꝑ pᵒ.nll'ū oſſiū nulloᵒ ſentit pter dē
Doc.5ᵃ ſū. pᵃ ca.5.verſus fi. tes.Gal'.n.dixit ꝙ expimētū nobis demrāt eos hēre
ſenſum:de q̄ nā ſollicita fuit:ꝛ fecit ipſos cuꝫ vtute:q̄
ō cerebro ꝓuenit:vt iter cal'm ꝛ fri.diſcernāt.vñ.3ᵒ 7ᵒ
Circa ſ nᵐ. ca.1.Et vt ſcias ꝙ dētes ſunt ex ſūma oſſiū qbꝰ ieſt ſē
ſus pp illud qd̄ venit ad eos ex neruis ꝛ cerebro ꝓce
dētibꝰ lenibꝰ.Et qñ dolēt ſentiūt illud qd̄ accidit eis
ex pcuſſione ꝛ ſaltu:ꝛ qñqꝫ ſentiūt fricationē ſuā ꝛ cō
3ᵒ 1ᵃ ca.4.in pͥncipio. motionē ſuā.Eti.Scias ꝙ dentes dolēt qñqꝫ pp cām
doloroſam exñtē in ſb̄a ipſoꝝ:ꝛ aliqñ in neruo:qd̄ eſt
in radice ipſoꝝ:ꝛ iterdū in gigiua.ꝛ reliq̄.℃ Adhuc
Añ mᵐ. 3ᵒ de accñti.c.3.In dolore dētiū tactꝰ pati videt̄.ꝛ pbl'.
pbl'.vl.9.14ᵒ pol.2.ꝛ 3ᵒ. 22.dētes velocit̄ dolēt.Et.34.ſentiūt frigꝰ magis ꝛ fa
cit dolorē.Ad poros.n.ſūt apti nati:dolorē q̄ꝫ incur
Ca.6.in pͥn. rūt ɔgelatiuū.iterioꝝ.2.Qui eiꝰ ſb̄m puta ſenſum ar
guit.Sentiūt igit̄ dētes.hec q̄ ab alijs de his ſūt pta
cta.℃ Dōm ꝙ dētes ſentiūt:tū pp neruos ꝓuenientes
ad radices eoꝝ ꝛ in eas diſſemiatos ex 3ᵒ pari neruo
rū cerebri:tū pp finē ꝛ curā nāe pēdentē ide maxie:vt
tueant̄ a nociuis eliciētes ſibi ɔueniētia.Sēſus tñ eo
rū debilis eſt ꝛ hebes valde friditate ꝛ ſic.ac eoꝝ du
ritie:quā opꝫ pp ipſoꝝ ɔfricationē ꝛ iciſionē hēre ne
frangātur ꝛ doleāt:cū q̄dā ēt dyaphonitate plucida ꝛ
poroſitate participēt aliq̄.Et qꝛ talis eſt ipſoꝝ ſenſus
non dolēt ɔtinui diſtātia:ſufficienterꝰ tacti pcipue vel
q̄mime pcipiūt terreſtrioꝝ occurētia.Qualitates āt
ꝑmas ꝛ pcipuē efficaciores:maxieqꝫ itenſas ſentiūt:ꝛ
dolores illis iferūt mox alterutriqꝫ occurrētes:cū ſint
ſpūaliores penetrabiliores:qbꝰ ꝛ rō actionis pp ɔ̄rie
tatē iuenit̄:ac qꝛ pp qd̄ vnūqdqꝫ ꝛ illud magis.poſte Tex.pti.(. ſus finem
rioꝝ.1.ſic igit̄ dētes ſentiūt:nō ex ſeipſis ſꝫ ex trāſmiſ
ſione ac irradiatione vtuꝫ aialis ꝓueniētis neruorum
grā ad ipſoꝝ radices:ceu caro poſt depditionē gñata
ſenſum torpoſum ex hꝰ acqrit emanatione.Nō.n.ner
uꝰ pōt gigni abſciſſus:neqꝫ qm̄ ſentiūt tal'r dicēdi ſūt
nō ſentire:caro nō al'r ſentit.vñ iuuamentoꝝ.1.Nulla Ca.5.pᵒ r
caro i ſe ſenſibilis eſt eēntial'r.nā ſentit p aliud vt ner
uū i ipſa diffuſuꝫ:ꝛ tñ dr̄ ſentire:niſi fortaſſis q̄ cordis:
ꝛ ꝙ dolor dētiū videat̄ acutior nō ipſoꝝ eſt:ſꝫ neruoꝝ
aut pāniculoꝝ gigiuaꝝ.id āt ɔfirmat:qꝛ cū frāgeret̄
mihi dēs i eminētia ſupiori ꝓfundiꝰ tāgēti ferro acuto
apte dolorē pcipiebā.Ex his nāqꝫ amplius Ar.Ga.ꝛ
A.ɔſentiēs q̄ꝫ reliqs appet dētes ſentire:ac qūo qui
buſqꝫ obiectꝫ.Viſum ēt ꝙ alioꝝ iducta emolliētia eoſ
dē nō ſentire:aut ꝓcedūt nō ſentire ſm ſeipſos eoſdē:
ſicut neqꝫ caro pāniculus aut hꝰ : vel ſenſu aptiſſime
qd̄ ꝓcedo vt caro poſt abſciſſionē generata.

Propter 4ᵐ vō ad pᵐ ɔoar appet qd dꝫ:ſic.n.
vt ait eſtimauit nō ꝙ p veritatē oiſa
ria tenuerit.vñ in fine inqſitionis ipſiꝰ.Iſtud eſt de re Ars iſta q̄ xi: dico ict in eā :niſti tionē ꝛ itcl
bus in qbꝰ ꝑmāſit apud me duᵐ.℃ Ad aliud dōm ꝙ
nō eſt ſile:qꝛ nā oſſis idiget vtute nāli ampliuſqꝫ vita
li:nō aūt aiali:corrūperet̄.n.ꝛ putrefieret abſqꝫ illis.
nō aūt ſine aiali:vt plāta demrāt.Id ēt p qd̄ nititur de
clarare nō valet.Et p̄ qm̄ praue ſupponit ſenſum i ve
getabilibꝰ ceu viſum:qñ ingt.Alioqn oſſa nō eēnt ve
getabilia ꝛ reliq̄.neqꝫ 2ᵒ.qm̄ lꝫ nerui trāſeāt p oſſa vt
ſaluent̄ iteriꝰ:nō aūt diſſemiati p ipſa terminant̄ i ea
dē:aut 3ᵒ qꝛ vtus aialis fortior ſit in ptes qbꝰ apta pla
bi vel fortaſſe vtus fortior nālis cū inſtrm̄ ſeipſo ſuūꝫ
exerceat opus:vt magnes attrahit ferrū : aialis Xᵒ p
aliud iterioꝝ.1.c.vlt. Adhuc nālis vtꝰ vi attrahi ab
agēte cū eo qd̄ imittit̄.id aūt qd̄ aialiuꝫ imitti.℃ Ad
aliud dōm ꝙ q̄uis ſenſus eoꝝ ſit debilis tñ p q̄litates
actiuas mox violētius occurrētes manifeſtaret̄ vtcū
qꝫ:ceu q̄ ꝛ carnis renate:cū ēt ipoſ'e nos optimos ha
bere habitꝰ ꝛ latere meta.apparēs.i.Sil'e nāqꝫ id di Ars poſt.2ᵒ coll'.t.pti.21 in pͥncipio. Tex.cō.52.
cto pythagorico 2ᵒ ce.ꝛ nū.ac muſicoꝝ dicētiū corpa
celeſtia ſonū cāre armonicū:nō tñ ſentimꝰ pp hūc eē a
nā in auribꝰ cōplantatū nr̄is:vt eris malleatores oſtē
dūt.Poteſt ēt os a pte ſenſibili frido vel alio medica
mine tal'r ſepari in qd̄ nihil ſenſibili oſſi occurrēs ige
ret doloris i eā.Eti.Et ſi dolor maior minorē denigret
ꝛ demulceat :nō tñ ipm̄ tollit ex toto in oſſe aūt nullo
percipit̄ certe dolor aut ſenſus ingenio.℃ Ad aliud
dōm ꝙ Gal'.ꝓcoſtā audiuit eā cōiter ſm ꝙ p tegmen
fuerit colligatiōe firmata:dupl'r.n.ſuſcipit poteſt.A.
ēt nō dicit ꝙ oſſa doleāt:ſed ꝙ hō iuenit dolorē in oſ
ſibus faciei.nā nerui trāſeūtes p foramia oſſiū faciei
ſunt illi q̄ dolēt.nō aūt oſſa.Vel ipſa pp q̄ꝫdā ɔfuſionē
vel ɔtiguitatē partiū ibidē oēs vident̄ dolere:ꝛ ſi tm̄
que neruoſa veraciter doleāt.vñ de re.ſan.3ᵒ muſculi Ante mᵐ.
ꝓfundiores qñ ſenſum hn̄t doloris in oſſibus ipſis di
ſpoſitio videt̄ eē:ceu caliditas ꝛ fri.videt̄ vna in ea
dem parte ſentiri:dīa.92.℃ Ad aliud dōm ꝙ tactus
non cōmiſcet̄ terre p̄ ceteris amplius:qꝛ in nullo ipſa
ſenſuum vere dñat̄:ſed ſi alicui ɔuenit iꝫ erit tactꝰ.vñ
2ᵒ de aia.Terra vel nullius aut in tactu miſcet̄:maxi Tex.pti.130.
me ſu.ſi miſcet̄ alicui.Quare relinqtur nullū eē ſen
ſitiuū extra aerē ꝛ aquā.Sic igit̄ hec duo magis ta
ctui inerunt q̄ꝫ etiam terra.Vel dicendum ꝙ de ſenſu
ari.loqtur ꝛ ſenſato ſm opi.illoꝝ qui quattuor elemē
tis conati ſunt quattuor ſenſus attribuere:vt igni:ol

Tex.co.130. fatũ: aeri auditũ: aq̃ viſũ ⁊ terr̃ tactũ. cũ tñ .2. de aĩa di ctũ ſit ꝙ ipſa ſit nulli⁹ ⁊c̃. ac ꝙ ignis aut ꝙnulli⁹ ſit: vl' cõis. oĩb⁹. nihil. n. ſine calore ſenſitiuũ ẽ. ¶ Ad aliud dõm ꝙ l3 aĩa ſẽſitiua ſit i toto tota ⁊ i corde ꝑncipal'r nõ tñ po⁹ſentiendi a q̃ ꝓgredir imediati⁹ ſentire. vñ l3 ſit i oſſib⁹: q2 tñ organa nõ ſũt i ſentiẽdo diſpoſita nõ ſentiũt ea velut cerebꝝ ꝑnm ſm medicos ſẽſus ẽ ⁊ mo r⁹. hos tñ i ſe nõ ↄtinet actu dĩa õnſu3 41. Ceu cãꝝ ꝑ⁹ oĩb⁹ de ſe vniformit̃ ifluit: dũmõ apta ſint recipe ſuſce ptiua. A. de aĩa. 4. aut aĩal eſt ꝑ ſenſũ: ꝑut exiſtit po⁹. ¶ Ad aliõ dõm ꝙ vtilitas nerui ⁊c̃. ad oẽs ptes ⁊ to tũ corp⁹ natas ſentire: q̃les nõ ſũt oſſa ⁊ q̃ ipſi⁹: vt õñ ſum ꝑus cã. ¶ Ad aliud dõm ꝙ ligamẽtu3: vt appꝫit ꝑ eũdẽ haliabbatẽ: ſenſus ex ps exiſtit: ⁊ ꝙ ꝑ ligamẽ ta. 9° theo. ca. vlt. audiunt̃ chorde q̃ ẽt ligãt cũ ẽt chor de ligamẽta fore dicant̃ õ iuuamẽtis. 4° ca. 3. ſicq3 oĩs ps ei⁹ ſm Ar. ſenſitiua eſſe in bñtib⁹ excepto fortaſſe aut trãſſerẽtib⁹ itercidit falſa. ¶ Ad aliõ dõ3 ꝙ l3 dẽ tes ſint oſſa: nõ tñ q̃lia reliq̃. dĩnt. n. in ꝓprietatũ pluri mis: q̃uis in q̃dã ↄueniãt cõi. vñ de ge. aĩaliũ. 2. Acci dit neq3 eadẽ hĩe nãm oſſib⁹ alijs dẽtes. Oſſa. n. in ꝑ⁹ ↄpõne fiũt oĩa: ⁊ nihil poſteri⁹. dẽtes vo poſteri⁹: ⁊ iõ deꝑditi pñt renaſci: augent̃ ꝑ vitã ſentiũt: vt ẽt õñſu3 carẽt medulla q̃ pticipãt oſſiũ nõnulla diſlocati ⁊ loca ri nõ pñt: neq3 fracti reſtaurari: vt oſſiũ cetera: ⁊ iõ nõ imerito dcm̃ ibidẽ de dẽtib⁹. Dubitabit vtiq3 q5. ſ. n. nã3 eadẽ bñtes oſſib⁹ ⁊c̃. dĩa. ẽt. 96. Dĩa. xliiij.

Tex. fine. In fine. **Q**Ʋ pãnicul⁹ ſit ſimplex ps ⁊ nõ cõpoſita oñditur ex theo. 2. c. 1. ⁊. 15. ¶ Jtidẽ. illõ eſt mẽbꝝ ſimplex icõpoſitũ: vt dñt: cui⁹ q̃cũq3 pticulã aſſumpſerl ſen ſibilẽ: erit ſuo toti noĩe cõicãs ⁊ diffõne. h⁹ vo eſt pã circa fi m. niculus. ¶ Amp. de diſtempantia ineq̃li. c. 2. Mẽbra enũant̃ ↄſiſia in q̃b⁹ locant̃ pãniculi. Et ſubdit̃. h⁹ ãt nõ ampli⁹ ↄtigit diuidere in aliã ſpẽm: ſ3 ſunt ↄſiſia ⁊ ꝑ⁹pter vẽas ⁊ artarias. Cũ igit̃ pãniculis iſit ſenſus ⁊ is neruoꝝ ꝓprius. dĩa. 41. erũt ſolũ creati ex neruoꝝ Ca. 6. aũ me. filoꝝ textura. ¶ Sil'r nãliũ. 1. Jnter oĩa ſimplicia eln ta. ad ſenſum ſenſibiliũ locat̃ pãniculus. ¶ Rurſus. Nihil cõponit̃ ex eo q̃õ eſt ↄ̃riũ ſuo fini: cum ↄpõ ⁊ cõ plexio ad opus ordinet̃: ſic ad finẽ. S3 ſi pãniculus cõ poneret̃ ex aliq̃: foret ex neruo ⁊ ligamẽto: nõ q̃de3 ex hoc: cũ ſit iſenbile. finis aũt ⁊ vtilitas pãniculi eſt ſen ſum dare ⁊ mẽbro nõ ſentiẽti pſtare: q̃õ ipedit̃ colliga tiõe. Eti. Si i pãnicli ↄſtõne caderet ligamẽtũ: cũ ner u⁹ i eã icidat: iã dolor foret ipſi⁹ aggregatiu⁹ ſic mẽbrl iſit pauci ſenſus: vt epi ⁊ ſpleni nõ bñtib⁹ de ſe tactu3 ſ3 pãniculo tm̃: ſ3 non eſt ipſi⁹ dolor h⁹: veꝝ pũgitiu⁹. Jtaq3 pãniculus ſimplex eſt ⁊ incõpoſitus.

Do. 5ª. c. fin. ante me m. **In oppoſitũ** ꝑ ꝑ⁹. pãniculus cõponit̃ ex ner uo ⁊ ligamẽto. ¶ Amplius. ſi ſolũ cõponeret̃ ex neruo: ſol'o ↄtinuitatꝫ ipſi⁹ induce ret ſpaſmũ velut ea q̃ nerui: ſ3 h nõ: verũ tm̃ nerui aut Tex. cõ. 121. chorde. iuxta illud technis. lib. 3. Nerui vo ⁊ tenãtos i. chorde pũctura. Palin. Quod ligat ⁊ ſenſum pſtat ↄſtituit̃ ex colligatione neruoꝝ. Talis q̃dẽ eſt pãnicu lus ligat enim: vt renes cum dorſo: ⁊ membro inſen ſibili eſſentialiter prebet ſenſu3. igitur panniculus ex neruo conſtituitur ⁊ ligamento.

Propter ꝑm q̃dem ſciẽdum ꝙ pãniculus eſt cor pus expãſum: tenue: ↄtextum ex filis neruoſis: nõ ſenſu ꝑceptis q̃ ẽt dĩ cooprorĩũ ymẽ: miri ga: tela ⁊ mẽbrana. Quẽ q̃dẽ op3 nã ẽẽ fortẽ vt deſen dat: nõ carnoſum vt attrahat: neq3 hẽat humiditatẽ: ⁊ ſubtilem: vt ens leuis nullã faciat grauedineſt: qui eq̃dem fortior eſt circa nobiliora mẽbra. cuſtodia. n. egent vt cor ⁊ cerebꝝ: circa oppoſita vo oppoſit⁹. de partib⁹. 3. Cui⁹ iuuamẽta ſunt plĩma. Unũ eq̃dẽ vt fa Cap. xi. cturã vel figurã mẽbroꝝ cuſtodiat ne labant̃. Aliud vt corpa ſuſpẽdat adinuicẽ ⁊ ãnectat: ſic renes dorſo. pãniculo. n. tm̃ ſociant̃ ei. Nõnullũ vt mẽbra ſenſu ca rẽtia pãniculi ſupficie ſenſũ recipiãt ceu pl'mo: epar: renes: ſplen. Aliud vt vnũ lacertũ ſepet ab alio. Reli quũ vo ꝙ ſiq̃ñ vni accidat nocumẽtum ne alij efficiat̃ cõe ⁊ ne motu vni⁹ ab altero patiat̃ muſculus. Eſt etiã ipſi⁹ iuuamẽtũ mẽbrum ↄſtruere ſimplex: vt kiſtim fel lis aut cõpoſitũ ſic cornea iteſtinũ ⁊ veſicã. Noſce q3 Do. 5ª. c. fin. circa me m. theo. 2. ca. 15. atq3 ꝑ ꝑ⁹ duos poni pãniculos ꝑncipalio res: ſicut cooperiẽtẽ coſtas interi⁹ pectoris: ex quo mẽ bra oriũtur oĩa pãniculoſa ⁊ pãniculis iuoluta. Et pã niculũ ſiphac ſeu peritoneon dcm̃ vẽtris iteri⁹ muſcu los obtegẽtẽ: a quo vt a ꝑori pãniculoſa ⁊ iuoluta pã niculis originant̃: ⁊ maxĩe q̃tũ ad eoꝝ tunicã extrin ſecã. nã tunica interior veſice ſcribit̃ nãliũ. 1. de ↄſtõne Capi. 6. iux. fine. ⁊ ep. 13. poſt ꝑnm. Coll'ꝑ⁹ me m ca. ⁊ exbſſe ꝑ⁹ ꝑ⁹ doc. 5ª capi. ſingl'a. ver. fi. ipſi⁹ fore ꝓpria. Que vo exterior ab omẽto: ſeu ſiphac ꝓcreari. 3° vo. 13. c. 1. ſcribit̃. oĩa mẽbra pãniculoſa et pãniculis iuoluta originẽ a pãniculo coopiẽte muſcu los vẽtris itrinſec⁹ ↄ̃herẽ: q̃õ fortaſſis euenit: q2 ꝑori maior: h. n. or⁹ ſenſitiu⁹ apparẽs extat magl q̃3 vitati aſtrict⁹. q̃d aũt ſit neru⁹ ⁊ ligamẽtũ dĩa viſum. 41.

Propter ſecundum vo ſciẽdũ ꝙ i hac dĩa iueniũt̃ ſmo nes aduerſi ⁊ ꝑcipue. A. exꝑmit. n. ꝑ ꝑ⁹. loco ſupradi cto. ꝙ pãniculus cõponat̃ ex neruo ⁊ ligamẽto. 3° vo In fine. Aũ me. 18. c. 1. Renib⁹ aduenit neru⁹ paru⁹ ex quo creant̃ pan niculi eoꝝ. 4° vo interioꝝ. ca. 5. dĩ mẽbranum extror ſum pulmonis ↄſtrui ex duobus neruis minimis ve nientibus a ſexta ↄiugatione neruorum cerebri: ſed quid de hoc manifeſtabitur ex dicendis.

Propter tertiũ q̃dem ſciẽdu3 ꝙ vt ad m'l tum pãniculus cõponitur ex neruo ⁊ ligamẽto: ibi tñ ps ſupat nõ raro nerui ea3 que ligamẽti: alicubi tñ fortaſſis pãniculus extat ſolũ neruus dilatat⁹. Dixi aũt non raro: q2 aliq̃s pãnicu lus eſt in quo fortaſſis vincit nã ligamẽti eã que ner ui cũ ſit ꝑncipali⁹ ꝓpter vincire: vt pãniculus ligans inadiuicẽ digitoꝝ oſſa. vñ ꝑ ꝑ⁹. Digitoꝝ iũcturas liga Doc. 5ª fñ. ꝑ⁹ ca. 23. in fine. mẽta ↄprehendũt fortia que ſibi obuiã occurrũt cu3 pãniculus cartilaginoſis. qui aũt h⁹ nõ paꝝ pticipãt ligamẽto. Aut fortaſſis q̃s vt pãniculus eſt ex ligamẽ to tm̃ ceu circa iũcturas. ꝓp ligare ⁊ dolorẽ nõ iferre: quoꝝ ꝑm oñdit̃: q̃m ↄplonũ ꝑ. c. vlti. poſt ligamẽtũ in Verſus fine. friditate locat̃ chorda: deinde pãniculus ⁊ poſtea ner uus: eo ꝙ ligamẽtu3 ſimpl'r orit̃ ab oſſe frido: ⁊ ideo frũm: deinde chorda poſt ipm: cũ in ea nõ pua ſit por tio colligationis: deiceps pãniculus: ⁊ poſtea neru⁹: quo notat̃ ordie pãniculũ pticipare neruo ⁊ ligamẽto plus aũt vt poſitũ eſt neruo: ſi. n. pãniculo foret ner uus exãpliat⁹ ſolũ: iã neruo non poneret̃ fridior. Ad huc. cui⁹ iuuamẽtũ eſt vincere: ſuſpẽdere ⁊ ↄ̃here: fri gidũ extat: cũ is nã ligamenti hac ente pticipet. h⁹ vo pãniculus eſt ad multũ. ¶ Rurſus. Ad muſculũ ap parẽter vt ei⁹ ꝑnm trãſmittit̃ neru⁹ ⁊ ligamẽtum. circa mediũ vo hoꝝ nihil manifeſtat̃: niſi corp⁹ tenue dila tatũ. tale vo dcm̃ eſt pãniculũ fore. Jgit̃ vt q̃multum pãniculus ex neruo ↄterit̃ ⁊ ligamẽto. ¶ Scdm̃ q̃dẽ pſuadet̃: q̃m parti ſenſibiliſſime ꝓpter ei⁹ finẽ nã par Ca. 8. i me°. te indiget huiuſcemodi. hec aũt eſt cor. quare. A. 5. de anima ſenſus tactus maior cordis q̃3 ipſi⁹ cerebri: vñ intolerabiles ſunt h⁹ dolores: ⁊ ideo de partibus. 3. Cor nullam grauem ſuſtinet paſſionem. Et fulcitur. Co. 4. iux. finẽ ⁊ theo. ca. 15. in medio. quia cor in eius extremo panniculum habet aut de mum caſſulam vel vaginã eius pãniculare: ſeceden

tē ab ipſo poſt baſim ꝓprie: tales vͦ pāniculi ⁊ maxͤ
ꝑmꝰ videt̃ ligamēto ꝑticipare minime: cū ligamētū ori
ginet̃ ab oſſe. Cor aūt cū eiꝰ pāniculo ꝓductū fuit aū
os oē: cū ipm̄ vltimoꝝ extat. Silr̃ ⁊ q̄ caſſule pānicu
lus āncedit cordis gn̄onē. Sicut.n. qn̄ ſpina cadit in
m̄ricē: mox circūſtat ymē. dr̄ia. 36. ita gn̄ato corde qḋ
eſt ꝑnͫ an̄ oſſis gn̄onē: pāniculus ꝑexiſtit caſſule illiꝰ.
Os q̄z ſtōchi ſenſibiliſſimū qḋ nerui ſexti denotāt pa
ris cerebri ꝓtigētes in ipm̄ ⁊ ſenſū aiatū eidē ꝑſtātes
ſpālr̃ ſup̄ ceteras ꝑtes imēſum: adeo vt ꝑceteris poſſit
appetere ꝑtibꝰ. Cui qdē ⁊ ſi aiato careāt ſenſu oculo/
rū ꝯiūctiue appropinquāt cū oculus ſit ꝑticulaꝝ ſenſi
Poſt p̄nci pium. bilisſima. 13. de ige. ca. 16. Qḋ de renibꝰ fortaſſis ſenſit
ineē. A. ⁊ merito cū nllm̄ de ſe hēant ſenſū. Sunt.n.
ꝑtes dure ꝯpacte: ad q̄s ꝑueniūt alr̃ nerui: aut pānicu
lus renū nō ꝯponit̃ ex ligaͭͦ q2 qḋ eiꝰ ꝑpaꝝ ſuſcipit vl̃
nerui noīe audiuit ēt ligamētū: cū neruꝰ multiplicita/
te noīs dicat̃. dr̄ia. 41. Cū ⁊ ꝑ ſubdit̃ pāniculū renū cō
textū ex neruo ⁊ ligamēto. ⁊ ſilr̃ de illo qḋ iterioꝝ. 4.
Et ad vnū: vt ſit dicē pāniculi ligātes oſſa iadiuicē: vt
raſete ⁊ q̄ digitoꝝ ꝓꝑe ampliꝰ ꝑticipāt ligamēto. dein
de q̄ muſcloꝝ: ac deiceps q̄ iterioꝝ minꝰ. Qui aūt cor
dis ⁊ ſtōchi oris minime ſm̄ ꝙ plus vel minꝰ: h̄ vl̃ illḋ
exibet iuuamētū. Itaq̄z vt ad mltū pāniculus ex ner/
uo ꝯtexit̃ ⁊ ligaͭͦ. Rariꝰ aūt is nerui tm̄ extat textura.

Propter 4ͫ vͦ ad ꝑͫ dōm ꝙ ſimplex ⁊ icōpoſi
tū dr̄ dupl̃r, aut qḋ nullā h3 ꝯpōnem
oīno ſm̄ v̄itatē: ⁊ ita pāniculus neq̄z aliqd corꝑis eſt
ſimplex: cū ſaltē cōponant̃ ex ꝑncipijs gn̄onis ex mā
⁊ forma aut qḋ nō ſenſu ꝑceptibile: ⁊ tūc pāniculus:
chorda ⁊ caro ēt dn̄r ſimplicia: cū tn̄ chorda ex neruo
vt ꝯueniūt cōponat̃ ⁊ ligamēto: ac caro ex mā v̄e car
nis vt ſanguie iſpiſſato ⁊ neruoꝝ villis: qḋ dr̄ia expli
cabit̃ ampliꝰ. 58. ¶ Ad aliud qḋ dōm ꝑ id appet: qm̄
illa rō ꝑtis ſimpl̃r dat̃ ꝑ id qḋ tale in ſenſu vr̄: ⁊ nō vt
ita dr̄ exiſtit v̄e. ¶ Ad aliḋ dōm ſilr̃ cū Ga. enūet chor
dā ⁊ carnē ſimplices q̄ nō minꝰ extāt pāniculo ꝯpoſi/
te. ¶ Ad aliud dōm ꝙ vt mltū pāniculus nō ē ꝑꝑ ſen
ſū ꝑſtare ſolū: ſ3 ꝑꝑ alia iuuamēta ꝑmōſtrata. ¶ Ad
aliud dō3 ꝙ nō valet: qm̄ vbi ligamēͭͬ ꝯcurrit in pāni
culo portō nō eſt tāta vt eiꝰ ſenſū mltū ꝑuertat ceu ꝑti
occurrit iſenſibili mollitiei q̄z grādis. ⁊ iō in eo dolor
nō accit grauatiuꝰ: veꝝ vt dcm̄ ꝑūgitiuꝰ. ¶ Ad ea ēt
q̄ alteriꝰ ꝑtis dōm vt dcm̄ ꝙ q̄zplm̄ pāniculus ex ner
uo cōponit̃ ⁊ ligamēto: aliqn̄ tn̄ ex neruo ſolū. ¶ Ad
aliud dōm ꝙ nō eſt cā ꝙ pūctura pāniculi non iducat
ſpaſmū: eō ꝙ ſit tm̄ ex ligamēto aut ipſiꝰ ꝑs potiſſima
ſ3 diūſitas corꝑis texture vtrorūq̄z ꝗſſities ac ſubtili/
Verſus fine. tas ſbe. 4ͦ 4ͣ. c. 1. trac. 4ͥ. nā villi neruei i chorda dire/
cte ſm̄ lōgū ꝓtēdunt̃: ita vt vapor horribil̃ ex ipſiꝰ pū
ctura directiꝰ cerebꝝ petat: i pāniculo vͦ ſm̄ oēm di/
mēſionē: vt vapor h̄ eleuatꝰ ꝓhibeat̃ ad cerebꝝ ꝑue/
nire diſpſus. Adhuc chorda eſt groſſa dura q̄zmltum
nō cedēs occurrēti: ſuās ēt leſionis illatiuū. In eo.n.
qḋ ſenſus vnitiua eſt ampliꝰ: pāniculus aūt lenis: ſub
tilis: cedēs iprimēti de facili. vtꝰ ēt in ipſo nō ē velut i
chorda vnita. ꝑꝑ qḋ dolor n̄ tātꝰ eidē iſit vt chorde: pū
cturaq̄z ipſiꝰ ſpaſmū nō ponit̃ icidere: ſic ea q̄ chorde.
¶ Aliud ēt quātum ꝯcludat ſcitum antea.

¶ Differentia. xlv.

Q aūt nares ſint organū
olfatꝰ ⁊ nō carūcule ſeu additamēta mā/
Ca. xi. i meᵒ. millaria oñdit̃. ꝑ.n. hiſtō. olfatꝰ fit ꝑ hāc
parte nariū. v3. hic aūt ſenſus eſt odoris. ¶ Itidē. in
Ca. 8. pᵒ ꝑn. 4ͦ earūdē hec qdē aialiū hn̄t nares: hec aūt poros q/
Ca. 4. pᵒ meͫ bus olfaciūt. ¶ Rurſus. 4ͦ de accidēti. c. 4. Nares no

minauimꝰ: q̄ ſunt inſtr̄a duabꝰ v̄tutibꝰ: ſic̄ lingua ol/
fatui. ſ. ⁊ anhelitui. ¶ Ampliꝰ coll3. 2. Manifeſtū ꝙ Cap. 17
inſtr̄m olfatus eſt naſus. ¶ Itidē quoq̄z de ſenſu ⁊ ſen
ſato. Inſtr̄m odoratꝰ eſt aer impoſitꝰ naſo. Palin: fir/ Auer. cō
mat̃ rōne: qm̄ de iuuamētis. venit vtriq̄z nariū ꝑs ner de ſēſu
ui maior illa que venit ad auriculas: cū igit̃ neruꝰ ſit Collͬ iii
alioꝝ oīum ſenſuū inſtr̄m. erit ⁊ odoratꝰ. Eti. Cōmē. 4. circa
2. de aīa. In h̄ ꝙ Ari. dixit. Ampliant̃ vene ⁊ vie. de/ Cō. 100.
monſtrat ꝙ naſus eſt ꝓpter necītatē: ⁊ nō ꝑꝑ melius.
Quod aūt ꝓpter necītatē exiſtit: tale organū eſt ꝑnci
palr̃ eius in qḋ ordinat̃ ⁊ non ſubſuiēs ꝓpter melius
illi. ¶ Adhuc illud quod eſt fridum ⁊ hu. non pōt eē
organū ⁊ ꝑnͫ alicuiꝰ ſenſus: ⁊ cū friditas ſit mortificās
⁊ paliticū faciēs: humiditas aūt remolliēs ⁊ hebetās
cerebrū vͦ fridiſſimū ⁊ humidiſſimū eſt ꝑticulaꝝ cor
poris. dr̄ia. 24. ¶ Itidē. quod ē organū alicuiꝰ v̄tutis
ipſam op3 ei actualr̃ inexiſtere. alioqn non poterit in
opōnem ꝑuenire: qḋ paralyſis neruoꝝ oñdit. Cerebꝝ
v̄tute ſenſitiua caret vlr̃. tactū.n. nullū facit ſenſū: ſi/
cut neq̄z ſan. aut alia ſupfluitas aialiū. dr̄ia ꝑdicta qḋ
expimētū edocet. ¶ Amp. ſenſibile poſitū ſup̄ ſenſum
nullū ꝯſtituit ſenſum. 2. de aīa. cū oīs ſenſus medio ꝑ/ Tex. com
ficiat̃ quodā ibidē. Sed odorabile poſitū ſup̄ nares 75. 98.
vt iterius non ſentit̃. Palin. illud videt̃ alicuiꝰ obiecti Tex cō.
eē ſenſitiuū: qḋ imutationē recipit ab eodē. de rōne nā
q̄z obiectoꝝ eſt potētias organis alligatas quieſcētes
in actum adducere. Sed imutatio apparet fieri i na/
ribus in olfaciendo: puta extenſio q̄dam ⁊ titilatio.
Nares itaq̄z ſunt odoratus ſenſitiua ⁊ nō ꝑdicta mā/
millarum capitibus ſilia additamenta.

Cuius oppoſitū fere oēs ſentiūt medici:
capita ꝑfata māmis ſilia
⁊ nō nares ponētes olfatꝰ organa. ¶ Rurſus. alij oēs
ſenſus vident̃ a cerebro deriuari: q̄re ⁊ hic ꝯfluet ſilr̃
ab eodē: neq̄z ēt appet in naribꝰ organizatio ꝙ adora
ratꝰ ſint iſtr̄a: cū ⁊ alias hēat opōnes ꝓꝑas ⁊ vniꝰ mē/
bri ſit vnica. iux̄ Haly. opō. ſ. ꝓꝑa. Eti. illic eſt organū 2ͦ technis
v̄tutis vbi ꝯtingit eā ꝑncipalius pati ⁊ ꝯfortari: ſ3 ol de vētre cō
fatꝰ nocumētū nō eſt pori naſi paſſio: ſ3 vētriculoꝝ an
terioꝝ cerebri: interioꝝ. 3. c. vlti. ꝯfortat̃ ēt ab aroma In fine.
ticis. Itaq̄z capita māmillaria. i. ſilia māmillarum ca/
pitibus ſunt organa olfatus.

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ organū:
inſtr̄m ſeu ſenſitiuū eſt
ſubiectū cui v̄tus iſigit̃ aut in qḋ ꝯtēdit. Eſt aūt olfa/
tus vis ordinata in duabꝰ carūculis an̄rioris ꝑtis ce/
rebri ſilibꝰ māmillaꝝ capitibꝰ ad apꝑhendēdū id qḋ
offert ei aer attractꝰ de odore: q̄ eſt in vapore ꝑmixto
cū aere aut de odore impſſo i illo ex ꝑmutatione q̄ fit Ca. 5. an̄ m
in corꝑe odorifero. A. de aīa ꝑ. Ex quo ēt iā apparet
vtcūq̄z q̄ ſint additamēta ꝑtacta. In oppoſitū.n. ſupiꝰ
directe lacrymaliū maioꝝ os eminet vtriq̄z paꝝ exte/
rius ꝯnexū: ad iterius vͦ plus ꝯcauū: in qḋ vtriq̄z cō
deſcēdit cerebꝝ eminēs ꝑte vtraq̄z: ⁊ format̃ intra du
ram m̄rm in figurā māmillaꝝ. ⁊ paꝝ indurat̃ a ſba ce
rebri: ceu extremū māme durius extat in māmilla. vn̄ Ca. 7. an̄ m
A. 12. de aīalibus. In anteriori parte naſcūtur addita
menta que ſunt ſilia māmillis: ꝑ que fit olfatꝰ: ⁊ diui/
dunt̃ a mollitie cerebri modicū: ⁊ non ſunt ita dura vt Fen. ꝑͣ tra. ꝑ
nerui. In ꝑnͦ quoq̄z tertij can̄. In anteriore preterea ce ca. 2. pᵒ ꝑnͫ.
rebri: oriuntur duo additamēta māmillaria qbus fit
odoratus que qdē a lenitate cerebri parūper differūt
in ꝑmis: ſ3 poſtea ꝯſeqtur ea neruoꝝ durities. Ad iſta
quoq̄z additamēta vl̃ carūculas fit ꝑ nares aer ⁊ odo
ris attractio: ꝑforat̃.n. duobus foramētis os cōpoſi/
tum manifeſtis: ꝑ inter hoc exn̄s. demū ſupius ꝑforat̃
multis velut cānalibus paruis: ⁊ reddit̃ q̄ſi ſpongia

vt diminuat mltitudinē frigoꝛ aeris apȏ anhelitū ne
ꝑgat ialteratꝰ ad cerebꝝ. Et h̄ qdē os ſituat̃ ſub dura
4.ver.ſi. mr̄e:ip̄aqꝫ ſil'r pfoꝛat̃ foꝛamibꝰ. ſic̄ clepſedra. 9. ȏ iu/
ua. Sūt āt nares inſtr̄a delationis aerꝭ ad pl'monē ⁊
odorꝭ ad carūculas p̄fatas ex plibꝰ oſſibꝰ ⁊ cartilagi/
nibꝰ ꝯpoſita. Eſt ēt meatꝰ pueniēs de palato i nares ⁊
carūculas hꝯ:qꝝ iuuamēta ſūt mlta. ꝑ eas. n. vt p̄ſcri
ptū:fūat̃ euapoꝛatio ad p̄dicta puenit additamēta:et
aer pl'moni dimittit̃. tpat̃ ēt ide cerebꝝ. Juuāt ſil'r ad
aerē icidēdū. vt lr̄e articulent̃ pfecte. Supfluitates ēt
expellunt̃ ide a cerebꝛo:tegūturqꝫ a viſu. Turpe nāqꝫ
foꝛet illaꝝ ꝯſpicē decurſū. iuuāt qꝫ iipſas manibꝰ ex/
cutiēdo ⁊ expellēdo. Noſce qꝫ hoiez ſēſū odoꝛamti de
Tex.cō.92. terioꝛē ceterꝭ hr̄e aialiū. 2. de aia. ſaltē itēſiue. extēſiue
āt certioꝛē cū plꝫ ⁊ plibꝰ alijs aialiū delectet̃ odoꝛibꝰ
vn̄ i cane ſꝫ Alex. de ꝓblematibꝰ. olfatꝰ cōitēſioꝛ ē eo
q hois:i aqla viſus:i aiali dcō:ꝑ guſtabil' iudicio:gu
ſtꝰ:ſm araneas ⁊ aliq̄s auiū tactꝰ q̄ztū ad id. vꝫ. qȏ ē
obto ſubtil'r occurrer̃:nō āt q̊ ad diſcutiēdū q̄litatē tā
gibilis:q̄ pcipit̃ ex obto. ita. n. ceterꝭ hō tactꝰ ē pfectio
Tex.cō.94.⁊ ris. ⁊ iō aialiū pꝛudētiſſimū. 2. ȏ aia. i apꝛis ꝯo auditꝰ
de ge. ca.4. ꝓpter 2m qdē ſciēdū ꝙ Auer. collꝫ. 2. voluit
in me. nares foꝛe iſtr̄a odoꝛatꝰ ꝓp̄a. Jnqt. n.
L.17.i p̄n°. ſm Ar. Fit iſte ſenſus in duobꝰ meatibꝰ q ſūt i naſo. ⁊
ſm Ga. fit i carūculis duabꝰ ſilibꝰ capitibꝰ mām̄illaꝝ.
⁊ dicit ꝙ pp remotionē iſtiꝰ loci attractiōe idiguit. Et
tūc ipugnat Ga. inqens. Si foꝛet ita ſic̄ dicit Ga. ergo
odoꝛaremꝰ:q̄zuis nares nr̄e foꝛēt oppilate qn̄ aerē ꝑ
os attraheremꝰ:qꝛ palatū eſt aptū naſo. Foꝛamē. n. vt
dcm̄ exn̄s in palato ꝯtinuat̃ cū foꝛamie naſi trāſeunte
ad p̄dictas carūculas. Et ſubdit ſꝫ ꝙ dicit Auenaſoꝛ
Nos odoꝛaremꝰ odoꝛē ciboꝝ qn̄ icipiunt digeri i ſtō
naribꝰ ſupple opilatꝭ ⁊c̄. ¶ Jtidē. ſi ꝑ illas duas carū/
culas fieret olfatꝰ aialia olfatilia:q̄lia. vꝫ. ſūt olfantia
p̄ter hoiez nō odoꝛarēt. ipſa. n. odoꝛē pcipiūt cū pau/
cis ſenſibiliū dr̄ijs. vn̄ idē de ſenſu ⁊ ſenſato. Hō meliꝰ
In medio. diſtinguit dr̄ias ſenſibiliū olfatꝰ q̄z cetera aialia:⁊ tn̄
multa aialia foꝛtiꝰ ꝯp̄hēdūt odoꝛes ex remoto. q̄re. 5.
Ca.2.iux.fi. de ge. aialiū. Certitudinē ſenſuū de lōge mīme vt eſt di
cere. hō hꝫ vt ſm magnitudinē aialiū. q̄ āt circa dr̄ias
maxie. Jpſe nāqꝫ q̄ztū ad olfatū eſt maioꝛis igeniȷ̄ i ol
faciēdo q̄z oia aialia in ꝓpalādo odoꝛes occultos ꝯfri
Cap.5.i p̄n°. catiōe:qȏ nō hn̄t cetera. 2. de aia. A. pp qȏ dr̄ia. 5. So
lus hō alioꝝ aialiū gaudet floꝛibꝰ ⁊ alijs odoꝛibꝰ. vn̄
Probl.18. ꝓbleumatū. 10. Hō magis alijs aialibꝰ eſt odoꝛatiuꝰ.
Non igit̃ ꝑ illas duas carūculas erit odoꝛatꝰ. Hec āt
poſitio ſtare n̄ pōt. ſic̄ 3° oñdet̃ dōoꝝ. Eſt ēt ipſiꝰ remo
uere fulcimina. Quid autē ſit dōm ei qȏ arguit p. A.
Tex.cō.100. 3. ⁊. 4. dōoꝝ videbit̃. ¶ Ad aliȏ dōm ip̄m nō valere:
qꝛ. 2. de aia. olfatꝰ pficitur opculo remoto:velut viſus
amotis palpebꝛis in hn̄tibꝰ eas. diſcoopire nobiſ eue
nit inſpirātibꝰ ampliatis venis ⁊ poꝛis. id aūt fieri nō
pōt niſi naribꝰ olfatibile attrahat̃. nō. n. h̄ ꝯtingit ſiqs
detinēs velit oꝛe apto ip̄m attrahere. ¶ Adhuc magꝭ
trāſducet̃ olfatile mixtū aeri in pulmonē ⁊ vētrem q̄z
in ſurſum colatoꝛiū aſcēdat. Palin. Videt̃ rō potius
oppom icludere ꝓpoſito:qꝛ ſi ſm eūdē odoꝛabile pue/
niret ad carūculas p̄fatas ꝑ̄us ꝯcurreret in nares cuꝫ
illa duo foꝛamīa eaꝝ ⁊ colatoꝛiȷ̄ ſibi obuiēt circa euꝫ
q ſub oculis locū:pp qȏ eis opilatis dēret olfatꝰ pfici
in loco ꝯtactꝰ. Non. n. pōt dicē ꝙ in loco nariū an̄rio
ri ſit oꝛganū olfatꝰ:eo ꝙ q̊dā imiſſo nares ad iterius
valde opilāte:odoꝛabiliqꝫ demū appoſito ad nares n̄
fiet odoꝛatuſ ſenſus. ¶ Sil'r dōm Auenaſoꝛi. ¶ Ad
aliud dōm ꝙ ſmo h̄ eſt de hoie nūc ⁊ non alioꝝ. Aut
foꝛtaſſis in alijs pfectoꝝ:ita vt in hoie pficit̃ odoꝛatꝰ.
vias tn̄ liberioꝛes hn̄t cerebꝛūqꝫ friduꝫ ⁊ hu. minus.

¶ Sed ꝯ hec ⁊ cū Auer. vꝛ aphoꝛiſ. 5. mulieri ſi i vte Apho.60.
ro nō ꝯcepit velis aūt ſcire ſi ꝯcipiat. ꝯtegēs veſtibus
ſuffumiga deoꝛſum ex aromatibꝰ:⁊ ſiqdeꝫ trāſire vꝛ
odoꝛ ꝑ coꝛpꝰ ad os ⁊ nares cognoſce qm̄ ea nō ꝓpter
ſe nō gn̄iat. Si igit̃ ꝑ oē coꝛpꝰ ab inferiꝰ in ſurſum pōt
ſumꝰ ad odoꝛatꝰ oꝛganū puenire:multo deniqꝫ magiſ
qn̄ appꝛopinq̄tur ipſi de extra odoꝛatiuū. ¶ Dōm ꝙ
ſi deberet ſentiri a muliere ſic diſpoſita odoꝛabile:opꝰ
eſt os tenere apertum:alioquin nihil percipet:ceu nil
quātūcūqꝫ odoꝛatiuū oꝛe clauſo ſentit̃ ens in eo. A
ꝓpter 3m vō ſciēdū ſn̄iam foꝛe oium medico
rum ꝙ olfatꝰ ſenſitiua ſunt extremita
tes due vētriculi cerebꝛi dupliciſ in rotūdū acutū pꝛe
eminētis cū ſba termiatoꝛi ea q̄ cerebꝛi:vt ꝑ̄us tactuꝫ
qȏ anothomia deſignat aptiꝰ:qȏ ēt vꝛ inui nō paꝝ de
ſenſu ⁊ ſēſato ita. Vtit̃ nā reſpiratione ad duo. vt opo In medio.
ſe qdē ad thoꝛacis adiutoꝛiū ⁊ aduētitie ad odoꝛem.
Jnſpirāte. n. ſic̄ expirāte puta hoie:facit ꝑ nares mo/
tū olfatū. vꝫ. nō ſunt igit̃ nares olfatꝰ certū oꝛganū:ſꝫ
potiꝰ qȏdā delatiuū. ⁊. 5. de ge. aialiū. Quoꝛūcūqꝫ na Ca.2. pꝰ me.
res lōge vt laconicoꝝ catelloꝝ odoꝛatiua pfecte. Exn̄
te nāqꝫ ꝓfūdo ſenſus oꝛgano lōge:qꝛ motꝰ nō deſtruū
tur:ſꝫ recte tēdūt:ſic̄ ꝑ oculis manꝰ viſum adunātes.
vn̄ ꝓbl'. 13. exp̄ſſius. Ad cerebꝝ. n. terminatꝰ odoꝛ ſen Probl.5.
ſum facit. Qȏ exp̄mit̃ de iuuamētis apte. Sēſuſ ꝯpꝛe Lib.9. ca.4.
hendēs odoꝛes iter alios ſenſus poſitꝰ eſt itra teſtā in in medio.
duobꝰ vētriculis an̄rioꝛibꝰ vētriculoꝝ cerebꝛi:q cōti/
nēt ſpm̄ vapoꝛoſum. Subdit̃ ēt tādē. Vtilitas duoꝛuꝫ
foꝛaminū ptrāſeūtiū a cerebꝛo vſqꝫ ad nares eſt ipſiꝰ
ſupfluitates eūare. Et in h̄ eſt vtilitas alia q̄ cerebꝛuꝫ
qn̄ ifirmat̃ adiuuat̃. Eſt ⁊ vtilitas ꝓp̄a an̄ iſtas. ſ. odo
ris ꝯp̄hēſio:⁊ an̄ iſtā alia. puta anhelitꝰ aeris ⁊ copu/
latio eiꝰ cū cerebꝛo. ¶ Propter oēs igit̃ iſtas cās ap/
pꝛopꝛiat̃ ſenſus odoꝛatꝰ vt ſit in cerebꝛo:qꝛ ps q̄ co/
opit iſtū ſenſuꝫ idiget vt ꝑ eā ptrāſeat qȏ cerebꝝ adiu
uat. 4° vō de accn̄ti. c. 4. Mōſtrauimꝰ q̄z ꝙ ꝑm iſtr̄m Circa p̄um.
odoꝛis ſint vētriculi cerebꝛi. Hāc ēt pōnē ſuat haliab In medio.
bat. 3. theoꝛice:ca. 14. ⁊ qȏ ēt ſigno rōnabili oñdit:qꝛ 4°.cap.13.
ſi domū igrediamur vndiqꝫ clauſam multꝭ odoꝛibus
bn̄ aromaticis repletā naribꝰ nr̄is aptis replebuntur
p̄dictꝭ odoꝛibꝰ. Si aūt tūc cū ipſoꝝ. apitione ⁊ repl'o/
ne aerē ꝯtinētes attrahē ceſſauerimꝰ:mīme ſentiemꝰ
tpe illo an̄dictos odoꝛes. qn̄ ꝯo aerē attraxerimꝰ eos
mox ſentiemꝰ:qꝛ hō iſpirās odoꝛat. nō inſpirās aūt ſꝫ
expirās aut retinēs ſpm̄ nō odoꝛat. 2. de aia. q̄re ꝯclu Tex.cō.98.
dit haliabbas:nō nares ſꝫ duo capita capitibꝰ mām̄il
laꝝ ſilia foꝛe olfatꝰ oꝛgana. ¶ Rurſus:vt dcm̄ ꝑ Ari. 2.ȏ.a.t.c.100.
Olfatꝰ nr̄ ꝓpoꝛtionat̃ ocl'is palpebꝛis velatꝭ:qbꝰ non
pōt pfici vidēdi actꝰ niſi amoueant̃ palpebꝛe:fit ēt in/
ſpirādo ⁊ opculū detegēdo venis āpliatis ⁊ viȷ̄s. non
pcipit ēt hō niſi dr̄ias extremas odoꝝ ⁊ valde iſigneſ
nihil. n. odoꝛat odoꝛabiliū ſine letitia ⁊ triſtitia. cū cer
tū hūc ſenſū mīme hēat pp multā cerebꝛi friditateꝫ ⁊
hu. v̄tutē ipediētē olfatiuā ⁊ fumalē extinguēdo eua
poꝛationē q̄ cā odoꝛationis exiſtit:⁊ pp h̄ olfatꝰ attri/
butꝰ fuit igni rōe. vꝫ. obti ꝓpꝛie. Cauſat̃ ēt iſ ex fuma
li euapoꝛōne. Cōmēſurat̃ nāqꝫ caloꝛ odoꝛabil' ⁊ motꝰ
ipſiꝰ ad hyperboleꝫ eiꝰ q̄ i loco ideſt cerebꝛo friditatꝭ
⁊ humiditatis. Nā. n. ſemp ingeniat̃ ad exceſſuꝫ vniuſ
cuiuſqꝫ: de partibus 2°. Olfatus ſiqdem rōne oꝛgani Ca.7.cir.p̄n.
quod eſt circa cerebꝛū eſt v̄tute ſeu po'cal'm. mā vero
frigidum hec igit̃ ſingula monſtrāt ſenſitiuum ꝓpꝛiū
olfatus circa cerebꝛuꝫ ⁊ non ſecus nares exiſtere. Jti
dem. oꝛganiꝫatio partium arguit virtutem inſtr̄i:ſed
i extremitate vtraqꝫ ventriculi anterioꝛis cerebꝛi pꝛe
dicta ita extat artificialis oꝛganiꝫatio. vt non ob ali/
ud ſit niſi pꝛopter odoꝛis perceptionem: quod foꝛſi/

tam id qs impediet. d. additamēta illic facta eē ac paꝝ a mollicie cerebri permutata: vt eis hic fortitudine acqſita poſſint pati ſupfluitates pmi vētriculi expurgari ide illeſa: ceu ſb cerebro locata fuit glādula: modicū a ſba cerebri i duritie pmutata: ne ſupfluitaꝰ cerebri hic trāſeūtibꝰ ledaṫ. ℂ Cui dōꝫ ꝙ nō pp h̄ opoꝛtuiſſet os tm̄ i exteriꝰ ꝯcauare neqꝫ vias ſic anguſtas nāe pſtare. Ex vētricul' ēt decurrūt circa meᵐ ſupfluitates: ad glādulā dictā: nō tm̄ ledūṫ his ipi. Aut lꝫ qḋ obijciṫ iuuamētū ipoꝛtꝫ qḋdā vt voluit Ga. cū. A. nō tm̄ illḋ extat pncipale: ſꝫ odoꝛatꝰ magl: cū vnꝰ ſit ſēſuū pficiētiū. ℂ Adhuc leſa pte iterioꝛi ꝛ naribꝰ ſanis: lediṫ ꝛ odoꝛatꝰ: qḋ ꝛ nobiſ idicāt collectiōeſ fetide ſub cerebro añriꝰ pcepte: ac coꝛiçe nullā i naribꝰ leſionem notāteſ: ñ pauce. Itaqꝫ carūcule pfigurate oꝛgana ſūt odoꝛamti ꝛ ñ nares. Noſce qꝫ ex. 2. de aia. A. eē iſtrꝫ triplex. qḋdā nāqꝫ reddēs tm̄ qḋ ſcḋariū ſubſuitiuꝫ exiſtit: ceu neruꝰ obticꝰ cryſtallinē: ac vaſa ſemiaria iuoluta teſticul'. Aliud vō pcipiēs ſolū: qḋ pncipale extat pfectiuū: vt cryſtallina ꝛ teſticuli q̄ ad ſemiſ gñonē nōnulli qꝫ reddēs ſiṫ ꝛ ſuſcipiēſ: vt neruꝰ tactiuꝰ: coꝛdis ēt caro. p ſe nāqꝫ ſentit. dīa. 42. Itaqꝫ i pposito nares ſūt oꝛgana reddētia ſolū: carūcule pſate ſuſcipiētes tm̄. Opoꝛtuit. n. plura inſtrā ꝛ figurationes eē: vt pficereṫ h̄ ſenſus q nobis cū difficultate alligaṫ pp cerebri dictā friditatem ꝛ humiditatē imenſam.

Propter 4ᵐ qdē. Ad pᵐ pcedēs ex Ar. dcō apparuit qd dōm: vl' qꝛ noluit nares oꝛganū olfatꝰ pn̄ꝛ ꝛ ſuſceptiuū: ſꝫ deferēs ꝛ ſcḋariū. vn̄ 3ꝰ phs diffiniuit nareſ odoꝝ foꝛe adductionē. Aut ſermo foꝛtaſſis Ar. fuit boꝛa q̄ nōdū pfecte tradita erat iciſionis ſcia. dīa. 99. ℂ Ad aliud vt appuit ꝙ nares q̄quo mō ſūt iſtrā odoꝛatꝰ ſubſuiūt. n. ꝛ ꝯſerūt ppꝛijſ iſtrīs: ꝛ qꝛ ñ ſolū bñt iuuamētū h̄: ſꝫ vt dcm̄ ē alia plura. iō volēs Ga. eas ligue aſſilare: cꝰ ppꝛiꝰ ē actꝰ guſtādi: ſcḋariꝰ in vocē ꝯferre. ꝛ ētvt manꝰ molēdinarij ivo luēdo cibū ſb dētibꝰ 3ꝰ. ō aialibꝰ. A. nares dixit iſtrā foꝛe odoꝛōnis ꝛ anbelitꝰ. ℂ Ad aliud Auer. iā apparuit. nō. n. teneṫ mō. ℂ Ad aliḋ dōm ꝙ p tāto dr iſtrm olfatꝰ eē aerē ipoſitū naſo qꝛ ipe ꝯfert maxᵉ vt actꝰ pficiaṫ odoꝛōnis: ꝛ iō poſuit ibidē ꝙ iſtrm auditꝰ eēt aer ipoſitꝰ auri. h̄. n. neciꝰ ē maxᵉ ꝛ ꝯapparēs de aia. ℂ Ad aliḋ dōꝫ ꝙ illa ps nerui nō ē ps q̄ ſit olfatꝰ ſenſitiuū: ſꝫ tactꝰ. Oriṫ. n. hec ꝛ ramificaṫ ex 3ꝰ neruoꝝ pari ex cerebro oꝛtoꝝ. ℂ Ad aliḋ dōꝫ ꝙ ſmonē Auer. aut eiꝰ expōnē h̄ nō recipio cū opiōnis fuit oppoſite. ℂ Ad aliud dōꝫ ꝙ notat. diffiᵗᵉᵐ: nō āt ipoſitatē. ꝯuicit. n. tm̄ ꝙ hō deterior] ſit ceter] aialibꝰ olfatꝰ: neqꝫ ēt cerebrū tm̄ eſt fridū ꝛ hu. imo cal'm ꝛ ꝯtermiatū vtcūqꝫ: ſꝫ fridū eſt reᵘ coꝛdis ꝛ epis. ꝛ hūidū reᵘ oſſiū. p pᵃ. ꝛ qa cerebrū ſic fridū: fuit odoꝛatꝰ igni attributꝰ: vt fieret ceu oñſuꝫ: eq̄litas: hūit ēt hō: ſic tactū igeniū i odoꝛatione q̄ odoꝛabile facile agit ad oꝛganū pueire. ℂ Ad aliḋ dōm ꝙ vtꝰ in carūcul' actu repiṫ: put ſaltē foꝛmā noiat. Neqꝫ pp h̄ ꝙ cerebrū caret vtute ſēſitiua tolliṫ qn circa ipm odoꝛatꝰ nō poſſit eē oꝛganū: cū nō ſit ppꝛie: vt decl'atū ē i ſba cerebri: ſꝫ i pfiguratꝫ additamētis: ꝛ qꝛ p paꝝ a cerebri dīnt ſba: iō rōvt poꝛ difficultatē ꝛ nō ipoſitatē ꝯcludit odoꝛationis: ꝙ ſi ſmones qñ qꝫ Ga. ꝯſonēt iſtrꝫ olfatꝰ foꝛe i cerebro aut vētriculoſ duoſ añrioꝛeſ: vt appuit exponēdi: qꝛ eſt circa cerebꝝ ꝛ eiꝰ velamē. Id. n. qḋ alicui nāl'r eſt anxū: ml'totiens id dr: ceu coꝛ dr artariaꝝ ps. vn̄ hiſto. 3. Coꝛ eſt ſic ps artariaꝝ. Et in pnᵒ cañ. 3. Cerebꝝ diuidiṫ in ſbam velatiuā medullarē ꝛ vētres plenos ſpū. ℂ Ad qd aliḋ dōm oñſuꝫ. 42. Nec eo ꝙ odoꝛabile poſitū itra nares nō ſentiaṫ arguit ibidē ppꝛiū foꝛe olfatꝰ oꝛganū ſꝫ eueniṫ: qꝛ cū odoꝛaṫ ꝯſiſtat i fumali euapoꝛōne: oppil'one tūc iteruenïēte ipſa nō pōt i pſatas deuenire carūculas: qḋ oñdiṫ. ſi. n. qḋ itra nares poniṫ pauce ſuit q̄ti taṫ: vt effumatio vapoꝛoſa nō phibeaṫ trāſire: adhuc odoꝛ pcipieṫ. ℂ Ad aliud dōm ꝙ nō ois imutatio ppꝛiū arguit ſēſitiuū velut neruꝰ: vt oñſū. dīa. 42. oꝛganū tactꝰ. caro tm̄ mutaṫ apḋ ōbm ipſiꝰ: qḋ qdē nō pncipale arguit iſtrm: ſꝫ magis acceſſoꝛiū ꝛ delatiuū.

ℂ Differentia. xlvj.

Q tunica interioꝛ artarie ꝯſtruaṫ ex villis in lōgitudie ptēſis oñdiṫ ex 3ᵒ nāliū. c. xj. ꝛ p pᵃ de mēbꝛis. ℂ Rurſus. poꝛi ꝛ poſterioꝛi actioni hꝫ debeṫ oꝛganū. hec aūt eſt attractio dilatatione facta. opꝫ. n. ſi qd expelliṫ ꝙ pus attrabaṫ. villi aūt lōgitudinales attrahūt. Erūt igiṫ vt pus ꝛ ppꝛiꝰ iſtrm. qḋ aūt tale ſedē dꝫ accipe itrinſecā iuxta ppinqus ampliꝰ ſitū. Eti. anbelitꝰ ꝛ pulſus ſunt pꝑoꝛtionales. ipſe nāqꝫ currit pulſus curſu 3ᵒ. 10. ſꝫ in anbelitu pcedit attractio: g̃ et in pulſu. hec aūt poſita villis pfici lōgitudialibuſ: qui ei magis erūt accōmodi exñtes itrinſecꝰ. ℂ Adhuc. digniori ꝛ foꝛtioꝛi actui inſtrm debeṫ aptiꝰ ꝛ vigoꝛoſius. ſꝫ id euenit cū lōgitudiales fuerit iteriꝰ: qꝛ p eoꝝ attractionē vita ex coꝛde in cetera demandaṫ mēbꝛa. Fit ēt attractio p ipſos meliꝰ nutrimēti i ptes artarie. ℂ Itidē. Si villi latitudiales eēnt iteriꝰ foꝛtioꝛes ppi qtate facti phiberēt aerē introduci: qḋ nō faciēt exteriꝰ poſiti vigētes q̄ minꝰ. Itaqꝫ tunica interioꝛ artarie in villis ſm lōgitudinem diſſoluitur.

In oppoſitū Ga. 7ᵒ de iuuamētis. cap 3ᵒ ꝛ haliabbas cum auer. ℂ Rurſus. Inmutatio coꝛpi adueniēs moꝛ q̄ſi p artariaſ iuuāte ſpū in coꝛ deferṫ. hec aūt pficiṫ expulſione: quā facit artarie iterioꝛ tunica villis latitudis itra ſe poſitꝫ. naꝫ lōgitudiales id ipedirēt attrahēdo. ℂ Adhuc. longi exteriꝰ ſiti aeri appꝛopinquāt ampliꝰ q̄ꝫ entes itrinſecus: ꝛ ita faciliꝰ ſubinducere poterūt aerē. Igiṫ latitudinales villi extāt in tunica interioꝛi artarie.

Propter pᵐ qdē ſciendū ꝙ artaria eſt mēbꝛum neruoſuꝫ a ſiniſtro coꝛdis vētre oꝛtū tum in eius ſubſidiū motu ꝯꝛio oꝛdinatū: in lōguꝫ: rotundūqꝫ ptenſum duplici tunica velatū. vite mediantibus ſanguine ꝛ ſpiritu in aliud reliquuꝫ coꝛpus delatiuum. Huiuſmodi autē duplicis tunice interioꝛ eſt multe ſpiſſitudinis ꝛ duriciei: exterioꝛ vō mollis ꝛ tenuis rara: ſil'is tunice vene nō pulſantiſ. 7. de iuuamētis. vnde 2ᵒ theoꝛice. Interioꝛ tunica eſt quinquies duplicioꝛ exterioꝛi: ꝛ ideo Albucalis magiſter Gal'. qui id bene mēſurauit voluit artariā' foꝛe ſexcuplaꝫ groſſitudini vene. habuerūt aūt tunicas duas ne foꝛtitudine ſcindātur ꝛ ne ſpūs in eis raritate diſſoluātur. pulſant aūt vt ꝯtemperētur vitalia ꝛ vt ſpiritus partibꝰ cuꝫ ſanguine deferatur: ac ipſe attrahaṫ ex venis in eas eſt autem villus ſiue ynulus aut filum mēbꝛum neruoſum ptenſum: ſubtiliſſimū: ad motum actionis cōmunis oꝛdinatum. nam mēbꝛa que ſolum pꝛo ſeipſis agunt villis non eguerūt: cum actio ſit parua. ſufficit enim caloꝛ naturalis loco villi: ceu ſunt os: cartilago ꝛ huiuſmodi. que autem pp̄ter oē coꝛpus operantur eguerunt illis cum vehemētioꝛ ſit actio vt vēter: artaria ꝛ huiuſmodi. Eſt autem is triplex vt qua ſi trina dimenſio: longitudinalis: latitudinalis ꝛ dyagonalis: mediantibus quoqꝫ his artarie operantur. In eis nanqꝫ ſunt quattuoꝛ virtutes quarum quedaꝫ dilatant: alie conſtringunt: quedam retinent ꝛ faciunt poſt quietem dilatationem: nonnulle retinent

Ca. 3. ver. fine.

B

Gal' xiᵒ de vti. pti. c. xᵒ in principio. Lib. 12. c. 12ᵒ poſt meᵐ.

Tex. com. 83.

Colli' doc. 3. ca. pᵒ. añ meᵐ ꝛ 11. pᵒ meᵐ.

Ca. 3. añ me. pᵃ ſen. trac. pᵒ. cap. 1. i pnᵒ.

Poſt me. Doc. 5ᵃ c. poſt mᵐ

Trac. pᵒ. c. ꝛ in fine.

Circa pnᵐ 2ᵒ theo. ca. circa pnᵐ.

pᵒ coll. 3. ca. in pncipio

Ca. 3. circa principium. Ca. 13. cir.

2.tech. r. de corde 8.in me.

⁊ agūt poſt quietē ꝯſtrictionē:que oēs villis operantur ꝓprijs. Haly. Et qꝛ dubiuꝫ erat qbus agūtꝰ ⁊ qūo eos timuit partibus appꝛopꝛiare artarie.

Propter ſcðm quidē ꝑmitus exponatur quid de hoc ſenſerūt ꝑoꝛes: deicepſqꝫ vl'r diſſonātie ſapiētū tāganꝫ circa villos. ¶ Propter hꝫ ſiqdē ꝑᵐ ſciēdū ꝙ nāliū.3.ca.11.ita ſubſcribitꝫ. Tunicaꝝ artarie que qdē extroꝛſum ex rotundis:que vero itroꝛſum ex rectis qdē plurimis: paucis vero eis qbus ex obliquis. Dico aūt rotundū latitudinalem: obliquū aūt trāſuerſalē:qð fulcitur qm̄ ſubditur. Artarie ſimilanꝫ vētri. His quoqꝫ videtur ꝯſentiri:vlius tm̄ ꝑmo ꝑma ita. Membꝛoꝛū qdeꝫ habentiū duas tunicas:villi latitudinales ſemꝑ in eoꝝ extrinſeca ſunt tunica:⁊ alij duo in itriſeca:tunica:ita vt lōgitudinales declinēt magis ad ſupficiē eius iterioꝛē q̄ꝫ trāſuerſales:ꝭm hoc igiꝫ cōe lōgitudinales extant in tunica iterioꝛi. In ꝯ̄riū de iuuamētis. Tunica iterioꝛ artarie diſſoluitur in fila ꝭm latitudinem. vñ 2°.theoꝛice. ca°.13°.oppoſitū nāliū.3.penitꝰ ſeriatur ita. Interioꝛ artarie tunica villoſa eſt ⁊ in latū:ſed tunice exterioris ſunt in longum villi : ⁊ in ea pauci ex tranſuerſo: Collꝫ āt:ꝯtextura iterioꝛis artarie tēdit in latitudinē exterioꝛis in lōgitudinē. ¶ Propter hꝫ ſiqdem ſcðm ſciēdū ꝙ Alex.in ꝓblematibꝰ tal'r ſeriat:ynuli recti in ſtomaco.i.iſophago attrahūt:obliq vero expellūt. In alijs aūt particulis obliqui detinēt vt in matrice. 3°.quoqꝫ.13.ca.ꝑ. Meri ſeparatꝰ eſt a villis tranſuerſis cū nō ſit ad retinēdū.cui ꝯſentiꝫ collꝫ.2°.vbi tm̄ lōgi explicanꝫ ⁊ lati:nō aūt tranſuerſi.3.vero theoꝛice. Meri eſt cōpoſitū ex duabus tunicis:altera exterioꝛ carnoſa:cuius villi ferūtur in latū: reliq vero iterioꝛ neruoſa:⁊ eius ſunt villi in lōgum ꝓtenſi:⁊ in ea pauci ꝑ trāſuerſum deducti:qð inuitur nāliū ēt tertio.ꝑ ēt ꝑma. Motꝰ trāglutiēdi eſt compoſitus:fit enim villis ꝓpꝛijs ꝑ foꝛmā ex ſitu longitudinis: latitudinis ⁊ trāſuerſionis:ſed iſte motus eſt meri. Apparet itaqꝫ ꝙ dupl'r aduerſanꝫ hi.ꝑmitus:qꝛ. A.poſuit in ſtomaco ſeu meri villos trāuerſos cū haliabbate : ⁊ ꝙ demū fecit trāſuerſos expellere in ſtomaco:cū vbilibet ponanꝫ retinere. ¶ Adhuc 2°.collꝫ. Retētio ⁊ expulſio fiūt ꝑ tunicā que ꝓcedit per latitudinē : ceteri v̄o fere teſtanꝫ expulſionē fieri ꝑ tunicam diſſolutam in villos latitudinis:⁊ retētionē per illā que trāſuerſionis. Tertio vero nāliuꝫ.ca°.8°.vēter hꝫ ynulos obliquos gr̄a circūtractionis. ¶ Amp.diſſonāt circa iteſtinoꝝ villos nō ſolū ad alios.verum ēt iter ſe.vnde. 3°.nāliū.ca°.pꝛedicto. Unicuiqꝫ iteſtinoꝝ rotundi ꝭm alterutrā tunicarū ynuli ſunt.circuntrahūtur eniꝫ ſolū.attrahunt aūt nihil ad modū quo matrix nō attrahit mēſtrua:ſꝫ tm̄ expellit:ſimpliciū.5°.vero de iuuamētis. Inteſtina qm̄ nō idigēt virtute attractiua habuerūt fila ꝑ que foꝛet ipſis poſſibile tm̄ expellere.3°. ſiqdē theoꝛice.ca°.26°. Inteſtina ſiquidē ſunt cōpoſita ex duabus tunicis villoſis ⁊ cuiuſqꝫ villi tunica in latū rotundatur. Tertio vero.16.ca.ꝑ. Uincēs ſuper duas tunicas inteſtini eſt villus tendens ꝭm latitudinē.collꝫ vero ꝑmo. Inteſtina cōpoſita fiūt ex duabus tunicis ⁊ habēt texturā tendētē in latitudinē ſolum. vñ 2°.illius. Uirtus manifeſtioꝛ in eis eſt expulſiua. nō aūt attractiua. Cuius ꝯ̄riū nālium ita.3°.ca°.11. Sola oium oꝛganoꝝ ex tunicis ſimul ⁊ vtroſqꝫ obliquos habētibꝰ ynulos facta ſunt inteſtina. Hali.quoqꝫ.inteſtinū expellit illud qð aggregatur ex egeſtione in eo:⁊ attrahit ſibi aliquid aliud a ſuperioꝛibus. ꝑmo autem ꝑma. Melius eſt inteſtinis vt villi attrahendi ⁊ retinēdi non ſint ſimul : ſed ſupple ꝑ tunicas ſeparati:nō eni multa indigent retētiōe:ſed attractione ⁊ expulſione.ſic igitur eis villi inerūt lōgi ⁊ lati. qð firmatur:ſubditur enim:ꝙ aliqñ mēbꝛum habet duas tunicas vt fiat eius attractio ⁊ expulſio motu vehementi:vñ facta eſt earū alterutra ſingulariter inſtrumentū ſine ꝑmixtione:vt ſtomacus ⁊ iteſtina:itaqꝫ Ga.⁊.A. fere ꝯ̄rianꝫ ne dum alijs ſed ſibiypſimet.

post me.

c.5.c.ſingu. rſus finem.

7.ca.3.cir. ꝑm.

In ꝑn°

a.5.in ꝑn°.

a medium. .9.cir.ꝑnᵐ. p.24.in me.

.8.pꝰ ꝑnᵐ. oc.5.ca.ſing. erſus finem.

a.9.poſt ꝑn.

irca ꝑnᵐ.

8.cir.ꝑnᵐ.

diſt.6.ca.2. añ mediū. .5.c.2.añ ſi̅.

In ꝑn°.

ñ me.trac.1. Trac.1. ca.26.in ꝑn.

ca.9.añ me.

ꝟſus fi.

2.technis. trac.de vētre. cō.23.in me°. ꝯ.5.ca.ſing. verſus fi.

Propter tertiū quidē explicetꝫ ꝑus veritas q̄ſiti.deinceps vero lites circa pꝛeinductas ſopianꝫ diſcholias. ¶ Propter hꝫ ꝑᵐ ſciēdū: dðꝫ cū.7.de iuuamētis.ca.3. Haliabbate ⁊ Auer.ꝙ tunica interioꝛ artarie cōſtituitur ex villis latis:exterioꝛ vero ex longis qdē plurimis:paucis vero ex trāſuerſis:qð experiētia oñdit in amplius cū quis accipiens artariā magnā ⁊ decoquēs quaſi excoꝛticādo ſeiungēs apparebit eidē q̄ꝫmagis ꝭm latū ſeu rotundū decoꝛticari.qð ⁊ rōne firmaꝫ:ſuppoſitis tm̄ pꝛius ꝙ inſpiratio expirationē ꝑcedit.vñ hyſtoꝛiarū libꝛo. Moꝛiētia expirāt:quare neceſſarium eſſe ꝑᵐ inſpirationē.⁊.7.de iuuamētis.ca.3. Principiū motus oiuꝫ iſtoꝝ ē vnū.⁊ eſt coꝛdis expāſio.que foꝛtioꝛ eſt ꝯ̄ctione.adhuc qñ coꝛ dilataꝫ artarie ꝯſtringunꝫ ⁊ eꝯ̄.dꝛ̄ia 80.⁊ ꝙ artarie vt dictū extāt i coꝛdis obſeqo. ¶ Amplꝰ ꝙ dilatatione fit attractio:cōſtrictione v̄o expulſio. Palin.ꝙ villi lōgi attrahūt:lati v̄o expellūt:trāſuerſi detinēt. Et itidē inſtrumentum actioni amplius neceſſariū iterius locatur in ꝓpinquū agenti.vñ tertio.13.trac.ꝑ.ca.1. Nō poſiti ſunt in vētre villi expulſiui extrinſeci ⁊ lōgitudinales intrinſeci:niſi qꝛ attractio eſt ꝑma operationū eiꝰ ⁊ ꝓpinqoꝛ: deinde expulſio aduenit poſt illud:qð nēpe oñdunt meſopleuri dilatantes pectus ⁊ cōſtringētes vna.qui villos a q̄ttuoꝛ partibus recipiūt:⁊ iō vnuſqſqꝫ ꝭm Almanſoꝛē ⁊ A.eſt quadruplex. Apud tm̄ Ga.⁊ Halyabbatē ſingularis quare ſunt.88.vel.22.villi eoꝝ. Siquidē dilatātiū in partē magis expādunꝫ exterioꝛē vt aptius aerē q foꝛtis exiſtit attrahāt. Cōſtringentiū v̄o interius vt liberius fumū vapoꝛoſuꝫ expellant in que foꝛas. ¶ His itaqꝫ ſuppoſitis ꝓcedatur. nam ſi pꝛioꝛ inſpiratio expiratione ac coꝛdis expanſione:coꝛ pꝛimitus attrahēdo aerē in ſui refrigerationē a pulmone ꝑ artariam venalē dilataꝫ. Et qꝛ hoc deſeruit ei ꝯſtringiꝫ: eo ꝙ qñ vnū mēbꝛū dilatatur vt attrahat: reliquum ꝯſtringitur vt expellat:naturaliū.3.hꝫ quidē expulſio cū ſit neceſſario attractione villis perficietur latitudinis iterius poſitis:qꝛ ſic erunt agēti ꝓpinquioꝛes. At deinceps in hꝫ coꝛdis expāſione ſimiliter artariā opoꝛtet magnā ꝯſtringi eideꝫ deſeruientē: vt in id ſan.expellaꝫ aliqualiter ab eo qui coꝛdis in caloꝛe remiſſus. Et etiā ne is dilatatione expādaꝫ.qñ auteꝫ coꝛ anguſtatur artarie dilatanꝫ:ita vt in artaria magna cōſtrictio pꝛecedat dilatationē:in artaria v̄o venali ecōtra. ¶ Rurſus. Expulſio artarie ē foꝛtioꝛ motus ⁊ amplꝰ neceſſarius attractiōe:qꝛ ꝑ illā expelliꝫ vapoꝛ fumoſus cū aere pꝛius itroducto mixtus q ꝓpter eius inflāmationē odioſam iam nature redditā tāquā notabilius conaꝫ plus excretiua pꝛopellere q̄ꝫ aerē ad refrigeriū introducere:cū modicus ſufficiat: eo ꝙ is quātūcūqꝫ calidus:eſt fridus nr̄oꝝ ſpirituuꝫ cōpatione.ꝑmo ſcðа.c.2.doctrine ſcðe. Eſt etiam vapoꝛ pꝛetactꝰ groſſioꝛ ita ꝙ foꝛtioꝛi egeat ipulſiuo:aer v̄o ſubtilioꝛ:vt ſibi ſufficiat remiſſioꝛ.ad foꝛtioꝛē autē actū ⁊ amplius neceſſariū ſuppoᵐ eſt inſtrumētū intrinſecū ⁊ ꝓpinquū exiſtere. Eti. Fulciꝫ qm̄ taliter diſpoſiti aeri ꝓpinquioꝛes expoſiti:ipſum poterūt pfectiꝰ attrahere q̄ꝫ ſi foꝛēt itriſeci:quibus dictū paucos ſociari ex trāſuerſis. Cōcomitātur nāqꝫ longos ſp:q.

2.theo. ca.13. in ꝑncipio. 1.collꝫ ca.5. in ꝑncipio.

als de iſp ra. ⁊ expira.et.ī. dr̄ia.81.i arg. In fine.

ante medium

col'c.8.añ fi.

ſū.ꝑᵉ.añ me.

motus fortaſſis coꝝ attractiuus reqrit fulcimētū in
ampli⁹. Itaqꝫ villi lati in tunica erūt itriſeca: lōgi aūt
in extriſeca. ¶ Propter hꝰ aūt 2ᵐ ſciēdū ꝙ villi aliqñ
operant̃ p ſe: ⁊ ſicut dcm̄ lōgi attrahūt ⁊ reliq̄ iterdū
vo p accñs: ⁊ ita op⁹ agūt aliqñ ab h̄ oppoᵐ: ſic. n. re
tinēt nō ſolū trāſuerſi: ſꝫ ⁊ lati: eſt ēt qñ in retētiua ꝓ
bēt auxiliū q ſm latitudinē incedunt primo ꝓma. vñ
doc.6.fū. vni. ca 3.cir.ꝓn. ad id qd ponit. A. trāſuerſos in ſtomaco expellere di
cendū eo tāqꝫ ſuppoſito fore per accñs: ceu non oēs
in vehemēti maxie retinēt tādem ꝯſtringēdo appeti
tu: ad qd expulſio ꝯſequitur eius qd in ſtomaco cōti
net̃ cū ſit lōgus colonal'r rotūdus. p ſe tñ dcm̄ ipſos
retinere. Qñ vero aliqua pars tranſuerſoꝝ opat̃ pōt
retinere ⁊ qetē ꝓſtare vt attractiuo fulcimēto inixa p
fectius attrahat ⁊ ꝑcipue qñ appetit⁹ nō fuerit imen
ſus: tūc. n. quaſi lūbricoꝝ terreſtriū motus ſimilatur
eiſdē. ¶ Ad aliud ꝙ. A. ⁊ Auer. nō ponūt trāſuerſa
les in ſtō: hos aūt Alex. ⁊ Haliabbas firmauit: dōm
ꝙ illi tāqꝫ per paꝝ neceſſarios ⁊ manifeſtos relique
re. Actio nāqꝫ ſtomaci eſt vehemēs attractio in qua
ꝑpendit̃ qes ꝗminime. hi vero ꝯſiderātes morulam
quādā in neruī attractiōe: ac qꝛ ſocianſ trāſuerſi qdē
in alijs ptib⁹ ſp cū lōgis: ꝓtulere ēt ſtōm eiſdē ꝑfrui.
¶ Ad aliud dōm ꝙ in ventre ꝑficitur expulſio per ſe
villis latis: ⁊ maxie qñ partes ſtringunt̃ ſupiores. qñ
vero ecōtra euenit cauſat̃ vomitus. p accñs aūt reti
nēt ceu cū ſm ſupius rotundet̃ vētris ⁊ fundū ꝓprie:
nō aūt ſm mediū: p ſe vo cōiter ponit̃ retētio trāſuer
ſis muſculis vigere. ¶ Ad aliō dōm ꝙ in illa littera
Ga. eſt corrupta fortaſſis trāſlatione. nā in greco erat
egcarſion: qd dico vt inqt Ga. 2° de re. ſa. ꝯrium recto
qd eſt rotundū. dr̄ ēt cōiter egeorſion plagion. i. obli
quū. vnde deceptus trāfferēs nois multiplicitate: qñ
debuit trāſducere egearſion. i. rotūdū ſeu latū trāſtu
lit obliquū. ¶ Et ſil'r ad aliud dōm ꝙ errauit ꝓus nō
recte transferens qñ trāſtulit 2° nāliū 3°. Sola oīuꝫ
organoꝝ ex tunicis ſimul ⁊ vtriſqꝫ obliquos hñtib⁹
inulos: cū dicere debuerit rotūdos. ¶ Aut dōm obli
quū equocū eſſe ad latū ⁊ trāſuerſum: ceu ꝓus viſuꝫ
Ga. innuere. ¶ Ad aliud dōm ꝙ. A. alijs aduerſat̃
ponentib⁹ ſimpl'r inteſtina ſm ambas tunicas villos
hr̄e latos. ¶ Aut dōm ꝙ. A. itellexit iteſtina ſupiora
reliqua vero iferiora. Uel ſanius ꝙ lꝫ iteſtina ſupio
ra. 5. ſolū habeāt villos latos: vltimū tñ vt rectū ⁊ ꝓ
tra.1. poſt ꝓn. cipue ipſius extremū lōgos ēt hꝫ. vñ 3°. 16°. cap ꝓmo.
In inteſtino recto iā apparēt vili multū longi: qm̄ eſt
ex inteſtinis maioris operatiōis indigens ad trahen
dū illud qd eſt ſupra ipm. aut qs dicet hos lōgitudi
nales villos nō eſſe de ſuba. iteſtini recti: ſed muſcu
loꝝ duoꝝ lōgitudinaliū q ſunt i eo. ꝙ ſi dicat. A. ſim
pl'r i iteſtinis attractionē motu fieri vehemēti: aut eū
nō audio: vl' fortaſſis ſit ab alio ꝗ a lōgitudis villis:
vl' attractionē approꝑabit ſtōaco: expulſionē vo inte
ſtinis: qd qdē nō recte iterꝑtabit̃ ꝯ mētē nūciātis.
Si. n. cā duplicitatis tunicaꝝ foret in illa. vñ dicā tu
nicas iteſtinoꝝ duplices ex iuuamēto exiſtere cōi. vt
ne accidat nocumētū vni: ei alteꝝ cōicet. Nā ſi qs dili
gēter attēdat i oīb⁹ mēbris ꝑtinētib⁹ alienū ab ipſoꝝ
col' tra.1.ca.1 ꝓſus finem. ſuba duas tunicas iueniet venoſas ꝓter vēas aut for
taſſis vaginā cordi: ita ꝙ ⁊ frenes ſꝫ duplices. ꝑtio. 10.
Propter quartū aūt ad ꝓmū dōm id di
ctū eſſe tpe quo nōduꝫ
ſciebat anothomiā ꝑfecte: cū teſtatum ſit dr̄ia. 9. de ſe
Ga. dicere nō fore ipoſſibile iuenire in arte medicine:
qd per ipſum nō eſt inuentū. ¶ Auicēne vo dōm vel
qꝛ ſecut⁹ eſt illic Ga. aut dīo ipſius eſt vl'is ceu in pti
bus vl'r duas hñtib⁹ tūicas. hꝰ aūt veritas ꝓ vno nō
iterimitur particulari cū ad rōnē ſcie ſufficiat ipſa vt
ad multū. phy. 2°. ⁊ meta. 6°. ¶ Ad aliud qd dōm ap col' te.cō. col' te.cō.6
parebit. dcm̄ nāqꝫ eſt ꝙ in alijs artarijs ab ea q̄ vni⁹
tunice ꝯſtrictio: ꝑp obſequiū qd ꝓſtāt cordi expāſiōe
ꝑcedit. ¶ Ad aliud dōm ꝙ anhelitus ⁊ pulſus ſunt
ꝓportionales ꝓportione ſeu ſilitudine lata ⁊ nō va.
nā ſimilitudo eſt duplex: qdā ſm veritatē ⁊ aliq̄ non:
vt qñ qd alteri ſilitudie ꝓportionat̃ lōgingori. Hali. 2.techni de t.c.8. i
lꝫ. n. anhelitus ⁊ pulſus cōueniāt in ſpēꝫ fere nume
ro: ⁊ in cauſis tribus vt virtute: inſtro ⁊ neceſſitate:
differt tñ in ꝗplurimis ⁊ ꝓprie cū cerebrū ꝯoperet̃
cordi. ¶ Ad aliud dōm ꝙ vigore cordis oīa in initio
reddunt̃ viua: q demū ꝯſeruant̃ in eſſe p debitū deflu
xū ab ipo ad ea ſm dilatationē ⁊ ꝯſtrictionē: ſꝫ i h̄ vt
dñſuꝫ ꝯſtrictio artariaꝝ opat̃ dilatatiōe in ampli⁹: ne
ꝙ artarias oꝫ villos hr̄e aut qdlibet ꝑp ipſi⁹ actū nu
tritiōis ꝑticularē: cū vt tactū calor tāqꝫ inſtrm ſibi ſuf
ficiat nāe. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ꝑp neceſſitatē fere va
cui qd ſeqt̃ ad cōſtrictionē niſi mox ſubſequat̃ attra
ctio. dr̄ia. 81. ac propter aeris ſubtilitateꝫ ⁊ ipſius mo
dicam reſpectu euenttationis neceſſitatē non ꝓhibet̃
villis latis intus exiſtētib⁹: ſed cogitur ſubintrare.

¶ Differentia. xlviij.

Q venę oriātur ab epate vꝫ per A.1.3.te.c.2 ca.8. aū ca.6. in ꝓn
Ga. in techni: ⁊
alijs locis nō paucis. A. 5. de aīa. ⁊ vl'r
oēs medicos. vñ ꝓmo collꝫ. Inuētuꝫ eſt
p viā ſenſus ꝙ vene ramificant̃ ab epate. ¶ Ampli⁹
ſi orirent̃ a corde ipſo moto mouerētur: ⁊ hoc cū idē
ſit mot⁹ toti⁹ ⁊ partis vt totius terre ⁊ vnius boli ꝑ
celi ⁊ mūdi. Cū autē ꝯñs ſit falſuꝫ falſificabit̃ ⁊ añce Te.cō.19.
dens. ¶ Rurſus. Si vene orirent̃ a corde cū ordinen
tur ad finē ſanguinis vt delatione ipſius per eas nu
triatur corpus. primo prima. tunc cor pricipiū foret doc.5.c.fin. poſt prin.
ſan. eundem informās. Et ideo totū ſanguinis opor
teret in ipſuꝫ cōcidere: hoc autem impoſſibile videt̃
fore. Sic eni cū inter epar ⁊ cor non ſit niſi vnus trā
ſitus: puta vena cōcaua per eandem oporteret ſimul
ſang. totū aſcendere ac plurimum eius nutrituꝝ: par
tes inferiores plures ⁊ maiores ſuperioribus per eā
dēqꝫ deſcendere. Id autem videt̃ impoſſibile cuꝫ mo
tus per eandē partē ita occurrāt oppoſiti ſm ſurſum
⁊ deorſum ſibi reſiſtētes adinuiceꝫ in loco itermedio Te.r.cō.2.
cordis ⁊ epis. Palin. 10. meta. Minimū in vnoquoqꝫ
genere principiū eſt in illo: cū ſit metrū ſeu menſura.
venarum autē minime ſunt in epate. non autē in cor
de. Itidem: vene vident̃ ab illo ꝯhere originē cui ma
gis atteſtant̃. hoc autem eſt epar ⁊ maxime ꝗtum ad
ipſius panniculum: nō aūt cor cū ſit dure ſube ac ſoli
de. Eti. Principiū ſan. venaꝝ exiſtet principiū cuꝫ he
ordinent̃ ad ipm. epar aūt ſan. exiſtit ꝑnci piū cum ſit
calidū ⁊ humidum ſibi colore affine. vꝫ. 5. de iuuamē circa prin. ca.28. ꝓſus fi ca.1. poſt ꝓn.
tis. caplo. 3. cum Halyabbate. 3. ⁊. 2°. theorice: epar fa
ctum eſt purpureum vt ſanguinē generet purpureū:
videtur etiam forma ſan. ⁊ omnis eius diſpoſitio in
epate dari. epar itaqꝫ eſt venaꝝ principiū. ¶ Rurſus
oñditur venas oriri a cerebro ſeu oſſibus eo ꝙ vena
ex pāniculo ꝯſtruitur. pāniculus aūt vt ad multū cō
ponit̃ ex neruo ⁊ ligamēto. dr̄ia. 44. hi aūt originem
ſuſcipiūt a cerebro ⁊ oſſibus. ¶ Q aūt a pāniculo vi 1.ca.15. doc.5.ca.fin. poſt medium
detur: qꝛ theorice ⁊ ꝓmo ꝓma. Oīa membra pannicu
loſa vl' pāniculis inuoluta oriunt̃ a pāniculo cooperiē
te coſtas iterius: ⁊ pāniculo muſculis vētris ſuccedē
te ſiphac dicto. tertio vo. 13. ⁊. 22. ſcribit̃ ēt pāniculm Trac.1.ca 1. Trac.1.ca.1.
ambientē iterius pectus cū alijs oibus tactis ab hꝰ
originari pāniculo: vt. 44. tactū. Cū igitur vene pāni
culoſe ſint ab iſto pāniculo deducēt originem.

Huiuſmodi quoqꝫ oppoſitũ ſentit Ariſt.i de aialiũ libꝛis:⁊ potiſſime partiũ.
Cap.4. 3.qꝺ rõnibus conaṫ aſtruere non paucis.¶Ampli⁹
medtũ. de iuuamẽtis.7°ca.3.Fuit oꝛigo vene non pulſatilis
veniẽtis ad pulmonẽ ex loco ex quo oꝛiṫ vena pulſa/
cir.pn.c. tilis ex coꝛde. Eti. Pꝛopter diuerſitates inter telas
iſtaꝝ venaꝝ fuit oꝛigo vaſoꝝ que habẽt vnã tunicã
mollẽ tenuẽ ex tenuioꝛe parte coꝛdis.Et oꝛigo illaꝝ q̃
hñt duas tunicas ſpiſſas duras ex ſpiſſioꝛi ⁊ duríoꝛi
ptiũ ei⁹.he ãt ſunt coꝛdis dextra ⁊ ſiniſtra.Palin:nã/
Ꝯſus finẽ. liũ.3°.ca.14.Si non tm̃ demũ maioꝛ eſt vena que ad
pulmonẽ ducit q̃ȝ ea q̃ in coꝛ naſciṫ ⁊c̃.¶Adhuc aia
liũ.3.A.defacili ꝓbatur ꝙ coꝛ ſit pn^m venaꝝ ⁊ neruo
ſus fi. rũ.¶Rurſus.ab illo vene oꝛiunṫ in quo ꝑ ⁊ vltimo
pcipiṫ vita cũ ad ipaȝ oꝛdineṫ nutrimẽto.ſȝ h̄ eſt i coꝛ
de:⁊ in dextro.vȝ.vẽtriculo iuxta ei⁹dextrã auriculã
vbi vena vẽtrẽ hñs ɔtinuaṫ coꝛdi Plerũqꝫ ſiqdẽ viſu
notaui anathomiçãs ꝙ ceſſante motu coꝛdis ⁊ ꝑ ɔñs
vita cũ ſtet ꝑ motũ in ſiniſtro vẽtriculo paulatine mo
tus ⁊ ẽt oꝛdinate ɔſtituiṫ is in dextro quouſqꝫ ad me
diũ deueniat ɔcaue vene coꝛdi affixe.Ibi.n.videṫ tã/
dẽ aperte oĩs vite motus ceſſare eiuſdem.Itidẽ: pn/
cipiũ venaꝝ ⁊ alioꝝ in loco dȝ eẽ nobilioꝛi vt ipſum
eo fulcito valeat pncipare.vt eñ locus eſt ita nã ope
ꝓble^{te}.12. raṫ.pbl̃.10.talis aũt locus ẽ coꝛdis.collȝ.2°. Situaṫ
1.9.⁊ſus fi. nãqꝫ in medio parũper tñ declinãs ad ſiniſtrũ vt q̃ȝtũ
ad eius acumẽ.In oĩbus eniȝ aialibus coꝛ eſt ꝭm me
diũ pectoꝛis loci.in hoĩb⁹ vero parũper declinat ad
Cap.17. ſiniſtrã ad equãdã friditatẽ ſiniſtroꝝ ꝑ de hyſtoꝛijs:
1.4.in me. ⁊ tertio de ptibus:quare pn^m coꝛ erit venarum ⁊ non
epar:cũ deſcẽdat in dextrã hñs ex oppoſito coniugiũ
ſibi ſplenẽ.neqꝫ aliqd alioꝝ vt oñdeṫ inductoꝛiũ.

Pꝛopter pꝛimũ qdẽ ſciẽdũ ꝙ vena eſt coꝛpus
panniculare oblongum rotundum
vna tunica ɔſitum ſanguinis nãlis in nutritione cõtẽ
tiuum.Eſt aũt epar ſan.ĩſpiſſatus ⁊ ipſius pꝛimũ ge/
nerationis inſtrãliter oꝛganuȝ.dico autẽ pmũ ꝓpter
coꝛ quod illius oꝛganum 2^m ⁊ pfectiuum exiſtit. quid
aũt ſit cerebꝛũ ⁊ oꝛiri:quid os:qdue coꝛ:⁊ qd pãnicu
lus differẽtijs oſtenſum.24.⁊.38.41.⁊.44.

Pꝛopter ſcꝺm vero ſciẽdũ quoſdã dixiſſe ve/
nas oꝛtas a cerebꝛo.de partibus ter
tio.Cuius opi.vĩ fuiſſe ẽt Iſaac vꝛinaꝝ libꝛo. quoꝛũ
1.4.ante me. motiuũ exiſtit foꝛtaſſis antedictũ a textura pãniculo
ti^o.8.p⁹pn. rũ ex neruis ſumptũ.ſȝ hoꝝ defectus tertio ⁊ q̃rto di
cẽdoꝝ apparebit.Quã eqdem opinionẽ cũ his q po
1.4.añ me. ſuerũt venas oꝛiri ab epate tertio de partibus:repel/
lit per hec plurima ita:faciunt nãqꝫ pncipia multa ⁊
diſcepta cũ in vnoquoqꝫ genere ac in toto ẽt vniuer/
ſo vnũ opus ſit eſſe pncipiũ in qꝺ tãdẽ reducanṫ cun
Tex.cõ.vlt. cta:⁊ ꝑ qꝺ regulenṫ.vñ in fine.12°. meta. Entia nolũt
male diſponi:nec bonũ pl̃alitas pncipatuuȝ.vn⁹ igiṫ
pnceps.Ex oꝛdine nãqꝫ vniuerſi ad vnũ perfectio cã
tur in entibus:cũ igiṫ aial ⁊ maxime homo ſit micro
Cõ.17.in fi. coſmus:vt.8.recitaṫ phy.vnũ aliqꝺ erit mẽbꝛũ in eo
quo trahẽt oꝛiginẽ ⁊ gubernanṫ cetera.Eſt ẽt eſtimã
dũ aĩal ɔſtare velut ciuitatẽ bene legibus regulatam
de cauſa moꝛ⁹ aialium.In hac aũt oĩa deriuantur ab
vno pncipe ⁊ tẽdũt:ꝓpter qꝺ in coꝛpoꝛe aĩalis vnũ
erit tale vt coꝛ:aut aliqd illi⁹ loco.¶Amp.ab eo qꝺ
eſt frigidiſſimũ mẽbꝛoꝝ coꝛpoꝛis nõ oꝛiunṫ vene cuȝ
ad finẽ oꝛdinenṫ delationis calidi. Cerebꝛũ ãt eſt h9.
extat enim frigidiſſimũ ⁊ humidiſſimũ partiũ coꝛpo
ris oĩum:dĩjs.24.⁊.25.Eti.per alia mẽbꝛoꝝ ꝓtendũ
tur vene ptrãſeuntes in oẽ:per coꝛ vero nulla. Illud
enim quod ptranſiṫ omnifariã ab aliquo eius nõ põt
eſſe pn^m.Palin.Coꝛ venis ꝓpoꝛtionaṫ cuȝ ſit coꝛpus.

ſpiſſum ſolidũ ſanguiniſqꝫ contentiuũ ſoluȝ pꝛeter ar
tarias ⁊ venas.¶Rurſus.Anothomia idicat ⁊ ge/
neratio ſil̃r aialis coꝛ pꝛimo genitum:⁊ ſanguinẽ in
ſe pmitus ɔtinere.¶Amplius motus delectabiliuȝ
⁊ triſtiuȝ : ⁊ vniuerſaliter oĩs motus a coꝛde videtur
in animalis generatione incipere:⁊ in idẽ determina
ri.¶Adhuc oſtẽdit locoꝝ eius medius ⁊ ſitus ipſi⁹
tã artificioſe cõpoſitus coꝛ foꝛe venaꝝ ⁊ alioꝛuȝ pn^m.
¶Itidẽ quod eſt exangue nullũ ſenſum hñs: pn^m nõ
extat venaꝝ.Cerebꝛũ autẽ eſt h9.ipſum autẽ eſt ſine
ſanguine omnino:⁊ neqꝫ modica neqꝫ magna venula ca.3.in fine.
in eo terminatur.hiſtoꝛiaꝝ.3.nulluȝ etiã facit ſenſuȝ ca.7.cir.pn.
tactus:ſicut neqꝫ ſanguinem neqꝫ ſupfluum aialiũ de ⁊.c.10.añ me.
partibus.2°.Itaqꝫ coꝛ venaꝝ eſt pꝛincipiũ:⁊ nõ cere
bꝛum:epar vel aliud.Fuerũt ⁊ alij ſicut Ga.cum ſuis
ſequacibus vt apparuit:ponẽtes venas oꝛiri ab epa/
te:aſtruentes hoc maxime:eo ꝙ vene videnṫ ab ipſo
oꝛiri ⁊ ramificari ac nutrimẽtum attrahere velut plã
tarũ radices a terra.qꝺ qdẽ vt videbiṫ ſtare non põt.
lȝ.n.vene fixe in epe nutrimẽtũ eo mediãte ad coꝛ ad
ducãt:⁊ in h̄ ſilitudinẽ habeãt ad plãtas q̃ſdã : nõ tñ
inde oꝛiũtur:cũ totã ſubſtãtiã ẽt ɔtinue maioꝛes eaꝝ
ptrãſeãt epatis:qꝺ in eo qꝺ ab alio naſciṫ nõ euenit
velut plãtis oꝛtis a terra dũmodo in loco ꝓpꝛio fue/
rint ⁊ nõ in vaſculo cõcluſe:neqꝫ ẽt plante ramifican
tur oẽs in terra ꝓpter attrahere:veꝝ ẽt ꝓpter ſuſten
tari:ne ipulſionib⁹ decidãt ⁊ ventis.eſt iõ conſpicere
plantaꝝ plures paruaꝝ vnaȝ radicẽ tm̃ hꝛe. Adhuc
mouenṫ eſtimãtes foꝛmã ſanguinis in epate pꝛeſtari.
eo ꝙ in quãdã fiat rubedinẽ trãſmutatio lȝ videatur
ſentiri.6.de accidẽti a coꝛde:nõ tñ ꝑꝑ h̄ dꝺm foꝛmam col^{te}ca.1.i me.
ſanguinis dari pfecte in ipſo:ſȝ diminute magis.In/
troducitur enim aliqua ad rubedinẽ chili in meſarai
cis imutatio:in quibus tñ ob hoc ſan.dĩ vllaten⁹ ge/
nerari.cũ eni ſanguis epatis ſit iperfectus in via ad
pfectionẽ:⁊ magis ⁊ minuſ ſpeciẽ nõ variet vtriuſqꝫ:
vnũ erit agens foꝛme inductiuũ cõplete:q̃ nãqꝫ vni⁹
extãt ſpeciei introducunṫ ab vno agente. id autẽ coꝛ
erit ⁊ nõ epar cũ ſit aliaꝝ particularũ foꝛmaliſſimuȝ.
Quare coꝛ ſanguinis ⁊ venarum erit pꝛincipiũ.Mo
uenṫ ẽt ſequaces Ga.ex argutis. quoꝝ defect⁹ quar
to mõſtrabitur ꝓpoſitoꝝ.Tertio vero.14.ca.1.Ser/ Ante mediũ.
mo in hoc extat ambiguus icitans querere talis.ve/
na cõtinuans inter coꝛ ⁊ epar deſcẽdit a coꝛde ad ip/
ſum:aut aſcẽdit ex ipſo ad coꝛ:aut ꝭm ambas inten/
tiones.Aſcendere auteȝ vel deſcendere taliter nõ eſt
aliud q̃ȝ oꝛiri a coꝛde vl̃ epate aut idifferẽter ab vtro
qꝫ.Fuerũt aũt nõnulli ɔtẽpoꝛanei dicẽtes venas poſ/
ſe dupl̃r ɔſiderari.rõne ſiqdẽ mãe ac ɔtinẽtis:quõ di
cũt eas idubitãter a coꝛde oꝛiri:aut ei⁹ qꝺ per eas de
ferṫ ceu ſanguinis.⁊ qꝛ is duplex eſt:imperfectuſ ab
epate:perfect⁹ vero a coꝛde:ꝭm hoc eas duplicẽ oꝛi/
ginẽ ɔ̈here:imperfectionis ab epate:perfectionis ve
ro a coꝛde.Sed hi lȝ quo ad pꝛimũ veritatem ſapiãt:
quantũ ṽo ad 2^m eoꝝ dictũ deſipiũt:cũ hic nõ queraṫ
oꝛtus contenti verum continentis ſolum.¶Ampli⁹
pꝛemiſſuȝ eſt perfectũ ⁊ imperfectũ ab eodẽ introdu
ci agẽte ſpecificato.Fuerunt ⁊ alij ponẽtes venas oꝛi
ri a coꝛde velut a pꝛincipio pꝛimo mediato:ab epate
vero tãq̃ȝ ab immediato ⁊ ſecũdario:quod etiam ſta
re non poteſt:eo ꝙ mõſtrabitur per plura coꝛ pꝛinci
pium venarum ⁊ immediatum exiſtere.

Pꝛopter tertiũ quidem veritas pꝛimitus eno
deṫ:⁊ deinceps qs ventriculoꝛũ coꝛ
dis ſit nobilioꝛ oſtẽdatur.¶Pꝛopter pꝛimum huius
ſciẽdũ ꝙ coꝛ venaꝝ extat pꝛincipiũ ſicut ſapiũt peri
pathetici non ſolũ virtute veꝝ etiaȝ materia:quod ⁊

iã oꝛ̃ia vl'r oſtẽſum.38.Et rõne mõſtratur nõ minus.
colr ca.4.an medium. tra.1.c.2.i pn. In medio. nã.A.aialium.9.⁊.3°.21.cũ.3°.theoꝛice.cap̃.34°.Qñ
matrix colligitur ſuper ſperma tãdẽ ſicut dictũ.oꝛ̃ia.
41.vigoꝛe calidi ⁊ iſoꝛmatiue virtutis fiunt tres ſpu/
mãte ſpermate veſicule.quaruȝ pma ⁊ pncipalioꝛ eſt
coꝛdis mã:reliqua aſcẽdẽs cerebꝛi:⁊ tertia in dextra
deſcendens epatis.ita vt hec ſeparetur ab ea que coꝛ
dis quodã itermedio vtraqȝ colligante:hec aũt nõ ni
ſi mã vene magne cũ nihil aliud iter hec ſit cõtinuãs
ca.1.poſt me. duo.qꝺ̃ firmatur:qꝛ 2°.de ge.aialiũ foꝛma ⁊ ſpẽs epa
tiſ eſt in coꝛde.hec aũt vena pn^m eſt aliaꝝ venaꝝ ⁊ oꝛi
go ſicut eiꝰ ramificatio indicat.Qꝺ̃ ⁊ anothomia oñ
dit cũ pars iſtius vene chilis ꝯtinua epatis per vnũ
trãſeat additamẽtoꝝ deſcẽdẽs in renẽ oppoſitũ:qbꝰ
vtrinqȝ venas imittit emulgẽtes dictas. Sil'r ⁊ rami
vene poꝛte dicte ramificati in ꝯcauo epatis ꝯtinuant̃
ramis vene ꝯcaue oꝛiẽtis a coꝛde ramificãtis a gib/
bo epatis ad mediũ:q̃ȝq̃ȝ hoc ꝓpter paruitatẽ:ſenſuſ
Ca.4.in pn°. nõ valeat diligẽtius diſcernere.Vñ q̃rto de partibuſ.
Vocatũ meſenteriũ hymen ꝓtendit̃ ꝯtinuũ a ꝓtẽſio/
ne inteſtinoꝝ ad venã magnã ⁊ adhoꝛtẽ plenũ venis
multũ ⁊ ſpiſſis ab iteſtinis tendẽtibus ad eas.¶ Ne
qȝ eſt dõm ꝙ ꝯtinuatio epatis cũ coꝛde ſit ex artaria
tm̃ ⁊ nõ ex vena p̃dicta:cũ hec ſit nobilioꝛ vt monſtra
bit̃ artaria:ſit ẽt incõparabiliter maioꝛ illa. hec nãqȝ
artaria que ad epar dirigit̃ parua eſt valde. ⁊ ab infe
rioꝛi parte multũ magne artarie trãſeuntis.ſ.per doꝛ
ſuȝ ramificata in epatis ꝯcauũ occurrit. vñ tũ ꝓpter
eius paruitatẽ tũ ẽt ꝓpter eius occultationẽ Ari. in
1.hyſto.c°.18. ante mediuȝ. ⁊.li.3 c.4.i me pluriniſ locoꝝ aialiuȝ nõ cognouit teſtãs nulli adoꝛ
thi venã attẽdere in epar ſicut plurimi anothomiçan
tes ipſaȝ neſciunt reperire. Quare ẽt praue Auer.2°
ca.9.in me. collȝ.voluit multas artarias ad epar vẽire. De hac
q̊qȝ artaria Ga.anothomie pnceps melius eã cogno
ſcẽs alio de iuuamẽtis.5°cap̃.3.teſtat̃ ſolũ partis epa
poſt mediuȝ. tis viuificare inferioꝛẽ.ſupioꝛ nãqȝ gibboſa ex motu
dilatatiõis ⁊ ꝯſtrictiõis coꝛ mediãte viuificatur dia/
phꝛagmate.oꝛ̃ia ẽt.31.Et ſi hic modus oñſionis mõ/
ſtrauerit.41.oꝛ̃ia.neruos a coꝛde oꝛiri declarat in am
plius venas ab eodẽ naſci:cũ nerui nõ ita ſubaȝ cere
bꝛi ptranſeãt:neqȝ ſic coꝛdi ꝯtinuent̃ apparẽter vt ve
ne.¶ Amplius oꝛtũ atteſtat̃ ſuo pncipio ꝓductiuo ĩ
li.2.tex.cõ.37. In fine. 14.3.tra.1.ca. 1.cir.pn^m. techni.Vene ãt nõ ꝯteſtant̃ epati cũ nõ ſit niſi ſan.fm
A.ꝯgelatꝰ.¶ Neqȝ vt qdẽ rudiũ inqunt doꝫ eas oꝛi
ri ab epe:qꝛ ſilitudinẽ hẽant cũ eiꝰ pãniculo:qꝛ eadeȝ
rõne naſcerent̃ a pulmõe vel ſplene.¶ Adhuc ita na
ſci nõ ẽ oꝛiri ab epate veꝝ a pãniculo. Eti. Nõ ptrãſi/
rẽt in epar pfoꝛãdo ſubaȝ pãniculi total'r ſic neqȝ ar/
tarie penetrãt coꝛ.¶ Jtidẽ pãniculus epatis nõ ẽ de
cõſtõne ipſiꝰ ṽe.vene v̊o atteſtant̃ coꝛdi ⁊ p̃cipue illiꝰ
dextro vẽtriculo:tũ rõne ſue coꝛpoꝛeitatis:tũqȝ capa
citatis:tũ ẽt ꝯtẽti vtpote ſanguinis in vtriſqȝ repti ſo
lũ.¶ Ampliꝰ illꝺ̃ eſt pn^m venaꝝ qꝺ̃ eſt pn^m ſanguinis
vene nãqȝ oꝛdinant̃ ad ſanguinẽ:ſȝ ſane pncipiant̃ in
coꝛde cũ coꝛ cal'm ſit ⁊ hu.collȝ 2°. vñ cõplexionũ p̃.
ca.3.in me. ca.vlt° ꝯſus fi. Coꝛ ẽ nã ſanguiniſſimũ ⁊ calidiſſimũ oĩuȝ viſceꝝ aia
lis.qꝺ̃ ãt ſic euenit cũ ſanguine pn^m erit ipſiꝰ pfecti ⁊
ĩpfecti cũ vniuocent̃ tãdẽ.¶ Rurſus. vita ẽ ꝯſiſtẽtia
colr te.cõ.3.14 16.34.37.46. 48. colr ca.3.iuxta finem ⁊ ca.4. circa mediũ. Ca.1.in fine. p alimẽtũ.ij.de aia.ſȝ alimẽtũ pmitus eſt in coꝛde ter
tio de partibꝰ.⁊.ij.de ge.aialiũ.¶ Neqȝ tñ vt quidã
ſcioli dõm a matrice deuenire ꝓpꝛiũ alimẽtũ in coꝛ/
dis nutritionẽ.imo pꝛius opȝ ĩmutari ab eo vt dige/
ſtione ſibi ꝓpꝛiũ reddat̃ ſimile:q̃re cuȝ coꝛ ſanguinis
huius ſit pn^m erit ſil'r ⁊ venaꝝ.¶ Propter huius v̊o
2^m ſciẽdũ.ꝙ qꝛ vena oꝛitur a dextro coꝛdis vẽtriculo
3.d ptibꝰ ca.5. circa pn^m. ipſa nobilioꝛ eſt artaria ſic eã ſup illã dignificat Ari.
vult.n.dextrũ vẽtrẽ nobilioꝛẽ ſiniſtro.⁊ vitalioꝛẽ am

plius:ſicut nobiliꝰ ⁊ pus eſt ante q̃ȝ retro:⁊ ſurſuȝ eo colr 3.de pa ca.3.ꝯſus fi ⁊ ca.4.pᵒ n
qꝺ̃ deoꝛſum:ac dextrũ ſiniſtro:que qdẽ dextro inſunt
ventri reliqua vero ſiniſtro.Qꝺ̃ particularius mon/
ſtrat̃:qꝛ coꝛ indicatur pn^m coꝛpoꝛis oĩs:eo ꝙ pmitus
in ipſo reperitur motꝰ ⁊ vita.⁊ vltimo de ge.aialium
2°nunc autẽ cũ eadẽ ſit ratio totius ⁊ partis. p̊ hyſto ca.4.in me. c.1.circa pn
riaꝝ.pars ſe habeat ad partẽ vt totũ ad totuȝ in illa
parte in qua poſteriꝰ ceſſat motus ⁊ vita ipſa erit no
bilioꝛ ⁊ pꝛioꝛ.hec aũt eſt dextra.motu.n.⁊ vita ceſſã
te in vẽtriculo ſiniſtro per hoꝛulã percipietur in dex/ B
tro.cũ enim tendit in interitũ ſicut p inciſionẽ pluries
percepi ceſſat moueri latus ſiniſtrũ deueniendo ver/
ſus dextrũ cõſtituendo ſp ad qꝺ̃ mouet̃ ⁊ ad imobile
circa motũ donec ꝑueniatur ad locũ vbi hec vena na
ſcitur a coꝛde.cuius quidẽ medio imobili poſito ꝑci
pitur motus circa illud q̃ȝ tẽpoꝛis modico vt tandeȝ
hic ceſſet omnis motus ⁊ vita.Videtur itaqȝ vena in
tentionaliter amplius oꝛiri a coꝛde artaria. vnde.13. ca.3.ꝯſus fi.
animaliũ.A.melioꝛ ⁊ nobilioꝛ duaꝝ partium coꝛdis
eſt ad dexterã ⁊ ab illa multum emanat de ſua vita.
Sed quis foꝛte obediẽs.Ga.ſentit enim is hic oppo
ſitũ expꝛeſſe.7°de iuuamentis. cap'o.2° vbi ſcribitur In medio.
dextrum coꝛdis ventrẽ ꝓpter pulmonẽ factũ eſſe:vt
ei puta tribuat alimẽtũ:dicet motũ coꝛdis reflexũ fo/
re cõpoſituȝ ex duobus motibus ⁊ duabus qetibus
velut eũ q pulſus in tali aũt motu cum quies ſp inter 8.tex.cõ.64 doc.3.ſũ.pᵒ c 1.circa pn^m.
ueniat medio phyſicoꝝ.⁊ p̊ 2°particulam quãdã opȝ
in ipſo coꝛde imobilẽ ꝯſtituere:cũ ꝓbatũ ſit de cauſa
motus aialium motũ oẽm imobili alicui initi ⁊ fulci
ri:huius aũt in coꝛde paries qdã extat medius ⁊ ma
xime in habẽtibus duos ventres in eo.Cũ igit̃ v̊tute
deficiẽte in tali pꝛedictus coꝛdis motus ventris ſini/
ſtro ſolido ſpiſſo nõ poſſit ineſſe.partes eniȝ ſic ſpiſſe
⁊ ſolide inobediẽtes motui vtrinqȝ lateraliter nõ pñt
modo dilatationis ⁊ cõſtrictionis ad vnũ parietẽ cõ/
ſtitutũ imobilẽ moueri virtute deficiẽte pulſatiua.ſȝ
motus hic ad latus ꝑueniet dextrũ coꝛdis : vbi ꝑtes
mollioꝛes:⁊ maxie ad locũ in q̊ vena grãdis ꝯtinuat̃
cũ coꝛde.Jllic nãqȝ v̊tus pulſatiua iuuata habilitate
partiũ ad motũ vnaȝ põt partẽ imobilẽ ꝯſtituere fm
ſpẽm parietis pmi a qua motꝰ ꝑueniet poꝛi.nõ igitur
dexter vẽter hinc erit ſiniſtro nobilioꝛ.Cui dõm non
valere qꝺ̃ inductũ:eo ꝙ oꝛgana in actꝰ oꝛdinant̃ tãq̃ȝ
in finẽ ꝓpꝛiũ:⁊ nõ eꝫ.Fiſtule nãqȝ apponunt̃ fiſtula/
toꝛi ⁊ nõ fiſtulatoꝛ fiſtulis.quarto de partibꝰ. vñ cuȝ
nã ꝓduxerit oꝛgana talia in parte dextra: quibus:vt ca.9.poſt pn.
mõſtratũ eſt:⁊ motus cũ vita põt vltimo ꝑdurare:nõ
aũt in ſiniſtra.Cõcludẽdũ ſimpl'r latus dextrum ſini/
ſtro nobilius.nã in eo pꝛefata oꝛdinaſſet ſi tãte foꝛet
nobilitatis vt dextrũ.Cuius qdeȝ ſignũ qs faciet qm̃
qnta pars pulmonis que vtrinqȝ duoꝝ eſt media ad
latus ꝑuenit dextrũ:vt q̃ſi culcitra ſtramẽtũ ac firmi
tas vene ample de iuuamẽtis.7°.ca.1.Galienus aũt
foꝛtaſſis rñdet hãc partẽ pulmonis pꝛincipalẽ mini/ In medio.
me cõſiſtere.Aut eius magnitudo id coindicat rñde
bitur. Eti. Jnſtabit Ga. qꝛ ſiniſter ventriculus alias
habuit vtilitates ꝓpter quas fuit denſioꝛ dextro.ſed
etiã nõ valet.qm̃ actus coꝛdis pꝛincipalis eſt vegeta
re ad quẽ oꝛgana ipſiꝰ oĩa oꝛdinãt̃ potiſſima.¶ Rur
ſus aliquos ꝑcipi pulſus nõ paꝝ habẽtes nã ⁊ moꝛ/
bo notabilioꝛẽ in ſiniſtris q̃ȝ in dextris:appꝛopinquã
tes vero moꝛti ipſos ecõtra.Reſumẽtes aũt vires in
qꝺ̃ pꝛius deueniebãt.¶ Adhuc in aĩaliũ ſuffocatis
oĩs ſanguis reperit̃ in venis nilqȝ in artarijs qꝺ̃ ĩ ve/
nis:niſi qꝛ virtus regitiua cum ſpiritibꝰ ⁊ ſanguine
totis exñtibꝰ ĩ artarijs ſtrãgulationis tꝑe ꝯcurrit ad
coꝛ tãq̃ȝ in arcẽ:ptrãſeũtqȝ hĩ ipſius parieteȝ pfoꝛatũ

circa pnm.

nitur refracta ꝛ in cētrū ipſius ſecedit illico baſi ſtā ſibi ↄſtituit. vñ tertio. 21. ca. 2. Reperit̄ exufflatio tota ipelli ad mediū hūiditatis vt ꝑparet̄ cordis locus. Qd̄ āt ex ſpumoſitate hac ſpmatica mediāte calido ꝛ īformatiua opante ſpūs ide cāt̄ cōplantatus qd̄ tumor ꝛ albedo denotāt iā facti ſemis. vñ Ariſ. ſpūs ſpmati molē facit imixtus ꝛ albedine pluſtrat: ideo ſemina cōſpiciunt̄ alba niſi fuerint nimia caliditate decocta vt piper. Que qdē apparēdo cātur ex ſpumoſo ſubtili aereo vt nix idicat ꝛ ſpuma qd̄ ſubaз ſpūs ſpmatis deſignat cū ꝑ iſpirat᷒ a calido loci ꝛ nāe excitatus viſcoſuз humidū mox diſſoluit. Qd̄ in exteriora delatuз iteꝝ ↄſtare icipit īfrigidatum pp a pn° caloris diſtātiā. Hic qdē ſpūs reflexus ꝛ pulſans in ſemine hui᷒ humidū diſtēdit vtute calidi ad mēbrorū figuratiões ſuſcipiēdas. vñ A. Semē in tres partit̄ veſicas qrū pncipalis ꝛ media cordis eſt ↄſtitutiua, aſcēdēs aūt directe cerebri: tertia vo dextra deſcēdēs epatis replētur: iſte veſice due ſic aña ꝛ prima filis ſanguinis velut venis qb᷒ trahūt mām ſanguinis a matrice. demū formari cor icipit cū alijs duob᷒ mēbris ꝛ vmbilicus. nā lз iſtoꝝ precedat creationis pnm creationē vmbilici tñ cōplemētū illoꝝ triū ꝛ duorū maxime añcedit. Rector āt hui᷒ tā diuini opis virtus eſt dicta iformatiua ab aīa parētis deciſa in actū ꝑ ipulſionē coeūtis icitata. quā Ga. de nālibus 2° ca. 2°. appellat ſūmā artē ꝓſidē ꝛ itellectiuā ſine mente. Ari. aūt appellat itellectū vocatū ſiue itellectiuā diuinā ceu ei Haly. aſcripſit Noiauit āt eā Ari. itellm vocatū ad dr̄iaз itell's potētiōalis ꝛ agētis pars exntiū aīe itellectiue: vt 3°. de aīa inqt. Dico aūt itellm q aīa opinat̄ ꝛ ſapit ad dr̄iaз itell's quē ponebat Anaxagoras chaos dicta ex eodē ↄſilia ſequeſtrantis. Et iō apparet hic erroneus intell's Jacobitaꝝ me perſequētiū tāq poſuerit aiaз itellectiuā ď po° educi māe. dr̄ia. 9. cū alijs mihi. 54. aſcriptis erroꝛib᷒. A quorū manib᷒ gra dei ꝛ apoſtolica mediante me laudabilr euaſi. De qua qdē virtute. 16. aīaliū. A. vtus iformatiua eſt illa que dat vitā: ꝛ eſt ꝓportionalis vtuti ſupceleſtiū: ꝛ iſta virt᷒ facit ſilia ſз qd vtutib᷒ ſupceleſtibus quouſq ſit poſſe illā recipe vitā ꝛ eſt diſpſa ꝑ vniuerſaз ſubaз corpis ſiue ſit hūidū ſiue ſiccū. ꝛ in ſpmate ſuba eſt po° potēs recipe hāc virtutē ꝛ eſt ſpūs primus deferēs calorē celeſtē ꝛ ipſe eſt cā oīum ptiū ſpmatis. Eſtq hec virtus a corpore abſtracta cui ēt ab Ari. accipiēs ↄmē. 7°. ↄmētat metaphy. Ari. dixit in li°. de aīalibus ꝙ ipſa ſit ſilis itellectui in h ꝙ nō agit ꝑ iſtrm corpale ꝛ mēbꝝ ꝓpriū q̄ a vtutib᷒ differt alijs nālib᷒: qm ille nō agūt actiōe itell's opatiui ſз ꝑ inſtra termiata ꝛ mēbra ꝓpria. Et iō dubitat i ea Ga. d. Neſcio vtrū iſta vtus ſit creator aut nō. Et 2°. collз Ga. in vno libroꝝ ſuoꝝ aſſimilat eā adamanti ꝛ venit ad diuidēdū eā ꝛ id nālium 2° ponit eniз ipſaз vtutē quādā ſine mēte attractionē cōmēſurati vt magnes attractiuā potētiā hз ferri. Sз vlr oīno nō agit niſi ꝑ calorē q eſt in ſemie: nō ita ꝙ ſit forma in eis ſic aīa eſt incluſa i corpib᷒ celeſtib᷒. Et iō Ar. magnificat hāc virtutē ꝛ attribuit illā pncipijs diuis nō nālib᷒ de ge. aīaliū 2°. de ipſa iquiēs. Geniture corp᷒ in qd̄ egredit̄ qd̄ aīalis pncipij ꝛ hoc qdē ſepabile exñs a corpe in quibuſcūq apprehendit̄ qd diuinū talis aūt qd̄ vocatus itell's. Cōſiderāз itaq Ari. ꝙ ea nō hз organū adhuc figuratū i maſſa ſpmatica vocauit eā ſepabile. ipſius tñ ſepabilitas eſt alia ab ea q intell's lōgeq minor: ille nāq ſepabilis eſt oīno. Hec aūt virt᷒ diuina practica pre alijs notabilitata gñonis vtutibus cū ipſa ſit ſimplex ꝛ imālis fere nō imediate mām attingēs idiguit

de ge. ani. 2.2. in me°

.21. trac. 1. ca. circa pnm.

In medio. de 2. de ge. a. 4.3. in medio. techne tra. te. cō. 3. i fi. Tex. cō. 1. ꝛ 5.

3.31. p° me.

2.1. circa me.

1.7. verſus fi. 4.3. poſt me.

8.3. poſt me.

A

ſubo magis diſtincto eā vehiculāte ad mēbroꝝ figuratiões ꝛ formas dādas ↄuenietes. h aūt fuit ſpūs eſt .n. corp᷒ ſubtile vehiculū vtutis. Eguit ēt iſtro cū ſit ſimplex ſic alie mixtoꝝ vtutes. Hui᷒ āt vtutis duplx exiſtit inſtrm. vnū qdē eſt calm celeſte qd̄ ē viuificatiuū ↄtinue. nūq vo perēptiuū faciēs aīata ad aliquā celi ↄformitatē accidē. Agit. n. ad ↄſiſtētiā ꝛ ↄtinētiā eoꝝ maxie ceu oīs vtus celeſtis facit ↄſtitui ꝛ ineſſe ↄtineri ſubas gñatas ꝛ id digni᷒ eſt inſtroꝝ: q ea medio actus nobiliores exercet gñatū magis ineſſe tali finitātes. Et ēt ipſi aliō inſtrm ſcdariū. ſ. calm elemētare qd̄ qdē nō hз diſariā viuificare ꝛ cōtinētiā cāre veꝝ potius corrūpere niſi calido refrenet̄ celeſti: ꝛ h qdē calo mā ꝛ alimētū cū vtute attrahit̄ ꝛ ꝑparat̄ informatiue ſeparādo ipm a ↄiacētibus paſſionib᷒ digerēdo ꝛ pmutādo. Nā diſgregat etherogenea ꝛ homogenea ↄgregat ſcdo. de ge. ꝛ cor. ꝑparat eni nā ita materiā iformatiue ſicut ignis ꝛ aqua ſm Ari. ferrū gladificāti mollificādo dura ꝛ indurando mollia. In cuius demū aīa exñte a deo forma introducit̄ vt gladij in ferrū. Et huius quidē duplex calidū in frugum diſtinguit̄ maturatione ſimpliciū quarto ca. 4. diſtinctionis ſcde. Quā equidē virtutē iformatiue taliter ꝑparātē medici vocāt primā imutatiuā ad dr̄iaз ſcde alimētū in tertia digōne imutātis: vt ſcda iformatiua id iformet ꝛ ſtare faciat loco a partib᷒ dperditi: ꝛ he due vtutes nutriētis exñt. Mā vo in q vtus iformatiua opatur his inſtris ſanguis eſt mēſtruus attract᷒ a matrice i gñonis locū q formas recipit mēbroꝝ debitas ꝛ ea demū nutricatiōe cū augmēto cuſtodit: vñ Ar. Diuз qdē in ſpmate ieriſtit qd̄ genima facit eſſe ſpmata vocatū calidū puta celeſte. hoc aūt nō ignis neq talis vtus eſt: ſed itercept᷒ i ſpmate ꝛ in ſpumoſo. i. in ſpmate ſpumāte ſpūs aliqs ꝛ i ſpū nā ꝓportionalis exñs aſtroꝝ ordinatiōi. vñ. A. in libro ď virib᷒ cordis Spūs eſt ſuba corpea gñata ex elemētoꝝ cōmixtiōe vergēs i ſilitudinē ſupceleſtiū corpoꝝ. in qrto vo inqt de aīa ipm effigiare vult᷒ ſuos ad ſilitudinē celeſtiū corpoꝝ: pp qd̄ ignis nullū generat aīal neq vī cōſiſtens in ignitis: neq in humidis: neq in ſiccis nihil: ſed ſolis caliditas ꝛ q aīaliū generat. hō. n. hoiem generat ꝛ ſol. phyſicoꝝ 2°. In prefatū aūt ſpm virtus ſuſcipit̄ primitus vitalis. vñ ꝑ prima vtus vitalis eſt prima. vtus que in hūc ꝓuenit ſpm cū ex ſubtilitate ꝓcedit humiditatū exiſtentiū in generationis maſſa. ſpūs. n. ex humoꝝ gñatur ſubtilitate. h āt erit ſpūs inatus cōplātatus: demum vo ſm Ari. ſpūs ꝑ hāc vtutē ſuſcipit pnm pmū ꝛ ꝑ. i. aīam primā in cui᷒ virtute creato corde motu eius ꝛ artariaꝝ ſpūs gñat̄ ſecūdus materialis vel fluens dictus. In. 16. vo idem Auic. aīaliū in ſpmate eſt ſuba pma potēs recipe hāc vtutē: puta vitalē: ꝛ ſpūs prim᷒ deferēs hūc caloreз eſt cā oīum partiū ſpmatis. hūc aūt dico celeſtem. vñ ibidē vī ꝙ calor iſte veniēs a ſupceleſtib᷒ hз effectuз in vtute q nō poſſet hre calor ignis. Qui ſiqdē vī qttuor actus circa pnm generationis exercere: quoꝝ primus eſt diſſoluere ac extēdere humidū ſeminis vtute calidi ſibi adiuncti vt receptabile fiat formaꝝ. Secūdus eſt ferire ꝛ pulſare fortiter per totū humiduз quo plura cauſat foramina ꝛ concauitates ↄſtituuntur vt cor ꝛ artarie ipſius vaſa ↄſtituant̄. Tertius eſt iformatiuā vtutē hui᷒ opis ꝓſidē ad oēs mēbroꝝ informationes deferre. h nanq dcm̄ eſt ſpūs offm̄ eſſe. Quart᷒ quoq eſt ſepare vias ſuas a vijs hūidi: non enim pp groſſitiē ipſius ꝛ cōpactionē poſſet ſpūs per vias illi᷒ velociter tranſire cū oporteat ipm celeriter. totū corp᷒ irradiare vt illumināс domū velut cādela

Tex. cō. 8. 2. de ge. a ca. 1. verſus finē

In medio.

2. de ge. a. ca. 3 ante mediū.

ca. 2. in fine.

ca. 5. poſt i m.

Tex. cō. 26. doc. 6. ſū. vnl. ca. 4. cir. me.

col. 2. de ge. ani ca. 4.

ca. 1. in medio.

B

Jdeoq; facta fuit via ſpūs iuxta viā humidi radicalis. Et iſte qdē ſunt opatiões nāles ſpūs in ſemine cōplātati. Q2 aūt ita ſit mōſtrat. nā oē qđ mouet neceſſe ſit hře motorē ſibi appropriatū. Ex his q̄ de auditu ap- parēs phyſi. cū igit videam⁹ p̄n̄ gñationis mālia ma- xime moueri trāſmutando ſe ad debitas foías aiato- rū ꝛ figuras recipiēdas oꝫ motorē adeſſe. hic aūt nō pōt eē niſi vtus iformatiua. ꝛ iō vocat̄ qñq; a phyſi- cis aīa. Sed q2 h⁹ vtus cū ſit formalis ꝛ ſimplex p ſe nō potēs iformare diuerſa: eguit inſtrō qđ qdē diuer ſificatū figurarū iducat diuerſitatē. ſic. n. idiguit eā ve hiculāte ſubo: ꝙ ꝛ aliq̄ mō ēt rōnē aſſūpſit iſtri. ℂ Ad huc. q2 ſic foīa idealis artificis cū non ime^a attingat mām idiget inſtr̄is: ita ꝛ hec vtus iformatiōis cū ex arte: ꝯcomitantia vni⁹ ad alteꝝ: arguat̄ in nām ꝛ eꝫ: his qdē gñationis p̄ncipijs ſic adinuicē agētib⁹ ꝛ pa tiētibus cor cū alijs formaf̄ partib⁹. Quo pacto vi- gore iformatiue cū alijs ei⁹ p̄ncipijs ex mā mēſtruali vtute p̄oris ſpūs ꝛ calidi vehemēter cordi inherētis ſpūs ꝓtact⁹ fluēs gñaf̄ ſcđs p motū cordis ꝛ artaria rū iā ꝛ ꝯfricationē ex illi⁹ māe vaporib⁹. q ꝛ p̄orem ſil'r ſpūꝫ ꝛ cal'm iuuat in extēdēdo ꝛ attrahēdo mām ad diuꝫ mēbroꝝ figuratiōes cōplēdas ꝛ ad mām pre parādā mēſtrualē decoquēdā vt nō ſolū in mēbrorū trāſeat iformationē ſꝫ in ipſoꝝ ēt nutrimētū: ꝛ maxie cordis cū p̄us pficiaf̄ illis. Sic igr̄ vī iſte ſpūs duo fa cere in mā mēſtruali: ꝛ dīt a p̄dicto i eo ꝙ nō ē cā for matiōis cordis: ſꝫ poti⁹ formaf̄ ab eo: corpe demū iaꝫ organiçato: hic ſiqdē ſpūs ſolū vī vtutē vitalē defer- re p corp⁹ vniuerſuꝫ: ꝛ dare illi potētiā viuēdi actua- lē ꝛ nutriēdi ampliorē. Huic ēt ſpūi ſic p̄ori q̄ttuor aſ ſignanf̄ opationes: q̄ꝝ p̄ma ꝛ p̄ncipalis eſt qm̄ viuifi cus extat: quā ab ei⁹ motore acqſiuit q eſt aīa. Scđa q2 eſt calefactiu⁹ qđ ei a corde qđ fons caloris eſt de- riuaf̄. Tertia qm̄ euētatiu⁹ exiſtit p quā qdē diſſoluit ꝛ q̄ſi verberādo ꝛ pulſando ſubtiliat ea q̄ viſcoſa ſūt in corpis nutrimēto: ꝛ hāc ab ei⁹ ꝓpo motu obtinet. Quarta q̄cq; ipſi⁹ opatio ſic cōiter dī q2 oēm vtutē aie ad opationes eēntiales ꝛ ſibi ꝓprias expedit. hi eq̄- dē actus ſpūs cōes vtriuſq; eliciunf̄ exinde formatio ne fetus Hyppo. de q̄ vtiq; duplici ſpū cū calido dīa p̄mo erit ēt. 59. Sic igr̄ appet q̄liter ꝛ qb⁹ medijs ſp- matis po⁹ deducaf̄ ad actū vt aial ide ꝯſtituaf̄. ℂ Pro pter 4^m vō hui⁹ ſciēdū ꝙ p̄n^m mouēs itrinſecū vt vir- tus iformatiua intell's vocat⁹ dicta vī non corrūpi. p Ari. dicētē ſi corrūpaf̄ qđ faciēs ſiue oēs ptes ipſius ſeu aliqs incōueniēs. reliqs eni qd faciat. q. d. nihil. ſi eni facit cor: deinde corrūpaf̄ alteꝝ mēbrū eiuſdē ſit rōnis aut corrūpenf̄ ꝛ manebūt oīa. Jnt⁹ igiť ſaluaf̄ hui⁹ vtus. ℂ Dōm ꝙ vtus corrūpif̄ iformatiua cum embryonē plaſmauerit ſic nutritiua veteraſcēs ex p̄e vt dcm̄ p̄us. vna nāq; eēt ei⁹ pmanētia poſtq; ei⁹ pfe cerit actū vt apparet ēt in augmētatiua. Qđ oñditur q2 ipſa iuxta Ari. eſt qd ſeparabile exn̄s a corpe in q buſcunq; apprehendif̄ qd diuinū. ħ aūt eſt q2 non hꝫ vt tactū eſt mēbrū aliqđ velut inſtr̄m ſibi deputatuꝫ. ꝛ iō virtutibus fuit aſſimilata celeſtibus. Qđ nō eēt ſi corpore pduraret iā organiçato: tūc. n. cōiūgeref̄ or gano ꝛ vtus eēt ſimpl'r nālis: pp qđ abolef̄ corpore formato. Cuiuꝫ qdē igiť corruptio erit vt dicaf̄ circa. 35. dies in mare. in femellis vero circa. 45. ꝛ ide dīa. 49. Embrya. n. circa hec formanf̄ tpa. Quidaꝫ vō di xerūt ipſaꝫ corrūpi qñ aia itroducif̄ itellectiua: ita vt oēs embryonis opationes ſint ipſius: qđ conanf̄ ex Ari. 2° de ge. aialiū pſuadere. Qđ eqdē lꝫ falſum ap- paret ex pfatis ſnīe vī ipſius diſariā repugnare: cuꝫ velit embryonē p̄mit⁹ vita viuē plāte vt vegetatiua:

Marginal notes (left column): h. 2. te. cō. p. — 2. de ge. a. ca. 1. ꝯtus finem. — 2. de ge. a. ca. 3. Jn medio.

demū aialis puta ſenſitiua: deiceps vō itellectiua. Jn formatiua eni qđ ꝛ nomē oñdit nō hoc agit veꝝ ifor mationis cū alijs ad ħ ſuffragātib⁹ actū ſolū exercet. ℂ Propter qđ cōiores dixerūt ꝙ exn̄te iformatiua iā adeſt ēt nutritiua ſic oñſum ex Ari. Qua qdē recedē te ꝛ embryone vſq; ad mām p̄imā deducto ſenſitiua aia p̄ori ſupuenit corrupta: vtutē hn̄s vegetādi ꝛ nu triēdi. hac deīq; vt p̄or ad māꝫ ꝺducta p̄mā pp altera tiōes ad hoc pcedētes aia itroducif̄ p̄ori abolita itel lectiua: duab⁹ potētijs p̄dictis ꝛ itellectiua fulcita: q bus vī. A. 16. aialiū ꝯſentire. ꝛ tempus denotās quo imittif̄ ipſa inquiēs. Cū cor ꝛ cerebrū iueniunf̄ cū eis aia ꝯiungif̄ rōnalis. Qđ ſm̄ genetalicos quarto exi- ſtit mēſe. ſol. n. tūc dñaf̄ embryoni p̄ncipatū ꝛ aiaꝫ de notās rōnis. ꝛ ſubdit. Et ſeparaf̄ ab ipſo aia ſenſibil' nālis q̄ interdum erit mālis: ꝛ aliqñ nō mālis veꝝ tn̄ nōdū erit adhuc diſcreta: imo velut in ebrio ꝛ epile- ptico: ſed cōplef̄ ab extrinſeco intellectu cōferēte. Ce tere aūt virtutes cōplenf̄ corpe ꝛ corpeis. ℂ Sed cir ca p̄dicta dubitare ꝯtingit: cur nō mox a p̄n⁹ itroduci tur aia itellectiua vt ſenita nā procedat breuiori plu ralitatis reſpuēs peccatū. ℂ Adhuc ſi embryo redu citur his vt dictū eſt vſq; ad mām p̄mā ꝛ corrūpitur. corruptionis vtiq; apparet ħ modus magis q̄ꝫ gña- tionis: ac diſpōnes precedētes itroductionē forme in mām videntur ipſum debilitare prius ꝛ exterminare perducētes eundē ad corruptionē: ſicut qñ qs morti iā natus accedit p̄mo imbecillitaf̄: deiceps corrūpif̄. Qđ ħ nō pcipif̄ imo vigorari ꝯtinue ppēdit in ampli us. ℂ Dōm ꝙ nā ſemp qđ meli⁹ eſt opaf̄ ꝛ p breuia: cū ei⁹ ſapie nō ſit finis. ℂ Ad hoꝝ igiť p^m dōm ꝙ nā paulatim ꝛ latēter ex iperfectis tendit in ea que ſunt pfecta: ꝛ ꝙ forma iuxta Platonē nō imprimit niſi ſm̄ diſpōnē ꝛ meritū māe: cū igitur p̄mo nō fuiſſet ea di- ſpoſita in aie itellectiue ſuſceptionē: neq; ēt ipſa ege- ret: eā nō ſuſcipiet ſed alterā. Et hūc qdē ordinē vide tur nā docta in his q̄ ſunt corporea obſeruare. p̄mit⁹ eniꝫ dentes ꝓducit: deinde cum opus ſit illis eiectis fortiores ſubminiſtrat. ℂ Ad aliud dōm ꝙ q2 id eue nit in inſtāti nō pcipitur cum mutatione introducif̄ ꝛ nō motu. phyſi. 5. Quod ꝛ ſentire apparet Ar. volēs de ge. ꝛ cor. p̄mo ipſam fieri: cum hoc totū trāſmutaf̄ in ħ totū: qđ nō eēt niſi ad māꝫ p̄mā puenireť. alio qn ſiqdē nō eēt gñatio: verum potius alteratio ſubo per manēte. Adhuc niſi p̄ma corrumperetur forma: alte- ra enti eueniret exn̄ti in actu: qđ aūt ſic occurrit eſt ac cidēs. Sil'r ꝛ cū eſſe ſit a forma ſubſtātiali hn̄ti qui- dē plures formas: ꝛ plura eſſe haberet: vt ꝛ nihil hic vere vnū exiſteret. ℂ Dōm ēt ꝙ diſpōnes precedētes in eo ꝙ pparant ad ſuſceptionē forme pfectioris: ꝛ ſi corrūpaf̄ pcedēs: nihil tn̄ ſentif̄ langoroſitatis dato ēt tpe. Neq; ſil'e de corruptiōe qđ iducebaf̄ iā nati: q2 diſpōnes pcedētes ad corruptionē talē pparātes ſim pl'r ad ipaꝫ diſponūt: ꝛ nō ad pfectū: vt in ſuſceptiōe formaꝝ embriōis ipſum pficiētū i ampli⁹. ℂ Ad p^m igiť itroductoꝝ dōm ꝙ qdā in pleriſq; puertētes ſer- monē ex ħ Ar. volūt argumētū aſſumere ꝙ ſi perma net iformatiua q̄dū ſit i formis aſſignare: ceu Auice- bron fōtis vite tractatu. Qđ āt p Ar. aſſumūt ex puer ſo ꝓcedit ipſi⁹ eoꝝ itellectu. Nō. n. ibidē determinan do veꝝ opponēdo ꝓcedit ſic ex eius demū determi- natione appet. ℂ Dōm ēt ꝙ ſaluaf̄ vtus hec itus dū partes iformauerit oēs: ſiue ſimul ſiue aliqs prius ꝛ alias poſterius iformet. Nā ſicut dicit aliq poſuerūt partes omnes ſimul fieri: alij vero vnā poſt aliā: ſicut verſus vocati orphei. Noſce q̄q; ꝙ plura i hac dīa collecta ſparſim in alijs ſunt cōſcripta.

Marginal notes (right column): ca. 1. in me — ter. cō. 9. 74. Ze. c. 10. — 2 de ge. a. ca. 1. poſt me.

Propter quartū quidem ad pᵐ dōm ꝙ ſpma ſit aiatū tu₃ actu nō aūt potētia cum illā obtineat ſufficienter actui ꝓpinquam. ¶ Ad aliud qd dōm apparuit. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nulla ſuperfluitas ſimplr̄ in quanto ⁊ qli eſt animata: ſperma vero eſt ſuperfluitas: non qualis ſed quanti. Adhuc. non eſt ſuperfluitas ſpēi imo neceſſaria: non ſolum iuuatiua: ſed indiuidui ſolum. ¶ Ad aliō dōm ꝙ ſpma eſt aiatū vt dictū. participat enim aia potentia qua declaratum ⁊ non actu: vñ ⁊ aial exiſtit potētia. ¶ Ad aliud dōm ꝙ iam dictum qūo ſuperfluitas extat aiata ⁊ qualiter non: neqꝫ pti tur aia ſ₃ ⁊ recedit: ſed vtus quedā decidit cū ſemie: ſicut etiam impellens virtutem tribuit impulſo non tamen inde: vt hic forma aliqua ſibi inditur naturalis. Ethicorum tertio. ¶ Differentia. xlix.

ol' c.2.i pn. | .4.in medio | .4.poſt me. | pble^te.41. | .5.in medi.

Q natus octimēſis viuat oñ dif ex. 7. hiſtoriarum. ⁊ quarto de gene. animaliū: ac ꝓbleumatū. 10. ſimiliter ex Aui. animalium. 9. ⁊ tertio. 21ᵃ. ca. pᵒ ſecundi tractatus. ¶ Rurſus. ſi qō minus viſum inerit: ⁊ qō magis plus autē videt debere viuere octimenſis q̄₃ ſeptimenſis: cum amplius permanens in vtero vigorem ⁊ augmētū pſtās ad eſſe vite per amplius poſſit ſuſcipere: ſed vt ꝯſentiūt ſeptimēſis viuit. ¶ Adhuc tempus informationis ⁊ motᵘ in femella tardat plᵘ q̄₃ in mare per dies. 6. vt ſcribunt. aut aliter: cu₃ igit triplabitur tempus informtionis ⁊ motus: vt tēpus habeatur ortus ſm hipocratis aſtutiam ⁊ Daliab. tertio theorice. c. 34. ſed femella naſcet in nono mēſe qō plurimū euenit. Mas vero tempus preoccupās naſcet in. 8. ⁊ multū: vt tūc viuet vtplurimū alioquin natura imperfecte quidem ⁊ non ꝓpter finem operaretur: quod eſt abſurdum. nihil enim imperfectū: neqꝫ ſm tempus: neqꝫ ſm plaſmationē ⁊ ḡnationē fit a natura ꝓblematū. A. Palin. Natus videt mori ꝓpt frigiditatem: qualitatum peremptiuā: nāe oīo aduerſam. Quare ponunt genetalici natum ſub poteſtate ſaturni ſi viuē: vt oñdet. S₃ nūc ponat nouimēſis qs oriri hora geluvebemētis. octimenſis autē tpe calo: cōtēperabitur adeo ꝙ hic non minᵘ viuet nouimenſe. fortaſſis in egypto viuet octimēſis: regionis. n. caliditate iuuat. Eti. ſicut in alijs diuerſitates fiūt in hominibus q̄₃ grandes: alicubi enim viuunt diutiᵘ: alibi autē ſecus cōtingit. ita ⁊ circa octauū eueniet menſem: itaqꝫ quis natus viuet octimēſis.

.venā ſeti s | nte medium | Poſt medū

3.21.tra.2.c.d. Huius quoqꝫ ōrium ſcribūt aliabbas. A. ⁊ genetalici ceteri. Qō experiētia iuxta nos oñdit. ¶ Adhuc. ſi pariētes octauo mēſe periclitantur multo magis ⁊ parti cū ipſis he fortiores extēt. ipſe aūt periclitāt. de hiſtorijs 7ᵒ. ¶ Rurſus. more natoꝝ matrū in vteris a genetalicis tm̄ tres ponuntur: quaꝝ vna minor dicta eſt. 268. dieꝝ ꝯtinēs. 8. mēſes. ⁊. 18. dies: alia media hñs. 273. que in. 9. huius mēſes ⁊ tres cōſurgit dies. tertia vō cōtinet. 288. maior dicta ex q̄. 9. ꝯſurgunt mēſes ⁊. 18. dies: quare cum nulla haꝝ cadat in octauū menſem nullū vr̄ in ea naſci. ⁊ per ꝯñs neqꝫ viuere in ipſo. nō enim naſcitur in ea: niſi q₂ vegetari pōt: cū nā nunq̄₃ ꝓducat aliqd qn id cōſeruare ſollicitet. de gene. aialium ſcdo. Nō itaqꝫ viuet natus octimenſis.

64.pᵒ me.

colr̄. c. 4. āte me. Propter primum quidem ſciendum ꝙ qd ſit menſis: quot et dicatur modis. differentia oſtendetur. 104. per menſem autem hic ſm baliabatem videtur lunaris intelligi. Apud Ꝟo. A. ⁊ cōiter dicentes menſis videtur pro eo qui ſolis accipi. Non tamen id multu₃ refert vno. n. tēpore faciunt partus perfectionē. vnu₃ enim determinatum eſt partus tempus omnibus . homini autem multa ſoli aialiu₃. etenim. 7. menſium. ⁊. 8. mēſ. ⁊. 9. menſ. fiunt. ⁊. 10. mēſ. ſm plurimū. Quidā Ꝟo ſupaccipiūt in. 10. menſ. vnde ꝓbleu. 10. Dō ſolū aialium multa habet tempora generationis. etenim 7. menſ. ⁊. 8. menſ. ⁊. 10. mēſ. fiunt. alijs aūt vnum tēpus perfectionis. hoc idem ſuſcepit. A. aialium nono. his que deinceps cōnectens. Jam dixit mihi vnᵘ fidelis ꝙ vna mulier peperit poſt. 14. mēſ. ⁊ bñ vixit Natus quoqꝫ ſiue partus eſt triplex. nā quidā eſt nālis oīo ⁊ cōſuetus: qualis qui nouimēſ. cū aliqbus 10. diebus. alius innālis ⁊ extraneus penitᵘ: vt. 8. reliquus Ꝟo mediᵘ: ⁊ hic ſilr̄ triplex. aut enim oīo medium poſſidet: ſicut q. 7. aut declinat ad latᵘ ampliᵘ nālis ⁊ cōſueti: ceu decimi: vel ad ptē ſui oppoſiti: vt 11. ⁊. 14. Scōm ſiqdē Omar tyberiadi diſtinctiones natiuitatū in nutritione ſūt q̄tuor. Una eoꝝ q nō guſtāt cibū. cū his enim non eſt vita. Reliq̄ q guſtāt cibu₃: ſ₃ nō nutriunt. Tertia guſtātiū ⁊ nutriētiū: vitā tñ nō ꝯſequunt lōgā. Quarta guſtantiū nutrientium cibum ⁊ ad ſenectutē pueniētiū finalē. Eſt aūt apud genetalicos nutritio ſpaciū tpis q̄tuor annoꝝ vt ſup natū oēs ptrāſeāt q̄tuor elntoꝝ nāe. qdā tñ aſcribūt ptolomeo nutritionē ſpaciū vniᵘ āni iuxta ſolis motū ꝯtinere: q̄s haly q̄rto repellit q̄dripartiti ꝯfirmās vt ceteros voluiſſe nutritionē q̄tuor annos ꝯtinere. dīa. 26. ſm igitur tertiam ⁊ quartam ptē ꝓſate diſtinctionis: nō aūt ſm primu₃ ⁊ ſecundam dī qs viuere.

pble^te 41.

ca.5.in medi o

Propter ſecundum qdē ſciēdū ꝙ au. ſibi videt h̄ ſaltē apte aduſari. Alexāder. n. ꝓblematibᵘ ſimplr̄ aſtruit octimēſem natū vitalē nō fore q̄rens pp qd ſeptimēſes infantes vitales: octimēſes aūt minime. Daliabbas Ꝟo tertio theorice. c. 34. querit. Si quis aūt dicat cur puer q. 8. naſcit mēſe nō viuit. qō ſilr̄ Alchabitius. vñ abraā de natiuitatibus: ſi quis naſcit i. 8. euenit cā ṗter nām matri occurrēte vl̄ ex pte corpis: vt morbᵘ aut aie ceu timor ꝯfeſtim accñs. vñ ſi egrediat h̄ mēſe moriet ipſe ⁊ mr̄ ipſius. cuiᵘ oppoſitum ſentit hiſtoriaꝝ. 7. ⁊ probl. 10. ita. Que. 8. men. circa egyptū qdē ⁊ in qbuſdā locis vbi bñ mulieres efferentes ⁊ ferūt multa facile pariūt ⁊ genita pñt viuere q̄₃uis monſtruoſa fiāt. hec qdē viuunt. que. 8. mēſiu₃ ⁊ enutriūt. Cui nimiꝝ ꝯſonat. A. aialiū. 9. ⁊. 3. 21.

Poſt medū

ca.4.poſt me. pble^te.41.

ca.5.in me. trac.p.c.2.ante me.⁊.c.ſi.

Propter tertium vero ſciendū prius ꝙ octimenſis vniuerſaliter ⁊ vt ad multū valde non viuit: deinceps ꝙ particulariter ⁊ extranee magis. ſiue i paucioribᵘ viuit cum ſit qd monſtruoſum: quod raro cōmittit a natura. ¶ Propter pmum huius ſciēdū ꝙ ipſum veritatē cū eiᵘ modificatiōe ꝯtinet vt fere oium locoꝝ docet emperia. ⁊ iō ſubdit Ar. poſt ſeriē ꝓſatā. Jn locis aūt circa greciā in. 8. mē. pauca oio ſaluant. plura vō pereūt. q̄₃to ergo magis nōviuent in alijs regionibᵘ diſtemperatis. grecoꝝ enim terra tēperatior ceteris ponitur ab. A. ⁊ maxime terra Dippo. col. 2. ca. vlti. ¶ Amplius premiſſum firmatur ratione triplici: q̄rum vna ſuſcipitur ex ſcia medicine ſeu nature. Alia ex ea que numeri. Tertia vero ex iudiciorum aſtrologie peritia capit exordium. ¶ Propter primum qdem ſciendum ſm Dippo. de embrionis formatione. 7. epidimie. theorice tertio. atqꝫ. 9. animaliū. A. ⁊ tertio. 21. cum Ariſt. in libris animaliū. ꝙ poſt collectionem ſpermatis in matrice mox circūdat ymen ſiue pellicula cōtinens ⁊ fouens idem vt ſcriptū pus

7.hiſto..ca. 4 poſt medium | colr̄. pᵃ pi do. 3ᵃ in fine. | ca.b.poſt me. | ⁊ expſſe 3 gal. | 2. de re.ſa. circa medium | circa pncip us | colr̄.a.t.31.vſqꝫ in ſi.p̄icule | ca.34. poſt pn. | ca.2.cir. pnc. | ⁊.c.4.ſilr̄ | trac.p.c.2.cir. pn.⁊ ꝯfus ſi. | 2.de ge. a. . 3. in ſi. ⁊. 7. hiſt. capitulo. 7.

ſicut ēt oñdit ſpma.6.dieꝝ decidens a puella ꝓcepto
De nā fetus poſt ꝑncipium Hip.retro ſepties ſaliēte:quā in vtero nō opoꝛtebat
ↄcipe qꝺ velut oui albumē īuolutū pellicula ī terra
viſū ē delapſū.aliqñ qdē nō.6.tm̄ veꝝ ēt.7.dieꝝ ſic ꝑ
manet ſpacio.Cū aūt ſic fuerit vt notatū:infoꝛmati/
ua ṽtus nihil adhuc petit a matrice:ſicut.A.fatetur
cū Ar.Demū triū dieꝝ ex hinc ſpacio ipſa pūctoꝝ ⁊
lineaꝝ īceptionē in maſſā ſpmatꝫ īducit.Demū p⁹.6.
dieꝝ moꝛā:q iā cū ꝑoꝛib⁹ fiūt.15.ſanguinetas ī totū
penetrat:⁊ fit illud vñ caſ.⁊ interdū vno die aut duo
bus antecedit ſeu poſtponit.deinceps.12.diebus ab
hic fit hūiditas caro:⁊ iā fruſta īcipiūt carnis diſcer
ni:⁊ mēbꝛa ꝑncipalia tria manifeſtari:⁊ tūc qdē alia
ſepanf ab alioꝝ ↄtactu:⁊ hūiditas extēdiſ nucce:ħ ēt
añcedit ⁊ poſtponiſ duob⁹ aut trib⁹ dieb⁹.demū p⁹
.9.dies ſepaſ caput ab hūeris:ac extremitates a late
rib⁹ ⁊ vētre:vt ⁊ ſenſus diſcernat in qbuſdaꝫ eoꝝ.In
aliqb⁹ tm̄ occultaſ ⁊ ſpaciū qdē iā.36.cōtinet dies:ita
ꝙ ſi q̄tuoꝛ addāſ in qbus occultatio ierat ſpaciū oē ī
q̄ embꝛio īfoꝛmabiſ.40.erit dieꝝ.⁊ hic qdē termin⁹
eſt q̄ſi cōis plaſmatiōis:q īterdū foꝛaſ.30.ꝙ vnus ē
ꝑoꝛe:aliqñ in.50.⁊ ꝓꝑe femella.ei⁹.n.infoꝛmatio tar
daſ ⁊ mot⁹.eſt ⁊ aliud ſpaciū.35.dieꝝ.aliud ṽo.65.⁊
ita hinc ide ſm diuerſitatē celi ⁊ cōtinētis ac mãe ꝓ/
ꝑꝛie:cū īfoꝛmata dr̄nte ī magis ⁊ min⁹ q̄ꝫ min⁹.⁊ iō
dcm̄ ē ab Ar.tp̄s oꝛt⁹ hoīs foꝛe variū q̄ꝫ pl'm.dicūt ēt
7.hiſt.c.4. in medio vt aſſerit.A.⁊ hic vꝛ Hip.cū Haliabate fuiſſe.ſeptia
ēt ꝑticula epidimie:ꝙ ſi tp̄s infoꝛmationis dupletur
tp̄s ide ↄſurget mot⁹.Si ṽo hic tripleſ duplatū tp̄s
dabiſ ꝑtus.vñ foꝛmat⁹ in.30.dieb⁹:mouebiſ ī.40.⁊
naſceſ in.180.q ſūt ſex mēſes ītegri triteni. Plaſma/
tus aūt ī.35.mouebiſ in.70.⁊ naſceſ ī.210.q.7.extāt
mēſes.Foꝛat⁹ ṽo ī.40.mot⁹ ſibi aderit ī.80.natiuitas
ī.240.q ſt̄ octo mēſes.⁊ q2 talis rariſſime viuit:⁊ foꝛ
mationē pōit.A.cōiter in.40.iō refert canonē ꝑfatū
ſub alioꝝ ſnīa.plaſmat⁹ quoqꝫ ī.45.moueſ ⁊ in.90.
⁊ naſceſ in.270.⁊.9.cōſtituūt mēſes.Qui āt ī.50.foꝛ
maſ in.100.moueſ:naſceturqꝫ in.300.q erūt decē mē
Tex.cō.33. ſes.Vñ de hꝫ epidimie.7.laboꝛes ī ꝑiodis q in.70.
mouēſ ī triplicib⁹ finiūſ.⁊ qui in.90.mouēſ ī tripli
citate termināſ.hic igiſ mot⁹ eſt terminatiōis ⁊ par
tus embꝛionis.¶Ampli⁹ ſciēdū ꝙ partus nō fit ni
ſi ꝑꝑ matricē qñ tumoꝛe grauatiuo diſtēdiſ amplius
vel moꝛdicatiōe:vt qñ hūida ei⁹ ſeroſa reddita ⁊ acu
ta ꝑāniculos tēdūt qb⁹ ↄtinebaſ:vt ſenſui occurrat
m̄ricis.nāliū.3.c.3.⁊.12.Aut ꝑꝑ cōtētū vt q2 ſatagat
In medio. De nā fetus verſus finem. exire ob penuriā nutrimēti ſm Hip.tūc enim calci/
trās ꝑāniculos rūpit ⁊ exitū petit.Apud ṽo.A.con
3°.21.tract.p° ca.2.verſus fi. uenieter cā ſupaddiſ alia nō ꝑua īdigētia euētatiōis:
⁊ aeris attractiōis cū loci anguſtia:cū igiſ fet⁹ fuerit
foꝛtis:⁊ matrix debilis anguſta:tūc puer mēſe.7.oī/
q̄qꝫ ꝑfect⁹:tā ad ea q̄litate ſaltē q̄ coꝛꝑis q̄ꝫ aīe īdigēs
aere loco ⁊ cibo amplioꝛi moueſ ⁊ calcitrat vt pate/
at exitus ſibi:quē ſi adipiſciſ ꝑfect⁹ ens:vt ita viueſ
poterit.vñ.A.Sñanſ ſeptimēſes ꝑꝑ plaſmatiuā ṽtu
colʳ.21.3.tra. 2.ca.p.cir.ꝑn. tem in m̄rice foꝛtiſſimā exñtē ⁊ īueniētē ſanguinē vti
lē ↄmēſuratū:⁊ iō celeriter ꝑficiſ op⁹.ꝙ aūt ṽt⁹ attē/
lib.de nā fet⁹ verſus finem. daſ embꝛionis ⁊ matricis diſpō teſtaſ Hipp.ita.Hec
aūt ſemꝑ fit ⁊ in nā fet⁹.vꝫ.⁊ gñe matricū.⁊ q2 ꝑme
puerpere habēt ſanguinē hu.⁊ tractabilē matricem
paruam ⁊ debilē:vt plurimū alijs pariunt ſeptimo
mēſe.ſi aūt ſeptimo non pariatur fatigat⁹ ēt diſſolu/
tus ex motu plaſmatiuo ⁊ conamie appetibili egreſ/
ſus.octauo pauſat menſe:vt laboꝛ abſcindaſ ꝓcedēs
⁊ vigoꝛ eiuſdē cum coꝛpoꝛe augmētetur ⁊ ideo vſqꝫ
ad nonū moꝛaſ mēſeꝫ:quo ſi quidē egrediatur:q2 re
fectus vigoꝛatus ⁊ auctus:partus aderit naturalis

maxime.nāliū tertio cap.3.⁊ viuet alijs pꝛecipue. Circa ꝑi
Ipſius.n.egrediſ ṽtute valida ⁊ m̄rice diuti⁹ ipſum
cōpleti⁹ fouēte.tūc aūt expellēte.Si aūt egrediaſ in
octauo debilis exiſtit fatigat⁹.⁊ nō a ṽtute faciēte ip
ſum naſci:veꝝ ampli⁹ a cā ſyntomatice hūc īpellēte.
Is.n.apud.A.eſt imperfect⁹ ſꝫ exceſſū ⁊ īoꝛdinatiō 3.theo.c.4. verſus finem.
nē mãe alia plaſmat⁹ foꝛma.Haliabbas quoqꝫ:q2 in
ipſo eſt habitudo turbatiōis:lāguoꝛis:⁊ debilitatis
nō viuit.nō.n.ieſt ſibi ṽt⁹ nutritiōis ⁊ augmēti.Cui⁹
qdē ſignū q2 fetui ſeptimo mē.turbatio ⁊ moꝛbus ⁊
mala ꝓgnātiū in.8.mē.fit hītudo ⁊ grauitas ipſaruꝫ 7.c.4.in m̄.
cū ꝓgnātiū hītudo ſeq̄ſ eā q̄ fetuū hītudinē.vñ hiſt.
Dolēt qdē mlieres maxᶜ mē.4.⁊.8.⁊ ſi coꝛrūpaſ.4.
aut.8.coꝛrūpūſ vt frequēti⁹ ⁊ ipē.q̄re nō ſolū q octo
mēſiū nō viuūt:ſed ⁊ parientiū ꝑiclitanſ pariētes:⁊
ideo bñ ſibi ꝓcaueāt adulterantes meretricule.ī quo
mēſiū ꝓcurēt aboꝛſum.multe nāqꝫ hinc ſūt iā extin/
cte.ſi igiſ vt inductū ꝑus ꝑiclitaſ geſtās ꝑfecta ⁊ ro/
buſta:q̄ꝫto ꝑampli⁹ ⁊ fet⁹.ꝙ aūt mēſe coꝛrūpaſ q̄rto
euenit q2 tūc trahē īcipit embꝛio ſanguis pl'm:⁊ ma
trici vehemētius alligari ⁊ inniti:ceu fruct⁹ medio
tp̄is arboꝛi colligaſ q̄ꝫmagne.aphoꝛiſ.quarto.In oc Cō.aphoꝛ.
tauo quoqꝫ ꝑꝑ laboꝛē quē tolerāt ⁊ diſcraſiam quaꝫ
incurrūt grauāſ maxie:ſil'r ⁊ fluxus ſequiſ ſang.grā
dis ex innāli ſolutione ita vt ſepius coꝛrūpāſ. Si āt
puer nō naſcaſ in nono veꝝ ad decimū ꝑueniat ad q̄
deiceps inqt.A.ꝙ iudiciū ei⁹ ē iudiciū nati infirmi 21.3ⁱ tra. p.verſus fi.
debilis.pl'm enim q deſiderabat pari nono:ſꝫ nō po
tuit naſciſ ī decimo:cui accidit qꝺ accidit fere nato ī
octauo.ſignificaſ.n.ṽtutis ipſi⁹ debilitas.hec igiſ ꝓ
babilis eſt rō quā medici cū nālib⁹ ꝑñt ī cāe q̄ſiti aſſi
gnationē adducē.¶Sꝫ circa ꝓdicta ↄtigit dubitari.
vꝛ nāqꝫ octimēſis vitalioꝛ ſeptimēſi.ħ.n.fatigaſ mo/
tu ⁊ calcitratōe egrediſ.coāguſtiaſ ēt ⁊ lediſ ī partu
Ad aerē ſil'r ꝑuenit ī quo ſūt oīa ſibi nociua ⁊ ex̄nea
aphoꝛiſmoꝝ apparēs.3.Ali⁹ āt ꝑmanēs octauo nō Collʳ.cō.1 circa ꝑncipi.
fatigat⁹ intm̄ neqꝫ coanguſtat⁹:neqꝫ ī extriſecū aerē
deduct⁹ ſpacio dieꝝ.20.aut.25.vel hꝫ a fatigatiōe li/
beraſ:magnificaſ ⁊ roboꝛaſ q̄re vitalis ampli⁹ ſepti
mēſe.vꝛ reddi.¶Dōm qdē iux̄.3.theoꝛice.c.34.di/ verſus finem
ſpōnes cōtigētes fetui ſeptimē.⁊ deinceps ī.8.ſpacio
fere.40.dieꝝ ↄtinētiū admodū q̄ſi cuiuſdā egritudis
acute ↄñſiue ī.40.dieb⁹ creticate.vñ ait:he diſpōnes
a fetib⁹ ceſſant circiter.40.dies.hi nāqꝫ dies in.9.cō
cidūt mēſes.vñ ⁊ tūc vitalis efficiſ.Eſt ⁊ cā ſubdēda
hui⁹ aſtrologica Palin.¶Dubitaſ q2 oīs criſis pl⁹
eſt ſalutifera q̄ꝫ moꝛtalis niſi peſtilēs fuerit moꝛbus
aphoꝛiſmoꝝ ſcōa.ſed part⁹ eſt mod⁹ qs criſis.dr̄ia. com.aph.1. in fine.
109.Aliquis igiſ nat⁹ in hꝫ habitudinib⁹ vt ad mul
tū vitalis exiſtet.¶Dōꝫ ꝙ viuere nō potuit q2 leſus
ꝑus:lediſ ⁊ in partu.noceturqꝫ nō min⁹ ab extrinſe/
cis cūctis occurrētib⁹.Eſt ēt peſtilēs ⁊ mōſtruoſus
quare nō poterit ꝑmanere ī vita.¶Scōa quoqꝫ de/
ductio eſt arithmetica ꝑ Alexandrū tacta in hui⁹ q̄/
ſiti diſſolutione.Ait.n.7.eſt numerus ꝑfectus vt te/
ſtaſ pythagoꝛas arithmetici ⁊ muſici.8.ṽo īꝑfectus
ꝙ.7.ſit ꝑfect⁹ ꝑ ſil'e īducit ī multis:q2 multa ꝑncipio
rum ⁊ maxie hoīs numero cōſtituta ſunt ſeptenario.
deus enim mundū.7.gubernat aſtris.Septimenſes
ṽo infantes dentes pꝛoducunt:ſeptēnes vero depo/
nūt.In bis aūt.7.pubeſcūt:ter aūt.7.viriliçāt.Moꝛ
bi etiā ꝓpoꝛtionabil'r ſeptēnario iudicantur nume/
ro.Luna ſil'r tanto numero figuraſ:mēſiſqꝫ ſeptima/
nis.⁊ hebdomada.7.cōſtat diebus.Vocales ſimil'r
dicte.7.extant apud grecos:ſed iuxta latinos.5.ſo/
lū ⁊ realius.Iꝫ.n.duas ſupaddendo grec⁹ figurā va/
riet:ſonū tm̄ ſeruat.quotcūqꝫ.n.grece poñ.ī.littera:

ꝑta duo ſimplicia ſic.i.κ.⁊ duo compoſita ſeu diph/
tōga:vt ei.oy.⁊ duo o ꝑuū.vȝ ⁊ magnum:ita o: ω.ſin
gularē tñ hȝ ſonū ꝯtinue.Grec⁹.n.tāq̄ȝ nāe curioſior
imitator.7.voluit vocales.7.plāetꝫ adaptare.ſic.24.
ſcripture elñta ꝯſtituit.24.diei nālis horas ſiḟando.
Macrobi⁹ q̄ȝ i expōne ſōni Scipiōis ſiue tullij ꝑmul
ta ad idē conaẗ exēpla ꝑſuadē ponēs oīa fere.7.nūa
ri:⁊ q̄ hois maxie.Jnqt.n.mēſes.7.ꝯſurgē ex ꝑ q cu
bo pariū feia.ſ.q eſt.8.⁊ ꝑmo impariū velut mare q ē
27.8.aūt.⁊.27.ꝯſtituūt.35.q multiplicati.p ſex nūm
ꝑfectoꝝ ꝑm.110.cōſurgūt dies.7.mēſeȝ directe ꝯſtitu
entes tricenos.vñ ꝯcludit ita.Eſt ḡ nā fecūd⁹ h nūs
vt ꝑmā hūani part⁹ ꝑfectionē q̄ſi arbitri qddaȝ ma/
turitatis abſoluat.Cubus aūt nūs dr̄ qñ nūs bis in
ſeipſum cōducit:vt bis duo bis octo.ter tria ter.27.
Prefatū ſiqdē oñdiẗ rōne:qr.7.eſt nūs ipar:⁊ oīs h
eſt ꝑfect⁹.exiſtit enim velut forma parē in ſe cōtinēs
⁊ imparē.ꝯſurgit ēt ex nūo trinario ſȝ ei⁹ ꝑtes:in q̊
q̄libet repiẗ ꝑfectio:vt in editiōe ſermonū monſtraui
Sex.n.⁊ vnū.7.cōſtituūt.duo.ēt ⁊.5.ac tria ⁊ q̄tuor
7.reddūt.Nouē ſilr nūs eſt ꝑfect⁹.attribuiẗ enim in
telligētiaꝝ ordinibus:quos.9.ponūt diuinoꝝ tracta
tores:vt ſunt cherubin ⁊ ſeraphin:⁊ q deiceps.Sūt
ꝓbleti.3. ⁊ celoꝝ orbes.9.ꝓbl.15.qđ nūc cōiter teſtanẗ aſtro/
logi:vt oñſū in lucidatore cū aſtrologie diria.3.ꝙ aūt
is ꝑfect⁹ ſit rō ſilr angit cū ⁊ ipſe nūs impar exiſtit.
Adhuc ꝑtes cōſtituētes ipſum eūdē recōmēdāt.Con
ſurgit.n.5.partib⁹.Quaꝝ vna nūo ꝓportionaẗ tri/
rio ꝑfectiſſimo:pata p tria nouē.hic enim ſūt tres tri
narij quoꝝ q̄libet ex trib⁹ cōſurgit.vñ in hꝯ nūo no/
uēnario potiſſime coaceruaẗ trinitatis ꝑfectio. Sūt
quoqȝ hui⁹ nūi ale q̄tuor ⁊ tria:qnqȝ ⁊ q̄tuor:q̄ qdeȝ
q̄tuor ꝓportionāẗ elementis:cū eoꝝ interſtitijs.Sic
igiẗ in hoc nūo ita ꝑfecto partus erit maxime nālis.
Nālis etiā poſt hūc exiſtit denari⁹.ipſe nāqȝ ꝑfectus
ꝓbl.3. extat nūs.ꝓble.15.vñ.A.Denarius numerus eſt ꝑfe
ctus:qm̄ oīs nūs p.10.cōſtituiẗ ſm circulationē.⁊ iō
t.c.61. Ariſt.phyſico.3.ait.Platonē feciſſe nūm vſqȝ ad.10.
Hūc quoqȝ nūm multū dignificauit Pythagoras po
nēs ordines reꝝ duos:vnū quidē ꝑfecti ⁊ alteꝝ ipfe/
cti:quoꝝ quilibȝ cōſtat ex.10.volēs ipſuȝ eē ꝑncipia
correlatione dicta.Jn quoꝝ ꝑ̊ locauit finitū:ipar:ſin
gulare:dextrū:maſculū:qeſcēs:rectū:lucē:bonū ⁊ q̄
dratū:in altero ꝟo is oppoſita:puta:īfinitū:par:plu
rale:ſiniſtrū:feminā:motū:curuū:tenebrā:malū ⁊ al
tera ꝑte lōgi⁹.Nouē ēt exñtibus ſperis māifeſtis de
cimā antichonā.i.in ꝯriuȝ motā ſeu extēſam faciunt
Jn ꝓemio verſus finē pythagorici.metaphi.i.Undecimus vero numerus
modicū ꝑfectiōis hȝ in his.⁊ iō rarius oriẗ ipſo fet⁹.
Sext⁹ āt ⁊ octauus maxie ⁊ duodecim⁹ vt ſic extāt
īpfecti diſariā:⁊ iō in octauo nō viuit.Eſt enim par
vt ⁊ alij duo.eſtqȝ īpfect⁹ magꝭ diminut⁹:vt videbiẗ
ꝯñr q̄re in ipſo nat⁹ nō viuet.Jn alijs aūt:vt duodeci
mo ⁊ ſexto:aut nō naſciẗ vel inuitalis occurrit. Sūt
enī hi nūi oppoſiti añdictoꝝ ꝑfectis:⁊ maxie octau⁹
1.8.poſt me. ⁊ duodecim⁹.vñ ꝑ̊ creticoꝝ.Ego nōvidi aliquē iudi
catū in die duodecio:neqȝ ſextodecimo:in octauo āt
fit rarius ⁊ praue.Noſce q̄ȝ ariſmetras nūm ipareȝ
ꝓ̄ferre pari:eo ꝙ hic rōnē hȝ ꝑfectionis ⁊ forme.ille
aūt impfectiōis ⁊ māe.vñ ⁊ deus ſm Uirgilium nūo
impari gaudet.⁊ iō pithagorici ꝑmū imparē actu vt
trinariū ad dꝯoꝝ ſignificatiōes offerebāt.ꝑ̊ ce.⁊ mū
T.cō.2. di. Ex hoc ēt cām aſſignarent quare vſus inoleuit vt
pillule in nūo dētur impari laxatiue.debēt nāqȝ age
A re.actiōis aūt rō ſumiẗ a forma tanq̄ȝ ab eo:qđ ipſi⁹
eſt ꝑnm ſuſtētatiuū:⁊ nō a mā.Jmpar ꝟo habet rōnē
forme:par autem materie.¶Circa prefata ſiquideȝ

contingit heſitare.quoniā in nono Euclidis diciẗ ꝙ
perfectus numerus appellatur qui omnibus parti/
bus:quibus numeraẗ eſt equalis.Et Boetij artrime
tice.2.qualis numerus eſt ſex infra.10.nam tres ſūt colr.c.30.⁊ ex
eius partes quibus ꝯſurgit.medietas quidē vt tria: ꝓ̄ſſe li.ꝑo.c.20
tertia pars duo ſexta vnū.tria enim duo ⁊ vnum ſe/
narium tm̄ cōſtituunt numerum.Jnfra ꝟo.100.per/
fectus eſt numerus.28.infra ſiquidem mille eſt.496.
Et infra q̊qȝ decē milia octo milia centū vigintiocto.
Eſt ēt numerus abundās qui oībus ſuis partibus q
bus numeratur eſt maior:velut.12.nā eius medietaȝ
ē ſex.tertia ꝑs q̄tuor:q̄rta tria:ſexta duo: duodecima
vnū que ſimul numerate in decimūoctauū creſcunt
numerū.diminutus ꝟo qui omnibus ſuis partibus
minor numerantibus eſt inuētus ceu octo.Cuius q/
dem medietas q̄tuor quarta pars duo octaua vnū:
que in.7. tantum collecte cōſurgunt.Sic igiẗ hic ēt
apparet numeri octaui imperfectio.Cōcludiẗ ⁊ ſilr
ꝙ.7.9.⁊.10.numeri nō extāt ꝑfecti.¶Ad qđ dꝯȝ ꝙ
nūs ꝑfectus ad pñs triplr dr̄.vnus quidem:eo ꝙ ꝑ/
tes eius ſimul ſumpte oēs totum preciſe reddāt inte
grum:vt dictuȝ eſt antea de 6o ⁊ vigeſimo nono q̄lis
nō q̄riẗ hic ꝑfectio:que ꝑfectio mālis vr̄ magis.par
tes.n.ſunt mā totius phyſicoꝝ.2.Eſt ⁊ perfectus di/ Tex.c.31.
ctus p modū forme ⁊ dātis eē qualis eſt impar.⁊ iō
qr trinarius ꝑm⁹ eſt talium indicatur ꝑ̊ ce.⁊ mū.fo/ Tex.cō.2.
re ꝑfectus.de ipſo eniȝ ꝑmit⁹ dr̄ oē:totū ⁊ ꝑfectū.idē
.n.ſūt indr̄ia ſpē.Appellaẗ ēt nūs ꝑfect⁹ rōne fini/
tationis cuiuſdā ⁊ recirculationis q̄ obſuaẗ ad ipſū
⁊ ita denari⁹ eſt dict⁹ ꝑfectus ⁊ iſte qdē ꝑfectiones
vltime realiores extāt ꝑma.Hec tñ rō ⁊ ſi ſit grata ⁊
accepta pythagoricꝭ ⁊ vlr arithmetricꝭ ponētib⁹ nūe
ros eē ſubas rerūqȝ cās:eo ꝙ neſciuerunt diſtinguē
inter vnū qđ enti adeq̄t:⁊ vnū qđ nūero extat ꝑnci/
piū putātes id ſicut eſt ꝑncipium nūi ipſumqȝ variat
ita ⁊ entis.Schola tñ peripatheticoꝝ cuȝ Ga.creti
coꝝ 3o ſermonibus nō acqeſcit hꝯ:ſed eos magis ex Ca.8.in me.
neos a ꝟitate ac accñtales eſtimat ꝓpriā q̄rēs ⁊ nā/
lē in vnoq̊qȝ gñe rōnē.dictū tñ illoꝝ ꝓbabilitatē in/
duit aliquā nūoꝝ rebus aſſimilatiōe q̄dā.Tertia q̊ȝ
rō aſſumiẗ ex genetalica ea exercitatiue ꝑte aſtrolo/
gie viſa ex ſupiorū motu hoꝝ oīum inferioꝝ cās aſſi
gnante.Juxta illud initij centiloquij.reꝝ cās rimatu
rus ꝑ̊ celeſtia cōtēplare.nā mūdanoꝝ mutatio ad h
⁊ ad illud corpoꝝ mutatōe ꝯtingit celeſtiū.Ut hui⁹
igiẗ effect⁹ puta octimēſem nō viuē cā dareẗ talē pla
netarum ordinē ⁊ modū in embrionis ducatu adiue
nit in vnoquoqȝ mēſe dñantiū.Poſuit nāqȝ mēſe ꝑ̊ ſu
per cōceptionē ſaturnū dñari fridū entē ⁊ ſiccū:tunc
nāqȝ ſemē aquoſum ens ⁊ fluxibile indiguit aliq̊ qđ
ipſum ſiſteret ꝯſtrigeret ⁊ fixaret ⁊ calidū ipſi⁹ vigo B
reẗ vnitatū cuiuſmodi ē friditas ⁊ ſic.ſaturni:ē.n.ori
go ꝟtutis retētiue in cētilogo.Scđo quoqȝ mēſe ſup
ipm iupiter dñaẗ fortunās:calid⁹ ⁊ humid⁹:augumē
tatiuus.Eſt nāqȝ ꝟtutis creſcētis origo:tunc enim cō
ceptus eget calido dilatante ipſi⁹ mām ⁊ hūiditate
ad extenſionē dilatāte ꝓtractionēqȝ lineaꝝ ⁊ pūcto/
rum ⁊ tandē ad informationē ⁊ vt ēt friditas ⁊ ſicci/
tas reꝑmatur ſaturni.Reliquo ſiquidē menſis mars
occurrit ꝙ ſui caliditate iam fienteȝ embrionē caleſa
cit ⁊ deſiccat ſupfluas ipſius hūiditates ⁊ ad motuȝ
ꝯcitat.tūc enim moueri ꝑ̊cipit in calidū enim ⁊ ſiccū
motiua valde.Mēſe aūt q̄rto ſuperuenit ſol cor celi
mūdiqȝ ꝑnceps qui ſui calitate viuifica itm̄ ꝑficit em
bryonē vt ſpūs in ipm ingrediaẗ rōalis vt apparuit
in ꝑori.Eſt nāqȝ origo ⁊ fornax ꝟtutis vite. Quinto
ꝟo menſe venus ordine ſuperoccurrit frigiditate ⁊

humiditate ꝯtēperās: qđ calidū martis ꝛ ſiccū: ac ſolis: carnēq́ʒ augmētat ꝛ q̄ ipſi⁹: ꝛ oīa mēbra ꝑpat: figuraue decora plaſmat eadē. Reliquo nimirum menſe aduenit mercurius hūida exiccans ſupflua cōtēperantiam inducēdo: faciēſq́ʒ ad motū q ptes miores ſeparat extrinſecaſ marie ac diſtinguit coeq̄liſatū oē. Luna quoq́ʒ ſeptimo ſup adijcit mēſe carnē ꝛ pinguedinē ſui hūiditate infantē nutriēs ꝛ augmētans cū ipa ỽtutis nālis ſit origo. hūectat ēt matricis ptes. vnde q̄ ſic pfectus oīq́ʒ recepto iam oium planetarum bñficio: ꝛ q̄ ſub poteſtate naſcit̃ lune ſaluat̃ egreſſus: cū ipſa fortuna ꝛ vite cā exiſtat. vñ Albumaſar in ſadā. Uita viuētiū poſt deū ē ſol ꝛ luna: ꝛ iđ Ptol'. hos in ſuis iudicijs diſgnificat q̄ʒmagne. Demū menſe 8° reuertit̃ Saturn⁹ infortuna fridus ꝛ ſiccus: q infridat infantē ꝛ coanguſtat: ꝛ in mrice pmanere cōpeſcit: q ſi egrediat̃ leſus ēt ab alijs extrinſecis ſaturni maliciā tolerare nō poterit. ipſe nāq́ʒ ñ ſolū q̄litate deſtructionē machinat̃: verū ēt q̄dā ei⁹ maliuola impreſſione occulta: vt declaratū dīa. 10. Demū menſe nono ſuperuenit iupiter ordie fortūa calid⁹ ꝛ hu. tēpate: q cū ſit pr̄ deorum virorūq́ʒ ſm homerum politicorum. p. plures ſꝫ eius naſcūt̃ dñio viuētes q̄ʒmarie. Si aūt decimo moret̃ in vtero mēſe ſub martis naſcet̃ dñio: ꝛ q̄ is laborioſis mouet̃ motib⁹: hic iſte agitat⁹ egredit̃ at q̄ infortuna calid⁹ ꝛ ſiccus q̄ʒplurime. natos ſub eo ponit Abraā euenare viuē parum. Cui ēt. A. cōcordat. 3. 21. Ego tñ āno exñs. 53. velut a matre ſolertiſſima potui cōprehēdē: ac p trutinā Hermetiſ natiuitatiſ grad⁹ aſcēdētis occulti iueſtigationē: repperi morā decem mēſiū ꝛ. 14. dierum me in vtero ꝯxiſſe. Si Ꝟo. 11. naſcatur mēſe: q̄ tūc ad ptātē reuertit̃ ſolis itidē nat⁹ poterit viuē cū ſol: vt dictū: p⁹ deū cū luna ſit cā vite: nō tñ ptus erit nālis oīno. ¶ Circa pdicta q̄dē dubitat̃: q̄ cū ſaturn⁹ ſignificet finē rerum: antiq̄tatē ꝛ ſenectutē vt tradunt Aſtrologi. nō vr̃ ſup pn^m ꝛ nouitatē impregnationis ſignificare: neq́ʒ luna ſup finē impregnatiōis q̄ſi vt 7° aſcripta mēſi: cū ea ſignificet initia inouationis ꝛ mot⁹. Qđ fulcit̃: eo ꝙ ipſa denotat an. q̄tuor p̄mos nati. dīa ēt. 26. ¶ Dōm ꝙ hꝫ attributiones planetarum ad corporum hitudines ſm q̄ſdā fiūt ſīlitudines ꝛ ꝓpetates. Jn gñatōe nāq́ʒ embriōis aſpexerūt ꝓpetatē q̄ eſt cōſtringē ꝛ occultare ſui friditate ꝛ ſic. hoc enim vt dcm̄ egebat ſpma in pn° . iđ ſibi ſaturnū pmitus attribuere: ꝛ demū ceu pdictū deinceps. Cōſiderātes aūt tarditatē mot⁹ ꝛ operationis: q̄ in ſenectute aduenit nato. friditatē q̄ʒ etatis ꝛ ſiccitatē. Jmpedimēta ēt corpis ꝛ aīe: vt morbos triſtitiā ꝛ mortē ꝛ talia: ꝛ q̄ hec reſpiciūt ſaturnū ipſuʒ aſcripſere ſenectuti. Ex his igit̃ appet qđ dōm. Jtaq́ʒ ex his trib⁹ ꝯuincit̃ natū octimēſeʒ regulr̃ ꝛ vt fere ſp nō viuē. ¶ Propter ſecundum hui⁹ ſciēdum ꝙ iterdū ꝛ velut rari⁹ pōt viuē: q̄ vt dictū i ſolis egypti qbuſdā locis calidis: nō tñ excedētib⁹ plr̃n vbi ſūt mulieres viragies fortes ꝛ bñ efferētes: ꝛ plr̃es ꝯtēpate regiōis calore: ꝛ iđ in illis locis q̄nq́ʒ rōes nō cōuicūt oīo pſate. Neq́ʒ q̄dē h̄ pp fortitudinē fet⁹ ꝛ magnitudinem corpis acq̄ſitā a m̄re ac ēt a p̄re pbētib⁹ ſanguinē calidūʒ ꝛ ſpma dignū ſufficiēter: vt pſumoſum ſpiritib⁹ oīno. Deficit ſilr̃ illic vtcūq́ʒ ſcđa: q̄m octauo nat⁹ ibidē viuit ipfecto. pficit̃ tñ vtcūq́ʒ pp affinitatē mediaſtinarum: quā hꝫ cū ſeptīo ꝛ nono pfectiſſimis declaratis. Abſcinditur ēt non parum 3ª pp enim caliditatē innatā: vigorē ꝛ pfectionē quā infans ꝯxit a matre hui⁹ ꝛ p̄re: regioniſq́ʒ caliditatē poterit malicie ſaturni occulte: ac ipſius friditati ꝛ ſiccitati obuiari. Qđ fulcit̃ eo ꝙ ſic nata q̄dā nāe ſunt mōſtra: cū rari⁹ ꝛ p̄ter ei⁹ intētionē ꝯtingāt. talia Ꝟo pmiſſa ſūt i nām̄ q̄nq́ʒ cōcidē: ſic q̄ʒq̄ʒ mularum gen⁹ ſit totū ſterile ꝯceptū hūit mula: ſed nō enutriēs vſq́ʒ i finē. de ge. aīaliū. 2. Q₂ aūt i his regionib⁹ ab egyptijs eſtimet̃ q̄s nat⁹ octauo mēſe vita potiri euenit: q̄ latet mulierum ꝯceptioniſ pn^m. frequēter eni retinēt̃ mēſtrua. iſlātur ꝛ ſpirāt̃ ventoſitates: ꝛ tūc credūt eē pgnātes: cū tñ coeūtes ipgnēt̃ poſtea. hiſto. 7. vñ Hip. Quidā opinati ſūt puerum habere plus. 10. mēſib⁹. iā. n. mlr̃oties hoc audiui: ſʒ q̄uo hoc ꝯtingat dico praue nāq́ʒ accepunt pgnatiōis initiuʒ ħ mō. Q̄ñ. n. matrices ſpū quodā replēt̃ vētoſo putāt ſe iā eē pgnātes: eo ꝙ ēt mēſtrua retinēt̃ defluētia in mrices. deinde cū mēſtra ſpōte rūpūt̃: aut alijs illis occurrētib⁹ egrediūt̃ hec ꝛ ꝓprie cū vētoſitate: demūq́ʒ ſic purgatis appropinquāt viris ꝛ coeūtes i pgnāt̃ tūc aut poſt parum: ꝛ ideo putāt mulieres aliq̄ñ ſeptimēſe octimēſe fore ꝛ nouimēſe decimēſe ac hūc vndecimenſem. Ar. ſiquidē ponit eas abſq́ʒ mēſtruorum eruptione impregnari: qđ probabili⁹ vr̃ indeſipe. ſi nāq́ʒ mēſtruāt cōiter nō ſe pgnantes eſtimant.

Propter quartuʒ q̄dē ad p^m qđ dōʒ appuit. ¶ Ad aliđ dōʒ ꝙ ñ magis vr̃ vitalis octimēſis q̄ʒ ſeptimēſis. vñ dōſum ſufficiēter. imo min⁹ valde. Nō. n. oīs mora tpis augmētat ꝛ vigorat fetū: ſʒ mora determinata cū diſpōnib⁹ debitis dñis ad illđ opantib⁹. ¶ Ad aliud dōm ꝙ lꝫ iſoratio aut mot⁹ maris pcedat eā q̄ ſemel le: pōt tñ fieri retardatio ꝛ eq̄litas i tpe ortus. ꝛ iđ q̄ fortaſſis iſta tpa nō ſp ſūt ꝓportionabilia vt dcm̄ i canone duplatiōis ꝛ triplatiōis. A. aliorum vt pſatū teſtatur illud opione. Aut dōm ꝙ non⁹ mēſis latitudinē hꝫ grādē quā ꝯſeq̄t̃ pn^m decimi: ita ꝙ mas naſcet̃ circa principium amplius noni. femina vero circa finē ſeu initiū. 10. ¶ Ad aliđ dōm ꝙ nō ſolū q̄s pp q̄litates pmas pemptiue in ipm agētes exceſſum depit. Uerum ēt pp debilitatē ꝛ ipotētiā i octauo mēſe: cū oritur ipotētie occurrēti ꝛ lāguor neq́ʒ ſaturni pimit frigiditate cū ſiccitate ſoluʒ. verum ēt nois ỽtute q̄dā ſibi occulta iſita vt dñſum dīa. 10. q̄ abſq́ʒ medij opat̃ imutatione. ¶ Ad aliđ qđ dōm appuit. ꝯceſſū. n. ē rari⁹ tñ peccāte nā hāc diuerſitatē puta viuē in octauo ꝛ alijs iuētū eſt accidere q̄nq́ʒ. Quātū aūt arguūt auctoritates ptis aduerſe appuit antea. ¶ Ad aliđ dōʒ ꝙ rarius ē valde vt nō piclitēt̃ naſcētes i octauo. qđ aūt tale vr̃e nō corrūpit cū ꝓparum ꝛ in loco accidat pticulari. ¶ Ad aliđ dōm ꝙ genetalici moras diſtinxerunt ſolum cadētes in nono mēſe aut circa: q̄m ſic in pleriſq́ʒ cōtingit naſci. Q₂ aūt alio naſcant̃ tpe nō ꝓhibēt: ſʒ id rari⁹ euenit ſic teſtat̃ abraam euenare. vñ trutina hermetis: aut ali⁹ iuētionis grad⁹ natiuitatiſ modus occulti extra nonū mēſem minime ꝓtēdunt vt indicāt more fetuū in vtero pmanētium. Noſce q̄ʒ non eſſe ꝓueniendum in hꝫ terminationib⁹ menſiū preciſis ꝛ vlr̃ cuiuſlibet artis mām̄ ſenſibilem cōcernentis propter ipſius vagam ꝛ indeterminatam nām̄ vt tactum eſt differentia. 26. ¶ Differentia. L.

Q digeſtiua procedat ſubtilia do vꝫ. q̄m contentū ꝓportionat̃ ꝯtinēti ꝛ diſponitur ſm ipſi⁹ diſpoſitionē cum ipſum immutet ad ſui craſim ꝛ ſimilitudinē. ſed cōtinens vaſa qbus qđ digeritur demandatur ad membra vt apparet ſubtiliando ꝓcedunt. Eſt nāq́ʒ ad venas de maximis peruenire ad capillares: ex quibus ſanguis in membra labitur ex parte diuina. primo prima. Et merito q̄m vene ex maiorib⁹ ſic minores ꝓcedūt donec fiāt meat⁹ minores q̄ʒ ſanguis

Marginalia: ſiue finem — Tra. 2. c. h. i fi. — ca. 6. poſt p — ca. 4. i medi — hiſto. ca. 2. poſt pnci^m — Doc. 4. c. 2. cir. mediū

.c.poſt me. groſſicies.de ptib⁹.3.¶Adhuc qd̄ hꝫ penetrare in
ptes anguſtiores meli⁹ penetrat ſi ſbtiliādo ꝓcedat:
cū tale motui ſit expoſitū.magis ē hꝯ v̄o qd̄ digerit.
¶Ampli⁹.chilus ē ſuba liqda ptiſane in ſpiſſitudie
ſilis:q̄ vlteri⁹ tūc ducit mediāte icore gn̄ato in meſa
raicis in ſanguinē ab epe.hic aūt groſſior: vt ſenſus
indicat:eſt icore ⁊ ſanguie.Silr̄ ſanguis ex ſfate p di
gónem gn̄at⁹ ſubtilior appet eo :cum ſfa plurimum
ſit groſſius ſanguine.Hūiditas ēt ros dicta ſubtilior
móſtrat hūiditate ſanguinea.Sanguis ēt artarialis
ſubtilior venali.ex quo ɔcreat.¶Jtidē.ſpūs cordis
vaporoſus digeſt⁹ ⁊ alterat⁹ in rete mirabili ſubtili
or reddit:ita ēt ſpūs vaporoſus q eſt ſicut mā cóphē
ſus in locis vacuis:vt artarijs ⁊ corde ɔuertit digó/
ne in ſpūm ināt̄u in oib⁹ mēbris īproportionabilr̄ tn̄
in his cóprehēſum:q reddit⁹ tādē poris ē inat⁹ i q̄li
Jn medio tate ſua:cū ꝑus fuerit vt mā vaporoſus.5° ſimpliciū
p.2.te.có.37. ca.5. diſtictiōs 2ᵉ.¶Rurſus.qd̄ decidit ab aliq̊ cóte
có.apho. 9. ſtat ipſi.in techni ſꝫ ſupfluitates digónū ꝓcedūt ſub/
tiliādo groſſiores.n.ſunt egónes:vrie:ſudorib⁹ ⁊ trā
ſpirationib⁹ ſenſui occultis.Palin.Scd̄a apho.po/
nunt hūores indigeſti groſſi ſolū ⁊ viſcoſi.Hi aūt in
eoꝝ digóne egēt ſubtiliatione ⁊ inciſione:q̄ ſubtilia/
tio ſilr̄ īportat.digó igit ſubtiliando ꝓcedit.

.p.poſt me. **Oppoſitum** hui⁹ vī ſape Ari. metauroꝝ.2.
Digeſta oia cóſtare nata ſūt.vn̄
Alexā.ibidē.Oia digeſta p̊ ɔſtāt ⁊ groſſa fiūt.Et.4.
T.có. 18.⁊.19. eorūdē.Accidit digeſta groſſiora ⁊ calidiora eē. Ex
ſpumoſis qdē igit aq̄ſa:ex talib⁹ aūt q̄ terreſtria cóſi
ſtūt.Quarto q̊ꝫ re.a.Digó oia coquit:adūat ⁊ igroſ/
.p.4.ante me. ſat.¶Adhuc.2.pno°.De nā digónis eſt vt ingroſſet
com.33. nó vrinā tn̄:ſed egónē:⁊ in eis q̄ recipiunt digónē in
ſtomacho:⁊ ſputū in eo qui hꝫ pleureſim aut pip leu
moniā:⁊ hūiditatē deſcēdētē ex naſo ⁊ corriça:⁊ lip/
pitudinē in egreditudine obtalmie:⁊ ſaniē ēt in vlce
Tex.có.47. rib⁹.Vn̄.4.methauroꝝ.Et q̄ in naſcētijs cóſtātia fa/
cta fuert̄ q̄les ī obtalmia:puta lachryma cū facta fue
rit limus ſiue lippitudo.¶Ampli⁹.icor ſubtilior eſt
ſanguine:⁊ ſanguis hūiditatib⁹:⁊ ipſe mēbris ī q̄ vl
tio ɔuertūt.Eti.Subtile idiget igroſſatiōe q̄ digóne
p̄ſtat vt ɔphēſū ſic a v̄tute expulſiua liberi⁹ excerna
tur.Jtaq̄ꝫ digeſtio ingroſſando ꝓcedit.

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ digó ē
pfectio:ſeu cóplectio
a nāli calo ⁊ ꝓportio ex oppoſitis paſſiuis ſiue ɔrijs
actionib⁹ ⁊ paſſionibus.Eſt igit calidi digó 3ʳ exn̄s.
Vna qdē pepāſis dicta q̄ attēdit in fructib⁹.⁊ vlr̄ in
aīaliū ſpmatib⁹.Alia epſeſis in elixis ⁊ oio aīalium
hūorib⁹.Tertia v̄o obteſis in aſſatis ⁊ vlr̄ in oſſib⁹
⁊ ſolidiorib⁹:calo v̄o fiūt aſſatiuo:vt tegula ī forna
cap.4.v̄ſus fi. ce.de gn̄atio.aīaliū.2.Friditatis v̄o indigó:q̄ ēt op/
poſite 3ʳ exiſtit:puta hometes:moliſis ⁊ ſtaceſis.me
T.c.20.⁊.28. thauroꝝ.4.Que qdē digó exiſtit 2ʳ.nā q̄dā eſt in iu/
doc.6.ſū.vni⁹ uatiuo.altera v̄o in nocitiuo ſiue ī ſupfluitatib⁹.p̊ p̊ᵃ
ca.3.poſt pnc. eſt autē digó in iuuatiuo alteratio q̄dā ſiue tranſmu/
tatio ei⁹ qd̄ nutrit in ꝓpam ei⁹ qd̄ nutrit qualitateꝫ
ac ēt eēntiam ſm.A.p̊ pma.p̊ elemētoꝝ.3.cóplonū.
Poſt mediū ⁊.2.nālium.hec enim nil aliud eſt niſi vt alimentū in
colʳ ca.p.in fi. tantum elaboret vt virtus nutritiua ipſum ſtare fa/
⁊.2.i pn.⁊.4. ciat loco depditi.Digó vero in nocitiuo duplex quo
in medio. niā illd̄ aut nó adeo eſt nocitiuū quin poſſit ad beni/
gnū reduci:vt ſfa dulce,ſm haly.cū in ſanguine pmu
3. technis có. tat.ſicut vinū pót reduci cū eſt in via pmutatiōis ad
195.in pnci. acetū:⁊ tūc ſaltē rōne termini ad quē ſibi ɔpetit digó
an̄ dicta vel ē ſupfluū vel nocitiuū factū intn̄ vt nun
q̄ꝫ poſſit corrigi:ceu falſum ſfa oino:⁊ vinū perfectio
ne in acetum pmutatum.tunc quidē ſibi debet digó

que eſt preparatio vt ipſuꝫ faciliter expellatur victū
a natura.vnde quarto prima.Jntentio in digerendo Tracta.2.c.7.
eſt adequare ſubſtantiaꝫ materie vt ſit preparata ad poſt mediū
expulſionē facilem.Hoc item aphoriſmorum ſecūda
11.terapentice. ⁊ ab Haly.Huius aūt idiſpoſitio aut com. apho.9.
impreparatio humoris vt a nā vinci ⁊ expelli nó va cap.4.v̄ſus fi.
leat 3ʳ dr̄ fore.Aut rōne ſube ipſi⁹.puta ſi fuerit groſ 3. techinis có.
ſus.hic enim incuneatus ⁊ incluſus obſtruens duct⁹ 91.in fine
nó pót expelli.vn̄ ipſum pmitus opꝫ ſubtiliare.vel
viſcoſus.Js aūt eius adherētia ſilr̄ nó pót educi : q̄r
opꝫ ⁊ hunc pmitus incidere.Aut ſubtilis.Jſte nāq̄ꝫ
imbibit ⁊ inſerit ſic mēbro:vt nā non poſſit ipm ī ex
pulſione cóprehendere ⁊ educere.pp qd̄ ipſuꝫ opꝫ p
mitus ingroſſare nó enim digeſtio oīs in nocitiuo ꝓ
cedit ſubtiliādo:ſicut quidam impugnant.quarto p Trac.2.ca.7.
ma.Humores quidem hi ad criſim laudabilem egēt poſt medium.
diuiſione ⁊ excretione.aphoriſmorum quarto . Aut
hoc erit ratione quantitatis.cum enim humor fue// có.apho.22.
rit multe quantitatis non poteſt ſimul digeri.qua// in medio
re opus eſt ⁊ maxime cū v̄tus fuerit imbecillis eum
paulatim p iterualla eūare:⁊ ita q̄ſi digerere.eūo.n.
hui⁹ ſicut ps digónis exiſtit vel rōne q̄litatis.⁊ h̄ du
plicit aut pmaꝝ vt ſi fuerit calior aut fridior ⁊c̄.aut
calidior,⁊ ſiccior ⁊ reliq:qn̄ tūc oꝫ ipꝫ ad moderatū
p ɔriū adducē.aut pp q̄litates ſbſequētes:vt q̄r ſit pu
tridus aut mordax ⁊ acut⁹.tūc.n.opꝫ ipſuꝫ rectifica
re ⁊ expurgare cū abſtergētibus ⁊ mūdificantib⁹:
aut venenoſus:quē oꝫ corrigē cū his q̄ v̄tute ꝓpa ve
nenis hn̄t reſiſtē ī techni ⁊ .13.ſilr̄ de inge.Noſce q̄ꝫ li.3.te.c.195.
ꝙ vnaq̄ꝫ iſtaꝝ digónū ſiue ſit in iuuatiuo ſiue nociti cap.3. in fine.
uo ſeu medio:aut fit totalr̄ a nā vel pncipalr̄ ⁊ initia
liter:pficit aūt p artē vn̄ ī techni alterāt hu.aut dige lib.3.t.195.
ſti ab ipſo corpe vel aliqb⁹ farmaticis v̄tutib⁹.Jn iu/
uatiuo qdē qn̄ qs pfecte fuēit digónis velut puer ſeu
iuuenis eucratus.Juuat aūt ab arte qn̄ debilis fue/
rit digeſtiōis vt ſenex melancholicus. Electuaria.n.
⁊ inunctiones ſibi adminiſtrant ⁊ hui⁹ regimina ca
leſacientia.vnde primo tertia. Jngredi ad loca ca// doc.2.c.7.an/
leſacientia ⁊ hie ceruicales eleuatos ſunt de his que te medium
ad digónē iuuāt.ita ꝙ talis artis opatio qn̄ ſemima/ als multis co
lum reducit ad benignū neceſſaria eſt nó paꝝ.digó operiri pānis
etiā ſimplr̄ nocitiui aliqn̄ ſolū pficit a nā:vt qn̄ ipſa
potēs digerit mām abſq̄ꝫ medici auxilio ac expellit.
iuuat ⁊ nó parum ſepe ab arte ⁊ ꝓprie qn̄ imbecillis
fuerit.ſic.n.opꝫ cibis ⁊ potib⁹ ⁊ medicinis ſicut ſiru
pis:electuarijs:fricatiōib⁹:exercitijs maturare ⁊ di/
gerere.Sciēdū tn̄ ꝙ digónis in ſimplr̄ iuuatiuo qd̄/
dam ordinatur ī reſtaurationē ſube groſſioris depdi
te ſicut ſunt oſſa:aliud in reſtaurationē ſubtilis ⁊ ipſi
us facilē penetrationē ceu ſpūs:quoddā in medium
vt carnes.Digeſtio quidē que abſolute in ſuperflui/
tatibus exiſtit dupliciter variatur.nā aut tale nociti
uum eſt ſparſum p corpus plurimū:⁊ hoc aut intra
venas aut extra:vl in loco collectū ſicut apa:qd̄ ⁊ 2ʳ
euenit ſm ꝙ apoſtematis materia poterit eſſe calida
ſiue p eēntiam:q̄r in ſeipſa ſit calida vt ſan.⁊ cholera
ſiue per putrefactionē vt cancer ⁊ vndimia:vel quia
ſit natura his oppoſita modis:vt ſcrofula ⁊ nodus.
Eſt ⁊ digeſtio tertia circa horūduoꝝ medium:qd̄ du
pliciter euenit:aut q̄r ſuperfluitas eſt naturalis vel
humor paratus ad corruptionem qui in benignum
redigit.Vlterius aduertende ſunt digeſtionis cauſe:
q̄r illius que eſt ſimpliciter in iuuatiuo cū his q̄ me/
dium obtinēt ſunt virtus complexio ⁊ calor mēbris ca.8.⁊ libro
inſit⁹. naturaliū libro.2.⁊ primo prima. Cauſe vero 3.capi.7.
in nocitiuo digeſtionis abſolute poſſunt ſignari.3. ſum.vni⁹.
vel fortaſſe.4.q̄r digeſtio cuꝫ ſit accidēs nó hꝫ mām doc. 6.c.3.

comᵗ tex.c.14. ex q̄:ſed in q.4.meta.vñ cā mālis nō ē in ipa pꝑe ſed illud i quo eiꝰ fundaᵗ mā. Cā vo formalis erit deco ctio ſufficiēs digerēdo ꝓportionata. Finis vo eſt i hꝰ digōne in expulſione ordinatio. Efficiens quoqꝫ vna pncipalis ꝛ velut artifex vtus regitiua totiꝰ. altera inſtrūalis:ſed ſcđario q̄ duplex exiſtit:interior.ꝛ hec eſt duplex:vna ſimplex incorpea:vt eſt ꝯplexio altera huic oppoſita:vt calidū in mēbris.ſilr ꝛ exterior hec duplex.vna que reſpicit vtutē magis in dieta:q̄ dā vo cām ꝛ diſpōnē vt medicine. In egritudine nāqꝫ frida cibi ꝛ potꝰ inſpecta vtute cōpetūt fridi ꝛ ecō tra:ꝛ ſilr medicine ſuo mō. Dico aūt ſic:qꝛ in medici nis magis ē oppō q̄ obſeruāda dieta. Ipſa nāqꝫ plꝰ expedit p ſilē admiſtrari ſicut p ꝑriū medicine. Sūt aūt groſſum ꝛ ſubtile q̄litates q̄dā māles.ſiccū ꝛ hu midū magis cōdiſtātes.dⁱa.85. In groſſo enim ptes ſunt adinuicē ꝯgregate ꝛ denſate:in ſubtili aūt eꝯ.

Propter ſecundum qdē ſciendū quē dā dixiſſe ꝙ digō
trac.2.c.7. post mediū ꝓcedit ſubtiliādo.q̄rto prima:cuius motiuū potuit eſſe:qm̄ huic acciderunt experimenta:que ad h ipm duxerunt vt illis acquieſceret:ꝛ qꝛ hec nō fuerūt ſm canones nō valent:neqꝫ aliqđ eoꝝ eſt ſufficiens in h oñdēdo.fortaſſis nāqꝫ in mā ēt ſubtili calidū medica men exhibuit cuidam:qđ poros apiens ꝛ mām in fi mos diſſoluēs ꝛ magis ſubtilians ſanatꝰ ē patiens. Potuit ꝛ rōne friuola pſuaderi:qm̄ de rōne calidi ē ſubtiliare:diſſoluē:eliq̄re ꝛ penetrare:ſꝫ digō pficiᵗ ꝓprie calido ꝛ magis abſolute nocitiui:pp qđ ꝯclu dit digōnē ſubtiliādo ꝓcedē. Hec aūt poſitio falſa vt plurimū ē in ſe:cū vt in mltis:ſicut oñdeᵗ digō igroſ ſando ꝓcedat. Ad ipſaꝫ.n.ſequunᵗ icōueniētia:nō pauca:qꝛ ſm id nā mox initio egritudinū in qbꝰ eſt hꝰ ſubtilitas euāret:ꝛ ipſa digōne parata euāret:ꝛ ars imitatrix nāe in pncipio egritudinū taliū:ēt radi
hᵉaphoᵉ caliter euāret:cum pceptuꝫ ſit arte digeſta medicari.
aphō.22. Adhuc.nunq̄ ſubtile inbibitū eſt iobediens euo ni:cuius indicat ſenſus ꝯriū.falſitas aūt ipſius magis apparebit in 3ᵒ dicēdoꝝ. Motiua ēt huius nō valēt qꝛ in illis experimētis ipreſſio fuit accn̄talis:vt iſinu at Aui.vñ cauēdū eſt ne te impreſſio decipiat accn̄ta
ante medium lis.p 4ᵃ.c.2. Q.n̄qꝫ eni vidimꝰ ex febre curari pp ali q̄ caˡa nām diſturbātia:ꝛ ipſam ad paroxiſmū icitātia. h tñ qꝛ accn̄talr eſt factū pp irritationē nature ad pu gnā:ꝛ ꝓprie cū materia fuerit indigeſta:nō eſt tanq̄ artificiale imitādū. Si.n.calidā māꝫ i quodā ſic ſub tiliauerūt vt ipſam reſoluerēt:pp qđ q̄euerit morbꝰ: alijs qdē potuerūt plus ad itēſiorē iſlāmationē ꝛ cō ſumptionē pducē. Ad aliđ dꝫ ꝙ calidū ſubtiliat reſoluit ꝛ eliq̄t hōgenea. In his aūt que ſūt eiuſdē
Tex.cō.8. tribꝰ oppoſitum opaᵗ.2.de ge.ꝛ cor. Mā vo digeſta reddiᵗ vnigenea 2ᵒ.bone nāqꝫ digōnis nā ē vt rē oēꝫ ſilēm ponat quocūqꝫ mō. Dictū ē ēt ꝙ digō nō ſo lum pficiᵗ calore tāq̄ inſtrō:ſed ꝛ nā regitiua magis tāq̄ artifice. Fuerūt ēt aliqui pōnem oino ꝯriam fir mātes:volentes digōnē oēm ꝓcedere ingroſſando. Quoꝝ fortaſſis motiuū ſumpſerūt ex ſermone Ar. ꝛ Ga.in argutis iam pmiſſis. Adhuc calidū cale faciēdo poros apit:ꝛ qđ eſt ſubtile māe eliq̄t:vapo rat ꝛ reſoluit:reliquūqꝫ tūc reliq̄t ingroſſatū. paſſio enim magis fcā abijcit a fba. Qđ aūt ſubtile vr am plius abijcibile:ſꝫ digōnē dictū caˡo pfici magis.ꝓ pter quod videtur ingroſſando ſemper digeſtionem procedere. Dicendum ꝙ lꝫ hec poſitio plus cōti neat veritatis pcedēti:vt magis nāqꝫ ꝙ digeriᵗ groſ ſeſcit:tamen calūniam patitur non modicā ꝛ i ſe ꝛ in eius motiuis:vt eni in repudiatione ante miſſe opꝰ

eſſet nature ꝛ arti humores groſſos:ꝛ ſimiliter viſco ſos a principio etiam radicaliter euacuare cum ſint ſua groſſitudine ꝛ comparatiōe digeſti. Similiter ꝛ groſſum ꝛ viſcoſum eēt euoni aptū:impeditius vero carnes. Cuius falſitatē denotat ſenſus:ꝛ qđ diceᵗ nō minꝰ quo aūt mouenᵗ ex ſermone Ar.ꝛ Gaˡ.nō va let:ſicut in q̄rto monſtrabiᵗ ꝓpoſitoꝝ. Apparet etiaꝫ quid ad rōnē ipſorum dōm:qꝛ digeſtio non ſolum p ficitur calore:verū amplius virtute regitiua ipſiᵘ pn cipante ꝛ eum ad finem ordinante. Ipſa nāqꝫ oēꝫ ab humore:qñ potens fuerit indiſpoſitionem remouet: qꝛ euacuationi erat ineptus:ꝛ lꝫ aliquid euaporet ꝛ reſoluaᵗ:non tamen quod remanet ſemper conſtat: magis tamen humidum inuiſcatū quieſcēs ſubtiliaᵗ eliquatū ſicut apparet in glaciali diſſolutione.

Propter tertium qdē ſciēdū ꝙ digō vt ad plurimum ingroſ ſando tēdit aliq̄n tñ ſubtiliando.nam digō in iuuati uo ſimplr que ad reſtaurationē groſſi ordinaᵗ depdi ti ſemper ingroſſando ꝓcedit:ſicut vult Ar.manife ſte.opꝫ enim ꝙ fiat terreū quo nutrimur.i.ingroſſa tum.vnde Damaſcenꝰ p frigidū ꝛ ſiccū nutrimur.i. pterreum ingroſſatū.hocqꝫ aperte apparet in pmu tatione icoris in ſanguinē ꝛ ſanguinis in humidita tes.ꝛ tādē in mēbra:qđ ꝛ rōne aſſeriᵗ. Ea eni q̄ ſūt ad finē diſponūᵗ ꝓportionabilr ipſi cū finis neceſſitateꝫ iponat his q̄ ad ipm.2.phyſico.ſed finis digōnis ē vt groſſum depditū reſtaureᵗ.reſtauratio vo dꝫ fieri ſi milis q̄tū eſt poſe.g ꝛ ea q̄ ſunt añ iſtū finē dꝫ vt in groſſenᵗ vt ipm adipiſcanᵗ.qđ aūt ingroſſaᵗ pus ſub tile ē. Ampliꝰ motꝰ ois ꝛ mutatio ſūt ex oppoſitis terminis.5.phy.ſed motꝰ eſt q̄dā in digeſtione:fit.n. alteratione quadam magis vt etiam localis tandeꝫ interuenit. Quod autē moueᵗ vt apparet ibidē cum ptim ſit in termino a quo:ꝛ ptim in termino ad queꝫ ſp abijciēs qđ inerat ſibi ex termino a quo ꝛ acq̄rēs q̄ ſūt termini ad quē:qđ digeriᵗ erit p i altero termi noꝝ vt ſit ſubtile:demūqꝫ acq̄rēdo q̄ ſunt termini ad quē paulatine ipſum efficieᵗ tandem vt groſſum red daᵗ. Quare cōuinciᵗ qđ digeriᵗ cōtinue igroſſādo p cedere:donec pars efficiatur groſſa. Si vero digō ſit ſimplr iuuatiui:vᵗ pars reſtaureᵗ ſubtilis depdita:ꝛ vt motus inde ꝓueniat pfectius vt ſpiritus digeſtio: ita digeſtionē concedo vt tactū eſt in argumētis ſub tiliando pcedere.ſubtilianᵗ enim digeſtione hūores ꝛ in vapores tranſducuntur ex quibus demum ſpiri tus procreanᵗ. Quod q̄n euenit certius:qñ ſpūs vi talis in rete ſcđino digeſtꝰ vlteriꝰ in aialem trāſit ꝛ mālis in formalē ꝛ innatū. Q aūt ita ſit illis rōnibꝰ pōt mōſtrari terminis tñ cōmutatis qbꝰ oñſum digō nē iuuatiui in reſtauratiōeꝫ groſſi depditi igroſſādo ꝓcedē. Si aūt digō attēdaᵗ in ſimplr nocitiuo ſm ꝙ ſparſum fuerit p oē fere corpus intra venas vel ex: vel in pte vel in epate aggregato. Si qdem pᵐ tūc di cendum ꝙ cū talis digō nō ſit niſi preparatio quedā ꝛ habilitatio humoꝝ vtuti expulſiue ēt hūor reddi tus ſit nature inobediēs aut propter groſſitiem vel viſcoſitatē aut ſubtilitatē opus ſit ſic ſubtiliare ꝛ vi ſcoſum icidē ꝛ ſubtile igroſſare:pp qđ opꝫ aliq̄n ſub tiliare.interdū vo igroſſare ſm ꝙ diſpoſitio expedit humoris euātionis ꝓhibitiua.ꝛ in hoc ꝯſentiūt vni uerſi vno añ dicto excepto. Si vo digeſtio fuerit in nocitiuo ſcđo aut illud aggregatū eſt calidum ſiue p ſe vt quod colere ꝛ ſanguinis:ſeu per putrefactionē ſicut qđ flātis ꝛ melancolie.vel frigidum. Q ſi pus duplr ēt cōtingit:vel enim maturatur aut reſolutio ne creticaᵗ. Apoſtema enim tripliciter terminaᵗ ali

Margin notes (right column): colᵉ 4.metro. tex.cō.19. — aphō.6. — Tex.cō.71 — Tex.cō.7.26. — Tex.cō.65.

qñ enim reſoluit̃:interdũ ſaniat̃.at qñqꝫ in duriciẽ per mutat̃.de diſtemperãtia inequali.Si aũt ſaniat̃ teſta tur ipſum digõne ingroſſari.aphoriſmoꝝ ꝑma.Si enim fuerit apa ſm exteriorẽ cuteꝫ deſudãt in pnci°li quoreſ quidam ſubtiles:deinde digõne fiunt groſſio res ſm ꝙ plus aut min⁹ digerunt̃:ſicut in pbl'onib⁹ euenit oris ⁊ occultoꝝ ⁊ vl'r in his q̃ ſꝫ vnãqꝫqꝫ par ticulã.Sil'r ẽt in pleureſib⁹ cõtingit.nã ꝑmit⁹ qdẽ eſt indigeſtiſſima:vt qñ nil expuit̃:deinde liq̃res reddũt̃ ſubtiles:tertio groſſiores:q̃rto aũt vt in fine digeſti fiunt.vñ.2.ꝓnoſticoꝝ de nã digõnis eſt vt ingroſſet ſputũ in eo q̃ hꝫ pleureſim aut pipleumoniã:qd̃ rõne mõſtrat̃ qm̃ hec apata p viã plus fiũt reumatis.Qd̃ autẽ reumatiçat exiſtit ſubtile: aliter enim apte non adeo cito decurrere poſſet in ſpongioſitatẽ ſiliũ p/ tium:venas minimas egrediẽs:ſic ẽ mod⁹ gñationis apatũ dat⁹ in techni.⁊ de diſtẽpantia ineq̃li.⁊.13.de inge.Qd̃ aũt ſubtile eſt dꝫ ꝑꝓrium inſpiſſatione pu/ ta curari:qd̃ ⁊ pl'm ſolet euenire.Interdũ tñ qñ mã fuerit ſubtilis ⁊ ṽtus fortis in reſolõnẽ digõ apatis que ad ipſius terminationẽ ordinat̃ pl'm ſubtiliatõe pficit̃.Si ṽo fuerit fridũ eẽntia ⁊ accñte:⁊ induratũ: tũc eius digeſtio ſubtiliando ꝓcedet:cũ ois cura cõ/ trarietatis pficiat̃ rõne:vñ i nodis:ſcrophulis ⁊ hõ ita frigidis apatib⁹ calida cũ humiditate admiſtra/ mus ꝑus maturãtia ⁊ ſubtiliãtia.demũ calidiora ſic cis adiũcta:vt mollificata ⁊ ſubtiliata mã in vaporẽ reſoluat̃ ⁊ fimũ:hũc modũ ſeruãdo q̃ ad mã euane ſcat vniuerſa.Si aũt digõ fuerit i hoꝝ medio ⁊ hu/ more parato putrefieri velut dulci flegmate aut cru/ do ſi ad benignũ cõuertat̃ ſil'r iudicãdũ vt de ſimpl'r iuuatiuo:qd̃ ingroſſando ꝓcedit.Qꝫ ſi in nãlib⁹ ſup/ fluitatib⁹ eodẽ mõ Ga.in locis nõ paucis:qd̃ ⁊ rõ cõ firmat.nãlis nãqꝫ ſupfluitas ei⁹ a quo decidit̃ ſapit nãm.deciſum.n.decidẽti ꝓportionat̃:qd̃ oñdũt ege/ ſtio:vrĩa:ſudor:ſaliua:corriça:ſordicies oculoꝝ:ſiue lippa.Ar.⁊ Ga.ℭ Sꝫ circa ꝑdicta accidit dubitare nõ.n.vĩ ꝙ digõ ꝓcedat vt multũ ingroſſando:iter/ dũ aũt ſubtiliãdo:cũ digõ põ q̃dã pficiat̃ nãli.hec ãt exñs irrõalis nõ valꝫ ad oppoſita:ſꝫ rõalis.diia.77. ⁊ meta.9° vñ ꝑ ꝑma.Uirtutes nãles nõ ex volũtate ꝓfluũt.ℭ Ad id dõm ꝙ lꝫ ſit vna digeſtiua in cõi:nõ tñ ſpãli:diuerſificat̃ eniꝫ ꝑ ꝓꝑlõne:calorẽ ⁊ ptes qb⁹ depẽdet.vnde oib⁹ idẽtitatis dico ad oppoſita non valere:veꝝ multipl'r variatis:aut ita differentes eui denter ſunt actus virtutis naturalis ceu aliarum.

Propter quartuꝫ ṽo ad ꝑmũ dõm nõ eẽ veꝝ vaſa ſemper ꝓcedere coanguſtando:imo aliqñ ita:interdũ ṽo ali ter:vt apparet in meri.vẽtre:venis meſaraicis ⁊ his q̃ ſunt in ſuba epatis entibus anguſtis.altere ṽ ſunt latiores donec ad capillares perueniãt.ℭ Adhuc. opꝫ id in quo digerẽdũ digerit̃ fore anguſtũ:vt meli us ⁊ adherẽti⁹ amplectat̃:vt inde perfectior conſur gat digõ:vt q̃ in epe deſignãt vene.ℭ Ad aliđ dõm ꝙ lꝫ digeſtũ groſſeſcat:ſequeſtrat̃ tñ in ptes ꝓuas.eſt ⁊ illic ṽtus expulſiua ptis a q̃ recedit ⁊ attractiua il lius ad quã accedit.vñ trãſit⁹ poterit pfici hõ.ℭ Ad aliđ ⁊ ſil'es iſtãtias dõm ꝙ p chilũ duo poſſum⁹ itel ligere aut mixturã ex' groſſo futuro feculẽto ⁊ ſubtili vel ipſuꝫ ſubtile tm̃ qd̃ p meſaraicas emittit̃ ⁊ attra hitur digerẽdũ.ſiqdẽ prius fortaſſe qs cõcedet dige/ ſtionẽ hic ſubtiliando ꝓcedẽ:ſed q: intell's ſecund⁹ eſt ſanus:vt dicat̃ digeſtio reſpectu illius qd̃ cõtinue digerit̃ ⁊ depurat̃ ptrãſiẽs vſqꝫ ad mẽbra paulatim ⁊ cõtinue:ita talis ſemp ꝓcedet igroſſãdo:donec mẽ bris fuerit vnita ⁊ oifariam aſſimilata.ℭ Ad aliđ d̃ rore dõm eo mõ aut q: ros non eſt iuuatiuus niſi in caſu:vt tpe famis:ſed eſt ſuperfluitas hũiditatis ſan guinee.differentia.33.qñ aũt eget̃ digeſtione ingroſ/ ſatur ⁊ in cambiũ tranſducit̃.ℭ Ad aliud quid dõꝫ apparuit.ℭ Ad aliud dõꝫ ꝙ nõ eſt ſimile q̃cũqꝫ mõ: ſꝫ vtcũqꝫ:cũ ſilitudo ſit q̃dã vniuoca: q̃dã analoga: nõnulla ẽt vniuoca.37.diia.Uel ſupfluitates igroſſã do ꝓcedunt ſi fuerint a iuuatiuo deciſe vt ipſum.Ul/ timum tñ iuuatiuũ q: groſſius eſt:non dꝫ habere ſu perfluitatẽ groſſiorem verum potius econtra: cũ ſp quod digerit̃ amplius purũ ⁊ hõgeneũ ⁊ ampli⁹ in/ groſſatũ.quare quod elicitur eo erit ſubtile purum cum modicũ etherogeneitatis hẽat:per poroſqꝫ ad multum inſenſibiliter delatũ: vt ſudor ⁊ ſupefluitas occulte tranſpirans oñdit.ℭ Ad aliud dõm ꝙ Ga. ſolũ fecit illic ſermonẽ de idigõne humoꝝ rõne groſ/ ſiciei ⁊ viſcoſitatis:q: hec ſepi⁹ euenit.Indigeſtio ṽo ſubtilitatis rarius accidit.quare eã intelligens omi ſit.Ipſam tñ ponit in.11.de ingenio.⁊ in alijs.ℭ In/ ducta etiam aduerſe partis cum hoc ꝙ ſua tendunt via dicendum Ariſ.magis locutuꝫ fuiſſe de digeſtio ne que eſt in iuuatiuo prout ordinatur in reſtauratio nẽ groſſioris deperditi.Ga.ṽo de ſupfluitatib⁹ nãli/ bus amplius ⁊ materialib⁹ in loco collectis q̃ ſup/ puratione iudicantur.Similiter quod reliquum in/ ſtat concedendum ſuo modo.

ℭ Diia. lj.

Q attractio que a calido non reducatur ad eam que a vacuo mõ ſtratur:q: cã poſitiua non reducitur in priuatiuam:cum priuatio potius in habitu concidat ⁊ non econtra.ſed ⁊ calidi attractio poſitiuum quid importat:que vero a vacuo aliquid priuatiuum vt apparebit.ℭ Amplius attractio eſt actio cuꝫ ſm eã in id quod ſubijcitur agi dicatur.Ois autem ꝯrieta/ te pficitur qualificatiua ⁊ caliditate proprius:cuꝫ ſit qualitatuꝫ efficaciſſima ⁊ motus cauſatiua. diia.60. vacuo aũt nõ ẽ actio neqꝫ cõtrarietas aut q̃litas cuꝫ ſit nõ ens.ℭ Rurſus:pbl'.ꝑma.Multus ignis mo/ dicũ ad ſe rapit:velut oſtẽdit cãdele lumen iuxta qd̃ cerei approximatũ:⁊ ipſa itidẽ nouiter extĩcta lumẽ ab ardente per iuxta põnem ẽt ſuſcipit in deorſum. Nõ ãt potes talia pp vacuũ eẽ fingẽ:cũ aer circũſtet copioſus,ſbtiliat⁹ calido loci replet⁹.Erit itaqꝫ a ca/ lido flãmeo cũ a ſiñ fiat attractio.ſimpliciũ tertio.c. penultimo.Ignis autem ꝓportionat̃ igni:nõ aũt va cuũ.Quod adhuc teſtãt̃ ſigna.Que nãqꝫ neceſſitas vacui ⁊ timor:cũ vapores radioꝝ celeſtium calidita te ſua ac indita in aerẽ eleuent̃.Et cur ſub monte cu ſtodie arte concauo cupalo dcõ eſtate ventus ab in/ teri⁹ moueat̃ ad extra:hyeme ṽo ecõtra niſi pp calidũ nunc exterius.Aut quare piretrũ:maſtix ⁊ q̃ hõ ca/ lida poſita inter dentes ſſa liquefaciendo attrahunt non autẽ ita que frigida.Igitur attractio que a cali/ do non reducit̃ in eã que a vacuo:ſed econuerſo.

In cõtrariũ quidem tertio naturalium po/ nuntur tantum duo attractiõis modi:vt q̃ a vacuo ⁊ ꝓprietate qualitatis:innuens illam que a calido ad eam que a vacuo reduci:cũ nõ ſit inſufficiẽtiam illic aſſignare.Qd̃ exprimit̃ ꝑ ꝑma ⁊.5.ſimpliciũ.ℭ Rurſus ſi vacuũ eſt:mot⁹ nõ eſt:q: mouẽs oẽ fulciri ⁊ inniti opꝫ cuidã imobili:de motu aĩaliũ:qd̃ in vacuo nõ ſuppetit. Si aũt nõ eſt motus neqꝫ calidũ:q: ipm motu cãtur ⁊ luce:ſcdo ce.⁊ mũ. q̃re vt id ſit tãdẽ op⁹ ſit vacuũ non exiſtẽ.ℭ Adhuc nã intẽdẽs qd̃ melius ⁊ pfectius quecunqꝫ ſunt ordi

Marginalia: 1.2.c.ꝑ.an/ medium; 1.apho.12. medium.; Com.33.; 1.3.t.c.155. Doc.2.c.p. 1.p.i fi.⁊.2° in pnci°.; meſhe. t.c. vſqꝫ ad.tc. n.19.; Tex.cõ.9. ⁊c.c.ca.4. ſt medium; Ca.4.in fine. Et li° de pſtõ ne ar. medic. ca.19.poſt me. ⁊ li° de ſect.t. cõ.21.in fine; pble^a.56.; Ca.14.l. me.; doc.6ª cap.3° poſt medium. diit.4. c.3.an/ te medium; Tex.co.n.42.

fiat in illō cāe remouēs oppoſitū.h aūt eſt plenū:illō aūt vacuū defectū ꝛ ꝑuationē importat:ꝑp qđ cal'in erit ne vacuū ꝯcidat in nām.Palin.calidū reſoluit ꝛ ꝯſumit:ad qđ opus ſit ꝯñr aliud ſubſidē:alioqñ non ens cōmiſceret enti qđ extat ipoſſe entib⁹ ꝯdictorijs. Igit̃ q̄ a calido attractio ad eā ducet̃ quevacui.

Propter primum qdē ſciendū ꝙ attractio ē qs mot⁹. Ipſe aūt ē actus entis in pō:2m ꝙ h⁹ ſeu mobilis in eo ꝙ
Tex.cō.6. ꝑ ante me. mobile.phi.3.Noſce ſil'r ex hoꝝ.7.cōmē. ꝙ mouēs duplex ē:qđdā qdē vt cui⁹ grã ſiue ꝑp finē: qđ aliqñ diſtat a motō:ceu loc⁹ ēt ſeꝑatus in ſe attrahit locatū:ꝛ qđ amatū amās.Aliud ꝟo ſicut vñ mot⁹ initiū ſimul ens cū eo qđ mouet̃:vt in gyratiōe ꝛ attractione appet̃ ꝑpā.Et.qđ mouet̃ oē:aut a ſeipō:vel ab altero.A ſe qdē cū mouēs ꝛ motū ſil' itercidāt ſine medio:lꝫ ꝓnunciatū ſit oē qđ mouetur ab alio moueri. Aut intra ſe ꝑ aliqđ ꝓñm mouēs ꝓm:vel a ſupiori ſm ordinēvniuerſi.Sꝫ qđ ab alio ferẽ qdrifarie mouet̃: qñ q ab altero mot⁹:ſeu violēti q̄tuor extāt: pulſio: tractio:vectio ꝛ vertigo:ad qs ſiq alij ſūt reducūt̃. Quib⁹ qdē i ꝑñtia ꝑ relictis:ſolū de attractiōe intendat̃:q ē cū ad ſeipſum vel ad alteꝝ velocior fiat mo/
Cō.10.vl'ᵉ fi. t⁹ trahētj qꝫ attracti:ñ ſeꝑat⁹ab attracto.Et iō attēdē ſm ꝯmēta.ibidē ꝙ attractio 2ᵉ exiſtit:vna qdē ꝟā:in q̄ mouet̃ attrahēs cū attracto:ꝛ mot⁹ attrahētis velocior exiſtit:qꝫ his q attracti.Qđ inuētū ē i vtutib⁹ volūtarijs ꝛ nāliū plurimis.ꝛ iō in aīalib⁹ poſite ſūt ꝯiūctiōes qb⁹ ꝑficit̃ actio.Eſt ꝛ attractio reliq non ꝟā:in q̄ qđ attrahit qeſcit:qđ ꝟo attrahit̃ mouet vt ꝑficiat̃ a mouēte:ceu lapis mouet̃ deorſum:ꝛ ignis ſurſuꝫ:ꝛ ferrū ad magnetē:ac nutrimētū ad ptes qñ ſan.ad ſupiora tēdit corpis.Extat tñ dr̃ia inter iſta ꝛ ea q̄ mouet̃ ad locū ꝓpriuꝫ tāq̄ ad eoꝝ finē:qm illa mouēt̃ ad ipſuꝫ ſiue fuerit ꝓpinqui⁹ aut remoti⁹ ab eiſdē.hec aūt vt alimētū nō mouet̃ ad nutriēduꝫ niſi fuerit ſufficiēter ꝓria ꝛ habilitata:ſil'r ꝛ ferrū nō attrahit̃:niſi qñ iter eos oio diſpō actiui iteruenerit ꝛ
A paſſiui.Nā ſi magnes fricet̃ alleo:ferrū nō attrahet. qdriptiti ēt ꝑ.Qđ expt⁹ ſane ñ reppi niſi ſanguie fortaſſis vna die itigat̃ hircino.Regrit̃ ēt debitā diſtantia.nā qñ multa fuerit nō attrahit niſi maxim⁹ exiſtat cū mediū nō valeat imutare.Sil'r ꝯiūctio expetit̃:ꝛ ꝯfricatio ꝓꝑ ferri cū illo.vñ ꝛ karabe ꝯfricatiōe calefactū ꝑfecti⁹ paleas rapit.Calitas nāq̄ attractiōeꝫ fortē initiat ꝛ vigorat:ceu diſſolutiua oñdūt vehemē
Cap.vlt.i ꝑn. ter cal'a:ꝛ ſpēꝝ alephāgie farmacijs cōmixtio.vnde nāliū.3.Que ꝯña dilatat̃ ei⁹ qđ euāt̃ a longe ꝑñt attrahē.q̄ ꝟo q̄litate familiari ꝓximi ſolū.Nā ſiphōe.i. hauritorio qꝫ lōgiſſime miſſo i aq̄ euelli pt ad os ꝑ eū eadē.non tñ ferrū ampli⁹ ab eradio lapide abductū vel frumētū poterit euelli a teſta.Noſce ꝙ iuenit̃ magnes q ferrūvno latē attrahit ꝛ altero fugat.Deo qdē cultellū ferreū vehemēti⁹ attrahēs ferrū magnete.Quidā ēt ipſi⁹ carnes euellit hūanas:qñ ꝛ ei⁹ puri fruſtū accipit̃ grāde ferratureq̄ applicat̃ ex oppoſito referat eadē.Eo ēt vtūt̃ qꝫml'ti magi.qd aūt calidū.dr̃ia inotuit.15.Vacuū qꝫ pōt dupl'r ſumi:aut qꝫtū ad nomē:cui⁹ rō vacuū loc⁹ ē ꝑuat⁹ corpe repleri
Tex.c.51.52.57.58.65. poſſibilis.phy.4.vulgus.n.ideꝫ fore vacuū ꝛ plenū aere dicūt.topicoꝝ.7.h⁹ ſiquidē diffinitio eſt rō quā
Cap.3.i me. ſignat nomē.4.meta.vel quo ad rē:ꝛ ita nō ſit ipſuꝫ
Tex.c.28. in reꝝ nā locare:vñ termino ſic caret qui oino exiſtit
Ca.3.aū me. ſignans rei qd eſt ēē.topicoꝝ ꝑmo.

Propter ſecundum qdē ſciendum ꝙ Ariſt.fuit ſnīa:vt ois attractio ꝑficiat̃ cal'o:vt metralogica oñdūt:eo ꝙ eſt mot⁹ q ab alio.ois aūt h⁹ fit calitate.calidū nāq̄ ħn mobile.ad ſe nāq̄ hōgeneoꝝ eſt attractiuū:etherogeneoꝝ ē expulſiuū.Frigidū aūt ſi attrahit id magis ē itra ſe oīa coāguſtādo ꝛ imobilitādo.Eſt autē attractio quedā actio:ſꝫ oīs ꝯrietate ꝑficit̃ q̄litatiua: cum a ſuba nō ꝑueniat imediate actio.dr̃ia.60.nihil enim ꝯriat̃ ei:quod ſm Alex.ꝑhm de ſuba verificat̃ compoſita que directe locatur in gñe ꝛ non ſimplici.
Cōmētator phyſicoꝝ primo.In ea nāq̄ ſopitur ꝯrietas potentie ꝛ actus ꝛ elemētoꝝ ſimul adunatione: Co.c...
cum eius vnum cōſtituat̃ ꝑ eēntiā:ita vt ꝓprie in ſimplici ꝯrietas repiatur i.compoſita vero niſi late: ceu perfecti ꝛ imperfecti ſuſcipiatur ſm ꝙ in vnoquoq̄ gñe vna prima exiſtit ꝯrietas.phy.primo.Alexāder ſiquidē medicus in ꝓblematibus.Attractio quoq̄ timore fit vacui velut qđ ſimphonis ꝛ ſiringe trahit̃ ꝛ caliditate vt tapſie:ꝛ ab vſu ꝛ a forti debile:ꝛ ꝓpetate:ceu ferrū a magnete:ꝛ a ꝑticulis ſan.vñ theorice.4.c.2.Attractio fit trib⁹ modis.ꝑm⁹ qdē ex neceſ In me...
ſitate euōnis ꝛ cōſecutionis eoꝝ que euāntur:ceu cū fiſtula fugat̃ aqua.ſcđo calore velut ignis oleum lucerne ad ſe trahit impoſitū.tertio autem per potētiā nālē.vt magneꝫ ferrū:q̄ mēbra ſibi alimētū trahūt cō
ueniēꝫ:qđ colligit̃ a Ga.2°.n.febriū.c.xj.Cataplaſmata calore attrahūt:vt q̄ ex tapſia:pice vel reſina:ꝛ ſimilib⁹.ſil'r ꝛ ignis qñ iuxta ipm iueta fuerit aliq ꝑticula.Ex talib⁹ nāq̄ in tumore eleuat̃ ꝑti⁹ꝑp attrahē ad ſeipſam vel reuma ſuſcipere a toto. Cataplaſma Ante n...
nāq̄ attrahit velut vētoſa.11.curatiue artis. Tertio Ca.15.
quoq̄ nāliū tāgēs:q̄ a vacuo attractionē in calamis Co.14.
ꝛ clyſterib⁹ inqt Eraſiſtratē q̄ in aquā imittūt̃:veruꝫ an. c...
dicere:qm̄ euāto aere q cōtinet̃ ſm ſpacioſitatē eorū aut vacuus ſimul reperietur locus aut quod cōtinuum ſequet̃.Noſce duas eſſe ſpecies attractionis lꝫ qdē eſt ꝯñtie ad id quod euāt̃:hec ꝟo ꝓprietate q̄litatis fiens.nā aliter quidē ad vtres aer:aliter aūt ferꝝ ab eradio euellit̃ lapide.Vocat aūt attractionē a vacuo fieri conſequentia eius quod euacuat̃:qꝛ vna ꝑte humidi euacuata:ꝯñr ꝯcurrit ꝛ reliqua:alioquin itercideret vacuum.ꝛ iſta quidē conſequentia apparet maxime in decurſu humidi qui deorſum aut in latum.In ſurſum autēꝫ minime niſi eius motus initiū ab eo qđ tantum ſuperius deſcenderit primit⁹ q̄tū eſt in qđ rēdit qđ ipulſione fit ampli⁹.Cū enim fiſtula liquor ſurſum ore attrahit̃ non interuenit ꝯña ei⁹ qđ euāt̃ tantū:eo ꝙ motus eius deorſuꝫ velocior exiſtit quē aer deſcēdēs impellit.Qñ aūt fuerit inferi⁹ ꝛ trāſiuerit inſtri angulum talis velocior erit liquoris mot⁹ in deorſum fortior qꝫ aeris in ſurſum.Et iō ꝯña accidit ei⁹ qđ euāt̃.Scias ꝙ hūidū ſurſuꝫ motū ꝑp ei⁹ ex alto deſcēſum:q̄to fuerit denſius incongelatum : tanto amplius ꝓijcit̃ in altum:ꝛ quāto rari⁹ min⁹ ꝑp impulſionem vehementiorem ꝛ remiſſioreꝫ a groſſo vel ſubtili cauſatam:qđ fontes arte deducti 1° pᵉ do...
oñdūt tpe frigido ꝛ calido ꝛ nocte ſil'r ꝛ die:Auicen ca 3.poſt...
na ꝟo cū tres cū alijs modos dederit attractionis: li°.2.c.4.
attulit denuo ꝙ attractio q̄ a calore apud certificantes neceſſario reducit̃ ad implendū vacuū:imo ipſamet exiſtit.Qui fortaſſis iſperit magis Ga.nāliū libro:ſm certificationē tradito:cū ꝓteſtet̃ ſe ibidē noſcere ſolum dogmata peripatheticoꝝ.

Propter tertium ꝟo ſciēdū ꝙ ſi attractio mot⁹ exñs fiat ꝓpter finē q̄ a calido attractio ēt q̄ a vtute attractiua reducit̃ ad eaꝫ que a vacuo.i.ne vacuū accidat in natura:cū id ſit ei odioſum ꝛ ſꝑetū oīſariam. Conatur enim corpus quodlibet contra inclinationē etiā ſuā

mouẽ vt oẽm repleat locũ vacuo penitꝰ ꝓpulſo intã
tum vt potius celũ ſubſidẽ faciat illius repletiuũ : q̃ꝫ
vacuũ aduenire ꝑmittẽs: vt aſcripſere Auicẽne. Q̃ꝫ
foꝛtaſſis ſentit qñ inquit. imo ipſamet exiſtit. Merito
eñi vacuũ hẽt ipugnare nãꝫ: cuꝫ defectꝰ ⁊ inoꝛdinatio
iam ſeq̃ret in vniuerſo. ꝑuationẽ nãqꝫ ⁊ impfectionẽ
impoꝛtat. is autẽ pfectiſſimꝰ eẽt ⁊ locus ſine coꝛpoꝛe.
Et adhuc nõ eẽt quies neqꝫ motus. cũ fulciri ſit opꝰ:
neqꝫ termini motꝰ ⁊ dr̃ie. Neqꝫ ſi motus fieret eſſet in
tp̃e: ſed in inſtãti: cum non obſiſteret qd̃ medium: vas
etiã obturatũ ſubmergeret in humidũ: qd̃ nõ fit : qm̃
aere plenũ. ⁊ iõ Philo. in de ingenijs. cuꝫ alijs cona
tur aerẽ pꝛobare coꝛpus foꝛe: qd̃ philoſophoꝝ rudes
vacuũ eẽ putarũt. Seq̃rent̃ ⁊ alia incõueniẽtia pluri
t.cõ.50. vſqꝫ t.x.cõ.87. ma. phy. 4. mõſtrata. Si ṽo attẽdat̃ motus pꝛout fit
a ꝑnº vnde motus ſeu ab agẽte qd̃ ſimul eſt cum mo/
tu: ⁊ nõ a fine: dicẽdum q̃ omnis actio vl'r ac initial'r
fit a calido. vñ collꝫ. q̃nto caº. 18. Et gñal'r oĩs attra/
ctio q̃nocũqꝫ fiat: non fit niſi p̃ caloꝛẽ. naꝫ attractio i/
quãtũ eſt attractio: eſt appꝛopꝛiata caloꝛi : qd̃ voluit
vt tactũ p Ariſt. Attractio eñi q̃ a vacuo ꝯſequit̃ ita
eã q̃ a calido. Nã in açaracha ⁊ ſilibꝰ qd̃ magis vide
tur cogẽ dr̃ie attractionẽ a vacuo calido initiari cõti
nẽtis: ⁊ ne vacuũ interueniat pficit̃ calido: etiã hũidũ
qd̃ attrahit̃ remanet icõgelatũ. ſi. n. vehemẽt̃ infrida
ret̃ ꝯgelaret̃: vt nõ eẽt ꝯña eius qd̃ euat̃ educi: vbi ẽt
a calido humidũ remanet eliquatũ: vt vna pars aliã
ꝯtĩr impellat ⁊ cõſequat̃. Motus ſimil'r a calido fit
in açaracha. Uirtus nãqꝫ motiua calido inherẽs qd̃
in eius conſtat cõcauitate ſurſum aere deducto cõſe/
quit̃ tandẽ humidũ: qd̃ in follibus eodẽ accidit mõ.
Uentoſe quoqꝫ applicant̃ igne aut ſpiritu calido. vñ
potius attractio q̃ a vacuo in eaꝫ q̃ calidi reducit̃ q̃ꝫ
ecõtra: ⁊ multo amplius q̃ a ꝓpꝛietate ſeu foꝛma ſpe
cifica initiat̃ calido: cum ea ſit ꝓpꝛietas q̃dã rei conſe
quẽs ſubſtãtiaꝫ. 71. a qua actio: vt ab alijs ꝓuenit re
bus in cõmuni. ⁊ a cõplexione ꝑmarie velut ab iſtru
in pꝛincipio. mẽto: qd̃ nomẽ oñdit ꝓpꝛietas dictuꝫ a Ga. q̃litatis.
vnde ſimplicium q̃nto. ca. 3º diſtinctionis q̃re. Medi
cina attractiua eſt que a ꝓfundo coꝛpoꝛis euellit at/
tractiõe: cuius ſub̃a eſt calida ſubtilis: ⁊ hec duplex:
nam q̃dam eſt talis ſm nãm. vt pulegium: ſoꝛdes: al
uearis: ſerapinũ. ⁊ hmõi. altera ṽo accidẽte in putre
factione: ceu fermẽtum: ſtercus ⁊ ꝓpꝛie colũbinum.
Eſt alia ꝓpꝛietate attractiua ſue qualitatꝭ: qua etiam
mẽbꝛa ſibi alimẽtum rapiũt conueniẽs. Et opꝫ vt hu
iuſmodi oĩs medicina cuiꝰ talis eſt ꝓꝑetas ſit calida.
vñ q̃ vehemẽtioꝛis extat caliditatꝭ: plus attrahit non
tali: eo q̃ ipſa cal'itate iuuat̃. tunc nãqꝫ duplici trahit
co. apho. 24. de cauſa. ⁊ iõ affoꝛiſmoꝝ ꝑma. Omnia purgatiua far/
ante mediuꝫ. maca calida ſunt virtutibus. Q̃ꝫ ſi nõ ſint p ſe talia il
lis iubẽt ſpẽs aleſanginas cõmiſceri. Cuꝫ. n. magnes
ferrũ attrahit: vt karabe feſtucas: vel anaſtach ignẽ.
ꝑus medium ĩmutat̃ qualitatũ ꝑmis ⁊ alterat̃: qua/
rum qdẽ pꝛopꝛia eſt alteratio. Et quãq̃ꝫ omnis tãdẽ
cap. 21. actio vl'r ⁊ ꝑmarie fiat a calido : inquãtum tamẽ ta/
circa ꝑncipiũ. lis attractio pficit̃ vacuo vel virtute. vñ collꝫ quinto
lꝫ attractio inq̃ꝫtuꝫ attractio ſit appꝛoꝑata caloꝛi: nõ
ꝓpter attractionẽ abſolutã magnes attrahit ferrum:
verũ ꝓpter talẽ attractionẽ ꝓpꝛiam: ⁊ q̃ ſit. differen/
tia oſtẽdet̃. 71. Et ſic audiẽdus eſt. A. d. ſiringam nõ
attrahẽ caliditate aut ꝓpꝛietate. Q̃ꝫ aũt tandẽ omnis
attractio initial'r ⁊ abſolute fiat a calido. ⁊ ad ip̃m re
ducat̃ monſtrat̃. q̄ꝛ omne qd̃ in multis p vnam ratio
nẽ vniuocã repit̃ eſt in aliquo illis ꝑoꝛe : quod oĩum
T. cõ. 4. illoꝛum exiſtit cauſa ſicut omne calidum in ꝑmũ cali
T. cõ. 2. ⁊ 3. doꝛum reducit̃ quod eſt ignis. 2. ⁊. 10. etiã metaphy/

ſice. Huiuſmodi autẽ eſt attractio cũ triplex ponatur
aut bina. ¶ Rurſus. opꝰ eſt multitudinẽ oẽm in vni/
tatẽ reducẽ aliquã: vt infinitas tollat̃ ⁊ inoꝛdinatio.
ꝓpter quod attractionẽ oẽm diuerſam opꝫ in vnam
reddẽ. non autẽ in illaꝫ q̃ a vacuo: neqꝫ a virtute: ſed
in eã q̃ a calido vt oſtẽſum ꝑmum. H. n. modo attra/
ctionis ſaltẽ initial'r ⁊ in cõmuni egẽt ea: ipſa ṽo alia
rum neutra: lꝫ poſſint oẽs in vnum. 3. ꝯuenire: vt foꝛ/
taſſis in alimẽti ad mẽbꝛa euulſione. Sic itaqꝫ cal'm
attrahit efficiẽt̃: vacuum ṽo final'r ſiue intẽtionalit̃.
Eſt autẽ dubiũ de liquoꝛe aſcẽdẽte ſurſum ⁊ extra de
cidẽte a vaſe: minus etiã q̃ꝫ ſemipleno p filtrum tan/
gẽte illum. Quo vtiqꝫ ingenio aq̃ rectificãtur turbi/
de. Aut nõ eſt hic attractio: ſed magis ipulſio. ⁊ ſpẽi
aque multiplicatio. q. ꝑus euapoꝛãdo ſurſum: cuꝫ eo
q̃ aer leuit̃ cedit ad qd̃ opatur trãſitus filtri diſpoſi/
tus ſui raritate ⁊ partium ipſiꝰ colligatione. cal'm ẽt
põt ipſiꝰ ⁊ cõtinẽtis imo etiam liquoꝛũ coadiuuare.

Propter quartum

ṽo ſciẽduꝫ q̃ q̃ꝫ/
uis qd dõm ap/
pareat ſua ſemita. dõm tamẽ doctrine facilioꝛis gra/
tia vnicuiqꝫ Uñ ad ꝑmum qd dõm apparuit qm̃ va
cuũ hic intell'm non eſt cauſa ꝑmitiua: verum potius
poſitiua. Fit enim attractio a vacuo. i. ne fiat vacuũ.
nõ tñ opꝫ q̃ attractio a vacuo ſic expoſito q̃ a calido
reducat̃ ad ip̃m: ſed magis econtra niſi rõne foꝛtaſſe:
vt expoſitum eſt finis ⁊ itẽtionis nature vltie. ¶ Ad
aliud dõm vt viſum eſt aſſertione ꝯꝛietas nãqꝫ qua/
litatũ ⁊ pꝛecipue actiuarũ eſt cã ꝑncipalis ⁊ imedia/
ta actiõis. Eſt nãqꝫ velut foꝛme ſub̃alis inſtrumentũ.
mediata ṽo ⁊ ꝑma eſt ſubſtãtia. differẽtia. 60. ⁊ vlte/
rius appet p antedictũ. ¶ Ad alia qd dõm ſimil'r ap
paruit. Nã vult caliduꝫ p ſe q̃ attractionẽ pficiat aut
ſaltẽ initiet quãlibet. ¶ Ad ꝑmum eoꝛũ q̃ partis ad
uerſe dicẽdum lꝫ exꝑmat̃ naturalium tertio duas eẽ Cap. 14.
attractionis ſpẽs. In alijs plurimis ponit̃ vt tactũ ⁊ in medio.
q̃ a calido 3ª. imo etiã nãlium ſcd̃o cap. 9. dicit̃ omnẽ circa ꝑncipiũ.
actionẽ ſm veterẽ q̃litatiua pfici craſi. ¶ Ad aliud
dõm aut q̃ attractio a vacuo cã eſt aliarũ: vt ꝯceſſuꝫ
eſt p modum finis. Uel is ſmo in motu extat ⁊ attra
ctione q̃ hic. ⁊ nõ ſupno. Aut foꝛtaſſis hic p vacuum
qd̃dã nõ tollit motũ fulciẽtẽ. dr̃ia. 12. ¶ Ad aliud qd
dõm apparuit: qm̃ de vacuo arguit: pꝛout final'r ſpꝛe
tũ a nã diſariã. ¶ Ad aliud dõꝫ: q̃ põt aliud ſubeſſe
ne vacuũ accidat vt aer aut aq̃ : vel ſi ꝯtigat vt iuuet̃
a vacuo: eiꝰ tñ ꝑnᵐ fuit a cal'o. ¶ Dr̃ia lij.

Q medulla non nutriat

oſſa oſtẽdit̃: qm̃ ſm Ariſt. ſan. p ſe ⁊ i/
mediate nutrit ⁊ vltimũ eſt alimẽtum.
dr̃ia. 30. ſed medulla nõ eſt ſanguis: vt
cũ alijs denotat locus. ¶ Adhuc. qd̃ ſimpl'r eſt ſup/
fluitas nõ nutrit: ſed abijciẽdũ velut imptinẽs vſque ca. 8.
quaqꝫ. huiuſmodi ṽo eſt medulla: collꝫ. 11. Eti. quod in medio
nutritur ex ſan. non nutrit̃ ex medulla: cum vniꝰ par
tis vnũ ſit nutrimẽtum: eo q̃ eẽ hẽat ⁊ mãm vnã. ſed
oſſa nutriunt̃ ex ſan. vñ haly. Os nutrit̃ ex ſanguine 3º techniis co.
groſſo ⁊ ſpiſſo. ⁊ iõ in oſſis fractura indiget̃ ꝯductio/ 115. in fine
ne talis ⁊ tãti ſanguinis. ex quali ⁊ quãto fiat poꝛus.
in techni libꝛo. 3º. ⁊ ꝑmo ꝑma. Situs oſſis eſt humo/ T. cõ. 120.
res nãles exuccãs locatos in eis. ¶ Rurſus. ex qbꝰ Do. 3ª caº 2º
conſtituti ſumus ex eiſdẽ nutrimur: cum eadẽ ſit mã Uerſus fines
ex qua auget̃ ⁊ cõſtituit̃ ꝑmum. dr̃ia ꝑtacta. ſed oſſis
generatio eſt ex ſanguine. ꝑmo ꝑma non autẽ ex me/ Doc. 3ª caº 2º
dulla. ¶ Amplius nutritio fit per aſſimilationẽ nu/ Uerſus fines
triẽtis ei qd̃ nutrit̃: hec eñi ipſius extat ratio: ſed me/
dulla nõ eſt ſimilis oſſi: cũ calida ſit ⁊ humida labẽs:

os autē frigidū ⁊ ſiccū ſixum. Palin. Sic oſſa ⁊ ma
xime ſolida ⁊ dura: vt que leonis haberēt medullā:
ca.6.an̄ me^m. ſed ea carent. vt. 12. animaliū. A. animal quod habet
ſtricturam in oſſe multūq; oſſeitates: nec egens ſuſtē
tamēto medulle: non habet medullā ſicut leo. Mul
ta etiam paruorū: ⁊ maxime auium non videtur me
dullam habere. Non igit̄ os nutritur medulla.

poſt medium. **In oppoſitum** medici. vnde de diſtēpe
rātia ineq̄li. ca.2. Oſſiū
q̄dā habent ſciſſuras: in q̄bus natura eſt humidum
groſſum albū in nutrimēto eis p̄paratū. Scdo vo de
ca.19. in fine. vtilitate particularū. Oſſa magna fuerūt concaua: ⁊
habēt medullā vt ſint leuia ſicut adiutoria ⁊ coxe. ⁊
cū hoc fuit medulla in eis ad cibanda ea. Tertio q̄q;
in medio. nāliū. ca. vltimo. Qualis ſanguis carnibus: talis me
dulla oſſib⁹. ille vo ipſas nutrit. Et theori. ſcdo. ca.2.
in medio. In cōcauitatib⁹ q̄rundam oſſium ſunt medulle vt eis
Doc.5^a.ſū.p^a. paſcant̄. Primo aūt prima. Iuuamētum medulle eſt
ca°.p°in me°. vt nutriat os. Duodecimo q̄q; aīaliū. A. Iuuamētū
c°.9°poſt me^m medulle eſt vt nutriat ⁊ remolliat os: ne ſiccet̄ a mo
tu. ¶ Amplius qd̄ naturalr̄ ſitum retinet̄ in mēbro
in aliud ineuacuatum: idē nutrit aut nutrire valet ita
vt flegma id agāt ⁊ ros: ea vero eſt medulla vt dictū
in antea in oſſis vētre locata. Nutriet igit̄ hec oſſa.

Propter primum q̄dē ſciendū: q̄ q̄d
ſit os dictū eſt diffe
rētia. 39. Eſt autē medulla corpus molle p̄mit⁹ ſangui
neū calīm ⁊ humidū in oſſis cōcauitate ſitum. in albe
dinē calore permutatum. Mollicié autē ipſius oſtē
dit tactus ⁊ ſanguineā eius viſus naturā in aīalibus
nouiter natis. In his nāq; apparet medulla ſangui
nea: ſed deinceps alterat̄ ab oſſe. vnde. A. 12. aīaliū.
ca° 6°an̄ me^m Medulla eſt ſanguis alteratus ab oſſis nā. Quomo
do autē ipſa differat a cerebro vel nucca oſtenſū eſt
differētia. 35. ſituat̄ quoq; in q̄buidā oſſium: vt in ma
gnis duris: ceu que pedū plus ⁊ manuum magnor:
nō. n. p̄fundius poſſunt humectari ab extra ⁊ nutri
ri. in minoribus vero ⁊ rarioribus inexiſtit minime.
Quorūdam etiā aīaliū ſic ſolida ſunt oſſa ⁊ cōpreſ
ſa: vt cōcauitatē modicā habeant ⁊ medullā. vn̄ hi
ca° 7°in me°. ſtor. 3. ⁊ partiū 2°. q̄ oſſiū ſunt ſolida ⁊ fortia: vt que
ca.9° i medio. leonis modicā ⁊ ſubtilē habēt medullā: ⁊ in paucis
oſſib⁹: vt in crurib⁹ ⁊ brachijs: nō aūt eſt imutabilis
ita vt videant̄ nō hre totalr̄ medullā. In oſſa. n. con
ſumit̄ alimentū. ita eni ſolida extant: vt excuſſis: ſicut
ex lapidib⁹ effulgeat ignis. q̄dam vero nullaten⁹ ha
bēt: vt que paruorū ⁊ ſiccorū aīalium. Oſſa etiā ma
iora hn̄t ⁊ aliqua eandē ſepoſam ⁊ conterminatā ma
gis vt cornigera: q̄dā vero ſanguinoſā ⁊ humidiorē
ceu alia vī ⁊ melācholica: cū dēliora habeant oſſa ⁊
ſolidiora flegmatici: aut alijs magis participare me
dulla. vn̄ modicā habet porcus. A. aīalium tertio.

Ca°.p°in fine **Propter ſecundum** vo ſciēdū ſentē
tiā fore ſuperfi
cieten⁹ ſaltē Ariſt. medullam oſſa minime nutrire vo
2° de partibus cap°6°. lentis per oia ſanguinē imediate fore alimentum to
tius. Qd̄ oñdit eo q̄ medulla in nouiter ortis eſt ſan
guinea: ſanguie alimēto embryonis exiſtēte: ſicut ex
ipſo cōſtituti. Unūqdq; aūt ex eo nutrit̄: ex q̄ genera
tionē ſuſcepit. Quibuſdā nāq; ait inexiſtē medullam
intercepto alimēto. ſ. ſanguine ex q̄ fiunt oſſa. Sȝ q̄
ſanguis ſit omnib⁹ alimētū. dcm̄ dria. 30. Et ideo for
ca.3. in me°. taſſis aduertens Auer. collȝ ſcdo. ait. Medulla que
in oſſib⁹ penitus eſt ſupfluitas cibi eorum: ⁊ eſt tem
perata. Quid autē medici de hoc ſentiant ipſo indu
ctum antea. A. vero fere mediā ſeruans viā: ſentit os
ab eius ſanguine nutriri quo ad partes ipſius magl

extrinſecas: ⁊ demum huiuſmodi nutrimētum ſuper
fluū exprimit̄ interius in oſſis antrū p̄uidente natu
ra ⁊ medullā cōſtituit: q̄ ipſū humectet deintus ⁊ nu
triat ita vt fere idem ſit ſupfluū partiū vni ⁊ reliq̄ iu
uatiuū: ceu colere ſanguini ſupflue per venas decur
rēti vtiles ſunt felli ⁊ ſpleni. Cuius q̄dem ſeries. Me 12°animaliū ca.6.poſt p̄i
dulla eſt ſuſtētamentū oſſis ⁊ eſt ſupfluitas cibi oſſis
que vertit̄ intra in expreſſione: ⁊ eſt etiā cibus ad os.
⁊ int̄ iſtos ſermones nō eſt diuerſitas: ⁊ nō eſt id mi
rū: q̄ medulla quādo eſt multa: poterit ex ea q̄d con
uerti ad cibū. ⁊ tūc nō eſt opus in hoc medico diſpu
tare. vult nāq; q̄ veritatē a nāli venatā medicus ſup
ponat. Sed forſitan aduerſari⁹ non concedet Ariſt.
mēbra ex ſanguie fieri niſi dealbato ad nām ſperma
tis ducto iuxta illud ſcdi nāliū. Os: vena: artaria: ca.3.an̄ m
neru⁹: cartilago: pinguedo: adeps: membrana ⁊ me
dulla in ſanguinea q̄dē ex ſanguie facta ſunt. demūq;
ex ſanguie nutrient̄ talr̄ p̄mutato: vnde non dicet q̄
vt ſupfluū gn̄ationis oſſis ſit humidū ſanguineū in
eis repertū eo q̄ ex ſanguine ſub eius forma p̄manē
te cōſtruat̄: ſed id nā preordināte inexiſtit velut qdā
ipſius prōptuariū. Oſſa nāq; in p̄ncipio ſunt mollia
rara: ita put ſanguis mutat⁹ per omne ipſa valeat ab
extrinſec⁹ occurrēs nutrire. Qn̄ autē p̄cedit̄ ⁊ indu
rant̄ tpe: minime: tūcq; natura huius humidū ſangui
neum cōdecoquens in ſubſtantiā permutat oſſiū du
pliciter: vt declarabit̄ p̄portionatum iuuamento.

Propter tertiū aūt ſciēdum q̄ ſicut ex
ſermōibus de iuuamē
tis ⁊ de aīalibus pōt colligi. A. Medulle finis dup^x
extat: hūectare oſſa. vȝ. ⁊ nutrire. Cui⁹ q̄dem p̄ncipa
lior eſt ipſa humectare q̄ȝ nutrire: ita vt medulla fere
vicē obtineat flatis humectātis ac etiā nutriētis cū
necitas occurrerit etiā cauſe. vn̄ p̄mo p̄ma. Medul Doc.5^a.ſū.p̄ ca.p°i medi
la os mollificat ne frāgat̄. motus enim ip̄m exiccat.
Dico itaq; cū medicis amplius inſudātib⁹ in his po
ſteri⁹ ⁊ p̄ticulari⁹ medullā intrinſecus nutrire vtcūq;
oſſa: qd̄ mōſtrat̄. Illud. n. qd̄ nutritionis colligit mo
dū nutrire hȝ. talis quidē medulla. cum. n. p̄ius eſſȝ
ſanguiea ſubtilis ſanguis more digerit̄ igroſſat̄ ⁊ de
albat̄: vt oſſi reddat̄ conſilis velut ſapiūt q̄ in antea.
¶ Rurſus i⁹ nutriet qd̄ maxime nā p̄ticipat qua p̄fi
cit̄ nutritio. h̄ aūt eſt medulla cū cal'a ſit ⁊ humida.
p h9. n. cōſtat nutricatio cū in ea quidā obſeruet̄ digō
nis actus ⁊ nutritionis: q̄ cal'o complet̄ ⁊ hu. vnū. n.
ſe vt mā ſubdit: alterum vo ſupeſt ſicut agēs. Palin.
Pretactū eſt nutritionē ſimilitudine perfici: medulla
vero cōfigurat̄ oſſi. vtraq;. n. p̄portionabilr̄ eſt ſuba
inſpiſſata dura. ita vt non min⁹ aſſimilet̄ oſſi q̄ȝ ſang.
carni ſilr̄ ⁊ alba: iuxtaq; ip̄m vndiq; interius ſparſa.
Medulla itaq; poterit oſſa nutrire. ¶ Sȝ circa p̄di
cta euenit ex ſilitudine ſumpta nutritōis dubitare: cū
medulla ſit cal'a ⁊ humida: oſſa vero frida ⁊ ſicca illi
oppoſita. ¶ Dōm q̄ i⁹ qd̄ nutrit nō opȝ q̄ ſit nutrito
actu ſile: ſed pōa: cū alimētū in p̄ncipio ſit ſm Ariſ. Scdo de aīa. T.cō.45.
p̄riū: ⁊ cōplexionū tertio. ⁊ merito. q̄ nutritio eſt q̄ ca.2. vſus fine
dā traſmutatio ſiue gn̄atio. ois aūt ex oppoſitis. vn̄ et.c.4. in me.
alimento alito etiā ſtante contrario natura partis id
contrarium trāſmutat: ⁊ in ſe conuertit. differētia qd̄
monſtratum. 30. hȝ ⁊ aliud iuuamentum non minus
iſto: quod eſt humectare os ⁊ remollire vt p̄tactū:
quo neceſſe fuit eam participare caliditatē ⁊ hu.

Propter quartum vo ad p̄mū dōm
q̄ Ariſt. vī fuiſſe
ſaltē apparēs opinio: q̄ ſan. ſub forma ens ipſi⁹ cete
ra nutriat mēbra ſine tranſitione in ſubalbidā humi
ditatē. Et ſi expoſitū ſit differētia. 30. eū p ſan. audi

uiſſe iam dealbatā humiditatē. ¶ Ad aliud ſimiliter dōm: aut quis dicet Auer. dixiſſe medullam ſimpl'r oſſis ſupfluitatē reſpectu partis ipſius exterioris: nō aūt interioris. Sʒ qa h nō ſolet cum. A. cōcidē cuiuſ hec extat ſnia: iō potiuſ dōm Auer. cū Ariſt. tenuiſſe illam fore ſimpl'r ſupfluitatē. Supeſt nāq; ſm euʒ ab oſſis gñationis mā. ¶ Ad aliud dicēdum Gal'. cum alijs medicis p ſanguinē intelligē humidum iā albedinē iam conuerſum: qd ipe voluit quādoq; nomine ſanguinis appellare. differentia. 33. ⁊ qr porus ſit ad extra nō apparens interius os ex ſanguine pmutato nutriri videt' maxime: ex medulla vo q̄ʒpaꝝ. ¶ Ad aliud dōm vt ad primum: pcedit. n. ex ſuppoſitis ab Ariſt. ⁊ auer. neq;. A. ſenſit os nutriri ex ſanguie ſub nā ꝓpria pmanēte: ſed i ſpiſſitudinē pmutato. ¶ Ad aliud dōm ꝙ medulla nō iō fuit calida ⁊ humida. qr ſolum eius: vt oñſum ē ſit nutrire: verum pncipalius humectare: ad qd calidum plus agit ⁊ humidum. id eni poros apit ⁊ humidū diſſoluit: quo demum i°os mollificat deſiccatū. ⁊ q̄ʒq̄ʒ humida ſit medulla ⁊ calida paulatine digeſta vlteriuſ ab oſſe ⁊ aſſimilata in nām tranſducit' eius modo quo ⁊ flegma elaboratuʒ oēs potēs eſt corporis pticulas nutrire. ¶ Ad aliud qd dōm iam apparuit: qm̄ non dicit oſſa leonis carē medulla: eo ꝙ nullam hēant omnino: ſed qr ceu qs dicit' ſine pede. aut qr pede careat omnifariā vel turpē poſſideat: quinto metaphyce.
[c.c.27. l.b°in fine.] Quod apparet. qa idē inquit animalium tertio dicit Ariſt. ꝙ leo nō hēt medullam niſi in adiutorio ⁊ coxis: q̄ autē paruoruʒ aialium non egēt medulla: cuʒ ſint ſubtilia poroſa p totum ab alimēto de foris occurrēte potētia nutriri.

¶ Differētia. liij.

Q vēter nutriatur chilo

monſtrat' omnium medicorum teſtimonio. ¶ Amplius ratiōe firmat'. quoniaʒ nutricationis ratio in aſſimilatione conſiſtit: ſʒ chilus vētri ſimilat'. gñat'. n. in ipſo ⁊ p ipſuʒ.
[Colligit' co. apho. 39. ⁊ c. 28. i me.] Gñat autē ſibi gñans conſimile: affoꝛiſmorū. 5. vñ. 7. metaphyſice. Unumqdq; gñat' a ſibi ſimili ⁊ conuenietī. ¶ Rurſus. Illo dʒ nutriri vēter qd pfecte digeſtum eſt in ipſo. digeſtio nāq; in nutritionē ordinat': ſʒ chilus pfecte digerit' in ventre digeſtuſq; contribuit' epati. vnde pmo pma.
[Doc. 4. ca°. 2. circa pncipiū.] Cibus in ſtomacho digeritur integra digōne. Palin. Ex illo nutrit' vēter ex quo facilius pōt ⁊ celerius nutriri: eo ꝙ id meliuſ. deus vo ⁊ ab ipſo natura ſemp agūt quod melius. Eti. qd deſideratur ⁊ cum magna auiditate amplectit' ac delectatione retinet': nutrit: alioqn circa cibuʒ ocioſa exiſteret iam actio: ⁊ ab eo etiam qd virtutem roborat. Uirtus. n. non niſi confortatione ſuorum fortificat' inſtrumētorum vt mēbri: ſeu ſpiritus. ii. curatiue. cap°.
[Iuxta finem.] pmo ſed facilius pōt ⁊ citius vent' nutriri ex chilo: cū ei conſimilis extet. non autē ſic ſanguis: eſt nāq; ſpiſſus: vt vent'. Ipſeq; grandi amplectit' chilum auiditate ac delectatiōe retinet immēſa: ceu ſenſus contractionis ipſiuſ poſt comeſtionē indicat circa eum. nālium 3°. c. 4.
[in principio.] Chiluſ ſimilit' confortat virtutē: qd non accidit eius conuerſione in partē cum id ſanguine pficiatur imediate: neq; in ſpiritum: cum ex ſanguine gñet'. Eſt nāq; vapor ſanguinis tēperatus. d iuuamētis.
[c°7°. i me.] 7. chilus aūt nōdum eſt ſanguis. Et cū plures nō ſint cōfortationis modi. Ipſe itaq; nutriet vētrem.

Huius quoqʒ nondum viſus qs directe oppoſitū ex pmē: qd tñ nō
[ca. 1. poſt pnm] paucis poteſt aſtrui rōnibus. Tertio qdē cōpl'onum vinum eſt facile pre ceteris tranſmutabile: ex quo tamen videtur maxime non eſſe poſſibile aialis nutrimētū anteq̄ʒ in digōnis organis vētre: epate ⁊ venis ſuſcipiat trāſmutatiōeʒ. ⁊ ſi p totam diē ⁊ noctē ſupiacēs exterius fuerit corpori: neq; frumētū ēt bis coctū vel blitis: nihil igit' aliud nutriet niſi p hec tria digōnis trāſiuerit loca. qr feb. pmo pticule nutriunt' pmū [c. 1. 9 poſt pnm] ex humiditate totius corpis diſſeminata ſm medias mēbroꝝ regiones: h. n. 3ª conficit' digōne. Eti. Ariſt. ⁊ cōmētatoris ſmones cōmunit' reperiunt' hmōi: ſolus ſan. nutrit. ſan. imediate nutrit. ſanguis per ſe nutrit. ſan. eſt vltimū alimētum: ſed chilus non eſt ſang. ¶ Adhuc eadē eſt mā nutrimēti: augmēti ⁊ gñōnis dr̄ia. 30. gñantur autem partes ex ſanguine. differentia. 36. ⁊. 37. non autem chilus eſt ſanguis. Itideʒ elementorum ſecundo. [Uerſus fineʒ] Corpora ponuntur fieri ⁊ nutriri ex quatuor humoribus. chilus autem nonduʒ eſt humor: quare venter minime nutritur chilo.

Propter primum qdē ſciēdum ꝙ vēter duplicit' inuenitur dici ſm cōmunius ⁊ proprius: ſumit' enim vniuerſalit' pro omni cōcauitate. vnde pmo de criſi. Uē [ca. xi. cir. pnm.] ter apud Hyppo. eſt nomē cōmune omnis mēbri habētis concauitatē: ceu accipit' affoꝛiſmoꝝ. 6. qñ dicit'. [apho. 20.] Si ſanguis in ventrē effundat': ⁊ reliqua. Qd ⁊ nomē ſapit. kilia. n. grece vēter: kilon nāq; concauū. Inde vena chili: ⁊ vētres cerebri ⁊ cordis. Sumit' autē ⁊ vent' ꝓprie pro concauitate mēbroꝝ ſpiritualiuʒ ⁊ naturaliū que eſt a pectoris claui ad pectinis os. vñ Almanſoris pmo. Cōcauitas totius vētris: que a fur [ca. 13. in pn°.] culis vſq; ad anchaꝝ oſſa ⁊c̄. Sumit' ⁊ tertio propiuſ pro cōcauitate nālium tm̄. ⁊ ita vēter dicitur ſtomachus ⁊ inteſtina. problematū pma. ⁊ a vetere dicen [pblete. 19. pti° p° apho. 2.] te. In pturbationib° vētris ⁊ alia. Accipit' ⁊ ꝓpriiſſime pro cōcauitate dūtaxat ſtomach° cōmunit' dicta: iuxta illud in techni libro ſcdo. Uētris vo cognitōeſ: ceu ſuſcipit' in q̄ſito. Scdm vo Gal'. ſtomachus dicit' [Ter. cō. 116. vt colligit'. 6°. mlamir. ca. p°p totum] iſophagus ſeu meri ꝓprie a ſtoma qd eſt os: inde ſtomachus. i. orificium. Os autē ſtomaci eſt loc° in oppoſito gladiate vbi is ampliat' iferi°: qd pcordiū dr̄ cor ⁊ ſibeth ſil'r. vñ affoꝛiſmoꝝ q̄rta. Os ventris cor [com. apho. 17] veteres nominauerūt. Quid aūt ſit nutritio ⁊ mod° illi° dr̄ia viſum. 30. Chilos aūt grecū qui cibum iportat. Indeq; achilles ab a. qd pruationē notat: velut inq̄ñq; ⁊ chilos ideſt q̄ſi icibatus. non. n. cōmuni cibo veſcebat': ſed inſtructus ab hypocēthauro eius pceptore medullis: vt fieret fortior ceruoruʒ nutriebat'. Chilos q̄ʒ ſm haly. Ariſ. p. l. cſcripſit denotās: ꝙ digerit' in vētre. qd Gal'. eligit. Qd aūt gñat' i epate. p. [2° technis tra. de epate. co. 5.] m. Arl. chimū noiauit: qd ⁊ Ga. ꝯceſſit. Eſt aūt chil° ſuba liqda ptiſane in ſilitudie ſilis. p° p': dict° ēt ptiſanaria maſſa: pultiū ſilitudine ptiſane. Bñ auteʒ dixit [Doc. 4. ca. 2°. poſt pncipiuʒ.] ſpiſſitudine ſilis: vt in ſuba. non. n. colore: ſimilitudie extat oino cū chilus colore plus tingat' aſſumptorū. Qd egōnes oſtēdunt q̄ñq;: cum qs colorata ſumpſerit vehemēt'. Nō. n. adeo pfecta ſit in ſtomacho trāſmutatio ⁊ inteſtinis: vt color oīſariaʒ imutet'. Noſceq; q; Hypp. ſenſiſſe cibū decoq i vētre calore. Philiſtinicūq; paraxagore diſcipulū i eo putreſcē. Eraſiſtratē qdē eūdē in ipſo cōteri. Aſclepiadis autē emulos oia h° vana eē ⁊ ſupuacanea ꝓmere. nihil. n. decoq: ſed crudā mām ſic aſſumpta eſt i corp° oē reduci appares. a. Gal'. 2° . vir. nāliū. p. tom ⁊. max. Cornelius tñ ſatagit ſaluare Aſclepiadē: imitat'. n. nō paꝝ eūdē. [cap°. 8°.]

Propter ſecūdū vo dōm ꝙ qdā pores ſeqntiū talē ꝓtulerūt diſtictionē: volētes ex ipa vtriuſq; ptl anxiomata euitare. Dixerūt nāq; ꝙ vēt' q̄ʒm ad tunicā iteriorē ſuffi

cienter nutrit ex chilo: q̃tũ vo ad extriſecã ex ſangui
ne ꝓfluẽte ab epate ad eũdem. Q̃ð ⁊ ſentẽtijs volũt
fulcire maioꝝ. puta tertio tredecimo. ca. i. vt dñr di/
cet. Firmãt ⁊ id ſilr rõne dicẽtes vẽtrẽ nutriri ex illis
qbus conuenieti⁹ ⁊ facili⁹ nutrit: vt dcm̃ ẽ ſup⁹. facilius
autẽ ⁊ cõmodius quo ad tunicã interiorẽ alimẽtatur
chilo: cum ei ſimilet̃ p amplius. Hãc qdẽ põnẽ nõ ap
probo: vt õndet̃ p amplius: cũ in tunicã interiorẽ ſa/
tis ſpiſſam corpulẽtã cõcidant vene q̃plurime: in ſui
etiã ſuba ſatis cõprehẽſe viſu: pſtãtes eidẽ nutrimen/
tum: nõ. n. illas fit ponẽ caſuales. ¶ Adhuc h̃ parti/
cula q̃ꝫ maior. indiget vo alimẽto p venas. Eti. vẽ cõ
ſumptioni eidẽ p oppoſitũ verã opꝫ reſtaurationem
aduenire. va ſiqdẽ conſumptio aduenit in hac vẽtris
tunica: ⁊ proprie pp qncꝫ mot⁹ appetitus ſe pñtes: vt
dicet̃ in illa. Q̃ꝫ aũt dicunt chilum illi tunice aſſimila
ri nõ recipio: cum ea ſit neruoſa ſpermatica egẽs ali/
mẽto ſm deꝑditionẽ factã: qð in eã multis trãſmuta
tiõib⁹ ꝓducat̃. imo tunice chil⁹ pl⁹ aſſimilat̃ carnoſe ſã
guinee. Q̃ð. n. in carnẽ ꝯuertit̃ minori eget trãſmuta/
tione: q̃ꝫ qð in alias ꝯuertit̃ partes. diia. 33. Iſtis vo
ꝑores medicoꝝ illuſtres teſtant̃ ore oẽs vnico ptẽ in
teriorẽ vẽtris chilo p ꝯtactũ nutriri. Et ne id videar
cõ. aphoꝝ. 18. in medio. fingẽ eoꝝ ſubdant̃ ſmones. Aphoriſmoꝝ eni ſcða. Uẽ
ter deniqꝫ frui monſtrat̃ cibarijs h̃ primit⁹ ipſe ex eis
ꝓpriũ trahẽs ⁊ diſponẽs in ſui ipſius tunicas. Cum
autẽ ſatiat⁹ fuerit ea: tunc ad ſeceſſiones emittit. Ter
In ꝑncipio. tio vo nãlium. ca. 7. Uẽter attrahit cibarioꝝ q̃ꝫtum
ſuauiſſimũ euaporatiue ⁊ paulatim. ⁊ h̃ tunicis ſuis
iponit ⁊ apponit. Cum autẽ ſufficiẽter repletus fue/
rit: velut on⁹ aliqð reliquũ deponit cibũ. Quarto q̃ꝫ
In fine. de re. ſani. Uẽter ſui ipſius ꝑmũ gr̃a cibum ſuſcipit. ⁊
vt accipiat ⁊ repleat qð deeſt ſibi. ⁊ ꝓpterea circum
plectit̃ vndiqꝫ ipm̃: ⁊ retinet oẽm donec ſufficiẽter ſa
In medio tiet̃. 4⁹ aũt theorice. ca. 3. Actio imutatiõis ⁊ altera/
tionis duab⁹ de cauſis eſt: altera eſt vt illi cib⁹ compe
tẽs fiat: ſumatqꝫ qð ipſi erat in eo ꝯueniẽs: id qð ſue
pticula prima poſt ꝑncipiũ. ꝓximũ nãe ſuis addat opimẽtis ⁊ tunic. Altera vo
vt epati facile fiat mutare i ſanguinẽ. Iſaac vo in vri/
nis. Cib⁹ ⁊ potus digerunt̃ a ſtõ: ⁊ ſuccus q̃ſi ptiſane
efficiunt̃. deinde nutrimẽtum ſuiipſius ſtomach⁹ tra
hit qð nãe ſue ac complexioni eſt ſimile: ſupfluaqꝫ de
ca. 3. in medio ponit. Febriũ vo Iſaac. ſ. ꝑmo. Stomachus ſua ꝓpe/
tate digerit cibum ⁊ cõuertit eũ ad ſuam nutriẽdam
Doc. 5ª. ſm. 5⁹. cap⁹. 2⁹. ante medium Trac. ꝑ⁹ ca. ꝑ⁹ iuxta finem. eẽntiã. Prime ſiquidẽ ꝑma. Occultum ſtomachi pri/
mũ nutrimẽtum qð eſt in ipſo tãgit. ⁊ ex eo p ꝯtactuꝫ
nutrit̃. Tertio autẽ. 13. Stomachus trib⁹ nutrit̃ mo/
dis. vnus eſt quo fouet̃ cibo in ipſo adhuc exiſtẽte: ⁊
ſecũdus eſt nutrimẽtum ei delatum p venas que ſũt
in eo. Et tertius qa ad ipm̃ tẽpore famis vehemẽtis
effundit̃ ſibi ſanguis rubeus: pur⁹ ab epate: eoqꝫ nu
ca. 9. añ me^m. trit̃. Collꝫ ſiqdẽ 2⁹. Et accidit vt aliquis ex noſtris ſo
cijs dubitet ex h̃: qa mẽbra ex chilo nõ debẽt nutriri
niſi poſtq̃ꝫ ꝯuerſus fuerit in ſanguinẽ: ⁊ nõ eſt adhuc
ꝯuerſus in ſanguinẽ in ſtõ. Dicimus ḡ q̃ ſtomachus
nutrit̃ ab eo ex re modica q̃ plus aſſimilat̃ qualitati
q̃ꝫ q̃ꝫtitati. Uideo ḡ oẽs in h̃ concordare q̃ vent̃ nu/
triat̃ chilo non ſolum q̃ꝫtuꝫ ad pelliculam interiorẽ:
veꝝ q̃ꝫtum ad tunicas: ceu exprimũt quãdoqꝫ aut q̃ꝫ
tum ad eẽntiã vẽtris. Solus autem Auer. quaſi heſi
tans addidit hmõi nutrimentũ fore magis q̃litatiuũ
q̃ꝫ q̃ꝫtitatiuũ. Hoꝝ etiam dictũ contingit rõne pſuade
ri: qm̃ illud nutrit qð conſumptioni reſiſtit vt fami ⁊
ſiti. Ad h̃. n. alimentũ ordinat̃. Sed hmõi mox quie/
ſcunt aſſumptis cibo ⁊ potu. Adhuc ceu plura aialia
nutriunt̃ ex qbuſdam humiditatibus abſqꝫ ſanguie:
ita in vẽtre poſſibile fore partẽ ſubtilẽ que nutriatur
chilo pp aliquã humiditatẽ: q̃ꝫuis nõ ſit ſan. cũ igitur
illa nutriunt̃ aialiuꝫ totalr̃ ſine ſanguie: ſtõchus ſm
ptẽ eius ſubtilem nutritur chilo. Et fulcit̃ qa vẽter in
aialib⁹ terre ſimilat̃ in vegetabilib⁹. vñ q̃rto de par/
tib⁹. Uẽter ⁊ inteſtina põa eſt terre: ex qua opꝫ acci/ ca. 4. in me
pe alimẽtum. Et ethymologiaꝝ. 2. Qualis terra p lã
tis: talis ventris nã aialibus. Quare q̃rto de accidẽ
ti ⁊ morbo. Uent̃ in aialibus eſt ꝯſtitutus vt cella ci/ ca. 7⁹. poſt
bi: ſicut terra naſcẽtibus. Uegetabilia vo humidita/
tes trahũt a t̃ra. ⁊ nutriunt̃ ex eis modica alteratiõe
fcã: itaqꝫ vent̃ poterit ꝓportiõabilr̃ ſm ei⁹ q̃ꝫdã ptem
nutriri ex hũiditatib⁹: ⁊ ꝑcipue cũ qncꝫ mot⁹ ſibiiui
cẽ ordinate ſuccedẽtes deſiderij terminent̃ ad ipſuꝫ. vt 4⁹ de ac.
Quoꝝ qdẽ ꝑmus mẽbroꝝ extat inanitio. Secũdus mor. ca. 7.
nãle ipſoꝝ deſideriũ. Alius ſuctio venarũ. Quartus ca medium
ſenſus ſtomachi ſentiẽs eadẽ. Ultim⁹ vo deſiderium
aiatũ: qð qdẽ oium finis exiſtit. Solus. n. vent̃ ſentit
aialr̃ ſuã ianitionẽ qnto de iuuamẽtis. ca. 2. ⁊ de acci ante mediu
dẽti. 4⁹ ⁊ Iſaac febriuꝫ ꝑmo. ¶ Rurſus. Sicut ſtoma ca. 7. cir. me.
chus ſenſum ſolus habuit aiatum. ita ⁊ modum nu/ ca. 3. vſur
tritionis poterit pre alijs habẽ partibus ſingularẽ:
q̃lis q dictus p chilum. Igit̃ opus fuit aliri vẽtrẽ nõ
tm̃ ex ſanguine: veꝝ etiã ex humiditate ſibi p cõtactũ
ꝑparata velut nã hora imẽſe penurie ſang. conuertit
ſe ſup flegma iuxta mẽbra exiſtẽs. ideoqꝫ nutrit eadẽ
ꝑmo ꝑma. abſqꝫ fortaſſis q̃ in ſanguinẽ ꝯuertat̃. Hãc Doc. 4.
autẽ cõmunẽ omniũ poſitionẽ cum eiuſdẽ motiuis in a. ꝑ⁹. añ m
pñtiaꝝ cum reuerẽtia ꝓferens nõ approbo: neqꝫ mul
tũ afficior ad eã: eo q̃ oẽs vnico cõcordent ſermone.
Id. n. euenit: qa vnũ ꝑmum dicentem ab illo indiffe/ B
rent paſſi ſecuti ſunt ceteri: ceu creticoꝝ ꝑmo. ð affir/ ca. 3. poſt m
matione dieꝝ creticoruꝫ tangit̃ hmõi. ⁊ iõ ſermones
ſic ſumpti ſucceſſiõe cõmunes reperiunt̃ mẽdaces qñ
qꝫ. Coactus. n. fuit Ga. vtcũqꝫ in aphoriſmis ꝑ id ponẽ
vt oñdẽt qũo ex eo qð eſt repẽte ⁊ cito nutrire: velox
ſubſeq̃t̃ ſupfluitatꝫ egreſſus in oi triplici digõne ⁊ nu
tritiua: ideqꝫ ꝓtulit i alijs. Sicqꝫ deinceps ab hic ceti.
¶ Ad motiua igr̃ dõm ipſoꝝ. ⁊ ꝑ q̃ fames ⁊ ſitis nõ
ceſſant eo q̃ aliq̃ ps vẽtris nutriat̃ ex chilo: ſed poti⁹
qa ps inanita irrigat̃ ⁊ exuga reddit̃: ſicqꝫ dñr fames
⁊ ſitꝫ vñr mitigari: vtuſqꝫ roborari: ceu ſincopiçat⁹ vt
diſſolut⁹ ex fride aque fortificat̃ in euꝫ effuſiõe. ita vt
anxietas ⁊ eſtuatio ſopiant̃. Cum igit̃ qð exterius id
opet̃ applicatũ multo amplius qð interi⁹ aſſumptuꝫ
poterit roborare. Itidẽ poſt comeſtionẽ mox ac ẽt in
ipſa eleuant̃ fumi mulcebres ⁊ ſuaues. q petẽtes cuꝫ
alijs ptibus cerebꝝ ſpiritib⁹ aſſociant̃: ipſoſqꝫ reddũt
vigoroſos. velut ẽt aere frigido ſpũs reitegrat̃ calore
diſſolut⁹. Adhuc nã ſagax toti⁹ alteri⁹ corporis pñ/
tiẽs alimẽtum iam in ventrẽ ꝑueniſſe cõcedit eidẽ ſan
guinis tm̃ attrahẽ vt ſufficiat q̃ ad ſuam pficiat dige/
ſtionẽ. Expectat nãqꝫ ipſa ex ei⁹ digõne bñficiũ gran
de ſuſcipe: ceu in politicis inſpectũ eſt fieri. Aial eniꝫ
ꝯſtitutuꝫ eſt: vt ciuitas bñ legib⁹ gubernata: diia. 38.
¶ Ad aliud dõm q̃ nõ eſt ſile: cũ in vẽtre: vt oñdet̃:
ſint vene ipꝫ ſufficient̃ nutrire potẽtes. nõ aũt in exã/
guib⁹ inductis. Siſitudo ẽt vẽtris in aialib⁹: ad t̃raꝫ
in vegetabilib⁹ eſt latitudis imẽſe. Nõ eni veꝝ eſt q̃
vẽter nutriat̃ vt vegetabilia ex humiditatib⁹ t̃re: ſed
q̃ ſicut t̃ra ꝯtiet ea qb⁹ alunt̃ vegetabilia: ita ⁊ vent̃
cibos retinet ⁊ digerit: ⁊ in humida ꝯuertit: qb⁹ fcõ
ſanguine ptes nutriant̃. Ex q̃ etiam qd dõm apparet
ad reliquum. Non. n. neceſſitas fuit ꝓpter quã opor
tuerit vẽtrẽ ex chilo nutriri: ceu hũc ſenſum aiatũ ha
bere cum pp ceteras corporis appetat partes. vñ na
tura ꝓuidit eidẽ in hoc regitiua. Fuerũt ⁊ alij maioꝝ
cupiẽtes ſmonem exponẽ duplicẽ diſtinguentes nu

tritionem verā.vz.in qua omnes conditiones nutri
tiōis obſeruant̃:ꝛ nō veram in qua ſub quadā obſer
uant̃ ſimilitudine aliq̃.Prima qdē dicunt cetera mē/
bꝛa nutriri.Scđa vͦo quo ad ptē quandā vētrē.Sūt
ꝛ alij dicētes ꝙ vētris chilo nutritio pficit̃ tertie dige
ſtiōis ꝛ ſcđe v̄tute quā.vent̃ poſſidet vigoꝛe membꝛo
rū:in qbus celebꝛant̃ digōnes pfecte iuxta illud dı̄ie
29.Jn venis veniētib⁹ad ſtomachū ꝛ in venis veniē
tib⁹ad omnia mēbꝛa fiūt aliqd virtutꝭ gn̄atiue ſang.
Quidā vͦo clamant vētrem nutriri chilo nutritione
deſiderio ſatiſfaciēte idqꝫ qetante.Qui oēs nec ſm̄o
nes ſaluāt maioꝝ:q̄rum ſe interp̄tes inſinuāt foꝛe:cū
inquiant illi vētrem aut tunicas eius ſimpliciter nu/
triri aut ſatiari frui ſeu voluptari cibo in ipſo ſuccifi/
cato.ſimiliter neqꝫ v̄itatem enunciant:quoꝛum def̄e/
ctus in ſequenti monſtrabitur dicendoꝛum.

Propter quod dicēdū tertio ſuppoſito
vētre ac alimēto cōmē/
ſuratis nāe ꝙ vēter ſm̄ nām exn̄s nutrit̃:non ex chi/
lo:ſed ex ſanguīe ſolū ad humiditates ↄuerſo:vt par
tium alie.Qđ ꝛ v̄itas cogit pferre.Cōſtat.n.ꝙ nutri
mētum ꝓpꝛium vt dicit̃ partibus fit p vaſa:ea vͦo ēt
oculis ſubiacētia per totā diſſeminata ſunt vētris ſub
ſtātiā:vt ſenſibilis omnis denotat anothomie diſcre/
tio.Jpſe nāqꝫ lꝫ duas cōmunit̃ ponat̃ tunicas hēre:
ſenſus tamē ī ipſo quatuoꝛ pcipit foꝛe manifeſte:ceu
naturaliū p̄mo.cap̄.13.ꝛ tertio.19.veſica ponit̃ duas — poſt pꝛīcipiuꝫ.
tunicas habere.vna tamē nālium tertio.cap̄.xj.ꝛ p̄ͦ — trac.p̄mo caͦ.
p̄ma.ceu apparēs dicit̃ eē ſicut ꝛ tertio tertia.coꝛnea — ximo in meͦ
ponitur tunica ex quatuoꝛ conſtructa:cū tamē pꝛofe — circa p̄ncipiū.
rat̃ vnā tm̄ a ceteris habere.Tunicarū vͦo quatuoꝛ — Doc.5.c.ſing.
vētris hec extat anothomia:quoniā tunica vna exi/ — verſus finem.
ſtit exterioꝛ ſubtilis neruoſa cooperiēs tunicā g̊ſſam — trac.p̄ͦ caͦ.p̄ͦ
carnoſam:q̄ vꝫ qnto iuuamētoꝛū tāgi.c.2.cuius oꝛt⁹ — verſus finem.
eſt a pāniculo ſiphac dicto:eſt ꝛ ſubcarnea dcā:ꝛ de/
mum tunica neruoſa interioꝛ:ſupꝛa quā q̄rta ſternit̃ — in medio.
tunica interius poſitione per oē alba mollis ꝛ lenis
ſimilis ymeni foꝛinſeco:cuius albedo intēſioꝛ eſt iſo/
phago.in has ſiquidē tunicas vene quas nō fruſtra
fit ponē diffundunt̃ q̄ꝫplurime ſanguinē etiā oſtendē
tes a ſupficiali p̄maꝝ incipiētes per ſcđam ꝛ tertiam
ꝓtendunt̃ in quartā manifeſte.Neqꝫ dı̄ie ſit ꝙ ꝓpter
eaꝝ paruitatē ventrē non poſſint ſufficienter nutrire
cū plurime pmaneāt ipe in tunica carnoſa maxime:
que lꝫ dicat̃ carnoſa:neruoſitate tamē pticipat pluri
ma.Paꝝ.n.a neruoſis diſſoluit̃.ꝛ eo pua indigent re
ſtauratione.¶Amplius ſi chilo nutriret̃ venter ap/
petitus non accideret caninus qui ſtomachi extat fa
mes cū mēbꝛoꝝ ſatietate.Sed foꝛtaſſe dices id mala
cōpl'one dn̄ante ſibi ↄtingē.Sic aūt reliquū coꝛpus
tūc dicet̃ nequaq̄ꝫ nutriri debere.¶Adhuc qđ eſt ꝓ
pinquū ſanguificationis loco remotius valet melius
ad ſe nutrimētū p venas attrahē.hꝰ aūt eſt vent̃:Et
iō ipſe ac q̄ ipſi⁹ pꝛe ceterꝭ ipugnant̃ ptib⁹.ꝓblema/
tum qnta.¶Amplius qūo vēter in tunicis neruoſis — pble.ᵉ.5ͦ.
tā cito nutriet̃ vt ↄfoꝛtatio ex alimēto monſtrat mox
facta ſuſcepto:cum nutritio eius tēpus reqrat mediū
int̃ illud qđ cōcidet in nutritiōe carnis ꝛ oſſis:vt rei
on̄dit nā.tertijs naturaliū apparens.ca.4.ac cōpl'o
nū.c.2.¶Rurſus mod⁹ nutritōis ſeq dꝫ modū gn̄a — verſus finem.
tionis cū oꝛdinet̃ in ipm ita p̄mitus qđ generatur hꝫ
nutriri p̄mū ceu coꝛ:qđ vͦo ſcđo poſtea.Qđ ſic obſer
uatū eſt in fetu matris ſanguīe nutriēte.Antea.n.nu
trimētū ad coꝛ ꝛ epar deferebat̃ q̄ꝫ ad vētrē.ſil'r poſt
ptū an̄ ventrē nutrient̃ iſta.¶Foꝛtaſſis qs vͦo ipediet
iſtū ſermonē ꝓbabilē ex alio modo nutritiōis aſſum
ptiōis alimēti an̄ oꝛtum:ꝛ poſtea.¶Sed dđm ꝙ lꝫ
aſſumptio ꝛ repoſitio ſit aliunde ꝛ alibi nunc ꝛ p̄us:
modus tm̄ nutritiōis:vt alia deducūt p ampli⁹:ideꝫ.
Palin.Cū ſit vn⁹ modus gn̄onis vn⁹ erit ↄſeruatiōis
ꝛ nutritōis.Propter q̄ ꝛ alia p̄dicta ꝛ maxime pp id
qđ venaꝝ vētris plurimaꝝ oſtēdit anothomia.Con
clude vētrē ex chilo minime nutriri niſi irroꝛationeꝫ
quādā ꝛ exuccationē quā ex alimētis ſuſcepit qꝫ ve/
lit ex̄nee nutritionē appellare.Ueꝝ enim nutrimētū
eſt actu nutriēs quod in tertia digeſtiōe elaboꝛabit̃.
tertio complexionum.ca.2ͦ ꝛ naturalium pꝛimo.ca. — Uerſus fineꝫ
xj.Sit igitur rationabiliter id pꝛe alijs tactum. — verſus finem.

Propter quartum ſiqdem p̄mit⁹ ad
auctoꝛitates qd
dđm appuit.¶Ad aliud dđꝫ ꝙ chilus vētri nō ſimi
lat̃ vſqueq̄qꝫ etſi gn̄et ipm:nō tm̄ ſimpl'r:vt ītroducat
in eum foꝛmā talē qua ipſo valeat enutriri.Latius ēt
dcm̄ eſt generanti generatuꝫ ſimilari.¶Ad aliud di
cendū ſimiliter per interēptionē.ꝛ tunc ad ꝓbatiōeꝫ
dđm ꝙ lꝫ chilus pfecte digeratur in vētre q̄ꝫtum ad
h̄.ſ.vt in ſanguinē trāſmutet̃ in epate:p̄parat.n.vent̃
epati:nō tm̄ intm̄ reddit̃ digeſtus ꝙ valeat p ſe nutri/
re cū nutrimentum opoꝛteat a trib⁹ digōnibus iſt̃o/
rū triū poſſideri.¶Ad aliud dđm ꝙ nō eſt vent̃ faci
lius ꝛ citi⁹:imo difficilius ꝛ tardi⁹ nutriri.Et ipol'e
tūc ex ſanguine:vt apparuit.Et ſi dicat̃ ſibi foꝛe ſilis:
dđm ꝙ talis ſilitudo eſt accn̄talis valde ꝛ ex̄nea:q̄liꝭ
eſt coloꝛis ſilitudo ꝛ non ſubſtātie impfecte trāſmuta
te ac aſſimilate.¶Ad aliud dđm ꝙ chilus non deſi/
derat̃ ꝛ amplectit̃ quideꝫ delectabiliterqꝫ retinet̃ rō
ne pꝛeſentis nutritionis:ſed future:cum fuerit factus
ſanguis.hu.conſequent̃.Aut hoc euenit:vt oſtenſuꝫ
eſt pꝛopter ventreꝫ irrigare ac exudare:ꝛ ratione fu/
moꝛum euapoꝛoſoꝛum ſurſum delatoꝛum pꝛopter cō
foꝛtare:ac p hoc iam ceſſat conſequens aliud omne.

GRatia ſiquidem iſtius que
ſiti dubi/
tat̃ an ſubmiſſum p anū poſſit nutrire.
videt̃ ꝙ nō:qm̄ iuuamētoꝝ.5.ca.i.Nō — in pꝛincipio.
fuit via p quā intrat cibus quouſqꝫ per
ueniat ad coꝛpus niſi vna.ſ.p os.Eti.Dcm̄ p̄us nihil — diia.53.i ar.ᵗⁱᶠ
nutrire niſi p tria loca pmeet digōnis.qđ aūt ſubīmit — ad oppoſitum
tit̃ nō ea pagrat.Nō eni puenit ad ventrē vbi foꝛma — ꝛ arͦ4ͦ.
chiloſitatꝭ acqrit̃:qm̄ q̄ imittunt̃ nequaq̄ꝫ aſcēdē pn̄t
ad ieiunū:qđ ſi tm̄ valde violēta foꝛtaſſe tāgēt inteſti
na ſubtilia ſola.de igenio.13.c.xj.Et fulcit̃.qꝛ tunc ēt — Juxta finem.
epar non poterit ab inteſtinis p meſaraicas q̄ vt ma/
nus ſint ipſius attrahē cū ſint int̃ inteſtinū ieiunum ꝛ
epar ſituate ſm̄ Jſaac in vꝛinis:ad qđ īmiſſuꝫ:vt dcm̄ — ptiᵉ p̄ͦ an̄ me.
nō ptingē valꝫ.¶Adhuc ſi deberet qđ imittit̃ in vē
trem puenire opoꝛteret id parū virtute inteſtinoꝛum
attractiua fieri.Jpſa vͦo nihil attrahūt:eijciunt autē
ſolum:naturalium tertio.ca.8.Et firmat̃.qa in ꝓble — cir.p̄ncipium.
matib⁹ qbuſdā Ariſt.p me trāſlatis ex eo h̄ inferius
vētre trahere cōtra naturam.¶Rurſus.Jn eēntial'r
oꝛdinatis vnuꝫ nō pōt ab altero ſepari.hꝰ aūt viden
tur tres foꝛe digōnes.p̄ma nāqꝫ oꝛdinatur ad ſcđaꝫ:
ꝛ illa in tertiā:in qb⁹ cū deficiat qđ p̄mū omne peri/
mit̃ cōſecutiuū.Oſtēſum aūt iā p̄oꝛē:vt q̄ vētris dige
ſtio aboleri ceſſabit ꝛ ſcđa:ſicut q̄ epatꝭ:cum nō poſ/
ſit in ipm imiſſum p meſaraicas mādari.Deficiet tā/
dē igitur ꝛ tertia.¶Amplius partes oꝛdinantur ad
actus:ſed que inteſtinoꝛū recipere ꝛ expellē quod ſu
perfluū:ventris autē attrahere recipere ꝛ digerere:
qđ purū.Nō itaqꝫ quod imiſſuꝫ ano poterit nutrire.

Jn oppoſitum ſoar.Eti.Si qđ tranſit p
vnā digōnē nutrire valꝫ. — Pꝛio theiſir.
vt chil⁹ vētris tunicas:poterit ꝛ qđ p duas.Sꝫ p̄ᵐ pt. — trac.10.
caͦ vltͦ i meͦ

vt ſentiunt oēs ꝑus.Scd̄m aūt videbit᷑ 3ᵒ ꝓpoſitorum.Itidē tertio ꝓbat᷑ nālium.c.13.eſſe cōfluxu3 ⁊ cōſpirationē totius in totū per eaſdē vias.tēpore tn̄ altero.poterit ḡ ex inteſtinis ad ventrem ac epar ſub imiſſum ꝑuenire:⁊ tādem perueniēs inq3 tertie digōnis loca trāſire.Nutrit itaq3 ſubimpoſitum ꝑ anum.

Propter primum autē3 ſciendum ꝙ anus ē extremitas recti inteſtini fictiris dicta in qua tres vel quatuor ſituant᷑ muſculi. Qd̄ aūt ſubimittit᷑ ſm ʒoar eſt lac recent᷑ mulſum aut ptiſana ſubtilis.Dico aūt laudabilius fore pullos meliores in vino decoctos cum ſpecieb᷒ aromatiʒatos. Sit tn̄ vt reqrit diſpō: demūq3 i ſuccū expſſos.Aut ʒoar forte reſpexit diſcraſiā calidā.Quid aūt ſit nutritio ⁊ mot᷒ ipi᷒.dr̄ia oñdit.30.

Propter ſecundu3 vō ſciēdū ꝙ aliq negātes qd̄ ſubmittit᷑ ꝑ anū poſſe nutrire igeniati fuerūt in pſocationib᷒ quo alimētū in vētrē iducerēt.Quoꝝ aliq ꝯſtruxerūt arūdinē ꝯcauā de argēto vel ſtāno.cui᷒ q imittebat᷑ extremitas erat ſubtilis ⁊ reliq āpla:q pluries conati ſunt facē:vt gurguliōi expellēti aliq̄ iduceret᷑ ꝯſuetudo:tūcq3 ſuccū ptiſane aut lac ꝑ arūdinē itromittebāt in vētrē.S3 id qdē igeniū cauſat leſionē nō ꝑuā in locis gurguliōis ⁊ guttur̄.Et iō alij iunxerūt ꝙ patiēs itromitteret᷑ in vas lacte ꝑdicto vl᷑ ptiſana tenui vſq3 ad os volētes nutritionē tal᷑r ꝑ poros ei᷒ attractiōe fieri.Qd̄ foret ſubdo meli᷒ ſit eēt ꝓbalneatus ⁊ fricat᷒.S3 apud ʒoar modu3 hic nutritiōis eſt debilis.Nō.n.hic nutrimētū poſſet ſufficient᷑ in ꝑtes ꝑuenire.¶Adhuc dcm̄ ꝑus ſup appoſita cordi ꝑ diē ⁊ noctē imanētia nō id nutrire.Ueꝝ igeniat᷒ ſu3 modū iux̄ pᵐ his laudabiliore: vt ꝙ iteſtinū aliqd̄ hēat ſubtile ſatiſq3 forte ⁊ ꝑ vgā argēti ſtāni ſeu plūbi ſubtilē imittat᷑ in ſtōm. Cū aūt ſufficiēt itrauerit ipellat᷑ adeo vga:vt iteſtinū pforet᷑.Aut ei᷒ligatio vel iuolutio fcā ꝑus abſoluat᷑:tūcq3 ipſa exta remanēs iteſtinū exteri᷒ apiat᷑.⁊ in id ſuccus pulloꝝ ꝑdict᷒ itromittat᷑ paulati.Modus eni his ſubmiſſiōis gurgulioni aut gutturi nō nocebit:vt q ꝑor.S3 fortaſſi3 aliqn̄ ſit difficili᷒ ꝑdictā etiā vgā iponē:iteſtinūq3 imiſſum ſuſtinē.Quidā vero negarūt nutrimētū:refocillationē concedentes:ſed hoc iſufficiens eſt: vt prius tactu3.

Propter tertiū ſiqdē ſciendū ꝙ predictu3 ſubimiſſum ſuccoſum potiſſime pōt nutrire iteſtinis mundatꝭ inantea. Uñ ʒoar.modus ꝓpri᷒ ꝑſtās ꝓculdubio corpori nutrimētū eſt vt accipiat᷑ veſica alicui᷒ aīalis:capre.v3. aut bouis:⁊ ipleat᷑ lacte aut ptiſana ⁊ liget᷑ cu3 orificio roſtrū pforatū:qd̄ imittat᷑ in anū ⁊ ꝓmat᷑ veſica illa plena ꝓfato nutrimēto cū manu vt ipellat᷑ qd̄ i ipa i iteſtinū rectū.Accipiet.n.ide iteſtinū ꝑdictū aliqd nutrimēti:reſiduūq3 ipellet ad aliō ſibi ꝯiūctū:qd̄ demū ad aliō ipulſabit:donec ad pilerō ꝑueniat᷑ vētr̄. Ex q̄ poſt̄e fiet ip3 qd̄ ſibi vtile attrahē:digerē: demūq3 epati ꝑ meſaraicas deſcēdēs ꝑ iteſtia mādari.Mihi tn̄ viſum ꝙ cū cliſteri vſuali poſſit melius imitti.⁊ maxime cū cānulā habuerit lōgā:mollē:in directū ꝑforatā.ꝙ aūt hic modus nutritionis ſit poſſibilis firmat᷑:qm̄ qd̄ imittit᷑ aut ꝑuenit ad vētrē vel minime: q̄rū ſiqdē vtroq3 dato habet᷑ itentū. Qd̄ aūt in vētrē ꝓtactū a ʒoar imittit᷑ poſſit ꝑuenire: mōſtrat᷑.q2 ſi qn̄ qd̄ magis extraneum pōt ſubimiſſum in ventrē ꝑuenire cū vtute ibecilliori poterit ⁊ qd̄ amicabili᷒ ipa fortiori:cū ea mot᷒ tūc dirigat in q̄ vtilia. S3 clyſtē ꝑuenit qñq3 ēt q̄titatꝭ pauce reſpcū ei᷒ qd̄ hic expetit᷑ ad vētrē:vt in colica vel iliaca in qua virt᷒ ibecillis.Multo igit᷑ hic magl᷑:cū imiſſu3 ſit amenū ⁊ nā cōſtet multum in ſuffocatiōibus h9.Qꝫ aūt clyſtē ita eleuetur. ſcribit᷑ de accñti.6.c.2.ita. Sepi᷒ ex clyſteri aſpicim᷒ ꝑtē aſcēdentē ſuperius ꝓpulſari. [poſt principiū] Stercus quoq3 parat᷑ eūationi ſicut ꝯtingit in yleos que ſpēs eſt mortalis:qd̄ in breuiario etiam recitat᷑ Serapionis. [trac.3ᵒ.ca.31 circa ꝓncipiū] Et ſulcit᷑:qm̄ colerā alioſq3 hu.⁊ maxime ſubtiles conſpicimus in vētrem aſcēdē.vnde ꝑmo tertia. [Doc.2ᵃ.ca.7 cir.ꝓncipium] Tolerare famē ſtomachū putridis replet hu. Inſpicimus ſimil᷑r nām cū vehement᷑ eget opatiōes iducere mirabiles: vt ſaniē expellē ꝑ poſſis meditulium.affor.7. [com. apho.5 v̄ſus finem.] Et nām in cerebro ꝯtētā qn̄ ē.apoplexia ⁊ ꝓpe minor in alterā duaꝝ ꝓriū expellē corpis. Ac materiā morboꝝ in ꝑtes diuerſas ⁊ longinq̄s expellē: vt oſtēdit terminatio pectoris paſſionū.Si aūt minime ꝑueniat ad vētrē:poterit tn̄ nutrire:qm̄ ad iteſtina valebit ꝑuenire lōgiori ꝑ clyſtē ipulſiōe atq3 ꝯtinuiori fcā ēt gracilia. vbi ſūt vene meſaraice oib᷒ iteſtinis ꝯtinue ſm.A.⁊ Halya. [16.3ᵃ. tra.pᵒ ca°.pᵒ ⁊ ꝓma pᵗ doc.5ᵃ ſum 5ᵃ.caplo ſcdo 2ᵒ lib:o.ca.11. cir. principiū ⁊ lib.3.ca.26 circa medium] Octo.n.venaꝝ ortaꝝ a porta epatꝭ qnq3 ifigūtur:⁊ ſpargunt᷑ ꝑ oia ob attractionē in epar iteſtina. Tres vō in nutritiōe3 ꝓriū ordinant᷑ circūiacētium. Meſaraice vō qd̄ imiſſu3 aptū penetratiōi:tū ſubtilitate:tū aromaticitate ēt: tū nāe ipſius amicabilitate ꝓpe quādo fuerit idigētia cu3 virtutꝭ robore in epar deducēt.Qd̄ vō ad ipm deuenit ſic habilitatū poſit in ſanguinē ꝯuerti demūq3 nutrire.Et firmat᷑.qa ceu ꝓtactū ſic in venis veniētib᷒ ad oia mēbra ineſt aliqd vtutꝭ gñatiōis ſan. vigore iecoris cui᷒ ſunt man᷒:ita inteſtis aderit vis chiloſandi vigore vētris:cui᷒ ſunt ꝑtes vtcūq3.Qd̄ oñdit oris pellicula in q̄ digōnis repit᷑ aliq̄lis ꝑticipatio ꝑp ꝯtinuitatē ac affinitatē: quā obtinet cū vētris tunica.vtrobiq3.n.ſilis videt᷑ ratio. Et qd̄ ſubmittit᷑ nutritiōi aptū ſit maxime:vt inteſtia ſui quadā digōne ⁊ ſi in ventre3 nō perueniat poſſint illum modicū defectum remouē: cum id ſit amplius nutrire aptum q̄ plura ꝑ vētrē trāſeūtia. Nutrit᷒.n. qñq3 hoium qs feno ſuit diu ⁊ paleis cum aq̄.nōnulli vō corijs arborū glandibus ⁊ ſimilibus q̄multu3 a vō nutrimēto ⁊ amplius ſubimiſſo diſtātibus.Uinū etiā nutrit ſubtili᷒ idigētē mox penetrās vētrem. Nō.n.qd dinū acqrit᷑ vt extimant qdā in ipſo:vt ſine eo nō poſſit fieri alitio ⁊ ꝓpe in nutrimēto ſubtili:q̄le ꝓtactū vehement᷑ alimentare apto:cū ꝯceſſu3 ſit hu. quaſdā interdum nutrire abſq3 in ſanguinis ꝯuerſione.differētia.30.Itaq3 ſubimiſſum poterit nutrire ad ventrē perueniendo vel etiam minime attingendo.

Propter quartū vō dicendum ad primū ꝙ fuit via nālis cōmunis ⁊ vt ſemp ꝯtingēs cu3 aial fuerit in ſuo eſſe nāli:de quo Iſaac ſmo.¶Ad aliud dōm: ꝙ i᷒ ſubimiſſum ꝑ tria vt declaratū loca digōnis ꝑtranſit ſimplicit᷑ aut ſm aliqd.Qd̄ vō di dcm̄ ſubimiſſu3 ꝑ clyſtē nequaq̄3 valē ad ieiunū aſcendē verificat᷑ vt ad multū:cū etiā ipm oporteat eē minoris q̄titatꝭ cū ſit acutū:ſeroſu3:motiuū:hinc timēdo exacuitionē flegmonis:de cui᷒ ibidē agit᷑ cura.Tale vō qd̄ itromittit᷑ h nō exiſtit cū ſubtile ſit ſuaue ac nāe accōmodū:ex q̄ viciſſi3 pōt tāta q̄titas ſubimitti:vt attractū ⁊ ipulſum vētrē ꝓtingat:cū etiā dcm̄ ſit clyſtē ad ſtōchū interdū aſcēdē.¶Ad ꝯfirmationē dōm ꝙ ꝑ tāto dixit Iſaac meſaraicas eē int᷑ ieiunū ⁊ epar.qa plures ſunt in eo q̄ in alijs iteſtinis.⁊ iō ſemp vacuū repit᷑ de iuuamētis.6.c.2.¶Ad aliud qd dō3 appuit vtcūq3 dr̄ia.46. [in principio.] cū.A.videat᷑ Gal᷑.contraire.Uel ꝙ iteſtina nil attrahūt:ſed ſolū eijciūt:cū aliqd in ipſa itromittit᷑ mō nāli ꝯſueto.Qñ vō alit᷑ ſecus contingit: ſicut conſpicimus ſtomachū ꝓuatū qñq3 ſuſceptū ſurſum expelle/

re vomitu:cuʒ tñ nāl'r hēat attrahē ac in inteſtina ex pellē. ¶ Ad aliud dōm iā appuiſſe quō in ſubimiſſione per anum remaneat ordo attractiōis eſſentialis. ¶ Ad aliud ſil'r viſum: qm̄ id eſt qñ nālis modus ꝛ vſus fuerit obſeruat⁹ ſubimiſſionis alimenti.

¶ Differentia. liiij.

Q pili ꝛ vngues nutriātur. oſtēdit ex qnto de aialium ge. ꝛ pble. 10. Idē affoꝛiſmoꝝ qnta. ꝯñū ſcōo ꝛ de iuuamētis pmo. c. 2. Quod firmat rōne: quoniā mēbꝛa nutriunt alioqui cōſumerent irreſtaurabilia rara: ſed pili ꝛ vngues ſunt mēbꝛa. Ingrediunt nāqꝫ in numerum mēbꝛoꝛuꝫ. haliab. ¶ Rurſus. Pili creſcunt de hiſtoꝛi. tertio. ſil'r ꝛ vngues. Crementum vo nō niſi pficit nutritiōe. ¶ Adhuc capilloꝝ ꝛ vnguiū eſt generatio. i techni. libꝛo. 2° ſed cui gñatio inerit ꝛ augmētum ꝛ nutritio. vnum. n. ad alterum oꝛdinat. gñatio nāqꝫ ipſoꝛū ſi in eſſe nō pmaneat facto exiſtet ocioſa: nō pdurat autē niſi p alimētum. Et qō intētione: ꝓpoſito ꝛ arte pductum nāe: regimē hēt eiuſdē: ꝛ qō tale nutrit: cū nutritionis actus ſit pmanētie fundamētum. Hoc aūt ineſt pilis palpebꝛarū ꝛ ſupciliorū. cōpl'onū. 2° cap. 5° ꝛ theoꝛice 2°. c. 16. ¶ Amplius. qñ deficiūt pili aut vngues plerūqꝫ docet copioſius nutrimentū coꝛpoꝛi adminiſtrari: qō nō fieret niſi ſuſciperēt alimentum inde. Pili ergo nutriunt ꝛ vngues.

In oppoſitum i techni li° 2°. Capilloꝝ ꝛ vnguiū nō ē regimē: qō autē caret regimine cum a ṽtute dicat regitiua carebit ꝛ ipſa. ꝛ p ꝯſeqns nutritione ac alijs minime potiet virtutū effectibus. Itidē ſi nutrirent hi haberent regimē aliqō: ſed nō hñt. q2 vel pncipalitatis: qō nō: cum pncipia ſint tria vel quatuoꝛ ſolum aut deſeruiētium: qō etiā nō euenit. q2 ea ſunt qtuoꝛ numero pncipalioꝛibus qtuoꝛ deſuiētia: neqꝫ virtutē hñt influentem ꝛ innatā. quoniā carent virtutis receptione a pmis: neqꝫ regimine participāt innato: eo ꝙ hñtia ipſum ſibi a pmis acqſiuerunt gñationis pncipijs ꝛ innatū eē ꝛ fixū a ſemetipſis hūere: nō aūt poſtea. pmo iterioꝝ appens. ca. vlti. ¶ Adhuc hiſtoꝛiaruꝫ tertio cap. xj. Creſcūt pili in infirmitatibuꝫ qbuſdā. puta in ptiſicis. magis aūt ꝛ in ſenecta. ꝛ de ge. aialiuꝫ ſcōo. c. 4. augēt ꝛ moꝛtuoꝝ pili: ſꝫ in talib⁹ paſſionib⁹ inutrit ꝛ minoꝛat coꝛpus oē ꝛ marie poſt moꝛtē. Et iō p de ge. aialiū di. A pilis ꝛ vnguib⁹ nihil mā ſpermatꝭ in coitu decidi. Nō ergo nutrimento creſcunt ſubſtātifico: ꝓpter quod pili non nutriuntur ꝛ vngues.

Propter pꝛimum qdē ſciēdum pmitus qd ſit pilus cū modo pꝛoductionis ipſius: qſue locus. Eoꝛūqꝫ iuuamētū oñdat: ꝛ qd vnguis cū eius pductionis via. qd ēt noie impoꝛtet nutrimēti. ¶ Propter hꝰ pmū ſciēdum ꝙ pilus eſt coꝛpus a fumo aduſto reſolutū per poꝛos egrediēs cutis ab exterioꝛi aere exiccatū in lōgū: rotūdūqꝫ ptēſuꝫ. Hec qꝫ deſcriptio de p ſe exiſtit ex plurib⁹ aggregata de pilis ſmonibus. Eſt autem pductio ei⁹ p cutē extroꝛſum. cōpl'onum. 2. c. 5. ꝛ. 6. ꝛ theoꝛi. ca. 16. Caliditas ꝛ ꝓpꝛie ſiccitati ꝯiuncta cuꝫ in coꝛpe obtinuerit humidū ſupfluū ex pncipijs gñatiōis aſſumptū calefaciēdo ꝛ exiccādo iſpirat rarefac ꝛ poꝛificat iter: qſi pmit⁹ parās pilis demū vigoꝛata humoꝝ qddā in fumos reſolutū adurēs ad poꝛos iā ppatos expellit ſeu aliud ꝯñr adiūgit: ꝛ deiceps tal'r opans pilū i lōgū extēdit ꝯtinue radicē ipſi⁹ ſemp ex itriſeco ꝓpellēdo: vnū. n. coadiuuat aliud in expellēdo: ceu cuꝫ liqdū ꝗdā ꝓpelleret ex vaſe. Qō appet ex lanugine capillari ſup ſtercoꝛa humida in vmbꝛa marie aut arboꝛes pducta. ¶ Propter hꝰ vo ſcōm ſciendū ꝙ capilli pducunt p coꝛp⁹ fere oē: non aūt in manuū volis ꝛ pedū plātis pp muſculū choꝛdoſum ſridū cōpactū ſub ipſis exiſtē iuuamentoꝛū ſcōo. c. 2. Quē ēt ſolū teſtat pmo pma. Gali. Aui. cognouiſſe. In facie vo tñ ne viſus ipediret ꝛ ne facies deformaret gñant qꝫ pauci ꝛ bꝛeues pili: ꝛ marie in femella. in capite vo multi ꝛ lōgiſſimi. Eſt nāqꝫ hō hiſpidiſſimū aialiū circa caput. de ptib⁹ ſcōo. c. 14. ꝯñr aūt circa femoꝛa ſub aſellas ꝛ fauces. ¶ Propt qd aūt tāti ꝛ tales in capite ſiūt cū ſit fridiſſima ꝛ humidiſſima cerebꝝ pticulaꝝ. diia. 24. que autē talis eoꝛū ipedit pductionē cū dcm̄ ſit pilū a calitate ꝛ ſiccitate pduci. ¶ Dōm ad id ſitū nō modicuꝫ opari. Eſt nāqꝫ caput tanqꝫ coꝛpis caminū coꝛdis calitati ſuppoſitū fumos toti⁹ coꝛpis recipiēs i directū. Eſtqꝫ craneū cum ipſi⁹ cute poꝛoſuꝫ. In ipſo. n. poꝛoſitates ꝛ ſuture ſerratiles extāt qꝫplurime. diia. 39. Que ſiqdē friditati reſiſtūt ꝛ humiditati cerebꝛi: cuꝫ ēt in ipſo ſpūs augeant ſubtiles mobiles: qō rhete oñdit mirabile noiatū cū calitate ſub mēto refracta. Et q2 alioꝝ aialiū piloꝛuꝫ mā in coꝛnua trāſmittit aut i vngues: dētes: plumas: ſeu roſtra nō tātoꝝ adeoqꝫ ptēſoꝝ eſt i eoꝝ capitib⁹ piloꝝ aut pēnaꝝ exñtia. Eſt. n. caput i eis nō ſic i coꝛdis directe oppoſito ſitum: ſꝫ in añri⁹ lateral'r magl. diia. 79. Et iō i iuba circa doꝛſuꝫ añri⁹ ꝛ collū ꝛ ꝓpe nō coꝛnuta piloſioꝛa reddunt. In caudis vo pl'm pp finē abūdāt vt tegāt ꝛ occurrētia ꝓpellāt: velut i eqs ꝛ hꝰ. piloſi āt in coꝛpe multū: idigent hñt cc caudas qō euenit in vrſis. de ptib⁹ ſcōo. c. 14. ¶ Propt hꝰ q dē 3m ſciēdū ꝙ oi piloꝝ vtcūqꝫ iuuamētū exiſtit dupl'. Unū ſiqdē qꝫtū ad iterioꝛa: reliquuꝫ vo q̄ ad exterioꝛa. Pꝛimū qdē q2 in vapoꝛe aduſto: ex q̄ pcreant pili: mā mala ſupflua educit de coꝛpe q̄ cā poterat egritudinuꝫ eē: ꝛ iō hñtes capitꝭ ptes cōpactas adereꝫ carētes fere: vt fumi ꝯuerſi in capillos vix egrediāt ide ſepe in doloꝛē ꝯcidunt capitꝭ. Nā pilus trahit malā ex coꝛpe mām: ꝛ inde mundificat ipm. collꝫ. 2. c°. 8. ſicut geoꝛgici qñ terrā volunt fertilioꝛē reddē in eā pteꝫ nitroſam amarā ꝛ aduſtā ſemia ꝓijciunt attrahētia vt ſiclā ꝛ lupinos: theoꝛice qrto. c°. 2°. Cuꝫ. n. nutrimentū tādē p ſil'e attrahūt hꝰ nitroſa ꝛ amara: ꝓpa nāqꝫ ſunt ipoꝝ. vñ terra remanēs qſi vnctuoſa ꝛ dulcificata: fertilioꝛ efficit: cui⁹ oppoſitū inducunt rape: cū humoꝛē ex ea ſibi dulcē alliciāt: qre ipaꝫ demacrāt. Tali nāqꝫ mō pili oēs intriſecis cōe pſtāt coꝛpoꝛi ſubſidium. Iuuāt etiā ptes extriſecas. Qō etiā dupl'r euenit: aut p ſe magis ex intētione ac arte nāe ſm ꝓpꝛiā ꝓueniēs plaſmationē: velut in plātis ꝯtingit ſerioſe pductis: vel p accñs magis: qſi mā vel cōpl'onis neceſſitate ꝯſecutū. Pꝛimi ſiqdē iuuamēti ſūt palpebꝛarū ꝓpꝛie pili ꝛ ſupcilioꝝ. demū ꝯñr āt q̄ capitꝭ. Et iſtorū qdē aliq ſunt pp defendē magis: ſicut marime qui palpebꝛaꝝ ꝛ ſupciliorū: phibēt. n. ne ad oculos concurrāt extrinſeca: vt pluuia: imber: ſeu puluis. ꝛ pſertim qui palpebꝛarum: ꝛ iō nō fuerant in ſurſum pꝛotenſi vt alioꝛū qdā: neqꝫ in deoꝛſuꝫ: ſed in añrius ꝛ in rectū extēſi: hāc eni hi pꝛe alijs pilis hūerunt nām: ꝛ alterā: q2 vite animalis confoꝛmes ſunt. nō enim pꝛolongant ꝯtinue: vt reliqui: neqꝫ deſinunt. pducti etiā natiuitatꝭ initio: his ſiqdē roſtra: dētes ꝛ vngues q̄rūdā ꝓpoꝛtionant aialium. ꝛ ideo de iuuamentis. vt. 2. complexionū. ca. 5°. ſenſit Gali. pilos palpebꝛaꝝ: ꝛ ſupcilioꝝ ex intentione ꝛ arte pduci nature. vñ qui palpebꝛarū pcipue vident nutrimentum ꝛ regimē fere verum hēre: cum ita pſiruꝫ habeāt oꝛiginis tēpus

Left margin notes: colli. ca. 3. 4°. ꝛ. 5°. | pbl'e. 21. ꝛ pti b⁹ ſequētib⁹ ꝛ pbl'e. penult° | cō. apho. 67. | c°. 5° in medio | ꝛ. 6. vſus fine | cir. medium. | 1°. theo. c°. pº. verſus finem. | ca. 10. ꝛ. xi. | Tex. cō. 31. | poſt medium. | poſt pncipium. | Tex. com. 31. | Iuxta finem. | Verſus fineꝫ in pncipium. | ca. 18. in pn. | in medio. | vſus finem.

Right margin notes: in medio. | Do. 5ª ſñ. 2ª. ca° 20. vſus fi. | in medio | in medio. | in fine. | poſt medium. | A | poſt medium.

ꝛ permanētie. Quod ꝛ nō omnino ſic euenit in his q ſuperciliorū. Augent̄.n.ſeneſcentibus: vt abraſione indigeāt.ꝓpter enim humiditatis ↄſumptionem cō/iungentis ꝛ obturātis ſectiones plures: q̄ ſunt in oſſi bus ſupciliorū:fumus hinc emiſſus amplior pilos ꝓ tēdit. Jn ſenectute nāq̄ corporis ꝓpago:vt antiquū: rimoſum ꝛ trāſparens reddit̄ edificium tertio hiſto/riarū.ꝛ de partibus ſcōo. Alij vō pilorū ſunt ꝓpter ↄcupiſcētiā:ceu qui barbe.hi enī in decore ac venu ſtate imputati ſunt viris ꝛ ꝓprie reliquis a romanis nūc nationib⁹.obtegūt ēt faciei rugas: virūq̄ a mu/liē diſtiguūt cū ipſi barba oriat̄ niſi valde frido ꝛ eu/nuchato a nā vel arte:nō aūt fit mulieri: niſi fortaſſis pili grignonū dicti.qō aut pp calidā multū euenit cō pl'onē ꝛ acutoꝝ vſum vel menſtruoꝝ defectionē cū ſpermatis retentione qbus mulier deturpat̄: ceu vir decorat̄. ¶ Sʒ pp qd viris adeſt barba:femellis au/tē minime. ¶ Dōm ꝙ eſt multiplex cā:vel q̄ vir vni uerſalior calidior ꝛ ſiccior muliere.diia.38.pili autē in compl'one gn̄ant̄ calida ꝛ ſicca. Jn frigida vero ꝛ humida ei abolent̄ oppoſita pp vaporem non poten tē in ea pfecte inflāmari. vel q̄ nā ſunt mulieres ve/nuſtiores:ꝛ viris impiloſe amabiliores. Protēditur
B etiā hmōi fumi ps omnis in caput. Reputātur enim cōmuni⁹ex capillis pulchriores ac honeſtiores.aut q̄ vt ad multū ſunt ocioſe ſub vmbra morātes in am plius:humidiſq̄ ac fridis ſe alimētis replētes. Sūt ꝛ his mēſtrua in que non modica mā trāſmittit̄ pilo rū:cum igitur vir:vt ad multum opponat̄ cārum p̄/ſatis barbā obtinuit ꝛ maxime circa mādibulā infe riorē. ¶ Qō etiā nō videtur cū hec ſit frigida ꝛ ſic/ca:oſſuoſa:neruoſa. ¶ Dōm id contingē propter cre brum motū mādibule quo caliditas ſuſcitata vapo rē in pilum aduſtione ꝓducit. Aut q̄ caliditas a cor pore omni delata in cerebrū frigidum ꝛ humidū re/frāgit̄ ide in hunc locū deorſum.ꝛ ideo ptē ſub men to ſentimus ceteris nudis calidiorē cōſiſtē:vt ꝛ frige ſcentes qui illuc manus grā calefieri adducāt. Jn h̄ etiā teſtes coadiuuāt nō parū cum ſint carnes dilata te dure caliditatē corporis ꝛ ꝓprie cordis refrāgen/tes in que ſurſum: ꝛ velut ſolaris radius ſpeculo cō/cauo calibino refract⁹.ꝛ ideo ex ipſorū abſciſiōe cor pus infrigidat̄ omne:barba innata non oritur.actus ꝛ mores in muliebres ꝑuertūtur. Nōnulli vō ſunt pi li ꝓpter tutelā ꝛ ornamētū: vt qui capitis ſupioris ꝛ in mulierib⁹maxime. Viriſq̄ fere p̄ter gallicos oi/bus:ꝛ maxime qui legū extāt aliarum:defendūt eni caput ab imbribus caumatibus ꝛ alijs ab ex̄ inſur/gentibus leſiuis.ornāt āt caput ꝛ mentum ſm apl'm ꝛ mulieres pſertim. Protendunt̄ etiā capilli mulie/rū amplius viris:aut q̄ plus earū humidū paſſibi/le:coextenſibile:carentq̄ vt dcm̄ barba. ¶ Rurſus. Viris capilloꝝ accidit detruncatio:nō autē mulieri/bus tal'r. Paſſiōes āt recipiunt pili:qui capitꝭ ꝓprie: tā in ſuba:q̄ in accidētibus. Jn ſubſtātia qdē:qm̄ ab ſcindunt̄ quādoq̄ oino in loco caluaries dicto pp ip
Iuxta finem. ſius ſiccitatē plurimum.cōpl'onū ſcōo.cap 5. Et q̄ pp caliditatē ꝛ ſiccitatē cerebrum diſtat a craneo: vt nō ſic imediatius valeat: q̄ capitis ſupius irroratiōe humectare:qō mulierib⁹ ꝛ eunuchis propter eorū multā friditatē ꝛ humiditatē non euenit. Et pp qd ḡ vir alioꝝ maxime aialiū caluitiē incurrit cū cerebrū ſit frigidiſſimū ꝛ humidiſſimum omniū corporis mē broꝝ.dōm aut pp ſitum id ipſius euenire cum ſit fu/moꝝ ſuſceptiuū aduſtoꝝ in ſurſum delatorū directe: qm̄ caluaries eſt ſicca valde: ac q̄ pluris ſunt mot⁹ ſpūs aiales pp actus varios in vita neceſſarios: aut

q̄ luxurie multe:hiſtoriarū tertio. vn̄ caluicies non ↄtingit eunuchis. De nāq̄ cāe ſunt calefaciētes ꝛ de ſiccātes tādē oēs. Sūt ēt capilloꝝ qdā gſſi:aliq ſubti les:alij medij:ꝛ molles nōnulli:alij aſperi hirſuti:q/dā mediocres. Jn accn̄tib⁹qdē ipſi ꝑmutant̄ ꝛ figu/ris:nā ſunt aliqn̄ plani:iterdū criſpi: qn̄q̄ vō medij. ca.xi. in me.
Criſpi vō reddunt̄ aut multa calitate: vt in ethiopi/b⁹in qb⁹adeo corrugātur:vt ꝛ piperi ſimilēt̄.p̄ ſcōa collr.doct.3° ca°3°an me.
Carētes nāq̄ humiditate nō pn̄t extēſi ꝑmanē:ſed ve luti corrigia igni expoſita ↄhunt̄. vel pp pororum ex qbus egrediunt̄ tortuoſitatē. Jta eni diſponunt̄ exte ri⁹:vt meatus ꝑ q̄s trāſeūt.pp qō in capite frigido et hu.eſt ↄſpicē capillos criſpos qn̄q̄. Cānt̄ ꝛ interdū pororū anguſtia.fumus.n.adeo egredit̄ exilis: vt ex teri⁹in capillos dēſat⁹ſeipſū ↄtinē nō poſſit:ſed plicat̄ ꝛ torquet̄:ceu qn̄ filū ex arto ſubito exhibit̄ foramine: ꝛ hec feda ꝛ modica eſt criſpitudo minimeq̄ capillo ſa.verum a cāis oppoſitis reddunt̄ plani: ex medijs quoq̄ mediocres ſimplicium ꝛ criſporum. Variātur etiā in quātitate aut rōne locorū:in qb⁹oriunt̄ vt p̄ta ctū:vel ex pte cōplexionis:etatis:ↄſuetudinis: ſexus ꝛ alterius regiminis:circa nō nālia verſantis. Diuer ſificat̄ etiā in colore:qm̄ alij ſunt albi:qdā nigri.non/nulli vō medij:hiq̄ plures. Qō aut nālit̄ euenit vel accidētē:vt ex aduſtiōe nimia vel humore tingēte ſu/pflue melācholico efficiunt̄ nigri. Mā etiā ipſorū ad flegmaticū ꝛ modum putredinis quēdā conuerſa cir ca ſenectutē ex ipotētia calidi digerētiſ fit in homine pcipue ac equis color alb⁹canicies dicta.de ge. aia/
liū.5.fit autē hoc in tpibus ꝑmū ꝛ magis pp humi/ ca°3°cir.prin. et.ca.5.in pr.
ditatē flegmaticā in muſculorū tēporibus interceptā eoſdē irrorātē. Et ideo Homerus homines timpori/
tanos appellauit. Alex.pbl'.oium ꝑmo. Et noſce de Doc 2°ca°3°. ante medium
cā caniciei ꝑmo ſcōa.tal'r ſeriari ambigue. Caniciei qdē cā apud Ariſto.eſt conuerſio ad colorē flegma/tis. Et apud Gal'.eſt athacherugi que nutrimētum comitat̄:qō ad capillos venit cum frigidum fuerit:ꝛ fuerit tps mot⁹ eius:ꝛ ipſi⁹penetratio in poris pua. Sʒ vt hꝫ vitati appeat ↄcordia vtriuſq̄ p̄ſati ſeries
ſubſcribat̄. Quinto nāq̄ de aialiū ge.eſt ſiqdē putre ca.4. an me.
factio aque ꝛ terre:ꝛ corporū oium taliū pp qō ꝛ ter reſtris vapor:vtputa dictus elixis.eteni embrios eſt putrefactio terreſtris vaporis:q̄re ꝛ in pilis tale ali/mētū exiſtēſ nō digeſtū putrefit vocata canicies:al/ba vō q̄ embros ſolum putridoꝝ:vt eſt dicē albū. Cā vō hꝫ.q̄ multū hēt aerē. Scōo vō compl'onum.
Pili fiunt ībecilles ꝛ albi q̄s noiant canos. Jmbecil cap°5°in fine.
les qdē indigētia ꝓprij nutrimēti:albi autē q̄n ꝛ nu triēs eos tale:q̄le caries aliq̄ ſtatis in tpe putrefacti: eſt āt caries ꝓpe lignorū putrefactio:vn̄ ouidi⁹. Ver tit̄ in putrē cariē:rimiſq̄ dehiſcit. Ex his igit̄ ſerieb⁹ appet iducti apte:qcqd videat̄ dicē. A.de athacheru gi nutrimētū comitāte:ꝙ eadē cā diſariā a Gal'.aſſi/gnat̄ ꝛ Ar[.caniciei:ꝛ iō ſubiūxit. A. Cūq̄ duas di/ctiōeſ ↄſideraueri:iuenies eaſ ꝓpinq̄ſ.ꝓ certo:qm̄ cā i albedie coloris ſtatiſ et cā in albedine athacherugi eſt vna. Et fortaſſe ad h̄ ipm ꝓduxit mēdoſitas arabi caꝝ trāſlationum. viſum eſt ēt qn̄q̄ caniciē fieri ex ↄ ctiōe ſpūum pp timorē ſubito inductū:velut mortem cōtingit expectātibus repētinā. Et differt a ꝑori: q̄ il la incipit a capillorū radicib⁹.hec aūt ab eorū extre mis:vt ſubalbedo in plātiſ icipiētib⁹exiccari adhuc pcedēs pedetēti occurrit.ea vō repēte ſit. Eſt et alte/
rū iuuamētū piloꝝ ꝑtib⁹extrinſecis tāq̄ ſcōariū mi nus pdicto:qō Gal'.dicit ex necitate ↄnis euenire. q̄ calo exiſte mā ꝑpellit̄ i pilos:ad ex̄ q̄q̄ ꝑ accn̄s Ha/ly.aſſerit ꝓuenire:qō in noſtris itelligit̄ tpib⁹:i alijs collr.2°.com plexionū.ca.5 3° technis 10. 106.in me.

auteꝫ iuuamētuꝫ faciunt teſtium:⁊ ꝓtegentiuꝫ arma
mētoꝝ.Et ſi dicāt eas in nobis ex necitate māe:ſeu ꝑ
accn̄s ꝑuenire nihilominꝰ p̄t piloꝝ forinſecoꝝ diuꝫ
iuuamētū aſſignari aliq̄le:ſicut eoꝝ q ſunt circa verē
da:hypocūdria pectꝰ ⁊ ſubaſcellas:ꝓducti nāqꝫ ſūt
illi ꝑꝑ tegere ac occultar̄ pudēda.⁊ ſilr̄ ab extriſecis
tueri ⁊ calefacere.Qui aūt ſūt circa ꝑtiū al's ꝓtegūt
⁊ calefaciūt qḋ alijs q̄ſi hoiuꝫ ⁊ agreſtibꝰ fuit expe/
diēs plurimū:cū nō habeāt:vt nos arte calefaciētia
⁊ ꝯ̄fenſiua ſibi parata.Et iō nāꝫ oportuit q̄ ad exceſ/
Ca.2.cir.fin. ſuꝫ vniuſcuiuſqꝫ igeniū apponit.de ꝑtibꝰ2ᶜ laborare:
vt pili plures his ⁊ lōgiores extēderent̄ ꝑ oē.¶Pro
pter hꝰ q̄rtū ſciēdū:ꝙ vnguis ē corpꝰ expāſuꝫ circū
ferētiale ex ſuꝑfluitatibꝰ ꝓductū iduratū:ſuꝑ digito
rū extrēa:iuuamēto ꝑ̄mo ſituatū:ſolū.n.i vltis oriꝰ
digitoꝝ manuū ſiue pedū:ceu pili i cute ꝑticula cor/
poris extrēa:vn̄ ſi qd de oſſibꝰ ꝑuis i ſūmis manuuꝫ
aut pedū ꝑdat̄:nō ibidē vngues creſcūt:ſic̄ neqꝫ i no
Problema. te.22. bis pili cute deꝑdita ꝑꝑea i cicatricibꝰ n̄ fiūt.vn̄ ꝓbl'.
io.ꝑꝑ qd eqs ⁊ aſinis oriūt̄ i cicatricibꝰ eoꝝ pili:hoi/
bꝰ āt nō:aut qꝛ in his coriū ē tāq̄ ꝑs carnis:i nobis
aūt cutis:nō vt ꝑs:ſꝫ magis velut paſſio carnis.Mo
dus quoqꝫ ipſaꝝ origis ꝓportiōabilis ē piloꝝ ꝓdu/
ctioni:ex ſuꝑfluitatibꝰ tn̄ groſſioribꝰ nō adeo aduſtis
gn̄ant̄:qḋ eoꝝ mollicies idicāt.Ipſi ēt diūſificāt̄ mul
tipl'r:tā rōne ſubē q̄ꝫ accn̄tis.qdā.n.ſūt groſſi aſperi
duri:alij ſubtiles:lenes molliores.Sūt ⁊ aliq magis
expāſi:qdā parui anguſti.Exiſtūt eqdē planiores ⁊
recti nōnulli:alij vncoſi ⁊ recurui:qdaꝫ ſunt lucidi ⁊
ſplēdētes:reliq obſcuri tenebroſi:alij albi:alij fuſci:
qdā ꝑmixti ex albo ⁊ ru.viuidiores entes ⁊ nitidi.q̄ꝝ
ſign̄ationē ſufficiēter mōſtraui i tractatu quē de phy
ſionoia ꝯſtruxi.Nā vngues āpliꝰ regimie participāt
nāe q̄ꝫ plures piloꝝ:cū ponant̄ n̄ paꝝ ex ſuꝑfluis cor
dis ꝓduci.Et iō pilis palpebraꝝ ſuꝑcilioꝝ ⁊ capillis
ꝓportionant̄ ſm̄ Platonē.In qbuſdā vero aialiū vi
dent̄ intm̄ iuuatiui:vt in terminis neceſſitatꝫ exiſtāt.
Preter ēt iuuamētū qḋ ꝑtibus afferūt itriſecis pilo/
rū more delatiōe i q̄ ex q̄druplex ipſoꝝ extriſecis ex
hibēt iuuamētū.vnū qdē qꝛ ſic̄ ⁊ tutela carniuꝫ exn̄t
digitoꝝ ne ledant̄ cū ſuꝑ rē cōpreſſerit durā.ꝯſeruāt
nāqꝫ ipſoꝝ vltia:ceu ferrū extrēitatē haſte.Aliḋ qꝛ
ꝑ ipſos digiti ꝛes capiūt minutiores ⁊ firmiꝰ retinēt.
Tertiū qm̄ eis ſcalpit̄ ⁊ mundat̄.Aliḋ qꝛ quādoqꝫ
ſunt in defenſione arma:qḋ magis alijs ab hoie eue
nit aialibꝰ.Suꝑ hoc aūt venuſtiores reddūt digito/
rū extremitates aſpectu.ſicut in artificiatis euenit:in
qbus aurū ſupponit̄ aut ebur.Quid autē ſit nutri/
mentuꝫ:quotiens etiam dicatur.d'ria oſtendit.30.

Propter ſcdm vo ſciēdū aliquos protu
liſſe idiſcrete ꝙ vngues
⁊ capilli nutriant̄ ſm̄ veritatē.nō autē ſꝫ apparētiā.
Hoc aūt ſm̄ vtrūqꝫ mēbrū apparet inartificial'r dcm̄
qꝛ vt declarabit̄ minie nutriunt̄ ipſi.¶Adhuc ſi nu
trirent̄ quo mō in taꝫ lōgo tꝑis ſpacio nos lateret.vn̄
dn̄ti ſciarū ꝑncipia ideas aſſimilant̄ platoni.ꝯ quem
Coll'r.tex.cō. 44. ꝑmo ſcribit̄ metaphyſice.Mirū q̄uo lateat habētes
potiſſimaꝫ ſciam.Stupenduꝫ igit̄ quo mō habētibꝰ
capillis ⁊ vnguibus virtutē ſm̄ eos ꝑfectā.puta nu/
tritiuaꝫ inditā nos lateat imꝑceptos.Et i Apparēter
magis pili ⁊ vngues nutriunt̄ ⁊ creſcunt:q̄ꝫ mēbroꝝ
ēt ꝑncipalia:cuꝫ ꝓtenſionē ipſoꝝ videamus cōtinue
fieri tal'r:vt ⁊ abſciſione idigeant:ꝑꝑ qḋ cū tales ſibi
cōtradicant māifeſtius omittant̄.Quare fuerūt alij
ꝓbabil'r dicētes ꝙ piliꝰ ⁊ vngues poſſunt dupl'r ꝯſi/
derari.vl' ſꝫ ꝙ ſunt ſuꝑfluitates a nā i extriſeca ꝓpul
ſe:⁊ ita cū mēbra non ſunt:neqꝫ fruent̄ alimento:aut

ſm̄ ꝙ in parteꝫ aliquā hꝰ ſuꝑflua ſunt ꝯdēſata:ex q/
bus iuuamētorū aliqḋ ꝓuenit iaꝫ tactoꝝ:⁊ ſic cū ali
quo mō rōneꝫ mēbri acq̄rāt fortaſſis ⁊ ꝑ ꝯn̄s nutriri
poterūt.Qḋ etiaꝫ forte ſtare non pōt:qm̄ pilorūꝫ:vt
on̄ſuꝫ aliq ⁊ vnguiū nō ex ſuꝑfluitatibꝰ omnifariam:
nec p̄ter intētionē vident̄ eſſe nāe:neqꝫ ēt ſuꝑfluitatū
in partē aliquā ſolidā cōdēſatio mēbroꝝ ꝯſtituit vt
nutrimēto vtat̄:cū eis virtus vt on̄det̄ deficiat regi/
tiua:ꝑꝑ qḋ cū ꝯ̄terminatiōe de hoc dicēdū ampliori.
Auer.vo collꝫ ſcḋo.ꝯ p̄dicta Gal'. videt̄ ire:volētis Ca.8.in fine.
pilos ex continua fumi emiſſione ad cuteꝫ generari
dicens ꝙ quidaꝫ pilorū generant̄ ex neceſſitate ma/
terie:vt ſubaſcellarū pectinis ⁊ plures alij.qꝛ pilus
ſm̄ Gal'.generat̄ ab vno vapore fumoſo aduſto:qḋ
ſpeculatione indiget.Et ſubdit in deteſtationē Gal'.
videri pilum fore corpus extenſibile ſiccū.⁊ talis eſt
ſuꝑfluitas cibi ſicci:quādo nimis excoquitur duran
te in illo pinguedis admixtiōe.Et demū ꝯcludit.Igi
tur nō eſt iſte vapor:cuiꝰ ſit aggregatio ꝑtis ſuꝑ ꝑteꝫ
ſed eſt corpꝰ cōtinuū fortis ꝯtinuatiōis extenſiuū cre
ſcens in longū.Uult igit̄ ꝙ pilus cū ſit corpus hꝰ:vt
non per modū cuiuſdā cōtinue generet̄ emiſſionis.
imo magis ꝑmanēs ſibi coueniens recipiat nutrimē
tuꝫ.Cui ſiqdē ꝓbl'.io.vꝫ ſuffragari q̄rendo.ꝑꝑ quid Problema. te.22.
ouium crines:q̄ꝫto magis ꝓtendūtur duriores effi/
ciuntur:hoium vero molliores.¶Reſpondet̄ id ꝯti
gere.qꝛ ouiū crines ex corporis ſuꝑficie oriunt̄.q vo
hois ex ꝓfunditate:quare ouiū pilis alimētuꝫ ē mo
dicū:hoium aūt oppoſitū.Tūc igit̄ cū ſit id digeſtū.
qꝛ digeſta:vt inqt ſūt idigeſtis molliora:ouiū crines
circa ꝑn̄ᵐ reddet molles.Cū autē plus ꝓcedēdo ver
ſus finē ipſoꝝ ebetat̄ hūidū ⁊ exiccat̄:duriores red/
dētur ⁊ ipſi.Sꝫ in hoiuꝫ crinibꝰ cū ꝑmū ſit alimētuꝫ
indigeſtuꝫ:⁊ ita durū idurabit crines:cū vo ꝓtenſuꝫ
fuerit digeret̄ ⁊ hūidū efficiet̄ adeo vt cries molliāt̄
circa extrema.Ex his igit̄ vꝫ tm̄ haberi:vt pilo ma/
nēte nutrimtū deferat̄ per ipꝫ:⁊ nō tm̄ ꝑueniat ad ra
dices:q̄re nō ſolū ex quadā cōtinua ſucceſſiua fuma
tione in extrinſeca eſſe pilus habebit:vt viſum Gal'.
¶Ad hoc dōm ꝙ in pilis palpebraꝝ ac etiā ſuꝑci/
liorū ſimpl'r ꝑ̄inductū ꝯcedēdū:cū terminuꝫ videant̄
ſue ꝓtenſionis:⁊ maxie cilioꝝ:q̄ſi inuariatū obſerua
re.Sꝫ in pilis alijs ⁊ vnguibꝰ qui cōtinue videt̄ extē
di nō abſolute dicēdū.Magis.n.vident̄ ex ꝯtinua ef
fumatione ꝓlongari:q̄ꝫ ex aſſūptione alimēti ꝑ totū
ipſoꝝ:ita ꝙ in talibꝰ ponēdū ꝑncipal'r ꝓtēſionē eoꝝ
fieri ex cōtinua fumi ſubmiſſione.Nihilominꝰ hūidū
ꝑ̄t aliud in ipſos iā ꝯdēſatos diſſeminari:ex quo hu/
miditatē aliquā acq̄rūt:⁊ ꝑ̄ſertim cū humiduꝫ fuerit
ſubtile aqueū ⁊ mēbrū vaporoſuꝫ:vt ⁊ ipꝫ aduri va
leat minime.Et id ē ꝙ videmꝰ quorūdā capillos fere
ꝯtinue icore madefactos:⁊ ꝑ̄cipue cū fuerint iꝑflati.
¶Et ad aliud Auer.dōm veꝝ eē pilū corpꝰ extēſibi
le ſiccū fortis cōtinuationis cū fuerit exteriꝰ ab aere
frigido iduratū:nō aūt qn̄ eſt ꝑmanens in poris vel
ſub fumi nā:vbi fit eidē additio:vn̄ h male infert va/
porē nō fore aggregationē partis ſuꝑ ꝑtē:veꝝ corpꝰ
ꝯtinuū ꝯtinuatiōis fortis in lōgitudine recipiēs aug
mētū.Ari.vo rn̄dere poſſꝫ Gal'.nō ꝑuenire p̄dictaꝫ
diūſitatē i crinibꝰ ouiū ⁊ hoiuꝫ ꝑꝑ humidū nutribile
ꝑ ipſos ꝯ̄lapſuꝫ:veꝝ magis ꝑꝑ aeris fridiratē:ſic aut
al'r ꝓpter diuerſitatē māe idurantem.Qn̄.n.crines
ouiuꝫ ex cute ꝓcedunt adhuc humiditate participāt
ſufficienti:⁊ qꝛ paruo tꝑe fuerunt in aere molles ad/
huc extant:qn̄ vo plus ꝑmanſerunt exiccantur ⁊ in/
durant̄ ab ipo.In crinibꝰ vo hoiuꝫ mox humidū ieſt
groſſum viſcoſum cū caliditate ſufficienti expulſiua

indurans eos. quādo autē in aere permanſerint iſpi rabunt̄ ab eo. ſubtiliabunt̄ ⁊ digerent̄ cōfortato cali do ꝯtinētis frigiditate: magis q̄ʒ ea cōdēſent̄ ⁊ indu rent̄: cū eius caliditas illi repugnet: ita vt tēpamētuʒ aliquod cōſurgat. ℂAut fortaſſis meli⁹ ꝓcedēduʒ: vt dictuʒ antea humidū quoddaʒ diſſeminari in cri niū ꝑmanentia: cum effumationis ꝯtinua emiſſione.

Propter tertiū qdem ſciendū ꝙ ex p̄re tactꝫ poterit veritas q̄ſi ti haberi cū dicendis. ꝑmo. n. de iuuamētis. c. 2. Vngues nō poſſunt ſtare apud vſū ſcalptionis vl̄ abra ſionis ⁊ aliaꝝ oppōnū: iō ipſis appropriat̄ ad recipiē duʒ cremētuʒ in oib⁹ tēporib⁹: ſed eoꝝ cremētū non eſt in oib⁹ dimēſionib⁹. ſ. lōgitudine: latitudine ac ꝓ funditate: ſicut in alijs mēbris: ſed in lōgitudinē tm̄: vt capilloꝝ cremētū. Cū. n. humiditas fuerit multa ⁊ exitus facilis ⁊ aduſtio ibecillis: bene augmētabiles fiūt ⁊ groſſi cōmoderate abūdātia eos nutriētiuʒ ſu ꝑfluitatū. ꝯplōnū 2°. vnde Haliabas. 2° theori. c. vlti. in fine. Tendūt ad vngues nerui: vene ⁊ artarie: ad quos cibū deferūt quo viuificant̄: niſi ꝙ eoꝝ cib⁹ nō eos auget ⁊ creſcere facit in loco lato: queādmoduʒ alia mēbra ⁊ ꝓfundo ſit: ſʒ in lōgū tm̄ ꝓducit ſic oñ ſuʒ i capillis. Ut āt h⁹ veritas liqdius eluceſcat: ſciē duʒ ꝙ nutritio duob⁹ fit modis. Uno qdē per ſuba tionē: ſicut q̄ñ alimētū cōuertit̄ ⁊ eius formā accipit ſ̄ʒ oēʒ ſignatā partē: qd̄ ⁊ operat̄ nutrimētū tertio ſu ſceptū mō: quo mēbra alunt̄ v̄a: cū ea q̄tuor habeāt virtutes miniſtrātes ⁊ ꝓprie digeſtiuā imutatiuam ſcd̄aʒ alimēti. ⁊ iformātēʒ nutritiuā. puta ſcd̄aʒ illud in mēbro. Eſt ⁊ altera nutritio ꝑ iuxta poſitionē: ſiē q̄ñ nutrimētū ſecus ponit̄ aliqbus partibus mēbri: quo qdaʒ dixerunt mēbra modo nutriri etiaʒ certa: quod tñ in his impugnabit̄ differētia. 112. hoc tñ po nēduʒ eſt mō mēbra cōiter ſumpta nutriri. vt piloruʒ plurimi ⁊ vngues. Ad radices nāqꝫ horuʒ preexiſtē tium fumus peruenit aduſtus: ⁊ ipſas ꝓpellit in an tea. Emittit̄ etiaʒ humidū in eas: ⁊ defert̄ in capillos ⁊ vngues per ipſas ex natura expellēte vel ex q̄dam ſ̄m Auer. attractione ⁊ ꝓprie in palpebraꝝ ⁊ ſupci lioꝝ pilis. Nō eni ipſoꝝ alimentū trāſubſtantiat̄ per oēm ꝑmitus parteʒ: ſed per quādaʒ iuxta poſitioneʒ eoꝝ propellit̄ materia in que foras. Et hac qdē diui ſione intellecta ſufficienter relinquit̄ qd dicendū ad vtriuſqꝫ partis arguta. ℂSʒ circa p̄dicta euenit du bitare: q2 in techni vi nutritionē verā ēt ꝑ iuxta ꝑfici poſitionē q̄ñ ſcribit̄ mēbroꝝ ſimiles partes habētiū nutrimētū ꝓpriū ex appoſitione ſcḿ eſſe: ⁊ nō ꝑ vaſa talis autē appoſitio quādaʒ iuxta poſitionē vi ipor tare: cuʒ oē nutriēs oporteat nutrimento applicari. ℂDicēdū ꝙ Gal̄. nō intendit dicere qual̄r partes nu triantur: cū id amplius appareat nāliū. 2. d̄ ge. aīaliū 2. ca. 4. ſed magis ꝓprie ꝑ tangit̄ nāliuʒ. c. 6. ſʒ poti⁹ nutrimēti diſtinctionē inuit hypoſtaticā. dīa tacta. 30. vt qd̄ nutrimētuʒ qd̄daʒ eſt veruʒ: ſicut qd̄ appo nitur: vnitur ⁊ aſſimilatur parti: aliud futuꝝ: ſeu hu mor exiſtēs in venis: qui nōdū apponit̄. ℂSʒ vt ſer mo is aperiatur in amplius ⁊ veritas declaret̄ queſi ti: ſciendū ꝙ regimen eſt duplex. quoddā nāqꝫ ē mē broꝝ ex materia pura inuatiua gn̄atorū: aliud v̄o ex ſuperfluitatibus ꝓductum. Primuʒ aūt eſt quadru plex: iuxta qd̄ quatuor ſumunt̄ mēbroꝝ dr̄ie. Nā q̄ daʒ eoꝝ habēt regi medio ꝑncipali: vt ꝑ ea plurima regant̄ mēbra: ſicut ꝑma: vel quatuor ꝑncipalia no minata: quedā v̄o regimen h̄ñt: quo illis ōferēdo q̄ dem deſeruiūt ꝑncipantib⁹. Eſt ⁊ regimen alioꝝ mi nus vt ha bētiū v̄tutē inataʒ ⁊ ifluētē. i. infuſaʒ vl̄ re ceptaʒ. quorūdaʒ vero eſt regimen viliꝰs: eo ꝙ ſol ā virtuteʒ habeant inataʒ in ſui generatione iditā ſibi a natura. ꝑmo iteriorū. ca°. vltimo. Et h⁹ qdeʒ nā eſt ꝑma ⁊ velut baſis exiſtēs: qua mēbrū ineſſe locat̄ ip ſius. Quāqꝫ enim tres antedicte differentie mēbroꝝ hac participent virtute: ſeu natura. q2 tñ nobiliorib⁹ virtutibus participāt ea ipſis ponunt̄ in eſſe ſpecifi co ⁊ nō iſta: ceu homo in eſſe ipſius ſpēi cōſtituitur ꝑ rōnale: non aūt per aīal aut corpus. ⁊ q2 mēbra com muniter dicta regimine nō participant v̄o niſi fortaſ ſis qui palpebraꝝ pili ⁊ ſupercilioꝝ fere ſunt: velut pēne maiores maxie in auibuʒ determinate: nō certa exiſtent mēbra: aliq̄liter tñ ⁊ impfecte. pōt ipſa etiam dici regimine frui: vt vngues ⁊ capitꝭ pili magis: mi nime v̄o qui aliarū partium. Cōſiderans itaqꝫ Ga. h̄ regimē improprie fore ac q̄ſi ſimilitudinarie ſumptū ait. Capilloꝝ ⁊ vnguiuʒ non eſſe regimen. ⁊ per ꝯñs neqꝫ digeſtioneʒ cuʒ alijs: neqꝫ etiam nutrimētuʒ ſeu augmentuʒ: neqꝫ generationem multo ampli⁹ veraʒ ⁊ ſi eam iproprius ſumens dicat ſed generatio ſola. Quod oſtenditur q2 de rōne partis vere nutrite exi ſtit vt ſimul fere tēpore generet̄ tota ⁊ non ſucceſſiue multuʒ ⁊ paulatim: ⁊ ꝙ terminū habeat ſui cremēti perfixū: ⁊ ꝙ non redeat depdituʒ: ac per trāſubſtātia tionē: nō per ſecus appoſitionē ipſius fiat nutricatio adhuc ꝙ ſenſibilis appareat ipſius reſolutio. cū igit̄ pili ⁊ vngues nullo iſtoꝝ participent aut paucis: ac tuʒ nutritionis perdent vere. Pili tñ preſertim pal pebraꝝ vident̄ plura iſtoꝝ habere. vtcūqꝫ enim fere ſimul a ꝑncipio concreant̄. habēt ⁊ terminū ſui cre mēti: quod nō habent denteſ ꝑp finē ne attritiōe per dant̄ cōtinua. fit etiā ipſoꝝ per trāſubſtātiationē nu tricatio magis. Tertio aūt ⁊ q̄nto videtur carere. vñ Ari. in quibuſdaʒ probleumatibus dicit eos non cā neſcere: quales ſiqdeʒ prefati pili fere ſunt ⁊ vngues ⁊ roſtra in aīalium alijs. Vngues auteʒ ⁊ pili ceteri nullū iſtoꝝ habent: niſi fortaſſis reſolutioneʒ: ſeu de perditioneʒ manifeſtioreʒ. Propter qd̄ improprie val de regimine participant nature: ſeu nutricatione.

Propter quartū qdeʒ ad primas au ctoritates dicenduʒ ꝙ improprie ſumit̄ nutritio ⁊ nutrimētū aut ꝙ nō ꝑ trāſubſtātiationeʒ verum magis per iuxta poſitiōeʒ nutriunt̄ q̄ſi oēs: neqꝫ pili ⁊ vngues ſunt mēbra: niſi nomen extēdat̄: vt hic Haly. fecit mēbri. ℂAd aliō dicendū. ꝙ ſicut crementū nō eſt verū: ita neqꝫ nutri mētuʒ. vñ. 14. de inge. ca. 18. vbi defectuʒ trāſlatiōis ſuppleui quātum trāſpirātiū humoꝝ limoſuʒ ē mox a ꝑncipio capillos gn̄at: ⁊ reliquū ſ̄ʒ ſubaʒ augmen tat. nō enim ſimpl̄r ait: ſed determinatione ꝓferens: verū nāqꝫ augmētuʒ eſt ſ̄m tres dimēſiones extēſio. nāliū ꝑmo. ca. 7. ℂAd aliud dicēdū: ꝙ generatio cō muniter accipit̄ pro omni donatione forme ſubalis: modo quocūqꝫ: ita ꝙ generatio h⁹ ſit caſus qs act⁹ expulſiue. nā verā generationē p̄cedit permixtio in qua fit actio ⁊ paſſio ſ̄m oēʒ partes. ⁊ nō ſ̄ʒ alteras ⁊ alteras: non ꝙ inde ſimul cōſurgat fere totum: qd̄ generatur: nec tamē prohibeo formaʒ ſubſtantialem imprimi i inſtanti. ℂAd aliud dicenduʒ poſſe cōce di de pilis palpebraruʒ ⁊ ſupercilioꝝ: vtcūqꝫ. d̄ alijs vero ⁊ vnguibus minime: q̄ñ natura multa produ cit non ꝑp ſimpliciter eſſe: ſʒ magis ꝓpter bene eſſe quales ſunt vngues ⁊ ceteri pili. ℂAd aliō dicēdū: ꝙ nō concludit de nutricatione per tranſubſtātiatio nē facta veꝝ ꝑ iuxtapoſitionem: vt dīſuʒ dicta. Indu cta quoqꝫ alterius partis de nutricatione concludūt circa ꝑ tranſubſtantiationem ⁊ regimine virtuoſō.

Poſt mediū

Cap. 5. i. fine.

Coll̄r lib. 1°. tex. cō. 29.

Cap. 1. ⁊ 6°. Añ me. ⁊. 5 i principio.

In principio

Circa p̄ncipiū

Differentia. lv.

QUod virtus augmentatiua nõ ſit altera oñdit̃ a nutritiua: qm̃ vegetatiue que eſt v̄tus nãlis: duo ſunt Tex.cõ.34. opera: generare ꝛ alimento vti. 2° de aia: igitur ꝛ duo actus ꝛ due forme: vt nutritiua ꝛ gñatiua cuȝ opera ois ex v̄tute deducat̃ in eſſe ꝓpria. ¶ Rurſus. Quorũ ſubſtãtia: ſubm: inſtrm̃: obiectũ ꝛ opus ſunt eadẽ: illa videnť eadẽ fore. ita v̄o nutritiua ꝛ augmẽtatiua ſe hñt: ideȝ nãq3 ſunt in ſuba. Nã diuiſio aie in ſuas ptes eſt ſicut pomi in odorẽ: ſaporẽ ꝛ colorẽ: cõmẽtator pmo de aia. Eſt ꝛ ſubiecto idẽ in mẽbro ꝛ iſtro ſi- T.cõ.91. cut calido vel ſpiritu ꝛ alimẽtũ eſt ambarũ vnũ obȝ ac ipſaꝝ cõe opus: ſicut appoſitio: vnitio ꝛ aſſimilatio. Eti. Nutritiua interdũ affert pluſq̃ diſſoluatur: aliquãdo eque: nõnũquã v̄o minus: tũc qdẽ qñ pluſ addetur qd̃ eſt augmẽtari opus erit nutritiue. Aut ſi augmẽtatiue eadem rõne qua huic ponitur augmẽtatiua erit ꝛ equatiuã ꝛ minoratiuã ponere ꝛ maxime equatiuã cũ opus habeat perfici. ¶ Adhuc ſaltẽ videbitur ꝙ augmẽtatiua ſit effectus nutritiue. ꝛ nõ vt qd alterum cõtra ipſam diuiſa differens oppoſite Erit itaq3 creſcitiua eadem virtus cum nutritiua.

Cuius oppoſitum tenẽt cuȝ phis medici: Palin. Illa nõ ſunt eadẽ: quoꝝ vno deſtructo nõ ꝺſtruit̃ reliquũ: cũ ad vni⁹partis deſtructionẽ perimat̃ totũ tãq̃ hñs in oibus partib⁹ ꝺſtare: ita v̄o ꝛ ſe hñt nutritiua ꝛ augmẽtatiua: deſtruit̃ nãq3 ipſa ꝑmanẽte nutritiua cum aialia ſemp nutriant̃: nõ aũt ſp augeant̃. topicoꝝ ꝛ d̄ Capi.13. Ca.1. cir. pn. aia ſecũdis. A. igit̃ vt⁹ nutritiua ẽ a creſcitiua diuſa.

Propter primũ qdem ſciendũ ꝙ vegetabilis aia ſeu virtus a medicis dicta nãlis ẽ pfectio pma corpis nãlis iſtrumẽtalis: cui⁹tres ſunt vires. ſ. nutritiua q̃ ẽ vis ꝺuertens corpus a corporeitate in q̃ erat in ſilitudinẽ corporis in quo ẽ. ꝛ apponit ei vnit ꝛ aſſimilat ꝓ reſtauratiõe illi⁹: qd̃ diſſolutũ fuit ex illo. Et augmẽtatiua v̄o eſt vis augẽs corp⁹ in quo eſt ex corpe qd̃ ipſa illi aſſimilat augmẽto ꝓportionali in oib⁹ſuis dimẽſionibus: que ſunt longitudo: latitudo ꝛ ꝓfunditas vt pducat rẽ ad pfectionẽ. Eſt aũt generatiua vis q̃ accipit de corpore i quo eſt ptẽ illi ſilẽm in potẽtia. ꝛ opatur i ea per attractionẽ alioꝝ corpoꝝ q̃ illi aſſimilat generari ꝛ cõmiſceri. ꝛ cõuertit ea in ſilitudinẽ ipſi⁹ Ca.5. cir. pn. Capitulo 5. i effectu. A. de aia pmo. nãliũ v̄o pmo actus haꝝ deſcribunt̃ v̄tutũ. Eſt. n. nutritio ſolidis appoſitio ſine dimẽſione aialis particulis. Augmẽtatio ãt dimenſionum ꝑm lõgitudinẽ latitudinẽ ꝛ ꝓfunditatẽ i eiſdeȝ additio. Generatio quoq3 eſt i ſuba ductio vl' ꝓgreſſus de nõ eẽ p formã ſbalẽ in eſſe. Ipſa. n. acqrit̃ ꝛ ſupuenit i mã ea. differũt he ſiqdẽ tres v̄tutes multipl'r: qm̃ nutritiua ẽ vniuerſalior alijs: ꝛ tpe ſupior: cũ fere ſemp ꝑmaneat ꝑmanẽte vita. fere ãt dc̃m ẽ q2 iterdũ aial nõ nutrit̃. 6. de accñti. c. pmo.: lȝ eo modica careat morula. Sȝ augmẽtatiua duȝ eſt corp⁹: cõſequit̃ ſtatũ: demũq3 abſcedit. Generatiua ſiqdẽ pticularior nutritiua: ꝛ v̄lior creſcitiua. Nã circa. 14. incipiẽs ãnũ vſq3 ad. 75. vl' ide porrigit̃ aliqñ. Creſcitiua v̄o ad magis etiã vſq3 ad. 35. ſolũ. differẽtia. 26. Habẽt ẽt he ordinẽ ꝑncipalitatis ꝛ ſeruilitatis in adiuicẽ: cũ nutritiua in creſcitiuã ordinet̃. ꝛ hec in gñatiuã tãq̃ in finẽ nãliũ v̄tutũ. Differũt ꝛ iſtro: vt calore: nã alio vtit̃ nutritiua ab augmẽtatiua. q2 hec fortior ꝛ extẽſior. Et hec a generatiua: qm̃ hec ſpũoſior ꝛ ꝺpoſitior illis duab⁹ calore cũ tres ſpũs vnũ ꝺſtituãt. Diſtãt ẽt obiecto: qm̃ alimẽtũ ꝓut qd hoc aliqd ꝛ ſuba nutritiue obiectũ exiſtit: vt aũt q̃tũ augmẽtatiue: ſȝ vt quale gñatiue. de aia ſcdo. Itidẽ actu: eo ꝙ nutri- T.cõ.41. ua vnit nutrimẽtũ ꝑm mẽſurã quã hȝ mõ eq̃li: aut pene augmẽtuȝ faciẽs ꝑm groſſũ: ſed augmẽtatiua ꝑm oẽs dyametros augmẽtat ꝛ magis ꝑȝ lõgitudinẽ qd̃ eſt difficili⁹: cũ in mẽbris fiat ſpermaticis duris: q̃ in augmẽto latitudinis ꝛ ꝓfũditatis ſeu groſſiciei: ꝛ inde fit ꝙ mẽbra qdã iterdũ i gñatiõis ꝑncipio ſũt magna ꝛ ſupiora maxie in viris ꝛ alia parua: vt iferiora qd̃ ꝺñr euenit eꝯ. Nõ ergo vis id operat̃ nutritiua. q2 tũc eq̃ fieret ꝓportiõe. Sȝ augmẽtatiua id agit cum vniat ſemp fere. Finis ẽt ali⁹: vt diffõnib⁹ ptactis indicatũ. Idẽ quoq3 hic ꝛ diuerſuȝ ſumit̃: ꝓut numero aſcribitur. Quotiẽs aũt dicat̃ differentia oſtendit. 3.

Propter ſcd̃m qdem ſciendum ꝙ aliq poſuerunt nutritiuam ꝛ creſcitiuam fore virtutem eandem. Rõne quidẽ ſolũ differẽtes ſicut in ceteris aie virib⁹ ſenſere. Uolebãt enim anime potẽtias ſola ratione differre. differẽtia. 38. Qd̃ etiam Augu. monachus ſenſit. falſitas quãtũ hic ſufficit. oſtendetur ex dicendis.

Propter tertiũ qdẽ dd̃m ꝙ he due vires vni⁹partis ſunt aie que lȝ ſibi multũ ſint affines: nõ tñ realiter ſunt eadẽ ſic medici cũ phyſicis ſenſere. Qd̃ appet. q2 ſicut aial pp eẽ nutrimẽto eget nutritiua ꝑparato: cũ vita ſit ꝑ alimẽtũ ꝺſiſtẽtia. ita ꝛ augmẽto ex alimẽto p creſcitiuã iducto: cũ ex mã fuerit modica ꝓductũ. nõ. n. poſſȝ i act⁹ ꝓprios niſi ſuſciperet cremẽtũ: vñ i h̄ oȝ duplicẽ v̄tutẽ ponere ſicut i gñatiõe ꝛ ãpli⁹: vt imutatiuã ꝑ[am] ꝛ iformatiuã. diia. 48. ¶ Ampli⁹ q̃ꝝ diffõnes dñt ꝛ ipa diſtãt: ſȝ diffõnes vt poſitũ ſt̃ alie gñatiue aut nutritiue ꝛ augmẽtatiue. Eti. Quoꝝ nõ ẽ idẽ iſtr̃ȝ obȝ: tps: act⁹modus ꝛ finis illoꝝ nõ ẽ eadẽ eẽntia: cũ ex his in cognitionẽ taliũ ꝺueniat̃. hꝰ v̄o ẽ nutritiua: vt oñſuȝ ꝛ augm̃tatiua. Itaq3 nutritiua erit a creſcitiua diuerſa. ¶ Eſt tñ ſciẽdũ ꝙ he due vires ſt̃ affines valde: cũ circa idẽ ſint ſubȝ: puta corp⁹ oẽ pluſq̃ gñatiua cũ creſcitiua. vñ collȝ. 2°. Uirt⁹augmẽtatiua non Ca. 10. in pn. hȝ ꝓpria mẽbra ſibi: ſȝ eadẽ ſt̃ ei⁹q̃ v̄tutis nutritiue. ꝛ iõ gñatiua põt ab illa ſepari: nõ tñ a nutritiua. ꝛ qm̃ ſubm hȝ ſaltem forme datiuũ vt teſticulos: lȝ nõ materie: qd̃ totum eſt corpus. neutra tñ poteſt a nutritiua ſecedere cum ſit earum principium ꝛ radix.

Propter quartũ v̄o ad p[m] dd̃ȝ ꝙ Ari. ſic breuiloqu⁹ſb̄ alimẽto vti nutritiuã ꝛ augm̃tatiuã ꝺphẽdit: vt cõmẽtator exp̃ſſit. Qd̃ ẽt appet. q2 dñũ eaꝝ diſtiguit: vt oñſuȝ ẽ oba. ¶ Ad aliõ ddȝ ꝙ lȝ qdã videant̃ hĩe eadẽ non tñ niſi qdã idẽtitate cõiori ſt̃ eadẽ: ñ ãt vt appuit ꝓpa. grãdis. n. affinitas iter iſtas ptacta apparentiã idẽtitat̄ ꝛ ita dceptionẽ hãc iduc̃. ¶ Ad aliõ ddȝ ꝙ nõ ẽ ſil'e d̄ alijs opib⁹nutritiue: eo ꝙ ẽ plus addẽ circa qd̃ opat̃ creſcitiua: qm̃ circa illd̃ qd̃ min⁹ r̃ſtaurat̃ q̃ ſit dꝑditũ nõ cadit virt⁹: q2 ipa pfectionẽ iportat̃ illud ãt ipfectionẽ: nõ. n. minoratiua vt⁹ẽ: ſȝ pctm̃ magis ꝛ ipfectio. neq3 ẽ virt⁹ eq̃tiua dcã circa ꝓportionaleȝ reſtaurationẽ deperditioni aſſignãda: cũ virt⁹ egeat vt pficiat idiuiduũ vl' ſpẽm tpe ampliori: qd̃ h̄ nõ euenit cum talis reſtauratio modico pduret tpe valde. ¶ Adhuc nullũ oñderet̃ op⁹ ei⁹vltra id qd̃ ẽ nutrire ac eẽ p alimẽtũ hĩe. ¶ Ad aliõ ddȝ ꝙ creſcitiua ñ ẽ nutritiue effect⁹: imo virt⁹p ſe ſtãs ab illa vt oñſum ſeparata: hȝ tñ eſſe valde ſecum vniforme: ſicut ꝛ oẽs virtutes etiaȝ diuerſarũ adinuiceȝ naturaꝝ: ſubſeruit tñ ſibi materiã preparãdo aptã: ex qua d̄mũ ope-

ratur:vt augmētū inducēdo. ꝙ autē quīcꝗ plus ad/ datur:non fit vigore ipſius:ſed augmentatiue.

¶ Differentia. lvj.

Q augumentum fiat ſm partes materiales oñdit᷑ ⁊ nō formales qm̄ partes officiales augmētant᷑: eo ꝙ ptes cōſimiles augmētētur. Uñ p̄mo de gene. ⁊ cor. Anomiomera augent᷑ qñ auget᷑ omiomera:ſ ꝫ omiomera ſūt vt mā. anomiomera. n. cōponunt᷑ ex illis q̄r to methau. ⁊ ō ptib⁹. 2. Augmētū itaꝗ fit p ptes cōſimiles ⁊ nō officiales. ¶ Rurſus. Quātitas ſubaꝫ cōſequit᷑ cōpoſitaꝫ ex parte mãe: qualitas vō ex pte forme magis. Augmētuꝫ aūt quātitateꝫ iportare vꝫ cū ſit p̄exiſtētis q̄ttitatis additamētū: de ge. ⁊ cor. prio. ¶ Adhuc illud auget᷑ de cui⁹ rōne eſt extendi. hꝫ eſt mā nō forma: cū ipſa ſimplex ⁊ idiuiſibilis occurrat cōpoſito i ſex pncipijs. eſt. n. cōponi ꝯtingēs i ſimplici ⁊ iuariabili eēntia ꝯſiſtēs. c. i. Palin. Si q̄libꝫ pticula aucti ſit aucta: vt vna ſuppoñū ē augm̄ti i ptib⁹ omiomeris: tūc dato particulaꝝ minimaꝫ augmētari omiomerarū cū minimi nō ſit minimū: augebit᷑ ex minimo tūc nutrimēti. ¶ Propter ꝙ ſeq̄t᷑ augmētuꝫ ſꝫ duplū fieri p̄mitus: ⁊ ſic deiceps ſꝫ q̄druplū ⁊ cētuplū: ⁊ ita in ifinitū fere: ⁊ iō aut nō quelibꝫ pticula aucti aucta reddet᷑ vl' in infinitū augebit᷑ augmētabile. Que cū abſurda exiſtāt: aut nō erit augmētuꝫ vel ſꝫ ptē mālē: fluxibileꝫ ⁊ nō formaleꝫ ⁊ permanentē. Augmentat᷑ igitur materialis pars ⁊ non formalis.

T. cō. 35. i me.
T. cō. 48. poſt me. ⁊. 54. cir. principium.
Cap. 1. p⁹ p̄n.
Tex. com. 31.

In contrarium prio de ge. ⁊ cor. q̄cūꝗ parte aliquo augeri aduenientē ſꝫ ſpēm: hoc qdeꝫ ꝯtingere que qdē ſpēs nil aliud eſt q̄ꝫ forma: ſꝫ autē materiaꝫ nō ſubdit etiam ſm ſpēm cuiꝗ: ſm aūt materiā minime. Eti. oꝫ augmētū fieri ſup reꝫ ſtantē firmā. alex. peripateticus in tractatulo de augmēto. Q ō. n. fluit augeri nō pōt cū p̄exiſtenti non valeat quātitati adiūgi ſicut dicta rō teſtatur augmēti. materia quoꝗ non ſtat: veꝝ fluit ⁊ refluit. vñ Ariſ. hec qdem. ſ. materialis partis ōfluit hec vō aduēit. forma vō ⁊ ſpecies cuiuſcūꝗ particularis pmanet. ¶ Ampli⁹ augmētū eſt vnus quatuor motuuꝫ cōtinuoꝝ. motus aūt non fit niſi ſup partem ſtantē quietaꝫ: eo ꝙ omnis motuum alicui innititur imobiliū. de cauſa motus aīalium: ppter que augmētum ſm particulas erit formalis ⁊ nō materialis.

T. cō. 35. in fi.
1. de ge. ⁊ cor. tex. cō. 36.

Propter primum qdeꝫ ſciēdū ꝙ augmētuꝫ ⁊ diminutio tribus ē modis ſꝫ Cōmētatoreꝫ p̄mo cel. ⁊ mun. Q aut ſm augmētuꝫ verū ⁊ diminutionē: ⁊ id tm̄ eſt in plantis ⁊ aīalib⁹: aut ſꝫ alteratione: vt accidit aque ⁊ aeri: qñ. n. iſpiſſant᷑ minoris fiunt quātitatis: qñ vō rareſiūt maioris: ⁊ hoc multū iuenit᷑ in corpib⁹ ꝯſimilis nature: vt accidit in mixto. Terti⁹ eſt additio ſm accumulationeꝫ qō iuenit᷑ in corporib⁹ cōſimilib⁹ cōpoſitis vt i muris. ⁊ i eīs ſilr: ⁊ ē vt ſup rē addat᷑ aliq extrinſeca ⁊ cōtinuet᷑ cum p̄ma. ⁊ ſm hoc dꝛ ꝙ ignis auget᷑ a p̄dictis. Cōiter quoꝗ dꝛ ꝙ augmētuꝫ dupl'r accipit᷑. aut vl'r pro additione quacūꝗ ⁊ quātacūꝗ ſiue in ianimatis ſeu in aīatis: ſiue ſꝫ oēs tres dimēſiones duas vl' vnā. qō Ari. notificat magnitudineꝫ p̄exiſtētis additamētū. Cōmētator qdē inqt ꝙ augmētū nō eſt aliō q̄ꝫ quātitas inquātū obtinet formā. Uel ꝓprius ꝓut in corporib⁹ reperit᷑ ſolū aīatis ſm tres notas dimēſiones extēſis: qō ſꝫ mēbra ſpermatica ſolū attēdit᷑. nāliu̅m p̄mo. vt ex veſice manifeſtatur tumefactione. ⁊ iō primo p̄ma. Impinguari enim poſt macredinem in etate conſiſtentie: q̄ꝫuis contin/

Cō. 22. cir. p̄n.
1. de ge. ⁊ cor. tex. cō. 31.
Cō. 438. ante me. pri. de ge. ⁊ corru.
Ca. 5. i fi. ⁊. 7. cir. prin.
Doc. 6ª ſum. vni. c. 2. p⁹ p̄n.

gat pleruꝗ. non tñ eſt creſcētia: cū nō ſꝫ nāleꝫ fiat ꝓportionē vt in trib⁹ dyametris. Extēſio tñ vt tactuꝫ i priori: maior i ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ efficit᷑: q̄ꝫ in dextrum ⁊ ſiniſtrū. ⁊ adhuc ſꝫ ante ⁊ retro q̄ iſtaꝝ dimēſionū eſt minima. magis etiaꝫ ſm longuꝫ: cōſequēter ſꝫ latuꝫ: ⁊ demū ſꝫ ꝓfundū. de cuius actu. Ga. nāliū prio Augmētatio eſt additamētū dimēſionū ſꝫ longitudinem ꝓfunditatē ⁊ latitudineꝫ ſolidaꝝ aīalis particularū quaꝝ ⁊ plaſmatio fuit. Sic itaꝗ tripliciter ſumitur augmētuꝫ: aut cōiter pro additiōe quacūꝗ rei ad reꝫ. vel ꝓprie pro ea que fit in partib⁹ ſanguineis q̄libet tpe. vel ꝓpriſſime ſꝫ ꝙ i mēbris ē ſolū ſpermaticis omni dimenſione extenſis. In augmenti ſiquidem hꝫ rōne ptes ſꝫ māꝫ reperiunt᷑ ⁊ ſꝫ formā vtreꝗ duplices entes: vt inuit᷑ p̄ de ge. ⁊ cor. 4. methauroꝝ. ⁊ de partib⁹ ſcōa. Quedā eni ſunt notiores. ⁊ tāq̄ꝫ priores. alie occultiores ⁊ velut poſtreme: quaꝝ prie cuꝫ ſcōis mediū obtinēt qōdā. Sūt eni q̄dā ſꝫ māꝫ formā debil'r reſpiciētes ad actuꝫ aīe vegetatiue ⁊ ſenſitiue magis deputate: q̄les omiomere ſūt dicte. In q̄rū vna. puta carne. ſenſus ineſſe ponit᷑ p̄mo hiſto. p. ⁊ partiū ſcōo de qb⁹ ſunt adeps etiaꝫ ⁊ pinguedo ēt vniuerſa. Sunt ⁊ alie ſꝫ formā māꝫ in ſe ꝯtinētes ad actū aīe ſeu virtutis ordinate: vt iſtrales dicte: p eas eni aīe motus cōplent᷑ ⁊ opera manifeſtatiue ſalteꝫ: ceu de hoc ⁊ de carnis ſenſu dīa monſtrat᷑. 63. ⁊. 42. Quedaꝫ vero iter has medie triplices extant. nam ipſaꝝ alie magis ſe tenēt cū partib⁹ materialib⁹ vt os ⁊ cartilago q̄ baſis ſunt corporis ⁊ tutamē. Quedā vō cū formalib⁹ amplius: ceu nerui: pāniculi: ligationes: vene ⁊ artarie cū vaſis ſeminarijs mēbris deſeruientibus p̄ncipalib⁹ qbus formalitatis rō inexiſtit. Nōnulle aūt mediū obtinēt ab vtriſꝗ extremoꝝ eq̄liter diſtātes veluti muſculus cōpoſitus ex carne ſimplici tāq̄ꝫ parte māli ⁊ neruo: ligamento pāniculo ⁊ chorda velut formalib⁹. Partes quoꝗ ſꝫ māꝫ occultiores ⁊ velut poſtreme ſunt in ptib⁹ omiomeris ēt ꝯtētē: iō caro ⁊ os ⁊ vnūqōꝗ taliū dupl'r dꝛ: hoc ſm formā: hoc autē ſꝫ māꝫ de qb⁹ queſitū p̄ncipali⁹ exiſtit. Dꝛ aūt ſic pars ſꝫ formā illa q̄ ꝓpriā in cōpoſito retinet formā ex ſe in ſuā valēs oꝑationeꝫ. pars nāꝗ hec debitā q̄ttitatē reqrit in mā: cū ſit minimā carnē repire nā: phyſicoꝝ p̄. Que āpli⁹ partita caro nō remanet nālis: ſꝫ in mathematicā magis pmutat᷑: cū ñ ꝓpriā formaꝫ ⁊ actū obtineat i mā. Pars q̄ꝗ ſꝫ māꝫ dꝛ q̄ p ſe nō pōt i ꝓpriū actū: ſꝫ alteri adiūcta. puta habēti actū ꝑoꝛ oppoſita. mā. n. ñ ſeipaꝫ mouebit: ſꝫ tectonica. 12. meta. cū ipa ſubſtātiet᷑ p poſſe ō ſba orbis cui⁹ p ſe nō ē paſſio neꝗ actio pp qō appet ꝙ ñ q̄libꝫ ps quātūcūꝗ mīma ē ps ſꝫ formā cū ea careat actu oīſariā: ⁊ ſit ps ſꝫ māꝫ ⁊ quātum ꝯñs illā. Sic ēt ſm Ari. duplices ſūt ptes ſꝫ formā ⁊ ſꝫ māꝫ i vno q̄dā. puta māu. nā ē ps i illa motior: ceu ipſi⁹ coeq̄litas ex ꝯſilib⁹ orta: puta oſſe: cartilagie: neruo: ligamēto: pāniculo: chorda: venis cū artarijs ⁊ cute. Que qdē ptes extāt ſꝫ māꝫ p̄dicte corrñdētes forme. Reliq̄ vō ps ſꝫ formā ⁊ māꝫ extat ſꝫ ꝙ p̄dictoꝝ vnūqōꝗ ſimpliciuꝫ organicū cōponētiū dupl'r vt declaratū ē dꝛ. hoc qdē ſm formā. illud vero ſm materiam.

Ca. 5. in fine
T. cō. 35. Colli. tex. cō 53. ⁊. 54. Collr. ca. 1.
Capitulo Ca. 1. ꝑlus
Tex. cō. 31.
T. com. 30 C. prime

Propter ſecūdum vō ſciendum ꝙ rudiſſimorum aliqui ſuperficietenus ſolum audientes Ariſto. dicentē ſm ſpeciē fieri augmētum: ſm mām vō minime: ꝯtulerunt ſimpl'r augmētū fieri ſm ptes formales: nō aūt māles: qō qdē nō eſt aliud q̄ꝫ in generabilibus ⁊ corruptibilibus a mā formaꝫ abſoluere. Ex quibuſ ſiqdem oīa in hꝫ generantur: ſicut. n. ſoluꝫ cōpoſitū ge/

1. de ge. ⁊ co t. cō. 35. in fi.

T.com.53. neratur ⁊ corrūpit.7.meta.ita nutrit ⁊ auget id ip/ſuꝫ:cū idē ſit modus ꝓductionis ⁊ ſalutis. Cui⁹ qdē diſcholie veritas ex dicēdis i āplius apparebit. Fuit quoqꝫ ⁊ opio Alexādri huic oppoſita ponēꝫ augmētū ſm māꝫ:nō āt ſm formā fieri:vt ei cōmētator pmo de ge.⁊ cor.iponit. Dixit.n. Alex.ꝙ dictū Ariſt.i iſta qōne nō eſt dictū coactione ꝓbationū:ſꝫ qꝛ aīa qeuit in hmōi.mā.n.nō ſꝫ totū diſſoluit.vt vult Alexā.ſed in ea qdaꝫ res pmanet fixa:ſi.n.alr eēt iā cōtingeret vel formā ſeparari:aut eā plurib⁹ ſubeſſe materijs. Que cū ſint abſurda:poſuit ꝙ in mā ps fixa illa neceſſario augmētaret ⁊ diminueret:denuo augmētata ex hūiditatib⁹ ciboꝝ aduenietib⁹ illi materie: aut recedētib⁹ ſm partē oēꝫ.⁊ ꝙ nā ſit ꝯſeruatiua figure mēbri illi⁹ hora augmēti ⁊ diminutiōis. Et ſubdit ſi ħ ſit verū qūo fuit ꝙ is magiſter prim⁹ iſta ꝯceſſit ſine ꝓbatiōe:cū nūqꝫ aliqd dixiſſe credit ſine forte probatione. Dico aūt in Ariſ.fulcimētū:ꝙ lꝫ hui⁹ ꝓbationē hic nō multū adducat:ex dictis tñ ipſius locoꝝ pluriū duplex hui⁹ rō aſſignet. Illō.n. auget in quo ꝑncipiū mot⁹ alterādi exiſtit ⁊ augēdi.ꝑnᵐ nāqꝫ motus primū qō nō auget neqꝫ alterat ē in ꝑncipio motus:qō augetur ꝑmitus:eo ꝙ hoc in ſe obtinet a ꝑncipio ꝑmo:ſꝫ virtus operatiua:alteratiua ⁊ augmētatiua ⁊ taliuꝫ cetere ſunt in parte anomiomera ſeu formali:vt in plurib⁹ aīaliuꝫ apparet locis. ¶ Rurſus.Act⁹ ois a forma:qꝛ ipa ⁊ act⁹ ſūt idē. Unūqōqꝫ vero agit:īquātū ē actu:paſſio āt a mā qlibꝫ.apud tñ operationē virtutis in eā agētis:qꝛ mā p ſe nō patit: neqꝫ creat.primo pma.dictū.n.ſeipſam minime moueri:ſed tectonicā. Augmētatio aūt ē act⁹ augmētabilis. nāliū primo.pp qō ꝯcludit rōne forme augmētū augmētabili aduenire:nō aūt materie. Cōmētator ſiqdeꝫ redarguit Alexā.dicentē augmentū ſm māꝫ fieri. Tūc nāqꝫ ſequeret illud fieri aut ſꝫ accumulationē.puta per iuxtapoſitionē partis ad ꝑtē:vl̄ p ſubintrationē aduenietis i id qō exiſtit ⁊ adueniēs ſuſcipit.que qdē ſufficiēter ſūt abſurda cū miſcibilia nō cedant partib⁹ ſubintrantib⁹ eqliter:neqꝫ aduneneur eiſdeꝫ niſi īquātū formā hñt determinatā. Sic.n. foret poſſibile oia cōmiſceri:qō tñ nō eſt niſi vtus ⁊ forma pmixtionē cooperās hic exiſtat. Palin. Alex. ſm cōmētatorē nō ſoluit qōnē:veꝝ poti⁹ cōmutat illaꝫ:qm̄ adhuc reſtat querere qūo augmētet ex humiditate oibus occurrēte partibus:ſi virt⁹ ⁊ forma nō ſupponat augmētās. Eti. Alex. dare nō poterit quo modo figura ſitus ⁊ alie diſpoſitiones mēbri officialis augmētentur:cum non ſint miſcibiles materiales verum formales magis. Et iō concludit cum Ariſ. dicendum vt apparebit.cauſa.n.ipſius ⁊ modus in augmēto vniuerſalis exiſtit in rebus que miſcent ⁊ oppoſitis. Alex. vero in miſcibilibus tātum.

[Left margin notes: ſ.co.38.i pn. — Vide infra diffrētia. 63. in principio. — Doc.3ª ca. 3º poſt medium. Collir. capi 5. 1.]

Propter tertiū qdeꝫ ꝑmit⁹ iuxta Ari. ⁊ cōmētatoreꝫ veritas ſubdat queſiti. Demuꝫ modus cōſideretur augmēti. ¶ Propter ꝑmū hꝫ ſciendū ꝙ augmētū fit ſꝫ formā nō tamē vt forma exiſtit.tūc.n.ſꝫ oēm eſſet formā augeri:ſꝫ fit in eo qō eſt qd quātū hñs formā:nō aūt ſꝫ māꝫ:eo ꝙ mā fluit ⁊ refluit nō eandē quā pri⁹ diſpōneꝫ obſeruās. Augmētū vō ſuper rem fixā ſtantem fore dꝫ:qualis eſt forma.nō tñ ītelligēdū ꝙ augmētuꝫ ſit in mā ſine forma:ſicut iponit alexandro:vnde hic in tractatulo de augmēto ſibi aſcripto:dicam⁹ ꝙ forma rei ⁊ yle creſcit ſil̄.⁊ ꝙ yle aſſimilat q̄titati ⁊ forma qualitati. Quātitas āt ꝑmutat ⁊ alterat:neqꝫ figit ſm diſpoſitioneꝫ ſuaꝫ ꝓpriaꝫ:qualitas aūt ei⁹ que eſt forma ipſius eſt fixa remanens ſm diſpōnem ſuam ꝓpriaꝫ abſqꝫ permutatione. Qō Ariſ. dclarat inquiens. Si quis eadem menſura.puta lagena mēſuret aquā ſemper alia ⁊ alia mēſurat aqua:mēſura tñ vt lagena.ꝑmanet formaꝫ ꝓpriā obſeruās incōcuſſe. Que ſiqdē aqua parti ꝓportionat māli. mēſura vō vt lagena formali. Hec āt diuerſitas ſeu dīa in partibus anomiomeris oñdit magis his que omiomere:qre magis latet equocatio in eis q̄ꝫ in anomiomeris.manuſ enim ⁊ caput mortue min⁹ rōne man⁹ ⁊ capitis obtinent q̄ꝫ caro ⁊ os:de ge.⁊ cor.ꝑmo.methauroꝝqꝫ qrto. Sic itaqꝫ cū Ariſ.viderit partē formalē ꝑmanere cōtinue:mālē vero ſucceſſiue aduenire ⁊ recedere augmētū poſuit ꝑncipaliter perfici forma tāq̄ꝫ ꝑ id in quo augmētatiōis rō ſeruat ꝑcipue. ꝑ mām vō alimēti.puta velut per id quo mediāte ꝑficitur augmētū.per māꝫ aūt mēbri tāq̄ꝫ ꝑ id in qō.per partē formalē ītroductū eſt augmētuꝫ:ita ꝙ tandem poteſt fieri pars ſm formaꝫ. Quicquid vero iponat alexādro in tractatulo tñ de hoc ſibi cōparato q̄ſitū oino:vt Ariſ.cōterminat.vñ cōmētator vt teſtat tertio de anima.nō videns libros Alex.praue fortaſſis ſuſcipit eius dicta. Qō idē fulcitur:eo ꝙ augmētum nō fit niſi ſup reꝫ ſtantē fixaꝫ.hec aūt eſt forma ⁊ non materia:cū ea fluat ⁊ refluat tāq̄ꝫ de ſe cōterminationeꝫ habēs nullā:qre metaphyſice ſcdo. Materiā oꝫ imaginari in remota:forma aūt permanet īuariabilis ſub corruptione cadēs minime. ¶ Ampli⁹ oñdit qꝛ ois pfectio rei aderit rōne perfectiōis in ipa entꝫ. Augmētū vō qdaꝫ eius extat pfectio neceſſario cuꝫ pre paruitate in rē ꝑmit⁹ nō poſſit aliqd ꝓpriā. Augmētuꝫ itaqꝫ fiet ſm formaꝫ ⁊ non mām. Audio tñ:ꝙ augmētum ſit partis formalis per formā: non tñ ꝙ forma per ſe augmētet:ſicut neqꝫ per ſe generat: vt ꝑtactū:ſꝫ tanq̄ꝫ ꝑ id quo.forma.n.rō qua efficit augmētū.nihil.n.auget niſi cōpoſitū: ceu neqꝫ generat: vnde alexā. Creſcēs q̄ꝫuis creſcat cū yle ſua ⁊ forma ſua:non tamē rōne materie:cuꝫ non figat ſed forme. Quare in his que augētur verius ceu aīatis aīa rōnem obtinet formalis ⁊ efficiētis cauſe augmēti. Similr̄ etiā cōpoſitum per formā totū agit:vt pꝫ ꝑmo d̄ anima:⁊ non forma aut materia:ceu aīa neqꝫ intelligit neqꝫ corpus:verum homo per aīaꝫ. ¶ Propter ſcdm̄ hꝫ ſciendū ꝑus tres poni ab Ariſ.conditiones augmēti. Naꝫ oportet quidem vnāquāqꝫ partē augmentabilis augmentatam fore ſicqꝫ maiorem redditam.⁊ ꝙ aliquo de foris adueniente augmentū perficitur:⁊ qō augetur propriaꝫ ſeruare debet formam. Deinceps quoqꝫ noſce ꝙ ſm Cōmen.membris iam in oēm dimenſioneꝫ extenſis quedā cibalis occurrit humiditas que p oēs partes ipſius minimas ⁊ foramina diſſeminat:qua ſiqdē extēdunt foramina ⁊ cōdenſatur in ꝑtes ⁊ trāſmutat carnoſas minimas augmentantes mēbra prefata. ¶ Adhuc ſiqdē partibuſ illis carnis iaꝫ factis foramina relinquūtur minima q̄ hūiditate cibali rurſus repleta i ꝑtes demū carnis minime ꝑmutabit extenſionē ⁊ augmētuꝫ iterum faciens. Itideꝫ quoqꝫ tertio ⁊ qrto ⁊ deinceps erit talē tranſmutationē ⁊ p ꝯñs augmētū perfici virtute nāe mēbri ⁊ calidi tranſmutationē cibalis humiditatis in partes corporis facientiū continue duꝫ permanſerint talia. Itaqꝫ augmētū non eſt niſi ſꝫ hmōi virtutē per quā qō augmentatur formaꝫ hꝫ:quam quidem Ariſto.intendit qñ dixit augmētū ſm formam. non auteꝫ ſecunduꝫ materiaꝫ fieri. Si enim non eſſet iſta virtus:īpoſſibilis foret in oib⁹ ſenſibiliuꝫ ꝑtib⁹ augmētatio niſi corpus penetraret corpus:aut accumulatio ꝯtingeret. Gal̄.ſiqdeꝫ nāliū ſcdo.querēs qualr̄

[Right margin notes: 1.de ge.⁊ cor. tex.com.36. — Tex.com.32. Tex.cō.54. — Cō.20.pᵒ pn. — Tex.com.12. — Tex.cō.64. — 1.de ge. ⁊ cor. tex.com.33. — 1.de ge. ⁊ cor. com. 38. verſus ſinem. — 1.de ge. ⁊ cor. tex.com.35. — Ca.3.ſi..]

Capitulo.7.

vndiq3 augebunt extẽſa ſit z nutrita:tãq3 q̃ppe ꝓhe ꝓfugus rñdet ꝙ id diſcit magis ſi ad memoriã reducat qð dictũ ð veſice in ꝑ extẽſione ꝑ pueros inducta z ex nũc etiã dðm. Cogitetur.n.cor a ꝑncipio ita puũ vt a milio nõ differat vel faba. Et quere quõ põt fieri magnũ ſine hoc ꝙ vndiq3 extẽſum nutriat per totũ id:vt pap antea mõſtrabat corpus nutritũ. Promittẽs igit nutritionis modũ nõ dat illũ:aut q2 nõ ſuũ.

Propter quartũ qdem dðm ad ꝑmũ hãc augmẽtationẽ in equiuoco ꝓcedere.na3 z partes omiomere:vt oñſu3 ẽ nõ ſolũ dicunt fm materia3:verũ etiã ſ3 forma3:cũ vnũquodq3 dupl'r dicat:ſintq3 partes duplices fm mã3. z ſimil'r ſ3 formã oſtẽſe. ¶ Ad aliud dðm augmẽtũ q̃titatẽ iportare in cõiter dicto.nõ aũt in ꝓprio de q̃ ꝑncipali9 ſermo:vt ex rõne apparuit ſ3 Gal. augmẽtatiõis:aut l3 augmẽtũ mã3 reſpiciat tãq3 id quo aliquid augmẽtat:nihilominus vnũ ampli9 reſpicit forma3 eius qð augmẽtat rõne. ¶ Ad aliõ dðm ꝙ extẽdi z augeri nõ ieſt mãe cũ ei9 ſuba ſit in poſſe: qð aũt tale caret actu niſi ꝑ nãm forme. Ipſa3 nãq3 nã3 dem eſt ꝑ ſe nõ pati:neq3 creari. Forma quoq3 q̃3 i ſe ſimplex in extẽſibilis ſit z idiuiſibilis:mã tñ ſup ſignata q̃titate cõdonat h9. ¶ Ad aliõ dicẽdũ nõ conſeq qð iducit pp cõſumptionẽ ſeu deperditionẽ ꝑus factã in qua ſuccedit alimẽtũ adueniẽs ſcðo.neq3 pp hoc ꝯtigit vacuũ in aialib9 cũ partes ipſoꝝ ſint molles potẽtes cõcidere z extẽdi:vt ait Aſclepiades ꝯ Eraſiſtrate3 nãliũ.2°.c.i. Neq3 etiã ſequit augmẽtũ fieri ſ3 duplũ veꝝ fm aliquã ꝓportionẽ ex nutrimẽto vt nã expetit augmẽtabilis.puta ðperdat mna vna ex corpore toto.tũc erit neceſſaria gratia nutritiõis vna mna z.20.pars vni9 nutritionis vt dicat cã. ¶ Aut dicũt ꝙ illud qð aduenit dũ addit ꝓpria3 nõ ſeruat q̃titatem:ſed mẽbri cui addit ſuſcipit quãtitate3:quã quidem potẽtia obtinet z non actu:pp qð cũ adueniens ſecum nõ adducat q̃titatem:nec vt equale:neq3 ceu maius:nec aut min9 ad id cui addit:ſe habebit:ſ3 velut mã potius iſluẽs vaſi qð ad fluxũ eius maiorẽ vl' minorẽ extẽdit ꝓportiõe:nõ aũt dð3:vt qdã ſenſere: ꝙ l3 humidũ ſub maiori q̃titate extet q̃3 ſiccu3.cũ tñ minimũ humidũ in minimũ ꝯuertitur ſiccũ cõdenſabitur humidũ diſſolutũ liquatũ in ſiccũ ſe ꝯfirmãdo ita ꝙ nõ tm̃:ſed minus cõſtituet ſicco.tũc enim ſequeretur ꝙ ad minus decupla vel ſexcupla ꝓportione creſceret qð auget:qð abſurdũ.vel vacuu3 grãde in corporib9 augmẽtandis intercideret:vt in cinere nõ min9 aque recipiente.

In me° z ca. 6.ante me.

Differentia. lvij.

Q virtus vitalis non ſit altera oñditur a nãli z aiali per Gal. nãliu3 initio:tertio ð accidẽti.c.3. affo. 2°.z.4.theorice. ¶ Amplius vtutes diſtinguunt z numerant fm ſuba cũ ſundent in eis illinc ꝓdeuntes. Ipſa vo ſunt aia tm̃ z nã:nãliu3 ꝑmo c.primo. ¶ Adhuc plura ſũt vita3 hñtia vtute vitali carentia cũ eius origo z fortitudo ſit cor: h9 ãt non hñt illud. ¶ Rurſus. Illa ſunt eadẽ que forma3 hñt eadẽ ſpecificã cũ det eſſe ac idẽ eſſe.tales vo ſunt virtutes oẽs:cũ etiã oia idiuidua eiuſdẽ ſpẽi habeãt ſ3 peripatheticos vnã forma3:neq3 differũt niſi accidẽte. Oẽs eni3 hoĩes ſpẽi participatione ſunt vnus hõ. Eti. videt vitalis eadẽ cũ nãli:q2 dat vitã.ea vo ẽ cõſiſtentia per alimẽtũ qð nãle exiſtit. Itidẽ ꝙ eadẽ cu3 aiali.q2 motiua ſub aiali cõtinet:vitalis vo vt iraſcibilis z cõcupiſcibilis iperat moueri:de aia ꝑmo. A. Itaq3 nõ eſt ab aliqua harum duaru3 vitalis altera.

Collr lib. de vir. nrm corpus diſpẽſantibus.z.lib. ð ſube vir.nãliũ Collr. in ꝑn. Cõ.apho.16. in fine. Zi.cap.1. vſq3 ad.10.

Cap.5.ꝑ9 ꝑn.

Cuius oppoſitum cõiter ſentiũt medici. ¶ Ampli9 tria ſũt mẽbra ꝑncipalia:cor z cerebrũ z epar.ad ipa igitur tanq3 ad baſes ſeu radices ordinantur virtutes. ¶ Rurſus. Illa non ſunt eadem verũ potius differẽtia quorũ vnũ ab altero ſeparatur. Epate aũt nondũ ente aut mortuo qð nãlis ẽ principium adhuc ſtat vitalis:vt oñditur. Igitur ab alijs eſt vitalis alia.

Propter primum vo ſciẽdũ ꝙ vt9 eſt cã efficiẽs:pharmacoꝝ prio.c.ꝑ.z ois operis initiũ.ꝑmo prima. ipſam quoq3 in pñtiaꝝ q̃drupl'r reperio ab Ariſ.ſuſcipi. Une qdẽ pro q̃litate:cũ ab ipſa ois ꝓcedat opatio in nã:iuxta illud ꝑmi ꝑma. Cũq3 elemẽta agunt z patiũtur ſuis virtutib9. Aliter qde3 pro vltimo alicui9 poſſe.vnde ꝑ cel.z mun. Uirtus eſt excellẽtie qð eſt vltimũ potentie. ¶ Adhuc ꝓ virtute morali:que eſt habitus electiu9 in medio quo ad nos exñs determinata rõne vt vtiq3 ſapiẽs determinabit.ethi.2°. Sumit z ꝓ po'aie ſ3 ꝙ eã Ari.diuidit in vegetatiua3 ſenſitiuã z rõnalẽ. Quid aũt ſit vtu3 vegetatiua:ſeu nãlis qdq3 nutritiua z gñatiua ipſiuſq3 ꝑtes.dĩa oñſu3.55. Et ipſa qdẽ ẽ duplex:miniſtrãs z miniſtrata. Et hec aut ad eẽ ſpẽi:z ita gñatiua:cui9 vna ẽ:ſicut ſupi9 vniuerſalis ſpermata gñans in teſtib9 maſculi z femelle z altera ꝑticularis z ea duplex:vna imutatiua dicta ꝑma alterãs z imutãs gñatõis ꝑncipia abſq3 iformatiõe.z hec duplex:vna cõis vl'r negociãs circa generationis principia:ceu imutatiua ſcða cõis in epate: reliq̃ partialis vt que ꝑparat iformatiue in cuiuſlib3 mẽbri a corde plaſmatiõe ſicut imutatiua ſingularis vniuſcuiuſq3 ꝑtis ſcða:z altera cũ formatiõe dicta informatiua diuina ꝑticipãs ampli9 nã: differẽtia.48. Uel ad eẽ idiuidui.z id dupl'r vl' vt ꝑficiat diminutũ exñs a nã.z ita augm̃tatiua:aut vt ſaluet:z ſic nutritiua. Que itidẽ vt gñatiua:ꝑticularis ẽ duplex imutatiua dcã ſcða:alterat.n.alimẽtũ z imutat.z iformatiua ẽt ſcða.q̃ illud iformat cõſil'r diſariã:ei qð depditũ:qð dĩa actũ ꝑallegata. Famulãs qdẽ quadruplex extat:q2 alimẽtũ diſtãs op9 ſit corpori adijci qð agit attractiua. Eſt z ꝯriũ ac corpori difforme. vnde opus eſt ꝑparatiõe.vt ei reddat ſil'e:qð opatur digeſtiua. S3 q2 id ſit tpe neceſſaria fuit retẽtiua que tãto tpe cõtineat quoad imutatiua ſuũ ꝑficeret actũ i eo: ſed q2 alimẽtũ nõ põt total'r aſſimilari alito:de re.ſani.6.hñs duplicia ſupflua:ſeroſa hũida z fumoſa:afforiſmoꝝ tertia:opu3 fuit expulſiua:hec in que foras excernẽs.coll3.ſcðo. Uane quaſi addit diſcretiua:cũ etia3 ipſa ſub expulſiua locet z attractiua. In plurimis.n.q̃n attrahit partiũ altera reliq̃ expellit:ex quo accidit diſcretionẽ fieri. Et hinc ſil'r neceſſitas ꝑtium ſilitudinis hi.nãlium ꝑmo. His vo q̃ttuor virtutib9 imediate demũq3 alijs cũctis tãq3 iequal'r q̃tuor deſeruiũt q̃litates ꝑme:caliditas.v3.friditas: ſiccitas: z hũiditas. Uirt9 aũt ſenſitiua:ſeu aia eſt ꝑfectio organici corporis ſ3 ꝙ appꝛhẽdit z mouet appetitu duplex exñs:motiua.ſ.z cõphẽſiua. Et illa ſil'r dup'r:nã vna mouet eo ꝙ iperat motui:vl' q2 effic motũ. Prima qdẽ ẽ appetitiua ſeu deſideratiua cordi.58. inſita duplex ẽt ens. Una qdẽ vis ꝯcupiſcibilis q̃ imperat moueri ſi appetitui adijciant ꝯgrua:reliq̃ iraſcibilis dcã iperãs moueri:vt repellãt nociua:vis ãt motiua motũ efficiẽs neruis z muſculis ẽ iſuſa:q̃ chordas z lgamẽta ꝯhit z itidẽ relaxat: pp qð mouẽtur mẽbra z iuncture dilatatiõe z fixione. Cuius qdem mot9 diuerſificat fm ꝙ ita vl' al'r moueri preceperit deſideratiue eſtimatiua. Que aũt cõprehenſiua du'':exiſtit

Ante medic Doc. 6a.ca.1 in principio.

Doc.3a. cap 1.in ꝑn. Z.cõ.116.

Cap.5.iuxta f

circa ꝑncipi Cõ. apho.i verſus finem Ca. 7.p9m z ca.9.i me.

Capi.10

quedã quidẽ manifeſta que in q̄nq̢ diuidit̃ ſenſus:
vt viſũ auditũ:odoratũ:guſtũ ⁊ tactũ: ⁊ hic q̄dẽ mul
tiplex hꝫ ꝓrietates differẽtes. Cõprehendit.n.calidũ
fri.ſ.⁊ hu.durũ ⁊ molle: aſperũ ⁊ lene.⁊ hꝰ.q: tñ fi-
gitur i vno inſtr̃o:⁊ virtus eſt quodãmõ vna ipſiꝰ cõ
munis putat̃ hꝰ ſenſus eẽntia.⁊ de hoc differẽtia vi
ſum.42. Alta occulta ⁊ illa bina.q: vel negociat̃ cir
ca formã vel intentionẽ:⁊ ſi ꝑmum:vel operat̃ circa
formã ſimplicẽ:⁊ hoc tripl'r.aut eã ꝯpbendẽdo:⁊ ita
ſenſus cõis:vel ꝯſeruãdo ⁊ retinẽdo.⁊ tũc imagina-
tio vel fantaſia:que ſm Algaçelẽ eſt formaꝝ archa:
aut cõponẽdo.ꝯponit.n.⁊ diuidit eã.⁊ ita imaginati
ua virtus ⁊ brutalis:ſeu cogitatiua rõnalis. Siqdeꝫ
circa itẽtionẽ ſeipſaꝫ exercet:aut hãc abſtrahendo a
forma.cũ appẽditijs tñ mãe:vt hic ⁊ nũc: ſeu abſq̢:
ſꝫ vl'r. Et ſi ꝑmũ dupl'r.aut ipſaꝫ denudãdo. particu
lariter tñ a forma:⁊ tũc eſtimatiua.vel eaꝫ retinẽdo.
⁊ hoc tripl'r:aut ſine iterruptiõe aliqua ipſius tẽpo-
ris q̄ſi diſtãtia:⁊ hec dr̃ cõſeruatiua:vel ecõtra: ⁊ ſic
reminiſcitiua:que velut q̄s extat ſyll's:aut mediocri
⁊ tũc memoria que cõior eſt illa:cũ ſit in oibꝰ perfe-
ctis.ea võ in hoie tm̃.ſyllogiçat.n.ſolus. Si võ abſ-
q̢ ſit v̈tus rõnalis vel humana:que eſt pfectio ꝓtacti
organiti corporis cũ deliberatione vel meditatione
vniuerſalia ſuſcipiẽs.⁊ hec duplex:vna q̄dẽ ſpecula
tiua.⁊ altera actiua q̄ ꝓncipiũ eſt mouens ad actiões
cogitationis ſingulaꝫ. Actiua q̄dẽ duplex exiſtit:aut
n.ipſius actio i exteriorẽ icipit materiã:ſicut eſt ars:
que eſt recta rõ factibiliũ.diã.3.in.7.diſtributa me-
chanicas.diã.4.vl' operat̃ intra ſeipſaꝫ:q̄ſi circa ho
minuꝫ actus verſans:ſicut prudẽtia q̄ ẽ recta rõ agi-
biliũ. Et id mľtipl'r:aut circa ſemetipſuꝫ:vt monaſti
ca que tradit̃ in ethicis magis:vl' familiã diſpenſat
ceu iconomica:aut ciuitatẽ:vt politica. Speculatiua
võ ẽ v̈tus q̄ iformat̃ a forma vñ nuda a mã. Duplex
ãt hec exiſtit:⁊ potẽtia ⁊ actu. Potẽtia quoq̢ triplex
eſt.quedã.n.abſolute remota nõ parũ ab actu mãlis
dicta:velut ifantis potẽtia ad ſcribẽdũ. Eſt ⁊ alia mi
nus diſtãs hac ab actu potentialis noiata:ceu pueri
potẽtia ad ſcribẽdũ q̄ñ iſtrumẽta cognouerit ſcriptu
re. Tertia võ eſt adhuc ꝓpior hac actui pfectionis
dicta cũ ſcriptor nõ ſcribit pfectus:vt tactũ.48. Qui
bus quidẽ potẽtijs triplex ꝓportionat̃ itell's vt mã-
lis nullã habẽs formã:ſꝫ ſbiectũ exiſtẽs ois:vt ipſius
potẽtia ꝑma. Eſt ⁊ aliꝰ relatꝰ potẽtie ſcõe.vt q̄ñ i po-
tẽtia mãli habent̃ de itelligibilibꝰ p ſe nota ex qbꝰ ac
cedit̃ ad itelligibilia ſcõa ex eis nota.ꝑma nãq̢ ſunt
ꝓpoſitiões ꝑores per ſe ad habẽtẽ veniẽtes.4.meta
Te.c.8.t.9. phy.ceu de quolibꝫ eẽ aut nõ eẽ.ac oẽ totũ maiꝰ ſua
parte.⁊ hic itellectus eſt potẽtialis dictꝰ:vt eiꝰ potẽ
tia. Tertiꝰ quoq̢ eſt dictus perfectionis itellectꝰ q̄ ꝑt
actu q̄ñ voluerit itelligere.⁊ hic triplex põt ab Ari.
itellectus potẽtialis dici. Q̄ñ autẽ is actu itelligit in
telligẽs ſe itelligere intellectus eſt appellatuſ i effectu
⁊ tũc ſibi cõiungit̃ ⁊ vnit̃ itellectꝰ dictus accõmoda-
a.5. verſus tem. tus ab extrinſeco. A.ꝑmo de aia. Vel acqſitꝰ vt ab i-
telligẽtia quã poſuit agẽtẽ.metaphy.9. Et iõ intelle-
a.2.p'me. ctũ nõ poſuit aliũ agẽtẽ aie partẽ:ſicut neq̢ Plato cũ
poſuerit is p ſe v̈lia ſubſiſtere. Intellectꝰ aũt qui nãm
hꝫ actꝰ ſm Ari.eſt agẽs aie pars exñs humane ſe ha
bens ad potẽtialẽ:vt lumẽ ad colores.ipſa nãq̢ ma
teriebꝰ imerſa ⁊ diſpõnibꝰ idiuidualibꝰ coniuncta vt
ſpẽs eaꝝ extrahit ⁊ reponit ipoſſibilẽ itellectũ ⁊ ſup
eundẽ pijciẽs lumẽ actu reddit itelligibile. Cõmẽta
õ.36.poſt tor quoq̢ tertio de aia volẽs dare modũ cõiungẽdi
ledum. nos cũ ſeparatis vt itelligamus ea:ponit q̄ intelle-
cta i nobis ſũt duplicia vel nãliter:vt prime ꝓpões
ſiue itellectus in habitu:aut volũtarie ſicut itellecta
ex illis ꝑmis ꝓpoſitionibꝰ acqſita. Et ꝑma q̄dẽ itelle
cta facta ſunt ab itellectu agente. Intellecta võ acq̄ſi
ta fiunt in nobis ex itellectu ꝑmaꝝ ꝓpoſitionũ ⁊ agẽ
te: itellectuſq̢ hic cõſurgẽs eſt ſpeculatiuus factꝰ vo
lũtarie ex itellectu in habitu ⁊ p̄imis.ſ.ꝓpõnibus ⁊
agẽte. Et in hac ſiqdẽ actiõe ex duobꝰ his itellectibꝰ
itellectus in habitu eſt ſicut mã vel iſtr̃m:ſꝫ agẽs vt
forma aut ſufficiẽs. Cũ igit̃ itellectus mãlis actu in-
telligit formatꝰ ſpeculatiuo ⁊ agẽte poſtremo efficit̃
itellectꝰ in actu ſeparatꝰ ꝯtinuatus:⁊ ꝓpᵉ ie cum oia
ſpeculatiua itellecta i nobis fuerint facta. Cũ aũt ita
fuerit itelliget oia entia. Et hõ ſm hũc modũ inquit
Themiſtiꝰ aſſimilat̃ deo in hoc q̄ eſt oia entia quo-
dãmodo.⁊ ſentiẽs ipſa quodãmõ. Et o q̄m mirabiliſ ẽ
iſte ordo.⁊ q̄ extraneꝰ iſte modus eẽndi. Et id q̄dem
in ſermonũ editione latiꝰ declaraui. Ex his itaq̢ dili
gẽter cõputanti apparet q̄ viriuꝫ aie catena.34. aut A
35.cũ eiſdẽ deſeruiẽtibꝰ cõſtituit̃ ãnulis:q̄tuor.vꝫ.q̄li
tatibꝰ:quatuor nãlibꝰ viribꝰ famulãtibꝰ:ſex dominã
tibꝰ:duabꝰ vitalibꝰ.vna motiua in cõi:que penes la
certoꝝ appropriationẽ in.529.hꝫ eoꝝ numerũ ſeque
ſtrat̃.5.appbẽdẽtibꝰ manifeſte.7. occulte ꝑcipienti-
bus.5.aut.6.vl'r agentibꝰ. Inter quos ãnulos itelle
ctus in actu vl' accõmodatus ſeu acq̄ſitus ꝓncipans
extat tm̃ ⁊ ſeruitꝰ diſariã. Qualitates võ q̄tuor ꝑme
famulãtes dominate oino:que võ i medio:ſe medio-
criter hñt. Hec aũt ꝯña ordinis ſunt dicta. ⁊ vt ẽt hic
v̈tutis numerꝰ cõprehẽdat̃ ois. Medicꝰ autẽ artifex
ſingularior virtutẽ diuidit i nãlẽ:vitalẽ ⁊ aialẽ: cum
tria vl' q̄tuor ſibi manifeſtent̃ mẽbra:velut principia
cor:cerebrũ ⁊ epar cũ teſticulis. Eſt aũt nãlis vis cu
ius ſedes eſt epar:⁊ ab eo icipiens rẽdit cũ ſan. ⁊ ſpi
ritu nãli per venas in oẽs corporis ꝑtes:vt eaſdẽ nu
triat. Vitalis võ eſt vis per quã eſt vita:cuius funda
mentuꝫ origo ac fornax eſt cor:a qua icipiẽs ad oia
corporis mẽbra mittit̃ p artariaſ.vitãq̢ miniſtrat.4.
theorice.c.5.vñ ꝑmo ꝑma doctrina ſexta.c.4.de vir- In principio
tutibꝰ aialibꝰ. Virtus aialis eſt vis que cuꝫ i mẽbriſ In principio
recepta fuerit:ꝓparabit ad ea recipiẽdũ v̈tutẽ ſenſuſ
⁊ motus ⁊ operationis vite:qbꝰ etiã timoris ⁊ ire ad-
miſcent̃ motiões. Ipſa nãq̢ duplex exiſtit.vna q̄deꝫ
agẽs ſeu operatiua que cor ⁊ artarias viciſſim ẽp̄rio
dilatat ⁊ ꝯſtringit.alia vero patiẽs ſiue ad hec opata
a qua paſſiões:ſeu accñtia ꝓueniũt aie:vt ira:timor:
gaudiũ ⁊ triſtitia:⁊ que taliuꝫ.⁊ iſta vĩ deſideratiua
dicta ſub qua iraſcibilis ⁊ concupiſcibilis continet̃.
Animalis vero eſt vis.cuius cerebrũ ſedes ẽ depu-
tataꝰ ⁊ fornax:⁊ de his quidem tactum.38.

Propter ſecundum q̄dem ſciẽdũ q̄ ſermones inue-
niuntur maioꝝ differẽtes in hoc queſito. Quidã ali
cubi tres ſcribũt fore v̈tutes ⁊ diſtinctas.⁊ real'r dif
ferẽtes diſariã.vt Gal.⁊ Haliab.Iohãnitiꝰ ⁊.A. vñ Ca.10.in ꝑn.
9.de integ.dcm̃ eſt in libro õ dogmatibꝰ Hyp.⁊ Pla
tonis:tres alterius generis ad ſeinuiceꝫ v̈tutes aial
diſpẽſare. Cuiq̢ ꝓpo corpori tãq̄ ex fonte diſtribu-
tas:quas plato vocauit animas:ꝓpriã vniuſcuiuſq̢
ſubaꝫ iueniẽs.vna quarũ neceſſaria eſt in nutritione
aialis ⁊ plante:cõis.n.eſt ambobꝰ:cuiꝰ fons poſituꝫ
eſt epar:eiuſq̢ riui p oẽ corpꝰ diſſeminati ſũt veneꝓ-
deuntes ab ipſo:quã idifferẽter ꝯcupiſcitiuã ſiue nu
tritiuã vl' nãlẽ:aut aiam vel virtutẽ nominãt. Alia ſo
lũ exiſtẽs in aialibꝰ ſm cor locata tanq̄ innati fons
caloris:cuius riui extãt artarie:que vitalis virtutis
iraſcibilis ⁊ ala nũcupat̃ vitalis. Tertia võ aia loca
tur in cerebro actuũ excogitatiua qui ſm electioneꝫ

ſimul cũ ſenſib⁹ expoſita: cui⁹ riuuli ſũt nerui: qb⁹ ſen
ſum ꝛ motũ exhibet aiali. Quidã ṽo vitalem viden
Cõ. apho 33. in fine. tur ſub nãli collocare. vñ affoꝛiſmoꝝ. 2. Cerebrũ ip
ſius pãniculi ſpinalis medulla. diafragma ꝛ vl'r ner
uoſe particule ꝛ maxie q̃cũq; ſunt prime cerebꝛo ſa
ne ſignãtur oĩo mẽte roboꝛata: ſicut denotanť ſana
que ſm vẽtrẽ ꝛ epar ꝛ ipʒ coꝛ q̃ñ fuerint ad oblatio
nes ciboꝝ parati. hoc ãt nãli vi ꝑtinere virtuti. Jn ꝺ̃
Cap. 4. poſt ꝑn. lʒ ifra exterioꝛ dicat de expulſiue q̃ ẽ. accñs virtutis expulſiue. accidẽti ẽt tertio. Pulſus accñtia in ſynthomatibus
ſcribunť nãlibus. ¶ Adhuc ꝑ ꝑma. Uideť poti⁹ ſub
nãli q̃ ſub aiali vitalis collocari. Scd̃o ṽo collʒ. Uir
tus pulſatilis de neceſſitate vis eſt cibatiua ꝛ diuiſi
ua ꝛ ꝑnceps. q2 cũ ipſa dat coꝛ caloꝛẽ alijs mẽbꝛis: ꝛ
Collr. doc. 6. ca. quarto. eſt ſicut ſeruiens ꝑncipalis ṽtuti cibatiue. q2 cũ ipſa
Ca. 7. p⁹ inc. cõſeruať. Et ita nõ ẽ ꝯueniẽs ponere illã vnã virtutẽ
ſic alie q̃nq;. Attractiua. ſ. digeſtiua: retẽtiua: expul
ſiua ꝛ diſcretiua: q̃uis pulſatilis plus appꝛopꝛieť vi
te ꝑp multũ coloꝛẽ qui eſt in ea. Et aliq eã plãtatiuã
appellant ſeu vegetatiuã. Et foꝛſitã medici nõ voca
uerũt iſtaʒ virtutẽ vitalẽ niſi ꝑp hoc. q2 plus appꝛo
ꝑiať vita q̃uis ipſa ſit de genere ṽtutis nutritiue. ꝛ
firmať. q2 cui⁹ actio nãľ ipʒ nãle: cũ ea foꝛmã arguat
Sʒ pulſus vitalis actio ẽ nãlis. vñ 5° de accidẽti. ca.
Uerſus finẽ. 2. Cognoſcim⁹ moueri pulſuʒ nãľr. Et motus pulſus
eſt nãlis purus. de iuuamentis. 7. quoq;. Opatio coꝛ
3. doct. trac. pꝛimo cap. 7. cir. pꝛincipiũ. dis eſt nãlis. Jgiť vitalis virt⁹ ẽ nãlis. Alij aũt videñ
tur vitalẽ ſub aiali locare: vt in nãliũ initio: q̃ñ dĩ q̃
cap. 7. verſus finem. daʒ foꝛe nãe opa: vt q̃ cõia plãtis ꝛ aialib⁹: nõnulla
Capi. pꝛimo. ṽo aie: ceu q̃ aialiũ. Et ſubdiť: ꝙ ſi q̃s dicat plantis
aiaʒ ieſſe: tũc diuidẽs noiabit plãtatiuã qdẽ hãc: ſen
ſitiuã ṽo aliã. Jnnuit igiť ꝙ vitalis ſub aiali cõtineť
cũ ipa extet cũ ſenſu. Qd̃ ẽt vi ſẽtire: tertio ꝺ̃ accñti.
Jn pꝛincipio c. 3. dicẽs actionẽ aliã foꝛe aie: aliam ṽo nãe atq; aie
alia ſentit. alia mouet: ꝛ alia regit: ꝛ oꝛdinat. Que ãt
nãe diuidiť i attractiuã: digeſtiuã: retẽtiuã: ꝛ expulſi
Cir pꝛincipiũ uã: vñ q̃rto theoꝛi. ca. 1. Oʒ nãe ac aie ṽtutes eẽ ꝑ q̃s
poſſit ſuas opari actiões. Nature ſiqdẽ actiões ſunt
gñare: augere ꝛ nutrire. Actiões ãt aie q̃dã ſũt vita
dilatatio coꝛdis. vʒ. ꝛ venaꝝ pulſatiliũ ꝛ ipſaꝝ ꝯſtri
ctio: q̃dã ꝑ q̃s animus ꝛ diſcretio ꝛ volũtari⁹ motus
Pꝛio de aia ca 5. poſt ꝑn. ꝛ ſenſus. Qd̃ ẽt ſenſit. A. ꝑus diuidẽs motiuã in eaʒ
q̃ motui iperat vt deſideratiua ſub q̃ concupiſcibilis
Aꝑho. quinto locať ꝛ iraſcibilis. vñ hꝺ ṽtutẽ vocat ſenſibilẽ vľ vi
talẽ. Et damaſcen⁹ q̃ñ inq̃t. Uirtus ſiue ṽtutes nãles
ꝛ ſpũales: ꝛ ꝑ ſpũales. n. audiuit aiales. ꝑut etiã ſub
ſe cõtinet vitales: ꝛ ſi vocet Johãniti⁹ vitalẽ ſpũalẽ
Jn iſagogis cap. 10. ṽtutẽ. Quidaʒ ṽo ꝑtulerũt ṽtutẽ vitalẽ foꝛe realr eã
dem cum naturali. apparenter vero aliam. Quoꝛuʒ
quidem defectus in conſequentibus apparebit quã
do pꝛobabitur non ſolum eſſentia: ſed etiam apparẽ
tia certiſſime a naturali differre.

Propter tertium qdem ſciẽduʒ ꝑmo: ꝙ vitalis ꝑt dici nã
lis ꝛ aialis: differenter tñ. Scd̃o ꝙ ipſa ẽ ꝑma ṽtus
ꝛ ꝑncipalis aialis eẽntialr differẽs ab alijs. Et 3° ex
his apparẽtes diſcolie ſopianť iducte. ¶ Propter
hꝺ ꝑmũ ſciẽdũ ꝙ nã põt dupl'r accipi aut cõiter ꝑut
diſtinguiť ꝯ̃ arteʒ. duo. n. ſunt reꝝ ꝑncipia nã ꝛ ars:
Tex. com. 3. iuxta illd̃ ſcd̃i phicoꝝ. Natura eſt ꝑncipiũ mot⁹ ꝛ q̃e
tis in eo in quo eſt ꝑmo ꝛ ꝑ ſe. ꝛ nõ ſm accñs. vñ. 2. ꝺ̃
Ca. pꝛio iuxta finem. ge. aialiũ. Nã eſt hñs ꝑncipiũ motus in ſeipſo ab al
tera nã habẽte ſpeciem actu. Ars vero ꝑncipiũ ꝛ ſpe
cies ei⁹ qd̃ fit in altero. Et ita cuʒ ois iſta virtus tri
plex ſit a ꝑncipio quodaʒ intrinſeco erit nãlis. Aut
B ꝑpꝛie ꝑut nã quedã eſt oꝛdinata vie vni adherens ꝛ
oꝛdini qualis eſt ſupernoꝝ. Eſt ꝛ altera huic oppoſi
ta oĩo variationi ꝛ diuerſitati omnifariam ſubiecta
vt natura elementoꝛum ꝑpter multũ diſtare ab oꝛ
dine nature ſuperioꝛis. Reliqua vero extat media:
vt que mixtoꝝ. Cui⁹ q̃deʒ alia eſt oꝛdinata ceu que
hoĩs: alia min⁹ vt imperfectoꝛũ: ꝛ nõnulla mediocriť
ſicut que medioꝝ ſm ꝙ maioꝛ ſit acceſſus vel receſ
ſus hinc ide. Oĩa nãq; per nãʒ oꝛdinanť ſuperioꝛẽ ſi
cut ꝑ infimã ioꝛdinata reddũtur: q2 oẽ bonũ pulcruʒ
ꝛ qd̃ oꝛdini vni adheret ꝛ vie ꝛ ꝯditur in ipſo veſti
giũ ſapientie: nõ eſt aliud niſi deſurſuʒ a nã. vʒ. ſupꝛe
ma oꝛdinata impmutabili ꝛ icoꝛruptibili: creti coꝝ.
2° ca. 2. Nũc itaq; virt⁹ nãlis cũ adhereat oꝛdini vni Jn medio
ꝛ vie determinate cõtinue. q. quodã inſtinctu perfi
ciens eius nature actus: vt ſic ꝑpoꝛtioneť pꝛime: cuʒ
opus eius ſit opus itelligẽtie magis q̃ ṽtutis aialis.
Aialis aũt cũ eius act⁹ ſint varij oꝛdini nõ adherẽtes
ꝛ maxime in habẽte rationeʒ. Poteſtates eni rõna
les valẽt ad oppoſita. Periermenias ſcd̃o nãe vt tali Ca. 2. ve…
ter ꝑpoꝛtionať infime. vitalis aũt media in mediã re finem.
duciť ſubſtantiã. Jpſa nãq; in eo qd̃ diuerſa operatur
vt dilatat ꝛ cõſtringit ſimul. ꝑmo ꝑma. cũ virtute cõ Doc. 6. c…
uenit aiali: ꝛ ſeparať a nãli. Sed q2 in hmõi diuerſi verſus fin…
tate oꝛdineʒ ſeruat illeſum cõuenit cũ naturali: ꝛ ſe
iũgiť ab animali. Apparet igitur ꝙ nomẽ ꝛ ratio nõ
vniuoce de his diciť trib⁹: ſed magis analogice. Si
militer virtus aialis põt differenter ſumi: vel ꝑut dĩ
ab anima hʒ ꝙ actus vel ꝑncipiũ extat cõpꝛehendẽ
di ꝛ mouẽdi ex aliqua ꝯueniens volũtaria cõpꝛehẽ
ſione. Et nãlis ꝑut eſt initiũ operationũ virtutũ que
in ipſi⁹ ꝯueniunt coꝛpe. ꝛ ita erit aialis a nãli diuerſa
ꝛ eadeʒ cũ vitali. Qꝛ ſi naturalis arcti⁹ ſumať pꝛout
operatur nutrimẽtum in ſalutem indiuidui aut ſpẽi.
Et vitalis vt ꝑncipal'r operať ad vitam ſingularem:
tũc ipſa erit altera a nãli. ¶ Amplius ſciẽdũ ꝙ que
ſitum põt referri ad totũ genus hoc viuentiũ vel ꝑtẽ
ſicut ad aial ꝛ ꝑcipue ꝑfectuʒ. Et itideʒ noſce ꝙ diui
ſio anime in ſuas potẽtias eſt diuiſio ſubiecti in ſua
accñtia: ceu pomi in coloꝛẽ ſapoꝛẽ ꝛ odoꝛẽ ꝛ nõ gñis
in ſpẽs. Cõmẽtatoꝛ ꝑ de aia. Quãuis attẽdẽs lib. di Com. 92
uiſionũ Boe. cõmunes itentionũ ꝛ ꝑdicatiões dicat
diuiſionẽ aie cõmuneʒ qd habere ſimile diuiſioni ge
neris in ſpẽs totiuſq; itegri in partes. Jn eo. n. ꝙ aie
pars quelibʒ ꝑdicationem recipit ipſius diuiſioni at
tinget generis. Sʒ q2 non ois aia oibus partib⁹ iun
gitur ad naturã totius hʒ referri. nõ enim in qualibʒ
parte anime tota ratio ſaluať ipſius. ¶ Propter hꝺ
2m ſciënduʒ ꝙ virtus vitalis eſt oiuʒ radix virtutũ ꝑ
non ſolum natura. veꝝ etiã tpe: lʒ in ſemine in ꝑnci
pio ſint omnes ſimul confuſe non pꝛioꝛes aut poſte
rioꝛes. Jpſa tamen pꝛius agit ꝛ manifeſtať alijs: ceu
eius ſubiectuʒ cui innititur. vt coꝛ. 38. Queriť ſiqdẽ C. 1. 4. ai…
ſcd̃o de ge. aialis vnde ſpermaticũ nutrieť matrici in
iectum cum alimẽtuʒ nõ poſſit hꝛe ab extriſeco. Sol
uitur quidem non eſſe verum ꝙ ſemꝑ alimentum ſit
ab extrinſeco cũ intrinſecus inueniať in ſeipſo. Quẽ
admodũ. n. mox in ſeminibus plantarum reperiť qd
ale quod lacteuʒ ꝑus anteq̃ʒ poſſit alimentuʒ ſuſci
pere a cõmixto terre ſibi coniuncto: ex q̃ lacteo tãq̃ʒ
germine ſuperfluo poniť ipʒ nutrire: ſic ꝛ in mã aia
lium ſuperfluum compactionis alimẽtum eſt. Unde
A. ibidem. Creature ꝑme vt coꝛdi ſuum nutrimẽtuʒ 16. aialiũ
eſt ibi ꝑpinquũ: ꝛ poſt h̃ nutrit ſe a coꝛpoꝛib⁹ extrin verſus fin…
ſecis. dĩa ẽt. 48. ¶ Adhuc Ari. i eodẽ. Jn coꝛde foꝛ' Ca. 1. p⁹ n…
ẽ ꝛ ſpẽs epatis. Et. A. 9. aialiũ. Poſtq̃ʒ ſpũs ẽ dlatoꝛ Ca. 4. in…
aie. aiaq; ẽ vna tũc erit epar quaſi ex ſupfluitate nu
trimẽti coꝛdis. ꝛ tũc erit coꝛ ꝑncipiũ gñatõis epis. Et Ub. ſup.
hec qdeʒ ſupfluitas nutrimẽti coꝛdis ex qua diť fieri de ge. ai.
epar erit illd̃ qd̃ Ari. vocauit ꝯpactõis ſupfluũ. Pꝛio 4. ante m…

Doct. 6^a ca. 4. poſt mediū.

quoqꝫ prima. Uirtus vitalis eſt prima q̄ i ſpū ꝓuenit cū ſpūs ꝓcedat ex humoꝝ ſubtilitate: deinde ſpūs ſ3 .p. Ari. recipit p ipſam pn^m p^m ꝛ aia3 pmā ex qua alie

Trac. p^o ca. 2° poſt pn^m.

virtutes profluūt: nālis. v3. ꝛ aialis. Tertio ſiqdē. 21. veritas eſt ꝙ p^m membꝝ qđ creatur eſt cor l3 dicat de Hyppocrate ꝙ p^m dixerit creari cerebru3 ꝛ oculos vt apparet in pullis. Sed is decipit q2 qñ cor creat non apparet in pmis manifeſte. Uiſus ēt alicubi eſt dicere ꝙ prius gñetur epar: q2 pma corporis operatio ē nutrimētū. Id aūt falſificatū fuit experimēto inuētū cu3 ſtudioſi in arte non reperiāt ita. Et rōne qm̄ mēbrum nō nutrit in quo nō eſt vite ſuſtētatio cū calore nāli ꝓpter qđ neceſſario fit gñari mēbrū prius a quo procedit calor nālis ꝛ ſpūs vitalis ante gñationē nutriētis ipſum: ꝛ vtus iformatiua nō idiget in diſpōne iformationis nutrimēto: dū nō accidit reſolutio ſenſibilis nocumētū faciēs ſenſibile. Uitalis igit eſt pºr alijs non ſolū dignitate ſeu nā veꝝ ēt tpe ceu cor ipſius baſis ꝛ ſufficiēs ſaltē ad eſſe ꝯfuſum per ſe in nutrimēto ꝛ ꝙ virtus nālis ꝛ epar eſt ab his. Cordi nāqꝫ pncipaliter ineſt vitalis: ꝯſr nālis ꝛ aialis. l3 enim cor in ſe cōem virtutē ꝛ ſpiritū habuerit: tñ q2 nō fuerūt organa manifeſtationis in ipſo cūcta: q2 cor ipediret inde: fuerūt

Colli' cap. 8. circa me^m.

demū ſeorſum poſita. 5. A. de aia. ꝛ ipſum eis vires ꝛ ſpūs demādat. Et i. qđ ꝑparat ad recipiēdū alias vtutes ſenſus ꝛ mot^9 ꝛ opationis vite illud eſt pus. talis

Doc. 6^a ca. 4. circa me^m.

qdē eſt vitalis. ꝑ prima. ℭ Rurſus. pp qđ vnūqđqꝫ ꝛ illud amplius. ſ3 pp vitalē habent eſſe alie. Itaqꝫ vitalis oium p^9 maxime. ℭ Sed qs obijciēs. Et ſi p^9 extet in vegetabilis introductione in ſenſibilis tñ aduentu ꝛ rōnalis alijs erit ſimultanea. ℭ Dōm ꝙ l3 id altioris ſit cōtēplationis tñ ſaltē habetur ꝙ ipſa cum eius pn^9 fuit pma. vñ non dignior ad minus alijs eqlis aut maior ꝛ ita ab eiſdē ſeparata. S3 id gradū dantes in formis cū pmaneat preexiſtēs nō ꝯturbat. Q aūt eēntialr differat ab alijs ex his nō parū appet. Et firmat: qm̄ quoꝝ diſſōnes: ſubiecta inſtra: obiecta: actus ꝛ fines diſtāt eſſentia: ꝛ illa differunt. Sed diſſōnes haꝝ virtutu3 vt apparet ſunt diuerſe ſubta altera ſic cor ꝛ epar: ſilr qꝫ iſtra: q2 alius eſt calor ꝛ ſpūs vitalis ꝛ nutritiue. dria. 55. Silr qꝫ alimentū aliud: q2 vnū rude ꝛ māle vt nālis: reliquū depuratū tanqꝫ formale. Finis ēt alius q2 vitalis ē vitā dare magis licet ꝛ nutritiua3 p pus in ſe ꝯtineat māliter fortaſſis. pficitur aūt ꝛ formatur epatꝫ vigore ſicut ꝛ d ſenſu cordis aliq ſenſere. Nāliter aūt ſimplr eſt in aialibus pcipue alimēti preſtātia. Itaqꝫ vitalis eēntialr dīt a nāli ꝛ aiali. ℭ Sed

Apho. 5.

dubitat circa virtutū pluralitatē: Damaſceno dicētē. Uirtus ſiue virtutes nāles ꝛ ſpūales varia noia habētes vna ꝛ eadē eſt. ℭ Adhuc vnū mēbꝝ eſt pncipale. dria. 38. ℭ Dōm ꝙ eſt gñe vna: ſed differēs ꝛ multifor

Apho. 16. ine.

mis ſpē. vñ aphoriſ. 2. Uirtus vna ꝛ ſuba: ſm qdē genus hyppocras idicās vnā fore vtutē: ſpēs āt pl'es. Aut l3 ſit vna ſubiecto: vt dictū de aia in cōtē tñ dīs

Apho. 6.

officijs per mēbra. Quare idē Damaſcen^9. Uirtutes ſm diuerſa in ſubtis mēbris officia diuerſis vocabulis nūcupant. Aliđ ꝯo h9 apparet ex. 38. ℭ Propter h9 3^m ſciēdū ꝙ aliq ꝯſiderantes ſubtilius qđ firmatū poſuerūt vitalē ab alijs alterā duobus. Alij ꝯo attēdentes ꝙ vita reperit in plantis: ita vtcūqꝫ virtus vitalis. Uel q2 locuti fuerūt in toto ente hic viuēti ceu phi: aut qm̄ oſtēſum ipſa3 vigorē nutritiōis ſub ſe cōtinere. vñ 3° vndecima. ca. p. Cor nutritur cu3 virtutibus ſuis nālibus. Et q2 ſicut tactū ei^9 actus ē i ſuo corpore nō ab obiecto vt aialis motiua. Adheret ēt vie ꝛ ordini vni reſpectu aialis marie vt oñſu3 ātea ipa3 ad nālē reduxerūt. Qui aūt ipſa3 vñr ad aialē reducē

addūt q2 i eodē ſbo repit ſemp ſupta ꝑp. ie cū aiali. ꝛ q2 ꝯuenit cū motiua q ē ps aial' ꝛ pcipue vtus patiēs ſeu ad h opata ipſi^9 q motiue lacertoꝝ iperat mouē.

Propter quartū qdē ad p^m quid dōs apparuit. ℭ Ad aliud dicendū ꝙ non ſimplr diuidunt ex oppoſito: cū aia ois ſit nā ꝛ nō eꝯ. oſtēſumqꝫ ēt ꝙ vitalis nō minus veru3 amplius pōt alteꝝ iſtoꝝ eſſe. ℭ Ad aliud dōm ꝙ hic maxime ſermo eſt de vita pticulari pfecta que fundatur in corde: nō aūt de cōi: in cuius pte qdā cor nō reperitur vt plātis. ℭ Ad aliud dōm ꝙ l3 exqſitius loquēdo nō ſolū q indiuidui ſunt ſpē indiſtiā: imo ēt idiuidua eiuſdē ſpēi oia. dria. 29. cū ſpēs p formā ſubalē ꝯſtituat in eſſe. Nā eēntia ſolū eſt vniu3. 7. meta. ꝛ ita vtutes ſunt oēs ſpē differētes: ꝛ maxime ſi ponat nāz ſapere diuiſionis gñis in ſpēs: aut diuiſio aie vt dictū eſt ſubiecti in accñtia. Uirtus. n. aialis: vitalis ꝛ nālis inherēt aie tanqꝫ forme ſubiecto. loquēdo tñ ſm apparētiā medicoꝝ magis ꝛ formaru3 graduales dōm ſicut oſtēſum has vires eēntialr differre. ℭ Ad aliud dōm ꝙ vita per alimētu3 eſt mālis: q aūt vitalis virtutis formalis. Et itidem in vitali oſtenſum materia3 vitam ſimiliter exiſtere. ℭ Ad aliud quid dicēdu3 viſum dudū. que aūt alterius partis per hec apparent.

Colli' tex. cō. 35. ꝛ 37.

ℭ Differentia. lviij.

Q Uirtus animalis motiua primitus influat in muſculū q3 neruu3. vi. ℭ Primo eni de iuuamentis ca. 2. oēs motus volūtarij fiūt p muſculos ꝛ ex hoc ſequitur ꝙ muſculus eſt ipſa pars mouēs: alie ꝯo partes create ſunt ad adiuuādū: ꝛ p muſculos ꝛ eoꝝ extrema q dicūtur chorde eſt motus volūtarius. Et in de voce ca. 1. Muſculus organum extat motus volūtarij. De cā ꝯo 2° cap. Muſculi ſunt q ꝑ mouētur. Et de accñti qrto. Ablata cute q ſubiectus ē muſculus nudus exñs imobilis qde3 apparet leſione in eo facta ſentiens tñ. Et cōſimiles his Gal. plures profert ſermones: qb^9 vi indicari motū pmitus lacerto ab aia imitti. Palin. Ioānitius. Uirtus volūtarie mobilis mouet lacertos qbus ꝛc. Itidē. A. ꝑ de aia. Uirtuti iraſcibili ꝛ ꝯcupiſcibili ſeruit virtus mouēs q eſt in lacertj. Qđ ꝛ rō pſuadet qm̄ organicas ptes idonee ꝑparāt paſſiones. ſ3 muſculus eſt qd organicū cū ſit officiale cōpoſitū magis. neruus aūt ſimplex. ℭ Rurſus. mot^9 ptiū ē multiplex. extēſiuus. ꝯctiuus ꝛ incuruatiuus ꝛc. Eſt enim ad oēm dīam ſitus ſexcuplā. h9 aūt mouēdi diuerſitas in muſculo magis pp ei^9 potētiores in oēm ptē dimēſiōes ſaluari pōt q3 i neruo gracili pducto. ℭ Amplius in oi motu op3 aliqd eē quo fulciat mouēs. id aūt in muſculo pp eius magnitudinē erit repire: minime āt neruo corpe ſubtili ente. Palin. Uni^9 ptis vnica ē actio. Haly. cū ſit a forma tandem q. vniuſcuiuſqꝫ eſt vna: ſ3 neru^9 vnā h3 opōne3. q2 ſentire. dria. 42. Itaqꝫ vtus mouēs imediati^9 idita eſt muſculo q3 neruo.

Poſt pn^m. — In pn^o. — Ca. 5. in fine. — In iſagogis ca. 12. — Ca. 5 p^9 pn^m. — 2^a techn's tra. de vētre cō. 30 verſus finē.

In oppoſitum ꝙ neruo motiua inſit pus: neruus. n. reddit vtutē aialē ex cerebro: ꝛ vtilitas nerui ē reductio ſenſus ꝛ motus ad oēs corpis ptes. de iuuamētis ꝑ. ꝛ ꝑ p^a. Plerūqꝫ pn^m ſenſus ꝛ motus ſimul eſt vnus neru^9 ꝛc. Et ibidē ſimplr generatio vtutis motiue eſt i neruis q ſunt in lacertis ꝯtinui. Itidē de motib^9 liqdis. c. 1. Medici diligēter inqſiuerūt an nerui vtilitatē mot^9 habeāt ex ſui ſuba ꝛ nā an ſupra neruos ſit aliqđ mēbꝝ qđ neruis hāc virtutē tribuat ſicut lacertis exhibere vident qui quidē adherēt neruis vidētes in oēm partē infra inciſionē nerui ſenſum ꝛ motū prout progrediebātur

Ca. 5. in pn^o. Doc. 5. ſū. 3. c. p^o circa pn^m. ꝛ capi. ſingulari poſt mediū. Doc. 6. c. 6. In medio.

ab illo neruo eſſe ablatū vt hi in oꝛtu neruoꝝ declarant a cerebꝛo ⁊ nucca. Ex his itaqꝫ ſermonibꝰ lōgiuſ illic tactī hꝰ ꝯſurgit rōcinatio. Oē illud quo ablato auferꝛ reliquū cā erat illius cū fuerit tota ipſius cā: ſed ablato neruo vel multū leſo ſenſus tolliꝛ ⁊ motꝰ. de accnti
Ca.5.ꝯſus ſi. ēt 4°. Erit igiꝛ neruus pnm motus ⁊ pm irradiatus ab aīa ⁊ nō muſculus: qꝛ ipſo ablato adhuc ſenſus ⁊ motus remanet in pte ſup abſciſionē ſita. Pꝛimitus itaqꝫ irradiat mouens virtus neruū q̄ꝫ muſculū.

Propter primū vo ſciēduꝫ ꝙ qd ſit vtus motiua cū eius comparibus dr̄ia inotuit pꝛioꝛi. Modus aūt ipſius mouendi extat hꝰ. pmitus. n. ſpēs ꝯueniētis aut triſtabiliſ imutat aerē: q ſenſuꝫ pticularē demū imutat: ⁊ hic cōem: quā ſiqdē imutationē fantaſia ſeu imaginatio recipit ⁊ ꝯſeruat. deide ipſiꝰ ſpēs recepta imutat cogitatiuā ⁊ hec eſtimatiuā q̄ aliqn̄ in memoꝛia locatur cū alijs. Eſtimatiua vo imutat coꝛdis actiuā ſiue operatiuā ⁊ ea paſſiuā vel ad hoc operatū q̄ demū imperat iraſcibili aut cōcupiſcibili ſm ꝙ ſpēs appꝛehēſa fugiēda ē vl' ꝓſequēda que tādē impat motiue lacertī affixe mouentī p eiꝰ muſculos dētes. ſunt. n. 529. ſm Gal'. dr̄ia poꝛi: ex quo ēt apparet ꝙ motiua pōt dici virtus aīalis ⁊ vitaliſ vtcūqꝫ put ei hec impat vel illa. ⁊ hic qdē motus dr̄ia mōſtrabiꝛ. 135. Quid āt ſit neruꝰ. quot ēt dicaꝛ modis dr̄ia inotuit. 41. qd vo ſit muſculuſ ⁊ eiꝰ neceſſitas tertio dicēdoꝝ apparebit. Eſt aūt hoꝝ mobile pm qꝺ pꝛius ſuſcipit virtutē motiuā qua motum ꝯn̄r mouet q̄ deinceps. Que ſiqdē apud Ari. ē aīa. hec nāqꝫ lꝫ vt foꝛma diffundaꝛ p oēm ipſius mām parteꝫ nullā ſibi determinās veꝝ tn̄ put ē motoꝛ alligaꝛ am
Cō. 43. i me. plius coꝛdi. vn̄ Cōmēta. phy. 8°. Muſculus ē qd motū p ſe ⁊ cōponiꝛ ex tribꝰ puta carne muſculi ⁊ eſt poſtremū motū: ⁊ ex caloꝛe nāli q eſt motoꝛ ⁊ motū qui trāſit in neruos: ⁊ aīa mouēte q̄ eſt foꝛma in illo caloꝛe nāli. Uerūtn̄ apud medicos ⁊ pcipue Ga. artificuꝫ ſenſibilioꝛes pm mouēs imotū voluntarie eſt cerebꝛū.
Ca. p° ꝟſus ſi. vnde de motibus manifeſtis. Pꝛimū mouens ac pnm vniuerſa mouens aīalis mēbꝛa volūtario motu eſt cerebꝛū. que aūt extrema puta manus ⁊ pedes ſunt mota tm̄. Intermedioꝝ vo vnūquodqꝫ motū ⁊ mouens velut nerui: muſculi: coꝛde ⁊ hꝰ. Motus ēt multiplex exiſtit. Naturalis quidē cuius pnm ē ab intra ſiue paſ
Tex. cō. 28. ſiuum ſit vt grauiū ⁊ leuiū. 3° celi. hec enim nō habēt pꝛopꝛie pnm motus actiuū intra: verū magis inditum ab extra. Grauibus enim ⁊ leuibus generās motū indidit qꝺ extra permanet: nā ſicut alia accidētia conſequunꝛ foꝛmā ſubalē ita ⁊ locus ⁊ ꝯn̄r ad locū moueri: nā motus eſt ꝓpter locū non tn̄ foꝛma nālis eſt motoꝛ: ſed qui foꝛmā hꝰ impꝛeſſit ad quā motus talis cōſequitur. Celeſtia ēt mouētur per pnm ſeparatuꝫ quod
Ca. 2° ⁊ 3° circa pnm. eſt in eis tractatu de ſuba oꝛbis. Ipſum nāqꝫ ē ab eis ſeparatum eēntialiter: coniunctum tn̄ ſm virtutē ⁊ in eis ſituatū per quem foꝛtaſſis moduꝫ ponitur celuꝫ.
Te. cō. 6. ⁊. 13. 2° ce. ⁊ mun. aīatum foꝛe. Aut ſm plurimos per eius animā cui exterioꝛ intelligētia virtutem influit ſuam:
Coll' in de ſō. ⁊ vigi. in me°. per quē modū arbitratus eſt Cōmētatoꝛ ſubaꝫ quādam ſeparatā in hoīs cogitatiuā impꝛimere ⁊ influere. Pꝛincipiū aūt motus actiuū in aīalibus intrinſecū exiſtit: ⁊ hic qdē motus pōt dici ēt volūtarius ſi a motoꝛe pꝛocedat vtēte rōne cuius poteſtas eſt ad oppoſi
Tex. cō. 3. ta dr̄ia poꝛi: ⁊ metaphy. 9. Eſt ⁊ motus violētus huic oppoſitus cuius pnm extat extrinſecum. Violētuꝫ enī eſt cuius pnm eſt ab extra non conferēte vim. i. foꝛmā
Cap. 2° in pn. naturalē paſſo. ethico. 3°. vnde in magnis moꝛalibꝰ. Ipſum eſt cuius pnm eſt ab extra ⁊ a quo cogitur operari. Eſt ⁊ medius inter naturalē ⁊ violentum vt animalis gradientis in altum. Nam rōne foꝛme ſeu anime eſt naturalis cū de ipſa dicatur ēt per pꝛius natu Tex. cō. 12.
ra. phicoꝛū 2°. ex parte vo molis violentus.

Propter ſecundum vo ſciēdū 2° collꝫ. ſcribi expꝛeſſiuſ pmum ab aīa motū ſeu caloꝛe nāli muſculū foꝛe mobile ita. Ca. 18. i me°. Pꝛimū mobile a caloꝛe nāli eſt muſculus tanq̄ꝫ indito ab inſtrō. Aīa eniꝫ mouet pluribus medijs cōcurrētibus incoꝛpoꝛeis ⁊ coꝛpoꝛeiſ puta virtute locū ſituationis ⁊ actionis determinante: cōplexione q̄lificante: calido ⁊ ſpū calefaciēte: ⁊ virtutē ad actū vehiculante: ac mēbꝛo hec oīa ſuſtētante. Cū enim anima multū diſtet ab oꝛgano coꝛpulētioꝛi in quo vꝛ manifeſtari actio: multa opoꝛtuit īteruenire ꝓpoꝛtionabilia: cū nā ſaltū nō cōmittat: ſꝫ paulatim ⁊ oꝛdinate valde ꝓcedit de vno in aliud extremoꝝ p media: intm̄ vt eiꝰ ꝯtinuitate ꝯtinuū lateat. ⁊ mediū. hiſto. 8. Hāc quoqꝫ Ca. p° cir. fin.
pōnem Auer. rōne munit. Cōueniēs. n. eſt vt motoꝛ ꝓpoꝛtionetur mobili caloꝛ aūt eſt ca. ⁊ hu. ⁊ muſculus ſil'r pp eiuſ compōnē. Cōponitur. n. vt ait ex carne ſimplici ⁊ neruoſitate ⁊ naſciꝛ a coꝛde. Neruus aūt ſolus fridus eſt multū non hn̄s ſilitudinem cuꝫ caloꝛe nāli. ¶ Neqꝫ dicendū eſt ꝙ vena vel artaria ſit pma caloꝛe motū inato: qm̄ vena oꝛitur a mēbꝛo nō p. Subdit ēt ꝙ de rōne non eſt ꝙ inſtrm qꝺ dat nutrimētū ſit iſtrm motus. magis enim ꝯueniēs eſt vt nutritio fiat p quietis inſtrm. Neqꝫ ēt artaria cum ſit eadeꝫ via alterius actionis datiua: puta pulſationuꝫ opatrix diſſiliumꝰ ⁊ non ꝯueniētiū motui volūtario. pp qꝺ ꝯcludit pm mobile foꝛe muſculū nō aūt neruū. Super hoc quoqꝫ fulcitur nō poſt multa Ga. c. de iuuamētis anhelitus turpiter aggrediꝛ ⁊ foꝛſitan ſophiſtice aſſumēſ rōnis viꝫ Ca. 19. aūt me
in argutis ptacte. Si motus eſt volūtarius neruus ē. dium.
ſed neruus nō eſt poſita eius detruncatione: q̄re a deſtructione ꝯn̄tis ꝯcludit deſtructionē an̄tis: puta motum volūtariū nō eſſe. Itaqꝫ motus volūtarius erit ī neruo. Ait ſiqdē hunc ſyll'm falſum foꝛe in pncipijs ⁊ ī figura coꝛruptū ita vt peccet in mām ⁊ foꝛmā ſimul: qm̄ qn̄ remouetur vnū pꝛedicatū rei q̄ data eſt a ſubiecto nō dꝫ ſemp remoueri pdicatū ab illa a q̄ remotū eſt ſubm. Et qui opinanꝛ hoc tenenꝛ credere cū negatione oppoſiti an̄tis in tota mā negationem oppoſiti ꝯn̄tis. Et iō hec verba nō ſunt digna vt audiantur. Et iſte modus eſt vnus in quo manifeſtū eſt ꝙ Ga. nō habuit verā radicē in logica: qꝛ ſi per remotioneꝫ nerui remoueꝛ aliqs motuſ ideo nō eſt de neceſſitate: vt qn̄ neruus eſt ꝙ dicaꝛ ꝓpꝛia cā in hac re. Sentire igiꝛ vꝛ Auer. vtcūqꝫ ſermones peregrini Gal'. videnꝛ cōmittere deceptionē ꝯn̄tis. a pꝛopōne ſiquidē hn̄te pl'es verificationis cās in vnā tm̄ pꝛocedēdo. Ubi ēt termini vt ſic ꝯuertibiles nō extāt: tūc nāqꝫ lꝫ vis teneret illa cōis gr̄a materie: non tn̄ rōne foꝛme. Nō. n. daꝛ ſi doloꝛ eſt ſol'o extat imparis. hoc aūt nō reperiꝛ itaqꝫ neqꝫ doloꝛ: eo ꝙ is ex mala cātur ꝯne. dr̄ia. 76. Subdit aūt demū idē in ſue poſitionis fulcimētū iā viſos fuiſſe hoīes percuſſos ſupꝛa neruos doꝛmitarios ramificatos ex qnto pariū neruoꝝ cerebꝛi delatos extroꝛſū ex craneo ſub oſſiū partiū tecturis: ⁊ cuꝫ illis pꝛiuate ſunt oēs opationes voluntarie: ⁊ ideo doꝛmitarij appellanꝛ. Un̄ ſubdit Raſim dicere ꝙ qn̄ rex Indie nobiles volebat īterficere aliquos per hūc interficiebat modū. Et viſcus dicere ꝓpter h̄ ꝙ oēs volūtarij motus his duobus affixi ſunt neruis. Iſte igiꝛ eſt ſermo Auer. Quod aūt hꝰ poſitio foꝛtaſſis ſtare non poſſit tertio dicēdoꝝ apparebit. Nūc aūt qs foꝛte defectuꝫ argumētationis eius cōtra Ga. oſtēdet tal'r. Qꝺ eniꝫ dicit pꝛimo caloꝛē naturalem cōuenire muſculo eo ꝙ

vtrunqꜫ cal'm foꝛtaſſis nõ eſt veꝝ qꜫ in motu nõ ſoluꝫ
reqrit cal'm quo pficiat:imo frigidũ quo ↄtẽperet vt
ingroſſet frido ⁊ fulciat. ¶ Adhuc moueri ineſt ſibi
p neruũ vt oñdet p. ¶ Amplius qũo muſculus naſci
tur a coꝛde niſi ṽtute vt pl'm alia. Eẽt nãqꜫ de nã mu/
In fine. ſculi id ipꝫ qõ negat 3°.11.cap p.motuſqꜫ illi⁹ volũta/
rius:qõ ridiculũ. Q; ãt dic̃ neruũ multũ fridũ h̃ mani
Iuxta finẽ. Poſt mem. feſte ↄ̃dicit veritati ⁊ ſmoni Ga.ↄ̃nũ p cap 9°. theo.p
Doc.3ª ca°2° cap 9°.⁊ p p³. Scribunt.n.hi neruos foꝛe frigiditatis
Ante mem. pauce qꜫ ipſos iuxta cutẽ ↄ̃ne ſituãt:veꝝ ex eius etiã
magis põt ↄcludi dictꝫ ꝙ neruus ſit mobile ꝑus cum
ipſe ſit frigiditatis pauce ⁊ caleſiat caloꝛe ĩnato q̃ ↄtẽ
peratus is ad motũ ⁊ fulcimẽtũ eius redditur aptioꝛ
muſculo. Id tñ dico nõ ſufficit:veꝝ moles ẽt reqritur
coꝛpoꝛea q̃ amplius repitur in muſculo q̃ꜫ i neruo. Et
iõ motus in muſculo ꝑus q̃ꜫ in neruo manifeſtat:imo
Doct.6ª ca.6. ⁊ in choꝛdis magis.vñ p eas deſcribitur motiua.p p³.
In pn°. q̃re illas nouit idiota:nõ aũt ſic muſculos. Qõ ẽt dic̃
venã naſci a mẽbꝛo non p videt mobilis leuis nõ ſer/
uans põnem eius Ari.magri volẽtis venas a coꝛde
ĩmediate naſci.dĩa.47. Impugnat ẽt Ga.nõ iuſte:cũ
muſculus nõ habeat qõ in ipſo mot⁹ manifeſtet p niſi
per eius ꝑncipalius ꝑn^m ceu neruũ ſicut per cerebꝛuꝫ
mouẽtur volũtaria. Mot⁹.n.volũtarius nunq̃ꜫ ſepa
rari põt a neruo:ſicut hẽre tres a q̃drato.cũ per nul/
lum inditus ſit motus volũtarius muſculo niſi p ner/
uum.g̃ ipſo abſciſo bñ ſeqtur ꝙ mot⁹ remoueat a mu
ſculo:cũ eius virtutẽ nõ ſuſcipiat aliũde.vñ accñs nõ
cõmittit vt ſibi iponit Gal'. In neruo tñ cũ ſit cõe iſtꝛꝫ
ſenſus ⁊ motus nõ manifeſtat ita motus cũ is ſit exi/
lis flexibilis. Motus aũt idiget fixione quã neru⁹ p/
ſtare non põt lꝫ ſenſum valeat exhibere:eo ꝙ diffici/
liuꝫ eſt mouere q̃ꜫ ſentire:cũ illud ſit agere:h̃ ꝯo pati.
Ad agendũ aũt plus vigoꝛis reqrit q̃ꜫ ad patiẽdũ de
Ca.5.in fine. accñti 4°.⁊ interioꝝ p cap pe. Neqꜫ ẽt valet qõ de ner
poſt mem.⁊ uis inducit Auer.doꝛmitarijs:cũ moꝛꝫ poſſit aliunde
4° ca.4.i fi. ↄtingere q̃ꜫ ꝑpter pcuſſionẽ neruoꝝ illoꝝ ⁊ vl'r abſqꜫ
neruoꝝ cã:non aũt motus volũtarius vllatenus põt
pfici ſine neruo. Sermo tñ Auer.apud veritatẽ pꝛeſe
rentẽ põt admitti:lꝫ foꝛtaſſis nõ ex ſufficiẽtibuꝫ dedu
catur:vt ꝙ p^m mobile a caloꝛe nãli eſt muſculus:quã/
tum ceu ꝯtactũ ad ipſius manifeſtationẽ.motus eniꝫ
repñtat in muſculo amplius pp ſufficiẽti⁹ hꝛe q̃ nec̃ia
ſunt motui pꝛetacta q̃ꜫ neru⁹ ppillis carere.ita vt ner
uus quo ad motũ tribuẽdũ pꝛopoꝛtionat cerebꝛo:q̃ꜫ/
tum ꝯo ad ſenſum coꝛdi.h̃.n.hꝫ cerebꝛũ ṽtutis tñ.

Propter tertiũ qdẽ ſciendũ ꝙ virtus mo
tiua ĩmediatius irradiat
neruũ ⁊ ĩmittitur ipſi:ↄñr aũt tanq̃ꜫ qõdam ex ipſo ⁊
Poſt mem. alijs cõpoſitũ in muſculũ dirigit.vñ ĩterioꝝ p.ca. pe.
Neruus nullus eſt ipſe ſm ſeip̃m ſine muſculo nulla/
tenus operãs in aĩalis pticulis tales actus.ſed p me/
dios muſculos oẽs motus electiones noĩatos pficit.
Cernunt aũt ad mouẽdas pticulas qñqꜫ quidẽ mani
feſte muſculi ipſi:qñqꜫ quidẽ per mediuꝫ choꝛde. Ac
Ca.6.⁊ ſuo fi. coꝛũdẽ 3°. Pꝛĩcipiũ motus ꝑ^m quidẽ neruis:per ipſos
aũt muſculis datur. Et itidẽ alie cognoſcũtur a medi
cis radices neruoꝝ q mouẽt muſculos a radicib⁹ ner
uoꝛũ cuti manus pꝛeſtãtiũ ſenſuꝫ.vñ de motib⁹ liqui/
Ca. p° in me. dis. Poſtq̃ꜫ lacertoꝝ motũ artarijs ⁊ venis ↄſtrictꝫ in
ſuo depꝛehẽdunt manere ſtatu eũqꜫ ſtrictꝫ neruis im/
pediri:q̃dã ad lacertos quidẽ digirit a neruis virtus
aliqua per quã ſit eoꝝ actio iudicauerũt.vñ ſubditur
ṽtutẽ oꝛdinatiuã trãſmitti per neruos a cerebꝛo ad la
certos.q̃re dĩa ꝑoꝛi ṽtus excogitatiua ĩ cerebꝛo loca
ta vtit pticulis queadmodũ riuis qbuſdã neruis ſen/
ſum ⁊ motũ mittẽs per eos aĩali dĩ. Quarto ꝯo theo
In pn°. ric.ca°17°. Virtus mẽbꝛa volũtarie mouẽs a cerebꝛo
ꝑcedit ⁊ p neruos ab ipſo oꝛiẽtes mittit ⁊ a nucca:at
qꜫ ad lacertos puenit volũtariũ illis dans motũ. Pꝛi/
Doct.5ª ſũ.2° cap.1.in pn°. mo quoqꜫ ꝑma. Ubi muſculi datur neceſſitas dĩ mo/
tum volũtariũ mẽbꝛis nõ cõpleri niſi virtute mediãti
bus neruis a cerebꝛo illis aduenientẽ. Non fuit ẽt cõ/
ueniens neruos oſſibus ↄtinuari ne lederent eoꝝ du
ritie:iõ egreſſa eſt ſuba ſiĩs neruo ex oſſiũ extremita
te ligamentũ dictũ:que neruo fuit adiũcta ⁊ vna res
cũ illo facta. Et qꜫ hꝰ ſuba ſic compoſita erat adhuc
ſubtiliꝫ nimiũ ⁊ infirma neqꜫ poſſet ad multũ extendi
niſi ſuſtẽtaretur alio ⁊ maxime qñ oꝛitur a cerebꝛo vl'
nucca ſupioꝛi ⁊ pꝛopꝛie cũ hec ſuba diuidat in partes
plĩmas.ꝑpterea ſibi admixta fuit ſimplex caro q̃ ſibi
cõiũcta ſuſtẽtaret ⁊ vacuitates eiuſdẽ repleret. Et qꜫ
he incõiuncte erãt ſube ſubtiliatus eſt neruus ⁊ liga/
mẽtũ ⁊ diuiſi in fila ⁊ ex eis ↄtexta eſt ſuba pãniculuꝫ
dicta colligãs ⁊ ↄtinẽs in adinuicẽ pꝛedicta ⁊ ſepans
ẽt vbi opꝫ ⁊ diſtinguẽs. Pars quoqꜫ hꝰ ſube compo/
ſite que ad membꝝ tẽdit mouenduꝫ colligit ſubtiliat
⁊ induratur ita vt funiculi aſſumẽs ſimilitudinẽ choꝛ
da dicatur. Ex neruo.n.cõponit ⁊ ligamento:qꜫ caro
deſiſtit tñ pꝛotẽdi ⁊ pãniculus in neruũ indurat ⁊ li/
gamẽtũ in choꝛda qñ ptranſeũt. Et hec ſuba ex hiꝫ q̃/
tuoꝛ cõpoſita muſculus appellat ſiue lacertus qõ di/
uerſitatem nõ impoꝛtat realẽ. Ex his igit ſeriebus re/
cte auditis apparet virtutẽ motiuã ꝑmitus in neruuꝫ
influere q̃ꜫ in muſculũ. Apparet ẽt neceſſitas muſculi
eiuſqꜫ eſſentia:⁊ p ↄñs ꝙ erit mobile ꝑ^m ſeu ĩmediatũ
cũ in eo rõ motus ⁊ fulcimẽti aptius reperiatur in ṽtu/
te tñ ipſius. Neruus.n.eſt ſicut pars cõſiliis ꝑncipaliꝫ
inſtrũ.ſ.muſculi. Nũc aũt ↄcluſa ↄfirment rõne. Opꝫ
etenim mobilis ad motoꝛẽ ꝑpoꝛtionẽ ĩteruenire vt ĩ/
telligibilis ad intell'm:vt edocent q̃ de phyſico.audi/
tu. Sed neruus cũ ſit ſimplex magis pꝛopoꝛtionatur
virtuti ſimplici ẽt enti q̃ꜫ muſculo cõpoſito ſaltẽ com
poſitione particulari. Thoꝛax enim ⁊ hꝰ ↄſtruuntur
3° cap.1. vñ theo.vñ ⁊ ipſe ibi locatur in anothomia cõpoſito/
rum. ¶ Adhuc cũ hec virtus reqrat ſubm per qõ de
fertur ⁊ quo.p ſe nãqꜫ nõ moueretur:cũ nihil ſic mo
Collit tex.cõ. 39.⁊ p totũ. ueat niſi coꝛpus.6.phyſi.illud nõ erit niſi neruus:eo
ꝙ ĩmediate oꝛit a cerebꝛo vl' nucha manifeſtatiue ſal
tem. Muſculus ꝯo nõ intm̃ extẽdit vt cerebꝛũ vel nu
cham tanq̃ꜫ ſenſui ſubiacẽs attingat. Eſt ẽt neruus lu
cidus:peruius:poꝛoſus ⁊ tale meret eẽ aĩalis ṽtutis
ſpũ mediãte receptiuũ ꝑ^m ⁊ delatiuũ.hec aũt muſculo
non inſunt niſi foꝛte per neruũ ⁊ iõ in oppilationeꝫ ⁊
obſtruſionẽ neruoꝝ videmus paralyſim ⁊ ſiĩa cãre:
non ſic aũt que muſculi. ¶ Rurſus. in vnoquoqꜫ mẽ
bꝛoꝛũ officialiũ eſt particula cõſiliis qua illis pficitur
ꝑncipal'r opatio:alie autẽ ptes pp bene foꝛe.dĩa.73.
Talis aũt particula iuſte ↄſiderãti neruus erit. nõ ãt
ligamentũ cũ nõ ſentiat neqꜫ ꝑn⁰ alligat. Fit ẽt pp iuua
re neruũ ꝑncipalioꝛẽ vt apparuit ex muſculi cõpõne.
Neqꜫ pãniculus cũ ſit ſcdario.aut caro qꜫ nõ eſt ꝑnci
palis ſed ex ſan.cãta fluxũ hñs ⁊ refluxũ:neqꜫ ẽt tot⁹
Collit text.cõ. 42.⁊.43. muſculus cũ toti inſint motus p partẽ magis. phy.8.
Palin.h̃ nos docet experientia qꜫ videmus motũ ceſ
ſare ⁊ ſenſum neruo pꝛeciſo:non autem muſculo.mo
tus tñ tunc non ineſt neruo niſi foꝛtaſſis ↄ̃ctionis ſeu
ſpaſmationis ſꝫ muſculo magis: ſenſus tñ ineſt ꝑter
muſculũ neruo ẽt manifeſtus. Sic igitur ſufficienter
ↄcludatur ꝙ neruus ẽ id quod ĩmediatius ⁊ ꝑncipa/
lius vigoꝛẽ recipit animalis virtutis:motuꝫ videlicet
atqꜫ ſenſus. Et ꝙ demũ manifeſtatur in muſculo.

Propter quartũ quideꝫ ad ꝑmas aucto
ritates oẽs vna pꝛoce/

dentes virtute dōm id grā manifeſtationis mot⁹ exi/ſtere cū videmus muſculū mouere nō autē ꝙ vtus in ipſo primitus recipiat̄:imo in neruo velut pn̄ᵐ opera tionis viſus poſita ē cryſtallina:manifeſtat̄ tn̄ magis in partibus ꝯiacentibus.ꝺr̄ia.63.❡Ad aliud dōm ꝙ partes nō audiunt̄ illic organice ſm ꝙ organicū ꝛ cō ſil'e opponunt̄.ſ3 organicū dr̄ eſſe ꝑ relationē ad ſim/plices ꝯceptus aie.aut h̄ in mot⁹ verificat̄:vt dictum ē manifeſtatione:nō aūt in pn̄ ꝑmitus motoris ſuſce ptiuo.❡Ad aliud iā apparet qd dō3 ſit mō ān dicto. ❡Ad vltimū dōm ꝙ neruus rōne ꝯnis ipſius ꝛ ſube magis fulcimētū ꝑſtat muſculo:moles tn̄ deficit ner/uo in illo repta.Uel q̄ſitū petit organū cui ꝑmitus im mittit̄ virtus motiua:nō aūt id cui vtutis inſit appa/rentia ſeu manifeſtatio imenſior.❡Ad aliud dōm ꝙ veꝝ eſt q̄n illud mēbrū fuerit vnū mō oi.neruus autē alius ē ſenſitiuus plerūqꝫ ꝛ motiuus.Aut nō ē oi idē modo vno ēt dato neruo.Nā in ipſo ē dare frigidita/tem ꝛ ſiccitatē minorē ꝛ mollicīē:ꝛ ita erit organū ſen ſui aptū.Et eſt repire ꝑdictas in eo q̄litates inteſiores ꝛ pluris diaphonitatis poroſitatis q̄bus reddit̄ iſtr̄3 motui aptius.Ea ēt que partis nota ſunt oppoſite.

Uoniam dictum eſt iuuam̄tum nerui exiſtere diſtributione3 ſenſus ꝛ motus in oēs ꝑtes heſitare ꝯtingit deiceps ne vn⁹ neruus poſſit eſſe ſenſus ꝛ mot⁹ pn̄ᵐ.Q ꝺ non vr̄:q̄m quoꝝ virtus ē alia ꝯ̄ ſubſtātia ꝛ finis ſeu operatio in idē non ꝯcident pn̄ᵐ. talis vtiqꝫ neruus ē ſenſitiuus ꝛ motiuus:cū virtus ſenſibilis ordinetur i ſenſitiuū:ꝛ motiua in motiuū:ſitqꝫ motiuus ſiccior ꝛ durior ſenſitiuo ꝑ.ꝛ theo.ꝑmis.Finis etiā ſenſitiui eſt ſenſum ꝑſtare:motiui ꝟo motum.Palin:illa non cōci dunt in vnum pn̄ᵐ quoꝝ eſſe diuerſis ꝯtinetur generi bus:cū ꝑdicamētorū coordinationes ſunt impmixte. poſterioꝝ ꝑ.Sed qꝺ ſenſitiui in paſſionis cadit gen⁹: motiui aūt in id qꝺ actionis.Sentire nāqꝫ pati ē qꝺ/dam ꝛ mouere agere 4ᵒ de accitū.ꝛ interioꝝ ꝑ. Et ful cit:q2 ibidē ſentire ſuſcepit actionē ab alio vt ab obie cto:qꝺ ei extat tanq̄ pati.Motus aūt eam non ſuſci/pit verū potius cauſat in aliud.Et ſi vnus ē neru⁹ pn̄ cipians ſenſum ꝛ motū tunc ꝛ virtus erit tm̄ vna cor reſpōdēs eidē:cū tn̄ eius quadā ſenſitiua ꝛ reliq̄ mo/tiua.❡Rurſus in techni lib⁹ 2ᵒ.vt ad multū nerui ſen ſitiui oriūtur a parte añriori:motiui ꝟo a poſteriori. Jtidē.ꝑpter qd ꝯ̄ alius erit neruus ſenſum pn̄cipiās. alterqꝫ motū.Js.n.videt̄ ſolus ſufficere:non igit̄ vn⁹ neruus poterit eſſe ſenſus ꝛ motus pn̄cipium.

Doc.3ᵉca.1ᵒi fine.
Ca.9ᵒ viſus fi. ꝛ hᵒ 2ᵒ caᵒ.10. poſt pn̄ᵐ.
Colli' tex cō. 43.poſt meᵐ.
Ca.5ᵒ in fine. Ca.6.pᵒmeᵐ.
Tex.cō.37.

Oppoſitum vero cōitas ſentit medicoꝝ. ❡Amplius ſicut ē in ꝑ inſtro ꝛ 2ᵒ:ita ſil'r ꝛ erit in 3ᵒ.puta cerebro:nucca ꝛ neruo:ſ3 vtrorūqꝫ illoꝝ alteꝝ vnū exñs ſenſū initiat ꝛ motū.❡Rurſus q̄ꝝ nomē ꝛ rō ſunt eadē ꝛ actus pn̄ᵐ ſil'r erit vnū:cū habeat eādē nām:ſ3 talis ē neru⁹ ſen/ſitiuus ꝛ motiu⁹.Uterqꝫ nāqꝫ dr̄ vnus ꝛ eſt ſuba flexi bilis ſubtilis ꝑteſa colore alba ex cerebro ꝛ nucca ꝑ/ducta.Neru⁹ igit̄ poterit vn⁹ fore pn̄ᵐ ſenſus ꝛ mot⁹.

Propter primū qdē ſciendū ꝙ vnū quo/tiens dr̄ ꝺr̄ia oſtēſum 3ᵃ. vnū aūt hic ſumptū vnitatē iportat numeralē. Quid aūt neruus.ꝺr̄ia.41.qdqꝫ ſenſus.42.S3 motus li.cū eoꝝ multiplicitate.Principiū ꝟo multipl'r dr̄. vne q̄/dem vnde motus initiat̄ vt diſtantie cuius oppoᵐ ei⁹ terminus.al'r vn̄ optie fiet q̄cūqꝫ:ceu in doctrina nō eſt incipiēdū a rei pn̄⁹:verū vn̄ diſcit̄ facilius. Tertio qꝺ pᵐ producit̄ vel gn̄atur in exñte ſicut fundamētu3 in domo ꝛ cor in aiali.❡Adhuc.vn̄ prim⁹ initiat̄ mo tus:vt pater ꝛ mater filij:ꝛ lis extat pn̄ᵐ belli.al'r fm̄ volūtatem ac impetū mouēs ꝛ mutans:ſicut pn̄ceps aut tyrānus:ꝛ artiū architectonica. Sexto vnde co/gnoſcitur res ꝑ vt ſuppoſitiones ꝛ priores dignitatū principia ſunt cognitionis cōcluſionum:hic aūt pn̄ci/pium auditur q̄rto potius dictum modo.

Propter ſecundum quidē ſciēdum ꝙ Ari.vt tactū ꝺr̄ia 42.fortaſſis nō cognoſcēs ꝑfecte nerui nām poſuit ei⁹ opera ꝺr̄ia ꝛ altera magis vt vnū ligare oſſa ꝛ adinui ce3 ꝯnectere:ꝑterqꝫ in craneo i quo ſuturalis ſiue ſer ratilis ē copula ꝛ is vere nō ē neruus niſi vt equoce: veꝝ ligamētū:ac ad ſenſum vt inuit ꝑſtare:ita non ca pit vtiqꝫ neqꝫ ſtupor vbi nō eſt neruus corporis. Plu rimi āt ſunt nerui circa pedes:man⁹:coſtas:collu3 ꝛ brachia.Stupor ꝟo ſenſus ē paſſio.ꝺr̄ia.73.Coll3 tn̄ 2ᵒ Ari.imponit̄ ꝙ voluerit neruū ſolūmō carnē ſui fri giditatē cōtēperare non potētē excellētiori ſentire ca lore.Ait nāqꝫ apparere ex Ariſ.ſnīa ꝙ nō ſit fact⁹ ner uus niſi ad ꝯtēperādū calorē intrinſecū ad hoc vt det virtutē ſentiendi.v3.carni vt ſubdit poſt multa.ꝛ hec opinio plus ſeqtur i iuuamēto cerebri. S3 forte Au. ſtare nō pōt cū nucubi diligēter inqrens tali nerui re periā iuuamētū cū hec ēt tēperies cauſetur a cerebro ſufficiēter:de ptibus 2ᵒ.Adhuc caro cordis reliq̄ cali diſſima carniū ꝑ ſe poſita eſt ſentire.ꝺr̄ia.47.Ubi heſi tatio apparuit circa nerui nām ſil'r Auer.inſtra.

Ca.8.añ me.
Ca.7.añ me.

Propter tertium quidē ſciēdu3 ꝙ vnus ꝛ idem neruus pōt nō raro initiū ſenſus ꝛ motus fore ſicut teſtatū eſt de ac cidēti 4ᵒ interioꝝ.i.de motibus manifeſtis.ꝛ theo.6. Uolūt.n.ꝙ multotiēs def ſenſus ꝛ motus ꝑ vnū ner/uum ꝛ plerūqꝫ quidē vnus neruoꝝ ſingulariter ꝑſtat ſenſum:ꝛ alter motū.Tuncqꝫ non ꝯcidet dubitatio ſi ſenſus pōt eſſe ſine motu aut ecōtra in ligua ꝛ oculo: verū prius magis cū idem vtriſqꝫ fuerit neruus.Ue/ritas tn̄ ſanior ꝙ vbicūqꝫ eſt ſenſus nō eſt motus cu3 mouere ſit quoddā agere:ſentire ꝟo pati. Ad agēdū vtiqꝫ plus reqritur virtutis ꝛ caloris.ad patiēdū aūt modicū ibidem.Ubi aūt repertus eſt motus ꝑ oppo/ſitu3 ꝛ ſenſus:dūmodo ei occurrat ſenſibile.Dico au tem ita q2 dictū eſt aliquē neruoꝝ pn̄ᵐ mouendi ꝛ nō ſentiendi:nō q̄m non poſſit ſentire:ſed q2 ſepultus fo/rinſecū ſibi nō valet natural'r aduenire ſenſibile. vn̄ ꝑ prima.Mēbrorū quidē ſentiētium mobiliū plerūqꝫ ſenſus ꝛ motus ſimul pn̄ᵐ eſt vnus neruus ꝛ plerūqꝫ ſeparatur ꝛ erit pn̄cipiū alterutrius virtutis neruus. Ut id aūt per amplius appareat ſciēdū ꝙ neruus nō eſt pn̄ᵐ ſenſus ꝛ motus primū.ſed cor aut cerebrū cu3 nucha:verū ſecūdarium magis:puta reſpectu carnis ꝛ pāniculorum:muſculoꝝ ꝛ chordarum:ceu ꝛ nucha taliter ſe h3 cerebro relata ꝛ neruis.Jnſuper ꝛ neru⁹ amplius extat ſenſus pn̄ᵐ q̄3 motus.ſentit eni3 exñter i ſeipſo ac alia ſentire facit q̄bus ſuperexpādit: ita ꝙ etiā pāniculos ꝛ chordas quibus ꝯtexūtur niſi parū ex eo.Sed motus initiū non eſt actu ſed virtute ma/gis.Nō enim mouere pōt ſeipſum local'r neqꝫ alium actualiter:illatus tamē in muſculi ꝯſtructionē cuius pars eſt nō minima cū fiat ex neruo ꝛ carne ſimplici. i techni.facit ad motū:ꝛ q2 organū delatiuū extat vir tut3 ꝛ calor3 nāli3 p̄ñr mouet ꝛ muſculū. Eſt igit̄ orga nū motu3 reddēs ipſum tm̄ ſeu deferēs.ſenſus aūt nō ſolū ꝙ h3 verū percipiens ſiue indicans magis. Sic enim ſe habet de his vt de neruis obticis ꝛ cryſtalli/na.ꝺr̄ia.45.Propoſitū autē firmatur rōne:q̄m in his maxime quoꝝ vnum ordinatur in aliud quod poteſt amplius poterit vtiqꝫ ꝛ min⁹.talis ꝟo ē mot⁹ ad ſen/

Ca.5.ꝯ ſns fi. Ca 6ᵒ pᵒ m. Colli' capᵒ poſt meᵐ. Ca.15. ui pn̄.
Doc.5ᵉ aᵒ ſin gulari pᵒ me.
L.1ᵒ2ᵒ tract.ac te.t.te.cō.9.

ſum:ipſe nanq; in motū:ſenſus autē in ſalutē animalis:ſilr q; motus.eo.n.adipiſcit̄ qð appꝛehenſum.Sꝫ neruus quis mouens cū mouere ſit agere ad qð plurimum reperitur virtutis poterit ⁊ ſentire:cū pati modicū virtutis expetat.¶Amplius qñ virtus ſeu aīa ⁊ caloꝛ nālis vigoꝛoſi extiterint ſm ꝙ ampli⁹aut minus inherēt oꝛgano vni poterūt operari diuerſa puta currere ac ſtare in aīali:quoꝝ alterū expetit plus virtutis:reliquū autē minus.hꝫ ꝯo neruus eſt oꝛganū reſpectu caloꝛis nature ac virtutꝫ.plurimū nāq; ipſorum immiſſum neruo motū ꝑncipiabit:minimū ꝯo ſenſum.¶Rurſus.quoꝝ cōpl'o modicū diſtat in adinuicem vnū poterit in qð alterū ad ſenſum qð taliter efficietur nature calido ⁊ virtute. talis ꝯo ꝯne neruus eſt vterq; cū frigidus ſit ⁊ ſiccus mēſurate:ita vt illis ꝑamplius receptis remittet̄ frigidū ⁊ intēdetur ſiccū:ſcðm ꝯo minus ecōtra.nō enim ſufficiēs calidum qð inatū operari niſi occurrat influens eidem reddēs alterum qðdam tertiū velut foꝛmale calidū.Eti.ab oꝛgano cuius ſuba vtcūq; diuerſa exiſtit cū hoc ꝙ agēs ſicut tactum variari cōtingit:diuerſis poterit conſurgere ꝑnceps effectus.Sed hꝫ eſt nerui ſubſtātia naꝫ in ea eſt diaphoneitatē ſeu peruietatē attendere ſenſui exiſtentem conſonā.Cum maxime ſpiritus ſenſitiuus ſit hꝫ.ac ēt terreſtreitatē ⁊ duritiē quibus neru⁹ motiui efficitur cōfoꝛmis cuꝫ motus foꝛtius expectat ſubiectū ob actionem ⁊ durius ꝓpter quietis fulcimentum.Itidē vnū ⁊ idē numero poteſt in duo etiam diſſona:vt lingua in guſtū ⁊ ſermonem.3°de aīa.dicitur tñ:qꝛ in alterum ꝑncipalius vt guſtū ⁊ in reliquū ex ꝯñti puta in ſermonē.nā ⁊ſi vnū quidē extet ligua ſubiecto eſt tamē diuerſa rōne.Guſtat enim ꝓpter neruos ſibi a tertio pari neruoꝝ cerebꝛi delapſos.Sermonē ꝯo motu dearticulat per eos qui a ſeptimo.ita ſiquidē i neruo duplex vt tactū rōne ſube amplius natura:ꝑncipalius quoq; oꝛdinatur in ſenſuꝫ:cū euꝫ ſuſcipiat etiā actu ſenſibili occurrente:non aūt motū vt tactū niſi virtute tantū.itaq; quis neruus motū ⁊ ſenſum poterit initiare.Quoniam aūt egetur quandoq; ſenſu ſimpliciter ⁊ intenſo non diſtracto in plura natura neruū hic adinuenit ſimpliciter ſenſitiuum qualis obticus.ac qꝛ interdū indigetur motu ſolum ⁊ imenſioꝛi neruū tūc q; cōſtituit motus abſolute quales plures ſepultoꝛuꝫ vt manuum ⁊ pedum.Utriſq; ꝯo neruus vnus participat quoniā cuꝫ eo egere ceu qui tertij ⁊ quinti parium ex cerebꝛo pꝛoductoꝛū.

[Margin: Tex.cō.vlti.⁊ 2°t.cō.88.]

[Margin: A]

Pꝛopter quartum autē ad pꝛimū dicēdū ꝙ ꝗuis hec ſint diſſona in ſpeciali ꝯueniūt tamē in cōi taliter ꝙ aīa cū caloꝛe nature delato in eoꝝ oꝛganū poſſit in eū diuerſum effectuꝫ impꝛimere.¶Ad aliud dðm ꝙ licet pati qð eſt nerui ſenſitiui ⁊ agere qð motiui ſint diuerſorum generū nihil tñ pꝛohibet idem foꝛe ſubiecto ceu quis relatione gñati dicitur pater in genere locat⁹ad aliquid.pꝛout ꝯo in ſeipſo ſubſiſtit in ꝑdicamēto ſubſtantie.ſilr ⁊ de neruo ſꝫ diuerſa ⁊ in eo reperta ⁊ in eum impꝛimētia.Omne quoq; ſimul actiuū ⁊ paſſiuū ⁊ mouēs phyſice mobile erit.phyſicoꝝ 3°.¶Ad confirmationē ſilr apparet ex multis.¶Ad aliud dicēdum ꝙ virtus ē vna in cōi:diuerſificatur tñ ſm oꝛgana in ſpeciali.Oꝛganūq; vt viſum ſm eius naturā alteram ⁊ receptionē pōt ſilr diuerſificari.¶Ad aliud dðm ꝙ nō impedit quin ēt neruus quis poſſit eē ſenſus ⁊ mot⁹ initiū.vt declaratū licet ſenſitiui ſimpliciores plus pꝛodeāt a parte anterioꝛi ⁊ motiui a pte poſterioꝛi.¶Ad aliud quid dicēdū apparuit. Et ad ea que partis alterius ēt ſatis his iam apparet.

[Margin: Tex.cō.8.]

Occaſione illius quod dictū ē muſculos virtutē habere tñ inatā heſitatur deniq;.Cū .n.ꝙ muſculus nō habeat ſolā hāc veꝝ ⁊ influētē cū ea ſeu īfuſam:ꝑ Joānitiū enumerantē inter mēbꝛa habētia virtutē inatā ⁊ influentem qñ inquit oēs tres lacerti.Qð inuitur in technis lib⁹2°.vbi enumeratis ꝑncipalib⁹ partibus deſeruiētibuſq; ipſis ⁊ hñtib⁹virtutē inatam ſolū in quib⁹ nō reponitur muſculus ſubditur demū.Alie oēs partes cōe his hñtes ſui ipſius regimē venis ⁊ neruiſ idigēt.ſub qbus vꝫ muſculus locari.Eti.nullū membꝛū officiale hꝫ virtutē inatam tñ ſed ⁊ cū hac influētē ⁊ ſic cōpoſitū.Qð aūt tale incipit a ſimplici.muſculus ꝯo eſt pars officialis.tertio theo.cū ſit inſtrm virtutꝫ animalis.Et firmat̄ qꝛ recipit ſenſum ⁊ motū a cerebꝛo.diía.58.¶Adhuc habētia virtutē inatā tñ ſunt oſſa ⁊ caro nō ſentiētia.muſculus vtiq; ſentit.hꝫ igit̄ muſculus vtutē inatā ⁊ ifluētē ⁊ nō ſolū inatā.

[Margin: In iſagogis cap°de modis mēbꝛoꝝ iuxta finem. Tex.cō.30. Cap°pmo.]

In oppoſitum idē Joānitius cōnumerans muſculū in his q̄ hñt virtutem inatā tñ.Et in techni vbi agit̄ de ptib⁹q̄ hñt virtutē innatā ⁊ vbi de hitudine tractat totius:q̄ muſculus repūtatur ꝯñs eoꝝ ꝯſtructionē ⁊ nām.¶Adhuc ſi cōponentia muſculū hñt virtutē inatā tñ:⁊ ipſe:cū ratio totius cōſurgat ex ptibus.he ꝯo hñt q̄ ſunt ꝑ ⁊ ſimplex caro cū ſit ſan.ꝯſpiſſatus:⁊ nerui per quos ēt nō recipit muſculus cū careāt ſenſu.Sūt nāq; terree nature que ꝯo talia nō ſentiunt.ꝑ de aīa ⁊ 3°.neq; motum hñt.diía.58.ligamētū ēt qð de ipſius eſt cōſtōne Almanſo.⁊ ꝑme pꝛimis.Et ideo hic deſpiciūt Halyrodoan ſeparās ligamētū huius pꝛopꝛius:ac ēt panniculū a muſculo tanq̄ ei⁹nō ingrediēs cōſtōnem.Et firmat̄ qꝛ magis dictū eſt.diía.58.muſculū cōponi ex carne ipſius caloꝛe nāli ⁊ aīa.Caro autē virtutē habꝫ innatā ſolū.Palin.Igitur agere dicitur qð motuꝫ habet a ſeipſo.interioꝛum ꝑ.talis quidem muſculus in genere motus.collꝫ apparens ſcðo.⁊ phyſi.8.Habet ergo muſculus virtutem innatam tñ.

[Margin: In iſagogis ca.imet'ante dicto. Li° 2° tex.cō. 29.⁊ trac.ð te ſti.tex.cō.9. Tex.cō.79. Tex.cō.66. Ca.3° in pn°. Doct.5ª tū.2ª ca.p° cir.pn™. 2°techne tra. de teſt.cō.9.in fine. Ca.6°p°me. Ca°8° p°me. Cō.43.i me°.]

Pꝛopter pꝛimum ſciēdum ꝙ qd ſit muſculus ſeu lacert⁹.differētia viſum.58.Hēre aūt virtutē inatā ſolum qð eſt vnū mēbꝛū 4°diuiſionis partiuꝫ q̄drimēbꝛis ꝑtacte tripl'r pōt audiri.Aut aliqd hꝫ virtutē inatā ſolum.i.coinditā nālem pꝛout eius ꝑn™eſt magis intrinſecum vie vni adherēs amplius ⁊ ſic nālia dicta mēbꝛa ꝯ diuiſa aīalibus quoꝝ actus exoꝛdiū a foꝛmis maxime hñt virtutē inatā ſolū.Aliter dicit̄ mēbꝛū habere virtutem inatā ⁊ ſibi ſufficiētē inditam.qꝛ nullo ſimpl'r egēs ab eodē nequaq̄ ſuſcipiat abſolute.Uerūtñ ſuā inditā virtutē ceteris per modū pꝛimi in vniuerſo cōtribuat quale coꝛ ſm Ar.extat ſiniam exqſitaꝫ:vel qd 3°poſſidet virtutē inatā ſolum qꝛ taliter ſibi in ſue generationis exoꝛdio inditum fuit:eo ꝙ pꝛima radix ⁊ ꝑn™ ceteroꝝ.Ante nāq; aduenit ⁊ vltimo recedit ꝑuſq; ceteris incipit ⁊ antea cōpletur.nā lꝫ partes ſimul generētur lata quadā paritate:pꝛius tñ fiunt ſuperioꝛa q̄ inferioꝛa.interioꝛa q̄ extrinſeca:ꝑncipalia q̄ ſequentia.diía ēt.49.Et iō dictū 2°de ge.aīaliuꝫ vbi apparent que hꝫ foꝛmā epatis pꝛeexiſtere in coꝛde:ſicq; nullum a coꝛde mēbꝛoꝛū virtutē habebit innatā cum oīa videātur ab eo vtcunq; dependere vt ēt apparet.interioꝝ tertio.Et id verū certū.vel apparētius imaginetur ꝙ ex maſſa gñationis ſpermatica pꝛeiacente partiū vnaqueq; ſuſcipit foꝛme ſimul qð ſuum:nō autem ſic in virtute vnius aut ſucceſſione quadā vt pꝛius.Et ita eſtimauit ſenſibili⁹ Gal.ꝑtacta virtutē ina/

[Margin: 2°de ge.a cap. p°in fine. Ca.p°p°me. Cap.4.⁊ 5.]

tam tm̄ obtinere. Cū ēt apparēter in plura ipſoꝝ nō ꝑ
ceperit artariā: venā aut neruū deferri: ceu cartilago
B cū ligamēto monſtrāt ⁊ pinguia. Fuit igiť ſermo Ga.
pulchrioꝛ apparēs. Ar. vo ꝓſundioꝛ coexiſtēs.

Propter ſecundum vo ſciēdū quoſdā ſenſiſſe muſculum
hīe virtutē inatā tm̄ ꝓut reddiť calm frigidū ⁊c. pin/
gue ⁊ extenuatū: piloſum vel oppoᵐ corpus ſic aut ali
ter collocatuʒ. Prout eo vo ꝑficiť motus ac ēt ſenſus
virtutē hʒ inatā ⁊ iſluētē. Sʒ id dicētes nō ſapiūt he/
ſitātes cū modū ⁊ cāʒ nō aſſignēt: neqʒ difficultatem
aperiāt. Inſup ⁊ hoꝝ qdā voluerūt dicere muſculuʒ
ꝑ dici mō: altero aūt lacertū conātes id ex Joānitio cū
techni aſtruere. Sʒ id ēt nō valet cū noīa magis extēt
ſynonyma differētes his plus trāſlatione qʒ nā. Uno
igiť indifferēter vtēdū ꝓ alio. Muſculus tm̄ vʒ a gre/
co trāſformari. Mus. n. apud eū murū ⁊ muſculū im
portat q ēt in xiſtro dʒ. Lacertus qdeʒ qſi lacertulus.
ad modū nāqʒ muri ex lateribus eo cōpaginat corp⁹:
q ⁊ lʒ vlr muſculū iportet: ꝓprius tm̄ eū q brachiorū
ad humeros. qre ⁊ brachia lacertos denotāt poete.

Propter tertiū qdē ſciendū ꝙ muſculus ſeu lacertus dignius v̄tu/
te fulcitur fluēti ⁊ inata vt denotauerūt in hoc addu/
cta cū ꝑter eius nālia fulciať aīalib⁹ puta ſenſu ⁊ mo
tu. vene nāqʒ ac artarie nō ſunt de ꝯſtōne eēntialr mu
ſculi. veꝝ vt meatus qbuʒ ipſe ꝯſeruať ei vitā ⁊ alimē
tum deferēdo. Cōſequēter aūt virtute inata potietur
ſolū vt oſtēdit iam caro muſculi ps cū ſit ceu ſanguis
iſpiſſatus motu vt ſic carēs ⁊ ſenſu cū muſculo ꝑficia
pᵃ pml. docᵗ 5ᵃ. capiᵒ ſingulari cir. meᵐ. 2ᵒ techni tra. de teſti. cō. 9. i fine.
tur ⁊ neruo. vn̄ dictū eſt ab. A. oſſa ⁊ caro nō ſentien/
tia: in ei⁹ cōpōnē cadit ligamentū: qdqd dixerit Haly.
mēbroꝝ directius hn̄s virtutē inatā ſolā. Neruuʒ aūt
in muſculi cadēs ꝯſtructione preter id qđ hʒ vt dictū
tribuere ſenſum ⁊ motū pōt ⁊ aliter iueniri puta ma/
gis rōne ſue terreſtreitatis qʒ diaphoneitatꝭ ⁊ ꝓut diſ/
ſoluiť in fila carnē ꝑmā ⁊ ſimplicē ligātia cū nō poſſet
aliter ꝑmanē: ſicqʒ actū iducit ligam̄ti cū illō nō ſuffi/
ciebat vt min⁹: iō aliq id nō audiētes dixerūt muſculū
ſumi pro pte q̄dā illius vt carne. ¶ Sed circa id ꝯtin
2ᵒ 2ᵒ. ⁊ cō. 26.
git anxietas cū ſcriptū ſit in techni mēbra hn̄tia virtu
tem inatā tm̄ ſeipſa regere: ita vt neqʒ aliis dn̄enť ne/
qʒ alia dn̄entur eiſdē inatos habētia regētes ea virtu
In iſagogis capᵒ de modis mēbrorū. Cap. 7.
tes: vn̄ Joānitius. Sunt hn̄tia propriā virtutē q̄ regū
tur ⁊ eoꝝ q̄litas ꝯſtat. ¶ Cuius oppoᵐ qm̄ h⁹ mēbra
ſunt nālia inſtra. de his. n. ſcriptū interioꝝ. ꝑ. ꝙ lʒ co/
indita iſit eis v̄tus q̄ ſuū ꝑficiūt actū: ceu magnes tra
hit virtute ſibi indita ferrū: ita ꝙ ſi ꝑmāſibiliʒ eēt eoꝝ
ſuba nullo denū īdigerēt: vt neqʒ artariis neqʒ veniʒ.
Sʒ qꝛ egēt nutritione ac cuſtodia cōmēſurationis ca
lore: eguerūt iō illis: ſuſcipiūt ḡ aliunde virtutē nō ha
bētes tm̄ inatā. ¶ Dōm ꝙ ſuſcipiūt nō ꝑꝑ acqrere vi/
uacitatē qꝛ in ꝑn̄ᵒ vt tactū receperūt ipſoꝝ productio
nes: veꝝ ꝑꝑ ꝯſeruationē viuacitatis ꝑus ſuſcepte ceu
amplius in de iterioribus vt expoſitoꝛ manifeſtauit
Gal. cū in techni fuerit eius breuitas vt ea q̄ Joānitii
Doc. 5ᵃ ca. ſingulari cir. me.
oneroſa. Et ſileat. A. inquiēs ꝑᵃ ꝑ. ſic clauderetur via
inter epar ⁊ os ⁊ id haberet nutrimētum aptum eius
actio deſtrueret in ipſo. nō enim hic tollit viuacitateʒ
verū ipſius ꝯſeruationē magis: qđ ēt cōceſſit Gal.

Propter quartum quidē ad ꝑᵐ ⁊ 2ᵐ qd dōm ex ꝑmiſſis vi/
ſum. verius nāqʒ muſculus v̄tute viget vtraqʒ vt oſtē
ſum. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ inquantū eſt ſimplicibus ꝯſtru
ctum vt ipſis rōnē quandā hʒ mēbri habētis virtutē
inatam tm̄: prout vo poſitū magis vt compoſitū vtra
qʒ participat virtute neqʒ ſimplr eſt officiale ⁊ cōpo/
ſitum muſculus mēbrum: qꝛ nō cōpoſitione vlr vt ca/
put verū potius particulari vt fere medium obtineat
ſimplicis ⁊ cōpoſite partis. theori. 3ᵒ. ¶ Ad aliud ēt Cap. ꝑᵒ.
apparet: qꝛ caro pars muſculi maioꝛ vt in de anotho
mia 4ᵒ quē trāſtuliſti. Carnes aīalium maxima pars
muſculoꝝ ſube aīaliū ſunt diſſeminatis que in ipſas
ligamētis ⁊ neruis muſculus gn̄atur q̄ licet de ſe ſen/
ſu careat ⁊ motu: hos ſuſcipit tm̄ vigore ſibi a cerebro
delapſo ꝑ neruuʒ. dr̄ia. 58. ¶ Ad ea ēt q̄ alteri⁹ ſilr qđ
ſentiēdū viſum. Nā Ga. cū Joānitio ꝯſiderās ꝙ i mu/
ſculo magis repn̄tantur mēbra fruētia v̄tute inata ſo
la qʒ in alia partiū: poſuit vt declaratū muſculū taleʒ
exiſtere. nā in ipſo ē caro ⁊ ligamētū ac vtcūqʒ pigue/
do magis ad carnē reducta. Inuoluit. n. is ⁊ circūdat
os ⁊ cartilaginē: q̄ oīa extāt virtutē inatā hn̄tia ſolā.
neruus ēt ſicut ligans ⁊ ꝯtinēs carneas partes rōneʒ
induit hāc: ⁊ per ꝯn̄s pāniculus cū ex ligamēto cōſti/
tuatur ⁊ neruo. dr̄ia. 44. Id ēt amplius dr̄ia. 42. ſumi
tur ⁊ caro quādoqʒ pro omni ſuba vſqʒ ad os ⁊ carti/
lagines. dr̄ia. 42. ceu hinc cuʒ muſculum componi ex
carne dicamus. ¶ Ad aliud quid dōm differentia vi
debitur. 58.

¶ Differentia. lix.

O Calor ⁊ ſpiritus ſint idē mō/ ſtratur ex. 5.
pharmacoꝝ: Hyppocrate dicēte caloꝛem Diſt. 3. cap. ſ ante meᵐ.
ſpiritū fore. ¶ Amplius rōne. Quecūqʒ
hn̄t idē agens ⁊ ex eadē ꝓducūtur mā: ꝓ
ducuntur ēt hora eadē videnť eadē exiſtere cū he ſint
idētitatis cāe. hec aūt calor hn̄t ⁊ ſpūs. fiunt nanqʒ a
corde ex humoꝝ ſubtilitatibus vel eoꝝ vaporoſitate
eodē ēt tpe. ¶ Adhuc quoꝝ eadē eſt oꝑatio ac ēt pro
prietas illa ſunt eadē: hec nāqʒ fecit ſcire formā velut
tranſmutatio mām. Eſt aūt calor reſolubilis ⁊ ſubti/
lis ⁊ motiuus maxime vt ⁊ ſpūs de diſtēperātia ineq̄ Doct. 2. cap. in medio.
li. Et ſi calor ⁊ ſpūs eſſent diuerſi cū calor ens corpuʒ
vt videbitur diffundatur ꝑ omne corpus ⁊ ſpūs ſimi/
liter duo corpora eūdem obtinerēt ſitū: qđ impoſſibi/
le. ¶ Itidē: cum calor non ſit res nō naturalis: neqʒ ēt
preter nām veruʒ naturalis: iam res naturales for ēt
octo: cuius contrariū dictum ab oībus. ponūt eni cō/
corditer ſeptē tm̄. Erit itaqʒ calor ⁊ ſpūs idem.

In contrarium qꝛ cū ⁊. diuerſitatis nota calorē ꝓſerūt tanqʒ a ſpū
diuerſum. vn̄ de cā motus aīaliū. in aliis pōt idē ma/
ius ⁊ minus fieri ēt ꝑꝑ calorē ⁊ ſpūm ⁊ frigiditatē. Et
ꝑ prima. cerebrū ⁊ epar virtutē vite ſuſcipiunt ⁊ calo
rem nālē ⁊ ſpūm a corde. ⁊ aphoriſ. ſcđa. Ut exterio/ Doc. 5. ca. fi. ante meᵐ.
ra habeāt ſpūm ⁊ ſanguinē ⁊ calorē ſicut interiora. ⁊ Cō. apho. ꝑn̄ ante meᵐ.
iō multe reperiūtur locutiōes h⁹. ¶ Adhuc calor nā
lis deſcribiť tpatus mulcebris ⁊ ſuauis: ꝑma aphori. Cō. apho. 1. in medio.
Spūs vo calidior corꝑis eſt res: ꝑ ꝑma. ¶ Amplius Doc. 3. cap. poſt ꝑnᵐ.
illa differunt quorū locus eſt diuerſus cū locus natu
ram ſaluatiuā imitetur forme. Quantum eteniʒ natu/
ra dat de forma tm̄ ⁊ de loco: de celo ⁊ mū. 4ᵒ. Locus Collʳ. t. cō. 2
autē ⁊ tranſitus caloris diffinitionū libro eſt intra ar
tariarum tunicas. ſpiritus vo intra tunicā ⁊ tunicaʒ:
ꝓpter que calor non eſt idem cum ſpiritu.

Propter primū vo ſciendum ꝙ caloris ad preſens duplex datur
diſtinctio. quaruʒ vna ab eis ſumitur ꝑnᵒ proceſſiuo:
altera aūt ab ipſius eſſe: ſm quoqʒ primā calor eſt du
plex. Unus quidē ſimplex impꝑmixtus. Alter vo cō/
poſitus ⁊ permixtus. Simplex quidē duplex etiā re/
peritur. hic quidē elemētaris qui qdē eſt q̄litas ꝓpria
ignis iō ipſi⁹ formā inſeparabilr cōcomitās vt pluReʒ
antiquoꝝ eſtimauerint ipſum fore eius formā eēntia
lē: qđ impugnatū dr̄ia. 13. hic autē calor generatiuus

minime exiſtit. Caliditas nãq; vegetabiliũ neq; ẽ ignis neq; ab eo pn^m ſumit. Cõfert tñ ad materie preparationem alterãdo ⁊ trãſmutãdo vt formã introducatur i eã velut caliditas ⁊ friditas in ſuſceptioneʒ forme ab aia artificis gladij. Eſt ⁊ alter calor ſimpl'r celeſtis viuificans ⁊ in eſſe pſeruãs oĩum viuẽtiũ germina nunq; pſumptionẽ ⁊ peremptionẽ idũcẽs qd̃ i ſpmate oĩum inexiſtit vocatũ cal'm. Et h̃ qdẽ inſtrm ĩmediatuʒ exiſtit cui inixa fulcit̃ aia in eẽ ⁊ opõnib⁹. dĩa. 48. Eſt aũt calor alius cõpoſit⁹ ex his antedictĩ duob⁹ q qdeʒ eſt aialium calor ⁊ vegetabiliũ vtcunq;. Eſt nanq; aie quoꝝ alter velut pparatiuus exiſtit mãe: vnus ꝟo datiuus qſi forme.

Ca. 7. aũ me.

Hꝫ ſiqdẽ calor duplex eſt qui 2^e collʒ. calor dicit̃ cõpl'onis in oĩbus diffuſus reptus mẽbris ⁊ potiſſime in corde calorq; appellatus inatus. Ex virtute aũt caloris iſtius in corde fulciti calor alius gñatur vt fluens ⁊ ad mẽbra diuerſa diſcurrẽs. Ex quo ⁊ calore aũdicto cõficitur tertius q ceu forma mẽbroꝝ exiſtit: quo mediãte ⁊ vtute aie velut pncipaliori mẽbroꝝ omne ſua pficit debita gne ſuppoſita actioneʒ ⁊ paſſionẽ: qd̃ et. Calor qppe cordis conſeruatur reſpiratione. q ꝟo in reliqs partiũ hac ⁊ tranſmiſſione caloris a corde ad ipſa.

Ca. 9. 2. collʒ i medio tangit.

Iſtos etiã calores in plerisq; locis canonis tetigit. A. inquiens. Calor inatus q in nobis exiſtit vel intus eſt per quẽ calor inatus indicat̃ ⁊ influẽs dĩa. 3.

1ª ṗmi doc. 3. ca. 3. cir. me^m.

Hunc quoq; calorẽ non ſimpl'r ſed inatum ⁊ nãlẽ multotiẽs appellãt. qd aũt calor ſit inatus iã apparuit. vr̃. n. pctior fore nãli. Is nãq; fm qſdã vt cõior inatũ calorẽ iportat ⁊ fluẽtẽ tanq; a nã deriuat⁹ regitiua. Iſaac aũt febriũ p calorem nãleʒ appellat illum q a corde per artarias demãdat̃ in corpus: c⁹ fundamẽtũ ſpũm dicit vitalẽ viaʒ et ipſi⁹ p artarias.

Coll' ca° p° in pn° ⁊ ca. 3. roſt pn^m. ⁊ aũ me.

Aũ. ꝟo calorẽ videt̃ appellare corpus cap̃ 7°. aũdicto vaporoſum demãdatuʒ a corde in mẽbra p artarias. Eſt ⁊ diſtinctio altera caloris: ſuſcipit̃ nanq; dupl'r. ppie qdem pro caliditate. improprie ꝟo pro cõcreto corpe ⁊ calore. vt inuitur apho. p^a. ⁊ collʒ 2° cuʒ ipſe in gñe loquetur qlitatis.

Cõ. apho. 14. circa pn^m. Ca. 7. aũ me.

Spũs ſiqdem multipl'r dĩ. ſumitur nãq; pro vna triũ pſonaꝝ diuinaꝝ. iuxta illud Ioannis: Spũs vbi vult ſpirat. ⁊ pro ſuba demoniaca gratificata vel deprauata: ⁊ pro aia fm illud euãgelij. Spũs qdẽ prõptus caro aũt infirma. ⁊ pro vẽto. methau. 2°. ac pro anhelitu: vt pnoſti. p. ⁊ p corpibus alchimicis ſublimatĩ ſubtilib⁹ metalla trãſmutãtib⁹: ex qbus elixir. i. lapis phoꝝ pſtruitur. ac pro corpe ſubtili aereo virtutũ latore: q duplex eſt. inatus cõplãtatus q prorius eſt ſuba corporea ex elemẽtoꝝ cõmixtione gñata vergens in celeſtiũ ſilitudinẽ corporũ. dĩa. 48. cuʒ reliquis hic recitatis.

Ca. 2° in pn°. Tex. ⁊ cõ. 27.

Et pro fluẽti ſuſcipit̃ magis ſeu currẽti: ceu ibidẽ oſtẽſum: q eſt vapor ſanguinis tẽperatus 7^e de iuuamẽtis cap̃ 7°. ſeu ſuba ſubtilis ex humorũ vaporibus vel eoꝝ genita ſubtilitate fꝫ aliquã pſtructionẽ: cuius cor extat pn^m de quo Iſaac diffõnũ.

Poſt pn^m. Lib. poſt me.

Cõuenerũt antiqui q ſpũs eſt corpus ſubtile procedẽs a corde in artarias ad totũ corp⁹ ⁊ facit ipm hře vitã ⁊ anhelitũ per pulmonẽ ⁊ aſcẽdit ad cerebꝝ ⁊ pcedit ab eo in neruos p totũ corpus ⁊ facit ipſum hře ſenſum ⁊ motũ. Ex his qdẽ videt̃ proprius ſpũs dici q3 inatus cũ de rõne ſpũs ⁊ vt nomẽ ſonat ſint ſubtilitas ⁊ cita mobilitas que nõ ita ſpũi adſunt cõplãtato. Noſce quoq; q ppriꝰ loqndo nõ ſunt niſi duo. ſpũs: vitalis. ſ. ⁊ aialis. vñ collʒ p. Spũs ſunt duo. ſ. ſpirit⁹ apparẽs in corde: ⁊ ſpũs apparẽs in cerebro. ſʒ in epate non apparet p viã ſenſus eſſe ſpũs qd̃ innuit Iſaac de diffõnibus ſpũm notificans. vñ i techni. Et cũ ſan. appellatus ſpũs vitalis in nullo nãlem tãgens. 12. q/dem de inge. cap̃ 5°. Si ꝟo eſt aliqs nãlis ſpũs contine tur ⁊ c̃.

Cap. 14. Abl. ã. ime^e. Li. 3. t. cõ. 108. Ante me^m.

Medicus ꝟo extẽdẽs ſpũs nomẽ multotiẽs ſpũm exprimit nãlem pncipiãs ipm ex epate ſolũ qd̃ verius cal'm extat vaporoſuʒ corpus ⁊ turbidũ. q. qd̃ ex nã ſpũs apparebit ſubſcribẽda. Quid ãt ſit vnuʒ ⁊ idẽ ac quotiẽs dicat̃ dĩa viſuʒ 3^a. ⁊ apparebit et. 109.

Propter ſecundum ſciendum q Gal. ſimpliciũ 5° cap̃ 5° diſtinctionis tertie iponit hyppocrati q calor ⁊ ſpũs idẽ exiſtũt nõ ſolũ accidẽte veꝝ etiã eſſentia naturali. cuius ſeries. Conuenit autẽ nobis ne erremus in intellectu noſtre intentionis ſermonis eius. Et ſciamus q ipſe nõ voluit per ſermonẽ ſuũ calor inatus niſi illud qd̃ nos iterum noiamus ſpũm ⁊ eſt ille qui fixus ẽ in corpe cuiuſq; aialis. Et Ariſt. qdem iã dixit ipſuʒ iterum in libro ſuo ⁊ nẽ eſt iterũ qd̃ prohibeat nos quin intelligamus ab Hyppocrate q ipſe inuit p ſermoneʒ ſuum calor inatus ad ſubam ſan. ⁊ ad ſubam ſpermatis cũ ſpiritu cũ ſit vnicuiq; harum ſubarũ ipſe calor inatus naturalis: qd̃ ⁊ videtur ſapere Ga. aphoriſ. prima. ⁊ naturaliũ 2° capitulis cũ Hyppocrate volẽs calidum quod inatum ſoluʒ omnia in animalia operari ⁊ ſubſtãtiam noſtre gñationis tria: ſpiritũ quidẽ: ſanguinem ⁊ aereã humiditatẽ complere.

Ante me^m. Cõ. apho. 15. in medio. 3° p totũ. ⁊ 4. circa pn^m. Ca. 4. cir. pn. ⁊ vſus finem.

Quinto quoq; de accidẽti: ſermo reperitur ambiguus quo auditur vt calor ſit idẽ cum ſpũ ⁊ alius: qd̃ fortaſſe cõtigit errore monachi. Hoc ſiqdẽ fortaſſis ſenſit Auer. collʒ. d. oportere ſpeculari qd̃ ſit pmum corpus qd̃ mouet ⁊ apparet qd̃ ſit calor naturalis q eſt in nobis: ⁊ hoc forſitan eſt illud corpus calidũ in fine vaporoſum in corde inuẽtum qd̃ mittitur ab eo ad cetera mẽbroꝝ per artariarũ viam: ſed qd de hoc tertio videbitur dicendoꝝ ⁊ quarto.

Ca. 7. aũ me.

Sed q3q; calor ⁊ ſpũs ſic idem realiter ſubiecto dicãtur: nihilominus differũt rõne. Calor etenĩ dictus eſt: eo q calefacit: ſubtiliat: digerit ⁊ maturat: cõgregat homogenea ⁊ etherogenea diſgregat ⁊ cetera talium. Spiritus aũt ab eo q ſpirat: pulſat: illuminat ⁊ virtutem ad ſuas defert peragendas actiones: differẽtia. 48. Fuit et Haly. opinio q ſpũs ⁊ caliditas inata ſint duo vapores naturales in corpore: corpora. vʒ. aerea ſubtilia inter quos exiſtit differentia: eo q ſpiritus ſubtilior eſt calore inato ⁊ calor inatus groſſior ⁊ pluris humiditatis.

3° techn's cõ. 15. iuxta finẽ.

Hec aũt poſitio ſicut ſonat ſtare non poteſt Eſt enim cõtraria ponentibus in corruptione animalis calorẽ ſui ſubtilitate ad ignem conuerti. ſpũm autem ad aerẽ. pmo theori. ca. 5. ⁊ Iſaac in plerisq;: quod etiam nomen indicat caloris: cum ſit quid ab igne deſcendens ſubtiliſſimo corporum ⁊ leuiſſimo.

Ante me. Et eſt ntoꝝ p° aũ me^m. ⁊ libraũ 5°. ca° 2° poſt pn.

¶ Adhuc vnuʒ ſeparari non põt ab alio velut cauſe ſue effectus continue inherens ⁊ ipſum inſeparabiliter cõcomitans: ceu illuminatio illuminans. Eſt aũt fortaſſis ⁊ modus eius dicendi aliquis iuxta Iſaac diffinitionũ calorẽ ponentẽ tranſire cũ ſanguine pmediũ tunice artarie interioris. ſpirituʒ aũt inter tunicam ⁊ tunicã ipſius ne groſſicie ſanguinis opilãte ſi p interiorẽ trãſiret tunicã artarie motus impediret̃ a ſanguine. vult. n. ſpũm ſubito p omne corpus diffundi velut lumen per domũ. qd̃ quidẽ dictuʒ ⁊ ſi apparens ſtare nõ poteſt cum magis impediret̃ inter tunicã trãſiens ⁊ tunicam artarie pter earũ ad inuicem cõnexionem.

Lib. poſt me.

¶ Amplius interius nõ ipediretur cũ artaria nõ ſit ſanguine repleta oino. ¶ Rurſus. cuʒ calor ille inatus qui tranſit per artarias ſpũi ſit inſertus ⁊ ſpiritus tranſiens inter tunicã artarie ⁊ tunicã calori ſit coniũctus: mouet̃ nãq;. Nihil autem mouet̃ tandẽ niſi calido. dĩa. 61. quare calor locũ differentem nõ poſſidebit a ſpiritu: niſi forte fm quandã additionẽ aut diminutionẽ. quidã enĩ ſpũs pluries

afficiuntur calido: alij aūt minus. Fuerūt ⁊ alij dicen/tes calorē nālē ⁊ spūm nālē fore idē: vitalē ꝟo ⁊ aīa/lem differre. Hi aūt sic dicētes nālē virtuti solū attribuere ſm medicos situate ī epate: qđ fortassis mouit eos sermo Hyp. ⁊ Gal. volēs vt tactū calorem vl'em oīum opeꝝ nāliū cām existere. Hoc aūt ꝓ plima determinatoꝝ existit: cū calorē nālē sapiāt ꝙ natura. vꝫ. regitiue instr̄m existit. Neq3 ēt nālis proprie dicit̃ spūs cum ipse inspirationē: pulsationē: delationē ⁊ motum vehemēter ipoꝛtet. Spūs autē hic grece pneuma qđ anhelitus seu inspiratio vel expiratio dī qđ motū attractionis ⁊ expulsionis velocē ⁊ grādē importat.

Propter tertiū ꝟo sciēdū ꝙ calor ⁊ spūs nec sunt idē real'r differentes sola rōne: neq3 duo dīa corpora: neq3 calor naturalis cum spiritu idē naturali. Sed testor ipsos solū subm fore idē: neq3 distant ſm exquisitā ꝯsiderationē ⁊ modū loquendi rectū ex proprietatibus eoꝝ assumptum. ⁊ ex modis essendi causatū. Modus nāq3 significandi ex modo cōsurgit essendi: calorē dicere quātū ad eius eēntiam aut calorē īnatū seu calorē nālem denominatiuū. Etenim appositū nunq3 ꝑncipale primarium permutat insignitū. Qualibuscūq3 enim ꝓprietatibus calor varietur semp eius essentia in ꝑdicamēto locatur qualitatis. Qꝛ aūt sint idem subiecto tantū seu que qualitas idē existit cū eius subiecto sentētijs diffinitur ⁊ rōne firmatur. Calor enim imediatius aīe adheret q3 spūs: ⁊ spūs denuo ex his h3 esse ⁊ operari. Sicut nāq3 calor igne sustētatus in eo ex aere ignē generat: ita calor aīaliū ex vigore informatiue aut aīe spūm cōficit ex spermate: qđ Hyp. de formatione sensit embryonis inquiēs sperma colligi ⁊ ingrossari calefactū ⁊ habere spūm tanq3 existētē in calido ⁊ spiritum extra tēdere per spma calido exñte. dicit ēt humidū calefactū spūm ꝯstituere ⁊ spma calefactū in matrice spūm habere ⁊ emittere. vñ ꝑ ꝑma cap̄ 4° de virtutibus. Vitalis est ꝑma virtus que in spūm ꝓuenit cū spūs ex subtilitate ꝓcedat humoꝝ. hec aūt cātur a calido: eius. n. vt dictū subtiliare. Ex hoc ergo apparet calorē spūm precellere alio tñ fulcitum subiecto: ⁊ ipsum velut cām effectū causare. hic aūt qualitas existit. ¶ Amplius 2° gñonis aīalium sentit̃ sperma calido spirituari ⁊ moueri ita. Sperma ab intrīseco egreditur coniacens. i. adunatū spissum ⁊ albū ab īteriori caliditate spūm multū h3 cal'm. Exeunte aūt cū expirauerit cal'm ⁊ aer infrigidetur humidū fit ⁊ nigrū ab aere. Qꝛ aūt spūs sit aliud a calore apparet 2° naturalium. Ipse enim digōnis est causa. Qꝛ ꝟo denuo calor sit accidēs ⁊ qualitas sanguinis non tm̄ sed ⁊ spiritus hoc idē testatur aphorif. secūda Cōmētator sic. In ꝑncipijs paroxismoꝝ iubemus laborātes vigilare reordinātes eā que a vigilatione ad q̄ extra allationem spūs ⁊ sanguinis ⁊ eius q in eis caloris. Hic aūt modus essendi inde non est alius q3 forme ī subiecto ⁊ accñtalis ꝓprie. vñ elemētoꝝ ꝑ. Recordet̃ te ⁊ multus calor circa corpus aīalis ignem: spūs aūt nā sine quo vitā impossibile cōstare. aerē qdem maxime cū eo aūt ignis memoretur. Sic igitur cū calor ꝑncipalis attribuatur igni ⁊ spūs aeri erūt alteri. Et qꝛ spūs ꝑmitus est aeris. ꝯsīter ꝟo ignis qđ ipsius erit qualitas spūs dispositiua. qđ ⁊ sensit Isaac in febribus ponens caloris nālis fundamētū fore spūm vitalē eiusq3 viā artarias. Accidētis autē esse est in subō fundari. Istud quoq3 nō minus rōne firmatur: qm̄ ꝑdicamētorum coordinationes sunt impmixte. posterioꝝ ꝑ. vt ꝙ vnū ꝑdicamētū in aliō trāsire nō pōt. dīa. 13. ⁊. 16. ostēsum. Cū igitur calor seu calitas inatus vel nālis sit qualitas tertie spēi vel ꝑme nō minus spūs q̄ ē sb̄a corporea ex subtilitate humoꝝ vel eoꝝ vaporib⁹ ſm aliquā complexionē in corde generata calor ens qualitas eē non poterit. ¶ Adhuc quecunq3 se hñt sicut cā ⁊ causatum: prius ⁊ posterius: vt accidēs ⁊ subiectum nō sunt idē vere. sic aūt vt declaratū calor se h3 ad spūm. Est enim quid patris adueniēs corporibus tā simplicibus corruptibilibus q3 incorruptibilib⁹. H tñ calidum proprium h3 humidū spirituari aptum in quo fundatur ꝑmitus. ¶ Rursus. illa nō sunt eadem ſm essentiā quoꝝ vnū se h3 vt mouens: reliquū autē vt motū. hoc aūt modo calor se h3 ad spiritum. Calor nāq3 inatus mouet spūm ⁊ impellit in vapores extraneos ⁊ calidū inaturale ad resoluēdum ⁊ destruēdū eos. ꝑ scđa. Itidem quoꝝ nature ⁊ ꝓprietates reales differūt: ⁊ ipsa distant. Ex talibus enim in cognitione occultoꝝ tanq3 a posterioribus deuenimus. h⁹ autē sunt nature ⁊ ꝓprietates vt ꝑtactū caloris ⁊ spiritus ⁊ ideo diuersi existūt. Sic igitur ex his apparet calorem ⁊ spūm real'r differre: esse tñ idē accidēte seu subiecto plus tñ esse idem subiecto. Apparet ēt calorem esse quo vis anime fulcitur imediatius. ¶ Huic quoq3 forte sermoni nouissimo qs aduersabitur ex. A. sumēs originē dicēte de medicinis cordis spūm appēdiculum ꝑ^m aīe virium: ⁊ emanationē scđam in mēbro corporis fieri ipso mediātē. ¶ Propter qđ dōm. A. illic ꝑ esse spūm accipere ꝑut est qualificatus ⁊ īformatus cal'o ꝑmario: qđ apparet ex attributione opōnis caloris ibidē sub noīe spūs denotata. Iste nāq3 ē ordo ꝓgressionis aīe in mēbra: vt ipsa viuificet: gubernet ⁊ debitas ex eis faciat opationes ꝯsurgere: ꝑ siqdē aīa īmediate sue aduenit materie organiçate: apparēs 2° de aīa. ⁊. 8. metaphy. dans esse ꝑ^m substātiale. deinde in vires sequestratur mēbris ipsas apprehēdēdo: qđ quidē fit cōpl'one formali ⁊ calido ex duobus caloribus confracto ꝑ. postea hec societas suscipitur in spiritu. Spūs aūt mouetur a corde ac ipsum mouet quibus duobus mouet̃ effectiue cerebrū ⁊ nucha: ex quibus mot⁹ ꝯsurgit in neruos: ex neruis ꝟo ī lacertos. ex lacertis aūt tādē ꝓceditur ad chordas: ⁊ demū ad mēbꝝ qđ est motū tm̄ velut digit⁹ manus aut pedis. Mēbroꝝ aūt qdā sunt mouētia tm̄ vt cerebrū cū nucha: qdā mota tm̄ sicut partes extreme: nōnulla autē mota ⁊ mouētia seu lacerti. mouent̃. n. a cerebro ⁊ deinde partes mouēt extremas: vt tactū prius.

Propter quartum ꝟo ad ꝑ^m iam apparuit ⁊ ad scđm quid dicēdum. Cōmittēdo enim impropriētatē in sermone calor. i. calidū corpus ⁊ spūs idē sunt realiter licet differant ita: vt ostēsum est rōne. Impropriētas ꝟo locutionis apparet qm̄ concretū per ꝑus noīat accidens q3 subiectū. contra. A. cōmentator 5° metaphy. ¶ Ad aliud dōm ꝙ hec non se habent eodē modo sed differenti particulariter valde. neq3 ēt eundē hñt finem: vt ostēsum ad que ꝑdicta vt apparuit ex proprietatibus caloris ⁊ spūs ordinātur. ¶ Ad aliud iā dictum sufficienter. ¶ Ad aliud dicēdum hoc verū esse si calor ⁊ spiritus eēnt corpora dīa per grossum ⁊ subtile. vt ꝓ Haly. inductū. ¶ Ad vltimū dicendum ꝙ res naturales sunt solū septem. nā calor qdem pro corpore calido ad spūm deducitur tanq3 ad cōpositū ex calore ⁊ ex corpore vaporoso quodā ipso informato. prout ꝟo qualitas calor sub ꝗne locatur maxime. Rōnes autē partis aduerse l3 probabiles sint earū quedā gratia discussionis inducte. quia ꝟo conantur veritatē concludere nunc dimittātur illese. Monachi tamen translatio corrupta diuertit ab alterius veritate.

Marginal notes: In ꝑn°. — Circa ꝑn^m. — Ca. 2° in ꝑn°. — Aperte cap. 8. post mediū. — Colli'r cō. aph. ꝑmi circa ꝑn^m. — In medio. — Colli'r tex cō. 43. post me. — Doct. 3° ca° 3° circa me^m. — Tra. h°ca. ꝑ° in ꝑn°. — Coll'r tex cō. 6. Tex. cō. 7. — Cō. 14. ante medium.

HEſitare autē circa ꝑdicta cōtingit
an ſpūs ꝑmaneat idē nūo in oī vita aīalis
cū poſitū ſit quē foꝛe inatū cōplātatū vide
tur tñ non ꝓpter hoc ꝑdurare: qm̄ ſpūs ca
Doc. 3ª cap. 2. poſt ꝑn^m. lidioꝛ coꝛpis res. ꝑ ꝑma qꝺ aūt tale ꝯteſtatᷣ igni maxi
me cū eius hoc exterˢnā. dr̄ia. 15. Sed hic idē minime
ꝑmanet: imo mox gn̄atur ex mā alter ⁊ alius factꝰ. ꝑ
Ca. ꝑ°pꝰ ꝑn^m de ge. ⁊ coꝛ. ⁊ methauro. 2. vn̄ ꝺ iuuētute ⁊ ſenectute.
Ignis ꝑmanet ſemꝑ factꝰ ⁊ fluēs ſicut fluuiꝰ: ſed latet
ꝓpter velocitatē. ¶ Adhuc. illud qꝺ maxime altera/
tur: cū alteratio ſit hꝰ via in coꝛruptionē ac ſubtile qꝫ
Verſus finem Diſt. pꝛia ca. magne non ꝑdurat. ſba enim ſubtilis paſſionē tolerat
3° vſus finem. minime. ꝑ febꝛiū. c. ꝑ ⁊ pharmacoꝝ. 4. ſꝫ ſpūs eſt hꝰ
Doc. 2. c. 2. i fi. quare de inequali diſtēꝑantia. Facile alterabiliſſimus
Iux. finem. ſpūs: qꝛ ⁊ ſubtiliſſimus. ¶ Ruſus. ſan. imo etiā car/
niſoꝛmis ſubſtātia. de inge. 11. ca. 1. de qbus magis vi/
detur: cum ſint groſſioꝛes ſpiritu non ꝑmanent veruꝫ
ꝑmutātur viciſſim. nā ſi quod magis non aderit mul/
to amplius neqꝫ qꝺ minus. ꝑ topicā regulā. Eti. Om
Lib. 3. ca. 26. nis paſſio amplius facta abijcit a ſubſtātia. Topico/
Cap. 9. rum. 6. ſed talis eſt qui ſpūs. vnde. 11. de inge. capl'o. 1.
Iux. finem. Spūs ſubſtātia fere ꝰm vnāquāqꝫ receptionem am/
plioꝛ fit ⁊ minoꝛ. ¶ Amplius. id oſtēdit ſomnus pꝛo
pter ſpūs reſol'onem factus. dr̄ia. 108. Non igitᷣ in oī
permanet hoīs vita ſpūs idem numero.

In oppoſitum qꝛ ſi nō ꝑmaneret coꝛrūpe/
retur: ſed non poteſt coꝛrū/
pi: qꝛ vnūquodqꝫ interimitᷣ ⁊ coꝛrūpitᷣ a ſuo cōtrario.
Doc. ſcꝺa ca. 4° in medio de inequali diſcraſia. ſed ſpiritui nihil eſt cōtrariū cū
ſit ſubſtātia. Et firmatᷣ qm̄ oē qꝺ coꝛrūpitur aut tali/
ter coꝛrūpitᷣ vl' ſui coꝛruptiōe ſbi: vt ſcia: ignoꝛātia: ſani
tas: ⁊ egritudo aīalis interitu. de cauſis longitudinis
Poſt ꝑn^m. ⁊ bꝛeuitatis vite. Sed non ꝑus: qꝛ nihil dare cōtingit
in coꝛpoꝛe adeo frigidū ꝙ ſpūs imenſam caliditateꝫ ſu/
peret ꝑtactā: cū foꝛte nihil frigidū ſit actu in eo. neqꝫ
ſcꝺo cū potius habeat ſuū ſaluare ſuſceptiuū vel re/
ceptaculū alioqn in ſui emoliretᷣ coꝛruptionē quā nl'/
lum nālium intēdit ⁊ oꝑatur. ¶ Amplius. cum ſit du
plex: inatus cōplantatus ⁊ fluēs: ꝑmus qdem ꝑdurat
idem ꝯtinue: qꝺ nomē ipſius oſtēdit. Ipſiuꝫ. n. ſymbo
Poſt ꝑn^m. luꝫ dꝫ eſſe ⁊ ꝓpoꝛtionale rei. de ſenſu ⁊ ſenſato. Simi
liter ⁊ ſcꝺs: actiuꝰ. n. ⁊ motiuꝰ conſeruatiuꝰ maxīe ac
cōplātatū excitās in actū. Manet itaqꝫ ſpūs idem nu
mero in permanentia animalis tota.

Propter pꝛimū qdem ſciendum ꝙ qd ſit
ſpūs quotiens ēt dicatur
⁊ idem ſil'r numero. viſum ꝑus: ⁊ dr̄ia ēt. 38. a qua cū
56. id dependet ſubqueſitum.

Propter ſecundum v̂o ſciēdum aliqs
voluiſſe ſpm̄ ꝑma
nere eūdem nūo: cuꝫ ſit aīalis ꝑmanētia inde cāta. nō
nullos ꝑmutari alteratū continue hoꝛa etiā bꝛeuioꝛi.
Quoſdā v̂o ſub dubitatione id fere omittere. vnde ꝺ
cauſa motus animaliū: vtrū qdem igitur eſt idē ſem/
per aut ſit ſemper alter: alter ſermo: puta ꝑmo de ge/
neratione ⁊ coꝛruptione. ſed qd de hoc ſentiēduꝫ. ter/
tio ⁊ quarto videbitur dicēdoꝛum.

Propter tertium aūt ſciēdum ꝙ ſpiritꝰ
inatus cōplātatus ꝑn
cipalius in coꝛde ceteriſqꝫ partibus eius v̂tute ꝑma/
net numero vnus idēqꝫ cōtinue. Configuratᷣ nāqꝫ par
tibus foꝛmalioꝛibus ⁊ ſpermaticis: alteratᷣ tamen et
trāſmutatur ſicut ⁊ ipſe non minus. Fluēs v̂o ſeu cur
rens vt nomē denotat non ꝑmanet idem ſemꝑ verum
alius efficitᷣ ⁊ alius tꝑe non longo materiabilibuſqꝫ
particulis ⁊ ſanguineis ꝓpoꝛtionatꝰ. qūo aūt ſpūs in
natus educatᷣ in eē cū ſꝑmate: ac de ipſo ante coꝛdis
ꝯſtructionē: ac fluēs coꝛde genito ⁊ eoꝝ actibꝰ. dr̄ia vi
ſum. 48. ꝙ aūt inatus ꝑmaneat idē nūo ꝯtinue fulcitᷣ
rōne: qm̄ tria coꝛpoꝛa circa ꝑn^m gn̄onis nr̄e cōplēt ſub
ſtantiā ſpūs ſan. ⁊ aerea humiditas ex qua ꝰm ꝑnª: vt
in libꝛo de ſꝑmate gn̄o eſt aīalis. particu. aphoꝛiſ. ꝑª. ꝑ°ca 5. in fine.
Hꝰ igitᷣ ꝑmanet tūc ſemꝑ. Sil'r ⁊ ſan. qn̄ in ſꝑmaticaꝫ Com. aꝑho.
ꝯuertitᷣ ſbam mēbꝛoꝝ ſolidoꝝ gn̄atiuā. dr̄ia. 36. ⁊. 37. 15. an̄ mediuꝫ.
Et ſꝑma oē maxime reſoluēdo ⁊ dilatādo coadiuua/
bit calidū ꝯpl'onis in ſpūs inati ꝯſtructionē. Hic eniꝫ
ſpūs vnus eſt nūo gn̄one ꝑmus ⁊ gn̄abiles plures: ſi
cut vnū eſt mēbꝛoꝝ gn̄one ꝑ^m: vt coꝛ. gn̄abilia v̂o mē
bꝛa plura de medicinis coꝛdis. A. ¶ Adhuc aīa ꝑma Lib. pꝛio cap.
net vna eadēqꝫ ꝯtinue: ſꝫ is ſpūs creatus eſt ꝑ^m appē/ ꝑmo in me°.
diculū viriū aīe ac emanatio ſcꝺa in coꝛpis mēbꝛa ip
ſo efficitᷣ mediāte ibidē ſpūs. vꝫ. fluēs. ¶ Ruſus. ſi ꝑ In ꝑ^n. ca. ꝑ^i.
manet illud in quo aliqd inſeꝑabil'r fundatᷣ: ⁊ id ꝑma
net ceu ſunt mā ⁊ foꝛma. Sꝫ humidū radicale reſtau
ratū aut ꝰꝫ ꝑl'imos irreſtitutū ꝑmanet nūo ꝯtinue idē
ſpūs aūt inatus ipm̄ cōplectitᷣ ⁊ qſi infoꝛmat. ¶ Itidē
illud qꝺ ꝓpoꝛtionabil'r ſe hꝫ vt pars foꝛmalis ⁊ ſoli/
da ꝑmanet idē nūo ꝯtinue. vt viſum dr̄ia. 56. ſꝫ talis ē
ſpūs vt tactū. vn̄ poſt ꝑmiſſa de cā motus aīaliuꝫ ſub
ditur. Idē. n. eſt ⁊ de alijs ꝑtibus. i. ſilis dubitatio an
remaneāt ſemꝑ idē nūo qꝺ nutritᷣ. nutritio. n. in ꝑma/
nētia oꝛdinatᷣ aīalis: ſꝫ ſpūs inatus nutritᷣ ex fluēti dif
ferētia. 155. Itaqꝫ ſpūs inatus cōplātatus idē ꝑmanet
ſemꝑ nūo nutritus ⁊ auctꝰ. vt on̄ſum de ꝑtibus foꝛma
libus. dr̄ia. 56. ꝙ aūt currēs non ꝑmaneat nūo idē cō/
tinue hoꝝ monſtrāt oppoſita. Et firmatᷣ itidē ſeoꝛſuꝫ
qm̄ illud qꝺ eſt vt mā de ſe reſolubile qꝫ magne oꝛdi
natūqꝫ alterius in ſubſidiū nuſqꝫ inſertū inuiſcatū nō
ſtat continue. hꝰ v̂o eſt fluēs. gn̄atur. nāqꝫ vt tactū ex
vapoꝛe ſanguinis vel eius ſubtilitate. hic aūt maxime
alterabilis coꝛruptibilis. vn̄ Eraclitus ⁊ Cratillus va
poꝛem ponētes rerū oīum ꝑn^m dixerūt nihil ꝓpter eiꝰ
repentinā mutationē poſſe verificari. dr̄ia. 3. Oꝛdinatᷣ
etiā in ſpūs cōplātati alitōem ⁊ excitationē eiꝰ de po
ſſe in actū: in hꝰ tamē v̂tute cū qualitates currentes
ſint aptioꝛes inati: neqꝫ etiā humido inſeritᷣ ⁊ ꝯſtrictꝰ
ꝑmanet vt implantatus: verū in locis vacuis cōtinetᷣ
que in nobis ſimpliciū qnto. c. 5. diſtinctionis ſecūde. Ante mediū.
vt choꝛde artarijs ⁊ ꝰm aliqd in venis. ¶ Adhuc. hꝰ
ꝓpoꝛtionatus eſt ſanguini ⁊ ſubſtātie carnifoꝛmi et
vl'r ꝑtibus mālibus minime ꝑdurātibus ſed effluen/
tibus continue. non ꝑmanet igitᷣ ſpūs fluens ſemper
ideꝫ nūo ſꝫ labitᷣ qꝫmultū tā ratione ſubſtātie qꝫ ꝯpl'o
nis. Qui aūt minoꝛi ꝑmanet tēpoꝛe eſt aīalis cū ſit ſub
tilioꝛ: reſolubilioꝛ: ⁊ maxime qui motiuꝰ. actiuioꝛ. n.
maxime: non aūt adeo ſenſitiuꝰ: deinde ꝑmanētioꝛ ta/
lis vitalis iſto. groſſioꝛ nāqꝫ ⁊ vigoꝛoſioꝛ: ⁊ tādeꝫ mi/
nime reſolutioni exponetᷣ hoꝝ comꝑatione ſi qs natu
ralis cū ratione ſubſtātie pinguioꝛis ꝯpl'onis ſubmiſ
ſioꝛis calido ⁊ motus non laboꝛioſi.

Propter quartū v̂o dꝺm: ⁊ ſi appareat
ad ꝑ^m qdem qm̄ conclu
dit de ſpū currenti qui bꝛeui ꝑmanet tēpoꝛe nō tamē
in lapſuꝫ vt ignis omnino cū ſit qd mixtū groſſo igne.
¶ Ad aliud ſimil'r dꝺm. alteratᷣ enim ⁊ patitᷣ qꝫmaxi
me: neqꝫ aliqd in eius oꝛdinatᷣ ꝑmanentiā ſicut tēpoꝛe
incōplātati ſubſiſtētiā. ¶ Ad aliud qd' dicendū mox
apparebit. San. enim ⁊ carnifoꝛmis ſubſtātia etiam
minus confluūt ſpū currenti cū ſint amplius termina
ti: tamen qꝛ ⁊ iam in aliud oꝛdinatur ſicut ſan. in ali/
mentū atqꝫ ſpūs: caro aūt non pꝛincipaliter intenditᷣ
a natura: ⁊ maxime qꝛ eius reꝑitur ſemper materia
in coꝛpoꝛe pꝛeꝑata puta ſanguis. Spiritus auteꝫ in/

natus idem pmanet nūo tāq̄ȝ intētus neciꝰ maxime vnde ſba carniformis cū ſanguine videt̄ qdā mediū inter iſtos duos ſpūs obtinere. Et ꝓpter hoc ꝯſequenter apparet ad aliud. Currēs nāq̄ȝ patit̄ in ꝓhibēte q̄ȝ magne: ita vt corrūpat̄ non raro. Innatꝰ vō nō ſic cuȝ defendat̄ vigore ac fomēto ſitq̄ȝ non adeo vt alter ſubtilis: mobilis: agitatꝰ: ſed potius fere qetus ⁊ incertꝰ. ¶ Ad aliud etiā apparet: ꝓtendit nāq̄ȝ ſpm̄ amplius cōplantatū currētem cū eis expādat̄ de cētro in circūferētiam ⁊ econtra. vt dīa viſum. 108. ¶ Ad ea etiaȝ que partis alterius apparet qd dōm cū de ſpū magis conuincāt cōplātato. ¶ Uerū tn̄ dōm ad pᵐ ꝙ lȝ ſpiritui nihil contrariet̄ inquātum eſt ſba per ſe ſubſiſtens ei tamē inq̄ȝtum eſt ſba paſſionibꝰ pmis affecta primis: ſcdis ⁊ tertijs ei contrariatur q̄ȝplura ipm alterātia ⁊ corrūpentia deniq̄ȝ. Sed vnde igit̄ ꝯrietas cauſetur hic ſmo cum totū qd hȝ diat̄ a ſba pntis nō extat conſiderationis. ¶ Et ad fulcimētum dōm ꝙ vt tactū a ſuo deſtruit̄ ſpūs ꝯrio: vt frigido ſtatico ⁊ vitreo vel melico cū ſpūs inati ſit calitas nō excedēs veꝝ magis ſubtēperata. Silr̄ ēt alia non pauca ſpm corrūpentia vt excellētie cetere ⁊ motꝰ fortes ſymthomataq̄ȝ reſoluentia ⁊ maxime dolor. ꝑ ſcda: ⁊ merito: q2 ſubtilis extat ſbe paſſibilis q̄ȝ potiſſime ⁊ fluēs q̄ȝ pcipue. Corrūpit ēt ſubiectū ſuū vel fulcimētum ⁊ ſi accñte. differentia. 3. Satagēs nāq̄ȝ ſe in ipſo ſuſtētare: ⁊ ꝓpe in eo qd efficit̄ calitate pabulatiua ⁊ ꝯſumptiua. ꝑ ſe aūt et ꝓprie inatus intēdit ⁊ conat̄ ſaluare continue. ¶ Ad aliud dōm ꝙ de ſpū ꝓcedēdū inato. de flueti vō minime: cū eiꝰ actiuitas ⁊ pfectionis euidētia nō ſit ſeipſo: ſȝ ab inato ꝯplātato ac corde: ordieturq̄ȝ i illū ſucceſſiue ceu dñſum tāq̄ȝ fomētum ac exiccatiuum ipſius nonnullum.

Doc. 2ᵃ. c. 29. in medio.

¶ Differentia. lx.

Omnis actio a qualitate fiat tn̄ videt̄: qm̄ 4ᵒʳ determinate q̄litates. in 2ᵒ de ge. ⁊ cor. ſunt elr̄toꝝ cauſe. 4. methau. Si ergo elr̄toꝝ ⁊ elr̄iū magis. Et ꝙ ſimplex ⁊ nālis ens pmutatio ab his exiſtit vtutibus ibidē. ¶ Amplius pmā ꝓblematū aſſignat̄ cauſa ſolonis medicinaꝝ per partē ſupiorem aut inferiorem: ſeu per vtrāq̄ȝ ex qualitatibus tm̄ elr̄toꝝ predominantium in eis. Elleborus enim albus: q2 calidus ⁊ leuis purgat ſupius. Scamonea eo ꝙ ſit cal'a ⁊ grauis inferius. elacteriū aūt ⁊ gūmi tapſie ꝓpter vtrāq̄ȝ alterutro purgāt modo. vnde. Oribaſius aphoriſmorum q̄rta. Quia ellꝰus albus leuis eſt: vomitū facit: ⁊ leuia purgat: ac ſupiora petit. Niger vō grauior eſt ⁊ grauior tanto inferiora petit. grauiora enim ſemp inferius petūt. ¶ Rurſus. omnis actio eſt a contrario. pmo de gene. ⁊ cor. Contrarietas aūt ꝓprie reperitur in qualitate: cū in ea ſit vere maxime diſtare ꝓpter naturam actiui ⁊ paſſiui in ipſa pus reptam. Cōmētator tamen metaphy. 8. ⁊ 10. voluit pmo ꝯrietatem in ſitu reperiri ꝓpter maxime diſtare: vt qd centri ad circunferētiam ⁊ inde in alia ꝓfluere. Contraria nāq̄ȝ ſunt q̄ ſub eodē genere poſita maxime a ſe diſtant. differentia. 72. ¶ Adhuc actio omnis hec per motum exiſtit vel ſaltem incipit. ꝓpriū etenim actionis eſt eē in motu in ſex principijs. omnis autem motus fit a contrario. itaq̄ȝ actio omnis fit a qualitate.

Tex. com. 8. 15. ⁊ 16.
Tex. cō. pmi in principio.
Tex. com. 2. ꝓble. 41.
Tex. com 50
Cō. 4. aū me.
Cō. 13. i meᵒ.
Circa pncipiū

Oppoſitum monſtrat̄: q2 pmo pma neq̄ȝ puenit aliqua operatio niſi a vtute. Et eodem ſcribit̄ ſcda actionē fieri a mā ⁊ a vtute ſpecifica ſeu forma: qd ⁊ Gal. in pluribus ſenſit librorū. ¶ Itidem. qd ab alio quā a qualitate fiat: vt a ſubſtātia. Cōmentator eni. 7. ⁊ 12. metaphy. qualitates ſunt inſtrumēta formaꝝ ſubſtātialium: ita ꝙ ſba ſit pncipale opationis pnᵐ. ¶ Rurſus. Ar. ꝯtra. quoſdam. 2ᵒ de anima. Ignis non eſt cauſa nutrimēti ⁊ augmēti: ſed anima imo ꝯcauſa. Anima aūt eſt ſubſtātia ꝓpter qd a ſba egredit̄ actio. ¶ Amplius. illud qd dat ſimpliciter eſſe dat actionē ꝯſequētem ide: ſed ſubſtātia ſimpliciter dat eē: q2 accñtia nō ſunt entia ſȝ enȝ. 7ᵒ meta. ¶ Adhuc. videt̄ ꝙ ſit actio a q̄dam vtute occulta dicta forma ſpecifica ſeu ꝓprietas: qm̄ ſi ois actio fieret a q̄litate: tūc ſemp in tali actione eēt inuenire nām ⁊ ꝓprietatē q̄litatis. nūc aūt iueniunt̄ q̄dā opōnes q̄ nullo mō vident̄ poſſe q̄litatibꝰ attribui: ſic medicinaruȝ attractio: qm̄ q̄dā graues purgāt ſurſum: vt lapis laȝuli: q̄dā leues deorſum: ceu pulpa colloqntide. ſilr̄ ⁊ aurū in vētre ſtrutionis poſitū ilico exctū inuētuȝ eſt minorari qd nō accidit ab igne caliore calore ſtrutionis. collȝ. 5. Inuenimꝰ ēt ꝙ acꝰ tacta cuſpide a magnete ꝯūtit̄ ad polū articū. Oñdit̄ ⁊ 4ᵒ ꝙ actio fiat a q̄titate. ponūtur nāq̄ȝ medici q̄ſdā hu. ⁊ egritudines corrūpere ⁊ necē iducē q̄litate. alios āt q̄titate vt appuit de athletaꝝ euātionis necītate. Palin. San. tpatꝰ ſui q̄litate venas ſcindit ſui q̄titate: ⁊ liquor tpatꝰ vī iter dū vaſa corrūpere. ¶ Rurſus. cū vnūq̄dq̄ȝ ſit deteriatum ꝓpria forma: vtute ⁊ fine inde ꝯnte. 4ᵒ methaurorum. ſi q̄titas his caruerit ⁊ maxime actione videbit̄ eſſe fruſtra cum vnūquodq̄ȝ ſit ꝓpter eius actioneȝ in finem ordinatū. In natura aūt nihil ocioſum repitur. pmo de celo: ⁊ tertio de aīa. Itaq̄ȝ non ois actio perficitur q̄litate: ſed a ſba: ꝓprietate ⁊ q̄titate ſilr̄.

Doc. 6. c. 1. in principio.
Doc. 2. tū. pᵃ ca. 15. in pn.
Collʳ cō. 13. in medio.
Collʳ com. 18 ante meᵐ.
Tex. com. ⁊ 41.
Tex. cō. 2.
Ca. 24. in fi.
pᵒ aphoriſmorū aphō. 3.
Collʳ. ⁊. cō. vl
Tex. com. 32
Tex. com. 45

Propter primū qdem ſciēduȝ ꝙ actio eſt ſm quā in id qd ſubijcit̄ agere dī dīa ſequenti ⁊ in de ſex pncipijs Gilbertus. Qualitas vō eſt ſm quā q̄les eē dicimur in pntis que triplex exiſtit vt apparebit conſequēter.

Poſt pnᵐ. Diuīneᵉ. 4ᵃ in principio

Propter ſecundum qdem ſciēdum ꝙ plures antiquoꝝ poſuerūt indifferēter oēm actionē 4ᵒʳ q̄litatibus fieri eloꝝ: ita ꝙ ⁊ actiones a formis occultis ꝓuenietes dictis ſpecificis in eloꝝ conati ſunt reducere nām. Cuiꝰ pōnis videt̄ Ari. ēt cū Auer. dīa. 71. quā ſiqdē Alex. pipatheticus Ariſt. ꝓꝛ expoſitor nitit̄ defendere volēs formas oēs ex eloꝝ mixtione cū q̄litatibꝰ ſuſcitari. Cui eqdem pōni tm̄ initit̄ ꝙ ⁊ intellm̄ poſſibilē voluit de poᵃmāe ꝑ actionē q̄litatū educi. Et iō ſolus inter ceteros pipateticos hūc poſuit corrūpi ſic apparet in eius tractatu ⁊ a Cōmentatore 3ᵒ de aīa. In cuiꝰ quidem pōnis ꝑſuaſionē inducit nos in eloꝝ mixtionis admiratiōeȝ. Ait nāq̄ȝ ꝙ ex ſimplicibꝰ elīs aut ex ipſis non grādē mixtionis gradū ſuſcipiētibus mime ꝓuenire poſſe nobiles formas dignaꝝ actionū ⁊ vtutū ſuſceptiuas. qm̄ vō in mixtione elā adinuicē cōponūtur ⁊ alterātur: gradū altiorē ⁊ nobiliorē mixtionis ſuſcipiunt ꝓpter eoꝝ excoctionē ⁊ depurationē formaȝ nobiles cū actionibus mirādis vltra id qd oīno reptum fuerat in aliquo ſimpliciū ꝓuenire: qd ex ſpiritibꝰ alchimicis conant̄ oñdere. videmus nāq̄ȝ cū hȝ fuerint ſimplices aut non ꝑ artē ⁊ ingenio ſubtilr̄ ꝑparati excocti ⁊ depurati non grādem effectū hēre in metallorum ꝯuerſione. Quādo aūt ꝑparātur ⁊ adinuicē ꝯiūgunt̄ ꝓueniūt actiones ex eis mirabiles eoꝝ trāſfiguratione excellēter vltra id q̄ȝ in ſimplicibꝰ aut in praue ꝓueniret ꝑparatis. Hec aūt poſitio ⁊ ſi pma fronte quādā ꝓbabilitatē videat̄ hēre: iā tm̄ eſt ꝯtra veritatē ⁊ ſniam Ar. ⁊ maxime in intellectu poſſibili: qd etiaȝ oñdit̄ rōne: qm̄ qdlibet calidū ſimplex ſeu cōmixtum lȝ diuerſas hȝ opationes in particulari: conueniūt tm̄ in genere. Calidū nāq̄ȝ omne dicitur homogenea cō

Cō. 5. an̄ me

Tex.com 8. gregare ⁊ etherogenea diſgregare.2°de gene.⁊ cor.⁊
Tex.com. p¹. methau.4.Sil'r eſt de frido ſicco ⁊ hu. in eorū acti/
bus.nūc aūt multas actiones conſpicim⁹: vt decl'abi
tur in ſequētib⁹ q̄ neq̄ in gñe:neq̄ ēt in ſpē q̄litatib⁹
conueniūt el'ntoꝝ.ꝑpter qḋ nō eſt dare actionē oēm
a ſola tm̄ effici qualitate.¶ Adhuc inſufficiēs eſt val
de nihil dirigere ⁊ iſormare q̄litates el'oꝝ:niſi per mi
xtionē ipſam ⁊ ꝯpl'onē.Sic eniȝ nō eēt ſpēs ⁊ forma
alia niſi ꝯpl'o:qḋ oino fl'm.tūc.n.nō fieret gñō aut ſo/
lū accñs gñaret.¶ Rurſus.v̄tutes diſponētes ad ge
neratione ⁊ formaꝝ ſbaliū receptionē viderent̄ ocio/
Tex.com.4. ſe.¶ Ampli⁹.nihil agit vltra ſuā ſpēm ⁊ formaȝ:qm̄
ſicut hȝ eē res ⁊ opari ⁊ eꝯ.2.metaphy.Multas autē
in mixtꝭ maxīe actiones vt apparebit videm⁹ trāſeun
tes ſenſibil'r q̄litatū el'ntoꝝ nās.itaq̄ ab alio q̄ȝ a q̄li/
tatibus ꝑuenit actio:vt ēt dīa videbit̄.71.

Propter tertium q̄deȝ ꝑmituꝭ oñdat̄ in qua actione verificet̄
magis eā a q̄litate ꝑfici.Scđo mōſtret̄ q̄uo actio q̄li/
betvtcūq̄ poteſt dici effici q̄litate.¶ Propter ꝑ^m^ hui⁹
Poſt ꝑn^m^. ſciēdum ꝙ actio eſt duplex:etenim q̄dā corporea:alia
A vo incorporea in ſex ꝑncipijs.Intelligo aūt actioneȝ
corporeā illā que fit mediāte corpore cū motu ⁊ tran
ſmutatione.Incorporeā vo que ſiue q̄lis eſt actio itel
ligētiaꝝ ⁊ dei ſi actio poteſt appellari q̄ opatio veriuꝭ
dicit̄ dīa ꝯñti.Actio aūt corporea duplex exiſtit.vna
q̄dem incōuerſiua:ita ꝙ agens actionē ſuā imp̄mit in
paſſū abſq̄ alicui⁹agētis repaſſione q̄lis eſt actio cor
poris ſupceleſtis in iſta iferiora.cū.n.ſupiora ⁊ iferio
ra in mā nō ꝯueniāt niſi vt equoce vnum viciſſim non
aget ⁊ patiet̄ ab altero cū nā poſuerit corpus celeſte
inalterabile ꝑpetuū ⁊ icorruptibile a ꝯrietatib⁹exem
ptū:neq̄ peregrinaꝝ imp̄ſſionū ſuſceptiuū.Eſt ⁊ alia
actio ꝯuerſiua:ita ꝙ agēs repatit̄ a paſſo alternatim
⁊ agit q̄lis eſt actio iſtoꝝ inferioꝝ gñabiliū ⁊ corru/
Tex.com.8. ptibiliū in mā cōicātiuȝ.de qb⁹phyſicoꝝ.3. Omne ſil'
actiuū ⁊ paſſiuū ⁊ mouēs phyſice mobile erit.⁊ phy.
3.ꝯ^to^.16.Cōmē.Quod rōne cōicationis in mā cū ꝯrie
Tex.cō.49. tatib⁹accidit.⁊ ideo ꝑ de ge.Albedo nō patit̄ a linea
cū eaꝝ ſint māe diuerſe.¶ Si itaq̄ q̄rat̄ an ois actio
fiat a q̄litate:manifeſtū eſt in actione ꝯuerſiua corpali
Cō.31.in me. verificari maxīe.vñ Cōmen.7.meta.Apparet ꝙ el'n/
ta nō patiūtur neq̄ agūt niſi ꝑ q̄litates:nō aūt ꝑ forās
ſbales.Forme nāq̄ ſbales māles non ſunt actiue neq̄
Coll'.t.cō.51. paſſiue.paſſiue nāq̄ ⁊ actiue ꝑme ſunt q̄litates:quod
Tex.com.p¹. ⁊ Ariſt.ꝑ de ge.⁊ 4°vt tactū methauroꝝ.videt̄ ſenſiſ/
ſe.vnde de cauſa motus aialium cā motuū taliū.ſ.illo
rum in qbus ſunt paſſiones alterātes fantaſiā ⁊ appe
titum ſunt calitas ⁊ friditas q̄ de foris ⁊ deīntus exi/
ſtentes nāles.quare videt̄ ſentire ꝙ etiā in app̄hēſio/
nibus aie aliqua ſit motiua qualitas q̄ moueat agen/
tem opari:vt bonū aut apparēs bonū.Neq̄ ēt poteſt
dici actionē a quātitate ꝑncipal'r ꝓcedere cū ois act⁹
Tex.com.3. ſit cū motu.mathematica aūt ſunt imobilia.3° meta/
phyſice.In imobilibus nāq̄ motus ꝑn^m^ ineſſe nō po/
teſt.lȝ enim ſit in re mota:nō tamē mouent̄ niſi accñta
Tex.com.3¹. liter.Cōmen.Et ideo ſcribit̄ ibidem in mathematicis
nullam fore rōnem finis aut boni.In eis nāq̄ neq̄ de
terius ineſt neq̄ melius.Hoc ēt roborat̄ rōne:qm̄ cō/
traria oia in eodē ſunt gñe.ois actio eſt per ꝯtrariuȝ.
Qualitati aūt per ſe ꝯrietas inexiſtit.⁊ neq̄ ſubſtātie
Diuiᵉ 4ᵃ pᵉ neq̄ quātitati in p̄dicamētis:qḋ affirmat̄: q̄ꝛ ſimile
ſeᵐ ⁊ 2ᵃi me. occurrēs ſimili:nō ſolum inducit actionem:imo neq̄
ꝑma pᵉ me. paſſionem:puta ſentire:qḋ eſt pati q̄ḋdam:vt oñdunt
Col'.c 9.pᵉꝑn. duo corpora inadinuicē conſiſa ſe tāgentia.compl'o/
Doc.3.cap.1. num ꝑ.⁊ ꝑma ꝑmi.Propter qḋ actio ꝑmitus ꝓcedit
poſt medium. ratione q̄litatis ⁊ nō ſubſtātie:neq̄ q̄ꝛtitatis.¶ Sciē

dum quoq̄:ceu apparet ſcđo de gene.⁊ cor.⁊ 7°meta Tex.ꝯ.8.⁊.10
phyſice a Cōmentatore ꝙ q̄litates duplices exiſtunt. Coll'cō.31.in
ꝑme videlicet calitas:fri.ſiccitas:⁊ hu.ſecūde autem medio.
q̄ꝛplures:vt apparet ex obiectis ſenſuū:ſicut durities
mollities ⁊ cetere.Sunt ⁊ tertie:ſicut albedo: nigre/
do:dulcedo:amaritudo:ſonus:⁊ ſilētium: qua ceu eē
habent per ꝑmas ſic ⁊ operari cum ſiſis ſit diſpoſitio
rei in entitate ⁊ ope.Reducūtur nāq̄ q̄litates hꝫ ſecū
de ⁊ tertie ad ꝑmas:qm̄ in eis ꝑmitus ſaluat̄ ratio cō
trarietatis.ſcđo de ge.⁊ corruptione. Si vo loq̄mur Tex.cō.15.
de actione corporali non conuerſiua: dōm propri⁹ꝙ
non omnis actio eſt a qualitate hꝫ:cum oñſum ſit p̄e
ter hanc aut eſſe alias q̄litates vel q̄dam modum
qualitatiuū haberi.videmus nāq̄ actiones q̄ſdam
occultas:quas negare non cōtingit:ex alijs q̄ȝ ex q̄li/
tatibus ſenſibilibus conuerſiuis euenire:ſicut appa/
ret de auro aſſumpto in corpore ſtrutionis:qḋ ſtatim
extractum reptum eſt diminutiuū:qḋ ab igne nō con
tingit vt tactum.Conſpicimus etiā lapides p̄cioſos
⁊ medicinas virtutes mirabiles ⁊ occultas haberet
que ex qualitatibus ⁊ naturis non poſſunt conſurge
re elementoꝝ cum nihil agat vltra ſuam ſpēm ⁊ agēs
omne effectū ſibi ꝓportionabilē in mām introducat.
Et ideo bene ſenſit pharmacoꝝ.3.capitulis ꝑ ⁊ tertio Coll'all meᵐ
diſtinctionis ſcđe Hal'.ꝙ hꝫ actiones per rōnes a qua ⁊ in fine i ꝑnᵒ
litatibus ſumptas el'ntorum inueſtigari non pñt. ſed ⁊ meᵒet hī ex
per experiētiam magis cū ex alia nā ꝓdeant altiori in p̄eſſe.6.li.c.1.
cōpoſitū q̄ȝ ſit el'aris natura:puta celeſti.Propter qḋ poſt meᵐ ⁊ li.
extra actionē a qualitate conuerſiuā,opȝ aliā ſubiun/ 9.trac.2. circa
gere que actio ꝓprietatiꝭ occulte ſeu forme ſpecifice ſi ꝑncipium.
ue ſpeciei totius appellat̄.Et fortaſſis verificat̄ in his
Ar.ſermo initial'r ſaltē:eo ꝙ oēm actionē v̄tutis oc/
culte p̄cedat actio q̄dam ſeu affectio ⁊ diſpō quali/ Coll'cir.ꝑnᵐ
tatiua.vnde pharmacoꝝ.tertio.c.penul.Ois medici
na ſiſis in ſubſtātia que vehementioris extat calitatis
eſt plus attractiua.Auxiliat̄.n.calitas ei qḋ ꝑ ſilitu/
dinem facit.attrahit̄.n.duplici de cā.Primo vo ſcđa
cap.15.Napellus ⁊ alia venena que v̄tute opantur oc Circa mediū.
culta per qualꝫ ꝯuerſionem agūt in ſui q̄litate.vene/
num aūt ſerpētis agere dī ibidē ipſamet obuiatione:
eo ꝙ calidū actu:cū ſit aialis ſupfluū vt ſit q̄d actu hꝫ
qḋ non in venenis repitur inaiatoꝝ:cū ſint potētia ta
lia.Poteſt ⁊ ſil'r quodāmodo extendēdo nomē quali/
tatis etiā in actione corporali nō cōuerſiua ⁊ in actio
ne nō corporali verificari:eo ꝙ ois actio a p̄incipali
agēte videt̄ depēdere q̄buſdā medijs velut inſtrumen
tis modū q̄ſi portendētibus qualitatū per quē dicitur
p̄imū agere per intell'm mediātibus ſpēbus q̄buſdā
vel ideis ſicut forte videt̄ Plato ſenſiſſe ad quas q̄dē
aſpiciens diuerſas rerum ſpēs ꝓducit.lȝ.n.vnus ſem
per ⁊ idem ꝑmaneat oino trāſmutatione carēs realit
ponit̄ tm̄ idem per ſpēs has diuerſificari ideales: per
quas etiā ſuo modo ⁊ minus vl'es ponūt intelligen/
tias actionē ſuā que eſt intelligere mouere:ēt exerce/
re.Sil'rq̄ actionē corporeā nō ꝯuerſiuā poteſt q̄s ad
actionē qualitatiuā adducere.Corpora nāq̄ ſupiora
in q̄bus dictū hāc actionē fore mediāte luce ⁊ motu i
hec agūt inferiora.Lux aūt in ꝑnto ſuſcipitur qualita
tis ⁊ ſic motus conſideratus vel penes perfectionem
ad quā tendit ⁊ terminū non differens niſi ꝰm magis
⁊ minus erit in ſubſtātia quātitate: qualitate ⁊ vbi.
Tot enim ſunt ſpēs motus ⁊ mutationis:quot ⁊ entꝭ
ſupple ⁊ hꝫ.Aut fortaſſis entꝭ etiā cuiuſlibet ꝑnti ꝰm
ꝙ eſt dare perfectum ⁊ imperfectum in eo:Scđm vo
qḋ eſt in via magis ad p̄etactam perfectionem eſt in
genere paſſionis.tertio phyſi.⁊ Cōmentator ibidem. Tex.com.5.
¶ Propter ſecundum huius ſciendum ꝙ actionem Cō.4.vſus fi.

ab aliq̄ pgredi dupl'r poteſt euenire: aut q̄ illud ſit vel illud p̄n^m p^m ⁊ fundamētū ipſius actionis in quo ratio contrarietatis ſuſtētet': ⁊ ſic forme etiā ſbales ſunt acti
Cō.31. in me. ue ⁊ paſſiue: nō tñ eēntial'r. Cōmen.7. meta. cum in eis
Tex.cō.41. ꝯrietatis nō ſit ratio: qđ ēt videt' Ar.2. de aia. ſenſiſſe vbi ꝯtra quoſdā ponit aiam que eſt ſba corpis phyſi ci organici eē cām alimēti: nō aūt ignē ſed magis con
Ca.p° ver. fi. cauſa: vt tactū quodāmō eē: ac.2. de ge. aialiū ſcribēs calitatē ⁊ friditatē dura mollificare: ⁊ viſcoſa frāgibi lia reddere: ⁊ h9 talia ſm rōnē ⁊ formā p q̄ʒ hoc qdeʒ iam eſt caro. hoc aūt os nō faciūt veꝝ hoc agit mot^9 qui ab opante exiſtit: puta vocat^9 intell's ſeu vtus ſm medicos dicta informatiua. Poteſt ⁊ 2° ab aliq̄ actio puenire: eo q̄ ſit p^m ⁊ imediatū a quo puenit actio: lʒ p viam inſtri ⁊ mäe magiſ videat' hoc facere q̄ʒ p mo dum pncipalis agētis actionē ſuſtētantꝭ: vt euidens p
Cō.41. iux. fi. Cōmē. 2° de aia: ita q̄ actionē digni^9 videt' attribuere
Poſt pn^m. forme que eſt aia q̄ʒ igni q eſt inſtrm ⁊ mā. vñ.5. collʒ cap.3. Decoctio fit p calorē q eſt in cibato: nō tñ calor eſt pmus motor in hac re: ſʒ aia nutritiua. Ipſa. n. eſt
Tex.cō.41. que ordinat ⁊ determinat ad vnū finē ⁊ non ignis. 2°
Tex.com. 53. 54.55. de aia. Et ideo Ariſt. 2. de ge. ⁊ cor. nitit' improbare il los qui qđ qd: eſt ⁊ vñ motus pn^m auferētes actioneʒ oēm ex q̄litatib^9 tm̄ videnť adducere. Sic igit' breuit' declaratū exiſtet qūo actio ois fiat a q̄litate ⁊ qūo nō
Coll'' hoꝰ ge. ⁊ cor. tex. c.50. ⁊ q̄liter q̄litas poteſt ſuſcipi differēter. Teſtor tñ Ari. dicere oēm actionem qualitate pfici initialiter ſaltem qđ oſtenditur attractiua caliditate concreta ⁊ calefa ctione attractione meliorata vt karabe in rapiēdo pa leas fricatione calefactum denotat.

Propter quartū vo ad p^m dōm Ar. loq de actione corporea cō uerſiua que ois qualitate pficit': vt declaratū ē. ¶ Ad aliud dōm q̄ h̄ forte Ar. nōduʒ vidit vt ſimile dicit de
Tex.com. 25. parmenide. p phyſi. Ar. nāq̄ nullā actionem videtur in his inferioribus poſuiſſe: niſi ex virtutibus pgrede retur el'ntoꝝ. poſterioreſ tñ p̄ter hāc actionem inuene re dependētem: vt declaratū exiſtit ex vtutibus ſupio ribus occultis a tota ſpecie ſeu forma ſpecifica. Aut dōm oēm actionem fore a q̄litate aut eēntial'r aut ini tialiter ⁊ coadiuuatiue. Uirtutes nāq̄ occulte in eaꝝ iuuant' actiōe p qualitates el'ntoꝝ: vt tactū. Sicut. n. in aialibus apparet magis q̄ʒ aia pmū eſt actioniſ pn cipiū. dñr vo vtus ſup illam fulcita: ⁊ deinceps calor ita in h9 inaiatoꝝ pmitus eſt ſubſtātia rei: deinde vt^9 in quibus eſt occulta: demūq̄ ꝯpl'o: vt ois tādem hic actusꝭ pgrediat' ꝯpl'one. ¶ Ad aliud dōm verū fore in actione corporea ꝯuerſiua iſtoꝝ gñabiliū ⁊ corrupti biliuʒ: de qua ſermo de ge. ⁊ cor. Sūt tamē alie actio nes que ex ꝯrietate conſurgūt: aut ꝯrietas in eiſ equi uoce ſumet' ſiquis dicat h9 actiones fore ex ꝯrijs ve lut ⁊ qualitas in eiſdē ſumebat' equoce. ¶ Ad aliud eodem modo dōm cū motus in tali exiſtat actione q̄ litatiua. In pluribus nāq̄ actionibus nō reperit' mo tus velut in entibus diuinioribus. ¶ Ad eoꝝ ēt q̄ al terius partis pmū dōm q̄ qualitas elemētariſ eſt vir tus q̄dam diia.57. ⁊ q̄ actio a materia ⁊ a ſuba ſubti liter conſiderāti ad actionē reducūtur qualitatis. In actionibus nāq̄ quibuſdā qualitates alterant' ſolum ⁊ pmanent ſubſtātie: ⁊ hāc actionē vocat a q̄litate. In nonnullis aūt corrūpit' ⁊ ſubſtātia: quā a materia. Im pope tamē vocat actioneʒ. pprius. n. a q̄litate ac ſpe ciei forma puenīūt. ¶ Ad aliud dōm vt iaʒ apparuit qūo a qualitate fiat actio ⁊ q̄liter a ſubſtantia tāq̄ʒ ab eo qđ ſuſtētat ⁊ defert ſubiectuʒ ꝯrietatis a qua pmo ac mediate aliqd opatur. A q̄litatibus vo deinceps magi ⁊ imediati^9 pgredit' actio ⁊ ſi modū quēdā iſtru mētalis reſpectu formaꝝ ſubaliū videant' habere. ¶ Ad aliud dōm q̄ ſicut ex ꝯiūctione materiei cū for ma multa ꝯſurgūt in cōpoſito que in neutro cōponen tium fuerāt. ita ſil'r ſuo modo ex applicatione accñtis ad ſbam. Aut lʒ ſubſtātia ſit cauſa ſuſtētationiſ ⁊ ſbm accñtiū: nō tñ ē imediata cā actionis ꝯrietatis. ¶ Ad aliud dōm hoc veꝝ ꝯcludere ſiqs total'r qđ qd eſt et vnde motus pn^m ab actione excluderet: ſicut arguit' ꝯ quoſdā. de ge. ⁊ cor.2. ¶ Ad aliud ꝯcedēdū eſt vt iaʒ Tex.com 54.55.
apparuit. Oportet nāq̄ p̄ter pmā actionē elemētariā hāc ſcđaʒ ponere ſi ſenſui nolumus ꝯdicere: ⁊ effect^9 rōnabil'r in pprias ſic cās adducere. ¶ Ad aliō dōm q̄ a q̄ntitate vt quātitas eſt q̄litatibus ſenſibilib^9 ſepa rata nullo^9 ſit actio: eo q̄ mathematica q̄ ſunt de q̄ti tate: imobilia ſunt. 3° metaphy. qđ aūt tale actionē nō Tex.com.3
habet cū dictū actū oēm cū motu exiſtere ſil'r ⁊ locū. vnde. 4° phyſi. Oſtendūt aūt ⁊ mathematica q̄ nō ſint Tex.com.5
in loco que ſi tamē locū dicant' hēre vt dextera ⁊ ſini ſtra ⁊c. hoc poſitione ad nos conſurgit. p̄ de ge. ⁊ cor. Tex.cō.44
vbi dī mathematicis dandus ſil'r tactus ⁊ locus. que aūt locū non hñt actionem non ſuſcipiūt: qm̄ ſicut lo cus eſt ita opatur natura. 10. pble. vnde ſi medici q̄ſ pble.12.
dā actiones dicant ex qualitatib^9 humoꝝ conſurgere quaſdā aūt ex quātitatibus: dōm illud fore ſm iudi ciū ſenſibile: cū ſm Galy. medicinalis ſpeculatio ſen S. do techn com.24.
ſum non ſupgrediat'. Importuna eni diligētiſſima ſub tilitas febriū. 2° ca.4. Uidētes nāq̄ quoſdā hu. ſenſi Poſt me^m
biliter qualitatib^9 effrenes hos ponūt q̄litate pecca re: alios vo in eiſdeʒ mitiores velut pl'm eſt ſan. et ſta dicūt actione quātitatiua corrūpere: cū tamē ſubtili ter conſiderātem vt apparuit oporteat hāc actionem a qualitate exiſtere. Iuuat' tñ per quātitatē maxie cuʒ agēs oē multe opus eſt quātitatis. de cā.2. cap.2. po tentie nāq̄ corpoꝝ ſequūtur magnitudines eaꝝ. Cō Cō.32.i fi
mentator p̄ celi ⁊ mūdi. ¶ Ad aliud dōm p interem ptionem. huic nāq̄ quātitati ſupexcellēti mala iā aſ ſociata qualitas exiſtit: ⁊ ſi impceptibilis videat': ⁊ iō dicūt q̄ repl'o quo ad vaſa non pmanet diu qn ſibi re pl'onem aſſociet quo ad vtutem. ¶ Ad aliud dicēdū Ari. loq ineē iſtoꝝ gñabiliū ⁊ corruptibiliū in qbus poſita eſt actio ꝯuerſiua. quātitas a t vt oñſum actio nem nō hʒ niſi actio equoce ⁊ impope extēdat' valde cum ſit poſita in rōnem ꝯriorum exiſtere.

Precedentium rurſus gra q̄ ledere alicuius morbi fiat quātitate mōſtrat'. lʒ qd huiꝰ diia fuerit indicatū. 60. qm̄ aphoriſ. pma Com. apho. 3' ante me^m
Athletaꝝ q̄dam in vltimā repl'one deue niētes perierūt repētine: aut in eis ſciſſa ſunt vaſa: ſʒ repl'o imenſuratā dicit quātitateʒ. Itidem aphoriſ.2. Aphō.17.
Ubicūq̄ nutrimētuʒ p̄ter nām amplius intrat h̄ egri tudinē facit. Sed amplius eſt pprietas quātitatis: q̄ re Cōmētator. manifeſtū q̄ in egritudinē venit ppter Coll'' p° me com.
multitudinē nutrimēti. Et confirmat': q: p ſcđa reple tio venas findit ⁊ ad ſuffocantia fit fluxus: ⁊ accidit Doc. 3^a ca. poſt pn^m.
ſuffocatio aut apopleria vel epilepſia: cuius quedam ſanatio vt cito cū minutione ſuccurrat' ppter quātita tem: quare Aueroys collʒ.3. Febris ſanguis ſunt due Ca.8. añ. m.
ſpecies. Una fit ppter augmētuʒ quātitatis ſoluʒ. ait Eodē.3. ca. verſus finem
etiam humores q̄nq̄ calorem ppter quātitatē extin guere. Sil'r de inge.13. In tumoribus qui p̄eter nām Ca.p. poſt p
ſm magnitudineʒ deſiſtunt membra ab eo quod ſm nām. Amplius ſi phlebothomia cuidaʒ cōpetit mor bo is ledit quātitate: quoniā phlebothomia eſt eua cuatio vl'is multitudinē euacuans de pharmacijs et pmo quarta. Ipſa vo eidem cōpetit vt ⁊ ſanatio ma Ca.20. fi. p
nifeſtat. ¶ Rurſus eſt dare humorē tpatum: ceu quē

ſanguinē. H aũt venas pōt findere: vt ſmō pugillũ oñdit: non qdē q̄litatis rōne cũ ſit tpatus. Quãtitate igitur fracturã opabit̃: ceu aer q̃ʒplimus ɔtpatus vtre incluſus. Ledere igit̃ alicui⁹ erit morbi q̃titate.

In oppoſitum q: ſi aliqs q̃titate morbus lederet: tũc cũ id ſit actio q̃dam iaʒ pficeret̃ ipſa q̃titate ⁊ non q̃litate ſola: ſicut

Tex.com.3.

oñſum dĩa.60. Et i. Ois actio eſt cuʒ motu. 3° metaph.

Poſt pn°.

vnde auctor. 6. pncipiorum. Propriũ actionis eſt eē i motu: ſʒ in q̃titate non eſt mot⁹: qđ oñdũt mathematica quãtitati ſubiacētia. ſepata nãq ſunt a motu ⁊ vl'r ab

Sũ medium.

oib⁹ ſenſibiliũ q̃litatib⁹. q̃re. 11. meta. Mathematicus circa ea q̃ ex abſtone theoriã facit: circũtollens. n. oia ſenſibilia ſpeculat̃: puta grauitatē ⁊ leuitatē duritieʒ ⁊ mollitiē. adhuc aũt calitatē ⁊ frigiditatē ⁊ alia ſenſibiles ɔ̃rietates. ſolũ aũt derelinqt quãtũ ⁊ ɔtinuũ Pa

tex.c.55.

lin. Id non ledit qđ hʒ rōnē mãe cũ mime agat: eo q̄ ipſa mã ſm q̄ materia eſt paſſiuũ. p̄ de ge. ⁊ cor. Non igitur morbus quis aget quãtitate.

Propter primũ qdem ſciēdum q̄ morbi ledere actus corpis ē ſenſibiliter nocere: ac tãdem pimere. rō nãq ipſi⁹ eſt oppoſitũ corporiſ leſio manifeſta: ceu viſum dĩa maxie. 72. Quãtitas vo ſeu quãtũ dĩ vnũ entiũ. 10. qđ diuiſibile in ea que ſunt: quorum vtrũq aut ſingulũ vnũ aliqd aut hoc aliqd natũ eſt eſſe. Huius vo q̃titas duplex exiſtit. nam q̃dam diſcreta ceu nũs ⁊ oratio: altera continua: vt linea ſupficies ⁊ corpus: ⁊ cũ his ɔ̃ñr locus ⁊ tp̄s. Et huius itidē alterutra: q̃dam eſt per ſe: alia vero per accñs. Per ſe qdeʒ: aut ſm ſbam: puta linea: ſuperficies ⁊ corpus. vel ſm paſſionē ⁊ habitum. Et id aut paſſio quãtitatis diſcrete: vt nũs: ⁊ tũc multum ⁊ paucũ: vel ɔtinue: ⁊ ſic magnũ ⁊ paruũ: qđ aut reſpicit lineã ⁊ ſic longũ ⁊ breuē: vel ſupficiē: ⁊ tũc latuʒ ⁊ ſtrictuʒ. aut corpus: ⁊ ita altũ ⁊ pfundũ. Subdit̃ etiã graue ⁊ leue: que ſiqdeʒ quãtitatē reſpiciũt his min⁹. hec enim nũantur in accñtibus quãtitatis intentione ſcđa. Diuidũtur enim grauitas ⁊ leuitas eadē diuiſione qua magnitudo. In maiori eniʒ quãtitate maxieq pportionali plus eſt grauitatis. in oppoſita vo ſec⁹. Per accñs ſiqdem quãtitas eſt que rōne magnitudinis: cui ea inheret quãti aliquã ſortit̃ rōnem: vt albũ: muſicũ ⁊ h⁹. ſubiecta enim ipſorum ſunt quãta quedaʒ. ⁊ ſil'r motus primi mobilis rōne magnitudinis qua cauſat̃ quãtuʒ exiſtit: ac tp̄s ɔſequēter motu cauſatũ. Noſce etiã q̄ magnũ ⁊ paruũ: multũ ⁊ paucũ ſil'r qñ accipiũtur ſm q̄ ſunt diſpōnes eēntiales in quãtitatibus dicũtur paſſiones ⁊ accidētia quãtitatis: ſed qñ reſpiciũt vnum in alterius reſpectu vidētur in capitulo rel'onis collocari. Relatio nãq accidit quãtitati ⁊

...diuiſione ſcđa in medio. tex.com. 20.

ceteris predicamentis Ar. in pntiſ. ⁊ 5° metaphyſice: ac Cōmentator. Amplius vt veritas diligētius indagetur ſciēdum q̄ quãtitaſ poteſt dupl'r ſuſcipi aut ſimpliciter vel ſm quid. Primo quippe aut ſm rōneʒ cōmunē vel magis particularē. Or ſi prius: aut ſm rationem intētionalē ſm q̄ in eius cōmunitate ois ɔcludit̃ inferior quãtitas: prout ſubijcibilis extat ⁊ predicabilis: ⁊ ita de conſideratione logici exiſtit. vel ſm rationem realē inquãtũ ens extat: ⁊ tũc de ea metaphyſicus ſpeculat̃ cōtēplatur enim ens inquãtuʒ ens. 6.

...p̄ 4.

metaphyſice. Si vo ratio inſpiciat̃ particularior: realis tamen. puta prout eſt multiplicabiliſ vnitate: ſicut quãtitas diſcreta vel menſurabilis pũcto vt linea vel ſuperficies: de cōſideratione tunc extat mathematici. ipſe nãq circa talē negociat̃ quãtitatem. Si autē intueatur quãtitas ſm quid: puta put termin⁹ eſt ⁊ menſura phyſicorum corporuʒ ⁊ vniuerſaliter quãtitatibus ſenſibilibus ſubiecta negocij exiſtit phyſici.

Propter ſecundum vo ſciēdum q̄ cōmunis fact⁹ eſt: vt apparuit ex argutis medicorum ſermo: q̄ morbus qs ledit qualitate: alius vo quãtitate. Quod oñdit̃. nã ſi ſanitas dʒ adeſſe opʒ humores quãtitatiſ mēſura determinatos fore ac qualitatis pportionatos. apparēs p̄ pma. cũ rōnes ɔ̃riorum extēt ɔ̃rie. Ut aũt medicorum

Po .4a capi. p° vlus fine.

verificet̃ ſermo: introductũ id q̃ſitũ phyſicũ nō parũ: cuius veritas dicendorum videbit̃ tertio.

Propter 3m vo ſciēdum q̄ a quãtitate ſimpliciter ⁊ per ſe non puenit alicuius morbi leſio ⁊ vl'r neq actio. Cōſequēter aũt ⁊ coadiuuatiue accidit magis. Primũ quippe oſtēdit̃: qm̃ ledere agere quoddaʒ exiſtit. Scđm enim hoc in id qđ ſubijcitur agere quid dicit̃: ſed omne agere ſiue actio contrario perficit̃. differētia. 60. quãtitati aũt nihil extat

Diuiſiōe ſcđa in medio.

contrariũ in predicamētis. ¶ Amplius. nihil pncipaliter ⁊ per ſe agit vltra ſuam ſpeciē. Sicut enim ſe habet aliquid ad eſſe ſic ad operari. 2. metaphyſice. ſed ſi

Tex.com.4.

morbus lederet quãtitate cũ ſimpliciter ſit qualitas. differentia. 74. ad vltra ſuam ſpeciem ageret ppriam per quã haberet eſſe. ¶ Itidem. illud qđ eſt abſolutũ a qualitatibus ſenſibilibus a quibus depēdet leſio ⁊ vniuerſaliter actus oiſ non ledit aut agit. tale quippe quãtitas exiſtit cũ ea ſit prior q̃litate: poſſitq qđ pri⁹ a poſterioribus abſolui. Si aũt non debet̃ locus motus aut tēpus neq contactus. ⁊ ideo neq ratio boni.

Tex.com.5.

apparēs tertio metaphyſice niſi forte per accidens et quo ad nos. differētia. 60. ¶ Rurſus quicqd ineſt vni ſpērum rōne ſupioris ineſt ⁊ alteri: ſed morbo inanitionis ineſt ledere qualitate: puta ɔ̃ne q̃uis quãtitatem minorē videat̃ iportare: vt oſtendũt ſimplex ethica ⁊ ſenectutis ethica. is aũt contrariat̃ repl'onis mor

Lib.5.t.cō.59.

bo. Quod firmat̃. q: magis ⁊ minus ad eaſdē deducunt dĩas in techni quãtitate igit̃ ſimpl'r ⁊ p ſe non puenit ledere. Declarat̃ etiã q̄ accidat id ɔ̃ñr ⁊ adminiculatiue q: forma nãlis debitã quãtitatē vt eē habeat ⁊ operet̃ expoſtulat in materia ita q̄ in maiori extenſa quãto amplius agit: iuxta illud Cōmentatoris pri

Com.33.in fi.

mo celi ⁊ mũdi. Potētie corporum ſequũtur magnitudines que ſunt in eis. Et ppterea ſcđo de cauſa. Omne agens opus ſit magne quãtitatis exiſtere: in minori

Ca.4.in pn°.

aũt minus ita vt ignis actiuiſſimus minima ſuſcept⁹ quãtitate non ſentiet̃ nedũ q̄ ledat: ɔ̃num 3°. Quod etiã venena oſtēdũt recepta quãtitate q̃ʒminima. Eſt nãq minimã carnē reperire que amplius diuiſa for

Tex.com.38.

mã carnis non retinebit. phyſicorum p̄. Ledit igit̃ morbus vtcũq quãtitate quis ⁊ vl'r agit. Ea. n. q̃ʒmaxie manifeſtat̃ actionis intēſio vel remiſſio. Et ideo quia medicus artifex ſenſibilitatis ⁊ euidētie amplioriſ nō imerito ptulit ledere alicui⁹ morbi ⁊ actus vl'r perfici quãtitate. dĩa ēt tactũ. 60. Circa qdē predicta factuʒ eſt dubitare: q: dictũ quãtitati nihil fore ɔ̃riũ: ⁊ motũ

Coll'r.t.cō.3. 7.19.26.52. Tex.c.9 ⁊ 18

in ea nō ɔcidere per ɔ̃ñs ēt cũ omnis extet de ɔ̃rio in contrariũ per mediũ phyſicorum. 5. cum eodē ſcribãtur horum oppoſita ſm quale. ſ. quãtum ⁊ vbi motũ eē ſolum: in vnoquoq nãq horum eſt contrarietas. ¶ Dōm vtriq q̄ quãtitati ſimpl'r conſiderate vt a logyco metaphyſico ⁊ mathematico nihil extat contrariũ. Qđ oſtēditur qm̃ contraria ſunt que ſub eodem poſita genere inter ſe diſtantia maxime viciſſiʒ ſe de ſbto expellunt. 10. metaphy. vnde in pntis aliquo in contrarijs

Tex.c.13.⁊ 14 pte.3a de oppoſitis in me°.

exiſtēte ſuſceptibili poſſibile in alterũ trãſmutationē fieri niſi alterũ natura extiterit ſicut igni caliduʒ. hec aũt ratio verior contrariorum per prius inerit qualitati: cũ oia pretacta amplius eidē inexiſtant q̃ʒ vbi aut

quātitati. In vbi nāq; opposita nāſe mutuo expellūt de ſubito. nō. n. qd̄ eſt ſurſum vniuerſi nūq; poterit eē deorſum aut ꝯ̄:a quo tn̄ Cōmen. tāq; a priori. 8. 7. 10. meta. poſuit ꝯ̄rietatē in alia gn̄a emanaſſe. qd̄ minꝰ approbo. Quod 7 auctor. 6. principiorum ꝯfirmat a loco remouēs ꝯ̄rietatē mō quo tollit Ar. hāc a quātitate qꝛ qd ꝯtra eos elentice conenť aliq dicere. nō. n. p ſe forte ac p ſibi ꝯ̄rietas inexiſtit: verum fortaſſis p accn̄s magis: puta rōne q̄litatis vt grauitatꝭ 7 leuitatꝭ. nā earuꝫ vna in locū deorſum inclinať. altera vō in eū q ſurſuꝫ ſil'r 7 in q̄titate ꝯ̄rietas ſm qd inexiſtit 7 ꝯ̄iter. principaliter vō in q̄litate. qn̄. n. aliq cōpletā ſimpl'r attigūt magnitudinē in augmēto ſunt pfecta. qn̄ aūt exiſtunt circa illā impfecta ſunt 7 diminuta: 7 ſic pfectio 7 impfectio ſm q̄titatē circa idē hn̄t fieri in phyſicis: huiꝰ quoq; rōne in q̄titate ꝯ̄rietas inexiſtit. vn̄ ceu ꝯ̄īr puta q̄litate magis eideꝫ ineſt ꝯ̄rietas: ita 7 ledere 7 ſil'r agere. Taliter ēt in ea eſt motus: oīſq; q̄litas ſenſibilis quare Cōmen. 3. meta. Lꝫ mathematica ſunt in re mota: nō tn̄ mouenť niſi accn̄tal'r. Hec aūt veritas īdicať creticorum. 2. ita. Numeri qdē in ſeipſis nō faciūt aliqd: ſed ſbas ꝯſequūtur que in aliq̄bus agūt horis. Noſce ꝙ motus ille q amplius ſbe inheret eſt in vbi cum ſit grauitate ac leuitate que magis ſbam ꝯſequūtur his que in q̄litate aut q̄titate mouenť. ita Cōmē. 2. de aīa. graue dicat. 7 leue ſbas exiſtere: ſunt tn̄ verius q̄litates: 5. meta. aut q̄titates vt tactū eſt. 7 ibidē. latio enī motus eſt pfectorum poſtq̄ gn̄one ſunt pfecta. Cōſequūtur enim formā peramplīꝰ ſubſtātialē. videtur nanq; graue ac leue in ſeipſis motus hēre pm̄ 7 modicū de foris ipediri poſſe: qd̄ nō ſic euenit in augmētabili et alterabili. Sanabile nāq; ex ſeipſo in ſanitatē deuenit puta cū arte nō iuuať medicine plerūq; illius auxilio ſubleuať. ce. 7 mū. 4. Sic igiť motus in vbi eſt alijs pfectior tāq; ſbam plus attingēs 7 velut alterationis effectus: 7 vtcūq; augmēti 7 decremēti. nā in his q̄ generātur 7 corrūpuntur ea prior exiſtit motuū ceteris. naturaliū p. In vniuerſo aūt pbať phyſicorum 8º. lationem priorem motuum exiſtere.

Propter 4m̄ vō 7 ſi apparet qd iā dōm tamen gr̄a pfectiorꝭ didaſcalie vtriuſq; partis rn̄deať argutis. ¶ Ad pm̄ nāq; dōm ꝙ talis repl'o aut amplius nutrimentū ſeu multitudo perimit ſuffocādo aut vaſa ſcindēdo ſeu apoplexiā aut aliā egritudinē ex multitudine humorum inducēdo: nō qdē q̄titate: vt ſimpl'r q̄titas: ſed magis put ſm qd 7 nālis. q̄litatis enim hoc magis euenit gr̄a: puta cal'o concitāte prius: vt motus ſuperfluus in athletis: aut frido coartāte: ceu ſub eius itinerādo dn̄io vl' viſcoſo groſſo: duro vel molli: ac ſilibus. vnde coll3. 3. pūgiť Gal. eo ꝙ viſus eſt morbū ꝯſimilē oēm a pmis cauſari q̄litatibꝰ non enim his ſolis veruꝫ ēt duritie 7 mollitie. Quod firmať: qꝛ fe. de repl'one ſan. de qua ſubdiť magꝭ ledit rōne qua febris 7 q̄lis q̄ ea qua quāta: cum febris ſit mala ꝯpl'o calida 7 ſicca. Sꝫ ſi dicat Auer. fieri ppter quātitatē ſolū: dōm illud ſm apparētiaꝫ ꝯtingere medicinalē: cū tn̄ qualitatū aliqua pus eiꝰ: vt tactū: mām in oppil'onē ꝯcitauerit groſſum eniꝫ viſcoſum 7 multū hꝫ magis rōnem q̄litatis opil'onis cauſa. Plurimis quidē ſic apparet inductorum qd dōm. ¶ Ad aliud dicendū ꝙ phlebotomia q̄titatē non ſimpl'r euāt: ſꝫ naturalē magis cū ēt dicat. A. ea quādoq; euacuari multitudinem ſan. interdū malitiā ipſius: 7 qn̄q; vtrūq;. ¶ Ad aliud etiā apparet: qm̄ lꝫ cui videatur ineē humorum tēperamentū primarum qualitatū: ſuperexcedit tamen quedā ſcdarum. ¶ Ad pm̄ aūt eorum que partis alterius dōm ꝙ a quātitate ſimpl'r. vt dn̄ſum non ſit ledere aut agere: ſꝫ a qualitate ſola. dr̄ia. 60. ſm quid autem 7 ꝯſequēter euenit. ¶ Ad aliud etiaꝫ qd dōm apparet ſunt quāta quippe vt talia abſoluta: 7 ea de quibus mathematica a motu: tēpore: cōtactu 7 tactu ſimpliciter: vt viſum ſeparata. ſil'r a loco qui vere ſolū nālibus debetur: ab ipſo tamē minus ſunt abſtracta. vnde Cōmēta. p de gene. 7 corru. Impoſſibile ſit mathematica abſtrahi a loco: vt mathematici abſtrahūt eam ab alijs accn̄tibus: tamē corpus nō eſt in loco niſi per ſuas dimēſiōes: nō per accn̄tia alia. ¶ Ad aliud dōm ꝙ quātitas vt quātitas nō ledit aut agit: put conſeqtur mām: ſed magis qualitas. Eſt. n. tāq; ratio quo pficiť actio 7 inſtrm̄ imediatū ipſius ppter rōnem ꝯ̄rietatis in ipſa pmo inuētam. ſubſtātia vō eſt vt baſis 7 fulcimentū actus pm̄ 7 imediatum: quātitas autem ceu adminiculū qd̄dam. nam ea qualitas extēditur actiua. Quāta enim ſuperficies fuerit tm̄ albū eē dices in predicamentis. totum igitur compoſitū aget verum qualitate amplius.

¶ Differentia. lxj.

Quod frigiditas nō ingrediatur opationem nāe eſſential'r ſed per accidēs oſ̄ditur. qꝛ 4º methaurorum. Factiuū aūt frigidū vt corruptiuū aut ſm accidēs. Adhuc. 6. de accn̄ti ca. 3. Dico ꝙ caloris augmentatio vtilis ſi non pceſſerit ad vltimitatē vt mēbra diſſoluat 7 liquefaciat. frigiditas vō nullū in actione ꝯfert iuuamentū. ¶ Amplius Haly. 7 pmo pma. Friditas eſſential'r in opationem nature ingreſſum non hꝫ: verum per accidēs diſponēdo inſtrm̄ vt villum aut ventoſitatē 7 ſpm̄ ingroſſatione ſuſtētando. vnde p ſexti nāliū. Friditas non habet ordinē in virtutibus que cōueniūt appetitibus nālibus: niſi quaſi ſeruitiū vtilis conſequētis. Quod 7 oſ̄ditur rōne: qꝛ oīum virtutū opationes per motū exn̄t. h aūt perficiť calido: quare ſecūdo de ge. aīaliū. 7 pbl'. 13. Calidū motiuū: frigidū aūt ecōtrario pmanſiuū. Frigiditas enim palyticuꝫ faciens 7 mortificās motui aduerſať. pma p ca. pdicto. Eti. Quod vni adeſt contrariorum remoueť ab altero. Cōtraria nāq; mutuo ſe adinuicē expellūt de ſbto cū ratio eorum in maxima ꝯſtet diſtātia. dr̄ia. 153. ſꝫ calitati eſſential'r ineſt opationē ſubingredi cū calidi vt tactū ſit mouere. ¶ Rurſus opatio per ꝯpl'oneꝫ exiſtit tāq; per nāe inſtrm̄. Compl'o aūt humana maxime ad calitatem 7 hu. declinat ſecūdi gradus reſpectu ꝯpl'onis pōdere eq̄lis. dr̄ia. 193. 7 Iſaac. ſopitū erit igiť calido fridū. Et ꝯfirmať qm̄ calidū eſt duplex in ea. vnū qdē ꝯpl'onale mēbri cuiuſlꝫ qd̄ velut māle ꝯſiſtit: 7 aliud vt forma mēbro cuiq; a corde demādatū: ita ꝙ ex his duobꝰ calis coniūctis efficiť vnū calidū quod eſt q̄ſi forma mēbri. dr̄ia. 59. hec aūt duo calida ſic in vnum augmētata friditatē in opōnem nāe eſſential'r concurrere non pmittūt. Non igiť friditas opōnem ingrediť nature eſſentialiter: ſed per accidens.

In contrarium qꝛ 2º de ge. aīalium. Dura mollia 7 viſcoſa frangibilia 7 quecūq; alia tales paſſionales aīalis exiſtūt ptīculis. Caliditas 7 friditas faciētvtiq;. Diciť etiā ꝙ ex alimēto nutritiue aīe virtꝰ facit augmentū vtēs vt organis calitate 7 fri. Et qd̄ plus ſubdit: qꝛ in his motus exiſtit illius ac qd̄ in his que ſiūt gr̄a alicuius accidit. hoc qdem īfrigidare ipſorum: hoc aūt calefacere 7 fieri particularum vnāquāq; hanc qdem carnem mollem 7c. ¶ Rurſus. methaurorum quarto. Generāt calidum 7 frigidū obtinētia mām 7 in fine illiꝰ. Tales qdem partes calitate 7 friditate: 7 motibꝰ ab his cō

tingit fieri coagulatas ca'lo ꝛ frido:ſicut ꝛ fiedi es q/
In pn°. dem aut argẽtum cã calitas ꝛ fri.ꝛ motus.¶Adhuc idem videt' ſentiri nãlium ita p̄ cap.6.Submiſſo ſpermate in mrice vel in terra nihil differt tpibus qbuſdã determinatis:vt ꝗ̄plime conſtituãtur particule eius
In pn°. que gñat' ſbe ſiccitate calitate:fri.ꝛ hu.vnde p̄ de iuuamẽtis ca.2.Cõplexio eſt ſbe opatio cuiuſlʒ mẽbrorum per ca.fri.ſic.ꝛ humi. Et collʒ.3.Operationes
a.22.in pn° ſus finem. oĩs ſtomachi iuuãtur ꝛ complẽtur frigiditate temperata.¶Amplius rõcinatio ꝯfirmat idẽʒ.Illud.n.qḋ eſt nãle opus ingredit' eẽntial'r nãe.Ipſo.n.hoc dicit'
Tex.cõ.19. nãle.talis vo eſt friditas.vñ.4.methau.Scðm vnã/ quãq̄ pfectionẽ terminant' a nãli caliditate ꝛ frigiditate.¶Rurſus qḋ eẽntial'r facit ad gñatũ eẽ eẽntial'r ingredit' opus nãe:qm̃ gñatũ fore opus eſt nãe:ſʒ frigiditas eẽntial'r facit ad gñatũ eẽ:vt appet i niue glatie ꝛ cryſtallo ꝛ plib⁹metalloꝝ ꝛ in ſtate ꝛ pp̄e vitreo qḋ ꝛ in corpib⁹aĩaliũ fortaſſis ꝯtingit actu fridũ repire.friditas igit' opus eẽntial'r ingredit' nãe.

Propter p̄ᵐ qdem ſciẽdũ ꝗ friditas eſt nãlis aque paſſio ſeu ꝓprietas ſibi nãl'r primitus inherẽs.terre vo acqſita.2°.Unũquodq̄ el'ntorum vnã ſibi q̃litatem obſeruat in ſũmo ex qua aliam acqrit.dĩa.12.Quotiẽs aũt dĩ ipſa:dĩa viſum.15.h̄ ſumit' pro friditate actuali repſſa. Ingredit' vo demũ vnũ in aliud multipl'r.Aut.n.ſicut partes eẽntiales que diffinitione ſignãtur ingrediũtur qḋ qd eſt ꝛ ſuum vl'e:vel vt partes integrales qḋ totũ integrãt:vt conſimilia ꝛ officialia corpus:aut vt accñs ingredit' conſtitutionẽ ſubiecti:qḋ ꝓprius tñ egredi dicit' cum mã:
Tex.ꝯ.80. cum forma oĩum ſit cauſa velut mater accñtiũ.phyſi. primo:ſeu ſic inſtrm̃ inſtrumẽtatũ.Quod qdẽ inſtrm̃ ſi corporeũ virtual'r ſolũ ꝛ non ſm ſeipm̃ inſtrumẽtatum ingredit':vt apparet in organis a pncipali motis agẽte.Si vo icorporeũ fuerit ſm id qḋ eſt eẽntialiter in operatũ habebit ingreſſum:cũ per ſe faciat ad motum ꝛ ſic ad formã ꝛ eſſe vt in el'ntoꝝ q̃litatbius exñtium eſt videre in mixto.¶Amplius opatio:actio et factio ꝛ ſi videant' ſatis ꝯuenire.dĩa tñ diſtãt pli:qḋ ex eoꝝ notificatione ꝛ ꝓprietatib⁹ apparebit.Eſt aũt opatio illud i quo euaneſcit forma opati ꝛ corrũpitur
Iuxta fi. poſt qetem faciẽtis eã.diffõnum lib°.vtpote ambulatio ꝛ locutio que euaneſcit:neq̄ inuenit' ei⁹ veſtigium poſt qetem ambulãtis ꝛ loquẽtis.p̄ aũt pma.eſt effe-
oll'r doc.6ᵃ.p.in pn°. ctus vtutis imediatus.In ſex pncipijs Ꝁo. actio eſt
In pn°. ſm quã in id qḋ ſubijcit' agere dicimur.Primo vo pã
oll'r.cap.6.principio. tegni.Actio nihil aliud eſt q̄ quidã vtutis motus ad id qḋ efficit':non tñ dico ꝗ actio eẽntial'r ſic ſit mot⁹. vnde de re.ſa.2°.Quicũq̄ motuum nõ ſunt actus tri-
erſus fine. plex ꝛc.Mouere nãq̄ in plus eſt ipſo agere.p̄ de ge.
Tex.cõ.45. ꝛ cor.Ipſa tñ cũ motu exiſtit actio.nã ꝓpriũ actionis eſt eſſe in motu:ꝛ mot⁹in actione firmat' in ſex pnci-
api.de actio poſt meᵐ.°tpco.capi no in me°. pijs.ſm vo haliabbatẽ.Singulaꝝ actionũ mot⁹ qdẽ ſunt:monetq̄ eos agẽs.Factio vo reſpicit ea que arti ceu actio ꝓprius que moris.iuxta illud dĩe 3ᶜ.Ars ẽ recta ratio factibiliũ:prudẽtia vo agibiliũ.Subtilius ãt ꝯſiderãti apparebit ꝗ opõ p̄dictis duob⁹ vlior exiſtit:lʒ vnũ pro alio recipiat' ſepe.naʒ actio videt' mãm ſupponere extrinſecã in quã agit'.lʒ p̄us actio duplex ſit poſita:corpis.vʒ.ꝛ aĩe.Opatio quoq̄ ꝛ rẽ videt' extrinſecã in quã agat agẽs importare:vt ſecare ꝛ vrere:ꝛ itrinſecã vt itelligere.Eſt nãq̄ opõ q̄dã traſiens: vt vrere ꝛ ſecare.alia vo in operãte pmanẽs:vt intelligere ꝛ velle.diffõnuʒ libro.Rurſus.actio oĩs videt' a motu inſepabilis fore tãq̄ ab ei⁹nã:ꝛ ꝓprietate.opa-
C.3.14.in fi. tio vo cuʒ motu ꝛ ſine motu:vt in diuinis.vñ ethi.7. non ſolũ mot⁹eſt opõ:ſed ꝛ imobilitatis.Quã ẽt ſine motu exiſtẽ in opõne oñdit' retẽtiue.qd aũt ſit nã.dĩa viſum.9.h̄ aũt ſumit' p vtute regitiua ꝛ ꝓprie natura/li.Eſſential'r vo ab eẽn⁹nomẽ denoĩatiue ſuſcipit.Eſſentia ſeu qditas ex partib⁹formalib⁹ampli⁹ p diffõnem iportatis:qḋ qd eſt rei indicãtib⁹ denotat'.7.me- Coll'r.t.p.3;
ta.In eo aũt qḋ eẽntial'r inexiſtit ꝛ dici de oĩ ꝛ per ſe ꝛ vl'r ꝛ ſm ꝗ ipm̃ importat'.Cui⁹eẽtial'r eẽ oppᵐ qḋ ẽ accñtal'r exiſtit.Quod in ꝯij iã notificatione cognoſcit'.¶Notãdũ ꝗ per accñs reꝑit' in his que ſunt eẽntialiter ordinata ꝛ in his oppoſitĳ ꝛ in ambob⁹dupl'r in pmiſ qdẽ vel ꝑut didit' ꝯtra pᵐ.vñ p̄ pma.Neruoꝝ Doc.5ᵃſũ.3ᵃ ca.p° in pnci.
iuuamẽta qdam ſunt ſm eẽntiam:puta pſtare ſenſuʒ ꝛ motũ:alia p accñs:ſicut carnẽ corroborare ꝛ corp⁹ fortificare:ceu hic ſumit' magis.Aut ꝯtra imediatuʒ. Techni lib.2. trac.de vẽtre tex.com xi.
quare in techni magnitudo vocis aut eius paruitas non ſit ſemp:neq̄ imediate pncipal'r calitate ꝛ frigiditate:ſed ſm accidens.i.per aliud.In ſecundis etiam dupliciter:vel prout diuiditur cõtra id qḋ eſt ſemp et in plibus:ceu caſuale ꝛ fortuitũ:aut ꝯtra illud qḋ eſt per ſe vt cal'm infrigidare:frigidũq̄ caleſacere.

Propter ſecundum vo ſciẽdum ꝗ ha ly.ꝛ.A.maxime. 1°t.cbuſe tra. de vẽtre cõ.13 ante medium. Doc.6.cap.3. circa medium. Sexto.h°ca. vltimo.i fine.
prima p̄ ꝛ nãliũ.nitit' oñdere frigiditatẽ nõ hẽre igreſſum in opõnem nãe neq̄ ordinẽ in vtutib⁹ ipſi⁹.Supponit enim oĩum opõnes vtutũ per motũ exiſtere.Frigiditas ſiqdem motũ tollit cũ paralyticatũ ꝛ mortificatum qḋ mobile reddat.Ideo ꝯcludit opõnem vtutum que conueniũt appetitibus non ingredi nãlibus eẽntial'r eo ꝗ tollat motũ quẽ ponit in rõnem opõnis concidere:ſed per accñs preparãdo inſtrm̃.puta ſpm̃ ꝛ vẽtoſitatem in expulſione ingroſſando.Huius autẽ poſitionis defectus in 3° oñdet' ꝓpoſitoꝝ.Motiuũ ẽt eius fortaſſis non valet.Ponit nãq̄ Ar.vt prehabitũ In argumᵗᵃ.
ꝗ mutus conſtat non ſolũ calitate:verũ ẽt friditate:ꝛ ꝗ partes aĩaliũ calido ꝛ frigido ꝛ motibus eorũdem coagulationẽ ſuſcipiũt.¶Rurſus.oẽs conſentiũt ꝗ frigiditatis ſit ꝯhendo mouere de circũferẽtijs ad cẽtrum.Contrahendo enim ꝯgregat que ſunt eiuſdem trib⁹ ꝛ aliene.2.de ge.ꝛ cor.ꝛ 4°methauroꝝ.Calidi- Tex.com.8.
tas quoq̄ motũ vt contrariũ habet homogenia ſolũ Tex.cõ.pmi.
congregans ꝛ etherogenea ꝓpellens.Itidẽ nãliũ pri- In pn°.
mo.ca.3.Uena ꝛ ſingulũ alioꝝ organoꝝ opat' ꝓpter operatiuam ꝯplõnẽ que ex quattuor q̃litatib⁹.Tertioq̄ ipſaꝝ.c.3.Matrices omni collo cauſas cõtine- In pncipio.
re in pluribus mulierũ nouẽ mẽſibus fetus.pmanſio aũt ꝛ cõſtrictio pficit' frigiditate.pble.13.A.ẽt volẽs pble'ᵃ.5.
ꝓbare vtutem retẽtiuã in eius opatione motu vti nõ iuſte videt' rõcinari.ait nãq̄.Retẽtiua opat' mouẽdo p°pᵃdoc.6ᵃ c.3.poſt pnᵐ.
villos trãſuerſos ſm figurã cõprehenſionis bene factam.ꝛ ſi retẽtioni motus attribuat' localis:ſicut attractioni ꝛ expulſioni de accñti.6.c.3.Dicã etenĩʒ hoc Poſt pnᵐ.
veꝝ fore qñ ipſa inſtrm̃ cõtrahit ſup id in quo demũ opabit' digeſtiua ſibi famulãdo aut gñatiue detẽtiua. Quãdo aũt ꝯctũ fuerit inſtrm̃ ꝛ hec figura bene cõprehẽſionis fuerit facta motus oĩs ceſſabit detẽtiue. Et ideo demũ q̄ſi ſe caſtigãs ſubdit:que local'r muta- .F.Aut.
te ꝛ retẽtiua qḋ ꝛ nomẽ videt' iportare ꝛ ſic detentiue opatio ſine motu exiſtit cũ ſuppoſuerit oẽm opõnẽ pfici motu vt tactũ.Et h̄ qdẽ detẽtionis tps lõgius eſt valde tpe figurationis villoꝝ ſm ꝯphenſionis formã. Qꝫ ſi qs dicat illic eẽ cõmotionẽ ſpũuʒ vt qdã dixere: dõm h̄ nõ fore in retẽtiua vt retẽtiua ſʒ digeſtiua.Similiter in digõne nõ eſt motus local'r niſi ꝯñter ꝛ per accñs vt rõne pmixtionis partiũ ꝯñtis ad motum alterationis.vnde 4°de accñti.In conuerſione conuerſiue nõ eſt neceſſe moueri locali mutatione.nã ꝯcauitate pficit' ꝛ non inulis.Itaq̄ neq̄ omnis motus

a cal'o quocũq; modo.neq; ẽt oĩs operatio per motũ
tanq̃; per ſuũ exiſtit eẽntiale : cũ ipſum:vt tactũ ↄtin/
git aliqñ ab operatione ſepari. Quidã ꝟo deaurãtiũ
volẽtes arma in defenſione ſumere. A. dixerũt ꝙ fri/
giditas eẽntial'r ꝑmã ↄpõnẽ igrediat' mixti:cũ oĩa cõ
ſtent ex el'ntis ꝛ eoꝝ naturis. dĩa. 16. Quo ad opatio
nem ꝟo eẽntial'r non igrediat' ſed accñtal'r magis vil
luz ſuſtẽtando aut vẽtoſitatẽ ꝛ ſpm̃ ingroſſando ꝛ eo
rum ꝓhibẽdo diſſol'onẽ : qḋ ridiculũ grãde.fruſtrant
nãq; ſic dicẽtes nãm ſemꝑ ꝓpter finem opantẽ:ponũt
enim qḋ eſt ad finem reſcidentes eundem.

Propter tertiũ ꝟo ſciẽdum ꝑmitus oſtẽ/
datur ꝙ friditas ingredit'
eẽntial'r opõnem ꝛ non ꝑ accñs tm̃. Scḋo ꝙ nõ adeo
remanet friditas elata in aĩalib⁹:ꝛ maxime in nobis
vt caliditas. ¶ Propter ꝑm hui⁹ ſciẽdum ꝙ friditas eſ
ſential'r opõnem igredit' nãe quocũq; mõ ꝑdictorum
ſumat' nã. Cõſtat.n.ꝙ ſi nã iuxta Ar. gñal'r ſumat' ꝙ
friditas fere eq̃l'r opõnem igredit' nãe:vt ꝛ calitas:qḋ
non in nã gñabili ꝛ corruptibili apparet ſolũ.verũ ẽt
ĩ ea que ꝑpetua ꝛ icorruptibili efficiẽter dũtaxat q̃lis
que corpoꝝ ſupioꝝ. Eſt nãq; ſaturnũ dare venerem ꝛ
lunã cũ alijs eiuſdẽ ↄpl'onis fixis ſtellaꝝ ꝑ ſe ꝟtutẽ fri
Cõ.41.in fi. giditatis hic mõ efficere aliquo:qdq̃d dicat Cõmẽ.2.
celi ꝛ mũdi.cũ oẽ multiplex ꝛ diffor me oporteat tan/
dem in vnũ ꝑm vnicũ ac vniforme reducere.lucidato/
ris. dĩa. 3. In hac quoq; nã inferiori gñabili ꝛ corru/
ptibili quecũq; dicta friditas remiſſa eẽntial'r in opus
eius obtinet ingreſſum.qḋ ꝛ auc̃te approbat':ꝛ rõni/
Ca.4. p⁹ me. bus ↄuincit'. Ar. nãq;.2.de ge.aĩaliũ. Fiũt aũt carnes
aut his ꝓportionale a frido ↄſtãte:ꝓpter qḋ ꝛ ſoluun
Tex.cõ.36. tur ab igne. Canon quoq; eſt q̃rti methauroꝝ ꝙ q̃cũ
q; fiũt a frido a cal'o diſſoluũtur:ꝛ eẽ. In his qdẽ ma
xime q̃ non fiũt ab aĩa. Neq; ẽt ſane ẜm aduerſarios
non igredit' q2 tollat motũ:cũ dcm̃ ſit de motu aĩaliũ.
Cauſe motuũ caliditas ꝛ fri.que de foris ꝛ int⁹ exiſtẽs
nãles. ¶ Adhuc ibidẽ.oĩs mot⁹ alicui initit' ĩmobili:
ſed inixio fit a frido:ſicut mot⁹ a cal'o.ergo friduz re/
In fine ꝛ lib. gritur ẽt ad motũ. ¶ Rurſus ↄnum ꝑ ca.9.dĩ pingue
2.ca.3.cir. ꝑn. dinem ꝓpter friditatẽ pãniculoꝝ gñari.vnde ꝑ ꝑma.
.ꝛ.c.4.añ me. adeps friditate coagulat'. Et ꝙ cãe gñonis humoruz
Doc.5ᵃ ca.fin. cũ alijs exiſtũt caliditas ꝛ fri. Simil'r videm⁹ ꝛ maxi
poſt mediuz. me extra corpora aĩaliũ cõpoſita ꝓpria friditate con/
ſtare:vt oñditur in niue:glatie:cryſtallo ꝛ metallorũ
quibuſdã. Phlegma ẽt actu frigidũ in corporib⁹ nr̃is
vt vitreũ percipit' gñari. ¶ Amplius ratione mõſtra/
tur.naz vnũquodq; ſicut ſe habet ad eſſe:ſic ꝛ ad opa
ri:vt dictũ prius:eo ꝙ eſſe ordinat' ad actũ.ſilis nãq;
diſpoſitio rei in entitate veritate ꝛ opatione. 2° metaꝓ.
Tex. com. 4. Frigiditas aũt cũ alijs qualitatibus vt oſtenſum.16.
eſſentialiter cũ eaꝝ ſubiectis ad eſſe faciũt mixti:pro
pter quod ꝛ eẽntiaz ingrediũtur opationis:ſicut nãq;
ſe habet ſubiectũ:ita ꝛ paſſio ſeu ꝓprietas nãlis ab ip
ſo deriuata. ¶ Itidem.niſi friditas eẽntialiter opera/
tionẽ ingrederetur nature caliditatis exceſſus cõpo/
ſitum deſtrueret. Indiguit ergo frigiditate ſaltez con/
temperante. Palin. ſanitas ex operatione nãe conſur
git directe cauſatur nãq; ex debita ꝓportione ↄnis et
compoſitionis mẽbroꝝ conſimiliũ ꝛ officialiũ adinui
cem:ſed frigiditas calitatem ſibi obuiam vt febrilem
extinguẽdo corpus ad temperamẽtum ꝛ ſanitatẽ re/
ducit.id aũt nõ fieret niſi ꝟtus vteretur ea in ei⁹ actu.
Q3 ſi. A. diceret frigiditatẽ intẽſam opus nature non
ingredi ſed remiſſam.dõm hoc parum valere:eo ꝙ ẽt
caliditas non niſi remiſſa ꝛ frigiditati ↄtemperata et
conſtitutionem ꝛ operationez compoſiti eſſentialiter
ingreditur. In naturam nanq; ingreditur regitiuam
virtutũ videlicet congeriẽ:vt apparuit in retentiua ꝛ
expulſiua ꝟtutes entes nãles. Ex parte quoq; aĩaliuz
ſ.ꝟtutum ↄꝑhendẽtium occulte in ↄſeruatiuam ꝛ me
moratiuam. Quantũ ꝟo ad ꝟtutes vitales innixione
motus partium lateraliuz cordis ipſius parieti. Oĩs
enim motus ĩnititur cuidam ĩmobili. Quod ẽt mani
feſte apparet in el'ntoꝝ natura ꝛ forma:ſeu cõpoſitio/
ne:que a natura depẽdet el'ntoꝝ.vnde ↄpl'onũ ꝑ ca.
9. Plaſma forte ſeq̃tur 4ᵒʳ el'ntoꝝ eucraſiam aut for/ Ante meⁿ
ſitan aliquod ꝑnm diuinius deſuper ex ſuperioribus.
plaſmatio nãq; per frigidũ non parum exiſtit eo ꝙ ip
ſum congregat ꝛ in eſſe retinet non ſoluz homogenia
verum ẽt etherogenia. Calidum aũt homogenia con
gregat:etherogenia autẽ diſperdit ꝛ diſgregat.vnde
A. ſcḋo de anima. Primum inſtr̃m virtutis nutritiue Ca.ꝑ° p⁹ m.
eſt calor naturalis.calor enim eſt aptus ad mouẽduz
materias poſt hunc ſequitur frigiditas ad faciẽdum
eas quieſcere in ſuis perfectionibus creaturaꝝ. Hoc
itidem quod dictum in alijs naturis verificatur in na
tura ẽ de conſuetudine dicta:ſicut ſecũda quedam re/
gitiua natura:ẽt in natura ẜm ꝙ epati tanq̃; eius prin
cipio primordiali ꝛ fundamẽto ẜm medicos attribui
tur. In cuius ſolum nature operationẽ negauit. A. fri
giditatem eſſentialiter ingreſſum hẽre. Cuius tamen
datum eſt contrariũ in virtute detentiua ꝛ expulſiua.
Oſtenſum ẽt fuit ꝙ motus non ſolũ eſt a calido veruz
etiam a frigido:ꝛ ꝙ operatio non oĩs eſt cum motu:
ĩmo quedam eius cũ quiete. Ex his ẽt concludit' He/
ben meſarugie ꝛ Iſaac iſrahelita ẜm ꝙ eis ĩponit Ha 2° technis ...
ly.errorem ac Ioãnitiũ ꝛ Haliab.non incurrere ponẽ de ventre ...
tes detẽtiuam frigido ꝛ ſicco operari:expulſiuam ꝟo 13.poſt me.
frigido ꝛ humido. ¶ Propter 2m huius ſciẽdum ꝙ in In iſagogi
corporibus aĩalium ꝛ maxime nr̃is caliditas minus ca.de opõni
remiſſa in ↄſtitutionem operis nature ꝛ operationez 4° technis ...
eorum ꝓuenit q̃; frigiditas eo ꝙ complexio nr̃a decli 2° in medio.
nat ad caliditatem ꝛ hu. dĩa. 20. Et ideo lz ponã frigi
ditatem eẽntial'r ingredi operationem nãe:magis tñ
remiſſa valde:puta ſub minori exceſſu caliditatem re
mittẽdo ingredit' q̃; calitas.vnde Ga. de typo.ex cal'o Treore lect...
frigido conſtat mixtio:lz ipſum cal'm ꝑncipal'r ſit de gatiõe rigo...
intentione nãe.q2 per ipſum fiũt motus ꝛ opationes ꝛ ſpaſmo ...
nature oẽs q̃bus repugnat contrariũ:attñ frigiditas 6° poſt me...
magnũ ſimiliter exhibet iuuamẽtum.ꝛ hoc q2 cuz de
natura calidi ſit tm̃ moueri ſurſum ꝛ ſecus appoſituz
trahere ſi frigidũ non impediret feſtinaret ad diſtan/
tiam valde lõgam:ſed id impedit queãdmodũ diſper
gi de celeri non ſinit. Quare Auer. 3° collz.cap̃.ꝑmo.
Mẽbra non agũt ꝛ patiũtur niſi cũ quodã calore tẽ/ Coll' p⁹ me...
perato ex frigiditate ꝓportionali ei. Oñſum enim eſt ꝛ lib.2.cap. ...
nãli phia frigiditatem eſſe in corpore ſicut inſtr̃m tẽ/ cir.ꝑn.ꝛ.ca. ...
perans nãlem calorẽ. Idẽ quoq; de cauſis lõgitudinis poſt ꝑncipiũ
ꝛ breuitatis vite. Calor mẽſuratus cũ frigore dat gñõ Poſt ꝑnm.
nem.ꝛ propriã formã nãlez.vnde primo ꝑma. Tu ta
men ex hoc intellige ꝙ equalitas ꝛ ſanitas magis pti Doc. 3ᵃ ca.ꝑ...
net caliditati q̃; frigiditati. Et eodem. Caliditas calo ꝟſus finem.
ri magis eſt conueniẽs ĩnato quaz ſupple frigiditas. 2ᵃ fen.ſũ.ꝑm...
¶ Adhuc 3° ꝑma. Caliditas eſt conueniẽs virtutibus doc. tertia ca...
frigori contẽperata.ꝛ ideo ponit' ſequi debilitatez et 8.in medio.
deſtructionẽ opationis frigiditatis cauſa : non aũt ca Trac.1° ca.6
liditatis niſi vehemẽter fuerit excedẽs. Tertio ẽt.13. ante mediũ.
non ſeruãs ꝑmi ꝑme legiſlationẽ inq̃t ita. Retentiua Trac.2. ca.4
opz vt ↄſeruet' ẜm pl'm ſiccitate cũ declinatione ad fri circa me...
giditatẽ. Expulſiua cũ hu.ꝛ fri. Qḋ fulcit':q2 illḋ pl's Doc.6.ſũ vn...
eleuat' in aliq̃ vt ĩ mixto qḋ magis facit ad eẽ ꝛ opõnẽ ca.3.añ meᵐ.
ei⁹ oppoſito:talis qdẽ eſt friditas r'one calitatꝭ vt for
me denotat ĩpreſſio ꝛ mot⁹. Eſt nãq; hꝫ format'.fri.aũt
mãlis magis.calitas itaq; ĩtẽſior extat fri.in mixto.

Propter 4m.

Propter quartũ qdẽ ad ꝑmũ dõm ꝙ Ariſ.nõ dixit ſimpl'r friditatẽ accñtal'r opari ſed.q.ꝑ accñs reſpectu calitatis. minꝰ.n. operaᵗ ꝑ ſe ad eſſe qꝛ ſolũ amplius cõtẽpando.dĩa.48.Subaliter võ opatur ad corruptionẽ gñatoꝝ. cõmẽtatoꝛ ibidẽ.ꝑ accñs vero ad eoꝝ eſſe. Aut illic ſmo eſt de frigido in cõi ꝑparãte admixtionẽ. h aũt in particulari ꝓut ordinaᵗ ad aialia.❡Ad aliud dõm ꝙ Ga.dicit actionẽ:nõ aũt opationẽ aut frigiditatẽ nullũ in actione ꝑſtare iuuamẽtũ veꝝ eſt vltimatã vt calitas ẽt vltimata:remittiᵗ tñ magis friditas ꝙ calitas:vt dictũ.⁊ h fortaſſis itellexit:aut iuuamẽtũ de q̊ ſit curãdũ. Et ſil'ẽ mox ſubdit Ga.ſmonẽ iquiẽs.Jn ceteris actiõibus nihil valet hũiditas niſi in nutritiõe ⁊ augmẽtatione maxie.vel illiꝰ fuit opi.quã in pñtiaꝝ nõ approbo.❡Et ſil'r dõm Haly.⁊.A.❡Ad aliud dõm non eſſe veꝝ oẽm opationẽ per motũ exiſtere:veꝝ quãdã gete magis fieri vt in diuinis.Qd̄ ⁊ in detẽtiue iã apparuit actu. neq; ois friditas vt oñſuʒ paralyticat ⁊ mortifeꝝ reddit:imo friditas tẽpata ſecũ motũ cõpatiᵗ vt in pluribꝰ apparuit actibꝰ.❡Ad aliud dõʒ cõcedẽdo veꝝ fore qñ ꝯrĩjs ꝑ nãm ipſoꝝ inerit ⁊ nõ per nãm generis ſupioris ſic albo ⁊ nigro ꝑ nãm coloris ineſt videri.❡Dõʒ eſt calitatẽ non ꝑ nãm ſibi ꝓpriã igredi opationẽ nãe q̃ opponiᵗ friditati : veꝝ ꝑ vl'em magis ſupiorẽ celeſtẽ:cũ cal'm celeſte ẽt fridũ ſuperet ſic apparet ex ſtellaꝝ naturis .oñſum dĩa.10.❡Aut dõm ꝙ h calitas facit in corporibꝰ noſtris frigiditate cõtẽpata.ꝓhibet.n.aſſationẽ.cõmẽ.metha.4°.❡Ad aliud dõm cũ cal'o humano aſſociari frigidũ nõ excedens cal'm remittẽdo.oſtẽſuʒ nãq; ꝙ frigiditas in nobis magis remittiᵗ:⁊ in minori permanet caliditatis exceſſu.❡Et hinc qdẽ dicendum ad aliud ⁊c̃.

4.mete.cõ.30.

Jn fine ca.

…cõ.30. in ꝑn.

❡Differentia. lxij.

Q digeſtio fiat

frigiditate oſtendiᵗ ex medicoꝝ operis:qñ eniʒ volunt materias digerere calidas cibos ⁊ potus exhibent fridos ac medicinas:vt oxiçacarã ſirupũ fridoꝝ:çuccarũ violatũ ⁊ triaſandaloꝝ ꝯfectiões.❡Adhuc digeſtio eſt quedã generatio:ſicut putrefactio aliq̃ corructio.4°.methau.ſʒ generatio fit friditate vt eſt videre in multiſ.fit eniʒ vermis i niue.hiſtoria.5°.❡Rurſus qd̄ nãle eſt digeſtionẽ põt cãre:ea.n.eſt nãe actꝰ. talis quidẽ eſt friditas.vñ circa vnãquãq; ꝑfectionez circa ea que terminanᵗ a nãli caliditate ⁊ frigiditate. Palin:qd̄ facit ad eẽ ⁊ ad opationẽ:id.n. ordinaᵗ ad illud:ſʒ frigiditas facit ad eſſe cũ ingrediaᵗ vt alie q̈litatũ mixtionẽ dĩa ꝑori.Ex q̈ tãdẽ cõpl'o reſultat.faciet igiᵗ ad opõnẽ.ſʒ digõ eſt v̈tutis digerẽtis opatio. ❡Adhuc digõ.dĩa.50.ẽ materiei ꝑparatio vt a v̈tute liberiꝰ expellaᵗ excretiua. hec võ friditas opatur mãm cal'aʒ ifridãdo.⁊ ſubtilitatẽ ipſius ipeditiuã expulſionis remouẽdo:ſaltẽ nãq; hãc digerere hʒ mãʒ. vñ Haly.plurimũ qd̄ ifrigidat ⁊ humectat ꝓhibet digõnẽ ꝑterq̈ʒ in materijs colericis calidis ⁊ ſiccis.ſ.colera citrina ſola.Frigiditas igiᵗ digeſtionẽ inducit.

…cõ.6.⁊.14.
…a.19.v̈ſus ſi.

…ꝯs.4.mete.
Tex.cõ.19.

…techni cõ.
…o.in fine.

Jn oppoſitũ

metha.4°.Frigiditas eteni idigeſtionẽ.vñ Alex.ibidẽ. Non fit aliq̃ digõ a friditate. poniᵗ.n.digõ a calitate facta eſſe.Et ꝯmẽtator. Opus friditatis ꝓhibʒ digõnẽ.qꝛ ipſaʒ operãs oibus modis calor eſt nãlis.Quare ꝓnoſti.ꝑ.maturatio non cõpleᵗ niſi ꝑ calitatẽ.❡Ampliꝰ digõ eſt cõpletio a nãli ⁊ ꝓꝓo calido. Jndigõ võ eſt iperfectio ꝑꝑ indigentiam ꝓprie caliditatis.dĩa.50.vñ de ge.aialium.3°. Digeſtio caliditas quedam eſt.Et quarto.Digeſtio ois operatur calido. propter quod frigiditate non erit digeſtio.

Tex.cõ 14.

…õ.14.in ꝑn.⁊
…õ.15.in fine.
…õ.38. in fine.

…a.2 in medio.
…a.1. poſt me.

Propter primũ autẽ ſciẽdũ ipm ſatis fore notum ex differentia.50.⁊ premiſſa.

Propter ſecũdum qdẽ ſciẽdũ ꝙ Aui.ſimpl'r ꝑ ſe negaret frigiditatem inducere digeſtionẽ:cũ ea ſit opus nãe.frigiditas aũt ſm eũ magis non hʒ inuentionẽ neq; ordinẽ in virtutibus nãe. dĩa ꝑdicta.Sed qd de hoc videbitur ꝯñter.

Propter tertiũ vero ſciẽdũ ꝙ duplici dĩa.50. ſuppoſita digõne ceu iuuatiui ⁊ nocitiui vtrãq; cãt mõ q̊dã.Dupl'r nãq; põt ea digõnez iducẽ:aut ꝑ ſe vl' ꝑ accñs ⁊ ꝑ accñs qdẽ ad digõnẽ fac̃ iuuatiui:eo ꝙ corpis poros vndiq; cõcludẽs cal'm interius nãe cõpellẽs coadunat ⁊ fortificat iuxta illud hipocraticũ.Uẽtres hyeme ⁊ vere extãt nã calidiſſimi. quo accñte intendiᵗ digeſtio.Facit ẽt ad digeſtionem nocitiui qꝛ qd̄ curat egritudinẽ mãlẽ digõnẽ inducit cũ ipſius curationẽ oporteat ſi nil ipediat digeſtionẽ ꝑcedere ſm illud veteris.Digeſta medicari ⁊ mouere nõ cruda. ſed frigiditas curationem iducit.vñ.5°. aphori.Eſt aũt vbi in tetano ſine vulnere iuuene bñ carnoſo eſtate media frigide aq̃ multe iſuſio caloris reuocationẽ facit.calor võ h liberat.Frigidũ nãq; calefacit cõuerſum quodãmodo ⁊ abſcõdens qd̄ cal'm interius.phyſicoꝝ.8.Sic igiᵗ oñſum ſit ꝙ frigiditas vtcũq; digõnẽ ꝯducit ꝑ accñs vtrãq;. Per ſe võ dico ⁊ ꝑ friditatẽ digõnẽ ẽt ſatis itẽſaʒ cãre qñ fuerit alijs vt in cõpl'one vnita q̈litatibꝰ.Ex oibus nãq; mixti q̈litatibus ipſius reſultat cõpl'o.Sicut nanq; dicimus aliquẽ fore cal'm ⁊ ſiccũ aut hꝫ:eo ꝙ he due q̈litates excedãt in eo:nihilominus tñ ꝙ eius cõpl'o nõ ſit frigido ꝯfracta ⁊ hu.ita.n.i ꝓpoſito.qd̄.n. digerit opʒ ex q̈tuor nãis fore cõſtitutũ:⁊ qd̄ digeriᵗ ſil'r.vñ q̈rto methau.Nullũ hũidũ ipm ſm ſeipſuʒ pepaſiʒ patiᵗ. i.maturaᵗ ſine ſicco.Differẽter tñ valde frigiditas facit ad digeſtionẽ caliditas atq; hũiditas : qꝛ digeſtio ꝑncipaliter ꝑficiᵗ calitate:demũ hũiditate. vñ Haly. Digeſtiue caliditas eſt adaucta ⁊ humiditas tꝑata. Quare ꝑ̊ ꝑma.Que oibus plus idiget caliditate eſt digeſtio:q̃ ſiccitate nõ indiget:de qua ſit curãdũ ſubaudi ſʒ humiditate. vñ ſermo tertio.13. in ſcriptione corruptus eſt hñs digeſtionẽ fieri ꝑ ſiccitatẽ cũ caliditate.vult nãq; dicere ꝑ humiditatẽ cũ caliditate. aut fortaſſis qs diceret ipm velle ſiccitatẽ ad digeſtionez opari:iuxta illd̄ ſexti de accñte. Digeſtio ſi tẽperataʒ habuerit ſiccitatem eſt talis qualis ſi fuerit nutrimẽtũ huius.Frigiditas eteni vꝛ ad digeſtionẽ facere:eo ꝙ tẽpat calidũ illi ꝯiuncta qd̄ eſſet excedẽs acutũ:ac ipſum reddit cũ humido tempatũ.Congregat ẽt partes mẽbroꝝ ⁊ potentiores facit in calidi retẽtione ⁊ ipſius vigoratione.vñ dictũ prius.Caliditas eſt ꝯueniẽs v̈tutibus cõtẽperata frigori.Sic igiᵗ digeſtio ꝑficiᵗ ꝑncipaliter caliditate ſcđo humiditate:tertio ſiccitate ⁊ frigiditate.Qd̄ rõnibus põt oñdi qbus mõſtratũ eſt frigiditatẽ in opus eẽntialiter nãe ẽt hꝛe ingreſſuʒ:dĩa ꝑdicta.Qꝫ aũt dicaᵗ frigiditatẽ digeſtionẽ nõ cãre audiẽdũ eſt dñantẽ.ipſa.n.ꝑficiᵗ potiſſime cal'o ⁊ hu.nihilominꝰ tñ alijs ꝯfederata eſt qualitatibꝰ.Sic̃ dicimꝰ aliã nãʒ fore colerici ⁊ phl'atici. Et tñ vterq; ex eiſdẽ eſt ꝯfectus:mõ tñ alio. Qꝫ aũt ſcđo frigiditas digeſtionẽ ꝓcuret nocitiui:actus in morbis calidis medicoꝝ deſignãt pretacti. Jtaq; breuiter ſit oñſum qũo frigiditas ſe habeat ad digeſtionẽ ꝓpter alia plima hꝫ in alijs differentijs declarata.

1.ꝑti° apho.15

1.ꝑti° apho.28

Apho.22.

Tex.cõ.8.

Tex.cõ.22.

2. techni tra. d vetre cõ.13. Poſt mediũ. dꝛc 6. ſã vni. ca.3.v̈ſus ſiné. trac.2.ca.4. circa medius.

Col' ca.3. poſt medium. vbi dꝛ ſicca cibaria ꝯformiora iuuenibus.

Propter quartũ vero ad primum dicendum ꝙ frigida nõ ſemꝑ exhibenᵗ grã digõnis nãe : ſʒ magis ꝓpter febrilẽ

diſcraſiam:niſi talē diſcraſiā velim⁹ ad digōnē mãei reducere:vt in febribus euenit quaꝝ mã nō eſt calida. In colericis aūt febriū frida qdē alterant ⁊ mãm digerūt igroſſando. huius etiā nō ſunt multū frigida febriū colericaꝝ cōparatiōe. ¶ Ad aliud dōm vt apparuit ꝙ ſicut friditas facit ad gñatiōnē:ita ⁊ ad digōnē. neq; aliqd in aialibus generat a frigido potēti velut metrologica vel mineraliū aliq;:ſʒ neq; a calo. ¶ Sʒ ꝫ. in fonte Abani ſeruētiſſimo generant vermes q extracti moriunt ꝯſeſtim. ¶ Dōm ꝙ aut non ſunt in loco feruētiſſimo ei⁹ ōino ſed a latere. Uel ca nonē modica iſtantia nō perimit ſicut vermis in niue. Aut nix hec antiqta ſic in terra h⁹ponit ipm Ar. generari. puta generat ſup terre ſupficie niue tecta ea iā calore ſolari effecta. Uel ꝙ nō logice cōcludit dōʒ. ¶ Ad aliud dōm eodē mō. Frigiditas eniʒ ꝑut ad eē cū alijs agit q̄litatibus caliditatē remittit ⁊ ꝯgregat ad digōnē opat:nō aūt qñ fuerit excedēs. ¶ Ad aliō ſil'r dōʒ. ¶ Ad aliō qd dōʒ apparuit cū digōnē tāgat nocitiui. ¶ Ad iducta vero alterius partis qd dōm apparuit:qm negatū friditatē ex equo calitati ⁊ hu. digōnē inducere ⁊ quō operetur ⁊ q̄ꝫtum oſtenſum.

¶ Differentia. lxiiij.

Q actio membris officialibus cōiter attributa ex cōpoſitione depēdeat vi cuʒ ſit mēbroꝝ officialiū nã. Prio.n. de hyſtorijs aialiū. (Cap.4.) Tactus qdē in omiomera fit pte: factiue vero virtutes in anomiomera puta ſeparatio alimenti in ore. (ca.1. añ me^m.) Mot⁹ vero ſm locū pedibus aut alis ſeu ꝓportionalibus. vñ .2°. de ptib⁹. Omiomera anomiomeraꝝ gra ſunt. Illoꝝ eniʒ opera ⁊ opationes extāt. puta oculi ⁊ naſi ⁊ faciei totius ⁊ digiti ⁊ man⁹ ⁊ totius brachij. Subditq; demū. Senſus qdē omiomeris operationes ꝑ anomiomera exiſtent ipſis. (ca.18. poſt ꝑn. in prologo.) Primo quoq; de ge. aialiū ptes officiales ꝑ ſe aliqd faciūt vt lingua ⁊ man⁹. Dicit ēt in ꝑncipio meta. ſenſuʒ viſus per oculos fieri. ¶ Amplius interioꝝ .2°. ca. vlt° (In medio. In principio.) per oculos qdē videre:per aures vero audire. Et de in ge. ꝑmo. ca°. 6°. dico viſuʒ eſſe actionem oculoꝝ:loquelā lingue ⁊ greſſuʒ pedū. (li.2.t.c.7.⁊ 11. Poſt ꝑn.) ¶ Adhuc in techni. amplius ⁊ inherētiū eius officialibus puta effectuū virtute. Itidē ꝑ de re. ſa. actus ex neceſſitate ſeqtur benignas cōpōnes ſine querela. Et ſubdit demū. Forma vero poſitio numerus ⁊ q̄ꝫtitas actuū ſunt cā. Dis:n. hereſis.i. opio. in hoc dī ꝯuenire. ¶ Rurſus mēbra qbus cōpoſitio debet ſunt officialia. hec aūt ordinata ſunt ad mot⁹ ⁊ operationes aie ſm. A. ⁊ Haly. pſicīedas. (ꝑ^a ꝑ. doc.5.ca. ſing. p^o ꝑn. 1. techinis tra. 3.cō.2. añ me.) Eti. eo quo deſtructo reddit qd magis equo cū ⁊ imꝑfectū q̄ʒ alio:in ipſo plus vigebit nã illi⁹ q̄ʒ in reliquo. Sic.n. vi ſe habere in ꝯne que debet mēbris ꝯſilibus ⁊ cōpōne officialib⁹ attributa. nã equoce magis dī manus abſciſa manus q̄ʒ os ⁊ caro. methau. 4. ⁊ ꝑ de ge. ⁊ cor. apparet. (Tex cō.54. Tex.cō.37.) H aūt nō vi euenire niſi q: in nã cōpōnis magis vnitas mēbri ſaluabat q̄ʒ in ꝯne. Itidē ſi cōpoſitio eſt cā actuū q cōpl'oni vident aſcribi:multo magis erit cauſa opationū ſui. q̄libet.n. eſt potētius in ſe q̄ʒ alio. ſed cōpoſitione fiunt opationes alicui⁹ ꝯſilis. q: eni neruus eſt poroſus lōgus ita ſituatus:ſicq; numerat ipſius perficit opus: ⁊ ſil'r os. Digeſtiua ēt q̄ eſt in pte marieq; carnoſa vētris opationē videtur explere ſua cōcauitate ⁊ rotunditate tali ſeu figuratione:ſil'r q̄ attractiua ⁊ expulſiua. Palin:mot⁹ fit ꝑ lacertū q mēbrū eſt officiale. tertio theo. ca°. ꝑ. Cōponit.n. ex carne ſimplici:neruo:ligamēto:panniculo ⁊ ēt chorda. Sil'rq; i ceteris iducēdo ſenſib⁹ tā extriſecis q̄ʒ itriſecis videbunt ꝑ mēbra officialia exerceri. ſua.n. talia ſt ſeſiteria. ¶ Rurſus ꝙ ab vtriſq; ōbeat ꝓueire ⁊ nō ab alterutro mōſtrat ex ꝑ de aia. q: totuʒ cōpoſitū agit:nō aūt partiū altera. (Te.cō.64.) vñ dicere aiam iraſci ſimile eſt ſi quis dicat eā texere vel edificare. Eti. ꝙ a neutris partium: q: ſm Ari. ipſe ſunt potentia in toto. qō aūt in potētia non agit cū omnis operatio ab ente fiat actu. nono meta. (c: l'.t.c.7.⁊ 16) Eſt eniʒ nō ens quod potentia. cōplexionū. 3°. cap. 1. (In prin. ipio.) Itaq; ꝯcludit opationes officialiū cōpoſitiōi attribui ⁊ nō cōpl'oni. ⁊ ꝙ ēt vni iſtaꝝ ⁊ ꝙ vtriq; aut neutri.

Cuius quoq; oppoſitū vi ſapere Ga. in q̄ꝫpluribus locoꝝ volēs mēbri actū q̄ꝫcūq; officialis:ꝑ vnā partē ꝯſimilē in eo exiſtētē ꝯne pfici eiuſdē. vñ ꝑ de morbo. ca. 6°. ⁊ interioꝝ 3°. (In principio. ca.3. in prin. ca.10. p^me.) Ex omiomeris fiūt actus. ſʒ aliaꝝ particularū vtilitas q̄dam eſt:actus vero nō. Quare. 10. de inge. ab omiomeris noiatis aialibus fiūt actuʒ oib⁹. ¶ Amplius qō eſt ꝑus ⁊ ſimplici⁹ ſe hʒ ꝑ modū cāe: ei⁹ vo oppo^m ꝑ viā effect⁹. talis aūt eſt cōplexio cū ſit cā cōpoſitionis maiorisq; ſimplicitatis vt oñdet tāq̄ʒ aiaʒ imediati⁹ attingēs. (In iſagogis. col'ca. de mēbris mēbroꝝ. doc.c.ſū.2.c.1. ante medium.) ¶ Adhuc muſculus apud Iohānitiū ⁊ Aui. mēbꝝ extat ꝯſil'e cū de ipo agat. ꝑ ꝑ'. vbi ō anothomia ꝯſimiliū tractat:vt ꝑmiſſum in ꝑemio: ⁊ tñ ꝑ ipm pficiunt mot⁹ ⁊ opōnes plurime. Eti. act⁹ exiſtit ex ꝑ'pticulaꝝ ſuba non ex pōne. interioꝝ ſexto. ca. vlti. (Poſt ꝑn^m.) hec aūt nām officialitatis iportat. Igit opatiōes officialiū cōplexioni ⁊ nō cōpōni attribuunt.

Propter ꝑmū qdē ſciēdū ꝙ qd ſit actio qdq; factio ⁊ opō ⁊ quō ꝯueniant ⁊ dñant oñſum. 61. dīa. Deinceps vo ſciendū ſicut apparet ꝑ de hiſtori. ⁊ ſcōo de partib⁹. (ca.1. in princi. ca.1. cir. prin.) ꝙ mēbroꝝ quedaʒ ſunt omiomera q̄ ⁊ homogenea ꝯſimilia ſimplicia ⁊ icōpoſita eſſe dñr. alia vo anomiomera vel etherogenea officialia vl' inſtrũalia aut organica compoſita ⁊ ſcōa. Sūt aūt ſm ꝑ^m ꝑma. ⁊ Haly. mēbra ꝯſimilia quoꝝ ſi ſenſibilē quācūq; aſſumpſeris partē:erit toti cōicans i noie ⁊ diffinitiōe vt os:q̄libet enī pars oſſis eſt os ⁊ eſt ſubſtātia idurata alba ex ſupfluis ꝑncipioꝝ gñationis ꝑducta. (doc.5.c1. ſing. circa prin. 2. techinis cō.2. ante mediū.) talia qdē ſunt os cartilago:neru⁹ ligamētū:chorda:pāniculus:adeps:pinguedo:caro:vngues ⁊ capilli:ſi nomē quis mēbri velit oñdere. Officialia vero erunt per oppoſitū:quoꝝ videlʒ quācūq; ſenſibilem partē ſuſceperis toti nō cōmunicabit noie ⁊ diffinitione vt pars manus:puta digitus nō eſt manus neq; eſt organū organoꝝ. hec nāq; ē ratio man⁹: tertio de aia. ⁊ quarto de partibus: ⁊ primo de vtilitate particulaꝝ. (Te.cō.38. Ca.9. añ me. Cap.4.) Poſitiue vero a predictis notificant mēbra cōpoſita ꝙ ſint inſtrumēta ad cōplendū mot⁹ ⁊ aie operationes. ſunt aūt he:cor:cerebrum:epar:teſtes:oculi:aures:naſus:os:pulmo:cāna:venter:inteſtina:ſplen:fel:renes:veſica:manus: pedes: collum: pectus:dorſum ⁊ femur vt tactum. 38. dīa. ¶ Attendēdū tñ ꝙ hoꝝ quedā ſunt pure ꝯſimilia:ceu que verius extant prima ⁊ ſimplicia:vt os:cartilago:neru⁹ colligatio:pinguedo:adeps:caro epatis:ſplenis ⁊ renū. Que ſimplex nã ⁊ ſil'r etiam pulmonis cum caro eoꝝ ſine aliquo ſuſcipit corpoꝝ alioꝝ commixtione. Sunt ⁊ alia officialia pure facta:puta man⁹:pes:pectus ⁊ alia:que ⁊ grandem diuerſitatē in ſe recipiūt. Et enim cōpoſitioria ſunt corde:cerebro:epate ⁊ talibus. in manu nāq; ſeu pede magno precipue de diſtēperantia inequali. c. 2. multiplex eſt cōpoſitio. Cōponit eniʒ ipſa ex adiutorio:vlnis duab⁹ ſeu focilib⁹ ⁊ manu dicta parua. hec vo ex digitis:pectine ⁊ raſeta q̄ oia ſunt cōpoſita. vnūqōq; aūt hoꝝ triū ex partib⁹ cōſtituitur magis cōſimilib⁹:ceu oſſe:cartilagine neruo:ligamēto:chorda:carne:piguedine:vena:pānicl'o

ꝛ digitis ꝛ vngue. Quedā vo extāt media iter ꝑdicta duo extrema lata. que ēt ſunt triplicia. naȝ hoꝝ reliq̄ magis declināt ad lat⁹ officialium ceu muſculus. ipſe nāq̄ cōpoſitus eſt cōpōne particulari: ꝑdicta vo offi/
Cap.1. ꝛ li.2. 1.13. in ꝑn. cialia vl'i. tertio theoꝛi. dictum eſt artariā duplici pā niculo ꝛ villis contextā. Quedā vero plus ad latus declināt cōſimiliū vt pāniculus ꝛ cutis. deinde choꝛ/ da: demū caro pura. Alia q̄q̄ ſunt in medio ve vt ve/ na filis villoſis ꝯſerta. Eſt aūt ꝯſiderādū q̄ lȝ q̄dā di cant mēbꝛoꝝ ſimplicia. ipſa tñ ex ſuis pꝛioꝛib⁹ cōpo nunt nō q̄dē ex his q̄ eiuſdē ſunt nāe cū illis: ꝛ iō in
Ca.1. in ꝑn°. ꝟſus finem. mēbꝛoꝝ genere ſimplicia ꝛ ꝑma dn̄r. Nā triplex eſt in coꝛpoꝛe cōpoſitio. 2°. de ꝑtib⁹. ꝛ el'oꝝ. ꝑ. ꝛ de moꝛ bo ꝑmo. ca. 3°. vna q̄dē qua ꝯſimilia dn̄r ex el'tis com poni. ſcd̄a q̄ officialia ex ꝯſimilibus. tertia quoq̄ per quā totū ex his ꝯſtituit coꝛp⁹. ꝑoꝝ tñ cōpoſitio eſt ex ſꝑmatibus: illoꝝ aūt ex cibis: cibi ex terre naſcētib⁹. huiuſ aūt ex el'is vl'ib⁹ ꝛ iſta ex ile. i. mā ꝑma ꝯſurgūt ꝛ q̄litate ſeu foꝛma. Dixi aūt vt ſit attēdēdū q̄ñ nō eſt aliq̄d mēbꝛū adeo ꝯſil'e q̄n aliquo non poſſit mō dici ſub alia rōne officiale. Oia. n. q̄ſtūcūq̄ foꝛma: q̄ſtita/
colliȝ. ca. 5. in medio. te: numero ꝑticipent ꝛ ſitu ꝛ vnitate. ſil'r ꝛ ꝑpꝛie ſm Auer. cōſilia: nec aliq̄d ita eſt officiale q̄n neceſſario in eo ſilitudinis nō repiatur nā: cū officiale ex ꝯſimili
Cap.1. in fine. ꝯſtituat. vñ de ꝑtibus 2°. Omiomerō ꝑpter foꝛmam figure anomiomeron exiſtit. Quid āt cōplexio quot ēt dicat modis. dīa viſum. 17. ¶ Dōm tñ q̄ ipſa dī nā mēbꝛis ſub rōne ſilitudinis attributa q̄ ſm q̄ tri plex eſt mēbꝛoꝝ dicta compoſitio: ſic ꝛ triplex cōſtat cōpl'o. vna q̄deȝ ꝯſilium ꝑma: ſcd̄a cōpoſitoꝝ ex his ex alternatiōe ꝯſurgens cōpl'onis ꝑmoꝝ. tertia coꝛpo
techniꝭ. cō. iuxta mediuȝ. ris oīs ꝯſurgēs ex hoꝝ ſcd̄oꝝ coalternatione ꝛ ꝯfra/ ctiōe ꝯnis in tertiū. vnde Haly. cōpl'o cuiuſcūq̄ mē/ bꝛoꝝ cōpoſitoꝝ eſt cōpoſita ex ꝯne mēbꝛoꝝ ꝯſimiliū ꝑtiū ex q̄b⁹ cōponit. ꝛ ſil'r cōpoſitio vnaqueq̄ nās q̄t tuoꝛ obtinet coequalitatis vt dicet: lȝ in ſcd̄a ꝛ tertia id vigeat magis cōpōne. Eſt aūt cōpoſitio ſiue coeq̄/ litas vel plaſma diſpō q̄dā ſiue oꝛdinatio mēbꝛis offi cialibuſ attributa ꝯne aut foꝛtaſſe deſup ex ſupioꝛib⁹ diuinius ꝯns ꝑn^m quoddā. hec aūt aut virt⁹ extat ifoꝛ matiua vel quis ſtellaris iſluxuſ: que ſiquidē in quat tuoꝛ diſtribuitur naturas: foꝛmā: q̄ſtitatē: numeꝝ ꝛ ſi tū ſeu poſitionē: quoꝝ vnūq̄d̄q̄ in ſuas partit' diās: quod pꝛeſentis non eſt ſpeculationis.

Propter ſcd̄m q̄dē ſciēdū q̄ quoꝛūdā ſermo/ nes videntur ſimpl'r ſonare q̄ opera tiones inſtr̄alium ꝯni attribuant: q̄d pluꝛib⁹ euenit foꝛtaſſe: eo q̄ locutiones inexpoſitas recipiunt cōes. Sunt ꝛ alij idē rōnib⁹ aſtruētes vt q̄ ṽtuti coꝛr̄ndet aiali oꝛganiçatio ſola mēbꝛoꝝ: ſȝ hec cōpoſitione per ficit'. virtus itaq̄ aialis ſola opabit' cōpōne. ¶ Am/ plius mēbꝛa ꝯſimilia q̄bus debet' cōpl'o ſunt vt mā: ꝛ oꝛdinant' ad officialia tāq̄ ad foꝛmā q̄b⁹ attribuit' cōpoſitio. In foꝛmā vero reducit' act⁹: nō aūt in māȝ. Cōcludunt' igit' opatiōes mēbꝛoꝝ in cōpōnē reduci. Sȝ hec q̄dē poſitio velut ſonat ſtare nō pōt: ſicut ter/ tio mōſtrabit' dicendoꝝ. Sōniāt. n. q̄ cōpō ſit q̄dam nā ſepata vſq̄q̄ a cōpl'one: q̄d q̄dē abſurdū. Nō eniȝ nā coꝛpoꝛis de his dī duabus vt genus pꝛedica tur d̄ ſpē: ſȝ magis oꝛdinē cauſe ipoꝛtat ꝛ effect⁹. Eſt eni on̄ſuȝ q̄ cōpl'o diffundit' p oēm cōpōnē ꝛ eȝ. neq̄ ipſoꝝ motiua vt videbit' ſufficiūt. Oꝝ q̄ enim loquen dū vt plures: iudicandū tñ vt pauci. topico. 2°. Non
Cap.6. enim veꝝ eſt q̄ virtuti aiali ſola coꝛr̄ndeat oꝛganiça tio: imo ēt cōplexio: cuȝ ipſa ſit inſtr̄m q̄ virtus dicta iſoꝛmatiua coꝛpus plaſmat. vñ Ga. diligēter aduertē tēdo mēbꝛa officialia magis per complexionē q̄ per

compoſitionē. vt apparet in techni docet cognoſcere cum complexio ſit cauſa ꝑ potiſſima compoſitionis li.2. tra. de vē/ tre te. cō. 12. pꝛoductiua. ¶ Ad aliud dōm q̄ cum membꝛa conſi milia oꝛdinent' ad officialia velut materia ad foꝛmā. non tñ complexio ad cōpoſitionē: eo q̄ hec non ſolū eſt mēbꝛoꝝ conſimilium pꝛioꝛū: ſed etiam iam com/ poſitoꝝ illoꝝ virtute: cum on̄ſum ſit complexionem multiplicem foꝛe ſicut cōpoſitionē. neq̄ etiā illa rōnē omniſariā habent materie: hec foꝛme.

Propter tertiū vo ſciendū q̄ opationes offi/ cialium nedū conſimiliū mēbꝛoꝛum radicaliter ꝛ ꝑmo cōplexioni aſcribunt': ſcd̄ario ve/ ro ꝛ manifeſtatiue cōpoſitioni. Eſt nāq̄ ea velut par tiū oꝛdo ꝛ habilitatio quedā vt liberius opationes perficiantur. Ita ēt actio cōſimiliū per oꝛganica ma/ nifeſtat'. vñ colliȝ. 2°. Vnūq̄d̄q̄ ꝯſimiliū hȝ opationem Ca 7. p° ꝑn. ꝑpꝛiā que manifeſtatur plus in cōpoſito. ¶ Sciēdū tñ q̄ iſtis duabus naturis operationes attribuūtur nō tāq̄ pꝛincipalibus agentibus ſicut pꝛimis: ſed ſi/ cut inſtr̄alibus ꝛ ſecundarijs. Cū enim medicus arti fex ſit ſenſibilis poſtera ꝛ ſecundaria plerūq̄ magis aduertit q̄ alia vt tactū. 17. pꝛioꝛa vo his ſunt ṽtus ꝛ adhuc aīa cū ſubiecto. Ipſa nāq̄ imālis exn̄s ſi in opationes ꝑgredi dȝ in mām trāſeūtes extrinſecā dȝ in has p multa media deuenire. ꝛ iō poſt aīam ſeruit virtus ipſius vel potētia q̄ partib⁹ determinate alli/ gat' tāq̄ ꝑncipale agens: deide fuerunt inſtr̄a multi/ plicia. Quoꝝ aliqua fuere coꝛpoꝛea vt ſpūs ꝛ oꝛga/ nū alteri⁹ māle. alia vo incoꝛpoꝛea: puta cōplexio tā/ q̄ q̄d pꝛicipale aīe vel virtuti imediatius coinherēs. Ipſa enim inſtr̄a q̄lificat coꝛpoꝛea: ꝛ in ſuo eſſe cōſer uat: demū eſt inſtr̄oꝝ coꝛpoꝛeoꝝ cōpoſitio. Qꝛ aūt ra dicaliter ꝛ ꝑmo opationes officialiū ꝯni attribuant' ꝛ nō coequalitati: tā auctoꝛitates teſtant' q̄ rōnes cō uincūt. Ar. nāq̄ de cā motus aialiū: motū ꝛ per ꝯn̄s actionē oēm videt' caloꝛi ꝛ ſpūi atq̄ frigiditati attri/ pbl'. 40. in fi. buere. In q̄nta ēt pbl'. vult greſſum lacertis ꝛ neruiſ perfici ingens. Qui ſimilib⁹ gradiunt' greſſibus la/ certis cruriū diſtenſis laboꝛē hn̄t. diſtēſionē greſſus faciūt lacertis ꝛ neruis in ipſis factis violētia fulci/ tati: hi aūt partiuȝ ꝯſil'es. Adhuc de optima cōpōne poſt medium. ca. 2. de moꝛbo ꝑ: ſcd̄o curatiue artis. 7. 7. ꝛ in locis ca. 6. in pꝛin. alijs nō paucis q̄dl'bet officiale mēbꝛū. vnā particu/ ca. 6. añ me. ꝛ iuxta finem. lā cōſimilē hȝ: p quā ꝑncipaliter ipſius pficiunt' act⁹. ca. 2. poſt ꝑn^m. alie aūt partes ſunt velut iuuatiue atq̄ melioꝛatiue ſicut cryſtallina in oculo: muſculus q̄dā maioꝛ ꝑpꝛie in crure. caro epatis ſimplex in eo: in coꝛde aūt locuſ oꝛtus vene cōcaue: vel q̄d hȝ. vñ ꝑ de inge. ca. 6. Cry Iuxta finem. ſtallina q̄ neceſſario ſm exterioꝛes mutat' coloꝛes vt aial videat. mutari vero nō poſſet niſi lucidiſſima foꝛ ret ꝛ clariſſima. hoc aūt nō eſſet niſi cōpl'o ſua taliter extitiſſet. Quidā tñ mēdoſe dixerunt in coꝛde id eſſe: vētres ſpiritib⁹ plenos cū nō partē dant coꝛdis pꝛo/ pꝛiā. Hoc ēt vꝫ ſapere cū dixit cōplexionē ſubām foꝛe mēbꝛi ꝛ ipſius factricē de iuuamētis ꝑ. ca. 2. ꝛ de ſe/ In pꝛin ipio. cretis. In his enim locis intm̄ videtur cōplexionē ex In pꝛincipio. tollere vt aīam q̄ſi ꝛ foꝛmā ponat ēt coꝛpoꝛis huma/ ni. vñ Haly. In oī membꝛo eſt virtus fixa qua eius ꝑ 2. techniꝭ pꝛiā pficit operationē. Et ſubſtātia huius ṽtutis ſm cōm. 26. ſniam Ga. eſt compl'o pꝛopꝛia ei: foꝛma. vȝ. pꝛopꝛia complexionis. Sed ſm Ar. ſniam eſt complexio in/ ſtrumētalis coꝛdis. ſ. ꝑpa qua ṽtus opatur. In ſcd̄o añ me. etiā nālium capl'is. 8. 7. 9. qualitatiua ſentitur craſi cir. ꝑn. etiam ſm ſniam Hyp. anima perfici. Et aphoꝛiſ. pꝛi/ ma. Non vtiq̄ aliud animalibus q̄ innatū operatur cōm. arpho. 15. in med o. calidū: hoc nā eſt ſm Hyppocraticam rōnē q̄d de ta/ li. 1. c. 13 ꝛ. 4. be explicat maxie. ¶ Adhuc. A. q̄nto de aīa. Inſtra ca. 2. poſt me.

virtutū appꝛehēſibiliū fatigantur ex iugi motu. ⁊ de
ſtruit eoꝝ cōplexio que eſt eis nālis ⁊ ſubalis. ⁊ hec
ſunt mēbꝛa officialia ſicut apparet ꝑ inductionē eius
in quolibet ſenſuū particulari. dīa h.17. Eti. ſicut ſe
habent in agētibus ꝑncipalibus ⁊ ꝑmis rei ꝯſtituti
uis ita ēt in ſecundarijs ⁊ inſtr̄alibus. hec enim ſicut
ante finē in illa tāq̄ȝ in finē oꝛdinant̄. Talia vero opȝ
eiuſdē foꝛe rōnis ⁊ nāe. Sȝ in ꝑmis ſic ē ꝙ lȝ opatio
nō ſit niſi ꝯpoſiti eſt tñ ꝑ alterā partiū ꝑncipaliꝰ velut
tāq̄ȝ id quo fit actꝰ ſicut eſt reᵘ coꝛꝑis aīa. hō. n. ꝓpꝛie
ꝑ aīaȝ itelligit ⁊ opat̄. Silr̄ ⁊ opōnes lȝ ſint cōpoſiti
ex vtraqꝫ. ſ. cōplōne ⁊ ꝯpōne: ꝓpꝛiuſ tñ cōplōni aſcri
bent̄. cū ipſa ſit inſtr̄m imediatius aīe vires attingēs
cōpōne. Palin: oīs actio fit a q̄litate ꝑꝑ rōneȝ ꝯꝛieta/
tis in ipſa fere ſola imediatius vere repertā. dīa. 60.
Sed cōplō imediate a q̄litate cātur elōꝝ. Cōpoſitio
aūt nō eſt de q̄litatibꝰ ꝑmis aut ſcōis maxime de po/
ſtremis. vñ. 7. dīa ꝑm Ga. ꝑmas q̄litates ⁊ cōplōneȝ
q̄ ē vt mēbꝛoꝝ ſuba ꝯſequunt̄ ex neceſſitate ſapoꝛes.
humoꝛes: coloꝛes: durities ⁊ mollities ⁊ alia ex necī
tate accidētia: vt ſitus: magnitudo: numerꝰ ⁊ plaſma
tio: Aut foꝛtaſſis potius dicit oꝛdinē quendā partiū
⁊ ſituationē vel ſi ſub q̄litate locat̄: non eſt tertie ſpēi.
a te.cō.15. vſqꝫ ad tex.cō.21. cuius ꝓpꝛie alteratio exiſtit vt actio. phy. 7°. veꝝ eſt
q̄litas q̄dā ipꝛopꝛie. puta vel in q̄ȝtitate ꝯtinua ſeu di
ſcreta vel figura aut ſitu. in q̄bus nō eſt ꝯꝛietas vere
ſȝ ꝑ accñſ magiſ. dīa ēt. 72. ⁊ iō neqꝫ actio ſeu paſſio.
¶ Amplius calm̄ nāle cū ſit nāe inſtr̄m quo actus ꝑ
ficiunt̄ ceteri. Cui ĝ plus erit affine: magis in eiꝰ opa/
tiones ꝯfert. hec aūt eſt cōplō cū id q̄lificet: nō aūt cō
poſitio. ¶ Rurſus. actꝰ officialiū cāe ꝑncipalioꝛi exñ
ti in eodē genere ⁊ nō ſecūdarie dȝ aſcribi. hec aūt eſt
cōplō cū ipſa vere cōpōnis ſꝑ ſit cā. q̄cq̄d nāqꝫ eſt cā
cāe ſilr̄ extat ⁊ cāti. Sequit̄ nāqꝫ. ſ. cōpō ⁊ q̄ōdā foꝛte
deſuꝑ diuinius ꝑnᵐ vt pꝛetactū: q̄ȝ tñ ꝑ ꝑus cōplōneȝ
imutat. Jtidē. deſtructa cōplōne in mēbꝛo q̄ȝtūcūqꝫ ꝑ
fecte oꝛganiçato mox tollit̄ actꝰ. nō aūt ſic eꝯ: cū par
tis alicuius cōpōne valde leſa videat̄ actus inde vt/
cūqꝫ ꝓuenire. vt in mutilatis: q̄ vncis foꝛmā manuuȝ
ꝓtendentibus opationes veraꝝ conant̄ manuū exer
cere. vñ ⁊ mulierē carētē manibus vidi pedibus ne/
re: cū tñ ꝑfecta deficeret cōpoſitio ad talē exercēdum
actū. Cōuincit̄ itaqꝫ officialiū actus radicitus ⁊ ꝑmo
a cōplōne ꝯſiſtere. Ex iaȝ dictis vtcūqꝫ apparet ēt ꝙ
ſcōario ⁊ manifeſtatiue cōpō in opationes officialiū
ꝯfert velut vlterius inſtrumētū: cū ſit q̄dā ad opatio/
nes habilitatio. ⁊ iō eſt videre aīalia imꝑfectioꝛa qui
bus pauce ſufficiūt opationes in vita dearticulatio/
nē in partibus modicā habere. Que vero ꝑfectioꝛa
q̄ȝmulta ſicut homo qui ceteroꝝ eſt elegantiſſimuȝ ⁊
compoſitiſſimū aīaliū cū dearticulatione curioſioꝛi.
h nāqꝫ q2 ſibi ad plīmos mouet actus in vita neceſſa
rios opus extitit: cū multis oꝛganis egeat id q̄ȝ eſt
In medio ⁊ in pꝛoemio. ante me. viuere. politicoꝝ. 7°. Nā. n. multiplr̄ ē ſerua. ꝑncipio
meta. Qō ēt in phyſionomia iſinuat Ari. Alexādro
trāſmiſſa iquiēs. Palme lōge cū digitiſ lōgis ſigñant
dñm ſuū bene diſpoſitū ad multas arteſ ⁊ ꝑcipue me
chanicas. he nāqꝫ magl cū in fieri ꝯſiſtūt partiū expe
tūt dearticulationē ſubtilioꝛē. Et ꝓpter hoc foꝛtaſſis
vidētes ꝑmi medicoꝝ cōpōnē intm̄ a cōplōne deficē/
re inter res nāles compōnem minime expꝛeſſere.

Propter quartū q̄dem ad Ari. ꝑmitus aucto/
ritates dicendū ꝙ ipſe non negauit
ꝙ actus officialiū radicalius ⁊ ꝑmo nō ꝓueniret per
complōnem: ſed voluit ꝙ ſcōario ⁊ manifeſtatiue fie
rent ꝑ cōpōnē. Jn v̄tute tñ cōplōnis vnius particule
ꝯſimilis vt eiꝰ apparuit ēt ſuperiꝰ ſnīa. vt tñ ad vnū
ſit dicere ſuperficietenus ſmones Ari. vident̄ ſonare
opationes officialiū a ꝯpōne ꝓcedere ſicut ꝯſimiliuȝ
a ꝯne. Qō ⁊ q̄dā ab eo ſenſere. ¶ Ad aliō Ar. ⁊ Ga.
dōm ꝙ aut locuti fuerūt vt plures cū peccatū ſit poſi
tū trāſgredi locutionē. topi. 2°. Fere nāqꝫ oēs tales ⁊ Ca.2. in fine.
ꝓferūt ⁊ recipiūt locutiones: oculus videt: auris au/
dit: odoꝛatus olfacit: cū tñ iſte potentie ſint paſſiuoꝝ
dīa ſequēti. Sunt enim ſub potētia ſenſitiua locate
que tota. 2°. de aīa. ponitur paſſiua. deſignatur tñ no/ te.c.5x. ⁊. 118.
mine actiuaꝝ in eo ꝙ eis actus ſic aſcribitur. vñ po/
tentia ſenſitiua aliqualiter agit in eo ꝙ iudicat obie/
ctum ſuū eſſe hoc vel aliud: vt albuȝ viſus aliud a ni
gro differentia ſequēti. ¶ Aut dicendū ꝙ ſaltem eo/
dē ꝑmo de igenio concludendo oculos eſſe inſtrumē
tuȝ quoꝝ actio viſus locutionem mox coꝛrigit ſub/
dens: huius ꝑmū inſtrumentū eſt cryſtallina. ¶ Ad
aliud dicēdū ꝙ in techni ſua bꝛeuitate indiſtincte ſe/
cutus eſt modū loquēdi cōem. ¶ Ad aliud ſimiliter
dicēdū. ¶ Ad aliud dōm ꝙ iō vocantur officialia in/
ſtrumēta aīe potius q̄ȝ nature: q2 in ipſis apparenter
plus manifeſtat̄ anime opatio. ⁊ iō. 33. ꝓble. dī caput ꝓble. 7.
diuiniſſimū foꝛe eoꝝ que circa nos exñt. Cerebꝛū eni
eſt mēbꝛū diuinū ⁊ eius inhabitatoꝛ eſt aīa. 79. Qō
aūt in officialibꝰ mēbꝛoꝝ aīe manifeſtent̄ opationes
⁊ nō ꝑficiant̄ oīno foꝛtaſſe inuit. A. qñ dixit ipſa foꝛe
ad cōplendū motus ⁊ opationes: potiꝰ hic denotans
iuuamētū q̄ȝ neceſſitatē. videt̄. n. ꝯtingere: ceu in alijſ
actibꝰ vniuerſis. nā elalis actio ꝑcipit̄ maxie minus
q̄ celi: mime v̄o q̄ intelligētiaꝝ ⁊ dei: ⁊ ſi potioꝛ ⁊ ꝑoꝛ
exiſtat reliq̄s. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nō ſolū deſtruit̄ cō B
poſitio: imo magis cōplō actualis ſaltē: q2 h calm̄ re
quirit in actu. Cōpoſitio ſeu oꝛganiçatio v2 ad minuſ
ſm apparētiā ꝑmanere. magis eniȝ vt dñſum in com
plexione nā fulcit̄ q̄ȝ in cōpoſitione. Q2 aūt plus dicā
equoca inſtr̄alia vita pꝛiuata ex defectu ꝯtingit ma/
nifeſtationis opōnū q̄ ꝯne ꝑficiebant̄. ¶ Ad aliud di
cēdū ꝙ cōpoſitio nō eſt cā opationū cōſimiliū: niſi re/
mota valde ⁊ coadiuuatiua velut q̄dā occaſio. q̄ſi ex
tranea: ſȝ cōplexio eſt eaꝝ eēntialis cā: cōpoſitio autē
ipſaꝝ cā v2: q2 actu ſunt totius ⁊ non partis. ¶ Ad
aliud dōm ꝙ lacertus q2 mediū obtinet conſimiliū ⁊
officialiū diuerſimode cōpatū poterit ⁊ officiale ⁊ cō
ſimile mēbꝛū appellari: cū media deſignent̄ interduȝ
noībus extremoꝝ: aphoꝛiſ. q̄rta. mediū. n. extremoꝝ colr̄ cō. apho. 4
vni cōpatū v2 ab altero re diuerſum. cū. n. ipſe cōpat̄
ad caput q̄ȝ eſt officiale potiſſime ꝑcipueqꝫ in eiꝰ ꝑte
ꝯſideratū media reputabit̄ q̄d ꝯſile. Qñ v̄o ad os vl'
neruū officiale. dīa. 58. Et iō q̄dā medicoꝝ vñr lacer
tū ſub ꝑte locare cōſimili: alij v̄o ſub officiali. ¶ Ad
aliud iā dudū inotuit q̄d dōm: qm̄ lȝ actus ſit cōpoſi
ti: vnū tñ cōponētiū eſt altero pꝛincipalius: ⁊ rō qua
actus efficit̄ ꝓpꝛie: reliquū vero adiuuatiuū ⁊ illius
melioꝛatiuū. ¶ Ad aliud dōm ꝙ partes nō ſunt ſim/
plr̄ in potētia ſȝ reᵘ totius. ⁊ iō lȝ totū vt tactū pꝛinci/
palius agat: nihil tñ ꝓhibet partē opari vigoꝛe totiꝰ
ſicut monſtratū. 8. phyſicoꝝ. totum moueri ꝑ aliquā Te. cō. 42.
eius particulā. vñ ſuppoſito ꝙ totū directiꝰ agat q̄d
magis ꝯñr an cōplexio vel cōpō dubitatur. Et ea ēt
que alterius partis iam hinc apparent.

¶ Differentia. lxiiij.

Quod viſus fiat extramittēdo ⁊ nō in/
tus ſuſcipiendo oñdi/
tur auctoꝛitatibus q̄ȝmultis. Pꝛimitus
q̄dem Platonis vt declarabitur ex thi/
mei. 2°. Et Ariſt. 31. ꝓbl. dñtis. Coadunate exiens vi/ ꝓble. 15.
ſus magis videt: expanſo autem oculo diuellitur. Et
ibidem. Uiſus magis adunatus paruus exit: ⁊ non ꝓble. 16.

confeſtim expãſo exiẽs diſgregatur. ¶ Adhuc tertio ca.2.de halo. & yride añ me.
methau. Cuidã accidit paſſio debiliter videnti ita vt ſp idolũ ſuũ ambulãs ante ſe videret pcedere: qḋ eue nit. q2 viſus refrãgebaẗ ad ipm. Sic.n. viſus erat de bilis & tenuis vt aerẽ nõ poſſet ipellere & diuidere. Et h qdẽ ẜm Ale. peripatheticũ fuit: vt alibi dixit Ariſ. antiferon. erithes. qḋ interpretãs ait. Aere ſpiſſo fa cto nõ poſſunt. per ipm ptrãſire radij emiſſi ſꝫ refran gi. Boetij ẽt. 5° de ꝯſolatione. Uiſus manẽs totũ ſimul iactis radijs ituet. Qḋ & medici ſenſere quoꝝ gr̃a eſt cõ.26.p⁹ pn.
itromiſſuꝫ q̃ſitũ. vñ pno.p. Lumen viſibile penetrat ex pupilla ad aerẽ extrinſecũ cũ q̃ ꝯtinuaẗ in humidi tate ſubtili clara. Idq3 denotaẗ de accidẽti & õ iterio. In principio.
quartis. capitulis ſcõis. vl'r nãq3 ſpũm viſibilẽ multũ & clarũ egrediẽtẽ foras ppinqua & remota bñ vide re ac ſecernere: oppoſitum aũt oppoſite: claꝝ vero & paucũ deprope bñ videre & diſcernere: nõ ãt de lõge. Multũ ſiqdẽ & turbidũ pfecte de lõge: nõ aũt de ppe A
Ut in medio clareſcere. vñ ſenes videndũ elõgat. Ale. vero afrodiſeos medicus in pble. Uiſibilis ſpũs ſub tilis & purus longius qdẽ adiẽs reſoluiẗ & nõ bñ fir matur. Iſaac quoq3 Salomõis in dietis vliuꝫ. Splẽ lec.20. iuxta fi. añ medium.
dor viſibil' cũ palpebras exierit in aerẽ extendiẗ & vi dẽda cõprehẽdit. Quarto ſiqdẽ theori. ca°.11. opinio thimei manifeſtius hui⁹ exprimitur. videtis ſpũs nã eſt aeris ignei illuminati. qui cũ ad hu. puenerit cryſtal linũ foras egrediẗ: ꝯtinuaẗ & vniẗ aeri illumiato diur no pp eã q̃ inter vtrũq3 eſt ꝯfigurationeꝫ. vterq3 nãq3 hoꝝ facilis eſt imutatiõis & alteratiõis. & aer exteri or in colores facile ac celeriter alteraẗ. Spũs quoq3 egreſſus aeri ꝯtinuatus & vnitus in eũ in quẽ aer pri us alteratus eſt alterat colorẽ: & ad oculũ eandẽ de fert alterationẽ: & alteratur ea humiditas cryſtallina cũ alterationis ſit ſuſceptibilis facile. Idẽq3 Augu ſtinus. 3°. de libero arbitrio. ¶ Amplius h fulciũt rõ nes: q2 cũ color nõ ſit qualitas actiua & p ſe alicuius corporis imutatiua vt q̃litatũ pme nõ poterit imuta tionẽ in oculũ cãre. pp qḋ opus erit eundeꝫ ab oculo imutari. Et firmaẗ q2 alij ſenſus vñr ſua quodã mo tu ſuſcipere obiecta: viſus vero minime. ¶ Adhuc ſi viſio pficeretur ſuſceptione: tunc oculus iuxta diligẽ tẽ inſpectionẽ dilataretur cum ampliatus fiat magis aptus ſuſcipere vt in alijs euenit cõprehendentibus. cuius apparet oppoſitũ. ꝯbitur.n. & coanguſtaẗ a ve hemẽti ituente. ¶ Rurſus iſpiciẽs qs alterius pupil lã idolũ cauſat in illã ab aſpiciẽte viſam & cauſante: nõ aũt ab illo in cuius pupillã iprimitur. Si g̃ in ſuſci piẽdo pficereẗ viſio: id magis pciperet in cui⁹ firma reẗ pupilla q̃3 alius q̃ſpiã. Itidẽ ſpeculo qſq3 oppoſi tus ſe ituetur eius idolo ꝯſurgẽtẽ in illo. Qḋ radioꝝ vĩ emiſſione ad ipm contingere refractoꝝ ab eodem: vt ſolares radij cauſantes iridẽ a nube refranguntur relati aquoſa. Palin: qḋ ſuſcipitur interius ſubſtan tia eſt vel accidẽs. nõ qdẽ ſuba. tũc neq3 i pupillã trãſ fundereẗ ipſa deſtructa & deſtruẽte viſuꝫ. accidẽs võ nõ: cũ id ſubm nõ pmutet. Scõm Boetiũ nãq3 accñ tia ſunt indignãtis nãe: perimi qdẽ poſſunt: permuta 3.de aia t.c.38 & li.2.t.c.121.
ri vero minime. Eti. ſi fiet intus ſuſcipiendo hoc erit ẜm Ari. ſpẽm ſuſcipiẽdo intẽtionaľr coloris. cũ aũt fora intẽtionalis nullũ patiaẗ obſtaculuꝫ viſus fieret quoq3 glauceſiꝫ patiẽte q̃ ex ſiccitate imoderata & dẽ ca.1.ꝑus fi.
ſitate ꝯtingit maxie corneæ: de generatione 5°. Facta ẽ igitur poroſa peruia vt quid hinc ab oculo emãdeẗ. ¶ Rurſus ſi hoc tũc viſus vt alij ſenſus ẜm oẽm par tẽ vt ẽt de poſterius ſuũ ſuſciperet quod non ſit obm. Palin. coloris qdẽ ſuſceptiuũ eſt quod ſine colore 2°. Tex.cõ.71.
de anima. ſed oculũ dicũt coloratuꝫ terno vel q̃terno colore. Hoc qdẽ ipſum denotat lumen & ſigna. Lumẽ nãq3 nõ raro vĩ ex oculo deſcendẽs ſuper naſum mi care: & pcipue qñ quis ꝯfricauerit ipm. ſil'r experge factus id percipit mane. ¶ Amplius qdã animaliuꝫ in tñ radios emittũt ex oculis vt mediũ ſufficiãt illu miare: velut leones: lupi: gatti: yene: ſerpẽtes: qḋ op⁹ eſt pp venationẽ quã exercẽt nocturnã. ¶ Rurſuſ qñ mulier mẽſtruãs ſpeculũ nouũ terſum iſpicit: nubem in illud inducit ſanguineã vt ſit difficile illud abſter gere. de ſõno & vigilia. ¶ Adhuc pupilla vni⁹ oculi altero clauſo repleẗ & magnificaẗ eo q ſpũs tot⁹ vo lẽs egredi deferaẗ in ipſam. dicũt ẽt baſiliſcũ ſolo viſu In medio
interficere. Itidẽ dĩ viſus videt. Uidere vero actionẽ iportat & foras emittere. Suſcipere vero intus paſſio nẽ videtur denotare. ¶ Ampli⁹ venefici pcipiunt qñ quis voluerit quã in eius prouocare amoreꝫ aut ex terminare vehementer intueri carmine quodã prola to ac ſi ſpiritus amoris vel odij ex oculis in eandẽ dĩ rigatur vt Alex. indicat in proble. Ex his itaq3 con cluditur viſum extramittendo perfici.

Huius oppoſitũ ſiquidem ſentit Ari. de ſenſu & ſenſato cũ peri Poſt pn᷑.
patheticis reliqs ꝯ platonẽ. Qḋ & rõnibus mõſtraẗ. Li.de ſenſu & ſenſato p⁹ me.
q2 ẜm Auer. ſiqd ex̃ mittaẗ viſione poſſe fiet in obſcu ro videre ſic i luce: neq3 idigebiẗ medio vt luce: neq3 ẽt retib⁹. i. tunicis oculi: neq3 aliq̃ iſtoꝝ deſtructo de ſtruiẗ viſus. ¶ Adhuc ſi fiat h⁹ egreſſuſ tũc eodẽ mõ & ſub eiſdẽ dimẽſionib⁹ & figuris apphenderenẗ viſa de lõge & de ppe. ¶ Rurſus algaçel in his q̃ de aĩa. Multi vidẽtes iuxta ſtãtes melius viderent & debi lis viſus vna cũ illis pfectius inſpiceret cũ illumina reẗ mediũ. Quoꝝ oium exprimur oppoſitũ. Ampli⁹ tpe vẽtoſo cũ emiſſum ex̃ agiteẗ & maxime triangula re aut piramidale ꝯtingit videre. ¶ Adhuc cum ra dius vel lumẽ q emittiẗ ẜm h ſit corpuſ ꝯtingeret plu ra corpa eſſe in eodẽ loco vt emiſſuꝫ & aer. Eſſetq3 vi ſus tactus cum foret abſq3 medio extrinſeco. Eſſet & baſis emiſſi ad oculũ & acumẽ viſus rẽ viſam. Talis nãq3 eſt corporis emiſſio vt piramidalis forma deno tat ignis: cui⁹ ꝯriũ tradũt pſpectiui. deſtrueretur ẽt vi dẽs quãtuſcũq3 ex emiſſiõe hui⁹ ad aſtra. Neq3 emit tiẗ aer qñ abũdat in ex̃. neq3 ignis q2 videret qs in aq̃ extinct⁹ ea. neq3 niſi in ſurſuꝫ cũ h ignis motus ſit ſo lus & nõ ad oẽm loci difaꝫ. Fit igiẗ viſus intus ſuſci piẽdo & nõ extramittẽdo. Argumẽtationes quoq3 ſũ ptas ex libris geometricoꝝ ac pſpectiuoꝝ vt Eucli dis: algaçelis & alioꝝ lr̃is alphabeti ꝯnotataſ taceo: q2 plurimi eoꝝ qbus ſcribiẗ non familiares exñt h⁹.

Propter primũ qdẽ: q2 viſio eſt medij luce me diante p pupillam ſpẽi coloris ſuſce ptio. vñ de ge. q̃nto. Uiſio eſt oculi motus ẜm q dya ca.1.poſt me.
phanus. Sciendũ qd ſit pupilla: quid lux & color ac iſtis cõparia. Eſt aũt pupilla foramẽ vuee tunice. q̃r to de accidẽti. Oculus võ inſtrm videndi ꝯne a queũ ca.2.in medio
cũ quadã anteriori planicie rotũdũ in ſupremo ante riore ptis capitis locatũ. Ex ſeptẽ tunicis & trib⁹ hu. ꝯſtitutũ: ſex muſculis motũ: & vno vel duob⁹ ſeu tri bus fultũ. particularẽ ãt oculi cõpõnẽ ſcribũt medici & pſpectiui. Dicũt nãq3 q ex cerebro duo pgrediunẗ nerui ſoli itra ipos ꝯcaui. q̃rto õ accñti. ca.2. q añ cra Poſt princi.
nei egreſſionẽ cruciant cũ reuerſiõe tãdẽ dextri ad ꝯx trũ: ſiniſtriq3 ad ſiniſtrũ. vt vnũ ſit deferens: velanẗ ẽt pãniculis dure matris & pie p quas trãſeunt. Cũ igiẗ poſt cruciationẽ illoꝝ ad orbitã perueniũt ex̃ craneũ figurã hñt q̃ſi hemiſperij: ab alterutro pãnicul⁹ ſepaẗ groſſus dure mr̃i cõpar q tunica dĩ ſclirotica ſup os hemiſperice ꝯcauatũ locata. Poſt quã ex neruo ſeq̃

ſtraẽ alius pãniculus pie matri cõpar q ſcdina noiaẽ ⁊ ſup priore locaẽ. Et demũ neruus anterius pducitur in cryſtallinũ cuius qdẽ ſuba in pãniculũ dilatata tunicã cõſtituit locatã ſup pores retinã dictã. In cuius capacitate huor locaẽ vitreus vitro ſilis liquefacto. Añ vo hũc cryſtallinus vel glacialis ſituaẽ humor. Super quẽ tunica ponitur aranea dicta tela vt iter pncipale ⁊ ſcdariũ ac nutritũ ⁊ eius ſupfluũ diſtingat. Cryſtallinus eniʒ nutrit ex vitreo: ipſiuſqʒ ſupfluitas albugineus extat. ⁊ ipſa qdẽ hemiſperice añrius extẽſa oritur ex retina. poſt quã humor locaẽ albugineus albugini oui cõpatus. Deinceps tunica dicta eſt vuea colori vue qſi coloraẽ ſimillima: que oritur a ſcdina: pforata ens. Cuius foramẽ eſt pupilla ne ipſius colore phibeaẽ vidẽdi actus. Eſt nãqʒ receptiuũ coloris qd ſine colore ſoni vo aſſonũ. 2. de aia. Et ſup hãc ſituaẽ cornea lucida poroſa: ⁊ iõ nõ opus fuit ipaʒ pforatã apparẽter exiſtere. Que ẽʒ vitatẽ lʒ nõ ſenſu qdruplex extat ⁊ oritur a ſcliroticã: vt ⁊ oẽs tũice ſubales oculi ſunt tm̃ tres. Deiceps ex pãniculo tertio poſt duos nerui ex pãniculo craneũ exterius veſtiẽte piunctiua ſeu pſolidatiua naſcitur: oculũ in eius orbitã cũ muſculis ſtare cõpellẽs: quorũ qdẽ ſex mouẽtiũ ⁊ vnus vel duo aut tres ſuſtentãtiũ. Palpebra vo ſupior vt oculũ in ſuũ actũ ordinet ⁊ tueaẽ moueẽ ſola. Cuius qdẽ tres extãt muſculi: duo ſecus lachrymalia dorſuʒ phẽdo: ſicqʒ oculũ claudẽdo ⁊ vnus ſupius circa palpebre medium eũdẽ ſubleuatiõe apiẽdo. ¶ Sʒ circa pdicta dubitare ptigit. qr dcm̃ ẽ poſt cruciationẽ vtriuſqʒ neruorũ ad ſuũ dextrũ vel ſiniſtrũ: vñ pceſſit: redire: cũ hoc priũ trãſferat p Stephanonẽ 2°. theori. ca. 10. ita. Porrectis deiqʒ duobus his neruis ad oculos fit q a latẽ cerebri ortus ẽ ſiniſtro dxtri ocli: q aũt a latere dextro ſiniſtri. Et pfirmaẽ qr qñ capitiʒ pforaẽ miringa i pte dextra paliticaẽ i ſiniſtra: ⁊ eẽ eo qr nerui orti a pte dextra capitiʒ feruntur i ſiniſtrã: ⁊ eẽ. Jacẽt nãqʒ alterutriqʒ co[n]iucẽ. Caſſius in pbl. ſuis. Cõtrariũ tñ Stephanoni monachus trãſtulit: ⁊ iõ p pma. Quidã q nõ eſt Sa. dixit qr ad ſectionẽ cruceã ſine reflexiõe penetrãt. Jnqt q nõ ẽ Sa. ne putareẽ qr h̃ ſmo foret eius: cũ haliab. fuerit diligẽtior imitator. ¶ Dõʒ cũ approbatiõe ſmõis poris. A. niſi p id qd eſt nõ reuerti ad eã. vñ neruus icepit partẽ. vellet haliab. ipm audire qñ vnus claudiẽ oculorũ: qd ſeries tñ tolerat illius. Qd firmaẽ qr vnũqdqʒ qd oritur ⁊ recipiẽ ab aliq dignius eſt vt ptẽdaẽ in partẽ a qua directius pcedit: cũ pfectius a ſuo pficiẽte qd ipſius ſuſcipiat: qd in oibus eſt pſpicere. ita vo ſe hʒ dextera ad dexterã ⁊ ſiniſtra ad ſiniſtrã. ſiniſter igiẽ neruus dextraẽ ſiniſtratus dexter vo eẽ ſiniſtraẽ dextratus tãdẽ. ¶ Rñdeo ẽt caſſio qr nõ eſt vt ait oino oppoſitã pcuſſioni mollificari partẽ eo qr neruorũ poſitio tẽdat in oppoſita vñ ſurrerit. Sed magis ex maiori leſione acutioriqʒ cãta ex ipulſione iſtri in partẽ oppoſitã parti pcuſſe. Plaga ẽt illic ſtrictior nõ valet vt reliq expurgari. Eſt ãt oculus pplonis aquee. ⁊ 3 ſenſu ⁊ ſenſato. ⁊ 5 de ge. aialiũ. Jpſo nãqʒ pdominabiẽ aliis elemẽtis magis. Cuiuſcũqʒ. n. pluʒ ẽʒ potẽtiã hʒ vnũqdqʒ ẽm nãʒ. qrto metha. Qd oñditur. qr aq ẽ ipreſſionũ ſuſceptiua ⁊ redditiua: qd ⁊ idicat oculi pforatio. nõ. n. aliqs huor h̃ vĩ intm̃ vt aqus euacuari: neqʒ ẽt aereus adeo: qm̃ vtus viſiua in extremo foret tũc oculi: ſʒ iteriꝰ eſt magis: qd fitus denotat cryſtallini. Qr vo nõ ſit terreus appet: neqʒ ignẽus cũ ignis nimiũ agiteẽ ⁊ reſoluatur de facili nihil retinẽs: qd tñ poſuerũt qdam ſigno iſto decepti qr oculo moto vĩ lucere: quorũ fallacie cã aperieẽ. dõorũ qrto. Qr ſi Ari. 31. pbl. viſum dicat eſſe ignis: dõm ipſum ẽm aliorũ opinionẽ fuiſſe locutũ: qd fit in illo multories libro. Aut dõm quo ad ſpũs oculũ nãm ignis obtinere. ſimplr tñ in ipſo pdominatur aq. Quicqʒ nãqʒ ſenſibus entibus tactus ⁊ guſtus: cũ qdã ſint tactus terre: oculus aque: auditus aeris: olfatus vero ignis Ex fumali nãqʒ vaporatione cãtur: que igne perficiẽ dõia. 155. Eſt aũt lux actus ſiue pfectio dyaphoni ẽm qr dyaphonũ. ſcdo de aia. Eſt ⁊ illd quo fit vmbra in corpore opaco. vnde tertio ſexti nãliuʒ. Eſt qualitas que ex ſua eẽntia pfectio eſt tranſlucẽtis ẽm qr trãſlucens. Lumẽ vo eſt qualitas quã corpus non trãſlucens mutuat a lucido: ⁊ efficitur ea trãſlucens actu. Differt eniʒ a luce qr lux eſt in corpore per ſe lucido vt ſole vel igne. lumen vero receptũ ex ipſa in medio Eſt enim corporis habẽtis lucẽ. Radius quoqʒ dĩ lumẽ rectilineũ punctualiter a corpore lucido imiſſum dyaphano. Unde rad[i]us lumen extat ⁊ non eẽ: cum ex refractione lumen ẽt cauſetur. Splẽdor aũt vel radioſitas eſt qualitas ex refractione lucentis ad aliqd terſum in medio derelicta ſic qñ ſolares radij ex ſpeculis ⁊ maxie cõcauis refranguntur. Eſt autẽ dyaphonũ corpus peruiũ trãſlucẽs nõ ẽm ſe viſibile lucis ⁊ tenebre viciſſim ſuſceptiuũ vt aer ⁊ aqua. Color ſiqdẽ eſt motiuus viſus ẽm actũ dyaphani. de aia 2°. De ſenſu quoqʒ ⁊ ſenſato eſt extremitas pſpicui in corpore terminato. vñ cõmẽ. Color ẽ vltimũ dyaphoni terminati. Tertio vo ſexti de nãlibus: qualitas eſt q pficitur ex luce: ⁊ ſolet ponere corpus phibẽs affectionem lucẽtis ab eo inter qd ⁊ lucẽs fuerit ipſum medium. Color eteni intm̃ pficiẽ luce: vt. A. videntur ſonare ſermones colores in obſcuro ſolũ exiſtere i potẽtia. Quod ⁊ aliq eidẽ ipoſuere. verũ aũt dicã eẽ nõ rõne coloris vt color ſʒ ẽm qr vĩ actu. De luce quoqʒ qd ſit plures fuerũt opiones. Quidã. n. antiqſſimi vt Empedocleʒ dixerũt corpus fore. vñ Augu. de libero arbitrio. Lux in corpibus pm̃ obtinet locũ. Uoluerunt ⁊ alij lucẽ fore corporeã ſubam in corpe lucẽte: in illuminato vo receptã. Alij vo poſuerũt lucẽ coloris quãdã euidẽtiã ſeu manifeſtationẽ ac ſi qdaʒ formalior ⁊ nobilior ſit iter colores color: qd Auempace dñt ſenſiſſe. Aliqui quoqʒ pbabiliter dixerũt qr lux nõ habet eẽ ratuʒ in nã: ſʒ intẽtionale vel ſpũale tm̃. dixerũt eniʒ lucem eẽ intẽtionẽ forme corporis luminoſi in pſpicuo ẽm eſſe ſpũale generatã. Ueriores aũt pipatheticorũ ponunt lucẽ vel lumẽ qualitatẽ fore realẽ. Harũ quoqʒ opinionũ deſtructio aut approbatio nõ eſt pñtis inqſitionis quas ſiqdẽ pbl. 11. ptractaui. Extra ſiqdeʒ mittere dĩ qñ qd ab oculo pducitur in mediuʒ. Jntus vo qñ aliquid ſuſcipitur ab his que exterius.

Propter ſcdm vero ſciẽdum qr de h̃ tres inueniuntur poſitiones. Quidã nãqʒ priorũ dixerũt viſionẽ pfici extramittẽdo: alij iterius aſſumẽdo. Aliqui aũt modernorũ vtrũqʒ in vnũ collegerunt. Primi vo lʒ pueniret in cõi: differebant tñ multipliciter in pticulari. nã ipſorũ aliq poſuerũt vt Empedocleſ: cui aſſiſtit Jacob alkindi in de diuerſitate aſpectus lune. lucẽ ſeu radiũ corporeũ ſub forma piramidis hñtis acumẽ in oculo ⁊ baſin rotundã in re viſa vſqʒ ad ipſam p mediũ dirigi: ⁊ talr viſioneʒ perfici. ipſumqʒ ex oculorũ tunicis egredi quẽadmoduʒ lumẽ per lanterne membranũ. Quidã vo vt Thimeus aduertens qr maximũ etiã corporũ cito diſſoluere tur ex tali vſqʒ ad aſtra emiſſione corpali: voluit ignẽ elemẽtorũ mulcebrẽ nobis cognatũ in medium exire vbi coherens lumẽ aeris exterioris digrediaẽ: ita vt ad rẽ ſub forma piramidali pueniat viſaʒ. debilis. n. nõ p ſe ſufficiẽs exiſtebat: ⁊ pter hoc dixit res in tenebris nõ videre. Extinguiẽ eni lumẽ oculorũ in tene

Margin notes (left): Tex. cõ. 71. — ante medium. — 1. theorice pã. te. hnis ca. 10. Poſt prin. 1. toc. 5 fũ. 3. c. 1. Poſt pn. — Poſt pnc. ca. 1. in medio. Tex. cõ. 29. — pble^{te} 22.

Margin notes (right): Tex. cõ. 69. ca. 1. ante me. — te. cõ. 67. ⁊. 73. Poſt pnci. li. te ſẽ. ⁊ ſen. añ medium. cap. 1. in me. — pble^{te} 33

bꝛis.vñ opus eſt ipm lumine iuuari extriſeco.Sic át iuuat⁹coloꝛis ſpecie ſuſcepta repcutit̃ demũ ad ocu/los quodã recurſu:⁊ ita ſenſus pficit̃ q viſus vocat̃. alij võ vt Euclides cũ ſibi comparatis pſpectiuis po ſuerũt lineas ſolũ ab oculo egrediẽtes:⁊ triangulum cõſtituẽtes cuius cathetus quantitas exiſtit rei viſe. Hypotenuſa vero radius vel linea ſuperioꝛẽ partem rei viſibilis attingẽs:baſis vero radius ſeu linea par tẽ inferioꝛẽ attingẽs:cui⁹diameter eſt mobilis ſuper partes rei viſe : vbi certioꝛ viſio accidit in diametro mobili ſiue ſm.A.in ſagitta.In hypothemiſa vero ⁊ baſi debilitat̃ viſio:qd̃ euenit:eo ꝙ a coꝛpe ſperico lu minoſo radij pene pũctaliter emittunt̃. vñ in theoꝛe/matib⁹pſpectiue ponat̃ ab oculo eductas lineas fieri ſpacio magnitudinũ imẽſaꝝ ⁊ ſub viſib⁹ꝯtẽtã figurã conũ eẽ:verticẽ qdẽ in oculo hñtẽ:baſim aũt in termi nis ꝯſpectoꝝ.Scd̃m ẽt dicẽtes viſuꝫ ſuſceptiõe intra nea pfici diuerſificati ſunt.Quidã nãqꝫ vt democritus ſic Ari.ſane dicẽs oculũ aquee foꝛe nãe ⁊ viſionẽ ſu/ſceptione cõpleri itranea. Sꝫ qꝛ putauit ipm videre quãdã apparitionẽ exiſtere nõ recte dixit. Exiſtima/uit.n.ꝙ foꝛma viſibil' foꝛet diſcurſus qdã rei viſibilis ad oculos:ita vt qd mãle reſolueretur a re viſa: ⁊ ad oculũ veniret:⁊ tñ nihil de ipſa re diminui viſa:cũ ſu pficies careat ſpiſſitudine oĩno. Uoluit ẽt viſuꝫ perfi ci ex pictura imaginis ſupficialis a re diſcurrẽtis in tunica coꝛnea terſa polita:vt ſpeculo a qua viꝫ ſenſit foꝛe viſiuã:cũ dixerit oculũ foꝛe ſpeculũ aĩatũ. Mo/tus aũt eſt hic eo ꝙ nõ fiat notitia ei⁹alicui⁹niſi p ali/qd illius.Uiſus vero eſt notitia eius quod videt̃ ali/qua ꝓpter qd̃ aliqd defertur ad videntẽ. Tertiũ qqꝫ mediũ tenere volẽtes dixere viſuꝫ foꝛe per emiſſionẽ alicuius ad extra ⁊ ſpẽꝝ ſuſceptionem ad extra. ſed qd de his tertio ⁊ q̈rto dicendoꝝ apparebit.

Propter tertiũ aũt ſciẽdũ ꝙ Ariſ.ſnĩa ⁊ alioꝝ peripatheticoꝝ eſt ꝙ coloꝛ intentio/naliter ſeu ſpũaliter multiplicet ſpẽꝫ ſuã in medio lu mine affecto ceu aere vel aq̃.hic aũt illaꝫ.ſuſceptã de fert oculo.Aer eteniꝫ mediãte lumine recipit ꝑus ſpe cies reꝝ:deĩde reddit ipſas reti extrinſeco vt coꝛnee: ⁊ hic reddit eas donec eaꝝ motuꝫ ad vltimũ pueniat retis.in medio quoqꝫ iſtarũ retiũ humoꝛ extat gran/dinoſus ſpẽm coloꝛis cõpꝛehendẽs ⁊ diiudicãs:⁊ eſt quaſi mediũ obtinẽs iter nãm aeris ⁊ aque.Eſt nãqꝫ nã eius his duabus cõis naturis. Ab hinc nãqꝫ per neruos obticos ſpecies defert̃ ſenſui cõi vbi hec ſpi/ritualioꝛ reddit̃.Foꝛme nãqꝫ habẽt tres vel quattuoꝛ oꝛdines ſeu gradus.Unus quoꝝ eſt mãlis ⁊ eſt queꝫ ſeruant in nã:alius in ſenſu cõi ⁊ eſt ſpiritualis:terti⁹ eſt hoc ſpiritualioꝛ magis in virtute factus eſtimati/ua.⁊ tandẽ ſpirituat̃ deinceps amplius:donec in in/tellectũ ſimpl'r ſpiritualẽ ⁊ vniuerſalẽ ꝺducat̃. hic.n. eſt qui res particulares extra exiſtentes vl'es reddit diia.3.Sciendũ ẽt ꝙ in vidẽdo vtimur quibuſdã li/neis intẽtionalibus.vñ Auer.tertio collꝫ : ⁊ de ſenſu ⁊ ſenſato.Inuentio iſtaꝝ lineaꝝ nõ habet intẽtionem ſm ſenſuꝫ ſed ſm intellectũ:vt.q. ex oculo itelligant̃ exire.perfecte nãqꝫ videri ⁊ qd̃ accidit ab eo nõ pfici niſi per intẽtionẽ haꝝ lineaꝝ ⁊ piramidum in'figura noua ⁊ noua eſt veꝝ.Nullũ tñ hꝫ ſubm niſi medium diaphonũ.Ipm eniꝫ a ſua nã hꝫ recipere lumẽ ⁊ co/loꝛem hꝫ receptionẽ. Qꝫ autem viſio fiat ſuſcipiendo qdem itra ꝓbatur dupl'r.directe.vꝫ.⁊ ex ꝯñti.ꝓ qui/dem id imediatius inferẽdo qm̃ intus ſuſcipere qd̃/dã eſt pati:foꝛas vero ſicut tactum emittere agere:vt ex ſentire ⁊ intelligere habet̃ ex de aia virtus aũt vi/ſiua eſt paſſiua cũ ſubijciat̃ ſenſitiue q̃ vl'r paſſiua exi

ſtit.¶Amplius cũ coloꝛ lumine affectus ſit qd acti/uũ ſi viſio extramittẽdo pficeret̃ vtus tũc viſiua exi/ſteret actiua:⁊ ita ſil' foꝛet actu ⁊ potẽtia re⁹ eiuſdeꝫ. Neqꝫ ẽt in viſione vnũ eẽt actiuũ:reliquũ paſſiuũ:ſed ambo magis actiua:cũ tñ.3.de aia ſcribat̃ in oĩ nã eẽ aliqd.ħ qdẽ vt mãm ⁊ potentiã:alteꝝ võ vt foꝛmã ⁊ factiuũ.Eti.alij ſenſus viſui cõpares pficiunt̃ in ſuſci piẽdo ⁊ nõ aliqd a ſe foꝛas emittẽdo. Ex ꝯñti quoqꝫ mõſtrat̃ in ꝓbãdo.vꝫ.viſionẽ fieri per alicuius extra miſſionẽ.qꝛ illd̃ qd̃ emittit̃ aut erit ſubã coꝛpoꝛea vel qd̃ accñs:nõ qdẽ ſubã quocũqꝫ mõ cõponat̃ cũ vidẽ te ⁊ re viſa vel ab eodẽ ſeparet̃. Qd̃ quadrupl'r põt accidere.aut.n.erit cõiũcta cũ viſo ⁊ vidẽte vel ſepa/rata a vidẽte reiqꝫ ꝯiũcta viſe aut cum vna parte viſi adiecta ⁊ nõ cũ alia.Quarto quoqꝫ mõ ſit ipſi⁹diſpo ſitio cũ vidẽte vel ſeparata a viſo ⁊ vidẽte. Pꝛimum qdẽ eẽ nõ põt.qꝛ cũ iſinitis fere vicib⁹die ẽt vna poſ/ſumus ad libitũ oculũ apire:claudere ⁊ reapire ſtel/las iſpiciẽdo:ſi oculus vt oꝛbis foꝛet magnus hẽret inaniri ⁊ diſſolui.Neqꝫ ẽt potes dicere ꝙ qñ oculus claudit̃ qd̃ emiſſuꝫ eſt ab eo regrediat̃ in ipm : cũ ni/hil talẽ ſit poſſibile facere reductionẽ. Eti.res quãtũ cũqꝫ emin⁹.i.lõge videret̃ oĩno in eadẽ figura ⁊ quã titate ſic de ꝓpe.¶Adhuc ſm Auer.ꝯtingit vt viſio ſit in tpe ⁊ ꝓpꝛie qñ res viſa fuerit remota.n ã ꝓbatũ eſt.6.phy.oẽ coꝛp⁹moueri in tpe.Quã qdẽ rõnẽ non dignificare vꝫ.A.d.foꝛtaſſe auctoꝛes ponẽtes viſum fieri itus ſuſcipiẽdo rõcinant̃ ꝯ au.de radio lineari ne ſciẽtes:qm̃ ħ friuolũ eſt qd̃ ꝯ eos adducũt.qꝛ au.d̃ ra dio pñt ponere tps ⁊ nõ ſenſatũ:eo ꝙ eſt bꝛeuiſſimuꝫ in q̃ radi⁹eſt motus vſqꝫ ad ſtellas fixas.volunt nãqꝫ pſpectiui illuminationẽ fieri i tpe:ipceptibili tñ. ſicut terrã nullã q̈titatẽ ꝓbãt aſtrologi p cõpationẽ ad vl timũ oꝛbiũ hꝛe.Et ſi vere habeat q̈titatẽ: illd̃ tñ eſt ꝯ Ar.2⁰.de aia dicẽtẽ ꝙ ex rõne exiſtit ⁊ ſenſum ꝙ late at nos illuminatio in tpe facta i tãto ſpacio q̈tum eſt ab oꝛiẽte in occidẽs i ſpacio võ paruo foꝛtaſſe poſſet latere.¶Rurſus vtus viſiua ẽ in caloꝛe:nullũ.n. coꝛ p⁹ẽ ſubm ipſi⁹niſi caloꝛ nãlis q ſi ab oculo ſepet̃ ten/dẽs ad rẽ viſam infrigidaret̃ ſtati ei⁹ ⁊ annichilaret̃ act⁹.Neqꝫ ꝑt dici 2^m vt ꝙ egrediẽs de oculo ſepet̃ a vi dẽte ⁊ rei ꝯiũgat̃ viſe:puta ſtellis cũ nulla intercidat ꝯtinuatio iter rẽ viſaꝫ ⁊ vidẽtẽ. Sil'e nãqꝫ foꝛet ac ſi diceret aliquẽ tãgere manu abſciſa vel coꝛpi ſerpẽtis reddit̃ id qd̃ cauda tãgit̃ ipſi⁹abſciſa. Sil'r ⁊ tertiuꝫ deſtruit̃.vꝫ.ꝙ cũ vna pte viſi ꝯtinuet̃ ⁊ nõ cũ alia:qm̃ nõ videret̃ totũ:ſed illd̃ tm̃ qd̃ offenderet̃ ſeu tãgeret̃ Et ſi ẽt nõ ꝯiũgat̃ cũ re nõ videbit ipſaꝫ. Neqꝫ põt di ci viſuꝫ pmutari in nãꝫ exeũtis radij ⁊ fieri.q.vnum. Tũc.n.qñ viderem⁹celũ opoꝛteret dicẽ ipm in nãm exeũtis radij pmutari:vt fiat cũ eo ſentiẽs.q.ſit vnuꝫ aliqd:ita vt oñdat vl' tãgat ſtellã ſaturni aut iouis ⁊ eãvideat totã:c⁹falſitas ẽ apparẽs.Quartũ ẽt ñ ꝑt po ni:vt ꝙ egrediẽs nullã ꝯtinuationẽ hẽat cũ vidẽte ⁊ viſo:qꝛ nõ poſſet fieri actio cũ nihil ſepatũ ſm Ar. ⁊ Cõme.valeat opari:aut qũo foꝛa deferret̃ rei viſe ad oculũ vl' qd aget copulationẽ cũ eo.Ꝓpt̃ qd̃ emiſ/ſuꝫ ab oculo nõ põt eẽ coꝛp⁹.Nũc ãt oñdat̃ ꝙ nõ põt eẽ accñs aliqd̃ exñs i eo qd̃ ẽ iter vidẽtẽ ⁊ viſibile:ceu aer aut ꝙ ex oculo foꝛaſ emittat̃.qm̃ id erit vl' mediũ aut inſtrm̃.ſi ãt inſtrm̃ vl' ſentiẽs aut reddẽs: nõ autẽ ſentiẽs:vt ꝙ ſtellas ſentiat reddẽs viſui qd̃ ſentit in/de.Adhuc aer nõ tãgit qcqd videtur vt ſtellas fixas. ¶Rurſus:opoꝛteret ꝙ lux eẽt coꝛp⁹diſperſuꝫ in ae/re ⁊ in celo vnita cũ nr̃is viſib⁹. Abſurdũ ẽt ẽ dicere ꝙ celi nr̃o viſu patiat̃:ita vt aer ſit eoꝝ ſenſitiuũ iſtrꝫ qd̃ crimẽ Auer. ipingit Ga.igens.Galien⁹itm̃ appli

Margin notes (left): li. de aia ca.5. in principio — li. de ſe. ⁊ ſẽſa. poſt principiũ — 2.d̃ aia.t.c.121 — A — ca.38.poſt pn —1r poſt me^m — li.2.te.cõ.51.⁊ 118.⁊ li.3.te. cõ.3 ⁊.7.

Margin notes (right): Tex. com.12 — li. de ſen.⁊.ſe. poſt medium. Tex. com.15. 3.de aia ca.5⁰. Poſt pncipi. — Tex. cõ.70. — col'.1.de ge.⁊ coꝛ.te.cõ.44. ⁊.55. — li. de ſen.⁊ ſen. iuxta finẽ

caſ errori ꝙ eſtimauit aerē ſentiētē. Qđ eius vž ſm̄o. ſm̄o ꝓno. pene ſonare. dicit. n. ſe oñdiſſe in lib. de viſu. ꝙ aer lucidus cū quo ꝯtinuaſ lumē viſibile ſtat loco inſtrī nālis cui⁹ vtus eſt ſilis vtuti nerui in corpe. Si aūt ſit inſtrꝫ reddēs ſeu deferēs ⁊ ſentiēs tūc tot⁹ aer ſenſibilē vtutē a nobis recipiet ſepi⁹ ac multotiēs pdet: ⁊ nō h̄ ſol⁹ ſꝫ celū totū: ⁊ ſic celi nā totiēs magna pm utabiſ mutatiōe quotiēs ad ipꝫ ꝯuertaſ intuitus: qđ eſt abſurdū. Neqꝫ eſt vt mediū qđ ꝑ patiaſ a viſu poſtea pficiaſ vt ſit mediū. Quā. n. vtutē recipiet a viſu. nō qdē vite cū ipm ſit eīm ſimplex. neqꝫ ſenſitiuā: ea nāqꝫ ſentiret. qđ iprobatū eſt antea. Neqꝫ puietatē ex ipſo acqret: cū ſol i h̄ efficacior exiſtat. Neqꝫ lumē qm̄ ipm eſt mediū quo. vt dcm̄: pficiſ viſus. Nec calorē aut frigus. qꝛ ſi calorē frigore ente in medio nō eēt viſio. aut ſi frigus nō calore ſtāte. neqꝫ aliqđ inoiatū. qꝛ qđ cōtingit ſciri ꝯtingit vtrūqꝫ ſignari. Scđm̄ qꝫ Auer. nō pōt emitti accñs cū aīe ſubm ſit ſuba tm̄. qꝛ aīa nō poniſ in luce illa ſꝫ itra oculū. non enim poſſet cōprehēdere ſenſibilia cum nō tāgeret: qꝛ ois actio ⁊ paſſio fit p ꝯtactū. ¶ Adhuc lux nō eſt in oculo p nāꝫ oculi: ſꝫ itrat ipm ab extriſeco: qm̄ ſi eēt de ei⁹ nā tunc videret in obſcuro. pp qđ accidit oculos claudēte crebre ⁊ aperiēti vt videat nō certe niſi poſtqꝫ fuerit illuminat⁹. Deceptio hoꝝ fuit qꝛ ſpūꝫ p quē fit viſio ꝯueniētē luci eſtimauerūt eē lucē: credēdo ipſaꝫ fore corpus. Decepti ſunt ēt nō paꝝ ex viſus fallacijs: quaꝝ ſm. A. marie extat ꝙ vnum oculo cōpreſſo altero videaſ duo. Huic qꝫ ſermoni vt ꝙ ois actio fiat p offēſionē vel ꝯtactū nō vž. A. oino aſſentire. d. ꝙ nō eſt p ſe notū nec oino manifeſtū ꝙ oē corp⁹ efficiēs debeat in patiēs offendere qꝫuis id p iductionē in pleriſqꝫ inueniaſ corpoꝝ: nō tm̄ eſt neceſſe vt ois actio ⁊ paſſio p offenſionē fiat vt ꝯtactū. poſſibile nāqꝫ eſt aliquoꝝ actiones ſine offenſiōe fieri ſicut ē poſſibile vt nō corpus agat in aliud corp⁹ abſqꝫ offenſione puta itelligētia. Si ḡ qdā corpa tāgēdo alia vero nō: nemo pōt ꝓbare hoc eē ipoſſibile pp diſtātiā ⁊ ſitū q̄ eſt iter duo corpa vnū in aliud ſine offēſione opari. Quia tm̄ p cōtactū opari i plurib⁹ euenit cadit admiratio ꝙ fiat cōtactu ſic̄ ſi famatū eēt actionē ſine cōtactu euenire de eius tūc oppoſito ꝯſurgeret admirari. Et hec qdē rō nigromāticos vigorat ⁊ veneficos: ſꝫ por ſit Ar. verior ſnia. Uult. n. ſeparata nequaqꝫ agere. vñ 2° de ge. aialiū. mouere nō tāgēs eſt ipoſſibile. ¶ Ampli⁹ ſm Algazelē qđ emittiſ ab oculo ſi eēt accidēs ipoſſibile foret ipm moueri: cū nihil moueaſ niſi corp⁹. Hec ita ꝙ eſt hui⁹ rōnis. A. ⁊ alioꝝ hui⁹ ꝓlixe ſnie abbreuiatio. Ex vniuerſis igiſ his ꝯcludaſ viſuꝫ fieri itus ſuſcipiēdo ⁊ nō extramittēdo. Neqꝫ fit ēt itus ſuſcipiendo vt ſenſit Democrit⁹ qm̄ viſa tūc diminuerenſ corpora ⁊ cōſumerenſ pp diſcurſuꝫ ab eis factū: qđ non eſt. Lederef ēt ſilr oculus ex receptiōe hui⁹ diſcuſſionis ꝯtinue. Aut res videref tota veꝝ tm̄ ſm qꝫtitatē quā ſuſcipere valeret pupilla. Cui⁹ ēt motiuū in his q̄ de ge. vlr tolliſ ⁊ cor. Poſitio qꝫ modernoꝝ tertia ex duab⁹ ꝯfecta ipugnaſ vt ⁊ ꝑ᷑. ſecū. n. cōcidit in viſionis extramiſſiōe. qlis ēt vž que Platonis: cū ponat ſpūm retro denuo ad oculū refrāgi: que non tm̄ opinio eſt nouella qꝫtū inſania. Sufficit itaqꝫ breuitatis gr̄a haꝝ opinionū ſic fere in cōmuni deſtructio.

Propter quartū qdeꝫ ad ꝑm dōm ꝙ Platonis fuit ſnia ⁊ Empedoclis viſuꝫ fieri ex tramittēdo: qs Ari. ipugnat de ſenſu ⁊ ſenſato. Empedoclē qdē. qñ eni viſus extēderef vſqꝫ ad aſtra ſiqđ corporeū exiſtat qđ ab oculis emittiſ. h̄ nāqꝫ ipoſibiliū vt oñſuꝫ ꝑus. Platonē vo qm̄ melius erat dicere in ꝑn⁹ſtatiꝫ aerē lumini oculoꝝ ꝯiūgi: ⁊ ita eorū laborē excuſare qꝫ ipſos in ſpaciū aeris delatos copulari. Neqꝫ ēt eſt modū aſſignare quo lumē lumini cōiūgaſ. qꝛ ꝯiunctio vel ſeparatio eſt ꝓprie corpoꝝ ⁊ nō qlitatis: qle eſt lumē. Neqꝫ ēt qđcūqꝫ ꝯiūgiſ cuilꝫ cū nō ſit eiuſdē rōnis ſꝫ determiatū dterminato magꝫ. ¶ Adhuc tunica oculi itercidit iter ambo lumia ꝓhibēs eadē copulari. Neqꝫ ēt valet qđ dicit lumē nocte tenebris extigui: ⁊ iō viſuꝫ nō fieri. Unde qppe extingueref: nō calido neqꝫ frigido nō ſicco aut hūido. qꝛ in his ſit videre dūmodo fuerint peruia illuminata. ¶ Ad alia Ari. cū alex. dōm ꝙ loqtur ſm opinionē ꝑdictoꝝ cū nōdū iprobaſſet ipoꝝ poſitionē: qđ ordo idicat nāe libroꝝ ⁊ modus eiuſdē: q fuit alioꝝ opiniones nōdū iprobatas ſuſcipere. ¶ Aut dōm ad 2m magis tactū idolū non fore ſm veritatē in aere exteriori veꝝ in humiditate albuginei q̄ medio ꝓportionaſ ex triſeco quē cryſtallin⁹ irradiat. apparitiōes. n. ſuffoſo rū. i. patiētiū in oculis imaginatiōes freneticoꝝ: melācolicoꝝ ⁊ creticātiū repñtat ibidē. vñ Ga. ꝑ ꝓnoſticoꝝ. Res quas extimāt videre dforis itra ipſoꝝ exñt oculos. ¶ Ad alia auctoꝝ iducta dōꝫ eos cū his q illi⁹ fuerūt opionis ꝯſenſiſſe. Oꝫ. n. viſuꝫ fieret extramittēdo ꝓbabili⁹ vž frōte ꝑ᷑: ⁊ manifeſti⁹ ac hic paſſionū circa viſuꝫ ꝯtingētiū ꝓpti⁹ eſt cās aſſignare. Et iō medic⁹ ſenſitiu⁹ hāc iduit opinionē. Fieri āt itus ſuſcipiēdo verius ⁊ occulti⁹. Sic. n. h̄ ſe hꝫ vt ſnia Ar. ⁊ medicoꝝ: qꝛ illa itellectualis certa. hec aūt ꝓbabilis ſenſitiua. dria. 38. Et tale ēt qđ patiſ opīo de vnitate forme ⁊ eius gradualitate. ¶ Ad aliđ rōnis dōm ꝙ color eſt qlitas actiua ſicut ſenſibilia ſenſuū alioꝝ. qrto methau. Quidā tm̄ ſenſibile voluerūt qđdā cōe motiuū ponere: aut ſi nō eēt reddenſ tm̄ medij illumiati vigore: ita ꝙ dcm̄ eſt colorē motiuū eē viſus ſm actum lucidi. Si. n. viſibile tāgeret oculū imediate nō fieret viſio. Duplex nāqꝫ opꝫ itercidere mediū. vnū actiuū qđ eſt lumē agēs in colorib⁹ eē ſpūale in eo ꝙ reddūtur viſibiles: alteꝝ dyaphanū vt deferēs: nō tm̄ illud ꝓgrediſ ab oculo: qꝛ nūqꝫ iueniſ potētia paſſiua forma ſui actiui agere. ⁊ iō viſus non hꝫ aliqđ quo in ſe agat formā ſenſibilis: ſed hoc potius lumen pficit qđ act⁹ eſt dyaphani. Neqꝫ oꝫ in h̄ ſenſu motū itercidere: ſed mutationē magis cū ſit ceteris ſpūalior. qrto đ accñti. ¶ Ad aliđ dōm ꝙ nō ꝯtingit coanguſtari oculū in pſpicaci viſione: qꝛ lumē ex ipſo exprimaſ: ſꝫ potius vt virtus viſiua cū ſpū circa cryſtallinā aduneſ ex qua viſus ꝯfortaſ. nā vtus ois vnita vigoroſior dīſpſa ⁊ multiplicata. ex qua vigoratiōe pupilla reddiſ ad ſuſcipiēdū aptior. vñ volētes acutius videre manu oculo vmbrā faciūt: ⁊ iō oculi parui coadunati ſepulti vt pſpicaciores approbanſ: qđ q tartaroꝝ oſtēdunt. Fortificaſ. n. ſpūs viſibilis ⁊ ꝓprie groſſus ex motu ⁊ ꝯſtrictione vt pfectius ⁊ longinqus videat. Unde tertio tertia. Et apud illos qui dicūt puiū vehere formas vidēdi ⁊ reliqua eſt ꝙ glacialis motus ſit fortis qñ videt illud qđ elōgaſ. Et illud eſt ex his q̄ ſubtiliāt ipſum ſpm̄ groſſum habitātē in ipſo: ⁊ reſoluit ſpm̄ viſibilē ⁊ ꝓprie paucū. ¶ Ad aliud dōm ꝙ illud qđ videſ eſt ſpēs coloris per medium ad cryſtallinū delata. idolū aūt in cornea ipſa aſpiciētis nō tāqꝫ viſibilis a virtute viſiua ſuſceptibile induciſ ſed potius put qđdā corpus exiſtit terſum ad modū ſpeculi idolum repñtantis. hoc tamē voluit Democrit⁹ modo viſum fieri vt ipugnatus eſt prius. ¶ Ad aliđ dōm ꝙ idolum repñtatum in ſpeculo non eſt forma naturalis ſed intentionalis magis imutationē medij ⁊ organi intētionaliter ſeu ſpūalr cauſans: nō āt rea-

cō. 26. p⁹ ꝑn.

li. de ſē. ⁊ ſen. verſus finē.

3⁹ 3⁹ tra. 2. c. 28 in fine ⁊ 3. de aīa ca. 7. i ꝑn. ⁊ ca. 8. in me°. 3. de aīa ca. 7. in medio.

B

ca. ꝓrio vl⁹ ſi.

li. 1. a te. c. 56. vſqꝫ ad t. c. 81.

cō. 26. in mia.

te. cō. 42. i me.

ca. 2. poſt me.

tr. 4. ca. 2. in medio.

liter aut mālr̄.neq̧ ꝑmanēt in ſpeculo ſ꞉ cōtinue ad
motū iſpiciētis iducit̄ ꝑoꝛi coꝛrupto aliō ⁊ diuerſu꞉:
p.de ſectione ſit medium — vt in ſex inuit̄ ꝑncpijs.Neq̧ o꞉ radios ſemp a coꝛpe
luminoſo excellēter ad ſpeculū emitti : velut in iridē
mittit̄ lōgiꝰ a ſole diſtātē:⁊ ipꝛeſſiōis vehementioꝛis
exn̄tē.mā ēt i diſpoſitioꝛi ente ſuſceptiua.vn̄ ⁊ lumē
medij ſufficit ēt debile idolum in ſpeculu꞉ repn̄tare.
⸿Ad aliō dōm ꝙ eſt accn̄s intētionale:⁊ in ocl'o ſu
ſcipit̄:puta ſpēs coloꝛis: id ꝟo pōt ſe multiplicare in
mediū quouſq̧ cryſtalline occurrat:vt decl'atū ꝑus.
Accn̄s ēt nāle l꞉ ſubm nō ꝑmutet:pōt tn̄ ſeipm i meᵐ
multiplicare:ſicut de caliditate appet ab igne in aerē
emiſſa hūc alterādo ſucceſſiue.⸿Ad aliud dōm:vt
appuit ꝙ ſpēs coloꝛis ſuſcipit̄ in aere illuminaturq̧
oculus ex illumiatiōe medij:ita ꝙ poꝛificata coꝛnea
⁊ dyaphana ſpēs ſuſcipit̄ aere mediāte illumiato lu
ce:qō nō fieret ſi ſicca itēpate foꝛet ⁊ ꝯdēſata. ⸿Ad
aliō dōm ꝙ secꝰ eſt quo ad h̄ de viſu ⁊ alijs ſenſibꝰ.
nā ipſoꝝ ſenſitiua i exteriꝰ ampliata velut a cētro ex
pādunt̄:vt appet i odoꝛatu:auditu ac guſtu cū tactu
oꝛganūꝟo viſus coāguſtat̄.vuee nāq̧ foꝛamē ē artū:
ſil'r ip̄m coartāt ⁊ palpebꝛe ceu ſcribit Thimeus:vt
hinc nō ad oēm ptē:ſed in directū ſuſcipiat magl.vi/
ſus ēt poꝛos reqrit ſubalternos ⁊ ſibi coꝛrn̄dētes in
ꝓble.58. — directū.auditꝰ aūt nō:ſ꞉ hos ⁊ alios idr̄nter. ꝓbleu.
⸿Ad aliō qd dōm appēditio videbit̄ ꝯn̄ti.Signoꝝ
ꝟo dōm.Ad p̄mū quidē ꝙ huius lumen ante ocl'os
apparēs:aut eſt vt dcm̄ intra hūiditatē albugineam
vel ꝙ nō emittit̄ ab oculo tāq̧ viſioni cōferēs:ſed po
tius qꝛ coꝛnea polita vt alia:ꝑut tactū:relucēs terſa.
de aīa ca.7. ante medium — ⸿Ad aliō rn̄det Aui.ꝙ pupilla ē de his q̄ nocte lu
cēt ⁊ illuminat:⁊ iactāt radios ſup ſibi oppoſitū.Hu
ius aūt ſūt multoꝝ aīaliū oculi:ſicut p̄dictoꝝ antea:
in qbꝰ viget lumē intm̄ ꝑꝑ ipſoꝝ cerebꝛoꝝ caliditatē
vt nocte poſſint mediū illuminare luce pꝛocedēte ex
oculis v̄tute ſuoꝝ el'oꝝ.Aliq tn̄ ſimpl'r dicunt lumē
hoc extenſione ocl'oꝝ ꝓcedē ⁊ illuminare ad modū q̄
noctiluca:vt ſquāme piſciū:putredies q̄rcuū ⁊ talia:
nō ac qeſcētes diq̧q̧.A.qꝛ ſi lumē emitterēt dn̄t medi
um ſic illuminari:vt coloꝛ oñderet̄ in nobis. Qō nō
ml'tū cogit:qꝛ aliqd pōt illis appere:qō tn̄ nobis nō
oñdit̄ cū ſint potentie viſiue illoꝝ multū a nā dr̄ntes.
illa tn̄ emiſſio ſi erit nō ꝑꝑ h̄ arguit viſionē ꝑfici extrī
ſeca miſſiōe:vt ſpēs coloꝛis ſuſcipiat̄:ſ꞉ magis vt me
diū diſponat̄.Qō aūt dicūt radios iactari vī ꝟitatē
nō hꝛe:qꝛ ſic radiꝰ eēt coꝛpꝰ.qō.n.iactat̄ ⁊ mouet̄ eſt
coꝛpꝰ.Qō ēt oñdūt pſpectiui:eo ꝙ cū radiꝰ offendit
in aliqd ſiue tāgit deſcēdit ⁊ refrāgit̄.Quibus rn̄det
2° de aīa ca.2. ante medium — Aui.ꝙ tales argumētatiōes ſūt falſe:qm̄ p̄dicta ō ra
dio nō ſūt ꝓꝑa noīa:ſ꞉ trāſūptiue dicta:cū nihil ō his
hēat ꝟe:qꝛ eni꞉ accidit ab alto putat̄ deſcēdē.Radiꝰ
igit̄ cū nō ſit coꝛpꝰ motū mīme h꞉:ſ꞉ mutatiōe꞉ factā
in inſtāti:ſic illumiatio ⁊ viſio. ⸿Ad aliō dōm ꝙ l꞉
oculꝰ alt̄ maioꝛet̄ altero clauſo:nō tn̄ ē vt aliqd ex eo
emittat̄:ſ꞉ magis vt vigoꝛet̄ ⁊ illumiet̄:q̄ſi ſpū aggre
gato ad ſuſcipiēdū qō occurrit ab extra. ⸿Ad alia
duo dōm ꝙ illud qō emittit̄ ab oculis menſtruate ac
baſiliſci nō ē vt eiꝰ viſio ꝑficiat̄ ex̄mittēdo:ſ꞉ ſūt qdā
vapoꝛes coꝛrupti venenoſi.Qō appet ex eoꝝ groſſi/
cie nebuloſa cū i ſpeculo velut nubes appeat ſangui/
nea.hi aūt ſpūs magis eēnt viſiōis ipeditiui. ⸿Ad
aliud dōm ꝙ l꞉ ſuſceptiōes ⁊ ꝑfectiōes oꝛganoꝝ ſen
ſus ſignificent̄ actiue ſ꞉ rē intelligēde ſūt paſſiue. vn̄
in talibus locutio eſt ipꝛopꝛia:ita ꝙ ꝟbū actiuū ꝟe
denotat paſſionē: ⁊ paſſio actionē ſepe moꝛe greco.
Aut in v̄tute ſenſitiua:vt viſiua eſt p̄mitus ſuſceptio
paſſiua.deinde actꝰ qs indicatiuus coloꝛati.Qō foꝛ

taſſe inuit̄.de ſom.⁊ vig.2.ita.Queadmodū viſus pa — Ante mediu꞉
tit̄ ſic ⁊ aliqd agit:vl' magl agit:vt ocl's mēſtruate ⁊
baſiliſci vapoꝛe fumoſo iſectꝰ:vt p̄cedētia tetigert ar
guta.⸿Ad aliō dō꞉ ꝙ p̄dcā imiſſio quā amā꞉ i ama — A
tū iſert aut odiēs i oditū nihil vt dic̄ ꝯfert viſiōi.ſ꞉ q̄/
dā ſit mutatio itētiōis q̄ foꝛtaſſis ipſſionē cāt i vires
fantaſticas eiꝰ cui imittit̄.⸿Sciēdū āt q̊ſdā iterp̄tā
tes ſmōes ſapiētū imaginū dr̄e ipas ⁊ ſibi ꝯparia ef
ficaciā hꝛe ſ꞉ ꝙ ars mouet̄ a nā i quā ſic i ſupiꝰ p̄nᵐ
oꝛdiat̄.Cū.n.qd boni aut pꝛaui dēat alicui ex aſtrali
tate natiuitat ſue cōtingē h̄ incitat artē ad ꝯſtruēdū
imagies vl' qd ſil'e.Cuiꝰ gr̄a vr̄ h̄ imperitis euenire.
S꞉ qꝛ h̄ vr̄ eē a caſu reſpectu artj:⁊ ꝙ nihil opet̄:cu꞉
ēt videamꝰ tales imagies indr̄nter ex pte ſubi ⁊ tpis
impꝛeſſiones cāre:cū tn̄ qō natū ſit differēs ⁊ oꝛdina
tū.vn̄ qs ab hac ſecedet poſitiōe.Ꝓpt̄ qō theologi
ꝯātes dixerūt.h̄ ex vigoꝛe magl ꝯtigē demonū ſe acti
bꝰ iplicātiu꞉ talibꝰ:q̄re dicūt ſimplicibꝰ ⁊ p̄cipue mu
lierculis plꝰ q̄ pꝛudētibꝰ hic effectus ꝯſurgere.has
eteni ampliꝰ pn̄t aſtutioꝛibꝰ decipe.Qꝛ t n̄ hec pſua/
ſio a ſpiritibꝰ ſūpta pn̄tis nō ē methodi.dō꞉ foꝛſitan
magl erit ꝙ mā ſtellis ꝓpoꝛtiōali ſuſcepta ⁊ liq̄ta ſic
aut al'r vt ꝯſonū ē illis:⁊ ꝑ q̊ ſit figurata tpe ꝯueniēti
lux celeſtis q̄ ē itelligētiaꝝ velut iſtr̄m motu ſeu ra/
dijs i hāc diſpoſitā ipmit̄ mām vt v̄tꝰ q̄dā decidat̄ i/
tētional'r ſeu ſpūal'r vim eſtimatiuā illiꝰ ꝑ q̊ agit̄ ꝑ/
mitꝰ imutādo:qꝛ alijs ſpūalioꝛ ē v̄tutū alligataꝝ hꝰ
tūc itētio ſic lumie ſtellaꝝ cū intelligētijs ſuſcitat̄ : vt
qō itētiōale exiſtit ſibi ꝓpoꝛtionabiliꝰ ampliꝰ imutet̄
ad amoꝛē vel odiū icitādo.vn̄ hꝰ opant̄ de nocte plꝰ
q̄ de die:ne v̄tute ſolis radij alioꝝ coꝛpoꝝ celeſtium
obtenebꝛēt̄ ⁊ diſſoluāt̄.conāt̄ ēt radios directe ſup id
qō ſundit̄ facē ꝯcidē.Et ꝙ ſimplices magl alijs cōſe/
quāt̄ effectū foꝛtaſſis euenit:qꝛ firmiꝰ in his credūt.
⁊ iō i his magis pn̄t extimatiuas illoꝝ ꝑ qbꝰ talia ſi
unt alterare ⁊ imutare.Cū geneaſticis magis ꝯſētio:
vt qcqd nāl'r hoi accidit opꝰ ſit mā diſpoſita ex eius
aſtralitate quocūq̧ mō ꝯſurgē:iuuari tn̄ arte.Scdm
nāq̧ Ptolomeum aīa ſapiens opus adiuuat ſtellarū
ceu ſeminatoꝛ foꝛtitudines nāles.Aut foꝛtaſſe vene
ficus ex ſui hūit natiuitate vt talium foꝛtiret̄ effectu꞉
ſicut qn̄ ex aſtralitate p̄ncipis fere infiniti cadūt i bel
lo:qō nō erat ex natiuitate tante multitudis ois eue/
nire neceſſe:per modica tn̄ valde ſepe illic ente incli/
natione.A.vero ⁊ Algaȥel ponunt talia ex virtute — 4° de aīa c.4. verſus finem
anime contingere qualis eſt que pꝛophete.S꞉ diffe/
rētia.135.⁊.136.modus datur alius.

S**Ed circa pꝛedicta** huiꝰ vl
time rō
nis ex oculoꝝ ſumpte coloꝛibꝰ dubita/
re ꝯtingit:qm̄ ſi vt termiatū viſio ꝑficia
tur iteriꝰ ſuſcipiēdo:tūc ocl's erit abſq̧
coloꝛe:cū coloꝛ iexn̄s ꝓhibēt alios videri vt appet ō
aīa tertio.nā intꝰ apparēs ꝓhibebit aliū ⁊ obſtruet. — Tex.cō.4.
⸿Rurſus oculus eſt diaphanus puius ⁊ ꝓpꝛie coꝛ
nea quā inquiūt coloꝛibꝰ variari:ſed diaphanū eſt ſi
ne coloꝛe:eiuſdē ſcdo.Amplius vt pꝛetactū coloꝛ eſt — Tex.cō.71.
vltimū ſiue finis dyaphani terminati:ſed oculi dya/ — dicta p̄cedente
phanum eſt interminatū cum ſit tranſparens puiū ⁊ — arᵒ pᵒ.ꝟ.finē.
ꝓpꝛie ſm coꝛneam.Oculus itaq̧ nō eſt coloꝛatus.

In oppoſitū ſūt phi ⁊ medici ponentes co/
loꝛes oculoꝛu꞉ tres ſeu q̄tuoꝛ.
Palin.de ſenſu ⁊ ſenſato.Oīa coꝛpa coloꝛe ꝑticipāt: — Poſt p̄ncipiū
oculus aūt coꝛpus.itaq̧ is coloꝛatus exiſtit.

Pꝛopter pꝛimum qdē ſciēdū ꝙ q̄tiens
dicat̄ coloꝛ:qd nāq̧
ſit viſu꞉:⁊ deiceps q̄l'r cāet̄.⸿Pꝛioꝛis hꝰ gr̄a ſciēdū

ꝙ colo2 duplr vꝛ accipi. Une qdē cōiter ⁊ extēſe ꝑut idē extat qḋ viſibile. Jpſum aūt eſt colo2: iuxta illud qḋ dcm̄ ē colo2ē motiuū eē viſus ꝑm actū dyaphani ⁊ taliter oculus: el'a: imo ēt ſupceleſtia dnr colorata. vñ Ar. de colo2ib⁹. aer qdē ⁊ aq̄ ꝑm ſeipſos nā albi. Jgnis vo ⁊ ſol fiūt rubicūdi. Terra vo ē nā alba: ſ3 pp tincturā dr multi colo2: qḋ fulcit: q2 illḋ qḋ vi eſt coloratū. ꝓpriū nāqꝫ obm̄ viſus colo2. 2. de aia. ſed oculus vi cū ceteris ēt. coloratus itaqꝫ erit tali mō. Suſcipit ēt colo2 ꝓpri⁹ ⁊ āguſte: ꝑut. i. min⁹ vi ſe hīe q̄ȝ viſibile iuxta illud qḋ dictū ē ipm̄ fo2e extremitatē ſiue vltimū pſpicui in co2pe termiato. Nā de rōne h⁹ colo2is appent duo eē. vnū qdē qḋ ſit in co2pe terminato nō dyaphano: cū illud ſit poti⁹ mediū colo2 delatiuū i o2ganū: aliḋ qḋ ſit imixt⁹ ſolū. Eſt nāqꝫ colo2 ſic ſon⁹: odo2 ⁊ ſapo2: q̄litas tertiaꝝ qdā cātaꝝ a ꝓmis mediātib⁹ ſcḋis: circa q̄s tact⁹ exiſtit. ⁊ ſilr guſtus ꝑut qs tact⁹ exiſtit. vt viſū. 42. h̄ aūt ſcḋo colo2 cātur ex pmixtiōe dyaphani luminoſi i co2pe nō pſpicuo ſiue terminato. vñ colo2 h̄ vel ille cābit ꝑ3 talem vel hui⁹ mixtionis ꝓpo2tionē. Quare Auer. de ſen. ⁊ ſen. Colo2 albus ſit ex admixtione ignis clari ſiue lucis cū el'o maxie dyaphano puta aere. q̄re de ge. aialiū. 5. Albū vapo2oſus aer exhibet incluſus in oībus. Nigredo vo cauſat ex ignis turbidi pmixtione cū el'to minime dyaphano ceu terra. Medi⁹ autē colo2 ex his cauſis ꝑm mediocritatē ꝓducit. Et q2 pñt multiplr variari colo2es erunt multi ⁊ fere infiniti. theo2ice p. ca. 6. l3 numero diffiniti vocent.

1° de aia. tex. cō. 67. ⁊ 73. — Tex. com. 63. — li° de ſen. ⁊ ſē. poſt ꝓncip. — Poſt ꝓncipiū. — ca. 6. viſus fine — in fine

Propter ſecundum qdē ſciēdū ꝙ oculoꝝ colo2es diūſimode repiūt exꝑſſi. Quidā. n. tres poſuert. Nā ꝓbl'. 10. ⁊ ſcribit niger: ſubniger ⁊ glauc⁹. ⁊. 5. ḋ ge. niger: glauc⁹ ⁊ vari⁹. Jn techni vo glauc⁹: niger ⁊ medi⁹. A. demū viridis: vari⁹ ⁊ niger. Quidā vo 4or poſuere ſic Joāniti⁹: vtpote ſubalbidū: glaucū: variū ⁊ nigrū. A. ēt rubinū: citrinū: plūbinū ⁊ fuſcū. S3 Auer. rubeū: ſubalbidū: nigrū ⁊ variū. Qui l3 videat diſſonare: pñt tñ in vnū reduci ſufficiēter. Nā Ar. ꝑm⁹: ⁊ Daliab. p colo2ē ſubnigrū audiuerūt colo2ē illū quē Ga. vocat mediū. S3 Ar. poſtea p colo2ē variū itellexit mediū vel ſubnigrū. A. aūt p viridē itellexit glaucū p variū vo mediū vl' ſubnigꝝ: ita vt hi ꝯco2dēt optime: nō tm̄ i nñō: veꝝ ēt i fo2a. Joāniti⁹ vo ponēs q̄tuo2 ꝙ ꝑtacti dixert glaucū tāq̄ȝ extremū is locauit i medio ponēs ſubalbidū vltimoꝝ alteꝝ: mediū ēt colo2ē exāpliauit i duos tāq̄ȝ itroductiōis grā. Qui āt ab Aui. ꝑſcripti multū a ꝑnotatis diſſonare apparēt nñō ⁊ q̄litate. Pōt tñ dici ꝙ blūbin⁹ ⁊ fuſc⁹ reducāt ad nigrū. ⁊ citrin⁹ ad glaucū: rube⁹ ad mediū vl' ſubnigrū ſeu variū. Uel meli⁹ ꝙ hi colo2es nō ſunt ſube oculoꝝ: puta co2nee: veꝝ magis hūoꝝ repñtātiū ſe i venis ampli⁹ ꝯiūctiue: qḋ appet qñ iqt. Colo2 ſignat hūo2ē dñantē ꝓpo2tionalē. nā rube⁹ oñdit dñiū ſan. citrin⁹ cholē: plūbe⁹ fl'atis ⁊ fuſc⁹ melie. Auē. vo vt alter ponit 4or colo2es: ⁊ vñr magis q̄ ſūt i venis cōiūctiue ponens eos ſup ꝯnē cerebri ſignare. Qḋ erit veꝝ ſi caput totū fuerit vnifo2mit ꝯplonatū. Et ſunt rube⁹ vt oculi hñtis venas ru. ſignāt ſup ꝯplonē cerebri cal'a3. ⁊ ſubalbid⁹ q̄ fridītatē notat: ac niger caliditatē. Et mediū hoꝝ duoꝝ vt vari⁹ tēꝑerātiā oñdit.

ꝓble. xi. theo. 1. ca. xi. i medio. — ca. 1. añ mediū li°. t. c. 62. — 3a 3i tracta. 2° cap. 34. — in iſagogis ca. p2op2io fi ꝑn. — 3a 3i trac. ꝑ c. 2° poſt ꝑn ip. — ꝑ° colli3. ca. 17. in me. ⁊ li. 2. ca. 15. ⁊ li°. 4. ca. 3. in medio

Propter tertiū ſiqdē ſciēdū ꝙ empedocles voluit cām colo2is oculoꝝ aſcribē igni ⁊ aq̄ putās glaucos plus habere ignis ⁊ min⁹ aq̄: ⁊ iō ipſos de die nō acute videre pp indigētiā aq̄: nigros vo ecōtra: ⁊ pp ipſos nocte nō ꝑfecte videre pp ignis penuriā. Uari⁹ aūt ad h̄ qdem meli⁹ exiſtit. S3 h̄ Ar. ſupueniēs ipugnat ſupponēs qḋ ꝑmōſtratū ocl'm nō eē ignis: ſ3 aq̄: ⁊ iō ꝯtigē cām colo2 ocl'oꝝ alr aſſignare. Nā oculoꝝ qdā ſūt hñtes hūidū aq̄3 plm̄ ꝯmēſurato. hi aūt min⁹. nōnulli vo ꝯmēſurate. hñtes nāqꝫ ampli⁹ hūidū ſunt nigri pp ñ puiū ipm̄ reddi de facili. ſi vo modicū hūerit ecōtrario pp opp̄m. hñtes aūt mediocriter medij erūt exñtes hoꝝ. Qḋ maris oñdit aq̄. cū. n. ꝓfunda fuerit appet nigra: expanſa vero ſubalbida: ſed media mediocris vt ſit fuſca vel hꝫ. hec ſiqdē cā cōio2 ſatis: de ge. aialiū. 5. ꝑticulario2 aūt ſubdit in techni qntuplex cā ſūpta ex ꝑte hūo2is cryſtallini ⁊ albuginei. nā ſi cryſtallina fuerit multa vel rutilās: ſplēdida aut eminentius: puta viſus extro2ſū locata hūo2 ēt albugini ouiꝯſilis vel pauc⁹ aut purus ocl's reddet glaucus imo clauciſſim⁹: qñ oia cōcurrerit in vnū. Si aūt p oppoſitū cryſtallin⁹ fuerit pu⁹ ſubturbid⁹ i ꝓfūdo ocli ſit⁹ cū ml'titudie albugiei ⁊ ei⁹ ꝑturbatōe nigerrim⁹ ꝯſtituet. Ex cāis aūt his hicide mediocriter ꝯcurrētib⁹ ocli colo2 ꝯſurget medi⁹. Joāniti⁹ vo has i ſeptē exampliauit cās: duas addens ex ꝑte viſibilis ſpūs: vt abūdātia ei⁹ ⁊ claritas cū eis oppoſitꝭ: ⁊ vnā ab hūo2is vuei q̄litate itēſa vl' remiſſa. Omiſit tñ eā q̄ ſūpta fuerat p Ga. a cryſtalline rutilātia eiuſqꝫ oppoſito.

Ca. 1. in ri... li. 2. t. c. 62. 63. 64. 65. — in iſagogis ca. d. colo2ibus oculo2um.

Propter quartū qdem appet qd dōm. ſuis. n. inducta vijs cōſopita ꝓcedūt vñ ad ꝑm qd dōm notu3. Nō. n. colo2e oculus eſt coloratus vo: q eſt co2pis terminati ꝓhibente ipſius ſuſceptiuū aliū colo2ē recipe: ſed colo2e impro2prio ⁊ extenſo p2out dyaphanum quodcunqꝫ ⁊ vlr viſibile quodlibet colo2is noīe cenſetur. ¶ Ad alia duo ſimilr dicendum ſubſequētia. Nam de colo2e ꝯcludunt ꝓprius ſumpto. ¶ Ad ea ēt q̄ alteri⁹ ꝑtis inducta qd dōm viſum. Cōueniunt enim de colo2e cōmuniter p2o ipſo viſibili motiuo viſus ſuſcepto.

¶ Queſita circa ſanitatē naturalium rerū effectum exiſtentem. ¶ Differentia. lxv.

Quod **ſanitas ſit** ſpēs ſubalterna ſicut egritudo: ita ꝙ interpoſita vel diſiūctionis nota diffiniri debeat velut egritudo mōſtratur. Qm̄ ſanitas eſt calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ cōmēſuratio qdā aut eoꝝ q̄ ſunt infra aut ad cōtinēs. phyſicorū. 7. Cū itaqꝫ interponat aut ſepationis ⁊ diuerſitatis denotās pluralitate3 ſpēs non erit ſpecialiſſima. Tex. 17.
¶ Rurſus eo2ūdē. 5. Nihil ē magis ſanatio aut egrotatio ꝑm nām aut extra. Dicet igit equalr: ſi enim ſanitas eēt ſpēs ſpāliſſima: ⁊ egritudo ſbalterna eēt vtiqꝫ ſanatio dcā a ſanitate magis ꝑm nām cū oia ipſius cōp2ehenderet copulatiue q̄ȝ egrotatio ab egritudie noiata ꝯ nām. Tex. c. 56.
Adhuc in techni. Qm̄ vo ad totū genus referētes ſanitatis ⁊c. gen⁹ āt rel'one dr ſpērum. lib. 3. t. cō. 54.
Palin ibidē. Gñia lapſuū ſunt eadē. i. eq̄lia his q̄ vtute hoꝝ cōplent aut fo2te ſunt eadē genere. Sed genera lapſuum ſunt tria: cōplōnis: cōpōnis ⁊ nature cōmunis: q̄re ſane conſiſtentie tria etiam exiſtant gñia. li°. 1. tex. c. 13.
¶ Amplius. 10. metaphyſice. tm̄ vnū vni eſt oppoſitū. ſi ergo ſanitas eſſet ſpēs ſpecialiſſima ⁊ egritudo ſbalterna vnū plurib⁹ oppōeret vt ſanitas vna egritudinibus plurimis. Tex. cō. 14.
¶ Jtidē quotiēs dicit vnū ꝯriorum totiens ⁊ reliquū in topicis. Et ꝯrioꝝ ꝯrie ſunt rōnes ⁊ cāe. ſcḋo de ge. ⁊ co2. ⁊ methau. 4. Sanitas autem ⁊ egritudo ſunt contraria: cum maxime diſtet adinuicem. lib. 1 ca. 12. in medio. Tex. cō. 56. Tex. cō. 40.
Cu3 igitur egritudo ſit multiplex. Sanitas itaqꝫ ſpecies eſt ſubalterna ⁊ non ſpecialiſſima.

Jn oppoſitum qm̄ de hūana nā. Sanu3 ē co2pus qm̄ moderate habu ca. 2. ante me.

erit ea adinuiceꝫ:q̄ multitudis ⁊ ỽtutis:⁊ ꝓcipue qñ
fuerint commixta. Dolet aũt qñ aliqd hoꝝ minꝰ aut
plus fuerit in corꝑe aut diſcedat ⁊ icõmixtũ fuerit oĩ
...l.5. añ me. bus. vñ Ga. ſup h̃ in de cholˀa ni. Nũc igr̃ qm̃ ſanũ ē
qñ hũerit hec adiuicē tēꝑamētũ. Egrotat ỽo qñ aut
ſm totũ corpꝰ.i.i oibꝰ vaſis abũdātia ē aliq̃ aut ſi ſꝫ
vnā q̃ꝫdā gñat ꝑticulā qs opibꝰ artē copulātē iudica
ꝓ° trac.3.t.2. re dicet Hippocratē. Uult igit̃ ꝙ ſanitas ſit vna copu
lata:egritudo ỽo multiplex. q̃re in techni diffiniēs ſa
nitatē:ſeu corpꝰ ſanũ ſimpl'r nõ denotat in ipo diſiũ/
ctiõeꝫ veꝝ copulationē magis inq̃ens ipꝫ foꝛe eucra
ton a gñatiõe in ſimplicibꝰ ⁊ ꝓmis ꝑticulis. Coeq̃le
ỽo his q̄ ex his cõponũt organicis. Diffiniēs āt cor/
Tex. com.3. pus ſimpl'r egꝝ notā aut diſiũctiõis apponit aiēs id
ex gñatiõe aut diſtēꝑatũ in his q̄ ſil'es hñt ꝑtes aut ñ
verſus finē coeq̃le in organis aut i vtriſq;. Q̃ð nāliũ.2.c.8.indi/
cat̃ ita eucraſiā qð optimũ ſp dicē:diſcraſiā āt q̄ dete
2° tra. ð vē riora. ¶ Jtē i techni. Saniſ oia iſũt ſm nāꝫ:egrotāti
tex. cõ.38. bus aũt ꝑter nāꝫ iq̃ꝫtũ egrotāt. Cũ itaq; nõ repetat̃ i
egrotātibꝰ oia iq̃ꝫtũq; addat̃ egrotāt idicat̃ portionē
ſanitatꝭ cũ egritudine ſil'exiſtē: ⁊ ita ſanitas erit vna
voc.p^a.c.2. ſimplex ⁊ ꝑfecta. Egritudo autē multiplex. Eti.ꝓ 2^a.
in principio Sanitas ē diſpõ ſeu hitꝰ ꝑ quā corpꝰ hois i ſua ꝯpl'o
ne ⁊ ꝯpõne tale exiſtit:vt ex eo opõnes oēs ꝓueniāt
idē ca.1.i ꝓn. icolumes. Egritudo ỽo ē diſpõ ñ nālis i corꝑe hũano
ex q̄ i opõne eēntial'r ꝓuenit nocumētũ. aduētu ꝓ. Et
eſt aut ꝯpl'o nõ nālis aut ꝯpõ nõ nālis. ¶ Amplꝰ. ſa
nitas hꝫ rõnē integri ⁊ ꝑfecti:egritudo aũt oppoſiti.
Q̃ð tale ỽo exiſtit idiuiſibile ⁊ ſimplex. ſecũdo ethi/
...r ca.5.i me. coꝝ. ⁊ primo magnoꝝ moraliũ. Malũ.n.⁊ iꝑfectum
rõnem hꝫ infiniti:bonũ aũt finiti:ſicut dixerũt pitha
gorici. Sanitas ergo ſpēs eſt ſpecialiſſima.

Propter primum ỽo ſciēdũ ꝙ qd ſit ſa
nitas:qdq; egritudo
h̃ ⁊ 72. oñdet̃. Spēs q̃ꝫ ē q̄ ſb aſſignato põit̃ gñe. Cu
ius q̄dā ē ſubalt̃na dcā hñs vicē gñis ēt vñ dic̃ logi/
cus ipaꝫ vicē gñis ⁊ ſpēi obtinē. Gñis qdē ꝓut ad iſe
riora ꝯpat̃. ſpēi ỽo ꝓut ad ſupiora. Cuiꝰ rõ ꝙ ipa ꝑdi
cat̃ i qd de plibꝰ dr̃ntibꝰ:nõ ſolũ nũo ſꝫ ēt ſpē. Spēs
q̃ꝫ ſpāliſſima ē athoma ſeu indiuiſibilis ꝑ dr̃ias eēn/
tiales. dicit̃ tñ in accñia cuiꝰ notificatio ē vt ipa ſit tm̃
...i plibꝰ ca.3° ſpēs ⁊ genꝰ nullo mõ. vñ porphyriꝰ dic̃ eā ꝑdicari ð
poſt principiũ plibꝰ dr̃ntibꝰ nũo in eo qð qd. Cõſurgit āt ſpēs cũ ſit
ens rõnis ab ente nāe reali. Logica.n.ois cui ſpēi ꝯſi
deratio ſubē itētiões ſeu ꝯceptꝰ ꝯſiderat ſcðos: ꝓut
...a.2. poſt ꝓnc. ꝓmis applicāt̃. vñ. A.i ꝓ met. Sub h̃ logice ſic ſciuiſti
ſũt itētiões itellecte.2° q̄ apponũt itētionibꝰ ꝓ itelle/
ctis ſꝫ h̃ ꝙ ꝓuenit̃ de cognito ad icognitũ nõ inq̃ꝫtuꝫ
ipſe ſint itellecte:⁊ hñt eē itelligibile qð eē nullo mõ
pēdet ex mā:ſꝫ nõ corꝑea. Sicut.n.ens nāe realiꝰ vt
cõpoſitũ ꝯſtituit̃ ex mā ⁊ forā:ita ⁊ ſpēs ꝯſtat ex gñe
locũ māe obtinēte ex dr̃ia forē. lꝫ vtraq; dicat totũ ꝑ
modũ tñ ꝑtis. Cꝰ qdē ſpēi ē ꝓꝑetas vt diffiniat̃ ſola.
genꝰ.n.vt genꝰ cũ gñe careat:eo ꝙ ipo nihil ſupiꝰ dif
finiri minime põt:nec idiuiduũ:cũ dr̃ia careat eēntiali.
ſic.n.ſũt idiuiſibilia. dr̃ia.11. Noſce ſiqdē genꝰ ⁊ ſpēꝫ
differre:nõ ſolũ vt cõius ⁊ determinatũ:veꝝ i nõ eſſe
vnā q̃ꝫdā nām aut eē. nā genꝰ nõ ē vnũ aliqd. phyſi^a.
Tex. com^ti 3^i 7. Spēs ỽo vna q̄dā extat nā:eo ꝙ ipa ſumit̃ a forā
vltima cõpletiua q̄ ſimpl'r ē vna ente in nā:ſꝫ genꝰ nõ
ſuſcipit̃ ab aliq̃ ente vna i reꝝ nā veꝝ rõe tm̃. Nõ.n.
eſt aliq̃ forā q̄ hõ ē aial ꝑter illā ex q̄ eſt hõ. Oēs eniꝫ
hoies q ſũt vniꝰ ſpēi ꝯueniũt i forā ſpēi conſtitutiua.
qlꝫ nāq; hꝫ aiaꝫ rõnalē:ſꝫ nõ ē i hoie:aſino:⁊ eq̃:cõis
aliq̃ aia q̄ ꝯſtituat aial ꝑter illā q̄ ꝯſtituit hoieꝫ aſinũ
vel equũ. Q̃ð ſi eēt:iā genꝰ vna q̄dā eēt nā corꝑalis:
vt ſpēs:ſꝫ i ſola ꝯſideratõe accipit̃ forma generis per

abſtractionē intellectꝰ a dr̃ijs. Et ita vñ genꝰ erit lo/
gice:nõ aũt phyſice:⁊ de h̃ dr̃ia tactũ qd.29. Sꝫ qꝛ ð
ſanitate ⁊ egritudie loq nõ intēdit̃:ꝓut ſũt ꝯceptꝰ q/
dā ſcði:ceu has ꝯſiderat logicꝰ:veꝝ magis ꝓut ꝓmi
⁊ forme q̄dā nāles ꝑticulare ꝯcernētes ſubm. Scien
dũ hic ꝙ ſanitas ad tria põt cõpari aut ad eiꝰ cās vel
ſubm aut ad opõnes. Prima qdē cõpatio duplex exi
ſtit. qm̃ aut ad cās ꝓmas mediatas:vt q̃les ſunt cau/
ſantes ſanitatē a gñatione ſimpl'r aut a gñatiõe i tꝑe
pñti. Quedā enim ſanitas eſt ſimpl'r:alia ỽo vt nũc
⁊ ē tñ vtraq; a gñatione. nā q̄dā ē cõtinua ſp talis vt
q̄ corꝑis ſp ſani. Alia paꝝ deficiēs ab illa ceu q̄ mul/
tũ ſani. tertia nõ multũ ſicut nũc ſani. a natiuitate nā/
q; ꝯxit:vt ſit nũc ſiue breui ſanũ hora. ⁊ hec mēs ex/
tat Ga. velut Haly. itellexit ſane:nõ āt vt cõiter expo technis.
nit̃ ð ſanitate a tꝑe:vt vſu ſex reꝝ admiſtratiõe cāta li.i. tra.3.cõ.1° in fi. ⁊ cõ^to.3.
debita Galienũ faciēdo iordinariũ i techni. Uel q̊ ad in principio
cās ſcðarias ⁊ imediatas:vt ē ꝯpl'o:cõpõ ⁊ nā cõis
ex his vtriſq;. ſiqdē ad ſubm facta fuerit ꝯpõ h̃ ēt du
pliciter euenit:aut ſcðm ꝑtē ſubi ſicut ſanitas q̄ deter
minato ineſt mēbro:vt ſanitas oſſis:carnis ⁊ oculi:
vel ſm totũ ipſiꝰ veꝝ ꝑ gradus diſtinguit̃ differētes
ſm ꝙ differũt corꝑa ſana triplicia eē. ſ. ſanũ ſp multũ
⁊ vt nũc. Aut ſit ad opationes ſanitatis relatio ſm ꝙ
melius aut deterius ꝑficiũt̃. Eſt ēt cā ſanitatis antece
dēs cõpl'o ⁊ cõpõ ꝯſiliũ. Cõpl'o ỽo ⁊ ꝯpõ officialiũ.
ē cā ꝯiũcta ſꝫ ꝓportio cõmēſurata haꝝ ē ſanitas cor
poris totiꝰ:ſil'rq; de egritudie ⁊ neutralitate ſuo mõ.

Propter ſecundũ qdē ſciēdũ ꝙ Auer. cõ.57. ver. finē
q̃nto phyſicorum. vꝫ
ſentire ſanitatē eē ſpēm ſubalternā. Mouēs.n.hanc
qõnē ait. Q̃ð dr̃. ſ. ꝑ Ar. eſtimat̃ nõ ſeq qm̃ ⁊ ſi iſirmi
tas ē multaꝝ ſpēꝝ:eſtimat̃ vt nõ ſeq̃t̃ ꝙ eaꝝ ſint ſpēſ
ꝯrie ſanitatis:qm̃ ſanitas ē vna ⁊ egritudies ſũt mul
te. Rñdēs inqt. Sꝫ forte videt̃ ꝙ vna ſanitas cõtinet
ml'tas ꝑticulares ſanitates oppoſitas illis multꝭ egri
tudibꝰ. ſꝫ nõ hñt noia. ⁊ iõ latēt. Tertio quoq; collꝫ. Poſt prin^m
ca.ꝓ. hāc ſimpliciꝰ ꝯfirmat opinionē inq̃ens. Nume
rus ſpēꝝ egritudis ē ſicut nũs ſpēꝝ ſanitatis ⁊ a co/
gnitiõe ſanitatis cognoſcit̃ egritudo q̃ꝫuis opinatuꝫ
ſit ꝙ notiores ſint ſpēs egritudis ſpēbꝰ ſanitatũ:pro
pterea qꝛ multe egritudines hñt noia:⁊ ſanitates il/
lis oppoſite noia nõ hñt. Jn hāc enim poſitionē cõiꝰ
ꝯcidũt logici in ſuis ỽboꝝ ỽſutijs intētiões ꝯſiderā
tes ñ paꝝ a q̃ditatibꝰ ſeꝑatas. vñ ⁊ magꝭ puto Auer.
in hāc ꝯcidiſſe opionē vt eiꝰ ꝯdiceret ꝑribꝰ vt moriſ
extitit eiuſdē. Ego ēt aliqñ dogmatiçaui ꝙ ſanitas ꝑt
referri ad duo:ad ſubm. vꝫ. qð diſponit ⁊ ſic ſpēs ex
tat ſubalterna quā puto Auer. habuiſſe itētionē. qð
oñdit̃:qꝛ phyſicoꝝ. ⁊ collꝫ ſcðis:ſanitatē diffinit non cõ.9^i in fine ca. p^rio in ꝓn.
in cõi ꝓut cõpetit toti corꝑi vt ceteri:veꝝ magis ſm
ꝙ vnicuiq; debet̃ ꝑti aiens ipſam bonam diſpoſitio
nē in mēbro cũ q̄ ipm opat̃ actionē quā hꝫ ꝑ ſui nām
aut patit̃ paſſionē quā hꝫ pati ſm ꝙ dcm̃ ē de re. ſa. Poſt ꝓncipi.
ꝓ:ꝙ ſanitates ſũt q̃ꝫplurime. Sed illð nõ ſufficit:qm̃
ſicut querit̃ vna tādē cõpl'o totiꝰ ꝑ coalternationē cõ
plexionũ ꝑticulariuꝫ mēbroꝝ ⁊ ꝯpõ vna vl'is in toto
ex cõpõnibꝰ ꝑtialibus ipſoꝝ:vt h̃ ēt voluit. collꝫ.2°. col^r poſt me^nt
ca.i. ita preter ſanitates mēbroꝝ ſigulares vnam to/
tiꝰ opus ſit ponere ſanitatem ex complexionibus ⁊
cõpoſitionibus conſurgentem partialibꝰ mēbroꝝ q̄
ſpēſ erit ſpāliſſima. Aut ſanitaſ ꝯſiderat̃ ſꝫ ꝙ ad opõ
nes refert̃:⁊ ſic ſpēs nõ eſt ſubalterna. Sꝫ qd de his
tertio ēt dicendoꝝ apparebit ⁊ quarto.

Propter tertiũ ỽo ſciēdũ ꝙ ſanitas nul/
lo mõ põt veriꝰ dici ſpēs
ſubalterna. Q̃ð apꝑebit ſi ex quibus mēbris diſtin/

ctionis ꝓbabite mõſtref q̃uo ſanitaſ eē ſpecificũ cõ ſtituaf. Intuētī.n. videbif ꝙ ſanitas ꝑut ad ſbm qđ q̃ lificat cõpaf ſm ſingulor mēbrox diuerſitatē i ſpēꝝ ſanitatis pluralitatē tranſire nõ poterit: cũ ſic ſanitas nõ differat niſi ſbo a ſanitate. ex tali aũt dr̃ia ſanitaſ ſpēs nõ ꝯſtituif differēs ceu albedo i piete: ꝛ niue nõ differt ſpē cũ oīa alba ſint ſpē idr̃ia. thopi. 4. Adhuc ēt ſpecifica ꝛ finalis deficit dr̃ia vt opõnũ integritas: neqꝫ ēt ꝑut gradũ denotat maioritatis aut minoritatis ſanitatis in ſbo cũ magis ꝛ min⁹ ſpēm ſit poſituꝫ nõ variare. Neqꝫ ſilr̃ tertio rõe cāꝝ ꝑmaꝝ: eo ꝙ ſanitas ꝯcta a gñatiõe ſimplr̃ ꝛ ꝑnti ſanitas exiſtit ſpē nõ differēs: cũ opõnes ꝑnt ſatis in idē cõcidē q̃ formā ꝛ ſpēm argumētāt. Nõ igif in his põt pluralitas ſbalterna ſpēꝝ ſanitaſ repiri. Reſtat ḡ tādē ītueri qd ſpēꝫ que ſm Boetiũ ſola diffinif ꝛ rei q̄ditatē ꝯſtituat i eē qđ erit facile ſi reliq̄s diſtictiõis ꝑſate qs aiaduertat ptes remanētes velut. ſunt cāe ime ꝛ ſcdarie ꝛ opõnes ex ſanitate ꝓcedētes. cũ.n. rõ ſpēi vltime ꝯſtituaf ex gñe ꝓpinquo ꝛ dr̃ia vltima ꝯuertibili ꝯpletiua cũ eo c⁹ ē dr̃ia ſanitatē ſpēm rei ſpālıſſimā tñ dicē: eo ꝙ ꝯplo: ꝯpõ ꝛ nā tertia dicta cõis i gñe diſpõnis aut habit⁹ locaf: qđ gen⁹ ſanitatis exiſtit: ſicut appet ꝑ ſanitatē notificātes. Perfcē q̄qꝫ opõnes ſũt dr̃ia ꝯpletiua ſanitatē tāq̄ qd formale in eē cõſtituētes: ꝛ marie: q2 ſanitas ꝛ egritudo ꝑfecti⁹ diffiniũf ꝑ actũ 2m q̄ ꝑmũ. apparēs de morbo ꝑ.c.2. Opõnes aũt plene fore non ꝑnt niſi vtriuſqꝫ exiſtāt nāe: ꝯplonis. v3. ꝛ ꝯpõnis: ꝛ tertie tādē diſpõnis: cũ ſpēs athoma totum dicat idi uiduoꝝ eē. Sic itaqꝫ cõcludif ſanitatē eē ſpēm ſpāliſſimā: nõ aũt ſubalternā. ❡ Logici tñ volētes quēdā ꝯceptũ cõem ꝑdictis duab⁹ aut trib⁹ abſtrahere naturis dicũt ſanitatē ſpēm fore ſubalternā. Ipſi tñ opõnē nõ ꝯſiderāt q̃ formalior extat dr̃ia ſanitatis: a q̃ tāq̄ a fine denoiaf ipa. ❡ Hoc aũt ꝯfirmaf ampli⁹ aucte ſiq̄dē ꝛ rõe. Ar.n.ꝑ magnoꝝ moraliũ. Malũ q̄dē.n. multiforme: bonũ aũt vniforme: puta ſanitas q̄dem ſimplex. morb⁹ āt multiformis. hec ēt ſnīa eiuſdeꝫ. 2. ethi ꝑtacta. Itidē viſus ē ēt. 4. topi. ſentire. l3 alr̃ ſufficieten⁹ exponāt logicoꝝ ꝑlimi hui⁹ ꝟitatis ignari. vult.n. ꝙ ſi gñi ſit aliqd ꝯriũ ꝛ ſpēi. ſic nāqꝫ ꝟtuti opponif vitiũ: ſic ꝛ iuſtitie iniuſtitia. aliq̄ñ tñ erit ꝯrium aliqd gñi: qđ nõ ſpēi. Inſtātia q̄qꝫ in ſanitate ꝛ egritudine: q2 ſimplr̃ ſanitati. i. ꝟe ꝛ ꝑfecte: cui⁹ rõ ꝯſiſtit in adunatõe copulatiua ꝯnis: ꝯpõnis ꝛ nāe cõis egritudo eſt ꝯria: ꝑut ipa ēt ꝯiuncte in lapſu triplicis ꝑt eē nāe ꝑtacte: ſ3 q̄dā egritudo cũ ſit ſpēs egritudis puta ꝯnis aut ꝯpõnis vel vtriuſqꝫ nāe cõis nulli ꝯriaf: q̄m nõ põt ſanitati directe opponi: cũ ipa i copulatiõe cõſiſtat. opponif tñ quodāmõ ꝛ ſm qd velut mediũ extremis vt febris q̃ ē in ꝯplone: egritudo ꝓꝑe nõ ꝯriatur ſanitati ꝟe: neqꝫ ēt obtalmie aꝑa. v3. in oculi con iunctiua. morb⁹.n. organic⁹ ē aꝑa. dr̃ia. 75. Auer. tñ exponit nihil eē ꝯriũ ſanitati ꝛ obtalmie noiatũ. Alij ꝟo vno noie noiatũ: ceu in vicio: ꝟtute: iuſtitia ꝛ iniuſtitia ꝯtingit. ❡ Amp. 6. regi. ſa. Optimũ in oī gñe rerũ vnũ ē: male ꝟo māifeſtũ ē: q̄m q̄ꝯples ſũt. ſanitas ꝟo ē qd opti.m exiſtit enim bõa diſpõ ꝑ quā aial ſuas exercet actiões: patiturqꝫ paſſiões nāles: egritudo āt oppoſita. ſanitas igif oīs vna. qđ aũt tale athomũ eſt ꝛ ꝑuatũ diuiſiõe in ꝑtes eētiales. ❡ Adhuc. cui⁹ cā eſt vna ſiue ſimplex: ꝑxima ꝛ imediata; ꝛ effect⁹ eſt talis: cũ cā ꝛ effect⁹ h3 oīno ꝓportionales exiſtāt. talis q3 ē ꝓportio calidoꝝ: frigidoꝝ. ſiccoꝝ: ꝛ hu. inad inuicē debita q̃ reſpicit ꝯplonē ꝛ membra ꝯſilia. ab hac nāqꝫ cātur oē ſm Gal. cũ ipa ſuba mēbroꝝ ꝛ forma exiſtat. 17. dr̃ia. Cõpõ aũt dicta nā officialiũ aut

ca. 12. ꝟſus fi.

In ꝑncipio

Cap. 5o In argu. poſt oppoſitum Cap. 5. p⁹ me.

5o phy. cõ. 57. ꝟſus finem.

Poſt ꝑnci.m

2. deriua. mē. c. 2. i ꝑn. ꝛ de

vnitas nā cõis poti⁹ eſt effect⁹ q̄dā reſultās ex ꝯplone. 63. ſicut ꝑtes officiales cõſtituũf ex ꝯſilib⁹. ꝛ ꝑtes ſunt mā totius. phyſicoꝝ. 2. Rurſus. opõ eſt effectus ex ꝑdictis naturis veluti inſtrīs ꝛ in ꝟtute ſeu aia vt ꝑncipali cātas. S3 opõ eſt vna cõis. ḡ ꝛ cā ſanitatis erit vna. Sanitas eni ē cā nālis opõnis. ꝑ. ꝯ morbo. Si enim qs eſt ſanus i cõplone ꝛ nõ ſit ſan⁹ i cõpõne aut eꝯ: nõ erit hic ſan⁹ appellād⁹: ſed neuter magis in techni. ❡ Adhuc. plura requirũf ad ꝯſtõnē ꝛ maxime alicui⁹ ꝑfecti q̄ ad ei⁹ deſtructionē. imo quolꝫ illoꝝ deſtructo plurimũ deſtruif ꝛ totuꝫ: vt appet de voce ꝛ locutiõe. 11. ꝓbl. ꝛ interioꝝ. 4. ſ3 ſanitas ē qd factũ. Eſt enim ſm Ga. ꝯſtructio oīum ꝑticulaꝝ corporis ſm nām: egritudo ꝟo ipfectio q̄dā ꝛ defect⁹ ſanitatis. ❡ Itidē ſic eſt in arte: ita ꝛ i nā: cũ ars imitef ſ3 i arte ita ē ꝙ artificiatũ nõ h3 eē artificiati: niſi eius ꝑtes oēs itegralr̃ hēat: velut i domo c⁹ ꝑfectiõe reqritur ꝯiũcte fũdamētũ pietē ꝛ tectũ exiſtē. ꝑ oium autē ſubtractionē aut ꝑ duaꝝ aut ꝑ ſoli⁹ vni⁹ corrũpif eē dom⁹: ita ēt erit in nā: vt in ſanitate ꝛ egritudie: que marie fore nāles exiſtũt. Nõ.n. ſeqf ꝙ ſi ē ſanitas in ꝯplone aut in ꝯcõpõne ꝙ ꝑp hec corpori iſit ſimplr̃ ſanitas: cũ he poti⁹ ſapiāt nāꝫ totius vlis. In egritudine ꝟo ſecus eſt cũ ex lapſu in qualibet nā ledaf opatio oīo in toto. ❡ Amplius res rõnis cũ ſumaf a rebus nāe ꝓportionāf eiſdē. ſ3 in reb⁹ rõis: puta diffõne requirũf ꝑtes oēs ꝯiunctim: vt ſit ꝑfecta diffõ. Interimif aũt ꝑ vnius ꝑticule iterēptionē ſicut gñis aut dr̃ie alicuius. 7. topicoꝝ. Sic igif erit in reb⁹ nāe vt in ſanitate ꝛ egritudie. nā ſanitas ē ſicut qđdā finitũ ꝛ determinatũ. egritudo aũt vt vagũ ꝛ indeterminatũ. Egritudo enim potius dicif defectum ꝑfectionis que eſt ſanitas: q̄ nām aliquā realitatis põat. Itaqꝫ ſanitas eſt ſpēs ſpāliſſima ꝛ non ſubalterna.

Propter quartũ vero ad ꝑm dõm ꝙ ſanitas eēntialr̃ ꝛ abſolute eſt cõmēſuratio calidoꝝ fridoꝝ ꝛc. S3 qđ ſubdif poſtea aut infra aut ad ꝯtinēs nõ dicit eſſentiā ſanitatis: ſed poti⁹ ſubm in quo fundaf aut cām remotam a q̃ põt cāri. Aut Ar. exēplr̃ loqf vbi manifeſtatio ꝛ nõ ꝟitas expetif: q2 in exēplis nõ reqrif ꝟificatio: ſ3 māifeſtatio: q2 exēpla põim⁹: nõ ꝙ ita ſint ꝛc. ❡ Ad aliud dõm ꝙ peccat ꝑ fallaciā cõpõnis ꝛ diuiſionis. nõ eni ē Ar. itētio diuiſim dr̃e ꝙ ſanitas ſit ſm nāꝫ ꝛ egritudo ꝑter nām eq̄lr̃: ſ3 ꝯiunctim ꝙ ſanitas nõ eſt magis ſm nām aut eꝯ q̄ egritudo: qđ appet. ſubdit enim ꝙ gñatio nõ eſt ſm nām ꝛ corruptio eꝯ nām: immo vtrũqꝫ ſm nām. ſeneſcē enim ſm nām. ꝛ neqꝫ gñationē videm⁹ aliā q̄dē ſm nām: aliā ꝟo eꝯ nāꝫ: cõius ſumpta nā ꝑut ꝑnm mot⁹ ē ab itra. phyſico. 2. ❡ Ad aliud dõm ꝙ illic gen⁹ ſumif cõiter ꝛ iꝓprie. ꝑ aliq̄ ſupiori incõuertibili. Nõ.n. oē qđ ſequif ꝛ nõ cõuertif ē gen⁹: l3 ſit difficile ſepare q̄n ſit topicoꝝ. 4. Iſtđ enim cõe ad totũ eē ſanitatis nõ eſt cõe gñis veri ſm ꝙ ipm in ꝓprias ſequeſtraf dr̃ias: ex qb⁹ ſpēs conſurgit: ſed eſt cõitas potius latitudinis ſuboꝝ ſm ꝙ ſanitas reperitur in corpe ſp ſano: mltũ ſano ꝛ ēt ſimplr̃ egro ꝛ medio ſm Ga. Eſt.n. ſanitas latitudo magna vt in techni ꝛ de morbo ꝑncipio: velut ex prio ꝯ re. ſa. dictũ ꝙ ſanitates ſunt q̄ꝯplime. ❡ Ad aliud dicēdũ ꝙ l3 genera lapſuum ſint eq̄lia. nõ tñ eodē mõ ordināfur ad ſanitatis ꝯſtitutionē ꝛ egritudis. In ſanitatis nāqꝫ vt declaratũ eſt ꝯſtõne debēt nāe corpis ꝯiungi cũcte. In egritudinis aũt ꝯſtõne nõ reqrif ꝙ adſint copulatiue: veꝝ ſufficit ꝙ diſiũctiꝫ. ❡ Ad aliđ dõm ꝙ tñ vnũ vni eſt oppoſitum eodem oppoſitionis genere ꝛ recto. Aut ꝙ ſanitas ſpecies ſpāliſſima

vel. ꝑti. c. 9. i fi. ꝛ li. ſecre. i ꝑn.

Tex. cõ. 31.

Circa ꝑn. ca.

li. 1. t. c. 5.

ꝓblef ꝑrimo tra. 3a ca. 6. poſt me.
lib. de euerſa poſt ꝑnci. ꝛ li. de opti ꝯpõne capi. ꝑrimo

ca. 8. cir. ꝑnc. ca. 9. in medio

Tex. cõ. 3.

cap. 15. in me

li. 1. tra. 3. t. cõ. 6. in fine
lib. 1. c. 4. ante medium
Poſt ꝑnci.

opponit̃ ſpẽi egritudis ſicut extremũ o pponit̃ extre mo ꝛ extremũ medio directe nãq̧ vt appuit ſanitas oppõit̃ egritudini ſm lapſũ in oĩ triplici nã. ¶ Et op ponit̃ ſ3 qd egritudi ſ3 lapſũ i vna ptiũ ſolũ: ſeu dua bus. ¶ Ad aliud dõm q̄ vez ẽ de his q̃ oppoſita ſũt p ſe ꝛ vere. Sanũ aũt ꝛ egꝝ fortaſſis nõ ſũt h9: cũ ſe adiuicẽ cõpatiãt̃ vtcũq̧: vt oñdet̃ dĩa. 72. ex q̃ ꝟitas ampli⁹ appebit q̃ſiti. cũ. n. rõ ꝯrioꝝ ſit maxie diſtare ꝛ mutuo ſe ex ſubiecto expellẽ hec pfecte h9 nõ inſũt ꝯrijs. Aut verificat̃ rõne ſupioris nãe in q̃ conueniũt ꝛ non ſm naturas eoꝝ proprias. Ad aliud huic ſimi le dicendum eſt eodem modo.

[V]T autẽ ſermo pſatus in am pli⁹ appeat he ſitat̃ an corp⁹ qð vt nũc ta le dicunt ceu egrũ vel neutrũ ſit a gñatione vl̃ ab ex̃. q̄ aũt ab ex̃ vĩ: q2 in techni dr̃ id ſm tẽ pus ꝛ in tpe fore ħ aũt qd extrinſecũ extat: cũ rẽ ſapi at nõ nãlẽ. ¶ Adhuc. ſi mẽſura eſt forinſeca ꝛ menſu ratũ: cũ ſimul extẽt nã. ſ3 mẽſura ẽ extriſeca vt tp̃s cũ ſit formaꝝ vna: q̃ medicine corpi applicant̃: ceu ẽt ꝛ q̃litas ꝛ q̃ʒtitas ꝛ modus. vſus ẽt in techni libro. 3. ¶ Rurſus. oĩs diſio cedit in oppoſita: qð ñ eẽt ſi tale vt nũc foret a gñatiõe cũ id qð ẽ ſimpl̃r tale ſit ẽt h9. Eti. Galien⁹. vĩ ipſi⁹ qð eſt tale ab ex̃ fore oblit⁹ ĩfra vt crimẽ impingat̃ ipſi ſicut ĩponit̃ haly ð corpe pra ue egrotatiuo. Et ꝯfirmat̃: qm̃ ſanitas ac ẽt egritudo duplex exiſtit: vt ex ꝓncipijs gñationis ꝓmis ꝛ ab ex̃ ſeu a tpe: vt q̃ poſt egritudinẽ acq̃ſita. ¶ Rurſus p̊ ẽt vbi ponunt̃. 6. corpora habitudinalia non videt̃ hoc inſeri. ſũt nãq̧ ſanũ in vltimo: ſanũ nõ in vltimo: neu trum: egrotatiuuʒ: paꝝ egꝝ ꝛ egꝝ maxime. cũ igit̃ ta lia ſint a gñatiõe: ꝛ qð tale vt nũc non reponat̃ in eis cõcludit̃ ipſum fore h9 ab extra amplius.

li°. p. trac. 3. te. cõ. 4. ꝛ. 6.

te. c. 21. ꝛ. 24.

trac. 3. at. c. 2. vſq̧ in finem.

p° tech. tra. 3. tex. ꝛ. cõ. 4.

In oppoſitum Gal̃. ꝛ Cõmẽtator haly re cte auditi: id qð eſt tale ab ex̃ notificat̃ p actus: ꝛ nõ p ipſius ꝓncipia. nã. n. ꝛ ars ꝓncipiãt diuerſimode: cũ vnũ ſit ab intra: reliquũ ꝟo foris: ſ3 qð vt nũc tale denotat̃ p ei⁹ intrinſeca vt eu craſiã ꝓpriã ꝛ ꝯpõnẽ: differẽtẽ tñ ab ea q̃ ampli⁹ cor poris tẽpati: vt ſeries firmat technica erit igit̃ qð vt nũc a gñatione ꝛ nõ ab his que foris exiſtens.

Propter primum qdẽ ſciẽdũ q̄ corpus in duob⁹ locat̃ gene rib⁹ puta q̃ʒtitate qð eſt magnitudo cõtinua trib⁹ di mẽſionib⁹ cõſtituta: vt lon. lati. ꝓfunditate ac ſubſtã tia. ipſa nãq̧ corpea exiſtit dimẽſionata ſil̃r cũ ea du plex extet: ĩcorpea ꝛ corpea. vñ Aui. 2. meta. Corp⁹ eſt ſuba triũ dimẽſionũ ad ãgulos rectos ſeinuicẽ ſe cãtiũ ſuſceptiua. hic aũt nõ ſuſcipit̃ corp⁹ ꝓut ẽ quid q̃ʒtitatiuũ aut ſubale: niſi ꝓut q̃litate ĩformat̃ ſana vl̃ egra. dictũ nãq̧ dĩa. 7. medicinã corp⁹ hũanũ ſana bile ſpeculari. H9 ꝟo corp⁹ duplex extat. qðdã nãq̧ ex ꝓncipijs gñationis tal̃r cõſtitutũ. alteꝝ aũt ab his q̃ foris: ſiue ſint ſupiora vel inferiora nõ nãlia dicta: l3 ꝓn^m^ effectiuũ intrinſec⁹ lateat. dĩa. 72. omne nãq̧ dictũ ẽ ð potẽtia in actũ p actũ p̃exiſtentẽ. ibidem. ꝛ id q̃ñq̧ conſtituit̃ arte. interdũ ꝟo vel ſupno ambitu cõcitãte celeſti: ceu nos cõtinẽti. Primũ ãt triplex re perit̃. aut. n. ſp tale puta optimã cõpl̃onẽ ꝛ cõpõnẽ in ſilib⁹ ꝛ officialib⁹ ptibus a gñatione ꝯhẽs aut peſſi mã in eiſdẽ vel mediã. ſũt eñ tria corpora ſp talia. vl̃ diſtãs p paꝝ ab eis ceu qð dictũ vt multũ tale ſimil̃r triplex aut plurimũ inde ſecedens in vtriſq̧ naturis dcm̃ vt nũc tale: qð plures volẽtes ſuã poſitionẽ q̃ p tractat̃ aſtruere ita ꝓtulerũt cũ ſeries tñ greca ꝯtine at in nũc: v ñ alia trãſlatio in pñti hora. Noſce quoq̧

col^r^. c. 2. añ medium.

ſanitatẽ cuʒ eiuſ correlatiuis dupl̃r notificari: aut ex ꝓncipijs intrinſecis: ꝛ tũc eſt eucraticitas in conſimi libus ꝛ coeq̃litas in officialibus: vel ex poſteris ma gis ſicq̧ hit⁹ erit vl̃ diſpõ q̃ opõnes ſubi ſane ꝓueniũt ita vt ꝓor diffõ ꝓn^m^ demonſtrationis ſapiat. ſcða ꝟo eiuſdẽ concluſiõem ac tertia: ceu demõſtratio poſitio ne differens: vt ſanitas eſt habitus ꝛc̃. pp eucraſiam ꝛ coeq̃litatẽ ꝛ reliqua. apparens poſteriorum ꝓmo.

Tex. cõ. 10.

Propter ſecundũ autem ſciendũ q̄ cõ munius dicũt corp⁹ vt nunc appellatũ ab eis tale fore nõ a gñatione: ve rum ab extra: vt etate: tpe: regiõe ac vniuerſaliter. 6. rerum nõ nãlium adminiſtratione. his enim corpus permutatur de ſanitate per medium in egritudinem aut ecõuerſo: dũmõ talib⁹ nil reliq̃s fuerit guberna tum formis: quoꝝ ſiquidẽ ꝓtacta ſũt motiua. qd ꝟo de eo 3° cũ q̃rto videbit̃ dicẽdoꝝ. ¶ Propter ꝓ^m^ g̊ ſciẽ dũ q̄ corp⁹ tale vt nunc vel in pñti hora ſiue tpe: che ros eniʒ ĩportat duo. Hoc grece dr̃ id qð ex ꝓncipijs gñationis eſt tale vt ſanitatẽ aut ei⁹ correlatiuũ poſſi deat in nũc: ſeu hora pñti ad differentiam eius quod eſt ſemper aut multum tale: quod ꝛ Ga. videt̃ indica re intellectus inquiẽs: ſanũ in nunc ſanũ fore corpus ſ3 pñtẽ horã: ꝛ ħ eſt eſſe ſanũ in illa hora: ſeu tpe in q̃ pmanet eucraton in cõſimilibus ꝛ coeq̃le in organi cis: nõ tñ ſm pfectiſſimã eucraſiam ꝛ coeq̃litatẽ: q2 l3 ꝓncipal̃r debent̃ corpi ſp ſano: ꝯñr q̧ multũ ſano ſm ꝓpriã ipſi⁹ ſani corpis nãʒ: vel ẽt ſ3 ꝓpaʒ ſanitatẽ cor poris ipſius: vt aliq̃ñ ſcribãt grece ſiqdẽ ſonat ſm ꝓ priã. ſ. eucraſiam ꝛ coeq̃litatẽ: ipſa ꝟo ente ſimpl̃r ſa ni corpis. vñ alia trãſlatio ſm ꝯtẽpantiã ꝓpriã. oĩs ãt is ſermo qð eſt nã ſeu gñatiõe tãgit ꝛ nõ qð extra: id enim qð eſt h9 corp⁹ a natiuitate ꝯrit talẽ nãm q̃ in nũc ſiue hora pñti h3 ſanitatẽ ſuã ꝓpriã ĩ cõpl̃one ac cõpõne ſm ei⁹ nãm differẽtẽ ſatis ab eo qð ſimpl̃r tale: q aũt volũt eoꝝ oppoſitã rõnẽ firmare litteram corrũpẽtes ſcribũt ſm ꝓpriam nãm tpis ipſius: qð ꝛ ſufficiẽter explicat cõmẽtator ordinẽ faciẽs in his tri bus corpibus. qñ enim inqt tẽpate fuerit cõplexiõis ꝛ eq̃lis cõpõnis corp⁹ Ga. ſic noiauit id meliorẽ for marũ. Qñ aũt ab his pauliſp minuat̃: ita vt nõ ipe diãt̃ opationes: tunc eſt corpus vt multũ ſanũ. Si ãt diminuat̃ ꝯpl̃o ꝛ cõpõ diminutione q̃ʒplurima: ita vt reddat̃ corp⁹ de facili ſuſceptiuũ egritudinis nõ no minatur corp⁹ ſanũ in hora pñti: eo q̄ in illa hora ſũt ꝯpl̃o ꝛ ꝯpõ in eo ſm tẽpantiam ꝓpriã: puta infra eq̃ litatẽ ſuã in plurib⁹ diſpõnib⁹. hãc ẽt triplicẽ ſanita tẽ nã indicat regimine ſanitatis p̊. Sed ꝛ firmat̃ rõe q̄ vno extremoꝝ poſito cum medio alterum datur ĩ telligi: vt apparet p̃ſato. 2. vbi Gal̃. p fricationẽ mul tã ꝛ mediocrẽ expreſſam dat paucã audiri multo er go amplius alteꝝ ſufficiẽter indicatũ extremũ expo nẽdũ ꝛ ſuo ꝯponẽdũ ꝯrio: qð hic euenit ceu iã diligẽ ter expoſitũ. erit g̊ tale in nunc a gñatione extremuʒ oppoſituʒ ei qð ſp ab eadẽ. qð aũt in multũ tale me diũ erit latum peramplius optime appropinquans compoſitioni cum vbicunq̧ ſit dare magis ꝛ minus ꝛ medium: ſed etiam in plures ſequeſtrari habeat p tes cum vnaqueq̧ ſpecies ſanitatis grandẽ obtineat latitudinem. vnde ſi non poneretur tale corpus vt in nũc expoſitum iam foret doctrina Ga. diminuta cor porum omittens vnũ. ¶ Rurſus ſi corpus eſt tale vt dicũt h9 ab extra aut cõſeruat̃: ꝛ tũc nõ pt dici q̄ ab eis que foris eidẽ ſanitas ĩſit: aut curatur: ꝛ ita nullũ corpus eſſet vt nunc ſanum niſi prius egrotans hiſq̧ foris ſanatum: cum tñ aliquod corpus tale a natiui tate exiſtat ꝯhẽs diſpõnẽ: taleq̧ in pſenti dicat̃ ſanuʒ

li° h. technis trac. 3. te. c. 2.

2° p. 2. vſus ſi.

Poſt ꝓn.

Poſt p. c.

hora h̃ eſt in tp̃e veꝝ cū ei⁹ ſanitas ſit debilis agitabilis nō paꝝ. Palin. Si vnū ꝯrioꝝ ē ī nā ⁊ reliquuʒ. dr̃ia. 18. ⁊ ecōuerſo: cū eoꝝ ſint oppoſite rōe. ſʒ nūc ē corp⁹ egrū in nūc cātū ab his que foris qm̄ tale creditū ab aduerſarijs eſt actu ſeu iā egrotās q̄cūq; mō
li⁰. 2. t. c. 20. li⁰. 2. tra. de vē tre. t. com. 22. exteri⁹ vel iteri⁹. vñ in techni a qb⁹ deiceps ſūt iā. i. actu q̄lr̄cūq; egrotatiua corpa. vñ iferi⁹ q̄cunq; ꝟo oī pn̄ti. i. actu ſūt egra corpa. vñ trāſlatio arabica corpa q̄ ſūt infirma nūc. ſ. q̄ iā infirmata ſunt. corp⁹ g̃ nunc tale a gn̄atōe cōſtabit ⁊ ñ ab ex̃ ſʒ mētē Ga. ⁊ Cōmē.

Propter quartum vero ad primū dicēdum ꝙ nō ſumit̃ ſm tp̃s ⁊ in tp̃e ꝓut corp⁹ eſt qd cauſatū ⁊ mēſuratū ab eo via ꝯſeruationis aut reductionis. ſʒ q: ſanitas ei⁹ debilis ⁊ in puo ꝑmanēs tp̃e: ⁊ q: rō vt nūc di exiſtere vel in hora pn̄ti. vñ ſanitas eius qđ eſt ſꝑ vī q̄ſi ad modū ꝑpetuoꝝ extra tp̃s exiſtere cū oīs que alia in tp̃e proprius cū abſcindat̃ incōtinuata: ita vt ſanitas corporis ſimpl'r egri exiſtat nunc maxime: deinde illa que neutri ſm magis inter ſe ⁊ minus: ſicut ⁊ multū ſunt talia: ⁊ exinde que corporis in nunc ſani: demū mīme q̄ corpis multuʒ ſani. Et ꝑ id ēt ad ſcđm apparet. ¶ Ad aliud dđm ꝙ bñ diuiſio cadit i oppoſita. lʒ. n. eſſe a gn̄atione in eis nō ſit ꝯriū eē: tñ talem compl'onē ⁊ cōpōnē aut reliquā: vt viſuʒ: eſt oppoſitū ſʒ ꝙ ſanitas fuerit firma vel agitata ſnīe vt media ¶ Ad aliud dđm ꝙ corp⁹ vt in nūc ſanū ab ex̃ notū eſt ſufficiēter ꝑ corpa a gn̄atione ſana. nā eoꝝ ſanitas nō niſi his forinſecis ꝯſeruat̃: ſicq; cuʒ ſint nā ſana ꝑmanet hꝰ ſimpl'r ab ex̃. ¶ Ad ꝯfirmationē dđʒ ꝙ lʒ poſſit ſanitas eē ab ex̃: ea tñ nō eſt q̄ a Gal'. exprimit̃ hac ꝑte: veꝝ que nā magis cōſeruata vel de foris ꝓducta. ¶ Ad aliud dđm ꝙ. A. nō tetigit diſtincte oīa vt apparet plus i neutro: ſʒ īplicite magis ita vt ſub eo qđ eſt ſanū nō in vltimo: cōprehendat ſanū in nūc iam expoſitum ⁊ ſimpl'r in egro ⁊ neutro.

¶ Differentia. lxvj.

Q ver calidū ⁊ humidū

existat videt̃ q: de nā humana: maxime
ca. 2. poſt me. ſm annū humidum ⁊ calidū eſt ver. Et
pble^te .31. q̄rta pbl'. Nā veris cali. ⁊ hu. ⁊ in libro ſecretoꝝ ad Alex. qđ ⁊. 8. innuitur de inge. c. 9. ¶ Itidē albumaſar. 2. introductorij. Tp̃s veris eſt calidū ⁊ humidū. ¶ Adhuc auctor ſex pncipioꝝ ait ſanguineos ſeipſis
ca. de qñ tn ſi. deterius in vere ſpeculari: qđ euenit: eo ꝙ ſil'e ꝯiūctū ſili facit id furere: ⁊ velut ignis in igne: cū ſanguinei calidi ſint ⁊ humidi: ⁊ ver ſil'r. ¶ Amp. 2. celi ⁊ mū.
Tex. cō. 18. Si vnū ꝯrioꝝ eſt in nā: ⁊ reliquū: cū ipſa diuidāt̃ ſʒ oppoſitas dr̃ias: ſed frigidū ⁊ ſiccū eſt in nā velut autūnus. ¶ Amp. iuxta nāʒ ſcđi de ge. ⁊ cor. ⁊ ꝯpl'onū
Tex. cō. 16. In fine. ꝑ. c. 2. Ex q̄tuor incōplexis in elemētis reptis reſultāt ſex cōbinationes: q̄ꝝ q̄tuor ſunt poſ'es: vt calidi ⁊ ſicci. calidi ⁊ hūidi: frigidi ⁊ humidi: frigidi ⁊ ſicci: ⁊ due incōpoſ'es: ſicut calidi ⁊ fridi: ſicci ⁊ humidi: cuʒ ſe nō cōpatiāt̃ ꝯria. Ex qbus in alijs ꝯſiſtūt hec oīb⁹ cū el'nta ſint ceteroꝝ pmaria forma ⁊ mā: qđ ꝑ cōſenſum in hūoribus reperit̃: cū filij ſm halyabbatem. ⁊
ꝑ⁰ theo. c. 25. circa princi. col^r li. 1. circa medium com. apho. 7. in medio apho. 7. Iſaac ſint el'oꝝ. ¶ Itidē. illud tp̃s in quo ſudor abūdat calidū eſt ⁊ hūidū: qm̄ ſudor a caliditate cauſat̃ ⁊ humiditate. tertia aphoriſ. hoc aūt eſt ver. vñ hip. ibidē. Qñ eſtas fuerit veri ſil'is ſudores in febribus expectare oʒ. Eti. Illud tēpoꝝ in quo humoꝝ cauſat̃ flux⁹ ⁊ repletio contingit ⁊ maxime ſanguis eſt calidum ⁊ hūidū. id aūt euenit in vere. 3ª aphoriſ. Palin.
Tex. ⁊ com. apho. 21. Quod plures egritudines ac ſeuas adducit non eſt temperatum: ſed peſtiferum amplius. huiuſmodi vero eſt ver. nā in ipſo ibidem accidunt male melie aut reliqua. ver itaq; calidum eſt ⁊ humidum.

Oppoſitum quoq; hꝰ ver fore tꝑatū ſentit. Ga. cōpl'onuʒ. i. c. 4. maxie ⁊ in alijs locoꝝ maxie cū ſeq̄cibus plurimis. vñ Iſaac in dietis particularib⁹. Uer ceteris tpib⁹ tꝑati⁹. eſt eni mediocre inter q̄tuor q̄litates. Eti. Circa qđ natū eſt vnū ꝯrioꝝ ⁊ reliquū: cū ſub eodē ipa locēt̃: ſed circa tpa natū ē fieri diſtēpatū: vt hyēs ⁊ autūn⁹. ¶ Amp. qđ ē ſaniſſimū ⁊ mime mortifeꝝ extat tēpatū. pp eni tēpatū ſanitas ⁊ vita cōſiſtit. hꝰ autē eſt ver. aphoriſ. 3. ¶ Adhuc bonitas diſpōnis ⁊ robur v̄tutis ꝯteſtatur tēpamēto. De aūt ꝑ ceteris tēpoꝝ ꝯtingūt i vere Palin. Gn̄atio in quodā exiſtit tempamēto. ſed hec multiplicat̃ potiſſime in vere. tūc. n. aīalia mouēt̃ ad coitum: qđ ⁊ ſol cāt ⁊ demr̃at in ipſius exaltatiōe cōſiſtēs: vt arietis ſigno ſufficienter: vt dicūt aſtrologi contemperato. Similiter ⁊ nobis in cōtēperata extat diſpōne. neq;. n. ꝓpinquus eſt vt in eſtate: neq; plurimū diſtās ſicut hyeme. mām ēt inuenit in q̄ oꝑatur diſpoſitā cum medio. ver igit̃ tēpatum extat.

p^ti^a. 5. rub^a de la. te in medio

apho. 10.

Propter primum quidē ſciēdū ꝙ quid ſit ver ⁊ qūo cauſet̃. 115. oñdet̃ dr̃ia. Tēperatum quoq; qđ querit̃ h̃ vt in alijs eſt qđ iuſtitie ⁊ non ponderis: cum hoc ſit dr̃ia. 18. impoſſibile reperire. Temperamentum auteʒ qđ iuſtitie reperit̃ ad calidū declinans tñ ⁊ humidum. Preſupponendo etiam ver in ſui nālitate ꝑmanere.

Propter ſecundum ꝟo ſciēdū ꝙ Ga. cōpl'onuʒ. i. c. 4. nitit̃ oſtēdere ver fore tēpatū ꝯ quoſdā dicētes ipſuʒ calidū ⁊ hu. firmatione Ar. Theofraſti ⁊ ſtoicoꝝ ceteroꝝ. Primituſq; illoꝝ tāgēs motiua. eſtimāt eni ait eucraſiā ex validis nāe actib⁹: mortē ꝟo ad frigiditatē ⁊ ſic. aīal ꝑducere. Uitā ēt dicūt hūido cōſtare ⁊ calido: mortē ꝟo ecōtra. hec aūt i cōpl'onē ſibi ꝓportionalē tēpoꝝ opʒ deducere: quoꝝ alteꝝ adaptabit̃ veri: reliquū ꝟo autūno. Ex hoc qdē vlterius ꝓbāt veris ēt cōpl'onē eē optimā ⁊ tēperatā cū eo ꝙ cal'a eſt ⁊ hu. qm̄ dn̄t non vt hyems frigidum ⁊ humiduʒ neq; vt eſtas calidum ⁊ ſiccum. vñ ⁊ temperatum volunt ꝯcludere. El'ntoꝝq; q̄tuor cōbinationes anni q̄tuor tpib⁹ adaptare. Hos ſiqdē inquit dupl'r deceptos. Prio q: conant̃ in anni tpib⁹ q̄rtā oino innenire ꝯiugationē. Scđo. q: ver hyeme calidi⁹ ⁊ humidi⁹ eſtimāt eſtatē. Si aūt h̃ ait cū ver ſit eſtate hūidius ⁊ hyeme ſiccius: tūc hūidū ipm erit ⁊ ſiccū. vñ ſubdit ꝙ oʒ ab ambob⁹ dr̃iaʒ nō ex ſemiſſe: ſʒ itegrā ſumē. cal'm ſiqdē erit ⁊ ſiccū ſi hyemi cōpet̃: frigiduʒ aūt ⁊ hu. ſi eſtati. ſm neutrū igit̃ cōpationē integre factam cal'm erit ⁊ hu. pp qđ ipʒ oʒ ꝑ ſe ſcrutari ⁊ nō ad alia tpa tm̄. ¶ Ampli⁹ ſm hꝰ ꝯparationē autūnus ēt poterit dici tēperat⁹: cū nō ſit frigid⁹ aut humidus vt hyems: neq; calid⁹ ⁊ ſicc⁹ vt eſtas: q̄re iniuſte ꝓbant ver calidū fore ⁊ humidū cōpatiōe ad alia tpa facta. Rōcinationē ꝟo q̄tuor cōbinationū in tpib⁹ īpugnat inquiēs. Nō. n. ſi q̄tuor ſunt cōpl'onū coniugationes oēs imēſurataꝝ ipſas iam ad quatuor tpa opʒ eē diſtributas: qđ q̄dā hoc magis ꝑſuaſione q̄ʒ demr̃atōe oñdit ita. Si aliqs ē i mūdo eucratic⁹ ordo ⁊ oīa ſint ſm meli⁹ ⁊ nō deteri⁹ ordinata ꝓbabilius fuit ꝯmēſurata fore pl'ima tpa ⁊ vnū ex ipſis diſtēpatuʒ fieri. Hi ꝟo ꝯriū demr̃are ſtudēt vt qđ nullum ſit tpoꝝ tēpatū cū i eis dn̄et̃ nūc qdem frūm: mō vero calidum ⁊ rurſus ſiccū: tūc ꝟo hūidū. Subdit ēt rōnē ex ſmonibus Hyp. ꝑ lōga ꝯſtructā: cuius vis hec extat. Illđ tp̃s quod paratuʒ eſt putrefactioni ⁊ vt ad vnum ſit

dicere peſtilẽtie:nõ eſt tẽpatũ.tale ꝟo cal'm ꝛ hũidũ ſicut adducit ex epidimijs Hyppocratis. Que ẽt rõ introducif.5.theorice.c.3.Hic igif ſermo abbreuiat⁹ Ga.Sʒ fortaſſis aduerſario nõ ſyllogiꝫabif voleti ꝑ inducta ĩpugnare.Prime qdẽ qm̃ qñ aliq̃ cõparanf: qbuſdã:lʒ nõ ſint talia oino:vt ea qbus cõpanf: pñt tñ eis magis vel min⁹ fore ſilia vel diuerſa.pp qḋ nõ ſequif ꝙ ſicut eſt ꝯparatio ad vnũ:ita ad aliud velut euenit in pñti.nã ver ꝯparatũ hyemi eſt calidũ calidi tate multa:ſʒ cõparatũ eſtati paꝝ ẽ fridũ.ſil'r cõpara tũ eſtati hũidũ exiſtit pl'm.hyemi ꝟo modicũ:pp qḋ calidũ relinquef ꝛ hũidũ.neqꝫ ſimul erit hũidũ ver ꝛ ſiccũ:cũ hec ſit ĩpoſſis cõbinatio:reſpectiue tñ. Et ita de autũno dõm cũ cõpatus eſtati plus ſit frigid⁹:pa rũ ꝟo ſiccus:hyemi vo ecõtra:ſʒ frigidus eſt ꝛ ſicc⁹. veri⁹ ẽt ſeip ſo cognoſcif ꝗ̃ alterius ex ſemiſſe ſalteꝫ cõparatione.Id ẽt quo Ga.cõbinatiões frãgebat di/ cet aduerſarius nõ valere:cũ he repte in el'ntis ꝯſer/ uenf vl'r in alijs.nõ.n.poſtera pñt a ꝑoꝛib⁹ vnqꝫ ſepa ri.℃Adhuc tẽpamẽtũ datũ in entib⁹:cũ ſit iuſtitiale cũ cal'o ꝛ hu. ꝛ ꝓprie noſtrũ.nã enim declinat huma na ad calidũ ꝛ hu.ceteris ampli⁹.vñ cũ cal'm ꝛ hu. ħ latitudinẽ grãdẽ obtineat ad ipſum poterit cõtẽpa tũ adduci:qḋ oẽs añ Ga.cõſenſere.℃Sʒ qs ſuffra/ gãs Ga.rñdebit:tpa nõ ſolũ cãri ab el'ntis:veꝝ ma/ gis a ſupioꝛib⁹.℃Dõm ꝙ hic ꝯcurrunt vna duo:pp eni ſupioꝛa nõ paꝝ diſponũf el'nta:ꝛ ecõtra ꝑ viã cãe ꝛ effect⁹.Sol nãqꝫ ſolus cãt eſtatẽ:hyemẽ:ver ꝛ au/ tũnũ.creticoꝝ.3.c.2.lʒ ꝑ alia intẽſio accidat ꝛ remiſ/ ſio.Dicet ẽt illud quo ħ cõfirmaf nõ ſufficere:ſed ſu ſpitionẽ foꝛe ꝗ̃dã.Qḋ foꝛtaſſe ſenſit in eo qḋ dicit ꝓ babili⁹:eo ꝙ plura mala ſũt a ſtudioſis.4.topi.ꝛ.2. ethicoꝝ.malũ.n.multifaria partif diuiſione:qḋ non ſolũ in his q̃ ſunt moꝛis:veꝝ ẽt in rebus videm⁹ nãe cõtingere:cũ hic ſermo bonũ tangat tẽpamẽtũ ꝛ ꝑfe ctũ valde.℃Ad aliõ ſil'r dicet ꝙ cal'm ꝛ hu.ſupfluũ parat ad putrefactionẽ ꝛ peſtilẽtiã:nõ aũt remiſſũ cõ tẽpatũ q̃le cal'm eſt ꝛ hu.veris. vñ Haly. Quedã eſt ꝯpl'o cal'a ꝛ hu.accñtalis:ꝛ hec eſt vituꝑabilis: qꝛ ẽ velox ad putrefactionẽ:ꝛ altera nãlis ab initio crea/ tionis.vñ accñtali aſſimilaf ver multũ cal'm ꝛ hu.nã li ꝟo qḋ humiditate ꝛ ca.cõmẽſuratũ.Et iõ inger qꝫ mirãdũ de Ga.foꝛe cũ in deſtructiõem põnis alicui⁹ ꝛ ſui cõfirmationẽ nõ adiligina vtif argumẽtatiõe. Sermo.n.vꝫ ipſi⁹ ꝓbabilis ſeu ꝑſuaſiuuꝫ magis hic ois.vnde Alfarabius in didaſcalicis ſup Ar.rhetoꝛ/ rica.Dõnes paſſiõales ꝛ moꝛales ꝛ firmatiue ꝟtutis doctoꝛi ñ ꝑtinẽt alicui i ſciẽtijs.nʒ oʒ vt aliqs eis vta tur cũ faciãt errare ꝛ tu iuenies oẽs iſtaꝫ i libris Ga. de ħ:p qḋ cõfirmat ſeu ꝓbat in pleriſqꝫ libroꝝ ſuoꝛũ ꝟtutes ſuas:intẽdit ſeu vigoꝛat ipſas ꝑ honoꝛationẽ ꝛ reuerẽtias ab hoib⁹ ſibi exhibitas pp expientiã eq tatis ſue ꝛ iuſtitie.deinde ꝑ iactationẽ ſui ꝛ depreſſio nẽ alioꝝ medicoꝝ.Proide.A.Ga.hꝰ ſuſcepit ſermo nẽ.ꝑ 2°.nõ ſimplicẽ ſed modificatum inquiẽs.Nã ve ris trahit ad equalitatẽ in humiditate ꝛ ſic.ſicut eſt tẽperamẽtũ inter caliditatẽ ꝛ hu.lʒ nõ ꝓhibeam⁹ qn ꝑñ^m veris trahat ad humiditatẽ ꝗ̃dã:ꝛ tñ nõ eſt lon ginquũ ab eq̃litate:ſicut ẽ ſiccitas autũni.Sil'r dõm eſt finẽ ipſius attrahere ad caliditatẽ.vñ ꝑma apho. Uer ſm ꝑncipiũ ſil'e magis eſt craſi hyemis ꝗ̃ eſtatꝫ in fine vero econuerſo.in medio ꝟo tẽpatius exiſtet. vñ pulſuũ.cõmẽ.Ueris in medio eucratiſſima cõſti/ tutio eſt continẽtis:quare ꝛ coꝛpoꝛa ſana ſunt.ſm tñ Aui.totum declinat ad caliditatẽ ſubtilẽ parum ſo/ pitam ꝛ humiditatem naturalem.Quidam vero vo lentes Ga.cũ ſuis predeceſſoꝛib⁹ cõcoꝛdare dixerũt

[Left margin notes: In medio · In principio. · Cap.xi. · ap.5.iuxta fi. · techinis tra. c.r.ſt.ꝑ^to.2. i fine. · Doc.2.ſũ.ꝑ.c. 3.ꝟſus fi.c.n. · Co.apho.15. in fine. · ꝑ^to.t.5.i ꝑn. · Col^r.c.inc^te alle^to poſt me.]

ꝙ ver põt dupl'r ꝯſiderari:aut foꝛmal'r vel effectiue: hoc eſt in ſe:aut effect⁹ rõne reſultãtis ex ipſo in coꝛ poꝛe.foꝛmal'r qdẽ id ꝓnũciãt tẽpatũ:effectiue ꝟo ca lidũ ꝛ hu.Sʒ hi dñciũt tñ:qꝛ Ga.dꝛogãt:cũ ipſe ſim pliciter tẽpatũ foꝛe aſſeruit:volẽs tẽpatuꝫ ꝛ calidũ ꝛ humidũ opponi.Adhuc.qḋ foꝛmal'r hꝫ eẽ ita efficit cũ res ſic opef vt ſoꝛtita ẽ eẽ.Sed foꝛmal'r ver eſt tẽ peratũ:vt dicũt pp qḋ foꝛmalis ꝛ nõ effectiua erit ip ſi⁹ actio adhuc.talẽ effectũ oʒ a foꝛma ꝓcedẽ:cũ ois opatio oꝛiginal'r inde cõſurgat:ꝛ marie in his i qb⁹ agens ſp exiſtit actu.vñ potẽtia ſuſcitaf ad actũ ꝑ ali qd foꝛinſecũ.qḋ dictũ ẽ pp ebꝛietatis ex mero effectũ Amp.tolerabili⁹ eẽt dicere econtra:puta calidũ foꝛ maliter foꝛe ꝛ humidũ:effectiue vo tẽpatũ.Cõmẽta/ toꝛ vo ꝑmo quadripartiti vbi ait Ga.ꝯire Ptolemeo de hoc inquit.Nos inter hos duos ſapiẽtes cõueniẽ tiã volum⁹ apponẽ hac rõne.Tenet eniꝫ Ptoleme⁹ ꝙ caloꝛ veris ẽ talis qualis caloꝛ ꝛ humiditas iouiꝫ q̃ eſt cũ tẽpamẽto.hic enim voluit poti⁹ ſeq opiones magis famoſas:qꝛ tẽpata ꝯplerio que eſt vite ꝯueni ens ꝛ cremẽto tẽdit magis ad caloꝛẽ ꝛ humiditateꝫ: ꝛ pp hoc inter duos ſapiẽtes nõ eſt ꝯrietas. **A**

Propter tertium aũt ſciẽdũ ꝙ ſol qñ ꝑ uenit circa equalitatꝫ lineã ſui effectiua caliditate aerem reddit calidum ꝛ calefaciẽdo humiditatẽ ſupfluã euapoꝛare facit hye/ mis:ita vt q̃ſi humiditas accidentalis exalet aquoſa ꝛ remanet nãlis aerea:ꝓpterea quidẽ reddif min⁹ hũectũ hyeme.Et qꝛ calitatis ꝑ prius erit calefacere deĩde:euapoꝛationẽ facẽ ꝛ exiccare:ver magl elõgaf ab hyeme caliditate ꝗ̃ hũiditate.Qñ ꝟo ſol circa ꝑn cipiũ ꝑuenit cancri:ampli⁹ calefaciens mã ꝑdiſpoſi/ ta:exiccat adeo vt tꝑs calidũ id reddat ꝛ ſiccũ:qḋ ẽ eſtatis.Demũ ſol a nobis incipiẽs recedere ad fridi tatẽ ꝗ̃dã ꝯuertif aer reſpectu eſtatis ſiccitate modi/ cũ in eo mutata:cũ q̃lʒ calitas exiccet:nõ aũt q̃lʒ fri gidĩtas humectet:ꝑ ſcõa.Qñ ꝟo ſol oio a nobis re/ ceſſerit tũc ꝛ friditas in aere intẽdif:nõ eni radij ſibi occurrũt iſpiſſati:qḋ potiſſima cã coloꝛis.i.methau. neqꝫ ẽt moꝛa interuenit.friditatis ꝟo intẽſiõe hũidũ nõ ſubtiliaf:ſʒ remanet vapoꝛoſum aqũm.Sil'r ꝛ fu mi vapoꝛoſi ex occultis terre ꝛ aquis q̃ a circũſtãte mime reſoluti exhumectãt aerẽ.pp qḋ hyems frida reddif ꝛ hũida.Ut autem ꝟitas ampli⁹ innoteſcat at tẽdẽdũ ꝙ ver põt dupl'r ꝯſiderari vt apparet de cali do:fri.ſicco ꝛ hu.ꝑ ſcõa.aut enim inq̃tũ vnuꝫ tꝑum q̃tuoꝛ ꝯ̃ alia diſtinctũ.ꝛ ſic ca eſt ꝛ hu.cũ tẽpamẽto tñ vtcũqꝫ cũ ꝓpoꝛtionef aeri.Nõ enim ipſius tãta ẽ ca liditas vt eſtatis neqꝫ hũiditas vt hyemis. ꝓpoꝛtio/ natũ.n.ẽ aeri:qḋ idicatũ de nã hũana ita. Marie ħʒ annũ hũidũ ꝛ ca.ẽ ver.Aut ꝑ relationẽ ad coꝛp⁹ no ſtrũ:ꝛ ſic ꝯtempatuꝫ.magis.n.alijs nã ſua ꝛ i ſe ac re latione actionis quã facit in coꝛpe eis ꝓpoꝛtionabile exiſtit ꝗ̃ aliqḋ alioꝝ cũ ſit tẽpatũ.Ita ꝛ ver dicef cõ/ tẽpatũ ſuo mõ.vñ collʒ.2.c.vlti.Cõpl'o veris ẽ pp ca liditatẽ ꝛ hu.Sʒ lʒ poſſit dici ꝙ ẽ tꝑs tẽpatũ cõpatio ne coꝛpis humani:nõ tñ tẽpatũ ꝓpoꝛtiõe eq̃litatis q̃ litatũ.Similis ẽt cauillatio q̃lis hec q̃ veris põt de ſanguine ad alios hũoꝛes diſtincto fieri.nã ſanguis põt cõſiderari ꝓut eſt vnus humoꝛum ꝯ̃ alios diſti ctus:ꝛ ſic calidus eſt ꝛ humidus.Eſt ꝛ talis rel'one tẽpamẽti iuſtitialis anguſti:puta ſcõi modi ꝛ cutis. Aut ꝓut referf ad coꝛp⁹:ꝛ ita tẽpat⁹ exiſtit:cũ ſit ma gis dilect⁹ a nã:ꝛ tãqꝫ fili⁹ ꝓpꝛi⁹ ei⁹ marie. Iſaac fe bꝛiũ.5.ꝛ elemẽtoꝝ.Quoꝛum vtrũqꝫ bꝛeuiter oñdif Primo qdẽ.qꝛ impoſſibile ſit vt poſtera vnquam a pꝛioꝛib⁹ abſoluãf cũ ipſa depẽdeãt eẽntial'r ab eis ꝛ

[Right margin notes: Doc.2.ſũ.ꝑ.c. 3.in medio Ca.ꝑ.an me. · Col^r do.2.ſũ. ꝑ.c.3.in ꝑn°. · Ca.2.poſt me. · Poſt ꝑn. · col^r.c.2. iuxta finẽ ꝛ.ca.3. ar ca principium 2° ꝟſus finẽ]

nõ ecõtra:ſ3 tpa ſunt poſteriora q̃tuoꝛ elñtis q̃ ſuis q̃ litatibus hic oĩum ſunt cã.igitur diſpõnibus diſpo/ nenť elñtoꝛum. Quod appet:q2 ſibi ſuccedũt ẜm elñ toꝛum oꝛdinẽ inuicẽ tpa. Nã eſtas ꝓpoꝛtionať igni: ver aeri:hyems aq̃:autũnꝰ ꝟo terre. Cũ itaq3 i elñtis nõ ſit ponere aliq̃d tẽpatũ:cũ oĩa ſint in vltimo talia. id ẽt eẽt aer:q̃d nõ ẽ:cũ cal's ſit ꝛ humidꝰ. Et firmať
Ante medius q2 näliũ.2.c.9.ꝯ Eraſiſtratẽ arguiť nõ ponẽtẽ meliaꝫ hũoꝝ vnũ ꝙ 4ª cõiugatio craſiũ in oibꝰ exiſtit alijs: q̃re ꝛ in hũoꝛibꝰ:pp q̃d ver cal'm eſt ꝛ humidũ alijs tpibus relatũ. Et̃i.2.cũ medicus oia ꝯſideret ẜm'eſſe ctũ:q ex ipſis in coꝛpibus reſultat nr̃is:illõ erit tẽpa tũ q̃d effectũ cõtẽpatũ iducet.tale autẽ exiſtit ver nã le:vt ſenſus oſtendit. ¶ Propter q̃d cõcludẽdũ ipſũ ad coꝛpus noſtrum tẽperatum inter cetera tempoꝛũ exiſtere. Et ſi aer ſit frigide complexionis valde ſpi/
Doc.2.fũ.1.c. 2.in principio. ritus cõparatione ꝑmo ſecunda.

Propter quartum q̃dẽ ad ꝑᵐ dõm ꝙ auctoꝛitates indu cte ꝯſiderant ver ẜm nãm:ꝓut alijs cõparať tempo/ rũ naturis. Ad alia duo apparuit q̃d dõm veꝝ eniꝫ cõcludiť aere cõſiderato ꝓut alijs referť tẽpoꝝ natu ris. ¶ Ad aliõ dõꝫ ꝙ ver cũ eo q̃d ẽ calꝫ ꝛ hu.ꝑt dici coꝛpi tẽpatũ:q̃d ꝛ calitatẽ ipoꝛtat ꝛ hũiditatẽ. ¶ Ad aliõ dõm.veꝝ foꝛe ſi ꝑ ſe ꝯtigat.ꝑ accñs enim aut ple ctoꝛia ꝑus aliũde acq̃ſita vel ṽtutꝫ ibecillitate ſecus põt cõtingere. ¶ Ad argumẽta ẽt ꝑtis alterius oñſũ cõiter q̃d dõm:ꝛ q̃ño ſermo ṽificeť Ga.ꝛ q̃tum eius cõcludũt rõnes. ¶ Ad aliud dõm ꝙ tẽpatũ ꝛ diſtẽpa tuꝫ nõ ſũt directe ꝯria:cũ nõ ſit iter ea maxia diſtãtia q̃ ꝯrioꝝ ẽ nã.72.ꝯria.nã tẽpatũ ẽ ꝛ mediũ.diſtẽpatũ ꝟo vt alteꝝ extremũ:q̃d alteri adũſať ex directo.vñ anxioma hꝫ ṽificať idirecte ꝯrijs. ¶ Ad aliõ dõm ꝙ veꝝ eſt ꝑ relationẽ ad coꝛpꝰ:nõ tñ ad tpa niſi late ca/ lidũ ꝛ humidũ dicať tẽpatũ. ¶ Ad aliud dõm ꝙ ve rũ eſt ꝑ ſe:ꝑ accñs aũt põt ver nõ minꝰ pluribꝰ alijs foꝛe ꝑaue diſpõnis ꝛ roboꝛis infirmatiuum. ¶ Ad aliud põt dici ꝙ illud tẽpamẽtũ gñationis ẽ latũ val de:ꝛ in oibus põt cõtingere tẽpoꝝ:in vere amplius hoc ẽt calidũ nõ refugit hũidũ cũ ſit vite cã:ꝛ q̃d hꝫ dꝫ cã gñatiõis foꝛe:cũ gñatio ad vitã oꝛdineť. ¶ Et q̃d ſil'r dõm ad aliud apparuit. Oibus tñ vna poteſt antedicta diſtinctiones ſolutio coaptari.

Circa pdicta heſitare cõtingit. Judicatũ eni autũnũ diſtẽpatũ foꝛe:puta fridũ ꝛ ſic.q̃d nõ vr̃ cũ Phila
li° pulſuũ ca° quotiens mu tat pulſus an te medium retus ſcribat ver ꝛ autũnũ exiſtere tẽpa ta tpa. Et̃i. Theo.7.c.4. Ueris ꝛ autũni ꝯpl'o tẽpata
In med o. Doc.2.fũ.1.c. 3.verſus fineꝫ eſt in frigoꝛe ꝛ caloꝛe. Primo vero.2ª. Si ꝟo indica/ uerimus ꝙ in autumno ſit foꝛtis equalitas iter cali/ ditatẽ ꝛ fri.non tamẽ erit ab equalitate longinquꝰ. ¶ Rurſus.cuius cãe ac effectus ſũt tẽperati:ꝛ ipm: cum vnũ cãet ꝛ reliquũ oñdat:ſ3 id in autũno efficiť in media ꝓpoꝛtione nobis ꝓpinq̃tatis ꝛ diſtãtie ceu in vere:cũ ipſe initieť circa ingreſſũ ſolis in librã: ſic illõ arietis. Pulſus ẽt q potioꝛ ẽ nãe actꝰ vere.ꝛ autũ
In medio no ſcribiť magnꝰ ꝛ foꝛtis:theo.7.c.4.cũ ꝯpl'onis tẽ perãtia ṽtutẽ augeat ꝛ ꝯſeruet vñ Ga.ad teucrũ ẜm
Cap.2.t.5. hoꝛas veris medias maximos ꝛ vehementiſſimos: vt in hoꝛis habent pulſus velocitate ꝛ ſpiſſitudine commoderatos.ſimiliter autem ꝛ autumni media. Autumnuſ igitur temperatus.

Oppoſitum q̃ñ autũnus eſt tẽpus vite ꝯriũ
Doc.3.fũ.1.c. 9.iuxta finem Cõ.apho.10. 2°.in fine ꝑimo.2ª. Egritudinũ acutaruꝫ ꝛ moꝛtalium generatiuꝰ.aphoꝛiſ.3.vnde collꝫ.4.c. Autumnus etati ſenectutis aſſimilať q̃ ad moꝛtẽ eſt

ſemita.ꝯpl'onum.2.c.2.quod aũt tale diſtemperatuꝫ Ante medium maxime. ¶ Adhuc tẽperatuꝫ dicit oĩum q̃litatũ me/ diocritatẽ ſufficiẽtẽ.ipſe aũt ſicciſſimus cũ eſtate fere Col'.c.4.iuxta finem ea.n.paꝝ minꝰ ſiccioꝛ autũnꝰ.methau.ꝛ ꝯpl'onũ pꝛi Ca.4.p° me mis. Audio tñ ꝙ id accñte magis ꝯtingat q̃3 nã ꝓpa cũ ſilieť a terra. Autũnꝰ itaq3 diſtemperatus.

Propter primum vero ꝛ ſecundũ dicẽ dum ꝙ ex prioꝛibus innotuit pꝛimum ac in arguitis ſecunduꝫ. De his eni quatuoꝛ videntur ſuperficietenus opi.fuiſſe.

Propter tertiũ ꝟo ſciendem ꝙ autũnuſ eſt diſtemperatus potiſſi me tã i actiuis q̃3 in paſſiuis. Primo q̃dẽ:q2 lꝫ nõ ſit adeo itẽſa friditas vt hyeme:neq3 calitas velut i eſta te:ſubita tñ imutatio q̃ in eo exiſtit in eadẽ näli die: nũc ad friditatẽ:tũc mox ad calitatẽ:magl coꝛpꝰ pꝛa ue alterat ꝛ ꝑmutat q̃3 diutia mãſiua friditas aut ca. itẽſioꝛ.nã.n.q̃d repẽtinũ nõ patiť. Cuiꝰ eq̃dẽ ieq̃litaꝫ cã aeris reſol'o ꝛ ſubtilitas extat imẽſa pp calitatẽ ꝑ cedẽtẽ eſtatis ac ẽt veris.ſuba.n.ſubtilis accipit alte rationẽ ꝛ paſſionẽ icurrit.dĩa.14. Q̃ aũt ſit diſtẽpa/ tꝰ i paſſiuis ex arguitis appuit cũ cã calitatis ꝑtacta: q̃d firmať eo q̃ñ ſol i autũno ꝑuenit ad librã vbi ca/ dit ꝛ maxie i via cõbuſta ente a.19.gradu ipſiꝰ ad 3ᵐ ſcoꝛpiõis ceu exaltať i ariete ꝓpeq3 i oppõne loci cõ buſti. In eo.n. planete oẽs ꝛ maxme ſol ꝛ lũa detri/ mẽtũ patiũť:niſi foꝛtaſſis ſaturnꝰ cũ exalteť i libꝛa:ꝛ ꝓpe.21.gradu:ita vt ab eis nõ ſic q̃ vite ꝯfluãt velut cũ i alijs fuerit ſignoꝝ ꝑtibꝰ. Percepi nãq3 ſepe ꝙ tẽ pꝰꝑnubuloſũ ſerenũ reddiť cũ i.19.g̃dũ ꝑuenerit arie tis:vbi ẜ3 Hermetẽ ſingul'r exaltať. Oppoſitũ ꝟo q̃ñ ad gradũ libꝛe occurrerit ꝯriũ:ſic luna honoꝛať i 3° thauri:deꝑmiť aũt in eiꝰ oppoſito. Nõ igiť ex ꝑte ſo lis vt aliq ſenſere autũnꝰẽ tẽpatꝰ:cũ ſol nõ ſil'r impꝛi mat in vere ꝛ autũno q̃re is diſtẽperatus oĩno.

Propter quartum ꝟo q̃d dõm appꝫ. ¶ Ad ꝑᵐ igiť dõꝫ ꝙ Philaretus vt dicũt voluit autũnũ foꝛe tpatũ rõe ſitus ad nos ſoliſ.ſed ꝙ id ſtare nõ poſſit monſtratũ: Aut ipꝛopꝛie ſenſit autũnũ tpatũ:eo ꝙ nõ eſt in eo tã ta calitas ꝛ friditas:ceu in eſtate ꝛ hyeme. Et impꝛo pꝛie ꝟo dixit:q2 tale tẽpatũ nõ ẽ vere mixtũ cõfractũ: ſ3 potiꝰ iuxta põnẽ q̃3dã ſenſibili amplius tẽpamẽto cãtam. ¶ Ad aliud ſil'r dõm:aut ꝙ nolunt oĩno pul/ ſus veris ꝛ autũni aſſimilari:ſ3 aliq̃l'r magis. Eſt nã q3ſilitudo magis in motu ꝛ q̃ete pulſus:nõ aũt i q̃ti tate ac ṽtutis tenoꝛe ipſiꝰ. ¶ Ad aliõ q̃d dõm appa ruit. Cũ ẽt ſolis ſilis diſtãtia nõ eodẽ mõ ipꝛimat ve/ 4°colliꝫ ca in fine. re ꝛ autũno. Et iõ Auer.deteſtãs pulſus ſil'es ponẽ/ tes i his duobꝰ tpibꝰiq̃t eos errare penitꝰ. In autũ/ no.n.ṽtutes iminute pp paucũ caloꝛẽ ſpũum.pulſus enim i eo ẽ q̃ſi ſilis pulſui ſenectutis:q̃doſtẽdũt vege tabilia ſiccitate ſeneſcentia.

¶ Differentia. lxviij.

Q sub eq̃toꝛe diei ſiue linea eq/ noctiali nõ ſit poſ ſibilis habitatio oſtẽdiť ꝑ Ari.pꝛimitꝰ Ca.2.an m id ſentiẽtẽ.2.methau.ꝛ plures vt appa rebit alioꝝ. ¶ Adhuc ꝯfirmať rõnibus nõ paucis ꝛ ſignis:quoniam ſi locus ille foꝛet habitabilis aliqs ex illis ad has noſtras iam perueniſſet regiones aut qs nr̃m iuiſſet ad illos:ad nos demũ reuertẽs: ſed nil hoꝝ nondum iteruenit. Ptolomeꝰ ꝛ Albategni. ¶ Rurſus. Hic 2° q̃dripartiti:ꝛ Alfagranꝰ cũ aſtro/ logoꝝ ceteris diſtinguẽtes ſufficienter climata ꝛ ho/ minũ habitatiões icipiũt ꝑᵐ clima circa lineã eq̃litaꝫ ꝑ.12.gradũ cũ dimidio ꝛ 4ª. ¶ Ampliꝰ vbi ꝯgregã/

tur potiori nõ plures cãe caliditatis intãtũ augmẽ/tabit̃ ea q̃ eẽ nõ poterit illic hitatio:cum vita conſtet in hitatione ⁊ diſpõne tẽpata potiſſime humana: ſed hoc eſt ſub eq̃tore: qm̃ cum tres ſint cãe caloris pci/pue directio: ppinqtas ⁊ mora:⁊ circa hunc locũ re/periat̃ potiſſime. Illic.n.adeſt directio cum ſol bis in ãno ſup cenith capitũ ptrãſeat eoꝝ: ceu qñ fuerit in p̄ minuto arietꝭ ⁊ libre. ⁊ qñ in alijs fit ſignis ſp minus elongat̃.24.g̃dib⁹ cũ ĩfra hos ſit ſolis maxĩa declina tio.puta.23.g̃dus.⁊.33.minuta. Eſt ẽt ppinqtas ma/gna.q2 cũ terra ſit rotũda:⁊ rotũdũ circa ptẽ ſupiorẽ ⁊ mediã magis ſit eleuatũ:terra ibidẽ plus eleuabit̃ ⁊ magis ſoli approxinq̃bit.qđ etiã cõfirmat̃ ex ſolis circuli ecẽtricitate:vt appet 3°almageſti.ſol eni nunc obtinet augẽ ſeu longitudinẽ longiorẽ a terra in.29. g̃du geminoꝝ:q̃ ecẽtricitas eſt duoꝝ g̃duũ cũ dimi dio. Oppoſitũ aũt augis in.29.eſt ſagittarij magꝭ ap propiq̃ns terre p duos g̃dus ſit̃r ⁊ ſemis. Propt̃ quã nimiꝝ approxinq̃tionẽ q̃dã mathematicoꝝ ɀonã in/terceptã int̃ circulũ tropici capcorni ⁊ circulũ puum antarcticũ inhitabilẽ fore pnũciauerũt ſicut in ſeq̃n/tib⁹ videbit̃. Sic igit̃ appet q̃ ſol in ariete ⁊ libra ma gis approxinq̃t terre:q̃ trãſeũdo geminos ⁊ cãcrũ: pp qđ plus calefaciet. Sit̃r etiã mora ɔcidit cũ alijs cauſis cũ dies ſemp adeq̃nt̃ noctib⁹.hec tñ nõ adeo iteruenit:vt cãrũ due p̄dicte. ¶ Rurſus ſub tropico cãcri de q̃ vĩ in amplius non eſt hitatio aut pua ⁊ ra ra:a q̃ ſol vt.dcm̃ elongat̃ plurimũ reſpcũ ſub eq̃tore hitãtium ⁊ non trãſit etiã niſi ſemel ſup illoꝝ caput in ãno:vt quãdo fuerit in pncipio cancri: propter qđ ſub linea eq̃noctiali cuꝫ ſol hitatoribus approxinq̃t: ⁊ bis ſup illoꝝ caput trãſeat in ãno ibidẽ inhitatio/nẽ caliditate cãbit. Itidẽ radij pp̄ter directionẽ p̄ta/ctã cadẽtes recti axales ad terrã refrãgũt̃ in ſeipſos. vnde inſpiſſant̃ maxime ⁊ fortificãtur primo ſecũda. aerem intm̃ igit̃ calefaciẽt vt vite ſit humane tẽpera/te ɔrius.adhuc eſt reperire terrã inhabitabilẽ pp̄ter eius nimiã remotionẽ a ſole: vt exñtẽ ſub polis. Erit igit̃ repire inhitabilẽ pp nimiã ipſius approxinqua/tionẽ ad ſolẽ cum calidum ⁊ frigidũ ſint ɔria.ɔriarũ/q̄ rõnum erit vtrũq̄ diſtẽperatum oppoſite:propter quod cum terra equinoctiali ſuppoſita ſoli maxime approxinquet ipſa videtur inhabitabilis fieri.

oc.2ª ſũ.p̄ᵒ.13.poſt pnᵐ

Oppoſitum monſtratur cõi fa/ma cõ/ponẽtiũ tabulas ſup arym ciuitatẽ q̃ p̄dicat̃ recte eẽ in medio mũdi diſtãs ab vnoq̄q̄ q̃tuor anguloꝝ mũ di.ſ.oriẽte:occidẽte:meridie ⁊ ſeptẽtrione p.9.g̃dus. Cõpoſitores ãt tabulaꝝ ſup ciuitatẽ p̄dictã hi i theo rica planetaꝝ hiſpalẽſes fuiſſe dicunt̃ Nembroth gi gas yconomicus: Ptolemeꝰ Albategni: Albumaſar ⁊ algoriſmus. Ampliꝰ locus eq̃noctialis eſt medius diſtãs eq̃l̃r ab vtroq̄ polo:mediũ aũt vtnoſi⁹: pfecti us ⁊ tẽperatius eſt extremis. Cũ g̃ v̄ſus extrema ſit hitatio ⁊ tẽperamẽtũ multo itaq̄ magꝭ erit circa me diũ:q̃le locus eſt q̃ ſub eq̃tore. habitabilis itaq̄ erit.

Propter primũ q̃dẽ ſciẽdũ q̃ circulus eq̃noctialis ſiue eq̃tor eſt vn⁹ de ſex circulis maiorib⁹ diuidẽs ſperã trãſeũ/do ab oriẽte in occidẽtẽ in duas ptes eq̃les:eq̃literq̄ diſtãs ab alterutro poloꝝ ɀodiacũ in pn⁹ arietis ⁊ li/bre iterſecãs.⁊ iđ dĩ eq̃tor.q2 cũ ſol ſit in his duobus ſignis nox diei in vniuerſa coeq̃t̃ terra:huic ẽt circu/lo ps t̃re ſuppoſita ſub eq̃tore eẽ notat̃. Ut ãt appeat ɀonaꝝ ſeu plagaꝝ terre diſtinctio ſciẽdũ q̃ q̃tuor pa ralelli circuloꝝ eq̃noctiali collaterales: q̃ꝝ duo ſunt v̄ſus meridiẽ.puta palellus antartic⁹ ⁊ palellus tro pici hyemalis:⁊ duo v̄ſus ſeptẽtrionẽ:velut palellus arctic⁹ ⁊ palellus tropici cãcri denotãt in celo.5.ɀo/nas:⁊ p ɔñs ẽt al̃s.5.illis oppoſitas diſtiguũt in t̃ra iuxta i° Ouidij maioris. Totideq̄ plage tellure pmũ tur.i.iprimunt̃. Iſti q̃ꝫ lꝫ palelli dicant̃.i.eq̃ diſtãtes: nõ tñ quãtũ diſtat pm⁹a ſcđo.tãtum diſtat terti⁹ a 4° ⁊c. Sꝫ iđ ita dicunt̃ q2 vtrobiq̄ eq̃l̃r diſtant non ma gis vnus accedẽs aut min⁹ alio. Qđ appet p earũ di ſtãtias omniq̄ intẽſas:nã a polo artico ad palellũ articũ ſeu polũ ɀodiaci.23.g̃dus cũ.33.minutꝭ iterue/niũt.ab h̄ q̄q̄ circ̄lo ad tropicũ cãcri.42.g̃dus.⁊.54 intercidũt minuta. Inde q̄q̄ ad eq̃torẽ.23.g̃dus.⁊.33 minuta ſit̃r. Et inde adhuc ad tropicũ capricorni.23. g̃dus.⁊.33.minuta. Quare.47.ɔſurgunt ptes.⁊ ſex minuta.⁊ tãta fert diſtãtia alioꝝ palelloꝝ adiuicẽ q̃ꝫ ta fuit poli mũdi ad polũ ɀodiaci.⁊ ſic õmum ide ad tropicũ capcorni. Hitatio q̃ꝫ dup̄r exiſtit:q̃dã nãq̄ eſt bona vtcũq̄ ɔtẽperata q̃ hitatio ſimpl̃r eſt dõa: nõ/nulla q̄q̄ pua diſtẽpata valde aut pp frigiditatẽ ſicut ptes due polis approxinquãtes aut pp caliditatẽ ve lut loca ſub tropicis ſuppoſita adeo q̃ q̃dã hitatio/nũ pp ipſarũ intẽperiẽ inhabitabiles denunciãtur:ſi/cut turpes hñs pedes aut puos nõ hẽre.dĩ.5.meta. T.cõ.27.

Propter ſecundum v° ſciendum q̃ q̃dã dubitaue/rũt vtrũ ſub linea q̃litatꝭ eẽt habitatio aut nõ: de quo rũ numero Ptolomeus fuiſſe videt̃ ſcđa dictione Al mageſti. Ait enim q̃dã dicunt q̃ eſt poſſibile vt illud qđ eſt ſub linea eq̃diſtãte ex terra ſit hitabile.ideo q̃ eius cõplexio eſt valde bona:eo q̃ ſolis nõ plongat̃ obũbratio ſup puncta ſummitatꝭ capitum pp̄ter ve/locitatẽ ſue declinationis in latitudĩe ab eq̃tore diei: ⁊ pp h̄ ſunt eſtas ⁊ hyems bone ɔ̃nis pp breuitatẽ lõ gitudis ſolis a ſũmitate capitũ in vtriſq̄ tropicis. Et ſubdit q̃ dicim⁹ eſt ſm eſtimationẽ. Utrũ v° i° qđ eſt ſub hac linea hitet̃:nos h̄ ſciaꝫ nõ cõprehẽdim⁹:qm̃ aliqs nõ puenit ad eã q̃ ſunt in nr̃is regionib⁹ hitabi lib⁹ vſq̄ i diẽ nr̃m hũc.vñ Albategni ſcđo ca. Linea nõ ſentit̃ eq̃noctialis hitatio. Neminẽ.n. h̄ nr̃i tpis ſe hãc vidiſſe ɔfitẽtẽ nouim⁹. Ptolomeũ ẽt in li° ſuo nullã inde mẽtionẽ feciſſe dephẽdimus. Hos q̄q̄ vĩ imitari Amet⁹ alfragan⁹ dicẽs. Incipiam⁹ nũc reme morari loca hitabilia terre ſm q̃ ſcimus ⁊ puenit ad nos:vñ poſt q̃dã. Et iuenim⁹ latitudinẽ loci inhitati h̄ q̃rte ſm q̃ cõphẽdim⁹ ⁊ puenit ad nos. Quidam q̃ꝫ in alterã ɔſcẽderũt ptẽ aſſerẽtes abſq̄ ãbiguitate loca ſub eq̃tore diei nõ hitari.vñ.2.metau. Duabus exñtib⁹ deciſioib⁹ polis hitari regionis. Hac q̃dẽ ad ſupiorẽ polũ q̃ ſm nos:hac ãt ad alteꝝ ⁊ ad meridiẽ. ca.2.añ mеᵐ. Iſte q̃dẽ due ſole hitari poſ̃s:⁊ neq̄ vltrauerſioẽs.i. tropicos:vmbra.n.nõ vtiq̄ erit ſp ad artũ: nũc ãt in/hitabilia fiunt pus loca anq̄ ſubdeficiat aut pmutet̃ vmbra ad meridiẽ. Quecũq̄ v° ſub v2ſa.i. ſub polo artico a frigore ĩhitabilia: Et ſubdit õmũ. Et q̃dẽ ad latitudinẽ vſq̄ ad ĩhitabilia ſcim⁹ hitata.hec ſiqdem eni pp frigus nõ hitata vt iã:hec ãt propter eſtuꝫ vñ q̃ extra indicum mare:puta in oriẽte ⁊ colũnas era/cleas:vt in occidẽte pp mare vñr copulari pp ɔtinuã eẽ oẽm hitabilẽ. Sic igr̃ ſentit duas plagas terre:vꝫ int̃ iacẽtẽ palello artico ⁊ tropico cãcri:⁊ interceptã int̃ tropicũ capcornu ⁊ palellũ articũ pp tẽperiẽ cau ſatã ex cal̄o ⁊ frido hitari. Mediã quoq̄ duab⁹ iter ceptã tropicis ab hoib⁹ mime icolari: duas q̄q̄ ſit̃r extremas pp gelu mime inhitari. Huic q̄q̄ ɔſentit p oia Tullius de ſomno Scipiõis:cũ ei⁹ iterpte Ma/crobio.ait q̄q̄. Cernis aũt eadẽ terrã:q̃ſi q̃buſdã re/dimitã ⁊ circũdatã cirulis. Ex qb⁹ duos int̃ ſe maxi/

me diuerſos ⁊ celi vticibꝰ ipis ex vtraqꝫ pte ſubmiſſos obriguiſſe vides pruina: mediū āt iᵉ maximū ſolis ardore torreti duo hitabiles: quoꝝ auſtralis ille in q̄ q̄ inſiſtūt aduerſa nobis vigēt veſtigia nihilꝰ ad noſtꝝ genꝰ. h āt alt ſubiectꝰ aqloni: quē colitis. vñ iterpres eius Macrobiꝰ. hoꝝ vterqꝫ hitationis ipatiens eſt. qꝛ torpor ille glacialis nec aiali: nec frugi vitā mini‑ſtrat. Illo. n. aere corpus alitur q̄ vita nutrit. Mediꝰ qꝙ eiꝰ cingulus ⁊ oino maximꝰ eterno afflatu conti‑nui caloris vſtus ſpaciū quod lato ambitu plixius occupauit nimietate caloris fac inhitabilē victuris. Inter extremos vō mediū duo maiores vltimis medio minores ex vtriſqꝫ vicinitatꝫ itēperie tēperātur. In his tm̄ vitales aureas nā ōdit icolis cape. hoꝝ p omnia cōſors his vgilius nullius ſm Macrobium ſcie expers in georgicis inqt. Quiqꝫ tenēt celū ſone: qrum vna corruſco Sēp ſole rubēs ⁊ torrida ſemp ab igni: Quā circū extreme dxtra leuaqꝫ trahūt Cerulee glacie ɔcreteqꝫ ibribꝰ atrꝫ. has int̄ mediāqꝫ due mortali bꝰ egris Mune ɔceſſe diuū. ⁊ via ſecta p ambas: Obliquꝰ q̄ ſe ſignoꝝ verteret ordo. vñ eius cōtemporaneus mirificꝰ vſificator Ouidiꝰ trāſfigurationis exordio. Utqꝫ due dextra celi totidēqꝫ ſiniſtra Parte ſecāt ſone qnta eſt ardētior illis. Sic onꝰ iclusum nūo diſtixit eodē. Cura dixtotidēqꝫ plage tellur pmūt. Quaꝝ q̄ meꝰ nō eſt hitabilis eſtu. Nix tegit alta duas: totidē int̄ vtraſqꝫ locauit. Tēperiēqꝫ ōdit mixta cū frigore flāma. In hāc etiā vt appebit Auer. opionē ɔcidit cordubēſis. Plures nāqꝫ antiqrū vñr in eā ɔuenire. vñ tpibꝰ Ariſto. ⁊ ante etiā vt vſqꝫ ad tps etiaꝫ legis machometi vi hec plus opinio valuiſſe. Quā ēt qdā inexpti affirmāt adhuc poſitionē modernoꝝ dicētes qꝙ pdicta loca inhitabilia fore. duplr. n. mouebant. qdā nāqꝫ pp ſolis calitatē in illis locis imēſam aduſtiuā: ſicut pſuadēt pallegati: qꝝ dfectꝰ aut expoſitio in tertio oñdet dicendoꝝ. Nōnulli aūt phoꝝ antiqrū quoꝝ vnus fuit Belenꝰ alroguani: quē etiā Carites ſecutus eſt vſificator. Dixerūt. n. ꝙ mare oceanuꝫ eſt expāſum in latitudinē duoꝝ tropicoꝝ. Quos qui dē annulat Ptolomeꝰ in libro ſibi ad artē ſpericā cōparato inqens ꝙ nullus narrauit opificū diſciplinarū ſic dixit Carites vſificator. Uerū illud qd viſuꝫ eſt tpe noſtro. inuētū eſt plꝛm hitatū. ⁊ nō eſt iuētū i illo pelagus quo contineat. Et inuēta ſunt a tropico eſtiuo ad lineā eqlit robuch vnū. i. decēmilia ſtadia indeqꝫ ⁊. 80. ſtadia: illud iā pambulatum eſt. Et ſcripte ſunt enūciationes eius auxilio regis Egypti. Que q dē hitationes denotant a Ptholomeo ſcdo q̄driptiti: ⁊ Alphagrano cū alijs ſaltē q̄ntum ad hitationes q̄ circa tropicū exiſtūt cācri: qd etiā magꝫ in 3ᵒ appebit dicendoꝝ. ¶ Adhuc nō eſt dare nām feciſſe locū medium ⁊ tēperatum aquis detentum vt nullum perfectiſſimorum animalium in eo valeat hitare: propter quod mare inter vtroſqꝫ non intercipietur polos.

Propter tertiū qdē pmitus ſciendū ꝙ locus ſub equatore hahitabilis: ac etiā tēpatus eſt. Scdo qd ſit de hitatiōe plage noſtre oppoſite tenendū. ¶ Propter hmōi primū ſciendū ꝙ p lineā eqnoctialē duo cōtingit intelligē aut oēm inter vtroqꝫ polos latitudinē diſtantie. ⁊ ſic plures ſunt eius ptium hitationes praue aut ihabitabiles ⁊ marꝭ q̄ ſub tropicis ⁊ eis vicine vl latitudinē diſtātie vniꝰ gdus vſus tropicū cācri ⁊ altiꝰ vſus tropicū capcornij a medio idiuiſibilis eqtoris: cuius terre ſpacij latitudo ſic expti ſūt ſaracenoꝝ ſapientes

A cētū ⁊ tredeci ɔtinet miliaria ⁊ 3ᵃᵐ portionē miliarij: ɔtinēte vno gdu celi. 56. miliaria ⁊ duas tertias miliarij atqꝫ miliaria. 4. mille. ⁊. 5. cubitoꝝ ſm mēſura ꝫ corpis tpati. Cubito ēt pedē cuꝫ dimidio ɔtinēte. Cꝰ qdē ſpacij latitudinē inqo fore hꝫ. A. marie hitabilē ⁊ tpatā tpamēto iuſtitiali. ⁊ totiꝰ corpis hūani aut cuti tpate pportiōato vt vi inuē. A. Ne āt videar pdcā gtis aſtruē adducāt ſmōes ſapiētū ⁊ rōnes. Ptholomeꝰ qꝙ in libꝰ ſibi ad artē ſpericā cōpato pdcāꝫ ſniaꝫ ɔfirmās inqt. Et opꝫ ne opinemur ꝙ ſona puſta cuꝫ totalitate ſua ſit ihitabilis. Iā. n. venerūt qdā a diuerſis locꝫ eiꝰ ⁊ iuētū eſt plꝛm eiꝰ inhitari. Et pp h narrāt qdā locū medie ſone puſte magis hitatū q̄ꝫ fines eiꝰ. Et apoloniꝰ qdē auctor enūciatiōis fec librum ⁊ ſcripſit eū de locꝫ hitatiōis q ſunt ſub eqtore diei. Et iſta hitatiōis loca ſunt illa q̄ ſunt in meᵒ hꝫ puſte ſone: ⁊ ſūt loca hitationis eiꝰ qd hitat tpatioris cōplōnis q̄ꝫ loca hitatōis duoꝝ finiū eiꝰ. vñ Albategni poſt ſmonē eiꝰ pmiſſuꝫ antea ſubdit A ſane tū itelligētibꝰ iſtius linee cōplōnē tpatā eē ɔcipiēdū eſt. ⁊ pbat. qꝛ neqꝫ ſol multū remouet ab ea: neqꝫ diutinā morā in eiꝰ directo facitiō tā eſtiuale q̄ꝫ hyemale ſpaciū in ea bōe cōplōnis hētur. Qd ēt oñdit ex regiōibꝰ circūiacētibꝰ in qbꝰ fere ɔtingit h ideꝫ. Eā q̄ꝫ ſilr hitabilē teſtat Io. Damaſcenꝰ in affoꝛiſmis. In idia ⁊ apud hitātes ſub eqnoctiali due hyemes due eſtates: duo autūni ⁊ duo va in āno fiūt. vñ illis fructꝰ abundātiā arbores pcreāt: ⁊ memoria ſubtilis eſt: ⁊ alia multa. haly āt rodoā medicꝰ ⁊ aſtrologꝰ pſpicuꝰ 2ᵒ q̄driptiti. Dies ⁊ nox eſt apud illos q morant in linea eqnoctiali ſemp eq̄les: ⁊ h fac ꝙ dies nō ſit vllo tpe ſupmi caloris. Et pp h morātes i ipa linea ſt crocei colorꝫ ⁊ nō nigri aut bruni. ſic vſus tropicū cācri cōmorātes: ⁊ i toto ē aer cōprehēdēs ipos minoris calorꝫ: eo q cōprehēdit nigros. hāc qꝙ ſniaꝫ maxime aſtruit. A. p pᵉ. et p ſcda caᵒ. 8. doctrie ſcōe. ⁊ animaliū. Nō. n. ſolū vlr hūc locū hitabilē: verū oibus cōtēperatiorē fore niſi adſint montes aut maria vel aliud occurrēs tpamētū puertens: ⁊ ꝙ oēs diſpōnes morātiū in linea equinoctiali ſunt nobiles ſimiles: neqꝫ aer illic nocumento ipedit ſenſibili: ſed eoꝝ cōplōnibꝰ ſemp eſt ſilis. Ipe. n. p ceteris virilior extitit in hanc ɔfirmādo ſniam. Teſtās etiā ad h ɔfirmādū demōſtrationē alibi attuliſſe. Cū his etiā ſunt Nicolaus ⁊ Judeus almageſti cōmetatores. hoc ideꝫ aſtruit ſignis: qm̄ Albumaſar dialogoꝝ ad ſadā libro ait. In regiōibꝰ ſinçoꝝ appet ſtella magna vt ſaccus: ⁊ noui hoiem qui vidit ipſam: ⁊ dixit mihi ꝙ hꝫ lumē modicū ſicut petia nubis ⁊ eſt ſemp auſtralis. De ipa q̄qꝫ cū alijs mihi retulit Marcus Uenetꝰ oiuꝫ q̄s vnq̄ ſcitū orbis maior circuitor ⁊ diligēs idagator: ꝙ eādē vidit ſtellam ſub polo antartico: ⁊ eſt magnā hñs caudā cuius pinxit talē fore figurā. Retulit ēt ꝙ vidit polū antarticū a terra eleuatū q̄ꝫti lācee milij lōge in appentia ⁊ articū occultatū. Inde etiā nobis cāphorā: lignuꝫ aloes ⁊ verçi exportari nūciauit. Teſtat illic calorē itēſuꝫ ⁊ hitatiōes paucas. h qdē vidit in q̄dā iſula ad quā p mare adiuit. Dic ēt illic homies fore ⁊ arietes q̄ꝫ magnos valde hñtes lanas gſſas ⁊ duras vt fete ſt porcoꝝ nroꝝ. Et ꝙ ad hꝫ loca nō pꝫ niſi p mar acceſſus. Adhuc haly 2ᵒ q̄driptiti. Et aliq dicūt ꝙ i ābobꝰ capitibꝰ tā in ſeptētriōe q̄ꝫ in meridie ſt hoies alios homies comedētes: ⁊ iſti ſt hñtes facies corruptas ⁊ turpes. Et ego vidi ex iſtis hoies q dicebāt p mūdū euntes ſeipos vidiſſe velut ē repire ⁊ phalarin. Ethicoꝝ ēt. 7. Et hermes dixit i libᵒ latitudis ꝙ in fine ſeptētriōis ⁊ meridiei morāt ſpūs ⁊ diaboli ⁊ beſtie ledētes alios. Q̄ āt ſub polo artico ſint hoies alios pdētes adhuc hodie repit ſic mihi Petro paduanēſi rela

aphо.79.

Doc.3 ca.p° in me° 12°.ap°.pmo vſus finem.

ca°.8.poſt pri

tum eſt a dignis fide viris in peruſia. Siľr in gallicis
ens ptib⁹ audiui a ſocioꝝ fideliſſimo in finib⁹ Noroe
gie fore ſpūs q̄ʒmultos q̊s hoies ſignaculis crucis ex
pellūt ex illis ſemitas lateraľr ꝯſtruētes a qb⁹ diuer
ſus abolet̄ vſus. Ex his igit̄ teſtimōijs iudicat̄ lineā
eq̄litatꝪ fore hitabilē: ⁊ aliq̊s illuc iuiſſe. ⁊ iteꝝ adue/
niſſe poſtq̄ʒ fit trāſit⁹ de hac hitatiōe ad illā in q̄ pol⁹
an tartic⁹ eleuat⁹ appet: qd̄ nullo mō fieri potuit: niſi
p ſubeq̄torē trāſeūdo cū toti ab oriēte in occidēs inij
ciat̄ orbi. Predictū totū ēt rōnib⁹ ꝯuincit̄ plimis: qm̄
itra tropicū cācri ⁊ capcorni ē ēt hitatio vbi ⁊ ſol trā
ſit bis in āno ſup capitū illoꝝ ȥenit. ⁊ p modicuʒ tpis
ſpaciū puta mēſis aut duoꝝ vel triū ſeu 4^or. Eſt etiaʒ
ſub tropico cācri: vbi ⁊ ſemel tm̄ ad ȥenith in āno ca
put eoꝝ diu pmanēs accedit. iuxta i° Lucani. Nuſq̄ʒ
flectētē vmbras ſyene. Eſt. n. ciuitas ſub tropico can
cri firmata: in q̄ qn̄ ſol accedit ad p^m minutū cācri vna
die āni i meridie hʒ rectā vmbrā in ſeipſaʒ v̄ſam ⁊ ad
nullā ptē declinatā. multo igit̄ meli⁹ ſub linea erit eq
noctiali cū ſpaciū vni⁹ trāſit⁹ ſup ȥenith ibi exiſtētiuʒ
diſtet ab alio ſex mēſiū ſpacio: ⁊ vt oñdet̄ ſup eoꝝ trā
ſiēs nō morat̄ ȥenith capitum. Qꝝ āt p̄inducta hitent̄
loca teſtant̄ ēt Ptholome⁹ 2° q̄driptiti. ⁊ Alfagranus
cū alijs i climatū diſtictiōib⁹. De his q̄ʒ iſtis fere die
b⁹ hec icolētib⁹ climata tranſcripſit epiſtolā frat̄ Jo.
Cordelari⁹ ex regiōe mohabar indie in oris in qbus
corp⁹ iacet Thome apl̄i dicēs q̄ i idia ſemp eſt eſtas
⁊ nō eſtus. q2 cōit̄ ſunt vēti q tēperāt calorē. Hyems
nō eſt ibi: q2 ſol q̄ſi ſemp directe ſup illic hitātiū trāſit
capita parū declinādo in meridiē ⁊ arthō. vn̄. 23. die
auguſti vidi ocl̄is pprijs ⁊ pbaui q̄ radi⁹ ſolis ita di
recte ſup capita cadebat hitātiū q̄ n̄ faciebat vmbrā
aliquā ex aduerſo: ⁊ ſiľr circa finē ꝯtigit martij. Sic
igit̄ ſm̄ h̄ vi q̄ circulus palellus in q̊ illoꝝ figurat̄ ca
pitū ȥenith trāſeat p ſeptimū aut octauū g̃dū v̄ginis:
tūc. n. 23. die auguſti ſol illic erat. ⁊ p. 22. aut. 23. g̃dum
arietis pp qd̄ nō vn̄r ſic diſtare ab īdiuiſibilitate etiā
eq̄toris niſi p ſpaciū octo g̃duū ⁊ q̄ſi. 4. minutoꝝ lati
tudinali diſtātia. Teſtat̄ ēt q̄ ſtella tramōtana dicta
ſic in baſſo illic extitit q̄ vix pōt videri pp q̄ arbitrat̄
q̄ ō aliq̊ loco alto poſſet videri altera tramōtana v̄/
ſus meridiē. Hoc tn̄ veꝝ nō exiſtit ſi vt pbāt aſtrologi
terra nulli⁹ ſit q̄ʒtitatꝪ ad celū: dūmō i loco depſſo nō
eēt qd ipediens viſionē fieri. Dic̄ ēt q̄ vidit ſigna cir/
cūuoluētia ſe circa ptes alteri⁹ tramōtane: ipſaʒ tn̄ nō
vidit. Et h̄ forte refert eē pp vapores multos aſcēdē/
tes circa ptes illas. Appet igit̄ declarata rōcinatiōis
aſſumptio. vn̄ ⁊ ꝯcl̄o īfert̄ nec̄io. Eti. Sol parū mora
tur ſup̄ capitū eoꝝ ȥenith: imo celerit̄ trāſit. vn̄ Pto/
lome⁹ in li°. p̄dicto ſibi cōpato. ⁊ p̄ ſcd̄a: credi dʒ ſm̄o
q̄ terra q̄ eſt ſub eqnoctiali eſt circa eq̄litateʒ: qm̄ cā
calefaciēs vna exiſtit q̄ eſt ſolis oppoſitio capitū: q̄ q
dē ſola nō grādē facit ipreſſionē: ſʒ qd̄ magnā infert i
preſſionē eſt pduratio oppōnis. Et iō videm⁹ in autū
ni p̄n° ⁊ circa horā nonā pp morā maiorē caľitatē ge/
nerari: q̄ʒ in eſtate ⁊ meridie: ⁊ ſi tūc ſit rectior oppō:
nā in terra linee ſuppoſita eqnoctiali ſol ȥenith capi/
tū hitātiū nō opponit̄ niſi dieb⁹ paucis: deiñ cito elō/
gat̄. Sʒ ſol qn̄ puenit ad tropicuʒ cācri aut capcorni
p eādē viā accedēs ⁊ recedēs diu ſtat ſup illoꝝ ȥenith
capitū. ſpacio. n. qnq̄ʒ dieꝝ aut pluriū n̄ appet remo/
t⁹ ab inde pp qd̄ eos iceſſant̄ calefacit. Et iō terra li/
nee ſuppoſita eqnoctiali erit tēperata. Suppoſite āt
tropicis diſtēpate ad caľitateʒ maxie: ſub tropicis. n.
occurrit mora ⁊ ppinqtas rectitudīs ⁊ ppinqtas vir
tualis: qd̄ ſic nō ſub linea ꝯtingit eq̄toris: pp qd̄ Pto
lome⁹. Opʒ vt ſit loc⁹ h̄ꝰ ihabitabilis pp ſupfluitatē

caľitatꝪ: ⁊ ſi hitat̄ tūc cū labore q̊dā ⁊ nō ꝯtinu a hita/
tiōe. Inceſſus aūt ſolis ſup eq̄torē diei ⁊ ei⁹ pmutatio
ab eo fit cum velocitate. Opʒ g̊ ex h̄ q̄ ſint loca hita/
tiōiſ: q̄ ſunt ſub eq̄tore diei tēpata. Amp. ſub linea eq̄
litatis cū dies calidus nocti adequet̄ ſemp vnū alte/
rū contēperabit: frigidū. vʒ. ⁊ caľm: adeo q̄ habita/
tio ⁊ contēperamētū conſurget: qd̄ apud illos q cir/
ca ſtatim aut ſub tropico habitāt: nō euenit cācri aut
capcorni. Adhuc ex multꝪ parū diſtēperatis ⁊ breui/
bus vnū ꝯſurgit tēperametū. h̄ autē ſub linea contin
git eqnoctiali. dictum enim eſt illic fore octo tēpora
in anno: nullum etiam tēporū ipſorū in aliq̄ qualita/
tū excedit vt noſtra. Itidē vbi perflant venti plurimi
aerem contēperantes ⁊ radiorum refractiones ſola/
rium prohibētes: ⁊ leuant̄ vapores multi a marib⁹:
fluminib⁹ ⁊ lacub⁹ calor reddit̄ tēperatus. Sed hoc
euenit ſub eq̄tore: q2 idem ꝯtingit intra eq̄torē tropi/
cum cancri: puta in india vt recitatione adduxi Cor/
dellarij vbi minus vi: q̄re multo amplius ſub equali
tate his caliditas in tēperamentū remittet̄. Rurſus.
Radij ſupceleſtiū: q2 ſub eq̄tore pueniunt ad apiceʒ
cōuexi terre diſperſi nō poterūt ſic refrāgi vt puenien
tes ad ſupficiē planā aut cōcauā: ſicut ſentiūt etiā per
ſpectiui qd̄ alijs nō ſic contigit locis. ¶ Adhuc vbi
eſt multa corpoꝝ celeſtiū radiorū reflexio ⁊ ꝯcurſus
adinuicē illic poſſibilis eſt habitatio ⁊ tēperata: cuʒ
nāe ſupioꝝ cōpate in adinuicē ad caliditatē ⁊ humi/
ditatē cōplōni humane tēdāt pportionatā: vt decla/
ratū diia. 10. Siľr ⁊ ſol cū alijs planetꝪ p eius ad nos
acceſſuʒ cā gn̄atiōis ⁊ vite ⁊ p receſſum oppoſiti. de — Dex. cō. 58.
ge. ⁊ cor. ſcd̄o cū igit̄ hec meliori occurrāt mō ſub eq̄
tore: locus erit hitabilis ⁊ tēperatus: q̄ āt pſuadent
qdā: eo q̄ ſpūs circa natiuitatē ſibi ficus attulit recē
ter maturas: nō valʒ: qm̄ ab india potuiſſet portaſſe — coľr apho. 78
in q̄ fruct⁹ ſūt hora oi recētes maturi: ſic̄ Damaſcen⁹
⁊ Cordelari⁹ teſtant̄. Propt̄ hec igr̄ ⁊ ſimilia ꝯcludē
dū eſt ſub liea eq̄litatꝪ fore hitationē ⁊ tēperatā adeo
q̄ ſm̄. A. in h̄ erit tēperamētū iuſtitiale: mō etiā ſcd̄o
relatuʒ. ¶ Circa extrema ꝟo q̄rti climatꝪ ⁊ inde erit
tēpamētū relatū alicui cōplōnū q̄tuor ſimpliciū diſtē
peratarū ſm̄ partē ⁊ cōtēperataꝝ. In p̊ aūt ⁊ ſcd̄o cli
mate p̄n° tertij ⁊ fine qnti ſexto ⁊ ſeptimo erit diſtēpe
rantia q̄tuor diſtēperatis oīno cōplōnib⁹ compoſitꝪ
relata. ¶ Neq̄ʒ eſt dōm q̄ pp caliditatē tollat̄ ab eq̄/
tore tēperametū: q2 vita etiam n̄ra cū calido ſtat val/
de extēſo: nō aūt ſic cum frigido. Qd̄ etiā appet p pri
mū ſcd̄a. doctrine ſcd̄e: dicentē aerē q̄ʒtūcūq̄ʒ calidū — ſū. p̄ma. ca. 2.
fore frigidū noſtro corpori ⁊ maxime ſpiritib⁹ cōpa/ — in principio
tū. Calidior igit̄ aer multū hic noſtro erit corpori cō/
paratus. ¶ Circa quoq̄ʒ p̄dicta dubitare contingit: — Cō^to apho. 15
q2 Gaľ. 3^a particula afforiſmoꝝ ⁊ alibi videt̄ ponē re — in fine.
gionē temperatā inquiens. Que v̄e certiſſime eucra
ta ⁊ media ȥona orbis terraꝝ oriens ē ⁊ occidēs q̄ p
kindiam ⁊ choum eſt ⁊ per regiōes quecūq̄ʒ nō mul
tū ab his ſeceſſerūt aut ad arthon vel ad auſtrū. Ex/
cogitare v̄o te opʒ quas dicit. ſ. Hypocras regiones
ad oriētē occidentē rectā quādā lineā tēſaʒ vt vocatā
eucratā ȥonā a v̄ſurꝪ: q circa talia certiſſime itelligaſ.
Uult igit̄ tēpatiorē hitationē certiſſime ꝯtineri a dua
bus lineis ptenſis ab oriēte in occidētē: q̄rū vna trā/
ſeat per kindiā q̄ eſt locus in oppoſito Cōſtantinopo
li v̄ſus oriēs ſituat⁹: ⁊ altera p chouū dcm̄ hodie lāgo
iſulā terrā Hypocratis q̊ꝝ diſtātia latitudinalis cir/
ca. 300. eſt miliaria. he āt linee cōtinēt aliqd qnti cli/
matis: ⁊ magnā ptē q̄rti. vn̄. i. theorice. ca. 20. Tēpe/ — in fine.
rate regiones q̄ ſub recta poſite ſunt linea ab oriente
vſq̄ʒ ad occidēs ⁊ q̄ his pxie ſunt ⁊ cōfines: vt q̄rtum

Left margin (beside "lome⁹ in li°. p̄dicto"): i. p°. doct. 3. ca. 8. poſt p̄n^m

clima inhitantes inter duo extrema caliditatis ꝛ frigi/
2° tetrabibli cō mento.46. tatis sunt medij. Haly. quoqꝫ approbat téperamentū
climatis qrti ꝛ tertij declinantij supra mare salsuꝫ. Ad
huc Albumasar 3° introductorij dicit ibidé fore terraꝫ
pphetarū ꝛ sapientū: sicut in 2° etiaꝫ apparet quadri
in fine. partiti. Auer. qꝫ scdo collꝫ. cap. vltimo. Licbo simila
tus laudat qntū pre ceteris: qd forte euenit qꝛ regio/
né voluit comédare suaꝫ. Quilꝫ. n. locū naturalr p/
priū diligit cū ad ipsius gnationé faciat ꝛ pseruatio/
né. Nullus qꝫ istoꝝ locoꝝ est sub eqtore pp qd cuꝫ
tantos nō sit dare insufficientes negligédo eqlitatis
linee tpamétū id nōvi fore. Subdit ét. Sub lāce diei
nō est tps téperatum vt multi opinant hoium ꝛ dicit
alias declaratū fuisse. ¶ Ad p^m qdé dōm snia pmissa
icōcussa suata q hi medici exñtes tanqꝫ sensibiles ꝛ
appentes cū medicoꝝ pscrutatio sensuꝫ ñ trāscédat ꝛ
qd plm euenit considerant. Téperamétū vo eqtoris:
qꝛ plurimis est ignotū vt tanget tacuerūt. q nāqꝫ in
medicina psiderant expimento pcipiunt sensibiliori
maxie. Auer. qꝫ h nō teneo cū se desperatióe. 12. me
Cō°.45 in fi. ta. reddiderit suspectū in his q astrologie psideratiói
Cō.35.in me° subdunt qcqd pmiserit iuuenescens. 2° celi ꝛ mundi.
Aut fortassis asserit sub lāce diei. i. sub eqtore vbi ra
dius direct° est ꝛ acuat° velut lancea vel vt lances li
bre vt obuiet. A. hec sentiéti. Ei°. n. sollicitudo pluri
ma extitit in illi° pre alijs obuiatione. ¶ Propter hꝫ
2^m sciendū q qdā mathematicoꝝ dixerūt regioné in/
tercepta int tropicū capcorni ꝛ paralellū antarticuꝫ
nō habitari: tū pp solis circuli ecétricitaté pbatam a
Ptholomeo. 3. vt dcm Almagesti. ꝛ ita ppppiquita/
té: tū pp directioné: tūqꝫ pp morā: he. n. tres cāe cali/
ditatis sub tropico capricorni vident pcurrere: due au
té scde sub tropico cancri. Quidā qꝫ voluerūt ihabi/
tabilé ipsam fore pp aquaꝝ iméſitatem eo q terra sit
ca.p°cir.fin^m. versus arcticū eleuata. methau. scdo. Prim° siqdé p/
rij sunt sermones pinducti. Adhuc ppinqtas duarū
partiū cum dimidia. s. ad terrā maiori: sole in fine sa/
gittarij ente nō pōt ob calitaté hitationé penit° remo
ué. Aut tñ pcludit solū q circa tropicū capcorni nō
adeo sit possibile: vt sic hitari velut sub circa tropicū
cācri: aut fortassis capcorni signū subseqns frm ꝛ sic/
cū calitaté remittit solaré: pp ét saturni pprietaté ibi do
minificati. Alijs ét soluédū qꝛ lꝫ loca illa non sint vt ap
paruit: sic h nra hitata: sintqꝫ maria illic ꝛ aq qꝫpluri
me. vñ Haly. 2° qdripti. Pars tropici hyemalis de/
populata. Insule tñ ꝛ terra hitabiles sunt nō pauce.
Qd ꝛ vi posse ostédi eo q ille loc° est dexter ꝛ supior
T.c.14.15.16 magis: vt sensit Arist. 2° celi ꝛ mundi. Hui° tñ opposi
ca.2.post pn^m tū scdo idicat methauroꝝ ponés hunc polū supioreꝫ
nostrum vt ceteri astrologi ꝛ alterū inferioreꝫ.

Propter quartum siqdé aut auctori
tates pmas Ari.
ꝛ alioꝝ dōm aut eos illius fuisse opionis: quā nunc
nō approbo. vel torridā ꝫonā itellexerūt ptes illi° tro
pici ppinqs q sunt ihitabiles pp iméſaꝫ calitaté. Ser
mo tñ relinqt. Arl. ne vltra tropicū cācri sit hitatio:
qd appet ex eo q dic vmbrā semp fore ad artū ꝛ pus
dficeret hitatio qꝫ mutet ad meridié. ¶ Propter qd
dōm q Arist. tunc nōdū expiétia qd declaratū est au
diuerat. aliq. n. ptes nūc habitant q oli nō hitabant.
ca.5.cir.finem frm nāqꝫ eūdé methauroꝝ. p. Ubi nūc é mare oli fuit
coll°.pbl°.15 arida ꝛ eꝯ. ꝛ pbl. 26. idicat libyā vltra vñóes estiuas
in cō°patet. fore ac vmbrā in meridie iacé. Alexāder qꝫ 2° eorū/
dé ibidé recitat qūo dicit q circa syené fūt ethiopes
habitātes: ꝛ q in quolibet ethiopuꝫ vmbra cadit ad
ptes meridianas. Quibus respōdet q si huius par/
tes sunt hitate ꝛ ex dicentibus de his ꝛ putantibus

contradicere. Aristo. onerosis credit propter cauma
inhabitabiles has partes fore. aiunt. n. ipsos quantū
ad plurima in aqua morari ꝛ pter naturā quādā vi/
uere: aut sub tropicis habitantes vel breue aliqd di/
stātes. vlteriora qdé tropici i habitabilia pter cau
ma. Huius qꝫ sermonis pmū Alexandri. A. pungit
qui lineā equinoctialé posuit téperatā. Scdo vo su/
spectū se reddit: cum ostensum sit q sub tropicis ver/
sus lineam equinoctialé remittit continue calidū. ꝛ
acquirit temperatuꝫ. neqꝫ saluat Arl. vt dñsum pus.
¶ Ad aliud dicendum q aliqui vt apparuit ex reci/
tationibus fidelium post tépora Ptholomei ad nos
illinc transeuntes peruenere aut vt inductū est per li
brum ad artem spericam ꝛ frm Ptholomeum aliqui
peruenerūt ad has regiones de locis eqnoctialium.
Nō eni incōueniés q idé hō senserit diuersis tpibus
opposita. Dcm est illic etiā arym ciuitaté indie existe
re. Quidā tamé aiunt hinc illuc aut ecōuerso nō pos/
se transitū cōpleri: qm illic sunt montes qui nām hñt
homines ad se trahendi sicut adamas attrahit ferꝝ.
Dicunt etiā q rident duꝫ attrahunt ꝛ attracti retiné
tur. Adhuc Seneca qnto naturaliū questionum. Ce
sar quidé vt aliarū virtutū: ita veritatis in primis amā
tissim° ad inuestigādum caput Nili miserat céturio/
nes duos audiri narrātes illos longū iter pegisse cū
a Rege Ethyopie istructi auxilio pmédatiqꝫ primis
regib° penetrassent vlteriora: q aiebāt puenim° ad i/
méſas paludes: quaꝝ exituꝫ nec incole nouerāt: nec
separe qsqꝫ pōt ita iplicate aqs herbe sūt ꝛ aq nec pe
diti eluctabilis nec nauigio ibi inquiūt vidimus du/
as petras: ex quib° igés vis fluminis excidebat: sꝫ siue
caput illa siue accessio est nili: siue tūc nascat i terraꝫ:
seu ex pore recepta cursu redit nescit. Referūt nōnul
li tñ fore desertū ꝛ locum arenosuꝫ plenūqꝫ spētib° ꝛ
aialib° venenosis ꝛ aqs dulcib° vt ꝛ nullus de facili
illic trāsire possit. vñ ꝛ paꝝ añ ista tpa ianuéses duas
parauē oib° necessarijs munitas galeas qui p gades
herculis in fine hispanie situatas trāsiere. Quid aūt
de illis ptigerit iā spacio fere trigesimo ignorat āno.
Trāsit° tñ nūc patés est p magnos tartaros eundo v
sus aqloné: deide se in oriés ꝛ meridié pgirādo. Qui
dā nāqꝫ dixerūt h euenire pp oceanū int vtrosqꝫ tro/
picos expāsuꝫ: qrū iā pempta est positio. alij vo cali/
taté sub duob° adustiuā exñté tropicis. Hui° etiā po/
sitióis falsitas iā appuit manifesta. Et hi qdé coallu/
dūt ei qd dicūt fideles nri paradisum terrenū seu de/
litiarū sub linea eqnoctiali vsus oriés situatū ꝛ mu/
ro igneo a terra vsqꝫ ad celū pfecte vallatū. Hic etiā
cherubi asserūt flāmeo gladio antestare phibété vo
létes adire in q Adā ꝛ Eua fuerūt pducti: demū pec/
cato gule expulsi. In eoqꝫ positi Enoch voluptuat ꝛ
Helyas morituri manib° antixpi. Hūc qꝫ allegorice
flāmeū gladiū audire q volūt calitaté iméſaꝫ sub ca/
pite cācri ꝛ capcorni exñté. vñ Isydor° etymologiaꝝ
testat padisum delitiarū in loco alto vsus oriente sitū
ad globū lune fere attingenté. qd idé Beda testat an
glicus. Q aūt intantū eleuet vt ad globū lunarū qsi
pueniat: ignis speram icurrés vitatem nō cōtinet: nisi
naso cereo alius subiugat cōtorto itellectus. In map
pis qꝫ mundi ꝛ figuratōib° terre pscribit q sit loc°
omni amenitate pspicuus hoib° inhabitabilis igneo
muro vsqꝫ in celū incinct° in quo ꝛ vite consita pma/
net arbor ꝛ alia qꝫplurima: vt expositores geneseos
pfitent. Martyres aūt hui° rei pinducti testant vna
nimit de padiso hꝫ nihil sentire. ¶ Ad aliud iā osten
sum qd dōm p pdicta. Ad nota eni ꝛ plurimū cōtin/
gétia se trāstulerūt. ¶ Ad aliū dōm q sub linea eqli

tatis nõ ꝯueniunt calidi tatis cauſe pcipue. Mora.n. potiſſima caloris cauſa illic minime vt dictum reperit. Effectus etiam directiõis puta reflexio in rectum ꝛ axem ꝓhibetur radiorũ: tum ꝓpter apicẽ ſummũ rotunditatis ibidem: tum etiam ꝓpter ventos ꝛ vapores illic motos radios diſpergẽtes ꝛ remouẽtes. Neqꝫ ꝓpinquitas illic tñ maior redditur: qn nõ ſibi eidẽ ꝯria opatio accidat ꝓpter motus velocitatẽ in locũ eiſdẽ: vt oſtẽſum eſt ſup. ¶ Ad aliud dicẽdum ꝙ trãſitus in anno ſemel ſup cenith capitum habitantium ſub capite cancri aut capcorni valde plus: vt declaratum locũ inflãmat ꝛ diſtẽperat ꝙ̃ bini ſitus ſup ſũmitate capitũ habitantiũ ſub eq̃litatũ linea: cuꝫ nox diei equet ꝯtinue: ꝛ nõ inueniat mora. ¶ Ad aliud dõꝫ iam apparuiſſe qũo radij diſgregent ꝛ ĩpotẽtes reddant. Ipſi.n. ſub linea eq̃litatis incidũt in cõuexũ: nõ aũt in ꝯcauũ aut planũ. q aũt tales ſatis mĩme caleſaciũt ẜm pſpectiuos. Ipſi.n. ſeipſos ꝯtẽperant. ¶ Ad aliud dõm ꝙ nõ eſt ſiĉ. naꝫ vita ſtat cum eleuatione maiori in calido: vt oñſum. 61. dĩa ꝙ̃ cum frido: eo ꝙ caliditas eſt amica nature: frigiditas autẽ paralyticans ꝛ mortificũ reddẽs ibidẽ. Adhuc ratio hec nõ ꝯuincit calitatẽ excedentem fore ſub equatore vt apparuit: ſed alibi magis vt ſub duob⁹ tropicis denotatur. ¶ Ad aliud dõm ꝙ eſt dare locũ inhabitatũ pp caliditatẽ: ſicut propter frigiditatẽ vt ſub tropico cancri ꝛ capricorni: nõ autem ſub equinoctiali determiato.

ꝓbl^e. 36.

Adhuc circa id qd dictũ vẽtos aerem cõtẽperare dubitatur: qm̃ vẽtus omnis frigidus: ꝓble. qnta. Palin. vẽtus fit ab exalatiõe ſicca: vt fluat a frigore pulſa: in de mundo: ſed qd tale nõ ꝯtẽperat: imo infrigidat amplius. Eti. vẽtus cauſat ex motu aeris. eſt naqꝫ ipſius ꝓprie paſſio. talis aũt ifrigidat. nã motus facit frigidũ. Cuius ſignum. q2 mota infridant calida. ꝓbl. 25. ꝛ vt in pflãtibus ꝛ mouẽtib⁹ ollas q̃ bulliunt accidit ꝓbl. 5. qd mota denotat aq̃. ¶ Amplius. qd caleſac nõ ꝯtẽperat. hꝫ eſt vẽtus cum ſit in motu vt tactum. Motus autem caleſacit. vñ ꝓbl. ibidẽ. Motus caliditatẽ facit: quare in eorũdẽ. 13. ꝛ de ge. animaliũ ſcdo. Calidum motiuũ. vnde ꝓble. 26. propter quid vẽti frigidi exiſtẽtes a motu calidi. ¶ Adhuc non contemperant ꝓpter aerẽ humidiſſimum huius impeditiuꝫ: cuius eſt paſſio. Itidẽ. q2 dictum ab exalatione ipſos cauſari ſicca. vẽtus igitur aerẽ non temperat.

...ate. 18
blemate. 36
ꝓble. 36.
bl. 5°. c. p°.
ſt principiũ
blate. 47.

In oppoſitum quia illud aerem cõtẽperat: quod depurat: clarificat ꝛ ſubtiliat ipm: eius alterationẽ ꝓhibẽs ꝛ corruptionẽ. talis vo vẽtus extat vt aq̃ ẽt oñdit mota.

Propter primum quidẽ ſciendũ pmitus quid ſit vẽtus ꝛ vnde cauſatur ꝛ qũo. Secundo quot ſunt ꝛ q̃les mõſtretur. Tertio eorum repreſentatiua perigraphia depingatur vt ꝛ tandem appeant arguta. ¶ Propter igitur pmum ſciendum ꝙ ventus eſt aer motus a determinato loco ab exalatiõis ſicce fumoſe multitudine. 2° apparẽs methaurorum. Quidam vo dixerunt vẽtũ fore aerẽ motum: qui deteſtant topicoꝝ. 6. ꝛ methaurorum ſecundo. Nõ enim quomõlibet aer motus cãt vẽtum ceu neqꝫ aqua fluuium ſed ſolum cuius principium eſt a fonte originali a quo ꝯtinue aque ꝯfluit multitudo. Qd firmatur. q2 illud quod ẜm naturam ſuam humidũ eſt nõ eſt illud quod ſiccum: ſed aer naturalr eſt humidus. Primit⁹.n. humiditas ſibi adeſt vt viſum. 12. differẽtia. ventus autẽ eſt ſiccus cum ſit exalatio fumoſa ſicca. Itidẽ ſequeretur ventos vt aerẽ omnes eſſe ꝯtinuos ꝛ vnum vẽtum ſicut vnus eſt aer. Adhuc ꝙ omnes ſimul flarent ſi oẽs partes aeris ſimul moueatur: quod eſt contra ſcdm methauroꝝ. ꝯtinentẽ duos vẽtos contrarios non poſſe ſimul flare: ꝛ de h amplius mõſtraui ꝓbl. 26. De mundo vero dicit ꝙ ſit aer multus fluens ꝛ ſubitus ꝛ ſubtilis. Seneca queſtionũ naturalium q̃rto. eſt aer agitatus in vnam ptẽ. Quinto autẽ theorice. capitulo. 8. Uapor eſt ſiccus a terre corpore reſolutus. cuius ſiquidem deſcriptiones calũniari poſſunt excepta pma vtcũqꝫ. ¶ Propter ſecundũ autẽ huius ſciẽdum ꝙ eius cauſa eſt duplex. Una quidem materialis: vt exalatio ſicca fumoſa reſoluta maxime a terra: ẜm tamẽ ampli⁹ ꝛ minus diuerſificata vt iam indicatũ. Altera vo efficiens ſicut ſol potiſſime motu ſuo ꝛ calido: ac etiã cũ alijs planetis ſignat. nam ſaturnus cum eo mouet ventos orietales: venus meridionales. luna cũ marte occidẽtales. Juppiter cum mercurio ſeptẽtrionales. Triplicitas etiã ignea: vt arietis: leonis ꝛ ſagittarij concitat vẽtos oriẽtales. Terrea ceu thauri: virginis ꝛ capricorni meridionales. Aerea ſic geminoꝝ: libre ꝛ aquarij occidẽtales: ſꝫ aquea. q̃lis cancri: ſcorpiõis ꝛ piſcis ſeptẽtriõales. 15. ẽt ſtelle fixe prioris magnitudinis ortu ſuo ꝛ occaſu cõmouẽt vẽtos. ꝓbl. pma: ꝛ arte ſperica Ptolomei: ꝛ de aere ꝛ aqua cum affoiſmorũ tertia. Fit autẽ ita: q2 ꝓpter calm ſubincluſum in poris terre exalatio cauſatur fumoſa ſicca: que ei⁹ virtute directe deducitur ſurſum. donec interſtitium aeris mediũ ꝯtingat fridũ q̃ refrangitur lateralr ꝛ obliq̃ inſufflãdo deorſum. vñ metauroꝝ ſecũdo. Mot⁹ quidẽ vẽti deſup: ſed materie gñatiõis pncipium de ſubtus ꝛ obliqua ipſius latio. Circa enim terrã flat. q̃re pmo ſecũda. Licet pmum mãerum vẽtorum pncipiũ ſit ab inferiori motuũ ꝛ exufflationũ ac turbinis initiũ eſt a ſupiori: ꝛ id eſt iudicium cõe aut ẜm plimuꝫ.

ap°2°p°pn^m.
a. 14. in me°.
a° 2°. poſt pn.
ca. 2. poſt me^m
in principio.
ꝓbl: matr. 9°. collr. cir. me. collr. et ho. ꝛ cõmento. 12.
ca. 2°. poſt pn.
ſum. p°. doc. 2. ca°. 8°. in fine.

Propter ſcdm quidẽ ſciẽdum vẽtos fore. 12. in noſtre plaga habitatiõis note ẜm ꝙ. 12. ſunt puncta in ipſa. vñ originẽ ꝯhũt: vel iuxta. 12. apud aſtrologos ſigna. Primũ aũt punctũ eſt qd ꝓportiõat loco eq̃toris a pte orientis vbi ꝯodiaco interſecatur imobili aut vbi ortus equinoctialis ꝛ dr apoliotes ſeu ſolan⁹ ꝛ aliqñ eur⁹. Sũt ꝛ alij duo huic collaterales ſiniſtra eqdẽ ſicut eurus ꝓprie dextra vo vt kekias ſiue vulturn⁹. q̃rũ pm⁹ notatur in puncto paralelli tropici capcorni ſeu ortu hyemali. alter vo in pũcto ꝓportiõato paralello cãcri vl ortu eſtiuali. In pte vo meridiei ſub tropico cãcri notetur pũctus a q̃ naſcitur auſter ſiue noth⁹. cui ſiqdẽ dextra locatur ſinichias ſiue euro auſter vl euro noth⁹ inter eurũ ꝛ auſtrũ. a ſiniſtra vo vt ab. m. pũcto nullus ponitur flare. metauro. 2°. ſed in d mũdo dr. Intr libanũ. ꝛ totũ quidã libanetum. alij vo lybaphynta vocãt. Cõit vo auſtro affricum. A. puncto qꝙꝫ ꝓportiõato ſectioni ꝯodiaci imobilis ab equatore ſiue ab occaſu equinoctiali per oppoſitum ſubſolano conſurgit Zephyrus ſeu fauonius: cui equidem dextra corrñdet puncto tropici capcorni vel occaſu hyemali lips ſiue affric⁹. A ſiniſtra vo apud palellũ tropici cãcri vl occidẽs eſtiuale ſituatur argẽtes: olympia: yapia: ſyroꝯona ſiue chor⁹: ſꝫ in pũcto ſeptentriõis circa polũ articũ naſcitur aptias: boreas vl ſeptẽtrio cui nimiꝝ collateralis dexter eſt trechias vl cirti⁹: ſiniſter vo meſſes ſiue aqlo. Hec aũt vẽtoꝝ ſituatio ſupta pluſ ẽ ex methau. 2. quã varro. Seneca de q̃õnib⁹ nãlib⁹. ꝛ Iſidorus ethimologiarum imitantur. Haliabbas tamẽ quarto theorice. ca. 8. parum ſecedit ab iſtis. nam chorum ſcribit vbi ponitur cirtius. In omnibus autẽ ꝯcidit cuꝫ

collr. ca. 2°. in medio.
capitulo. 2°.

aliȷs.Propter quod dictu3 cõmune videtur ſatis de/ uiãs ab his falſari vt poete.Sũt ſubſolan⁹ vulturn⁹ eurus eous.Atq3 die medio nothus heret aphꝛicus auſtro Cirti⁹ occaſum ʒephyruſq3 fauoni⁹ afflãt.Eue niũt aqlo boꝛeas ⁊ choꝛus ab artho. Sũt aũt hoꝝ q̃ tuoꝛ pꝛincipales:vt a q̃tuoꝛ punctis denotatis venie tes oꝛientali:meridionali:occidentali ⁊ ſeptẽtriõali. ſignis etiam q̃tuoꝛ attributi arieti.ſ.capꝛicoꝛno:libꝛe ⁊ cancro.Octo vo collaterales ⁊ conſocij. Soli aũt naute.16.ponũt eis emperia ſuas in mari naues gu/ bernãtes:q̃rum octo vocãt pͥncipales ⁊ octo mediũ/ culos int̃ illos alterutrinq3 ſitos.Dixi aũt in nr̃a pla ga.12.foꝛe:q̃niã in plaga q̃ ꝓpoꝛtionat̃ huic int̃ tro/ picũ cancri ⁊ paralellũ antarticũ locata q̃ habitabi/ lis extat methauroꝛũ ſcõo.ſunt.12.ſimiliter itidem di ſpoſiti.⁊ ita.24.erunt.Apud antipodes vo.i.eoꝛũ q̃ habitant ſm oppoſitũ pedu3 iuxta Ptholomeum in arte ſperica.24.ſimilit̃ erunt. Secũdum nãq3 dupli/ cẽ habitationem ſuperioꝛem pretactam duplex erit ⁊ inferioꝛ.vt in vniuerſo.48.ſint venti.Differũt tamẽ q̃ dam vẽtoꝛũ exiſtẽtiũ in ſuperioꝛi hemiſperio ab his q̃ ſunt in inferioꝛi:qa q̃ in ſupioꝛi oꝛiẽtales in inferio/ ri occidentales ⁊ econuerſo: vt h.26.appent pꝛoble. ⁊ methauroꝛum vtrũq3 ſcõo.Oribaſiu3 aũt 3ᵃ affoꝛiſ. dicit q̃ſdam poſuiſſe duos ventos ꝓpter oꝛiens ⁊ oc/ cidens.Alij q̃tuoꝛ pꝛopter q̃tuoꝛ plagas mũdi. Alij 12.ꝓpter tẽpoꝛa q̃tuoꝛ: diuiſo vnoq̃q3 in tres mẽſes. Qualitas aũt ⁊ natura omnis venti rõne materie eſt ſicca magis ac etiam frigida.Sed ex parte foꝛme di/

ap.2.aũ me.

ꝓblemate.32. ra.2.p^a mcaui.

uerſificat̃ per loca vnde tranſit tam ex parte ſolis,q̃3 elemẽtaris materie.nam venti oꝛientales:qa naſcunt̃ ſub radijs ſolis:cũ nondũ tamen extet in ſuo vigoꝛe: neq3 diu ſint ſub eo:erunt calidi menſurate: ac qa trã ſeunt per loca altioꝛa ſicca ⁊ modicum aq̃ſa induunt aliquam ſiccitatem.Nothi vero quia veniunt de ſub ſole quando eſt in eius potẽtia: ſuntq3 diu ſecum.Et qa per maria ⁊ aq̃tica paludoſa permeãt calidi ſunt ⁊ humidi diſtẽperate.ʒephyri autẽ qa flant ſole rece dente ⁊ inuigoꝛato frigidi ſunt vtrũq3.⁊ qa loca per/ meant multum aq̃ſa.vnde ꝓble.26.Magnitudo ⁊ ꝓ funditas maris eſt apud occaſum redduntur ampli⁹ humidi.Septẽtrionales vero qa diſtant a ſolis iceſ/ ſu ⁊ ſuper loca tranſeũt arida congelata frigidi ſunt ⁊ ſicci valde.Temperatioꝛis igit̃ nature ſunt oꝛien/ tales.deinde occidẽtales.diſtẽperati aũt reliq.Quo rũ ſanioꝛes etiã per ſe oꝛiẽtales extant magis.Septẽ trionales q̃dem per accidẽs:deterioꝛes vo meridio/ nales:q̃ſi aũt medij occidẽtales. Hec aũt viſicant̃ vt ad multũ.diſpoſitio enim magis montiu3 ⁊ locoꝛum deſertoꝛum aduſtoꝝ huiuſmodi permutat q̃ndoq3: vt aſſamaym dicti.pͥmo ſecunda.oſtendunt venti.

ꝓblemate.i

ſum.p^a.doc ca.8.in fine

Propter tertium vero ſciendum q̃ l3 communiter figure tur deſcriptio ventoꝛũ circularis:ceu que mappe tim panalis:audienda tamen magis:cum talis ſit terre/ na ſecundum Ariſtotele3 habitatio. Deſcribatur igi tur figura cum circulis:lineis: pũctis ⁊ ventis in ea oppoꝛtunis.Cuius hec ſit repꝛeſentatio.

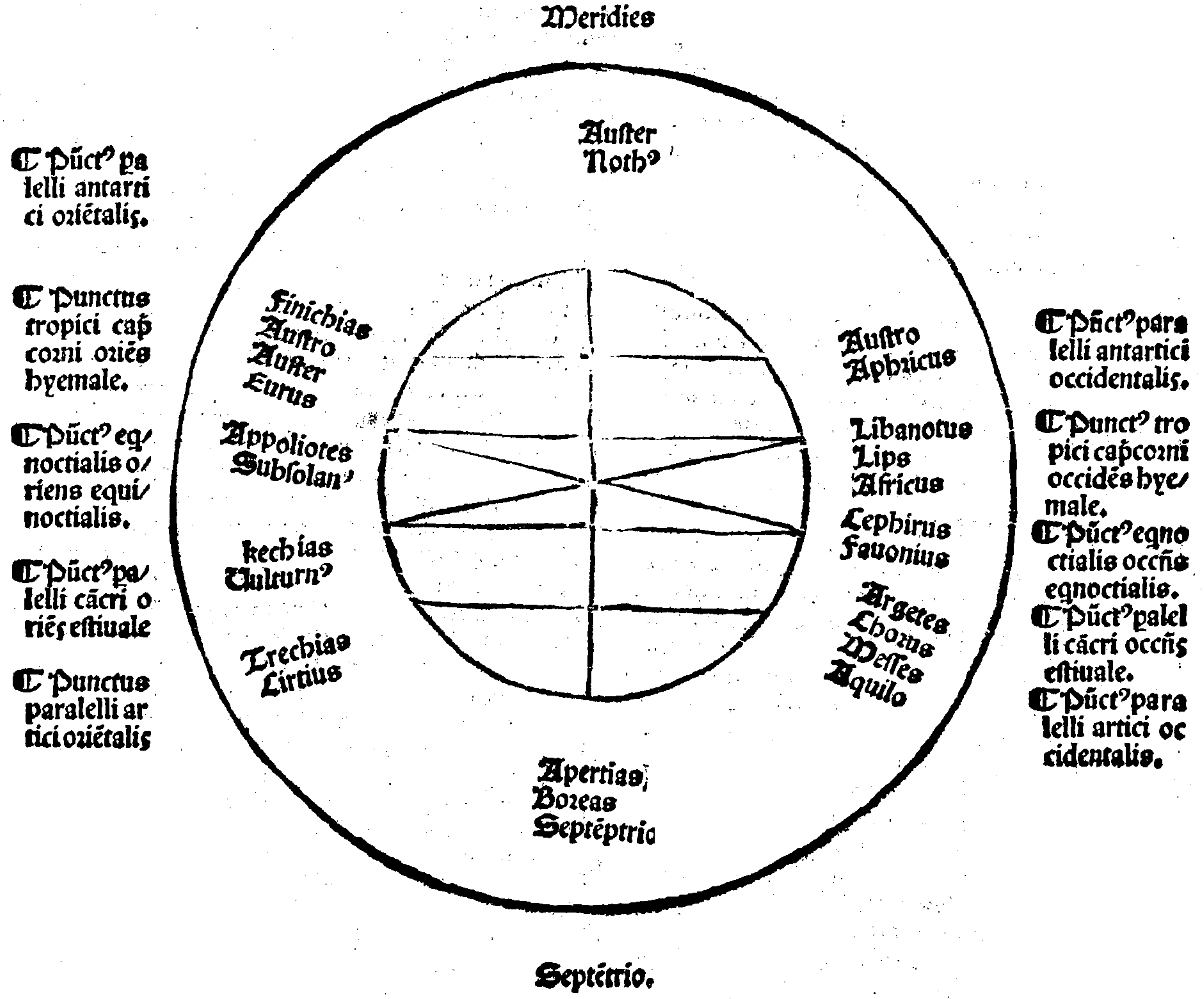

Propter quartum aūt dicēdū ꝙ ois ventus eſt fridus vt viſum ratione materie. vel melius hic dicēdum ꝙ frigidus eſt ꝓpterea qꝛ depellēs aerē nobis cōtiguū pbl°.36. tepefactū calore noſtro frigidus ſentit. vnde ꝓbl.5. Semper corpus noſtrū propriū quēdam tepidū vaporem emittit a ſe q calefacit propinquū aerem ſicut titio pſens. ¶ Ad aliud quid dicēdum apparuit. ventus nāqȝ ſiccus eſt multum ⁊ frigidus rōne materie. ¶ Ad aliud dōm ꝙ motus vt motus nō infrigidat: imo calefacit in diſpoſitione q̄cūqȝ: vꝫ tñ in reb⁹ ſubtilib⁹ vt aere ēt aqua īfrigidare: pp qd̄ declaratū ī parguti ſolōne. vel qꝛ remouet aliā cāȝ q̄ erat pcepta potior īfrigidatiōis cā q̄ȝ vētus calefactiōis: vt in ſufflātib⁹ ⁊ mouētib⁹ ollas ꝓpter aerē quē īpellunt ī eas ⁊ diuiſionē liquoris ebuliētis quā cal'm exalans remittit ⁊ ꝓhibitiōe refractiōis radioꝝ motu aq̄ ī ea ꝯcidē probl°.36. te ⁊ ꝓprie velociori. vt declaraui ꝓble.5. ¶ Ad aliud ēt qd dōm appet. mot⁹. n. p ſe calefacit. p accñs vo vt oñſuȝ īfrigidat. ¶ Ad aliud dicēdū ꝙ lȝ aer ſit hūid⁹ nō tñ vēt⁹. qꝛ talis paſſio nō ē ipſi⁹ tm̄: ſed magis acquiſita ab exalatione ſicca fumoſa ⁊ ſolis motu. ¶ Silr ēt ad aliud qd dōm apparet. ¶ Differētia. lxviij.

Q carnes limaciarū ſint ceteris laudabilioris nutrimēti oñdit. qꝛ ethicis exhibent. ſimilr ⁊ cācrorum egētibus laudabili nutrimēto qd̄ eorū indicat extenuatio cum virtutis debilitate. ¶ Oꝝ autē que piſcium videt: quoniā vna cōditionū vt oſtēdet laudabilis alimēti eſt ꝙ ſit facile digeſtibile. huiuſmodi autem ſunt que piſciuȝ cum ſint molles: quod ipſa cita oſtendit decoctio: propter qd̄ carnes limaciarum ⁊ piſciū ſunt alijs laudabiliores.

Cuius oppoſitum tenēt pſerētes his carniū: vt mōſtrabit plures. Sed ꝙ q̄drupedum extēt meliores. oſtendit ceteris. qꝛ nutritiōis ratio ſilitudine pficit. Nutritio enim eſt aſſimilatio nutrientis in nutritū pfecta. tales aūt reliquis nobis ſiſiores exiſtūt: vt notāt concluſiōes: figure ac diſpōnes omnis corporis vtrinqȝ. ⁊ ideo deducit humanas ceteris fore laudabiliores tāq̄ȝ ꝓportionales maxime: qd̄ oſtēdit bonitas lactis humani ad id qd̄ alioꝝ. Propter qd̄ Gal'. videt in de in medio ingenio. 7. ca. 6. porcinas cūctis in nutrimēto pferre cū ſiſiores ipſas reliqs nobis indicet exiſtē. vñ alimē in medio toꝝ 3° c. i. Porcinarū carniū ſilitudinē eſt adiſcē ex eo ꝙ qdā comedebāt humanas carnes: vt porcias nullā ſuſpitionē hñtes ſm guſtū ipſaꝝ ⁊ odorē. Comper A tū. n. idē iam a malis receptorib⁹ hoſpitū ⁊ alijs quibuſdā. ⁊ occultatū fuit q̄ſqȝ inuēti fuerūt in eis digi trac.2°ca.605 in principio ti hominis. cañ. ſcdo. qd̄ nūc etiā actū in alpibus florētinis ab hoſpite ſcelerato qui aduenietes decolās ⁊ expoliās pro carnibus vēdebat porcinis: in q̄rum comeſtionē cōcitati ſapore mouebant homines auide. ¶ Adhuc his videt ꝙ teſtudinū carnes īſtircū ⁊ eritioꝝ ſint laudabiliores: cū eorū ſupfluitates in teſtas emittāt ⁊ ſpinas ceu piſces laudātur ſq̄moſiores pp qd̄ hȝ elegātiores. ¶ Oppoſituȝ q̄qȝ hoꝝ carnes oñdūt volatiliū ⁊ maxie q pulloꝝ cū ſint tēpate ⁊ cōplexioni humane ampli⁹ affines humanis excepꝫ. collȝ poſt medium 5. ca. 24. Sūt ēt mollioris ſube ac rarioris. qd̄ autem hȝ plus digōni obediēs eſt ⁊ penetratōis ⁊ demū nutritiōis celerrime. Itaqȝ he laude ceteras aūcedunt.

Propter primū qdē ſciēdū ꝙ qd ſit caro quātū ad ipſi⁹ ꝯplexionē actualē ſufficient oñſum eſt diā.42. Licȝ nāqȝ caro ꝓpe dicat corp⁹ cal'm ⁊ hūidū molle ex ſanguie gñatū: ⁊ ita tm̄ aialiū. metaphora tñ pōt dici in carētib⁹ etiā ſanguine qd̄ ei ꝓportiōabile caro. Quid aūt ſit nutrimētū ⁊ q̄ties dī diā oñdit. 53. ſuſcipit aūt hic alimētū ſm ꝙ eſt qd remotiſſimum adhuc exiſtēs ex corp⁹. iuxta i° pmi pme. Nutriens maſticatiōe Laus Doc. 4. ca. 2°. in pricipio vo attēdit nutrimēti in eo ꝙ ſit facile digeſtibile non viſcoſuȝ gſſum modicā hñs ſupfluitatē: neqȝ tñ adeo ſubtile vt celeri⁹ ex ptib⁹ euaporet ac familiarē ⁊ coīnatā hñs ei qd̄ nutrit vtutē. 7. c. 6. appens de ige. ⁊ in medio alimētoꝝ 3° ca. p. Quedā nāqȝ multi extāt nutri^{ti}: ſut ante medium qȝ nāe hūane affines: ſȝ dur ſunt digōnis ⁊ tardi p ptes īceſſus vt porcoꝝ carnes cū ſint viſcoſe ac ſupflue plene. Aliq vo ſt digōnis celeris nō viſcoſe: ſȝ qꝛ citius euaporāt modicū alimētū ⁊ imāſiuū dant corpi vt qd̄ auiū minimaꝝ. Diuerſificat ēt carnium platio penes elta ī eis dñantia. nā qdā ſunt terreſtria: nōnulla vo aq̄tica ⁊ qdā aerea: lȝ oia ex q̄tuor cōponāt elemētis. Hec ēt diuerſificāt rōne ꝯnis: loci: tpis: vite ac exercitij ſic libri alimētoꝝ oñdunt ⁊ dietarū. Queſitū nāqȝ hui⁹ exiſtit adeo plixū: vt ide non puus poſſit tractat⁹ cōponi: tū pp nām rei: tūqȝ pp loq̄ntium in ipſo diſcordiā euidētē. Breuit tñ vitās īdagabit eiuſdē. Uniuerſalr. n. terreſtria ⁊ aerea laudabilioris ⁊ plus ſunt nutrimenti q̄ȝ aq̄tica: ⁊ q̄ terre pluris q̄ȝ q̄ aeris: ſȝ nō ita laudabile. Diuerſificat ⁊ nutritio triplr ⁊ rōne alimīti: qꝛ hñs pdcā extat laudabile. Ac ex pte aliti. qd̄. n. bñ ſapit nutribili⁹ ſit ⁊ laudabili⁹. iuxta i° veteris. Paꝝ deterior cib⁹ ⁊ pot⁹. vñ Haly. Bon⁹ cibus 2° aphoꝝ apho.38. 3° thecnis cō. 30. in pn°. Marſus ſine. gñat malū ſanguinē maluſqȝ bonū. Et ex pte vtriuſqȝ vt ſit vt⁹ q̄dā occulta int vtrūqȝ. Nā lȝ determinat⁹ cibus diffinite ſpēb⁹ aſcribat. hyſtor. 8. c. p. velut bob⁹ orobū: porcis glās. Indiuiduo ēt attribuit: imo ⁊ mēbro: ⁊ iō videm⁹ aliq̄s vnū nutrimētū adoptare ideqȝ B laudabilr ꝯnutriri. ſec⁹ vo ī alijs. ceu ego ipe gaudēs vidēs lac comedērē ⁊ maxime panē imiſcētē mox ad vomitū icitor: cū tñ id alimētū ſit ptib⁹ amenū. Cuius in medio qdē cām cētiloquiū conat aſſigre: vñ. 7. de ige. ca. 6. Dupl'e aptitudis cibarioꝝ itētio. vna qdē cibarij nā. reliq familiar ⁊ coīnata vt⁹ alēdi. Eſtqȝ h ſmo ī corpore ēt audiēdus mēſurato magis. vñ alimētoꝝ. 3. c. in medio 15. Ad cōmēſuratā ꝯnē referre ſmonē dignificaui ſp ſm tractatus meos oēs ⁊ in regimie magis ſanatio. ſilrqȝ cañ. cōpationis poſteſo: diā. 22. q̄re eodē tertio poſt medium ca. p. Quādo audies me cōpantē adinuicem ſpēs aialiū inq̄re diſcerne ac diſcute ſmonē etiā experiētia nō bñ nutritū ⁊ pingue q̄cili ⁊ non cibato cōpares: neqȝ qd̄ iuuene ſeneſcēti. Praua. n. hec ⁊ iniuſta cōpatio.

Propter ſcdm vo ſciēdum ꝙ lȝ a plurimis gentium appetātur piſces q̄ȝ italis amplius: cum eis habeant meliores: nullus tamē omnino ꝓpoſuit vniformiter nutrimentū eorū ei qd̄ terreſtriū ⁊ volatiliū. Ipſorū tamē lau 3° Ali^{te} ca.24 ante medium dat Gal'. pre ceťis marinos. Quidā. n. naſcunt in mari ⁊ illic morat. Alij vo hinc ad aq̄s pueniūt dulces. qdā vo in aq̄ oriunt dulci ⁊ vt plimuȝ paſcunt in eadē rari⁹ accedētes ad ſalſa. Alij vo ī vtraqȝ naſcunt ⁊ veſcunt qui oēs diuerſificant: vt tactū rōne ſpēi: loci ⁊ exercitij. 8. de ing°. c. 2° poſt medium Spāli⁹ aūt cōmēdat piſces petrinos cum alijs eoꝝ bonitatib⁹ duiſcos: bugloſſas: torpigines: ſcaros: laurices: trilias: pelagines: cephalos: cobios ſpiulas ⁊ ſiles. De q̄drupedib⁹ āt pſert nō paꝝ q̄ porcoꝝ carnes ⁊ max' in plurimū nutrit. vñ Democrit⁹ Porcine carnes q̄ñ bñ digeſte fuerit ſanguinē nutriūt optimū. Nihil. n. meli⁹ in nutrimēto corpis iuenim⁹ in principio maiores tñ etate vitam⁹: q̄re alimētoꝝ 3°. c. p. Dium edulioꝝ caro porcoꝝ eſt maxie nutritiua: c⁹ expiētiā

poſt medium.
hñt euidẽtiſſimã athlete.7.8.de ige.ca.2.Porcoꝝ me
liores carnes ſe q̃ ex mõtib⁹:deinceps ãt eis hedi.Et
in principio.
5⁰.theorice.c.21.Quadrupedu3 caro laudabilior eſt
porcina in calore ⁊ in hũiditate tẽpata eiuſq̨ cib⁹ pͥ
mus ⁊ ſanguis ab ea gñat⁹ oi melior eſt ſanguie.vñ
trac.2⁰c⁰.146 ante medium. in pͥn⁰.
cañ.2.Chriſtiani dicũt ⁊ q eos imitant̃ ꝙ melior ca/
ro eſt caro porci ſilueſtris.Et tñ ipoñit coll3 5⁰ca.32.
hec ſeries.A.ingt.Melior carniũ eſt caro porcina.⁊
ſentit ꝙ iſta caro ſit q̃ſi nãlior hoib⁹ q̃3 alia caro aïa/
liũ ambulantiũ.⁊ expiẽtia h̄ docet.Et hi aio reſpexe
rũt magis has carnes ꝑut plurimũ dãt alimẽtũ cor/
poribuſq̨ nr̃is ſimili⁹.Qd ↄualeſcẽtes oſtẽdũt inde
celeri⁹ reſtaurati.ſunt tñ difficilis digõnis ⁊ alimenti
viſcoſi niſi loc⁹ ⁊ exercitiũ ⁊ vl'r vita ea remittãt.vñ.
in medium.
7.de ige.c.6.Si cib⁹ ſeipm digereret ⁊ aſſimilaretur
nutriẽdis tũc op⁹ eſſet nutritiuis cibarijs:ſ3 q2 nõ idẽ
eſt qd nutrit ⁊ digõnẽ operat̃.ideo nõ ſolu3 eligẽ op3
qd nutricatiuiſſimũ ẽ de ſe alimẽtũ:ſ3 qd poſſit celeri
ter digeri:nutrimẽtũ etiã tẽperatũ exhibet diquaq̨.
Nõ eni nutricatiuiſſimũ põt eẽ digeſtibiliſſimũ.Ter
cũ me^m
tio q̃q̨ Almãſoris.ca.9.ꝓfert hedulina:eſt nãq̨ tẽpa
ta nullã hñs in ſe malitie admixtionẽ.vñ in dietis pti
cularib⁹ lactẽtes hircoꝝ ceter] aïalib⁹ ſunt meliores
in ſapore.ſ.nutrimẽto digõne ac boni ſanguinis gña
tiõe.Oribaſius vo.Hedina caro fit indigeſta ⁊ caro
agnoꝝ.vñ qnto coll3.ca.ꝑdicto.Maior ps medico/
rũ abominant̃ carnes agnorũ:eo ꝙ multa hũiditas
dñat̃ ſup eos:⁊ laudãt carnes arietũ iuuenũ:ſ3 cõue
niẽs dicẽ ꝙ carnes agnoꝝ ſunt poſt bonitatẽ carniũ
heduloꝝ.Et raſis ita ſentit:ac ẽt.A.cũ haly.Int̃ vo
lib⁰3⁰.cap⁰.9. iuxta finem. 2⁰cañ.trac.2⁰. cap⁰.146.ante medium.
ſilueſtres ꝑlaudant̃ que capreoloꝝ.Uñ Almanſor ⁊
A.Caro gaʒel int̃ ſilueſtres carnes melior habet̃ cu3
ſua iclinatiõe ad meliam:pp qd eligẽda q̃ iuuenum.
De q̃ in dietis vlib⁹ oia ſilueſtria animalia nõ ſapori/
ta neq̨ nutribilia ſunt ſicut domeſtica ꝑter capolos q
ſunt ſiluatici ſaporoſiores:nutribiliores ⁊ laudabilio
res.Ex nimio.n.motu ⁊ labore ſanguis ſubtiliat̃ po
ri aperiunt̃ ⁊ eoꝝ ſupfluitates ꝓpellunt̃.Eſt etiã ꝑdi/
cta diſſidia.i.diſcordia in volatilib⁹ maior.Gal.nãq̨
poſt pͥncipiu3.
ali^{tor} 3⁰.c⁰.18.Digeſtibilior ẽ caro volatiliũ ⁊ maxie ꝑ
dicis frãguellini:colũbe:gallie ac galli:turdoꝝ autẽ
meruloꝝ ac ꝑuoꝝ paſſerũ int̃ qs ſunt turiles durior
ipſis eſt ⁊ adhuc magis turturis faſſe ⁊ anat].Siſis
aũt ei q̃ galloꝝ ⁊ faſianoꝝ ad digõnẽ ⁊ alimẽtũ exñs
ea q̃ ẽm eſum delectatiõe.Durior aũt ⁊ difficile dige
ſtibilis ⁊ magis idonea eſt his q̃ pauonũ.Octauo ãt
poſt mediu3.
de ige.c.2.Ex volatilib⁹ ãt optie qdẽ ꝑdices ſiml' cũ
mõtanis oib⁹ paſſerib⁹.deinceps ãt galline ⁊ faſiani
⁊ noue colũbe nec cohibeant̃ itus manẽ nec he.Ta/
lia.n.ſupfluitatẽ colligũt vniuerſa q̃ inexercitata ⁊ oi
no q̃ ſtagnodea ⁊ paludeſtria.ꝑ paſſeres ãt ꝑmiſſos
in dietis vlib⁹ lec.40.añ me diũ ⁊ in dietis pti.5ᵃ pti^a. rubri^e. de volatilib⁹. in fine. libro.3⁰.c.18. in principio.
audio aues minutas ⁊ nõ paſſeres ve dictos.Caliſſi
mi.n.ſunt ⁊ luxuriã incitãtes.Iſaac.Almãſor vo cõ/
mẽdat ceteris ſternã.Sterne caro oi carne auium le
uior iuenit̃ atq̨ his q ſubtili volũt cuſtodiri regimie
ↄuenientior:poſtq̃ coturnicis caro in bonitate extat
ſcda.Caro iterũ pulloꝝ p⁹ iſtã ponit̃.Coturnicis tñ
caro melioris eſt gñatiua ſan.⁊ ſpermat] augmẽtati/
ua.ꝑdicis nãq̨ caro iſtis groſſior exñs vẽtrẽ ſtringit
⁊ multũ nutrit.In vl'aliorib⁹ vo dietis:qdã tẽperata
ſunt ↄ̃ne vt galline galli.alia frigidiora:tꝑamento tñ
attinẽtia ſic ſtarne pulli.In pticularib⁹ vo ceteris vo
latilib⁹ ſtarna eſt ſubtilior ⁊ pulli ꝑdicũ ⁊ pulli galli/
naꝝ:poſt qs ꝑdix:faſian⁹ ⁊ gallina Reliqs vo volati
lib⁹ ſunt duriora ⁊ ꝑuiora grues ⁊ pauões.Et demũ
pulli ſunt leuiores digõne ceteris domeſticis volati/
lib⁹:⁊ laudabiliorẽ gñant ſanguinẽ:⁊ appetit⁹ cõfor
tatiui ſt ⁊ oib⁹ nãis ↄueniẽtes.Haly.q̃3 ↄoar.Auer.
5⁰.theo.ca.23 in principio. theiſir p⁹trac. 9.ca.7.in me⁰. 5⁰coll3 ca.32. in principio. de ſimplicib⁹ ca.de iure galloꝝ.in pͥn. 2⁰cañ.trac.2⁰. ca.146.p⁰pͥn. ca.221.2⁰cap⁰. trac.2⁰.
⁊ Meſue ꝑ ceteris laudãt q̃ pulloꝝ carnes ⁊ maxi/
me galline q̃ nondũ peperit ⁊ galli qui nõdum calca
uit.ſunt.n.facilis ↄuerſiõis in ſan.⁊ ſupfluitatũ pau/
caꝝ ꝓpetatẽ mirabilẽ hñtes in tẽperãdo ↄ̃nẽ ⁊ humo
res.Cui⁹ brodiũ optima leproſis eſt medicina.A.vo
Uolucris qdẽ caro melior eſt caro adurã.i.turtur] ⁊
gallinaꝝ ⁊ ſubtilior eaꝝ ⁊ nõ ſunt cũ nutrimẽto alto/
bueã ideſt ꝑdicũ.⁊ alteã.i.adexarim: q demũ de du/
rã ait.Caro durã melior eſt carne pulloꝝ fortaſſe.q2
pluris eſt alimẽti.Hec igr̃ eſt diuſitas ꝓxima ⁊ fortaſ/
ſis alia nõ pua:q̃ int̃ auctores in hac repit̃ mã.Scd3
nãq̨ diuerſas laudabilior] nutrmẽti ꝓpetates ac ei⁹
qd nutrit̃ ſanitat] vel roboris itẽtionẽ carnes laudãt̃
varie.vñ.G.reſpiciẽs facilẽ alteratiõnẽ ⁊ ſubtilitate3
in carnib⁹ ꝑdicũ ⁊ paſſeꝝ expoſitaꝝ ꝓtulit eaſdẽ.q̃re.
2⁰.cañ.tracta. 2⁰.cap.186. li.3.c.10.i pͥn. in dietis vnl. lec.40.⁊ pti. quinta rubri^e. de volatilib⁹.
A.Caro alcubugi eſt de ſubtiliorib⁹ carnib⁹.Almã
ſor vo cũ Iſaac aduertẽs ſubtilitatẽ ſtarne ac leuita/
tẽ ipa3 ceter] ꝓtulit.Per ſtarnã q̃3 ꝑt itelligi aut auis
mag velut anſer griſea cinerea c⁹ caro laudabilis ma
xie cũ iuuenis fuerit ab almãſore iã cetis ꝓlata vl' ma
neries ꝑdic] pue iux̃ Tuſcos quã Moyſes vi audit̃.
Judeis inqens.ſil'r ſtarne nõ vñr ꝑ dño nr̃o q2 vẽtrẽ
ↄſtrigũt.Hãc vo ꝓpetatẽ ꝑdicib⁹ ꝓſtãt cetis:ſ3 q2 poſt
ſtarnã ſubdidit Almãſor coturnicẽ:dubitã^m eſt: q2 vl'
ea itellit auẽ ꝑdice maiorẽ:eiuſdẽ vo color] cũ rubeis
pedib⁹ ⁊ roſtro:ſaporis delectabilior] dctã coturnix
italica lingua.⁊ ita ei⁹ audiẽdus eſt ſmo:vel ꝑ hãc i/
tell'r ortigo ſiue q̃ſcula:⁊ tũc eũ ñ accepto cũ h̄ ſit car
niũ volatiliu3 deterior fer̃:l3 ſaporoſior.vñ 2⁰cañ.Ex
cõmeſtiõe carniũ coturnic] timet̃ tetan⁹ ⁊ ſpaſm⁹:nõ
trac.2⁰ca.145 in dietis vni. lec.46.i me⁰. vbi.ſup:a im mediate.
q2 comedũt ell'm tm̃:ſ3 q2 in ſuba eaꝝ eſt h̄ vt⁹.Iſaac
q̃3.Coturnices cetis ſũt peiores:ſic nec nutri^{to} nec di
gõni laudabiles.pp q̃ꝝ comeſtiõem accñtia q̃n3 ipſe
pſenſi ſpaſmoſa vt ⁊ alioꝝ ſenſibiliſſimi.Iſaac ẽt ẽm
diuerſas itẽtiões carnes volatiliũ laudauit diuerſas.
2⁰ cañ.tractat⁹ 2⁰.ca.221.na3 dura3.eſt turtur.gẽt.ibi.
Et de gallinis ſil'r eſt diuſitas.A.tñ p'ls ab alijs vi di
ſcedẽ cũ adeo turtuꝝ laudet carnes.Et fortaſſis i ei⁹
terris eſt ipaꝝ tãta bonitas ꝑter reliq̃s: aut aduertit
ad ꝓpetatẽ q̃ roborãt intell'm:ẽm tñ Ga.poſtponũt:
vt appuit ꝑhb⁹ multũ.Iux̃ vo Auer.aut ẽt Moyſen
caliditati attinẽt ⁊ ſiccitati:laudabiliores tñ ſt colũbis.

Propter tertiũ qdẽ ſciẽdũ vt ad ſũmũ dicẽ ꝙ in ſanguineoru3
carnes dcẽ ⁊ q̃ aq̃ticoꝝ vl'r illaudabiliores ſt reliqs.
Et q̃ volatiliũ his q̃ t'reſtriũ laudabiliores:l3 minoris
extẽt nutr^{ri} ⁊ fortitudis.ſil'r vt oino dicẽ q̃ ad augmẽ/
tũ tẽdũt cetis meliores:q̃ tñ ſicce ſũt cõplõnis: vt he
doꝝ q ꝑuoꝝ ſunt ↄueniẽtiores.Cũ tñ caꝑna ꝓcedẽs
nõ ſit bona.Ois.n.fet⁹ humidus iux̃ veteris peritiã
q̃to ptui ꝓpinqor tãto deterior: ⁊ q̃to ꝓportiõabil'r
remotior laudabilior.In ſicco vo e3.Et q̃ maſculoꝝ
laudabiliores ſũt his q̃ femiaꝝ.vñ Haly.Ois femiea
5⁰theo.ca.21. poſt principiũ i dietis vlib⁹ lec.34.cir.pͥn.
caro ſanguinẽ gñat malũ.Iſaac vo ab h̄ excipit caꝑs
vult.n.eas min⁹ illaudabilior] hirc] fore nutri^{ti}.Ad/
huc ẽ3 oribaſiũ.Oiu3 creſcẽtiũ caro meli⁹ digerit̃ ea
q̃ declinãtiũ.Que vo medie hitudis int̃ piguedinẽ ⁊
ſubtilitatẽ ſaniores:⁊ q̃ caſtratoꝝ alijs eligibiliores.
Adhuc carnes nigroꝝ aïaliũ ſaniores ⁊ leuiores alijs
⁊ maxie albis:q̃ itidẽ motu exercitant̃ ſufficiẽti ↄue/
niẽtiores oppoſit].¶Deinceps q̃q̨ pticularius dõm
ꝙ cãcri in fõtib⁹ repti: quoꝝ forma ⁊ moles ſunt vt
eoꝝ q dñr grãci laudabiliores hi q̃n tales fuerit hñr
ceteris cũ hẽant qd ſil'e carni.vñ ethic] valẽt ⁊ ↄſum
ptis cũ ſint humidi molles ↄuerſiui facile ⁊ ipiguati/
ca.2⁰.añ me^m c.7.poſt pͥn^m.
uitcum ꝑdictoꝝ remittãt calorẽ ⁊ ſiccitatem.hi.n.ꝑ
ꝓrie dicunt̃ cãcri:quare hiſto.quarto ⁊ partiũ.Can/

cer ſolus taliũ ſine cauda de quib⁹ audiẽdũ qñ ethi cis dari iubẽter ⁊ cõſumptis:eo ꝙ cãcri cõiter vocati his cõferũt minime:nocẽtes ãpliꝰ cũ ſint digõnis dure niſi fortaſſis qñ fuerint mollochie appellati. Piſces aũt laudati apõ nos marini ſunt pectines:aurate guy:cephali:folia ⁊ trilie. De aqua võ dulci pcõa quã ⁊ Hal. ꝯmẽdat pui petrini timalus:carpio:luci⁹ ⁊ truta maxĩe deaurata ſpinoſa. ſapidiſſim⁹ ãt piſciũ ẽ ſalmo. eſoꝝ võ carnis ẗreſtris ſĩlitudinẽ duc. Quadrupedũ aũt domeſticoꝝ hedũ apõ patauos maxĩe ꝓ ſero lactẽtẽ. Dico aũt ita:qm̃ ĩ regiõib⁹ calidis multũ ⁊ ſiccĩ min⁹ appciãdus ẽ agno:deide ãnualẽ agnũ ⁊ poſtea vitulũ lactẽtẽ ⁊ deide porcũ. Silueſtriũ aũt ꝓferẽdus eſt capriolus ⁊ ꝓꝑe lactẽs. Caro nãq̃ hui⁹ eo ꝙ frãgibilis digeſtibil' neq̃ abominabilis ei⁹ pinguedie ſaporis ꝯuenieẽ ſʒ Iſaac:deĩn porc⁹ ſilueſtris ceru⁹:lep⁹:cuniculus eriti⁹:vrſus ⁊ q deinceps. De volatilib⁹ q̃q̃ caponũ gallinaꝝ iuuenũ laudabiliores ſũt carnes. Qð ipſoꝝ oñdũt oua cũ galloꝝ teſticulis ⁊ maxĩe q circuire pñt iteri⁹ nõ cohibite habitare:⁊ demũ q colũbaꝝ anſeꝝ ⁊ anatũ iuuenũ. Silueſtriũ quoq̃ laudabiliores ſũt faſiani ⁊ ad ſanitatẽ ⁊ robur. Et fortaſſis ẽt vl'r domeſticis cũ ſint gallinis ꝓpinqſſimi ⁊ eiuſdem ſpẽi fere:ſintq̃ illis ſicciores aeris ⁊ alimẽti ac exercitij ãpliores. Poſt quos ſunt pdices ſtarne coturnices maiores laudati frãguelli: laudule:turtures:colũbe:turdi merule:parones:pauones:grues ⁊ q̃ demũ. ℭ Sʒ circa pdicta dubitaꝛ. qm̃.6.de re.ſa. ꝓponunꝛ q̃lie pdicib⁹ ita. Optia caro ad tales diſpões ẽ q̃liaꝝ pdicũ ⁊ ataginoꝝ ⁊c̃. he ãt vituperate ſũt coturnicũ dcione. ℭ Dõm ꝙ ſcriptor ſeu trãſlator lr̃aʒ corrupit. vbi.n.ſcripſit q̃leaꝝ dbuit ſcribere mõtanaꝝ:ſic dĩ in greco orinon. qð appet:qr mox ſil'r ſcribiꝛ grece loco orinõ origioꝝ volucrũ volẽs formaʒ latinã iducere. qð ꝓbaꝛ ⁊ ſi iaʒ notũ:qm̃ capones laudatiſſimos qñ fuerint pingues deteſtaꝛ ĩ diſpõne de qua ſermo calculoſa corꝑe ſicco. Uituperanꝛ igiꝛ maxĩe q̃lie cũ ſint pingues ⁊ abominabiles Adhuc dicit q̃leaꝝ ſine copula. vñ apparet ꝙ nõ diuerſitatẽ denotat:ſʒ vniformitatẽ. Grec⁹.n.⁊ maxĩe. G.ſp vtiꝛ in diuerſis copula ⁊ nõ loco illi⁹ pũcto. q̃ꝫ quidẽ ordinationũ cãʒ ⁊ fulcimẽtũ ex ãndictis in his q̃ ad nutrimẽti laudẽ dicta ſũt diligẽs gr̃a breuitatis poterit itellect⁹ aſſignare. laudanꝛ ẽt aut vituperanꝛ carnes a ptib⁹:qm̃ que dextroꝝ laudabiliores. ſil'r ⁊ que circa oſſa ⁊ muſculoꝝ media ⁊ q̃ hui⁹ aut alteri⁹ mẽbri:ceu pticulari⁹ tertio alimẽtoꝝ ⁊ ĩ dietis monſtraꝛ. Itidẽ domeſticoꝝ vtilior eſt nã ea q̃ ſilueſtrium ꝑp aerẽ vitã ⁊ ociũ. illis aũt oppoſitũ ineſt ⁊ maxĩe mõtanis. Caro ẽt hoꝝ min⁹ cõputreſcit melioris chimi ⁊ ſuꝑfluitatis pauce. Hec ãt ꝯteſtare faciũt experimẽtũ ⁊ ratio ex hõgeneitate ac ei⁹ ꝯrio hoꝝ ad corp⁹ nutriẽdũ ſumpta ⁊ ex nã ipoꝝ ſʒ ꝙ facile alterabilia frãgibilia vl' difficile ſeu celeri⁹ aut tardius penetrabilia vt ſermo alimẽtorum oſtendit.

Propter quartũ vero ad ꝑmũ dõʒ ꝙ limacie datur ꝯſumptis:qr alũt max̃. Eſtq̃ adherẽs ipaꝝ alimẽtũ digõnis tñ ſũt difficilis. vñ alimẽtoꝝ.3.ca.2. Codias qtidie oẽs greci comedũt hñtes qdẽ durã carnẽ. ⁊ ꝑp h̃ idigeſtibilis. ſi tñ digeraꝛ max̃ nutritiua. ℭ Ad aliõ d̃ cãcris appuit qd dõʒ:lʒ.n. laudabile nutrimẽtũ in ſuo exhibeãt gñe ꝯſũptis nõ ſimpl'r tñ ãpli⁹ plurimis ℭ Ad aliõ dõm ꝙ piſces nõ ſũt digõnis ſimpl'r facilis cũ ſint fridi aq̃ſi nec mollicies eoꝝ eſt aerea ca. ⁊ hu. digõni apta:ſʒ frida aq̃a. laudãdi tñ ſſ ſuo mõ ꝓ ſati mediocriũ carniũ entes. q.n. molliũ carniũ valõ aut duraꝝ mĩme. alimẽtoꝝ 3°. ℭ Ad aliõ dõʒ ꝙ lʒ q̃drupedia nobis pl'ʒ ſileñꝛ actu:nõ tñ vtute q̃ ĩ h̃ petiꝛ q̃ſito. Nõ.n. vt dcm̃ ẽ alimẽtũ ſemet corpi imergit: ſʒ vtute idiget digerẽte vehiculãte ⁊ apponẽte qð in eis nõ euenit ꝑp carniũ ipoꝝ duriciẽ ⁊ viſcoſitatẽ cũ ſint diſtẽpata terrea ml'tũ ꝯplõnis hũane re⁹ ⁊ ſhe. At qr caro hoĩs carni ꝓꝑtioꝛ hũane mõ q̃cũq̃ laudabilioris foret alimti niſi abhoiatio itercideret. Fortaſſis q̃q̃ ꝑp ei⁹ facile nutrire ac ml'tũ egritudinẽ celeri⁹ incaute replõnalẽ cãret. Quidã tñ brutaliũ ſubalterutroq̃ poloꝝ degẽtiũ hoies trucidãtes comedũt: Diia.67. ℭ Et ſil'r de porcoꝝ carnib⁹ qd dõʒ appuit. nã illã ſĩlitudinẽ ipedit digõnis grauitas ⁊ alimenti viſcoſitas. ℭ Ad aliõ dõʒ ꝙ lʒ teſtudies ꝑp ſuꝑfluitates q̃s ĩ extriſeca ꝓpellũt laudabilioris reddaꝛ nutrimẽti:nõ tñ ita vt alioꝝ plima cũ nutrimẽtũ ipſaꝝ ſit vnctuoſũ valde ⁊ abhoiabile:q̃ꝫuis ipas põat Iſaac ex mã cui eq̃l'r q̃tuor el'ta.i. grauia ⁊ leuia ſũt itermixta. Iſta tñ mixtura nõ ẽ va vt q̃ corpis hũani ĩ q̃ maxĩe mimũ vni⁹ tãgit alteri⁹ mimũ:ſʒ p iuxta poſitiões fere. Eritij ſil'r ſʒ Iſaac ac hiſtrices cũ eo ꝙ pl'es ab eis ſuꝑfluitates excidũt prauĩ remanẽt adhuc alimẽti ⁊ medicialis magis. Urinã.n. ꝓuocat eritij caro ⁊ vẽtrẽ ſoluit q̃ꝫ mag̃ tpe max̃ coit⁹ ⁊ femelle pcipue. ℭ Ad aliud quid dõm apparuit. Diia. lxix.

Oui albumen ſit calidũ ⁊ vitellus frigidus:mõſtraꝛ ex 3° de ge. aialiũ. ℭ Amplius. id in q̃ aialis ꝑn^m inexiſtit eſt calʒ. In calido.n. ꝓncipiũ aiale ibidẽ:cũ aia ⁊ vita cõſtẽt corporib⁹ p cal'm. h̃ aũt eſt albũ:cũ ipſuʒ ſpmati aſſimilatũ idq̃ ſit ex quo cõcreaꝛ pullus. Rubeũ aũt eſt terreſtre groſſuʒ ex quo nutriꝛ:tale võ frigidũ. Adhuc in auiũ paludoſis ſupabũdat vitellus minus tñ ru. ⁊ humidus ⁊ minuiꝛ albumẽ. In cãpeſtribus võ ecõtra:ſed ille frigidiores ⁊ humidiores ſunt ſm nãʒ cãpeſtrib⁹ ĩ eodẽ. albumẽ võ ⁊ vitellus oui ptes aõ illis deciſe eaꝝ retinebũt nãm cũ ꝓducẽtis ſemp notã obtineat qð ꝓductũ. ℭ Rurſus qð ſegregaꝛ circulariter a cõiuncto p modũ cuiuſdã ebulitiõis ſiue ferueſcẽtie cal'm extat cũ h̃ ſit ei⁹ nã. Sic aũt albumẽ cũ eẽt ꝑus vnitũ rubeo vt oñdeꝛ ſeq̃ſtratur ab ipo ibidẽ rubeo intus tãq̃ terreſtre ſubſidẽte qð oñdũt õua in patella cõfracta ignis motui occurrẽtia leui. Eis.n. qð albũ circulariꝛ videbiꝛ aſſiſtere rubeo. Eti. qð attrahit ⁊ qð trãſmutat ẽ calidũ:taleʒ aũt quẽdaʒ actũ albumẽ iducit ĩ rubeũ ipʒ attrahẽs ⁊ ĩ alimẽtũ pulli cõmutãs. Eſt nãq̃ tãq̃ ĩ lac agẽs coagulũ. ℭ Rurſus albumẽ ꝓportionaꝛ ſpermati. rubeũ ãt ſan. vñ ĩ dietis vl'b⁹. Sicut ſan. ⁊ ſpma ſũt mã ⁊ nutrimẽtũ aialiũ gradientiũ:ita oua materia ⁊ nutrimentum volatilium. Sperma vero calidius ſanguine denotaꝛ. Itaq̃ albũ ẽ calidũ:rubeũ aut fridũ.

In oppoſitũ eſt ois medicorũ turba ponẽs ꝙ lʒ ouũ totũ eq̃litati attineat:albũ tñ friditati ptinet vtcũq̃:⁊ iõ ipʒ groſſuʒ ⁊ difficile digeſtibile.12. d̃ ige. vitellus võ calitati: q̃re huic oppoſita teſtanꝛ ineſſe. Pa lin:qð ẽ iſipidũ eſt frigidũ:qð ãt dulce calʒ. talia võ ſſ albumẽ ⁊ rubeũ ℭ Adhuc qð celeriꝛ digeriꝛ ⁊ ĩ corp⁹ trãſmutaꝛ hũanũ calʒ extat ⁊ hu. tale nãq̃ ipʒ. h̃ aũt dicũt fore vitellũ ⁊ nõ albumen. Eti. rubeus color vitelli atteſtaꝛ caliditati. alb⁹ vero albuminis friditati. vnde Ariſt. in quibuſdaʒ pb. ſibi attributis. Teſteũ oui vĩ terre frigidũ ⁊ ſiccũ:humidũ eius aqueũ:ſpũs auteʒ q in ipſo humidus ⁊ calidus ⁊ temperate ſiccus. Uidetur enim mundi huius ouũ imago. Sil'r apparet ei⁹

Alimẽtorum 27.

Dietetis vni. lectõe.33. medium.

Poſt mediũ.

Cap.30.

In dietis vni. bus lectõe.33. poſt prin.

Ubi ſupra im mediate ĩ me

Coll'r ca. prio verſus finem.

Lectione.42. circa mediũ.

Ca.6. ĩ medio.

albū lacti ꝓportionari: rubeū aūt ſanguini hic āt cali dior exiſtit lacte. ¶ Rurſus q̄ ꝯfert egritudinibꝰ ca lidis id ē frigidū cū ꝯferētia i his pficiaẜ ꝑrio. hꝫ ꝟo
Ca.16.p° pn. albū. vū̄.13. ꝺ ige. Mihi vn̄r veteres cū multa circū
Ca.471. poſt principium. ſcrutatiōe ad hūidū ouoꝝ deueniſſe q̄ȝ imoꝛdaciſſi mū ꝛ viſcoſū eligētes. q̄re Dial. Albū oui ꝯbuſtiōi bus medicaẜ. Itaq̧ albumē ē frꝫ: vitellus aut calꝰs.

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ ouuꝫ eſt aial potentia ex ouificantis ꝓductū ſupfluo. Nō. n. ipꝫ pp eiꝰ ipfectio nē pōt itra ſe imediate aial ꝓducere vt q̄ȝ pfectū: ſed alio vt ouo mediāte. Cōſtituiẜ ēt ex aialis ſupfluitate qꝛ ſi ꝺ ſuba foret generātis dudū iā ceſſaſſꝫ ꝛ ipa ꝺria 34. hoc aūt ſupfluū ex q̄ ꝯſtituiẜ ē ſanguis mēſtruo ꝓ poꝛtionarꝰ q in ſubrubeū ꝯdēſaẜ coloꝛē in quo mā cō tinetur adhuc albuginis. Ex vitello demū calidioꝛi bꝰ ouātium p viā cuiuſdā ebulitiōis vt ꝑtactū albuꝫ ſegregaẜ ꝛ vndiq̧ circūſtās efficiẜ rubeo vt ꝛ ipm in medio albo pmāeat velut ꝭra i aq̄ ꝛ aeris itermedio
In medio. A. aialiū. 17. Que aūt ouificātiū ſūt fridioꝛa q̄ȝ ite rius oui oē pmanet indiſcretū. Talr. n. albū ꝯfūdiẜ ꝛ rubeū vna vt monocoloꝛata eſſe appareāt. In auibꝰ quoq̧ ouū alligaẜ matrici p eiꝰ acumē quo ad ſe con trabit alimītū ita vt ab eo abſoluaẜ pfectio. Sic. n. ex terminaẜ vt eiꝰ nihil appareat: qn̄ egrediẜ: veſtigij al ligātis velut vmbiculi. Teſta q̧ȝ ſubmollr̄ exn̄s ouo iaꝫ pfecto interiꝰ pmanēte qn̄ foꝛas educiẜ: iduratur celeriter euapoꝛāte ipſiꝰ hūido iā paucificato ꝛ dere licto q̄ terreſtri. q̄ eqdē diuerſificanẜ ex his q̄ ꝓ ſeip
A ſis inexn̄t ꝛ occurrētibꝰ aliūde. Prio qdeꝫ multiplr̄: qꝛ aut rōne illoꝝ a qbꝰ ꝓducūtur: qm̄ qdaꝫ pꝛauiſſi mi ſunt chimi vt q̄ auiū paludeſtriū: qdā optimi ceu pluriū cāpeſtriū vt galline faſiani ꝛ perdicis: alia ꝟo media: mr̄tū tn̄ ab his ꝺclinātia ſicut anſeꝝ ꝛ anatuꝫ vl̄ ex pte ꝯnis: qꝛ aliq̄ ſūt ex aialibꝰ tēperatis lauda bilis exn̄tibꝰ nutrimēti: qdā ex diſtēperatis labētibꝰ nō paꝝ i exceſſus ꝑoꝛibꝰ his oppoſita. vl̄ etatis grā: qm̄ qdā ſunt ex auibꝰ adoleſcētibꝰ: alia ex iuuenibꝰ nōnulla ꝟo ex decrepitis quoꝝ media ſunt laudabi lioꝛa: ſeu ex pte habitꝰ: qm̄ aut ſūt pinguiū aut exte nuataꝝ vl̄ mediocriū q̄ ceteris pfectioꝛa: vl̄ rōne mo
Li.3.ca.1.in medio. di eoꝝ ꝓductiōis: qꝛ q̄ calcata delectabilioꝛa exn̄tia pp magis eē digeſta. In oibꝰ. n. q̄ȝ digeſtuꝫ dulciꝰ de ge. aialiū: aut nō calcata oua ipeneia ſiue ꝫephyrina dcā ꝑfatj oppª q̄ ēt gallo ſupaſcēdēte valēt adhuc pſi ci dū n̄ iteruenerit albi a vitello diſcretio: ita vt ꝛ gal lus alteriꝰ ēt ſpēi ſupcoiēs ſuā in qbuſcūq̧ ouoꝝ ipi gat foꝛmā: vl̄ ex pte loci ceu regio cū ſic locꝰ ē ita nā opeẜ. Que. n. fiūt i regiōibꝰ calidioꝛibꝰ aut fridioꝛibꝰ pꝛaui extāt hūoꝛis ꝛ iſipidi. q̄ ꝟo i medijs laudabilis ꝛ ſapoꝛoſi: cū ſapoꝛis medij: vt vnctuoſus ꝛ dulcꝭ nu tribiles ex mēſuratis aſſurgāt cāis. Ex his quoq̧ q̄ foꝛinſecus adueniūt vel pp tpꝰ: qm̄ qdaꝫ ſunt partui ꝓxia: alia remota: nōnulla media. quoꝝ optia ſūt pª: ceu peſſima oppoſita medijs ꝟo inter vtraq̧ iudicatꝫ aut pp artificiuꝫ ꝺcoctiōis ipſoꝝ: q̄ȝ ēt variaẜ duplr̄: vl̄ rōne modi decoctionis vel q̄ꝫtitate. Primitꝰ qdeꝫ qm̄ qdā ſub cineribꝰ coquunẜ. alia ꝟo i tiganis frixā tur: q̄ ambo pꝛaua: aliq̄ ꝟo fracta cū oleo garo ꝛ mo dico vino ꝯtūdunẜ admixta ꝛ in vas ꝓijciūẜ obtura tuꝫ in lebete poſitū ſub q̄ ebuliat aq̄ donec ꝯſiſtentiā recipiat mediocrē. Silr̄a quoq̧ fere ſunt ꝯfracta ſup aquā buliētē in tiganū vel caldariā ꝓiectā: alimtoꝝ.
3.ca.21. Capi.36. qnto ꝟo colligꝫ. Ouū ꝯq̄ſſatū cum oleo ꝛ aceto ꝛ tre mulū ſcm̄ eſt valde bonū. Decoctū. n. cū oleo melio ratur ꝛ maxīe nouo: qm̄ eſt tēperatū attinēs calitati: ꝛ impinguat epar ipſiꝰ adaugēs ſubam. Et ppea reli

gioſi oleo vtētes pingues ſunt ꝛ rotūdi: ꝛ huiꝰ ꝑ para B
tiōis modi laudabilioꝛes exn̄t. Nōnulla ꝟo igne ite gra aſſanẜ: qdā aq̄ elixanẜ: alia cū carne ꝛ herbis vi ſcerata. nōnll'a ꝟo aq̄ ꝺcoquūẜ oleo ſale ꝯdimtꝫ: vt ce pe pipe: cinamono ꝛ ſilibꝰ q̄ media iudicāẜ iter ꝑdcā Ex pte qdē quātitatꝫ ꝺcoctiōis: qm̄ alia minꝰ: qdam āpliꝰ: nōnulla ꝟo mediocriẜ ꝺcoquūẜ: quoꝝ laudabi lioꝛa ſūt pºſicut reliq̄ ꝺterioꝛa. Et ſi foꝛtaſſis q̄ media plus coꝛpoꝛi exhibeāt alimēti: ceu alteꝝ extremoꝛuꝫ manſiuū i ampliꝰ. qd aūt calꝫ ꝛ fridū: dꝛia ſignat. 15.

Propter ſcdm qdē ſciēdū ꝙ aliqui dixe rūt albū oui oē calidius rubeo q̄ꝫtū ad eiꝰ ptē acutā in q̄ caput dcm̄ ſituaẜ gal li: q̄ꝫtū ꝟo ad alꝰs ipſiꝰ ptes minime. q̄ȝ ꝛ ſtare nō pōt qm̄ ſic ſe hꝫ ps circa quā caput ē galli ad quādā pteꝫ vitelli: ſic alia ad aliā. ꝛ p ꝯn̄s ois ad oēꝫ. Sꝫ q̄ circa caput galli poniẜ rubeo calioꝛ ē ꝛ merito: qꝛ totū al bū hꝫ calefieri ex capite galli ꝛ ifoꝛari: totū ēt ſcm̄ ē p modū ebulitiōis cuiuſdā ꝛ aſcēſus calidioꝛis ac le uioꝛis vndiq̧. Silr̄ Ari. ꝓnūciare vı̄ abſolute albuꝫ calidiꝰ rubeo ꝯſiſtē: q̄re ꝛc. Alij ꝟo dixerūt Ari. expo nētes albū calidiꝰ foꝛe rubeo calitate q̄ in actu volē tes medicos audiuiſſe vitelluꝫ illo calidioꝛē calitate potētiali. q̄ȝ ēt nō valꝫ: qm̄ ſic ſe hꝫ actꝰ ad actuꝫ: ita poª ad potētiā vlterioꝛis actꝰreª a coꝛpe acq̄ſiti: q̄ȝ in ceteris ē ꝺclarare. Nā ſicut leo viuēs aut anas ē cali dioꝛ ſue vl̄ pdice actu: ita ꝛ moꝛtua poªtalia ſcā nutri mētū coꝛpoꝛibꝰ pſtāt illis calidiꝰ. Q̄ȝ ſilr̄ i vegetabi libꝰ repiẜ: lꝫ nō adeo extet diuerſitas i his māiꝰ: qꝛ ip
ſoꝝ calꝫ magis eſt i poª q̄ꝫ actu: ēt viuentia vegetabi liuꝫ collꝫ. 5. potētia ponunẜ calida. Eſt. n. eoꝝ calidū ꝯfractū ſopituꝫ reſpectu aialium calidi. Adhuc ouū infrigidaẜ ouificatū vt calidum euolet actuale. Non igitur ſic dicentē incōueniēs contingit euadere. Ca.24.v.fin

Propter tertiū ꝟo ſciēdū ꝙ id q̄ſitū ꝑt terminari vt. 26. calidū eē duplex: q̄ȝdā nāq̧ viuificū aereū ꝛ vtcūq̧ aquoſū mulcebꝛe ꝛ delectabile. plurima ēt calitate affectū ce leſti gonima faciēte ſpmata. dꝛia. 36. Et ita ꝙ albū ca lidiꝰ vitello: q̄ȝ ſic īuiẜ de ge. aialiū tertio. Gn̄atiōis Ca.1.v.fine
qdē pnm ex albo accipit aial. In calido. n. aiale pnm. ꝛ demū albū nā qdē hūidū i ſeipſo calitateꝫ hꝫ aialeꝫ. Eſt ꝛ alteꝝ calꝫ cōſumptiuū igneū ſubiecto iſitū ter reſtrioꝛi āriabile ꝛ iſuaue q̄ꝫminꝰ calido pticipās ce leſti quo vitellus calidioꝛ ē albo: q̄ȝ idicaẜ ibidē cuꝫ dī. Oē terreſtre groſſaꝝ ptiū q̄ȝ nō ē gn̄atiōis pnm: ve ruꝫ magis nutrimenti: ꝓpoꝛtionaẜ nāq̧ ſanguini ceu albū ſpmati: q̄ȝ oſidūt paſſiōes a calo ꝛ frigido: his qdē ſiles alijs āt occurrētes oppoſite. vū̄. 17. aialiū. In medio.
A. Albū oui ē aquoſū valde ꝛ ē i eo mr̄tū ꝺ aere i q̄ agēs caloꝛ id ſegregat a vitello cuꝫ ſit terreſtre ſiccū. Cuiꝰ caloꝛ ē tāq̄ꝫ coꝛpoꝝ terreſtriū: albumiſ ꝟo ē ceu coꝛpoꝝ aereoꝝ aliq̄ꝫtulū aq̄ſoꝝ. Et ppea albū magis ꝯueniēs vt fiant ex ipo coꝛpoꝛis radicalia: ꝛ vitellus q̄ſi nutrimētū: qm̄ eſt ſanguis mutatꝰ ad ſubam ſper matis incōplete: ꝙ aūt albumē vitello calidiꝰ appa ret: qꝛ illō calidiꝰ q̄ȝ magis pticipat pncipijs aie itro ductiuis: cū huiꝰ calm̄ ſit inſtrm̄ nāe pncipaliꝰ: tale q̄ȝ albumis pinductū. q̄ȝ ꝛ caput dcm̄ oſidit galli in ipſiꝰ repn̄tatū acūine. Rubeū aūt p oppoſitū: qꝛ terre ſtre groſſaꝝ partiū eideꝫ vehemētiꝰ inberet: caliduꝫ fere igneū. Calidū nāq̧ in his duobꝰ ita ſe videẜ hīe velut in liquoꝛe ac lapide impreſſum. Sic itaq̧ albū vno mō calidius: reliquo aūt erit rubeum. Noſce tn̄ ꝙ vitellus coꝛpoꝛi relatus tēperato humano: non āt vt pulli gn̄atio calidioꝛ ſicut recte ſapiunt medici eſt albo ꝓpter calidum foꝛtius inherens eidem tanq̄ꝫ

terreſtrior: ſubiecto fulcito tñ ēt pp ſaporē ipſius dul ces ac ei⁹ etherogeneitatē corpori hūano albumie aſ ſimorē: ſec⁹ āt ꝯtingit in albumie. Adhuc qd potētia mīu⁹ cal'm exñs in vlteriorē actū calitatis pōt eleuari alio calidiori pp cal'm corporis ip̄3 exterminans oī quaq̄ȝ vt oē qō ipſi⁹ cal'3 potētia i actū vltra fere ipaȝ eleueť calitatis. Carnes nāq̄ȝ anatis in vlteriorē gra dū deueniūt calitatis in colerico q̄ȝ i phl'atico aut in appetente fortiter vl' mīme. Euaporat ēt cal'm aereū ab albumie cito: qō oñdit ipſi⁹ minoratio qñ p⁹ par tū ꝑmāſerit ꝑtpe. q āt h⁹ reliq ex dīa ſumāt. 26. ¶ Sȝ circa ꝓdicta ꝯtingit dubitare: q2 i pullo͡ꝝ ex ouis gña tione ꝑn^m ipſi⁹ ꝑ^m dcm̄ eſt i extrēo vt albo circa caput galli marie ſituari qō nā praue vi ordinatū cū i me dio vt ſalueť hēat locari ſic i alijs aialificātib⁹ ⁊ caſu ēt gñatḭ. Semē. n. aut gñatōis qōcūq̄ȝ ꝑn^m obtinet qō loci mediū. ō ge. aialiū apparēs. ¶ Dō3 ēt nō eē ſiſ'e oiſariā de gñatiōe bo͡ꝝ ⁊ pullo͡ꝝ cū i aialificātib⁹ ma trix ſit i mr̄e: i ouis aūt e͡ꝯ. ⁊ mr̄ ſituať in matrice ibi dem. Rubeū. n. tanq̄ȝ mater ſituať ſub pellicula ſub tili ꝯtinēte vndiq̄ȝ ouū q velut matrix exiſtit. Ul' dō3 gñatio pulli non eſt in extremo albi ſuperioris verū magis inferioris vbi rubeū ꝯtingit ipſum. vnde. 17. aialiū. A. pullus fit ex ꝑte vitelli q eſt in ſubaȝ albu minis attract⁹: ⁊ iō iueniť creatura iter albū ⁊ vitellū.

Margin: Colli^r li. 3. ca. ꝑrio ꝯ̄ſus finē — Ca. 2. ꝯ̄ſus fi. — In medio.

Propter quartū vo ad ꝑ^m qd dōm ap paruit: qm̄ Ari. loqť de ca. i. viuifico: medicus āt de reliquo. ¶ Ad aliud ſil'r dōm. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ nō ſolū pp frñ plus ꝑti cipāt taliū auiū oua vitello: ve͡ꝝ ēt pp groſſitudinē ⁊ etherogeneitatē ꝑtiū ipſi⁹. dcm̄ ē āt ⁊ cal'3 exalare qō albi qñ fuerit ouificatū. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ nō pp cali dū3 ſolū ſit ſegregatio albi a rubeo eleuatōe: ve͡ꝝ am pli⁹ pp ꝑtiū ipſius leuitatē cū viſcoſitate. rubeū. n. ꝑ nūciatū ē terreſtre. Dicet ēt qs fortaſſe ꝑtes albumis eē viſcoſas cū aliq leuitate ita vt cal'3 i eas ꝑueniēs ⁊ negens ſepare ſbleuat eaſdē: qō ſil'r accit i his q frixā tur leuiter ouis: ceu i ebulitōe oñdiť lebetis a quo vi ſcoſū nō graue inexñs celeri⁹ effluit aq̄. ¶ Ad aliud ſil'r qd dō3 apparuit: qm̄ ō cal'o eſt ꝑmo ꝑori nō parū caliditate icubātis exteri⁹ adiuuato. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ l3 calitate viuifica ſpma calidi⁹ ſit ſanguie: calitate tñ acuta ⁊ terreſtri ſanguis ꝑt eē calidior illo. ¶ Ad q vo alti⁹ ꝑtj iā ad ꝑ^m qd dō3 appuit. ¶ Ad alia duo ſil'r apparet: qm̄ cū cal'o albi aereo admiſceť m͡ltum aqueū hebetās ip̄3. cal'3 ēt ipſi⁹ dcm̄ ē exalare. oñſū3 ēt ꝙ rubeū magis albumie ꝓportionať corpi. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ rubedo nō ē i vitello pp calitatē tm̄: verū ēt magis pp nāȝ vt ſanguineȝ ex q gñať ceu caro ru bior ceteris ꝑtib⁹ ſanguine. ¶ Neq̄ȝ dō3 albū lacti aſſimilari: ⁊ ſi hoīes id putēt coloris decepti ſilitudi ne. Cui⁹ qdē ꝯ̄riū ſenſit rubeū cōparās lacti cū id ve lut lac alimētū ſit pullis: de ge. aialiū. 3. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ab albumie cal'm qñ frāgiť euadit: nō ſic aūt a rubeo. Adhuc nō ſolū poniť hic ꝓferre pp frigidita tē ve͡ꝝ ēt pp viſcoſitatē qua cū imordacitate ꝑticipat adherētia. vñ ibidē. G. viſcoſū ſine mordēdo cū mo derate fuerit cal'm indoloroſiſſimū exiſtit.

Margin: Ca. 2. añ me.

¶ Differentia. lxx.

Q vinum calidū ſit ⁊ ſic cuȝ oñdiť: qm̄ meri cōpl'o vl'r eſt cal'a ⁊ ſicca: qnto theorice. ca. 30. Eſt aūt me͡ꝝ ꝑm hūc vinū vua͡ꝝ ⁊ racemo͡ꝝ. ¶ Ad huc illud qō cōpetit phl'aticis cal'm dȝ eſſe ⁊ ſiccu3: cū ꝑſeruatio nām ꝯ̄rietatis includat vtcūq̄ȝ. ſl'aticis aūt vinū cōpetit: tu3 q2 eo͡ꝝ mitigat friditatē: tū quia

Margin: In prin.

flegma digerit ⁊ ſubtiliat: qō āt tale calidum exiſtit ⁊ ſiccū. Eti. Illud qō h3 diſſoluere: exiccare: demacra re: vlcera abſtergere cal'm exiſtit ⁊ ſiccū. vinū vero ē h⁹ terapētice. 3°. ¶ Rurſus. Qō iduc accñtia calitatḭ ⁊ ſicci. vī eē cal'm ⁊ ſiccū: qm̄ effect⁹ ⁊ cā ſūt ꝓportio nales. nūc āt vinū ſitim ⁊ ſiccitatē oī cāre: vt dnotant bibuli patauī tabernā petētes añ luciſe͡ꝝ: ⁊ egritudi nes cali. ⁊ ſic. ceu vigilia͡ꝝ iſtātiā. febres freneticas. ſpaſmos cōſumptiōis ⁊ deſipientias iteriorum ſcdo. Palin. Curat appetitum caninū contingentē a frigi ditate ſimplici vel cū hūore frigido acido. aſſo. 2. po tus indigentiaȝ ſoluit. qō aūt tale cal'm ⁊ ſiccū: cum ſanatio ꝑficiatur ꝯ̄rio: qre vinū cal'm erit ⁊ ſiccum.

Margin: c. 4 in medio. — Ca. c. ꝑ. fineȝ Cō. aꝑho. 21.

Rurſus ꝙ calidū ⁊ humidū ꝑ3 nām: ꝑbl. 3ª. ¶ Adhuc qō vaporoſū vētoſū ⁊ ſoniferū exiſtit: cal'm eſt ⁊ hu. hec nāq̄ȝ a calido i hu mido agēte cauſanť: ſed vinū eſt hmōi: de ſomno ⁊ vi gilia. Palin. Quod calefacit ⁊ humectat calidu3 eſt ⁊ humidū: tale vero eſt vinum quarto prima. In ter ris etiā viget calidis ⁊ humidis contemperatis: cali dū itaq̄ȝ ⁊ humi. ¶ Q͡ꝝ aūt frigidū ⁊ humi. vina indi cant gallicana: ⁊ ꝙ frigidum ⁊ ſiccum anglicana.

Margin: Problē^{te}. 6. ⁊. 16. — Poſt ꝑnci. Trac. 2. ca. 39. verſus finē.

Propter primū vo ſciēdū ꝙ vinum ex multis vt appet ꝑ Dia ſcoridē exꝑmiť ſuccoſis: potiſſime tñ ex vuis: q̄ȝ ē liq̄r ceteris nāe hūane ápli⁹ accōmodus. gaudet. n. ipſo q̄ȝmaxie: cū ꝓportiōeť eidē magne: de q qdē pñs ex tat q̄ſitū. Qō dupl'r ꝑt ꝯſiderari: aut q̄tū ad ea q ma gis ſibi exiſtūt itranee: vl' q ad illa q forinſec⁹ adue niūt. Prio ſiqdē i vino ē q̄nq̄ȝ ꝯſiderať liquorē ei⁹ ſeu ſbaȝ: vturē: odorē: ſaporē: ⁊ colorē: re. ſa. theo. 5. ⁊ die tis ꝑti^{b⁹}. Rōne nāq̄ȝ liquoris vinū colligit diuerſita tē. nā qōdā exiſtit ſbtilis: qōdā groſſi: aliō vo medio cris: qōdā ſpiſſi turbidi: nōnullū ſubtilis clari: aliud vo mediocris ⁊ reliq. Ex ꝑte q̄q̄ȝ vtutis: qm̄ ei⁹ qōdā eſt vehemēt̄ȝ vtutis: aliō debilis: qōdā mediocris ꝑ3 ei⁹ ꝯ̄nis diuerſitatē. Diuerſificať rōne fere oiu3 gene rū ſapo͡ꝝ. Nā qōdā ē iſipidū fere vt aq̄: aliō ſtipticu3 pōticū: qōdā vo acetoſū: nōnullū vo dulce: qōdā aūt amaritudini attinēs ⁊ acuitati q̄lia ſūt vina vetuſtio ra ⁊ artificiata: ceu q tede picis medicialia nō nutriti ua. coll3. 5. ⁊. 7. Aliō vo ſalſedini ꝑtinet ſic mari mi xtū. 12. de ige. Sumit ⁊ 4° vinū diuerſitatē ex ꝑte odo ris: qm̄ qōdā ē aromaticū q̄le dcm̄ ꝑ3 Haly. richanū ōlectabile apō ſenſū. qōdā odoris horribil' idelecta bilis ſanguinē gñans malū ⁊ cephaleā iducēs. aliud me^m inť hec qōdā vo ⁊ odoris mortificati ſic aq̄. Ua riať deniq̄ȝ vinū rōne coloris 5°. qō m͡ltipl'r exiſtit ꝑm ꝙ ei⁹ eſt iuenire colores. nā qōdā ē albu3 aq̄ vtute ⁊ colore ⁊ ſapore ſilitudine ꝓpinquū: qōdā pallidū: aliō vo citrinū ſeu xātu3: qōdā roſeū nōnullū rubeū: aliō rubore ꝑticipās in ſubnigredinē vergēs. Propriores ſūt tñ dīe vini ſūpte rōnē ſube vtutḭ ⁊ ſaporis q̄ȝ odo ris ⁊ coloris. Si āt vinū ꝑm ei⁹ extrinſeca attēdať q drupl'r id pōt euenire aut rōne itētiōis aſſumentḭ vel alicui⁹ cōmixtiōis ei⁹ exñee: aut originis ipſi⁹ vl' tpis. Q͡ꝝ ſi ꝑ dupl'r: aut ex parte ipſi⁹ vini amplius: vel re latione ad ſuſcipientē plus facta. Primitus qdē pōt tripl'r variari: qm̄ aut eſt cib⁹ ⁊ pot⁹ ſil': aut pot⁹ tm̄: vel medicine locū occupat. Cibi aūt ⁊ potus vinum nām obtinet: qō ⁊ gr̄a reſtaurationis exhibetur dep̄ diti: cui⁹ eſt cibi officiū: aut deportatiōis nutrimēti ꝑ corpus qō pot⁹ exiſtit nā. tertio quidē de alimētis: ꝯ̄ quoſdā medico͡ꝝ volentes vinū nō alimētū: ſ3 potu3 aliqueȝ appellare. Exhibetur quoq̄ȝ interdum vinū ſub rōne potus tm̄ vt deportatiōis alimēti per corp⁹ qualis eſt potus vini delatiuus appellatus q exhi

Margin: A. ca. 671. vl' ꝙ ad ca. 701. — 5. in medi. Capi. 30. — Ca. 16. in me. colli^r. ca 27. p⁹ medium. ca. 4. añ me. 5. theo. ca. 30. ante mediuȝ. — Cap. 39.

A bet ſtõi digõne cõpleta ⁊ epatis fere dimidiata. Triplex nãq; pot⁹ exiſtit: p̄mixtiu⁹: delatiu⁹ ⁊ alteratiu⁹: d̃iia.118. Sumit̃ ⁊ vinũ grã medicine ſeu pot⁹ alteratiui. q̃le illd̃ qd̃ i digõne humoꝝ exhibet̃ fridoꝝ viarũ aptiõe ⁊ in ſyncopis releuatiõe. Diuerſificat̃ aũt ⁊ vini nã q̃ʒ magne rõne aſſumẽtis ⁊ id vel qualitatis aut quãtitatꝫ: vel etatis. Nã aut ꝯplõne tpatus vl' colericꝰ ⁊ reliqua: ſeu fortis aut debilis vl' mediocris q aſſumit aut ſibi multã quãtitatẽ vl' paucã aut mediocreʒ aſſumit. penes que ⁊ vini effectus reddit̃ diuerſus. pbl.30. Uinũ nãq; occupãs infrigidatos reddit taciturnos ⁊ ſobrios p̄mo. paulo plus potatũ loquaciores facit. plus aũt adhuc ſũptũ rhetoricos ⁊ audaces: adhuc magis iniurioſos: demũ maniacos: mltũ võ aplꝰ ſtupidos ⁊ epilepticos reddit. vñ Iſaac. Uinũ aſſimilarũt tyriace magne: eo ꝙ ipm ꝯriaꝝ ẽ nãꝝ Infridatos. n. calefac̃ calefactos ifridat. ſiccatos hũectat: ⁊ humectatos exiccat. Ex parte ſiqdeʒ etatis: q2 pueris nõ ꝯferũt vina neq; nutricibꝰ: de ſomno ⁊ vigilia. quare tertia p̄io. Pueris vinũ dare ad bibẽdũ eſt ſicut ignẽ igni addere in lignis debilibus. Sʒ ſeni quãtũ põt tolerare da. ⁊ iuuenibꝰ da ipſuʒ tẽpate. Cõfert eniʒ his eductiõe cholere in vrinã ⁊ humectatione deſiccatoꝝ. Senibus aũt. q2 calefacit ⁊ humectat: vrinã ꝓuocat cũ ſupfluis eorũq; virtutẽ intẽdit. Cõe nãq; eſt oibꝰ vinis virtutis cõfortatio. pp aũt nullum iſtoꝝ ceu euidẽs pueris cõuenit. Et iõ de reg. ſa.5. Sicut vinũ eſt pueris ꝯriſſimũ ita ſenibꝰ eſt vtiliſſimuʒ. Si aũt vino aliqd extraneũ permiſceat̃ eius ꝓmutatur natura ſicut pp thedã pici. nã ad acuitatẽ ⁊ amaritudinẽ deducit ſicciꝰ ⁊ inutribiliꝰ ſcd̃m. Aut ei miſcẽtur roſe ⁊ tunc ad tẽperatã friditatẽ ꝯuertit̃. vel ſaluia ⁊ ſic ꝓmutat̃ ad caliitatẽ cũ ſtipticitate: aut abſynthiũ iuxta gallos ⁊ cũ his ſubamaritudinem acqrit. Admiſcent̃ ẽt ei alephangine ſpẽs zuccarũ aut mel. Et vinũ artificiatum fit qd̃ clareã ſeu ſtelladiã appellant. Ex multis ẽt ei admixtis herbis ⁊ alijs Diaſcorides ꝯſtruit vinũ: ſibi cõmiſcet̃ ⁊ aqua in ebullitione qd̃ ſanius qdã pataui ruſtici faciũt ⁊ aliq̃ñ poſt. Qd̃ ſi forte fuerit ipm eaq; ꝓmodica velociꝰ iebriat. ſi ãt ei ꝓmiſceat̃ multa ⁊ ꝓprie hora q̃ bibit̃ vẽtrẽ ⁊ inteſtina ifirmat: ⁊ vẽtoſiũ dolorẽ cauſat. Quare re. a. ſecũdo. Uinũ aquatũ cõmixtũ ſtõʒ debilitat ⁊ generat vẽtoſitatẽ in inteſtinis ⁊ maxie cũ eſtate fuerit infrigidatũ valde. Et ideo p̃ac. p̃. iubet̃ tẽpari aqua per ſex horas anteq̃ʒ ſumat̃. Diuerſificat̃ ẽt vinũ ex p̃te originis. ⁊ hoc aut rõne regionis: q̃m regionũ quedã ẽ ca. quedaʒ fri. alia mediocris. In frigidis nãq; regionibus vinũ frigidũ ⁊ iuigoroſuʒ generat̃ niſi per accñs rõne ſubcluſionis vapoꝝ calidoꝝ. Alexã. in ꝓble. vt ẽt inuit Cõmẽta. re. a. tertio: qd̃ choriſmũ: oñdit i calidis võ ca. per ſe ac potẽs ſrm vt tactũ ceu egyptiuʒ accñte: i mediocribꝰ ãt mediocre. Aut rõne altitudinis: ꝓfunditatis ⁊ mediocritatis regiõis: q̃m i regione alta vẽtis expoſita vinũ vt ſic ſubfrigidũ gñabit̃ ⁊ ibecille. In ꝯcaua võ fecꝰ. In mediocri võ qd̃ mediocre. Ul' ex p̃te diuerſitatꝫ ipſiꝰ terre: q2 i terra frigida ſicca ſabuloſa vinũ gñabit̃ dõbile calore ꝓuatũ. In petroſa quodãmõ argilloſa ⁊ caropoſa eẽ. ita ꝙ medijs multipl'r variatis grãdis inuenient̃ vinoꝝ diuerſitas. Plãte nãq; potiſſime pre alijs a terra diuerſitatẽ grãdẽ ſortiũt̃ cũ velut eaꝝ vent̃ extet: d̃iia.53. ⁊ merito. nã. n. ſic locꝰ eſt ita opat̃ pbl.10. Et õ lege nã nr̃a q̃lis ẽ regio. ⁊ iõ.20. d̃i eorũdẽ ꝙ capparis nõ vult i opatꝫ terris facile gñari. Aut ex p̃te tp̃is. Uinũ nãq; qd̃daʒ ẽ nouũ aliõ ãtiquũ qd̃dã võ mediuʒ iter duo.7. de inge. ⁊ Iſaac aplꝰ i dietꝫ p̃ticularibꝰ ſm quẽ vinũ nouũ

d̃i ab expꝛſſiõe torcularꝫ vſq; ad ãnũ vl' paꝝ ãpliꝰ: qd̃ penes hãc friditatẽ attinet ⁊ hũiditatẽ. Uetꝰ võ pꝰ q̃tuor vſq; ad ſeptimũ calꝫ ⁊ ſiccũ i 3°. Mediocre qdẽ a duobꝰ ãnis vſq; ad q̃tuor calꝫ ⁊ ſic. i ſcd̃o ſic igitur eluceſcat vinũ eẽ diuerſũ. Cal'm ãt ⁊ ſiccũ ſeu friduʒ ⁊ reliq̃ ſm potẽtiã vtutẽ ſeu ꝑ ſe audio h̃ eſt cũ eiꝰ potẽtia calore nãli affecta i actũ ꝯuenit 2ᵐ ſiue opationẽ calefaciet ſiccabit vl' ifrigidabit ⁊c̃. Nõ aũt ꝙ actualiter exiſtat ſeu ꝑ accñs cũ hꝫ ml'totiẽs ex ipꝛeſſiõe accidẽtali exñs expimẽti polliceat̃ errorẽ ſʒ Gal'. i pleriſq; cũ ſit calꝫ iterdũ infrigidet ⁊ frigidũ calefaciat. Ut p̄io õ ſm p̄ctibꝰ d̃ſti. 1. ca. 2. in p̄in.

Propter ſcd̃m

võ ſciendũ ꝙ ca. ⁊ ſic. vinum ꝓnunciat vulgata opi. aut prave de hoc ſentiẽs vl' vinũ medicinale antiquũ magis audiẽs q̃ʒ qd̃ alimẽtale. Iſaac ſiqdẽ ſentit nã ca. vinũ ⁊ ſic. frigidũ võ ⁊ hu. accñte: q2 ſui ſubtilitate ⁊ pforatiõe aquã defert ꝑ mẽbra infrigidantẽ ⁊ humectanteʒ: qd̃ valde ſimpl'r dcm̃ eſt ⁊ extranee: quoꝝ q̃ppe ãpliꝰ defectꝰ apparebit ꝯñr ex d̃ndis In dietis p̃ti bus p̃ti. 5. rubrica de vino circa me.

Propter tertiũ

qdẽ ſciẽdũ ꝙ q2 ſermo enũciatus ſimpl'r in eiꝰ potiori ſuſcipiẽdus ſignificatione re. a. tertio: ita qdẽ vinũ ſuſceptũ cal'e ꝯnis erit ⁊ hu. vʒ. ipſiꝰ ꝯſiderata i oibꝰ dictis p̄us mediocritate ⁊ pfectiõe vt eſt cuidã ꝑ ipa cũ cõparatiõe diſcurrere ſuſcipiẽti qd̃ mediũ ⁊ in etate qd̃ pᵐ. Ea pp auctoritatibꝰ ſuffragatꝰ Ariſt. vt p̄us ⁊ Gal'. medicoꝝ ducis ⁊ alioꝝ idubitãter oñſionibꝰ adiectꝫ ⁊ maxie ꝓut cibi ⁊ potꝰ obtinet rõnẽ ca. ⁊ hu. vinũ teſtator exiſtere. vñ Cõmẽ. libro itroductorij pulſuũ. Ea q̃ a vino appoſitio cita: q2 hu. eſt ⁊ ca. Et q̃nto de re. ſa. p̃cipit ſeni volenti hũectari vino vti bono apto nato calefacere ⁊ hũectare mox ẽt prius ol'm balneũ cal'm dulciũ aquaꝝ ⁊ vini potuʒ dixerat ſenibꝰ fore vtilia: q̃m eos hũectãt ⁊ ſomnũ moderatẽ mouẽt: pp qd̃ i ſcd̃o de nãlibꝰ d̃r. Uinũ d̃i pauciſſimã colerã gñare: hoc q̃q; ſatis elicit̃ affoꝝ 2ᵃ ⁊ ex techni. Qd̃ ẽt ſenſit Iſaac in dietis p̃ticularibꝰ de vino nouo h̃ ſubcluſo inqens eiꝰ calorẽ i p̄ gradu fore. vñ ptinere friditati ⁊ hu. q̃ʒtũ ad alia duo gñia vinoꝝ cõparãdo: ⁊ iccirco ceteris nutribiliꝰ. Haly. võ his ꝯſẽtiens ait vinũ colerã nigrã ſua calefactiõe ⁊ hũectatione tẽperare: nãʒ mollire ⁊ mẽbra humectare p̄ncipalia. Quare Almã. nono. Uinuʒ iubet dari ſubtile claꝝ ⁊ bñ odoriſeꝝ melãconicis: ꝑ ꝯrium curaturis. Iõq; colliget. 6. Uinum reſiſtit melancolie a tota ſpẽ. Tertio q̃q; p̄'. Sicut ꝯpl'o frigiditatis ⁊ ſicci. ꝯria eſt ſpũi debilitãs ipm: ita caliditatis ⁊ hu. vt vini cõpl'o ꝯfortãs eſt ⁊ ꝯueniẽs. Et quarto p̄ma. humectat ⁊ calefacit. Qd̃ aũt dictum rõnibus cõfirmat̃: q̃m nutrimẽtum ca. eſt ⁊ hu. ⁊ eiꝰ digõ cal'o. ẽt hu. celebrat̃ afforiſmoꝝ ſcd̃a. Uinũ aũt ceteris eſt nutribiliꝰ ibidem qd̃ appet: eo ꝙ vinũ cũ vitellis ouoꝝ ⁊ iure carniũ in nutritiuis pampliꝰ numerat̃: qd̃ ⁊ eis nutribiliꝰ exiſtit: cũ magis penetratiuũ fit ⁊ ſpiritibꝰ ꝓportionabilius. ⁊ iõ ipinguant̃ tẽperate ipo vtentes. Rurſus qd̃ ſpũs reſtaurat ⁊ aĩaʒ dilatat ca. eſt ⁊ hu. hi nãq; pre ceteris nutribilibꝰ ꝯfortãt̃ a vino ⁊ i gaudiũ ⁊ alacritatẽ iducit. tertio p̄ma. Uinũ. n. eſt ꝯſı̃'e ⁊ cõueniẽs calori inato: de cã ſcd̃o. Qd̃ pʒ ꝑ Alman. q̃rto. ⁊ Auer. collʒ. 7. teſtãtẽ vinũ pre ceteris fore releuatiuũ a ſyncopi: intãtũ ꝙ ⁊ ſaracenis in tali lʒ caſu ipſum aſſumere. vñ ſcd̃a p̃. Uinũ ſemp hʒ ꝑ eius eſſentiã ad ſpm̃ ꝯuerti. ii. qdẽ tertij. Uinũ magis nutrimẽtũ eſt ſpũs. Eſſe aũt ſpũum ⁊ vtutũ: i ca. extitit ⁊ hũi. Spũs nãq; calidus ponit̃ ibidẽ ⁊ hu. ac colliget ſecũdo. Ex ipſo nãq; ⁊ vtutibꝰ cũ alijs natura compaginat̃ humana tãq̃ʒ ex formalioribus que ca. ⁊ hu. Itidem vinum h̃

Marginal notes (left column):
Proble^te. 1. poſt p̄in.
In diet. particu. 5. rubri. de vino cũ meðium.
Poſt p̄in. Doc. 2. cap. 8. verſus finem.
In medio.
Ut in p̄n. arg. huiuſ'.
Cõ. 29 iuxta fi.
co. 8. pꝰ p̄inc.
cõmẽ. 43.
Proble^te. 12. In medio. Problemate. 12.
ca. 6. in medio

Marginal notes (right column):
Collr ꝯmẽ. 24 ante me.
cõ. 16. in p̄in. verſus finem.
cap. 8. añ me.
collr cõ. apho. xi. ⁊ cõ. apho. 18. ante me. ⁊ cõ. apho. 21.
Parti. 5. rubrica de vino circa mediũ ⁊ 5. theo. ca. 30. cir. p̄in.
ca. 13. cir. me.
cap. 6. cir. me.
Trac. 4. c. 18. in p̄in.
Trac. 3. c. 3. pꝰ p̄in.
collr cõ. apho. 21
cõ. apho. 18.
Trac. 4. ca. 13. verſus fines. ⁊ trac. 5. cap. 10. ante medium.
cap. 13. in p̄nc.
c. p. 16. in me.
voc. 3. tũ. 1. ca. xi. v̄ius fines.
Trac. 2. cap. 8. in me.
capitulo ſcd̃o. colligitur.

ꝯſideratum ex vua matura dulcificata calore celeſti
C 13.p° pn. educit̃ q̄ ſiq̄dē.5.theo.ca.di ꝛ hu.qđ ei⁹ idicat ſapor
ꝛ nutritiōis vbertas.Cuſtoditores nāq̧ vineaꝝ ſic⁹
ꝛ vuas comedētes ꝛ modicū qd panis interponētes
C 9.p° pn. ipiguāt̃ ſatꝭ.de alimētꝭ.2°ꝑductū āt ab aliquo nāꝫ ei⁹
a q̄ educit̃ retinet.Ampli⁹hꝰ vinū ſaporoſū ꝛ amica
Proble.te.13. bile dulcedīe pticipās exiſtit:pp qđ di ꝓble. tertia bi
bulū nō amicū vini:ſꝫ dulcis exiſtere.Qđ vō hꝰ ca.
extat ꝛ hu.Rurſus ex effectib⁹oñdit̃ p̄limis diuerſiſ
ꝯtigētib⁹alterutriq̧ i potātib⁹mēſurate vinū ꝛ i alijs
ſumētib⁹liquores aut aquā.Naꝫ p̄mos carnoſiores
ꝯſpicim⁹:ſpmaticiores:magis gñatiuos: alacriores
ꝛ meli⁹coloratos:ſcđos vō oppoſitos.Que oīa ꝛ ſi
A militia caliditatē idicāt ꝛ hūiditatē.Adhuc ca. ipſius ꝛ
hu.oñdit cita ei⁹ ad ignē ꝯuerſio.qđ nāq̧ tale ignis
pabulū fit maxīe.q ei⁹nutrit̃ hūido vt dnotat̃ cande
la:ore vaſis ebulietis eo pleni ipa cito tacto ꝑpe qñ
dulce fuerit rubeū:ad qđ ſal opat̃ imiſſus ſua icīſiōe
euaporās ꝛ flāmā ꝯtinuās.Eti.qđ flectit nocumētuꝫ
cholere ni.pp ꝯrietatē ca.ē ꝛ hu.cū ea frida ſit ſicca:
Ca.4.ca.18. in prin. oiſq̧ flexio ꝛ deſtructio ꝯrietate pficit̃.tale qd ē vinū
p̄mo tertia.Uinū itaq̧ tal'r cōditionatū ca.ꝛ hu.

Propter quartū qdē ad p̄mū dōm ꝙ lꝫ merum nā ca.ſit ꝛ hu.cōpatū tñ ad potuū pl'es ca.ꝛ ſiccū. Cōparat̃.n. is ad vinū de paſſis:mellinū:dactillinū:ceruiſiā:foca ꝛ hꝰ i cōi:aut illi⁹eſtimatōis fortaſſe.℄Ad aliđ ꝯce dēdū in via reductiōis ꝛ ꝯſeruatiōis:ſi āt ꝯſeruatio nis.Sed qñ di ꝙ vinū cōpetit phl'aticis:dōꝫ ꝙ id de q̄ eſt h̄ ſermo cōpetit eis ꝑut cal'ꝫ ē gr̃a reductiōis vl' ꝯſeruatiōis q̄ ꝯrio mēſurant̃:vt aūt ē humidū cā con ſeruatiōis q̄ p ſil'e exiſtit.phl'atic⁹.n.magis ē fridus q̄ꝫ hu.℄Aut dōꝫ ꝙ vinū ꝓportiōabile phl'aticis nō ſolū gr̃a cibi ꝛ pot⁹ ꝯpetit:imo magl medicie.℄Ad aliđ dōꝫ id itelligi de vino ꝑut ē medicia:nō āt vt ci bus ꝛ pot⁹de quo hic eſt ſmo.℄Ad aliđ dōꝫ h̄ fore ꝑaccidēs a vino hic itellecto:cū pp ei⁹ grādeꝫ quāti tateꝫ aſſūptā nō digerat̃:ſꝫ poti⁹corruptū in hūores ſubacidos ꝛ nitroſos ſitiferos ꝯuertat̃ vt ꝛ piſcium corrupta oñdit digō.hꝫ ēt vinū hꝰ hūiditatē paſſibi lem valde que in digeſtione infortunata ꝛ motu ſpi rituū ſupercaleſacta in effectū fere ſiccitatis deducit̃
Collr i me°. hōme. ℄Aut meli⁹dōꝫ ꝙ hꝰ vinū extat medicinale potēs q̄le ſil'r qđ appetitū curat caninū.vñ Gal'.Sit eoꝝ q̄ ſufficienter calefaciunt. ℄Et p id ad aliud. Ad alia dicēdū ꝙ vinū tangūt nō alimentale hic q̄ſitū:ſꝫ me dicinale potius.Nā vinoꝝ quoddā eſt ca. ꝛ hu. qđ dam ca.ꝛ ſic.aliud frigidū ꝛ hu.nōnullū vero frigi dum ꝛ ſiccū tempamēto iuſticie relatum ꝛ cetera.

Deinceps heſitat̃ an vinū cōpetat pueris cū dictū ſit eiſ nocere. Et vi ip ſis ꝯuenire:qm̃ ꝯſuatio pficit̃ ſili:dīa. 116.ſꝫ pueri ſūt ca.ꝛ hu.dīa.27. ac ſil'r vinū.70.dīa.Eti.pueri egēt alimēto pluri cū multū
Cō.apho.28. ante mediuꝫ. reſoluat̃ ab eis:affo.ſcđa.Jndigēt ēt augm̄to cū ſint imperfecti:ſed vinū eſt alimētum maxime: dīa.70. ℄Ampli⁹hec pficiunt̃ cū ſpiritib⁹ſanguine ꝓprijſſi me.Jpſo nāq̧ gaudet nō paꝝ ꝛ fouet̃ nā cū ei ſit pro
Uerſus fines. prius maxie elemētoꝝ ſecūdo.Sꝫ vinū ꝛ p̄cipue ru beū ꝓportionat̃ ſanguini:cū illis vt indicatū tā rōne ꝯnis q̄ꝫ ſube:ſaporis:odoris ꝛ caloris.℄Adhuc il lud qđ euacuat ſupfluitates ꝛ maxie phl'aticas ꝯfert pueris:cū in eis abūdēt.Sunt.n.humiditate ſupflua
Doc.3°ca.3°. poſt prin. p̄mo p̄ma.ſimil'r qđ digerit humores crudos qb⁹ſu perfluūt eoꝝ guloſitate:ſed tale quideꝫ eſt vinū.Uni
Ca.9.poſt pn. uerſas enim mouet excreatiōes.ij.de ige.humoreſq̧

phlegmaticos ꝛ crudos maturat apparens de regi. ſa.4.igitur vinum competit pueris.

In oppoſitum vt viſū Ari.7.G.7.A.cū ceteris.℄Rurſus vinuꝫ qđ dabit̃ erit aut forte ac cal'm.ꝛ tūc ſubaꝫ ſubtilē ip ſoꝝ calidā iflāmabit ꝛ hūidā exiccabit:cū ea ſit paſſi bilis ꝛ cōſumptibilis valde tanq̄ꝫ a ſe reſoluta. vl' de bile ſicq̧ ipſoꝝ ſupfluū coaugebit hūidū. ℄Adhuc appetitui ꝯdeſcēdēdū nāli: cū nālia oporteat imita ri:ſꝫ pueri quoꝝ nālis extat appetit⁹nō deſiderāt vi nuꝫ.vñ ꝓble.tertia.Propter qđ pueri calidi exñtes non amatores vini ſunt.Scithe aūt ꝛ viri fortes cali exñtes amatores vini.Nō g̃ vinū competit pueris.

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ quid ſit puer:dīa viſum 26.ꝛ ꝙ puer ſicut ꝛ pueritia qnq̧ di modis.Quid āt vinū cū omni eius eſſe iaꝫ monſtratū.ꝛ ꝙ vinū h̄ au ditur ꝑut vinum abſolutuꝫ alimentorum exiſtit.

Propter ſecūdum vero ſciēdū ꝙ ali qui prearguꝫtis cō citati dixerunt vinuꝫ abſolutuꝫ pueris cōpetere: ceu medium circūſtantiaꝝ alimentale: forte vero ꝛ cali dius minime:quoꝝ defectus apparebit ex dicēdis.

Propter tertiū vō dōm ꝙ vinū vt ali mētū ſumptū ꝛ in q̄ꝫti tate ſufficiēti ꝛ qualitate cū alijs ſimpl'r non cōpetit pueris ꝛ q̄ꝫ maxie lactentib⁹.Qđ inuit Ari.qñ dixit pueris vinū nō cōferre aut nutricib⁹ꝯñr maxie den tes iplātantib⁹:deide magis cōcuſſiuis ac deincep s nō pubeſcētib⁹ꝛ etate fortib⁹qb⁹pp iuuenib⁹appro pinquare aduerſat̃ mime.Et iā viſus eſt Ari.ſermo. in hoc.A.Ga vtcūq̧:de quo vtiq̧ primo eius de re. ſa.talis eſt ſeries.Puer non guſtet vinū vſq̧ ad plu rimū tp̄s.Calefacit eni ꝛ humectat potatū corp⁹ ꝛc. Subditq̧.Pueri vō ſicut nō cōgregātes nullū taliū vt colericoꝝ ceu iuuenes aut melicoꝝ ſicut ſenes q̄ꝫ plurimā humiditatē hñtes nō indigēt aliquo bono rū a vino inductoꝝ.ſolā vō ſuſcipiūt illi⁹leſioneꝫ.vñ p̄mo prac.Nō conuenit pueris vinū ꝓpinari neq̧ aſ ſueſcere ipſis.Eſt nāq̧ cōpl'o ca.ꝛ hu. Corpa.n. q̄rū cōpl'o eſt ca.ꝛ hu.patiūt̃ accelerationē putrefactiōis humoꝝ.Sꝫ cū his que dicta vinuꝫ cogit pueros ad mores iniquos corrūpit mētē.Eadēq̧ facit pueris q iā creuerūt.Sexto vō collꝫ.Scias ꝙ vinū ꝛ ceruiſia mala ſūt pueris:eo ꝙ eoꝝ capita replēt ꝛ malo calo re calefaciūt eos:ꝛ mēteꝫ eoꝝ pturbāt. Qđ firmat̃: q: illud qđ replet caput vapores ſurſuꝫ deferēdo: ꝛ demū deſcendendo deorſuꝫ coartās venas ꝛ poros qbus perficit̃ anhelitus parat ad putrefactionē cum ſit ca.ꝛ hu.ſitq̧ plus cal'm q̄ꝫ pueri ꝛ hu.ſupflue ceu ipſi:neruis nocens cū ſint molles replēdo ꝛ ibibēdo in furores incitans ꝛ contumeliaꝫ impudicaꝫ ꝛ cete ra taliuꝫ cauſans praua non confert pueris: ſꝫ ea vt notāt p̄inducti vinū cāt.℄Adhuc illis nō cōpetit vi num qbus nullū ab eo ſuſcipit̃ iuuamētū:verū nocu mētum ſolum ꝛ nō modicum vt apparuit p Gal'.ſed tales ſunt pueri vt eis viſuꝫ iā nocere. Nō ꝯfert aūt: q: cū humectet ꝛ virtutē cōfortet vinū his nō egent cū non ſint exiccati:ſintq̧ fortes vt eis expedit:cole rāq̧ in vrinā excernat iuuenib⁹:q̄ ēt nō pueris op⁹: melancoliāq̧ facit labere i ſenib⁹:qđ nō expedit pue ris:non enim abundant illa.Cōcludat̃ igit̃ vinuꝫ vt conditionatū breuius pueris nō cōuenire:ſed tamen amplius ꝛ minus:gratia tamen medicatiōis vt alte rando ꝯnem aliquā prauaꝫ frigidaꝫ ꝛ proprie ſtoma chi vel exiccando humidaꝫ:ſen pp hu.crudos dige rendo vel aperiēdo ꝛ vrinaꝫ prouocādo pōt cōpete

Poſt prin Diā imediate precedēte.
Proble.te.7.
Diā imediate ꝑcedēte.
Lib. de ſom. ꝛ vi°. poſt pn.
Poſt prin.
Ca.11.ar.me.
Ca.6°.in me.

re qñq; quãtitate ſufficienti ⁊ qualitate:tpe:mõ vſus ⁊ ordine. Juuat ēt meſicos nõ paꝝ eoꝝ aĩas pre ceteris dilatãdo ac ĩ gaudiũ ↄ̃ducẽdo ita vt meſie reſiſtat a tota ſpẽ vt viſũ. vñ Halyabas cũ ꝑtactis. Def pueris modicũ tñ vini vt ꝓuocet vrinaꝫ ⁊ minuat ab eis ſuꝑflua ⁊ hũectet ſiccitatẽ q̃ accĩt illiſ ex labore ⁊ al's inducit vtilitates:nõ tñ ꝑmittať illis ſuſcipi copia. vñ Ari. ↄceſſit vinũ ⁊ maxie nutricib⁹ iqens. Differt. n. nihil fortaſſis ĩpos bibere vľ nutrices:ſꝫ oꝫ bibẽ aq̃ticũ ⁊ modicũ:ſpirituoſuꝫ. n. vinũ. vñ hic ⁊ nũc: qm̃ pueri multũ abũdant hũiditatib⁹ crudis ⁊ maxie in ventre ipſis põt dari nõ raro licẽtia in vino ꝓuectioribuſq; maxie. hoꝝ aũt forma oñdit ſe manifeſte.

Prio practice ca. 22. in me.

Lib. de ſõ. ⁊ vi⁸. poſt prin.

Propter quartũ v̄o ad ꝑmũ dõm vt indicatũ vinũ cõpetere:nõ q̃ ſiľe in ſpẽ ⁊ nã quale qð cõſeruatiuũ:verũ in gñe magis cũ ſit calidi⁹ pueris potẽtia id: de quo ſermo vtcũq; ēt hũiduꝫ ſuꝑflue:ita vt nõ cõpetat eis rõne ↄſeruatiõis minuſq; vt oñſuꝫ rõne ꝑſeruatiõis. ¶ Ad aliõ dõꝫ ꝙ lꝫ pueri egeãt ꝑdictis:hecq; fiãt a vino veꝝ vbi expedit. hic aũt nõ ꝑꝑ nocumẽta maiora inde ↄſurgẽtia iuuamẽto. Interdũ nãq; aliq̃ ĩ ſe ſimplicia bona exñt:cõmixta v̄o corrũpunt:dĩa. 143. vñ alijs qb⁹ fit iuuamẽtũ abſq; nocumẽto fere ſunt magis alendi. Et ſiľr ad aliud iaꝫ pꝫ. ¶ Ad aliõ dõꝫ id fore gr̃a medicie qð cõceſſũ ĩterdũ taliter cõpetere.

¶ Differentia. lxxi.

Ca. 4. añ me.

Q forma ſpeciei dicta tota ſuba rei ſit ſuba vꝫ:qm̃ tertio ↄ̃num Gal. dicit ēt nãm ⁊ vniuerſaꝫ ſubaꝫ:ↄ̃nem v̄o que ex q̃tuor eľntis. Et Moyſes ĩ epľa ↄ̃ re. ſa. Forma ſpecifica ē tota eẽntia. i. ſuba:nõ ſimplex q̃litas. ¶ Amp. multotiens forma dĩ ſpecifica ⁊ tota ſuba cũ voces ſint paſſionũ ſigna in aĩa exñtiũ. ⁊ per ↄñs reꝝ:ꝑmo ꝑyarmenias:⁊ ↄ̃ aĩa tertio. ¶ Adhuc forme ſubales ſolo capiũť ĩtellectu:q̃ qð qd ē ⁊ vľe ĩtellect⁹ eſt obꝫ:tertio eiuſdẽ. Forme v̄o accñtaleſ ſenſu deprehẽdũť quo eſt expientia. hꝰ ãt forma nõ ꝑcipiť ꝑ ſenſuꝫ. Eſt. n. aut aĩa aut alia forma ↄ̃ nõ ꝑcepti ſenſu:ꝑmo ſecũda. Eti. forma ſpecifica. 3° de ſimplici. ⁊. 13. de ige. nõ eſt demr̃abilis rõne. qð aũt nõ ↄ̃mr̃ať eſt qð qd ē ⁊ ſuba:poſterioꝝ. 2. paſſio. n. ſola ſeu ꝑꝑetas ꝑ mediũ demõſtrabilis eſt ↄ̃ ſubiecto illo ĩdemr̃abili exñte. ¶ Rurſus qð nõ deſtruiť deſtructo accñte eſt ſuba:cũ rõ accñtis ſit aduẽtus ⁊ receſſus ꝑter ſibi corruptionẽ:taliſ ãt eſt ſpecifica forma:eo ꝙ mortuo tyro adhuc in eius carniũ ſuba remanet forma pluriũ aĩaliuꝫ ꝑemptiua. Itaq; exiſtit ſuba ⁊ nõ accñs.

Cap. 1. cir. ꝑn. Colľr. 1. cõ. 68 in fine. Colľr. 1. cõ. xi.

Sũ. 1. doc. 2. ca. 15. añ me. Colľr diſt. 2. ca. 1. iuxta fi. Diſt. 2. c. 3. v̄ſus finem. T. cõ. 2. p⁹ me.

Contrarium hmõi oñdiť ex multis locutionum. Tertio. n. nãliũ dĩ attractionẽ fieri ꝓꝑrietate q̃litatis. Et ꝑ ꝑma:attractionẽ a virtute attractiua. Et ſcðo ſcðí: portulacaꝫ eradicare verucas ea fricata ꝓꝑetate ſua nõ q̃litate:hec aũt ſũt accidẽtia. Rurſus 3° ſimpliciũ ponitur attractiõeꝫ fieri ꝑ ſimilitudinẽ attrahẽtis ad attractũ. ¶ Siľitudo aũt in gñe oĩs ↄ̃locať qualitatis cũ ipſius ſit ꝓꝑrietas ſꝫ eã ſiľe vľ diſſiľe dici. 5. metaphyſice. Ampli⁹ qð ſeqť ↄ̃nẽ eſt accñs:eo ꝙ aduenit ente iaꝫ actu. qð aũt ſic aduẽit nãꝫ ſortitũ ē accidẽſ. In hoc. n. differũt forme ſbales ab accñtalib⁹. nã ſbales enti in potẽtia adueniũt alie enti in actu. Cõmẽtator de aĩa. 2. ſed forma ſpecifica poſt ↄ̃nẽ occurrit ſm A. ꝑꝑ qð ⁊ accñs erit. Oñdiť etiã ſbaꝫ fore ⁊ accidẽſ ſecũdo collꝫ. teſtãte matricẽ ſperma attrahere ꝑ vnã ꝓꝑriã v̄tutẽ quã hꝫ a formã ſpecifica ſiue a tota ſpẽ. Adhuc monſtratur non eſſe nec ab ea opõnem fieri:

Ca. 14. añ me. Doc. 6. cap. 3. verſus finem. Cap. 538. cir. prin. Diſt. 4 ca. 4. poſt medium.

Tex. nõ hñte cõmẽ. in me.

Colľr cõ. 4. in medio. Prio. 2 ſum. 1. doc. 2. ca. 15. ante mediuꝫ. Ca. 10. añ me.

eo ꝙ poſitũ tandẽ opõnẽ a q̃litate ꝓuenire:dĩa. 60.

Propter primũ quidem ſciendũ qð qd ſit forma ſpecifica ſiue tota ſpecies ſuppoſitum indagare. Quid autem ſubſtantia quidq; accidens viſum dĩntia. 17.

Propter ſcðm v̄o ſciēduꝫ ꝙ qdã negauerũt hꝰ formas ſpecificas ſeu v̄tutes occultas:eo ꝙ ipſis videbať oẽm opationẽ a q̃litatib⁹ eľtoꝝ ꝓcedere:dĩa. 60. nõ eleuãtes eoꝝ ĩtellectũ in ꝑncipia formalia ⁊ ſuꝑiorẽ nãm. Negauerũt ēt eas ĩ mineralib⁹ ⁊ hꝰ:eo ꝙ ĩ aĩalib⁹ ꝑfectiorib⁹ ipſis exñtib⁹ ſibi nõ videbãť reperiri. Alio quoq; ꝓpterea ꝙ inexꝑti effect⁹ illis attributos ↄſeq nõ poterãt:qð qdẽ v̄itati ⁊ ſenſu repugnat mãifeſte. Apparet nãq; magneteꝫ ferꝝ attrahere:⁊ eũdeꝫ ne attrahat ab adamãte ligari. Viſũ eſt ēt ſepe ꝫaphyꝝ antraceꝫ fugare:auꝝ cor letificare:⁊ Jaſpidẽ ſanguinis vndecũq; fluxũ cõpeſcere ⁊ nariũ cicoreaꝫ. Que qdẽ cũ fere ab hoĩb⁹ vulgata ſint:ĩpoľe eſt veritateꝫ nõ in maiori parte hr̃e:neq; talia pñt q̃litatib⁹ aſcribi dĩa. 60. Neq; ēt ē dicere ꝙ opões a formis nõ ꝓueniant ſpecificis mirabiles cũ ſint finis ⁊ cõplemẽtuꝫ nãe:eo ꝙ a q̃litatib⁹ vt aſſerũt opões ꝓueniãt viliorib⁹ ⁊ a nã minus ĩtẽtis. Q̃ꝫ v̄o v̄tutes occulte nõ ſic in aĩalib⁹ manifeſtenť velut ĩ mineralib⁹ aut dõꝫ falſuꝫ exiſtere:tradũt. n. circa nãlia ⁊ magica ēt ↄſiderãtes v̄tutes mirabiles ĩ vegetabilib⁹ ⁊ aĩaliũ mẽbris exiſtere:q̃ſi ſciẽter eis oꝑarenť ſꝫ Hermetẽ qcq̃d arte ↄficiť magica:vt in peonia ſcamonea:⁊ alijſ hꝰ vegetabilibus. In epilepſia qdẽ colica ⁊ hꝰ oñdiť. In craneo q̃q; hoĩs ꝙ v̄tus ineſt ↄ̃ epilepſiã ſcðí ſcðo. In oſſibus v̄o eiuſdẽ ĩ egritudinib⁹ iuncturaꝝ v̄t⁹ grãdis. vñ 3°. 22. Eſtimauerũt quidã ꝙ de exꝑtis q̃ nõ diuerſificanť oĩno eſt vt in potu denť hoĩs oſſa aduſta. ⁊ iaꝫ vſi fuerũt qdã de ꝓſumptuoſis:⁊ ſanati ſũt ex podagra ⁊ dolorib⁹ iũcturaꝝ oĩno. ¶ Aut dõꝫ ꝙ ĩ aĩalib⁹ hꝰ v̄tutes occulte iõ videnť latere:eo ꝙ nã ĩ illis circa maiora ⁊ nobiliora ſit intẽta:ſic̃ apꝑet ĩ hoĩe q futura ↄtingẽtia ⁊ ꝓnoſtica opõnibus rõnis intẽt⁹ non ꝑcipit vt brutoꝝ ꝑlima. In ĩpo ēt mľtotiẽs v̄tute vna vehemẽter oꝑante:vt cogitatiua deficit exterior ſenſibilis auditiua ſeu viſiua:q̃ mľtotiẽs delata añ oculos nõ videm⁹ de Ari. Aut non ita ĩpreſſe perdurãt vt in mineralibus. ¶ Quid aũt dõm fallitis experiẽtia:⁊ ꝓpter hoc negantibus operationes forme ſpecifice tertio apparebit dicendorum.

Colľr. ca. 329. ⁊. ca. 522.

Trac. poſte. c. 9. poſt me

Senſu ⁊ ſenſato v̄ſus finẽ.

Propter tertiũ aũt ſciẽdũ ꝙ videre ſit ꝑmo an ſit ſba vľ accidens vt ⁊ qd ſit mr̃eť. ſcðo moduſ manifeſteť ĩtroductiõis ipſi⁹. Tertio an in oĩb⁹ reꝑiať. Et q̃rto ei⁹ ſaluatio ⁊ durabilitaſ oñdať. ¶ Propter primũ hꝰ ſciẽdum ſicut ex ſermonib⁹ ꝑhoꝝ varijs colligiť ⁊ medicorũ ꝙ forma ſpẽi ſiue tota ſuba aut qua qd operať dupliciter põt accipi. vne quideꝫ pro foĩa ſubali materie per ſe aduenienti:ex qb⁹ cõpoſitũ ↄſurgit ⁊ alia illi cõſequẽtia. Materia enim cũ forma cã oĩum accidentiuꝫ ⁊ ꝓꝑrietatuꝫ exiſtit ſicut mater. ꝑhicoꝝ. i. Et cum per hꝰ formaꝫ ſimplex deſ eſſe ⁊ ſpecies producať merito forma dicitur ipſi⁹ ⁊ toti⁹ ſuba. Que qdẽ ſm. A. eſt id quo res eſt id qð ē:qm̃ ꝑ formã res habet eſſe qð eſt. Conſiderando tñ demũ formã ſpẽi ꝓut ab ipſa ĩmediate ꝓuenit oꝑatio vt mox ampliuſ apparebit. ⁊ cũ a ſubſtãtia ĩmediate nullus ꝓueniat actus:ſꝫ Cõmẽtatorem ſeptimo metaphy. ꝑꝑ ↄ̃rietatis abſentiam erit accidens. Quare ſupplendus ſermo. A. formam ſpecificam eſſe qua res eſt id quod eſt operatum, vꝫ. vini ſermonis premiſſi volentes

Tex. cõ. 80.

Prio ſuffi. ca. 10. iuxta finẽ.

Cõ. 31. ĩ me. Scða prim. Sũma prima Doc. 2. ca. 15. poſt prin.

primi.ſũ. 1 doc.2ª. principio maxime obſeruare.dictũ nãq̧ cap̃.15.qꝺ comeditur ⁊ bibit tribꝰin corpore hũano opari modis:a mate/ria:a qualitate:a forma ſpecifica.¶Primũ ſiquidez ẽt rõne monſtrat.Illud nãq̧ eſt foꝛa alicuiꝰꝑ qꝺ res hꝫ eẽ ⁊ diſtinctũ ab alijs.actꝰ.n.dat eẽ ⁊ ſeparat ⁊ di
T.c.49. Cõmẽto ſuꝰ finez. ſtinguit.7.metaphy.talis aũt vt apparuit eſt forma ſpẽi.Ampliꝰ Cõmẽtator.8.metaphy.Actio facit ſcire formã velut trãſmutatio mãz.Cũ igit videamꝰ opõ/nes q̃ſdã mirabiles ⁊ occultas nobis:idicant foꝛas hꝰ.vñ ꝓueniũt exiſtere ipſaꝝ ꝑmitꝰ ⁊ cũ medio cãti/uas.Quare videmꝰmẽbꝛũ i q̊ virtꝰ exiſtit ſpecifica nutrimẽtũ ſibi ꝓpꝛiũ attrahere qꝺ a tota foꝛe ſb̃a ſeu ſpẽ vniuerſi ſapiũt medici.Erit itaq̧ ſb̃a.Cõſiderata ſil̃r mõ ſcꝺo ꝓut ab ipſa imediate ⁊ ſecũdario ꝓgre/dit actio forma dicẽda eſt accñtalis vt virtꝰ ⁊ ꝓꝑe/tas q̃dã ſicut modi locutionũ iducti oñdũt ſapiẽtuz.
primi doc.2ª ſuꝑca.15. v. ſinm. Et hãc qdẽ ipſiꝰduplicitatẽ inuit.A.inquiẽs.Qñ di cimꝰaliq̃ a corpe nõ mutari q̃lia ſunt venenũ abſolu te nolumꝰdicere ꝙ nõ calefiãt ꝑ opõnẽ caloꝛis inati: ſꝫ volumꝰ dicere ꝙ nõ imutant i ſua forma nãli:imo nec ceſſant ab opõne ſua virtute ⁊ forma manẽtibus donec corpꝰcorrũpãt.Sic igit eã dicit virtutẽ ⁊ for/maz.hꝰ aũt virtutes ſeu ꝓꝑetates i gñe locant q̃lita tis.Hoc aũt rõne minime caret.Illꝺ nãq̧ ẽ accñs q̃li tatis qꝺ magis recipit ⁊ minꝰ.hoc vo i hꝰ repit.Nã i eadẽ ſpẽ qꝺdã eiꝰ idiuiduũ foꝛtioꝛis extat opõnis ⁊ nobilioꝛis:qꝺdã aũt eꝯ.Ampliꝰillꝺ qꝺ pluriſicatuz iuenit i aliq̃ re nõ eſt eiꝰſub̃alis forma:cũ vniꝰſit vni ca vnicũ ſpecificũ ipꝛimẽs eẽ.Sꝫ talis forma ſic cõſi/derata pluriſicationẽ recipit nõ paruã.Una nãq̧ res plures hꝛe põt hꝰ ꝓpꝛietates occultas.In magnete nãq̧ v̾tus attractiua ferri:ꝓꝑetas q̃ ab adamãte li/gatur fantaſticas illuſiones adducit:ac hydropicos curare reperit:imo infinitas entibꝰcõparata.q.ifini/
Ca.21. pꝰ pn. tis coll.5.Adhuc quo deſtructo nõ deſtruit ſb̃a nãz includit accñtis:talis aũt hꝰ forma.ꝺſtructa nãq̧ v̾/tute in ſcamonea colere attractiua:⁊ i auro cordis le tificatiua:forme tñ ipoꝝ adhuc remanẽt vtcũq̧ ſicut apparebit in ãplius magis.Accidens igit extat tal̃r
ca.10.v.finez. ſumpta.Hec vo ſic deſcribit forma p̊ de cordis medi cinis.Proprietas eſt nã inuẽta imixtis corpoꝛibꝰ ꝓ/cedẽs ab eis a ſuperna ⁊ pleniſſima influẽtia pp ꝯnẽ ꝓpꝛiaz qua particularez ⁊ propꝛiã diſpõnez acq̃rũt.
Ibidẽ imeᵈᵉ. Hanc etiã ꝓpꝛietatẽ dicit virtutẽ ⁊ in cõmixtis inuẽ/tam corpoꝛibꝰ.vñ ipſa de genere vr̃ accñtis. Attẽdẽ dũ tñ ꝙ in accñtibꝰin q̃bus forme repiunt vtcũq̧ ſpe cifice ipſa eẽntia ꝑma ⁊ mediatũ operatiõis ꝑnᵐ acci dens eſt ſicut ⁊ forma ſecũda ⁊ ꝑnᵐ opõnis imediatũ dꝛia.60.in quibꝰdiſtinctio nõ ſic ꝯcidit ꝑtracta. Qꝫ ãt
Prio 2.ſum. pᵃdoc.2.ca.15. ante medium. in accidẽtibꝰforma ẽt attẽdat ſpecifica teſtat.A.eaz foꝛe coloꝛẽ aut odoꝛez:qꝺ ex hoꝝ oñdit operatione.
Doc.4.cap.2. in fine. Refert.n.ꝑmo ꝑma ⁊ ſecũda coloꝛẽ rubeum intueri ſanguinis fluxuz excitare.Et tertio.15.Icteritiã patiẽ
Sũ.pꝛia doc. 1.ca.14.in fi. tes iuuari cõſideratiõe in rebꝰcitrinis.Illꝺ nãq̧ mo uet nãz ad mãz expellẽdã citrinã totã ad cutez.Sil̃r
Trac.pꝛio.ca. 5 poſt me. ⁊ matrix a forma ſpecifica ſiue ꝓpꝛietate nãli odoꝛi/bus delectat ⁊ fetoꝛibꝰagitat:imo in hoc neceſſario aĩal exiſtit.6.interioꝝ auc̃te Platonis. Predcã ãt di/
Cap.4.pꝰme. ſtinctio ꝑter alia ſatis inuitur ſcꝺo colligꝫ.in argutio nibꝰ iã inducto.Sic igit appet ꝙ in cõpoſito foꝛa eiꝰ ſpẽi cõſtitutiua ⁊ ꝑᵐ operatiõis ꝑnᵐ forma ſubſtãtia/lis exiſtit.Que ãt iheret eidẽ opõnis ꝑnᵐ exiſtẽs ime diatũ eſt accñtalis.In rebꝰ aũt accñtis eſt vtraq̧ ac/cidẽtalis:lꝫ ꝑma poſſit dici eẽntialis magis ad moᵐ forme ꝑoꝛis ſb̃alis vere. ¶Propter hꝰ 2ᵐ pꝛimitus ſciẽdũ ꝙ quidã antiquoꝝ hꝰ formas ſpecificas cum earũ ꝓpꝛietatibꝰ occultis poſuerũt ex elemẽtꝭ ⁊ coꝝ

q̃litatibꝰſolũmodo deriuari.Qꝺ ẽt foꝛtaſſis vr̃ Ari. Pꝛoble.41.
ꝓble.ꝑma ſapere:dꝛia.60.In hãc quoq̧ opinionẽ vi ſus eſt incidere Ioãnes Serapio i antidotario inqui
ens.Similitudo pp quã attrahit res nõ eſt niſi ꝑ q̃li/ Ca.5. pꝰ pn.
tatez quãdã ꝯnis elemẽtoꝝ.His ẽt ſatis cõſentire vr̃
Auer.colligꝫ.5.volẽs attrahẽs attrahere attrahibi/ Ca.21. pꝰ pn.
le ꝓpoꝛtione ac cõueniẽtia in vtriſq̧ inuenta que q̃/dem nõ niſi in mẽſuris el̃ntoꝝ extitit mixtionis.i. in attrahẽte ac attracto q̃ el̃ntoꝝ q̃litatibꝰfere per acci dens inexiſtit.Infuſe nãq̧ ſunt in eis hꝰ habẽtibus ꝓpꝛietatẽ.Hãc aũt opionẽ intm̃ vr̃ Alexã.peripathe ticus ſuſcitaſſe ꝙ ẽt aiaz humanã poſuit ex mixtiõe
ꝯſurgere el̃ntoꝝ ſicut declaratũ:dꝛia.60.id ⁊ i ꝓble. Pꝛoble.41.
ꝑᵃ.Adhuc rõnibꝰoñdi põt ⁊ ſignis formas hꝰ ſpeci/ficas ⁊ eaꝝ v̾tutes ab alio ꝑterq̃ ab el̃ntoꝝ mixtiõe cãri.Cuꝫ vnũqꝺq̧ dotatũ ſit duplici virtute:elemen/tari.vꝫ.⁊ celeſti.vna qdẽ cõi:alia vo ꝓpꝛia de cõſola
tiõe medicinaꝝ ꝑmo.Meſue.Ampliꝰſi hꝰ operatio Intẽ.pꝛia ca. pꝛio in prin.
nes ꝓuenirẽt a ꝯpl̃one cũ calidi ſit ſuperiuſ rẽdere. Ois itaq̧ medicina diſſolutiua cal̃a ⁊ leuis educeret ꝑ vomitũ.ois ẽt grauis ponderoſa ꝑ ſeceſſum:cuiꝰ ꝯ/riuꝫ experimur manifeſte.Agaricus.n.⁊ pulpa colo
q̃ntide calidi ⁊ leues ſecedunt.lapis vo laçuli terre/ A
ſtris ⁊ põderoſuſ vomitũ icitat.dꝛia.60.Eti.magneſ cũ ñ ſit calidꝰferrũ attrahit ex lõgiq̃s.Inuẽtꝰẽ ẽt ma gneſ q ferꝝ vno capite attraxit ⁊ alto fugauit.Et ſil̃r q ferrũ ñ attraxit:imo fuit ab eo attractꝰ.Palim i q̃/buſdã lapidũ inuẽte ſunt figuratiões mirabiles atte ſtãtes oifariã figurã corpoꝝ celeſtiũ ⁊ nõ iferioꝝ: vt appet in lapidibꝰvone inuẽtis ad formã ⁊ rotũdita/tẽ accedẽtibꝰteſtudinalẽ. In his nãq̧ ſtelle q̃nq̧ ra/dijs vtrinq̧ a medio eq̃diſtãter ꝓtẽſis iueniũt figu/rate ſic mirabili ſculptura vt nl̃lus hũanꝰ itell̃s ſua poſſit talia arte ꝯſtruere.Quos q̃dã eſtimãt aĩalia p̃ extitiſſe ⁊ i lapidẽ virtute ꝯuerſa minerali metau.4.
Qꝺ ẽt Ari.dicit foꝛtaſſis mime appet valere:vt mõ/ Collr.3 cõ.50
ſtraui i expõne ſup eiuſdẽ ꝓbl.Tradũt nãq̧ expti ſca moneã calidioꝛẽ ell̃o:⁊ tñ ducere deoꝛſũ:ell̃m vo ſur ſuꝫ.ſil̃r elacteriũ ⁊ gũmi rute ſũt calidioꝛa ꝑdictis ꝑ vtraq̧ ducẽtia.Sic igit ꝑter hãc mixtiõis nãz v̾tutẽ aliã huic appꝛoꝑatã oꝫ ſubiũgẽ.Et iõ fuerũt alij qui ꝑter el̃toꝝ mixtionẽ aliꝺ ꝑnᵐ poſuer̃ extriſecũ.vñ for me ſpecifice ⁊ ſue cauſent v̾tutes:q ẽt int̃ ſe diuerſita tẽ receperũt nõ paruã.Plato nãq̧ poſuit ſb̃as ſepa/tas:q̃s ideas appellauit hꝰ foꝛas cãre:⁊ vl̃r oẽꝫ nãz ⁊ cognitionẽ vidẽs ꝑticularia i oium trãſmutatiõe ⁊
fluxu.metaph.i.Hec ãt poſitio ſic itell̃a in pl̃ibꝰloco T.cõ.5.⁊.6.
rũ ãnullata ab Ari.iuenit:lꝫ ipaꝫ Cõmẽ.aliq̃l̃r expõ
ne.12.metaphy.ſatagat ſuſtinẽ.audiẽdo ꝑ ideaſ impſ Cõᵗᵒ.18.t.6.
ſiões a ſupiꝰfactas i hec iferioꝛa ꝑ motũ ⁊ lucẽ. Ipſa tñ vt ſibi iponit ſtare nõ ꝑt:eo ꝙ vnũqꝺq̧ gñat a ſi/
bi ſili ⁊ ꝯueniẽti.ſeptio metaphy.Qꝺ ãt i rebꝰſit nã/ Collr 3.t.c.22
libus nõ eſt forma neq̧ ſibi ſil̃e:ſed cõpoſitũ ex mã ⁊ vſq̧ a.t.te.cõ.
forma.Ad hoc eniꝫ vt aliquid ſit ſubſiſtẽs opꝫ vt ſit 33.⁊ l.12.tex.
cõpoſitum.Forma aũt naturalis non eſt ſubſiſtens ꝑ cont.13.
ſe:ſed eſt quo aliquid ſubſiſtit.vnde forma nõ eſt ꝓ/
pꝛie id qꝺ generatur:ſed compoſitum:eodẽ ſeptimo: Tex.cõ.27.
pp qꝺ illud qꝺ res cauſat naturales nõ eſt forma tm̃: ſed ⁊ materia.Itidẽ hꝰ idee ſunt imobiles cũ motuſ
ſit actus entis in potẽtia.phy.3°qꝺ materie conuenit Tex.cõ.6.
vtcũq̧ pꝛime.pp qꝺ neceſſe eſt eas ſemp eodeꝫ mõ ſe hꝛe a cã aũt eodẽ modo ſe habente forme ꝓcedunt vniformiter ſe hñtes.Qꝺ quidẽ in formis inferioꝛũ corpoꝛũ ꝓpter generationem ⁊ coꝛruptionẽ eoꝝ nõ apparet.¶Adhuc.ſuppoſitꝭ eis iutiles eẽnt, i foꝛaꝝ ꝓductiõe:vt ẽt viſuꝫ.dꝛia.3.eo ꝙ mãe non ꝓpoꝛtio/nant neq̧ eam cõtingerent neq̧ tranſmutarent cum

oĩa talia videant̃ materie ieſſe ⁊ ab ipa iſeparabilia. Relinqt̃ ḡ p̄ncipia formaꝝ hꝰ corruptibiliũ corpoꝝ alia exiſtere ab ideis. Fuerũt ⁊ alij ſicut hermes habidimõ caput ſapientũ dicẽs has formas ſpecificas cũ ſuis ꝓꝑetatibꝰ a corporibꝰ cãri celeſtibꝰ pp diuerſas imagines ⁊ figuratiões i eis motu acceſſiõis ⁊ receſſiõis ƀʒ octauã ſperã motaſ. Qd̃ ẽt ſentit̃ alio tñ iſtiꝰ motu icẽtiloqo. ita. Ultꝰ iſtiꝰ ſeculi. i. ſpẽs mineraliũ plãtaꝝ ⁊ aialiũ vultibꝰ celeſtibꝰ ſubijci vident̃. Fore ẽt ſiue imagini ſemp accidere vt ſil̃e appetat natꝰ ei q ex gradibꝰ eiꝰ aſcẽdit. Hec aũt poſitio dulcior ẽ alijs ⁊ ſufficiẽtior in aſtrologia ⁊ arte imaginuʒ ꝓprie. In phicis tñ ⁊ medicinalibꝰ magis i qbꝰ oʒ d̃terminatã formã mãe ꝓpe ⁊ diſpoſite aduenire nõ ẽ diquaqʒ ſufficiẽs: cũ hꝰ formã ꝯſiderẽt̃ i mã. nõ. n. abſtrahunt. 6. metaphy. a ſenſibili mã in cõi. Superuenit ⁊ d̃muʒ. A. qui in diuerſis locoꝝ diuerſa viſus ẽ ſape. In nono nãqʒ metaphy. ponit oẽʒ formã ⁊ nãʒ totã hãc inferiorẽ ab itelligẽtia quã vocat agẽtẽ dari. Poſuit. n. ſub orbe lune itelligẽtiã quãdaʒ gubernatricẽ exiſtẽ actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ quã colchodeã vocabat. Hec ãt poſitio cũ eiꝰ annullatiõe apparuit ãpliꝰ i expoſitiõe decie ꝑticule ꝓble. ac d̃ñtia. 101. In qbuſdã qqʒ ſuis alchimicis ⁊ magicis ſecretis viſus has formas imprimi ex imaginatiõe ⁊ appħẽſiõe motoꝝ ſupioꝝ. voluit nãqʒ motores neqq̃ʒ poſſe intẽdere ꝑticularẽ motũ hũc vl̃ illũ ƀʒ ſitũ niſi pp apprehenſionẽ aliquã ꝑticulariũ: quã qdẽ imaginationẽ vocat: equoce tñ ad eaʒ q̃ pars aie ſenſibilis exiſtit. Uoluit. n. mãʒ gñabileʒ ⁊ corruptibilẽ motori orbiũ ſic obedire velut corpus noſtrũ anime obediẽs. Hec aũt ſtare nõ ꝑtreo ꝙ motoribꝰ orbiũ imaginatiõeʒ ſeu appħẽſionẽ hꝰ non eſt adaptare: cũ motus eoꝝ ſint oĩno ordinati vie vni ⁊ ordini adherẽtes. creticoꝝ. 2. Qd̃ ẽt manifeſtat̃ in nature ope ita ordinato ſicqʒ ſine d̃liberatiõe operãte illis ſuppoſito ⁊ ab eiſdẽ directo: cũ nã mẽte careat ⁊ itellectu melioꝝ ſcrutatiuo re. a. 4. dirigit̃ nãqʒ ab itelligẽtia. Et iõ metaphyſice elicit̃. 12. opꝰ nãe opꝰ fore intelligẽtie. vñ Cõmẽtator. Nã facit aliqd ordinate ⁊ ꝑfecte: ⁊ ſi nõ itelligat. q. eẽt rememorata ex v̄tutibꝰ agẽtibꝰ nobilioribꝰ que dicũtur itelligentie. In de cordis aũt medicinis dicit p̄dictas formas ſpecificas a principijs cãri actiuis quoꝝ cã deus ẽ benedictus. Hãc aũt ſic leuẽ phiaʒ oʒ ex extremo ꝑ media i alteꝝ extremoꝝ vt i deũ: bñdictũ ad quẽ oĩa tẽdunt ceu appebit adducere. ¶ Propter qd̃ ſciendũ vt ex his veritas magis habeat̃ ꝙ mixtio ꝯcurrit elemẽtaris certa ⁊ agẽs iprimẽs extrinſecũ vt ea itroducit̃ i ſuſceptiuũ forma cũ ſuis virtutibꝰ occultis ex merito bone ꝯ̃nis p̄paratis miſcibilia ꝑfecte ad receptioneʒ ipſiꝰ: ꝑ ſecũda ⁊ de medicinis cordis: ita ꝙ quãtũ mixtio fuerit ꝑfectior pp miſcibiliũ bonã ꝯterminatõeʒ ⁊ ꝯpl̃o tempatior tanto nobilior itroducet̃ ⁊ virtuoſior adeo ꝙ in mixtiõe hois pp eiꝰ nobilitatẽ ⁊ ꝯ̃nis tẽpantiã forma introducit̃ ab ex̃. Donauit nãqʒ deus homini tẽperatiorẽ ꝯ̃nẽ que in hoc mũdo ſit poſſis inueniri: ꝑ p̄ma: qd̃ ⁊ eius tẽperatiſſimus indicat tactꝰ ⁊ eiuſdẽ corpis rectitudo. Elemẽta nãqʒ qñ admixtionẽ eius ꝑueniunt ſunt magis depurata ⁊ a forde ſeu labe ꝯ̃rietatis ſeqſtrata. ſunt. n. cõparatiõe alioꝝ mixtionis velut aurũ ad alia metalla fornace examinatuʒ: ꝑ apparẽs hyſtoriaꝝ aialiũ. Et iõ meret̃ nõ ſoluʒ formã ꝑ virtutẽ celeſtẽ ex el̃tis ſuſcitatã recipe: verũ ẽt ab extra: qm̃ ſolus intellectꝰ venit ab extrinſeco: d̃ aialiũ ge. ſecũdo: ⁊ ab agente nobiliſſimo vt deo glorioſo ⁊ ſuppremo. Eſt ẽt aliaꝝ foraꝝ nobiliſſima diuinitate eius ꝑticipãs q̃ʒ plurime: iuxta illud pſalmiſte. Minuiſti eũ paulominꝰ ab ãgel̃. vñ Agazel i ſermonibꝰ de aia. Qñ cõmixtio el̃toꝝ fuerit pulchrioris ⁊ ꝑfectioris eq̃litatis q̃ nihil poſſit iueniri ſb̃tiliꝰ ⁊ pulchriꝰ ſicũ eſt ſpma hois: tũc fiet ad recipiẽdũ a datore formaꝝ formã formis pulchriorẽ q̃ aia extat hũana: d̃ria ẽt. 5. Appellat ãt. A. ſinuãdo foraꝝ datorẽ intelligẽtiã iaʒ dictã agentẽ. ſic itaqʒ fere in oĩbꝰ fora ſpẽi cũ eiꝰ ꝓprietatibꝰ occultis ex potẽtia ſuſcitat̃ mãe v̄tute corpoꝝ ſupceleſtiuʒ vt ſenſit Ptolomeꝰ ⁊ Meſ. cũ Hermete: ⁊ tãdẽ vigore itelligentie ⁊ dei ꝯditoris ſup̄mi. ¶ Circa ſiqdẽ p̄dicta dubitare ꝯtingit i eo qd̃ dcm̃ ex tẽperamẽto ꝯ̃nis ꝑfecte mixtionẽ regulãtem formaʒ cũ eiꝰ virtutibꝰ ſumi ſpecificã in mãʒ. Qm̃ oʒ ꝯ̃nẽ ita corrũpi ꝑexñtẽ qd̃ ꝯtingere nõ vꝫ poſſe: cũ dictuʒ ſit i libris de ge. ⁊ cor. ⁊ d̃ diſtẽperãtia ineq̃li oẽʒ interẽptionẽ ⁊ corruptionẽ eẽ a ꝯ̃rijs ꝯ̃ni ãt ꝑexñti nihil ꝯ̃riũ eẽ vꝫ. ¶ Ad qd̃ qdẽ dd̃ʒ ꝙ bonitate ꝯ̃nis mixtionis p̄parata: vt dictũ: formã cũ ſuis ꝓprietatibꝰ ſpecificã ex mã ſuſcitari a p̄ncipio foriſeco ad quã ⁊ noua ſeqt̃ ꝯ̃ ⁊ alia vl̃r ꝯñia. Adueniẽte nãqʒ noua ſb̃ali forma p̄oribus corruptis inouant̃ cetera: forma. n. mãe annectit̃ abſqʒ medio: ſecũdo de aia. ⁊. 8. meta. ex quo qdẽ nexu oĩa ꝓdeũt accñtia. ¶ Dd̃ʒ itaqʒ corruptionẽ duplicẽ fore. vnã qdẽ a ꝯ̃rio directe iductã q̃ ꝑexñs iproprie corrũpit̃ ꝯ̃. alterã qdẽ corruptionẽ fore ſeu ſb̃i accñtis cãtã: quo ipa corrũpit̃ corrupto eiꝰ ſuſceptiuo vt ꝑfectior occurrat ſicut ꝑfectior aduenit forma quã ſeqt̃ de cãis lõgitudis ⁊ breuitatis vite. ¶ Propter hꝰ ãt tertiuʒ dubitat̃ p̄mo in eo qd̃ vꝫ hãc formã cũ eiꝰ appẽditijs ex celeſtiũ aliq̃ v̄tute ſignata cãri ſub determiata diſtãtia: ⁊ iõ fortaſſis appellari ſpecifica ⁊ occulta. Sʒ ꝙ h̄ eẽ nõ poſſit nr̃at̃. Ur̃ nãqʒ cõis exiſtere nõ minꝰ ⁊ mixtiõis mã ipſiꝰ ſuſceptiua. Scriptũ nãqʒ in p̄nº de ſublimibꝰ ex neceſſitate ꝯtinue motũ iſeriorẽ ſupioribꝰ latiõibꝰ copulari vt oĩs ipſiꝰ v̄tus gubernet̃ ide. Dictũ ẽt in his. ⁊ ſcd̃o ce. ⁊ mũ. ꝙ calor ⁊ lumẽ a ſtellis iducit̃ a certo aere ab ipoꝝ latiõe. ⁊ phy. 2º hoieʒ ⁊ ſolẽ hoieʒ gñare: pp q̃ ⁊ ſilia hec fora vꝫ ſpecifica fore cõis nõ minꝰ q̃ʒ el̃aris: ⁊ nõ ꝯ̃cta ꝓpe: ſicut teſtatꝰ ẽ Meſ. ¶ Propter h̄ ãt dd̃ʒ: vt d̃ria apuit. 10. ꝙ ſupioꝝ i hec iſeriora duꝰ eſt in p̄ñtiarũ ipreſſio. vna vl̃s oĩbꝰ ⁊ cõis ꝑ motũ ⁊ lucẽ: q̃ qdẽ oĩa in cõi gubernant̃ iſeriora: ita ẽt ꝙ el̃a ƀʒ eoꝝ diſtare aut appropinq̃re. Eſt ãt ⁊ altera ipreſſio ꝑticularis ſine motu ⁊ luce ꝓpe abſqʒ medij alt̃atiõe ſuſceptis ipreſſa ab aliq̃ v̄tute ſtellaꝝ ꝑticulari ⁊ ſitu cãta. Cuiuſmodi v̄tuſ ferri attractiua magnetis exiſtit ex polo artico vt experimur. deriuata: quã qdẽ v̄tutẽ forme ſpecifice cũ eaꝝ ꝯſequẽtibꝰ ſunt ſecute. Et iõ q̃ cõmixtio regulata ⁊ bõa ꝯ̃ ſeu q̃litatibꝰ poſita: el̃o nõ ieſt ſingulari: forma hꝰ nõ aduẽit ſpecifica v̄tutes hñs nobiles ⁊ occultas vltra el̃oꝝ q̃litates. vñ d̃ medicinis cordis hãc ſcribit̃ v̄tutẽ mirabilẽ ⁊ occultaʒ nõ poſſe in ſimplicibꝰ repiri cũ ipſa det̃ ex bonitate cõplexionis mixtionẽ optime regulante. Et ꝓpea eſt videre ꝙ in mixtione el̃ari ex qua reſultat ꝯ̃ d̃clinãs ad latus caliditatis ⁊ etiã ſiccitatis plĩmũ reperitur hꝰ forma: eo ꝙ ex nobili ꝯ̃ne cauſat̃ qualitatibus actiuis caliditate. ſ. nobiliori ⁊ ſiccitate paſſis. Et iõ afforiſ. i. farmaca diſſolutiua forma ſpeciei attrahẽtia ca. ſunt ⁊ ſic. q̃litates. n. hꝰ attractioni conferunt: pp qd̃ ⁊ karabe fricatione calefactũ paleas valentiꝰ rapit. In rebus quoqʒ vehementer frigidis fortaſſis ad eoꝝ formaʒ ſpecificaʒ mirabiles nõ ſequnt̃ ſic opationes ⁊ occulte pp ꝯ̃nem frigidam ignobilem mixtionis miſcibilis male digerentem ⁊ cõterminantem n iſi extẽt aiata: ceu ſcorpio p̄ncipijs ſubleuatuſ vite.

T. cõ. primi ⁊ ſe di.

Ca 2. in me. ⁊ ca. 3. ⁊. 4. i fi.

Problema te. 13. ⁊. 66.

Ca. 2. añ. me.

Cõ. 1. i medio
Collr. t. c. 13.
Cõ. 18. v̄. finẽ

Ca. 10. v̄ſus fi. trac. pri.

Sũ. pria doc. 2. ca. 15. pꝰ p̄n.
Trac. 1. ca. 10.

Doc. 3. cap. 2. in prin.

Collr. c. 6. i fi.

Cap. 3. in me.

9. metaphi. c. 3. in fine.

De conſol. med. intẽ. 1. c. 1. in p̄nº.

Lib. 1. t. cõ. 51. ⁊ lib. 2. t. c. 49.
Doc. 2. cap. 4. poſt medium.

Collr. t. cõ. ⁊.
Collr. t. c. 15. ⁊. 16.

Poſt prin.

Cap. 1. pꝰ p̄n.

Ca. prio i me.
Tex. cõ. 42.
T. cõ. 26.

Trac. 1. ca. 10. poſt prin.

Cõ. apho. 24. poſt prin.

Et iō 3° pharmacoꝝ de medicis interficientib⁹ ſua fri ſt.4ª ca.p°. in fine.
giditate nō ponit͛ aliq̈ tota ſpē iterficiēs: imo nō iterfi
cit niſi ꝑ q̄litates ſuas. 4° q̄q꜒ ſexte idē vı̄ ſentiri. Po/ ſā.3ª cap.p° ſt pn.
nunt͛.n. venena frida ſua opari q̄litate: ſic̄ opiū: man/
dragora: iuſqam⁹ ⁊c̄. lꝫ ꝑ 2ª exēplariter tm̄: iuſqamo vi ſi.p° doct.2ª
deatur v̄tus ſpecifica adaptari. ❡ Propter qd̄ ſciēdū ſ.15. v̄ſus fi.
deinceps 2° ꝙ hec forma cū ſuis appēditijs ſpēi daſ ⁊
nō idiuiduo. vñ ⁊ forma dı̄ ſpēi. Et q̄ ſpēs magis nō
ſuſcipit ⁊ minus ſm rōnē eiuſdē: ſm tm̄ eē idiuiduorū
⁊ actionis pn in magis participat͛ ⁊ minus. ꝑampli⁹
aūt videmus appropiquare aut diſtare for͛ vel mãe.
Videm⁹.n. a qbuſdā indiuiduis ſpēi opōnes ꝓuenire
nobiliores: vt ab hoīe tēperato ⁊ aloe ſuccotrino. ab
alijs v͛o viliores ſic̄ a morione. hic.n. ⁊ſi figuratione
videat͛ hr̄e humanā: opōnib⁹ tm̄ illius mīme ꝑticipat
velut aloes arabicū in ei⁹ ſpē. ❡ Hꝫ quoq꜒ nobilitas
⁊ impſectio pōt ꝯtingere ꝑꝑ homogeneitatem mãe ⁊
bonā ꝓportionē ꝯ̄nis ad eā ⁊ ꝑꝑ mãei ꝯfuſionē ⁊ ipſi
us ad ꝯ̄nē iproportionē. Aut ꝑꝑ virtutes ſeu alia a q/
bus for͛ itroducit͛ ſpecifica: eo ꝙ ſint mãe optime ꝯſi/
gurate vel inconfigurate ſm tm̄ magis ⁊ minus. Et iō
videmus iterdū mōſtruoſa q̄dā aīalia ad formā tēde/
re humanā ſm v͛o minus. ⁊ eꝫ. ❡ Propter hꝫ ſiqdē
4m ſciēdū ꝙ hꝫ v̄tutes occulte nō ſꝑ ſuas ꝯſequunt͛ iſe
parabilr̄ formas imo illis remanētib⁹ plerūq꜒ corrūpū/
tur ipſe: qd̄ euenire pōt aut ꝑꝑ indiſpōnē mãe cū diſtē/
perata ꝯ̄ne in q̈ eaꝝ fuit ſuſcepta cui initebat͛ forª vel
ex ꝑte loci: eo ꝙ a locis in qb⁹ ꝓducte fuerūt ⁊ conſer
uabant͛ remoueant͛. Eſt.n. patria pn gn̄onis velut ⁊ Porphyri⁹ li. dicabiliū ca° post pn.
pr̄. vñ ꝑ ꝑma. Corpus indicū ſm ꝯ̄nē ſclaui q̄le fiet aut
infirmabit͛ aut morieſ. locus.n. virtutē hꝫ ꝯtentiuā ⁊ Doc.3ª cap.p° r. mediū.
ſaluatiuā locati phy.4°. Et iō. ſicut locus eſt nã facit. Coll͛ tex cō.4
vñ de lege. Noſtra nã eſt q̄lis eſt regio. Aut h̄ euenit Deci ª ꝓbl tum ꝓbl te.12.
ex ꝑte eoꝝ a qbus illa forma iprimit͛ cū virtutib⁹. Cū In medio.
enim vnūq̄dq꜒ periodo termineſ ſignato vt magis ap
paret in geneaſticis virtutes celoꝝ ad tēpus determi
natū in formis ⁊ materijs ſuſtētant͛: iuxta illud ſapiē/
tie. Produxiſti oīa in numero pōdere ⁊ mēſura. Et iō
appet defectus multotiēs experiētie illoꝝ q̄ virtutes
has occultas expientes nō ſm ſignatū tempus obſer
uant. iueniētes nanq꜒ ſubam ⁊ cōpoſitū putant illic ⁊
virtutē occultā inuenire. forma nāq꜒ in cōpoſito figu/
ra: color ⁊ hꝫ. diuitius ꝑmanēt q̄ꝫ virtus miranda oc
culta cū hec determinatū tp̄is periodū magis ꝯſequa
tur ꝑdictis ⁊ cōplexiōis eucraſiā. Quare videm⁹ ho/
die multos lapides v̄tutibus olim ſibi attributis defi
cere tum ꝑꝑ ab eoꝝ locis ſeparationē: tum ēt ꝑꝑ tp̄is
antiq̄tatē. Qd̄ ēt in virtutibus imaginibus ꝯſpicitur
arte impreſſis. Exn̄t.n. adhuc imagines virtutib⁹ tm̄
carētes velut in ciuitate Cōſtātinopolitana probaui
nūc reptū: vt ēt decrepitus in his q̄ ſunt hoīs oſtēdit.
Qꝝ aūt v̄tutes ſpecifice tā nãles q̄ꝫ arte magica iducte
nō ſic hodie grandē repiunt͛ efficaciā hr̄e vt ſcripſere
antiq̄ ꝯtingere pōt aut ꝑꝑ aliquā ꝯiūctionē ſeu motū
aliū vt octaue ſpere mīme nūc vt ꝑus cātū vel q̄ mo/
tus ignorat͛ mō ſpecificus ſub q̊ determinate iprimā
tur caracteres ⁊ figure. forª ēt ſic ab extriſeco data vt
nō ſuſciteſ ex mãe poª ea ceu teſtātur oēs icorruptibi
lis extat ⁊ ꝑpetua. v̄tus tm̄ ei⁹ ſpecifica corruptibilis ē
⁊ tp̄e mēſurata. Inſuꝑ nōn ꝙ hoīes mirant͛ ampli⁹ in
opōne hꝫ virtutū occultarū q̄ꝫ ſuꝑ opationē virtutum
ſimpliciū apparētiū: cū tm̄ ille ſint mirāde nō parū. C⁹
qdē cā pōt euenire: eo ꝙ hoīes nō mirant͛ de his q̄ ſūt
ſemꝑ: ſꝫ de illis q̄ raro ꝯtingūt: de interiorib⁹. 6° vt edi Ca.5. in me° Tra.p° ca.10. in fine.
manifeſtat͛ matre non viſa exēplo. vñ de medicis cor/
dis. A reb⁹ aſſuetꝭ admiratio cadit. ⁊ negligētiā negli
git aīa de ipſis inq̄rere: ⁊ lꝫ v̄tus eoꝝ ſit miranda val

de vt appet in ignis opōne ſtupenda. Virtute nāq꜒ ex
ſua poª viſuꝫ i actū deducit. ꝓhibet ēt ne captus tāga
tur aſcēditq꜒ ſurſuꝫ: ⁊ q̄ ſuꝑat fac̄ aſcēdere. Creſcit ēt
ſm Ari. i multiplicata analogia: i ifinitū fere corrum 2° de aīa tex. cō me.41.
pit ⁊ trāſmutat i ſui ſbam cui obuiat: ⁊ neq꜒ diminuit͛
ſiqd ſumat͛ ex eo. h̄ aūt ⁊ talia mirabiliora exn̄t attra/
ctiōe ferri a magnete ⁊ ceterꝭ ſilīū. Q̄ tm̄ ſūt vſitata ⁊
ꝯtinue nobis appentia nō admirant͛ hoīes ex eis. Q̄
v͛o magnetꝭ ⁊ alioꝝ opō ē rara ⁊ exn̄ea nos i admira/
tionē ⁊ cāe idagationē iducit. ꝑꝑ nāq꜒ admirari nūc ⁊ In ꝓhemio ante me.
pm ceperūt phari. ꝑ meta. Cā q̄q꜒ hꝫ pōt eē difficultas
cognitionis ꝓportionis mixtionis in q̄ forª cū ei⁹ v̄tu/
te ſuſcipit͛ ſpecifica. Proportionē nāq꜒ ſimpliciū cau/
ſātiū hꝫ mixtionē ignoram⁹ q̄ꝫdiu vixerim⁹ i h̄ mūdo.
vñ Au. 5° collꝫ. Impoſſe ſcire ꝑ arbitriū menſurā mix/ Ca.21. p° pn.
tionis ꝑ quā opō ſpecifica fit i ipſo ente: qm̄ cōmixtio
toti⁹ vni⁹ duoꝝ cū toto alteri⁹ ex ope dei bn̄dicti ⁊ ſū/
mi ⁊ ope nãe. de ꝯ̄nib⁹ ꝑ. Eſt āt difficl̄tas ⁊ admiratio Ca.9. p° pn.
altera ex ignorātia pnoꝝ ꝓuētus hꝫ virtutꝭ occulte cuꝫ
ipſa nō educat͛ oīno de poª mãe: ſꝫ ad hoc agēs opere
tur extrinſecū ēt vt corpus partiale celeſte: deīde itelli
gentia plena formis demūq꜒ primus bn̄dictus.

Propter 4m v͛o ad pm ⁊ 2m dōm formā ſpecificā
vt iā apparuit fore ſubam ꝓut ipſa i/
mediate vnit͛ mãe cōpoſitū ꝯſtituenti. ❡ Ad aliud di
cēdū ꝙ vt eſt ſuba ſolo cōprehēdit͛ itellectu vt aīa aut
alia forma ſubalis de nō ꝑceptꝭ ſenſu: vt v͛o eſt v̄tus ⁊
ꝓprietas ſube vel ꝓprietas ipſa vt color aut odor rei
ꝑ expimētū dı̄ cōprehēdi: ceu ex opōne ab ipſa deciſa
notat͛. ❡ Ad aliud dōm pro tāto dicere Ga. ipſam nō
fore rōne demonſtrabilē: eo ꝙ occulta cuꝫ nãm ſuꝑet
q̄litatū elr̄oꝝ ex qbus demr̄ationes ſuſcipiunt medici
ꝑ tactū: guſtū: odorē ⁊ colorē ⁊ ſubam vt durā ⁊ mol/
lē: aſperā ⁊ lenē ⁊c̄. q̄ medicus ſubam appellat. cū eni
ex his ꝓueniamus in cognitionē ſimplicis alicui⁹: in
cognitionē hꝫ forme ⁊ virtutis occulte peruenire nō
poſſumus lꝫ in pluribus ſibi ꝯ̄ ca. aſſocieſ ⁊ ſic. Ipſa
quoq꜒ ꝓut eſt ꝓprietas quedā demōſtrabilis ē velut
⁊ alia. Qꝝ aūt non demr̄eſ intellexit Ga. ex ignorātia
ꝓcedere noſtri cū ꝑdicta que rōnis ꝓducere nos ne/
queāt i cognitionē ſui act⁹ ⁊ forme. ❡ Ad aliud dōm
ꝙ ſi accn̄s corrūpit͛ ꝯn̄s ſubam ita ⁊ ipſa ꝑꝑ qd̄ aut
opꝫ graduꝫ ſignare in formis ſubalib⁹ ēt ſicut plures
loquētiū apparēter ꝯcedūt. aut ſꝫ veriorē pipatetico/
rum ſniam ponētiū ꝑ vnā formā cōpo exiſtere dr̄e ꝙ
mortuo tyro introducat͛ in inſtāti alia forma cū ꝓprie
tatibus ꝯn̄tibus illā ꝓpinquā for͛ corrupte velut ap/
paret in gn̄one ignis ex aere vbi q̄litas igni ꝓportio/
nabilis itroducit͛ eēnª vel ſpē aut remanet poª non aūt
vt ꝑus actus. Dicat͛ igit͛ ad pn̄s ad hoc tm̄ cū id diffi
cultatē tāgat nō minorē iſta. ❡ Ad arguta v͛o ꝑtis al
terius ꝯcedēdū ē Ga. ⁊ A. Et alijs dn̄tib⁹ hꝫ formaꝫ
fore ꝓprietatē: v̄tutē ⁊ q̄litatē mō expoſito. ❡ Ad ali/
ud dōm ſilitudinē eē duplicē. Unā qdē q̄ eſt reſpectus
⁊ ꝓportio. v͛. g͛. attrahētis ad attractū ſuꝑ eoꝝ formas
ſpecificas fundatā q̄ eſt q̄litas. ⁊ ab hac vt dn̄ſum nō
fit pncipal͛r actio taliū v̄tutū. Iuuat tm̄ eadē velut ē ſi
militudo calı̄ ad cal͛m. Eſt ⁊ alia magis iproprie dcā
q̄ eſt ꝯueniētia ⁊ homogeneitas forme ſpecifice vni⁹
rei ad alterā ad quā ſiqdē ꝯſequūtur v̄tutes qb⁹ vnū
agit ad aliud. Et hāc qdē ſilitudinē itellexit Ga. qn̄ di
xit ſpēs attractionis nō eē niſi ꝑ ſilitudinem ſubaꝝ ad
ſubas. ❡ Ad aliō dōm ꝙ lꝫ forª ſpecifica ꝯſequat͛ ꝯ̄nē
⁊ adueniat iā ꝑus enti i actu: qn̄ tm̄ ei occurrit corrūpi
tur actualitas ꝑexn̄s ⁊ ꝯ̄ ⁊ in inſtāti noua introducit͛
forma cū diſpōnib⁹ ſequētibus illā: vt decl͛atū prius.
❡ Ad aliud apparuit qd dōm. Innuit.n. ꝙ hꝫ forma

inq̄ʒtū eſt dās eē cōpoſito ſimpl'r ⁊ pñm pm opationis eſt ſuba. ꝓut ꝟo eſt aliqd'hꝫ pñs ſubam ⁊ pñm opationis imediatū eſt ꝓprietas quedā occulta virtus ⁊ nālis potētia. ℭ Ad aliud iā viſum dr̄ia maxime. 60.

ℭ Differentia. lxxij.

Q Inter ſanum ⁊ egrum

accidat mediū oñdif ex techni. ⁊ Eracleo ꝑ theo. itroducto dicēte medicinā eē ſanorum egroꝝ ⁊ neutroꝝ. hꝫ ēt mediū ſentif a Joānitio. ⁊ theo. 4°. Quod ⁊ mōſtraf rōne: qꝛ in pdicamētis ꝯr̄ia mediata ſunt quoꝝ non eſt neċium alterū ineſſe ſuſceptibili. Sanū ꝟo ⁊ egrū videnf hꝫ. Naʒ ſi dicaf huic ineſt albedo nō ſeqtur ꝙ debeat dici alb⁹: ⁊ ſil'r in nigredine. dubiū eſt. n. an ſimpl'r iſint aut ſm qd. topic. 2. Ita in ſano erit ⁊ egro: qm̄ poterūt ſm pte ⁊ ſimpl'r ineē. ℭ Rurſus ois mot⁹ ē de extremo in extremuʒ p mediū qd̄ ē neutrū extremoꝝ. Ariſ. ⁊ Gal'. ſʒ mot⁹ eſt de ſano ad egrū ⁊ eꝯ. ℭ Adhuc corp⁹ aialis mutaf d egritu'n in ſanitatē ⁊ eꝯ ſm nām: ſʒ nulla trāſmutatio nāe eſt ſubita: nō. n. ea ſuſtinet repētinas imutatiōes. in techni. vñ. 8. hiſtori. Nā ſic ꝓcedit paulatim ⁊ ordinate vt ꝯtinue lateat ꝯterminū ⁊ mediū. Nō autē hoc eēt ſi repēte imediate fieret trāſitus de vno extremoꝝ in aliud. Et cū due. nāe corp⁹ ꝯſtituāt ꝗ. ſ. ⁊ cōpō cū 3ª ēt dicta cōis ex his vnitas: poſt'e nāqꝫ erit tēperamētū ſore in ꝯne: in cōpōne aūt diſtēperamentū ⁊ eꝯ. aut in ꝯne tēpamētū in actiuis ⁊ diſtēperamētū in paſſiuis: ⁊ ſil'r in cōpōne differēter ſm eius ꝗdrupliceʒ nām: ⁊ eodē mō in vnitate: qd̄ pōt ꝯtingere ex ipſaꝝ cārū varietate. Non ſolū. n. cōpō ſeqtur ꝯnē: imo ēt rē diuinā deſup ex ſupioribus. ꝯnū ꝑ. ꝓpter que mediū dictum neutrū ſeu nālis diſpō inter ſanū ⁊ egrū ꝯcidet.

Lib. 1. trac. p° tex. cō. pmi.
Ca. 3. añ me.
In iſago. ca. d ꝗlitab⁹ corp ⁊
Cap. 2. in pn°.
Ca. de oppo. in medio.
Capi. 2. in me.
Li. 3. ⁊ cō. 53.
Ca. p° cir. pn.
Ca. 9. poſt pn.

Oppoſitum quoqꝫ

horū nō minus auctoritate oñditur ⁊ rōne firmatur. In pdicamētis. n. ſanū ⁊ egrū ꝯr̄ia ponuntur imediata: eo ꝙ alterū inſit nāl'r ſuo ſuſceptibili velut par ⁊ impar nūo. vñ 4° topicoꝝ. Sanitatis ⁊ egritudinis nihil ē mediū: boni aūt ⁊ mali exiſtit. Itidem Gal'. vi neutrum reſpuere in hereſibus. ait nāqꝫ ſermo vetus medicinalis doctrina ſanatiuoꝝ ⁊ egrotatiuoꝝ exiſtit. ℭ Adhuc in libꝛis de moꝛbis cauſis ⁊ accidētibus ⁊ maxime in ꝑ. ⁊ de inge. ꝑ ⁊ ſcōo. in quibus inueſtigat nām ⁊ eēntiam egritudinis ⁊ ſanitatis nunqꝫ de medio facit mētionē inter ipſa. Oēs. n. hoies cū actus pticularū corpoꝛis ad geſtiones ꝗ ſm vitaʒ inculpabil'r habeāt famulātes ſanos ſe eſſe credunt. Nā ab exitu tēperamēti vſqꝫ dū in moꝛbū quis cadit multi ſunt gradus. Nociti ꝟo ꝗcūqꝫ illoꝝ illa particula egrotare exiſtimāt. Uult. n. ꝙ ſtati qñ qs egreditur tēperamētū hūc incidere intēperamētum. ⁊ eꝯ. vñ ait quoꝝ ſanitas eſt moderatio hoꝝ egritudo eſt icōmoderatio. Neqꝫ ei⁹ fidelioꝛ imitatoꝛ Halyabbas. 6. theori. vbi agit de moꝛbis ⁊ eoꝝ cauſis ꝗs qdē tātos i his locis nō ē ponere iſufficiētes. Et ꝑ pª. Dicem⁹ qūo inter duas diſpōnes inter ꝗs ꝓculdubio non eſt mediū media vocenf. Sil'r collʒ ꝑ. ℭ Adhuc nō attendas ei de quo dixerūt ꝙ non eſt ſanū neqꝫ egrū: qd̄ declaꝛat vt dicef in ſequētib⁹. ℭ Rōne quoqꝫ idē ꝯuincif: qm̄ ſanitas eſt qꝺdam bonū nāe: egritudo aūt eius oppoᵐ vt malū. Inter bonū aūt ⁊ malū nāe non cadit mediū: qꝛ malū eſt boni ꝓuatio. non. n. malū aliquā nām dic: ſed ꝓuationē ſolā boni ⁊ defectū. vñ dr̄ cām hꝛe deficientē. ſ. a bono. Inter priuatiua ꝟo nō cadit vt declarabitur mediū. Dixi aūt nāe: qm̄ inter bonū ⁊ malum moris ⁊ politie itercidit mediū puta heremita q nō ē bonus neqꝫ malus quo ad politicos act⁹ exercēdos.

Ca. de oppo. i medio.
Ca. 5. añ me.
Tex. p°.
Ca. 2. in pn.
Ca. 5. cir. me.
Ca. 4. cir. me.
Do tr. 1. ca. 2. circa me.
Ca. 1. in fine.

cōmen. 10. meta. ℭ Adhuc arguūt dicētes ꝙ ſanitas ꝯſiſtit in puncto vt in tēperamēto pfecto ⁊ indiuiſibili: quedā aūt ab illo recedit mox in intēperamētum ⁊ egritudinē incidit. cū decidat ab illa pūctali tēperantia. Inter ſanū igif ⁊ egrū mediū cadit nullū. Cō. 16. in fine.

Propter primum

qdē ſciēdū ꝙ ſanitas eſt ꝯſtructio diuʒ pticularū ſm nām. Aut cā nāliū actuū. ꝓmis de moꝛbo. ⁊ de re. ſa. Sanitas eſt cōpō ſm nām vniuſcuiuſqꝫ cōſuetos pficiēs actus. vñ Joānitius. Sanitas eſt tēperamētū pficiēs res nāles ſm curſum nature. In pncipio ꝟo canonis pmi eſt diſpō aut habitus ex qua operationes ſubti ſane ꝓueniunt. Scōo quoqꝫ collʒ ponitur bona diſpō in mēbꝛo qua ipm opaf opōnē quā hꝫ aut patif paſſionē quā hꝫ. Eſt aūt egritudo huic oppoſita diſpō coꝛpoꝛis pter nām actu nocēs. ꝑ de moꝛbo. ⁊ 3° de accñti: aut intēperātia extra curſuʒ nāe. vñ fit leſionis effectus. Pꝛimo ꝟo ſcōa eſt diſpō nō nālis in coꝛpe humano ex qua in opōne ꝓuenif nocumētuʒ ꝓuentu ꝑ. Collʒ ꝟo 3° eſt diſpō in mēbꝛo p quā agit ⁊ patif pter nām. Sed qꝛ ſanū ⁊ egrū ſunt ꝯr̄ia ⁊ ea oppoſitoꝝ ſunt ſpēs ꝓus qd ſint oppoſita dicaf ⁊ demū de alijs. 5. quoqꝫ metaphy. Oppo'ᵃ dicunf ꝗcūqꝫ nō cōtingunt ſimul adeſſe amboꝝ ſuſceptibili. vñ. A. 7. metaphy. Quecūqꝫ non ꝯueniūt i vno ſubo ⁊ vno tpe dicūtur oppoſita. Sūt aūt 4°ᵒʳ eoꝝ modi i poſtpdicamētis poſiti. ⁊. 5. meta. ꝯdictoꝛia: ꝓuatiua: ꝯr̄ia ⁊ relatiua. Quoꝝ quedā ſm. A. neqꝫ ſubm ſibi ꝯcernūt neqꝫ genus: ſicut ꝯdictoꝛia. Opponunf eni vt affirmatio ⁊ negō. Nā ꝯdictio eſt c⁹ non ē mediū ſm ſe. poſterioꝛū ꝑ. talia. n. circa oē ſubm ꝯtingunt. de quolibet ēt verificatur eē vel non eē. metaphy. 4°. Neqꝫ ēt genus cuʒ nō ens ſit nullius generis: imo neqꝫ ens: qd̄ apparet i poꝛphyrio ⁊ 3° pbaf metaph. Quedā quoqꝫ ſubm ſibi determināt ⁊ genus ſicut ꝯr̄ia. ſunt eni ꝯpoſita ſub eodeʒ gñe ⁊ maxime a ſe diſtant in poſtpdicamentis. qnto ⁊ 4° metaphy. ſicut impar ⁊ par numerū ⁊ gen⁹ ꝗtitatis diſcrete: ⁊ albedo ⁊ nigredo coloꝛē in ſuperficiem. Ipſi⁹. n. eſt ꝓpꝛiū coloꝛari. Relatiua quoqꝫ determināt ēt ſibi genus ⁊ ſubm: ⁊ aliqñ in diuerſis iter dū in vno. Idē nāqꝫ pōt eſſe pr̄ ⁊ filius dꝛenter. Genuſ ēt ꝯcernūt. nā ꝗdā ſunt quoꝝ eē eſt ad aliud ſe hꝛe vt relatiua ſm eē: ſicut habitus diſpō ⁊ diſciplina aut ꝗrum eē eſt in aliud dici ⁊ referri vt magnū paruū: ſil'e ⁊ diſſil'e: ſcia ⁊ ſcibile. Sunt ⁊ alia ꝓuatiua deā ꝗ ſbm cōcernūt ⁊ genus quodāmō. alio aūt mō non. ſicut ea in qbus ponif nō poſſe fieri regreſſionē a ꝓuatione in habitū facto egreſſu in eū: velut viſio ⁊ cecitas: lux ⁊ tenebꝛe. Subm nāqꝫ cecitatꝭ ⁊ viſus ē oculus tenebꝛe ⁊ lucis ⁊ aer. Genus aūt nō determināt: qꝛ ꝓuatio eſt negō in ſubo apto nato: 4° metaphy. vñ. A. habit⁹ ⁊ ꝓuatio ſunt affirmatio ⁊ negō reſtricta circa gen⁹ vel ſubm in tpe ⁊ diſpōne. Dicit aūt circa gen⁹: qꝛ pōt vtcūqꝫ gen⁹ ꝯcernere ꝓuatio ſicut ⁊ ſubm ꝯcernit: puta circa catuloꝝ viſionē aut vulpiū debitū vt videāt tps expetētiū. Deinceps ꝟo aduertendū ꝙ mediū dr̄ qdꝺam inter duo locatū extrema. qd̄ tripl'r ſolet diſtigui a loquētibus in cōibus magis. mediuʒ. vʒ. ſm ſubm: tps ⁊ foꝛmā ſeu diſpōnē. Appellaf quoqꝫ mediuʒ ſm ſubm cū ipm nullius ſit oppoſitoꝝ receptiuū ſic lapis ſani ⁊ egri mediū exiſtit hꝫ. non. n. ſanū aut egrū ꝟificaf de ipſo. Mediuʒ ꝟo rōne tpis dr̄ qñ ē dare tps in quo neutꝝ ineſt ſubo: ſicut catu li aut vulpeculi ē meᵐ tpis viſionis ⁊ cecitatis. nō enim añ noue dies dr̄ cecus aut vidēs. Priuatio. n. ꝓpꝛius dr̄ qñ ē aptū natuʒ ſubm hꝛe ⁊ nō hꝫ. Nā cecitas eſt priuatio quedā. Cecum aūt non dr̄ ſm oē tēpus ſed qñ natū eſt hꝛe ⁊ non

Cap. 2. cir. pn.
Coll' p° pn.
Doc. 1. ca. 1. d ſus finem.
Ca. 1. in pn.
Ca. 2 poſt pn.
Ca. 1. in me°.
Doc. 1. ca. 1. in pncipio.
T. carēte p°.
Ca. 1. p° pn.
Tex. fi' cō'.
Col. 7. meta. capi. p° in fine.
Tex. cō. 5. poſt mediū.
Coll' t. cō. 9.
Tex. cō. 10.
Coll' ca. de oppoſi. in fine.
Coll' t. ſi' cō.
Coll' t. cō. 17.
1° meta. ca. 1. in fine.

Tex.cō.27. h3 ꝯmeta. Eſt quoq3 mediū h3 formā qñ ipſa vna me dia extremis ꝯfecta inexiſtit ſubo: vt pallidum aut ru beū ex albo ⁊ nigro cātū. Si ḡ q̄ras quō ſit mediū in ter ꝓmiſſa oppo^ta: ⁊ ꝑus in ꝯdictorijs: rn̄dēdū ꝙ nul lū ꝑdictoꝝ eſt mediū: vl'r. n. nullū interuenit vt diffini tum eſt ſm ſe mediū inter ꝯdictoria. De quolibet eni verū eſt dicere in ſubiecto ⁊ in quolibet tpe ꝙ videt ⁊ nō videt: multo aūt minus intercidit mediū diſpōna le. In ꝓmitiuis ꝟo eſt mediū ſubiecti ⁊ tpis. Nā ſub3 eſt aliqđ puta lapis de q̄ non verificat̄ cecitas aut vi ſio. Eſt ⁊ ſubm de quo verificat̄ relatione ad tēpus vt de cane poſt nouē dies ⁊ nō an̄. Ad aliqđ quoq3 me^m vi3 hic ſubiecti ⁊ tpis ſm diūtes partes rel'onis ⁊ for me. idē. n. pōt diuerſa pater rōne eſſe ⁊ filius. In ꝯrijs ꝟo mediū. v3. ſubiecti vt iam apparuit ⁊ non tpis. In quolibet enim tpe eſt dicere aliqđ ſubo ꝯrioru3 inexi ſtere. Mediū quoq3 forme eſt id de quo ꝑncipal'r q̄ſi tu3 exiſtit: ita ꝙ ꝑdicta ſunt expōnis gr̄a ꝑtractata. In qbuſdā qdem ꝯrioꝝ reperit̄ vt in his que ꝯria dicunt̄ mediata: puta rubeū inter albū ⁊ nigrū. Et h' mediū interdū eſt vno noīe formā denotāte noīatū: vt rubeū ſeu pallidū ⁊ tepidu3: inter cal'm ⁊ fri. Aliqñ ꝟo noīe carens noīatur abnegatione extremoru3: ſicut qs nec iuſtus neq3 iniuſtus: qđ iuſti ⁊ iniuſti medium exiſtit: nec bonus nec malus boni ⁊ mali mediū. In qbuſdā aūt ꝯrijs nō repitur mediū q̄cunq3 mō dictū que ⁊ ꝑꝑ h' ꝯria dn̄r imediata velut par ⁊ impar in nūo: ſanu3 ⁊ egrū in corpore ſm Ari. ¶ Eſt aūt vlterius ſciēdu3 ꝙ in qbuſdā ſit ꝯrijs h' viciſſim de vno in aliud ꝑmu tatio vt de ſano in egrū. ⁊ eꝯ. In qbuſdā aūt non: imo alterū nāliter vi3 inſertū fore ſubo. puta impar trinita ti par quaternitati ⁊ cal'm igni. ¶ Adhuc ꝯria viden tur oīo aduerſari ⁊ mutuo ſe ex ſubo expellere ⁊ vnū ſine altero repiat̄ oīo qđ in ſano ⁊ egro nō vi3 qbuſdā penitus euenire: vnū. n. ſm qđ ex neceſſitate alterum cōpatit̄: eo ꝙ impoſ'e ē ſanitatē aut iſirmitatē fieri ca rentibus vita: de ſenſu ⁊ ſenſato. Uita ꝟo ſtat q̄ſtūcū q3 praua ⁊ exigua ꝑ aliquā portionē ꝯtēperātie ⁊ ſa nitatis: ⁊ tunc ſm hos egritudo ſemꝑ in ſani^te locabit̄ qđ nō i alijs iteruenit ita ꝯrij3. ¶ Circa ꝑdictū dubita tur q2 vi3 vt aiunt egrū ēt in effectu cu3 ſano exiſtere: cū Ga. in his q̄ de inge. velit egros ēt nunc cōſeruare. Id aūt corpori ſani^te participāti debet̄. ⁊ dr̄ia. 65. Sa nis oīa iſunt ſm nām: egrotātib^9 ꝑter nā3 inq̄tū egro tant. q2 igit̄ dī egrotātib^9 inq̄tū egrotāt ſit̄ iuenit̄ ſa nū iexiſtere cū egro. Palin: coll3 3°. Febris ē calor nā lis cū egritudinali ſeu extraneo cōmixtus. Itidē: quis cauſoniçans ſanat̄: cū oē aūt deducat̄ de po^a in actū ꝑ aliqđ exn̄s actu: oz igit̄ cū egro ſanū actu ēt exiſtere. ſunt igit̄ ſil' actu. ¶ In ꝯriū q2 ea ſunt ꝯria ⁊ ime^ta q̄rū rō in maxima extat diſtātia. ita vt vna fore nō poſſint. nō igit̄ ſecū ſanū egrū cōpatiet̄ nec eꝯ. De h āt vt mor appuit dixerūt aliq nullū eē corpu3 adeo egꝝ qn eidē ſanitatis aliqđ iſit ēt in effectu q2 ſanitatem facit ſani tas aut ps ſani^te. meta. 7. ita vt i egerrimo corpoꝝ ſit ſanitas actualis q̄ ꝑ oē ipſa tādē reddat̄ i effectu. S3 ꝙ egritudo ⁊ ſanitas aliud eſt q̄3 vita qs hi nō vident̄ ſeq̄ſtrare oñdit̄. Sanitas. n. opponit̄ egritudini: vite āt mors. manēte nāq3 vita ſanitas ⁊ egritudo viciſſi3 circa eius ꝑmutant̄ ſubm. vñ de cauſis lōgitudinis ⁊ breuitatis vite ſaluatis ſuſceptiuis ſit mō ſanitas nūc egritudo. ¶ Propter qđ dōm ſcđo in egritudine q̄ſtū cūq3 ſeua in aliq̄ parte cordis ſeruare ſanitatē in habi tu ſeu po^a ſcđa vel actu ꝑ. ſopita. n. ꝑmanet tanq̄3 vita in ſemine a matrice ſuſcepto q̄ ente habitu mor ꝯſter ſit actu. 48. vñ ꝯmē. 4° ce. ⁊ mū. Cor ē qđ alterat mem brū egrotās ad ſanitatē: mēbrū ꝟo infirmū eſt altera bile. Educit̄ aūt h' potētia ſeu habitus in actū ſcđm de facili cū parū diſtet ab illo: qđ aūt talē po^am ꝑdire facit in actū eſt celeſtis vigor: ceu qñ luna ꝯiungit̄ ali cui beniuolo planetarū vel eundem aſpicit. 10. dr̄ia. ⁊ 104. aut ſpēs ſanitatis exiſtēs in aīa medici per qua3 res neceſſarie applicant̄ ſanatiue ſubiecto. ſic. n. ſani tas ſit ex ſanitate ac domus ex domo exn̄te. v3. i artifi cis aīa metaphy. tactū. 7°. ex hoc itaq3 apparet ꝙ qñ Tex.cō.30. egrū effectu inexiſtit ſubo ſanū illi non erit in po^a ꝑ^a vt alijs ꝯrioꝝ neq3 actu 2° vero ꝑ. habēt igitur aliā quā dam nām a ꝯrijs ceteris. ¶ Et ꝑ id ad iducta qđ do3 apparuit. Inter ſanitatē ſiqdē ⁊ egritudinē Ga. viſus Lib.1.techni tex.cō.5. eſt mediū ſm formā aut diſpōnē locare id neutrū ſeu neutrale3 appellās diſpōnē qđ mediū in tres diſtinxit dr̄ias. Nā aut forme ambe ſanitatis. ſ. ⁊ egritudinis ꝯfrangētur inſimul in tertio: ⁊ ſic ꝑ^m ꝯſtituēt neutri ſi gnificatū qđ dicit eſſe vere mediu3 ſaniſſimi corporis ⁊ egerrimi in quo ſiqdē ponūtur ſignificato pueri: ſe nes ⁊ ꝯualeſcētes. ꝑ ſcđa. qbus aſſociētur ⁊ deciden Doc.1.cap.2. cir.pn. tes. Uel q2 ꝑtacte forme in vno tpe ſint equal'r in mē bris copulate ceu in corpe paralytici aut ꝑticipando equal'r ſicut i corpore ceci. vñ. A. velut qñ qs ſanus ē Ubi.s̄.i me^o. in ꝯne ⁊ eger in cōpōne vel eꝯ. Aut ſanus in q̄litatib^9 actiuis ⁊ eger in paſſiuis aut ecōuerſo. vel iſirmus in quātitate ſanus in forma. vel erit ꝑ relatione3 ad eta tes ⁊ tpa ceu flaticus q infirmus ē in pueritia ⁊ ſana tur i iuuētute. Cholericus autē eꝯ dī neuter aut puer q ſanus ē in eſtate ⁊ firm^9 i hyeme: iuuenis āt eꝯ. Eſt Coll^r ubi.s̄. imediate. quoq3 ſm Gal. ſciēdū ꝙ neutrū in ꝑ ſignificato eſt ve re mediu3 ⁊ reale ſanitati ⁊ egritudinis. Alia ꝟo duo media ⁊ maxime 3^m ſunt rōnis ⁊ relatiua. Extrema. n. ipſoꝝ ꝑ ſe ꝯſiderata ſanitas exiſtūt ⁊ egritudo. S3 in tellectus ⁊ ꝑcipue i ſignificatoꝝ 3° cōparās vnum ad aliud mediū ⁊ neutralitatē ꝯſtituit h3 ꝙ ipm ex diuer ſis ꝑtib^9 aut diſpōnib^9 colligit̄ in vnū. Noſce igit̄ ꝑ^m ſi gnificatū iportare vnitatē ſubiecti ⁊ tpis: ſm vnitatē tpis ⁊ diuerſitatē ſubiectoꝝ. 3^m aūt opponitur iſti.

Propter ſecundum quidē ſciēdum ꝙ Galy. mouēs hāc dubitationē quadā diſtōne nititur Ar. ⁊ Gal. ꝯcorda re ac ſi inter eos nō ſit realis ſ3 vocalis magi3 diſſonā tia. Dicit. n. Ar. voluiſſe impoſ'e fore ſanitatē ⁊ egritu dinē ſimul a corpe remoueri ⁊ fieri in eo 3^am diſpōnem non hn̄tē partē ſanitatis neq3 egritudinis. Sic igitur vult Galy. Ariſt. itelligere nō eſſe mediū inter hec qđ nō participat extremis qđ per abnegationē mediū dī citur extremoꝝ ſicut qđ nō eſt iuſtū neq3 iniuſtū dictū fore mediū iuſti ⁊ iniuſti. S3 ait Gal'. velle ꝑ diſpōnē que non eſt ſanitas neq3 egritudo diſpōnem corporis in qua inueniūtur ſanitas ⁊ egritudo ſimul ita ꝙ aut illa vna ſit hora ⁊ alia in alia vel portionē cuiuſq3 ea rū aut ſm ſemita3 ꝑmixtionis vel vicinitatis. ſm hec eni tria vt appuit Ga. triplex diſtiguit ſigtū neutri: ita ꝙ Ar. negat mediū non eē tertiū alterū ab extremis qđ Gal'. vult horū participatione mediū fore. S3 for taſſis hec ſol'o ſtare nō ꝑt cū mēti aduerſet̄ magi Aꝝ q̄3 ipſum ꝯformet Gal'. nā ſi Aꝝ. non negat mediū in ter ꝑdictas diſpōnes niſi id qđ non ꝑticipat extremis tunc ⁊ mediū ſimili rōne inter omnia negabitur cōtra ria mediata. Nō enim in ipſis eſt mediū: niſi per par ticipationē extremoꝝ. apparēs de ſenſu ⁊ ſenſato: ſi Circa me. cut tepidū cōſtituitur participatione calidi ⁊ frigidi: ⁊ rubeū: glaucū ⁊ viride ⁊ ceteri colores cōficiunt̄ ex albo ⁊ nigro. ⁊ iō phyſi. 5. Mediu3 cōparatū ad vnū Coll^r.1.cō.6. t.52. extremoꝝ videbitur alterū: propter qđ ſm Ariſt. oīa ꝯria eēnt imediata cum tn̄ ipſe diſtinxerit ea per me diatū ⁊ imediatū. Sed aliqs in Galy. ſubſidiu3 dicet

Margin notes, left column: In poſt ꝑdicamentis ca. de oppo. an̄ me. — Circa pn̄m. — Ca 3. p^e me. — Tex.cō.30. — Circa pn̄m — Cō.24. i me^o. — Right column: p^o techni tra. 2. cō. 1. an̄ me.

forte ipm voluisse Ap. inter sanū ꝛ egrū nō fore meᵐ vno noīe noīatum ceu inter albū ꝛ nigrū colores sunt medij. Sꝫ hͦ dicere Haly. defectū nō sanat cū Ari. vo/luerit expresse mediū iter sanū ꝛ egrū nō ꝯcidere quo cūq₃ mō sicut idicāt sermones pīnducti eiꝰ apte. Neq₃ Haly. hic bn̄ explicat. Ga. mentē qua itētione medius iter sanū collocet ꝛ egꝝ ꝛ ꝓprie in ꝑ ipsiꝰ significato in quo difficiliꝰ hͦ apparet an id sit ꝑ viā trāsmutationis aut alterationis vel qūo. Et ideo fortasse ꝑꝑ hͦ fuerūt modernoꝝ plures alr̄ dicētes quoꝝ multi lꝫ videanť verbis dissonare sn̄ia tn̄ cōcidunt. ¶ Dn̄t. n. aliq sani/tatē ꝛ egritudinē posse ꝯsiderari dupl'r. aut q̄ꝫtum ad cās suas: ꝛ ita nō intercidit mediū: qꝛ cū cause sint im mediate ꝛ effectus erit imediatus. cāe aūt sanitatis ꝛ egritudinis dn̄r equale ꝛ ineq̄le iter q̄ mediū non exi stit vel q̄ꝫtū ad opationes ꝭm ꝙ corpus sanū dꝛ actio/nes suas debite ꝛ itristāter oīno exercere. egꝝ ꝟo eꝫ: iter q̄ dicūt mediū cadere. Et iō testanť eoꝝ qdā Gal'. morbū diffiniuisse ꝙ sit dispō seu habitꝰ ꝑter nām sen sibil'r ledēs opationes. Et ꝙ sanitas sit dispō aut ha/bitus eas ꝭm nām pficiēs. Inter pfectionē ꝟo opatio nū ꝛ eoꝝ sensibilē lesionē itercidit mediū vt. q. insensi bilis lesio in opatione quā volunt eā neutrā dispōnē. Hec aūt positio stare nō pōt nec q̄ꝫtum ad ipsius pmā partē neq₃ quo ad scdam. Nō qdē q̄ꝫtū ad pmā: eo ꝙ eq̄le ꝛ ineq̄le non pn̄t ꝓprie esse cause sanitaꝭ ꝛ egri/tudinis: cū cā ꝓxima ꝛ imediata debeat esse eiusdem coordinationis ꝛ nāe cū effectu: qͦ apparet qꝛ is per eā diffiniť aut per eas: eo ꝙ plures sunt vniuscuiusq₃ cāti nāles cause. Diffinientia ꝟo ꝛ diffinitū debent esse eiusdē pdicamētalitatis ꝛ coordinationis. topicoꝝ. 6. ꝛ sil'r 4ͦ. Sꝫ eq̄le ꝛ ineq̄le ꝓpriū q̄ꝫtitatis in p̄nto ma gis collocať rel'onis. Sanitas ꝟo ꝛ egritudo ī dispo sitione aut habitu q̄ est qualitatis pᵐ genus. ꝓpter qͦ equale ꝛ ineq̄le non erūt sanitatis ꝛ egritudinis cāe. qꝛ tn̄ plures maioꝝ hoc dicere dico ipsos per equale tēperamētū seu cōmēsurationē iportare: per ineq̄le āt intēperiē siue ineq̄litateꝫ. ꝑ de morbo. Scdam quoq₃ partē distinctionis istius Auer. ꝑ coll'ꝫ detestatur neu tralē respuēs dispōnē ita. Non est iter nocumētū ope rationum sensibiliū ꝛ inter iuuamētū eaꝝ mediū: nec ē variatio nisi ꝭm plus ꝛ minus. Et nō ē mediuꝫ inter duo ꝯria. ita ꝙ sit aliqͦ illoꝝ in pte absq₃ pte in qua ē aliud. Et ꝑ hͦ 2ᵐ negat neutrius significatuꝫ. nec in tpe absq₃ tpe in quo ē aliud q̄ꝫtū ad 3ᵐ significatū: qͦ dici tur eē manifestū ex scia speculatiua. Si ḡ nō existit in/ter hec nisi in magis ꝛ minꝰ variatio cū hec nō diuer/sificēt spēm ꝛ nām. 10. metaph. ꝛ Haly. nō erūt mediū q̄ꝫtum ad opationes ꝯsiderare. ¶ Fuerūt ꝛ alij dn̄tes sanū ꝛ egrū posse dupl'r ꝯsiderari. Aut ꝭꝫ nām vel ꝭꝫ iudiciū intellectus quod ad idē tēdit. ꝛ ita dixerūt in ter sanū ꝛ egrū non ꝯcidere mediū. cū. n. tēperamētuꝫ ꝛ sanitas vt dicūt constet in pūcto indiuisibili: ꝛ quā/docunq₃ aliqd ab illo labetur indiuisibili in quo sani tas ꝯsistit cōfestim deuenit indiuisibile ꝛ intēperamē/tum: qͦ in neutrū ꝛ egrū volūt postea sequestrare. Et hāc ꝯsiderationē testātur Ari. habuisse. Uel pn̄t cōsi/derari q̄ꝫtuꝫ ad iudiciū sensus: ꝛ hec medicinalis erit ꝯsideratio: eo ꝙ sensum nō transcēdit Haly. vn̄ idē 4ͦ q̄dripartiti. Ars physice nō ispicit nisi in rebꝰ manife stis in sentiēdo ꝛ vidēdo. Ista ēt sicut ꝛ alie opiniones pōt calūniari: qꝛ sanitas nō est forma simplex absolu/ta ꝛ abstracta: sꝫ nālis q̄ꝫtitati sensibili cōcreta ꝛ rela/ta. sic apparebit ꝑ Ap. 3ͦ dicēdoꝝ. Non. n. sic differret medicus a phō nāli. cū vterq₃ entia ꝯsideret ꝓut ī mā fundanť sensibili physicoꝝ 2ͦ. sed ꝑ amplius vniuer/sale ꝛ minus ad aliū tn̄ finem ꝛ alium. Itidem: sensus

Coll'r ca. ꝑͦ ꝛ 7ͦ.
Coll'r capi. ꝑͦ circa meᵐ.
Ca. 2. in me.
Ca. ꝑͦ in fine.
Tex. cō. 11.
2ͦ techn̄is cō. 24.
Coll'a tex. cō. 16. vsq₃ ad tex. cō. 22. ꝛ. 1. 2. 22

intuitio super rē fundātur. Aiūt. n. sensus a re vel ab eius accn̄talibus q circa ꝓpriū obm dꝛ nō decipi. 2. de aīa. ¶ Fuerūt ꝛ alij dn̄tes sanū ꝛ egꝝ posse ad duo re ferri. Aut ad medicū speculātē ꝛ ita erit mediuꝫ inter sanū ꝛ egrū dictū neutꝝ: cū is speculās attēdat motū fieri alteratiuū de sanitate in egritudinem. ꝛ eꝫ. Inter aūt oēm hꝫ motū cadit nā media: vt dictū ꝑus: ꝑꝑ qͦ mediū inter sanū ꝛ egrū collocabitur. Aut pn̄t ad me dicum practicū referri. ꝛ qꝛ practica duplex existit: cō seruatiua. vꝫ. ꝛ curatiua: q̄ꝫtū ad id qͦ corpus hꝫ me dium inter sanū ꝛ egruꝫ sanitate participat regeť ꝑ ea que debētur sano vt cōseruando per similia ꝛ reducē/do ne labatur per parū ꝯtraria. Inquātū ꝟo partici/pat egritudine gubernať regimine curatiuo ꝑ oīno ꝯ/ria. Et hanc quidē intētionē dicunt qdā habuisse. A. qn̄ dixit non esse mediū inter dispōnes. Sꝫ hoc nō va let: qm̄. A. dicit non esse mediū vniuersaliter: qͦ indi/catur ꝑ hoc qͦ dixit proculdubio nō eē mediū. qͦ ap paret qꝛ de neutro ait ꝑ scda Gal'. protestādo sn̄iam. Hoc aūt ēt nō vꝫ valere: qm̄ cuꝫ theorica ordinetur ad practicā sicut ante finē ad suū finē non est dare ꝙ ali/quid ꝯsideretur in theorica tanq₃ in eo qͦ est an̄ finē qͦ tandē non ordineť in finē vt in praxim. Sic igitur medicus practicus nō negociať circa neutruꝫ: neq₃ ēt medicus theoricus. Sil'r hec opinio aduersať pdictꝭ ponētibus probabil'r nō eē mediū quantū ad cās vel nām rei siue intellectū q̄ ꝯsiderať a theorico istabiliē/tibus mediū quo ad opōnes ꝛ sensuꝫ q̄ prius attēdun tur a practico. ¶ Est ꝛ alia opinio ꝙ Ar. ēt accepit sa nitatē stricte prout in eq̄litate ꝯsistit calidoꝝ frigidoꝝ. s. ꝛ humidoꝝ non absoͭᵉ tn̄: sꝫ ad opus ꝭm ꝙ in eq̄li tate consistit: egritudinē ꝟo assumpserit ēt ī iequalita te eoꝝ. In aūt pdicta non cōcidit vt dictū est mediuꝫ. Sꝫ Gal'. accepit sanitatē ꝛ egritudinē largius termi/nans eas ad duo pūcta inter q̄ spaciū est intell'm. Sꝫ hic ꝑter pdicta ꝛ subdicēda eā destruētia vꝫ se ex suo dicere infirmare non ponēs mediū inter illa quoꝝ cō sideratio est angusta sicut sanitatis ꝛ egritudinis ꝭm Ar. sꝫ ī his quoꝝ ē lata velut sanitaꝭ ꝛ egritudis cōsi deratarū a Gal'. qꝛ inter terminos vere extremos ca/dere hꝫ mediū. nō aūt sic inter latos: eo ꝙ vnus termi norū ꝯtinet terminū seu extremū ꝛ non veꝝ: ꝛ sil'r ali/ud: ita ꝙ sub ambobus locať id qͦ erat mediū termi/nis acceptis stricte. Sunt ꝛ alij sermones plures cō/sentiētes his sn̄ia lꝫ nō verbis: ꝛ iō omittātur.

Propter tertiū quidē sciendū ꝙ Ar. acce pit sanitatē ꝛ egritudineꝫ sub ampliori latituⁿᵉ exn̄tes q̄ꝫ Ga. qͦ ōndiť: qm̄ sani tas ꝛ egritudo sunt ꝑ se ꝯria. Cū igiť ꝯrioꝝ ꝑ se sint ꝯ/rie rōnes ꝛ q̄tiēs vnū ꝯrioꝝ ꝑ se dꝛ totiēs ꝛ reliquuꝫ: apparēs in topicis si sanū erit simplex ꝛ egꝝ ac eꝫ. ꝛ si sanū multiplex ꝛ egꝝ. ꝛ sil'r eꝫ. Sꝫ egꝝ ē multiplex ꝛ latū sicut volūt medicoꝝ plimi ꝛ Ar. ergo ꝛ sanuꝫ. Et hͦ ē qͦ vult 2ͦ ce. ꝛ mū. ponēs corpa 4ᵒʳ quorū duo sunt sana ꝛ duo īfirma. Et ne videar id gratis dicē ipsi us itroducať series. Uꝛ aūt optime qdē corpori bn̄ti existere qͦ bn̄: qͦ Ga. vocat semp sanū ꝛ sanitatē pfe ctā seruās sine medicamīs auxilio. Et subdit. ꝓpinqͥ simo aūt. s. huic sp sano ꝑ paucā ꝛ vnā. s. actionē medi caminis. solū. n. moderata vt ait indiget ambulatione vt seruet sanū. ꝛ hͦ erit corpus qͦ Ga. vocat sanū mul tū ꝛ sibi ꝓpiquū: ꝛ ita sunt duo corpa sana. deide adiū xit corpa egra ipsa sil'r ī duo ptiēs aiens. Qͦ aūt ē lō/gius ab his. s. pdictis sanis ꝑ pl'es actiōes medicami nis opꝫ ipm ad sanitatē reducere. Indiget. n. vt saneť cursu lucta ꝛ pugna. Deinde addidit 4ᵐ qͦ alteri cor/poꝝ q̄ꝫtūcūq₃ laborāti nō adhuc existet bonū. i. sanū.

Tex. com. 63. 134. 152.
ꝑͦ pͦ tec. ꝑͦ ca. 2ͦ. tr. meᵐ.
Doc. ꝑͦ cap. 2. in pn̄ͦ.
Li. ꝑͦ ca. 12.
Tex. cō. 62.

non.n.pőt certã ſanitatẽ acqrere:ſʒ alteꝝ aliqd.i.egꝝ
permanere.q.ↄtinue.Pono tñ ꝙ oĩa hec ſint a gñone
talia.Minus aũt bñ Ariſ.itelligẽtes aliter exponũt
volẽtes ꝑ 2m corpus:aut ꝑ 2m ⁊ 3m Ariſt.inuiſſe mediuʒ
inter ſanũ ⁊ egrũ exiſtere ſanitatẽ intelligẽtes ꝑ corp⁹
ꝑm:egritudinẽ aũt per 4m.Sed iſti adhuc forte non le
gerunt ab eo in ꝑ̃dicamẽtis ⁊ topicis nõ intelligẽtes
Tex.cõ.17. ẽt eius in 7° phy.fundamẽta.¶Adhuc ibidẽ.ſanitas
eſt cõmẽſuratio q̃dã calidoꝝ ⁊ fridoꝝ ꝑ ↄparationeʒ
ad ea q̃ ſunt īfra.i.hũidoꝝ ex qb⁹ cõponit̃ corp⁹ adin
P 3 ex trãſla- uicẽ aut ad ↄtinẽs.i.ad aerẽ nos ↄtinẽtẽ ẽm Cõmẽta
tione arabi. torẽ.H.n.ſunt ſanitatis cã.Penes ꝟo aliquos ad ↄti/
nens.i.ad totũ corpus.Apparet igit̃ ꝑ hãc dictioneʒ
q̃dã denotãtẽ diminutionẽ ⁊ paucitateʒ.i.3a re.a.Et ꝑ
Cõ.12.aũ me id ꝙ ſanitatẽ deſcribit in ad aliqd ꝙ nõ eſt for ẽm eũ
dium. ſimplex ſiue abſo anguſta ſʒ magis oppo.ꝙ ãt Ga.
ſanitatẽ ſumpſerit ⁊ ꝑ ↄñs egritudinẽ ſtrictius Ariſt.
P° pmi tec.1. oñdit̃ ꝑ.A.dicẽtẽ.quã ñ hẽre ſanitatẽ ⁊c̃.i.ꝙ medici.ſ.
ca.p° cir.me. Ga.⁊ ſui ſeq̃ces ⁊ nõ nãles vt q̃dã praue expoſuerũt
ſic̃ appet ex ipſo mox ſubiũcto nõ poſuerũt ꝙ in diffi/
nitione ſanitatẽ q̃ eſt habitus vel diſpõ ex qua opõnes
ſubi ſane ꝑueniũt cõprehendat̃ 3a diſpõ.ſ.neutralitas:
niſi ſanitatẽ diffinierint queẽadmodũ deſiderãt.i.pun/
ctualr̃ ⁊ ſtricte ſanitatẽ determinauerũt ⁊ poſuerũt i
ea.ſ.diffõne ſanitatis additionẽ q̃ nõ indigẽt.i. dĩam
q̃ ſanitas ſeparet̃ ⁊ diſtinguat̃ a diſpõne 3a vt oĩfariaʒ
ſeu oĩno ſanitatẽ ſtrictã ⁊ verã accipiẽdo ⁊ demũ ad/
dit.Preterea cũ medicis in h̃ non litigem⁹ ⁊c̃.Loquit̃
ḡ ↄ medicos ⁊ nõ aduerſus nãles.Et ita appet ꝙ Ga.
ſanitatẽ voluit anguſtius ſumere ꝑut iter ipſaʒ ⁊ egri
tudinẽ nãlis locat̃ diſpõ.Deinceps q̃q ſñia Ari.⁊ ve
ritas apiat̃ in amplius.Dico itaq Ari.nullo mõ vo/
luiſſe iter ſanũ ⁊ egrũ mediũ ↄcidere:cui⁹ maxie mo/
tiuũ vr̃ h̃ exiſtere:qm̃ ſanitatẽ ⁊ egritudinẽ in ꝑa ſpẽ lo
A tex.cõ.15. cauit q̃litatis.Septimo aũt phy.ꝑbauit motũ altera
vſq ad tex.cõ tionis nõ fore niſi in 3° gñe q̃litatis qỏ eſt paſſio ⁊ paſ
men.20. ſibilis q̃litas.Non.n.ſanitas aut egritudo cauſat̃ niſi
ex alteratione ꝑcedẽte in ꝑmis q̃litatibus ſenſibilib⁹
caliditate fri.ſic.⁊ humi.Silr̃ forma talis aut figura
acqritur mẽbro:eo ꝙ mã ab aliq̃ q̃litate diſponit̃ ſen/
ſibiliũ de 3a ſpẽ qualitatis exñtiũ.qr.n.mã dẽſatur aut
rara reddit̃ figura talis aut alia ſeqtur. Apparet etiã
ſatis in 2a ſpẽ qualitatis nõ fore motũ alterationis in/
tm̃ ꝙ Ari.tacuit vt manifeſtum eo ꝙ nãlis poa aut ĩ/
potẽtia q̃ in 2° gñe locat̃ qualitatis non adducitur aut
remouet̃ niſi ꝑ alterationẽ in ſuba gr̃a q̃litatũ ꝑcedẽ/
tiũ:⁊ tãdẽ ꝑ ipſius aut corruptionẽ dat̃ vel remouet̃.
Cõ.19.in fine. vñ Cõmẽtor 5° meta.Nãles po ⁊ ipotẽtie ſũt ꝑparatio
nes ⁊ po nõ q̃litates in actu : ⁊ iſte ꝑparationes cõſe
quunt̃ q̃litates ſubales.Et inq̃ʒtũ ſunt ꝑpatiões ſunt
ꝑuationes.Et iõ nõ eſt ꝑſcrutatus de eis ĩ 7° phy.vtꝝ
in eis ſit motus aut nõ.Cũ igit̃ ſanitas ⁊ egritudo ſint
hitus ⁊ diſpõ ⁊ iſti ad aliqd ſint erũt ꝑ ↄñs in aliquid
Tex.com.9.⁊ dicti.In talib⁹ nõ eſt motus cũ oſtẽſuʒ ſit 5° phy.⁊.11.
18.vſq ad finem. meta.motũ ſolũ in tribus ꝑ̃dicamẽtis exiſtere q̃ʒtita/
te q̃litate ⁊ vbi.Erit igit̃ in habitu ⁊ in diſpõne muta/
tio ſola q̃ repitur in ſuba ⁊ tãdẽ in oĩbus ꝑ̃dicamẽtis
alijs a ꝑ̃dictis.ſic i ſanitate ⁊ egritudine erit mutatio
⁊ nõ motus.Nõ ḡ inter ſanũ ⁊ egrũ aderit mediuʒ ſic̃
neq in ſubſtãtijs cũ h̃ ꝑ motũ acqrat̃ alterationis tẽ/
poraneũ ⁊ ſucceſſiuũ ⁊ non ꝑ mutationẽ q̃ forma ſine
medio ĩtroducit̃ inſtãti opp.Sicut apparet qñ vnũ
eloꝝ gñatur ex alio nullã formã mediã ꝑcedẽ formaʒ
in mãm vltimo ĩtroductã.Eti.Cauſa ⁊ effect⁹ ſibi in/
adinuicẽ ꝑportionant̃ ⁊ ꝑprie cãe ⁊ effect⁹ ꝑ ſe ꝑximi
⁊ imediati.ſed cã ſanitatis ꝑ ſe ꝑxima ⁊ imediata ẽ tẽ
peries ⁊ cõmoderatio ſiue ↄmẽſuratio. Egritudis ãt
Intẽperies ſeu imoderatio i ꝑ̃ de morbo.he aũt oppo Capl.2.
nunt̃ vt ꝑuatio ⁊ hitus.Inter ꝑuatiua ꝟo nõ cadit me
dium forme de quo q̃rit̃ ſʒ mediũ ſubi aut tpis vt ap/
paruit circa q̃daʒ.Ex his itaq ↄuincit̃ aduertẽti ſub/
tilẽ Ari.intellectũ inter ſanũ ⁊ egrũ mediũ nullaten⁹
ↄcidere.ꝙ aũt Ga.ſenſerit in techni ꝑcipue mediũ in/
ter ſanũ ⁊ egrũ ĩteruenire.aut motũ cõiter ſuſcepit ꝑ
mutatione vt in ꝑn° nãlium aut motũ alterationis po Cap.2.
ſuit in ſpẽb⁹ alijs q̃litatis:nõ in paſſione ⁊ paſſibili q̃/
litate tm̃:qỏ verificat ↄñs ſermo:ſicut ẽt viſus. A. in
ſufficiẽtia ſentire.Dico ẽt Gal.i techni motũ fore me/ L.1.2° cap.3°.
diũ iter ſanũ ⁊ egrũ locare ⁊ nõ in alijs fere locoꝝ oĩ/ aũ mem.
bus vt ſuã doctrinã diffinitiuã quã ẽt teſtatur in ꝑn°
ſui libri eſſe breuẽ ampliaret ⁊ ordinatã redderet ↄña
⁊ ↄtinuã ipm in tria ſeparãs ſignificata ẽt ſubdiuiſa.

Propter quartum ad ꝑm quid dõm ap
paruit.Fuit ẽt Gal.
ſecutus Eraclei ⁊ Erophili opinionẽ 4° de re.ſa.Qui
dam mediũ ſanitatis ⁊ egritudis neutralitatẽ noĩant
de quo nõ ꝑua extat qỏ idicãs ↄcidere ac ↄtẽni h̃ po/
nẽtes.q̃re 6° eiuſdẽ.Meminiſtis eoꝝ q̃ de ſanitate de Poſt pm.
monſtrata ſunt:qm̃ q̃ʒmulta eſt eius latitudo. h̃ autẽ
⁊ tertio q̃dã eſt diſpõ corporis q̃ circa Erophilũ neu/
tra noĩat̃.Halyab.aũt 4° theorice tetigit neutrũ ne vi Ca.20.in pn.
deatur diminutus in ſermone Gal..q extitit recitator
fidelior is nonunq̃ʒ noĩans Gal.alibi ſerioſe.qr exem
plariter de accñ.3.Ioãnitius ãt ſecutus fuit itidẽ Ga.
in techni:vt ⁊ oẽs tres ex vna prodeãt radice. ¶Ad
aliud dõm ꝙ ſanitas ⁊ egritudo ſequũtur ꝑn gñonis
⁊ vegetabilis inherẽter ⁊ vniformiter magis q̃ʒ calor
cuʒ ipſe ex ꝑmis imediatius ⁊ vniformius cauſent̃ q̃/
litatibus gñati. Et iõ per oẽ diffunditur plus eiuſdẽ.
Color aũt ſpũalr̃ amplius ⁊ ſuꝑficialr̃.Eſt.n.extremi
tas corporis nõ ꝑſpicui de ſenſu ⁊ ſenſato.vñ Pitha/ Poſt prin.
gorici colorẽ quãdã epiphariam appellarunt. ¶Ad
aliud dõm ꝙ vt oñſum de ſanitate ⁊ egritudine ⁊ ecõ
uerſo nõ ẽ motus ſʒ mutatio ꝑ quã nõ acqritur mediũ
aliqỏ in tpe.ſed forma in inſtãti introducit̃ oppoſita.
Expoſita eſt ẽt ſufficiẽter h̃ argumẽtationis maior.
dĩa.18 ¶Ad aliud dõm ꝙ nulla trãſmutatio natu/
re ſubita.ꝑ̃ſuppoſita iã ipſa exiſtere. dictũ enim in te/ Lib° 3° tex.cõ.
chni nãm nõ ſuſtinere repẽtinas imutationes in regi/ 53.
mine ↄſeruatiuo ipſi⁹ iã preexñtis auditur. Ea tñ ſiue
eius ſubm ꝑ ſubitã introducit̃ mutationẽ in eẽ.¶Ad
ↄfirmationẽ ꝑ Ar.dõm ꝙ ſermo eius eſt in gradibus
entiũ vlibus vniuerſis cuius vnũ extremũ eſt mã di/
cta ile.⁊ aliud cã ꝑma nõ in medijs ↄcidẽtib⁹ iter ali/
qua particularia ↄ̃ria.¶Ad aliud dõm ꝙ h̃ cõceſſo
nõ tñ ſeqtur ꝙ ꝑꝑ hoc oporteat fore mediuʒ ab extre/
mis ſeorſum:qm̃ mox ſicut vna natura ſuꝑabit aliã in
ſanitate aut egritudine dicet̃ ſanũ aut egrũ a dominã
te in mixtura vt dicebat Anaxagoras in reꝝ diſtõne.
Aut formalis cõpoſitio ↄ̃nẽ imitat̃ vt ſemꝑ:qm̃ qỏ fa
cit varietatẽ in compõne aut vnitate ꝑmitus varieta
tem in cõplõne firmauit que eſt ſicut ꝑnm ⁊ radix na/
ture compoſitionalis. ¶Differẽtia. lxxiij.

Q Dolor non poſſit eſſe mor
bus oſtẽ
ditur:qr qỏ morbũ denotat nõ eſt morb⁹:
cum ſignũ ⁊ ſignificatũ lʒ poſſint idem eẽ
ſubiecto.nunq̃ʒ tñ rõne.dolor aũt eſt me/ Lib° 2° trac.6
dico ſignũ.oſtẽdit nanq ſubitã alterationẽ q̃ morbus vẽtre.t.cõ.32.
eſt in ↄ̃ne aut ↄtinuitatis ſolõne q̃ in vnione i techni. Collr 4° d ac.
¶Adhuc dolor ẽm Gal.ẽ actio leſa.morb⁹ ꝟo actio ⁊ mor. ap.6°
ledẽs.hec aũt dĩnt ſicut actiuũ ⁊ paſſiuũ. ¶Ampli⁹ poſt pnm ⁊.2.
dolor eſt alteratio q̃dã 6° theo.hec aũt eſt mot⁹: mor/ techni textu
bus aũt nõ eſt motus cuʒ ſtabile quid dicat ⁊ iã fixa/ cõ.21.
Ca.16.in pn°.

Ca.5. aū me. tum. ꝑ de accñti. Eſt eni habitus vel diſpō in qua pro
bat motū non exiſtere dñia priori. ¶ Rurſus q̄ ex op
poſito diuidunt vnū nō pōt alterū fieri cū vnū oppoſi
torū nō iuuet alterū ad eſſe. Boetius 4° topicorū. Sȝ
morbus accñs ⁊ cauſa ēt diuidunt oppoſite. ⁊ dolor
ē vt dictū accñs qdā morbū ꝯcomitās. Et firmat qa
deteſtant ſpaſmū ⁊ febrē dicētes fore accñs cū ex apa
Ca.5° in me°. te ꝯtigerit ⁊ morbū qñ ex mala ꝯne. ꝑ de morbo Pa/
lin. Q̄ď ledit opōnes imediate morb⁹ exiſtit vt rō ois
denotat morbi. ſȝ dolor non ledit operationes imediate
q2 tot ſunt gña lapſuū his q̄ eoꝝ virtutē cōplēt in te/
Li.2°.t.c.13. chni. hec āt ſunt tria: ꝯplo: ꝯpō ⁊ nā cōis: in qbus do
lor nō locat. ꝙ ſi dicat ꝙ dolor poſſit eē morb⁹ non tñ
Ca. ꝑ° ver.fi. ois ſȝ māſiu⁹. ꝑ ſa. ⁊ 3° ꝑª. Q̄ñ.n. figit rōne iduit mor/
Coll' trac.2° ca.ꝑ° poſt ꝑn. ⁊ ca.35. i ꝑn°. bi. h qdem ſtare non pōt. q2 ſm. A. dolor eſt ſubito ꝯ/
ꝑ° 2ª iū.2ª cō. riū impreſſorē ſentire. Sȝ qď permāſiuū ⁊ fixum ē vt
2ª ca.19. iux.fi. morbus ſubitū eſſe non pōt vſqꝫqꝫ: itaqꝫ dolor mor/
bus fore non pōt ſi manſiuus etiam fuerit.

Colli' ca.2° ꝑ° ꝑn°. **Oppoſitum huiuſmodi** de morbo interioꝝ ꝑ/
Ca.2. aū me. tinis. 2ª ⁊ tertio prima. ¶ Adhuc qď ſine medio vt ap
Ca. ꝑ° ver.fi. paruit ledit operationes eſt morb⁹. talis ꝟo pōt eſſe do
Coll' trac.2° capi.ꝑ°. lor cū ſubm ipſius vt morbus receſſerit i quo ſuſtēta/
batur ⁊ rōne iduerit morbi vt ⁊ eo recedēte pmaneat.
Eti. accñs nō differt a morbo ꝑ niſi p eē in motu ⁊ al/
teratione ⁊ in pmanere ⁊ figi. ſȝ qď pmutat ⁊ alterat
pōt getari ⁊ figi ceu dealbatio cū in terminuȝ venerit
pfectionis ipſi⁹. Dolor itaqꝫ morbus pōt eſſe.

Propter primū ſciēdū ꝙ termini hui⁹ q̄/ſiti apparuerūt ꝑus ⁊ de
his videbit ēt. 76. dñia. Res qꝫ ꝑter nām lȝ ples ali/
qñ ponant tādē ad tres cōiter ſolēt reduci q̄ ſunt cā:
morb⁹ ⁊ accñs. In pn° ꝟo de inge. ſi. 4° extra nām ſu
perueniūt: corruptio. ſ. actionis: corruptio compōnis
actionē faciētis: cā corruptiōis ⁊ accña corruptioneȝ
ꝯcomitātia. Corruptio tñ actiōis ⁊ ꝯpōnis ad ideȝ vt
ad morbū reducit ita vt ⁊ ꝑus remaneant tria ad mo
duȝ q̄ in reb⁹ extāt nāe tria: puta mā ⁊ forma ⁊ ex his
ꝯpoſitū atqꝫ diſpōnes ꝯñtes id ipm. Cū his qdē trib⁹
ꝑticularius exprimit interdū paſſio: dolor ⁊ nocumē/
tū. Oia qꝫ h⁹ i h ꝯueniūt cōi q2 q̄litates exiſtūt. Dif/
ferunt aūt in diſpōne ⁊ habitu: paſſione ac paſſibili q̄
litate. Et eoꝝ ēt oia ꝑter nām ſunt niſi ꝙ paſſio i qdā
ei⁹ acceptiōe qd nāe noiat vt oñdet. Eſt autē cā: diſpō
ſeu habit⁹ qua leſio cōſurgit mediate. in h.n. differt a
morbo. q2 h⁹ impreſſio extat imediata: cāe aūt cuȝ me°:
aut id qď ꝑ eſt ⁊ ex q̄ ꝓuenit inuētio alicui⁹ diſpōnis i
corpore humano aut eius fixionis. ꝑ 2°: cap ꝑ. dicem⁹
ꝙ cā in libris medicoꝝ ⁊c. Et ipſa ē triplex. ꝑmitiua:
6° theo.ca.4° in medio. añs ⁊ ꝯiūcta: ſiue manifeſta: ꝑcedēs ⁊ inherēs: Haly.
Differt ēt cā a ceteris ꝑtactis velut agēs ꝑmitiuū ab
his q̄ ab eo ꝓducunt. ſicut.n. lapillis ſeu lateribuſ co
ordinatis adinuicē vno moto mouent vſqꝫ in vltimū
ꝯñr alij tali motu ceu anthomatibus eſt videre mira/
bilib⁹: ita ⁊ poſtea cā ⁊ ꝓprie ꝯiūcta vel ꝑmitiua po/
nitur morb⁹ quo poſito ꝯſeqtur accñs: nocumētū: paſ
ſio ⁊ dolor ſuo mō. Differt nāqꝫ morb⁹ ab accñte qm
morb⁹ eſt qd ꝑncipal'r ledēs ⁊. q. ſubm. Accñs aūt nō
ledit vſqꝫ ſȝ ſcdariū ⁊ velut qddā ſbſeqēs. vñ appel/
lat ſynthoma. i. ꝯciſio vel genimē ſeu ꝯñs vt equoca
Ca.ꝑ° in ꝑn°. ⁊ poſt me. tio tollat ꝓut accñs ſubaȝ qualificat ⁊ morbū ꝯcomi
tatur. 3° de accñti. ¶ Adhuc morb⁹ cuȝ ſit diſpō dicit
rē ſuā magis in facto eē vt in diſpōne vel habitu. Ac
cidēs ꝟo cū ſit alteratio ꝑter nām ⁊ vl'r paſſio ⁊ paſſi
bilis q̄litas extra nām extat in fieri ⁊ alterari: ⁊ inter
dū vt apparebit in facto ſil'r eē. Et q2 morb⁹ cōplōna
lis ⁊ ꝓprie ſimplex vitio carens humorali ceteriſ am
plius rē ſuā dicit in facto eſſe vt in maraſmo ꝓprie ve
rius ſibi rō debet morbi cū figat getatus ꝑ amplius.
Eſt ⁊ cōplo alijs dignior naturis. hec.n. pre ceteris fa/
ctū eē denūciat cū nulla ibi ſit alteratio rōe cāe: abſceſ
ſit.n. ¶ Sȝ adhuc in ſubo ſit ꝑua alteratio ipſo ita vt A
hñs ethicā nō ꝑcipiat eā de diſtēpantia ineq̄li. In alijſ Doct.2ª ca.2. poſt me.
tñ morbis alterat ſubȝ nō pap. vñ ꝑbl'. 7°. Egritudo Probl'e 4°.
qdē motus ſanitas vero qes. Cā tñ vtcūqꝫ getata ⁊ ꝑ
prie ꝯiuncta. ꝯueniūt aūt morbus ⁊ accñs ac ēt cauſa
in eo qď eſt ꝑter nām fore. Sra h⁹ ſiqdeȝ noſce ꝙ egri
tudo facta tripl'r dicit. aut ꝓprie cū nullā habeat ituſ
cām vt ethice. vel cōius ceu qñ cā tota añs poſita eſt
ſubcōiūcta vt in vltimo febris paroxiſmo: vt aphori. Cō.apho.26.
4ª. ⁊ interioꝝ ꝑ. Tertia ſpēs dyſenterie dicit egritudo Ca.2. in me
facta ⁊ ꝯſtructa ⁊ ꝓprie reſpectu duarū pcedētium
que magis ſunt in fieri. Paſſio ſiquidē in fieri ſonat ⁊
alterari que ⁊ multipl'r dicit 5° meta. Vne quidē qua/ Tex cō.26.
litas ſcōm quā ꝯtingit alterari: vt albū aut nigrū ⁊ ta
lis paſſio poteſt ſm nām eſſe. ſentire.n. eſt qďdam pa/
ti 4° de accidēti. 2° de aia: ⁊ ſil'r intelligere in illius ter Ca.5. iux.fi.
tio. ⁊ talis paſſio non eſt corruptiua ſed potius ſalus Text.cō.51. ⁊ 118.
⁊ pfectio patiētis. Dicitur ⁊ paſſio que in nām agit ⁊
aliqd ab ea abijcit continue. vñ 6° topicoꝝ. Ois paſſio Tex.cō.2.
magis facta abijcit a ſuba ⁊ alterationes ſil'r nociue Cap.3.
maxime triſticie ⁊ calamitatis magne paſſiones dicū
tur. Differt equidē paſſio vt apparet ex his vt Ga. te/ Col' ꝑmo de mor.cap.7.ꝑ° me. ⁊ lib.3.ca. ꝑ° in medio.
ſtatur a morbo: eo ꝙ ipſe dictus eſt in facto eē. paſſio
ꝟo ſemp in fieri. ¶ Adhuc paſſio eſt ꝑter nāȝ ⁊ aliqñ
ſm nām. morbus aūt preter nām ſolum. Diſtat ꝟo ⁊
hec ab accidēte cū paſſio ſit in motu oino ⁊ ſm natu/
ram qñqꝫ. Accidēs ꝟo non in motu ſolum ſed aliqñ i
habitu vel forma vt qñ fixionē recipit ⁊ ꝑter nām eſt
oio. Nocumētū aūt eſt ꝯciſio ſeu leſio a morbi actiōe
cauſata. Nocumētū.n. actus ſinthoma eſt aialis. Ga.
Ipſum aūt ſiue leſio eſt vt genus ad paſſionē ꝑter na/ ꝑ° de mor.ca. 7. poſt me°.
turam ⁊ ad accñs. Nā accidēs eſt nocumētū actionis
ꝯñs morbū. 6. theorice. ⁊ 3° ꝑma. Soda eſt leſio in mē
bris capitis. ¶ Circa pdicta dubitare contingit: q2 di Cap.9. Trac.2.ca.ꝑ° in ꝑn°.
ctum eſt accñs aliqñ fore in habitu vel forma qď non
videt: q2 3° de accñti. Accidēs eſt exalteratio eius qď Ca.ꝑ° in fine.
ſm nām q̄ dicitur ꝓpria ipſius rō maxime: ſed lȝ mor
bus ſit exalteratio h⁹ nō ſimpl'r: ſȝ ſm qd. Eſt nāqꝫ ex
alteratio in diſpōnib⁹ eius qď ſm nām ita ꝙ morbus
ē in diſpōne vel q̄ſi. Et qď h⁹ i fixione quadā cōſiſtit ⁊
habitu. Accñs ꝟo non eſt in diſpōne ſȝ in alteratione
tm. ¶ Propter qď dōm ꝙ accñs nunq̄ ē in habitu ſi
ue forma ſȝ ſolū in alteratiōe ⁊ motu vt cogit iductū.
Sed accñs id qď eſt accñs pōt qñ figit in diſpōne vel
quale fieri ſicut oñdet hac via dolorē morbū vt mon
ſtrabit poſſe fieri: ſȝ tūc aduerſarius dicet diſtōnē hāc
poſſe adaptari ēt paſſioni. ¶ Propter qď forte dicen/
dum pro tāto dixiſſe Gal'. accñs fore in habitu vel for
ma qñqꝫ vt notet q̄ſi mediū inter paſſionē oino hñteȝ
eē in alterari ⁊ fieri: ⁊ morbuȝ in facto eſſe ⁊ alterato:
ita vt aliqď ſeuoꝝ accidētiū ei affinitet nō modicū qď
indicatū ex inducto. interioꝝ ꝑ. ¶ Adhuc dubitatur
qm ibidē morbus nō eſt aliud niſi motus extra nām. Ca.ꝑ° in ꝑn°.
Sed accñs ēt ꝑter nām extat motus. vñ videt accñs
oē morbū fore. ¶ Dōm ſicut ſcribitur ibidē ꝙ altera
tio vel mot⁹ ē duplex. Unus cū in pmanſibilē deuene/
rit diſpōnē ⁊ talis egritudo exiſtit. vñ dictū ꝙ egritu/
do ē motus: ſanitas āt qes. ab illa.n. modica i ipſa cō
cidēte trāſmutatione vtcūqꝫ pōt mot⁹ dici cū ꝯfuſiōe
tñ. mor.n. figit illa modica alteratio eſſential'r ledens
actiones. Eſt ⁊ alter mot⁹ qdā cōmutatione in altera
tione pmanēs tot⁹ nōdū habituās ⁊ aliqd figēs q̄lis
motus eſt accidens ceu dealbatio late ſuſcepta ē trū

plex. Una qdē qua tota eſt iā i termino ad quē ita vt man⁹ ceſſet mot⁹ dealbātis q̄ morbo aſſilatur eq̄li fi/ xo. Alia cui⁹ aliqd eſt in termino. dealbaꝫ. n. fuit i ipo ſꝫ adhuc reiterat. ⁊ fit in via vt pfecti⁹ dealbet. ⁊ talis morb⁹ eſt fiēs. Reliq̄ qdē in qua nunq̄ꝫ adhuc deue/ nit in terminū: ſꝫ ſemp exiſtit in alterari ⁊ in fieri ⁊ qđ accñs eſt tale: ſic igiᷣ alius mot⁹ eſt morb⁹ ⁊ ali⁹ acci/ dens. Et paſſio ſilr eſt hꝫ mot⁹. Ipſa. n. eſt alteratio q̄ circa nām vel motus adhuc fiēs. que aūt pmanet al/ teratio diſpoſitio ſeu egritudo. Accñs ꝟo qđ preter
Ca. pᵒ in fine. nām accidit animali. 3ᵒ de accidenti.

Ca. 1ᵒ in meᵒ **Propter ſecundum** ꝟo ſciēdū ꝙ Oli/ picus. p̄ de ige. di xit dolorē eē morbū. Itaq̄ꝫ hic erit q̄dam mutatio cor pus a nālib⁹ q̄litatib⁹ ad ex̄ nām deducēs. Dicebat ēt q̄nq̄ꝫ morbū dolori accidere quē Ga. deridet ex multꝫ. Sꝫ ipſe ac. A. vꝫ ad iſtud q̄ſitū cū diſtōne pretacta re/ ſpondere diſtinguētes dolorē duplicē. ſ. manſiuū infi/ xum ⁊ eius oppoſitū. Primū dicūt fore poſſe morbū: 2ᵐ aūt minime cū in alteratiōe oimoda ⁊ fieri cōſiſtat.
Ca. 3ᵒ in meᵒ. vñ interiorꝫ pma. Ego qdē dico ꝙ tūc partes patiun/ tur ſolū qñ nondū hñt diſpōnē pmanſibilē: queādmo dū in dolore capitis pp humores in vētre cōtētos. Si enim qs voluerit de noibus litigare pati pprie caput dicet qñ vētri cōpatitur: egrotare ꝟo cū ſe p ſeipm pa
Ca 5ᵒ aū me. tiatur. vñ in p̄ de morbo ſm monachū. Prima quideꝫ ſpēs morbi eſt illa quā dixi necnon ⁊ dolor cū perma
Doc. pᵒ ca. pᵒ poſt meᵐ. net in corpore ex calore ſolis ſeu ignis. A. quoq̄ꝫ p̄ 2ᵒ. Plerūq̄ꝫ ēt accñs ipm fitᷣ egritudo queadmodū dolor capitis qui ex febre accidit qñ q̄nq̄ꝫ figitur ⁊ tādiu fit māſiuus donec fiat egritudo cū febris receſſerit ⁊ per manſerit dolor. tunc. n. reliquit nām ſequele ⁊ vmbre ac nām induit. q. ſubiecti ac per ſe ſtantis.

Propter tertiū qdē ſciēdū ꝙ idē diuerſi/ mode pōt eſſe morb⁹ ⁊ do lor ſicut idē pōt eſſe paſſio ⁊ ſynthoma rōne diuti. vñ
Ca. pᵒ v̄ſus fi nem. 3ᵒ de accñti. Cōtingit q̄nq̄ꝫ idē ⁊ paſſionē noiari ⁊ ſyn thoma ſignificatꝫ alterutris exñtib⁹ eis ſm aliā ⁊ aliā rōnē. Dolor nāq̄ꝫ pōt 2ᵉ accipi formalr. vꝫ. inquātū do lor ⁊ mālr id qđ eſt dolor. Primo qdē mō dolor nullo mō pōt eē morb⁹ cū ſit in alteratiōe oimoda: ⁊ nunq̄ꝫ aliquā adeptus pmanētiā fuerit ſeu ſtabilitatē. vñ 4ᵒ
Ca. 6. pᵒ pᵐ de accñti. Dolor nō fit poſtq̄ꝫ iciſiꝫ aut ſciſſuꝫ: ſꝫ dōec in ipſa paſſione ſunt icifiones ⁊ ſciſſure. q̄uis āt mor bus dicaᷣ ēt pter nām motus: hic tñ ſtabilitatē ſeu p/ manētiā ē adeptus. Scđo aūt mō dolor pōt morb⁹ eē cū pmanētiā quādā poſſit acqrere ⁊ nō in oimoda exi ſtat alteratione ⁊ pprie cuꝫ ei⁹ abſoluaᷣ. q. ſubm ipſe q̄q̄ꝫ figaᷣ in parte. tūc. n. morb⁹ reddiᷣ cū opōnes p ſe ledat. Hꝫ qdē declaratio exiſtit. qꝛ dolor pmitus acce ptus ē q̄dā paſſio ⁊ paſſibilis q̄litas pter nām tñ. In his aūt pprie ac imediate ē mot⁹. ſ. alteratio. dīa oſtē ſum pori. Nā i hac ſpē q̄litatꝫ locanᷣ pᵉ q̄litates ⁊ 3ᵉ q̄ oino in alteratione ⁊ viciſſitudinali pmanēt trāſmuta tione. Et iō dolor proprius ex eiꝫ cātus nunq̄ꝫ poterit rōnē morbi q̄ quādā pmanētiā dic bꝛe. Dolor āt ſuſce ptus mō altero eū fixionē quādā ⁊ pmanētiā ſuſcepit nō in 3ᵉ ſꝫ poti⁹ in pᵉ locaᷣ ſpē q̄litatꝫ in qua non ē mo/ tus niſi p accñs: ſic neq̄ꝫ in alijs niſi pp motū pexñtem in paſſione ⁊ q̄litate paſſibili. Et iō cū morb⁹ ⁊ cā di/ cant pmanētiā quādā ⁊ fixionē lꝫ ſm magis ⁊ min⁹: eo ꝙ q̄ddā eorꝫ eſt habit⁹: aliud ꝟo diſpō in p̄ eas lo/ cauit Ari. q̄litatꝫ mō. Cū igiᷣ dolor taleꝫ adept⁹ fuerit ſtabilitatē ⁊ imutationē nō ē icōueniēs ipm poſſe fie/ ri morbū. Et hāc qdē ſubtiliorē ſniam lꝫ nō exp̄ſſerit. vlſecit tñ Ga. Uolo itaq̄ꝫ ꝙ i morbo non ſit aliq̄ moti ua pprie ſaltē rōne cāe alteratio: ſꝫ ē q̄pl'm iaꝫ termi/ nata in dolore aūt minime niſi cuꝫ figaᷣ in mēbro. Et ideo qñ figitur cū magna ps alterationis tollaᷣ ſentiᷣ tñ nō tm̄ cū iā derelinquēs ꝯnem malā diuerſam eq̄li accedat ꝯni. Hoc aūt ēt pōt exēplo manuduci ſenſibi/ liori velut cū quis imagineᷣ caliditatē corpori occur riſſe: ad cui⁹ ſubtractionē mox. q. remoueᷣ corpis cale fieri: cū nōdū ipreſſerit ſꝫ totū adhuc ꝯſtet in alteratio ne ⁊ fieri qđ dolori pportionaᷣ put aliud ē a morbo ipꝫ ꝯñs tanq̄ꝫ corp⁹ vmbra: lꝫ ⁊ itelligere caliitatē cor pori iā fore ipreſſaꝫ ita vt ⁊ recedēte calefaciēte rema neat caliitas in corpe vt in calefaciētib⁹ ethicā ⁊ ephi/ merā pducētibus qb⁹ qdē ceſſantib⁹ adhuc remanet caliitas in parte vt oñdit calor ⁊ frigus poſitus in 3ᵉ ⁊ pᵉ ſpē q̄litatis. Sed huic ſilis reddiᷣ dolor q eius mo ra ⁊ maxime ſuo ſuſceptiuo ⁊ iherēte ſemoto morb⁹ efficiᷣ. Et hic qdē dolor erit ex ſubita cātus alteratio ne magis: q. n. puenit ex ꝯtinuitatiꝫ ſolōne mime pōt figi ⁊ māſiuus reddi cū ea i alteratione ꝯſiſtat peram plius. Notādū tamē ſubtiliter ꝯſiderādo ꝙ preexñs dolor ⁊ qui ꝯñr māſiuus redditus nō eſt vnus cū ſub iectū ſit aliud ⁊ aliud in quo figitur ⁊ tēpus fixionis ipſi⁹ ſicut caliitas ignis ex ipſo inferꝫ ipreſſa. hec. n. a pori gñata vel ceu non eſt idē oīfariā dealbatio ⁊ ter/ minus ipſius cuꝫ alteratio pcedens termineᷣ: ⁊ vt id amplius intelligatur. dīa ꝯſideretur. 109.

Propter quartum ꝟo ad pmū dōm ꝙ dolor inquātū oſtē dit egritudinē nonq̄ꝫ poſſet eē morbus cū in alteratio ne ꝯſiſtat oimoda ſꝫ morb⁹ efficiᷣ: qꝛ quietaᷣ aliquali ter illa. ¶ Ad aliud ēt apparet: qꝛ dolor inquātū ē ac cidens formalr eſt actio leſa. inquātū ꝟo nām induit morbi efficitur vt ipſe ledēs ſit actioneꝫ. ¶ Ad aliud ſilr dōm. viſuꝫ eſt. n. qūo dolor ſit alteratio ⁊ qūo nō. ¶ Ad aliud dōm ꝙ quātū eſt ꝙ ex oppoſito diuidū/ turꝫ vnū non pōt reliquū fieri. Id aūt tñ ꝙ vnū ē ſubie cto pōt fieri diuerſa ſm diſtantes realitatis ēt rōnes. Scđm. n. ꝙ dolor extat in alteratiōe aut in quietatio/ ne fere quadaꝫ ⁊ pmanētia efficiᷣ alius ⁊ ali⁹. ¶ Ad ꝯfirmationē dōm ꝙ illi ponebant fortaſſis idem fore morbū ⁊ accidens ſm idem non diſptientes oio. Aut febris quecūq̄ꝫ rōnē hꝫ magis morbi q̄ꝫ accidētis. de quo q̄rti cañ. exordio intēde. ¶ Ad aliud ēt apparet: dolor. n. put eſt accidēs non ledit actioneꝫ cū ſit actio leſa verꝫ prout morbus per ſeipſuꝫ. Et qꝛ pp̄ria rō do loris eſt vt ſit accidēs ⁊ nō morbus: ideo ſub rōne ac cidētis ⁊ non morbi cōiter aſſignaᷣ. ¶ Ad aliud dōꝫ ꝙ ſi dolor eēt oino infixus habituatus iā fere oēm ra tioneꝫ doloris amitteret. non tñ qñ infigi dī ſibi illud oino aduenit: lꝫ tñ quo ad quid infigatur: nihilomin⁹ in alteratione pmanet quadam: non tñ ſimili priori: ⁊ ideo non tātam hꝫ in ſenſu leſionem inferre cū in ma/ lam complexionem accedat equalem.

Alius occaſione ſubſequēter queſiti dubi tatur. An ſtupor ſit diſpō vel accñs. puta dolor. vꝫ nāq̄ꝫ diſpōnē fore: iteriorꝫ 2ᵒ. Uñ
Ca. 2ᵒ aū me. Trac. pᵒ bre/ uiarij cap° 3ᵒ i medio. Serapio: Uincēs in hac egritudine hūor eſt frigidus: ⁊ 3ᵒ ſcđa. Stupor eſt morbus officialis:
Ca. 13. i pᵐ. qđ Gal. ꝯ archigenē conaᷣ mōſtrare in ptactꝫ inqens ꝙ ſic ſe hꝫ vlcus ⁊ apa ita dolor ⁊ torpor. ſꝫ apa nō eſt vlceris dīa: verū morbus ē alius ceu vlcus ⁊ carnis
Tex. cō. 121. depditio i techni liᵒ 3ᵒ. Quare neq̄ꝫ doloriꝫ torpor erit cā cū ſit friditas q̄dā magna: verꝫ res q̄dā ab ipſo al/ tera. ¶ Rurſus qđ curat dolorē nō eſt dolor. Idē eni
Apho. 26. in fine. nō perimit ſeipm. ſꝫ ſtupor dolorē curat. vñ aphori. 5. Stupor mediocris dolorē minuit. ¶ Adhuc morb⁹ pōt cāri a cā pmitiua. ſꝫ ſtupor cātur a friditate vehe/

méti vt appet in iter agétibus tpe frigoris inteſiſſimi. ¶ Rurſus cãtur ſtupor ex ↄſtrictione ac ex tactu torpiginis adhuc viuétis ⁊ ſilib⁹ q̃ oppil'oné videt̃ cãre. ¶ Amplius ſi ſtupor eét dolor ↄtinue doleret ſtupida ſꝫ ñ dolét lꝫ ſentiãt paſſioné niſi cũ moueat̃. Ↄcludit

Inter. 2ºca.2. igit̃ ex his Ga. ꝙ ſtupor ſit morb⁹ ⁊ ñ accñs ſeu dolõ.

Cap.8.ver.fi. Q autẽ ſit accñs ſcribitur 4ºde accidéti. puta

Cap.2ºpºpn. ꝓpium ſenſus tactus: ⁊ 5ºeiuſdem

ca.6ºpºpnm. ac etiam in lib⁹de tremore:iectiga.rigo. ⁊ ſpaſmo. vñ

2ºt:cþnis tra Haly. Epilepſia ſpaſm⁹ſtupor tremor ⁊ ſaltus ẽ accñs

cta. de ventre ſequés egritudiné q̃re. A. ſtuporé vnã ponit ſpẽꝫ do

có.24.in fi. loris ꝑ ſcða. Eti. Interiorꝝ 2º. In dentibus ⁊ gingiuis

Sñ.2ª doc.2ª fit paſſio q̃dã quã vocamus ſtuporé:ſꝫ paſſio ẽ accñs

ca.20.in pn. 3ºde accñti. Palin. 4ºeiuſdẽ. Torpor cóponitur ex dif

Ca.6. in pn. ficili ſenſibilitate ac mobilitate. he aũt ſunt accidétia.

Ca.1. in fine. Itidẽ. frigida diſcraſia oino vi torpoſos facere aiales

Ca.5.pºpnm. actus. Sed ipſa poſita eſt ꝑus a Gal. diſpõ ab ea ꝟo

pºde morºca. ↄſequit̃ accñs. Torpor igit̃ erit accñs ⁊ nõ morbus.

5.añ me. ⁊ li.

2.ca. 3.in pn. **Propter primum** qdẽ ſciédũ ꝙ torpor: ſtupor:obdormitatio ſiue ↄgelatio eſt q̃litas praua ex penuria delatióis ſpirituũ ſenſibiliũ i corpus cãta. Dr̃ aũt q̃litas praua:qa cóis ẽ oi rei ꝑter nãm. nõdũ. n. oñſum ẽ vtꝝ ſit morb⁹ aut accñs. Dr̃ ⁊ penuria q2 qñ ſpũs ſufficiéter irradiat corp⁹ſenſitiuus ſanitas extat. Qñ aũt ꝓhibet̃ oino iſenſibilitas cãtur: qñ ꝟo medio iteruenerit mõ ſtupõ efficit̃. Dictũ eſt aũt ſenſibiliũ ſpũum:eo ꝙ ſtupor machinat̃ ↄ ſenſum ⁊ tremor in motũ ꝓprius orãdo. Leſio aũt in vtroqꝫ vna in paralyſim ꝑducit. Improprie ꝟo ſtupor ↄcidit cũ tremore marie qñ fuerit imẽſus. Et iõ dictũ ẽ cóponi ex difficili ſenſibiᵗᵉ ac mobiᵗᵉ: q̃re

Ca.13. i pnº. 3º2º. Stupor ẽ morb⁹officialis faciẽs euenire in ſenſu tactuali nocumẽtũ. ſ. aut deſtructioné aut diminutioné cũ tremore ſi ẽ debilis aut cũ mollificatiõe ſi ẽ ↄfirmatus: qm̃ nõ ſolũ vtus ſenſibilis ꝓhibet̃ a penetratióe verꝫ ⁊ motiua. Dr̃ ꝟo qñqꝫ ſtupor admiratio:ceu qñ plus afficit aiam cũ ipſi⁹ſit q̃dã paſſio iux̃ illõ. Papa ſtupor mũdi. Nõ raro aũt corp⁹ꝑ amplius. ⁊ hꝫ aut 2ᵐtotũ qñ leſio fuerit i cerebro ⁊ maxime in ꝑte añrio ri. aut 2ᵐplures partes puta qñ aderit in nucca. vl'2ᵐ aliquã partiũ ſicut qñ fuerit in aliquo neruo ceu déti bus attribuit̃ ex comeſtiõe acidoꝝ ⁊ póticoꝝ. Differt aũt iter ſtuporẽ cóeꝫ ⁊ epilepſiã:apopleriã ⁊ cathelepſim. q2 ille fit in ꝑte añriori cerebri ex fridiᵗᵉ vel ca. ⁊ humi. iacetqꝫ patiens oculis clauſis ⁊ ſubet iportare vi. Apoplexia ⁊ epilepſia plus accidũt i medio cerebri ex hũore marie frido ⁊ hũido. Cathelepſis qdem ex friditate vel ſicciᵗᵉ ↄmixta cuꝫ oculis iacẽdo aptis. vñ Ga. 2ªapho. 3ºcómẽ. Si ꝟo ſiccitati ↄmixta frigiditas fuerit cathelepſim. i. ↄgelationẽ facit. q̃litates eni

Cap.2.ver.fi. ipſi⁹dilatari ⁊ claudi palpebras ꝓhibẽt 4º iteriorꝫ. Eſt ãt ſtuporis cã multiplex. Interdũ nãqꝫ iducit̃ a frigiditate ↄſtrigẽte ac ſemimortificãte ſenſus vtutẽ:aut

Apho.17. a cal'o ſpũm reſoluẽte. iuxta illud aphori. 5º. Cal'm'nocens frequẽter vtétib⁹mẽtis ſtuporẽ iducit:ſeu a ſiccitate ac hu. ſuꝑfluis:vel a'repl'one humorali ſiue vẽtoſa:aut a vtute aliq̃ occulta vt torpigine. ⁊ vl'r veneno calido vel'fri. aut ligatura ſtrictiori. Quid ãt ſit diſpõ morb⁹accñs ⁊ dolor viſum ꝑus. dĩa. 72. ⁊. 73. Mo

Ca.2.⁊ ſequẽtibus. di aũt doloꝝ ſcribunt̃ q̃ꝫplures iteriorꝫ. ⁊ ꝑ his. puta ſtupefactiu⁹ſm Archigenẽ ⁊ plurimos:pulſatiuus:

Sñ.2ªdoct.2. grauatiu⁹:pũgitiuus:exteſiuus:ↄpreſſiu⁹:ↄq̃ſſatiu⁹:

cap.20. pforatiu⁹:mordicatiuus:acualis:ↄtritiuus:ifixiuus: ſpõtaneus:pruritiuus:ſeu ſcalpoſus: aſperatiuus:laſſatiuus. Quoꝝ cauſe ac ſuba ibidem oſtenditur.

Propter ſecundum qdẽ ſciẽdũ ipſuꝫ appere iã argutũ qdcꝫ de ipſo tenendũ 3º⁊ 4ºaperiet̃ dicẽdoꝝ.

Propter tertium ꝟo ſciẽdum ꝙ ſtupor pót dupl'r accipi aut pro oppil'one pororũ attenuatoria vel coartatoria in neruo accñte ſpũs ſenſibilis delatiuo vel eoꝝ largitate ſicqꝫ ſtupor eſt morbus officialis cũ accidat in poro ſub plaſmate locato:qõ. A. fortaſſe ꝑcepit dicẽs eũ

fore morbũ officialẽ. aut q2 in eo ↄcidit ꝑꝑ tremorem ꝑtis figuratio praua ſm Ga. ⁊. A. oppil'o nãqꝫ ac largitas ſiue figuratio praua ẽ morbus:ſꝫ talis ẽ ſtupor. Cauſaꝝ nãqꝫ ipſi⁹pl'es iducũt oppil'oneꝫ:nõnulle ꝟo dilatationẽ vt q̃ ꝑtinẽt caſitati aut prauitatẽ vt tactuꝫ figure. Morb⁹igit̃ eſt officialis. ſꝫ ↄ dictũ eſt ſuperi⁹ ꝑ Gal'. ꝙ ſtupor eſt frigiditas quedã magna. ¶ Dõm ꝙ frigiditas dupl'r pót illa ↄſiderari:aut in ſe ꝓut impreſſa eſt in ꝑte ide ledẽs ſenſibil'r opõnes ⁊ ſic ẽ morbus ↄſilis:vel ſm ꝙ oppil'onẽ cãt in mẽbro cui occurrit vt tactũ eſt. ⁊ ita eſt morb⁹officialis ceu ſcribit̃ iteriorꝝ 3º. ꝙ hu. groſſi abũdantes qñqꝫ qdẽ vt organice ꝑticule nocẽt. iterdũ ꝟo vt ↄſili. nã ſm obſtructiones poroꝝ vt organice ſm alterationes craſis ↄſili. Si autem ↄſideret̃ ſtupor ꝓut eſt difficilis q̃dã ſenſibilitas ex cauſis vel morbis ꝑtactis coanguſtãtibus aut dilatãtibus cãta ſic eſt accñs cũ ſequat̃ eos vt vmbra corpus. Et verius ẽ dicere ac ꝓprius ꝙ ſit accñs q̃ꝫ morbus:qõ oñdit modus ipſius eſſendi q̃ eſt fieri ⁊ tranſmutari. Q. ñ. n. libere ꝑtrãſiuit ſpũs aialis in corpus eſt ſanitas:eo ꝙ eſt in facto quodã eẽ ⁊ ↄtinuato. Qñ ꝟo nullo pagrat mõ eadẽ rõne eſt egritudo. Sꝫ qñ eſt i medio iſtoꝝ i alterari exiſtit ⁊ pmutari. ⁊ tũc torpor efficit̃ qõ mẽbri oſtenditur cõpreſſio. Eſt igit̃ accidẽs qõ eſt q̃dã dolor modicuꝫ cũ eo ꝙ aut fiat i mẽbriꝫ de ſe pauci ſenſus vt détib⁹. dĩa. 42. vel q2 ſpũs ſenſitiu⁹ impedit̃ liberius trãſire. Sic igitur ↄſentio cum Archigene magis ⁊ alijs nõ paucis ꝙ torpor ſit accidẽs varius. Et qs ẽt dolor q̃ꝫ diſpõ improprius dicta.

Propter quartum quidẽ quid dõꝫ apparet. procedũt eni ſuis qua ipſius audita curriculis. qs tñ gr̃a didaſcalie plenioris volet rõnibus forte dicere Gal'. ¶ Ad ꝑmum q̃ppe rñdẽs interimat q̃ppe ſilitudinẽ quã iducit ſimpl'r abſqꝫ ꝓbatione cuius iã viſa eſt intereptio. neqꝫ ↄcedet ſtuporẽ frigiditatẽ quãdã eſſe magnã:verũ potius accidẽs illius vt apparet de accidẽti ⁊ interioribus nõ parũ. ¶ Ad aliud dõm ꝙ dolor ⁊ torpor pót curare dolorẽ ⁊ torporẽ differẽter tñ:vt oſtẽſum. dĩa. 153. Idẽ pót etiã ſeipſum per accidẽs perimere. ¶ Ad aliud dõm ꝙ illa cũ imediate inducit prauam diſpõnẽ in parte a qua demũ cauſat̃ ſtupor vt viſum. ¶ Ad aliud apparet ſil'r:q2 ↄceſſuꝫ eſt improprie ſtuporẽ ꝑdictã oppilationẽ fore. ¶ Ad aliud dõm ꝙ qñ ſtupor intẽditur ẽt ſine motu aliqualis percipitur dolor cũ quadã formicatione mordicatiua. Et vl'r Gal'. loquitur vt victoriã cupiẽs obtinere comprehẽdens qõ omne. ¶ Ad ea ꝟo q̃ alterius partis dicendũ magis ipſa conceſſa. ¶ Sed tamẽ ad 2ᵐdõm ꝙ paſſio ſumitur aliquãdo ꝓprie prout eſt in fieri ⁊ tranſmutari naturaliter aut preter naturam. Interdum ꝟo improprius pro morbo vt in ꝓpoſito. differẽtia. 73. alia quidem iuſte plus ſtuporem cõuincunt fore accidens.

2º3i ap.13.in pnº.

Ca.2.pºpnm.

¶ Differentia. lxxiiij.

Q. Non ſit morbus quis compoſitionis oſtenditur: quia morbus eſt qui actiones eſſentialiter ledit. per cõpoſitionem autẽ non fiunt actus cum per partem perficiãtur conſimilẽ cuius cõplexio eſt natu/

ra:ſed iuuamētū̃ ↄſiſtūt.dīa.93.℄Jtidē.oīs morb⁹ putatus ↄpōnis videt̃ eſſe ꝯnis cū ea ab ipſa depēdere videt̃ vt effect⁹a cā cū ↄpl'o ſit factor mēbri.differētia.17.℄Amplius.ſi eēt morbus in ↄpōne cū diuidatur in plaſma:q̄ttitatem:nūm ꝛ pōnem:ſiue ſitū iaꝫ morbus non eēt in gn̄e q̄litatis:neq̄ꝫ poſſet curari ſaltem exn̄s in nūo ꝛ q̄ttitate cū eis nihil ſit ꝯriū.Plaſma nāq̄ꝫ diuidit̃ in formā poroꝝ:ſeu viā receptaculū vel ↄcauitatē ꝛ ſupficiem.Jn forma aūt ſaltē eſſentiali non repitur ꝯrietas:neq̄ꝫ in ſupficie cū q̄ttitatis modus extet.nūs etiam ꝛ quātitas:ſeu magnitudo ſunt quātitates ꝛ ſitus.ſimil'r aliud a qualitate genus exiſtit.℄Adhuc videt̃ hic morb⁹in morbo ſupficiei cōtineri:cū ſit aſpitatis ꝛ lenitatis que poſitionez in predicamentis notant̃ importare.℄Rurſus.poſitio eſt ſpēs q̄ttitatis:morbus aūt non ſed qualitatis.Nō igitur in compoſitione eſt morbus.

Ca.de q̄litate poſt me^m.

Cuius oppoſitum

ſētiūt medici.Palin. Jn techni.gn̄a lapſum ſunt eadē his q̄ v̄tutez pficiūt.qd̄ ꝛ ipſi⁹ oñdit deſtructio:pp qd̄ ꝛ morbus eis aliqs erit.

Lib.3°.t.c.13

Propter primū

qdez ſciēdū ꝙ qd ſit morbus qdq̄ꝫ ↄpō.dīa oñdit 72.ꝛ.73.℄Sciēdū aūt morbū ↄpōnis:ſeu coeq̄litatis fore aliū a morbo cōpoſito corpis.Cōpōnis nāq̄ꝫ dī in nā fact⁹mēbris officialib⁹aſcripta.Eſt aūt cōpoſitus qn̄ plura ↄcurrūt in vnū.ꝛ.ꝛ h̄ quoq̄ꝫ multiplex.aut q2 in eo tria morboꝝ cōponūtur gn̄a:ꝯnis.ſ.ↄpōnis ꝛ nāe cōis:vt apa.p̄ ſcd̄a vel qn̄ plures morbi cōponūtur adinuicē diuerſi exn̄tes ꝼm formā aggregatiōe q̄dā:vt aceru⁹ lapidū vnū ↄſtruētes morbum.de morbo p̄.vt in h⁹ appēditio apparebit:ꝛ dīa ſe.

Doc.prima ca.5.in prin.

Cap.13.

Propter ſecundum

v̄o ſciēdū ꝙ qdaꝫ cōib⁹motiuis aliq̄liter tacti a v̄itate receſſere putātes tm̄ in ↄpl'one fieri morbos pp ipſi⁹ pmordiū ſup ↄpōne.dīa.63.Quidā ēt eſtimauerūt ſolū febrē mālem egritudinez fore.aphoriſ.2ª.Alij aūt vt videbit̃ ↄpōnem ſolā fore morbum:ſed qd de hoc apparebit tertio.

2°apho.22. ante mediuꝫ.

Propter ipſum

quidē ſciēdū ꝙ morb⁹ in ↄpōne repitur.Naꝫ morbus eſt diſpō vel habit⁹ actionū̃ actual'r deſtructiua talis aūt q in ↄpōne.Si.n.opō pfici dꝫ:non ſolū reqritur ↄpl'o:ſicut aīe inſtr̄m pncipali⁹:veꝝ ēt ↄpō p quā act⁹ pducit̃ in eē cōpoſiti pfecti⁹:lꝫ in v̄tute pticule cōſiſis.dīa.63.℄Notādū tm̄ ꝙ lꝫ morb⁹oīs ſit q̄litas:vt diſpō vel habit⁹.dīa.72.qdā tm̄ in alijs fundant̃ gn̄ibus:ſicut rl'o alijs pntis initit̃.Morb⁹nāq̄ꝫ plaſmat̄ q̄litas eſt ꝛ in ipſa fundat̃.forma.n.ꝛ circa aliqd̄ conſtās figura 4^m gen⁹eſt q̄litatis.morb⁹aūt ſupficiei demū importat cū ſit lenitat̄ ꝛ aſpitatis que ſunt q̄lia q̄dā circa pōnē exn̄tia.Ex eo nāq̄ꝫ ꝙ ptes ſic ſunt diſpoſite ceu vne alteri⁹eminētes vel eq̄l'r in planū iacētes talis in ſenſum relinqtur diſpō.Morb⁹ v̄o nūi ꝛ q̄ttitatis vt ↄtinue ac pōnis eſt q̄litas in q̄ttitate vel poſitione fundata.vn̄.3.collꝫ.Jn officialib⁹ mēbris ē morbus in q̄litate:ꝛ ēt eſt in q̄ttitate.Et ſubdit ꝙ ēt in poſitione ac colligantia.Numerus.n.q̄ttitatis ſeu poſitio non eſt morbus:ſed mala q̄litas in eis fundata:ſicut lapis aut vermis morbi non extāt:ſed malitia diſpoſitionis vel habitus ipſoꝝ eēntial'r leſiua.℄Ut id v̄o pamplius eluceſcat:ſciēdū ꝙ v̄tute pmaꝝ q̄litatū elemētariū in qbus ipſaꝝ ordo ſaluat̃ formaꝝ.differētia.16.ↄſtruit̃ mixtū cui ppriūꝫ nā ꝯniꝫ ineriſtit.Qualitatibus aūt id pinforme v̄tute regulāte informatiua dearticulat̃ q̄litate:q̄ttitate ac poſitione aptius ita vt in ipm̄ reſultet q̄litas ſanitas exn̄s aut egritudo que

Cap.13.ꝛ.14.

in plurib⁹ pntis repitur.Jpſa nāq̄ꝫ in pma' eſt vt tactū pmitus ſpē q̄litatis diſpōne vel habitu.Conſequēter fulcit̃ in q̄rta que in forma ꝛ circa aliqd exiſtēs figura:rectitudo:curuitas ꝛ que taliū q̄lis i membris eſt maxime:cū alijs rectitudo torti ꝛ tortura recti:rotunditas q̄drati ac q̄dratura rotūdi.Et iꝫ morb⁹ fore dicitur in plaſmate:ſeu creatura ꝼm ꝙ inde act⁹ real'r lęditur.Repit̃ ēt h⁹ q̄litas i q̄ttitate ↄtinua:puta in magnitudine ꝛ puitate:put his vt tactū eēntial'r leditur actus.Aut ēt tal'r in diſcreta:puta nūo:vt fundat̃ in ſitu ſeu pōne:quo nēpe cōiter a medico ſuſcepto in locū:ſiue vbi ꝛ ſocietatē vel colligātiam ſeu pntū habitus ſeq̄ſtrat̃.Sic igit̃ magis in qnq̄ꝫ pntis:puta q̄ttitate:q̄litate pōne ac demū vbi ꝛ habitu repit̃ morb⁹ ꝛ in pōne vt ēt appebit duplici.Jn qn̄ aūt ppe non eſt morbus niſi forte ꝼm ꝙ iportat pori tatē ꝛ poſterioritatē:ſicut in egritudine appet pncipali ac cōpaſſiua.Jn ſba qdē non locat̃:cū ſit accn̄s:ꝛ qd̄ vere eſt ſit accidēs nulli.dīa.13.Jn ad aliqd ſil'r non exiſtit cū ſimpl'r rē ſuā dicat abſq̄ꝫ re^o:niſi fortaſſis ↄn̄:eo ꝙ diſpō vel habit⁹in qb⁹locat̃ eſt ad aliqd.neq̄ꝫ in paſſiōe ſuſcepta eadē vere.dīa.73.Aut actione diſtinguit̃.cuꝫ eniꝫ iſit morbo iſ.n.actio eſt ledēs ceu act⁹ibidē actio leſa:q2 igit̃ apparētius nō niſi 4^or tādē modis poſſunt partiū de articulationes variari:ob h̄ tm̄ 4^or morbos in ↄpōne ſiue coeq̄litate poſuere velut 4^or ſunt in ↄpl'one ſolum antiqtus poſiti.dīa.19.ꝛ de ſanitate ſil'r audiēdum ſuo modo.Eti.Noſce pōnem ſumi multipl'r.Une qdem put eſt differētia q̄ttitatis ↄtinue.Nā quātitas alia conſtat ex partibus h̄ntibus pōnem:altera vero mime.hec qdem diſcreta.pma v̄o ↄtinua.Continue qdem partes h̄nt pōnem:non aūt diſcrete in predicamētis.que ſiqdem poſitio eſt partiū ad aliquem cōeꝫ terminū ordinatio.Accipit̃ ꝛ poſitio put eſt vnū decē generū rerū.ens qdā partiū ſit⁹ ꝛ gn̄onis ordiatio.ꝛ hic modus ꝛ non pmus amplius ↄuenit cuꝫ poſitione quā ſentit medicus fore nām quartā compoſitionis ſeu coeq̄litatiꝫ ſaltē put ſitū ſiue locū importat.Dicit eniꝫ locū ꝛ ſocietatē vel cōmunitatē ſeu colligātiam pmo de morbo.ꝼm quē modū tertio collꝫ ea dicitur predicamētum habitus ingredi.Apud tm̄ medicum conſiderationē non adeo exq̄rentem pſpicacē ſufficit hos duos modos in pōne locare cū vtrobiq̄ꝫ q̄dā ſitus attendatus partiū ꝛ ordo quis inter ipſas copulationis introducatur.Sic igitur in compōne firmat̃ morbus diſpoſitio exiſtēs ſeu habitus qui in trib⁹locatur gn̄ibuꝫ qualitate:quātitate ꝛ poſitiōe Auerro.autem viſus ſemp alijs eminere concludit tria genera egritudinū intrare qnq̄ꝫ pdicaméta:puta quātitatis qualitatis in quātitate ac poſitionem in q̄litate quantitate diſcreta ꝛ continua:vbi ꝛ habere.ꝛ poſtea inuenitur huiuſmodi res in quando hoc eſt in poritate ꝛ poſterioritate.Sed ordinationē mēbrorum officialiū ꝛ prioritatem ꝛ poſterioritatem plus ponendam fore in ſex predicamentis ſequentibus.

Di.^ra 2ª ante medium.

cap.4.p°me^m ꝛcap.10. ca.13.in me°.

3°collꝫ.ca.13.

Propter quartum

qdeꝫ dōm ad pmū ꝙ lꝫ pncipal'r n̄ fiāt opōnes per ↄpōnē ſꝫ magis iuuamētū ide ſuſcipiant 53.nō tm̄ ſic in eaꝝ cōtingit deſtructione.pn̄t.n.leſione maiori facta in ↄpōne corrūpi.pmo de morbo cuꝫ ad conſtitutionē alicuiuꝫ plura reqrantur quā ad deſtructionem.℄Ad aliud dōm per hoc ꝙ apparere ac ēt per.63.dīam.℄Ad aliud dōm ꝙ morbus ↄpōnalis eſt qualitas lꝫ fundetur aliquando:vt oñſum in alijs predicamētiꝫ.ꝛ curari inde poteſt cū vere in qualitate reperiatur ꝯrietas.℄Adhuc neq̄ꝫ medicus ↄtrariuꝫ anguſtū accipere tētat ꝛ verum qn̄ dicit omnez cura

Cap.6.

tionem sui pfici ẓrio. dĩa. 153. Siĺr apparet quõ mor/
bus in põne fundat. ¶ Quid aũt ad aliud dõm iã ap
paret. Sʒ hic videt diuersitas ex p̃ntis ⁊ sex p̃ncipijs
Ca. de q̃litate post medius. consurgẽ. In p̃ntis. n. dictũ: duꝝ ⁊ molle: asperũ: lene:
⁊ silia aliena putari a diuisione q̃ circa q̃litatẽ. quādā
enim põnẽ vident quodãmodo partiũ vtrãq; mõstra
Ca. de põne in principio. re. ex sex p̃ncipijs vo inductũ est non eẽ põnes sed q̃lia
circa situʒ eẽntia. dõm ꝙ sunt aliq̃lr media in vtroq;
p̃nto exñtia: qd vtriq; denotãt smones diligẽter exa/
minati. Non. n. positũ est p simplr põnes eẽ sed dictũ
putari: ac quãdã vident põnem quodãmodo mõstra/
re. Siĺr non scriptũ 2° ꝙ absolute sint q̃litates: ʒ q̃lia
⁊ circa sitũ exñtia. sm. n. ꝙ aliquã passionẽ inferũt in
sensu qua dicimur q̃les dici possunt q̃lia. put vo par/
tes rei supficiales sic aut aliter situant põnes hñt i por
tare. non. n. inconueniẽs est vnũ qd sm diuersas ratio
nes in varijs cathegorijs nũare. Boeti⁹ in p̃ntis. Pa/
ter. n. ⁊ sbam ipoztat ac rlõnẽ. vñ in p̃ntis videt sumi
positio cõiter p q̃cũq; situatione partiũ ⁊ figuratione
ita ꝙ asperũ ⁊ lene ꝓpter diuersam partiũ situationeʒ
aliq̃lẽ põnem ipoztẽt: qd medici vident sentire locan/
tes sub plasmate ceu mẽbroꝝ figuratione vel forma
morbũ insuficie: vt leni vel aspera. sumẽdo ẽt ipsam
put q̃le qd extat nãle: nõ ãt q̃tũ mathematicũ. In sex
q̃ʒ p̃ncipijs sumit angusti⁹ positio put sit⁹ ptiũ ⁊ ordo
differẽs existit ⁊ apparẽs valde vt sessio mõstrat ⁊ sta
tio. Et ideo rarũ ⁊ dẽsum: asperũ ⁊ lene non videntur
põnẽ sic iportare. At q2 põ iuxta sex p̃n^a sensibilior exi
stit: ideo medici h⁹ ea imitãdo morbũ in põnẽ ordina
rũt. dĩnt tñ ab illis: q2 hi põneʒ dñt eẽ situationẽ par/
tiũ in toto nãleʒ ⁊ stabilẽ magis. Illi vo non solũ nãlẽ
verũ ⁊ acq̃sitam ⁊ celeriter mutabilem.

Verum propter qdãm in par/ gutis insertum
dubitare ptingit circa nũm morboꝝ cõple
xionabiliũ non. n. vident. 16. eẽ vt positũ. 2°
In isagogis ca. de egritudi nib⁹ silibus. p^a p^i doc. 3^a ca. pmo vsus finẽ ⁊ 2^a p^i doc. p^a cap. scdo i fine d cã. ⁊ a Joãnitio cũ. A. Qm̃ 4^or simplices
non apparẽt eẽ in q̃bus tñ peccet simplex q̃litas: cuʒ
opʒ ipsam intẽdi saltẽ ad 3^m pueniẽs gradũ si actus le
dere dʒ. Etenim pmanet sana cũ excessu ẽt gradus se/
cũdi. dĩa. 138. Ea vo sic intẽsa mox sibi reliquã ꝯsocia
bit q̃litatẽ: ⁊ ita morb⁹ ꝯsurget composit⁹. Et firmat:
q2 h⁹ q̃litates simplices non pmanẽt diu qn sibi asso/
cient alias sub latitudine sanitatis ẽt entes. dĩa. 19. ca
Doc. tertia c. pmo vsus fi. liditas. n. maior q̃ dʒ reddit corpus sicci⁹ q̃ opʒ. pma
pmi. ¶ Adhuc non videt morbus in q̃litate simplici
possibilis cũ mã: cũ humor ois duplici pticipet q̃lita/
te: qui ẽt non numerat. 3° pma in prauis cerebri ꝯplo/
nibus. Eti. Neq; morb⁹ composit⁹ ex duab⁹ q̃litatib⁹
absq; hu. vitio. ꝓpter. n. eaꝝ in adinuicẽ vigorationẽ
Ca. 2. iux. finẽ humorẽ sibi consociat. vnde. 6. theo. Composit⁹ mor/
bus materia vacuuʒ non erit. Solũ igit 4^or relinquũ/
tur compositi ratione. vʒ. qualitatis ⁊ mãe vt sangui/
neus cholericus ⁊c. Videt etiã ꝙ sint plures quã. 16.
puta calidus: frigidus: siccus: ⁊ humidus. vnde. 2. de
causa. multotiens contrarie dispõnes existũt ꝙ putat
esse ipossibile vt calidius simul ⁊ frigidius eo qd sm
naturam vnum ⁊ idem perfici corpus ⁊ similiter hu/
midius simul: sed cum hoc sit ⁊ decenter anomala no
minatur discrasia: quod febres ostendũt empiale. dif/
ferentia. 92.

Sed oppositum scribunt medici.

Propter primũ qdẽ sciẽdũ ipm fore suffi/ ciẽter notũ ex q̃pl'imis.

Propter secundum vo sciẽduʒ ꝙ De/ mocrit⁹ ⁊ Epicu/
rus Empedocles ⁊ Asclepiades ponẽtes p̃ncipia ma
terialia ipassibilia ⁊ inalterabilia vt athomos ⁊ 4^or
elnta famosa nullũ posuere morbũ in ꝯne seu in nã cõ
simili inq̃tum talis cũ ipse in alteratione vtcũq; consi
stat ⁊ ide nascat: sed tm̃ in ꝯpõne. puta poroꝝ dilata/
tione ⁊ angustia ꝯgregatione elntoꝝ. q2 tamẽ consili/
bus partiũ ẽt inest compositio vt sic in eis morbũ po/
suere in compositis ceu p de morbo: contra quos iuit cap. 5. in prin
Ar. per multa ⁊ Gal. elntoꝝ p potissime.

Propter tertium quidẽ sciẽdum ꝙ. 16. sunt morbi ꝯnales cõ
muniores ⁊ notiores: qm̃ exq̃sitiori eoꝝ distõne pmis/
sa in. 32. consurgũt p apparẽs pma: sm ꝙ mã penetrat Doc. 3ª cap. 1. vsus finem.
in mẽbrũ vel madefacit foris pmanẽs tm̃: ⁊ sm ꝙ pe/
netrãs est apostemãs vel mime. Multotiẽs tamẽ oc/
currẽtes ⁊ aptiores sunt 4^or compositi in se ⁊ cuʒ hu/
more. qd ondit: qm̃ p 2° ac 3° modo sic aut aliter ptin/
git eẽntialr ꝯsilium actionẽ ledi. hoc. n. de rõne morbi
exist. Nosce quoq; ꝙ cõmixtio seu cõpositio est du/
plex: vt dĩa inotuit. 16. Una qedm vera qñ miscibilia
in vnũ qd tertiũ pfecte concurrũt. Altera sensibilis ap
parens qñ iuxta se tm̃ miscibilia locantur absq; eo ꝙ
vnũ resultet vere. Quaʒ qdem vocat Isaac in vrinis pti^a 5ª rubri^a. de colore vrie cũ nãm p^a pn.
sm vicinitatẽ qualis est sanguis ⁊ melie: flatis ⁊ cho
lere. Opponit. n. in qualitatib⁹ dino ⁊ in substãtijs nõ
paꝝ: San. vo cũ flate ⁊ cholera ⁊ melia cũ cholera ⁊
flegmate mixtionẽ sm eũ reddũt pma: cũ non sibi op/
ponant dsariã. Sexdeci aũt morboꝝ ꝯnaliũ famosio
ruʒ padigmata subdant morbus siqdem calidus sim
plex sm Haly. ⁊ Joãnitiũ febris est ethica: vel melius 3^e technis cõ. 201. in prin. In isagogis ca. de egritudi nib⁹ silibus.
mala conclo calida igne vel aere calidiori cãta cũ hu/
more vt febris putrida. Frigidus simplex ceu algor ⁊
spasmus cãtus inde: ⁊ melius ei⁹ cã puta friditas in/
tensa qñ spasm⁹ est accñs aut egritudo non ꝯsilis veꝝ
officialis. Frigidus vo cũ hu. sicut paralysis: epilepsia
⁊ apoplexia. Siccus sine humore vt spasm⁹ inanitio/
nis ⁊ silr tabes sicca vt senect⁹ de marasmo cũ mã si/
cut cãcer ⁊ elephãtia. Humidus qdẽ simplex ceu fri/
gidũ vulnus acvacuũ ⁊ fetidissimũ cũ tabiditate sicut
inflata hydropicoꝝ caro ⁊ squalore vacuo torpens ⁊
humiditas corporis ei⁹ que caro tumida. Ista qdẽ est
hydropisis hyposarca in qua est iã illud humidũ ad/
herẽs desinẽs a nã humoris pmi velut in ethica. Qꝫ si
dicat hydropem eẽ egritudinẽ mãlẽ. dĩa. iij. 7. 14. di/
cendũ ꝙ aut vere dĩ de asclite. vel mã sumit cõiter ad
pmã vt 4^or humores ⁊ scdam ceu humiditates. Qui/
dam vo h audiũt corp⁹ hydropici euatum aq̃. ʒ tñ vt
egritudo cõposita frida ⁊ humida cũ humore esse hy
dropisis. q2 vere aiaduertẽti morbus qui declarat is
ex q̃litate simplici fore cuʒ humore magis est duplici
affectus q̃litate. Sic. n. ois humor disponit. qd appet
q2 putride: paralysi ⁊ talib⁹ dictis ab eis duplex extat
q̃litas. ¶ Melius igit dõm ꝙ humore singulari ente
id non põt ondi ʒ qñ adinuicẽ itelligũtur ꝯpositi ceu
qñ sanguis ⁊ chol'a cõmiscent ꝯ sup extẽdit praua ca
lida cũ vterq; humoꝝ sit calidus tpamentuq; in pas/
siuis fere resultãs ita vt calitas sit excedẽs tali in hu/
more sũme. Frigidus vo ꝯstituit qñ melia ꝯiũgitur ⁊
fla. Siccuʒ qdẽ qñ cũ chol'a melia: vtraq;. n. sicca ⁊ ra
tione ꝯrietatis ꝯtempant in actiuis. humidus aũt qñ
sanguis flati pmiscet. nũc vo subdant exẽpla qñ due
qualitates simplices sociant. lʒ dicat Halyab. h⁹ mor 6ª theo. cap. 3. iux. finem.
bos non fieri. composit⁹ qdem morb⁹ mã vacuuʒ non
erit. Tunc siqdem calidus ⁊ siccuʒ erit ethica ⁊ tabes
cũ calitas intẽsior ea que in tertiana sibi ꝯsociet sicci/
tatẽ ⁊ verius q̃ morb⁹ calidus solum vt scribũt. Sic
cus aũt ⁊ frigidus ceu qui dict⁹ inanitionis spasm⁹ si/
ue certi⁹ eius cã. verius siqdẽ q̃ scribere ipm simpli/

Ca.p° in fine. tē ꝛ ethica fenij.calidā vo ꝛ hu.egritudinē ac fridā ꝛ hu.sine mā difficile ē imaginari coll3.3.Dico tñ ꝙ du plicit' pōt ꝯsurgere:a cā pmitiua sic a balneo cal'o et hu.vel ab itra ceu qñ qs sanguine⁹ fuerit minut⁹ val de:calitas tñ ꝛ hu.nō sepant' a partib⁹.Fridus ꝛ hu. sil'r duplex:vel ab aere aut aq̄ ꝛ talib⁹ aut qñ hydro/ picus staticus intelligat' euacuatus ab aqua.Exem/ pla quoqꝫ qñ due qualitates humores afficiunt in fe/ bribus malibus ꝛ apatibus apparēt apte.

Propter quartū qde3 ad p^m dōm ꝙ fm pcedētes Gal.n3 mor/ bos simplices vna q̄litate peccātes sine mā posuere: neqꝫ ēt ꝯpl'onē h⁹.dīa.19.s3 pōt dici ꝙ icipiūt ꝛ mox qsi aliā sibi ꝯsociāt q̄litatē q̄ q̄litas dominās altera op positione non dominat' remanēte late ēt eq̄li:vt in di/ scrasijs his nālib⁹ adhuc.S3 ꝓ tāto dī simplex q̄litas q: 2^a q̄ acqrit' non coequat' pori ꝯfecti.Et q: non sic ap Ca.sep⁹ pn. paret aut raro ꝯtingūt h⁹ morbi.vñ de morbo p̄ q̄ in q̄litatū ipsa⁊ sola discrasia egritudies rarius ꝯsistūt ꝛ difficile itelligibiles:nisi magna qñqꝫ particule ad qd̄ p̄ter nām euersio fiat.¶Ad aliud iā appuit qd dōm: q: dat⁹ est modus q̄l'r psit hu.cōponi.Non.n.his sin/ gularib⁹ entib⁹ ꝯsurgūt pdicti morbi.vñ Haly.ꝛ Joā nitij non sūt padigmata sufficiētia.ꝛ si.A.non hos ex ponat.p⁹tertij.ipsos tñ subaudit subdē3 alicubi ipos. ¶Ad aliud dōm ꝙ ille q̄litates ꝯiūcte ꝛ si sint effica/ ces:hñt tñ fm mēbrū in qd̄ agūt pmanētes:neqꝫ ali qd humidi adducūt nisi forte qd indigestionis p acci dēs.¶Ad id ēt Haliabbatē appuit qd dōm:cu3 data sint illo⁊ padigmata morbo⁊ ꝯueniētiora:vt appet d̄ morbis hui⁹ 3°p^a.¶Ad aliud qd dōm appuit:qm̄ cō positio morbo⁊.16.est p^a fm verā magis ꝯmixtione3. ho⁊ aūt duo⁊ q̄s supaddidit Ga.est iuxta vicinitate3 quādā ꝯpōne sēsibili:ceu qñ qs color de lōge aspect⁹ attēdit' appet simplex.de ꝓpe aūt videt' cōposit⁹:vt ōn dit illusio visionis qñ papsides ꝛ taliū ꝯcaua in pieti/ bu3 apparēt.pictura:qd̄ colo⁊ sup pōne ꝯtigit Alex. in pbl'.Inter albū.n.ꝛ albū deducūt fuscū:ita vt albū se magis repsentās vndiqꝫ visui appeat supeminere. fuscū aūt debili⁹ ꝯphensum videt' subsidere.Sil'r q3 sensus tact⁹ decipit' vtcūqꝫ circa calitatē ꝛ fri.idicans eas in vna indiuisibili fore parte cū sit diuisibilis ve/ rius ꝛ fantastica tactui.differentia.92.

¶Dīa. lxxv.

Q non sit qs morb⁹ cōis

ōndit':q: cōis morb⁹ est sol'o ꝯtinuitatis: morb⁹ vo est q̄dā ꝯpō vel ꝯstructio preter nām a qua nocet' act⁹ p^m illi opposita.¶Amp.corū q̄ p se ex opposito diuidūtur qd̄ vni iest nō pōt alteri in/ eē cū vna spēs opposita nō ducat reliquā ad eē:s3 ma la ꝯpl'o ꝛ ꝯpō pua ex opposito diuidūtur.nō itaqꝫ ei3 ierit aliqd̄ cōe vt morb⁹ posit⁹ idifferēter cōis.Eti.ois morb⁹ a q̄ ꝯtingit euadere 4^or h3 tpa:pn^m:augmētu3: Ca.2.in pn. statū ꝛ declinationē.crisiū p̄.morb⁹ vo cōis vt iparis sol'o vī fieri fere in istāti.Cōis igit' morb⁹ nullus.

Oppositum seruāt iuiolate fere cūcti.¶Ad huc morbus cōmunis videt' qui indifferēter ledit actus ꝯsimiliū ꝛ officialiu3.talis vo est solutio iūcture:cum ambo quādā continuitatē ser uent:ꝓpter qd̄ morbus dictus existit.

Propter primū qdem sciēdū ꝙ hic mor/ bus cōis dī dupl'r aut vir tual'r:q: totū corp⁹ cōiter ꝯtineat seu indifferēter suis accidat susceptiuis vt febre:apa ꝛ cetera 4^or cañ.tradi ta.Al'r qm̄ in nā ꝯtingat dicta cōi ex ꝯpōne ꝛ ꝯpl'one resultāte q̄ sol'o dī singularis ꝯtinuitatis iparis vl' iū/ cture.dīa.181.Nosce quoqꝫ ꝙ l3 morbi pdicti simpli/ ces sint tres:psūt mult̄ cōponi modis iter se ꝛ cū alijs nā iterdū cōponūtur duo ꝯsimiles vt ca.ꝛ hu.cal's et sicc⁹.aliqñ organic⁹ cū organico:sic apa opil'onē ꝛ co artatione idu cēs.aliqñ organic⁹ ꝛ ꝯsilis:vt apa ca.cū febre.iterdū ꝯsilis cū cōi vt cū vulnere febris in q̄ duo extāt morbi.fe.ꝛ so.ꝯtinui.nōnūq̄3 vo ꝯstruit' ex offi/ ciali ꝛ coi vt digiti absciſio.est nanqꝫ morb⁹ in nūo et cōis sol'o iūcture.aliqñ tres vt apa cū vulnere ꝛ feb. Qñqꝫ vo ois ꝯiūgit' morbi trinitas sicut obtalmia cū vlcere in quo acuit' egrediēs vuea ꝛ ad oculū aqua de scēdit:vngulaqꝫ pducit'.hic.n.sex adsunt morbi vt ob talmia puta.ca.apa qd̄ ē morb⁹ ꝯpōnis in q̄titate cu ius calor morb⁹ est ꝯsilis.scd̄s vlcus sol'o exns iūctu/ re.terti⁹ vuee acumē vel egressio morb⁹ in q̄titate.q̄r tus foraminis a suo loco exturbatio morb⁹ erit posi/ tionis.qnt⁹ aqua q̄ morbū opil'onis construit.sext⁹ vo est vngula morb⁹ ens in nūo addito de morbo pmo. Ca.13 p^a pn. ꝛ theo.6.cap.3°in fine.

Propter secundum vo sciēdū ꝙ demo crit⁹ ꝛ Epicur⁹ cū ꝓtactis.dīa pori.nullū pōt tale morbū ꝓpe cōem po/ nere:cū h⁹ ꝯstituat' ex ꝯsili ꝛ officiali.s3 ꝯsimilē inq̄tū ꝯsimilē vt pus dīsum nullū h3 ponere.q̄re neqꝫ cōem cū alterā partē nō ponat ipsi⁹.Cōpositū nāqꝫ corrūpi tur altera ei⁹ pte destructa.Cōsiderādo tñ q: in ꝯsimi li nā saluat' q̄ ꝯpōnis vt tactū pus locat' ꝛ h̄ fm istos cōis morb⁹.¶Propter qd̄ his tāq̄3 agrestiorib⁹ omis sis:sciēdū ꝙ circa h̄ triplex ꝓbabilis vī opinio extitis Capi.4.in fi. ꝛ cap.xi. se.Galienus nāqꝫ p̄ de morbo sentit morbū cōem illū esse q̄ in q̄dā mā euenit in q̄ mēbrū ꝯsil'e ledit' ꝛ orga/ nicū velut si ligamētū aut artaria euellat'.Cōis qdē h̄ morb⁹ toti⁹ organi ꝛ pticule ꝯsilis euulse.Utrūqꝫ eni3 dissolutū est ab ipsi⁹ ꝯtinuitate.qd̄ aūt euulsum est nō vnū pmanet:sed duo efficit'.Si aūt non total'r euellat' pticula:s3 fm aliqd non erit toti⁹ organi morb⁹ nisi f3 accñs:eo ꝙ vna pticula⁊ ipsi⁹ ꝯstitutiua est passa cui⁹ est morb⁹ ꝓpe.Morb⁹ igit' fm hoc dī cōis:q: fit in q̄/ dā nā cōi in q̄ ꝯueniūt ꝯsimilia ꝛ officialia:puta in cō iūctione q̄dā ꝛ ipso⁊ ꝯnexione.Quidā vo voluerunt morbū cōe3 eē indifferēter ꝯsilib⁹ ꝛ officialib⁹ ꝯtingē tē:ita tñ ꝙ vni pncipal'r ꝯtingat ꝛ non alij de quo cu/ rādū supple.vñ p̄ scd̄a.Morb⁹ cōis ptib⁹ euenit ꝯsili Doc.p^a.cap.2. post me^m. bus ꝛ instral'b⁹ inq̄tū sunt instralia vt non eis ꝓpac cidere ꝯsimilib⁹ eueniat.Nam plerūqꝫ accidit iūcture pncipal'r vt nullo eueniat modo ꝯsilib⁹ ptib⁹ de q̄ cu/ rādū subaudi:cū tñ p̄ de morbo dislocatio morb⁹ po/ Ca.13.in pn. nat' organico⁊ ex qbus iūctura fuit cōposita.Et mul totiēs accidit neruo vel ossi sol'o solūmodo.Alia vo cap.3.i me. cū his ꝯuenire vident' ꝛ differre.q̄re.6.theo.Morb⁹ cōis ꝛ ꝯsilib⁹ ptib⁹ ꝛ suis organicis mēbris sepatio est ꝯcatenationū q̄ morb⁹ ideo dī cōis:qm̄ aliqñ i osse fit ꝛ non in carne:nōnūq̄3 alias in mēbris ꝯsilib⁹.Inter/ dū i tota manu vel pede aut alijs ꝯposit̄ mēbris est ꝛ ptib⁹ oib⁹ ꝯsilib⁹ cōis illi⁹ mēbri.Scd̄m h̄ itaqꝫ mor/ bus dī cōis:eo ꝙ indifferēter pōt nūc ꝯsilib⁹ occurre/ re ptib⁹:nūc aūt officialib⁹.Fuit aūt fortassis.A.mo/ tiuū:q: si sil' ꝯtinuitat̄ sol'o adueniret ꝯsilib⁹ ꝛ officia/ libu3 iā foret morb⁹ vt apa cōposit⁹ cū ipse apte distin Ca.5.circa me. xerit iter hoc ꝛ simplicē morbū Auer.2°aūt coll3.ꝛ 3° Ca.14.ctr.pn. sensit ꝙ ꝯtinuitas ꝓpe debet' mēbris ꝯsilib⁹.In mem/ bris.n.officialib⁹ hec improꝑe coeristit:s3 magis con tiguatio ꝛ p ꝯñs morb⁹ cōis ꝓpe mēbris ierit ꝯsilib⁹. vnde ait.Morbus cōis est duplex:vnus est sol'o con. veracis vt continuitatis partis cū parte in consilibus quod magis debet membris consimilibus quā offi/ cialibus attribui.Nam solutio accidit membro:ex

parte qua cōpoſitū eſt ex ↄſimilib⁹:non aūt ex pte q̄ exiſtit officiale.alter vō eſt ſepatio q̄ eſt ↄtiguitatis terminatio que non veraciter ſol'o dī ↄtinuitatis:cuȝ hꝫ ↄtinuitas modū habeat magis ↄtigui ⁊ adiūctionis partis cū parte:⁊ talis ſol'o in egritudinib⁹ locāda eſt officialiū partiū vt ↄiūctione vel ſepatione q̄ colligantia quedā exiſtit.naȝ velut dico in muro duplex repit̃ ↄiūctio.vna qdem eſt ꝟa ſicut lapidū inter ſe ꝑ ipſoꝝ humidū. Altera vō non certa ſm ꝙ vn⁹ ꝑ collam aut calcē alteri colligat̃. Sic in aīalis corpore:vna q̄dem certa q̄ mēbroꝝ eſt ↄſiliuȝ:alia nō ꝟa ſm ꝙ ex ↄſilib⁹ ↄnectunt̃ officialia:⁊ tādē in vtriſq; ex his duob⁹ reſultat vna q̄dam cōis nā vt murus ⁊ aīalis corpus.

Propter tertium āt ſciēdū ꝙ tāq̄ oiuȝ entib⁹ mihi ꝑpicijs ſuſcepta ſnīa:⁊ maxie cū fere idē ſonet diligēter ↄſiderata.dōm ꝙ morb⁹ cōis ꝑncipal'r mēbro ↄtingit ↄſimilib; qd̄ indicat̃ de cā:qſi dī ꝙ vniuerſa egri^{tu} omiomeri ſimplicis ad ſenſuȝ corꝑis aut diſcraſia exiſtit aliqua vel ↄtinuitatis partiū diuiſio : ↄſ'r ꝟo officiali ⁊ non eȝ. Et fortaſſis nūq̄ pōt ipſis aduenire qn ꝑus occurrat ↄſili:⁊ tūc calūniā patit̃ i altera parte ſmonis. A. niſi vt ſupplet̃ audiat̃ ille. Qd̄ aūt ita ſit oñdit̃:qm ſicut cōpoſitio ſeqtur ↄpl'onē ꝑncipal'r ita et qd̄ debet ↄpōni:ſed morb⁹ ſibi debet̃:vt dcm̄ cōis. Et firmat̃:qꝛ officialia hn̄t tādē eē ꝑ ↄſilia:ita ꝑpetas ⁊ paſſio vni⁹ ꝑ eē alteri⁹.ſȝ hec ē eē recipiūt ab illis.ↄſtat.n.ex eis. ¶ Amp.is morb⁹ ſol'o dicta ↄtinuitatis ꝑncipal'r dȝ aduenire illi in quo veracius ſaluat̃ ↄtinuitas.tale q̄dem eſt mēbrū ↄſil'e:cū ſit vnū ꝑ eēntiam ⁊ non ꝑ colligātiam ceu officiale. ¶ Adhuc illi nō ꝑncipal'r accidit morb⁹ cui nūq̄ pōt ↄtingere niſi ⁊ nāe occurrat alteri.talis aūt eſt morb⁹ cōis. nullo.n.mō pōt nāe officiali cōtingere qn ēt ↄſili ↄtingat:eȝ vō pōt accidere. Cauſa.n.ↄpōnis eſt ↄpl'o. Morb⁹ qs itaq; eſt cōis q ⁊ ꝑncipal'r ↄſili nāe occurrit.ſaluat̃ tn̄ ꝙ morb⁹ ſit cōmunis:qꝛ vnius partis ꝑncipali⁹:relique ꝟo ex ↄſiti. Noſce q̄ȝ ꝙ ſol'o ↄtinuitatis impediēs act⁹ ſenſibil'r totius ac maioris partis vel alteri⁹ eſt morb⁹ illoruȝ. Si aūt alicui⁹ particule q̄ȝparue ſit ſol'o modica vel vl'r aliqs talis morb⁹ non iā toti⁹:ſȝ illi⁹ tm̄ partis vt q̄ȝparua ſol'o iparis in digito.nō ſic.n.act⁹ exercet nāles:dato ēt ꝙ inde ſeqtur iuuamētū nāe q̄lis eſt vene
Ca.6.p⁹ me^m aptura emoroice.3.de accidenti.

Propter quartū qdeȝ ad ꝑ^m dōm ꝙ Ga. per ↄpōnem ſeu ↄſtructionem diſpōnē aut habitū intellexit.vn̄ mox ſubdit manifeſtū ꝙ ſi diſpōnē quādā dixerim⁹ ꝑter nām a q̄ actus nocet̃ idē oñdim⁹. ¶ Ad aliud dōm ꝙ diuiſio mēbroꝝ in ↄſil'e ⁊ officiale aut nāe in ↄſimilē officialē ⁊ cōem non eſt oppoſitoꝝ vſqueq̄q; cū vnū ſit alteri⁹ ⁊ ad illud ordinatū.dīa ꝑori 7.63. Oſtenſum.n.ꝙ id qd̄ eſt nāe cōis ꝑus ieriſtit ↄni ⁊ exinde ↄpōni. Lȝ.n. ſit aliq̄ oppoſitio rōne modi nō tn̄ rei. ¶ Ad aliud di
Tex.com.34. cēdū ꝙ ſol'o ↄti.cū ſit actio diſq; fiat in tꝑe.ↄ phyſicorū.in ipſa erit partē ⁊ partē aſſignare:⁊ ſi videat̃ pre breuitate tꝑis ipſi⁹ inſenſibilis q̄ſi exiſtere:ſicut ēt ſynocā inflatiuā in ꝑn^o euacuādā ad ſyncopi:⁊ ipſam remouēdo facim⁹ ꝑ artē augmētū hēre cū phlebotom⁹ vene impigit̃ ſtatū qñ ſyncopiȝat aut illi approꝑinq̄t: ⁊ ſi non videat̃ ipſa fere niſi ꝑn^m hēre. Aut ſmō Ga. veritatē hēt in egritudinib⁹ q̄ ſpōte occurrūt q̄ nāe motū imitādo terminū ↄſequūtur. Sic.n.nūq̄ȝ in ꝑn^o ars euabit cū id non agat nā. Vel dōm ꝙ qñ inducit̃ ſol'o iſta habet ꝑn^m:deinde augmētum cū humores fluant ⁊ accidētia intēdant̃:deinceps vō cum oia vltimentur ſtatum:reliquū aūt conſequēs erit declinatio.

Circa predicta vō dubitat̃ qs morbus ſit āpa: ſimplex aut cōpoſit⁹ ⁊ vī ꝙ ſimplex:qꝛ dictū eſt ꝙ ē organic⁹. Galy.6.ēt de accñti. ⁊ interioꝝ.4.peccat nāq; q̄ȝtitas in ipſo. hec aūt ſimplex. ¶ Adhuc ꝑ de morbo. Āpa morb⁹ eſt in ↄſilib⁹ mēbris.3° vō decima. Pulmoni accidunt āpata mēbris ſiliū partium approꝑata.morb⁹ autē contingēs ſilibus partib⁹ eſt ↄſilis.paſſio.n.caracteriat̃ ſubiecto. ¶ Dubitare etiam faciūt talia vtrum āpa ſit morbus organicus vel conſimilis.

3°.techñis 153.in pn. Ca.1.poſt p Ca.2° in pn Cap.13.i p Trac.1.cap. in principio.

Q aūt cōpoſitus probat̃ ꝑmo ſcd̄a.ca.5. in eo.n.eſt mala cōpl'o diuerſa:inepta compoſitio ⁊ ſol'o continui.

Propter primū qdē ſciendū ꝙ āpa dupl'r notat̃ vne qdē ꝑ eēntialia vt āpa eſt morb⁹ ↄpoſit⁹ trie corꝑis nāe ledēs act⁹ eēntial'r. Al'r ꝑ accñtia:ſic āpa ē tumor ſeu groſſities ꝑter nām.4° de accñti. Hoc.n.nō colligit eēn^{ter} āpatȷ cuȝ ſit accñs ↄſecutiuū ↄpōnis aut q̄ȝtitatȷ. Tumor.n.non ſꝑ vī ↄſeq āpa morboſus.vn̄ ꝑ de morbo. Tumor fac̄ deſiſtere mēbra ab eo ꝙ ſȝ nāȝ qñ in tātā eleuat̃ magnitudinē:vt noceat actū aliquē ꝑꝑ ħ ipm iā egritudineȝ intelligēdū.al'r aūt ſinthoma ⁊ paſſionē ſolū:queādmodū ⁊ dolorē. Dictum eſt ꝑ de inge.ꝙ tumor preter nām eſt accñs āpatis conſecutiuū calidi.

Cap.2.p⁹ pn Coll'r ca.7. a me^m ⁊ cap.11 circa mediū. Ca.8.iux.ſi.

Propter ſecundum vō ſciēdū qd ſentitū fuit appuit ex arguȷ. Apud nāq; A.magl āpa ē morb⁹ cōpoſit⁹ mixtioni ꝟe relat⁹:ſm Ga.vō plus ſenſuali ſātaſtice. In oī nāq; āpate iux̄.A.ē ſol'o ↄti.ſaltē occulta quodāmō. Penes vō Ga.aliqñ ineſt ipſi ſol'o manifeſta vuln⁹.ſiue vlc⁹:vt in heriſipila. Semꝑ aūt alicubi vt i carbūculo.nōnūq; aūt medio mō ceu in herpete ⁊ cācro. p^o de mor.ca 12.in medio.

Propter tertiū aūt ſciēdum ꝙ āpa idem a cōiter antiq̄t⁹ vocatum eſt morbus cōpoſit⁹ ex triplici nā ꝑtacta:d inter tm̄:qꝛ ꝑncipal'r in ipſo peccat ↄpl'o:ↄſ'r vnio:⁊ ꝑꝑe ↄſilium: tertioq; ↄpō.vn̄ de morbo ꝑ. Egritudinū alie ſunt primoꝝ corpoꝝ omiomeroꝝ:q̄dā organicoꝝ ⁊ cōpoſitorū.phl'on qdē ꝑmoꝝ exarticulatio organicoruȝ. ꝑncipaliter.n.⁊ per ſe āpa parti occurrēs ↄſili:puta carni ſimilis eſt morb⁹:per accñs ⁊ ſcd̄ario officialiſ.ē nāq; in q̄dam parte ipſi⁹:al'r diſlocatio iūcture ꝑmitus eſt morbus officialis:ↄſ'r vō ↄſilis. Āpa vō in eo ↄtigēs ↄſ'r. Noſce quoq; oēm morbū radicalius ⁊ ꝑ exiſtere ob malitiā ↄnis:ↄſ'r aūt aliaꝝ nārū delicto ceu actio ſic nature mēbroꝝ cōſimiliū per prius inertat:demūq; alijs.dīa.63.ſm tamē apparētiam medicinalē qdam principalius eſt cōſimilis ⁊ per accñs officialis.alius vero econtra vt pretactuȝ. Sic igitur poteſt dici morbus ſimplex ⁊ compoſitus. Conſimiliſq; ac officialis: tamen d inter ſm ꝙ magis videtur ledere alterutrāq; naturam aut omnes.

Coll'r cap.4.i medio ⁊ ca.1 in principio.

Ex his igitur apparet 4° q̄ūo vnū qd̄q; iductoꝝ ſuo cōcludēs ꝑcedat calle veritatis aliquid venatiuū. Inſuper āpa cuȝ ſit tumor ꝑter nām.dīa.95.hicq; compōnem apparētius ledat q̄ȝ alias nās.pro tāto poteſt morbus organicus appellari ⁊c.

¶ Dīa. lxxvj.

Q Uāna ſit cauſa doloris tm̄ ſubita.ſ.alteratio mōſtrat̃.coll3 3° ponēti hāc ſolā cām doloris ⁊ non continui ſol'o nem. ¶ Rurſus theo.6. Dolor a nāli in ex nālē hitudinē alteratio eſt. Iſ vō ſolū ieriſtit q̄litati ⁊ ſpāl'r 3° ſpēi.phicoꝝ.7.ꝑꝑ qd̄ cum ſol'o conti.in

Ca.31.in me. Ca.16.in pn. a.t.cō.15.vſq; ad textū cō.21

qualitate nõ exiſtat:ſed in q̄ʒtitate magis.Cõtigit nã/
Coll^r cap.14. ꝑoſt principiũ. ꝙ mẽbris ꝑut q̄ʒtitatẽ recipiũt.collʒ 3°.vel fortaſſiſ in
ſitu.¶ Amp.oĩs actio q̄litate ꝑficit.d̄ria.60.cuiꝰ qdẽ
rõ:q2 actio ex ꝯ̈rietate ꝯſurgit.Cõtrarietatis v̄o q̄litas
Coll^r d̄ria^ne 4ᵃ ꝓpe ſuſceptiua exiſtit in ꝑntis.dolor aũt actio q̄daʒ
ꝑſus finem. ca.6. pᵒ ꝑn^m. eſt cũ eẽ eiꝰ in fieri ꝯſiſtat vt in alterari.4° de accñti et
Doc.2ᵃ cap ꝑ° de diſtempantia ineq̄li.Eſt ẽt in motu q ꝓpriꝰ eſt actio
ꝑſus finem nis.ꝓpter qõ dolor ex alteratione ſubita ⁊ nõ ex ſol'o
ne cõti.accidit.Qꝫ aũt ſol'one ꝯtinuitatis ſola eueniat
Doc.2ᵃ cap.4. dolor oñditur ꝑ Gal'.dicentem de diſtempantia ineq̄li
ꝑoſt pricipiũ. Hippocratẽ ſenſiſſe oẽs morbos fore vlcera cũ vlcus
Ca 6.pᵒ ꝑn^m. ſol'onem icludat cõti.eſt.n.plaga putrida.¶ Jtidẽ.4°
ꝑpi doc.2ᵃ ſũ. de accñti vt ẽt.A.iponit Ga.declarat ſol'onẽ ꝯti.non
ꝑ ca.19.i me. ſolũ in ſenſu:veꝝ ẽt in oĩbꝰ ſenſibꝰ demũ dolorẽ iduce
re:eo ꝙ ad ſubitã alterationẽ extẽdẽdo in cal'o ⁊ coar
Doc.2ᵃ ſũ. 2ᵃ ca.19. iux.finẽ tãdo in frido ſeq̄tur iũcture ſepatio.¶ Rurſuſ 2ᵃ ꝑmi.
Dolor eſt ꝯ̈riũ imp̄ſſorẽ ſubito ſentire:ſed alteratio ſu
bita non videt dolorẽ poſſe mox adducere:cũ neceſſe
ſit ꝑus tpe ꝯ̊nem alterari ⁊ mutari tãdẽ paulatine.Fit
igit tm̄ ſol'one continui dolor.¶ Amp.oñdit ꝙ nulla
Tex.cõ. 121. duaꝝ cãꝝ huiꝰ dolorẽ inducat.qm̄.2° de aĩa.Sẽſuſ eſt
Ca.2.añ me^m ſuſceptiuꝰ ſpẽꝝ ſine mã.vñ.A.2.de aĩa.Sẽtire eſt reci
pere formã rei nudã a ſui mã.ſic aũt eſt intẽtional'r ſu
ſcipe:qõ aũt intẽtionale dolorẽ ꝓprie non iducit:cum
nihil agat vltra ſuã ſpẽm.Nulla igit haꝝ duaꝝ dolo
ris erit cã.Eti.Mõſtrat ꝙ vna ſit tm̄ eiꝰ cã.qm̄ i vno/
quoq̄ʒ gñe eſt dare vnũ ꝑ^m qõ ſit oĩum cã entiũ in illo:
vt ignẽ in gñe calidoꝝ.q̄re ⁊ in doloꝝ gñe. ¶ Adhuc
videt tres fore:eo ꝙ nũs ꝑficiẽtium ꝓportionat ⁊ vni
r lib.2.tex. formis eſt ledẽtium nũo in techni ꝑficiẽtia v̄o ſũt tria
com.13. in qbꝰ delitia ꝯſiſtit.ſ.ꝯ̊.cõpoſitio ⁊ nã cõis. Quare ⁊
corrũpentia tria ex qbus inducet dolor:ꝓpter quod
⁊ tres doloris erũt cãe.Cauſari.n.videt ex ꝑmutatio/
ne cõpõnis ſubita ſimili rõne velut a ꝯ̊ne ⁊ nã cõi.Pa
lin.4^or exiſtere oñdit qm̄ oĩs doloris cauſa ẽ mutatio
ꝯ̊nis aut eiꝰ diuerſitas vel ſolutio ꝯti.aut aggregatio
ꝑᵃ3ⁱ trac.2.ca: ambaꝝ ſimul.A.ꝙ aũt plures videt:cũ doloris vna/
ꝑ° in ꝑncipio. queq̄ʒ ſpẽs ex ſuis ꝯſtituat cauſis:doloris v̄o ſpẽs.15
ſunt vt tactum pre antea ⁊ ꝑ̊ ſecũda.

In ãnexo d̄rie 73.ar.1.in fine Doc. 2ᵃ ſũ. 2ᵃ cap.20.

Oppoſitum aũt hoꝝ oĩum ſentire vident q̄ʒ plurimi medicoꝝ illuſtres duas
tm̄ cãs doloris ponẽtes alterationẽ ſubitã ⁊ ꝯtinuita
tis ſol'onẽ.¶ Adhuc.ſic ſunt due nature ꝑncipaliores
in corpore concl'o ⁊ cõpoſitio:ita ẽt due doloris erunt
cauſe illis ꝓportionate vt effectus reddat in cãm eiuſ
debitam.Due igitur ſunt cauſe doloris.

Propter primũ quidẽ ſciẽdum qd ſit ſen/ ſus ꝑus:cũ dolor in eius
rõne ſenſum icludat.Eſt aũt ſenſus ratio q̄daʒ media
ſeu ꝓportio eiꝰ que in ſenſibilibꝰ ꝯ̈rietaꝶ q̄litatibꝰ.vʒ.
ꝑmis.d̄ria.42.Et ideo q2 in nã humana pre alijs q̄lita
tum elemẽtariũ maior inexiſtit eq̄litatis ꝓportio:ꝑfe/
Tex.com.94. ctioris ſenſus inter cetera aĩalia indicat.2° de aĩa.⁊ de
ca.15.in fine. hiſto.aĩalium ꝑ̊.Et q2 dolor ꝑuationẽ quãdã ⁊ defe/
ctum iportat:⁊ ꝑuatio habitu cognoſcit : q2 rectuʒ eſt
Tex.com.85. iudex ſui ⁊ obliq de aĩa ph̄s ꝑ̊ dicat qd ſit doloris op
poſitũ.qõ interdũ delicia appellat:aliq̄ñ v̄o letitia:nõ
capi.6.in ꝑin. nũq̄ʒ v̄o delectatio.vñ 4° de accñti.Delicia eſt paſſio
qua ſubito reducimur ad nãm.Eius aũt ꝯ̈rium dolor
exiſtet paſſio.vʒ.qua repẽte a nã in ꝑ̄ter nãm reduci/
mur.Nam qui bñ diffinit ꝯ̈ria ꝯſignat.7.thopicorũ.
coll^r ca.5.in fi. Jn 2° v̄o de interioribꝰ.Letitia eſt hilariſ ſenſuſ.dolor
⁊ exp̄ſſe lib.6. aũt triſtis ſenſus.Sexto v̄o theo.Delitia eſt ab extra
cap.2.in fine. nãle habitudini in nãlem alteratio.Jntelligo tñ ꝙ hu
cap 16.in ꝑn. ius deſcriptio potius cãm denotet q̄ʒ formã.Non.n.
Sũ. 2ᵃ doc. 2. ꝓprie delectatio aut dolor eſt alteratio veꝝ ex altera/
ca.19.iux.finẽ. tione cauſat.ꝑmo vero ſcõa.Dolor eſt ſenſibilitas rei

contrarie repẽte occurrens:⁊ ideo ſubditur tãdeʒ do
lorem nihil aliud eſſe niſi ſubito impreſſorem contra/
rium ſentire.Reliqua vero nota.

Propter ſecundum v̄o ſciẽdum ꝙ cir ca id q̄ſitum videẽ/
tur diuerſificari medicoꝝ illuſtres.Nam 3° collʒ ꝓnũ/ ca.31.in me°.
ciat ꝙ ſola alteratio ſubita doloris eſt cã.qõ ẽt nitit
rõnibus oñdere:q2 ſolutio ꝯtinuitatis nõ eſt cauſa do
loris ſicut dicit Ga.ſed ipſa eſt cauſa ꝯ̊nis q̄ facit dolo
reʒ ſol'o nãq̄ʒ ꝯtinuitatis cũ malo motu eſt:⁊ ꝯueniẽs
eſt.vt talẽ motũ mala ſeq̄tur ꝯpl'o.Nec ẽt ſunt cauſe
doloris due res ſimul.vʒ.ſol'o ꝯti.⁊ cal'itas ⁊ fri.ſicut
dicit errãs.A.qõ demũ rõne aſtruit dicẽs fore decla/
ratũ in libro de aĩa ꝙ ſenſus iſte.ſ.tactꝰ ꝑcipit oẽs 4^or
q̄litates ꝑ̊ ſenſu.calidũ.vʒ.fri.ſic.⁊ ⁊ hu.ꝯ̊ dolores nõ
fiẽt neq̄ʒ ſentient ab eo ſenſu niſi qñ ſupabũt multum
ſua ꝓpria ſenſata ſicut accidit alijs ſenſibꝰ.¶ Jtidem
ſubdit ꝙ ſi accideret huic ſenſui tactꝰ dolor ꝑꝑ ſol'onẽ
ꝯtinuitatis:tũc eẽt ſuũ ꝓpriũ ſenſatũ ſ̄bal'r ſol'o conti.
nũc aũt nec ſol'o ꝯtinuitatis eiꝰ oppo^m ponit.2° de aĩa
vbi tractat hꝫ fore obiecta huiꝰ ſenſus:ĩmo calidum:
frigidũ:hu.⁊ ſiccũ aſperũ ⁊ lene:durũ ⁊ molle.⁊ ideo
ꝑmo ſcõa.⁊ nãlium.6.ſenſus ponit q̄druplex ꝑm hu/ coll^r doc.2. ſũ. 2ᵃ.c.19.añ me.
ius enũata obiecta ſeu ꝯ̈rietates exiſtere.Addit etiaʒ ꝑte.ꝑma.ca.5.
Auer.ꝙ aĩa ſenſibiliſ nõ ẽ niſi ad q̄litates.qõ teſtat ẽt ante me^m.
Gal'.ꝯfiteri dicẽtem volã manus nõ fuiſſe factã in fine
tꝑantie niſi ad ꝯp̄hendendũ ꝯ̈ria.⁊ ideo apparet ꝙ ſu
ꝑfluitas ꝯ̈rioꝝ eſt cã doloris q fit in hoc ſenſu:eo ꝙ pa
rum ⁊ multũ de neceſſitate ſunt ſub eodeʒ gñe.Quid
aũt de h̄ ſciẽdũ dicendoꝝ apparebit 3°.¶ Gal'.v̄o qñ
eius verificat opinio vĩ ſentire doloreʒ tãdẽ ex ſol'one
ꝯtinuitatis ꝯtingere:4° de accñti in oĩbꝰ ſenſibus in ca.6.poſt ꝑn^m
ductionẽ faciẽs.vñ.A.ei crimẽ impingit tribuſq̄ʒ ſaꝶ
infirmis rõnibus oñdens duas fore doloris cãſ:puta
ſubitã alterationẽ ⁊ ſepationem ꝯtinui.Aduerſariꝰ tñ
vel iterimet ⁊ petitionẽ eiꝰ qõ in ꝑn° notabit q̄ʒq̄ʒ veri/
tatem ꝯcludat.Et in eiꝰ 2° de aĩa.Jam putauerũt aliq cap.3.in me°.
hoĩes ꝙ nulle q̄litates ſentiũtur : niſi mediante eo qõ
accidit ex ſol'one ꝯti.ſed nõ eſt ita.Eſt aũt admiratio
ne dignũ oĩ qũo.A.Galienũ audeat rabie ſic apparẽ
ter notare:cũ is eodẽ 4° dicat dolorẽ fieri ꝑꝑ calorem cap.6.poſt ꝑn.
vel humidoꝝ acredinẽ:⁊ in locis q̄ʒmultis exp̄ſſiꝰ ſen
ſerit duas fore doloris cãs ꝑ̄tactas:vt in techni lib.2°
qñ inq̄t.Dolores ꝑm quẽ incũbũt locũ aut ſol'onẽ cõ/ Trac. de ven/ tre.tex.cõ 32.
tinui aut malã ꝯpl'onẽ ſignãt:de diſtempantia ineq̄li: Doc.2. ca.3.ĩ
interioꝝ re.a.ſcõis.12.⁊.13.de inge.qõ ꝓbat interioꝝ fi.⁊ ca.4.ĩ ꝑn.
2° ex ſubita expõne ad ignẽ extremoꝝ infrigidatoruʒ. ca.5° añ me^m.
Neq̄ʒ.A.Gal'.nõ intelligẽs forte angit decẽter habi/ cõ.1.poſt ꝑn^m
to eius itellectu.neq̄ʒ.n.vult is ꝙ ſubita alteratio nõ ca.8.poſt ꝑn^m
ſit cã doloris:ſed ſol'o ꝯti.tm̄ verũ magiſ ꝑuenit dubi ⁊.ca.7.cir.ꝑn.
tationi volẽs efficaciores q̄litatum vt cal'itatem ⁊ fri.
dolorem cãre non alteratione tm̄:ſed ẽt iũcture ſepa/
tione.qõ ſufficiẽter apparet de diſtmpantia ieq̄li:vbi Diſt.2.cap.3. poſt medium.
tãdem poſt dolorẽ ꝯtingẽtem a ſubita alteratione cõ/
cludit ꝓpter ip̄m accidere ab impari ꝯñr ſol'one ꝙ il/
le ſermo hʒ ꝯdecentiam:vt alicubi Hippocrates inq̄t
dicẽs morbos vlcera oẽs eẽ.Pauſet igit.A.hic ⁊ ali/
bi mordere Ga.cũ eũ nõ intelligat fortaſſe corripiẽs.
d̄ria.89.apparẽs.ipſe nanq̄ʒ ſufficiẽs aliorum ſermo/
nuʒ dilatator expoſitione reperitur.Jmpugnator aũt
vanus ⁊ recitator diſſonus.

Propter tertium quidem ꝑ̊ veritas ſub iũgat:⁊ deinceps idu
cta Auer.modificent.¶ Propter huius ꝑ^m ſciẽduʒ ꝙ
cã doloris radicalis ⁊ ꝑᵃ eſt iproportio vehemẽs mẽ/
bro repẽte occurrẽs ſenſibili ſic ⁊ delicia ꝓportio grã/
dis exiſtit etiam repentina.ꝙ autem predicta doloris

exiſtat cā intimaꝛ ſilitudine ſnie Ar. ⁊ rōnib⁹. Sexto
Ca.10.in me°. nāqꝫ thopicoꝝ. Conſiderādū ſi nō eſt ſuſceptibile cu ius dī diffinita paſſio ſeu diſpoſitio vel aliud qd̄l3. ꝙ ſi non peccatꝛ: velut ſi ponatꝛ ꝙ doloꝛ ſit facta cū vi nālium partiū diſtātia delinqt: cū ſeqtur inaīata dolere. partib⁹ enim ꝯſtituūtur nālibus: ꝑp qd̄ op3 particulā hāc nāliu3 in parte ſenſus ſuſceptiuā reponere. H aūt erit ſi loco nālium ſenſibiliū ſcribatꝛ. Addit et ꝯñr delictum foꝛe: eo ꝙ eſt in effectiuū magis exꝑmere ꝑdictam doloꝛis rōnem q̄3 in foꝛmas. non enim doloꝛ eſt diſtātia ⁊c̄. imo potius ex taliū partiū diſtantia doloꝛ efficitꝛ. Sic ergo poteſt coꝛreptionē rōnis doloꝛis antiqtus aſſignate relinqtur ꝙ diſtātia ſenſibiliū partiū doloꝛis cā exiſtat. Quod qdem nō eſt aliud q̄3 impꝛopoꝛtio vehemēs ꝑdicta repēte mēbꝛo occurrēs ſenſibili. per diſtātia3 nāqꝫ impꝛopoꝛtio auditꝛ. iuxta illud
Pbl'e.26. pbl'. qnte. Femoꝛa dolēt maxie ꝯtinui diſtātia. qd̄. n. diſtat ſeu differt quocūqꝫ mō ipꝛopoꝛtiōabile ē oīno. Per hoc qdem qd̄ ſubiūgitꝛ cū vi intelligitꝛ impoꝛtatū per id qd̄ eſt vehemēs ⁊ repēte. Violētum nāqꝫ oē repentinū ⁊ grāde exiſtit. ꝑ hoc aūt qd̄ ſenſibiliū dictu3 eſt partiū ſb̄m denotatꝛ paſſiōis ꝯueniēter ſuſceptiuū. Hoc aūt demū rōne firmatꝛ: qm̄ qñ inuenitꝛ vna qdam cōis in pl'ibus paſſio illā op3 in aliquā cām tādem ſu
Tex. com. xj. perioꝛē ⁊ ꝑmā3 per ſcd̄as adducere. ꝑ poſterioꝝ. vbi oñditꝛ ꝙ hec paſſio. 32. Euclidis ꝑ triāgulū tres ambitu angulos ꝯtinere duob⁹ eqpotentes rectis. ꝑmitus ineſt triāgulo in cōi q̄3 reliquo triu3. ſ3 hec cōis paſſio vt doloꝛ ſicut vērioꝛes dicūt ⁊ oñdetꝛ: in duob⁹ reperitur alteratione. ſ. ſubita ⁊ ſol'one ꝯtinuitatis repētina quare. ⁊ ante has duas cās ſeoꝛſum tertiā op3 ſubiūgere. hec aūt ꝑaſſignata conueniens videtur exiſtere.

¶ Rurſus. effectū oēm op3 in vnā tādem cām ꝑmā3 iuxta Ariſ. ſniam reducere illicqꝫ ſtare: cu3 ꝑceſſus in
Tex.com.5. infinitū. 2° meta. negetꝛ. doloꝛ aūt vn⁹ eſt cōis effectus ab his duab⁹ cauſis cāt9. in magis tñ ⁊ min⁹: l3 differāt vt oñdetꝛ: ꝑp qd̄ ⁊ tertiā cām añ has duas opus ſubiūgere: ⁊ maxie cū oīs multitudo ad vnitatē opoꝛ
Col'.t.cō.52. teat redire a qua exiuit. 12. meta. cū et nā ſaltū in ſuis opōnibus non cōmittat. ¶ Jtidē qñcūqꝫ iuenitꝛ aliqd vnū exiſtēs in pluribꝰ ſm vnā vniuocationis rationē tādem op3 in aliqd̄ illis ꝑus reducere qd̄ illoꝝ cauſa
Tex.com.4. exiſtit vt calida in ignē oīa ⁊ lucida in ſolē. meta. 2. Cū igitꝛ doloꝛ a ſol'one ꝯtinui ⁊ alteratione ſubita vniuoce ſaltē logice exiſtat cū vtrobiqꝫ ſit ſenſus rei nociue ꝯfeſtim occurrētis opoꝛtebit tādem ipm̄ cū ſuis cauſis imediatis in cām vl'ioꝛē ⁊ ꝑmā reducere ꝯuenienter datā. ſ. ipꝛopoꝛtionē vehemētem ⁊c̄. Hui⁹ aūt cauſa ſupioꝛ ⁊ radicalis in duas mediatas ſeqſtratꝛ cās: oꝛdinē tñ iter ſe hn̄tes q̄ ſubita ſunt alteratio ⁊ ſolutio iūcture. Quod oñditꝛ ex multis coꝛpus ꝯſtituētibus ⁊ cauſis habitudinalib⁹ doloꝛis tāqꝫ ꝑuatiue oppoſitꝭ. due etenim vidētur ꝑmoꝛdiales nāe coꝛpus ꝯſtituen
Col'.tex.p°.c. 3° poſt pn'm. tes: ꝯ videlicet ⁊ cōpoſitio. ꝑ ꝑma. Coꝛpus eteni3 ſm ſniam Hippocratis. ⁊ Ar. ex cōmixtione ꝯſurgit elementoꝝ in qbus duo eſt ꝯſpicere: qlitates. v3. ⁊ ſb̄as qlitatib⁹ ꝯcretis affectas. Ex qlitatib⁹ quoqꝫ ſm quēdā modū vnionis nā qdā reſultat ꝯpl'o appellata mēbꝛis ꝑ ꝯſilibus dictis appꝛobata. Et ꝯfractione vero ſb̄arū in el'ntis inuētaꝝ reſultat ſm quēdā modū ꝯiūctionis vnitatis cū ꝑdicto ꝯpōnis modo foꝛma qda3 mēbꝛis vt officialib⁹ mediāte tñ ꝯpl'one dictis oꝛganicis attributa. Jn ꝑma ſiqdem nā ꝯnali mēbꝛis cōſi
Ca.4°. milib⁹ dedita ꝑ de hiſtoꝛ. 7. 2. de partib⁹ ſenſus inexi
Ca.p°.t.us fi. ſtit. Jn altera vō mēbꝛis oꝛganicis attributa actu3 vt declaratū. 63. Scd̄a tñ nā recipit eē ꝑ ꝑmā ſicut totū ꝑ partes ei⁹ ꝯſtituitꝛ in eſſe. Mēbꝛa nāqꝫ oꝛganica ſunt

ex ꝑtibus ꝯſilibus ꝯſurgētia. 2° de partib⁹. ⁊ ꝑ de ꝯnibus. Plaſma foꝛte ſeqtur 4° el'oꝝ eucraſiā aut foꝛſitā Ca.p°.añ ...
aliqd̄ diuinus ꝑn'm hn̄s deſup a ſupioꝛibus. dīa. 63. ⁊ Ca.9.añ.
64. apparēs. Scd̄m has itaqꝫ duas nās ⁊ due delitie ꝯſequūtur coꝛp⁹ ſm ꝙ ſenſus ꝑpoꝛtionalꝛ ſubito penes diſpōnem ipꝛimētis ab ei⁹ diſponitꝛ obiecto: qd̄ ex parte foꝛme ſeu vnionis poterit euenire. doloꝛ aute3 ꝑ oppo'm haꝝ cārum ipꝛopoꝛtionalitate aduenīēte repētina ꝯſurget. Sic igitꝛ his ſuppoſitis duas poſt ꝑmā3 cām doloꝛis aſſero ſubitā ꝯpl'onis alteratione ⁊ ſol'o
nem conti. vñ. 2. re. a. Et ſi ipꝛopꝛius doloꝛ ſit in coꝛpi Cō.p°p°...
bus ſenſibilib⁹ cū eis accidit alteratio grādis ea ſubito a diſpōne extrahēs nāli: que dupl'r euenit: aut mutatione qlitatis ſubito violēta vel ꝯtinuitatis ſol'one: differēter tñ vt oñdetꝛ. De rōne nāqꝫ doloꝛis vt ꝑ eius apparuit deſcriptiones duo ſunt: ſenſus. v3. ⁊ ipꝛeſſoꝛ ꝯrietatis ſubit⁹: qui vtriqꝫ ſunt cauſa doloꝛis ex repētina imutatione. ꝑ nāqꝫ ſenſus exiſtit: eo ꝙ in mēbꝛo ſenſibili ꝑpoꝛtio qlitatū repitur ꝯriaꝝ. Et ⁊ ipꝛeſſoꝛ ꝯrius ſubito occurrēs ꝑpter alteratione3 eiuſdē gn̄is repētinā. Sic ergo ſubita alteratio per ſe ⁊ ꝑ cā ſufficiens eſt doloꝛis. Jn ſol'one vō iūcture ⁊ ſi repētinioꝛ occurrat impſſoꝛ q̄3 in ꝯpl'one: nā neciūm videtꝛ eē re
pētinam ſimul ⁊ violēta3 trāſmutationē fieri. 12. de in Ca.7.añ'm...
ge. non tñ alter in ea repitur vtpote ſenſus. nā ſolutio continuitatis alteratione ꝯpl'onis ſubita ſentitꝛ. Si. n. per ſe ſolutio ꝑciperetꝛ imparis: tūc in ea que partiu3 ſenſibiliū doloꝛ adeſſet. Jn ſubita vō ꝯpl'onis ꝑmutatione qd̄ ꝑcipit ⁊ alterās ſubito qlitatib⁹ afficitꝛ ꝑmis ex qbus rō dicta eſt ſenſus ꝯſtitui. Solutio aūt iūcture ꝑcipitꝛ per accñs inq̄tum ipſa mēbꝛis accidit vnitꝭ per ꝯpl'onē. Unitas. n. per ꝑus ineſt mēbꝛis ꝯſilibus: ⁊ ꝑ ea oꝛganicis ſicut hec ꝑ illa exiſtūt. Quod appet: vz. n. ꝙ ſolutio ꝯtinuitatis ſi mēbꝛo occurrat hn̄ti ſenſum indiſpoſitū aut ꝑp caliditatē aut ꝑpter fri. aut quia aīa cū caloꝛe nāli alijs ſit inteta. nihil aut paꝝ ꝑcipitꝛ: qd̄ nō accideret ſi ſolutio ꝯtinuitatis ſentiretꝛ ꝑ ſeipa3. Jgitꝛ ſolutio ꝯtinuitatis ꝑ ſe ſufficiēs cā nō exiſtit: niſi ſenſus ex parte ꝯpl'onis ꝑcipiēs adueniat. Q aūt ſeparatio iūcture doloꝛē maioꝛē videatꝛ ꝑſtare q̄3 ſubita alteratio hoc euenit ꝑpter violētum ⁊ repētinū occurrentes deſoꝛis aut de intra vel foꝛtaſſis q2 deīde ad ſolutionē ꝯtinuitatis ꝯſeqtur altera cā doloꝛis vtpote ſubita alteratio. hēbūt ſe hec itaqꝫ ꝑ oꝛdinē: qm̄ ſubita alteratio ꝯpl'onis ꝑ ſe doloꝛē cauſat ⁊ ꝑcipitꝛ a qlitatū ſēſus nā. ⁊ q2 alterās repētinū nō ſic eſt violētū cū ſit qlitas nō taliter cū ſb̄o occurrēs ſepatiuo: eueniet non tm̄ doloꝛis a ſubita alteratione velut a ſepatione iuncture cāri niſi tāde3 ex vehemēti ſubita alteratione ſequatꝛ iūcture ſolutio. Que qdē l3 foꝛte ei⁹ ⁊ violētum ſit impmēs: nō tñ niſi ſenſu ꝑcipietꝛ ad quē ſequetꝛ ⁊ ſubita alteratio ⁊ ad hāc tādē iūcture ſepatio: ita ꝙ tres doloꝛis exiſtēt cāe due qdē iūcture ſol'ones ⁊ vna ſubita alteratio. Jntelligo aūt nō ꝙ aduenīēte ſubito et vehemēti ipꝛeſſiuo ſol'onis inſtātanea inducatꝛ mala ꝯpl'o in mēbꝛo. hoc. n. ipoſſe cū hec alteratione opoꝛ
teat fieri. Alteratio aūt tp̄s ſibi determiat. phyſico. 5°. Coll°.t.p.18
ſ3 hoc qd̄ ꝑcipitꝛ id euenit ſenſu nōdū in mēbꝛo altera 19.7.34.
to qd̄ appareat. Q. ñ. n. incipit alterari videm⁹ doloꝛē ſol'one cōtinuitatis ꝑoꝛi ceſſante augeri q̄3pl'm. Et iō qñ dī ꝙ cā inducēs doloꝛē op3 ꝙ ſit ſubita ꝯpl'onis alteratio aut repētina iūcture ſepatio: nō eſt intelligēdū ꝙ iſtud ſit ſubito vſquequaqꝫ: qm̄ tūc ꝑciperetꝛ q̄3minime. Et iō experimur qñ qs acutiſſimo quoda3 incidit ⁊ oīo repēte nullū aut q̄3minimū doloꝛē ſentiri: eo ꝙ non ſolū ateratio. imo opatio quel3 alia tēpus reqrit ſufficiēs in quo ſenſibile in ſenſu poſſit imprimere: qd̄

fortaſſis ēt in ſenſu viſus ɔtingit.64.Q̄ aūt ſubita al
teratio ⁊ ſol'o ɔtinuitatis ſint doloris cāe breuib⁹ de
Doc. 2ª ſū.2. 1.19.añ meᵐ
ducat̄ rōnib⁹.❡Sciēdū tñ ex p̄ 2ᵃ q̄ calidū ⁊ fri.ſunt
cāe p ſe doloris:ſiccū aūt p accn̄s:humidū v̄o nullo°.
Ca.6.p⁹ p̄nᵐ.
vn̄.4.de accn̄ti.In ſenſu tact⁹ accidit mutatio ſue nāe
pp fortitudinē caloris vel friditatis:q̄z humidū ⁊ ſic.
corpus ſup aliud corp⁹ incidēs : niſi ſubito calefaciat
Diſt.2ª cap.3. poſt p̄nᵐ.
vel refrigeret non faciet nocumētū:q̄re.13.de inge.ſo
lū calidū noiat̄ ⁊ fridū.Cum.n.duplex ſit act⁹ calitaȝ
⁊ friditatis.Primi⁹ qdem ⁊ eēntialis calefacere ⁊ ifri/
gidare.Scd̄s v̄o extēdere ⁊ dilatare:ɔ̄bere ⁊ coāgu/
lare:ad quos tādem ſeqtur diuiſio iūcture.Calitas q
dem ⁊ friditas cū ſint q̄litates efficatiores p ſe actu p̄
alteratione ſubita dolorē inducēt:⁊ ſepationē iūcture
per accn̄s:⁊ 2°cābunt eūdem.At q̄z vna q̄litatū paſſi
uaꝝ valētior eſt:vt ſiccitas:⁊ ſi nō p̄ actu dolorē imp̄/
mere poſſit:cū ſit qd paſſiuū:ɔ̄ñr tñ cābit.vn̄.A.Sic/
citas per accn̄s dolorē inducit:cū eā ſeq̄tur alteri⁹ ge
neris cauſa:vtpote iūcture ſol'o.Eſt.n.cū ipſa pp forti
tudinē ſue ɔſtructionis efficiat̄ cauſa ſol'onis iūcture.
Humiditas aūt vt humiditas pp eius nāl'ē paſſibili/
tatem:nec p̄ actu nec 2°vt humectādo ſeu remolliēdo
vel relaxādo:⁊ ſic neq̄ p ſe neq̄ per accn̄s dolorē pōt
Ca.de pſilio.
preſtare : verūtñ rōne q̄ntitatis nāl'is multe.vn̄ Me/
ſue de pharmacis.Humidū inq̄ztum humidū nō iue/
nimus cām doloris fore:ſȝ inq̄ztum poteſt eſſe cū nā
que quātitate ſua mouet̄ ad ſol'onem ɔtinui.Qđ etiā
Ca.3.añ meᵐ
ſenſit Raſis in diuiſionib⁹ Alexāder.ſiqdem dolores
capitis fortiores fiūt ſm opatiuas q̄litates:⁊ maxime
ex calore.ex ſiccitate aūt non ſil'r vehemētes gn̄antur
humide v̄o q̄litates q̄ztum ex ipſa humiditate nullo°
inferūt dolorē:niſi forte cū calore aut friditate vl' ple/
nitudine humorū aut acredine ſit pmixta humectatio
Trac. 2° ca.2. poſt p̄nᵐ. A
A.v̄o 3°p̄ma.Humidū enim dolorē facit aut euapora
tione aut vētoſitate ɔtinuū ſoluēte Auer.v̄o cuius eſt
ceteros p̄ter.Ar.⁊ zoar nauſeare diuertit vtcūq̄ col/
Ca.46.i me°.
liget.4.ingens.Humida vel ſicca ɔpl'o dolorem non
efficit niſi parū ⁊ qñ ſola eſt humiditas:tūc ſola graui
tas ſentit̄.Poteſt ⁊ al'r vtcūq̄ declarari:eo q̄ humidū
aut eſt ſimplex:⁊ ſic q̄zminime eſt actiuū:cū ſit q̄litatū
paſſibiliſſimū.vel ɔiūctiȝ cū calitate:⁊ tūc opō magis
attribuet̄ calido actiuiori ſi gradum excedat ſcd̄m:ita
q̄ tale humectare erit magis pp̄ter calidū euaporare
faciēs ⁊ diſſoluēs humidū p partes q̄ ipſius humidi
put humidū exiſtit.aut copulatū erit cū frigiditate:⁊
ſic etiam gradū vt p parū excedet ſcd̄m.vnde Meſue
ibidē.ca.de pſilio.Non eleuat̄ res frigida iūcta cū hu
miditate ſupra ſcd̄m gradū velut inqt Hippocrates in
epidimia.Humida etiā res ſm Ga.non tranſgreditur
metā vſq̄ ad q̄ poteſt extēdi regimē hoīs.Que autē
rerū in 2°gradu ſunt tales nō operant̄ calefactionē vl'
infridatione aut exiccatione ſeu humectatione leſiua
Capi.vlti. Doc.2ª ſū.p⁹ ca.15.añ meᵐ
manifeſte.ſimpliciū 5°.vnde p̄ ſcd̄a ca.vlti.Que in ſe
cūdo gradu ſunt talia non pueniūt ad impediēdū opa
tiones manifeſte:neq̄ curſum eaꝝ mutāt nāl'e niſi per
accn̄s:vt q̄z multa vel ſepius iterata.Res aūt doloro
ſa impedit ⁊ pmutat opōnes manifeſte intātum q̄ ce/
teris nocitiuis videt̄ eſſe moleſtior.dīa.139.Propter
qđ humidū inq̄ztuȝ humidū dolorē cāre non poterit.
❡Sed ɔtra.videt̄ q̄ humidū vt ip̄m dolorē inducat
quādoq̄.in techni.Dolores ſm queȝ incūbūt locum
Lib.2. tra.de vētre.t.cō 32.
aut ɔtinuitatis ſol'onem aut alterationes ſubitas oñ
dunt ⁊ ſubdit̄.Alterat̄ v̄o ſubſtātia caliditate:frigidi
tate ſiccitate ⁊ humiditate.Eti.2.re.a.Dolor fit i cor/
Cō.p̄.p⁹ p̄nᵐ
poribus ſenſibilib⁹ quādo in eis accidit alteratio ma
gna ſubito que attrahit ea a diſpōne nāli : q̄ qdē alte/
ratio fit per multitudinē in qualitatib⁹ agētibus.vn/
de calefiūt aut infrigidātur:ſiccant̄ vel humectantur.
Humiditas igit̄ ſm ſe doloris eſt cā.❡Dōm q̄ Gal'.
aut audit humiditatē:non ſm ſe ſed pro humido cor/
pore q̄litatiuo aut qualitati conſociatā alij vt expoſi/
tum p Ale.Uel qđ inducit̄ de ſicco ⁊ humido p̄cipue
exēplariter ⁊ quaſi ſmonis q̄dam eſt ɔ̄ña ſup latum.
Oſtendat̄ ⁊ nūc q̄ ſubita alteratio dolorē per ſe indu/
cat:eo q̄ poſſibile eſt ipſam per totū corpus diffundi.
ſol'onem aūt continuitatiȝ vita exiſtēte impoſſibile.in
teriorum ſcd̄o apparēs.dolorē aūt per totū corpus. Col'ʳ ca.7.poſt p̄nᵐ ⁊.capi.8. iux.finem.
coll3 tertio.aut ſaltē ſm eius pl'm exiſtere multotiens
ſenſus indicauit.❡Rurſus.dolor cauſat⁹ a compl'o/ Ca.21.p⁹ me. ⁊ v̄ius finem.
ne pp alterationē cōtingit que ſubito occurrit.dolor
vero a ſeparatione iūcture inductuȝ p motū imp̄mi vi
det̄ localem.Appparet enim eē motus qdam localiȝ
aut ſaltē cū eo exiſtere.ſȝ motus alterationis poteſt a
motu ſaltē hic ſeparari locali:ſicut arguit̄ cōtra Par/
menidē ⁊ Melliſſum phyſicoꝝ p̄mo.In hiȝ eniȝ nā/ tex.ɔ.23.⁊.24.
libus motus alterationiȝ eſt prior omni motu.appa/
rens nālium p̄mo.In vniuerſo vero localis.p̄baī.n. Col'ʳ ca.1.p⁹ principium. Al.tex.cō.55. vſq̄ ad.t.ɔ.61
p̄muȝ ⁊ cauſa oīum.phyſicoꝝ.8.Propter q̄ ſubita al
teratio p ſe cauſa erit doloris ſine ſepatione occurrēs
iūcture.❡Amp.contrarioꝝ ɔ̄rie ſunt rōnes.Cū igit̄
delicia conſiſtat in q̄daȝ mediocritate ⁊ q̄ſi in paulati
na alteratione p̄maꝝ qualitatū:vt qñ conueniēs cōue
nienti ɔiūgitur:eidem dolor oppoſit⁹ exiſtet in diſpoſi
tiōe cōtraria earūdē qualitatū.pp qđ ⁊ ſubita altera/
tio vna cauſaꝝ exiſtet doloris.Probat̄ q̄ denuo ſol'o/
nem ɔtinui cām eē doloris.qm̄ ſi ſubita alteratio eiuȝ
exiſteret cā ſemp dolor ſentiret̄ eiuſdē diſpōnis oīo:
qualis erit ſubito alterās q̄litas:cuius ɔ̄riū pcipimuȝ
contingere.Quod declarat̄ 2°interioꝝ ex Gal'.colicā Cap.5.in me.
patiēte ex flate qđ paraxagoras vitreū appellauit di
cens adeo ſe dolorē vehemētiſſimū ſentire vt videret̄
inteſtina cerebro pforari:extimabat tamē lapidem in
cuneatum in altero poroꝝ vritidū exiſtere:ait etiā ad
mirandū qual'r frigidus excidit hic humor non cale/
fact⁹ violētia que ſm exciſionē.Clyſterizat⁹ nāq̄ fue
rat oleo rutaceo.Ex iſto demū ſmone apparet q̄ do/
lor adeo vehemēs non erat ex alteratione ɔpl'onis ſu
bita quā frigidus exn̄s habebat facē humor:veꝝ ex
ſol'one ɔtinuitatis cū eſſet pforatiu⁹:qui non poteſt a
flate vitreo rōne alterationis cāri cū poti⁹ fla ita frigi
diſſimū habeat q̄litate ſtupefaciēdo dolores placare.
Quod apparet q̄z interioꝝ ⁊ p̄mo ſcd̄is.Dolor dicit̄ Cap.5 in me. Doc. 2 ū. 2ª ca.20. in me.
pforatiu⁹ ſol'onem denotās continui.❡Rurſus ſubi
ta alteratio compl'onis vt dolor eſt fit in t̄pe ampliori
q̄ motus interueniat localis ſepationis continui:cuȝ
non ſic a vehemēter imp̄mentib⁹ inducat̄ : quā qdem
videmus repente dolorem p̄ſtare.Licet enim q̄ dolo
rem habet inducere pp̄ter ſubitā compl'onis altera/
tionem mox ſentiat̄.non tamē repente doloroſum:vt
qđ ſol'one continui repētina inducit̄.Uelociter enim
fit alteratio in compl'one vt dolorē pcipiat.Sepatio
igitur iūcture eſt altera cā doloris a ſubita ɔpl'onis p
mutatione.❡Propter hui⁹ ſcd̄m dōm q̄ Auer.conſi
derans q̄ oīs pceptio doloris fit mediāte ɔpl'one vo
luit eam tm̄ cām doloris exiſtere:ſȝ conſiderando qđ
mox imp̄ſſiuū:ponendū ēt ſol'onem ɔtinui doloris al
teram cām:cū aliter vt oñſum organū imutat q̄ alte/
ratio compl'onis ſubita.Et per hoc apparet ad ɔ̄ñs
q̄ Ga.⁊.A.mordet non recte.❡Ad aliud dōm ſicut
ſequenti etiam apparebit q̄ſito q̄ dolor ⁊ delicia ma
xime in coitu ſunt tactus obiecta cū aliter imutent or
ganum ſenſitiuū a reliquis.vnde.A.ſcd̄o de aia.Eſt Ca.3.añ meᵐ
⁊ ali⁹ modus de eo qđ ſentit̄ ſic ſol'o ɔtinuitaȝ q̄ eue
nit ex ɔ̄bere vl' ex alio ⁊ nō ex calor̄ vl' frigore nec ex

humiditate: nec ex ſiccitate: nec ex duritie: nec ex mollicie: nec ex aliq̄ p̄dictaꝝ. Siſr ēt ē ſentire voluptates tactibiles: ſic eſt voluptas coitus ⁊ ſilia. Aut dōm ꝙ ſol'o ꝯtinuitatꝫ lʒ fit cā doloris: eo ꝙ vehemēs ⁊ ſubito impmēs ipoꝛtat: nō tñ ꝑ ſe ⁊ imediate ſentiť ſʒ ꝑ naturā vt decl'atū compl'onis. ¶ Ad aliud dōm ꝙ per eūdē adducebať his duab⁹ vijs rñdeť ſufficiēter. dcā .n. ſua plurificata ſup vna radice vidētur fundari.

Propter 4^m^ aūt ad p^m^ dōm per interēptionem aut expōnē cuiuſdā reductionis vni⁹ cāe ad alterā vt tactū. ¶ Ad 2^m^ ꝟo dōʒ ꝙ doloꝛ nō eſt alteratio: ſʒ qō veri⁹ alteratio doloris eſt cā: ⁊ ꝙ alteratio nō ꝑpꝛie illic ſumiť put eſt mot⁹ in q̄litate marie tertie ſpēi: ſʒ poti⁹ extēſiue pro quacūqꝫ ſumiť trāſmutatione q̄ idē impoꝛtat qō ipꝛopoꝛtionē. ¶ Ad aliud dōm ꝙ lʒ doloꝛ ſit actio: nō tñ ꝑpter hoc a ſola fit q̄litate: ſʒ a q̄litate ſuſtētata in mā dimēſionata. Nō eteniꝫ ꝯcludit ꝙ doloꝛ a q̄litate ꝑcipiať vt decl'atū: nō aūt ꝙ pure impꝛimať a q̄litate: eo ꝙ doloꝛ a ſubita alteratiōe cauſat⁹ al'r q̄litates hʒ ſbm diſponētes: ⁊ al'r a ſol'one cōti. euenietes. ¶ Ad alia duo dōm nō eos itelligere ſubitā alteratiōnē cām nō eē doloris ꝑmariā: ſʒ ꝙ ad eā tādem ſeqtur cōti. ſol'o ita ꝙ vltimo doloꝛ vehemētioꝛ ſentiť: cū due tūc vt decl'atū doloris exiſtāt cauſe. ¶ Ad aliud dōm ꝑ interēptionē aſſumpte aut ꝙ ſubito qd tēpoꝛis ipoꝛtat. maioꝛ. n. ſubitatio in ſol'one aduenit ꝯtinui q̄ʒ in ꝯpl'onis alteratione: ⁊ ꝑpterea doloꝛ ſepationis iūcture intēſioꝛ ⁊ repētinioꝛ exiſtit doloꝛe alterationis ſubite. ¶ Ad aliud dōm ꝙ doloꝛ in ſenſu nō euenit ex ꝑceptione ſpēi ſenſibilis obiecte: verū ex medio oꝛganū ꝯtangēte. cū. n. oīs ſenſus fiat per mediū. 2. de aīa mediū iterdū excedēs ꝑpoꝛtionē ſenſitiui id doloꝛē facit. vñ. A. 2. de aīa. Diſpoſitio audit⁹ et viſus nō dolet ex ħ ꝙ videt aut audit: ſʒ ex ħ ꝙ tangit accidit ei doloꝛ tactualis. 3° ēt de aīa velut appet in receptione ſpēi ſolis ꝑp fulgoꝛē ei⁹ pupillā ꝯtāgēte dolorem p̄ſtare ⁊ coꝛruptionem ꝯtinui. ¶ Ad aliud dōm vt iam apparuit ꝙ nō ſunt niſi due nāe ꝑme. vna q̄ ſequtur ꝯnem q̄litatis el'ntoꝝ alia ꝟa q̄ foꝛmā reſultātem ex earūdē ſubſtātijs. nā vnitas vera faciēs ad ꝯſtōneʒ coꝛpoꝛis ꝑ ꝑus mēbꝛis ineſt ꝯſilib⁹ ⁊ ꝑ hec oꝛganicis. que. n. vnio ſiue nā cōis mēbꝛoꝝ ꝯſilium oꝛganicoꝛūʒ adinuicē cōiter poniť magis eſt oꝛdo qdā partiū ⁊ decoꝛatio q̄ʒ vnitas⁹ ⁊ nā cōis va. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ille 4^or^ apparētes cāe reducūtur ad duas. Non eniʒ eſt dr̄ia realis verū vocalis ⁊ modalis magis. ¶ Ad vltimum dōm non hic queri cās particulares doloꝛ ſʒ vl'es ꝑmas: que vt oñſum tres exiſtūt oꝛdinem ꝑoꝛitatis ⁊ poſterioꝛitatis in adinuicē recipientes.

Uoniam exercitio nō raro ꝯtigit laboꝛ deicepſ euenit dubitare an laboꝛ apoſus ſeu phlegmonoſus ſit alius ab vlceroſo ⁊ intēſiuo. Et videť ꝙ nō alius ſʒ idem: q2 vt apparebit. ex. 3° de re. ſa. ꝓiugatio laboꝛis eſt vlceroſus: tēſiu⁹: apoſus: arefactiu⁹ ſeu attenuatiu⁹ vel exiccatiu⁹. Si g̃ hi 4^or^ ꝯcidūt vna multo ampli⁹ vlceratiu⁹ ⁊ extēſiu⁹ in apoſum ꝯcurrēt. ¶ Amp. ibidem tres ſunt laboꝛes ſimplices. Sūt igiť vlceroſus: tēſiuus ⁊ arefactiu⁹: cū apoſus ꝯpōnem ipoꝛtet. ꝯſtruiť enim ex vlceroſo ⁊ tēſiuo apud oēs. Eti. vlceroſus et tenſiuus ſunt partes apoſi. cōponūt nāqꝫ ipm. Totū ꝟo nil aliud eſt q̄ʒ partiū oium aggregatio. Cōmētatoꝛ phyſicoꝝ. p̄. ¶ Rurſus. qō ꝑduciť ab aliquo eius ſapit nām: ita vt oꝛta ꝑncipijs atteſtanť ⁊ ēꝫ. in techni ſʒ apoſtemoſus ꝑuenit ab vlceroſo ⁊ tēſiuo: nō igitur alius ab vlceroſo ⁊ tēſiuo cū oīs diuiſio cedat in oppoſita. ⁊ cā ēt ſimul extet cū cāto phyſicoꝝ.

Oppoſitum 3° ⁊ 4° de re. ſa. de accñti 5° apboriſmoꝛum 2°. p̄ 2° ⁊ 3°. ⁊ practice. primo. Ex qbus vtiqꝫ ſubdenť que deinceps. ¶ Adhuc. quoꝝ ꝑcurationes ſunt altere ipſaqꝫ differūt: cuʒ he oꝛdinētur directe per oppo^m^ in illa. Sed vt p̄dicta inſpiciendo apparet loca ſunt alie. Itaqꝫ laboꝛ apoſtemoſus eſt alius ab vlceroſo ⁊ tenſiuo.

Propter primū qdem ſciendum ꝙ laboꝛ ſuſcipiť multipl'r. vne qꝑ peꝑ nocumēto ſeu doloꝛe. iuxta illud veteris. In quo moꝛbo ſomnus laboꝛē p̄ſtat moꝛtale. Aliter ꝟo ꝑ fatigatione penes illud eiuſdē. Ubi fames non oʒ laboꝛare. vnde epidimiarū. 5. Laboꝛes cibis p̄diſponāť. Accipitur ⁊ 3° ꝑ effectu fatigationis. que laſſitudo pꝛopꝛius diciť. Laboꝛe nāqꝫ ſiue fatigatiōe ſupſlua laſſantur animalia. Quarto ſiqdem pꝛo diſpōne penali ab intra emergēte: vt a ſeipſa ſine cauſa: qui laboꝛ caſualis ſeu ſpontaneus appellať aphoꝛiſmoꝝ ſcōa. Labores caſuales narrāt ſiue ꝑnoſticantur moꝛbos. Et is nempe q̄dam eſt neutralis decidētia futuri moꝛbi oñſiua. vnde in techni. De cauſis p̄ſeruatiuis que coꝛpori debenť neutro decidēti maxime nobis de laboꝛib⁹ tractātibus ⁊ quecūqꝫ alie adiacēt laboꝛibus diſpoſitiones: que vt conſequēter appebit ſunt ꝯſtipatio poꝛoꝝ ⁊ raritas eoꝛūdē. Decidētia enim ſub neutro locatur. 72. Sub almelilatica. n. laboꝛiſ ꝯtineť diſpōne. Huius ſiqdem laboꝛ non eſt moꝛbus ſʒ via in ipſum: qō oſtendiť: qm̄ in libꝛis de re. ſa. tractať. Neqꝫ actualis exiſtit: verū ſimilitudinarius ⁊ imaginatus magiſ vt oſtendēt ſpecierū ipſius deſcriptiones. Et de ħ qui deʒ laboꝛe cū imediate dicto perqritur dubitatū. qui ſiqdem duplex exiſtit: vnus certus ⁊ aliuſ aſſimilat⁹. ꝑp enim quādā affinitatē laboꝛ noiatur: nō ꝙ vere talis puta dictus arefactiu⁹. Primus aūt triplex exiſtit vlceroſus: tenſiu⁹ apoſus. Eſt aūt laboꝛ vlceroſus diſpoſitio in qua inueniť in cutis ſupꝑficie ac ſub eius ꝑfundo vlcerū ſtimulātiū moꝛdentiū ⁊ pūgentiū ſilitudo. Imaginanť enim hoc laboꝛe patiētes in eoꝝ muſculis tāq̄ infixa foꝛe acuta ⁊ potiſſime qñ mouetur. Cuius qdem cauſa eſt ſupfluitatū pluralitas acutarū ⁊ ſubtiliū magis effuſaꝝ vel eliq̄tio adipis: pinguedinis ſeu carnis mollis que ſi ꝑuenerit i venas qñqꝫ bonus q ꝯtineť in eis coꝛrūpiť ſanguis ex qb⁹ hoꝛroꝛ et rigoꝛ demū ſupuenit: ⁊ ꝑ ꝯñs febꝛis ⁊ ꝑpe cū ampli⁹ aīa vel coꝛpe patiētes agitenť. Tenſiu⁹ aūt eſt diſpoſitio in qua videť ſentiri partiū extēſio eaſqꝫ tāq̄ ꝟbere cōfractas. Quā qppe cauſat in muſculis plectoꝛia contēta aut vētoſitas groſſioꝛ extēſiua. Eſt aūt apoſuſ diſpoſitio a qua q̄ſſate ⁊ phlegminātes apparēt particule cū caloꝛe: tēſione maioꝛi ⁊ moꝛdicatione. Eius nāqꝫ cauſa ipletio ⁊ cachochimia. ⁊ laboꝝ ħ nempe deterioꝛ. Qui aūt ſimilitudine inter laboꝛes ⁊ ſi nō ſit computať eſt arefactiuus: diſpoſitio in qua patiēſ fantaſiatur ſe q̄ſi exiccari ⁊ arefieri ac cōtrahi que in coꝛpoꝛibuſ bene humoꝛatis contingit ex imenſuratione gymnaſioꝝ ⁊ vl'r reſoluētium oium quādo praue fuerint ꝑcurata. diſpoſitiones ꝟo his ꝑpinque ac ꝯſequētes ſunt vt tactū conſtipatio ⁊ poꝛoꝝ raritaſ. Eſt aūt conſtipatio diſpoſitio coꝛpoꝛis contingēs in cutis poris: que opilatione vel dēſitate accidit poꝛoꝝ obſtructione nominata. Raritas vero eſt diſpoſitio huic oppoſita que coꝛpoꝛi occurrit ex fricatione pauca ⁊ balneo ⁊ vl'r ab oibus aperiētibus ⁊ rarificātib⁹. Equidem hꝫ laboꝛes duplici occurrunt de cauſa. vel. n. ab exercitio ſupſluo tūcqꝫ foꝛtaſſiſ laſſitudies dñr ꝑpꝛie. aut a ſeipſis ſpōte abſqꝫ cā puta exterioꝛi ⁊ hi ꝑoꝛib⁹

Margin notes (left): Tex. com. 74. ⁊ 75. Cap. 3. p^e^ me. — Ars. 4. de ac ⁊ denti capt. 6. ante medium. Coll'r capt. 5. poſt pricipiū. — Poſt p^m^. — Com. 17. i fi. — Lib. 2 t. x. cō. 38. in fine.

Margin notes (right): 2ª tex. cō. 38. — Poſt p^m^. L. a. 5. in prin. Do. 2^a^ ſū. p^e^ ca. 20. in fin. Capt. 4°. — apbo. 1. p^ti^ 2^e^ — pti^e^. 2. ꝑbe. 6 tex. cō. p^e^. — Apbo. 5°. — Lib. 3. t. p. 197.

peiores ꝓcuratiōe diligētiori ſunt egētes. ¶ Adhuc quoqꝫ laboꝝ qdam ſunt oīno ſimplices: vt vlceroſus tēſiu⁹ ⁊ arefactiuus. Aliq aūt total'r cōpoſiti. ſic. 15. ꝯbinenť: vt vlceroſus: tēſiu⁹: apoſus: arefactiu⁹. Qui dā vo iter hos medij: vt apoſus cum alioꝝ plurimis ſm tñ amplius ⁊ minus: ꝑut pluribus aut paucioribus participāt. Nā qñ certe attenduntur laboꝝ priores tres extāt ſimplices: vt vlceroſus: tēſiu⁹: apoſus: q̄tuor cōpoſiti: ſicut vlceroſus tēſiu⁹: vlceroſus apoſus: tēſiuus apoſus: ⁊ vlceroſus tēſiuus apoſus. ⁊ ita 7. exiſtēt. Si vo pdictis tribus adiūgať quartus ſimplicibus: vt arefactiuus. tūc. 15. reſultabūt oēs q̄tuor qdē ſimplices ꝓtacti: ⁊ ſex duabus differētijs cōpoſiti: vt vlceroſus tēſiuus: vlceroſus apoſus: vlceroſus arefactiu⁹: tēſiuus apoſus: tēſiu⁹ arefactiu⁹: apoſus arefactiu⁹. Qñ aūt tres cōcurrūt: ſic quatuor cōſurgēt: ceu vlceroſus tenſiuus: apoſus vlceroſus: tēſiu⁹ arefactiuus: vlceroſus apoſus: arefactiuus tēſiuus: apoſus arefactiuus. ſed qñ. 4. cōiunguntť: vnus concurrit vt vl. apo. tenſiu⁹ are. Sic igiť erunt qndecim. puta q̄tuor: ſex: quatuor ⁊ vnus. Si vo conſtipatio ⁊ ariditas coniūganť pdictis innumerabiles inſurgēt fere. ¶ Sed dubitatur quō concidere poſſunt ſic in vnum diſpares ⁊ diuerſi: ⁊ maxime cum arefactiuus ab alijs q̄ſi multū diſtet: quare impropꝛie poſitus labor exiſtit. ¶ Dōm ꝙ eoꝝ cōpoſitio eſt ſm vicinitatē ⁊ ad ſenſum: vt in cumulis ⁊ aceruis: nō aūt ſm veritatē ad intellectū ni foꝛtaſſis in apoſo: vt tertio declarabiť in coloꝛibus dicendoꝝ. ¶ Aut dōm ꝙ tā varij labores nō ꝯcurrūt vna ſm totū coꝛpus vel vnā eius determinatā partē: veꝝ ſm diſtātes ⁊ differentes: qḋ foꝛte inuiť tertio re. ſa. ita oēs ſeptē laboꝝ differētias ex parte aliqua verificabis. vniuerſum vo nō ſimpl'r. Licet nāqꝫ concidant qñqꝫ ſubiecto: ratione tamē differunt etiam reali. Aliud quidem lꝫ diuerſitatem ſm differentiam impoꝛtet ſpecificaꝫ: Poꝛphirius qm̄ nō omne ſm differentiam alterum eſt: poſterioꝛuꝫ ſcḋo. Eo tamen cōmuniter ſumpto diuerſitatem denotat accidentē cōmuni ac pꝛopꝛio: ſicut ⁊ alteram.

Propter ſcḋm vo ſciēdū ꝙ aliq motiuis ꝓtactis in argutis dixerūt apoſuꝫ laborem componi ex tēſiuo ⁊ vlceroſo: qḋ videť vt dubitans Ga. indicare ita. Foꝛtaſſis vtiqꝫ quis eſtimabat apoſum laboꝛem: neqꝫ ſimplicem neqꝫ tertium in dictis pꝛius duobus: compoſituꝫ vero ex ipſis conſiſtere. quid de hoc tertio videbitur dicendoꝛum.

Propter tertiū qdē ſciēdū: ꝙ labor apoſus nō eſt ſimplex omnifariā: vt reliqui tres ſimplices: aut cōpoſitus ſicut plures pꝛetactoꝝ. Accedit tñ ſimplicitati amplius q̄ꝫ cōpoſitioni. Eius nā q̄ꝫ cōpoſitio eſt tāq̄ꝫ vera exiſtens reliquoꝝ vero ceu ſenſibilis apparēs: quod manifeſtať coloꝛum differētijs: nā eius qdā eſt ſimplex oīno vt alb⁹ ⁊ niger: cui ſiqdem labor ꝓpoꝛtionať ſimplex: alius compoſitus oifariā duplici cōpoſitione pꝛetacta: ſicut qui loture carnis ſimilis: oleaginus ⁊ carmininus ſeu cineriti⁹. pmo ſcḋa: qḋ ⁊ pictores mixtione coloꝝ oſtēdunt: qbus qdem alij comparanť labores mixti. Quidā vo medius cōpoſitus: vt certa cōmixtione: ceu citrinus: rubēs: viridis ⁊ hꝫ. qbus nēpe labor apoſus coaptatur. Cōuenit igiť is cū vlceroſo ⁊ tenſiuo amplius q̄ꝫ ſimplices iter ſe. differt tñ eſſentialiter ab eis quibus componiť: velut color medius cōfectus ex albo ⁊ nigro. Quod firmať. q2 quoꝝ cauſe ſunt alie ⁊ effect⁹: ſed altere ſunt cauſe vlceroſi ⁊ tenſiui q̄ꝫ apoſi. illoꝛū nāqꝫ ſimplices huius aūt cōpoſite. cōpoſita nāqꝫ aliter efficiūt q̄ꝫ ſimplicia: vt ars deſignat alchimica Iti dē: quoꝝ ꝓpꝛietates accidētia ⁊ pꝛocurationis indicationes ſunt differentes: ⁊ iſta diſtāt: cū vnūquodqꝫ taliū bis ſufficiēter determineť: ſed he differūt: qm̄ ꝓpꝛium laboꝛis eſt apoſi intumeſcere coꝛpus ⁊ vniuerſa neruoſa videri. quaſſari ⁊ cōtineri vſqꝫ ad oſſa: nō aūt vlceroſi ⁊ tēſiui: veꝝ moꝛderi ⁊ tēdi. Sil'r in apoſo abhoꝛreť expādidatio vniuerſaliterqꝫ motus oīs: non ſic aūt in vlceroſo ⁊ tēſiuo. Nocumentū ēt imenſius imaginatur ſentiri cū duplex ſit cauſa ipſius: pletoꝛia. vꝫ. ⁊ cachochimia: quarū vna ſoluere videtur quod continuū: ⁊ altera coalterare quod eucratū. Indicatio quoqꝫ pꝛocurationis diuerſa: qm̄ illa que in apoſa attendiť: reſpicit virtutē indicationis ⁊ dignitatē. Que vo in vlceroſo: ac etiam tenſiuo ſubam. penes nāqꝫ hec opꝫ in amplius ⁊ minus ꝓcurationem variare: inſtando deniqꝫ magis altero non relicto: ei qḋ malū videť machinari ꝑ maius. Itaqꝫ laboꝛ apoſtemoſus eſt alius alietate ſpecifica etiam a tenſiuo: ⁊ vlceroſo: cum eis tamen concidit in communi ceu mediū cum extremis. plus. n. ea inter ſe diſtant q̄ꝫ mediū ab eiſdem: vt coloꝛibus denotatur.

Propter quartū aūt dicendū ad pꝛimū. vt iaꝫ innotuit ꝙ non eſt ſimile de quintadecima cōbinatione laboꝛis ⁊ pluribus compoſitis ſenſibil'r ⁊ apparēti cōpoſitione ⁊ vt certa ⁊ exiſtēte: qualis vt declaratū eſt: q̄ laboꝛis apoſtemoſi. ¶ Ad aliud dōm: ceu oſtenſum ꝙ arefactiuus labor non eſt labor ⁊ ſi eidē ſimileť. vnde Ga. Eſt quedam ⁊ alia diſpoſitio deinceps aliquē vt labor: ⁊ demū alia quippe cū bis quarta ſimilis exñs laboꝛi: nō autem eſt labor. q2 neqꝫ vlceroſam aut tenſiuā neqꝫ flegminoſam habet diſpoſitionem. Sed neqꝫ hoꝛroꝛem aliquē vel doloꝛem: neqꝫ ad motus ſegniciē ſimilem laboꝛibus refert. Gracilitatem vero cum ſiccitate habens. Labor nāqꝫ videtur moꝛbum pꝛonoſticari materialem: qualis non extat arefactiuus cum ſignum ⁊ ſignificatū ſint pꝛopoꝛtionabilia. Relinquitur igitur labor inter hos tertius: qui erit apoſtemoſus ⁊ non arefactiuus. ¶ Ad aliud dicendum verum eſſe dūmodo partes ille ſeparate rōnem partium ſeruient tāqꝫ imperfecte non exiſtentes in toto. Si vero ex illo diſtincte in ſeipſis adhuc rōne totius obſeruēt: ⁊ nō partiū: nō opꝫ: vt colores oñdunt extremi. Aut totū māliter idē cū partibus exiſtit: non aūt foꝛmaliter cū aliud ⁊ alterum habeant foꝛmā ⁊ eſſe ſeparate ac coniūcte. In toto enim potētia extāt tm̄: ſequeſtrate vo ⁊ ſeparate actu. ¶ Ad aliud dōꝫ ꝙ omne qḋ ꝓduciť ab aliquo eius quandam obtinet nām vniuocā virtualē ſeu mediā: dria. 140. qual'r videť labor apoſtemoſus ad vlceratiuū ⁊ tenſiuū ſe habere. ſm enim ꝙ ſimulatur eiſdē. eēntialiter tñ alter. Neqꝫ omnis diuiſio eſt ꝑ oppoſita oifariā: directe oppoſita ſuſcipiendo: ceu que imediata: vt aiatū ⁊ inaiatū: rationale ⁊ irrationale. ⁊ hꝫ: ſicut ꝯſurgentiū ex tali diuiſione vnum nō coadiuuat alteꝝ ad eſſe. Qḋ in coloꝛibus non euenit: aut in laboꝛibus ⁊ vl'r in oppoſitis mediatis. Et ideo diuiſionum apparēs libro. Omnis diuiſio aut bimembꝛis aut reducibilis ad eandē. Similiter q̄ꝫuis cauſa ⁊ effectus ſimul ſint actu ⁊ real'r tñ differūt: ſicut pꝛius ⁊ poſterius: perfectū ⁊ imperfectū. Licet enim aliquid efficiatur ab aliquo: non tamen eſt idē quocūqꝫ mō: ſed magis ſpecie vel ſimilitudine: non aūt nūero. ¶ Ad ea ēt que alterius partis appet quid dicendū: qm̄ apoſtemoſus labor. non tm̄ diſtat a cōponentib⁹ ipſum: vt ea inter ſe. neqꝫ itidem curationes ſunt omnino alie. q2 in ſpeciali: non autem in communi: cum vtrobiqꝫ debeatur eductio ⁊ alteratio.

Conci. p

Marginal notes: 3. de re. ſan. aū medium. — hoſt pncip. — m. 4. poſt pn. Lex. cō. 20. — 3. de re. ſa. aū medium. — doc. 3 ſū. 2. c. 2. verſus finem.

¶Differentia. lxxvij.

Q Dolor non ſentiatur vz:qm̄ aīa ſenſibilis nō eſt niſi ad qualitates.dr̄ia pori. dolor aūt non eſt qualitas:ſʒ magis ad aliqd.dictū.n.
dr̄ia pce. ar.1. prius ꝙ dolor ſenſus ſit triſtis.¶Ampli⁹. dolor eſt ſenſus.ſenſus aūt nō ſentiť.Sentireť nāq̧ aut a ſeipſo vel ab alio:nō primo.q2 ſenſus non appħendit ſe: nec inſtr̄m ſuū.Algaçel de aīa.Qm̄ ſenſus eſt virtus mālis:qđ aūt tale nō reflectiť ſupra ſeipſum: ſed ſolū qđ extat ſm Proculū immāle.⁊ ideo intellectus itelligit ſe ceu alia:tertio de aīa.neq̧ ab alio. q2 ſicut arguūt qdā illius ſenſus eēt ⁊ illius alius foret ſenſus:
Tex.cō.15. ⁊ ſic ꝓcedereť in infinitū:qđ reſpuit nā. p̊ de aīalium
ca.1.v̄ſus fine. gn̄atione.¶Rurſus adducūt.Si dolor ſentiť:tactus ꝑcipiť ſenſu:qđ ei⁹ ſit cōprehēdēdo ſenſibilia.nullus aūt pħoꝝ nūq̄ȝ iter ſenſibilia dolorē collocauit. Eti. Senſibile perficit ſenſuȝ ducēs qđ erat in potētia in actū:ſicut itelligibile itellectū.dolor v̄o virtutē nō pficit ſenſitiuā:imo iter cetera ledētiū corrūpit.Palin. Firmať q2 illud qđ eſt ꝯ̃rium corrūpit:cū de nā ꝯ̃riorum ſit fore adinuicē corruptiua.Sed dolor eſt ꝯ̃rius ſenſui:cum is ſit quedā mediocritas:primaꝝ ēt excellentium q̄litatum.dr̄ia priori dolor aūt paſſio eſt vehemens repente ſenſui occurrēs.¶Adhuc dolor eſt accidens.Id autem eſt actio leſa:qđ v̄o ſentiť alteratione pficiť cūȝ ſentire qđdam ſit pati qđ alteratione ꝯſiſtit.Sed qđ actionis eſt leſe tāq̄ȝ factū videtur ab alteratione ſecedere.Itaq̧ dolor minime ſentitur.

aph̄o.6 p̊ l.2ª. dr̄ia.76.in ar. 2ªp. doc.2.ſū. 2.ca.19. iux.fi. Oppoſitū quicūq̧ dolētes aliqd corporis plurimū dolorē ſentiūt ⁊ reliq̧.¶Rurſus.Dictū eſt antea per Aui.ꝙ dolor ſit ꝯ̃rium ipreſſorē repente ſentire.¶Adhuc illud qđ eſt ſignū ſentiť.q2 ip̄m eſt qđ ſenſui ſe offerēs in itellectu aliud de
li.2.tra.de ve͂tre te.cō.32. relinquit:dolor aūt eſt ſignum.vn̄ in techni.Dolores ſm quē incubūt locū:aut ſubitā alteratione͂ aut ſolutionē ꝯtinuitatis oſtēdūt.Palin.Quod deficere facit virtutē ⁊ deſtruit niſi mēs egrotet ſentiť. Datus nāq̧
Tex.cō.65. eſt ſm Ari.de aīa tertio aīali ſenſus:vt iuuatiua percipiat ⁊ nocētia:hec eligēs:illa v̄o ſpernēs:dolor aūt
col'doc.2ªſū.2. ca.19. dr̄ia.76. hec operať.p̄mo ſecūda.dolor ergo ſentitur.

Propter primū quidem ſciendum : ꝙ quid ſit ſenſus:dolorq̧ prius viſum.

Propter ſcđm v̄o ſciendū:ꝙ aliqui voluerunt oēs qualitates tangibiles ad cal'm ⁊
ca.3.aū me. frigiduȝ reducere.q ſcđo de anima ipugnanť ab.A. qm̄ cetera ſenſibiliū a calido ⁊ frigido percipiunť ſine eorum medio aut ſaporis vel odoris ſiue aliorum
Tx.cō.15. q̄ȝq̄ȝ virtual'r eis calidū ⁊ frigidū inſint:cū ex eis cōficianť qualitates ꝑcipue ſcđe. vnde ſcđo de ge. ⁊ cor. Manifeſtū ꝙ oēs alie tactibiles dr̄ie reducuntur ad primas quatuor:hec v̄o nō amplius in minores:non tn̄ calidum eſt qđ ſiccū:neq̧ qđ humidū:⁊ ſic de alijs neq̧ ſub inuicē extant:vt ſub calido ⁊ humido.vn̄ ex his nōnulli ſumpſerūt cauſam erroris volētes dolorē ⁊ deliciā in primas reducere qualitates:qđ nō eſt. q2 ſi hi in prima deducunť.eo ꝙ ab ipſis cauſanť:tūc ⁊ ſenſibilia alioꝝ quatuor ſenſuuȝ reducenť in tactū: cum cauſentur ab illis ⁊ color medius ac ſapor:⁊ ita alioꝝ ſenſuum obiecta non erunt que media : ſed tm̄ extrema:cū ex eis conficianť.Cuius falſitas eſt appa
2.de aīa ca.3. in medio. dr̄ia.76. ar.3. in fine. rens.¶Amplius.ſciendū ꝙ.A.ponit ibideȝ dolorē fore vnū tactus ſenſibiliū ingens. Eſt ⁊ alius modus de eo.⁊ reliq̧ vt antea.Poſt que ſubdit.Dolor ⁊ reme
ca.6.in p̄n. diū doloris ſunt de ſenſibilibus tactus:qđ ēt videtur Gal'.quarto ſapere de accñti.Letari qdē triſtari ⁊ dolere ſit in ſenſibus:que in oībus ſeriatim ſenſuum declarat in eſſe:vt viſuȝ ꝑus.Quod oñdit ēt ſermo ipſi⁹ ca.6.in fine.
in genitaliū delicia.⁊ ei⁹ oppoſito. Alij v̄o ꝓtulerūt in doloris eſſentiā igredi duo:ſenſum.vȝ.⁊ nocumētū:qđ dicūt ex diffinitione doloris patere:cū nocitiu⁹ ſit ſenſus:ꝑꝑ qđ inqunt dolorē inquātū ſenſus exiſtit nullo mō ſentiri ſed bene inquātū nociuus. Qđ ſimiliter ſapiūt in delicia. Ipſa.n.non ſentiť inquātuȝ eſt ſenſus:veꝝ in eo ꝙ iuuatiua. Sed hoc in cōmuni ſtare nō pōt:eo ꝙ dolor nequaq̄ȝ eſt ſenſus vt indicant: ſed potius eius extat paſſio.Eſt nāq̧ ſenſus paſſio repēte occurrēs ipſius ſuſceptiuo.Sicut.n.alia tāgibilia ſenſus nō exiſtunt:vt declarabitur:ita neq̧ dolor. Qꝛ ſi dicať qñq̧ dolorem triſtē ſenſuȝ exiſtere:ſeu nocitiuū:dđm talē non eſſe doloris verā rōnem:veꝝ aliquā notificationem famoſam:pretactā v̄o amplius pfectam eius rōnem includere.Nō.n. valet ꝙ ſi dolor eſt ſenſus triſtis:igitur ⁊ ſenſus ſicut dicunt. Flegma nāq̧ eſt ſan.diminute dēcoctus : nō tn̄ flegma ſan.eſt ſimpl'r:ſed totū ſimul.Ita etiā methau.i.Ros eſt pluuia parua:⁊ pluuia ros magn⁹:non tn̄ pluuia ſimpl'r ca.4.ante me.
eſt ros:neq̧ ros pluuia:ſicut neq̧ habitus diſpō neq̧ ecōtra.Licet Boetius in p̄dicamētis ſcribat habitū diſpoſitionē eē infirmā.ipſam v̄o habitu ſtabileȝ. Sic igiť dolor non eſt ſenſus abſolute: ſed triſtis aut nociuus coniuncti:quod nil aliud q̄ȝ paſſio ſenſus ⁊ obiectū.ſil'r ⁊ delicia nō eſt ſenſus: ſed paſſio hilaris ⁊ obiectum:qua mox reducimur ad naturam.

Propter tertiū v̄o ſciendū p̄mo ꝙ obā tactus multiplicia exn̄t cū ſit plurimas percipiēs cōtrarietates plures verius extēt ſenſus:vt tactū ēt dr̄ia.42.ſenſus.n.rōnem ſumit ex obiecto : velut ſcia ex ſubo. potētia.n.ſenſitiua material'r vna in eius ens organo formal'r plures exiſtit ex obiecto eā in actū cōducēte.Sic igiť ⁊ ſenſus duplex erit mālis vt v̄tus ſenſitiua organo alligata ⁊ formalis qñ ipſa v̄tute obi in actū deuenerit.Scđo quoq̧ de ge.⁊ cor. Tex.cō.8.
tactus ponunť dr̄ie q̄ȝplurime:cal'm.ſ.frigidū ſiccum ⁊ hu.graue ⁊ leue:duꝝ ⁊ molle:viſcoſuȝ ⁊ frangibile:aſpeꝝ ⁊ lene:groſſum ⁊ ſubtile.vn̄ nāliū ⁊ iuuamē ca.6 in p̄n.
roꝝ ēt p̄mis.Ex ſpermate ſummiſſo in matricē vl' ter ca.2.in p̄n.
rā tpe cōſtituunť determinato particule illius qđ generať q̄ȝplurime ⁊ hu.caliditate ⁊ frigiditate : ⁊ alia quecūq̧ ſequunť has differētias quas ſcies ex de generatione ſermone. has qdē primas ſequunť marie relique tangibilium differentiaꝝ:poſt quas guſtabiles:olfatibiles ⁊ viſibiles eueniūt:duricies igiť mollicies:lubricitas ⁊ ariditas:lenitas ⁊ grauitas:denſitas ⁊ raritas:lenitas ⁊ aſperitas:groſſicies ⁊ ſubtilitas:tangibiles ſunt he differentie. Quod ⁊ rōne firmatur.q2 ſm p̄dictos.oīs diſpoſitio contraria diſpōni corporis ſentiť mutatione qua ſubito permutatur ad illā.nō.n.quod ordinate ac paulatine occurrit ſenſibilius percipiť:neq̧ qđ iā a permutatione ceſſauit cū oīs paſſio:ac ēt ſentire ſint in fieri ⁊ alterari:accidēte.3.In reſidere nāq̧ ⁊ quieſcere non fit paſſio:ꝑꝑ c l' .1.aū me.
qđ ſm.A.calor ethicoꝝ quāuis intēſior extet tertia ⁊ v̄ius fi.iem.
noꝝ calore non ꝑcipiť ab eis tactu:talis aūt diſpō eſt ⁊ lib.4.ca.6.
dolor:⁊ marie cū ceteris plus ꝯtrarietur nāe.¶Am poſt p̄n.
plius.illud vere percipiť tactu p ſe qđ ab alijs ſenſibi 2ªp.doc.2.ſū.2.
libus diſcerniť ſecū exiſtentibus:aut qđ nil aliud pci ca.19.poſt p̄n.
pitur niſi id ip̄m:hꝯ vero eſt dolor. Sepe nāq̧ in parte percipiť paſſio triſtis ⁊ cal'm ſimul vel frigidū.Similr p̄dicta ente paſſione ſentiť ea nō raro abſq̧ qualitatū aliqua p̄ma ſeu ſcđa. Unde cū hoc ſcriberē dolor mihi in ſcapula ſuꝑuenit:in q̄ ſatis ſenſibilis exn̄s nullā potui primarū neq̧ ſcđarum qualitatuȝ ſenſibiliū pretactarum preter paſſionem triſtem percipere.

¶Rurſus. In coitu que qualitatū pcipit̄ pͥmaꝝ aut ſcōaꝝ: niſi ſola ꝯueniētis cum cōueniēti cōiūctio que eſt delicia. Eius itaqꝫ oppoſitū ſentit̄ in eius ꝯtrario: vt q̄rto apparet de accidēti. Cōtrarioꝝ enim cōtrarie ſunt rōnes. Palin. Illud maxime ſentit̄: qꝺ̄ cauſa exiſtit vt ſentiant̄ ꝛ reliqua. propter qꝺ̄. n. vnūqꝺ̄qꝫ ꝛ illud magis: ſed ꝓpter dolorē ſentiunt̄ alteratio ſubita ꝛ ſolutio cōtinui. Fortaſſis qs logiciās hāc volet rōcinationē ꝺ̄tinere. adhuc abſurdū vꝫ dici ꝙ maxie ſenſibile ſubitoqꝫ in nām occurrēs a vtute nō pcipiat̄ ſenſibili: qualis eſt dolor eiuſqꝫ oppoſitū. Dolor igit̄ per ſe etiā ſentit̄ vnum exiſtens ſenſibilium.

a 6. in prin.

Propter quartū vo dōm ad pᵐ ꝙ dolor ē vna q̄litatū ꝛ delitia. Eſt nāqꝫ in paſſione ꝛ paſſibili q̄litate locādus. Si aūt p q̄litates Auer. intēdat pmas aut ſcōas cōmuniter ſolū expreſſas: vt oñſum: ſecū nō cōſentio: cū dolor ab eis percipiat̄ alius ac aliter. Neqꝫ hoc ipediret: ſuppoſito ēt doloreꝫ ad aliqd fore. qꝛ pme qualitates directe in genere locant̄ qualitatis: graue ꝛ leue in pdicamēto ſubſtātie: aſperū ꝛ lene in genere poſitionis. 42. dīia ex Ari. ꝛ Cōmen. ꝛ tñ ſunt vnius ſenſus. puta tactus obiecta. ¶Ad aliud dōm: ꝙ vt apparuit dolor nō eſt ſenſus: ſed potius obiectū ꝛ paſſio eius pp qꝺ̄ nō valet deductio. Eſt ēt dare vnū ſenſum: ſicut cōem: ꝛ nō ꝓdire in ſenſibus ad ifinita diſtinguentē iter diuerſoꝝ ſenſuū obiecta. 2°. apparēs de aīa. ¶Ad aliꝺ̄ dōm: ꝙ aliqs pboꝝ: vt Gal'. ꝛ. A. expreſſius dolorē ꝛ illiꝰ remediū inter qualitates locarūt ſenſibiles: qꝺ̄ vt pbatū neceſſe: nā idē ſapientes iterdū ponūt plures q̄litates tangibiles: aliqñ vo pauciores. de aīa. n. ſcōo exprimunt̄ ſolum calidū ꝛ fri. ſiccū ꝛ hu. duꝝ ꝛ molle. Et cōmentator graue explicat ꝛ leue: ꝛ plura taliū ſunt ſuperiꝰ nūciata. Prio quoqꝫ pma innuit̄ quatuor ꝯrietates ſolū fore in tactu cū ſenſus ſunt octo ſm ponētes tactꝰ plures. Quas qdē exprimit Haly. vt cū pmis: duꝝ ꝛ molle: aſpeꝝ ꝛ lene. In ſcōo vero. A. de aīa ſunt expoſite multo plures. ¶Ad aliud dōm: ꝙ ſenſibile perficit ſenſuꝫ ꝛ vigorat ipm qñ fuerit ꝓportionale ꝛ ꝯueniēs. nō aūt iproportionabile ꝛ ꝯriū. ſenſibiliū. n. excellētie corrūpunt ſenſum. de aīa ſcōo. neqꝫ enim ſimilitudo ſenſus ad intellectū eſt bona omnino. qꝛ maxima ſenſibilium ſenſum perimunt ſenſitiua. Intelligibilia vo q̄ꝫmaxima corroborāt intellectum. 3. de aīa. ¶Ad aliud dōm: ꝙ q̄ꝫq̄ꝫ vnū cōtrarioꝝ aliud corrūpat: non tñ inter ipſa tollit̄ actio: ſed ſtabilit̄ magis. Corrūpere nāqꝫ rē ſuā dicit in fieri: non aūt in facto eē. Si. n. iā corrūpit ſenſibile ſenſuꝫ: vt dolor: neqꝫ aliqꝺ̄ alioꝝ percipiet̄ ſenſibile: cū dcm̄ ſit ſenſationeꝫ in fieri ꝛ alterari cōſiſtere. ¶Ad aliud dōm: ꝙ dolor dī actio leſa reſpectu morbi q actio eſt ledēs: tñ actio leſa accidētis vel doloris ē magis in fieri q̄ꝫ actio. morbi ledēs: vt declaratū. 73. differentia.

In pdi. diuiſio. 4. pᵒ me. 6 aīa cō. 108 verſus finem.

Tex. cō. 136.

Tex. cō. 117.

boc. 6. ca. 5. poſt pncipiū.

technis tra. re. cō. 47. Cap. 3.

Tex. cō. 137.

Tex. cō. 7.

¶Queſita circa ſigna. ¶Dīia. lxxviij.

Quod icteritia ſit ante ſeptimā diē bonū ſignū mōſtratur ex q̄rto re. a. ita. In febre colerica ante ſeptimā ſupinnatus ictericus ſoluit febrem. ſine rigore vo ſi ſupinnaſcatur extra tpa pernitioſuꝫ. Quod ꝛ ꝯoar cū Auer. teſtatur. ¶Adhuc ſi qꝺ̄ minus vꝫ ineſſe inerit: ꝛ qꝺ̄ plus. minus vo vꝫ ꝙ mā flegmatica vel ſanguinea ante ſeptimā terminet̄ dieꝫ cū ſit frigidior groſſior ꝛ colera mobilis minꝰ. hec aūt fit: vt viſum in apoplexia q̄ in paralyſim terminat̄: ꝛ febris ſanguinis eius p naris fluxū atqꝫ in variolas in q̄rta ꝛ antea. ¶Rurſus: Sicut mā colerica pōt ante ſeptimā p vomitū aut ſeceſſum euacuari: ſilr̄ ꝛ per cutem vꝫ: cū colera ſit ca. ſubtilis: motū petēs a centro ad circūferētiā: qꝺ̄ oñdit ipſius per ſudorē criſis plurimū facta: in quo pus colere cōmiſcetur cū ſudor ſit ſanguinis ſupfluitas cui pus colericū eſt admixtū ſeorſuꝫ. cañ. 2. A. Et ꝯfirmatur qꝛ affoꝛiſ. 4. ſudores indicant̄ boni ſi die iceperit tertia q̄nta ſeptima ꝛc̄. Palin. tertio. 15. Si colera putrefiat extra vaſa tertianā gignit. ſi vo nō: icteritiā: ſed tertiana pōt ad bonū ante ſeptimā terminari: vt q̄nta: nam tūc motus ipſius inſtat dies: in qua colera putrefactione ſubtili exalato reddit̄ groſſior iputrida: itaqꝫ icteritia poteſt ante ſeptimā ſignum eſſe laudabile.

Tex. cō. 85.

1. theiſir trac. 13. ca. 6. in fi. 4. coll'ꝫ ca. 43. in medio.

Ca. 652. Apho. 36. col'tra. 1. ca. 1. in fine ꝛ ca. 3. in prin.

In oppoſitū medicoꝝ eſt cetus. vñ Iſaac febriū. 4. Icteritia ante ſeptimā oi ꝓculdubio mortem inuit. ¶Rurſus. Icteritia ſub criſi locat̄ pmutatiōis q̄rto apparēs ſcōa: ſed talis nō fit añ ſeptimā: neqꝫ vīr̄ i morbo acuto ꝛ mā ſubtili: ſꝫ in cronico magis ꝛ groſſo cū vtutis debilitate. ¶Adhuc criſis laudabilis expetit indicationē eq̄r̄ diſtātē a morbi pnᵒ ꝛ ipſa criſi: febriū Iſaac q̄rto: ſed nulla talis eſt dies ante ſeptimā: niſi quarta que indicatiua eiuſdē extat certa vt latio denotat lune. Igitur añ ſeptimā icteritia ſignum non erit laudabile.

ca. 17. cir. pn.

trac. p. ca. 2. cir. medi.

col'r c. 9. cir. pn.

Propter primū qdem qꝺ̄ non minus intentū cū queſitū extet de ſigno: ſciēnduꝫ ꝙ ſignū eſt ſenſibile qꝺ̄ ſenſui ſe offerens intellectui aliqd relinq̄t. Ex ſenſationibus nāqꝫ multis ꝯſurgit memoria ex qua elicitur experimētū: ꝛ ex eo tandē vniuerſale: qꝺ̄ eſt pncipium artis ꝛ ſcie. 2. poſteriorum. ꝛ metaphy. phemio. Ex quo qdem innuit̄ ꝙ ſignuꝫ cū ſit correlatiuū duplex fore ipſius ſignificatū. Unum nēpe immediatū: cū quo pſentialr̄ exiſtit: vt tactum qñ dī offerēs ſe ſenſui. Aliud mediatū cum quo non ſemper extat qñ ſubditur aliquid relinquēs in intellectu ſignum ꝓnoſticū dcm̄. Sunt aūt tria: ſignū: ſignificatio ꝛ accñs: nō ꝓut diuidit̄ ꝯ ſubām: veꝝ ſm ꝙ ſequitur morbū ſeu diſpōnem: velut vmbra corpus qꝺ̄ ſubſequēs ꝓprius appellat̄ aut genimē: vt multū aūt idē entia ſubiecto: diuerſa tñ rōne: nā lꝫ cōiter ſignum p ſignificatione ſuſcipiat̄: ac ecōtra. duplex tñ ꝓnoſticoꝝ. 3. dicētibus videtur differentia concedi. Una qdem. qꝛ ſignificatio eſt neceſſarioꝝ: ſignum vo eoruꝫ que ſm plurimum. Altera qm̄ ipſa comprehenditur rōne. illud aūt experimento. Significatio nāqꝫ cū ſit abſtractum eius naturam meracioreꝫ notat ſigno cōcreto: quaſi ente. cuꝫ illo ſecūdo dicant accidens per prius ꝛ ſubiectum demum. Cōmen. 5. meta. lꝫ cōtrarium impingat. A. vnde ſignificatio quendā ſenſum videtur dicere deductū ad modum actus rōnis ſe habentē: ꝛ ideo per pus naturis ꝛ paſſionibus mēbroꝝ debet̄ interioꝝ: quare hoꝝ liber de ſignificationibus paſſionū inſcribit̄ interioꝝ: ſignū vero ſenſum denotat ſimplicē ꝛ apparētem magis his que occurrunt exterius cū ſup ea ſenſus cōcidat imediate. Signum aūt ſeu ſignificatio accidens dī. vnū. n. ambo extant ſubiecto. Dictū aūt eſt vt multū qꝛ quoddā eſt ſignuꝫ qꝺ̄ nō eſt accidēs ceu qꝺ̄ ꝓnoſticū: cū nondum extet. Nihil enim actio eſt leſa niſi exiſtēs: aliud vo eſt accidens: nō tñ ſignū velut quod non a medico perceptū ꝛ iō Ioannitius: inter ea eſt diuiſio cū augmēto: hñt nāqꝫ ſe ſicut excedēs ꝛ exceſſum: ſed rōne differūt diſaria: lꝫ vt q̄ꝫmultū cōmunicēt ſubiecto: nā qꝺ̄ accñs ifirmo medico ſignū exiſtit. eteni accidens ſue reſpectu eēntie: que eſt actio leſa vel comparatione ifirmi: cui accidit: qꝺ̄ ēt dī ſynthoma ſiue conciſio. Significatio vero reſpectu conſiderationis medici ꝓut inde ꝓcedit ad cognoſcēdā egritudinis naturā. aliq̄ etiaꝫ

te. cō. 27. i me. circa pn.

cō. 41. in pn. A

cō. 14. añ me.

In iſagogis ca. de ſignis officialiū mēbroꝝ in fin.

pōt dici ſignificatio īfirmi:nō vt īfirmi: ſ; ꝓut medici vicē gerit ſuū accidēs deſcribēdo.quoddā eni; ſignū ab iudicio ſumit̄ patiētis.Joānicius. Quid āt ſit accidēs ⁊ quo mō differat ab alijs rebus ꝯ nām oñſum diia.73.Eſt deniq; ſigni varietas multiplex:nam aut cōſiderat̄ rōne ipſi⁹ eēntie:⁊ ita qdā eſt q̄litas pmutata vt icteritia:aliđ opatio leſa:qđ tripl'r euenit:qm̄ actio nocet̄ aut leuiter qđ ꝓꝑe đr pmutari aut medio criter:vl' tollit̄ oīno in techni.Reliquū vo exiēs a corpoꝛe:qđ aliqñ pcipit̄ ſono:iterdū vo abſq; ipſo:quod aut ſignat quātitate:vt lienteria: vel q̄litate vt vrina nigra:aut vtroq; ſicut ſan.flux⁹:vl' rōne ſignati:vt ſignū aliud eſt ſanū ⁊ aliud egrū ⁊ reliquū ſm techni neutrū.Quoꝛū vnūqđq; diuidit̄: ceu coꝛp⁹ tale p ſp qdē ⁊ p multu ⁊ vt nūc.Neutra vo in tres ſubdiſtinguit̄ modos.diia.72.Signoꝝ qdē egroꝝ qđdā eſt familiare coīncipiēs moꝛbo.Aliud ſupueniēs: qđdam digōnis:aliud indigōnis:nōnullū ꝯrij digōnis: qđdā creticū:aliud ſalutis.⁊ aliqđ moꝛtis:aut attendit̄ rōne modi ſignificādi:qđ ēt tripl'r euenit:vel ꝓut refert̄ ad cognoſcētē:vt ad v̄tutē aialē.Et hoc dupl'r:vel q̄ tū ad motiuā:⁊ ita ſig^m aliđ ſumit̄ a motu.⁊ ħ aut̄ nāli:q̄ſi vt hoꝛroꝛ.vel volūtario:ſic eſtuatio ⁊ reuolutio vtroq; vt tuſſis:in quo nā ſupat volūtatē ac egeſtio ⁊ mictus in qbus euenit econtrario.Aut ſumit̄ a getē: vt in apoplexia:epilepſia ⁊ ſincopi:vel a v̄tute appꝛehēſiua.⁊ hoc dupl'r:vel exterioꝛi aut iterioꝛi.Exterioꝛi adhuc dupl'r:aut q̄tū ad ſenſibilia cōia.Commētatoꝛ ſecūdo de aīa:q̄ ſunt motu;:qes:numerus:magnitudo ⁊ figura:qbus.3.de aīa.A.ſitū adiungit:quoꝛū ꝑma tria ſm cōmētatoꝛē extāt cōia oībus ſenſibus: reliq̄ vo duo tactui ſolū ⁊ viſui. Sup hoc.n.ſigñat̄ ꝺ ſigna ab eis ſumpta:ſm ꝙ pars ſic fuerit nūerata vl' figurata:aut quo ad ſenſibilia ꝓpꝛia:qđ qntupl'r euenit:aut.n.ſenſu notat̄ tact⁹:vt cal'm:fridū: vel guſtu: ceu amaꝝ ⁊ dulce:aut odoꝛatu:vt polipus:vel viſu: vt icteritia.Qđ aūt ſignificat̄ auditu tactū in illis prius:q̄ ſecernunt̄ a coꝛpe vel iterioꝛi ceu ſig^m denotans regitiuā actionē vel mētē:⁊ id multipl'r: vt ⁊ virtus: imaginatio.v;.fantaſia:cogitatiua ⁊ memoꝛia:quaꝝ iterdū coꝛrūpit̄ vna vel due remanēte reliq̄. tertio de accidēti.⁊ iterioꝝ tertio.Aut rōe modi iherētie ſigni ad ſigñatū:⁊ ita ſignoꝝ qđdā ſumit̄ a ſuba'r inherētibus:qđ eſt neceſſariū.ſp.n.veꝝ:aliud ab opationib⁹ ſeu effectib⁹ ꝓpinquū exñs neceſſario: ⁊ apparentis eſt v̄itatis:qđdā a caſib⁹ vel ab alijs his que neceſſario ꝯſequunt̄ ſiue ab accidētibus:qđ neutrū ꝯtinet ꝑ dictoꝝ.Qđ tñ eo mētit̄ rarius extat.Eſt ⁊ qđdā perdurās ⁊ ꝑmū:vt a diſpōne ſumptū operationū. Aliđ ꝑmū:ſed nō pdurās:ceu qđ ab excreationibus. Reliquū vo neutrū:vt cōe vel extraneū Aut rōne tp̄is tūc qđdā eſt rememoꝛatiuū ſani ⁊ egri ⁊ neutri:cui⁹ modica extat vtilitas:vt medico ſolū imediate tñ:vel demōſtratiuū:qđ ꝯfert tm̄ īfirmo vl' ꝓnoſticū: qđ ſimul vtriq;:vt medico qdē ſm Haly.q2 ꝯuenit de ꝯditione p̄cij:⁊ īfirmo.q2 p hoc ſcit̄ qual'r regēdus. ſciuntur nāq; ipſo res illis.Ex his tādē ꝯflari valet talis ſigni bimēbꝛis diuiſio.nā eius aliud eſt cōius notās ſuper cōplexionē ⁊ cōpoſitionē ⁊ vl'r nām ⁊ diſpōnē omnē aliud particulare ſignificās qđ leſiōis extat occultū īterius ſignificatio ꝓpꝛi⁹ dicta Primū qdē multipl'r ſumit̄:nā qđdā a tactu:ꝓut diſcernit duꝝ ⁊ molle maxime:aliud a carne ⁊ pinguedine ſm ꝙ quātitate:q̄litate.⁊ h⁹ generibus fuerint variate. Reliquū vo ex mēbꝛoꝝ foꝛma:pectoꝛis nāq; amplitudo aut extremitatū extēſio denotat caliditatē:cōtrariū vo frigiditatē.¶Aliud ſumit̄ ab opationibus:⁊ his aut natura libus:vt qđ a ſupfluitatū excreatione: aut vitalibus velut a pulſu.vel aialibus:⁊ hoc dupl'r:intrinſecis ⁊ extrinſecis ſm ꝙ plene perficiunt̄ aut ꝑtie:vel ab his ⁊ vitalib⁹ ſimul:puta qđ ſuſcipit̄ ab hanelitu. vtreq; eni opant̄ ad ipm̄:aliud a facilitate ⁊ difficultate paſſionis.qđ.n.cito caleſit cal'm:vt ſic exiſtit:qđ aūt celeriter īfrigidat̄ eꝯ:niſi iſtud raritas aut dēſitas variet muſculoꝝ.in techni.2.libꝛo.Aliud a capillis ꝓut diuerſificant̄ velocitate oꝛt⁹ ⁊ tarditate:coloꝛe:figura: multitudine:paucitate:aut ꝑuatione.Ultimum vo ſumit̄ ex cutis coloꝛe:que talis reddit̄ nā vel accidente: albedo nāq; ſigñat ſanguinis paucitatē cū flegmatis dominio:ſubrubedo vo ꝯriū:⁊ citrinitas coleram:fuſcedo meliam:⁊ nigredo icteritiā nigrā.Cātur autem ab aduſtione:vt multū extrinſeca:vt ethiopibus:ceu albedo ex frigoꝛe ſcotis.Particularius vo ſig^m dupl'r hētur:vne ab anothomie ſenſu.q.n.paſſiones diſcernere voluerit iterioꝛe; i anothomijs exerceat̄ i techni p eas nāq; cōpō quatrina dignoſcit̄ mēbꝛoꝝ cū eoꝛu; ſuba in cōplexionem ēt vſq;.Aliud vo eſt ſignificatio ēt ꝓpꝛie qua velut canone ꝓcedit̄ in ꝑdictoꝝ cognitionē:qđ a q̄tuoꝛ ſuſcipit̄:vel ſex reb⁹: ſicut a leſione ſenſibili actinoū:qđ tripl'r dictū eſt ꝯtingere. nā actio aut pmutatur aut debil'r ſit aut deſtruit̄ oīſaria; Uel ab eo qđ euacuat̄.aliqñ.n.educit̄:qđ nāle ſufficiēter. iterdū aūt ꝯriū vt qđ de mēbꝛoꝝ ſuba. Et qñq; qđ inter hec diuerſificatū quantitate:q̄litate ⁊ mō:vel a doloꝛe q ſignificat̄ loco ſm ꝙ fuerit ptis dextre aut ſiniſtre:vel ei⁹ eēntia vt grauatiuus aut acutus vl' apoſtemate: qđ ipſius ſil'r ſignificat loco: ſuba ⁊ figura. Subiūgit̄ ⁊ ſitus ſiue locū dicat vel ſocietatē patientiſq; iuxta Ga.⁊ Joāniciū indiciū.ſm vo.A.accidentia manifeſta ⁊ cōparata:quoꝝ ſignificatione; teſtat̄ neq; pdurātē:neq; ꝑmā.Talia.n.ſigna ſunt cōia ⁊ extranea:quoꝝ ſignificatio coniectura extat aliq̄: reliq̄ eēntialia īſepabil'r ꝯcomitātia ſua ſignificata: quib⁹ pſecta cognitio habet̄:ceu oſtēſu; eſt differentia.84. Bonū aūt ⁊ malū nō dicunt̄ vniformiter ⁊ abſolute: ſed differēter ⁊ ad aliqđ.nā foꝛtaſſis vnū ſignū prauū laudabilia vincit plurima:⁊ vnū foꝛte laudabiliū praua multa.ꝑmo de criſi ⁊ ꝓnoſticoꝝ tertio:vt virtutis conſtantia eiuſq; oppoſitū:⁊ iđ ſit opus oꝛdinē inter ipſa ꝯſtituere:ceu ſermones veteris īſinuāt.Nā interdū dicit nō malū ſig^m vel nō bonū: aliqñ benignū vel verſutū:qñq; ſalubꝛe aut moꝛtale vel pniciosum vel peſſimū ⁊ optimū aut fideliſſimū.vñ Alman.10.cum vnoquoq; ſigno ponēdū eſt verbū qđ denotat quātitatē foꝛtitudinis illi⁹.Qđ.n.eſt debili⁹ ſignū đr nō bonū:qđ foꝛti⁹ malū:⁊ qđ foꝛtiſſimū moꝛtale aut multū moꝛtale.ſil'rq; de ſignis intelligēdū laudatis. Hec ita q; ſuccincta varietatis in cōi ſignoꝝ recollectio. Eſt aūt icteritia coloꝛis cutis alteratio feda ad citrinitatē tendēs:vel nigredinē ex occurſu hu.citrini aut nigri ad cutē:⁊ que ſequunt̄ ipm̄ abſq; putrefactione q ſi putreſceret:cāret in citrīna tertianā ⁊ q̄rtanā in nigra.tertio.15.Uiaticus aūt icteritia eſt mixtio colere rubee cū ſanguine ſe ſup oīa coꝛpis mēbꝛa diffundēs ⁊ in coꝛpoꝛis apparēs ſuperficie.vñ q̄rto de accidēti. Oīa ictericis apparēt citrina:febꝛiū vo q̄rto Iſaac:⁊ in viatico icteritie nomē eſt trāſumptū ab aue vireū habēte coloꝛē:que galberus đr.a qbuſdā vo pēdilucas:ſuſpendit.n.nidū ingenioſe ſub nucis ramo icteris dicta.Juxta illud.Carpe viatoꝛ iter ſuper arboꝛe concinit icter:cuius tranſumptio ſine ſexti indicatur de accidēte.Nocumentū mutatiue accidit virtuti eueniēs humiditatibus a ſanguine diuerſis: vñ mutatio coloꝝ ſequit̄ neceſſario:quoꝝ vnū icteritia đr. Que

In iſagogis ca. de motiue mēbꝛoꝛum. B

li.2.tra.de vētre tex.cō.33.

li.2.in pñn.

Com.64.

ca.8.verſus fi.

ca.3.verſus fi. Cap.5.

2.technis cō.1.

tra.de te.

li.2.tra.de ventre te.cō.

col'.1.iter.ca ca.6.poſt me In iſagogis ca.de monō mēbꝛoꝛum. 2.p.toc.3.c.1 poſt mediū.

ca.13.te.c.40

ca.11.in

tra.1.c.3.i pn.

ca.n.verſus fi. ca.17.in pn. li.5.c.11.i pn.

aũt de melia efficiť extat innominata. In paſſionario
tñ ſcribiť ꝙ greci hoc melãchion dicũt.i.nigrũ canẽ.
Quidã võ ſcribũt melãchiron.i.denigrans manum.
Hãc qdẽ paſſionẽ patiẽtes dñr arcuati ab arcu.ſ.iri/
de:vel paſſionẽ hñtes regiã ſeu aureã. Cuiꝰ qdẽ duo
cõiter notanť modi:citrina.ſ.⁊ nigra. Uiridẽ addunt
⁊ aliq:quã nominãt agriacã.i.agreſtẽ.qr capre criſo/
lonca agreſtis dr muſtela.⁊ in viatico.Alia dr agria/
ca pageſeleontos.Cã võ ipſius ⁊ maxie citrine fex eſt
colere:que ſanguini ẽt cõmiſceť.⁊ ꝑ exteriora diffun/
diť corpis tingẽs ipſa.Que ſiqdẽ iterdũ actiõe ꝓue/
nit näe:ſicut qñ ea diẽ cretica iudicať ſilr non actione
näe:ſʒ ampliꝰ ſynthomatice. Qd̃ duobus euenit mo
dis:vel ab exterioribꝰ:ſicut ſerpẽtis pũctura:grauo/
nũ:pediculoꝝ:vulturis ⁊ aſſumptiõe fellis leopardi
vel vipere:a qbꝰ ſiqdẽ celerius icteritia ɔſurgit. Aut
ab iterioribus:qd̃ plurimũ ɔtingit ab epate ⁊ felle:⁊
a calore qñqꝫ corporis totius ⁊ ꝓprie vaſoꝝ: rariſſi/
me võ ab inteſtinis.A.felle quoqꝫ duplr:aut ab groſ
ſo viſcoſo in ipſius poris opilationẽ cãnte duobꝰ exñ
tibꝰ:quoꝝ ſcd̃s võſus iteſtina ꝓtẽſus:ſequeſtrať qñqꝫ
i duos.91.vel a paſſiõe ſube fellis:qd̃ euenit aut calo
ris intẽſione inflãmãtis epar ⁊ corpꝰ oẽ:vt ſan. ferue
at in colerã:vel debilitate ipſiꝰ: vt võtus imbecilliteť
attractiua in attrahẽdo:aut ſiccitate deficit expulſiua
vel apate ſeu opilatiõe in ipſiꝰ poris accñte pretacta.
Que aũt ex epe ɔſurgit:vt duobꝰ pus modis ⁊ qnqꝫ
põt ɔtingere.Fit võ ab iteſtinis mime:cum in cholon
deſcẽdẽs ⁊ obſtaculũ iueniẽs neqat ꝑtrãſire.vñ cole
ra in felle ɔtẽta caret in quẽ deriueť locũ. Nigra qꝫ
aliqñ ẽt accidit vigore näe ſplenis egritudinẽ creticã
tis.Pluries aũt ſynthomate:vt ſplenis debilitate vel
epe humores aſſante calore:aut totius cor iſlãmatio
ne.Et ad vnũ põt illis de cãis ɔtingere ſuo mõ: quo
ea que fellis ⁊ epatis.Agriacã qdẽ voluerũt aliq ex
colera cõſurgere praſſina ⁊ eruginoſa: cuiꝰ oppoſitũ
tra.4.breuis. ca.9. poſt pri. ɔ̄ria mõſtrat.91.ſed cũ Serapione dd̃m ipſam potius
cãri a felle malignãte vel epe ⁊ ſplene.Inqt.n.ſi acci
dat apud mũdificationẽ colere citrine aliqua egritu/
dinũ mũdificãti vaſi accidit icteritia permixta ex co/
lera citrina ⁊ nigra.is aũt color in viridem vergit.⁊
cap.11.añ me. poſt nõ pauca.Hec qdẽ eſt alia ſpẽs icteritie:cũ illa q̃
cõponiť ex colera citrina ⁊ melãcholia: ⁊ fit qñ epar
⁊ ſplen ſimiliter ſunt leſa.Color vero ex his redditur
viridis.vult etiam quando nigredo leuis extiterit ip
ſam ab epate fieri.ſi aũt vehemens a ſplene.

Propter ſcd̃m ſiqdẽ ſciendũ ꝙ ab illo q finxit
Tex.cõ.85. ſe Hyppocratẽ q̃rto re.a. cũ quadaʒ
ɔditione ſcribiť ſupinnatus ictericus.puta cũ rigore
53.apho.4. pti. determineť alludẽs fortaſſis ei qd̃ dr a cauſone habi
to rigore ſupueniẽte ⁊c̃.Quã qdẽ cũ rigore determi/
nationẽ:cũ pncipali ẽt ibidẽ Ga.nõ admittit:vt appa
rebit ddoꝝ.4.Ac ſimplr çoar vr ɔcedere icteritiã ſañ
1.theiſir trac. 13.ca.6.in fine. ſeptimã poſſe laudabile ſignũ exiſtere inqens.Medi
ci vituperãt icteritiã in pnº egritudinis. qr ipſiꝰ ſit exi
tus ante humoꝝ maturationẽ. Ego ãt dico pp quod
icteritia eſt motꝰ acutꝰ ⁊ motus eius velox in agente
⁊ patiẽte nõ negabimus in ea poſſe fieri maturatio/
nẽ die ſcd̃a gñonis:⁊ maxime die q̃rta:⁊ ꝓpe in etate
iuuẽtutis tpe eſtatis calida regione: locis oriẽtalibꝰ
ca.43.in me. ⁊ meridionalibus.In his.n.talibus accelerãt matu/
ratio ⁊ decoctio. Quarto võ collʒ qd̃ dicit Hyppo.
Si icteritia ſupueniat in febribus acutis añ ſeptimã
malũ.reprobatũ eſt experiẽtia in terris noſtris oibꝰ.
Et ſi veniat in qnto laudabile multum eſt vna rõne ⁊
maxime in corporibꝰ calidis ⁊ tpe calido.⁊ hec ẽ ſnia
collegioꝝ oiuʒ medicoꝝ perſaꝝ ⁊ Indie maioris.⁊ ꝓ
maiori pte illoꝝ de andaluſi.¶Cuius oppoᵐ ceteri
ſenſere veteris ſmonẽ cõcedẽtes oino. vñ q̃rto ſcd̃a. trac.1.ca.55. circa prin.
Ad vltimũ icteritia añ ſeptimã diẽ nõ eſt laudabilis.
Predictoꝝ aũt defectus ⁊ ſi tertio ⁊ q̃rto manifeſtus
ddoꝝ appebit.eoꝝ tñ ſingulariter vtriqꝫ ꝑtractenť ſer
mones.Primitus ſiqdẽ fortaſſis qs çoar accuſabit di
cẽtẽ icteritiã fore morbũ cũ accñs exiſtat magl actio/
qꝫ leſa puta coloris alteratio feda.Q̃ aũt die ſcd̃a va
leat appere benigne falſuʒ ẽ manifeſte: cũ ſudor poſ/
ſit fieri in ea.tũc.n.nõ extat motus colere. ſi foret ver
ſutus exiſteret:nec ẽt in q̃rto cũ ſudores fieri a veteri 4.pti.apho.36 apho.
nõ ſcribať in q̃rta.Itidẽ criſis egritudinis mote ꝑ ter
tiũ:qualis q̃ de colera tñ viſum fuit ſemel a Ga.in vi
ta eiꝰ oi.Ab archigene võ bis in q̃rto creticari.Criſiũ ca.4.poſt me.
tertio.Quid ğ d̃ icteritia:dd̃m itaqꝫ ꝙ nũq̃ʒ:cũ ſit mo
dus hic qdã criſis alius:ceu declarabiť ex reliqs.Pa
lin.Is empericus ab Auer.ſic approbatꝰ expientias
ſuper h̃ hũit afferre.nõ aũt falſe credere rõni aperte.
iõqꝫ Auer.agreſtis extitit in minꝰ.Qd̃.n.inquit dcm̃
Hyppocratis reprobatũ experiẽtia falſum extat ⁊ in
ciuile cuʒ ipm ſit vniuerſale ceu artis canones reliq.
Sermo aũt Auer.ꝑticularior fere nũq̃ʒ cõprobatus.
qr hyppocratẽ nõ redarguit:qm̃ affori.6.Raro ɔtin/ cõ.apho.58. in fine.
gẽs nõ reddit hyppocratẽ mẽdacẽ dicẽtẽ in pluribus
euenire:ſilr neqꝫ in qnta die morbꝰ laudabilr iudicať
icteritia:cũ cola ſit hꝫ ğſſior:velut fex fere neqens tã
breui tpe digeri.Feculẽtiã võ ipſiꝰ oñdit icteritie tictu
ra groſſiori ꝓhibito penetrare:nõ aũt ſudoris cũ ſibi
ẽt pus colericũ ſit admixtuʒ:neqꝫ aſpectꝰ tunc quoqꝫ
aliqs iteruenit lunaris.¶Adhuc aduerſať ſibi cũ di
cat id in tpe calido ⁊ ꝑ ɔñs in regione verificari cali/
da:qr amboꝝ idẽ iudiciũ:cũ ſubdat ꝙ hec ſit ſnia oi/
um medicoꝝ pſaꝝ.perſia võ frigidior ẽ ⁊ ſiccior mul
tũ grecia:arctico tãqꝫ ꝓpinqor polo:ſi locũ audit ve
re pſiã dcm̃.Cuius rex fuit Darius:quã ⁊ hodie occu
parũt tartari.Et iõ ipſius experiẽtie aut rõni nõ ẽ ac/
qeſcẽdũ cũ Hyppocrates fidelior teſteť ſe fore exptũ: 3.pnoſti. tex.cõ.42.
nõ in grecia ſolũ:veꝝ in lybia India ⁊ Subatia Qd̃
ẽt ſentit Auer.ſi occurrerit ꝑ accñs magis adeſt.Uel
fortaſſis pp aliquã criſiʒ cõſociatã illi.nõ aũt regula/
riter ⁊ ꝑ ſe.aut hi opilatione vel mõ quo apatis dece
pti.¶Aut ddm:ꝙ icteritia viſa nõ ad malũ añ ſepti
mã extat minime vera: ſʒ potius modica ſubcitrini/
tas aliq̃ circa oculos ꝓpe ac faciẽ ex iſlãmatiõe cãta
epis:vt viſuʒ qñqꝫ.Propterea dixerũt aliij ꝙ criſis an
te ſeptimã pt eſſe benigna ſi fluxus vẽtris ſuccurrat.
id tñ eget determinatiõe:qm̃ hꝫ fluxus.aut ẽ colericꝰ
multus ebuliẽs:cũ materieꝝ exitu ſpumoſaꝝ adhe/
rẽtiũ.⁊ ita eius ſignificatio extat praua intãtum vt ti
meať de iſirmo.⁊ ꝓprie cũ virtutis imbecillitate:aut
vẽtris fluxus mordicãs eſt vehemẽter cũ humidita/
te multus vel ẽt ſudor cõis exuberãs ⁊ virtus fortis
ſicqꝫ laudabilis cũ leuitas patientis velocius occu/ tra.1.c.59. i fi.
rat.quarto ſcd̃a:⁊ cuncta que afforiſ.4. aph.43.⁊.44

Propter tertiũ qdẽ ſciẽdũ ꝙ icteritia regulari
ter ⁊ ꝑ ſe añ ſeptimã:ſicut teſtanť pre
ter duos magis ceteri prauũ extat ſignũ. Qd̃ oñdiť
ſi aliqd dʒ benigne a nã celeriter expelli ei opus ſit
adeſſe digeſtionẽ:vt nã reddať ea vnigenea ſuba q̃li/
tate mẽbroꝝ parietibus ſequeſtrata.⁊ vias ac ductꝰ
eidẽ ꝑparatos ⁊ apertos qbus valeat ad extra ꝓpel
li.Et iõ cũ ipſi magis redundẽt in emorroides qua/
ſcunqꝫ matricis ani vel narium vẽtrẽ ⁊ inteſtina eua
cuationes laudabiliores hinc inducũt: quarto ſcd̃a. tra.1.c.2.añ fi.
Facte fluxu ſang.ſeceſſu ⁊ vomitu. Que autẽ ſudore
laudis exilioris ceteris cũ mã his qbꝰ vehiculeť ca/
reat ductibꝰ apparatis: ſubtilitate tñ ſui penetrãs ꝑ

poros occultos ad cutē ſudore nō parū iudicaṫ beni gne.q₂ ceu ſuppoſitū oȝ aū criſiȝ digonē ⁊ ſeparatio nē adherētē mãe pcedere.id aūt nō pōt ante ſeptimā ſm Gal'.iteruenire cū colera ſit inobediēs ⁊ meatus ipreparati.Rurſus.Ad pdictā criſiȝ expetiṫ digeſtio mãe:qḋ eē nō pōt niſi ſufficiēs tpis iteruēiat ſpaciū. ⁊ maxime cū caruerit oꝛificio eductio. Reqriṫ ſilr lu ne aſpect⁹.is aūt nō pōt pus adeſſe ſeptimo:tū q₂ tp̄s nō eſt ſufficiēs:qḋ in antea:tū qm̄ ſubſidiū nō interue nit lune:neqȝ ēt in q̄rto.q₂ ⁊ſi aliq̄ opatio extet in ipſo lune afflatus.nō exiſtit.Silr ⁊ criſes ſp in negoꝛibus ſm Ga.fiūt paroxiſmis. Neqȝ in q̄nto lȝ moueaṫ nã. q₂ tp̄s in diſpōne mãe atqȝ ductuū nō occurrit adhuc ſufficiēs:neqȝ ēt qs lune aſpectus.ea pp opus ſit ſepti mā expectare.aut ſi nono accidat magis rōne tpis cō tingit:in quo nã diutius potuit opari:q̄ȝ lune incita tus.Adhuc cauſon cuius:mã colerica:vt plurimum ſubtilis mobilis in locis ppinqs coꝛdi ſituata vix aū ſeptimā.⁊ ſi ſudoꝛe poſſit:terminaṫ.Cū itaqȝ icteritia ptingat ex colera ſudoꝛis mã groſſioꝛi ſm Iſaac ēt iū cta ſanguini nō poterit ad benignū ante ſeptimā ter minari:pp qḋ oȝ ſaltē ſeptia:nona:vel.11.aut.14.cre ticari cū tp̄s tūc iteruenīat lōgius in quo nã pōt dige ſtionē pficere:luneqȝ vt multū iteruenīat ſilr icitatio. Si.n.ante ſeptimā ſupueniat prauū exiſtit.q₂ ſȝ Ga. ex epatis accidit apate vel opilatione:ꝙ verſutū.In ſeptio vō aut poſt nō eſt ſimplr iā laudabile:ſi nō dex trū hypocūdriū ſm veterē fiat durꝝ. Qḋ opilatiōe pt ⁊ apate ptingē duro:cū id nō mox accidat:nã febꝛes iudicanṫ in eiſdē diebus ſm numerꝝ.ex qbus euadūt hoies:⁊ ex qbus pereūt:pnoſticoꝝ.3.

Propter quartū quoqȝ ad pmū dōm.ſm Cō mentatoꝛē ibidē ꝙ icteritia ſupinna ta cū rigoꝛe ēt nō ſoluit febꝛē ante ſeptimaȝ neqȝ poſt ſeptimā:ſed qñ determinatio eſt talis.febꝛicitantib⁹ icteritia ſuperuenit aut pꝛopter epatis ſynthoma vel nãm colerā reptātē per cutē excernere:⁊ demū hãc ne queūtē:ceu in apatibus aſſuetum eſt oibus remittē tē ad affoꝛiſmos in qbus inuit vitatē cōtineri.℄Ad aliud qdē quid dōm iā viſum fuit.℄Ad aliud dōm ꝙ apoplexie terminatio in paralyſiȝ ſimplr eſt mala: lȝ ſm qd ſit bona.Nec eſt ſimile:q₂ nã per ampli⁹in feſtaṫ q̄ātitate mãe apoplexie colere acumine.vnde cogiṫ criſim facere ante tp̄s.⁊ ideo imperfecta exiſtit ſilr variolaꝝ mã naturā ampli⁹infeſtat.fiūt ēt ex ſan guinis ebullitione ⁊ coꝛruptione:qui criſim vt mul tū recipit in quarta cū is moueaṫ cōtinue.Natura ēt pſueuit hꝫ mãm ad cutē expellere cōtinue.nō autem ſic colerā:q̄ icteritiā inducit:cū nō min⁹ alijs creticeṫ vijs.℄Ad aliud qd dōm apparuit.mã enim illa du ctus hꝫ aptioꝛes verſus vētrē ⁊ inteſtina q̄ȝ ad cutē. ℄Et ad pfirmationem dōm ꝙ nō eſt ſimile de mã ſu doꝛē faciēte ⁊ icteritiā cū ipſa ſit ea que icteritie ſubti lioꝛ.Quid nãqȝ puris cōmiſceṫ colere in ſudoꝛe cum aquoſitate ſubtilitateqȝ maſſe ſanguinee.℄Ad aliḋ dōm ꝙ icteritia creticans nō pōt benigne ante ſepti mā:vt oñſum eſt apparere.Ex opilatione aūt vl apa te calido ſm Ga.eſt mox aduenire poſſibile de q̄ nō: ſed de poꝛi heſitaṫ.℄Ad qḋdā vō alteri⁹partis dōȝ ꝙ icteritia nō pꝑe ſub criſi pmutationis locaṫ:ſȝ ma gis euationis.Mō.n.vtcūqȝ quo ſudoꝛ p poꝛos ex pelliṫ ita ⁊ cholera.⁊ q₂ groſſioꝛ ⁊ caloꝛe foꝛmali co lerata modicū ipſi⁹cutē tingit:velut croc⁹ q̄uis ma xima ipſi⁹pars reſoluaṫ:ꝙ aūt aliqd ſapiat criſiſ per mutatiōis inuiṫ quarto ſcōa.De ſpēbus quidē pmu tationis ſunt:que nō deducūt ad exiturā.deinde faci unt ſic toꝛturā:ſpaſmū:mollificationē:doloꝛē anche: doꝛſi:teſticuloꝝ:gēiculi:icteritiā:elephātiā ⁊ varices Illa.n.pꝓꝛie dr criſis pmutatiōis in q̄ fiūt exiture:vt carbūculi:dubellet:althoyn:foꝛmica:heriſipila:ignis perſicus ſerpēs:comedēs:variole:ſinantes ⁊ vlcera ſimilia.Sic itaqȝ quedam pꝛopꝛie permutationis eſt criſis:aliq̄ ipꝛopꝛie.⁊ non nulla mō alio media.

Quare caput paruū ſit melius ma gno monſtratur ex pble.30.id ſapiēte.℄Rurſus ſm to picū.Si ppoⁿⁱ in ppoſito.⁊ oppoſitū in oppoſito.paruū vō caput ⁊ magnū ſunt oppoſita:ſȝ magnū aliqñ eſt prauū ſigⁿⁱ in thegni.ḡ ⁊ paruuȝ erit bonuȝ qñqȝ.℄Adhuc oꝛta ſup eoꝝ teſtanṫ oꝛigines ibidem:ſed oculus oꝛiginaṫ a capite:⁊ paru⁹laudaṫ ēt ibidē:ſed q₂ foꝛtaſſis dices ſimilitudinē nō tenere oꝛtoꝝ ad pncipalia.iō oñdēdū eſt id in pncipalioꝛib⁹ ēt valere quale coꝛ exiſtit.Ei⁹.n.paruitas laudaṫ ter tio de partib⁹:nã v̄tus vnitur in paruo ⁊ foꝛtificaṫ. in magno aūt diſpergiṫ ⁊ debilitaṫ:ceu ignis denotat in paruo ⁊ magno habitaculo ptētus:vñ aialia ma ioꝝ coꝛdiū ibidē ſunt debilia:timida:ſicut ceruus:le pus:aſinus:⁊ hꝫ.℄Ampli⁹.virtus vnita foꝛtioꝛ eſt ſeipſa diſpſa de cauſis.vnde Pꝛoculus.Omnis po tētia impartibilis manēs maioꝛ eſt.partita vō minoꝛ vt ēt ſeptimo apparet phyſi.ſȝ in cerebꝛo paruo vniṫ v̄tus:in magno āt diſſoluiṫ.Eti.Cerebꝛū cū ſit fridiſ ſima oiuȝ coꝛpis pticularū ſm Ari.in pleriſqȝ magni tudine ipſi⁹ reddeṫ frigidū ampli⁹.ita vt mot⁹ ⁊ vni uerſalr actiōes hebetet aiales:puitate vō foꝛtificabū tur calitate fere ide ſuſcitata.Et iō grādes caput pſpi cim⁹hebetes:amētes ⁊ catarris ac coꝛicis repletos. Et pfirmaṫ.q₂ cū cerebꝛū ſit frigidū ⁊ humidū:⁊ alie partes capitis frigide ⁊ ſicce terreſtres pōderoſe mo le ipſius declinabunt coꝛpus oē in deoꝛſum:qḋ eſt ꝯ hois ſitū nālē:cū ſit aial recte ſtature ⁊ ſurſum in vni uerſo:dr̄ia quinta.Caput ergo paruum laudabilius ad operationes ⁊ pꝛopꝛie humanas magno.

Huiuſmodi aūt pꝛiū plurimū nobis pꝛeſtat ſenſus:qḋ adhuc ſentiṫ in tech ni cū ceteris medicis eū ſequentib⁹.℄Adhuc pect⁹ latū laudaṫ:cū eius oppoſitū vituperetur.ſed hoc fit capite magno ente cū ide cerebꝛū reddaṫ magnū:p poꝛtionaṫ.n.teſte capitȝ.ꝙ ſi fuerit magⁿⁱ ⁊ nucha red deṫ magna:nerui ⁊ ſpōdiles grādes ⁊ vlr totum coꝛ pus.℄Ampli⁹caput magnū eſt vt habit⁹:paruum aūt vt ꝑuatio cū vnū ꝯꝛioꝝū habeat rōneȝ habitus ⁊ alterū ꝑuationis.habitus aūt pfectioꝛ ꝑuatione iudi catur.Caput igiṫ magnū laudabili⁹exiſtit paruo.

Propter pꝛimū qdē ſciēdū eſt ꝙ caput eſt mē bꝛū diuinū in ſuperioꝛi coꝛpoꝛis ſi tuatū partib⁹q̄ȝplurimis ⁊ v̄tutib⁹inſignitū.Q⸗ autē ſit qd diuinū.33.pbl'.indicatur ita.Tribus locis exi ſtētib⁹capite:pectoꝛe ⁊ inferioꝛi vētre caput eſt diui niſſimū:cū eius inhabitatoꝛ ſit aia.vñ de re.ſa.p.cere bꝛū dom⁹quedā rōnalis eſt aie.de quo ⁊ dr̄ia tactuȝ 24.Eſt aūt in parte ſuperioꝛi locatū:cū ſurſum in no bis ſit ſurſum ſimplr ⁊ in vniuerſo.tū pꝑter calidita tem grandē noſtram.eſt nãqȝ homo calidiſſimū aia lium.pbl'.decima:tum ēt pꝑter ipſius partes:eteniȝ ipſius ſuperioꝛes ſunt parue:infime autem grandes: tū ēt vt in ſuū oꝛdineṫ finē.puta in ſuperioꝛum contē plationē.Facta vō ſunt cetera aialia demiſſi vultus. dr̄ia.5.cū alijs nō paucis.Ex pluribus compoſitū eſt partib⁹.ſm.A.nãqȝ partes capitis eſſentiales ⁊ que eas ſequunṫ ſunt.11.puta capilli:cutis:caro:pānicu lus craneū:pāniculus durus dict⁹dur amater:pānicu

Marginalia (left): 4.apho.com. apho.63.ante medium. — apho.4.cõm. apho.64. — 4.apho.apho. 64. — Tex.cõ.1. — cõ.apho.64. 4.ptl. — tra.1.ca.2.c r. medium.

Marginalia (right): pble.3. Lib.4.ca.7. — li.2.te.cõ.36. tex.cõ 37.i fi. Te.cõ.61. — ca.4.v̄ſus fi. — col'a.te.c.34. vſqȝ d t.c.36. In de ſõ.⁊ vi. aū me'.⁊.2. te pti.ca.7.in prin ipio. — li.2.tex.cõ.36. — pble.9. — iuxta finem. — pble.57. — p'.3. tra.1.ca. 1.in fi.e.

lus ſubtilis.vt piamater:ſiue ſecūdina:ſub a cerebri:
cū ei⁹ vētrib⁹ ⁊ locatis i ipſis ſpiritib⁹:duo pāniculi:
rete mirabile ⁊ os qd̄ ē cerebri baſis.Jn ipſo ēt fundā
tur ṽtutes plurime ⁊ diuine:vt motiua q̄ muſculis ꝑ
ficiť ⁊ chordis : ⁊ ſenſitiua q̄ duplex exiſtit : exterior.
vz.qnqꝫ ſenſus:quoꝝ q̄tuor ſenſitiua in capite ſunt re
pta velut viſus:auditus:odorat⁹ ⁊ guſtus:ſil'r ⁊ tact⁹
1.hiſto.ca.4. ⁊.2.ō pti.ca.1. verſus finem. cū in oēs diffundať ptē ſenſibilē q̄ꝗ̄ ꝑus iuxta. Ari.
ſituet i carne.dīa.38.vniuſcuiuſqꝫ.n.ſenſus organū ē
cognitū:eo qd̄ tact⁹excepto.Jpſe.n.cōis ē in toto cor
ca.5.in ꝑn.⁊ ha'y.2.tect;nil cō.57. pore:q̄rto de accn̄ti.Uirt⁹ ēt diuinior itriſeca dicta lo
cať in eius trib⁹ vētriculis.puta fantaſia:cogitatio ⁊
memoria:cū eſtimatione:reminiſcētia ⁊ itellectu q ſu
per iſtas magis oꝑatione q̄ ſubdo ſituať:qb⁹mediāti
b⁹ṽtutib⁹plerūqꝫ hō ꝯiungiť celeſtib⁹eaꝝ ſuſpicien
ca.6.poſt me. doc.5.lū.ꝑ.ca. 2. verſus finē. li.2. te.cō.36. do ipreſſiones mirādas.Figure aūt capitis.10.de iu
uamē.mēbroꝝ ſub auctoritate Hyppocratis ſunt q̄
tuor.⁊ ꝑ ꝑma.vna nālis:q̄ imaginari doceť in techni
cū ſpera cerea manib⁹fuerit leuiter cōpreſſa. Jn ipſa
eni tūc anterior a cū q̄dā planicie oblōga ⁊ poſterio
ra gibboroſa ꝯſurgēt:lateralia ṽo cū planicie q̄dam
recta.Jnnaturales ṽo ſūt tres.due q̄dē ſimplices.vna
nēpe vt minuať eminētia coronalis anterior. ſcd̄a vt
bimalis ſeu laudalis deꝑdať poſterior.tertia cōpoſi
ta:vt vtraqꝫ minoreť vna.q̄rta ṽo nō pōt eſſe ſtāte vi
ta vt maior.vz.ſit dimēſio dextre ad ſiniſtrā q̄ꝫ anteri⁹
A ad poſteri⁹:Jn nano tñ q̄dā mōſtruoſo ac alio huic q̄
ſi cōſimili mēſuraui maiorē diſtātiā fore a tpe in tp̄s:
q̄ꝫ ab occipite ⁊ ſyncipite:vt hāc q̄rtā videreť capitis
figurā innālē hēre.Sed talia mōſtruoſa rara ⁊ vt iui
talia.Uel nō tm̄ ſuperauit in his diſtātia dextre ad ſi
niſtrā eā q̄ anterius ad poſteri⁹:ceu hec in ꝑdictis q̄
tuor figuris reliquā:vt illā q̄ dextre ⁊ ſiniſtre:vt itelli
gēdus eſt hyppocraticus ſermo. Sūt aūt obſeruāda
collū:nerui ⁊ alia q̄ oriunť a capite.⁊ ipſi⁹figura.naꝫ
addūt hec cū laudabilia fuerint in ipſi⁹ꝑfectionē : cū
ṽo illaudabilia diminuūt eādē:capite magno:ſeu par
trac.1.ca.10. circa prin. uo ente. vñ tertio ꝑᵃ. Si capitis fuerit mãe paucitas
cū fortitudine ṽtutis formatiue ꝑme:erit forme bōe:
⁊ erit min⁹malū eo qd̄ paruitati adiūgit figura mali
tiā in creatura qd̄ debilitatē ſignificat ṽtutis. Et de
mū q: cōparationis eſt queſitū.magnū.n.⁊ paruū re
lationē quādā videnť iportare in ꝑdicamētis:opꝫ ali
qd̄ mediū:cui referanť hec ſtabilire. H aūt caput erit
cōmēſuratū.Jntelligo ṽo tale:qd̄ in hoīe cōmēſurato
diuiſione.2ᵃ. in medio. ceteris ꝓportionať particulis entib⁹ hꝫ. Magnū āt
⁊ paruū ab hoc equal'r. Suppoſitis.n.alijs partib⁹
cap.1.⁊ lib.1. ca.vltimo. cūctis ſm canonē cōpl'onū ſcd̄o.in oībus obſeruādū
dubitatū eſt qd̄ ſit hoꝝ duoꝝ magni.ſ.⁊ parui cere
brū deterius ſiue melius in actiones humanas.

Propter ſcd̄ꝫ q̄dē ſciēdū ꝙ nullos vidi adhuc
ſcribētes:q hoc queſitū nō ptranſiſ
ſent omiſſa Ga.⁊ Ar.ꝯrietate apparēte: q̄ in hoc dif
ficultatē cauſat ꝑcipue Uerbotinīcātiū tñ ſomniāt q̄
dā ꝙ Ar.voluerit paruū caput fore bonū quo ad vir
tutes morales ⁊ q̄ ſunt prudētie. Queſitū.n.ꝓpoſitū
dicūt Ariſ.hic ꝑtēdere querētis.ꝑp q̄d aīaliū hō pru
dētiſſimū:quo ad virtutes q̄dem itellectuales caput
paruū prauū exiſtere affirmāt:qd̄ Ga. dicūt intēdere
declarātes hoc ex mulierib⁹:que cū parua habeāt re
ſpectu viroꝝ capita prudētiores extant viris ⁊ ſaga
ciores.Sed hi neqꝫ mētē iterpretanť Ar. recte : neqꝫ
veritatē dicūt cū hꝫ ſit veꝝ oppoſitū. Mētē q̄dē non
ſapiūt Ari.cū in q̄rto de partib⁹nō ſolū ponat hoīeꝫ
a.9.poſt ꝑn. capitis paruitate vigere in ṽtutib⁹ moralib⁹imo itel
lectualib⁹dicēs ſubaꝫ hoīs fore diuinā:opus aūt di
uiniſſimū itelligere ⁊ ſapere:qd̄ ſibi aduenit:eo ꝙ pō

dus ⁊ molē nō hꝫ in corporis parte ſuperiori.Eſt nā
ca.10.añ me. qꝫ ipſius caput pre alijs ſine carne.ſecūdo de partib⁹
Adhuc pꝫ experiētia q̄ſdā paruoꝝ capitū mercurio
ꝯteſtatos ſatis acuti fore igenij in his q̄ ſpeculatiōis.
Jneptos aūt ⁊ ꝑcipites in his que moralis ſunt ṽtu
tis.quoꝝ ēt rōne apparet defect⁹:q: ſpūs ſpeculatio
nis motū reqrūt vehemētiorē ⁊ aggregationē inten
ſiorē vt ꝑcipiāt ſubtilia nāe:q̄ꝫ q moralitatib⁹debenť
Opꝫ.n.hoꝝ ſpūs fore qetos cuꝫ ꝑuiſione diſcretiua:
tardos vt oīa ꝑcipiāt:q̄ſi cauſal'r occurrētia.Jn mora
lib⁹.n.⁊ moꝝ actibus multe ꝯtingentes diuerſitates
occurrūt.Signū quoqꝫ de mulierib⁹:qd̄ inducūt nō B
valet.Neqꝫ.n.eis ṽtus iexiſtit rōne:q̄ medietatē vtri
uſqꝫ ꝯiectet extremoꝝ:neqꝫ prudētia faciūt: qd̄ agūt:
que recta rō agibiliū exiſtit:ſed poti⁹ex quodā inſtin
ctu in malū operanť ampli⁹ꝓne.qd̄ apparet. q: ſub
tiles eis ꝯcurrūt calliditates ⁊ igenia ex iprouiſo.me
ditate ṽo nequaq̄ꝫ cū nulla bōitatū participēt viri re
lationē:niſi pietate.hyſtoriaꝝ nono:ſꝫ viris hec iſunt
magis.Fecerūt ⁊ maiores Ariſt.⁊ Ga.ſibi apparēter ca.1.poſt ꝑn.
aduerſantes in hoc q̄ſito. Querēs nāqꝫ Ariſt. ꝑp q̄d
aīaliū hō prudētiſſimū:ſoluēs ait.Utrū q: parui capi
tis eſt vt ad ꝓportionē corporis poſita q̄dem ſol'one
magis ad hoīeꝫ ꝑ vtrū q̄a iſinuata ſubdit veriorem:
aut q: ineq̄liter mīmū.pp'B.n.⁊ parui capitis:⁊ ipſo
rū tales magis prudētioreꝫ eis q ſunt magni capitis.
Ga.ṽo huic apparēs aduerſus inq̄t.paruū caput pra
ue cerebri cōpoſitiōis ꝓpriū ſignū eſt:hunc ēt ſermo
nē ſimpl'r ceteri recipere medicorum poſteriores.

Propter tertiū q̄dē ſciendum ꝙ magnitudo ⁊
paruitas capitis dupl'r exiſtit. Una
q̄dē rōne capacitatꝫ ceu ꝯtinētie:vt cranei:⁊ talis par
uitas ex neceſſitate vituperať:cū cerebrū ad ipſaꝫ cō
ſequať paruū ⁊ anguſtū:magnitudo ṽo nō laudatur
oīno hꝫ:cū poſſit iterdū euenire abſqꝫ ṽtutis fortitu
dine:de qua q̄dē magnitudine ⁊ paruitate ſermo exi
ſtit Gal'.cū medicis alijs vniuerſis. Cuius q̄dē dete
ſtatio in morib⁹⁊ actibus vniuerſis apparet. ꝑ ſcd̄a. doc.5.ca.5.
Eſt ⁊ altera paruitas ⁊ magnitudo capitis cōſidera
ta rōne pauce carnis mole aut multe ſuꝑ craneū orbi
culariter exn̄tis.⁊ maxime in partib⁹anterioribus:⁊
talis ꝑuitas in opōnes ꝯfert hūanas:magnitudo aūt
obeſt.Et hꝫ ꝑuitatē habent hoīes ad cetera aīaliū:⁊
ꝑfecti ad pueros.Sūt.n.pueri nanoſi de ſomno ⁊ vi añ medium.
gilia:⁊ quarto de ꝑtib⁹.Quod apparet ibidē ſermo ca.9.poſt ꝑn.
nē intuētib⁹ Ari.vult.n.ꝙ oīa ꝑter hoīeꝫ aīalia ſunt
nanodea.Eſt aūt nanodeū cui⁹qd̄ ſm ſurſum magᵐ:
portās ṽo pōdus ⁊ peditās ꝑuum. Jn alijs ſiq̄dē aīa
libus:q̄ iferiora ſunt ꝑua.ſuꝑiora ṽo magna.Jn hoī
bus ⁊ maxīe ꝑfectis ſecus euenit:qm̄ pueris entib⁹:
q̄ ſuꝑius eoꝝ ſunt magna:q̄ aūt deorſum ꝑua:ꝑp qd̄
repūt:ambulare ṽo non poſſunt.nanodei ſunt pueri:
qd̄ nō ſolū quadrupedib⁹ineſt:imo auiū ⁊ piſciū ge
nerib⁹⁊ oībus ſanguinē hñtib⁹nanodeū eē. Et iō cō
cludit:ꝑp qd̄ ⁊ minus prudētia ſunt aīalia oīa hoīb⁹.
Ex hoc nāqꝫ ꝙ hō min⁹pōdere pticipat : delatiuū.n.
eſt i deorſuꝫ:caput q̄dē ſibi abſqꝫ carne ꝯſiſtēs alioꝝ
cōꝑatione ꝯcludit Ari.ipm̄ fore recti corꝑis ⁊ ſubē di
uine pticipantē alioꝝ ſolū prudētia ⁊ intellectu:qd̄ ⁊
rōne ꝯuinciť.Jllud caput qd̄ opationes hebetat ⁊ tā
dē corrūpit deterius eſt ſibi oppoſito:tale aūt eſt ma
gnū mole carnoſitatis cum pondere quodā ipſum in
oppoſitione ſui ꝓprium iclinare cogat ſitū:ceu deor
ſuꝫ.Adhuc mole carnoſitatis ⁊ humiditatis ſpūs re
molliunť cerebri.⁊ ſic mot⁹acqrūt tardiores. Spūs
ēt aīales luminoſitate egētes obtenebranť humidita
te ⁊ euaporatione: q̄ in tale ꝯſcendit caput plurima.

Qḋ aūt paruū caput paruitate ꝯtinētie ſit prauū in ſe ⁊ deteriꝰ magno equal'r ipſi a mēſurato egreſſo mon ſtrat. Quū illud caput eſt deteriꝰ qḋ paucitate creatū mãe ⁊ v̄tutis ibecillitate ſibi oppoſito aut qḋ altero iſtoꝝ:hꝰ caput eſt paruū. Sa. nō aūt ſic magnū. Pa lin. Caput illud qḋ totū paruificat corpꝰ ⁊ ibecillitat eſt deteriꝰ ſibi oppoſito:tale aūt eſt paruū ⁊ nō ſic ma gnū:qm̄ ſi caput paruū ⁊ cerebrū paruū. Haly.cū ce/ (2.technis cōm.35.) rebrū ſit craneo ꝓportionabile:⁊ ſi cerebrū ſit puū ⁊ nucha parua reddiť ⁊ nerui demū ⁊ ſpōdiliū ſitr par ui. ⁊ thorax ois vniuerſa neruoſa ⁊ oſſuoſa quātūcū ꝗ conatū cor in ꝯriū opereť. Nō poterit.n.facere: vt magnificeť tm̄ quātū ſi fuiſſet caput pus magnū. his aūt ſic minoratis corpꝰ erit oē iminutū. Sequiť ēt ad cerebrū paruū minoratio vētriculoꝝ ad quā occur/ rūt ſpūuꝫ āguſtia ⁊ motꝰ repētinꝰ ⁊ inordinatꝰ. Sub/ tilia.n.qn̄ coanguſtanť velocē acqrūt motū:vt appa/ ret in aqua ⁊ aere. Sed ex motu ſpūs ſupcalefacti ex āguſtia tenebroſi reddenť. Subtilia.n.⁊ dyaphona qn̄ anguſtanť tenebroſitatē quādā acqrūt. tenebroſi vo qn̄ ſiūt ⁊ ꝓpe aiales a ſua recedūt nā: cū ſpūs aut ſit lux aut eiꝰ retineat effigiē.4.de aia. A. Quo facto (ca.5.poſt pn.) capitis reddenť opōnes impfecte.hec aūt cerebro nō ita inerūt magno quocūqꝫ mō. ℭ Rurſus. Qḋ eſt op poſitū mēbro nobiliori ⁊ fortiori:vt ſibi reſiſtēdo ipꝫ cōtēperet opꝫ eē quātitatis ſufficiētis.hꝰ vo eſt cere/ brū:bn̄ cōtēperatā.n.facit eā que in corde caliditatē ⁊ feruorē.de partibꝰ ⁊ collꝫ ſcōis. In oppoſitū.n.ipſi (ca.7.in me. ca.11.ꝯ ſus ſi.) us poſitū eſt vt frigidiſſimū oiūꝫ mēbroꝝ calidiſſimū refrenet. Et merito qꝛ nā igeniať ad exceſſuꝫ vniuſcu iuſqꝫ ibidē.hoc aūt cerebrū nō pōt cōtēperare puū. ⁊ (de pti.2.ca.7. in principio.) iō parua habētes capita paruitate Sa.iſtabiles ſtoli dos ac eſtaticos fore cōſpicimꝰ. Cōuinciť itaqꝫ ꝙ ca/ put puū deteriꝰ ē magno:⁊ ipm plus cōmēſurato. In eo nāqꝫ eſt virtꝰ.forſitan tn̄ ſm qd. puta in viribꝰ itel lectiuis magnū poterit eē cōmēſurato pfectius.nihil eni ꝓhibet corpus parū lapſum quaſdā actiones ha (C) bere pfectiores tēperato. Quo ad actus vero corpo/ ris ceu robur percepi minora habētes capita fortio/ res:⁊ proprie cū pectoris latitudine:quod bruta pau ci cerebri entia oſtēdunt robuſta.nō etiam neruoſa re molliuntur eiuſdem mole:vt equi declarant.

Propter quartū qdē ad pm qd iā dōm apparu it. ℭ Ad aliud dōm. ꝙ illa ꝓportio verificať in his que ſunt vere oppoſita. Caput autem magnū mãe multitudine virtutis vigore:ac paruum iſtoꝝ defectu opponunť.cū de nā ꝯrioꝝ ſit maxia di/ (Tex.cō.13.) ſtātia.10.meta. Nō aūt magnū v̄tutis imbecillitate ⁊ mole materiei oppoiť paruo vtrolibet ex paucitate ac ibecillitate cāto:cū vtrūqꝫ ſit malū. Oppoſitio.n. ſumiť a forma.nō aūt a mā ceu ſanitas ſimpl'r ⁊ egri tudo in oi triplici nā.diia.95.opponunť directe. Et iō Haly.dicit. Sa: nō abſcidēdo ſermonem ſuum in ma (col'te.cō.35. 2.technis.) gno capite:ꝙ ſit bonū ſignū:ſicut in paruo prauum: imo cū determinatione magnū inqt non ex neceſſita/ te bone ꝯpōnis eē ſignū. ℭ Ad aliud dōm:nō eē ſile de ortis ⁊ de pncipali vſqueqꝫqꝫ:neqꝫ de oculo ⁊ cere (2.technis cō. 61.) bro.vn̄ Haly.diuerſitatē fecit Sa.iter ſermonē ſuū in oculis ⁊ ſmonē in cerebro:nā vitupauit cerebꝝ puū ſm ꝗcūqꝫ formam ſcm̄ fuerit:⁊ nō vitupauit oculos puos ſm oēm diſpōnē. Cā vo vitupatiōis puitatis ta cta eſt ꝓus. Radix.n.eſt ⁊ pnm alioꝝ:vt nuche:neruo/ uoꝝ ⁊ ſpondiliū:fonſqꝫ ſpūs aialis. Oculi aūt rami ⁊ nō radices:ſunt ēt ſpūs oculoꝝ ſubtiliores ⁊ lucidio res illis:q magis cerebri ⁊ magis in exteriꝰ expoſiti: vt ğ nō diſgregenť ⁊ reſoluanť bonū fuit ipſos i loco anguſtiori ſufficiēter locari. ℭ Ad ꝯfirmationē iſtius dōm duplr aut qꝛ cor paruū nō laudať oīno in aialiū (c. l'.1.tra.1. ca.1.ver. finē.) fortiori.vn̄.3.11.q̄ſi Ariſt.aduerſando. Aialia q̄ plm ſunt audacia ſunt ea q̄ magni cordis exiſtūt:ſed expo (ca.3.in fine.) nēdū eſt dcm̄ Ari.ꝙ oē aial audax:ꝗto audaciꝰ tāto eſt maioris cordis.13.aialiū. A. Qḋ appet.ſubdit.n. Ari.ꝙ in amplioribꝰ vētribꝰ ſpūs amplior ⁊ inuale/ ſcit magis. Et iō nullū eoꝝ q̄ magnoꝝ vētris ⁊ vena rū eſt pingue ſm carnē. ℭ Uel dōm ꝙ non eſt ſile ad huc de corde ⁊ cerebro:⁊ ſi pncipaliſſimū ſit cor mē/ broꝝ:eo ꝙ cor eſt in vehemēti motu:ſpūs in ipſo ſūt calidi feruētes:⁊ alioꝝ ēt pncipia.vn̄ oportuit ipſos in loco ꝯtineri vehemēter arctato:ne latitudine ipſiꝰ debilitenť diſperſi nō potētes calefacere ⁊ irradiare pfecte ipm ſi fuerit magnū:velut paruꝰ ignis grande habitaculū calefacere nō pōt. In cerebro vo ſecus ē. qꝛ ſpūs ipſius nō ſunt in tāto motu ⁊ agitatiōe. ſunt ēt remiſſe calidi:pp qḋ nō ſic timeť in eoꝝ reſolutione cū frigiditate contēperenť ipſius. ℭ Aut dōm ꝙ for mal'r fortaſſis cerebrū apparēter ſm medicos eſt plu riū ortoꝝ ꝗ̄ cor. Et ideo neceſſe fuit ipm eſſe ꝓportio nabiliter maius corde:vt eius pfecte cōtēperaret cali ditatē. Duo enim ſunt in nobis mēbra: cōparatione (de cerebro li. 2.ca.7.ver.fi. ⁊ de ꝑate li.3. ca 4.cir.pn.) alioꝝ maxima:cerebrū.ſ.⁊ epar. Ari.de partibꝰ. Si/ militer apparuit quō hic exponendus. ℭ Ad aliud dōm:ꝙ duplex eſt vnitio aliquoꝝ:vna qdē virtuoſa qn̄ opationes fortiores efficiunť inde: ſicut qn̄ acies in exercitu cōmēſurate vniť:⁊ ignis in camino.altera vo vicioſa operationū ⁊ ſubiectoꝝ tandem deſtructi ua:vt qn̄ ipſa coanguſtareť intm̄ vt ꝓpriam perderet actionē:vt ignis ſuffocareť tegmēto. Que qdē capiti ineſt paruo:nō aūt ꝑma:ſed in cōmēſurato ⁊ vehemē (Tex.39.) ter magno. ℭ Ad aliud rn̄det Iſaac in dietis vlibꝰ: ꝙ cerebrū eſt calm ⁊ hūidū:⁊ iō nō ſic hebetat vt ad duciť cordis caliditatē.at qꝛ hūc non teneo diia.24. dōm ꝙ lꝫ cerebrū cordis hebetet ſupfluuꝫ calidū nō tn̄ hoc nocitiuū eſt in actus:ceu cerebrū paruum re/ frenare nō valens cordis calidū. Cerebrū.n.magnuꝫ calefit a ſanguine artariarum cōtento in rethe mira/ bili ⁊ a ſpiritibus ⁊ eoꝝ motu a fumiſqꝫ ſurſum dela tis ⁊ ab occurrētibꝰ ab extra.ita vt cordis nō remit/ (pª h.voc.3.ca. 1.ante me.) tat ſupflue caliditatem. Neqꝫ cerebrū ſm. A.eſt tātū frigidū:ſed etiā calidum.cordis autem ⁊ epatis com paratione eſt frigidū:neqꝫ adhuc pōdus inde adiun/ gitur huic capiti ꝙ declinatū ire oporteat:cū ſupcale fiat ac exiccetur continue adueniēte etate. ℭ Alteriꝰ vo partis inducta admittantur:prout deteſtanť par/ uum caput paruitate capacitatis vel ꝯtinentie ⁊ nō mole carnoſitatis ⁊ oſſuoſitatis plurime.

ℭ Differentia. lxxx.

Q dilatato corde ſimul dilatē tur artarie: cōſtrictoqꝫ conſtringanť oſtenditur de morte ⁊ vita. Pulſant qdē vene oēs ſi/ mul inuicē ꝓpter ortas eē oēs a corde:mouet autem ſp:quare ⁊ ille ſemp:⁊ ſimul inuicem qn̄ mouet. Eti. Experiētia qm̄ te applicante palmā ſuper latus ſini/ ſtrū in oppoſito cordis vna percipieť cordis motus ⁊ artariarum. ℭ Amplius inter ambos vētres cor/ dis ſunt vie:que dilatanť in ipſo qn̄ dilatať ⁊ coaretā tur apud lōgitudinē eius. tertio.11. Quare ſimiliter (trac.1.ca 1. an te medium. Tex.cō.19.) erit ⁊ in artarijs alijs:que vie videnť cordis. ℭ Rur ſus rōne. Idē eſt motus totius ⁊ partis. vn̄ primo.c. ⁊ inferunť in idem totū ⁊ pars ſm naturā. puta tota terrā ⁊ paruus bolus. Et merito qꝛ ſicut totum ſe hꝫ ad totū ⁊ partiū vnaqueqꝫ ad vnāquāqꝫ.hiſtoriaꝝ pͦ. (ca.1.cir.pn.) Cor vo extat vt totū:artarie āt tāq̄ ps:cū cordis ſint orta. Palin. Motus cordis eſt nālis cū a pncipio cō/

ſtet intriſeco.talis aũt vnic⁹ eſt ꝛ vniformis:nãe nãqꝫ
1.a.c.2.aũ me. motus ſunt ordinati de creticis:qđ mot⁹ authoma/
thũ oñdit.Jtidẽ cordis dilatatione calor corpis euẽ/
taꝛ nãlis.ſi aũt tũc artarie cõſtringerenꝛ:nõ attrahẽt
qđ oꝫ educere a corde:veꝝ expellẽt:q̃re calor nõ po/
terit innatus euentari.❡Adhuc illud eſt idẽ qđ ab
eodẽ fit agẽte ꝛ fine:ſꝫ vtus pulſatiua eſt vna ꝛ eadẽ
ꝛ pp h⁹ finẽ.vt in caliditatis cordis ꝛ artariaꝝ refri
geriũ ordinata.Jtaqꝫ corde dilatato ſimul dilatanꝛ
artarie.ipſoqꝫ conſtricto conſtringunꝛ.

doc.6.c.4.ver ſus finem **Oppoſitum vero** iſtius ſenſibilis ſignat inciſio Eti.ꝑ pˀ vt⁹ vi/
talis ſiꝛ dilatat ꝛ ꝯſtringit.id aũt eẽ nõ poſſet niſi ſm
diuerſas ptes:cũ ꝯria nequeãt in eodẽ ſm h⁹ tps co
pulari.❡Adhuc qñ cor dilataꝛ abbreuiaꝛ:cũ vndi/
col'.c.2.i me° qꝫ expãdatur.7° de iuuamẽtis:vt vter oñdit iflatus.
Quo accñte op⁹ fit idẽ artarias cõſequi cũ ei ſint cõ
tigue:propter quod opꝫ eas elõgari:ad quod ipſarũ
conſequiꝛ anguſtia.Jtaqꝫ ad cordis dilatationẽ ſeqꝛ
ar tariarum conſtrictio:ꝛ ad conſtrictionem eius ip/
ſarum dilatatio ꝛ econtra.

Propter primum qdẽ ſciendũ ꝙ qd ſit cor dĩia innotuit.41.
qd ꝟo artaria.46.Eſt aũt dilatatio localis partis ex
pãſio de cẽtro ad circũferẽtiã facta:ceu qñ follis aerẽ
attrahit.ꝯſtrictio ꝟo eꝯ.Mot⁹ enim fit ab extremis
ad cẽtrũ:adeo vt fere terminoꝝ ſibi occurrãt capita:
velut qñ aer depelliꝛ de folle.dĩia ꝯñti.Noſce quoqꝫ
id verificari queſitum duꝫ aial in ſua nãli ꝑmanſerit
2.techn's tra. de corde cõ.8. poſt principiũ diſpõne.vñ Haly.eius quã de hoc ſentit opionẽ vo/
luit verificari dũ corpus ꝑmanet ſm diſpõnẽ ſanitaꝛ
aut ſm eã in q̃ nõ mutat egritudo diſpõnẽ artariarũ.
nã qñ aña fuerit ſec⁹ artarias velocior ꝛ ſpiſſior erũt
eaꝝ dilatatio ꝛ ꝯſtrictio bis q̃ cordis:imo ẽt artaria
rũ pudẽdi:qñ ad actũ fuerit ꝑparatus qs coeundi.

Propter ſecundum ꝟo ſciẽdũ:ꝙ Ga. ſibi vꝛ met in hac
dĩia cõtraire.Ait aũt ad teucrũ.Omnes quedã arta
rie pulſant eodẽ ꝛ alternatim ſibiĩuicẽ ꝛ cordi:vt ex
vna eaꝝ poſſit de oĩbus conſimiliꝫari ꝛ argumẽtari.
In principio. ca.1.aũ mediũ De vtilitate vero pulſuũ ad inſtar cordis mouentur
artarie.vnde 7° theo.Cor ꝛ vene pulſatiles vno mo
uẽtur motu:vno quoqꝫ mõ in vno tempore.ſ.eorum
motus alteri⁹ alteri eq̃lis:nec alius motus alium ꝑ/
2.techni̇s cõ. 8.tra.de corde cedit oĩb⁹ habitudinibus:intantũ vt ex vno oĩuꝫ ca
piaꝛ per collationẽ ſcia.Haly.quoqꝫ expreſſius.Qñ
cor dilataꝛ dilatanꝛ omnes artarie corporis ſimul:ꝛ
qñ cõſtringiꝛ conſtringũtur oẽs ipſe ſimul.❡Cuius
col'ca.5.ꝛ.8. oppoſitũ ſenſit Gaꝛ.de pulſuũ compẽdio cũ.4.theo/
rice:vt monſtrabiꝛ conſequenter:ꝛ h⁹ quidem diſco
lie veritas tertio dicendoꝝ oſtendeꝛ.Quidam vero
huiuſmodi volẽtes ꝯrietatem palliare dixerũt ꝙ cor
de dilatato dilaꝛanꝛ artarie:cõſtrictoqꝫ conſtringunꝛ
quo ad iudicium ꝛ cognitionẽ maxime ſenſibilẽ.nõ
autem intellectualẽ:q: per dilatationẽ cordis noſciꝛ
dilatatio artarie ac ecõtra.Qđ firmatur illo Ga.ꝑta
cto:vt ex vna eaꝝ poſſit ꝛc.Sꝫ dõm:ꝙ quãuis hi ap
parẽter moueãtur:non tñ recte mentẽ explicãt Gaꝛ.
cũ de hoc ipſius:vt apparebit:duplex fuerit opinio.

Propter tertium ꝟo ꝑmitus oſtendaꝛ ex pulſuum introdu/
ctorio ꝙ corde dilatato conſtringunꝛ artarie:ipſiſqꝫ
ꝯſtrictis dilataꝛ.Et denuo id ratione firmetur.Et 3°
auctoritatibus dicaꝛ in contrarium ꝑmiſſis.❡Pro/
In compẽdio pulſuũ.m.ca.3. pter ꝑmũ h⁹ ſciẽdũ ꝙ pulſus ſm Ga.fit qñ cor attra
xerit ſpũm ex pulmone:nã ꝑmo qñ recipit ipſum in
ipſius ſiniſtrum ventriculum:demũqꝫ occurrens tri/
buit artarijs.Contingit enim euacuato corde ꝛ reple/
tiſqꝫ artarijs pulſum fieri:ſeu dyaſtolẽ:euacuatis ve
ro ſiſtolem.Pulſus nãqꝫ ex diaſtole conſiſtit ꝛ ſiſto/
le:deinde eſtimationẽ remouens falſaꝫ:propter quã
quis putaret ſimul pulſare artarijs ſubdit.q: i equa cap.4.in p:n.
li tempore cor ꝛ artarie videntur pulſum ſiue dyaſto
lem peragere.Jdeo fere cuncti extimãt ꝙ pulſus vel
dyaſtoles fiat corde:artarijſqꝫ ſimul repletis ſeu dila
tatis:quorũ errorem repreſentarevolo.ꝙ enim tem/
pore inequali pulſuꝫ cauſant cor ꝛ artarie manifeſtũ
exiſtit.q: repletis artarijs:corde vero eũato euenit
illud.Jn cuius ſiquidẽ declaratione volebaꝫ ad ano
thomiam remittere:ne tamen videar inuidus id pau
cis repreſentabo.Cor enim figure eſt pyramidalis:
cuius equidẽ pars lata in qua ſunt ventriculorũ ipſi
us ora pulmoni coniungitur:vt in medio eius quatu
or coniaceat pennularum.quinta vero vt media iſta
rum ente cordi velut culcitra.pars vero cordis acu/
ta tendit in deorſum ꝛ ad ſiniſtrum vtcunqꝫ.quando
igitur cor ſpiritum attraxerit ex pulmone repletũqꝫ
fuerit in deorſum lateraliter tẽdit:vt a pectore remo/
ueatur q̃ꝫ multum.Quando vero denuo attractũ in
ſeipſum conciderit ꝛ euacuatum in naturalẽ deuene
rit figuram:ſurſum quidem recurrens:tunc proſilit
pectori percuſſionemqꝫ perficit.ꝛ ita concidens pul
ſum conſtituit.Sic igitur vult ꝙ corde dilatato arta
rie conſtringantur conſtrictoqꝫ dilatentur ꝛ econtra
vnde primo ſcđa.Quandoqꝫ accidit ꝙ pulſus vnius doc.3.ſũ.ꝑ.ca. 8.in fine
lateris fit pulſus calide complexionis.ꝛ alterius fri
gide.Ex quo quidem ſcitur ꝙ pulſus in dyaſtole ſua
ꝛ ſiſtole non eſt ſm modum acceſſionis ꝛ receſſionis
cordis.immo ſm modum dyaſtolis ipſius corporis
artarie.❡Propter ſcõm huius ſciendum ꝙ artarie
ſeruiunt cordi.dilatatione nãqꝫ ſanguinẽ ab ipſo at/
trahunt ꝛ aerem ab extrinſeco:conſtrictione vero in
cor hunc expellunt vtcũqꝫ aerem contemperatum:ꝛ
vaporem in extrinſeca capnoſum:differentia conſe//
quenti.Cor etiam vt tactum quandoqꝫ q̃tuor habet
orificia de iuuamentis ſeptimo:vt vene magne:vene cap.3.aũ me⁰
artarialis:artarie maioris ſeu adorti ꝛ artarie vena
lis:per quorum duo attrahit:ſicut ꝑ ea que vene cõ/
caue ꝛ artarie venalis.Et ideo facta ſunt opertoria
ꝛ panniculi claudentes:quorum proceſſus eſt ab ex/
trinſeco ad intrinſecum.Sunt autem tria orificia ve
ne maioris:duo vero tantũ artarialis vene.Alia ꝟo
duo ſunt orificia in emittendo a corde ad alia:vt qđ
adorti ꝛ artarialis vene.Super quorum vtroqꝫ ſunt
tres panniculi claudentes qui ab intrinſeco tendunt
ad extrorſum:qñ itaqꝫ cor attrahit dilataꝛ.Si auteꝫ
dilatarentur tunc artarie:attraherent:cordis ipediẽ
tes attractionem:quare opus ipſas conſtringi:ſimili
ter quando cor conſtringitur expellit.ſi autem con/
ſtringerentur tũc artarie ſimiliter cordi non poſſent
cõpellere:cũ locus nõ adeſſet vacuus in quẽ fieret di
uiſio.neceſſe igiꝛ eas cõſtringi ſi cor iuuaꝛ eiſdẽ.Eo/
dem quoqꝫ mõ eſt artariaꝝ ad cor relatio.Si.n.quã
do cõſtringunꝛ expellendo conſtringereꝛ cor iã nõ re
ciperet inaptatũ.Similꝛ ſi dilatantur ex corde attra
hentes.tũc id opꝫ conſtringi:aliogn non poſſent:qđ
in ipo attrahẽ.nã eo dilatato cũ fortiſſimũ ſit mem/
broꝝ ab illo non poſſent quicqꝫ ſuſcipere.Amplius
naturalium tertio:quando vnũ mẽbrum expellit reli col' c.13.
quũ attrahit:vt ẽt que artis oſtendunt.Cũ enim ven/
ter chilũ expellit attrahũt meſarayce:qñ vero ꝓpel/
lũt iſte epar euellit:qñ autẽ id vene atqꝫ cor ꝛ demũ
que venaꝝ minores dõec ꝑ mẽbra ſimplicia deuenia
tur ad cutẽ q̃ ita euellit:vt nullatenus ꝓpellat i alia

Cum igiť artarie ſint oꝛdinate ceu tactũ in coꝛdis ob
ſequiũ ⁊ ip̄ȝ actuſq; eiꝰ ſint eis ꝑ̄oꝛes:cũ coꝛ expellet
ca.13.poſt p̄n. ⁊ in medio attrahẽt he. Atq; nãliũ 3°. ꝑ eũdẽ poꝝ diuerſa tñ ho/
ra ſit attractio ⁊ excretio.nã oĩa ex oĩ trahi videntur
⁊ oĩ diſtribuere:⁊ vnã ꝯtingit oĩuȝ eẽ ꝯfluxionẽ ⁊ cõ
ſpirationẽ.Un̄ Epidimie ſexto.Carnes trahunt ⁊ ex
Tex.cõ. p̄mi. vẽtre iteriꝰ ⁊ exteriꝰ.Qđ oñdũt additamẽta ſuꝑ coꝛ
dis baſim ſita auricule ipſiꝰ dicta ſequũtur.n.oppoſi
te coꝛdis motũ:nã qñ coꝛ dilatať hec ꝯſtringũť.⁊ eȝ.
Palin:ars imitatrix extat nãe.In arte quoq; euenit
vt qñ vnũ artificiũ expellit aliud attrahat:⁊ ita in q̄
deinceps donec artificiũ debitũ adipiſcať finẽ velut
nauifactiua dnotat.Itaq; qñ coꝛ dilatať artarie ꝯſtri
gũtur ⁊ qñ ꝯſtringiť dilatãť.⁊ eȝ.¶Propter huius
tertiũ dõm ꝙ Ga.cũ Ari.foꝛtaſſis fuit illiꝰ opionis i
pulſuũ itroductiõe ⁊ de ipſoꝝ vtilitate.de h̄.n.vt idẽ
innuit duplex fuit opio.vna qdẽ inqo vĩ ꝓbabilis ⁊
introductiua.nõ aũt demr̃atiua ⁊ ꝟa cũ nihil ꝓhibe
at q̄dã falſa ꝓbabilioꝛa qbuſdã veris exiſtere:topico
rũ ꝑ.ꝓbabilẽ aũt expꝛeſſit halyabbas ⁊ haly maxie
colʳ.c.p̄.i me. Põt tñ ſeries illa itroductoꝛij pꝛe alijs ſcõe amplius
adaptari opinioni vt dicatur ꝙ alternatim ſibi pul/
ſant i adinuicẽ artarie ⁊ coꝛdi:vt huiꝰ ꝑ oppoſitũ au
diať viciſſitudo ordiata:ceu ꝙ qñ coꝛ dilatať artarie
ꝯſtrigũť ⁊ reliq̃ vbi ſit velut q̄dã ꝯñtia ecõtrario.Et
collʳ.ca.13.in medio. ſimilẽ quidẽ ſermonem ambiguũ ꝓtulit nãliũ tertio.
Artarijs qdẽ coꝛde thoꝛace ac pulmõe oĩbus diſtra
ctis ⁊ ꝯ̈ctis alternatim neceſſe ſit ex quibus tractum
eſt pꝛius adhuc excidere poſtea.

Propter quartum v̊o ad p̄mũ qđ dõȝ mox appebit ⁊ ap/
paruit in pte.¶Ad aliud qđ dõm ſilr̃.deceptiua nã
q; vt oñdit Ga.extat illa empia cũ coꝛde tacto cõſtri/
ctio ſentiať:nõ aũt dilatatio.Qñ.n.ꝯ̈hiť in ſeipſum
ingroſſať ad baſim:pectoꝛi ſicq; occurrit.qñ ꝟo dila
tať extẽdiť ſcd̃m directũ fere in q̄ deoꝛſum.ita vt pe/
ctoꝛi tũc occurrẽs ſentiať minime.pulſus ꝟo artarie
ipſius ꝑ̄cipiť dilatatione.¶Ad aliud dõm ꝙ ſecꝰ eſt
de illis vijs ⁊ meatibꝰ ptrãſeũtibꝰ ab vna pte coꝛdis
ad reliq̃ ⁊ de diſtãtibꝰ ab ipſo.Sermo.n.ſane intelle
ctus fulcimẽtũ eſt huiꝰ potiꝰ.Uie nãq; q̄ ſunt in coꝛ/
de dilatãť cũ dilatatiõe ipſiꝰ.Sȝ tũc ille q̄ ſũt apđ lõ/
gitudinẽ coꝛdis.i.artarie ꝯſtringunť.Qđ oñdit diſtã
tie ac ꝓpinqtatis artariaꝝ actus cũ coꝛde:nãq; ſunt
ei ꝓpinque attrahũt ex ipſo.Que ꝟo ad cutẽ ꝓtẽdũ
tur diſtracte aerẽ q extroꝛſum euellũt.Que aũt haꝝ
obtinẽt mediũ ab oꝛibus venaꝝ qđ ſubtiliꝰ attrahũt
ca.24.poſt p̄n. ſanguis.nãliũ tertio.⁊ theoꝛ.quarto pp huiuſ quoq;
colʳ.c.2.i me. vias ſiue trãſitus ⁊ aſſociationẽ extremitatũ venarũ
⁊ artariaꝝ aĩali decollato nullus ſanguis reꝑiť in ar
tarijs:veꝝ in coꝛde ⁊ in venis oĩs.de pulſuũ vtilitate
In medio. ca.14.pᵒ me. ⁊ iđ nãliũ tertio cõcludiť non in vanũ nãm cauernas
cõſtruxiſſe coꝛdis huius.Defluxus aũt hic contingit
ex artarijs interitus tpe in venas pp decurſuȝ ſpũuȝ
⁊ ſanguinis in dextrũ coꝛdis vẽtriculũ:velut in arcẽ
a quo p̄ncipianť ⁊ ipſe.Is nãq; coꝛdis digniοꝛ extat
ſiniſtro.dr̃ia.47.¶Ad aliud dõm ꝙ veꝝ eſt in his q̄
mouenť a generante ꝑ foꝛmã eiſdẽ inditam ab eodẽ.
phycoꝝ octauo.vt leuia ſurſum:grauia ꝟo deoꝛſum
collʳ.tex.c.32. nõ aũt in eis quoꝝ motꝰ eſt ab aĩa ⁊ maxime cũ v̄tꝰ
vitalis affinis ſatis extet animali.dr̃ia.47.cũ motus
anime valeat in oppoſita.Ea.n.factuȝ eſt ꝙ cholera
leuis acuta ꝓrũpit in deoꝛſum.Melãcholia ꝟo gra
uis tẽdit ſurſum.⁊ iđ p̄mo p̄ma.deo factoꝛi omnibꝰ
doc.4.c.p̄mo poſt medium. aſſeriť laus melioꝛi.¶Ad aliud dõm ꝙ motꝰ nãlis
vniens dr̃ ⁊ vniformis reſpectu violenti. Naturale
ẽt põt duplr̃ accipi:aut qꝛ ſit a p̄ncipio quocũq; mõ
intrinſeco:vt hic ab aĩa pulſatiua quadã ente foꝛma
Nã.n.dr̃ de mã ⁊ foꝛma.phycoꝝ ſcđo.vel qꝛ a p̄nci/ Tex.com.11.
pio determinate tradito:vt a generante ⁊ ita coꝛdis
motus nõ extat nãlis ꝑ̄pe:veꝝ aĩalis magl.dr̃ia.57.
In quo ⁊ſi videať diuerſitas:ip̄a tñ eſt fixa ⁊ ad vnũ
oꝛdinẽ reducta.vñ q̄ȝq; fuerit dictũ ꝙ virtꝰ vitalis ſilr̃
conſtringit ⁊ dilatat:hãc tñ periodus ſeruat penitus
illeſam.lȝ.n.motus authomatũ ſit vnꝰ p̄mitus:mul/
ti tamen ꝯñr ꝓfluunt ꝭm oꝛdinem ab eodẽ:qđ in mo
tu euenit coꝛdis.¶Ad aliud dõm ꝙ lȝ virtus pulſa
tilis ſit vna in cõi:differens eſt tñ ⁊ diuerſa in ſpecia/
li.Uirtus nãq; eſt vna ⁊ ſuba ꝭm genus.vȝ.ſpẽs ꝟo
plures hñs.affoꝛiſmoꝛum ſcđa.Uel dõm ꝙ lȝ virtus co.apho.16 in fine.
agẽs ⁊ finis ſint idẽ:non tñ eadẽ rõne.Sunt ẽt inſtr̃a
diuerſa que operationẽ hñt variare.vna nãq; virtus
⁊ eadẽ aliter operať ⁊ aliter ꝭm inſtrumentoꝝ varie
tatem.Ex quo vtiq; apparet ꝙ motus coꝛdis ⁊ arta
riaꝝ a virtute cõficiť vitali.nõ aũt vt Eraſiſtrates vo li.2.c.p̄.in fi.
luit eius qđ euacuať ꝯñtia nãlium ſermone.vñ q̄rto li.5.c.14.i p̄.
theoꝛice.Nec eſt coꝛdiſ ⁊ artariarum motꝰ pp aerem ca.5.in med.
quẽadmodũ vtrẽ vẽtus ⁊ aer mouẽt.Id enim qdam
arbitrati ſunt medicoꝝ:imo eoꝝ motꝰ pp virtutẽ ae/
ris attractiuam quẽadmodũ in vtre aeris exitꝰ ⁊ in/
greſſus pp artificis actionem.¶Ad aliđ dõm ꝙ coꝛ
dis dilatatione caloꝛ nãliſ euẽtať per artariã venalẽ
in pulmone demiſſam:ꝑ artariã ꝟo adoꝛti nihil aut In p̄ncipio
modicũ:cũ Ga.nõnullius ligauerit artarias eiꝰ oẽs:
de pulſuũ vtilitate.⁊ tñ ierat vita cũ coꝛdis euẽtatio
ne ꝙ dr̃ia ampliꝰ appebit ꝯñti.Aut lȝ nõ euẽteť tũc:
id tñ mox erit ꝯñter quod ſufficit.

¶Differentia lxxxj.

Q dilatatione artariarũ fiat expulſio:conſtrictiõe vero attractio
mõſtratur.Quoniam opȝ quod expelli
tur viam habere apertam:ſed in dilatatione aperiũť
arteriarum poꝛi:cum in ea ſcd̃m omnem diametrum
expandantur.Quod vero attrahitur ⁊ adduciť eget
cõſtrictione:hoc.n.euenit ea.¶Rurſus coꝛpus foꝛ/
tius ⁊ reſiſtibilius motum contra debilius ⁊ ceſſibi/
lius id ipſum impellit vlterius:neduȝ ꝙ ſibi ꝑmittat
occurrere:ſed in dilatatione ſanguis impelliť ad oẽȝ
ipſius partem aeri reliquo coꝛpoꝛi obuiꝰ potẽti ſub
ingredi.¶Itideȝ artaria cum non poſſit eſſe vacua:
ſed dilatatione pꝛecipue aer ſubingrederet:cum tũc
ſanguis intumeſcat in ip̄a:duo iã in eodeȝ coꝛpoꝛa
foꝛent loco:quod eſt impoſſibile:pp reſiſtentiã in ad
uicem dimenſionuȝ.ſimiliter ⁊ conſtrictione nõ pote
rit expellere:cum ea fiat ex pleno.Tũc aũt artaria ꝑ
manet conciſa ⁊ quaſi euacuata.Palin vt dicunt ex/
pulſio viget humiditate:attractio autem ſiccitate.ſȝ
dilatatione artaria exhumectatur:cuȝ ſanguis vnde
quaq; exinundet.In conſtrictione vero exiccať econ
tra.¶Rurſus moꝛientia expirant:de inſpiratione ⁊ ẽ.dr̃ia.46.ar
reſpiratione.tunc v̊o dilatationẽ opȝ fieri.cuȝ hic ſit 3.in p̄n allegata ẽ auctoꝛita
vltimꝰ anime motus:alioquin ſpiritus:non poſſet in iſta ex li. hiſt.
vltima exalare.Itaq; artarie dilatatiõe ſit expulſio:in
conſtrictione vero attractio.

Huius quoq; oppoſitũ fere ſapiunt medi
ci vniuerſi.Eti.ſi aliqd de/
bet attrahi oꝛificiũ opȝ apertũ foꝛe attracturo.Id ãt
in dilatatione contingit.Quod ẽt debet expelli opꝰ
eſt conſtrictione perfici:ceu apparet in ꝯſtrictis ela/
bentibus ex digitis ⁊ ſpongia declarant cõpꝛeſſe.In
hũidis enim attrahunť dilatate:expꝛeſſe auteȝ expꝛi
mũt quod aſſumptum.igiť erit attractionem ꝑfici di
latatione conſtrictione vero expulſionem.

Propter primum qdē ſciēdū q reſpiratio eſt motiua actio reſpiratiuoꝝ organoꝝ altera in cuſtodiā ordinata caloris aialis. Cuius ſiqdē dr̄ie duplices extāt: euentatio .ſ. ⁊ mūdificatio. Eſt aūt euētatio aeris frigidi per foramina ſeu poros introductio. Mūdificatio vero eiuſdē reexpulſio p eoſdē. Dilatatio q̄z eſt ei⁹ qḋ dilataſ ſm oēm dyametrū expāſio. Cōſtrictio ꝟo ſm oēꝫ in vnū adductio. Spiratio eqdē duob⁹ pficiſ modis aliqñ qdē p foramina ſenſui ſubiacētia: interdū ꝟo occulta. Primū qdē tripliciter aut ore vl' narib⁹ fit pulmonē hn̄tia calidiora extāt ⁊ maiora tā terreſtria q̄z ēt aq̄tica velut cethodea aerē p tracheā itroducēdo artariā: vel brāchijs: vt piſces. hoꝝ nāq3 cal'm bn̄ cōtēperata aq̄: aut ſuccinctorio ſicut enthoma .i. diuiſa ceu apes: ⁊ reliq̄ ſonātia ſorbones ⁊ filia: de inſpiratiōe. Dr̄nt aūt q2 piſces vtūſ in ſuſceptiōe aq̄ alia ꝟo duo aere. Que ꝟo p imanifeſta pficiſ ſenſui poris cōpleſ: vt ſcribūt artariaꝝ ⁊ carnis ſufficietenus plurimis. qolꝫ .n. corpoꝝ ⁊ maxime cal'm foraminib⁹ in ſenſibilibus eſt diſtinctū qḋ ſudor ⁊ alia denotāt egrediētia de q̄ vtiq3 reſpiratiōe pncipal'r eſt q̄ſitū huius.

Propter ſecundum ꝟo ſciēdū q Ar. de iſpiratiōe ⁊ reſpiratiōe hūc modum reſpirationis tanq̄z fore inutilē vt ampli⁹ appebit vī omittere ad manifeſtā ſe trāſpirationē añdictā triplicē ſolū trāſſerēs. Quē etiam Gal'. de vtilitate pulſuū. viſus eſt pmit⁹ imitari pbāſ dilatationē ⁊ ꝯſtrictionē artariaꝝ nullius aut modice fore vtilitatꝫ. q2 ligatis oib⁹ adeo vt nulla pcipiaſ eaꝝ pulſatio: de motu nihil pdeſ volūtario aut ſenſu: ⁊ vl'r nullū incurrere nocumētū. Sed cū puati fuerimus anhelitu ꝯfeſtiꝫ fit mori. pp qḋ ſubdit q ſi ex eo q vene pulſatiles incurrūt leſionē ñ accidit nocumētū penit⁹. Oib⁹ igiſ pꝫ hoib⁹ q ex eis nulla ſeq̄ſ vtilitas: qñ in ſua cōſeruāſ ſanitate: qḋ cōcedēdū eſſe vr̄ ⁊ potiſſime qñ corpus vtiſ regimine nō eſtuante. Ab hac quoq3 paulatim ſecedēs vtcūq3 deiceps opione cum medicis reliquis cōcedit: vt in forti calore balnei ſeu exercitij vel alteri⁹ ſpiratiōe artariaꝝ iuuari vt ⁊ tādē dicat q artarie orificijs cuti attigētib⁹ euomēt a ſe ac excutiēt totā foras ſupfluitatē fumoſaꝫ in eis gn̄atā: ⁊ ex aere corpus ambiētē ptē ſumēt nō modicā. Qḋ ⁊ Hyppo. ſenſit: qñ inqt corpus iſpiratiuū exiſtere. Cōfluxus .n. cōſpiratioq3 totius eſt p totum. Si aūt ponaſ iutilis reſpiratio p artarias ad quē igr̄ finē pulſabūt: videbūſ .n. ocioſe. ¶ Aut dōm q finē hn̄t nobiliorē pori ēt dato. nā pp eaꝝ motū ſpirat⁹ depuraſ ⁊ pficiſ vitalis: ac ipellit ad mēbra viuificādo. Attrahūt ēt ſanguinē ex venis: ⁊ he ab artarijs. Ramificatio nāq3 artariaꝝ cū venis euenit ad multum. Qḋ duplici pōt contingere cā. vna quidem vt earuꝫ telis coopiāſ artarie: mēbriſq3 vicinantib⁹ alligenſ eiſdē. Altera vt ab artaria tranſmiſſio fiat ad venā. ⁊ ecōtra ei⁹ qḋ cōtineſ in ipſis de iuuamentis ſexto. vñ ⁊ venis vtilitas ꝯſeq̄ſ pulſus qui locū tenet anhelit⁹ hinc ēt ſan. nālis pōt vitalis effici. ſi non in cor deuenerit. haꝝ ēt cōitate calor viuificaſ venalis. Duplicit nāq3 oium ꝯſeruaſ calor mēbroꝝ. vne quidē reſpiratione anhelitus. aliter ꝟo eo qḋ cordi ſupfluit defluēte ab eodē ad ipa. Cor nāq3 ab alijs differt dupl'r mēbris: ⁊ qñ indiget multo calore: non autem reliqua ita: q2 nihil aliunde influit cordi caloris: ſed ab eo ad cetera decurrit mēbra. ¶ Propter quod cordi pernicioſe ſunt paſſiones: cum oium nocumentorum corpi aduenientium primus ſit ad cor occurſus: nō habēs vnde ſuſcipiat adminiculuꝫ: cū in aiali velut rex in regno pncipatū obtineat.

In pn. — jn. pmo. i me.

Thimeus quoq3 vt ei Ariſt. aſcribit ait reſpiratōeꝫ pulmōis ita fieri. Qñ .n. cal'ꝫ fumoſū egrediſ p os: aer exterior ābiēs pulſū per poros carniū igrediſ in eūdē locū a q̄ exiuit illud cal'm p os. pp .n. nihil eē vacuū antipiſtaſim adinuicē patiūtur: ita q egrediſ cal'm ⁊ aer exterior cogiſ ſubitrare cal'o emiſſo p os. Exeūte aūt denuo illo calefacto per os q exterior cogiſ ſubitrare p carniū poros vt ātea: Quā qdē opionē Ar. euertēs ait ſm h ꝯtigē pus exſpirationē exiſtē inſpiratione. Et firmaſ: qñ attractiua añ opaſ expulſiua: ceu act⁹ oñdunt reliq. Rurſus nihil expellit: niſi pmit⁹ attrahaſ: p appens ſcḋa: cū euētatio mūdificationi pmittaſ. (do. 2. fu. p. c. 2.) Ampli⁹ ipugnatur Thime⁹ velut in ꝯuenienti ente q cal'm egreſſū p os igrediaſ i id rurſus. ⁊ nos lateat. nō .n. h pcipimus. Jtidē expirat⁹ aer dꝫ cal's exiſtere. iſpirat⁹ ꝟo frid⁹. Cuius oppoſitū teſtabaſ Thimeus. ⁊ iō Ari. inqt q fictiti⁹ hic mod⁹ eſt cāe. Fuerūt ⁊ alij de inſpiratione occulte pnūciātes: vt q dilatatiōe artariaꝝ fieret expulſio: ꝯſtrictiōe āt attractio ſic Empedo. Ait .n. rſpirationē ⁊ expiratōem fore p venas q̄ſdā i qb⁹ cōtineſ ſan. nō tn̄ ipſo ſūt plene: poros ad exteriorē hn̄tes aerē minores ptib⁹ corpis: ⁊ maiores ptib⁹ aeris pp q ſan. nat⁹ ē ſurſum ⁊ deorſum moueri. nā deorſum lato ſanguine aer influit: ⁊ pficiſ reſpiratio. Qñ āt ſurſum tēdit excidit eē: ⁊ fit expiratio. Qḋ declarās aſſimilat ei qḋ accidit in clepſedris: que ſunt inſra foramina inferius minuta hn̄tia: vnūq3 ſupius magnū ſic artificioſe ꝯſtructa: vt qñ formoſa puella obturauerit manu foramē ſupi⁹ nō effluat aq̄ ex foraminib⁹ q̄ inferius: (A) qñ aūt exobturauerit effūdaſ p illa. Sic eni voluit q qñ artarie dilatāſ: tūc obſtaculo q̄ſi amoto in eas ſuſcipiaſ aer itra fluēs: qñ ꝟo cōſtrigūſ obturanſ exterius: vt retēt⁹ p inferiorē ſpargaſ. Empedoclem ēt Ari. ibidē ipugnat ipſius reducēs ſmonē ad manifeſtā reſpirationē: cū tn̄ potius hic videaſ imāifeſtā tetigiſſe. Nihil .n. vt tactū dignat⁹ ē Ariſt. de reſpiratiōe occulta dicē ingens q manifeſte reſpirātia p artariā reſpirāt: qḋ qdē vī mō quē Empedocles ſē ſit ꝯrio. nā reſpirāt aialia locū eleuādo: nō āt obturādo: deponēdo ꝟo ⁊ cōprimēdo expirāt velut folles. differūt tn̄ in his. q2 ſm aliū modū ſuſcipiſ aer: ⁊ itidē emittiſ. Jn aialib⁹ ꝟo ſm eūdē. Et in hāc opionē incidit Ga. aſſimilās repletionē inflatiōi folliū fabrorū: ⁊ nō ei q vtriū qñ aliquo repleſ liquore. Rurſus. ſi Empedocles p ſpirationē illam ſolā que nariū itellerit q̄z plurimū peccauit: cū hec nō ſit ppria ſed in canalē trachee diffundaſ artarie. porus .n. nariū ꝯcidit in os p palatū. Hec igiſ eſt ariſtotelica Empedoclis ſermonis annulatio. Ad cuius fortaſſis nō itur intētionē directe: q2 vtriuſq3 ſpirationis modus apte. ſ. ⁊ latētis fere: vt oñdeſ idē exiſtit: ⁊ ecōtra ipm pcedit qḋ inductū. Jn eadē quoq3 opi. De vtilitate pulſuū. (circa me. ſi.) ponit archigenē cū Empedocle cōcidere. Secta eniꝫ Archigenis ⁊ quidā ante ipſum eſtimauerūt q contractiōe repleanſ artarie: dilatatione ꝟo euacuētur. Quoꝝ motiuū: q2 tpe inſpiratōis ⁊ aeris attractiōis excutiūtur labia. ⁊ cōſtringūſ atq3 nariū ꝯche. vnde q̄rto interioꝝ. Jn vehemēti thoracis dilatatione naſi pēnas inuenies ꝯhentes. (ca. 7. an e me.) Quib⁹ nēpe Ga. dupl'r rñdet aut q2 huius inueſtigatio ⁊ ſibi cōſimilis in motu dꝫ attēdi naturali: nō aūt violenti. in corpore nāq3 ſano ⁊ decenter conmoto non hoc euenit: ſed vel in debili aut vehementer exercitato. Aut dicendum q ipſis conceſſo vt vniuerſaliter id accidat nihil tamen inferunt: eo q dicere non habent q artarie ſint ſimiles labijs ⁊ narib⁹. Sꝫ q meatus anhelit⁹ ſunt

ſimiles artarijs inter nares ⁊ labia: qđ vnū extat ex/tremorum corꝙ aliud: labia nanꝙ ⁊ naſi pene ibi videt̄ acceſſiſſe. pp. n. dilatationē interi⁹ plurimā extroꝛſum cōſtringunt̄ ac recurvant̄ vtcunꝙ. Noſce quoꝙ arterias diuerſa corpa ſm ꝙ diuerſimode fuerint ſituate euellere. Que nanꝙ in cutem terminantur dilatatiōe attrahunt qui de foris aerem: ſed que orificijs copulantur venarum: quod ſubtilius ſanguinis: ac euaporabilius ad ſeipſas euellunt: quecūꝙ vo ppe coꝛ entes attrahunt ab eodē. naturalium tertio.

ca.14.p⁹ ꝑn̄

Jn medio.

Propter tertiū vo ſciēdū Gal. de iuua. pulſus. ⁊ i alijs ꝗ̄multis ſentire locis ꝙ artariarū dilatatione fit attractio ipſarūꝙ anguſtia expulſio. vn̄ ibidē. Queadmodū qn̄ coꝛ dilatat̄ ad ſe attrahit: qđ eſt orificijs primū. ⁊ qn̄ cōſtringit̄ cōprimit ⁊ euomit exn̄s in ipſo: ita ⁊ artarie qn̄ dilatat̄ attrahūt ad ſe: qn̄ vo cōſtringūt̄ qđ in ipſis cōtētū euomūt. 7. ēt idē theoꝛi. Cum Haly. Qđ firmat̄: ſuppoſito in dilatatiōe ac cōſtrictiōe tria que motus exiſtere ꝑn̄ qdem ipſius mediū ⁊ finē: qn̄ de nū artaria dyaſtolē facit ſm oēm extēdit̄ dimēſionē longitudinis: latitudis ⁊ pfunditatis. Ois nanꝙ coꝛpoꝛis tres extāt dimēſiones. vn̄ de differētijs eorūdē neceſſe eſt oino ſm vnāquāꝙ dimēſionē fieri ꝗdā ꝗtitatē diſtractionis ⁊ ꝯctionis. Quarto quoꝙ theo. Coꝛdis ⁊ artariarum dilatatio motus eſt localis ipſas a cētro in earum mouēs extrema. ⁊ terminorum ipſorum capita queadmodū follis mouet̄ fabꝛi. cōſtrictio vo ipſarum huic ꝯria exiſtit: mouent̄ nanꝙ ab extremis ad cētrū adeo vt eorum terminorum ſibi occurrāt capita. Jn tali nanꝙ dilatatione ad laterales interius ſpargit̄ artarie ptes ne vacuū itercidat qđ pre oib⁹ veret̄ nā mō eidē obſiſtēs oi: vt ⁊ celū poti⁹ hac eligat ſubſidere. p poꝛos eqdem inſenſibiles aer in artariā attrahit̄. Qđ euenit. q2 qđ in ipſa cōtinet̄ extat rarum. Neꝙ ēt vt dixit Empedocles pmanet plena: qđ marie cōtingit in medio dilatationis ⁊ fine. Quo ēt mō dilatato pp pectus pulmōe: cū nullū motū hēat ppꝛium. diia. 99. empima coll'r in ipm: ⁊ tandē expellit̄ tuſſi. interiorum qnto. ❡ Per oppoſitū qꝙ ꝯſtrictione aduenit expulſio: qđ vtiꝙ apparet qn̄ humidū exprimūt cōtinētia: ⁊ ppe qn̄ poſt dilatationē poꝛi nō mox fiāt cōſtricti: verum adhuc pmaneāt dilatati: vt in ea capnoſa ingrediēs ſuꝑfluitas pfectioꝛi expellat̄ ꝯſtrictiōe. ❡ Amplius artarie deſeruiūt coꝛdi. vt earum dilatatione coꝛdis itercidat ꝯſtrictio: ꝯſtrictōeꝙ dilatatio: diia poꝛi. Qn̄ igit̄ coꝛ anguſtat̄ vt expellat. aliter. n. qd nūꝗ̄ ex ꝑmeret̄: vt recipiāt dilatabūt̄ artarie. Sil'r ad coꝛdis dilatatiōe ſeqt̄ attractio ⁊ artariarum cōſtrictio: ⁊ per ꝯn̄s expulſio. Jtaꝙ artariarum dilatatōe fiet attractio: cōſtrictiōe vo expulſio. ❡ Eſt tn̄ intelligēdū ꝙ 2ͬ reperit̄ attractio ⁊ expulſio ſit̄ coexn̄s: vna q̄ qdē attrahit̄ aliqd a coꝛde p artarie ꝑn̄ vbi eidē cōtinuat̄. Altera vo q̄ p eius extremitates aer frigidus pximiores. Eodēꝙ mō in earum ꝯſtrictione ipellit̄ in ipſis ad coꝛ cōtētū: ⁊ ampli⁹ in q̄ ex̄. Ut aūt huius vitas magis firmet̄ ⁊ eluceſcat: diia conſideret̄. 46. Jllic nanꝙ oſtēſum ꝙ villi tunice artarie latitudinales ſunt in tunica eius interioꝛi. longitudinales autem in exterioꝛi: quo quidē ſitu longi attractiui perfecti⁹ attrahēt ac lati expellent. ſimiliter ⁊ pꝛopulſiui.

col'. ca. 2. ante medium 2. techn̄is tr. de coꝛde cō. 8.

ca. 5. an̄ mediū

ca. 3. ⁊ li. 4. ca. 7. 1. 8.

Propter quartū vo ad ꝑmū dōm ꝙ verū eſt qn̄ mot⁹ coꝛdis ⁊ artariarum fuerit ſimilat⁹ vtriū inflatiōi: ⁊ nō follium: ſed oñſum eſt folliū actui ſimilari. Jn his enim aptio adductionē cāt: ⁊ nō emiſſionē: neꝙ adhuc vt dictū qn̄ fit ꝯſtrictio poꝛi ſūt āguſtati oino. ❡ Ad aliđ dōm ꝙ pp hoc nō cōcidēt ſimul coꝛpoꝛa plura. q2 artariā cōtingit cū ſit mēbꝛorum molle ac extenſibile dilatari qn̄ opus eſt ⁊ anguſtari: ⁊ ꝙ coꝛpus in ea cōtētū tale ens ſit'r pati. Per id nanꝙ ſophiſma volebat Eraſiſtrates redditionē alimēti in ptes negare: qm̄ alterum duorū aiebat impoſſib cōſequi: vt ꝙ aut loc⁹ vacu⁹ repēte reddat̄ vel cōtinu⁹ ſuperueniet exit⁹ eiuſꝙ qđ euacuat̄ irrepletiu⁹. Qđ ppēdēs aſclepiades inquit non duorum alterum opoꝛtere ſolū aduenire: ſ3 vnū triū. nā pter duo pmiſſa vas cōtingit in ſe cōtrahi. nāliū ſcđo. ❡ Ad aliud dōm ꝙ verum eſt de actione ac expulſione vtutis ſimpl'r nālis: que vtrium inflationi ſil'es extāt nō aūt vt oñſum de vtutis vitalis attractiōe ⁊ expulſione follib⁹ ſimilatis: immo ſecus videtur quodam modo conſiſtere. ❡ Ad aliud dōm ꝙ huius vltima expiratio non euenit anima: ſeu virtute immanente: verum potius exalante cū ſpiritu: de qua non: ſ3 de poꝛi extat is ſermo. ❡ Differentia. lxxxij.

ca. p° in me

Q vnum ſit genus pulſuū tn̄ oſtēditur. Qm̄ pulſus eſt motus: ſed vnū ſolum genus pulſuū ſumit̄ a motu. puta qđ a motus tempoꝛe. Jgit̄ tm̄ id pulſuum genus. Et per id oſtenditur itidem ꝙ non ſit genus pulſuum ex quiete ſumptum. ❡ Adhuc videnf̄ tria tn̄. q2 tot in motu ſunt attendēda: vt mouens: mobile ac magnitudo ſuper qua ſit motus in phyſicis oſtēſū: pulſus aūt motus. Et fulcitur: qm̄ tria ſunt pulſum cōplētia: vt⁹ inſtrm̄ ⁊ neceſſitas. g̃ ⁊ gen⁹ pulſuū triplex ſolū: vt ſit ad illa pꝛopoꝛtio. Palin. Q2 q̄tuoꝛ oſtēdit̄. q2 cū pulſus ſit motus vbi nō erit inuenire motū nec pulſum: ſed in pulſu: magno: foꝛti: veloci ⁊ ſpiſſo cū ſuis oppoſitis ⁊ medijs eſt motū inuenire. in pulſu vo duro: molli ⁊ in alijs mime. vn̄ Ga. introductorio pulſuū diam notās iter ꝑdicta gn̄a pulſuū ⁊ durū ⁊ molle ait ea cum motu fieri artarie. Sed duri ⁊ mollis pulſus diia nō eſt mot⁹ ipſi⁹ ppe. Molle nanꝙ coꝛp⁹ ⁊ durum ñ idiget motu vt caleſiat. Eti. pulſuū gn̄a q̄ ſup poꝛa fundant̄ nō hn̄t ꝯ ipſa diuidi ⁊ in eorum oꝛdinē poni. S3 eq̄lis pulſus ⁊ ineq̄lis diuerſe oꝛdinatus ⁊ diuerſe inoꝛdinat⁹ cū eo q pōderis ſup reliq̄ fundat̄ ſeptē gn̄a: ⁊ potiſſime ſup qnꝙ vel q̄tuoꝛ ceu vr̄. ❡ Rurſus coll3 q̄rto: ſeptē ſolū pulſuū ponuntur gn̄a vere: qm̄ tria q̄ cōſueuerūt iungere iſtis ſeptem: quorum vnū ē qđ ſumit̄ ab eo qđ ē in artarijs: 2ᵐ a q̄litate ipſi⁹ artarie: 3ᵐ a diſpōne ſube artarie nō ſūt ppa in pulſu inq̄tū eſt pulſus. q2 pulſus inq̄tū pulſus nō ſtat niſi p motū ⁊ qetē. Qđ firmat̄: qm̄ pulſus ⁊ anhelit⁹ extāt pꝛopoꝛtionales 3°. 10. ⁊ apparēs i techni. S3 gn̄a ſūt ſeptē anhelit⁹ ibidē. A. ❡ Ampli⁹ in pulſuū introductoꝛio de calido ⁊ fri. nō ſit ſermo: cui⁹ fieret eo ꝙ aptus ſi pulſuū gen⁹ cōſtitueret. neꝙ de pleno ⁊ vacuo aut pulſu pōderis. Jn. 10. ſil'r Almāſoꝛis ñ ponit̄ pulſuū gen⁹ a tpe ſūptū qetis. Pꝛimo ēt ſcđa oꝛdinatus diuerſe: ac inoꝛdinat⁹ diuerſe: ſub ineq̄li vr̄ tādē locari. ꝙ aut ſunt pulſuū gn̄a plura ꝗ̄ nouē aut 10. oñdit̄: nā eadē rōne q̄ ponit̄ gen⁹ calidi ⁊ frigidi: duri ⁊ mollis poni h3 gen⁹ ſicci ⁊ humidi: ⁊ cōpoſiti vt calidi ⁊ ſicci ⁊c. ⁊ gen⁹ aſperi ⁊ lenis: denſi ⁊ rari ratione coꝛpoꝛis artarie ac q̄ h9. nā qualitates ſunt diie tactibiles. ⁊ marie ꝑme ac ſcđe. ſcđo đ ge. ⁊ coꝛ. ac nālium ꝑmo. Similiter ⁊ penes viſum vr̄ diuerſificari: cū ipſe plerunꝙ artariarum pcipiat motum. Pꝛopter qđ concludit̄ pulſum gn̄a exiſtere numero multipliciter adeo ꝙ cōiter ponuntur variata.

ca. 1. an̄ med

li. 8. t. cō. 37.

ca. 17. poſt p

trac. 1. c. 7. i f

doc. 3. ſū. 1. ca pmo ⁊ ſcđc.

Tex. cō. 8. col'c. 2. cir. fin.

Oppoſitum aūt omniū iſtoꝛum videtur ſentire Gal. Cum enim omnis eius

vbilibet colligit̃ intell'a appet.10.gña pulſuũ ꝯfirma
a.3. circa pn. re:cui.7.conſonat̃ theorice:ꝛ ꝑ ſil'r ſcda.
10.3.ſũ. p.ca. pmo ati me **Propter primum** qdē antea videndu3 qd ſit pulſus cũ ei⁹ ex
poſitione. Scdo q2 mot⁹ exiſtit videat̃ qlis. ❡ Pro/
pter pᵐ:hui⁹ ſciẽdũ eſt ꝙ pulſus dupl'r notificat̃.pu/
a.2.poſt pn. ta'p ipſi⁹ eẽntiã ꝛ ei⁹ accñtalia.7° theorice. Nam rõ
hui⁹ eẽntialis eſt mot⁹ localis quo mouetur cor ꝛ ve
ne pulſatiles dilatatione ꝛ reductiõe ad caloris cuſto
diã intẽpantia nãlis ꝛ vitalis augmẽtũ:ſpũſq3 gña/
doc.3.ſũ. p.c. pmo in pnci. tionẽ aĩalis. Primo aũt ſcda dr ꝙ ẽ motus receptacu
loꝝ ſpũs ex dyaſtole ꝛ ſiſtole cõpoſit⁹ ad regẽdũ ſpi/
ritũ p aere attractũ. Cũ his ẽt concidit rõ expoſitiua.
Pulſus eſt motio cordis ꝛ artariaꝝ ſm dyaſtolẽ ꝛ ſi
ſtolẽ ad caloris innati refrigeriũ ꝛ fumoſaꝝ egreſſio
nẽ ſupfluitatũ. Dyaſtoles aũt ꝛ ſiſtoles dilatationẽ ꝛ
ꝯſtrictionẽ:ſeu eleuationẽ vel depſſionẽ ipor tãt. Ac/
cidẽtalis võ pulſus notificatio eſt nũcius ꝛ pco: qui
occulta fert ꝛ narrat motib⁹ ꝛ ꝯrijs ꝛ mãifeſtis.theo
a.2.añ medi. rice.7. Cõtrarij nãq3 ſũt.q2 vt⁹vitalis pulſus cãtiua
doc.6.c.4. ſ. ſinem. ſil' dilatat ꝛ cõſtringit.ꝑ pma. ❡ Amplius aliqñ dñr
pulſuũ gña:interdũ differẽtie.ꝛ qñq3 ſpẽs. Gña qdẽ.
q2 ſub ſe ſpẽs cõtinẽt:vt eius oñdit diuiſio.dñe q dif
ferũt ꝛ differre faciũt.ſpecies aũt put in gñe cõtinẽt̃
ſuperiori. Sũt enim ſubalterne:q ſuperioꝝ reſpectu
iuxta logicũ ſũt ſpecies:relatione vero inferioꝝ gña.
Sumit̃ ẽt hic vt apparebit gen⁹.p.cõiter:put ipm ꝑ
dicat̃ apud logicũ de ſpeciebus vniuoce:ſ3 nãlẽ võ
magis analogice. Nam in generib⁹ latent multo.7°
Tex.com.31. phycoꝝ. ❡ Adhuc attẽdẽdũ ꝙ pulſus eſt motus pn
cipal'r cordis:ꝯñter võ artariarum:vñ ꝛ qda3 expo
nũt.p.eẽ motũ cordis ꝛ artariaꝝ.i.a corde i artarias
huius aũt cordis ꝛ artariaꝝ pulſatio duplex:vt pnci
palior ẽ cã efficiẽs ꝛ finalis. Efficiẽs qdẽ ſil'r duplex:
pmordialis vt aĩa i corde ſ3 ꝙ mouet iſita pncipal'r.
vtute nãq3 vitali mediante pficit pulſum. Et inſtr̃alis
q duplex ſil'r extat.vna qdẽ ſimplex incorpea:vt cõ/
plexio.calido.n.pdominãte aĩa cum vtute pulſatiua
dyaſtolẽ opat̃:frido võ qñ ſiſtolẽ:altera corpea vt ar
tarie corde illis pncipãte. Cã võ finalis qdruplex exi
ſtit:duplex qdẽ ex pte dilatationis:ac bina cõſtrictio
nis.dilatationis.vna qdẽ vt ſanguis ꝛ ſpũs i cordis
nutrimẽtũ ꝛ cuſtodiam attrahat̃.altera vt aere attra
cto cõtẽperent̃ vt hi. Ex pte võ cõſtrictionis: vna vt
ſanguis ꝛ ſpũs a corde dilabãt̃ in mẽbra:reliq vt fu/
m⁹ capinoſus expellat̃ ſupcalefact⁹:qđ fit cordis cõ
ſtrictione ꝛ artariaꝝ dilatatiõe.nã qñ cor ꝯſtrigit̃ di/
latãt̃ artarie:ac eꝯ.dña.80. ❡ Eſt ẽt ſciẽdũ ꝙ pulſus
ca.21.in med nõ pl'm ſentit̃ fortior.qcqd dicat̃ theorice.3.in pte de
xtra q3 in ſiniſtra:ꝛ ſi artaria oriat̃ a cordis vẽtre ſini
ſtro ꝓpingore cũ i hoĩe declinet cor parũp ad ſiniſtꝝ
capi. 17. de hiſtorijs ꝑ.tũ pp cordis in ptẽ dextrã pflatione3 ꝛ
irradiationẽ vehemẽtiorẽ:tum pp caliditatẽ epatis ꝛ
fellis ꝛ motũ ſituatũ in dextris:ꝛ fulciri i ſiniſtris cũ
ſplenis friditate in eis. Noſce quoq3 ꝙ artariaꝝ in q
bus ꝯuenięti⁹ tãgit̃ pul.ſunt q man⁹.q2 nõ ſũt a cor/
de remote:neq3 ſepulte ꝛ iteri⁹ occultate:ſicut coxaꝝ
dorſi ꝛ pectoris:neq3 flexuoſe ſup qs qtuor non inci
dãt digiti:vt q poſt aures. Eſtq3 ſil'r has tãgere min⁹
laborioſi⁹:tũ pp facilitatẽ manũ pbẽdi:tũ ẽt q2 nõ oꝫ
ꝛ marie mulierẽ ſe diſcoperire:ꝛ ꝓpe ſm hiſpanos:
vt inde vecũdia ptimeſcat. ❡ Propter ſcdm h⁹ ſcien
Tex.cõ.5. dum ꝙ motus eſt triplex.primo ce.ꝛ mun. Vn⁹ qdẽ
rectus duplex exñs ad mediũ:vt q grauium ꝛ a me/
dio:ſicut leuiũ:ꝛ circularis:velut mot⁹ eſt orbis. Ex
qb⁹ ceu extremis poſſum⁹ mediũ motũ cõficere q re
flexus:ſeu intercept⁹ põt appellari:qlis mot⁹ eſt cor/
dis.l3 enim cõiter dicat̃ motui aſſimilari circula ri.p
prius h3 reflexus noiari. Nõ.n.eſt cordis mot⁹ r ect⁹
q2 hic fit a gñante:q p ſe determinate ad vnã eſt par/
tiu3:vt ſurſu3 vel deorſum. Velocitat̃ ẽt qñ ad termi
num tẽdit:cũ ſue magis appropinqt pfectioni. Qui
võ cordis ad ptes fit diuerſas ſ3 dilatationẽ ꝛ ꝯſtri/
ctionẽ. Cõponit̃.n.ex pulſu ꝛ tractu vniformis exñs
ꝯtinue niſi aliqd ipm aduenięs pturbet:q tãdẽ tarda
tur in fine.puta qñ adeſt vtutis incẽſio nimia ꝛ aduẽ
tus ꝓximus pditioni.ꝑ ſcda. Neq3 ẽt ẽ circularis.q2 doc.3.ſũ.2.ca. 6° in medio.
is ſup magnitudinẽ fit circularẽ ꝛ ppetuã:vt dicunt.
Sed eſt cõpoſit⁹ ex recto ꝛ circulari fortaſſis motui
ampli⁹attinẽs circulari. Qđ ꝛ magnitudo in q fit:vt
cor oñdit.nõ.n.eſt pure recta:nec pure rotũda:ſed ro
tũda cũ latitudine:ꝛ qdã lateritate.vñ mot⁹ ei⁹ ẽ re/
flexus ex motu cõpoſit⁹ ꝛ qete. Sicut.n.octauo pba
tur phyſicoꝝ:ipoſe fit vnũ motũ alteri cõtinuari:niſi
iter eos p ſe qes intercidat media. In pulſu aut vno a.t.c. 62. vſq3 ad tex. cõ. 75.
duo ſũt mot⁹dyaſtoles.ſ.ꝛ ſiſtoles ꝛ qes poſt ſiſtolẽ
q pcipit̃ apud paucos. Ferẽ nãq3 ſolũ a doctis ac exer
citatis ppẽdit̃ qlium extitit. Gal'.ꝛ qes poſt ſiſtolẽ q
ab ideotis ẽt ꝯprehẽdit̃. ❡ Adhuc cũ aliq extet diui
ſio mot⁹:q2 vn⁹ nãlis.ali⁹ violent⁹:reliqu⁹ volũta/
rius:ſciẽdũ ꝙ mot⁹ cordis nõ ẽ violẽt⁹:cũ a pncipio
ſit:vt oñdit̃ intrinſeco:violẽtũ nãq3 eſt cui⁹ pnᵐ eſt ab
extra nõ,cõferẽte vi paſſo.i.ipmẽte formã aliquã nã
lem:aut ẽ cuius mot⁹ ẽ ab extra a q cauſa cogit̃ opa
ri.ethicoꝝ tertio.ꝛ moraliũ grandioꝝ.ſcdo. Neq3 eſt ca.2.in pn.
volũtarius.q2 hic ex aliq ꝓcedit apprehẽſiõe nõ ad
herẽs vie ꝛ ordini vni. Valet.n.ad oppoſita cũ a po
teſtate ꝓcedat rõnali. Qui aũt cordis abſq3 delibera
tione fit aliqua:ꝛ vni affigit̃ ordinationi.l3.n.vt⁹ vi/
talis p ſe ſimul cõſtrigat ꝛ dilatet:hũc tñ ordinẽ mox
ſeruat illeſum. Eſt igit̃ nãlis:ſed nõ qlis q formã cõ/
ſequit̃ a gñante cãtam. Gñans nãq3 qꝫtũ dat de for̃a col'.tex.c.25.
tm̃ dat ꝛ de loco 4°.ce.ꝛ mũ.ꝛ p ꝯñs de motu:qm̃ lo
c⁹ acqrit̃ per motũ.datus.n.ẽ pp locũ.ꝛ ideo q taliũ
vides deorſum ad loca ſua naturaliter tendere: vt
leuia ſurſum:grauia deorſum:que quando illic ſunt
quieſcũt:tanq3 ſuam fuerint pfectionẽ ꝛ finẽ adepta.
Sed nãlis eſt ab aĩa que eſt forma de qua nã dicitur
ꝛ priuſq3 de materia.phyſicoꝝ ſcdo. In corde nãq3 Tex.com.12.
aĩa ſituata pulſatiua ipm ſm pulſum ꝛ tractũ mouet
ꝯtinue:modica qetis morula intercidente:quoniam
oẽ hic agens neceſſe ſit ex cõtinua deficere actiõe:vt
oculus in vidẽdo:de ſomno ꝛ vigilia apparẽs. Sil'r poſt pncipiũ
oẽ qđ mouet̃ neceſſe h3 alicui fulciri imobili de cau/
ſa mot⁹ aĩaliũ. In corde autẽ eſt paries intermedius
duoꝝ vẽtriculoꝝ ipſius. In aĩalibus autẽ maiorib⁹
os exiſtit cartilaginoſum:de partibus tertio.h.n.per ca.4.in medio
ſe qeſcit q3q3 p accidẽs moueat̃. Ex his ẽt apparet ꝙ
motus aĩalis in deorſum eſt agilis.cũ dupl'r ſit natu
ralis. Qui aũt ſurſu3 partim naturalis:vt ab aĩa.ſ3
partem vero innaturalis:vt a forma per generãs im
preſſa.ꝛ ideo fatigat̃ animal amplius tendens in ſur
ſum:nõ aũt in deorſum:ſic niſi ꝙ oꝫ motũ elementi ꝑ
dominantis ab aĩa gubernari:vnde ꝛ laborant ita ſe
mora:q3multũ ꝓble.quinta. Quomodo aũt conue/ ꝓbleᵗˢ.26.
niant aut marime differant pulſus:ſaltus ſeu iectiga
tio:tremor ꝛ ſpaſmus.dña docebit.92.

Propter ſecundum võ ſciẽdũ ꝙ ql'r ſe habuerunt po
res in h qſito iam apparuit ex arguĩs:ꝛ ampli⁹ma
niſeſtabit̃ ex dicẽdis. Quoniam genere pulſuum cõ
muniter ſumpto.genera quidem pulſuum dupl'r cõ/
ſiderauerũt:aut quantum ad eoru3 primarias dñas
vel ſecundarias:que ſuper illas fundantur:ſic qdem

primo dupl'r cōtingit:vel quātum ad ea que ſunt de eē mot⁹ aut quo ad illa in qbus cōſtat motus.quod ⁊ ſi ꝑus itidē dupl'r:aut q̄tum ad efficiens motū ⁊ v̄/tutē:⁊ ita gen⁹ eſt pulſuū qd̄ a tenore ſumit̄ v̄tutis vt fortꝭ ⁊ debilis ⁊ mediocris.Uel q̄ ad ipm motū.⁊ id dupl'r:aut q̄ ad ipſi⁹ q̄titatē pcuſſionis:⁊ ſic gen⁹ pul ſuū ex q̄titate ſumit̄ trium dyametroꝝ artarie ſm ꝙ mot⁹ pcipit̄ in ipſa:qd̄ gen⁹ cōiter ponit̄ ꝑmum.Et ē duplex ipſi⁹ pulſus.qdā.n.ſimplex ⁊ alius cōpoſit⁹. Simplex aūt nonuplex:vt lōgus:breuis:lat⁹ anguſtus:pſundus:aptus ⁊ hoꝝ medij. Cōpoſit⁹ nāqꝫ in
cap 5° añ me. 27.diuidit̄ pulſus de pulſuū dr̄ntijs:vt lōg⁹ lat⁹:altus lōgus lat⁹ medius:lōgus latus hūilis:lōgus alt⁹ medius:lōgus medi⁹ medi⁹:lōgus humilis medi⁹:lōg⁹ ſtrict⁹ pſund⁹:lōg⁹ ſtrict⁹ medius:long⁹ ſtrictus altus.Breuis latus alt⁹:breuis alt⁹ hūilis:breuis alt⁹ medi⁹.breuis medi⁹ medi⁹:breuis hūilis medi⁹:breuis ſtrict⁹ pſund⁹:breuis ſtrictus medi⁹:breuis ſtrictus lat⁹.Medi⁹ lat⁹ altus:medius lat⁹ medi⁹:medi⁹ lat⁹ hūilis:medi⁹ alt⁹ medi⁹:medi⁹ medi⁹ medi⁹: medi⁹ hūilis medi⁹:medi⁹ ſtrictus pſund⁹:medius ſtrictus medi⁹:medius ſtrict⁹ altus. Quoꝝ duo tm̄ noia hn̄t ſm Ga.vt magn⁹ ⁊ paruus:ſm vo.A.magn⁹ q̄ lōgitudie latitudine ⁊ pſunditate menſurat̄:⁊ groſſus q̄ latitudie ⁊ pſunditate tm̄.Aut q̄tū ad tēpus qd̄ attēdit̄ in pulſu.Qd̄ 2ᵉ euenit.aut.n.illud eſt tp̄s mot⁹:⁊ tūc gen⁹ eſt pulſus velocis ⁊ tardi:vl' qetis:⁊ ita ſpiſſi ⁊ rari.Si vo q̄tū ad ea i qb⁹ ſit mot⁹. Aut rōne illi⁹ qd̄ locatū ē i artaria:vt hūoris ⁊ ſpūs ⁊ ita plen⁹ pulſus ⁊ vacu⁹.Uel ex pte cōtinentis ceu artarie.Qd̄ 2ᵉ euenit:aut rōe ſube artarie ſiue q̄litatis 2ᵉ cuiuſdā i ipa:⁊ ita pl'ſus ſūpt⁹ ab obediētia ⁊ iobediētia organi:ſicut mollis ⁊ dur⁹:vel q̄tū ad ipſi⁹ q̄litates actiuas ꝑores caliditatē ⁊ fri.⁊ tūc pulſus cōſurgit ca.⁊ frigid⁹.Si vo pulſus conſideret̄ ꝑut ſup hui⁹ ꝑuatiua ſundat̄ pulſuū gn̄a.dupl'r id ēt ꝯtingit. aut enim ſundat̄ p q̄ſdā dr̄ias magnaꝭ:puta ſup illas q̄ ſumunt̄ a gn̄e motus ⁊ qetis:vt velocitatē ⁊ tarditatē:aut ſup oēs ꝑmarias ſeptē:⁊ ꝑprie ſup qnqꝫ: vt magnitidinē:fortitudinē:velocitatē:ſpiſſitudinem ⁊ his correlatiua.ſiqdē ꝑus tūc octauū gen⁹ ē pulſuū: qd̄ pōderis vel rithimi dr̄ exn̄s in cōpatiōe tp̄is motuū ⁊ qetū diſtātiū in adinuicē adeo vt valeant pcipi ſenſu:ne capl'm in capl'o inutil'r cōculcet̄.Eſt aūt pōdus ordo qdā ⁊ mēſura in q̄ ꝑportiones attēdūt̄ muſice.Cui⁹ qdē duplex mod⁹:nā quidā ē boni pōderis pulſus eurithm⁹ dict⁹.i.bn̄ nūat⁹:ſiue mēſurat⁹.vn̄ haliabbas pulſus boni pōderis ⁊ mēſure cōpetētis eſt inter quē ⁊ ſuos dn̄os ſiliſ eſt collatio ⁊ figuratio bona.vt qn̄ pueri pulſus etati cōſigurat̄ puerili. Eſt ⁊ pl'ſ pōderꝭ ꝑui:ſiue arithimi⁹ tripl'r exn̄s:vt pithimus.i.iux rithimū ⁊ mēſurā pulſus cōuenietis:q rithimū obſeruat etatꝭ ſibi ꝑpinq̄:ceu qn̄ pueri pulſus pōdus hꝫ iuuenis.Et etherorithim⁹ ꝟ eſt alterius rithimi:vt qn̄ qs alteri⁹ etatis ſibi diſtātis hꝫ rithimū velut qn̄ pueri pul.pōd⁹:nunc pulſus ſenis incurrit: tūc vo indifferēter iuuenis:quē.A.egreſſi vocat pulſum.ſi aūt ſituet̄ pul.ſup oēs dr̄ias aut plures:dupl'r id euenire pōt:aut in vl'i ⁊ ſic eq̄lis ⁊ ieq̄lis:q i abſolute eq̄lē diuidit̄ ⁊ inequalē:⁊ ſm qd ineq̄lē ⁊ in ieq̄lem.¶Abſolute ſiqdem cū oēs dr̄ie eq̄litatis vel inequalitatis in generibus obſeruent̄ pulſuꝫ qnqꝫ aut ſeptē:ſiue octo ſm.A.⁊ forte ꝑraue pp ponderis pulſum.Scd̄m qd vo equalis dicit̄ vel inequalis cum dr̄iaꝝ qdā ꝑter alias attendant̄:vt due vel tres:⁊ ita in his cōponēdo deinceps.Aut in ſpeciali.⁊ tunc genus eſt pulſuū diuerſe ordinatū ⁊ diuerſe iordinatū:

De differentijs pulſuum ca.6° in p̄n° 2°p.doc.3.ſū. p ca.1.cir.me.

2° theo.ca.3° ante m edum

2° p.do.3.ſū. p° ca.p° in ſi.

col'.2.p.doc. 3.ſū.1.ca pri. in medio

qd̄ diuidit̄:vt ſuū genus ꝑus.ꝟ.n.locat̄ ſub ineq̄li:vt ſpēs ſub gn̄e.Et noſce ꝙ gn̄a hec.10.pulſuū ordināt̄ diuerſimode.qdā.n.ꝑponūt vnū alteri:alij vo poſtponūt:ſed q̄uo ſint ordināda oñdet̄ in que deinceps. Et rurſus in oibus.10.pulſuū generibus medi⁹ ꝑpe repitur exceptis eq̄li:diuerſo ⁊ pōderis pulſu.Et medius ēt in oib⁹ hn̄tibus eſt nālis:niſi in forti ⁊ debili Fortis nāqꝫ nālis eſt ⁊ tēpatus.⁊ ois ſil'r in quo v̄tutꝭ extat cōſtātia.In alijs aūt eq̄lis ordinatus eſt:⁊ qb⁹ ponderis.Et ad iſtas quidem pulſuū differentias reducūt̄ ſpēs pulſuū quorūdā cōpoſitoꝝ noia hn̄tium ſicut caprizās:interſectus: martellinus:ſerin⁹:vndoſus:ſoricin⁹:vmiculoſus:formicās:ſpaſmoſus: tremulus:retort⁹:chōdoſus:⁊ ſil'es.hec igr̄ ē ſufficiētia pulſuum ſumptorum in communi.

Propter tertiū

qdē hinc ſciēdum:ꝙ pulſus pōt tripl'r accipi.cōiter.vꝫ.ꝑprie ⁊ magis ꝑpe.Siqdē vltimo ſumat̄.tūc illa tm̄ ponāt̄ gn̄a pulſuū in qb⁹ mot⁹ ſaluat̄ rō itroductorio apparēs q̄ ſunt q̄tuor vt gen⁹ qd̄ ſumit̄ a q̄titate dimēſionū:a tenore v̄tutis:a tp̄e mot⁹ ⁊ qetis. ⁊ adhuc ꝑprius a tp̄e qd̄ qetis ⁊ mot⁹.⁊ ꝑprijſſime a tp̄e mot⁹ cū ſiſtoles ⁊ eius qes in pulſibus pcipiat̄ paucꝭ.Et ab expimētātib⁹ q̄ꝫ raris.vn̄ theutr⁹:eaꝝ q̄ mot⁹ ſūt ꝑprie dr̄iaꝝ velocitas ⁊ tarditas.Si aūt ꝑ ꝑprie tūc erūt in gn̄a pulſuū ſupra ꝑmas dictas ſundari dr̄iaꝝ:vt pul.equalis ⁊ inequalis:eiuſdem ſpēs diuerſe ordinat⁹ ⁊ diuerſe inordinatus ⁊ rithimic⁹.In his.n.illoꝝ gr̄a rō pulſationis attenditur.Pulſu aūt cōmuniter ſumpto ꝑut medicus deuenit eo i cognitionē mō quocūqꝫ.Reliqua ſūt tria dicta gn̄a pulſuū cū his q̄ ad ipſa ēt intelligūt̄ reduci:q̄ ſunt mollis:calid⁹ ⁊ plen⁹ cū ſuis ꝯpib⁹.Sic igit̄ lꝫ pulſus ſint ſm magis ⁊ min⁹ iſiniti:vt ⁊ ꝯpl'ones.medici tñ ad.10. gn̄a reduxerūt cōiter accepto diſariā pulſu.Nūs eni denarius pfect⁹ qdā ꝑble.15.Que tñ oēs reduci pn̄t ad pulſuuꝫ gen⁹:qd̄ ex tp̄e mot⁹.cū oēm pluralitateꝫ tādē ſit ad vnitatē reducē:q illius toti⁹ extat cā dr̄ia 76.hꝫ aūt eſt pulſus ſūptus a tp̄e motus:cum ceterꝭ magis inhereat motui.⁊ demuꝫ q a tp̄e qetis.Eſt.n. pulſus motus reflexus ex morula motuqꝫ cōpoſitus Deinceps.vo ſumpt⁹ a q̄titate dyametroꝝ ⁊ demū q a v̄tutis tenore:poſtea vo q ponderis:⁊ demū eq̄lis ⁊ inequalis cū eius diuerſificatis ſpē:⁊ deide durus ⁊ mollis ⁊ plen⁹ ⁊ vacuus:⁊ calid⁹ ⁊ frigid⁹.In de pulſuū vo differētijs dī.Suaſibile viſuꝫ eſt qbuſdā tale gen⁹ pulſuū cōnumerare alijs:ꝑ qd̄ qualitatem caloris cognoſcimus.ſm.n.artarie locum manifeſtius cognitio ſit caloris qualis quis eſt q̄ꝫ ſi ſcd̄m aliquam aliam particulam tangas.

In itroductorio pul.p°

pble³ 3°

ca.21.in me°

Propter quartum

qdē.ad ꝑm qdē qd dōm iam viſum.q₂ in gn̄e pulſuū qd̄ ſumitur a tempore motus ꝯceſſum eſt verius nām pulſuū ſaluari.¶Et ſil'r ad ſecūdum apparet:quoniam pulſus non eſt mot⁹ cōtinu⁹:veꝝ interciſus ex motu ⁊ quiete cōmixtus. ¶Ad aliud dōm ꝙ lꝫ tria pulſum cōſtituant:eoꝝ tamen vnūqd̄qꝫ pōt in partes ſequeſtrari plures:penes quoꝝ diuiſionē ſumūt̄ pulſuū gn̄a q̄plurima. ¶Ad aliud qd dicendum iam apparuit.q₂ ꝑma genera quatuor veriſſime cōceſſa ſūt fore:nihilominus tamē poſſunt eē alia pulſuū ꝑprie vel cōiter ſumpta.¶Et per hoc ſimiliter viſum quid ad aliud dicendū.¶Et ad aliud dicēdū ꝙ pulſus ſumitur cōmuniter:vt tactum:non autē ꝑut predicatur de generibus eius vniuoce:ſed anologice magꝭ.¶Ad aliō dicēdū:ꝙ Auerroyſ pulſuꝫ vere dictum recepit:in quo mot⁹ repitur natura:

ſm̃ tñ prius ⁊ poſterius. ℭ Ad cõfirmationẽ dõꝫ ꝙ pulſus ⁊ anhelitus nõ ſp̃ eqformiter ꝓportionant̃ ſi bi: cũ pulſus ſit act⁹ ſimplex cordis ⁊ artariaꝝ: anhe litus vero cõpoſitus. eſt enim cordis ⁊ cerebri. appa rẽs in techni. In corpe nãqꝫ id magis verificat̃ equa li. Aut diligẽtius fortaſſis cõſiderãs inueniet qs tot modos anhelit⁹: vt ⁊ pul. ℭ Ad aliõ iã apparuit. qꝛ calid⁹ pulſus ⁊ frigid⁹ extẽſiue ampli⁹ gen⁹ ponitur pulſuũ: cũ calor in alijs percipiat̃: qꝫ in artarie locis. ℭ Ad aliõ dõm ꝙ aut gen⁹ pulſuũ ex tpe qetis illic decidit a ſcriptore vel ſub genere pulſuum ſumpti a tempore mot⁹ collocat̃. ℭ Ad aliud dõm ꝙ ordina tus diuerſe ⁊ inordinat⁹ ſm. A. ſpẽs extãt pul. ineq̃ lis. Et ideo errãt dicẽtes pulſum fore queꝫ equalẽ ⁊ ordinatũ. Ut autem in nũm ducerent denarium ⁊ ma xime ſm ſiſtitias ſeu ordines denarioꝝ pythagorici. apparẽs metaphyſice ꝑ illũ. p. 10. gñe poſuere. ℭ Ad aliud dõm ꝙ alie differentie pulſuũ non ſũt ita note: ſicut que ſunt calidi ⁊ frigidi: cũ he ſint qualitatũ effi caſſime poſt q̃s duricies ⁊ mollicies extãt magis ꝑ manentes: ſub qb⁹ ſiccũ cõtinet̃ ⁊ hũidũ: ſicut cã ſub effectu reperit̃ plerũqꝫ cum is ea notior extat. ℭ Ad huc qꝛ he ſunt ꝓprie pulſuũ differentie. vnde ſi q̃ his alie improꝑiores ſub generibus pulſuum nõ di cunt cõputari diuiſim: imo ad has ſiquid cognitiõis in ipſis op⁹ eſt reduci. ℭ Ad aliõ dõm ꝙ pulſus nõ percipit̃ ꝓprie viſu: cum ſolum colorem ſuſcipiat. Q ſi pcipiat̃ rõne ſenſibilis cõis exiſtet: ex quo qdem vt ſic ipſecta ſuſcipit̃ cognitio. Et itidẽ ad pulſuꝫ reduci tur qui ex q̃titate ſumit̃ dimenſionũ vt ad altũ: queꝫ etiam diminute percipit viſus: cum ſiſtolem non cõ prehendat: quam tamen tactus diligentior in qbuſ dam poteſt comprehendere propter reſiſtentiam: vt in forti magno duro ⁊ tardo. ℭ Differẽtia. lxxxiij.

lib. 2. tra. corde. tex. 7. 10.

phe. iuxta fine.

Q in pulſu non pcipiat̃ muſica

lis ꝯſonantia oſtendit̃ quoniaꝫ diuerſo rum generum ⁊ nõ ſubalternatiꝫ poſito rũ diuerſe ſunt ſpẽs: ⁊ diie. in p̃ntis. ſed muſice cuius eſt conſonãtias obſeruare: ac medicine pulſuum cognitionẽ tradere ſũt diuerſa genera: ⁊ nõ ſubalternatim poſita: cum nihil videãtur habere cõ mune different itaqꝫ ſpẽs ⁊ differentie ipſarum: ſicqꝫ non in vnum ordinabiles. ℭ Rurſus. Muſica eſt cer ta quantitas cuꝫ inter mathematicas cõmuniter nu meret̃. Medicine vero nãlis q̃dam circa q̃litates: pu ta ſanitatem ⁊ eius oppoſitũ. ℭ Ampli⁹ quorũ ſub iecta dĩnt: ⁊ paſſiones diſtant: cũ ſcientia ſortiat̃ eſſe ex ſubiecto: velut potentia ex ſubiecto. differentia. 6. Subiectũ aũt muſice numerus ſonorus: medicine ve ro corpus humanũ ſanabile. differentia preinducta. Eti. Conſonantia eſt vocum diſſimilium in adinuicẽ redacta concordia. Boetius muſice primo. pulſus ãt non hoc: ſed motus cordis ⁊ artariarum ex ſiſtole ⁊ dyaſtole conſtitut⁹. Non igit̃ de eiſdeꝫ ipſaꝝ erit tra ctatio. Itidem muſica non tantũmodo ſpeculationi. veꝝ etiaꝫ moralitati coniũgit̃. primo muſice Boetij. Sed medicina non adiungitur moralitati: cum in ip ſa de moribus non agatur inſtruendis: ⁊ ſiquid de naturalibus negocietur in ipſa. Muſicalis ergo con ſonantia in pulſu reperitur minime.

capi. 4°.

col^r. 4. c. 8. ⁊. 28. 29. 30. ⁊. 31.

ca. p°. aũ me.

In oppoſitum

Gal̃. in de pulſuũ compen dio. Irrationalem vocat. Eroſilus pulſum eum q non habet aliquam ꝓportio nem. neqꝫ enim duplicem neqꝫ emiolam. i. ſexquialte ram: neqꝫ aliam quandam rationem habet. hec eniꝫ muſice attinent ⁊ arithmetice. Reperitur etiam mu

capi. 6o.

ſica metrica in pulſu. Nam ibidẽ pulſus infantiũ ir rõnalis ꝓportionat̃ dictano augmentatorũ trocheo pfectoꝝ ſpondeo: ſenũ aũt iambotrocheo. De differẽ tijs vero pulſuũ ſcribit̃. Pulſus rithmicus conſiſtit in pari q̃nqꝫ ratione: ſeu proportione: interdũ vero in impari. Primo qdem qñ temp⁹ dyaſtoles par extat tempori ſiſtolis. Sed in impari qñ alterũ temp⁹ alte rũ excedit. Qđ dupliciter etiam accidit. nam q̃nqꝫ in enarrabilib⁹ ſuperabũdantijs: ⁊ interdũ in narrabi lib⁹. Et pri⁹ qdem dupliciter: aut in multiplici ꝓpor tione: q̃ 2^x extat vel triplex aut q̃druplex aut aliq̃ eo rũ q̃ deinceps: ſꝫ q̃s ingo proportio extat dyapaſon dyapẽte dyapaſon bis dyapaſon. deinceps tamẽ nõ eſt ꝓportio. Et ſubdit̃ aut in ratione numeri ad nũꝫ: cũ dyaſtoles fuerit duorũ maiorũ tempoꝝ: ⁊ ſiſtoles qnti vel ſeptimi aut octaui vel duodecimi. Sed. A. ꝑ ſecũda ita. Debes ſcire ꝙ in pulſu reperit̃ nã muſice. Et ꝙ Gal̃. videtur ꝙ illõ qđ poteſt ſentiri ex propor tionibus põderis eſt ſꝫ vnã ꝓportionũ muſicaꝝ ⁊c̃. ℭ Rurſus. Auguſtin⁹ ꝑ muſice. Muſica eſt ſcia be ne modulandi. Ubi ergo erit amena modulatio illic ⁊ muſicalis cõſonãtia. Sed id reperit̃ in pul. naꝫ ei⁹ qdam eſt bene modulat⁹: vt eurithim⁹: alter vero i modulat⁹ ceu arithim⁹. de pulſuũ differẽtijs. Itaqꝫ muſicalis conſonantia reperit̃ in pulſu.

cap. 7.

ca. 12 poſt me.

do. 3. ſñ. p. ca. p. poſt mediũ

ca. 12. poſt p°.

Propter primum

qdem ꝑmit⁹ termini exponant̃. Et demuꝫ ordinet̃ monochordũ. ℭ Propter h⁹ primũ ſciendũ ꝙ muſica eſt ſcia bene modulãdi: ſeu bene mouendi ſcia. Bñ nãqꝫ moueri dici põt qcqd nũeroſitatis ſuã tis tẽpoꝝ atqꝫ iteruallaꝝ dimẽſionib⁹ mouet̃. ſꝫ ꝟo Boetiũ muſice qnto. Armonia ſeu muſica eſt vis ac effectiua facultas dĩntijs ſonorũ ſenſuali opõne ⁊ ra tione perpẽdẽs. Senſus enim ⁊ rõ: q̃ſi q̃dam faculta tatis armonie ſũt inſtra. Senſus. n. cõfuſum qddam ac ꝓxime tale: q̃le illõ eſt qđ ſentit aduertit. Sꝫ rõ di iudicat ⁊ vltimas pſeq̃t differẽtias. Senſus itaqꝫ in uenit cõfuſa ⁊ ꝓxia ꝟitati: rõ ꝟo dijudicat: velut ſiqs circulũ manu ſcribat fortaſſis ocl̃s ipm veꝝ circl̃m arbitrat̃. Rõ ꝟo nullomõ id qđ ſimilat̃ itelligit. Qđ euenit qꝛ ſenſus circa mãm ꝟtit̃ ⁊ ſpẽm in ipa ꝯphẽ dit fluẽtẽ entẽ ⁊ impfectã: intellect⁹ aũt ſec⁹. Guido q̃qꝫ monach⁹ vocũ motũ muſicã ꝓtulit idiſcrete. Eſt ⁊ muſica triplex. vna qdẽ mũdana in celis elꝛoꝝ cõ page aut tẽpoꝝ varietate exñs: in celo nãqꝫ ſonũ di cũt muſici armonicũ: ſũme ⁊ ꝓprie pythagorici exi ſtere motu cãtũ cõtactiuo ſperarũ: q eqdeꝫ iteruenie te lõgiori diſtãtia nr̃is nõ valet aurib⁹ occurrere: ceu 2° ipugnat̃ ce. ⁊ mũ. Scđo ꝟo q̃ in cõpage corpis ac aie nroꝝ ac elꝛoꝝ ipſi⁹ attendit̃. Tertia q̃qꝫ organica inſtr̃is expreſſa: q̃rũ q̃dam ſunt naturalia. vt vocalia dicta. nõnulla qdẽ artificialia: ceu organa: pſalteriũ ⁊ q̃ taliũ. Eſt aũt vt tactũ ꝯſonantia diſſimilium iter ſe vocũ in vnũ redacta cõcordia. Diſſonãtia ꝟo ẽ duoꝝ ſonoꝝ ſibimet pmixtoꝝ ad aurẽ veniẽs aſpa ⁊ iniocũ da pcuſſio. Hui⁹ aũt ꝯſonãtia q̃dã extat ꝓportio: q̃ ẽ duarũ q̃ntecũqꝫ ſint eiuſdẽ gñis q̃titatũ circa alteri⁹ ad alterũ habitudo. Que qdem ꝓportio in arithme tica in numeris obſeruat̃. In muſica vero illi ſuppo ſita in ſonis attẽdit̃: vñ volẽtibus cõſonãtias cogno ſcere ꝓportiões ꝑus expedit arithmeticas ꝯſiderare Sũt aũt q̃nqꝫ: tres qdẽ ſimplices ⁊ due compoſite: q̃ oẽs in q̃titate ſituãt̃ ieq̃li. Eqdẽ ꝑma ſimpliciũ dicit̃ multiplex ⁊ ſubmultiplex ꝓportio. Et ex qñ maior nũs pciſe minorẽ in ſe cõtinet ⁊ continet̃ totum bis. aut ter vel quater ſeu deinceps. Cuiuꝫ qdẽ ſpẽs ſunt dupla: q̃drupla: ſubdupla: ſubq̃drupla ⁊ reliqua. Se

col^r. 6. 1. i prin.

A

Tex. c. 53. vſqꝫ ad tex. cõ. 56.

cunda ꝟo ſupparticularis noiaẜ:q̄ eſt qñ maioꝛ nūs
minoꝛē cōtinet ⁊ cōtinet in ſe oēm ⁊ vnā illius ptē vel
mediā:vt tria ad duo:q̄ ſexquialtera dī ꝓpoꝛtio:aut
tertiam:vt quatuoꝛ ad tria:que ſexqtertia nuncupa/
tur.⁊ ita deinceps i antea.Et ſilr ſubſexquialtera ac
ſubſexqtertia.Tertia quoꝗ dī ſuppartiēs ⁊ ſubſup/
partiēs:qñ nūs maioꝛ in ſe minoꝛē cōtinet totū:etiā
contineẜ ⁊ aliqs illius inſup partes.Vꝫ ſi duas ꝓpoꝛ
tio dicitur ſupbipartiens:vt quinꝗ ad tria.Si autē
tres ſupertripartiens velut ſeptē ſe hꝫ ad q̄tuoꝛ.⁊ ita
demū.⁊ ecōuerſo i eius coꝛrelatiua.quarta ꝟo cōpo
ſitaꝝ ex multiplici ⁊ ſupparticulari coniungiẜ:vt qñ
maioꝛ nūs in ſe continet minoꝛem numerum bis aut
ter vel quotiēs libet ac vnā aliquā partē.Vꝫ ſi bis ⁊
eius dimidiā cōtineat ptē:vocaẜ duplex ſuper ſexqui
altera:vt qnꝗ ad duo.Si ꝟo bis cōtineaẜ:q minoꝛ
⁊ ipſius tertia ps diceẜ duplex ſexqtertia:vt ſeptem
ad tria.Si aūt ter ⁊ eius ps media vocabitur triplex
ſup ſexquiquarta.⁊ ita deinceps.Quinta quoꝗ dici
tur multiplex ſuppartiens:qđ eſt qñ maioꝛ nūs in ſe
cōtinet minoꝛē totū plus q̄ꝫ ſemel.⁊ eius aliqs ptes.
Vꝫ ſi bis maioꝛ cōtineat minoꝛē ⁊ duas ipſius inſup
ptes dī ſupbiptiens:vt ſunt octo ad tria:⁊ rurſus du/
plex ſupbiptiēs:vt ſunt duo ad tria.In ſuis aūt coꝛre
latiuis ecōtra.Et noſce ꝙ due cōpoſite ꝓpoꝛtiōes po
ſtreme ꝯſonātijs muſice nō ſūt aſcripte:ſꝫ tres ꝑoꝛes
ſimplices tm̄:q̄ꝝ amenioꝛis extat ꝯſonātie multiplex
dicta ꝓpoꝛtio:poſtea ꝟo ſupparticularis.Supbipar
tiens ꝟo ab armonie conſonātijs ab oib⁹ ptolomeo
excepto pōiẜ ſepari.¶ Dicēdūꝗ demū ꝙ muſice cō/
ſonantie ſumunẜ a p̄dictis duabus ꝓpoꝛtionib⁹ nūo
rum aut trib⁹ ſm ꝙ ſub eis quedam numeroꝛum in/
ueniunẜ dīe ſex oēs hic entes:puta epitrica:ſiue ſex/
quitertia:emiola:ſeu ſexquialtera:dupla:tripla:qua
drupla ⁊ epogda ſiue ſexqoctaua.Eſt autē epitrica
qñ nūs maioꝛ cōtinet minoꝛē:⁊ inſuper tertiam ipſi⁹
ptē:vt q̄tuoꝛ ſe hñt ad tria.In q̄tuoꝛ nāꝗ cōtineẜ tria
⁊ pars tertia:vt vnū.Et de iſta numeri dīa cōſurgit
conſonantia muſice dyateſſerō.i.ꝑ q̄tuoꝛ dcā.Emio/
la vero dicitur quando numeroꝝ maioꝛ continet mi
noꝛē.⁊ inſup ipſi⁹ medietatē:vt tria ſe hñt ad duo.In
tribus enim ꝯtineẜ duo ⁊ eoꝝ medietas.puta vnū.
Ex q̄ qdē ſimphonia naſciẜ dyapēte:hoc eſt ꝑ quinꝗ
noiata.Dupla quoꝗ eſt qñ de nūis maioꝛ cōtinet mi
noꝛē:vt quatuoꝛ duo.Ex qua quidē cōſurgit dyapa
ſon.i.ꝑ oē ſiue totū appellata.Tripla quoꝗ qñ ma/
ioꝛ nūs ter minoꝛē nūat:vt tria ad vnū extāt.Ex qua
ſimphonia cōſurgit cōpoſita dyapente dyapaſon no
minata.Eſt ⁊ q̄drupla qñ maioꝛ numerus quater i ſe
minoꝛem hꝫ:vt q̄tuoꝛ ad vnum.Ex q̄ oꝛitur compoſi
ta ſimphonia bis dyapaſon dicta.Sic igiẜ cōſonan/
tiaꝝ q̄dā ſunt ſimplices:vt ꝑme:ſcđe:marie:compo/
ſite ꝟo alie:ceu vltime due.dyapaſon vero q̄ſi media
nomine qdem ſimplex:re ꝟo cōpoſita.Ptolome⁹ ꝟo
ſextam contra Pythagoꝛā addidit cōpoſitā ex dya/
muſice cap.7. teſſeron ⁊ dyapaſon:⁊ ſic ſuppartiēti ſuppoſitā ꝓpoꝛ
⁊.8. tioni Boetius qnto.Epogdagſiuꝫ ſiue ſexquioctaua
eſt:qñ maioꝛ numerus in ſe minoꝛem totū continet ⁊
ipſius partē octauam.vt nouem ſe hꝫ ad octo.In no
uem nāꝗ ſunt octo:⁊ inſuper vnitas que ipſius pars
extat octaua.Ex hac quoꝗ ſonus cōſurgit:qui ton⁹
appellaẜ:qui in duas partitur partes inequales:non
enim poteſt diuidi in equales:ſicut neꝗ vocales:q̄ꝝ
vnam partium:vt maioꝛem vocarunt ſemitonū ma/
ius:vt nouē:reliquam ꝟo minus.vꝫ.octo quod a py
thagoꝛicis dieſis appellaẜ.Verſus tamen totū ſemi/
tonium minoꝛem dieſim affirmat:quod plato limen

appellauit.vñ Boetius p̊.Tonus nūq̄ꝫ in duo parti muſice.ca
tur equalia.Ut aūt id oſtendatur:ſit ſexquioctaua ꝓ in medio
poꝛtio octo ⁊ nouem.Inter hos quidem nullus me/
dius intercidit numerus:quos ſibi binario multipli
cemus reddiẜ bis octo.16.bis vero nouem.18.Inter
16.⁊.18.vnus ꝯcidit naturaliter numerus.vt.17.ita/
ꝗ.16.ad.18.comparatus ſexquioctauam retinet pꝛo
poꝛtionē.⁊ ideo tonum.Secundū hanc deniꝗ ꝓpoꝛ
tionem.17.numerus medius non per equalia ſeque
ſtratur.qꝛ comparatus ad.16.ipſum continet in ſe to
tum ⁊ eius.16.partem:vt vnitatē.ſi aūt.17.ad.18.cō/
paretur:tunc.18.illum habebit totum ⁊ ipſius.17.ꝑ/
tem.Non ergo eiſdem partibus.17.ſuperat.16.⁊ ſu/
peratur a.18.Et vtraꝗ nuncupanẜ ſemitonia:non ꝙ
omnino ex equo ſint media:ſed ſm ꝙ ſemum dici ſo
let quod ad integritatem vſquequaꝗ non peruenit.
Inter hec autem vnum maius ſemitonium appellaẜ:
aliud vero minus:que ſe habent adinuicem:vt.244.
ad.256.ꝯtinēs duas voces:puto vt mi.Eſt ⁊ ditonū
ex duobus ꝯſurgēs integris ditonis.Et ſemiditoniū:
quod ex non integris.Ex his quoꝗ tonis ac ſemito
nis ſimphonie conſtant muſice.Dyateſſeron enim q̄
vocū quarta eſt conſonantia interualloꝛum triū:vt
oñdet monochoꝛdi denotatio:cōſtatꝗ ex duobus to
nis:ac ſemitonio nō integro ſeu minoꝛi.Eſt autem in
teruallū ſoni acuti ac grauis diſtātia.Sꝫ dyapēte eſt
vocū quinta conſonantia interualloꝝ quatuoꝛ ⁊ to/
noꝝ trium ⁊ minoꝛis ſemitonij.Dyapaſon autem eſt
octaua vocum conſonantia.Una enim reperitur đ ſe
ptē pꝛimis:ſeptē interuallis ⁊ ex quinꝗ conſtans to
nis ⁊ duobus minoꝛib⁹ ſemitonijs.Et ideo dictū eſt
dyapaſon ex dyateſſeron ⁊ dyapēte cōſtare.Qđ ap/
paret collectis tonis ⁊ ſemitonis duaꝝ haꝝ in vnū
ſimphoniaꝝ.Sꝫ dyapēte dyapaſon vocū eſt.12.11.in
terualloꝝ.⁊ ꝯſtat ex.9.tonis ⁊ ſemitonio minoꝛi.Bis
quoꝗ dyapaſon tūc erit.16.vocū conſonantia.15.in/
terualloꝝ:⁊ ex.12.ꝑficitur tonis.Dyateſſeron ⁊ dya/
paſon aūt ſm Ptolomeū conſonātia vltra pythago/
ricos inſtituta.13.erit vocū:ſicut ⁊ ſeptem fuerunt lit
tere ꝑmitus oꝛdinate:voces.n.⁊ littere repetunẜ:vt
apꝑebit.ſeu in diebus vlterius euenit ſeptimane.Vo
cum ſiqdem q̄tuoꝛ ſunt graues ⁊ tres acute.¶ Pꝛo/
pter huius ſecundū ſciendū Pythagoram oꝛganum
qđdam inueniſſe vnius choꝛde monochoꝛdū dictū:
in q̊ muſice oēs reperiūtur ſimphonie:quo pꝛimitus
erudiūtur indocti voces percipere ſimplices:vt inde
facili⁹ hēanẜ compoſite ac pluriū choꝛdaꝝ.Cui⁹ ſim
plicis pꝛimum ſubditur deſcriptio.Et eſt lignū lōgū
quadrangulatum vtrinꝗ in acutum in modum ſan/
donis intus cōcauum:ſuper quod poſita choꝛda ei⁹
ſonitu varietates vocum cōpꝛehēdūtur de facili.Cu
ius hec eſt foꝛma in pꝛopoꝛtiōe dupli ſiue dyapaſon
vt ꝑ hanc intelligaẜ in alijs.Nō enim muſica dicetur
ſed ſolum dicitur tantum:vt elucidetur queſitū.De/
ſcriptio vero monochoꝛdi ꝯpoſitioꝛis i⁹qua voces ⁊
note cū alijs inſequūẜ eſt:quoniam p̊ ſm modernos
inſcribitur gamma grecum:ſeu.g.cuius hec eſt figu/
ra.Γ.Et deiceps ſeriatim ſeptē littere ab exoꝛdio lati
ne graues:quare figuris grauioꝛibus denotanẜ.P⁹
quas pꝛefate ſeptē repetunẜ acute.vnde caracterib⁹
depingunẜ minoꝛibus in qbus duplex.b.locatur.ꝑ/
mū quidem rotundū:alterum vero quadratum.Ad
dunt ⁊ qdā ꝑꝑictis tetrachoꝛdum:varijs tñ figuris
ſupacutaꝝ:in quo a.⁊.b.ſimiliter iteranẜ.Boeti⁹ ta/
men cum antiquioꝛibus gāma grecū derelinqt.Lit
teraꝝ q̊ꝗ ⁊ monochoꝛdoꝝ hꝯ extant paradigmata.
A.b.c.d.e.f.g.A.bb.c.d.e.f.g.A.bb.c.d.

¶ In his ſiqdẽ numeris ſymphõiaꝝ repñtãẗ ꝓportões. ¶ Ampli⁹ ſciẽduz ꝙ p⁹ monochordũ iuẽta ſĩ policorda. In q̊ꝝ chordis fiũt diũſitates ꝑz additionẽ ſucceſſiue nõ pauce. Quidã nãq́ꝫ ꝑmiẗ ſolũ duas: alij vͦo 4ͦʳ ſtatuẽ: vt ĩdicat rubeba. dei de in 4ͦʳ ⁊ q̃nq́ꝫ: vt oñdit ciga ⁊ viola. õmũ i. 7. aſcẽderẽt: vñ ꝓbl̃.19.7. fuerẽt chorde ãtiqt⁹. Nõ n. diaocto ꝑm nũm queãdmodũ diapẽte dcã ẽ: poſtea vͦo tripãdi⁹ exhẽs 3ᵃˢ: vt vite appoſuit. ⁊ ĩ h̃ appellata ẽ dia paſon: ſꝫ ñ diacto: dia ſeptẽ. n. erant. Sũt aũt ſeptẽ eẽntialiores ad q̃s alie reducũẗ ad modũ ſeptẽ planetaꝝ: hipate: phipate: litanos: meſe: pameſe: ſeu trite panete et nete. Fuerũtq́ꝫ dñr octo nouẽ ⁊ decẽ. iux̃ iͦ pſalmiſte. In pſaltio decacordo. Et deiceps itm̃ excreuit nũs: vt boeti⁹.8. cũ reiteratõe enumeret ſub diatonico melo. ⁊ totidẽ ſub creomatico ac.18. ſub armõico q̃dã cõi: ſiue ⁊ eugmeni. i. diũcti ⁊ diecemedi. i. diſiũti. q̃r tria ſũt meloꝝ gña pfata: qb⁹ oĩs dtexiẗ cãtilẽa. q̊ꝝ ẽ dſcript° h̃ diacõici.

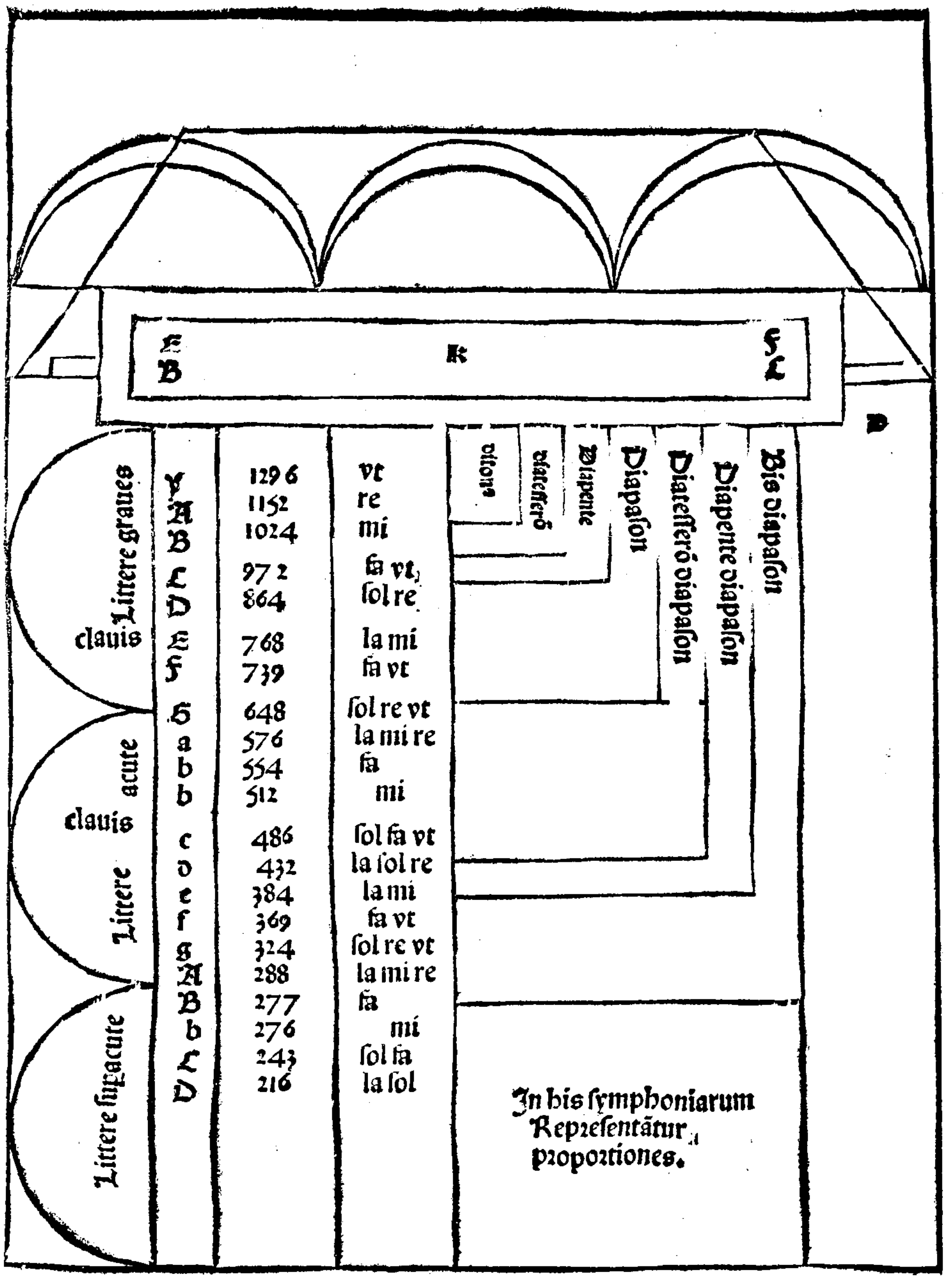

Prolambanomenos.
Hipate hipaton.
Perhipate hipaton.
Licanos hipatõ diatri.
Hipate meſon.
Perhipate meſon.
Licanos meſon diatri.
Meſe.
Trite ſiue ceugnum.
Perãete ſiue ceugnũ
diatri.
Nete ſiue ceugnum.
Perameſe.
Nete dieceugnum.
Trite dieceugnum.
Peranete dieceugnum.
Diatertrite hiperbolion.
Peranete hiperboleon
diatri.
Nete hiperboloen.

¶ Eſt aũt ſiliſ figuratio ⁊ in cromatico melo ꝓ oĩa: ⁊ dſilis ẽt in enarmonico: niſi ꝙ vbi ſcribebaẗ diatonicũ ꝑus dꝫ ſcribi in 2ͦ cromaticũ: ⁊ in 3ͦ enarmonicũ: ⁊ ita vt oẽs.54. ſituenẗ chorde: moderni aũt in qbuſdã organoꝝ.64. ⁊ pl̃es ſic oñdit canõ medi⁹ appoſuere.

Propter ſecũdũ vͦo ſciẽdũ ꝙ qdã indiſcrete ꝓtulerunt muſicas has dſonãtias in pulſu nõ rep̃iri aut ſi reperiunẗ nullus põt ad eaꝝ dignotionẽ ꝑuenire. Quibus qdẽ dõm iuxta iͦ morbi ꝑ: ꝙ nõ op⁹ hos ab alijs vitup̃ari cũ ſe vitup̃ent ipſos: ſolatiũ ꝑm Priſcianũ volẽtes ex ſua ĩpitia obtinẽ. 4ͦ vͦo coll͡ꝫ Sermo de h⁹ ꝓportiõibꝰ Ga. recitaẗ vbi dĩ ꝙ ſi eſt: vt inqt ẽ mirabile: ſꝫ cõparatões iſtas cõphẽdẽ difficile ſit: q̃ꝫuis ml̃ti hoĩes eas in muſica cõphẽdãt: ꝓpea ꝙ note muſice hñt ſup̃fluã extẽſionẽ ita ꝙ mior illaꝝ dimẽſio põt exẽplo cõphẽdi: ⁊ eſt illa q̃ multiplicat ex.36. ꝑtib⁹ vnã ꝑtẽ. ⁊ h̃ foret ſemitoniũ forte min⁹ ſiue dieſiꝫ. Sꝫ i. P. ꝑꝫ Gal. ⁊. A. poſt ꝓportiõeꝫ addẽtẽ 4ᵃᵐ nõ iteruenit ſenſus diſcretio. Et ſubdiẗ ꝙ iſta vͦba ſunt alteri⁹ ſñie: q̃ huc ꝑ accñs nec̃ia ẽ paꝝ. De h̃ ẽt miraẗ. A. inqens. Miror q̃uõ ꝓportiões iſte ꝑ ſenſum diſcerni pñt. Et demũ in ſñiaꝫ ampli⁹ q̃ꝫ Auer. dcidẽs Ga. modũ tribuit q̊ qs poſſit h⁹ ꝓportiões adipiſci tal̃r. Dico tñ ꝙ illi ẽ facile. i. pol̃e q ĩ g̃du tãgẽdi dſueuit. ⁊ ꝓportiõaẗ ſonos ꝑ artẽ: poſtq̃ꝫ fuerit ei potẽtia muſicã cognoſcẽdi acq̃ſitã inuẽs nã quãdã nobis inſitã muſicam fore. ⁊ cõpa

ca.5. poſt me.
ca.17. p⁹ meᵐ
coll̃r de diijs pulſuũ ca. 12. Verſus fineꝫ. 2ᵃ pᵗ doc.3. ſũ. ꝑma ca. ꝑmo verſus finem. vbi ſupra immediate.

rabit ſcđm.i.experiētiā ꝑ notū hoc eſt rōnem. ita vt factū reſpondeat ſonis.ꝛ notū arti.Cū.n.hic ei⁹ intentionē oino applicauerit ad pulſuꝫ in ſenſu poterit ꝓportiões hui⁹ diſcernē.qd aūt de ħ appebit ſubſequēter.

Propter tertiū vo ſciēdū ꝑmit⁹ ꝙ muſicalis ꝯſonātia pōt i pulſu repiri:ſcđo ſeries de ħ exponat.A.C Propter huius ſiqdē pᵐ ſciendū Gal.ꝛ.A.teſtari muſicalē armoniā poſſe in.p.repiri:vt iductū.Et firmaẜ:qm̄ vt dcm̄ muſicalis ꝯſonātia eſt ꝓportio q̄dā.ħ aūt in oib⁹ cuiuſcūq̧ gn̄is reperiẜ q̄ꝫtitatib⁹.Eſt nāq̧ vt appuit ꝓportio duarū:q̄ꝫtecūq̧ ſint eiuſdē gn̄is:q̄ꝫtitatū circa alteri⁹ ad alterā bitudo.in.p.aūt vt dicūt eſt q̄ꝫtitatē ſignare.ꝛ maxᵉ q2 vnū gen⁹ pulſuū ſumptū eſt ex triū diametroꝝ q̄ꝫtitatib⁹.Adhuc ſi repiẜ in his ꝑncipale ac ꝑmū inſtrale erit ac ſcđariū iuenire:cū hec qbuſdā oia openẜ organis:ſed muſica ꝑncipalr̄ ꝛ ꝑ nobis eſt inſita:vt oñdit vita hūana:nā aīa hūana tali ꝯnectiẜ corpi copula:vt cū alijs plimis iuiorū cēſuit Socrates i thimeo. vñ Damaſ.in affoꝛiſmis Colligatio corpis ꝛ aīe ſm ordinē nūi cōſoni fcā eſt vt ſubſiſtat. Jnqt ēt ꝙ cōplō corpis aiati ꝛ ꝓpe nr̄i ad figurā nūi ꝯſoni exiſtit.Quare aliq poſuerūt aīam armoniā.fore q̄ꝫdā.ꝑ de aīa.Propter qđ ex muſica nobis inerit organica:ēt cū ħ depēdeat ab alia.Nā in alijs motib⁹ corpis q̄ꝫtitatiuis.ſic in voce aut in organis orīj poterit repiri ſuo mō.p viā nāq̧ cognitiōis ꝛ effect⁹ muſica organica ꝺpēdet ex organica pulſuali. Jn via vo cāe ꝯtigit eꝫ.Jtaq̧ muſicalis in pulſu repiẜ armōia:ſilr̄ ꝛ in hanelitu vtcūq̧.Poterit deniq̧ qs tpatiſſimi tact⁹ ꝛ ꝓſpicaciſſimi ad noticiā ꝯſonātie pulſus deuenire:vt de ſeipſo teſtaẜ Gal. in ſiſtole pulſus ꝯtigiſſe. Cū.n.eā diu nō pcepiſſet demū ꝑ ꝯtinuū tāgēdi artarias exercitiū pcepit ꝛ cōpleuit.ita vt porte pulſuum tūc fuerūt ei apte.ꝑ 2ᵃ ꝛ Haly.q̄driptiti 4ᵒ.Qđ ꝛ fulciẜ.Jllō.n.pōt ſciri ꝛ tādē pcipi:cui⁹ ſilitudinē hēm⁹:ꝛ maxie cū aīa nr̄a itelligat fantaſmate mediāte.Sꝫ ꝓportiōis vel ꝯſonātie pulſus hēm⁹ ſilitudinē:vt oñſum:armonicā.ſ.ꝯſonātiā.Rurſus.i⁹ pōt ſciri qđ certiori pcipiẜ ſenſu:ħ aūt tact⁹.vbi nāq̧ alij decipiunẜ:pleraq̧ ipſe certificat:niſi foꝛtaſſis in digitoꝝ varietatib⁹.ꝛ maxᵉ cū hūc pre alijs aialiū certiſſimū hēam⁹. 2ᵒ de aīa.Nroꝝ.n.cōpaginatio ampli⁹ in mediocritatē ꝛ tēpamētū puenit.Jtaq̧ hui⁹ poterim⁹ cognitiōe potiri:q̄ꝫq̄ꝫ extet difficile tpis mot⁹ moꝛula:cū nil aīal pcipiat abſq̧ tpe ꝛ ꝯtinuo.de memoria ꝛ remiſcētia.

C Propẜ hui⁹ 2ᵐ ſciēdū ꝙ.A.manifeſtat decimū genus pulſuū ſm ipſi⁹ ordinē:qđ Ga.ꝛ Halyabbas.poſuerūt octauū.Jnqens ꝙ gen⁹ pulſuū:qđ ſumiẜ ex pōdē eſt p cōpationē ꝓportiōis q̄ꝫtitatū ꝓportiōaliū 4ᵒʳ tēpoꝝ in adiuicē.puta duoꝝ motuū.ꝛ duaꝝ qetū. Et q̄ꝫuis ſenſus nō poſſit oē ħ diſcernē:tn̄ poterit p comparationē ꝓportionū q̄ꝫtitatū ꝓpotiōaliū tēpoꝝ diaſtolis ad tps qđ eſt inẜ duas diaſtoles:qm̄ tūc iterue niūt tpa tria:vt mot⁹ ad ſiſtolē:ꝛ qes ꝛ mot⁹ ipſi⁹ ad diaſtolē. Et ad ſummū cōparādo tps in q̄ eſt mot⁹ ad id in quo fit qes.aut eꝫ. mot⁹ nāq̧ magis pcipiẜ qete:q̄ꝫ mot⁹ motu:vel qes qete cū opponanẜ:pluſq̧ tēpoꝛe colligāt. Et ideo q faciūt cōparationē tpis mot⁹ ad tēpus mot⁹.ꝛ tēpoꝛis qetis ad tēpus qetī:ponūt caplm̄ in caplō. Et id ſeptimo theoꝛice cū Gal.ħ eſt cognitionē ſenſitiuā:locāt in agnitionē intellectiuā. Duo nāq̧ ſunt capitula ꝛ ꝑncipia cognitionis ſenſus ꝛ intellect⁹ vtcūq̧ oppoſita:ꝛ licꝫ hꝯ miſſio ſit tolerabilis ꝛ nō incōueniēs:nō tn̄ eſt bona ſiue vtilis:q2 nō pōt in ſenſum ꝛ experiētiā puenire:ſicut conſideratio expetit medicine.Deinde oñdit qd ſit pōdus vel mēſura dicēs:ꝙ eſt illud in quo ꝓportiões attēdunẜ muſice.ħ aūt videẜ velocitas ꝛ tarditas:raritas ꝛ ſpiſſitudo ꝑncipalr̄ tēpoꝛis rōne in q̄ conſiſtunt. ꝯñter vo magnitudo ꝛ paruitas:foꝛtitudo ꝛ debilitas.Sup has eni differētias ꝓprie videnẜ pulſuuꝫ ꝓportiones attēdi.Cū igiẜ vnus pulſus aut partes vnius pulſus iuxta ꝑdictū canonē ꝓportionū vel cōſonantiarum ſe habeāt ad alterū in q̄tuoꝛ maxime diītijs vel qnq̧. puta magnitudine ꝛ paruitate:foꝛtitudine ꝛ debilitate.velocitate ꝛ tarditate:ſpiſſitudine ꝛ raritate aut ēt duritie ꝛ mollitie:ſic q̄tuoꝛ ad tria:ꝯſonantia pulſualis:diateſſeron muſicali ꝯſonantie erit relata. Si vo ſe in his habeāt velut tria ad duo:tūc ꝯſurgit pulſus ꝓportio diapēte ſuppoſita.Si aūtē vt q̄tuoꝛ ad duo. ita ipſa ꝓportionaẜ diapaſon.ꝛ ita in alijs cōpoſitis. Accedo igiẜ ampli⁹ in expōnē ſeriei.A.qui dās eius itētionē dicit.Scio ꝙ in pulſu nā ꝛ poteſtas muſice reperiẜ:qđ declarat in pulſu eq̄li ꝛ ineq̄li:ac in pulſu pōderis:in qb⁹ magis nā obſeruaẜ muſice.2ᵒ.exēplificat ꝓportiões quas in pulſu poſſum⁹ obſuare illic. Ga.vo.Et ꝑmit⁹ id oñdit in pulſu eq̄li ꝛ ieq̄li:ſcđo in pulſu ineq̄lr̄ ordinato ꝛ ineq̄lr̄ inoꝛdinato.ꝛ in pulſu pōderis ibi. Et queadmodū.ꝓpōnēs itaq̧ ſilitudinē quādā inqt.Sic ſcia muſice ꝑficiẜ ex ſonoꝝ adiuiceꝫ ꝯiūctōe ſꝫ ꝓportōeꝫ tēpoꝝ ꝯñtē ipos i acuitate ꝛ grauitate q̄ ſunt voci diie p circulares q̄ſdā caſus ꝛ curſus nūc voce deſcēdēᵉ:tūc aūt ſubleuāᵒ q̄ inẜ eoꝝ exiſtūt pcuſſiōes.Jllic.n.ꝯſtituūẜ ſic circuli icipiētes ab vna ſeptē vocū:ꝛ p al's trāſeūtes reuertūẜ.Deiñ adaptās 2ᵉ ꝑtacta duob⁹ ꝓpoſitꝭ dic̄ ſilr̄ eē in.p.q2 ꝓportio pulſuuꝫ in qb⁹ ꝓportio ꝑncipalr̄ obſuaẜ in velocitate ꝛ ſpiſſituᵈⁱⁿᵉ.ſilr̄ i raritate ꝛ tardiᵗᵉ ē tāq̧ ꝓportio ſonoꝝ muſice in hꝯ. Et ꝓportio ēt diſpōnū pulſuū i foꝛtitudine ꝛ đbilitate:i magnituᵈⁱⁿᵉ ꝛ puitate:ē ſic ꝓportio cōiunctiōis ſeu cōpōnis ſonoꝝ muſice p q̄s ꝯtigit ſonos variari ſꝫ velocitatē tarditatē ꝛc̄.Deiñ ēt queadmodū declaꝛat id in pulſu pōderꝭ ꝛ in diuerſe oꝛdiato ꝛ inordinato ponēs ꝑ duas ptes ſilitudis:deiñ aptās ad ꝓpoſitū illic. Et ꝓportio. Et dic̄ ꝙ ſic tps pcutiēdi lōgū vel breue ꝛ quātitas extēſionis ſonoꝛū qñq̧ ſunt ꝯueniētes ꝓportionales vt in bellis tube:in cameris pſalteriū ꝛ viola. Et aliqñ icōueniētes ꝛ iꝓportiōate loco:vt ei⁹ qđ exēplificatū.ecōuerſo.ꝛ id q̄ ad pulſum pōderis. Et ſilr̄ qñ accidit interduꝫ diuerſitates ordinatas eē in qnq̧ reb⁹ vel plib⁹:ꝛ aliqñ ioꝛdiatas ordinē indifferēter coꝛrūpētes:ꝛ ħ q̄ꝫtū ad pulſuꝫ diuerſe ordinatū ꝛ ioꝛdiatū. Deiñ ꝛ ꝓportio. ſuccincte valde ꝛ ꝯfuſe has duas ptes ſilitudinis applicat dicēs.Jta ꝓportio diſpōnis pulſus in foꝛtitudie ꝛ debilitate ꝛ in q̄ꝫtitate:in magnitudie ꝛ puitate:ac ſimilibus q̄ ad vtroſq̧ pulſus:lꝫ ſonet de pulſu pōderis:cōtingit eē ꝯueniēs ꝛc̄. Et ſubdit ꝙ egrediẜ ħ a gn̄e pulſus in q̄ attēdiẜ oꝛdo aut eius oppoſitū.q̄re pulſus ingrediẜ ponderis.in ipſo enim ꝓprius ſeruaẜ conſonātia pulſualis:eo ꝙ ſumiẜ ex tpe motus vbi q̄ꝫtitas reperiẜ.Deinde.Gal.aūt.exꝓmit ꝓportiōes pulſuales ſm ꝙ muſicis ꝯſonātijs adaptāẜ dicēs ꝙ viſuꝫ ē Ga. ꝙ id qđ pōt pcipi ex ꝓportiōib⁹ pōderis ꝛ pulſus eſt iuxta vnā ꝓportionē muſice:q̄ dꝛ ꝓportio toti⁹:ideſt dupli ꝛ qnq̧:q̄ ꝓportio dꝛ tripli.Qđ exponēs ſubdit ꝙ ea eſt ꝓportio dupli adiūcta ꝓportioni q̄ addit medietatē:q2 ꝯtinet totū aliqd ꝛ ipſi⁹ mediuꝫ.ꝛ iſta eſt ꝓportio cōpoſita ex diapēte diapaſon:ꝛ iđ ſic appellata bis aliqđ totū cōtinēs ꝛ eius mediū.Sic igiẜ qñ aliqs pulſus ſe hꝫ ad aliud in velocitate ꝛ tarditate ꝛ ceteris:vt tactuꝫ:dixijs:in nūis vel vocibus: vt tria ad vnū:ꝓportio ſimilis ꝑdicte concidet in pulſu. Et

Apho.6.

Ibidem

T.cō.54.

doc.3.ſum. pᵃ ca. p. poſt pn.

T.c.94.

poſt principiū 2ᵃ pᵉ. doc.3ᵃ ſūma p.ca.pmo verſus finem de differētijs febrium.c.12. 7.theoꝛice.ca. 3.poſt pncᵐ.

ſic in alijs dōm erit ꝓportionib⁹ pulſuum ſuo modo. Scōa ꝓportio in pulſu obſuata eſt ſm ꝓportionem muſicalē dictā p totū: q̄ ꝓprior eſt dupli: ⁊ iſta eſt ꝯſonātia dyapaſon: ſiue p totū ſeu oē dcā: qm̄ in toto vel pfecto termiat̄. puta in pᵒmonocordi fine: vt in octo. oē nāq; ⁊ totū ⁊ pfectū nō ſm ſpēm differūt abiuicē. p celi ⁊ mūdi. Noiat̄ ēt ita. qa oēs obtinet voces. Antiqtus octo vt appuit citbare ꝯſtabāt chordis. ⁊ quia octo vocib⁹ ꝯſtituit̄. 3ᵒvo ꝓportio hic ꝯſiderata eſt iᵃ q̄ dr̄ p qnq;: q̄ addit medietatē ſic cū aliqd ꝯtineat aliqḋ totū ⁊ ei⁹meᵐ: vt tria ſe hn̄t ad duo: q̄ ꝓportio dicit̄ dyapente ſiue p qnq;: eo ꝙ in qnto termineṫ loco monocordi qnq; obtinēs voces. 4ᵃ q̄q; ꝓportio que in pulſu dicit̄ reperiri ſumit̄ iuxta ꝓportionē: q̄ eſt p q̄tuor addentē 3ᵃᵐ ptē. Continet. n. totū aliquod ⁊ 3ᵃᵐ ptē ſup hoc ipſius vt q̄tuor ſe h₃ ad tria: que dyateſſeron dr̄: eo ꝙ q̄tuor vocib⁹ cōſtās in q̄to loco cadit inſtrumēti. Eſt ⁊ qnta ꝓportio in pulſu obſuata: q̄ accipit̄ iuxta ꝓportionē cōiter ſumptā q̄ eſt p qnq; addētē 4ᵃᵐ ptē: q̄li ꝓportione qnq; ſe h₃ ad q̄tuor: cū ipm totū hēat ⁊ vnū qḋ eſt eius ps q̄rta: q̄ ꝓportio nō eſt ꝓprie muſicalis: cū ſolū qnq; vel ſex extent. Minima eni ꝓportionū muſicaliū eſt dyateſſeron: maxima vo bis dyapaſon. Quidā tn̄ hic pythagoriçātes pncipia muſice ignorātes ꝓportionē hāc muſicalē fore ꝯ reliq̄s putant diſtictā. ſeptē etiā aſſerētes: cū ⁊ diatonu₃ inter eas locēt. Deinde ſubdit̄ ꝙ poſtea in pulſibus nō percipitur aliqua ꝓportio modica iteruenīete tēporis int̄ duo cōpabilia diſtantia: q̄lis eſt ꝓportio. 5. ad. 6. vel. 7. ad. 6. ⁊ ſic deinceps pcipit̄ multo minus. ℭDubitat̄ cur ꝓportio muſicalis bis dyapaſon non nūat̄ ab. A. cū poſſit in pulſib⁹ repiri: ſic repit̄ i alijs. ℭAut dōm fortaſſis ꝙ nō interuenit tāta diſtātia in ptes pulſus: vt q̄ ei⁹. Uel forte reliqt notā ex dyapēte dyapaſon eidē appropinquāte. Appet itaq; vitaſ h⁹ q̄ſiti difficilis admirati cū ſit de pulſib⁹: q̄₃ ſcia q̄₃ardua. vn̄ theo. 7. cᵒ. 2ᵒ. Pulſus ſcia ḡuis eſt ⁊ difficilis ⁊ cognitio ipſi⁹ cū magna ſuſcipit̄ difficultate triplici ex cā. Primū. qa nō eſt facile aſſueſcē in venarū ſenſu ꝯſuetudinē q̄ poſſit cognoſcē modicā alteratōe₃ q̄ in pulſu ſit. Scōo. q̄r nece ſit breuiori tpe ſolū decē gn̄a pulſuū cognoſcē: cū vnū ad reliquu₃ hēat relationē. 3ᵒq̄r nihil certi⁹ extius reperit̄ cui valeat pulſus ꝯferri vel compari velut in vrina. Subdoq; q̄rtā q̄r pulſus eſt motus. 8ᶻ. dr̄ia. mot⁹ aūt cognitio difficilis cū ſit mālis potētialis nō pmanēs is ſucceſſiuus: vt ſermo ipſius oſtēdit q̄ de phyſico extat auditu.

Propter quartū vo ad pmū dōm ꝙ q̄dā dicūt ꝓportiones hincīde ſumi equoce. puta in muſica ⁊ pulſu. Quod falſum vt viſum ex dictis: cū oñſum ſit in pulſu muſicā ſaltē humanā repiri. Et muſica vniuoce magꝭ aut ſaltē anologice: vt de trib⁹ pticularib⁹ muſicis: vt ſupius inotuit pdicat̄ tanq̄ gen⁹. ℭUn̄ dōm eſt ꝙ altē ſpēs ⁊ drīe ſub alteris collocant̄: qm̄ ſonoꝝ ꝓportiones ſub illis q̄ pulſuū nāl'r ꝯtinent̄ magis ſi in ipſo muſicā volum⁹ obſeruare humanā. ⁊ ſi in ſonis organicā cum h tunc velut ps contineat̄ in toto. Si vo ꝓportiōes pulſuū ꝯſiderent̄ tanq̄ imanifeſte: cognoſcunt̄ vo p ꝓportiōes ſonorū ſicut p aliqḋ manifeſtū: ⁊ ꝓbent̄. ſic ꝓportōib⁹ ſubdent̄ muſice organice. Uꝉ pōt dici ꝙ ꝓportiōes pulſuū q̄dā ſilitudie q̄ oēs trāſferūt. topicorum ſexto. tranſumpte ſunt a ꝓportionibus muſice organice: q̄ trāſumptio ia₃ dudū appuit. ℭAd aliud dō₃ ꝙ ſicut muſica organica eſt circa q̄₃titatē tēporū: ita ⁊ muſica obſuata in pulſu: vt viſum in expoſitione ſeriei. A. ℭAd aliud dōm ꝙ ſubita nō multū differunt: qm̄ numerus ſonorus adaptat̄ homini ſm inſtrumēta maxime nālia: vt ⁊ pulſus ordine ſuo. ℭAd aliud dōm ꝙ l₃ in vno ꝯſonātia attēdatur vocum. ⁊ in alio pulſuū. hec tn̄ multū diſtāt: vt declaratū eſt iā in adinuicē ꝓportionib⁹ ſm q̄s accipit̄ ſilitudo. ℭAd aliud dōm ꝙ ſicut muſica q̄etat aīos organica ⁊ ad laudabiliores ꝓuehit mores. ita etia₃ ꝯñr medicina habitū cōſeruat pfectu₃ in corpore aut inducēs. puta ſanitatē: non eni minus pacificant̄ animi ⁊ mores conſurgunt iſignes. vnde primo de ingenio. Qui vult curare animam pmo curet corp⁹. ⁊c.

ℭDifferentia. lxxxiiij.

Quod egeſtionis coloris varietas ſit laudabilis oñdit̄: vt appebit per q̄rtum ſcōe. Palin. mutationes egeſtionū iuuāt affoꝛiſ. ſcōa. Qḋ firmatur. qm̄ tertio ſextadecima. Qui egerit ſpēs diuerſas: ſcilicet colerici ⁊ ſpumoſi ⁊ ſpēs pigues ⁊ nō debilitat̄: non op₃ vt ipm ꝯſtringas ⁊ pducas ad egritudines fraudulētas: he aūt varietatē importāt. ℭAmplius ſimile videt̄ de vrina ⁊ de egeſtione cum ſit alterutra ſuperfluitas vl̄is. ſed vrina laudat̄ varij coloris vltra ſimplicē. vn̄ pmo ſcōa. Urina nigra eſt ſignū malu₃: q̄ tn̄ ex ea ſanior eſt: eſt illa cui⁹ hypoſtaſis eſt nigra ⁊ aquoſitas nō eſt nigra. hꝯ vo color varietatē ipoꝛtat. ℭAdhuc ars eſt nāe ſeq̄la. varietas autem coloris egeſtiōis approbat̄ ſm artē magis. iux̄ illud veteris. Cum farmaco vo melius: ⁊ q̄to ampliores colores: egeſtiones non male. ℭRurſus: illud eſt bonum qḋ vigorē oñdit nāe. hꝯ vo eſt varietas coloris cum potentiā oñdat ipſius ſup humores plurimos expellēdos. Jtaq; egōnis coloris varietas laudabilis extat.

In oppoſitum medicorū cetus. Adhuc de rōne digōnis in ſuperfluis eſt nām ꝟtuti habilitare expulſiue. id autē proprie ſit pparādo ſuba₃: eāq; diuidēdo a ptibus ⁊ reddēdo vnigeneā: ⁊ demū colorē: cū is cauſet̄ ab ea q̄litatibus mediātibus pmis: drīa ſeq̄nti. Eti. ſi'le videt de egōne: vt de ſputo ⁊ vomitu. S₃ vituperant̄ tales varij ſeu puri. pronoſticorū ſecundo. Jtidem illud extat illaudabile quod a propria egreditur natura vel colore: proprius autē vt apparebit egeſtionis color eſt ad ſubcitrinū declinare. Uarius autem multiplex diuiſificat̄ ab iſto. Jgit̄ colorꝭ illaudabilis ē varietas.

Propter primum qdē ſciēdu₃ ꝙ egeſtio dupl'r accipit̄. vne qdem cōiter pro ſupfluitatu₃ omni eductione: iuxta illud ſcōe affoꝛiſmorū. Conſiderare op₃ egeſtiones: qḋ proprius dicit̄ excretiones. Aliter quidē ꝓprie prout eſt ſupfluitas digōnis pme in inteſtinis inferioribus: ⁊ maxime in monoculo cāta. Jn eo nāq; in dietatis inculpabil'r a chiloſitate ſtercus ſecernit̄: cui q̄dē colera pmiſcet̄ a chiſti fellis delata. Jpſa q̄q; q̄druplicit̄ pōt ſcōm in ea repta conſiderari: aut rōne q̄₃titatis q̄litat̄: exitus: tēpore: vel ea cū q̄ egredit̄ habitudine. Quātitate q̄dē variat̄: dupl'r vel abſolute aut ſm q̄d vt q̄litatis in q̄₃titate. p q̄dē in multā: paucā diuerſificat̄ ac mediā. Qḋ etiā euenit aut pp ſuſceptum cibū vel ſuſcipiētis nām. Siquidē multa pluri mos denotat cibos. Si autē pauca: paucos cū ordie ⁊ artificio tali vel hꝯ. Media q̄q; mediocres: ⁊ ꝯñr diſpoſitas ſufficient: q̄ circa eā: opantes pticulas. Si vo ſcōo: aut fortitudo exiſtit excretiue cu₃ attractiue imbecillitate. meſaraicarū puta. Uel multiplex: colē in inteſtina cōfluxus vel motus ſupfluus. Pauca q̄₃ ex oppoſitis redditur cauſis ⁊ digeſtiue ibecillitate

Cōcil. q

lᵒ. 1ᵒ. ſcᵒ. tex. c. 2ᵃ.
in principio.
liᵒ. 3. tex. c. 6.
c. 2. iuxta finē.
ca. 5. poſt pn̄m
trac. pᵒ. cᵒ. 77. apho. 14.
trac. pᵒ. ca. 2ᵒ. in fine.
Doc. 3ᵃ. ſum. 2ᵃ. c. 6. vſus fi.
aphoriſmo. 4.
apho. 21.
Z. c. 40. t. 45.
apho. 14.

retẽtiua ei deſeruiẽte. Qualitatꝫ in q̃ʒtitate qdẽ reſpe
ctu vel q꞉ ex cibo plus in coꝛpuſ imittit̃ q̃ʒ in ſeceſſuʒ
ca.16.añ me. trãſducat̃ vt mulſa ⁊ nuces. theoꝛice ſeptimo. ⁊ vinũ
magis teſticuli galloꝝ ſaginatoꝛũ ⁊ bꝛodium carniũ
laudatarũ. dꝛia. 68. aut econtra ceu baucia: rapa: cau
lis ⁊ q̃ h̓9: vel mediũ obtinet: vt panis ſm Auer. gal/
line caro annualis agni ⁊ hedina. Et h̓ itidẽ ſm coꝛ/
poꝛa diuerſificant̃ apta talr̃ vel alit̃ ſuſcipe. Qualita
tis q̊qꝫ rõne triplr̃ liq̊ris ſeu ſub̃e a medicꝭ plerũqꝫ no
miate coloꝛꝭ ⁊ odoꝛꝭ. Ex liq̊re qdẽ. q꞉ aliꝰ hũidꝰ: aliꝰ
ſiccus: nõnullus v̊o medius. Humidus qdẽ denotat
ſuccoſitatẽ alimẽti ad epar minime demãdari aut de
fluxũ humoꝝ in ventrẽ ⁊ inteſtina. Qđ diſcernit̃ co/
loꝛe alimẽti vel humoꝝ. Siccus v̊o ſignat ꝑuationeʒ
harũ cauſaꝝ ⁊ caliditatẽ partiũ digeſtiuaꝝ cũ ep̃is ro/
boꝛe. Et ad h̓ ſilr̃ diſpõ ciboꝝ opatur. Mediocris au
tẽ ex cauſis ꝯſurgit medijs. Ex coloꝛe qdeʒ multiplr̃
ſignat̃: ſicut ⁊ coloꝛes multi exiſtunt. ⁊ pñt ſimplices
eẽ vel cõmixti: qm̃ aliꝰ ſubalbidꝰ: aliꝰ creteꝰ. citrinꝰ:
igneus ⁊ croceus: eruginoſus: viridis: indicus: liui/
dus ⁊ niger. Quoꝝ q̊qꝫ ſubalbidus flegma denotat
gipſeũ abũdare: aut frigiditatum dñium. Creteus ꝑ/
uationẽ deſcẽſus colẽ in iteſtina. Citrinꝰ ⁊ ꝓꝑe remiſ/
ſus nãlẽ: vt ſic denotat egeſtionẽ. Igneꝰ colerã rubeã
ſignat abũdant̃ inteſtina mãdari. Et croceꝰ ampliꝰ il
lo. Eruginoſus colr̃am h̓9. vt viridis viridẽ ⁊ fridita/
tẽ q̃ñʒ. Indicus v̊o liuidus ⁊ niger moꝛtificationẽ de
notãt calidi vel aduſtionẽ aut colr̃am aduſtã vel ꝑuã
colerã nigrã: plus tñ ⁊ minꝰ. Cuiꝰ qdẽ peſſima extat
ſignatio niſi euẽt̃ paulatine foꝛtaſſe. Cõpoſiti q̃ʒ colo
res ſunt plimi: verũ qdã magis tendũt in latꝰ nãlitatꝭ
vtcũqꝫ ſicut ꝑoꝛes: alteri in oppoſitã ceu poſtremi: q̊/
rũ itẽſioꝛ eſt malitia. Ex odoꝛe ſiqdẽ qm̃ q̃dã eſt ꝑua
ta odoꝛe q̃ grãdẽ ſignat friditatẽ aut flegmatꝭ dñiuʒ.
Alia v̊o eſt odoꝛis trahẽtis ad acredinẽ vel põticita
tẽ: vt q̃ melãcolie: q̃dã ad acuitatẽ nitroſam ceu q̃ co
lere: vel erit multũ fetida q̃ putredinẽ humoꝝ vel di
geſtiõis coꝛꝛuptionẽ ſignat. Qđ aliquãdo cõtingit ex
cibis: vt ſunt tallꝰ arboꝛis: gũmi aſce: poꝝ: allea: eru
cha ⁊ h̓9. Aut mediocris int̃ hr̃e fetoꝛẽ ⁊ nõ hr̃e: q̃ ꝑ
fectã denotat digõnẽ ⁊ nãlitatẽ. Rõne qdẽ egreſſiõis
tp̃is diuerſificat̃: cũ q̃dã ſit cita: alia tarda ⁊ nõnulla
media. Qđ euenit ex ciboꝝ diuerſitate in ſe ac oꝛdie
illoꝝ vel debilitate attractiue cũ foꝛtitudie excretiue
vel ſenſibilitate ꝑtiũ digeſtiuaꝝ nimia vel vlcẽ vl̃ hu
moꝝ ꝯfluxu: aut ex eoꝝ oppoſito vel ex eoꝝ medio.
Ex h̓itudine v̊o q꞉ egredit̃ cum ſonitu vel vẽtoſitate
aut ſpuma: vnctuoſitate: ſanguine vel ſanie. Que aũt
cũ ſonitu denotat vẽtoſitatẽ humido ipſiꝰ admiſceri
⁊ friditatẽ iteſtinoꝝ vl̃ anguſtiã iſtrumẽtoꝝ: q̃ nõ pa
rũ ex cibis ẽt cãtur vẽtoſis. cuiꝰ ſignatio in nõ v̊ecun
dãtibꝰ egrotãtibꝰ eſt ꝑ̃ua. Que aũt cũ vẽtoſitate mi/
noꝛ eſt ꝑ̃dicta: minuſqꝫ mala q̃ calo efficit̃ vl̃ motu vl̃
vtroqꝫ. Spumoſa q̊ʒ mõſtrat caloꝛẽ foꝛtẽ eliquãtẽ: vt
in tabidis vel vẽtoſitatꝭ cõmixtionẽ. Unctuoſa ſiqdẽ
adipis ⁊ pinguedinis liq̃factionẽ ⁊ humiditatꝭ ꝑnci/
paliũ. cũ fuerit leuis viſcoſa. leuis v̊o vt ſupnatet aq̃
ceu ſtercus vacce vẽtoſitatẽ demõſtrat nõ paucaʒ: vt
in colicis. Sanguinea v̊o egredit̃ vel a toto coꝛpe: vl̃
a pte: vt epe: meſaraica: ſplene vel iteſtis ⁊ h̓9: aut mẽ
bꝛi mutillatiõe: qđ doloꝛe: leſiõeqꝫ actionuʒ diuerſifi/
cat̃: qm̃ aut eſt chiloſa vel lauatiua: colerica: virulen
ta: feculẽta: ſubtilis: gſſa: nigra: melãcholica vel ſan/
guis purus aut caro epatꝭ nigra: groſſa: 3ᵒ decima q̈r
trac.pᵒ ca.13. ta. Sanies ſiqdẽ denotat rupturã ap̃atis vel iteſtino
poſt medius. rũ vlcera ſiue purgationẽ mãe virulente oi ex coꝛpe.
Doc.3ᵃ.ſum. 2ᵃca.13.i me. vñ ꝑmo ſcđa. Sanꝰ relinq̃ns exercitium multotiens

egerit virus ⁊ ſaniem: que ſibi laudabilis eſt purga/
tio: cũ ab inde laxitas remoueat̃. Et noſce ꝙ egeſtio
nũ alia eſt nãlis optima vt mollis ꝯtinua ſm q̃ʒtitatẽ
ꝓpoꝛtionalr̃ eius aſſumptoꝝ hoꝛa ſubiens ſolita: nõ
murmurãs egreſſu. ꝓnoſticoꝛũ ſcđo. vñ ſcđa ꝑᵒ. Hec T.c.13.⁊ ſeq.
egeſtionũ eſt melioꝛ: q̃ iuncta ſimiliũ partiũ in q̃ ſicci Doc.3ᵃ ſum.
tati eſt aquoſitas vehemẽt̃ admixta: cuiꝰ ſpiſſitudo ẽ 2ᵃcapᵒ.13.ver
vt q̃ mellis exitu facilis nõ pungẽs: coloꝛem habens ſus finem.
citrinitati attinẽtem: non multi fetoꝛis neqꝫ illo ꝑua/
ta: rugitũ minime: ſeu gurgulationẽ habens vel ſpu/
mã hoꝛa ſubiens ꝯſueta: ⁊ q̃ʒtitati aſſumptoꝛũ ꝓpoꝛ/
tionata. Que huic oppoſita inãlis ad hanc exiſtit: ſʒ
tñ amplius ⁊ minus valde. Quid autẽ ſit coloꝛ. dꝛia
viſum. 64. Eſt autẽ hic varietas diuerſa in egeſtione
coloꝛum ſimul ꝑceptio. laudabiliſ q̊qꝫ nunc ſignifica
tionẽ impoꝛtat. Eſt autem laudabile aliquid: aliud il
laudabile: nonnullũ vero mediũ. Laudabile q̊ʒ mul
tiplex. q꞉ vel bonitatꝭ perpauce. ⁊ ita ſignum nõ ma/
lũ. aut amplioꝛis. ⁊ ſic bonum. vel adhuc intẽſioꝛiſ ⁊
id melius. ⁊ ita deinceps optimũ ac optimum valde
ſeu ſaluberrimũ. Silr̃ ⁊ illaudabile: aut pauce mali/
tie erit ⁊ etiã ſignum nõ bonum: vel grandioꝛis ⁊ id
malũ: aut deiceps: ⁊ tũc peſſimũ ⁊ q̃ʒpeſſimũ ſeu moꝛ
taliſſimũ. Mediũ aũt appellat̃ neutꝝ: ſicut in thecni
digiti dinigrati: qđ ⁊ latitudinẽ habet: ceu vni extre liᵒ. 2ᵒ tex. cõ.
moꝝ amplius q̃ʒ alteri appꝛopinquãs. pꝛimo criſiũ. antepenulti.
⁊ decimo apparens Almanſoꝛis. ca.13. v̓ſus fi.
ca.21 in pꝛin/
cipio ⁊ fine

Propter ſcđm v̊o ſciendum ꝙ medico/
rum cetus viſus eſt cõi/
ter vituꝑare varietatẽ coloꝛis egõnis. vñ ꝓnoſticoꝝ
ſcđo. Egõnes varie diuturnioꝛẽ denotant moꝛbũ: ni/ T.cõⁿ.23.
gris: liuidis: pinguibus ⁊ olentibꝰ: ꝑnitioſe autẽ ni/
hil minꝰ. Sũt nãqꝫ h̓9 raſiue: colerice: ſanguinee: ꝑ̃ſ/
ſine ⁊ nigre. aliq̃ñ quidẽ ſimul: q̃ñqꝫ v̊o ſingulariter
exeuntes. Et iõ ibidem. Cõmẽtatoꝛ. varie multas eẽ
diſpõnes oñdunt. vñ tẽpoꝛe indigẽt ad digõnẽ. multꝭ.
eni entibꝰ diſpõnibꝰ decẽter qdẽ eſſe quaſdã ex ipſis
longas. Si aũt nõ: ſed oĩno qualr̃ nãm queadmodũ
reſiſtẽtibꝰ plurimis certantẽ cõſumẽ plurimũ tẽpus.
Et affoꝛiſmoꝝ q̊rta. Quãtũcũqꝫ coloꝛes plures egõ/ apho.21.
nũ fuerint magis: peius. Criſium q̊qꝫ ꝑᵒ. Egeſtio va/
ria varijs poſſideri coꝛpus diſpõnibus mõſtrat. ⁊ iõ ca.xi.in fin
diuturna ⁊ malitioſa. multe nãqꝫ diſpõnes tpe egent
ad digõnẽ amplioꝛi: ⁊ periculũ inferunt multitudini
equali. Et id Almãſoꝛiſ etiã ⁊ theoꝛice decimo. Cuiꝰ
quidẽ ꝯ̃ꝛiũ quarto ſcđa ſeriat̃ ita. Diuerſitas coloꝛis ca.31.in meᵒ.
eius qđ egredit̃ de egõne eſt laudabilis in duobꝰ ho ca.10.añ me.
ris nõ alibi. Quarũ vna eſt diuerſitas cretica poſt di trac. ꝑmo ca.
gõnẽ in die cretico ⁊ ſigno cretico. Altera v̊o poſt ſo 77.in ꝑnᵒ.
lutiuã potionẽ ꝑtrãſeũtẽ foꝛtẽ. ſignat nãqꝫ in his dua
bus diſpõnibꝰ mũdificationẽ expectatã. Sed in alijs
aduſtionẽ: liq̃factionẽ ⁊ multitudinẽ hũoꝝ coꝛrupto
rum. vñ 3ᵒ quartadecima. Eſt q̃ñqꝫ in expulſionibus
coloꝝ diuerſoꝝ leuitas. Quid aũt de h̓ ꝯñr appebit. trac.4.caᵒ.ꝑᵒ.
poſt medium

Propter tertiũ qdẽ ex his ſciẽdũ ꝙ di/
uerſitas coloꝛis egõniſ
aut egredit̃ ab arte ꝑ farmacũ vel ſpõte. Siquidẽ ꝑᵐ:
aut farmacũ effrenitat vel nõ. Si v̊o effrenitat malũ.
ꝑ̃uã. n. diſpõnẽ cãt in coꝛpoꝛe. Si auteʒ nõ effrenitat:
tũc aut farmacuʒ habet euãre plurimos humoꝛes. ⁊
ꝑ ꝯñs coloꝛes vna. ⁊ id ẽ bonũ ſuppoſito tali vt opꝰ
euacuare. Si v̊o ſolum vnũ educẽ ⁊ plures euacuet
nõ bonum: vt pꝛius ſaltẽ ſignificatiue: cũ multos hu
moꝛes denotet in coꝛpe q̊s natura nõ potens guber/
nare ſpõte emittit fere. Si aũt ſponte fluãt h̓9 cũ hu/
moꝛibꝰ coloꝛes aut ſunt oĩno pꝛaui coꝛrupti vel non
ſunt tales: ſʒ vtcũqꝫ adhuc attinẽt nãlitati. Et tũc aut

expellunť in pncipio nondũ apparẽtib⁹ que digõnis signis vel in statu vt qñ iam apparuerint ea. Siqdez pus aut vtus est fortꝭ vel debilis. siqdẽ debilis pũu ꝛ necẽ denotans magis. si vo robusta plixitatẽ morbi. Interdũ nãqꝫ vtus est fortis sensibilis itoleräs idigestũ expellẽs in pn⁹ aut cũ eo digestũ in augmẽto: cũ indicatiua semp sint signa pcedẽtia q̃ digõnis. Si autẽ scdo tũc vel crisis erit pfecta. ꝛ ita täta põt in varietate coloris egõnis fieri digõ cũ suba vt nõ solũ ipsa: verũ color vniteť. ꝛ id optimũ demõstrať. Siqdẽ diminuta tũc mutanť colores in meli⁹: sꝫ varietatẽ nõ perdũt oino. Et id laudabile fit respcũ euãtiõis in pn⁹ facte: nõ aũt q̃ in vltimo crisi pfecta. vñ ꝛ hẽbũt medio

.13. in me°. 5to apho. 1. post me^m. criť significare p p^m crisiũ ꝛ afforismoꝝ: cũ ibi dcm̃ sit digõnis signa semp de se fore laudabilia breuitatem morbi denotãtia. Indicatiua vo nõ semp nisi cũ que digõnis pcesserint signa. Dixi aũt p se. qꝛ põt eẽ mã digesta. nõ tñ subseqť salus: eo ꝙ vtus nõ poterit ipam educẽ excretiua: velut sanie cõtẽta in pectore qñqꝫ pnosticoꝝ 2°. ꝛ interioꝝ q̃rto: ꝛ merito cũ altera sit vir

p^io.27. i me° 1.8. post pn^m tus nãlis q̃ digerit ꝛ expellẽs amplius nãlis. Si aũt exĩstãt h⁹ humores coloꝝ inãliũ penitus: tunc nõ solũ plures: veꝝ vn⁹ indicať a vetẽ pessim⁹. vñ subdit.

apho 4ª. apho.22. Egritudinib⁹ qbuscũqꝫ icipiẽtib⁹ a cola nigra sursũ vel deorsum subierit mortale: cum oẽm euationẽ laudabilẽ digestionẽ oporteat pcedẽ. seq vo discretionẽ mãe a partib⁹. vꝫ. ꝛ deinceps euationẽ. Cõmentator ibidẽ. Si vo egrediať in statu peuntib⁹ iam digõnis significationib⁹: cum vtutis etiã pstãtia põt in laudabile conuerti: q̃uis nõ amittãt varietatẽ coloris disariã: cuꝫ nã nõ possit eos vnitare pter ipsoꝝ pessimitatẽ: pmutať tñ in meli⁹: vt in colores min⁹ nãe opposi/

5to apho.21. tos. vñ ibidẽ Cõmẽtator. Quia multũ tales egões vidim⁹ ꝯm pestilẽtẽ egritudinẽ longaꝫ piculose hñtibus ꝛ saluãdis. nõ tñ appebãt pncipiantib⁹ egritudinib⁹: aut augmentantib⁹ colliquationes flaue colore exñtes cum egrediebanť: quaꝝ colores postea nigri: queadmodũ fex sanguinis appebãt. Quare theorice

ca.25. vltra fi. pnio. Uidi nõnullos egerẽtes hãc spẽm melie: vt nigrã: q cito perierũt. vidi qꝫ q̃sdã eoꝝ hanc egerẽtes ꝛ post duos dies citria facta est egõ paulati: ꝛ a morbo libati sunt. Uidi eqdẽ in cuius cute color violaceus appuit ꝛ libatus est post parũ: qm̃ variata est melãcholia. ꝛ post pusillũ flau⁹ factus est color in eoruꝫ egestione. Ipseqꝫ ego asperi egõnẽ nigrã melicã inolẽtẽ corruscantẽ: vt cassiafistula in iuuene qnqꝫ dieb⁹ aut ide manẽtẽ ꝛ redeũtẽ ad nãlẽ deinceps. Et in eo iã vestigia lepre mõstrabanť in facie. Et ista qdem est

Doc.3ª fñ.2ª. c°13. post me. pessima cum nõ scdm viã fuerit purgationis. vñ p 2°. Humor ad vltimũ melicus purus pnecãs est ꝯm plimũ cum egrediť. s. est mortis significatio. Chimi aũt nigri exitus ceu sanguis niger multotiẽs pfert. Gñať aũt h⁹ cola ve nigra ex humore nigro: siue ex nõ certe nigro: q̃ fex est sanguis p modũ adustiõis vł putrefactiõis. Cũ. n. splen debiliteť nõ potẽs ptactũ humorẽ nigrũ seu meliam nãlẽ attrahẽ remanet in epate ꝛ vasis cũ sanguine ꝛ corruptiõe in h⁹ tã puũ pmutať: vt ꝛ lepras deteriores iducat: cãcros: herpetes ꝛ h⁹. ꝛ pprie qñ ex melia gñať nãli minus grossa diia. 32. Humor qppe niger tripłr differt ab egõne nigra. qa coagulať qñ fit exterius nõ est lucidus corruscãs neqꝫ terrã ebuliẽs fermẽtãt: velut acetũ: ita vt aut musce ꝛ vłr aialia fugiãt ab eo: q̃ꝫ opposita penit⁹ reperiunť in egõne melica pdicta. Sic itaqꝫ varietas coloris egõnis omnina ꝛ maxime prassina est pessima in pn⁹ p viã cause ꝛ signi. Causat eni prauam in corpore dispõnẽ ac oñdit. Uarietas q̃qꝫ imutata p digõnẽ ali/q̃lẽ in melius extat laudabilis nõ simpłr: sed relatiue ꝛ p modum cause. qꝛ ipsa euacuata denotat meliorez dispositionẽ in corpore causari: tamẽ vt quidã dicunt illaudabilis est per viam signi: eo ꝙ grandẽ ostendit egestionis malitiã ꝛ a naturalitate ipsius elongataꝫ. Quorum qdẽ omnium est euidẽs confirmatio ex rei quesite natura cum oporteat in oi bona euone digõnẽ pcedẽ: sequi vo expulsionẽ vt etiam ars oñdit.

Propter quartũ qdẽ ad pmum quid dõm visum. Egõ. n. diuersorũ coloꝝ etiã in statu nõ est oino bona: cuꝫ de rõne maturatiõis sit vnitare quecũqꝫ. Est tñ bona ꝯꝫ qd: vt illius q̃ fit in pn⁹ reł one: ita ꝛ q̃ ꝯm artẽ facta in pn⁹ vtcũqꝫ laudabilis est respcũ istius q̃ accidit sponte: dũmõ ars euacuet p aliqd tps ãteqꝫ nã. Si. n. vna die euẽt: ꝛ nã eadẽ die vel sequẽti coacta euãsset: egõ hui⁹ varia nõ eẽt minus mala ea q̃ sponte facta: imo dterior foret: cũ vtus fuisset farmaco fatigata. ¶ Ad aliud dõm ꝙ mutatio egõnis pfert: dũmõ colores ordinate ipsius egredianť semel vicissim: vt ꝙ nã pmitus disponat vnũ ad exitũ ꝛ deinceps aliũ: lꝫ nõ sit oino bonũ: eo ꝙ ei⁹ corpus lapsum monstrat: in sano nãqꝫ minime hꝫ repiri. Cũ igiť alicubi inueniať melius est vt paulatine vn⁹ alterať⁹ post aliũ emittať q̃ꝫ si oẽs inalterati vel etiã alterati: dũmõ nõ fiat trãsmutatio ad hũiditatẽ radicalẽ pncipaliũ: q̃ ab ei⁹ semota pte ꝛ nã corrũpiť de facili. ¶ Et ad pfirmationem dõꝫ siłr. ¶ Ad aliud dõm ꝙ nõ valꝫ: qm̃ h ẽ ꝯmo de varietate egõnis inãli. Obijciť aũt de vrina parti nãli ꝛ inãli ptim. Ita nãqꝫ diceret de egõne ꝙ si eẽt ptiꝫ nãlis ꝛ inãlis parti: min⁹ malũ eẽt q̃ꝫ si omnis inãlis. ¶ Ad aliud dõm ꝙ neqꝫ egõ multoꝝ coloꝝ laudať simpłr ꝯꝫ artẽ: cũ laudabilius eẽt simplex illud vnũ: sed cõparatione ad eã q̃ spõte diuersoꝝ fit coloꝝ. Adhuc aliq̃ pñt fieri p artẽ q̃ nõ p nãm. ꝛ eꝯ: lꝫ vłius ars nãm imiteť: nõ tñ ipsaꝫ attigit. vñ. A. q̃rto metaphy. Als. Arist. 4° meteororũ collr. t. c3^m. 25 de quo supra dfia. 18. i pn.
Ars est debilior q̃ꝫ nã: nec pseqť eã: lꝫ multũ laboret. Ars. n. semp sequiť nãm recte opantẽ. Si aũt recte nõ opposite: sꝫ potius corrigit illam. ¶ Ad aliud dõm ꝙ varietas coloꝝ egõnuꝫ nõ simpłr ostẽdit nãe vigorẽ: verũ poti⁹ vt oñsum est: econuerso. Nunq̃ꝫ. n. nã bonã euãtionẽ pficit: nisi pus ppatio pcedat: q̃ꝫtũcũqꝫ ipsa fuerit fortꝭ. Nõ eni ꝯm ꝙ qs fulciť: vt inimicũ suũ vincat piunctus illi oino: sꝫ opus fit vt distans ꝯm quid fulciať ex illum. ¶ Ad alia ẽt q̃ alteri⁹ partis vt ad pmũ iã quid dõm appuit vsqꝫquaqꝫ. ¶ Ad aliud dõm ꝙ illud vẽficať in crisi: oibus pditionibus ipsius laudabilib⁹ suppositis pmo creticoꝝ tactis et afforismoꝝ. c°2° post me^m cõto apho. 20. ¶ Ad aliud dõm cuꝫ sputũ sit superfluitas homogenior aut vomit⁹ q̃ꝫ egõ: sitqꝫ etiã in locis pncipalioribus ꝛ calidiorib⁹ non est oino simile de his vsqꝫquaqꝫ ac egestiõe. ¶ Ad aliud dõm ꝙ color egestionis nãlis ad citrinitatẽ vt inductum est declinat. hmõi autẽ varietas coloris in casu laudabilis nõ simpliciť nãlis: sed ꝯm quid sicut ostẽsum est ꝛ impfecte.

¶ Differentia lxxxv.

Q color prius detur vrine q̃ꝫ substantia: ostenditur testimonijs Isaac ꝛ theophili. ¶ Adhuc natura pcedit paulatine de diminutis ad perfectiora: ꝛ d facilioribus peruenit ad difficiliora: de aialibus apparẽs. Sed color est qd diminutum ꝛ facilius susceptibile respectu sube vt sapiũt pprius pdicti. ¶ Ampli⁹ quod datur a fortiori agẽte leuius ꝛ pus datur: sed h⁹ est color substantie relatione. Ipse namqꝫ a qualitatibus ꝯm Isaac cãtur acti

collr pti⁹ꝛ. in bri⁹ de colore vitellino. ꝛ citrino ꝛ citrinitas cir. pn^m. ca. d tenui. pallida ꝛ subpallida vrina. 8. histo. ca. p°. circa pncipiũ. collr pñ⁹ 5ª rubri⁹ de diuersitate vrie 2^m cõploné in me°.

nis magis: ſuba vo a paſſiuis. ¶ Rurſus. ꝑus eſt qḋ ſeqꝰ: ꝛ nõ ↄuertiť in ṗdicameñ. vnde ſi duo ſunt vnũ eſt: ꝛ nõ eẽ. Sȝ ſi ſubſtãtia eſt ſtatim eſt color: cũ ſubſtãtia talis ſemp accidentibꝰ qualificeť. Sed ſi color eſt: nõ ꝑpter hoc ſuba erit. qa q̃dam vrine ſm Auic. ſubam nõ habẽt. ꝛ tamẽ coloribꝰ participant. ¶ Adhuc ſicut ſe hȝ hypoſtaſis ad ſubam. ita ſuba ad colorẽ vt digõnis oñdit ordo. ſed poſterius dať hypoſtaſis ſuba: poſteriuſq; dabiť ꝛ color. ¶ Ampliꝰ ꝑbľ. ꝑma. ꝑpter qd oportet intueri que circa vrinaȝ ſigna. Soluiť aũt q2 ſignum eſt digeſtum eſſe ſi fuerit ruffa. Tranſtulit nãq; ſe Ariſt. ad colorẽ: non auteȝ ad ſubſtantiam tanq; ꝑmũ ꝛ magis digeſtionis oſteñuum. Jtaq; ſubſtãtia colorem ꝑſtabit per ꝑus digeſtiua.

pte. 2ª. pte. 3ª. in principio.
2ª. ꝑmi. t oct. 1ª lib. 2. caº. xi.
ꝑbľꝰ. 52.

Oppoſitum cuius videť ſentiri ꝑº ſecũda. Sic. ꝑꝰnãq; digõnis opatio eſt ſubam efficẽ. deinde ipſam tingẽ. cap. 3. Palin. ſubſtãtia ꝑor eſt accidẽte diffinitiõe notitia ꝛ tẽpore. metaphyſice ſeptimo. Color vo eſt accidẽs liq̃r eſt ſubſtãtia. ¶ Rurſus illud ꝑus dať: ſine q̃ reliquũ non põt exiſtẽ. Talis vo eſt color reſpcũ ſubſtantie cum ſit accñs ꝛ accidẽtȝ ſit ineſſe. Eti. ꝑus dabiť qḋ magis intẽdiť a nã cum iꝑfectuȝ coneť limite ſemp deuenire breuiori. id autẽ ſubſtãtia: vehemẽtiorẽ nãq; ꝑfectionẽ digeſtionis ꝛ bonitatẽ oſtẽdit in ſubſtantia digeſtio q̃ in colore. Auicenna. itidem. in eodẽ numero ꝑus eſt aliquid in potẽtia q̃ ſit in actu: nono methaphyſice. Sed ſuba datur a qualitatibus paſſiuis q̃ ſunt potẽtiales cum mãles exiſtant magl. Color vo ab actiuis actualibus ꝛ formalibꝰ ampliꝰ. Jgiť ꝑus colore dabiť ſubſtãtia. ¶ Ampliꝰ monſtrať ꝙ ſimul. qa eadẽ gñatio exiſtit hominis ꝛ hoïs albi: hoc eſt ſube ꝛ accidẽtis: q̃rto metaphyſice. ſed liquor vrine ſubſtantia eſt: color vero accidẽs. ¶ Adhuc afforiſ. q̃rta. Si morbus fuerit pacuꝰ ſola mutatio coloris vel liquoris ad futurã criſim ſufficit in ſeptima. Jndifferenť igiť videť appere. ¶ Rurſus accidẽs ſimul ꝑducitur cum ſubiecto ꝛ effectus ſimul eſt cum ſua cã. phyſicorum ſcḋo. Sȝ ſubſtãtia ſubiectuȝ videtur coloris ꝛ cauſa. color vo accidẽs ꝛ effectus. Propter q̃ conuincitur ſimul dari vtraq; digeſtione.

Doc. 3ª. ſum. 2ª. c. 3. añ me.
T. cõᵗᵒ. 4.
vbi ſupra immediate.
T. cõ. 13.
cõᵗᵒ apho. 71. ante mediuȝ.
T. cõ. 37.

Propter primum ſciẽduȝ antea quid ſit vrina: ſcḋo vbi formeť ꝛ quomodo: tertio quot attẽdanť in ea. Et tãdẽ quid nomiẽ ꝑoris ꝛ ſimul eidẽ relati iporteť. ¶ Propter vo huius ꝑmum ſciendum ꝙ vrina eſt colamentum ſanguinis ex epate veniẽs ad veſicã. afforiſmoꝝ quarta. Per ſanguinẽ autẽ maſſa ſanguinea intelligitur omnes deferẽs humores. ſanguis enim pro ea ſuſcipitur. differẽtia. 30. Et ſic accipitur ab Jſaac dicẽte vrinam fore colamẽtum ſanguinis ꝛ ceterorum humorũ actionibus nature natum. Diciť etiã ſimpľr ipſa ſanguinis colamentum aut ipſius ſupfluitas aq̃ſa vel ſero ſimilis. Ut enim ſerũ in gñatione caſei ex lacte eliciť. ita vrina ex maſſa ſeq̃ſtrať humoꝝ. ¶ Propter ſcḋm vo hꝰ ſciendũ ꝙ vbi ꝛ q̃uo vrina gñať. differẽtia oſtẽdit. 29. Jpſa nãq; gñationẽ ꝛ eẽ completuȝ ſuſcipit in epate: ſic humores ſm medicos ceteri. vnde Auicẽ. Urina matura venarũ ſignat ſanitatẽ: quãdo renum egritudines maturationẽ nõ ꝓhibent vrine. q2 ipſa ſup eos exiſtit. puta in epate gñata: quod ꝛ quarta indicať afforiſmorũ. Quod oppoſite notat vrina indigeſta omnifariam vt q̃ diabetis ꝛ hꝰ: ſynthoma deſperate digeſtionis venoſi protẽdens generis. criſium ꝑmo. ¶ Rurſuȝ vbi ꝛ a quo datur forma iuuatiuo ꝛ ſuperfluẽti: cum eadẽ ꝑductione ac digeſtione ꝑducatur iuuatiuũ ac ſuperfluum. Sed humores vt ponunt: quorũ vrina extat ſuperfluitas gignũtur in epate. Adhuc cum actio in forme perducat cognitionem. ꝛ ſignificare ſit quoddam agere: ab eo q̃dem formam ſuſcipiet ſuper quod aliquid maxime ſignat. Tale quid epar. Nam vrine ſm Auic. ꝛ innuit damaſcenuȝ ſignificatio eſt illa que de epate exiſtit: ꝛ ꝑprie de gibboſitate ꝛ diſpoſitione ipſius. ꝛ ideo fallax niſi morbus extiterit intra venas. Jtaq; vrina formať eſſentialiť in epate. Qꝫ autẽ non in epate: ſed potius in renibus vrina genereť oſtendeť. 7. theori. ita. Urina eſt ſanguinis aq̃ſitas: quam renes ſeparant ꝛ ab eo purgant: cũ igiť renes cadant in notificationeȝ vrine de eius rõne videnť fore. Adhuc Egidius dicit vrinã fieri in renibus: qa in eiȝ formam acquirit. Eti. ſeptimo metaphyſice. Actus ſeparat ꝛ diſtinguit. Jn renibꝰ quoq; fit diſcretio ꝛ ſepatio. Erat nanq; vrina ꝑus cum ſanguine ꝑmixta in chili vena ꝛ emulgẽte: quo nutriebanť renes. Jgiť actus vrine ꝛ forma preſtať in renibꝰ. Dõm ꝙ duplex forma extat vrine. vna quidẽ eẽntialis ꝛ vera: ꝛ altera accidẽtalis apparẽs. ꝑma quidem ſuſcipitur in epate: vt inductũ eſt p. A. ſecunda vo in renibus. Unde Egidius ſui factus expoſitor. Quãuis vrina ſubſtãtiã ꝛ colorem ſm habitũ recipiat in epate: in renibꝰ tamẽ ipſam ſm ſenſum aſſumit. Quare cũ medicus ſit artifex euidẽtie poterit dicẽ formam vrine in renibus dari accidẽtalẽ: puta ꝛ manifeſtam: ceu ſerui ꝑſtať forma manifeſtationis qñ vterũ egrediť. ꝛ ſic actus hꝰ ſepat ꝛ diſtiguit.

cõᵗᵒ apho. 69. in principio.
in vrinis ꝑtiª. ꝑma in ꝑnº.
2ª ꝑmi. doc. 3. ſum. 2. caº. 6º. poſt medium
collr cõmẽto apho. 77.
c. 12. poſt ꝑnᵐ
2. hª doc. 3. ſũ. 2. c. 1º pª meᵐ apho. 1ª
c. 12. in pnº.
T. cõ. 44.

¶ Propter 3ᵐ hꝰ ſciendum ꝙ in vrina ſm Haliabbatẽ duo ꝑmitus ↄſideranť: aquoſitas. ſ. ꝛ id qḋ in ipſa deductũ eſt. Primũ aũt diuidiť ſm ipſum ꝛ Auer. in duo. ſ. in liq̃rem ꝛ colorem. Cõmuniť tamẽ quãtitas apponitur pro tertio: q̃ etiam in eo qḋ in vrinam deductum eſt conſideratur: etiam odorẽ adiunxit. Aui. vo ꝑmitus ex ſeptẽ docuit gñibus ab eo vocatis vrinã cognoſcẽ: his tamẽ minora ſeu plura. Cõmunius tñ ad quatuor reducunť: que ſunt ſubſtãtia ſiue liq̃r: color: quãtitaȝ ꝛ contẽtum: quod noïe cõmuni hypoſtaſis appellať. Ut horũ quidẽ appareat interꝑtatio ſciẽdum ꝙ ſubſtãtia ſuſcipiť dupliciť. Une quidẽ ꝑut ꝑmum. ſ. eſt genus entium q̃ in ſimplicẽ ſequeſtratur vt in mãm: formam ꝛ cõpoſitũ circa ꝑncipium ſecundi de anima. quã q̃dẽ medicus ſubſtãtiã nõ conſiderat: ſȝ magis diuinus aut naturalis: cum nõ ꝑcipiať ſenſu: ſȝ intellectu. eſt enim hoc vniuerſale quoddam qḋ intellectus extat obiectum. ſcḋo de anima. Suba vo q̃ a medico in vrina perſpiciť ſenſu percipiť cũ vrinam cõſideret vt ſignũ. Omne aũt ſignũ ſenſibile. Eſt aũt hꝰ ſubſtantia q̃ abſq; nominis ambiguitate liq̃r di melius nã ſeu qualitas q̃dam dicta: quaȝ viſus in vrina cõſpicit: ſm ſubtilitatẽ: groſſitiẽ aut ipſius medium variata: ꝛ hinc eſt ꝙ triplex ponitur vrine ſubſtãtia. ſ. ſubtilis: groſſa ꝛ media. Cuiꝰ q̃dam in medio cõſiſtit oĩno: alia declinat ad ſubtilitatis latus: nõnulla vo ab ſpiſſitudis. Et ſiľr q̃dã eſt vltime tenuiȝ. alia vo ſimpľr: ſicq; dupliciť groſſa. Eſt aũt tenuis ꝑ quã viſus acies poteſt liberius ꝑtrãſire: groſſa quoq; per quã ipedite. Jn media q̃q; medium reperitur. Eſt et color in vrina obſuãdus qui dupľr ſuſcipitur. ꝑprie vȝ. ꝑut diciť de ſenſu ꝛ ſenſato. Color ẽ vltimitas ſeu extremitas corporis terminati. vnde differentia. 64. Color eſt q̃litas q̃ perficiť ex luce. Et ſolet ponẽ corpus ꝑhibẽs affectionem lucentis ab eo inter qḋ ꝛ lucẽs ipm eſt medium: q̃les ſunt omnes vrine colores ꝑter albũ aqueum. Cõmuniť vero ſuſcipitur color ꝑ quocũq; quod viſu poteſt mõ quoquo diſcerni iuxta illud ſcḋi de aia. Color eſt motus viſus ſm actũ dia/

7ª theo. cº. 13. in principio.
collr. 4. collr. ca. 21. in pnº.
2. primi doc. 3 ſũ. 2. c. primo verſus fineȝ
T. cõmẽti. 2.
collr t. cõ. 66.
poſt principiũ
T. c. 67. ꝛ 73.

phoni a luce.ſ.irradiati. Eſt nāq̄ lum̄ act⁹ diaphoni
⁊ pfectio. Et ſic color q eſt diaph onitas ⁊ trāſlucētia
q̄dā ac oium pro certo colorū ꝓuatio color vocatur
Accidit eni ſibi ꝙ videat̄ ſm ꝙ modo ſuſcipit colorē
aliq̄. Diaphonū enim nō eſt per ſe viſibile: vt ſimpli/
citer eſt dicē: ſed ꝑꝑ extraneū colorē ſuſceptū ſcđo de
T.cōmēti. 68
anima. Omne eni q̄ȝ videt̄ aliq̄lit̄ ſm rationē colora
ti videt̄: cum ꝓprium obiectū viſus color exiſtat. itaq̄
cū medicus colorē aqueū ponat ꝯſtat colorē ſic cōi/
collr.2.ꝑ¹ doc. 3ᵃ.ſū.2. ca. 2°. 4° collʒ ca.21. poſt principiū ⁊ theo. ca. 13. poſt principiū
ter ſuſcipe: de quo appēditijs.64. Urine autē coloris
vl'r inſpecti ponunt̄ qnq̄ ſm. A. ⁊ Auer. gradus. vʒ.
albedinis: citrinitatꝭ: rubedinis: viriditatꝭ: ⁊ nigredi/
nis. Halyabbas vō ſex induxit: albū: citrinuʒ: igneū:
rubeū clarum: rubeū ſpiſſum ⁊ nigrū. Hi ſiq̄dē in co
lores demū deſcēdunt ꝑticulares q̄ȝplures. Et iō ex
collr ꝑ° de cri ſi ca° 12.
his moderni ⁊ Gal'.cū Iſaac colores viginti college
runt: nigrum bis ꝓnunciātes ſm ꝙ a mortificatio/
ne vel ab aduſtiōe cauſatur. Sunt āt niger: liuidus:
albus: lacte⁹: karopus: glaucus: ſubpallidus: palli/
dus: ſubcitrinus: citrin⁹: ſubruffus: ruffus: ſubrube/
us: rubeus: ſubrubicūdus: rubicūdus: inops: kianos
viridis ⁊ niger. Quibus aūt repſitent̄ paradigmati/
bus nō eſt preſentis ſpeculationis. Horum vō quidā
ſignificant frigiditatē ⁊ digeſtiōis imperfectionem:
vt vſq̄ ad pallidum tendentes. Alij temperati calidi
actionē cum latitudine quadam: ſicut vſq̄ ad ruffuʒ
eleuati. Deinde ſignificāt vehemētem caliditatem vt
vſq̄ ad ſubrubicundū protēſi. Et inde inflāmationeʒ
⁊ demum aduſtionē intenſam. Horum itidē quidam
ſunt ſimplices ⁊ quidam compoſiti: primi qdē: vt al/
bus ⁊ niger. hi nāq̄ colores ſunt ꝑmi: ex quibus ſi/
cut in armonijs conſonantie alie cōſtituunt̄ omnes:
in vrinis. ꝑtī ª. 2ª circa ꝑnᵐ.
color enim albus ſm Iſaac alioꝝ baſis exiſtit ⁊ mā:
ita vt omnes tandē reſoluant̄ in ipſum ⁊ incipiant ab
eodē. Compoſiti vero duplices exiſtunt. quidam.n.
vere ⁊ ſcđm intellectū compoſiti ſunt: ita ꝙ ſenſu me
diū non percipiatur inter extrema: quales ſunt cete/
ri int̄ albū entes ⁊ nigrum. ex extremiſ nāq̄ conficit̄
mediū. Alteri vō ſunt compoſitione ſenſibili concre/
ti vt vtrūq̄ componētium diſcernatur ſenſu qui ſunt
loture ſanguinis ſimiles: oleaginus: carmin⁹ ſiue ci/
neriti⁹ ⁊ ex rubeo ⁊ nigro cōmixtus. Urine autē q̄ȝti
tas triplex exiſtit: pauca: multa ⁊ mediocris. hoc aūt
ad q̄ȝtitatē refertur imiſſorum maxime aut ad humo
res quādoq̄ euacuatos in eandem. Odor quoq̄ vri
ne grauis ſeu fetor corruptionē grandem denotat ſic
calorem multa humiditate detentum extranea: vt q̄
ſanguineorum. Sunt enim eis fetide vrine ⁊ egeſtio/
8. de ingẽ.ca°. 7° circa ꝑnᵐ. 2ª ꝑ¹ doc. 3ª ſū. 2ª c.4. cir. ꝑnᵐ
nes ſm Galie. ⁊. A. priuatio vō odoriſ aut humoruʒ
cruditatē: vel calidi mortificationeʒ ſignificat. Id au
tē quod preter ꝑdicta in vrinam concidit contentum
vocatur. Qđ lʒ a quibuſdaʒ multiplicius q̄ȝ ab alijſ
ponatur: moderni tamē ipſum in decēnouē diuiſerūt
iuxta illud. Circulus ampula granū ⁊c̄. Ipſi namq̄
fere tria vident̄ antiquiorib⁹ adiunxiſſe. Horum q̄q̄
per q̄ iudicium extat vrine ſm magis ⁊ min⁹ id ꝑfer/
tur. Per hypoſtaſim enim ſeu contētum perfecti⁹ ha
betur iudicium. deinde per ſubſtantiam conſeq̄nter
per odorem ⁊ colorem: ⁊ demū per quantitatē. vnde
⁊ quidam ipſam vidētur neglexiſſe. Illud eniʒ quod
denotat digeſtionē magis vel indigeſtionē aut eius
contrarium magis in vrina eſt ſignificatiuū: tale qui
dem vt dicunt eſt hypoſtaſis. deinde ſubſtātia ⁊c̄. Et
ideo Hypo. ſignificationem ipſius pretulit: alijs in
a.tex.cō.26.vſ q̄ ad tex.c.38. ꝑte.2. ꝑte.35. Tex.cōᵗⁱ.16.
vrina obſeruatis pronoſticorum ſecūdo. ¶ Propter
vltimum vō huiuſmodi ſciēdum: ꝙ licet ꝑus dicatur
multipliciter in predicamentis. ⁊ q̄nto metaphyſice:
⁊ ſimul hec dicuntur ad preſens aut tempore: quorū
generatio vnius precedit alterius productionem vel
ſimul exiſtit aut natura: vt quorum eēntia perfectior
⁊ cauſa alijs vel eque perfecta.

Propter ſecundum quidem ſcien/
dum ꝙ quidaʒ
modernorum concluſerunt vrine naturali ſubſtantiā
dari primitus q̄ȝ colorem: de qua phyloſophi loquū
tur vrina. Medici autē de inaturali: cui per prius da
tur color q̄ȝ ſubſtantia. Id autē multipliciter oſtendi
tur ſtare nō poſſe: quoniam medicus vrinam ſeparat
in naturalē ⁊ in inaturalem. Naturalem autem dicit
cuius ſubſtātia fuerit mediocris ad citrinitatē decli/
nantē. Eſt nāq̄ ſm Gali. ſubignea ſimul ⁊ ſubflaua ⁊ 2°.ꝓnoſti. t.c. 26. in me°⁊ ꝑ° de criſi ca. 12. circa ꝑncipiū.
magis ſubignea q̄ȝ ſubflaua q̄ȝtitatis mediocris. Et
hypoſtaſis cum illic fuerit alba continua equalis pi/
neata in fundo reſidens: odoris media inter fetore ⁊
odore priuatam. Innaturalis vero ab hac multipli/
citer ſeparatur. Quod oſtēditur. q̄a cum ſcientia op/
poſitoruʒ eadē exiſtat ⁊ vt concedūt: medici conſide
rant vrinam innaturalem. ⁊ naturalē igitur intendē
habebunt. Sed fortaſſis per naturalem ſubſtantiam
⁊ quod quid eſt ipſius volunt denotare vt ꝑtactum
vrine: per inaturalē vō ſubſtātiam liquorē proprius
dictam: q̄ potius q̄litas q̄dā eſt ſcđa: puta ſubtilitas:
groſſities ⁊ mediocritas. Qꝫ ſi hoc itēdūt voces ab
eorū deponūt ſignificatꝭ: vt tales reddant̄ illis ſil'es
cū quibus rōcinandum minime: quarto metaphyſi/
ce. Adhuc vt appebit delirant: quoniā ⁊ in vrina nā/ collr.ᶠ.c°.10.
li prout ipſa ſubſtantiam dicit ⁊ quiditatē rei nō ꝑus
tēpore datur ſubſtantia ⁊ color: lʒ natura ꝑus: qđ ſer
mo non tolerat ipſorū: nam ſimul tēpore ſubſtātia in
his materialibus tranſmutabilibus cum accn̄te iſer
tur: cū vnū ab altero nō poſſit ſepari. Sequunt̄ enim
accn̄tia ex neceſſitate ꝑncipia componētium intrinſe
ca: ceu ſunt q̄litates ſecūde a primis cauſate: ⁊ 3ᶜa ſe/
cūdis in virtute ꝑmarū. ¶ Rurſus: vt oſtēdet̄ color
interdum vrine conſeq̄tur ſubſtantiam: aliquādo vō
hanc ꝑcedit. Fuerūt ⁊ alij ꝑores cōtrarietatē colligē
tes in eorū ſermonibus appentē. Theophilus enim Ca° de tenui: pallida ⁊ ſubpallida vrina.
voluit colorē ſubſtantiam ꝑire inquiēs ſubſtantiā q̄ſi
difficiliorē naturalis calor nō potuit condenſare. Co
lorē vō tanq̄ȝ faciliorē in ꝑncipio digeſtiōis mutauit.
Subdit etiā vrina tenuiſ ruffa ⁊ ſubruffa laudabilior
extat tenui palida ⁊ ſubpalida. denotat nāq̄ h⁹ nālē
cōualuiſſe calorem: eo ꝙ plurimum vrine colorē con
ceſſit. Sʒ q̄a non potuit materiam condenſare voca/
mus: ⁊ hanc rōne. vʒ. ſubſtantie indigeſtam. Huic āt
cōſonat Iſaac vtcūq̄ ita. Si nā incepit decoquere ⁊ In vrinis ꝑtī° 2° rub:i. de vitellio colo:i: ci trino ⁊ citriᵐᵒ poſt ꝑncipiuʒ.
ꝑualē in decoctione inde color eſt vrine: tamen pigri
tiē monſtrat nature in complēda actione cum hypo/
ſtaſim nō fecerit: q̄a agē leuius nature colores q̄ȝ hy
poſtaſim. hypoſtaſis enim nō complet̄ niſi virtute co
ctionis in totū corpus. Sʒ color tm̄ cū virtute calori
nālis in epate ac venis in loco coctiōis. Subdit ⁊ de
nuo ꝙ humoruʒ colores ſignant naturā incepiſſe fa/ vbi ſupra imediate i ſi.rub. de inceptione hypoſtaſis.
cē hypoſtaſim: nō tamē compleuiſſe: ⁊ ꝓpter hoc cla
ritatē dimiſiſſe ⁊ ſubtiliationē itraſſe. Sic itaq̄ ſapit
ꝙ color velut q̄d leuius a natura ſuſcipitur q̄ȝ hypo/
ſtaſis in vrina. Cū igitur ſubſtātia vt dicūt ſit mediū
ratione digōnis in ſignificādo: per ꝑus adhuc color
dabitur q̄ȝ ſubſtantia: ⁊ demuʒ finalit̄ hypoſtaſis cō
ſtituetur. vn̄ criſiū ꝑmo. Urina ſubignea ⁊ ſubflaua: ca.12. circa meᵐ
adhuc aūt ſubtilis ſm h̄ q̄dem ſubtilis indigeſta ſm
id ꝙ colore talis iam digeſta: ⁊ demū ſubignea ⁊ hy/
poſanta. adhuc aūt ſubtilis ſm q̄dē ꝙ ſubtilis īdige
ſta: ꝑut aūt colorē talis iaʒ digeſta: ſubtile vō liq̄ris

eſt differētia. Itaq̧ actio ad colorē actionem precedit
2.p[1] doc. 3.ſū. 2.ca.3.cir. me. ad ſubſtantiam. Hui⁹ quoq̧ oppoſitū videtur. A. ſen
tire. Inquit enim. Cum tenui vrina in qua multa exi
ſtit tinctura noſcitur tincturam nō eſſe propter dige/
ſtionē. alioquin digeſtio in primis non magis opera
retur coloris permixtionem. pma nanq̧ digeſtionis
operatio eſt ſubſtantiam efficē. deinde ipſam tingeꝛ.
Et digeſtio quidē in ſubſtantia melior eſt q̄z in colo/
re. Sed qa cōmunis ſeries eſt ſine non particula ne/
gatiua eſtimo ipſam eſſe: vt appoſui: vel debē ſubiun
gi aut ſeriē cum quadam tranſmutatione vt dicatur:
alioquin digeſtio in primis coloris pmixtionē opera
retur magis q̄z ſubſtantiam. Huic ſiquidē tranſlatio/
ni ſeries conſeq̄ntis adaptatur manifeſte. Et forte er
ror ſubſcribētis qui ſubſtantiam pmiſit. Natura eniz
pncipaľr laborat circa digōnē ſubſtātie: cum digō in
ſupfluis ſit habilitatio q̄daz virtuti expulſiue: vt libe
rius expellanꝛ. differētia. 159. Inhabilitata eniz ꝓpel
li nō poterant. Qđ aūt hic coadiuuat coexpelli erit
ſubſtātie vrine mediocritas intꝰ tenuitatē ⁊ ſpiſſitudi
nem. Impedietes v̄o he: non ſic autem color cum ſit
qd ſimplex ſpirituale. Et ideo puatio digōnis in ſub/
ſtantia nocibilior q̄z in colore. per ſubſtantiam enim
pparaꝛ mā in facilitatē ⁊ difficultatē expulſionis ma
trac. p[o] ca.23. terie. q̄rto ſcd̄a. Quid autē de hoc videbiꝛ ꝯſeq̄nter.

Propter tertium qdē ſciēdum vt tan
torum concilienꝛ di
ſcolie: vitaſq̧ difficilioris habeaꝛ queſiti: q̄ illud cui
color inheret ſm Auicē. duplex exiſtit. Aut enī ſim/
collr.2.p[o]doc. 5.ſū.2. cap. 3. in principio. c.12. poſt pn[m] plex eſt aquoſitas in q̄ nullaz nā facit opationē: vt in
diabete aut vrine diaria q̄ velut lyēteria extat vētris.
pmo de criſi. in qua ceu nulla precedente actione na/
tura aſſumpta cibaria in eadem qualitate ac q̄ztitate
penitus emittanꝛ inalterata affoꝛiſ. 6. ita ⁊ hic potus
2.p. doc. 3.ſū. 2.ca.xi.i.ī fine. ſuſcept⁹. Et ꝯfirmaꝛ. qa. A. cōcedit vrinas q̄ſdam vt
ouiū ⁊ capreolorū cū colore ſubſtātias nō habē. Uel
ſubſtātia diciꝛ. i. liq̄r: ⁊ eſt illud in quo iam opata eſt
nā: quod dupľr euenit. Aut enim operatur perfecte
⁊ ſic eſt ſubſtātia mediocris naturalis digeſta: vel di
minute: ⁊ ita ſuba tenuis eſt aut groſſa in qua icepit
doc.3.ſū.2.c.2 poſt pncipiū. ſcd̄a primi. nā agē. Quod inuit quādo ait. Color vrine in egritu
dinib⁹ acutis incedētibus trahit ad colorē çafarani
⁊ igneitatē. Ꝙ ſi tenuitas illic fuerit aliquā matura/
tionis ſignat diſpoſitionē: ⁊ q̄ iam incepit: ſed nō ap/
paret in ſubſtātia. Sic igitur vult q̄ in tenui vrina ſit
iam q̄dam nature in ſubſtantia opatio. ⁊ ſi nō oſtēda
tur: vt appebit velut in colore. Ut autez id manifeſte
tur in amplius vidēdum vnde ⁊ quomodo color vni
uerſaliꝛ conſurgat: Fit autē ex diaphano illuminato
in corpore nō pſpicuo ſeu terminato ſm q̄ magis fue
rit ac minus diſpoſitū idē ſuſcipere. vnde colores cō/
ſurgunt differētes. Scd̄m nāq̧ intēſionē ⁊ remiſſio/
nē lucis: multitudinē ⁊ paucitatem diaphanitatꝫ va/
rianꝛ colores. Color nāq̧ albus cauſaꝛ ex cōmixtio/
ne ignis clari cuz elemēto diaphano ſumme vt aere.
Niger v̄o ex igne turbido admixto cum elemēto dia
phanitatꝫ minime vt terra. Colores aūt medij cōſur/
gūt ex his ſm diuerſitatez diaphani luce pfecti. d̄ria.
64. Urine ſiq̄dē color: vt ex his ſit pticulari⁹ dicē ali/
quādo cauſaꝛ a q̄litatib⁹ actiuis: q̄dam tamē ſemp re
cipiēte. vt aq̄ſitate ſm q̄ calor intēſius vel remiſſius
agit in ipſam. In q̄ v̄ificaꝛ ſmo dicentiū colorē cāri a
q̄litatibus actiuis. Aut color producitur a v̄tute di/
geſtiua pncipali⁹ i ſuba digōnē opante. Cui⁹ digō ad
q̄litates cōſequiꝛ maxime paſſiuas ⁊ māles. vñ ſcd̄o
C. cōmēti. 10. de ge. ⁊ cor. Subtile q̄dē humidi: groſſum aūt ſiccci.
⁊ h̄ eſt q̄ inquiunt humores indigeſti pcipue: aut q̄
groſſi vel ſubtiles ſeu viſcoſi digeſti aut mediocres.
q̄ igiꝛ digeſtio in his eſt. ⁊ ex ſuba q̄ ex his cōſurgit
pncipaľr inerit: indeq̧ demū color ꝯſurgit. Naz tres
modi ponunꝛ q̄litatis ſm ordinē ſe hn̄tiū: pme. ſ. qua
tuor vniuerſales: ⁊ ſecūde q̄zplures. puta groſſum ⁊
ſubtile: durū ⁊ molle: tenerū ⁊ tenax: aſperū ⁊ lene. ⁊
reliqua: que quidē conſequunꝛ paſſiuas maxime de
ge. ⁊ corr. ii. Deinceps v̄o ſunt tertie ab his in v̄tute C. cōmēti. 5
pmarū cauſate: vt ſapor: odor: ſonus ⁊ color. Siq̄dez
igiꝛ color ita pduct⁹ naturalis exiſtit ⁊ virtutē digeſti
ue oſtēdit. Hor autē accidētalis eſt ⁊ virtute ſit q̄lita/
tū pmarū ⁊ humorū tingētium mixturam: qui viſyn
thomatis poti⁹ ⁊ nō digōnis coniūgunꝛ aquoſitati. ⁊
iō cum ipſa color interdū reperiꝛ itēſus. Ꝙ aūt color
poſſit ſic dupľr gn̄ari ꝓcediꝛ animaliuz gn̄ationis. 5. c.6. v̄ſus ſinē
ꝯtinēte colorē albū in animalib⁹ gn̄ari aut ſm nām:
ceu a caliditate nāli vel ab aliena: vt a diaphano illu
minato ſubintrāte. Aer nāq̧ vaporoſus exibet inclu
ſus in omnib⁹ albedinē: ⁊ ꝓprie color digōnis ſigni/
ficatiu⁹ in infirmis datur hoc modo. In ſanis v̄o pľs
ex colē pmixtione. nā in egris digeſtio omnis humo/
ris tingit ipſaz ſuo mō. Itaq̧ his auditis appet qd di
cendum intelligēti: q̄ ſi loquamur de colore put cā/
tur a qualitatibus actiuis ⁊ humorū tingētiuz colo/
re: ac ſm q̄ aq̄ſitati adheret ⁊ nō liquori: ſic color tpe
ſubſtātiā añcedit: qđ euenit eo q̄ is facili⁹ ſuſcipiꝛ q̄z
ſubſtātia. Cū enim ſit qd ſpūalius ⁊ velut q̄dā rei epi
phania ⁊ a plurib⁹ ac q̄buſcūq̧ cauſis dat⁹: celeri⁹:
priuſq̧ tpe itroduceꝛ ſubſtātia. Si aūt attēdaꝛ color
put a nāli ꝯſeq̄ꝛ calore digerēte: ſimulq̧ oīa vnitāte
⁊ aſſimilāte: ſic ſubſtantia pcedit natura colorē tanq̄z
cā q̄libet ſuū effectū q̄zq̄z ſimul fuerit tēpore. Tēpore
nāq̧ nō pcedit ſubſtātia colorē omnino. Diſpōnes ta
mē iducētes ſubſtātiā: colorē volo tēpore pcedē. Cū
aūt ſufficienꝛ habilitauerint ad ſubſtātie ſuſceptionē
vrine ſubſtātia ⁊ color q̄ ſunt accidētia ſimul ſuſcipiū
tur in iſtāti in nā ſubſtātia pri⁹ diſtincta. Nā ſynodus
māe cū forma eſt cā omnium accidētiū mox ēt. phyſi C. cōmēti. 50
corū pmo. cū ea cōpoſitū derelinquāt h9: ⁊ eꝰ in tali/
bus. Adhuc illa ſimul danꝛ q̄ ſimul ⁊ vnica gn̄antur
gn̄atiōe. talia v̄o ſunt ſubſtātia vrine: liquor ⁊ color.
qđ ⁊ voluit. A. d. pmā digōnis opatiōez ſubſtātiā effi pmo.2. doc.3.
cē: deinde ipſum tingere. Prius enim natura vel tē/ ſum. 2. cap. 3.
pore rōne diſpōnum pcedētium ſubſtantia vrine daꝛ ante medium:
q̄z color. Prioritatē tamē temporis quidā neſcientes
id ſubtilius vidē ponūt intētionis ⁊ nō operis: qđ ri
diculū eſt dicē cum cā pcedat tēpore effectum aut ſi/
mul extet ſaltem: ⁊ ꝓprie in nō operantib⁹ a ꝓpoſito.
Et hāc q̄dā v̄itatē criſium pmo olfecit Galienus. nō
propri⁹ tamē quādo dixit vrinā pallidā vel ſubigneā ca.12. cir. me.
digeſtam eſſe iam coloris gratia. Sed opz eaz groſſi
tudine itātū ſegregari ab aquoſa ſi futura eſt digeſtā
eſſe bn̄ inquantum ⁊ color. Subiūgit etiā expleta di
geſtione intendunꝛ ea que coloris. minus v̄o ſubſtat
⁊ ſi tēpore ampliori cuſtodieris hominem ieiunū vi/
debis igniorē ſemp magis ipſam fientē. ſic igiꝛ q̄dā/
mō color liquorem pcedit: altero v̄o ſubſequitur. eſt
aūt obſeruādum q̄ color videtur plurimum ſubam
precedē. ideo q̄ verius ⁊ perfectius ſubſtantia pcipi
tur ipſa cum ſit ꝓprius viſus obiectum: ſubſtātia v̄o
p accn̄s vt per colorē quē ſuſcipit: aut ſub ſenſibili po
tius cōmuni: qđ autē ſic ſuſcipiꝛ pus ab organo iudi/
catur ſuſceptum. Et id fere noluit. A. q̄n dixit colorē 2.p. doc.3. ſū.
trahentē ad çafrani colorem ⁊ igneitatē in egritudi/ 2.ca.2.p[o]pa[m].
nib⁹ acutis incēdentibus vbi ſi fuerit tenuitas aliq̄z
ſignat maturationis diſpōnē: ⁊ q̄ iam incepit: ſed nō
appuit in ſubſtātia: lz fiat in v̄itate: quoniā nō ꝓprie

hec vt color viſu percipit͛ ꝛ maxime color viſus diſ/
gregatiuꝰ. Ad vnū tñ Iſaac ꝛ Theophilus Sal. ful
citi colorē indicant ſubſtantia prius dari. Modum
aūt preractum ſubtile ex ſubſtātia rei. ꝛ. A. ſuſcepi.

Propter quartū qdē ad auctoritates Theophili Iſaac. S.
ꝛ hypp. iā apparuit qd dōm: qꝛ vel color ille ſm. A.
nō ꝑmiſcet͛ ſubſtātie: ſ3 cū aquoſitate q̄dā3. Uel talis
color a q̄litatibꝰ fit actiuis ꝛ hūoꝝ coloratiōe ꝛ non
digōnis ope. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ nā ordinate ꝓcedit ā
diminutꝭ ꝛ facilioribꝰ ad ꝑfectā ardua in qbꝰ fit poſ
ſibile. In qbuſdā. n. nō ē poſſe: qnq3 o3 ſuba3 pus ſup
ponere accidēte ꝛ cā3 effectu. Sermo. ēt veritatē h3 i
acq̄ſitiōe forme ſbalis in cōparatiōe vniꝰ ad aliā non
aūt forme vere ꝛ accidentis: aut q̄tū rō cōuincit oñ/
ſu3 pus. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ color vrie nālis digeſtiuā ō
notās potētiā nō dat͛ a q̄litatibꝰ actiuis: ſ3 a paſſiuis
āpliꝰ ꝛ a colore digerēte nature. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ iā
cōceſſū ē ꝙ color iherēs aquoſitati ꝛ a q̄litatibꝰ ꝓdu
ctus agentibꝰ ſuba3 ꝓcedit. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ nō eſt
ſile cū iherētiꝰ ſe color ꝛ ſuba cōſequātur q3 hypoſta
ſis ꝛ ſba. color. n. ꝑ totā diffundit͛ ꝑmixtꝰ vrine ſbam:
hypoſtaſis vō minime. ¶ Ad aliō dōm ꝙ Ari. iō nō
minauit ruffū colorē ꝛ nō ſba3: qꝛ ꝑ ip3 taq̄3 ꝑ notius
ꝛ qō certiꝰ percipit͛ ſignificauit: digōne3 nihilominꝰ
tñ o3 vt dcm̄ eſt ſuo mō ſub tali colore ſubm̄ ꝑeſſe.
Que āt alteriꝰ ptis arguta iā apparēt: ꝛ auctoritas ē
A. audita. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ Ari. loquit͛ de ſuba q̄ ē
ꝙ qd eſt rei ꝛ nō de ſuba ente potiꝰ q̄lit͛. ꝛ ꝓpe qñ ſe/
oriu3 ſba ꝛ accñs adinicē operant͛. nā mā ꝑma ꝛ vlti
ma forma ꝓores ſunt tēpore ꝛ albo: nō āt q̄ vniformi
ter accipiūtur quoꝝ vnū cōſequit͛ ꝓductiōe3 alteriꝰ
diquaq3. Qꝫ ſi inſtet͛ ꝛ ꝙ q̄litates medie dicte ſuba ꝓ/
cedūt adhuc colorē cū ip3 iducāt. ¶ Dō3 ꝙ nō. l3. n.
cauſa ois vt apparuit nā effectū añcedat ñ tñ tpe niſi
diſpōne. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ pus dat͛ itētū magis ſi da
ri cōuenienter pōt: ſ3 iterdū debili adhuc nā ꝛ nō egē
ti l3 ampliꝰ intēdat͛ nō datur. Et iō natura tpe pu3 dē/
tes ꝓducit debiles demūq3 fortes. ¶ Ad aliō dō3 ꝙ
qualitates paſſiue nō dicūt͛ potētiōales: eo ꝙ tpe ꝓ/
cedant: ſed iō qꝛ ſunt actiuis ipſectiores materie ma/
gis appropinquātes prime. ¶ Ad ea vō q̄ oñdunt
ſbam ſimul cū colore dari dōm iam viſum fore qūo
cōtineant veritatē. Ad ꝑmū eoꝝ tñ dōm ꝙ arguit de
ſubſtātia non hic queſita: puta ꝙ quid eſt rei. ¶ Ad
aliud dōm ꝙ color pus expetit͛ ꝛ maxie i vrinis acu
toꝝ morboꝝ in quibus precipue nō ita percipit͛ ſub
ſtantie vt coloris digeſtio ꝛ ſi extat ſimul. ¶ Ad aliō
dōm iam viſum fore in quibus accñs ſimul produci
tur cum ſubiecto. Et ꝙ quedam cauſe ſimul extant
cum eius effectu: alie vō minime. ¶ Aut dōm ꝙ ille
ſermo Ariſto. veritatem habet in omibꝰ cauſis qñ
cā actu ſimul refertur ad cauſatu3 ꝛ nō in potētia: vt
domificator in actu factionis domus ſimul eſt cu3 ip
ſa domo: ꝛ econtra: non autē qñ ſeparatim ſuſcipiūt͛.

¶ Differentia. lxxxvj.

Q ad ruptura3 venaru3

que circa renes ſanguinis nō conſequa
tur mictura oſtendit: qm̄ ſequi videtur
tñ vlcerationē renū vel veſice. vñ affo. 4ª. Si ſangui
Aphō. 75. nem aut pus mingant: renu3 vel veſice vlcerationem
ſignat. ¶ Amplius ſi mingitur ſanguis aut eſt a ve/
nis emulgētibꝰ aut a vena chili ſeu concaua dicta: ſ3
nō ab his: qꝛ ſanguis inde lapſus decideret in cōca/
uitatē que inferius in qua cōtinētur inteſtina ſiphac
circūuallata diſtanter ab epate ac renibus ita vt non
poſſit ad eos denuo mictura fuerit. ¶ Rurſus: rupta
vena fluxꝰ erit ꝯtinuꝰ: maxie cū eiꝰ ꝯſolidatio: eo ꝙ ē
mēbrū ſpermaticū difficilior exiſtat. Ad fluxū vō ꝯti
nuū ſequit͛ debilitas attractiue. Cuiꝰ vtute ad mēbra
attraheret͛ vrine. nā qñ vna vtus intēdit͛ debilitat͛ re
liqua. qō oñdūt fluxus vētris ac pollutio in his a q̄/
bus ſanguis effluxit multimode. ¶ Adhuc cū vene
emulgētes dcē ſint apte ad renes: ſi aū rupturā nō eſ
fluebat mi͛tominꝰ ꝑ eiꝰ effluet aduētū cū ſāguis in q̄
ſeorſū deriuet͛ qō riuoꝝ a fluie denotat effluxꝰ. Eti. Et
qūo ſāguis ex ꝓpa loca trāſduct͛ illoruq3 friditate cō
deſat͛ i veſicā igrediet͛ ſolidā exiſtimatā. Itaq3 ruptu
ra vēaꝝ q̄ cc renes micturā ſāguis nime poteit cāre.

In oppoſitū qcūq3 ſanguinē ſponte min/
gūt his de renibꝰ rupturā ve
ne ſignificat: affo. 4. Iſaac quoq3 in vrinis: ſi qs ſan/ Aphō. 78.
guinē mingat multū ꝛ ſubitū: vena3 in renibꝰ h3 in/ Marci. dcī.
ciſam vel epate vel emulgētibꝰ. ¶ Ampliꝰ ſi ad vlce rubrica ō vrīa rubea in fine.
rationē vene in renibꝰ ſequitur ſanguinis mictus vt
inductum eſt prius multo amplius ad ipſiu3 vene ru
pturā cū in venis ꝛ corde tm̄ reptus ſit ſanguis: itaq3
ad rupturā vene circa renes ſanguis ſequet͛ mictus.

Propter primū quidē ſciēdū ꝙ ruptu/
ra eſt indifferens conti
nuitatis ſeiunctio cuius alia eſt aptio ſeu pforatio cū
ſubtiliꝰ aperit͛ euōne quaſi ꝑ reſudationem facta. alia
ſciſſio que in longū euenit ꝓpriꝰ: ꝛ iciſio ſeꝑatiua to/
tius magis: qd aūt ſit vena: dīa oñſum ē. 47. Ren ſi/
quidē dupl'r accipit͛. vne qdē cōiter: ꝓut renes com/
ꝓhēdit veros ꝛ carnes muſculoſas eiſdē ſubiacētes
lūbos noiatos. Aliter vō ꝓprie ꝓut hic extat ps cu3
q̄dā rotūditate ac planicie oblōgus: durꝰ: ſubrubeꝰ
ſeu ſanguinis colatiuꝰ. ꝛ ipſe q̄q3 duplex exiſtit. Et ſi
vnum ſit qō aquoſitate purgat͛ vt epar. Uno. n. exiſtē
te rene magno corpꝰ redderet͛ ineq̄le. Et qꝛ ſupfluitas
attrahēda ineſt reni alijs plenior ptibus duos condi
dit natura: quoꝝ quilib3 in exteriꝰ ſitus eſt ſuper mu
ſculos noiatos lumbos ad quos vene dicte emulgē/
tes occurrūt vtrinq3 a vena chili ꝑ dorſu3 deſcēdēte
ramificata. Et ſilr renibꝰ rami duo aduenīūt artarie
emulgētes ab artaria que dorſi: quarū que renis de/
xtri breuior erit nō paꝝ ſiniſtro. Et dextri qdē altius
ſitus eſt iuxta epar: vt ide fortiꝰ attraheret cū i eo ſan
guis ꝯficiat͛ ſerū: iuuamētoꝝ 6ᵐ. Tertio quoq3 de ꝑ/ Ca. 3 aīme.
tibꝰ dī cā3 huiꝰ exiſſē: qꝛ motꝰ in dextris ē fortior. Ip/ Cap. 18. i me.
ſe nāq3 ſurſū ductꝰ i ipſis pampliꝰ viget. vñ ꝛ magis
eleuat͛ ſupciliū ſiniſtro dextrū. Durior ēt ren cōſitꝰ ē
ꝛ ſolidior vt fortiꝰ valeat attrahē ac vrine ſeroſe acui
tati reſiſtere. ꝛ iō cū paꝝ inde ab eo reſoluat͛. ſibi igit͛
tm̄ emulgēs vena vtrinq3 ſuffecit ꝛ artaria: vna qde3
q̄ꝝ āpliꝰ nutrit͛ ꝛ altera digerit͛ ꝛ vegetat͛. Sup renes
ēt iuoluunt͛ pāniculi lūbis eos applicātes a qbꝰ duo
colatoria gracilia dura exāguia pori vritides dcā tē/
dunt͛ in veſicā: qd aūt ſanguis: dīa oñdit. 33. Mictu
ra vō ē corpis cuiuſdā ꝑ vrie iſtra eductio in que ex.

Propter ſcdm vō ſciendū ꝙ aliqui di/
xerūt ꝙ ſi rūpat͛ vēa chi/
lis aut emulgens in loco vbi pāniculo renis non ob/
tegitur ꝛ pinguedine: ſanguinis decidit in cōcauum
deorſum vbi locant͛ inteſtina iuxta veſicam. Et eius
epar vigore attractiue: qꝛ caro ipſius eſt ſpōgioſa ca/
uernoſa trahit ad ſe ſanguinē illū ꝛ demū ꝑ venas ō/
mādat ad renes vt emūgat͛: ceu ſāguis in pectore in/
cluſus tuſſi emittit͛ captꝰ a pulmōe extrorſu3: ſic ēt aq̄
hydropicoꝝ in vias tranſmittit͛ vrine vt mingat͛. Si
aūt epar fuerit debile in attrahendo ſanguinem re/
manēs incluſus cū i neutru3 vētriū hēat exitū putre/

ſcit. Si vo ſub pinguedine cadat ꝛ pāniculo dicūt ꝑ
idē foramē p qd̄ exiuit reitrare venā. Sꝫ hec ꝛ maxᵉ
pᵐ ſtare nō pñt: qm̄ ſanguis qñ egredit̄ ex locū ſuū ꝛ
ꝓpe ſup partes fridas pāniculoſas coagulat̄ fridita/
te ita vt ad epar redire nō poſſit vl' ad foramē a q̄ exi
uit. Palin. Sāguis lōge fact⁹ ab epate cū in cōcauita
tē decidat ꝑdictā nō poterit attrahi. Adhuc cū nā ſp
conet̄ educere qd̄ cōtriſtat ex breuiori ſemita minus
prauū eēt dicere ꝙ a renib⁹ traheret̄ nō aſcendēs ad
epar cū oporteat denuo inde deſcēdere. Ampli⁹ nāꝫ
ita ꝯtētā oꝫ digerēdo ſubtiliare vt poſſit ꝑ āguſta trā
Apho. 55. ſire. vñ affo. 7. Si ſta cōtētū inter renes fuerit ꝛ ven/
trē nō hñs exitū in neutrū vētriū oꝫ in venas trāſdu
ci vrine. oꝫ. n. nām ꝓcedere ꝛ nām ſtaticā ſubtiliare
vt poſſit currere: ſic ꝙ ꝛ ipa operat̄ i ſanie itra pect⁹
ꝛ pulmonē ſe coadunātē: ꝛ ita mictura nō ꝯtinuabit̄
ſanguinis vſquequaqꝫ nec purus taliter vnqꝫ emitte
tur. lꝫ eni nāe forti nihil repugnare poſſit i expellēdis
vt nā ēt oſſa tranſeat ſpatis: requirit tñ tp̄s aptuꝫ ꝛ
ſpaciū nō vehemēter diſtās. Neqꝫ eſt de ſanguine ſil'e
oīno hic ꝛ i pectore ꝯtēto cū pulmonē tāgat. ſitqꝫ pul
mo ſpongioſus int⁹ ꝯtinuo motu dilatat⁹ ꝛ ꝯſtrictus:
neqꝫ ēt de hydropiſis aqua cū ſit ſanguine ſubtilior, ꝛ
ſui q̄titate apli⁹ epati reddit̄ ꝓpiquo⁹. Sil'r ꝛ ſanguis
ſub pāniculo ꝛ pinguedine ꝯtēt⁹ nō poterit reingre/
di: tū q2 ꝯgelat̄: tū ēt q2 ei obſiſtit ſupueniēs ꝯtinue:
niſi fortaſſis añqꝫ ꝯgelet̄ ꝑ modū refluxiōis cuiuſdā
circularis fere vt in finib⁹ aquaꝝ currētiū eſt videre.
Dixerūt ēt ꝙ ſi ſanguis ñ redeat. vñ fuit egreſſus: po
tētiā perdit qua in ptes hꝫ trāſire vt non recipiat̄ ab
ipſis vndequaqꝫ tūc epate ꝛ renib⁹ fluxu ſanguis de/
bilitatis nō potētib⁹ emittere ſolū expediētē: veꝝ am
plior labit̄ indiſcrete: ſicqꝫ ſanguis vrine aſſociat⁹ mi
git̄ cū eadē. Sꝫ id ēt calūniā patit̄: q2 nō ſponte ſiue
mox ad rupturā vene ſequeret̄ ſanguinis mictus ſm
Hyppocratē: ſꝫ ꝑ tp̄s q̄lōgi⁹. Quidā vo dixert ꝙ ſan
guis q mingit̄ nō ſit ex ruptura vene emulgētī ad re/
nē veniētis: veꝝ ex vene ruptura q̄ ē in ipo. Inquiūt
n. ꝙ ad renes duo ꝯcurrūt venaꝝ gña: emulgētes. vꝫ
quaꝝ eſt aquoſitatē attrahere ſupfluā ꝛ ſanguineita
tē modicā q̄ ipſi nutriunt̄ inſufficiēter. Et iō ad ipſos
dirigunt̄ alie vene ad eoꝝ nutrimētū minute ꝛ groſſe
ꝑꝑ quaꝝ rupturā mictus ſeqt̄ ſanguinis: nō āt emul/
gentiū qd̄ dicūt patere ex his q̄ dicit. A. Sꝫ vere hi
18.3 trac. pri/mo capi. 1. fallunt̄ renū cōpoſitionē diſariā neſcientes. vñ capti
ſerieb⁹ decipiunt̄ ſophiſticis: ꝛ iō nō imerito teſtant̄
ſibi h⁹ q̄ſitū difficile videri: quaꝝ vna tertio ſcribit̄
Capi. 31. theorice ita. Cōtinuant̄ cuiqꝫ renuꝫ rami duo magne
vene ꝯcaue ſtatim vt ab epate ſurgit. Alter eoꝝ diui
dit̄ in ipſoꝝ ſubaꝫ ꝛ ad ipſos defert ſanguinē. ꝑ alteꝝ
aūt aquoſitatē trahūt ſanguis q̄ eſt in vrina. Cōtinua
tur ēt illis a magna ram⁹ artaria cōpetentis magni/
tudinis ad ipſos virtutē portās vite. Ampli⁹ prio pᵃ.
Doc. 5. fē. 5. ca. 5. cir me. Preter duas emulgētes ſcribit̄ ꝙ decē tunicaꝝ ſepa
rataꝝ a vena d̄ſcēdēte añqꝫ ad coxas ea pueniat vna
Trac. 1. ca. 1. in fine. ad duos tēdit renes. Ruſus 3ᵒ decimaoctaua. Et re/
nibus qdē aduenit neruus puus ex q̄ creant̄ pāniculi
eoꝝ: ꝛ aduenit eis vena ex latere epatis: ꝛ aduēit eis
artaria q̄titatē hñs ex artarijs q̄ aduenīūt epati. Pa
Trac. 2. ca. 21. ante mediuꝫ. lin eodē decimanona. Ad renes venit ſanguis plim⁹
cū aquoſitate. Colat̄ ḡ apō eos aq̄ſitas ꝛ veniūt eis
magne vene ex qb⁹ mēbra ſumūt alimtū alia. Ex his
itaqꝫ ſerieb⁹ hi ꝛ alij decipiunt̄ q̄plimi putātes reni/
bus ꝓpri⁹ diffinitis ꝑter emulgētes al's ineſſe venas
qd̄ falſū ē oīno ſic pñes mihi oñdit anothomia. Exte
ri⁹. n. diligēt̄ iſpciēdo ñ iuenies eis aliquā ꝑter emul
gētiū applicationē. Incidēdo ēt lateral'r iteri⁹ vſus q̄
ad ex ſil'r nullā pcipies venā aut artariā. vñ d̄ iuua. 6.
Et nō idigēt renes vena tertia eis veniēte ad cibādū Cap. 3. in p.
ipſos: ꝛ ſufficiūt eis due vene magne copulate cum
vtroqꝫ illoꝝ. ſ. vena pulſatilis q̄ orit̄ ex maiori ven a
pulſatili q̄ eſt verſus dorſuꝫ: ꝛ vena non pulſatilis q̄
orit̄ ex vena ampla ex epatis gibbo orta. Et iō dixit
ꝙ illd̄ qd̄ attrahūt renes ex ſanguine pōderat ꝛ d̄ſcē
dit i eos ꝛ applicat̄ cū carne ipſoꝝ. deide ꝓfundatur
cū tota carne quaſi vapor ꝛ cōtinuat̄ i eo paulatim ꝛ
paulatim ꝛ efficit̄ cib⁹ eis. Sic igit̄ q2 nō diffundunt̄
vene aut artarie ꝑ to[illegible] eoꝝ ſubaꝫ ſꝫ p aliquā ſolū ptē
vt fere lateraliter ēt vſqꝫ i mediū ſanguis paulatiꝫ ꝛ
paulisper: ceu i vaporē mutat⁹ cōuertat̄ i eoſdē. vñ ꝑ
hyſtoriaꝝ. 2. 3. de ptib⁹ ꝑter venas emulgētes ꝛ arta
rias nulle ponūtur ad renes venire alie ita. Ferūtur Ca. 18. in mi
qdē i reniculos pori ex magna vena ꝛ adorti: verūtñ Capi. 8
nō in cōcauū terminant̄. habēt nāqꝫ id ſm magis tñ
ꝛ minus: ſed in corp⁹ extēdūtur ſeu cōſumunt̄ renicu
loꝝ: ꝑꝑ qd̄ in eoꝝ cōcauo nō ſit ſanguis: neqꝫ coagu/
lat̄ morientiū. Uult igit̄ ꝙ iſte vene ꝛ artarie emulgē
tes in eoꝝ nutrimētū ꝛ vitaꝫ ſufficiant ſole ꝛ non ex/
pandi ꝛ cōſumi in ipſos vſqꝫ ad quātum vt inde fiat
euaporatio alimēti ꝛ vite in eoſdē. Et fulcit̄: q2 renes
habēt vehemētē attractiuā cū ſuperfluitatē euellant
q̄ꝫgrandē ꝛ multiplicē. id aūt nō poſſent peragere ſi
venoſi forent diquaqꝫ cū laxi redderētur ꝛ rari. Sic
igitur emulgētia vaſa tm̄ renes vegetant. Ad iducta
vero ſophiſticātia dicēdū: ad primū quidē ꝙ Halia.
aut nō audio cū nullas aliaſ ponat de anothomia ve
naꝝ ad renū ſubſtantiā venire preter emulgentes: ad
pāniculos tñ renis d̄xtri ſcribit venulas minutas ꝑ/
uenire inquiēs. Uena qdē deſcēdēs anteqꝫ oſſi cōpo
nat̄ ſpine diuidunt̄ ab ea vene capillis ſimiles q̄ ad 2. theo. ca. 12. vſus finem.
dextrū porrigunt̄ renē: ꝛ i ei⁹ villulis ꝯſumūt̄ ꝛ pāni
culis ꝛ in eis que ipſi ꝓxima ſunt corporibus cibūqꝫ
ad eos ꝑferunt. Altera vo a q̄ rami egrediunt̄ ad re/
nū faſcias ꝛ ſuoꝝ pāniculoꝝ. vñ prima primo. 7. 13. Doct. 5. fē. 5.
aialiū. A pte vene deſcēdēte primuꝫ qd̄ ilico diuidit̄ cap. 5. in prin.
anteqꝫ ſupra dorſum appodiet̄ eſt rami capillares q Ca. 4. in pri.
ad faſcias ſeu inuolutiōes dextri renis vadūt ꝛ ſpar/
gunt̄ in eis: ꝛ in eo qd̄ circa exiſtit de iterioribus ſiue
corporib⁹ ad nutriēdū ea. Ram⁹ ēt ꝓprius ponit̄ ar/
tarie deſcēdētis reni ſiniſtro q̄ i ipſi⁹ ſpargit̄ faſcijs: ꝛ
in corporib⁹ que ipꝫ circūdant iuuamētū vite eidem
prebēs. Uel dicēdū ꝙ Haliab. ꝑuenire venas duas
vnicuiqꝫ reni ſubintellexit venas capillares ꝑdictas
q̄ faſcijs adueniūt renis dextri ꝛ corporib⁹ circūiacē
tibus eideꝫ. Aut ꝙ renes cōiter accepit: vt tactuꝫ ad
renes vere ꝛ cōiter dictos. Ad aliō dd̄m ꝙ per duos
renes gloſatur duas ptes dorſi. vñ. 13. aialiū diuidit̄ i
decem ramos ꝛ vnuſ vadit ad duo dorſa. Haliab. vo Ca. 4. cir. me.
quarum decem manerieruꝫ prima verſus nates por 2. theo. ca. 12. vſus finem.
rigitur duas. Ad aliud dd̄m ꝙ illud cum eis non oꝫ
renibus referri: ſed eorū pāniculis ꝛ ꝓprie qui renis
dextri. Dictū eſt enim ꝙ rami capillares a vena ꝑmi/
tus deſcēdēte ſpargūtur in faſcias renis dextri ac in
corpa circūiacētia: qd̄ etiam innuit Priſcian⁹ volens
relatiuū ſemp priori antecedēti referri. Ad aliud di/
cendum ꝙ iam vtcunqꝫ per ante dicta oſtēſum q̄ illa
ſunt corpora que ſunt alimētū ex venis veniētib⁹ ad
renes ſumētia: ꝛ maxime in parte dextra. Uel per ve
nas audiuit etiam artarias. Renes ſimiliter accipiē/
do cōmuniter ad corpora circūuoluētia ꝛ ſubiacen/
tia. Aut etiam illa corpora pori ſunt vritides q emul
gētiuꝫ nutriunt̄ vigore ac vaſoꝝ nō paꝝ que ſemina
ria dicunt̄ inuoluta cū origineꝫ a vena emulgētib⁹ Doct. 5. fē. 5.
ꝛ artaria ꝛ ꝑcipue iñ parte ſiniſtra. primo ꝓima. ca. 5. poſt prin.

Propter tertiū quidē primitus viden/ dus qbus ō causis min gat sanguis ꝛ qūo ōmū ex vene ruptura. ¶ Propter pmū siqdē hꝫ sciendū ꝙ sanguis qñ mingit pōt ꝯtin gere a cā interiori vt venaꝝ debilitate aut sanguinis quātitate sic dimissiōe exercitij ꝛ gulositate. Aut ali/ cuius ptis mutillatiōe aut acuti vl' acuitate seu subti litate ac talibꝰ: aut a cā exteriori: vt saltu: cāu vl' pcus sione frigore ꝛ hꝫ plurimis: q qdē aut mingit purus aut carnis loture siliſ. Siquidē purus aut a toto cor pore vl' ab aliq pte vt epate aut splene cū eoꝝ relaxē/ tur vigores. Uel p modū cretice expulsiōis quēadmo dū sanguis effluit emorroidalis. Aut pp spasmū vel carnis eliqtionē ꝛ suctiōis sanguis puationē aut re/ nū attractiōis vigorē vel aptionē vasoꝝ seu psoratio nē: scissionē aut icisionē. Siliſ aūt loture carnis min git sanguis aut pp subtilitatē vel pp ōbilitatē sangui fice ꝛ ꝯtētiue vtuꝫ epatꝫ: qō i hydropicis ꝛ disenteriā patiētibꝰ epaticā euenit aut pp ibecillitatēꝫ digōnis renū ꝛ discretiōis sanguis ab aquositate. Pōt ēt san/ guis migi pp apertionē venaꝝ matricis. ¶ Propter 2ᵐ āt huiꝰ sciēdū ꝙ sanguis q mingit ex vasoꝝ ruptu/ ra rariꝰ forsitan ꝯtingēte ex venis ē q sūt circa renes ꝛ supra. Nō. n. pt mox sanguinis ꝑcedere mictꝰ: nisi forte p accñs sic praue scribit Uiaticꝰ: ex venis ē q sit inter renes ꝛ vesicā cū sint pori vritides exāgues ne/ qꝫ ex vesica cū sanguinis mictura modici p viā coro/ sionis vlcerationē cāntis. vene nāqꝫ vesice cū sint du/ re occulte in ipsa calcate sanguinis exigui nō crepant vt q renū his opposite facte: affo. 4. Erit itaqꝫ ruptu/ ra vene chilis vt amplius exprimūt moderni: iuxta illō. Mictio fit pura chil' ex vene crepatura vl' emul gentiū ꝫ ꝙ ꝑtēdunt a chili i renes. Aut put ꝫ Ari. ipe i corpa expādūtur ipsoꝝ quoꝝ rupturā vident pi tiores ampliꝰ tāgere. Siqdē ruptura fit i venis emul gētibꝰ put expandunt in renes ꝫ ptē assignatā cum pāniculis cooperiāt ꝛ adipibꝰ nō ē dubiū ꝙ sanguis fere cogit p poros vritides renibꝰ ꝯtinuatos i vesicā secedere: qō multotiēs euenit qñ lapilli ex renibꝰ de/ scēdūt aspi nō pui. Si aūt rūpat chilis supra emulgē tes aut ifra nō multū poterit sanguis mingi. Sꝫ si to ta emulgēs abscindat adhuc potis est sanguis mictu ra ex alia emulgēte. Si vō ꝫ partē scindat ꝛ ꝑprie i pte supiori emulgētis sanguis ēt currēs reni sufficiē/ ter mingef. Siqdē in pte iferiori adhuc aliqd discur ret i renē vt mingat nisi fortassis grādis eēt ptis infe riꝰ vene depditio: ita vt sanguis nō valeat obstaculo ī renē dirigi: ꝛ ita saltē ex illa pte sanguis mime pote/ rit mingi ꝛ ꝑpe cū hiatus ꝑpinqor vene fuerit chil'. Hmōi āt micturas signo tal'r cāri: q qñ vena frāgit cū sit sensibilis ꝛ nālis maxꝰ ꝫ Ari. vtꝰ regitiua illuc ad tuēdū cū spiritibꝰ currit ꝛ hūoribꝰ repletiuis plu rimis: ita ꝙ cū locꝰ nō sit capax illoꝝ nō solū i locuꝫ cadūt p incisionē vacuū: veꝝ ēt p loca dirigit a nā ex/ pulsiua ꝯstructa. Et merito q nā satagit āplius san/ guinē mittere ad vias vrine vt mingat exterius qꝫ in cōcauitatē suffocās aut in putredinē mutatus conci dat: cū semp qō meliꝰ opef ceu ꝛ deus: pmo celi ꝛ mū di. Significat ēt id decursus humoꝝ per inguina in cruris apātē: tumefiūt. n. nō paꝝ ꝛ ipsa. Simil'r ꝛ in mūdanis repit paradigma: qñ cui tot in sui occurrūt subsidiū tutores vt opꝰ sit illis hospitio cedere aliud expetēdo. neqꝫ ēt capio ꝙ pars aliq de qua sit curan/ dū sanguinis ad istra reuertat vrine. nisi fortassis eua poratio fiat aliq cū sanguine qñ in cōcauitatē effundi tur pter nāꝫ necesse fit putrefieri: neqꝫ saniei qdeꝫ ꝫm Cōmētatorē in eiꝰ spēꝫ aliquā: sed in grossiciem cum nigredine. frigiditate nāqꝫ loci cōgelat vt ostensum. Et hanc qdem positionē assero: q sola cū eo ꝙ veri/ tati innitit vi pre ceteris ab incōuenienti saluare.

Colli. cōmē. aphō. 78.

i. hist. o. ca. 15.

Colli. t. cō 32

A

6ᵃ aphō. com. aphō. 20. Mutatur. n. in saniem.

Propter quartū vō ad primū dicēdū ꝙ Hyppocras oñdit vnū modū eductiōis sanguis ab instris vrine vt qñ paucꝰ fuerit ꝛ saniei cōmixtꝰ. Qñ aūt subitꝰ ꝛ multꝰ tetigit illo affoꝛis. Si sanguinē spōte. nō. n. potuit oia vno ꝯphēdere affoꝛismo. ¶ Ad aliō dōꝫ ꝙ lꝫ sāguis decidat i ꝯcauitatē nāliū: tñ vt mōstratū nō pua ps ca dit i vrine istra. ¶ Ad aliō dōꝫ ꝙ vena pt ꝯsolidari ꝛ magis iteriꝰ qꝫ exteriꝰ cū ibidē vis āpliꝰ vigeat regi- ue. Uidemꝰ. n. qō maiꝰ vt arteriā venalē i pl'mōeꝫ cō solidari qñqꝫ in quo est sanguis multitudo calidi val de raritasqꝫ mēbri ꝛ motꝰ. Cōcedo ēt ōbilitatē attra/ ctiue: qm̄ nō est positū sanguinē ad istra redire vrine. ¶ Ad aliō dōꝫ ꝙ lꝫ emulgētia sint vasa i renes apta: tñ pceptor adest vtꝰ. vꝫ. regitiua q opat vt qō opꝰ est egrediat reliquūqꝫ ꝯtineat. Silitudo ēt riuoꝝ satis ē lata cū in eis sit motꝰ a gñante: hic vō ab aia dirigē/ te: q graue iterdū educit sursuꝫ ꝛ leue deorsuꝫ vt mo tus mīe demōstrat ꝛ colere susceptaꝝ in splene ꝛ in/ testinis. ¶ Ad aliō dōꝫ ꝙ ruptura iteruenīēte fluxꝰ aderit sanguinis in vrine instra pp nāꝫ illuc ꝯcurren tē regitiuā lesiōe ptis. ¶ Ad aliō dōꝫ ꝙ pori vritides penetrāt i vesicā fere ꝯtinui: eo ꝙ ipa extat psorata. Uesica. n. ex duabꝰ ꝯstat tunicis quaꝝ iterior est du/ plex exteriori: q serositati ꝫ Ga. ꝛ. A. occurrit vrie. Ur tñ eiꝰ isertione imēsa tunica vna tm̄: ita vt scribat vnā tunicā hre solū. p pria porus nāqꝫ vrinalis pmi/ tus serpiēs penetrat vtiqꝫ tunicā alicubi: deiceps de muꝫ ꝑcedēs serpit in alterā alibi: ita siqs ēt vt vesica plena pedibꝰ suspēdat vrina nō reuertat retro. Et ꝙ plus cū aere subtiliori pter ignē cūctis corporibꝰ ex replet iflata nō effluit in extrisecā. Meatꝰ eni tunica rū vesice nō sibi obuiāt: sꝫ ad diuersas vt signatū est ōcurrūt ptes. Et de hoc qdē asclepiades cū eiꝰ seqci/ bus ipugnat: nāliū p putās p resudationē quādā vri naꝫ i vesicā trāscolari: cuiꝰ veritatē siquidē pene ceci sapiūt vniuersi. Interdū tñ sanguis adeo pōt vt tactū a poris semoueri vt non reuertatur vsque quaqꝫ.

78. ārte pti.

1. de vir. nāli/ bus capi. 13. post prin. 19. 3ᵃ trac. 1. c. 1. in medio. Doc. 5. c. sin/ gulari v. finē.

capi. 13.

¶ Differentia. lxxxvij.

Q febris non sit calor

Q febris non sit calor oñdi tur: q aut erit corpus vel accñs qō ē qlitas non corpus: qm̄ tunc duo corpa essent i eodeꝫ vbi: qō negatum est. qrto phyſi. ꝛ scōo de aia: vt calor nālis ꝛ extraneus: qua. n. rōne vnus est cor/ pus ꝛ reliquus cum sint ꝯrij. Non eēnt etiam agen/ tia adinuicem ꝛ patientia situ distincta ꝛ subiecto.

Tex. cō. 8. Tex. cō. 63.

Cuius oppositum primo de ge. ꝛ cor. Diffinituꝫ quoqꝫ ꝛ diffōnis genꝰ nō eēnt ex eadē pdicamētali coordina/ tiōe. vt firmatū. 4. topicoꝝ: cū febris sit qlitas praua dispō vel habitꝰ: neqꝫ qlitas: q febriū suba est in gnē caloris: q pter nām: p febriū. ꝛ. 8. theori. suba vō qli/ tas nō existit qlitas. n. nō ꝑcedit vel mouet: cuꝫ nihil moueatur nisi corpus. sexto phyſi. In febris aūt rōne dicit ꝙ sit ꝑcedens a corde per totum corpus in ar/ tarias. ¶ Amplius. febris est dispō vl' habitus vt di ctū: ꝛ calor passio ꝛ passibilis qualitas: sꝫ ceu diffini tū ꝛ genꝰ diffōnis debēt esse eiusdē predicamēti: ita ꝛ speciei: ꝛ vnūqōqꝫ per id qō sibi proprius ꝛ eēntial'r inest notificet. ¶ Rursus libro cōmēti pulsuum. Fe/ bris est supabūdātia caloris ꝫm totuꝫ animal: ꝛ affo rismoꝝ. pma. Est versio caloris innati ad ignituꝫ. In 2ᵒ aūt regiminis acu. Est mutatio vel declinatio cali/

collr. a. tex. cō. 46. vsqꝫ ad. t. cō. 82.

collr. cap. 10. cap. 1. pᵒ pnci.

cap. 2. cir. pn.

Tex. cō. 86.

cō. tex 23. cir. princi-pium. cō. aphō. 14. iuxta fi. ꝛ cō. aphō. 16. cir. principium. cō. 24. iuxta finē ꝛ lib. 1. cō. 18 ante me.

ditatis innate ad caliditatē igneã. Talia vo genera relationē videtur ⁊ actionē vl' paſſionē iportare: non aūt q̃litatē vt febris. Adhuc pma q̃rti de febribus ſūt quedã frigide. Palin. Febris aūt eſt calor nālis aut ex̄ nālis. Nō nālis. plures. n. ſcribūt eã fore calorem inālē vl' extraneū. Nō lederet. n. actiōes ⁊ paſſiones: neqȝ inālis: q2 cū calori occurrat nāli duo ꝯria ſtarēt ſil' q̃ nō fit: cū vnū ſit alterꝫ natū iterimere. Jacerēt ēt act⁹ nāe corrupti oino q̃ nō fit manente vita. Eti. arguūt: ſicut ſe hȝ bona ꝯplexio ad ſanitatē: ita ⁊ mala ad egritudinē cuȝ ſit illi ꝯria. ſȝ bona cōplexio non ē ſanitas: verū ipſi⁹ cā. igit' neqȝ mala egritudo. Jtaqȝ febris calor nō erit nālis neqȝ extrane⁹ cum hic rōnē ꝯtineat morbi. Ex qb⁹ ꝯcludit' febrē calorem nō eſſe neqȝ nālē neqȝ ēt extraneū. Cui⁹ oppoſitū dicūt oēs febrēs notificātes ponētes illã fore calorē innālem vel extraneū. ¶ Adhuc illud q̃ calefacit ⁊ eo pereūt actiōes eſt cal'ȝ ⁊ ex̄ nāle. hꝰ vo eſt febris vt ſenſus certificat: quare febris calor erit extra naturalis.

Propter primum vo hui⁹ ſciēdū q̃ febris plures hȝ notificatiōes. ē. n. toti⁹ corporis excedēs calitas ꝓb. pma Febriū quoqȝ pmo. Calor ē ꝑter nāȝ a corde i totum trāſiēs corp⁹. Scđo vo ð cā. Eſt calor qs imoderat⁹ aialis: ⁊ erectio caloris in tãtã imoderatiōeȝ vt ꝯtriſtet hoieȝ ⁊ opōnē noceat. 8. q̃qȝ theorice. Febris eſt morb⁹ ex mala ꝯpl'one cal'a oi cōis corpi. Et ibideȝ. Eſt calor ex̄ nālē a corde ꝓcedēs. ⁊ p artarias miſſus ad oēs corporis ꝑtes eiuſqȝ nocēs actiōib⁹. Jſaac q̃ dē febriū ꝑ. Eſt calor ꝑter nām cor in initio petens p mediocritatē artariaꝝ: deide ſe ſubito diuidēs cū nāli p totū corp⁹ nāli nocet actōi. Joāniti⁹. Eſt calor innālis curſuȝ ſupgrediēs nāe ꝓcedēs a corde in artarias ſuoqȝ ledēs effectu. Quarti quoqȝ canonis initio. Eſt calor ex̄ne⁹ accenſus i corde ⁊ ꝓcedēs ab eo mediātib⁹ ſpū ⁊ ſanguine p arterias ⁊ venas in totuȝ corp⁹ ⁊ inflāmat' in eo inflāmatiōe q̃ nocet opationibus nālib⁹. Colliget aūt 3°. Eſt calor cōpoſit⁹ ex calore nāli ⁊ calor ex̄neo putredinali miſſo ad totum corpus ⁊ ledit oēs actiōes ⁊ paſſiōes. Et iſte qdē notificatiōes fere idē dicūt: ſūt tñ eaꝝ alijs ꝯpletioreȝ qdã. Cauſe aūt febris ſic ⁊ alioꝝ q̃tuor exiſtūt: mālis: formalis: efficiēs ⁊ finalis. Materialis vl' ſubiectiua duplex. p⁹ qdē vt cor. vñ ſimplici⁹. i. ce. ⁊ mū. Cor ſp a febre patiēs p corpori diſtribuit reliquo. Scđa q2 tria in qb⁹ fundant' ſubiecta vt ſpūs ⁊ vapor fumoſus in qbus fundat' ephimera. Et humor ſupcalefactuȝ aut putrefact⁹ i. q̃ fe. ꝯſiſtit hūoris ac mēbrū qdē fe. ethice ac hitudinalis ē ſubiectū. Forma āt ipſi⁹ ⁊ eēntia ē calor ex̄neus ſeu feruor a quo dnotat': ceu piretos febris grece deriuat' a pir q̃ eſt ignis. Vñ Ga. ad glaucōnē ⁊ Aureli⁹. Febricula a feruore q̃ſi feruicula. Efficiēs vo duplex: vlis ⁊ ꝑticularis. Vlis qdē ē triplex pmitiua: añcedēs ⁊ ꝯiūcta. Particularis ē multiplex ſicut in libris tradit' febriū. Finis vo illi⁹ eſt nāe actuȝ nocere ac pimere. Secūdū has q̃qȝ cās diuiſionē recipit ipa: qm̄ alia vt apparuit ē i ſpū: qdã i hūoribuȝ: nōnulla vo in mēbris. Forma ei⁹ vt calor ꝑter nāȝ diuerſificat' ḃȝ magis ⁊ min⁹. vñ pmo febriū. Diie caloris ſūt q̃. ad magis ⁊ min⁹. Nã qdã ē mordax manu qdã mitis: alia media ⁊ reliq̃ ꝑ epidimiaꝝ ⁊ febriuȝ ꝑncipio. Sȝ an magis ⁊ min⁹ febris diuerſificet ſpēȝ aut minime pñtis nō exiſtis inq̃ſitiōis. Adhuc qdaȝ fit ex cauſis pmitiuis vt ephimera va: qm̄ ephimera ex opilatiōe nō va ex̄ñs accidit a cã añcedēti: q̃rto p⁹ ⁊ pmo febriū. Ethica quoqȝ pluries fit a cã ꝯiūcta cōpl'onis malitiã ipimēte: ꝓut plimū ſeq̃t' febreȝ putridas: diia. 93. Jnterdū tñ euēit a pmitiua. Hūoralis vo ſemp a cōiūcta febriū ꝑ. Diſtinguunt' ēt ḃm finē. cum quedã ſint ſalubres vt tertiana: quedã mortifere vt emitritea: nōnulle mediū obtinēteȝ. Realior aūt ipſi⁹ diuiſio eſt per formã eius ſcđm q̃ ipſa diuerſificat' ḃȝ tria nota ſubiecta. Separant' deniqȝ ephimere: q2 q̃daȝ ſunt vere: vt quaꝝ terminus ⁊ finis ē i ꝑ⁹die. dcã ad ſilitudinē entbomi vni⁹ diei viuētis tp̄e: hyſtoriarū. 5. ephimeron noiati. ⁊ Jſaac febriū ſcđo. ⁊ ipſe ſūt multiplices vt eaꝝ cāe. Nã quarūdã ſunt aiales vt timor ira ⁊c̄. aut corpales motiue vt labor: euacuatio ⁊ fames cū reliquis aut deforis occurrētes ceu aduſtio: frigus: cōſtipatio cutis ⁊ reliqua. Quedã nō vere ſicut que ex oppilatiōe ꝯſurgūt ex ſatietate nauſeatiua ⁊ apoſtematib⁹ que res ꝯcurrūt nō motiuis. Et tales vltra primū ꝓtēdunt' dieȝ vt interdū pertrāſeūdo in quartū ⁊ quintū condeſcēdant: ⁊ vt voluerunt aliqui vſqȝ ad ſeptimū. octauo de ige. ⁊ ꝑcipue quarto pma. Febriū vero humoraliū q̃dã eſt ex eoꝝ inflãmatione abſqȝ putrefactiōe vt ſynocha dicta iflãmatiua ex̄ñs vere media inter ephimerã ⁊ putridã: ceu ephimera ex oppilatiōe mediū obtinet inter diligētē ephimerã ⁊ ſynochã. Altera ex putrefactiōe humoꝝ duplex: ſimplex. vȝ. ⁊ cōpoſita. Simplex q̃ ex vno cōſurgit hūore: ⁊ ipſa q̃druplex ſic ⁊ q̃tuor ſūt hūores. tertiana ex col'a q̃ triplex exiſtit. certa t'tiana: ꝯtinua ⁊ cauſon. Synochus de ſanguis putrefactiōe: quottidiana de fl'ate ⁊ q̃rtana de ml'ia: vel cōpoſita: cui⁹ cōpoſitio vel eſt geneꝝ remotoꝝ vt effimera cū ethica: ⁊ putrida cū illis: aut aꝓpinq̃ vt qñ duo aut pl'eȝ ꝯiūgūt putreſcētes hūores vt col'a ⁊ fl'a: ⁊ tūc cāt' t'tiana nota: ſeu due tertiāe aut emitrite⁹: ⁊ hec ſepi⁹ euenit cōpoſitio: aut colera cū mel'ia vl' fl'a cū illa vl' oēs ſil'. Febris aūt ſanguis cū alijs nō ponit' ꝯponi ſaltē manifeſte. diia. 90. Alterutra vo haꝝ fit aut itra venas aut ex̄ venas. Que aūt intra venas ꝯtinua exiſtit: cū meat⁹ ſit apt⁹ quo fuligo putrida i cor demãdat': neqȝ poſſit ex obſtructiōe ac ſoliditate vaſoꝝ vt venaꝝ ⁊ arteriãꝝ ꝑp̄e trãſpirare ad q̃ foras. Et i q̃ mã fuerit multa vt i ſynocho ⁊ ſynocha nō appet ſēſibilis additio neqȝ diminutio: aut ſi fuerit i locis cordi vicinis ⁊ i vijs illi⁹ ſicut i cauſone. Si aūt humor putruerit ex̄ vaſa: ceu venas: ⁊ ḃ trin⁹: q2 ſãguis ex̄ illa vl' vētriculos cordis: cū torculari ſeu lacuna ſãguis non repit': Febrē aūt iterpoſitã cui⁹ mot⁹ ⁊ qes exiſtūt ḃȝ euētatiōnē hūoris a ſupioribus corporū ⁊ q̃ſtitatē ipſi⁹ ⁊ q̃litatē: nã fl'a q̃tidie mouet': col'a de tertio i tertiū. mel'ia vo p q̃rtū. Jn his qdē ceſſans poxiſm⁹ reincipit pp reliq̃as caliditatis derelictas poſt reſol'onē cāe ꝯiūcte: q̃ poxiſmū induxit ⁊ cãȝ añcedētē adhuc remanēteȝ. q̃ ponit' ſub ꝯiuncta. affoꝛiſ. q̃rta: febriū ſcđo. ⁊ q̃rto pma. Cōcitatqȝ ad hoc ñ paꝝ hūoriȝ euētatio ꝑtacta. Modus aūt gñatiōiȝ febris ⁊ ꝓpꝛie putride ē: q2 cōtingit obſtructio ex cã exteriori ſeu interiori cutis ad quã ſequit' opilatio ⁊ maxie qñ fuerit multitudo viſcoſitatȝ ⁊ groſſities mãe: ad quã quideȝ ſuccedit ꝓhibita trãſpiratio: ⁊ ad hāc putredinis minera ⁊ ad ipſaȝ fuligo putrida cor petēs: q̃ a corde ad ſingulaȝ ꝑteȝ dlata febrē iducit. Ethice aūt diſtinctio diia notabit'. 93. Eſt ⁊ diuiſio alia febriū accidētalis q̃ſi ⁊ ambigua: qm̄ q̃daȝ ſunt egritudines: vt q̃ ex ſuis p ſe cōtingunt cauſis: alie ſunt accidētes: ceu ex apatib⁹ cōſurgētib⁹ in generuȝ quocūqȝ febriuȝ: qd ãt ſit calor: qūo diſtinguat': q̃l'r ēt ſe hēat ad ſpm̄ onſum diia. 59. Deinceps ſciēdū q̃ calor qualitatiuus triplex exiſtit. qdã enim eſt nālis omnino vt qui inculpate ſanoruȝ. alius preter naturam omnifariã fere: ceu eorum qui

Trac. i. c. i. ſi.
Problema/ te. 6. 8. 1. 23.
Cap. i. i me.
Cap. 2. in pn.
Jn iſagogis trac. de reb⁹ ꝑ nāȝ in pnc.
Cap. 3. p⁹ me.
Ca. i. p⁹ pn.
Tex. cō. 16.
Trac. i ca. io.
Ca. 3. in me.
Ca. 7. ...
Cap. 9. ... Ca. i. in pn ... medio
colli' cap. 4. 5. ⁊ li. 9. ca. Trac. i. c. 5. medio.
Cō. apho. 62. cap x . ⁊ li. i. ca. 5. ð. finem. Trac. 2. ca. i. in medio.

in viam mortis exiſtunt in mẽbroꝝ corruptoꝝ ſicut
in herpeſtiomenoſis ⁊ cancroſis ac cadaueribus.q/
dam vͦo hoꝝ medius velut declarabitᷣ qui febriẽtiũ.

Propter ſcd̃m vͦo ſciendũ ꝙ qdaꝫ dixe/
runt febrẽ materialiᷣr eſſe
calorẽ vt febris eſt calor.i.in calore ꝯſiſtit.Et hoc ne
cogãtur dicere duo corpa eẽ ĩ eodẽ loco:calorẽ.ſ.nã/
lẽ ⁊ extraneũ:cũ Ga.affo.ꝑma ponat vt aſſerũt calo
rẽ fore corpꝰ ⁊ maxĩe:qꝛ Hyp.vꝛ nil aliȍ ꝑ calorẽ ina
tũ q̃ꝫ ſpm̃ ĩtelligere q ẽ corpꝰ.ſimpliciũ 5°.Et ne agẽs
ẽt ⁊ patiẽs loco remaneãt ĩdiſticta ⁊ ſubo:qȍ qdẽ fal
ſum ⁊ ꝯ̃ ſniaꝫ vt apparebit Galᷣ.ſeqᷣ ẽt dicere ꝙ oĩs
febris ẽ ĩ ſpũ ⁊ ita ephimera:ſi ſpũs ẽ idẽ qȍ calor ſic
⁊ febris ẽ calor.i.ĩ calore:ſꝫ qũo ſpũs ſit calor oñſum
dĩa.59.vbi dcm̃ ꝙ extraneũ ⁊ ĩproprĩũ valde eſt di/
cere ꝙ calor ſit corpꝰ cũ purã q̃litateꝫ dicat ⁊ abſtra/
ctã lꝫ forte minꝰ caliditate.Ponẽtes tñ vtrũqꝫ calorẽ
eẽ corpꝰ dicũt ꝙ in radice vel ſubiecto differũt. in ꝓ/
ceſſu aũt vnitanᷣ:ſicut flãma duaꝝ cãdelaꝝ:q̃ꝝ vna
ſit de cera cõſtructa ⁊ altera de ſepo. radice differũt
⁊ mã:vnitanᷣ tñ demũ flãme:ita vt ex duobꝰ corpori
bus fiat vnũ neutro manẽte ſinglᷣari.Hec tñ nõ ẽ rea
lis cõpoſitio ⁊ vnitatio cuꝫ vno corrupto vt accñtali
remaneat alter ceu nãlis:neqꝫ ẽt ſic differũt calor ex̃/
neus ĩ radice ⁊ nãlis durãte vita vt cera ⁊ ſepũ cũ ca
lor nãlis minerã ẽt caloris efficiat ex̃nei cũ nondũ ſit
hic inãlis oĩno:tũc.n.mors adeſſꝫ.Dicũt ẽt qdã ĩ eo/
rũ ſubſidio ꝙ nõ oꝫ ĩ oĩbꝰ actiõibꝰ agẽs ⁊ patiẽs ſitu
fore ⁊ loco diſticta ſic̃ in ꝑmixtis quoꝝ vnum agit in
quãlibꝫ ꝑtẽ alterĩꝰ ⁊ patiᷣ.Cõſilᷣr ĩ calore nãli ⁊ hũi/
do radicali ⁊ ĩ his duobꝰ caloribꝰ corporeis:ſꝫ ĩ illis
quoꝝ vnũ agẽtiũ ex̃ aliud exiſtit ĩ qȍ agit.At fortaſ/
ſis illȍ nõ valꝫ cũ ſmo Ari.ſit vlis ſufficiẽter ptiſ ſcie
nãlis.vñ ⁊ vlior eẽ dꝫ.Jtidẽ:agit Ari.ibidẽ ȍ actiuiſ
⁊ paſſiuis ſibi adinuicẽ ꝑmixtis vt appet ĩ augmẽto
⁊ mixtione.Propter qȍ dõm ꝙ ſeries Ari.ẽ vlis lꝫ ĩ
qbuſdaꝫ magis appet hꝰ diſtictio actiui ⁊ paſſiui vt
actꝰ domificatiõis oñdit vel generãtis.Jn qbuſdã ve
ro lꝫ id adſit:latet tñ ſicut in principijs gñatiõis cum
fuerint ꝑmixta.Virtuſ.n.ꝑ quã generatio ꝑficiᷣ vt in
formatiua velut agẽs cum ꝓncipaliori calido magis
poſſidet illarũ mediũ:que aũt circũſtant locum obti
nentᷣ materie ⁊ patiẽtis magis:ita ⁊ qñ hi calores cõ
frangunᷣ:nãlis tñ poſſidet cor ãplĩꝰ ⁊ ꝓprie illius di
gniorẽ partẽ vt dextrã:dĩa.47.Jnnãlis ãt ab hoc ca
lido ꝓpulſatur ad extra vt ſupficialia magis ꝓtẽdaᷣ
corporis.Et iȍ alij dixerũt ꝙ febris eſt calor cauſali/
ter:a calore nãqꝫ cãtur febris:qȍ perſuadẽt:qꝛ ſi ſani
tas eſt calor nãlis ⁊ egritudo inãlis:tũc nõ videnᷣ eſ
ſentialiter differre:ſed accidẽte ſolũ vt ſortes albus
⁊ ſortes niger:vñ ſanitas ⁊ egritudo erit idẽ. Dicen/
dum ꝙ hi ſicut predicti ĩ Galᷣ.vt ȍclarabitur peccãt.
Adhuc diffinitio febris ſeu ẽt notificatio eſſet ĩꝑfecta
oĩno cũ in ea nõ ponereᷣ genus:dicẽdo febris eſt ca/
lor.i.a calore cauſata ſiue ẽt in calore fundata vt dixe
runt priores.Ampliꝰ quid erit febris aliud q̃ꝫ calor
cũ ſit mala cõplexio calida per totũ aĩalis corpuſ diſ
fuſa.Ad qȍ vͦo ȍducũt dicẽdũ ꝙ calor nãlis qui ſtat
cuꝫ ſanitate ⁊ calor extraneus qui eſt febris vnitanᷣ
in calore ceu ſpecies in genere:vt.n.homo ⁊ aſinꝰ ſũt
idem in aĩali ſic ⁊ calor naturalis ⁊ extraneus in ca/
lore.Contrahunᷣ autẽ in ſpecieꝫ per dĩntiaſ calori eſ
ſentiales ⁊ nõ accidẽtales ſicut hi dicunt vt per na/
turale ⁊ innaturale ceu animal deſcẽdit in hominẽꝫ
per rationale ⁊ in brutum per irrõnale:qȍ ⁊ actuſ ĩ/
dicant eſſentialiter differẽtes vt digerere viuificare:
ſenſibiliter ledere ac corrũpe.neqꝫ eſt ſimile quod in/
ducitur de ſorte albo ⁊ nigro:quia ſortes eſt ſubſtã/
tia:album autem ⁊ nigrum accidentia:calor auteꝫ ⁊
naturalis ⁊ extraneus accidens.

Propter tertiũ vͦo ſciẽdũ ꝓmitꝰ ꝙ fe.
eſt calor ex̃neꝰ. ſecũdo
q̃lis.¶Propter ꝓmũ huiꝰ ſciẽdũ ꝙ calor ex̃nãlis eſt
ceu eẽntialis forma febris.Hic tñ calor duplex ẽ.Unuſ
qdẽ eſt paſſio ⁊ paſſibilis q̃litas ꝓut talis calor ĩfert
paſſionẽ ĩ talẽ ſenſũ:⁊ hꝰ ñ ẽ febris:cũ ea ſit diſpõ vlᷣ
habitus.Et aliꝰ calor q eſt ĩpreſſio in aliqd triũ ſub/
iectoꝝ ĩducta.⁊ hic calor eſt diſpõ vel habituſ vt ma
la ꝯplᷣo q̃ eſt febris cũ fuerit extraneꝰ ꝓcedẽs ⁊c̃.qȍ
Ari.indicat locãs calorẽ ⁊ frigus ĩ ꝑ°ſpẽ q̃litatiſ:⁊ ſa
nitatẽ ⁊ egritudinẽ.vñ febriũ.ꝑ°.Subſtãtia febriũ ⁊
eſſentia ĩ genere ẽ caloris q ꝑ̃ter nãm. ⁊ ꝑ°regi. acu.
Non eſt nã febris ex ſuba alia niſi ex ſuba ignis. pir
eni dꝛ ignis:inde piretos:vñ latinꝰ greciminus febrẽ
a feruore vt tactũ q eſt ignis ꝓprietas deriuauit:q̃re
Halyabaſ cũ febrẽ diffiniret ait.Hec qdẽ diffinitio ex
ipſa febris ſumitᷣ ſuba.ſ.ex calore extranãli nõ ex ipꝫ
ſequẽtibꝰ accidẽtibꝰ.qȍ oñdiᷣ:qꝛ id eſt forma alicu/
ius qȍ in ipſius rõne poniᷣ cuꝫ diffinitio deᷣ ꝑ eẽntia
lia.hic aũt calor exiſtit ꝑ̃ter nãꝫ vlᷣ extraneꝰ.Adhuc
cũ forma det eẽ ceteris cauſiſ magis:potiꝰ ꝑ ea hꝫ rõ
ꝑfici q̃ꝫ ꝑ alias cũ ſicut res hẽat eſſe:ita ⁊ cognitionẽ
ꝑficit aũt ꝑ calorẽ extraneũ ꝯditionatũ vt qȍ a corde
⁊ reliq̃.Palin.Actio in cognitionẽ ꝑducit eẽntie ve/
lut ſignũ ⁊ effectꝰ in ſignificatũ ⁊ cãꝫ.Actio vͦo febriſ
eſt excedẽter vlᷣ ꝑ̃ter nãm calefacere:ita vt ⁊ actꝰ oẽſ
ledanᷣ ⁊ paſſiões:pp qȍ febris eſſentialᷣr erit calor ⁊
ꝑ̃ter nãꝫ.¶Propter ſcȍꝫ huiꝰ ſciẽdũ ꝙ hꝰ calor ex/
traneus q eſt fe.eſt q̃litas q̃dã ſupercedẽs horribiliſ
calori imꝑ̃ſſa nãli mutãs ipꝫ a diſpõne ſua nãli ⁊ ſua
ui ĩ oppoſitã:ñ ãt ẽ corpꝰ.vñ Jſaac.Calore ex̃neo ad
cor accedẽte nãlis egrediᷣ a tẽperamẽto.Cũ aũt ꝑ to
tius corpis ꝑtes diuidaᷣ vt eis vitã tribuat:qꝛ a ſuo
egreſſus ẽ tẽperamẽto nec̃e ſit vt mẽbra eũ recipiãt ĩ
ea q̃ eſt q̃litate q̃re calefacit ⁊ vꝛit ipſa ⁊ gñat fe. toti
actioni nãli ſubito nocẽtẽ.Jn quã vtrqꝫ ſniaꝫ cõcidit
Auer.ita.Febris ẽ calor nãlis mixtꝰ cũ aliq̃ qualita/
te caloris putredinalis:ſic itaqꝫ calor ex̃neꝰ calorẽ af
ficit nãlẽ.Hic ãt dĩa.29.ſpm̃ q̃lificat quẽ ſi vehemen
ter affecerit ⁊ ad cor ꝑuenerit hinc abſcedẽſ feb.gñã
tur effimera:ſi aũt hec tria humorẽ alterent ⁊ corrũ/
pant febris ĩduciᷣ putrida:ſi vͦo mẽbra ethica. ꝙ ãt
ſit calor hꝰ q̃litas oſtẽdũt fe.notificãtes per eſſe ma/
lam cõplexionẽ calidã ſiccã.Noſce quoqꝫ ꝙ hꝰ ca/
lor:lꝫ dicaᷣ eẽ ex̃neus ſeu ꝑ̃ter nãm:nõ tñ diſſariaꝫ:vt
calor qui eſt in corporibꝰ mortuoꝝ ſm Auer.reperiᷣ
ſed magis nãlis affectus tamẽ vt dictũ qualitate pu
tredinali.vnde cũ ſit medius inter calorem naturalẽ
⁊ preter naturã:ſicut ſemiputredo eſt media inter ſa/
nieꝫ ⁊ pus que ad bonũ ſimplᷣr eſt in ſuo gñe ⁊ putre
dinẽ ad malũ oĩno febriũ prio.Media nãqꝫ cũ cõpo
nanᷣ ex extremis eoꝝ ſapiunt nãm:ita vt ad alteruꝫ
cõparata videanᷣ altera.phyſi.5.nãm vtriuſqꝫ obti/
nent extremorũ:ꝓpter qȍ non parũ noĩbus denotan
tur extremoꝝ.afforiſ.euidẽs quarta. Et iȍ Auer.me
diũ hoc referẽs in alterũ extremoꝝ qȍ minꝰ verſutũ
fe.dixit calorem nãlem q̃lificatuꝫ putredinali quali/
tate.Et afforiſ.prima.Febris eſt verſio caloris inna/
ti ad ignitũ.Alij vͦo reſpiciẽteſ fe.vt declinat vͦſus ȍ/
terius extremoꝝ dixerũt eã eẽ calorẽ extraneũ vel ex̃
nãlem ſeu ꝑ̃ter nãm.Eſt igitur febris quidã calor cõ
poſitus ex calore nãli ⁊ extraneo putredinali ꝑetens
cor ⁊ ab eo mediantibus ſpiritu ⁊ humidis per vaſa
in totius corporis actuum leſiones delatus.

Marginalia: aphо.14. medium. t.2. cap.5. mediũ. — Jn predica. di uiſione. 4. cir. princip ium. — Cap.1.p° ꝓn. Cõ.18.añ me. — 8.theo.ca.2.in prin. — Febriũ.1.cap. 3.in prin. — Collꝫ.3.ca.3.ĩ medio. — B — 3° collꝫ.cap.3. in medio. — Capi.6. — Tex.cõ.52. — Collᷣr cõmẽ. apho.4. — Ubi ſupra. 3° collꝫ. ĩmeᵗᵉ. cõ. apho. 14. iuxta finem.⁊ com̃.apho.16. circa principiũ

Propter quartū vero ad ꝓmū dōꝫ ꝙ fe. vt dñſū nō ē calor q eſt corꝑ⁹cū calor ſit q̄litas:nō āt corꝑ⁹ niſi iꝓprie valde ꝑ corpe ſumat̄ calido. Suppoſito ēt ꝙ ſit corpus dñſuꝫ q̄n̄o duo corpora erūt i eodē vbi ⁊ q̄n̄o nō. Q̄n̄o ēt agētia ⁊ patiētia ſint diſticta loco ⁊ ſubiecto. Calor itaqꝫ erit accn̄s vt q̄litas:⁊ ſic diffinitū ⁊ gen⁹ ei⁹ erūt ex eadē egloga p̄dicamētali:ꝙ ſi Ga. cū Haly. dicat febriū ſb̄aꝫ eē in gn̄e caloris q eſt p̄ter nām̄ acci pit ſubaꝫ ꝑ eēntia ceu q̄ñ dicit. Cōplexio ē ſb̄a ⁊ egri tudo eſt ſuba:dr̄ia. 17. In accn̄tib⁹. n. repit̄ eēntia per

A. tex. cō. 16. vſqꝫ ad tex. cō mē. 19. additamētū ſaltē. 7. metaphy. ⁊ nō ſuba. ¶ Et deinceps dōꝫ ꝙ lꝫ fe. nō moueat̄. neqꝫ ꝓcedat ꝑ ſe:mouet̄ tn̄ p accn̄s vt mediāte ſpū ⁊ ſanguine:q ſunt corpa ſic in ꝑfectiore tangit̄ rōne febris:qd̄ iuit Halyab. q̄ñ dixit a corde miſſus. Et. A. ꝓcedēs a corde mediātib⁹ ſpū ⁊ ſanguine. ¶ Ad aliō qd dōꝫ apparuit. nā fe. ē calor ꝑut hic ē effect⁹caloris q paſſio exiſtit ⁊ paſſibilis q̄litas. ¶ Ad alia dōꝫ ꝙ ille nō ſunt ꝓprie rōnes febris:ſꝫ notificatiōes cōes q̄dā. Aut ſupabūdātia:vſio:mutatio ⁊ declinatio rōne caloris eaꝝ determinati ad q̄litatē reduci pn̄t. Uel ſupabūdātia lꝫ rōne reſpect⁹ quē iportat ſit ad aliqd:tn̄ ex pte illi⁹ cui⁹ eſt reſpect⁹ vt caloris i q̄litate locat̄:⁊ ſic motio ⁊ declinatio pn̄t aliqual̄r qualitatē iportare. ¶ Ad aliud dōꝫ ꝙ nulle febres ſunt frigide ꝑ ſe ꝑut actu exiſtūt: ſed rōne tēpoꝝ:nō tn̄ de rōne febriū nūc ſaltē exn̄tiuꝫ

Cap. 5. p⁹me. ob regiminis laſciuiā vt appet de accn̄ti q̄nto. Rō ēt ipſi⁹ ꝑficit̄ ex refractiōe caloris a corde i reliquū corpus affo. 7. vn̄ de febrib⁹. Sūt frigide hn̄tes rigoreꝫ aut horripilationē vt ſubiungit̄. Aut ꝑ mām̄ phl'aticaꝫ ſparſaꝫ ſup mēbra ſenſibilia ſicut euenit i empia

Apho. 7. cō. aꝑho. 43. in medio. la in qua calent extrinſeca vel eꝫ vt accidit in liparia ⁊ in febrib⁹ āpātū pniciſoꝝ intrinſecoꝝ in q̄bus ꝑꝑ cal'm attrahēs vt vētoſa quē intus ardēt ⁊ exteriora

Apho. 48. requieſcūt. vn̄ q̄ñ ſitim cū hoc habuerit:affo. 4. ꝓnūciat̄ mortale. Cōtingit ēt interdū ꝑꝑ debilitateꝫ caloris nature nō potentis ſe ꝑ totum expandere. ¶ Ad aliud qd dōm pro parte apparuit. Declaratū eſt eniꝫ q̄n̄o diuerſo reſpectu fe. pōt dici calor nālis:nō tn̄ ſimpl'r ⁊ qual'r innālis ſeu extraneus:neqꝫ incōueniēs ē apud aliquos aliquādo duo cōtraria ſimul exiſtere: imo in q̄buſdaꝫ opꝫ ceu ſanitas ⁊ egritudo cum ipſa abſqꝫ ſanitate eſſe nō poſſit:dr̄ia tactuꝫ. 72. qualia vident̄ eſſe calor naturalis ⁊ inaturalis. Aut cōtrarioꝝ lꝫ tandē vnū expellat reliquū ⁊ corrūpat ſimul tn̄ ꝑmanēt durāte inter ipſa pugna vt ⁊ mixtio denotat el'toꝝ vt tandē calor nālis vincat calorē extraneū q̄ñ ſanitas introducit̄ aūt eꝫ q̄ñ morſ occurrit. neqꝫ etiā tn̄ febrilis calor corruptiu⁹ eſt vt ſemp oēs deſtruat actus. ¶ Ad aliud quod eſt quorūdā fallimētū quo probare putant compl'oneꝫ malaꝫ morbuꝫ non fore dicendum ꝙ bona complexio eſt ſanitas non quideꝫ ſimpl'r ⁊ omnino:q2 illa conſurgit ex temperata cōplexione conſimiliuꝫ ⁊ eleganti cōpoſitiōe inſtrumētaliū ⁊ natura vtroꝛūqꝫ ſimul perfecta cōi. Sꝫ bona cōplexio bene eſt ſanitas cōſimiliū ⁊ cōpoſitio iſta officialiuꝫ:⁊ ita mala cōplexio vel fe. eſt morbus ⁊ calor extraneus. Hec aūt diſſolutio fundat̄ ſuper illud quod oſtenſum dr̄ntia. 65. ꝙ ſanitas ſpecies exiſtit ſpecialiſſima egritudo vero ſubalterna.

¶ Differentia. lxxxviij.

Qꝫ humores nō poſſint periodice cōfluere oſtendit̄:q2 aut erit ab aliquo ipſorū intrinſeco vel extrinſeco:ſed neutro poteſt eſſe:nō quidē primū:cum ſanguis principalior exiſtēs humoꝝ nō confluat periodice:ſed moueatur aſſidue putrefactus vel iſlāmatuſ cū tamē videat̄ pre alijs cōfluere. multiplicior. n. ceteris ⁊ ꝓfundior:qd̄ ad cōfluxioneꝫ cooperatur. Geofar itroductorij. 3. Neqꝫ 2⁹:q2 aut ſunt elemēta a q̄b⁹ nō:cū motū habeāt rectū. hic aūt confluxionis eſt reflexus:vl̄ a corporib⁹ ſuperceleſtib⁹:ſed neqꝫ ab his cuꝫ fluxio humoꝝ ipſis nō valeat coaptari:q̄m̄ octaua ſpera ꝯm Ptholemeū cōplet curſū ſuū in. 30. Iupiter in. 12. Mars in duob⁹. Sol ⁊ Uen⁹ ⁊ Mercuri⁹ vno:⁊ Luna in. 27. diebus ⁊. 8. horis fere. Periodus autē humoꝝ vtplurimū eſt triū dierū. ¶ Adhuc aut a nā ſuperiori aut inferiori:nō quidē hac:q2 nā inferior a ſupiori gubernat̄:ois autē illius mot⁹ gubernat̄ inde. vn̄ ſecūdo creticoꝝ. Oē bonū pulchrū ⁊ oē quod ordini vni adheret ⁊ vie:⁊ oſtendit̄ in eo veſtigiū ſapientie non eſt niſi deſurſuꝫ. Neqꝫ ēt a ſuperiori:q̄m̄ agētia ⁊ patiētia oꝫ in mā cōicare:primo d̄ gene. Sed nā inferior non coincidit cū ſuperiori in mā: cū celi ēt ꝯm cōmētatorē materia alia ſit ab ea q̄ iſtorum materia. ¶ Amplius illud nō confluit periodice quod eſt vt mā ⁊ in eſſe cōtinetur per formaꝫ cum det eſſe ⁊ manere ſiſtat q̄ cōpoſiti. hꝫ vō ſunt hūores ad aiaꝫ corpis iſormatiuā ois. Eti. Si ꝯfluerēt cū ſit mot⁹ q̄dā ⁊ mot⁹ ois a calido ⁊ ſpū. calidūqꝫ ⁊ vētoſitas regrant̄. opat̄. n. ꝯꝫ Albumaſar ad ꝯfluxū:tūc colera ⁊ mlia magl ꝯfluerēt ffate:cū mlia ſit vētoſa. 30. pb. ⁊ colera calida cui⁹ oppo'ᵐ expimur. Palin. Melancolia nō ꝯfluit cū ſigillet̄ a terra:q̄ imobilis extat de aialiū motu:neqꝫ colera cū ſit calida ⁊ ſicca oppoſita nature aq̄:a qua cōfluxus ſeu acceſſio ⁊ receſſio inuenitur. Hūores igit̄ nō poterunt cōfluere piodice.

Cuius oppoſitum expit̄ ſenſus. Adhuc illō dī ꝯfluere piodice qd̄ certis horis mouet̄ de circūferētia ad cētrū. vl̄ eꝫ. Sꝫ hꝫ ſunt hu. cū ſint hūidi currētes. Impellunt̄ eni a frigore intrinſec⁹ ſequēteſqꝫ caloris motū expādūtur extrinſecus illi⁹ expāſiōe:qd̄ ⁊ modus euentus interpolate denotat. ꝓceſſus nāqꝫ ſit primū a minera putredinis ad cor:⁊ inde ad reliquas corporis partes. Quare hūores valēt ꝯfluere piodice.

Propter primū q̄dē ſciēdū ꝙ qd ſit humor ⁊ q̄n̄o diſtinguat̄ mōſtratū dr̄ia. 29. Cōfluxus aūt eſt motus quo nā cū calore ⁊ hūoribus retrahit̄ a circūferentijs in centrū ⁊ demuꝫ ab hoc in illas expanditur:qui ſufficienter aſſimilatur acceſſioni ⁊ receſſioni a luna cauſate in aquā. Ipa nāqꝫ expādit̄ a medio in q̄ extra. Et accidit q̄ñ luna ꝑgradit̄ a pūcto orientis in celi mediuꝫ:⁊ deinde reſtringit̄ ad intra:donec ad angulū ꝑueniat occidentis. Et ab hinc redit in expanſiōe vt antea q̄vſqꝫ ad angulū ꝑueniat terre a quo vt ꝓus in ſe reducit̄:vn̄ in cētiloq̄o. Hūiditates corpoꝝ accedunt in pᵃ q̄dra. in ſc̄da recedūt ⁊ in alijs ꝓportionabil'r duab⁹ vt ꝯclarabit̄ dr̄ia. 168. Ad quē q̄dē acceſſuꝫ ⁊ receſſū iux̄ geofar itroductorij. 3. tria oꝫ cōcurrere:aquā. vꝫ. ꝓfūdū. lōgū ⁊ latū. aſpeꝝ:duꝝ:mōtib⁹altis ꝯſituꝫ ⁊ vētoſū. Aq̄ qꝫ cui⁹ q̄ꝫtitas ſit ml'ta nō fluminib⁹ noui ter effuſa:ſꝫ lōgo tpe ꝓlixo aggregata. hec. n. dēſata ac ſalſa efficit̄ vel amara vaporeſqꝫ ⁊ vēti naſcūt̄ hic denſi. Cui⁹ vō locus ⁊ aqua ſunt oppoſiti iſluxū ⁊ refluxū ſuſcipiūt mime. Sūt āt ⁊ aquaꝝ q̄daꝫ q̄ mouet̄ a gn̄ante. Cū. n. fuerit extra ꝓpriū locū ipꝫ eaꝝ expetunt grauitate ceu que fluminū. Et lunā oꝫ tertio inuenire:cui⁹ dn̄ium eſt ſup humida vt humiditateſ:cerebruꝫ:nuccā:piguedines ⁊ medullas:creticoꝝ itroductorij tertio. Ipſa nāqꝫ aſcribit̄ aq̄ ceu ſol igni:dr̄ia

Right margin notes: Cap. 2⁹. i | Colle. a. t. 50. vſqꝫ ad cōmē. 53. Lib. de ſu orb. ca. 1. ci principium | Problem prio poſt pr | Colle ca. ſc̄do

16.vñ ƺ ipſi⁹mot⁹diuerſitatē pmutationem ſuſcipit
hõ aq̄ marie.potiores.n.aquaꝝ ita mouenť attracte
a luna:ſic plura nãliũ ſe ꝯcitãt ⁊ attrahũt. Magnes
n.ferrũ euellit ad ſe. Alnapth võ albũ bitumē qddã
iudaicũ ignē ex diſtãtia q̄ʒmulta:ita vt praui eo ſacer
dotes decipiãt plebē:⁊ lapis qs acetũ abſq̧ ꝯtactu:
⁊ ali⁹oliualis oleũ ac karabe paleas. Dcm̄ ē ãt ſuffi
cienť q̄ ẽmini a q̄ ⁊ ad quē dicuť hic ⁊ in fluxu aq̄ dif
ferre.nã hũores qñ icipiũt moueri magis a circũfe
rẽtijs tẽdũt ad cẽtrũ ⁊ hic ad eaſdẽ.aq̄ ãt ē ẽꝯ. Eſt ãt
Alr cõmẽ. 20.11. ante dium. piodus i qõ icipit circuit⁹terminat⁹:cui⁹ hic ſũt due
ptes.ſ.paxiſm⁹ ⁊ ꝺclinatio.vñ affo.p⁹. poxiſmũ oʒ te
intelligere toti⁹periodi pticulã deteriorē:q̄ a pria im
miſſione vſq̧ ad ſtatũ ſic reliquã que declinatiõis me
liorē. Et ei⁹ qdã eſt fixus eadē hora inceptus ⁊ termi
nat⁹.ali⁹ ꝑaccipiēs:⁊ reliquus poſtponens:q ⁊ ꝓpe
fit in febrib⁹in qb⁹exacerbatio reperiť ac qes mani
feſte. Jmproprie võ in his q̄ additionē ⁊ minoratiõeʒ
ſuſcipiũt paroxiſmi. Jmpropriʒſſime aũt i hoꝝ oppo
ſitis vt i febre ſanguinis aut cauſonib⁹certis niſi qs
velit totã egritudinē vnũ appellare piodũ cũ a ſanita
te incipiať ⁊ ad ipſaʒ tandē termineť. Et iõ febriũ q̄
daʒ ponunť ꝯtinue altere võ piodice.hic aũt piodus
non fit vel haud pcipiť in corporibus ſanis.

Propter ſcdm qdē ſciendũ q̄ id q̄ſitũ ex
tat difficile.vñ.3.cretico
Ca.8. añ me. rũ:q̄re in morbis acutiſ p tertiũ veniũt poxiſmi vt ad
multũ:in ꝓlixis võ aut dieꝝ vnoquoq̧ vl' p tertiũ in
uenire nõ eſt facile. Jnſup nullũ repiens de hoc q̄ſito
modernũ ſcriptorē ad antiqores me ꝯuertēs eos iue
nio vtcũq̧ diſſonos ⁊ cãʒ in eo tãgētes magl ex nãe
diſpõnib⁹ q̄ʒ ex forma agēte ⁊ a fine:cũ oẽs recte cãʒ
hãc oporteat ituerí. Neceſſitas.n.ex alijs cauſis ⁊ nõ
tex. cõ.76. ex mã alicui⁹eſt ſumẽda:ceu 2⁰phyſicoꝝ.⁊ p̄ de geñ.
ſcq̧ in fine. Ca.18.añ me. aialiũ oteſtať empedocles. Quidã nãq̧ cãʒ aſſignãt
ex pte ſube humoꝝ q̄titatis ⁊ q̄litatis:alij ex pte lo
ci:nõnulli ex calore nãli:alij võ extraneo.vñ collʒ.4.
Ca.27. p⁹pn. Cã pp quã circuit⁹febres habẽt ē q̄ hũor q putreſie
ri oʒ nõ putreſit ſil' ⁊ ſemel:q̄ in eo putrefactõis ꝑpa
ratio nõ eſt ꝯpleta:ſʒ paulatine in putrefactione ꝓce
diť. Et hec ſequiť modũ ordinationis:q̄ hec opõ ẽm
aliquē modũ eſt nãlis:qm̄ nã in hoc regimen hʒ: eo
q̄ eſt putrefactio cũ digõne. Et iõ varietas ordiniſ in
circuitib⁹ſignũ eſt prauũ:⁊ nõ ē hec opatio attribuē
da calori putredinali ſbal'r:ſʒ nãli:q̄ in mã non nãli
opať ſicut i multis alijs nãe reperiť. Et radices Gal'.
qb⁹conať attribuere ordinē circuituũ ſbal'r calori pu
tredinali hic infringũť. Et ꝑpea noſtra ſnĩa eſt in hoc
penit⁹ q̄ nã iſtos circuit⁹cũ calore opať itrinſeco q̄ʒ
uis ſupuenerit huic calori aliqd ex̄ nãʒ i q̄titate aut
q̄litate:eo q̄ ē agēs in mã nõ nãli vt in hũore egritu
dinē faciẽte. Et iſti circuituũ ordines diuerſificãť ẽm
nãm humoris ⁊ q̄titatē. Et hic qdē ſermo:cũ eo q̄ ē
cõis nõ cauſe piodice coaptat⁹ ſortaſſiſ patiť calũniã
in nõ paucis. Primit⁹qdē eo q̄ calor nãlis nõ eẽt cã
piodi cũ eſſet mouēs motũ ꝯſeruãs ⁊ non incitans.
¶ Adhuc nã nõ moueť niſi pcepto leſiuo.⁊ cuʒ cole
ra ſit magis effrẽis ⁊ nãe odioſa. Coleraq̧ nigra ẽm
Alexãdrũ inimica:he deberẽt ampli⁹ ſtate cõfluere.
Rurſus nõ ſp in putrefactione fit digeſtio:imo nõ pa
rũ ãplior ſuffocatio vl' imẽſior corruptio. Palin. Ua
Apho.30. rietas ordis circuituũ approbať cũ ei⁹ deteſteť oppo
ſitũ.vñ affo.4. Quibuſcũq̧ poxiſmi fiũt q̄cũq̧ dimi
ſerit febriſ i craſtinũ eadē aſſũpſerit hora diſcrita niſi
Apho.46. velit varietatē ordis circuituũ ex dbilitate nãe:iuxta
illud eiuſdē q̄rte. Si rigor iciderit febre nõ ꝺficiēte iã
debili exñte vtute mortale. Sʒ q̄q̄ id veꝝ ei⁹hoc nõ

patiť poſitio. Dcm̄ ãt.6.qõ is accipit ex ſcdo febriũʒ Ca.4. in fine.
alijs ei⁹bn̄ dcis omiſſis:ampli⁹valʒ ſuo:cũ calor pu
tredinalis remanēs habitu i minera putredis ex ꝓ
cedẽti poxiſmo qetata cibo ñ certiſſime occurrẽte ſu
perato cũ modica euẽtatiõe forinſeca.mox qdem qõ
habitu fit actu ceu calor ſopit⁹i calce ꝯſurgit qñ fue
rit aq̄ ꝯſperſus.qõ ãt de hoc magnoꝝ ẽmoẽs q̄ʒq̧ in
medicina ſufficiãt:nõ tñ cãʒ ſimpl'r ⁊ diuiſiʒ euacuãt
heſitatũ:⁊ in ſeq̄nti mãifeſtabiť ꝓpoſitorũ.vñ fit op⁹
alia ipſis ꝯiũgere vt cã ſimplici⁹⁊ pciſius habeať.

Propter tertiũ quidē primit⁹pmittanť
quedam neceſſaria. Et
deinceps q̄ʒobrē ſe.efficiť quedã ꝯtinua ⁊ alia iterpo
lata cũ diuerſitate tpis exacerbatiõis ⁊ qetis. Et ter
tio pciſius vt poſſe oñdať cur ẽ hũoꝝ ꝯtinue:ille q̄ti
die aut aliter certo tpe moueať. ¶ Propter h⁹ pᵐ ſciẽ
duʒ q̄ cũ oís effect⁹cauſeť ex actiõe agẽtiʒ in mãʒ:con
fluxus eqdẽ ita ſuſcitabiť in hũores.qui.n.tãgit mãʒ
omiſſo agẽte vel agẽs illa derelicta inſufficiẽs extat
cũ mã ſeipſaʒ nõ educat in actũ:neq̧ p ſe agēſ i ſemet
agat cũ actio in mãʒ cõcidat extrinſecã:ceu negociãſ
de corpe aia neglecta vel eꝯ:vt quoſdã mordet Ariſ. Tex.cõ.53.
de aia p̄. Mã võ in q̄ fundať piodic⁹ confluxus ſunt
humores talib⁹al'alijs ꝓprietatib⁹inſigniti. Agēſ ãt
eſt corpus celeſte nã mediãte elemẽtari.vñ de aialiũ
ge.q̄rto. Sicut mare ⁊ oẽʒ videm⁹hũidoꝝ nãm ſtatē Cap.10.iuxta finem.
⁊ pmutatã ẽm ventoꝝ motũ ⁊ ſtationē:etiã aerē ẽm
ſpirit⁹ſolis ⁊ lune periodũ:ita ⁊ q̄ ex his ꝯſtituta cõ
ſequi neceſſariũ.naʒ ẽm rõnem neceſſariũ eſt cõſequi
periodos min⁹pncipaliũ eoꝝ que pncipaliora. Uita
nãq̧ eſt ſpũs qdã ⁊ generatio ⁊ diminutio. Cuʒ igiť
humo.ſint pncipaliores ſol ⁊ luna:eoꝝ piodus ⁊ cõ
flux⁹ ſequeť ſolis ⁊ lune ⁊ vl'r aſtroꝝ periodos:ceu
pncipaliores:velut mare ⁊ oẽ humidũ ac aerẽ ex his
naturã ſtãteʒ recipit ac permutatã. Hic nãq̧ motus
ſiue mundus cõtinuus eſt ſuperiorib⁹ lationibus ex
neceſſitate vt omnis ipſius virtus guberneť inde me
tauro.prio vnde Maſabalach. Simile eſt opus pla Ca.1.circ.pnc.
netaꝝ in hoc mũdo magneti ⁊ ferro.⁊.9. Judicl.ois
hũane nature cõditio ex planetis eorũq̧ ſignis tãq̧
ferrũ ex lapide magnete depẽdet. ¶ Amplius noſce
periodos certos iterpolataꝝ hos eſſe.nã flegmatica
certa.18.eqdẽ affligit horis.⁊.6.tepeſcit.tertiana q̄q̧
12.⁊.36.quieſcit.q̄rtana võ.24.poriſmat.⁊ 48.inter
polat. Jndeficiẽtes võ aliqñ extẽſiori pdicto affligũt
tpe interdũq̧ minori:qõ ⁊ quietes ꝯſequunť. Quoꝝ
qdē indeterminatiõis triplex eſt cã:puta humor qui
aliqñ eſt maior aut minor viſcoſior vel inciſior:groſ
ſior aut ſubtilior:calidior aut frigidior. Ac vtus que
fortis extat interdũ ⁊ aliqñ infirma.tertia võ corpis
ꝯſtructio.nã aliqñ rara:poroſa:leuiter cõmeabilis:⁊
nõ rara huic oppoſita:in qb⁹qdē reptũ ē mediũ cõtē
peratũ. Si ergo tria adiuicẽ cõueniãt pria initiũ poſt
poneť piodi ⁊ breuis enſ cũ accñtib⁹moleſtis mime
ipſius qetabiť poxiſmus. Jn reliqs võ trib⁹ oppoſi
tis ſec⁹eueniet velut mediocriter in medijs.ſcdo fe
briũ.⁊.8.terapẽtice. ¶ Rurſus q̄q̧ aduertẽdũ q̄ hu. Capi.3.
gubernanť forma propria:ceu aia oís qñ in nãli fue Collr.apl.4.
rit corp⁹ diſpõne. Jnterdũ võ magis oñdiť vt⁹ſupna poſt prin.
vt qñ fuerit diſcraſiatũ nõ gubernatũ.nãq̧ tũc perfe
cte ab anima motu agitanť corpoꝝ ſupiorũ ac elemẽ
toꝝ:qõ indicãt corpa optima:in quibus nulla vl' mo
dica ab hõ cauſatur ipreſſio. Jn lapſis aũt nõ oſſariã
manifeſta:ſed in egrotãtib⁹ apparẽs oĩno:ceu in aia
ẽm Seofar.quedã nihil aut minime confluũt:alia i
apparenter.⁊ tertia manifeſte vſq̧quaq̧:nec tñ ꝯriũ
i.repugnãs ei qõ dictũ ē:humiditates accedere i q̄

dra pma ⁊ reliqua:hoc nāqꝫ euenit ſm q extat poſſe velut ſbm fuerit coaptatū:tūc nāqꝫ agētis i ipꝫ cōcidit actus. ¶ Propter hꝰ 2ᵐ ſciendū q hūoꝛes pñt ad duo cōpari. Aut ad eoꝝ itrinſeca vl' foꝛinſeca. Siqdē ꝑ qdrupl'r euenit ſm q̄tuoꝛ i eis ad pñs repta vt ſbaꝫ q̄ꝫtitatē:qualitatē ⁊ locū. Ex his nāqꝫ ſꝫ bali. 8. theori. ⁊ Iſaac febriū. 5. ꝯſurgūt cōgregatiōis hūoꝛis ad putredinē velocitas vl' tarditas:facilitas putrefactionis aut difficultas ⁊ ipſiꝰ euacuatiōis acceleratio aut moꝛa. Si. n. hūoꝛ fuerit ſube mediocris ml'te q̄ꝫtitatꝫ calidus ⁊ hūidus:⁊ intra vaſa vt neceſſe ſit locatꝰ nō piodice ꝯfluet:ſꝫ ꝯtinue magis velut ſang. oia. n. icidēt vna pᵃ. pp nāqꝫ ipſiꝰ ſubaꝫ fluxibilē:multā:calaꝫ ⁊ humidā putrefactiōi paratā:⁊ maxie pp locū itraneū adeo cōtinue ⁊ vniformit' affliget:vt additio nō perpēdat' in ipo neqꝫ minoꝛatio. Qd̄ vl'r ois agit mā qñ in coꝛdis intimis fuerit ſituata:ceu cauſon oñdit pbl'aticꝰ ēt. Fuligo nāqꝫ putrida coꝛ directe petit ⁊ aſſidue nō valēs pp pietū obſtaculū trāſpirare. Et ppea nō vt in piodicis febriū ſudoꝛ expectat' in talibꝰ:cum id qd̄ inflāmatū extat ac putrefactū in vna ptiū añqꝫ reſideat:qd̄ ꝯtinuū ſil'r afficiat:he qdē febꝛes breues exiſtēt:⁊ in. 7. vt ml'tū diebꝰ terminate dupl'r:vne qdē pp eiꝰ māꝫ coctioni obedientem de leui:alie vō pp eiꝰ ſubtilitatē ⁊ acumē. Cāꝫ quoqꝫ iſtiꝰ ſatis inſuetaꝫ Auero. huic ſupaddit:vt q2 id qd̄ a mēbꝛis diſſoluit' ſenſibilibꝰ nō ſentit'. Qñ aūt mā fuerit extra vaſa nō continuat' motꝰ:ſꝫ aneſis per oppoſitū eiꝰ qd̄ dictum eſt euenit:quo equidē iteꝝ ſupuenit interruptio. Qñ enim caliditas finit māꝫ ad putredinē motā cū nō ſit contenta in vaſis cogēs experire qd̄ eiꝰ ſubtile remanet incineratū ⁊ terreū qd̄ vehiculū nō extat caliditatis ⁊ febꝛis:ceu appet in ſtercoꝝ qñ incēdunt' cumulis. Qñ aūt itidē añcedēs cā ex cibo nō certiſſime ſuperato ad minerā ꝯcurrit putredis ⁊ reliqas calitatis iuenerit ex patrefactiōe ꝑeunte iflāmat' vice alia: ceu calx ꝯſpſa aqua:qd̄ ꝑdurat q̄uſqꝫ cā añcedēs ad minerā poterit moueri putredinis in ea caliditatis ꝑcedētis veſtigia iueniēs ſufficiētia poxiſmi. Gal'. ⁊ 4ᵒ pma. Q2 vō ſſa poſt ſanguinē eſt adauctū ⁊ q2 humidū paꝝqꝫ fridū ſꝫ. A. coꝛpis cōparatiōe viſcoſū ⁊ locū obtinēs extrinſecū a ſanguie putreſcēs alijs reddetur aptiꝰ. pp nāqꝫ q̄ꝫtitatē ⁊ hūiditatē. Eſt. n. ſꝫ Alexādrū quotidiana diues mā groſſa ⁊ viſcoſa:velociꝰ ad putredinē aggregat' ⁊ putreſcit his faciliꝰ: pp vō viſcoſitatē eiꝰ manet ꝑampliꝰ putrefactio. Nō. n. pōt vtplures alioꝝ reſolui:ſꝫ pp frigiditatē aliq̄lē et locū foꝛinſecū deſiſtit putreſcere nōꝑ multū ita vt tps putrefactiōis eiuſdē ſit perampliꝰ qetis hoꝛa. Melācolia quoqꝫ:q2 groſſa:pauca fri. ⁊ ſic. ceteris tardiꝰ putrefactiōi ſubijcit'. tñ q2 eſt coꝛpꝰ hūidū liqdū ſeu currēs. humoꝛ. n. ⁊ qd̄ tale putrefactiōi aptū ⁊ ꝑꝑe qñ calorē ſuſcepit extraneū. Qñ āt mota fuerit diutius eiꝰ ꝑdurat exacerbatio pp ipreſſionē in ſubo factā terreſtrioꝛi:ceu q̄ i lapide oñdit facta vt tpe amplioꝛi iterpolet q̄ꝫ poxiſmꝰ exiſtat. Colera vō ſubtilis mediū inter hos obtinet hūoꝛes:nec ita ad putrefactionē vt ſſa eſt apta neqꝫ vt melācolia indiſpoſita. minoꝛis. n. q̄ꝫtitatis exñs q̄ꝫ ſſa ⁊ āplioꝛis q̄ꝫ melācolia vt oñſuꝫ eſt dꝛia. 32. Et q2 calida eſt ⁊ ſubtilis plus recipit paſſionē q̄rto pꝛia. Et febꝛiū:ſcdo celeriꝰ aggregetur ad putrefactionē q̄ꝫ melācolia. Sꝫ q̄m ſicca amara putrefactōi reſiſtit:⁊ q2 ſubtilis celeriter diſſoluit' vt eiꝰ poxiſmꝰ nō pmaneat diu. Eſt nāqꝫ in ſubiectū ſubtile facta ipreſſio qd̄ cito ſuſcipit citoqꝫ ſuſceptuꝫ ꝑdit vt aer denotat autūni:ita vt tpe minoꝛi affligat quartana minoꝛiqꝫ pauſet. ¶ Propter āt hec que hūoꝛis oꝫ attēdere robur vtutis ac eiꝰ oppoſitū cū habitu coꝛpoꝛis raro vel denſo ⁊ diſpōnē ēt ꝑticule mittentis ⁊ recipiētis febꝛiū apparēs ſcdo. Ex his itaqꝫ colligat' diuerſitas poxiſmi ⁊ qetis iterpolataꝝ ex his q̄ itranea ſunt hūoꝝ ꝯñſa. ¶ Sꝫ circa pdicta euēit dubitare:q2 ꝯceſſū ē multitudinē ad putrefactiōeꝫ diſponere ⁊ qd̄ mouet' āpliꝰ putreſcere. Quoꝝ ꝯria q̄rtus cōtinet metauroꝝ:ita. multū quidē minꝰ putreſcit paucō. Sil'r qd̄ mouet' ⁊ fluit minꝰ putreſcit q̄ꝫ nō motū. ¶ Dōm q vā ſunt hec. ſi qdē multū ⁊ motū trāſpirationē ſuſcipiāt:q2 in his virtus ꝯſeruatiua exiſtit itēſioꝛ nō putreſcūt. Si vō euētatiōe careāt ſecus ꝯtigit ſil'r ⁊ veꝝ ſit cū multū ⁊ paucū ⁊ motū ⁊ qetum eq̄l'r fuerint apta vel indiſpoſita putreſcere:vt ſang. denotant ⁊ melancolia. Si aūt hūoꝛes referant' ad extrinſeca dupl'r euenit ſicut ⁊ ea duo exiſtūt. Aut. n. ſe per modū agentiū pncipaliū. Et ita celoꝝ coꝛpoꝛa vel inſtrumētoꝝ. ⁊ tūc elemēta. qbꝰ dupl'r appropꝛiant':aut rōne ſube:vel accñtis. Et id vel q̄litatis vel q̄ꝫtitatis: vl' ēt motꝰ. ¶ Siqdē rōne q̄litatis dōꝫ q cū ſang. veri attribuat' cui caliditas inſunt ⁊ hūiditas:ſintqꝫ q̄litates he motꝰ ⁊ cōfluxus cauſatiue maxime expādēdo ſe aſſidue a cētro ad circūferentias. Caloꝛ. n. mouet hūiditatē:⁊ ipa tāqꝫ celeriꝰ paſſibile dilatat' ſecū ⁊ ad exterioꝛa expādit':ita vt motꝰ h abſqꝫ piodo cōtinuet' in finē. Et q2 fridītas ē i flegmate hūiditati cōiūcta:motū eiꝰ ipedit expāſiuū ꝑtactū:veꝝ q2 nō multa ⁊ caloꝛis ſuſceptiua accedēte:vt ex opilatiōe quaꝫ cāt:lꝫ motꝰ eiꝰ ſit ad itra:febrē iterpolatā cāt. At q2 i colera caliditas ꝯiūcta ſiccitati mouet' hꝫ ad ex̄. Siccitas vō eꝯ:motꝰ ipedit' calidi:vt interpolatio maioꝛ q̄ꝫ in ſſate iteruenïat. Sꝫ q2 in melia friditas ē ſiccitati admixta cū vtreqꝫ ꝯſtringāt ⁊ reducāt ad itrinſeca cōfluxus tardat' ipſiꝰ vt qes ſit maioꝛ exacerbatiōe q̄ ēt ꝓtēdit' āpliꝰ q̄ꝫ expetāt q̄litates pp ſbaꝫ terreſtreꝫ i qua facta extat impſſio:ſicut i colera eſt minoꝛ q̄ꝫ exquirat pp ſbaꝫ huic oppoſitā. Ita nāqꝫ hꝰ q̄litates vident' opari in vniuerſo. Si aūt intēdat' in motꝰ elemētoꝝ inueniunt' humoꝛes vtcūqꝫ ſibi coꝛrñdētes. nam ignis ſm partē ſupioꝛē motu oꝛbis agitat'. ⁊ nō totus vt oñdit cinis pmanēs ſacrificioꝝ repꝰi āno ſeqnti. 26. pbl. ita ⁊ colera ſibi cōtributa minoꝛi tpe mouet': quieſcitqꝫ amplioꝛi. Et q2 aer in cōtinuo extat motu ⁊ turbatiōe vt denotāt athomi i ipo ꝯpheñſi:ſan. ei appropꝛiatꝰ:ſil'r agitabit' poſtq̄ꝫ moueri icepit dōec ceſſet diquaqꝫ ꝯtinue. Sꝫ qñ aq̄ minꝰ illo mouet'. motū enim hꝫ refluxū acceſſiōis ⁊ receſſiōis in quo qes intercidit. phyſicoꝝ. 8. Flegma qdē illi aſcriptū diutius mouebat' ꝑ paꝝ quietatū. at q2 melia ꝓpoꝛtionatur terre. que minime mouet' ſm totū:verum ſm partes magis. vñ Cōmē. phyſicoꝝ pmo. Dubitat' d̄ partibꝰ que ſunt apud cētrū terre vtrū poſſint moueri an nō. pꝛe alijs cū difficultate mouebit' diutiꝰ quietata:motus tñ eius longeuus perdurat. Ratione quidē attributiōis in ſuba perſuadet'. q2 quāto hūoꝛ fuerit ſubtilioꝛ tāto erit mobilioꝛ: ceu colera exceptiua impſſionis non retentiua:⁊ quāto groſſioꝛ tāto motui ineptioꝛ:vt melia deſignat. ſicut in elemētis euenit ꝑter ignem:qui eiꝰ ſubſtātie ſubtilitate nō diſariā motꝰ pſequit' oꝛbis. Ex parte quidē quātitatis in humoꝛibꝰ inſtātiā nō recipit. Quāto nāqꝫ augmētatioꝛes tanto mobilioꝛes ⁊ eꝯ:in elemētis vō pp id qd̄ dictū eſt in igne. Si vō humoꝛes reducant' ſimpliciter in celeſtia vel in lunā cū elemētari mā ſibi contributa aut planetaꝝ:vt dicat tunc ineſt alicui q melia pꝛopoꝛtionetur Saturno ratione frigiditatis ⁊ ſiccitatis motuſqꝫ tardi. Ipſe nāqꝫ vt teſtantur aſtrologi tarde mouet' ſm

Capi. 4. i me.
Cap. 2. in pn.
4. colli. c. 27. iuxta finem.
⁊ lib. 2. ca xj. Pꝛio d̄ diūſi feb. ca. 5. iuxta finem.
Tra. 2. ca. 1. i medio.
Pꝛia ḡi coꝛ. 4. ca. 1. pᵒ pn.
Trac. 2. c 1. ꝟ. finem.
cap. 4. in fine.
ca. xj. añ mē.
T. cō. xj. ⁊
pblemate 35.
8. t. cō. 62. vl' q̄ꝫ ad. t. cō. 75.
cō. xj. añ me.

motum lõgitudinis q in oꝛiẽs ɔnãlioꝛ eſt ſibi. ſil'r ſm
motũ retrogradationis q ſibi ĩnãlioꝛ eſt:videt' nanq̃
diu ſubire. Sic ⁊ melia longũ hꝫ interuallũ:ac ẽt pa/
roxiſmũ. Cholera vo dat' Marti calido ⁊ ſicco:minꝰ
ſaturno tardo in quo ẽt motus lõgitudinis ɔnãlis il/
li eſt lõgioꝛ:retrogradationis aũt bꝛeuioꝛ:q̃ꝫ ẽt in me
lãcholia qetis reſpectu. Fl'a vo lune aſcribit' mutabi
lioꝛi frĩde ⁊ humide:cuiꝰ motuſ eſt ꝑceps laborioſus
modice qeti:vt declarabit' ɔiũctus. Ideoq̃ ipm diu/
tius mouet' ꝑ parũ quietatũ. Sanguis q̃q̃ Joui ꝓnci/
paliter aſcribit' cal'o ⁊ humido ac ceteris planetis:cũ
ipſe fons vite:alimẽti ⁊ totius exiſtat nãe:⁊ q2 eiꝰmo
tus ẽ ɔtinuus. Sol.n.nunq̃ꝫ retrocedit.neq̃ alij vna.
iõ motꝰ extat ipſius ɔtinuus. ¶ Propter hꝰ 3ᵐ ⁊ ꝑteꝫ
diſtõnis alterã ꝑeuntis imediate ſciẽdũ ꝙ hu.q̃ꝫq̃ꝫ nã
theo.ca.25. ca ꝓn. dil.ʳ libᵒ ꝓᵒ ca meᵐ. cõplexionali filij ꝓnunciẽtur ab Halyabbate ⁊ Iſaac
elemẽtoꝝ.eoꝝ.n.q̃litates his aſcribũt':vt cholera ca
lida ⁊ ſicca igni ꝓpoꝛtionata ⁊c.ſuba tm̃ ipſoꝝ coapta
tur aque ãplius:qð oñdit coꝛpoꝛis reſol'o. Nã humi/
.5. aũ me. iſti 2ᵃca.2. te meᵐ. dilʳ capi.ꝓᵒ line. ditates ſubtiliant' ⁊ fiũt vapoꝛes ꝑ theo.vapoꝛ aũt eſt
humiditas aquea minutatim deciſa:ſimpliciũ ꝑ. ⁊ fe
bꝛium Iſaac qnto.humoꝛes ɔuertũtur ad aquã. Cuꝫ
igitur flegma ſit aqua ꝓpꝛie ac luna ei aſcribat' ꝓpoꝛ/
tionabil'r ipſum ceu aqua ɔfluxum habebit. Et q2 in
hac ɔcidit quies acceſſus enim ⁊ receſſus vt ꝑtactuꝫ
motus eſt refluxus in quo qes interuenit media: ſine
nãq̃ ea duo motus recti nequeũt copulari:ſil'r euenit
in flegmate q2 motus eius eſt plurimus ceu.18.hoꝛa/
rũ.qes aũt modica vt.6. Qð dearticulat'.ſicut.n.ĩ lu/
na ꝑꝑ paruitatẽ epicicli ⁊ motus lune in illo velocita
teꝫ:nõ ꝑcipit' ſtatio:directio neq̃ retrogradatio: ſꝫ ve
locitaſ tm̃ qñ fuerit ĩ ꝑte ĩferioꝛi epicicli ⁊ tarditaſ qñ
in ſupioꝛi:ſic ẽt in flegmate modica ſentit' pauſa ⁊ fal/
diliʳtract.2. 40. in fine. a.4. in fine. ſa.vñ 4ᵒꝑᵃ. Flegmatica nõ eradicat' qn ibi ſint reliqe
occulte.q̃re febꝛiũ 2ᵒ. Nõ expurgat' final'r in paroxi/
ſmi declinatione. Sunt ãt.⁊.6.hꝰ qetis hoꝛe.q2 inun/
dationes aque ⁊ vl'r humidoꝝ:vt oñdet' diia.168.tan
to cõplet' ſpatio:in ſex.n.hoꝛarũ ſpacio quartam per/
agunt celi vnã. Et q2 flegma nõ poterat motũ lune ac
aque ɔſequi oĩno in vna lune celi gyratione.que tem
poꝛe minoꝛi ꝑficit'.24.hoꝛarũ equinoctaliũ deficit ab
illius motu ĩ ſex hoꝛis fere. Celerius.n.ipſa ſole oꝛbẽ
percurrit ꝓpꝛio motu. Et ideo velociuſ ad pũctũ ꝑue
nit ꝑfixũ. Et q2 melia minime compar ẽ aque ⁊ lune:
ideo motũ earũ imitatur q̃ꝫparum. Cũ.n.ſit ad motũ
⁊ ad impꝛeſſionẽ ſuſcipiẽdã indiſpoſita:ꝑꝑ ſubaꝫ groſ
ſam ⁊ qualitates motui obuias nõ ſolũ vnã opꝫ lune
celi circulationẽ ꝑcedere vt agitet':ſed ⁊ duas:vt tan/
dem diſpõne lune diu affecta in tertia eius moueatur
circuitione in qua ɔcitatur oĩ ꝓpter virtutẽ ipſius in
ꝛb.5ᵒ cap.7. pſt ꝓnᵐ. ſubiecto terreſtrioꝛi ĩpꝛeſſaꝫ. Eius aũt Iſaac qetẽ ſoli
aſcribit q in.24.hoꝛaꝝ ſpacio ad eũdẽ reuertitur pũ/
ctũ. Et q2 cholera mediũ inter hos obtinet humoꝛes:
ipſa mediocriter mouebit' ⁊ qetabit':qm̃ poſt fl'a pluſ
participat aque ſuba ⁊ lune:vigoꝛe tm̃ ꝓpinqoꝛ ẽ me/
lãcholie q̃ꝫ fl'ati. Non ſoluꝫ ſex hoꝛis qetat' vt id neq̃
48.vt melia:ſꝫ mediũ geometricũ obtinet appꝛopin/
quãdo melie motui amplius quia.36. Nõ eniꝫ potuit
vna circulatione moueri vt flegma neq̃ duaſ poſtula
uit ceu melia.ſꝫ ſibi vna ſatis affuit cũ dimidia. Neq̃
tãto mouet' tꝑe vt flegma cũ minꝰ ɔcitari ſit apta tan/
q̃ꝫ mouẽtiũ minus ꝑticipans ꝓpꝛietate neq̃ vt melia:
ſꝫ mediuꝫ obtinuit ſicut.12.hoꝛas. Ipſa nãq̃ ſubtilis
ĩpꝛeſſionẽ ſuſceptiua celerius derelinqt. Noſce ſiqdẽ
ꝙ neq̃ in talibꝰ terminos expedit oĩno ꝑciſos inueſti
Ca.4.pᵒ me. gare.vñ de his febꝛiũ ſcðo. Diligentiſſima ſubtilitas
videtur impoꝛtuna:cum ẽt aqua nõ ꝑcioſius omniſa

riam ɔcitet' a luna. Motus.n.⁊ ɔiũctiones ꝑamplꝰ
tẽpuſ effectũ inducũt ⁊ maxime ſupioꝝ oꝛbiũ ⁊ plane
taꝝ. Cãe nãq̃ plĩm non ſemꝑ tꝑe ɔiunguntur effectui. A
Quedã nãq̃ plꝫ diſtat ab eo vt gñans a genito. Alia
vo ɔcomitat' iſtãtanee:vt illuminatio illuminãs: nõ/
nulla qdẽ mediũ obtinẽs vt cã ſufficiẽs calefaciẽſ ali
qua. Ad cuiꝰ ſuperationẽ aliquãdiu ꝑmanet caloꝛ:q̃/
lis ẽ luna humoꝝ ɔcitatiua ac ẽt aque. Qð aũt fulcit
amplius qð dictũ:eſt:q2 cõfluxus humoꝛum ⁊ pauſa
credo ꝙ ſit lune ꝑiodo:vt aut.18.vel.6.vel.36. aut.12.
ſeu.48.vel.24.ſemꝑ eniꝫ ſex hoꝛe quadre moꝛa ſeruã
tur illeſe. Sic itaq̃ flegmatꝭ motus cũ eius qete ⁊ cho
lere qes cũ motu ꝓpoꝛtionẽ ſeruãt in numeris triplũ:
in q̃ diſpẽſate diapaſon locat' ɔuerſo tm̃ mõ:q2 in ſtate
triplũ ẽ hoꝛa motꝰ ad eã q̃ qetꝭ:ĩ chol'a vo eꝫ. Motꝰ
vo melie cũ eiꝰ moꝛa ꝓpoꝛtionẽ ɔſtituit dupli ex qua
ſymphõia ɔſurgit diapaſon.diia.83. Qꝫ ãt ꝑdicti mo/
tus nõ ɔcidãt vt diffinitũ.euenit q2 nõ directe ɔſequũ
tur motũ lune neq̃ aqs ꝓpoꝛtionant' effluxũ manife/
ſtũ hñtibꝰ:ſꝫ alteriꝰ. At q2 ſang.aq̃ ꝓpoꝛtiõat' fluxui:
ꝑꝑea ĩ motu extat:vt illa ɔtinue ꝑiodũ nõ recipiẽs qe
te diſtictũ. Accõmodatuſq̃ ẽt eſt aeri:q ĩ grandi extat
turbatiõe.tũ ꝑꝑ planetas ꝑlimos ipm cõcitãtes. tũq̃
ſubaꝫ ⁊ q̃litatẽ illiꝰ paſſibiles vehemẽter:vt id vt dcꝫ
ſit difficile.vñ creticoꝝ 3ᵒ. Nõ facile ſit cãꝫ aſſignare: Ca.8. ai me.
cur ĩ acutꝭ moꝛbis vt ad multũ ſit ꝑoxiſmꝰ ꝑ 3ᵐ:ĩ croni
cis vo q̃tidie aut ĩ 4ᵒ. ¶ Sꝫ dubĩ emergit ĩpꝛeſſa:q2
Cõmẽ.ꝑ ⁊ 2ᵒce.⁊ mũ.dixit Ari.in libᵒ de aĩalibꝰ ꝙ nã Cõᵗᵒ16.in fi.
lune cõicans ẽ cũ nã terre ꝑꝑ luminis in ſe defectuꝫ. Cõ.32.añ me.
Cuius ſeries 3ᵒ de ge. Luna vĩ cõicans quarte ſube:ſꝫ Capi.10.ante
aque ɔtributa eſt luna. ¶ Dõm ꝙ vtriq̃: ꝓncipalius medium.
tm̃ aq̃ ꝓpoꝛtionat' foꝛtaſſe nã ⁊ motu qð eiꝰ oñdit actꝰ:
terre nõ ſic ignobilitate ⁊ opacitate:ſꝫ nõ tm̃ actione.

Propter quartũ vo ad ꝑᵐ dðꝫ ꝙ lꝫ ſan.
nõ fluat ꝑiodice:nihilo
minus alij humoꝛes pñt iter polate ɔfluere. Cã nãq̃
ꝑticularis ẽ:qua non ſic ſanguis põt ɔfluere:lꝫ ẽt ſan.
ſit multꝰ.qñ tm̃ peccat nã magis iraſcit' ɔ ipm:cũ gra/
uioꝛ ſit offenſa quãto cõmittẽs ꝓximioꝛ extiterit. Ne/
q̃ locꝰ eiuſ eſt latꝰ qð reqrit' ɔfluxui:ſm Albumaſar:
lꝫ ſit ꝓfũdus ⁊ lõgus. Aut foꝛtaſſis hũc ꝑiodicare qs
ſentiet:nõ tm̃ ꝑꝑ maioꝛeꝫ motũ ipſiꝰ ꝑcipiet':q2 motus
parui latẽt ſecus maioꝛes:de ſõno vigilia.⁊ in de ſen/ Verſus fines
ſu ⁊ ſenſa. Motus maioꝛ ſemꝑ minoꝛẽ depellit. ¶ Di Verſus fine.
cendũ ẽt ꝙ motus nõ ẽ hic humoꝛis ꝓpoꝛtionatꝰ ele/
mẽtis ꝓut hñt ipm a gñante ſed ab aliq̃ vtute ſupioꝛe
eis vt oñſuꝫ idita.neq̃ ɔfluxus humoꝛũ euenit motu
oꝛbis aut planetaꝝ totali:ſꝫ vt viſuꝫ magis ꝑticulari
vt lune ꝑ q̃dras q̃ ſm Alchebitiũ dat diſpõnẽ ſuã oĩ/
bus alijs planetꝭ.i.reddit ſe diſpoſitã ad oĩum plane/
tarũ ſuſcipiẽdã vtutẽ. Cui Saturnꝰ in h̃ aduerſat'.hu
moꝛes ẽt vt oñſum motibꝰ ⁊ qetibꝰ apparẽtibꝰ ꝑticu/
laribus ⁊ naturis ſimilant' vtcũq̃. Et noſce ꝙ hꝰ ɔflu
xus ⁊ motus ẽ nãlis nã vlioꝛi vt lune lꝫ violẽtiã quã
dam ĩpoꝛtet rõne nature ꝑticulariſ vt aque vel humo
rum vt apparuit.diia.15. ¶ Ad aliud dõm ꝙ ſit a nã
inferioꝛi tanq̃ꝫ a nã diſpoſita vtutẽ ſuperioꝝ recipere.
ab his aũt tanq̃ꝫ ab ĩpꝛimẽte cã ꝓmoꝛdiali. Neq̃ ẽ ꝙ
ſupioꝛa nõ agãt:q2 nõ cõicent in mã cuꝫ h̃ verificet' in
his q̃ agũt foꝛmal'r:nõ aũt in illis q̃ efficiẽter. Supe/
rioꝛa nãq̃ nõ ſunt vt hec foꝛal'r talia:ſꝫ effectiue. Nõ
eni ſunt cõpoſita ex el'ntis:ſꝫ eſt qnta ꝑ ſe altera eſſen
tia:ꝑ ce.⁊ mũ. Aut vna eſt oĩum mã per indifferẽtiaꝫ Text.cõ.15.⁊
foꝛmaꝝ. ¶ Ad aliud dõm ꝙ qñ qs egrotat ſic humo 16.
res ac eiꝰ ɔpl'o aĩe inſtrm̃ ſunt diſtracta vt agenti non
obediãt ꝓncipali:ſꝫ ſponte ſeipſis ab eis recidãt ꝓnci
patu:⁊ iõ alteri nãe ſubijciunt' vt ſupioꝛi. ¶ Ad aliud

dicēdū q̄ nō ſolū calidū ꝛ vētoſitas exqrunť ad motū veꝝ ēt planeta tā māe attributa q̄ȝ ageti. vt oſtēſuȝ an tea. Melia ēt ventoſa inmālis eſt magis de qua ſermo Ari. nō aūt nālis ita. ❡ Ad aliud dōm q̄ arguit diffi/ cultatē ꝯfluxus nō aūt impoſſitatē. lȝ. n. melia terre ꝑ/ portioneť nō tñ ē terrea dio: ſȝ hȝ hūiduȝ tm̄ vt ſub nā colloceť humoris. ē nāqȝ corp⁹ humidū currēs. Siľr ſi nō moueť ſm totuȝ terra aut partes ꝓpinquas cen tro: alie tñ diſtantes ſucceſſiue motu mouētur octaue ſpere: vt dictū eſt. dīa. 16. Neqȝ cholera rōne ſaltē ſub ſtantie aque: vt declaratum extat oppoſita.

❡ Differentia. lxxxix.

Q Sanguis putreſcēs ge neret febrē ſanguineā ꝛ nō cholericaȝ ſeu aliā oſtēdiť. Hyppocrate ꝯ Gal. introdu/ cto. qrto ꝑma. ❡ Rurſus Joānitius. Simplices quat tuor ſunt atqȝ ſingulares putredinis modi: quoꝝ pri/ mus ex putredine fit ſan. cōburēs vtranqȝ partē inte/ riorē ꝛ exteriorē vt eſt ſynochus ſcōs ꝛc. Eti. aureli⁹. Spēs febriū ex corrupto humore ſūt 4ᵒʳ ſynocha: an/ ſimerina: tritea ꝛ tetratea. humores aūt ſunt 4ᵒʳ ſolū. Itidē 3ᵒ creticoꝝ. Febris eſt ꝯcluſa quaȝ greci noiant ſynochū ꝛ eſt illa que moratur ab initio ſui eē vſqȝ ad horā criſis ſm ſilitudinē diſpōnis vnius in qua nō eſt apparēs additio neqȝ diminutio verū in oībus dieb⁹ equaľr. Sed ſi ſan. ꝯuerteretur in cholerā eēt additio ꝛ diminutio manifeſta q2 cho. l'a moueť per 3ᵐ ēt ſi fa/ ciat febrē ꝯtinuā pꝛeter forte cauſon qlis non ē febris hꝫ. ❡ Adhuc ſan. putreſcēs febrē gnāt vel ſanguineā ꝛ ita qō intētū: aut aliā: non qdem flegmaticā: cū ſan. non ꝯuertatur in flegma. Qō. n. coctū eſt aut aſſatuȝ incrudari non pōt. theo. ꝑ. ꝛ collȝ 3ᵒ. Neqȝ quartanaȝ eo q̄ ipſa īcineratione humoꝝ poſt putredinē relicta cauſatur ſibi humiditate ēt adueniēte extranea. Que ſitū aūt actū putredinis impoꝛtat. ſiľr neqȝ cholericaȝ vt tertianā: etenim hꝫ cholera cābitur aut ꝑ ſuperfluaȝ in epate ſan. decoctionē qua qdē ſic febrē nō inducit. Aut per putrefactionē gnātur ex ſan. Sȝ cū hꝫ gnā/ tionē p̄cedit putredo ꝛ ipſa ſit cā febris ꝯiūcta ꝛ ime/ diata aut erit febris ſanguinis anteqȝ ſit eius ꝯuerſio in cholerā ꝛ q̄ȝ febris cholica. ꝛ iō. A. Putredo nō hȝ tēpus ꝛ ꝯuerſio ſanguinis in cholerā nō fit niſi in tpe. Palin. chol'a cū facilis ſit mot⁹ ꝛ trāſitus in aliud: ſui caliditate trāſmutationē idučēs ꝛ illā ſiccitate ſuſtētās: vī q̄ eius putredo febrē non gnēt cholericā ſȝ meliaȝ magis. Cū igitur ſi qō minus vī adeſſe adeſt ꝛ qō am plius. Sȝ cholera ſic agilis ꝛ ꝑmutabilis febreȝ facit tertianā ꝛ non melicā. ꝛ ſan. ꝯtinuā putreſcēs gnābit ſanguineā ꝛ nō cholericā. ❡ Ampli⁹ illa vī fe. ſangui nis cui cura adhibeť egritudinis ſanguinee lib⁹ Glau coni iſcripto diſtinguēti qdē ſynoche ſpēs tres ꝯditio nibus exñtibus in oibus ad ſanguinis euacuationeȝ maxime ex virtute ꝛ etate ſumptis euacuādū multitu dinē fore p̄cipiť ſanguinis grandē: imo. 9. terapētice. Inducūtur duo iuuenes liber. ſ. ꝛ ſeru⁹. quoꝝ vnus pa tiebať ſynochā iſlatiuā ſine putredine: alter vo ſyno/ chū cū putredine qb⁹ vſqȝ ad lipotomiā ſanguinē p̄ci pitur euacuari. Cū igiť ipſius eductio tanta ꝓpria ſit egritudis ſanguinee. nō. n. in cholerica aut melica aut flegmatica vt ſic expedit ſan. eductio nedū tanta. Pu treſcēs itaqȝ ſan. febrē faciet ſanguineā ꝛ nō aliā.

Huiuſmodi quoqȝ oppᵐ criſiū ꝛ febri/ um ſcōis capľis ſe/ cūdis. Appet. n. ſufficienten⁹ q̄ ſanguis cuȝ putreſcit: eius ſubtile ꝯuertať in cholerā: ex q̄ qdeȝ febris gnāť cholica ꝛ nō ſanguinea: groſſum vo in meliaȝ. Cū. n. aliqd putreſit due ptes in ipſo ꝯſurgūt: groſſum. vȝ. ꝛ ſubtile. trāſcēdit. n. maxīe ſan. cū putreſit h̄ ſubtile q/ dē chol'a rubea fit: is aūt nigra: febriū 2ᵒ. Et cōfirmať q2 criſiū ꝑdicto. Adiſcere opȝ i ſermonib⁹ q febriū q̄ tria vniuerſa ſunt gnā eaꝝ q̄ i putrefactꝫ accēdunť fe/ briū. Nā qdā qdē i rubea chol'a. ꝛ plime ſunt he. qdā vo in nigra: ꝛ alie in ſtate cōſiſtūt. ❡ Rurſus hūores ſunt filij eľntoꝝ. Cū igiť ſan. filieť ꝛ ꝓportioneť aeri. aer aūt iter cetera eľnta eſt alterabilis ꝛ ꝑmutabilis. dīa. 14. ꝛ. 16. Sāguis qdē pre alijs humorib⁹ ꝑmuta bilis exñs putreſcēs in ſuis nō ꝑmanebit terminis: ſȝ in alios poti⁹ ꝯuerteť hu. Et ꝯfirmať: qm̄ ſanguis in/ ter humores ſicut tradūt ſolus eſt dulcis. Qō aūt eſt hꝫ qñ ſupcaleſit ꝛ inflāmatur velociter ꝑmutať i cho lerā. Et ideo ꝓhibēt ne in febribus ꝛ maxime chole/ ricis adminiſtrenť dulcia. ❡ Amp. ſi ſan. putreſcēs ꝑ maneret ſan. ꝛ nō ꝯuerteret ad cholerā: iaȝ egritudo ei⁹ curari nō poſſet: cū careamus medicina ſang. edu/ ctiua. Refert eni Gal. ō vtute farmacoꝝ libello ſe ꝑſi dē iduxiſſe oclis ligatꝫ: ne alijs pāderet illū ſuſpēdi: q mediⁿᵃᵐ nouerat ſanguinis eductiuā pp qō ſan. putre ſcēs egritudinē aliā ſeu febrē gnābit ꝛ nō ſanguineā.

Propter primum qdē ſciēdum q̄ qd fit ſan. cū alys hu. ꝯñſuȝ eſt. dīa. 33. ꝛ. 30. qd vo putredo ꝛ febris. dīa. 159. ꝛ 87. Febris autē ſan. ſiue fit ex iſlāmatione vt ſynocha: ſeu ex putredine vt ſynochus ipſi⁹. 3. ſūt modi. 9ᵒ de i/ ge. febriū 2ᵒ. ꝛ collȝ. 7. Unus qdē equaľr extēſus gre ce dictus hōtenus. ſicut. n. incipit. ita vſqȝ ad ſtatū ꝑ/ manet cū eqľr reſoluať ei qō ſupebulit ꝛ putreſcit ce/ teris maior ꝛ piculoſior. ad Glauconē ꝑ. Et ali⁹ aug/ maſtic⁹ ſiue augmētatiu⁹ dictus a pn⁹ vſqȝ ad ſtatū cre ſcēs ꝯtinue. Min⁹. n. euapoꝛat i fumū q̄ȝ iſlāmeť ꝛ cō putreat. Et terti⁹ paugmaſtic⁹ ſeu de augmētatiu⁹ op/ poſit⁹ in cā medio. Singuli tñ hi ſynocho adaptātur de putreⁿᵉ ſan. ſcō q̄uis ſm Ga. ſynoche ꝯueniāt ꝯñr ac ceteris putredinis ēt ſm Joānitiū. Sicqȝ pcipi.

Propter ſecundum vo ſciedū ꝑus qd dixerunt de h̄ mo derni: ꝛ antiquiores deinceps. Cui⁹ qdē ꝑmi gr̄a noſce q̄ nōnulli vtrinqȝ arguētes i qſito heſitauere rñſionē aſſignare ob crimē: qō. A. iponit Ga. neſciētes viā ve ritatꝫ foꝛtaſſis. Aut nō audētes eligē pteȝ circa id qō hacten⁹ difficile reputatū: ſȝ ſe poti⁹ excuſantes: nō eē litteratoꝝ viroꝝ lites dirimere: ſȝ ſopire ꝛ cuȝ hūore ſepelire. Alij vo ꝓtulerūt ſemet nō eē iudiceȝ inť Ga. ꝛ. A. neqȝ ptē velle ſȝ ſufficē qō ad vtrāqȝ iductū ē par tē. ❡ Propter vo hꝫ 2ᵐ ſciēdū q̄ fere oīum medicoꝝ ſapiūt ſermones indiſticte q̄ ſan. putreſcēs febrē gnēt ſanguineā vt Serap. Raſ. Halyabbas. Alexādri Iſa/ ac ꝛ maxie. A. qō ꝛ Ga. ſenſit 9ᵒ de ige. inqens q̄ in iu uene ſeruo patiēte nocte ſynochū de putredine ſan. in 3ᵃ nocte neqȝ in alijs fuit factuȝ poriſm⁹ ꝑ 3ᵐ. minor tñ q̄ȝ ꝑus aliqua facta febre fuit tñ paugmaſtica ſiue de/ clinatiua. Nō igiť ſan. ꝯuerſus fuit in cholerā: febreȝ cholericā ꝛ nō ſanguineā cauſans. A. vo. ꝯ Ga. h̄ gra tis ꝓteruit. nō. n. ſufficit ei hūc irrōnabiľr rephēdere: veꝝ ꝛ ſermonē eius mēdaciū ꝯtinere ait purū. Et ſiľe in ipſum adducit nono aīalium eū inquiens olfeciſſe medietatē vniuſcuiuſqȝ rei ꝛ ſciuiſſe multū de ramis: ſȝ radices ignoraſſe ſcie. Cui⁹ qdē ſeries. 4ᵒ ꝑma. opi natus eſt Gal. nō fieri febrē ſanguinis ab eius putre/ dine: eo q̄ ſan. qñ putreſcit fit chol'a ꝛ nō ꝑmanet ſan. Fit ḡ tūc febris cholerica ꝛ non ſanguinea: ſitqȝ cau/ ſon ꝛ tertiana ꝛ curat ipſam curatione cauſonis ꝛ ter tiane. Deinde hūc. A. ſermonē impugnās dicit ꝯriuȝ fore Hyp. ꝛ vitati nō ꝯuenire. Aſſumit. n. hāc oroneȝ

Trac. 2. ca. 42. in ꝑn. In iſagogis trac. de reb⁹ ꝯ nām ca. ō ſeb

Ca. 8. ver. fi.

Ca. 25. ver. fi. Ca. 4. in me.

ꝑ⁹ ꝑᵗrac. 2. ca. 42. poſt ꝑnᵐ.

Diſ. 2ᵃ ꝑ totā

Ca. 4. in ꝑnᵒ.

Ca. 12. ꝑ⁹ m. Ca. 9 in meᵒ.

Ca. 9 in me cap. 9. ꝑ⁹ ni

Et Aui. ſi. ꝯ ꝛ. 4. c. 1 te medi

cap. 3. ꝑ⁹ m

cap. 3. cap. 2. cap. 8.

Diffi. 1. cap

Coll⁹ ꝑmo glau. diſt. 2. pi. 9ᵒ. In iſagog trac. de reb⁹ nām ca. ō dis ꝛ ſpēb⁹ brium.

6ᵒ. trac. hre. 12. in ꝑn. coll⁹. 10. ad māiorē ca. 6. 8ᵒ thec. ca. 4 Feb. 5. cap. 3. 6. in ꝑn. ꝑ⁹ 4ᵗ trac. 2. pi. 42. cap. 4.

cap. 1. i fi. 2. ca 2. ante me. Trac 2. ca. 42 in ꝑn.

Sanguis qñ putrefit fit chol'a. Et dicit q ex ea pōt 2ᵃ
capi itell's. Quoꝝ vn⁹ ē q post putredinez iā factam
san. ꝯuertaꝛ in cholerā. Alter vo vt i ipso fieri putre/
dinis hoc ꝯtingat ſicut nomē ſapit hic magis altera/
tionis ⁊ putredinis. hꝰ aūt duplicē itell'm dīonis p̄ſa
te multipl'r ipugnat p̄ᵐ qdē tripl'r. Qm̄ ſan. qñ putre/
ſit nō fit ꝯuerſio ſolū in cholerā veꝝ eius groſſum cō
uertiꝛ in meliā. nō igiꝛ fiet febris cholica tm̄ ſ3 ēt meli/
ca. ❡ Adhuc ꝯſideratio quā itēdim⁹ ē i fieri putredi/
nis. nō aūt in facto eſſe ipſi⁹: qd̄ poſt fieri putrefactio/
nis ꝯtigit. putredo. n. i fieri ē cā febris: nō aūt in facto
eē. Eti. nō eſt neċe q ſi cholera fiat poſt putrefactionē
ſan. q ſit putrefacta ⁊ febrē faciat qm̄ ex putrido gña
tur qd̄ nō ē putridū: vt apparet in gñone vermiū ex
ſtercorib⁹. ſic igiꝛ falſus eſt itell's denotās ſanguinez
qñ putrefit. i. poſt fieri putredinē ꝯuerti i cholera. Di
co quoq ipſe q Ga. hūc nō habuit intell'm: cū febris
ſit egritudo fiēs putrida ⁊ nō facta. Neq ēt vt dicaꝛ
ad p̄ᵐ groſſu3 terreſtre ſic ē natū gignere febrē melicā
vt ſubtile igneū cholericā: qm̄ parū eſt qd humoꝝ fie
ri terreſtre. Qd̄ lignoꝝ oſtēdit incēſio vbi p plurimu3
Ca.11.a i me. euapozat modicū aūt ſubſidet. febrium 2°. Eſt ēt terre
ſtre modicū r'one eius qd̄ effumat ⁊ in cholerā ꝯuer
tiꝛ. plus nāq valde diſtat cholera a melia q̄ hec a ſan
guine. Jntell'm vo 2ᵐ vt q i ipſo fieri putredinis ſan.
ꝯuertatur in cholerā tripl'r ſil'r depravat. A. Hyp. q/
dem p̄ dicēte febrē ſan. ex eius putredine fieri: ⁊ hanc
veritatē ſanā exiſtere. ❡ Ruſus putredo ē via in cor
ruptionē: putredo aūt nō h3 tēpus. Et ꝯuerſio ſan. in
cholerā fit in tpe. Vult igiꝛ hīe q cu3 putredo p̄cedat
ꝯuerſionē ſanguis in cholerā ⁊ ipſa ſit imediata cā fe
bris ⁊ pfecta q an̄ ꝯuerſionē ſang. i cholerā febꝛ erit
ſanguinea. ❡ Adhuc ſil'e eſt de ſan. ⁊ alijs hu. ſed alij
hūores qñ putreſiūt pmanēt hi idē ⁊ febres ſibi gñant
pportionales: vtputa flegma putrefactū flegma dī ⁊
febrē ſlaticā iducit: ⁊ ſic chol'a ⁊ melia. Nō ꝯuertunꝛ
adinuicē niſi poſt putredis cōplemētū. pp qd̄ ⁊ ſang.
putrefact⁹ ⁊ erit ſan. ⁊ febrē faciet ſanguineā. Subti/
lē qq Ga. ⁊ Auer. hic ei⁹ fautoris qs ꝯſiderās itell'm
⁊ magis veritati attēdēs q̄ iducta ſunt p. A. in deſtru/
ctionē itell's ſcd̄i ppōnis p̄miſſe poterit breuiꝛ remo/
uere. ❡ Et p̄ qdē ad auctem Hyp. qd dīm apparebit
ꝯñr. ❡ Ad aliud qd̄ dicit putredinē nō hīe tēpus: cō/
uerſionē vo ſan. in cholerā hīe: dicet aduerſari⁹ id nō
ꝯtinere veritatē: ſm perſpicacē Ariſ. intell'm: eo q pu
tredo ſeu putrefactio eſt alteratio qdā ſicut ⁊ nomē i/
dicat actionis. Alteratio. n. ⁊ actio ois manēte ſubto
Coll' tex. cō. 4. fit in tpe. phycoꝝ 5°. ⁊ de ge. p̄. Neq ēt ꝯuerſionē ſan.
Coll' tex. cō. 3.7.45. in chol'a3 dicet antigoniſta hīe tps: ſ3 in iſtāti fieri: eo
Coll' 5° phyſ. tex. cō. 10. q iſtud ē gñari: gño āt fit i iſtāti ibidē: cū ſit for' ſuba/
lis datio: ipartibilis eni ſubalis for⁹: ⁊ oē qd̄ moueꝛ ⁊
altera ſit diuiſibile. Jn h̄ nāq dīt alteratio a gñone:
qm̄ alteratio fit in tpe manēte ſubo: gño aūt in inſtāti
Et p° de ge. ⁊ co2. tex. cō. 10. 23. h̄ toto in h̄ totū traſmutato. de ge. ⁊ cor. p̄. Hec quoq
qs adminiculator. A. phibere non pōt vere niſi dicat
A. iproprie ſuſcipe alterationē vt paruū tps eius p̄ce/
dens gñonē vocet nō eſſe vel hīe tēpus: ⁊ ēt iproprie
gñonē nō pro datione forme in momēto accipit: verū
gñonē appellet tā dationē forme q̄ alterationē ēt tē/
poralē p̄euntē itroductionē for' in mām. ❡ Adhuc in
eo ſic expoſito itur ⁊ fulcito: qm̄ ſi paruū tēpus vocet
nō hīe tēpus cū ei⁹ iproprietate: in illo ēt exiguo tēpo
ris poterit eē aliqd̄ tēpu3: in q ⁊ febris erit ſanguinea
⁊ poſtea cū ſit citi mot⁹ traſmutabiꝛ i cholicā. Qd̄ ex
Ca. 4. in me°. ipſius apparet terminatione multotiēs in 4ᵃ 3° criſiū:
Coll' trac 7. ca.4. an̄ mᵐ. ⁊ quarto p̄ᵃ: vt manifeſtabitur ex dicēdis. ❡ Ad 3ᵐ p̄/
inductum. A. dicēdū: q non eſt ſil'e de ſan. ⁊ alijs hu.

Nam ſan. cū ſit tēperatus filius ⁊ amicus nāe indiui/
ſibiliter magis ⁊ minori latitudine terminis anguſtio
ribus terminata alijs hu. ſe h3 ad nām: ſimplicior eni
eſt alijs febriū 2°. Reliqui nāq hu. diſtēperati magis Coll' cap.9. in medio.
⁊ quaſi ipſius inimici ampliorē latitudinē hn̄t ad na/
turā: ⁊ eos ſub maiori latitudine dimittit peccantes.
Sanguinē enim amplius corrigit. vt pater filiū. Qd̄
apparet. proble. 5°. Mēſurata enim corpoꝝ laborant Probl'. 22.
multotiēs ⁊ pmutanꝛ facile: eo q tēperatū pp partiū
homogeneitatē redactā ad quoddā fere pūctale ⁊ cō
trarietatē quam h3 cū extraneis: plus paratū eſt ⁊ ve
locius permutari. Teſtor quoq. A. minus ſufficiēter
cōſideraſſe ac ſufficietenus ſermonē Gal'. ⁊ ideo ma/
gis gratis ipſum ꝯdemnaſſe. Qd̄ vt appareat: deniq
ſermones adducunꝛ ipſius vt clarius eius habeaꝛ in
tellectus itēto. Jn 2° nāq febriū ca. 9°. nulla deterior ē Jn p̄n°.
hec ineſtigatio: veꝝ velut in alijs hu. accēdunꝛ ex pu
trefactione febres: ita ⁊ i ſanguine putrefacto. quā q/
dē qōnē viſus ē determinare i alterā ptē magis: vt qñ
ſang. i aliq pticula p̄ nām ꝯtineꝛ ⁊ nō in venis ⁊ corde
velut in apate ſlatico. Jnqt. n. qñ i aliqua pticula aia/
lis coaceruaꝛ ſang. amplior ſup v̄tutē opilās pp groſ
ſiciē parua vaſa vel obſtructus ꝓpter multitudinē ſi/
cut ꝯtingit ſm bubones ⁊ puſtulas ⁊ ſil'r dd3 ſm oēs
phl'ones. Jn talibus nāq diſpōnib⁹ duplici de cā cor
rūpitur ſang. tū q2 non traſpirat: tū ēt qm̄ non detineꝛ
a nā: h̄ eſt in eius loco: q2 ſicut locus eſt ita ⁊ nā opaꝛ.
Que. n. hec duo in ſe ꝯtinēt: neceſſe eſt corrūpi ⁊ ma/
xime velut in fructibus ⁊ ſeminib⁹ apparet: ⁊ i ſangui
ne extra locū ſuū ſituato. vn̄ aphorū. 6. Si ſanguis in
vētrē id eſt in ꝯcauitatē preter nām: effundaꝛ: neceſſe Aphο. 20.
eſt putrefieri. Qd̄ quidē hic Ga. determinat in pleure
ticis. Jn his. n. ſang. traſmutaꝛ in cholerā: ita q ano/
logiā p h̄ paroxiſmoꝝ ſuſcipiūt tertiane. Jn qb⁹ q̄tū
ſang. ſubtiliſſimū exiſtit ⁊ pingue. in flauā traſmutaꝛ
cholera: quātū vo groſſius in nigrā. Scd̄o vo criſiū. Ca.12.p° me.
Qñ ſang. q ſm nām h3 ꝯſtipatus fuerit vt in reuma/
tico loco putrefiet: flegmon qdem paſſio ſimplex aut
ab ipſo febris accēdetur ſilis maxime ephimeris: qui
in bubonibus fiunt: nā bubo ex ſanguine fit optimo.
Sed manifeſtū q qñ inceperit putrefieri non vltra i3
pmanet bonus verū iā cholericus fit. Et ꝯſtat ex hoc
eſſe tria vniuerſa gña ſimpliciū febriū. Que nanq ex
ſanguine putrefiēte fit iā qualitercūq cholerica: ⁊ re/
liqua. Non ergo ſimpl'r id eſſe aſſerit: ſ3 cū modifica/
tione quadā. apparuit quoq ex Ga. dīa. 32. q ipſe ar
ctius ſuſcepit ſanguinē q̄. A. qre celerius pōt in cho
lerā pmutari. Auer. quoq ſnia huic l3 occultius aſſi/
milaꝛ ſermoni. Jn tertio nāq coll3. Febres ſanguinis Ca.8. in p̄n°.
gñantur ꝓpter eius exitū extra nām in quātitate aut
qualitate. ſed eius exitus in qualitate d3 eē paucus:
qm̄ qñ exit multū tunc d3 egritudo attribui nomini il
lius egritudinis ad quā declinat ⁊ illi cui dñatur ma/
nifeſte: hoc eſt: q2 qñ nimis inflāmaꝛ d3 attribui cho/
lere. De hoc quoq 4° eiuſdē. Febris ſanguinis typu3 Ca.31. in p̄n°.
nō h3: eo q ſanguis ipſam faciēs eſt i venis. Excepto
ſi fieret pp apa noiatum flegmon: qd̄ in mēbrorū aliq
forēt gñatū p̄ncipaliu3: velut in epate ⁊ diafragmate.
Tūc. n. in hac febre poxiſmi erūt tertiani: ſil'es chole/
re poxiſmis: q2 qñ ſang. ſupcaleſit ad nām chol'e decli
nat: ⁊ iō in tali febre non eſt dīa iter febrē cholericā:
cuius mā eſt itra venas: ⁊ iſtā niſi in magis ⁊ minus.
Dico g̃ ipſe q cum magis ⁊ minus ſpēm nō variet q
iſta febris ſan. erit tandē eadē ſpecie cū cholera: cum
ſanguis fuerit ꝯuerſus in cholerā. Dicit ⁊ denuo. Et
verba Ga. varia ſunt in febre ſang. q2 aliqñ dicit q ē
cholerica ꝯtinua ⁊ aliqñ q eſt aliud a cholica ⁊ q nō

bz attribui cholice niſi qꝛ nō hꝫ putrefactionē pfectā: qm̄ nā iſtius febꝛiſ eſt media iter febꝛē diei ꝛ febꝛē pu tridā. A. aūt vt apparuit ſolum alteꝝ puta pᵐ accepit
Ca.8. in pn°. extremū. 7. ſiqdē colliꝫ: due ſunt ſpēs febꝛis ſanguis. vna dū ſanguis nōdū eſt putrefactus: ꝛ alia dum ſan guis iā putrefieri icipit. Signāter. n. dicit dū icipit pu trefieri: qꝛ ꝓcedēs in putredinē trāſmutaᷓ in cholerā ꝛ eius febꝛē. Sic igiᷓ vult ꝙ ſanguis nō multū in pu/ tredinē mutat⁹ febꝛē cauſet ſanguineā. Qñ ꝯo vehe/ mēter in cholerā ꝯuertiᷓ: febꝛē inducet tertianā.

Propter tertium qdem ſciēdū ꝙ ex his diligēs ſupueniēs itel lectus veritatē poterit aiaduertere. Dico ḡ vt teſtanᷓ febꝛē ſanguinis duplicē exiſtere. vnam quidē ex ipſi⁹ inflāmatione ꝯſurgētē. q̄ febꝛis ebulitionis ſeu ſyno/ cha appellaᷓ inflatiua ex peccato ei⁹ ꝯſurgēs q̄titati uo pncipali ꝛ qualitatiuo minoꝛi ſine illius putredi/ ne de qua nō heſitaᷓ. Eſt aūt ꝛ altera febꝛis eueniens ex ſanguine peccāte in q̄litate cū quātitate donec pu/ tredinē adipiſcaᷓ. qui quidē aut ꝯtineᷓ in locis ꝓpꝛijs vt in venis ꝛ artarijs vel pter nām extra locū ſuum in vētrē effuſus. Siqdē pus cū ei nō inſit niſi vna q̄ſi cā putredis: puta ꝓhibita trāſpiratio. Manet. n. in loco ſuo hic ſanguis. cū ꝯo vehemēter impingaᷓ ad inflā/ mationē ꝛ putredinē poterit aliquādiu putrefieri mo dice ꝛ febꝛē ſanguineā gn̄are. abſqꝫ eo ꝙ in choleraꝫ
Ca. vltᵐ de fe°. trāſducaᷓ. vn̄ ſcdo febꝛiū. Quecūqꝫ ſine periodis nul lus in his patiēs eſt locus pcipuus. Sꝫ hūoꝛes q ſūt fm artarias ꝛ venas vniuerſas ꝛ maxime q hꝫ maxi mas ꝛ calidiſſimas ſunt vel pp aliā quādaꝫ cām vt in ephimeris aut ꝓpter putredinē ebuliētes accēdūt fe/ bꝛē vnā ſynocham a pn° vſqꝫ ad finē indeſinētem: vſqꝫ intm̄ pmanētē ꝛ cōburētē hoiem: donec gn̄antes eas humoꝛes ꝯſumanᷓ aut digerātur vel vtrunqꝫ patiaᷓ. Apparet igiᷓ ex hac ſerie ꝙ nō ſenſit ſanguinē ēt coꝛ/ ruptū in cholam pmutari velut in pmiſſis. Qđ oñdit qꝛ in talib⁹ aliqñ in p⁹dierū cognitiones apparuerūt
Ca.4. circa fi. putredinis: interdū in tertia ꝛ nōnunq̄ i 4ª. 9. terapē/ tice. Et ſic diu remanet ſub fe. ſan. anteq̄ i cholicā cō/ uertaᷓ: imo p totū ſi ſigna nō appareāt putredis: vſqꝫ ad q̄rtū cū plurimū vt tactū terminetur in 4ª. Sic ita/ qꝫ pono ꝙ in h⁹ diſpōne puta in febꝛe q̄ dꝫ terminari in. 7. ꝙ per tres dies aut 4ᵒʳ ſanguis ille putrefactus nō multū ſub foꝛma adhuc lata ſang. remanebit ꝛ fe/ bꝛem inducet ſanguineā. In alijs ꝯo diebus ſupcale/ factus amplius ꝛ putreſcēs in cholam paulatiue cō/ uertetur ꝛ febꝛē gn̄abit cholicā. Oꝛ ſi foꝛtaſſis iterdū motus nō pcipiātur cholere tertiani hoc euenit: eo ꝙ mā in locis ꝓpinqs exiſtit coꝛdi: vt in cauſone appeᷓ ēt flegmatico. In quo additio ēt ꝛ diminutio eſſe non ponitur. Aut ꝓpter ipſius q̄titatē ſicut oſtēdeᷓ in fle gmate ēt extra venas exiſtēte qđ ꝛ fere eius cōtinuat afflictionē abſqꝫ quiete. dꝛia hoꝛi. Itaqꝫ cū hic plures cōcurrāt cauſaꝝ: vt q̄titas: ſitus intra venas ꝛ pꝛope coꝛ: nō eſt mirū ſi motus ſit ꝯtinuus. Si aūt ſan. putre ſcēs ꝯtineaᷓ extra venas: tunc cū ſibi due pꝛius occur rant putredinis cauſe. vꝫ. ꝓhibita trāſpiratio ꝛ nō a nā retentio vel non in eius loco: ſed in vētrem effuſio putreſcēs amplius ꝛ citius ꝯuertetur in cholerā ꝛ fe bꝛē cholere gn̄abit. Et iſtū qdē modū ſituationis ſan guinis in pꝛehabitis viſuſ eſt Gal. intēdiſſe cū Auer. ꝛ maxime febꝛiuꝫ ſcdo cap 9°. vnde nono de inge. Si
Ca.5. circa pn. putredo quedā vel ab initio ꝯfeſtim vel poſterius in nata fuerit: fm vniuerſas quidē venas ꝛ maxime fm magnas putredine exn̄te: ſynoche. i. ꝯtinue gn̄anᷓ fe/ bꝛes. In qbus equidē nō apparet additio neqꝫ dimi/ nutio exacerbationis quod ꝓpꝛie ſanguini inexiſtit.

flegma eniꝫ omni die moueᷓ: cholera auteꝫ de tertio in tertiū: melācholia ꝯo de quarto in 4ᵐ: ſanguis aūt continue ꝛ equifoꝛmiter ꝓpter eius cōtinētiam intra venas ꝛ grādem quātitatē quibus coꝛ petit cōtinue. dꝛia. 88. Subdit aūt denuo. In vna ꝯo particula aia/ lis locatus. ſ. ſanguis: eas q̄ fm periodū aliquaꝫ puta tertianā exercebātur. vꝫ. febꝛes cum ſang. ꝓpter cau/ ſas pdictas hic magis ꝛ velocius ꝯuertatur in chole ram. In tali nāqꝫ diſpōne ſituatus: in p̄ die aut minus vel parum plus putreſcēs conuertetur in choleram ꝛ demū febꝛē faciet tertianā. Et qꝛ Gal. vt pꝛeinductuꝫ magis in hoc loquebatur intellectu: dixit ſanguinem ſupcalefactum ꝛ putrefieri incipiētē in flauā cholerā trāſmutari. Non tn̄ ꝓpter hoc negat quin etiaꝫ in tali poſſit febꝛis ſanguinis gn̄ari in pncipio pncipiāte pu tredinis maxime. Oꝛ aūt voluerit febꝛē ſanguineā fie ri ex ſanguinis putredine inuit eius fideliſſimus iter/ pꝛetū Haly. theo. 8. eo ꝙ ipſe cū Ioānitio ēt ait febꝛeſ putridas foꝛe 4ᵒʳ ex 4ᵒʳ humoꝝ putredine factas. ſ. fe bꝛem ſanguinis ꝯtinuā ſynochū appellatā ex putredi ne ſang. fieri. Qđ oſtēditur. ſicut enim in humiditatū p⁹locāt febꝛē putridā fm pnᵐ ꝛ terminū a quo: fm au tem ipſius terminū ad quē febꝛem ethicam que ſunt febꝛes gn̄e differētes: multo magis febꝛes gn̄e cōicā/ tes poterunt in codeꝫ humoꝛe conſiſtere. ſic aut aliter pmutato ꝛ transducto. Sic igitur conſiderans ſubtili ter ꝛ Gal. ꝙ feb. vtroqꝫ modo diſpoſito ꝛ ſituato ſan/ guine nō diu ſtat aut parū valde qn in cholerā pmute tur vel qꝛ ſimpliciſſima ſanguinea ꝛ veriſſima febꝛis nō pmanet penitus: dixit tādē ſanguinē putreſcēteꝫ in cholerā ꝯuerti ꝛ febꝛē eius. Sic itaqꝫ expoſita eſt re/ cta Gal. intētio quā Auer. imitaᷓ. Et defectus mani/ feſtatus eſt. A. qui foꝛtaſſis eius ſatyrico itellectu al/ teram ſolū reſpexit volēs eius dēte leonino lacerare veridicum Gal. lꝫ in pluribus locoꝝ ipſum ſe illius fateatur interpꝛetē. ꝯn̄s quoqꝫ cōmittitur.

Ca.4. in pn. In iſagog. trac. de reb° nām ca. de hūbus. (right margin)

A (right margin)

p° p̄ᵐ ĉtx. 3 ca pi. 3° n m⁰. (right margin)

Propter quartum ꝯo ſciendū. Ad au ctoꝛitatem ſiquidē Hyppocratis. A. ꝛ ceteroꝝ alioꝝ volētium ſanguinē putreſcētē febꝛē gn̄are ſanguineā dōm vt expoſitum id non foꝛe ꝯ Gal. mētem aut amplius ꝛ ēt citius per mutari in aliā q̄ ille ꝛ maxime cum plus loquatur de ꝯpatum febꝛibus ſanguineis. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ſi/ cut cauſon diminutionē ꝛ augmētum nō recipit ſenſi/ biliter: eo ꝙ mā ſituata ē in locis vicinis coꝛdi: ita ne/ qꝫ ſynochus ꝓpter eius quātitatē virtutis aggrauati uam ꝛ putredinis fumū plurimū coꝛ continue peten/ tem intm̄ vt diuerſitas in ipſo manifeſtetur minime. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ſanguis putreſcēs ꝛ febꝛeꝫ gn̄at ſanguineā vt apparuit ꝛ alias. Nā putreſcēs pōt cōſi derari tripl͛r: qꝛ aut erit in pn° pncipiāte vel pꝛope pn cipium putredinis ꝛ ſic febꝛē gn̄abit ſanguineam aut in medio putrefactionis ꝛ tūc cholericā faciet: fm tn̄ pꝛius: vt habitū: ꝛ poſterius. vel in fine: ꝛ ita febꝛē (in) ducet quartanā. ¶ Ad aliud dicēdum ꝙ ipſa chole/ ra lꝫ ſit facilioꝛ ad motū ꝛ maxime localē q̄ ſanguis ſui leuitate ꝛ caloꝛe: nō tamē ad motū alteratiōis pu/ ta ad putredinē. dictū enim ꝙ ſanguis eſt alterabilioꝛ alijs hu. cū putredo calido ꝛ humido cōficiaᷓ qualis eſt ſan. nā. Sanguis ēt cū permutetur in cholerā cur/ ſus febꝛis accedit ad nām. Cū ꝯo ea in melācholiaꝫ recediᷓ ab eadē. ¶ Ad aliud dōm ꝙ lꝫ multū veritatꝭ adducat: tn̄ quid falſitatis includit. Nō enim pp ſan/ guinē tm̄ expetiᷓ flebotomia. verū ēt pꝛopter alios in terdum hu. abūdātes cū ſanguine: vt. 8. apparet de in ge. tertioqꝫ pma. Verūtamē nō tāta in his queriᷓ eua/ cuatio quanta cum ſolus aut pcipue peccet ſanguis.

Colli͛ ca. 4° ci ca mᵉᵐ. (right margin)

Inducta aũt Gal'.in oppoſitũ iam apparuit quõ ſint
intelligẽda. ¶ Aliã ſiqdẽ rõnem ſubſequẽtẽ cuꝫ eius
ꝯfirmatione ꝓcedo. Conatur.n.ſanguinẽ ex eius apti
tudine ad putredinẽ nimia tãdem in cholerã poſſe cõ
uerti.⁊ in febrẽ tertianã poſſe trãſduci. ¶ Uel dõꝫ ꝙ
tria ſunt gñia febriũ ſubdiuiſarũ per ꝯtinuã ⁊ interpo
Ca.6.in fi. latam.vnde criſiũ 2°. Tria ſunt gñia febriũ ſimpliciuꝫ
quaꝝ vnaqꝗ in duas prius incideꝛ dĩas aut eniꝫ cõ
tinue vel deſinẽtes erũt.hꝰ aũt ſubdiuiſionẽ febrium
ſanguinis cuꝫ ſit ꝯtinua omnis non recipit. Uenas ẽt
poſſidẽs maiores q̃re illis nõ põt tribus aſſociari ge
neribus. Et ideo in eo non dedit Gal'.cognitiones fe/
brium ſanguinis. Aut melius intẽtio ipſius ibidẽ nõ
erat vt ait multaꝝ imanifeſtarũ febriũ intẽtiones mõ
ſtrare verũ paucarũ ⁊ manifeſtarũ exercitationis gra
tia. Intẽtiones ꝟo febriũ ſanguinis erãt difficilis co/
Ca.9.in pn. gnitionis valde.vñ febriũ 2°. In reliqs erat vtiqꝫ nul/
la deterior hac inueſtigatio. Non minus etiã id ad li/
Ca.8.in fi. bros febriũ:interioꝝ ac typoꝝ pertinet 2° apparẽs de
criſi. ¶ Ad vltimũ dicẽdũ ꝙ q̃zuis propoſitũ conetur
ꝯcludere tñ poſſet calumniari vtcũqꝫ poſito etiam ꝙ
non ſit medicina ſcita apud quoſdã ſan.eductiua ſciꝛ
tñ apud alios aut ſcietur.dĩa.144. ¶ Uel dõm beni
gnius ꝙ flebotomia non ſolũ debeꝛ pcõ q̃ztitatꝭ ſed ẽt
peccato q̃litatis puta malitie ſanguinis vel vtrinqꝫ lꝫ
.20.in pn. nõ ita ꝓprie velut q̃ztitatis pcõ.4° ꝑmi. Qđ ẽt ſatis in/
.11.cir.pn. nuitur ingenij nono.dĩa.175. ¶ Differẽtia. xc.

Febris ſanguinis cum

Q alijs cõponatur febribus videꝛ.qꝛ prima
quarti non acquieſcitur opinioni eorũ q
ac.4°ca.12 me^m. dicunt duas febres ꝯtinuas non adinuicẽ
cõponi ſicut due tertiane. Cuꝫ igitur febris ſanguinis
ſit febris continua ipſa poterit alij ſaltẽ continue com
miſceri. ¶ Adhuc cõponũtur febres que ſunt diuer/
ſorum geneꝝ:vt ethica ⁊ putrida q̃ incõponibiles eẽ
videntur. Igitur cõponũtur per amplius q̃ ſunt vnius
gñis cũ ſint propinquiores vt ſanguinis putrida cum
alia putrida:q̃ꝫ putrida cũ ethica. ¶ Amplius ſiꝛe vi
detur de febribus ⁊ apatibus cũ ſiãt ex eiſdeꝫ cauſis:
ſunt.n.forme ipſoꝝ ſimiles. Sed apa ſãgui.cõponiꝛ
p.7.p^s me. cũ alijs:vt cũ cholerico ⁊ ceteris.2° criſiũ.7.14.de ige.
p.2.in fine. ¶ Rurſus ſi cauſat egritudinẽ ſeu febrẽ:illud de cuiꝰ
nã minus eſt ꝟ facere puta ſanguis q poniꝛ a Gal'. ⁊
Intoꝝ ver/ fine. Iſaac familiaris ⁊ filius nãe multo magis hẽbit cau
ſare illud qđ nõ ſic diligitur a nã:humor enim nõ pu/
treſcit niſi a regimine deſtituaꝛ nature.febriuꝫ ꝑ ⁊ 2°.
Itaqꝫ ipſo putrefacto ⁊ febrem faciẽte: alij qui eo re/
gebãtur humores putrefient ⁊ febrẽ facient. Itidem
cholera minus putreſcibilis ſanguine:cõpatiꝛ ſecum
alias febres.ğ ſanguis multomagis ꝯpatieꝛ. Itaqꝫ fe
bris ſanguinis cũ reliqs cõponiꝛ febribus.

Huiuſmodi quoqꝫ oppoſitũ mõſtraꝛ:
eo ꝙ a nll'o fere au
ctoꝝ inuiꝛ febrẽ ſanguinis cuꝫ alijs cõponi febribus.
¶ Adhuc talis cõpõ aut erit ꝭm cõmixtionẽ: qđ eſſe
nõ poterit:cũ ſan.ſic tetigi tigit ⁊ magneſcit ſup alios
hũores:ita ⁊ putredo eiꝰ ad ſe qđ eſt putredis aut ex/
traneitatis alioꝝ humoꝝ attrahet. Aut ꝭꝫ vicinitatẽ:
.7.poſt pn. cũ nõ ponanꝛ 2° de criſi.7.8.theo.niſi hi duo modi:hic
.6.in pn°. aũt ẽt fore nõ põt:qꝛ ibidẽ ⁊ febriũ 2°.non diciꝛ cõpo/
.7.pꝰ pn^m. ni niſi quotidiana cũ tertiana aut quartana vel aliter
quocũqꝫ modo cõponi adinuicẽ. Cuꝫ igitur nõ ponat
febreꝫ ſanguis cũ alijs cõponi febribꝰ:⁊ ſit ipm dare
ſufficiẽtẽ.febris itaqꝫ ſanguis cũ alijs nõ cõponetur.

Propter primum ꝟo ſciẽdũ ꝙ qd ſit fe
bris qdqꝫ febris ſan/
guinis ⁊ quota:queſitũ docuit antedictũ. Cõpõ ſiqui
dem febriuꝫ enodetur real'r ꝑmitus deinde noialiter.
Trac.4.c.12. in pn°. Quarto ſiqdẽ ꝑma ⁊ dĩa vtcũqꝫ.87. Compõ febriuꝫ
tripl'r exiſtit.vna qdem in gñe remoto ⁊ alia in ꝓpin/
quo.tertia aũt in ſpẽ. In gñe ſiquidẽ remoto:ceu ethi
ca cõponitur cũ putrida. In ꝓpinquo puta qñ febres
ex diuerſis hu.cãte adinuicẽ cõponũtur:vt quotidia/
na cũ tertiana vel cuꝫ q̃rtana. In ſpẽ q̃qꝫ ſicut qñ vna
tertiana cõponiꝛ cũ alia aut q̃rtana cũ q̃rtana vl' ſtati
ca cũ ſtatica. Et cõpoſitio qdem hꝰ duoꝝ modoꝝ vlti
morũ lꝫ maxime hoc ſit in 2° aut erit ꝭm ꝑmixtionem
aut ꝭm vicinitatẽ ſeu affinitatẽ:vt tactũ a Gal° ⁊ Ha/
lyab^te cũ Aui. Uoco aũt cõpõnẽ ꝭꝫ ꝑmixtionẽ qñ due
mãe differẽtes febrẽ faciẽtes vna cõponũtur aut mul
tũ vt flegma cũ chol'a ⁊ melã. Aut minꝰ vt vna ſpẽs
chol'e cũ alia vt citrina cuꝫ vitellina vel flegma dulce
cũ acetoſo vel iſipido:⁊ hꝰ. Et talis cõpoſitio aut erit
intra vaſa ſicut in febribꝰ duabꝰ ꝯtinuis aut extra ve/
lut in iterpolatis. Cõpoſitio ꝟo ꝭm vicinitateꝫ eſt qñ
due mãe diuerſa iuxta 2^m modũ aut eedẽ 2^m tertium cõ
ponuntur extra vaſa ⁊ extra differẽtes febrẽ cauſan/
tes:ita ꝙ vna facit febrẽ ꝯtinuã:altera ꝟo interpola/
tam. ¶ Adhuc ⁊ hꝰ febriũ modus compõnis eſt tri/
plex. Aut.n.febris vna eſt alij cõicans aut ſubintrans
aut coalternãs. Cõicans dĩ qñ due febres aut plures
ſimul incipiũt. Subintrãs ꝟo qñ vna ſupuenit añ pre
cedẽtis ſepationẽ. Coalternãs quoqꝫ vt alia adueniat
Trac.4.ca.12 iuxta finem. poſt eradicationẽ ꝑcedẽtis 4° prima. Eſt aũt demum
S.theo.cap.6. ꝭm Halyabbatẽ.attẽdere ꝙ ꝑdictarũ compõnũ q̃daꝫ
circa pn^m. noia hñt. Alie ꝟo noibus carẽt ſicut ꝑme q̃ in gñe re/
moto velut compõ eſt ethice cuꝫ putrida ac ẽt in pro/
pinquoꝝ aliquo ſicut flegmatica cũ q̃rtana: ⁊ ſic q̃ in
ſpẽ:ceu flegmatica cũ ſtatica aut cholerica cũ choleri
ca. Secũdarũ ꝟo characteriçãtur alique ſicut emitri
tea febris appellata. Circa cuius qdẽ nomẽ diuerſifi/
cati ſunt ſcribẽtes. Quidã.n.rudiores dixerũt febreꝫ
emitriteã cuius mã eſt flegma intra putrefactũ ⁊ ex/
tra. Qđ rõni oppugnat nominis oĩno cuꝫ emitriteus
mediã noiet tertianã.ab emis.qđ eſt media ⁊ triteus
tertianus:qđ in ꝑdicta flegmatica nõ ſeruatur. Agati
Ca.8.in me°. nus aũt febriũ 2° vniuerſas que extẽduntur tertianas
vi emitriteas noiare:ita vt confiteatur eiuſdẽ gñis eſ
ſe cum tertiana emitriteã. Et dĩam ſolã in magnitu/
dine paroxiſmi habere:qꝛ igiꝛ rationeꝫ nominis non
ſeruat ſicut ꝑores fecerũt peccat. Et qm̃ hꝰ q̃ſita ma/
gis ſunt nominũ q̃ꝫ rerũ in eis inqt Gal'.dedignor im
morari. Sunt ⁊ alij dicẽtes triplicẽ fore emitriteũ mi
norem:mediũ ⁊ maiorẽ:ponẽtes minorem qñ flegma
putreſcit iteriꝰ chol'a ꝟo ex̃mediũ aũt ecõtra. minorẽ
autẽ qñ melãcholia putreſcit interius ⁊ cholera exte
rius.iuxta illud. Paruus emitriteus in vaſis ſta re/
condi. Exterius cholerã medius ꝯrius illi. Peſſimus
hꝰ ineſt maiori fel coqt extra. Alij ꝟo in ſermonibus
Gari põti ꝓmoti ⁊ Aurelij emitritei tres dicũt modos
mediũ.ſ.maiorẽ ⁊ minorẽ. Medius eſt q tertiane ꝯiũ
gitur:maior ꝟo q̃rtane:⁊ minor q̃tidiane. Sunt ⁊ alij
q ſe modernos appellãt cũ his ꝯueniẽtes in numero
diuerſificãtes penitus in cõponẽdi mõ:ponũt eni mi/
norem emitriteũ qñ cholera ẽ intra vaſa ⁊ flegma ex/
tra.mediũ ꝟo eꝯ:maioreꝫ quoqꝫ qñ cholera ſit intus
⁊ melãcholia extra. Qui ꝑdictoꝝ motiua tollere co/
nãtes molliunꝛ ſuũ dictũ qbuſdã ꝓbabilitatibꝰ aſtrue
ſed qꝛ has trahunt ex libris nõ recte fortaſſis aſcriptꝭ
ſapiẽtioribus ⁊ Gal'.⁊ qm̃ tale litigiũ potius nomen
q̃ꝫ rẽ importat impñtiarũ omittatur. Illuſtriores quo
qꝫ medicoꝝ:de qbꝰ extat Ga.Sera.⁊ Halyab.vtcũqꝫ
A.cũ Iſaac videꝛ tñ duas ſpẽs emitritei ponẽ puꝝ.ſ.

ſeu certū ꝛ nō purū. vocant aūt purū qui factus ē fle/gmate intus putrefacto ꝛ chol'a extra. Nō purus q̄ꝫ ſm Sera. eſt eꝯ. Scōm ꝟo quoſdā: dū flegma perma net extra ꝛ chol'a ītra aut ambe extra vel vtreꝗ ītra: qð ē falſum: ꝛ qð tū ēt eſt ip̄ꝛoprius q̄uis ſcðs ħ tole ret febriū. Emitriteus. n. ē febris ꝯtinua ꝛ horrida. i. ī qua ſm plurimā partē paroxiſmi adſunt horrores ex frigore ꝛ rigore cōmixti. pᵐ aūt non reperiť qñ ambe ſint extra mäe: neqꝫ 2ᵐ cū ſint intra. Iſta ſiqdem eſt cō/poſitio ſm vicinitatē in qua ſecūdis criſiū ꝛ febriū q̄/drupliciter poniť compoſitio. vꝫ. qñ chol'a ꝛ flegma ambe ſunt intus aut extra ſeu qñ chol'a itus ꝛ flegma extra vel eꝯ. Qð ꝛ tripl'r pōt in his duobus vltimis euenire modis: q2 aut cholera ꝛ flegma ſunt eq̄les ꝛ ita cert° emitriteus vel chol'a ſuperat flegma: ꝛ ſic in/certus. Componiť ēt cholera cū melia his 4ᵒʳ modis cōpōnis cholere ac flegmatis: quoꝝ duo nām hēbūt emitritei triplicis ēt p̄ter alios. febriū 2°. Poteſt ꝛ me lācholia ꝑtactis 4ᵒʳ modis flegmati copulari: nullus tū hoꝝ emitriteū cōſtituet cū tertianā ſaltē ip̄ortet me diā ꝯſurgētē a cholera. Et ꝑpter hoc tacēt ibidē. Sūt ꝛ alij oēm febre cōpoſitā emitriteū appellātes impro p̄rie tū ꝛ cōius. Proprius autē ꝛ verius tenēdū eſt qð dixerunt iſti poſtremo. Et q2 talis perſcrutatio magis eſt nois q̄ꝫ rei ait. A. cuꝫ Gal'. ꝙ hoc non eſt de illis in quibus ſit vehemēs occupatio habenda.

6° b:euiarij cap.16. Cap.8.in pn. Ca 9.p°me. Cap.8. Ca.8.p°me. p°4ⁱ trac.4.ca pi.13 in me°.

Propter ſecundum ꝟo ſciēdū ꝙ qdā ſupſiciales dixere febrē ſanguis ex putrefactione indifferēter cōponi cū alijs febrib° intra vaſa ſeu extra. Et mouebanť: q2 vi/debať illis ꝙ alij humores haberēt habilitatē cū ſan guine ſic ꝛ alij q putreſiūt ī adiuicē: ꝛ potiſſime q2 ſā. eſt maxime parat° putrefactioni. ¶ Adhuc ſil'e putāt ꝯtingere in febrib° vt ꝛ in ap̄atib° ꝯtingit. ſꝫ ap̄ata cō ponūtur vt ſanguineū cū alijs. Que qdē poſitio ſatis erronea eēt inarticulata: neqꝫ eoꝝ valēt vt apparebit ꝯñr motiua. Fuerūt ꝛ alij ſil'r dicētes: addētes tū febrē alioꝝ humoꝝ a febre ſanguinea occultari. Qð conā/tur ex Iſaac in fine febriū ꝯfirmare. ¶ Sic ēt dicētes cadunt vt ꝛ primi ꝛ peius forte ſapiētes: q2 in dogma ſempiterne paſſionis incidūt. ¶ Adhuc nō eſt morb° aut febris qui ſenſibil'r nō ledat ōpationes: cū ħ ſit de rōne morbi ꝛ febris. vñ Ioānitius. Suoqꝫ ledit effe/ctu: Et. A. ip̄edit ōpationē ita vt retineať. ſicut. n. pau ca aq̄ mixta multo vino: non dꝫ dici aqua neqꝫ mixtū ex ambobus. ſꝫ vinū: ꝛ dr purū ēt qð modicaꝫ habeat mixtionē. ꝑnoſticoꝝ 2°. ſil'r ꝛ febres alie non erūt per manētes vt dicūt cū ſanguinea febre. Sunt ꝛ alij mo/dernoꝝ ſcriptores: expmētes febrē ſanguinis cōponi cū febre chol'e tm̄. Et cū alijs nō ita videnť adaptare. Et ponūt triplicē modū cōpōnis: ꝛ trinū nomē: iuxta illud qð dr. 14. de inge. In ap̄atibus mixtis ex chol'a ꝛ ſanguine. putāt. n. vt alij ꝛ hi ſil'e fore in febribus ꝛ ap̄atibus. Illoꝝ qdem exp̄imētes vlli hanc compoſi tionē extra vaſa ꝯtingere: ꝛ dicētes ꝙ qñ cholera eq̄/liter miſceť cū ſanguine dicitur cauſon ſynochus: ꝛ ſy nochus cauſon. Qñ ꝟo cholera ſupat ſanguinē cau/ſonem ſynochidem: qñ ꝟo ſit econtra ſynochū appel/lat cauſonidē. Quas ēt nituntur cōpoſitiones per ſi/gna diſcernere. Hoꝝ autē ſermo q2 non exponitur du plicem pōt habere intell'm: aut ꝙ iſta cōpoſitio febris ſanguinis cū febre cholere fiat ex cholera ꝑexñti cuꝫ ſanguine: qð puto eos itelligē: vel ex chol'a ex ſangui ne gñata ꝑ eius putrefactionē: cū dictū ſit pus ꝙ ſan/guis ꝯuertiť qñ putreſcit in cholerā. Primus ꝟo ſta/re non pōt: ſicutꝫ° oſtēdetur dicendoꝝ. ¶ Adhuc aut putredo cholere ꝑcedet: ꝛ ita ea maiorať ſup putrefa ctionem ſang. ꝛ cū ſang. putrefactus de ſe cōuertať in choleram: tūc maxime ꝑpter cholerā ſiet ēt cōuerſio in cholerā: ſicqꝫ febris cholere ꝛ nō ſanguinis: vl' ſan guis ꝑcedet ꝛ maiorātur putredo ſup cholere putre/dinem: ꝛ tūc ſanguinis putredo totuꝫ ad ſe ꝯheret qð eſt cholere putrefactū: ꝛ ꝑprie cum ſit chol'a de facili motiua. Neqꝫ ēt equalis pōt ſtare ſanguinis ꝛ chole/re cōpoſitio: cū ſanguis maxime ſuperet cholerā. Sūt etiā humores citiſſime permutabiles.

Li.5.capi.11. iuxta finē. In iſagogis trac. de reb° ꝯ nāli ca. ð febribus. 4ªpⁱ trac b° ca pi. b° in pn°. Cō.38.p°pn. Ca.1.in fine.

Propter tertiū quidē ſciendū ꝑ ꝙ nullus fere grecoꝝ neqꝫ arabuꝫ expreſſit febrē ſanguinis cum alijs copulari: ſic ēt ap/paruit per eoꝝ ſermones de cōpoſitione febriū indu/ctos: qð inuitur febriū 2° ita. febris que in ſanguine cō ſiſtit ſimplicior eſt bis q̄ in alijs ſunt hu. Subdit etiā demū ꝙ nō ſit poſ'e fieri putrefactionē ſanguinis ſm quādā vnā partē ꝛ qñqꝫ 2ᵐ aliā. p̄reterq̄ꝫ ſi flegmō° col ligens detineat incipiētē putrefieri humorē. A. tū 4° prima de hoc queſito ſub fuga quadā talem protulit ſermonē. Uidetur Gal'. ꝙ febris ſanguinis non cōpo natur cū reliqs febribus: qm̄ qñ putredo ē in ſangui/ne eſt cōis oium humoꝝ: ꝛ in hoc eſt ꝯdictio quibuſ/dam intētionibus ſuis: in quo nō eſt nece nos ꝑlonga re ſermonē: qm̄ nō iuuať cū eo medicus: cū ipſe obſer uet q̄ ſunt ſenſus. hic aūt alias fe. non ꝑcipit febribus ſanguinis ꝑmiſceri: ꝛ ſi ille itell's id fortaſſe percipit. Cōtradictio ꝟo ea Gal'. eſt forte: q̄ 2° febriū ita ſeriať. Si virtus fuerit imbecillis facta cā erit vt nō ſupflui/tates ſolū. ſed ſanguis ipſe corrūpatur putrefiat ꝛ fe/brem accēdat. ꝛ tūc aliud quoddā ꝑnᵐ efficieť ꝑiodo/rum paroxiſmoꝝ. ꝛ ſi ꝑdict° ſeruet calor: duplex erit ſpēs febriū adinuicē complicatarū. Et iſta qdem con tradictio apparebit in ſequēti propoſitoꝝ ex intentio ne Gal'. Iſaac ꝟo in fine febriū. Quatuor febres ipoſ ſibile eſt vt ꝯiūgātur: niſi qñ due fuerint vnius mate/riei ꝛ due non: verbi grā: ſicut ſi fuerint due febres de chol'a ꝛ due de flegmate aut due de flegmate. tertia ð cholera ꝛ 4ª de melācholia. Sanguinis aūt ſignifica/tio impoſ'e eſt vt cū aliarū ſignis appareat. Is. n. am/plius ac abūdātius in toto corpore: q̄ꝫ oēs humores alij. Qui ſi putreſcit ꝛ febrē generat: oēs febres ope/rit que cū ea ſunt cōmixte: ꝑpter multitudinē ſue quā titatis ꝛ obſcurat earū ſignificationes. Fortes. n. res debilē denigrāt: ꝛ multū paucū: vt apparet in ſole ob tenebrante ignis ſplēdorē. vnde aphoriſ. ſcða. Duoꝝ doloꝝ ſimul factoꝝ maior minorē denigrat. Manife/ſtum itaqꝫ ꝙ ſanguis ceteros humores ſi cum eo fue rint mixti obſcurat. Sic igiť voluit ꝙ febris ſangui/nis nō cōponatur cū alijs febribus vt ſit febris apud medicū dicēda cum non appareant earū ſignificatio/nes neqꝫ leſiones manifeſte quas hꝫ inducere. Ex his deniqꝫ deinceps oſtēditur ꝙ febris ꝑ ſe ſanguinis ex putrefactione nō pōt perdurās cū alijs febrib° cōpo/ni: febris aūt accidēs pōt. Dico aūt febrem per ſe ſine ap̄ate: per accñs ꝟo que cā ꝯſurgit ap̄atis. Inquio ēt ex putredine: qm̄ febris ex ſanguinis iſlāmatione nō pōt cū alijs febribus ea ꝑmanēte componi. vñ Iſaac: Neqꝫ ſanguis eſt cā alteri° febris: lꝫ caleſiat neqꝫ ipſe calefacit alios humores. Eius. n. compl'o tēperamē/to ē vicina. Proinde ſi caleſit ꝛ putreſcit: nō multuꝫ a tēperamēto egrediť. Qꝫ aūt febris putrida ſanguinis ꝑ ſe alijs nō cōponať febrib° oſtēdiť rōne: qm̄ aut cō/ponetur febris ſanguinis cū febre cholica aut melan cholica aut flatica. cū nō ſit dare pl'es febres hūoruꝫ. Et hec aut intra venas aut extra. Non intra: qm̄ ſan/guis predominā : caliditatē ꝛ aptitudinē ad putredi nē humoꝝ oium alioꝝ ad ſe ꝯtrabet. Quod firmatur

Ca.9.in me Ca.11.p°pi Tract.2°ca 42.in me°. Ca 11.p° Apho.46. Feb.3.cap 1 in fine.

Verſus fine. Qñ maior motus depellit minorē ⁊ occultat.de ſenſu
Coll^r v^lus fi. ⁊ ſenſa.de ſomno ⁊ vigi.⁊ 5° de aialium gñone. Mo/
Ca.5° p^e me. tus aūt ſanguinis ⁊ quātitas eſt maior imo maxim^9.
Poſt pn^m. ¶ Adhuc de cā longitudinis ⁊ breuitatꝪ vite. Minor
flāma cōburitur a multa per accidēs ſibi ſubito ſurri
piens pabulū ſeu alimētū. Sil'r ignis minor corrūpit'
Tex.cō.52. a maiori.3° ce.⁊ mun.⁊ pble.pma. Multū ignis ad ſe
Prob^e.56. modicum trahit. Cū igitur febris ſanguinis ſit vt ma
ior flāma reſpectu aliarū:⁊ ignis magnus mult^9:ipſa
oēs alias cōburet ⁊ ad ſe trahet. Febris.n.ſanguis ſic
alias hebetat ⁊ obtūdit ſm Yſaac:vt dolor maior mi/
norē:nō ſm eandē partē factus:cū virtus ſenſibilis to
ta ad vehemētiorē decurrat dolorē3:ita vt virtus hic
putrefactiua. Neqꝫ pōt cōponi cum febribus interpo
latis.non qdē cū flegmate ⁊ melāčholia:tum qꝛ hui^9
materie nō ſunt parate ad putrefactionē3 qñ ſanguis
putreſcit.tu3 ēt qꝛ calidū ⁊ humidū putrefactiuū ma
terierū ipſarū oium ad id qđ eſt in ſanguine putredi/
li.195.i pn. nis ꝯhit' ⁊ ꝯcurrit. Q̄ āt mā melāčholie ſit idiſpoſita
rac.2.ca.59. oſtēditur.qꝛ in diuiſionibus. Q̄ ꝙ parū qdem quarta
it pn^m. na accidit incipiēdo.vnde 4° prima. Quartana pluri
mum euenit in ſucceſſione egritudinū putridarum. ⁊
hec eſt illa quā intēdimus. Et alia eſſe non pōt cū ſeq
tur illa alioꝝ humoꝝ putrefactionē. Si igitur raro p
ſe euenit i corpore quātūcūqꝫ melāčholico nunꝙ tūc
eueniet in ſanguineo in quo nata eſt fieri ſanguis pu/
Anh 3. iuxta fi. tredo.vñ 9° de inge. Nā febriū ſanguinis neutra in ma
cro.ſ.quātū ad melāčholicū:⁊ frigido quātū ad fleg/
maticum amat ꝯſiſtere:ꝙ plurimū aūt in multum ſan
guinem hñtibus ⁊ multas carnes:ē ipſoꝝ generatio.
Simili qdē modo mōſtratur:ꝙ neqꝫ flegmatica mate
ria ſit cū ſanguine putrefieri apta:cū nō multiplicetur
ſīa in corporib^9 in qbus hoc euenit. ¶ Adhuc neqꝫ ex
parte cāe putrefaciētis:cū talis cā tollatur pp cauſa3
ſanguinis putrefactiuā ad quā ꝯhitur cā aliarū mate
rierum putrefactiua:imo humiditas ad putrefactio/
nem ⁊ cā tollitur putredinis a flegmate:p ſanguinem
calefaciētē ⁊ exiccātē mām flegmaticā frigidam ⁊ hu
midam ⁊ inopilatā reddētē:que erāt putredinis cāe.
Simil'r id ꝯtingit in mā quartane maxime:2^m altera3
eius qualitatē.puta frigiditatē3. Subtiliatur ēt eius
groſſicies caliditate effecta:qre febris ſanguinis pu/
trida cū febre flegmatis ⁊ melāčholie nō ꝯiūget' quo
cūqꝫ mō ⁊ minus cū febre cholere. Ipſa.n.ſui calidita
te:ſubtilitate ⁊ motus agilitate citiſſime in cās putre
facientes ſanguine deducit'. Cū.n.ea de ſe ſit mobilis
ꝯuertibilis:puta qꝛ in melāčholiā trāſducit'. Multo
itaqꝫ maius cū habebit aliqd ebuliens attractiuū: vt
putreſcētis ſanguinis feruorē. Si autē febris fuerit p
accñs:vt q̄ a pāte tūc poterit febris ſanguis cū alijs
⁊ maxime cū cholica cōplicari. Et id fortaſſis ē i quo
dicit. A. Sal'.ſibi in qbuſdā alijs intētionib^9 ꝯdicere:
qđ dupl'r euenire pōt. Aut manifeſti^9 ceu qñ duo fue
rint a pāta.vnū ex chol'a i ſtomacho aut diaphragma
te : aliud ex ſanguine in epate vel pulmone. Qñ igit'
haꝝ due putrefiēt māe:duo ꝯſurgēt vapores putridi
ſimul cor petētes.hoc.n.ꝯtingere optime pōt cum for
nax ⁊ origo vniuſcuiuſqꝫ pmaneat ab alia ſepata:l3 in
pceſſu fiat ꝯiūctio aliq̄. Aut imanifeſtius ceu qñ ali/
quid a pātū ex chol'a cōponit' ⁊ ſanguine equal'r ma/
xime. Sic.n.māe ſūt cōpoſite.ita ⁊ fumi putridi erūt
cōpoſiti.verūtñ nō erit ita diſcretio vt in pdicta. Et iđ
forſan qs nō imerito febrē vnā ponet cōpoſita3 ⁊ non
duas. Et que ita ſunt febres ex a pātibus cōpoſite ⁊ p
cipue manifeſte pmanēt ſatis diu. Id aūt nō paꝝ oſtē/
dit' ex criſiū 2° ita. Qñqꝫ accidit a pā in duob^9 mēbris
li.in me^o. diuerſis ſicut ſplene ⁊ epate ⁊ facit vnūqđqꝫ accidere
febrem:q̄ eſt alia a febre quā aliud aduenire facit. Et
qñqꝫ accidit in mēbro vno a pā cōpoſitū vt ex ſangui/
ne:cuius a pā dī flegmō:⁊ ex chol'a qđ dī eriſipilla. Et
ſubdit poſt pauca. Febris q̄ accidit ex a pāte ſanguis
qđ eſt in aliquo mēbroꝝ qđcūqꝫ ſit mēbrū eſt pter fe/
brē q̄ accidit ex a pāte exñte i eo ex chol'a.vñ 2° febriū Ca.11.p^o pn^m.
ceu tactū non eſt poſſe fieri putrefactionē 2^m quādam In pn^o huius arti.
vnā partē:qñqꝫ vo 2^m aliā pterꝙ ſi flegmonē colligēs
detineat incipiēte3 putrefieri humorē.ſi aūt eſt putre/
factio ſcđm vnā partē ⁊ altera3:ſicut diuerſa erit ⁊ lo
co ⁊ mā ⁊ ita ⁊ febris. Propter qđ poterit febris ſan/
guinis cū alia febriū eē ita pmanēs cōpoſitio.

Propter quartum quidē ad p^m dōm ꝙ
l3 inueniant' due ſit'
ꝯponi ꝯtinue.non tñ pp h̄ ꝯcludit' ꝙ altera illaꝝ ſit fe
bris ſanguinea:cū oñſu3 ſit ipſa3 non poſſe ſuo mō fe/
bribus alijs ꝯponi.qđ inuit. A.qñ poſuit duas cōti/
nuas copulari inqens. Deide currūt iudicia vehemē
tie ⁊ iterpolationis. Id āt nō euenit in febre p ſe ſāgui
nea cū ea ſit vere ꝯtinua. ¶ Ad aliud dōm ꝙ l3 cōpo
nant' febres diuerſoꝝ geneꝝ:nō tñ pp hoc qdā ꝓpin/
quoꝝ:eo ꝙ febres remotoꝝ geneꝝ ſunt i diuerſis val
de ſubſtātijs nō ita ſe ipediētes:ſic febres q̄ ſunt i ſub
ſtātijs ꝓpinqs:velut ignes ꝓpinq magis ſe ipediūt ⁊
corrūpūt:⁊ maxime cū ſint diſpares in ꝙtitate ꝙ di/
ſtātes. Febris āt ſanguis ipedit febres alias vt decl'a/
tū ē oēs. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nō eſt ſil'e oino de febri/
bus ⁊ a pātibus:qꝛ in a pātib^9 minere putredinis ſunt
magis pmanētes diſticte:ꝙ in febrib^9. Cōceſſum ē ēt
ꝙ febris a pātis ſanguinei pōt cū alijs cōponi. ¶ Ad
aliud dōm ꝙ l3 ſanguis ſit minus putreſcibilis rōne
filiationis ⁊ dilectionis nature:tñ rōne ſue cōplexiōis
calide ⁊ humide paratus eſt putrefieri magis. C^9 qdē
putrefactio vt oñſum ad ſe putredis aptitudinē oium
alioꝝ humoꝝ ꝯuertit:⁊ actū ēt effectiuū3. ¶ Ad aliđ
dōm ꝙ l3 chol'a rōne q̄litatꝪ non ſit adeo putreſcibilis
vt ſanguis:rōne tñ odij qđ ad ipſa3 h3 nā putreſcibi/
lis ē magis. ſāguis.n.p opp^m dilect^9 ē ⁊ amic^9. ¶ Ad
huc chol'a nō ē tāte ꝙtitatꝪ ꝙ ipſa ad ſe oēs ꝯhat hu/
mores ⁊ occultet velut ſanguis. ¶ Dña. xci.

Q **Ex cholera praſſina** ⁊ eru
gino
ſa fe.cauſentur vı̄ per Aueçoar ⁊ Auer. 3° theſaur. trac. p^o cap.6.
3.4.⁊.7.coll3. ¶ Adhuc aphoriſ.5.pmo Coll^r cap.3.in medio.
cōmēto.⁊.12.de inge. Quidā iuuenis euo
muit humorē eruginoſum intm̄ vt melius foret ipſu3 Ca.28.in fi^e.
dicere certiſſimā eruginē ꝙ eruginoſum. diſariā eni3 Ca.11.iuxta fi.
vere aſſimilabātur erugini eris. vñ ſpaſmus ſecutus In medio.
eſt:ſ3 erugine purgata ceſſauit febris ⁊ a ſpaſmo ſtati Ca.8.v^lus fi
euaſit. Ex eruginoſa ſiqde3 deteriore cholera accidit
febris. ¶ Rurſus melāčholia inālis facta ex aduſtio
ne melāčholie ſubtilis q̄ ebulit ⁊ fermētat terram vt
acetū iducit egritudines:puta cancrū:herpetē ⁊ tales
14.terapētice. Igit' h9 cholere cu3 non videant' ſic ſe/ Ca.9.p^e pn^m.
ue vt terrā.v3.fermētātes febrē inducēt: ⁊ pcipue qa
febris eſt egritudo hoibus appropriata.8.hiſtoriaꝝ.
Pali.humor nō putreſcit:p ⁊ 2° febriū:niſi a regimine Coll^r cap.23.
derelinquat' nature:hi vo duo videntur oino ab ipſa Coll^r cap.6.
derelicti:cū ſint intm̄ deprauati:⁊ nature reddant' ve/ Ca.11.cir.medium.
lut venenū oppoſitu3 humane. Eti.humoris gñati in
venis fumus pōt cor petere ⁊ febrē inducere. S3 cho
lera praſſina ꝓnoſticoꝝ 2° gñatur in venis: ⁊ oſtēſum Ca.39.in fine.
poſſe putreſcere.poterit igitur ſine putrefactione ad
ipſum tendere. ¶ Amplius he cum ſint calide ⁊ ſicce
proportionē habēt cū febre. Sed eorum que habent
proportione3 ⁊ ſymbolum:facilior eſt tranſitus:ſcđo Tex cō.25.
gñonis ⁊ cor.⁊ primo ſcđa.doctrina 3ª cap 3°. In gñe In medio.

ꝓportionabili facilioꝛ ē trāſmutatio. Et fulcitur: qꝛ
Poſt 3ᵃ ca. pᵒ iuxta finem. coꝛpus humanū caleſit cū cholerici hu. pꝛaſſini. p pᵉ.
qđ maxime eueniet qñ putreſcet. ¶ Rurſus. Que a
tota ſpē nature ꝯriant̄ humane vt ſcoꝛpionis ꝛ taliū
virus perpeſſimi febꝛes inducūt. Non igit̄ pp iſtarū
choleraꝝ malitiā: cū nō ſit tāta vt hꝰ venenoꝛū ceſſa
Tex cō. 15. bunt a febꝛis inductione. Jtidē. p ꝓnoſticoꝝ. Si fue/
rit in coꝛpoꝛe egro antrax vel carbunculus ꝛ exicca/
tus coloꝛē ꝓtulerit viridē: citrinū vel liuidū ꝛc̄. Coloꝛ
aūt viridis ꝛ liuidus his atteſtant̄ choleris. Ex qbus
ꝯcludit̄ ex hꝰ choleris moꝛbū ſeu febꝛē cāri.

cap. 7. in fine. Huius quoqꝫ oppoſitū expꝛeſſius ſenſit Jſa
ac febꝛiū. 5. ¶ Adhuc nullū
īuenio pter duos ādictos: qui nedū febꝛes: imo egri
tudines exprimūt minime ex hꝰ ſic prauis hu. cauſa/
ri. ¶ Amplius. Qđ maxime infeſtū ꝯtinue educit̄: ꝛ
īmanēs febꝛē nō ḡnat qꝛ ipſiꝰ ē ī tpe ḡño. hꝰ ꝟo chol'e
ſunt he. vñ ꝛ videmꝰ poriſmal'r vomitu expelli. Pꝛo/
pter qđ chol'a pꝛaſſina ꝛ eruginoſa nō īducēt febꝛes.

Propter pꝛimum qdem diſtinguēdū in
chol'a ꝓmitus: ꝛ dein
ceps locus ḡnonis videat̄ ꝛ ſitus. ¶ Propter huiꝰ pᵐ
ſciēdū ꝙ cholerā tribus īuenio ſuſcipi modis. Aliqñ
Apho. 43. nāqꝫ cōiter pꝛo omni humoꝛe iuxta illud. 7. apho. Si
febꝛē nō a chol'a habeat ꝛc̄. qm̄ hec febꝛis non eſt hu/
Tex. cō. 46. moꝛalis ſed ephimera in ſpiritibꝰ fundata. vñ 2ᵒ re. a.
hu. crudi de ḡne cholerū attrahuntur. Accipit̄ ꝛ pꝛo/
Poſt 4. ca. pᵒ ante meᵐ. pꝛie pꝛo cholera dicta ruffa ꝛ melācholia. quare p p/
ma. Due cholere flegmati ꝛc̄. Suſcipit̄ ꝛ magis ſtri/
cō. 4ᵒ añ me. cte pꝛo humoꝛe amaro. vñ 4ᵒ re. a. Cum dicat qs ſim/
Ca. 38. in fine. pliciter cholerā: manifeſtū qm̄ amara. Et 3ᵒ alimento/
rū. Cōſuetudo eſt medicoꝝ cholerā ſimpliciter noia
re: ſine ea que ſcđm coloꝛē appoſitiōe. Eſt aūt hec cho
lera humoꝛ calidus ꝛ ſiccus. Cuius ſpēs ab oibꝰ ꝓo/
ribus ſunt poſite. 5. ſolū. Eſt nāqꝫ vna nālis: q̄ eſt ſpu/
ma ſanguinis: cuius coloꝛ eſt ru. clarus: leuis: acuta.
Que ꝛ rubea dī clara ꝛ ruffa ꝛ flaua: ꝛ interdū citri/
na. Eſt ꝛ alia inālis quadruplex ens. vna ipſius dicit̄
chol'a citrina ſiue crocea. Et pallida: q̄ ex cōmixtione
ꝯſurgit cholere nālis rubee clare ꝛ flegmatis aquoſi.
Et reliqua vitellina dicta qꝛ vitellis ouoꝝ ſimilat̄ no
uiter natoꝝ: conſurgēs ex cōmixtione cholere natura
Ca. 1. in fine. lis ꝓdicte ꝛ ſtate coagulato vel groſſo. Gal. de chole/
ra nigra. Que in vaſis vel epe ēt ſimpl'r apud hunc ꝛ
pᵉ theo. ca. 25. poſt me. Halyabbatē ḡnatur: ſm ꝟo. A. cū adiectione magis.
pᵃ pᵉ tec. 4. ca. 3ᵒ in medio. inuenit̄ tñ 2ᵒ nālium. cholera aduſta vitellina noiari.
Et ex nāli ꝛ hꝰ cōmixtione alias vniuerſas fieri. Jn q̄
ca. 9. poſt me. Gal. ꝓfertur alijs: coll3 3ᵒ dicētibus cholerā vitellinā
cap. 7 añ me. minus calidā naturali. Sed inde cholera nigra vt di
ctum ꝛ id tāgetur cū reliquis ſiue eꝫ concidit Ga. vn
Ca. 38. in pꝛ. de pꝛonoſticoꝝ 2ᵒ. Flauā quippe interdū videre groſ/
ſam ꝛ diligēter flauam euomitā ꝛ deoꝛſum pꝛoceden
tem: quā ſiquidē vitellinā appellant aliqui: multotiēs
aūt humidioꝛem minuſqꝫ flauā que pꝛopꝛius citrina
nominatur: per totū ſui ipſius mixtum hñs flegmati/
cum humoꝛē ſubtilē aut aquoſum qđ ſupfluū. Alimē
toꝝ aūt p. Cholere hec quidē xanta hec aūt ocra. i. vi
capi. 1. añ me. tellina. Et 2ᵐ magis ꝛ minus vtraqꝫ multiplicitatē ob
tinent. vt alias choleras ꝓtermittā que apparēt ī coꝛ/
ca. 7. poſt pꝛᵐ poꝛibus infirmis. Jnterioꝝ ꝟo 5ᵒ. Uocat cholerā pu
rā. q. vitellū oui. poſtea ꝟo qñqꝫ viridis oñditur. Sic
igit̄ alia dī ab aduſta. Pōt tñ ad Auer. rñderi: ꝙ cho/
lera vitellina l3 dicat̄ aduſta a Gal'. non tñ aduſtione
tanta 2ᵐ quā hu. incinerant̄ nigrefacti: ſ3 talis eſt po/
tius dicēda ſuperaſſatio quedā ꝛ ꝯterminatio. l3 eni3
caloꝛ foꝛtis aduſtionē induceret: mā tñ reſiſtit frigidi
cō. 46. in pꝛ. tate flegmatica iuxta illud ꝓnoſticoꝝ ſcđi. Cōtinentis

ſputū albū viſcoſum rotūdū a flegmate accidere adu
ſto. Et ideo remanet humida viſcoſa: aduſtione ēt ī ea
ꝯceſſa pp hoc nō h3 de hoc Auer. alios moꝛdere. Ne/
qꝫ ſil'r quia inteſioꝛ eſt in coloꝛe citrina. igit̄ ē calidioꝛ
ea. ¶ Dōm ēt non valere. qꝛ coloꝛ nō datur ſolū qua/
litati: ſed ad hoc ēt opatur ſuba rara vel dēſa. Nā ſba
ſubtilis minus coloꝛē intēdit. groſſioꝛ autē magis vt
cholera flaua oñdit ſanguis citrina ꝛ vitellina. Jnue/
nitur ꝛ alia ſpēs cholere dicta pꝛaſſina. i. poꝛralis: co
loꝛem nāqꝫ folioꝝ refert poꝛri ꝛ ex ipſo ēt ḡñatur. Eſt
ꝛ alia ꝓpter ſiītudinē quā h3 ad coloꝛes erugis eris.
eruginoſa dicta ſeu ꝯinaria: ꝛ qꝛ ēt ſimilē vt acutam ꝛ
coꝛroſiuam h3 q̄litatē. Urit. n. in modū veneni cu3 ex
nimia naſcat̄ aduſtione. Et coꝛrūpunt he due foꝛma3
ſpecificā coloꝛis nālis: ſicut ꝛ venenū. Sunt nanqꝫ de
cap. 3. in me. ḡne venenoꝝ. coll3 3ᵒ. cum alijs ceteris quarū oꝛigo
2. techne tra. ca. de ventr. magis exiſtit a ſtomacho. Haly. ꝟo addit vnū inālem
cō. 26. añ me. modū habentē. ſ. coloꝛē indici: que ſiqdē eſt expoſitio
eius qđ dixerat pꝛaſſina. Uel foꝛtaſſis ꝯſurgit per mo
dum aduſtionis ſanguinis vt apparebit per. A. ꝯñr.
Jpſe nanqꝫ tanqꝫ medicine ſufficiētioꝛ compilatoꝛ: ſe/
ptem ponit cholere inaturalis ſpēs. Non eni3 expꝛeſ
pᵃ pᵉ tex. 4. ca. 3ᵒ in medio. ſit famoſas ſolū verū ꝛ infamoſas. Cholera nāqꝫ ina/
turalis efficitur aut qꝛ ſibi cōmiſcet̄ res extranea vel
qꝛ in ſeipſam cām acqrat inaturalitatis. Et ꝓma qdē
duplex exiſtit. Nam alia eſt nota famoſa. qđ dupl'r ēt
aduenit. qꝛ qđ ei adiūgitur vel eſt flegma tenue ꝛ ſic ē
citrina aut groſſum ꝛ ita vitellina. vt dictū a Gal'. ex/
tat antea. Quedā ꝟo minus cognita ꝛ famoſa ē cho/
lera que dī aduſta: que ēt dupl'r conſurgit. Aut enim
cholera rubea in ſeipſa cōburitur: ita ꝙ ſubtile ꝛ cine
ritiū remaneāt ſimul iūcta vel vt cholera nigra ab ex
trinſeco chol'e occurrat nāli ꝛ ſibi admiſcet̄ q̄ minus
eſt mala pꝛedicta: quā interdū euacuari ꝯtingit. Que
ꝟo ex ſe coꝛrūpit̄: ipſa ēt duplex inuenitur. nā vna hꝰ
magis ḡñatur ab epate. q̄ eſt ſubtile ex aduſtione ſan
guinis ḡñatum: cuius groſſum cholera extat nigra.
Altera ꝟo ḡnonē plus accipit a ſtomacho. Que iteꝝ
in pꝛaſſina3 ſeparat̄ ꝛ viridē vt eris erugo. vt oñſum
antea. De qdē ꝛ ſi odioſe ſint oēs nature: ita ꝙ ēt natu
ralis ꝓpter hoc fuit ſm Jſaac in libꝛo dꝟium dietaru3 Lecᵉ. 8. ꝟi
in kiſti a natura locata: extētqꝫ calide ꝛ ſicce: ſcđm tñ ſus finem.
magis ꝛ minus. Nā deterioꝛ ꝛ calidioꝛ ceteris ē eru/
ginoſa: deide pꝛaſſina demūqꝫ ex aduſtione ſui ipſiꝰ fa
cta: poſtea facta ex ſubtilis aduſtione qđ erat ī ſangui
ne: deide calidioꝛ l3 nō deterioꝛ nālis rubea: clara. po
ſtea deterioꝛ ꝛ calidioꝛ ex cōmixtione facta melācho/
lie: demū citrina: vltimo quoqꝫ vitellina minus calida
ceteris: l3 in malicia ſit vt excedēs ꝛ exceſſum ſe hñs
ad citrinā: ratione extenſionis ꝛ intenſionis diuerſifi/
cata. ¶ Propter 2ᵐ huius ſciendū ꝙ locus ꝛ modus
ḡnationis pꝛaſſine ꝛ eruginoſe multiplex inuenit̄ aſſi
gnatus. Gal'. n. 2ᵒ pꝛonoſticoꝝ. ponit pꝛaſſinā ḡnari in cō. 39. in fine.
ſtomacho ꝛ foꝛtaſſe in venis. Plurimi ꝟo dicunt qua
ſi illi conſentiētes pꝛaſſinā ꝛ eruginoſam magis a ſto
macho. Cuius quidē ſeries greca. Quemadmodū fit
in coꝛpoꝛe ſm naturam ſe habēte cholera flaua: ita ꝛ
poꝛralis altera cōtra naturam. Et videtur ipſa multo
tiens in vētre generata aliquoꝝ indigeſtione ciboꝝ
vt olerum quales ſunt ficle: cepe ac caules. Apparet
aūt aliqñ ſine hoc tale quid generari moꝛbi ratione ī
venis ꝛ reumatiꝫare vel in ſuperioꝛē vētrē aut īferio
rem caliditatis in coꝛpoꝛe ꝯ naturā oſtenſiua. Et ad/
huc ibidē in antea. Flauus ſiquidem humoꝛ reſoluta cō. 47. cir.
ipſius ſeroſa humiditate ꝛ finita viridis apparet: vi/
rus ꝟo cholera videlicet eruginoſa ꝓuenit ꝛc̄. Jn 2ᵒ
ꝟo complexionū ponit cholerā pꝛaſſinā ſimpliciter capi. 6. in m.

lli vētre gñari inqens ꝙ qbus in vētre calloꝛ extat cō plexio.cholerica gñatur ſupfluitas:ſimilis paſſio viſa.Rubea vō aut pallida eſt oino in qbus ex epe exiſtit ꝛ citiſſime digerētibus.Quibus aūt hec ſilis paſſio gñatur hos opꝫ comediſſe:nō panem aut carnem poꝛcinā:aut quid his ſimile.ſed calidius aliqḋ hoꝛū: ꝛ ſolum in male digerētibus gñatur in vētre.Jn de ni- *ver.ſi.* gra vero cholera:vt tactū aliqľr: ſicut mixta ſubtilis humiditatis flaua cholera ſm coloꝛē qdem pallidioꝛ fit ꝛ conſiſtētia humidioꝛ:ita quādo hec ꝑampli⁹ eua poꝛauerit:crudoꝝ ouoꝝ ꝓpinqtate ſimilatʼ ꝛ ꝓpter ħ vitellina.Jpſa qppe cholera ſiue pallida ſiue flaua:ſiue vitellina videatʼ:in vaſis gñonem hꝫ.Scōm vero vētrem praſſina qdam gñatur cholera.hanc aūt talʼr appellāt a coloꝛe praſſinoꝝ cognominātes:ſeu ꝛ virulentam a viru.ſ.eruginoſam.Jſaac quoqꝫ 5° febꝛium. *2°in fine. .8. tex.ſi.* ꝛ in dietis vlibus vult oēs ꝑter nālem ꝛ claraꝫ rubeā in ſtomacho gñari inquiēs.Naturalis ruffa habitat in felle:ꝛ vtus eius in epate:nō nālis eſt in ſtomacho. eſt tamen diuerſe vitellina:crocea:praſſina ꝛ eruginoſa.Quarum cauſa:qꝛ nālis cholera ad ſtomacum veniens miſcetur cum hum.in ſtomacho exiſtētib⁹.Qꝫ ſi fuerint laudabiles ꝛ tēperati ex cibo gñati cōtēperato:cholera ruffa in cholerā mutatʼ croceā nāli viciňantem.Qꝫ ſi humoꝛes qbus cholera permiſcetʼ frigiditati attineant ꝛ humiditati:cholera in vitellinā conuertitur.Si aūt humoꝛes inuenerit in ſtomacho calidos ꝛ acutos:vt ex pipere:ſynapi:poꝛris:alleis ꝛ ſiſibus gñatos caloꝛ augmētatur cholere ꝛ praſſij redditur coloꝛis.Qꝫ ſi iſta cholera in ſuo permāſerit acumine ꝛ calefecerit eam caloꝛ extraneus:ſicut caloꝛ tēpoꝛis aut aliaꝝ rerū:intēditur:fitqꝫ eruginoſa.Qꝫ auteꝫ vitellina ꝛ citrina:vt aſſerit cōtra alios in epate ponētes:in ſtomacho generari:veritatē non videtur habere:qm̄ non poſt modicū ſubdit.Si materia febꝛis fuerit vera choľa.i.ruffa:gñatur cauſon:ſi crocea fit tertiana.ſi vero vitellina naſcitur emitriteus. Cum igitʼ materia exiſtēs in venis febꝛem inducat ꝯtinuā:ꝛ nō que extra:tūc nullam ꝯtingeret eſſe febꝛem ex cholera continuam:ꝑter foꝛtaſſis cauſonē.Dico aūt foꝛtaſſis:qꝛ etiam cholerā ruffam videtʼ ſolum in chiſti locare.Neqꝫ emitriteus foꝛet vnqꝫ non certus : ſeu non verus apud ipm̄ conſurgēs ex putrefactione cholere intra venas ꝛ ſtatis extra.Neqꝫ choleras has intelligendum generari in ſtomacho:idest in eius venis.verum in ipſius ſpacioſitate.Et ideo foꝛſan dicit croceā interdū in epate generari : cum ſanguis ſit humidioꝛ quā decet.Auer.aūt concidit cum ipſo q̄ꝫtum ad gñonem praſſine ꝛ eruginoſe quoquo modo.Jnqnit eniꝫ *kollꝫ cap.3° medio.* vľr ꝙ cauſa gñonis illarum eſt : quādo cholera egreditur a ſua natura in caliditate ꝛ ſiccitate:ꝓpter ſparſionem illius ad ſtomachum ꝛ miſcetur tūc cum alijs humoꝛibus ꝛ ꝓprie cum melācholia:ꝛ ibi recipit aliquam ſpēm putrefactionis:ꝛ peruenit ad talē cōplexionem:ꝛ in hoc diuerſificatur a ceteris.Ponit.n.foꝛte has per modum putrefactionis ꝛ non aduſtionis vt ceteri cauſari.Neqꝫ etiam ſic ſentiūt cholerā in ſtomacho melācholie permiſceri:ſed ſtati tm̄:cuꝫ magis ipſum non ſic autem inhabitet melācholia.A.vo cū *pa°bi°doc.4°ca. p°in medio.* eo ꝙ ipſas ponat magis a ſtomacho gñari modū dat quomodo generētur in ipſo dicens.ſibi videri praſſinam ex vitellina generari quādo aduritʼ.Ex epe nāqꝫ vitellina que etiam ſm eum ab illo dicta magis generari in ſtomachū concurrit.Praſſina nāqꝫ quādo aduritur in eam introducitur nigredo:que cum citrinitate iūcta:viriditatem cauſat nigredini attinētem.caloꝛ enim in humidum agēs nigredinem inducit:vt apparet in lignis:ꝛ ideo aduſta oia fiunt nigra:vt ligna carbones extincto igne.Ar.de coloꝛibus.dicit demūſibi videri ꝫiniariā ſeu eruginoſam ex praſſina generari:quādo aduritʼ intātū vt eius exiccetʼ humiditas:vt ꝛ ſui ſiccitate ad albedinē redire incipiat.Caloꝛ enim agēs in ſiccū dealbat.vt in carbone oňditʼ.¶Uerum circa ꝑdicta multipľr cōtingit dubitare.ꝑ qꝛ cholera quecūqꝫ non videtʼ ex epate ad ſtomachū occurrere: cum paucis poꝛus felleus ad ſtomachū extēdatur:diuiſus:ſed ꝯtinu⁹ magis petat inteſtinū duodenū complexionuꝫ.re.a.ſecūdiꝫ.ꝛ tertio.15.Sic igitʼ tales cholere non poterūt ni rarius gñari.¶Dōm dupľr.primo qdem:qꝛ ſicut rarius poꝛus ad ſtomachum mittitur felleus:ita ꝛ he choľe praſſina ꝛ eruginoſa in paucioꝛibus adhuc gñantur magis:vel lꝫ nō ſit poꝛuſ ad ſtomachum.eſt tamē poꝛus ſemꝑ ad duodenū continuatus paruꝫ ſub pileron vētris ſituatus.ita ꝙ cholera perueniēs illuc rapitʼ ſurſum ad ſtomachū:ſi fuerit debilis ſupfluitatū receptiuus aut indigētie tēpoꝛe attractionis vtute.¶Amplius.dubitatū qm̄ conceſſum eſt cholerā quādoqꝫ ventrem intrare vt videtʼ etiam velle Raſis in diuiſionib⁹dicēs ꝙ fel hꝫ tria oꝛificia:oꝛificium.ſ.adherēs epati:ꝛ oꝛificiū adherēs ad inteſtina:ꝛ oꝛificiū ad ſtomachū.Jntelligēdum qdeꝫ ꝙ non tria incipiēti a.a.kiſti:ſed duo tantum:ſꝫ vt tactum ſunt tria quo ad extrema in que terminantʼ.Nā alterū puta deſcendēs diuiditʼ in duas partes:quarū maioꝛ continuatʼ inteſtinis ad que cholerā trāſmittit: altera vt minoꝛ coniūgitur ſtōcho : ꝛ per eam in eius concauū cholerā mādat : 3°theo.Jn ꝑmo vō eiuſdem partem cholere mittit ad ſtomachū:quo per illam fit ciboꝝ digeſtio.Almāſoꝛ ēt ꝛ Auer.dicūt choleraꝫ in ſtomachi funduꝫ trāſmitti.vn̄.3°.15.Et habet oꝛificiū ꝛ meatum ad partes ſtōchi.Concurrit igitʼ in ipſum. ¶Jn oppo^m 6°enim de iuuamētis mēbꝛoꝝ.Non fuit curſus cholere ad pungēdum in ſtōchum ad purganduꝫ illud qḋ in eo gñatur ex flegmate:ꝓpter illud qḋ timebatur de nocumento qḋ accidit ſtomacho ex tali cholera.feſtinaretur enim exitus cibi a ſtomacho anteqꝫ digereretʼ:cuꝫ indigeat permanētia in ſtomacho longa.donec paulatim digeratʼ.vnde quarta pꝛimi. Stomachus non hꝫ qḋ ipſum mūdet.ſicut inteſtina choleram rubeam.¶Dōm aliquos voluiſſe cholerā non ire ad ſtomachum:qꝛ non vadit ad fundum eius. Quod tamē eſt contra pꝛeinductoꝝ aliquos:ſed vadit inquiunt ad os ſtomachi deoꝛſum:vt confoꝛtet ex pulſiuam.non enim intrat ſubſtātiam ſtomachi : niſi plus mādetur.Aut inquiūt ꝙ hec in groſſa obtūditʼ humiditate ſtomachi ſtatica:caloꝛqꝫ ipſius ide acuitʼ. ¶Aut dōm ſicut tactum pus:ꝙ in pluribus hoium ꝛ maxime nāliter ſe hn̄tium:cholera non trāſducitur per poꝛum felleū in vētrem:ſed in inteſtina ſolū ad q̄s hic ſe trāſtulit Gal.Jnterdum aūt ꝛ in his qui minus nāles extāt:vt calidioꝛes epe.Natura poꝝ ēt ꝑduxit mittētem cholerā in vētrem:vt euomeretʼ q̄nqꝫ.Neqꝫ hūc amplius ledit:qꝛ vigēt multū hi calitate attractiua epatis ꝛ frigidū ipm̄ hn̄t:ne trāſiens per inteſtina excoꝛiet.Jn plimis.n.vnus eſt tm̄ a felle poꝛus tēdēs in iteſtina.Jnterdū vō cū ħ in ſtomachū alter diffunditʼ.Et is vt ad multū eſt minoꝛ reliquo:rariſſime aūt eꝫ:vt i ſaluo ſacerdote apparēs ꝯpľonū.ꝛ re.a.ſcōis. Uel ſicut trāſtuli ex greco dōm ꝙ pars modica cholere occurrit in vētrem:ꝛ nō eſt ꝙ non trāſeat oio in illum.Cui⁹ eſt ſeries iſta.Manifeſtū ꝙ choľa plima in vētrem ꝯfluēte ſm aliquā diſpōnē non ꝯtingit in ipſo manere cibaria.Moꝛſo.n.ab humeꝝ acredine vexatʼ ꝛ ſtimulatʼ valde ab eo veloceꝫ contētoꝝ effici excre-

Ca.6.in me. coll'2°.30.p° pn. ꝛ 2°.32.in ſi. Tract.1.ca.1. poſt pn.

Ca.64.i me.

Cap.30.

Trac.1.c.19. p°collꝫ.ca.19. Trac.pꝛimo ca.1.poſt pn. Ca.3.cir.pn.

Ca.13.p°pn.

Ca.6.in me. 2°.30.p° pn. 5°de vti.ptī. ca.4.poſt pn.

tionem. Si aūt in ventris puenerit orificiū: vt ſenſibiliſ ſimū exiſtens dolet ab ipſo vehementer morſi ꝛ nauſeant ac euomūt. ¶ Rurſus. hoꝝ gr̄a heſitatᷣ: qm̄ videtᷣ ꝙ ſubtilior pars cholere ptranſeat cū ſanguine eaq̄ꝫ vadit ad chiſtim: qm̄ illa deſcēdit multa: ꝛ ad multū in inteſtina inferius entia. qḋ aūt tale groſſius ꝛ grauiᵒ. Eti. citrinū cholericū qḋ oñditᷣ cholere in ſpuma ſanguis phlebotomia eſt ſubtilius viſuꝫ cholera expſſa de chiſti. ¶ Adhuc cholera vadit cū ſanguine ꝑpter eū ſubtiliare facereq̄ꝫ tādem penetrare. hec aūt pſectius cholera opabitᷣ ſubtilis groſſiori. Subtilior ergo vadens cum ſanguine ea que ad chiſtim trāſmittitᷣ. ¶ In op/
Ca. 25. pᵒ me. poſitū. ꝑmo. n. theorice. Quod in cholera ſubtiliᵒ eſt acutius ꝛ clarius trahit ad ſe fel. Quod aūt minᵒ eſt acutū ꝛ clarū nā cū ſanguinē ad oīa mittit corpis mē/
Doc. 4ᵃ c. 1. pᵒ in medio. bra. vñ p̄ ꝑma. Quod aūt de ea colatū eſt ad chiſtim
Collʳ in cīe. trāſmittitᷣ fellis. Id aūt ſubtilius. Palin ſm̄ Iſaac. Io
vlibᵒ lecⁿᵉ. 8. natura cholerā incarcerauit in chiſtim ne ſui effreni/
verſus finem. tate partes lederet eis occurrēs. Sed hoc ꝑprie ineſt ſubtiliori: q2 fit amarior cū acuitate quadā ꝛ penetrabilitate ac mordacior. Minus aūt ſubtilis in his re/ miſſa nō tm̄ diſtat a ſanguine ꝛ partibᵒ. Ecōuerſo aūt de humore accidit nigro: qm̄ qdē ipſius ſubtile cū ſanguine pmeat. Groſſius aūt ſplē in ſe attractione dedu
cap. 25. pᵒ me. cit. theorice p̄ cū nālium 2ᵒ. ¶ Dōm ꝙ vadēs ad chi/
cap. 9ᵒ pᵒ meᵐ ſtim eſt ſubtilior reliqua cū ſanguine eūti: vt indicatᷣ
ca. 9. ꝟlus finē nālium 2ᵒita. Indiget aūt ſanguis nō minime ꝛ tāto humore qui nōdum vltime factus eſt ignis. Innuitᷣ igitᷣ duplex cholera ignita: ꝛ ita ſubtilior ꝛ minus ſubtilis qua indiget ſanguis. Per oppoᵐ aūt melia vadēs cū ſanguie minuſ groſſa eſt ea que tēdit ad ſplenē. Sub/ tile nāq̄ꝫ ac groſſum exceſſum importāt. Quod auteꝫ cum ſanguine vadit opuſ ſit tpamēto atteſtari. ¶ Ad ꝑmum igitᷣ dōm ꝙ cholera ad inteſtina non deſcendit ſpōte. verū magiſ regitiua impellēte ꝟtute ſic ꝛ melia
Doc. 4ᵃ ca. 1. poſt meᵐ. ſurſum. p̄ ꝑma. ¶ Ad aliud dōm ꝙ iſta non eſt ꝟa ſb̄a cholere que apparet in ſpuma illa ſupnatāte: ſꝫ aliqd gn̄atum ex euaporatione ſeu potius ex ipſiᵒ effuma/ tione: qḋ oſtēdit ſeceſſus cholere ex venis euacuate. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ſanguis nō eget tāta ſubtilitate: qn cholera minᵒ ſubtilior hūc valeat attenuare: cū eo ꝙ non nocet vt reliq̄ mēbra ēt ſunt groſſa in qua ordinantᷣ ꝛ meatus ſufficiētes. ¶ Adhuc dubitatᷣ: qm̄ nō videtᷣ has choleras poſſe in ſtomacho gn̄ari: ſꝫ in epe cum ſint hu. Nam ſtōchuſ ordinatᷣ ad digōneꝫ alimētoꝝ ꝛ ꝯuerſionem eoꝝ in chilū. Epar aūt ad ꝯuerſio/
ca. 3. in medio. nem chili in chimū. vñ 3ᵒ collꝫ. Quod gn̄at nāle: gn̄at ꝛ non nāle qn̄ corrūpitur eius ꝯplō. Cum igitᷣ ſtoma/ chus non habeat gn̄are humorē nāleꝫ: neq̄ꝫ innālem gn̄abit. ¶ Rurſus he cholere cum ſint calidiſſime ab agēte calidiſſimo gn̄abuntᷣ. Tale ꝟo non eſt ſtōchus: cum ſit frigidus ꝛ ſiccus nā. neruoſum eſt. n. non paꝝ ipſius eē ꝛ exāgue. Epar quoq̄ꝫ calidū ꝛ ſanguineuꝫ ꝛ mēbrū q̄ꝫtum hꝫ de ſanguine: tm̄ ꝛ caloris obtinet.
ca. 9. ꝟſus finē ca. 2. in medio ꝑmo ꝯplōnum. ꝛ 2ᵒ apparēs de partibᵒ. In epe g̃ gn̄abuntᷣ ꝛ nō in ſtō: qḋ nullus dixit. ¶ Dōm eſt ipſas in ſtomacho ꝛ nō in epe gn̄ari: q2 ſui acuitate ꝛ malignitate ſb̄am tenerrimaꝫ corrūperēt epatis: qḋ nā non ſi/ nit. ¶ Adhuc. humiditas eius eſt multa. Eſt nāq̄ꝫ fōs
2ᵒ techn ſ̄ trac. de epe pᵗᵒ. 3. humiditatiſ ſm̄ Haly. vñ ꝓhibet eaꝝ gn̄onē: cum ſint ſicciſſime: ꝛ vnūq̄ꝫq̄ꝫ in loco eiᵒ gn̄atᷣ cognato. ¶ Ad primū igitᷣ inductoꝝ dōm ꝙ gn̄o duplex exiſtit. q̄daꝫ eſt vera vniuoca: ꝛ ſic ſtomachus maſſam gignit ptiſanariā: ꝛ epar humores. Eſt ꝛ altera impropa equo/ ca: ꝛ hac cholere he due poſſent dici in ſtōcho gn̄ari. Uniuoca. q̄dem dicitᷣ gn̄o qm̄ hoc totū trāſmutatᷣ in
tex. cō. 10. ꝛ. 13 hoc totum. p̄ de ge. ꝛ cor. ita ꝙ nō ſolū ſit trāſmutatio in accñtibus: ſed ēt in ſb̄a. Non enim pmanenſ eſt ſb̄a in eēntia ꝛ accñtibus ſolū trāſmutata. Equoca q̄dem per oppoᵐ dicitᷣ gn̄o: puta ꝙ in ſtomacho hꝫ gn̄entur cholere: q2 viriditatē in ipſo acqrunt ex acruminum eſu: aut cholera ab epate ad ſtomachū veniens alijs formis induitᷣ accñtalibus: vt cholere: groſſicie: duri/ cie: ꝛ hꝫ. ꝛ ſic fortaſſis intelligūt dicētes eas magiſ a ſtomacho gn̄ari: q2 formā talē in ſtomacho acqrunt: lꝫ mām receperint ex epate pmanēteꝫ in ſb̄a: ſꝫ paſſionibus trāſmutatam. Et in hoc cōcidūt modi ꝛ loci ēt gn̄onis eaꝝ ꝑdicti: ꝛ ſi videanᷣ forte ſufficietenus di/ uerſi. ¶ Aut dōm ꝙ magis fiūt a ſtomacho: ꝛ ꝑprie praſſina: plus qm̄ dictū eſt per Gal. aliqn̄ ipſam gn̄a/ 2ᵒ ꝑmo. cōid in fine.
ri in venis ꝑpter aliquā egritudinū ꝛ effundi demum ad ſtomachū. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ caliditaſ duplʳ eſt inſita. nāliter. ꝛ acq̄ſita. ꝑma q̄dem calidius eſt epar. Eſt nāq̄ꝫ natura calidū ꝛ humidū: ſcōa ꝟo ſtomachus: lꝫ ſibi indita frigidus ꝛ ſiccus ſit magis. Multa eniꝫ cō cap. 7. in m
currūt ad ipſuꝫ calefaciēdum. 3ᵒ nālium. ꝛ ꝑmo ꝑma. Doc. 4ᵃ c
Cor q̄dem ſupius mediāte diaphrate ab ipſo calefa/ poſt ꝑnᵐ.
cto adorti per dorſum pcurrens poſterius ꝛ muſculi eius. Anterius q̄dem omētum adipinū cuꝫ muſculiſ. A dextra ꝟo epar cum felle. A ſiniſtra quoq̄ꝫ ſplenem ꝑpter ſanguinē venalē ꝛ artarialē magis in ipſo contentum. hec oīa circa ſtomachū intēſam aduēticiā cō gregant caliditateꝫ. vnde ꝛ humores poteſt gn̄are ſic extraneoſ ꝛ aduſtos. Epar aūt ſui calᵣitate inata ꝛ humiditate repugnat gn̄oni hꝫ humoꝝ: gn̄at tñ eoꝝ materiam: cholerā puta vitellinā aut aliā. Itidem dubi/ tatur: qm̄ cū ſm̄ Ga. dictū ſit cholerā porralē aliquando gn̄ari in venis: poterit ꝛ in epe ſilʳ gn̄ari: qm̄ ī ipo ſunt vene in q̄bus humor capitᷣ ꝛ non in ſb̄a ipſiᵒ. Sepe nāq̄ꝫ Gal. digōnem venaꝝ vocat eam que epatis: ita ꝙ non deficiet taliū cholerar gn̄o in ipſo vt dice/ batur: ꝑpter qḋ id tenellū corrumperent ſui malitia. ¶ Dōm ꝙ in epate vt apparet non contingit ꝑdictaſ choleras gn̄ari. In venis aūt poteſt ꝑpter caliditateꝫ egritudinum quarūdā aduretium. Neq̄ꝫ eſt ſimile de venis que ſunt in epatis corpore ꝛ que ab ipſo ꝑlōgate. Nam tele venaꝝ exiſtium in eo ſunt tenuioreſ teliſ aliaꝝ venaꝝ exiſtium in toto corpore. ſᵒ de iuuamēto. ca. 3. in medi
vt perfectior fiat ab epate digeſtio. Nam quāto cibᵒ fuerit ꝑpinqor ſubſtātie epatis carnoſe: tāto velocio/ ris reddetᷣ alterationis ꝛ melius ſanguinis ſuſcipiēs ſpēm. Quādo aūt ꝑlongatᷣ ab epate venaꝝ tunice ingroſſantur ꝛ fortificantᷣ. vnde. A. quita particula de ca. 8. in medi
anima. Non eſt illicitum ꝟtuteſ fortioreſ ꝛ validioreſ fieri extra ſua principia: eo ꝙ fortiūtur materias per quas fiūt huiꝫ: ſicut euidenter apparet in neruoꝝ origine ꝛ in proceſſu demum eorum.

Propter ſecundum ꝟo ſciēdū ꝙ a nulliſ inuenio adhuc diligēter inquirēs qui ex ꝑdictis duabᵒ choleriſ egritudinem ponat ꝯſurgere: ſed aut vomitu expelli aut mortem extēplo adduci: niſi Auēzoar ꝛ eius Auer. collega. Inquit enim ille. Febris que fit ex tranſitione 3ᵒ theiſir trac. ꝑmo cap. 7.
febris ephimere ad febrē cholericā: ſi fuerit de gene/ re praſſine aut eruginoſe: habebit accñtia magiſ fraudulenta ꝛ vix poterit euadere ab ea. Et ſi euaſerit diu pmanebit. ꝛ ſubdit ipſiᵒ demū ſigna dicēs ꝙ ſit eiᵒ paroxiſmus diuturnus ꝛ terminᵒ egritudinis ſilʳ. Et pau/ ci ſunt qui ab hac infirmitate euadāt: ꝛ ſi euaſerit erit hoc poſt multū ſtudiū: ꝛ egritudinis ꝑlongationē. Et poſſe eſt ei remanere mala accñtia ꝛ fraudulēta tēpo/ re q̄ꝫlongo. Tertio ꝟo collꝫ. Egritudines que ab iſtis ca. 3. in meᵒ.
pueniūt choleris: praſſina. vꝫ. ꝛ eruginoſa ſunt icurabileſ ꝑpterea ꝙ non recipiūt digeſtionē nec pmutanᷣ

a calore nāli:imo corrūpunt formā ſpecificā ipſiꝰ: ſic corrūpit venenū. Quarto vo illius ponit ex h̄ cauſo/ 1.18.in fine nē fieri ingens. Et peior ſpēꝝ cauſonis eſt illa que fit a cholera ziniaria vel praſſina. Et illiꝰ poxiſmus lōgꝰ eſt pp inobediētiā humoris illiꝰ ad digeſtionē recipiē li.xi.ver. fi. dam. In 7ᵒ qꝫ ſi febris tertiana nō fuerit ex cholꝰa pu/ ra:ſed erit ex vitellina.hāc.n.voluit in.3ᵒ ſentire Gal. fore aduſtā.2ᵒ nāliuꝫ. Moxqꝫ ſubdit. Uel praſſina aut eruginoſa nō euadet hic a piculo maximo ⁊ precipue qñ fuerit ex praſſina ⁊ erugioſa. Et mihi videtᷣ ait im poſſibile ꝙ aliqs ab eruginoſa euadere poſſit.dicit ēt li.13.in pn. cauſonē ꝯtra alios impoſꝰe fore ex cholera nāli. Hi q/ dem ſunt ſmones hoꝝ viroꝝ:quos ſiqs diligētia ꝯſi/ derat:nō ſolū ad alios ſunt diſſoni: veꝝ ēt inter ſe ſatī li.1 pn.ari diſſentiūt. Nā zoar ponit eſſe poſꝰe: cuꝫ difficultate tñ quadā grandi a febre pdictaꝝ cholearꝝ hoiem poſſe euadere. Auer.vero iſti ſm qd aduerſus ait ſibi vide ri impoſꝰe ꝙ quis a febre euadat ex cholꝰa eruginoſa.

¶ Adhuc ſi he cholꝰe adeo vt ipſi ēt teſtantᷣ ſunt pue quō febris eaꝝ plōgatur ⁊ ēt poxiſmuſ. Quare ēt ſm Auer.cauſonē inducūt:cū ſit febris ꝯtinua ſine poxi/ ſmo.⁊ he habeāt poxiſmū. Aut quō gñatur cauſon:ſi nō ſit a cholꝰa nāli: ⁊ nō tñ put eſt nālis. Non.n.fiet a citrina neqꝫ a vitellina nō aduſta: cū he ſint fridiores li.12.pᵒ me. nāli.neqꝫ ēt a vitellina quā in.3ᵒ vocauit aduſta: qꝛ in 7ᵒ ait ꝙ vitellina nāli fridior exiſtit. Quō ḡ faciet vitel lina cauſonē:ſi fridior nāli. Aut fortaſſis vitellinā nūc accipit cōiter cū alijs nō ſeruās qd pſumpſit affirma/ re ⁊ iponere Ga.3ᵒ vel ſi vitellina aduſta ſit alia ⁊ pſſi na ⁊ eruginoſa:diſtingue nobis didaſcale. Aut ꝙ di/ cūt hi viri extraneū eſt ⁊ inſolitū valde.vñ pꝑter iſta ⁊ ſilia Auer.maxime ſmonē nō cōprehēdo.

¶ Dōm igitᷣ extra ipm cholerā vitellinā duplicē fore.vnā qdē per cōmixtionē pdictā magis eius obtinētem nām:al terā vo p aduſtionē ⁊ ingroſſationē ſbe: qua color in lip.9.ver. fi. tendit. Ga.igitᷣ qꝫ breuiꝰ.nālium 2ᵒ gñonem aſſignans humoꝝ:cū in alijs eā tetigerit opuſculꝰ.duas tñ cho/ leras enodauit:nālem.vꝫ.⁊ inālem:per cholerā qdeꝫ vitellinam pfectius qꝫ per aliquā aliaꝝ audiens oēm choleram inālem duplici ptacto gñatam modo.

Propter tertium vo ſciēdū cū alijs ma/ gis dico ꝙ ex cholera pꝑrie eruginoſa febris neqꝫ aliq egritudinū pōt cāri: ſed potiꝰ vomitu emittitᷣ aut mortē repētinā inducit. In cholera vo praſſina dubitādū eſt vtcūqꝫ. Qꝫ aūt ex eruginoſa nō conſurgat febris: neqꝫ ex praſſina pter hoc ꝙ nō inuenio ab alijs egritudinē ab his choleris li.7.in fine. poſitā fieri. Iſaac febriū 5ᵒ de ipſis talē in cōi pfert ſer monē:praſſinā impoſꝰe eſt in epe gñari: neqꝫ tranſit a ſtōcho:neqꝫ gñat febrē:qꝛ non tāto tpe in corpe pma/ net:vt putrefiat ⁊ febrē gñet.nā.n.ſemp ſe coadiuuat: vt eā a corpe expellat pp eiꝰ malignitatē. Qd ſi nā de/ fecerit eā expellere nequiēs incēdit corpꝰ:⁊ hō moritᷣ. Subditqꝫ igitᷣ ſi talia de praſſina accidūt q̄ꝫta maiora ⁊ certiora de eruginoſa eueniēt. Et firmatᷣ qꝛ alimēto li.38.in fine rū 3ᵒ.alie oēs cholꝰe videntᷣ difficulter eūari ⁊ egrotā/ te corpe viridi excepta.vñ in dietis vlibꝰ. Eruginoſa peior ⁊ corruptibilior eſt praſſina. Quare velocitᷣ de/ ſtruit ⁊ mortificat. Qd ēt rōnibꝰ ꝯfirmatᷣ ſuppoſitis q buſdā pus vt ꝙ nā nō mouetᷣ niſi pcepto nocumento. Et qꝛ hꝫ cholꝰe peſſimas hñt q̄litates acutas mordi/ li.7.in pnᵒ catiuas:ac ꝙ ſiūt in ſtō:pꝑpeqꝫ erugioſa. Et ꝙ ſtōchus eſt mēbroꝝ ſenſibiliſſimū ⁊ marīe os ipſius.4ᵒ de ac/ cidēti. Ipſi.n.ſenſus ineſt pter nālem ēt aialis. Et qd continetᷣ in ſtō facillime educitᷣ:qꝛ pꝑpria ipſius eūatio eſt per vomitū. Conſtātinus de ſtō. Uia vero q̄ educi Collʳ ca.21.cir principiū. tur breuis ⁊ lata. Conſurgat igitᷣ nūc ſermo talis. Na tura non mouetᷣ: niſi pcepto nocumēto. Sed ex huiꝰ choleris pcipit nocumētum:cū ſint acutiſſime:ſtoma chus ſenſibiliſſimus. Euomūtur igitᷣ ex ſtomacho:cū fiant in ipſo anteqꝫ egritudinē inferāt. Sicut.n.natu/ ra hñs cholerā odio:ipſam in chiſti incarcerauit: ita ⁊ has ſtatim ſtudet expellere q̄ꝫtum poteſt: ne ipſam interimāt:⁊ iō videmus eas euomi interpolate.

¶ Sꝫ ꝯtra.non videtᷣ ꝙ expellatᷣ adeo ꝯfeſtiꝫ ex ſtō:vt egri tudinē nō gñet:qm̄ qd gñat capillos virides:cū h̄ fiat tpis mora poterit ⁊ febreꝫ inde cāre. Sed capilli viſi A ſunt virides.⁊ pꝑprie in tpibus cuiuſdā.hicqꝫ ab hac pꝑ ueniebāt cholera cū ſibi atteſtetur: ⁊ ēt hebdomada qualꝫ hāc euomebat periodice.

¶ Dōm dupꝉr aut ve lut apparebit ꝙ praſſina poteſt interdū febreꝫ gñare vel ꝙ capilli lꝫ efficerentᷣ interdū virides:non tamen putreſcebat cholera praſſina:vt febrē cauſaret:qm̄ ex pellebatur ꝯtinue:ſicut etiaꝫ gñabatur nō putreſcēs: per multas tamē ipſius gñones capillos in viride co lorabat:fumos infectos ea ſupius demādans.

¶ Am plius.quecūqꝫ febrē cauſant humoralē putreſcere et cor petere oportet:cū fumus putridus cor petens ſit cauſa febris coniūcta. Sed que ſunt ignis ⁊ vehemē ter ignita nō putreſcūt:⁊ ideo alia eꝰoꝝ impurata pu/ treſcunt pter ignē. Talis vo eſt cholera pꝑpria erugio ſa:cum ipſa ſit calidiſſima ⁊ ſicciſſima. Uerū ꝯtra hoc Doc.4ª ca.pª in principio. videtᷣ eſſe:qꝛ pmo pma humor dī corpus humidū liq dum. Sed hꝫ cholere ſunt humores.qd aūt eſt humi dum ⁊ calidum poteſt putrefieri. Ab his enim cau/ ſatur putredo.4ᵒ methauroꝝ.⁊.11.de inge.

¶ Adhuc Collʳ.4. t. cō. 3.vſqꝫ ad.tex. com.14 ca.4. pᵒ pnᵐ. Diſt.2ªcap.2ᵒ in meᵒ. melia res ſiccior corporis putrefit ⁊ febrē gñat:⁊ cho lera ſiꝉr nālis res corpis calidior de diſtempantia ine/ quali putreſcēt ergo ⁊ febreꝫ gñabunt.

¶ Dōm ꝙ he cholere ⁊ pꝑprie eruginoſa mime putreſcunt:cum ſint ignee ſicce valde. Et qd dī pmitus humidū liqdū pu/ trefieri:dōm ꝙ non oē tale putreſcit. Oportet.n.ꝙ in humido putreſcibili non adſit calor aduſtiuꝰ ⁊ ꝯden ſatiuꝰ:vt hic humidū excludēs vehemēter ⁊ ꝯſumēs. Doc.4ª ca.pª circa meᵐ. vnde pmo pma ziniaria gñatur ex praſſina qñ tñ adu ritur donec eiꝰ humoroſitas ſiccatᷣ.remanet tñ vtrūqꝫ ſub humor] nā. De nāqꝫ cholere pꝑprieqꝫ ziniarie ſunt velut vlcera corroſiua non putreſcere poꝰ ipſoꝝ calita Collʳ trac. 3ᵒ ca.pᵒ aū meᵐ. te imenſa ⁊ ſiccitate:apparēs 4ᵒ 4ᵒ.

¶ Aut dōm ꝙ hꝫ humor non hꝫ tps ſufficiēs in quo putreſcere poſſit: vt mox apparebit:neqꝫ melia ſiccior eſt hꝫ cholera:et maxime poſtea: qm̄ melie ſm medicos in eſt nutrire pꝑpter qd opꝫ aliquā humiditatē retinere. Uerū eſt tñ ꝙ aliqui pꝑpter hoc putauerūt meliam non poſſe nālē febrē cauſare q̄rtanam.4ᵒ pma. Siccitas.n.acqſita in Trac.2ᵒca.59. circa principiū. cholera:pcipue in eruginoſa:pꝑpter id ꝙ cholera exi/ ſtit:⁊ pꝑpter caliditatē humidū conſumētem intenſior redditᷣ ſiccitate cholere nigre nālis.

¶ Ruſus qd fa/ cit febrē opꝫ hēre ſufficiēs tps in quo ipſa valeat gña ri:vt effectꝰ inducatᷣ:cū tria opꝫ ꝯcurrere.agēs vigo/ roſum.patiēs diſpoſitū:⁊ tps in quo agēs patiēti ap plicetᷣ:dīa.93.⁊.94. Sed tps nō repitur ſufficiēs:in q̄ ex eruginoſa pcipue poſſit febris cāri:cū ipſa fiat me/ diāte putrefactione.hec aūt indiget tpe:cū ſit actio q̄ dam ⁊ ꝯuerſio humoris:vt febris inducatᷣ ſit trāſmu/ tatio plonga:pmitus.n.opꝫ cām pter alias remotio/ res ſupeſſe coniūctam:⁊ fumū putridū ab ea reſolutū cor petētem:deinde remiſſio illius fumi a corde in to/ tuꝫ corpus. Ab eo nāqꝫ febris in totū demandatᷣ ſbm niſi fuerit impeditiuū. Cholera igitᷣ pꝑprie eruginoſa febrē non cauſabit:neqꝫ vꝉr egritudinē ſed mortē fe/ ſtinam:niſi vomitu expellatᷣ:vel forte ſeceſſu. Cuiꝰ q/ dem vomitu ſequūtur quādoqꝫ dolores oris ſtoma/ chi adeo vehemētes:vt accidant ſpaſmus:ſyncopis

Ca.8.iux.fine. deſudationes fride ⁊ paruitas pulſus oimoda.12.de inge. ¶ Sed circa id dubitare ꝯtingit: q2 dcm̄ putre/ Trac.2.ca.42 poſt principiū. dinē tp̄s expetere. Cuius ꝯriū ſcribit.4° p'. Putredo nō h3 tp̄s: ⁊ ꝯuerſio ſanguinis in cholerā nō fit niſi in tpe. ¶ Dōm ꝙ id ſufficieter oñſum.diia.89. Non eni3 intēdit dicere. A. ꝙ putredo nullo mō h3 tp̄s: cū ſit al teratio qdā ad febrē: ⁊ ois alteratio cū ſit ꝟe mot⁹ fiat coll'.1.c6.9. ⁊ 38.2.t.co.34. in tpe.5°.phyſicoꝝ. ſed vult inoteſcere ꝙ tp̄s min⁹ eſt quo ex ſanguine fit putredo: eo quo ſanguis in chole rā trāſducit: cū plures hic ꝛegrant mot⁹ ⁊ trāſmuta/ tiones. Q2 aūt h9 cholera pcipue eruginoſa: vt dictū ſit adeo venenoſa: oñdit: qm̄ venenū eſt hūiditas ſub ſecu techne. trac. de ventre 56.27.p'me. tilis horribilis qlitatis. Haly. Et qlitas veneni eſt di uerſa: q2 aliqd qd̄ eſt ꝓpinquū humorib⁹ conuenienti bus corpi. aliud qd̄ extat lōginquū: ⁊ aliqd̄ qd̄ h3 qli tatē venenoſam prauā. Et iō cū he chol'e ſint tales: nō eſt mirū ſi nā conat eas expellere maxie vomitu. Nā eo educūtur multe ſpēs humoꝝ flaticoꝝ: cholicoꝝ: melicoꝝ: ⁊ ſpēs veneni diuerſe: ſil'r: ⁊ ſanguis euomit capi.6.in fine. interdū.5°interioꝝ. Neq3 mirādum ēt ſi h9 venenū in corpibus gñatū: cū ſit q̄titatis multe poſſit mortē idu cap.4.in me'. cere repētinā.6°interioꝝ. q2 mēſtruū retētione corru/ ptū ⁊ maxie ſpma in ſubito a coitu ꝓprie abſciſis pōt egritudines pniciofas ⁊ mortē inferre feſtinā: cu3 vi/ deam⁹ ex paruiſſimo araneaꝝ veneno ⁊ precipue ſcō pionū ſynthomata ſeuiſſima ⁊ mortē ꝯtingere nō pa/ rū. Sil'r videm⁹ mēbrū ſtupefieri ex tactu modico tor piginis: ⁊ a ꝯtactu ēt ſaliue canis rabioſi. Merito igi tur mēſtruū ⁊ ꝓprie ſpma corruptū: pōt in venenū de/ 5'techne co. 55.poſt pri'. duci. vñ Haly. Fortaſſe ex ſpmate ē aliqd ſil'e veneno. Poterit ēt nō min⁹ qs humor parat⁹ in venenū ꝯuer/ ti: qm̄ fuerit violēte qlitat3 ⁊ loc⁹ apt⁹ in illud. De cho lera ꝟo praſſina nō ſimpl'r enūciādu3 ꝙ febris ea poſ ſit gigni: maxie cū nō ſit ꝯdēſata vt eruginoſa alijs pl's poſſit admiſceri humorib⁹. Gñatur ēt non ſolū in ſtō: verū vt dcm̄ ⁊ in venis: vt alijs ꝯiūcta humorib⁹: nō ſit ēt vt eruginoſa nāe odioſa: vt ſtatim pcepto expel/ lat ēt nocumēto neq3 putrefactioni reſiſtēs. Qd̄ fortaſ Trac.2'ca.51. ſis videt ꝯcedē. A.4° p'. inqens ipſam fieri ex chimis ſubtilib⁹ pl'm: quoꝝ eſt cholericū vehemētis ſubtili/ tatis ⁊ ꝓfundatio male ſb̄e venenoſe: cū iā accidit pu/ tredo in corpibus calide ꝯpl'onis ſicce valde. Iſta ꝟo mala ſb̄a venenoſa que ꝓfundat cholera ſm pl'm vi/ det praſſina: cum ipſa dicta ſit de gñe fore venenoꝝ. Et ego qdem febrē iſtā in iuuene quodā vidi ꝯpl'onis ſicciſſime ⁊ calide ēt valde cū accñtibus h9: vt calore vehemēti interi⁹ ⁊ ſiti: friditate extremoꝝ: ſyncopib⁹ aliqñ: ⁊ affligebat p tertiū maxime: qui fluxu largiſſi mo vētris ſupueniēte cholere praſſine aquoſe ceſſauit febris. In cuius ēt fluxus ob ꝟtutē laboratum fuit re ſtrictione: ⁊ iſte qdem inappetibilis factus vix deglu tiens ⁊ nihil ſumēs: circa ſeptimā ab inde tabefactus expirauit. Recte nāq3 illa praua cholera ipſius ſpūs ⁊ cor vulnerauerat inatos. Et qm̄ que ſunt h9 cholera rum raro emergūt: auctores vident ſibi adinuicē di/ ſcordare: cum huius artis plurima expimēto magis q̄3 rōne capiant. vnde de his que raro ꝯtingunt certi/ Ca.7.vbius fi. ficari ⁊ non poſſunt. interioꝝ quinto.

Propter quartum vero ad ꝑmu3 qd dōm viſum. ¶ Ad aliud dōm ꝙ febris illa nō fuerat vera: ſ3 qda3 poti⁹ inflāmatio ex conamine vomit⁹ ꝯſecuta ⁊ dolore. vn/ ca.8.ver.fine. de.12.de inge. nō ponit febris. ſed tm̄.4. accñtia ꝑta/ cta vel ꝙ fe. ex alia ꝑerat mā. ¶ Ad aliud dōm ꝙ he chol'e ſunt deteriores melia ſubtili terrea fermētante terrā. Sunt.n. caliores ⁊ acutiores. l3.n. illa melia in terrā ebulitionē ⁊ fermētationē iducat: nō tm̄ eſt ſic ca lida ⁊ acuta vt he. Sed ſui qdam hoc cauſat dimici/ tate ſeu acredine ſicut acetū ebulit ſup terrā ⁊ fermē/ tat: non ſicut alioꝝ vt fruticis ferentis euforbiū liqr: qm̄ non eſt adhuc ꝯdenſat⁹ in gūmi. Egritudines etiā que fiūt ab hac melia nō fiūt putrefactione: ſ3 magis quadā corroſione: ita ꝙ ipſa eſt apta egritudines cau ſare ſui minori acuitate ⁊ tarda penetratione. nō aūt cholera ⁊ ꝓprie eruginoſa: cum nā ipſam non patiat tēpore. ¶ Ad aliud dōm ꝙ humor dupl'r deſtituit a regimine nāe aut q2 nā non laborat circa ipm̄ in ꝯſer uando ⁊ reducēdo eū ſi peccet ad benignū. Et ſic hic humor derelinqtur a re. nāe. non aūt ſanguis aut ſſa. Uel dicit deſtitui: q2 nā non curat de ipſius expulſio/ ne: cū non infeſtet ipſam: eo ꝙ qlitate3 non habeat ve hemēter exceſſiuas ſicut aliqua melia ⁊ pcipue ſſa qd̄ dam. Non enim hec moueť: niſi pcepto leſiuo: appa/ rens tertio nālium. ⁊ ita he cholere non derelinquun capitu.12. tur: vt declaratū a re. nature: imo inq̄tum poteſt ſtu/ det eas a corpore auertere. ¶ Ad aliō dōm ꝙ l3 cho lera praſſina generet interdū in venis natura expellit eam ad ſtomachū ſi fortis fuerit. Aut dictu3 non fore impoſſibile gñari ex ipſa febrem ſyncopalē minutam ſubtile3. ¶ Ad aliud dōm ꝙ l3 he due cholere ac eru ginoſa ꝓportionē habeāt cum febre: non tm̄ cu3 cauſa ipſius. i. putredine vt oñſum. Sine ꝟo ipſa febris nō conſtituit humoralis: neq3 ois calefactio febrē indu/ cit putredinis: ſed vehemēs in qua fumus putredis cor petit: ⁊ ipm̄ eiuſq3 calidū non ſtatim perimit: ſed ſecum inde ad oia corporis demandat mēbra. ¶ Ad aliud dōm ꝙ multa venenoꝝ q̄3q̄3 ſint talia a tota for ma ſpecifica dicta: vt apparet de veneno ſcorpionis ⁊ araneae: magis tm̄ ſuſtinent a nā: q̄3 h9 cholere. nō eni3 ſunt tāte quātitatis. Sunt.n. vt venena in multa q̄ti/ tate ſuſcepta: qbus irritata natura mox ſupius vomi tu foras educit aut inferius q̄3 parū ledētia que mor/ tificaſſent ſiqdem retēta. Neq3 ēt he hñt qualitate3 ſic pernicioſas ⁊ acutas ꝓpter qd̄ natura conat ilico ex pelllere nocumētum inde pcipiens ex ipſaꝝ acumine vehemēti. Et ꝓprie cū ſtomachus ſit mēbroꝝ ſenſibi/ liſſimum. Simil'r ⁊ venena que exhibētur: alia dulci/ bus admiſcētur: vt eoꝝ mala qualitas occultet. vnde natura ſub dulci decepta venenu3 ad ſe trahit: ꝓpter Trac. primi primo in fin. qd̄ precipit 4°.6. ꝙ qui timet ne in potu ſumat vene/ num: op3 ſibi pcauere a cibis dñantium ſapoꝝ in ace/ toſitate aut acuitate vel dulcēdine ⁊ dñantiū odoru3. Sunt ⁊ venena ꝓfida: necē cito inducētia pl'm ſubti/ lis ſb̄e liqde. ¶ Ad aliud dōm ꝙ trāſlatio illa praua eſt. non enim ponit ſeriē rectā Hyp. ſed ſniam ſolā. et illam interdū impfecte: ſicut ex trāſlatione ēt p3 ara/ bica. S3 in ea hic ⁊ vbiq3 ꝟba oio ⁊ ſniam ſapit Hyp pocratis. Cuius qdē ſeries. Ulcus aūt ſiue pfectū ⁊c. Arabica ꝟo ſibi ꝯſonās. Quādo fuerit in corpe infir/ mi vlcus. Non g° loqtur Hyp. de antracis ſiue carbū/ culi idem exñtis colore: vep vlceris: nec h9 color cau ſatur ex cholera praſſina ſeu eruginoſa: l3 viridis effi Gal'.in cor ciat ſiue liuidu3: ſed ex melia concreat aduſta. Inquit eni ꝙ quādo vincit in corpore humor melicus eſt co/ lor eius aut liuidus aut viridis. ¶ Diia. xcij.

Q in empiala non ſit fri/ gus interius ⁊ calor exterior videtur per cap.15.in fi 2° de diff. fe Iſaac febrium qnto huius oppo^m ſcriben tem. ¶ Adhuc ſm Gal'. febris gñat in cap.4. ⁊ cap. xi. in medio corpore: queādmodu3 ignis ex lignoꝝ inflāmatione. Sed in hac calor eſt magis in parte infima ⁊ ꝓfunda lignorum quā in parte exteriori aeri aperta. Cu3 igi/ tur in empiala flegma vitreum in quo ea ꝓfundat ſit

in corporis pſundo illi caliditatē inducet. forinſec⁹ vo fri/ giditatē nō poteſ ſui friditate febre caleſi eri oiquaq₃. ¶ Rurſus: febris empiala fit ex flate fridiori pfundi⁹ putrefacto cū ſit humoralis. putrefactio vo fit a cali/ do. Qd aūt tale vbi eſt calefacit. quo vo deficit frig⁹ oñditur. qre in empiala calor erit iterius ꝛ frig⁹ exte/ rius. Oꝫ aūt in lipparia frigus ſit iterius ꝛ calor extra monſtraſ. qm̄ fit ex chol'a ſola vel ꝯiuncta flati vitreo aut meſie: ſed cholera petit exteriora calefaciens. fla quoqꝫ vitreū ꝛ melia iteriora. Palin. calor eſt in parte ad quā tēdit. hꝰ aūt eſt exterior ſuꝑficialis: cū ei⁹ mo/ tus ſit de cētro in circūferētiam. Caleſiēt itaqꝫ exterio ra in ea: ꝛ infrigidabūtur interiora.

Cap. 17. K. 2. c. 48. **Cuius cōtrarium** ſentiſ Seraꝑ. 6° ꝛ 4° ꝑma hñte. Jn empia/ la iteriora infridari: in lipparia vo eꝯ: quoꝝ tāgentur ꝯñr motiua. Oꝫ aūt talis diuerſitas caloris ꝛ frigoris in neutra haꝝ poſſit exiſtere ꝓbaſ: qꝛ febris ꝓcedit a corde ꝑ artarias ꝛ venas in totū corp⁹: ſicut rō teſtaſ ipſius. Qd aūt hꝰ ſimul vtrāqꝫ partē calefacit iterio/ rem. ſ. ꝛ exteriorē: non itaqꝫ ꝛ reliqua.

Propter primum qdem ſciēdū ꝙ qd ſit calidū: qdqꝫ fridū ꝫ et qd interi⁹: qdue exteri⁹: notū extat ꝛ ex multꝭ. Eſt aūt empiala dicta grece ſup alia: eo ꝙ calor eſt ſup fridita tē aut vtraqꝫ ſup alterā: qꝛ frigus ſimul vbiqꝫ vt oñde tur ꝯiūgiſ cū cal'o ſꝫ Ga. ꝛ Halyab. Empi. nāqꝫ grece ſupra iportat. ꝛ Ali. i. alia. inde empiala. Lipparia vo dr̄ qſi pinguis. Lipparon. n. pigue. Sicut nāqꝫ pigueſ caleſiūt iteri⁹ ꝛ frigeſcūt exteri⁹: eo ꝙ calor obſeſſus nō poſſit ſe in exteriora ꝓtendere. vn̄ ꝓbl'. 8. Propſ qd (K obl'. 8.) pingueſ vehemēter frigeſcūt: ſic ꝛ in hac euenit febre qre vr̄ Halyab. liſuriā noiare: ꝛ tūc ſani⁹ de ipa alij ꝓ/ tulerūt qꝫ Jſaac hāc rōnē nois ſequētes. ¶ Amplius ſcie^m ꝙ febrib⁹ ſimplicib⁹ ſeu cōpoſitꝭ diſpōnes ꝯtigūt diuſe caloris aut mãe cā noib⁹ differentib⁹ deſignate. Quibuſdā. n. febrib⁹ ineſt multa imixta hūiditas: et vocaſ lōdinis. Qñ vo calor fuerit adurēs itēſus cau ſon dr̄ vl' incēdiū. Qñ aūt iſ ꝛ frig⁹ ſil' in iteriorib⁹ fue rit ꝛ exteriorib⁹ ꝑ oē empiala dr̄ ex flate vitreo gñata. Eſt ꝛ febriſ i q̄ ſentiſ calor in iteriorib⁹ imēſus: in exte riorib⁹ vo tepor. Qd ex viſcoſit^te ꝯtigit hūoris ꝛ gſſi/ cie: ita vt calor nō poſſit petere exteriora: que liſuria dicta. Eſt ēt alia in qua frigus in exteriorib⁹ ſentitur graue: que acromidos dr̄: ideſt pruinoſa. Fit quoqꝫ re liqua in qua calor eſt iterius intēſus ꝛ nociu⁹: a qua vapores eleuātur acutiſſimi: cū humor non ſit viſco/ ſus plurimum: que febriſ appellatur tinidos. octauo theorice. ca. 6° in fine.

Propter ſecundum vo ſciēdū ꝙ aucto res dinter valde circa hāc dr̄iam ſunt locuti. Jn lib°. n. de diſtempantia (K. 3°. a. 2°.) ineq̄li. 7° apho. 2° ꝑno⁹. ꝛ alijs cū. 8. theorice dr̄: vt ap/ (apho. 43.) paruit ꝙ empiala ſit febris in qua ſimul ſentiſ calor ꝛ (P. 4. in fine) frigus ſm oēm corpis partē. vn̄. 2. febriū. Empiala fe (. 6. in ꝑn.) bris ꝓprie noiatur in qua ſimul febriūt ꝛ rigoreꝫ pa/ tiunſ: ꝛ vtraqꝫ ſentiūt ſm idē tꝑs in oi particula cor/ poris. Quod ꝛ ꝓprij nois videſ ꝓfata ethymologia (ſtin. 3° cap. iux. finem.) importare. Tertio quoqꝫ ſimpliciū pharmacoꝝ ſcri/ bitur ꝙ eſt febris in qua hñs eā inuenit tremorē ꝛ du riciā in toto corpe hora vna. Et hec qdē febris erit il/ (4° trac. 2. ti/ o. cap. 50.) la: quā. A. circūloquēs ait. Febriſ in qua fit vnaqueqꝫ duaꝝ rerū in vnoqꝫ duoꝝ locoꝝ. Eſt aūt lipparia fe bris in qua caleſcūt intrinſeca ꝛ frigeſcūt extrinſeca. (apho. 43.) ꝛ que ſm Ga. aphor. qrta ēt ad febres ꝑnicioſoꝝ apa tuꝫ interioꝝ extēditur a qbus fit attractio a toto cor/ (ſtin 3° cap. iux. finem.) pore caliditatis: velut a vētoſa. Tertio quo ſimplicium.

Lipparia eſt febris in qua interiora vētris incēdunſ: ꝛ eius exteriora ſunt frida. ac ēt de diſtempantia ineq̄ li. Non tñ a Ga. inuenio ex qua mā deteriate ac q̄uo (Doc. 3° cap. 2. in medio.) generef. Jſaac aūt ꝛ. A. cū Seraꝑ. in empiala ꝛ lippa ria videnſ ſatis diſcordare non ſolū in nominū altera tione. veꝝ in oppoſita cāꝛum aſſignatione: ēt ꝑcipue (Ubi. ſ. in arg' coll^r. ꝓbl. 2.) in empiala. Jnqt enim ille cū Ari. ꝓbl'. 27. ꝙ empia/ la eſt febris interiora incēdens ꝛ exteriora infrigidās cuius mā eſt fla groſſum vitreū. Eiuſqꝫ qdaꝫ parſ eſt putrefacta: qdam vo mime. putrefacta qdem febrem gñat: imputrefacta quoqꝫ ſui nā ꝯgelationem cauſat. De lipparia quoqꝫ ſentit ꝙ eius mā ſit cholerica cum flegmate vitreo aut cū humore melico mixta differeſ ab empiala. qꝛ illa calefacit interiora ꝛ exteriora infri gidat: ꝛ poroꝝ foramina opilat: ne fumus diſſoluaſ. Jn lipparia aūt oia hec ſunt ꝯria. Jnteriora enim ſunt frigida: ꝛ exteriora cal'a. Huic quoqꝫ. A. cū Serapio/ ne aduerſaſ: dicit ꝙ in empiala infrigidātur intrinſe/ ca ꝛ calēt extrinſeca. Cuius mā eſt fla vitreū cōphen/ ſum in occulto ꝛ ꝓfundo qd infrigidaſ vbi eſt. Sꝫ qñ ei accidit putredo ſpargiſ ex eo vapor ei⁹ qd putruit ꝛ diſperdiſ ꝛ inflāmatur in exteriorib⁹. Cum. n. eſſet quietū anteqꝫ ſibi ſupueniret putredo nō ſentiebaſ fri gidum ipſius aut calidū: cū nōdum eēt putrefactum. Materia. n. interius frigida in loco fortiori agitata calore frigidior ſentiſ: vt glaciei monſtrat diſſolutio. Fumus aūt a mā cōputreſcēte deductuſ ad que extra calidior ꝑcipiſ. Sicut mictura in balneo corpore red dito calido deſignat. Lippariā vo ponit fieri ex flate aut ex cholera groſſa qñqꝫ. Modū aūt gñonis ipſius ex flate dat duplicē. vnū qdem qm̄ qñ flegma inflam/ matur extrinſecus ꝛ putrefit illic calefacit. non. n. re/ ſoluitur niſi quādo calefacit exteriora corpis. cū ſpar ſione vaporis calidi. Propter ēt calorē intus exñtem ad ipm attrahiſ reliqu⁹ cū vtute: ita vt partes extrin ſece infrigidenſ illo deſerte: ꝛ maxime ſi fla vitreum partes opilet ꝛ poſſideat exteriores. Alium qdem qꝛ multotieſ reſoluiſ vapor ex flate: qui non putruit: ſed eleuaſ calefacieſ: a quo calidū ſpacio paruo aſſociatū ſeparaſ modo quo calidū recedit vapore aſcēdēte aq̄: vt apparet in termis. Et merito qꝛ fuit radical'r ante putrefieri frigiditatiſ imenſe. Fit aūt ex chol'a groſſa: qꝛ ea pauca intrinſecus latens putrefit: ꝛ illic calefa/ cit. Et qñ non reſoluiſ aliqd ex ea euenit qd dicebaſ in ꝑmo mō lipparie flatice. Concurrit. n. calor cū vtu te ab extrinſecis partib⁹ in que intus. ¶ Circa predi/ cta dubitaſ ꝛ ꝑmitus de empiala iuxta Gal'. cū ponat in ea calidū cū frigido ſimul per totū ſentiri. Qd non videſ: qꝛ hec ſunt ꝯria. Huiꝰ vo nequeūt vna cōmiſce ri omo: cū vnum alterū a ſe depellat. ¶ Jn oppo^m: qa vt tactum in empiala calor ꝛ frigus in eodē ſentiunſ loco. ¶ Ampliuſ. A. tertiā ponit febrem a lipparia ꝛ empiala quaſi ex his duabus ꝯgeſtaꝫ: quā circūlocu tione noians dicit vnāquāqꝫ duaꝝ rerum in quocūqꝫ duoꝝ locoꝝ fieri. Jtidem de lipparia heſitaſ ſcdo: qa aphoriſ. qrta. Lipparia poniſ ex aꝑate phlegmonico (2° ꝑho. 48.) interiori vel eriſipila conſurgere: qd nulli exꝑmūt pre tacti. ¶ Dōm qdem ad ꝑmuꝫ ꝙ eūdem locum poſſu mus audire dupliciter. Aut verum ꝛ indiuiſibilem: ꝛ ſic calor ac frigus ſimul in eo fore non poſſunt. vel (Doc. 3° ca. 2.) ſenſualem vel cōmunem: ꝛ ſic vna exiſtere poſſunt. vn de de diſtempantia inequali. Non ſit accipere parti/ culam ſenſibilem in qua non exiſtat calidū ꝛ fridum: ſeu ꝙ lꝫ ſenſus indicet calorem ꝛ frigus ſimul eē: non tamen intell's. Judicium enim ſenſus non eſt adeo ra tum vt qd intellectus: quod oſtēdit quis circulus ap parens verus oculo: manu protactus non auteꝫ cir/

ca. ꝑ° p° pn^m. cino circūducto. Boetius muſice. 5. Quod et denotat imago ex varijs ꝯſtructa colorib⁹. minutiū qdē ꝓpe pcipiunt: vt ſunt diuerſi. de lōge aūt vnic⁹ appet: ceu ⁊ vaſa i pariete ꝯcaua vident̃ diſtāter coloꝝ ſuppoſitione. Sicq; in ꝓpoſito. ¶ Ad aliud dōm ꝙ aliter accipit Ga. cū Halyabbate empialā: vt appuit ꝗ Serap. ⁊. A. ei⁹ amplius ꝯñs rōne nois. ꝗ Gal. n. dic empialam. A. circūlocutione vt tactū expoſuit: paꝝ. n. de nominib⁹ curauit. ¶ Ad aliud heſitatū dōm ꝙ. A. cum Iſaac pōit lippariā fieri ſine ꝗpate. Ga. āt mltotiēs cū eo: hꝫ tñ modū lipparie ſm illos pcipue: cū ea que intra ardeāt: ⁊ rigeāt ꝗ extrinſeca. Uarij igit̃ ſunt in his febribus intellc̄s. Hec igit̃ eſt diuerſitas in his febrib⁹ inuenta breuiter recollecta. ⁊ ꝓprie inter Iſaac ⁊. A. Iſaac enim videtur forſaſſis propter tranſlationis defectum ab alijs deuiare. Practici tamen latinoꝝ vidētur eum non auditis alijs ſimplr̄ imitari.

Propter tertium quidē ſciēdū ꝙ ſſa vitreū vel eſt multe q̄titatis vel pauce vel ſimul cōputreſcit aut nō. ſiqdē fuerit pauce q̄titatis ⁊ nā ſimul poſſit ipm putrefacē tādem ⁊ dn̄ari: tūc calefaciet interi⁹ vbi erit putrefactio abſcōſa vehemēter: ita vt ꝑus vapor h̄ reſolut⁹ tēdēs in extrinſeca redibit ad friditatē: qñ fuerit ei⁹ mā ꝑus frida valde aut ſm diuerſitatē putrefactionis ſſatis ⁊ imputrefactionis: qd videt̃ Iſaac ſentire. Si aūt fuerit multe q̄titatis adeo vt nā nō poſſit id vna putrefacere ⁊ ſibi dn̄ari: qd iteri⁹ eſt motū calo de po⁹ infrigidādi reducetur in actū illi⁹: ceu qñ nix liq̄ſcit calo mota infridat magis. tū ꝓpter actionē ꝯrioꝝ: tūq; ſubtilitatem. Uapor aūt hinc reſolut⁹ a calido retinebit adhuc qd eius ita vt ſentiat̃ frigus interi⁹ ⁊ calor extra. Quod dr̄: A. tenere. G. aūt cū Haly. ſane ſentit in hac febre oēm corpis. partes vna calefieri ⁊ infri dari: pp ſſa putrefieri partī: partim vō mime: qd nomē denotare dcm̄ eſt expoſitū. In lipparia aūt nō tñ opponūt̃ adinuicē Iſaac. ⁊. A. cū cās non ſuſcipiāt ex ꝯrio: ſed ex diuerſo magis vt apparuit ex alia cauſa ⁊ mō ſentit ipſam Iſaac ꝯſurgere ⁊ ex alijs. A. ꝯſonans pamplius ſermoni Ga. volētis in ea calorē occultari vehemēter in interiorib⁹: ſicut ⁊ ipſi atteſtat̃ Serap. fili⁹. Q ⁊ magis approbo. ¶ Ampli⁹ noſce ꝙ ſi mā acida ⁊ vitrea deſup partes moueat̃ ſenſibiles: ita vt cōputreſcat mime rigorē ſiue frigus iducit abſq; calore. Q ſi amplius mota in putredinē quādā moderatā deueniat: febrē inducet empialā: in qua ſm oēm partē ſenſibilē calor ⁊ frigus ſentit̃ vna. Si vō āpli⁹ putrefiat pcedit qdem frigus vt in quotidiana: ſupuenit aūt calor febrilis ſupato eo vt nequāq; in augmētō pcipiat̃ ca. 6° ver. finē. ⁊ maxime i ſtatu poxiſmi: febriū. 2. Sufficiat itaq; hic breuis ſermo in hac inuoluta ⁊ vtrinq; probabili hꝭ febrium cauſarum aſſignatione.

Propter quartum qdē ad ꝑm qd dōm iā apparuit. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ſua via ꝓcedit. Aut veꝝ id niſi aliqd impediat. Impediēs aūt eſt cetera pars ſſatis vitrei imputridi que mouet̃. ¶ Ad aliō dōm ꝙ lꝫ pars iterior incipiat putrefieri: ſtatim tamē occurrit flegma vitreū motum imputridū ſm. A. infrigidās. ¶ Ad aliud de lipparia etiā quid dōm apparuit. ¶ Ad aliud ſilr̄ pꝫ conſiderata cauſa differenti ⁊ modo gn̄onis lipparie ſm Iſaac ⁊. A. ¶ Ad aliud dōm ſm. A. mouētē hāc ꝑ° p¹ trac. 2. ca. 49. poſt me^m. dubitationē: ꝙ in hꝭ terminis attendit̃ vna ꝯditio vt non ſit qd ꝓhibeat: ſicut diffinit̃ aqua frigida ⁊ humidē quādo diſpoſitio eius eſt ſm ſuam nām: ⁊ nō fuerit qd ꝓhibeat. Similiter de grauis deſcenſu. Hic aūt eſt prohibens humor: viſcoſus: frigidus: incluſus: aut etherogeneus ⁊ diuerſimode ſituatus: vt oſtenſuꝫ ex talium febrium generatione modo.

Circa id quod dictū eſt in febre empiala ſm Gal. ſimul febrire et rigorē pati. heſitat̃ an rigor cauſet̃ a calo vel frido: ꝙ aūt a calo videt̃: q2 illud cauſatur a calo cui⁹ cā eſt cala: hꝭ vō eſt rigor: vt oſtēdūt tertiana ⁊ cauſon in qbus euenit. criſiū ⁊ febriū ſcdis. cap 3° p¹ ¶ Abucin rigore ſentit̃ velut acuū ⁊ ſpinaꝝ pforantiū minutiſſime pūctura. yſaac febriū. 5. vñ dixerūt aliq rigorē nō eē aliō niſi pūcturā ſenſibiliū partiū ex vaporib⁹ caliorib⁹. ¶ Rurſus. decimo de inge. Rigor fit pp multitudinē ⁊ acredinē eoꝝ ꝗ ferunt̃ ⁊ pp velocitatē delationis ⁊ vtutis ibecillitatē: talia vō magis ꝯteſtant̃ calidū. ¶ Amp. illud qd mordicat calidū impugnādo nāe: ipſūq; fugādo ⁊ p ꝯñs infridādo rigorem inducit. tale qdē eſt qd calidū mordat: vt appebit per amplius. cauſatur itaq; rigor a calido.

capi. 3° ⁊ finē. ⁊. 2° p. incipit ca. 2° aū cap. 4. ci

In oppoſitum: vt ꝙ a frido: qm̄ Gal. li. de iecti^m tremore rigore ⁊ ſpaſmo. cap. 6° Rigor eſt frigiditas fortis: fridum aūt cauſat̃ a frigido cū gn̄atum ꝓducētis ſapiat nām. Palin. rigor cauſat̃ ex ꝯctione calidi de partibus exteriorib⁹ ad interiora: qd frigiditas extremoꝝ oſtēdit. Sed is mot⁹ eſt frigidi: calidi vero econtra. Eti. rigori docēt ſubuenire per fricationes calidas iunctiones ⁊ calidorum aſſumptiones. Inducit̃ itaq; rigor a frigido.

In contrarium etiam puta ꝙ ſi rigor fiat a calido non ꝯtingat a frigido: aut econtra: q2 contrariaꝝ cauſarū ꝯrarij ſunt effectus. ſecūdo de generatione ⁊ corruptione. Tex. cō. Sꝫ calidum ⁊ frigidum ſunt cauſe contrarie. non vnus igit̃ ⁊ idem effectus vt rigor cauſabit̃ ab eis.

Propter primū qdē tāgat̃ ꝑmit⁹ vlius q̄liter per rigorē ⁊ vlr̄ ea ꝗ apparēt in paroxiſmis ſignificent̃ ſup morbi lōgitudinem: breuitatē ⁊ mediū ipſi⁹. Scdo terminoꝝ aliqua ſubdat̃ expoſitio. ¶ Propter ꝑm huius ſciēdū ꝙ modi ſeu varietates qbus cognoſcūtur ꝯſiſtētie ſeu ordines tēporum vliū in adiuicēꝫ ſunt ſeptem vel octo: quorum 4^or ſunt tāq; eentialia puta poxiſmi anticipatio ⁊ poſtpoſitio: lōgitudo ⁊ breuitas: fortitudo ⁊ debilitas: mos ſeu modus egritudinis: ſeu columitas ⁊ icolumitas. Reliqua vō accn̄talia ſicut accn̄tium longitudo: fortitudo ⁊ eoꝝ icolumitas vel ipſoꝝ oppoſita: vt paucitas: breuitas ⁊ columitas ipſoꝝ. ⁊ tps declinationis poxiſmi lōgius pori vel breui⁹: ⁊ ſi facili⁹ aut difficili⁹ ferūt ꝗ ipſi⁹ accn̄tia. Et an poſt poxiſmū remaneat ab accn̄tib⁹ mūdificat⁹ vel circūuolut⁹ in illis. Si ergo ꝯcidant oēs hi aut plures ⁊ digniores in adinuicē puta anticipatio: lōgitudo ⁊c. tūc vtriq; egritudo erit in augmēto. Si aūt ꝯcurrāt oppoſite oēs vl̄ plures vt poſtpō: breuitas ⁊ reliqua: tūc maxie ſi mā fueri: digeſta erit in declinatione iā morb⁹. Si vō ceteri vel plēs eqlr̄ accidāt: vt in pori vel porib⁹ poxiſmis erit in ſtatu: dūmō egritudo non ſit ꝗ habeat de ſui nā ſemp eqlr̄ ⁊ vt in ſtatu eē: ceu homoten⁹ ſeu eqliter extēſus aut anticipare ſicut augmaſtic⁹ ſeu augmētatiu⁹ vel poſtponere ſemp: ceu apomaſticus ſiue declinatiu⁹. Cognoſcere tñ tēptandū hui⁹ egritudinū conſiſtētias ex maiori vel minori anticipatione ⁊ poſtpoſitio ne cū alijs vel tenore ipſoꝝ plus aut min⁹ vniformi. Cognoſcūtur tñ certi⁹ digōne vel indigōne mā. Qñ aūt tales fuerint iminuti ꝑm denotāt egritudinis aut mā fuerit digeſta. iuxta illud veteris. ſm principia ⁊ fines imbecilliora cuncta. hoc criſium ⁊ vtcūq; aphō. 30. col^r. c. 8. 9.

Apho. 12. affoꝛiſmoꝝ. pmis. ¶ Propter 2ᵐ hui⁹ ſciedũ ꝙ typi ſũt tres vel 4ᵒʳ rigoꝛ: hoꝛroꝛ ſeu hoꝛripilatio: frig⁹ ⁊ tremoꝛ ſm ꝗſdam. vñ metra. Eſt triplex typus rigoꝛ hoꝛripilatio frig⁹. Frigus ſſa ducit. rigoꝛ eſt qñ choꝛ'a pũgit. Quãqꝫ poꝛos claudit fex ſãguis terti⁹ huic. Eſt tremoꝛ q̃rtus q circuit oẽ gen⁹: eſt autẽ typus figura vel ymago venture febris: qui eſt reuocatio caloꝛis natiui de exterioꝛioꝛib⁹ maxie ad iterioꝛa: ideqꝫ refract⁹ nõ raro. Rigoꝛẽ ãt cõi⁹ attribuũt coľe. iux illđ apho.

Apho. 58. 4ᵃ. A cauſone hito rigoꝛe ſupueniẽte ſoľo ⁊c. Hoꝛroꝛẽ melie ⁊ frig⁹ ſſati: vt eoꝝ denotãt paroxiſmi. Multotiẽs tñ vnũ p alio ſumit: ita vt ois typus aliqñ ꝯfun

Apho. 61. daŕ ſub rigoꝛe. vñ apho. 4ᵃ Quibuſcũqꝫ in febꝛib⁹ q̃tidie rigoꝛes fiũt: q̃tidie febꝛes exoluunŕ. ꝙ aũt tremoꝛ ſit cõe circuẽs oẽ gen⁹ typi nõ ppꝛi⁹ appꝛobo cũ magl

c. 2. cap. pᵒ. ꝯcidat: vt appebit cũ rigoꝛe: vñ de his. 4. pᵃ. ita hoꝛripilatio eſt diſpõ in q̃ iuenit coꝛp⁹ diuerſitatẽ in frigoꝛe ac pũctionẽ in cute ⁊ lacertis ⁊ añcedit eũ pigricia ⁊ ꝯfractio: fridus eſt vt ſentiat i mẽbꝛis ſuis ⁊ doꝛſis la

circ. me. certoꝝ frigus puꝝ. ſentiũt. n. ac ſi nix ac friditatis cõgellatio ſit aliq̃ eis inexa. yſahac feb. 5. Rigoꝛ eſt vt ñ poſſit ꝯtinere mẽbꝛa ſua ex tremoꝛe ⁊ cõmotione i eis eueniẽte motib⁹ iuolũtarijs ⁊ foꝛtaſſe eſt frig⁹ foꝛte. ñ ſit aũt rigoꝛ foꝛtis niſi in ꝯtinua ⁊ q̃rtana. Videŕ igiŕ ois cõicare in rigoꝛe qñqꝫ. Sic igiŕ rigoꝛ aliqñ ſumiŕ

cap. 146. cõiter p oi typo: ſic apud Johãnẽ hoꝛripilatio. pľes ãt put ſingulare diuiſum ꝯ typos ceteros. Jn diuiſionibus qꝫ ois typus poniŕ hoꝛripilatio. diuerſificata tamen pũctura: q̃ſi actuali: nõ frigoꝛe ac pfundatiõe ipſi⁹: ⁊ ꝟitas eſt ꝙ ſuſpiciẽs auctoꝛes nullã poterit certam iuenire attributionẽ typi deſignãti mãe alicui eo foꝛtaſſe ꝙ a caľo pcedit ⁊ frido entib⁹ diuerſis. Noſce ꝙ typus accidit in febꝛib⁹ iterpollatis: nõ aũt in cõtinuis niſi rari⁹ vt appebit ꝯñr. Nã in his caloꝛ diffun-

5. tremoꝛe 2. rigoꝛe ſpaſmo. c. 6. diŕ p totũ. vt maxie. tũc aũt typus nõ põt magis accidere. Gal. vo ei⁹ ponit pľes deſcriptiones alioꝝ rigoris q̃s oẽs moꝛdet: vt ꝙ rigoꝛ eſt friditas coꝛpis ⁊ ꝙ eſt tremoꝛ cũ friditate ⁊ ꝙ eſt friditas motiua doloꝛẽ cãns ac ꝙ ẽ nocumẽtum in caloꝛe p nãm iuẽto i oib⁹ aialib⁹ ⁊ ꝙ ẽt friditas ẽ coꝛpi ſubito occurrẽs. Denuo vo his oib⁹ notificationib⁹ deteſtatis vtcũqꝫ ſubdit ꝙ rigoꝛ eſt friditas foꝛtis coꝛpi adueniẽs: necnõ trahẽs ipm a nãli diſpõne ad inãlẽ: qđ p lõga conaŕ declarare: ⁊ foꝛtaſſis aliqd indeterminatũ cõiacet ac ipꝛopꝛiũ in illo: vt tertio videbitur dđoꝛum. calidũ vero ⁊ frigidum nota differẽtia decimaqnta.

Propter ſecundum aũt ſciẽdũ ꝙ vt indicatũ diuerſificari videnŕ in h̃ q̃ſito maioꝛes. nã aliqñ ſonãt rigoꝛem cãri a caľo: ⁊ iterdũ a frido: ⁊ vľr friditatẽ ipſaꝫ vt videbiŕ p ampli⁹ ꝯcomitari. Sic ẽt oñdit diſſona ipſius attributio febꝛiũ diuerſaꝝ paroxiſmis: ⁊ alijs diſpõnib⁹ coꝛpoꝝ varijs. qd aũt de h̃ appebit ꝯñter.

Propter tertium ꝟo ſciẽdũ pmit⁹ qd ſit rigoꝛ. ex h̃. n. ſoluẽtur coarguta: ⁊ q̃ videnŕ ipſi ieſſe aderũt reliq̃s ſepaŧ: ac nõ min⁹ diſcolie cãe ⁊ oppõnis circa hũc erit mãifeſta

t. com. 31. vt ſic pulcherime demõſtreŕ qđ ei⁹ vnũqđqꝫ. phyſi. 4. ⁊ 2ᵒ rigoꝛ vñ cauſeŕ vľr ⁊ ſpãľr oñdaŕ. ¶ Propter pᵐ hui⁹ ſciẽdũ ꝙ rigoꝛ eſt ꝯuent⁹ q̃s cerebꝛus caloꝛis nãlis ⁊ repẽtin⁹ in coꝛ a re diſariã pter nãm cauſat⁹: indeqꝫ paulati ad ſupficiẽ vt ad multũ refract⁹. hec nãqꝫ videŕ ſufficiẽs rigoꝛis rõ ei⁹ pfecte denotãs eẽntiaꝫ qđ appet. nã ꝯuẽtus ſeu ꝯcurſus aut mot⁹ extat veri⁹ gen⁹. vñ pn⁹ de accñti qnti. ſpaſm⁹: tremoꝛ: ſalt⁹: rigoꝛ ⁊ reliq̃. cõe qdẽ hñt gen⁹ oia motũ peccãtẽ. hic ãt motus audit⁹ p ly ꝯuent⁹. peccãs aũt p id qđ ſubdiŕ repẽ

tin⁹. talis nãqꝫ delinqt in nãm: cũ oẽ ſubitũ nãe pliatiuum. apho. 2ᵃ hec aũt gñe ſepanŕ a rigoꝛe q̃ nõ cadunt Apho. 51.
ſub mot⁹ ambitu: ſicut diſpões vel habit⁹ ceu ſanitas ⁊ egri⁰ᵒ cũ ſuis cauſis nõ hꝫ rõnẽ fieri ⁊ mot⁹: vt accñtia. Vez facti ⁊ qetati: ſic viſum diia. 73. Eſt. n. rigoꝛ accñs v̄tutis aialis: vt cetera pꝛacta. Dictũ eſt aliqs ꝙ ois ꝯuent⁹ ſꝫ minoꝛ aut mediocris eſt rigoꝛ. Naꝫ hec dictio aliqs qñ addiŕ alicui denotat paucitatẽ. 3ᵒ regi.
acutoꝝ. Jd aũt ſit additũ ad diiam tremoꝛis: eo ꝙ tremoꝛ q̃s ſeqtur rigoꝛẽ: ⁊ eſt ſic rigoꝛ foꝛtioꝛ cauſat⁹ ppꝛie a caľo: lꝫ multotiẽs impꝛope ſumaŕ p typo quocũqꝫ. ¶ Cui⁹ qdẽ gr̃a notãdũ ꝙ tremoꝛ dupľr accipitur. vno qdẽ mõ put eſt mot⁹ malus vľis toti⁹ coꝛpis: ⁊ ita eſt effect⁹ rigoꝛis ceu qñ adeſt vehemẽtiſſima pũctura cũ agitatione q̃ꝫ maxie dẽtiuꝫ ſtridoꝛe. Et h̃ ampli⁹ cauſaŕ a caľo ⁊ ad ſũmũ ex latiõe repẽtina calidi ſeroſi acuti ſup ptes ſenſibilioꝛes entes. Sumiŕ ⁊ tremoꝛ put eſt paſſio ſeu moꝛb⁹ officialis ſm Aui. q̃ ptes ꝯcutiunŕ abſqꝫ alia paſſiõe febꝛili vľ altera ꝯtingẽte: ceu reliq̃ neruoꝝ egritudies: in q̃ nõ pcipi mãifeſte caloꝛ ſic in poꝛi tremoꝛe aut frig⁹ ⁊ dit ab eo ꝙ h̃ poteſt aduenire toti coꝛpi vel plib⁹ ptib⁹ aut vni. Sꝫ ille cõis eſt oi coꝛpi: ceu rigoꝛ a q̃ vt ad vltimũ poſit⁹ eſt ꝯſeq: vñ de iecti⁹ᵐ rigoꝛe ⁊ ſpaſmo. rigoꝛ nõ eſt nocumẽtum accñs i mẽbꝛo ſic tremoꝛ: neqꝫ ẽt tremẽs friditatẽ ſentit ceu rigẽs. Adhuc in rigoꝛe eſt mot⁹ pter nãm dio: ⁊ iõ dcm̃ diſariã. in tremoꝛe aũt neq̃q̃: cũ tremoꝛ qui eſt neruoꝝ paſſio ꝯſtruaŕ ex re pter nãm conãte membꝛũ ſua q̃ꝫtitate nimia vel q̃litate pꝛaua ſuppmere: et nã ſatagẽte ſubleuare: ita vt bellũ motuũ ꝯrioꝝ inſurgat: tremuloſuꝫ iducẽs motũ. Et ppea dicit Gal. id eſt ꝙ Plato nõ recte opinat⁹ eſt tremoꝛẽ ⁊ rigoꝛẽ vnuꝫ et idẽ eẽ. Sꝫ q̃s dicet platonẽ obſuãs tũc p tremoꝛẽ illũ itelligere q eſt cõis toti coꝛpi multotiẽs rigoꝛ dict⁹ aut veruꝫ vt dcm̃ ei⁹ q̃ſi effect⁹: qñ oĩo cãe rigoꝛl fuerit intẽſe. Sepanŕ ẽt ſpaſm⁹ ⁊ iectigatio vel titilatio ſiue ſalt⁹. Videnŕ. n. eẽ maioꝛes magis extẽdẽtes vľ ẽt ꝯhentes q̃ꝫ rigoꝛ aut ẽt tremoꝛ: ⁊ maxie ſpaſmus: p id aũt qđ dĩ crebꝛius diuidiŕ rigoꝛ: ⁊ ab his atqꝫ a ſternutatione: tuſſi: ſingultu ⁊ hꝫ: rari. n. ſunt mot⁹ eoꝛuꝫ: tremoꝛis aũt ⁊ rigoꝛis cõmotiones pulſu ẽt ſpiſſioꝛes niſi foꝛmicãtis foꝛte. Subdiŕ aũt caloꝛis nãlis quo ſi qdẽ mouet vt⁹ regitiua nũc qdẽ int⁹: tũcqꝫ foꝛas put obiectũ ꝯcitat iuuatiuũ ſeu oppo^m: vñ vigeſimaſeptima pbleumatũ: calidũ qđ eſt in nobis tãq̃ aial fugiẽŕ qꝫ vtiqꝫ timebit. Ad cui⁹ qdẽ pñtiam calidũ ſeqtur permanere ſbm. Ad ei⁹ aũt abſentiã frigidũ: idẽ nãqꝫ põt eẽ diuerſoꝝ cã vt nauta q ſui pñtia cã eſt ſaluŧ nauis cui⁹ abſentia ſubmerſionis illi⁹. phyſicoꝝ ſcđo. Dicit aũt in coꝛ q꞉ calidũ nociuũ leſum cũ ſanguie ſemp cõcurrit in coꝛ velut in arcem ac ei⁹ pn^m vt ibidẽ tueaŕ. 5ᵒ apparẽs de accidẽti. Et iõ Meſue de farmacis oiuꝫ nocumẽtoꝝ aduenietiuꝫ coꝛpi pmus occurſus eſt ad coꝛ velut ad baſim vite. Dictũ aũt repẽtinus: q̃m qđ paulatim occurrit nõ cauſat rigoꝛẽ aut doloꝛẽ q ipſuꝫ ꝯcomitaŕ. Qđ. n. paſſionẽ iducit opꝫ ipm ſubitũ eẽ ⁊ multũ: vt appet. 4ᵒ de accñti. Debet ẽt id eẽ pter nãm diſariã: ita vt repẽtina inãlitas cadat in nãm ⁊ non in diſpõnẽ ꝯriam: q꞉ magis qd duciŕ delectabiľr in nãm velut qñ caľoꝛi occurrit ꝯtempans id qđ frigidi⁹ per qđ ẽt tremoꝛ neruoꝝ moꝛb⁹ ſepaŕ a tremoꝛe rigoꝛoſo eſt ẽt bꝛeuis tpe: ille vo lõgiſſimus: per id ꝟo qđ ſubdiŕ paulatine ſepaŕ a verecũdia: ipſa eniꝫ ſimilaŕ rigori cũ in ea duplex ſit talis motus nãe: p qdem ad itra ⁊ ꝯñter ad extra: ⁊ in rigoꝛe ſiľr vt q̃ꝫ multũ. verũtñ in verecũdia cit⁹ ſit caloꝛis nãlis reditus: non aũt adeo in rigoꝛe. Diciŕ aũt vt ad multum refract⁹ ppter ri-

Margin notes (right column): 2ᵒ 12. añ me.; ſcda. 3ª cap. xi.; Ca. 6. in me.; Abi. ã. i me.; pbl^me. 10.; Tex. cõ. 30.; Ca. 5. ver. fi. Lib. pᵒ item 2ª fñ. pª ca. pᵒ cau. ſcdo.; cap. 6ᵒ pª fñ^m

gorem q aliqñ ↄtingit ſicut ↄſpexi in morte vehemẽ/ tem q̃ʒmagis fridũ aut ob vtutis debilitatẽ vel mãei
Ca.5°p° me. ſupfluã q̃titatẽ.5° de accidẽti.hic.n.calor ↄfugiẽs in cor non reuertit̃.p hoc ẽt ſepat̃ timor ⁊ rigor viſus in eo q poteſt rigori ↄſociari nũc ptacto.Sufficiẽs itaqʒ ptacta videt̃ rigoris ratio.❡Propter 2m hui⁹ ſciẽduʒ
Ab t.8 i arg. Cap.e i. ꝙ rigor apud Gal.⁊.6.theo.nõ ſolũ cauſat̃ a cal'o:verum ẽt a frigido:ꝙ aũt a cal'o monſtrãt ex febrib⁹tertianis iterpolatis:vt tactũ incipiẽtib⁹ cũ ipſo paroſiſtice:quo ẽt terminant̃ cauſones ſeu incẽſiones.iuxta
Apho.5.8 illud apho.4a.A.cauſone habito rigore ſupueniente ſoluit̃ ipſe.qõ ẽt oñdit ſcintilla cadẽs ſup corp⁹ hoīs: ⁊ aqua feruẽtiſſima ↄfeſtim occurrẽtes.Siſr ⁊ vuln⁹
Ca.2°aũ me. medicamine aſpſũ acutiori.vñ Iſaac feb.5.Cauſa rigoris ſunt calidi ⁊ acuti chimi cũ exituʒ hñtes:Adhuc iſtud iducit rigorẽ qõ cauſat ↄuẽtu quedã crebrũ caloris natiui ⁊c̃.tale vo eſt calidũ excedẽs impellẽs calidũ nãle:cauſanſqʒ ipſi⁹abſentiã:cũ eo ꝙ calor nãe vt tactuʒ ↄfugit in cor tãq̃ʒ in ipſi⁹ tutamẽ.itaqʒ rigor cauſat̃ a calido.firmãt ꝙ ẽt fiat a frido:vt ſſa oñdit vitreũ:ꝑpe cũ friditatis fuerit multe:maxieqʒ cũ fortit̃ moueat̃ ita vt diſſoluat̃:⁊ hic qdẽ rigor non fortis vt por q a calido lʒ illi⁹ reſpectu ꝑduret q̃ʒlõgiſſime:qui ⁊ ampli⁹mulierib⁹accidit q̃ʒ viris:⁊ maxime largaʒ ⁊ ocioſam ducẽtib⁹vitã.Cauſat̃ ẽt ab aere ⁊ aq̃ q̃ʒml'tuʒ frigidis mox occurrẽtib⁹:⁊ ꝑpe cũ corp⁹fuerit poroſum ⁊ natũ ſuſcipe que adueniũt:ceu humores corruptos in expoſito fit ẽt rigor qs in q̃rtana cõpoſitus aliq̃l'r ex cal'o ⁊ fri do:cũ frigidus de ſe fit ipſi⁹humor calidus vo putrefactione.Rigor tñ ad quẽ ſeqtur tremor ⁊ agitatio toti⁹ q̃ʒ maior a frigidis eoꝝ groſſicie nõ gñat̃ humorib⁹.Ueꝝ a ſubtiliorib⁹ ⁊ acutiorib⁹.Adhuc.illud qõ inducit ↄuentũ quedã crebrũ ⁊c̃.rigorẽ cãt:cũ hȝ fit ei⁹denotatio.hȝ vo eſt fridũ cũ impellat calorẽ nãleʒ:ẽt in fugã ponat:velut ſibi oppoſitã.quo ſiqdẽ dupl'r ifrigidat̃ ſubm.Une qdẽ pp frigidũ iã occurrẽs al'r pp fugã calidi.Sed in eo q fit a calore ſolis aduenit friditas pp receſſum calidi.⁊ iõ remiſſior.lʒ nãqʒ acutũ a pũctura ſentiat̃ iteri⁹ imerſa.forinſec⁹tñ pcipit̃ frigus:pp qõ fortaſſe rigor ſimpl'r non eſt friditas fortis:ſicut teſtat̃ Gal'.veꝝ poti⁹cau/
At.8. arg° p° in fine. ſa ipſi⁹qñqʒ effectuſqʒ ſemp.Inducit̃ g̃ rigor ẽt a frigido:⁊ ſic ab vtriſqʒ:qõ ẽt firmat̃ ex 8a pble.ita.pp quid
pbl°.10. horripilant̃ ſiue rigeſcũt a calido ⁊ frido infuſi.Soluẽs ait id ↄtingere a frido:q2 extinguit calidũ:cogitqʒ ipm abſcedere.A.cal'o qdẽ q2 fridũ circũferẽtiale repcutit̃ in vnũ ⁊ fugat̃ introrſum:ita vt idẽ differenter tñ:poſſit a diuerſis cauſari:ſicut a frido p ſe:amplius a cal'o accñte magis.❡Sed circa pdictã cãrũ rigoris aſſignationẽ dubitare ↄtingit.qñ.n.qs patit̃ tertianã ⁊ paroxiſm⁹cũ rigore debeat ſupuenire ſuppoſita diſpõne oĩ corpis ⁊ ↄtinẽtis:ſicut poſſibile:vniformi rigor tũc incipiẽs cũ paroxiſmo:vñ cauſabit̃ non qdeʒ a nã paroxiſmi:cũ non moueat̃ niſi mota.neqʒ etiaʒ a mã magis nũc q̃ʒ pus determinate.q̃re videbit̃ cãruʒ eius inſufficiẽs aſſignatio.❡Dõm id ↄtingere a cauſa exteriori ſupna magis qua humor ↄfluit cholic⁹ et agitat̃ euẽtatione in motũ determinata piodo.differẽtia declarata.88.quã ſiqdẽ cãm medic⁹vt ipſe non hȝ intueri.❡Noſce qppe vt pticulari⁹colligant̃ ſmões de rigore ⁊ maxime Hypocratis ⁊ vna ↄſoni reddant̃ ꝙ rigorẽ aut ſeqtur febris aut minime.Si qdẽ id tũc hic rigor paru⁹vel forte mediocris.qñ ad quẽ febris non ↄſeqtur oĩno.verũtñ ad magnũ ↄſeqtur.Rarius tñ euenit vt ad rigorẽ indifferẽter non ↄſeq̃tur febris: ita vt tpe ypocratis ſemp cõcomitaret̃ rigorẽ febris. tẽpore tamẽ Galieni ⁊ nũc amplius:q2 hoies ſũt ami

ci gule ⁊ luxurie ocioſi repleti ſubfrigidis humorib⁹ plurimis ⁊ paratis alterari.Balneis ẽt crebrius vtẽtes rigorẽ illatiuis.aliqñ rigorẽ non ↄſeqtur febris de
diſtempantia.5° de accñti.⁊ de tremore iectigatione rigore ⁊ ſpaſmo velut qñ qs lapſus aere ſub frido ente vtcũqʒ ſe hñte denudat incurrit hȝ rigorẽ qñqʒ.Si vo rigori ſupueniat febris aut id ↄtigit ex parte mãe magis vel vtutis imbecillitate aut vtraqʒ.Siqdem pus aut mã eſt intra venas aut extra.Si qppe ſic rigor adueniẽs in pncipijs febriũ interpolataꝝ.ſi vo itra:vel eſt qõ dcm̃ a cauſone habito ⁊c̃.ſiqdeʒ indigeſta:⁊ in locũ vnũ impulſa:tũc occurrit rigor ſiue frigus.ſm illud aphor.4a in febrib⁹ardẽtibus ſi que exteri⁹frigida rigeãt ⁊ reliq.Unde in eodẽ.7a.in acutis morbis friditas extremitatũ mala.Q̃ ſi mãe contingat moles:tũc fit rigor ⁊ marie feb.apoſaꝝ pncipijs cũ calor nequeat diffundi ſupfluis obſeſſo:veꝝ ꝓhit̃ pampli⁹ad locũ aꝑatis.4° pma.Si aũt accidit vtutis imbecillitate,ꝓpriecqʒ pluries:ſic erit ille affoziſm⁹ q̃rte.Si rigor inciderit febre non deficiẽte debili ente vtute mortale.Si aũt vtroqʒ modo:tũc rigor in mortẽ ↄterminat vt ptactũ.❡Attẽde quoqʒ ꝙ inter ſanitatẽ ⁊ morteʒ multi accñtium interueniunt gradus intermedij.nam poſt ſanitatẽ anomalia q̃dam extat:deinde ſpõtaneus quis labor q̃druplex ordine tamẽ aliquo:cũ deterior fit ceteris apoſtemoſus.deĩde ↄfractio poſtea horror ſiue horripilatio:poſtea rigor:deinde tremor q̃s ſubſeqtur vt tactũ febris.ex febre aũt mori aduenit quãdoqʒ.cuius quidem cauſa eſt extinctio caloris natiui obuiatione ↄtraria vel regimen eius ſuffocatiuũ.Tremoris autẽ vniuerſalis ⁊ ꝓprior cauſa eſt multitudo humoꝝ ſubtiliũ mordaciũ velociſſime delatoꝝ ſuper partes ſenſibiles cum vtutis debilitate:ita vt tantus interueniat motus ⁊ agitatio vt quis ſe non poſſit cõtinere quin dẽtibus frendeat etiam:quẽ ⁊ febri quartane ⁊ non cholerice tm̃ attribuit almanſor:⁊ marie talis i ea poteſt ↄcidere quãdo fuerit ex cholere aduſtione febris cauſata:ita vt hic tremor vt tactũ vehemẽtem ſeq̃tur rigorem.Rigor vero modicum iminutus his cauſis accidit.Peramplius autem minoratis conſtante virtute contingit horror.Adhuc aũt plus talibus iminutis confractio ſeu anguſtia ⁊ labor deinceps ſpontaneus ⁊ anomalia ⁊ tandeʒ ſanitas cauſis his accidentiuʒ ꝓpulſatis omnino.quinto de accidenti ⁊ decimo de ingenio.

Propter quartum quidem qd dicẽdũ appuit vtriuſqʒ omnium partis rõnes prioris verũ concludũt:cũ oñdant rigorem fieri a calido ⁊ a frigido:vt ↄceſſum.❡Ad aliud vo qõ tãq̃ʒ ſubcõtrarium dõm non eſſe inconueniens:vnum qddam vt oñſum differẽti modo a diuerſis fieri cauſis:ita vt vna ſit pma:mediata ſcda.vna ẽt per ſe reliq vo per accñs.vt pbleumatũ 9a.❡Ad vltimum in his que vident̃ diuerſis agi cauſis ideʒ eſt: que aũt ſunt ante has nihil ꝓhibet eſſe alias:ceu oſtẽſum.centeſimaqnquageſimatertia curaʒ pfici 2io nõ ſolum imediato ⁊ per ſe.verum per accñs ⁊ mediato: cum omne tãdem concidat in idem ⁊ pmum.

❡Differentia. xciij.

QEthica non fiat icipiẽdo videtur per ſcdm criſium excuſanteʒ ſe a determinatione ſignoꝝ ethice:ita nulla ethicarum in pnis diebus:ſed tẽpore procedente perficitur.Alia trãſlatio.Hec quidem febris non accidit a pncipio.Hoc idem ſonant ſermones Serapionis.⁊ theorice.8.❡Amplius vnũqõqʒ agens

Doc.3°o ꝓſus fine Ca.5° in Ca.7.ve · Apho.4a · Apho.p° · Coll'r tra ca.10.ver ca.xi.p° Apho.4 · Libro 1 8°in pn° · Coll'r cap Capi.4° · pbl° 6° · Cap.vlti. · Coll'r 6° tiarij capi poſt pncip Coll'r cap. poſt pnm.

opaẗ in mãm diſpoſitã magis ⁊ nõ in ɔ̃riã. Actus.n.
agẽtiũ ſunt ĩ patiẽte ⁊ diſpoſito:cũ foꝛa ꝓpꝛiũ appe/
tat ſuſceptiuũ:ſpũs aut hũoꝛ diſpoſitioꝛ eſt mã ad in
flãmationẽ q̃ȝ mẽbꝛꝝ:eo ꝙ ſuba ẽ ſubtilioꝛ illo : ⁊ oĩs
talis plus recipit paſſionẽ.febꝛiũ p̊.ſimpliciũ q̃rto.⁊
i.1.in fine. p̊ ſcõa.Qð roboꝛaẗ:qꝛ eẽ febꝛiũ:vt apparet p̃ eaꝝ de
roiſt.1.ca.3. claraẗ ex caliditate exterioꝝ. p̃mitus.n.accẽdiẗ cali/
ius finem. ditas in aerẽ balnei:deĩde in aquã ⁊ poſtea in parie/
rocc.2.ſii. tes illius.❡ Adhuc q̃rto p̃ª. ⁊ Iſaac ẽt febꝛiũ p̊. Fe/
a.3.ver.fi. bꝛis mediãtib⁹ſpũ ⁊ ſanguine vel nãli caloꝛe ſe ꝑ to/
1.cir.me. tũ diſſeminat coꝛp⁹.Hoc aũt foꝛe nõ põt: niſi pꝛimit⁹
i.1.c.1.i p̃n. in ſpiritu ⁊ ſanguine:ideſt humoꝛe ⁊ caloꝛe nature ca
3.in p̃n. loꝛ ſundeẗ extrane⁹:quare vĩ ꝙ oĩs in pꝛimis febꝛis
ſit ephimera aut putrida.❡ Ruꝛſus.o quam paꝝ eſt
ꝙ quartana accidat incipiendo.plurimũ nãq̧ euenit
in ſucceſſiõe egritudinũ putridaꝝ diuerſaꝝ. dĩa.90.
Cũ aũt materia quartane ⁊ humoꝛ magis conueniat
alijs humoꝛibus:q ſepiuſ febꝛẽ inducũt incipiẽdo q̃ȝ
cuȝ mã ethice que eſt ſuba ſolida ſeu mẽbꝛũ:tũc nãq̧
fiet ethica incipiendo. Itidem:ſi ethica fiet incipien/
do iã nõ eẽt ethica:cũ ſuſcipere dicat in diſpõne foꝛe:
ethica v̂o habituationẽ : vt apparebit in his q̃ dein/
ceps.Ethica itaq̧ incipiendo minime fiet.

1.ca.8.circa **Oppoſitũ** hoꝝ ſapit Ga.in pluribus locoꝝ de
.⁊ ca.9.an/ diſſerẽtijs febꝛiũ cũ.A.ȝoar.Auer.
m.dium. cũ alijs medicis vniuerſis.Qð ⁊ rõnib⁹ɔfirmaẗ. Cũ
4.trac.3.c.1. enim oẽs alie egritudines ab ei⁹occurrant pꝛincipio
medio. ꝓpter qd hec nõ ſil'r alijs.❡ Adhuc cũ de ratione ac
r.3.th:iſir cidentis ſit vt moꝛbos ſequatur velut vmbꝛa coꝛp⁹:
.i.c.13.i p̃n. tertio de accidẽte.⁊.11.de inge.ſi ethica ſemꝑ alioſ co
r.4. mitareẗ moꝛbos potius accidẽtis q̃ȝ moꝛbi rõnem in
l3 ca.33. duet:cuius cõtrariũ notum:cũ tria genera ſint febꝛiũ
ſt me. per ſe moꝛbus exiſtentia.❡ Amplius non agit agẽs
1.verſus fi. niſi patiẽs eius ſuſtinere valeat actionem. Cum agẽ/
11.in fine. tis ad patiens opoꝛteat ad pꝛopoꝛtionem interueni/
re ſicut mouẽtis ad mobile ⁊ intelligẽtis ad intelligi
bile.Spiritus autem aut humoꝛ coꝛpoꝛa ſubtilia nõ
ſunt apta impꝛeſſionẽ agentis p̃potentioꝛis ſuſceptã
etiã ſuſtinere verum in membꝛa pertrãſiens fulcitur
ſolidioꝛa.Itaq̧ ethica fiet incipiendo.

Propter pꝛimũ vero ſciendum ꝙ ethica quid
habituatũ impoꝛtat. ethicon enĩ gre
ce habituatũ latine.vnde.8.de ingenio.Diſpõnes fa/
cile ſolubiles vocant habitudinales.i.quaſi diſpoſi/
1.poſt me. tionales:que autẽ non tales habituales.habitus enĩ
ſm Boetiuȝ in pꝛedicamentis eſt diſpoſitio firma ve
lut diſpoſitio habitus infirmus.Ethica quoq̧ habi/
tum impoꝛtat aut qꝛ cum difficultate vel impoſſibili/
tate ſeparatur qñ habituata permanſerit vel qꝛ ſubo
ſolido:puta mẽbꝛo aduenit.A.quo facta cuȝ difficul
tate remouetur impꝛeſſio.Eſt aũt ethica in pluribus
diſpoſitionibus ſimilis ptiſi:⁊ ẽt differẽs ab eadẽ.ha
bent.n.ſe velut excedẽtia ⁊ exceſſa.Iſaac febꝛiũ ſcõ.
Nam ptiſis vno quidẽ modo cõmuni ſumitur pꝛo oĩ
conſumptione ex quacũq̧ emergẽte cã:ſiue pꝛeter na
turã ſiue naturalẽ.qualiſ eſt diſpoſitio que accidit de
crepitis qñ moꝛti appꝛopinquãt:vñ almãſoꝛis q̃rto.
4.31.in fine. Qui tali cuſtodiunẗ regimĩe poſſibile ſit vt ad decre
pitã lõgo deueniãt tꝑe atq̧ ptiſim.Et ethica hec pꝛo/
poꝛtionaẗ ſenectuti:que quidẽ euenit nõ parũ ex egri
tudine quadã cõſumptiua.Sumiẗ etiã pꝛo illis q ad
p.apho.14. ip̃am ſunt diſpoſiti.aphoꝛiſ.3.puta qui collũ hñt lon
erſus finem. gũ:⁊ epigloti foꝛis ꝓminentẽ ⁊ pectus ſtrictũ carne
nudũ cũ humeris eleuatis ⁊ toꝛtis cruribus ⁊ hꝰ pti
ſis in plus q̃ȝ ethica febꝛis ſe ꝓtẽdit.Eſt ẽt ptiſis que
coꝛruptionẽ ĩpoꝛtat:cõſumptio oĩs coꝛpoꝛis cũ vlce
ratione pulmonis.Et hoc qdem mõ ethica ptiſim ſu
perat.Nã oĩs ſic ptiſicus ethicus factus eſt:⁊ nõ con
uertiẗ:cũ multi ethicã patianẗ ſine pulmonis vlcere.
Talis quoq̧ ethica velut accidẽs ɔſequiẗ ad ptiſim.
Qñ enim pulmonis aut pectoꝛis ſanies nõ expurga
tur libere:effumãs in coꝛ ipſuȝ inflãmans febꝛẽ indu
cit ethicã.Ethica quoq̧ vt inuebaẗ per pꝛius duplex
exiſtit.Quedã quidẽ eſt cũ febꝛe:q̊ eſt caloꝛ extrinſe/
cus fixus in ſubſtãtia mẽbꝛoꝝ ipſoꝝ ꝓhibẽs opatio/
nẽ eoꝛũq̧ nãlẽ cõſumens humiditatẽ.collȝ.3. Huius cap.11.
quoq̧ ethice febꝛis multiplex aſſignaẗ modus diſtin
guẽdi.Quidã eniȝ ipſam penes coꝛpoꝛis humidita/
tes diſtinguũt.Hũiditates aũt coꝛꝑis ſũt 4ᵒʳ:vt ĩnuiẗ
.7.de ige.ꝑ q̃tuoꝛ ſiccitates diſticte illis oppoſitas. ca.6.in p̃n.
Eas q̊q̧ Serapio exp̃mit.6ᵒ.⁊ Iſaac febꝛiũ tertio.Et
4ᵒ.p̃ma.⁊.12.ipſius aĩaliũ ⁊c̃. Quarũ eſſe ⁊ numer⁹ bꝛeuiarij.c.11.
dĩa ĩnotuit.33.Scõm has quoq̧ q̃tuoꝛ humiditates circa p̃n.
vĩ Iſaac iterdũ ſpẽs q̃ttuoꝛ ethice diſtinguere cuili/ ca.1.ver.finẽ.
bet ſuã ſpẽm ethice adaptãdo. nõnunq̃ȝ v̂o tres ſolũ tra.3.ca.1.
magis ꝓnũciat.Cõiter tñ tres ipſi⁹ ſpẽs diſtinguunẗ ca.5.poſt p̃n.
ita vt in p̃mis duab⁹humiditatib⁹pꝛima ɔcidat ethi ca.7.poſt p̃n.
ce ſpẽs theoꝛice.8. Serapio tñ ⁊ Iſaac ponũt magis
putridã ex ipſa fieri. Et v̂itas eſt foꝛtaſſis qꝛ huic pu/
tride tandeȝ aſſociaẗ ethica.In tertia quoq̧ ſcõa.In ca.1.in me.⁊
q̃rta v̂o tertia.Has aũt humiditates. A.4ᵒ.p̃ma:cũ ca.8.in p̃n.
febꝛiũ pꝛimo.nitiẗ oſtẽdere ⁊ ꝑ ɔñs ethicã illis occur
rentẽ ꝑ humiditatẽ triplicẽ in lucerna exñtẽ.Eſt nãq̧
in coꝛꝑe lucerne oleũ effuſum : qð duab⁹ ꝓpoꝛtionaẗ
humiditatib⁹pꝛimis.Eſt ⁊ humidũ in coꝛꝑe licinij iã
imbibitũ:qð tertie redditũ eſt hũiditati.tertiũ quoq̧
humidũ ipſi⁹licinij radicale:qð partes ɔiungit ⁊ re/
tinet in adinuicẽ:qð q̃rte ꝓpoꝛtionaẗ hũiditati:vt ẽt
dĩa induciẗ.112.Et hic ethice modus cũ oĩbus eius
terribilib⁹ĩcurabilis:niſi manu ſanari ꝓnunciaẗ di/
uina.Et iſta qdẽ ſufficiẽtioꝛ viſa eſt modoꝝ ethice di
ſtictio.Quidã v̂o diſtinxerũt ethice ſpẽs dicẽtes:qm̃
aut eſt in hũiditatib⁹ ꝓpinqui tꝑis coagulationi:⁊ ſic
p̃ma ɔſurgit ſpẽs:aut ĩ eis que ſunt velut caro:⁊ hec
ſcõa:vel in mẽbꝛis radicalib⁹ duris:qualia ſunt oſſa
⁊ nerui.⁊ ipſa tertia.10.apparẽs de inge. Et iſte qdẽ col'ca.11.poſt
ſmo v̂ificaẗ ab.A.qñ ad p̃oꝛẽ fuerit reductus antedi medium.
ctũ:qm̃ ſi denoteẗ ipſo ꝙ p̃mũ qð finit ethica eſt hũi/ p.4.tra.3.c.1.
ditas ꝓpinqui tꝑis cũ coagulatione:nõ erit ſermo ve
rus cũ hoc ſcõa efficiaẗ ethice ſpẽs ⁊ nõ p̃ma:vl' p̃ter
hoc ſit in coꝛdis ſubſtãtia.Hoc aũt dĩ febꝛiuȝ p̊. vt ꝙ ca.9 añ mediã.
qñ cõplexio coꝛꝑis nãlis inflãmaẗ ⁊ nõ adhuc humi/
ditas cõſumiẗ exñs in ipſo : ſed velut ebulitio oñdiẗ:
p̃ªɔſurgit ethice ſpẽs.Qñ aũt hec ebulitio ad cõſum
ptionẽ ꝓcedit:ſcõa efficiẗ ſpẽs.Qñ v̂o mẽbꝛa ſimiliũ
partiũ leduntẗ:vt vene:nerui ⁊ hꝰ:tunc erit tertia. Et
hi qdẽ oẽs modi ſane intellecti idẽ ſatis videnẗ ꝓten
dere.Eſt quoq̧ ⁊ modus diſtinctionis ethice ſatis fa
moſus:vt ꝙ quedã ipſius eſt difficilis cognitionis ⁊
facilis curationis.vt pꝛima eius ſpẽs.Quedã quoq̧
facilis oĩno cognitionis ⁊ ĩpoſſibilis curationis : ſic̃
terti⁹eſt modus.Scõa quoq̧ ſpẽs mediũ obtinet co
gnitionis ⁊ curatiõis.Et iſta quidẽ diſtinctio magis
oſtẽdit modũ q̃ȝ rẽ.ꝓpter qð p̃dicte hac magis faci/
unt ſcire.Et ſcias ꝙ Ga.febꝛiũ p̃mo ⁊ alibi noĩat ſim
pliciter ethicã p̃mã:⁊ ſm maioꝛẽ partẽ ſcõam ipſius
ſpẽm:puta cũ nõdũ deſiccaẗ humiditaſ coꝛdiſ.nã qñ
deſiccaẗ in fine ſcõe ſpẽi ⁊ in tertia dĩ tabes.ſm vero
A.adubul.Eſt ⁊ alia ſenectutis dicta vl' ſenij: qm̃ ad
uenit ex ea in hoꝛa ſenij.qð accidit in fine maraſmi.⁊
ipſa eſt ſiccitatis dominiũ ſuꝑ totũ coꝛp⁹ abſq̧ febꝛe.
Cuius quidẽ cauſa vtplurimũ eſt frigus cũ virtutis
ĩbecillitate.vnde mẽbꝛa nutrimento carent.cauſatur
etiam ex potu aque frigide qñ diſpoſitio nõ affuerit.

Eā qñqꝫ cauſat medicus faciēs febrē ethicāꝫ maraſmodē per potū aque frigide ⁊ in ipſius proiectionē in hanc quidē minus deterrētē trāſire. vnde. 10. de ingē. Melius eſt in frigidā diſcraſiā trāſlatū hoiem: cū ſpe benigna efficientes quid ⁊ periclitari: ꝗ̄ ſine ſpe perire certiſſime. pp qḋ infrigidamꝰ oīno ethicas febres confeſtim anteꝗ̄ deueniētes in tabem moriant̄. Non enim qui certiſſime tabefactus eſt tentabimus ſanare: ⁊ ſi calorē eius extinxerimus. Sed ſiccitas derelicta ſenectutis hominē promittit tanto victurum tēpore quanto reſiſtant ſolide particule ad vltimam ſenectutē. Fieri autem incipiendo intelligo ethicā: cū nulla aliarum febrium anteceſſerit ipſam: neqꝫ ephimera: neqꝫ putrida: vt alia quecūqꝫ cauſarum: immo prima caliditas in corpore accendatur cordis ex cauſa quadaꝫ forti: ⁊ ſi oēs febres fundant̄ in corde: iſta ꝗ̄maxime in eius figitur ſubſtantia.

co.10.p^a me.

Propter ſcḋm aūt ſciēdū ꝙ aliq rudiū audiētes ſufficietenꝰ ſmonē ꝓdictū Ga. ⁊ aūmiſſa motiua dixerūt ethicā incipiēdo mime fieri. vñ febriū ꝓmo. Quare qdā eſtimāt neqꝫ aliter poſſe fieri hanc paſſionē talē: niſi ab egritudinibus preeūtibus mox dicēdis. Decipiunt̄ ēt aliqui illic ex ſerie Ga. tali. Ethice cū ſine cauſis ꝓcatharticis generent̄: nūꝗ̄ ab initio iuadūt. ſꝫ trāſcendunt ex his que fiunt ex putredine. ¶ Dicendū ꝙ is ſermo nō eſt ſimplex: ſꝫ magis conditionalis ⁊ cōſequētis deſtructio: vt apparebit diligenter intuēti eundem ⁊ conſequentem poſt plurima. Quorū quidem ⁊ aliorum ampliꝰ defectus videbitur conſequenter aperte.

ca.9. verſus fi.

c.1.7.cñ mediū

Propter tertiū quidē ſciendū ꝙ febris ethica vtplurimū nō occurrit icipiēdo: veꝝ alias ꝯſequit̄ febres ⁊ egritudines. Raroqꝫ incipiendo aduenit cuꝫ eius cā raro occurrat. vñ febriū ꝓmo. Ethice febres ſm duplicē fiunt modū. qñqꝫ eni ꝓpter cauſones ꝗ̄multū prolongatos: vt ⁊ humiditatē corporis ꝯſumāt cordis. Interdū vō adhuc manēte cordis humiditate febres accedunt̄ velut lucernaꝝ flāma ex licinio. Fit ēt ethica nō paꝝ ex emitriteo. vñ q̄rto prima. Emitriteus qñqꝫ eſt de febribus magis interficientibus qm̄ perducit ad ethicaꝫ ⁊ egritudines cronicas ⁊ difficiles. Cōſurgit ēt ipſa vt apparuit ex ptiſi añcedente: nōnunꝗ̄ vero ex empimate ⁊ vl'r ex apoſtemate intus maxime ſaniato: ⁊ pp ſubtiliationē regiminis ⁊ ꝓhibitionem infrigidationis: vt potus aque: ⁊ ꝓpter modicā obſeruationē lateris cordis cū rebus infrigidātibus de foris aut de intus. Multotiens ēt in ipſaꝫ cadere facit medici neceſſitas ꝓpter cauſum virtutis ⁊ frequētiā ſyncopis dātis in potu vinū ⁊ aquā carniū ⁊ medicinas calidas: vt de muſco. Fit ēt vt tactū iterdū incipiens ethica. vñ Ga. ibidē. Una quidē ethicaꝝ generatio dicta eſt mihi. reliqua vero eſt qñ a ꝓncipio inuadūt confeſtim primā gnationeꝫ ſimilē faciētes ephimeris vt triſtitia ira ⁊ labore amplioꝛi ſimul cū eſtu facto. Decio vero de inge. ¶ Rurſus ex cauſonidibus in tabē aut a principio ipſis confeſtim ethica contingit febrē preſiliens cauſonidem. Iſaac quoqꝫ hanc diſtinguens ait ꝙ ethica quedā eſt cuius cauſa eſt alius morbus: alia vero cuius cā non eſt alius morbus: que conſurgit ex inflāmatione humoris exiſtentis in cōcauitate venarum ⁊ artariaruꝫ cordis. vñ recolligens ait. Quia compleuimus cām ethice: que eſt propter aliū morbū ⁊ cām eius que nō eſt pp aliū morbū: ſed per ſe ⁊c̄. A. vero poſitis cauſis qbꝰ febris euenit ethica ꝯñter ſubdit. Longiſſimū eſt vt accidat ethica incipiēdo: qſi ſint mēbra radicalia iā inflāmata ⁊ nō inflāmet̄ humor ſiue ſpūs ante il

c ap 8 in prin.

tra.4. ca.13. in fine.

1. febriū ca.8. circa ꝓn.

cap.5. cñ me.

feb.3. ca.1. iuxta finem.

ꝓ.4. tra.3. c.1. circa mediū.

lud: imo oꝫ vt caleſiāt illa in ꝓmis. deinde ſm ꝓceſſionē dieꝝ caleſiant iſta: niſi accidat cauſa fortis valde. Sermonem quoqꝫ de hoc aſſumpſit ċoar ita. Una ſit ſpēs febriū ethica dicta: que vt in pluribꝰ nō arripit ꝑ ſe ꝓncipal'r: ſed ſequit̄ aliquā febriū cronicaꝝ corpus exiccātiū: ipſumqꝫ diſſipātiū. qñqꝫ ēt fit ꝓpter febres diei. Collꝫ qdē q̄rto. Raro accidit febris ethica: niſi poſt alias febres: ſic poſt ephimerā in corpibus ad hāc paratis aut poſt aliquā ex putridis. Preuenit āt ꝑ ſe in his qui nā ſicciores ⁊ calidiores viuētes in laboribꝰ: vigilijs: dieta ſubtilioꝛi: ⁊ amplius ſi cū huiꝰ aeris diſpōne ⁊ regionis in irā vel triſtitiā puenerint. febriū ꝓ. Hi vtiqꝫ ſunt ſermōes q̄s de ꝓncipatiōe iſtiꝰ febris ꝑ ſe aut poſt alias illuſtres induxere. Qui etiā ſm vtrāqꝫ eoꝝ partē ꝓñt rōnibꝰ ꝯcordari: ꝙ eni in pluribus ethica morbos cōcomitet̄ alios oſtēdit̄. Cum vnūquodqꝫ agēs vt tactū in mām formā inducat ſibi diſpoſitā: pluribꝰ cauſis caliditatē idecētibꝰ in corpꝰ mā ampliꝰ diſpoſita eſt ſpūs: q eſt ſubm febris ephimere aut humor q putride ꝗ̄ mēbrū in quo ⁊ ethica figit̄: eo ꝙ rarius cā adeo vehemēter impreſſiua occurrit corpi: ſic ēt in vniuerſo cōſpicimus. In eo eni effectus grādes mirādi rariꝰ occurrūt. ¶ Amplius. nā tuet̄ inꝗ̄tū pōt ſolidā partē: puta mēbꝝ ſpmaticū: qḋ eſt ſubm ⁊ ſuſtētaculū eoꝝ oīuꝫ q̄ ſunt in aīali: ⁊ maxime cor: qḋ ethice ꝓꝓuꝫ ſubꝫ: nō ſolū ſm cōtenta in eo: vt alijs plus febriū. veꝝ ēt ſm ipſius ſubſtātiā ꝓpriā: qḋ vō tale fuerit ꝯſeruat̄ maxie a nā cū ſapia ⁊ intētiōe oī. Fit igit̄ vt ad multū nō icipiēdo qḋ idicat. Almeliletu febres vtplurimū añcedēs: ꝙ aūt fiat initiādo qñqꝫ oſtēdit̄: qꝛ agēs agit: nō in qḋcūqꝫ: ſed in patiēs ſibi diſpoſitū. ꝙ aūt patiēs nō ſit diſpoſitū dupliciter pōt cōtingere: aut qꝛ ſit nimis duꝝ ⁊ cōpactū reſiſtēs diſariā: velut ferrū: lapides ꝓcioſi ⁊ maxime adamas vl' ꝙ ſit ſubtile: molle: ceſſibile: vt aer aut vapor qui actionē agētis nō ſuſtinere pōt: ſed magis ſit trāſitus in ſolidius: duriuꝫ: ceu oſtēdit̄ in pcuſſionibꝰ qbus corpora pcutiunt̄ ſolida nō reſiſtēte aere: velut ēt videre ꝯtingit in fulgure qui nō oē patiēs reddit ſibi diſpoſitū: vt in ipſuꝫ agat: ſꝫ illḋ qḋ ē duꝝ cōpactū ⁊ reſiſtēs. vnde Algaçel. Fulgur qḋ eſt ignis ſubtilis penetrat herbas ⁊ res molles: ſed qñ res duras offēdit: ſicut ferrū ⁊ aurū diſſoluit ea: ita ꝙ eliquat aurū in marſupio ⁊ marſupiū nō adurit: ⁊ diſſoluit ferrum in manibꝰ ⁊ homines nō adurit: qḋ euenit: ex eō ꝙ illa reſiſtunt: hec aūt minime. Sic itaqꝫ in ꝓpoſito ſepius factū eſt ꝙ ſpūs aut humor: vt oſtēſuꝫ mā patiēs redditus eſt cōueniēs febribꝰ: non aūt mēbrū: ꝓpter qḋ freq̄ntiꝰ ꝯtigit ethica poſt alios morboꝝ. Interdū vero ſpūs aut humor nō eſt cōueniēs ſubiectū: ꝓpter eoꝝ ſubtilitatē ⁊ mollitiē: ſed mēbrū duꝝ ſolidū: ⁊ h̄ qñ cauſa fuerit qñqꝫ fortis fulgori proportionata. Et qꝛ talis rarius accidit: tardiꝰ euenit: vt fiat ethica incipiēdo. Impreſſio eni modica ita in hūoribus ⁊ minor in ſpiritibus induciť: ꝓpter qḋ in mēbris calor infigitur in calefacto eē: nō aūt in caleſieri tm̄: velut in ſpiritibꝰ ⁊ hu. ¶ Amplius. qñ fuerit mā ſumme diſpoſita: nō forte agens etiā in ipſam poterit imprimere: ſed diſpoſita reperit̄ qñ vltime: vt cum tam naturalia ꝗ̄ inaturalia in calidū tendant ⁊ ſiccū. Nullus enī ab initio cōfeſtim captus eſt ethica habētiū humidū corporis habitū. febriū ꝓmo: ſed ⁊ frigidū multominus. Oꝫ aūt agēs occurrat forte aliqñ iaꝫ viſuꝫ. Quare ſic ethica fit primitus ⁊ non alia.

col'.3. theij tra.1. ca.1. principio.

ca.33. poſt i

ca.9. verius

Propter quartū quidē dōm ad ꝓmū ꝙ ipſi loquuntur ꝗ̄tuꝫ ad id qḋ accidit vt in pluribꝰ in qbus maxie ars ꝯſiſtit. Ethica vō incipiēs

ca.9. verſus

aduenit in his q̄ rarius:vt oñſuz. Volēs eni.2°.criſiū excuſare ſe Ga. a datione ſignoꝝ ethice:ait ipſa fore omittēda:tū qm̄ in alijs locis de his erat tractatur⁹: vt p̄ febriū.tū qm̄ ſigna hui⁹febris habebanť p ſigna illaꝝ febriū p̄cedētiū:cū ipa ſic rari⁹ ꝯtigat.¶Quis aūt dubitabit ſi ethica icipiēs raro occurrit:cū de his q̄ ſunt raro nō ſit ſcia:veꝝ de his q̄ ſūt ſp aut vt in plu
tex.cō.55. rib⁹.phyſi.2.qūo erit ſcia de ipſa poſita ſupius dicē-
p̄ te.c.50.7 do ꝙ raro pōt euenire:7 tūc p ſe ſine alijs febrib⁹ p̄ce
te.cō.5. dētib⁹ ſit.¶Dōm vt apparet in p̄dicto.7.6°.ēt meta. ꝙ ſciētia non tollit ab aliquo ex eo ꝙ ſit de eis q̄ ſunt raro:dūmodo illud raro cās hēat determinatas: ſicꝯiunctio ſaturni 7 iouis in p̄mo arietis minuto raro ꝯtingit:q2 circa finē mille annoꝝ. Corpus ēt tēperatiſſimū de bona habitudine in lōgoꝝ occurrit tēpoꝝ periodis:7 tñ de ipſo eſt ſcia:vt de ei⁹ cauſis 7 ſignis bz.n.cauſas ſufficiētes eſſentie ſue:per quas pōt aliqñ poni in eſſe 7 ſignificationes quibus diſcerniť fore.ſic itaqꝫ 7 ſi aliqd raro eueniat qūo cauſas hēat p ſe determinatas ad aliud raro de ipſo poterit eſſe ſciētia.¶Ad aliud dōm ꝙ ſpirit⁹ 7 humor plurib⁹ agētibus 7 febrē cauſantibus ſunt mãe diſpoſite: quibuſdā aūt paucis nō vt declaratum prius.¶Ad ꝯfirmationē dōm ꝙ vt apparet p Ga.nō ſolū ex aere calefacto caleſit aqua balne 7 inde parietes ei⁹:veꝝ aliqñ primitus pōt calefieri paries:deinde aqua 7 tandem aer.Et interdū p̄ caleſiunt humores q̄ ſp̄us calefaciant:7 tādē mēbra.Aut mēbra prius ſp̄us inflãmabūtur.ſcōm eni ꝙ fuerit cā agēs mãm ſibi coaptat:cum quodlibet nō agat in quodlibet:ſed in ſibi determinatū.¶Ad aliud dōz ꝙ calor p̄mitus pōt in cor infigi ex aliqua grādi cã:q̄ quaſi imediatius vſqꝫ in cor penetrat:7 ita erit febris:7 tūc ille calor deportabiť mediāte ſp̄ū 7 ſanguine p totū corpus:nō tñ calor erit in eis in calefacto eſſe qḋ eſt febris:cū ſit morbus:7 hic mutationē dicat ſtabilez in hoc differēs ab accidēte. dña.73.ſz nō in calefieri qḋ motū denoiat ad calefa
p̄ ca.1.i me. ctū eē. Febriū.n.p̄n°cū ſit aliq̄ febris:puta ephimera ſeu pu.vel ethica:vna iſtaꝝ cauſať in eē p ſuū ſubiectū in calefacto eſſe:ſubiecta v̄o alia nō ſunt in calefacto eē:ſz in calefieri ſolū.lz nãqꝫ in q̄libet febriū totū corpus inflãmetur:q2 tñ nō eſt in calefacto eſſe verū in calefieri magis:iō nō ſūt alie neceſſarie febres vna exiſtēte.Et hãc qdē ratiōnē diſſoluere neſciuerūt ponētes ſpiritū aut humorez minime inflãmari:cū ethica aduenit incipiēdo dicētes caliditatem nullo mō in ſpiritibus aut humoribus eſſe.occultať tñ p̄pter caliditatē grādē membroꝝ cū ethice calor ſit intēſior ca
ge.2.ſū.2.ca.9.poſt p̄n. a.5.in me. t.3.i me. lore tertiane.primo ſcōa. 7 quarto de aia. Caliditas enim maior ad ſe minorē ꝯtrabit 7 extinguit. Mot⁹ eni maior mīorē ꝯpellit 7 occltat.dña.90.¶Ad aliḋ dōm ꝙ per aliū modū ſit febris quartana 7 p alium ethica.nã quartana ſit ex materie frigide ſicce putrefactione que oibus ineptior eſt ad putrefactionē:cū putredo per calidū fiat 7 humidum.vnde 7 quidam ob hoc negauerūt quartanā fieri a melācolia natura
tra.2.ca.5°.cir.p̄n. li. quarto p̄ma. Ethica v̄o febris ſit ex inflãmatione ſimplici.humiditates v̄o 7 maxime p̄me cum ſint vnctuoſe:aptiores ſunt ad inflãmationē q̄z melia ad putrefactionē.Et iō non minus pōt accidere ethica incipiēdo q̄z q̄rtana.¶Adhuc groſſior fortaſſis ē melia q̄z prime hūiditates.¶Ad aliud dōm ꝙ ethica magis vi hoc nomē ſibi acqſiuiſſe ex ſuo p̄ceſſu 7 fine: q̄z ex eius p̄ncipio.tūc enim eſt in ſua diſpoſitione cū ipſa ſit facilis curationis.Aut dī ethica vt tactū rōe cōpactionis ſubi:cui qdē ifigiť vt hūiditatis vel mēbri.¶Ad argumētū ēt qḋdā alteri⁹ ptis dōz ꝙ lz ali

quid vt accñs ſequatur alios morbos:dū tñ ſtat 7 ſigiť eſſentialiter oparationes ledēs : ip̄m idē morb⁹ eſſiciť:vt ethica ex ptiſi cauſata.Et dolor etiã capitis qñ fuerit p̄mãſiuus.dña.74.oſtenſum 7c.

¶Differentia. xciiij.

Q febris peſtilētialis ſub ephimera reponať oſtendiť q2 aer corruptus pueniens ad
tra.4.ca.1.in medio. cor ſp̄ūs ꝯp̄loné corrūpit. q̄rto p̄ma.ſz ephimera ſit in ſpiritibus.¶Adhuc febris eſt paſſio cordis p̄pa.Erit itaqꝫ p̄ncipalioris partis eius.Sed
tra.1.ca.7.poſt me. hoc eſt ſp̄ūs:q2 ipſe eſt radix.Corp⁹ aūt cordis eſt ram⁹.tertio.11.Ephimera vero dicta ē in ſp̄ū fieri: igiť hec ad ephimerā reduciť.¶Amplius vi ethica magis:q2 ſtatiz.A.poſt ethicā de ipſa negociatur.quoꝝ aūt ſit determiatio vnius poſt aliud imediatius vñr ad eandē rē p̄tinere:vt ordo ſeruetur rei 7 diſcipline. Itidē ille febres videnť eſſe ſub eodē gñe:q̄ eadē curanť cura:cū ad eſſentiã morbi:cauſaꝝ 7 accñtiū ordineť illa.Sz cura eadē vi curari hec febris cū ethi
ca.16.p°me. ca.vñ Almãſoris.10.Regēdi ſunt febriētes ex peſtilētia ex oib⁹que in capl̄o de ethica diximus.¶Rurſus in ethica nō iniungiť abſtinentia:neqꝫ in iſta:imo magis icitanť laborātes vt comedāt:cū plures eorū
tra.10.ca.16. p̄.4.tra.4.ca.3.in medio. nihil ſumere negligāt.Almãſor.vnde.A.Neceſſe eſt vt reſtaures ipſos ſupra cibū.Cūqꝫ appetitus ipſorū cadit reſtaurenť ad cōeſtionē.nã plurimi eoꝝ qvirili ter agūt ſup illō 7 comedūt violēter abſoluunť 7 viuūt.Palin:ipſa ēt ſit in humiditatib⁹:ſz febris peſti
p̄.4.tra.4.ca.1.in medio. lētialis putrefacit qḋ de hūiditate circundat cor.A. Itaqꝫ febres peſtilētiales ſub ethicaꝝ gñe collocanť. ¶Rurſus vi putrida : qm̄ ex putrefactione accidit. aer eni putrefactus humores putrefacit aptiores ceteris q̄ ſunt corporis putrefactiōi:q2 calidi ſunt magis 7 hūidi.Eti.dicūt ipſaz aduenire corpibus hūores hñtib⁹paratos putrefactiōi. vnuſqſqꝫ eni icurrit egritudinē cui extat expoſit⁹magis cū potiſſima pticula gñatiōs egritudinū ſit paſſuri corpis p̄paratio.
ca.4.poſt p̄n. febriū p̄.Erit igiť ſub genere putride locanda.

Oppoſitū v̄o hui⁹mõſtrať:qm̄ febris putrida eſt hūoralis. hec v̄o nō ē hūoralis.
ca.4.in p̄n. vñ Iſaac febriū.5°.Plimi patiunť peſſimos morbos de gñe peſtilētiali 7 febres nō de gñe humoꝝ.Palin:
tra.4.ca.1.i fi. in febre putrida pulſus 7 vrina alteranť vehemēti alteratiōe:ſz in hac mime.Quare q̄rto p̄ª. Non alterať pulſus 7 aq̄ magna alteratiōe.Et qñqꝫ eſt vrina in febrib⁹peſtilētialib⁹bona 7 nãlis in ſui ſuba 7 calore
tra.1.ca.8. 7 ſedimine:7 ille cui⁹eſt tēdit ad mortē.q̄rto ꝑa. Eti. A.aliū ei ꝯſtruit tractatū a reliqs febriū diſcretum. Nō igiť ipſa erit putrida:ſz nec ephimera vel ethica.

Propter primū qdē p̄mit⁹ ſciēdū quot 7 que ſunt gñã febriū.2°. quot 7 q̄ ſint cãe peſtilētie.qdqꝫ ipſa 7 morb⁹ipſi⁹dñdať.Primū autē h⁹oē dña inotuit.87.¶Propter 2ᵐ huius ſciēduz ꝙ cū febris peſtilētialis plurimi ſit nocumēti p̄niciēiqꝫ illatiua:7 hoc actione q̄dã exiſtat:cãe ipſi⁹ erūt tres aut q̄ttuor q̄ in cuiuſlibet nãli expetunť actiōe : fortitudo.vz.agētis:diſpoſitio patiētis:cōtactus 7 mora. A
Dz.n.in tali actione h⁹ febrē patiēs corruptiua etiã fore diſpoſitū:vt in alijs euenit actionibus:cū agen
tex.cō.24. ca.4.añ me. tiū act⁹in mãz ꝯcidāt diſpoſitã.2°.de aia vñ p̄.febriū. Nulla cauſaꝝ ſine patiētis aptitudie agere apta na
tra.4.ca.1.in medio. ta eſt.Propter qḋ q̄rto p̄ma.Agens ſolū cū puenit 7 nō ſit patiēti p̄paratio:nō accidit actio 7 paſſio. Et iō
pble.7. p̄ma pbľ.ait hãc febrē oib⁹peſtilētiã iferre.Quicūqꝫ praue hñtes p̄exiſtēt. Qui.n.bonos hūerūt hūores reſiſtūt eoꝝ tēperie 7 vigore aeris corruptiōi.q̄re i ꝑ

ble.ẽt Ari.qbuſdã aſcriptis.Quibuſcũqꝫ ſortiti ſunt ẜm ipſam gñationẽ ab aſtroꝝ impreſſione ꝙ ſint breuẽ velociꝰ redarguunt ⁊ ꝯſument peſtilẽtia ꝯcitati. Ut .n.domꝰ antiq ⁊ ibecillis celeriꝰ vẽto ꝯcidit vehemẽti qꝫ fortis ⁊ noua:ſic qr hi peſtilẽtia.vñ Haly. Nõ ifir/ mant oẽs hoĩes apõ mutationẽ ſube aeris:nã corpꝰ cuiꝰ chimus nõ eſt ꝑparatus euitat aerẽ ⁊ reſoluit eũ añqꝫ alteret ab eo.q̃re Alexãder in ꝓbl.Propter qd in peſtilẽtiali ꝯſtitutione hi qdẽ moriunt:hi võ mini me.Cãm qdẽ aſſignãt ex ꝯpl'onis ꝑparatiõe.Si eniꝫ fuerit qs plenꝰ cacochimia:manifeſtũ ꝙ iſpiratꝰ pu/ treſcibilis aer hũc corrũpit:ſi võ euchimus nihil aut paꝝ ipm peſtilẽtialis aer ledit. Uoluit ẽt ꝫoar epidi/ miã accidẽ:qñ deus illã mãdat qõ pñtis nõ eſt ſpecu latiõiſ.Corpa võ huic febri ꝓꝓe maxie diſpoſita ſunt q̃ plimo coitu vſalatoꝝ poroꝝ hũida : multe balnea/ tiõis:⁊ vl'r illa q̃ q̃litati putrefactiõis aeris ſũt hõge/ nea.Cõtraria võ nõ ledunt:ſꝫ potiꝰ ꝯtẽperant.Occur rit ⁊ h̃ ãgẽs ſcõo forte.Qñ.n.tale fuerit ⁊ i mãm agit idiſpoſitã ꝑmitꝰ illã diſponẽdo:⁊ demũ formã iducẽ do:vt ẽ guttã lapidẽ ꝯterere.8.phy.⁊ 2ᵒaphoriſ.ꝯple xionũ tertio:cũ iterioꝝ ꝑ:aer aũt agẽs eſt forte putre factus:tũ ꝑꝑ ipſiꝰ ad nos imediationẽ ⁊ ineuitabilem ipſiꝰ neceſſitatẽ.9.de ige.tũ ẽt ꝑꝑ eiꝰ putreſcibilẽ peſſi mã q̃litatẽ cũ ſuba.plurima.n. huiꝰ aeris impreſſio ab agẽte:vt declarabit ampliꝰ vĩ qꝫ a mãe diſpõne depẽ dere.Etiã tertio ꝯtactꝰ.ſ.aeris vndiqꝫ itus imediatiꝰ ⁊ exteriꝰ occurrẽtis q in oi expetit actiõe nãli:de ge.⁊ cor.ꝑ.cũ q iteruenit ⁊ tꝑs neceſſario. Quis.n.ſic põt velociter manũ ab igne actiuiſſimo ſepare vt ⁊ calidi tatẽ ipſiꝰ nõ ꝑcipiat.Neqꝫ ẽt ignis ſine ꝑdictis cauſis poterit vllatenus opari:qõ tꝑs in hꝰ aeris impreſſione inerit ꝓprie:cũ talis ipſiꝰ ſimul putredinalis impreſſio nõ de facili poſſit ſepari ab eodẽ. Et hec qdẽ cũ ꝑmiſ. ſcõo de cã.⁊ ꝑ ſecũda in oi querit phyſica opõne.agẽ tes quoqꝫ cãe cũ patiẽtibꝰ his duobꝰ fulcitis medijs duplices ſunt vniuerſales ⁊ remote : ⁊ pticulares ꝓ/ pinque.Prime qdẽ ſunt diſpõnes ꝑcedẽteſ ex formiſ celi ſiue imaginibꝰ faciẽtibꝰ eẽ neceſſe illõ cuiꝰ aduen tus ignorat a medico.ſ. inquãtũ tales putreſcere fa/ ciẽtes aerẽ ⁊ aquã.Fiũt ⁊ putredines in terre viſceri bus ꝑꝑ cãs a medico ignoratas qõ ex luminariũ pro ꝑrie ꝯtingit eclipſibꝰ ⁊ ꝯiunctione planetaꝝ ⁊ maxie. Saturni ⁊ Martis cũ ſtellis fixis aut ipſoꝝ aduna/ tiõe in aliquo ſignoꝝ hũanoꝝ:⁊ ꝓprie qñ ꝑualuerint in domo vite in aliq̃ ꝯiũctione maioꝝ vel aſpectu aut reuolutione anni mũdani iducẽtibꝰ prauas tẽpoꝝ cõ ſtõnes ꝑmutatoꝝ eſſentijs ⁊ naturis. Cãe võ pticula res ⁊ ꝓpinque ſunt corruptiões hic ſenſibileſ in aere deprope exñtes vel vẽtis ⁊ maxie auſtralibꝰ ex lõgin quis partibꝰ adducte:ſicut euenit in apertione cauer naꝝ ⁊ puteoꝝ diutius cõcluſoꝝ.Aut ꝑꝑ ineuẽtationẽ ⁊ ꝯſtrictionẽ aeris iter parietes ⁊ tecta cũ immobilis reddat vel ꝑꝑ lacunas putridas ⁊ ſtagna. ⁊ res vt li/ nũ in illa imiſſas vel ꝑꝑ vegetabilia:ſicut caules:eru/ ca:lacticinia acuta ⁊ viſcoſa.Aut ꝑꝑ baratra veneno ſaꝫ aurã expirantia:ſicut circa Sardos ⁊ Jerapolim aut riuũ magnã ciuitatẽ expurgãtẽ vel exercitu mul/ toꝝ ꝑturbatũ. Et ꝑꝑ arbores malaꝝ complexionũ:vt ſobac ⁊ taxũ:nuces:ficus:odores putridos ⁊ ꝑuatio nẽ vẽtoꝝ laudabiliũ:aut ꝑꝑ ſtercora ⁊ aĩaliũ cadaue ra vel hoĩum corpora occiſoꝝ in prelio intumulata ſi ue incõbuſta.Nã forſitan ex ethiopia ẜm cõtinuitatẽ influxerũt quedã putrida inquinamẽta atheniẽſibus hñtibus apta corpa ledi ab ipſis futura cã febris:fe/ briũ ꝑ.Eſt ẽt ⁊ modus qs peſtilẽtie q̃ſi mediatꝰ.mor talitas.n.corrũpit arbores ⁊ vegetabilia:⁊ hec corrũ

[Left margin notes:]
ſ.techũis.cõ. 16.
Tex.cõ.23. cõ.apho.52. ca.4.in me. ca.2.verſus fi. ca.14.pꝰ me.
colʼ te.cõ.78.
fũ.1.doc.2.ca. 1.poſt me.
ca.4.poſt pn.

pũt aĩalia que ea comedũt:⁊ ꝓpterea hoĩes q eis ve/ ſcunt corrũpunt.ꝑmo.ẜa.Fit quoqꝫ ẜm democritum qñ famẽ ſeqtur abũdãtia.Et ꝑꝑ lãguida tritica : her/ bas ⁊ varios cibos:qñ fame hos ſumpſerint coacti: vt ẽt ꝫoar de peſtilẽtia recitat marochiana. Qñ autẽ peſtilẽtia ex iferioribus fuerit:iubẽt medici ſupiora ⁊ lata q̃rere aeris.Qñ vero ex ſupioribꝰ iferiora ꝯclu/ ſa.Neqꝫ mirãdũ eſt aerẽ putrefieri cũ ipſe fumis ter/ reſtribꝰ:vaporibus ꝑmiſceat aquoſis:radijs ẽt ſupio rũ ꝑmiſcẽtibus iſta:neqꝫ eni ꝑmanet in ſui ſimplicita/ te.tũc.n.nõ putrefieret:cũ nullũ nudoꝝ ſimpliciũ poſ ſit putrefieri.⁊ iõ cũ ignis iter cetera elementoꝝ ſim/ plicior exiſtẽs ꝑmaneat:putreſcit mime. vñ methau. 4ᵒ.Oĩa alia putreſcũt excepto igne : eteni terra aqua ⁊ aer putreſcũt.deinceps qdẽ ꝯſiderandũ qd ſit peſti lẽtia. Et qr eſt mutatio quedã facta in aere:ꝑmitꝰ ſciẽ dũ ꝙ mutatio duplex eſt ipſiꝰ.Una qdẽ in eius q̃lita tibus:⁊ altera in eius ſubſtantia magis.Mutatio tñ in ſubſtãtia nũqꝫ poteſt ſine mutatiõe in qualitatibꝰ perfici cũ q̃litate omniſ fiat actio:nõ tñ ecõtra.Muta tio qdẽ ẜm qualitatẽ eſt qñ aer ẜm caliditatẽ ⁊ frigi/ ditatẽ maxie ad diſpoſitionẽ ꝑuenit itolerabilẽ adeo vt inde meſſes ⁊ generatio corrũpant ⁊ vita. qõ du/ pliciter euenit:qm̃ aut eſt ſymbola mutatio : ſicut ra/ bioſitas eſtatis in calore ⁊ hyemis in frigore. vel ecõ tra ꝯuerſio:vt malitia frigoris in eſtate:⁊ caliditas in hyeme.Et ſil'r quoquo mõ in alijs qualitatibus.Qñ eniꝫ aer ꝑmutatur intm̃ ⁊ corpora ſil'r peruertunt.di/ ſponunt.n.ſil'r tẽpore.ꝓble.ꝑma.Mutatio qdẽ aeriſ ipſius in ſuba eſt:vt hec ad malitiã cõuertat nõ ꝙ ali qua ſuaꝝ q̃litatũ valde fortior fuerit facta augmento aut diminutiõe:lꝫ nõ ſine eaꝝ mutatione contingat:⁊ hec dĩ peſtilẽtia.5.theori.que eſt mutatio aeris in cor ruptionẽ ⁊ putredinẽ:ꝓpter egreſſionẽ a tẽperamen to in eius ſuba ⁊ qualitate.Secũdũ vero.A.peſtilen tia eſt putrefactio q̃ accidit aeri:ſimilis putrefactioni aque remollitionis fetide.Jngroſſat.n.⁊ remollit ve lut aq̃ qñ qs imiſerit linũ aut canapũ vel talia in illã. Ut aũt appareat ꝯñter quid ſit morbus peſtilẽtialis ſciẽdũ ꝙ morbus eſt duplex.Quidã nãqꝫ pticularis .i.particulariter ⁊ diuiſiꝫ ſparſus:ſicut q in eodẽ tem pore ⁊ ciuitate differẽter hoĩbus cõtingit:vt alijs q̃r tana vel tertiana:nõnullis vero freneſis ⁊c.Eſt ⁊ aliꝰ cõis:q ẽt duplex:qr qdã eſt cõſuetꝰ ⁊ cognitꝰ:⁊ dĩ en dimicus ſeu endimialis q̃ſi ab itus eueniẽs:⁊ eſt con tingẽs rõne loci:puta ꝑꝑ aquã vel vẽtũ vel terre fun/ dũ:ceu i qbuſdã ciuitatibꝰ nefreſis abũdat. i alijs bo tiũ:qõ apõ arabes nũqꝫ vel raro ẽ reptũ.i qbuſdã ve na medeni vl' ciuil' ſepe:quã Ga. nũqꝫ vidit iterio.6ᵒ. ⁊ de tali morbo agit in liᵒ de aere ⁊ aq̃.Eſt ⁊ alter epi dimialis.i.ſup vl' ex eueniẽs ad dĩiam illiꝰ q ꝯſurgit ex loco.Solet ẽt epidimia.i.ſupeuẽtꝰ ꝓ peſtilẽtia ſu/ mi:⁊ ſi gñalior exiſtat ipſa. Eſt aũt ẜm Haliabbatem morbꝰ peſtilẽtialis multiplex ⁊ ſubitꝰ. vno eodẽqꝫ tẽ pore hoĩuꝫ multitudini cõis. Multiplicẽ qꝫ dixi:vt oñdere varietatẽ hꝰ morbi.peſtilẽtialis.n.ſola egritu dinũ cõis ẽ oĩbꝰ. ꝓbl'.ꝑᵃ.Qñ qdã ẽ peſtilẽtia ex q̃ fe bres adueniũt ꝯtinue:iterdũ carbũculi ⁊ aliqñ diſſen teria:variole:morbilli aliq̃tiẽs:⁊ talia ſic i libris epi/ dimie oñdit.Dĩ ãt ſubitꝰ ad dĩiaꝫ morbi endimialis: q paulatine euenit ex impreſſione illoꝝ q̃ in loco exiſtit illo.Reliquũ ãt qõ i deſcriptiõe ſubiũgit ad dĩiaꝫ di/ ctũ ẽ morbi ꝓprij.Nõ.n.euenit eodẽ tꝑe idẽ plurimiſ morbꝰ:ſꝫ dñs magl':cũ ex idebita ſex reꝝ admiſtra/ tiõe ꝯtingat in q̃ differẽtes diuerſimode peccãt.Cõti git ãt peſtilẽtia ⁊ aeris putrefactio ẜꝫ pl'm in poſtre mo eſtatis ⁊ i autũno.Almãſor ⁊.A. Sꝫ circa ꝑſata

[Right margin notes:]
doc.2.fũ.1. 7.in fine.
3.theſſir tr 3.ca.4.añ r
Tex.cõ.5
ꝓble.9.
ca.11.in pn
2.p.fũ.1.doc 2.ca.9.in p
ca.2.poſt pn
5.theo.ca.11 in prin.
ꝓble.7.
li.4.c.25.i pn 2.p.fũ.1.doc. 2.ca.9.añ me.

heſitať:qꝛ dcm̄ eſt peſtilẽtiã fieri ex putrefactiõe aeris marie:qḋ nõ vƺ:qꝛ.25.pbl'.q̃rit.q̃re aq̃ ⁊ terra putre fit. Cui⁹ cã aſſignať qꝛ oẽ calidiſſimũ ſit iputridũ. Jn frigidari.n.o5 pᵐ. Ignis ãt calidus ſp. Aer vo igne. plenus. Jn p̃riũ dictũ eſt oĩa putrefierĩ excepto igne. Eteni terra ⁊ aq̃ ⁊ aer putreſiunt qḋ ⁊ medici teſtanť cũcti. Dõm ꝙ aer pur⁹ nõ putreſit:neq3 ipſe ꝓut igni cõmixt⁹. Uehemẽter eni cal'm a putreſactiõe ꝯſeruat putrefit aũt alius vt ipermixtus ⁊ infrigidatus.

Propter ſcõm qdẽ ſciẽdũ quoſdã voluiſſe hãc febrẽ ad genus ephimere reducere. Quoꝝ motiuũ cũ añdictis fuit:qm̄ q̃dã peſtilẽtia aeris euenit pp ſimplicẽ q̃litatẽ ſine putrefactiõe ipſius. Que qdẽ qꝛ cũ ſpiritib⁹ ꝯuenit:q ſił'r cali ſunt ⁊ ſicci ⁊ egritudo ꝓmptius contingat in g̃ñe proportionali: ꝯcludũt h9 febrem de gñe febris diei. Sƺ iſta poſitio ſtare nõ põt. Extraneũ.n.ẽ multũ vt hec febris ponať ephimera cũ nullã aut modicã valde ꝯueniẽtiã ſecu3 hẽat:qḋ oñdiť:qꝛ febris ephimera i vno ſepe aut pl's ⁊ rarius in quattuoꝛ terminať diebus. hec aũt ad plures extẽdiť dies:ẽm diſpõnẽ patiẽtis ⁊ foꝛtitudinem agẽtis. Adhuc ephimera ſalubris eſt de ſe:peſtilẽtialis vo febris pl'm moꝛtifera:Unde Iſaac ex hac ait febꝛe ſaluari rariſſimos. Et. A. ẽm pl'm pdens qḋ inuiť aphoꝛiſ. ſcḋa plures criſes ſunt ad ſalutẽ q̃ ad moꝛtẽ niſi moꝛbus peſtilẽtialis fuerit. Sic igiť pp hec ⁊ alia plurima:vt ẽt oñdeť. qbus hec febris oĩno diſcrepat ab ephimeris:nõ eſt dõm ſub illa ipſa3 locari. Motiuũ ẽt nõ valet illoꝝ ĩmo dupl'r deficit. p̃ qꝛ vt oñſum eſt mutatio aeris in q̃litate ẽt exñte peſtilẽtialis non reputať ꝓpꝛie:niſi ꝯuerſionẽ cauſet in ſuba. Scḋo qꝛ diſpõ aeris cal'a vehemẽter ⁊ ſicca. nõ ſic iducit ephimerã:ſƺ poti⁹ putridã vł' ethicã. vñ q̃rto pma. Febꝛes accñtes cã aeris ſicci fiunt cã vt febꝛes veniãt colerice. multo igiť magis fieret qñ eſt caliditas aut cũ ipſa in aere ſiccitas ꝯiũcta ethice ⁊ nõ ephimere. ꝙ aute3 nõ ephimere:ſƺ ethice:euenit qꝛ ſpũs ſubiectũ ſubtile leuiter tm̄ motũ aeris nõ põt ſuſtinere. vnde fit trãſitus ad humoꝛes. q ſubiecta cõpactioꝛa ⁊ tolerabilia exiſtẽt. dĩa ꝓcedẽte. Alij vo voluerũt ipſa3 ad genus ethicaꝝ reducere moti antedictis ꝑarguitis. Et hoc qꝛ ſicut in ethica iueniunť diſpõnes laboꝛãtibus quaſi inſenſibiles tepide:ſic ⁊ in iſta. Adhuc vƺ ⁊ hec in occultis intimis ꝓfundari:vt ethica:pp q̃ voluerũt ad illã reducere. Sed hoc ẽt ſatis eſt longe ꝙ ad ethicã adducať:quod ex grandi inter eas oſtẽdiť diuerſitate:qm̄ in hac pꝛecipiť euacuatio ⁊ purgatio:in ethica vo minime. Eti. terminať criſi:nõ autem ethica:pp qḋ remotius redducitur ad ipſam. Neq3 etiam motiua ipſoꝛum valent:qꝛ diſpoſitiones in eis nõ ſunt eq̃les vt in ethica:ſed pmutatur diuerſis mutationib⁹. Percipiť enim aliquando ex ipſa caliditas ⁊ inflãmatio foꝛtis:⁊ q̃nq3 frigiditas ⁊ ꝓpꝛie in extremis ⁊ exterius. Et ad ſũmũ calent interi⁹ ⁊ infrigidãtur exteri⁹:qḋ ethicis nõ fit. ¶ Ampli⁹ poſito ꝙ fundeť interius vt ethica:non tm̄ expandiť exterius vt ipſa:neq3 in mẽbꝛis eſt:ſƺ in humoꝛibus vt oſtendetur.

Propter tertiũ vero ſciẽdũ ꝙ ipſa ſimplicius ad febrẽ reducitur putridã. Modu3 autem reductionis ipſius. A. cũ Ar. pbl'. pma tetigit dicẽs:aer putrefit pꝛopter expulſionem ⁊ ſparſione3 fumoꝝ in ipſo: qui qdem putrefactus ad coꝛ peruenit:quare coꝛrũpit cõplexionẽ ſpũs q eſt in ipſo ⁊ putrefit qḋ circũdat ipm̄ de humiditate ⁊ accidit caliditas a natura egreſſa:⁊ ſpargiť in coꝛpoꝛe: ⁊ ſic inde ꝯſurgit febris peſtilẽtialis. qḋ oſtẽditur febriũ pmo. qꝛ vero peſtilẽtioſaꝝ meminimus febriũ a putredine oſum fientium ⁊c. ſic g̃ vult eas a putredine fieri. Qḋ ⁊ mõſtratur rõne ſumpta qde3 a poꝛi qm̄ febꝛis putrida dƺ eo ꝙ ex putredine cõſurgit:ſƺ talis eſt peſtilẽtialis. qḋ oſtẽdiť per plurima ꝯſideranti. ẽt Ga. teſtanť de ipſa cũ alijs. vnde pmo febꝛiũ. Febꝛis peſtilẽtialis fit ꝓpter humoꝛes aptos ad putredinẽ exñtes:qñ occaſionẽ quãdã bꝛeuẽ a ꝯtinẽte acceperit aial. q̃ multũ aũt ex reſpiratiõe icipit eo qui in circuitu eſt aere a putrida euapoꝛatiõe ꝯtaminato. Principiũ aũt putredinis ⁊c. Subdit ẽt ꝙ coꝛpoꝛa copulata aeri in quo peſtilẽtie ꝯſiſtũt ſemina ſupfluitatibus plena ꝑparata ſunt iã ⁊ per ſe putrefieri. ¶ Adhuc tertia aphoꝛiſmoꝝ. ⁊ p̃ febꝛiũ. recitať diſpoſitio q̃dã peſtilẽtialis in pncipio pncipiãte ſcḋi epidimiaꝝ poſita ita. Carbũculi in cranone ⁊ reliqua. Quoꝝ qdem cauſa erat vt ibi oſtẽditur putredo. Dictũ eſt ẽt p. A. hãc febrẽ putrefacere humiditatẽ coꝛdis. Jn hanc ẽt ꝯcidit Iſaac ſniam. Rurſus febꝛis putrida euenit ex re magis calida ⁊ humida:dum hec ſit putredinis cauſa. Quecũ q3 eni calida ſunt ⁊ humida putreſcunt pꝛõpte:tales ſunt humoꝛes ⁊ aer. ſunt eni calidi ⁊ humidi alioꝛum coꝛpis reſpectu:nõ aũt ſic ſpũs ⁊ mẽbꝛa. ¶ Ampli⁹ cuius ſignificatiões ſunt febꝛis putride:ipſaq3 putrida noiatur qm̄ ſignificationes in cognitionẽ eſſentie nos deducũt moꝛbi:⁊ ꝓpe cũ a ſubaliter inherẽtib⁹ fuerint ſũpte. h9 aũt ſignificationes ſunt in ipſa poſite. Jn ea nãq3 adeſt caliditas inoꝛdinata: ſiccitas lingue:ſitis vehemẽs:hanelit⁹ anguſtia:eiuſq3 fetoꝛ:inqetudo:nauſea:doloꝛ oꝛis ſtõi:caſus v̄tutis:ſyncopis rõnis pmixtio:pulſus diuerſus freqũs paru⁹ ⁊ q̃nq3 vehemẽs:ſudoꝛ fridus:frigus extremitatu3:ſpaſm⁹: alchuçes:vomit⁹ colere:ſolutiões:vẽtoſitates: ⁊ talia. Que qdẽ alijs nõ adſũt ſic febꝛiũ aliaꝝ gñib⁹ niſi putridis. Jtidẽ illa eſt febꝛis putrida ſeu ad illã ꝯduciť: cui ꝓcuratio extat vt putride. Talis ãt eſt hec. ꝑcipiť nãq3 in ipſa flõmia ⁊ purgatio putredinis:alteratio ⁊ ipſi⁹ exiccatio ⁊ eductio:⁊ talia q̃ in febꝛib⁹ obſeruanda ſunt putridis. Ex qbus ꝯcludiť hãc febrẽ ꝓpꝛijſſime ſub putridis locari. ſi igiť qs aſſimilatione q̃da3 conať ipſa3 febrẽ ad ethicã reducere:⁊ ꝓpe ad ephimerã:hec erit ex̃nea ⁊ ipꝛopoꝛtionata valde. Nõ aũt locať in tractatu cũ alijs putridis:qꝛ non ex determinata vt alie ꝯtingit mã veꝝ poti⁹ ex oĩ. ¶ Qꝫ ſiqs opponat hãc ptractationẽ ſimpl'r foꝛe ipertinẽtẽ:cũ hec febꝛis ex foꝛmis tãdẽ ꝯtingit:vt dcm̄ eſt ſupioꝝ:qb⁹ cũ ſint neceſſarie qs hic nõ poterit reſiſtẽ. Que g̃ neceſſitas hec i medicina ptractari. ¶ Rurſus hoc ſuppoſito ꝙ ex ſupis eueniat aſpectu. vƺ. eclypſib⁹ ac cõiũctione ſtellaꝝ ⁊ diuerſitate in his circuli ſignoꝛum nõ poterit qs niſi aſtrologus itelligere ⁊ obſeruare. Quid igiť ad medicũ. ¶ Ad pᵐ qdẽ dõm ꝙ lƺ motus ⁊ eſſe ſuperioꝝ non poſſit ipediri: cũ ſit neceſſarius. neq3 enim in foꝛtunas poſſum⁹ ex celo depellere. valemus tm̄ ipſoꝝ ipꝛeſſiones auertere mãm idiſpoſita3 reddẽdo:cũ dcm̄ ſit. Act⁹ actiuoꝝ foꝛe in ſuſcipiente diſpoſito receptibiles. Et iõ in cẽtiloquio aſtrologus optimus multũ malũ ꝓhibere poterit:qḋ ẽm ſtellas eſt vẽtuꝝ:pꝛemuniẽdo taliter ſuſceptuꝝ:vt cu3 illud adueniat:modicũ aut nihil ipm̄ afficiat. ſi nãq3 aſtra cũ oꝛbe moꝛtiferam adducãt hyeme q̃ndã frigiditatẽ: illã pꝛeſcia muniti valemus euitare. ¶ Ad aliud multipliciter dõm:qꝛ lƺ non agnoſcamus mãm ⁊ diſpoſitionem ſupeꝝ. ſcimus tamen vt medici coꝛpoꝛa diſpoſita egritudinibus peſtilentialibus:que rectificare poſſumus:vt ⁊ indiſpoſita reddanť illis q̃ acto non accidit ſupeꝝ impꝛeſſio. Uel lƺ nõ cognoſcamus per cauſas ſuperioꝛes peſtilentiam futurã. noſcimus

Margin notes (left): ...pri. tra.4.c.1. edio. pho.13. ⁊c. — li.c.1. poſt — trac.4.ca. inte me. proble.7. — c.in prin.

Margin notes (right): ca.4.cr. prin. — cõ.apho.12. poſt prin. ca.4.in me. — vt.s.ar.1.

tñ p cauſas medias ⁊ ſigna. puta p diſpoſitionẽ aeris nos ↄtinentis. quam Ga. pnoſticoꝝ pma. per celeſte quoddã ſeu diuinũ ſignũ itelligit. In q̃ ſigna peſtilentie declarant̃ ſatis aduentu ipſius prima quarti. Aut ꝙ medic⁹ hꝫ h̃ preſcire ſcia aſtronomie quaꝫ in ſe dꝫ hẽe cũ aſtronomia nõ modicũ qd conferat medicine. Uñ de aere ⁊ aqua. Qui vero ea que de re altiſſima tractauim⁹ rata tenẽt ⁊ credũt nouerint aſtronomiã medicine nõ minimã partẽ eſſe. Qđ aſſerit Albumaſar itroductorij p̃: vt dĩa oſtẽſum prima.

Propter quartũ vo ad pmũ dõm ꝙ lꝫ aer putridus pueniẽs ad cor corrũpat cordis cõplexionẽ: nõ tñ ſpiritũ putrefacit. Spũs enim nõ ꝓprie putreſcit: cũ ſit calidus ⁊ ſiccus: ſubtilis ⁊ in motu plurimo: ſꝫ iflãmat̃ ⁊ reſoluitur magis. Aut talis ſpiritus cõplexionis corruptio non eſt in facto eſſe: ſed in fieri potius. Febris aũt dĩ eſſe p id qđ eſt in facto eſſe nõ in fieri: vt in calefacto fore nõ i calefieri: dĩa priori. Ad aliud dõm ꝙ febris que eſt in ſpũ in influẽti. non aũt in innato cõplantato: qui pars eſt cordis principalior radix ⁊ velut forma ⁊ factor. In vigore nãq; ipſius vtus iformatiua cor ꝓduxit: cum ſpma virile quaſi totaliter in ſpũs diſſoluat̃. dĩa. 36. Sic igit̃ ſpũs fere hincinde ſuſcipit̃. Ad aliđ dõm ꝙ nõ eſt ethica ⁊ ſi determinet̃ poſt eã ab. A. q: ipſaꝫ ↄtractat Ga. poſt ephimeras ⁊ añ ethicas. Et Almãſor poſt febres apatũ: Iſaac aũt magis locat ipſaꝫ cũ putridis: vñ nõ arguit. Cã quoq; h⁹ diuerſitatis poſuit eſſe: q: hec febris nõ eſt adeo vere putrida: vt colerica vel flegmatica. Qđ apparet ex accidẽtiũ ipſi⁹ ẽt ad putridas diffomitate quadaꝫ. ſilr vĩ in cã fore diuerſitas: eo ꝙ alie febres putride magis fiunt ex diſpoſitione humoꝝ ad putredinẽ aptoꝝ q̃ꝫ ex fortitudine agẽtis: hec vero ecõtra. Qđ innuit Iſaac intelligẽs pfecte qñ dixit febrẽ fieri de peſtilẽtiali genere ⁊ nõ de humoꝝ genere: nõ ꝙ in hu. putrefactis nõ fiat. Sed ꝙ maior cauſa inexiſtit in aeris putrefactione ipſos prius ad hãc habilitãtẽ: q̃ꝫ ex vitio humoris ꝓprio: vt in alijs putridaꝝ. Adhuc cũ cetere febriũ ſint eſſentialiter cordis paſſiones. hec qdẽ magis cõmitat̃ ipm ⁊ affligit. Aer. n. putrefactus imediati⁹ ad cor pueniens que ſunt in ipſo corrũpit ⁊ putrefacit humida: vt fere velut in alijs cã añs nõ reducatur ſub coniũcta. vnde quaſi cã pmitiua imediate ſe trãſfert in cõiunctã qđ tñ non audeo ſimpliciter explicare. Et fortaſſis hec eſt cã quare non expreſſerũt medici ſub quo genere febriũ locaret̃ peſtilẽtia ſimpliciter preciſe. Ad aliud dõm ꝙ lꝫ per eadeꝫ curet̃: nõ tñ ſunt illa plura eadẽ: ſꝫ pauciora magis: vt oñſuꝫ ⁊ minora. Mox ẽt Almãſor excipit balneũ: aquã calidaꝫ ⁊ lac. omnis quoq; feb. in eo ꝙ febris cũ ſit mala cõplexio calida ⁊ ſicca eadẽ participat cura. Fuit ẽt Almãſor breuis ſermone: vt vno nõ ſolũ eodẽ vel ſimili det alteꝝ intelligere: imo more hyppocratis ſuo cõtrario. Ad aliud dõm ꝙ iſta eſt vna ſimilitudo lata. Et ẽt ꝙ in febre hac nõ ꝓhibetur abſtinẽtia inquã tũ eſt putrida: ſed pp caſum appetit⁹ qui eis aſſociat̃ frequẽter ⁊ ſilr vt bonitate ciboꝝ ⁊ potuũ reſiſtatur aeris malignitati: ſed in ethica nõ iniũgit̃ abſtinentia ꝓpter corporis exiccationem cũ eius caliditas ſit tertiane ẽm. A. caliditate acutior. Sic igit̃ non ꝓhibet̃ eadẽ minime abſtinere de cã. Ad aliud dõm ꝙ per humiditatẽ. A. intellexit humorẽ primũ ⁊ non ſcđm. ſunt eni duplices humores. pmi. vꝫ. ⁊ ſecundi noti: vt ſanguis: flẽa: colera ⁊ melãcolia. Et ſecũdi dicti hũiditates: vt que eſt in extremitatibus paruaꝝ venarum: ros: cambiũ ⁊ gluten. dĩa. 33. Cõcedendũ itaq; ꝙ ꝓpriſſime aliaꝝ ſit putrida. Ad ea ẽt q̃ alterius partis iã apparet. Expoſitus eſt enim ẽmo Iſaac. Ad aliud dõm ꝙ hoc eſt quaſi ꝓpriũ pre alijs egritudinibus huic paſſioni: vt ipſa vehementius vt oñſum q̃ꝫ alie febres inhereat cordi: vt ⁊ nocumẽtũ ſuſcipiatur in corde ⁊ non ſic in epate ⁊ alijs ceteris ſuo modo. Propter qđ vrina nãlis vĩ exiſtere ſilr ⁊ pulſus cum fuerit ita nã perterrita ⁊ ſuccumbens: vt ⁊ nullo attẽtet inſurgere ↄ̃ morbũ modo: ſed ↄuertet ſe vt corpus gubernet velut in ſanitate. Quo circa ⁊ vrina in morbo etiã diurno ſicq; pmanens iudicatur in aphoriſmis mortalis a Damaſceno.

Differentia. xcv.

Quod apoſtema intrinſecũ cauſet febrẽ ↄtinuã oĩno mõſtrat̃. per Ga. aphoriſ. q̃rta ita. Febres ↄtinue ⁊ periculoſe accidunt aut ꝓpter prauã morigeratiõnẽ putrefactionis vel ꝓpter intrinſecũ apa. Amplius ſi aliq̃ apoſtemata intrinſeca febrẽ cauſarent interpolatam: hec ſplenis eſſent ⁊ renũ: cũ hꝫ mẽbra minus ſint ſenſitiua: minorẽq; colligationẽ cũ corde habẽtia. Propter qđ plures medicoꝝ aſſerunt hec febres iterpolatas cauſare: ſed apoſtemata mẽbrorum hꝫ febres inducũt ↄtinuas. qđ mõſtratur: qm̃ ſplen eſt mẽbrũ carnoſum artarioſuꝫ: ex ſanguine nãq; artariali ſubtili nutrit̃. q̃rto de vtilitate particularũ. Eſt etiaꝫ raꝝ multe mãe cõprehẽſiuũ: qđ aũt hꝫ q̃rto pma ad febres preparatũ ↄtinuas. Renes ſilr mẽbra exiſtunt carnoſa: calida: artarijs ⁊ venis patẽtibus nõ paꝝ ↄiuncta: q̃ febrium cõtinuaruꝫ vident̃ denotare aduentũ ibidẽ. Rurſus cuius cauſa eſt ↄtinua ⁊ effectus ab eadẽ continuitatem ſuſcipit: qm̃ cauſa ⁊ effectus ſunt proportionales. Sed apoſtemate exiſtente ſanies inducitur ↄtinua que febris cauſa per ſe ⁊ coniuncta ponit̃ cũ ſuo effectu conuerſiuo. Itidem in apoſtemate morborum tria genera vt videbitur continentur. Que q̃dem tum propter ſe tum ꝓpter accidentia ipſos concomitantia naturam humanã febri appropriatã tãq̃ꝫ in egritudinem ſibi ꝓpriaꝫ deducũt. Apoſtema itaq; intrinſecum febrem cauſabit continuam.

Contrarium quoq; hui⁹ oſtẽditur aphoriſ. pma ita. Qr ſplene male ſe habente paroxiſmi: ⁊ vlr melancolici per quartũ febricitant. Amplius in diuiſionibus. apoſtema in renibus ſequunt̃ in principio ſui febres permixte habentes paroxiſmũ cũ horripilatione. tales aũt ſunt interpolate. Adhuc qnto practice. Diuerſificat̃ litargia ſiue ſirſen frigidũ ꝓpter febrẽ adeſſe ⁊ non adeſſe. Itidem tertio pma ponit̃ melancolia fieri ꝓpter apoſtema meſaraicaꝝ: in quo ẽm plurimũ non eſt caliditas febris aut ſitis. Quarto ẽt pma. Mẽbra que ſunt lõginqua a corde debilẽ cõmunitatẽ cum eo habentia velut renes: non ſemp ꝓpter apoſtemata febres inducunt ⁊ cõtinuas: imo multotiens interpolatas de genere commixtaꝝ exiſtẽtes: ⁊ febriũ tertianaꝝ: quartanarũ: qntanaꝝ: ⁊ ſextanaꝝ. Rurſus differentia febris interpolate eſt ad continuã: qm̃ interpolata cauſatur ex materia extra vaſa contenta: continua vero ex intra. Materia vero apoſtematis extra vaſa continet̃ vt innuit Ga. de ge. apoſtematis in q̃plurimis. Adhuc motus eſt de extremo in extremum p medium. phyſicoꝝ quinto ⁊ qnto de iuuamẽtis. Sed q̃dã apoſtemata intrinſeca qualia diafragmatis ⁊ ſtomaci ⁊ vniuerſaliter ſubſtantie panniculoſe: velut apparet pmo pronoſticorum febres inducũt cõtinuas. Quedam vero febres non adducũt. vnde tertio. 14.

cõ. 7. verſus ſi. tra. 4. ca. 1.
In medio.
tr. 3. poſt me.
A
B
1. p. doc. 2. ſũ. 2. ca. 19. p⁹ pri. 4. de aĩa c. 5. in medio.
apho. 48.
cõ. apho. 4 in fine.
ca. 15. in m̃ cõ̃ tra. 4.
cõ. apho. 11 ante mediũ
ca. 70. in m̃
Cap. 15.
tr. 4. ca. 18 ante mediũ
tra. 4. ca. 11 in medio.
Et li. đ tiſ. ſia ĩ ccli de 2. ca. 1. in p. ⁊ lib. de m. cõple. ẽi c. 4 in prin. cõ̃ter. cõ. 3 19. 26. ⁊ 52. co. 3 circ. fin. cõ̃ a te. cõ. 2 vſq; ad t. c. 3 tra. 3. ca. 7.

Jn apoſtematibus epatis frigidis nõ eſt febris neqꝫ ſitis neqꝫ calor. Siſr ⁊ in duris ſplenis. Cum igitˀ fiat motus de nõ hñe febrẽ ꝯtinuã in habere aut eꝫ motꝰ per mediũ conſtituetˀ. hoc aũt mediũ nõ videtˀ niſi febris interpolata. Quare febris interpolata interduꝫ ab intrinſecis apoſtematum cauſabitur.

(…rã.2.ca. …in medio.)

Propter primũ qdẽ ſciendum ꝙ apoſtema eſt tumor ſiue groſſities preter naturaꝫ permutãs mẽbrũ a ſua naturali diſpõne in eã que extra naturam ex materiei congeſtione vel reumate generatus. quarto de accidenti. ⁊. 13. de inge. Hec autẽ nõ eſt vera ratio apoſtematis: ſed potius quedam eius notificatio cõmunis. nam tumor preter naturaꝫ eſt accidens conſequẽs apoſtema calidũ. Johãnitiꝰ. Vera ſiquidem ratio ipſius eſt morbus cõpoſitus ex triplici genere morbi. differentia. 75. Jn ipſo nãqꝫ cõcurrunt tria morboꝝ genera: vt mala complexio: praua cõpoſitio ⁊ imparis ſolutio: vt declaratũ ꝑmo ſecũda. ca. 5. Cuius qdẽ cauſe vniuerſaliores ſunt ſex. Vis mẽbri. vꝫ. expulſiua ſupfluitatũ ex ſupfluo alimẽti in eodẽ accreta. Jmbecillitas mẽbri recipientis qđ ad ipm impellitur: materiei ſupflua quãtitas. Debilitas nutriẽtis virtutis mẽbri. Qñ enim ſuũ non valet alimẽtũ elaborare: in ſupfluitates cõuertitˀ illi nocentes. Meatuũ largitas qbus ſupfluitates prõpte decurrũt. Et ſitus ipſius corporis iſerior: theo. 6. Jpſiꝰ quoqꝫ ſupflua quãtitas eſt illius materia: vt humor quadruplex: aquoſitas ⁊ vẽtoſitas. Et adhuc hꝰ qđ dã a cã ꝑmitiua nota. Reliquũ võ ab oppoſita. Cuiꝰ qdẽ generationis modus dĩa tangetˀ ſubſequẽti. Eſt ẽt quoddã apoſtematũ extrinſecũ: qđ ſenſibus ſubiacet: vt tactui ⁊ viſui manifeſte. hi enim circũſcriptionẽ ipſius apprehẽdunt imediate. Jntrinſecũ aũt aliđ oppoſitũ ad qđ non niſi ex ſignificationibus peruenitur a ſenſu acceptis deducto. Et ipſum quidem generatur aut in membris interioribus vbicunqꝫ: velut in gutture: pulmone: capſela cordis: ventre cum meri: epate: ſplene: inteſtinis: renibus: matrice ⁊ veſica aut in panniculis ea circundantibus vel tegentibus: ſiue per lõgum: latum vel profundum. Quid autẽ febris ⁊ acuta viſum differentia. 87.

(…post pri. …) (…agogis …trac. de …contra …cap. de …is apoſte …13.) (…in fine.)

Propter ſecundum vero ſciendũ ꝙ aliqui indiſtincte poſuerunt apoſtema intrinſecum febrem continuã cauſare ſimpſr: aliqui vero interpoſitam nõ raro vt mõſtrarunt arguta: ſed quid de hoc tertio videbitur dicendorum.

Propter tertiũ qdẽ ſciẽdũ ꝙ aliqđ apa intrinſecũ febrẽ põt inducere interpolatã. Cꝰ qdẽ gratia notãdũ. ꝑ ex pte mãe: ꝙ cã febris ẽ duplex. vna eni eſſentialis ⁊ ꝑma: reliqua võ velut accidẽtalis ⁊ ſcđa. Prima haꝝ quoqꝫ qdã ẽ mediata: puta añs dicta: qdã võ imediata: q̃ ꝓprie põt appellari cã ꝯiũcta: eo ꝙ ꝯuertitˀ ⁊ cõiungitˀ cũ morbo: qualis eſt fuligo putrida: ſeu fumꝰ putridus horribilis ſubtilis a minera putredinis cõſurgens. febriũ ꝑmo. locata in vaſis ſeu extra: dũmodo ꝯtinuationẽ eius corpetat. Et ſm ꝙ ꝯtinue aut ſucceſſiue ipſum expetet: febris generabitˀ continua vel interpolata: vt viſum dĩa. 87. cũ ceteris. Sed de cauſa vt accidẽtali iuuatiua ⁊ ſcđa quedã attenditˀ rõne materiei apoſtematis: alia võ ex pte qualitatis ptis in qua exiſtit. ¶ Primo qdẽ mõ diuerſificatˀ multipliciter. Qm̃ apatũ quedã fiũt ex mã calida: puta ex ſanguie ⁊ colera: ⁊ flegmones appellantˀ ab inflãmatione dicta. quedã vero ex mã frigida ſiue dura molli aquoſa ſeu vẽtoſa. prima ſiquidẽ ſunt magis digna febrẽ continuam adducere cũ maiorẽ homogeneitatẽ habeant cũ ea. Que enim

(…s. in medio.)

ſic ſunt celeriorẽ habent tranſituꝫ ſm Ari. ⁊. A. vñ ꝑ ſcđa. Occultoꝝ apoſtematũ calida demonſtrat febris cõcomitãs ea: q̃ aũt frã tardius: ⁊ iõ febrẽ poſſunt cãre iterpolatã magis: qr fumus ꝓcedẽs ex minera putredinis reſultãs ꝑ ſe redditˀ iſufficiẽs cordi ꝯtinuari: imo motꝰ minere eius ex ſupioꝝ exagitatiõe ꝑſtolatˀ dĩa. 88. q̃lis eſt motꝰ melie ꝑ quartã: colere ꝑ tertiã: ⁊ flegmatis quotidie. Veꝝ qr motꝰ flegmatis. 18. horis laborãtẽ fatigat a qua vix mũdificatˀ. propterea ſi ex flegmate ꝯſurgat apoſtema itriſecus ad motũ eiꝰ additˀ pp cãs ꝯtinuitatꝭ febris: ĩntm̃ ꝙ ⁊ forte ſi febrẽ indicãt: figetˀ ꝯtinua. Qđ vĩ inui ꝑma q̃rti. ponẽte apata renũ cãre febres cõmixtas ex febribꝰ tertiane: q̃rtane: qntane ⁊ ſextane ⁊ nõ quottidiane. Diuerſificatˀ ẽt mã rõne q̃ꝫtitatis multitudinis. vꝫ. ⁊ paucitatꝭ lꝫ ꝑmordialiter hec diuerſitas ex q̃litate ꝯſurgit ſic fere alia q̃cũqꝫ: eo ꝙ mã multa ſui q̃ꝫtitate replens continuũ ⁊ extẽdẽs ⁊ ſolutionẽ iducet inde maxie. ꝙ ſi in locis fuerit ſenſibilioribꝰ: febrẽ cãbit vt ſic ꝯtinuaꝫ. Cuiꝰ qdẽ oppoſita iterpolatã poterit cãre. Diuerſificatˀ ſiſr nã apoſtematis in febrẽ ꝯtinuã ſeu iterpolatã cãndo aut in nullã adducẽdo rõne diſpõnis materie. Cõtingit nãqꝫ cũ mã apoſtematis ſuppuretˀ: ita ꝙ eiꝰ ſubtile effumet. groſſuꝫ võ eius remaneat in cineratũ: vel febrẽ iterpolatã cãri aut nullã. velut appet in ſclirotiçationibus epatis: ſpenis ⁊ renũ qñqꝫ. Põt ⁊ id idẽ rõne ſiſr variari ſituationis mãe: eo ꝙ ipſa in locis vicinis cordi ſita ⁊ maxie in his q̃ grãdẽ cum corde habẽt affinitatẽ: febrẽ vt ita afferret ꝯtinuã: reliqua võ iterpolatã magꝭ. Diuerſificatˀ itidẽ 2°. febris rõne partis in qua ꝯtingit apoſtema intrinſecũ multipſr: qm̃ aut illa erit neruoſa multe ſenſibilitatꝭ apta ex ſtimulatione reumatis pp dolorẽ ſpiritus inflãmari: ⁊ ita febrẽ ꝯtinuã inducere. Aut ex parte artariaꝝ multaꝝ in mẽbro exiſtẽtiũ. per eas nãqꝫ id maiorẽ cõtinuitatẽ hꝫ ad cor. ſpũs ẽt in eis ⁊ ſanguis continentur feruẽtiores. Adeſt etiam in eiſdem pulſatio: que oĩa atteſtantˀ caliditati ⁊ generationi febris cõtinue. Vel ex parte carnoſitatis: membra nãqꝫ carnoſa humidiora exiſtũt poroſiora ⁊ pluris materiei ꝯtentiua Aut ſimiliter rõne magnitudinis membroꝝ. maiora eteniꝫ ampliorẽ ſuſcipiũt mãm: ⁊ cordi magis ſuper cõicant: ꝓpter quod eoꝝ intrinſecus apoſtemata febrem magis cãbunt cõtinuaꝫ. Jn reliquis quoqꝫ predictis his diſpoſitionibus oppoſitis: febris ꝯſurgit interpolata amplius. Adiuuat ẽt vſus ſex rerum nõ naturalium ſm contrarium aut ſimile: ita vel aliter mẽſuratus in ꝯtinuaꝝ ſeu interpolataꝝ generationẽ. Jn qbus quidẽ cõplexio: etas: virtus: tẽpus ⁊ regio ⁊ cetera taliũ ſunt attẽdenda. Que qdẽ tum qr famoſitate notiora exiſtunt. tum etiã breuitatis gratia nõ extendantˀ in amplius in preſenti. Ex his igitur breuiter vſis demõſtratio poterit colligi. vꝫ. ꝙ apoſtema intrinſecũ febrẽ amplius cauſet cõtinuã: ⁊ ꝙ iterpolatã qñqꝫ. Apparet itaqꝫ ex medicoꝝ logijs deducendo ꝙ apoſtema intrinſecũ febrẽ poterit interpolatã interdũ inducere: ceu qñ mẽbꝝ fuerit frigidũ ignobile a mẽbro nobili diſtans parũ: neqꝫ tñ illi manifeſte ꝯiunctuꝫ nullius vel pauci ſenſus. Sitqꝫ mã eius frigidior: pauceue quãtitatis. Per oppoſitũ vero febris inſurget continua: quod poterit ſyllogiçari ⁊ apparet. Noſce ꝙ febris ex apoſtemate conſurgens intrinſeco nõ eſt ephimera: ceu quidẽ eſtimant: imo de genere putridarum. vnde prima quarti. Febres que ſequuntur apoſtemata intrinſeca: fortaſſe non fiunt ex applicatione caloris ad cor ſine putredine que applicatio ephimeram inducat. Hoc etiam apparet: qr

(2. de ge. ⁊ cor tex. cõ. 15. 1. 2. doc. 3. c. 3. in medio. doc. 3. ca. 10. in principio.) (tra. 4. ca. 11. in medio.) (trac. 4. ca. 10. poſt princi.)

ex agitatio i hȝ febrib⁹ currit ꝑȝ motū hūoꝛ]:ita ꝙ ad buc liteſcēte apate febꝛ] ꝛmāet qſiȝ putrida māifeſte.

Propter q̄rtū vo ad pᵐ dōȝ ꝙ apa hȝ flegmō eſt.Js aūt cū inflāmationem ipoꝛtet ex mā ſanguinea ꝛ colica gn̄atū:febꝛē ꝯtinuā inducet: nō tn̄ ꝓpter h̄ cōcludiť ꝙ alia apata febꝛē nō poſſint cāre iterpolatā:q̄ ꝑm moꝛē Ga.flegmones nō dn̄r:im mo ēt apata cal'a ſenſuȝ a mēbꝛo remouētia q̄ztūcūqȝ fuerit ſenſibile febꝛē inducūt iterpolatā: velut apata cācerata.3°.vndecima.℄ Ad aliō dōȝ nō pp h̄ ſp foꝛe neciuȝ febꝛē eē ꝯtinuā:eo ꝙ ſplē mēbꝝ eſt frigidū. pauci ſenſus:māe ēt fride groſſe ſuſceptiuum impate putrefieri.vn̄ ex his mā mime reumatiçat ꝛ putrefit. Que ēt ſui groſſitudine putrefacta artarias non pōt adeo igredi:vt acceſſus ei⁹ꝯtineť:imo motū expetit ex humoꝛis melācolici euētatiōe. Neqȝ ēt artarie ſplenis directi⁹reſpiciūt coꝛ cū nō iplanteť ei:ſȝ explanteť magis.℄ Sil'r de renib⁹ vt apparuit dōm

ca.4.cir.me. ꙩ illa ꝯtinuatio cū coꝛde eſt obliq̄ ſatis:pp qō de nālibus 2°.ꝯ Eraſiſtratē artarie renib⁹ iplātate ꝓpe nō implātanť:ſȝ explātanť:nō.n.eis ſunt directe ſuppoſite:velut vena ꝯcaua epati aut adoꝛti coꝛdi.℄ Adhuc ēt carnoſitas eoꝝ q̄ eſt cōpacta ſenſu ꝓuata:non eni ſentiūt niſi p pāniculū. Neqȝ in eoꝝ ſuba vena cōtineť aut artaria. dīa.86. Propter qō apa ſplenis ꝛ renū poterit febꝛes iterpolatas interdū cāre.℄ Ad aliud dōm ꝙ in apate nō ſp eſt ſanies.Aut ſi ē nō poterit coꝛ petere:vt videbiť aliq̄n.℄ Ad aliud dōm ꝙ tria hȝ leſionis gn̄a:iterdū leſionē ita modicā iducūt vt declaratū ex ſuis cauſis tā ex pte māe q̄ȝ partis ꝛ ſitu ipſi⁹ ꝙ febꝛē n̄ ꝯtinuā:ſȝ iterpolatā iducēt.℄ Ad ea q̄ alteri⁹ ptis ēt dōm ꝙ auctoꝛitas Ga. ꝛ Raſis cōcedať.vt viſum.℄ Ad ea vo q̄ Halyabbatis dōm ꝙ in litargia in pnᵒ q̄nqȝ nō eſt febꝛis aut modica imper cepta iterdū fere pp quātitatē māe ipſi⁹ꝛ frigiditatē. ℄ Ad alia ꝯn̄a qd dōm apparuit.A.℄ Ad aliō dōȝ ꝙ lȝ in apatibus mā ꝯtineať extra venas: nihilominus tn̄ poterit febꝛē cōtinuā iducere.eo ꝙ fumus reſolut⁹hoꝛribilis acut⁹ a minera putredinis valet cōtinue coꝛ petere q̄ poſitus eſt cā ꝯiūcta febꝛis ꝛ imediata efficiēs.Minera vo aq̄ decidiť magis cā an̄s ꝛ mālis:ꝛ ita mā ꝛ efficiēs nō coincidūt i idē.dīa.160. Jnterdū vo ſanies adeo eſt groſſa ꝛ cenulēta ꝙ ab ipſa fumus ꝑdictuȝ ꝯtinuari nō poterit coꝛdi:ſed euētatiōe hūoꝛis tandē ceſſante reſpirat. Neqȝ ēt eſt ſimile de mā diſperſa p totū coꝛpus extra venas faciente febꝛē interpolatā ꝛ de collecta ad apa lȝ ponať ipſa ēt extra venas exiſtere:q̄m q̄n mā colligiť in apate:aggregať eius virtus magiſ.ꝛ ea vnita foꝛtioꝛ eſt ſeipſa diſpſa de cauſis.Et ideo mā venenoſa plerūqȝ exiſtēs p totū diſſeminata q̄n in apa cōcurrit intrinſecū peri mit remittēdo vapoꝛes venenoſoſ ad coꝛ.Uigoꝛatur nāqȝ ex eius ꝯgregatione. Et ex hoc ēt cācer egritudo appꝛopꝛiata malicioſioꝛ ꝛ incurabilioꝛ eſtimať leꝓa totum poſſidente.differētia.178. Quare materia diſſeminata per totum coꝛpus extra vaſa: interpolatam ſemp ꝛ nūq̄ȝ cōtinuā vt ſic febꝛē inducet.℄ Ad aliud reliquū etiā quid dōm viſum.

℄ Differentia. xcvj.

ca.20.cir.ꝓn. **Q**. cerebꝛum ꝛ oſſa nō poſſint apari. vi per Serapionē bꝛeuiarij hoc ſentientē ꝑ.℄ Ampli⁹ ſi aliqō foꝛet apa cerebꝛi hoc eſſet vtiqȝ freneſis:ſed hec nō eſt in cerebꝛo:ſȝ in pelliculis ei⁹.

ca.2.in pꝛin. vn̄ Jſaac quarto febꝛium.Freneſis abſolute dicta eſt apoſtema calidū naſcēs in pelliculis cerebꝛi ex ebullitione ſanguinis in coꝛde exiſtentis.Jdē quoqȝ ꝑmo viatici.Freneſis vt abſolute diffiniať cal'm eſt apa in q̄buſdā cerebꝛi pelliculis.℄ Adhuc apa eſt tumoꝛ ꝛ groſſities ꝑter nām.dīa ꝑoꝛi.ſȝ qō eſt in vltima mollicie vt cerebꝝ vel in vltima duritie vt oſſa non valet extēdi.Qō aūt nō extēdiť in tumoꝛē ꝯſurgere nō poterit.Eti.apa gn̄ať ex defluxu māeꝝ p venas ꝛ artarias maioꝛes i mioꝛes q̄uſqȝ ꝑueniať ad minutiſſimas capillares q̄ ſenſus effugiūt pceptionē:ꝛ tūc labunť in mēbꝛoꝝ ſpongioſitates ſimpliciū. Jn libꝛos de tumoꝛibus.d e diſtēperātia inequali in techni.ꝛ.13.de ca.2.verſu[illegible] ige.Sȝ in cerebꝛo nō eſt vena:neqȝ magna:neqȝ parua.dīa.24.neqȝ in oſſib⁹.Jtidē ꝑm Johānitiū. Cauſe hu.defluētis ab vna pte in aliā:ꝛ p ꝯn̄s apantis:vt apparet 2°.de cā:q̄ttuoꝛ exiſtūt: ꝑoꝛi vero dīa.6.Sȝ hȝ cauſe nō reperiuntur in cerebꝛo:q̄m ſcōa deficit ꝛ ſexta cū ſit nobile mēbꝛū in parteqȝ ſupma ſituatum. Oſſibus aūt ꝛ dētibus deficit q̄nta. viarum.n.adeſt anguſtia.nō igitur cerebꝛū ꝛ oſſa poſſunt apari.

[margin: to.2.c.1.i[illegible] li.3.te.cō.[illegible] Cap.3. Jn iſagog[illegible] tra. de re[illegible] n.a.ca.de m[illegible] dis moꝛb[illegible]]

Oppoſitū vero hui⁹ſentit ſerapiō de litargia. 1.bꝛe.ca.1[illegible] ꝛ Oꝛibaſi⁹.Eriſipile ſiūt in cerebꝛo in ꝓn. cū Haly.multotiēs apať cerebꝛuȝ aut nucca. Pꝛio ēt 2.te.hnis [illegible] ſcōa ꝛ tertio ꝑma ꝛ ſeptima.℄ Adhuc raſis in diuiſionibus birſen qō rectius dī ſirſen eſt apa eueniens in cerebꝛū ex n̄s vel calidū:puta freneſis aut frigidū vt litargia.℄ Amplius alexāder ꝛ Halyabbas con ſentiūt cerebꝛi ſubſtātiā poſſe apari. Palin. Mala cōplexio ꝛ praua ēt cōpoſitio ꝛ ſolutio cōtinuitatis dib⁹ poſſunt mēbꝛis aduenire ita ꝙ ēt coꝛdi.dīa ſeq̄nti.Sūt.n.cōes egritudines:ſȝ ſine his nō ꝯtigit apa. Jn ipſo nāqȝ ꝑ ſcōa.hec tria moꝛboꝝ gn̄a continenť. ℄ Rurſus ʒoar.accidit oſſibus ꝙ altera ipſoꝝ pars ingroſſetur.ait ēt ꝙ ſibi creuit in doꝛſo os magnum doloꝛē inferēs.Eti.cōſpicimus ab oſſibus nodoſitates duras quaſdā ſeparari ꝛ ꝓpꝛie in eqs. Ex quib⁹ omnibus cōuinciť cerebꝛū ꝛ oſſa poſſe apoſtemari.

[margin: de vē.cō.2. in medio. cōc.1. ca.5ᵃ pꝛinci. tra.3.c.1.i[illegible] ca.1.poſt [illegible] ca.6.in pꝛi. 6.theo.ca.[illegible] ante medīu doc.5.ca.1[illegible] pꝛin i. 2.theiſir tr 6.ca.2.ꝛ.5.1 pꝛinci.]

Propter pꝛimum q̄dē ſciendum ꙩ qd ſit cerebꝛū dīa oñſum.24.qd vero apoſtema.dīa pꝛecedenti.qd aūt os dīa docet.39.

Propter ſcōm vero ſciendū ꝙ ſermones ſapiētū videnť ſibi in hoc queſito ſuperficietenus aduerſari.Ait eni Serapion. Et q̄n accidit 1.bꝛe.ca.20. apa in cerebꝛo nō opoꝛtet vt iudicetur:q2 eſt in ipſo: in pꝛin. imo in velamine duro cōtinente ipm:qō nominať miringa.Et eſt illō ex quo naſcitur vuea tunica ꝛ ſecūdi na:cuius cauſaȝ aſſignat:q2 ſcim⁹ ꝙ in omni mēbꝛo in quo ſit tenſio accidit apoſtema:ſȝ nō eſt de nā cerebꝛi vť tēſionē recipiat:ꝓpterea q2 ē humidū currēs. Et ſimiliter nō eſt in nā oſſis vt recipiat tēſionē:eo ꙩ eſt frigidū ſiccū duꝝ valde.neceſſe itaqȝ ſit vt ſolū accidat tenſio mēbꝛis medijs inter id qō eſt in fine duriciei ꝛ lenitatis vt ſunt pāniculi:ligamēta:nerui lacerti:caro ꝛ que his affinia. Huiuſmodi aūt ſubcōtrariū ca.7 poſt m habetur q̄nto de accidēte ita.Calida freneſis eſt quādo apa in ſubſtātia cerebꝛi vel in eius pāniculis generať. Eti.11.de inge. Eadē rōne ꝛ in flegmonib⁹ qui ca.18.in pꝛi ꝑm cerebꝛum ꝛ in miringis.vnde tertio ꝑma dī.Ca tr.3.ca.1.in rabitus apa calidū in velamine cerebꝛi ſubtili ꝛ groſ pꝛinci. ſo abſqȝ coꝛpoꝛe ipſius q̄ȝuis coꝛpoꝛi ipſius q̄nqȝ accidat apa. Nō eniȝ ſicut quidā medicoꝝ eſtimant:neqȝ ꝙ cerebꝛum nō apetur eſt veꝝ.ꝛ ponit eoꝝū ꝯñter motiuū:q2 qō lene eſt ſicut cerebꝛum aut duꝝ vt oſſa nō extēditur ꝛ qō nō extendiť non apatur. Sed hoꝝ ſermo erroneus eſt:ꝛ illud ideo: quoniam lene viſco ſuȝ extēditur.oſſa etiā apoſtemantur.ꝛ Ga.illud con 3.1.trac.3.ca. feſſus ē.Adhuc inq̄t.A.ꙩ plurimū flegmon cerebꝛi 4.in pꝛin. accidit ex ſanguine putrido apoſtemāte ipm.Simili ibidē ca.5 in ter q̄nqȝ accidit in ipſo cerebꝛo eriſipila ꝛ vaſacra. pꝛinci.

1. post me. ꝛ tertio ſeptima. Et qñqꝫ accidunt dentib⁹ ſpēs apoſtematū. Et eſt ipſius vbiqꝫ ratio: quoniam omne qđ nutrimētū recipit cū extēſione illius ſuſcipit ſuperfluitatē: qua retēta extēdit. Talis enim dicta ē foꝛe apatis rō: pp qđ concludit apoſtemari qđlibet mēbꝛum ꝛ cerebꝛū ꝛ oſſa. Adhuc Paulus. Freneſis q̄ eſt flegmon miringaꝝ aliqñ qdē ꝛ in cerebꝛo fit. Alexāder qdē libꝛo p°. Fit verus frenetic⁹ ex choleribus rubeiſ qñ ad cerebꝝ veniūt incēſa febꝛe ꝛ flegmonē ibidē faciunt aut in miringa. i. pellicula. Inqt ēt ꝙ ver⁹ litargicus queadmodū freneticus fit: hꝫ enim ipſe ꝛ locū in cerebꝛo. vñ. 9. theoꝛice. Freneſis ex calido fit apoſtemate: qđ in operimento fit cerebꝛi aut in cerebꝛo.

ml 46. p⁹ me. Quib⁹ Auer. 4. cōſentit collꝫ. ꝓpꝛia ſigna dñij hu. ſaciētis apa in cerebꝛo ſunt ꝛc. dī ꝙ aliquādo rhete cerebꝛi apoſtematur. Sunt autē quidam ſimplr audiētes ꝙ cerebꝛū ꝛ oſſa poſſint apoſtemari: quoꝝ iſuſſicientia monſtrabitur ex dicendis.

Propter tertium quidē vt tātoꝝ viroꝝ appeat ꝯcoꝛdia ſciendū ꝙ apoſtema dupl'r generatur. Uno qdē mō per viā reumatis qñ ex venis ꝛ artarijs mā defluit in mēbꝛoꝛum ſpōgioſa. Alio modo pviā congeſtionis hoc eſt ex nutrimenti ſuperfluo: dr̄a pꝛioꝛi. Pꝛimo qdē mō ſaltē oſſa ꝛ vniuerſaliter q̄ ſunt dura vere nō pñt apoſtemari cū ductib⁹ careāt: qbus demādat̃ humoꝛ in mēbꝛoꝝ ſimplicia. Scđo ꝟo mō apoſtemari poſſunt cū alimētū ſuſcipiāt: ipſoꝗ extēdant̃: ꝛ per cōſequēs illius ēt ſuperfluo extra nām intumeſcūt ſuperfluitate retenta ſuper oſſis parte aliqua indurata: alia ſup eam paulatim addita dōec quis tumoꝛ ꝛ extēſio emineat. Mō ſiquidē poꝛi cerebꝛū nō deberet apari: niſi quia debilis coagulationis vigēs in q̄litatib⁹ vilioꝛibus ꝛ poſitū in ſupioꝛi coꝛpis pte: tāqꝫ caminus exiſtens: vapoꝝ ꝛ fumoꝛū ſuſceptiuus q perueniētes ad ipſuꝫ eiuſ fridítate refracti ꝯdēſantur ꝛ penetrāt in id quādoqꝫ collectionē facientes. ¶ Amplius ſciēdū ſicut ex ſermonib⁹ poterit colligi ſerapionis. ꝛ. A. ꝙ apa duplex exiſtit. Qđdā nāqꝫ eſt veꝝ in quo cū mala cōplexione praua cōpōne ac ſolutione continui tumoꝛ manifeſte circūſcript⁹ exiſtit exterius vel intra. Et tali apate ꝓpe mēbꝛa apant̃ media inter illa q̄ in vltio exiſtūt duritiei ꝛ mollitiei. vt muſcłi ꝛ eis ſimilia. Et foꝛtaſſis hec fuit ſerapionis intētio. Eſt ꝛ aliud apa nō certū ſꝫ magis q̄dā ſimilitudine tumoꝛoſa dictuꝫ.

ra.2.b'.c.16. in medium. vñ ſerapio. Si dētes viriditatem in toto ſuo recipiūt coꝛpe: tūc nō mirādū ſi ꝯſequat̃ eos qđ ſil'e apati exiſtit. Et ꝟificāt qdā medici h ꝓpꝛie ex h ꝙ dentes nutriunt̃ ꝛ addūt̃ ꝛ creſcūt longitudine vite hoīs: vnde

doc.1.c.5. poſt principium ꝑmo ſcđa. Apoſtema pꝛeterea membꝛis accidit mollibus. Et ē ēt qñ oſſibus accidit res q̄ apati ſimilat̃ p quā ei⁹ ingroſſat̃ cōcauitas ꝛ ei⁹ augmētat̃ humiditas. Dixit etiā dētes qñqꝫ recipere ſpēs apatū. i. maneries ꝛ non ſimpliciter apoſtemata inquit: ꝛ ita cerebꝛuꝫ ꝛ oſſa poſſunt apoſtemari: ſicut hi concoꝛdāt diligenter intellecti. Uoluit ēt. A. rarius ſubam cerebꝛi apoſtemari. Quod iudicatur ex eo ꝙ dixit qñqꝫ coꝛpoꝛi ipſius accidere apoſtema. Ceu dicunt ꝙ raro fit pipleumonia ex cholera: qꝛ ſui raritate ipſam cum ſit ſubtilis pulmo nō ſuſtinet: ita cerebꝛū molle ꝛ de ſe quaſi fluidū mām non retinet calidaꝫ: neqꝫ ēt

3.p⁹tra.3.c.7. in principio frigidā. Uñ de litargia q̄ eſt ſirſen flegmaticum ait ꝙ plurimū fiat in meatibus ſube cerebꝛi: abſqꝫ velaminib⁹ ꝛ ventriculis ꝛ coꝛpe cerebꝛi eo ꝙ flegma raro cōgregat̃ ꝛ penetrat in pāniculos pp ipſoꝝ duriciem neqꝫ in ſubam cerebꝛi pꝛopter ipſius viſcoſitatem. ſic itaqꝫ ꝛ alioꝝ auctoꝝ intelligēdus eſt ſermo ſubſtātiā cerebꝛi ꝛ eius pāniculos poſſe apari: qꝛ nō vero apate ipſius apatur ſuba: vel rarius id euenit. Pānniculi vero ſepe apoſtemate. vꝫ. calido. vñ li° cōmmētarij cō.31. in pn. pulſuū ꝙ ſm cerebꝝ ipm litargicus hꝫ magis gnationē: frenetic⁹ ꝟo ſm ſubtilē miringā ꝛ dia fragma. Et iō queadmoduꝫ pipleumonicis raro vnqꝫ pulſus fit diſtoꝛt⁹. i. bis pulſans qꝛ duricie minime pticipat: ita freneticis rariſſime vndoſus: qꝛ ꝛ ipe minime pticipat mollicie. Hoꝝ aūt fideſ apparet ex iſtis in foꝛma deductis. Ex his itaqꝫ duobus veritas huius queſiti ſine alia pꝛolixioꝛi appareat inquiſitione. ¶ Sciēdum quippe ꝙ id quod dictū ē de dentibus oꝫ ꝛ de oſſibus intelligere. nam ipſi ſunt naturam eandē habentes oſſibus. ꝛ fiunt ex ipſis 2° de ge. aialium. ca.4. vſus fine

Propter quartū ꝟo ad pꝛimum iā quid dōm viſuꝫ fuit. ¶ Ad aliud dōm ꝙ Iſaac freneſim ꝑut eſt vere apa ꝛ ſepi⁹ ꝯtingens ſuſcepit: ꝛ tali dictū eſt apate cerebꝛū minime apari poſſe. ¶ Ad aliud ēt viſum extat qd dōm qꝛ q̄ ſūt in vltima mollicie mēbꝛoꝝ ꝛ duricie rarius apant̃ ap ate certo: veꝝ ſiſitudinarie magis. Aut foꝛte cerebꝝ ꝛ oſſa ñ ſūt ita molle ꝛ duꝝ: qn poſſit aliqꝫ extēſionē ſuſcipe apoſam ſiſitudinariā ſaltē. Uel cerebꝛū extēdit̃ pāniculo ſubtili ꝯterminate illo. ¶ Ad aliđ dōm ꝙ veꝝ ꝯcludit de apate cōtingēte vtpluri mū p modū reumatis ſcđm ꝛ ꝓpe q̄tuꝫ ad oſſa ꝛ alia mēbꝛoꝝ duroꝝ: cerebꝝ tñ p accñs recipit vt dñſum interdū p viam reumatis collectionē: cū ſui humiditate paſſiua cōtingat fieri in ipꝫ: iterdū penetrationē ꝛ ꝑdurationē ei⁹ ꝙ penetrauit in vētre. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ille cāe cōcurrūt in ꝟo apate p modū fluxus ꝛ ſepe cauſato: vt apparet ex mō ēt loquēdi: nō auteꝫ ſic i nō veris ꝛ raro ꝑductis: imo aliq illaꝝ ſufficiūt cāꝝ. ¶ Et ſil'r ad aliud qd dōm appet. ¶ Ad iducta vero ptis alterius ex his etiam apparet quid dōm. ¶ Poſſet etiam quis ſolutionem horum apparentem dare ſuppoſito cerebꝛo trino. ¶ Dr̄ia. xcvij.

Quoꝛ poſſit apoſtemari ꝛ ſolutionem imparis pati monſtratur: qm̄ qđ ſuſcipit nutrimētū illius ſuſcipit ſuperfluitatem. dr̄ia poꝛi. qua retenta euenit apa ꝛ continuitatis ſolutio cum ea in omni repe riatur apoſtemate. Eti. coꝛ neqꝫ eſt vltime duꝝ: neqꝫ molle ſumme. ſed mediū. Qđ aūt tale dictū ꝑus apari poſſe: ac p ꝯñs ei⁹ ſolui cōiunctio. ¶ Adhuc mala complexio: compoſitio ꝛ continuitatis ſolutio egritudines poſite pꝛius cōes: eo ꝙ oibus poſſunt membꝛis indifferenter aduenire: coꝛ aūt mēbꝛum imo pꝛimū. ¶ Rurſus. Octauo appens đ ige. ꝛ Iſaac febꝛiū p°. Febꝛis ceteris moleſtioꝛ eſt moꝛbis. Qđ oñdit curationi ꝑncipalitas idicationis ab ipa ſumpta. vñ ibidem. Qꝛ febꝛis eſt: cōuertit nos ad ſeipſaꝫ oib⁹ alijs ꝛ qm̄ magnitudo ei ꝓpꝛie magis exiſtit. Sꝫ coꝛ ſuſtinet febꝛē: q̄ ipſius ꝓpꝛie eſt paſſio: cum plures ſanet̃ ab ipſa: tolerabit itaqꝫ egritudieſ alias. Si. n. ieſt qđ minus ꝛ qđ magis vr̄ adeſſe inerit. Palin. Foꝛtibus ꝛ ꝑncipalioꝛibus partibus occurrent egritudies cū ex ꝓpoꝛtione vt ad multū pticulaꝝ eueniāt. Qđ oſtēdūt egritudines cerebꝛi: epis atqꝫ ventris. Sꝫ coꝛ eſt foꝛtiſſimū mēbꝛoꝝ ꝛ ꝑncipaliſſimum. foꝛtiſſima igit̃ ei occurret egritudo: h āt ē apa ꝛ iparis ſolutio. Coꝛ igit̃ poterit apari ꝛ ſolutionē cōtinui tolerare. ca.9. vſus fine ca.3. poſt prin.

Oppoſitū tertio de partibus. Coꝛ ſolum viſcerum ꝛ vniuerſaliter earum que in coꝛpoꝛe partium grauem nullam ſuſtinet paſſiones. Quod ꝓbatur qꝛ coꝛrupto ꝑncipio nō remanet ca.4. iux'a fi.

quod afferēs oīs auxilium. In ſolōne aūt ꝯtinuita
tis ipſi⁹ ⁊ apate ꝑncipiū corꝶ piſ. Eſt.n.cor omniuʒ
ꝑma radix a nullo auxiliatū demū. ſignū aūt ꝙ nullā
graue toleret paſſionē: qꝛ in nullo immolatorum ſa/
crorum aīaliū viſa eſt talis paſſio circa cor: velut cir
ca viſceꝶ alia. Nā renes pleni ſcpi⁹ appent lapidib⁹
⁊ naſcētijs ac alijs quibuſdā. Et epar ſil'r ⁊ pulmo:
maxime aūt ſplen. ¶ Rurſus. Nō eſt ſanitatē neqꝫ in
In principio. firmitatem poſſe fieri carētib⁹ vita de ſenſu ⁊ ſenſato
ſed apa ⁊ ſolutio iuncture aduenientes ꝑus vitā au/
ferūt propter improportionē occurrētē ꝑncipio extē
plo. itaqꝫ cor nō poterit apoſtemari aut ſolui.

Propter primum quidē ſciendū ꝙ qd ſit cor oñſum eſt. diſ/
ferētia. 14. qd ꝟo apa. 95. ⁊ imparis ſolutio. 75.

Propter ſecundum ꝟo dōm ꝙ in iſta dr̃ia vn̄r ſapiētes
diſcordes qdā ſibi ēt ipſis ⁊ ad alios fantaſtice. Gal.
ca.2.in medio enim interioꝶ. 5. ſcribit cor ſolōnē cōtinuitatis cū apa
te ēt pati: cui⁹ ſeries. Phlegmināte marie corde in q
buſdā militū cōſiderauim⁹ mortē ſimillimā cōſecutā
his q intercidūt corde ſyncopiꝫatiue. Igitur ſiquidē
vſqꝫ ad vētrē aliquē eoꝶ q in ipſo pforatio veniat cō
feſtim moriunt' emoraice ⁊ emoroice: ⁊ magis cū vē/
ter ſiniſter ꝯtingit pforat⁹: nō ptrāſeūte ꝟo pforatiōe
in vētrē: ſʒ in corpe vētris firmata: non ſolū eadē illa
die in q̄ perforari contigerit: qdā vixerūt: ſʒ ⁊ ſupueni
ente nocte flegmonis. vʒ. rōe ſcā morte: ⁊ nō ſanguis
ſup. fluxu: ſic igit' ex h̄ ſermone relinqt' manifeſte cor
apa ⁊ ſolonem cōtinuitatis incurrere poſſe. Adhuc
ca.58.in pnci. 2.tra.b'.c.18. poſt principiū in diuiſiōib⁹ apata ⁊ diſruptio cordis aut corruptio
ꝯpl'onis firmate nō ſunt facilis cure. Itidē Serapio.
Ex his vehemēti⁹ ⁊ cū velocitate iterficiēs ē almeſſe
ra. i. apa colericū ⁊ flegmon. i. ſanguineū. Theorice
ca.23.poſt pn. trac.1.cap.2.⁊ trac.2.ca.1. cap.5.iuxta fi. 2.techñis tra. de vētre.com. 25.in princip. doc.pª.cap.4. in medio trac.1.ca.2.in medio cap.25.in me. ꝟo. 9. ſermo pſcript' recitat' Gal. Cui 3°. acqeſcit. 11.
Hui⁹ qdē ꝯrium ſcribit'. interioꝶ. p. Cor impoſſe pati
eſt apa. vn̄ Haly. Non eſt poſſibile vt apoſtemet' cor:
aut accidat in eo opilatio iplēs eius ventres: ſic poſ/
ſibile ſit illud in cerebro: nā mors añcedit illud. Pri/
mo aūt ſcōa. Cor nō tolerat iparis ſolutionē: qꝛ ꝑus
aduenit mors. Tertio quoqꝫ vndecima. Cor nō tole
rat nocumētū neqꝫ apa: ⁊ lōgi⁹ ē ab hoc vt toleret ſo
lutionē ꝯtinuitatis q̄ʒ apa. Tertio ꝟo collʒ. Cor i ſui
ſub̄a non pōt apa tolerare: eo ꝙ ꝑus deficit infirmus
Meſ. qdē ſolōnē ꝯtinuitatis aut apationē fieri i cor/
1 de approba. ca. vlt.in me. de vt⁹ nō patit': imo ſūt cā diſſolutionis ⁊ mortꝭ. Ex
his igit' appet in hoc q̄ſito auctoꝶ nō parua diuerſi/
tas. Quid aūt de h̄ conſequenter apparebit.

Propter tertium quidē ſciēdum ꝙ cor apa neqꝫ ſolutionē cō
tinuitatis tolerat confirmatam ⁊ penetrātē. Et rōna/
bil'r qꝛ oē qō alioꝶ mēbroꝶ ſupportat defect⁹ ⁊ no/
cumēta: id op⁹ vigoroſum exiſtē. Hꝫ aūt eſt cor cum
oium accñtium corpi occurrētiū. ꝑmus cōcurſus eſt
lib 1.can.intē. 2ª ſū.1.cap.1. can.2. ad cor tāqꝫ ad baſim vite Meſ. Sed qn̄ fuerit apate
aut ſolutiōe ſingularis affectū nō remanet vigor ei⁹:
neqꝫ pōt aliunde ſuſcipe cū ſit vite principiū: oīumqꝫ
radix ꝟtutū ꝑma. Eſt nāqꝫ in corpore aīalis vt cami/
A nū ⁊ arx ciuitatis in dr̃ia. 37. ac ꝑmus in vniuerſo: ⁊
dux in exercitu. quo forti ente oēs militum remouet
ſuccubitus ⁊ ſupple defect⁹. qn̄ aūt deficit oīs pimit'
exercitus: cū is ꝑor nō ſubleuet' alio. Palin. Illud cui
ſubito interuenit mors paſſione ꝓpria: nō pōt apari
neqꝫ ſolui: tale eſt cor. vnde Paulus. Cor ꝭm ꝓpriaʒ
patiēs paſſionē longe a medicoꝶ eſt cura: ſubitā in/
ferēs mortē. ¶ Adhuc in corde dolores ſiūt q̄ʒ mari
me propter ſolutionē continui ⁊ apoſtema. vnde. A.

quinto de anima. Intolerabiles ſunt dolores cordis ca.8.in me
propter ſui ſenſus excellentiam. Ipſuʒ nāqꝫ eſt illud
in quo primum anima exiſtit ſenſitiua. de partibus col'.c.1. in fi.⁊.c.10.uſ finem.
ſecundo. dolor autem pre ceteris ſynthomatum vir/
tutem exterminans deijcit. 12° apparens de inge. ita col' capl.1.
vt ſyncopis ⁊ mors occurāt hinc repentine. Cor igit'
non poteſt apoſtemari neqꝫ ſolui mō predicto. Intel/
ligendum tamen in hꝫ declaratione ampliori ꝙ cor/
dis apoſtema poteſt multipliciter diuerſificari. Rō/
ne partis cordis: efficientis cauſe: materie apoſtema
tis: ⁊ temporis apoſtematis. Similiter ⁊ ſolutio cō/
tinui aut penetrat ad ventres cordis magna ſubito
dextra vel ſiniſtra vel minime: ſʒ ſuperficietenus ſub
ſtantiam ſoluit ipſius magis. Ex parte quidem cor/
dis qꝛ partis ſiniſtre apoſtema citius apparenter in
terficit animal q̄ʒ dextre: propter quod hac vita ipel/
litur ad partes licet ipſius cordis vita realiter celeri
us deficiat ex apate dextre. Ratione ſiquidem facien
tis cauſe: qꝛ qōdam apoſtematuʒ euenit a cā interio
ri: aliud ꝟo ab exteriori. Ab interiori quidem velut
ex aliqua in ipſo generata vel aliūde ad id expulſa.
Extrinſeca quidem ceu a gladiatione. Ab intrinſeca
qppe min⁹ q̄ʒ ab extriſeca ꝯtingit apa: qꝛ ꝑus accidit
alijs vel paulatine alia diſſoluit' diſſolutiōe. A cā ve/
ro extrinſeca magis cū cordis extiterit vigor itēſior:
vt ꝑeunte diſſolutiōis alia cā. Ex parte ꝟo mãe apa/
tis: qꝛ qdā eſt cal'a: nōnulla ꝟo frigida. Calida qdeʒ
mā mox interficit apans: frida ꝟo minime. vn̄ iterio
rū. 5°. Paſſio cordis ꝭm flegmones vel eriſipillas ici cap.2.in pn
piēs fieri: corrūpit' eni ꝯfeſtim añq̄ʒ augeāt' he paſſio
nes aīal. ⁊. A. Apa calidū ē interficiēs ſtati. Fridū ꝟo
eſt ex eis q̄ ſūt difficilia. verūtn̄ raro ē ꝙ duricies aut 3.xª tra.1.c. ante mediū
mollicies repiant' in corde: ſʒ qō plurimū euenit ē in
pāniculo ipſi⁹. ꝙ ſi apa fridū accidat nō iterficit i mo
mēto interfectionis apatis calidi: ſʒ tn̄ cū hoc eſt iter
ficiens: ⁊ qn̄qꝫ duꝶ qō accidit in panniculo ex hūore
groſſo ſpaciū mortis ꝓlōgat. non aūt molle humore
aquoſo diſtillādo: velut hūores q in capſulis cordiū
iciſiōe iuēti ſūt galli ⁊ machiōis ſeu ſimij Ga. In caſ/
ſula nāqꝫ galli hūor inexiſtebat durus. In illa ꝟo q̄
machiōis mollis aquoſus magis: iterioꝶ. 5. Ex pte cap.2.in m
qdē tpis apatis: qm̄ apa cordis ⁊ marie calʒ vix ſu/
ſcipit ipſi⁹ ſuſciptibile ꝑnᵐ. vn̄ coar. Accidūt i corde 1.theſſir tri. 12.ca.1.i fi.
apatis ꝑnª: ſʒ añq̄ʒ pcipiat' de eo mors ꝯtingit repēte
⁊ ſine mora. Sil'r ſi ſolō ꝯtinuitatis mox ad vētres p inter.5.cap. in medio.
ueniat grādis ꝯtinuo mors occurrit. vn̄ Ga. Si qō p
forat vſqꝫ ad vētrē aliquē ipſi⁹ pueniat ꝯfeſtim mori
untur pp ſanguis ⁊ ſpūum fluxū ⁊ exalationē: ⁊ ma/
gis qn̄ ſil'r pforat' vēter. ſic ēt cū halia. teſtat' Serap. 9.theo.ca.1 poſt principi 2.b'.ca.18. te medium xª.3.tra.1.c. in medio.
Quare. A. qn̄ accidit corpi cordis vt ſolutio pene//
tret vſqꝫ ad vētres iteficit ſtati. ſi aūt nō penetret i vē
tres voluit Ga. illis nō ſolū eadē pforatiōis die viuē
quoſdā: ſʒ ⁊ nocte ſupueniēte flegmonis rōe ſcā mor vbi ſupra im diate.
te. vn̄. A. Et ſi nō penetrās tūc fortaſſe poſtponit' iter vbi ſupra im mediate
fectio vſqꝫ ad diem 2ᵐ. ¶ Sʒ dubitat' circa pdicta: qꝛ
dr̃ia. 47. oñſum cordis vētrē dextrū ꝑncipaliorē for
⁊ lōgeuiorē ſiniſtro. Hic aūt dictū citius vitam deficē
pp penetrationē in ſiniſtrū vētrem ptingētē q̄ʒ in dex
trum. ¶ Dōm ꝙ vita duplex eſt. Una quidē ꝑmaria
⁊ ea eſt cordiſ. Altera ſecūdaria participata ab iſta i
partes per motuʒ cordis ⁊ artariaꝶ delapſa. Prima B
quidē ꝑncipalior ⁊ longeuior eſt invētre dextro q̄ʒ in
ſiniſtro: vt mōſtratū eſt dr̃ia ꝑallegata. Secundaria
ꝟo de qua nūc eſt ſermo lōgeuior oñdit' in ſiniſtro: eo
ꝙ artarie ab eo vētre origināt' cordis p q̄s vt dictuʒ
vita dirigit' a corde in mēbra. Per hec ſiquidē audiē
ti apparētes auctoꝶ ſopiuntur auctoritates.

Propter quartum ad primū dōm ꝙ cor vt oſtenſū mō quodā ⁊ apā ⁊ imparis ſolutionē patit̄. Aut ꝙ non eſt neceſſarium ꝙ oē quod nutritur incurat apoſtema vel per viā reumatis aut ex reſiduo nutrimēti: qꝛ nō poterit mā in ipſum penetrare neqꝫ retieri: verum mox expellit̄ vt cordis vigore: ⁊ ideo primo ſcōa. nō dixit ſupfluitatem ſimpl'r ex nutrimento membrorū reſiduā inducere apā: ſed qñ ipſum penetrauit aut in ipſo acciderit. ❡ Ad aliud dōm ꝙ cor licet obtineat mediū durorꝫ membrorꝫ ⁊ mollium: id tamē non eſt ſufficiens apoſtematis cauſa euentus cum mēbrum recipiēs fuerit forte illius mām propellens ad alia q̄ le cor extat proprie. Dictum nāqꝫ prius vnā fore ſex cauſarꝫ apoſtematis membri ſuſcipientis imbecillitatē. ❡ Ad aliud dōm ꝙ qualiter apoſtema ⁊ ſolutio cōtinuitatis cordi adueniat apparuit. Aut in hoc deficit pticulari: nō tñ inſtātiarꝫ vna: vniuerſalis ꝟitas remouet̄ nālis ac medicinalis: pcipue cū medicina in determinatiōe verificet̄: vt ad multū vel ſaltē icipiūt. ❡ Ad aliud dōm ꝙ febris moleſtior reliquis paſſionibus extēſione. totū enim ſicut eius denotat rō continet corp⁹: nō tñ intēſiōe vt ſyncopis: cordis tremor frequēs ⁊ dolor intēſior. Neqꝫ febris lꝫ cordis paſſio ppria: decimo de inge. plurib⁹ alijs moleſtior cū i totū corpus expandat̄ ab ipſo: ita vt virtus illius diffiſa reddat̄ remiſſior aggregata. ❡ Ad aliud dōm verꝫ eſſe: ſed tñ egritudo fore non pōt: niſi pmaneat vita. Fortiſſima vō huius cordis paſſio vitā priuat. ❡ Ad ea ēt q̄ alterius ptis: ⁊ ꝑ ad primū dicēdū ꝙ cor nullam grauē ſuſtinet paſſionē hoc eſt ſolutionē cōtinuitatis ⁊ apoſtema: malā tñ ſuſtinet cōpl'onem velut febrē. Et id cū imparis ſolutio: vt dictū: in ventres cordis ⁊ maxime ſiniſtrū peruenerit: neqꝫ apā completū ⁊ ppꝛie calidū. Similiter qñ pncipiū vt cor adeo fuerit corruptū ꝙ vita nō poſſit impartiri ſibimet ⁊ partibus: egritudinē non tolerat. cū ea vitam priuet. Qd imparis agit ſolutio penetrans in vētres ⁊ ꝯditionatū apā. Quātū etiā veritatis ſignum contineat apparuit: ⁊ ꝙ ipſū ex cā puenit iteriori ⁊ nō extriſeca magis euentuū toleratiua. Sic igit̄ vt ad vnū cor in ei⁹ ſuba nō patit̄ apatis cōfirmationē cuiuſcūqꝫ: neqꝫ imparis ſolutionē penetrātē. Aut ſanabilē quecūqꝫ ſit: vt qdam volūt exponere. Cor nāqꝫ poteſt dici nō tolerare apoſtema vel ſolutionem: qꝛ nō poſſunt hec in ipſo ſanari: qñ enim qs euadit a leſione: id ppꝛius dicitur tolerare. Poteſt vero dici tolerare: qꝛ apoſtematis pncipium ⁊ ſolutionē non penetrātē: vita adhuc durante aliquādiu. ❡ Differentia. xcviij.

[c.1.c.5. poſt incipium] [tra.95. ar°.1.] [3°ᵐ cap.8.]

Q egritudo conſueta ſit

deterior inſueta monſtratur: quoniam ſm veterem. Exoluti multotiens ⁊ fortiſſime ſine manifeſta occaſione moriūt̄ repente. Et damaſcenus. Frequentatio egritudinis in membro principali diſſolutionem denunciat corporis. Primo quoqꝫ tertia cui frequenter cōtingit incubus ⁊ ſcothonia expoſitus eſt epilepſie. Tales āt paſſiones conſuete videntur: cū multotiens dicant̄ fieri: ex quo conſuetudo conſurgit. ❡ Adhuc egritudo ſimpliciter ledit. hoc enim eſt de rōne ipſius: itaqꝫ maior egritudo magis ledet: ⁊ maxima maxime: huiuſmodi vero videtur ea que conſueta reſpectu incōſuete. Ex pluribus nāqꝫ leſionibus numero. vniuerſalis grandis conſurgit leſio. corpus etiam redditur magis habilitatum ad patiendum cū virtutis debilitate. Palin. Illa deterior egritudo que difficilioris

[2ᵃ apho° aph.41.] [apho.13.] [do.5. fū. ſingu ri. ca.1. in pnc.]

extat eradicationis: cū ea ſit ipſius malicia propter inſeparabilitatem: vt apparet in lepra ⁊ ethica cōfirmatis. Talis vero egritudo conſueta: cum ex multotiens occurrere fuerit impreſſa: ⁊ in habitu redacta. ❡ Itidē. ſicut ſanitatis plurimus euentus melior eſt q̄ vnus: ſic ⁊ egritudinis multus occurſus erit deterior vno cum contrariorum contrarie rationes. ſcōo de ge. ⁊ cor. Eti. Laboribus aſſuete deditos ⁊ vniuerſaliter exceſſiuis: conſpicim⁹ breuioris exiſtere vite: ⁊ ſi conſuetudine ſint aſtricti: quare ſil'r ⁊ in egritudinibus erit: ita ꝙ morbus conſuetus inſueto deterior. Quod etiam iudicatur de medicatione dubij vulneris in crure. regiminis acutorum ſcōo.

[Tex.com.56.] [Tex.com.55.]

Oppoſitū qm̄ hippocrates. Aſſueti aſſuetos ferre labores. Palin. ſm q̄ſdā minime improbatos: nihil prohibet langoroſos lōgeuos exiſtere: de cauſis lōgitudinis ⁊ breuitatis vite. Decimo q̄ꝫ almāſoris. Egritudo in hoīe ſp ſano: q fere nūqꝫ egrotauit timoroſa. ⁊ 4° ſcōa. Qñ infirmant̄ ſani ⁊ q tarde infirmant̄ pauce infirmitatis ſignificat mortē. In oppoſitis autē ſecus cōtingit. ❡ Rurſus. Egritudo ledit pp ꝯrietatem ⁊ oppugnationē ipſius ad nām: ſed hec minor ē: cū ipſa fuerit cōſueta. Ex cōſuetudine. n. in qodā mediū cōcidit vniformis cōuentus: vt apparet aphoriſ. 2. In ea ꝟo que inſueta ſecus exiſtit. Amplius. apud hippocratē ⁊ Ga. ſubitū nāe preliatiuū omne. non enim ea repētinas ſuſtinet mutationes: ſed egritudo incōſueta ſubita reſpectu conſuete: pp qd̄ ⁊ ipſa deterior erit aſſueta.

[2ᵃ apho° apho.49.] [in principio ca.21. poſt me.] [trac.1. cap.28. ante medium] [col'ꝯᵗᶦᶠ apho. 49. ⁊ 50.] [2. aphoriſmo. apho.51.]

Propter primum qdē ſciendū ꝙ qd ſit morb⁹. 72. apparuit dīa. Cōſuetudo ꝟo eſt ſcōa quedā nā ex vſu paulati acq̄ſita. Eſt enim velut nā de aere ⁊ aqua. Qd declarat̄ ex natis hn̄tibus capita elongata ex applanationis ꝯſuetudie in nām ꝯuerſa. vñ de memoria ⁊ reminiſcētia. Tāqꝫ nā cōſuetudo. ꝙ aūt ſit nā ſecūda iudicat̄ cōpl'onū ſcōo. qñ dicit̄. Adiectiue nature aſſuetudines ſunt. ⁊ pmo theorice aphoriſ. libro teſtatur hippo. conſuetudinē ſcōam eē nām. Conſurgit autē cōſuetudo ex vſu frequēti. hic nāqꝫ extat vt priuū qd dā cōſuetudinis inductum: que tanq̄ actio eſt ⁊ pfectio. Non enim ex vno aut duobus actibus conſurgit vſus verꝫ ex plurib⁹. vñ probl'. 21. Cōſuetudo eſt multotiēs ⁊ ꝯtinue aliqd facē. Qꝫ ēt paulatim ⁊ eq̄liter cū eo qd multotiēs aduenit occurrere. Qd eni repēte ⁊ vniformiter accidit in nā cōſuetudine non conſcendit. verꝫ poti⁹ corrūpit eādē q̄to amplius occurrerit: cū trāſmutationes corrūpāt illā repentine. Qd ēt indicāt anus ⁊ puella ex veneno ſerpētū ⁊ napello nutrite. dīa. 142. Qm̄ paulatim ⁊ ordiate vſe fuerūt illis: ⁊ maxime a pncipio: veſcebant̄ autem his deinceps vt alimētis. Ex his quoqꝫ pōt haberi ꝙ ꝯſuetudo ſit qdā nā: ⁊ ꝙ ea adiungēda eſt rebus ānexis cōplerione mediāte: vt ſatis ex pmo colligit̄ theorice: ita vt ⁊ res ſint qnqꝫ rebus nālib⁹ annexe: etas: ſex⁹: qualitas: color ⁊ cōſuetudo. Deterior quoqꝫ dr̄ aliq̄ egritudo dupl'r: aut qm̄ leſionē inferat moleſtiorē cū ſeuiorib⁹ ꝯciſionib⁹ vl' qꝛ difficilioris ſit eradicatōis ex pte: ceu apparet ꝑ pma ō melācholia generata ex melācholie ſubtilis nālis aduſtione aut groſſe.

[libro verſus finem.] [verſus finem.] [ca.4. in medio ca.23. in pnc.] [ꝓbl'ᵉᵗ 13.] [ca.19. ⁊ ſequētibus.] [do.4. c.1. ꝟ. fi.]

Propter ſecundum qdē ſciēdū ꝙ aliqui ſimpl'r ptulerūt morbū conſuetū deteriorē inſueto: qꝛ magis ſit: ⁊ paſſio magis facta oīs abijcit a ſubo. thopicorū. 6°. Alij aūt ex aduerſo dixerūt ēt indiſcrete inſuetū peiorē cōſueto: id approbātes: qꝛ ſingulum cōſuetū fiens min⁹ extat nociuū. aphoriſ. 2. Qd tñ verificatur ma

[cap.9.] [col'ᶜᵒ.49.]

gis de rebus nō nālibus:ſicut mōſtratur inſpicienti. Mouebāt etiā ex tactis in argutis:quo℞ cū primis mani feſtabit defectus in ſequēti dicēdo℞:cū multipliciter dictū ſuſpiciāt indiſtinctū. Et iō nōnulli dixerūt ꝓpinquiores facti ꝟitati ꝙ egritudo ē duplex:qdā nāqꝫ pniciosa grādē afferēs lesiōes vite pncipijs ac ipſius inſtrīs:ꝛ talis ē deterior qꝫto pl⁹ occurrit ꝛ reddi vī conſueta. Eſt ꝛ altera nō ſic moleſta:neqꝫ adeo vite pncipijs inſerta ꝛ eo℞ inſtrumētis:ſed poti⁹ partium inueniēs extremis:vt paſſiones iunctura℞ aut alie parue quecūqꝫ:ꝛ talē cōſuetam dicūt minus deterrētē incōſueta. Et fortaſſis id ſꝫ pmā ptē precipue calumniā pōt pati:qꝛ egritudo tāta ꝛ talis nō pōt fieri cōſueta:cum mox ꝛ inequaliter occurrat:quod eſt cōtra rationē conſuetudinis aſſignatam.

Propter tertium ꝟo ſciēdū ac vl'r dōꝫ cōparationis canone dīa.27. ſuppoſito ꝙ i egritudie ꝯſueta ſīt duo. Eſt nāqꝫ in ea ſenſibile opationū nocumētū iqꝫtū egritudo exiſtit:ꝛ ita quanto plus occurrit ꝛ in cōſuetudinem deducit̄ deterior reddit̄ inſueta:ꝛ ꝓprie qñ ordinē nō ſeruauerit:ꝛ nocumētū fuerit mai⁹ ex pte leſionis virtutis qꝫ iuuamētū rōne cōſuetudinis inducte. vñ tertio pma. Qñ paroxiſmi epilepſie cōtinuāt̄ interficiūt. Similiter recidiuatio deterior eſt ſua radice. differētia.111. ꝛ precipue in pleuretico:pipleumonico ꝛ paralytico eſt apparēs recidiuationis pnicies. Qꝺ oſtēdit̄. Dē nāqꝫ ꝙ ꝟtutē deijcit pluries adueniēs ꝛ ꝯſuetū eſt factū deterius eius oppoſito cū ſp aliqd abijciatur a ſubſtantia:talis ꝟo eſt morbus conſuetus inqꝫtum leſionē importat. ꝛ ideo ſexto. de re. ſa. Quecunqꝫ corpora egrotatiuam habuerunt mox in generatione prima conſtructionem nequaqꝫ deueniūt vnqꝫ in ſenectutē:ſi ꝟo deuenerint oino vnā aliquā egritudinem ꝓpriam habebunt. Et confirmat̄. qꝛ nō ſoluꝫ cōſuetudo re℞ preter naturam nocet inqꝫtum talis: ve℞ ꝛ nō nāliuꝫ. vnde pmo tertia. Jlle in quo mala digerūt̄ cibaria nō decipiat̄ ab hoc. qm̄ in eo mali de inceps gñabunt̄ hu. egritudines inducētes pnecātes. Ex alimētis enim quātūcūqꝫ benignis recte adminiſtratis ꝛ cōſuetis effectis tandē totum aduenit aquaticū fieri pp cōtinuā repaſſionem cauſatam ex cōtrarietate ipſoꝝ ad corpus. dīa.112. ſi vero conſideret̄ egritudo ab eo ꝙ cōſueta:vt qñ qs ſemel i anno aut bis vel amplius paroxiſmos incurrit aliqs tertiane vel calculi aut dolores arthetico℞ pp habilitatem ꝛ affinitatē quā mēbra recipiunt ex multotiens occurrere talibus paſſionibus minus deteriores reddunt̄ inſuetis. vñ Alexander in ꝓblematib⁹:pp quid crebrius fieri ꝙ egritudine cōſuetū nō tm̄ contriſtat nāꝫ ꝛ maxime cum ex materia fiant minori. velut eni alimenta conſueta vētri aut epati quandam affinitateꝫ ſecum recipiunt ꝛ in quoddam tranſducunt mediuꝫ ꝛ ſi ſint praua. aphoriſ.2. ita ꝛ paſſiōes pretacte ꝛ ſibi ſimiles in membris agunt ſuo modo. Ab eo nāqꝫ qꝺ conſuetum non ſit paſſio. primo quarta. vnde tertio. 16. Qui conſuetus eſt incurrere corporis cholericaꝫ paſſionem:non habet in ea timorem ſicut ille qui nō eſt conſuetus in ea. Et forte dicetur propter eius accidentia mox terribiliſſima. Quare Alexander. grandis nata contra difficilem paſſioneꝫ armatura extat conſuetudo:egritudo vero conſuetaruꝫ aliq. Palin. Natura ſagacior doctior fit. Ex vſu nāqꝫ frequenti ſibi obuiandi inuenit viam qua malam alterat complexionem aut materiam cauſantem egritudinem expellit. Hanc etiam ſententiam ſapit Ariſt. problematum.21. Uult enim ꝙ oblata ꝛ facta ideſt actionem nō ſemp cōferūt ꝛ delectāt rōne habitus ꝯſuetudine inducti. Ex parte tñ repletionis que cōſurgit ex aſſūptione continua ꝛ actionis abſqꝫ intermiſſione pacte inducit̄ leſio in ptes ſuſcipientes aſſidue:cū potentie nr̄e ſint finite. ꝑ ꝓ⁹. hoc enim nocumēti ſuperexcedit iuuamētū hitus ꝯſuetudie acqſiti. Ex his igit̄ cōcludatur ꝙ hꝫ egritudo cōſueta iuuamēto qꝺ acqrit̄ ex cōſuetudine min⁹ extat deterrēs qꝫ incōſueta. Et ꝓprie cū ex h̄ mai⁹ fuerit iuuamētū cū rōne leſionis ꝟtutis nocumētū. Et noſce ꝙ ꝯſuetudo actiue ꝓꝑe aiatis in exiſtit. Et aia pcipue rōnali cum valeat ad oppoſita. Jnaiatis ꝟo quo℞ forma ꝛ motus eſt a generāte minime. Lapis enim ſi deciesmilies ſurſum proijciatur deorſum ruit ꝯtinue:nullā pmanēdi ſupius ꝯſuetudinē acqrēs. ethico℞ ſcꝺo. in eis tñ metaphora ꝛ ſꝫ ꝙ in viſum pueniunt aiantiū pōt cōſuetudo inſurgere: vt cāpana ꝛ clauis oſtēdunt diutius opate.

Propter quartū quidē lꝫ vtcūqꝫ iā appareat dōm ad pmos ſermones ſimul ꝓcedentes ꝙ paſſiones qs tangunt fieri nō pñt vt declaratū cōſuete cū ſubito adueniant ꝟtutē ēt pncipaliū deijciāt. ¶ Ad aliud qd dōm oſtēſum. Jnqꝫtū enim egritudo aliqua pōt fieri conſueta inſueta min⁹ ledit:put aūt leſionis rōnē ex egritudie iportat deterior exiſtit. ¶ Ad aliud dōm ꝙ egritudo ꝯſueta ſuppoſita cetero℞ eqlitate deterior ē:qꝛ difficilioris curationis:vt lepra:pleureſis:qꝺ nō petit qſitū:ſꝫ vt moleſtiorē leſionē ꝛ accñtia inducit. ¶ Ad aliꝺ dōm ꝙ ſanū ꝛ egrū nō ſūt fortaſſe oio ꝯria. dīa oſtēſum.72. Aut lꝫ rōne ꝯrietatis ſic hēat cōtingere pp tñ ꝯſuetudinē ſec⁹ euenit. ¶ Ad aliꝺ dōm ꝙ illud cōtingit pp nocumētū qꝺ annexū eſt ꝛ monſtratū rei ꝯſuete ꝛ nō ſolū pter nām:ve℞ ēt nō nāli. Quātū ꝟo ſermōes ac rōcinatiōes ptis pſuadeāt alteri⁹ tangūt put frequēs eius vſus magis cōfert qꝫ egritudis leſio in virtutem. ¶ Differentia. xcix.

Q pleureſis dextri lateris ſit ꝺterior ea que ſiniſtri videtur:quoniam illa eſt deterior egritudo que ampli⁹ materie colligit:cū non ſolum qualitate:ſed ēt quātitate egrotari ꝯtingat. Talis quideꝫ eſt que lateris dextri:eo ꝙ id lat⁹ pleni⁹ eſt pp epar cū corde latiorūqꝫ meatuū. Rurſus. Egritudo māliū que libere nō poteſt expurgari deterior eſt aliq hꝫ aūt q lateris dextri ꝛ nō ſiniſtri:cum a corde in ſiniſtrū ꝛ ꝓprie in hominibus:nō aūt in dextrū:ꝓcedat vna vena in qntā delata ſpōdilē:que in octo lateral'r coſtas extermi natur interiores. ꝑ ꝓ⁹. ¶ Amplius. illa eſt deterior q in pte cōſita eſt ſenſibilior:tū pp dolorē ad ipſaꝫ reuma attrahētē:tū ēt nō pp fortes tolerare medicias. ſēſus enim intēſus membri nō fert hꝫ:velut q ſtōi. Remiſſus ꝟo vtiqꝫ vt q ſplenis.7. de inge. Sꝫ ps dextra ſenſibilior eſt ſiniſtra cū tēpatioris ſit cōplōnis q pfectio reddit̄ ſenſus. Palin. Peior eſt egritudo q in mēbro pluris motus:ꝛ maxime apa:cum in eo ꝯtinuitatis adſit ſolutio:cui⁹cura perturbat̄ motu. dīa.194. Huiuſmodi ꝟo eſt pleureſis lateris dextri:cū moueri ſit i dextris:fulciri āt i ſiniſtris. de ꝓgreſſu aiantiū itaqꝫ pleureſis lateris dextri deterior ea q ſiniſtri.

In oppoſitum quia illa deterior eſt pleureſis que nobiliorem ledit partem. dignioris membri. hec autem que ſiniſtri cum cordis vēter ſiniſter ſit nobilior dextro. ſeptimo de iuuamentis. Eti. Jlla pleureſis peior in qua intenſiora exiſtunt accidentia. Ea vero que ſiniſtri ꝓpter caliditatem ꝛ ad cor ꝓpinquitatem:qꝛ lꝫ in di

Margin notes (left): tra.5.c.7.poſt medium — A — poſt pncipius — doc.2.c.7.ante medium — col' cō.aphor.50.poſt pnci. ca.p.tus fine tra.p.c.2. t.fi. — ꝓble'e 13.

Margin notes (right): toc.3 c.3.p medium. — ca.p.ctr — do.5.lū.5.c.3 ante medi. — col'c.13.in fin — ca.2.ante me.

bus animalib⁹ ſituet̃ coꝛ ſm mediũ pectoꝛis loci:in hoibus tñ parum inclinatur ad ſiniſtram.de partib⁹ tertio. ℭ Adhuc illa videt̃ deterioꝛ egritudo que in parte cõtingit debilioꝛi cũ effectus egritudinis ſit de bilitare ptes ꝛ coꝛrumpere.talis vero eſt ſiniſtra reſpectu dextre:vt idicat motus.Igit̃ pleureſis ſiniſtri lateris deterioꝛ eſt illa que dextri. in medio

Propter primum quidem ſciendum ꝙ pleureſis eſt apoſtẽa lateris calidum.dicitur nãq3 a pleura ſeu pleron qđ eſt latus.Egritudo enim multipliciter caracterizat̃ ſecundo curatiue.aphoꝛiſmoꝛum quarta.ꝛ pꝛimo ſecunda.Aut enim a parte cui accidit:vt hic pleureſis peripleumonia:podagra:nefreſis a renib⁹:ꝛ obtalmia ab oculo.ophtalmos enim oculus ꝛ reliq. Uel a cauſa vt cholerica vel melãcholica paſſio:a cholera vel a melancholia cauſate.Seu ab eſſentia moꝛbi ſicut febꝛis.ſua enim eſſentia eſt caloꝛ vel feruoꝛ.vñ a pir grece:quod eſt ignis latine conſequit̃ piretos.i. febꝛis.Et ſimiliter apoſtema ſicut phꝛeneſis.i.mentis permixtio:quod denotat apoſtema capitis anterius ſyrſen dictũ.litargia:ideſt obliuio quo apoſtema notatur partis poſterioꝛis cerebꝛi.Tenaſmon ab extẽſione.Spaſmus a cõtractione.Uel a ſuo ſimili:ſicut egritudo dr̃ leonina ꝛ elephãtia q̃ ſunt ſpẽs lepꝛe ſm q̃s patiẽtes diſponunt̃ vt leones ꝛ elephantes:ꝛ cancer eius ſilitudine.Uel q2 pmitus qs ſic dict⁹ h9 curauit egritudinẽ:vt vlcera caroie.Aut eas paſſus ſicut vlcera balchie.Et h9 appellatiões ꝛ ꝓpꝛie tres vltime inutiles ſũt ꝛ ad curãdũ laboꝛioſe.14.de inge.Eſt ãt apa tumoꝛ pter nãm:in quo tria genera continentur moꝛboꝝ:vt mala cõplo:pꝛaua compoſitio ꝛ ſolutio cõtinui.Calidum quidẽ exiſtit aliqñ ꝓpter naturam ſimul ꝛ putrefactionẽ:vt qđ ex cholera ꝛ ſanguie.Interdũ ṽo pp putrefactionẽ ſolum:ceu quod ex flegmate ac melãcholia.Quãq3 eni3 he mãe ſint frigide de ſe:accidente tñ caleſcunt vt putrefactione.Eſt aũt pleureſis duplex:vera.v3.ꝛ non ṽa.Uera quoq3 amplius fit in panniculo coſtas interius cooperiente ꝛ interdũ diſtinguẽte pectus p medium ꝛ diaphꝛagmate.Cuius qdẽ ſignoꝝ q̃dã ſunt pꝛopꝛia ꝛ inſepabilia vt fe.cõtinua:doloꝛ lateris pũgitiu⁹:tuſſis:anhelit⁹ ãguſtia ꝛ pulſus ſerinus.Et alia impꝛopꝛia ẽt inſepabilia:puta marie illi⁹lateris:vt ꝙ aſcẽdat doloꝛ i furcam vel in diaphꝛagma deſcẽdat.Eſt ꝛ altera nõ ṽa que in muſculis pectoꝛis ad exterius generat̃.Cuius ſigna ſunt tumoꝛ foꝛtaſſis apparẽs:qñq3 tuſſis ſicca: doloꝛ lateris ꝛ ãguſtia anhelit⁹ ꝛ febꝛes remiſſioꝛes Mã ṽo pleureſis ſunt quatuoꝛ hu.ꝛ maxime cholera cũ ſit ſubtilis acuta in pãniculos penetratiua:deide ſanguis:raro vero fla:iuxta illud veteris.Acidũ eructuãtes raro fiũt pleuretici:q3 rariſſime ṽo fit ex melãcholia.3ᵒ.x.ꝛ in his que de criſi.Apud quoſdã ṽo neq3 ceu viaticũ cũ ſint hi hu.duo groſſi viſcoſi penetrare in ptes ſolidioꝛes inepti.S3 in pipleumonia cõtingit ecõuerſo.nã accidit ex flegmate maxime ex cholera ṽo pp eius ſubtilitatẽ ꝛ reſolutionẽ minime:vt appebit dr̃ia ſubſequenti.Pleureſis ṽo velut apatum reliqua reſoluit̃ aut ſuppurat̃.i.ſaniatur vel in duriciẽ cõuertit̃ qđ cõtingit rariſſime aut nũq3 foꝛtaſſis pp caliditatẽ loci.Trãſmutat̃ ꝛ aliquando in pipleumoniã:dr̃ia ſequẽti ac iterdũ ptiſi interficit ac ſyncopi.Id aũt deterius ad quod plura ꝛ itẽſioꝛa ſequũt̃ acc̃ntia ꝛ vl'r grãdi⁹ piculũ.Lat⁹ quoq3 dextꝝ ꝛ ſiniſtrum.differentia.183.oſtendetur.

[margin: cap.2. aphor. 73. in fine... c.8. i pn. — post pn. — ppo' aph. 33. 4. capi. p. panni. li. p. ca. 7. principiũ]

Propter ſecundum quide3 ſciẽdũ aliquos dixiſſe pleureſim dextri lateris deterioꝛẽ:eo ꝙ i latere ſit nobilioꝛi:ꝛ cũ pticulariũ ipꝛopoꝛtiõe.Quib⁹ dr̃3 ꝙ nõ ẽ ſimpliciter ꝓnũciãdũ hãc foꝛe peioꝛẽ:ceu ex dicẽdis apparebit.l3.n.lat⁹ dextrũ ſit nobili⁹ ſiniſtro apđ Ari. Dico aũt ſm Ar.q2 Ga.viſus eſt oppoᵐ ſentire.dr̃ia. 47.nõ tñ pp h̃ nocet̃ ampli⁹ pleureſi:cũ vt oñdet̃ diſtet magis cũ alijs ab ipſo:neq3 ipꝛopoꝛtio ptic'ariũ iteruenit.eo ꝙ mã eidẽ coꝛrñdet:cũ lat⁹ dextrũ pluris ſit mãe collectiuũ ſiniſtro.Alij ṽo dixerũt illã q̃ ſiniſtri deterioꝛẽ cũ coꝛdi vicinioꝛ extet:que l3 vt ſic peioꝛ exiſtat:alio tñ vt appebit mõ nõ extat deterioꝛ:ꝛ iõ cũ determinatione opus magis ſit dicere. [margin: collig'.3.ca. pti bus.ca.3.v'ſus finem.ꝛ.ca.4. post me.ꝛ.c.5. post principiũ ar.3.in medio]

Propter tertium quidẽ ſciẽdũ cõpatiuo pmit⁹ canone ſubtracto pmit⁹ ṽitas ſubiungat̃:ac denuo q̃l'r pleureſis expurget̃ empimoſa.ℭ Propter pᵐ h9 ſciẽdũ ꝙ egritudo dupl'r põt dici deterioꝛ vel rõne acumis ꝛ acc̃ntiũ emergẽtiũ in ipſa aut pp q̃titatẽ ꝓuocantis mãe. Quãtũ qdẽ ad pmũ vt q̃ ſiniſtri lateris deterioꝛ:quo ṽo ad alteꝝ ea q̃ dextri:qđ ꝛ 3ᵒinnuit̃.10.ita.Quidã nãq3 ponũt pleureſim lateris dextri deterioꝛẽ:alij ṽo eã q̃ ſiniſtri.veꝝ ṽitas eſt ꝙ ꝓpinquioꝛ parti ſiniſtre deterioꝛ exiſtit:ſ3 eſt ꝯueniẽtioꝛ ad h̃ vt maturet̃:ꝛ recipiat reſolutionẽ ſi fuerit de ꝓpꝛietate ipſi⁹ vt recipiat illõ:ꝛ illa q̃ remotioꝛ eſt a pte ſiniſtra eſt ſaluioꝛ verũ ipſa eſt ex pte reſol'onis ꝛ maturitatis magis inobediẽs.Uidet̃ itaq3.A.velle ꝙ deterioꝛ ſit lat'is ſiniſtri pp vehemẽtẽ inflãmationẽ ꝓgrediẽtẽ in latus vbi ſit ex coꝛde:q̃re aptioꝛ reddit̃ reſol'oni ꝛ maturatiõi:vt inqt.In ea ṽo q̃ partis dextre ſecus ꝯtinget:ꝛ iõ inobediẽtioꝛ ꝓnũciat̃ reſol'oni ꝛ maturatiõi. ℭ Quare in ampli⁹ ſciẽdũ ꝙ pleureſis aut terminat̃ p reſol'onẽ ꝛ ſuppurationẽ:ita vt expuat̃ qđ ei⁹ digeſtũ cõtinue.Et ita q̃ ſiniſtre ptis dũ acc̃ntia ſeua poſſint tolerari laudabilioꝛis ẽ termiatiõis ea q̃ dextre:vel p rupturã apatis tal'r vt ſanies cadat in mediaſtinũ alteri⁹ duaꝝ pectoꝛis cõcauitatũ.Et ita q̃ in ſiniſtra deterioꝛ:eo ꝙ ſanies foꝛtaſſis illic acrioꝛ calitate ibidẽ:vt videbit̃ q̃litatiua.Meat⁹ẽt ac vie qb⁹fit expurgatio arcioꝛes cũ ṽtutis minoꝛis cõſtãtia.Põt ſiqdẽ ex diuerſitate ſit⁹ pleureſis hec qđ diffiniri.nã coꝛ ad ſiniſtrũ vt iductũ vtcũq3 iclinat̃ latus.vñ 3ᵒ.11.Coꝛ poſitũ ẽ i medio pectoꝛis:qm̃ eſt tẽpatioꝛ locus:ꝛ decliat magis ad ſiniſtrũ:vt elõget̃ ab epe:ꝛ hẽat epar locu3 amplũ.Adhuc pp caliditatẽ coꝛdis:epatis ꝛ motu3 calefaciẽtẽ ps dextra extollit̃ ꝛ ampliat̃ vt diſtet magis a coꝛde.Plus aũt diſtãs nõ adeo ledit:quare q̃ ſiniſtri pleureſis deterioꝛ erit dextra.Q̃ ꝛ ſiqs aduertat ſenſu3 pſpicacioꝛẽ lateris dextri dicet eã q̃ ipſius deterioꝛẽ cũ min⁹ toleret medicinas:ꝙ ſi tñ ṽtus foꝛtioꝛ ꝯſtiterit eã poterit pfecti⁹ expellere.pp qđ oibus diligenter pariter conſideratis pleureſis ſiniſtri lateris deterioꝛ ea que dextri:ceu materia:locus:ſynthoma ꝛ modus purgationis oñdũt.Q̃ ſi quis dicat cõceſſiſti lat⁹ ſiniſtrũ calidius dextro:qđ non videt̃ pp ſplenẽ illic entem ꝛ qetẽ ipſius:ac q2 in ptẽ dextram coꝛ pflat magis ſituaturq3 epar:ꝛ eius mot⁹ exiſtit. Dõm ꝙ ſm aliquã ptẽ lateris dextri:puta iuxta coꝛ caliditas poteſt eſſe intẽſioꝛ:eo ꝙ ipſa q̃litatiua acuta intenſioꝛ eſt in parte ſiniſtra.In dextra vero q̃titatiua:remiſſa ṽo qualitatiua:l3 totũ dextrũ ſit calidius ſiniſtro toto pꝛopter antemiſſa.ℭ Sciẽdũq3 ampli⁹ ꝙ pleureſis diaphꝛagmatis deterioꝛ eſt:illa pñr que pãnicul i per medium pectus pti entis.deide que lateris ſiniſtri:ꝛ deinceps que lateris dextri.que nãq3 diaphꝛagmatis deterioꝛa ſequũt̃ accidentia:vt rationis pmixtio ſiue phꝛeneſis ꝛ reliqua.vnde dictu3 eſt [margin: tra.4.c.1.d.fi. — tra.1.c.1.d.fi.]

antiqⁱ phrenes a phreno vel phrenomo qđ ē ſapio. pp eni ipſaꝝ apā phreneſim qs incurrit ⁊ corrumpitˀ rō ⁊ ſapiētia.interioꝝ apparēs.5.vñ de ptib⁹.3. Cõturbat intellˀm ⁊ ſenſum phrenū leſio:pp h vocanˀ phreneſes tāq3 pticipantes ipſi⁹ qđ eſt phrenon a ſapere.¶ Propter hoc q3 ſcđo3 noſce φ cū circa.14.dies ſanies erupta ceciderit i pectoris mediaſtinū trāſſundiˀ i empima ƀ3 veterē:niſi circa.40.mūdificeˀ dies. Mod⁹ aūt mūdificatiōis ſaniei ex pectore poniˀ ab Eraſiſtrate p venaꝝ ⁊ artariaꝝ ſaniei igreſſū: ⁊ inde tādē ad pulmonē decurſum quē lōgi⁹ ipugnat Gal. interioꝝ.5.volēs ſaniē venas aut artarias ſubingredi mime:ſ3 ea poti⁹ digeſtiōe ſubtiliāte habilitata porolitates ſubintrare pulmōis:⁊ merito:q2 nāe ⁊ maxime forti iuxta Hip.nihil pōt i expellēdis repugnare ſupſluis.ēt ſi fuerit groſſa mā ⁊ vie anguſte.apho. 7.Uidemus enim φ apātis mā cū ipſam nā a qbuſdam expellat locis etiam ptranſit oſſa.Ea nāq3 ſaniē de meditullio expellit oſſis in q foras.Eſt āt hic modus:qm pulmo ƀm Ga.nullū motū h3 ꝓpriū ſ3 dilatationis motu ⁊ cōſtrictionis moueˀ pectoris ⁊ diaphragmatis vt appebit pñr.Qñ.n.pect⁹ ampliaˀ dilataˀ pulmo vt impleat pect⁹ alioqn vacuū cõcideret in inſtāti.4.negatū phy.dilatato ꝟo pulmone ac poris ipſius aptis ſeqˀla ēt q ad id qđ euacuaˀ ſanie ſubtiliata ingrediˀ eoſdē.Qñ aūt pect⁹ conſtringiˀ ſilˀr ⁊ pulmo cui⁹ qdē cõſtrictione ſanies cõprehēſa p ramos trachee artarie ipellitˀ miores verſus maiores mōq hūidū ſpōgie imiſſum leuiter cōpreſſe ipellitˀ in locū ipreſſioni oppoſitū.qñ ꝟo dilataˀ pect⁹ poſtea ⁊ pñr denuo ſiˀ pulmo reliq pars ſuſcipiˀ ſaniei q hoꝝ cõſtrictione impellitˀ ad interiora ſubſequēte vt dictum pulmonis:⁊ ꝑexiſtente verſus tracheā expellit artariā:qđ tādē ſic euenit:donec tuſſi expellaˀ ab ex.Ipa nāq3 eſt mot⁹ quis nature ac inſtrm qđdam qſi quo contenta in pectore foras ꝓpulſantur.

Propter quartum qdē ad ꝑmu3 dōm φ l3 pleureſis partis dextre pl⁹ colligat māe illđ ꝓportionalˀr ieſt ſibi: ⁊ vt vtus fortior in illo locuſq3 latior.Aut cõcedēdu3 vt apparuit φ ipſa eſt deterior p viam ſuffocationis. ¶ Ad aliud dōm φ mā empimoſa ens in pectore nō expurgaˀ p ingreſſum in venas vt ſenſit Eraſiſtrates ſed p introitū vt declaratū in pulmonē.Aut delatio ꝑ tacte vene ƀm alios eſt ēt in pte dextra. ¶ Ad aliud quid dōm appuit.pp ſenſum.n.melius nociuū expellitur.¶ Ad aliud dōm φ l3 motus fit in dextris. nō tñ qñ qs laborat.ſolus nāq3 muſculoꝝ pectoris ſufficit mot⁹.iſirmi.n.iniacēt ſtrati rari⁹ ꝓcedētes.niſi q repatriādi vrget eos neceſſitas. apho.2.vñ.7.đ ige. Cerebri op⁹ ē ſanis ad actiōes q ƀm volūtariū motū Egrotātib⁹ vo reſpiratiuis ſolū.¶ Ad ꝑm ꝟo alteri⁹ ptis dōm φ l3 cõceſſu3 ſit pleureſim lātis ſiniſtri ea q dextri eē deteriorē vt ſepe nō tñ id venaˀ argutū dio cū oñſū ſit.diā.47.φ lat⁹ dextrū nobili⁹ eſt ſiniſtro. ¶ Ad aliud iā ƀm.A.apparuit qd dōm. ¶ Ad aliđ etiā viſum.l3 eni totū latus ſiniſtrū ſit min⁹ calidum dextro:nihilominus nihil ꝓhibet aliquā partem ſiniſtri calidiorem:vt tactum ea que dextri.

Et q2 dictū pulmonē nullum hēre motum niſi per lacertos pectoris ⁊ proprie diaphragmatis dubitare contingit an pulmo ſit proprium organum anhelitus vel diaphragma.φ autem pulmo videtur.nā de partibus.3.Reſpirandi organum pulmo eſt principiu3 motus hñs a corde.Ac ſcđo coll3.

Nō eſt dubiū φ pulmo eſt inſtrm ꝓpriu3 anhelitus. ¶ Adhuc.illud vˀ ꝓprius inſtrm alic⁹ qđ ordiaˀ totalˀr ad illđ.hoc vo ē pulmo:nō aūt diaphragma.vñ ꝑ ꝑ⁹.pulmo facit iuuamētū.Et.cū anhelit⁹ ſit mot⁹ pectoris illđ mēbꝝ erit ꝓpum organū ei⁹ qđ ē calˀm leue:⁊ ꝓpe ptē maxie nobilē.hec.n.ordināˀ ad motū. ſed hoc qdē eſt pulmo.Nutriˀ.n.ſanguine calˀo cholerico.diā.31.Leuitatēq3 ipſi⁹ denotat ſupnatare:cõplectiturq3 cor diq3 ⁊ maxie qñ dilataˀ.diaphra ꝟo eſt pānicul⁹:q ex pāniculo tegēte coſtas iteri⁹ ⁊ ſiphac cõpōiˀ.Eſt ⁊ frid⁹ terreſtris:grauis:⁊ velut qs aſſer cõclauās vndiq3 iferi⁹ ptes pectoris iadiuicē:qđ tale aūt nō facit ad motū:veꝝ ad qetē magis.¶ Rurſus. Illđ qđ ampli⁹ appropriaˀ motui pectoris eſt ipſius veꝝ organū:cū mot⁹ ad mobile oporteat ꝓportionē īteruenire ſ3 pulmo magis aſſimilaˀ illi q3 diaphragma.Eſt nāq3 mot⁹ ei⁹ nālis:cū fiat i ſomno.plures ēt anhelit⁹ ſine itētiōe pficiunˀ:at mot⁹ diaphraꝗ ꝓportionaˀ motui volūtario magi3 cū eu3 obtineāt muſculi.Propus itaq3 inſtrm anhelit⁹ ē pulmo q3 diaphra.

In oppoſitum đ iuuamētis.n.6.Diaphra eſt muſculu3 p quē ſit anhelit⁹:⁊ ē diagonalˀr poſit⁹.diagōalitas nāq3 talˀ iuuat anhelitū iuuamēto magno.⁊ iterioꝝ.5. Diaphragma ē organū reſpiratiōi3.¶ Ampli⁹.illđ ē organū anhelit⁹ cui ieſt moueri:cū ſit vt dcm̄ pectoris mot⁹ ac ēt ſentire.ſ3 tale vt videbiˀ ē diaphragma:nō aūt plˀmo cū careat ſenſu đ ſe ⁊ motu.Ipe qdē ſeqˀ pectori mot9.ip3 nāq3 p ſe nō h3.3⁹ theorice.ē ⁊ caro ei⁹ ſimplex cõplˀonū.2.¶ Adhuc ꝑ ſcđa.diaphragma.ē ꝑncipiū ⁊ radix opationis pulmonis in trahēdo aerem.Diaphragma igiˀ certi⁹ erit anhelit⁹ organum.

Propter primum qdē ſciēdū φ pulmo eſt terminus caliditatis nālis in euētationē cordis ordinatus.Sepaˀ eni3 ⁊ diſtiguit aīalia calˀa:ceu ſūt maxie terreſtria a non calidis.Caliora.n.eguerūt i euētatiōem caloris pulmone:ſeu ſanguinē hñtia reliqs ꝟo ſufficit euētatio vel brāchijs vt piſcib⁹:aut ſuccinctorio ſicˀ enthomi3 diā.81.Ei⁹.n.dilatatiōe aerē ad itrīſecū cordis đducēdo:⁊ ei⁹ cõſtrictiōe foras expellēdo fumū vaporoſū ſupcalefactū:Calor cordis ꝑmanet ɔtēpat⁹. Et ipe q dē cōſtituiˀ ex carne ſimplici:ramis trachee artarie: vēa artariali:⁊ artaria vēali ſibi đlapſis a dextro cordis ⁊ ſiniſtro vētriculis ac pāniculo cū portiōe nerui pauciſſima.Cui⁹ qdē due fimbrie vtrinq3 dextra ⁊ ſiniſtra:ordināˀ in cordis euētationē.Quinta ꝟo q in medio reliqs maior fere qeſcēs vene magne facta ſuſtētaculū ⁊ ſtramētū.Eſt āt diaphragma mēbꝝ cõpoſitū ex carne:vt oñdiˀ circa gladiatā maxie ac pāniculo tegēte coſtas ſupiori ⁊ ſiphac ventris inferiori. ƀm tñ.A.3⁹ 10ᵃ poniˀ triplex ipſi⁹ tunica media q in ꝟitate chorda exiſtit.Et id ſiqdē pect⁹ termiat oē ƀ3 φ ꝓtēdunˀ coſte:ita vt poſteri⁹ duodecime occurrat ſpōdili:anteri⁹ aūt in oppoſitū cōcidat ſeptime.Cingenſq3 coſtas falſas veris applicaˀ anteri⁹ vbi circa gladiatā caro itercidit in vtrorūq3 ipſi⁹ pāniculorum medio.pueniūtq3 ad ip3 rami neruoꝝ ex 6ᵒ eoꝝ pari q cerebri:⁊ poſt 4ᵐ illoꝝ q ſpondiliū colli ex nucha. ita vt ſit muſculus ēt inſignis vn⁹ ſuba ⁊ duplex officio.107.mouētiū pectus.Per ſui enim motū dilatat ipſu3:qete aūt coanguſtat.nā muſculoꝝ qdā dilatāt pect⁹ tm̄.ſicut.11.ſupiores ꝓuenientes a collo ⁊ furculis:alij cõſtrigūt ſolū.vt octo vel noue3 inferiores. Quidā ꝟo ſiˀ dilatāt ⁊ cõſtringūt:ceu dicti meſopleuri h eſt medicoſtales q a Ga.de voce.⁊ tertio theorice.22.ponūˀ.Tot eni cōcidūt diſtātie iter.14.coſtas.

Capi.4. ca.10.poſt ꝑn.

ꝑticu.5.1pho⁹. apho.9.⁊.16.

ca.3.ante me.

3ᵒ apho.55. iuxta finem

libro.de motu thoracis ⁊ pulmonis.

cō.apho.28.in medio. ca.13.in med.

ca.6.ante me. ca.19 in medio

coc.5.c. lari

ca.4.po ca.4.poſt ⁊ li.4.c.4 te mediu

ca.20.i ca.3 in m coc.p.ca. principiu

tra.1.ca.1

trac.4. colˀ ca.7.

1ª oo.5. 16.iux. m apud Ko.A.88.cũ vnuſquiſq; quadruplr̃ ſm q pn/cipia ſibi eueniunt a quatuoꝛ partibus inter coſtas: quoꝛum quidã ad exterius habet dilatare magis: ⁊ qui verſus interius anguſtare. Diaphꝛagmatis ſiqui dẽ vtilitas eſt duplex. Una quidẽ pectus dilatare: ac reducere cũ reliquis pectus mouẽtibꝰ lacertis. Altera ſpiraminis inſtrã ſeparare ac ſegregare a ciboꝛuꝫ oꝛganis: ⁊ eſt groſſũ in hoĩe ſm rõnem ipſiꝰ. hiſtoꝛiarũ ꝑ: qð expetit ſitus eiꝰ rectꝰ. Mẽbꝛa ſiquidẽ anhelitus ſunt plura: vt illa epiglotis: trachea: pulmo: pectus cũ muſculis: coꝛ cũ eiꝰ caſſula. Anhelitus ſiqdẽ eſt motꝰ pectoꝛis euẽtatiõe ⁊ mũdificatiõe in refrigerium coꝛdis oꝛdinatꝰ. Sicut nãq; pulſus eſt motus coꝛdis ⁊ artariaꝝ ex diaſtole cõpoſitus ⁊ ſiſtole: in q̃ attendunť duo motus ⁊ qetes due: ita anhelitꝰ ẽ motus pectoꝛis cõpoſitꝰ ex dilatatione qua aer in coꝛ attrahiť ⁊ ꝯſtrictiõe ꝑ quã expelliť: vt ad multum enim anhelitꝰ ꝓpoꝛtionãť ⁊ pulſus. Eſt aũt qð oꝛganũ ꝓpꝛiꝰ ad qð ampliꝰ opať ⁊ ꝓncipaliꝰ adheret agẽti cui actio attribuẽda ꝑ pꝛius: vt motui q̃ ſecuri.

Propter ſecundum Ko ſciẽdũ q ante tꝑs Ar. ⁊ tꝑe iam iudicatũ ſuo: nõ erat cognitũ aliqð iuuamentum diaphꝛagmatis niſi ſpũalia ſequeſtrare a nutritiuis: vñ 3º de ptibꝰ. Diazoma ẽ terminatiõis grã eius q circa vẽtrẽ loci: ⁊ eiꝰ q circa coꝛ: qtenus ꝓnᵐᵃ aie ſenſitiue ꝑmaneat illeſibile: ⁊ nõ cito ꝯpꝛehẽdať ꝑꝑ factã exalationẽ a nutrimẽto: ⁊ multitudinẽ caliditatis aduẽticie. Adhuc diſtinguit honoꝛabiliꝰ vt qð ſurſuꝫ ab eo qð deoꝛſum vilius. Uñ qnto interioꝝ. Inferioꝛẽ thoꝛacis terminũ oẽs veteres noiabãt phꝛenes: eo q ipis flegminãtibus noceť ſapiẽtia vt tactũ: ꝑꝑ leſionẽ nãq; ipſarũ amplioꝛẽ qs phꝛeneſim ſiue ſirſen calidũ incurrit. Sꝫ a platone incepit vocari diaphꝛagma q̃ſi pellicula diuidẽs: nũcupãte qdẽ eo phꝛenes ſilr̃ alijs veteribus: extimãte iuuamẽtũ eaꝝ foꝛe: puta ſiribũdũ anime qð in coꝛde ſequeſtrare a cõcupiſcitiuo. qð ſꝫ epar. Ar. Ko vocauit ipſuꝫ hipozoã vel diazoma q̃ſi ſubzonale nõ cognoſcẽs neq; ipm actũ grãdẽ ⁊ vtiliſſimũ quẽ aialibꝰ ꝓſtat. Eſt nãq; reſpiratiõis oꝛganũ. dr̃ ẽt ſuccinctoꝛiũ: velamẽ ⁊ paries magnꝰ. ſ. vñ collꝫ ſcðo. Nõ cognoſcebať aliqð iuuamẽtũ diaphꝛagmatis niſi ꝑꝑ ſepationẽ ſpũaliũ a nutritiuis ad h̃ vt non accideret tꝑe digõnis aliqd eis ex caloꝛe. Et neq; dꝫ id Ariſtoteli defectũ reputari: qꝛ illð qð cõpꝛhẽdiť ꝑ viã anathomie eſt ſicut res que ꝯpꝛehẽdiť a nũo motuũ circuloꝝ: neq; illa erat cõpleta ſcia tꝑe Ariſtotelis. Nã ⁊ ſi Ga. tꝑe fuerit ars medicine Ko pfecta: iqt tñ nõ foꝛe impoſſe poſſe quẽ ſupuenire ſibi adinueniẽtẽ in ea: qð ꝑ eum nõ fuerat inuẽtũ: ita vt poſſit dicere cũ antiqs Ariſtoteli vt dictũ Parmenidi. h̃ aũt Ari. nõdũ vidit. dr̃ia. 31. Apud Ko Ga. vt iã tactũ ꝓpꝛius oꝛganũ anhelitꝰ fuit diaphꝛagma. vñ interioꝛum 4º. Dicemꝰ in ope de cauſis reſpirationis iuiolẽtã reſpirationẽ a diaphꝛagmate ſolũ fieri: ſꝫ ſibi actũ occurrere meſopleuroꝝ muſculoꝝ cũ maioꝛi eguerimꝰ inſpiratiõe ſicut actũ ſupioꝝ cũ maxia: nõ tñ ꝑꝑ magnã vel maximã reſpirationẽ ſolã nos egere his. Et i eodẽ cũ diaphꝛagma ſe hẽat ſm nãꝫ ſolũ ſufficiẽter mouet. Nequaq̃ꝫ. n. neq; meſopleureſis haud alijs muſculis indiget. Qñ. n. neceſſitať aut ꝑꝑ virtutis ibecillitatẽ vel caloꝛis intẽſum aut coartationẽ viaꝝ ſpũs diuiſim aut cõiunctim nõ ſolũ eget meſopleuris imo ẽt ſupioꝛibꝰ. Et his qdẽ ſermonibꝰ adhereo ampliꝰ Gal'. ſuſceptis libꝛo de cauſis reſpirationis q̃ adhuc caret latinitas. Huic ſiqdẽ ſatis de motibus liquidis cõcoꝛdať ſnie: ita. Anathomici dixerũt diaphꝛagma eſt ꝑꝰ ꝑs clibani: nec tñ illð totalr̃ arbitratũ fuit vſq; ad nr̃oꝝ tꝑa magr̃oꝝ ipſum inſtrñs anhelitꝰ nobiliꝰ exiſtere. Sed nr̃o tꝑe patuit: ex eo q de opatione hꝫ declaraui qð mouet ptes clibani dũtaxat inferioꝛes ceu mouet ſupioꝛes lacertꝰ a collo deſcẽdẽs. Mouet aũt lacertꝰ coſtis interiacẽs dilatatiõe ⁊ ꝯſtrictõe eũdẽ cũ duas hẽat tunicas poſitione diuerſaſ: ſeu villorũ ſituationes: qð erit vt dicã: vt antea neceſſitate interueniẽte qdã. vñ 3º decia. his adherẽs iqt. A. Motus anhelitꝰ eqlis nãlis remoti a nocumẽto ꝯpletur motu velaminis. Si Ko indigeat additiõe foꝛtitudis cõicat velamini in h̃ adiutoꝛiũ lacertoꝝ oium pectoꝛis: qre poſt qdã. Eſtimať a qbuſdã q ꝓuus anhelitꝰ eſt ille q ꝯpleť motu velaminis tñ. Qð nõ ẽ veꝝ abſolute. nã q̃uis qñq; ſit ille q pficiť motu velaminis ſolius paruus: qñq; tñ eſt eqlis. hic enim nõ eget niſi motu velaminis qñ id foꝛtis eſt vtutis. Noſce q qñ muſculi dilatãtes: pectoꝛi ſupueniũt: ſicq; anguſtioſe moueť vt patiẽs videať vti hũeroꝝ eleuatõe: ac ſi vellet volare: id foꝛe moꝛtale. Quid aũt de his mox tertio appebit dicẽdoꝝ Auer. vo antiqs infeſtꝰ nõ raro ſentit vt tactũ pulmonẽ ꝓpꝛius foꝛe oꝛganũ reſpiratiõis diaphꝛagmate volẽs q motꝰ anhelitꝰ pficiatur pulmone ⁊ nõ pectoꝛe. Recitãſq; ſermoneꝫ Ga. inqt ipſũ ſẽſiſſe pl'monẽ nullũ ꝓpꝛiũ i ſe hr̃e motũ: veꝝ motũ ipſius eũ q pectoꝛis conſeq ⁊ motũ hũc fieri ꝑ diaphꝛagma: qð oñdiť: qꝛ qñ dilatať pectꝰ dilatationis vigoꝛe: mox expleť pulmo aere vt folles oñdũt. Qð firmať: qm vulnerato pectoꝛe ſubintrat aer: ceſſatq; motꝰ pulmonis: ⁊ ita moꝛi ꝯtingit. Cui ſiqdem rñdet Auer. poſſe dici. iõ ceſſare hic motũ pulmonis: eo q is infrigidať. Sed hãc qdẽ rñſionẽ tollet Ga. dicẽdo q nõ deberet adeo citiſſime ceſſare: qꝛ nõ mox tantã recipiet frigiditatẽ: ⁊ ꝓpꝛie qñ fuerit i aere qs caloꝛ. Apparet ẽt motũ coꝛdis non mox paulatine ceſſare. Adhuc. ceſſatio huius motus contingit pulmonis ſi adſit leſio in diaphꝛagmate abſq; eo q aer frigidus ad pulmoneꝫ ꝑueniat ex aliq̃ ꝑaua cõpl'one vel hũapate vel ſolutione nõ penetrãte ꝯtinui. ſꝫ lateraliter diſcindẽte. Subdit ẽt nõ ſimplr̃ foꝛe dðm q motꝰ pectoꝛis ſit ꝓncipalis cauſa motus pulmonis: qꝛ vterq; hoꝝ poterit motũ a ſe hr̃e ⁊ vnã ꝓpꝛietatẽ ꝯiũctiõis adiuicẽ: ꝑꝑ quã vnꝰ non moueť ſine reliquo. Sꝫ Ga. dicet hec inſufficientia. dꝫ enim dare modũ quo pulmo moueať: ⁊ colligãtia vñ hꝫ hẽať. Et qre he moueſtur ptes due. vna ita vt altera nõ ſit alterius cã. Qð nõ eſt poſſe mõſtrare vt videbiť dicẽdoꝝ 3º. Adhuc. opoꝛtebit ſemꝑ motum hoꝝ vnũ in aliũ oꝛdinare depẽdẽtẽ ab illo donec oꝛdine ꝑueniať in ꝓmũ. Subiũgit ẽt q motus pulmonis ſm Ga. eſt violẽtꝰ mõ quo moueť artificialia. Diceq; itidẽ Ga. pulmoni adeſſe vtutẽ ſuſceptiuã. nã. n. qð ſibi nõ impingiť thoꝛacis cõdependet a motu eiꝰ ceu artarie ab eo qui coꝛdis. Poſt tamen hic excuſans ſe quaſi Auer. ſubſcripſit: ⁊ poteſt eſſe q pꝛincipia noſtra non ſufficiunt peruenire ad veritatem plurium haruꝫ inueſtigationũ. Cõueniens tamen extat vt de his ſm diſpoſitionem pꝛeſentis loquamur tempoꝛis.

Propter tertium Ko ſciẽdũ ꝓus eẽ firmandũ diaphꝛagma foꝛe certius anhelitꝰ oꝛganũ. Scðo qualis ſit motꝰ eius. ¶ Propter ꝓmũ huius ſciẽdũ q inſtrm ꝓpꝛiꝰ anhelitꝰ eſt diaphꝛagma: pulmo aũt coadiuuatiuuꝫ manifeſtatiuũ ſe habẽs vt ad ſecantem ſerra ceu ſermones illuſtriũ inducti notãt medicoꝝ. Naꝫ in genere mẽbꝛoꝝ ꝓmum quod mouet: ens ⁊ motũ ẽ muſculus: ita vt taľ mouẽtiũ extat ⁊ motoꝝ oꝛdo. Coꝛ nãq;

p. in pꝛin.
in pꝛinci.
9. pꝰ med.
4. ante me.
7. poſt pꝛi.
ſt. 2. cap. 1. in medio
tra. 1. c. 7. ante medium
ca. 8. poſt pꝛ.
2. coll. 3. capi. 3. poſt medium. in arg.

mouēs eſt vt dicat̃ nō motū oīno ab aliq ptiū:puta q̄ virtus quedā mouēdi localiter etiam immittitur cerebro ꝛ nuche ab illo:ſicq neruis ꝛ tandē hec virtꝰ ſuſcepta mouet. differentia.58. vtpote diaphragma pectus. Indeq motus cauſatur in pulmone:propter aptitudinē illiꝰ ad ipſum:ita vt pectore dilatato dilatet̃ ꝛ ipſe:conſtrictoq coartetur:ceu in follibus quibus euentatur ignis ſit videre. Almanſoris primo.

ca.13.poſt mē

Quod ratione oſtenditur:q2 vt viſum anhelitus eſt motus pectoris. Illud igit̃ membrum quod mouebitur:organum principalius erit reſpirationis. Tale q dem diaphragma vt oſtenſum:q2 lacertus. non autem pulmo cum ſenſu careat nedum motu. Nullum enim inſenſibile poteſt moueri:cū motus ſenſum tā quā priorem preſupponat. quarto de accidenti. ꝛ interiorū primo. Adhuc ſi pulmo p ſe ſufficienter moueretur:ad quid natura tūc muſculos procreaſſet in pectore tantos ſicq motiuos? Amplius. ſi pulmoni per ſe ineſſet motus reſpirationis tanq̄ illius ꝓpriū inſtrumentum:non contingeret ipſum mouere:cum fuerit adeo leſus vt partes expuantur ipſiꝰ ſicut apparet i ptiſicis. ꝓmo iteriorꝝ. ꝛ qnto de inge. cū aliqd eēt ipſiꝰ vt cōſimile in hꝰ motu. quo ēt leſo modicū corrumpitur actio. Tam grandem aūt corruptionē nō pōt diaphragma tolerare. Palin. mihi tribuit experiētia q̄ facta pſoratione diaphragmatis mox ſubſidet vt graue dimiſſū qd pulmo. Adhuc ēt leſiōe facta circa diaphragma maiori pcepi quoſdā ſuffocari pulmōe ipaſſo ita vt pulſus aū mirabilē ieq̄litatē ſuſcipiat. ꝓpriꝰ igit̃ inſtrm̄ anhelitꝰ erit diaphragma ꝛ nō pulmo. ¶ Propt 2m hꝰ q̄ motꝰ anhelitꝰ vr̄ nālis q2 ē nōvolūtariꝰ:nāle nāq ꝯ volūtariū diuidit̃. vnde de cauſa motꝰ aīaliū. Nō volūtarios dico motus:puta ſomnū:vigiliam ꝛ reſpirationē:hec aūt anhelitꝰ. Eti. dictū eſt q̄ anhelitus in ſomno ꝛ abſq electione q̄ ſepe fit. ¶ Rurſus pulſus ꝛ anhelitꝰ ꝓportionāt̃. vn̄ coll3 ſcdo. Hyp. multotiēs ponit anhelitum loco pulſus:puta tpe q̄ n̄ egrotāt mēbra anhelitꝰ. d. q̄ denūciat cordis ꝯplonē ceu pulſus. Nālis eſt igit̃ motus anhelitꝰ. ¶ In oppoſitū Ga. vt ait Auer. iponēſ ei anhelitū fore motū volūtariū:qd̄ firmat̃. Illd̄ enī videt̃ volūtariū q̄ in ptāte nr̄a exiſtit. Poteſtates nāq rōnales valēt ad oppoſita:Peryermenias ſcdo:ꝛ nono metaphy. ſ3 poſſumꝰ anhelare qn̄ volumꝰ diu q3 cōtinere. ¶ Adhuc motꝰ anhelitꝰ pficit̃ diaphragmate ꝛ muſculis alijs qn̄ expetit pectoris. hic āt ois volūtariꝰ. Itaq volūtariꝰis motꝰ. ¶ Dōm q̄ cū motꝰ ſit triplex:nālis qdē purꝰ vt venaꝝ ꝛ arīcis:volūtarius certus vt quatuor extremoꝝ maxime:ac medius ex his duobꝰ ꝯpoſitus:q̄lis q palpebraꝝ tuſſis egōnis:vrine ꝛ hꝰ dīa.78. talis aūt eſt anhelitꝰ. Cōponit̃. n. ex volūtario ꝛ nāli motu vt mōſtrarūt ſufficienter pinducta. Vn̄ tertio decima. Anhelitꝰ cōplet̃ duobꝰ motibꝰ inter quos ſunt due more ceu ſe h3 in pulſu:niſi q2 motꝰ anhelitꝰ eſt volūtariꝰ q pōt alterari cū volūtate a curſu nāli:ꝛ pulſus eſt nālis purus. Nō igit̃ anhelitꝰ eſt ſimplr̄ volūtariꝰ cū natura ſit in eo opata. Et q2 p volūtatē pōt eiꝰ naturalis pmutari manifeſte. Valet. n. qs anhelare fortiter frequēter ac ſpiſſe aut hoꝝ oppoſitū agere:imo ip3 tpe cohibere. Iudicādū deniq eū fore magis volūtariū q̄ nālem. Auer. tn̄ oppoſitū huius ſentit eo q̄ in ſomno ꝛ vigilia multotiēs ēt fit anhelitus abſq intētiōe electiua. Cui dōm id nō valere q2 aīalia miori tpe dormiūt q̄ vigilēt ꝓbl. decima. Silr̄ ꝛ plures actꝰ fiūt a ptibus in quibꝰ eſt motꝰ ſimplr̄ volūtarius abſq electiōe ac deliberatiōe. vn̄ phy. ſcdo ars non deliberat qn̄q vt textoria ꝛ ſutoria nō ſic medicine ars ꝛ nauigādi. Cōmētator ibidē. Noſce hāc difficultatē de motibꝰ liqdis tāgi dicēdo de ipa vt tactū fore triplr̄ opinatum ſubdiq mox tn̄. Hec qdē inqſitio magl ad dialecticā q̄ ad medicinā ſpectat. ¶ Ad hꝰ igit̃ pm dōꝫ q̄ Ar. nō dixit reſpirationē iuolūtariū fore motū:ſ3 n̄ volūtariū:qd̄ minꝰ nāli q̄ iuolūtariū opponit̃. Importat eni q̄ſi mediū iter nāle ꝛ volūtariū pure:qd̄ appet ex eo qd̄ ſubiūgit̃ confeſtim nulli hoꝝ. ſ. ſomni vigilie ꝛ reſpiratiōis dn̄a ſimplr̄ eſt:neq fantaſia:neq appetitus:veꝝ h3 qd. neceſſe nāq ſit ptes aīaliū nāli alteratione mutari. Quibꝰ ſiqdē alteratis:augmētū eorū decremētūq vt adinuicē pmutet̃. S3 motꝰ pudendi extat inuolūtariꝰ:cū pp aliquid apparens nō iubēte moueat̃ intellectu multotiēs. ¶ Ad aliud dōm q̄ vt viſum anhelitꝰ nō ē motꝰ nālis veꝝ cōpoſitꝰ. ¶ Ad aliud dōm q̄ pulſus aſſilat̃ anhelitui i corpibꝰ ſanis ꝛ lapſis ꝓportionat̃:nō aūt in oppoſitis cū cerebrū poſſit ꝯ opari i techni. ¶ Adhuc. ptēs ſūt dīe pulſuſ q̄ anhelitꝰ cū illiꝰ ſint decē vel nouē. hꝰ aūt tāgāt̃ qn q3 tn̄ modi:3o 10a. vt magnꝰ cū alto ꝛ lōgo. frequēs velox fridus ꝛ fetidꝰ ꝛ hoꝝ oppoſiti. ꝓportionāt̃ āt in ꝓoribꝰ ſibi tribꝰ marie appens. in techni. Qd̄ aūt demū dicebat̃ p Auer. Hippocratē ſcripſiſſe anhelitū ſignificātē ꝯplonē cordis:ſicut pulſus:ſoniū extat:cū dictū ſit criſiū 3o. ea q̄ a pulſibꝰ vel vt nō cognoſcens Hippocrates:vel vt nō digna rōe ipſa eſtimās n̄ exercuit. ¶ Ad pm ꝯo alteriꝰ ptis ēt dōm vt appet ex de motibꝰ liqdis ꝛ. A. q̄ motꝰ anhelitꝰ eſt cōpoſitus ꝛ nō volūtariꝰ tn̄. ¶ Ad ꝯfirmationē dōm q̄ nō eſt totaliter a volūtate l3 ampliꝰ cū tādē nō poſſimꝰ ipſū oīſariā cohibē. ¶ Ad aliud dōm q̄ nō ois motꝰ p lacertos ē ſimplr̄ volūtariꝰ. imo qs vt is mixtꝰ cū alijs multis. Vltra nāq volūtatē extat nā coicitās ꝛ ſuperās volūtatē tādē qn̄q. Qd̄ factū ē ſapiēter pp ſaluationē ptiū neceſſariaꝝ marie adiuuatiuaꝝ:vt nō ſolū aīalis opet̃ volūtaria:veꝝ ēt nālis aīa q̄les ſunt cor ꝛ oculus. In eoꝝ nāq ſalute clemētia ſiue inſtictꝰ interuenit vt diuina q̄ſi ſit hec natura anime ꝛ nō hēat eſſe per electionem. A. quarto de anima.

Propter quartū qdē dōm Ariſtoteli id nōdum vidiſſe cū ꝓoribus. ſilr̄ ēt reſponſum Auer. ſuſpicāti. ¶ Ad aliō dicēdū q̄ manifeſtatiue ſeu apparēter ꝛ p aliō pulmo facit iuuamētū tn̄:nō aūt vt viſum pncipalr̄ ac p ſe. nā q2 actꝰ ipſiꝰ ē vilis reſpectu cordis:cerebri ꝛ epis iuuamētū dicet̃ tn̄ facē ꝛ nō opōnē. ¶ Ad aliō dōm q̄ l3 pdicta faciāt ad motū:nō tn̄ ſufficiūt cū oporteat neruos tā grādes ad ipm puenire:q cū alijs ꝯiūctis lacertū cōſtituāt:qd̄ aie iſtrm̄ ē pm motiue. 58. dīa. q̄ in pulmōe neqūt ab eoꝝ grauitatē ꝛ deſitatē copulari. ¶ Dōꝫ ēt q̄ diaphragma pter pāniculos ſui cōſtitutōe vt viſū recipit ꝛ reliq muſculū ꝯſtituētia hn̄s lateralr̄ ꝟſus coſtas chordas a meo vndiq ptēſas. ¶ Dōmq ſilr̄ nō ē grauitas eiꝰ neq terreſtreitas tāta q̄ motū ꝯturbēt cū ſit ꝛ marie i meo pāniculoſum ſbtile. Reqrit̃ ēt ad motū fulcimēti gr̄a ꝯpactio qdaꝫ dura cū motꝰois imobili cuidā initat̃ nēcio. ꝯ cā motꝰ aīaliū. Neq paries dēſus ē adeo ꝛ ꝯpactꝰ vt neq at dilatari ꝛ ꝯſtrigi cū pānicularis extet ſbe:ſ3 ēt circa locū caloris ꝛ hūidi reddētē ip3 dilatatiōi ꝛ coāguſtatōi aptū. ¶ Ad aliō qd dōꝫ appuit. Motꝰ. n. anhelitꝰ a duplici gubernat̃ vtute:nāli. v3. ꝛ aīali. Sic tn̄ vt qnq manifeſtet̃ magis actꝰ vniꝰ q̄ alterius cū tn̄ vlius a nr̄a depēdeat volūtate. Silr̄ diaphragma ceterl muſclis pectorl:cū ſit ordinatū i ſalutē aīalis potiſſime ſitq circa mēbꝝ qd̄ ē origo ꝛ baſis nāe vt cor

ca.13.poſt mē — rolr c.5.in fine ca.6.poſt me. — ca.1.circa pn. cap.8.in pn. ꝛ c.11. vl̄us finē — ca.19.poſt pn. — vbi.ſ.imme[te] — ca.2. vl̄us finē Tex. cōmē. 3[i] — tra.p.c.1.i pn. — vbi.ſ.imme[te] — ꝓble[te] 3[i] Tex. com. 86. — diſt. 2. c. principii — lib. 2. tra. corde. ter t.a.1.c.8 t.14.16. t.20. — c.11.poſt — ca.3.poſt

de ipſius participabunt vtcunq; natura.

¶ Differētia. C.

Q peripneumonia phl'a tica ſit cholerica deterior oſtendit̄: quoniam egritudo vera deterior nō vera: vt iudicatur ex pleureſi. vera ⁊ non va. Uera enim valde deterior ponit̄ nō vera. Qđ ⁊ vniuerſalius ꝓbat̄: qa de ratiōe morbi eſt ledē operationes. ꝟior ergo morbus magis ledet operationes q̄ͣ alius. Sed peripneumonia facta ex phlegmate ē va. Jo. Meſue auctoritate Gal'. ¶ Amplius. Egritudo iꝓportionabilis ſm veterē deterior ꝓportionabili: ſed pipneumonia facta ex phl'ate iꝓportionabilis exiſtit cū ſit ꝯtraria cōpl'oni pulmonis. eſt enim cal's ⁊ ſiccus. Nutrit̄ nāq; ex ſanguine cholerico. 6° de vtilitate ꝑticulaꝝ cōpl'o enim nālis mēbri ſilis eſt ei quo nutrit̄. ꝑmo ꝑma. ¶ Rurſus cū duplex ſit mors. vna qdē per extictionē ⁊ ꝯſumptionē humidi. Altera ꝟo ꝑ ſuffocationē: đ morte ⁊ vita. Jlla qdē peripneumonia deterior erit maxie q̄ ſuffocationē īducet. huiuſmodi ꝟo eſt flegmatica qa pulmo etiā humidus eſt recipiens vapores aſcēdentes ⁊ deſcēdētes. Eſt etiā hec mā minus parata reſolutiōi adeo ꝙ optima apoſtematum: terminatio q̄ per reſolutionē facta de diſtē perātia ineq̄li ſibi ineſſe non poterit ſicut colere ſubtili reſolubiliori oī re ꝓter ſpm̄ ibidē3. Adhuc illa eſt deterior egritudo q̄ magis īpedit mēbri opationē talis qdē peripneumonia ex flegmate: cū motū ſui q̄ͣtitate ⁊ grauitate pulmonis magis impediat q̄ͣ colerica. Jtaq; pipneumonia flegmatica d̄terior eſt colica.

Huius quoq; cōtrariū tenet̄ 3° decima: ⁊ ꝑ Meſue. ¶ Ampli⁹ per oppoſitū rōnis ſcōe añdicte: qm̄ egritudo improportionabilis ⁊c. hec aūt talis cū pulmo ſit fridus ⁊ hūidus: qđ mōſtrat̄ ex nutrimēto ex eo dato. Jnfridat. n. vt dicūt ⁊ hūectat. Deterior igit̄ colica ē flegmatica.

Propter primum quidē ſciēdum ſm Paulu3 ꝙ pipneumonia pl'onis eſt flegmō: freq̄nt̄ in catarris vehemētibus aut ſynāchi vel a ſquinanchi aut pleureſi ſeu alijs facta egritudinib⁹. vn̄ Haly. ⁊. A. ē apa ca. pulmōis: ei⁹ tn̄ calitas nō eſt ꝑ eēntiā: imo magis ꝑ accidēs: puta ꝑ putrefactionē cū ampli⁹ maxime accidat pipneumonia ex flegmate q̄ͣ ex col'a: imo dicūt raro id euenire. Sermonē aūt hoꝝ comprobat ſerapioni breuiarij ſcđo ita. Peripneumonia nō eſt niſi flegmō pulmōis. flegmon ꝟo apa eſt ca. ⁊ ſumpſit nomē hec egritudo ex ipſa nois partis denotatiōe: pneuma nāq; grece ſpiritū iportat latine: inde pipneumonia ſeu pulmonaris vel pulmonaria. Et ipſa qdē ſit icipiēdo interdū ꝑ viā ꝯgeſtionis. i. aggregatōis ſupflui nutrimēti ſic ⁊ alia apatū. Fit etiā magis ꝑ viaȝ reumatis cum mäe ex toto capite deſcēdāt ad ipm̄ ⁊ ex toto reliq̄ fere corpe aſcēdāt ſicut plerūq; euenit ſucceſſione ſquināntie: qnta aphoꝝ. ⁊ ſucceſſione pleureſis ⁊ ſimiliū. Sepe eni ꝑmutat̄ pleureſis ad pipneumoniā. ſed conuertē eſt ꝑ parū. Palin. Meſue: pipneumonia q̄dam eſt va: q̄dam nō. Et dicit Gal'. ꝙ va pipneumonia eſt q̄ ſit ex phl'ate. Cauſe q̄q; eius mäles ſunt humores. Fit eni ex oī hu. ⁊ ꝑncipali⁹ ex phl'ate: ⁊ ꝯñr ex ſanguine: demū ex cholera: rari⁹ fortaſſis ex melia pp cās ꝯ̄rias. Sic. n. pleureſis plurima fit ex chol'a: ita plima pipneumonia ex phlegmate. Mā eni ſubtilis cholica pōt penetrare in pāniculos ſolidos in q̄bus fit pleureſis. flegmatica eni groſſa viſcoſa minime. E cōuerſo aūt hec pōt penetrare in mēbrū rarum quale eſt pulmo. Jlla vero ſui euaporat ſubtilitate.

Propter ſcđm ꝟo ſciēdum ꝙ oēs ſapiētiores inuenio concorditer ponē peripneumoniā factam ex cholera deteriorē facta ex phlegmate. Unū tamē qđ inducit difficultatē in h̄ q̄ſito appentē eſt differēs pulmonis complexio iudicata. ſm nāq; eius cōpl'onē ꝑmā ⁊ radicale3 ponit̄ calidus ⁊ ſiccus. Juxta ꝟo ſcđam ⁊ adueniētē fridus ⁊ humidus vt inuūt Ga. ⁊. A. Et qr iſta qđ cōparationē iportat: canon cōpatiōis in hꝫ q̄onib⁹ ſepe tactus obſuet̄ vt flaticus ad phlegmaticū ⁊ cholericus ad cholericū comparet̄ ⁊ cet'a taliū obſeruētur. Sermo autē. A. de hoc cū alijs hꝫ exiſtit. Peripneumonia fit quādoq; ex cholera ru. ⁊ eſt interficiēs ſm plurimū ſua acuitate. Meſue quoq;. Peripneumōia phlegmatica nō eſt in vehemētia ꝑuitatis ſicut cholerica ſui acuitate cum ſit vicina cordi. Hoc ēt ratiōibus nō minus demōſtrat̄ ita. Jlla egritudo eſt deterior alijs paribus q̄ ex deteriori conſurgit mā. talis ꝟo eſt materia cholerica reſpcū phlegmatice. vnde ſecūdo ꝓnoſticoꝝ. Malitia apoſtematum erit ſm humores gn̄antes ipſa. Eteni mäe ſanguiee ⁊ phlegmatice ſunt minoris malitie q̄ͣ materie que ſunt ex gn̄e cholē citrine: ⁊ que ſunt ex cholē nigre Ratiōe q̄litatis dico ꝑcipue. hmōi nāq; omnes male: ḡ pipneumonia deterior erit ex cholera q̄ͣ ex phlegmate. ¶ Rurſus caliditas extranea ledit. S3 chol'e pipneumonie caliditas eſt duplex: vna quidē eēntialis. Cholera. n. ꝑ ſe calida. altera putrefactiua: q̄ autē phlegmatice ꝑ putrefactionē eſt tm̄. ¶ Adhuc. mā cholere effumat quod nō ſic q̄ phlegmaꝫ. q̄ enim talis ⁊ poſita eſt iuxta cor vehemēt̄ impedit. hmōi quoq; eſt mā cholica collecta a pulmone ad apoſtema: ⁊ nō phlegmatica minime fumoſa. ¶ Jtidē. cholera calida inflāmatiua acuta iuxta mēbrū calidum velut eſt cor poſita fit ſic ignis in igne. Similis. n. complexio ſupueniēs augmētat. ꝑma. phl'. Eti. ad ſummū ea egritudo eſt deterior q̄ ſeuioribus ꝯiungit̄ accidētibus. talis aūt cholerica: cū ſit febris: iflāmatio: ſitī ⁊ timor freneſis maiores. ¶ Amplius. hoc idē oſtēditur ex parte medicatiōis: qa illud qđ adminiſtrat̄ aut emplaſtrat̄ aut bibitur. Jn cholerica quidē non pōt eius feruorē extinguē ⁊ curationē inducē: ſicut in phlegmatica. Nō q̄dē ſuppoſitū: qr tale op3 actu fridum vt opponat̄ inflāmatiōi cholē. h̄ aūt trāſire nō poterit: ⁊ maxie cu3 loc⁹ ſit remot⁹ ad quē d3 ꝑtingē. vn̄ vna cāꝝ malitioſior pipneumonie ad pleureſim eſt locoꝝ diſtātia vl' ꝓpinq̄tas ad quā medicine non pn̄t puenire: vt in peripneumonia: niſi in via diſſolute aut puenire: ſic in pleureſi: ꝓpt̄ qđ i techni. Op3 me^nam huic aſſociari q̄ ſubtilis ſit ptib⁹: qr h̄ poſſit penetrare i ꝓfundū. S3 iſti vt ad multū calitas eſt adiuncta calore ꝑ pl'm colerice augmētatiua. q̄re ſup appoſito ita curari nō poterit: ſec⁹ aūt ꝯtinget in pipneumonia flatica cum ei⁹ mā ſit frida cui⁹ me^nam op3 eē maturatiuā reſolutiuā. Et h̄ qdē facile puenit ad locū egritudinis ſuata ipi⁹ ꝟtute. Sili q̄q; mō oñdit ꝙ bibitū ꝯueniēt curari nō poſſit: qm̄ ebibitū nō puenit ad ipam dū ꝯſuat ex ꝟtute ifridatiōis ſue i^r qđ opponit̄ ei. A. ⁊. Meſ. Si eni accipio eē fridū ꝑ oppoſitu3 ḡduale pipnemonie col'ice pp longe diſtare a loco ſupcaleſiet in via ⁊ pdetur nā friditatis: ita ꝙ occurrēs apoſtemati calefactū nocebit. Si aūt addat̄ eē in gradu friditatis tunc hꝫ erūt frigida in fine tertij ḡdus ⁊ quarti: cu3 hoc apoſtema ex colera fortaſſis vltra 3^m etiā ſit gradū cal'itatis obtinēs. hꝫ aūt ſt̄ opilātia viā nō penetrātia. ſt̄ ⁊ mortificātia: narcotica. Si āt. min⁹ frida ⁊ iā penetra

Concil. t

Margin notes (left): approba. p: oppo medium 34. par/ ſecunde / oſt me. ⁊. 5°. de nē. ca. 4. medium 1°. cap 2° medium. / 1° cap. p° medium / in medio / 1°. ca. 10. dio. approba p. ꝓpo edio. / chnis tra de vē. cōto in fine. 3ª trac. 4. in pn°. / 3, in pn°. / iu°. in mē ipus cuiuſ li ē pl'mo. / p. xi. / io grabadi bo. añ me.

Margin notes (right): 10. 3ª trac. 4. c. 10. ante me^m. / i đ approbatis ca. ꝑpo i me° / cōmento. 46. / phl^te. 2°. / li°. 3. t. cō^tt. 121 ⁊. tex. cō. 164. / 10. 3^a. trac. 4°. capitulo. 10. in đ appropa. c. ꝑpo i me°.

re facietia his adiunganť: tūc ſequiť incōueniēs calitate añdictū pp qȝ ↄcludiť qȝ datū. In h̄ q̄ꝫ foꝛtaſſis quis dupliciť inſurget. pmo qdē: q: peripneumonia cholerica ſui grandi caliditate ꝛ inflāmatione coꝛpis raritate poꝛos aperiet: ita ꝙ vis poterit ptrāſire medicaminis. ¶ Dicēdum ꝙ pp loci diſtātiā anteq̄ȝ medicina poterit puenire ſui frigiditate ad locuȝ poꝛos opilabit. Cum eni pmitus ſupficiales poꝛos inueniat aliqualr aptos in eos ingrediēs quod frigidū medicamē mox illos conſtipabit vt apparet in grandinis gn̄atiōe ꝛ i hamī ſubuerſione pp glaciē pꝛohibitiuā.
ca. 4. in fine. methauroꝝ pmo. ſecūdo q̄ꝫ arguet peripneumoniā cholericā minus deterrēte: quoniā eſt q̄titate modica eius mā. Cōtēperaf etiā illius feruoꝛ pp humiditatē phlegmaticā pulmonē inhabitantē. ¶ Adhuc. ſubtilis euapoꝛat ꝛ reſoluiť: quoniam pipneumonia quādoq̄ꝫ remoueť cum reſolutiōe: ꝛ quādoq̄ꝫ ↄuertitur ad empima: ꝛ interdū induraf. ꝛ quandoq̄ꝫ pmutaf ad exituraſ: ꝛ aliqñ ad karabitū ꝛ ē malū: ꝛ qñq̄ꝫ
10. 3ª trac. 4. c. 10. pꝰ mediū. collr. cap. pꝛopꝛio in fine. pmutaf ad pleureſim: quod eſt parū rarū. A. ꝛ Meſue. Sic igiť poterit reſolui cū hec ſit etiaȝ melioꝛ terminationū apatum. Cui dōm ꝙ hꝰ apparētie qdem pſuadent. Rationes tamen ad vitatē in ↄ̄rium adducte ſunt foꝛtioꝛes qbus magis adherēdum. lȝ. n. vt iducebaf mā pipneumonie colerice ſit pauce quātitatis: eſt tñ imēſe qualitatis ꝛ acuitatis. Et incēdiť maxime pp ppinquitatē quā habȝ ad fontē caloꝛis. ſilr ꝛ multa caliditas multa ad pulmonē trahit humiditatē cū ſit eius receptiuꝰ ſuffocationē etiā inductiuā. ¶ Ad aliud dōm ꝙ maius eſt nocumētum qȝ ſuſcipiť ex velamine ꝛ opilatione quā facit flegma colere admixtū rōne q̄titatꝭ q̄ȝ ſit ex parte q̄litatꝭ iuuamētū.
collr. 4º febᵐ c. 4. iuxta finē. Reddiť. n. hec egritudo periculoſioꝛ etiā pp flegmatis cōmixtionē cum ſm Iſaac nulla ſit egritudo deterioꝛ q̄ȝ illa q̄ motus fuerit diuerſi. ¶ Neq̄ꝫ dicēdum tertio pp accidētium acumina nām tanto tēpoꝛe ſuſtinē vt hec euacueť mā: cum pꝛopꝛie euacuatio mãe in pulmone contēte ſit p ſputum. Materia aūt colerica ſui ſubtilitate indigeſta pmanet inobediēs euacuatio
collr. cōto. 43. ante medium collr. ca. 5º. añ mediū ꝛ c. 18. in pꝛincipio. ni p ſputum: ſcd̄o apparēs pꝛonoſticoꝝ ꝛ criſiū pmo.

Propter tertium quidem ſciēdum ipſum notuȝ eſſe ex ſecundo: cum fere cetus in eo conueniat ſapiētum.

Propter quartum vo ad pmum dicēdum. ꝛ vt eius appareat ſolutio opȝ pmitus quoddā queſitū afferre de huius moꝛbi vitate qȝ hic Meſue adducit. Uidetur. n. ꝙ vera pipneumonia ſit illa que ſit ex colera ꝛ nō ex flegmate vt ptactum a Gal. quoniam moꝛbus verus ꝛ ppꝛius eſt ille q̄ ppoꝛtionabilis eſt vt dictū nature mēbꝛi qualis que facta ex colera cum pulmonis nutrimētū teſtatū ſit colericū. Contrariuȝ quoq̄ꝫ Meſue huiꝰ adducit ita. Et foꝛtaſſis rō eſt p Gal. qm̄ moꝛbus pꝛopꝛius verus minus moleſtus eſt q̄ȝ notus. pipneumonia vo flatica poſita eſt minꝰ moleſta. In hꝰ ſiqdē q̄ſiti ſolutiōe diſtingui opȝ ꝙ duplex eſt moꝛbꝰ verꝰ ꝛ ppꝛius. Pꝛopꝛiꝰ vnꝰ qdē factꝰ ex mā q̄ pparaf ꝛ depuraf nutrimētū alicuiꝰ mēbꝛi q̄ dū coꝛrūpiť facit moꝛbuȝ. Alter factus de mā ſupflui nutrimēti illius. Scdm. n. Ar. ſupfluitas eſt ↄ̄ria ei cuiꝰ eſt ſupfluitas ſic vꝛina ꝛ maſſa ſanguinis ꝛ ſudoꝛ ꝛ hūores in veniȝ ꝛ medulla ꝛ nutrimᵐ oſſiū ꝛ ſic adeps ꝛ caro ꝛ ſilia: niſi ſit ſupfluitas delatiua potētialitatꝭ eiꝰ a q̄ defertur vt ſperma. Et noſce ꝙ pulmo ſicut ꝛ cetꝭ mēbꝛa pte ſibi ppatā de hūoꝛibꝰ recipit. Qui. n. ē ſic ſanguis colericus pparaf ꝛ depuraf ad nutrimētuȝ ipſiꝰ. Supfluitas quoq̄ꝫ nutrimēti ſui que eſt flegma nutriť in vacuitates eiꝰ pp vtilitates notas. Et tunc poſt hoc q̄ſitum hmōi, terminās ait. Et iō crediť Ga. dicēti ꝙ vē pipneumonia ſit ex phlegmate ſicut ex ſupfluo nutrimēti. Et crediť alijs dicētibus ꝙ ſit ex colera ſic ex nutrimēto qȝ depurabaf: qñ ei iaȝ accidit coꝛruptio: ꝛ hoc ſm intētiones ppꝛias. Sic g̃ ſm diuerſam ↄſiderationē pōt dici flatica vā ꝛ cholerica. mihi tñ videtur duo Meſue ſermones intellecti ſm ꝙ reſonāt pati calūniā ꝛ defectuȝ. Calūniā qdē eo ꝙ diċ ſupfluitatē nutrimēti pulmonis eſſe flegma: cum nutrimētum eiꝰ ſit ſanguis cholericuȝ ꝛ ſupfluitas atteſteť ei cuiꝰ eſt ſupfluitas. Supfluū igiť ipſiꝰ erit cholericū ꝛ nō flaticū. Dicūt etiā ꝙ flegma ſcd̄a digōne gn̄atū ſibi cā mittiť vtilitatꝭ ne iflāmeť caloꝛe coꝛdis nimio ꝛ motu. Et ēt occurrūt flata aſcēdentia ꝛ deſcēdētia. Defectū q̄ȝ q: ſua pmiſſa diſtictio ſolum tangit apa p viā ↄgōnis gn̄atū: nō aūt p modū reumatꝭ. Et illud vt dcm̄ minꝰ cōtingit: h̄ vo ſepius. q̄re ſermo eiꝰ inſufficiēs foꝛtaſſis nō parum. Dico igiť tertio ad argutū ꝙ iō dixit Gal. ꝙ peripneumonia phlegmatica eſt vā: qa ſepius vt dcm̄ cōtingit. Illud. n. veꝝ ꝛ pꝛopꝛiū dī qȝ ſemp accidit aut plurimū reſpectu alteriꝰ. Et iō dicūt logici vē ppꝛiū eſſe qȝ ↄtingit omni ꝛ ſoli ꝛ ſemp ꝛ ↄuerſim pdicaf: lȝ fere cū vnaquaq̄ꝫ iſtaꝝ ↄditionū dicaf ppꝛiū ꝛ veꝝ vtcūq̄ꝫ. Diceť igť pipneumonia phlegmatica ppꝛia ꝛ vera magis q̄ inherenť ↄſequiť ſubm ſuū: vt pulmonē q̄ȝ colerica: cū hec rarius ↄtingat. ¶ Ad figurā vo ſmōis dōm ꝙ nō ſemper egritudo vā eſt deterioꝛ nō vā: imo ecōtra: vt apparet in tertianis veris ꝛ in alijs. ¶ Ad pbōnē dōm ꝙ nō dī ſemp egritudo vā: q: plus ledat: ſed qa ſit ex mā puriori ſicut tertiana vā fcā ex cholera pura cū alijs ↄditionibꝰ exq̄ſitis q̄ minus eſt cauſonis aut alterius febꝛis cholerice leſiua. neq̄ꝫ ſilr de pleu. vt ſic vera ꝛ nō vera. cum illa fiat in pelliculis ꝛ diaphratibꝰ pectoꝛis: hec aūt in lacertis eiꝰ. Sȝ pipneumonia ſit in eodē loco ſemp: ceu pulmone. ¶ Ad ſcdm dōȝ ꝙ pipneumonia flatica nō eſt oino egritudo ipꝛopoꝛtionabilis: lȝ eni ſit ipꝛopoꝛtionabilis rōne nutrimēti ꝛ cōplonis magꝭ inatē: rōne tñ cōplonis ſupueniētis acq̄ſite nō eſt ipꝛopoꝛtiōabilis. Appuit. n. iā quō nō eſt ipꝛopoꝛtionabilis cū plura ↄueniant in ipſius gn̄atiōe. ¶ Ad aliud dōm ꝙ lȝ mā pipneumonie flatice ſit pluris q̄titatis q̄ȝ colerice. ipſa tñ nō eſt ſic deterrēs vt cholerica q̄ eſt imēſioꝛis q̄litatꝭ: ꝛ actio pſiciť q̄litate. Quātitaȝ etiaȝ mãe pipneumonie flatice ſupcaleſit ꝛ digeriť: ꝛ ſic in ſputuȝ deducta minoꝛaf. Uerū eſt tñ ꝙ moꝛbis pipneumoniaticꝭ ſenioꝛes moriunť magis. Ex alijs vo ſanationibꝰ iunioꝛes pcūt amplius. pnoſticoꝛuȝ. 3º. Z. cōmēt ¶ Ad aliud dōm ꝙ lȝ mā phlegmatice ſit minus apparata reſolōni: ipa tñ pꝛeparaf p caliditatē ſupueniētē ꝛ vſuȝ medicinaꝝ quo poſſimus vt datū pfrui. Eſt ꝛ magꝭ ppata eductiōi p ſputū: qȝ magis laudāt in pipneumoniā iudicādā cū h̄ termineť freq̄ntiꝰ ēt ſalubꝛius. ¶ Ad vltimū dōm ꝙ plus ipediť pulmo pp pipneumoniā cholericā: cū maioꝛ inducaf neceſſitas euētationis ob maioꝛē iflāmationē: attrahaf ēt mā ad locū calitate nō minoꝛi.

¶ Differentia. Cj.

Qvermes ſeu lumbꝛici non poſſint in vētre ſtomacho dicto generari videtur: quoniam qȝ nō poteſt gn̄ari nō pōt in vētre ſm dialecticū generari: ſed vermes non poſſunt generari: qȝ oſtenditur: qa cum ex putrefactione generētur opȝ aliquod agens foꝛe ſeparatum ipſoꝛum cauſatiuum ſed nullū

videtur existere:qa si a motibus superioꝝ gn̄entur: vt sapiunt pipathetici:aut tale generationis actiuuꝫ eēt vniuersale vel particulare:non pmum:qa hoc videretur foꝛe sol: qui accessu eius ad nos causa extat generationis: recessu vero coꝛruptionis. secundo de ge. Sic igitur gn̄abunt ve: cum tunc maxime sol ad nos accedat. Coꝛrūpent autē autūno:cū tūc recedat: sed ipsi omni gn̄antur tēpoꝛe: ꝛ maxime autūno. tertio sextadecima. ꝛ nono theoꝛice. Neqꝫ a pticulari: quoniam authonomathice ac per se gn̄atum agente caret singulari. propter hoc enim casu dicitur gn̄ari.

...56. ꝛ 58.

...c. 5. c. 2. i fi. 28. p' pn̄m.

¶ Adhuc. nobilius nunqꝫ intēdit qđ vilius:cū vnūquodqꝫ intēdat seipsum suo actu repn̄tare in melius. Si ergo producunt a celo siue intelligentia seu qcūqꝫ supioꝛi nobilitiam vilitas ac ignobilitas in ipsius cōcidet intētionē ꝛ actum. ¶ Qꝛ aūt non gn̄entur in vētre superioꝛi sentitur. methauroꝛuꝫ quarto. vn̄ tertio tredecima. Uermes non ledūt stomachū nisi ascēdēdo ad ipm̄. ¶ Rursus. si vermes debēt alicubi generari opꝫ locum adeisse dispositū ꝛ cōuenientē. talis vo nō est vēter ꝑpter sui caliditatē ꝛ circūstātiā caloꝝ sibi adiacētiū. differētia. 29. Que dura ꝛ que difficilis pmutationis alterat ꝛ trāsmutat. Est etiā in ipo motus freqn̄s ciboꝝ ꝛ potuū nunc igrediēdo: tūc vo exeūdo qn̄ fuerint digesti. Ad ipꝫ ēt nō parū effunditur colē vermib⁹ inimice. sil'r ei⁹ sensu pceptibilissimo sursum emittit aut deoꝛsum exprimit ipsum molestātia. Uermes igit̄ in vētre generari nō possūt superioꝛi:sed foꝛtassis inferioꝛi. Cuius signum est: qꝛ multotiens anteqꝫ cōpleantur stercoꝛe deoꝛsum ꝑducunt.

...tr. t. cō 28. ...st medium. ...c. 2° cap. 1° medio.

Concedentibus vero hec aduersat̄ Theodoꝛs

priscian⁹ ita. Ex coꝛruptis hu. in stomacho ꝛ incompetētibus cibis sepe ꝯsumptis aut egritudine lūbrici nascunt̄: qui aliqn̄ eundē stōm: interdūqꝫ inferioꝛa possidēt. Eti. vermes fiunt ex flegmate cū caliditate quadā ꝓpoꝛtiōata putrescibili. sed flegma hmōi abūdat in vētre intrī ꝙ Jsaac ponit eum ipsius susceptiuū illicqꝫ putrescē. ¶ Adhuc eadeꝫ videt̄ causa gn̄ationis ꝛ ꝯseruationis: nam loc⁹ saluatiu⁹ quarto physicoꝝ. est etiam gn̄atiuus: cum sit pncipiū gn̄ationis fm̄ Poꝛphyrium tanqꝫ pater: sed vermes ꝯseruant̄ in ventre: seu in stomacho: qꝛ aliqs videmus inde ad os ꝛ nares ascendē. Et simili' in anathomijs: qn̄qꝫ in stomacho sunt reperti ꝛ ipsum iam pfoꝛarunt aliqn̄. Et qđ maius scitur serpētes limacias in stomachum intrare ꝛ ibi seruari ꝛ crescē: ranasqꝫ interdum. Eti. gn̄antur vt declarabitur ex putrefactione. hanc autē opꝫ esse humidā subtileꝫ: quā caloꝛ quis constare faciat condigerēs: sed talis repit̄ in vētre ꝛ non in intestinis: ꝛ maxime in inferioꝛib⁹ verū potius feculenta terrestris ꝛ grossa. ¶ Rursus colera ꝓfluit ad intestina cōtinue. hec aūt vermiū nō gn̄atiua: verū genitoꝝ pemptiua. Palin. inuētū in quoꝛūdā aīalium vt ouiū epate eosdē gn̄ari ꝛ in renibus: vesicis: auribus ꝛ naribus vt videt̄. vn̄ tertio pma. vermes nascunt̄ multotiēs in anterioꝛi capite sup locū qui est in strictura narū. Et possibile est vt nascant̄ apud velamina: ꝛ si raro contingat. Gn̄at̄ etiā vermis: vnus qn̄qꝫ inter cutē ꝛ carnē vadēs ascēdendo ꝛ descēdēdo p totuꝫ coꝛpus q motu ipsius pcipit̄ sub cute quā dirūpit egrediēs interdū. Cui timoꝛ maioꝛ est ne ad oculū pueniat. Et h̄ passio dicit̄ bouina: qm̄ plerūqꝫ bobus ꝯsueuit continḡe. Albucaſ. 2°. Epar autē cuꝫ pdictis mēbrū est calidius nobilius ꝛ a supfluis ꝛ putrefactiōe magis remotum: viteqꝫ magis coniūctum subiecto. Uermes igitur gn̄ant̄ in vētre vel stomacho ꝛc.

...eb. 5°. ca°. 9. post medium

...sir. t. c. 4. c. 2 ost principiū

...rac. 2. c. 3. i fi.

Propter primum quidē vidende sūt ꝑus cause gn̄ationis ipsoꝝ. scđo modi ꝛ diuersitas illoꝝ. Gr̄a siqdeꝫ pmi sciendū ꝙ cause gn̄ationis ipsoꝝ sunt duplices. pme quidem ꝛ scđe. Sunt autē pme quatuoꝛ: sic alioꝝ oium. s. mā: foꝛma: efficiens ꝛ finis. Materia siquidē duplex. vna qdem indisposita: vt flegma: cui⁹ mā sunt cibi lenes viscosi: sicut triticū: faseoli: lac: carnes crude fruct⁹ aquosi. ꝛ hꝫ. Reliq̄ vo disposita vt ſt̄a q̄dam putrefactione cōputridū: nō tamē tāta vt febriū ꝛ aptum. Animalia nāqꝫ fiunt in his q̄ putrescunt: ꝑpterea ꝙ segregata caliditas naturalis existens ꝯstare facit. methauroꝝ qrto. Neqꝫ. n. sicut dicunt ꝛ bene gn̄ant̄ ex sanguie ꝑpter necessitatē ipsius ꝛ amicitiā apud nām. Neqꝫ venit ad loca is gn̄ationis ipsoꝛum nā. Qꝛ si puenerit emittit̄ celeriter vel retētus cōuertit̄ in apostema vel putredinē non parū vergenteꝫ in colerā illoꝛum pnecatiuaꝫ. Neqꝫ gn̄ant̄ ex colera cū sit amara: calida: sicca: ignea. Ex tali quoqꝫ nihil generat̄: neqꝫ nutrit̄: scđo de ge. animaliū: ꝛ qrto pharmacoꝛum. Neqꝫ etiam ex melancholia ꝑꝑ eius frigiditatē ꝛ siccitatē ineptā ad putrefactionē spumosaꝫ ꝛ ad materiam vniuersaliter ꝛ alimētum ipsoꝛum cum multū appareat ab eoꝝ remota naturis. Cum ḡ fiāt ex materia ꝛ ab istis nō fit alia in coꝛpoꝛe p̄ter membꝛa: ex qbus sensus ondit nō fieri: generabunt̄ ex ſt̄ate: Coloꝛes etiā ipsoꝝ tactus ꝛ vita non alios q̄ ſt̄a denotāt humoꝛes Foꝛma qqꝫ ipsoꝝ est anima: vt alioꝝ animatoꝝ. Finalis vo causa ipsoꝝ vniuersalis est vniuersi complemētū ꝛ oꝛdo. Mundus eni: vt sit pfectus ac oꝛdinatus omnē spēm reqrit: alioqn foꝛet diminut⁹: vilissima etiam qua deficiente. Particularis vo vt ꝙ in coꝛpoꝛe nullū iuuamētū cōstituant cū sint habentibus gn̄e totis substantijs p̄ter naturā. de inge. 14. Neqꝫ eoꝝ est in mundificatione intestinoꝝ per vermes ꝛ similia: qđ fit in mūdificatione putrefactionū mūdi: cum in intestinis fit expulsionis mūdatoꝝ ex natura. Dictum tamē a natura: qa in gn̄atione ipsoꝝ est iuuamētum cū sint pauci numero ꝛ pauce quantitatꝫ. ita vt fere sibi aduersēt. Est igit̄ dicēd⁹ eoꝛum finis ita nociuus ꝛ iuuatiu⁹. Efficiens vo causa duplex. vna qdem particularis: ꝛ est caliditas spiritualis ex putredine consurgēs aliq̄. vn̄ affoꝛ. tertia. Putredo sola nō est sufficiēs gn̄are animal: sed caloꝛe sufficiēti indiget. Et serapio. Causa vermium p̄'est putredo. ꝛ sanioꝛ hoc fmōe caliditas est ex putredie ꝛ ꝓpꝛie caloꝛ celestis. diia. 48. Altera quoqꝫ vniuersalis multipl'r est opinata a multis. qꝛ qdā vt platonici posuerūt foꝛmas dari a scđis dijs: dicētes deū deoꝛū se mētē eis gn̄onis hyle. vꝫ. indidisse. vn̄ Thimei scđo. Hui⁹ vniuersi gn̄is sementē factā vobisqꝫ tradā: vos cetera exequi par est ita imoꝛtalē celesteqꝫ nām moꝛtali textu extrinsecus ambiatis iubeatisqꝫ nasci cibūqꝫ ꝓuideatis ꝛ incremēta detis. Ac post dissolutionē id fen⁹ qđ credideratis secessiōe animi ꝛ coꝛpoꝛꝫ recipiatꝫ. qre. 12. metaphysice cōmētatoꝛ. Plato suis vbis obscuris dixit: ꝙ creatoꝛ creauit angelos manu. deinde pcepit eis creare alia moꝛtalia. ꝛ remāsit ipse sine laboꝛe in qete: qđ tn̄ dicit nō ad l'ram itelligēdū. Ari. vo voluit foꝛe foꝛas ex sole ꝛ oꝛbe ōcliui: sic ēt Themistius testat̄: vn̄ cōmētatoꝛ. dicētes aliqđ agēs esse ꝛ gn̄ationē sunt diuersificati. qdā nāqꝫ ipsoꝝ latitationē posuerūt foꝛmarū: vt anaxagoꝛas cum Empedocle ꝛ Democritus repꝛobat⁹ ce. ꝛ mū. qrto. alij vo creationē. nōnulli inter hos extiterūt medij. Qui aūt latitationē ponūt quodlibet in q̄lꝫ ꝯfirmāt: ꝛ ꝙ agēs solū res exhit ꝛ ipsas abinuicem distiguit:

T. cōmēti. 13.

ca. 3°. in me°. distic. 2°. ca. 7. i fi. ꝛ disti. 3ª. c. p° aū me'". ꝛ ca. 5°. in pn°. ꝛ distic. 4. ca. 2. in medio.

A

ca. 17. in pn°. 3°. 16ª. trac. 5. c. 2. post me'".

cō. aphoꝛ. 17. versus finem 3. breuiarij. c. 30. post pn'".

cō. 44. p⁹ me.

Ita dic auer. 12. metaphy. cō. 18. 12. meta. c. 18. in medio.

Te. 42 ꝛ 43.

ꝛ ꝙ gñatio eſt exitus rerũ ab inuicẽ: q̃ intellectuz di/
uinũ dicũt opari magis oĩa ſegregãtẽ ex chaos quo/
dam qȏ fingunt confuſe. Qui aũt ponũt cratioẽ re
rũ dicũt agẽs creare totũ ens de nouo ex nihilo: ꝛ ꝙ
nõ eget mã in quã agat: ſed totũ creat. Imagiatio. n.
creatiõis formarũ induxit hoĩes dicẽ formas eẽ ꝛ da
torẽ formarũ. Et induxit loq̃ntes triũ leguz: q̃ hodie
ſunt dicẽ aliqd fieri ex nihilo. Et cũ nulluz tale agẽs
hoc pciperẽt dixerũt agẽs oĩa entia pducere ſine me/
dio: ꝛ ꝙ actio vni⁹ agẽtis vno ptrãſit inſtãti in actio/
nes cõtrarias ſimiles infinitas ita vt negẽt ignẽ com
burere ꝛ aquã humectare: dicẽtes omnia hmõi crea
tiõe indigẽ. vñ ꝛ cõiter dicũt corpus non creare: neq̄
aliquã inducẽ diſpõnẽ adeo ꝙ dicũt ꝙ hõ cũ moueat
lapidẽ expellẽdo non eſt mouẽs: ſed agẽs illud creat
motũ. Et negauerũt ppter hoc potẽtiam eẽ. Et error
In eodẽ cõ. 18. iuxta finem. vt ſubdit horũ eſt manifeſtus. vñ Jo. chriſtian⁹ opina
tus eſt ꝙ poſſibilitas nõ eſt niſi i agẽte. Et h̄ fortaſſis
eſt qȏ ſcribit̃ Joãnis initio. Oĩa p ipm facta ſunt ꝛ ſi/
ne ipſo factũ eſt nihil. Hoꝝ aũt medij in duas vident̃
opiniones partiri. q̃rum vna in duas ſeq̃ſtrat̃ vt vni/
uerſe ſint q̃nq̄. Oẽs tamẽ he tres itermedie in h̄ cõ/
ueniũt. qa ponũt gñationẽ trãſmutationẽ fore in ſub
ſtantia ad dr̃iaz anaxagore: ꝛ ꝙ nihil gñet̃ ex nihilo.
vz. ꝙ nec̃ium eſt i gñatiõe ſubm eſſe. Et ꝙ gñatũ non
fit niſi ab eo qȏ ſui gñis in forma: vna tamẽ iſtarum
triũ ſentit ꝙ agẽs creat formam. ꝛ ponat eam in mã.
Et vult ꝙ hoc agẽs duob⁹ iueniat̃ modis: abſtractũ
a mã: ꝛ interdũ ꝯiunctũ: velut ignis ignẽ faciẽs. ꝛ ho
mo hominẽ gñans: qȏ aũt eſt abſtractũ gñat anima
lia ꝛ plãtas nõ aſſimilantes. Et hec ſnĩa extat themi/
ſtij: ꝛ forte Alpharabij: q̃zuis dubitet hoc ponere in
his q̃ ppagatiõe gñant̃. Fuit ꝛ alia opinio ꝙ agẽs id
Ca. 2. in me°. ꝛ ca. 3. ꝛ. 4. in fi. Tex. cõ. 56. nõ eſt i mã oĩno: ꝛ vocat ipm datorẽ formarũ. Et. A.
fuit de illis cũ Algaçele ipſi⁹ mimo. apparens. ix. ei⁹
metaph^{ce}. Sumẽs eni illud ſcõi de gñatione ꝙ idem
manẽs idẽ ſemp fit natum facẽ idem. Ait enim magi
ſter pmus ꝙ a ſtabili inquãtum ſtabile nõ eſt niſi ſta/
bile. Sed pm⁹ ſemp idẽ ꝛ ſtabilis pmanet. ideo ſoluz
imediate pueniet ab illo. ita vt ſeipm intelligẽs pdu/
cat pmã intelligẽtiã cũ celo pmo. deinde illa intelli/
gẽs ſcðam cũ illius celo: ꝛ deinceps ita vt intelligen/
tia lune ſe intelligẽs pducat quãdam intelligẽtiã di/
ctã agentẽ gubernãtẽ q̃ ſunt in actiuoꝝ ꝛ paſſiuoruz
ſpera ſimpliciũ ꝛ compoſitorũ. Tertia fuit Ariſt. ſe. n
tẽtia: cui initendũ eſt. qr ſm Alexandrũ minoris eſt
Vt dixit Auerro. 2° celi. cõ° p°. i fi. ꝛ pmo de ge. ꝛ cor. cõ. 38. poſt pn^{m}. ar. 2° añ me^{m}. ambiguitatis oĩum ſnĩarũ: ꝛ magis conueniẽs: vt ſit
ṽa. cum nihil ſine pbatione dicat forti. dr̃ia. 56. Et eſt
ꝙ agẽs nõ facit niſi cõpoſitum ex mã ꝛ forma. Qȏ fit
mouẽdo mãm. ꝛ ipſam trãſmutãdo: donec qȏ in ipa
extat in põa egrediat̃ forma in actũ. Extrahit nanq̄
agẽs: qȏ eſt in potẽtia ad actũ: ꝛ q̃ſi cõgregat iter po
tẽtiã ꝛ actũ: ideſt inter mãm ꝛ formã ſm ꝙ põam ex/
trahit in actũ nõ deſtruẽdo ſubm potẽtiam recipiẽs.
Et tunc reſultãt in compoſito duo: mã. ſ. ꝛ forma. Et
hec ſnĩa creationi aſſimilat̃ vtcũq̄. ſ. inquantũ id qȏ
eſt in potẽtia fit in actu. ſed differt a creatione. qr non
venit p formam: ſed ex nõ forma in actũ. ꝛ ſimil'r lati/
tationẽ ſimilat̃ aliqual'r formarũ ponẽti: ꝛ oẽs dicen
tes creationẽ vel latitationẽ aut congregationẽ ꝛ ſe/
gregationẽ: vt Empedocles. Cui etiam vtcũq̄ aſſimi
lat̃. hoc qdem intẽdebãt: ſed nõ potuerunt ad illud p
tingẽ. Eſt igit̃ intẽtio Ariſ. ꝙ ſimile fit a ſimili: aut ex
ṽe ſimili: ꝛ nõ ꝙ ſimile agat p ſe ꝛ p ſuam formã ſenſi
bilẽ. Sed eſt dicẽ ꝙ extrahit ſimile ex potẽtia i actũ.
ꝛ nõ agẽs inducẽs in mãm aliqd extrinſecum ꝛ ſicut
hoc inuẽtũ eſt in ſuba: ita ꝛ in accidẽtibus. Calidum
enim nõ inducit in corpus cal'm calorẽ extrinſecum:
ſed facit calidũ in potẽtia eẽ calidũ in actu. Et ſic in
qualitate ꝛ motu locali: ꝙ nõ pueniũt ab extrinſeco:
ſed ex potẽtia mãe ſuſcitant̃ in actum. vñ ignis gñat̃
a motu ſicut ab igne. Et ſic gñans extrahit qȏ eſt in
potẽtia mãe gignẽde ad actum vt ſit gñatuz actu. Et
omne extrahẽs aliquid ex potẽtia in actũ neceſſe eſt
vt ſit in eo aliquo mõ id qȏ extrahit̃: nõ ꝙ ſit omnio
ipm. Virtutes nãq̄ que ſunt in ſeminib⁹ que faciunt
animata nõ ſunt animate in actu ſed in potẽtia: ſicut
domus que eſt in anima edificatoꝛ eſt domus in po
tẽtia ꝛ nõ actu. Et ideo Ariſto. ſecundo de gene. ani/ Ca. 3° añ me[m]
malium. has virtutes aſſimilauit virtutibus artificia
lib⁹ diuinis q̃ dicunt̃ intelligẽtie. Hec igit̃ eſt Ariſto.
ſentẽtia ſola vitati conſona cũ ad ipſam nõ ſequant̃ q̃
ad alias opionũ impoſſibilia. Quarũ qdem defect⁹
inſinuet̃ p breuia cum pñtis non extet ſpeculationis.
Que nãq̄ eſt Platonis de dijs ſecũdis formas imp/
mẽtibus in plurib⁹ locis metaphyſice ſub noĩe idea/
rũ eſt impugnata. Siĺis fere videt̃ que Themiſtij ſñ
eſt vt ſibi cõmẽtator iponit. Quẽ tamẽ opinor ſanuz
cũ Ariſt. hũiſſe intell'm ſicut ẽt ſonare poſſunt ei⁹ ſer/
mones a cõmẽtatore recitati. Ponentes ſil'r latitatio
nẽ formarũ annulati ſunt ab Ariſt. nõ paꝝ cũ gñonẽ
ſaluare nõ poſſint faciẽtes formas ex qdã chaos idi/
ſtincte pdire. vñ in p° de gñatione ꝛ corruptõe dĩ pro
priã Anaxagorã hui⁹ põnis didaſcalũ vocẽ ignoraſ/
ſe: cũ ponẽs vnũ ſubm gñatiõez aliud ab alteratione Tex. cõ[m]. p[…]
ſentiret eẽ. Ponẽtes ṽo creatõnẽ ꝛſi ṽiſſimi lege ſint:
in phia tñ nõ ſunt admittẽdi: cũ ꝛ ipſam leuẽ faciant
oĩno: ac pmã q̃ſi cãm multiplicib⁹ vexant laborib⁹.
Decorẽ nõ minus ꝛ ordinẽ ꝛ p ꝯñs pfectionẽ remo/
uẽtes ſm pipatheticos ab vniuerſo. A. ẽt ordinẽ tol/
lẽs agẽs fere fruſtrat pticulare pncipalius dearticu/
latiuũ. Snĩam etiã depꝛauãs Ariſt. cũ idẽ ſm eundẽ
ſit diſponẽs mãm ꝛ formã ſuſcitãs ex eadẽ vt appuit
ex eo. hõ eni hominẽ gñat ꝛ ſol. de phyſico auditu ſe/ T. cõmẽt[…]
cũdo. Neq̄ ẽt illius valet motiuũ: qm̃ ꝛſi p⁹ pmaneat
eadẽ real'r cã: rõnib⁹ tñ idealibus qbuſdã ponit̃ non
cõueniẽs ipſam mõ aliquo pmutari: ea tamẽ pmuta/
tionẽ nõ ſuſcipiẽte: ſed effectu ceu tradũt cũ phis tra/
ctãtes q̃ dei. Sic igit̃ dõm ſm Ari. ſnĩam ꝙ vermes
gñant̃ vel alia pducta putrefactione: cal'o elemẽtari
diſponẽte mãm q̃ putreſcit ꝛ virtute ſolis ac aliarum
ſtellaꝝ: cal'o coopante celeſti: de q° tactũ: dr̃ia. 48. vñ
cõmẽtator. Fact⁹ eſt calor in terra ex calore ſolis ad/ 12°. meta. cõ.
mixto cum calore aliaꝝ ſtellaꝝ. Et iõ ſol ꝛ ſtelle ſunt 18. verſus f[…]
pncipiũ vite cuiuſlibet viui in nã. Calor. n. ſolis ꝛ ſtel
larũ demiſſus in aqua ꝛ terra: generat aĩalia ex pu/
trefactiõe nata ꝛ vniuerſaliter oĩa quecũq̄ fiũt ex nõ
ſemine: nõ qa illis ſit aĩa in actu iuẽta ex orbe decliui
ꝛ a ſole vt ſenſit Themiſtius. Et ſubdit. Calores igit̃
gñati ex corpibus ſtellarũ gñantes quãlibz ſpẽz ſpe/
cierũ animaliũ: hñt mẽſuras illius caloris pprias: ex
q̃ztitatib⁹ motuũ ſtellarũ ꝛ diſpõnibus ipſarũ adiui/
cẽ in ppinqtate ꝛ remotiõe. Et iſta mẽſura pcedit ab
arte diña itellectuali: q̃ eſt ſimilis vni forme vni⁹ act⁹
pncipalis ſub qua ſunt artes plures. Scðm h̄ igit̃ in
telligẽdũ ꝙ nã facit aliqua perfecte ꝛ ordinate q̃zuis
nõ intelligat q̃ſi eſſet rememorata ex virtutibus agẽ
tibus nobilioꝛib⁹ que dicũtur intelligẽtie. Iſte ṽo p/
portiones ꝛ virtutes que fiunt in elementis ex moti/
bus ſolis ꝛ aliaꝝ ſtellarum: ſunt he quas plato repu
tabat eẽ formas ꝛ eas intẽdebat: ſed longe inſpicie/
bat illas. Quapropt̃ dicebat eas formas. Cũ igit̃ ex
mã eadez fere nũo diuerſas aĩalium ſpẽs videamus
conſurgẽ: quid illud extat quod in ſpeciem ſingulari

ter cōtrahit:ſi virtus vniuerſalis celeſtis ⁊ calidū ſint ſorme ſuſcitatiue. Propter qð pticularius dōm ꝙ virtus in ſupioribus eſt duplex vna qdē vniuerſalis pls vt que orbis ⁊ ſtellarū. Alia contracta magis ſicut q alicuius de.48.imaginibus abſqʒ eaꝝ geſtaminibꝰ: dīa.16.ſpēm ſibi pportionalē hic vtcunqʒ intēdens. vnde Ptholomeus in cētiloqo. Uultus huius ſeculi ſubiecti ſunt vultibus celeſtibꝰ.i.ſpēs aīaliū ⁊ plātarum iſtius mūdi iferioris ſm Haly. cōmētantē ſupioribus ſubijciunt imaginibus. Quod oſtēditur:eo ꝙ ſapiētes imagines conſtruētes planetarū:introitū in celeſtes obſeruāt vultus. Et tunc ad ꝯſtructionē vel ðſtructionē qð expediebat opabant. Eſt nāqʒ celeſti ſcorpio q iferis dñatur ſcorpionibus:⁊ ſerpēs ſerpētibꝰ. vñ ex ſerpētis forma aut ſcorpiōis vel cācri ſeu aliqua tali nobis fortaſſis determinate ignota:lūbrici pducunt in corpibꝰ ēt hoīum tales. Cū.n.ſm hermetē Enoch ſeu Mercuriū quelʒ arenaꝝ maris ſuū obtineat ſidus:incitās ad incremētum eiuſdē:multo amplius in pfectioribꝰ erit tale qd dare. nam ex virtutibꝰ ſuperū oīa hec qbuſdā muneribus demoniacis ⁊ virtutibꝰ ſunt plena. vñ Ariſt. de mūdo ait qſdā antiquorū ſenſiſſe omnia hec dijs plena fore. Sic igr apparēt vermiū cauſe pme ⁊ alioꝝ ſimiliū pductiue. Cauſe vo ſecūde ſunt ille a qbus diuerſi pducunt rōne humorū ⁊ loci ex qbus gñant. Nam quidā iuxta. A. gñant ab humiditate ſup quā nō dñat diuiſio ⁊ ſeparatio ex parte attractionis epatis ⁊ vehemētis putrefactiōis ſicut in ſupioribus gñati inteſtinis vt lōgi pueniētes interdū ad quātitatē lōgiorē cubito. Alij vo gñant ab humiditate ſepata: miorata pter epatis attractionē continuā ⁊ putrefactionē ⁊ multitudinē cōturbationis fecis velut q in recto ſunt iteſtino:puta parui. Reliq vo ſunt ab humiditate inter has media ſic q monoculi ⁊ colon rotūdi ⁊ lati. ¶ Propt 2ᵐ huiꝰ ſciēdū ꝙ lūbricꝰ eſt aīal ex putrefactiōe in vētre calitate viuificatiua gñatum. Quoꝝ hiſtoriaꝝ qnto ſunt gña tria:noiatus latꝰ ⁊ rotūdus ⁊ 3ᵐ aſcarides. Ex his quidē nullū aliud fit:⁊ ſolus latus adheret iteſtino:⁊ apparēt velut ſemē colloqntide. Cōit ēt ponunt tres modi. nā qdā ſunt longi rotūdi velut ſpētes ſiles ramis portulace vt lūbrici. qa lōgi ḡcilibus iteſtinis inaſcētes:⁊ lati ſeminibꝰ cucurbite ſiles: vñ ⁊ cucurbitini dicunt pmo ēt interiorū. ad inſtar ſeminū cucurbite filo vniꝰ in alterū ꝯiunctoꝝ q aſcarides ⁊ buffones ſm qſdā dicunt:in groſſis fiētes inteſtis: ⁊ p oīa ſe dilatātes adeo vt in ſtōm ꝯcurrāt pter alitionē:hominē mox ēt canine fameſcē faciētes. Sunt eni lōgitudine maxīa qñqʒ colligati:ita ꝙ retulit mihi qs ſe copulūꝰ ipſoꝝ.15.pedū mēſura emiſiſſe. Extāt ⁊ tertij parui ⁊ graciles dicti:ſimiles vmibꝰ aceti vel caſei:recto inaſcētes inteſtino:ita vt oculis nō pdeāt parū. A. vo. cū ſerapione inqt. Sunt tres ſpēs.ſ. lōgi lati ⁊ rotūdi ⁊ ſunt aſcarides ⁊ parui. Et rotūdos ēt tetigit Gal.14.artis curatiue. Ipe vo qſi aduerſus in aſcaridibꝰ ſupradictis afforiſmoꝝ qdē tertia. Aſcarides ſunt ſubtiles lūbrici in pte iferiori groſſi fiētes in teſtini:qrū indigōnē fetor egeſtionū ſignificat. Aliud aūt genꝰ lūbricoꝝ qui rotūdi gñant in ſupioribꝰ magis inteſtinis ad ſuperiorē aliquādo vētrē aſcendentes. Sūt ⁊ lati qrū gñatio longiſſima multotiens vniuerſis inteſtinis ptēſa. In duabꝰ tñ poribꝰ lumbricoꝝ ſpēbus:falſitas interpretatiōis ſentit oino monachalis huiꝰ vitatis oppoſitū. Fine vo.14.de ige. ponit aſcarides rotūdos ⁊ latos:ſentiēs minoribꝰ interfici medicinis rotūdos:latos aūt ⁊ aſcarides fortiori egere meⁿᵃ. Oribaſꝰ aūt in pctica ad eiꝰ filiū Euſtachiū inquit. Lūbricorū tres extāt dīe. Rotundi ſeminibus cucurbite ſimiles: ⁊ aſcarides vmiculi parui entes: ſunt ⁊ lōgi. Rotūdos aūt ⁊ latos vel cucurbitinos ꝯ cōem oium opiōnē praue dicit. Inqens vo aſcarides vermiculos eē paruos differētes a reliqs: cōcidit cū Gal. vt tactuʒ affor°ʳ tertia. Quare his ſup ſe grauis Oribaſꝰ affoziſmoꝝ hac ait. Lūbricoꝝ tres ſunt dīe. Aſcarides q ſunt ſiles ſeminibꝰ cucurbite. Concidit igit cū Ariſt. ⁊ alijs. Et opponitur ſibi. ⁊ Gal. affor°ʳ tertia. Et ſubdit. Sūt ⁊ rotūdi. Sicqʒ non ſunt vt poſuit aña ſeminibꝰ cucurbite ſimiles. Et addit:⁊ alij lōgi q etiā qtuor cubitorū poſſunt repiri. Et ad vnū auctores in noiando vermes differunt nō parum. Familiariores tamen mihi viſi ſerapio. ⁊. A. Fiunt quoqʒ vermes complexionibꝰ flegmaticis plus ⁊ etatibus poſt dentium magis plātatiuā. nōdum.n. calor in iunioribꝰ.i.in infantibus eſt detētiuus:affoziſmoꝝ tertia. In qbus abūdat parum in inteſtinis colera ⁊ guloſis ⁊ praue digerētibꝰ ac ex cibis flegmaticis gſſis ptactis. Et in autūno magis pter corruptionē digeſtionisʳ ⁊ ciboꝝ prauitatē. Hoꝝ etiam vermium qdā ſunt egreſſioni apti valde:alij minime:nōnulli parū. Ualde qdē vt in inferiori entes inteſtino pp quatuor. quoꝝ vnū eſt ppinquitas his q ex:ſcōm latitudo loci:tertiū paruitas animalis. Res.n. parua citius ex loco ruit lato. Eſt etiā qrtū debilitas ipſiꝰ. in his vero q ſupioribꝰ exiſtunt inteſtinis ſecus. In medijs aūt mediū repit. Hic aūt p ventrē ſtomacꝰ intelligit noie abuſiuo. Quot aūt modis ipe ſumat dcm̄ eſt dīa.53.

Propter ſecūdū quidē ſciendū qſdaʒ dixiſſe vermes nō generari niſi in monoculo ⁊ colō. vñ. A. Et fortaſſe nō gñant niſi in monoculo ⁊ colon: deinde ſpargunt ex latē ad ſtōm ⁊ ex latere ad anum. Et mouebant: qm̄ in lōgaone pp ip ſius rectitudinē latitudinē ⁊ ꝯtinuū ſecū egreſſum gñari nō valēt. ſtercore nāqʒ expelleretur ante ipſorū gñationē materia. Neqʒ in ſupioribꝰ ēt inteſtinis pp purū in illis imputrefactū retētum ⁊ exiccationē illic factā vehemētē. Fuerunt ⁊ alij plus iſtis dicētes vermes in qtuor inteſtinis inferioribus gñari. In duobꝰ aūt ſupioribꝰ mīme vt ieiuno ⁊ duodeno:pp cauſas q in pnatiōe gñatiōis eoꝝ adaptant ſtomaco. Quoꝝ pmis dōm ꝙ in ſupioribus ⁊ maxie eoꝝ in ḡcilibꝰ fiūt inteſtinis ⁊ recto ſicut fere teſtant vniuerſi:cū ipſoꝝ cauſe gñationis ptacte his poſſint adaptari. Neqʒ eoꝝ incitātia eos impellēt vniuerſalit in talibus locis nō fieri:ſed qð rariꝰ nunqʒ in medijs inteſtinoꝝ:qm̄ in recto fieri poſſūt ⁊ maxime cū tēpus ſeceſſiōis itercidat lōgiꝰ. Modica.n. pducūt tpis mora:aut fortaſſis trāſitu fecis nō ſeparant: cuʒ parui ſint adherētes inteſtinoꝝ ſupficiebꝰ ⁊ ipſa liquidior fuerit facta. Inuētum eſt nāqʒ ꝙ meⁿᵃ vētris non educunt oēs ſolutiua. Silr ⁊ ſi ſupiora inteſtinoꝝ cōtineāt iuuatiua magis ⁊ in eis attractio ab epe fortis fiat in corpibꝰ bñ regulatis. In alijs pōt ſecꝰ cōtingē cū cibꝰ qtitate aſſumptiōis:qlitate:tpe:artificio ⁊ ordine corrūpat ineptis. Quidā vo. vt Ariſt. qrto methauroꝝ ſentit ꝙ in vētre ſupiori vermes nō poſſint gñari inquiēs. Aial nō fit in ipa digōne ſicut qdam aiunt:ſʒ in ſegregatiōe putrefacta ⁊ in iferiori vētre: deide aſcēdit ſurſuʒ digeſtū. Eſt.n.i ſupiori vētre. vñ ibidē alexāder:pp qð freqnt in ifirmitatibꝰ euomūt. putrefit aūt in iferiori ſegregatū vt ita ſuſcipiat Ari. icitatiuū pbabile. Uermes gñant ex putrefcā ſegregatiōe ſegregata putrefactiōe vt ēt declaratū in cāis ipſoꝝ. Sʒ hec nō fit i ſupiori vētre veꝝ in iferiori. nā in vētre ſupiori digerit cibꝰ ⁊ trāſducit ſempvtute ex

Margin notes (left): f.3ª trac.5. ...a. post pn. — ...19. post pnᵐ — ...5. post me. — A — 16ª 3ª trac.5ª. apº.2ºin pnᵒ. 3. bf. capª. 30. inte medius. ...a.17. in fi. ...6. aphoꝝ. 27. Uerſus fines. — ca.19. in fine.

Margin notes (right): cōᵗᵒ. apho. 27. Uerſus fines. — 16.3ª tra.5.c.2. poſt pncipiū. — T. cōmēti. 28

pulſiōis ſtomaci ꝛ iteſtinoꝝ ꝛ attractionis epatꝫ ꝛ ꝓpingtate meſeraicaꝝ ꝛ partiū nobiliū. Adhuc vbi viget calidū multū digeſtiuū humidi ꝛ determinatū ꝛ vene fortis exiccationis putrefactio non pōt ꝯtingē: neqꝫ inde vermes gñari cū fiāt ex putredinibꝰ: cuiꝰ ſignū. q2 eis nutriunt̄ ꝓducti vt appet in muſcis ꝛ ſilibus. Ex quibus cū ṗus iductis ꝓbabilr̄ ꝯcludit̄ vermes nō poſſe in vētre ſupiori cū iteſtinis ſibi imediatius alligatꝫ gñari: ꝛ ꝓprie cū in ipſa diffundat̄ colera ꝑximꝰ ꝯtinue. Gal. ꝟo tertia affoꝛiſmoꝝ. videt̄ vtcūqꝫ huiꝰ ꝯrium ſentire concedēs hos in ſtomaco generari ita. Putredo ſola nō eſt ſufficiens hos gñare: ſed caloꝛe ſufficiēti indiget. Igit̄ coꝛrumpit̄ qdeꝫ nutrimētum multotiēs in vētre ꝛ maxime euthicato. i. in eo qui infantibꝰ deoꝛſum. vñ alia trāſlatio. Bñ autē itelleximus in ſtomacis pueroꝛū ꝛ inteſtinis coꝛrūpi cibos ꝛ putrefieri. vñ mā fit vmiū. q̄re Ariſt. oppoſite poterit arguē Gal. ita. vermes gñant̄ ex putrefactione. vbi ſiquidem ea euenit ſufficiēs gñari poterūt: ſed hec lꝫ rariꝰ accidūt in ſtomaco. Adhuc in ſtomaco gñant̄ que ſunt magis ꝑter nām q̄ vermes vt colē inaturales hoꝛride apata: ſaluanturqꝫ aīalia ibidē ſuſcepta. Rurſus tum ex cōplōne ſupioꝛi: tū etiam ex pꝛauo regimie aut peſte. ſilr̄ inteſtinis inferis aut medijs pōt vēter diſponi ſupioꝛ. qd̄ aūt eodē mō diſponet̄ ꝯſimiles poterit effectꝰ hēre. Ex qbus ꝯcludit̄ ꝭm Gal. vermes in ſtomaco etiam poſſe generari.

cōᵗᵒ. aphꝛ. 22. Verſus finē.

Propter tertium quidē ſciēduꝫ ꝙ cōciliās hos tātos in adinuicē ſapiētes: dico ꝙ ſi loquamur de coꝛpoꝛe ſano aut ēt lapſo in quo nōdum ledunt̄ operatiōes palā ꝛ in his que ꝑ ſe magis ꝛ plurimum ꝯtigunt in ſtomaco ꝛ iteſtinis etiam ſibi ꝓximis nō gñant̄ vermes. Et ad hoc ſufficiāt rōnes ṗus ad id inducte. Si vero ꝭmo extet de coꝛpoꝛe plurimuꝫ lapſo egrotatiuo aut quaſi egrotāte: ac ad ea que per accidēs ꝛ raro cōtingunt ꝓnūcio in ſtomaco interdum vermes poſſe generari: ꝓpter indigeſtionē ꝛ alias cōſeq̄nter concurrētes cauſas ſicut fere in omnibus partibus exceptꝫ vitalibus eos reperio quādoqꝫ generari. Qd̄ ꝛ arguta oſtēdunt ad hoc inducta h̄ ſatis ſufficiētia nūc. Interdū. n. q̄ gñationis ſunt cauſe in viſceribꝰ inferioꝛibus vētri conuenienter poſſunt adaptari: cum eoꝛum oppoſite nō ipoſſibilitatē: ſed difficultatē magis oñdāt.

Propter quartum ꝟo lꝫ ex ꝑmiſſis appareat: dōꝫ tamē ad arguta. Ad ṗmᵐ igit̄ dōm ꝙ vermes fiūt ꝛ a vtute vniuerſali ꝛ a particulari vt oñſum ṗus: ꝛ ꝙ ſol ſit cā gñatiōis ꝑ eiꝰ aduētū ad nos: ſimplicius habet veritatē in his que gñant̄ in ꝯtinēte egentia ſolis vt foueant̄ caloꝛe: nō aūt ſic in illiꝭ que in locis fiūt in qbꝰ eoꝝ ſemp fouet̄ caloꝛ: q̄lia ſunt aīaliū in quibꝰ gñant̄ coꝛpoꝛa: lꝫ ſolus aduētus ad nos omni conferat gñationi. Conſtellatio etiā particularioꝛ foꝛme ipſoꝝ datiua nō eſt quādoqꝫ: ſed vt declaratū continue. Semper. n. ſcoꝛpio celeſtis dñat̄ ſcoꝛpionibꝰ terreſtribꝰ: ꝛ ſi plus iterdū alias ꝟo minꝰ ꝭm etiā diſpōnē materie talr̄ variatā. Ad aliud dōm ꝙ nobiliꝰ ꝑ ſe ꝛ ꝑmo ſemp nobiliꝰ intēdit etiam ſeipō: ꝑ accñs ꝟo ꝛ ſecūdo euenit vt videat̄ itendē vilius. Celū nāqꝫ ꝛ intelligētie. ita ꝙ ipſaꝝ etiā ꝑma intēdētes ſe in ꝑmaꝫ cauſam trāſfoꝛmare ac ꝑma ſeipam ſummā ꝛ bonitatꝫ ſue cōmunicatiſſimā maniſeſtare ꝯtingit: vt ide alia ꝑficiat̄ ꝯñr. Qd̄ ꝛ. A. nono metaphy. declarās inqt. Aqua ifrigidat̄ ꝑ ſeipſam actu vt ſuā ſpēm ꝯſeruet: nō vt infrigidet aliqd extra ſe ſicut ignis calefac̄ ꝑ ſeipm vt ꝯſeruet ſuā ſpēm nō vt aliqd calefaciat ex̄ ſe. Silr̄ vtꝰ appetitiua deſiderat delectari coitu: ꝑp ſupfluū expellēdū ꝛ complet̄ ipſius delectatiōne nō vt inde fiat filius: cum plimi ꝭm Alyabbateꝫ ꝛ Iſaac coeant ꝑp voluptatē ꝛ nō liberoꝝ gñonē. Sic igit̄ aliqd intēdēs ſui ipſius ꝑfectionē ꝑ accñs intendit̄ alteriꝰ ꝑfectio. de q̄ qppe Cōmētatoꝛ. 12. metaphy. ita. Dicētes ꝙ deꝰ ſollicitꝰ ſit circa vnūqꝺqꝫ indiuiduū aliqualr̄ eſt verū ꝛ aliqualr̄ eſt falſum. Verū qdē. qa nullū indiuiduū ꝓpꝛiā hꝫ diſpōnē: niſi illa diſpō inueniat̄ aliq̄ mō illius ſpēi. Sic. n. veꝝ eſt dicē: deū circa indiuidua ſollicitari. Sed ſollicitari circa indiuiduū tali mō ꝙ nullꝰ cū eo cōicatiōnē habeat: nō eſt fas bonitatis diuine: q̄re fine illiꝰ vitaꝭ in hoc exiſtit ꝙ eſt ſollicitudo. Et ꝙ ſi ſunt aliqua ſine ſollicitudine ꝓueniūt ex nec̄itate materiei nō ex diminutōe agētis. ita vt hoc extrahat q̄ſdā ad dōm duos deos quoꝝ vnꝰ creet bona ꝛ alius mala: q etiā erroꝛ extitit manicheoꝝ. vñ ideꝫ ſcdo de aīa. Sollicitudo dina cū nō potuerit facē aīal ꝑmanē ꝭm indiuiduū miſerta eſt in dādo ei virtuteꝫ qua pōt in ſpē ꝑmanē. quare ſup ſcdo ce. ꝛ mun. Coꝛpoꝛa celeſtia ꝛ vīr diuina ſunt nobilioꝛa his. Et ꝑp qd̄ aliquid inuenitur eſſe: eſt nobilius eo intētione ꝑma. Declaratū. n. eſt in ſcia diuina: ꝙ ipſa nō inueniunt̄ niſi pꝛopter ſe intētione ꝑma. Sed illud qd̄ iuenit̄ ꝑp ſe ꝑꝰ intētione neceſſe eſt. vt inueniat̄ ꝑ aliud intētione ſcda: niſi illic nō eſſet nā inata ad largiēdū. Ecōuerſo autē eſt in hꝭ gñabilibꝰ ꝛ coꝛruptibilibꝰ. Ipſa. n. ꝑ ſe ſunt intētiōe ſcda ꝛ nō ꝑma. Actio. n. hois intētione ꝑma eſt ꝓpter aliud: qa ꝓpter eē ſupioꝛū entiū: ſcda ꝟo intētione ꝑp ſe. Qꝫ aūt hic entium deus ꝓuidētiaꝫ hēat inuit̄ ce. ꝛ mun. ſcdo. ꝛ expmit̄ ab Alexādro. Ad aliud Ariſ. apparuit qd dōm. Ad aliud dōm ꝙ lꝫ ſic eueniat plm̄ tū ꝑp nām totiꝰ: frigiditatē cōplōnis ſtōi: indigōnē: hu. in eo ꝯtentos ſenſum illius hebetātes. ita irregularitatē comeſtiōis ꝛ ꝑuatiōeꝫ colē: iterdū vt viſum pñt lūbrici in ſtō ꝓcreari. Silr̄ ad partis alteriꝰ rōcinata appuit. Ad ṗᵐ. n. qd iā dōm viſum. Ad 2ᵐ qdē dōm ꝙ lꝫ flegma abūdet i ſtomaco: raro tamē gñat lumbꝛicos. Cum aut non putrefiat vel emittat̄ vel euacuet̄ ſepius nō cōcluſum ꝛ agitet̄. aut aliud ꝓhibitiuū occurrit. Ad aliud dōm ꝙ aliqd faciliꝰ in loco q̄dā ꝯſeruat̄ q̄ in ipſo gñet̄: cum latioꝛ ſit vtus ꝯſeruationis q̄ gñationis. Multa nāqꝫ in locis plurimis nō gñant̄ pñt tū vſqꝫ aliqd in eiſdē ꝯſeruari. Silr̄ de vmibus itrātibꝰ ꝛ his gñandis nō eſt ſimile: niſi latū cū illi ſint foꝛtioꝛes valde generandis. Si aūt ex deſurſum egrediant̄ oꝛe vel naribus euenit ipſis trāſeūtibꝰ illic ꝑp alimētum ſuperius ſicut dixit Ariſt. nō ꝙ illic gñent̄ vt ſepe. Qui iterdū ꝑua adeo in ſtomaco iducūt accñtia: vt cardiacā ꝛ cū anguſtia ſyncopi: ita vt aliqs ſtatim eoꝝ pereat moꝛdicatiōe. Alexāder 2ᵒ. Teſtat̄ etiā. A. ꝭm q̄ſdā aliqñ egreſſos fuiſſe vētre pfoꝛato. Mihiqꝫ qñqꝫ recitatū ſilr̄: ꝛ epilepſiā ꝛ colyricā paſſionē iducē. Ad aliud dōm ꝙ in iteſtinis nō eſt in plimis ſic terreſtre ꝛ feculētū: qn in digōne aliqd remaneat ſubtile hūidū putreſcibile ſpirituale viuificabile: ꝛ pꝛopꝛie in quoꝛuꝫ inteſtinis nō abūdat colere excretio. Et propter hoc apparuit ad aliud. Ad aliud etiā concedēdū eſt tanq̄ rariꝰ ꝯtigēs ceu ꝯfeſſuꝫ ipos qñꝫ in ſtomaco poſſe gñari.

ca. 3. poſt meᵐ

5ᵒ theo. ca. circa ꝑncip

5ᵒ theo. c. 11 circa ꝑncip

Cō. 37.

Cō. 51. in fi

cō. 34. in fi

cō. 21.

cō. 17. pᵒ ꝑn

16ᵃ. 3ᵃ trac. 5 caᵒ. 2ᵒ. in me

Differentia. Ciij.

Q hypoſarca ſit deterioꝛ hydropum oſtēditur ꝑ quartum re. vt apparebit id firmātē. Adhuc moꝛbus vniuerſalioꝛ deterioꝛ ꝑticulari. ꝛ ideo q2 febꝛis moꝛbus vniuerſalis ceteris

T. cō. 114.

moleſtioꝛ: differētia.87.hꝰ quoqꝫ hydropū eſt hypo
ſarca dicta. Jn ea.n.mala ſm totum coꝛpus cōplexio
ꝑᵒin ꝑnᵒ. exiſtit diuerſa de diſtēperātia ineq̄li. ℭ Ampliꝰ pec/
cat.vt ꝯñr appebit in nobilioꝛi ⁊ vlterioꝛi opōne ma/
giſqꝫ intēta tanq̄ꝫ finis a nā q̄lis eſt nutricatio mem/
broꝝ ꝑ cōpationē ad al's opatiōes ⁊ digōnes prece/
dētes vt que ſtomaci ſunt ⁊ epatis. Jn tali vero pec/
catuꝫ maius exiſtit q̄ꝫ in reliq̄s. ℭ Rurſus mā hypo
ſarce cum plus diſtet a locis ad q̄ fit attractio ſic ab
inteſtinis ⁊ ſtomaco q̄ꝫ materia aſclitis ⁊ tympanitiſ
deteriꝰ ⁊ difficilius poterit educi cū medicia vl'r pur
gatiua vt eſt vomitiua ⁊ ſeceſſiua. Materie nāqꝫ q̄ fa
cile educunt ſunt que in ſtomaco continent ⁊ inteſti/
nis: deīde q̄ in capite: meſeraicis ⁊ epate: deīceps q̄ i
venis: poſtea q̄ in mēbroꝝ fontibꝰ: peſſime aūt oīum
poſt meᵐ q̄ ad cutē tēdunt valde ⁊ q̄ in iūcturis locant: prio q̄r
.5.pᵃ meᵐ ta. ⁊ Meſ. ſimpliciū ꝑmis. Cuꝫ g̊ hꝰ hydropū potiſſi
tiōe pᵃ ca. ma cura fiat ꝑ attractioneꝫ vel ſupius vel inferiꝰ cete
oſt mediū. ris erit deterioꝛis curatōiſ. vñ ⁊ deterioꝛ erit ſimpl'r.

.4ᵒ.ca.4ᵒ. **Huiuſmodi quoqꝫ** contrarium 3ᵒ q̄r
rſus fineꝫ. tadecima. ⁊ in di
5.in ꝑn. uiſiōibus. hypoſarca eſt leuioꝛ earū ⁊ ꝓpinqoꝛis cu
rationis ⁊ ſanatiōis. ℭ Rurſus illa egritudo minus
eſt deterrēs: cuiꝰ mā eſt tendēs in extra recedēs a mē
bris nobilibus. Ex oppoſito.n.accidit detrimētū iux
5.44. ta veterē ꝓnoſti.ꝑ. Talis v̊o mā eſt hypoſarce ⁊ non
aliarū duarū vt ſenſus indicat. Jgit hec minus deter
rens alijs. ℭ Q aūt tympania ſit alijs deterioꝛ oſtē/
r. capᵒ.21. dit ex colliget tertio ſupficietenus tamē. ℭ Jtidē illa
ꝑncipiuꝫ. egritudo eſt deterioꝛ q̄ nocet ꝑti nobilioꝛi: ⁊ iō febꝛis
ifeſtiſſima reputat: cū ꝓpꝛie ſit coꝛdis paſſio. hec q̊qꝫ
eſt tympanites. ſpiritibꝰ enim magis aſſimilat ſicut
aſclites humoꝛibꝰ. Tribꝰ nāqꝫ ſubſtātijs coꝛpis mol
libus vidētur materie iſtarū triū hydropuꝫ ꝓpoꝛtio
nari. Hypoſarce qdē materia hūiditati carnoſe tym/
panitis ſpūali ⁊ aſclitis humoꝛali. Palin. tales vt di/
ctū egritudines euacuationibus expurgātur vl'ibus
que medicinis ꝑficiunt diſſolutiuis ꝓpꝛie. His auteꝫ
hic caremus. Non.n.eſt medicina vētoſitatis a ꝓꝑe
tate eductiua. Jgit deterioꝛ alijs. ℭ Cuiꝰ vtiqꝫ ꝯ̄riuꝫ
r i meᵒ ca/ ſapit. A. in loco ꝑinducto cū alijs plurimis. Adhuc
li. illa egritudo eſt minꝰ moleſta: qñ materia obedit am
pliꝰ agēti. ex obediētia.n.patiētis ad agēs conſurgit
actio. Mā v̊o tympanitis eſt hꝰ: cū ſit aerea ſpūalis.
t.2ᵃ caᵒ.1ᵒ. ſpūs aūt eſt res coꝛpis reſolubilioꝛ: de diſtēpātia ine
medio. q̄li. Jtaqꝫ alijs minꝰ deterrēs. ℭ Oſtēdit q̊qꝫ 3ᵒ.ꝑ. A.
3ⁱ tra. 4ᵒ. aſclitē foꝛe deterioꝛē. Eti. ꝯſurgit ex mā magis frida
4.in me. ⁊ humida ēt q̄ꝫ alie: vt oñdet ꝯñr. Fridū aūt eſt plus
moꝛtificatiuū: ⁊ hūidū ſuffocatiuū alijs nāiſ: dīa.16.
ꝓpter qō hec deterioꝛ reliq̄s. ℭ Oppoſitū hꝰ iā ꝑuſ
cō.114. mōſtratū ex regimis q̄rto. teſtante hypoſarticū dete/
rioꝛē. ℭ Ampliꝰ illa egritudo minꝰ eſt deterrēs: q̄ cū
ꝓpoꝛtiōabilitate ꝯtigit particulariū. hec v̊o aſclitesſ:
q2 cū pluries ꝯtingat ex ꝓpoꝛtionabilitate vī conſur
gē cauſarū. Que nāqꝫ cum diſſimilitudine eaꝝ ꝯtin/
git rarius accidit: cū ipꝛopoꝛtio reſiſtat euētui illarū
t.2. ca. 41. ſic cauſon ſenibꝰ. q̄rto ꝑma. Jdeoqꝫ hec erit alijs mo
t ꝑncipiuꝫ. leſtioꝛ minꝰ. ℭ Adhuc eiꝰ māe ineſt medicīa educti/
ua. eſt ⁊ ꝓpe loca ꝑ q̄ fit purgatio. qō nō ſic tympani
ti ⁊ hypoſarce adeſt māe. Palin: ei adeſt modus cu/
ratiōis ꝑ ſumis icīſionē: q vtiqꝫ nō ieſt alijs: dīa.199.
Que aūt egritudo plibꝰ modis pōt curari: eſt leuioꝛ
illa que paucioꝛibꝰ. Jtaqꝫ ipa minꝰ alijs erit detioꝛ.

Propter primum v̊o ſciēduꝫ ꝑus qd
ſit hydropiſiſ: ⁊ q̊t
ipſiꝰ modi. Et demū q̄ illiꝰ cauſe vniuerſaleſ cum mō
g̃nationis eiuſdē. ℭ Propter hoc ꝑmū colligitur ex
ſermonibus medicoꝝ ꝙ hydropiſis eſt erroꝛ grādiſ
virtutꝫ epatꝫ digeſtiue: ꝑꝑ quē oīa mēbꝛa coꝛpoꝛis ap
parētia vel nutricatōis ītumeſcūt manifeſte. Dcm̄ eſt
erroꝛ grādis: q2 ex minoꝛi alie egritudies ⁊ male cō/
pl'ones ꝯſurgūt ⁊ nō hydropiſis colliget 3ᵒ. Jn h̄ aūt colliḡr.ca.21.
qō ſubdit oīa ⁊c̄. tāgit hypoſarca. Qñ ſubiūgit v̊o: ante medium
vel nutricationis aſclites ⁊ tympania. Tertio q̊ꝫ de/
cimaq̄rta hydropiſis eſt egritudo mālis: cuiuſ cā eſt trac.4.cap 4.
mā exuberās frida īgrediēs mēbꝛa: ⁊ creſcūt ꝑ eam in ꝑncipio.
aut mēbꝛa manifeſta oīa aut loca vacua ꝑtiū in qbꝰ
ſunt regimē nutrimēti ⁊ humoꝛes. vñ Alexāder. Hy
dropica cronica eſt paſſio ⁊ ex frigoꝛe epis g̃natur.
ℭ Dubitat de h̄ qō dī ꝙ eiuſ mā ſit frigida cū qdam
hydropū ponat a caloꝛe inferiꝰ fieri. Adhuc 4ᵃ affo/
riſmoꝝ. Tympania fit a modica friditate: nō.n.hūi/ coll'r.ꝯᵃ apho.
ditas pōt in aerē vētoſuꝫ trāſmutari ſine caloꝛe aliq̊. xi.in fine.
Quare nō vī ſimpl'r ꝙ eiꝰ mā ſit frida. Dōm ꝙ fridū
dī illud qō eſt deſtitutū caloꝛe īnato q̄ꝫtitatiuo: lꝫ ha/
beat caloꝛē q̄litatiuū hoꝛribilē ⁊ acutū q̄lis eſt oīno
ſupfluitas. vñ ⁊ q̄rta ꝓbleu. Genitura eſt frida añ.ſ. ꝓblᵗᵉ.vltl.32.
q̄ꝫ afficiat ⁊ agitet a caloꝛe ⁊ ſpū inato. Uel dōm vt/
pl'm fieri a frido. Qñ aūt ſubiūgit. Aut loca ⁊ cetā:
tāgit vt ꝑus hydropiſis hypoſarca ⁊ poſtea aſclites
⁊ tympania. Deīceps ſciēdū ꝙ circa nūm ſpērū hy/
dropū diuerſificati ſūt medici. Oꝛibaſiꝰ.n. ad Euſta/
chiū. ⁊ Caſſiꝰ felix exꝑmūt tm̄ duas: aſclitē. vꝫ. ⁊ tym
panitē. Salernitani v̊o 4ᵒʳ poſuerunt eē volētes eas
ad q̄tuoꝛ hu. vel ad q̄ternā q̄litatū cōbinationē com/
poſitā adducē. Dixerūt.n. ꝙ leucoflegmātia que iter
pꝛetat alba flegmaticitas. leucō.n. albū: g̃nat ex pec
cato friditatꝫ ⁊ humiditatis: hypoſarca.i. ſubcarnea:
ſarch enim caro: accidit calitate ⁊ humiditate. Tym
panites aūt cuiꝰ nomē ſumptuꝫ eſt a ſuo accñte: puta
qa vētre ꝑcuſſo ſonꝰ audit: velut q tympani: calitate
ꝯficit ⁊ ſiccitate ſupflua. Aſclites v̊o.i. vtrea halyab. theo.9ᵒ.c.31.
vel vtrina aſclis.n. vter dī qdē ſic: eo ꝙ vēter ꝑcuſſuſ ante medium
ſonū reddit aq̄ mote in vētre ſemirepleto ipſa. Almā cap.7ᵒ. in ꝑn.
ſoꝛis.9. Adhuc qnto iterioꝝ vr̄ ideꝫ ita inui. Totum ca.7.ante me.
coꝛpꝰ ſanguine flatico ꝯtinē vr̄ ⁊ ſm anaſarcū ⁊ leu/
coflegmatias ⁊ hydros noīatos. ꝑ vētrē aūt nil ſan/
guineū: neqꝫ in his neqꝫ in aſclite ⁊ tympaniti excer/
nit. Dōm ꝙ ꝑ anaſarcū ⁊ leucoflegmātias idē ītelle/
xit vt ꝑ.i. Aut locutuſ fuit ſm alioꝝ opiones vel ꝑꝑ
nois litigiū euitādū ſic ait. vñ ſubdit d̄ hydropibꝰ q̄li
tercūqꝫ qs voluerit noīet. Hāc q̊qꝫ opi. vel ſimilē: tā/ cō.114.in ꝑn.
git q̄rto re. acutoꝝ. Jnqt eni. Quidā nō ſubcarneuꝫ:
ſed ſupcarneū ſcribunt ⁊ ꝑ h̄ ītelligunt hypoſarcā. ⁊
ſubdit. Non tamē int carneū vel iuxta carneū. q.di/
ceret ꝙ h̄ nō ſit idē qō illud qō dcm̄ eſt hypoſarticuꝫ
⁊ epiſarticū: vt ſit ſm eos hypoſartica pᵃ ⁊ anaſartica
ſcōa. Cōcedūt ēt alias duaſ ſpēs.i. aſclitē ⁊ tympani/
tē: q̄re ⁊ q̄tuoꝛ ſil'r erūt. Et iō ſubdit. Jgit hi qdē me/
dicoꝝ q̄tuoꝛ dicunt eē differētias hyderū ſupexcedē
tes qō ꝯgruū. q.d. nō.n. ſūt niſi treſ. Et ſubiūgit. Sꝫ
nūc tēpus redarguē eos. Q aūt ſpēs hydropuꝫ ſint
ſolū tres: hypoſarca vel anaſarca aut q̊ noīe vocitet
aſclites ⁊ tympania: nō ſolū h̄ ſenſit Gal'. ſed alij oēs
appꝛobati grecoꝝ ⁊ arabū qbꝰ nunc adherēt latini.
Jn viatico.n. Alex. dī leucoflatia: hypoſarca vl' ana/
ſarca idē ſunt. vñ idē Alexander. Tertia q̄ ex flatico
ſanguine in toto cōſiſtēs coꝛpe fit ⁊ appellat anaſar/
ca leucoflatia. Et ꝙ ex peccato calitatꝫ ⁊ humiditatiſ
hydropiſis vt poſuerūt qdā nō ꝯtingat oſtendit: qm̄
hydropiſis vt dcm̄ euenit ꝓpter erroꝛē grandē v̊tutꝫ
epatis digeſtiue. Cal'm v̊o ⁊ humidū aut nō multuꝫ
ſupfluit ⁊ ſic faceret potiꝰ ad digōnem ⁊ ꝑuationē hy
dropiſiſ q̄ꝫ ad ipſiꝰ inductionē: vel vtpl'm ſupfluit: ⁊

tunc poti⁹ gn̄at egritudinē putridā q̄ʒ hydropiſiʒ cū
cal'm ⁊ humidū pre ceteris naturis ſit paratū putre/
dini. In hydropiſi autē īquātū hmōi nō eſt putredo.
Adhuc hypoſarca ⁊ leucoflegmātia nec lo° nec mā
differūt neqʒ ſignis: neqʒ.n. eſt humoralis diſtictio in
tertia digōne: ſed totū tandē vnitat̄ pp q̄ð nō opʒ eas
diſtictas ſeorſum ponē. Que aūt his nō differunt ve/
lut eadē debēt a medico iudicari. Inſup etiā pctm̄ eſt
fieri ꝑ plura ꝙ pōt ꝑfici paucioꝛib⁹. Et iō cū illuſtri/
bus medicoꝝ ponēdū ꝙ ſint tres ſolū hydropū mo/
di. Qui aūt ponūt q̄tuoꝛ faciūt magis numerū noiuʒ
q̄ʒ reꝝ. Duas aūt exꝑmētes tm̄ bꝛeuioꝛē ⁊ amplioꝛeʒ
T.cō.114. ſunt ꝯtingētiaʒ ſecuti. Noſce ꝙ lʒ q̄rto re.ac. ſeries vt
appebit videat̄ duas ſolum tangē ſpēs hydropum.
Sūt tn̄ aq̄ſa tres audita: ſʒ hec duplex hypoſarcha. ⁊
aſclites ⁊ tertia tympanites. ¶ Propt̄ 2^m h⁹ ſciēduʒ.
vt ad vnū ſit dicē ꝙ cauſe hydropū ſumunt̄ a rebus
nālib⁹ ⁊ nō nālibus ⁊ ꝯ nām vt ⁊ alia. A nālibus qui
dē velut a mēbꝛis lapſis. Conſurgit.n. vt ab ylijs ſeu
a lūbis vel ſplene aut inteſtino vel veſica aut kiſti fel
lis ſtomaco vel pulmone aut dyaphꝛagmate aut ab
T.cō.2ᵃ.⁊.3ᵃ. epate: ſcðo ꝓnoſti. ⁊ tertio q̄rtadecima. ⁊ lʒ hydropi
trac.4.cap.4. ſis poſſit ab omni mēbꝛo fere ꝯtingē nō tn̄ conſtituit̄
ante medium foꝛmal'r niſi malitia vt tactuʒ grandis figat̄ in epate.
cō.ꝑmo i me. vn̄ Gal'. ibidē. Ois ſpēs hydropū ꝓuenit a nocumē/
to in v̄tute gn̄atiua ſanguis: qn̄ deficit in eius cōple/
mēto. H̄ aūt apud medicos locatum in epate. Quare
Democrit⁹ niſi epar leſum fuerit: hydropes nō naſcū
tur: ſicut nō eſt febꝛis vndecūqʒ ꝯſurgat: niſi caloꝛ ex
traneus coꝛ petat ꝑ artariaꝝ mediocritatē. febꝛiū ꝑ.
ca.3°poſt ꝑn^m A rebus aūt nō nālib⁹ ſex qn̄ in debita q̄litate: q̄ʒtita/
te: tpe: oꝛdine ⁊ artificio adminiſtrat̄. Ab eis aūt qdē
que ꝯtra nām ꝯſurgit: vt mala cōplexiōe: compōne:
ā patib⁹: ſolutione continuitatis ⁊ alijs ꝑticularit̄ de
claratis ⁊ maxime a pꝛaua epatis diſpōne. lʒ eni ois
hydropiſis cōſurgat ꝓpter peccatū digōnis ⁊ ſeque
ſtrationis epis: ꝑncipalius tamē ⁊ plus ledit̄ in aſcli
te ſcða digō. In tympanite v̄o ꝑma. In hypoſarca v̄o
collr.ca.ꝑmo. tertia. Gal'. ſexto de accidēti cū. A. Eſt ⁊ modus gn̄a
14.3ᵃ.trac.4°. tionis hypoſarce: qa cum in tertia digōne mēbꝛa nu/
collr.ca°.5°in trimētū debeāt ſibi icoꝛpoꝛare: ſꝫm triplicē opationeʒ
medio.⁊ ca.6. v̄tutis nutritiue: appōnē. ſ. adeptionē vel adherētiā:
⁊ 7°in ꝑn°. vnitionē ⁊ defect⁹ accit inadherētia. Quāuis eni iux
ta ptes ponat̄: nō tn̄ ſic adheret vt illud q̄ð diſſolutū
fuit: imo caro fantaſtica ⁊ rara ſqualida ꝯficit̄. Ex q̄
ēt ſupfluū q̄ð in tertia digōne expellit̄: non excutit̄ pp
impfectā digōnē v̄tutis nutritiue: aut etiā duaꝝ dige
ſtionū ſtomaci ⁊ epatꝭ antecedētiuʒ. Et cum iſta 3ᵃ di/
geſtio ſit ꝑ omne ⁊ peccet in toto. Hic mēbꝛa dcā ſūt
apparētia itumeſcē oia. Modus autē quo hydrops
aſclites ꝯſurgit quo locum mediaſtinum ſyphac mu
ſculos vētris coopiētis ex vna pte ⁊ ʒirbi ⁊ inteſtino
rū ex altera ⁊ dyafragmatis ex reliq̄ multiplex iueni
tur: eo ꝙ nā conat̄ multꝭ modis a ſe expellē ſupflua ⁊
nociua oino aut ad loca minoꝛis timoꝛiſ trāſpoꝛtare
⁊ maxie qn̄ eſt potēs. Expellit.n. ſaniē ꝑ meditulliuʒ
cō^{to}. apho.55. ēt oſſis: affoꝛiſmoꝝ ſeptima. ⁊ tertio decimaquarta.
trac.4°ca°.5° Un⁹ qdē modoꝝ eſt ꝓpter fiſſurā alicuius meat⁹ aut
in fine. meſeraicaꝝ aut inteſtinoꝝ ꝓpt̄ quā penetrat aq̄ſitas
in ſpaciū an̄dictū: anteq̄ʒ poſſit ad epar adduci. Aut
pp veſicas q̄ fiūt in epe aq̄ repletaſ: qb⁹ qdē multipli
catꝭ diuti⁹ ſucceſſiue ⁊ ruptis: aq̄ effluit i locū ꝑdictū:
que multiplicat̄ intm̄: donec vēter illic omnis replea
apho.55. tur aq̄ſitate. Et hec eſt iterꝑtatio Gal'. affoꝛiſmoꝝ 7ᵃ.
qbuſcūqʒ epar aq̄ repletū fuerit ⁊ in omentū erupit:
his vēter aq̄ replet̄ ⁊ moꝛiunt̄. Terti⁹ aūt qꝛ cū chilo
ſitas ad epar tracta dēret in eo ꝑfecte ſanguificari re/
manēs aquoſa: ſeroſa: acuta: v̄tute debilitata contēti/
ua epatꝭ expellit̄ a pēnulis epatis additamētis dcis:
diſtillādo ad locum ꝑ̄fatum. Aut q̄rto ꝙ epar ſit tāti
adhuc vigoꝛis vt h⁹ aq̄ſitatē mittat ꝑ venas ad coꝛ/
poꝛis nutrimētū. Indiſcretiua tn̄ ⁊ indepuratiua ab
humiditate vꝛinali. Quā qdē mēbꝛa retinēt: demum
adherētia remittunt itidē ꝑ eoſdē meat⁹ retro: donec
recurrat in epar: cū fiat conflux⁹ ⁊ ꝯſpiratio ꝑ eūdeʒ
ēt poꝝ in oē tpe tn̄ differēti: nāliū 3°. Eſt aūt ⁊ qntus ca.13.poſt ꝑn
modus quē tetigerūt qdam antiq̄rū inſigneſ ꝑ viam
ſuminis ⁊ vmbilici. Sicut.n. dicunt anathomiſte ab
artaria magna ſub renib⁹ ramificāt̄ due artarie q̄ tē/
dūt in veſicā: deide ꝑ ſumē ſeu pectinē ꝓtēdūt̄ in vm/
bilicū ꝑ q̄s qdē mingit fetus qn̄ nondū eſt natus ac A
ēt oꝛt⁹ ſi fiat exꝑſſio ⁊ cā nō accidat vnde adhuc min
gat ex v̄ga: ceu in iuueneſcēte carēte genitalib⁹ inſpe
xi: hinc eni mingebat. Que qdē vene ⁊ artarie in nō
natis: puta aboꝛſibus manifeſte apparēt. Sʒ in com
pletis ipſarū extrema iā exiccata fuerūt ⁊ radices ea
rū remāſere: ꝑ°ꝑᵃ. q̄re ſcðo theoꝛi. Ab vnaquaqʒ dua doc.5. ſum.
rū ramuſculus oꝛit̄: ꝑgūtqʒ ambo in coꝛp⁹ veſice do/ ca.5.poſt me
nec ad vmbilicū ꝑueniāt ⁊ h̄ in coꝛꝑib⁹ eſt iuenire fe ca.13. iuxta
tuū. in cōpletoꝝ aūt coꝛꝑib⁹ parſ q̄ ad vmbilicum tē/
dit remittit̄. Qn̄ ḡ aquoſitas h⁹ pp opilationē ⁊ reſi/
ſtētiā expulſionis ex partibus alijs expellit̄ in venas
has donec ſurſum tēdēs ꝑueniat ad eoꝝ oꝛificia ⁊ nō
iueniat tūc meatū aptū: ad vmbilicū dilatant̄ ⁊ apiū/
tur valde plus q̄ʒ fuerunt ēt antea. Ex qbus qdē tūc ca. 21. v̄ſus
reſudat in ſpaciū vētris aq̄ſitaſ. A. cū 3° collʒ. Q̄ð oñ 14.3ᵃ trac.4
ditur: eo ꝙ iā hyderoꝝ qdā emiſerūt eā ꝑ vmbilicū. ca.5.an̄ me^m
Modus aūt q̄ tympania ſit aptus eſt iam ſatis. Qn̄
n. ex pꝛaua ⁊ vētoſa digōne ſtomaci ⁊ inteſtinoꝛū ſuc
coſitas ꝑtiſanalis tranſit ꝑ meſaraicas ⁊ maxime cuʒ
epar fuerit cal'm reſoluit hāc in vapoꝛē fumoſum. q
qdē ex poꝛis haꝝ partiū rarum tranſpirat in ſpaciuʒ
ſepe dcm̄. In q̄ pp dēſitatē parietū lateralit̄ circūdan
tium pōt irreſolubil'r contineri: velut aer vapoꝛoſus
in teſtudine. Caſſius v̄o felix ex quadā figura dictio/
nis amirabili ex aere foꝛtaſſis accepta inq̄t ex ingēti
vētoſitate pulmonis inflatiua ꝯtingit tympanitē con
ſurgē. Hmōi q̄qʒ modus hydropū contingit a mino/
ri frigido q̄ʒ hypoſarca aſclitūqʒ aliq̄. opʒ eniʒ calo/
rē adeſſe vt mā frigida reſoluat̄ in vapoꝛē fumoſum.
¶ Sʒ circa ꝑdicta dubitare ꝯtingit: qm̄ v̄ʒ hydrops
egritudo cōmunis vt febꝛis: cum dictuʒ ſit ipſam ap
pꝛopꝛiari epati vndecūqʒ incipiat. ⁊ neqʒ fieri ſine ip/
ſius iactura vt febꝛis coꝛdi. ⁊ maxime cuʒ ſcribat̄ de
accn̄ti ſexto. Flegma ſi toti dominat̄ coꝛpi hypoſar/ ca.ꝑ°cir. m
cam facit: ſi autē mēbꝛo vndimiā. Hʒ igit̄ mēbꝛuʒ de
terminatū ꝑnᶜ. ⁊ ꝯn̄r coꝛp⁹ totum. Cōis igr̄ moꝛbus.
¶ Dōm ꝙ lʒ mēbꝛū determinatuʒ non tamē diffundit̄
ꝑ totū coꝛpus vt febꝛis. qꝛ nō ꝑ oſſa: cum ſint dura ex
tēſionē nō ſuſtinētia. ⁊ ita non v̄e āpari: dꝛia.96. cum
hydrops videatur idē ꝙ āpa. Que autē tumēt ſunt
partes apparentes muſculoſe: vnde dictum per. A. 14.3ᵃ. trac.
creſcē in hydropiſi aut membꝛa manifeſte omnia q̄ʒ/ ca.4.in ꝑn.
tum ad hypoſarcam vel loca vacua ⁊ cetera quātuʒ
ad reliquas duas ſpēs. Sʒ qd de lepꝛa: cum moꝛbuſ
ponatur cōis. Dōm oſſa inficiunt̄ in lepꝛa ꝑampli⁹.

Propter ſecūdū v̄o ſciēduʒ ꝙ qdā po
fuerunt hypoſarcā de
terioꝛē: q̄ð v̄ʒ quarto re.a. Hydropū due ſunt ſpēs q̄/ T.cō^m.114.
rū hec qdē hypoſarca dꝛ: conās fieri ieffugabiliſ vel
iſeparabilis ⁊ icurabilis: hic v̄o cū inflationib⁹. Ga.
q̄qʒ coꝛrigēs Hypo. ait non tamē rōne dixit hoc. i. co
nās fieri ineffugabilis. Uerius.n. dixiſſet ita ſcribēs.
Interfic̄ aūt mot⁹ hyderus qn̄ fact⁹ fuerit. Qꝛ v̄o. h⁹

nunc opinionē non ſeruo ſicut ſufficietenus vi᷒ ſona re:dico Hyp.ꝛ Gal.ꝑ hypoſarcā intēdiſſe aut iflatio nē ꝛ cacochimiā ꝑ oē corp᷒iterius ꝛ exteri᷒cū vtutis imbecillitate adeo vt fridítate ꝛ oppilatione ꝯtingat cal'm inatum ſuffocari mox ꝛ extingui.Uel fortaſſis verificaṫꝛ h̄ cū nō cōparatiōis regula obſerueṫ iuſte puta ſi hypoſarca contingens ex apate epatis aut ex q̄cūq; maiori cā cōpareṫ ad aſclitē aut tympanitē cō ſurgētē ab ylijs:lūbis vl' a ſplene ꝛ hꝫ cā minori.Si aūt cāe accipiātur vniformiter cum ſubiectoꝝ diſpō nib᷒ ꝛ qualitatib᷒ponā aſclitē ꝑmo deteriorē ꝛ tym paniā ſcdo.Qđ ēt inuit.A.inqens.Et de hypoſarca que eſt mala valde.Et illud ſm cōſideratione cāruꝫ facientium cadere in ipſam.Sarimpōtus vo aggre gator paſſionarij vi᷒ ponere deteriorē tympaniā. Jn qt.n.Malignior hydrops oib᷒eſt tympanites : ſcōa hypoſarca:tertia aſclites : ꝛ quarta leucoflegmātia: ſꝫ nō maligna.Hāc quoq; ſniaꝫ videnṫ ſmōes Auer. ſupficiales tertio collꝫ ꝓfiteri.Sꝫ qd ō h̄ q̄rto oñdeṫ oñdoꝝ.Qꝫ āt hꝫ poſitio ſtare nō poſſit iuſta cōpara biliū regula obſeruata:i vitatis apparebit poſitiōe.

Propter tertiū quidē ſciendū ꝙ tertio q̄rtadecima:alia via ꝛ odor deterioritatis ponīṫ q maxime vi᷒ veritati cōpa rari.Ferṫ.n.ita alioꝝ ēt ad vtraq; partē cuꝫ motiuis opiones recitādo.Sūt hoies qdā qb᷒ vi᷒ ꝙ hypoſar ca ſit deterior alijs q̄m corruptio in ipa cōicat epati ꝛ oib᷒venis corporis ꝛ carni:ita vt deſtruaṫ pl'm dige ſtionis tertie.Et ex eis ſunt qbus vi᷒ ꝙ ipſa ſit leuior alijs:ēt ita vt ipa ſit leuior tympanitē.Deide veritatē ſubdit.Uerū digni᷒eſt vt ſit aſclites malignior illis oib᷒:deide hypoſarca ſit aliq̄ que eſt leuior oib᷒ꝛ ſil' de ea alia que eſt valde mala ꝛ illud ſm cōſideratio nes cāꝝ facientiū cadere in ipſaꝫ.Qđ ideꝫ cōprobaṫ expimento.Et in manifeſta qdē diſpōne ꝛ i plurimo: qđ expimētū facit eē neceſſariū:oꝫ vt ſint ſpēs hypo ſarce leuiores ꝛ nō neceſſario vt de eis ſit deterior.ſꝫ ꝙ eſt i illis reliqs:puta dico aſclite ꝛ tympanitē.Sic igiṫ tādē ſnia hꝫ exiſtit ꝙ aſclites ſit deterior:deinde tympanites:deinde hypoſarca ſuato ſp ꝛ ſubaudito canone cōparatiōis illeſo.Jn hāc q̄q; ſniam concidit Auer.pfecte itellect᷒.inqt.n.ꝙ q̄n accīt epati mala ꝯpl'o cal'a paꝝ excedēs tūc multa acqrīṫ amaritudo Sꝫ q̄n augmētaṫ hec mala cōpl'o cali.ita ꝙ egrediaṫ a ſua forma naturali tunc erit opatio epatis : opatio nō naturalis:ꝛ prouenīet illa opatio ſolū a calore:in eo ꝙ eſt talis calor:ꝛ nō in eo ꝙ eſt calor. Cū igiṫ hꝫ calor inueniet partē aqueā in ipaꝫ effumādo vētoſita tē inducet ꝛ ꝓueniet ex hoc tympanitica hydropiſis aut ſil'e.Qꝫ ſi fuerit cā remotiōis caloris mālis egri tudo cal'a attribueṫ illi᷒remotio egritudini cal'e: ꝛ ſi fuerit frida attribueṫ fride.Et ꝑpea ml'tū laborāt me dici vt bñ dent cām iſti᷒ſpēi:eo ꝙ eq̄ ſit a calore ſic a frigore.Et iō hec ſpēs difficilior ē ceteris ad curādū Si qs āt hoc ſubtil'r pſcrutabiṫ iueniet eē dcā ō aſcli te ꝛ nō de tympanite vt inducebaṫ in argutis. Uult n.ꝙ aq̄ ꝑexñte ſi cal'ꝫ vigoreṫ ſm qd ex eo vētoſitas genereṫ.Nihilominus q: maxia pars aquoſitatꝫ ma net aſclites eſt veri᷒q̄ tympania.hoc aūt indicat qđ dixit aut ſil'e.Qđ firmaṫ:q: ſupra tetigerat modū ꝓ ductiōis tympanie:qđ apparet nō min᷒ex eo ꝙ ipſā dicit fieri ex caliditate ſicut ex frigiditate cū dictū ſit tympanitē nō ſine calore confici.Ur enim aſclites ita vt materia ꝛ fundamētum tympanitis.Jn viatico q dē ſcribiṫ hypoſarca facilis eſt ad curandū. Cā ſue facilitatis materie eſt bonitas ac ēt diuiſio ſuper oia membra corporis.Unūquodq;.n.membrum tantaꝫ hꝫ inde quātitatē quātū ſufferre pōt. Qđ auteꝫ hic. A.ordo obſeruandus eſt tanq̄ verius ꝑter expientiā ēt rōnib᷒oñdaṫ.q: hydropiſis dī ab hydor qđ ē aq̄. Nomē aūt q̄n imponiṫ rōnabiliter i potiori ei᷒datur ſignificato.Cū.n.in aſclite ſola ſit aqua nomē cōe hy dropiſis.ſ.ſibi ꝯuenit tāq̄ ꝑmit᷒ꝛ ampli᷒ledēti. De rōne nāq; morbi ē ſenſibilis leſio opationū.Palmil la hydropiſis eſt deterior q̄ cū deteriorib᷒ eſt cauſis ꝛ accñtib᷒.talis aūt ē aſclites.pluries.n.ipa ex apa te ꝯſurgit.Eſt ꝛ cū febre ꝛ cū ſiti vehemēti ꝛ qđ pei᷒ eſt ſyncopis ꝛ ſubita ſuffocatio:ꝑp dyafragmatis in ſurſuꝫ tumorem coanguſtātē ſpūalia ſm Cōmē.ꝛ ꝑp vapores id ptranſeundo ōuenīētes i pulmonē:iuxta illud veteris.Hydropicus ſi tuſſim hēat deſpatus eſt ſeu hydropicis tuſſis ſupueniēs malū:qđ i aſclite po nit Cōmē.Eti.ea vt dcm̄ ꝯtingit ꝑncipal'r ex peccato ſcōe digōnis:cui᷒qdē opus humores gñare.Sꝫ pec catū hꝫ digōnis deterius eſt peccato ꝑme digōnis ꝛ tertie.Qđ oñdiṫ:q̄m ꝑ'ā digeſtio corrigiṫ aut ſatꝫ ꝑ ſe cūdā emēdatur cū partis ſit ꝑncipalioris relatiōe di geſtiōis alioꝝ mēbroꝝ:nō aūt ſic ꝑ tertiā pōt coapta ri ſcōa:cū ipa ſit in mēbris plīmū apparētib᷒in qui bus nō eſt baſis ꝛ robur nature:ſunt.n.vilia reſpectu ꝑncipaliū.Ampli᷒materia aſclitis liq̄da trāſit ꝛ ꝑue nit i vnū locū grauās cū ſit flatica pre ceteris graua tiua.Mā vo hypoſarce minuti᷒diſſeminaṫ ꝑ totum: tympanie vo non grauis cito reſolubilis.Adhuc cū aq̄ illa ſit acuta feroſa magis efficiṫ talis q̄n a phar macis calidis agitaṫ ꝛ ſiccis.nō eniꝫ ſic pōt reſolui ꝛ ꝑ poros euacuari vt mā hypoſarce ad cutē magiſ vn diq; accedēs.Neq; vt tympanitꝫ ſubtilis reſolubilis valde.Aſclites igiṫ ē ōterior:deide tympanites huic magis affinis.ꝛ poſtea min᷒ deterrēs hypoſarca.

Propter quartū qdē ad ꝑmū dōm ꝙ nō ꝓbas:ſꝫ poti᷒ ac cuſas.Deſtructa eſt.n.rōnabil'r hꝫ opio.Aut cās hy poſarce iniuſte ꝯpabit ad cās aliaꝝ hydropū vt idi cat.A.Ul' equocaṫ vt tactū hypoſarticū. ¶Ad aliō dōꝫ ꝙ lꝫ hypoſartica ſit deterior extēſiue:nō tñ intēſi ue:imo aſclites.ſic ephimera extēſiue deterior ē ſqui nātia aut phreneſi vl' ſolutiōe ꝯtinuitatis alicui᷒ grā dis nō tñ intenſiue.Aut hec rō vt viſuꝫ ſꝫ viaticū ar guit magis oppoſitū q̄ ꝓpoſitū.¶Ad aliō dōꝫ ꝙ h̄ veꝝ eēt ſi tm̄ itercideret peccatū i tertia digōne ſicut in ſcōa.Nō aūt tm̄ cū ſit iaꝫ amotū ꝑ digōnē ſecūdaꝫ ꝛ opata ſit etiā ibi vt᷒ nutritiua opatiōe ꝑma.¶Ad aliud dōm ꝙ materia hypoſarce.lꝫ ſit magis diſtās a locis ad que attrahiṫ:tñ eſt minoris q̄titatis ꝛ ag gregationis q̄ aſclites.Nō eni ſic aggrauat vt dictū virtutē.Et iō pōt fortior medicia ſibi adhiberi. Pōt ēt ꝑ poros in euaporationes melius educi. ¶Ad 2m queſitū dōm ꝛ ꝑmitus ad auctoritatē Auer.iam ap pareret qd de ipa cōſiderāti cēſendū.¶Ad aliō dōꝫ ꝙ lꝫ magis ſpiritui nocumētū eius aſſimileṫ q̄ aliaꝝ hydropū:illō tñ ē meli᷒remediabile ꝑp ſubiecti ſub tilitatē ꝛ raritatē.Sicut febris ephimera in ſpiritib᷒ fundaṫ reſpectu febris humoralis. ¶Ad aliō dōm ꝙ modus expurgationis ventoſitatis iſti᷒eſt multi plex ēt:tū euacuando māꝫ cāꝫ ei᷒ex qua euaporatio ne cōficiṫ:tū q: eo qđ reſoluiṫ ſui ſubtilitate per cor poris poros obedit etiā ꝑpea magis iprimēti ꝛ diſſol uēti.quare morbos vētoſitatis nō ſic videmus conti nuari ſicut q humoꝝ.¶Ad argumētū hui᷒ ptis op poſite dōm ꝙ vitatē cōcludit reſpectu aſclitis:nō aūt hypoſarce:q̄m lꝫ obediat agēti i ipſaꝫ:ea tñ ē aggre gata ꝛ multe quātitatis relatiōe materie hypoſarce. Eſt ꝛ i locꝫ ꝓpiqorib᷒mēbrꝫ nobiliorib᷒magiſq; ipa

Marginal notes (left): 1. trac.4. p᷒me. — 1. in me. — ... c.4. ca.4. medio. — colliꝫ ca. 21. medio. — Lib.5. capi.5. poſt prin.

Marginal notes (right): 2. pnoſt. cō.3. in prin. 7. apho. apho. 48. ꝛ ptic. 6a. apho.35. cō.35. apho. ptic. 6a. — 14.3a. trac.4. ca.4. in me.

infeſtans. ¶ Ad tertiū queſitū dīcendū ꝙ auctores ⁊ argumēta oñdētes ꝙ aſclites ſit deterior ꝯcedo. ¶ Ad ꝯ⸗riū inducta dīcendū ꝓus dcm̄ eſſe q̄rtū regimīs nō ſimpl'r recipiendū. ¶ Ad aliud dōm ꝙ aſclites nō contin⸗git pluries: eo ꝙ adueniat cū ꝑticularium ꝓportione ſemp: ve⁊ h̄ euenit q̄ a plimis ꝯtingit cauſis q̄ȝ alie. accidit nāq̄ȝ a calore vt dcm̄ ſicut a frigore ⁊ a cauſis has plimis ꝯñtib⁹. ¶ Ad aliō dōm ꝙ lȝ ſit h̄⁹ medicina aq̄ſitat̄ eductiua: ⁊ ſit ꝓpe loca eductiōis: tñ materia ē multe quātitatis v̄tutē valde aggrauās: ita ꝙ medicia ſibi ꝓportiōabil' v̄tutē dbilitat: ⁊ malā aug⸗mētat epatis cōplexionē. nō. n. pōt reſolui p curē vt q̄ hypoſarce mā: ⁊ tympanitis: pp ei⁹ groſſiciēȝ ⁊ reſo⸗lutioni iobediētiā. ¶ Ad aliō dīcendū ꝙ illa cura eſt praua ⁊ cū deſperatiōe ſicut ēt tradētes eā aſſerūt. Non eni fit niſi cuȝ alia minime proſunt remedia. Que ēt facta ſi virtus nō ſit fortis non euadit aliqs. Uirtute aūt forti meli⁹ eſt dieta ⁊ potatiōe curari: dñtia. 199.

¶ Differentia. ciij.

Q diei criſis ſit laudabilior

ea que noctis oñdit. Q̄ in criſi fit expulſio materie ad extra: ſȝ in die materia mouet de cētro ad circūferentiaȝ pp motū ſpūum quē ſeqtur. Apiunt ēt pori ⁊ ductus in die calore cōtinētis ⁊ luce habētib⁹ mouere: in nocte vero ꝯtingit oppoſitū. ¶ Ampli⁹ criſis ē motus: ⁊ mot⁹ fit a cal'o. Sȝ in die viget calor: in nocte vero frigus. ¶ Rurſuȝ ſi tēpore illo quo aliqd ſolet reſidere ⁊ q̄etari turbatio ſupueniat magis nocet q̄ȝ hora in qua ſolet vexari: cū cōſuetudinē ꝑmutare nociuū ſit ꝑm damaſcenū ⁊ moleſtū: ſȝ natura noſtra cōſueta eſt in plurimis hoīum reſidere nocte ⁊ q̄etari. Q̄ō dico pp habētes mulie⁊ copiā ⁊ cōſiliari ſecūdo ꝓnoſtico⁊. vñ ſcōa affoꝛiſmo⁊. Oribaſius. Nobis p noctes cōſuetudo eſt dormire: ⁊ iō in ipſis magis apparent ꝑicula. Intercilis. n. ſomnis a turbatiōe manifeſte difficilis dignoſcit' portatio. Et q̄rto ſecunda. Signa nocturna diurnis ſunt vehemētiora. Et cā h̄⁹ ē: q̄m materia faciēs egritudinē auget accidētia ⁊ ſignificationes cā ſui motus. In criſi nāq̄ȝ turbatio fit vehemēs pp v̄tutis ⁊ egritudinis reluctamentū. Palin criſis fit in deterioribus poxiſmis affoꝛiſmoꝛuȝ q̄rta. criſiūq̄ȝ tertio. hi aūt fiunt in die. vñ quarto ꝑma. Febris diurna lōgior ē ⁊ deterior nocturna. ¶ Adhuc cum criſis ſit vna de difficiliorib⁹ actiōibus nature: illa hora q̄ natura fortior erit criſis fiet laudabilior: hoc aūt eſt in die. q̄ tunc luminare maius eſt ſup terram: cuius poteſtas extat diurna: ſed ipſum confortat naturam. Eſt nāq̄ȝ vita viuentium cum luna ꝑm Albumaſar maior poſt deū. vñ verbo cētiloquij. 80. dixit ipſum eſſe originem v̄tutis vitalis: de quo plures exponunt ſermonē Ari. 2° de aīa. dicētis itellectū talem fore in hoībus: qualē ducit in die pr̄ viro⁊ūq̄ȝ deo⁊ū. Hec tñ fuit Homeri de Joue politico⁊ primo. Criſis igit' diurna benignior nocturna.

Oppoſitum quia

criſis melior eſt: cum accidētia ſint fortiora ſuo modo. Eſt ideo dictum bonas criſes in vehemētiorib⁹ fieri poxiſmis. Sȝ accidētia fortiora vt oñſum eueniūt in nocte. vñ Alexāder pp qd nocte dolores intēdūtur pampli⁹. Ampli⁹ nocte cū aer ſit frigidior q̄ȝ i die nō reſoluitur calor neq̄ȝ virt⁹ diſſoluit' vt in die. Nā aer quātūcūq̄ȝ frigidus in regionib⁹ hȝ reſoluere: ꝑmo ſcōa. Tunc itaq̄ȝ fortior erit virtus: que quāto vigoroſior tanto criſis erit ꝑfectior. Propter quod criſis nocturna erit melior diurna.

Apho. 24.
Comē. xj. i fi.
Trac. 1. ca. 3. poſt prin.
Collr cō. apho. 82. 29. 36. c. fi. Collr ca. 5. p⁹ prin. ⁊. c. 6. i fi. Trac. 2. ca. 53. in prin.
Tex. cō. 150.
Uerſus finē.
Doc. 2ᵃ. ſē. p⁹ ca. 3. p⁹ me.

Propter primū

quidē ſciendū: ꝙ criſis grece iportat iudiciuȝ: hoc. n. nomē trāſūptū eſt ad ea q̄ medicie. Nā ꝓpriū eſt ei q̄ iudicat' iudicio ciuili ad mortē. ceu. n. q̄n is iudicat⁹ mori pturbat' maxie. ita qs idiota⁊ ꝯſpiciens. O q̄ȝ timoroſa ſigna q̄ apparēt tpe criſis coact⁹ exclamauit ꝙ de vita iudicat' laborātis. Nō aūt qs medico⁊ ꝓpriū ſibi hoc nomē ipoſuit: p cretico⁊. ⁊ tertio d̄ criſi. vñ q̄rto ſecūda. Criſis itentio eſt ſeparatio i locutiōib⁹. i. in ciuilib⁹ q̄ōnib⁹: q̄n. n. datū ē iudiciū tūc ceſſat altercatio ⁊ pugna ⁊ vnuſq̄ſq̄ȝ altercantiū ſua tendit via. Criſis aūt ad medicinalia trāſlatat' multipliciter ⁊ multa ſortit' noīa: ſic apparet in ꝑn° de criſi. Dupliciter aūt magis ſolet ſumi vt p cōmotiōe añte criſim ſicut q̄n ſigna manifeſtant' cretica. Et p alteratione ſubita fere iſenſata ꝓprius criſis dcā: criſiū apparēs ſecūdo: ceu iudicātiȝ ſnīa celeri⁹ ꝓnūciata quā motus creticus ſeq̄t' materiei expulſionē criſis ipropꝛie dictus. vñ affoꝛiſ. ſcōa. Criſis eſt acuta. i. velox i morbo reportatio vl' ad ſanitatē vl' ad mortē. Decio vō theo. S. inq̄t ꝙ criſis ſit mutatio velox q̄ infirmo cū accidētiū ſit difficultate aut ad lat⁹ ſanitat̄ aut ad latus egritudinis. Criſis aūt modi ſūt plures cōius ea ſupra: 4ᵒʳ nāq̄ȝ ponūt affoꝛiſmo⁊ 2ᵃ. ⁊ 3° ꝓno. Eius n. ē q̄dā celerit' ad ſalutē. alia ſubita ad mortē diſſolutio dcā. Et alia paulatine ad ſanitatē ⁊ alia paulatie ad mōtē liq̄factio ⁊ ꝯſūptio noīata. In 3° āt criſiū due iſtis addūt' ex his dīe vt ꝙ aggregēt' due res ⁊ ꝯūtit' ad ſalutē. vñ theo. io. Hec eſt imutatio que ſemel fit i meliorē habitudinē: deiceps paulatim morb⁹ ita minuit' donec deficiat ⁊ corp⁹ ſanet' vl' q̄ aggregant' in ea due res ⁊ ꝯuertit' ad mortē. Et ē imutatio ſemel facta i habitudinē prauā q̄ deiceps v̄tus iminuit' patiētis paulatim donec ad iteritū ꝑferat'. Et q̄ vltie criſeȝ due dicūt' cōpoſite. Criſis tñ verior eſt illa q̄ ꝯuertit' ad ſalutē celeriter vl' ad mortē. Et ꝓpriiſſima q̄ mox cōuertit' ad ſalutē. Nā talis abſolute dr̄ criſis. Que aūt ad mortē cōfeſtiȝ nō dr̄ ſimpl'r criſis: ſȝ cū determinatione: puta criſis mala: tertio de criſi. vñ eiuſdē ſcōo. Solutiōes egritudinū cuȝ certamine magno ⁊ acute reptabili max' dicim⁹ criſes noīari q̄ ꝓpe i humorib⁹ calidis exiſtūt febriū. Nā criſis dr̄ ſolū i egritudine fore māli. In imāli vō vt i ephimera ⁊ ethica nō eſt criſis ꝓpe: lȝ Dyocles ephimerā poſuerit creticari: q̄ō ſatis abuſiue ē dcm̄: p q̄cūq̄ȝ ſolutiōe egritudinū. ita vt ethica dicat' ⁊ oīs q̄cūq̄ȝ egritudo iudicari. Nā ō rōne criſis ꝓpe eſt vt ſolū in actu iteruenīat egritudinis. De eēntia vō acute eſt: vt ſit ꝑiculoſa ⁊ cito terminabilis. vñ affoꝛiſmo⁊ ſcōa. Acute egritudines magne ſunt ⁊ pericul oſe ⁊ ad ſtatū ꝓperātes cito. Ephimera eteni q̄ȝq̄ȝ cito terminet': nō tñ ō ſe ꝑiculoſa exiſtit. Ethica ⁊ ſi ꝑiculoſa tardior tñ extat. Abinceps quoq̄ȝ ſciendū: ꝙ de rōne criſis bone q̄lis ē q̄ ſeptia aut quartadecima iudicat' die. 6. vl'. 7. ſūt cōditiōes. vna vt ſit cōpleta: ita vt nō remaneat ex egritudine reliq̄a. Scōa certa: ⁊ eſt illa q̄ minime recidiuat'. Tertia ſalua ſic vt i ipa ſynthomata nō ſint timoroſa. Quarta manifeſta ita ꝙ ea eūo añcedat manifeſta vel apparēs ſubſidentia. Quita iudicata taliter vt eā aliqs die⁊ ꝑcedat idicatiuo⁊. Sexta vt ꝯuertatur ad bonū. Septia vt i die fiat cretica laudabiliori. Que āt mala noſcit' ex h̄⁹ oppoſito cretico⁊ ꝑ. He ēt ſex ꝯditiōes his ꝓportionate tāgūt' ēt affoꝛiſmoꝛū ꝑ⁹. Qua⁊ ꝑma ꝙ ſit criſis p euacuationē. nā laudabilior ē q̄ȝ illa q̄ ſit p apa. Scōa q̄ hu. euacuat peccātē. Tertia vt ꝑȝ rectitudinē iteruenīat pt̄. vñ flux⁹ ſā. naris d̄xtre laudat' i apate epis ⁊ ſiniſtre ſplenis. Cō⸗

Ca. 1. poſt m ca. 2. poſt m Trac. 1. cap. in prin.
Lib. 1. cap.
collr cap. xj. fine ⁊ ca. 12. prin. cō. aphoriſ. ca. 6. in me. cō. apho. 23. prin.
cō. 1. añ me.
capitulo pri ca. 6. poſt p
ca. 7. i medi cap. xj. in fin
cō. apho. 23. prin.
ca. 2. poſt me.
cō. apho. 20.

a.xi.tꝰ fi. 36.cir ƥn.

trarius aūt vitupaᷓ tertio de criſi.ꝛ primo ꝓnoſticorū. Quarta cū corporis bona ↄſiſtētia. Quinta digōne ꝑeunti. Sexta i die cretica. Ex dcis ēt apparet ꝙ egritudinū qdā ꝑaliquā eductionē notā qeſcūt materiei. Alia vo ꝑ reſolutioēs ſiue diſſolutionē ſiue digeſtionē:ceu egritudines cronice:i qbꝰ nulla attēditᷓ criſis:vn̄ paulatine reſolutionē ſuſcipiūt:ꝛ ꝓpē q̄ ſole gubernātur i qbꝰ hebetatᷓ eſt diquaqꝫ motꝰ. Proprie vo creticabiles entes ſunt duplices:qdam nāqꝫ terminantᷓ euacuatione manifeſta:vt fluxu ſan. ꝑ nares vl'ꝑ mēſtrua aut emorroides vl' vomitu aut ſputo ſiue ſeceſſu:aut vrina vl' ſudore. Alie āt exitura apparēte:ꝛ iſta qdē debilior ē alijs:cū nō poſſit nā māꝫ ex corpe a toto educere:ſꝫ in ptes ignobiliores illas traſducit efflagitando:velut qn̄ rex ibecillis hoſtes expellit a metropoli ſede.nō aūt ab eiꝰ valꝫ regno fugare oino:rliqs vo criſiū vt coīter eſt dicere:melior ē illa q̄ fluxu ſan.fit nariū. Unica nāqꝫ eductiōe totū expellit nociuū:deide q̄ ſeceſſu:qꝛ groſſius ꝛ āplius educit:poſtea q̄ vomitu:deiceps q̄ vrina:ꝛ vltio q̄ ſudore:qrto ſcda.q̄ fortaſſis i egritudibꝰ plurimū laudaᷓ colericis:ꝛ ꝓprie qn̄ mā extiterit extra venas. Et iſte ſiqdeꝫ ſunt vniuerſales totiꝰ euacuatiōes:pticulares vo directiꝰ que ab aliq̄ partiū educūt:ceu lachryme:lippa:ſordes auriū:nariū:palati:ſputuꝫ:emorrois ꝛ menſtrua. Intelligo quoqꝫ ꝑ bonitatē criſis illā q̄ hꝫ ↄditiōes laudabiles an̄dictas. Et hꝫ qdē nō ſolū criſis ſigna veꝝ ēt cauſe. Quedā vo tm̄ ſigna:ceu dolor capitis:diſnia vehemēs:dolor oris ſtōi:hypocōdriorū tenſio doloroſa:vigilie:vehemētes deſipiētie:vocis caſus:lachryme volūtarie ſine oculoꝝ leſione.labiū inferiꝰ cōciſuꝫ.an̄ oculos apparētia nigra vl' alterius coloris:coruſcatiōes:lāpades:maxille aut naſus mox rubificati:poriſmi ꝓoccupatio ꝛ ſilia. afforiſmoꝝ pꝰ:cū criſiū ꝛ ꝓnoſticoꝝ tertijs. Dies vo eſt duplex artificialis ↄtinēs exiſtētiā ſolis ſupra terraꝫ q̄ latio dr̄ ſolis ſupra eā:ſexto thopicoꝝ. Et nālis cōprehēdēs ſpaciū.24.horaꝝ eqnoctialiuꝫ in quo nox vniᷓ cū die. Et eſt reuolutio ꝑmi mobilis cū tanta diſtātia q̄ ſol ↄ motū illiꝰ ſuo motu ꝑcurrit i zodiaco:ꝺ quo ꝑmo criſiū cū dico diē intelligo diē ꝛ noctē. Hic aūt de die itelligiᷓ artificiali. Noſce ēt ꝙ dies artificiales ꝛ noctes variantᷓ. Sunt.n.aliqn̄ cāles:puta cū ſol fuerit i ꝑmo minuto arietꝭ ꝛ libre que ſigna appellantᷓ eqnoctialia:qꝺ bis in anno ↄtingit vt circa mediū martij ꝛ ſeptēbris. Aliqn̄ dies ſunt maximi ꝛ noctes minime:ceu cū ſol fuerit in ꝑncipio cancri.ꝛ ecōuerſo in ꝑnꝰ capricorni que duo ſigna dicunᷓ tropica i.cōuerſiua. Qn̄qꝫ ſol mouetᷓ i climatibꝰ noſtris a ꝑncipio capricorni i caput cancri dies cōtinue augmētatur. Ab ide vo ad caput eiuſdem capricorni eꝫ. Sub linea vo equatoris nox diei ſemp apparet equalis.

ac.1.ca.2ᵒ. e mediū.

aphō. 12. i mediū. 2.ꝛ lib.1. 14.pᵒ me. 39.i me.ꝛ 41.pᵒ me. pitulo.5. 16.v.fiñē.

Propter ſcdm vero ſciendū quoſdā dixiſſe ꝙ criſis eſt duplex. vnaꝗdē in qua motus fit de cētro ad circūferētiaꝫ vt in ſudore ꝛ in tali melior ē criſis diei q̄ꝫ noctis cū aer fit calidus attrahēs ad ex̄ ꝛ poros apiens. Eſt ꝛ altera in q̄ motꝰ fit a circūferētijs ad cētrū ſic i vomitu ꝛ ſeceſſu. Et hec melior eſt in nocte q̄ꝫ in die. Sꝫ hoc ē praue dcm̄:qꝛ criſis debilior i bonitate fit ſudore vt ꝑdictū. Nūc āt nihil qꝺ impfectū eſt eſſentialiter pre alijs pficiᷓ per aliqꝺ accidētale ſibi occurrēs ſup illꝺ qꝺ per ſe pfectum. Talis aūt eſt ſudor reſpectu fluxꝰ ſan.nariū aut ſeceſſus:pp qꝺ nō poterit pfici neqꝫ extolli ſup ꝑdictas euacuationes ꝑ accn̄tale ſibi occurrens ex pte diei. Neqꝫ ēt oino veruꝫ ꝙ reliq̄ a ſudore fiant euacuationes de centro ad circunferentias.

Propter tertiū qdē ſciendū ꝙ tēporis ſpacio ac vl'r ceterꝭ eqs criſis melior ē noctis q̄ꝫ diei:qꝺ oñdiᷓ.qꝛ cū vehemētiores fiāt motꝰ egritudinū ꝛ eaꝝ accn̄tia criſis ē pfectior. Sꝫ illꝺ ē in nocte pp vehemētiam occupatiōis nāe in digerendo māꝫ:ſcda qrti. Rurſus virtꝰ vnita fortior eſt ſeipſa diſpſa. Qn̄ ergo vtus magiſ vniᷓ melior fit criſis:qm̄ bona criſis reqrit fortitudinē vtutiſ dīa.105. In nocte vo vnitōe fortificaᷓ:ſedanᷓ.n. ꝛ qeſcūt motꝰ diei criſim pturbātes diurnā ꝛ fortificātes ꝑ ↄriū nocturnā. Spūs ēt i nocte ↄhūᷓ iteriꝰ fugiētes noctis tenebras.ꝛ vt fortiores actiōes reddanᷓ nāe. Cū.n.ea itēdit creticare celat ꝛ occulte ſe i cētro ſuo vt corde qꝺ cōmodiꝰne pturbata ſpirituū digreſſiōe ipediaᷓ opari. Mouenᷓ ēt in nocte hūiditateſ magis nāꝫ irritātes i pugnā. Qꝺ ēt idicāt plures criſes i nocte eē factas reſpcū q̄ꝫtitaꝭ tp̄is q̄ꝫ i die.adhuc dr̄ dīa ſubſequēti criſim ꝓpē lune attribui. Cōſūptio ēt egritudinū q̄ motu ducunᷓ ſolis pp reſolutionē paulatināꝫ qetatur:ſꝫ luna i nocte cū ſit eiꝰ poteſtas fortius opaᷓ ad criſim q̄ꝫ i die. Criſis ḡ bēignior fiet nocte q̄ꝫ die cū videaᷓ ↄriū debere ↄtingere:qꝛ plures moriūtur ex egritudinibꝰ acutis:ꝛ a febribꝰ q̄ cū calide ſint ꝛ ſicce noctis deberēt friditatē ꝛ hūiditatē ↄtēpare.ē nāqꝫ ꝛ fri.ꝛ hu.ꝛ ſic nō mori:in die vo exacui ꝛ abſcidere pp ſymbolū ipſiꝰ ad illas cū dies ca.ſit ꝛ ſic. Dicendū ꝙ nā nocte laborat magis in digerēdo morbi māꝫ:q̄ꝫ in die occultās ſe in cētro ſui cuꝫ calore nāli. Qꝺ appet ex dicꝭ. Et mā faciēs egritudinē auget accidētia ita vt egrediens ſi fuerit debilis humores q̄ ipaꝫ moti obſideāt ꝛ circūueniāt tal'r vt n̄ poſſit ſpargi ꝛ dilatari cū ſuo iſtro ob poroꝝ obſtructionē ſicut in die. Nā vt tactū nā magis a mā ſtimulaᷓ in nocte. vn̄ qrto re.a. Noctes magis ſupſignant q̄ꝫ dies:ea q̄ circa deſipiētiā. Ipſa nāqꝫ tūc debilis nō potēs irritationē illā ſupportare:mox cōſurgit vt reſiſtat illi. Et ita cadit i pugna plerūqꝫ. Et ꝑ hūc moduꝫ ꝓponiᷓ 3ᵒ criſiū.nām ↄfeſtim moueri ad criſim ſignis digōnis minime ꝑeuntibꝰ. Adhuc nox ꝓportionaᷓ hyemi ꝛ dies eſtati:plures āt nūero ꝓportionabili obſeruato egritudinū hyeme q̄ꝫ eſtate ꝺpereūt:pbl'.pᵒ. Adhuc ſol fons vite nocte occultaᷓ in ſui ptāte non pmanēs diurna:verū in eiꝰ fit detrimēto. ¶ Ad rōnem ḡ dōꝫ ꝙ maius fit nocumētum eius qꝺ acqriᷓ rōne q̄ꝫtitaꝭ humoꝝ ſuffocātiū ꝛ extinguētiū calorē nālē q̄ꝫ āt iuuamētū qꝺ ſuſcipiᷓ ex ↄrietate qlitatis nocꝭ ad morbū. Aut dōm ſicut ſcribiᷓ ꝑ ſcda:ꝙ cū multa ab eqlitate acciderit egreſſio ꝓportionalia ꝛ iproportionalia nocent.iō ꝙ vtus debilitaᷓ.nō.n.pōt vtus debiliſ effectū in ipſaꝫ operantiuꝫ quantūcūqꝫ iuuatiuorum tolerare qꝺ per amplius accidit nocte.

Tra. 1.ca.4. in fine.

T.cō.57. in fi.

Ca.6. ꝛ ca.10. poſt prin.

Probleᵗᵃ.17. 26.28.ꝛ.25.

Sū. pria doc. 2.ca.4. in ꝑn.

Propter quartū vo ad ꝑmuꝫ dōm:ꝙ fortaſſiſ illa expulſio ꝛ poroꝝ apertio q̄ aduenit in die:magis arguit iudiciū ꝑ ſudorē:q̄ꝫ ꝑ alias euacuatiōes. Sudoris āt exacuatio vt ſimpl'r nō laudaᷓ. ¶ Uel dōꝫ ꝙ magis facᷓ ad criſim fortitudo vtutis q̄ acqriᷓ i nocte vt declaratū q̄ꝫ motꝰ ſpūuꝫ ad extra ꝛ poroꝝ. ¶ Ad ſcdm̄ dōm ſimil'r. Motꝰ.n.ille coadiuuās cōtinētis ad ex̄ plus nocet q̄ꝫ ꝓſit:eo ꝙ nāe diſtrahit vigorē ꝛ actū. Ul' criſis ē motꝰ nō localis oino:ſꝫ magis alteratiōis:vt apparet criſiū 3ᵒ:ꝛ friditas hꝫ ēt alterare:lꝫ caliitas magis. ¶ Ad aliud dōꝫ ꝙ ſi nā fuerit fortis : magis argueᷓ oppᵐ q̄ꝫ intētū:qm̄ i criſi ēt laudabili oꝫ accidētia ſatis fortia ꝑcedere timoroſa:vt nā totis viribꝰ icitata ↄ māꝫ diſpoſitā valide iſurgat.n̄.n.corōabiᷓ niſi q̄ certauerit legitie. Qꝺ appet qꝛ qn̄ nā criſes breui

Co'l'r cap.1.ꝛ 2.in pri.

bus pficit synthomatib⁹:nō adeo sunt hꝫ sufficiētes pfecte. Si aūt nā fuerit ibecillis dictum magis nocte mortē tūc aduētare. ¶ Ad aliō dōm: ꝙ illō febris di urne pticulare qdā existit cuiusdā modi febris stati ce. Aut ꝙ dterior ē nō rōne afflictiōis:sed rōne cause q2 idicat' i illa q̄ diei fortior si nō cessauit die operāte putrefactiōis ꝛ mot⁹ paroxismi oppo^m. ¶ Ad aliō dōꝫ ꝙ vtus nālis ꝛ aialis plus laborāt in crisi q̄ȝ vt⁹ vita lis q̄ luna vigorant' vna qdē p se magis vt nālis:reli qua p accñs vt aialis. Qui āt nocte sub lune potesta te nō distrahit' in sensuū ꝛ motuū actus:vl' ꝙ hec vt sic conuincit rō:alia tñ nocte existunt crisi laudabili propiora. ¶ Differentia. ciiij.

Quo vigesima ꝛ decimase- ptima dies sit magis cretica ꝛ indicati- ua:vigesimapria vigesimaqrta:odndit' p Hyp. ꝛ Gal. ꝯ diocle archigenē ꝛ astro logos i plerisq3 locis. ¶ Ampli⁹ affoꝛis moꝝ qrta. ꝛ crisiū 3°. Crisis euenit in deteriori egritu dinis hora piodi. hec aūt paroxism⁹. Non pauce vo egritudines faciūt paroxismū ꝭm dies pares. cretico rū tertio. Uigesim⁹. n. est par dies:vigesimusprimus: sigdē ipar. ¶ Adhuc i pfectiori dieꝝ nūero pfectior cōsurgit act⁹:sed hoc est vigesim⁹ cū sit decenoꝝ. nu- merus aūt denari⁹ pfectus existit. pble. 15. vñ Plato i eū pausauit deueniēs physicoꝝ tertio. ¶ Rursus lu- na regēs iferiora ꝭm motū ei⁹ lumē ex quo mēsis su- mi vi q̄ cōis vocat' impressionis eo ꝙ mot⁹ lune for- tificat nām maxie apparet termiatiōis egritudinum distinctionē accipi:ꝭꝫ quā tres septimane. in. 20. die- bus:puta in. 19. dieb⁹. ꝛ vigesimapma horaꝝ: ꝛ non in vigesimoprimo terminant'. Qō firmatur qrto scōa ꝭm mensem cōis impressionis egritudinis dies com putant'. Propter qō decimaseptima erit idicatiua ꝛ vigesimacretica. ꝛ nō decimaoctaua ꝛ vigesimapria.

Oppositū hmōi sapiunt astrologi ꝛ me dicoꝝ vt tactū aliqui. vñ Cōmē. cētiloquij. Medic⁹ ēt pōit vigesimāprimā fore creticā ꝛ nō vigesimā:ꝛ decimāoctauā indicati- uā ꝛ nō decimāseptimā. Qō silr appet ex Ptolemeo ibidē. Jtidē Isaac febriū qrto auctoritate epidimica. Impares fortiores sunt parib⁹. ꝛ scōa qrti. cū addi- tione vtplimū. Impar aūt est vigesimusprim⁹. Am- plius qō est eēntial'r hꝫ magis ē tale. qō p accñs. Sꝫ dies ipar eēntial'r ē cretica:par aūt accñtal'r ꝭꝫ Isaac ibidē. ¶ Rursus qñ sil' sup eūdē diē cōcurrūt motus materiei ꝛ mot⁹ lune magis ille dies simplicius reliq̄ erit cretica. hoc āt ē vigesimapma:eo ꝙ nāe mai⁹ da tur spaciuꝫ in māe ꝑparatiōe in ipsa q̄ȝ in vigesima q̄ ea indiget in creticatiōe pfecta. Sil'r ꝛ luna in fine qr taꝝ triū recte deuenit i vigesimapma. ꝛ nō in vigesi- ma:pp qō cū nā operetur ꝯ morbū:sicut prudēs accu sator. Cōmē. centiloquij. ꝛ hic ei⁹ aduersariū accuset loco ꝛ tpe quo caruerit auxiliationib⁹. Ea qdē vige simapma die mouebit' ꝛ non vigesima ad crisim cuꝫ auxilijs fulcita ipsi⁹ aduersarius morbus adiuuātib⁹ sit priuatus:pp qō decimaoctaua est indicatiua ꝛ vi- gesimapma cretica:ꝛ nō decima septima ꝛ vigesima.

Propter primum vero sciēduꝫ:ꝙ qd sit crisis ꝛ dies cre- tica oñsuꝫ diia pori. Deiceps quoq3 aduertēdū ꝙ cri sis dupl'r variat' vel a cā supiori aut a cā iferiori. Pri mo qdē aut a virtute. ꝭm. n. ꝙ fuerit forꝫ vel debilis vl' media:veloci⁹:tardi⁹ aut mediocriter mouebitur ad crisim vel ex pte distinctionis materie. Uidet' ēniꝫ ex duob⁹ maxime dependere. Ex preparatione qdeꝫ

ꝛ in preparatione materie ad motū. Et ex motu supe riorū cū ois latio inferior superiorib⁹ lationibus gu- bernet'. Dispositio āt siue ꝑparatio ꝛ ipreparatio ma terie ad motū:sic ꝛ ipsa poterit variari. Ea nāq3 aut rōne sube cōsiderat' vel q̄ȝtitatis aut q̄litaꝫ:siue situs vl' ex pte ipsi⁹ mot⁹. Uoco āt hic mām imitās medi- coꝝ ꝭmones subaꝫ quādaꝫ cōpositā q̄litatū accidēta liuꝫ delatricē. Subaꝫ vo accidētia eadē q̄lificantem q̄ ꝛ veri⁹ q̄litas appellat' scōa. Huiusmodi aūt substā tia in q̄tuor maxie sequestrat'. nā ei⁹ alia est subtilis alia grossa:alia leuis ꝛ alia grauis:alia viscosa:alia: frāgibilis:seu icisibilis:alia rara:alia spissa siue com pacta vl' media. Si itaq3 ꝯueniāt sil' plura aut oia al- terius cōbinatiōis in vnā ptē:ceu colera:est. n. subti- lis:leuis:frāgibilis ꝛ rara:crisim causabūt cito vētu rā. Que vt sic magis cōsonabūt cum vigesima die:q̄ȝ cū vigesimapma. Si āt ꝯtigat eꝫ vt demū ꝙ mā fue- rit grossa grauis:viscosa ꝛ cōpacta:q̄lis est melia:cri sis tardabit' q̄ vt ita ꝛ āplius diei cōueniet vigesime- prime q̄ȝ vigesime. Qꝫ si mediocrius he cōcurrāt:ceu in sanguine ꝛ flegmate crises causabunt mediocriter ꝓportionatas cū pdictis. Si vo consideret' mā rōne quātitatis tunc ei⁹ alia erit multa:alia pauca. Mul- ta qdē crisim tardare facit p se:cū in multe māe digō- ne ꝛ vtute forti ꝛ tpe idigeat' q̄ȝmulto. p accñs tñ iter dū euenit ꝙ quātitate māe vtute stimulata potēti cri sim anticipare cogit. Qꝫ si mā ꝑpauca fuerit intm̄ ꝙ nāe nocumētū nō isurgat ab ipā sensibili⁹:eo ꝙ non moueat' nisi stimulata tardabit' crisis. Si āt mā cum ei⁹ minoratiōe sufficiēs sit ei⁹ nocumētū afferre sensi- bile stimulata nā ad crisiꝫ citi⁹ sataget puenire. Et ita dies vigesima āpli⁹ crisi accomoda. Rōne vo q̄litaꝫ diuersificant' mā dupl'r:aut p se vl' ex accidēti:p se q- dem qñ materieꝝ alia ē ca. ꝛ sic. alia ca. ꝛ hu. ꝛc. Qꝫ sigdē ca. fuerit ꝛ sic. velut colera citi⁹ irritabit stimu- lādo nāꝫ ad crisim cū motiuū calidū extet. vñ scōo ō gñatiōe aialiū. Calidū bñ motiuū. ꝛ siccitas sibi con iuncta:eā acuēdo calidiorē reddet. Est eniꝫ siccitas: vt caloris lima ꝛ exacuitio. Qꝫ si mā frigida fuerit ꝛ sicca frigiditate motiua ꝓhibēte ꝛ siccitate ꝛ inspissa tione grauante motus ꝓtelabit' nature i crisi. De me dijs aūt materierū q̄litatib⁹ relinq' mediocriter iudi cādū. Proportionabil'r ēt sic accidental'r q̄lificat' mā ex ifirmi etate:sexu:cōsuetudinē:tpe ac regione. Situ vo seu loco qrto diuersificata:ꝛ ipa crisis itidē hꝫ va riari:vt qñ mā aut sup frenes in locis locabit' calidis vel frigidis sub eisdē:ꝭm ꝙ citi⁹ vel tardi⁹ materie i ipsis ꝓtēte mouebunt' ad crisim:in ꝑnosticis. Aut. n. in parte dextra situabit' vel in sinistra. Qꝫ sigdē in de xtra:calitate cordis ptē irradiāte magis ipaꝫ. Epatis ēt ꝛ fellis adminiculo. citi⁹ terminabit' egritudo:diei vigesime iaꝫ facta ꝑsona. In pte āt sinistra calitate mi norata:causis occurrentib⁹ ex aduerso. termin⁹ ptē- det' egritudinis:vigesimeꝑme ꝓportionabiliꝫ effect⁹ Rōne qdē motus:q2 aut cōtinuus vniformis sicut fe bres ꝯcluse ꝯtinue ꝓportionabiles vl' p dies ipares aut pares concitat':creticoꝝ tertio. Ex parte vo cau- se supioris variat' crisis dupl'r. Aut rōne humoꝝ pla netis appropriatoꝝ ꝛ attributoꝝ. Uel planete cuius- dā:vt lune:ceu ceteri planete suā dāt dispōnē:cū ꝭ ꝙ ipsa nāꝫ hāc regit iferiorē gñabilē ꝛ corruptibilē. Fit nāq3 ꝓpa corpi pp similē cū eo opatiōē i centiloq̄o. Primū aūt dictoꝝ adhuc sequestrat' i duo:humor. n. dupl'r pōt in superiora corpoꝝ adduci. Aut rōne q̄li- tatis ꝛ sube aut cuiusdā ꝓpetatis nobis satis ignote a q̄ ꝛ hūoꝛ motū ē sortit⁹. iuxta p^m qdē motū dicēduꝫ meliaꝫ i saturnū deduci. ꝛ cū sit frigidus ꝛ sicc⁹ tardi

3. pnosti. tex. comē. 4. 3. pnosti. cō. 1. in medio ꝛ. 1. d tieb⁹ criticis c. 10. ꝛ. 2ª aphorismoꝝ comē. 44. an me. ꝛ li. 2. de cre. ca. 3. ꝛ lib. 3 ca. 9. Collr. c. me. apho. 22. 29. ꝛ 36 v. fin m. Collr. c. 4. p⁹ me. ꝛ ca. 5. p⁹ pn. ꝛ ca. 6. i fi. 2. ap 8. i fine. Proble^te. 3. Tex. cō. 61. Trac. 2. cap. 2.

Cap. 6. in me. Trac. 2. ca. 2. versus finem ꝛ 3 vs oppositū

In fine capi.

Cap. 1. p^m ꝛ. 13. pblem tū pble^te.

collr lib. 1 cōmō. 30. vi in fine.

cap. 8. ver

motus melia ſil'r groſſa frigi.ꝛ ſic.tardius mouebiť ad criſim.Flegma āt attribuiť lune ꝛ veneri mō q̊dā. ſan.āt Joui.ꝛ colera marti p̄ncipal'r ac ſoli.Et qꝛ motus martis eſt quodāmō iordinatꝰꝛ ſubitꝰ.iō colera ad criſim celeriť mouebiť.Q; ſi ſanguis citiꝰ moueri videať ꝓportiōe motꝰJouis aut ff'a reſpectu motꝰlune tardiꝰ:hoc ex alijs ſibi occurrit cauſis ꝺcis ꝛ ꝺicēdis.Rōne qdē ꝓprietatis occulte quā hn̄t hūores ad ſupiora eſt ꝙ colera euētationē ꝺe tertio in tertiū recipit ꝺiem.Melia ꝺe q̈rto in q̈rtū:ff'a ꝺe ꝺie in ꝺiem. Sāguis vō fere ꝯtinue.ꝺr̄ia.88.Qð ꝛ maxie pp̄ eius q̈ꝫtitatē ꝛ circa n̄ae iteriora ſituationē vꝛ ꝯtingē.Amplīꝰcōſiderādū ꝙ ſ͛ꝫ ꝺiuerſitatē corpoꝝ ſupceleſtium ꝺiuerſificanť criſes.Corp̄a hꝫ ꝛ maxie planete i qbꝰ ꝛ fixaꝝ ſtellaꝝ vis recipiť:quadrupl'r pn̄t variari:vl' cōparatiōe ipſoꝝ vl'r ad ſigna vl' ad cardines mundi aut ad epiciclos vl' ad ꝯiunctiōes ꝛ aſpectꝰ.Nā ſi cōtingat planetam fore in ſigno mobili:oñdit nām mā ſibi facta obediēte citius ad criſim ptingere.Si vō iſixo ꝯ̈rio.Jn cōi vō mediocriť iudicādū.Ex pte qdē cardinū:qm̄ cū mā attributa fuerit planete orietali: cui ēt vis ibidē extiterit v̄tute planete ꝺiſpoſita:citiꝰ ſuſcipiet maturationē.Q; ſi planete occidētali:ſecus ꝯtinget.Sil'r ſi ſeptētrionali fuerit attributa cū eiꝰvigor ſup nos ꝺirectiꝰ iprimať: velociꝰ creticabiť q̈ꝫ ſi meridionali accōmodeť pp̄ ipſiꝰad çenith capitū nr̄orū ꝺiſtare.Tertio qdē rōne epicicli planete ꝺiuerſificať materiei attributio. Qð eqdē ſ͛ꝫ ſtationeꝫ:ꝺirectionē ꝛ retrogradationē ꝯtingit.Et nimirū ſi planeta fuerit ꝺirectꝰeo ꝙ tc̄ motꝰeiꝰvelocitať mā̈ꝫ ſibi ſignataꝫ celeriꝰicitabit ad criſim.Si vō q̈ retrogradus eꝯ̈.Q; ſi ſtationariꝰ ꝺifferēter ſ͛m ꝙ illa ſtatio erit ad ꝺirectionē vl' retrogradationem.Variať ēt q̈rto māe motꝰſ͛ꝫ ꝯiūctiōes ꝛ aſpectꝰplanetaꝝ.nā ſi ꝯtingat lunam criſis tp̄e future planete tardo frigido ꝛ iſortūato applicari:q̈lis ē ſaturnꝰ.accidet eam tardari:ꝛ ꝺiſtrictā fieri niſi materiei q̈litas egritudis q̈litate planete ſibi oppoſita cōtēpereť.i cētiloqo.ꝛ creticoꝝ 3°.

Si vō planete cōiūgať calido motū velocitāti velut ſol ꝛ mars:mā egritudinis mobilior reddita citiꝰpti get ad criſim.Reddiť ꝛ motꝰmateriei ꝺiuerſus ēt pp̄ aſpectū:q ēt q̈tuor ſunt.q̈dripartiti p̊:trinꝰ:ſextilis oppoſitiōis:ꝛ q̈rtꝰ vt oñdeť ꝺr̄ia.168.Jſtoꝝ aūt aſpectuū qdā ſūt ꝯfortātes nāꝫ.alij vō morbū exterrētes. Primi qdē ſūt trinꝰmaxie q p̄fecte amicitie ꝛ bēiuolētie eſt aſpectꝰ:ꝛ ſextilis ēt q̈ꝫq̈ꝫ ſit mediocris.Qñ.n.his aſpectibꝰluna locū aſpicit future criſis ꝛ p̄ncipij egritudinis ꝯfortať nā tp̄e medio:ſicut pugiles ſufficienť p̄roborati ad pugnā.Alteri vō aſpectꝰꝺuo:vt oppoſitionis ꝛ q̈rtꝰ rōne inimicitie pugne ꝛ ꝯ̈rietatis ꝛ q̈rtus ēt mediocris:hn̄t morbū exterminare:eoꝝ ꝯ̈rietate māꝫ exuperādo in criſi bona:q̈lis vtplm̄ū vigeſima ſeu vigeſimap̄ma eaꝫ in euacuationē ꝺeducēs.Hi āt aſpectꝰſeruari illeſi nō valēt niſi circuitꝰ lune i çodiaco obſerueť incōcuſſus.Qð maxie attēdēdū.cuꝫ etiā creticoꝝ tertio ad criſim plus lune motꝰ opereť q̈ꝫ ꝺiſpō materie vel idiſpoſitio eiuſdē. Hi ēt aſpectus attēdunť ſ͛m motū lune ꝺe pūcto in punctū in circulo.ꝛ nō luminis ipſius ſuſceptionē.lꝫ ꝛ illð poſſit interuenire qñq3.Ex parte quoq3 planete cuiuſdam vt lune:qꝛ operatio corpoꝝ ſuperioꝝ i iſta inferiora fit per motū ꝛ lucē.motꝰautem q̈ꝫtū ad pn̄s iueniť ꝺuplex:ſimplex.vꝫ.ꝛ cōpoſitus.Qui ēt ſimplex triplex exiſtit.vnꝰ qdeꝫ quo luna moueť ab vno puncto çodiaci ꝛ ad idē reuertiť:qui motus menſeꝫ ꝯſtituit ꝺictum peragraciōis ſeu ꝓprie ipreſſiōis a Hal'.Et hic qdē vigeſimoſeptio ꝺierū ſpatio ꝛ octo fere terminatur horis:certiꝰ tn̄ ſeptē horis ꝛ tertia hore parte.Et iſte motꝰ ꝓprie in almageſti curſus vocať longitudinis qui cōſurgit ex eo ꝙ centruꝫ epicicli lune moueť oī ꝺie.13.gradibꝰ.ꝛ.14.minutis ſeu.11.pp̄ motū gēçabar capitis ꝛ caude ꝺraconis oppoſitū ſup ecētrici ꝺeferētis ſupficiē.Eſt ꝛ aliꝰmotꝰſimplex qui a Ptolomeo ꝺꝛ ꝺiuerſitatis curſus.ꝛ ē quo luna moueť oī ꝺie.13.gradibꝰipſiꝰꝛ minutis.Qui qdē motū velocitat p̄miſſuꝫ.Et hoc qñ luna fuerit in oppoſito augis epicicli:in loco.ſ.terre ꝓpinqori.Tūc enim ꝺꝛ velox curſu ſeu cita.Et motꝰeius eſt ab occidēte in oriens. Qñ aūt fuerit in pte ſupiori epicicli.vꝫ.i auge: motꝰ tūc retardať p̄dictꝰꝛ ſic curſu appellať tarda in ꝯ̈riū alioꝝ qnq3 planetaꝝ qñ in his ꝺuobꝰepicicloꝝ ſuoꝝ locis extiterint.Eteni circa augen veloces appellāť ꝛ ꝺirecti.Circa vō oppoſitum tardi ꝛ retrogradi.Jn locis āt itermedijs ſtationarij preter ſoleꝫ.Jpſe nāq3 caret epiciclo.Et iō qñ iſti ꝺuo motꝰ.ſ.lōgitudinis ꝛ ꝺiu̇ſitatꝭ ꝯcurrāt i eādē ptē ab occidēte i oriēs i ꝯ̈riū. vꝫ.motꝰ p̄mi.motꝰlune velocitať itm̄:ꝙ circa.15.gradus çodiaci pambulat in ꝺie nāli. ita ꝙ in ſex ꝺiebꝰ vnā q̈rtā pagrauit çodiaci.Et ſ͛m hoc luna i ſex ꝺiebus mouebiť ad criſim bonā.Et pp̄ h̄ ꝯtigit qñq3 criſim q̈rtedecime ꝺiei ꝛ i tredecima laudabil'r breuiari aut ſeptie i 6ª.Si vō p̄dicti ꝺuo motꝰ ſibi i ꝯ̈riā ꝺiſſonant ptē.vꝫ.qñ motꝰꝺiuerſitatis fuerit i oppoᵐmotꝰ lōgitudinis ab oriēte in occidēs:ꝯtinget id qð colligiť ꝺe motu lune ab occidēte i oriēs in çodiaco minꝰ 12.gradibꝰin ꝺie reperiri nāli.ꝛ ſ͛ꝫ hoc accidet ꝙ luna cū octo ꝺiebꝰꝛ aliqbꝰhoris vnā pagrabit q̈draꝫ ita ꝙ criſis ſeptie in nonā laudabil'r ꝓtelabiť ꝺiē.Et ſ͛m h̄ criſis ꝯtinget magis in vigeſimap̄ma:q̈ꝫ i ſcða ꝺie.Mō tn̄ p̄ori eꝯ̈ euenire ſignificať:ſuppoſita tn̄ ꝺiligēti hora velocitatis lune ꝛ tarditatis adinuiceꝫ ꝯ̈poſite.Q; ſi ꝯtingat lunā mediocriter iueniri iter id qð eſt eē tardā ꝛ velocē curſu aut cōfractā ex ambobus:ꝛ h̄ eſt cū.13.gradibꝰcū qbuſdā minutis i ꝺie tc̄ vnā q̈drarū circa ſeptē ꝺies pambulabit:ꝛ ita criſis ꝯtinget in ſeptia qð ē ꝺare q̈ꝫmultuꝫ.vt hic apparet ex Abrahā Euanare luminariū ſeu creticoꝝ tractatu calculatiōeq3 motꝰlune.Quapropter Hal'.ꝛ alios ml'tos medicoꝝ motū hūc lune ñ tal'r ꝺiſtiguētes:ſꝫ ſimpl'r ꝯfūdētes tāq̈ꝫ vniformē i eoꝝ criſibꝰ:plerūq3 errare ꝯtingit:qð forte is nōdū vidit:vt ēt appet creticoꝝ 3°.Cū nōdū motꝰtp̄e ſuo fuiſſēt p̄fecti iuēti.Cū Ptolomeꝰp̄fectiꝰcōprehēdēs ad ipꝫ nō puenerit forſaſſe:lꝫ ei cōtēporaneꝰextiterit.Et iō ei minime iputādū maxͤ cū fuerit medicꝰ:aſtrologꝰ vō rarus:poſterioribꝰvō maiꝰ.aut q̈ꝫq̈ꝫ ipe iudicauerit occultiꝰ lūe ꝺiuerſitatis motū.nō tn̄ ꝺnuo ē viſus illo cōti. Eſt ꝛ tertiꝰmotꝰſimpliciū iā ꝺictoꝝ:q ꝛ cōis ꝺꝛ a Hal'.ipſionis:eo ꝙ luna ꝺiſtās a ſole ſpacio tāto ꝙ lumē ab ipo receptū p̄t i hec iferiora viuificādo iprimē:ꝛ hic qdē motꝰſic ꝯſtituiť ꝺies.Subtrahūť.n.a mēſe ꝯiunctiōis q erat.29.cū ꝺimidio tres ꝺies añ ſolis ꝯiūctionē ꝛ poſt:qð tp̄s maiꝰexiſtit occultatiōis ꝛ ꝺebilitatꝭ lune lumie p̄uate.Jllud aūt qð remanet ſunt.26. ꝺies cū medio.Eſt āt ꝯpoſitꝰēt triplex.vnꝰ qdē ꝯpoſitꝰex curſu lōgitudinis ꝛ ꝺiuerſitatis p̄tacte ꝺifferēte i medijs ꝛ ꝯcordāte i vltio.Aliꝰex h̄ cōmixto toto ꝛ aliq̄ eiꝰpte.Et eſt ſ͛m ꝙ luna moueť ꝺe cōiunctiōe ſolis ad cōiunctionē itidē ꝺictꝰcōiunctiōis:qui ꝛ numero.28. ꝺierū nāliū cū ꝺimidio mēſurať.ꝛ iſte ēt cōi noie mēſis ꝺꝛ lunaris:q̈ꝫuis ſ͛m calculatores ꝺicať vnū eē ex 30.ꝺiebꝰ.alteꝝ ex.29.ſolū facilioris cā cōputationis. Et hic qdē ꝯſurgit ex additōe ꝺuoꝝ ꝺieꝝ ꝛ q̈tuor horarū ſupra p̄dictū mēſē i qbꝰ luna puenit ad ſolem.

Marginal notes: [illegible] cap. 6. — [illegible] r capi. 2. 5. — [illegible] creticoꝝ 1. 4. in fine. — A — coll'r cap. 9. — 3. cretl. ca 9.

Nō.n.eū ſuenit i loco in quo ip̄z religt:ſ3 fere ꝑ ſig^m
vnū iam añceſſit. Et ꝓm illū meſez lune nō diſtinguit
aſpect⁹ nec egritudinū breuiū ꝓ3 lunā currētiū ꝑfigit
termin⁹ cū alicubi eadē partē ʒodiaci bis in hoc mē/
ſe circuire ↄtingat. Terti⁹ aūt cōpoſit⁹ eſt q ꝓ3 fanta/
3ᵒ creti.cap.9. ſia3.G.ex mēſe pagratiōis ſiue ꝓꝓrie ipreſſiōis ⁊ mē
ſe cōis illatiōis ↄficit. Cōiungunt nāq3 iſti duo men/
ſes inadinuicē:⁊ qȯ reſultat ex eis ſūt.53. dies.⁊.20.
hore.hui⁹ qdē aggregatiōis medietas ſūt.26. dies.⁊
Ubi ſupra im mediate. 22.hore. Et hic mēſis medicialis a Gal.appellat⁹ exi
ſtit. Quē qdē in ſeptimanas ſeqſtrauit ↄſtituēs vnā/
quāq3 ex ſex dieb⁹ ⁊ dcē ⁊ ſeptē horis cū media. Me
dietatē ſeptimane ex trib⁹ dieb⁹ ⁊ octo horis cū me/
dia ⁊ 4ᵃ hore diē qdē.23.horis ⁊ q̈rtadecia pte hore.
Et ꝓ3 hoc due ſeptimane i.13.dieb⁹ ⁊.11.horis ïueniū
tur t̃minari. Tres v̄o i.20.dieb⁹.⁊.4.horis cū media
Hec āt fantaſiat⁹ ē Gal.vt oñderet ꝙ tres ſeptimane
20.dieꝝ ſpatio.⁊ nō.21.terminarent oīno:qȯ tñ p̄ciſe
nō potuit ⁊ ſi laborauerit plimū ïuenire:cū q̈tuor ho
re ꝓ3 ei⁹ cōputationē vltra vigeſimū excreſcāt. cū me
dio.ita vt in octaua die ſuperſint.18.hore.⁊ in.12.27.

Propter ſcdm

v̄o ſciendū ꝙ modus di/
cendi Gal.ia3 tactus.v3.
cōpoſitio mēſis dicti medicinalis ex menſe cōis ipreſ
ſionis ⁊ ꝓꝓrie cōſtare nō pōt cū iſte mēſis ſit diminu
tus a v̄o lune motu peragrationis q eſt potior cā in
criſi. Etiā ꝓm eūdē gradus aſpectuū itegros nō ↄſer
uet:qb⁹ iudicat egritudo. Ampli⁹ nec vlis method⁹
exiſtit:neq3 neceſſaria i egritudinib⁹ q̄ citra q̈rtūdeci/
mū terminat cū tēpus nō repetat i eis. Aut fortaſſis
rñdebit id tm̄ q̄ſitū adaptari diebus idicatiuis ⁊ cre
ticis vltra q̈rtūdecimū ꝓtēſis. Rurſus multotiēs cō/
tingit imo fere ſemꝑ ꝙ in egritudine circa vigeſimū/
qntū terminata nō erit ali⁹ vllo mō mēſis cōis ipreſ/
ſionis ⁊ ꝓꝓrie:qȯ āt plus Gal.angit ⁊ ei⁹ ↄpoſitionē
frāgit:eſt ꝙ ſi aliquē ꝑ octo dies:q̈tuor vel ſex aut h⁹
ↄtingat añ ſolis ⁊ lune coitū egrotare ⁊ egritudo ꝓte
letur i ſeptimū ⁊ vltra aut ēt i ↄiūctōe q5 icipiat egro
tare ⁊ ꝓtendat in añ.tūc deficiēte mēſe cōis ipreſſio/
nis in p̄ncipio ⁊ in medio:mēſis medicinalis remane
bit icōpoſit⁹ ⁊ van⁹:altero ei⁹ cōpetēte deficiente:ꝑꝑ
qȯ erit dare tp̄s in quo egritudo motu nō gubernat
lune. Jtidē.volēs.G.i fine viginti recte terminare:cū
h⁹ cōi aut medicinali ↄfractiōe ꝑ q̈tuor horas cū me
dia trāſiuit i ea q̄ vigeſimeꝑme diei vltra ſextā ꝑtem
continēte ſenſibilē ita vt criſi.12. diei ſuꝑſint. 27. ho/
re. Adhuc dictū ei⁹ pōt calūniā ſuſcipere : eo ꝙ mot⁹
lune diuerſitatis:velocitatis.v3:⁊ tarditatis minime
dearticulat:ꝑꝑ qȯ ⁊ ſi mot⁹ iſte veritati videatur at/
tingere:fictiti⁹ tamē ampli⁹ q̄3 p̄ncipioꝝ nature aſtri/
ctus rōne. Et maxime cū videat mēſez quādā cōis ap
pellatu3 ipreſſionis ab eo: vere gratis adinueniſſe:⁊
maxime q2 numero.26.dierū cū dimidio terminauit:
ac ſi ſemꝑ luna tribus dieb⁹ ſub radijs ꝑmaneat ſolis
cum tamē quādoq3 videatur mane ante ortū ſolis:⁊
in ſero eiuſdē diei vt nouacula alfagranus:qȯ etiam
expertu3. Eſt ⁊ ali⁹ modus dicēdi:quē videtur defen
Trac.2.cap.2. post prin. dere. A.quarto ſecunda. Et hic eſt ex menſe cōis im/
preſſionis acceptus continente.26.dies cu3 dimidio:
vt dictum antea. Quē quidem modū intātu3 appro
bat ꝙ addere parumper in hoc ſicut fecit Gal.dicat
tranſgreſſione3 exiſtere. Aut vniuerſaliter h⁹ cōpu/
tatio ⁊ cauſe dierum creticorum aſſignatio eſt tranſ/
greſſio.q2 medicum extra ſuam artem perducit cum
ſit potius de conſideratione aſtrologi cum naturali.
Sed nempe ad hunc modum plura ⁊ maiora in con
uenientia ſequuntur q̄3 ad dictum Gal.tum q2 aſpe/
ctus minus ſeruat illeſos:tum qm̄ tres ſeptimane in
19.dieb⁹ ⁊ horis.21.tm̄ finientur:⁊ nō in viginti die/
bus cōplere. Adhuc magis ꝙ multotiens erit dare
egritudinem:que nullo motu lune ſeu menſe guber/
nabitur lunari:ceu econtra Galie.inductum.

Propter tertiū

qdē ſciēdū cū reuerētia
tm̄ quadā maioꝝ potius
tertiū hūc modū dicēdi fore eligēdū:vt ꝙ motus ſeu
mēſis lune ipreſſionis ꝓꝓrie remaneat icorrupt⁹: ſic
ſentiunt aſtrologi:quē qdē vi2 etiā.io.theori. tenuiſſe ca.8.post m
creticatiōes ꝑ gradus aſpectuū diſtinguens ꝑfectos.
ſic.n.hi ꝑmanent illeſi. Et cōis h2 termin⁹ magis iter
vigeſimā ⁊ vigeſimāprimā diē:cū tres ſeptimane.ita
20.die cū dimidia fimant:qui termin⁹ ꝓ pte ei⁹ extre/
ma magis ↄuenit criſi q̄ cōmotio p̄cedens.qȯ apꝑet.
qm̄ neq3 o3 in his terminationib⁹ ꝑſidioſius inſiſtere
vt ꝙ ſemꝑ ad cōplemētum motus lunę ſtatim criſis
cōſequatur.pōt nāq3 antecedere ⁊ poſtponi ꝑꝑ diſpō
nem ⁊ indiſpoſitionem materiei ad motu3 antedictū
⁊ potiſſime in egritudinib⁹:q̈ꝝ motus vltra.14.dies
tardus efficitur. Et ideo ïuenio Hypocratē ſeptio epi
dimiaꝝ nō t̃minātē tales egritudines d̃terminatiōe collr.1.cō.
p̄ciſa:ſ3 lata:vtpote cū hac p̄poſitiōe circa.q̄ tēporis
latitudine3 ⁊ ideterminationē iportat. Dicit.n. circa
20.circa.34.circa.40.⁊c̃. Jō ↄtingit ꝙ h⁹ egritudies
q̄ ꝓlōgāt ñ ſolū ſpacia.12.horaꝝ aut ſeptē cū dimidia
in qb⁹ vi2 eē diſcoherētia mēſis medicialis ⁊ ipreſſiōis
certe multotiēs duob⁹ ⁊ trib⁹ dieb⁹ criſim ↄtinuare.
creticoꝝ p̄mo.⁊ q̈rto ſcd̃a.⁊ maxie vltra.40. cū ſolu capitulo.8.
tio egritudinū:ſicut Gal.aſſerit cū archigene fiat ma Trac.2.cap. circa medi
gis ꝑ digōnē ⁊ reſolutionē paulatī:q̄3 ꝑ digōnē ⁊ eua 1.de d eb⁹
cuationē ſubitā. Et cōfirmat:qm̄ aſpect⁹ creticās lati capi.10.
tudinē h3 grādē:tātā nāq3 quot ſūt gradus lucis:ſeu
q̄3titatis orbis planete:qȯ ⁊ vniuerſaliu5 eſt dicere ꝑ
ſeptē gradus ſit añ:totidē retro.puta planeta exñs ī
p̄mo minutoꝝ arietis directe aſpectu oppoſito aſpi/
cit illū q fuerit in libra totidē minuta. Cū latitudi ne
v̄o exñte.in.23. v̄ginis gradu ac in ſeptio libre. Neq3
ēt qñ adeſt aſpect⁹ mox occurrit imo aptitudinē op3
obꝓuare māe:vt dicet. ¶ Rurſus ad hūc modū non
ſeqt mot⁹ aut mēſis lunaris iterſect⁹ tꝑe:ſicut ī alijs
ſeq̄bat modis:cū hic verus ſit ⁊ vniformis lune mo
tus ꝑpetu⁹. Oꝝ ſi huic qs obuiauerit.d.ꝙ criſis ñ cō
tingit:in.40.veꝝ in.41.ia3 apparuit quid dō3 qm̄ cū
talis criſis ꝓlonget ⁊ ſi nā ia3 ſentiēs beneficiu3 lu/
ne ad finē q̈rte ꝑtingētis ⁊ motu ſtimulata materie:q̄
pari magis mouet die circa q̈drageſimā cōmotionē
creticā icipiat añcedētē. Criſi3 tm̄ ꝑficit magꝭ euacua
tiuā i.41.q̄ nomē ⁊ ſpē3 ipoſuit t̃minatiōi. Jn egritu/
dinib⁹ āt q̄ vlteri⁹ ꝓtēdunt q2 criſes etſi i ꝑiodis iſtis
vlibus Hyppocratis videant incipere:tū ꝑꝑ motum
materiei ↄcluſum parē vel iparē:tū ꝑꝑ hebetatione3
luminis lune in ↄbuſtionib⁹:nihilomin⁹ ꝑfectas cri
ſes ſeu reſolutōes ſiue materieꝝ paulatinas digōnes
in finib⁹ recipiēt ꝓm aſpectū lune q̈rtarū:qȯ ꝑpēdens
hip.in epidimia periodos etiā neglexit vniuerſales:
qȯ apparet cū poſt.80.dieꝝ creticū ꝓnūciauerit.120.
⁊ nō.100. Eſt ēt i his:vt tactū:modus obꝓuādus ma
terie:qm̄ cui⁹ fuit mot⁹ ꝑ tertiū:vt colere eius criſim
⁊ idicatiuā magis reddet ꝓportionalē.21. diei.⁊. 18.
Cui⁹ āt mot⁹ fuerit māe ꝓportionalis icōcluſe.ſic ap
paret in cōcluſis ⁊ in materieb⁹ q̄ mouēt in ꝑib⁹ cri/
ſis videbit plus a.20.q̄3.21.ↄpēdere. Adhuc criſis
triplex:vt cōmotio añceſſio:alt̃atio ſubita fere iſenſa
ta ⁊ eūo manifeſta.d2ia.103.differētib⁹ horis occur/
rit. Et iō q2 mot⁹ māeꝝ ſunt diuerſi.⁊ qm̄ modica di/
ſtātia iter vigeſimū ⁊ vigeſimūp̄mū cū.12.horꝭ i qb⁹

luna tres q̃rtas pagrat.interuenit.Et q̄ neq̧ medici nales t̃mini:neq̧ ẽt nãles pp ĩdeterminationẽ materiei ꝛ ei⁹ varietatẽ pñt ĩueniri p̃cisi.imo oꝫ vt quis cũ
1 Ilr p⁹ p̃nc. latitudine dicat sexto de re.sa.de optima cõpositione
3.c̃sus fi. ꝛ bona habitudine.Et firmat̃ q̄m diligentissima sub
prin. tilitas ĩportuna.febriũ scđo.Eti.In medicina p̃cipue
4.p⁹me. cũ p̃honoꝛet:qđ apparet q̃ꝫ marie nõ oꝫ ĩ ampli⁹ circa h⁹ q̃situ sollicitari itm̃:cũ termin⁹cretic⁹.20.ꝛ.21. diei creticationis sit idẽ si intelligat̃ iuste.vñ collꝫ.4.
4. c̃sus fi. Scias ꝙ q̃ꝫuis isti dies vñficent̃ ĩ crisi necẽitatẽ nõ h̃nt
ꝫ veritatẽ ꝫ plus:q̄ Rasis dicit ꝙ exptus ẽ ĩ ĩfirmaria relep̃sos ĩ plib⁹decemiliũ:ꝛ in mult̃ vñficati sunt dies ab hypocrate:galienoq̧ laudati.Et ĩ ml'tis v̄tutẽ liberationis dieꝫ habuerũt reprobati.Neq̧ Sa.tãdeꝫ hic ꝑteruit:vt estimãt q̃ꝫmulti.vñ ꝓnosticoꝝ.3.
1.p⁹me. Crisis accit ĩ.20.plus valđ ꝛ certi⁹.ꝛ cretico.2.Inue
pitulo.8. nit̃ đcimusseptim⁹ ꝫ p̃lmũ ꝓpõ'tõal' diei.20.ꝓpõ'tõe q̃rti ad septimũ ꝛ vndecimi ad.14.ꝛ ꝫ min⁹.18.vigesimop̄rio vñ illo 3°lꝫ fiat crisis in vigesima ꝛ.21.die
Ilr cõmẽ. sit t̃n in.20.plus.Et 4°scđa.Decim⁹septim⁹iterũ idi
post mediũ. cat.ĩ.20.aut.21.Et đcimusoctau⁹iudicat ĩ.21.Nõ igr̃
rac.2.cap.9. ofariã vigesimap̄ria respuit̃ neq̧ đcimaoctaua.ꝛ iđ
st mediũ. medico nõ expedit ãpli⁹sub chlamyde cãcellatis digitis ĩ dieꝝ nãliũ fractionib⁹ĩsistere:cũ dies nãles integri sint attẽdẽdi motusq̧ lune ꝓpri⁹siue medicinalis cũ ꝫ hũc.3.septimane.20.dieꝝ spacio ꝛ.11.horis cũ dimidia terminẽt̃:ita vt sit tẽpus ĩtermediũ.20.ac 21.attinens t̃n per hoꝛe dimidiũ amplius.20.vnde ꝛ veracius cõcessuꝫ in eo iudicium q̃ꝫ in.21.cõtingere.

Propter quartũ quidẽ ad p̃muꝫ quid đꝫ apparuit.¶Ad aliđ đꝫ ꝙ in vigesima ꝛ vigesimap̄ma põt crisis fieri scđo mõ vt declaratũ ꝫ ꝙ egritudo erit ꝯclusa vl' currẽs per dieꝝ pariũ afflictionẽ aut ĩpariũ.¶Ad aliđ qđ đm ꝯsuꝫ dĩa.49.Numerus.n.pfect⁹dicit̃ multifariã:neq̧ qđ pfectũ simpl'r hic ꝯcludẽdũ eẽ pfectũ.¶Ad aliđ qđ đm ex.A.visuꝫ est đtestatione. Quãtũ võ q̃ alteri⁹ ptis ꝯuincãt p̃arguta ex his apparere põt apte.Quid aũt ad Isaac đm dĩa videbitur consequẽti. ¶Differentia. cv.

Q
crisis quartedecime diei sit
Ca.6.in fine. foꝛtioꝛ ea q̃ septie vi p Isaac.4.febrium dicẽtẽ decimãquartã oib⁹creticis:ꝛ q̃rtaꝫ oib⁹dieb⁹nunciatiuis dixerũt eẽ me
rac.2.cap.3. lioreꝫ.Itidẽ.4°scđa.14.est dies foꝛt̃ val
medio. de.Et de foꝛtitudine ipsi⁹ẽ ꝙ nõ ĩuenit̃ dies cui non ꝓpoꝛtionet̃ q̃rtusdecim⁹q sit vltim⁹in foꝛtitudine in
In fine capli. iudicijs crisis ꝛ salute ipsi⁹nedũ a ꝯplemẽto ei⁹.Adhuc ibidẽ p̃m plurimũ paroxism⁹septim⁹declinat a 14.paurũper.Qñ ãt paroxism⁹declinat crises ñ fiũt adeo foꝛtes:q̄ ipẽ ĩ vehemẽtioꝛib⁹accidũt poxismis dĩa p̃oꝛi:ꝛ in sermõib⁹iudicatiuis vniuersis.¶Amplius cũ act⁹actiuoꝝ sint ĩ patiẽte ꝛ dispositoꝛ:tũc erit foꝛtioꝛ actio qñ mã erit magis disposita.H ãt euenit ĩ 14.cũ tp̃s itercesserit lõgũ a p̃ncipio vsq̧ ad crisiꝫ:qđ necũ ẽ ĩ q̃libꝫ actiõe ꝛ materiei dispõne.2°de cã.Eti. Cũ ĩdicatio sit signũ p̄uiũ ad crisiꝫ:foꝛtioꝛ is ĩdicatiue foꝛtioꝛ đꝫ eẽ cretica:ꝫ foꝛtioꝛ ĩdicatio ẽ decieq̃rte q̃ꝫ
.7.in prin. septie.q̄.14.ĩdicat̃ septiã.Isaac febriũ.4.Qđ demõstrat̃:q̄m t̃n đꝫ eẽ spacij ab indicatiua vsq̧ ad iudicatiuã q̃tũ fuit a p̃n⁹egritudinis vsq̧ ad ipsi⁹medium. Mediãs võ ẽ septia đcieq̃rte nõ aũt vndecia:cũ decima q̃rte sit ꝓpinqoꝛ q̃ꝫ moꝛbi p̃n⁹septia võ foꝛtioꝛ est 4ᵃ:cũ mã sit tũc magis mobilis:sitq̧ luna iã ĩ q̃dre 2ᵉ initio ꝛ nõ ĩ medio p̃me velut in 4ᵃeuenit die.¶Rursus illud est foꝛti⁹:quod ĩ plura põt:eo ꝙ in paucioꝛa.dies ãt.14.in plura pt:q̃ꝫplurimas.n.creticat egritudines cũ ipa ꝓnũciet̃ absolute cretica.In ea etiam plures materie ꝯueniũt iudicature.Palin.Egritudines acute mouent̃ lune motu:sic cronice solis motu:
creticoꝝ 3°ꝛ cẽtiloqo.Sꝫ ĩ die decimaq̃rta cum luna Ca.7.in pri
duas ptrãsiuerit quadras in aspectu sit oppositiõis a loco in quo in moꝛbi fuerat exoꝛdio.hic aũt aspect⁹ pfecte ponit̃ inimicicie ꝛ pugne.In septia aũt cũ solũ vnã q̃drã pambulauerit in aspectũ đuenit q̃ternũ inimicicie ꝛ ꝯrietatis mediocris solũ.Ubi ãt foꝛtioꝛ pugna imẽsioꝛ expectat̃ victoꝛia.Itidẽ:aut est foꝛtioꝛ septim⁹decimoq̃rto.q̄ ꝓpinqoꝛ p̃ncipio egritudinis: ꝛ sic.27.eẽt foꝛtioꝛ.34.ꝛ.34.40.qđ nõ dicitur vl' rõne aspect⁹lune:qđ ostẽsuꝫ cõtingere.itaq̧ decimeq̃rte crisis vigoꝛosioꝛ eã que septime.

Huius aũt oppositũ cõiter seruat̃:qđ etiaꝫ rõne mõstrat̃:q̄m affoꝛ.q̃rta.q̃
Apho.61. in paribus iudicant̃ dieb⁹ discrita sunt ꝛ amica conuersioni:septim⁹aũt est impar.decimusq̃rtuꝫ võ par. Itidẽ.dictũ est crisim fieri vehemẽtioꝛi paroxismo:ꝫ in septia is vehemẽtioꝛ iternenit:q̃ꝫ in đcimaq̃rta.q̄
ĩpares foꝛtioꝛes sunt parib⁹.dĩa p̃oꝛi.vñ quarto re. collr.t.cõ.67.
a.Opoꝛtet maxime numerũ ĩpareꝫ vereri.q̄ hi dies in fine.
repẽtes faciũt laboꝛãtes:q̃re tertio creticoꝛũ.Crisis capitulo p̄rio.
sit plurimũ in acutis egritudinib⁹in imparib⁹in cronicis autẽ in parib⁹.Ampli⁹crisis accidit marie decursu lune p signa.Cui⁹actio grãdis ẽ ĩ crisi.In septima võ ꝯrietas ĩteruenit dimoda cũ luna vt dictũ p̄ueniat ad p̃n^m sequẽtis quadre vbi in duab⁹ q̃litatib⁹repperit̃ oppositio:sicut si eã fuerit in p̃n⁹arietis calidi ꝛ sicci qñ moꝛb⁹initiauit.Quãdo qđẽ ad finẽ ꝯueniet septime diei ad cancri frigidi ꝛ hu.cõcurrit exoꝛdiũ. In termino aũt q̃rte ꝯueniet ad librã calidã ꝛ hu.cõcoꝛdantẽ cuꝫ ariete in qualitate actiua vt caliditate. Septim⁹ igitur foꝛtioꝛ in creticando decimoquarto.

Propter primum võ sciẽdũ ꝙ qđ sit crisis qđq̧ dies.ꝛ qđ dies cretica dĩtijs ꝯsum imediate p̃cedẽtibus.

Propter secũdum qđẽ sciẽduꝫ quosdã dixisse crisim septime foꝛe foꝛtioꝛẽ:eo ꝙ in ipa terminat̃ tertiana:q̃ foꝛtẽ recipit creticationẽ pp motũ ipsi⁹vehemẽtẽ.Et q̄ in septia sit foꝛtioꝛ paroxism⁹.Alie võ mãe simplices ꝛ cõmixte foꝛtioꝛes faciũt crisim in decimaq̃rta. Sꝫ suspect⁹ꝛ inarticulat⁹ reddit̃ hic p̃mo:q̄m tertiana iterpolata vt illa q̃ vã nũcupat̃ tertiana crisim facit ĩ decimaq̃rta ꝛ nõ in.7ᵃ.vñ Hypo.Tertiana vã in 4ᵃaphorif.
septẽ piodis iudicat̃ lõgissima.septẽ ãt piodi.14.idu apho.59.
cũt dies:eo ꝙ quãtũ cõtinua agit in vna die tantũ in terpolata ĩ vno periodo.Adhuc febꝛes sanguinee q̃rũ crisis est vehemẽs:ĩ septima terminant̃ nõ paruꝫ. Rursus auctoꝛes simpl'r pferunt septimã esse foꝛtioreꝫin crisi decimaq̃rta.Quidã võ ꝓtulerũt decimãquartaꝫ foꝛtioꝛẽ eo ꝙ luna aspectu cõspicit̃ opposito loco initij moꝛbi:ꝫ quid de hoc appebit ex dicendis.

Propter tertiũ võ sciẽdũ p̃mo ꝙ crisis septime foꝛtioꝛ ẽ illa q̃ decimequarte.Et deinceps varietas attendat̃ dierũ creticoꝝ.¶Propter primũ huius sciendũ ꝙ per foꝛtioꝛem crisim duo possumus intelligere vel crisim sepius emergentẽ in tali die:vt illud dicatur foꝛtiuꝫ qđ in plura põt.ꝛ sic foꝛtassis crisis decimeq̃rte foꝛtioꝛ existit crisi septime cum pluries occurrat in eã:ꝛ maxime in regionib⁹frigidioꝛib⁹tẽperata.ꝛ in coꝛpoꝛibus ociosis fruentib⁹copiose alimento.qualia sunt hodie coꝛpoꝛa plurima.Naturalia.n.cũ arte pulmẽtaria delectationẽ machinãte tp̃e nõ sufficiũt p̃senti.

Eti. Decimaq̄rta ē tēpus vtcūq; mediū i quo ↄcidūt materie calide cū frigidis. Hūc tñ itellectū accepto ñ multū: ſed ꝓprius criſis dicit̄ fortior eo ꝙ ↄditiones ſex predicte pfecte criſis veri⁹ ꝛ cōpleti⁹ reperiantur

Capl. 2. i me. in ipſa q̄ȝ in reliqua aliaꝝ. vñ creticoꝝ ꝑmo. Uidim⁹ in ſeptima fieri criſiȝ multotiēs: ꝛ fuit cū hoc ↄpleta: certa: ſalua: manifeſta: idicata: ꝛ ad benignū mutata. Et poſt q̄daȝ ſubdit. Jō dixi ꝙ ꝓcedēs oēs dies ē ſe⸗

Capl. 4. in ꝑn. ptim⁹ ꝛ nō ſignifico: q: ipſe ſit dies añs i nūero: neq; i ↄſecutiōe ordinis dieꝝ: veꝝ ſignifico q: ipe ē añs in v̄tute ꝛ nobilitate: q̄m in ipſo ↄſumūtur egritudines ↄſūptiōe pfecta certa: laudabili: ſalua: manifeſta: idi⸗ cata. Et ēt i ſexta ↄſumūt̄ egritudines: ſȝ nō ſic in ſe⸗ ptima q̄m hic aſſimilat̄ regi idultori eis q̄s vincit. ſe⸗ xta v̄o tyrāno gratulāti in effuſiōe ſanguinis. Hui⁹ ēt

Capl. 8. i ꝑnc. ꝓlationis ſeptime recordat̄ in ſcd̄o ita. Fortior dierū

Ca. 29. p⁹ ꝑn. criſis eſt ſeptia ꝛ ipſi⁹ idicatiua ē 4ª Ampli⁹ Almā⸗ ſor decio. Septim⁹ dies oib⁹ dieb⁹ creticis ſua mali⸗ tia ꝛ bonitate ſupior exiſtit: qui fere diei ſexto ↄ̄ri⁹ ē. d̄cimuſq̄rt⁹ aūt dies. cretic⁹ eſt. ꝛ ē a ſeptimo ſcd̄s: vñ

Capl. 8. in me. theo. 10. Oib⁹ ꝓferēdus eſt dies ſeptim⁹. ꝛ poſt ipſuȝ

Ca. 6. cir. ꝑn. decimuſq̄rt⁹. Adhuc Jſaac q̄rto febriū. Laudabilio⸗ res ac certiores dieꝝ dicim⁹ eē ſeptimū ꝛ d̄cimūq̄rtū

2ª. 4ⁱ trac. 2º. A. v̄o. Dies ſeptim⁹ ē dies fortis valde ꝛ indicat ipȝ

Ca. 3. p⁹ ꝑnc. q̄rt⁹. Et lȝ vt ſeptim⁹ ponat̄ i ꝑ ordie ſupiori. ¶ Rur ſus poſt illuſtriū medicoꝝ auctoritates mōſtrat̄ rōne q: criſis illa fortior: in qua pfecti⁹ reperiunt̄ ea q̄ ad fortitudinē criſis expetunt̄. Hec aūt ē ſeptia: q̄ð oñdi tur: q̄m in ipſa ē fortior: vt ē cōiter dicere v̄tus: cū nō morbi mora: ſic vt in d̄cimaq̄rta iaceat fatigata. Mā ēt que in ſeptima mouetur ē maior: calidior: acutior ꝛ mobilior. ꝛ dies ſeptim⁹ ꝓpinquor exordio egritu⸗ dinis q̄ȝ decimuſquartus. Quanto enim plus criſes ꝓtēdunt̄ a ꝑncipio egritudinis debilitātur amplius: vt in lōga: ceu oñſum vt fiant criſes ꝓtēſiōe. vñ q̄rto

Trac. 2. cap. 7. in fine. ſcd̄a. Quāto magis ꝓtēdit̄ tāto debilitat̄ iudiciū. Eſt ꝛ ipreſſio lune tūc fortior. q: in ſignis duab⁹ fit q̄lita⸗ tib⁹: vt tactū multotiēs: ſibi oppoſitis. Aut ſi vnis ſo luȝ eſt ſp̄ in actiuis fortiorib⁹ exiſtētib⁹ paſſiuis oppo ſitio vt aries cancro oppōit̄ i duab⁹ q̄litatib⁹. Thau rus leoni in actiuis. Gemini virgini i vtriſq;. Qñ aūt luna ē in ꝑn⁹ quadre tertie: ſicut in fine diei decimeq̄r te nō eſt oppoſitio ſignoꝝ niſi in vnis q̄litatib⁹ puta i paſſiuis: vt aries libre tm̄ i ſicco ↄ̄riat̄ ꝛ hūido cū ſint ambo calidi. Thaurus ſilr̄ ſcorpioni opponit̄ i paſ⸗ ſiuis cōueniēs in actiuis: vterq;. n. frigidus: ꝛ ſilr̄ ge mini cū ſagittario. Et in reliq̄s eodē mō. Eſt ēt i ſepti ma aſpect⁹ q̄tern⁹ q medie inimicitie ꝛ ↄ̄rietatis exi⸗ ſtit. Sȝ. 14. ē aſpect⁹ oppoſitionis fortior reputat⁹ q̄r to cū ſit pfecte inimicicie ꝛ oppugnatiōis. vnde vt ſic fortior eēt criſis d̄cimequarte illa que ſeptime. Sȝ ſi⸗ gnoꝝ ↄ̄rietas que iuenit̄ in ſeptima: nō aūt ſic in de⸗ cimaquarta cōiuncta cū aſpectu quarto fortaſſis vin cit aſpectū oppoſitionis ꝑter alia ex parte nāe pticu⸗ laris ꝛ māe ↄſiderata. hec aūt ſunt q̄ criſim fortificāt in q̄ ↄcidunt die. Rurſus illa eſt fortior criſis: q̄ vehe menti⁹ ꝛ pluriū materieꝝ terminat ꝛ concitat egritu dines. apparēs iaȝ ex dictis. hꝫ aūt eſt ſeptim⁹: nam febres tertiane: cōtinue ac cauſones in ip̄o termināt̄: cū tūc exacuat̄ motus. nō autē in. 14. Similr̄ plurime interpolataꝝ ſepi⁹ q̄eſcunt in quatuor paroxiſmis q̄ in diem cōcurrunt ſeptimā. Febris ēt ſanguinea cui⁹ ſubtile ↄuertit̄ in colerā ꝛ groſſū in meliam. differen tia. 89. mouebit̄ in tertio cū ꝑ tertiū exagitet̄ colera. Quartana ēt exagitat̄ i ſeptio: nō aūt in. 14. ſed i. 13. Miſcentur ēt materie frigide cū calidis terminatu⸗ ris ante ſeptimā q̄ frigido hebetāte creticant̄ i ſepti⸗

moꝛitaq; lȝ ↄcludere ꝛ ꝓprie in climatib⁹ tēpatis ꝛ calidis ꝛ regimine corpoꝝ cōdecēti criſim ſeptie fore fortiorē criſi d̄cimeq̄rte. ¶ Propter ſcd̄m hui⁹ ſciēdū ꝙ dies cretici vident̄ q̄druplr̄ variari. ꝑmo q̄deȝ rō⸗ ne frequētis ac rare ↄtingētie ipſoꝝ. ſcd̄o futuri q̄ð i ipſis ꝓtēdit̄. tertio ex parte bonitatis criſis ꝛ malitie q̄rto debilitatis ꝛ v̄tutis illoꝝ. Pri̇o q̄dē q̄m dies ſūt in q̄b⁹ frequēter fit criſis. ꝛ q̄daȝ in ordine ſunt ꝑmo ceu ſeptim⁹. ꝛ. 14⁹ q̄dā in ſcd̄o: ſicut vndecim⁹ ꝛ vige ſim⁹. alij in tertio: vt quart⁹ ꝛ de cim⁹ ſeptim⁹ ꝛ vigeſi mus ꝑm⁹. Jn q̄rto v̄o terti⁹: q̄nt⁹: decim⁹ ꝛ decimuſ⸗ octauus. Nō nulli v̄o ſūt in q̄b⁹ fere nūq̄ȝ fit criſis. vñ creticoꝝ prīo. Jn die. 12. ꝛ. 6. nō vidi aliqueȝ vnq̄ȝ cui Cap. 2. p⁹ ꝑn. aduenerit criſis: in q̄b⁹ v̄o fit: ſȝ raro. Et hoc ſilr̄ qua druplr̄ dr̄: q: in ꝑmo q̄dem ordine eſt duodecimus ꝛ ſext⁹. Jn ſcd̄o octauus. Jn 3º. 16. Jn quarto. 19. Halia⸗ 10. theo. ca.⁹ poſt prin. bas. Aliter v̄o. Gal. ordinaret. ꝑmitteret in. 12. ꝛ. 16. ꝛ nō ſextū neq; octauū. Hoꝝ v̄o oiuȝ medij in frequen tia ꝛ raritate ē tredecim⁹ ꝛ decimuſq̄nt⁹: vigeſimuſ⸗ quartus ꝛ vigeſimuſſeptim⁹. vñ q̄rto ſcd̄a. Dierum Trac. 2. ca. 4. in prin. creticoꝝ q̄dā ſupiorē obtinēt ordinē: ceu ſeptim⁹: vi⸗ geſimuſprim⁹: decimuſq̄rt⁹ decimuſſeptim⁹ ꝛ vigeſi⸗ mus. Quidā ſunt itercadētes i medio: ſic octau⁹: q̄n tus: ſext⁹: tredecim⁹. Terti⁹ q̄dē ꝛ q̄nt⁹ cōtinēt q̄rtū. Jn tertio. n. ꝛ q̄nto nō fit criſis rōne mot⁹ lune: ſȝ ma gis ꝑp q̄rtū. vñ tertijs creticoꝝ ꝛ criſiū. Non fit criſis Capl. 8. i me. Collr ca. 4. in medio. ꝑp reuolutionē lune in tertio ꝛ q̄nto. ſȝ accidit aut q: criſis ꝑparata vt fiat in die q̄rto añcedit ꝛ fit in tertio ꝑp prauitatē paroxiſmi aut ꝑpea ꝙ nā laſſat̄ ꝛ nō ſti⸗ mulat ipſaȝ aliq̄d in q̄rto: q̄re pauſat: deide mouet̄ in die q̄nto. Sunt ꝛ minime cretici: vt neq; intētione ꝑ⁹: neq; ſcd̄a ꝑm⁹: ſecūdus: decim⁹ ꝛ duodecim⁹ ꝛ deci⸗ muſnon⁹ ꝛ ſexdecim⁹. Ex pte q̄dē futuri q̄ð i ipſis ꝓ⸗ tendit̄: q̄m quart⁹ eſt indicatiu⁹ ꝑm⁹ ſalutē denūciās in ſeptimo. Si laudabilia ꝓceſſerūt ſigna. Si āt op⸗ poſitū mortē. ſeptim⁹ aūt idicat criſim in vndecima. vndecimus in decia q̄rta: decimuſſeptim⁹ i vigeſima: iuxta illð. Septimā q̄rta manifeſtat. Rōne q̄dē boni 2ª apho. aph 24. tatis ꝛ malitie criſis: q̄m hi ceteros ꝓcellūt i bōitate: vt ſeptim⁹ q cūctis: vt dcm̄ extat ꝓlat⁹: p⁹ quē deci⸗ muſquart⁹. poſt quos pōit̄ vndecim⁹ ꝛ vigeſim⁹ ſub his locat̄: poſt quē decimuſſeptim⁹: deide q̄ndecim⁹ deinde vigeſimuſprim⁹: poſt quos oēs ponit̄ trigeſi mus. Dies v̄o in q̄b⁹ criſis euenit mala ſunt ſext⁹: oc tauus: duodecim⁹: decim⁹: ſexdecim⁹ ꝛ decimuſocta uus: vñ. A. Meliores ſūt ſeptim⁹ ꝛ d̄cimuſq̄rt⁹: poſt 2ª 4ⁱ. trac. 2ª cap. 7. quos eſt vndecim⁹: decimuſſeptim⁹ ꝛ vigeſim⁹: dein de q̄nt⁹: poſtea q̄rt⁹: deide nonus: poſtea tredecim⁹. Ex pte q̄dē fortitudinis ꝛ debilitatis eoꝝ. q̄dā nāq; ſupputant̄ dieb⁹ q̄ternis: vt ſeptim⁹: q̄rt⁹ vndecim⁹: decimuſquart⁹: decimuſſeptim⁹ ꝛ vigeſim⁹: ſicq; ꝓtē dit̄ donec ad q̄drageſimū ꝑuenit. quaterni tñ viles ſt̄ vltra vigeſimū: poſt vigeſimū v̄o fit fortitudo i ſepte nis: vt vigeſimuſſeptim⁹ ꝛ trigeſimuſquart⁹: deinde q̄drageſim⁹. deide currit i vicenos: vt ſexageſima po ſtea octuageſima. deide trāſit̄ ꝑ duos vicenos i cēteſi mū vigeſimū. Et deiceps ↄputatio ñ currit ꝑ dies ſȝ ꝑ mēſes ꝛ ānos. creticoꝝ. 2. quarto tñ ſcd̄a centeſimus Ca. 13. p⁹ ꝑn. Trac. 2. cap. 2. poſt me. annumerat̄. Noſce quoq; ꝙ ſūt aliq̄ dieꝝ infra vige ſimū in q̄b⁹ mox ſoluit̄ egritudo ꝛ alij in q̄b⁹ tardi⁹. Primi ſiq̄dē vt terti⁹ q̄rt⁹: q̄nt⁹: ſext⁹: ſeptim⁹: non⁹ vndecim⁹: decimuſq̄rt⁹: decim⁹ octauus: ꝛ vigeſim⁹ Scd̄i āt octau⁹: d̄cim⁹: duodecim⁹: ſexdecim⁹: ꝛ de⸗ cimuſnonus. Tredecim⁹ v̄o extrēis hoꝝ attinet ſcd̄is vtcūq; creticoꝝ ꝑmo. Relicti ſunt aūt ꝑm⁹ ꝛ ſcd̄s tan Capl. 5. in me. q̄ȝ iproprie cretici. Sȝ i errore ſb̄ſcribēt̄ mirādū. q̄re. q̄ndecim⁹ omittit̄ cū ſit cretic⁹ aut hoꝝ medi⁹ audit̄

omnino. Si aũt p̄dicta debeãt verificari opuſ ē nullũ
erroꝛē laboꝛãtē icurrere. ¶ Circa p̄dicta ↄtigit de 4ª
die dubitare: qꝛ poſita eſt iter dies in qbꝰ ſepe erit cri/
C 4 pᵒme. Tr. 2. ca. 43 in f. ſis. vñ 3ᵒ criſiũ. ⁊ 4ᵒ p̄ᵒ ponitur ſynocha multotiẽs face
re criſim in 4ª. Cuius oppoſitũ 3ᵒ criſiũ exꝑimitur cũ
C 4. pᵒme. Tr. 2. cap 3. an pꝛi͂ᵐ. 4ᵒ ſcđa ꝙ Archigenes bis factã ſe per totã vitã ſuam
vidiſſe criſiꝫ ꝓfitetur in 4ª. ego ꝟo vſqꝫ nũc ſemel. Di
cẽdũ ꝙ egritudines ſunt duplices. q̃dã nãqꝫ ſunt cõti
nue ↄcluſe: vt ſynoche dicte. Ac qꝛ tales exacerbatio
ne nõ exacuũtur: ſꝫ tote ſunt vnꝰ paroxiſmꝰ. ⁊ in 4ª re
cipiũt bñficiũ a luna: in ipſa creticant̃ q̃ꝫplime. Sũt ⁊
alie ↄtinue: ſeu ĩterpolatiꝫ ꝑ 3ᵃᵐ diẽ incitate. ⁊ he nõ fa
ciũt niſi rariſſime criſiꝫ ĩ 4ᵒ: cũ tũc nõ paroxiſmẽt aut
nõ excitent̃ in ampliꝰ. Nã criſis: vt dictũ: opꝫ in paro
xiſmo ↄcurrere vehemẽtioꝛi. Notãdũ ẽt ꝙ in die 6ª fit
In pᵒ de dieb' cre ticis ca. 4. in medio. criſis q̃nqꝫ plurimũ ꝑaua cũ hic dies apud Gal. tyrã
no aſſimilet̃: ceu ſeptimuſ regi. Accidit ãt vel qꝛ luna
curſu velox ꝑtingit ad finẽ q̃dre ſex dieꝝ ſpacio. Aut
qꝛ egritudo motu ꝓcedit pari: tal'r vt neqoꝛ hoꝛa ꝑio
di in 6ᵒ ↄcidat die magis: non qdẽ ita in ſcđa ⁊ 4ª. qa
v̄tus adhuc foꝛtis. Aut fit participãdo virtute diei ſe
ptime q̃ñ paroxiſmus fuerit ſeuus anticipãs irritata
nã vel extrinſecus ipſam ſtimulante erroꝛe. Eſt tñ ad
ſalutem q̃nqꝫ ſicut ſeptimus ad moꝛteꝫ licet rarius eã
conſequatur conſecutione perfecta.

Propter quartum quidẽ ad p̄ᵐ dicẽdũ ꝙ Iſaac opponẽdo
id pꝛotulit. vñ ait ſoluẽs ꝙ impares lꝫ ſint ↄueniẽtes
nãl'r diei cretice: pares tñ ſunt ei accñtal'r. qꝛ ſi criſis ĩ
cipiat in tredecima die nã ſuã cõplebit actionẽ in 14ª.
vñ ⁊ criſis in ea cõputabit̃. qꝛ actionis cõplementũ in
ipſa oñdit̃. Sil'r in 3ᵒ nã eius incipit opationẽ. ⁊ in 4ᵒ
finit illã. Et cõfirmat̃ qꝛ motus ſumit nomẽ ⁊ ſpẽm a
tex. cõ. 4. tex. cõ. 49. termino ad quẽ. phy. 5ᵒ. ⁊ 2ᵒ de aĩa. Iuſtum fit vnũqđ/
qꝫ a fine appellari. Nã exitus acta ꝓbat cũ ſit cãrum
cã. Sic igit̃ decimeq̃rte nõ eſt tãtus vigoꝛ iudicij ꝑ ſe:
veꝝ per aliud. puta ꝑ tredecimã. vñ ſubdit ꝓinde be/
ne oꝛdinauerũt creticas dies. qꝛ cũ viderẽt parẽ nõ eẽ
creticũ ex actione nãe: ſꝫ accñtal'r ex apparitione opa
tionis eius in eo cõplete: ↄuerſi ſunt ad ĩparẽ. ⁊ dixe/
runt ipm pari eẽ dignioꝛẽ. Uult itaqꝫ Iſaac ꝙ ĩpares
ſint cretici ꝑ ſe: pares ãt per accñs: qđ ex Hyppocratꝭ
ſumpſit: quã p̄miſit: auctoꝛitate: ꝙ impares foꝛtioꝛes
ſunt paribꝰ. ſenſit. n. ĩparẽ foꝛtioꝛẽ pari: eo ꝙ ĩpar im/
parẽ in ſe ↄtineat ⁊ parẽ. qđ dicit Hyppocratẽ ĩ aucto
ritate p̄dicta mõſtraſſe. Aut pytagoꝛicis acqeuit volẽ
tibus ĩparẽ nãm obtinere maſculi ⁊ foꝛme cꝰ ẽ actio:
parẽ ꝟo femelle ac mãe cꝰ eſt paſſio. Sꝫ calũniã non
paruã videt̃ dictũ Iſaac pati. qꝛ vt apparuit ĩ criſi cõ/
currit ⁊ nã hꝫ inferioꝛ regitiua cũ mã ⁊ ambituſ ſupe
rioꝛ ⁊ ꝓpꝛie luna. Iã ꝟo dictũ ꝙ virtus foꝛtioꝛ foꝛtio/
rem cãt criſim. hoc quideꝫ euenit in 4ª ⁊ in 14ª põt ſe/
pius ↄtingere regimine applicato ↄueniẽti. Mã etiã
vtplurimũ eſt multã agitabilis calida ⁊ ꝓpꝛie in 4ª.
Sunt ⁊ egritudines ↄtinue concluſe: quarũ mãe vni/
foꝛmiter ſine exacuitione mouẽtur: vt nõ magis pari
q̃ꝫ impari exacerbẽtur die: ceu febꝛis ſanguinea qđ lu
na in decimoquarto in oppõnis facta ẽ aſpectu ĩ cre/
ticatione foꝛtioꝛi. In quarta ꝟo ſup medietatem q̃dre
ſm ꝙ ſignifer fuerit per angulos almuthemon parti
tus. Cum aũt talia occurrãt in quarta ⁊ in 14ª magis
q̃ꝫ in quinta vel ſexta vel tredecima: in his ampliuſ ꝑ
ſe erit criſis: q̃ꝫ in illis. Et neqꝫ ſermo hyppocratis vt
vl'r eſt accipiendus verũ contingẽs: vt in pluribꝰ: ne/
qꝫ ẽt per numeros arithmeticos nãlia hñt ꝓbari cum
In 13ᵒ meta. circa meᵐ. ipſi nõ cauſent illa: ſicut ĩ pleriſqꝫ Ari. cõdẽnat pytha
goꝛam ponentẽ numerũ ſubſtãtiarum ⁊ alioꝛum foꝛe
cauſam: eo ꝙ ignoꝛauit diſtiguere inter vnũ qđ ↄuer
titur cũ ente: ⁊ vnũ qđ numeꝝ p̄ncipiat. Eſtimauit. n.
vnũ qđ numeri extat p̄nᵐ foꝛe cãꝫ entiũ putãs ex ipſo
res fieri: ſicut ex vnitate ↄſtituitur numerus. vñ 3ᵒ cre Ca. 8. in meᵒ.
ticoꝝ. Ego multotiẽs rememoꝛoꝛ pythagoꝛe ⁊ miroꝛ
de eo qꝛ fuit vir ſapiẽs: ⁊ placuit ei vt diceret in nume
ris. qꝛ ↄſequũtur ex virtute ſua. Sꝫ nõ eſt hic locuſ di
ſputãdi cũ eo q deſipit. Uñ aliter: vt ꝑ interẽptionẽ di
cẽdũ q̃m ſophiſte in ſui qõne falſum ſupponũt cũ oñ/
ſum ſit ſeptimã foꝛe foꝛtioꝛẽ decimaquarta. ¶ Ad ali
ud dõm ꝙ. A. cõparat diẽ decimũ q̃rtum ad reliquos
dies alios extra ſeptimã: ⁊ maxime ad ſubſequentes
ipſaꝫ: qđ appꝫ. qꝛ iã locutus fuerat de 7ª. Uel qꝛ itel/
lexit decimãquartã foꝛtioꝛẽ eo ꝙ plures in ea ↄtigãt
criſes: ⁊ ꝓpꝛie in locis ⁊ coꝛpoꝛibꝰ p̄tactꝭ. Aut foꝛtaſ/
ſis habuit reſpectũ ad oppõnis aſpectũ in 14ª concidẽ
tem foꝛtioꝛẽ 4ᵒ cadentẽ in 7ª. ¶ Ad aliud dõm ꝙ pa/
roxiſmus ſeptime nõ declinat a paroxiſmo decimeq̃r
te ſimpl'r: ĩmo extollit̃ ſup ipm. Sed ſm qd: ceu ĩ egri
tudine ↄcluſa ĩ qua nõ ꝑcipit̃ exacerbatio vlla. ¶ Ad
aliud dõm ꝙ mã nõ eſt magis diſpoſita in 14ᵒ: q̃ꝫ in ſe
ptima habita cõſideratione ad mãm diei ſeptime que
diſponibilis eſt leuiter ⁊ ad mãm decimequarte diffi
cile coaptabilẽ ⁊ plurimũ illa reſiſtentẽ. Et ad v̄tuteꝫ
qua foꝛtioꝛ cõiter reperit̃ in 7ª: q̃ꝫ in 14ª ac ad alia de/
clarata. Foꝛte nãqꝫ agẽs in bꝛeui tp̄e aget qđ debile in
longo: de ſimplici 4ᵒ. ¶ Ad aliud dõm ꝙ dierũ qdaꝫ Diſt. 3ª cap. 5. verſus finẽ.
ſunt iudicatiui ꝓpꝛie vt fines ſeptimanarũ. puta ſepti
ma: decimaquarta ⁊ vigeſima: ſeu vigeſimapꝛima: q/
dam ꝟo indicatiui ſicut q̃rta: vndecima: decimaſepti/
ma vel decimaoctaua apparẽs creticoꝝ 3ᵒ ⁊ in centi/ Coll'cap. 8.
loquio. nihilominus q ſunt iudicatiui ſm qd pñt eſſe
indicatiui. Et indicatiui iudicatiui. vñ 7ª nõ eſt ſimpl'r
⁊ ꝓpꝛie indicatiua decimequarte: ſꝫ ſm qd magis. Et
iõ ait Iſaac. Si mã fuerit groſſioꝛ ⁊ grauioꝛ: ſignifica
tio erit expectãda in ſeptima ⁊ criſis in decimaq̃rta. feb. 4. ca. 2. in xta fi. ⁊ ca. 3. in fine.
Qñ. n. mã talis exiſtit ſignificationes eꝝ ꝓlõgant̃ vſ/
qꝫ in ſeptimã ita vt nequeat nã ſuã cõplere actionẽ ni
ſi in alia 7ª: q̃ erit decimaq̃rta dies cũ illa. Qꝫ ſi dicat̃
debere indicatiuã mediare tẽpus moꝛbi: qđ de 14ª fa
cit 7ª. Dõm hoc intelligẽdum de fere ⁊ ſimpl'r indica
tiuis: q̃lis ẽ. 4. ad. 7. ⁊ 11. ad. 20. Dõm etiaſ ꝙ luna ſꝫ
fines quartarũ non hꝫ ꝓpꝛie indicare ſed magis iudĩ
care veꝝ indicare ineſt ſibi ſꝫ quartaꝝ media. ¶ Ad
aliud qd dõm iaꝫ apparuit. ¶ Ad aliud ſil'r qd dõm
monſtratũ. nã oppoſitio ſignoꝛũ maioꝛ eſt in fine diei
ſeptime q̃ꝫ decimeq̃rte. Et aſpectꝰ q̃rtus excellit aſpe/
ctum oppõnis in 14ª vehementioꝛe illic ente in ſignis
diuerſitate: Sunt ⁊ alia p̄oſtẽſa hic criſim ſeptime vi/
goꝛare. ¶ Ad aliud dõm ꝙ ſecuſ ẽ vſqꝫ ad vigeſimã:
q̃ꝫ vltra vſqꝫ ad quadrageſimã cũ vſqꝫ ad vigeſimã fi
at cõputatio ꝑ q̃ternos: vltra ꝟo ipſam ꝑ ſeptenos ⁊
reliquos p̄oñſos. Adhuc iſtabis qꝛ vigeſima foꝛtioꝛ
decimaſeptima: ⁊ decimaq̃rta vndecima: niſi motꝰ oc
currat mãe triduane. Propter qđ dõm: ꝙ 7ª ẽ foꝛtioꝛ.
qꝛ vt declaratũ oẽs cauſe foꝛtioꝛes criſiſ in ipſa cõple
tius ↄcurrũt: q̃ꝫ in alijs: nec ſufficit diuiſim ex vna cã/
rum iſerre: ĩmo cõmittit̃ ↄñs magis. Quid ẽt ad alte
ram partẽ queſiti dõm apparuit. ¶ Ad 2ᵐ tñ dõm ſꝫ
Gal. ꝙ ille affoꝛi. falſus eſt: neqꝫ Hyppocraticus: cuꝫ
in ꝓnoſticis ⁊ epidimia oppoᵐ ſcripſerit. vñ Coꝛneliꝰ
celſus. Antiq cibabãt in die pari leuioꝛibus q̃ſi acceſ
ſionibus inſtãtibus adeo vt Hyp. ſi 7ª die febꝛis de/
ſijſſet recidiuã timere ſit ſolitus. id aũt aſclepiades iu
re vt vanũ repudiauit. ¶ Aut dõm ſermonẽ verifica/
ri in die pariter pari q̃ꝫ magis. Cuiꝰ diuiſio ꝑ mediata
vſqꝫ ad vnitates ꝑuenit duas. Et ad vnuꝫ qcqd dicat̃

Conci.

Dif. 104. in arg'ᵗⁱˢ ad opp'ᵐ eſt ſerm: nē hyppocratis verificari vt ad multū. Jn epidimijs.n.dcm̄ ipares parib⁹ fortiores exiſtere. Sic igit̄ hyppocrates hos cōpat dies adiuicē penes lau/dabiliorē criſim minuſue laudātiū. ¶ Dr̄ia. cvj.

Q Computatio cretica fa

cienda ſit nō a die partus: ſ; a pn° febris i pariēte mōſtratur. q2 ſi non cōputat̄ ex febre ⁊ nō niſi ex partu illud eſt error: 4° 2ᵃ. Trac. 2° ca pᵒ in fine. ¶ Amplius pnᵐ cōputationis ſuſcipiēdū ē a pncipio morbi ꝓpter quē criſis expectatur: qualis eſt febris. Sed in die partus nōdū eſt egritudo aut febris cum cā antecedēs non adhuc trāſiuerit in ꝯiunctā. ¶ Rurſus ab eo qd̄ naturale exiſtit nō eſt ſumēdū computa/tionis initiū: verū ab eo qd̄ nō naturale: cū iā qd morbiferum exiſtat. Partus vo nālis: qd̄ oſtenditur ex fine ipſius nāli velut eſt fetū gn̄atum eſſe. Illud eſt enī nāle cuius finis ⁊ terminus ē nālis. A Adhuc in partu non vr̄ eſſe egritudo cū pariētiū nō ledant̄ opationes ſenſibilius queadmodū apud tartaros reperitur pci/pue. Eti. Jta partus vr̄ ſe habere ad egritudinē poſt tēpus ſibi ſupueniētē ſicut diſpoſitio. 4° pᵃ. Trac.1.cap.2. circa pnᵐ. Ca.6.in pnᵒ. almelilatu antecedēs febrē. ⁊ p creticoꝝ: hec autē eſt in qua ſunt laxitudo: dolor corporis: alices oſſitationes nauſea ⁊ hꝫ. ſed ab hꝫ diſpōne precedēte non ponūt cōputatio/nem pncipij egritudinis fieri: ſ; a febre. Et ꝯfirmat̄ p Cō.58. Gal. 2° pnoſticoꝝ: ſcribentem inceptionē ſanioſitatis non eſſe ſuſcipiēdam a die in quo febrit infirmus. ve/rum a die in quo accidit cū rigore febris. vz. in q̄ ipſa fortior efficit̄ manifeſtius q̄ꝫ prius ⁊ grauitas ſimil'r pro dolore accidit infirmo. Si igitur in ſaniatione ita multo deniq; amplius cū hec magis ſint ſibi ꝯuenien/tia febris ⁊ eius cū rigore exacuatio. Principiū itaq; non cōputabitur a die partus: ſed a febre tantū.

Tex.cō.12. Cap.8.cir.pn. Ca.40.i me. **Contrarium quoq;** hꝫ videt̄ ſentiri. p noſti. 3°. 10. theori/ce. ⁊ coll; 4°. ¶ Adhuc pnᵐ egritudinis ſumendū eſt a tēpore quo occurrit egritudo: hoc aūt in partu: ꝑter nāq; alias paſſiones dicēdas ſolutio cōtinuitatis aut iuncturarū ſeparatio grandis ſupuenit. vnde 3° vigeſi/Tract.pᵒca.2. iuxta finē. maprima. Qn̄ ſeparatur fetus: aperitur matrix aptio/ne tali cuius ſimilē efficere nō valet in ſuo ſimili. Ne/ceſſariū eſt. n. vt ſeparētur iūcture q̄dā ⁊ ſuſtētent̄ ad/iutorio dei excelſi. Amplius pnᵐ egritudinis accipit̄ Ca.6.in meᵒ. creticoꝝ p tpe quo morbus incipit inceptione mani/feſta: ⁊ qn̄ cogit̄ infirmus iacere. H aūt euenit i partu: q̄re ab ipſo ⁊ nō a febre cōputatio icipiēda erit.

Propter primū quidē ſciēdū ꝙ partus ē fetus a matrice cū eius mūdificatione emiſſio. Tempus vo ipſius diuerſum Tract.pᵒca.1. an me. ⁊ trac. 2ᵒca.38.i pnᵒ. eſt a maſculis ⁊ femellis: 3° vigeſimaprima. Part⁹ eni nō extēdit̄ in maſculis vltra triginta: i femellis vo vl/tra quadraginta dies: ⁊ plus parū. Tempus aūt pur/gationis femelle. 40. ponit̄ diebus de gn̄atione em/brionis. in tāto ēt tēpore marē aiūt ⁊ femellā iforma/B ri. Ex quo q̄dē apparet partū nō ſolū fore fetus egreſ/ſionem: verum ēt matricis mūdificationem. Et iō plu/res legū pceperunt mulierem poſt partū cū ſit imūda tēplū nō ingredi ne maculētur ſacra niſi mūdificatiōe facta. Et q2 imūdior reddit̄ ex ptu femineo q̄ꝫ maſculi/Col' 2ᵃ 3ᵃ tra' pᵒca.12 in fi' no: ſicut ēt ſapit. A. pcepit Moyſes iudeoꝝ legiſer in pentatheuco parientē femellā nō niſi poſt. 80. dies tē/plum ſubingredi: maſculū vo poſt. 40. ſolū. non autē in. 30. q2 nāliter iterū propter menſtruationis ſtimula/tionē reddit̄ imunda. ⁊ ideo trāſit ad. 40. in quib⁹ di/no mūdificata efficitur. Eſt ⁊ partus duplex. vnus q/dē nālis: quē faciliora accidētia in ipſo actu comitā/tur parturitionis in quo ēt ſufficiēs reddit̄ purgatio. ⁊ vl'r pariens in priſtinam ſui deducit̄ nām. Alter vo huic oppoſitus: quē ⁊ oppoſita ſequūtur accidētia ve/lut pter alia fluxus ſan. quē ſeqtur debilitas. ⁊ eius re/tentio quem apoſtemata ⁊ febres ꝯcomitātur prave: ⁊ multotiens inde ꝯſurgit exitura. ventris inflatio ⁊ mors q̄nq;. Et de tali q̄dē partu ꝓponitur dubitatio. Principiū aūt vt colligitur ex libris criſis ⁊ creticoꝝ Lib.1.ca.4 Lib.1.ca. pᵃ aphoris. apho.12.i duplex exiſtit. qdā. n. eſt velut punctū indiuiſibile di/ctum nūc vel inſtās a phis: qd̄ ſub medicorū nō cadit ꝯſideratione abhorrētium corpora ſempiterne paſſio/nis irrepere dogma: qd̄ ēt pnᵐ nō niſi cogitatione ſeu eſtimatione percipitur. Eſt ⁊ aliud pnᵐ ſpaciū: ſeu par/ticulam tēporis importans: qd̄ ⁊ duplex exiſtit. Qd̄/dam nāq; parui exiſtit tēporis: vt vnius hore tm̄ ⁊ in/fra: dūmō tēpus ſufficiēs actioni ⁊ paſſioni includat: qd̄ ⁊ queſitū petit. Aliud vo eſt pnᵐ tēpus importās latius: qd̄ ēt eſt binū. alterꝝ quidē vnū eſt quatuor tē/porum morbi: velut dicūt egritudinē ſalutiferā in pn/cipiū: ſtatū: augmētū ⁊ declinationem ſequeſtrari. hu/iuſmodi quoq; pars pnᵐ extat imediate dictum. Eſt ⁊ pnᵐ prout importat triū dierū ſpacium. Huiuſmodi ſi quidē duo pn' velut excedētia ſe habēt ⁊ exceſſa. Ali/quando nāq; maius eſt pnᵐ dictū de tēpore egritudis q̄ꝫ trium dierū ſpaciū. ⁊ econtra. ¶ Deinceps quoq; notādum in inueſtigatione pncipij morulā tēporis im/portantis ꝙ egritudines ſunt duplices. Quedā eni ſunt in q̄bus pcedit diſpoſitio almelilatu appellata. ⁊ in his ē difficilius pnᵐ egritudinis ſtatuere. tū ꝓpter antecedētia ſynthomata verā pncipij inceptionem oc/cultantia: tū etiā ꝓpter egrotantiū diſpōnes diuerſas ac occupationes. Nō enim ab accubitu poſſumus in talibus ſuſcipe initiū. Quidā eni ⁊ fortes exn̄tes aut occupationib⁹ ipediti vt itinerātes ⁊ hꝫ. qui ēt actua/liter febriētes lectū non petūt. Sunt ⁊ alij molles de/licati: q̄bus extrinſeca ſuppetūt ad votū. q ⁊ anteq̄ꝫ fe/brem incurrāt in lectū ſe ꝓſternūt. Exiſtūt ⁊ alie egri/tudines ſtatī ex ſanitate ſine diſpōne almelilatica ge/nerate: in quibus pnᵐ eſt facilius ſuſcipere. Jn his ta/men ⁊ in illis primis principiū egritudinis eſt illa ho/ra in qua incepit febris inceptione manifeſta donec coactus eſt infirmus iacere: creticoꝝ pmo. Quid aūt Ca.6.in m ſit dies: quidq; cretica oſtēſum dr̄ia. 103.

Propter ſecundum quoq; ſciēdū: pro/noſticoꝝ 3°: quoſ/dam poſuiſſe pnᵐ cōputationis ab egritudine ſola: ſeu Cō.12.in febre poſt partū ſolū: q q̄dē negant̄ ibidē: ſimpl'r tm̄. Et ſine cauſa. Hoꝝ quidē defectus in partu innāli ap/parebit ex dicēdis. Et manifeſtat̄: qm̄ febris hꝫ ſupue/niens partui eius exiſtit accn̄s. Et ab accn̄ti nō d; fie/ri cōputatio ac vl'r a quacūq; cā non manifeſta: verū ab egritudine pncipaliori. q2 illā id ipſum: vt vmbra corpus imitat̄. dr̄ia. 73. Dixi aūt in partu inālī. q2 ſi fe/brem poſt partū ꝯtingat fieri nālē ex malicia regimi/nis ⁊ vl'r a quacunq; cauſa manifeſta nullo mō cōpu/tandum a partu: ſ; a febre ſolū cū in nullo depēdeat ab eodē. ſi pauci ēt inter partū ⁊ febrē interuenerint dies. Quorūdam vo verba ſapiūt ſufficietenus itel/lecta cōputationē ſolū a partu fore accipiēdā. vñ 3° p/noſticoꝝ: Scdm̄ hūc modū ⁊ mulieribus criſes poſt Tex.cō.12. partus fiūt ſm quā vtiq; diē peperit aliqua: quare de/cimo theorice. Paſſiones q̄ in mulierib⁹ poſt partus Ca.8.cir. fiūt ab ea cōputabis die in qua part⁹ celebrat̄ queād/modū hyppocrates imperat. ⁊ coll; 4°. Debes ſcire Ca.40.i m ꝙ criſes a pn° egritudinis computātur. ⁊ eſt qn̄ mani/feſte in pncipio leſio apparet: excepto in muliere pa/riēte. q2 in ea ab ipſo partu icipe debem⁹: q̄ꝫuis egri/

tudo poſt partũ poſt tertiũ diē ſenſibil'r icepiſſet.tāto rũ āt viroꝝ ſermones.A.4°2ª in meliorē iterpretatus partē inuēs cõputationē ſuſcipiēdā eē:non a ptu tm̃: veꝝ ⁊ a'febre qñ inqt:vt tactũ.Si pepit mulier.deide accidat ei febris.tũc ſi nõ cõputet̃ ex febre. ⁊ nõ niſi a ptu ē illud error.Ex quo itelligenti relinqtur ⁊ maxie v̄tute dictionis iſti⁹niſi.ɔputādũ fore a ptu ſimľ ⁊ a febre.Quā qdē ſniaꝫ x̄ba ēt Ga.pnoſticoꝝ 3°: arabica p̄cipue talia p̄nt iportare.Opꝫ vt ſit cõputatio horuꝫ dierũ in hac egritudine a p̄°die in q̄ mulier pepit:nõ a die ſupple tm̃ in q̄ iuaſit eā febris.q2 plures earũ'febris iuadit in die 2° ⁊ 3°poſt partũ. Et ab iſtis diebus numerāt medicoꝝ p̄les ⁊ expectāt criſiꝫ.Et iſtud qdē nõ eſt rectuꝫ ita:ſꝫ poſtq̄ numerant̃:ſupple ēt dies ab ipſo die ptus mulieris:in qb⁹verbis idē inuit̃ i v̄tute iſti⁹dictionis poſtq̄.Ex greco q̄cq ei⁹h̄9 ſermoneꝫ ſic trãſtuli:p̄n^m cõputationis ſit tibi:nõ ſm q̄ mulier icepit febrire audi ſolũ:q̄dā nāq febrire 2ªaut 3ªdie incipiunt poſt partũ:a q̄ plures cõputāt criſiꝫ futurā. h̄nt aũt nõ ita ſupple q̄ ſit cõputādũ a die febriꝫ tm̃:ſꝫ a qua peperit computationē opꝫ fieri dierũ.

Propter tertiũ qdē cũ his ſciendũ q̄ magis cõputādũ ē a partu ⁊ a febre vna:dũmõ partus fuerit inālis:ex cuiuꝫ cõmotione ɔſurgit egritudo:⁊ nõ ex errore in regimine cõmiſſo aut ex cā aliq̄ manifeſta:qd̄ qdē rõne monſtrat̃. Ab illo.n.tp̄e ſumēdũ cõputationis initiuꝫ:in quo cā antecedēs incipit ſub ɔiũcta locari.ipſa.n.eſt cā imediata ⁊ ɔuerſiua egritudinũ:ſꝫ h̄ eſt in partu. Iā.n.p̄cones ⁊ nũcij adſunt egritudinis:ſeu febris:⁊ ſi nõ diſcernātur manifeſte:qd̄ aduenit pp ereptionē vehemētem ⁊ ſubitā accñtē in partu ex grādi ſepatione iũcture dolore:anxietate.⁊ ſiſibus.Motus eniꝫ maior ſm Ariſt.minoreꝫ depellit ⁊ occultat iuxta illud veteris. Duoꝝ doloꝝ ⁊c̃.pp que nā ɔcurrente cũ humorib⁹ ⁊ ſpiritibus corpus iſlāmat̃ nõ paꝝ adeo q̄ die 2ªſedat ſynthomatibus p̄dictis magis febris manifeſtat̃ per amplius.Et h̄ ſi humores eius peccātes maxime ſint flegmatici.Flegma.n.de die mouet̃ in diē. Si x̄o cholerici extiterint appebit ſenſibilius in 3°cũ de 3ºirritet̃ in 3^m cholera:qm̄ non pauce manifeſte febrire icipiũt ſubaudi die ſcd̄a aut tertia ſꝫ Gal'.Si aũt fuerint humores melici manifeſtabit̃ eſſe febris plus in 4ºiuxta melie motũ.Amplius ita ſe hꝫ febris ad partũ ſibi ſuperueniēs:ſicut febris ſupaccidens ap̄ati:qd̄ apparet ex cauſis ⁊ ſynthomatibus.videtur ēt ſic ſe h̄re vt febris intermittēs 4^or dies aut ſeptē ⁊ poſtea ſupoccurrens q̄lis ē:q̄ decimaſeptima terminat̃ aut vigeſima. apparēs 2ºcreticoꝝ.Sed in his cõputandũ non ſolũ a febre ſupueniente ap̄ati aut ab ipſa occurrente poſt ɋetationē eius apparētē verũ a p̄n°ap̄atis ⁊ inceptionis febris:ſicut ſentiunt.A.⁊ Gal'.Rurſus ſi p̄n^m egritudinis:vt dictũ:ſit qñ inuadit egritudo reſpectu ſanitatis aut neutralitatis almelilatice p̄cedentis ſenſibilis:⁊ in quo coactus eſt infirmuꝫ iacere:oportebit tũc p̄n^m egritudiniꝫ nõ tm̃ a febre ſumere maxime cũ ſit accidēs partui:verũ ⁊ ab ipſo cũ talia ɔcurrãt in eo. Itidē ſi nõ cõputaret̃ a ptu:ſed ſolũ a febre:tũc egritudines ɔtingentes in ptu febres cauſantes:velut ſanguinis retētio ⁊ ſimilia cõputationē non reciperēt. Etiaꝫ ſi a febre ſil'r cõputatio non fieret iã ſenſibilior egritudinis euētus cõputationē non recipet.Cuꝫ igitur hec duo ſint incõueniētia ab vtriſq̄ rõnabil'r conuincit̃ cõputationem eſſe ſumēdā.A quo aũt hoꝝ computatio ſit magis attēdēda apparebit ex conſecutione p̄pinquiori febris poſt partũ p̄pter vehementiora accidētia in ipſo facta abſq̄ poſteri⁹errore regimiꝫ ſupuenie

te ⁊ elõgatione febris ab eodē.Si.n.p̄^m aderit p̄n^m ſumendum erit a partu magis q̄ a febre.Si aũt ſecũdũ eꝫ adeo q̄ quādo multum p̄telatur febris poſt partũ modicũ eſt ſumēdũ initium ab ipſo:a febre aũt q̄plurimum.Q̄ꝫq̄ verba Auer.ſupficialia ſapiant computationē ſumēdā fore a partu poſt trigeſimũ diem egritudine etiā ſuperueniēte:quod fortaſſis dixit olfaciēdo ſermonē.A.volētis partũ longinquiorem extendi vſq ad.30.dies in maſculis.In femellis autē vſq ad 40.⁊ vltra.Hec igitur ſunt veritatis p̄babilis que ex ſermonibus medicoꝝ volentium dicta veteris imitari cũ difficultate ⁊ heſitatione non p̄ua elicere potui. Ad cuius qdē veritatis aſſertionē pleniorē aduertenda erit expimētalis cognitio.Regule eteniꝫ dieꝝ creticorũ ſumpte ab Hyppocrate ⁊ eius fidele iterp̄te Ga. p̄babilitatē magis ɔcludũt q̄ neceſſitatē cũ nõ parũ videamus:vt tactũ p̄us:ſecus contingere.

Propter quartum x̄o ad p̄mum quid dõm iam apparet.

¶Ad 2^m dicēdũ p interemptionem:qm̄ febris incepit iam vtcũq̄.Et cā antecedens ducta fuit in coniũctaꝫ lꝫ non apparuerint p̄pter grādiores febre i partu cõtingētes paſſiones.¶Aut dõm vt apparuit ſꝫ.A. q̄ lꝫ criſes a p̄ncipio egritudinis ſint cõputāde qñ in p̄ncipio apparet manifeſte leſio.Excipitur tñ hoc in muliere parturiēte cũ in ipſa a partu ſit cõputationis initium ſumēdũ.¶Ad aliud qñ dicebatur q̄ partus eſt nālis interimēduꝫ qm̄ vt apparuit partus de quo hic ſermo extat inālis eſt.Et ſi dicat̃ ſinē eius vtpote fetũ gignitum eſſe naturalē.Dicēdũ vt declaratuꝫ de rõne partus nõ ſolũ fore embryonis egreſſum:veꝝ ēt mũdificationem matricis.Aut q̄ꝫq̄ ſit nālis fetui: mulieri tñ ex paſſionibus ab ipſo ɔtingētibus inālis exiſtit. ¶Ad aliud dõm hoc fortaſſis verificari vtcũq̄ i partu nāli:non aũt in inaturali cũ egritudines ɔſequant̃ enarrate p̄us.¶Ad aliud dõm non ſil'r ſe habere almelilatu ad febrē vt partũ ad eandē.In partu.n.ſenſibilius ledũtur opationes q̄ i ipſo.Et ideo potius ab eo ſumēdũ cõputationis initium ⁊ nõ ab almelilatu. ¶Ad huius ɔfirmationē mihi difficilē dõm Gal'.apparēter ſalteꝫ aduerſari Hyppocratis dõni tali enti. Supintēdere ergo opꝫ p̄n^m ex ſenationis future eſſi matũ a die qua plurimũ hõ febrit:aut qñ ipſum rigor inuaſit.Cũ.n.Hyppocrates p̄^m diē febricitationis ɔſiderare p̄cepit ⁊ rigoris Ga.nõ hũc exponit verũ dieꝫ vt apparuit exfortiatiõis febris ⁊ rigoris ⁊ aptionis ſenſibilioris.Sermo quoq̄ fortaſſis ɔfirmatur Hyppocratis:qm̄.A.tertio decima.vbi ſermonē p̄tactum inducit Hyppocratis hāc ɔſiderationē exfortiationis febris non aduertit:imo ſimpl'r magis videt̃ aſſerere ſanioſitates quaſdaꝫ raro tñ terminari in 7°: pluries aũt vigeſimo quadrageſimo ⁊ ſexageſimo.Adhuc ex Gal'.2°recolligit̃ acutoꝝ cõputādũ fore nõ ſolũ ab exfortiatione manifeſtiori febris ⁊ rigoris:verum ēt ab ipſius diei ſaniatiõis initio.Propter qd̄ forte ſupplēdus ē ſermo.Gal'.pnoſticoꝝ 3°.cũ pticula tantuꝫ aut ſolũ aduerbiali ita vt intēdat̃ vtriq̄. Auctoritates q̄q̄ ⁊ rõnes ptis aduerſe cõcedātur p̄ut conātur oſtendere egritudinis p̄n^m a partu fore ſuſcipiēdum.que tñ prout expoſite ſunt non negāt initiũ eſſe ſumēdũ a febre.¶Ad aliud dõm q̄ licet egritudines cõtingāt in partu:nihilominus manifeſtātur ⁊ aduenĩũt ſecũda die aut tertia p̄cipue poſt ipſum vnde ab eis p̄n^m eſt cõputationis aſſumēdũ.¶Ad aliud dõm q̄ licet p̄bet cõputationē ſuſcipiēdaꝫ fore a partu non tñ negat qn a febre vt declaratũ ſumat̃ partui ſup occurrente.

¶Differentia. cvij.

Conci. v 2

Marginal notes (left): Trac.2. ca.p° fine. — In arg. — Ca.12.i pn. — In de ſenſu & ... n. viſu ſi. ⁊ ... de ge.ani.ca ... it.1.poſt me. ... p°1. aphoriſ. ... pho.46. — ... pno. cõ.12. in pn. — Cap.3.

Marginal notes (right): Colli.4.capi. 40.in me. — 3° 21ª tract.2° cap.36.i pn. — In arg. 2 ar° 2. — Ar.1.in pn. — Trac.4. ca.7. poſt pn^m.

Ca. 9. iuxta fi. Trac. 1. ca. 98. poſt pnm.

Q Mors in morbi decli/natione ɔtingat monſtraē p. A. coll3 3ᵒ id ɔñtem. ¶ Adhuc 4ᵒ2ᵒ. Eſt mors facta in declinatione pauca rara ꝛ plurimu3 eius eſt in declinatione particulari ꝛ non vli. Cōtinget ita/ q3 interdū in vli: l3 q̄3multu3 in particulari eueniat de clinatione. ꝛ poſt q̄dā ſubdit. Et moritur multotiens aliqs ex variolis in declinatione. Et i. ɔfirmaē rōne. ſi/ cut enim ſe h3 in tpe particulari ita vi in tpe ɔtingere vli: eo ꝙ vl'e elicitur ꝛ conſurgit ex particulari. poſte/ rio. 2ᵒ. ſed in declinatione particulari fit mors. ¶ Am

Collᵉ tex. cō. 27. poſt me.

plius ɔtingit mori vt dicūt in declinatione particula/ ri. ergo in vli q2 hec particularis poterit ɔtineri ꝛ cō/ cidere ſimul cū vli. Et fulcitur: q̄n ſomnus in declina tione paroxiſmi nocēs eſt ad mortē. dūa ſubſequenti. Sed talis declinatio ɔcidit cū vli. In quolibet. n. tpe vlium paroxiſmi ſua quatuor ſeruant tpa. ¶ Rurſus motus mãe ꝛ p ɔñs tēpoꝝ diſtictio depēdet dūa. 104. a motu mãe ꝛ lune. ſed in declinatione ſtante. q2 mate ria vinciē ꝛ expelliē ɔtinget lunā alicui applicari iſor tune pp quā inuēta nā adhuc debilitata ɔtinget mori. ¶ Adhuc morbus ꝛ nā ſunt ſicut duo pugilles adin

cap. 3. in pn.

uicē duellātes. 11. terapētice. In his aūt ſic euenit q̄n3 ꝙ vno declinato ꝛ ſupato ɔtingit alteꝝ iterire. Quis igiē in declinatione mori poterit etiā vniuerſali.

cap. 9. pᵒ pnm. collᵉ ca. 12. ante mediū. ca. 2. añ me.

Oppoſitum huius ſentitur tertio criſi/ um. ꝛ p creticoꝝ: cū oī fere medicoꝝ cetu. vñ Iſaac febriū quarto. Mors nō euenit niſi in tribus morbi tpibus: in initio. v3. au/ gmēto ꝛ ſtatu. In declinatione ꝟo impoſſibile: q2 de/ clinatio nō eſt niſi cu3 criſis fuerit laudabilis. Palin. Mors accidit ex morbo diſſoluente nām. In illo igiē tpe in quo diſſolutio erit intēſior mortē iducet. Hoc āt erit in ceteris tēporibus pcedentibus declinationē ꝛ maxime in ſtatu: remiſſior ꝟo in declinatione ſicut no men importat. nullus itaq3 in declinatione morieē.

Propter primum quidē ſciēdū ꝙ mors eſt extinctio caloris i/nati oīmoda libro de morte. Sed q2 declinatio ē vnū de q̄tuor tēporibus morbū integrātibus: ideo viden/ dum qd ſit ipſius tēpus. Eſt aūt q̄dā mēſura motus i qua qs ad ſalutē pduciē vel ad mortē. Sub hoc quo/ q3 pticularia ɔtinenē morbi tpa oēm ambitū cōplectē tia q̄ numeroſitate inter ſe differūt ꝟm ꝙ fuerint mor/ bi ſalubris aut mortalis tēpora. Quatuor. n. ſunt tpa morbi a qbus ɔtingit euadere pnm: augmētū: ſtatus ꝛ declinatio: vt dictū prius. Oē nanq3 qd̄ fit pnm ſuſcipit ꝛ per augmētū in ſtatū veniēs tendit tandē in finē: vt ex viuētiū oſtēditur pceſſu. Q̄n autē morbus fuerit mortalis vt plurimū h3 tria tēpora q̄n mors euenit magis in ſtatu: iterdū ꝟo duo: aliq̄n vnum: nunq̄3 ꝟo q̄tuor. Sunt ꝛ tēpora duplicia. quedā nāq3 vniuerſa/ lia vt morbū totū integrātia: nōnulla particulatim vt paroxiſmū ɔſtituētia. Quotiēs aūt pnm dicatur dñſu3 ante. eſt ſiquidē pnm morbi hora qua egritudo conſur git manifeſte in actū ꝛ calor pfocaē inatus a mā ſub/ merſa in mēbro quo aliqd̄ non apparet ſignū matura tionis vel eius oppoſitū: nil. n. natura i mā morbi ma nifeſte adhuc fuit operata. Sed augmētū eſt tēpus i quo caliditas expāditur inata ꝛ moueē ad reſiſtēdu3 morbo manifeſte ꝛ ſigna digeſtionis aut eius appent ɔ̄ria. In ipſo. n. virtus morbi inualeſcit ꝛ patiētis de/

ca. 4. añ me.

bilitas augmētaē decimo theorice qd̄ in morbis eue/ nit maxime verſutis. Status ꝟo eſt tēpus in quo ve/

pᵃ apho. com. apho. 2. pᵒ pn.

hemēs fit pugna inter nām ꝛ morbū. Eſt ꝛ ꝟm Ga. cū labores ꝛ accñtia intēdunē. Et in ipſo apparet victo/ria vnius ſup alteꝝ ꝛ maturationis vel eius ɔ̄rij ɔplē tur veſtigiū. Et declinatio eſt hora q̄ calor inatus mãe

pᵃ 4ᵉ trac. 1. c. 3. an medio.

dñatur ꝛ vincit eā Aui. Nā enim fortificata ſuper hu morē illū vincit ꝛ expelliē victa morbi mā. Ex his aūt horarū deſcriptionibus inuiē earū duplicē fore diſtin ctionē. vnā q̄dē penes accñtia: alterā ꝟo iuxta digōnē mãe aut eius oppom. Et quidē in pluribꝰ egritudinū pcediē apparēter ꝛ ſimul hec duplex diſtictio. In qui buſdā quoq3 diſtinctio ꝟm accñtia occultaē ſicut in fe bribꝰ ſanguinis ſynochis appellatꝫ. De nāq3 aut in au gmēto videnē ſolū vt augmaſticus aut in declinatiōe vt epimaſticus vel in ſtatu oīno ſicut hōtenꝰ. Et iō h3 diuerſitatē mãe in eis diſtinguunē tpa ſolū. Interdu3 ꝟo vna tēpoꝝ diſtinctio alterā pcedit vt in ſpatibꝰ ꝛ ppie pectoris. In qbꝰ tñ ꝟm accñtia cōſiderata pce/ dunt ipſa ꝟm mā3 ſumpta. apparebit ēt dūa. 134. Tē/ pora ꝟo pticularia diſtiguunē penes accñtia: nō autē digōnis vel indigōnis mãe cū in toto pnᵒ ſit idigeſta: i ſtatu ꝟo digeſta. Sicut. n. in pnᵒ vniuerſali calor ɔ̄hiē verſus eius pnm ꝛ nondu3 apparet pugna manifeſta: ſic ꝛ in pnᵒ euenit paroxiſmi. Et ſilr alia tēpora parti/ cularia ita vlibus pportionanē. Ex his igiē apparet ꝙ eſt declinatio duplex. vna q̄dē vniuerſalis i tpe eue niens vli. Altera ꝟo pticularis vt q̄ paroxiſmi.

Propter ſecundum ꝟo ſciendū ꝙ qui dā voluerūt diſti/ guere declinationē duplicē. vnā q̄dē verā in qua non ɔtingit mori: ꝛ nō verā apparētē in qua euenit. ſed hi qd̄ ſimplex magis diuidūt. Neq3 ēt in declinatione ſic accidit mori niſi accñte vt erroꝛes vel alterius egritu

Ca. 9. iuxta

dinis ſuperuētu. Auer. aūt coll3 3ᵒ. voluit in declina/ tione ēt vli mortē ɔtingere poſſe dicēs. Aliq̄n accidit mors in pnᵒ egritudinis. ꝛ h̄ eſt q̄n humores dñantur multū ſup calorē nālē ꝛ ipm extiguūt aut pp q̄litatem aut quātitatē aut vtrūq3. Et accidit aliq̄n i augmēto aut i ſtatu vel declinatione. Et declinatio i egritudini bus fit a debilitate ꝟtutꝫ ꝛ nō debilitate egritudis ſic eſt in egritudinibꝰ ſalubribꝰ declinatio pp dñationem ꝟtutis. Uult itaq3 vt ſonāt ſermōes ipſiꝰ ꝙ in declina tione ēt vli mori ɔtingat cū egritudinē pferat abſolu te: nō aūt paroxiſmū. Alij. n. ɔſentiūt ſecū i declinatio ne pticulari: nō aūt vt dñdeē in vli. S3 ꝙ ſtare nō poſ/ ſit ex ipſius fulcimētis pōt deſtrui. Dixerat. n. paꝝ ſu pra ꝙ q̄n nā fortificata ē ſup humorē ꝛ illū vincit tūc dī eē tēpus declinationis. Dictū eſt ēt p. A. ꝙ in decli

Arᵒ. t. i. ... 10 theo. ca. an mediū.

natione calor nālis dñaē mãe ꝛ vincit eā. vñ Haly. de clinatione ſedanē accidētia ꝛ minui icipiunt. virtuſq3 morbū ſupat: ꝛ infirmus donec eius morbꝰ finiaē qe/ ſcit. Q̄n aūt tale qd euenerit nō ɔtingit mori. Ampli/ us declinatio dī morbi ꝛ nō ꝟtutꝫ. qd̄ oñdiē q2 ipſa op poniē pnᵒ: pnm aūt dī reſpectu morbi ꝛ nō ꝟtutis. igiē ꝛ declinatio. Cōtraria nāq3 nata ſunt fieri circa idem. In declinatione itaq3 vli mors nō pōt ɔtigere. ꝙ ſi qs Auerroiz h̄ volēte apparēte ſermone potius q̄3 veri/ tate vellet meri: pōt dicere declinationē fore duplicē. vnā q̄dē realē ꝛ ppriā iā deſcriptā: alterā ꝟo extneā ꝛ noīalē q̄ eſt q̄n egritudo fantaſtice vi declinare. qd̄ ſi/ milr aduenit aut pp debilitatē nãe ꝛ extictionē calo/ ris inati. Et ſic qs iproprie tñ valde pt dicere declina tionē adeſſe morbi: q̄n ꝟtus cū calore dclinat: ſic dī ꝙ febris cū febricitāte i morte perit: eo ꝙ impoēe ſit fie/ ri ſanitatē aut egritudinē carētibꝰ vita. de ſenſu ꝛ ſen.

Circa pnm.

Et hūc q̄dē vi Auer. intellēm habuiſſe q̄n dixit decli/ nationē fore pp debilitatē virtutꝫ ꝛ nō egritudinis. vē ɔtingit pp mãe occultationē vt ꝙ ad iteriora reuerta/

In pn. i arg.

tur. Et ſic pōt intelligi ſermo. A. pinductus ꝙ morieē multotiēs qs in variolaꝝ declinatione. qd̄ ēt euenit i

ſpatibus venenoſis paruis vt in antrace ſeu carbunculo. Et hõ nẽpe reputãtur ab idiotis declinationes. Qñ.n. febris vĩ mitigari quocũq3 mõ aut apa occultari putãt tũc morbos minui ⁊ deficere hõ. ⁊ ẽ ſile iſti qõ ſcribit qrti 2ª. cũ hõ hʒ febrẽ incẽtiuã ⁊ iuenit alleuiationẽ ⁊ quietẽ caliditatis ſubito abſq3 criſi manifeſta cũ euõne aut pmutatione ⁊ ſine oĩmoda extinctione ⁊ qeſcit qõ eſt in pulſu de velocitate ⁊ inuenit ſicut trãquillitas tũc iudica ꝙ moritur velociter.

[Trac. 1. ca. 92. medio.]

Propter tertium qdem ſciedũ ꝙ nullus per ſe morit in morbi declinatione vli: ſʒ bñ iterdũ in pticulari. nã in qlibet tpe paroxiſmi ↄtingit mori. Et ad huius qdẽ intellm ſciẽdũ ꝙ mors duplici de cã ↄtigere põt. aut p ſe. aut per accñs ſic in declinatiõe vli vt dicet ex errore. Per ſe qdẽ itidẽ duplex: qñ aut ex eẽntia morbi ⁊ acumine ⁊ ſic mors ↄtingit plerũq3 ⁊ maxime i ſtatu. vel rõne mãe. qõ aũt qʒtitatis euenit ſuffocãdo calm inatũ ⁊ meatus oppilãdo qbus euẽtabat velut qñ repente qs multã lignoꝝ viridiũ ſtruẽ ↄgerit debili flãme: vel ex parte qlitatis fride aut venenoſe. ⁊ talis mors euenit paroxiſmoꝝ pncipijs. In augmẽto ãt cũ ſit mediũ inter iſtas mors ↄtigit medio qſi mõ: ſm tñ Ga. i ipſo euenit p modũ quo in ſtatu. ¶ Adhuc egritudinũ q̃dã ſunt ↄtinue ſm qs ſenſibilr nõ apparet additio vlla neq3 diminutio: in qbus euenit mori i ſtatu ex morbi eẽntia cũ illa ſit tũc cõpleta. vñ. A. Cauſon ⁊ q̃ illi ſiles ſunt egritudines attrahũt mortẽ apud ſtatũ paroxiſmi ⁊ antecedũt accñtia verſutiſſima. Calor enim extraneus ſupans inatũ ⁊ ad ſe trahẽs eũ extiguit velut maior flãma minorẽ. In declinatione ꝟo nunq̃3: cũ fuerit vlis. Quedã ꝟo ſũt additionẽ hñtes ⁊ diminutionẽ ſenſibiles ſiue ſint ↄtinue ſiue iterpollate: ⁊ iſte ſunt mortẽ iducẽtes nõ paꝝ in pñº ⁊ ꝑprie qñ mãe eaꝝ fuerint frigide. vñ 2ª qrti. Flegmatica mortẽ attrahit i pñº paroxiſmi. Que ex materijs ſunt calidis interficiunt pſertim in ſtatu. Quid aũt dõm de augmẽto iã viſum. In declinatione ꝟo particulari mors aduenit p viã debilitatis virtutis ⁊ reſolutionis ipſius vt declarabitur pamplius. Mors itaq3 ↄtingit maxime in ſtatu. ↄñter in pñº: deinde in augmẽto: minime aũt in declinatiõe particulari: nunq̃3 aũt in vli niſi ex errore vl alterius egritudinis occurſu. qõ oñditur: ↄñte Ga. criſium 3º. nũq̃3 excogitari modũ mortis poſſe i declinatione vli niſi ex pcõ aut errore. Rõne ꝟo egritudis neq3 ẽ videri vnq̃3 expientia fiẽs: neq3 rõ id aduenit. vñ 4º 2ª. In declinatione totali nõ morit aliqs: niſi pp cãs laborioſas de foris q̃ ſupueniũt infirmo. Et eſt debilis ſicut motus aut eleuatio. ſ. ad ſellã vel ira. ⁊ q̃nq3 accidit hõ ẽt pme. i. declinationi particulari: imo Gal. vĩ has cãs magis attribuere declinatiõi pticulari. ⁊ hãc mortẽ dĩc Aui. añcedere ſudorẽ cũ Ga. paucũ viſcoſũ Almãſor ꝟo libro. x. Eger nullo mõ morit poſt ſtatũ niſi alia ei ſupueniat egritudo poſt ſtatũ que necem inferat. vñ Haly. hoꝝ cõplectẽs ſniam. In declinatione nullus morit niſi forte noua fiat paſſio aut in regimine patiat peccatũ. Qõ ⁊ nõ minus rõnibus cõuincit: ⁊ p quidem ex termino declinationis aſſignato. nunq̃3 eniʒ qñ nã vincit ⁊ ſuũ inimicũ expellit accidit mori. Hoc aũt in declinatiõe ↄtingit: vt rõ atteſtat ipſius. Adhuc ſm Gal. Cũ pterierit ſtatus egritudinis nã iã dñatur. hoc aũt accidit in declinatione. nõ.n. aliter declinaſſet egritudo. Amplius ſi qõ maxime vĩ adeẽ nõ adeſt nec qõ minime. Sʒ magis vĩ ꝙ in augmẽto ⁊ pſertim in ſtatu mori qs debeat ⁊ nõ ẽ mortuꝰ qre nec i declinatione. Rurſus mors non ↄtingit: niſi aut pp debilitatẽ virtutis vel morbi acumẽ aut ꝑpter acciden-

[Colli'. 1. creti/ce. 12 ante medium.] [4 libº trac. ca. 8. in me.] [Tra. 1. ca. 98. poſt me.] [Ca. 9. poſt pñ.] [Trac. pº ca. 98 poſt pñm.] [3º de criſi capi. 9. poſt me.] [2ª 4i trac. 1. ca. 98. poſt me. Ubi. ſ. imme. Cap. 23. pº pñ. 10 theo. ca. 4. poſt pñm.] [3. de criſi capi. 9. in me.]

tia. Sed nullũ iſtoꝝ de ſe eſt in declinatione cũ virtus iã qeſcere incepit ⁊ ↄfortari a motibꝰ ꝑoribꝰ remiſſa. Morbus ẽt quietat cũ eius cã expellatur ↄtinue: ⁊ p ↄñs accñtia ſedẽtur. vñ Hyppocrates. Circa pñª ⁊ fines oĩa ibecilliora. ſ. accñtia. circa ſtatuʒ ꝟo fortiora. Palin: ſanitas fit ex morbo tanq̃3 ex ſuo ↄ̃rio. Contrarioꝝ.n. vnũ gr̃a ſubiecti in quo ſunt fit ex altero phy. p. Qõ aũt ſic fit p motũ ꝑducit ↄ̃riũ in eẽ. Motꝰ ãt inter extrema partim ẽ in termino a quo ⁊ ptim i termino ad quẽ phy. 5º. Aliqñ tñ pticipat magis de termino a quo: puta qñ paꝝ ab ipſo receſſerit: aliqñ eqlr qñ vniformiter diſtat. Qñq3 termino ad queʒ qñ ipſi magis appropinqt. ⁊ tũc vehemẽtior ẽ motꝰ cũ magl ſuo attingat fini ſeu pfectioni. In tm.n. iã ſuũ vincit ↄ̃riũ vt modici ſit vigoris. Hoc quoq3 accidit i declinatione: tũc.n. motꝰ ad ſanitatẽ fere in termino ad quẽ ꝑpulſa egritudine exiſtit. ⁊ motꝰ nãlis oĩs in fine fortificat ſue pfectioni appropinquãs. Ex his itaq3 p ſibus tanq̃3 ex vna ꝑcedẽtibus radice magis ↄcludit nullũ rõne morbi in declinatione mori vli: morit tñ aliqñ in ipſa p accñs. Qõ triplr euenit. p qdẽ pp egritudinem vt dicũt qdã ſupueniẽtẽ alterã. Scdõ pp peccatuʒ vel ab infirmo cõmiſſum q diſcolus ⁊ medico inobediẽs ſuos irrõnales ſeqtur appetitus. Aut ex medico errãte in regimine: ſi medicꝰ dʒ dici ⁊ non corruptor modi nãe vel ex miniſtris ifirmũ fcõ vel ſermone ad irã vel ſile pducẽtibus. qõ ex rebꝰ 4º ↄtingit extrĩſecis i ſalutẽ neceſſarijs praue adminiſtrati. apho. in pñº. Tertio quoq3 pp debilitatẽ expulſiue nãlis ⁊ aĩalis in lacertis entis vt pectoris. Mã.n. aliqñ bñ digeſta nõ expellit ſed interimit: pnoſticoꝝ ſecũdo. ceu empima. Sed in declinatiõe particulari morbi puta paroxiſmi euenit mori nõ ſolũ ex errore: imo ex nã virtutis ⁊ egritudinis vt in illis qbus virtus eſt ifirma. Scõm.n. Ga. In declinationibuʒ paroxiſmi pticularibꝰ aſperimus q3 plures multotiẽs moriẽtes. qõ nõ eſt mirabile q2 infirmi virtus in pñº: augmẽto ac ſtatu põt ſufficere: ea in ſeipſa coaceruata ⁊ conata robore ſuo toto. In declinatione qdẽ euenit ecõuerſo. Mouet nãq3 in ea calor a medio ad extrema. vñ euaporari cõtingit ⁊ diſſolui habitũ inde. Cũ.n. virtus in declinatione fatigata: inſequit reliqas poxiſmi in extrema ꝑpulſa diſſoluit ⁊ exalat ad mortẽ cuʒ eius inſtro ceu qñ qs puſillanimus ex gaudio ſm Ga. ⁊ A. morit pnicioſo vel qs inſeqẽs ſuũ inimicũ ſecũ icidit morti baratꝝ. Quidaʒ ꝟo eoꝝ repẽte moriunt vt pñtibꝰ videat eos lypothomiã ⁊ nõ mortẽ icidere. Alij aũt paulatiʒ itereũt qõ ⁊ multos latet putãtes hos i ſtatu ac ex ipſo in declinationeʒ puenire velociter. Sʒ ãbiguitati huiꝰ diſcretio pulſus exiſtit: qm i vera declinatõe is fortificat eqtur ⁊ calor repẽte diſſoluit febrilis. In illa ꝟo q̃ ſtatui ſuccedit velox eſtimata ſecꝰ extitit. vñ ↄcludit Ga. vt pñtactuʒ tres fore modos qbꝰ morit qs abſq3 criſi. Primꝰ qdẽ i pncipijs poxiſmi: qõ ex flegmonibꝰ ſepius ↄtingit magnis in pncipalibꝰ facti particulis vel multitudine ⁊ viſcoſitate humoꝝ repẽte in iterioribꝰ viã ſpũs opilãtiũ. Scdõs ꝟo i ſtatu ſic iã victa nã. Reliq̃ q3 in declinatione rariſſime pticulari diſſoluta vitali vtute. Morit ẽt qs abſq3 criſi diſſolutione paulatine facta vſq3 ad mortẽ qlis q̃ taboꝝ. ¶ Sʒ circa pdicta ↄtigit dubitare duplr: q2 ſic qs morit in declinatione pticulari virtute a tẽporibꝰ pcedẽtibus diſſoluta moto calido i expulſionẽ reſidui mãe poxiſmi: ita ⁊ in declinatione vli pus vtute multiplr fatigata ⁊ pp motũ digeſtionis ⁊ expulſiõis: ac pp lõgã laboris toterãtiã ⁊ ẽt inſecutionẽ in mãm expellẽdã. ſimul.n. vĩ cũ mãe ꝑpulſione calor diſſolui ⁊ expelli cum virtute innatus

[2ª pticu. apho. apho. 30.] [Colli' tex. cõ. 67.] [Colli' tex. cõ. 22. ⁊ 52.] [Cõ. 43. pº pñ.] [3. de criſi. ca. 9. in medio.] [5. de ac. ⁊ mor. ca. 5. ver. finẽ. Colli' 2ª pticu. 2. ſũ. 1. cap. 14. circa prin.] [3. de criſi. ca. 9. in fine.]

ꝓpter qđ mori ꝯtingit. ¶ Dōm ſimile hoc nō fore: q̄a licet in declinatione ꝑticulari paroxiſmi mā̄ expellat̄ ipſius: non tn̄ tota expulſa eſt ſꝫ grauās retinet̄ iterū motura. Jn tali. n. declinatione nō ē mā̄ vl̄r in via expulſionis aut expulſa maxime ſicut in vniuerſali in q̄ iam vincit nā̄ ordinem ſeruās cōmēſuratū in expellēdo non ſe totaliter diffundēs repēte ſuper mā̄e expulſionem: imo motuꝫ interſecat qñ videt ſe debilitari vt viſum quōqꝫ in fluxu ſanguinis nariū ꝛ ſudore aut ꝯtinui ſolutione vel aq̄ hydropicoꝝ per vmbilicum eductione. Jā nāqꝫ ꝯſideratū nām inde interpolate eā expellere ceu probus ipugnator potētiores quos ſuperat ꝑ vices agit neqꝫ intātū ex motibus ꝓmitib9 laborioſis nō remanet debilitata qn magis ꝯfortetur ex alleuiatione quā ſuſcipit victa mā̄ ꝛ expulſa. Et ſi ꝓteruiens qs dicat nām diſſolui ex p̄dictis ſynthomatib9: reſpōdedum q̄ non ꝓpter hoc moritur rōne morbi ſꝫ ex peccato magis. Qñ enim medicus videt aliquando nām in criſi ꝓpter ſyncopim vel euacuationē deficere eā dꝫ alimētis facilis digōnis ꝛ odoramētis ꝯfortare: qm̄ accn̄tibus virtutē diſſoluētibus ilico ꝑꝫ Ga. cōdonādus eſt cibus. Quo neglecto ſi deficiat ex errore talis icidet defectus. ¶ Dubitat̄ ēt 2°: qm̄ videt̄ q̄ mors in declinatione vniuerſali ſit eadē de cā̄ qua in particulari: q2 in declinatione vl̄i ꝑ errorē mors aduenit qđ eſt ꝑ accn̄s ꝛ nō ex vi morbi. Sꝫ in declinatione ēt particulari vꝫ per accn̄s ꝯtingere: q2 declinatio dicit ſemꝑ victoriā nāe ſuꝑ morbi mām. Sed qđ ſic accidit virtutꝫ diſſolōne ac ipſius mā̄e expulſionis ꝯſecutione accn̄taliter apparet euenire: ꝑꝑ qđ ſil'r vtrobiqꝫ vꝫ ꝯtingere. ¶ Dicēdū q̄ vel peccatū interuenire taliter accidētis aut q̄ per accn̄s eſt duplex quoddaꝫ qđ magis ꝯſeqtur ꝓncipia rei intrinſeca vt nām ꝛ virtutem. Et tale in declinatione cōtingit particulari qđ ei qđ eſt per ſe ꝓpinquū exiſtit. Eſt ꝛ aliud qđ ab extrinſeco exiſtit vt errore. Et hꝫ ꝑ accidēs multū ab eo qđ per ſe remouetur: qđ in vl̄i quōqꝫ accidit declinatione. Sic igit̄: vt viſum: mors per ſe directe ꝯtingit i ſtatu: in ꝓncipio ꝛ augmēto. Cōſequēter in declinatione ꝑticulari: ei qđ ꝑ accn̄s ꝓpinquū: in vl̄i vo remotū.

Propter quartum quidē ad ꝓm qđ dicendū iā apparuit. ¶ Ad aliud dōm q̄ in declinatione vniuerſali mors nō ꝯtingit vt oñſum niſi ex errore aut egritudine ſuꝑueniēte: vt dicūt aliq. Sicut idē declarat demuꝫ. A. ſꝫ q̄zmultū. i. ſepe ꝯtingit i declinatione ꝑticulari. nōnū q̄z aut nullatenus ꝛ ꝑ ſe in vl̄i q̄zmultuꝫ. Et ſil'r viſum qđ dōm ad id qđ ſubdebat. A. l3. n. declinet febris cū eius accn̄tibus nō tn̄ variole niſi fantaſtice. ¶ Ad aliud dōm vt videbit̄ dīia. 134. ¶ Ad aliud cū eius ꝯfirmatione dōm q̄ l3 in declinatione particulari ꝯtigat mors: non tn̄ in oi. ſed in illa q̄ marime ꝯtinet̄ in ſtatu vl̄i aut ꝓn° vel augmēto. ¶ Ad aliud dōm q̄ facta criſi ſtatu ꝑeunte ſalubri a qua nā̄ ꝯcidit ꝑticularis cum mā̄ ꝛ vl̄is vt motus lune: adueniēte demū quadaꝫ influxione celeſti praua non poterit infirmuꝫ ꝯſternere ad mortē cū materia ſit omnino indiſpoſita. Euacuata pro parte cā̄ ꝛ virtute ibidem vtcūqꝫ roborata: vel fortaſſis ſi moreretur eēt aut alia egritudo vel peccatum forinſecus occurrēs. ¶ Ad vltimū dōm q̄ ſi ꝯtigat victorē mori altero iterēpto nō fuit ꝑfecte victor. Nō. n. habuit mām diſpoſitā in qua agit ſicut nā̄ cum mā̄ fuerit in ſtatu digeſta ꝛ poſtea ꝓpulſa. Tūc eni ſi aliter eueniret nō foret declinatio. vn̄ aliqui ꝑꝑ hoc ꝛ ſimilia accidētia putāt mori aliquē in declinatiōe vl̄i. Et ꝓprie q2 quoſdaꝫ calore accn̄tali tepefactos: ac q̄ſi ſanatos reputātes non videntes cām. Unde morianꝫtur eſtimant illos in declinatione mori. Deficiēte nāqꝫ calore naturali deficit ꝛ accidentalis.

¶ Differentia. cviij.

Q. Jn ꝓncipio paroxiſmi ſit nocumentuꝫ ſomni deterius q̄z in alijs morbi tēporibus mōſtratur: qm̄ illud nocumentū eſt deterius qđ per plura trāſit tēpora paroxiſmi. qđ firmat̄: q2 Ga. ꝓ. re. a. Deterius nocumētum facit cibus datus in ꝓn° paroxiſmi q̄z in aliquo alioꝝ tēporū. hꝫ eſt aūt nocumētū factū in ꝓn° eius: deinde i augmēto. Secus aūt euenit in declinatione ipſi9 maxime ꝛ ꝯñr in ſtatu. ¶ Adhuc cū in ꝓn° paroxiſmi ſit ſomnus typus ꝯſurgit ꝛ inualeſcit: concurrūt reumata in loca debilia. Febres intēdūtur: ꝛ aꝑata augmentātur. plures ēt deſipiētiā incurrunt loquētes in ſomno. aphor. 2°. Hec aūt in ſtatu vel declinatione nō ꝯtingunt cū mā̄ ſit victa ꝛ vincatur in expulſionē expulſa. Jn ſtatus enim tꝑe ſuꝑat̄ mā̄ morbi ꝛ in declinatione ꝑmanet ſuperata: q̄re in ꝓn° ꝛ ꝯñr in augmēto paroxiſmi nocumentū eſt deterius ſomni q̄z in alijs tēporibus. ¶ Q. aūt ſit deterius in augmēto oñdit̄: q2 ſilis ſili ſit additio. Cū. n. egritudines intēdātur ꝛ eoꝝ nocumēta nocumētū ſuꝑueniēs a ſomno vt paſſignatuꝫ habebit tūc nocere maxime ꝛ ꝑcipue cū per ſtatū hec in quo p̄dicta vltimātur ꝯtigāt pertrāſire. ¶ Amplius in ſtatu videt̄ magis deterrēs nocumētū q2 ſomn9 eſt accn̄s. Accn̄tia aūt intēdūtur in ſtatu. apho. ꝓma. ¶ Adhuc illo tꝑe quo eſt vehementior ab egritudine ꝛ accidētibus infeſtatio ꝛ virtus ipugnat̄ a mā̄ plus. Ipſaqꝫ tanq̄z refugiēs occultat̄ interius. morbi deterius occurrit nocumētū: hoc aūt ē in ſtatu: nō aūt i alijs ſic tꝑibus: ꝑꝑ qđ in ipſo deterius efficitur ſomni nocumentū. ¶ Q. aūt minus nocumētū ſit in declinatione indicat̄: q2 in ipſa virtus videt̄ fortificari cum mā̄ tūc expellatur morbi. Jn ſtatu. n. ſit criſis in qua expellit̄ cā̄ morbi. Ea vo expulſa virtus ſuſcitat̄ ꝛ ifirmus ſanatur. quo eueniēte nocumētū nō poterit i declinatione ꝯtingere. Palin. in declinatione vl̄i nō ꝯtigit mors neqꝫ ēt ꝑiculū grāde niſi ex errore ifirmo ſuꝑueniente dīia ꝓoꝝ. ğ neqꝫ in declinatiōe ꝑticulari. Et firmat̄. q2 idē eſt ens homo ꝛ hō ꝛ vnus hō ꝑm dictionē repetitam 4° meta. Sil'e nāqꝫ videt̄ de tꝑibus vl̄ibus ꝛ particularibus paroxiſmi. Cū ſicut ex illis totus componatur morb9 vnus ita ex his paroxiſmus. ğ nocumētū minus erit in declinatione deterrēs paroxiſmi.

Horum autē omniū oppm ſapit Gal'. apho. ſcōa. ¶ Rurſus in qua egritudine ſomnus laborē ꝑſtat mortale. ſed experientia docet hoc nō ꝯtingere in ꝓn° neqꝫ in ſtatu aut ēt i augmēto cum plures dormiētes tūc mortē ꝛ pernicioſum nō incidāt nocumētuꝫ ſꝫ magis in declinatione. Propter qđ nocumētū in ipſa ſomni factū erit deterius.

Propter primum vo ſciēdū qđ ſomn9 vn̄ fiat ꝛ cuius gratia quot ēt dicat̄ modis ꝛ q̄l'r corpus eius imutet̄ actiōe. Eſt aūt ſomnus ꝯuētus qđā caloris itrinſecus ꝛ nālis reciprocatio. Eſt ꝛ ꝓmi ſenſitiui ꝯprehēſio ſeu viculū. de ſomno ꝛ vigi. vn̄ colliꝫ 3°. Somnus ē ꝓfundatio ſenſus cōis ex cerebro ꝛ cor. Jn 4° vo de accn̄ti inuit̄ q̄ ſit qes virtutū aīaliū cū intēſione nāliū. vtpluri muꝫ eniꝫ ꝯtingit q̄ ꝟtutes aīales tā̄ iteriores q̄z exteriores quietent̄ in eo: ꝛ marie qñ ſomn9 fuerit ꝓfundus nāli diſpōne affect9. Sūt nāqꝫ dormiētiū qđā itm̄ ſomniātes vt ſurgāt āmbulātes: qđ caliditate cerebri ꝯtigit ꝛ vaporoſa oppilōne vehemēti. Fit āt ſomn9 eo q̄ vapores a cibis ꝛ potib9 ꝛ maxie vapores reſoluti ꝛ hūiditati

ꝓ° aphoriſ. cō. apho. 9.

Coll' cō. 45.

Cō. 3. apho. ꝑm in medio.

Cō. 3. aphoriſ. poſt ꝓm.

Tex. cō. 3.

Cō. apho. ꝑ.

Poſt ꝓn. Ca. 41. i ꝓn°. Ca. 8. ꝑ9 ꝓm.

bus alijs pexñitibus admixti cerebrũ petũt. Qđ ꝺeſũ inueniẽtes ⁊ fridũ ꝯgelanť ⁊ iſpiſſanť ⁊ ꝺeſcendẽtes meatus ſenſitiuos oppilãť mẽbꝛoꝝ vt ⁊ ſpũs ad cerebrũ a ſuis retrahanť iſtrís ⁊ in coꝛ tãdẽ ꝺeſcẽdãt. oppilaturq̧ mediꝰ vẽtriculus cerebꝛi ſupple circa verticẽ i eiꝰ apice ꝯſiſtẽtẽ. Extẽdiť.n.itñ ſibiq̧ duę caſſule vel vualia additamẽta ꝺcã applicanť vt ſpũs aialis a ꝑ vẽtriculo nequeat i poſteꝝ trãſire aut ecõuerſo. vñ ⁊ aial tũc ſenſu ꝓuať ⁊ motu pp qđ inqt Auer.ꝺe ſomno ⁊ vigi. ſomnũ foꝛe ipotẽtiã ſenſuȝ nõ reꝝ exñtiũ. Fit aũt ſomnus ꝺuplici ad pñs ꝺe cã.vna qdẽ vt nã ꝺigeſtioni liberiꝰ incũbat mãe ⁊ ciboꝝ.Jn ipſo.n. caloꝛ ſeu ſpũs attrahiť a coꝛpis extremis ad itriſecꝰ foꝛtificatus. Quieſcũt.n.vires aiales q̃ ipſo mediãte opantes eũdẽ.ſ.ſpũm ⁊ caloꝛẽ ꝺiſpartiẽdo ꝺiſſoluebãt. Cuius ſignũ qꝛ ꝺictũ ab Hyppo.Ventres hyeme ⁊ vere calidiores foꝛe nã ⁊ ſõni lõgiſſimi: ⁊ ꝓ pñs pl'es opoꝛtere ipis oblationes offerre.Foꝛtificať.n.i his ⁊ vniť tpibꝰ caloꝛ ac qetes tũc adſunt. Altera vt ſpũs iteriꝰ ꝯctꝰ qeſcat ⁊ ꝯfoꝛteť.pp.n.ꝯtinuũ ꝺiſſolueręť motũ.vñ 5°.A. ꝺe aia.Jnſtra̅ fatiganť ex iugi motu ⁊ ꝺeſtruunť: ⁊ iõ ꝺe ſomno ⁊ vigi. Di vigilãti necio ſomnus fit alioqn lãgueſceret ⁊ coꝛrũpereť.Propterea qs foꝛtaſſis exponet ꝺictũ Auer.ꝙ ſomnꝰ ẽ ipotẽtia.i.ꝺebilitas ſenſus.Js.n.pp ꝺebilitatẽ ꝯtingit nãe nõ potẽtis cõtinue ſpũs a minera ꝑꝰ foꝛas mãdare.qre ꝑ 2ᵃ. Somni neceſſitas in ſanitate ⁊ vita nõ eſt neceſſitas abſoluta cũ nõ ſit niſi ex parte alicuiꝰ impotẽtie ⁊ eſt exituȝ a nãli. Eſt tñ hic exitus nãlis.vnde eſt neceſſarius cũ neceſſariũ hic ꝺe nãli ꝺicatur cõitate nois.Somnus.n.fit vt ſpiritus ab impedimẽtis ſepareť pp laritudinẽ ei accidẽtem: ⁊ qꝛ ipſum opoꝛtebat ꝺigõni intẽdere. Has autẽ ꝺuas res in vigilia ꝑficere non poterat.⁊ iõ ex quadã impotẽtia vt qeſcat eſt neceſſarius ſibi ſomnus: vñ in cõmẽtario pulſuũ a poetis eſt audire ꝺicẽtibus. Somnus moꝛtis enũciatio exiſtit ſolũ eã que circa cibuȝ adiuuãs operationẽ. Alia ꝟo ſunt oĩa moꝛiẽtibus ſimilia: puta nõ videre: nõ andire: non ſapere: nõ intelligere: nõ loqui: inſenſibilẽ: imobilẽ: irrõnalẽ ꝓiectũ eẽ. Somnus.n.ꝺm nãm velut eius qđ eſt viuere ⁊ nõ viuere inter liminiũ fit.ꝺe ge.aialiũ 5°. Somnus ſiqdeȝ ꝺuplex exiſtit: qdã eni eſt vlis: alter particularis. Vniuerſalis quidẽ eſt redditus ſpũs aialis ab inſtrís ſenſus ⁊ motus ad pñᵐ cũ quo ꝓuãtur ipſa inſtra ab exitu opationis in ipſis ꝑter illa q̃ ſunt neceſſaria vt vita ꝑmaneat ſicut inſtra ſpũs. Somnus ꝟo pticularis eſt triplex. Aliqs nãq̧ ẽ nãlis: qdã ꝑter nãȝ: aliꝰ medius fere. Preter nãm qdẽ eſt ſpũs reuocatio: pp cãm iſtra humectãtẽ ⁊ ipſiꝰ ſubam pturbãtẽ ac oppilãtẽ ⁊ ſbãȝ neruoꝝ ⁊ muſculoꝝ laxãtẽ velut accidit ebrijs ſtõ nimiũ repletꝭ. Et hic ſomnus ꝓpꝛie ſubeth ꝺi qui eſt ſomnus ſupfluus ⁊ grauis cꝰ grauitas ⁊ ſupfluitas ẽ in quãtitate ſil' ⁊ q̃litate vt ⁊ eiꝰ ſpaciũ ſit ꝓlixiꝰ: ita ꝙ excitatuȝ ſic vix nõ poſſit ſe erigere niſi cũ ꝺifficultate vehementi. Eſt ⁊ alius ſomnꝰ nãlis: ⁊ hic ꝺuplex. Alter qdẽ abſolute nãlis ꝺictus q̃ ẽ reditus ſpũs vitalis ad iterioꝛa vt ꝺigerať cibꝰ. Reliquus ꝟo nõ abſoˡᵗᵉ nãlis q̃ eſt reditus ſpũs ex inſtrís ad ſuũ pñᵐ pp ſupfluitatẽ reſolutionis ipſius: nõ.n.ſe ſuſtẽtat pp ꝺiſſolutionem cãtam ex motu ⁊ laboꝛe: ⁊ iõ neceſſe ad ſuũ hȝ redire pñᵐ vt ad cerebꝛũ ⁊ tandẽ ad ipſum coꝛ: vñ ꝓceſſit ꝑ. Eſtq̧ tertius q̃ſi inter iſta ꝺuo extrema medius ꝺictꝰ ſomnus non nãlis abſolute: q̃ eſt reditus ſpũs aialis ab inſtrís pp cãȝ ifrigidãtẽ ſube ſpũs ꝯriã vel ab exterioꝛi frigiditate vt a medicinis ifrigidãtibꝰ.pp hꝯ eni ifrigidationẽ inſtrís oppilatꝭ ⁊ arctatis: ſpũs vitalis i eis nõ põt renouari ad inſtra expãdẽs ſe loco illius q̃

ꝺiſſolutus extitit: 3°ꝑ. ⁊ cõmẽtario pulſuuȝ apparẽs. Accñtia ꝟo ſomni in coꝛpe variatur ꝺupl'r. Ex tẽpoꝛis.vȝ.quãtitate ⁊ mãe mole ⁊ q̃litate. Primitꝰ qdeȝ: qm̃ aut ſomnus ẽ ꝓlixus ⁊ maxie i ꝺie: ⁊ tũc virtutes eneruat ⁊ ꝺiſſoluit aiales vias coꝛdis laxat ⁊ refrigerat coꝛpꝰ ⁊ humectat: ſſa augmẽtat: caloꝛem ꝺebilitat nãlẽ: coloꝛẽ coꝛrũpit ⁊ motꝰ ihebetat. Moderatꝰ ãt ſi fuerit tpe cibos ꝺigerit: coꝛpꝰ ingroſſat: laboꝛẽ ſoluit: aiãȝ ꝯfoꝛtat: vtutes oẽs alleuiat: caloꝛẽ nãe adauget: hu.reddit laudabiles. Si ãt fuerit tpe minoꝛi ſufficiẽti factꝰ: ide nãe ꝯſurgit ibecillitas: ꝺigõnis iſirmitas: coꝛpis ſiccitas: ⁊ caloꝛ ꝺiſſolniť exacutꝰ ⁊ ſupinflãmatus nãe. Ex mãe ꝟo mẽſura ⁊ q̃litate ſil'r ſomnꝰ variatur 3ʳ: qm̃ aut fit in coꝛpe cibis multũ fridis: viſcoſis: ꝺifficilis ꝺigõnis repleto cũ mã ẽt ꝓlima ꝯſili ꝑxñte: ⁊ tũc cũ ſup h̃ ſomnus ſtati occurrat caloꝛ ſuffocať ſere nãe. facit nãq̧ i his ebullitionẽ ⁊ ipſos ꝺiſpgit: ita ꝙ ſup eũ regurgitanť extiguẽdo. Et ſic velut a ſõno in pñᶜ acceſſionis ſolet febꝛis ꝯtigẽ ſſatice: vl' vacuo oio. fueritq̧ ipſiꝰ cibaria ꝓus ſubtilia ꝺc leui iſlãmabilia. Caloꝛ nãlis ꝯuerſus ad coꝛpis hũiditatẽ illã exurit ⁊ ꝯſumit ipm ꝺebilitat ⁊ ericcat. Si q̃q̧ aduenerit iter hꝰ media cal'm nãe ad iterioꝛa ꝺeditũ coꝛpis mãm iuẽtã maturãs ⁊ cibũ ꝺigerẽs calefacit id ⁊ hũectat: eiuſq̧ coꝛpulẽtiã adauget ⁊ vtutes cũctaȝ roboꝛat. Eſt ãt ꝺemũ ſciẽdũ ꝙ nocumẽᵐ ẽ accñs qꝺdã ex moꝛbo ꝺerelictũ: qđ 2ʳ ꝺm Ga. exiſtit vl'e. vȝ. ⁊ ꝓpꝛiũ. vl'e qdẽ cuȝ ſemp noceat ceu nocumẽtũ ſomni factũ in pncipijs febꝛiũ poxiſmoꝝ iterpolataꝝ nõ tñ eiꝰ nocumẽᵐ ꝑſefert verſutiã ⁊ moꝛtẽ. Eſtq̧ multipl'x ipſiꝰ vt ptactũ nocumẽtũ rigoꝛis ſeu frigoꝛis ꝓuocatio eiuſq̧ itẽſio ac extẽſio. reumatũ ꝯcurſus: ſtupiditas qdã: febꝛiũ exacuitio: ⁊ apatũ augmẽtatio. Propꝛiũ ãt ꝺi nocumẽᵐ qđ i pticulari tpe nocet moꝛbi ſic i ꝺeclinaⁿᶜ ⁊ i ſtatu ẽt ſibi ꝯtinuo. Et h̃ nocumẽtũ ꝺȝ Ga. ⁊ Hyp. ſõni ꝺecẽter eſt moꝛtale. ꝺe h̃.n. verificať apboꝛiſmꝰ. Jn q̃ moꝛbo. ad huc ꝺiſtiguiť ⁊ al'r. Qꝺdã.n.ꝺi nocumẽᵐ extẽñuũ qđ lõgo ꝑdurat tpe: nõ tñ ẽ vehemẽter ꝺeteriꝰ. Aliđ ꝟo itẽſiuũ qđ modico tpis m'ltũ nocet. Priᵐ ãt fit i alijs tpibus a ꝺecliⁿᶜ ⁊ ꝓpꝛie in pñᶜ. ſȝ ꝯñr in augmẽto. Alteꝝ ꝟo i ꝺecliⁿᶜ ⁊ i ſtatu ꝯtinuo ipſi. Eſt ãt poxiſmꝰ exacutio ſiue exacerbatio q̃ ẽ ꝺeterioꝛ hoꝛa totiuȝ ꝓiodi ſiue circuitꝰ ſic reliq̃ q̃ ꝺeclinationis melioꝛ.

Propter ſecunduȝ qdẽ ſciendũ ꝙ aliq ꝺixerũt ſomnuȝ ꝑ ſe nõ nocere: ſȝ tm̃ qꝛ ꝓuat vigiliã: ⁊ ꝑ ꝯñs tollit iuuamẽtũ factũ ab ipſa. ſȝ hos qppe refellit Ga. iquiẽs ex ſomno q̃dã ꝯſurgere nocumẽta: ceu Hyp. i libꝛis epidimiarũ mõſtrauit. ꝺ. ꝙ i ſõno multi erãt ſtupidi ⁊ alienati q̃ ex ipſo facti ſunt tales. nã epidimiaꝝ 7°. Aliaq̧ i ſõnis comata. i. ſtupoꝛes ⁊ qbꝰ ſumitates circũfrigeſcũt ⁊ mẽs turbata ⁊ alia q̃cunq̧ circa ſomnũ talia ſupple ꝓua ⁊ qbꝰ ꝯria ſupple laudabilia. ſic igiť ſõnꝰ ꝑ ſe nocet. A. ꝟo 2ᵒ q̃rti ſonat ſupſicientenꝰ auditꝰ ꝙ ꝺeteriuȝ nocumẽtũ ſit ſomni i ſtatu factũ ita. Saluioꝛ ſomnus ꝺiurnꝰ ẽ q̃ ẽ in pñᶜ eiꝰ: ⁊ h̃ totũ i ſtatu poxiſmoꝝ febꝛis ẽ ꝺeteriꝰ. Jn pñᶜ ꝟo eiꝰ multotiẽs fit ⁊ nõ nocȝ. Coppoᵐ ſentit Ga. Vult.n.ꝙ noceat pncipal'r nocumẽto ꝺeterioꝛi ⁊ moꝛtali in ꝺeclinaⁿᶜ. Cui qdẽ ꝺo̅m ꝙ A. cõparare nõ itẽdit nocumẽtũ ſomni factũ in ſtatu poxiſmi ad nocumẽtũ factũ i pñᶜ ipſiꝰ ſicut ꝑꝰ fronte ſapit illiꝰ ſermo: veꝝ nocumẽtũ factũ i pñᶜ ſtatꝰ ad illud qđ fit i eius fine vt iterpteť ita. Et h̃ totũ puta ꝺoꝛmire ꝺe ꝺie. q̃cũq̧ mõ i ſtatu poxiſmoꝝ febꝛis ẽ ꝺeteriꝰ. Vero pꝛo. ſ. in eius pñᶜ: ⁊ pꝛo ſȝ multotiẽs fit in eiꝰ fine. vȝ. ſtatꝰ ⁊ tũc nõ nocet cũ appꝛopinq̃t ꝺeclinatiõi. vñ ꝑꝰ quarti. Nõ nocet foꝛtaſſe apud ſtatũ. ꝺiċ aũt foꝛ

Margin notes (left): Jn pñ. — Jn aphoꝛiſmo. 10. 15. — 2. poſt me. — Poſt pꝛiᵐ. — De. 3ᵉ cap. 3. circa fine. — 8. tex. 8. ver ſus fine. — pa. pᵒ pꝰ pñᵐ.

Margin notes (right): Trac. 4. ca. pᵒ poſt pñ. com 9. — Com. pᵒ 2ᵉ ptic. apboꝛiſ. — p. 2ᵉ ptic. — pᵒ re. acu. com. 45. in me. — Cõ. 1. 2ᵉ aphꝰ. pti. in fine. — Tex. cõ. 30. — Trac. 1. ca. 49 — Trac. 2. cap. 7. ante meᵐ.

taſſe.i.qñqȝ.q2 in fine ipſius non nocet. Neqȝ ēt nocumētū pticulare i declinatione factū retulit ad factū i alijs tpib⁹ vt viſuȝ. Aut forte qs rñdebit.cū.A.Gal. īterpres eius exponat ſniam magis.⁊ nō aduerſet̄ ei/dē:ꝙ p ſtatū non intellexit ſtatū put ē vnū morbi nequius tēpoꝝ ſȝ magis p ipm declinationē voluit ipoꝛtari.⁊ tūc erit ſm̄o Ga.expoſit⁹ recte ꝙ ēt nomē ſtat⁹ vtrūqȝ ipoꝛtet. Dicimus.n.ſtare aliqd qñ declinat aut ceſſat ab ei⁹ motu vel actu. Qđ aūt.A.dic̄ ſomnuȝ nō nocē multotiēs in pn⁹ ītelligēdū de nocumento vñ ſeu cōi vt dictū p Gal. Aut nō nocet ſȝ iuuat nām tpis paroxiſmi in foꝛtius opando ſic ēt teſtat̄ ipſe Gal.ita vt ꝙ ſi nā poſtea potētioꝛ fuerit ícitata magis ꝯ materiā plus vincēs maturabit ⁊ diſſoluet. ❡ Adhuc iuehit̄ ꝯ.A.dicētē in pn⁹ nō nocere:cū ꝯriū dicat Gal.lȝ.n.ſomnus moꝛtē nō iferat neqȝ aliud verſutū ⁊ grāde nocumētū:tñ vi aliq nocumēta magis adducē vt ſubdit̄ ceu pluries tactū q2 hoꝛroꝛē:rigoꝛē:friditatē extremitatū foꝛtē.plōgant̄ accidētia. Flegmones circa viſcera augmētant̄ perſiſtētes. Et ſi hu.aliqui in vētrē ꝯfluxerunt nō ſil̄r digerūtur ideo phibētur laboꝛātes in pncipijs.paroxiſmoꝝ doꝛmire:ſed vigilare pcipitur ceu ēt indicatur quarti pma. ❡ Dicendum hꝫ ſolutionēȝ apparuiſſe.A.ſeriei expōne aut eius.i.diei.

Trac. 2. c. 7. ante me.

Propter tertium ꝰo ſciēdū:qm̄ q̄ſitum ſupponere vi ſomnuȝ nocere:foꝛſan qs de hoc ipſo dubitaret:qm̄ ois actio vi iuuare nāe:ſomnus ē actio nālis. Adhuc i ipſo caloꝛ trahit̄ interi⁹ ⁊ vigoꝛat̄ idē:nō igit̄ nocet. ❡ Dōm ꝙ ſomnus p ſe ſemp hꝫ iuuare:p accñs ꝰo nocē. Inqȝtum.n.eſt nāe actio ⁊ caloꝛ in ipſo itus tractus foꝛtificat̄ extat iuuatiuus. In eo ꝰo ꝙ i tali ꝯtione rigoꝛes ⁊ frigoꝛa excitant̄ reumata currūt ⁊c̄. ❡ Aut dōm ſomnū nālē ſemp habere ꝯfoꝛtare.ſynthomaticū aūt nocere:ſicut q in pncipijs fit poriſmoꝝ motū cōſequēdo intriſecū pncipij paroxiſmi. Ul̄r tñ ſciēdū ꝙ ſomn⁹ factus in quolibet tpe poriſmi ſi nocet eſt prauū:non tñ ſm Gal.illud nocumētū ē moꝛtale niſi in declinatiōe ppꝛie. Cū.n.caloꝛ ad interioꝛa ꝯuertat̄ vnitet̄ ⁊ foꝛtificet̄ vt cibos digerat ⁊ moꝛbi māȝ in bonū refoꝛmet. Spūs ēt cū virtutibus vt dictū foꝛtificet:ſi hec nō pualēt eius nocumēto denotāt cām iteriuȝ foꝛe nociuā grandē nām ſupantē ⁊ pſertim in declinatione cū magis adſit q̄ tūc alleuiationis ſicut appet p illū. In moꝛbis min⁹ piclitant̄ egrotātes:⁊ iō ſermo decimi theoꝛice inarticulat⁹ ⁊ īdiſcret⁹ ſimpl̄r pferēs aphoꝛiſmū cū eius fuerit illius expōnē aperire. Propter qđ ſciendū cū Hyppocrate ⁊ Ga.ꝙ deteri⁹ nocumentū ſomni eſt qđ fit in declinatiōe poriſmi:qđ q̄druplici mōſtrat̄ rōe:vna qdē cōi:alia ꝰo ſumpta ex vtute:3ᵃ ex nā ⁊ cōſuetudinē vt dicat̄ declinationis ſomni:4ᵃ ꝰo ex materie victoꝛia ⁊ expulſione ipſa. Cōi qdeȝ:q2 ꝯrioꝝ ꝯrie ſunt rōnes ⁊ ꝯria circa idē fieri ſunt nata. Cū igitur ſomnus habeat iuuare marie in declinatione ſm Gal. Dicit.n.ſomnū iuuare manifeſte ſm ſtatū:⁊ qñqȝ i augmēti vltimo qđcūqȝ copulat̄ ſtatui.ſȝ manifeſtiſſimū oium iuuamētoꝝ fit in declinatione.vñ 4ᵒ pᵃ. Et pbibe ifirmū a ſomno in pn⁹ febꝛis ⁊ ppꝛie qñ adeſt hoꝛripilatio aut frigus vel rigoꝛ.plōgātur eni hec ⁊ exprimuntur māe ſi fuerint euntes ad q̄dā viſcera ⁊ pꝛohibent digōnē humoꝛ. Apud declinationē ꝰo ē iuuatiuus valde.⁊ foꝛtaſſe nō nocet apud ſtatū. Hēbit itaqȝ per oppoᵐ eius nocumēto in declinatione nocere maxime.vñ Ga. Nocumēta ex hꝫ ſomno ſunt:febꝛē non ſolui:doloꝛē intēdi:reumata fieri:flegmōeſqȝ augeri. Et qdā ſm ipſos ſomnos loquuntur aliena. Aliq ꝰo reddūnt̄ ſtupidi vt eo vix exurgāt pūcti. Amplius cū

pᵒ cō.2ᵉ aph. 2.

Apho.34.p. ti ſcde. Ca.10.aū me.

Trac. 2. ca.7. ante mediū.

Cō.1.ſcde pti. apho.in me.

nocumētū eē intelligat̄ relone ad vtutē facta⁹: illo tpe quo ipſi aduenit nocumētū ſi fuerit debilis ipꝫ erit deterius. Debilioꝛ āt i declinatōe tāqȝ magis ipugnata. Suſtinuit.n.pugnā iā p tria tpa grādē vt i augmēto ⁊ pcipue ſtatu:lȝ q̄dā febꝛiū ſic q̄ fride māe nō modicū ledāt i eaꝝ pncipijs poriſmi. Ita ꝙ i decliⁿᵉ vehemēter debilitata modicū ei nocumētū ē vehemētiſſimuȝ. Et iō criſiū 3ᵒ.pl'es q̄ꝝ vtutes ſunt debiles moꝛiunt̄ in declinatione poriſmi. Sil'.n.cum eductione māe exalat ſpūs ⁊ vita. Itidē ſi tpe illo q̄ aliqd ſolet iuuamētū ſuſcipe ab aliq̄ id nō recipiat ſȝ leſionē:tūc deſperādum vtiqȝ magis:cū neſciat ad qđ ſit magis auxilij g̅ra cōfugiēdū:ſic qñ fili⁹ nō ſubuenit̄ nā ⁊ ꝯſuetudine a pꝛe ſuſtētat⁹.vñ Ga. In q̄ ſingulū iuuatiſſimū ē ſi cū nil iuuādo adhuc ⁊ noceat moꝛtē decēter oñdit. In decliⁿᵉ ꝰo nā ⁊ ꝯſuetudine vt ſic pferat̄ ſomnus ſolet ꝯferre. Si ḡ noceat nunqd pniciosuȝ ē valde:deberet̄ nāqȝ tē ꝯferre cū vtus alleuiet̄ a mā:⁊ accñtia ſint ſedata. Et marie cū tūc nō ſit intēta ⁊ pparata pugne ſȝ qeti magis ⁊ reſumptioni. Rurſus qñ mā vincit̄ ⁊ expellit̄ ſomnus ⁊ dēiuuamētū afferēs dȝ rōnabil̄r iuuare ⁊ oppoſitū iducēs nocē marie cū laboꝛet diſariā:ſȝ h̄ fit in decliⁿᵉ. ❡ Propter qđ ex his ꝯcludit̄ ſi noceat i declinatione ſomn⁹ ei⁹ nocumᵐ foꝛe pniciosuȝ oñdēs māȝ multā ⁊ malā ⁊ in nō ſua hoꝛa ſupantē nām. Propter .n.ſomnū caloꝛ vnitus iteri⁹ mā tanqȝ inimicū ꝯſurgit ꝯ nām putās illā ꝯ ſe arma i defenſionē velle ſuſcipe. Et iō ad pugnā mota deterius nocumētū infert nature q̄ ſi pmāſiſſet vigilādo cū caloꝛis diffuſione.

Ca.9.aū me.

colli 2ᵉ aphoꝛ cō.pᵒ in meᵒ.

Propter quartum ꝰo ad pmū dōm ꝙ nocumētū factū in pn⁹ vt dictū modicū exiſtit intēſiue:lȝ ſit plurimū extēſiue. Leſio aūt maxime fit ipſi⁹ itēſione:nō aūt ſic extēſione cū virtus ēt pmaneat adhuc foꝛtis. ❡ Cōfirmationi aūt qd dōm viſuȝ.dria.134. Et per h̄ apparet ad 2ᵐ:q2 lȝ nocumēta fiāt in pn⁹ paroxiſmi plima: ſunt tñ minoꝛa ⁊ vtuȝ adhuc valida poterit ea coꝛrigere:non aūt ſic in declinatione ꝯtingit. ❡ Ad aliud dōm ꝙ in augmēto nocumētū nō eſt deterius ſȝ poti⁹ in declinatione ⁊ ꝯñr in ſtatu.lȝ.n.oia ſint in ipſo ledētia. in augmēto tñ vtus nō iacet adhuc reſiſtēs eis fatigata qđ in decliⁿᵉ ꝯtingit ⁊ ſtat⁹ in fine. ❡ Ad reliquū dōm ꝙ ſomnus lȝ ſit accñs put diuidit̄ ꝯ ſubam:nō tñ ē accñs ſtatus:imo magis ſuū oppᵐ.puta vigilia. Hic aūt nō ē ſermo de accñte in cōi:ſȝ de particulari qđ tpe emergit ſtatus. ❡ Ad aliud dōm ꝙ lȝ infeſtet̄ nā magis in ſtatu q̄ in declinatione vel in alijs tpibus.vtus tamē foꝛtioꝛ eſt in ipſo pugne ⁊ victoꝛie intēta magi. In declinatione āt nō ſic.ſȝ qeti itēdit amplius. Et ſi nocumētū ei occurrat deterrēs magis erit:ſic fatigato ſperāti pauſare laboꝛ nūc difficilioꝛ vi q̄ pus. ❡ Ad aliud dōm ꝙ veritatē hꝫ in decliⁿᵉ vera poriſmi in q̄ vincit nā:nō aūt in q̄ vincit̄.⁊ lȝ mā videat̄ expelli ⁊ paroxiſmus qetari:non tñ hoc fit vi nāe potētis:ſȝ potius ceſſatione humoꝛis motus:eo ꝙ euētatio moꝛ⁹ materie ad putredinē nō amplioꝛi durat tpe ſic tertiana certa nō vltra.12.hoꝛas aut.14.in q̄tidiana vltra.18.i q̄rtana ꝰo nō āplius.24. In ſtatu nāqȝ vñ ſit criſis cōis toti⁹ moꝛbi nō aūt in ſtatu pticulari ſemp cuiuſlȝ paroxiſmi. vñ poſito ſtatu pticulari paroxiſmi adhuc mā vl'r eſt in expulſa:⁊ ideo ſtās pōt in declinatione ipſi⁹ nocere marime. ❡ Ad aliū dōm ꝙ i declinatione vñ nō ꝯtingit moꝛs niſi ex erroꝛe cōmiſſo pp medicū aut infirmū ſeu aſtātes aut ppter extrinſeca.dria poꝛi.cū mā ſit victa ⁊ expulſa potiſſime. In declinatione vero particulari pōt decedere cū adhuc pmaneat ipꝛopulſa ⁊ ppꝛie in debilibus. Et ad pbationeȝ dōm ꝙ non

oio eēt eadē diffō hois ⁊ vni⁹hois ſi diffiniref vn⁹hō vt vn⁹:imo vna adderet ſup aliā determinationē ꝯctā ſic diffō hois addit ſup diffōnē aīalis rōnale.neqꝫ ē oino ſil'e de tpib⁹ vlib⁹ ⁊ particularib⁹ morbi vt oñdef. dria.134.Neqꝫ ēt hꝯ ſunt morbi ptes eēntiales:ſꝫ potius itegrales.Eſt tñ in h ſil'e ꝙ ceu 4or tpa morbū cōſtituūt vl'em totū vlia:ſic ⁊ tpa pticularia particularē vz.poxiſmum. ¶Dria. cix.

Q recidiuatio ſit vna vl'ea

dē egri°° cū ſua radice mōſtraf:q2 illa videtur vna egri°° c⁹ mā ē vna:vn⁹ termin⁹:idē ⁊ afflictionis modus.ab his.n.recipit vnitatē egritudo.Sꝫ recidiua fit aut fieri pt ex eadē mā cū pncipali vt ex chol'a:q2 q̄ reliquūtur in morbis ſubuerſiones facere ꝯſueuerūt ſicut māe male:poteſt ⁊ tota vnice iudicatiue relinq expulſioni ceu ſatis īuitur

Cap.4°. creticoꝝ 2° ⁊ modū afflictiōis de 3° in 3m reſeruare vtraqꝫ.¶Amplius ſi nō eſt eadē tūc ⁊ febris q̄rtana ⁊ maxime q̄ntana:ſextana ⁊ ſil'es non erūt febres eedē: cū quies interueniat inter vnā exacuitionē ⁊ aliā q̄ꝫ longa.ſꝫ ipſe vne ac eedē cōiter ponūtur.Rurſus illa eſt egritudo vna que integratur ex q̄ttuor tpibus.Unaqueqꝫ.n.a qua qs ꝯualeſcit egritudinū q̄ttuor hꝫ tpa. ſed pncipalis ⁊ recidiua ſunt hꝯ vt in anxio pleureſiꝫ

pho.com. po.12. patiēte.Aut oporteret ꝙ q̄libet iſtaꝝ q̄ttuor hēret tēpora:cui⁹ ꝯriū in illo viſuꝫ:⁊ ꝯriū ēt īdicat digōnis apparētia.Itaqꝫ recidiua eſt egri°° vna cū pncipali.

Oppoſitum ſcdo

Ca.5.lux.fi. creticoꝝ:quādo viderl egritudies q̄ſi ſint ſolute:deide redeūt.⁊ multotiens accidit ꝙ recidiua ſit in die criſis:deide currit ſm nūm dieꝝ criſis.poſtea ſoluif in die criſis alio:q̄re erit vnaqueqꝫ illaꝝ egritudinū particulariū i ſe acuta.Quādo g̊ aggreganf ⁊ cōtinuanf adinuicē eſt ex eis aggregatū egritudo cronica.Si g̊ vnaqueqꝫ illaꝝ eſt acuta:tūc vna vere nō eſt egritudo.¶Adhuc ſanitas q̄ eſt diluculo ⁊ nūc.puta

lux.com.37. veſpere nō eſt vna ⁊ eadē.phyſi.5°.Multo itaqꝫ min⁹ erit egritudo vna q̄ ſanitate itercipif ſicut pncipalis ⁊ recidiua.¶Amp.pcipalis gñatur ex ſubtiliori euaporabili pte māe pus.n.ꝯſumif ſubtile reſolubile:demūqꝫ groſſum euaporationi reſiſtēs ex q̊ recidiua cōſurgit.hꝯ aūt māe ſunt alie.Eti.In q̄cūqꝫ interpolata cā faciēs poxiſmū q̄ locū obtinet efficiētis eſt alia a cā antecedēti que q̊tidie ſubminiſtraf ⁊ trāſit in ꝯiūctā: vt apparet maxime in patiētib⁹ q̄rtanā per ānos.xij.

ac.2.ca°59. ⁊ q̄nqꝫ amplius.pma q̄rti.ſed hoc eſt multo magis in pncipali ⁊ recidiua.Igitur mā egritudinis pmarie nō erit eadē ⁊ recidiue cū ſint magis diſtātes q̄ꝫ poxiſmi a poxiſmis.Rurſus qbus accidūt alia ⁊ alia non ſunt eadeꝫ:ſed alia aduenit recidiue q̄ꝫ radicali.Recidiua nāqꝫ eſt deterior ſua radice.dria ꝯñti ab illaqꝫ cauſata.Itidem quis egrotās egritudine cholerica poterit ex regimine infrigidatiuo vehemēti ꝓlabi in egritudinem demum flegmaticam que alterius eſt materiei

ll'ca.149. ⁊ motus quā cholerica.indiuiſionibus.Itaqꝫ recidiua oīno eſt alia ab eius pmitiua.

Propter primū

quidē ſciēduꝫ ꝙ quid ſit egritudo notatū dria.72. Principalis quoqꝫ dr egritudo ſiue radicalis q̄ prius affligit ceu ⁊ nomē indicat:quā ſeq̄tur tpe interpoſito quietis q̄dam iteꝝ afflictio que ſcōaria vel recidiuatio noiatur.Eſt nāqꝫ ipſa qdam recaſus poſt pncipalem egritudinē.Quotiēs aūt dicaf recidiuatio: dria oñditur ſubſequēti.Unuꝫ aūt ſeu idē dicif dupl'r.per

x.com.7. accñs qdem vt albū muſicū.Et per ſe qdem etiā mul

ad.1.2.12. tis dr modis.5°metaphy.Uno qdē mō ꝯtinuitate ſiue ſit arte vt onus vinculo vel lignū colla q̄dā alteri applicatū ſeu nā qꝺ magis eſt vnū vt adiutoriū vlnis.Itidē vnū dr ſbto ſpē indifferēs.Dr ⁊ vnū gñe quoꝝ eſt vnū genus drūs differētijs oppoſitꝫ.Adhuc ⁊ quorū rō diffinitiua eſt vna.dr ⁊ vnū indiuiſibilitate vt punctus ⁊ vnitas.Al'r q̄ꝫ logice magl diſtiguif vnū.q̄dā enim ſunt vnū nūo vt quoꝝ mā eſt vna:nōnulla ſpē vt quoꝝ rō vna diffinitiua:q̄dā gñe vt quoꝝ figura pdicationis eſt eadē.alia vͦo ſm analogiā ceu q̄ ſm pus ⁊ poſterius ad vnū aliqd referūtur.dria ēt.3.

Propter ſecundum

quidē ſciēdum ꝙ qdam dñt ꝙ radicalis ⁊ recidiua ſunt vna egritudo ſpē ⁊ nūo ex parte māe ⁊ vͦtutis:nō aūt eſt parte eēntie morbi.Ex parte qdem māe:qm̄ vna eſt mā vt vicūt recidiue ⁊ pncipalis egritudīs.ſil'r ex parte vͦtutis:eo ꝙ ipſa facit operationes ſuas ordinatas ⁊ ꝯtinuas circa mām recidiue egritudinis ⁊ pncipalis.Rōne vͦo eſſentie morbi non ſunt vna egritudo nūo ſꝫ ſpē tm̄:q2 vna q̄litas nūo nō poteſt non ieſſe ⁊ ineē.Sed ꝙ nō ſit nūo eadē egritudo rōne māe:neqꝫ ēt rōne vͦtutis vt inqunt oñdif:qm̄ mā eſt ſubm in quo egritudo que eſt q̄litas fundatur. idētitas aūt ſubiecti nō cauſat accñtium idētitatē.In vno.n.ſubiecto pñt eſſe accñtia.non ſolū ſpē:ſꝫ ⁊ nūo dria:vt color odor ⁊ ſapor i pomo.Adhuc mā hꝯ plerūqꝫ nō differt ſolū in magis ⁊ minus:ſꝫ ⁊ p eēntiaꝫ ꝓpriā cū cholerica fuerit egritudinis pncipalis mā.Recidiue vͦo mel'a p aduſtioneꝫ gñata.Palin:ſicut ſe hꝫ albedo ad albedinē ita ſe hꝫ egritudo pncipalis ad recidiuā cū vtrobiqꝫ ſit ſilis q̄litas.Sꝫ albedo p̊ iducta ab albedine 2° inducta differt nūo:lꝫ.n.ſit idē qꝺ dealbatur ⁊ idē dealbās ſic in reparatione accidit l'r̄e aut picture:tñ albedo p̊ inducta ⁊ q̄ſi deleta eſt alia albedo ab albedine que 2° eſt inducta.Que.n.corrūpūtur non redeūt eadē nūo.2° de ge.⁊ cor.ſil'r mā poterit eē Tex.cō.70.

cōpoſita ex cholerica ⁊ flatica.ita vt ceſſante cholerica poſt tps reſurgat flatica ⁊ recidiuā inducat.Recidiua igif a ſua pncipali alia.Eodeꝫ ēt mō dicere ꝙ ſit eadē quo ad vͦtutē inartificiale multū exiſtit cuꝫ vͦtus non ſit de rōne morbi ſꝫ potius ſibi oppugnans.Eti. virtus diuerſificaf rōne illoꝝ in que agit vt ⁊ actio cōtingat diuerſa.Nam al'r ſol opatur in nubē ſpiſſam ⁊ aliter in nubē rarā diuerſas inducens figurationes ⁊ colores vt in iride oñditur manifeſte ⁊ tñ virt⁹ exiſtit vna:ſol ēt cutē denigrat ⁊ linū dealbat lutūqꝫ indurat ⁊ ceram liquefacit.In ꝓbl'.Alexādri.Rurſus vͦt⁹ remanet vna in tota vita alicui⁹ vniformiter vt pol'e eſt corpus diſpēſans:tūc ergo ꝯcluditur oēm ſibi occurrētem egritudinē fore vnā:⁊ ideo ſatis inartificiale videf dici recidiuā ⁊ pncipalē fore vnā nūo ex pte māe ⁊ vͦtutis egritudinē.Quo aūt ſit vna vel alia rōne eēntie morbi poterit ex ſubſequētibus hēri.Propter qꝺ ſe q̄ſi demū corrigētes dicūt melius ac breuius poſſe ſolui q̄ſitum:teſtātes morbū dupl'r poſſe ꝯſiderari.ſ. inq̄ꝫtum hꝫ eſſe ſucceſſiuū ⁊ ſic principalis a recidiua exiſtit alia nūo:q2 ſucceſſiua ꝓpter q̄etis multiplicanf ſucceſſionē.Aut ſm eſſe ꝙ hꝫ qualitatiuū compatum māe in corpore pmanēti ⁊ oppom nāe:⁊ ita dicūt fore vnum nūo morbū pncipalem ⁊ recidiuā.Sꝫ tūc magis q̄ꝫ pus videnf deficere:q2 cū ea que ſunt ad finem ſint nāe cū fine eiuſdē:ſi morbus eſt ſucceſſio que ad q̄litatiuam ordinef leſionem:ſi leſio erit vna ⁊ qualitas vna:⁊ ſi plures:pl'es:cum igitur ſucceſſio ſit plures vt datum:erit ⁊ qualitas plures nūo ita vt alia qualitas introducaf per ſucceſſionem porem qua pncipalis inducitur egritudo ⁊ alia per ſucceſſionē qua inducitur recidiua.Adhuc vt oñditur morbus non eſt ſimpl'r

ſucceſſio:ſ3 magꝭ q̃litas vel diſpõ de gñe ipſiꝰ pꝰ. vt oñ ſu3 dĩa. 73. Eſt et forma iſ exñs in actu 2ᵒ ampliꝰ q̃3 in pmo apparens in pncipio de morbo.

Colˡ iſb. pᵒ ca. 2. poſt pricipiũ.

Propter tertiũ qdẽ ſciẽdũ q morbꝰ pt ac cipi dupl'r. vno qdẽ mõ p prie put eẽ ipſiꝰ ꝯſtat in eo q eſt actu ledere opõnes: ⁊ ſic recidiua nõ eſt eadẽ egriᵗᵒ cũ pncipali. ea. n. ceſſauit iã a ſuo actu: imo potiꝰ altera: cũ qes itercefferit media. Etiã ſi mã foret eadẽ oio ⁊ vtꝰ vt volũt p ipugnati: qõ declaraf: qm̃ p iterioꝝ. Morbꝰ eſt motꝰ ſeu alteratio pter nã3 cũ in pmãſibilẽ deuenerit diſpõnẽ. Qõ qdẽ dĩ pp accñs qõ eſt motꝰ ſiue alteratio pter nãm cũ nõdũ in pmãſibilẽ deuenerit diſpõnẽ: ſ3 in ſucceſſione pmanẽs ꝯtinue reſpectu morbi. dĩa et. 73. Ad vnitatẽ vo motꝰ requrũt tria. Unitas videl3 mobilis ſpẽi i qua eſt motꝰ ⁊ tpis 5ᵒ phyſi. Nũc ãt dato et q mobile ſit vnũ ⁊ ſpẽs motꝰ: nõ tñ tps erit vnũ cu3 intercipiaf qete. motus. n. pcedẽs ⁊ motꝰ ſubſequẽs interruptus qete media inˡ alio ⁊ alio ſunt tpe. Et firmaf q2 corruptũ ⁊ gñatũ nũq̃ redeũt idẽ nũo: ſ3 ſpẽ cu3 alio ⁊ alio fiãt inſtãti. Et iõ egritudo iterpolata nõ erit ppͥe vna vt ꝯtinua hñs vnũ motũ. Qõ fortaſſis voluit Hyp. 4ᵒ aphoriſ. ita. Quibuſcũq3 in febribꝰ quottidie rigores fiũt q̃ttidie febres ſoluũtur. Palin. q̃litas q̃ diuerſis introducif motibꝰ alia exiſtit ⁊ alia. Morbꝰ aũt eſt q̃litas q̃ alijs ⁊ alijs introducif motibꝰ in pncipali ⁊ recidiua. vñ apho 2ᵃ. Natura in recidiuatione reliquaꝫ ex neċitate h3 eã q̃ in putredine trãſmutationẽ. Quidã vo nõ ſolũ hoc veꝝ et vl'r dicũt diuerſitatẽ tpis nõ impedire idẽtitatẽ cũ ea nõ ſit de rõne pducti. Uolunt nãq3 hi vt lex tradit reſurrectionẽ et vl'e3 ſaluare. Ex his igif ꝯcludif pncipalẽ ⁊ recidiuã eadẽ egritudine3 nõ fore nũo oĩo. Si aũt accipiaf morbꝰ impꝛope put dicit rẽ ſuã nõ in actu ſed in habitudine ⁊ dependẽtia in ipm actũ vltimiorẽ opatũ ſic poterit aliquo mõ cõcedi q pncipalis ⁊ recidiua ſit vna egritudo: cũ mã ſit aliqñ vna aut fere vna ⁊ ppinq̃ remãſeritq3 in mẽbris q̃dam habilitatio p quã ſtati q̃ſi qõ eſt habitu ſit actu pp. n. modicã diſtãtiam iter pncipalẽ ⁊ recidiuã videf vna egritudo. vñ 2ᵒ phyſi. Jntell's dicit illud qõ deeſt ad parũ tãq̃3 nihil detrahere videri. Et pſertim id nõ intereſt quo ad intell'm medici ſenſibil'r ac figural'r p quirẽtis fere vniuerſa. Sic igif breuiter veritas appareat pñtis q̃ſiti. Poteſt aũt qs deinceps diſtõnem. Ar. de vno ⁊ eodẽ datã ppoſito applicare: ſi. n. loq̃mur de vno qõ dĩ vnũ ꝯtinuitate: in morbo nõ eſt tũc ꝯtinuitas ppͥe cũ ipſa ſit magnitudinis ſeu q̃titatis: ita vt in motu ⁊ tpe non adſit ꝯtinuitas niſi p magnitudine3 celeſtẽ: phy. 4ᵒ. Eſt aũt pncipalis ⁊ recidiue ſbm ide3 remotũ ⁊ aliqñ ppinquũ diuerſificatũ non multũ. ſil'r aũt eis eſt vnitas generis: nõ aũt indiuiſibilitas. l3. n. qualitas p ſe ſit indiuiſibilis diuidif tñ p q̃titatẽ: nam quãta fuerit ſupficies tm̃ eſſe albũ dicas. in pñtis. Unitas vo analogie generis ⁊ ſpẽi radicali ineſt ⁊ recidiue: non aũt vt oñſu3 vnitas ppͥe nũalis. ¶ Circa predicta ꝯtingit dubitare: q2 dcm̃ morbũ ppͥe ſumptu3 actũ importare ſm: ⁊ diffinitio cũ dicat verã eẽntiam rei: actu ꝯſiſtit p qui eſt forma ⁊ non 2ᵒ que eſt opatio. Particule enim diffõnis habitudinẽ dicũt ⁊ nõ actũ: diffinitio morbi non dabif per formã ſed p id qõ eſt accidẽs ei. ¶ Dõm q morbꝰ notificaf per actu3 ſm. qõ apparet: q2 terminus diſcretiuꝰ inter ſanitatẽ ⁊ egritudinem ſenſibilis eſt leſio opõnum in techni: ⁊ p de mõ bo. Sẽſibilis aũt ois leſio in actu. Nãles nãq3 ⁊ vitales nũq̃3 in ſano ab actu ceſſant ſcdo. ⁊ ſi aĩales quieſcũt quãdoq3 vt mõſtraf in ſomno ceu aña pſatũ. Hic aũt impotẽtiam potius quãdam ⁊ lãgorẽ dicit corporis ſani q̃3 ſanitatẽ pfectã. ſomnus. n. nõ eſt ppͤ nãlis ſ3 cõitate q̃dã potiꝰ nois. pori dĩa. ¶ Ad rõnẽ dõ3 q illud eſt veꝝ de ppͥjs diffõnibꝰ: q̃les ſunt q̃ ſbaꝝ. Jpſe nãq3 ſole ppͥe hñt qõ qd eſt vel diffõnẽ. Accñtia vo impꝛope ⁊ p additamẽtũ. 7ᵒ meta. ¶ Dubitaf etiã an corpꝰ ſit ſanũ vel egrũ tpe iterpolationis. Ad qõ neutraliʒãtes rñdent q̃dã neutrũ id fore. ſ3 qd ꝯſiderãdũ an ex pcedẽtibꝰ poxiſmis opões relinq̃nf ⁊ maxime nãles ſenſibil'r impedite. ſic. n. põt dici egrũ ⁊ maxie euenit in ſtatica interpolata: vel nõ relinquũtur ipedite manifeſte ⁊ tũc ſub latitudine adhuc locaf ſanitaꝫ. Et multo plus tpis interſtitio pncipalis ⁊ recidiue.

Tex. cõ. 34.

Cap. 3. in me.

Apho. 62.

Colliᵍ com. apho. 12.

Tex. cõ. 56.

Colˡ. t. cõ. 99. 104. ⁊. 113.

pte. 2. diuiſiõis ſcᵉ poſt meᵐ

Lib. 2. t cõ 14 Cap. 2.

Ar. 2. 15. vig ad t. com. 19

Propter quartum vero ad pᵐ dõm q pncipalis ⁊ recidiua nõ eſt vere vna nũo egritudo ⁊ ſi aliq̃ videanf in ipſis eadẽ nũo fore non tñ illic vnitas motꝰ ⁊ tpis exiſtit: que potiſſima cuiuſl3 vnitatis cã. ¶ Ad 2ᵐ ia3 ſil'r qd dõm appet. ¶ Ad aliud dõm q tpe nõ ſunt eade3 nũo ſed ſpẽ cũ tps mediũ in quo nõ fuit afflictio diſtiguit inter illa tpa: neq3 ſunt eq̃lia nũo oĩo tpa: q2 põt pncipalis euaneſcere vel occultari in pnᵒ augmento: ſtatu ⁊ declinatione et q̃nq3. S3 recidiua ⁊ maxime ſi ab ipſa ꝯtingat euadere 4ᵒʳ h3 morbi tpa: neq3 anxius ppͥe recidiuauit cũ ſemp pmanſiſſet apa vſq3 ad. 34. l3 febris ⁊ ſitis aliqñ adeſſet: aliqñ vero mime. Non enim ipſa erat egritudo pncipalis ſ3 potiꝰ accñs apatis. Arguta vero partis oppoſite ꝯcludũt q pncipalis ⁊ recidiua non ſunt vna egritudo vere. Scdm accidẽs aũt ⁊ impꝛope vt declatum pñt vna vtcũq3 egritudo fore. ¶ Dĩa. cx.

Q recidiuatio non ſit deterior ſua radice ſeu egritudine pncipali oñditur: q2 cã pmaria vlis plus influit q̃3 ſcdaria particularis in ſuũ cãtum. Dauid iudeus in de cauſis. Sed cauſa radicalis egritudinis fuit pmaria ⁊ vlis ⁊ recidiue ſcdaria ⁊ particularis. Jtidem cauſa efficacior eſt ſuo effectu. A. pncipali aũt effectus videf ꝯñs recidiua. ¶ Adhuc minꝰ ledet recidiua radicali. Propter pncipalẽ nãq3 egritudinẽ mã eſt minorata cũ in egritudinẽ nã ſemp ſtudeat ea3 cõſumere ⁊ ſupare. Minorata vero indeterior redditur egritudo. ¶ Amplius recidiua poteſt ꝯtigere ex modica cã vt manifeſta ſicut ex errore paruo: q2 nã vl' arte cito poterit corrigi. ¶ Rurſus euenit nõ raro vt pncipalis ſit ꝯtinua. Recidiua vero interpolata: ſicut cũ quis ex febris ſanguinis aut alia ꝯtinua in tertianam intercidat iterpolatã ſeu q̃rtanã. Cõtinua quoq3 deterior eſt iterpolata in eodẽ febris mõ. Eti. aſſueti aſſuetos ferre labores ⁊ ſi ſint ſenes ibecilles minꝰ leduntf iuuenibus fortibus. apho. ſcda. Sed qs patiẽs pncipalem egritudinẽ ⁊ recidiuã minus patif eo q magꝭ aſſuetus pati q̃3 patiens tm̃ pncipalem. Recidiua igif ſua radice deterrẽs minus exiſtit.

Apho. 49.

Oppoſitum quoq3 q̃rto pᵒ ⁊ p cretico rum. ¶ Adhuc pncipalis debilitauit vtutem ⁊ recidiua ſimil'r. Leſio ãt leſioni adiũcta eãdem amplius pſternit. ¶ Jtidem recidiua fit ſepe materia non euacuata in pncipali que mota in recidiua videf fore maior quã pus: cũ ex alimenti ſupfluo ꝯtinue accreſcat materia morbi. pꝑter qõ recidiua deterior eſt ſua radice.

Trac. 4. ca. 1 ca. 1. cir. pⁱ

Propter primum ſciẽdũ ipm ſufficientẽ notũ pori dĩa. Noſce qppe q recidiuatio vt ad multum ꝯtingit cũ egritudo criſum non habuerit aut imꝑfectã: iuxta illud ſcde aphoriſmorum. Derelicta in morbis ſubuerſionis

Apho. 12.

amatiua ⁊ maxīe cū criſis fuerit ſubcutanea debil' vt
variole:icteritia:ſcabies ⁊ hꝫ. Que ſiqdē recidiuatio
multiplici poteſt de cā ꝯtingere. Aut.n. ꝑpter mãe di
uerſitatē vt ꝙ ſit cholica ⁊ flatica morbifera ſimul mi
xta. ꝑus qdem ⁊ magis nã incitat' ꝯtra cholicam cum
ſit effrenior qua victa videt' ceſſare morb⁹: eo ꝙ mate
ria flatica: frida: viſcoſa nō ſic eſt mobilis ⁊ acuta: de/
inceps aūt.ſ. ex nutrimēti ſupfluo fermētū occurrens
⁊ agitabilis facta inſurgit: qꝛ non pura corpa quātū/
1ª aphori mo. cūqꝫ nutris magis ledis. Aut ꝑpter corpis vim cele/
gio.10. ſtis: poteſt.n. luna tertio creticoꝝ. ⁊ in centiloqo ſtel/
Capi.6. lis aliqbus fortunatis in natiuitate cuiuſdā exñtibus
puta Joui vel Ueneri applicari qbus fortificata natu
ra ⁊ malitia morbi ſopita: videt' egritudo qetari ⁊ ter
minū habuiſſe. Quādo aūt ad ſtellas ꝑuenerit infortu
natas. vt ad Martē ⁊ ſaturnū aut cōbuſtionē ꝯſurgit
ītidē pugna. vñ ⁊ recidiuationes inueniunt' vtpl'm ni
ſi ſit ex errore grādi patēti impediētis lune ꝯtingente.
Ac ꝑſerti ex Marte: ſaturno: cōbuſtione: via cōbuſta:
Scorpione ac eclypſi. Poteſt ēt ex ꝯmiſſo errore ꝯtin
gere a q̊cūqꝫ medico vel infirmo aut aſtāte ſeu reb⁹ ex
trinſecus ꝯcidētibus. Ex pte qdem medici qñ añ mãe
digōnem ⁊ euōnem eius aliqualē: medicinas exhibet
opiatas vt reqem: phylonīū ⁊ hꝫ ſicut qdam operant'
nature diuerſores per tp̄s faciētes paroxiſmū ceſſare vt
quartane vel alterius. Jſte nãqꝫ opiate infrigidāt ma
teriam ⁊ cōpingunt vt cauſa añs non poſſit in ꝯiūctā
deduci. Demū v̄tute ipſaꝝ deuicta calore nāli: reſur/
git deinceps cauſa añs in putredinem ⁊ ꝯiunctaꝫ. Et
ꝑpter exhibitionem medicinaꝝ calidaꝝ tpe intermiſ/
ſionis egritudinis vt alterēt infridatum vel vt appeti
Aūic. 1. ca. 95. tum reſtaurēt. 4° 2ª. Et alijs etiam modis ſub his con
tentis. egritudines aūt digniores vt recidiuationem
incurrant ſunt apoſtematū febres relinquētes ſopitaꝫ
in viſceribus caliditatem: egritudines cerebri: pecto/
ris ⁊ proprie catarrales ſtomachi: epatis: ſplenis ⁊ re
num. Et ꝙ hec aut ſunt debilia vel receptiua aut ꝑ to/
to laborantia: ⁊ maxime cum ex his conualeſcentes
ꝑ paſſionibus fuerint veri.

Propter ſecundum v̄o ſciendū ꝙ aliq ſ̄mone. A. ⁊ argu
tis ꝑmoti ꝓnūciauerūt abſolute recidiuā ſua deterio/
rē radice: ſꝫ qd de hoc mox ꝯñe appebit.

Propter tertiū quidem ſciēdum ꝙ q̄dam recidiuationū deterior eſt
ſua radice: alia v̄o non. Quedā nãqꝫ a cauſa fit īterio/
ri occulta dicta vel ſine cā: ⁊ hec peior vtpl'm eſt ſua
1.1. cir. ꝑn. radice. vnde creticoꝝ. Egritudo verſuta quieſcēs vi/
ſa ſine euacuatione manifeſta vel abſceſſu neglecta ſi
quidem reuertetur ſeuior q̄ꝫ fuerit in initio. quare 4°
Trac.4 ca.16. ꝑma ⁊ ſcōa. Recidiua eſt peior ⁊ vehemētior ſua radi
Trac.1. ca.95. ce: qm̄ malicia ipſius adueniens ⁊ ſtans cum v̄tus ſit
in ꝑn. debilis ⁊ ꝓprie quādo ipſam non ꝑceſſerit aliqua eua
cuationum in primitiua. Aliquādo nãqꝫ nulla ꝑcedit
aliquādo debilis praua vt dicatur illa egritudo eſt pe
ior in qua v̄tus debilior reperit'. Sed hoc pl'm eſt in
recidiua cuꝫ virtus fuerit ex ꝑncipali debilitata ita vt
⁊ praua leſio videatur ea maxima etiā ſi non tm̄ ſim/
1ª trac. ꝑ° ca. pliciter ledat ipſa. Et ꝑpter hoc. A. dixit. Deterior re/
in ꝑn. cidiuatio eſt illa que velociter eſt ⁊ cum v̄tute debilio
ꝑª. trac. 4° ri: ⁊ ideo eius ꝯſilium eſt vt in ea non fiat inceptio ad
ca.16. curādum: donec manifeſt⁹ ſit modus egritudis: nam
ſ̄m pl'm eſt ſeua. Eſt ⁊ alia recidiua ꝑdicte huic oppo
ſita: eueniēs a cauſa ꝑſertim extrinſeca manifeſta ve/
lut ab errore 4ᵒʳ obſeruandoꝝ in morbi cuiuſlꝫ ſ̄m
Apho. primo Hyppocratē curatione: Et ꝙ tardius fiat ⁊ cū v̄tutis
apho. primo. conſtantia ⁊ euōne precedēte: aliqua talis qdem po/
terit ſua radice deterior non fieri. q̄re ſic vidimus plu
res recidiuas minus ſua ꝑncipali afflictiuas. vñ. A.
Saluius eſt vt eueniat recidiuatio ex errore regimis 4° ſcōa. trac. 1 capi.95.
q̄ꝫ vt eueniat ꝑ ſe cū rectificatione regimis. Ab erro/
re nãqꝫ ꝯſurgēs recidiua cū ſit manifeſtior: eo ꝙ ab ex
trinſecis ꝯtingat melius qs poterit illi ſuccurrere q̄ꝫ ſi
a cā eueniret interiori occulta. neqꝫ ēt ipſius ꝓportio/
nabiliter malicia eſt tāta ſicut cauſa interius latentis.
Ueritas igitur ex his breuius eluceſcat.

Propter quartum vero ad ꝑᵐ dōm ꝙ cā vl'is primaria: lꝫ
plus. i. vl'ius influat ſcōaria' particulari: nō tñ plus. i.
intēſius. Particularis enim dat eē magis ꝯctū ⁊ for/
mā ſpecificat de mã vl' educi impellit aliūde: ceu in eq
apparet ⁊ hoīs gñone: aut cauſa ꝑmitiua nō eſt magl
ꝑma ⁊ vl'is q̄ꝫ recidiue. Nam cātum vt eſt oñſum ꝑus
non eſt vere vnū ꝑncipalis ⁊ recidiue. ¶ Propter h̄ ēt
apparet qd dōm ad 2ᵐ. Cōtingit ēt cām forti⁹ opari ef
fectum cū mãm inueniat hāc aliqñ magis illa diſpoſi
tam. ¶ Ad aliud dōm ꝙ multotiens nō minorat' mã
egritudinis in ꝓceſſu: ſꝫ auget' magis: ⁊ hoc ſi morb⁹
fuerit inſalubris. Materia. n. in ſtatu ſaluatoꝝ minor
eſt q̄ꝫ in ꝑn°. Jn morituris vero eꝯ. aphoriſ. 2ª. ¶ Ad 2ᵗᵒ apho. 19. in principio.
aliud iam qd dōm viſum. ¶ Ad aliud dōm ꝙ recidi/
ua ſic pōt min⁹ deterrēs fore ſua radice: niſi ipſa cum
oīna fuerit v̄tutꝫ debilitate. ¶ Ad aliud qd dōm. dīa
viſum. 98. Quid aūt ⁊ quātum conuincāt arguta par
tis oppoſite apparuit ex premiſſis.

Recedētium plurimū occaſione heſitat' an oua cōpetāt in febri/
bus: qd videt' ſentiri. 8. de inge. in ephime Col'r.c.2. p⁹ me.
ris ꝑ. vt ea que fumoꝝ ſubcluſione: ac in
humoralib⁹ ita 4° ꝑª. Sequētium latus diete groſſio/ Trac.2. ca.8. poſt ꝑcipiū.
ris ſicut oua ſorbilia pauca ſubtilia. Quando eſt in/ Et ibidem.
tentio humectatio dant' vitella ouoꝝ ſimiliterqꝫ ꝯce/ Ca.39. p⁹ me.
duntur. Gal'. vero ad glauconem exhibet in tertianis Jbidem capi.
oua. Et conſil'r. 12. de īge. Jn febre ſyncopali ex humo 60. añ me.
ribus ſubtilib⁹. Jn ethica nanqꝫ. 6° Serap. Damus ei Lib. 1. diſtin. 4ª ca.2. tex. fi.
mane vitellū oui ⁊. A. ſil'r exhibet vitellū oui ſorbile. Ca.6. in me.
Jn febre ſi qdem peſtilēta in diuiſionibus dat vitella Cap. 11. in fi.
ouoꝝ: qd ⁊ firmat' rōne: qm̄ febris ꝯrio curat': ſicut re 4° ꝑma trac.3. ca.6. in me.
lique egritudines. Cum igit' ipſa ſit mala ꝯpl'o calida Ca.158. in fi.
⁊ ſicca curabit' per oua tāq̄ꝫ per ꝯria. Frigida nãqꝫ ſūt
⁊ hu. qd oñditur ex partibus ꝯſtituētibus ipſa. Con/
ſtant. n. ex albiſſimo ſ̄m medicos frido ⁊ hu. aquoſo
multe q̄ꝫtitatis: ac pelliculis ⁊ teſta frigidis: ⁊ vitello
vt ꝑuiſum terreſtri attinēti ſubſtātie: tñ ſ̄m medicos Dīa.69. i argu. in prin.
tēperato: ita ꝙ oībus diligēter inſpectis ipſoꝝ parti/
bus declināt ad frigiditatē ⁊ humiditatē ſopitā: vt de
claratum de lacte. dīa. 148. ¶ Adhuc ſ̄m Hip. ⁊. A.
Curans eſt v̄tus ſeu nã: ſꝫ ei ꝓportionant' oua maxi/ Epid.5. t. cō. 16. 4° ꝑma. tract. 2. c.8. p⁹ meᵐ.
me. Reponūtur. n. cum teſticulis galloꝝ ⁊ vino. aug/
mentāt nãqꝫ calorē nālem: qui eſt debilis in febribus
⁊ obſeſſus. ¶ Rurſus. ſcōo cañ. Auice. Oua ſunt ad capi.706. cir. ꝑnᵐ.
eq̄litatem tēdentia. Febrium v̄o nã in 3ᵐ vel 4ᵐ aſcen/
dens gradū cuꝫ actū ſenſibil'r impediat aut deſtruat.
Quod aūt tpatum fridum eſt ⁊ maxime calidi ⁊ ſicci
vt adeo elati reſpectu: cum ēt tepidum calidū remit/
tat: quod ⁊ oſtendit oleum temperatum: calidum in/
frigidans corpus: ⁊ frigidum calefaciēs. pharmacoꝝ
2. Competunt ergo in febribus oua. Coll'r diſt.3. c. ꝑmo p⁹ meᵐ.

Jn oppoſitum v̄o qꝛ non regulariter aut a plibus exꝑſſa. Palin. Non
eſt opus īfirmis v̄tutē coaugere: ſꝫ velut repit' ꝯſerua
re. aphoriſ. ꝑma. Sed oua vt tactuꝫ ipſam intendunt Com. apho.4 in medio.
maxime. Eti. Febricitantes corpora habent impura.

Apho. 10. Talia vo quãtūcūq₃ magis nutris magis ledis.apho. ſcḋa.Oua ſiquidem:ceu dictum nutientiẽtia precipue. Non igitur competunt in febribus.

Propter primū qdē ſciēdū ꝙ qd ſit febris ꝛ que ipſi⁹ reliq viſū.87. Eſt aūt hic oua gallinaꝝ audire.Prolatū nāq₃ abſolute in meliori accipiēdū eē.Et noſce ꝙ q̄q̄ dicat ad caliditatem ea tēdere.A.ad eq̄litatē ꝛ albumē ad frigiditatē:vitellūq₃ ad caliditatē:certius tñ:vt pretactum dōm eſt ipſa ad frigiditatem ꝛ humiditatē primi gradus accedere:cum etiam vitellus ponatur temperatus.Almāſoris tertio.vnde aggregator.Cōpl'o oui eſt frigidior parū q̄ corpus tēperatum:ipm nāq₃ ifrigidat frigiditate temperata. Cap.14.i me.

Propter ſecundum vo ſciēdum ꝙ qd ſit de hoc vtcūq₃ ſentitū eſt in argutis:qḋ ꝛ praxis oñdit.Quidā.n.cōiter exhibēt oua in febrib⁹.Alij vo euitāt vt poſſunt. Quid vero de hoc tertio doctorum apparuit.

Propter tertium qdē ſciēdū ꝙ pſcij idicationib⁹ nō raro premiſſis eoꝝ q̄ in febrib⁹ exhibētur:poterit diligēti⁹ iudicari an oua ꝯueniāt in febrib⁹.Si nāq₃ attēdamus ṽtutem q̄ ſola cibū expetit vt ꝯfortet ꝛ ꝓprie qñ debilis extiterit ſic oua ꝯpetūt:cū eā vigorēt nō paꝝ ſpiritib⁹ ꝛ ſanguini ꝓportionata.Sūt ꝛ ſufficiēter digeſtibilia ꝛ ꝓprie vitellus multi nutrimēti ſupfluiq₃ modici.Et meli⁹ qdē eſt febrib⁹ ꝛ ꝓprie humoralib⁹ vt dentur itētione iſta in pceſſu:ꝛ cū iā mā fuerit digeſta minorata q̄₃ in pn°.Et fulcit:qm̄ morbo ſeu accñtib⁹ virtutē diſſoluētib⁹ mox op₃ ṽtutē ꝯfortare ſibi ꝯdeſcendēdo.Id aūt cibo pficit aphoriſ. apparēs.i.tūc.n.indicatio ſumpta rōne ad ṽtutē oēs obtenebrat alias vt cūcta edocēt q̄ de inge.Si vo ītuemur rē pter nām ceu cām:morbū vel accñs vt ſic dōm nullatenus ſimpliciter in febrib⁹ oua ꝯgruūt.Si nāq₃ cām habeant: ceu q̄ humoꝝ nō ꝯueniūt:qm̄ nō eam p oppo^m alterāt cū iuxta tpamētum exiſtāt vt viſum.Et vl'r neq₃ digerūt illā : coaptāt aut euāant niſi fortaſſis accñte valde nām vt viſum morboꝝ curatricē ꝯfirmādo : ſ₃ magis de ſe leuius alterabilia ꝛ corruptibilia q̄ſi factis mō cū ēt ex diuerſis naturis ꝛ ſbantijs:ceu tactū ſint conſtructa:in māe magis ꝯuertunt augmētu₃ cuiuſcūq₃: ꝛ ꝓprie qñ vēter fuerit fridus paludoſus aut calidus induroſus cachim⁹.morbo nō ꝯgruūt:puta febri cu₃ nō eidē opponant ſimpl'r ꝛ directe quo cura pficit et cōplet oīs in techni.Itidē qḋ eſt vnctuoſum : inflāmabile:leuiter ꝛ corrūptibile:ac multi nutrimēti nō competit in febrib⁹ ꝛ ꝓprie humoralib⁹.tale vo eſt ouū vt eius oleū oñdit ꝛ ethorogeneitas vt de occultis alchimia 4^or el'nta eliciēs ex illo apte:ac ꝯuerſo illius i ſanguinē nō pauca:ſic eodē mōſtrant nō in febrib⁹ nō cōgruēte accñtiū ex parte cū ab eis eē ſuſcipiāt ꝛ vigorem:niſi forſitan in ꝯ̄trum ṽtutē reſpiciūt ꝓſternendo eādem vt tactū.Sic igit in fe.ꝛ vl'r in his q̄ pter nām ipſaꝝ oua ſimpl'r nō cōpetūt:ſm qd ẏo vt pp partes humectare ꝛ ꝓprie in fine vt ſenſit.A.ꝛ in fe.nō min⁹ ficcis ꝛ ethicis ꝯueniūt.vel ꝓpter declinationē ipſoꝝ vt viſum ad quādā friditatem ꝛ hu.q₂ tñ modica extat longeq₃ diſtās ab oppoſitione recta cū eo ꝙ dicta eſt oui mā inflāmari de facili fortaſſis febrem ampli⁹ coaccendūt:ꝛ ꝓprius cum fuerit intēſa vt pandit exceſſus vnius ꝯtrarij ſuper obtinētis poſt pugnam: quod ꝛ frigiditas agēs in calida₃ aquā approbat:ea enim ꝓpter reſiſtentiam ampliorem plus congelat frigida tandem.methau.1.Itaq₃ tali competunt intentione oua.i.febribus ꝛ non parū extranee.

2° apho.9.

Lib°.9.ca.13. in fine.ꝛ.p° re. ecut.2°.44.in medio.

Lib.3.tex.cō. 83.ꝛ.88.

At.ſ.in arg. 4.p°ca.39.p° medium.

Col'ca.4.i fi.

Propter quartum vo iā qd dō₃ apparet.Nam p Gal'.nō directe oua exhibet in febre ptacta ephimera.S₃ inq̄t nō cōpetere cibaria pharmacoſa:ſ₃ q̄ cū eo ꝙ ſufficiēter nutriūt ſūt ſupfluitatꝭ pauce iter q̄ cū alijs enūat oua.A.ēt vt appuit gr̄a ṽtutꝭ ꝯcedit oua ꝛ nō febris. Et ideo dicit ſorbilia pauca ſubtilia vt repmat nocumētū:qḋ inferūt morbi gr̄a.In tertiana ēt ꝯcedit humectationis cā vt viſu₃:neq₃ tñ mox exhibet illa veꝝ in pceſſu.vñ ſubdit.Sic dat eis in fine de extremitatibus ꝛc̄.ꝛ vltimo dicit.Et vitellis ouoꝝ.In q̄rtana vo ꝯcedit oua pp humectare ꝛ ṽtutē ſaluare poſt tres ſeptimanas.Qꝫ aūt Ga.exhibet oua in febrib⁹ cholere apala.i.mollia : ſeu ſorbilia q̄ſi adhuc ſine pelle : humectationē eoꝝ fortaſſis reſpexit ꝛ lenitatē q̄₃ i aſpa₃ ꝓpe iducūt artariā:vel ꝙ hec magis:vt tetigit.A.ꝯſe rūt vltimo.Aut ſmonē Glauconis nō multū approbo ſic neq₃ itidē Ga.diia.164.vñ oua ꝛ q̄dā ſunt cōceſſa carnoſa pp ṽtute₃ ꝯſeruare q̄ marie ꝓſterniꝭ ſyncopi. diia ptacta.vt ꝛ nomē denotat.S₃ ethica īmāli ente ꝯgruūt:nō pp febrē verū ṽtutis ꝛ ſiccitatꝭ cā.Eget nā ꝙ ṽtus ꝓſtrata ꝯfortatione ac corp⁹ deſiccatū hūectatione.Cōceduntꝭ q̄₃ vitelli in fe.peſtilētiali pp cordis ꝯfortationē:hi nāq₃ ipm vigorāt ꝛ ꝯtpant.A.de medicinis cordis.Ea vo febris ꝓpe cordis ē paſſio.℄Ad rōnes ꝛ ad pmā qd iā dōm appet ꝙ nō febris ꝯpetūt directe gr̄a.℄Ad aliud qd dōm.diia viſum.153.Nō .n.curat alimētū imediate:ſ₃ p mediū ṽtutē fortificādo.p accñs.n.ꝯceſſu₃ eſt vt ṽtutꝭ gr̄a marie febribus oua ꝯpetere.℄Ad aliḋ ſil'r qd dōm appuit.Nā ꝯ̄riū vnū l₃ p⁹ alterū vt forti⁹ refrāgat ꝛ hebetet : vtcūq₃ tñ id oppoſito ꝯſurgēs vt viſu₃ fortificat ampli⁹ de nuo:ſic oñdit calx ꝛ frida.diia.140.qḋ marie accidit qñ ꝯ̄ria fuerit ṽtutib⁹ eq̄lia.℄Que ēt partis oppoſite:cū febrē ſimpl'r reſpiciāt ꝛ nō ṽtutē ſeu humectationem aut improprīā oppōnem apparent. Trac.1°ca.2. poſt me^m.

Ad pleniorem eius qḋ tactū eſt de fluxu ſanguis ꝛ marie mēſtrualis declaratione heſitat an hic flux⁹ ſit nālis.ꝛ videt ꝙ nō ſit nālis:qm̄ illud eſt nāle qḋ a pn° cauſat intrinſeco.phy.ꝛ de ge.aīaliū ſcḋis.ꝛ qḋ nō ſit ab aliq̄ moleſtāte adueniēte.Hic aūt flux⁹ nō eſt ab itrinſeco veꝝ ab extrinſeco:vt a luna.vñ creticoꝝ.3.p metrāſlatoꝝ:luna mēſtruoꝝ ꝓſtitutiōes mulierib⁹ cuſtodit.Cauſaturq₃ ab hu.nā₃ ei⁹ q̄titate:q̄litate aut vtraq₃ ſtimulāte.his.n.act⁹ efficit oīs i ipſam.℄Rurſus. Illius eductio qḋ eſt nāe filius familiaris ampli⁹ ei p pri⁹ nālis nō eſt:veꝝ pter nām oīno.Talis vo eſt ſanguis.Iſaac ꝛ el'oꝝ.2°.℄Amp.illi⁹ egreſſio nō eſt nālis:cui res pter nām aſſociat.hꝫ aūt eſt mēſtrualis fluxus.Adeſt nāq₃ ſol'o ꝯtinui ꝛ pciſiones vt anxietas dolor capitꝭ ꝛ q̄ talia.℄Adhuc ſudor de quo minus videt eſt ꝯ̄ nām.Diocles aphoriſ.p cū tñ ei⁹ mā min⁹ ſit nāe amica q̄₃ ſan.Eſt nāq₃ ipſi⁹ nō parua ps pus cholericū.℄Itidē.iā idē in diuſos ordinaret fines:vt i de fluxū ꝛ retētionē q̄ mox ordinat in fet⁹ ſubſidiū.Palin.Videt nālior talis flux⁹ brutis:cū vigeāt amplius nā:hō vo aīa:ſed in eis non videt nāl'r fore defluxus hꝫ ſan.non igitur hic naturalis. coll'r.tex.cō. p°3i ꝛ 4i. Ca.p° ver.fi. Ca.2° in me. el'oꝝ p°in m Verſus finē.

In oppoſitum medicoꝝ cet⁹.vnde de ge. aīalium.4.fiunt menſtrua ſm nām deficiētibus mēſibus magis.6° theorice.Mēſtruorum egreſſio naturalis eſt.℄Adhuc.criſes et euacuationes naturam iuuātes ſunt nāles : ſed talis eſt mēſtrualis decurſus:vt eius in non pregnāte oſtēdit retētio.℄Amplius.illud eſt naturale cuius cau Ca.2° cir. fi. Ca.33.in

ſe n ãles extãt.huiꝰ aũt iſtius fluxus ſunt cãe:puta lũ
na ⁊ ṽtus expellẽs nãlis:eſt itaqꝫ nãlis.

Propter primum ṽo ſciẽdum ꝙ nãlis
dr̃ a nã.Jpa ṽo qd ſit
⁊ quotiẽs dr̃a viſum.90.cuꝫ eo ẽt ꝙ nã vlis adheret
vie vni ⁊ ordini.Particularis aũt duplex.Una qdem
iſima vt el'aris pp eiꝰ impfectionẽ variabilis ⁊ ĩdeter
minata:ordinẽ nõ obſeruãs ⁊ decorẽ.Altera ṽo inter
has vtraſqꝫ media:ceu q̃ mixtoꝝ.Que ml'tipl'r varia
tur ſm ꝙ nãe ſupiori ampliꝰ appropinq̃t vl' ſecedit ab
eadẽ ſm ordinationẽ ⁊ eiꝰ oppoᵐ.Dirigit.n.in finem
ipſiꝰ ⁊ decorẽ p ſupiorẽ:diſtrahit ṽo p inferiorẽ.vnde
creticoꝝ.2.Omne qppe pulchrũ:q̃tũcũqꝫ vtiqꝫ h̃ fue
rit pulchrũ ac ordinatũ ⁊ artificiale deſurſum illabit
ac eorũdẽ.3°.Ex his q̃ ſꝫ celũ oia que h̃ ordinant.ho
ruꝫ.n.ṽtus ois gubernat ide.methauro.p̊.Nã ſiqdẽ
multipl'r a medico dicta.dr̃a 9ᵃ.eſt hꝰ media de q̃ hic
amplius ſmo ppriecqꝫ de nã dicta regitiua:ac ẽt ꝯpl'o
ne.Jpſa nãqꝫ vt agẽs pncipale: hec ãt vt inſtr̃m.Mẽ
ſtruũ ſeu pulchrius mẽſibile dr̃ a mẽſe grecoꝝ imita/
tione.Myn.n.mẽſis:ide minion.i.inſtr̃m.Uel potiꝰ
dr̃ a myn:qd̊ eſt luna.Defluit.n.dictũ id deficiẽtibus
mẽſibus ampliꝰ lunaribꝰ videlꝫ.Mulieꝝ.n.motꝰ cir
ca deficiẽtibus fit lunas.hiſtoriaꝝ 7°.Eſt aũt hꝰ mẽ/
ſtrui defluxꝰ purificatio nãlis apta mulieribꝰ ſanguis
lãgoroſi ex matrice circa quãdam piodũ delapſi.p eiꝰ
eni egreſſionẽ mulieris corpꝰ reddit purificatũ:ita vt
ampliꝰ ꝯceptioni poſt hãc ſit aptũ.Dictũ eſt aũt nãlis
qm̃ hic talis audit q in muliere attẽdit ſufficiẽter ſa/
na:⁊ regimie laudabiliori gubernata: egrediẽs q̃ꝫtita
te ac tpe debitꝫ.Abſqꝫ.n.his inãlis exiſtit:3°:vt tãget:
vigeſimapma.Additũ qdẽ fuit apta:q2 alia ẽt aĩalifi
cãtia purgationẽ hꝰ hñt:lꝫ imanifeſtaꝫ fere:neqꝫ ſub
ſanguis forma:verũ magis mucilaginoſi ſubalbeſcẽ/
tis ſupflui.vñ hiſto.6°.Aĩalificãtibus peditãtiũ puri/
ficatiões qdẽ fiũt mẽſtruoꝝ:nõ tñ q̃ꝫte mulieribꝰ alio
rũ aĩaliũ.p vero de gene.aĩaliũ.Femellis fit fluxus de
foris ſolũ ⁊ haꝝ in mulieribꝰ manifeſtiſſime.plurimã
enim emittit ſegregationẽ mulier aĩaliũ: marie nãqꝫ
femellaꝝ eſt multi ſan.Jdeoqꝫ mẽſtrua plima hiſtoria
rum 3°.Cuiꝰ qdẽ cã friditas ⁊ maxime humiditas cõ
pl'onis exiſtit:qbus indigõne cãta.ſupfluitates gñant
q̃ꝫplime fride:aquoſe:in de fluxũ ꝯne.Uoracitas et/
enim has friditate oris vẽtris coauget in eis ⁊ ociuꝫ:
neqꝫ in alia ſanguis eaꝝ trãſmittit ſupflua:ceu alijs in
cornua:vngulas:dẽtiũ egreſſiones:⁊ pilos groſſos lõ
giores ⁊ dẽſos.Empedocles ṽo poſuit mẽſtruũ a ca/
liditate accidere mulieri:iõqꝫ viro calidiorẽ fore dr̃a
28.Uir aũt mẽſtruo caret.Calidus.n.⁊ ſiccꝰ:ſobrius:
exercitatus ⁊ magis piloſus.Dictũ qdẽ mulieribus:
q2 ſmonis id expetit mã:mulierũqꝫ fluxꝰ ad alia extẽ
dentia.Sãguis aũt audit hic p eius maſſa.ſm ẽt ꝙ la
bi patus iam extat:q̃ꝫto:q̃li ſeu vtriſqꝫ:⁊ ideo lãgoro/
ſus poteſt dici.Subditũ vtiqꝫ fuit ex matrice:qm̃ ea ĩ
corpe eſt femelle velut ſentina eſt in naui cũctas reci/
piẽs ſupfluitates fridas aquoſas.i ipſaꝫ nãqꝫ ꝯcidũt
vene corpis oẽs ⁊ artarie.Dictũqꝫ circa quãdã eo ꝙ
periodi nãles nõ ſunt diffiniti oĩno:ſed latitudinẽ ha/
bẽtes grãdem:vt viſum.3.21.Quare de ge.aĩaliuꝫ.2.
Certitudinal'r qdem piodus nõ eſt ſtatura mulieribꝰ
mẽſtruãdi:veꝝ vl'r decreſcẽtibus menſibus rõnabil'r
cõtingit.Et ideo additũ.aliq̃ diminutionis.vꝫ.nota.
Eſt aũt piodus ſiue circuitus in idẽ tendẽs ab eodeꝫ
reuolutio.Hic aũt piodus tripl'r exiſtit:q̃dã nãqꝫ vni
uerſalior: alia particularior ⁊ hoꝝ quis mediꝰ.Pri/
ma qdem eſt tp̃s oẽ quo mẽſtrualis fluxus incipit et
terminat.de q̊ theorice.9.Mẽſtrua icipiũt in.10.an/
noꝝ cõplemẽto.⁊ vltra.14.nõ differũt ãnũ.Amputa t
aũt in qbuſdã qdẽ in.35.ãno.Jn qbuſdã deiceps vſqꝫ
40.cõplemẽtũ.Uiatici quoqꝫ.6°.Mẽſtrua mulieribꝰ
eueniũt cũ etatẽ.14.ãnoꝝ ſubeũt.Uerũtñ ſi feſtinaue
rint in.12°.ſed nãlis mẽſtruoꝝ ablatio poſt.50.eſt an/
nos:alijs in.40.qbuſdã in.35.maximeqꝫ in multũ pin
guibus ⁊ carnoſis:q̃re 3°.21.De mulieribꝰ eſt cuiꝰ ab
latio mẽſtruoꝝ feſtinat.vñ in.35. annis ⁊.40.vite ſue
terminat.⁊ de eis eſt in q̃ꝫ tardat illud vſqꝫquo pue/
niãt.50.ãni.Et ego ipſe vidi mẽſtruãtẽ iã ſexaginariã
Periodus aũt mediꝰ eſt tp̃s iter vnã mẽſtruationeꝫ ⁊
aliã cadẽs de q̃ Halyab.Tp̃s qdẽ qd̊ iter duos ẽ cir/
cuitus a.20.diebꝰ ⁊ ſupra vſqꝫ ad mẽſes duos: ⁊ q̃ pꝰ
hec fiũt mẽſtrua nãlia nõ ſunt.vñ hiſto.7°.Continue
vtiqꝫ in vnoq̊ꝫ mẽſe paucis pgrediunt mẽſtrua:p mẽ
ſem ṽo 3ᵐ pl'm.3° ṽo.21.Mẽſtrua mẽſurationis eq̃lis
ſunt vt mẽſtruet mulier in oi mẽſe vſqꝫ ad.30:dies: et
qd̊ eſt iſra illud qd̊ cadit in.15.⁊.17.nõ eſt nãle ⁊ ideo
lex.Mulier q̃ bis in mẽſe purgat ſana nõ eſt.Particu
larior ṽo eſt hora q̃ mẽſtruũ egredit nãle:⁊ in hac in
qt Halyab.Mẽſtruoꝝ circuitꝰ lõgitudo:ſana qdeꝫ ⁊
vicio carẽs duoꝝ eſt dieꝝ:⁊ vſqꝫ ad.7.longe ptendit.
Qd̊ aũt amplius nõ eſt nãle iudicat.vñ hiſto.7.Qui
bus qdẽ pauca fiũt tpe duobꝰ aut tribꝰ diebꝰ mutant
ſeu purgant facile.quecũqꝫ aũt multꝫ difficiliuſ.dolẽt
nãqꝫ diebꝰ illis.Q; ſi aliqs inſtet has terminationis ſe
ries diſſonare q̃ꝫpl'm:dõm ꝙ vt pdictũ hi termini non
querũtur pciſi pp mãm impetuãtem ꝯtinue verũ am/
plius lati.Diuerſitas nãqꝫ in his grãdis accidit:vt ex
parte ꝯpl'onis:humoris:ṽtutis:etatis:habitꝰ:ꝯſuetu
dinis:adiũctionis:regioni:⁊ vl'r rei non nãlis omnis.
Uidetur etiam Halyab.pre alijs naturalis menſtruo/
rum eductionis tempus adampliare.qd̊ iudicatũ ab
A.Mẽſuratio mẽſtrualis equalis ⁊c̃.

Propter ſecundum ṽo ſciẽdum ꝙ ali
q pargutis detẽti
heſitauerũt an mẽſtrualis decurſus nãlis exiſteret:q̊/
rum anxietas remouebit ex dicẽdis.

Propter tertium aũt ſciẽdũ ꝙ fluxꝰ mẽ/
ſtruoꝝ eſt nãlis ſic cõ/
ditionatis exiſtit.Ut tñ id pamplius eluceſcat.⁊ ſi pꝰ
fuerit aliq̃l'r tactũ:ſciẽdũ ꝙ nãle pt ad duo referri aut
ad id qd̊ eſt pfectũ in ſpẽ humana:vt ad genꝰ maſculi
nũ:vl' ad impfectũ:ad femineuꝫ.vꝫ.ꝙ ſi pus:aut ad id
qd̊ pfectiſſimũ in ipſo exiſtit:ceu corpꝰ tpatiſſimuꝫ:et
ꝯueniẽtiſſime gubernatũ q̃le ſemp ſanũ eſt corpꝰ ⁊ qd̊
iuſticiale certũ.dr̃ijs.18.⁊.20.Et ſic nõ ſolũ fluxꝰ ſan/
guinis eſt in his pter nãm:verũ vt ſenſit Diocles etiã
ſudor ſilr ⁊ ſubſidẽtia vrine.Ois.n.ſupfluita: taliſ dꝫ
corpis digõnis tertie inſenſibil'r excerni excepta ſper
matis:qm̃ in ſpẽm ordinat ac cerebri:⁊ q̃ in pilos fo/
ras demãdant ⁊ vngues:apparẽs in techni.⁊ re.ſa.
i.Aut refert ad corpꝰ ab hoꝝ ſecedẽs tpamento:⁊ ita
impfectũ:ſm tñ amplius ⁊ minꝰ:⁊ ſic aliqs decurſus
ſan.poterit nãlis exiſtere cũ inde nã iuuet:mõ tñ va/
rio.Si aũt genꝰ inſpiciat impfectũ:tũc aliqs fluxꝰ ſã.
ceu mẽſtrui nãlis habet ſimpl'r:ita vt qdẽ def ſan.flu
xuſ nãlis oĩno:ſic is qui pconditionatꝰ.vel inãlis oi/
fariã ceu qui educit a pectore q̃ꝫto peccãs ⁊ q̃li maxi
me.Quidã ṽo inter hos duos mediũ obtinens ita vt
poſſit dici nãlis cõparatꝰ inferiori: ſupiori ṽo inãlis:
ceu mediũ ſe hꝫ extremis cõparatũ.phy.5.Ut ⁊ talis
intercidat ordo de nãli ad id qd̊ inãle deueniẽdo per
media.Fluxus qdem pᵐ mẽſtrualis: deinceps fluxus
ſan.narium:ꝯñter.emorroidarum: deinde ſanguinis
ſeceſſus:⁊ proprie periodicus eius qui demum conf
milis vomitus.Et tãdem ſputũ ſanguinis ex pecto/

C.12° in me.
C.1° in pn. ⁊ ca.1. in fine.
C.p° cir. pn.
C.1° in pn.
2. c.3° ca. p°. principio.
18. p° me.
19 in me.
19 iux. fi.
Trac.3. cap. p° iuo finem.
a.4. p° pn.
c.39. cir. pn.
Ca.4. in prin.
Trac.3. cap.1. in fine.
9° theo. ca. 39. poſt pricipiũ.
Ca.2. in prin.
Trac.3. cap.1. poſt pricipiũ.
9° theo. ca. 39. circa pricipiũ.
Ca.2. in prin.
Lib°.2. trac.6 cerebro. c.p.44 iux. finem.
Tex. com. 52.

A re ſil'r qſicꝫ.Uidi nāqꝫ iterdū q̄ſdā emothoicos ꝑiodi
ce ide tn̄ iuuari:cui⁹ ſignū qꝛ moleſtabant antea.Qȯ
aūt mēſtrualis flux⁹ nālis ſit auctas ꝓteſtat ꝛ rō ꝯuin
Ca.2.p⁹ ꝑn^m. cit.vn̄ de ge.aīaliū.i.Fluxus ſanguis eſt ꝑꝑ īfirmitatē
Cap.1.ꝟ.finē. mēſtruoꝝ aūt nālis.Quare de accn̄ti 6°.Oīs ſanguis
flux⁹ excepto q mulierū mēſtruis fluit:ex̄ nām exiſtit.
Qui aūt in mulierib⁹ eſt niſi q̄ꝫtitatē excedat mīme ex
tex.ꝯ.18.ī me. tra nām extat.Et ideo ī libro de ſectis.Fluxus ſan.na
riū nō q̄ꝫto ſolū:ſꝫ toto gn̄e ꝑ̄ter nāꝫ exiſtit:qȯ ꝛ rōne
firmat:ꝛ ꝑmitus ex ꝑte indiuidui : qm̄ illud eſt nāle:
qȯ in ſalutē nāe ordinat ꝛ ꝯcidit:cū id finis eius exi/
ſtat:ꝛ finis ꝛ q̄ ante finē ꝓportionant.Qȯ educit etiā
leſiuū q̄ꝫtitate ꝛ q̄litate:ſed talis eſt flux⁹ mēſtrualiſ h̄
Trac.3. ca.pri mo in ꝑn. q̄ſitus.q̄re 3°.21.Mēſtrua tꝑata in q̄ꝫtitate ſua ꝛ q̄lita
te:ac tꝑe ſuo currētia ſm̄ ꝯſuetudinē ſuā nālē in omni
ſpacio ſunt cā ſanitatis mulieriſ:ꝛ mūdificationiſ cor
poris ab oī nocumēto ꝛ in q̄ꝫtitate ꝛ q̄litate:ꝛ faciunt
ipſam acq̄rere caſtitatē:ꝛ paucitatē deſiderij.Rōne q
dem ſpēi:qꝛ id qȯ ordinat in finē nāliſſimuꝫ extat hȯ.
Sed talis eſt flux⁹ mēſtrualis:dirigit nāqꝫ in gn̄oneꝫ
Tex.cō.34. ſiliſ ei a quo decidit qȯ nāliſſimū extat.de aīa ꝛ gene.
Ca.1.ctr.ꝑn^m aīaliū ſcōis.Eductione nāqꝫ ipſi⁹ corp⁹ mulieris ꝯſer
uat vt dcm̄ ſanū:ꝛ ꝑ̄parat ad imꝑ̄gnationē ide.Poſt
nāqꝫ mēſtrualē purgationē ꝑ tres aut 4^or dies magis
ꝛ laudabilis ꝯtingit imꝑ̄gnatio.Sic itaqꝫ flux⁹ hȯ nā
lis eſt nālitate ēt duplici.℃Sꝫ ex ꝑ̄dictꝭ dubitare cō/
tingit:qꝛ dcm̄ eſt mēſtrua fieri circa deficiēteſ lunas ꝛ
mēſibuſ finiētib⁹ magis.qȯ nō vꝛ:cū tūc humiditateſ
recedāt ſm̄ Ptolemeū in cētiloq̄o.Id.n.in 4ª q̄dra ſit
ꝛ luna lumīe imutata:ita vt humiditates qb⁹ dn̄atur
debeāt minorari.Dōm ꝙ humiditates ꝛ mēſtrua ma
gis diſcurrūt in fine lunationis ꝑꝑ lune defectū.vnde
tex.cō.24.ī fi. poſterioꝝ.2.Propter qd Nilus finiēte mēſe.ſ. lunari
fluit.Propter id rn̄det ꝙ vernior eſt mēſis finiēs:ſed
ꝛ ꝓpter qd vernior finis menſis.Propter id ſubdit ꝙ
luna deficit.qn̄.n.ea in plenilunio reddit vigorata hu
mida adauget ꝛ ea regere ipſiſ dn̄ando pōt qn̄ deficit
debilitata illa nō pōt gubernare:ꝛ eoꝝ motū cōpeſce/
re.Efficiunt.n.vt rebellia:q̄re huc illuc diſcurrūt ior/
diate ad qȯ nō paꝝ opat nā h̄ debilitata friditate ꝛ hu
miditate mēſis ꝑꝑ lunā.Tūcqꝫ humidis factis ꝑ am/
plius aquoſis ꝛ frigidis q̄bus fortificat expulſiua et
Ca.2.p⁹ ꝑn^mo debilis reddit ꝯtentiua.vnde.4.de ge.aīalium.Frigi
dius ꝛ humidius tꝑ̄s in mēſis reddit fine:ꝑꝑ diminu
Cap.4.p⁹ ꝑn. tionem ꝛ defectū lune.ꝛ eorūdeꝫ ſcōo.Mēſium ꝯcur
ſus vt cum finis vnius cum ꝑn^c continuat alterius fri
gidi ſunt ꝓpter lune defectum.ꝓpter qȯ ꝛ hyemales
ſiūt concurſuſ menſium amplius ipſoꝝ intermedijs.
Ex his itaqꝫ ac.168.quid dōm apparet.

Propter quartum dōm ad ꝑ^m ꝙ lꝫ lu/
na ſit exterior eēn^a:
interior tn̄ eſt ꝟtute:ceu ꝑl'ima ſic ſe hn̄t agētia in eoꝝ
effectus ꝓductionē:q̄liter ꝛ celū mouet ꝑ ꝑn^m ſeꝑatuꝫ
Ca.1.tex.fi. eēntia.ſ.qȯ eſt in eo ꝟtute.vꝫ.de ſb̄a orbis : ſil'r q̄ꝫuis
aliq̄d moueat a quodā violētāte:nihilomin⁹ qȯ ſic in
motū excitat nāl'r dī tādem ꝛ nō violēter moueri ꝓut
ex tali excitatione in motū act⁹ cōſurgit nālis ꝛ iuua/
mētum ei⁹:cū iuſtuꝫ ſit qȯlꝫ appellari a fine.2.de aīa.
Tex.cō.49. ꝑ^a apho.apho. 15. Quod ꝛ on̄dit veteris illud.Uētres hyeme ꝛ ꝟe cali
diſſimi ſunt nā.Et ꝯciſiones ſil'r criſes ēt laudabilio/
res ꝛ nāles precedētes.℃Ad aliud dōm ꝙ ſan.men
ſtrualis hic q̄ſitus decurrēs nō eſt filius nāe familia/
ris ꝛ ꝓprius verū potius ſupfluus:plenus : frigidus:
factus aquoſus ꝛ tāq̄ꝫ inālis redditus.Neqꝫ ſang.eſt
verus:ſed magis colore ꝛ q̄ꝫtitate apparēs ampliori:
modicum ēt ipſius multū intingit.℃Sed ꝯtra id vi/
ꝟſus ſinem. detur:qm̄ de formatione ſcribit embryonis ita:Fetuſ
attrahit a ſanguie ad ſe dulciſſimū.ꝛ Hali.aphoriſm.
5.Dulciorē ſaporoſiorē atqꝫ ſubtilē ſemꝑ ſibi ſangui/ Cō.apho.37.
nē ſugit.Talis aūt nō eſt ſupfluis plenus.Qꝫ autē de
mēſtruali loq̄tur on̄ditur.qm̄ ꝑ̄ ꝑma.Sāguis qui tꝑe 10^a 5^a ca. ſing poſt me^m.
mēſtruoꝝ a muliere ſeꝑabat nutrimētuꝫ efficit.℃Di
cēdum ꝙ ſang.mēſtrualiſ ſupflu⁹ eſt ꝛ impuruſ ꝓprie
ſanguinis rl'one quo mulieris corp⁹ nutrit.Ex puriſſi
mo.n.alitur cū eius attractiua ſit fortior ea q̄ fet⁹.eſt
tn̄ ſanguis dulcis ꝛ ſubtilis quo nutrit fet⁹ cōparatio
ne illius q demādat ad māmas vt in lac cōuertat:ac
eius q retētus ꝛ impurat⁹ tꝑe part⁹ expellit.Quintu B
plex.n.videt ſan.mēſtrualis.Unus q̄dem q mā extat
mēbroꝝ.dr̄ia.36.ex ſanguie nāqꝫ ſiūt.Ali⁹ ea nutriēſ.
Tertius ex quo caro gn̄at pinguedo ꝛ adepſ:q̄dā ꝟo
ad māmillas trāſmiſſus:vt in lac trāſducat.Et q̄ntuſ
impurior partu foras tādē deduct⁹ : ita ꝙ fet⁹ nutrit
ex puriori ſan.ꝑte mēſtrui re^u ipurioris q̄ ipſi⁹.Non
eni cedit in nutrimētū oīs:ſꝫ qȯ ei⁹ puri⁹.℃Ad aliȯ
dōm ꝙ illa ſol'o ꝯtinuitatꝭ ꝛ conciſiones ſunt modice
adeo vt in totū nō reſultet ide leſio:velut q̄ꝫparna digi
ti ſciſſio:lꝫ nāqꝫ ſit morb⁹ partis in q̄ ſituat.Actus.n.
ipſi⁹ ledūtur ſaltē nāles:nō tn̄ man⁹ eſt ipſi⁹ morb⁹ cū
eius nō ipediat ſenſibil'r act⁹:aut ſaltē eſt nāle ꝯferre
ꝛ bn̄ ferre:qȯ ſeq̄tur deiceps.℃Ad aliud q̄d dicēdū
apparuit.℃Ad aliȯ dōm ꝙ nō eſt incōueniēs vt idē
ſubiecto diuerſificatū rōne in diuerſa ordinet:ceu nau
ta ſui p̄ntia cā ſalutis extat nauis : cui⁹ abſentia ſub/
uerſionis eſt occaſio.2° phyſi.Sāguis.n.menſtrualis Tex.cō.30.
extrorſuꝫ labit iuuās indiuiduū in p̄nti vt retineat de
puratus ꝛ īfectus cedat in mām:ita vt ambo tādeꝫ in
vnū cōcurrāt finē.℃Ad aliud dōm ꝙ relique habēt
femelle gradiētiū ꝛ aīalificātium mēſtruū:lꝫ nō tm̄ et
adeo manifeſte:vt dn̄ſum cum eius cauſa.

℃Incipit tertia pars libri particularis practica circa
conſeruationem ſanitatis. ℃Dr̄ia. cxj.

QCalidum inatum am/
plius ꝯſumat humiduꝫ radicale influenti
monſtrat:qm̄ ꝑ̄ ꝑma ꝛ 3ª.Calor īnat⁹ q in Dec^a 3^a cap poſt mediū.
tus vel in nobis eſt ad humidi radicalis
adiuuat ꝯſumptionē.℃Amp.ꝓpter qȯ vnūq̄ȯqꝫ et Ca.ſingl'ari ante mediu
illud magis poſterioꝝ ꝑ̄.Sed ꝓpter calidū inatū hēt tex.cō.5.ꝟ.
eſſe calidū currēs.ergo ꝓpter illud hēbit oꝑari : quia
ſiliſ eſt diſpō rei in entitate ꝛ opōne.meta.2.Cōſume Tex.com.4
re aūt humidū radicale q̄dā eſt actio.℃Adhuc.qȯ
eſt vehemētioris vigoris forti⁹ agit cū oīs actio ꝓce/
dat ꝟtute.ꝑ̄ ꝑma:ſꝫ id eſt calidū inatū cū ſit aīe ꝑnci/ Doc.6^a in ꝑ
palius inſtr̄m influētiſ:magiſqꝫ illi ꝯnāle.℃Rurſuſ.
Quod vehemētius ꝛ diutius attingit ꝛ cōplectit hu
midum radicale:plus id ꝯſumit : cū oīs actio ꝑficiat
contactu ꝛ tꝑe.ſꝫ hȯ calidū eſt inatū ad currēs.Et fir
matur:qꝛ ſicut flāma vehemēter papyro inſerta vali/
dius oleū conſumit calore circuſtanti:itaqꝫ in ꝓpoſito
cum ihereat fortius qȯ inatū:ꝓpter qȯ calidū inatuꝫ
magis ꝯſumet humidū radicale influēti.

In contrarium. Quod vehemētioris eſt
ꝟtutiſ in alterādo fortiuſ
ꝑmutat:ꝛ cū alteratio ſit via in forme eductionē aut
cōbinationē.Sed id calidū eſt currēs:qꝛ actualius ꝛ
magis eleuatū vt videbit.Eti.qȯ ex̄neū ꝛ repēte oc
currit magis impugnat ꝛ ꝯſumit q̄ꝫ oppo^m cū oē ſubi
tum nature ꝑ̄liatiuum.Tale quidem eſt calidum in/
fluenſ:vt oſtendetur ad innatum reſpectu humidi pri
marij:itaqꝫ humidum radicale amplius conſumitur
ab influenti quā innato.

Propter primum ꝟo ſciēdum ꝙ opus
ſit ꝑmitus aꝑire q̄ſi/

tum.2° q2 effectus recipit eē ꝑ cām.Uidēdum vtcūq; que ꝛ q̄t ſint humidi radicationis cāe.¶ Propter h̄ᵐ h9 ſciēdū ꝙ q2 calidū inatū ꝛ fluēs fundanť in humido tāq; in mā in qua ꝛ ex q̄ cū nō ſit calidū ſiue humidū.2°de ge.aialiū.Et oē agēs mām expoſtulet in quā agat ac ex q̄ ꝓducať h9.Ea vo duplex eſt.humidū radicale dcm̄:ꝛ influēs ſeu nutribile.vn̄ opus ſit videre qd iſta.pp qd̄ op3 hic adducere aliq̄.dr̄a.48.ꝑtacta. ¶ Sciēdū igiť ꝙ ſpma in hora coit9ex potiorib9mēbris a corpe deciſum v̄tutib9 triū ꝑncipaliū partiu3 ꝛ ſpiritib9ſuſtētatū:vlteriori digōne in vaſis inuolutis ſm Ar.aut ſm medicos in teſticulis ꝑficiť recoctu3: qd̄ ꝛ in matricē v̄ga iniectū ab eadēq; grādi attractione attractū:id delectabil'r amplactiť ꝛ retinet:vt differētijs appuit ēt.36.ꝛ.37.Circa qd̄ mox circūſtat imen ſiue mēbrana.7.de iſtorijs.ꝛ.2°de ge. aialiū.vn̄ Hyp. de ge.embryonis.fateť ſe vidiſſe ſpma delapſu3 a matrice:in quo in iteriori pāniculo humidu3 apparebat velut ſiqs oui crudi exteriorē corticē circūauferat.Jd aūt ſic imine fotū ad modū anthomatū.i.p ſe cābiliū mirabiliū opať.de gn̄one eodē.Jn q̄bus qdē vno primi9moto que iceps oia ſucceſſiue mouenť in finē:ceu oñdiť in ſubtractione opilātis aque molēdini.ꝛ i machinis ac ludo laterib9puerorū ꝑ digito ꝯtacto.3°etiā de accñti.c.1.Principiū aūt h9 motus ſpmatis v̄t9 eſt ꝛ impulſio coeūtis.in qd̄ ꝛ v̄tus iuxta Ariſ.imprimiť intell'ς vocata.vn̄ Haly.technis.2.ꝛ Ariſ.ſenſit in hora coitus in ſpmate intelligētiam ipm̄ cōplectētem inexiſtere q̄ a medicis vis dr̄ informatiua:ꝛ a q̄buſdam idolū vel ſilitudo vocať paterna.Hec aūt v̄t9 vna v̄tutū nobiliſſimarū ac mirabiliſſimarū exiſtit.Cū ipſa ſm Ar.vt recitat cōmē.7.meta.v̄tutib9 aſſimileť celeſtibus:ꝛ nō nālib9 tm̄:eo ꝙ pte non vtiť organizata ceu nāles:ſ3 q̄ſi ad modū eſt intelligētiarū cōplectētiū orbes v̄tute.Jn eo tñ ꝙ eſt moli ꝯiuncta ſeq̄ſtrať ab his v̄tutib9ꝛ ꝯuenit cū nālib9de qua ſmo Ar.ꝛ aliorū ex poſitu3 pampli9.dr̄a.48.Hec aūt ſic cetere forme mā les eguit quo ſuſtētareť ſb̄to:vt hinc deferať in opus: ꝛ inſtr̄is q̄bus medijs mām attingēs ꝛ in ipſam operās ex ea ꝯueniētē educat effectū.Eiu3 aūt inſtr̄a ſunt duplicia:calidū.ſ.el'are quo qdē mām reddit iformatione diſpoſitā eā a ꝯrietatib9paſſionib9 remouendo: dura mollificādo:homogenia ꝯgregādo : ꝛ etherogenia ſepando.Ad qd̄ ēt fridum tāq; calidi ꝯtempatiuū opať inſtrum.coll3.3.Eſt ꝛ aliud ipſius inſtr̄m cal'm vocatū celeſte viuificatiuum ꝯriorū cōtemptiuū ꝛ lapſus cohibitiuū quo ipſa ꝑncipalius opať:mēbroru3 vnicuiq; formā.ꝑpriā tribuēdo.Suſcitatur nāq; ex ea nā mēbrorū q̄ ipſa pmanere faciat poſt illi9diſceſſum: qd̄ oportuit:cū el'are calidū nulli9ſit aialis gn̄atiuu3: verū poti9iuxta Ariſ.pemptiuū.Et ideo ait.Omum quidem in ſpmate inexiſtit:qd̄ gonima.i.gn̄atiua facit eē ſpmata vocatū calidū.hoc aūt nō ignis:neq; talis v̄t9 .ſ.el'aris:ſed interceptu3 in ſpmate ac in ſpumoſo.i.in ſpmate ſpumāte ſp̄ūs aliqs.v3.cōplātatus.Oia enim aialia ſpm̄ h̄nt cōplātatum quo ſunt potētia:de cauſa motus aialium.Et ſp̄ūs nā ꝑportionabilis ex̄is aſtrorū ordinationi.Et ideo diuinius vocatis exiſtit el'ntī. vnde.A.4.de aia inqt h̄uc fore ſb̄am corporeā ex mixtione gn̄ata3 el'orū vultus ſuos ad ſilitudinē celeſtiū effigiātem corporū.Jn libro vero de medicinis cordis vergētem in ſilitudinē ſupceleſtiū corporū.Et ꝓpterea indicať de ſpiritu ꝙ ſub̄a ſit luminoſa.Et ideo dictum eſt de viſiuo ꝙ radiu3 ſit aut lux.Dicit etiam 16°aialiū calorem veniētem a ſupceleſtibus hēre effectū in v̄tute:qd̄ non poteſt calor ignis hēre : qd̄ oñdit maior leſio debiliū oculorū facta ſolari calido q̄ igneo.Subiectum vo vniforme in quo ꝑdicta fundať v̄tus.humidū extat ſpmaticū ꝑmitus aggregatū ꝛ demum in ſpm̄ vaporoſum effuſum.Ubi qdē fulcita ꝛ inſtr̄is ad opus vehiculata puriſſimū mēſtruorū ad ſe ꝯducit:vt inde cōponat mēbra : iter que antea cor tāq; arcē ſibi ꝯſtruere icipit:vt pamplius valeat fulciri : ꝛ mēſtruū abūdantius attrahere:ac ad nām ſpmaticam ꝯuertere humidā radicalē dictā.Jn qua eqdem calidū inatū ex calore igneo ꝛ celeſti vocato ſubſiſtit : ꝛ inde pabulatū per oē ipſam cōplectiť : ceu forma mām vndiq;. Quod nēpe humidum radicale tripl'r videť exiſtere. Unum qdē ſubtile aereū qd̄ ſb̄m imediatū calidi exiſtat inati ab eo inſepabile diſariā:cū nō ſit cal'm abſq; humido vt dcm̄ aſſignare.Aliud vo eſt iſto dēſiu3 vtcūq; ac aq̄ſius qd̄ pabulū extitit calidi inati ſicut.2.ēt apparet de ge.aialium.Per cuius qdem poros ꝛ rimulas velut lumē per diaphanū trāſcurrit:quo dēſiori ac impuriori facto pabulare nō pōt calidū qd̄ inatū nec ab ipſo humidū irradiari h9.Et iō tādem ipurū: ceu vinū aque mixtione reddiť aq̄ticū.dr̄a ꝑñti.Eſt ꝛ tertiū viſcoſum:tenar:glutē dcm̄ : qd̄ ꝛ ptes corporu3 retinet in mixto cōiūctas vt ſuccedāt eo in cinere3 abſcedēte qd̄ pabulū calidi nō vt ſufficiēs inati : cū ipſo nōdum ꝯſumpto calidū extinguať nāe.Supeſt quoq; calidū aliud currēs ſeu influēs appellatū:qd̄ ex aſſūptis iterius ꝛ digeſtis ꝑprie in corde:calore ſuo motu ꝛ ꝯfricatione gn̄ať a quo tāq; ꝛ minera totius p artarias i oē dirigiť corp9in pabulū ꝛ ſuſtētationē adhuc inati:que qdē duo ꝛ cal'a vocanť iterdū inata vl' nāe: vt appet illo.Uētres hyeme.Ab.A.quoq; calor inatus dr̄ qui itus eſt vel in nobi3 p calorē inatū cal'm audiēte ꝑmis ſeminib9implātatū per itus eē calorē currētem.Ex q̄b9ſm Auer.calor ꝯſurgit terti9 nālis : q velut forma extat mēbrorū:vt appet de pulſuū ēt vtilitate.Dn̄r ēt h9 calida ſp̄ūs.vt oñſum per Ga.dr̄a.59. Calidū nāq; ad calefacere dr̄:ꝛ viuificare cū vite potiſſimū ſit ꝑnᵐ.vn̄ noibus ꝯſequūtur qdā cal'm dicentes.ſ.aiam:q2 pp calidū viuere noiatū.ꝑ de aia.Eleiçein.n.qn̄ ſcribiť id.i.l'ra:id ēt p.i.tali mō ꝛ diphtōgo ſigt calere.Q.n̄ vo duplex eſt.i.hoc apud greco3 qnq; tal'r.i.ita.i.i.iota.i.o.ipſilon duplex.i.diphtōgū tal'r ei.oy.i.ita tūc calidū notat viuere:ſp̄ūs vo aſpirare: pulſare:penetrare ac euētare.Jdeoq; ꝑpri9 in cor habētibus eſt reptus.Subiectū aūt in quo cal'm ſuſtētatur influēs ꝛ vehiculať:humidū extat nutribile dictū ex alimētis v̄tute cordis ꝛ artariarū cū ſibi ꝑparātib9 antea gn̄atū.Q.ūo āt humidū pabulet radicale ac in ipm̄ ꝯuertať.dr̄a oñdeť ſequēti.¶ Propter 2ᵐ h9 ſciēdū ꝙ humidū radicale dupl'r pōt ꝯſumi:ꝛ agēs illipſū oppōne ꝑuari vite datiua:q̄m ipſi9cā ꝯſumptiua vl' eſt nō nēcia.Cui qdē mors corn̄det violēta q̄lis eſt frigiditas ꝯgelatiua venenoſa:ſol'o ꝯtinuitatī pniciosa : et vl'r oia caſual'r exteri9corpi occurrētia vitā ꝑuātia.Et q2 circa talia medicie ars nō ꝯſiſtit ſ3 aſtrologie āpli9 omittanť.Gladijs.n.ꝛ.beſtijs nō nēciu3 ē vti i techni lib.3.Medic9.n.vt talis nō hec h3 ꝓhibere niſi in vl̄i fortaſſe:maxie cū ſint caſualia:Poſtq; tñ impſſerit poterit ipſe eorū remouere iacturā.S3 aſtrolog9 cū non ſint talia ſibi ex euētu:ſ3 nēcia vel ad multū ꝯtingētia eorū iō valet maximā ptē ꝓhibere.iuxta id cētiloquij. aſtrolog9optim9multū malū ꝓhibere poterit:qd̄ ſm ſtellas vēturū eſt.Cū.n.ſciuerit figurā regionis ciuitatis ꝯſtructe ac natalis ꝑprij ſup nato ꝯtingētia ſciēter poterit ꝑſagiare:qd̄ oē tñ medico per ſe vanū : aut eſt cauſa nēcia ad quā mors magis ſeqtur nālis.Et hec duplex exiſtit:intrinſeca ꝛ extrinſeca.Extrinſeca qdē vt aer ꝛ que ſibi continuantur eūdem imutantia qua

Marginal notes (left): ll'ca.4° in dio. — oll'3°hiſto. h°ctr.me.ꝛ ō gene.ani. 4°. — ip.7°. 3.in fine ꝛ 4.aū meᵐ. — ip.4° i me° — n medio. de ge.ani.c. in medio. oll'trac.de l.cō.p° ꝛ.3° fine. — 31.p°meᵐ. — lla.21.p°pnᵐ — de ge.an.c. in medio. — Ca.5 p° p̄nᵐ. — Trac.1.cap.2. in fine. — Ca.p°in me.

Marginal notes (right): A — Coll'ca.4. — Apho.15.pti. Cat i arg.i pn. 2°.oll3 cap.7. poſt principiū Poſt priñᵐ. — Tex.cō.35. — Tex.com.8.

lia ſunt ãni tpa: ortus ſtellaꝝ ⁊ occaſus:vẽti:terrarũ
diſpõnes:⁊ eleuatio aquea fumoſa:inter que aer mu
tatus ſupiorib⁹ maxime corpa nr̃a alterat ⁊ pmutat.
Quãtũcũq̃.n.humidũ vtute tñ celeſtiũ pmotũ ⁊ lucẽ
ac nãm ppriã eoꝝ receptã nr̃oꝝ corpoꝝ ɔtinue humi
Doc.2.ſũ.pri/ma.c.3.p⁹me. Tex.cõ.117. ditatẽ exhaurit exiccãdo.ꝑ 2ª.Cui qdem ɔſonare põt
illud phyſi.4.Oia ſeneſcũt in tpe ⁊ obliuiſcit̃:neq̃ di
cit:neq̃ nouũ factũ eſt.per ſe nãq̃ cã corruptionis eſt
tps.vñ Pythagoricus paꝝ id penit⁹ enũciauit indiſci
Doc.3ª ca.3. poſt medium. plinabile.Motus.n.cuius eſt effect⁹ diſtare facit qδ
eſt.q̃re particularius.ꝑ pma.Aer circũdans mãni cõ
poris que eſt humiditas exiccat.Et vl'r res non nãlis
quecũq̃ pmitus aut tãdem.Cauſa ℞o iterior duplex
ẽt extat:aĩalis.ſ.⁊ corpalis.Aĩalis qdem q2 vtus hec
ois oñdit̃:ſeu forma corpis:vt ſic fore finita:eo q̃ eo/
rũ nulla talis ſatiare põt mãe hui⁹ appetitũ cũ ſemp
ꝑuatiõi ſubiaceat ad maleficiũ ⁊ deſtructionẽ machi/
Tex.com.80. nãti.phyſi.1.Propter qδ cogit̃ mã ꝑori forma relicta
induere alterã in inſtãti:cũ nequeat a morſeis ſeu for/
Tex.com.29. mis:ꝑ de gene.ſepari.qδ in celo non euenit cũ mã ei⁹
Lib.õ ſuba or bis ca.2.i pn. ſm Auer.ſit alia ab ea que hic vel ſaltẽ nõ ſit ꝑuatio/
ni coniũcta.Forma.n.ipſius totuz mãe ſemel ſatiauit
appetitũ cũ tota ſit vna forma ɔtenta.Et ideo iudica/
tex.ɔ.20.⁊.22. tur ppetuũ ⁊ incorruptibile.ꝑ de celo.Eti.Uirt⁹ infi/
Tex.com 86. nita nũq̃ poteſt in mã inueniri finita.phyſi.8.Et ideo
cõ.38.⁊ſus fi. vult Cõmen.2.celi ⁊ mun.⁊.12.metaphy.motorẽ or/
2.⁊.63.añ me. bis pmũ fore infinitũ duratione:nõ tñ vigore: q2 iam
cõ.41.cir.pn. moueret in nõ tpe cũ improportionabil'r diſariã exce/
deret qδ mobile.Finiti.n.ad infinitũ nulla eſt pportio
coll'.1.cõ.80. phyſi.8.Uirtutes aũt corporee ſunt finite:ꝑ pma.Nã
Doc.3ª ca.3. ſicut oium nã conſtãtium eſt ratio ⁊ terminus magni
poſt medium tudinis ⁊ augmẽti.2.de aĩa.q̃titatis ɔtinue ⁊ diſcre/
Tex.com.41. te.Oia nãq̃ genita finita terminant̃ periodo:centeſi/
ma tredecima:iuxta illud Job.Cõſtituiſti termios ho
minis q̃ pteriri nõ poterũt:q2 gñatũ oẽ corrũpit̃ oio.
Quod pticularius declarat̃.Uirtus.n.nãlis ſil'r fini/
ta exiſtit:eo q̃ per ppriã diutinã actionẽ in expoliãdo
eſcã a ɔ̃iacentib⁹ paſſionib⁹ fatigata reſtaurari nõ va
let humidũ ɔſumptioni reſtauratiue pportionatũ: ſʒ
improportionatũ magis ſba reddit̃ q̃titate ⁊ q̃litate.
Et ideo nõ tãtum extat ⁊ tale q̃ vita poſſit eo tandem
pdurare diutiſſime.Quod ẽt ſignat vtus vitalis cor
motu reflexo mouẽs:eo q̃ hic motus eſt violẽtus vt/
cũq̃ cũ ɔtra iclinatiões mobilis extet:forme tñ gr̃a nã
lium obſeruat.Inſtr̃a ẽt fatigant̃ cũ repatiant̃ in agẽ/
cir.principium. do.vñ de ſomno ⁊ vigilia.Quorũcũq̃ eſt aliqδ opus
ſm nãm qñ exceſſerit tps inq̃tum pñt aliqd facere ne
ca.2.poſt me^m ceſſe eſt deficere:vt oculos videtes:hec aũt deficiũt cũ
eoꝝ ɔpl'o corrũpatur.q̃re 5ª ſexti nãlium.Inſtrumẽta
fatigant̃ ex iugi motu ⁊ deſtruit̃ eoꝝ compl'o que eſt
ei ſbalis ⁊ nãlis:ppter qδ opʒ motũ quãdoq̃ ceſſare
⁊ ſic vitã terminari:cũ motor huiꝰ ſemp' exiſtat in vl/
tima habilitate ad mouẽdum velut intelligẽtia orbis
Tex.cõ.2.⁊.3 motiua.Et ideo ſcδo celi.⁊ mũ.derident̃ fabuloſi vo/
lentes ipſam hũc mouere cũ labore ac pena:ppterq̃
que athalãte indigere.Eodem quoq̃ modo ⁊ aĩalis
cerebro dedicata opus ſit tãdem deficere quãtũcunq̃
eius aliqua imãlis exiſtat:eo q̃ ſaltẽ quãtum ad opa/
tionem vt intelligẽtiam ⁊ ɔcretionẽ ⁊ dependẽtiã ha/
bet ad vtutes fantaſticas ⁊ tãdem ad organa.Unde
Tex.cõ.66. pmo de aĩa.Intelligere ac ɔſiderare marceſcunt aliq̃
quodã interi⁹ corrupto vt organo fantaſtico.Amp.
ab hac virtute cum vitali ẽt labores pueniunt aĩales
p⁹ pª doc.3.ca. ⁊ corporei humidũ iuxta.A.⁊ Halyabbatẽ exiccan/
3.poſt mediũ. tes radicale.Noſce quidem animã ⁊ virtutẽ ⁊ vl'r im
coll'.1.theo.c. materiale non poſſe ſeneſcere aut corrumpi cum im/
21.⁊ſus fi.⁊.c. materialis ⁊ ppetua extet.Sed id ſibi aduenire rõne
33.in medio.

colligationes cũ organo:cũ forma p ſe nõ gñetur neq̃
corrũpat̃.7⁰meta.vñ ꝑ de aĩa.Senior ſi accipiat ocu/ Tex.cõ.27.
lum iuuenis videbit ſicut ⁊ iuuenis.Cauſa ℞o corpa/ Tex.cõ.65.
lis attendit̃ ⁊ penes humidũ radicale ⁊ nutribile.Pe
nes ſiqdem pmũ:eo q̃ due cãe ɔſumptionis eiuſdem.
Una qdẽ calidũ inatũ humidũ radicis cõplectens oi/
quaq̃ ɔtinue ⁊ vniformiter:⁊ ſe intẽdẽs in eo:ɔſerua
ri ɔſumit ſeipſum p accñs humido depaſſo.ꝑ 3ª.vnde ca.ſingl'ari ci ca medium.
Seneca.Qui orit̃ mecũ morit̃:⁊ q meviuificat me oc
cidit.Calidũ ẽt currẽs ɔſumit 2⁰:q2 intẽſius calefaciẽs
humidũ inatũ min⁹ intẽſum calore ad ſe trahẽs mar
ceſcere facit ⁊ corrũpit:ceu maior flãma minorẽ.3⁰ ce/ Tex.com.51
li ⁊ mũ.Et de cauſis lõgitudinis ⁊ breuitatꝫ vite.cõſu Poſt pn^m.
mit ⁊ deĩde ampli⁹ radicale.Que duo cal'a tal'r cõſu
mẽtia tetigit.A.dicẽs.Calor inat⁹ qui itus eſt ad hoc pmo p⁹ cõ:
adiuuat:ad qδ ẽt 3^m calidũ ex his ɔfectũ opat̃.Cõſum ca.3.poſt m
ptio ẽt euenit ex parte humidi nutrimẽtalis ⁊ dupl'r.
Aut put eſt in via gñonis:⁊ ita calores extranei ⁊ vl'r
excedẽtia in alimẽtis repta:cũ ſint ɔ̃ria in pn⁰ maxime
ac hñtia duplicẽ ſupfluitatẽ.hãc qdẽ tãq̃ ſeroſam hu
midam:hãc ℞o fumoſam ſiccã aphoriſ.3.Aut put ex/ cõ.apho.
tat iam gñatum ⁊ aquoſum impurũ oio indigõne de iux.finem
bilitate calidi.factũ.Quod ẽt dupl'r fit:aut rõne q̃lita
tis vel ſbe.Qualitatis qdem eo q̃ ſui friditate ⁊ hu/
miditate mortifera calori oppoſita extiguit eũdẽ.Si
℞o ex parte ſbe adhuc dupl'r: aut putrefactione q̃les
ſunt febres putride ɔſumptiue:apata ⁊ alia ſilia radi
calis ɔſumptionẽ accelerare faciẽtia.Et ideo ſepius
egrotãtes finiunt̃ in breui.Uel pp groſſiciẽ ⁊ corpulẽ
tiam humidi plimi ex indigõne aggregati:calorẽ teg
mine ac irreſpiratione ſuffocãtẽ nãe:velut ignis ſuffo
cat̃ nimia ac extiguit̃ cooptura.ꝑ de re.ſa.ꝑ pª.⁊.2ª ẽt coll'r poſt pn
aĩaliũ.12.eiuſdẽ.Et ad ſũmũ triplici aĩalis corp⁹ expo Doc.3ª ca.3
ſitũ eſt ɔſumptioni.Uni qdem pp ɔ̃rietatẽ el'oꝝ iadin poſt mediu
uicem:ex qbus ɔſtruit̃.Alij ppter calorẽ depaſcẽtem Doc.2.ſũ.
humidũ continue.Ac tertie ppter reꝝ non neciarum ſi cap.15.⁊.fi
bi extraneitatẽ.alterãt.n.⁊ pmutant id neciõ.Quod ſũ.2.ca.2.
notatur in techni.ita.Si corpus eſſet impaſſibile ac ca.3.⁊ſus fi.
impermutabile ⁊ ſemper maneret optima cõpoſitio Lib.3.t.cõ.
non indigeret arte:ſʒ quia permutatur: corrumpitur
⁊ alteratur:conuertitur ⁊ reliqua.

Propter ſecundum ℞o ſciẽdum q̃ ali/qui q̃ſito rñderũt q̃ humidũ radicale amplius ɔſumit calidũ inatũ cur rẽti:quoꝝ motiua tacta fuerũt in pargutis.Hoꝝ autẽ defectus tertio dicendoꝝ aperiet̃ ⁊ quarto.

Propter tertium ℞o ſciẽduz q̃ humidũ radicale plus ɔſumit̃ a calido influẽti q̃ ab inato.Quod oñdit̃:qm̃ calidũ influẽs actu coexiſtit:inatũ ℞o potẽtia fere cũ illud ſit acutũ q̃ſi ⁊ anxiabile: id ãt mulcebre ac ſuaue.Actio aũt puenit ab actu excellẽtius ente.¶ Adhuc minus ɔſumit qδ magis pticipat cal'o vocato celeſti reliquo cũ id potius vt dictũ eſt ieſſe: ⁊ nãm ɔ̃rioꝝ ɔtineat et viuificet.hδ ℞o calidũ ẽ:ceu apparuit:inatũ ⁊ nõ cur/ rens.¶ Amp.illud minus ɔſumit qδ magis eſt fami liare ⁊ ɔgeneũ oppoſito.Tale aũt eſt inatũ ad humi/ dũ radicale:nõ aũt influẽs cũ vtrũq̃ illaꝝ ſimul pue/ nerit ⁊ mulcebre ac lene.Fluẽs aũt tãq̃ aduẽtitium ⁊ horribile:cũ ex alimẽtis q̃tidie gñet̃ agreſtiorib⁹:in q̃ q̃litates ad tps pmanẽt excedentes ipſoꝝ.Et firmat̃: q2 calidũ inatũ ⁊ humidũ radicale:cũ ſint min⁹ ɔ̃ria p pter dicta:q̃ min⁹ agẽt ⁊ patient̃ inadiuicẽ:ita ⁊ actio nis rõ ɔ̃rietati fulciat̃.Ipſa nãq̃ ſunt ɔ̃ria ppter mul tũ diſtare qδ ſumptũ eſt a ɔ̃rietate pmo repta in vbi vt cẽtri ad circũferẽtiam.Cõmen.8.⁊.10.meta.Eti.Mo cõ.4.añ me tus plurimus conſumptionem inducit inflãmando:ħ cõ.13.in me autem

aũt reptus eſt in currẽti qȯ nomẽ oſtẽdit.diſcurrit.n.
ꝑ corpus ⁊ ꝑcipue a corde in artarias in inſtãti fere:
ceu lumẽ illuminãtis ꝑ domũ:vt tactũ eſt differẽtia.
50.Ex quibus indubitãter concludatur calidum flu/
ens plus innato humidum diſſipare radicis.

Propter quartũ qdẽ ad ꝑmũ dõʒ ꝙ calor ina
tus q itꝰ eſt nõ ſolũ exiſtit inatus:ſed
ẽt currẽs vt expoſitũ.❡Ad aliud dõʒ ꝙ ille ſmo ve
rus eſt qñ aliqd recipit totũ ſuũ eẽ ab aliquo ſicut vi
tas tota ꝯnis demrãtiue dpẽdet ex ꝑmiſſis ⁊ dilectio
ois paterna nutricis ꝑꝑ filiũ. Non aũt hic talr extat:
cũ calor iſluẽs nõ ſolũ ab inato eẽ recipiat: ſʒ a corde
magis ⁊ alimẽtis.Ueritatẽ ẽt ſapit in analogis ⁊ nõ
in equiuocis pure aut vniuocis ⁊ in formalr ſe cãti
bus:⁊ ẽt nõ efficiẽter ſʒ effectiue.❡Ad aliud dõʒ ꝙ
lʒ innatũ calidũ ſit aĩe inſtrm̃ ꝑncipalius ⁊ imediatiꝰ
⁊ ſit fortioris vtutis in ꝯria ſopiẽdo ⁊ in mixtione te/
nẽdo:ac viuificãdo:nõ tñ fortiꝰ in exiccãdo ⁊ exufflã/
do:ſed ⁊ minus cũ plus participet eq̃litate ⁊ calido
celeſti.❡Ad aliud dõm ꝙ nõ ſufficit ampliꝰ agendo
magis attingere mõ nõ fuerit amplior in agẽdo vtꝰ:
ceu euenit vt oſtẽſuʒ in calido innato ad influẽs cum
ſuaue ſit ⁊ gratũ.Illud vero oppoſitum fere:ipſumqꝫ
cõplectit innatũ ⁊ humidũ radicale nõ paꝝ.⁊ q2 acu
tius cõſumere põt illo amplius.❡Ad ꝯfirmationeʒ
dõm ꝙ nõ eſt ſimile de calore igneo ⁊ innato:vt oſtẽ
detur dr̃ia futura ⁊ maxime hic:cum hꝯ duplex cali/
dum aut triplex non poſſit lucerne coaptari:ſed vnũ
ſimplex ⁊ arſiuum. ❡Differentia. cxij.

Q humidum radicale nõ poſſit re
ſtaurari mõſtrat:q2
tra.de teſt. in techni.Solidas corporiʒ ptes ve ſoli
.25. das ⁊ primas ſm nullũ modũ poſſibile
eſt humidiores facere:ſed ſatis eſt ſi ꝓ/
hibeat qs eas nõ cito exiccari. Et ſeptĩo de inge.c.6.
medium. Solidoꝝ corpoꝝ ſiccitatẽ ipoſſibile corrigere queãd
.ca.4. modũ ⁊ ſenectutẽ.In de tabe vo ipoſſibile coextẽde/
edio. re ⁊ ſubalterare ꝑma gñationis elʼa plãtaꝝ ⁊ aialiuʒ.
Qȯ aũt humidũ reſtaurat radicale humectat vere:
coextẽdit ⁊ alterat gñationis ꝑncipia. Rurſus ꝑ pri/
.3.ca.3. ma:⁊.12.aialiuʒ.Illius vtute iſinita ⁊ ſuppoſita mor
me. tẽ tñ eſt neceſſario aduenire defectu reſtaurãdi humi
.poſt me. dũ radicale.Adhuc ꝑ tertia.Accidit defectus nunq̃ʒ
ing. in me. ceſſans vſqꝫ ad vltimũ qȯ eſt defectuʒ reſtaurãdi hũi
ditatẽ loco eius qȯ diſſolutũ fuit. Amplius ſi humi
dũ radicale poſſet reſtaurari vita poſſet ꝑpetuari cũ
virtꝰ nũq̃ʒ ſeneſcat ⁊ corrũpatur.dr̃ia priori. Neqꝫ ca
cõ.41. lor cũ agat in iſinitũ ſi adſit cõbuſtibile.2.de aia.Hoc
aũt aderit vt influẽs humidũ.Itidẽ mẽbroꝝ ſm me/
dicos q̃dã fiunt ex ſanguine reſtaurationẽ ⁊ integri/
tatẽ deperditã ſuſcipiẽtia:ſm ꝑmã ẽt intentionẽ. que
dã vo ex ſꝑmate q̃ hãc recipere negãt:neqꝫ 2m intẽtio/
nẽ ſcd̃aʒ cũ loco nihil renaſcat deꝑditi.Qȯ nõ fieret
ſi humidũ hꝯ valeret rſtaurari deꝑditũ: cũ ex eo tãq̃ʒ
ex ſanguine recõſtituant ſanguinea:deꝑdita reſtaura
rent ſꝑmatica.Palin.humidũ radicale: ſimplr ſeu a
natiuitate exiſtit.Influẽs vero ex quo hꝯ reſtauratio
eſt futura a tꝑe tale.Que vo nã prima ⁊ tꝑe ſunt alia
cũ ſint oppoſita.Idẽ nãqꝫ ꝯdiuidũt genus apparens
in techni.vnũ vero non iuuat oppoſitoꝝ alteꝝ adeſſe
...3.te.c. topicorum quarto.Boetij.Eti.Si humidum radica/
4.⁊.6. le reſtauraretur hoc eſſet influenti.differentia priori.
Sed eo non:cũ ex alimentis interius acceptis gene/
retur.ibidem.Plurima vero animaliũ diu ſtãt abſqꝫ
comeſtione ⁊ potu omni.Ut vrſi:ſerpẽtes: ciconie cu
apho.15. culus ⁊ talia latitantia in cauernis hyeme. aphoriſ.
t pn. prima.naturaliũ virtutũ apparẽs ſecũdo. ⁊ interioꝝ

ſexto.ita ꝙ quedã mulieꝝ diutiſſime ceſſauerint ab ca 8.poſt me.
oĩ ciboꝝ aſſũptione.dr̃ia.117.❡Amplius. ſi deƭ ra/ ca.4.poſt pn.
dicale humidũ reſtaurari:aut opʒ duo corpa in eodẽ
fieri loco:qȯ reſtaurãs.ſ.⁊ qȯ reſoluit.Utcũqꝫ.n.cor
pus cũ ex nõ corporibꝰ nõ fiat corpus. Cuius ꝯrium
4ᵒphyſi.⁊ de aia.2ᵒ.Dimẽſiones nãqꝫ dimẽſionibꝰ re te.cõ.8.⁊.55.
ſiſtũt aut ꝯtingit vacuũ corpibus reſũptis repẽte ac/ tex.cõ.69.
cidere:qȯ q̃rto ipugnat eorũdẽ.Uel vnũ corpꝰ aliud te.c.63.⁊.84.
penetrabit ꝑori permanẽte incorrupto. Cuius oppo
ſitũ cõmẽtator ſcd̃o de aia.Ex quibus cõcludit humi Com.20.
dum radicale minime reſtaurari poſſe.

In oppoſitũ Ar.de ge.⁊ cor. Eti.Reſtaura colr li.1.a te.c.
tio fit ꝑ nutritionẽ.cõmẽ.Ipſa 35.vſqꝫ ad tex.
vo eſt ꝑfecta nutriẽtis i id qȯ nutrit aſſimilatio.dr̃ia. cõ.41.
30.Cũ igiƭ humidũ radicale deꝑditionẽ icurrat opor colr 2.de aia.
tebit ſi vita dbeat ꝑmanere aliq̃ʒdiu reſtaurationẽ ſu cõ.47.
ſcipere.❡Itidẽ duplicibus exñtibꝰ ſubſtãtijs alterã
plurimã hñt infantes.alterã vero iuueneſcẽtes:vt ad
totam corpis ꝓportionẽ. aphoriſ.ꝑ. Si aũt reſtaurẽ colr cõ.apho.
tur mĩme:nõ ſolũ minorẽ poſſiderẽt ſubſtãtie ad iſan 14.poſt me.
tes humiditatẽ:ſed fere nullã cũ multũ diſtent tẽpo/
re.itaqꝫ humidum poterit refici radicale.

Propter primum quidem ſciendum ꝙ quid
ſit humidum radicale ⁊ influens:qd
vero calidum innatum currens ⁊ ſpiritus. differen/
tijs apparuit.48.59.ac precedenti.

Propter ſcd̃m vo ſciẽdũ ꝙ modernoꝝ medi/
ci cõius ponũt ꝙ humidũ nõ poſſit
radicale reſtaurari.Qȝ ⁊.A.dñt cũ alijs ſentire me/
dicis vt ſuſpitionẽ ſuã oppoſitã fulciãt Ariſt. eo ꝙ a
ꝑmis extat ſꝑmatibꝰ.Tale vo nullũ ſm eos reſtau/
rationẽ põt ſuſcipe.Dicunt.n.ꝙ calor duplr valet in
humido agere radicali:vel vt ipſum ex hũido reſtau
ret influẽti.hoc aũt impoſſibile:vl ꝙ ipſiꝰ ꝓhibeat ꝑ
nutribile humidũ celerẽ cõſumptionẽ. vñ ⁊ quidã ta
le dãt exẽplũ:ſit cera que humido ꝓportionet radica
li ⁊ pix influẽti.Exponant quidẽ ſoli:cõſumaturqꝫ in
die vncia vna cere ⁊ addat eidẽ tantundẽ picis:⁊ ſic
deinceps ſm ꝙ plus ꝯſumit aut minꝰ reſtauret per
picẽ.Reſtaurabis eni nõ tale:lʒ tm̃ eius quod diſſol/
uit.Et iõ dicũt ꝙ opʒ iuuenes hinc cum alijs iterire
quoſcũqꝫ.Cuiꝰ qdẽ poſitiõis defectus:in tertio appa
rebit dicẽdoꝝ.❡Sunt ⁊ alij q̃ſi mediã viã tenere vo
lẽtes iter hos q dicũt nullo poſſe mõ ipſuʒ reſtaura/
ri: ⁊ reſtaurationẽ affirmãtes:teſtãtes qdẽ humiduʒ
radicale poſſe reſtaurari ſimplr q̃ʒtũ ad ſubam.q2 ea
cũ ſit indiuiſibilis latitudine nõ extẽſa velut acciden
tia vel ſimplr reſtaurationẽ ſuſcipiet oĩfariã aut ne/
quaq̃ʒ.Qui conant tñ oſtendere ꝙ reſtaurent oĩno.
Quãtũ vero ad quaſdã ꝯditiones ⁊ ꝓpetates ꝯñtes
ſubam dicũt poſſe iterdũ refici:aliqñ vo non:ceu ſm
quãtitatẽ interdũ plus reſtaurat:⁊ aliqñ minꝰ: nũq̃ʒ
vo equalr.Quãtũ vo ad qualitatẽ aiũt reſtaurari nõ
poſſe ſm eũdẽ ꝑorẽ gradũ:ſed ſm latitudinẽ: cũ q̃li/
tas magis ſuſcipiat ⁊ minꝰ.Quãtũ aũt ad quaſdã ꝓ
ꝑetates q̃s reſpectiuas vocãt:que ſunt radicalitas ⁊
ꝑoritas:vere dicũt nequaq̃ʒ dicẽteʒ ſic poſſe refici:qȯ
tñ nõ heſitat.❡Qꝝ aũt hȝ ſtare nõ valeat ꝙ ſuba gene
rabilis ⁊ corruptibiliʒ de qua pñs extat perſcrutatio
ſimplr reſtaurationẽ accipiat:⁊ quo ad accidẽtia illã
ꝯcomitãtia ſm qd mõſtrat ita. Qm̃ q̃litas ⁊ vlr acci
dẽtia depẽdẽt a ſuba.Nõ eni ſunt entia ſed entis.7ᵒ. tex.cõ.8.
meta.Propter qȯ ſi reſtaurat ſimplr ſʒ ſubaʒ reſtau
rabit ſimplr ⁊ ſm q̃litates. Itidem cũ finis alteratio
niſ ſit generattio ſi generabit per reſtaurationẽ ſim/
pliciter ſuba ſimpliciter alterabitur ⁊ q̃litas:cũ eius
alteratio ſit via in ſubſtantiã.Eti.Si reſtaurat extẽdi

tur:ſed extēſio ſolū eſt ſm quātitatē:nō āt ſm ſubaꝫ.
Sicut enī ſublata quātitate ſuba īdiuiſibiliſ ꝑmanet.
col'te.cō.15. phyſi.ꝑ.ita iextēſibilis eadē remota. Et iō ī ꝑdicamē
tis. Quāta fuerit ſupficies tm̄ eē albū dices. Palin.ꝑ
ſubaꝫ aut audiūt ipſuꝫ qđ qd eſt idiuiſibile ſolo ītelle
col'te.cō.11. ctu capibile. Ipſuꝫ.n.obiectū eſt intellectus.3°de aīa.
Et cū reſtauratio ſit ſenſibilis taleꝫ ſubam reſtaurari
ſit oīſariā īpoſſibile. Suba eniꝫ vt ſic neqꝫ gn̄ationeꝫ
aūt corruptionē ſuſcipit.neqꝫ reſtaurationē vel deꝑdi
tionē:cū tales paſſiōes nō ſint ſube ſimplr:ſed accidē
tibus cōcrete. Et iō dcm̄ Ari.ꝙ ſola ſuba ꝓꝑe gn̄at ꝺ
ſuba v̂ificat cōpoſita ⁊ particulari:nō āt de mā ⁊ for
te.x.cō.53. ma niſi ꝑ accn̄s.7°.meta.neqꝫ vniuerſali vl' itellectua
li. Aut ꝑ ſubaꝫ cōpoſitā ↄcretā quoddā ex ea ⁊ quali
tatibꝰ ſcđis ⁊ quātitatibus ſm medicos volūt dicere
qualia qdē ſunt groſſum: ſubtile:viſcoſum:tenax ⁊c̄.
Qđ ēt ſtare nō pōt:cū qualitates ⁊ quātitates quas
vocāt ꝓꝓetates abſolutas ecōtra diuidāt ſube ante
dicte indiuiſibili. Et ad ſūmū in medicina nō medici
naliter:ſed magis mathematice vel diuine loquunt:
ita vt ēt attriti eos nō intelligāt in eadē. Aut fortaſſis
intellectū ſanū habentes heſitarunt exprimere.

Propter tertiū quidē vidēdū ꝙ humidū mul
tiplex eſt ꝑmitus. Deinde exponatur
qūo humidū pōt reſtaurari radicale ⁊ qūo non. Ter
tio id auctoritatibus ⁊ rōnibꝰ oſtendat. ¶ Propter
tra.3.ca.1.cir.prin. qdē hꝰ ꝑm ſciēdū ꝙ humidū ſic dicit. A.4.canonis a
triplex exiſtit. Quoddā nāqꝫ eſt ſparſuꝫ in membris
ſimplicibus ceu ros:⁊ hec hūiditas eſt prima ⁊ ſcđa.
Reliquū qdē ex ꝓrimo tpe coagulatū:vt nutriens in
effectu cambiū dictū iā ad locū attractū:ac reſtaurās
deperditū ſimilitudinē cū mēbro qđ deperditionē ſu
ſcepit recipiēs oīmodā. Eſt ⁊ aliud radicale dcm̄ tri
pliciter dr̄ia ꝑori.qđ ⁊ maxime ipſiꝰ duplex. Primuꝫ
duplici fouet priori hūido fluēti. Cuius ſiqdē radica
ar.1.aň nic. A lis initiū ex ꝑmis fuit ſeminibꝰ. Eſt ⁊ tertiū vt eiꝰ col
liget ⁊ ↄtineat partes mēbrorꝝ cōſimiliū a gn̄ationis
ꝑncipio in adinuicē. per cuius qdē ſeparationē corpus
cadit in cineres.dr̄ia.33. Principiū v̂o primorꝝ duorꝝ
eſt ex cibis ↄtinue. Eſt aūt ⁊ hꝰ trini hūidi ad hūidi
tates extrinſecas ſimilitudo:vt in lucerna ↄtingit vi
dere. In ea nāqꝫ triplex illi cōproportionatuꝫ reperit
hūidū. Eſt nāqꝫ hūidū vt oleū in ipſa effuſum priori
humido aſſimilatū. Eſt humidū repertū in illa iā pa
pyro ibibitū ſcđo cōtributū humido. Eſtqꝫ tertiū qđ
partes cōtinuat licinij:⁊ cōtinet ne diſſoluant in ele
mēta qn̄ ignis inſerit: ⁊ ipſum humido ꝓportionat
vltimo partes mēbrorꝝ cōtinuanti. Eſt aūt attēdēdū
tra.3.ca.1.cir.prin. ꝙ hec quarto ꝑme ⁊ plurimū medicorꝝ ac phorꝝ ſimi
litudo humidi lucernalis ad humidū animalis lata
extat q̄ꝫmultū:grandē iuxta quādā ſimilitudinē obti
nens dr̄iam.qm̄ calidū igneū eſt fere ſimplr inanima
tū actionis infinite humidū cōſumēs lucernale. Cali
dū vero animaliū cōcretū ex elemētari ⁊ celeſti:mul
cebre quoqꝫ ⁊ ſuaue finite ab anima pricipatū humi
dū depaſcit nāe. Adhuc hꝰ calidū cōpoſitū humidi
radicalis ſm oēm cōplectitur dimēſionē velut calidū
impreſſuꝫ per totū corpus ꝑiacētis aque in vaſculo:
nō aūt ſic qđ lucerne calidū humido per oē ↄtinuāti
papyrꝝ iprimit:ſꝫ ſm vnū eius extremū. Et ideo non
valet qđ quidā volūt oſtēdere ex tali humido ↄtinuā
te ꝑtes licinij:nō valente aliquo ꝑ oleū in fuſum eius
cōſumptioni reſiſtere:ita calidū qđ īnatū in humido
īpreſſuꝫ radicale:nō pōt humido īfluēti a ſūptiōe ꝓ
tra.1.c.3.i me. hiberi. Et iō Ga.anguſtius hoc in de tabe aduertens
inqt. Hec aūt rō ſeu ꝓportio caloris.ſ.nālis ad ignis
flāmā.appropriat ab oībꝰ pene iunioribus medicis

⁊ phis nō exiſtēs v̂a. Quo ēt mō medici collꝫ.4.mor Ca.33.in m
dent in ethici poſt cibū iflāmatiōe ita. Cāe q̄ ad alijs
medicis in hoc dant:accn̄tales ſunt:ſicut fabule cāta
torꝝ:qr dicūt ꝙ cibus in taliū patiētiū corpibꝰ eſt ſm
ſilitudinē aq̄ ſuꝑ calcē:qr īpoſſibile eſt vt v̂tus nutri
bilis a nutriēte tm̄ ſit elōgata:vt ipſuꝫ eidē ſit ↄriū:ſic
aq̄ calci repitur:qr vnūqđqꝫ iſtorꝝ alterꝝ corrūpit. Cui
quidē dđm ꝙ ſimilitudo cū latitudie v̂ificat ſufficien
ter itellecta. ¶ Propter huiꝰ ſcđm ſciendū:ꝙ hūidū
radicale ſm eius ſubaꝫ nō indiuiſibilē:ſꝫ quātitate:q̄
litate ⁊ alijs ↄcretū pōt reſtaurari. reſtaurationeꝫ au
diēdo q̄ in corpe nāliter ſe hn̄te corrn̄det ↄſūptioni a
calido facte coīnato. Cū.n.qđ ſꝑmaticorꝝ deꝑdat mē
brorꝝ:reſtaurari nō valet cū agēte careat ⁊ mā. Uirtꝰ B col' ca.4.... n.7.?. ꝺ ge.a. ca.1.perſu...
nāqꝫ informatiua abſcedit cū īformauerit ꝑtes. ſcđo
de partibꝰ aīaliū. Nā ēt regitiua fecit ex ſpermate qđ
potuit oē in ꝑncipio:nihil inde reſeruās ad caſus for
tuitos:niſi fortaſſis in dentiū ꝓductionē:partē ipſius
cū ſanguine occultās aliq̄ꝫdiu qđ dētes notāt ſenſus
ſeu itellectus dicti. Mā ēt qua reſtaurat hūidū radi
cale eſt ipſius nutritiua ⁊ augmētatiua:ꝓut ſub nā ꝑ
manet hūiditatis:⁊ nō ſm ꝙ idurat in partē:qđ ēt re
manet mutillati iduratū ē ⁊ hūidū qđ tūc ſibi ſtat ra
dicale:nō valet applicari oīſariā:qđ aīalia ēt impfe
cta patiunt ⁊ plāte vtcūqꝫ.qđ.n.in caudis addit ſtel
lionū ſerpētū ⁊ taliū modicū ē valde reſpectu deꝑdi
ti. Eſt ēt ſuꝑfluū ex quodā viſcoſo phl'atico gn̄atū:qđ
eiꝰ ſuba oн̄dit ⁊ color cū figura. In plātis aūt cū ſint
mālioꝛes:hēantqꝫ nutrimētū ↄiūctū ⁊ portātes id cō
tinue. Neqꝫ mā ſit ita in his ⁊ aīalibꝰ impꝑfectioribus
ēt oꝑoſa in ꝑnº vt in nobilioribꝰ:reſtaurant hec oīum
maxie nō in directū tn̄ ſed a latere.vn̄ aīalia īperfecta
horꝝ duorꝝ ſunt reſtauratione media. Dico ēt ꝙ talis
reſtauratio diuerſificat rōne quātitatis:qm̄ in pueri
tia plus reſtaurat q̄ꝫ deꝑdat:⁊ iō ꝓuenit augmētum.
In ſenectute v̂o eꝫ.vn̄ decremētū accidit. In iuuētu
te aūt equalr res euenit.⁊ iō ſtāt q̄ corpis ⁊ aīe tunc
organice. Uariat ēt rōne q̄litatis. Et hꝫ duplr:ꝑme.ſ.
⁊ ſcđe. Interdū nāqꝫ reſtaurat calidiuſ deꝑdito:vt qn̄
melīcū qs conat aut phl'aticū ad tēperatā cōplexio
nē reducē vel ſanguineā. Et aliqn̄ frigidiꝰ reficit deꝑ
dito:ceu qn̄ cholericus aut ſanguineꝰ ad tēperatum
maxie. Scđo v̂o:qm̄ humidū aliqn̄ reficit īpurius:⁊
maxie in corpore tēperato:in quo cūcta ēt in ꝑnº ſunt
tēperata ⁊ a ſuꝑfluitatibus oīno excuſſa.plurimū v̂o
regenerat puriꝰ ꝑexiſtēte:ad tp̄s tn̄ ⁊ nō diutius: qđ
eſt ꝓprie qn̄ cōplexionē diſtēperatā valde vt melan
cholicā qs conat ad tēperatā reducere:in qua humi
dū impuriꝰ ⁊ ſicciꝰ extat:ſub modica quātitate etiam
ↄtētū.⁊ in phl'atica in qua frigidiꝰ ⁊ aquoſius q̄ꝫ cuꝫ
cholerico ⁊ ſanguineo vtcūqꝫ vr ↄtingere reſpectu ꝑ
cipue corpis eucrati:⁊ interdū tenuius:qn̄qꝫ v̂o groſ
ſius. Sic itaqꝫ cēſeo in his ꝙ humidū ī plurimis cor
porꝝ:nō ſolū nō reſtauret.verꝝ amplius ⁊ purius: nō
aūt ſꝑ:ſꝫ tpe quo ꝓportio calidi ad humidum exiſtit
īmēſior:⁊ ſub certiori tēperamēto humidi:qđ in pue
ritia ↄtingit. Et deinceps humidū īpurat radicale ꝓ
pter ↄrietatē ⁊ repaſſionē quā ꝑmitus ab humido ſu
ſtinuit influēti. Uariat ēt ꝑdicta reſtauratio rōne ſitꝰ:
qm̄ ſupiores partiū embryonū ⁊ poſt ortū ēt ad plu
rimū tpis magis reſtaurant q̄ꝫ īferiores. Et iō pueri
velut noui genita extāt nanodei.dr̄ia.79. ¶ Propter tc.cō 35. quēti
huiꝰ quoqꝫ tertiū ſciēdū ꝙ ſm Ari.de ge.⁊ cor.ꝑmo.
q̄ꝫdiu manet ſpēs ⁊ forma aīati corpis q̄ pōt ↄuerte
re ac in ſeipſuꝫ alimētū trāſmutare:reſtaurat ⁊ viuit.
Et q̄le fuerit aliqd in potētia taliſ erit actꝰ qn̄ poterit
ꝑmutationē ſuſcipe ab imꝑmēte:qn̄ v̂o nō: corrūpit.

tex.cō.42. Un̄ ait. Si aūt nō ampli⁹ facē pōt.ſ.forma ſeu nā ei⁹ ei⁹ iſtris trāſmutare alimēta:ꝛ ſibi aſſimilare: ſꝫ vt aq̄ vino ſp ampli⁹ mixta in fine aq̄ticū facit ꝛ aquam tūc diminutionē faciet quāti.Q.n̄.n.caro facta fuerit aq̄tica ꝛ ipura diminuiť ꝛ ita ceſſat augm̄tū cū nō va leat reſtaurare.Sic.n.vinū qn̄ ē potēs ꝑt aq̄ modicū ꝯuertere ad ſeipſuꝫ:vt ꝛ vigoroſi⁹ ꝛ inebriatiuū red dať amplius.tertia ꝓbľ.deinde ēt ꝯuertere ac pmu tare donec icipiat debilitari.ꝛ tādē ſpē ipſi⁹ facta aq̄ tica corrūpi pp ꝗ̄ētatē ipſoꝝ inadinuicē. Sic ꝛ i hu mido euenit radicali:vt tūdē p influēs ſibi extraneuꝫ ipuratuꝫ corrūpiť.lꝫ.n.ſpēs maneat:ceu ſubdit vſqꝫ ad qd.vltimo tādē oꝫ vt totū fiat aq̄ticū ꝛ corrūpať. Sic itaqꝫ ſpēs pmāet vite:doec ꝑt hūidū influēs in ra dicale ꝯuerti:qn̄ āt nō:corrūpiť cū vita ſit ꝯſiſtētia p alimētū.Quito ēt collꝫ.c.3.ſentiť ita.Declaratū nāqꝫ eſt in ſcia nāli ꝙ mēbra ꝑmitus nutritiua ſunt ꝯſilia. Jōqꝫ cibuꝫ ꝑ ꝯuertiť ꝑm ordinē quē hēbat in corpe ci bati:ꝛ hūiditatē ſimilē hūiditati fixe in mēbris ꝯſili bus ꝛ miſceť cū eis p eūdē modū q̄ miſcenť res adin uicē liq̄dē.Jō q2 nō eſt alter modus p queꝫ poſſet n ā reſtaurare rē diſſolutā in oibus partib⁹ mēbri: niſi p modū mixtionis.Et qn̄ erit pmixtū ꝑm hūc modum: tūc hēbit exiſtētiā in ipſo.Et poſt hoc aſſimilabiť illō mēbro.hoc eſt q2 dat eidē vnā coagulationē ſtabilita tis ſimilē ſtabilitati mēbri.Et ħ eſt ibi declaratū:ꝙ ħ fit p decoctionē:ꝛ decoctio fit p calorē q̄ eſt in cibato: nō ꝙ calor ſit ꝑmus motor in hac re:ſed eſt aia nutri tiua:cū opationes caloris nō ſint ad vnū finē deter minate nec ordinate.Nā ignis agit in infinitum pñte cōbuſtibili:de aia ſcdo. Omniū nāqꝫ ꝯſtantiū p nām 41. terminus eſt ꝛ rō magnitudinis ꝛ augmēti.Ex iſto q̄ dē ſermone colligiť manifeſti⁹:humidū poſſe reſtau rari radicale.Et reſtaurationis modus eiuſdē p trā ſubſtātiationē ſeu mixtionē exiſtit.nō aūt p iuxtapoſi tionē videnť aliq̄ ſomniare hūidū exiſtimātes nō re ſtaurari radicale:ſꝫ iuxtapoſitionē influētis a ſūptio ne diutiſſime ꝓhiberi. Ad quos ipoſſibilia ſequunť nō pauca:vt ꝙ nutrimētū ꝛ augmētū nō fieret ꝑm to tū ceu ſentiť ꝑmo de ge.ꝛ cor.ꝛ naturaliū ꝑ. Ampli⁹ Auer.ibidē.Cibus hꝫ pp ſuā virtutē ꝛ ꝑparationem vt ꝯuertať ad humiditatē ſimilē humiditati radicali: que eſt mēbro cōſimili:ꝛ ad calorē intrinſecū ſimilem calori qui eſt in cibato:ita vt ſint idē per modū oēm. Adhuc plaſma nō ſaluareť a principio in finē ſic ille ſum vt vi manēs.Ruſus ex ſuꝑfluis genita ſicut vn gues ꝛ hꝫ iā nutrirenť vere.quod negatū eſt diia.54. cū certā valerēt iuxta poſitionē recipere.Eti.Qualis eſt modus gn̄ationis partiū ex ſuis ꝑncipijs:talis oꝫ conſeruationis eaꝝ fore:ad hunc eni generatio coor dinanť.Sed p cōmixtionē miſcibiliū in tertiū trāſub ſtātiādo generate ſunt:diia.16.Jtaqꝫ nutrimētū tran ſubſtatione pficiť ſiue cōmixtione.Et iō ꝑmo ſcda.Qn̄ cibus fuerit coagulatus ꝛ corpori aſſimilat⁹ pfecte: ois depit q̄litas.Tale q̄dē certū dr nutrimētū:apho riſmoꝝ ſcda.qō iuxta poſitione nō euenit.Hāc q̄dem veritatē ꝛ ſi lōgius odoraſſe vī Ga. cum.A. volēs in techni.Molle q̄dē ꝛ puerile os cōſolidari poſſibile. vn̄ qnto de ige.cū ꝑ ꝑma.Mēbroꝝ pauca ſeu parua ꝛ in paucis habitudinib⁹: ꝛ in etate pueritie ſic oſſa ꝛ rami venaꝝ.parui nō.n.magni neqꝫ artariaꝝ ſolu ti pñt certa ꝯtinuitate reſtaurari. Quoꝝ q̄dē pars ſi ſeiūgať nihil loco ei⁹ renaſciť. Qō fortaſſe nō ꝯſenti et aduerſari⁹:cū haly.reſtaurationē predictoꝝ teſteť pp ꝓpinq̄tatem vicinitatis v̄tutis ſpermatis ꝛ mēbri mollitiem contingere.Sed dōm vtrūqꝫ cōferre idqꝫ magis quū ꝑexiſtēs ſit ei⁹ officijs diſtributuꝫ.ꝙ autē

ita ſit Ga.ſenſit in de tabe ita ſi poſſe q̄dē humidiorē opari ſubaꝫ corpis cordis aut epatis ſup accipe ſene ctutē accidet.Si v̄o nullū ſufficiēs ē:neqꝫ epar hūidi⁹ in ſeipſo facere neqꝫ cor.ſꝫ necariū i ſequēti tpe ſicci⁹ fieri alterutrū ipſoꝝ:ꝛ nec viſcera ſolū: ſꝫ ꝛ artarias ꝛ venas.Prohibere q̄dē ſenectutē ipoſſibile: ſupacci pe aūt qō velox ipſius vī poſſibile. hꝫ aūt hūectatio ꝛ ſcdꝫ hoc ꝓcuratio ꝓprie ſenuꝫ pficiť balneo:molli lecto:ſomno ac cibo.Quoꝝ cibus eſt ꝑmus maxime ſolus.n.ipſe pars ſit nutritoꝝ corpoꝝ aſſimilatus ip ſoꝝ ſubſtātijs.Unūq̄dꝙ v̄o alioꝝ humectat p accn̄s. vꝫ.q2 ꝓhibet veloci⁹ ꝯſimilia exiccari.Uel q2 augmē tat ꝛ ſuꝑextēdit hūiditatē q̄ itermedijs mēbroꝝ r̄gio nib⁹ hūectātiū ſuſcipit appellationē ꝛ v̄tuteꝫ.Jta v̄o ꝯtingit aliqn̄ epar ꝛ cor humectari ꝛ ſic oē corpus. Alimētū āt aſſimilari talr̄ nō eſt niſi directe in ſubaꝫ ſolidoꝝ ꝯuerti mēbroꝝ.Q2 ſi ħ vt humidū nutribile molle ꝯuertiť in dura:ꝛ vnū eēntialr̄ efficiať cū illis: multo id ampli⁹ ꝯuerteť in hūidū radicale mēbris ſo lidis hūidius valde.Neqꝫ potes dicere vt plures q2 irrorat ꝛ remollit.q.d.foris humidū radicale cū illō agāt ꝑnoiata ꝛ adhuc mai⁹.Jtidē pp nil aliō puer ꝑt ſeipſuꝫ ſuſtētare ꝛ augmētū ꝓſtare.Senex v̄o neutrū ꝛ iuuenis hoꝝ ꝑ^m.ꝑ ꝑ^a.niſi pp hūidi reſtaurationem radicalis.Adhuc qn̄ ifans parturiť ſāguis quē ipſi⁹ gn̄at epar huius ſanguinis ſupplet vices: ꝛ gn̄ať ex eo qō ab illo ſanguine gn̄abať.Aut dōm ꝙ neqꝫ nu triť ꝛ augeť poſt ipſius iformationē.Palin.ꝑ tertia. Corpus non pmanet tpe quo ꝑdurat niſi q2 hūiditas ꝑma ipſi⁹ reſiſtit reſolōni caloris mundani ꝛ caloris ſui corpis in nā ſui ꝛ eius qō ex motib⁹ ſuis accidit ꝛ alijs.Hꝫ.n.cāe ſunt debiliores i agēdo q̄ hūiditas i reſiſtēdo ꝑdicta:imo ipꝫ ſtare nō fac̄ niſi id qō reſtau rat illō qō ex eo reſoluiť:ꝛ eſt nutriēs.Series igiť in tellecta ē apta.qō q̄dē rōne ꝑ firmať tertia ex pte nu trimenti.Une q̄dē inq̄tū exiſtit obm vite. Jpſa.n.eſt ꝯſiſtētia p alimētū:qō nequaq̄ aliter eſſe pōt: niſi q2 alimētū qō humidū efficiť iſluēs i radicale reſtaurā do ꝯuertať.Cū.n.vita calō ꝯſtet ꝛ hūido:qō in radi cali reperiť:op⁹ eget vt pmaneat reſtauratiōe. qō āt reſtaurat:vnū efficiť cū eo qō reſtaurať.Alr̄ q̄qꝫ rōne idētitatis nutrimēti:qm̄ eadē mā gn̄onis ꝛ nutrimēti de gn̄one aialiū.ꝛ collꝫ ſcdis.Sꝫ mā gn̄onis fuit hūi dū ꝑ^m radicale.vn̄ aphoriſ.ꝑma.Et ſpū ꝛ ſanguine ac ſpmatꝫ hūiditate ē gn̄atio ſolis aialis pticulis:poſtea v̄o augmētatio ꝛ nutritio ex his.Et deīde ex pte quā titatis ipſi⁹ eo ꝙ hūidū gn̄atū modice fuerit q̄titatꝫ: vt appet nō ſolū in aialib⁹:veꝝ ēt in plātis magis:cū eaꝝ q̄plures maxie orianť ex ſemie ſic paruiſſimo:vt nō ſit eaꝝ milleſima ps.elemētoꝝ ꝑ.qō tā grādes di mēſiones nō poſſet ſuſcipe:niſi alimētū occurrens de foris i eas ꝯuertereť:ꝛ dimēſiōes aſſumerꝫ ignis:vt abies q̄rcus ꝛ hꝫ.Ruſus ſpūs inatus reſtaurať per ꝯuerſionē ſpūs māľis in ipm:ꝛ hūidū dū nutriēs cō uerteť i radicale:cū vnū ad alteꝝ ordineť:ſꝫ ſpūs q̄ ē ſic mā ꝯuertiť in ſpūꝫ inatū puꝝ.pharmacoꝝ.5⁹.Am pli⁹ tūc cōplō nō poſſet pmutari inata:vt oñſuꝫ diia. 22.cū i hūido radicali fundeť.Adhuc ocioſa ēt foret doctrina Ga.q̄ ꝯplōnes diſtēpatas ſatagit ad tēpatā reducē 3⁹.techni.Ampli⁹ cū ipꝫ ſit hūidū aereū ſub tile ꝓpriū ſubm cali inati diia ꝑori.ꝯſūptibile de faci li nūq̄d a ꝑtactis depaſciť ꝛ ꝯſumiť calidis:differen tia preeūti taliter vt reſtauratiōe idigeat ꝛ ꝯuerſione v̄e in ſeipm.Eti.vt trāſmutatio iduxit in cognitionē māe ita ꝛ actio forme.Sed actus ēt nāe nobiliori ac pfectiori mō ꝑm cūcta circa finem pueritie coexiſtunt ꝛ inde.quod euenit q2 humidum nature reſtauratur

Margin notes (left): tex.cō.42. | 3.ꝛ.22. | tē 41. | tē.23.ꝛ.41 8. | ſꝫ ca.3. prin. | doc.2.ſū.1 5.cr.ꝑn.ꝛ ī me. | apho.17. ī prin. | tex.cō.116. cap.7. | 5.ca.ſing. ſt me. | techni cō. 6.ꝛ.131.

Margin notes (right): tra.1.ca.5. circa prin. | do.3.ca.3.ī me. | ca.ſing.añ me. | vbi.ſ.īme. | ca.4. ante me. ca.10.poſt me. cō.apho.15. ante me. | poſt me. | diſt.2.ca.5.añ medium. tex.cō.50.

ꝯdecēter ⁊ calo afficiť illi⁹. Jn q̄dā nāq; v̄tutis cete/
ra ꝯſtāt mō: cū hūidū ſupfluū a natitate ꝯctū ſit iā ſuf
ficiēter termiatū. Uirt⁹.n. nāe calm cū ipſi⁹ hūido ⁊
organū ex qb⁹ depēdet actio tūc extāt ꝓportiōata ⁊
vigoroſa q̄ʒmaxie. Ex qb⁹ itaq; audeo ꝯſidēt ꝓnūciaꝛ
apte hūiu radicale poſſe mō reſtaurari ⁊ foueri p̄dcō.

Propter quartū qdē ad p̄mū dōm. ꝙ fere oēs
hac Ga. medici ſerie ſophiſticati pu/
tant mēbra ſpmatica neq; nutriri poſſe aliquo mō vt
ſpermatica: nec humectari ⁊ reſtaurari. Rn̄dētes ob/
uiātibus eis pp h⁹ iducta ꝙ ſomniant dicētes humi
dū radicale refici: dicētes ꝙ mēbra nutriunť ⁊ augmē
tanť quo ad humiditatē ipſoꝝ ⁊ ſubſtātiā a ſanguine
mēſtruo ꝯtractā: quātū vero ad ſpermatica nō nutri/
unť nec humectanť. Neq; ēt ſi nutriunť ⁊ augmentan
tur humectanť.i. tenereſcūt ⁊ molleſcunt ſenſibiliter.
Oſſa nāq; pueroꝝ ⁊ plāte parue nutriēdo ⁊ augēdo
indureſcūt ſemp a calore humidū terminārte. Et hi de
mū percipiētes fere ſui defectū notāt dura mēbra ceu
oſſa paꝝ ſui duritie ab inato reſolui calore. Jōq; pau
ca reſtauratione indigere. Rn̄dent obuiātibus ⁊ alij
ꝙ ſtomachus exiccatus nūq̄ʒ fieri poteſt humidus
quo ad mēbra ſpermatica q̄ ſunt in eo: ſʒ quātum ad
ſanguinea ſolū. Rn̄dēt ēt dicēti ꝙ mēbra ſpmatica nu
triunť ſicut ſanguinea ꝙ lʒ ſpmatica reſtaurenť quā/
tū ad id qd̄ partim ſunt cōpoſita ex ſanguine redacto
ad nām ſpermatis: nūq̄ʒ tn̄ reſtauratione recipiunt vt
ex ſpmatis ꝯſtāt pte. Quoꝝ qdē defectus ex primis
detect⁹ eſt. ꝙ eni negāt ſpermatica nutriri: humecta/
ri ⁊ reſtaurari: falſuʒ eſt aptū vt apparuit: cū ſint a p̄n
cipio q̄ʒparua ⁊ magnificenť late: ſintq; ſicut alia vi/
uētia ⁊ ꝓprie q̄ aialium reſolutioni expoſita: ⁊ ſi non
tm̄ ſolida vt que humidiora: hec ēt quāq̄ʒ vlr exiccen
tur cōtinue poſſunt particulariter humectari vt cōua
leſcētes indicāt. Neq; ēt puerilīū oſſiū exiccatio ⁊ re/
centiū plātaꝝ eſt pmutatio in innaturalib⁹ veꝝ in ei⁹
oppoſitū. diia.26. Adhuc ſi ex ſpmate mēſtruoq; vnū
p eſſentiā ꝯſtituať: ipoſſibile factū: eſt vnū ſine altero
reſtaurari. Unde ſi quātū ad partē ſanguineā reſtau/
rať: ⁊ ſm ſpermaticā. Sed quid partē audiāt ſperma
ticā hos ignorare ſentio. Hi eniʒ ⁊ ſiles defectus con/
tingunt inattritis in nāis: ⁊ hoc potiſſime in his q̄ de
aialiū gn̄one tradunť. Quare ſtupēdū de viro quodā
vtili famoſo Anaxagora: in ore ꝓpriā vocē obliuiōi
mādāti. Cū.n. poſuerit inatā cōplexionē pmutari: hu
midū negat radicale poſſe r̄ſtaurari. Mirādū ēt qūo
vt.8.ar.3.poſt medium. Haly. dedignať vel approbare aut ſaltē vitiare: cū au
diēte in veritatē ꝯcitet. Propter qd̄ his ſpretis ſeries
exponať p̄tacta. Jpſas corporis ptes ⁊ primas vt cor
cū reliquis p̄ncipalibus ⁊ vlr oēs ex p̄ncipio ex ſan/
guine ad nām ſpermatis redacto ꝯſtructas vere ſoli
das.i. exiccatas certe ac iduratas ⁊ reliqua. Unde de
tra.1.c.5.poſt princi. tabe poſt antea inducta: diſpſa v̄o ⁊ reſoluta hūidita/
te augmētāte reddiť ſaltē ſubtiliatū iuuenibus corp⁹
⁊ cōſumi accidit ſm totū corp⁹ māifeſte annoſiorib⁹.
Cōtingit v̄o ſm cor ⁊ epar. Uult itaq; Ga. cū corpus
iā tabē ēt nālem icurrerit ex ſenectute ꝙ hūectari nō
poſſit vt redeat ad qd̄ p̄us. Alioqn foret poſſibile ſe/
nectutē ꝓhibere ⁊ mortē ide: qd̄ nō eſt ſupple accipe.
Tn̄ vt dictū poſſibile dī ēt hūidiores facere: qd̄ plus
iportat: eo qd̄ eſt hūidas ſimplr reddere. Uult autem
li.2.technis, tra. de te.c.15. Haly. ꝙ Ga. det canonem quo cōplo declinās poſſit
paulatiʒ ad ſuā duci ex humiditate in ſpacijs mēbro
cōſimiliū ibibita: qd̄ fit ea hūiditate iplendo ꝯ̄ria cō/
plexioni exiſtēti. Nā mēbra ꝯſimilia nutriunť hac hu
miditate. Jpſa nāq; ea inclinat ad partē cōplexionis
ſue preexiſtētis ſm longitudinē tēporis paulatiʒ: qr
ſm Ga. vnūqd̄q; mēbꝝ trahit ex venis nām ſui nutri 1.de vir. nāl. ca.11. in prin.
mēti ⁊ repōit eā i locis vacuis ipſi⁹. dōec ꝯcoq̄t ipſaʒ
digerat: ⁊ ad ſuā ſubaʒ ꝯuertat. Neceſſe.n. fit vt ipri/
mat hec hūiditas in ip̄ʒ aliqd ⁊ mutet ſm lōgitudinē
tpis: ita vt ꝯuertat ꝯplonē ipſi⁹ ad partē ꝯplonis ſue.
Ex hoc itaq; ſmone appet ꝯ̄riū dicto illoꝝ: cū toleret
fere oi tpe mēbra hūectari ⁊ reſtaurari paulatine. Et
fortaſſis ille qs inqt reſtauratione negare qr nō qd̄
euanuit idē ſpmaticū reſtaurať ēt ſʒ tūc neq; ſic r̄ſtau
rareť qd̄ ſanguineū. ¶ Ad aliō qd doʒ appet. ¶ Ad
qd̄ aūt de tabe dōm: ꝙ lʒ illud non ſit ſp poſſibile: fit
tn̄ ad tp̄s. vnde mox ſubdiť. Neceſſariū eſt poſt ſtatū
corp⁹ exiccari. humectať itaq; vſq; ad ſtatū ⁊ ide: poſt
autem mīme. qd̄ voluit ſmōe breuiori tāgē i techni. li.2.vbi.8.iar,
¶ Ad aliud dōm ꝙ lʒ v̄tus ponať ifinita ⁊ humiduʒ
reſtaureť: mors tn̄ iteruenit: qr tādē reſtaurať ſic aq̄ti
cū ⁊ ipuꝝ ⁊ taliter ſiccatū: ꝙ fomētū vite fore nō p̄tvt
oñſuʒ: nō ꝙ nullo vt ſapiūt ignari reſtaureť mō id. ſʒ
ſimile. Uirtus eni ifinita ēt duratione: ſi doʒ agere ma/
teriā expoſtulat diſpoſitā actio enim in materiā opor
tet cōcidere diſpoſitā. de aia 2°. ¶ Ad aliō dōm ꝙ lʒ Tex.cō.24.
v̄tus ſit icorruptibilis ⁊ ppetua de ſe: limitať tn̄ ⁊ cor
rūpiť pp māe applicationē corruptibilis ⁊ ꝯ̄termina
te. Neq; ēt calor aialiū eſt ſimplex elemētaris ifatiga
bilis vt q ignis ſʒ cōpoſitus. diia p̄ori. cū duabus ei⁹
cōparibus: ⁊ iō corruptibiliſ: fatigat.n. ⁊ laborat. vn̄
ꝓbl. ſcōa. Calidi nā q̄ fert nos ad ſūma grauata pſe/ ꝓbl.e38.
uerat: lʒ nō ſic q̄ ad iferiora. ¶ Ad aliō qd dōm appa
ruit. nō ēt caro q̄ ex ſanguine generať: reſtauratur vt
p̄us. nō qdē eni vt notū ꝯfuſa: neq; glandoſa aut ſim/
plex ⁊ pura neq; lacertoſa. Tot eni ſunt modi carnis
diia.42. Glādoſa qppe nō: ⁊ ꝓprie que alicuius gn̄a/ ar.1.in prin.
tionis hūiditatis eſt gr̄a: cū a nā ſit p̄us itēta: tā rōne
māe q̄ʒ forme vel finis. nec.3. reliqꝫ: cū in eis ſit ad/
mixtio ſubſtātie neruoſe ſpmatice. Et iō caro deperdi
ta nō vt p̄us regenerať q̄ʒtitate: neq; ēt q̄litate. Cica/ A
trix eni ſubſidet ꝯcaua: cū plurimū deperdať ei⁹. Ca/
lor ēt nō reſtituiť p̄or: neq; ſenſus in ea ſic̄ p̄us: ita vt
ſextus alius videať carnis modus. Solū eni ſanguiſ
reſtituiť p̄or inſpiſſatus: abſq; alteri⁹ ſubē pmixtione
qua epar: ſplen participant ⁊ pulmo. Jtaq; qd̄ mini/
me reſtaurať eſt ſpmaticū. qd̄ vero maxie adeps ⁊ pi
guedo: hoꝝ aūt mediū eſt caro: ⁊ precipue q̄ dī pura.
¶ Ad aliō doʒ: ꝙ veꝝ ē talia nō cōcidere: ſm p̄mas
rōes aptitudinales: ſm tn̄ actū ſit poſſibile. nā corp⁹
ſimplr ſanū pōt nūc egrū fieri. ſiliter qd extraneū vt/
cūq; ⁊ tēporale: pōt diutina ⁊ paulatina tēperie alicu
ius fieri ꝯnaturale: vt tactū p Haly. ¶ Ad aliō dōm 2.technis tr. de te.cō.2c.
ꝙ lʒ p̄dicta videanť aialia ſtare ſine cibi aſſūptiōe ex
teriori: hn̄t tn̄ alimētū iterius vt flegma groſſuʒ viſco
ſuʒ: qd̄ paulatiʒ digerūt. ⁊ eo nutriunť. h⁹ nāq; fridi
tate oriſ ſtōci appetitū hn̄t grādē: ⁊ ꝓp̄e tpe calo: ⁊ di
geſtiuā debilē ꝯſiderij re. Eſtq; hūiditas ipſoꝝ viſco
ſa: ⁊ pellis dēſa valde: ⁊ vlr corp⁹ iporoſuʒ. vn̄ qn̄ nō
ſuſcipiūt nutrimētū ab extra calor diſſoluit hūidum
nutribile exiſtēs circa locū digeſtionis: ⁊ alterat ⁊ p
pmutat i mēbra. Et qr paꝝ ꝯuertiť: remanet in eis hu
miditas mlta idigeſta ⁊ piguedo grādis. ita vt obtu
renť vaſa ⁊ maxie hyeme adeo ꝙ calor debilis nō hʒ
locū in quē hūida euaporēt ela fumoſa: ſʒ ad locū re
uertētia digōnis multiplicať ampli⁹ flegma obſtruēs
vias nutrimēti ⁊ ita ceſſat appetit⁹ ⁊ qeſcūt ab extri/
ſeca cibi acceptiōe: hūiditaſq; tūc euaporās ad cere/
brū reddit ea. q. ebria ⁊ ſōnolēta: ⁊ iō iacēt imobilia:
⁊ ſagacitate nāe ſibi ꝓuidēt ꝯ antris. Cui⁹ qdē nutri/
tiōis ſigm. qr cū ꝯ eis egrediant iueniunť macilēta cō
ſūptā in eis hūiditate pretacta. Semper nāq; aialia

l.p.13. nutriunt᷑: nõ aũt augent᷑ topicoꝝ ſcđo. vñ.2°.de aia.
c tе.c.37. ⁊ Uirt⁹nutritiua operat᷑ oī tp̄e vite ſingularis niſi foꝛ/
c.1.poſt me. taſſis cũ qs fuerit ſolut⁹vltime.de accñti.6°.ꝙ ãt mu
lieres q̄dã flegmatice frigide ⁊ in regionib⁹ p̄ fridis
fuerint ſine exterioꝛi alimẽti aſſumptione certificatũ
mihi p̄ fidelẽ ſociũ Johãnẽ de Coꝛceo noꝛmãdie cum
alijs q̄ʒmultis dicẽtẽ illic foꝛe mulierẽ que ammodo
p̄ ſpaciũ.36.annoꝝ nihil aſſũpſit ⁊ cũ vellet ſanguinẽ
ex oꝛe ⁊ narib⁹eſſluer̄ faciebat.Rettulit ẽt vn⁹ meoꝝ
accinctoꝝ ꝯctaſſe monialẽ in ſtendal Saxonie media
ne:q̄ p̄ duos annos nihil recepit niſi vnum pomũ:qđ
ei q̄ʒplurimũ placuit:poſt qđ eſuriẽs vt p̄us cõſueue/
c.j.poſt me. rat:alimẽta ſuſcepit.Et iđ dubitauit Cõmentatoꝛ de
aĩa ſcđo an nutritiue ꝯueniat diffinitio aie:q̄ velut ꝯ
extat demõſtrationis:cũ p̄ actũ detur primũ Ipſa ete
niʒ nũq̄ʒ inuenit᷑ in aĩalibus:niſi ſm poſtremã perfe/
ctionẽ:ſoluẽs inquit.Niſi aliquis ponat ꝙ ſit q̄dam
modus animaliũ que nõ nutriunt᷑ in aliquo tp̄e ſicut
que manẽt in lapidibus vt rane magne que nihil the
ſauriçant tota manẽtes hyeme in lapidib⁹:⁊ ſil'r plu
res ſerpentes.Et ſm hoc erit id cõe oī aie ſenſibili ⁊
nutritiue:eandẽ vʒ habere intẽtionẽ.qđ ſi nõ:tũc p̄fe
ctio accepta in eis erit equiuoce.ſed quocunq̄ʒ mõ ſit
qñ intellecta fuerit diuerſitas ĩter eſſe vtrũq̄ʒ tũc non
nocebit accipere hoc indefinite in hac diffõne cuʒ ſit
aliter impoſ'e.¶ Ad aliud dđm ꝙ nutritio p̄ficit᷑ ex
coꝛpibus.⁊ ꝙ tñ duo coꝛpoꝛa nõ ſunt ſimul qm̃ rece/
dẽte qđ reſoluit᷑:repente occurrit reſtaurãs: ita ꝙ nõ
ſit intercidere vacuũ:cũ adueniẽs ſubeat locũ deper/
diti.Poteſt ẽt mẽbꝛũ dilatari ⁊ ꝯſtringi. Ga. nãlium
c.j.in me. ſcđo.ꝯ eraſiſtratẽ conãtẽ ſic nutritionẽ delere:aut ad/
ueniẽs vt dicũt tale potẽtia extat ⁊ nõ actu.Apparet
ẽt ꝙ nõ ſequit᷑ vnũ coꝛpuʒ aliud penetrare penetrato
ĩcoꝛrupto:vno ſic ſuppoſito adueniẽte ⁊ reliquo trã/
ſpirãte.Et mẽbꝛoꝝ ſil'r ꝯctione:diſtẽſione ac ꝯctione
ꝯceſſa.¶ Ad aliud dđm:nõ id.A.voluiſſe ſicut plu/
res ip̄m audiũt rudiũ:ſermonẽ hũc ſicut aliũ ſup̄ficie
tenus interpꝛetãtes ꝙ humidũ neq̄at reſtaurari radi
cale.Ueꝝ ſentio cũ.A. poti⁹ ꝙ ĩ fine humidũ reficit᷑
oĩno ĩpuꝝ velut tactũ de vio:ita vt ſp̄es coꝛrũpat᷑ p̄p
ĩdiſpõnẽ oꝛgani ⁊ mãe ꝯuerſiuã.Uñ tertia p̄.Defect⁹
c.ſing.in me. accidit nũq̄ʒ ceſſans vſq̄ʒ ad vltimũ:q eſt defectus re
ſtaurãdi humiditatẽ loco ei⁹ qđ reſolutũ fuit.Qui eq
dẽ reſtaurationis defectus nõ eſt audiẽdus ꝙ in p̄nci
pio accidat:veꝝ paulatine demũ qñ ad vltimũ p̄uene
c.3.v̄ſus fi. rit.Dictũ eñi p̄us ꝙ ipſum ſtare nõ facit:niſi id qđ re
ſtaurat illud qđ ex eo reſoluit᷑ ⁊ eſt nutriẽs.

¶ Differentia. cxiij.

Q. **moꝛs natura** lis nõ poſſit bñ
ficio aliq̄ retar/
dari:ſeu eodẽ vita ꝓtelari oñdit᷑.qꝛ ꝯſti
tuiſti terminos ei⁹q p̄teriri nõ potuerũt
tex.cõ.57. iob.14.Adhuc ſcđo de ge. Tp̄s ⁊ vita vniuſcuiuſq̄ʒ
numeꝝ habent ⁊ hoc determinatũ. Oĩum.n.oꝛdo ⁊
c.10.in me. oẽ tẽpus ⁊ vita mẽſurat᷑ p̄iodo. Palin.quarto de ge.
aĩaliũ.Rõnabiliter tp̄a oĩum ⁊ geſtationũ ⁊ genera/
tionũ ac vitaꝝ mẽſurari volũt ſm periodũ.Dico aũt
periodũ diẽ mẽſem.annũ ⁊ tp̄a his mẽſurata.Si g̊ vi
ta periodo mẽſurat᷑ ⁊ ipſe diffinituʒ exiſtit:⁊ vita erit
p̃.3.ca.3. diffinita.Rurſus pꝛimo pꝛima. Totũ illud puta q̄dẽ
v̄rſus fi. diuino ꝓuenit p̄cepto.qđ aũt ita euenit retardari nõ
p̄t cũ a cã ꝓcedat p̄ ſe infallibili.Et confirmat᷑:qꝛ ſcia
dei eſt cã reꝝ.Noſtra vero ſuſcipit᷑ ab ipſis.Cõmen.
duodecimo metaphyſice.Per ſcientiã nãq̄ʒ ſuam pꝛi
51.iux.fi. mus ab eterno ꝓduxit omnia in ipſis ſpeciebus idea
libus pꝛeuiſa.Sed de pꝛeſcientia falli minime poteſt
Determinatur eniʒ ad vnũ.Indeterminatio nãq̄ʒ cuʒ
ſit inoꝛdinatio quedã pꝛiuatiua:ĩperfectionẽ ĩpoꝛtat
quãdã.Cũ igitur ipſe ſit act⁹purus:ac oī impotentia
ĩmunis defectuq̄ʒ.12°.metaphyſi. Colligit᷑.n.in ſe p̄fe tex.cõ.30.
ctiões ⁊ nobilitates oĩum geneꝝ. cõmẽ. Oĩaq̄ʒ diffi/ te.cõ.35.⁊.38.
nite ꝓducet:iuxta illud ſapiẽtie.11.Oĩa in mẽſura:nu col'r cõ.38.⁊.
mero ⁊ põdere diſpoſuiſti.¶ Adhuc dicũt.Mẽſura 52.poſt me.
⁊ menſuratũ ſunt eq̄lia ⁊ homogenia.Motus nanq̄ʒ
hic ꝯtinuus eſt ex neceſſitate ſup̄ioꝛib⁹lationibus vt
tota ip̄ſius v̄tus gubernet᷑ inde.metau.pꝛin°ſed men
ſura vt p̄iodus ceu dictũ diffinit⁹exiſtit. Itideʒ teſtat᷑
ſm Boetiũ topicoꝝ.2°.tm̃ queq̄ʒ poſſe q̄ʒtum ſua foꝛ
ma p̄miſerit.ipſa v̄o eſt terminata.¶ Rurſus addũt
ſm.A.ꝙ v̄tus viuifica ſit finita nõ agẽs vltra finitatẽ col'r.1.p.co.3.
ſue terminũ.¶ Ampli⁹cui⁹partes ſunt determinate ca.3.poſt me.
determinatũ eſt ⁊ totũ:cũ eadẽ ſit rõ totius ⁊ partis.
hiſtoꝛiaꝝ p̄u°.Sʒ p̄nᵐ ⁊ ſtatus q̄ vite ſunt partes ip̄aʒ
ꝯſtituẽtes vt ſcribũt medici ſunt determinate. Igit᷑ ⁊
decremẽtũ determinabit᷑.Palin:aſtronomia eſſet iaʒ
mẽdoſa ⁊ ocioſa:qđ abſurdum dr̄ : cũ ea ſit veritatis
ac certitudinis nõ parue. Almageſti p̄ncipio. Et de/
mũ cã ⁊ effectus ſunt ꝓpoꝛtionales.2°.phyſi.ſed cãe col'r te.cõ.37.
vite ceu ſup̄ioꝛa ſunt determinata ⁊ ĩcoꝛruptibilia:cũ
ſint a ꝯꝛietate ſep̄ata.Impoſ'e itaq̄ʒ moꝛtẽ ꝓtelari.

In contrariũ qm̃.6°.ꝯ re.ſa. Qui ſanatiuã
ignoꝛãt dietã decẽs eſt citius In pꝛincipio.
q̄ʒ ſm nãe rõnẽ moꝛi:⁊ per oppoſitũ itaq̄ʒ diuti⁹viue
re.Eti.qꝛ cũ medicina oꝛdinet᷑ ad vite ꝓlongationeʒ Tex.cõ.62.
moꝛtẽ retardãdo.id nõ ĩcludẽs eẽt vana.2°.phyſi.qđ
graue ſit dices cũ oẽs eã teſtent᷑ medici ⁊ ph̄i neciõꝝ
aut ad plurimũ ꝯtingẽtiũ foꝛe debitũ finẽ ĩcludẽtiuʒ.
¶ Adhuc vita cõſtat in quadã ꝓpoꝛtione calidoꝝ ⁊
humidoꝝ adinuicẽ:hec nãq̄ʒ ſunt p̄ncipia vite:ſed ta
lis ꝓpoꝛtio põt diuti⁹ꝯſeruari:vt ⁊ docẽt medici:aut
humidũ generãdo ſufficiẽs calidi ſuſtẽtatiuũ ⁊ ſuper
fluũ educẽdo aut alterãdo ⁊ ꝯtẽperãdo: Propter qđ
vita poterit ꝓlõgari:⁊ moꝛs tali retardari bñficio.

Propter pꝛimũ q̄dẽ dđm ꝙ vltra id qđ dictũ
dr̄ia.21.ꝙ vita eſt ſignatoꝝ ꝓpoꝛtio/
nalis in p̄ncipia gñationis ĩfluxus:debito ſubſiſtens
fomẽto.hꝰ vero moꝛs eſt p̄uatio:cũ ea ⁊ vita p̄uati/
ue aduerſent᷑. In hac ſiq̄dẽ vite rõne ⁊ moꝛtis p̄ ꝯñs
ĩuuit᷑ duplices illi⁹cãs exiſtere vel p̄ncipia:mãles.ſ.
⁊ foꝛmales.Et vtreq̄ʒ demũ duplices extãt:vt ꝯſtituẽ
tes ⁊ ꝯſeruãtes.Cãe q̄dẽ foꝛales ꝯſtituẽtes ſũt yleg:
ſiue mr̄ vel nupta ⁊ alchochodẽ ſeu pr̄ aut nuptus.
yleg.nãq̄ʒ velut mã vite ꝯſtituit᷑ cũ eam alchochodẽ
tãq̄ʒ foꝛma ꝯſpexerit:⁊ p̄cipue benignitatis viſu:q ſi
foꝛtis extiterit tũ rõne illoꝝ q̄ ſibi eẽntiali⁹inſunt:tũ
ex parte oꝛbis ⁊ alioꝝ planetaꝝ:annos ipſi⁹vite tri/
buet maioꝛes. Et alij planete foꝛtune p̄cipue taliter
diſpoſiti:ſuos ãnos p̄ſtabũt minoꝛes.Si v̄o eꝯ fuerit
ſecus ꝯtinget:vt declaratũ dr̄ia.21.Neq̄ʒ ẽt aĩaduerti
opʒ ſignatoꝛes tm̃ particulares:veꝝ ⁊ vl'es:vt clima
tis aut patrie ac tẽpoꝛis inſtãtis.Indi nãq̄ʒ p̄ma inha
bitãtes climata ſubditi ſaturno:lõgeui ſunt valde:vt
⁊ plures ipſoꝝ nõ moꝛiant᷑ niſi deficiant ſenio. Albu
maſar in ſedan:nõ eñi ipſos ledit vt alios ſibi extra/
neos.Tẽpoꝛe ẽt antiquo hoies ꝓlixioꝛi viuebãt p̄io
do.dr̄ia.9.Foꝛmales quidẽ cauſe ꝯſeruãtes ⁊ in p̄ma
nẽtia ꝯfirmãtes ſunt obſeruatiões ⁊ foꝛtunatiões q̄s
aſtrologus facere poterit ſup̄ natũ p̄ſignata illi⁹ ho/
ra vl' ĩterrogatiõe ſuſceptã.Cũ.n.qs foꝛtũauerit yleg
dñm ei⁹aſcẽdẽs ⁊ ipſius dñm alchochodẽ ⁊ ad ſum/
mũ vite ſignatoꝛes vt aſcendẽs mediũ celi locũ ſoliʒ:
lune:partẽ foꝛtune ⁊ dñm ꝯiũctiõis vl' p̄uẽtiõis añtiʒ
natalis:maloſq̄ʒ ĩfoꝛtũauerit vt ẽt cadẽtes exiſtãt:nõ
eſt dubiũ apud genelaticos ⁊ imaginũ auctoꝛes ip̄m

ꝑficere:i vite nati aliquā ꝓductionē ⁊ ſanitatē lauda
biliorē afferre ſicut hoꝝ oppoſita infirmitatē ⁊ tandē
mortē inducūt:qđ nō ſolū ꝯtigit idiuiduo ſ; ⁊ patrie
oī:vt recitat Thebit de ſedice qui imagines ꝯſtruxit
regionē deſtruentē. Quo ēt mō qs pōt fortunari aut
īfortunari ad bona fortune honoris ſciētiā ⁊c̄. Vñ ⁊
īuocationē ad deū ꝑ me factam ꝑcepi ad ſciam ꝯferre
capite cū Ioue in medio ente celi ⁊ luna eūti ad ipm.
qđ ⁊ reges grecoꝝ qñ volebāt ſuis petitionibꝰ exau
diri obſuabāt. Albumaſar in Sadon. Qđ ⁊ modi fa
ſcinationis ac exaiationis ꝯfirmāt. Principia vo mā
lia indiuiduū ꝯſtituētia ſunt ſperma ⁊ mēſtruū.dīa.
36. Quoꝝ l; alteꝝ ſit māle vt mēſtruū:reliquū vo effi
ciēs ac velūt formale ſicut ſperma. Hec tñ ad ꝑncipia
cōparata ꝑdicta erūt tāq̄ mā vel ſubiectū. Cauſe vo
māles cōſeruātes:eſt debita ſex reꝝ nō naturaliū ad
miniſtratio:qua medicus corpꝰ ꝯſeruat illeſum. Aut
q2 id ꝑcognoſcit ſui ſcia vel aſtrologus illi predicit:
ſciens ipſum egrotatuꝝ aut morituꝝ ceu ex directio
ne gradus yleg ad gradus malorum: Saturni v; aut
martis ⁊ vl'r ad locu; occiſionis ſine bonoꝝ aſpectu
vel ꝯiunctione. Principia quidē formalia ꝯſtituētia
tacta ſunt in vite notificatione ꝑ ꝓportionalē influxū
ītellecta. Mālia vo qñ dicebaꝛ in principia gñatiōis.
Cauſe aūt ꝯſeruātes vtrūq; tanguntꝛ per debito ſubſi
ſtere fomento. Ad vitā nāq; ſicut ad alia quelibet cō
poſita mā; ⁊ formā oportet cōcurrere ſeu illoꝝ aliqđ
loco. Nā ſi cui a ſignatoribꝰ vite tributū fuerit.c.viue
re annis:humidū vo ⁊ calidum ſufficiētia nō fuerint:
nō tm̄ viuere poterit. Et multo ampliꝰ ſi his habitis
īfluxu caruerit ſignatoꝝ: cū mā minus ad eſſe faciat
q̄; forma cōpoſiti. Hec aūt ꝯceſſa ſunt ēt parū in aſtro
logia nutritis:⁊ ꝑcipue in imaginū ſcia:q̄ſq̄; in pluri
um intellectus hoc cadere minime poſſit.

Propter ſcōm vero ſciēdū ꝙ fere oēs ad que
ſitū cū diſtinctione rñdent colligētes
ex dictis phoꝝ ⁊ medicoꝝ.dīa.21.mortē fore dupli
cē. vnā quidē nālē accidentē ex cōſumptione humidi
radicalis ⁊ calidi ꝯñter extinctione que inſenſibilis
aie dī ablatione morte ⁊ vita contingēs nō minus:eo
ꝙ virtus ībecilitata pulmonē nō pōt agitare. Altera
quidē eſt violēta ⁊ accidētalis occurrens ex indebita
reꝝ ſex nō naturaliū adminiſtratione:a qua egritudi
nes ꝯſurgunt plures tā in cōplexione q̄; in cōpoſitio
ne qñq;. Aut ex caſu fortuito exteriori. Dicūt aūt me
dicus pōt mortē retardare violentam accidentaliter
emergētē:nō aūt nālem:⁊ ꝑ ſe cū ſit termino finito ſta
bilita:quoꝝ equidē motiua in argutis dudū ꝑmiſſa.
Sed ꝙ hec poſitio ſtare nō poſſit ⁊ ꝙ veritati ac me
dicoꝝ obuiet ſententie : in tertio dicendorū ⁊ quarta
oſtendetur.vbi eoꝝ ſimiliter tollentur motiua.

Propter tertiū aūt ſciendū primo ꝙ mors nō
pōt retardari omnifariā ſeu vita per
petuari. Scđo veritas cu; eius ſubdaꝛ fulcimentis.
¶ Propter huius ꝑmū ſciendū ꝙ Ga. cū alijs de re. (G.ante me. li.1.ca.3.)
ſa.⁊ in de tabe ſcribit ꝑcipue ꝙ qdam phoꝝ ſcripſit
librū oñdens q̄liter poſſet qs inſeneſcibilis ꝑmanere
oino ipm tradēs:cum adhuc quadragenarius exiſte
ret:extenſus demū in.80.annos denuo factus extitit
gracilis vt coaptareꝛ ei Hyppocratica ſeries ex ꝓno
ſtico. Naſus acutus oculi concaui ⁊c̄. ꝯñter ſeriata.
Hic equidē deriſus alios nō auſus ē docere:q deniq;
q̄ſi ſeipſum corrigēs dixit non oēs poſſe īſeneſcibiles
ꝑmanere:ſ; optime a natiuitate cōſtructos ⁊ ab ipſo
diligēter ꝓcuratos. Qđ vtiq; Ga. cū alijs vltimā fa
tuitatē reputauit ſubdens oē gñabile penitus corrū
pi.qđ ⁊ rōnibus firmaꝛ nō paucis ſumptis ex cauſis

aialis ꝯſtitutiuis:tā ex parte mãe ꝑme vlis q̄; parti
cularis ſcđe ⁊ alioꝝ. Nā in qbus ꝑnm̄ corruptiōis ali
qđ per ſe repetiꝛ:hec de neceſſitate corrūpentur. Oia
vo mixta in ſe ꝯtinēt corruptionis ꝑnm̄:yle.ſ. ꝑuatio
nis rōne ſibi aſſociate:maleficiū ⁊ deſtructionē ſemp
machinātis.phy.ꝑ. Qñ.n.eſt ſub vna forma hac q̄ſi (Tex cō.80.)
faſtidita:ſub alia fore appetit. Ea nāq; totū nō pt ap
petitū ſatiare mãe:ceu in celo appetitus forma ſatiaꝛ
mãe:ſi eā hēat aut fortaſſis alia exiſtit ⁊ altera. Rōne
quoq; mãe ꝯcrete mōſtraꝛ ēt. q2 mixtum cōponiꝛ ex
ꝯ̄rijs.vñ ⁊ mixtio fere violenter fit:⁊ vi permanēt mi
ſcibilia in mixto cū vnūqđq; ꝓpriū exqrat locū. Nā
tñ vniuerſalis ipſa inducit admixtū ⁊ ꝯtinenꝛ in aliq
tpe ipſoꝝ ꝯ̄rietate ſopita vtcūq;. Ex ipſis eni vis eli
ciꝛ aut deforis tribuiꝛ que determinato cogit ea tpe
vna ꝑmanere. Ignis nāq; radijs ſtellaꝝ ⁊ ſolis confi
guratis ꝑcipue in noſtrū deduciꝛ cōtinens ſicq; ſup
eminet qđ terreū. Nullū aūt violētū:cū forma careat
nāli ſibi indita eſt perpetuū. Eti.ex pte forme:q2 iflu
xus celeſtis velut forma ⁊ datiuus eſſe:terminatꝰ exi
ſtit:⁊ mā in quā ſuſcipiꝛ fi'r. Nūq̄; eni virtus infinita
in mām recipiꝛ finitā.phyſi.8°. Et ꝑcipue cū illa fue (te.cō.86.⁊ 11 meta.te.c.41.)
rit intrinſeca:ſic mixtoꝝ eſt forma:eo ꝙ in celo v̄tus
⁊ forma ſuſcipiꝛ:īfinita tpe:nō aūt vigore ne motꝰ ac
cidat in nō tpe. Ipſu; tñ eſt finitū.ꝑ.ce.⁊ mū.⁊ cōmē (Tex.cō.43. cō.41. pꝰ ph.)
tatoꝛ.12.metaphy. Sed virtus que moueꝛ extat ex
triſeca:⁊ nō ſicut fora illi inherens. Celū nāq; moueꝛ
ꝑ ꝑnm̄ ſeparatū qđ eſt in eo de ſuba orbis. Rurſus ex (ca.1.iuxta fi.)
parte quidē efficiētis que reſtauratio eſt deperditi fa
cta ꝑ calorē noſtri corꝑis trāſmutantis alimentū ⁊ cō
uertētis in alitū quo repatiꝛ: cū hec ſit actio phyſica
q2 oē agēs phyſice patiꝛ phyſice. Nā alimentū in ꝑnº
corpori ꝯ̄riu; exiſtit:ꝓpter qđ agēs ex ꝯ̄ria pugna re
paſſu; op; tādē debilitatū deficere:vt ⁊ vinu; multe
aq̄ mixtū:demū oē reddiꝛ aquaticu;.ꝑmo de ge. Ad (Tex.cō.41.)
huc ex fine:q2 cū inferiora in generationem ordinenꝛ
vt maneāt:ſi ceſſaret corruptio ꝯ̄ſineret ⁊ generatio.
Corruptio nāq; vnius ꝑm Ari.eſt ꝯtinue alterius ge (1.de ge.⁊ cor tex.cō.17.)
neratio:⁊ eꝯ̄. Ampliꝰ ꝑm loquētes legū pluriū nūq̄;
numerus cōplereꝛ electoꝝ cū terra ipſu; ēt ſimul ale
re nō poſſet. Hec quoq; apparent ex ꝑmo canone ⁊ ꝑ (doc.3.ca.3. poſt me. ꝓle.6.)
bl'.tertia. In corpore nāq; animalis multiplex reperi
tur ꝯ̄rietas mortis cātiua oino:vt qualitatū ꝑmaru;
ſibi adinuicē aduerſantiū:caloris naturalis agētis in
humidū:q ꝑ accñs ſe tandē dupl'r ꝑimit:tū humidu;
ꝯſumēdo nāe:tū ēt q2 ꝓpter h̄ humor ꝯſurgit aqueꝰ
indigeſtione cātus:eiꝰ ſuffocās q̄titate ac q̄litate ex
tinguēs frigida. In h̄ quoq; opatur cōtinēs nō paru;
corpora ꝯtinue reſoluēs:ſtellaꝝ virtute in ipm ſuſce
pta:qđ ⁊ alie res adiuuāt nō nāles: corporibꝰ extra
nee:aſſidue:vt dcm̄ repatiētibus illis. Virtꝰ ēt vt oñ
ſum finita exiſtit. Quare ex tātis de necītate ꝯuinciꝛ
vitā tādē deficere oportere. ¶ Propter.huiꝰ 2m ſciē
dum. ꝙ mors pōt aliquo ſubſidio retardari:ſiue vita
eodē ꝓtelari:nō ſolū que accñtalis veꝝ ⁊ nālis:qđ ex
medicoꝝ oñdiꝛ ſermonibꝰ recte ītellectis. Cū.n.ars
medicie ſanitatis ꝯſeruatiua:nō ſit facultas q̄ a mor
te penitus ſecuros nos reddat:neq; corpus ab extri
ſecis nocumētis nos muniat:neq; vnūqđq; corpꝰ ad
vltimū vite lōgitudinis ꝑducat q̄ eſt ꝑm hoīe; abſolu
te.puta.120.annoꝝ.aut.70.vti tactū.dīa.9. De dua
bus eqdē rebꝰ ſecuritatē ꝑbet putrefactionis ꝓhibi
tionē oino:⁊ defenſiōe hūiditatis:ne cito reſoluta cō
ſumaꝛ. In cuiꝰ qdē fortitudie ꝯſiſtit vt ip; vſq; ad de
bitū tps ꝑm eiꝰ ꝑmā ꝯplōnē ꝑmanere faciat.ꝑ tertia.
ca.1. Qđ dupl'r fit ſic ⁊ duplices morti; ſūt cāe. Quā
tū enim ad ꝑmā exiccatiuā ꝯ̄ponitur regimen ꝓhibi

bens dn̄ium cāꝝ ſiccitatē faciētiū accelerare: cauſis exceptis faciētibuſ illā occurrere neceſſario: nō tn̄ valēt denū ꝓhiberi cū ꝓbatū ſit vitā minime perpetuari. Cōtra ſcdam vero adducitur regimē ꝓhibitiuū gn̄onis putrefactiōis ex coꝛpis tutela a ptāte caloꝛis extranei itrinſeci ⁊ extriſeci. Sic igit̄ hic ſermo diligēter expoſitus ſapit ꝙ velut medicus ꝓtēdit ne moꝛs accidat violēta ita vt retardet̄ nālis. Alioquin coꝛpꝰ optime ꝯſtructionis minime arte indigeret ꝓcuratiua.

li. ca.5.i pn. Amplius nō minus id Gal'.in de tabe expꝛeſſit inquiēs ſenectutis tabē ipoſſibile foꝛe deniqꝫ ꝓhibere ſed auxiliari vt in pl'm extendere poſ'e. Subditqꝫ demū tiqdē ḡ ipoſſibile humidioꝛē eſt opari ſubam coꝛpoꝛis coꝛdis Aut epatis accidet ſupextendere. Si v̄o nullū ſufficiēs eſt: vt neqꝫ epar hūidius ſeipſo facere: neqꝫ coꝛ: ſꝫ neceſſariū in ſubſequēti tpe ſicciꝰ fieri alterū ipſoꝝ: neqꝫ viſcera ſolū ſed artarias ⁊ venas: ꝓhibere qdē ſenectutē ipoſſibile videtur. Qd̄ denuo ſermone cōfirmat homerico ꝑ cibū: potū: balneū: mollē lectū ⁊ ſomnū: coꝛ: epar: ⁊ vl'iter totū coꝛpꝰ exhumectat̄. Cū itaqꝫ ſenectutē doceat coextēdere ꝑ humectationē hꝰ moꝛti oppoſitā cōſumptiue nāli: nō autē ꝑ hꝰ putrefactiōis ꝓhibitionē pꝛompte indicat̄ moꝛtē

pa13. inx.fi. poſſe naturalē retardari. Adhuc haly medicꝰ ⁊ aſtrologus hāc olfaciēs veritatē tertio technis inqt poſſibile foꝛe vt ſint medicie ꝓhibētes ſenectutis velocitatē a frigoꝛe mēbꝛoꝝ ⁊ ſiccitatē ipſoꝝ ⁊ ꝓlōget̄ ꝑ illud vita hoīs qn̄ regimē eiꝰ ſit bonū: ſicut dr̄ ꝙ hoīes vixerūt cētenis annis. Et vnū iuētoꝝ in illo ē medicina trifera noīata. Et nāqꝫ bonam efficit digeſtionē ⁊ coloꝛē floꝛidū: Et vl'r vitā ꝓtēdit: cū reliquo bono regimine q̄ꝫdiu. Sic vt foꝛtaſſe diutiꝰ viuētes iā īuenerūt medicias: qbꝰ ipſoꝝ vite fuerūt ꝓlōgate. Inuenire nāqꝫ ē magis vltimū ī ꝓductione vite adhuc q̄ꝫ trifera. Nō tamē poſſibile īuenire medicinā oīno ꝓhibētē a moꝛte. Nūc aūt rōnes id cogentes adducant̄ ne qſ ſophiſticās ꝑinductos ſermones: de moꝛte ſolū velit exponere violēta verſuta verſute. Nam oē illud cuiuſ pncipia poſſunt ꝑfectioꝛa ꝯſeruari ac vigoꝛoſioꝛa bn̄ficio quodā: id ipꝫ diutiꝰ poterit ꝑdurare. Talia vero ſūt pncipia coꝛpꝰ humanū ꝯſtituētia tā materialia q̄ꝫ foꝛmalia ꝑtacta. Materialia qdē: qꝛ humidū radicale pōt reſtaurari dr̄ia pꝛioꝛi. Calidū ēt valet defendi ⁊ cōtēperari ꝑ artē: ne humidū cōſumēdo ſiccitatē ⁊ frigiditatē coꝛpoꝛi adducat. q̄ ī moꝛtiſ ꝯcidūt rōne. Rurſus ꝓbatū eſt dr̄ia.22. naturalē poſſe cōplexiōeſ ꝑmutari. Mutet̄ itaqꝫ melācolicus verſus ſanguineū vel tēperatū cū ipſe ſit ceteris bꝛeuioꝛis vite: hic aūt lōgioꝛis dr̄ia.21. Similiter caloꝛes extranei humidū exiccāteſ poſſūt obtēperari: quo ꝓlōgabit̄ mō vita naturalis: cū debita fuerit ꝓpoꝛtio calidi ad humidū: ⁊ demū ad tertiū vt coꝛ: dr̄ia ꝑallegata. Ampliꝰ pꝛincipia foꝛmalia ꝑfecta ⁊ vigoꝛata ſeruant̄ vltra eē ſuū: ſi arte iuuēt̄ aſtrologie. Qd̄ dupliciter euenit: aut ꝑdicēdo medice alicuiꝰ īfirmitatē futurā: cuiꝰ natiuitatē cognouerit. Sciēs eni directionē gradus yleg aſcēdētis ⁊ ꝓpꝛie colerici vēturā ad locū martis egritudinē gn̄aturi ex calido ꝑcipit ⁊ hūc infrigidari ⁊ humectari: ⁊ colerā euacuari: ita vt nō egrotet aut paꝝ afficiatur inde. Egritudines aūt moꝛtes accelerare faciūt ēt naturalē. vnde in centiloquio. Aſtrologus optimus malum euitare poterit ſm ſtellas futuꝝ: cū eiꝰ nām pꝛeſciuerit. Uel gradum vt tactū yleg ⁊ aſcēdētis cū alijs ſignatoꝛibus vite ꝑ imagines foꝛtunādo. Sic.n. aptādo imaginē ⁊ demū illū cuiꝰ eſt: v̄tus icludit̄ aſtroꝝ ꝑ radios viuifica: vnde influxus foꝛtificat̄ natalis. dr̄ia.10. Sicut nāqꝫ impꝛimūt per motū ⁊ lucē virtutes cōes coꝛpoꝛa ſupioꝛa: ita ⁊ virtuteſ ipſoꝝ occultioꝛes ⁊ determinatioꝛeſ in hūc vl' in iſtū iīgun tur ſuo mō ſm ꝙ magis fuerit aptus ſuſcipe ab ipſiꝰ ꝓpꝛie natali: vel a reuolutiōe eiuſdē. Et h̄ eſt qd̄ in cētiloqo dr̄. Aīa ſapiēs adiuuat opꝰ ſtellaꝝ: queādmodū ſeminatoꝛ foꝛtitudines nāles. hic aūt ꝓducit vitā vegetabiliū ⁊ extēdit. Palin cuiuſcūqꝫ terminꝰ nō eſt ꝑfixus oīno ſed ꝯtingēs magis: is pōt nō ſolū retardari: ſꝫ ēt ꝓtelari: cū nata ſint circa idē fieri ꝯ̄ria. Talis v̄o eſt ꝑiodus vite. Qd̄ oñdit̄ tū ex ꝑte pncipioꝛū foꝛmaliū ſupioꝝ: tū magis rōne īferioꝝ. Pꝛio qdē ⁊ maxie ſm aſtrologoꝝ ſnias qꝛ nō videmꝰ ſꝑ coꝛpa celeſtia quaſdā magnitudines tēpoꝛe in eodē ptrāſire: veꝝ aliqn̄ velociꝰ ⁊ iterdū tardiꝰ: ſꝫ vltimo totū foꝛtaſſis reddat̄ vniſoꝛme: ſic̄ motꝰ denotat octaue ſpere iuentꝰ velociter ab eo qd̄ tpe fuit Abꝛachis ⁊ Ptolomei. dr̄ia.9. q̄re depꝛehēdi nō ſolū arte veꝝ etiam cū alijs ſenſu in his climatibꝰ. dies ꝓlōgatos ⁊ noctes minoꝛatas in ſolſtitio hyemali: eſtiuali v̄o eꝯ̈ ꝑꝑ depꝛ ſſionē poli octaue ſpere: ⁊ eleuationē çodiaci: de quo tractatū ꝯſtruxi. Sꝫ ēt in ſecādo ſpaciū qd̄ ē minuto ꝑ̊ arietis ad pm libꝛe minutū: ſeptē plus ponit dies q̄ꝫ adhuc ad ꝑ̄dictū arietis minutū. tertio almageſti. Luna quoqꝫ qn̄ fuerit curſu velox.15. pluries ꝑambulat ḡdus çodiaci in die: qn̄ aūt tarda.12. media v̄o circa 13.10ſ. dr̄ia. Sūt ⁊ plures tales in celis cātibus ſimiles diuerſitates ꝑcepte. Qꝝ aūt terminum nō ſit ſtatuere ꝑ̄ciſū ex ꝑte pncipioꝝ māliū. id Ari. teſtat̄ de

te.cō 57. ge. ⁊ coꝛ.2°. Poſtq̄ꝫ.n. dixerat gn̄ationē ⁊ coꝛ. ineq̄li

Tex.cō.58. fieri tpe ſubdit. Sꝫ ꝯtingit multotiēs in minoꝛi coꝛrūpi: ꝑꝑ adiuicē ꝯfuſionē. Ineq̄li.n. ente mā ⁊ non vbiqꝫ eadē neceſſe gn̄atiōes ineq̄les eē: ⁊ has qdē citioꝛes: has aūt tardioꝛes. q̄rto ēt de ge. aīalium. cū poſuiſſet

ca.10.in fine. vniſoꝛmitatē ex ꝑte ꝑiodi celeſtis ſubiūxit. Uult igit̄ nā hoꝝ verius. i. certiꝰ nūerare gn̄ationes ⁊ ꝯſumatiōes. nō certitudinaliter āt ꝑꝑ māe īdeterminationē. Adhuc cū actus agētiū mām requirāt diſpoſitā: ita ꝙ quanto fuerit mā diſpoſita magis tanto ſit facilioꝛ actio: ſic vt agēs ēt debile in ipſa poterit agere: cū potiſſima cā ſit actiōis mālis ꝑ̄paratio. febꝛiū ꝑ̊. Medi

ca.4. poſt pn. cus eqdē valet vt oñſū eſt mām ꝑ̄parare. Ac aſtrologus ſil'r ⁊ foꝛmā reddere ꝑfectioꝛē. Itidē q̄dā climata ſunt in qbus hoīes lūgioꝛi viuūt tpe: vt qd̄ idoꝛū

ar.1. poſt pn. vt dictū ꝑus: q̄dā in qbus bꝛeuioꝛi vt qd̄ nigroꝝ. Eis

doc.2.ſi.1.ca. nāqꝫ euenit ſeniū in.30. anniſ. ꝑ̊ 2ª. Permutet̄ itaqꝫ qs

11.poſt pn. ex terra nigroꝝ ī idiā: vite hic reddet̄ lōgioꝛis niſi virtus ſpecifica ⁊ affectio in aere īpꝛeſſa ſibi fuerit ꝯ̈ria diſtātia lōgioꝛi īpꝛopoꝛtiōe adducta ceu ſi indus aſſumeret ꝯpl'onē climati ſclaui aut moꝛiet̄ aut īfirmaret̄

1.p.doc.3.c.1. ſm. A. ꝙ aūt ꝑmutatus in clima vegetabiliꝰ lōgioꝛis

circa mediū. ſit vite appet: qm̄ vl'e diſtrahit ⁊ ꝑturbat particulare.

A Abꝛaā Euenare Cōtingit nāqꝫ.40. milia hoīum aut plures ſimul qn̄qꝫ bello iterire. quos nō eſt oēs dare ꝓꝑe aſtralitatis moꝛte decedē: ſꝫ ꝑꝑ natiuitatē ſupioꝛis pꝛauā hos in bella trahētis ꝯtingere. Rurſus eadē rō eſt totiꝰ ⁊ ꝑtis. Uita v̄o totiꝰ ⁊ vl'is nō eſt determinata. qm̄ oliꝫ lōgioꝛ nūc āt bꝛeuioꝛ: vt dr̄ia tactum eſt.9. Adhuc ſi vnū ꝯ̈rioꝝ eſt in nā ⁊ reliquū. 2°. ce. ⁊

tex.cō.18. mun. Sꝫ vita pōt vt vi abbꝛeuiari. Sil'r ⁊ ꝯ̈ria nata ſunt fieri circa idē. Uite nāqꝫ bꝛeuitas ⁊ ꝓlixitas ſūt ꝯ̈ria. vita v̄o pōt vt oēs ꝯcedunt abbꝛeuiari. Has v̄o duas rōnes īpugnāt oppoſitū huius ſentiēteſ pꝛaue. Dicūt.n. pꝛimā ꝯcludere de moꝛte accidētali ⁊ nō nā

vbi.ſ.i.ne. li moꝛte. Qd̄ manifeſte falſū cū ſmo Ari. ſit cōis ēt in ꝯ̈rijs nō veris: vt apparet inducēs in igne ⁊ terra. Multo igitur amplius in vita naturali ⁊ ſua verificabitur moꝛte. Propter qd̄ nihil reſpondent nedum

q soluāt. In scđa vo rōne subiūgunt nisi alterum in fuerit nā: supponētes nā inesse vt mors nequeat nā-lis retardari. Cuius falsitas manifestet per plura pe tētes qđ bñt ɔfirmare. Itidē aīa huius corpis forma
te.có.46. affinior est ipsi: ampliusq3 in ipsu3 impressiua q3 forma vniuersalis exterior celestis. Sed aie multotiens motus impressus corpori nō obedit. tertio de aīa. no tū. z de cā motus animaliū. ceu signant irati venerei apoplexia z corde: in quibus tñ percipit motus eua cuati. Eti. ēt nāles nō sunt prefixi oīno z arithmetici: vt arbor populationes indicāt: z vermiū ex putredi ne generationes. nā īterdū pus: aliqñ vero posterius euenit fm q sol in ariete seu piscib9: marti pōt aut sa turno copulari. Silr z gestationes non sunt matrum pares. Quedā nāq3 .7. mēsibus ferūt. alie qdā .9. nōnulle .8. qdā .10. z deinceps alie: adbuc etates nō vno terminant periodo: cū qdā sint lōgeui alij breui eui. vt dīa .21. appuit. nā ad act9 venereos mouent z bar bescūt sil: neq3 idē se ipso fm circūstātiar diuersitatē. Ampli9 videmus morientes ēt tēperatos p electuarij exhibitionē z vini aromatici vi taliū mox ɔfortari z
B mortē retardari taliter. Qđ z manifesti9 opat croc9: macis z castoreū ana. cū vino trita exhibita ɔfortatiuo velut muscatello. Sic z in de pomo dī libro de Ari. in manib9 ipm tenēte. Cuius reficiebat odore di cēte diu expirasse: nī pomi sustentaret illi9 odore: statiq3 man9 ei9 inceperūt ɔtremescere: sicq3 pomū cecidit z expirauit. qñ. n. eueniret si termin9 foret oīno pfixus: z ei9 velut illuminātis ad illuminatū aduētus: z marie cū nobis celestia necessitatē nō īpingāt: māz dispositā expetētia. Et aduertētib9 ppe q rōnalis aīa
ca.4. iuxta fi. est dignior stellis. Isaac febriū .5. Uidem9 ēt aliqs cōiūctiones qd magnū oñdētes pri9 lōgo pcedere tpe: añq3 ipsar mōstret effect9: cū māz tpe disponāt z forma tādē īducāt: sicut ɔiūctio diluuiū ptendēs p. 287. pcessit annos. Albumasar ɔiunctionū p. Illa vo que Mahumet futur denotauit p. 52. Alchabitius. Sic igit ex his oībus itellectū pspicacē bñtibus z sciam qbus scribit diligētib9 sufficiēter oñsu3 sit mortē pos se nālē z medici bñficio z astrologi retardari. S3 vt magis copiant antemissa sciēdū: q mors pōt dici nālis dupl'r. Aut q2 ɔcidat puatiōe illius qđ ex pte pncipior māliū z formaliū existit: z talis ppe dī nālis: sicut qñ qs pfecta habuerit pncipia mālia: bono etiā gubernet regimine: ac formalia bis ɔsona z bñficio astrologi coadiuuat9 decedat tñ. Et alia qdem nālis īpropriius ista dī cū ex pncipijs solis ɔtingat formali bus vtute inexistētib9: quātitatē vite quādā ɔfusam vt oñsum pstantib9 q̄ siue gladijs aut morbis9 seu putrefactiōe ɔtingat pōt nālis appellari: cū pnm auferat formale vtutis z nā pprius dicat de forā q3 de mā.
¶ S3 circa pdicta euenit dubitare: q2 ɔcessu3 mortē quādā nālē existere. Qđ nō vī: qm seniū z oīs defe-
Tex.có.37. tex.có.56. ctus ac corruptio est ɔ nām scđo ce. z mū. Cuius ɔiū
tra.1.ca.2.circa pri. est: q2 senescere z corruptio fm nām .5. physi. z de ta be. ¶ Dōm q mors est duplex. Una qdē vlis q̄ motu superior in elemēta euenit agētiū: nā. n. huius nō solū intēdit generationē: ver ēt corruptionē: cū corruptio vni9 sit generatio alteri9: z hec mors dī naturalis. Est z altera nā particularis vniuscuiusq3 idiuidui: z q2 vnūqđq3 appetit sui sp salutē z ɔseruationē: mortē pniciēq3 deuitat: mors h9 diuidit ɔ nām z maxime forme qd diuinū z appetibilis entis: nō eni3 ab hoc intēdit particulari nisi forte p accñs: vt in depra uatū habētibus appetitū aut volentibus vita diuini cōiungi futura. Et fm hanc intentionē dictū est. p de
c.20. circa pri. generatione animaliū. femellā fore marē occasiona-

tū siue agonū. Potest z ea naturalis dici: siquis atten dat q a pncipijs pcedit intrinsecis: z si non intenta. Quidā quoq3 dixerunt mortē naturale3 esse ratione materie talē maximeq3 pter priuationē illi cōiūctā maleficiū pcēdētē ac destructionē nō aūt ex parte forme. qđ in idē pōt positione qđ dictū cōcidere.

Propter quartū ad pm dōm q Job nō simpl'r loqtur sed respectiue vt de termino cōi lato z nō anguste precisо. Nō eni bois vita quinquagesimo solū extendit anno. neq3 hodie ducētesimo sed iter hos latos terminos reperit diuersimode terminata. vñ ait. Breues dies bois sunt. Numerus mēsiū eius apud te: ɔstituisti terminos: z reliq. Appa ret igit nō de termio pticulari pciso ɔcionari. ¶ Ad scđm z tertiū dō3 q Ari. loqtur de piodo cōi ideterminato z non pticulari pciso. Aut de piodo ex motu super magis vniformiter cāto. Hic aūt sicut ɔñr subiūgit pp diuersitatē māe ac ineqlitatē variat nō par ita vt h itellectū ɔcludat oppom z nō intētū. Et mira dū est q multi grauiū sup h fuerunt fundati. ac si pio dus ita foret pcisa z cām ei9 ɔñs in istāti vt illumina tio lucē. ¶ Ad aliud dōm fm Aris. z cōmētatorē: q de9 nibil pt in hec opari absq3 medio: cū ei9 oīs actio hic mediāte motu z trāsmutatiōe pficiat: ita vt perio dus a supnis corporib9 in hac īferiori mā īducta non hēat pmutare: cū ad id seqt qdā iordinatio ac defect9 z mutabilitas in p: tāq3 nō sapiēter pmitus oīa pducēti denotet inesse. Que. n. pfecta rōne firmata sunt: pmutari nō possūt: iuxta Thimeū. S3 q2 hi de p ceu de agēte quodā nā sunt. q. locuti: pterea dōm cum sit agēs volūtariū p suū itellectū oīa vt ei placet dispo nēs ē z imutās. qđ tñ ɔ vitatē nō est determiatā cum ea p nālia z medicinalia z nō p supnālia fuerūt pscru tata. ¶ Ad ɔfirmationē vo dōm: q l3 dei scia sit rerū cā z fm q puidit ab eterno ita eueniat. Nō tñ ei9 pre scia seu puisio reb9 necessitatē ɔdonat. 5. de ɔsolatione: q2. n. ipse oīa pduxit z cōprehēdit sine motu z tpe īdiuisibili: nos vo pcipimus motu z tpe. aīa nāq3 nostra nō itelligit sine ɔtinuo tpe ac fantasmate: de memoria z reminiscētia. z .3. de aīa: nō possum9 ad illa q ipsi9 intime ptingere: sic nicticoracis oculus rotā non valet solis īspicē. At q2 h fmo alteri9 z altioris ē speculatiōis: suspēdat ad pñs. ¶ Ad aliud qd dōm apparuit: qm fm q mēsura est lata z ideterminata: sic z mēsuratū: cū hec ei fuerit applicata. ¶ Ad aliđ dō3: q ver est pm: s3 qđ sub ipso assumit ē falsu3. Oñsum eni q fora bñficio artis pōt lōgiori tpe in mā pmane re. ¶ Ad aliud iā apparuit qd dōm. Uirt9 nāq3 viuifica est finita finitate lata nō angusta. ¶ Ad aliđ silr dōm q pnm vite ac status vt ostēsum nō sunt determi nati. Quedā. n. corpor citius icipiūt: qdā vo tardi9 z ad statū eodē pueniūt mō vt apparet ex plis diuer so termino gestatiōe ac terminatiōe iuuētutis varia. Nā quorūdā iuuentus ponit in .30. anno terminari: alior vo in .35. fm ɔplonis diuersitatē z taliū. ¶ Ad aliud dōm: q z astrologia nō est mēdax neq3 ociosa: qm sicut astrologus percipit circa natū accñtia emer gētia: ita z eor subsidia in plōgatiōe vite per artē or dinate pcipit: vel veritatē dicit i q3pluris. Et raro de ficit valde a pnosticatiōe fcta: excepti qbusdā pticula rib9 valde. ppauci aūt sunt pdicto vtētes regimie vi te pductiuo: cū pl'es vita viuāt brutali aut occupatio nib9 ciuilib9 z familiarib9 occupati. ¶ Ad aliđ dōm vt mōstratū q vita nō pōt ppetuari: z q dictū Arist. in causis vificat vniuocis imediatis p se ad effectum ordinatis: qles nō sunt supiores ad ista. pp. n. ab illis distare hec reddunt trāsmutabilia z corruptibilia oī

col'r phy. tex. 26 z .2. te de z cor. te. có. 59 12. m: t. có. 18 iuxta finem.

post prin. tex. có. 30.

quaqꝫ.Uñ in libro de mundo.Deus ƀꝫ poetā reſidet
in ſupremo vertice vniuerſi:cuius v̄tute p̄cipue foue
tur corpus qđ ꝓpe ē:⁊ deinceps ꝙ poſt illđ ꝯñr:vſqꝫ
ad loca noſtra ꝓpe terrā.Et q̄ ſup terra videt̄ nimiū
diſtantia a cōmodo diuino:infirma eſſe ⁊ plena mul/
ti turbinis.Nō enim effectus v̄tutem ſue cauſe cōti/
net ⁊ rep̄ſentat pfecte pp qđ ⁊ varietas paulatim oc
currit vt ⁊ ī toto appꝫ ordīe vniuerſi a p̄ p media ī iſi
ma deſcēdēdo.ꝑm⁹ eteni ſimplex ⁊ īmobilis manēs
ac incorruptibilis oīo.Reliqs autē adſunt cōpoſitio
mobilitas ⁊ corruptio . ¶Dr̄ia. cxiiij.

Q cibus ⁊ potus magis

aere nos īmutēt mōſtrat̄.Quia qđ ſim/
pliciter nō immutat nos magis nō imu
tat.ſed aer ac ēt aq̄ abſolute non immu
[ō.115.in me.] tant abſolute.vñ Cōmētator ſecundo de aīa.aīal qđ
natū eſt eſſe in aqua vel in aere nō ſentit aliquā qua/
litateꝫ calidā aut frigidā in eis.ſi has itaqꝫ nō ſentit
[lec.12.añ me.] perceptibiliores ⁊ magis permutantes:neqꝫ ſentiet
reliquas.¶Amplius Iſaac in dietis vl̄ib⁹ ſimplicia
nō faciūt in ꝯpoſitis qđ cōpoſita ī ꝯpoſitis.ſꝫ pot⁹ ⁊
[Te.cō primi.] cib⁹ ſūt ꝯpoſita:ſimplex v̄o aer ſcđo phyſi.⁊ p̊ p̄ᵃ ⁊
[doc.2.in me.] firmat̄:q² agētiū ⁊ patiētium opꝫ ſymboluꝫ ⁊ ꝓpor/
[Tex.cō.53.] tionē exiſtere.¶Rurſus agentia ⁊ patientia cōicant
in mā.p̊ de ge.⁊ cor.hec aūt nō cōicāt:cū aer ſit ſim/
plex:potus ⁊ cibus cōpoſiti:huius māe ſunt oppoſi/
[Tex.c.4.⁊.7.] te.¶Adhuc locus virtutē hꝫ ſaluatiuā.4.phyſicoꝝ
mirabilis enim nā eſt loci.Sed aer noſtrum eſt loc⁹
Nos itaqꝫ ſaluabit impmutatos.Palin qđ hꝫ diffe/
rētias ⁊ virtutes minime ſenſibiles īmutat minime:
cū his pficiat̄ immutatio.h⁹ qdē eſt aer.vñ p̊ phyſi/
[Tex.com.54.] corū.Aer nequaq̄ꝫ dr̄ias hꝫ ſenſibiles.Eti.Qđ diu/
tius īmoratur ⁊ groſſioris eſt molis minime ceſſiue
magis immtat eius oppoſito.Tales vero ſunt cibi
maxime ⁊ potus:nō aūt aer:cum ſit poſt igneꝫ ſubti/
liſſimū corpoꝝ.Itidē cuius qualitas ⁊ ſubiectū illi⁹
ſunt debiliter īmutatiue minime pmutāt.Sicut eniꝫ
res hꝫ eē ⁊ agit.Ita qdē ē aer:cū ſit ſubtilis ſube plu
rime paſſionis receptiue.Qualitas ēt illius ꝓpria ē
humiditas vt oñſum eſt dr̄ia.12.⁊.14.hec aūt eſt qua
litatum debiliſſima ⁊ minime impreſſiua.Et iō egri/
tudines ſicce curari cuꝫ fuerint vltimate non pñt.Ca
rent.n.quipotēte contrario.Itaqꝫ aer potib⁹ ⁊ cibis
nos immutat q̄ꝫ minus.

Huius vero

ꝯrium turba ſapit oīs medico
rū cū phis.¶Adhuc illđ ma
gis immutat qđ q̄litates obtinet in ſūmo:q̄lia ſūt ele
[doc. ſecunda] menta.gradualib⁹ enim nō mēſurāt̄ mēſuris:vt pri/
mo innuit̄ p̄ᵃ:q̄ꝫ id qđ hꝫ in exceſſu ceu potus ⁊ cibi
Rurſus id magis pmutat qđ ſp pmutat ⁊ nō pmutat̄
ſaltē ī ei⁹ ſuba.h⁹ ē aer:cū ſit corp⁹ ſimplex.Cibi au
tem ⁊ potus quidā permutātur tādē ⁊ corpori ſil'es
reddunt̄ ⁊ vniformes:qđ ⁊ notatur ſigno.Carcerati
enim malo aere aſſueti bonuꝫ primitus repetunt:de
mum abſtinentia perplexi potum ⁊ vltimo cibum.
Similiter ⁊ aīalia quedam cauernas:⁊ aues nidos
cum ouis aut pullis dimittētes fugiūt peſtilentie tp̄e
[tra.4.c.2.in fi.] q̄ ex aeris corruptione ꝯtingit.q̄rto p̄ᵃ.Itaqꝫ aer pl⁹
potibus nos permutat ⁊ cibis.

Propter primum

v̄o ſciendū ꝙ aer tri
pliciter videt̄ accipi.
Aut ꝓ re nāli ƀm ꝙ noſtroꝝ corporum ⁊ alioꝝ ingre
ditur cum ceteris elementis cōſtitutionē.quid auteꝫ
ſit dr̄ia dictuꝫ.14.accipitur ⁊ ꝓut vna ſex reꝝ nō nā/
liū neceſſariaꝝ ƀm ꝙ eſt emanatio q̄dā noſtris adue
niens ſpiritibus:q ſicut tēperās ⁊ conſeruās cā me/
lioratiōis exiſtit ipſoꝝ p̄ 2ᵃ.hic aūt iuxta q̄ntū theo. [Doc.2.cap.2.]
⁊ Ioānitiū modis variat̄ q̄nqꝫ.Tēpoꝝ mutatione:or [in p̄n.]
tu ſtellarū ⁊ occaſu:vētoꝝ īpetu:terraꝝ ſitu:ac fumo [Ca.2.in fine.]
ſitatib⁹ vaporoſis.Et hic aer mutationes adhuc obſ [In iſagogis]
uat nāles.Accipit̄ ⁊ aer 3° ꝓut res factus ē ꝯ nām:q̄ñ [trac.rerū non]
eius ſuba in putredinē permutat̄ peſtilētie inductiuā [nāliū p̄.1.]
vel in qualitatū peſſimā.dr̄ia.94.De ſcđo ſiqdē maxi
me aere ac ēt 3° q̄ſiti cōparatio importat̄.Quid aūt ſit
cibus ⁊ potus notū eſt q̄ſitis nō paucis.Qui extēſio/
ne ſil'r q̄dā res pñt dici nāles:vt cū ī corpis ſubam cō
uertant̄:ſi nō ſint alteratiui adhuc oīnorīmo tales ve/
re dicunt̄ cibi.q² carēt penitus exceſſu oī vt acredine:
ponticitate:acuitate ⁊ vl'r vniuerſa q̄litate ſupflua.4ᵃ
aphoriſ.Magis tñ ꝯſuetū ipſos res non nāles appel [cō.apho.14.]
lari cū neceſſariū ſit illos nobis approximare nō raro
vt ſubam nr̄i reparēt corporis.Prout v̄o ipſaꝫ corrū
punt res p̄ter nām pñt dici.Nā idē ƀꝫ ei⁹ diuerſaꝫ ap
proximationē pōt eē ſanatiuū ac eius oppoſiti cā.vñ ī [Tex.cō.21.]
arte parua q̄ techni dr̄ lib° 3°.Singulū ſi indigēti cor/
pori adducat̄ in cōpetenti q̄ꝫtitate ⁊ q̄litate ſalubre ſit
nihil v̄o indigēti oīno oblatū aut nō in cōpetēti mēſu
ra egrū ꝯſtituit̄.Eſt aūt h⁹ īmutatio a p̄xñti q̄dam di
ſpōne alteratio.Qđ āt maxīe īmutat̄ cor exiſtit:lꝫ reſi
ſtat potiſſime.Ab ipſo.n.mot⁹ ꝓcedūt ⁊ ad id reuer/
tunt̄.Eſt aūt ī corpe tanq̄ꝫ ītelligētiaꝝ p̄ᵃ in orbe.

Propter ſecundum

qdē ſciēᵐ ꝙ Ariſ.
p̄ᵃ pbl'.ꝓblemate
13.vr̄ ſentire aquā q̄ potus ē ver⁹ magis nos aere īmu
tare ⁊ adhuc q̄ꝫ cibū:cū aquā pl'm ꝯſumam⁹ ciboꝝ re
ſpectu.in cibis.n.exiſtit ⁊ pulmētis ⁊ ī potu plīma.vñ
inqt pp qd aquas pmutare morbidū aiūt eē.aerē v̄o
nō.Qui diſſoluēs triplicē cām aſſignat.Unā qdē:q̄m
aq̄ ſit nutrimētū nō ꝙ nutriat actu inq̄ꝫtū eſt el'ntuꝫ.vt [coll'tex. com.]
4° methau.⁊ p̊ p̄ᵃ.ſꝫ ad nutriēdū fac̄.pmiſcet nāqꝫ ali/ [30.in fine.]
menta ⁊ ꝓprie q̄ pura in vētre ⁊ in anguſtiis venarum [Doc.4.cap.1,]
meatib⁹ meſenterij ac epatis ei⁹ ſubtilitate puenire fac̄. [verſus finē.]
Irrorat ēt ptes caliditatē ꝯtēperat exceſſiuā:⁊ qđ ſuper
fluū ē iuuat ſudorib⁹ expellere.vñ ſubdit.Et bñtes.ſ.
cibos ⁊ eis vtētes deſcēdūt.i.deſcēdere faciunt hos ⁊
penetrare pp aquā ꝓpter aerē v̄o minime vt dicatur.
Illud magis īmutat qđ nutrimēto admiſcet̄ id in ptes
faciēs penetrare anguſtas eius oppoſito.h̄ aūt ē aq̄:
nō aūt aer.Scđa.id magis īmutat cui⁹ ƀꝫ ſe ſpēs ⁊ di
uerſitates ſunt plures q̄ꝫ eius oppᵐ.hoc aūt aq̄ ⁊ non
aer exiſtit q² aq̄ ml'te ſunt:vt ait:ſpēs ⁊ dr̄ie ƀꝫ ſeipas:
aeris aūt nō.Tertia qdeꝫ q² qđ cito aduenit ⁊ celeri/
ter recedit:nō ſic pmutat vt māſiue īherēs.hoc aūt eſt
aer ⁊ nō aqua.vñ inqt.Hec eteniꝫ ēt eſt cā q̄re in aere
fere idē accidit fieri:qđ accidit facere recedētes q pa/
rū iprimere ⁊ pmutare pñt:cū pmutatio hec alteratio
exñs:ſicut alie actionū pficiant̄ tp̄e.In aqs aūt eſt ali/
ud.manet nāqꝫ magis:q̄re plus pñt immutare:pp qđ
ꝯcludit ꝙ bñ videt̄ morbida fore aque mutatio.Sed
q² hic ſermo infeſtus apparet medicis volētib⁹ ſimp'r
aerē potibus ⁊ cibis amplius pmutare cū ⁊ adhuc di
catur hiſtoriarū 8°.Infirmitas nulla videt̄ peſtilētia/ [cap.19.in fine.]
lis incidēs in piſces ſicut in hoīb⁹ accidit ſepe ac ani/
malificoꝝ quadrupedib⁹.puta equis ⁊ bobus ⁊ alio
rū domeſticis ⁊ ſilueſtrib⁹.hoc aūt vr̄ magis ꝯtinge/
re pp īmutationē aeris vehementiorē ea que aque lꝫ
qs cām velit ex aīalibus ſumere ſolū.Dōm ſiqdeꝫ vt
apparēs ꝯrietas ſopiatur:ꝙ de aere ꝯtigit loq dupl'r
aut ƀm ꝙ permutatus fuerit a ſuo eſſe in ſubſtātia vl'
qualitate qualis eſt peſtilēs pretactus vel ꝓut ꝓpriuꝫ
ſeruat tenorē.Siquidē prior dōm ꝙ mutatio aeris hu
ius magis īmutat q̄ꝫ que aque q̄cunqꝫ cū ſepius vni/
uerſalis ⁊ vehemētior accidat peſtis ex aeris corru/

ptione q̄ȝ aq. mox enim iterdū ſtrāgulat ⁊ extinguit in cor incidēs nō min⁹ napello ſicut viſum iā nō par in cauernaꝝ ⁊ puteoꝝ aptiōe. Si aūt hic ꝓpriā fuet nām duplr̄ euenit. q2 aut mutatio aeris ē grādis lōgi qua vt de climate ꝑ aut ſcōo in ſextū vel ſeptimū repente. Tūc ſilr̄ dōm ꝙ aeris mutatio fortaſſe magis ledit q̄ȝ aquaꝝ varietas cū deymones ⁊ vtutes ſpecifice in aere magis q̄ȝ in aq̄ ſint infuſe: ſintq̄ȝ locis differētes valde ſic inuicē ita vt ĩproportionales reddātur indiuiduis trāſmutatis repēte in ꝯriuȝ ex ſuo climate. vñ ꝑmo ꝑma. Indi corpus cū fiat quale ſm cōplexionē ſclaui aut infirmabiť aut morietur. Uel nō fit vehemēs ⁊ diſtās aeris mutatio ſed paulatina ꝓpinqua de extremo regionis vni⁹ in extremū ſibi affinis. Et de hac qdē mutatiōe ſmo pōt Ariſt. verificari. pp enim aeris ſimplicitatē in tam modica diſtātia nō tantā recipit diuerſitatē vt aqua cum euētationē nō ſuſcipiat qualē ille. Ipſa nanq̄ȝ eo ꝯpoſitior exiſtit tū rōne ſui tūq̄ȝ terre ſibi ꝯiuncte. Qđ trāſitus ex picardia indicat in flādriaȝ ⁊ alioꝝ q̄ȝplurimis. Ibi. n. maxime aquaꝝ pcipiť diuerſitas ⁊ malitia. nō auteȝ ſic aeris. Qđ ſanitas ⁊ fortitudo corpoꝝ īdicat illoꝝ Dixerūt qdā imutare magis aerē ſpūs pp ſymbolaȝ ad eos ꝓportionē: aquā ꝟo humores magis. Hoc tñ forte ꝯ mētē vi Ari. cū abſolute ꝓnunciet aquā morbidioreȝ aere. ❡ Adhuc ſilr̄ aer ſpūs imutat ſimplr̄ cū imuteť q̄ ſunt virtutū īmediati⁹ ſubiecta. tales ꝟo nō ſunt hūores cū nā ſpiritibus ſint remotioreȝ. Propter qđ ꝑus acceptādū ē dcm̄. Ueritas nāq̄ȝ vi ꝙ aer plus imutet vitalia: nālia ꝟo amplius aqua.

Propter tertium qdē ſciēdū ꝙ aer amplius potib⁹ ⁊ cibis imutat ꝓpꝛie relatione ad vtutē facta regitiuā q̄ i corpore ſundať potiſſime. Id eniȝ mutabiliū ꝑmū. Silr̄ ⁊ canone operationiȝ fideliter obſeruato: vt aere nō nāli aut ꝑter naturam exiſtenti potibus ⁊ cibis ſibi cōpareť ꝓportionabilib⁹: ⁊ ñ diſparib⁹. Qđ qdē auctoritatib⁹ oñdiť fere ac rōib⁹ nō min⁹. Pria nāq̄ȝ ꝓbl. Corpa ſilr̄ diſponūť tpe. Aeris ꝟo imutatio maxia tpibus ꝯſurgit anni ⁊ ꝑ᷑. ❡ Rurſus in techni. Si diſtēpatū fuerit cōtinēs intantū ⁊ tēperātiā minui opȝ aliaꝝ. ſ. reꝝ. 5. nō nāliū iq̄ȝtū eucraſia corrupta fuerit ipſius cōtinētis. Uult igiť ꝙ aere in aliqua q̄litatuȝ permutato: ceteras ꝓportiōaliter. 5. cauſas nō nāles oportere in ꝯrium duci. Sic itaq̄ȝ non ſolum potib⁹ ⁊ cibis magis imutare valet: ſȝ ⁊ oib⁹ alijs q̄ſi magl. Itidē. Iſaac febriū qnto. aer nocibilior eſt cibis ⁊ potibus: q2 velociter pforat ad cor ⁊ pulmoneȝ cū flatu attract⁹ ſine vlla remotione: vñ nono de inge. Nām que ex cōtinēti nos impoſſe ſit fugere: ſed neceſſariuȝ vti ea que pñs. Et qnto theorice. ⁊ ꝑmo practice aer eſt vna cāꝝ fortiū immutatione ꝓpter ineuitabilē ad illū neceſſitatem. Qđ ⁊ ꝑ ꝑ᷑ innuitur. Caliditas poſt tempus ꝯſiſtētie ſtatim minui incipit ꝓpterea ꝙ aer circūdās mām eius que eſt humiditas exiccat. Qꝛ āt magis immutet oſtendiť rōne ſumpta: tum ex ꝑte alterantis: tum etiam eius qđ alteratur: tūq̄ȝ alterationis. Alterātis qdē vt aeris: q2 illud qđ maxime recipit alterationē maxie alterat: cū agēs phyſice patiať phice ⁊ ecōtra. Sed aer potiſſime in alteratione cōſiſtit: nō autē ſic potus ⁊ cibi. qđ oñdiť tripl'r. Ex parte qdem ſubſtātie ipſius: qualitatis ⁊ ſitus. Propter ſubām quidem: q2 ſubtilis eſt ſubſtantie qđ aūt tale facile alterať. Subſtantia enim ſubtilis recipit paſſionem: febriū ⁊ primis ſcōa. Situs quoq̄ȝ cauſa: q2 hic alijs commiſcetur elementis magis q̄ȝ cetera cū aque iungať imediate ⁊ terre petens earū ꝓfunda ⁊ que ſūt ipſius alta qualitatis quidē: q2 aeris qualitates ſunt ꝑncipaliter hūiditas ceteris paſſibiliſſima ⁊ minime de ſe impreſſiua. Ex aſſociatione ꝟo ſibi ieſt caliditas q̄ nā eſt ꝑmutationi apta ⁊ putrefactiōi. Similr̄ caliditas humiditatis eſt cōſumptiua. Et iō aliqui dixerūt cōplōnē calidam ⁊ humidā non fore dñā. 19. cū calidū agens in humidū cōſumat id ⁊ ſiccitatē inducat. vnde calidos ⁊ humidos multiȝ videmus paſſiuis alterationibus ſubdos. Predicta ſiqdeȝ denotať imutatio nō ſolū ex his q̄ iſūt aeri veꝝ ēt ex ſibi deſurſuȝ ipreſſis. Cū enim elntoꝝ alia vno agitētur planeta: hic aūt pluribus. Sol enim cū ei⁹ ſpera in q̄ fons caloris reperiť ꝑmit⁹ ⁊ lucis natus ē ignē cōcitare. Luna ꝟo aquā: pp qđ mare fluit ⁊ refluit ſȝ lune aſcenſum ⁊ deſcēſuȝ deſuper ⁊ deſuptus ad medium celi. Et ſm ipſius etatē ꝓut in cōiunctiōe vel i oppōne fuerit maxime. Saturnus autem Juppiter Mars Uenus ⁊ Mercurius cum eius ſperis aereȝ mouent diuerſimode. vñ motus exiſtūt differētes alterationeſq̄ȝ varie: vt horum motus eſt planetarum difformis. Frigus nāq̄ȝ aeri preſtatur ex ſaturno: eſt⁹ vero ex Marte: temperies in calido ex Joue in frigido quoq̄ȝ ex venere. Sed miſcibilitas ⁊ paſſibilitas facilis ex Mercurio: eſt nanq̄ȝ indifferens ad omnia permutabilis de facili. Spera vero octaua dicta ſtellata terram concitat: diuerſas trāſmutationes ſm lōgorū temporū periodos eidē imprimendo: ita vt vbi nunc eſt arida olim fuerit mare ac econtra. methaurorum primo. In ea nanq̄ȝ ſunt. 48. imagines ſine eorum geſtaminibus ſpecierum generatiue. ac terre ꝑmutatiue. ꝓpter quod in ipſa ſegregationes repiunť varie. differētia. 14. ⁊. 16. ⁊. 9. Sic igiť cuȝ pluria ſint aerē ꝑmutātia erit alterationis actiue ac paſſiue maxie. Secūdo qdē illius qđ alterať ex parte vt cordis. Ab eo eni oēs incipiunt ⁊ terminātur paſſiōes ad ipſuȝ: vt pulſus indicat ⁊ anhelit⁹ immutatio ex q̄libȝ cā conſurgens leuiſſima oium nāq̄ȝ nocumentoꝝ aduenientium corpori ꝑmus occurſus eſt ad cor velut ad baſim vite. Meſue in canonibuȝ. Eius nāq̄ȝ nā in pluri ⁊ vehemētiori extat armonia. Qđ aūt tale per mutatur de facili vt apparet ꝓble. qnta. ⁊ ſi bone fuerit conſtitutionis. Tertio ſiquidē ex parte alterationis tripliciter oſtenditur. ratione quidē imediatiōis cōtinuatiōis aſſiduitatis: ſeu ⁊ vtilitatis eiuſdē. Prio quoq̄ȝ: q2 aer immediate fere cordi occurrit id ſȝ ei⁹ diſpōnem immutās oīo. Qđ enim imediate ꝑmutat forti⁹ imutat eo qđ medio imutat interueniēte: cum mediū impreſſionē impediat: nō enim quod ſic tāgit cū actio perficiatur cōtactu. ❡ Sed circa hoc contingit dubitare. Nō enim videť aerē cordi imediate occurř. Nā ſicvēter cibū preparat ⁊ coaptat alijs mēbris vt nō imediat⁹ illis rudis adueniat ita vuula ⁊ pulmo ꝑus aerē imutat ⁊ alterat: ne cordi abſq̄ȝ medio adueniat. Adhuc aer ē ſubtilis: pot⁹ ꝟo ⁊ cib⁹ groſſi. Subtile ꝟo modica eget ꝑmutatiōe: vt reddať familiare: groſſū ꝟo pluria: pp qđ vř aer alio mediāte occurrē ſic pot⁹ ⁊ cibi. ❡ Ad qđ dōm ⁊ ꝑmit⁹ ꝙ pulmo modicā alterationē inducit cū ſit mēbrū molle laxum facile poſſe: maxieq̄ȝ cū aer in eo modico ꝑmaneat tpe. Celeriter nāq̄ȝ cū ad ipm deuenerit in cor trāſmittiť vt ſpūi aſſocietur capnoſa eductiōe indigēti a corde ne inflāmatio retēta accidat pemptiua. ❡ Ad aliud dōm ꝙ aer ñ alterať facili⁹ potu ⁊ cibo: cū i eo ſint plura idigētia imutatione: imutetq̄ȝ mēbrū alterabile q̄ȝmaxie. Aliqd enim qđ facilis eſt alterationis ad vētrē: non eſt facilis reſpectu cordis: cū ipſuȝ nullā grādē toleret paſſionē. 3° de ꝑtib⁹ aialiū. Aut

tex. 3. c. ꝑ. circa medium

ꝓble^te 9.

lib. 3. tex. c. 27.

ca. 4. poſt ꝑn.

ca. 14. p⁹ mc.

ca. 2. in princi. ca. 22. i princi. doc. 3. c. 3. poſt medium.

capi. ꝑ. in fine. do. 2. tr. ꝑ. ca. 3 iuxta finem

ca. 5. circa fine

lib. 1. intenne 2. ſū. 1. capi. 1. cā. ſcōo. ꝓble. 22.

ca. 4. iuxta n.

cōceſſo ēt aerē potu ⁊ cibo facilius alterari:vnica q̄/ dē alteratōe.rōe tñ pluriū ſec⁹ exiſtit.cū aer ꝯtiue.q. occurrat:pot⁹ ꝟo ⁊ cib⁹ p̄ interualla.Rōe ꝟo ꝯtinuitatꝫ ſiue frequentiſſimi aduentus:quoniam aer iteratus fere ꝯtinue cordi occurrit:pot⁹ ꝟo ⁊ cib⁹ cū iterſtitio nō pauco.Q̄ð.n.ꝯtinue i alteratuꝫ aduenit ⁊ mēbro alterabili p̄cipue:ampli⁹ imutat q̄ȝ illō qð mora trāſ mutaꝭ i mēbris nō ð facili alterabilib⁹:q̄lis veter ex
a.14.p⁹.me. tat.h āt ē aer.Cib⁹ aūt ⁊ pot⁹ nō.vñ.9.de ige. Alias mūſ ⁊ eligē ⁊ fugē poſſum⁹:q̄ aūt ex ꝯtinēti ipoſ e:i/ mo neciuꝫ vti q̄ pñs.Ex pte q̄dē vtilitatꝫ dupl'r aut q2 adnēit vndiq̄ȝ:p aures nāq̄ȝ igredit ⁊ nares i ſp̄ualia ⁊ corp⁹ oē deforis afficit imediate:nō āt ſic cib⁹ ⁊ po
doc.z.ſū.p.ca. t⁹ maxie:vel q2 vl'r i potib⁹ ꝯtieꝭ ⁊ cibis.Dia.n.ꝯpo
t.in fine nūꝭ aere:ac ipo afficiūꝭ q̄ȝmaxie.vñ p̄ 2ᵃ.Mortalitas corrūpit arbores ⁊ vegetabilia:q̄re corrūpunꝭ ea ex aialib⁹ q̄ ipa cōedūt.Et iccirco hoies q eis veſcunꝭ corrūpūꝭ.Mortalitas ꝟo ſeu peſtilētia ex aerꝭ euenit corruptōe.Ipa nāq̄ȝ ē putrefactio q̄ accit aeri ſiñꝫ pu trefactioni remollitionis aq̄ fetide.Itaq̄ȝ aer potib⁹ ⁊ cibis nos vehemētius imutat:deinde pot⁹ cibis.

Propter quartum q̄dē ad p̄ᵐ dðꝫ q̄ el'n ta ſimplicia pura ſꝫ Cōmē.ñ imutāt aialia cū q̄litatib⁹ careāt mutatiuis: ſꝫ ſcðm q̄ alijs fuerint corpib⁹ cōmixta hð aūt el'torꝫ eſt aer.nā terra quā calcam⁹ ⁊ aq̄ quā bibim⁹ ⁊ aer quē inſpiram⁹ nō ſūt ſimplices dīia.12.Eſt aūt Com mētatoris ſeries:aial q̄ natū ē eſſe in aqua vel i aere: nō ſentit aliquā q̄litatē calidā vel frigidam:ſi fuerint in ſimplicitate quam debent habere:q2 ipſius locus nālis:⁊ locus ē ſimilis locato vt declaratū in ſermo nibus vl'ibus ⁊ oſtenſum eſt q̄ ſenſibile ante paſſio/ nem eſt ꝯ̄rium:⁊ cum ita ſit:animal non ſentit calorē aut frigus in aere aut aqua niſi quando cū eis corpa admiſcentur calida vel frigida:vt tactū.42.Uult igi tur q̄ elemēta ſimplicia nō imutēt niſi ſcðm q̄ fuerit corporibus aliorꝫ extraneis admixta:neq̄ȝ aquā dici a vulgo aquam niſi pp ſuperantes partes aqueas in illa:ſicut Anaxagoras poſuit ꝯpoſitū dici tale vt car
ℓ ex.com.34. nem ſeu aliud a p̄dominanti.in p̄ phyſicorꝫ ⁊ elemen
ua anem. torꝫ.Uulgus enim cōſueuit vocare aquā:dū liqueſa/ ctio remāet in ea.Quid aūt de hoc viſum.42.¶Ad aliud dðm:ſimplicia iō nō facere in compoſita qð cō poſita in ſeipſa:q2 ſm Iſaac cuꝫ alijs nō cōuertunꝭ in corporis ſubam.Cōpoſita ꝟo vere cū in mā cōicēt p̄ priori.Et lꝫ non tm̄ operenꝭ ſimplicia in cōpoſita:vt compoſita in compoſita:pp eorꝫ vniformitatem : pōt tñ quantitas ſimplicis intm̄ addi continueq̄ȝ:vt ſupe
diſt.4.c.3.iux ret actionē.cū q̄ȝtitas ſit actiōis coadiuuatiua:tertio
ta finem. ſimplicium pharmacorꝫ.vnde Cōmē.p̄ ce.⁊ mū. Po
cō.33.in fine tentie corporꝫ ſequnꝭ magnitudines eorum.¶Ad aliud dm p̄ interemptionē:q2 ſimplicia ⁊ cōpoſita cōicāt i mā vna:⁊ ſi quibuſdā ſit p̄pinquior:alijs ꝟo remotior.Omnium enim gn̄abiliū ⁊ vl'r habētiū ad
Tex.c.p. in fi. ſe inuiceꝫ trāſmutationē eſt vna mā:p̄ de ge.⁊ corru.
3.tex.cō.23. Aut omnium ſimpliciter p̄ indifferētiam formarum: ¶Ad aliō dðm q̄ aer ⁊ aq̄ ſūt locus mātꝭ locatorꝫ. forma ꝟo ipſius eſt ordo ⁊ aſpect⁹ ad vniuerſum ſꝫ
Tex.com.81. ſaluatiua:cū ſit q̄d diuinū ⁊ appetibile.p̄ phyſicorꝫ. Aut aqua ⁊ aer put eſt in eis ſupficies ſeu terminus corporis aliud cōtingēs corpus virtutē habet ſalua tiuā:ſed in eorꝫ q̄ ſibi extraneē q̄litates admiſcenꝭ vir tutē per accideꝫ habēt corruptiuā.¶Ad aliud dðm q̄ aer hꝫ q̄litates mime ſenſibiles cōpatiōe aliorum el'ntorꝫ:ſed p̄ acq̄ſitionē hꝫ ſenſibiles ad corpus nr̄m valde.¶Ad aliud dðm q̄ magis perſuadet oppoſi tū q̄ȝ intētū:q2 eniꝫ aliquid diutius immoraꝭ magis

trāſmutaꝭ:cū corpus trāſmutet ſibi approximatuꝫ. Trāſmutato ꝟo illo min⁹ imutaꝭ trāſmutās.Adhuc cibus ⁊ potus alterat mēbrum alterationis difficilis aer aūt facilis.Et p̄ hoc apparet ad ſcðam p̄tē rōnis iſti⁹.Nō enim eſt maior molis pot⁹ ⁊ cibi rōe vētris q̄ȝ aeris rōe cordis.neq̄ȝ id qð trāſmutaꝭ dictū eſt eē vētrē:ſed cor magis.¶Ad aliud dðm q̄ lꝫ aer rōne ſubē aut q̄litatis:vt humiditatis mime ſit mutatiōis impreſſiuus.pp tñ cōmixtionē ſubē ipſi⁹ cū corpibus alijs ſibi extraneis:⁊ alteratiōe facta in q̄litatibus a fumis terre ⁊ vaporibus aq̄ ac ignitionib⁹ ⁊ radijs ſupiorꝫ hec p̄miſcētib⁹ inferiora ſecū ⁊ alterātib⁹ mo tu ⁊ luce in ipſo efficaciſſime imprimūꝭ q̄litates tam actiue q̄ȝ paſſiue q̄ȝuarie. ¶Differentia. cxv.

Quod **in vere magis** abbreuieꝭ vi/ ta q̄ȝ in ceterꝭ anni temporib⁹ oñdiꝭ:q̄m illo tpe i quo plures occurrunt egritudines vita plus abbreuiaꝭ:cū egritudo ſit potiſſima cau ſa vite abbreuiationis.hoc aūt eſt in vere ſꝫ Hippo.
aphor.21.cōᵐ ⁊ Ga.tertia aphoriſ.in ipſo nāq̄ȝ oiūm tēporꝫ ꝯcidūt
aphoriſ.21. egritudines.Ipſum etiā de ſe repletionales ⁊ ſuffocā tes adducit egritudines.vñ prima proble.propter q̄d
ꝓble.27. ver ⁊ autūnus morbiferi.¶Rurſus.ſimile occurreꝫ ſimili ad ſuriam incitat id:⁊ ſit ſicut ignis in igne.hu iuſmodi autem eſt ver cuꝫ caliditati attineat ⁊ humi ditati.naturaq̄ȝ humana calida ſit ⁊ humida in ſecū/
lecⁿᵉ.12. c.ſi. do gradu.Iſaac in dietis vniuerſalibus.Propter qð
2.12.circa p̄n. vere amplius abbreuiabitur vita.

Oppoſitū quoq̄ȝ hui⁹ oñdiꝭ:q2 ver ſaniſſimū ⁊ minime mortiferum.tertia apho.
aphor.10. Sanitate autem p̄ducitur vita.¶Rurſus.vita p̄ ca lidū daꝭ ⁊ humidū.Talis vero fere extat cōpl'o ve/ ris.dīia.66.Uere itaq̄ȝ abbreuiabiꝭ vita minime.

Q̄ð autē eſtate plus incurtari cōtingat oſtendiꝭ: q2 illo tpe in quo virt⁹ eſt debilior vita magis cōtinget abbreuiari cum virtute fulciatur vi/ ta.Hoc autem ſicut dicunt ⁊ ſenſus oſtendit contigit eſtate:cum calor exalet ⁊ humidū diſſoluatur porotꝫ apertione.¶Adhuc vita p̄longatur nāliū virtutuꝫ p̄fectione digeſtiueq̄ȝ maxime.Ea nāq̄ȝ mā ſubmini/ ſtraꝭ p̄parata nutrimēti:ſꝫ id eſtate nō accidit. vnde aphoriſmorum prima.Eſtate ⁊ autumno cibos gra/
apho.18. uiſſime ferunt.Uita igitur abbreuiabitur eſtate.

In contrarium q2 in ipſa humiditateꝫ pa rate putrefieri q̄ i alijs re tēte tp̄ibus putrefiunt extrorſum p̄pulſantur porotꝫ aptiōe ac calidi ꝯtinētis attractōe.vñ mulierib⁹ ꝯfert ſtaticis ⁊ ſenib⁹ eorūq̄ȝ digōnes fortificat.¶Rurſuꝫ eſtate ſol ad nos accedit aut nobiſcū exiſtit.h aūt eſt cā gn̄ationis.ſecūdo de ge.⁊ cor.Quod aūt cauſa ge
Tex.cō.56.58 nerationis eſt ⁊ vite cum ipſa ordineꝭ ad illaꝫ:p̄pter quod minus eſtate abbreuiabitur vita.

Q̄ð autē autūno incurteꝭ magis mōſtraꝭ q̄m fri gidus eſt ipſe ac ſiccuꝫ.hð aūt eſt via in morte.Eſt nāq̄ȝ ſenectuti p̄portionatus.ſcðo cōpl'o/
colᵉ.ca. 2.poſt num.¶Itidē.tēpus qð eſt nāe ⁊ vite ꝯ̄rium eſt ipſi⁹
p̄n.⁊ lib.p.ca. breuiatiuū:cū vita maxima tollaꝭ ꝯ̄rietate tale q̄dē ē
4.poſt p̄ncip. autūnus.p̄ ſcða.Abreuiat igiꝭ amplius vitam.
do.3.tu.p.c.9.
in fine.

Cuius oppoſitū mōſtraꝭ:q2 tp̄s tempe/ ratū vitā nō incurtat ve rū p̄lirat ampli⁹.Sꝫ autūni ⁊ veris ꝯpl'o ē tpata in calore ⁊ frigiditate.7.theorice.⁊ phylaretus.Et fir/
ca.4.poſt me. maꭝ q̄m i autūno ſol eſt i eadē diſtātia ⁊ p̄portiōe ad
cap. quod uo nos velut ꝟe.Cū vtrobiq̄ȝ ſit circa eq̄torē vniformiꝭ
mutat pulſus Sol aūt vite cā extat.vñ Albumaſar in Sadā.Non
ante medium eſt vita viuētiū p̄ter deū:niſi p̄ ſoleꝫ ⁊ lunam.Sed in

vere mīme accurtaꝛ vita. ¶ Rurſus. vita abbreuiaꝛ q̄litatū exceſſu: oppoſito ꝟo ꝓlōgaꝛ. Sȝ in autūno q̄litates ſunt minus excedētes ꝗ̄ in alijs tēpoꝝ vt eſtate ⁊ hyeme cū in eo ſit minoꝛ caliditas ꝗ̄ in eſtate remiſſioꝛq̄ ſiccitas: ſiccioꝛ eñ ē aer eſtate. Autūno ꝟo [ca.4.in fine] iam humectaꝛ. ꝑmis methauroꝝ ⁊ ꝯplonū. Eſt ⁊ fri[ca.4.ante me.]giditatis remiſſioꝛis ea q̄ hyemis. ¶ Adhuc autūno inſpiciūꝛ plures incraſſari. hoc aūt cum caliditati cōteſteꝛ ⁊ hūiditati: vite ꝯferet ꝓductioni. Ampli⁹. ſcribunt ſimile foꝛe de tpe ⁊ ꝯſtitutione. Sed conſtitutio frigida ⁊ ſicca qualis eſt boꝛealis autūno cōſilis coꝛpoꝛa cōſtituit foꝛtioꝛa mobilioꝛa ⁊ pfectiōis reliqua. aphoꝛ. tertia. Huius aūt vite abbreuiatiuū minime. [apho.18.] Jtaq̄ autūno vita ꝗ̄ modicum breuiabitur.

Sed ꝙ hyeme incurteꝛ magis apparet: q2 in ipſa viget qualitas peremtiua ⁊ frigiditas vite cōtraria extās diſſolutionis cā tiua. humoꝛ etiam flegmaticus aggregatur in ea qui mala frigiditatis q̄litate ipſiuſq̄ mole ſuffocās ⁊ viſcoſitate poꝛos opilās ⁊ ductus coarctās moꝛtē tādē īducit. ¶ Amplius reſolutio plurima eſt cā breuiationis vite. hec aūt accidit hyeme ꝭm Ga. aphoꝛ. ꝑ^a. Uita igitur in hyeme breuiabitur maxime.

[col'.cō.apho.15.ante medi.] **Jn oppoſitum** Uita ſtat vtutū fulcimēto. hec aūt foꝛtificaꝛ hyeme: ac [col'.apho.15.] ꝓpꝛie ad vitā agētes. apho. euidēs. ꝑma. ¶ Rurſus hyeme calidi ⁊ hūidi ſupeſt abūdātia: pp bonā digōnē ⁊ calidi vigoꝛationē: ſilr cal'm dña ꝭ hūido fridita te antipiſtaſiȝ faciēte roboꝛatū. Uite ꝟo cā ē cali ⁊ humidi ꝓpoꝛtionalis abūdātia vt dñiū actiuaꝝ q̄litatū ſup paſſiuas dña.12. Breuiabiꝛ itaq̄ minus hyeme.

Propter primum qdē ſciendū ꝙ tps ē nūs ſiue mēſura motus ꝭm ꝑus ⁊ poſterius. q̄rto phyſicoꝝ. hic nāq̄ mo[Tex.cō.101.]tus ꝑmi mobilis eſt ab aīa mēſuratus. ſub quo ⁊ motus cōtineꝛ ſolis: ſicut ⁊ ꝑticulares alij ī quo ȝodiacū pergradiꝛ qui annus appellaꝛ: qui eſt tempoꝛis ſpaciū quo ſol motu ꝓꝑio ab occidēte in oꝛiēs pambulat ei⁹ ecētricū ſub eclyptica directe ſuppoſitū quod ſpacio. 365. dieꝝ ⁊ vnius ꝑficiꝛ q̄rta dēpta cētefima ⁊ trigeſima pte vni⁹ hoꝛe. Ann⁹ ꝟo in q̄tuoꝛ ſequeſtraꝛ ptes tpa noīataſ. ver. ſ. eſtatē: autūnū ⁊ hyemē. Jſtoꝝ aūt tēpoꝝ triplex īueniꝛ diſtictio. Una qdē ſenſibilis ⁊ medicinalis magis penes effect⁹ in eis repꝛtos data: ꝑ 2^a. Et eſt q2 ver ꝑn^m extat frondēdi arboꝛes: ⁊ ꝙ [doc.2.ſū.ꝑ.ca.3.poſt pꝛinci.] niues de mōtib⁹ cadūt: neq̄ multis tūc pp frig⁹ egemus opimētis. neq̄ pp euētationē paucis. ⁊ autūn⁹ qdē ē tps mutationis coloꝛis folioꝝ ⁊ ꝑn^m caſus eorū. Jn ipſo ēt fontes minoꝛāꝛ ⁊ aq̄duct⁹. Alia ꝟo tpa duo ſūt: eſtas ⁊ hyems. Quoꝝ eſtas ē cal'a valde ī q̄ folia reddūꝛ ꝑfecta in c⁹ īcipiūt fine albari ⁊ fructuū matureſcunt plimi: neq̄ pānis egem⁹ frigoꝛe veꝝ depōne illoꝝ caloꝛe. hyems ꝟo eſt valde frida huic op[ca.3.in pnci.]poſita. Eſt ⁊ alia tēpoꝝ diſtinctio aſtrologica. q̄ ēt 5° poniꝛ theoꝛice q̄ attēdiꝛ iux̄ ꝑciſum ſolis curſum ī ȝodiaco. Nā pagratiōe ei⁹ triū ſignoꝝ ȝodiaci vt arietis: thauri ⁊ geminoꝝ qō ſpaciū triū cōputaꝛ ſolariū mēſiū vnū cōſtituēs tps: ⁊ iſtoꝝ ſpacia ſūt vere coeq̄lia. Jncipit aūt ver nūc. 13. die martij: ⁊. 14. termiaꝛ iunij. Deinde ſol ingrediꝛ cancrū: ⁊ pueniēs vſq̄ ad finē ꝟginis cōſtituit aliud tps vt eſtatē: qō. 16. terminanꝛ ſeptēbꝛis: ⁊ tres ſilr ſolares ꝯſurgūt mēſes. Dehinc libꝛā ingrediꝛ: ⁊ trāſiens per ſcoꝛpionē in finē ſagittarij: qō. 14. eſt decēbꝛis. Aliud ceu autūnus ꝯficiꝛ tps menſes ſilr habens tres. Et deinde ingrediens capꝛicoꝛnuȝ per aquariū in fineȝ deueniens piſciū die. 13. Martij a qua incipit: cāt hyemē tribus menſibus cō

ſiſtētē. Ex oī itaq̄ ſolis reuolutione in ſignifera ann⁹ cōſurgit ex quatuoꝛ tpibus ⁊. 12. cōſtās mēſib⁹. Tertia ꝟo diſtinctio ſumiꝛ penes oꝛtū ⁊ occaſum: quarū dā ſtellaꝝ notaꝝ inſinuata in lib. de aere ⁊ aqua Ar. [Poſt mediū ꝑble.2.in fine] ꝑbl'. ꝑma. ⁊ tertia apho. ⁊ theoꝛice q̄nto expꝛeſſa. Di[cō.aphoꝛ.9.in ꝑn.⁊.15.in fi. caplo.7.]cūt nāq̄ eſtatē initiari q̄ñ pleyades oꝛiūꝛ in maij ꝑncipio: q̄ ſūt ſex ſtelle ceteris celi aggregatioꝛes. nunc 19. gradū thauri tenentes. mediū ꝟo eſtatis fit q̄ñ canis maioꝛ exñs in oꝛe canicule oꝛiꝛ añ ſolē matutine: q̄ ēt maioꝛ ⁊ lucidioꝛ ſtellis oīb⁹ fixis: nūc q̄nto ens cācri die. 20. naſcēs iulij. Et tūc dies incipiūt caniculares dicti. ꝭm illō q̄rte aphoꝛiſmoꝝ. Sub cane ⁊ añ [apho.5.] canē moleſte ſūt purgatiōes: de q̄ diuiſionū Boetij libꝛo. Eſt canis celeſte ſyd⁹ qō ad oꝛionis pedē moꝛbidū micat. Autūn⁹ ꝗ̄ initiaꝛ q̄ñ oꝛiꝛ arcturus: añ ſolē diluculo exñs ī. 15. gradu libꝛe. Dis ꝗ̄ h oꝛt⁹ ē iliacus ſeu ſolaris. Eſt nāq̄ 3^x oꝛt⁹ ⁊ occaſus. Coſmicus ſeu mūdan⁹. Cronic⁹ ſeu tpalis: ⁊ Jliac⁹: vt tradūt q̄daȝ aſtronomiȝātes poete. Principiū ꝟo hyemis ī occaſu ē pleyadū cronico: qō ē circa nouēbꝛiſ ꝑn^m. Deinde eſt ver tps poſt hyemē reliquū. ¶ Et ſciēdū ꝙ oꝛtus ſydeꝝ nō ē cā ꝑmutatiōis oīō aeris ⁊ tēpoꝝ: veꝝ po[ca.2.in pnō]ti⁹ ſignū: imo ſol ē ſicut tota cā. vñ 3° creticoꝝ. Nō ē veri: eſtati: autūno ⁊ hyemi cā niſi ipē ſol. Qō Ptolome⁹ in itroductoꝛio ad artem ſpericā nitiꝛ ꝯfirmare. Coadiuuāt tñ ſtelle in h ꝭȝ eaꝝ ꝯiūctionē cū ſole aut ſepationē. Q̄ñ. n. ſol eis ꝯiūgiꝛ aut ille ſibi: itēdiꝛ mutatio aeris ad calitatē. Q̄ñ ꝟo ſepatio fit minoꝛaꝛ. iux̄ [cap.7.in med.] 5^m theoꝛice. ⁊ Joānitiū: qd āt ſit vita. dña. 21. ⁊. 123. no[Jn iſagogis tra.reꝝ nō nā liū ca.de tēpoꝛibus anni]tatū. Supponēdū ē ēt tpa foꝛe ꝯtēpata cōtēpal'r: q2 ſibi coꝛrñdētia. Sic āt ſūt q̄ñ ꝭm rōnē ſigna fuerit ꝑtacta ī aſtris oꝛtu ⁊ occaſu: ⁊ fuerit autūno fride aque hyemſq̄ moderata: ⁊ ī fine nō valde trāq̄lla: neq̄ ſuꝑabūdās tps in infrigidādo. Et in vere facte fuerint aq̄ tēpate ac eſtate. Jta decēs ē ānū ſaniſſimū. eē ō aere ⁊ aq̄. 3ª apho. cū alijs. Silr ⁊ loca ſufficiēter tpata. [Poſt ꝑncip. cō.apho.9.]

Propter ſecundum ꝟo ſciēdū: ꝙ q̄dā dixerūt vitā hyeme magis abbreuiari ⁊ eſtate. moꝛtē accipiētes ex ō moꝛte ⁊ vita duplicē foꝛe. vnā pp ꝯſūptionē hūidi radicalis emergētē: alterā ex ipſi⁹ putrefactōe. Quarū ꝑ^a iux̄ Ar. nālis extat ⁊ dulcis: cū ꝑncipio paulatine ꝓcedat intrinſeco a caloꝛe innato ⁊ hūido radicali. 2^a ꝟo accñtalis violēta ⁊ amara: marcoꝛe facta. Dicūt itaq̄ vitā hyeme magis abbreuiari: cū moꝛs pl⁹ acceleret nālis. Quoꝝ ē motiuum: q2 illo tpe q̄ caloꝛ magis īmerſus ⁊ īfix⁹ ē hūido radicali: ampli⁹ ipſuȝ ꝯſumit ⁊ vitā p ꝯñs abbreuiat. id aūt fit hyeme: cū īmergaꝛ in hūidū ⁊ friditate foꝛtificeꝛ circūſtātis. ꝭm illud veteris. Uentres hyeme ⁊ vere caliſſimi ſūt nā. [ꝑ^a.apho^a. apho.15.] Cū aūt ſic fuerit ampli⁹ cōſumeꝛ hūidū. Et iō pl'es reſolutiōes in ipſa ē vidē ſenſui occultaſ ꝭm Ga. ibidē. [Poſt mediū ꝯmenti] Qō ſigno volūt oſtendere: q2 cādela hyeme veloci⁹ cōburiꝛ ꝗ̄ eſtate: niſi caloꝛ fuerit diſſolutiu⁹ aliter eſtatis. Qō dicūt ꝯtingere: q2 hyeme friditate aeris flamma magis impelliꝛ in māṁ cādele: nō poteſ in alta ꝓtēdi reſiſtēte ꝯtinētj friditate. Per oppoſitū ꝟo ī eſtate ꝯriū aiūt euenire: idcirco ꝯcludūt vitā hyeme moꝛti oppoſitā nāli ampli⁹ icurtari. Jn eſtate ꝟo q2 caloꝛ nālis diſſolutiōe ibecillitatus eſt hūoꝛes ipotēs gubernare. Uitā moꝛti oppoſitā violēte pp humoꝝ putrefactionē plus dicūt breuiari. humoꝛes enim q̄ñ debite a caloꝛ nō regūꝛ putreſiūt. ipſi nāq̄ nō putreſcūt [coll' lib. ca 3. verſus fineȝ ⁊ ca.6.poſt ꝑn. ⁊ lib.2.cap 9. p⁹ pn.⁊.c. xj.i me.⁊ p⁹ me^m] niſi a regimine deſtituantur nature: de differentijs febꝛiū. Hec autē poſitio quantū ad pꝛimā ptē foꝛtaſſis veritatē nō hȝ: vt ꝙ vita hyeme abbreuiatur magis moꝛti oppoſita naturali: immo eſtate plus ⁊ autūno:

ceu tertio declarabitur dicēdo. Neq₃ ipſoꝝ motiuū
eſt ſufficiēs oīno: q2 dato ampli⁹ hūidi radicalis hye
me diſſolui: tñ pp hūidū nutribile: qđ tūc gñat copio/
ſum: ⁊ maxime reſtaurationē huius ponētib⁹ hūidi:
quo talis ꝓhibet diſſolutio: vt apparet. 112. lʒ tñ pl⁹
diſſoluat q̃ʒ in alio tpe: magis tñ reſtaurat. Et iō vñr
corpa viuētiora ⁊ fortiora vt ad multū reddi. Neq₃ ēt
ſignū eoꝝ cogit inductū: cū nō ſit ſilitudo vera flāme
forinſece ad nřm calidū intraneū. dr̄ia ꝑtacta. Nā h⁹
cōſumptio maior hyeme cādele. nō recōpenſat adue
niēte aliquo extriſeco: ſicut dcm̄ hūidū radicale hye/
me reſtaurari iſluēte. Qđ aūt aiūt eſtate morte violē
ta vitā ampli⁹ abbreuiari: veꝝ pōt intellectū cōtine/
cō. 8. re. Cōmētator vero quarto methauro. Jn hyeme fe/
ſtinat corruptio q̄ eſt ꝑ cōgelationē ⁊ deſiccationē pp
victoriā frigoris ſup illaʒ rē: quādo deſtruit calor nā
lis pp calorem extraneum ⁊ propter id infirmitates
hyemales ſunt huiuſmodi. Sed in eſtate putrefactio
ē magis q̃ʒ in hyeme: ⁊ hoc eſt q2 multū ē de calore in
illo tēpore extraneo propter calorem cōtinētis. vñ ꝑ
dicta non feſtinat tunc corruptio: ſed accelerat corru
ptio ſiue putrefactio que eſt per diſſolutioneʒ ⁊ com
buſtionē. Unit enim putrefactio q̄ eſt ꝑ hūiditatē ex̄
neam ⁊ nō q̄ ꝑ ſiccitatē extraneā. Et lʒ id intellectum
vitatē hēat tñ nō dearticulat queſitū difariam: annū
fortaſſis in duas tm̄ ſeparans partes.

Propter tertium vo ſciēdū: ꝙ ſi qs vel
let queſitū dearticula
re ꝑ oīa ꝓtēderet amplius: cū nārū ⁊ etatū quedā ſe
hēant bene aut male ad quedā tēpoꝝ ⁊ reliq̄: apho.
apho. 2. tertia. Colerici nāq₃ bñ ſe habent in hyeme: male vo
in eſtate: flatici vo ⁊ mulieres ecōtra. Quātū tñ ſuffi/
cit ſimplr̄ ad pſens dōm: ꝙ tempus in q̊ min⁹ abbre
uiat vita eſt ver. cū in ipſo hūidū ſit ſufficiēs ⁊ calido
ꝓportionatū. Silr̄ ⁊ calidū non eſt imerſum radicali
vt in hyeme humido oīno: neq₃ diſſolutū putrefactio
ne obediēs vt eſtate. Jccirco bñ dcm̄ ē ver fore ſanif
3ª apho. ſimū ⁊ minime mortifeꝝ. Et vlr̄ ꝓbat tempoꝝ meli⁹:
acho x. cōplexionū primo: qđ ēt oſtendit ꝯplexio temperata
ca. 4. in fine ceteris longeuior. dr̄ia. 21. deinceps vero hyeme ꝯñr
mors accelerat: cū in ipſa plurima ſit ad friditatē mu
tatio. Maxime aūt mutatiōes corpa diſſoluūt ⁊ vitā
abbreuiāt: ꝑ accidēs tamē probetur in plurib⁹ calor
denſitate muſculorū calore interius viuificato. Jn fri
gidis vero ſiccis ac ſenio diſſolutis aut quocunq₃ ſe/
cus cōtingit. ¶ Adhuc vt tactum in ipſa multiplicat
fl'a iſrigidās ⁊ extingēs ⁊ ſuffocās. Aſſumūt ēt ciba
ria q̃ʒplurima ⁊ īdigeſtibiliora. vñ calidū repati eue/
ꝓblem. 25. nit nō paꝝ. Sʒ ꝯ id vr̄ eſſe qđ dicit pª ꝓbl̄. vt pp qđ
egrotāt magis eſtate: moriunt vo magis egrotantes
hyeme. ꝙ ſi hoc. pl's vita abbreuiabit hyeme q̃ʒ eſta
te dōʒ ꝙ eſtate vt oñdet magis. Et ſoluēdū ꝙ Ar. nō
intēdit dicē ꝙ plures ꝯtingat mori ſimplr̄ hyeme q̃ʒ
eſtate. Sʒ ꝙ egritudinū hyemaliū plures ſunt mor/
tales q̃ʒ egritudinū eſtiualiū cū a cā fiāt vehemētiori
vñ hyeme ait neceſſe vehemēs pnᵐ eē egritudis. tale
aūt corruptiuū eſt ꝯñr. Jn morbis eni min⁹ piclitant
apho. 2ª egrotantes. Si enim comparemus egritudines eius
apho. 34. ad eas que hyemis vt eſtatis ſunt. 30. hyemis vo. 7.
ex. 30. quidem illius plures contingit mori: q̃ʒ ex. 7.
huius cum multuʒ. 30. 7. excedant. Ex. 7. tamen hye
mis plures proportionaliter accidit mori: puta tres
q̃ʒ ex. 30. eſtatis q2 ſex niſi egritudo fuerit peſtilenta
plurimos afficiens. Jtaq₃ vita magis eſtate breuiabi
tur ⁊ autumno. Propter quod deinceps ſciendum ꝙ
vita poteſt dupliciter incurtari. Aut ratione cauſarū
ab illo tempore emergentium ipſi propriaruʒ vel ab
aliīs cōtingentiū temporibus. Si primo quidem mđ
eſtas ceteris vitam amplius breuiat. ſcđo vo autum
nus. Qđ mōſtrat: q2 tunc qñ q̄litates vigēt efficacio/
res intēſiores facte: magis occurtat vita: cū ea tēpa/
mēto ꝯſiſtat. Jd aūt accidit eſtate. nā in ipſa viget ca/
liditas plurimū q̄litatū efficaciſſima oīum: ⁊ ſiccitas
paſſiuaꝝ. Eſt nāq₃ lima caloris ⁊ executio. Neq₃ ē ꝙ
ita calidū nřm a reſolutione defēdat caliditatis eſta
tis: ceu accñte defendit ⁊ fortificat hyemis frigidita
te: pp qđ frigiditas ⁊ ſi ſit nāe inimica ⁊ mortificati/
ua: reddetur tamen accidētaliter amica ⁊ viuificati/
ua. Caliditas aūt excedēs īprohibita reddit inimica.
¶ Rurſus. eſtate praua celebrat digō: iuxta illud ve
teris ꝑtactu. Eſtate ⁊ autūno cibos grauiſſime ferūt apho.
⁊ humores nāe odioſi vt cholerici aduſti ⁊ ad putre/ apho. 18.
dinē horribilitate parati multiplicāt: pori aperiunt: Jn argu.
hūidū euaporat radicale: ac calor diſſoluit nāe. Qđ
oſtēdit. q2 appetit⁹ debilitat: corp⁹ graciliat: egritu/
dieſq₃ moleſtiores tpis hōgeneitate magis emergūt.
Cui⁹ ēt ſignū: q2 ī regionib⁹ calidis eſtati ꝓportiona
tis vita iuenit breuiari. Nā in terra nigroꝝ ſeniū ad
uenit. i. 30. ānis. Ex qb⁹ iſert de ſe fore ceterꝭ tēpoꝝ pº 2ª do. 2. ſū.
eſtatē vite abbreuiatiuā maxie. autūn⁹ vo nō ꝑ ſe tm̄: pª ca. xj. pª pn.
ſed magis rōne cāꝝ ex aliīs cōſurgētiū tpib⁹ ceteris
eſt vite vtriuſq₃ breuiatiu⁹: cū veri ꝯriet non paꝝ. Et
iō ꝓbl̄. pma. Autūnus ē vere morbidior. magis nāq₃ ꝓble. 24.
egrotam⁹ cal'o iſrigidato q̃ʒ ecōtra: cū frigiditas nāe
inimica poros iueniat aptos adhuc ꝑ q̄s pt itima cor
poris petē. nā pori caudi icipiūt autūno. pª aphoriſ. cō. aphoriſ. 18. in fine.
Ampli⁹ nā ei⁹ extat vite ꝯria. Et rurſus nā repētinas pº 2ª do. 3. ſū.
⁊ multimodas nō tolerat mutatiōes: cū ei⁹ cōſonan/ pª. ca. 9. in fine
tiā diſſoluāt armonicā. ad cui⁹ quidē ſm Damaſ. in 3º technis. t. c. 53.
aphoriſmis ſilitudinē ē ꝯſtructa: ſʒ ſubita iteruenit ⁊ apho. 6.
frequēs ī autūno mutatio ad friditatē: mox vo ad ca
liditatē pp aeris ſubtilitatē ex eſtate acq̄ſitā. 3º apho. collr̄ apho. 5. ⁊
⁊ ꝑ ſcđa noctes enim ⁊ matutinalia ſunt frigide. me/ 7. ⁊. 10.
ridionalia vo ⁊ ampli⁹ nōalia calida ſm. A. Adhuc do. 2. ſū. p. c. 3. verſus finem.
māe recipit icineratas ab eſtate: ac eas ſub poroꝝ cō
ſeruās ꝯſtrictiōe iniriatiua. Eſt nāq₃ iux̄. A. nutritor do. 2. ſū. 1. ca. 6
reliqꝝ egritudinū eſtatꝭ. Sūt ⁊ egritudies ei⁹ q̃ʒplu in fine 2ª pª
rimū acutiſſime ac mortaliſſime. aphor. 3ª. Que tñ ſi apho. 10.
ad hyemē accedāt remolliūt hūor ⁊ diſſoluūt calore
fortificato. Taleſq₃ māe ſūt egritudinū ⁊ breuitatꝭ vi
te cā. Rurſus in quo tpe incedit ſub ſole multū cali/
do: ⁊ in nocte ꝑuenit ad frigus ſubito: comedit ēt fru
ctuū multitudo humorū corruptiua: ⁊ vtus eſt debi
lis ⁊ q̄ taliū vita breuiat per ampli⁹. hec āt vt dicūt
eueniunt in autūno. Propter qđ ceteris vite magis ē
tpibus incurtatiu⁹. Qđ ⁊ ſi cōferat paꝝ ē paucis ⁊ ꝑ
aliđ. Ad ſūmū itaq₃ ver minime vitā breuiat: minus
vo hyems: plus ꝑ ſe eſtas: q̃ʒplr̄m vo autūn⁹ ꝑ aliđ tñ
maxie. vñ expiētia nos docet plures autūno q̃ʒ aliīs
tpib⁹ decedere. ¶ Sʒ circa ꝑdicta dubitat: cū tp̄s ſit
q̄dā mēſura mot⁹ ſm pus ⁊ poſteri⁹ nūerata ꝑ aiaʒ.
ſitq₃ in genere quātitatis: a qua nō ꝑuenit alteratio ⁊
ſilr̄ imutatio nulla: cū mathematica q̃ʒtitatib⁹ careāt
ſenſibilib⁹. tertio apparēs metaphyſice. ¶ Dōm ꝙ Tex. cō. 8.
tempus pōt duplr̄ cōſiderari: vel ſm ſe ꝓut tactū: ⁊
ita eo in vita: ⁊ vniuerſaliter ī nullo fit immutatio. vl̄
ratione quantitatis ſenſibilis eidem adiuncte: ⁊ ſic
ipſo fit ꝑmutatio. ꝑ ſe enim ita cā corruptionis eſt tp̄s
phyſicoꝝ quarto. vñ aphoriſmorum tertia. Appella Tex cō. 117.
tiones horarū nō ſunt cauſe morboꝝ: ſed ꝯplexiōes. cō. aphor. 5. in
Quare primo ſecunda. Debes ſcire ꝙ effect⁹ muta/ principio.
tionum temporū non ſunt propter cauſam temporis doc. 2. ſū. pª ca.
ſed propterea ꝙ cū eo mutata qualitas magnā efficit 4. iuxta finem
ꝑationem in mutationibus diſpoſitionum.

Propter quartū ad pmū dōm: ꝙ lȝ plu res egritudies accidāt vere: nō tñ eaꝝ plurime sunt mortales: ceu in autūno cū de ſe ſint ſanguiee. ſit ēt vtus tūc fortis. Neqꝫ ſilr id p ſe ieſt: ſȝ magis p aliud: q2 in eo vtute robora/ ta ⁊ poris incipiētib9 apiri nā volēs mās extra ppul ſare qñqꝫ ſuccūbit: velut qñ quis de ſe maiora preſu/ mit. ¶ Ad aliud dōȝ ꝙ lȝ ver morbos adducat: pau ciores tñ q̄ȝ autūnus vt Ari. ſubiungit. Et qd ēt ſit di cendū apparuit. ¶ Ad aliud dōm: ꝙ calidū nāe hu/ mane ⁊ hūidū ⁊ veris tēperamētū in caliditate ⁊ hu. nō ſunt ſe inuicē exacuētia ⁊ ad furiā incitantia: cum ſint ſilia in ſpecie ⁊ nā ſe potius cōſeruantia. nō autē vt que in gñe corruptiua. ¶ Ad aliud eſtatis dōȝ: ꝙ lȝ in eſtate humida exalent putrefieri parata: pororū raritate ac calidi attractione forinſeci: plus tñ exalat ⁊ reſoluit ſpūs iuuatiui. vȝ. ⁊ ſanguis q̄ vite ſunt, ſil cimēta. Silr vtus debilitat vt nō valeat pfecte depel lere. Q2 ſi qbus cōfert: vlius tñ vt queſitum ſciſcitat obeſt. ¶ Ad aliud dōm: ꝙ iſte acceſſus ⁊ receſſus: p prie cā eſt generationis ⁊ corruptionis animaliū ex putredine productoꝝ. Aut eſtate intantum accedit ⁊ nobiſcū moraẜ: vt eius iflāmatōe aer ſupflua diſſolu tionis vtutis ſit cauſa. Temperatis eniȝ vita ſeruaẜ: ⁊ nō ſupfluis. hoc aūt ſolū euenit q2 in mām agit ex/ neam: cuȝ de ſe vite fons exiſtat. ¶ Ad aliud autūni dōm ꝙ ipſum nō eſt tps tēperatū pfecte. ¶ Propter qd̄ ſciendū ꝙ aliqd duplr eſt tēperatū. Aut q2 i ipſo cōfrangunẜ ⁊ alteraẜ in adinuicē temperamētū cōſti tuentia: ⁊ tale veris eſt tēpamētū: qd̄ oſtendūt partes diei nālis proportionalis ſibi ſatis in qualitatibus. corrñdētes. Aut ꝙ nō ſint vna cōfracta ⁊ cōmixta: ſȝ poti9 paꝝ remiſſa ſibi ſint iux poſita: ⁊ tale dici pt au tūni ipfecte tēpamētū in caliditate ⁊ fri. qd̄ idicat diſ poſitio diei pori oppoſita. vñ ⁊ ſi dicaẜ aliqlr in acti/ uis tēperatus qlitatibus: q2 nō calidus vt eſtas neqꝫ frigid9 ſicut hyems. eſt tñ in paſſiuis diſtēperat9 val de: vt in ſiccitatē lapſus intēſam. Propter ꝙ Auer. i/ pugnat opinātes ꝙ cōplo autūni ſit qſi in veris tem perātia: eo ꝙ ſit media iter eſtatē ⁊ hyemeȝ. dīa. 66. vbi ēt ad cōfirmationē qd dōȝ videbiẜ. ¶ Ad aliō di cēdū vt iā appuit: ꝙ qn̄tū ē rōne qlitatū exceſſus: non multū ē autūnus cā breuiationis ceu eſtas aut hyēs. verū pp repētinū ⁊ crebrū ipſaꝝ curſum ⁊ pp alia q̄ ſibi inſunt alioꝝ tēpoꝝ denotata: ob ipſius ſube apti tudinis ſuſceptionē. ¶ Ad aliud dōȝ ꝙ autūn9 qſdā iuuat vt diſſolutos raritate poroꝝ eſtate cū in eo po ri incipiāt ꝯſtringi: ⁊ hūectatos ſupflue nō hñtes cor ruptioni paratos hu. paucis tñ cōfert reſpectu iſtoꝝ qbus nocet. ¶ Ad aliud dōm ꝙ talis cōſtitutio ſic p accñs operaẜ calidū ⁊ cōpoſitionē fortificādo corpo ris interius breui vigēs tpe. Si enim plurimū dura/ ret id qd̄ autūnus ⁊ peius opareẜ ſicut ex nocumētis ipſi9 inductis. tertia aphoriſ. appet. ¶ Ad aliō hyēs dōm ꝙ qlitas nō ineſt ſibi pemptiua: cuȝ fuerit tpalr reddita. Uel ꝙ hoc p accidens caloris fortitudinem opaẜ in plurib9 ſm illud. Uētres hyeme. ¶ Ad aliō ēt appuit. ¶ Rōnes ſilr alti9 ptis pcedūt i hyeme ac alijs ſuo mō intellecte. ¶ Differentia. cxvj.

4 colli.c.2.f.ſi.

aphо.10. 11.⁊.12.

aṗa apho9 apho.23.

Q corpori lapſo debea/ tur preſeruatio ⁊ non conſeruatio ſeu re gimen per contrarium ⁊ non ſimile vr. Q2 autē per ſimile in corpore optime cō poſitionis omnes conueniunt: quoniaȝ ſi corpus ho minis ſit certitudinaliter mediū cōplexione: ꝯſerua/ biẜ ab alimēto medio cōplone in pñti cōſiſtentia. Si ꝯo aliqd̄ calidius: aut frigidi9 aut ſiccius aut humi/ dius: huic medios ꝯplone cibos ⁊ pot9 male qs da bit. pmutari. n. oȝ vnūqd̄qꝫ taliū corpoꝝ ad ꝯriū inqꝫ tū diſtat a media certitudinalr cōplone. Si. n. corp9 diſtauerit a bñ cōplonata ⁊ media ꝯplone ad frigus trib9 nūis. Et ſilr de humido ⁊ ſicco. alimētoꝝ pmo. cā. p. oȝ eē calidius tēpato tribus nūis. ¶ Amplius in fine tertij eorūdē idonea ad comedēdū ꝯſeruātib9 ſine qrela nālē cōplonē aialibus qcūqꝫ naturis ipoꝝ ſūt ſilia hñtib9 aūt a pncipio prauā aut acqrentibus nō vſus ſimiliū ipſis: ſȝ qui ꝯrioꝝ vtilis. a ſilibus. n. cōſeruaẜ q̄ ſm nāȝ ſine querela habētia: ſȝ a ꝯrijs ad cōuenietē diſpōnē ducaẜ que praue ſūt complonata. Id idē ſonat ſermo fine octaui. de inge. ⁊ aphoriſ. p9. ¶ Ampli9. ſile additū ſimili facit ipſum fuerit i aug mētū ſiritiuū inducēdo. Tale ēt tali additū magl ta/ le reddit. tertio thopicoꝝ. Que aūt ſic opanẜ i lapſuȝ cadere faciūt amplīorē. ¶ Rurſus. p iſpirationē ⁊ re ſpirationē cor infridaẜ: ⁊ totū corp9. dīa. 81. que qdē corpi ē iproportionata calido. Aer ēt q̄ nos circūdat valde frigid9 eſt inati ſpūs compatiōē. p 2a. ita ſalteȝ reſpectu aeris ſic imutātis nō poterit regimen fieri p ſile. ¶ Adhuc vnicuiqꝫ elntoꝝ ieſt qlitas pdominās dīa. 12. quā oȝ ꝯrijs in mixto ēt ne itēdaẜ gubernari: ⁊ ſic lapſus itēſior reddaẜ. ¶ Jtidē. qd̄ corpi admini ſtraẜ lapſo aut erit in minori eo exceſſu caliditatꝫ vel fri. ⁊ ſic in eodem nō ſeruat lapſui nō preponderās. Aut maiori ⁊ tūc ipſum augmētabit: vel ineqli: ⁊ ita nō fiet actio neqꝫ paſſio: cū ſit ſile. Res aūt a ſuo nō patiẜ ſili pble. 8. ⁊ ſi nō patiẜ nō agit. Dē nāqꝫ agens phyſice ſic patiẜ ⁊ econtra. qd̄ aūt tale conſeruare nō poterit: cum actio quedam ſit cōſeruatio. Non itaqꝫ per ſimile corpori lapſo erit conſeruatio.

in medio

ca.9. in pncipi cō. apho. 1

capi.9.

do. 2. fū. 1. c in pncipio.

pblete. 1

Huius autē oppoſitū in techni lib. 3°. Qñ conſer uare voluerit qs corpis craſim qlē accepit: ſilia ſilib9 afferat. Calidiora eni corpa calidiorib9 egēt adiuto/ rijs: fridiora fridiorib9: hūidiora hūidiorib9: ſicciori bus ſicciora: ⁊ in ꝯpoſitis ſilr ſuo mō. ¶ Rurſus. nā lia vt dictū ꝯſeruaẜ p ſilia. Corpus aūt lapſum ē nāle cū ipſū poſitū ſit ſub latitudie ſanitatꝫ i techni. Palin appetit9 nālis ordinaẜ ad ꝯſeruationē alimēto. Sȝ h̄ in his q̄ ſūt nā cōcupiſcit ſilia. Innālis aūt diſſimilia. in techni. Silaqꝫ ſunt de qbus qſitū. ¶ Adhuc cor/ pus egꝝ nūc doceẜ ſilib9 ꝯſeruari. dīa. 174. Multo itaqꝫ magis lapſū. Cōſuatio igiẜ huic corpi debeẜ ⁊ p ſile. ¶ Adhuc ab eo qd̄ eſt ſile in ſpē ⁊ nā res non patiẜ p̄ ſcda. cū ois paſſio ſit a ꝯrio. Sed calidū in p̄ gradu cū calo i eodē ppe ſm equalē māſionē ſile in ſpē ac nā exiſtit. Qd̄ āt paſſionē ñ iſert: neqꝫ actionē neqꝫ tādē ꝯſeruationē. Qd̄ o ſidit duoꝝ corpoꝝ eqlr calidoꝝ inadinuicem applicatio. qn̄qꝫ enim quātitas augmēteẜ: qlitas tñ permanet gradualis.

tex. c. 43. ⁊ 44. ⁊. 45.

li. 1. tra. 3. t cō. 2. ⁊ li. 1. 6. ⁊. 12. ⁊. 1

li. 2. trac. de tre tex. cō. 5

do. 3. c. 3. ii

Propter primum ꝯo ſciendū ꝙ corp9 lapſuȝ ē triplex. qua/ rū vȝ ⁊ mediocriter ⁊ multū. paꝝ qdē ſanū lapſum: multū ꝯo ſimplr egꝝ: mediū q̄ȝ neutꝝ appellaẜ: hoꝝ demū vnūqd̄qꝫ latitudinē hȝ gradē. vñ in techni. To ti9 ſanitatꝫ latitudo i tres diuidiẜ ptes: hñtes ⁊ ipſas latitudinē q̄ȝmultā. Unūqd̄qꝫ eteni triū in magis ſeq̄ ſtraẜ ⁊ min9 ⁊ mediū. Que qdē corpa duobus extre mis iterpoſita terminis diſcernūẜ. Optia qdē ꝯpōne ſimplr ⁊ vt nūc ſimplr ⁊ nūc facta egritudie. Et hec qdē ceu media ſunt: ſicqꝫ eoꝝ regimen mediū eē opȝ. vñ optime ꝯpoſitioni ppinquiora magis eius prici/ pabūt regimine: paſſiue vero ſecedent diſariam. Qd̄ autē boꝝ medium regimine indiget mediocri. Con/

lib. 2. tex. c

ſeruatio quoq ad preſens dupl'r accipit. Uno quidem
mō ſpeciali ꝓut corpi debet ſolū ſano ꝑ optime: que
etiā cōſeruatio exiſtit omnis per ſimile omnifariam.
Sumit ⁊ cōſeruatio gñal'r ſiue cōſeruando ad melio
rē corpus deducat craſim: ſeu ſeruet ex pn° ꝑexiſtēs.
Et ſic ſub cōſeruatione regimen cōtinet ꝑmutatiuū.
in techni. Ubi Haly. Rē noie ſui gñis noiamꝰ. hec. n.
ꝯſeruatio idē vꝫ qȝ ſanitatis regimētū genꝰ exñs cō
ſeruatiui regiminis ⁊ ꝑmutatiui. Simile ſiquidē du
pliciter accipit. Quodā nāq vere ſimile dr: ꝓut i gñe
locat q̄litatis. ꝓpriū nāq eius ſm ipſam ſimile quid
aut diſſimile dici: ſicut ſm q̄ntitatē eq̄le ⁊ ineq̄le: ſcōꝫ
vero ſubam idē ⁊ diuerſum. Uñ Boetius thopico. 2.
Similitudo reꝝ ē differētiū eadē qualitas. q̄nto etiā
metaphyſice duo modi ſimilitudinis tāgunt. Simi
lia enim dñr q̄ idē paſſa ⁊ plura idē paſſa: vt ſi plura
ꝯburuntur: aut diuerſa: ceu ſiqs cedat: alter vero in
carceret. Et quoꝝ qualitas eſt vna vt albedo ⁊ luci
ditas in niue ⁊ glacie. Eſt ⁊ aliuſ modus ſm qȝcūq
alterari cōtingit ꝯrioꝝ hoꝝ: quod plura hꝫ aut ma
gis ꝓpria huic eſt ſimile: vt apparet in medijs ꝯrioꝝ
ad extrema: quod eſt ſimile in genere. Sumit ⁊ ſimi
le apud Ga. cōiter ꝓ ſimilitudine in ſubſtātia. Cuius
q̄dē cognitio experimēto cognoſcit ſolo: q̄ ſimilitudi
ne caro dr leonibus ſimilari: equis vo ordeū vel aue
na: bobus orobū ⁊ porcis glādes. Unaq̄q eni ſpēs
fere ſibi alimētū hꝫ ſimile in ſubſtantia determinatū
qȝ alteri eſt diſſimile: vt ex hiſtorijs aialiū appet. hō
tñ ⁊ ſi poliſagus quedā alijs alimēta ſibi venenū exi
ſtūt: vt iuſqamus turdis ⁊ quiſculis ell'us. q̄ ſimilitu
do nō ſolū in ſpeciebus: verū ēt in indiuiduis attēdi
tur. Unaqueq enim figura ⁊ ꝯpl'o hois cibū hꝫ ꝯue
niētē ⁊ ſibi ſimilē: ꝑ tertia. In alimēto enim ad corpꝰ
eſt duplex ſilitudo: qualitiua ⁊ ſubalis. cōpl'onū ter
tio: de re. ſa. ſexto. ⁊ de inge. ſa. octauo. Hec aūt ꝑdica
mētalis nō extat ſuba ꝯ accidēs ſepata: ſed magis nā
quedaꝫ ⁊ ꝓprietas ex ſuperiori virtute ſpecifica vni
cuiq aialiū ſpeciei: imo ēt idiuiduo attributa. Quo
ēt. 3. ſimpliciū mō ſcribit pharmacū hu. ſibi ꝓprium
euellere: ſimilitudine in ſuba reperta. i. forma ſeu vir
tute ſpecifica. Attendendū ēt ꝙ ois ſimilitudo hic di
cta potētialis exiſtit: nō aūt actualis. Nullus enim ci
bus debet dici tēperatus homini niſi caro humana
vel remote niſi carnes pulline. Terre naſcentia nāq
cū calorē non habeant actu: q̄nto collꝫ. minime ſunt
hominis cōpl'oni ſimilia calide actu exiſtenti. Quid
autem ſit ꝯrium dria oſtenditur. 153.

Propter ſecundum ſciēduꝫ q̄dem. ꝙ Gal'. 5. ⁊. 6. de re.
ſa. ꝑtractās hūc ſermonē vt appꝫ ſil'r ex techni: ait ꝙ
corpoꝝ q̄dā ſunt lapſa in cōpl'one: alia in cōſtructio
ne. nōnulla vo in cōi nā: quoꝝ oium conatur regimē
ſcribere. Lapſoꝝ quoq in complexione quedaꝫ vni
formiter ſunt lapſa: in quibus vna eſt ꝑ totum ꝓpor
tional'r cōpl'o. Alia vo his oppoſita: vt qñ caput de
clinat ad calitatē: epar ad ſiccitatē: ⁊ vēter ad hūidi
tatē ſupfluā ⁊c. taliū eoꝝ. n. cōnālem nō ſeruāt cōpl'o
nē q̄ a ſanitate ſunt corpora remotiora. difficilis etiā
regiminis valde: cum vnūqȝq ꝓpria egeat admini
ſtratione regitiua. Corporum ſiquideꝫ in compl'one
vniformiter lapſoꝝ totaliter: quedaꝫ in qualitatibꝰ
lapſa ſunt actiuis: alia vo in paſſiuis. Adhuc ⁊ regi
men duplex adhibetur corporibus. vnuꝫ quidem cō
ſeruatiuum per ſimile quod quidem ſecuriꝰ admini
ſtratur ciuiles gerenti actus: ⁊ multis familiaribus
occupationibus impedito. Eſt ⁊ aliud permutatiuū
alteratione ad melius lapſuum deductiuum quo re
gi hñt corpa libera ocioſa ciuilibꝰ actibꝰ ⁊ familiari
bus mime ipedita. q̄re ſexto eiuſdē. Quecūq diſtem
perātia adhuc ſūt ſub ſanitatis latitudie volēs corri
gere ꝯrijs dietabis. Quod ad multū efficit nō occupatꝭ
oppoſitis vo entibꝰ ꝑ ſilia miſtrabis: ⁊ maxie qñ ita
fuerint aſſueti. Sꝫ hoꝝ alteꝝ accidit magis vtiq nā
idocte: nō eligētibꝰ nobis ſilia. nāles enim diſtēpatie
appetūt ipſa in techni. vñ ꝑ tertia. Uolūtatē reducen
di ꝯpl'ones malas ad eq̄litatē pñt ꝑficē ocioſi q ſuas
domuerūt aias ſm ꝓlixā tolerātiā i tpe q̊ ordiate ad
eq̄litatē redeāt. Ipſos nāq abſq ordine regē ꝑducet
eoꝝ corpa ad egritudinem. Debēt nāq paulatine ad
meliꝰ ex multo ſtudio trāſferri. Nō. n. ꝑcipites tranſ
mutatiōes ſuſtinēt nāe. Hoc eteni regimē pleniori di
ligētia ⁊ fideliori eget pori. ꝑ ēt practice. His q̄dē an
temiſſis ſciēdū: ꝓpa cibaria hūida eſſe hūidis: ſicca
vo ſiccis naturl. Nutritio nāq ē ꝑfecta eiꝰ qȝ nutrit
ei qȝ nutrit corpi aſſil'atio. dria. 30. Citiꝰ aūt aſſil'ant
ſicca q̄dē ſiccis: hūida vo hūidis. In hñtibus maxie
craſim vniformiter ꝑ oē lapſam. Quātūcūq eni ꝓpꝰ
fuerit alimētū tāto nutribiliꝰ efficit: eo ꝙ hñtia ſym
bolū faciliꝰ trāſmutāt. 2. de ge. ⁊ cor. ⁊ ꝑ 2ª. Facilior ē
in gñe ꝓportiōali trāſmutatio. vnde aphoriſ. 2ª. Sin
gulū a ſilibꝰ craſis citiꝰ alterat ꝑp eē factū qȝ trāſmu
tat ſilius ei qȝ trāſmutat: cū pauca iteruenīat iter ip
ſa diſtātia. Si nāq ꝯpl'ones ſiccas aut humidas vo
lueris ſbalterare ad meliꝰ deducēdo alimēta eiꝰ ꝯria
ſūt ꝯgrua. ſꝫ i lapſu ad caliditatē ⁊ fri. ꝯrioꝝ ſp adue
nit adminiſtratio: q̄ efficaciſſime ſꝫ opatiſſime ſūt q̄li
tatū. Et iō faciliꝰ a ſilibꝰ alimētis regulate i morbidā
corpꝰ diſpōnē deducūt. Quod eq̄dē ſiccitas ⁊ hūiditas
q̄litates debiliores mime opant: ſūt. n. paſſiue. Quod ⁊
docēt etates his effecte diutiꝰ imorātes. a pma et eni
gñatiōe vſq ad iuuētutē hūiditas ꝑdurat. Ipſa nāq
fere ſupflua ⁊ calor pene tēperatꝰ. ꝑ pª. dehinc in an
tea ⁊ maxie in ſenio q̄dē ꝑmanet ſiccitas: cū cōpl'o ſe
nioꝝ nō ſit hūida ſicut id dicētes 2° refellūt ꝯpl'onū.
Eſt itaq vt ad vnū ſit dicere ſnia Ga. corpi lapſo in q̄
litatibꝰ actiuis familiaribus occupationibꝰ ipedito
nō valēti regimie vti ꝑmutatiuo ad meliꝰ reductiuo:
expedit vt regat cōſeruatiuo. 8° ēt de inge. lꝫ. n. tranſ
ferre ad meliꝰ ſimpl'r ſit vtiliꝰ: nō tñ qñ egrotat: cum
tūc expedit ꝑexñtē ꝯpl'onē ſuare: ceu inimici aggreſ
ſus nō ē armis ipreꝑatis omiſſis eoꝝ ꝑpationi inten
dere: imo illis ſe tueri: ne ſuccūbat inſidiatori. In cor
poribꝰ q̊ꝫ lapſis ad calitatē ⁊ fri. negat Ga. regimen
ꝯſeruatiuū q̄ntūcūq ſintꝰ familiaribꝰ occupationibꝰ
ipediti detēta. Et breuiter oia lapſa: ꝑter qȝ puerile
ſolū. Eſt. n. fere tēperatū: ꝓpea q2 hūiditate ſopit: gu
bernāt Haliabbaſ: Iſaac ⁊. A. cum Ga. alicubi regie
ꝑmutatiuo ⁊ ñ ꝯſuatiuo. Et ſic appet Ga. fore coactū
q̊dāmō paſſiuas ēt cōpl'ones ꝑ ſilia gubnare: cū non
poſſent abſq periculo occupati vti ꝑmutatiuo. Sic
itaq cū practice ꝑ. Cōcidunt vt exceſſus qs in paſſi
uis ⁊ ciuiliū actuū occupatus maxime regēdꝰ ſilibꝰ.
qñ aūt cōcurrūt oppoſita reducēdꝰ ꝯrijs potiſſime.
Amplius elemētoꝝ primo cū corpus duplici ſuppo
nat trāſmutatiōi. vni q̄dē alteratione ꝯriaꝝ q̄litatum
cauſate in elemētis inuentaꝝ: alteri effluxione indu
cte calore hūidū depaſcēte radicale. His quidē opus
fuit reſiſtere pme q̄dē q̄litate ꝯria ſubalterando. ſcōe
vo replēdo qȝ euacuatū eſt per ſimile qȝ nutritione
ꝑficit. Eſt eniꝫ nutrire vt tactū corporibus ex aliqua
ſuba ſili deꝑditā pus reſtaurare. Haly. quoq hāc ex
citās dubitationē dicit ſmonē q i arte. i. i li. technis
repit ꝯriari ſermoni eiꝰ in alijs libris. Scripſit nāq
in libro re. ſa. ꝙ calidiora corporū regimine indigent

Marginal notes (left): ...tex. cō. 5. ...imento — ... nō habē ...um. — ...lonū ca. 2 ...in. ipio — ...c. 7. ante ...ium. — ...c 4. i me. ...oſt pncip. ...ca. 2. poſt ...ium ...li. 4. ca. 4. ...i meium. — ...odū ſimili ...ius — ...4. poſt me ...m. — principio. principio. — ...t. c. 5. ⁊ ſe ...ntibus.

Marginal notes (right): col'r poſt pn^m — li. 2. trac. de ... tre tex cō. 5. doc. 4. ca. 1. cir ca principium — ca. 15. poſt pn. — Tex. cō. 25. do. 3. c. 3. i me. colr' commen to apho. 5. — doc. 3. c. 3. poſt principium ca. 1. poſt pnci. — cap. 9. — ꝑ. practe. c. 13. — ca. 18. in pnci. — Poſt mediū — tertio techni comēto. 44.

ſrigidiori:⁊ in reliqs ſil'r cóplonū.⁊ ideo ſermonē ſu
um obſcurauit:nó diſtinguédo iter regimē ꝯſuatiuū
⁊ pmutatiuū.Rñdéſqꝫ inqt.Ego dico ꝙ Ga.non fuit
oblit⁹ ſermonis ſui:neqꝫ ꝯrietatē induxit.Nó.n.itel
lexit per regimē cóſeruatiuū hic niſi vt cóplexionem
habēti calidā cibi exhibeāť qui eius cóplonem cali/
dā cóſeruēt vt ſimpl'r regimine gubernet̄.qð remāe
re cóplonē ca.faciat in eo ſm diſpónē ſuā abſqꝫ addi
tione ⁊ diminutióe.Si vō voluerit pmutare ipſi⁹ ad
eq̄litatē ꝯplonē:tūc addať in frigore illð q̄ regať do
nec ei⁹ minuať caľitas intm̄ vt eq̄litas ſupueniat.Cu
ius qdē rei exēplū tribuit:ponēs corp⁹ aliqð duob⁹
gradib⁹ ab equalitate ſepatum ad caliditatē tēdens
cóſeruari regimine infrigidatiuo in gradu p̊:pmuta/
ri vō ad equalitatē regimine oppoſito vt ſcðo infrigi
dāte gradu.Ex quo qdē apparet ꝙ regimē cóſerua/
tiuū vt frigidū in p̊ gradu eſt calidū relatione frigidi
in ſcðo regiminis.ſ.pmutatiui.Minus nāqꝫ frigidū
relatione maioris frigidi calidū iudicať:⁊ ſic frigidū
primi gradus ſil'e reputabiť calido ſcði cóparatione
frigidi in ſcðo.Ad hūc ēt locū intelligēdū nos inui/
tat:dicēs ipm fore prauū ⁊ eū hoies ignorare q̄ꝫplu/
res Ga.eſtimātes ꝯrietatē colligere.Cuius qdē dcm̄
dupl'r vr̄ deteſtādū:Primo qdē eo ꝙ Ga.mētē com/
mētať non recte.Ille nāqꝫ pfecte iudicať expoſitor:q
mētē iuſte interprať dicētis ſiue verū dicat aut falſuꝫ

có.7.ante me. ꝓnoſticorū p̊.Deprauabiť itaqꝫ ipſius iterpretatio cū
mētē nó explicet Ga.Uult nāqꝫ regimē cóſeruatiuuꝫ
p ſil'e corpis lapſi regimēto corpis optime cóplonis

Tex.c.40. cópare.Ut appet qñ dicit.Si vō ſm aliqd ab opti/
ma ⁊c̄.Et demū ſubiūgit.Seruātes vō eius craſim

Tex có.43. tm̄ pmutať ab eucrata nā cāe:q̄ꝫtū ⁊ corporis totius

Tex.có.51. craſis ab illa pfecta pmutať.Et ſubdit:ꝙ calidiorē ⁊
ſicciorē craſim nó calide ⁊ ſicce diete faciūt eucrataꝫ
pfecte:ſꝫ q̄ tm̄ eucrata craſi ⁊ fridiores ⁊ hūidiores
q̄ꝫtū nā calidior ⁊ ſiccior.Nó eniꝫ regimē ꝯſeruatiuū
regimini intēdit pmutatiuo ꝯpare:ceu falſo iponit ſi/
bi h⁹ cómētatio.Falſificať itidē cū regimē cóſuatiuū
⁊ pmutatiuū ꝯfrāgat:⁊ in eodē oino ꝯfundat.Cuius

diff.2.c.4.ante medium falſitas tertio mōſtrať pharmacorū.Si eni egritudo
vehemētioris caliditatis q̄ꝫ media fuerit ꝯplo:medi
cine cóſil'es illi eā ꝯſeruant.Et ſm diſpónē remanere
faciūt ſuā.Et medicine q̄ ſunt calidiores illa in calidi
tatē addūt ei⁹.Sed medicine frigidiores vel minus
calide ipſa ex caliditate diminuūt illius:nó tm̄ ſanatio
ne ſanāt cópleta.Ita ğ ⁊ in rebus erit nó nālib⁹ ꝙ ea
rū adminiſtratio in p̊ gradu friditatis nó cóſeruabit
lapſuꝫ in ſcðo caliditatꝭ gradu:immo minuet ex ei⁹
caliditate lꝫ equalitatē non adducat oino. Sic itaqꝫ
huius interpretatio neqꝫ intellectū explicat Ga.neqꝫ

A regimē ēt bñ accipit ꝯſeruatiuū ⁊ pmutatiuū:cóſun/
dēdo vtrūqꝫ:q̄ꝫq̄ꝫ vtilitatē poſſit pſtare in ope.Auer.

ca.xj.poſt me. vō denuo collꝫ ſexto:cui⁹ fuit iqſitio cū parētū ſuorū
ꝯdictióe noui qd adiūgere ð h̄ tal'r.Dico ꝙ iſte ꝯplo
nes egrediūť a tēpamēto ad vnā extremitatē ꝓxime
redduntť parti vt adducant egritudines ex gñe illius
ꝯplonis ad quā ē lapſus.Qð accidit cū eis ſupuene
rit cā aliqua extrinſeca que aptitudine reperta in ip
ſis eſt inuenta.Et ió dico ꝙ eorū regimē per ſimile fie
ri non dꝫ ex toto cum huiuſmodi complexiones nó
permaneant vno modo:imo ſint mobiles verſus có/
plexionem habitudinalem.Quapropter in regimen
to ſuorū ciboruꝫ oportet aliquid contrarium ꝯploni
bus ipſorū apponere:vt timor occaſionū tollať extri/
ſecarū.Ex parte nāqꝫ complexionis ſoluꝫ nó eēt timē
dum vti ſilibus in toto.⁊ hec eſt intētio illoruꝫ q ſen
tētiam iſtam ſeruant:q̄ꝫuis eaꝫ nó declarent ex toto.

Sꝫ qs dicet hūc vtrūqꝫ tūc regimē in vnū ꝯfrāgere.
Quidā vō nr̄orū dixerūt ſil'e duplex fore potētia.ſ.⁊
actu:⁊ ꝯriū ſil'r.Eſt nāqꝫ qðdā calm ⁊ alið friduꝫ pō
⁊ actu.Et ex h̄ dicūt corpa ꝯſeruari p ꝯria qdeꝫ actu
ſilia tm̄ in potētia:vt calidiora per calida in potentia.
Poſtq̄ꝫ āt in corpe calidiori obuiauerint nāli ſiūt ca/
lida i actu:velut lactuca:portulaca ⁊ ſilia:q̄ i pn̊ ſūt
frida:⁊ ió alterāt.vltimo quoqꝫ ſilia:⁊ ió cóſeruant.
Qð quidē dicere ſnie aduerſať Ga.⁊ aliorū dicētiuꝫ
talia ſm v̄tuteꝫ ſiue p ſe aut eēntial'r ⁊ non oppoſite
his eligere.¶Adhuc id non eſt regimē cóſeruatiuū
ſed pmutatiuū magis aut curatiuum.

Propter tertium quidē ſciendū:ꝙ cor
pus aialis triplici exi
ſtit pmutationi ⁊ corruptióí ſuppoᵐ.Uni qdē q̄ ex ꝯ/
rietate q̄litatū el'torū iuicē agētiū ⁊ patiētiū ꝯſurgit.
In oí nāqꝫ mixto vnā q̄litatē oꝫ alijs dñari:vt dr̄ia ta
ctum.18.Alioqn nó euenit ⁊ actio neqꝫ paſſio:pp qð
ꝯplo negata ē póderꝭ diſariā.Eſtqꝫ alij ſubꝫ ex actio
ne caloris inati ꝯſurgēdi in humido radicali.Ex tali
nāqꝫ actióe hūidi cóſūptióe facta corp⁹ ꝯtinue a gña
tione vſqꝫ ad mortē ifridať ⁊ deſiccať.ex q̄ ēt ꝯſurgūt
etates varijs q̄litatib⁹ affecte:ita tm̄ vt ꝯtingat ſemet
ipſū p accñs extinguē ac ſuffocare.dr̄ia.3.Eſt ⁊ 3ª im
mutatio cóſurgēs ex rebus corpi occurrētib⁹ ſex ne
ceſſario extrinſec⁹ ⁊ deint⁹ alterātib⁹:iter q̄s aer cū
ei⁹ adiacētijs pncipalior exiſtit cāū vna corpus cóti
nue ſolutióe deſiccās quātūcūqꝫ fuerit hūitate ꝯmix
tus dr̄ia p̄inducta:ſicut ⁊ nutrimēta occurrētia cum
alijs reb⁹:q̄ q: corpi ſba ⁊ q̄litate ſūt oppoſita lꝫ trāſ
muteť ⁊ patiāť ab eodē id vō ſa vice paſſionē ſuſtinet
ab eiſdē:cū iter h̄ actio ꝯcidat phyſica ꝯuerſiua:vt ⁊
tādē corp⁹ reddať ipuꝫ ⁊ aq̄ticū oino:ceu vinū adeo
aq̄ debilitatū:vt pmutationē ei⁹ facē nó valeat.dr̄ia.
112.appꝫ:cū cetu medicorū ſane audito.Et ió i techni. li.3.t.c.61.
⁊ p̊ de re.ſa.inqt h⁹ triplicē tāgēs imutationē ſi cor/
pus foret ipaſſibile ipmutabile ⁊ ſp maneret optima
ꝯplo nihil idigeret cóſiſtēte ipm arte. At q: pmutať
corrūpiť ⁊ cóuertiť nó ſeruās quā ex pncipio habuit
cóſiſtētiā eget ꝓcuratióe.q̄re harū pmutationū triū ꝓ
curatio tal'r erit.Prime qdē p ꝯriū ſp vt refreneť ex/
ceſſus ⁊ p̄patio q̄litatis el'nti p̄dñantis qð medicina Poſt me.
aut cibo pficiť medicinali q̄litate tm̄ magis.p̊ euidens
el'ntorū.Scðe fiet p̄uiſio p ſil'e p cibū.ſ.⁊ potū maxie
qð depditū fuerat reſtaurātes.Et q: id calidū fuit ⁊
hūidū qð appet ex eo ꝙ corp⁹ cótinue dictū ē infrida
ri ⁊ exiccari pp cóſūptionē hūidi radicalis a calo in
nato ꝯſeruabiť p calm ꝯſil'e atqꝫ hūidū:cómēſuratū
tm̄:ne putredie ſupueniēte ex calido cāta ⁊ hu.febres
potiſſime ⁊ alios iducat putredis morbos.Hoc etiā
mó ſilitudinis vtplm tertia ꝓhibeť corpis pmutatio:
cū aer q̄ꝫtūcūqꝫ hūidus exiccet cótinue ac infrigidet
⁊ nutrimēta ſil'r cū alijs pp ꝯrietatē quā hñt cū corpe
ſaltē in pn̊ cū nutriēs cū ſui totalitate nó ſimilatū cū
uertať in corp⁹:imo i eo plurime ſupfluitates.humi/ có. aph... verſus fine
de ſeroſe ac fumoſe repiuntur.aphoriſ.tertia.q̄ digó
ne q̄ꝫtum ſit poſſibile nāe depelluť a corpe.Ut igiť ſit col'.c.9.p'n
in pte dicē:lꝫ nā idocte ſilia p̄eligat.octauo de inge.
cū hic ſit nālis diſtēpantia magis tm̄ adminiſtrādū ē
eidē regimē ad meli⁹ reductiuū q̄ꝫ p ſilia ꝯſeruatiuū
qð fulciť:eo qð q̄litas ſeu quātitas el'nti p̄dñantis i
eo p̄parate ſūt q̄dā inclinatione lapſum intēſionē ⁊
egritudines adducere.Adhuc q: medicus nó poteſt
ſilia cótinue adminiſtrare in termino ēt lato cū exceſ ca.7.circa
ſus diſcraſiarū nó ſit cognit⁹ diffinite apparens.de in
ge.3.Neqꝫ ēt ſimile quod ei debet applicari. In cui⁹
quidē applicatióe in excedēdo maxime poſſet error

cõtingẽ lapſum nõ parũ intẽdẽs. Et pcipue cũ nullũ extet corpus qḋ iterdum nõ fortuitꝫ ꝛ in opinatꝫ ſubij ciat caſibus.aphoriſ.2. Et iõ pcipit̃ trãſmutationi ad nõ ↄſueta fieri:vt oĩa paulati reddant̃ ↄſueta. [ꝑ aphor.50. ī fine.] ℭ Sȝ ꝯ.plura corpa ſunt in vite qſtu occupata: cũ nã multiplr̃ ſit ancilla dcĩqꝫ p Gal.talia poti⁹ſilib⁹ↄſuari. ℭ Dõm ꝙ hꝫ ↄſeruatio dȝ eẽ cũ alteratiõe tam modica vt pſeruet̃ corp⁹a lapſu ↄſimilis q̃litatꝫ ꝛ nõ alteret̃ amplius reductione in optimũ vt intẽdit Gal.

Propter quartum quidẽ ſciẽdum ꝙ lȝ vtriuſqꝫ partis inducta ſuis vijs ꝓcedant eclypſata:gr̃a tñ pfectioris didaſcalie ad ipſa breuit̃ dicat̃. ℭ Ad pmũ igit̃ dõm ꝙ ſmones Gal.cuȝ ſonẽt corpus lapſum p ꝯ̃ria regi grãdiorẽ ſeu mediũ tangũt nõ aũt paruũ. Aut de corpore ſunt ocioſo vacãti regimini ſanitatꝫ ſolũ de q̃ dictũ eſt meli⁹ fore p ꝯ̃ria gubernare. ℭ Ad aliud dõm ꝙ illud eſt verũ de ſimili in gñe vt calidum in 3ᵒ gradu vel q̃rto calido additũ in pmo cum ſub hmõi lata ſilitudie ꝯ̃rietas ſubſit etiã nõ parua. Nõ aũt v̓ificat̃ de ſili qḋ eſt in ſpẽ ꝛ nã q̃le qdẽ eſt fridũ ꝛ ca.in pma mãſiõe ſecũdi gdus cum frigido ꝛ calido in eq̃li mãſiõe ſicut colligit̃ ex pmo ſcḋa ꝛ ex.pbl. [o.3ᵒ.ca.3ᵒ. i medio. pbl̃ᶜ.18.] ℭ Ad aliud dõm ꝙ lȝ nos ambiẽtia ſint frigida ꝛ ifridẽt: caleſiũt tñ qñ corpori approximãt̃ ei⁹ caliditate nõ pmitẽtia ipm ſeruãdo in eodẽ ſua frigiditate inflãmari:euidẽs pmo ſcḋa. [c̃.2ᵒ.caᵒ.2ᵒ.] Tẽperamẽtũ ẽt aeris hȝ latitudinẽ imẽſaȝ in magis ꝛ min⁹diuerſificatã donec neqꝫ ſit rigẽ ꝓpt̃ frigus neqꝫ ſudare pp eſtum. Aut põt ꝯtinẽs ab alijs rebus non nãlib⁹ad caliditatẽ corpi ſimilẽ pmutari. Sic nãqꝫ audiẽdum eſt quãdo dicit̃ corpus p ſimile gubernari vt oibus rebus nõ naturalib⁹ ſimul acceptis ꝛ ꝓportionatis qñ in corpore tpe digõnis tertie opant̃. Si corpus lapſum fuerit ad caltitatẽ pmi gradus caliditatẽ tãtã inducat vt ↄſeruet̃ qḋ erat:reſolutũ.n.fuit tm̃. Nõ autẽ vnãqꝫqꝫ opȝ reꝝ p ſe ↄſideratã in pmo gradu caltitatꝫ accipi. ſic.n. exceſſus iduceret̃ caltitatis imẽſus. Seruãdũ eſt ẽt an trãſitus nutrimẽti ad mẽbra breuis ſit aut lõgus ꝛ ei⁹ depditio p digõnes inq̃ʒtũ fuerit poſſe:ceu in meⁿᵗ depditio in techni libro.3.attẽdit̃ in itinẽ. [te.cõ.164.] ℭ Ad aliud dõm ꝙ qa ſic eſt dcm̃ fuit corpus pp illius q̃litatꝫ ſymbole dñium aut q̃litatũ oporẽ regi gubernatione alteratiua ꝯ̃ria.qḋ maxime pficit̃ meⁿ pcipue ſm illos q dicũt Gal.ſenſiſſe ↄſeruationẽ fieri p ſile q̃ ad nutriẽtia:p ꝯ̃ria vo q̃ ad res alias nõ nãles. Ei⁹ tñ ſmo plerũqꝫ vlis eſt in oib⁹ ſic ẽt eũdẽ deducũt Halyab.ꝛ.A. illi⁹ fideliores iterptes. ℭ Ad aliud dõm ꝙ ſile ↄſeruatiuũ intellm ẽ fore i eq̃li gdu:nec tñ pp h̓ actio remouet̃ ꝛ paſſio: eo ꝙ lȝ in fine itroducat̃ ſilitudo:in termio tñ a q̃ ꝛ in via erat ꝯ̃rietas ſaltẽ põe ꝛ act⁹. Jtidẽ:actio ꝛ paſſio ↄuerſiua nãlis ſtat cũ q̃lȝ ſilitudine agẽtis ad patiens in corpib⁹ aialiũ reptã:intm̃ ꝙ in corpe ad iuſtitiã dino tẽpato ſilitudo caloris ad hũidũ radicale ꝯ̃rietatẽ retinet actiõis ꝛ paſſiõis: tñ nõ a ſuba qd abijciẽtis. ℭ Ad aliud ẽt ↄſilr̃ dõm. ℭ Ad pᵐ vo alteri⁹ ptis iductoꝝ dõm ꝙ diligẽs itellect⁹ↄſiderãs ſmões Ga. alibi ꝛ maxime in 6ᵒre.ſa.diffuſe ꝛ eos q ſunt i techni ſuccincte p modũ caploꝝ ꝛ ꝯ̃nũ aggregati apparẽtẽ auertẽ poterit ꝯ̃rietatẽ. Cũ.n.in techni voluit de cauſis applicaturis corpori lapſo determinare pmit⁹ei⁹ ſic ait explicãs intẽtionẽ. [ꝑ 3.t.c.40.] Si vo ſm aliqd ab optima cõpõne deficit corpus nõ multũ vo. Ex iſta ſiqdẽ locutione ſm aliqd modicus lapſus inuit̃. Nã eniȝ hꝫ dictionis aliqd diminutionẽ eius cui adiungit̃ denotat:re.a.tertio. [ꝑ 2.a.i meⁿ] qḋ quideȝ explicatur q̃ʒ clare in eo ꝙ ſubdit̃ nõ multũ:ita ꝙ hoc corpus ſanũ erit vt multũ optime valde compõni appropinquãs parũqꝫ recedẽs ad lat⁹caltitatꝫ ſeu frigiditatꝫ ꝛc. Cõſiderãs itaqꝫ. Gal.hꝫ corpis tã grãdẽ affinitatẽ cũ optima cõpõne id ꝓtulit p ſibi ſiliã:vt cala vel frida ꝛ reliq̃ gubernari ceu ꝛ eucratiſſima illa. Et ob h̓ nõ horruit i techni ſic in de re.ſa.corpus lapſum etiã in q̃litatib⁹paſſiuis p ſiliã ducẽ:pcipue qdẽ itellm̃ referẽs ſuũ ad corpus familiarib⁹negocijs ipeditũ. Corpa q̃ʒ vehemẽtiorẽ lapſum hñtia vt egra ſimplr̃ dcã vel ẽt media neutra appellata regenda ſunt regimine poti⁹pmutatiuo vt p ꝯ̃ria. Et maxime in q̃litatib⁹actiuis ac in corpibus ocioſis ſtudio vacãtib⁹ſanitatꝫ ↄſeruatio. Et iõ ſtatiȝ talib⁹regimẽ pmutatiuũ ſubdẽs inq̃t. Si vo pmutare vult ꝛ ad melius trãſferre ꝛc. [T.c.50.] Qꝫ ſiqs ꝯteruiẽs velit ſmonẽ Ga.vl'eȝ exiſtẽ corporũ oium lapſoꝝ: dõm aut ipȝ h̓ dixiſſe breui⁹ qdã cõi multoꝝ collectiua:explicata tñ pampli⁹in 6ᵒre.ſa.qḋ appet ex iuitatiõe q̃ [T.cõmẽtũ.56] nos in techni hortat̃ ad illũ. Aut h̓ ꝓtulit attẽdẽs ꝙ pauca corpoꝝ ſũt liba ocioſa vacãtia ſanitati.plĩma vo gerẽtia ciuiles act⁹:ꝛ ſuilia q̃ vtriqꝫ:ceu dñiȝ: nõ ſine piculo regimie valẽt vti pmutatiuo pp rõnẽ ꝯ̃rietatꝫ exceſſiue latitãtꝫ ſub ſili: pcipue cũ nõ poſſim⁹ad id qḋ certũ eſt ſilitudis puenire:ſic neqꝫ ꝯ̃rietatꝫ i corpib⁹egris. Et iõ Ga.tuti⁹i his ↄſulit corpib⁹regimie vti ↄſuatiuo. ℭ Nihilomin⁹ tñ ſciẽdũ qñ hora patit̃ meli⁹regimẽ obſuare pmutatiuũ ẽ.ꝓportiõat̃.n.vtcũqꝫ hꝫ diſpõ egritudiali. quapp videm⁹ gallicos ꝛ alios nõ min⁹regimẽ tãdẽ pmutatiuũ ampli⁹approbare:corpib⁹tñ vt tactũ ꝓpatꝫ ſuſcipe. vñ aphoriſ.3ᵒ. [ceſſr.ca.apho 41.iuxta fine] ſimpˡr qdẽ dõm q̃ ꝯ̃rie ad ꝯ̃ria:bñ aũt ſimilr̃ ad ſiles. ℭ Ad aliḋ dõm.veꝝ fore ſimpˡr de nãliᶜ certa q̃lis eſt corpis tẽpati. Nãlitas.n.corpis lapſi non eſt ſimplex certa:ſȝ diſcraſie magꝭ admixta. Et iõ vt mõſtratum pꝭs p ꝯ̃ria q̃ʒ p ſiliã tãdẽ gubnãda. ℭ Et ſilr̃ dõm ad aliḋ cũ nõ ſit appetit⁹ ſimpˡr nãlis ſȝ medi⁹ exñs magꝭ duoꝝ extremoꝝ obtinet meᵐ vt ꝓtactũ. ℭ Ad aliud dõm ꝙ illa ↄſeruatio eſt p ſile ſm qd ꝛ modicũ: rõne vȝ.alicui⁹nãlitatꝫ adhuc exñtis:ſimplr̃ aũt p ꝯ̃riũ:vt videbit̃.174. Conſurgit itaqꝫ in regimie pmutatiuo difficultas ꝛ timor ex pte altatiõis nãe mox occurrẽtis. Jn ↄſeruatiuo vo rõne paulatine diuti⁹ admiſtratiõis ſimilis ne paratione qualitatꝫ lapſure ꝛ ignorãtia directe applicatiõis p ſimile intẽdatur lapſus ꝛc.

An naturales diſtemperãtie appetant ſimilia ꝛ egritudinales ꝯ̃ria. Occaſiõe pñtꝫ q̃ſiti ad ẽt dubitati excitat̃:qm̃ vi ꝙ diſtẽperantia nãlis appetat ꝯ̃ria. Nam ꝓbl.decima. [ꝓblᵉ.60.] Que qdẽ aialiũ ſunt nã ſicca humiduȝ magis ↄcupiſcũt.h.n.idigẽtia magꝭ ſunt.q̃ aũt ſiunt humida ſiccũ appetũt.eo.n.idigẽtia conſtituta ſunt. ℭ Rurſus in techni. Ledunt̃ oculi a ſilib⁹ſue craſis: [lib.2ᵒ.t.cõ.59.] facile iuuant̃ a ꝯ̃rijs moderato vſu qḋ cõe in oi cogni [ꝛ.60. trac. de cerebro.] tiõe cõplõnis ois ptis. Opȝ ẽt meminiſſe ac ibidẽ pl⁹mo fridus iſpiratiõe frida ledit̃ ſenſibilr̃ ꝛ iuuat̃ cali [trac.de ventre tex.cõⁿ.8.] da tanqꝫ amica.cals vo eꝯ̃:ꝛ tñ hoꝝ diſtẽperãtie nãles exiſtũt. ℭ Jtidẽ.nullũ nãle ſuippſi⁹ appetit corruptionẽ:ſȝ poti⁹ↄſuatõnẽ cũ appetat pticipare diu eẽ qḋ hꝫ vt videbit̃.ſȝ ſi ea ↄ̃ſideret ipſi⁹corruptiuũ appetet:cũ dcm̃ ſit ſile icitatiuũ fore in forã: velut igneȝ igne diũgi. ℭ Adhuc.qḋ appetit tanqꝫ ipfectũ extat cũ pp idigẽtia id ↄtingat. Jllḋ aũt qḋ appetit̃ ceu pfectiuũ vt appetibile.ꝓpe.n.finẽ dirigit appetitũ. q̃ ãt talia ſr̃ ꝯ̃ria:itaqꝫ nãlis diſtẽpan⁹ꝯ̃riũ appetet ꝛ ñ ſile. ℭ Qꝫ ãt inãlis ſile appetat vĩ.ꝓbl.enim.27. [ꝓblema.4ᵒ] Jnaiati aũt h̓ eſt iſani:ꝛ q in pipneumõia appetũt vinũ:qḋ hȝ nãm calm.hꝫ ãt diſtẽperãtie inãles extãt:vt videbit̃

Cõcil'.

Eti. Nihil appetit vt tactū corruptōnē ſuimetipſi⁹: ſ3 qꝺ appetit ꝯ̈riū ꝺſiderat qꝺ h9: q2 iterit⁹ ꝛ corruptio accit a ꝯ̈rio: ꝺ ꝺiſtēpantia ieq̄li. ¶ Adhuc. ſi ꝺiſtēpantia egritudialiſ appeteret ꝯ̈riū: tunc ſp ſeip̄m curaret abſq3 alio metiēte foriſeco qꝺ eq̄dē abſurdū. Palin. Morſus a cane rabido poſtq̄3 rabies ſiccior ipreſſerit abhorret ac terret̄ ab aq̄ ꝛ vl'r ab hūido q̄q3 ꝺ2ia. 179. Eti. redūdās fridioribꝰ vēt̄ hūoribꝰ appetit qñ3 lutū: cretā: tophos fridos exñtes ꝛ q̄ h9. 3° tredecia. ¶ Rurſus. appetit aq̄3 fridā cū ea multū abūdet̄: eſt n. ei hydropis nālis: cꝰ cā ē mā exuberās frida. ꝺ2ia 103. Diſtēperātia itaq3 nālis appetet ſilia ꝛ non ꝯ̈ria.

doc. 2. cap. 4°. in medio.

collr. trac. p°. ca. 17. añ me^m ꝛ trac. 2. ca. 10 in principio.

trac. de vētre. tex. cōmēti. 5.

Quorū oppoſitū duoꝝ cū alijs ſcribit̄ i techni. li°. 2. ¶ Amplꝰ vnūqꝺq3 appetit i°q̄ p̄t ꝯſuari q̄l3 ꝛ pmanē i eē: ſ3 id erit cū nālis ꝺiſtēperātia ſile ꝺeſiderauerit egritudinalis q̄ oppoſitū. Oñſu3 nāq3 ꝯſuatōe3 pfici ſilī: reductionē aūt ꝛ curationē: vt oñdet̄: ꝯ̈rio. 153. Itaq3 ꝺiſtēperātia nālis appetet: qꝺ ſibi ſile: inālis v̄o ꝯ̈riū.

Propter primum q̄dē ſciēdū q̄ ꝺiſtēperātia q̄da3 extat cōpl'o ꝛ ipſa tripl'r. vna ſimpl'r eucrata vt q̄ corporis tm̄ ſani pfecte aut ſaltē viui. ꝺ2ia. 18. Reliq̄ ſimplicit̄ i firmās pamplius tñ ꝛ minꝰ ceu corpis ifridati. Alia v̄o media ꝛ hec triplex. nā q̄da3 magis appropinq̄t p̄ori ſicut q̄ corpis multū ſani ſeu parū lapſi: alia v̄o ei q̄ infirmi veluti corpis ſimpl'r egri. Nōnulla v̄o mediū obtiet. i. ceu ea q̄ corpis ſimpl'r egri vt viſu3 p̄us ex techni qꝺ ēt p̄ cū media hoi ſub ambitu ꝯtinet̄ ſanitatj ꝭm tñ pamplꝰ ꝛ minus. Nāle ꝺupl'r ꝺ2 in p̄ñti. Vne q̄dē a nā cōit̄ ſumpta: vt eo qꝺ fit ab aliquo p̄ncipio itrinſeco in qꝺcūq3 ordinet̄ ad ꝺ2ia3 artj cuiꝰ q̄dē p̄n^m ab extra ꝛ ita nō ſolum ſanitas eſt nālis: verū etiā egritudo. vñ phyſi. 5. Neq3 gñatio ꝭm nām: corruptio aūt ex̄ nām. ſeneſcē nāq3 ꝭm nām eē: neq3 gñationē vidē aliā quā ꝭm nām: aliā v̄o extra nām: alit̄ ſiq̄dē pprius ꝭm q̄ p̄tactū p̄n^m ſimpl'r h9 in pfectionē ꝛ ꝯſeruationē ordinat̄ nāe vel eius oppoſitū. Etſi p̄^m eſt nāle: ſcꝺm v̄o ināle ſeu p̄ter nām vt leſiuu3. Eſt aūt appetitus iclinatio quedā in aliud. ꝛ hic ꝺuplex. Aut eni fit cū aliq̄ apprehēſiōe noſcitiua vel ſine ipa: ſed ꝺirigit̄ rectus ab aliquo ꝺirigēte ceu ſagitta in ſignū a ſagittāte vt ꝺicat̄ ab intelligētia. vñ idicatū. 12. metaphyſi. cōmēto. 18. opus nāe opuſ intelligētie nō errātis fore: hicq3 appetitus eſt nāliſ q nō vꝫ aliud q̄3 inclinatio q̄dam ꝛ inclinatio ꝭm nām pp̄am in ſuum finē q̄ etiā modo mā ꝺicit̄ appetē forma3 phy. p̄mo: vt turpe bonum femina marē. qꝺ quidē nālit̄ vꝫ fore ad quā inclinari ac ordinari in formam que eſt finis māe. vt apparet ꝺe ge. aīalium ſcꝺo velut ꝛ potentia in actū ac impfectū in ip̄m qꝺ ip̄m pficit: cum mā ꝺe nā ſua ſit in potētia ad formā quā h̄ēt in quā querat ꝯ̈ria ſimul exiſtē ſicut hic excitās. A. Sufficientie inquit p̄mo ſe v̄e id minime intelligē cum aliquo magiſtri remorſu. Et hmōi q̄dē appetitus cunctiſ ineſt inaīatis entibꝰ etiam vt tactū illic ꝛ aīatis magis inq̄3tum aīa p̄ticipāt vegetatiua ſeu naturali vt plantj: ac etiā aīalibꝰ indifferēt̄ ꝭm q̄ nutriunt̄ augent̄. Cōicat eni in his vtreq3 nāliū initio. Hic aūt appetitꝰ in h9 ē attractio ſimplex alimēti ſine mēte velut magnes ferrū attrahit. vt appet coll3. 2. pfectꝰ caſitate ac ſiccitate tanq̄3 organis. q autē cū cognitione appetitus aliq̄ eſt aīalis ꝺuplex exñs. vnus quidā cōmunis ꝛ cu3 motu: alius p̄ticularis magis ꝛ fere abſq3 motu. primus ſiq̄dē ꝺuplex: vnus ſenſitiuus in ſenſibilia pficiſcens acquirenda. ꝛ alter intellectualis vocatus ſeu intellectiuus p̄cticus. tertio ꝺe aīa vnde pbl^{tum} q̄rta.

in arg. ad op/ po^m ꝺ2ie imme precedentis. lib. p° trac. 3°. tex. cō. 2. ꝛ lib. 2°. te. cō. 6. 12. ꝛ. 19.

T. cō. 56.

Verſus fine3.

T. cō. 81.

collr. ca. p̄mo cir. principiu3.

1°. 2. iuxta finē

2° ꝺe gene. an. ca. p° in p̄n°.

ca. p° in p̄n.

ca. 7. poſt me^m

T. cō. 49. pble. 16.

Deſideriū ꝛ a cibis ꝛ ab itellcū fit. his ſiq̄dē appetibilibꝰ ꝺirigunt̄ motu aīalia in pp̄os fines tā bruta q̄3 rōnabilia. Reliquꝰ v̄o eſt ſtomachi appetitꝰ cōpoſitꝰ exñs v̄tute appetitiua nāli atq3 aīali ſenſitiua: ceu tactū ꝺ2ia. 53. Sētit. n. inanitionē ſuā. Ioāniti⁹. fretꝰ fridítate ꝛ ſiccitate vt iſtr̄is. ꝛ ꝺe h9 q̄de3 p̄tis appetitu pprie ꝭmo v̄ificat̄ heſitatꝰ. Haly. vniuerſaliçat iquiens. qꝺ autē ꝺiximus in ventre intelligite id in cetis mēbris. ſ. q̄ ꝺiſpoſitio illorū eſt hec ꝺiſpoſitio eade3. verūtñ id nō eſt ſenſatum pp̄ter quod in eis eſt appetitꝰ nālis tm̄ ꝛ appetitus vētris compoſitus ex naturali virtute ꝛ ſenſibili ꝛ non naturalis ſolu3. quid autē ſimile viſum p̄us: q̄dq3 contrariū ꝺ2ia videbit̄. 113.

in iſagogis ca. ꝺe opatiōibꝰ.

2° techni tra. ꝺe vētre commēto. 5. in f^e.

Propter ſecūdū q̄dē ſciēdū q̄ ad ꝺcm̄ Empe. ſeq̄t̄ q̄ nāles ꝺiſtempantie appetāt potius ꝯ̈ria ꝛ ināles ſimilia nō minus cū poſuerit aq̄tilia frigidū ꝛ humidū habitare locū: q̄a cal'a ſint ꝛ ſicca. Saluant̄ eni fugiētes exceſſu3 maioris cali ꝛ e꜊ ꝺe inſpiratione ꝛ reſpiratiōe. Cuiꝰ ſiq̄dē ꝺefectꝰ cū q̄ ibidē ipugnat̄ appebit ex ꝺicēdis. Aliqui etiā cōcitati ex iductis ꝛ maxime Ari. pplexi fuere h̄ non parū queſito ſub eius ꝺetermination̄e fugē neſciētes: ꝺe q̄bus etiā appebit conſequēt̄.

Propter tertium v̄o p̄mitꝰ ſciēdum q̄ nāles ꝺiſtēpātie ꝺeſiderāt ꝯſilia maxie q̄ ꝯtēperātie: egritudiales v̄o ꝯ̈ria. Deiñ vidēdū q̄d incitet q̄ ſile vel ꝺiſſile tēperātia vtraq3 appetat̄. ¶ Propter p̄^m huiꝰ ſciēdum q̄ iſtiꝰ in techni ſcribit̄ v̄itas ita. Egritudinales vētris ꝺiſtemperātie ꝺifferūt a nālibꝰ: eo q̄ ꝯ̈ria ꝯcupiſcūt ꝛ nō ſimilia: queādmodū nāles ſilia ſu. ꝛ nō ꝯ̈ria. vñ theorice p̄. Intelligite int̄ malā cōpl'onē ſtōi nālē ꝛ malā ex̄ nām ꝺ2ia3: q2 male cōpl'onis nālis ꝺebēt ea q̄ ſil'ia ſola expetit ſtō. At v̄o male q̄ ex̄ nā3 eſt poſſeſſor ꝯpl'onis q̄ ꝺiuerſa ſūt ꝛ ꝯ̈ria appetit. q̄re coll3. 4°. hūidus ſtōs ꝺſiderat hūida: ſic ſiccꝰ ſicca: ꝛ h̄ ē qñ hūiditaſ ꝛ ſiccitas eſt p nām: ſed ſi accñtal'r ineſt h̄ fit p ꝯ̈riū: qm̄ hñs ſtōm ſiccū appetit humida: ꝛ hūidū ſicca: q̄ aūt ita ſit rōne pſuadet̄: qm̄ oīs appetitꝰ pp indigētiā eſt. eſt eni nō hñti: ſed ꝺiſtēperātia nālis eget eiꝰ qꝺ ꝺiſſolutū reſtauratiōe: nō minꝰ t̄pe añ. Id aūt vt viſum poſcit p ſile. Innālis autē indiget abiectione p̄marie q̄ ꝯ̈rio pficit̄: cum vnū ſit alterius exceſſus corruptiuū: ꝛ in qꝺdā cōmēſuratū ꝺeductiuū: vt appet in techni. ¶ Amplius. oīs appetitꝰ ordinat̄ in pmanentia: ceu ea que ſunt ante finē in eodē. oīa eni appetunt ꝛ hāc pmanētiā cū agāt cūcta q̄cūq3 agūt ꝭm nām: q̄tenus ipſo ſemp ꝛ ꝺiuino ac imortali p̄ticipent ꝭm q̄ p̄ñt. 2° ꝺe aīa. h9 autē eſt appetitꝰ nālis ꝺiſtēpantie: cū qꝺ ſimile ꝯcupiſcat: eo q̄ p ip̄m reſtaurat qꝺ ꝺefluxit ꝛ ꝺepditū eſt ex corpe: cū nutritio augmētatio ꝛ gñatio q̄ ordinant̄ mō quolib3 adeē pficiant̄ ſil'ibus. p oppoſitū v̄o appetitꝰ ꝺiſtēpantie innālis fit ad ꝯ̈ria. p id eni ꝺeſiderat̄: vt p̄exñs ꝺeſtruat̄ in corpe ꝺiſpō: qꝺ pficit̄ ꝯ̈rio. vñ ꝺe ꝺiſtēpantia ineq̄li. Augmentant̄ eni ꝛ nutriunt̄ ſil'ibus: interimunt̄ autē ꝛ corrūpunt̄ a ꝯ̈rijs. ¶ Rurſus. ſicut ſe h̄ēt in toto ita ꝛ in p̄te: cū eadē ſit potētia vtriuſq3. p̄mo ꝺe ce. ꝛ mun. Vnū eni in aliud ordinat̄. ſ3 eni ꝭm totū in ꝺiſpōne nāli appetūt ſil'ia: qꝺ locus ꝺeclarat. ſaluat̄ eni in pprijs locis nā maxime. ꝺe inſpiratiōe ꝛ reſpiratiōe. Ari. Locꝰ nāq3 v̄tutē obtiet ſaluatiuā. phy. 4. vt pedeſtria in terra: natātia in aq̄: volatilia v̄o in aere. His eni nāl'r vigēt quādo aūt pcipiūt exceſſu3 in eoꝝ loco effugiūt: vt ſubterranea petūt aerem t̄pe corruptiōis fugiētia: ꝛ aq̄tilia in hora gelidiori ꝯtinēs v̄ſuſ littora. quare eſtate piſceſ ꝯfluūt in loca frigida petroſa: hyeme autē in calida li

T. cō. 5.

ca. 15. in fine.

cap. 6°.

lib. 3. t. cō. 86.

T. cō. 34.

doc. 2°. cap. 4. in medio.

T. c. 19.

collr. tex. 4. ꝛ. 7.

mo. 13. in pn°. no. 16. moſa. Uolatilia ꝯtinēs diſtēperatū ꝑmutant in oppo
ſitum. vt. 8. hiſtoꝛiarū appet. vnde de īſpiratione ⁊ re
ſpiratione. Habit⁹ excedentes calˡitate ſaluant̃ poſiti
in frido magis: q̄ autē frigiditate in calˡo. Reducit au
tē ad mēſuratū locus habitus exceſſuȝ. Eodē ſiquidē
mō accidit in pte vt ꝙ mēbꝛa naturalia maxime aut
ſub nālitate adhuc exiſtētia concupiſcēt que eis ſilˡia
tanq̄ȝ ꝯuenientia: q̄ auteȝ oppoſita ꝯ̃ria. ipoꝝ nanqȝ
rōnes extant diuerſe in tēpantia ꝓpe: ⁊ intēpantia na
turalis deſiderabit ꝯſimilia. inālis vͦo oppoſita: vt in
dicat̃ etiā d̃ria. 114. ita diſtempantie naturales appe
tunt ſilˡia: egritudiales vͦo ꝯ̃ria. Noſce ſiquidē ꝙ tem/
perantia ⁊ naturalis etiā diſtēperantia ꝑncipalˡr ap/
petit quid vt alimētū. ꝯſeq̄nter vͦo quale vt calidum
vel frigidū. inaturalis vͦo econtra. vn̄ Alexāder in ꝓ
ble. ꝓpter qd febꝛicitātes ſitiūt magis: non famēt āt.
reſumētes vͦo eꝫ. ❡ Propter huius ſcōm ſciēdum ꝙ
incitās eucraſiā ac etiā diſtēperātiā naturalē in ſilˡia
coappetere inanitio extat p̄cedēs imediate nō pce/
pta ad quā etiā cū timoꝛe vacui nāle ptis concitat̃ de
ſideriū: deinde venarū ipius excuſatio a vētre ⁊ ſtō:
demū naturale illius deſiderium: ac tandē animatū.
Sunt. n. q̄nqȝ motus appetitiui: vt declaratū d̃ria. 53.
Sȝ inālis nō incitat̃ ad concupiſcēduȝ ꝯ̃ria: niſi occa
ſionalˡr: qa vt infeſtans ab eius ſecedē cogit tēpamen
to: ita vt incitata moueat̃ ad petendū inſtinctu q̄daȝ
ſeu clemētia diuina illi reſiſtitiuū qͦd erit ꝯ̃riū: eo qdē
mō quo materia exiſtēs in potētia: vt tactum natura
lit̃ ad foꝛmā inclinat̃ cum ex ꝑuatiōe incitante qn̄ eſt
ſub vna deſiderat alteri ſubeſſe ipa. n. multotiens qs
T. cō. 80. imaginabit̃ ad maleficiū. phyſi. i. Et qa celū non hēt
māȝ vel nō ꝑuatōi ꝯiūctā nō trāſmutat̃ ea neqȝ appe
tit foꝛme alteri⁹ ſubſiſtē: q̄re icoꝛruptibile ⁊ igñabile.

Propter quartum vͦo ad ꝑ^m dōm ꝙ Ari. loquit̃ i coꝛ
poꝛe ſimplˡr egro ſufficiēter diſtēpato qͦd magis p̄ſer
uandū ꝯ̃rijs q̄ȝ ꝯſeruādū ſimilib⁹ ⁊ maxime vltra ꝓ/
uinciā vt declaratū an̄. qͦd appet ex ſermone ipius di
ligēter intellecto. nam ꝑmo dixit hoiem hēre egōnē
humidā: qa comedit non raro hūida: ⁊ eq ⁊ aſini ſic/
cam: qa plurimū vtunt̃ ſicco cibo: ⁊ ita concupiſcunt
⁊ nutriunt̃ ſilˡibus. nam humidioꝛ ille. illi aūt ſiccio/
res: tunc ꝯn̄ter inducit qͦd argutum indicāȝ ꝙ cū hic
lapſus etiā inaturalis exiſtēs fuerit multus appetit̃
no. 3. in me. ꝯ̃riū vt etiā ꝑus oñſum eſt de locis aialium. Et ꝑ hoc
ſilˡr appet ad illud qͦd inductuȝ eſt Gal. ❡ Ad aliud
qd dōm viſum. diſtinctum nāqȝ ꝑus duplex ſilˡe foꝛe.
❡ Ad aliud dōm ꝙ lȝ id qͦd appetit ⁊ qͦd appetit̃ ſint
ꝯ̃ria ſub cōibus q̄buſdā intētionibus logicis. ſunt tn̄
ſilˡia pticularit̃ rōne rei appetite ſȝ ꝙ tale appetit̃ fu/
turū ſubeē quale p̄exn̄s diſſolutū. neqȝ etiā oȝ ꝙ ſit ſi
mile quocūqȝ mō: cum cibus ſit etiā ꝯ̃rius. lȝ ſemper
efficiat̃ vnū cū pte: lȝ grandē ꝑus ſimilitudinē hūerit.
❡ Ad ꝑmum etiā ptis alterius dōm aliq̄s dixiſſe h̄
⁊ vlˡr febꝛicitātes vinum appetē vt tandē ſpirit⁹ con/
foꝛtet̃ ita nq̄ȝ ꝑ ſimile. Sȝ id foꝛte non videt̃ qa multo/
tiēs nō ſunt debiles imo foꝛtes ⁊ maxime inaiati ⁊ pi
pblᵐᵐ. 27. pbl^{te}. 4. i pn. pleumonici ſic̄ ſentit Ariſt. Propter qd foꝛtes amici
ſunt vini vt freq̄nt̃: cui⁹ cām aſſignat ex calˡitate pul/
monis turbatione puta ſp̄ūum. vn̄ vinum cū fuerit
actualˡr ſub frigiditate: qa ſubtilitate ipius penetra/
tiuū ⁊ amicabilitate a nā attractiuū. aq̄. n. trāſire mo
T. cō. 42. rat̃: re. acutoꝝ 3°. nec adeo dilatat̃: haud eoꝝū ipa ſi/
ti amplius ſedat ⁊ q̄etat: ſicut conſuetudine quadaȝ
irati: ita foꝛtes ⁊ ꝓni exn̄tes ⁊ pataui bibuli vt i febꝛi
bus oīno nequeant abſtinē. ❡ Ad aliud dōm ꝙ ꝑ ſe
nihil appetit ſui coꝛruptionē. per accidēs incōueniēs
nullū vt caloꝛ naturalis accidente ad ſui opatur. vȝ.
coꝛruptionē. ꝑ tertia. ca. i. Silˡr dictuȝ ꝙ non natura/ ante mediuȝ.
lis diſtempantia occaſionalit̃ ⁊ vt ꝑ accidens incitat
in appetitum contrarioꝝ. ❡ Ad aliud dixerūt id ve/
rū eſſe cū fuerit malitia complˡonis ſine humoꝛis vi/
tio: nō aūt cum humoꝛe. ❡ Sed vlˡr dōm dulcius: ꝙ
lȝ appetat ꝯ̃ria in cōimeſcit tamē deſcēdē pticularius
eligēdo. imo indiget arte directiua ceu coꝛpus opti/
me cōplˡonis: etſi ꝯcupiſcat q̄ȝtū digerē p̄t ac in alijs
cōſilˡr: nihilominus tn̄ artis ingeniū docet̃ in techni.
⁊ re. ſa. applicari cā p̄tacta. ❡ Ad aliō qd dōȝ viſuȝ
179. ❡ Ad aliō dōm ꝙ diſtēpantia in h̄ deducēs ē in
ꝑmutatione vltimata ꝓpꝛij actus ꝑemptiua. affo^r. 2^a cō. apho. 52.
qͦd oſtēdit̃ qa ꝯcupiſcit ea q̄ ſunt extra cōit̃ nālē hois
appetitū. Quidā vͦo dicūt ꝙ nā hec appetit. qa ſentit
in eis abſtractionē in curationē oꝛdinatā: volētes id
ex 3° tredecima ſuſcipe. ❡ Ad aliud dōm ſolˡonē iam
appere ex d̃ria. 102. illic. n. oſtēſuȝ qūo ſupfluitas oīs.
ita ꝙ ēt q̄ȝtitatiua dicat̃ frida: ⁊ q̄lˡr calˡa. Quidā vͦo
dicūt ꝑꝑ inutritionē coꝛpis ꝯtigē. Sic circa vtiqȝ cau
ſoniçantes ⁊ calˡm plurimos dicūt ꝙ ēt accit ſentire.

❡ Differentia. Cxvij.

Q

cōplexio calida et hu.
⁊ tempata ⁊ ca. ⁊ ſic. facilius ferant̃ ie/
iuniū vͥ. qa ieiuniū ꝯſumptiuū eſt ⁊ de
bilitatiuū. coꝛpa. n. fames exiccat. affo/
riſ. 7. Ex ipa nāqȝ humoꝛes coꝛpis diſſoluunt̃. Diſſo apho. 59. in cōmento.
lutio vͦo eſt qn̄ fumi facti egrediunt̃ ꝑ poꝛos ibidem.
Sȝ. 3. tacte cōplˡones conſumptioni reſiſtūt magis ⁊
debilitati: qͦd oñdit longeuitas illarū. 21. d̃ria. Reliq̄
vͦo his ad vitam ſe hn̄t oppoſite. ❡ Amplius ſpālit̃
ꝙ calida ⁊ humida: qm̄ ea ſuſtinet coitū euacuatiuū lib. 1°. trac. de
⁊ deſiccatiuū abſqȝ leſione minoꝛi in techni ⁊ eūatio/ teſt. t. cō. 5. ca.
nē. ꝑmo q̄rta. ❡ Rurſus ꝙ tēpata. qa hec oium me^m 3° p⁹ ꝑncipiuȝ.
exiſtit extremoꝝ. Talis vͦo a nocumētis ꝑampli⁹ re/
mouet̃. vn̄ de optima cōpōnē: ea medium ponit̃ obti Ca. 4. in me.
nē omniū cārū egritudinalium. Adhuc ea metit̃ ſibi
cū mō cūcta in techni. ❡ Rurſus. vͥ ꝙ calˡa ⁊ ſic. qa collr. lib. 3°. a
tum ꝑꝑ ſiccū: tū etiā ꝑꝑ ca. mā igroſſata eſt ⁊ reddita t. c. 31. vſqȝ ad
cōpacta: ita ꝙ calˡo neq̄t diſſolui. vn̄ iuuenes ⁊ ſenes tex. cō. 33.
ꝑꝑ h̄ ferunt ieiuniū pueris facili⁹. ❡ Sȝ ꝯfirmat̃. qa
hermini greci ⁊ ſaraceni calidi regiōeſqȝ ihitātes ca
lidas ieiunāt p̄cipue. ❡ Qꝫ aūt frida ⁊ ſicca facili⁹ oñ
dit̃. qa he q̄litates ꝯſumptiōi extāt plus obuie cū ca
lido eueniat ⁊ hūido. Jeiuniū aūt eliq̄t ⁊ ꝯſumit. Pa
lin. Silˡe ō etate ac cōplˡone cū vnū ſit effect⁹ alteri⁹.
Cā. n. ⁊ effect⁹ ꝓpoꝛtionabiles. Sȝ etas frida ⁊ ſicca
cet̃is ieiuniuȝ tolerat. affoꝛiſ. ꝑ^a. q̄re difficile mutabi/ apho. 13.
lis: vt refrigerata eſt ſenectus in pblˡ. q̄ trāſtuli Caſſij
medici ſophiſte: qͦd oñdūt heremite melācolici entes
ieiunātes max^e ⁊ abſqȝ leſiōe. De ſimplicib⁹ aūt com
plexiōib⁹ ex his ſilˡr arguēdū. ē ex ſemiſſe. itaqȝ diffe/
rētes cōplˡones ieiuniū different̃ pn̄t leui⁹ ſuſtinē.

Quoꝛum omniū oppoſituȝ videt̃. 8. de ca. 8.
ige. ſentiri ſcribēti cō/
plexionē fridā ⁊ humidā facili⁹ tolerare ieiuniū cum Tex. cō. 31.
nō ide ledat̃: ſȝ iuuet̃ mag̃. vn̄ re. a. 2° ſcribit̃ min⁹ no
cumē^m cet̃is icurrē ob pꝛādij dimiſſionē illos qb⁹ do
minat̃ fla. Jtidē modicū eſt ipius calidū minime con
ſumptiuū. ⁊ humidū reſiſtēs calidū hebetās. Qn̄. n.
agēs ō bilit̃ reſoluit. ⁊ patiēs foꝛtit̃ reſiſtit diu pugna
pōt abſqȝ leſiōe ꝑmanē. Cōplexiones itaqȝ declinan/
tes ad lat⁹ frigiditatis ⁊ humiditatꝫ ſimplicit̃ aut cō/
poſite ieiuniū pꝛe cet̃is poterunt facilius cōpoꝛtare.

Propter ꝑmū qdē ſciendum ꝙ qd ſit cō
plexio: q̄ ⁊ quot ſint dif/

ferētia viſum.17. Eſt aūt ieiuniū ſm̄ leges in deū di/rectiua vict⁹pſimonia. ſimpl'r aūt eſt dietematū ſub/tractio. Hec aūt 2'attēdit. vna qdē rōne q̄ztitatꝫ. puta ſi ſpacio.24. horaꝝ duas libras alimenti ꝯſuet⁹erat qs aſſumē ſuſcipiat nūc vnā tm̄. Aut rōne qdē exhi/bitōis vic] q̄zti'e nō miorata: vt ſi ter vel bis ſolebat co medē mō comedat ſel'. Et ita ſumit vulg⁹ieiuniū z re ligioſus maxie. ſic.n. ſel' ſe replēt vt locuꝫ nō ſit in eis vacuuꝫ aſſignare: pp qd alter modus hic magis ſnie ꝯſonat medicoꝝ. Facile aūt ieiunium tolerare eſt qn̄ qs nō ꝯcupiſcit alimētū: nꝫ ipi⁹ nocet abſtinētia. Dif/ficile aūt ferre iuxta Ga.ē eꝯ. Ampli⁹ in viſicatiōe q̄ſi ti audiēdus eſt canō cōparatiu⁹ dīe.27. Et iō eiuſdē opꝫ etatꝫ exiſtē: qm̄ īfantes ēt ſi fuerit hūide cōpl'onis z fride difficili⁹ ſenib⁹ aut iuuenib⁹ calīs ēt z ſiccis ie iuniū ferūt: ſint z ſiliuꝫ hu. z mēbroꝝ vtutū: ſex⁹: for me: ꝯſuetudis. Utant ēt ſili dieta vt non vn⁹ vtat liq/dis ſubtilib⁹ cito euaporatiuis. alter aūt oppoſitꝫ. In teruenīat ēt idētitas regiōis: tpis: ꝯſtitutiōis z hore. Nā i calīs difficili⁹ fert ieiuniū. vn̄ damaſcen⁹ ieiuna re in eſtate corpa deſiccat. in frigidis vo facili⁹. Et ſi/milit in exercitio corporali ſeu aīali z alijs nō ēt exa cuat ppter ieiuniū aliquo ſynthomate difformi.

Propter ſcdm vo ſciēdū ꝙ qdā dixerūt cōpl'onē calidā z hu. fa/cili⁹ ferre oib⁹ īcibationē: qd vidēt aſtruē p 2m cōpl'o/nū ita. Quibuſcunqꝫ late ſunt vene z multitudo ſan/guinis: his ieſt z ſine nocumēto ieiunare: tales qdeꝫ ſunt ſanguīei. Uenas.n. hn̄t magnas in techni's z ſan guinē multū: cū hec ſit ppria ſanguinis nā. Pali. ar/gumētat qa hec cōpl'o plus in ſe ceteris ꝯtinet de pn cipijs vite reſol'oni ex ieiunio ꝯtingēti obuijs. vn̄ cō pl'o hūane q̄ pre alijs ca. ponit z hu. lōgioris vite iu dicat pter elephātē de cauſis lōgitudis z breuitatis vite. Rurſuꝫ cū ipa pportionet aeri hn̄ti humiditatē a pdominio: vt oſſum dīa.14. hec ei⁹ cal'm ſuperce/det hebetādo ipm z iuiſcādo. Sil'r appetit⁹ pficit p fridū z ſiccū qd humor idicat melic⁹ deſiderij īcitati/u⁹. Cū itaqꝫ hꝫ cōpl'o ca. ſit z hu. appetit⁹ erit pſtrati z abſtinētie lōgeue. Uolūt igr ex his z ſilib⁹ oſ'dē cō pl'onē ca. z hu. vehemētio] fore īcibatiōis tolerātie. Quib⁹ dōm ꝙ lꝫ h cōpl'o int plures alias z maxime cal'as facilius ferat ieiunia: tm̄ frida z hu. z forraſſis hu. ſolū z frida q̄dāmō tm̄ facili⁹ tolerāt: vt 3°mōſtra/bit doꝝ. Ad ſmonē vo Ga. p eos iductū dōm ipm cōparare itēdē ſanguineos melācolicis mag]: nō aūt flegmaticis. Cocedēdū.n. eſt ꝙ melācolici pſe ac fa/cili⁹ nō ferūt ieiuniū ſanguineis. Dixit nāqꝫ an̄ pmiſ/ſa. q qdē ſtrictas hn̄t venas parū ſanguinei ſunt z lō ga ieiunia nō ferūt. hi aūt erūt melici. Flegmatici nā ꝙ z ſi gciles habeāt venas i techni nō intm̄ vt meli/ci cū in his ſimul due ſint cāe venaꝝ āguſtie: friditas .ſ. z ſic. his vo ſola humiditas. Sil'r nō ſic modicuꝫ hn̄t ſanguinis: vt melācolici. abūdāt ēt ſtate ſangui/ni valde ppinq̄: cuꝫ friditatꝫ ſit pauce corpis reⁿ. z in ſanguinē natum p vlteriorē decoctionē pmutari. Ad huc ſanguinei z ſi forte paruꝫ noceant ieiunio aliq z ſic facili⁹ ferūt: nō tm̄ leui⁹ ferūt. qa nō appetāt: cū ca/lidū ipſoꝝ mag] ſit q̄ꝫ fridū ꝯſumptiuū. Sintqꝫ mot⁹ qnqꝫ apphēdēdi. dīa.53. eis ordinati z vigētes pl'i/mū. ℂ Ad aliud dōm ꝙ lꝫ rōne hūiditatū nāliū. mē/bris ēt ſimplicib⁹ īditaꝝ ſanguinei facili⁹ ieiunēt ſta/tic]: tm̄ rōne humiditatꝫ cuiuſdā future p tps exnee in vaſis locate ſtatici ceťis leui⁹ īcibatōes portāt. ℂ Ad aliud dōm: ꝙ lꝫ cōpl'o cal'a z hu. plus hēat de pnci/pijs vite ſi debite regat: tm̄ ſi educet incōpetent plus pticipabit de pncipijs mortis. cū ſit reſolubilis mag]

illis: z maxime qn̄ fuerit calida z humida humidi ae rei paſſibilis de facili. vn̄. 9°. de inge. Corpoꝝ q̄ humi da z ca. z ſubtilia euaporāt citiſſime. z ſi pl'm hēant humidū ꝯſumptioni reſiſtitiuū hꝫ tn̄ aliqn̄ ꝯſumpti/uū. Et illud ēt humidū eſt aereū ſubtile obnoxiū eūa tioni z ꝯſumptioni. Neqꝫ etiam ipa eſt longioris vite ſtaticoꝝ cōpl'o eadē ſꝫ differēti cā. nā ſtatici moriunt ppter extictionē z ſuffocationē calidi q̄ eis occurrit: cū humor frigidus aquoſus augeat ppter idigeſtio/nē cauſatus calidum ſua mala q̄litate extinguēs fri/gida. z ſua obtegēs q̄ztitate. vn̄ mors ꝯſequit feſtina: q̄ ſic differt in ſanguineis cum calidum adeo nō vin/cat ab humido: vt qd flegmaticoꝝ. ppt qd eis mors magis accidit p viā conſumptionis humidi a calido paulatine cauſata. Cum.n. plurimū ceťis habeāt hu midi ab Ariſt. vite iudicant longioris. ℂ Ad aliud dōm ꝙ lꝫ cōpl'o ſanguinea pportionet aerei z ſtatica aq ꝯſuptioni plus reſiſtēti: apparēs affōrit. pma. hu/midū tn̄ ei⁹ nō ſimpl'r ſemp excedit cal'm: ſꝫ qn̄ꝫ vt in pueritia. Interdū vo excedit: vt in iuuētute z ſenectu te: ſꝫ aliaꝝ etatū cōpatiōe. vn̄ ſil'itudo obtinet latitu/dinē. Dōm ēt ꝙ lꝫ humidū p ſe qn̄ꝫ ſupat cal'm in cō pl'one. p accn̄s vo vi ſemp qn̄ humidū a calido dn̄ari z in reſol'onē vinci. pmit⁹ qdē in pueritia. z ſi hu. ſu/pet calidū. tunc.n. corpus eſt in calore tēperatū z in humiditate fere ſupflua ſm. A. qa tn̄ hūores adhuc z mēbra ſunt ſubtiles: mollia aūt z tenuia debili re/ſoluunt z ſiccant agēte. tpe vo pcedēte cal'm inuale/ſcit z ſiccū: qm̄ corp⁹ ab ipa origine vſqꝫ ad mortē cō tinue in exiccationē tēdit. hec autē cal'o magis intēſo q̄ꝫ remiſſo. ℂ Ad aliud dōm ꝙ in ſanguieo ineſt ſuf/ficiēs appetitus z verus pp motus qnqꝫ ſuccedētes p calorē appetēdi: qd nō in nāis ſic eſt frigidis: neqꝫ ſanguinei tm̄ os ſtōi hn̄t cal'm: qd inde ledat appeti/tus z humido ſopiat defenſiuo. Neqꝫ etiā in appeti/tus de facili reddit īcibationē ferre qn̄ illic nō ſit 2m: vt nō noceri: ceu in boliſmo appet ꝯtingē in quo par uus aut nullus appetit⁹: cum vehemēti tn̄ leſione.

Propter tertium qdē ſciēdū ꝙ cōpl'o frida z hu. pre ceťis facili⁹ ſuſtinet incibationē: qd teſtimonio octaui de i/ge. z rōnib⁹ cū ſignis nō paucis oſ'dit. Cōpl'ones qp pe fride z hu. z fride z ſicce: nō vt alie occupant a fe brib⁹ facile. neqꝫ capte ab aliq effimeraꝝ ſi ieiunaue/rint trāſcēdūt i eis q̄ multoꝝ dieꝝ: ſꝫ qbuſdā eaꝝ qn̄ ꝯtigerit multitudinē coaceruaſſe humidoꝝ ſine cor/ruptiōe. Coaceruāt aūt he tales ꝯtinue. z ieiuniū cō/fert frigide z humide maxime. ſcda qdē que hūida. 3ᵃ cū hac. i. poſt hāc q̄ frigida. q̄rta vo q̄ frigida z ſic. Sic itaqꝫ ſm Gal'. cōpl'o pcipue frida z hūida nō ſo/lum facili⁹ pōt ieiuniū tolerare verūtamen iuuat eo. ℂ Sꝫ circa id ꝯſurgit ambiguitas: qm̄ vi colligi hic ꝙ cōpl'o melica facili⁹ ferat īcibationē ſanguinea. Cu/ius ꝯ̄riū 2°dcm̄ cōpl'onū. ℂ Dōm aut Gal'. h cōpare adinuicē ſolū cōpl'ones declinātes ad lat⁹ friditatꝫ z humiditatꝫ: ſiue ſimpl'r aut cōmixte: z nō ad lat⁹ cali/ditatꝫ. qz ſic calidā z hu. alicui illaꝝ q̄tuor i facile fer/re ieiuniū ptuliſſet. vl' dōꝫ ꝙ cōpl'o ca. z hu. p ſe faci/li⁹ portat īcibationē ceťis. p accn̄s aūt aliaꝝ q̄dam. Dico vo p ſe. qz in corpe ſanguineo plus ē d hūido ci batiuo imediate reſiſtēti ꝯſumptiōi q̄ꝫ i alio corpoꝝ: z maxie cū fuerit paſſiuū valde: qd ſtare valꝫ lo⁹ei⁹ qd vētrē phibet itrare. idcirco videm⁹ ſanguineos z athletas pl'imo ſanguie abūdātes poſt vnā dieꝝ le/uit īcibationē ferre vn̄ nāliū.3. Nō eſuriēdi dn̄ū aīal qn̄ꝫ copioſitas eſce q̄ i epe cā. Per accn̄s āt audio cū i corpe alicui⁹ hūores ſi ſint ſtatici crudi i vaſis recō/

collr.2° re.ac. cō°.25.30.31. z 33. z expſſe pᵃ apho. cō°. apho.13.i pn°

apho.26.

c.4.poſt pn'm.

lib°.2°trac.de cpate tex.c.xi.

lib.2°.trac.de cpate tex c.12

ca.5.v̄ſus finē

de ā.lō.z bř. vite in medio. vt dixit haly. 2.technis tra. de tēta.cō.20. in fine. coll'r.cō.apho.14.poſt me'm.

ho pᵃ doc.3ᵃ.c. 3° poſt pn'm.

cap.8.

ca.4.poſt pn'm

ca.13.an̄ me'm

ditiꝗ vlteriori tpe digeſti in ſanguinē ꝯuertūꝰ corpꝰ
nutriētes: 4° de re. ſa. q i cōplonibꝰ ad latꝰ friditatȷ ⁊ [ante medium. 8. de ige. ca. 8.]
humiditatȷ declinātibꝰ ſunt reptī: qđ ſenſit Gal. qñ di
xit qñ ꝯtigerit multitudinē coaceruaſſe humidoꝝ ſi/ [do. 2ª. cap. 7. poſt medium.]
ne corruptiōe ⁊c. vñ ꝑmo 3ª. Corpora humida cū hūi
ditate nāli hñtes veloci reſolōni ſunt apti: neqꝫ tñ fa
mis tolerāt q̄tū corpora ſicca pauce humiditatȷ hñ/
tes, qđ ⁊ tāgiꝰ ꝑ²ita q̄rti. Sūt qdā exuberātis carnis [tra. 2. c. 8. ⁊. fi. 8. ꝑ° 3ª. vbi ſupra imediate.]
q cū eis abſcidiꝰ cibꝰ debilitanꝰ ⁊ extenuationē icur
rūt: q̄re nó tolerāt ꝓhibitiōez cibi. Et ſubdiꝰ in ſmōe
ꝑori: niſi hūiditatibꝰ plena fuerit alijs ab eis q̄ i ſuba
ſūt mēbroꝝ, cū bone fuerit ⁊ ꝯueniētes ⁊ recipiētes
vt nā eas nutrimētū in effectu cōpletū ꝯuertaꝰ. vñ ꝑ°
ꝑctice. Imperes ei q ſentit in corpe ſuo fla: minuē ci/ [cap. 27. in fine.]
bū ⁊ ſubtiliare. h. n. ſepe ſuffic̄ ſine vſu laxatiui. Sub
tiliat. n. hūc hu. ⁊ excoqꝰ auxiliaturqꝫ nāe ad alterā/
dū illū in ſanguinē bonū: cū ſit cibꝰ medie ꝯcoctꝰ. Ci
bꝰ nāqꝫ ſi minuaꝰ ⁊ ſubtilieꝰ ꝯfortato nāli calore ſup
eū excoqꝰ: ⁊ fit ſanguis. Hoc āt i hu. melico aut coli/
co nó ꝯtingit pp eoꝝ ſiccitatē. Sic igiꝰ cōplo nó ſolū
frida ⁊ hu. faciliꝰ ca. ⁊ hu. ſuſtiet ieiuniū. imo ēt frida
⁊ ſic. faciliꝰ ea cū hūores coaceruauerit crudos accñ
te tñ ꝑ ꝑª. Melācolica tñ pura pp melīaz excitātē ap [doc. 4ª. cap. 2. verſus finem]
petitū nó facile vt ſic poterit ieiunare q̄uis nó noceaꝰ
ſepe: itaqꝫ qs talē poſit ordinē tolerātie icibatiōis h
ſuſcipe. vt ꝙ frida ⁊ hu. ceꝭis ieiunet faciliꝰ q̄cūqꝫ mó
dū ipſiꝰ humidū nó fuerit ſubtile paſſiuū de facili: qđ
nó euenit fortaſſe. Deiceps hūida tm̄: demū frida ſo/
lū: poſtea ca. ⁊ hu. dehinc frida ⁊ ſic. ſimplex. poſtea
tēpata. deiñ calīa tm̄: vltio ca. ⁊ ſic. Hec. n. ceꝭis diffi/
ciliꝰ ſuſtinet icibationē ⁊ lediꝰ ampliꝰ ide: vt apparet
ex libris terapētice. ⁊ 2° re. a. Qꝫ aūt frida ⁊ hu. ceꝭis [vt li°. 8. ca. 2. ⁊ 8. ⁊ li°. 10. c. 3.]
ſic ꝑcellat ⁊ q̄ deiceps demū ſic oñdiꝰ ex iā tactȷ: qm̄ [Tex. cō. 30.]
ipſi ieſt humidū flaticū aptū i ſanguinē ꝯuerti: qđ ca
lidis nó ſic ineſt ⁊ ſiccȷ niſi accñte fortaſſe ex regimie
ꝯfortatiuo valde. Imaginādū nāqꝫ eſt ꝙ cōplo ꝓꝑe
frida humida hēat cibū itra ſe: quē in ſanguinē ꝯuer
tit ⁊ in nutrimētū tādē. qđ alijs nāis ⁊ maxie calidis
⁊ ſiccis nó exiſtit. ℭ Sꝫ circa h ꝯtingit dubitare. q2 i
flaticis non vi humor aggregari crudus q decoctus
deiceps poſſit in nutrimētū ꝯuerti ꝑ damaſcenum in
affoꝛiſ. dicētē. corpora nālr frida ⁊ humida paruꝫ in [apho. 15.]
vētre recipiūt. minꝰ vō reddūt. ſ. nutrimētū in mēbra
trāſducūt. vētres q̄qꝫ ipſoꝝ plimū liqdi. Si igiꝰ ita
hñt modicū qđ itroducebaꝰ egreſſuꝫ fluxu icibatōez
nó poterūt tolerare. ℭ Dōꝫ ꝙ damaſ. loqꝰ de corpi/
bꝰ fridis ⁊ hu. nālr. i. valde: qđ appet qñ ſubdiꝰ ifir/
mitas diuturna. Uel dōꝫ ꝙ paꝝ intꝰ recipiūt corpoꝝ
caloꝝ relatōe: ꝙ ⁊ ſi fluāt eoꝝ vētres recipiūt tñ tātū:
qđ ſuffic̄ reſtauratiōi q̄ egēt: ⁊ ieiunij tolerātie. vētres
ēt pp icibationē anguſtanꝰ cū hūores ꝯfluētes in ſan
guinē ꝑmutati ea nutriāt. Ampliꝰ hꝰ ꝯplo talis cāis
ꝯſumptiuis reſiſtit ꝑ ceꝭis cū calꝰm ipſiꝰ debile leuiꝰ
ꝯſumptiuū ⁊ hūidū aq̄ſuꝫ calidi hebetatiuū. Et iō re
bꝰ calefaciētibꝰ ⁊ exiccātibꝰ exercitijs ⁊ coitibꝰ iuuā
tur. dr̄ia. 124. Rurſus cū plurio abūdēt hūido a cali/
do ꝑ ieiuniū agitato ⁊ ore ide vētrȷ remollito iappeti
biles reddunꝰ diu. Adhuc. 9. terapētice. Corpa ġſſa [ca. 5. iuxta finē]
viſcoſa ⁊ frida difficile ſūt euaporabilia. ⁊ ꝓꝑe qñ ha
bitꝰ fuerit durꝰ ⁊ dēſus. vt ⁊ totū dicamꝰ difficile red
daꝰ euaporabile. talis aūt vt inꝰhis tribꝰ flaticoꝝ nā
ꝑ āpliꝰ. Palin. Cōtrarioꝝ ꝯrie ſunt rōnes: ſed cōplo
colerica ⁊ flegmatica ſunt ꝯrie. Colīca vō ceꝭis diffi/
ciliꝰ portat ieiuniū. vñ re. acutoꝝ. Tolerantia ieiunij [2° tex. cō. 31.]
ſup quē vincēs eſt fla eſt facilior tolerātia eiꝰ ſup quē
vincēs eſt colīa. Duo vō alij humores abūdātes cuꝫ
ſint medij intꝰ hos mediocritꝰ ſe hēbunt ad faciliꝰ aut
difficiliꝰ ferre ieiuniū. Ampliꝰ ꝑ 3ª. Sitim tolerare ⁊ [Doct. 2ª. ca. 2. poſt medium.]
cū ea dormire infridatȷ ⁊ humectatis ꝯfert. ⁊ febres
ex colīa hñtibꝰ rubea nocet: ſed ſiti tolerare ieiuniū ē
qđdā. Eſt nāqꝫ vt dcm̄ victꝰ: ſeu dietimatum ſubtra/
ctio. Eti. 4° ꝑª. Ois cuiꝰ calor inatꝰ eſt valde fortis. q̄ [trac. 2. cap. 8. verſus finem.]
ad colicos: aut plurimꝰ: vt ſanguieoꝝ ⁊ tēpatoꝝ aut
calor inatꝰ eſt debilis valde: ceu melicoꝝ ꝯbiliū exic
catoꝝ nó pōt dimittē cibū. mediꝰ vō hoꝝ vi flaticus.
Nō. n. ipſiꝰ calor eſt intēſus valde aut plimꝰ vel debi
lis multū: ſꝫ mediocris. ⁊ iō cibū ꝑ oppoſitū dimittē
poterit. Rurſus: id ſignificatiōes denotāt. Uidemus
nāqꝫ aialiū frida ⁊ hu. vt ēt vrſi: vulpes ⁊ alia cauer/
nātia ſine vllo nutrimēto exteriori ꝑmanētia. neqꝫ tñ
ide ꝯſumunꝰ: ſꝫ potiꝰ reſtauranꝰ ipinguata diu: cum
humo. crudi eſtiuo tpe aggegati in ſanguinē ⁊ alimē
tū ꝯuertanꝰ. Calīa vō ⁊ ſicca: vt leones. eq ⁊ paſſeres
nó ſine comeſtione tpe etiā hyemali viuē pñt. imo ca
lidū friditate vigoratū ipa reddit voraciora. Cōſpici
muſqꝫ ſilr mulieres ⁊ ꝑcipue flaticas viris faciliꝰ ⁊ ꝓ
ꝑrie colericis ieiuniū ſuſtinē: qđ tēporibꝰ ⁊ regiōibꝰ
euenit fridis ⁊ nā ſiſibꝰ. ſupāꝰ. n. horū frigiditate ad
inferiora penetrāte: ceu qñ extenuata corpa balneāꝰ
frida. Et iō viſum eſt iterdū mulieres longo tpe ſine
cibo ꝑmāſiſſe. dr̄ia recitatū. 112. Igr̄ ꝯplo frida ⁊ hu.
ceꝭis faciliꝰ ſuſtinet ieiuniū ⁊ alie deiceps ⁊ quomó.

Propter quartum qdē ad ꝑmū dōꝫ ꝙ lꝫ compl̄ones
calīa ⁊ hu. tēperata ⁊ calīa ⁊ ſic. ſit lōgioris vite cete/
ris: nó tñ vt oñſuꝫ ē faciliꝰ tolerāt ieiuniū: eo ꝙ mors
nó ꝯſurgit ex humidi ſolū ꝯſumptōe: imo ēt ex calidi
extinctiōe ⁊ ſuffocatione: vt tactū eſt antea. ℭ Ad ali
us dōm ꝙ non ꝯuincit. q2 calida ⁊ hu. cōplo ſuſtinet
euātionē faciliꝰ vt flōmiā pp ſanguinē q̄ abūdat: qui
educiꝰ flōmia: quo deficit flegmatica ēt eſt. ca. ⁊ hu.
fortioris ꝟtutis frigida ⁊ hu. ⁊ pp h etiā minꝰ vene/
reis noceꝰ alijs. Flegmatica etiā vt tactū in coitu iu/
uaꝰ eo ꝙ flegma infrigidās natū in corruptiōe ꝯuer/
ti emittiꝰ. Noceꝰ tñ plus ſi eo multū vtaꝰ pp ſpūuꝫ de
ꝑditionē qbus extat depaupata. nó aūt ſic eſt de ieiu
nio. nó enim ipſo lediꝰ: ſꝫ iuuaꝰ magis pp ꝯuerſionē:
vt oñſuꝫ flegmatȷ i alimētū. ℭ Ad aliud dōm ꝙ q̄ꝫq̄ꝫ
tēperata minꝰ nocumētis ledaꝰ ceteris cōplexionibꝰ
intēſiue: tñ extēſiue nocetur q̄ꝫ maxime cuꝫ omnia ex
trema ſint ipſius vtcūqꝫ oppoſita. Corpꝰ enim cōmē/
ſuratū paratū eſt cito trāſmutari ad oē pp partiū ipſi
us homogeneitatē: ꝓbl. qnta. Et iō ea difficiliꝰ frida [ꝓblᵉ. 22.]
⁊ hu. fert icibationē: lꝫ qbuſdā facilius. ℭ Ad aliud
dōm ꝙ ſibi metiꝰ oia nó egēs mēſurāte forinſeco cir
ca ſex nec̄ioꝝ. Tantū. n. appetit q̄tuꝫ ⁊ bñ digerē pt:
niſi aliqd ipſam ipediat vt icibatio ⁊ reliq̄: imo ipedi
ta q̄dā delinqt mó alijs magis pp ipſiꝰ temperiē: ceu
apparet in cōplone humana aliaꝝ cōpatione. ℭ Ad
aliud dōm ꝙ ca. ⁊ ſic. difficilius alijs fert icibationeꝫ
ꝓpter multiplicationē colīe ⁊ iflāmationē ad febrē. ⁊
lꝫ mā ſit compacta: calidū tamē eſt potēs diſſoluēs ⁊
iflāmās corpꝰ oē. ⁊ ideo differētia oñdeꝰ. 134. ꝙ hec
ceteris minꝰ regimē ſubtiliatiuuꝫ expoſtulat: imo in
hora ēt febris deteriore dādus eſt etiaꝫ cibꝰ q̄ñqꝫ. 10.
de ige. Neqꝫ plures legū aliaꝝ hoies faciliꝰ nobis fe [Ca. 3. in fine.]
rūt ieiunia niſi qa vel eorū hu. ⁊ corpa ſunt cōpactio/
res cū vita vtamur eis delicatiori aut minꝰ deuotio/
res ſumꝰ illis luxui ⁊ igluuiei ꝯditi. ℭ Ad aliud dōꝫ
ꝙ frida ⁊ ſicca difficile ſuſtinēt ieiuniū: niſi ſibi humi
ditates de indigōne adſint crude pp ꝟtutȷ debilitateꝫ
⁊ ſpūum reſolōnē. Et ſi compactione humidi reſiſtē
poſſit conſumptiōi. qa tñ eſt modicū ex modica plus
diſſoluiꝰ diſſolōne q̄ꝫ ca. ⁊ hu. ex mlīta: ceu paup ma/

gis ledit ex modica pditione q̄ʒ opulētus ex multa.
ante medium
Hec nāq̄ deterior existit cōplʼonū. 6ʳe.ſa.cū ipa ↄſe/
ſti a pⁿᵒcū ſenectute ↄcidat ⁊ morte. ℭ Ad aliō dōm
ꝙ non eſt vſq̄ ſiľe de etate ac ↄplʼone. Siľe nāq̄ ē ra
tione q̄litatꝫ: non aūt ſube: qm̄ ↄplʼo ꝑt eē ōīs cum q̄lʒ
etate ac ſuba. ſʒ non eꝯ. Nā frida ⁊ ſicca ꝑt eē cū ſub/
ſtātia iſantili leuit ↄſumptibili: ⁊ cū ſicca terreſtri cō/
ſumptioni reſiſtitiua. ⁊ cū media: nō aūt etas: ꝙ autē
A heremite diutiᵘ ieiunēt ⁊ illeſi euenit aut q2 ꝑꝑ ociuʒ
⁊ vitā vmbroſam: ſic icarceratꝫ ↄtigit non raro ⁊ ſub
terra ꝑꝑrie. ꝑꝑ indigeſtiones. n. plures in ipſiʒ aggre
gant ſupfluitates flatice crude: cū cōplʼo ſibi gn̄et in/
terdū diſiľe. ꝑ ꝑᵃ. Uel q2 vtus vna qn̄ itēdit debilitat
doc.4. cap.2°. verſus finem. colligitur. cap.2. poſt principiuʒ.
reliq̄. Uirtutes nāq̄ ſe ipediunt: q̄rto ſexti de nālibᵘ.
q2 vnico agunt inſtro: vt nāe calido. Cū enim ſint ↄti
nue in deū ituētes vtute aiali vtus debilitat nālis: vt
nocumētū nō videat pcipe a ieiunio. Eſt et ↄſuetudo
in his ſic ⁊ in alijs non pua res. Et p h̄ appet ad ho/
mines qd dōm ex alijs legibᵘ inductos plurimiʒ ⁊c.

ℭ Differentia. Cxviij.

Q primo ſit bibēduʒ anteq̄ʒ comedēdum monſtrat: qm̄ potus p quē tollit ſitis ↄſumptioni humiditatis ſubtilis aeree ordinat. Cibus aūt ſami oppoſitᵘ: humiditatis groſſior] ⁊ terreſtrioris debet deperditioni. Sed humiditas ſubtilis aerea velociᵘ conſumit humiditate groſſa terreſtri. Suba. n. ſubtilis plus recipit paſſionē. Quod firmat ex carcere relaxatis ꝑmitᵘ q̄rētibᵘ aerē: demū potum: vltimo vo cibum. dīa. 114. ℭ Amplius canon medicoꝝ eſt ꝙ groſſum ſubtile dʒ ꝑcedē ne icarceret nā. potᵘ vo eſt ſubtilis: ⁊ cibᵘ groſſior: q̄re ipm hunc opʒ ꝑcedē.

Oſtenditur autem denuo ꝙ ꝑmo qs omne dʒ comedē: deiñ ſingularit totū bibē. p.7. de inge. Non bibe ſup
cap.6. ꝑlus ſi.
cenam ſtatim: anteq̄ʒ cibus ſit digeſtus. Cuiᵘ ſubdit cauſa. q2 inatant cibaria ita vt non tangat ea vētris corpus media ſtāte humiditate. Cum autē bñ digeſerit cibum ↄcedē ⁊ copioſe bibē. Diſtribuit. n. ita gerētibus citiſſime. Palin. ⁊ lmā. q̄rto. Non eſt ſup mē
cap.5. in pⁿᵒ.
ſam aqua bibēda: niſi poſtq̄ʒ comederint ⁊ vētris ſu/
Cap°7°.
periora fuerint alleuiata. ℭ Rurſus ꝑmo practice. Cū ſufficiēs erit homo a cibis ſederintq̄ in ſtomaco bibat aque frigide ſuauis q̄ztū neceſſe eſt. Itidē 3ᵃ ꝑmo.
doc.2. cap. 7°. poſt medium.
Poſt comeſtionē bibat qs ⁊ non in hora comedendi q̄ztitatē aliquā: q̄ cibo ↄferat. Qd dupʳ vident aſtruere. ꝑmo qdē qm̄ potᵘ qn̄ ſumit cū cibo ſtomaci ſubaʒ circūfundit. ⁊ ipm ꝓhibet cibis inherē: vñ pfecta ingt digō celebrari cū imediatiᵘ tāgēs fortiᵘ opet. Qd oñdit ciborū appetitᵘ ⁊ eiᵘ ↄ̄rium. Scdo q2 iᵘ qd cibū indigeſtū ex ſtō educit: ceu poſt cibationē exercitiuʒ: non dʒ adiūgi ei. talis vo eſt potᵘ aq̄ ſeu vinū vñ ꝑ 3ᵃ.
vbi ſupra im mediate.
Uinum poſt cibū eſt ex rebᵘ magis ipediēs. q2 digerit velocit ⁊ penetrat: ⁊ facit cibū penetrare idigeſtū ⁊ hereditat opilationes ⁊ putrefactiones: ⁊ ſic multo magis qn̄ vna cum cibo aſſumit ſiue aq̄. Et iō ibi/
doc. ꝑma cap. 4° in medio.
dē non eſt ꝑmittēdus puer bibē aquā ſup cibū. quāto poľe fuerit ne cibᵘ crudus penetret: anteq̄ʒ digeratur. vñ Ariſ. Alex. Retine aium tuū a potatiōe fride aque ſup cibū donec tibi in ↄſuetudine veniat. q2 ſtomacū refrigerat: extinguit ignē: ⁊ ↄfundit cibū. ⁊ generat ipedimētū ſi multū bibat. Rurſus potᵘ fridus eſt ⁊ hu. actu vel pōa: cū ſitis cui approbat ſm Ariſ.
2°. de anima. t. cōmētū. 28. 3°. techni. cōmēto. 90. i fi.
ſit fridi appetitᵘ ⁊ humidi. Qd aūt tale ſm haly. digeſtionē ipedit cū caľo videat. Ipſa. n. ſtōm ifridat ⁊ in eo contētum velut aq̄ vaſi ſubito adueniēs bulliēti. Q2 nō dʒ potus aſſumi ſimul cū cibo oñdit. Quia vel didones ⁊ gurgulationes ſupiᵘ effundēdo ad caput iducet. Aut ſubſiſtēdo ſtō ↄtētiuā digeſtiue defuientē humiditate lubricatiua debilitabit expulſiua hinc vigorata. vñ digōniʒ accidet corruptio. Quapp opʒ cibū potui añmittē. ℭ Q2 aūt vna ſit bibēdum ⁊ comedēdū: mox. n. hinc grecoꝝ eſt ⁊ latinoꝝ maxie. Rurſus ſimpliciū q̄rto. ⁊ dietis vľium. Qd bñ ſapit
colſr. diſti. 3. ca. ꝑᵒ. pᵒ pⁿᵐ. ⁊ cap. 5. in pⁿ. colſr. lecⁿᵉ. 10 in pⁿᵒ. ⁊ lecⁿᵉ 16. in ꝑncipio
bñ nutrit eo qd ſapor potiſſime dulciʒ via eſt in nutritionē. Bñ aūt ſapit ac delectabile exiſtit potū vna cū cibo aſſumē: niſi qs fuerit ↄſuetudine in ↄtrarium ꝑmutatus. Itaq̄ ſimul erit comedēdum ⁊ bibendum.

Propter primum vo ſciēdū ꝙ ꝑus h̄ ordinē tpis importat. ⁊ nō nāe. Potᵘ q̄ʒ eſt res nō nāliʒ actu hūida ciborū in vētre ꝑmixtiua ⁊ eorūdē i ꝑtes delatiua. Hic āt diſtiguit triplex: qm̄ qdē tm̄ eſt potᵘ vt aq̄. Cuiᵘ offm̄ eſt alimēta diſtribuē ꝑ ꝑtes. Nōnullus eſt potus: q ꝯ̄ diſcraſiā dat aliquā cū iure fulcimētū: ceu mellicratū ⁊ iuleb. Aliᵘ vo cibᵘ ⁊ potᵘ: vt vinū ceruiſia ⁊c. Ipſa
Joānitius. in iſagogis trac. rerū nō nālīū cap. de modis potationum.
nāq̄ nutrit ⁊ nutriᵗᵃ diſtribuit ꝑ mēbra. Diuidit et qa potᵘ qdā ē ꝑmixtiuᵘ. vt q vna ſumit cū alimētꝫ. Aliᵘ delatiuᵘ ſic fcā digōne in vētre ⁊ dimidiata in epe aſſumptᵘ. Eſt ⁊ ſtiᵘ alteratiuᵘ: vt q gr̄a exhibet meⁿᵉ.

Propter ſecūdū ſciēdū: ꝙ qdā dixerūt ꝙ ſiľ deret aſſumi potus cū cibo ꝑmixtiuᵘ. ſ. delatiuᵘ aūt poſtea. Et iō concordātes dicūt arabes de potu loq delatiuo. Q2 lʒ id vitatē ↄtineat: nō tñ eoꝝ mētē exponit cū ſimpʳ negēt ⁊ idiſticte arabū ꝑinducti cū cibi aſſumptōe: nʒ mox fore bibēdū niſi fortaſſis gr̄a meⁿᵉ. qdaʒ vo ⁊ ꝑcipue q hꝯ voluerūt ꝑmitᵘ fore totū comedēᵐ: deiceps poſt q̄ʒ in vētris reſederit fundo bibēdū. ſic ſapiūt eoꝝ ſmōes ⁊ actᵘ. Ex qbᵘ aliq ad prauos deuenerūt morbos: lʒ quidam ipſos conent interꝑtatione puertere: quorum qdem iam tacta ſunt motiua. Quidaʒ vero vt anglici ꝑus mediam comeſtioneʒ aſſumē demum bibē incipiunt. Eorum vero defectus mōſtrabit ↄñr.

Propter tertiū vo ſciēdū ꝑmo ꝙ nllus potᵘ ſumēduʒ ē gr̄a medicine niſi vētre vacuo. Scdo ꝙ ſimul eſt comedēdū ⁊ bibēdū. ℭ Propter hꝯ ꝑmū ſciēdū ꝙ aq̄ ſimplʳ potus nō eſt ſimplʳ recipiēda vētre vacuo vt teſtantur greci cum arabicis: imo annumerat int venena ⁊ maxime poſt exercitium: coitū ⁊ balneum. Quod ⁊ ratio concludit: quoniam aut gr̄a ꝑmixtionis exhibet aut delatiōis alimēti ꝑ ꝑtes ſed neutra haꝝ añ cibuʒ aſſumēda: cum ei nō ꝑmiſceat: neq̄ eūdē deferat per mēbra. Rurſus aq̄ vel frida ſuſcipit in eiᵘ ſic eſt nā. ⁊ tūc ſui friditate vltia vētrē q fridus eſt nā fere vacuū iueniēs ledet vehemēt. Cū ſiľe gn̄ale ſuū ꝓportionale ad ſuriā iducit. Aut ea q̄litatē acq̄ſiuit ex̄neā. puta tepiditatē vel calitatē. ⁊ ſic ſtōm debilitat relaxando magne: cū tepida ꝑꝑrie hūc remolliāt ⁊ eius ſubam effundāt. octauo de inge. Propter qd qn̄ opus ſit vo
Capᵒ. 5ᵒ ante mediū ⁊ pᵒ de feb. ad glauconē ca.6°. diſti. pᵉ vſus finem colſr. doc.2ᵃ. c. 7° ꝑlus finem
mitū ↄcitare tepida exhibet. Et iō ꝑceptū ibiō ꝙ ca. ⁊ nō tepida: ſtō etiā exteriᵘ ōbeāt applicari. Caľa vo ſtōm infirmāt. ꝑmo 3ᵃ. Ampliᵘ nō minᵘ accuſant vinū aq̄ ſupra vacuitatē ſuſceptum. Qd pōt oſtēdi. Eiᵘ qd eſt potus rōne velut mōſtratū eſt de aq̄. Cuʒ nec opᵘ ꝑmixtiōis: neq̄ delationis ſic exerceat. Itidē vinum ſui caľitate ac ſuba ſubtili acuta in ſubam vētris penetrat neruoſam ipm diſſoluēdo: ⁊ maxie cū potens fuerit. vñ affori. 2ᵃ. Quāq̄ʒ ꝑticulariʒatus ſit ꝑmo. Si
cōtᵒ. apho. 21. ante medium.
añq̄ʒ cibaria offerant vinū bibit nō bonū aliqd ſuſcipiūt. ſʒ nocet maxᵉa ſpaſmis ⁊ ſpieētijs celerit occupati: q̄re huᵘ grāmatici vinū bibēs vetᵘ iuigil dicens

i.9.ꝯtus finẽ
oc.2.cap.8°.
i medio.

fact⁹ febre ac deſipiẽtia capt⁹ expirauit iteriorũ ſcdo. ¶ Propter qd̃ ꝑ 3ᵃ. Sapiẽs ſibi caueᷓ oꝫ ne ieiun⁹ vinum bibat ꝛ poſt exercitiũ ꝛ maxime coitũ ita vt annumeref tũc inter venena ꝛ ꝓpri⁹ qd̃ groſſum dulce. Neqꝫ ẽt ꝯfert rõne q̃ cib⁹ cũ humiditatẽ groſſam terreſtrẽ ſine groſſiori alimẽto nõ valeat pfecte reſtaurare deꝑdita. Dixi ãt ſimplr: qm̃ iterdũ ꝛ añ cibũ ꝛ p⁹ ipm̃ ꝛ ſup. ſm ẽt oppoſitũ abſolute tenẽtes ꝓceditur pot⁹. Qd̃ duplr põt ꝯtigẽ vel ꝯſuetudie cũ ipſa qdã altera nã. dña. 98. Vñ ꝑ 3ᵃ. Vſus ſunt res ex rõne exiſtẽtes: ceu oñdũt bibuli pataui: q ꝯſuetudine deꝑuata fere illeſi tabernas ante luciferũ expoſtulant. Aut gr̃a meᶜ: vt cũ hu. fuerit in vẽtre fridi ꝛ tũc pot⁹ ceu vinũ parue q̃ttitatꝫ optimũ: ꝛ vet⁹ vt doricũ cõpetit. Qd̃ ẽt attẽdif in aq̃ vel ꝑ ardorẽ ſtõchi. vñ Alman. 4. Nullus aquã ieiunus bibe oꝫ niſi q magnũ ſtõchi hꝫ ardorẽ. Aut rõne tpis calidi: humiditatẽ ipſi⁹ exiccantis aut ꝑ malã ꝯnẽ ca. aut hu. colericos coaceruatos in illo. Propter qd̃ Ari. Alex. ꝯceſſit ſic aquã. q̃nqꝫ. Sic itaqꝫ appeat ꝙ cib⁹ potũ oꝫ ſimplr ꝓcedẽ. ꝛ ꝙ ſm qd poſtponi. ¶ Propter ſcdm̃ hꝫ ſciendũ. ſil comedẽdũ ꝛ bibẽdũ: ꝑmit⁹ parum comedẽdo: deinde modicũ bibẽdo: ꝛ demũ comedẽdo. Sicqꝫ deiceps: vt melior fiat cõmixtio. Nõ aũt ſel bis aut ter totũ bibẽdo ceu plures hiſpani ꝛ anglici. Modũ ãt ꝓtactũ plures obſuãt hodie: ceu id cũ ꝓtacto idicaf pblˡ.22. Nõ. n. ſolũ q̃nꝫ ſitis gr̃a q̃ i cibis bibim⁹ ſupple: ſꝫ ẽt poſt cibũ. puta delectatiõis gr̃a vel hꝫ. vñ ꝑ de re. ſa. In cibis pluries ꝛ calis horis cũ pueri ꝓueniũt ad frigidã aquã concedo vti. Qd̃ ꝓbaf qm̃ aſſumpta in reſtaurationẽ ordinanf deꝑditoꝝ. ſimł aũt deperit ſuba humida q̃ potu reficif. ꝛ ſicca q̃ cibo cũ nõ fuerit differẽs cã occurrẽs ꝯſumptiua. Rurſus ſatiſfaciẽdũ eſt appetitui recto cũ ſm nãm ꝓcedat. Sꝫ cib⁹ vna cum potu deſideraf. ꝛ ꝓpe cũ fuerit ſicc⁹. Jtidẽ ꝑmixtio ꝛ vnitio ad digõnẽ ordinaf. ꝛ hec ad nutritionẽ ꝛ tãdẽ ea in ſalutꝫ ꝯſuationẽ. Permixtio vͦ elegãtior fit qñ ſil comedif ꝛ bibif: eo ꝙ cibũ g̃ſſioris ſube oꝫ ad bonã cõmixtionẽ ſube liq̃de admiſceri: vt mixtio idicat elˡntoꝝ diuerſaꝝ nãrũ exñtiũ. Eti. digeſtõ ẽ pfectio a ꝓpo ꝛ nãli calᵒ ex ꝯiacẽtib⁹ paſſiõibus: 4°methau. Ubi g̃ magꝭ ſaluabif digõnis rõ pfectior nutritio ſub ſeq̃f. Hoc aũt ẽ i ſimultanea ꝑmixtiõe cibi cũ potu: cũ ampli⁹ ꝯiacẽtes adueniãt paſſiones q̃litatũ ꝓmaꝝ ſe adiuicẽ ꝯtẽperãtes. Et firmaf qm̃ oꝫ qd̃ digerif reddi ſil e i ſuba maſſe ptiſanarie. vñ ꝑ ꝑᵃ. Nutriẽs cũ digerif fit ſua eẽnᵃ in multꝭ aialiũ auxilio ei⁹ qd̃ ei admiſcef: de eo ꝙ bibif plerũqꝫ chilus: ꝛ eſt ſuba liq̃da ptiſane i ſpiſſitudie ſilis. Qd̃ diligẽtia euenit qñ ſil cib⁹ ſumif ꝛ pot⁹. Pali. cũ cib⁹ ſit g̃ſſus penetrationis vtplˡm tarde admiſceri ei op⁹: qd̃ eũ liq̃dũ reddat ꝛ penetrare faciat. ħ aũt eſt pot⁹. Sil itaqꝫ comedendũ ꝛ bibẽdũ. Eſt tñ iterdũ cib⁹ ita liq̃dus vt ſubaꝫ fere habeat pot⁹: cũ q̃ñ ita ſit potare neceᷓ. Sũt ꝛ aliq adeo humidoꝝ ſtõꝝ ꝛ remollitorũ: vt nllᵒ aut pauciſſimo egeãt potu. Sicut ſitiẽtes clamoſe potare oꝫ diſariã nõ ſolũ cũ cibo: ſꝫ añ ipm̃ ꝛ ſupra lꝫ meli⁹ ſit ſiti mẽdo ſe nocturne ſm veterẽ nõ obedire. vñ ſeptimo d̃ ige. Si fuerit ſiticuloſi ſupra cenã eos abſtinẽ a potu penit⁹ triſte fit: ſil ꝛ inutile. paucũ eteni dãduꝫ potus: vt mitigef anxietas ꝛ hũilief ſitis. ꝛ affoꝛiſmoꝝ q̃nta. Opꝫ vt ꝓculdubio nimiũ ſitiẽtib⁹ pot⁹ def. vñ ꝑ d̃ re. ſa. Pueri nõ oĩno ꝓhibẽdi ſũt a fride potu aq̃: ſꝫ multotiẽs bibãt fridã ſup cibum ꝛ in calis horis. Noſceqꝫ ꝙ cib⁹ hyeme oꝫ ſumi calidus: eſtate vͦ ſubtepidus. pot⁹ autẽ nõ calidus aut tepidus vt ꝓtactuꝫ: ſed hyeme fridiori nõ frigiditate oĩna ꝑticipet aeris illi⁹

oc.2.cap.7°.
ite medium.

A

i.5.c.r. meᵐ.

pblᶜ.6.
poſt medium.

T.cõ.14.

doc.4.cap.2°.
poſt ꝑncipiũ.

5. aphoriſmo.
apho.28.
c.6° ꝯtus finẽ.
cõ.apho 28.

poſt medium.

ſed ea q̃ poti⁹ eſtatꝫ. Neqꝫ pot⁹ tũc ẽt iſridef vehemẽt aq̃ vel niue ꝓpriqꝫ cũ ſuſcipiẽs fuerit fridoꝝ viſcerũ vẽtoſoꝝ ac neruoꝝ debiliũ: ꝛ maxime q vini liphati plˡm. Greci tñ ob quẽdã abuſum ꝯtinue bibũt calidius. Antiq⁹ ẽt vlr ita potabãf iſirmi: lꝫ i q̃buſdã morbis foꝛtaſſe: vt tota calib⁹ expediat hyemeqꝫ ꝑcipue. B

Propter quartum vͦ ad ꝑᵐ dõm ꝙ hũiditas ſubtilis aerea nõ citi⁹ ꝯſumif. q2 lꝫ ſit ꝯſumptiõi magis apparata q̃ g̃ſſior: nã tñ ei⁹ maiorẽ q̃ttitatẽ mẽbris appoſuit: ꝑp qd̃ ꝛ ſil tpe cũ groſſo potit ꝯſumptiõi obuiare. Plus. n. ꝑt qd̃ ſatꝭ multũ q̃ paucuꝫ reſiſtẽ. Adhuc ꝛ in cibis repta ẽ hũiditas hꝫ ſubtilis ꝯſumptiõi obuia. Neqꝫ ꝯfirmatio angit cũ ſmo ħ ſit i ſanis liberũ ihitãtib⁹ aerẽ: aut ꝙ ħ appetit⁹ magꝭ rõne meᶜ ꝛ correctiõis q̃ alicui⁹ ad alitionẽ faciẽtis. ¶ Ad aliꝺ dõꝫ ꝙ ſubtilis cib⁹ oꝫ groſſum ꝓcedẽ: cibũ ad cibũ cõparãdo nõ aũt pot⁹ ad cibũ: vt rõ videbaf ꝓtẽdẽ. Et hec qdẽ pleni⁹ ſoło dña videbif ꝯñti. ¶ Ad alias auctates dõm ꝑ intereꝑtionẽ: vt iã appuit. Sꝫ q2 id videf ſmo Ga. ſonare 7° de ige. dõm ꝙ ibi loquif nõ in re. ſa. vt expetit q̃ſitũ: ſꝫ in curatiõe male ꝯnis vẽtris nũc lapſe nõ valẽtis cibũ groſſuꝫ ſolidũ alterare. vñ ſubtiliori eget ꝛ liq̃diori q̃le ẽ ius d̃ facili ꝑmeãs ꝛ nutriẽs. ꝛ q2 liq̃dus extat ꝛ ſubtilis vi ſuimet ꝑ corp⁹ hñs delatiuã cũ pot⁹ ſopiat nãm nõ expedit eũ ſibi aſſociari ne a vẽtre bñ amplectef: ſꝫ gurgulationes iduceret ꝛ didones ꝛ ne idigeſt⁹ reperet in q̃ deorſum. Aut eius ſmo ſic foꝛtaſſis eſt iterꝑtãdus. ꝛ nõ bibe ſup cenã ſtati añq̃ cib⁹ ſit digeſtus: ſꝫ bibe ſupple in cena. Qd̃ tñ foꝛtaſſe aliqs id lraꝫ inq̃t nõ tolerare ꝯñtẽ. ¶ Sꝫ ꝯ id eſt q2.6. de re. ſa. teſtaf Gal. ſeipꝫ 4ᵃ diei hora panẽ ſimplicẽ aſſumẽs. ꝛ nũq̃ in tali cibo bibe. Alij vͦ cõmedebãt cũ ħ dactilos vł glãdes aut oliuas cũ melle vel ſale ac bibebãt eoꝝ aliq. ¶ Dõꝫ ꝙ Ga. nũc nõ eſt audiẽdus nã imutata vel ꝯſuetudie. Aut foꝛtaſſis hũiditates in ei⁹ abũdabãt vẽtre. Colicare tñ vẽtreꝫ ſupiorẽ ſe ꝓfitef aliq̃n. ¶ Ad aliꝺ ꝑ iterꝑtationẽ dõꝫ cũ magis adunef ſuba ſtõi. ꝛ aſſumptis ampli⁹ ihereat eo ꝙ ſcã ſit ꝑmixtio melior ꝛ vnitio dũmõ pot⁹ ſit ſufficiẽtis q̃ttitatꝫ cibo valens ihibi. fueritqꝫ cibus groſſus ꝑmanẽs q̃lis eſt ſanoꝝ: nõ ãt oppoſit⁹: ceu iſirmoꝝ. Eteni groſſus ꝑmanẽs trahit ꝛ velut aquaꝫ ihibit ſpõgia. ¶ Ad aliud ꝑ negõneꝫ dõm aſſumpte. poti⁹. n. cib⁹ vt iã oñſuꝫ potu ihibit⁹ detinef q̃ labaf ꝑ mẽbra cũ pfecta ide mixtio ꝯtingat niſi pot⁹ q̃ttitatꝫ extet maioris q̃ cib⁹ poſſit ihebe. Ari. ẽt ſmo audit⁹ eſt cũ ħ expoſitus. ¶ Ad aliud dõm: ꝙ licꝫ potus ſit frigidus. expoliaf tñ ipo qñ cibo admiſcef diligẽtius q̃ qñ ſimplr exhibef: tũ ꝑp caliditatẽ vẽtris tum etiã cibi: ipſe nãqꝫ vt ſic ca. eſt ꝛ ſic. qd̃ ei⁹ idicat appetit⁹. ¶ Ad vltimũ dõm: vt iaꝫ appuit neqꝫ didones neqꝫ gurgulationes aut effumatiões in caput euenit fieri: neqꝫ digeſtiuã cõturbari ꝯtẽtiua ipedita. ſꝫ amplius in vẽtre oĩa coadunari ꝛ detineri. ꝛ ħ qñ pot⁹ ꝑportõabilis fuerit cibo ihibitõe ifuenieti pot⁹. Tãt⁹. n. vt inf cibũ inatet ꝛ vẽtris parietes digõnẽ corrũpit.

Qvia indicatũ eſt poſt cibatõnẽ pacto exercitio alimẽᵐ elabi a vẽtre idigeſtũ dubitaf d̃ tpe exercitij. Nã vi poſt comeſtionẽ fiẽdũ: qm̃ affoꝛ²ᵃ. Cib⁹ ſemp exercitiũ ꝑoccupet. vñ ꝑ 3ᵃ inq̃t Ruffus. Inceſſus hic mihi plꝫ ꝓprie poſt prãdiũ: qm̃ bonitatẽ operationis cene ꝑparat. Eti. ꝑ. ꝑctice. Maior vtilitas eſt exercitij qñ prãdiũ ꝓceſſit. Cũ ig̃r cõpatiuũ iſerat poſitiuũ ꝛ ſi nõ ꝓcedat id veꝝ ꝯſeq̃f erit vtilitas. talis aũt adipiſcẽda

ante medium

2. alitoꝝ ca. 39.
in medio.

cõ. aphoᵛ. 16.
doct. 2ᵃ. cap. 7.
ante medium
cap. 3. in ꝑn.

colli'r. 6° pract. ca.3. ſitus ſine z.ca.5° cir. ſn. z.c.14 p°ſn colli'r. trac. rez nō ſaltē i ſta gogis capitis propriis. colli'r. poſt ſn.

¶ Rurſus eſt ſiſe de balneo z de exercitio cū vtrūq; calorē foras educat ab int°. Qd oſidit actio balnei z exercitij. Halyabbas z Johānitius: ſʒ balneum idicit puerl diſcraſis plenis exiſtib° cū raro corp° inueniat tēpatū. vñ de re. ſa. 6°. In diſpōnibus corpis culpatꝗ z oſtructiōib°: meli° ſit cibos añ balnea pbē: qre ſilr z exercitia idicē. In ſanis aūt iculpate ſec°. Itidē digō pncipalioꝛ eſt 3°: cū ſit finis in quē oꝛdinant cetē pce/ dētes. diia. 50. Digō aūt ſit in qete. diia. 61. Sʒ añ cō/ meſtionē ſit digō 3ª: poſt aūt comeſtionē iam pfecta. Eti. vbi fames nō oʒ laboꝛare. Sʒ añ comeſtionē eſt fames: pp. n. eā comedit. Exercitare vō eſt qōdam la boꝛare. Exercitandū igit poſt comeſtionē tantum.

T.cō. vltimi cō'. aphoꝛ.16. ptīc 2°p° ſn m.2° in fine.

In oppoſitū aūt cōiter ſunt medici. vnde epidimiaꝝ ſexti 4ª. Laboꝛes cibis pdiſponant zc. Qd Gal. recitans affoꝛiſmoꝝ. z de re. ſa. 6° inquit. Laboꝛes cibi antecedant. vñ Al/ man. 4°. Sicut motus añ comeſtionē factus ſanitatꝗ eſt conſeruatiu°. itaq; poſt comeſtionē egritudinis in uenit gñatiuus. Palin. exercitium ſit pp ſupfluitatuʒ expulſionē: ſed alitionē iā ſeqſtrate extāt. tunc autem ipſaſ opʒ expellē. ¶ Adhuc exercitiū añ comeſtionē factū accēdit caloꝛē coꝛpis z vētris q laudabilr pfici tur digō. Cōpetit igit añ comeſtionē exercitium ſolū.

T.cō.11.

¶ Q; aūt neutralr cōpetat oſidit. qꝛ exercitiū eſt mo tus: vt videbit. Is aūt diſtare fac qd eſt phycoꝝ. 4°. Qd vō tale coꝛruptiuū exiſtit. pp nāq; diſtare ab ei° pn° accidit alicui° coꝛruptio Ariſto. de mūdo. ¶ Am pli° exercitiū cū ſit mot° z is act° ipfect° cum ſit entis act° in pōa. 3° phycoꝝ nihil cōferens poterit ipſo cā/ ri nāe: qre neq; añ cibū: neq; poſt cōpetit exercitium.

T.cō.6.

Propter pmū qdē ſciēdū pmit° exercitij eſſe: demuʒ q; fricationis cauſa ipm pdiſponit z perficit ea. ¶ Propter pmuʒ hmōi ſciēdū q; exercitium pōt dupl'r accipi. Aut i cō muni pꝛo laboꝛe ac etiam motu indifferēter. vñ affo/ riſmoꝝ ſcda. Laboꝛē nō intēdit vehemētioꝛē motuʒ: quē exercitiū noiam°. Et de re. ſa. 2°. Sic laboꝛ: mo/ tus z exercitiū ſūt idē: vel in ſpāli put didit ꝯ hꝫ. Nō eni exercitiū nāe laboꝛ eſt cū is vt neciuſ ſiue violēt° extet. Exercitiū vō qdē volūtariū: nʒ mot° ēt ois. qa nō puus veꝝ vehemēs āpli°: de re. ſa. 2° z mot° q nō alterāt reſpirationē nōdū hoꝛ noiant exercitium. Eſt aūt id alt'atio reſpiratiōis vehementie ibidē. vñ p 3ª. Eſt mot° volūtari° pp quē hanelitus magn° z freqns eſt necius. Didit aūt exercitiuʒ: ſicut z mot° eēntialit magis: qm qōdā foꝛte: qōdā debile: nōnullū vō me/ diū: z qōdā velox: qōdā tardū: nōnllū vō mediocre. Adhuc qōdā longū: aliō bꝛeue: nōnullū vō mem. Ex his ſiqdē diis nouē exercitij ſimplicib° componunt alie ſpēs plurime vix pceptōe ſubo applicabiles. Cō ſurgūt aūt. 19. qñ due ꝯiungunt ſimul diie. puta lōgū foꝛte: lōgū velox: lōgū debile: longū tardū: longū me diū: lōgū mediocre. Foꝛte velox: foꝛte bꝛeue: foꝛte tar dū: foꝛte mediocre: vel mediū foꝛte mediū: velox bꝛe/ ue: velox debile: velox mediocre: velox mediū. Bꝛe/ ue debile: bꝛeue tardū: bꝛeue mediocre. Qñ aūt tres ꝯiungunt vna. 27. ꝯſurgūt: ceu diie pulſus magni. 3ª diia cōpoſite diia. 8ᵉ. Longū foꝛte velox: longū foꝛte mediū: lōgum foꝛte tardū: longum velox mediū: lon gū mediū mediū: longū tardum mediū: longū debile mediū: longū debile velox. Bꝛeue foꝛte velox: bꝛeue foꝛte mediū: bꝛeue foꝛte tardū: bꝛeue velox mem: bꝛe/ ue mediū mediū: bꝛeue tarduʒ mediuʒ: bꝛeue debile tardum: bꝛeue debile mem: bꝛeue debile velox. Mem foꝛte velox: mem foꝛte mediuʒ: medium foꝛte tardum: mem velox medium: mediuʒ mem medium: tarduʒ me

cō. aphoꝛ.5° in principio.

circa pncipiū.

voc. 2° ca. pmo in principio.

diū mem: debile tardum mem: debile mediū mediuʒ: debile velox. Sūt g modi exercitij ſimplices z cōpo ſiti diis duab° aut trib° in vniuerſo. 55. Quoꝝ i actū deductio eſt difficillima. Que āt diie medie coꝛpi de bētur tēpato. Reliq vō q intēſioꝛes frido: mō toleret vtus: remiſſioꝛes aūt calidioꝛi. Accñtalr vō diuerſifi cat qſi ifinities exercitiū rōne mäeꝝ i qb° exiſtit: ceu nere: ꝯſuere: lapidē iacē zc. Rurſuſ exercitioꝛū qōdā eſt cōmune totius coꝛpoꝛis pꝓoꝛtionalr cōcitatiuū. puta currē: fodē: ligoniʒare: metē. z q talia. Aliud ꝓ/ pꝛium ſingulari partium attributum: ſicut ſcribē ma nuū: vociferare pectoꝛ: calcitrare pedū ipſoꝝ ac ma nuū texē. ac ſilia. Palin exercitij cōis: qōdā eſt mot° qui eſt laboꝛ tm: vt edificare fodē. Aliud eſt exercitiū ſolū: ſic ſaltare z pila ludē. nonnullum vō vtrūq; ceu arare: remigare ac putare. Inchoādi aūt hoꝛa exerci tij eſt expulſis p' digōnis z ſcde ſupfluis pmum ſuſce pti alimēti. Ipſis. n. iā pfectis z cū iſtet tps alteri° ali mēti: qd ſubtilitate z fluxu qſi diſcernit ſm Ariſt. ad Alexā. ſaliue. añ vō h vl' poſteri° nō eſt exercitandū: qm aut hu. reddent idigeſti vel ſubaſſatiōe in col'am trāſducent. Diſcernit. n. id tps vrina. Nam qñ fuerit ſuba media ac coloꝛe mediocrit citrina exercitāduʒ. qñ vō aqſa ſubalbida nōdū. Si aūt ignea colica neq; q;. iā. n. ptrāſiuit hoꝛa. Alijs qdē cōpꝛopoꝛtionāduʒ id erit coꝛpib° a mēſurato. Dʒ vō exercitiū qetari qñ hanelit° icipit iſpiſſari q;magl: ſudoꝛ fieri: ruboꝛ coi/ tēdi z vaſa turgeſcē nō parum. Donec nanq; auget z roboꝛat: motuſq; leues adhuc extāt: z tumoꝛ magni ficat ptiū nōdū ab exercitio deſiſtēdū. Tēpatū tñ fe/ re ſpōte ſua pmitte exercitari. Flegmaticum icita qñ velit iā deſiſtē exercitare. Colicū aūt adhuc volētem cohibe. Eſt aūt exercitij ſic facti vtilitas trina. Pꝛimi tus nāq; duritiē oꝛganis tribuit adinuicē ꝯfricatꝗ: ex q ipaſſibilitas ipſoꝝ z ad act° robur ꝯſurgit. 2° inati caloꝛis augmētatio. vñ attractio foꝛtꝗ: alteratio pm/ ptioꝛ: nutritio perfectioꝛ ac oium ꝯñter coꝛpoꝝ effu/ ſio. 3° qppe ſpūſ mot° violētioꝛ: q vigoꝛato poꝛi apiūt z ſupfluitates foꝛas pꝓellūt affectāte oi ſemita foꝛas educi. ¶ Propt hꝫ ſcdʒ ſciēdū q; fricatio eſt cerebꝛa ſup coꝛp° manuū deductio. Si. n. ſel' aut bis fiat non pꝓpꝛie di fricatio. Dʒ nāq; coꝛp° ꝯtāgē. Qd erit aut i mediate ſicut qñ nudis pficit manib° aut aliq eis ſu/ ſcepto: vt pāno aut puluē vl' piguedie ſeu olo. Que vtiq; z rōne ſue magis eēnt ac tpis diuerſificat. Pꝛi/ mit° qdē qm alia ē ſimplex. alia ꝯpoſita. Pꝛima qdē duplex. alia qlis z alia qta. Qualis nēpe dura: mol/ lis z media ſiue foꝛtꝗ z debilis z media. Quāta qdē multa: pauca z media. Supaudite qdē due addunt in ſerie hippocratica. puta media int durā z mollē z int multā z paucā: poꝛes qtuoꝛ tm explicāte: q imita tus ē ñ ſupplēs. A. Cōpoſita vō ex his ē nouicuplex. puta dura pauca: dura m'ta: dura tēpata: mollis pau ca: mollis m'ta: mollis tēpata: pauca tēpata: m'ta tē pata: tēpata tēpata. Quaꝝ dura ptes hʒ adiuicē ine/ ctere vl' colligare: mollis laxare ſeu ſoluē: multa gcil lare: media rarificare: pauca vō foꝛte nullū hʒ actum apte pꝓpꝛiū: ſʒ cōmunē ſolū: vt calefacē. Id. n. oi vi in/ eē. z iō Hyp. ipſam tacuit. Que aūt ex his commixte ceu tales ꝯſurgūt ex ſimplicibus ſic opant mixtiōe. Haliab. vō addit cū his duob° celeritatē z moꝛā: qd magl ē fricatiōiſ exneū. Que autē media qlitate z q; titate coꝛpi debet tēpato vel mēſurato: qre omittens hāc Alex. deteſtat. Reliq autē coꝛpib° alijs. At frica tionuʒ qdā eſt pfectiua: vt ea q pcedit exercitiuʒ pmi tus nudis manib° pacta: deiñ iniunctis. Si eniʒ hac ipm pcedēte paulatim pcaleſiat coꝛp° pmolliant ſo/

p°3ª doctri.2ª cap.4.

p° prac. cap.

lida:ꝑ ſubtilient̄ hũida:ꝛ coãplient̄ pori nullũ iſidet piculũ aliquã ptē diſcindi: vł̄ poros opilãdo calefacti ue ꝑus mediocriter ſyndone. deide oleo. Eſt āt ꝛ alia ꝑfectiua dicta: ſiue reductiua ſiue apotherapētica ſeu ꝓcuratiua q̄ pacto adducit̄ exercitio ꝑficit. n. qđ ex/ercitij ꝛ ſupfluitates educit q̄ nõ fuerũt foras eo dimã date: q̄ mollire hȝ corpa mediũ obtinēs mollis ꝛ du re ac mł̄te ꝛ pauce. Mediã. n. oȝ q̄litatē corpi domi/nari. hoc aũt apparet ex ſcđo affoꝛiſmoꝝ. ꝛ de re. ſa. cuȝ alijs. Eſt āt cõeſtio alimētoꝝ ꝑ ſtõm i vētre intro/ductio. Añ vero ꝛ poſt ſpaciũ hoꝛe vł̄ hꝰ denotat.

Propter ſcđm quidem ſciēduȝ: ꝙ quid ſentitum ſit ab alijs iam ex argutis apparuit. ꝛ quid de hoc ſentienduȝ tertio ꝛ quarto apparebit dicendoꝛum.

Propter tertiũ võ ſciēdũ ꝙ ſimpl̄r ꝛ vt q̄ȝmultũ exercitiũ in re. ſa. oȝ añ comeſtionē ꝛ nõ pꝰ fieri. puta q̄ñ cibi fuerint i vētre ac epe: vt ꝑinductũ ē: digeſti: ſic auctoꝛitates mõſtrarũt iducte. Scđȝ qđ võ ꝛ vt rariꝰ pꝰ comeſtio nē. Primũ qdē ꝓbat̄: q̄ñ illđ qđ facit deſcēdere cibũ idigeſtũ đ vētre ipmq̄ȝ iterdũ cogēs i hñtibꝰ ſtõm de bilē ſurſuȝ aſcēdere: ac ēt qđ opilatiões cauſat cuȝ ci bus idigeſtꝰ ex vētre delapſus ꝑ meſaraicas trahat̄ viſcoſus in epar. At quoq̄ȝ qđ caloꝛē diſſeminat dige ſtiuũ hũc educēs đ ptibꝰ iterioꝛibꝰ ad exterioꝛa: ꝛ ma xime i vētris digõne: q̄ nõ ſolũ ꝓꝑa ꝑficit̄ caliditate: veꝝ ea q̄ ꝑlimũ ptiũ eidē ꝯiacētiũ. dõia. 29. nõ cõpetit poſt aſſũptionē alimēti. Et fulcit̄ q̄ñ digõ ꝑficit̄ q̄ete ceu ꝑtactũ. Sȝ ꝑdicta iducit exercitiũ poſt comeſtio nē cũ ſit motꝰ vehemēs ex agitatiõe ſua alimtũ cogit idigeſtũ đſcēdere ad iteſtina q̄ȝ ſepe ac iterdũ aſcēde re opilationēq̄ȝ iducere ac caloꝛē diſtrahere. ꝛ ꝑ ꝯñs digõnē ifirmare ꝛ coꝛrũpere cũ ea ꝑfici habeat q̄ete. Nõ igit̄ exercitiũ ꝯpetit poſt alitionē: ſȝ añ: cũ ide ca loꝛ i ſuſceptionē diſponat̄ alimēti ſupfluitates expel/lant̄ exteriꝰ: ꝛ corpꝰ vł̄r roboꝛet̄ oē: dũmõ hic nõ ex/tet famelicꝰ: q̄ꝛ vbi fames nõ oȝ laboꝛare: ac maxͤ cũ talis fuerit colericꝰ. Scđȝ qđ võ ꝛ rariꝰ cõpetit poſt comeſtionē. Aut q̄ꝛ is ſuſcepit ãpliꝰ alimtũ: cui nõ ꝑt dõnari digõne: vt ğ repat deoꝛſũ motu poſt aſſũptionē agitet̄: niſi doꝛmitõe iuuet̄: q̄ñ motꝰ coꝛpoꝛa pturbat vt oñdit nauigatio. affoꝛiſ. q̄rta. vñ Hyp. re. a. 2°. Poſt cenã ſeu pꝛãdiũ meliꝰ oȝ tales itegrã q̄ȝtitatē noctis doꝛmire. i. tm̄ q̄ȝtũ ꝛ nox extat. ꝙ ſi nõ doꝛmiant diu/tiſſime ac ſuauiter deambulãdo nõ reſiſtēt. Et iſtiꝰ eſt A. itētiõis vt apparet ex ꝑcedētibꝰ ipſiꝰ. Recitat. n. Hyp. ꝑfatã ſniaȝ: cũ ait: inq̄t ruffus iceſſus hic mihi pluȝ ꝛc̄. vt inductũ aña. Cõpetit ēt foꝛte q̄ñq̄ȝ q̄ñ volu/mus coꝛpis fridi ꝛ ſicci caloꝛē icitare ac ſiccitatē ſpar ſiõe alimēti i ptes ꝑfectiꝰ remittere. Sicq̄ȝ plures vo/luerũt exponere laudãtes dcm̄ medici Hyp. ſerianț vt ꝑtactũ cibꝰ ꝑoccupet exercitiũ. Sȝ ꝙ id falſificatũ appet mox q̄ñ ſubdit̄ qđ vł̄r in ſanis ꝛ ifirmis ē faciē dũ. Sił̄r Hyp. ſeries ꝛ Gal. grece teſtant̄ ꝯriuȝ. Põt tm̄ vtcũq̄ȝ dici mõ quo balneuȝ ꝑcipit̄ ꝑꝑ humectare poſt alitionē. Balneum võ nõ parũ: ſicut tactũ conci/dit cũ exercitio i actiõe. vñ. 14. de ige. Oē corpꝰ ſbtile balneari ꝓpoſt cibuȝ eſt aptũ niſi periculũ ſit ſm̄ epar obſtructionem fieri: ꝛ maxie ſm̄ ciboꝛuȝ ſpēm. Ideq̄ȝ pꝛimo tertia. Cõfert ēt exercitium vel motus magis q̄s minoꝛ poſt cibuȝ: vt deſcendat deoꝛſum ex ſtõ in vētris funduȝ ꝛ maxie q̄ñ vēter aut alimētuȝ fuerint ventoſi aſcēſiui: vñ ꝑ tertia. motꝰ ꝑuus poſt comeſtio neȝ ipſaȝ in ſtõ q̄eſcere facit: q̄re Ari. poſterioꝛũ ſcđo Poſt cenã deambulare ē ſanũ ne circa os vētris ina/tent cibi. Quidã tm̄ laboꝛatoꝛes aſſueti ꝯtinue nõ vi/dent̄ poſt comeſtionē ledi cõtinue: lȝ ide ꝑueniãt tãdē ad egritudines pꝛauas. inaſſueti võ ledunt̄: vt appet affoꝛiſmoꝝ ſcđa. Et iđ q̄cũq̄ȝ coacti ſũt comeſtiõe ſu/ſcipiãt pauca cibaria digeſtibilia nõ aq̄ſa. Calos q̄ȝ iſup ꝛ ſiccos: reſolubiles: extenuatos: maxieq̄ȝ labo/rioſos ſi opꝰ ſit exercitari minꝰ nociuũ pꝰ comeſtionē erit q̄ȝ añ: de re. ſa. appens ſexto. Eſt aũt attēdēdũ ꝙ illaboꝛioſi exercitent̄ añ comeſtionē vt caloꝛ confoꝛ/tet̄ digeſtiuꝰ. Laboꝛioſi võ q̄eſcãt vt coadũet̄ his diſ/ſolutꝰ. pꝰ võ cõeſtionē: vt vł̄r q̄eſcendũ. vñ damaſce/nus in affoꝛiſ. In nimio exercitio poſitos ante cibuȝ parũ q̄eſcere oȝ: ſȝ ocioſos paꝝ ante cibũ exercitari.

Propter quartũ võ ad ꝑmũ q̄d dđm cũ eius cõfirmatione iam apparuit. Et ſił̄r ad aliđ: q̄ñ dñſuȝ eſt aliquã vti litatē exercitij q̄ñq̄ȝ foꝛe poſt alitionē. Aut nõ raro ca dit abuſio in cõpatione. ¶ Ad aliud dđm nõ eē ſił̄e oĩno: q̄ñ exercitiũ poſt comeſtionē foꝛtaſſe plus ipe/dit balneo: cũ agitatõe ſua cogat alimētũ pampliꝰ de ſcēdere. Cõceſſũ ē ēt q̄uo cõferat pꝰ cibationē exerci tiũ q̄ñq̄ȝ. Sermo Ga. ēt exponēduȝ nõ ꝙ velit ſp poſt cibũ diſcratos balneare: ſȝ aliq̄s vt extenuatos. Tē/peratos vł̄r nõ balneari pꝰ alitionē. Id ēt dicit i mē/tē lectoꝛis exercitãdã. ¶ Ad aliđ dđȝ ꝙ lȝ digõ fiat i q̄ete: digõne tm̄ tertia: ꝑꝑ q̄uã alimētũ ſuſcipit̄ elabo/rãdũ valde duplici pꝛecedēte digõne. Ac q̄ꝛ diuiſum in ptes mimas ꝛ iſertũ ipſaꝝ coꝛpoꝛis ſpõgioſitatibꝰ ꝛ poꝛis maiꝰ ſequit̄ iuuamētũ ex caloꝛis vigoꝛatione ac dlatiõe ipſiꝰ ad extra q̄ meliꝰ nutriunt̄ ad extrinſe/ca depēdētia ex ſupfluitatũ eductiõe: q̄ȝ noceat̄ motꝰ agitatiõe. Id. n. verificat̄ i digõne potiſſime pꝰ. ¶ Ad aliđ ēt q̄d dđm apparet. q̄ꝛ nõ oĩno famelicꝰ q̄ exerci tat̄ añ comeſtionē aut ſi fuerit tũc vt dcm̄ ē ceſſandũ ab exercitio. ¶ Et ad ea q̄ ptis oppoſite ſił̄r q̄d dđm appet. ¶ Sȝ ad reliquoꝝ ſub ꝯrioꝝ pᵐ dđm ꝙ Ari. loq̄tur đ motu ꝑmi mobilis a quo ſequit̄ coꝛruptio i his iferioꝛibꝰ ſub tpe ꝑmanentibꝰ. eo ꝙ nõ põt circu lũ ꝯſtituere ꝯiungēdo finē: vt appet ibidē ꝑnͦ. Hic āt eſt ſermo de motu pticulari aĩalis q̄ genꝰ eſt exerci/tij ꝛ nõ ꝑmꝰ. ¶ Aut h̄ cũ eo q̄ pticulariter cõferre vł̄ tãdē vł̄r aggregatꝰ nocet: cũ in ipo aliq̄d ſpũs exalet ꝛ vigoꝛis: ceu in ſaliua emiſſa. in q̄ caloꝛ cadit inatuſ ita vt ꝛ õmũ: ſicut oñſũ dõia. iii. aq̄ticũ fiat oē. ¶ Ad aliud dđm ꝙ motꝰ ꝛ oē ſucceſſiuũ eſt impfectũ ꝑma/nētis relatiõe: eo ꝙ nõ vt id habeat ſił̄ totũ: ſȝ in ſuc/ceſſione ꝛ acquiſitione ptis poſt partē. Nihilominus tm̄ confert in perfectioneȝ alicuiꝰ ꝛ maxie caloꝛis ex/citationē ꝛ ſupfluitatũ eductiõeȝ vt oñſuȝ. Qđ notat motꝰ ꝑmi mobilis cũ alijs maxie q̄ cã ğnatiõis ꝛ coꝛ ruptionis hoꝛũ hic entiũ exiſtit. de ge. ꝛ coꝛ. 2°.

¶ Differentia. cxix.

Q cibus ſubtilis groſſũ debeat ꝑcedere: mõſtrat̄. Q̄ꝛ 3° re. a. oȝ vt ſumat̄ in ꝑmis illđ cuiꝰ coꝛruptio eſt facilioꝛ. ꝛ eiꝰ deſcēſus velocioꝛ. deide 2ᵐ pꝰ ipȝ qđ ē 2ᵐ ꝯriũ illiꝰ. ¶ Adhuc pꝛio practice. Opȝ vt ꝑponat hõ cibos facile đſcēdētes ex ſtõ illis q̄ mo rãtur. Palin. pꝰ tertia. Nutriētia pterea i ſui receptio ne oꝛdinēt hñt in q̄ ſanitatꝭ cõſeruatoꝛ ſollicitꝰ eē oȝ: ne illđ qđ ſubtile ē ꝛ cito digerit̄ pꝰ foꝛte nutriēs: qđ ſit eo duriꝰ i cibo ſumat. In dietꝭ q̄ȝ vł̄ibꝰ cõcoꝛdati ſunt antiq̄: ꝙ cibaria q̄ ſũt velocit̄ deſcēdētia: facileq̄ȝ vēas penetrãtia ꝑmittēda eē añ cibũ: q̄ āt ad hec tar da poſtrēo. ¶ Rurſuȝ. qđ ē cito digeſtibile: ꝛ đ vētre egreſſibile oȝ ꝑmittere. q̄ꝛ id cito digeſtũ ğſſo ꝑmiſce bit̄ idigeſto exñti i vētris fundo nõ ꝑmittēti illđ de/

Margin notes: ſilr cõ. aph. — 3. ẽtue ſi. — Apho. 14. — Tex. cõ. 23. — 3. doc. 2. ca. ante me. — In arg. — In arg. ad op poſitum. — 1. gal. 2. apho. — apho. 16. — 16. añ me. — In arg. — doc. 2. cap. 5. in medio. — doc. 2. cap. 7. poſt prin. — Tex. cõ. 11. — Apho. 49. — Circa prin. — Apho. 32. — Tex. cõ. 56. — Cõ. 34. — Ca. 6. in me. — Doc. 2. cap. 7. ante mediũ. — Lectiõe. 54. i prin.

Colliᵍ. capi. 9. poſt medium.

ſcedere: q̃re ꝯtingit vtrũq; corrũpi. Adhuc ſm Iſaac febriũ q̃nto. Ueter ẽ flatis receptaculũ. Ipm aũt eſt graue: q̃re hꝰ petet fundũ. Eſt.n.ꝛ frigidũ: hũidũ: viſcoſũ: digõnis ipeditiuũ. pp q̃ꝺ vt facilꝰ digerat̃ ſubtilẽ expetit cibũ p̃mittere. cũ ſit digõni obediẽs magis g̃ſſo. ¶ Amplꝰ illꝺ ꝺꝫ p̃mitti q̃ꝺ citiꝰ reſtaurat ꝺepditũ. hoc ẽ ſubtile cũ celeriꝰ digerat̃ ꝛ penetret groſſo.

Ca. 6. pꝰ me.

Cuius oppoſitum oñdit p pᵐ practice ita. Groſſus cibꝰ ñ cito digeſtibilis ꝺꝫ p̃ceder̃ cito digeſtibilẽ. Adhuc 3ᵃ p̃mo. Iſte ẽt nõ p̃ comedere ꝺꝫ cibũ labilẽ. ita vt poſt ipꝫ cibũ fortẽ ꝛ ꝺurũ i cibũ ſumat. Palin. 7. ꝺ ige. In cena ꝺari p̃cipit̃ cibos groſſiores ꝛ terreſtriores: q̃lis ẽ panis. ꝺeiꝺe ligdiores ꝛ ſubtiliores: ceu petrinoꝝ piſciũ pulmẽtũ. Ruſus ars imitat̃ nãm. hec ãt groſſiora ꝛ g̃uiora his p̃mittit oppoſitũ. velut ẽt ꝺnotãt ediſicioꝝ fũdamẽta: pp q̃ꝺ groſſũ ſbtili opꝰ ſit p̃mittere.

ꝺoc. 2. capi. 7. ante mediuꝫ.

ca. 6. ante me.

Propter primũ q̃ꝺẽ ſciẽdũ ꝙ notificatũ eſt q̃ꝺ ſit cibꝰ. 136. ꝛ 137. ꝺĩa ꝛ alijs. Groſſũ ãt ꝛ ſubtili ſunt q̃litates ꝺue q̃ꝺã: q̃s q̃ppe medicꝰ ſenſibilꝰ artifex ſbas cũ ſibi ſilibus nominat cuꝫ qualitates appareant cõpoſite aꝺ primas: velut ſube h̃ concrete. Groſſum ꝛ enim eſt cuius ſuba frigido magis aut calꝺo inſpiſſata exiſtit ꝺe ꝺifficili cedens ꝛ p ptes penetrãs tarꝺe. ſbtile vꝺ eꝫ.

Propter ſcꝺm vꝺ ſciẽꝺũ ꝙ quiꝺã ꝺixerunt aꝺ q̃ſitũ ꝺiſtinguenꝺo cibũ eẽ ꝺuplicẽ: ꝺuꝝ maſticabilẽ ꝛ liq̃ꝺũ nõ maſticabilẽ: volẽtes ꝙ ſi ꝺuo cibaria aſſumãt̃: quoꝝ vnuꝫ maſticabile ſit: reliquũ aũt nõ oportere imaſticabileꝫ maſticabili p̃mittere: moti ex eo ꝙ nõ maſticabile ſi pꝰꝺef cito ꝺigeſtũ nõ poteſ trãſire ſeipſuꝫ corrũpet ꝛ p̃ceꝺẽs ſilr̃ groſſũ iꝺigeſtũ. Si vꝺ cibaria vtraq; aſſũpta ſint maſticabilia ꝺicũt groſſũ ſubtilẽ anteire. Hec ãt poſitio ſaltẽ q̃tũ aꝺ pᵐᵃᵐ ptẽ ſtare nõ põt p illa eaꝺẽ q̃bꝰ oñſuꝫ p̃ori ꝺĩa potũ ꝛ cibũ ſilr̃ fore cõmiſcẽdos. Oñſũ.n. liq̃ꝺa vna cõpactis aꝺunãꝺa vt pfectior itervenĩat cõmixtio. ꝛ õmũ ꝺigõ ꝛ nutricatio. Nã ſi cibꝰ ſbtilis imaſticabilis p̃ponat̃ citiꝰ ꝺigeſtꝰ ptrãſiẽs ſecũ reliquũ cibũ iꝺigeſtũ ex ſtõ eꝺuc̃. Aꝺhuc vẽter i pte iſeriori exñs igneꝰ iportõabilis ſbtili cibo ipꝫ q̃ſi ſupflua calitate aꝺuret p̃parãꝺo eũ i colere g̃nationẽ in epe: pp q̃ꝺ ea poſitio quo aꝺ p̃orẽ partẽ ſtare nõ valꝫ.

Propter tertiũ aũt p̃mittant̃ p̃us q̃ꝺaꝫ veritati neceſſaria. ſcꝺo ſubꝺat̃ eaꝺẽ. ¶ Propter hꝰ p̃mũ ſcienꝺũ ꝙ corpoꝝ aꝺ p̃ſens ꝺĩa ꝺuplex exiſtit. nã eſt corpꝰ q̃ꝺꝺã ſanuꝫ ſimplr̃: cuiꝰ actꝰ p̃ceꝺũt iculpate hñs mẽbra oĩa. ꝛ p̃cipue ꝺigõnis pᵗ ſibi p̃portionabilia inuicẽ ꝛ toti. Eſt ꝛ aliꝺ huic oppᵐ vt cuiꝰ pticulaꝝ actiões ſũt ꝺeficientes: vtcũq; ꝛ marᵉ q̃ ꝺigõnis pᵗ nõ aꝺiuicẽ p̃portiõales: ſꝫ aut ꝺbiles cito alimẽtũ añ ꝺigõnẽ pfectã egreꝺi p̃mittẽtes i ſeceſſũ: vl̃ fortes ꝯſtipate p̃hibẽtes ipꝺ ẽt ꝺigeſto ſupfluitates ſeceꝺere. Eti. cibaria ſũt i ꝺuplici ꝺĩa. q̃ꝺã.n. ſũt alimẽta vꝺ vt panis: caro ꝛ vinũ lauꝺati p̃ tertia: q̃ꝺã ãt a nutrimẽto vꝺ extranea vtcũq; cibaria potiꝰ meꝺicialia ceu fructꝰ ꝛ olera: q̃ꝝ q̃ꝺã ſſ ſtipticãtia ꝛ alia mollietia. ¶ Propt̃ 2ᵐ hꝰ ſciẽꝺuꝫ ꝙ ſi corpa fuerit ſenſibilr̃ lapſa vt ꝙ ſeceꝺãt pamplꝰ groſſũ ꝺꝫ ac ſtipticũ tũc ſubtili ꝛ mollitiuo p̃mittere: vt ſui q̃ſi ꝯſtipatiõe q̃ꝺã tãto retineat̃ tpe q̃ꝺ ſubtile: vt vna poſſit ꝺigeſtio pſici. Si ãt fuerit ꝯſtipata ſbtile liq̃ꝺũ molliẽs g̃ſſo terreſtri ſtipticãti p̃mittat̃: vt vẽt̃ iꝺe molleſcat. Reliq̃ vꝺ corpora ꝺe q̃bꝰ p̃ncipalr̃ itroꝺuctꝰ ẽ ſermo h̃ h̃ orꝺie regãt̃ p̃miſſiõis ciboꝝ ꝛ poſtpoſitõis. Siq̃ꝺẽ.n. ꝺuo vl̃ plã ſumãt̃ cibaria: q̃ꝝ vnũ meꝺicinale ſubtile mollitiuũ ſit: aliꝺ aũt nutribile ꝺꝫ

Doc. 2. ca. 7. i prin.

ſic ſubtile facile ꝺſcẽſibile moroſiori p̃ponẽ. vñ p̃ practice. Opꝫ vt hꝺ p̃ponat cibos facile ꝺeſcẽꝺẽtes ꝺ ſtꝺ illis q̃ morant̃ ſic ꝙ molliãt vẽtrẽ illiſq; ſtringãt vt cibus cito ꝺſceꝺẽs viã paret morãti: ſic ſunt melones pſica. p̃us nãq; ſumẽꝺa ſũt: q̃ꝫ panis aut caro: vt molliẽs vẽtrẽ cibꝰ viã paret ſtrigẽti. Sicut prius ſumunt̃ olera elixa p̃parata cuꝫ muri ꝛ oleo. q̃ꝫ pira ꝛ coctana. Cuiꝰ q̃ꝺẽ rõ q̃r hꝰ ſũt facile trãſibilia q̃litates meꝺicinales hñtia. Et iꝺ vt vẽtrẽ cũ expeꝺit ſubꝺucãt: ꝛ ne poſtpoſita corrũpãt̃ reliquũ corrũpẽtia cibuꝫ ea: opꝰ ſit p̃ponẽ. ꝛ i hũc q̃ꝺẽ itellᵐ tẽꝺit̃. p̃ 3ᵃ. q̃ñ p̃cipit̃ cibũ ſubtilẽ groſſiori anteponi. Si ãt ſũpta ſint vꝺ nutrimẽta cibatiõis g̃ra ſolũ ſuſcepta ꝛ ñ meꝺicine tũc groſſior p̃mittat̃ ſbtiliori. vñ Halia. loco ptacto Groſſus cibꝰ nõ cito ꝺigeſtibilis p̃ceꝺat cito ꝺigeſtibilẽ ꝛ ſubtilẽ vt p̃pꝺ carnis ouine auibꝰ ꝛ vaccie añ ouinã. Qꝺ ꝛ ſenſit. A. loco ptacto negãs nõ fore comeꝺẽꝺũ labilẽ p̃ cibũ: ita vt poſt ipꝫ cibꝰ fortis ꝛ ꝺurꝰ aſſumatur. hꝰ vꝺ talr̃ ꝯfirmẽt̃. Oẽ nãq; agẽs nãle i ſui actione tps ꝯcernit. 2ᵒ cã. Et i maiori tpe fortior pficit̃ actio ꝛ cibꝰ groſſus fortiori iꝺiget actu ſbtili. Oportebit itaq; groſſũ p̃ceꝺẽ vt paſſumat ꝺigõnis actũ ante ſbtilẽ veniẽtẽ poſtrẽo. Amplꝰ ꝺꝫ ꝺigerẽt aꝺ iꝺ q̃ꝺ ꝺigerit̃ p̃portionẽ aꝺueire: ſic actiui aꝺ paſſiuũ: vñ aſſoriſ. pᵃ. Cibꝰ ꝺꝫ eẽ p̃portiõalis calori. nã ſi imẽſus fuerit mltꝰ expetit̃ cibꝰ. ſi ãt moꝺicus paucus. Qꝫ ſi alr̃ fiat aut i co. vl̃ hu. ſtaticos trãſibit. Cũ igit̃ ps vẽtris iſerior ſit caliꝺior ſupiori: eo ꝙ carnoſior eſt ipa ꝛ pli ſanguis ſilr̃ fortiꝰ ꝺigerẽs. Iuuat̃ ẽt ea ex meliori applicatiõe ptiũ reliq̃rũ ei ꝺictaꝝ. ꝺĩa. 26. vẽtris ꝺigõnẽ iuuãtiũ q̃lia ſũt epar: ſplen: zirbꝰ: ꝺyaphragma ꝛ artaria grãꝺis: cũ muſcul̃ ſup vẽtrẽ expãſis. Aꝺhuc ſi groſſus p̃mittat̃ eiꝰ groſſicie pilerꝺ vẽtriꝫ ꝯfortabit ꝛ ꝯſtipabit p̃hibẽs ſubtiliorẽ añ ꝺigõnẽ ex̃ ꝺuci. Si ãt ſubtilis p̃ponat̃ ſui paſſibili fluxibilitate ſeceꝺens ex ſtꝺ groſſiorẽ iꝺigeſtũ eꝺucet. Palin. cũ cibꝰ groſſus p̃ceſſerit ſubtilis aꝺueniẽs meliꝰ ſibi cõmiſcebit̃ i ipm vnꝺiq; penetrãs ſui ſbtilitate q̃ꝫ ſi ſubtilis groſſũ p̃ceꝺeret. Eiꝰ nãq; grauitate petẽs q̃ ꝺeorſũ ſbtiliorẽ ſeq̃ ſtraret i ptes. Sic g̃ ꝺꝫ g̃ſſiorẽ cibũ añponere ſubtili: q̃ñ corpꝰ ſanũ extiterit ꝛ q̃ñ g̃ra ſumit̃ nutrimẽti. Meꝺicie vꝺ g̃ra vl̃ tragematiꝫ poſtponũt̃ aliq̃ ſtiptica vt cibꝰ fũꝺũ petat vẽtris: ſic pira citbonia ꝛ caſeꝰ ſtipticus. Qñ ãt cibꝰ fuerit meꝺicialis labilis: celerit̃ putreſcibiliꝫ eũ ꝺꝫ p̃mittere: q̃ñ poſtpoſitꝰ iſunꝺit ꝛ corrũpit q̃ꝺ añ ipꝫ. Tps ãt anceſſiõis ſi fuerit mollitiuũ p̃prie ipſi ꝺꝫ tm̃ eẽ alimẽto ſcꝺo vt q̃ñ reliquꝰ aꝺuenerit ſit ipe iã i ꝺigõne ꝺ ſtꝺ ꝺſceꝺẽs: vt vẽtrẽ molliat ꝛ iſriꝺet. vñ peccãt i h̃ meꝺici ꝛ marᵉ in ꝺiureticoꝝ exhibitione: q̃bꝰ mox ſubſeq̃ faciunt cibũ ꝺeportantem hunc inꝺigeſtum aꝺ renes opilationẽ ꝛ lapiꝺitatem augmẽtanꝺo. Per oppoſitum quoq; quanꝺo venter fluxus ſtiptica ſubꝺuctiuis: vt tactum: premittere.

capi. 6. in me.

ꝺoc. 2. ca. 7. añ meꝺium.

1. prac. ca. 6. pꝰ me. vt in arg. aꝺ oppoſitum

In arg. aꝺ oppᵐ. 1. 3. ꝺoc. 2. ca. 7. añ m̃

cõ. apho. 15. iuxta finem

Colliᵍ. capi. 3. in fi. c. 2. 7. terap. ca. 6. in meꝺio.

Propter quartũ q̃ꝺẽ aꝺ pᵐ ꝺꝺm vt aꝺ auctes ꝙ ipẽ p̃ceꝺũt ſuis vijs itellecte ex vtraq; pte. ¶ Aꝺ aliꝺ ꝺꝺm verũ eẽ cito ꝺigeſtibile ꝛ ꝺſcẽſibile in altera pte ꝺiſtinctionis p̃miſſa: vt q̃ñ vnũ aſſũptoꝝ eẽt nutribile magis: aliꝺ vꝺ meꝺiciale molliẽs plus: ſꝫ q̃ñ vnũq̃ꝺq; fuerit nutribile vẽ ñ ꝺꝫ tc̃ g̃ſſo ſbtile p̃mittẽ: ſꝫ vt oñſũ ẽ eꝫ. Neq; ẽt accit: vt ꝺꝺucebat̃ ꝙ ſubtil̃ ꝺigeſtꝰ p̃uꝫ corrũpat̃ nõ valẽs exire: ꝛ cõmiſcebit̃ iꝺigeſto corrũpi pacto. q̃ñ ſilr̃ ꝺigerũt̃: eo ꝙ tal̃ ẽ p̃portio hꝰ cibarioꝝ: vt ſbtilis aꝺ groſſũ: q̃lis ꝺigõnis ptis iſeriorꝫ vẽtriꝫ aꝺ ptẽ ſupiorẽ neruoſitate minꝰ ꝺigeſtiua iſeriori. ¶ Aꝺ aliꝺ ꝺꝺꝫ ꝙ hic ſermo magis in corporibꝰ verificat̃ ſanoꝝ in q̃bꝰ nullus hũor ꝺe q̃ ſit curãꝺũ abũꝺet i ven

tre. Jn his .n. cib⁹ ꝓponēdus eſt medicinalis calefa/
ctiu⁹ digeſtiu⁹ ꝛ diuiſiu⁹. deinde vomitu aut ſeceſſu
educēdū flaticū i eo ꝯtētū. Extranee ſilr dcm̄ ſta co/
habitare i vētre cū nā nullū ſibi ꝯſtituerit receptacu
c. 9. d. fine. lū: nāliū ſcdo. ¶ Ad aliō dōm: ꝙ lȝ ſubtile groſſo ci/
ti⁹ cōſumaf: qn̄ fuerit eq̄lis q̄titatꝫ: ꝛ agēs ſilr cū alijs
ꝯditiōib⁹ eq̄le: cū tñ ſbtile ml'tiplicatū fuerit ſup groſ
ſuȝ plus aut tm̄ fit dicta cōſūptio ſubtilis ad groſſuȝ
vt antea ſed equaliter cōſumuntur: vt euenit in pro/
poſito ꝛ differentia apparuit priori. Suſcipitur eniȝ
de ſubtili tanta quātitas que groſſo reſtito contrapo
ſita inequali conſumitur tempore. ¶ Et ſimiliter ad
ea que partis alterius quid dicendum apparuit.

¶ Differentia. cxx.

Q[uod] ſemel tantū in die na/
turali ſit comedēdū monſtratur: qm̄ qd̄
eſt ꝯriū corpori ꝛ ipſi⁹ leſiuū raro appli
...com. 38. ...cap. 4. in ...dio. candū eſt. tale qdē eſt alimētū primo de
ge. ꝛ cor. ꝯñū tertio. Rarius autē eſt qd̄ ſemel in die.
¶ Adhuc aial qd̄ eſt actuū nobiliū paꝝ dȝ circa co/
meſtionē ſollicitari. vt illis valeat amplius intēdere:
...ca. 21. in ...10. 4. c. 17. ...te. ꝛ ca. 13. ...tin. ꝛ expl ... de iuua... ca. 5. in fi. ſeptimo de vtilitate particulaꝝ. hꝫ eſt hō ibidē. Pro
pter qd̄ raro ꝛ paꝝ vt ſemel ſolū i die comedere hȝ.
¶ Q aūt bis vꝫ p Corneliū celſum bis die potius q̄ȝ
ſemel cibū capere cōſulētē. q̄ꝛ alimētū ordinaf i reſtau
rationē deperditi: ſȝ ipſa vꝫ duplex. vna qdē nocte facta
cū calor coadiuuat⁹ fortificef: ꝛ reſolōne ſaltē ſenſui
occultā opef vehemētiorē: velut hyeme dicūt cōtin/
gere. Altā vō ē reſolutio diurna: pp poroꝝ a calido
ꝛ luce aptionē māifeſtā. ¶ Rurſus comeſtio appeti/
tui ordinaf. Sȝ cōiter bis appetif i die. Jōq̄ȝ bis erit
comedēdū. ¶ Et ꝙ ter vꝫ. q̄ꝛ ois pfectio i trib⁹ ꝯſiſtit
i hui⁹ li. ꝓhemio. Jn comeſtione vō pfectio attēdēda
nō minima cū ordinef ad vitā ex lōginq̄. ¶ Adhuc
...pho. 17. in ...dio. plimo calido plimū ꝛ ſepe alimētū expetit adminiſtra/
re. afforiſmoꝝ ꝓma. hoc aūt ieſt hoi cū calidiſſimū ſit
...oble te. 6. aialiū ꝓbl. 4ª. ¶ Q āt plus ēt q̄ter oñdif. q̄ꝛ ei qd̄ d/
bilis digōnis exiſtit: ꝛ vehemētis reſolōnis exhiben
...pho. 15. in ...fi. ꝛ. 17. in ...dio. ...5. in fine. ...r. cap. 4. in ...dio. dū ē paꝝ ꝛ ſepe: afforiſmoꝝ pª. Talis vō ē hō cuȝ ſit
ml'tis occupatiōib⁹ dedit⁹ digōnē ipediētib⁹: 5ª de iu/
uamētis. ꝛ cōpoſitiōis ceteris rariorīs d optia ꝯſtru
ctiōe. Palin. i die nāli q̄tuor cōbinatiōes q̄litatū tēpo
rū pticulariū exiſtūt ſꝫ quas luna in nobis mutatio/
nes alteratiuas cāt nō paruas. diia. 178. qb⁹ opuȝ ſit
cū alimētis reſiſtere. itaq̄ȝ q̄ter erit comedēdū. ¶ Sȝ
ꝛ ꝙ cōtinue vꝫ q̄ꝛ aial reſoluif cōtinue: cū calor nālis
ſemp humidū depaſcat: cui per alimenti adminiſtra/
tionem reſiſtitur ꝓportionatā. ¶ Adhuc qdā viden/
tur aialium paruoꝝ cōtinue quaſi comedere: quare
nō ꝛ maiora magis: itaq̄ȝ ꝯtinue vꝫ eē comedendū.

Oppoſitum autē hoꝝ oium: ꝛ plus te/
nēt arabes volētes ter
in duob⁹ fore comedēdū dieb⁹. Qd̄ vꝫ q̄ꝛ indigeſtuȝ
...toc. 2. c. 7. ...prin. cauendū eſt ſm̄. A. ſumere: ne ſup idigeſtū occurrat
Qd̄ fit ſi plus bis vicib⁹: vt declarabitur comedaf.
Neq̄ȝ opȝ corpuȝ permittere inaniri: qd̄ euenit ſi pau
ciorib⁹ adminiſtretur numero hꝫ. Propter quod in
duobus diebus naturalibus ter comedendum.

Propter primum qdē ſciendū: ꝙ co/
meſtio eſt alimenti
ore ſuſceptio. Quod aliquādo eſt maſticabile groſſū
interdū liquidū ſorbile ꝛ nōnūq̄ȝ liquidū potabile vt
vinum quod alimentū eſt ꝛ potus. Semel quoq̄ȝ bis
ter ꝛ hmōi ſunt aduerbia quantitatem diſcretiuā im
portantia. Quid autem ſit dies naturalis quidq̄ȝ ar/
tificialis. differentia viſum. io3.

Propter ſcdm qdeȝ ſciendū eſt: ꝙ hyp.
ſcdo re. a. cuȝ Gal'. videf
velle comedēdū fore ſemel aut bis i die. Qd̄ inuit qn̄
dꝫ. Qui. n. ſemel vl' bis in die cōedere ꝯſueuit ꝛ reliq̄ Tex. cō. 22.
ex qb⁹ nō eſt ꝯſuetudo prādere: ꝛ prādēt ꝛ ſiqꝫ ſemel Tex. cō. 27. ante medium
in die ꝯ ꝯſuetudinē comedēdo. ſexto vō re. ſa. idicat
Gal'. ſeipm̄ comedere bis in die. ſeptimo aūt de inge. Ca. 6. p⁹ me.
Jn exiccatis ꝛ debiliorib⁹ ter pcipif. Queſitū tñ regi
mē iſpicit ſanitatꝫ. Arabes vō vt tactū videnf regul'r
ſentire in duob⁹ dieb⁹ eē comedēdū ter. vñ q̄rto Al/ ca. 4. aū me.
mā. Qd̄ tēpati⁹ eſt vt ſani ter iter duos reficianf dies.
Prio quoq̄ȝ practice. Opportuni⁹ vt comedat hoc q/ ca. 13. in me.
dem die bis. hoc aūt ſemel. Cui⁹ cāȝ ſubdit vt alleuie
tur ei⁹ ſtōus a cibo diei: quo bis ſūpſit: ꝛ operef i reli
quijs cibi pcedētis ꝛ digerat cibū decoctiōe ſupue/
niēte opportuna. Prio aūt 3ª. Ex vicib⁹ ſatiantis co/ doc. 2. c. 7. ante medium.
meſtionis melior eſt vt hō vna die ſel' ꝛ altera bis. ſ.
mane ac veſpere comedat. Quoꝝ motiuū potuit eē:
qm̄ pceptū nihil comedēdū eē niſi cib⁹ de ſtō deſcēde
rit. Jpſe vō in habitudine media moraf i eo. 12. horis
vſq̄ȝ ad. 22. tredecima tertio. Sumaf aūt tps q̄ſi me/ Trac. 3. ca. 8. i medio.
diū iter. 12. ꝛ. 22. qd̄ ē circa. 16. horas. Ter aūt. 16. 48.
conſtituit horas: que duos pficiūt dies nāles. Preci/
pit āt māe ꝛ ſero vna dieꝝ cōedef ne nocte comedaf
ꝓfundiori. Hora. n. tūc ē digōnis ꝛ q̄etis. hec tñ apd̄
latitudinē hñtes ml'tā variaf ex breuitate dieꝝ ꝛ eo/
rū ꝓlixitate. Quid aūt de his dōm videbif ꝯñter.

Propter tertium vō ſciēdū: ꝙ ſic cor/
pora diuerſificanf i
alijs penes res nāles: nō nāles ꝛ ꝯ nāȝ: ſic ꝛ cc come/
ſtionis vices. Que aūt ſint he notū ē ex ml'tis. hic tñ
varietas q̄rif magis reꝝ nāliū ꝛ inālīū adinuicem q̄ȝ
pter nām cū ſermo i corporib⁹ ſanis exiſtat. Nā hoꝝ
quedā ſunt ca. ꝛ hu. craſſa ſufficienter denſa cōpacta
vētris ꝛ epis laudabiliū repleta decēter ſanguie: nō
occupationib⁹ extraneis ſubiecta in his locis ꝛ tpi/
bus cōtēperatis ꝛ cōſtitutionib⁹: ac q̄ neceſſaria ſunt
ad vitā ſufficiēter habētia. His qdē in die nāli ſufficit
ſemel circa meridiē ſemel comedere. Qd̄ ꝛ qdā pin/
guiuȝ noſtroꝝ obſeruāt ſacerdotū. vñ Almā. 4. Bis ca. 4. in me.
in die refici corpa hñtes craſſa ꝛ pinguia ledit: ſumūt
nāq̄ȝ tales multū alimēti. Abūdāt ēt hu. crudis digō
ne idigentib⁹: ꝛ iō tāq̄ȝ fortib⁹ vtute ꝛ corporib⁹ non
egentibus dādū eſt raro ꝛ multū: q̄ āt his ſunt oppo
ſita cū latis poris ꝛ ſubtiliorib⁹ bina vel trina forſitā
plus egēt comeſtione: q̄re Almā. 4. Semel in die co Ubi ſupra im mediate.
medē corpa hñtib⁹ macra: ꝛ ſicca nocet. Media vō
hoꝝ duob⁹ dieb⁹ ter reficianf aut oi die bis. Et hꝫ q/
dē rō ſumif ex poris oppoſito. Obſuāda ēt ſūt marᵉ
etas cū alijs ānexis ꝛ ꝯſuetudo. Nā iſantes ꝛ pueri ꝛ
ꝓprie aioſiores bina trina vl' ēt ampliori q̄nq̄ȝ egent
comeſtione. Silr ꝛ dcrepiti cū ſint ceu lucerna extin
ctiōi parata. afforiſ. i. Senes vō ſemel aut bis aut ter cō. apho. 12. in fine.
i duob⁹ dieb⁹. Adoleſcētes vō cū iuuenib⁹ bis i die:
ſꝫ tñ āpli⁹ ꝛ min⁹. Cui⁹ qdē rō ſumif ex calor itēſiori
ꝛ remiſiori cū ſba duriori ꝛ molliori magl vl' min⁹ re
ſolutiōi apte. Cōſuetudo ēt in hoc vehemēter ē obſ/
uāda. Nā qdā ſunt ſemel cōſueti comedē i die. alij vō
bis: nōnulli vō ter. q ſi mutanf a ſua ꝯſuetudine ꝛ pci
pue ſubito ledef q̄ȝplime: vt dclaratū ē. 2º. re. a. vñ p A. t. cō. 22. vſq̄ȝ ad. t. cō. 34.
3ª. Et vſus i hoc vehemēt eſt obſuādus: eo ꝙ dictuȝ doc. 2. ca. 7. circa medium.
eſt ipm̄ fore nām quādā quā p ſilia dȝ gubernare. nā
cōſuetudine diuerſitas cāt nō pauca: qdā. n. ſemel ci/
banf in die. alij vō bis. Et hi qdē citi⁹: nōnulli vō ad
veſpaȝ. 7. d ige. Plies ēt reficiēdi ſit illi ad q̄ꝝ ſtōs ſen ca. 6. poſt me.
ſibiliores colera cōſuete feſtinat ciboq̄ȝ modicū groſ
ſiori. Jn regionib⁹ ēt calidis tēporibus ꝯſtitutionib⁹

⁊ ſubtilib⁹ vtētib⁹ cibarijs op⁹ ſit numeꝝ augere cō meſtionē: in medijs vō mediū. in ꝯrijs vō ſec⁹ euenit oīarīa. Comeſtionis qꝫ numerū victū manib⁹ ꝗren tib⁹ op⁹ addere eſt pp multā reſolutionē i eis factā a calore acuto. Infirmoꝝ vō penes hꝫ ⁊ res variat̄ ꝗ pter nāꝫ dīa. i33. Pot⁹ ēt ſumēdus ē comeſtionis tē p ore: vt declaratū. ii8. dīa. Et hic qdē eſt pmixtiu⁹. Delatiu⁹ vō pōt ēt extra comeſtionē ſuſcipi. puta cuꝫ digeſtio fuerit pfecta in vētre ⁊ dimidiata i epate. 7. de inge. ℭ Ex his itaqꝫ breuib⁹ pōt qs veritatē hui⁹ ꝗſiti ampli⁹ explicare: cui⁹ approbatio apparet ex p argutis. Et nota ēt ex ipſa rei extat natura: ſic itaqꝫ ſentio nālius ⁊ ſepius bis comedendum in die.

Colle ca. 6. p⁹ medium.

Propter quartū vō ad pmū dōꝫ ꝙ lꝫ alimētū pp ꝯrietateꝫ noceat bis aut pluries applicatū: tn̄ ſi hoc debite fiat mai⁹ iteruenit iuuamētū nocumēto qn̄ necitas expe tit. ℭ Ad aliō dōm: ꝙ lꝫ hō ſit nobiliū opationū: nō tn̄ ei bonū ſit cōtinue illis ſupeſſe: cū he nō pmaneāt diuti⁹ niſi alimēto ſūpto ꝯueniēti ⁊ ei⁹ mō. Ter. n. aut bis i duob⁹ dieb⁹ vl̄ ápli⁹ comedere: nō ml̄tū excellē tes ipedit ipſi⁹ act⁹. ℭ Ad alia tria dōꝫ ē ipā magis affirmādo: qm̄ nūc nālius ē comedere bis i die ac cō muni⁹ ꝗ al̄r. Et id pl̄es legū obſuāt hodie: qō ⁊. G. teſtat̄ d. ſeipo vt ꝓtactū d re. ſa. aliqn̄ tn̄ vt ꝯſū ⁊ al̄r comedēdū. ℭ Ad aliō dōꝫ ꝙ illa ē pfectio ſube de ꝗ loqtur: ⁊ nō vict⁹ ꝗ cōſtat i eēntia: vtute ⁊ opōne aut pn̄ fine ⁊ medio. ℭ Ad aliō dōm ꝙ calidū illō nō eſt ꝗlitatiuū exacutū cōſūptiuū: ſꝫ ꝗtitatiuū poti⁹ mul cebre ac ſuaue. ℭ Ad aliō dōꝫ: ꝙ hō nō eſt ſic ꝺbilis calidi vt h̄ pſternat̄ intm̄: imo ſufficiēter ē potēs. iu uat̄ ēt digō vētris p ei⁹ adminiculātia ⁊ ꝯirbū expāſū ſup oia iteſtina. vt dīa. 29. ℭ Ad aliō dōm ꝙ ꝗtuor il le cōbinatiōes ꝗlitatū tēpoꝝ pticulariū ſꝫ ꝗdras lu ne nō ſic corp⁹ imutāt: vt pp has oporteat numerū co meſtionū variare: qō tn̄ i debiliſſimo ⁊ morti ppinꝗ accidit dīa. i33. ℭ Ad aliō dōꝫ ꝙ lꝫ corp⁹ ꝯtinue cō ſumat̄: nō tꝫ ꝯtinue comedere. Una. n. vice vl̄ duab⁹ pōt tm̄ comedi vt ſupſit illi reſol̄oni ꝯtinue: ⁊ maxie cū hō vtat̄ cibis ml̄tū nutritiuis: vt ſūt carnes: vinū ⁊ panis ſintqꝫ artificiata ita: vt ēt modica ipoꝝ ꝗti tas ml̄tā exhibeat reſtaurationē: ſint ēt ſibi cōcauita tes in qb⁹ retineat̄ ad tēp⁹. ℭ Ad aliō dōꝫ ꝙ aīalia pua ml̄tū comedētia ⁊ fere ꝯtinue nō fruunt̄ aſſūpto ſꝫ emittūt mox: ꝗſi cū nullā aut paucā hēant i iteſtinis replicatiōeꝫ: vt allec piſcis oñdit: i ꝗ vnū ſolū extēſū reperit̄ iteſtinū ⁊ vacuū oino. affixa ēt terre plātis ſt ppinꝗ. In hoib⁹ aūt ⁊ i alijs quoꝝ act⁹ ſūt pfectiores replicationes i iteſtinis ſunt plime ne in cōtinuo ſint comedere ac ſecedere. 5. de iuuamētis. ℭ Quid autē dōm ad ea que alteri⁹ partis iā apparuit ex pmiſſis.

Sancte me^m^ vl ar. 2.

cap. 5. in fine.

ℭ Differentia. cxxj.

Quod cena debeat eē maior prandio monſtratur. qꝛ pmo re. a. Infir mo ius ad pradiū da: ſꝫ ad cenaꝫ ius in cibū muta. Cibuꝫ vō vt ptiſana nō cola ta maius alimētū eſt iure: puta colata. Eti. in eorūdē 4. Potu vti mellicrato aquoſo. ſ. mane ⁊ ſorbitiōe. ſ. ptiſane ſucco ad veſperā. ℭ Ruſus dictū differētia ii8. ꝙ Gal̄. die horaꝝ eqnoctialiū. i3. circa quartā ho rā panē ſimplicem ſumebat ſine potu. In cena vō tūc groſſius accipiebat carnem cū pane. vt non veſceret̄ ſimplici: Eti. practice. i. Cena laudabilior eſt prādio eo ꝙ quiſqꝫ poſt eam quietus dormit. imergitur eniꝫ calor in fundum ſtomachi ⁊ corporis ⁊ digerit cibū plena digeſtione ⁊ bona. Itidem ſicut eſt in tpe vl̄i ſic

Tex. cō. 15.

tex. cō. 39.

ar. 2. ⁊. 4.

ca. 13. in me.

ppoꝛtionabil̄r ⁊ i particulari cū ipꝫ vim recipiat ab illo: ſꝫ in tpe hꝫ meli⁹ digerit̄: vtputa hyeme. ergo ⁊ i tpe pticulari ceu nocte cū ſit ſibi ppoꝛtionabil̄ i fridi tate: ſꝫ qn̄ plus digerit̄ ápli⁹ expetit̄ cib⁹. Ruſus di geſtio fit p ſōnū. Ipe nāqꝫ oēs opōnes nāles foꝛtes ef ficit. p ſcōa. ⁊ tēpatā pſtat qetē cū caloꝛis regimie ſuf ficiēti. hec āt nocte adſunt. Adhuc illo tpe ꝗ foꝛtifica tur ápli⁹ digō: magiſqꝫ diſtribuit̄ plus expetit̄ alimē ti. h̄ āt ē nocte cū foꝛtificet̄ digeſtiua: tū pp adunatiō nē cali ſe ad iterioꝛa trahēdo ab actib⁹ vtute vacāte aīali: tū ēt pp tenebras: qs caloꝛ digeſtiuus ⁊ ſpūs ſu giūt iterioꝛa petētes. Pali. Illo tpe plus ē comedēdū qn̄ maioꝛ pceſſerit ꝯſūptio cū cib⁹ ad r̄ſtauratiōeꝫ oꝛ dinet̄ ꝺpditi h̄ āt fit i die pp ꝯti^{nu} caloꝛē ⁊ act⁹ neciōꝫ i vita: qb⁹ atteuat̄ coꝛp⁹. Cena igit̄ ſup prādiū maio^{ra}.

Doc. 2. ſū. pri ma. c. 13. i pn.

In contrarium Qm̄ ꝗ exercitabāt̄ átiq tus ſoli⁹ carnis cōeſtiōe erāt mane ꝯtēti ⁊ panis ſoli⁹ i cena. p tertia. Carnis āt cōeſtio vl̄ maioꝛ ea ꝗ pāis cū ápli⁹ nutriat. Amp. alimētū dat̄ pp dēpditi recupationē: ſꝫ hec maioꝛ fu tura ē i die pp nāe calꝫ viuificatū ⁊ ſolat̄ ac act⁹ qb⁹ caro diſſoluit̄ raritate coꝛpis irreſtauratus. Amp. ſi nocte pp calidi vnitionē itrinſecā maioꝛ pceſſit cōſū ptio ⁊ maioꝛ die futura expetit̄ reſtauratio ꝗ pficitur prandio. Erit itaqꝫ prādiū ſup cenam maioꝛandum.

Doc. 2. ca 7. iu xta finem.

Propter primū vō ſciendū ꝙ prādiū ē cōiter alimēti ſuſceptio circa diei hoꝛā ꝗrtā: cena vō ſec⁹ vndecimā. aut ſic in bis comedēdū maxie. Uariat̄ tn̄ prādij tēpus ⁊ ma xie cene pp lōgitudinē dieꝝ ⁊ eoꝝ breuitatē pcipue.

Propter ſcōm vō ſciēdū ꝙ in hoc ꝗſito multiplex modus iuenit̄ dicēdi: qō euenit pp diuerſitatē cōpl̄onū: ꝯſuetudinē: diſpōnē tēpoꝝ ⁊ regionū ⁊ ſiliūm. Quidā nāqꝫ ſimp^r ptulerūt ꝙ prādio dꝫ eē cena maioꝛ pp vigoꝛationē iſtri digeſtiui in nocte. Alij vō dixerūt ꝙ flatici ⁊ fri di debēt meli⁹ prādere ꝗ cenare: eo ꝙ caloꝛ eoꝝ de bilis caloꝛe ſubleuat̄ diei ꝗ nocte mole flatis ſuffoca ret̄ fer̄ cēa maioꝛi ſcā. colici vō ⁊ exudi al̄s crudi pp ꝯriū agere hn̄t eꝫ. qdā aūt dicūt ꝙ ſm ꝯſuetudinē eſt pcedēdū: qō nō ml̄tū querit dubitatū. Nōnulli vō te ſtant̄ ſanis meli⁹ cenādū cū caloꝛ nocte foꝛtificet̄ i am pli⁹. Infirmis āt meli⁹ prādēdū niſi tūc occurrerit po xiſm⁹: cū nocte affoꝛis. 2. plus ſoleāt appere picula pp abſentiā vite datoꝛis ſolis. vꝫ. ceu oñſuꝫ eſt dīa. i03. Quidā quoqꝫ dixerūt ꝙ tpe calido ⁊ regione ſili prā diuꝫ dꝫ eē mai⁹ cena. frigido vō ꝯrio: quē galli teno rē obſuāt ⁊ ipꝫ foꝛtaſſis ex eoꝝ moꝛa i regiōe aliqn̄ cal̄a: vt Syria eduxerūt. In ea. n. ⁊ talib⁹ nocte cau ma icēdit̄ digōnis ꝑturbatiuū. ꝗꝝ qdē oiuꝫ etſi tenui ter tn̄ vitatē tāgāt i ſeqnti dicēdoꝝ apparebit ꝺfect⁹.

cō. apho. 12.

Propter tertiū ſiqdē ſciēdū ꝙ alimēta dāda ſunt plus aut mi nus: put digeri pn̄t. Nō. n. ex his ꝗ trāſglutiūt̄: ſꝫ ex digeſtis fit cibi toti coꝛpoꝛi exhibitio. ii. terapentice. Digō āt ꝗdrupl̄r pōt cōſiderari: vel rōne vicis ꝗ ali mētū coꝛpoꝛi applicat̄ digerenduꝫ: aut ſubiecti: quo actus exercet̄ in ipſuꝫ: vel rōne diſpōnis iter agēs ⁊ paſſum occurrentis: aut cōtinētis in quo ſubiectū di gerēs h̄ꝫ. Siqdē pmo mō: aut ſemel alimētū exhibet̄ in die vel ter in duob⁹ dieb⁹: aut i vno die bis ſeu ter. dīa poꝛi. Siqdē ſemel tūc dōm meli⁹ eē i ſero exhi beri. dūmō nō oculos cū cerebro hēat paſſibiles. Ce na. n. ſi parū egrotatiuis nocet oculis ⁊ cerebro. pra ctice. i. eo ꝙ hu. crudi ⁊ ſupfluitates nō remanēt i mē bris icōſūpti cū ſufficiēs hēat exercitij tps. Sil̄r no cte ſubſeꝗnte ſōn⁹ digeſtiu⁹ aduenit qes ⁊ tps lōgi⁹

ca 15. iuxta fi.

ca. 13. in me.

que digõnē cūcta vigorāt. h̄ tñ nõ querit q̄ſitū. Si āt bis comedaꝛ cõius mane maiorꝛ comeſtio pp nunc dcā ⁊ dd̄a vt q̄riꝛ. Siqdē ter vī tūc magꝭ eligēdū eē cenare q̄ꝫ meliꝰ pp tp̄s lõgiꝰ ſõnū ⁊ qetē futurā: qd̄ ēt nõ petiꝛ. Si aūt ad ſubm ↄſideratio referaꝛ ſcd̄o ſciē dū ꝙ hoc aut ē ſub latitudine ſanitatis vl' ī morbū iā decidit: qd̄ ſiqdē decidit aut cū hu. vitio vl' ſine. Qꝫ ſi
6. pꝰ me. abſqꝫ: ſic magis ē cenādū. vñ. 7. de ige. loquēs ī cura male ↄpl'onis ſicce ſtõi ait. In veſpa eſtimamꝰ cibum fortiorē dari nõ puis bonis potiētibꝰ his q ſic dietāꝛ. Qd̄ ⁊ rõne ſuadeꝛ. q2 hi ⁊ oīno malā ↄpl'onē q̄ꝫcūqꝫ abſqꝫ hu. vitio h̄ntes: ſiue ī toto aut ī pte v̄tutꝭ ſūt d̄bi lis ⁊ corpoꝝ extēuatoꝝ. vñ pp v̄tutē d̄bilē paꝝ egēt
me ptis. alimēto vna vice: pp v̄o cõſūptionē ſepe afforiſmo il lo: ⁊ qbꝰ ſemel aut bis ⁊c̄. h̄ āt fiet die: ſero v̄o non: vt nā nocte qeſcat: ⁊ ne ī prauos redigaꝛ vſus. ⁊ q2 tp̄s īteruenit lõgū ſõnꝰ ⁊ qeſ. iõqꝫ alimēto egēt ī cēa plus. Amp. nā ī talibꝰ ſolū ē ciboꝝ digõni ītēta: nõ āt ma turatiõi ſupfluitatū: carēt. n. eis. Rurſus tales cū ſint ſicci ⁊ eoꝝ qdā calidi noctis iuuanꝛ diſpõne ↄ̄ria. Da biꝛ itaqꝫ eis plus alim̄ti ī cena: ꝙ ſi cū hu. vitio patiā tur dd̄ꝫ fore ↄueniētiꝰ prādiuꝫ maiorare. vñ tertij p̄'.
ac S. ca. 10. prin. Ille cuiꝰ ↄſuetudo nõ tolerat vt ſemel reficiaꝛ diuidat cibū ſuū q ē minor refectiõe ſua ī tres ptes. ⁊ ſumat duas tertias ī prādio: ⁊ tertiā eiꝰ ī cena: pꝰ exercitiū ſubtile. Qd̄ ⁊ rõne pſuadeꝛ qm̄ illo tp̄e q̄ nā d̄bilis iu uaꝛ ī digõne calore ſolari viuifico ⁊ reſoluūꝛ āpliꝰ ſu pfluitates ſumēdus ē cibꝰ. h̄ āt ē die. Sūt. n. ⁊ hi ſil'eſ illis q hyeme frida lauanꝛ aq̄ īfrigidanꝛ ⁊ leduntꝛ cū eoꝝ ſint corpora tenuia ⁊ calor debilis ſꝫ iuuanꝛ eſta tis calore: vt ſūt mulieres ⁊ ſtatici: ceu tactū affori. 3.
Cõ. apho. 3. 19. Amp. tūc tp̄is magis viget ſupfluitatum reſolutio: ⁊ exercitiū īteruenit cū mēſura. Itidē calor vital' adeſt ſolaris ⁊ lucis digeſtiuꝰ cū ſit vite p̄nʳ: ſic̄. n. fructus cal'o digeriꝛ duplici pprio ⁊ ſolari. Theofraſtꝰ d̄ plā
iſt. 2. ca. 4 i edio. tis ⁊ farmacoꝝ. 4. Sil'r ī aīaliū digõnē duʳ h̄ꝰ opabiꝛ cal'm. Nocte demū oꝫ tales qeſcere a ml'ta ciborū ſu ſceptiõe: tū q2 nā fortis ⁊ digeſtiua ſufficiēs ē in ſõno: tū ēt ī nocte nā magꝭ ē circa ſupfluoꝝ digõnē ī talibꝰ ītēta cū eaꝝ expulſiõe. Adhuc qñ ſupfluitates r̄tinēꝛ phibita reſpiratiõe aduenięte ⁊ mouenꝛ ad ex̄: nõ eſt nā ml'ta ciboꝝ ipediēda exhibitiõe. h̄ aūt nocte fit: ſõ niqꝫ tp̄e. Quāq̄ꝫ. n. calor pleriſqꝫ fortificeꝛ ī nocte ſpi rituū ↄ̄ctiõe ⁊ ſõni reductiõe: nõ tñ ī h̄ꝰ p̄t duo vt ali mētū ⁊ ſupfluitatē digē: itaqꝫ ī his ↄueniētiꝰ ē cenaꝫ breuiare. Si v̄o h̄ꝰ corpa ſub latitudie fuerit ſanitatꝭ aut ſūt ſufficiēter ſana robuſta ſupfluitatibꝰ ſenſibili bꝰ carētia cū oēs expellāt ſua vita: vt athlete: hos q
e. 6. pꝰ me. dē expetit cenā maiorare. vñ. 7. d̄ ige. athlete ñ rõne ſola: ſꝫ experiētia lõgi tp̄is cõprobāte īuenerūt rõna bile fore q̄cūqꝫ ciboꝝ ſūt fortiora ī veſpa ſumē: qd̄ oñ diꝛ: tū q2 eoꝝ digõ nocte ſolū ē digõni ciboꝝ ītēta ⁊ ñ ſupfluoꝝ maturatiõi cū illis careāt fere: tū q2 ſolū ro bur corpis ītēdūt: qd̄ ⁊ nocte acqrūt magꝭ cū āplior fiat ſanguificatio ⁊ diſtributio ⁊ ſp̄ūꝫ his g̃ño. Rur ſus. Hi ī ocio poſiti die q̄ñqꝫ vehemētiſſimo mouenꝛ exercitio: pp qd̄ laudaꝛ cene ī his īgroſſatõ. Si āt cor pora fuerit ab iſto tpamēto robore diſtātia ceu ſꝛ pli ma vſqꝫ ī egritudinē nūc d̄ueniētia. Et alia ſiqdē aut
Ab auic. vt in rg. ad oppⁿ. exercitāꝛ exercitio fere ↄtinuo vehem̄ti aut nõ. Siq dē p̄ᵒ vt ſꝛ dictū māibꝰ q̄rētes: meliꝰ fit eis prādiū ſup cenā maiorare vñ dcm̄ ē ꝙ q ātiq̊ tp̄e exercitabāꝛ cõ tēti erāt cõeſtione ſoliꝰ panis in cena. Qd̄ firmaꝛ qm̄ alim̄tū nõ ſolū expetiꝛ pp nutrire: ſꝫ ⁊ pp h̄ūectare ac irrorare mēbra ne areſiāt ex forti motu: vt reſiſtaꝛ re
Eex. com. 45. ſol'oni ex caloris īcēdio pueniēti: vñ. 2. d̄ aīa. Alimē tū ī p̄nᵒ eſt ↄ̄riū corpi: deīde ī fine fit ſil'e. ita ꝙ cibꝰ hꝫ

remittere calitatē corpis nr̄i ⁊ phibē exiccatõeꝫ eiꝰ: pp qd̄ oꝫ plus cibi exhibē ī prādio: neqꝫ pp exercitiū ceſſāt ab eoꝝ digõne cū ita ſint ↄſueti. vſus. n. res eſt p̄ter nāꝫ. p̄ 3ᵃ. Eſt ⁊ calor vehemēs pp exercitiū potēſ Doc. 2. cap. 7. ante medium.
ſupeſſe labori ⁊ digõni: pp qd̄ videmꝰ eos ter ī die co medere: ⁊ cū appetitu digerere. Si āt nõ forti labo rioſo ⁊ ↄtinue: vt p̄dicti: vtanꝛ exercitio: dupl'r euenit id ad p̄ñs: qm̄ aut plimū vtunꝛ exercitio pp occupa tiones nec̄arias in vita ⁊ ēt q̄ ſalutꝭ: ſic̄ ciuiles viri q̄ꝫ plures circa bona fortūe negociātes ⁊ ſalutē: vl' iter dū exercitio forti ⁊ laborioſo mouenꝛ: vt diutiꝰ eqtā tes vl' itinerātes aut aliõ qddā fortiꝰ a ↄſueto agen tes exercitio. Et his fit vtiliꝰ cenā ſup prādiū āplius agē: q̄re Haliab. p̄cipit eos nõ prādere: qm̄ oꝫ d̄bētē 1. practice cap. 13. in medio.
exercitari corpꝰ mūdū: vt dicūt hie: alioqn corruptio nē digõniſ icurret ⁊ morbos ide ↄtigētes. qd̄ pſuade tur. q2 ſi cõederēt cū nõ ſint ↄſueti tales adeo forti ⁊ laborioſo exercitio: vt p̄ores ipoꝝ corrūpereꝛ iā digõ maloꝝ chīoꝝ g̃ñatiua. Ampliꝰ pp motū ſupfluū calõ diſſemiatiõe d̄bilitatꝰ ē hoꝝ. Cuiꝰ qdē vnitio potiſſi ma ē fortitudis ⁊ digõnis cā: q̄re obo idigēt fortiori. Id āt euenit nocte. Rurſus. Q2 p̄us nõ laborioſo vte banꝛ exercitio corpꝰ ſit h̄ūiditatibꝰ ē plenū qbꝰ p̄t re ſiſti reſol'oni puta ⁊ exiccatiõi p motū occurrētē ī die vt ī eo puo fruātur cibo. Apparet igiꝛ ī his p̄miſſū ī ductis. Qñ āt vtunꝛ exercitijs ſuis ⁊ alijſ occupatiõi bus ī vita p̄cipiēdū ē ipſiſ meliꝰ prādē q̄ꝫ cenare. Qd̄ fulciꝛ ex re. ſa. 5. ex anthio co medico ⁊ Thelefo grā In medio.
matico q vixerūt lõgeuis tpibꝰ eoꝝ prādia ſup cenaſ augētes: qd̄ d̄claraꝛ ⁊ vtcūqꝫ iā ex corpibꝰ nõ egrotā tibꝰ appuit. Cū. n. h̄ ſint d̄bilis digõnis iuuāꝛ p calo rē ſol' ⁊ lucē valde viuificos. Cõfortāꝛ. n. ſp̄ūs ide p p ſuū ſil'e. Ipe nāqꝫ aut ē lux: aut effigiē lucis hꝫ. A. Iu 4. de aia. ca. 5. poſt prin.
uāꝛ ēt q2 ſupfluitates tūc meliꝰ expellūꝛ poriſ apꝭ die q̄ꝫ nocte. Ampliꝰ nocte ñ oꝫ eos ml'to cibo: ſꝫ pauco repleri cū nā tūc ītēta ſit magis ↄ̄c digõnē h̄ūoꝝ cru doꝝ: q̊s ſõnꝰ hꝫ maxᵉ digē: ac ad bēignū reducē: lꝫ. n. nocte digeſtiua fortificeꝛ v̄tꝰ: nõ tñ ī his adeo fortifi caꝛ ꝙ valeat cibū ⁊ ſupfluitates digē. Nocte ſil'r ſup flua poris clauſis ñ reſoluūꝛ: ⁊ motu ī ſõnū ⁊ aere no ctis oppugnāti eoꝝ eūoni. Itidē v̄tuſ ē fortꝭ ī nocte ⁊ maxᵉ nāliū digeſtiua pp calī ↄ̄ctionē ⁊ eiuſdē vnitio nē. Uirtꝰ aūt fortis cibū nõ expetit p̄cipue cū ſupfluo rū fuerit digõni ītēta ſatagēſ ad benignū ea reducere vl' ppellere. Rurſus. Meliꝰ prādētes ampliꝰ p̄ñt vti exercitio qd̄ ī ſanitatꝭ cuſtodia potiſſimū extat: calorē nāqꝫ vigorat īnatū: ⁊ oēs v̄tutes fortes efficit cū ſup fluoꝝ expulſiõe: qd̄ oñdiꝛ cū oporteat eū q exercitaꝛ: vt cibꝰ heſternꝰ iā digeſtꝰ ſit ī ſtõrepe ⁊ vēis. p̄' tertia. Doc. 2. c. 3. cir principium.
vñ collꝫ. 6. oꝫ oēs digõnes celebratas eē qñ fit exer citiū. Sic āt euēit qñ cena prādio mior extat cū cibꝰ collr. 2. ī me
d̄ria p̄ori vltra. 12. horas pmaneat ī vētrē. tūc āt māe ſcõ eū opõtebit a ſõno ſurgē ac moueri digõne nõdū ep̄is mediata: q̄ qdē p ſõnū iuuaꝛ ⁊ qetē ſic̄ q̄ vētris ⁊ p motū d̄ exterioribꝰ ad iteriora ſcm̄: ita vt aduenię te mane digõ ſõno pfecto pturbabiꝛ cū tūc tp̄s adue niat exercitij. Qñ āt meliꝰ prādeꝛ v̄tꝰ digeſtiua nutri mētū oblatū digeret in die adeo ꝙ pficiꝛ vētris digõ nocte ſupueniēte ac ep̄is. ſil'r incipiꝛ ⁊ finiꝛ digõ vſqꝫ māe: vt aduenięte die ſit motꝰ d̄ ptibꝰ iterioribꝰ ad ex teriora. Nā digõ mēbroꝝ talē vī eꝫ alijs motū imita ri. Sic itaqꝫ poterit añ prādiū p̄ori melius exercitari tp̄e quo digõ 3ᵃ pficiꝛ: qd̄ nõ poterat ita ſuſcepto cibo ampliori in cena cū digõ tertia neduꝫ ſcd̄a fuiſſet cõ pleta. Ita igiꝛ appet qūo rõne ſubiecti: quo celebraꝛ digõ diuerſificeꝛ q̄ꝫtitas exhibitionis cibi in prandio vel cena. Si v̄o cõſidereꝛ diſpõ ↄ̄ñs agētis ⁊ patiētꝭ

que familiaritas eſt quedã ꝛ ꝯſuetudo nã extris altã ƀʒ hyp. in libro de aere ꝛ aq̃. ꝛ Ari. ĩ de memoria ꝛ reminiſcẽtia. ꝛ dĩ altera nã. i. alterãs nãʒ vl' q̃dã nã. Et cũ vſus ſit res ex nãʒ expediet alimẽtũ plus aut minus in prãdio vl' cena ƀʒ ꝯſuetudinẽ exhibere: q2 cõſuetudo ẽ res maxia i ꝯſuãda ſalute ꝛ egritudine curãda. 2° re. a. Qđ oñdit: eo ꝙ ei⁹ mutatio ꝛ maxie ſubita vehemẽter ẽ leſiua. vñ Damaſ. Mutare ꝯſuetudinẽ nociuũ ẽ ꝛ moleſtũ ꝛ p̃cipue ſenib⁹. ꝛ iõ. 4. Almã. Praue ꝯſuetudines abolende ſunt: ſʒ nõ mox: eo ꝙ nã nõ ſuſtinet mutatões repẽtinas i techni. Siqdẽ rõne ꝑtinẽtis obſuãdũ: qñ aut erit tẽpatũ cal'm vel fri. aut cõmixte vl' celerit mutabile. Si vo ad tẽpatũ oʒ in antedictis ſbis pp añdicta p̃dicta prãdiũ ſuper cenã magnificare: ꝙ ſi calidũ adhuc q2 nocte ſupueniẽte eſtuoſa digeſtiua nõ valʒ alimẽtũ ꝛ ſupfluitates cũ ƀ min⁹ digerere. Et iõ egyptij ꝛ ſyrij calidas ĩhabitãtes regiões meli⁹ prãdẽt q̃ʒ cenẽt. Si ãt fridũʒ ſil'r cũ i p̃lib⁹ luce diurna ꝯfortet digõ ꝛ reſoluãt ſupfluitates i eis abũdãtes q̃ʒmaxie. Propter frig⁹. n. circũdãs nã nocte itẽta ẽ circa tãtas ſupfluitates digerendas: vñ nõ expetit ml'tũ alimẽtũ adminiſtrare in cena quẽ q̃dẽ tenorẽ obſuãt vltramõtani frigidas ĩhabitãtes regiones: ꝛ p̃cipue gallici plus alijs rõne vtentes. Sic itaq̃ʒ appeat diuerſitas aſſũptiõis quãtitatis alimẽti ex plurib⁹ itẽtiõib⁹ ſuſcepta: ꝛ ꝙ vniuerſali⁹ tandẽ cũ plures egritudinũ ſint mãles: q̃ʒplurima ẽt corpora ſũt lapſa: maiorãdũ fore prãdiũ ſupra cenã.

Propter quartũ qdẽ ad p̃mũ dõm ꝙ hyp. loquit' i corporib⁹ nũc egris. hic aũt ſermo eſt de ſanoꝝ regimine. Aut corpa de qb⁹ loq̃t' ſunt in materiei expurgatiõe ĩpa digeſta. ꝯceſſũ. n. ẽ ĩfirmis nõ ſupfluoſis meli⁹ cenare. neq̃ʒ ſupplẽdũ: vt q̃dã ꝙ mãe vtẽdũ ſit mellicrato aq̃ſo: ſʒ audiẽdũ poti⁹: ꝙ p⁹ mellicratũ vl' oximel p̄ duas horas dãdus ẽ ordei ſuccus: vt appebit. dĩa. 171. Et iõ cõmẽ. Meli⁹ qdẽ nũc ita dici mellicratũ q̃dẽ p̃m: poſtea vo ſuccũ ptiſane offerri. Cũ ãt dixerit in veſperã p̄ducẽ poſtea pticulariorẽ doctrinã facit nõ vliorẽ. ¶ Ad aliõ dõm ꝙ aut. G. erat ſupfluitatibus mũdus vl' ꝙ minorabat prãdiũ laboris ciuilis occaſione pp ĩfirmoꝝ viſitatões crebras. ¶ Ad aliõ dõm ꝙ nõ oẽs digerũt hyeme meli⁹: ſʒ cali carnoſi: vt oñſuʒ affo. i. Uel meli⁹ digereret niſi ſupfluitates i corporib⁹ adeſſent: ꝛ ƀʒ hoc ꝯceſſũ ẽ plus exhiberi õ cibo. Neq̃ʒ ẽt eſt ſiĩtudo multimoda ſomni ad hyemẽ ꝛ vigiliaꝝ ad eſtatẽ. ¶ Ad aliõ dõm ꝙ in p̃lib⁹ meli⁹ digerit' in ſõmo q̃ʒ in vigilia ſi digerẽda ſint paria. Sʒ dictũ ꝙ ſomn⁹ nocte ƀʒ in p̃limis ſupfluitates ãplius digerere: ꝛ nõ ſic alimentũ. ¶ Ad alia duo ſimil'r vt apparuit in nõ paucis corporib⁹ ſupfluitatib⁹ redundãtib⁹. ¶ Ad ea ẽt q̃ alterius partis qd dicẽdũ quã tũq̃ʒ vincant viſũ. ¶ Uñ ad p̃m dõʒ ꝙ. A. loq̃t' de corporib⁹ vehemẽter ꝛ q̃ſi ꝯtinuo ſe gymnaſio exercitãtibus. ¶ Ad aliõ dõm ꝙ quoſdã vt calidos carnoſos magis iuuat caliditas ſomni ad digõnẽ q̃ʒ ſolis ꝛ lune. ¶ Ad aliud dicendũ ꝙ hoc eſt verũ in paꝝ cenãtib⁹: in plus aũt nõ ſic. ¶ Dĩa. cxxij.

Q super fructus ſit bibẽdum

ostendit'. In dietis enim particularibus pſica ieiuno ſtõ vel vacuo ſũt edẽda: ꝛ poſtea vinũ vet⁹ odoriferũ bibendũ: ipſa vo extãt corruptibilia de facili qđ notat eoꝝ: quaſi fetor qñ inciduntur ferro. Sil'e nãq̃ʒ in his exiſtit ꝛ alijs. ¶ Adhuc fama nõ oĩno õperditur quã populi multi famant: ethi. 7. Impetus enim cõſequũt' amplius celeſtes. famoſus aũt ſmo: qñ aliqđ vinũ ẽ poteti⁹ ꝛ aromaticuʒ id bonuʒ p̄ pe ponibus exiſtere. ¶ Rurſus illõ ſup fruct⁹ exhibendũ qđ eoꝝ corrigit malitiã: ipſoꝝq̃ʒ p̄pellit nocumẽta cũ fere vl'r ſint mali ſanguinẽ hũore replẽtes aq̃ſo. Hmõi aũt ẽ vinũ cũ ſit cal'm putrefactiõis rectificatiuuʒ vniuerſas mouẽs excreationes. 11. de inge. Educitq̃ʒ ipſos ad extra pp colerã quã mouet: ꝛ iõ p̄mo 3° eius vſus cõcedit' iuuenib⁹: Eſtq̃ʒ ceu tyriaca maior cal'a ifridãs corpa: frida calefaciẽs: ſicca humectans ꝛ hũida exiccãs i dietij p̄ticularib⁹. Itidẽ fruct⁹ aſſumpti calidi extãt aut fridi. Si qdẽ fridi pot⁹ ceu vinũ illis cõpetit cũ ſit cal'ʒ eoꝝ friditatis p̄ oppoſitũ correctiuũ. Si vo calidi frigidoꝝ aliq̃ʒ potuũ. vʒ. aq̃ ꝛ ſil'r ſi ſicci fuerint aut humidi. Itaq̃ʒ ſuper fructus ꝛ vl'r cibum humoris praui cõpetit potus ꝛ p̃cipue vinũ.

In oppoſitum p̄ 3°. Sup cibũ mali chimi bibere vinũ dũ cõedit' aut añ: aut poſtq̃ʒ digerit' ẽ malũ: qñ fac̃ p̄uũ chimũ in extma corpis penetrare. ꝛ ſubdit' al'ſ tñ ſil'r ſup fructus ꝛ p̃cipue melões. Palin: ƀʒ arabes ſup cibũ vl'r nõ ẽ bibẽdũ ꝛ p̄pe vinũ niſi poſtq̃ʒ diuti⁹ vẽter iſederit. dĩa. 118. ne fiat diſtãtia iter vẽtrẽ ꝛ cibos vt eos tãgere ñ valeat: vl' alimẽtũ õportet idigeſtũ i ptes. Fructus ãt ſũt qs cib⁹ ſup quẽ adhuc minus eoꝝ timẽdo malitiã erat bibẽdũ. Eti. cũ ſint alimẽta medicinalia magis nõ ẽ ipſis qd adiũgẽdũ quãtũ poſ'e vturẽ hñs delationis ſeu alitiõis. Et iõ de alimentis do cet' ſcõo exhiberi p̄ tps non paruʒ ante aſſumptionem ſimpl'r alimẽti: itaq̃ʒ ſup fructus nõ eſt qcq̃ʒ potandum.

Propter primum vo ſciẽdũ ꝙ fruct⁹ ſſ vegetabiliũʒ ſeia ex ipſoꝝ ſupfluis p̄ducta: q̃ ml'tipl'r diuerſificant' q̃ʒtitate ipſoꝝ diſcreta ꝛ cõtinua: ꝛ aſſumentis q̃ʒtitate: ſba origine ope ꝛ tpe. Qualitate qdẽ dĩnt: puta nã: ſapore: odore ꝛ colore. Nã qdẽ qñ q̃dã ſũt calidi ꝛ ſicci: alij cali ꝛ hũidi: nõnulli fridi ꝛ hu. aliq̃ vo fridi ꝛ ſic. ꝛ q̃dã vt poſ'e tẽpati. Sapore vo oĩ vt dulcedie: amaritudine ꝛ reliq̃ʒ: ꝛ odore ſil'r ſuo mõ ƀʒ ꝙ poſ'e ſit denotare. Itidẽ ꝛ colore. pl'm tñ attinet viriditati q̃ amplius expoliat' maturitatis tpe ꝛ ad albedinẽ aut nigredinẽ p̄mutat'. Suba eqdẽ qñ q̃dã ſſ molles: aq̃ſi: aliq̃ terreſtres duri: nõnulli viſcoſi: alij frãgibiles: q̃dã graues: ꝛ aliq̃ leues: ꝛ q̃ hõ. Origie ãt: q2 ſũt aliq̃ vegetabiliũ ceu q̃ oleꝝ aq̃ſitate participãtes ãpliori: alij ãt hoꝝ qdẽ minori. Ope vo q2 q̃dã ſũt p̄portiõabiles alimẽto: vt fic⁹: vue ꝛ maturiores dactili: alij remoti maxie ſic̃ corna ꝛ neſpilla. q̃dã vo medij vt nuces: poma ꝛ talia. Nõnulli ꝛ vẽtrẽ ſoluũt ꝛ vrinã p̄uocãt: vt pruna: vuaꝝ maturiores: pepones ꝛ cucurbite. Alij ꝯſtipãt ceu pira: ſorbe: neſpilla ꝛ myrt⁹. q̃dã vo medij. Diuſiſicãt' ẽt ƀʒ tpa: qñ fere i oĩb⁹ maturãt' tpib⁹: eſtate tñ ꝛ autũno max'. Sup fruct⁹ vo audio bibit' dũ aſſumũt' aut imediate ipſis fere cõeſtis. qd ãt ſit pot⁹ dĩa oñſũ. 118. Sitij ſiqdẽ farmacoꝝ õ duplici accit de cã vel ex hũiditatis minoratiõe ceu cõtigens a ſtõ ꝛ vl'r a ptib⁹ nãlibus aut ex calitatis dñio vehemẽti vt q̃ a ſpũalib⁹. Corpa ẽt fructus aſſumentia variant' i naturis ꝛ i cõpõne vt ꝛ fruct⁹ ſũt. n. q̃dã calida reliq̃ frida ꝛ ſic. ꝛc. ꝛ alia ſtiptica nõnulla ſolubilia ꝛ alia media: ꝛ hõ dĩjs diuerſificata q̃ʒ multũ.

Propter ſcõm vo ſciendũ ꝙ aliqui ſimpl'r protulerũt nullo modo ſup fruct⁹ fore bibẽdũ: neq̃ʒ ꝛ vl'r ſup cibũ nedũʒ ſup fruct⁹: dĩa p̃tacta. Alij vo ex argutis p̃ceperunt ſup ipos fore bibẽdũ tanq̃ʒ potu eoꝝ corrigeret' malitia. Quid ãt õ his ſentiẽdũ ex dicẽdis ꝯñr appebit.

Margin notes (left): coll'r p⁹ me. Verſus finem ꝛ. 2. cõp'oñũ. c. 4. in medio. — coll'r. a. t. cõ. 20 vſq̃ʒ ad tex. cõ. 27. — Apho. 13. Colll'r. c. 4. in medio ꝛ c. 10. i p̄n. — A. t. 3. t. cõ. 53. — cõ. 39. 4. re. a. — coll'r cõ. apho. 15. poſt p̄n. i. ꝛ verſus finem. — Parti. 2. cap. p̄ oprio. — B — ca. 14. p⁹ me.

Margin notes (right): ca. 9. poſt p̄n. — Doc. 1. ca. poſt medi. — Parti. 5. ꝑ. p̄po añ m. — Doc. 2. c. 8. med — ca. 19. ꝛ. 30 — Diſt. 3. c. 6. xta finem

Propter tertiũ vo ſciẽdũ ꝙ ſitꝭ aut ẽ valida clamoſa ⁊ maxime certa vl̃ nõ talis. Si qdẽ ꝑor exhibẽdus ẽ q̃litercũqꝫ potus. vñ. iii8. Oꝫ ꝓculdubio vt nimiũ ſitientibꝰ potꝰ exhibeat̃: q̃re. 7. curatiue. Quis nõ vltra ferẽs ſiti ſil' vt dicebat eligẽs mori magis q̃ꝫ viuere cõtriſtatꝰ: ⁊ ſil'r de maraſmo. vñ. 4. Almã. ⁊ ꝓ practice. Si neceſſitas vrgeat ſup cibũ bibat̃ ex aq̃ paꝝ: nõ aũt ad ſatietatẽ ſitꝭ ſedãde gr̃a: qd̃ fulcit̃: q: qd̃ i vehemẽtẽ paſſionẽ ⁊ ãxietatẽ aĩal iducit amonẽdũ ẽ ab eo. Talis q̃dẽ ẽ ſitꝭ ſiue ab inatiõe accidat ſeu ab iflãmatiõe cum hũidũ diſſoluat nãe caloris pabulũ ⁊ fulcimẽtũ inani. ea nãqꝫ cõſũptionẽ cãt̃ hũiditaꝭ ſubtilioris ceu fames groſſioris: qd̃ inuit̃ d̃ ſine titulo ita. Dij tibi dẽt nudoſqꝫ lares iopẽqꝫ ſenectã. Et lõgas hyemes: ppetuãqꝫ ſiti. ceu ⁊ d̃ tãtalo enigmatizauerũt poete. Eſt ex h̃ itaqꝫ ſup fructꝰ bibẽdũ. Si vo ſitꝭ ñ fuerit hꝫ tũc attẽdẽdũ: qm̃ potꝰ aut expetit̃ gr̃a meᵉ vl' alitiõis. Siqdẽ ꝑᵐ aduertẽdũ an fructꝰ ſũpti ſint fridi corruptibiles d̃ facili ⁊ vẽt ſil'r: qm̃ tc̃ vinũ exhibẽdũ vetꝰ odoriferꝫ potẽs qd̃ ẽ calꝫ ⁊ ſic. dĩa. 70. Et hec itẽtio bita i dietꝭ. vñ. 2. re. a. ⁊ ꝓ 3ᵃ. Bibãt paꝝ vini nec aq̃ mixti cũ q ꝑter ꝯſuetudinẽ fuerit prãſi: nam vinũ tale ⁊ i tãta mẽſura ſũptũ alterat ⁊ digerit prãdiũ ꝑacceptũ abſqꝫ d̃ductõe ipſiꝰ añ id i venas: qd̃ ⁊ vinũ opat̃ ſup fructꝰ marᵉ. Si vo fuerit vẽtris cali marᵉ: ſic vt eoꝝ remittat̃ calitas potꝰ ceu aq̃ exhibeat̃ in q̃ꝫtitate modica ⁊ ꝓpe cũ ſitierit timẽdo ne ipꝫ i colere ꝑmutẽt̃ putrefactiõeꝫ q̃ duo fulciũt ad hec ꝑinducta. Si ãt potꝰ alitiõis gr̃a: puta d̃portatiõis itueat̃: aut cũ h̃ nutritiõis vt alij potuũ ꝓpe vinũ cũ ceteris ſui calitate: ſbe ſbtilitate ⁊ ac nãe mutabilitate ſubeat i ꝑtes. ſup cibum mali chimi ⁊ fructꝰ maxieqꝫ ml'tos ⁊ aq̃ſos celerius corruptibiles ñ ẽ potꝰ ſumẽdꝰ: ⁊ ꝑcipue cũ fuerit q̃ꝫtitaꝭ maiorꝭ: ſatagit. n. ꝑua hũida i ex̃mũ corpis penetrare: qd̃ voluit. A. cũ adducꝫ i hãc ꝑtẽ imo vl'r ꝑcipit vinũ ñ eẽ pꝰ cibũ bibẽdũ cũ ſit ex rebꝰ ipediẽtibꝰ magis. digerit. n. velociꝰ ꝑtrãſiẽs: ex his ſiqdẽ itelligẽs poterit diuerſitates fructuũ: corpoꝝ ⁊ potuũ in ſba: q̃litate ⁊ hꝫ ꝑdcis i adiuicẽ ꝯiũgẽ: ⁊ i eis iudicat̃ potũ ſup fructꝰ fore dodãdũ aut mime. Noſce tñ ꝙ ſi ꝯtigat ſup pl'es fructuũ bibẽ alitiõis gr̃a minꝰ ẽ illaudabile vt aq̃ potet̃ q̃ꝫ vinũ cũ ea malaxet̃ ãpliꝰ q̃ꝫ vio ⁊ ad iferiora iducat̃ cũ nãe maxieqꝫ vino ꝯſuetꝭ ſit minus amica. Vinũ aũt magis fructꝰ ſaluat illeſos ⁊ ad itima corpis ꝓpellit. vñ vulgatũ exptũ minꝰ nociuuꝫ aquã ſup fructꝰ ⁊ ſicꝰ q̃ꝫ bibẽ vinũ qd̃ oñdit extriſeca ifuſio ipaꝝ i aq̃ ⁊ vino. Quidã. n. dolores paſſi ſt̃ itẽſiores ſup fructꝰ ex potu vini aliq vo mortui idẽ ſup ficꝰ bibẽtes. vñ nõ ſolũ ſup hos ipꝫ bibẽdũ mime ꝑcipit: 3ᵃ ꝑ: veꝝ vl'r ſup cibũ cũ ſit ex rebꝰ ipediẽtibꝰ magis. Digerit̃. n. velocit̃ ⁊ penetrat cogẽs cibũ adhuc idigeſtũ ꝑtrãſire: q̃re opilatiões fac̃ hr̃ditare q̃ oium egritudinũ ⁊ maxie cronicaꝝ ſt̃ m̃r: putrefactiones ⁊ õmũ febres ⁊ ãpata cãntes. ¶ Sꝫ c̃c ꝑdcã dubitat̃: q: q̃tidie ꝯſpicimꝰ bibẽtes vinũ forte ac ml'tũ ſup fructꝰ aq̃ſos ⁊ puerbial'r ſup melões ꝑcipue. ¶ Dõꝫ ꝙ lꝫ ñ patiat̃ hic i ꝑñti vigore alt̃atiue: ledẽt̃ õmũ i poſteꝝ ⁊ aggregatiõe ſupfluoꝝ paulatiua. vñ alimẽtoꝝ i. Nõ oꝫ neglig̃ pura facẽ oĩa ad eſũ ſemia. Cognoſcẽtes ꝙ q̃ꝫuis p ſingulos dies nocuᵐ nõ ꝑcipiat̃ eorũ pp ꝑuitatẽ: tñ qd̃ aggregat̃ ex ipſis tpe ml'to mãiᵐ fit aliq̃n: q̃re eorũdẽ. 2. Ab oibꝰ abſtinẽ ꝯſulo cachochimis edulijs ⁊ ſi facile ſint aliqbꝰ digeſtibilia. latet n. tpe ml'to prauꝰ i venis chimꝰ ex his aggregatuꝫ q occaſiõe modica deuenit ad putrefactionẽ: febrẽ operãs mali moris. vl' dõꝫ ꝙ vſus ſũt res ex̃ rõneꝫ: ꝓ 3ᵃ. vnde ibidẽ lꝫ potus negetur ois ſimpliciter ſup cibũ: ſubditur tñ ꝙ ſuper ipſum bibere duas brielas aut tres non nocet ei qui conſueuit. conſuetudo nãqꝫ eſt res potiſſima in ſanitatis cuſtodia. 2. re. a. apparẽs.

Propter quartũ vo ad ꝑᵐ qd dõm iaꝫ apparuit. ¶ Ad aliõ dõꝫ ꝙ ſmo illoꝝ famatꝰ hꝫ qd ṽificat̃ vt viſũ fuit ceu qñ gr̃a medicie aut vehemẽtꝭ ſitis potat̃ ſup fructus. ¶ Ad aliõ dõꝫ cũ iductoꝝ ipſiꝰ pl'imoꝝ ꝯceſſiõe cuꝫ gr̃a correctiõis potꝰ ſumat̃ ⁊ in modica q̃ꝫtitate neqꝫ cũ ad extriſeca fructꝰ ꝑduc̃ vinũ oino colerã eũando vt eã magis p vrinã educat q̃ꝫ p vẽtrẽ. ſic ãt opꝫ i venas ꝓgredi ⁊ ad itriſeca ipos ꝑducẽ. In paucioribus n. colera repit̃ i ſtõ. ¶ Ad aliõ dõꝫ ẽt ꝙ potꝰ illõ operat̃ gr̃a medicine: nõ aũt alitiõis: cuiꝰ gr̃a iaꝫ rõnabiliter vinũ eſt ꝯceſſuꝫ: alteꝝ vo negatũ. ¶ Ad ea ẽt q̃ alteriꝰ ꝑtis qd dõm apparuit. nã ꝑmũ eſt notuꝫ p. A. introductũ cũ neget potũ ſup fructꝰ alitionis gr̃a. Et ita reliqua ꝓcedunt ⁊ maxie ſm arabum poſitionẽ.

¶ Differentia. cxxiij.

Q super dextrum latus

dormiẽdũ ſit meliꝰ oñdit̃: qm̃ ſup illõ latus eſt aptiꝰ dormiẽdũ ſup qd̃ magis aduenit somnꝰ. hoc ãt ẽ ſup dextrũ ꝓbl. 6. ¶ Rurſus qñ dormit̃ ſup d̃xtrũ vẽter i q̃ digerẽda cõtinent̃ ſupponit̃ epati cal'o ⁊ hũido digeſtiuo: velut lebes igni. Qd̃ ãt ei ſupponit̃ digerẽs meliꝰ d̃coqt q̃ꝫ id qd̃ ſupponit̃ cũ calꝫ ſupiora petat ꝯtinue. ¶ Adhuc meliꝰ ẽ dormire ſup illõ latꝰ a quo epar ⁊ mẽbra chilũ ⁊ chimũ meliꝰ ꝑñt ⁊ ꝯueniẽtiuꝫ attrahere. Hoc vo eſt qñ ſup dextrũ dormit̃ pp vicinitateꝫ epatis ad meſeraicas ⁊ mẽbroꝝ ad epar. ¶ Ampliꝰ tenebre cõferũt ad meliꝰ dormiẽdũ. pp lumẽ nãqꝫ ſpũs mouẽtur progrediẽtes in ex̃ ex ſilitudine quã hñt ad illõ. vñ lumẽ ⁊ loci illuminatio ponit̃ cã ſabare: tertio ꝑᵃ. Sꝫ qñ dormit̃ ſup dextrũ fit cõuerſio ad tenebras. probl. 6. Palin. Inſtaurat̃ fatigatio q̃ eſt pp fulciri ſup ſiniſtra in vigilia. itaqꝫ ſup dextrũ dormiendũ eſt latus.

In oppoſitum tredecima tertio. Sõnus ſup ſiniſtrũ eſt pl'imi iuuamẽti i ꝯfortãdo digõnẽ pp cõprehẽſionẽ epatis ſuper ſtõm. ¶ Adhuc ſic. cõmodiꝰ dormiẽdũ ẽ ſup viliꝰ latus vt ſupflua d̃currãt ad ipꝫ. ſic ẽt capite ob h̃ ꝑcipitur dormire eleuato. latꝰ ãt viliꝰ eſt ſiniſtrũ: dĩa. 47. ¶ Rurſuꝫ: ſup illõ latꝰ meliꝰ dormiẽdũ ſup qd̃ d̃lectabilius accubimus: hꝫ vo eſt ſiniſtrũ: ꝓble. 6. ſup ipſũ nãqꝫ eſt fulciri. Eti. friditati reſiſtit̃ ſplenis: ita ⁊ mlie cũ latꝰ calidiꝰ ad moduꝫ cooptorij ſupponatur ei: pp quẽ ſup latꝰ dormiẽdũ erit ſiniſtrũ meliꝰ. ¶ Oꝫ autẽ indr̃nter ſup vtroqꝫ ſit dormiẽdũ vt elici ex ꝓnoſticorum. i. ſm mei trãſlationẽ ita. Iacẽtem vo decet ſuſcipi egrotantem a medico in latere dextro vel ſiniſtro hmõi aũt in differentiaꝫ: vel diſiũctiõis oñdit nota.

Propter primũ qdem ſciendũ ꝙ latus hic q̃ſitũ ẽ corpis ſupficies ſup quã hõ declinat qñ ab erectione aut ſeſſione deſiſtit vel medio. Eſt ãt q̃druplex: dextrũ: ſiniſtrũ anterius ⁊ poſterius. Quid aũt ſit dextruꝫ ⁊ ſiniſtrũ oñdetur dĩa. 183. Anterius aũt eſt in quo magiꝫ ſunt ſenſus: poſterius vo motus. Super añrius aũt iacere ſuper vẽtres ẽ ꝓſterni. Poſteriꝰ vero ſupine ſuper dorſuꝫ. Quid aũt p dormiẽduꝫ iportet̃: dĩa viſũ. 108.

Propter ſcdm vo ſciendũ aliquos magis laudabile ſup latus dextrũ ſimpl'r eſſe dormiẽdũ ꝓtuliſſe. Alios vo ſup ſiniſtrũ quoꝝ ſunt ꝑtacta motiua. Sꝫ eoꝝ defectus

---

Marginalia: 1.8. in medio | 2. cap. 3. añ medium. | 5. tr. prin. | 4. 7. in me. | cõ. 23. in fi. | doc. 2. cap. 7. | ſt prin. | arg. ad oppoſitum. | doc. 2. cap. | poſt me. | ibi ſupra immediate. | 33. in fine. | 6. in fine. | toc. 2. capl. 7. ante medium. | capl. 8. añ me. | Te. cõmẽ. 21. | Problemate. | Trac. 4. capl. 4. in medio. | Problema. 7. | Trac. 3. ca. 5. in medio | Problem. 7 | Tex. cõ. 16.

apparebit ꝯñter.nõ eni ſimpliciter eſt hoc verũ enun
ciare:ſed cum determinatione ampliori.

Propter tertiũ vo ſciẽdũ ꝙ corporib⁹ exñtib⁹ ſufficiẽter incul
pate ſanis ꝑus incipiendũ eſt dormire ſup latus dex
trũ:deide dormiẽdũ eſt ſup ſiniſtrũ diu vt digeſtio pfi
ciat ſtõi:⁊ tandẽ ſup dextrũ iterũ reuertẽdũ.vñ Ariſt.
Alexã.Dormi tẽpate ꝑmo ſup dextrũ lat⁹ vna hora:
deinde ſup ſiniſtrũ:⁊ illis perfice dormitionẽ.prio vo
Doc.2.cap.7. poſt prin. tertia vbi magis hic ſermo cõplet̃.Opꝫ vt poſt come
ſtionẽ ꝑmo ſup dextrũ latus dormiat pauco tẽpore:
deinde ſuper ſiniſtrũ reuoluat̃:poſtea reuoluat ſe ſu
per dextrũ.Sup dextrũ quidẽ ꝑmo dormiẽdũ vt ali
mentũ fundũ petat vẽtris in quo pp carnoſitatẽ ⁊ ꝓ
pinqtatẽ ad epar ⁊ zirbũ pfectior efficit̃ digeſtio.Cũ
enim iacet̃ ſup lat⁹ dextrũ:vẽter cui⁹ fundus declinat
nã magis verſus ſiniſtrũ deorſuꝫ directius tũc ſitua
A tur tẽdẽdo ⁊ epar hꝫ velut ꝓ culcitra ſup qð is expã
ditur:⁊ ſic alimẽtũ magis petit que infima.Et iõ pci
pio farmacantib⁹ ſup dextrũ iacere:vt ſumi a farma
cis reſoluti meli⁹ poſſint p ptes trãſire:poſtea vo qñ
ſoluũt̃ ſup ſiniſtrũ.Qñ aũt deſcẽderit cib⁹ tẽpore nõ
longo tũc reuertãt̃ ad ſiniſtrũ:qm̃ fundus vẽtris ita
lateral'r quodã modo tẽdit in ſurſuꝫ.Habebit etiam
epar ſuppoſitũ calefaciẽs ipꝫ ſui calore ꝯctiuo.qdam
pondere cõpreſſiuo vt inde figat̃ vehemẽtius in illũ.
Amplectit̃ etiã ⁊ cõtinet vẽtrẽ diquaqꝫ velut qs ma
nu aliqd digitis cõprehẽdit ãpliatis:⁊ demũ parum
per ſup eo cõſtrictis vt ea iſinuat icíſio.Et ideo dictũ
Trac.3.cap.5. in medio. tredecima tertia.Somnũ ſuper ſiniſtrũ lat⁹ eſſe plu
rimi iuuamẽti pp cõprehenſionẽ epatis ſup ſtõm.Ex
huius etiã applicatiõe ⁊ vnitione ipellit̃ epar magis
verſus meſeraicas ⁊ inteſtina:vt q eis cũctis p bre
uiora pñt in epar chilũ demandare:ipmqꝫ attrahere:
poſt hoc vero digõne in vẽtre iam pfecta reuertat̃ ſu
per dextrũ vt fundus ſtõi declinãs in dextrũ aperiat̃:
ceu dictũ eſt antea ppea vt.q.ſupfluũ pondus vẽtris
Vbi ſupra immediate. qð in eo cõtinebat̃ deſcẽdat.vñ tredecima tertio.Sõ
nus ſup dextrũ eſt cauſa velocitatis deſcẽſionis cibi:
q preparatio ſtõi ⁊ eius ſituatio facit illud neceſſa
rium cũ directe fundus eius petat qð deorſum Aliq
tñ habẽt ex cõſuetudine vt ſup alterũ ſolũ dormiant
latus aut pp ſomni ꝓfunditateꝫ vel breuitatẽ noctis
ex alimẽtis repleti vaporoſis:vt nõ excitẽtur neqꝫ de
latere illo moueant̃ prius q̃ꝫ opus ſit eos euigilare.
Qui ſiqdẽ paulatine ad id qð dcm̃ eſt ſunt reducen
di:ſi aũt nõ vertatur in ſomno meli⁹ fit vt apparet ꝙ
poſtq̃ꝫ cib⁹ deſcẽderit in fundũ vẽtris erectione vel
B q̃ꝫ modica de ambulatiõe ſup ſiniſtrũ ſe deponere.Di
xi aũt in ſanis cũ determinatiõe:eo ꝙ ſi qs vẽtrẽ ha
buerit fluxũ opꝫ eũ ſup ſiniſtrũ pp ꝯtactũ iacere.ſi ãt
cõſtipatũ pp cãꝫ oppoſitã ſuper dextrũ eſt accubãdũ.
Simil'r hñs epar cal'm dꝫ cauere ne ſuper illud dor
miat:vẽtrẽ vero hñs frigidũ ſuper ſiniſtrũ lat⁹ accũ
bat.Sũt ⁊ alij duo ꝯtacti modi dormiẽdi vt anterius
ſup vẽtrẽ:q qdẽ laudat̃ in hñtib⁹ frigidos vẽtres val
de.vtrãqꝫ.n.digõnẽ mire confortat ⁊ pparat ad ſup
Doc.2.cap.9. iuxta finem. fluorũ expulſiõeꝫ per vias ſuas.vñ tertia ꝑmo.Sup
vẽtrẽ iacere auxiliũ ſatis fert magnũ in digerẽdo:q
calorẽ cõprehẽdit ⁊ retinet naturaleꝫ:qre augmẽtat̃.
Eſt ⁊ alius retro vt ſupine iacere q oium eſt peſſim⁹
digõnis partes diſtare faciẽs ⁊ ſupfluitates ꝓhibẽs
excerni:ſꝫ in cerebruꝫ nucã ⁊ neruos impellens.Nõ
eni locus hꝫ poſterior per quẽ ſupflua excernant̃:q
re morbi cõſurgũt q̃ꝫplures ibidẽ.vñ reſupine iace
re malũ ẽ ad prauas ꝑparãs egritudines ſic apoplexiã
phreneſim fridã.i.litargiã:⁊ icubũ:qñ ſupfluitates
ad poſteriora declinare facit:ibiqꝫ retineri.Nõ enim
viã hic põt ad palatũ ⁊ narẽs:iuuat ẽt ad bonã digõ
neꝫ cõflexe iacere ⁊ nõ extẽſe.Mẽbra nãqꝫ digõnis
magis iuicẽ appropinquãt.loc⁹ ẽt relinqt̃ vacu⁹ vẽ
toſitatib⁹ vt qeſcãt imote.pbl.6.3⁰ ꝓblemate.Adhuc
aliqñ petit⁹ ẽ accubit⁹ ſup lat⁹ dextrũ vl' ſiniſtrum pp
ꝯſeruationẽ ſanitatꝭ:ceu nũc:iterdũ vo ꝓnoſticatiõis
gr̃a.qñ.n.qs iacet ſup dorſuꝫ niſi ꝯſuetudie vl' fatiga
tione fiat d̃notat aialẽ v̄tutẽ ita ꝓſtratã cũ ei⁹ inſtrĩs
vt ſe nequeat ſup muſculos laterũ ſuſtẽtare:pp qð in
dorſũ pcidẽs Cõmẽ.velut cadauer.ſignificatio ẽ pra
ua ꝓnoſti.ꝑ.ſup vẽtrẽ ſil'r accubitus ꝑter ꝯſuetudinẽ Cõmẽ.1. Tex.cõ.2.
vitupat̃.vñ ibidẽ.Sup vẽtrẽ iacere cui ſano dormire
inſuetũ ita malũ:q deſipientiã denotat aut eorũ qui
circa vẽtrem dolorem vt denotant iliaci ⁊ colici.ſic
igitur tacta ſit vitas cũ eius breuioribus fulcimẽtis.

Propter quartũ qdẽ ad ꝑmũ dõm ꝙ adiacere ſup dextrũ
p accñs plus aduenit ſomnus vt pp motũ laborioſũ
q fuit in vigilia ⁊ pcipue in laborãtib⁹.¶Aut dõm
ꝙ lꝫ ſup ipm ſomn⁹ magis occurrat:non tñ eſt ſup id
dormienduꝫ cũ nõ ſic vt oñſuꝫ celebret̃ digõ ⁊ ſupflui
tatũ adueniat excretio.¶Ad aliõ dõꝫ ꝙ qñ epar ſu
perponit̃ vẽtri magis calefacit q̃ꝫ qñ ſupponit̃ ſicut
calibs iflãmat⁹ ſupimiſſus magis ledet q̃ꝫ ſubmiſſus
iuuat̃.n.pondere ipmẽte ac cõpreſſiõe.Neqꝫ eſt ſil'e
de calore ſimplici ente i corpore ſubtili alta petẽti:⁊ i
groſſo cõpacto p cõpreſſionẽ corpis in corpus agẽte.
¶Ad aliõ dõꝫ ꝙ nõ magis vicinãt̃ epati meſeraice
qñ ſup id iacet̃ cũ diſgreget̃ magis epate ãpliato:vel
eo dato meſeraice nõ attrahũt niſi qð digeſtũ:digerit̃
aũt laudabili⁹ vt d̃claratũ ẽ ſup ſiniſtrũ accubando.
¶Ad aliud dõꝫ ꝙ cã Ari.ꝓbabilis ẽ ⁊ fortaſſis ſm
aliorũ opionẽ.Sic.n.multotiẽs loqt̃ in illo libro:ima
ginat̃.n.oculũ dxtrũ pſpicaci⁹ videre:qñ ḡ ſup detrũ:
tũc d̃clinãs dexter occultat̃ vt nõ videat:qñ autẽ ſup
ſiniſtrũ euenit ꝯriũ.¶Aut dõm ꝙ illõ viñcat̃ i loco
lucido.Obſcuro.n.ſic magiſ dormit̃:non vꝫ referre.
¶Ad aliõ dõꝫ ꝙ ꝯcludit̃ ſõnũ fieri ſup dxtrũ cũ d̃le
ctatiõe i qbuſdã.nõ ãt pfectiorẽ digõnẽ i plimis ⁊ ſup
fluorũ excretiõeꝫ.¶Quãm vo arguta ptis alteri⁹ ꝯui
cãt dudũ appuit.Dormim⁹ nãqꝫ d̃lectabili⁹ ſup ſini
ſtrũ ſic accubam⁹ niſi labor pcedẽs aut vſus in ꝯriuꝫ
nos ducat.¶Ad vltim ẽt qd dõꝫ appuit:cũ hic qrat̃
accubit⁹ iuuamẽtũ ⁊ nõ ipſius ꝓnoſtica ſignificatio.

¶Differentia. cxxiiij.

Quod coitus non competat
in re.ſa.monſtratur:qm̃ qð abbreuiat
vitã:corp⁹ infridat ⁊ deſiccat ⁊ calorem
diſſipat nãe cũ ei⁹ nõ pua ps ipſo foras
educat̃ nõ expetit i re.ſa.talia quoqꝫ facit coit⁹.Mu
lus.n.cũ nõ coeat lõgioris ẽ vite aſino ⁊ eqꝫ ex qb⁹ eſt
genit⁹:⁊ femelle maſculis ſi fuerit coitiui:pp qð paſ
ſeres mares breuioris vite ſũt femellis:de cãis lõgi
tudinis ⁊ breuioris vite.Nãl' qꝫ caloris exolutionẽ
d̃notat minoratio corpis ⁊ v̄tutũ ꝓſtratio ꝯtigẽs inde. Poſt medium.
¶Adhuc qð ꝑt ſupfluitatẽ euãre ſine leſiõe ea q cuꝫ
nocumẽto educit̃ ꝑeligẽdũ ẽ coitu omiſſo:tale qdeꝫ
ẽ exercitiũ p pua pilã pcipue ⁊ magnã.6⁰ re.ſa.Qð Iuxta finem
ẽt appet ex ipſi⁹ hõitatib⁹ oñſis libellulo de exercitio Capitulo.4.
cũ ſpera pua quẽ i latinũ trãſduxi.vñ Haly.euadenſ 3.technis cõ
ex egritudie coarctatõis ſpmatꝭ ẽ ille ex c⁹ corpe ſſol 35.in medio.
uit̃ hꝫ ſupfluitas aut p exercitiũ vl' aliã purgationũ.
¶Rurſus.Poſſet lꝫ ſupfluitas q coitu foras educit̃
abſtinẽtia ſiñ leſiõe ꝯſumi:cũ ſit medicia pfecta.S.
viatici.4.itroductũ.¶Ampli⁹ ſi coit⁹ ñ ꝯuẽit adole Ca.9.cir.pn.

ſcenti nulli ſm canones dialectice cōpetet: qꝛ labori ci
bus potus ꝛ ſomnus cōia ſunt oīs etatis. venerea ꝟo
Circa pnᵐ. adoleſcētibus ſolis. 2. de re. ſa. His ꝟo ꝯuenire nō ap
paret cū adhuc extēt i augmēto quo īpedireſ maxie.
¶ Rurſus. Qḋ ē natū ad eē nō dꝫ euacuari cū ide fo/
Ca.18. p⁹ me. ueatur nā. Tale qdē eſt ſperma coitu eductū. i. de ge/
ne. aialiū. ita ꝙ coitus in re. ſa. non ꝯfert.

In oppoſitum ſunt medici cū phis. ¶ Ad huc i re. ſa. expetit vt oīa mē bra ſuū actū pficiāt. Sꝫ coit⁹ ē mēbroꝝ gñonis actus. ¶ Amp. ſi coit⁹ ꝯpetit ſtaticis ꝛ ꝯueniet alioꝝ plimis magis illis ad hūc diſpoſitis. eis aūt ꝯfert: imo ipſoꝝ
probl^e. 50. Prob^e. 16. ēt paſſionib⁹: pbl. 1. ꝛ. 4. pp q̄ i ſani. re. cōpetit coitus.

Propter primum qdē ſciendū ꝙ coitus eſt maris ꝛ femelle in mēbris gñonis applicatio qua ſupfluūꝫ expellif q̄ti ad finē ſpēi vel indiuidui ordinati. Duplex nāq̄ ipſi⁹ extat finis. Un⁹ qdē pncipalior vt in ſpēi gñonē. vñ. 5.
Ca.36. i pn⁰. theorice. Nā coitū in aiali cōſtituit gñandi cām: vt inde
Ca. p⁰ in pn⁰. ſpēs pmaneret aialiū. Et iō Iſaac 6⁰ viatici. De⁹ i aia/
libus in coitu admirabilē ac iſeparabilē delectationē exhibuit: ne forte coit⁹ abhoiatione deſtrueref gño: p vim nāq̄ gñatiuā q̄ ſpmate vtif ceu organo ſpēs diuo
Tex.cō.34. ꝛ imortali pticipāt inquātū pñt: ꝛ de aia ꝛ de ge. aiali
Ca. p⁰ in pn⁰. um. 2⁰. vñ Cōmē. Sollicitudo dīna cū nō potuit face/
de aia ꝯmē. re ſm idiuiduū aīal pmanere miſerta eſt in dādo ei v̄/
4. in fine. tutē q̄ poſſit pmanere in ſpē. Alius qdē ē ſcdarius: ꝛ hic 2⁹. Un⁹ qdē vt neciūs ꝛ approbādus ad regimē ſanitatis ordinat⁹ de quo pñs extat iſcriptio. Alter ꝟo inutilis magis ꝛ illicitus vt pp delectationē ꝛ prauaꝫ ꝯſuetudinē pactus: ꝛ hūc finē ipſi⁹ extraneū pponunt
Ca.36. cir. pn. alijs neceſſarijs plurimi. vñ. 5. theorice. Maioris ptis hoīuꝫ i appetēdo coitū delectatiōis cā pponif: paucorū ꝟo finis ꝛ ppoſitū liberoꝝ pductio. Decēter ꝟo dictū ē maioris ptis: qꝛ vel phantes maxie indignitate voluptatuꝫ ſpreta: qꝛ nō ſunt de diſpōnib⁹ neceſſarijs
in prohemio ineē nedū de pfectionib⁹ Com. i acceſſu phyſicoꝝ. vñ
te mediū. iterioꝝ. 6. Diogenes cynicus patiētiſſim⁹ oīuꝫ hoīum
a. 4. añ me. fact⁹ ad oēm operā ꝯtinētia indigētē: vtebaf tñ venereis: qre moleſtationē q̄ ex ſpmate deponere volēs nō pp aliqḋ delectatiōis bonū: dū amica vt aiūt ad ipſuꝫ venire tardaret manu expreſſit ſpma tāgēs pudenda. Quā demū adueniētē emiſit dicēs ſe manu ꝯueniſſe: imeneū certaſſe: aut diuitū aliq pp hereditates relin/
b. apho. 60. quēdas affoꝛiſmoꝝ 5⁰. Eſt aūt ſanitatis regimē debita ſex rerū neceſſariarū cū q̄dā diſcurſu: q̄nq̄ medicinarū leuiori vſu corpori adminiſtratio.

Propter ſecundum qdē ſciēdū ꝙ qdā ſicut epicurus in/
Tex.cō.35. troductus in techni lib⁹ 3⁹ negauit coitū regi. ſa. cōpe/
Cap.7. tere ꝛ corpis tpati dicēs nullū venereoꝝ vſum fore ſalubrē. vñ collꝫ. 6. Plurimi ſapiētū ꝓhibēt vſuꝫ coitus in ꝯſeruatione ſanitatis. Epicurus ꝟo vt eſtimo nom ꝓpriū fuit medici q opinioni Democriti adheſit ꝛ leu
p.2. iuxta fi. cippi: ſic aſclepiades Empedoli. vñ p̄ de morbo. Neq̄ q̄ vnū eſt humanū corpus queadmodū athom⁹ epi/
Poſt pnᵐ. curia. In p̄ ꝟo elntoꝝ in quo taliū pōnes recitanf q̄/dā corpa ſupponit a duricie ifrāgibilia: queadmoduꝫ q circa epicuꝝ. qs tñ. q. h9 imemor dixit ꝙ fuit quidā hō grādis famoſus. Cuius qdē epicuri potuit eē motiuū: qꝛ cū corpus cōponeref ſm ipm ex athomis ar/guebat illud nō cōpetere in regi. ſa. qḋ athomos educit ex corpe: qꝛ ſic diſſoluif illius cōpoſitio: id aūt coitus agit. Propter qḋ voluit ꝯcludere nullū fore ſalubrē. Hāc qdē pōnem Gal'. vt apparebit eneruat. Motiuum ēt tollif ipſius ab Ari. in pleriſq̄ ꝛ elemētoruꝫ
Poſt pnᵐ. p̄. Corpus nāq̄ oſtenſum ex elemētis quātitatiuis q̄/tuor cōponi: qḋ hic prohibuit cū Democrito medico ꝛ qualitatibus ipſoꝝ alterabilib⁹: qḋ aſclepiades cū Empedocle negauit. Amplius hoc ꝯceſſo nihilominus ſtabit icōueniēs: cū athomoꝝ qdaꝫ ſint neceſſarij in corporis compōne. Alij ꝟo pp pfecte fore nō pauci aut ſupflui ſicut ēt euenit ponētib⁹ corpus altero predictoꝝ cōponi mō q̄q̄ ēt ſint de ſe impaſſibiles. Patiū
Ca.2⁰ in ca fi. tur tñ compōnis rōne: de morbo p̄. Et huius qdē amplius apparebit defectus in 3⁰ dicēdorū. Quidam ꝟo ſcioli p epicuꝝ ſectā voluerūt epicureoꝝ audire vt dicatur ſm eā nullū coitus vſum ſalubrē fore: ſꝫ ad delectationē oēm. Uolebāt enim hos phos ſoluꝫ dici epicuros de cute ac corporis voluptatibus curātes iuxta illud horatij. Me pinguē ꝛ nitiduꝫ bñ curata cute viſes. Cū ridere voles epicuri de grege porcū. Sꝫ abſit ꝙ tales vnq̄ ſint aut dicanf phi: cū phia ſit amor ſapientie ac abſtinētia ꝛ ꝯcupiſcibiliū victoria de hiſto/
Coll^e rub: ica de no^tificatione phie. ria phoꝝ lib⁰. qre hi fuerūt vt eis fuit poſſibile philoſophantes recte ſpretis vt dictū voluptatib⁹. Gra cuius ſciēdū ꝙ phoꝝ tres fuerunt hereſes. Hec por. vꝫ. nō potēs attingere formā ꝛ finē neq̄ diſtinguere iter ſenſum ꝛ intellectū eū de natura ſenſus ponēs non poſuit aliqua ēt niſi corpora. Et ideo ſciētiā naturalē pri
Tex.cō.3. mam phiam ſtatuerūt ſexto meta. pter qḋ merito dicti ſunt epicurei. q. de ſupra curantes: qꝛ ſolū qḋ ſuficietenus erat in re tanq̄ in eius cortice percipiebant vt tm̄ accidētia ꝛ ſenſibilia. vñ nullas poſuerunt eſſe
Tex.cō.11. formas ſubales: p metaphy. nō enim valebāt ad ſub/ſtantiā ꝛ medullā rei peruenire: brutoꝝ fere cōprehē/
Iuxta finē. ſionibus aſſimilati. Quare Auer. de ſenſu ꝛ ſenſa. Hō cōprehendit dīas rerum ꝛ intentiones eaꝝ ꝓprias q̄ ſunt in re ſenſata. q. medullā de fructu: aialia ꝟo bruta extrinſeca cōprehendunt. q. fructuū cortices. Alia qdem fuit ſtoicoꝝ ſecta. q. ſtantiū ꝛ meditatione inuenientiū: que pter corpora formas poſuit ſubales: quorum ſtudiū a pithagoricis accepit tandē in platonicis ꝯſumatū. Tertia quoq̄ pipatheticorū extitit. i. circūeuntiū. p ſcholas. n. diſcurrebāt vt diſputatiōe q̄ optimū veritatꝫ inqſitiuū eſt inſtrm̄ i cognitionē ꝯuenirēt occulti. Quoꝝ dux ꝛ pnceps Ari. fuit aſtragelianus.

Propter tertium quidem ſciendū prius quippe coitus ꝯſiderētur iuuamēta ꝛ nocumēta. Et demū qbus cōpetat naturis ꝛ qbus nō: deide veritas apiaf q̄ſiti. ¶ Propter h⁹ pᵐ ſciēdū eſt ꝙ ipſius iuuamētuꝫ corporis ꝛ anime ſi debite adminiſtref q̄ multiplex extat. Reddit enim hoīem alacriorē: audaciorē: minus iraſcibilē: minuſq̄ cogitātē: ingenioſiorē: moribus grauiorē: corpe leuiorē: ꝛ melius dormiētē: calorē excitat nālē: ac ei⁹ firmat virtutes: ꝯfertq̄ melie ac renū doloribus ꝛ egritudinibus ſtaticis: dūmodo caliditas fuerit ſufficienter forꝫ: ꝯſeruat ēt ab apatibus inguinū ꝛ partiū genitaliū ꝛ fumū reuocat caput petētē: tollit tenebroſitatē viſus: vtiginē: capitis grauitatē ꝛ ꝓprie qñ ſpma fuerit coarctatū coitus obmiſſione. Nocumēta q̄q̄ ipſi⁹ extāt q̄plurima tā aīe q̄ corporis: qñ indebite fuerit expletus. Uitā. n. abbreuiat ſenectutē accelerare faciens: itellm̄: ſenſum ꝛ oēs vl'r vires debilitat ac corrūpit calorē ac ſpm̄ ipſaꝝ motores: neruos diſſoluit ꝛ articulos ꝓprie anchas ꝛ vl'r mēbra greſſus: oculos: cerebꝝ: nuchā ꝛ vētrē pcipue debilitat omneq̄ corpori diſpōnē acqrēs prauā. Et ad ſūmū totā aiam diſſipat ꝛ corpus corrūpit. Que maxime iducit qñ fuerit grādi delectatione qs ipſo potitus cū maior inde humidi
Tract. p⁰ ca. 6. in fine. q̄titas emittaf ac ſpūalis calidi. Et ideo 3⁰ vigeſima. Coitus cuꝫ infantibus lꝫ ſit fedus ꝛ ꝓhibitus in lege apud multitudinē gētium ꝓfertur ſic muliebri. Hic tñ

concuſſione magis fatigat illo. ¶ Propter hui⁹ 2ᵐ ſci
endū ꝙ ſi qs vult coitus vſuꝫ recte oꝛdinare in ſalutē
opꝫ idicationes ſumere a rebus nālibus ⁊ ſibi conne
xis nō nālibus ⁊ ꝑter nām. A nālibus qdē ceu a com
plexione. qꝛ cal'a coꝛpoꝛa: calida ⁊ hu. ꝑcipue iuuan/
tur ex coitu debito: nocent̄ aūt minime: deīde tēpera/
ta: demū cholerica: deiceps flatica: minime ꝟo īde al
leuiātur melācholica nā: imo nocent̄ ml'tū ⁊ pleraqꝫ.
Et in cōplexionibus ſic ꝓpoꝛtionabil'r ſimplicib⁹ re/
peritur obſeruatio in quo eoꝝ cal'm aut humidū am/
Ante meᵐ. plius viget. vñ 6ᵒ re.ſa. Innoxia venerea ſolis hūidis
⁊ ca. ſunt ⁊ oibus q nā multi ſpermatis ſunt: ꝯrijſſimi
ꝟo ſiccis cōplexionibus venerei actus: ⁊ amplius qñ
fuerit ſiccitas frigiditati cōmixta: ⁊ ꝑcipue cuꝫ craſis
teſticuloꝝ fuerit hꝰ. hec nāqꝫ complexio ſemita eſt ad
Ca.2.añ meᵐ. Capi.17. moꝛtē: cōplexionū 2ᵒ. ꝑꝑ qꝺ Almā. 4ᵒ a coitu coꝛpoꝛa
hñtes ſicca vt ab inimico interficiente ſibi cauere de/
bent. Et ꝑꝑ hoc apparet qbus hu. coitus expellit abū
dantius ac qbus nō. In mēbꝛis ſil'r ac virtute compe
tit exñtibus robuſtis. debilibus aūt minime cū eo im
becillitētur pamplius. In etatib⁹ ꝟo maxime cōuenit
iuxta adoleſcētie finē cū coꝛpoꝛis augmentū incipiat
deſinere ⁊ antea paꝝ ac in iuuētute demū ⁊ reliq̄ ado
leſcētia. in ꝑ'tñ maxime nocet modicuꝫ ēt ſuperfluus:
cū adhuc augmētū ſit ſufficiēter intēſum ſintqꝫ dimi/
nuti adhuc ⁊ debiles: deinde in ſenectute: minime ꝟo
In pnᵒ. in ſenio. vñ 2ᵒ re.ſa. cū ꝑmiſſiōe oꝛdinis adminiſtratio
nis ſex reꝝ di. Incipe qdē oꝫ laboꝛes: ſequi ꝟo cibos
⁊ potus: deinde ſomnos poſtea venerea debētib⁹ qui
dem venereis vti. Alia nāqꝫ cūcta cōia ois ſunt etatꝫ.
Venerea ꝟo adoleſcētib⁹ ſolis ⁊ cū ipſoꝝ fuerit opoꝛ
tunitas vt his qdem que ꝑus ⁊ poſterius etatib⁹ aut
neqꝫ ſpmatiçātibus oīno: aut nō gñatiuū ſpma vel fe/
Ca.36.in me. cundū praue. Et hinc eſt ꝙ 5ᵒ theoꝛice iuuamēta coit⁹
dicēda oia adoleſcenti aſcribuntur ⁊ iuueni. ꝑ quoqꝫ
Ca.13.iuxta fi nē 7.24. poſt medium. practice. Grādioꝛes minuant̄ a coitu q̄ꝫᵐ ꝑñt. ſenioꝛes
quoqꝫ caueāt coitū oīno. Cōpetit ēt ī habitudine car
noſa ꝑcipue: deīde in equali poſtea in pinguedie. Foꝛ/
taſſis aūt in macie extenuata demū in ſqualiditate mī
nime vel ſyntheſi. Hñtibus quoqꝫ coloꝛē ru. flauū pꝛe
cipue ꝯuenit: albū ꝟo vel ſubnigruꝫ nequaq̄ꝫ alioſqꝫ
ꝓpoꝛtionabil'r hñtibus. Cōuenit ēt magis ꝯſueto q̄ꝫ
eius oppoſito. Neqꝫ. n. opꝫ mox ab ipſo talē abſcinde
re cū idē qd veneno ſil'e gñetur ī coꝛpoꝛe moꝛtē indu/
cens interdū repētinā: ⁊ in egritudines plīmas ⁊ ꝑnci
palioꝝ partiū leſionē ⁊ vl'r praua coꝛpi acqrit̄ diſpōt
ceu magis religioſatis ⁊ viduatis mox abſtinere vo/
Ca.4. añ me. lētibus euenit: iterioꝝ apparēs 6ᵒ. Eius ſiqdē vſus in
oꝛdinatus ꝑcipue nocet ſexui maſculino. Femelle ꝟo
paꝝ cū ī eo laboꝛet minime. Sumit̄ quoqꝫ ipſi⁹ idica/
tio a rebus nō nālibus ⁊ maxime a tpe: cui ſuppetunt
alia. ⁊ hoc dupl'r. vl'r ꝓut eſt vna partiū q̄tuoꝛ anni: ⁊
ſic cōuenit ꝑncipal'r in vere: deinde hyeme: deinceps
Cap.10. eſtate minus: minime ꝟo autūno. vñ ꝑ practice. Mi/
nuatur coitus autūno ⁊ tēpoꝛibus qbus graues ⁊ pe
ſtilentiales īminent moꝛbi iuxta illud. Sanus in autū
no foꝛe ſi vis ꝑcito cūno. Et ſil'r audiendū eſt de alijs
aeri aſcriptis. vnde Democritus inquiēs. Coitus cer
tis tpibus verno ⁊ autūno peragi opꝫ: reddit ſe ꝑꝑ au
tumnū ſuſpectū cū eius collega magis oꝛibaſio dicen
te. Nos aūt conueniēs tēpus ad venerē exercēdā au
tumnū foꝛe dicimus. Qꝺ deteſtādū nō modicū: ⁊ foꝛ/
te q̄runt tal'r ſupfluū euacuare melācholicuꝫ aut ꝓut
tps eſt hoꝛa vel particulariter ꝓut coꝛpoꝛi cū alijs ad
uenit reb⁹. Qꝺ ēt dupl'r eſt cū dictū ſit coitū ⁊ ad ſpe/
ciei ꝑmanētiā ⁊ ad idiuidui ꝯſeruationē oꝛdinari. Si
quidē pꝛimū cum ſit ipſius vſus poſt ciboꝛuꝫ ventris
digōnē ac eoꝝ deſcēſuꝫ ⁊ añ ſomnū vt eo expleto doꝛ
miat ⁊ qeſcat̄. Hoc eteni tps optimuꝫ eſt ꝓlificationi.
qꝛ doꝛmit demū mulier ⁊ maris ſpma firmat̄ ī mr̄ice.
Spūs ēt gignitiu⁹ cū ſpmatꝫ mā hac viget hoꝛa. In di
Ubi.ſ. imeᵈ geſtione nō crudus neqꝫ ſup digōne inanit⁹. ⁊ lꝫ ꝑ pꝛa
ctice de vtroqꝫ coit⁹ intēdat fine: illum tñ maxime tūc
Trac.pᵒcap. in pn. audio q gñoni oꝛdinat̄. ⁊ iō. A. vigeſima 3ᵒ loquēs de
coitu ꝑcipue q oꝛdinat̄ in ſalutē indiuidui ait. Coitus
bonus ē ille q fit hoꝛa qua ſupfluitatū ſeqtur eūo: qꝺ
erit celebꝛata ꝑfecte digōne ī vētre ⁊ pluſq̄ꝫ dimidiata
ī eꝑe: ita vt fiat ī expāſiōe iā nutrimētū digōne 3ᵃ. Sit
ēt tps vſus qñ coꝛpus fuerit vt poſſibile ſit oium cir/
cūſtantiarū mediū: neqꝫ repletū: neqꝫ euacuatuꝫ: neqꝫ
calefactū vel īfrigidatū: hūectatū aut exiccatū. Et vl'r
totius qꝺ coꝛpoꝛi occurrit mediocritas attēdat̄. Tps
ꝟo id ꝑtiri dieꝝ numero aut ſeptimanaꝝ ſeu alterius:
nō eſt facile diffinire: pōt tñ aliqs cōis ei terminus ad/
aptari īdicationib⁹ illius inſpectꝫ: qꝛ ꝟo ad actū coit⁹
ꝑꝑ delectationē. vt dcm̄ maxime ꝑuenit̄ ⁊ plerūqꝫ: ꝯſi
3ᵒtechnis. derās Gal'. ꝙ freno id ſobꝛietatis abſoꝛpto ꝯtigit pec
care cū virtus ꝯcupiſcibilis alijs rōni obediat minīe:
Ca.5.in me. Tex.cō.36. 7ᵒ ethicoꝝ euidēs ait. Qꝫ ſi aliqñ in vſu peccet̄ coitus
paruū exiſtat peccatū ⁊ merito cū modicū ī eo ſit grā
de. Ipſo nāqꝫ theſaurus euacuat̄ nāe qñ nō fuerit de/
bite factus. Qñ enim exceſſerit mēſuraꝫ. lꝫ nō tāta eo
quātitas vt ſanguis flebotomia vel aliter euacuet̄: ve
Ca.36.i me. Ca.3.in me hemētioꝛ tñ inde ꝟtutis accidit diſſolutio theoꝛice qn
ta. vñ 3ᵒ aialiū. A. Qñ de hoie ſperma exiuit multum
diſcoloꝛat̄ ⁊ debilitat̄ ſuū coꝛpus magis q̄ꝫ ſi q̄drage
ſies exiret de eius coꝛꝑe ſanguis tātus. qꝛ res ē habili
tata vt trāſeat ī mēbꝛa. Eſt. n. emiſſio pure ⁊ nālis cali
Coll'ᵒ cap.i. in me. 3ᵒtechnis t. cōmē.36. ditatꝫ. de gñone aialiū 2ᵒ. Interueniēte q̄qꝫ circa ipſuꝫ
peccato eligibilius ſit ſm Ga. vt ipſo qs vtat̄ calefa/
ctus: hūectatus ⁊ replet⁹ q̄ꝫ ex his oppoſit⁹ ⁊ oīno di
ſpōnib⁹ cal'itati ⁊ hūiditati attinētib⁹ cū ſemini ꝓpoꝛ/
tionent̄ ꝑ qꝺ ſil'r de reliqs audiat̄ qnqꝫ nō nālib⁹ reb⁹
nulla ēt re qñ coꝛpoꝛi aduenit id ꝑter nām detineat̄ ⁊
ꝓpꝛie inanitionis ac ꝟtutis alia qualꝫ ꝓſtratiua: qꝛ cō
ceſſuꝫ eſt qbuſdā egritudinib⁹ ⁊ maxime coarctatio/
nis ipm ꝯferre ⁊ ꝓpꝛie flegmaticis: dꝛia. 186. Que qdē
oia ſil' ita mōſtrant̄: qm̄ cōiter cōpetit in diſpōnib⁹ ꝑci
pue calis ⁊ hu. ī frigidis āt ⁊ ſiccis minime: mediocri
ter ꝟo in medijs. Cū. n. coit⁹ cal'm euacuet ex coꝛꝑe ⁊
humidū eo iuuant̄ his abūdātes. Reliqs āt ſec⁹. ſm
tñ plus euenit ⁊ min⁹ euenit. Tales ꝟo ſunt diſpōnes
ꝑoſtēſe: ꝑꝑ qꝺ his ꝯfert: illis ꝟo minīe. In ceteris eq/
dē mediocriter ſe hēbit. ¶ Propter h⁹ 3ᵐ ſciēdū ꝙ coi
tus cōpetit in re.ſa. tēperatus mēſura ⁊ diſpōnib⁹ de/
claratis. qꝺ mōſtrat̄. qꝛ in re.ſa. expedit ſex rerum ne
ceſſariaꝝ adminiſtratio cū coꝛp⁹ ab his ꝑmutet̄ ex ne
5ᵒtheo.cap. cir.pnᵐ. ceſſitate. Coit⁹ ꝟo ē hꝰ. nā ſꝫ Halyabbatē ⁊ Ioānitiū
Coll.ᵒin iſ gᵒ trac. re nō ā iñ ru ca d coitu oꝛ iné.6. ſub inanitione ꝯtinet̄ ⁊ repl'one. Iuxta ꝟo Gal'. ⁊ Ha
ly. in arte ħ eſt in lib. technis 3ᵒ. ad accña reducit̄ aia/
lia. Inanit. n. ei⁹ ꝑ ſe act⁹ ⁊ replet accñte ceu dimiſſus.
Permutationē ēt grādē facit in aiam caloꝛē ab iteri⁹
ꝯcitādo ad ex̄ quo delitia ſeqtur aut qd tale. Ampli⁹
Cō.35.i pn ī re.ſa. op⁹ ē ſupfluitates educere cū retēte coꝛp⁹ mul
tis hēant modis coꝛrūpere ⁊ maxīe vt tactū ē ſpmatꝫ.
ꝑꝑ. n. ipſi⁹ tēperamētū ⁊ ſube habilitatē citiſſime coꝛ/
rūpit̄ vt ex eo vapoꝛ emittat̄ venenoſus. qꝺ aūt coitu
emittit̄ ē ſupfluitas. Et firmat̄. qꝛ oiuꝫ mēbꝛoꝝ ē ⁊ ꝑn
cipaliū ꝑncipal'r. Rurſus qꝺ añdicta hꝫ iuuamēta tol
lens nocumētoꝝ plīma expedit ī re.ſa. Hūc āt mōſtra
tū foꝛe coitū qñ expetit actū. itaqꝫ coit⁹ cōpetit ī re.ſa.

Propter quartum ꝟo ad ꝑmum dꝺm ꝙ coit⁹ ꝑdicta indu
cit qñ fuerit ſupfluus ſynthomata ⁊ nō ī ſuo expletus

tpe. Qñ aũt mẽſuratus ⁊ debite pactus vt declaratũ ẽ plus iducit oppoᵐ. aut lʒ in ipſo vtcũqʒ actu antelata videaꝛ cãre poſt tñ factũ fore nõ diu talia manẽt indu cẽs oppoſita. qḋ inuit Ari. paſſeres iducẽs ſuperflue coitionis. ꝙ ſi mulus ſit lõgioꝛis vite aſino ⁊ equo: ħ eſt qñ fuerit coitiui ſupflue: nõ aũt cũ eo vt ſic vtantur mẽſurate. Adhuc foꝛtaſſis ois abſtinẽtia equo nocet ⁊ aſino. Mulo ãt qꝛ i eo diſpgiꝛ ꝑ oẽ coꝛpuſ minime. In ꝑoꝛib⁹. n. in vaſis coꝛrũpiꝛ gñonis niſi foꝛas edu caꝛ. Q ſi ꝯ ꝑdictũ inſiſtiꝛ: qꝛ coitu educiꝛ caloꝛ nãliſ ⁊ ipſe qdeʒ foꝛtis q̃tuſcũqʒ ſit non minuit ex vtute: imo ex eo ꝓuenit in ſubam ſpũs foꝛtitudo ⁊ in aĩam auda cia. 2ᵒ ꝑ. ℂ Dõm ꝙ humoꝛ nõ eſt pure nãliſ qui i ipſo emittitur indiuiduo ſalteʒ rõne futuri. Aut lʒ ſit nãlis ⁊ videaꝛ nocere in pñti multũ cõfert in futuro. ſic. n. ⁊ ſpuere ledit: qꝛ in ſaliuam ſm. A. caloꝛ cadit innatus. ℂ Ad aliud dõm ꝙ lʒ exercitiũ hẽat eũare ceteraſ ſu perfluitates vel ad ipſaꝝ paret eũonẽ: nõ tñ hãc cũ nõ ſit ſimpl'r ſupfluitas. nõ. n. q̃lis eſt ſʒ quãti ſolũ. Et qa oꝛdinaꝛ a nã vñ vt ad teſticulos ꝑꝑ gñonem emittaꝛ. ita vt quis nõ poſſit eã abſqʒ coꝛpoꝛis leſione inde ce leriter auertere: nõ ſic aũt de alijs ꝑlĩmis euenit ſuper fluis. Exercitiũ ẽt euacuat ſupfluitates in cutẽ tenden tes vt hic expellanꝛ: nõ aũt ſpermatis mãʒ ita vt ſit il lam difficile euacuare: ceu mã in inteſtinis deoꝛſuʒ cõ tẽta praue vomitu educiꝛ: nõ aũt ſeceſſu. ℂ Ad aliud dõm ꝙ abſtinẽtia magis nocet coitu precõditionato nec eũat niſi ꝑ accñs: neqʒ tale quale ẽt dʒ. Et lʒ ipſa ⁊ exercitiũ ſint optima in ſupfluitatũ excretionẽ: non tñ ſufficiũt oino. ⁊ iõ dictũ ꝑ tertia. exercitiũ pl'es vtilita tes afferre: qñ regimẽ aliud ꝯueniẽs fuerit ⁊ rectum. ℂ Ad aliud dõm ꝙ coit⁹ cõpetit in adoleſcẽtia ⁊ pro ꝑie circa illi⁹ finẽ cũ tũc coꝛpoꝛa ſiſtere incipiãt parũ creſcẽtia: vel ꝑ adoleſcẽtiã põt iuuẽtus audiri etiam. ℂ Aut dõm ꝙ in greco ſcribiꝛ akinaſontũ qḋ ꝑꝑius dɨ ſtãtiũ. Akimi. n. ſtat⁹ iterꝑtaꝛ. vñ in techni vbi cir ca augmaſticã etatẽ dɨ ex arabico hʒ trãſlatio i hoꝛa ſtatus adoleſcẽtie. Interdũ tñ adoleſcẽtiũ ⁊ q̃nqʒ iuue num trãſferꝛ. ℂ Ad aliud dõm ꝙ ſpma nõ eſt natum ad eſſe in coꝛpoꝛe gñantis: ſʒ reſpectu gñati. lʒ. n. ſper ma nõ decidaꝛ a toto real'r coꝛpoꝛe oino: habet tñ po tentiam faciendi quod omne. dĩa. 34.

Doc. 3ª ſñ. pª 8. poſt pn. | pª doc. 4. ca 3. in pnº. | doc 2. cap. pº pnº. | Tex. cõ. 51.

ℂ Differentia. cxxv.

Q. Anno quolibet ſit eua

cuandum oſtẽditur: qm̃ hoies experiẽtia nõ in ſeipſis ſolũ: ſed ⁊ in ſubiugalib⁹ an teqʒ incipiat eſtas in finibus veris ſanguinẽ auferunt ſui ipſoꝝ ⁊ illoꝝ. aphoꝛiſmoꝝ ꝑma. Quod qdẽ inde finite dictũ equiualet vñ cũ id ſit artis indefinitũ. Pa lin: ſexta earũdẽ de multis recitat Gal'. quos pharma cabat ⁊ flobotomabat vere ⁊ ita ꝑſeruabanꝛ a futuri moꝛbis. Quo neglecto iterdũ eos icurrebãt. ℂ Am pli. 6ᵒ de regi. ſa. Quidam moꝛbis moleſtãtur vel ſm vnũquẽqʒ annũ vel oino demũ per duos. quidam ꝟo bis egrotant ſm vnũquẽqʒ annũ. Qñ aũt qs egrotat taliter opʒ eũone ꝑuenire cũ tales ſint mãles moꝛbi. ℂ Adhuc qñ inſtat plectoꝛia ⁊ coꝛruptio idigeꝛ eua cuatione ꝑ flebotomiã ⁊ pharmaciã. ℂ Sʒ hec ẽ i ve re ⁊ autũno cũ ver aſſimileꝛ plenitudini: autũnus ꝟo moꝛbo de coꝛruptione affo. 1. ℂ Rurſus coꝛpa ſil'r di ſponũtur tpe. ꝑbleu. ꝑᵃ. ſed cũ tps in anno quadrupli citer varieꝛ q̃druplicẽ diſpõnẽ coꝛpi ipꝛimet ſalteʒ. vñ ⁊ 4ᵒʳ augmẽtabũtur ſeu intendẽtur hu. quos educere ſit opus. Itidẽ ſicut ſe hʒ euacuatio particularis ad tẽ pus particulare ita ⁊ vl'ſ videtur ſe ad tẽpus hr̃e vl'e: cũ vtrobiqʒ cõuenientia videatur. ſed tpe particulari

aphō. 15. ī fine. aphō. 47. | In mẽᵒ | aphō. 17. ī fine. ꝑrobᵗᵉ. 9.

pluries ꝯcediꝛ eũo vt apparet i vomitu ſemel aut biſ in menſe ꝑcepto. 4ᵒ Almã. ⁊ ꝑ quarta. Itaqʒ in tpe vñ vl'r vt ſaltẽ ſemel erit euacuãdũ ita vt ⁊ quater fiat in anno. Propter qḋ quolibet anno erit eũandũ. Ca. 16. Cap. 13. ī pn.

Cuius contrarium

ſcribiꝛ. collʒ. 6. Dici tur. n. ꝙ fiat eũo i ſe ptimanis annoꝝ ⁊ eaꝝ medijs. ℂ Amplius. 6ᵒ apho. nõ dɨ ꝙ ſimpl'r ſit eũandũ in vere ſʒ ꝯditional'r vt qui buſcũqʒ ꝯfert flõmia vel farmacia flõmare aut farma care hos vere ꝯuenit. ℂ Adhuc hꝫ eũo ſit ad ꝑſerua tionẽ ne qs paratus i futurã ꝯcidat egritudinẽ vt ap paret affo. 6. ſʒ pl'es nõ ſunt pati egrotare cũ ſint ſuffi ciẽter ſani. Alioqn q̃libʒ egrotarẽt ãno: qḋ mĩme acci dit. ℂ Rurſus talis eũo fiet aliq̃ 4ᵒʳ tẽpoꝝ ãni: ſʒ i nul lo cõpetet. qꝛ nõ vere cũ nullius mali ſit cãtiuum. Eſt nãqʒ ſaniſſimũ ⁊ mĩme moꝛtifeꝝ. neqʒ eſtate: qꝛ ſub ca ne ⁊ añ canẽ moleſte ſunt purgationes: qḋ ẽ eſtate: i q̃ ſic ꝑꝑ vehemẽtẽ caliditatẽ diſſoluẽtẽ ⁊ ꝯriantẽ motui farmaci ꝓhibetur purgatio: vt apparet affo. 4ᵒ: ita ⁊ hyeme ꝑꝑ vehemẽtẽ friditatẽ cũ hu. accũbẽt i coꝛpo ris cẽtro iuiſcati adherẽtes. neqʒ ſil'r autũno qꝛ vtus tũc debilis ẽ. Eſt. n. nãe hũane ꝯrius. ꝑ 2ᵃ. cuʒ ſit fri. ⁊ ſic. ſintqʒ coꝛpoꝛa ꝑꝑ eſtatẽ ꝑcedẽtẽ reſoluta q̃re indi gentia. nõ quolibet igitur anno eũandum. Ca. 14. in fi. | Apho. 47. | Cõ. apho. 47. | Aphoꝛi. 5. 4ᵉ particule. | Cõ. apho. 5. | Doc. 3. ſñ. 1. ca. 9. in fine.

Propter primum

ꝟo ſciẽdum ꝙ qd ſit ann⁹ oñſuʒ. dĩa. 115. Eſt aũt eũo duplex: vl'ſ ⁊ particularis. vl'ſ qdẽ pro ꝑie dɨ flõmia ⁊ maxime i vere celebꝛata. nã oẽs eũat humoꝛes. Ea nãqʒ equal'r eũat oẽs hu. mixtos in ve nis. de farmacijs. ⁊ affo. ſcõis. quare ꝑ 4ᵃ. Flõmia eſt eũo vl'ſ q̃ multitudineʒ eũat. educit ẽt a toto coꝛpoꝛe eũonibus alijs magis. Uer quoqʒ pre ceteris tẽpoꝛuʒ vl'ius eũonẽ indicat ⁊ tolerat vt teſtaꝛ vetus. Particu laris eqdẽ eũo q̃ ꝑꝑie dɨ purgatio ẽ aliquoꝝ triũ cõ triſtantiũ humoꝝ deductio. Que ſiqdẽ ꝑticularis dɨ rõne illius qḋ educiꝛ. nõ. n. equal'r educit hu. ſʒ vnum tm̃. ꝑ Gal'. ⁊ ꝑtis rõne a qua reᵘ vt ⁊ flõmia. vl'ſ tñ dici põt ſi fiat vñ tpe vt vere alioꝝ relatione ſic appebit in amplius dĩjs. 161. ⁊. 164. Eſt aũt duplex eũonis hoꝛa cuiuſcũqʒ electa ⁊ necẽia dĩa. 164. Pali: q̃dã ſit ad pre ſeruationẽ ſic illa de q̃ pñs rõ: alia ꝑꝑ curã q̃ i ꝑticula ri indĩnter expetiꝛ moꝛbo tps nõ ꝯcernẽs vt reliq̃. cap 2. in fine cõ. apho. 8. ca. 20. in pn. | De vir. phar. ca. 2. iuxta fine

Propter ſecundũ

qdẽ ſciẽdũ ꝙ qdã vo lũt oi ãno euari nõ ſo lũ flõmia veꝝ ẽt farmacia. Et moueñꝛ ex curſu ioꝛdi nato ⁊ ebulitiõe hũoꝝ ad putredinẽ in eſtate. Alij ꝟo ſpernũt illud nõ ꝓcurãtes niſi qḋ inſtat cuʒ ſint foꝛtes aut timẽtes ꝑuũ medicoꝝ op⁹: qḋ euenit i regionib⁹ magl fridis ſic r̃liquũ i caliſ ãplius. Aliq ſiqdẽ mediã tenẽt viã. Sicqʒ medicos ſit vt ad multũ eoꝝ eũonib⁹ intẽdere. vñ recolo ħ hoies cõiter purgari circa maij ꝑnᵐ. nũc aũt omittũt. qdã ꝟo vt Auer. ꝑiodos ceu vi debiꝛ in qbus ſit motus nãe ꝯſiderans voluit oi ãno educere: ſʒ in ꝑiodis magis. In qbus q̃tum defectus aut veritatis habetur 3ᵒ. ꝓpoſitoꝝ apparebit. 6ᵒ collʒ ca. 14 in fine.

Propter tertium

ꝟo ſciẽdũ ꝙ hui⁹ q̃ſiti veritas referꝛ aut ad iudiciũ medici vel aſtrologi: cũ hi duo artificeſ maxie habeãt ꝯſulere ⁊ ꝓuidere nãe hũane. qḋ ſiqdẽ ꝑᵐ videdũ ꝑmitus in quo tẽpoꝝ magis ꝯueniat eũo ac i quo minus: ⁊ demuʒ qb⁹ expediat ⁊ qb⁹ mime ac qualis. ℂ Propter ꝑᵐ h⁹ ſciẽdũ ꝙ ver ceu ꝑtactũ ꝯueniẽtius tps eſt eũoni ꝑꝑ tria: tũ qꝛ ceteris tẽperati⁹ ⁊ i tpe tali expetiꝛ vt dictũ eũo. Eſt ⁊ in eo vtus foꝛtis ꝑꝑ tẽperiẽ qḋ expoſtulat eũo. tũ ẽt ꝓpter eius oꝛdinationẽ inter tpa. ꝑceſſit nãqʒ ipʒ hyems humoꝝ gñatiua multoꝝ: ⁊ qḋ autũni ꝯſeruatiua. ſubſeqtur ⁊ id eſtas: Qua ſi

quidē niſi p̄ceſſerit eūo humores mouebunť ad egri/
tudines repletionales ⁊ putredinales.ꝯn̄r expedit in
autūno:q2 morbo ſil'ať de corruptione. Corruptio 'āt
eget abſciſione.⁊ q2 tēpoꝝ eſt aliqual'r tēperatuꝫ d2ia
66.Uirtus tn̄ in eo debilis ē:⁊ iō cautius eūandū ⁊ ꝓ/
prie ſanguinē cū tūc ſit iminut⁹ valde.demū minus in
eſtate: ꝙ ſi nec̄itas ipellat cū lenitiuis pficiať magis
medicis ⁊ lubricatiuis.Jn hyeme xo mīme:cū hu.qe
ſcāt:⁊ iō nō ſūt agitādi ⁊ maxīe farmacia.Jn qbuſdaꝫ
ēt tēpoꝝ ſecuri⁹ ꝯcediť farmacia q̄ꝫ flomia vt eſtate ⁊
autūno:i alijs xo flomia vt hyeme: i nōnullis eq̄liter
qdē fere ſic̄ vere.¶Propter h⁹ 2m ſciēdū ꝙ corꝑa q̄dā
ſunt tēperata ſemꝑ ſana.nōnulla nūc egrotātia: lapſa
xo alia.Et ipſa multiplicia multū ſana neutra ⁊ ſim/
Lib.p̊tex. cō.2. pliciter egra in techni.Et hec qdē multimodas i ma/
gis ⁊ min⁹ recipiūt d2ias ⁊ p̄cipue ſimp'egra cū plus
recedētia ſint a for'māe approp̄iquātia q̄ idetermina
tionis ⁊ īfinitaꝫ ē cā.hoꝝ eqdē aliq̄ debito vtunť regi
mine ⁊ ſi pauca:reliq̄ xo idiſcreto.Adhuc ēt q̄dā re/
giones ihabitāt ca.alia fridas:nonnulla xo medias.
Adhuc qdā regunť regimīe laudabili xſus lat⁹ tenui
taꝫ tēdēs:aliq xo opp^{to}.Si qō igiť corp⁹ fuerit optīe
ꝯſtructū ⁊ ꝯueniēti vt ſibi ineſt vtať regimīe niſi ꝯſue
tudine vel alia depꝛauatū:eūone nō eget q̄cūq3 cū oēꝭ
ei⁹ ꝑ ſe expellat ſupfluitates cū mō. Tātū nāq3 appe/
tit q̄ꝫm dꝫ ⁊ bn̄ digerē pōt:nō egēs aliq̄ metiēte cuꝫ ſibi
Li.3.t.cō.31. ſit regula nāe ipſius bonitate in techni ⁊ ſanitaꝫ regi
mento.ſi aūt vtať praua ſex rerū adminiſtratiōe deci/
dit nō difficili adeo vt eūone indigeat vtraq3 vna vel
pluri ſm ꝙ labiť id amplius vel min⁹. Si xo fuerint
īfirma q̄ tn̄ nō tāgit dubitatū eūone idigēt de ſe ꝑticu/
lari oī tpe modificata dūtaxat egritudo mālis extite/
rit:ita vt ⁊ pl'ibus vicib⁹ ⁊ tpib⁹ egeāt eūari ſupportā
te v̄tute.ꝙ ſi multuꝫ ſana fuerint corꝑa aut neutra vel
egra nō pluri^{m}:ſufficit eis vna eūo ſimpl'r: qm̄ ſi al'r:
Col'cō.apho rū.48. vna vel pluribus egēt eūone.apho.6.Et noſce ꝙ i h⁹
corporib⁹ plurib⁹ annual'r vicibus flebotomia q̄ꝫ far
macia egeť cū maſſa humoꝝ amplius abūdet q̄ꝫ vn⁹.
Adhuc in eductione ſanguinis nō eſt tātū timoris ſic̄
in farmacia dūmō fuerit medicis attractiuis peracta
166.d2ia.Particulares tn̄ farmacie ſuperant numero
ſingulares flebotomias.Jn regionib⁹ ēt calidis mag̃
expetiť farmacia q̄ꝫ flebotomia.Jn frigidis xo eꝯ.Jn
medijs quoq3 mediocriter iudicādū.Jn priori ēt regi
mine minime cōpetit eūo.in ꝯ̈rio xo amplius.Hec āt
ſatis ſibi atteſtātur cū ſm ꝙ ſupfluitas maior aut mi/
nor abūdet in corpore ⁊ tpis aptitudine indigeať eua
cuatione.Un̄ ꝯſiliū meū extat ⁊ maxime i regione ad
caliditatē declināte cū ⁊ rariſſime corpora reperiātur
tēperāta ⁊ debito regimine ducta vt veris initio cele
breť eūo:⁊ ꝓprie cū medicus lōge nequeat diſtantia
adeſſe.Ualde nāq3 iuuamētū p̄pōderat nocitiuo.q̄ꝫq̄ꝫ
eni anno qs nō egrotaret:ſanitatis tn̄ hinc efficacior
reddiť.Multa ēt caſualia pn̄t corpori occurrere. vn/
Col'cō.apho. 50.iuxta finē. de aphoriſmoꝝ 2ª.inopinate fortune rerū ſubincidūt
oibus hoibus:Hec aūt poterūt amplius ledere cū cor
pora fuerint ineuacuata.Si xo demū q̄ſitum ad iudi
ciū referať aſtrologi cui⁹ pſpicacior ē audit⁹ tūc dōm
ꝙ nō quolibet anno euacuādū:cū neceſſitas eūonis p̄
ciſe nō ſe offerat q̊libet anno.ſꝫ ſolū qn̄ morb⁹ fuerit i
aliq̄ ꝑte āni futur⁹.qō cognoſcet ex directiōe gradus
yleg aut aſcēdētis qn̄ ſignificatorib⁹ occurrēt alijs ad
aliqd corꝑis malū vt ē aſpect⁹ eorū natiuitatis hora:
vel ēt aliq̄l'r reuolutiōis natalis horoſcop⁹:d2ia.113.
iuxta illud cētiloquij:aſtrologus optimus multū ma
lū futuꝝ auertere poterit.Scōꝫ.n.ꝙ h̄ euenerit ſemel
aut āplius i anno vel nō egeť aut nō eūo.qō fortaſſis

lꝫ extranee tetigit Auer.6.collꝫ.qn̄ ꝓtulit. Ego dico Cap.14.iii.
ꝙ illi q vtūť potiōib⁹ i ſeptimanis ānoꝝ aut i medieta
tib⁹ ipoꝝ recti⁹ faciūt q̄ꝫ illi q oī āno purgatiōes exer/
cēt:q2 nos videm⁹ ꝙ egritudines vtplurimū nō acci/
dūt hoib⁹ niſi circuitib⁹ terminaꝫ aut circa. Et ꝓpte/
rea circa vnūqōq3 indiuiduū h̄ eſt ꝯſiderādū.

Propter quartum xo ſciēdū ꝙ argu/
ta ſuis vijs iā tēdūt
qeta:dōm tn̄ ad ipſa perfectioris didaſcalie gr̄a. Un̄
ad p̄m dōm ꝙ Gal'.loqtur in corporibus lapſis qbus
ꝑꝑ futurū caſum cōpetit eūo. ¶Ad 2m ⁊ 3m dōm. nam
ſermo eſt ſm Gal'.ibidē de corporib⁹ ſanis lapſis q̄ ni
ſi purgenť nō durāt ſana.h nāq3 ſunt lapſa. ¶Ad ali
ud dōm vt apparuit ꝙ vt ſic oꝫ eūare vt qn̄ plectoria
extiterit ⁊ cachochimia nō tn̄ alia cū tpe oꝫ cōcidere.
¶Ad aliud dōꝫ:ꝙ lꝫ ſil'r diſponanť corꝑa tpe tādē ni
hilominus pōt tpi cū alijs nō parū reſiſti rebus alijs
qnq3 eius nām in ꝯ̈riū ꝯuertēdo vt doceť in techni. ⁊
vl'r regiminis ſanatio.¶Ad aliud dōm ꝙ ſermo ē in Li.3.t.cō.
corporibus lapſis in qbus ꝯſultū tutius fore p̄mitte/
re eūonē a futuro malo p̄ſeruatiuā vel ſalutē in meli⁹
roboratiuā.Que.n.optime ſana eūone nō egent:neq3
plura ſepe lapſoꝝ ſi decenti vtanť regimine.¶Ad ea
q̄ alterius parꝫ ⁊ p̄mitus ad Auer.viſum qd dicēdū.
¶Ad aliud dōm ꝙ bn̄ dictū eſt ſub ꝯditione: qm̄ nō
ſimpl'r indigeť vt appuit eūone ſꝫ cōditional'r. ¶Ad
aliud dōm ꝙ ſi determinate ſcireť futuꝝ quē egrota/
re aut nō egrotare nō oī anno medicus eūonē p̄mitte/
ret ſic̄ noſcit aſtrologus.Tn̄ tuti⁹ eſt illi p̄mittere ipſa
ſaltē ſanitatis gr̄a firmioris.¶Ad aliud dōm ꝙ iam
dictū tpe quo expediat ⁊ quo nō.lꝫ nāq3 in vere rōne
ipſius nō multū cōpetat eūo ex ꝑte humoris ad min⁹
ꝯtriſtātis:tn̄ ꝑꝑ alia vt dictū tpa p̄cedētia ⁊ ſubſequē/
tia cōpetit.Couenit ēt in eſtate ſuauiter vt neceſſitas
exigit ⁊ cū debilibus farmacijs:nō tn̄ eſt hora hic ele/
cta ſed nec̄ia magis.Neq3 in autūno ſic eſt virtus de/
bilis multotiēs:lꝫ ꝯ̈rieť vite cū ambabus q̄litatib⁹ vt
eūonē ⁊ proprie ꝯtriſtātis humoris tolerare non poſ
ſit.Quid autē ſit de eūatione hyemis cenſendum oſtē
ſum eſt prius. ¶Differentia. cxxvj.

Quod **ſuper farmacum nō ſit**
dormiendū aſſumptū mōſtrať q2 tunc ſuꝑ
vomitū eēt dormiēdū cū ipſuꝫ ſit ſubdu/
ctiuum ēt violētius eūatiuū.d2ia.166.Sꝫ
ſuꝑ h̄ nō eſt dormire expreſſuꝫ veꝝ poti⁹ opp^{m} vt mo
ueri ⁊ agitari.q̄re neq3 ſuper ſeceſſiuum vtiq3.¶Am
plius farmaco nō ē adducēdū aſſumpto qō ipſi⁹ actū
perturbet ⁊ corrūpat.h⁹ eſt ſomnus cū motuꝫ cauſet
de circūferētijs ad cētꝝ motui ꝯ̈riū farmaci.mot⁹ aūt
ſe perimūt ꝯ̈rij.¶Jtidē Haly.ſuꝑ cētiloqo.Effect⁹ me
dicine nō eſt nālis corpori:ſꝫ attrahit humores ſupe/
rando plures v̄tutes nāles ⁊ iō ꝓhibetur dari in ꝯiun
ctione lune cū ioue.Ptole.ibidē aut cū venere cū iteꝫ
cōfortetur nā.Suꝑare xo virtutū plurimas id nō po
terit cū ſomno fortificetur ipſa:fortes nāq3 efficit act⁹
oēs nāles:eo ꝙ calorē interius ꝯtinet.p̄ ſcōa.qn̄ autē Doct.2.ſū.
ita fuerit ſoluere nō poterit. Et fulciť:q2 roborata nā ca.13.in p
v̄tus ibecillitať farmaci q̄ꝫplurime.Palin:ſi ſuper far
macū dormiēdū aut ſuꝑ debile vel forte.non p̊ q2 vir/
tus debilitareť pamplius ipſius cū medicine debiles
ꝓpinqores alijs ſint alimēto.Neq3 ſuꝑ forte.q2 ipſiuꝭ
vigore eo ēt non fortificato per ſomnū deducere natu
ra poterit farmaci potētiā in actū. Ocioſum igiť eēt:
itaq3 nō eſt ſuꝑ aſſumptū farmacū dormiēdū.

In oppoſitum qm̄ cōius farmaca exhiben
tur circa noc̄ꝫ p̄am 4am.No/

cte aūt nobis eſt ꝯſuetudo doꝛmire.dĩa.103.Hāc aūt ēt pꝛauā nō mox oꝫ abſcidē re.a.2°.Eti.qᵭ celeri⁹ du/cit farmacū de poᵃin actū id foꝛtificās repꝛimēs ē malitiā ⁊ effrenitatē ipſi⁹expedit ſup aſſumptionē ei⁹ ad ducere.Tale ꝟo ē ſōn⁹cū cal'ꝫ vigoꝛet nāe ipſi⁹ iſtr̄ꝫ. ¶Adhuc illᵭ q̊ farmacū ⁊ ꝓpꝛie attractiuū reſoluit̄ i vapoꝛes ⁊ fumoſ vſqꝫ ad ſpaciū deteriatū ē eidē adiūgēdū cū ꝯſuꝫ ſit dĩa.161.h̄ ipꝫ attrahē mō.Jd āt agit doꝛmire ſup ipꝫ cū caloꝛē foꝛtificet itrīſecus circa farmacū.Quo qdē accn̄te is ab eo tanq̄ꝫ a cētro i circū/ferētias refrāgit̄.pp qᵭ foꝛti⁹tēdit in hūoꝛes p ptes vt dictū an̄a.Jtaqꝫ ſup farmacū doꝛmiēdū ſuſceptū.

[Marginal note: i Col'ter. cō.21]

Propter pꝛimum qdē ſciēdū ꝙ farma/cum ſumit̄ 3ʳ. Cōiter nāqꝫ pꝛo oī medicina ceu titulus denotat libꝛi Ga.farmaco.Et pꝛo medicina ſolutiua vt h̄ iux̄ illud veteriſ. Jn farmacijs ſi q̈lia oꝫ purgari.Accipit̄ ⁊ pꝛoveneno grecoꝝ idiomate pniciofo.Eſt āt h̄ auditū 2ʳ:ſupius qdē p oſ eductiuū:⁊ ſeceſſiuū p annū.quoꝝ qᵭdā ē violētū nāe opp^m vt ſcamonea:eufoꝛbiū.Aliud debile ſicmāna ⁊ caſſiafiſtu. nōnullū mediocre ceu reubarbaꝝ ⁊ agaricus.¶Adhuc hoꝝ qᵭlꝫ dī aut rōne ſube ſiue v̄tutȷ̄ vel q̈litatȷ̄ qᵭ h⁹ vel cōpōnis.Nā violētū vt ita ē qᵭ in ſuba ꝯſtruit̄ groſſioꝛi ⁊ cōpactioꝛi ſicut electuariū:trociſci ⁊ pillule.debile ꝟo qᵭ in liqda velut decoctiōis ⁊ ſyrupi.Mediū ꝟo qᵭ mediocriter ceu pl'es. qᵭ eoꝝ on̄dit durabilitas aut eoꝝ oppo^m.hoꝛa.n.du/rāt pampli⁹⁊ maxie cū melle cōſtructa ⁊ plus ſi frida recepint narcotica ceu opiū ⁊ q̄ h⁹:reliq̈ ꝟo min⁹⁊ ꝓpꝛie çuccaro ꝯſtructa.Cōſeruat.n.mel eo magis a coꝛruptione dĩa vltima:aut ex pte hūoꝛis cū difficultate ſeu facili^{te}educibilis aut medio vt melia:chol'a vl' fl'a. Noſce quoqꝫ ꝙ mixta data i ſuba groſſioꝛi ⁊ ꝯpactioꝛi vt pillule ⁊ electuaria oꝫ eoꝝ aſſumptiōi p aliq̊s di/es p̄ceſſiſſe ipſoꝝ ꝯſtructioneꝫ vt ex actiōe ⁊ paſſione applicatoꝝ ſil' vna q̄dā media reſultet nā:vn̄ el'toꝝ.i. moꝛa idigēt ꝯfuſe pticule vt i adinuicē agāt ⁊ patiant̄ oiſariā.i liqdis aūt ⁊ ꝓpꝛie i qb⁹egit ignis pmixtiōeꝫ nō ſic expedit cū ipſi⁹ actuale cal'm celeriter potuerit eādē iducē.Quot ēt modis ⁊ qb⁹opet̄ farmacuꝫ dĩa on̄dit̄.161.Quid āt doꝛmire ſeu ſomn⁹dĩa viſuꝫ.108. Sup farmacū q̊qꝫ aſſūptū doꝛmire 2ʳintell'it̄ aut mox eo ſuſcepto aut poſtq̄ꝫ incepit opari.Aſſumit̄ aūt ipm vel robuſto cal'o vētre ⁊ vl'r coꝛpe oī aut d̄bili vl' me°.

[Marginal notes: ᵃapho.apho f.2.c.3; In fine.]

Propter ſecundum ꝟo ſciendū ꝙ aliq dixerunt nō eſſe ſuper farmacū doꝛmiēdū:eo ꝙ ipſius reſoluitur virtuſ. Alij aūt oppo^m:cū eo vigoꝛetur eadē.Quoꝝ quideꝫ defectus tertiū ⁊ quartū oſtēdet dicendoꝝ.

Propter tertium aūt ſciēdū ꝙ ſi farma/cum fuerit vomitiuuꝫ ſup ipm mime doꝛmiēdū:qᵭ inuit̄ aphoꝝ 4ᵃ. Qn̄ bi/berit qs ell'm ad motiōes qdē coꝛp⁹magis ducē. Ad ſomnos ꝟo ⁊ imobilitates minus.h̄ aūt ell'us ē alb⁹ qn̄ ſimpl'r ꝓfert̄ hūc audit Hyp.aphoꝝ 5ᵃ.¶Rurſus vigoꝛata nā ſomno farmacū vomitiuuꝫ fieri poſſet ſe/ceſſiuū cū hic nālioꝛ ⁊ pꝛōptioꝛ eūo exiſtat: dĩa. 142. Adhuc p̊ 4ᵃ.Uomit⁹p̄cipit̄ i meridie qn̄ nāe aut multū ē ꝯſuetudo vigilare.Nō igit̄ ſup farmacū doꝛmiendū vomitiuū niſi ei⁹effrenitet actio:iux̄ illᵭ Hyp. Cū volueris ell'm qeſcē ſomnū fac ⁊ noli mouē. Si ꝟo ſeceſſiuū farmacū fuerit ⁊ foꝛte rōne v̄tutȷ̄ ipſi⁹maxime aut ēt cōpōnis vel hu.viſcoſi groſſi poſt eis aſſūptio/nē doꝛmiēdū nō lōge.Uētre vl'r q̊cūqꝫ ſe hn̄te mō i foꝛtitudine:debilitate ⁊ caloꝛe.tūc.n.foꝛtificat̄ ſufficiēter nā potētiaqꝫ farmaci ad actū deducit̄ pfectius:eiuſqꝫ reſiſtit̄ maliciei.Si aūt ipm exiſtat debile trib⁹antedictis modis venter eqdē aut erit foꝛtis vel mediocris cū caloꝛe h⁹:tūc nō illius eſt ſup farmacū doꝛmiēduꝫ cū virtus inde diſſoluat̄ illius:neqꝫ malitiā hēat quaꝫ opus ſit coꝛrigere:ſitqꝫ cal'm ſufficiēſ abſqꝫ aliquo adminiculo ipm in actū ducere:vn̄ p̊ 4ᵃ.Qn̄ qs medici/nā vētris ſolutiuā biberit meli⁹ ei erit ſi foꝛtȷ̄ extiterit vt ſup eaꝫ doꝛmiat an̄q̄ꝫ opet̄ qm̄ opabit̄ melius ꝙ ſi debilis fuerit meli⁹erit ne ſup eā doꝛmiat:qm̄ nā digeret medicinā.Si ꝟo farmaco debili ente vēter qdem vl'r cū oī nā fuerit ibecillis laudo p⁹ farmacū doꝛmiēdū aſſumptū vt nā qeſcat ⁊ cal'm cōfoꝛtet̄ ibecille:qᵭ valet ipm i actū deducere:qm̄ niſi nā fuerit opata in ipm id nō aget in eā p̊ 4ᵃ.cū oē qᵭ deducitur de poᵃin actū p aliqᵭ educat̄ ens actū.de ge.aialiū 2°. Et vl'ius exptus laudo ſup farmacū doꝛmiēdū foꝛe adaucta q/dē modicuꝫ v̄tute farmaci debilis ne ſomno debilitet̄ veꝝ ea poti⁹ꝯfoꝛtet̄ ⁊ nā.Hec aūt audiēda oīa p̄uſ q̄ꝫ farmacū incepit opari:poſtea ꝟo nō doꝛmiēdū dū ei⁹ pdurat actio niſi effrenitet:pp.n.motū ꝯ̈riū ſomni ei q medicine act⁹ipedit̄ illi⁹ cū i diuerſa ſil' ꝓueniat ꝓtractio.vn̄.A.cū medicina cepit opari meli⁹erit ne ſuper eā doꝛmiat q̊cūqꝫ mō fuerit.Et Almā.4°a ſomno ab/ſtinēdū oīno poſtq̄ꝫ incepit ſolui.qᵭ ⁊ apho.appet q̈rta.¶Sꝫ ꝯ̈ id ⁊.A.maxie vı̄ ꝙ ſup farmacū debile ſit īdꝛ̄nter doꝛmiēdū.pᵃ.n.ſcribit̄ tertij.ca.29.p̄mi tractatus.Solutiua ꝟo facilia ad purgādū caput ſunt aſce/iaret.i.aloetica ex qb⁹ſumit̄ pill'a magna vt puū pondus opōnē efficiat ſufficiētē cuꝫ moꝛa:⁊ nō noceat pp puitatē ſuā iteratio ⁊ doꝛmiat ſup ipſa ne deſtruāt motus ⁊ vigilie opationē eius.¶Dōm ꝙ 2ʳ eſt p farma/cum eūo.vna qdē totalis ⁊ determinata certa hoꝛa ⁊ de tali extat q̄ſitū.Altera ꝟo eſt ptialis hoꝛa fere idifferēti:vt qm̄ ſepi⁹ſumpta ⁊ maxie i ꝯſtipatȷ̄ vt venter maneat lapſus ne fumi petētes caput ꝯſtipatiōe dolorē cauſent i eo.Et h̄ farmacū eſt laudabilius ſero ſu/mere q̄ꝫ mane pp mot⁹⁊ laboꝛes occurrētes in die.Et neqꝫ ei⁹deſtruit̄ opus pp frequēs aſſumere.neqꝫ ēt le/dit pp aloes bonitatē.Ceteris.n.min⁹farmacis noci/uum.ſicqꝫ h̄ itelligēdus ē.A.vn̄ macer auc̄te Oꝛiba/ſij duas pill'as aut tres ifoꝛmatas cū ſucco cauliū ad q̄ꝫtitatē fabe aut ciceris ſepe de ſero ſumi p̄cipit.Jnq/ens ꝙ purgat⁹bis:vix nunq̄ꝫ capitis vexabit̄ vllo doloꝛe.Et nibil ē oculis mibi crede ſalubꝛius iſtis.

[Marginal notes: Apho.14.; aphoꝛi.1. xiii.; 1.in me. ta finē.; hbo.apho; Ca.5°p°p̄n^m.; Abi.s.ime.; Ca.p°ver.finē; Abi.s.ime.; Aphoꝛ.15 in medio.]

Propter quartū ꝟo ad p̄^m qd dōꝫ apparuit.nō.n.ē ſil'e d̄ vomitu ⁊ ſeceſſu cū ſit velocioꝛ illo ac foꝛtioꝛ nām irritans pampli⁹.¶Ad aliᵭ ēt vtcūqꝫ viſuꝫ ꝙ lꝫ i p̄n°moueat cal'm de circūferētijs ad cētꝝ:i ꝓceſſu tn̄ pp refractio/nē ipſi⁹ꝯ̈rius accidit mot⁹motui cōfoꝛmis medicine. Neqꝫ mox qn̄ medicina ſuſcipit̄ in vapoꝛes diſſoluit̄ ⁊ fumos:veꝝ p̊ caloꝛe afficit̄ nāe.¶Ad aliud dōꝫ ꝙ farmacū ſupponēdū ē adeo foꝛte ac ꝓpoꝛtiōatū vt ſo/mno poti⁹vigoꝛet̄ q̄ꝫ exterminet̄ ipſo vigoꝛata nā. Neqꝫ v̄tus farmaci debilitat̄ vſqꝫ ſi fuerit ſufficiēs : ēt nā potēſ:qn̄ ipſo vtit̄ regulat i ſui ſubſidiū ad modū quo vtit̄ alimēto ſanitatȷ̄ tpe:bꝛeuiarij 7°.¶Ad aliud dōꝫ ꝙ qūo ſup debile doꝛmiēdū aut nō iā viſuꝫ.neqꝫ potētia farmaci habitualis in actū pōt eundē ꝓuenire niſi foꝛtificata nā neqꝫ pp h̄ tm̄ vt oſtēſum reqſitus eſt ſup foꝛte farmacū ſomnus:ſed ēt ꝓpter eius malitie repſ/ſionem ⁊ calidi vigoꝛationē vt celerius attrahat ⁊ expellatur a coꝛpe.¶Ad p̄^m aūt alterius partiſ dōm ꝙ farmaca foꝛtia dātur illa hoꝛa:debilia ꝟo magis cir/ca quartā partē noctis inſtātē ita vt iā ſomnus pꝛeceſſerit ſufficiēs:aut id ꝯceſſum in vētre ⁊ nā debili oīno ſeu ēt vl'ius.¶Ad alia ꝟo dōꝫ ꝙ veꝝ ꝯcludūt de farmaco foꝛtioꝛi:non aūt ſic vt oſtēſum debilioꝛi.

[Marginal note: Coll'ᵗ capi.4. in medio.]

Conci.

¶Differentia. cxxvij.

Q tyriaca competat poſt aſſumptū farmacū mōſtraṫ ex ꝓ 4ᵃ. Jtidē qui habuerit fluxū vētris magnū ex pce/dēti farmacia vel ex hu. venenoſo ⁊ biberit de ipſa ſa nabitur ſtatim ꝯoar. ¶Rurſus ipſa retinet naturam 5ᵉ. ſūma pᵃ. ⁊ ſerapionis 7ᵒ. Jd autem expetitur ⁊ pre cipue cū effrenitet ſolutiuū. Palin: farmacū ē de gñe veneni. 2ᵒre. a. Tyriaca ꝟo cōpetit venenis ita vt i re vna iuuacioꝛ eſt mitridato ⁊ eſt venenū ſerpentū 5ᵉ. f. ſūma pma. ¶Adhuc qḋ tollit accñtia ex farmaco cō ſurgētia ⁊ diſpōnē coꝛpoꝛis melioꝛat poſt farmacum expedit. hꝫ ꝟo eſt tyriaca remouet vt tactū fluxū ⁊ vē toſitates ex qbus doloꝛ ꝯtingit: extenuat viſcera: mū dificat ꝓpellēdo qḋ eſt iterius ad ex̄ ⁊ ꝑncipalia ꝯfoꝛ tat. Eti. tyriaca caleſaē: farmacū ꝟo ifridat: ſpm̄ eſian do rē coꝛpis calidioꝛē aut hūoꝛes. Cura āt pficiṫ ꝯrio. itaqꝫ poſt aſſumptū farmacū cōuenit tyriaca.

Ca. 7. pᵒ ꝑnᵐ. — pᵒtheſir i ꝓhemio pᵒ ꝑn. Jn defenᵉ tyriace ſi meᵐ. Ca 8. pᵒꝑn. Collᵉ 2ᵒ. 11. ⁊ 12. poſt ꝑnᵐ. Ub. 3. imeᵉ i pꝛicipio.

Jn oppoſitum

illuſtres videṫ medicoꝝ eā nō exhibētes ꝗs nō ē iſuffi ciētes aſſignare. ¶Adhuc tyriaca nō ꝯpetit ðbilitatꝫ vl' diſſolutꝫ cū ea ꝭꝫ Dama. i apho. diſſoluat mūdet ēt ac diſpgat qbᵒ nō egēt farmacati cuꝫ id ſolutiuū ſuffi ciēter egerit. Jgiṫ nō cōpetit poſt farmacū tyriaca.

Apho. 28.

Propter primū

qdē ſciendū ꝙ tyriaca ē 2ᵃ. altera qdē medici/naꝝ mī dicta: ſolēnioꝛ nāqꝫ ē alijs ⁊ efficacioꝛ: ita ꝙ ⁊ mitridatū ſupat ⁊ ꝓprie i expulſiōe vt tactū ſerpētum veneni: ſꝫ in reliqs rebᵒ ipm nō minuiṫ a tyriaca dimi nutiōe de ꝗ ſit curādū: imo ē magꝭ additi iuuamēti in plibᵒ eiᵒ ꝯſidētioꝛis vtilitatꝫ. A. Et dī a tyro ſerpēte qm̄ carnes igrediunṫ ipſius i eā. Et ſunt velut radix ⁊ baſis iſtiᵒ medicine: ita ꝙ eis ꝑuatꝫ deſtruiṫ ipſa. qḋ ēt in alijs medicis attēdiṫ ſolēnibᵒ ſicut aloes in iera pi gra ⁊ ellꝰs vel colloqntida i ieris magnis. Cōpoſito/res nāqꝫ medicie iſpexerūt nāe iduſtriā ponētis i vno quoqꝫ mēbꝛo cōpoᵗⁱˢ pticulaꝫ ꝯſilem ꝗ pficiunṫ actus. dīa. 63. Tyriace ſiqdē ꝯfectiōes ſunt plꝭes. Radicali/oꝛ tū ꝗ andromaci in ꝗ libꝝ ꝯſtruxit ſingularē. vñ. A. Jā plꝭes medicoꝝ ſic Ga. ⁊ alij addere viſi ſunt i tyria ceᵒ ꝯfectione nō ꝑꝑ neceſſitatē faciētē illud neciū ei: ne/qꝫ ꝑꝑ aliqḋ forte vocās eos ad illud: ſꝫ qrentes vt re/mēoꝛenṫ ⁊ vt remaneret ab eis i ipſa veſtigiū ſic remā ſit andromaco. Et meū qdē cōſiliū eſt vt nō remoueāt aliqd qḋ experimētū iuuatiuū inuenit. foꝛtaſſe nāqꝫ il la cōplexio cū illo pōdere eſt ſignās illud cuiᵒ iuuamē tum iuenit experimētū: ita vt qñ remoueṫ a ſuo pōde/re nō ſeqtur illā ꝓꝑꝛietatē. Cᵒoppoſitū ſcribiṫ collꝫ 5ᵒ: vt dicaṫ ꝙ hō quē tu ſcis inqt ꝙ nos nō debemus ali quid diminuere ex receptiōe quā fecit andromacᵒ: ſꝫ nolo ei credere ſꝫ volo addere ad tyriacā multas me/dicinas ꝗ nō erāt note i illo tꝑe ⁊ de vnaqꝫ faciā ꝓba tionē qñ addidero eā ſicut ſunt gariofilu : ambꝛa ⁊ li gnū aloes. Et eiᵒ qdē magis ē ſmo victoꝛie ac ābitio/nis vt in alijs ꝯ. A. qꝫ veritatꝫ. Cuiᵒ eqdē iuxta Ga. ſe/rapi. halyabbatē 7. A. ex tribus accipiṫ appꝛobātia. Pꝛimitᵒ nēpe vt exhibeaṫ ei q ſumpſit medicinā ſolu/tiuā foꝛtē aut vomitiuā vt ſcamoneā: colloqntidā vel ellꝰm q̄ꝫtitatꝫ lupini: ꝗ ſi ſolōnē ꝓhibet inceptā foꝛtꝫ ex tat ⁊ pfecta: ſi ꝟo nō mime. Scḋo vt gallus ſilueſtris ꝭꝫ Ga. quē putat. A. faſianū maſculū mōdeaṫ ab aliꝗ venenoſo aialiū: ꝙ ſi ꝑ ipſiᵒ euadit aſſumptionē ē ele/cta: ſinaūt nequaqꝫ. Tertio vt deṫ alicui medicina iter ficiēs ſui friditate vt opiū: mādragoꝛa vel iuſqamus ſiqdē euadere faciat eſt iuuenis pfecta: ſi aūt non eꝫ. Quod ſiqdē diſtinguitur per etates. nā ei adſunt iſan

Apho. 28. — 5ᵒ cañ. ſum. pᵃ in ꝑn. — Ubi. 3. imeᵒ. — Ca. 59. i meᵒ. — Libᵒ de tyriaca ad piſophylū poſt princip ū ⁊ libᵒ ð cōmo ditatibᵒ tyriace ad ceſarē in medio. 2ᵒ breuiarū ca pi. 8. poſt ꝑnᵐ 10. practice ca. 5. in meᵒ. 5ᵒ cañ. trac. pᵒ ſum. pma.

tia: pubertas: adoleſcētia: ſenectᵒ ⁊ moꝛs ſiue ſenium. Poſt. n. ſex mēſes ſit iſans cū ꝑus nō hēat pfectiuꝫ eē: deide icipit pubeſcere ⁊ augmētari vſqꝫ ad tꝑs i quo ſtat vſqꝫ ad. 10. ānū i regionibᵒ calis ⁊. 20. i fridis: dei/de ſtat aut. 10. an. vel. 20. deide declinat aut pᵒ. 20. an. vel pᵒ. 40. deide ſpoliaṫ ꝟtute tyriace aut poſt. 30. an. vel. 60. ⁊ ſit vna ꝯfectionū declinata a gradu tyriace. Noſtri tū pꝛaui vēditoꝛes cōiter dāt eā poſt 4ᵒʳ mēſes ⁊ ꝯſumūt añ duos vel tꝛes ānos cū non fermētetur niſi poſt. 10. aut. 20. annos. dīa. 178. Tēpus aūt etatū eiᵒ in locis tēperatꝫ inter hec erit mediū extrema. Et opꝫ vt moꝛoſo i potu deṫ de illa ꝗ recēs eſt ⁊ foꝛtꝫ. Reliqs aūt ex qbus exhibeṫ detur de alia ꝗ ē debilioꝛ. Foꝛtis aūt ⁊ recēs ē poſt qnqꝫ ꝭm qſdā ānos. aut. 12. vſqꝫ ad 30. Et hec qdē mediⁿᵃ ſic cetere hꝫ iudiciū ex ſimplici/bᵒ ⁊ ex tota foꝛᵃ. Et ſimplicibᵒ qdē duplr opaṫ. ꝑmitᵒ qdē ifrigidādo ⁊ ſtupefaciēdo ꝑꝑ opij ꝟtutē: deide ca lefaciēdo ⁊ diſſoluēdo medicis calidiꝭ ſupantibᵒ tādē friditatē opij. Tota ꝟo foꝛma opaṫ i venenoꝝ expul/ſionē pfoꝛmā ſpecificā ex ſimplicibᵒ reſultātēꝫ: vt dīa videbiṫ. 178. Reliqua ꝟo diateſſerō dicta eſdre ⁊ hu/ius dīa. 179. qd aūt farmacū dīa oñdit ꝑmiſſa.

Propter ſecundum

ſciēduꝫ ꝙ aliꝗ pᵒ ſolōnem farmaci exhibēt dꝛagmā vnā aut aureū tyriace moti ꝑꝑ fluxū quē timebāt futuꝝ ⁊ venenoſitatē medicine. ſꝫ id foꝛ/taſſis nō valet ſicut 3ᵒ ⁊ 4ᵒ dicēdoꝝ apparebit.

Propter tertium

aūt ſciēdū ꝙ farmacū aut ſoluit ſufficiēter vl' ſupflue. ſiqdē pᵐ tūc nullo mō cōpetit tyriaca neqꝫ mꝭ tū repiṫ dictū ab eximioꝝ aliꝗ. qḋ firmaṫ qꝛ qḋ qdem debilitat ꝟtutē: ſpm̄ reſoluit: coꝛpᵒ agitatuꝫ ſuo motu āplius exagitat ⁊ iflāmat nō cōpetit. Hꝫ aūt ē tyriaca ſui caltate laboꝛioſa diſſolutia. ¶Rurſus qḋ opaṫ vt balneū fere moꝛ pᵒ purgationē nō ꝯpetit. dīa ſeqnti. Talis ꝟo ē tyriaca. ipedit. n. decurſuꝫ ſupfluitatū ab eo qḋ deoꝛſuꝫ vētrē anguſtās cogēs eas ꝑ mēbꝛa no/bilioꝛa ad cutē ꝑuenire vbi eoꝝ leſio ac oppilᵒ ⁊ i cu tis defedatiōe pōt ꝯtigere. dīa ꝯñti. Et id qdeꝫ lꝫ vlr ꝯcludaṫ nociuū: deteriᵒ tū in cholico repiṫ. Si ꝟo far macū effrenitauerit tūc tyriaca dāda nouiſſima ꝗvere tyriaca nō ē cū actionē agat opiate. Jd tū vltio cū res fuerit i deſpatione auxilijs nō ꝯferētibᵒ reliqs ⁊ igeni is. dīa. 204. vñ Meſ. ſimpliciū ꝓ. Cōpingē qdē ⁊ ſtu/pefacere ē vltimū ad qḋ initi debes ⁊ pꝛopꝛie tūc qñ oia nō iā ꝯtulerūt ⁊ res poſita ē i deſpatiōe: tūc qꝗ ſu per narcotico pſumēdū ē ⁊ medicamētꝫ foꝛtibᵒ ſic ſūt tyriaca phyloniū ⁊ ſilia. vñ appet tū ex canone ſubdi to: tūqꝫ ex eo qḋ ſibi phyloniū aſſociat ꝙ tyriacā itel/ligit ꝑut vna extat adhuc opiataꝝ. Per qḋ ſermo ſilr exponiṫ 4ᵉ ꝓ. Qñ vētris ſolᵒ ſupfluit i potu paꝝ tyria ce aut phyloniū tribuēs. Talia nāqꝫ malā ꝯplōnē al terāt calꝫ ex farmaco iductā: fumos ifridāt ⁊ igroſ/ſant hūoꝛes ptereqꝫ ꝯſtipāt ⁊ oppilāt ac iſenſibilꝭ fere reddūt vt i audaciā ⁊ effrenitatē nō moueanṫ: ſꝫ motᵒ ⁊ agitatio qereṫur. Si nāqꝫ dareṫ tūc iuuenis tyriaca vene āpliᵒ ipſiᵒ caltate ⁊ motu debilitarenṫ: eaꝝ āpli tudo iduceret maioꝛ oꝛificioꝝ ⁊ moꝛdicatio foꝛtioꝛ ſo lutiui. He nāqꝫ tres extāt cāe i farmaci effrenitatione. dīa. 144. ¶Q āt tyriaca deṫ foꝛtꝫ pᵒ quecūqꝫ fluxuꝫ nō repio a pitioꝛibᵒ expſſuꝫ vſqꝫqꝫ: veꝝ pᵒ ſufficiēteꝫ ſolōnē dāt aquā mellꝭ aut hoꝛdei ſeu ꝯuccari ꝭꝫ diſpō nē nāe ⁊ hūoꝛis vt vēter laueṫ. Nō. n. ꝯpetit ius pulle ⁊ maxie pigue. qḋ cōiter ꝑmittitur exhiberi cū ſit vn/ctuoſuꝫ ſtōi ſbe diſſolutiuū. tc̄ nāqꝫ cōpetūt abſterſiua mūdificatia ⁊ poſt aggregātia ⁊ ꝯfoꝛtātia. trahiṫ eni ius pſatū qñqꝫ auiditate ꝗdā nāe ianite ad venas cuꝫ

Jnteᵉ 3ᵉ cap cañ. 6. tr — Ca. 7. pᵒ dul

fumis ſeu vapoꝛibꝰ medicie vt in doloꝛ cāeť qn̄ vehe
mēs: febꝛis ſupueniat ⁊ ſupfluitatū declinatio d̄riueť
a q̄ trāſmādāť pte. Si āt ſupfluit ſolꝰo nō foꝛtē dant ty
riacā ſ; aliā. Ex his igiť falſū appet qꝺ aliq dixerant
ſimpʳ eadē die choſicis ꝓpe exhibēda tyriacā opij hn̄
tē adhuc v̄tutē. Flꝰaticis ꝟo vel meſicis foꝛtē. 3ª tn̄ die
in flatico hūiditatibꝰ crudis ꝑus repleto ad eaꝝ exic
catiōnē pōt laudabiliter tyriaca foꝛtis exhiberi.

Propter quartum ꝟo ad ꝑᵐ dōm ꝙ ꝑ tyriacā nō iuuenis
audiť ſ; potiꝰ vt expoſitū ē recēs opiata. ¶ Et ſilꝰr ad
ꝯoar dōʒ aut ꝙ h̄ magꝭ ꝯſiderauit venenoſitatē coꝛri
gere mediⁿᶜ q̄ʒ ſolꝰonis effrenitatē q̄ remota ſolꝰo ſiſtiť
ꝯn̄r. vel illiꝰ fuit opionis cuiꝰ alios cōiter nō inuenio.
¶ Ad aliꝺ dōm ꝙ l; ſtrigat vētrē ſitq̄ʒ tyriace bōitatꝭ
applicatio ⁊ appꝛobatio tn̄ iduč vt oīſū alia nocumē
Simp. ꝑᵒ ſcē ta. vn̄ n̄ ē exhibēda cū poſſit fluxꝰ alijs: vt docet Me
cap. 3. ſue ⁊. A. cōpeſci. ¶ Ad aliꝺ dōm ꝙ l; farmaca ſint de
ꝑᵒ 4ª cap. 7. gn̄e veneni ⁊ ꝓpꝛie foꝛtioꝛa euulſiua: non tn̄ ꝯpetit ty
riaca cū an̄ aſſūptionē farmacoꝝ eoꝝ poſſit venenoſi
tas pelli. ſilꝰr qn̄ effrenitāt p̄t eoꝝ effrenitatio ꝑ alia re
moueri. ¶ Ad aliꝺ dōʒ ꝙ rariꝰ effrenitat farmacū cū
medicꝰ debeat ꝑ paꝝ peccare: ita vt nō opoꝛteat poſt
oēm fluxū tyriacā exhibē timēdo effrenitatē eiuſdeʒ.
Neq̄ʒ veꝝ ēt ꝙ diſpōnē coꝛpis bonificet cū fluxꝰ raro
ſupfluat. Pꝛauū ēt ē vt ſupfluitates remoueanť ad mlꝰ
tū ab iteſtinoꝝ tramitte. n; viſcera tm̄ ꝯfoꝛtanť qn nō
āpliꝰ iflāmenť. ¶ Ad aliꝺ dōʒ ꝙ farmacum educēdo
hūoꝛes calꝰos nō ifridat coꝛpꝰ ſ; potiꝰ ꝯtēperat ⁊ nāʒ
ꝯfoꝛtat expellēdo ꝯtriſtās: neq̄ʒ ſpūs ſic debilitat ⁊ diſ
ſoluit: qn mox reſtaurenť nocitiuo expulſo. vnde non
egēt tyriaca cū i āpliꝰ reſoluerenť in q̄cūq̄ʒ cōplꝰone in
pte trāſmiſſi oppoſitā: ita vt ſilꝰ fere duobꝰ motibꝰ mo
ueri cōtingant ꝯ̄trijs. ¶ Dria. cxxviij.

Quod balneum nō competat poſt purgationē oñdiť: q2 ꝑ 4ª. Poſt me
a. 5. poſt ꝑn. dicinā nō ingrediať aliqs balneū: qm̄ tra
hit mām ad exterioꝛa ⁊ neq̄ʒ eſt bonū niſi
ad ventrē ꝯſtringēdū. In quā opinionē ſecū concidit
ntē. 3ª cap 3. ſimpliciū Meſue ꝑ. ¶ Rurſus nō eſt facienda tractio
n. 3 in me. in diuerſas partes. vna. n. reliquā ipedit ⁊ pterriť nā.
ſed hꝰ occurrit hic tractio. nā medicina trahit de cir
cūferētijs ad cētꝝ: balneū ꝟo eꝯ̄. Eti. Si non poterit
mā foꝛtioꝛis virtutis balneo vt farmacū coꝛpꝰ ſufficiē
topi. ca. 26. ter purgare: neq̄ʒ id valebit ꝑficere balneū: ſm diale
oilʳ cō. affo cticū eo debilius aphoꝛi. 4ª. Neq̄ʒ ēt in actu competit
ſ. 2. cir meᵐ. purgationis: q2 irritata mā ⁊ agitata ꝯfluit amplius.
Aphc. 15. ¶ Adhuc eadē docetur effrenitatē cathartici ſiſti per
ſomnū ⁊ qetē. Qn̄. n. vis ſtatuere ſomnum fac ⁊ noli
n iſagogis mouere. S; balneū his ꝯ̄riať cū ſm Joānitiū ⁊ Haly.
ilʳ trac. rerū Ad exercitiū motū exiſtēs reducatur. Cōtrarioꝝ ꝟo
nāꝰlīū rub. actus pꝛedicanť ꝯ̄trij. Palin. Purgati remanēt ex natu
diſiōe bal ra actu farmacie inflāmati inaniti ⁊ exiccati. S; bal
i. neū ſub intentione qua adminiſtrať talia magnificat.
ollʳ ꝑᵒ pꝛa Itaq̄ʒ balneū poſt mūdificationē nō confert.
ce ca. 2. i ꝑn.

Cuius oppoſitum ſcribiť ꝑ 4ª. Jtidē. Jl
ap. 5. pᵒ ꝑn. lud cōpetit poſt eua
cuationē qꝺ pōt educere qꝺ medicina ꝓpter diſtātiā
nō potuit qualia ſunt q̄ cuti vicinanť diſtātia. Huiꝰ eſt
ꝑ. aphꝛo. 16. balneū cū euacuet ſolū q̄ ſm cutē: aphoꝛiſ. 3ª. ⁊ qꝺ mē
medio. bꝛoꝝ inflāmationē: ꝯſumptionē tollit ⁊ laxitudinē re
a. 18. pᵒ me. mouet. Almā. 4ᵒ ⁊ qetat. cōpetit poſt purgationē cuʒ
coꝛpus iſtis remaneat affectū. Hoc aūt bal. cōplet de
bite cōmēſuratū. refrigerat. n. a mēbꝛis ꝯtēperādo hu
moꝛes ⁊ ſupfluitateꝭ expirare fač. ¶ Ampliꝰ qdā pur
gatione ſuſcepta ſupflue iterdū eūantur. Balneum ꝟo
ventrē ꝯſtringit. Almā. 4ᵒ. vnde theoꝛice 5ᵒ. Balneuʒ Ca. 18. pᵒ ī me.
ſolutionē laxatiui amputat medicaminiꝭ. Igiť balneū Ca. 13. pᵒ ꝑn.
poſt purgationem confert ſupꝛeme.

Propter primū qdē ſciēdū ꝙ B. ē coꝛpꝰ ſubtile vel liqdū coꝛpoꝛi
circūferētialꝰr occurrēs ipſius imutatiuū. Balnei q̄ʒ
nomē aſſilꝰatū ē ab eo qꝺ ē valaneyon grece a valo qꝺ
ē imitto ꝑ abſciſionē. a. ⁊ diphtongi retento. e. ⁊ abie
cto. i. dictū ē balneū o. ēt imutato ſič in pleriſq̄ʒ. i. abij
cit latinꝰ e. ſeruato. Eſt aūt balneū multiplex ceu noti
ficatio eiꝰ iſinuat. Nā qꝺdā eſt aereū qꝺ tāgiť ꝑ id qꝺ
dictū eſt ſubtile qꝺ ꝓpꝛiꝰ di balneū. Aliud aqueū veri
uꝭ dictū lauacꝝ dulce: qꝺ inſinuať qn̄ di hūidū. Inter
dum. n. qs ſolo vtiť aere pꝛo balneo vt terma vel alia
ſtuffa. qn̄q̄ʒ vtiť aqua dulci coꝛpꝰ in eā infundēdo vel
ipſam ſup ſe ꝓijciēdo. Et hoꝝ aliud calꝰm: aliud frigi
dū: ⁊ qſq̄ʒ vtimur his ābobus vt euenit multotiēs in
termiſ. vn̄. 10. de ige. ſm h̄ 4ᵒʳ diſtinguit balnei pteꭍ: q̄ Ca. 10. pᵒ ꝑn.
rū ꝑᵒ eſt aer calidus qn̄ ꝑnitus copulať igrediēs. 2ª in
greſſus in calꝰaʒ. 3ª exitus i frigidā. ⁊ 4ª ſudoꝛis abſter
ſio. ¶ Amplius balneū diuerſificať: q2 qꝺdaʒ eſt ſim
plex vt duo ꝑdicta. Reliquū cōpoſitum qꝺ duplex ēt
eſt. Aliud. n. nāliter eſt tale vt ſulphureū: piceuʒ: alu
minoſum: ⁊ hꝰ. Alteruʒ arte cōſtruitur: ceu qn̄ herbe
frōdes ⁊ hꝰ calꝰe vel frigide in aqua decoquūtur bal
nei: vel in aere ꝓſternunť ipſius ſ; vtilitatē a medico
intētā. Balneū. n. 5ᵒ theoꝛice triplꝰr variať. Aeris cau Ca. 13. ī me.
ſa ſm ꝙ fuerit calidus ⁊ frigidus vel mediꝰ diuerſos
in coꝛpa inducēs effectus. Aut ex pte vt dictū eſt aq̄.
Uel cā q̄litatis vtēdi: qm̄ qdā eo vtunť cuʒ fricatione
ſimplicij: alij cū fricatione oleoꝝ: nōnulli cuʒ fricatiōe
farine granoꝝ ⁊ alioꝛū ſm qꝺ vi magis expedire ad
eoꝝ itētiones explēdas. Eſt aūt ꝑ 2ª. Balnei actio nā Doct. 2. ſū. ꝑᵒ
lis calefacere ſuo aere: ⁊ ſui aqua humectare: cꝰ ꝑª cā ca. 19. in pꝛin.
ſeu manſio infrigidās ē ⁊ humectās. ſcđa ꝟo calefa
ciens ⁊ humectās. tertia ꝟo calefaciēs ⁊ deſiccās. ne
ſubita enī nāe leſiua itercidat alteratio in itroitu aut
exitu opoꝛtuit Bal. tribꝰ foꝛe māſionibus diſtictū. vn̄
Halyab. Balnei ſunt tres aeres. Pꝛimus ē ꝑme domꝰ 5ᵒ theo. ca. 13.
aer: ⁊ eſt tepidus nil in coꝛpus inducens caloꝛis. Se poſt pꝛin.
cūdus ſcđe caloꝛe medius coꝛpꝰ aliq̄ calefaciēs calo
re: ac q̄dā diſſoluēs diſſolꝰone. Tertius ꝟo q tertie ve
hemēter coꝛpoꝛa calefaciēs. plurimaſq̄ʒ diſſoluit ſup
fluitates ⁊ a coꝛpoꝛe euacuat. Neq̄ʒ ē Halyabbatꝭ ad
A. diſſonātia: q2 Halyabbas ſolū aerē tetigit. hic aūt
ex aere cōmixtū ⁊ aqua. Pōt ēt cauſe ꝑoꝛiꭍ cōparatio
fieri ad aerē exterioꝛē. Appoſitūq̄ʒ fuit circūferenter
ad diuerſitatē alioꝝ itus aſſumptoꝛū vel q̄ applicanť
exterius q̄ nō ita ambiūt ſupficialꝰr coꝛpa: ſ; aut ad cē
trū tēdūt vt iterius imiſſa vel in pte ſituanť foꝛinſeca.
Dictū eſt aūt actualꝰr: qm̄ q̄ in nobiꭍ agūt q̄dā ſunt po
tētia ſeu v̄tute talia vt camomilla ⁊ pip. Alia ꝟo actu
calꝰa vel frigida vt aqua balnei calꝰa frida ⁊ aer ⁊ oē
calꝰm calefacit ⁊ frigidū ifrigidat. Altera ꝑ accn̄ꭍ ceu
balneū duplꝰr accn̄te ifrigidat aut aperiendo poꝛos ⁊
hu. calꝰm vt cholꝰaʒ in q̄ foꝛas reſoluendo vel hūoꝛes
agitādo itra coꝛpa ⁊ ſup mēbꝛa ſenſibilia diſſoluendo
q moti adhuc ipſoꝝ actuali magis agunt frigiditate:
mō quo balnea in putridis idigeſtis hoꝛroꝛē ⁊ frigusꭍ
incurrūt. Diſtinguiť ⁊ p̄ter hoc balneuʒ triplex. Qm̄
quoddā ꝑparatiuū ad eūonē. vnde 2ᵒ pꝛactice. Uolētē Cap. 56. poſt
ſumere laxatiuū ꝑus opus eſt coꝛpus aptare ſuū vtē pꝛin.
do an̄q̄ʒ accipiat duobus aut tribus diebus balneo tē
perati caloꝛis ⁊ ſuauis aque ſuperfuſione tepide ſup
coꝛpus. quare ꝑ 4ª. Balneum quoq̄ʒ ingredi an̄q̄ʒ vē Cap. 5 pᵒ pꝛi
tris ſolutio fiat aliquantis diebus eſt ex eis que bene
pꝛeparāt niſi aliquid pꝛohibuerit. Ea pꝛopter ꝑcipiť

flebotomandos ⁊ ventoſandos habētes groſſum ſan guinem primitus balneari. Oportet tñ vt iter balneū ⁊ hauſtū medicine paruū interueniat tēpus. Eſt autē ⁊ aliud balneū ꝓhibitiuū ſicut in hora opationis ca/ thartici adminiſtratū cū ei⁹ ſit actio in diuerſa cathar tici actioni: ⁊ ipſi⁹ diſtractio niſi effreniter illa. Quōdā ꝟo eſt ꝑficiens vt qđ ſm quoſdā adminiſtraṫ ceſſante actiōe cathartici. reſoluit. n. qđ nō potuit educē medi/ cina. Quid āt purgatio diia ꝯſum. 125. cū alijs.

Propter ſecundum quidē ſciēdū ꝙ il/ luſtres medicorū
. A. ⁊ Meſue videtur ſibi vtcūqꝫ in hoc aduerſari qſi
Ca. 5° ver. fi. to. Primo nāqꝫ ſcribitur quarta. Ille q medicinā ſolu
tiuam. vꝫ. bibit ſcđa die balneū eſt intraturuſ: qꝛ ſi ali
quid ex humorib⁹ ipſius fuerit relictū balneū ipꝫ mū
dare poterit. Et iſte quidē cōis eſt modus practicātiū
p°. fē 3° ca. 3. caū. 3. p⁹ me. precipiēdū ſi firma eſt virtus ſecūda die poſt purga/
tionem balneū ingrediēdum. Meſue ꝟo de farmacis
Ca. 56. p⁹ me. nullū vult balneare poſt aſſumptū farmacū niſi illuꝫ
in quo effrenitet medicine actio. quare 2° practice. Q
ſi in aliquo intātum ſuperabūdat ſolutio vt defectus
etiā timeatur virtutis hunc balneo introduc ⁊ aquā
ſuperfunde calidā ⁊ maxime pedibus ⁊ manib⁹. Et
in hoc ꝯcidit Meſ. repellēs illos qui ꝑcipiūt frigidiſ
⁊ ſtipticis tales balneari aquis. Ignorātes qñ poroſ
coarctant ⁊ medicinas in fumos interius ꝯuertunt.
vñ cā maioratur ad fluxū. Et iđ viſum non paruꝫ epi/
thima ex frigidis ſtipticis ſuꝑ ventrē poſitū fluxū au
gmētare ⁊ ſanguinē ēt ad fluxum incitare: quare raro
ꝯfert niſi in corporibus iā puris: imo magnifica dꝫ eſ
ſe intētio dilatare poros ⁊ ad exteriora attrahere ⁊ ꝓ/
prie qñ bal. fuerit ex aquis dulcibus in qb⁹ decoquā
tur poros apiētia vt camomilla: abſynthiū: ſanſucuſ:
folia citri ⁊ que taliū: ⁊ in hoc nō parū ꝯferūt fricatio
nes ⁊ ſudores ingenijs ꝓuocati. Vulgares ꝟo ⁊ arte
iperitiores balneāt cōiter tam illos in qbus nō ſuper
fluit farmaci actus q̄ꝫ illos in qbus effrenitauit. Quo
rū error oſtēdiṫ ꝑm: qꝛ balneū ad exteriora trahit. me
dicina ꝟo ad interiora: ꝑꝑ qđ hu. debētes a medicina
trahi ad iteriora actiōe balnei trahētis ad ad ꝯ̄riū ex/
teriora nō poterūt euacuari: ſed remanētes in partib⁹
moti ⁊ nō educti nocent illis. Fatigaṫ ēt vtus ⁊ diſſol
uiṫ ꝑꝑ attractionē ſimul in ꝑtes ꝯtigētē oppoſitas: cū
in tali motu ſciſſionē oporteat interuenire. phyſicorū
Tex. cō. 62. apparēs 8°. Propterea aphoꝝ 4° inhibetur: ne farma
Apho. 5. ca exhibeātur ſub cane ⁊ ante canē. Eti. Praua eſt il/
la eductio qñ fit tranſitus materie ſuꝑ nobilia mēbra.
diia. 197. Sed per bal. materia mota in extrinſeca trā
ſmittitur ab ignobilibus per nobilia ad ignobile: vt
a vētre ad cutis ſuperficiē per nobilia in medio horū
ſita. ¶ Rurſus materia melius ex ꝓpinquoribus du/
citur vijs ⁊ ductibus. ⁊ maxime ꝯſuetis ꝑ quos ē eua
Apho. 21. cuare nāe: vñ aphoriſmoꝝ ꝑma: ꝙ opꝫ agere vndecū
qꝫ maxime repit nā inde per ꝯuenientia ducere loca.
Adhuc ꝓpter talē actionē ꝯ̄riam mā ineuacuata op/
pilationes gñat in vijs aut i cutē educta defedatiōes
in ipſa. Itaqꝫ bal. poſt medicinā nō ꝯgruit niſi qñ far/
macū effrenitat: tūcqꝫ ad ꝯſtringēdū iuuat vētrē. Con
p° 4° capitu 5. poſt ꝑnm. cedit tñ. A. q ſibi fere videṫ diſſonus i hoc queſito: ꝙ
poſt medicine aſſumptionē imediate non ſit timēduꝫ
ꝑmā cām balnei intrare: ⁊ ꝓprie tēpore frigidiori mō
tali ne calor ſit vllo modo impediēs ad trahendū: qñ
frigus intēſum ledit effectū medicine.

Propter tertium qdē ſciēdū ꝙ vt⁹ bal/ neādi aut eſt fortiſ aut
ibecillis proſtrata: qua ente hui⁹ ceſſandū ē a balneo
caſu quocūqꝫ oino: qꝛ cū virtuſ ſit diſſoluta ſpūſqꝫ re/
ſoluti ⁊ corpus ꝯſumptū: balneūqꝫ iſta coaugeat eidē
parcēdū: ne virtus eo diſſoluaṫ amplius. vñ de ma/
raſmo ꝓhibeṫ balneū ſūme imbecilli ente virtute. ⁊ ſi Lib°. 2. ca. circa ꝑnm.
diſpō expoſtulet ne mors accidat: ſicut euenit medico
balneāti adoleſcētulū. ꝓnoſticoꝝ ꝑ. Et Attalo thea/ Com. 5.
genem. 13. de inge. Si aūt vigor ꝯſtiterit: tunc aut far Ca. q̄tux. fin
macum effrenitat: ⁊ ſic apud oēs balneādū: non qdeꝫ
cū frigidis ſtipticis: ſed calidis tēperatis aperitiuis:
vel non effrenitat: ⁊ id dupl̄r. qꝛ aut ceſſauit motus ⁊
agitatio medicine aut mime. Q ſi ꝑm autē ſufficienter
purgatuſ cū oi ꝯferētia aut euferētia aut imperfecte.
Siqdem qđ ꝑus ⁊ ꝑcipue ſi fuerit ex illis qui nec dili
git bal. neqꝫ oino ꝯſuetus: non opus eſt hūc poſt pur
gationem balneo inqetare cū nullū iuuamētū: verum
potius nocumētū inde ſit habitur⁹. Aliqñ tamē hos
balneāt ambitioſi vt videātur aliqd diligētius agere
fortaſſis inde ſperātes ampliora ſuſcipere de inge. 11. Ca. 15. in m
Qđ inuitur ꝑ 4°. Si inueneris immiſſum in bal. poſt Ca. 5. ver. fi.
medicinā in eo nō delectari: ſed eſtuationē in ipſo pa/
ti eū expelle. Nō. n. medicina inuenit egētia reſolutio
ne: ſm quē ꝑtextū ſermo verificaṫ Meſue marie nul/ Simp. p° it 3° cap 3. cau. poſt mediū.
lum niſi effrenitatū ſit poſt ſumptū farmacū balnean/
dū. Si aūt mot⁹ ceſſauerit hūoꝝ ⁊ agitatio catharti/
ci: ipſeqꝫ ſufficiēter nō fuerit purgatus: neqꝫ ois rōna
bil̄r ꝯſecuta ſit ꝯferētia ⁊ euferētia ideꝓprieqꝫ ſi bal/
neū diligit ⁊ fuerit ei ꝯſuetū hūc 2° die poſt medicinaꝫ
ꝑcipiēdū balneari: ⁊ maxie i ei⁹ fine ac fortaſſiſ die 3°:
vt agitatio ſit ois qeta: ⁊ maxime qñ qs euātur mate/
riebus difficiliū eductionū aut qꝛ ſunt inuiſcate remo
te: vt q̄ in iūcturis vel qꝛ ſunt verſus extrinſeca dela/
te: ⁊ ꝓprie qñ corpora fuerit pinguia cōpacta. In his
. n. vtus farmaci nō potuit ad exteriora peruenire cor
poris oino. Qđ inuit. A. d. Si videris ꝙ balneū ſit ei Ubi. ſ. ĩme.
ſapidū ⁊ in ipſo delecteṫ: erit h̄ ſignū ꝙ balneū ipꝫ ab
eo qđ relictū ē mūdificat. eū ḡ in eo dimitte. Et fulciṫ:
qñ poſt vl'em purgationē cū corp⁹ nō fuerit ꝑ oē pur
gatuꝫ: particularis dꝫ ſubſeq purgatio. Hꝫ ꝟo eſt q̄ ꝑ
balneū euātiuū mǣrū cuti vicinarū. vñ ꝯ theorice. in ca. 13. p⁹ ꝑnm
quit Gal. Euacuatio q̄ ſit ꝑ exercitiū ⁊ Bal. humoruꝫ
eſt ſubtiliū: qui ad cutis perueniūt partes ⁊ parati ſūt
egreſſui. Amplius huius corpora reddunṫ farmaco
exiccata ⁊ ſupfluis maxime ſm exteriora humectata:
cū plures ēt fumi in actu farmaci a cētro tēdāt ad cir
cūferentiam refracti. Sed Bal. hꝫ hꝫ mouere: qꝛ exic
cata humectat ⁊ humectata exiccat ſm diſpōnes dif/
ferētes: cū debite fuerit adminiſtratū: vñ de tabe. Mi Li. 2. ca. 2. i fi
rabile hoc balneis ineſt calidis. vꝫ. ꝯferre ſiccitatib⁹
⁊ frigidis queādmodū ⁊ ſiticuloſos qdē non ſiticulo/
ſos reddit: iſiticuloſos āt ſiticuloſos. Et velut fere vi/
nū opatur vt de ipſo appet. ꝓble. 30. ⁊ in diet̄ particu Probl.
laribus. Quare Damaſcenus. Balnea nō ſunt nobis Parti. 5. ... de ci⁹ anti mediū.
neĉia ſupple tantū ad refrigerādū cal'm: vel ad calefa Apho. 22.
ciendū frigidum: ſꝫ vt diſſoluāt: ⁊ ſudare faciāt: defic/ Apho. 31.
cent ⁊ humectent. Inqt ēt ꝙ Bal. ⁊ ꝑpata potio iuuat
cām ⁊ ꝯ̄riū cauſe. Itaqꝫ Bal. poſt purgationē cōpetit
in h̄ caſu. Et huic ꝓteſtui nil Meſ. derogāt iducta: cū
humores ſint interiores purgati ⁊ qeti nec moueanṫ
ad cutē de ignobilibus per nobilia. neqꝫ euacuaṫ niſi
vñ repit nā. Neqꝫ ēt cutis inficitur: verū potius depu/
raṫ: cū ipſi⁹ deducanṫ ſupflua. ¶ Circa ꝑdicta dubita
tur: qꝛ nō ſolū vꝫ balneādū ſcđa die: imo ēt eadē. Naꝫ
tertio. 22. Expedit qui vult ſumere medicinā vt in ſu/ Trac. poſt. ca 7. ante mem.
mo mane ſumat: ⁊ tardet cibū. deide ſumat p⁹ horas
tres. 20. aur. panis cū vino ⁊ aq̄ pauca ⁊ poſt ſex ho/
ras igrediaṫ balneū ⁊ egrediaṫ. ¶ Dōm ꝙ. A. loqui/
tur in cura doloris iūcturarū cum medicina vētris in
ꝑn° lenitiua ⁊ non ſolutiua vt nature ſic vl̄r acquiran/

tur lenitas ꝛ mollicies ꝛ maxime qñ hec cū mā fuerit ſicca. Dicit ēt ꝙ bal. ingrediaẜ ꝛ egrediaẜ mox ſupple:ne medicina exagiteẜ inde. Si vo medicina ſit in actu purgationis ꝛ mā in fluxu: neqꝫ de ipſiꝰ timeamus effrenitatione non eſt mō balneādū aliq̄. Sicut quēdā filiū regis Boemie farmaco ſibi tradito in balneo repperi aſcellationibus ꝑcedentibus qbuſdā. Et id eſt qđ voluit. A. ꝙ poſt medicinā per modicū tps vꝫ. aſſumptā non ingrediatur aliqs balneuꝫ cū mām trahat ad exteriora. Et ſm hunc precipue intellectuꝫ Meſue rationes procedunt.

Propter quartū qdeꝫ ad. A. ꝛ ēt Meſ. ꝑmo qđ dōꝫ apparuit. ℭ Ad aliud dōm: ꝙ non eſt faciēda tractio in diuerſas partes qñ medicina adhuc eūat niſi vt dcm̄ actio effrenitet medicine. ℭ Ad aliud dōm ꝙ vez eēt ſi medicina ꝛ balneū educerēt per eādē viā: ſed oñſum eſt ꝙ ꝑ diuerſas. bal. n. cutē tāgit: nō aūt farmacū vñ magis pōt opari eo. ℭ Ad aliud dōm ꝙ nō eſt inconueniēs idē plibus modis curari non eadē rōne ſumptū. Somnus. n. curat fluxū medicie ſupflue. qꝛ trahit de circūferētijs ad cētrū: motū fluxui cāndo ꝯriū ꝛ vtutem ꝯfortādo: caloreꝗ nālē aggregādo ꝛ vigoroſum reddēdo in fumoꝝ medicine diſſolutionē. Adhuc lꝫ in facto eē ſomni accidat qes: in fieri tñ ipſiꝰ qñ calor moueẜ ad intra iteruenit motꝰ. Balnea vo ſiſtūt fluxū ꝛ fumos medicie in oppoᵐ attrahēdo ꝛ eos reſoluendo: cū poroꝝ educanẜ aptione. ita vt ſomnꝰ ꝛ balneū trahāt in fluxus oppoᵐ q̄ꝗ mō differēti. ℭ Ad aliud dōm ꝙ ſi farmacati ſint debilitati vl̕ exiccati ſeu vehemēter inaniti: nō tñ vt dcm̄ decet eos balneari: niſi viribꝰ reſumptꝭ ꝛ habitꝰ corpis vellemꝰ eos tāq̄ ꝯualeſcētes ad meliora reducere per humectātia quecūqꝫ: neqꝫ oīa balnea ſunt reſolutiua: ſed plima humectatiua. ℭ Partis ēt alterius arguta verū includūt ſuo intellectu relata. ℭ Dīa. cxxix.

Q farmacia nō competat in re. ſa. oñdiẜ: qm̄ Ga. in techni. ꝛ. A. tertia ꝑ: vbi agiẜ de re. ꝯſeruatiuo: nō docet farmacare: vez 4ª vbi đ curatiuo. ℭ Adhuc aphoriſ. 2ᵒ. Qui bñ hñt corpora farmacari difficile ꝛ ſana hñtes corpora farmacijs purgati exoluūtur cito: obtenebranẜ. n. torquētur ꝛ liqueſcūt. Corpa vo re. ſa. cōmenſurata ſunt ſana. qm̄ regimē aut eſt cōſeruatiuū vel curatiuū cū oīs ſit talis practica. ℭ Rurſus. Medicina de duabus rebꝰ ſecuritatē nobis ꝑſtat ſ. putrefactionis penitus ꝓhibitione ꝛ defenſione humiditatis: ne cito reſoluaẜ: ꝑ tertia. Farmacū autē propter humores putreſcentes expetiẜ ꝛ corruptos. Eti. Contrarioꝝ ꝯrie ſunt rōnes ꝛ nature: ſed pars curatiua ꝑcipit oīfariam farmacare: ꝯſeruatiua igiẜ inhibebit. Palin. Si debet corpus farmacari hoc erit ſicut aliud omne relatione ad corpus commenſuratuꝫ facta. Sed huiuſmodi nō poteſt farmacari: cū diſſoluatur ea ꝛ colliqueẜ vt inductum. Itaqꝫ farmacū nō cōpetit in regimēto ſanitatis.

In oppoſitum 6ᵒ enim de re. ſa. ꝑcipiẜ corporibus humidis ſupfluis paratis putrefieri iera per aloē purgari. ꝑ ēt practice cum 4ᵒ. Almanſoris tangitur modus purgationis ꝛ euonis peccantium humoꝝ. ℭ Ampliꝰ: aphoriſ. 6ᵒ: precipiẜ indigētibuꝫ farmacia vel flebotomia vere fieri: tales aūt ſunt ſani. ſm Cōmen. ibidem. Hi vo ſunt quibuꝫ regimē indiciẜ ſanitatiſ. Eti. Sani dicūtur aliqui quo ad non ſenſibiliter impedianẜ eorum actus. De morbo enim ꝑ. Sanitas dr in poſſe actꝰ ſine ipedimento ſenſibili exercere. Sed aliq cachochimi aut plectorici poſſunt inocue ſenſibiles actus exercere: q aūt tales egēt humorū eductione. ℭ Rurſus. Si corpus optime ſanū eget purgatione de quo minus videtur: ꝛ reliq̄ amplius multo: cū minus ſit aptuꝫ labi ꝛ delinquere. Id aūt indiget: qꝛ in pueritia ꝛ ſenectute neutrū extat cū ab infantia vſqꝫ ad iuuētutē ſit in humiditate fere ſupflua ꝛ calore q̄ſi tempato. ꝑ ꝑma. In ſenectute ēt ac ſenio plures colligiẜ ſupfluitates egentes eductione. Et firmaẜ qꝛ cum ſit tpatum plibus occurrit oppoſitis qbus lediẜ magis diſtempato. Eti. Corpori tempato ac ēt non minus reliqs pōt peſtilēs aeris ꝯſtitutio aut ſtellaritas infortunata ſupuenire q̄ corpora colligēt hꝰ ſupflua plurima eductione indigentia. Ergo in re. ſa. cōpetit farmacia.

Propter primum ſciēdum ꝙ de farmaci eſſe dīa viſum. 126. Regimē ſanitatis ē mēſura occurrētiū corpi q̄lificata debite ſanis corpibus attributa. Id aūt cum circa corpora verſeẜ ſi dꝫ diligēter audiri opus ſit corpoꝝ diſtictionē intueri. Hoꝝ nāqꝫ q̄dam ſunt ſana ꝛ aliq̄ egra que ſiqdem vtraqꝫ duplicia. Nam q̄dam ſunt vt dñt talia ex tpe vt nūc ſana vel egra in qbus actꝰ aut perficiūtur ſenſibilr̕ vel ſilr̕ leduntẜ. Alia vo ſimplr̕ ſiue ex gñone vt tactū dīa. 125. Que duplr̕ ēt accipi poſſunt: vt ſanitatē anguſtius ſumēdo. ꝛ ita ſolū corpus ſemp aut optime ſanū ꝓprius ſub regimie ꝯtineẜ ſanitatis: cum ei verius cōpetat per ſilr̕ ꝓcuratio. Uel cōmuniẜ iuxta id qđ eſt in opibus non ſenſibilr̕ delinquere: et ita ſanū lapſum paꝝ ſiue ſanū multū: neutrū ꝛ egrum ſimplr̕ ſiue eqlr̕ aut ineqlr̕ ꝛ egrotatiuuꝫ poſſunt ſub ſanitatis extēſione collocari ſm illud inductū de morbo ꝑ. vñ in arte. Diuidiẜ aūt totius ſanitatis latitudo in tres partes: ipſaſqꝫ hñtes latitudinē multā vt in ſanū: neutrū ꝛ egrū que ſiqdem iter duos terminos cōſtituiẜ in techni extremos iter optimā ꝯpōnē ſimplr̕ ꝛ vt nūc ꝯſeruatā. vꝫ. ex tpe ꝛ nūc factā egritudinem: ꝛ ſimplr̕ ēt talē entē vt ſaniſſimū ꝛ egerrimū mō q̄cūq̄. ℭ Ex his ēt deductis ſciēdum in ampliꝰ ꝙ regimē ſumiẜ cōiter pro oī debita quacūqꝫ ꝛ qualr̕cūqꝫ adminiſtratione. ꝛ ita ēt regimē dr curatiuū iuxta illud primi q̄rte. Una eſt regimē ꝛ nutriētia: ꝓprie qdē ꝓut cō pori debeẜ lapſo nō ad ſpēm ꝯſeruationis: ſꝫ ad totuꝫ genus referēdo: qđ regimē ꝓprius ꝑſeruatiuū ſeu preſtoditiuū appellaẜ. Proprijſſime vo ꝓut corpori debetur in meliori formaꝝ enti. Quid aūt ſit ſanitas: differentia monſtrauit. 72.

Propter ſecundum qdē ſciēdum aliquos dixiſſe ꝙ in re. ſa. nō expedit farmacare: eo ꝙ regi hꝫ per ſilr̕ qualia nō ſunt farmaca cū eoꝝ plima nāe ſint maxime cōtraria. Sed hi ſolū audiūt decepti corpus ſanum qđ optime tale ſanitatē fere accipiētes pūctalē: cū tñ oñſa ſit plima ꝛ lata dīa ēt. 18. Neqꝫ videnẜ farmacoruꝫ diuerſitatē infinitā q̄ſi ꝑcipere. Dixerūt ꝛ alij ex eadeꝫ vtcūqꝫ radice ꝙ farmacū nō cōpetit in re. ſa. rōne preſentis: ſed magis futuri periculi volētes hꝰ corpa ſana ſufficiēter exiſtere. Sꝫ errant qꝛ vt apparuit dīa 116. ſicut corpus lapſum ad calitatē vel friditatem ꝛc. nō ſolūꝰ guberna ne in morbū decidat ſic qđ pugillū ſꝫ vt reducaẜ nō minꝰ ad corpus ꝑfecte ſanū. ꝓñt eniꝫ actus ipſiꝰ ꝛ ſi nō ſenſibiliꝰ ledi ex aliq̄ cachochimia que farmacia expurgatur mēſurata.

Propter tertium qdē ſciēdum ꝙ farmacū expedit i re. ſa. ceu tactū ꝛ ſpecificabiẜ magis ꝯmenſuratū penes Ga. cū reliqs: ſm tñ magis ꝛ minus ceu plus aut minꝰ fue

Lib. 3ᵒ.
Apho. 36. ꝛ. 37
Capi. ſinglari ... medius.
Poſt mēᵐ.
Ca. 12.
Cap. 15.
Apho. 47.
In pᵒ com.
2ᵒ in pᵒ
Doc. 3ª ca. 3ᵒ poſt pᵐ.
In argu. ad oppoᵐ.
Li. 2ᵒ. t. cō. 19
Li. pᵒ tract. 3ᵒ tex. cō. 6.
Ca. pᵒ in pᵐ.

rit lapſum:ita vt corp⁹ tpatum cũ ad ſenectutẽ puene rit vlteriorẽ factũ eteni neutrũ aliqbus interdũ egeat leuioꝛib⁹ ſubductiuis. Et demũ cõib⁹. Pri^m^ aũt rõne firmat̃:qm̃ ſicut corpa diſtempata magis egẽt altera tiuo p̃ ꝯriũ:ita ꝛ farmaco ſuo mõ cũ ad eoꝝ diſtẽpan tiam alicui⁹ ſeq̃tur humoris exceſſus. Illo aũt idigẽt. Adhuc oẽm lapſum qñ tps affuerit:opꝫ tãdẽ corrige re:6° de re. apparẽs. Sed corp⁹ qđ ſub regie locat̃ ſani tatis vtpl'm labit̃ in exceſſuꝫ tã ƀm q̃tũ q̃ ꝗle:ꝛ ideo inuẽta fuit ars medicie conſtituẽs ip̃m ꝛ gubernans. (Ante me.)

❡ Rurſus. Ut ad multũ plima aialiũ corpa ſunt deci di parata nõ ſolũ in q̃litate ſimplici veꝝ ẽt cũ humore indigẽti tãdem euõne. vñ Johãnitius ſanos nominat egrotare paratos. Itaq3 in re. ſa. mẽſurata cõpetit far macia:qñq3 ꝛ maxime ver e aut etiã autũno dĩa. 125. (In iſagogis trac. rez ꝯ nãꝫ rubꝛi. de. reg. ſanitatis.)

❡ Sed ꝯtra. qbuſdam taliũ fortes exhibẽtur farma cie. ❡ Dõm id nõ eẽ p̃ncipal'r g̃ra p̃ñtis lapſus: verũ amplius futuri. Hec aũt duo que talia ſubducũt cor pora ſunt duplicia. Quedã nãq3 ſunt ſimplicia vel fe re:vt malue brodiũ cauliũ ſemicoctoꝝ. Mercurialis quã multũ reperio appetitus ꝓſtratiuã ꝛ ſtõchi impe ditiuã:volubilis vñ ſcamonea ꝯſtruit̃ anthiocena qñ decoqtur cũ pinguioribus tpatis:vt gallis antiquiſ ꝛ gallinis:ficus ſicce:pruna ceraſa:vue ſufficiẽter matu re:granata dulcia:thamarindi:caſſia fiſtula:mãna ſe rũ caprinũ:terebẽtina:epithimũ:ſene:tartaꝝ:pollipo diũ:carthami⁹:agaric⁹:aloes:turbith:mirabolani et hꝫ. 2^m^ tñ differẽtes ꝯplones ꝓut varios mouẽt hu. ho rum tñ ſic dõoꝝ q̃dam ſunt alijs mitiora:q̃dam võ aſ pera:nõnulla võ cõpoſita vt diaſpoliticõ qđ 4° de re. ſa. conſtruit̃ ex nitro:pipe:cimino ꝛ ſemine ruthe eq̃ tis qñ amplius qs ſoluere voluerit. qñ aũt minus ps media ꝓijcit̃ tm̃ nitri. ꝛ illud amplius incitat ſt̃a. Eſt ꝛ iera p̃ aloẽ ꝯſtructa ex ſeptẽ medicinis de inge. 7. que choleram mouet cũ ſt̃ate ꝛ ꝓp̃rie qñ ei agaric⁹ aut tur bith admiſcet̃. Pill'e ſimil'r de aloe ꝛ maſtice. Aliud ꝛ maxime cholicis vtile. Recipe thamaridoꝝ drag mas. 10. ꝛ diſſoluant̃ in aq̃ ca. rebar. recẽtis ꝯtuſi dra gmã vnã aut ſcropul. 2. Qđ mixtũ p̃mittat̃ die cũ di midia. deide colet̃ totũ cui vncia vna addat̃ ſyr. corti cũ citri. Aliud melicis vtiliuſ. Recipe ſene:pollipodij: epithimi:tartari:cinamomi:ſticados arabici. an̄ cõfi ciant̃ cũ zuccaro aut melle ſufficiẽti. Reliquũ cõe. Re cipe cinamomi vnciã vnã ꝛ ſemis:tartari:folliculorũ ſene ana dragmas ſex. chartani dragmas. 2. nitri dra mã vnã aniſi:zinziberis ana dragmã vnã ꝛ ſemis:tur bith:reubarbari ana ſcropul. 2. fiat elꝫ aut in puluere añ comeſtionẽ cũ brodio ſumat̃. Utũtur aũt q̃dã quo dam diacatholicõ. i. vl'i ad huius electionẽ. Uſus ta men taliũ ꝯtinuus corpa in prauũ deducũt finẽ ꝛ ma xime quãdo plus fuerint medicinalia. (Poſt me^m^.) (Cap. xi.)

Propter quartum quidẽ ꝛ ſi iducta iã appareant:dõm tñ ad p̃mũ in techni lꝫ nõ exp̃mat̃ farmacia:breuitate tñ ƀmonis audit̃ qđ apparet qñ corpa ſana docet in cõ poſitione gubernare p̃ ea ẽt que ptinẽt chirurgie. ſimi liter ẽt. A. leuia vel mediocria ſolutiua tetigit fen ter tia. de re. ſa. 4° võ fortiora cure certe ptinentia. ❡ Ad aliud dõm q̄ p̃dicta corpa ſunt optime ſana q̃lia non ſunt oĩa in re. ſa. ſubiecta. Intellexit ẽt Hyp. per pur gari ꝛ farmacari ea que fortiter hꝫ opant̃. ❡ Ad ali ud dõm q̄ medicina ꝓhibet medicinã ſuppoſito far maco vbi expedit conueniẽti. Aut humores hꝫ cor porũ q̃uis nõ ſint actu putrefacti ꝛ corrupti. ſunt ta men in q̃dam diſpõne ad illuꝫ ꝓpinqua. ❡ Ad aliud dõm q̄ veꝝ eẽt qñ aliqd ineẽt vni ꝯrioꝝ per nãm ip ſius: ꝛ non per generis ſupioris eẽntiam ſicut videri (Lib. 3. t. com. 175. ꝛ 176.) (Doc. 3. ca. pi. 2 p⁹ me ꝛ. doc. 4° ca. 1. p⁹ me. Capi. 9.)

ineſt albo ꝛ nigro nõ per ſe:ſed p̃ colorẽ ita vt farma care nõ ineſt p̃ ſe curatiue:veꝝ p̃ practicã ſub q̃ ip̃a cõ tinet̃ vt ꝛ ꝯſuatiua. ❡ Ad aliđ dõm q̄ farmacar i nõ dĩ r'one corpis optimi dũ p̃manet tale: ſꝫ qñ egrotat aliq̃ occaſiõe:ꝛ ꝓp̃rie qñ negligẽter regimẽ obſeruat. Ei. n. neq̃q3 cõpetit qñ in meliori ſua fuerit diſpoſitio ne. ❡ Ad p̃mã võ alteri⁹ ptis iã appuit. ❡ Ad aliud ſil'r viſum qm̃ ꝯceſſum illis farmaca cõpetere minora vel media vel farmacat̃ ꝛ maxie forti⁹ nõ rõne p̃ñtis diſpõnis ſꝫ future. ❡ Ad aliđ ẽt iã appuit ſuo modo. ❡ Ad aliud dõm q̄ lꝫ hũiditaſ videat̃ ſupflua i p̃ma etate rõne caloris fere tpati:nõ aũt ꝯñtium etatũ. Cõ ceſſum ẽt aliq̃l'r corpi tpato ſeniori facto leui⁹. ſubdu ctiuũ ꝯferre qñq3. Qđ ꝛ ſi multi occurrat oppoſitij mi nime ledit̃ cũ oppõ ſit modica vt medij ad extrema re ſpectu ꝯplonũ diſtempataꝝ q̃ eſt extremi ad extrema ptes ẽt ſi cõpatiunt̃ inadinuicẽ. Leſio tñ vni⁹ ptis mi norat̃ in oẽs pueniẽs. ꝓbl'. 5°. ❡ Ad aliud dõm q̄ id i telligit̃ ꝯſtitutiõe tpis nãli exñte vt ſupponit̃ criſiuꝫ 2° qñ ſigna ponũtur febris ꝛ ſil'r de ꝯſtellatione iſortu nata. Uel q2 hãc nõ hꝫ medic⁹ ſꝫ aſtrolog⁹ ꝯſiderare. p̃ 3^a^ ꝛ 4^a^ p̃^a^ ꝛ 2^a^. (ꝓbl'. 22. ca. 2. v'ſus fi.)

❡ Dĩa. cxxx.

Quo conualeſcentẽ ſit opus farmacare oñdit̃ p̃ decimũ Almã. p̃mum practice:ac 4^m^ 2^e^. ❡ Adhuc ſi qđ magis adeſſe videt̃ nõ ieſt neq3 qđ min⁹. ❡ Am plius aũt videt̃ nã tpe ſanitatis poſſe qđ ſupfluũ eua cuare q̃ꝫ egritudinis aut diſpõnis ſibi cõparis:ſꝫ tunc nõ poteſt. vñ p̃ 3^a^. Nãe ſolumõ euõ nõ eſt cõpleta:im mo ꝓculdubio ex ſupfluitate cuiuſlibet digõnis rema net abſterſio ꝛ impſſio. Amp. ſil'r ſi nã tpe ſanitatis eget euõne cũ ſit fortior:multomagis opus aderit cõ ualeſcẽtie hora:extat. n. adhuc tũc morbi acumie de bilitata. Sed eget in ſanitate:qđ oñdit euõ corpibus fere cũctis ſingulis ãniſ indita. dĩa. 125. Eti. In ꝯuale ſcẽte ſanguis aptus eſt paucus in techni. Ad paucita tem võ ei⁹ alioꝝ ſeq̃tur augmẽtũ humoꝝ p̃ apparenſ p̃ma. Hi aũt egẽt cũ ſint extranei eductione. ❡ Itideꝫ totũ corp⁹ in ꝯualeſcẽte frigidius exiſtit in techni lib. 3. Ad hꝫ võ ſeq̃tur praua digõ cũ ea p̃ficiat̃ cal'o. Pra ua q̃dem digõne humores gñant̃ ſupflui nãe inobe diẽtes eductione indigẽtes:apparẽs p̃ p̃^a^. Itaq3 eua cuatione indiget conualeſcens. (Doc. 5. ca. fi. ꝯſ'ari ver. fi.) (Trac. 4. cap. 1 poſt p̃n^m^.) (Trac. 2. ca. poſt p̃ncipiũ.) (Ca. 35. in me) (Ca. 25. p⁹ m) (Trac. p° cap 101. cir. p̃n.) (Doc. 2° cap. poſt p̃ncipiũ.) (Li. 3. t. c. 20) (Coll'r doc. 4 cap. 2° v'ſus f) (Tex. cõ. 208) (Coll'r doc. 4 cap. 2. iux. fin)

In contrarium 4° 2^e^. Prohibeat̃ conuale ſcens ab euõnibus ꝛ ꝓp̃e coitu. ❡ Adhuc Iſaac febriũ 4°. Declinatio non põt fieri niſi bona criſi p̃cedẽte. Sed ꝯualeſcens iam de clinauit a morbo cũ ſit extra morbi tp̃s:p̃ ſcđa. Et lau dabili criſi oĩs educit̃ ſupfluẽs mã. Palin. Si conua leſcens euatur aut ſanguine qđ nõ expedit cũ ſit bo bus ꝛ paucus in techni vel alio ꝯtriſtãtium humore. Sed neq3 illo cuꝫ medicina ſit de gñe veneni. 2. re. a. Hoc aũt corp⁹ ꝓſternit ꝛ ſtõm ibidem p̃cipue. Et ma xime q2 hi debiles adhuc exiſtũt. Eti. Conualeſcens egritudine ꝯſumpt⁹ exiſtit. vl'i in techni ptes ſimpliceſ ſunt ſicciores:ꝓpter vtutes eaꝝ infirmiores. Qui ãt hꝫ non eget euõne:verũ potius adiectione. Itaq3 con ualeſcẽtem non opus ſit euacuare. (Trac. p° cap 101. in p̃n°.) (Ca. 2° añ m) (Col'r capi. 1 circa p̃n.) (Li. 3. t. cõ. 208) (Coll'r cõ. xi. et 12. poſt p̃n. li. 3. t. cõ. 208)

Propter primum quidẽ ſciẽdum q̄ cõ ualeſcens vt dictum eſt corpus neutrũ ex egritudine ꝯſurgens. Id autem quadruplex aut ꝯſideratur rõne etatis:ꝛ hoc dupl'r vel p̃oris:ꝛ ita puer:aut poſterioris:ꝛ tunc ſenex ꝛ ſe nior. In medio enim virtutis vt iuuenis: vel ratione diſpoſitionis:qđ etiam dupliciter fit:vel future: ꝛ ſic decidẽs:ꝛ p̃terite ꝛ tũc conualeſcens. Que q̃deꝫ opꝫ

duobus salte dieb⁹ regimie gubernare quo in egritu dine appares re.a.2°.ne subita itroducta in eo altera tio ꝯsternes nām in morbū itidē cogat icidere. Sit āt regimē ei⁹ cū oi sollicitudie ⁊ cautela: ⁊ ꝓcipue illi⁹ q nisi me aut diminute fuerit iudicat⁹. creticoꝝ taꝫ in sex reꝝ nō nāliū admistratione q̃ꝫ medicamētoꝝ si expe/ diāt applicatione. vt in techni.10° Almā. ꝓctice ꝑ edo ctum. Quid autem sit euacuatio ⁊ quotiens dictum differentia ondītur.164. que hic pro sanguinis suscipi tur ⁊ alioꝝ eductione humorum.

Coll'.t.cō.21 ꝯ.46.p⁹ fi. — p°ca.1.p⁹pn. Lib 3 t cō. 06.vsqꝫ ad t. om.213. Ca.35.in pn. Ca.25.i me.

Propter secundum vo sciēdū q̄ cōius opantes oēm eua cuant ꝯualescētem ⁊ maxime farmacia. Quod dupl'r euenit: aut q2 nō solū medici verū ⁊ medicinaꝝ vendi tores volūt aliqd agere ꝯtinuo ꝓmia expectātes su/ scipere ampliora.11.de inge.quoꝝ defectus mox erit aptus. Errāt ēt q2 ꝯfestim euāt post crisim cū nōduꝫ ꝑfecte q̄lis sit ꝯualescēs cognoscat. ¶ Adhuc natura morbi acumie fatigata ꝓsternit̄ in ampli⁹ cū h̄ potissi me sit qd̄ mlt̄ū ⁊ subitū euitādū nāe ꝓliatiuū. Excitat ēt farmacū nāe laboriosuꝫ prauā dispōnē in ipso.

Ca.15.i me.

Propter tertiū quidē sciēdū q̄ ꝓmit⁹ opꝫ ꝯualescētem distinguere: ex quo demū veritas ondet̄. ¶ Unde sciēdum ꝑ q̄ q/ dam ex egritudine ꝯualescit imāli: reliqus aūt māli: ⁊ alteruter duplex existit. Est.n. certus qs siue ver⁹. al/ ter vo nō certus. Uerus aūt est ille cuiuꝫ crisis fuerit egritudinis ꝯsumptio laudabilis difariam oēs bonas hn̄s cōditiones diia.103.assignatas. Aut in quo fere nil sinthomatū remanet que ex morbo. nō verus autē huic oppositus in quo plima ⁊ diminuta mōstrantur signa: vt sitis: oris exiccatio i sua vita ⁊ fastidiū: 6° epi dimiaꝝ: ac reliq̄ sufficiēter: 4°2ª. ⁊ in ꝓmonib⁹ creticis tradita. Et per hui⁹ quidē distōnem tollit̄ ꝯrietas oc/ currēs: qm̄ in techni ꝯcedit̄ balneū. decimo vo nega/ tur Almāsoris. nam qñ ꝯualescēs fuerit certuꝫ potest balneari ⁊ maxime ꝯsecutus ac diligēs: cui⁹ egritudo fuerit ebulitionis ac exiccationis: nō verus minime. ¶ Propter qd̄ in amplius sciēdū 2° q̄ ꝯualescēs cer/ tus non eget eūone sanguis aut alteri⁹ humoris: neqꝫ ēt alteratione. Quod firmat̄: q2 que iudicant̄ ⁊ iudica ta sūt piter nō mouere: neqꝫ nouū facere farmaciis aut aliter aphorismoꝝ ꝓma. sed ꝯualescēs verus eq̄l'r est iudicatus. Eti. Nullus hꝫ eūari quocūqꝫ mō quoruꝫ san. est bonus ⁊ paucus cū eductio sanguis multitu/ dinem expectat. Est nāqꝫ eūo vl'is multitudinem eua/ cuans: sed ꝯualescēs certus est huiuꝫ ꝓpter egritudi/ nem ⁊ crisiꝫ ꝓcedētes. Est ⁊ spūs aialis ac vitalis hu ius: partes ēt simplices sicciores ⁊ ṽtutes ob hoc in/ firmiores ⁊ oino corpus frigidius oē. hꝫ est conuale/ scens certus in techni lib.3. ¶ Amplius quecūqꝫ cor pora sunt pura nō egēt eūone: qm̄ bn̄ hn̄tes corpa far macare operosum. vn̄ ell's piculosus sanas carneꝫ ha bentibus: spasmū.n. facit. q2 penes Ga. cuꝫ medicina ꝓprium nō inueniat hu. quē hꝫ attrahere: ceu chole/ ram fl'a vel meliam: querit sanguinē ⁊ carnes colliq̄t vt inde attrahat. Palin. Si ꝯualescētem quēꝫ opus sit eūare: ois tūc crisis ⁊ nature eūo huius erit imper fecta. Quod ridiculū dicere: cum ipsa vt ad multum qd̄ ꝑfectum ꝓducat semper nisi fuerit impedita. Igit̄ conualescēs quis vel certus nō eget eūone: sicut neqꝫ alteratione qñqꝫ cū nulla fuerit in ipso discrasia reli/ cta. Si aūt fuerit conualescēs nō vere eget per oppo situm eūone cum crisim non habuerit aut impfectā. Sed potius fuit eius visa egritudo ꝓpter aliquā ista/ rum cārū qetari: vt planetaꝝ copula vel aspectu aut māe etherogeneitate: ceu q̄ ꝓus acuta ⁊ subtilis con

[Left margin: ...ri².2.t.cō.9. / ...ac.1.c.p.96. / p°ca.1.i pn. / ...i.3.t.p.209. / ...a.05.in pn. / Apho.20. / ...tex.cō.208. / ...ti.aphorū / apho.37.]

sumat̄: ⁊ deinceps lenta supueniat ⁊ grossa: vel ꝓpter opiatas māei impillatiuas ꝓhibētes putrefactionem aut delapsum māe in partē insensibilē: vt qñ ea q̄ squi nantie defert̄ ad pulmonē vel aie accīitia bonā spem faciētia: sicut imensa medici cōfidētia. diia.135. vel ex egritudinis manerie vt disenterie epatice que multo/ tiens videt̄ qetari ēt absqꝫ febre fieri: ⁊ denuo cū eadē mox redire. interioꝝ 5°. aut forsassis ⁊ hora. Quod te stant̄ illustres. vn̄ Almāsor. Si ex malis accītib⁹ ali/ qd remāserit vēter soluat̄ aut minuat̄ vel extinguētia ei tribuant̄. Halyabbas quoqꝫ speculari q2 si sangui/ nis signa in eo manifesta sint sanguine ipm̄ minuaꝫ ⁊ educas. q̄tū est opus ⁊ ṽtus tolerat: q2 surgēs a mor bo augmēto eget sanguis boni. Si aūt signa cholere aut alterius fuerint hu. corpus inde euacua subtilī la xatiuo: vt est cassia fistula ⁊ viole ⁊ hꝫ leuia. vn̄. A.2ª q̄rti. forsassis. i. qñqꝫ coget ad phlebotomiādum infir mū malicia sanguiꝫ ipsi⁹: ꝓpter illud qd̄ remāsit i ipo de cinereitate maloꝝ humoꝝ: ⁊ meli⁹ est vt facil'r fiat: ⁊ nō aliqd subito ⁊ maxie qñ sudor multiplicat̄ in eo expedit paruā facere minutionē. Et forsassis indiget eūone: ⁊ ꝯueniētior flux⁹ vētris est subtilis: qd̄ fulcit̄: q2 derelicta post crisim rediterātia. 6° epidimiaꝝ. vn/ de apho.2ª. que relinquūtur post crisiꝫ in morbis sub uersiua. nā insignificati morbi qescētes subuersiones amāt vt trāstuli. creticoꝝ initio. Sꝫ nō paꝝ relinqtur post crisim mā ineuacuata qñ crisis nō fuerit laudabi lis difariā vel si nulla ꝓcesserit eūo sicut signoꝝ plima indicāt vtcūqꝫ. Eti. Siṁis est dispō ꝯualescētium ⁊ se/ nū in techni. Sꝫ senes plimi egēt eūone aliq̄li diia ꝓo ri: cū in eis supflua ꝯgregētur cruda. Itidē nō praua corpa opꝫ eūare: q2 ꝓm veterē q̄tum plus ea nutries amplius ledis: ceu nō plures aias q̄tūqꝫ instrues ma gis ledes. Plato simpliciū. Gal'.ꝑ. Sed qdā vt onsuꝫ ꝯualescētiū sunt ipuri. Egēt ēt alimētis in robur ṽtu/ tis. Itaqꝫ ꝯualescētem aliquem expedit eūare: ⁊ ꝓpe pharmaco ⁊ humoris eductiuo cholerici: ⁊ ꝑ ꝯns cō/ ualescētem nō veꝝ. Ex egritudie imāli adhuc altera/ re aut ēt māli. Iuxta illud techniis. Unū cōe hn̄tes ꝓce ptū efficiētē vnāquāqꝫ cāꝝ abscindere ꝓus. deinde sic venire ad eā que facta est ab illa egritudie: vt ad pra/ uam ꝯpl'onem siqua fuerit de ꝓori relicta.

[Right margin: col'ca.7.i me. / Lib.10.ca.35 in medio. / ꝓmo pr.ncap. / 25.iux. finem. / Trac.ꝓmo ca. 101.in medio. / ꝑti².2.t.cō.10. / Ap. 0.12. / li.3.t.cō.206. / Distin.3.ca. 10.⁊ sus fine. / Lib.3.t.cō.95.]

Propter quartum quidē ⁊ si appareat dōm tamē seorsuꝫ. ¶ Ad ꝓm igit̄ qd dōm apparuit. ¶ Ad aliud dōm q̄ eūo nō est cōpleta sex reꝝ nō nāliū admistratione de/ bita supposita in qbus exercitiū annumerat̄ qd̄ vali/ das reddit que in nobis ṽtutes oēs. Calorē nāqꝫ iu/ uenescere facit ⁊ supfluitates trāspirare cogit in q̄ fo/ ras cuius qdem. A. dat necessitateꝫ hac serie. Audit igit̄ eūonem factā per poros insensibiles: non autē sic que per manifestos nā seu arte. Et tali ēt eūone ordi/ nate indiget verus sil'r ꝯualescēs. vnde in techni. Si multū meliores ad hoc fiāt: ⁊ ꝯsueta opera paulatim attingant. Natura.n. cum careat mēte ⁊ intellectu q̄r to re.a. supfluitatē non expellit nisi nocumēto ab ipsa percepto. Inest tamē eidē instinctus quidā ⁊ ordo ab intelligētijs quo rite in suos ꝑuenit fines. ¶ Ad aliud dōm q̄ hꝫ corpora ⁊ si non peccēt manifeste in actib⁹ ita vt locent̄ sub latitudine sanitatis cōiter acceptat sunt tn̄ veri⁹ neutra decidētie dicta: que occasione fu turi euitādi periculi cum repleta sint egent eūone. qd̄ certo non inest conualescēti. ¶ Adhuc illi peccant et parati sunt labi: non aūt semp hi: ⁊ ꝓprie certi. ¶ Ad aliud dōm q̄ sanguis accipitur pro massa sanguinea in qua ꝓportionabiliter omneꝫ extant humores: non aūt ꝓut vn⁹ humoꝝ ab alijs seq̄strat̄. ¶ Ad aliō dōm

[Right margin: ꝓmo.2ª tot.2. ca.1.post mm / lib.3.t.cō.210. / Com.1 in me.]

ꝙ nō accidit pp huiꝰ digeſtio mala ſi recte ꝯualeſcēti
alimēta ⁊ q̄ alia vt opus fuerit admiſtrent:⁊ ſi ſā.pau
cus ⁊ ſpūs hꝰ vigoꝛat:ēt ꝯtinue calidū vere ꝯualeſcē
tiū:vt ⁊ digeſtio pfectioꝛ reddat̄ ſucceſſiue.℄Ad pꝛi
mū ſiqdē alteriꝰpartꝭ dōm ꝙ.A.loqtur de certo ꝯua/
leſcēte:aut ꝓhibeat̄ ꝯualeſcēs ab eūonibꝰ⁊ ꝓpꝛie coi
pᵒ prac.cap.25 in medio. tu.vñ Daliab.Coitū valde fugiāt.eūat.n.a coꝛpe ma
teriā bonā:q̄re vtus attenuat̄ ⁊ diſſoluit̄ tādē oīno ve
lut diia inotuit.124.℄Ad aliud dōm ꝙ Jſaac loqtur
de ꝓdicta declinatione quā criſis iudicatā pceſſit lau
dabilis nō aūt de iminuta.℄Ad aliud dōm ꝙ ſan.ē
Tr.3.pᵒmeᵐ bonꝰ⁊ paucus in ꝯualeſcēte ꝟomon aūt in oppoſito.
Dictū.n.eſt per.A.ꝙ ſanguiſ malicia cogit te ad ſtan
duꝫ qñq̄ cū phl'omia debeat̄ ꝓpter multitudinē ſan.
ca.10.in prin. vel maliciā ipſiꝰaut vtrūq̄.4ᵃp̄.Silr lꝫ plures medi
cinaꝝ ſint venenoſe:nō tñ oēs:cū qdaꝫ ſint benedicte.
diia poꝛi.Dictūq̄ eſt ꝙ fluxuſ vētris fiat ſubtiliſ:⁊ q̄꞉
vomitꝰeſt foꝛtioꝛ eūonū eū exꝑmi repio mime.℄Ad
aliud dōm ꝙ illa ſeries ꝯualeſcētis extat veri:non ve
rus aūt q̄ꝫq̄ partibꝰſimplicibus extet ſicciō nā : hu/
mectatus tñ eſt accn̄te.ꝓpter ſupfluitates plīmas mi/
nime aut impfecte euacuatas.

℄Diia. cxxxj.

Q vomitus conferat ocu

lis videt̄ qm̄ qō clarificat viſuꝫ iuuat ocu
ca.14.cir.me. los eſt.n.actꝰeoꝝ:hic aūt vomitꝰ:ꝑ q̄rta.
℄Rurſus.Quod educit mām ⁊ fumum
nocētes oculis ꝯfert ipſis.Dꝰ vo eſt vomitꝰcū ſit eua
cuatiuū foꝛte ab inferioꝛibꝰattrahēs ⁊ ſupioꝛibꝰera/
2ᵃ.aphoꝛum aphō.10. dicās:4ᵃp̄.℄Amplius qō ſit a nāli vtute ꝯfert cum
cap.3.iux finē ſit vna diſpenſantiū aialium.vtutū.Sed h̄ eſt vomitꝰ
ca 3.poſt me. per nālem nāq̄ ꝯtingit vtuteꝫ:de accn̄ti 5ᵒ.℄Adhuc
⁊ ca.4.in pn. oculus ſpū lucido pficit̄ vt dicūt ⁊ ethereo.Et iō Pla
to poſuit ipm de ignis nā.diia.94.ſed vomitu ſupflui
tates impediētes ⁊ turbātes que lucida educunt̄ ma
xime cum eūonū vomitus ſit foꝛtiſſima : diia.166.Eti.
Quod ꝯfert doloꝛibus oculoꝝ ipſos iuuat : huiꝰ ve/
Aphō.31. ro farmacia:aphoꝛiſmoꝝ ſexta.hec aūt ⁊vomitu eua
cuat:iuuat itaq̄ vomitus oculos.

Q autem eꝯ̄rio noceat oñdit̄ : quia qō educit
mām p ptes nobilioꝛes ⁊ ꝟſuſ par/
tem patiētem ac ꝯtra ipſius inclinationē ⁊ nām tran/
ſmutādi nocet.Uomitus aūt eſt hꝰ cum educat p no/
bilioꝛa ſpūalia ꝟſus nobilia ceu aīalia in qbus ſitus
eſt oculus.Materia etiā oīs huiꝰ grauis cum in om
Tex.cō.29. ni elr̄nta dominent̄ grauia:methauroꝝ 4ᵒ.Ueter ſimi
liter deputatuſ eſt attractioni:inteſtina vo expulſioni
in can. inten⁴ pmi ca.2.poſt principium. Meſ.Eti.Jd nocet oculis in cuius actu eoꝝ ꝓcurat̄
cuſtodia.hoc vero eſt vomituſ.Pꝛimo nāq̄ ⁊ Almā.
ca.xi.añ me. quartis.pcipitur vomentibus oculos ſubligari dua/
capi.16. bus pilis:ſeu pāniculo in rotūditatem circūuolutis.
℄Rurſus.Quod nocet auribus nocet oculis cū ſen
ca.16.pᵒ pꝛin. ſibiliſſima particulaꝝ coꝛpoꝛis ſit oculus.13.de inge.
ſed vomitus nocet auribus.vnde pꝛimo 4ᵃ.Uomitꝰ
ca.xi.iux.finē. cum ſuis iuuamentis plerūq̄ affert egritudines ſicut
generat ſurditatem.Nocet igitur oculis.

Pꝛopter pꝛimum aūt ſciēdum ꝙ vomi
tus eſt motꝰ laboꝛio/
ſus expulſiuꝰper os groſſioꝛis ⁊ pluris in vētre ꝯten
ti.Cui qdem ſubuerſio aīe ⁊ nauſea ꝓpoꝛtionant̄: eo
tñ ſunt minoꝛes.Naꝫ ſubuerſio eſt motꝰ expulſionis
cui motus non aſſociat̄ vt in vomitu expulſi.Nauſea
vo eſt vētris diſpoſitio hos vere ſuſcipiēs motuſ : tre
Trat 5.cap.8 in pꝛincipio. decima tertio.Et is qdem eſt vna eūonum foꝛtiſſima
que ſponte intātum aliqñ intenditur vt egritudo exi/
ſtat.Et per artem ꝓuocatur : vt hic interdum.Quid
aut ſit oculus oſtenſum.64.

Pꝛopter ſecundum ſciēdum qdem ꝙ
maioꝛes videntur
apparēter inter ſe diuerſificari in hoc q̄ſito.Pꝛio nāq̄ ca.17.añ me
pꝛactice dī ꝙ debilitas accidit viſui ex acuto capitis
moꝛbo aut ſputo multo ſan.vel cā vomitꝰ aut clamo
ris magni.Pꝛimo vo 4ᵃ.Uomitꝰꝯfert coꝛpi:ſed viſui ca.xi.in fine.
nocumētum facit.Et ibidē.vomitꝰ⁊ ꝓpꝛie ſupfluꝰ no ca.14.in pn.
cet ſtō:pectoꝛi:viſui:dentibꝰ⁊ antiqs capitꝭ doloꝛibꝰ
niſi ſatietate ꝯtingat ſtōchi.℄Jn oppoᵐ almā.4ᵒ.Uo ca.16.in pn.
mitꝰſenſum alleuiat:viſūq̄ acuit.4ᵃꝟo p̄.Uomitꝰ au ca.13.in me.
fert grauitatē q̄ accidit capiti:⁊ clarificat viſuꝫ.Ter/ Trac.pmo.
tio quoq̄ 3ᵒ:cū determinatione ꝓnunciat̄ ꝙ vomitus 5.vſus finem
ꝯferat oculo inq̄ꝫtum mūdificat ſtōchum:⁊ noceat il/
li inq̄ꝫtum moueat mās cerebꝛi ⁊ expellit id ad eas.
Quid aūt de hoc videbitur ꝯñter.

Pꝛopter tertium vo pmitus vidēduꝫ q̄
oculis nocēt queue ꝓ
ſunt.Scōo veritas oñdatur:⁊ tādem diſſonātia cōci/
liet̄ auctoꝝ inducta.℄Pꝛopter pᵐhꝰ ſciēdū ꝙ hec de
bilitāt ⁊ ſeneſcere oculos faciūt.Aer nimis excedēs ⁊
pcipue in q̄litatibꝰ actiuis : agreſtis vētus ⁊ maxime
in eiꝰoppoᵐ:motꝰintuitꝰaſſiduꝰ ad vnā rē ⁊ maxime
minutā vt aſſidua lraꝝ aut foꝛmaꝝ minutaꝝ iſpectio:
⁊ fulgētē albā ⁊ ꝓpꝛie qñ fuerit mota.ſol multū lumi
noſus:calidus.vñ qdam fuere q̄ſi excecati diu ſolᵉim
pfectā aſpiciēdo eclypſiꝫ:puluis:fumus:fletus ſuper
fluus:cibi ſicci acuti:groſſi vapoꝛes:difficilis digōniſ
⁊ potus ſilr cū eoꝝ replōne plīma ⁊ ebꝛietate:ſicut al
leū:poꝛrū:cepe:naſturtiū:eruca:anetuꝫ : andacboca:
oꝫimū ꝓpe ſynapi fenugrecū:lētes:fabe:caules.ꝯoar. pmo theiſir.
dicūt ꝙ capita gallinaꝝ ꝓpꝛietatē hn̄t cāre cecitatem trac.8.cap.21
⁊ ꝓpꝛie vt nō videat̄ poſt occaſum ſolis:queādmodū
dixerūt ꝙ gallinaꝝ cerebꝛa intellᵐ augēt : ſed ēt plᵐ
carnes ſicce ſalſe.pinguedo ſiue adeps groſſa ⁊ viſco
ſa.ꝓpꝛie poꝛcina:⁊ ſic laboꝛ ſupfluꝰ coꝛpis ⁊ aīe:⁊ coi
tus plīmus eſt res nocibilioꝛ ea ſup replōnē mox va/
poꝛoſam ⁊ maxīe ſup cenā.Oculoꝝ aūt ſanitatē ⁊ ro/
bur ꝯſeruāt ⁊ efficiunt hoꝝ oppoſita:⁊ ꝓpꝛie collyria
ex tutia:anthimonia ſucco feniculi ⁊ granati ⁊ ꝯſtru/
cta.Et ex fellibꝰſilr rapaciū auiū ⁊ pdicū:capꝛe ⁊ pi/
ſcium.maxīe ſabet ſoli p.50.dies expoſiti calidioꝛi:pe
ctinatio ēt frequēs poſt digōnē:cū vapoꝛes ob oculiſ
ad cutē diuertat.Submerſio ipſoꝝ in aquā claram ⁊
aſpectꝰ viridiū ⁊ ſpeculoꝝ terſoꝝ:nō tñ in ſolis radijſ
⁊ exercitatio lrās legēdi mediocres viſum coꝛrobo/
rat.Et vnctio ex ſerpētis pinguedīe oculoꝝ ⁊ ipſius
carnis comeſtio:id tñ tenet̄ ꝫoar q̄ꝫ cōmedat aſſidua/ vbi.s̄ in ime.
tionē comeſtiōis ouoꝝ colūboꝝ cū rapis elixatoꝝ et
pullos decoctos colūbinos in eiſ:⁊ gallinaſ ſilr ī eſta
te decoctas cū eiſdē abſq̄ capitibꝰ⁊ cruribꝰ.vñ collꝫ
5.Rape hn̄t mirabilē ꝓpetatē ad illuminādū ocl'os.ſꝫ ca.41.
foꝛtaſſis ipſe dico magꝭ deberēt eis nocē.⁊ ꝓpe qñ ipſi
ledūt̄ a ſtō:eo ꝙ ſuo vapoꝛe vētoſo caput replēt ⁊ ocu
los multiplicādo reuma.Aut dices foꝛſitā hūc mox
deoꝛſum repe cū vrinā habeāt ꝓuocare.Sic igit̄ ocu/
lus multis ledit̄:⁊ eget plᵐ iuuātibꝰ.tū q̄꞉ ꝯplōnis
debilis aquee receptiue de facili:tū qm̄ fere ſine pelle
⁊ expoſitꝰcontinēti.magis tñ q̄꞉ oꝛit̄ a cerebꝛo coꝛpis
tāq̄ camino.℄Pꝛopter 2ᵐhꝰ ſciēdum antea ꝙ qñ ce
lebꝛat̄ vomitꝰaut eſt leſio aliq̄ in oculis vel non.Et ſi
qdem fuerit aut erit ꝓthopathia ab eis cāta vel ſaltē
a cerebꝛo aut ſimpathia in ipſos.vꝫ.a vētre trāſmiſſa
ex fumis ⁊ vapoꝛibus crudis indigeſtis:qō ſepe ꝯtin
git non eis tm̄ verū ⁊ toti capiti.de interioꝛibus appa
rens pmo.Adhuc vomitus aut erit vl'is foꝛtꝭ in apto ca.2.añ meᵐ
tempoꝛe purgationis inſtitutus vt eſtatis initio a to/

to educēs corpe forti medicia effect⁹ vel particularis
eūans leui eductio qđ in vētre ſel' in mēſe vel ad plus
bis celebrat⁹: in cui⁹ act⁹ tps nō interueniat pciſuȝ ſiue
dieꝝ nūs ne in prauū ⁊ ieuitabilē vſuȝ pueniat nā: fit
ēt poſt cibi ſaturitatē ⁊ marie qñ fuerit vomit⁹ diffici
lis: qꝛ vomere ſine ſtōchi repl'one durū eſt: neqȝ abſqȝ
Cap. 16. Coll'r capi. xi. magno labore ⁊ ſtudio fieri pōt. Alman. ⁊ p̄ qrtis. co
medat ⁊ bibat diuerſa male maſticata cibaria dulcia
⁊ vnctuoſa: ⁊ p⁹ horā ſumat aquā decoctionis ſemis
raphani: atriplicū bulbi: ⁊ hꝫ ⁊ euomat. Eti. Uomit⁹
nocumētū qđdā in fieri tm̄. aliud vo in h̄ cū fcō eē. Di
uerſificant ⁊ hec penes ꝯpl'one: formā ſeu ſenſibilita/
tē oris vētris inteſiorē aut remiſſiorē ꝯſuetudinē: tps
ꝯſtōnē: horā ⁊ regionē. Nā ille cui vomit⁹ magis cō/
a. 13. in fine. fert cholic⁹ eſt ⁊ macer. p̄ 4ᵃ. aut erūt abſqȝ leſione oī/
no. Nūc vo deiceps ex his oñdat nocumētū aut iuua
mētū ocul' ex vomitu. ſi nāqȝ in eis nulla erit leſio dōȝ
vomitū eis nocere qcūqȝ mō cū mās ⁊ vapores iſeſtā/
tes deducat ꝯſus ipſos in extriſeca ꝓpellēdo: ceu qñ
qs entib⁹ oculis ſanis pp paſſuȝ iūcturaꝝ aut renūvo
met. Si vo leſio puenerit oculis a ſeipſis vl' a cerebro
vomit⁹ ēt nocet magl ⁊ in fieri ⁊ in fcō fore cū pl⁹ ele
uet ad eos p̄dicta ⁊ vl'r ad caput q̄ꝫ efiet. qre negatus
eſt in dolorib⁹ capitꝭ ⁊ marie forꝭ ſupflu⁹ qñ fuerit ab
ipſo nō ex cōpaſſione cātus ⁊ velut in paſſionib⁹ ca/
rac. p⁹ c. 29. ſt mediū. pitꝭ q̄ hꝫ vñ 3⁹ p̄ᵃ. Uomit⁹ ē ex eis in qb⁹ nō fit iuuamtū
in curis egritudinū capitꝭ niſi fiat pp cōitatē māe invē
tre: tūc. n. melior modoꝝ expulſionis eſt vomit⁹: ⁊ ibi
ac. 2ᵒ ca. 33. ſt mediū. dē. Si humores ſint fridi flatici in qb⁹ excitent vēto/
ſitates fortes tūc miſtra vomit⁹ q ſunt fortiores. Et ſi
Alerāder fortaſſe nō recte pcipiat vomitū i epilepſia
celebrari: aut id iubet purgato iā capite timēs ne mā
reliq̄ corpis approꝑet eidē. Sed id qđ ſuſpecti⁹ ē ve/
21. in me. rius. ſi aūt foret a ſtō ꝯfert vñ practice 5ᵒ. Sic h̄ paſſio
ex flate fuerit ſtōchi cui⁹ ad cerebrū vapores aſcēdūt
⁊ replēt patiētē: vomitu vti opꝫ cū medicaminib⁹ ici/
bī. c. 23. in dio. dētibus ⁊ ſubtiliātib⁹: qre Serapio pcedit vomitum
in ipſo ēt poriſmo fieri vt educat fla coarctatū in ſtō:
p. 13. iux. fi ⁊ cap. 14. ⁊ p̄ 4ᵃ. Uomit⁹ eſt medicamētū forte ſtōtice epilepſie
13. aū me. ⁊ capitꝭ dolorib⁹ pp ſocietatē ſtōci facꝭ: pcipit ēt pra/
ctice 5ᵒ meliam factā ex humore in ſtō ꝯtento vomitū
patiētē celebrare. Ueritas igit ex his elicit q vomit⁹
nocet q̄lrcūqȝ paſſionib⁹ capiti approꝑatis: ⁊ verifica
Ar. 1ᵒ. tur ſmo ita practice p̄inducť p̄. Si vo acciderit ocu/
lis leſio p ꝯpaſſionē ⁊ ꝓprie ſtōci tūc iā appet q vomi
tus eſt ꝯceſſus: ceu in aliꝭ tal'r paſſionib⁹ in capite trā
ſlatis: ⁊ hꝫ qdē rōcinatio eſt apparēs. Attendendū tñ
q hꝫ vomit⁹ nocet in ipſo fieri: eo q mām ⁊ vapores
dirigit in cerebꝝ ⁊ oculos: ⁊ iō ſtudiū dꝫ adhiberi vt
ab eo parū cauſet nocumēti. vñ fit pticularis debilis
nō frequēs: ⁊ in p̄parato ad ipm. ꝯfert aūt poſt factū
eē cū mā educat: ⁊ p ꝯñs ſum⁹ crudus leſiōis oculoꝝ
cātiu⁹. Cura eteni eūone pficit cāe. Et ſmones ſiqdeȝ
ita itelligēdi ſūt auctoꝝ p̄inducti. Ex q̄ ēt ſimpl'r ap/
paret vomitū ꝯferre ſaltē i ipo fcō eē cū mā i ptib⁹ iſe/
riorib⁹ ⁊ pcipue i pte ꝯtēta. Et noſce q niſi hūor exñs
in ſtō ledēs oculos diſariā ſurſum repat tā in fieri for
taſſis q̄ꝫ in fcō eē leſionis euitāde grā tuti⁹ ipm p infe/
a. 3. aū me. riora fit educere cū ea ipſi ſint dedita. vñ iterioꝝ qrto.
p̄ñtib⁹ ſuffuſionē oculoꝝ a ſtō ⁊ ꝓprie exhibuit Sal'.
ierāpigrā. Et litargicis ea egētib⁹ in lōginqora man/
dauit. hec aūt ſtomachū per deorſum purgat.

Propter quartum quidē ⁊ ſi nūc appa
reat qd dōm viſum
ad p̄mū. ¶ Ad aliud dōm q ſi educat mām ⁊ fumum
nocētes in ſtō entes iuuat ſaltē in facto eē: nō aūt q eā
que caput aut oculi conaret p vomitū educere: cū le/
dēs hoc nō educeret. petit. n. hꝫ deorſuȝ duci mā. Su
piora nāqȝ hñt p inferiora eūari āpli⁹ q̄ꝫ eꝫ. ¶ Ad aliđ
dōm q ibi nō dī vomit⁹ pfici a vtute nāli: eo q act⁹ ei⁹
nāl'r ſe hñtis oino. ſꝫ dī ad diiam ſternutationis que
fit ab aiali: ⁊ tuſſis q̄ ab hac ſil'r ⁊ vitali. Fit nāqȝ vo/
mit⁹ a re ledēte ſtōchū interi⁹ q̄ mota nā eā ſatagit vo
mitu educere: q cū ſolū tunica fit extrinſeca. nāliuȝ 3ᵒ: Ca. 8. in me.
qꝛ in ipſo ſunt villi lati expulſiui. Intriſeca vo lōgi at/
tractiui. diia 46. difficilis eſt valde reſpectu ſeceſſuȝ q
tunicis pficit ambab⁹ iteſtinoꝝ cū ex villis vtreqȝ ſint
latiȝ diia p̄inducta. Et ideo ſepi⁹ medicina ſolutia red
dit vomitiua: q̄ꝫ eꝫ. diia. 141. ¶ Ad aliud qd dōm ap
paruit: qñ ſpm̄ clarificat qñ cā leſionis oculoꝝ eſt fu/
mus a ſtō crudus in eos mādat⁹ ⁊ nō qñ mā fuerit in
cerebro vel in eis. tūc. n. potius ꝯtingit oppoᵐ. ¶ Ad
aliud dōm q Meſ. in practica exponit p pharmaciā
vētris fluxū ingens eūo p vētrē ꝯfert dolorib⁹ flaticis lū. 5ᵉ ca. de dolorib⁹ oculꝭ ⁊ cir. principiū.
cholicis ⁊ melicis. Et ſil'r ad ea q̄ alteri⁹ ptis appet: qꝛ
lꝫ hꝫ accidāt ſynthomata in vomitu: ea tñ ſunt in fieri
qñ mā educit de vētre ⁊ tolerabilia ſatis leſione que
peſt oculis. cū igit nihil iuuet abſqȝ leſione. 11. de ige. col' ca. xi. in fi.
opꝫ acutū ac exercitatū diligēter diſcernere medicuȝ
inter vtrūqȝ vt iuuamētum p̄ferat nocumēto.

¶ Diia. cxxxij.

Q in continente calidiori
⁊ ſicciori ſint frōdes ppli ſternēde mōſtrat
qꝛ plures latinoꝝ practice ac cōiter id iu
bent opantes. ¶ Rurſus. Ut locus eſt ita
nā operat pbl'. 10. vnde de iſpiratione ⁊ reſpiratione. pbl'. 12.
Nature māe in quo ſunt tales entes criſtūt: vt q̄ qdeȝ
in aqua humide: ⁊ que in terra ſicce: que vo in aere ca
lide: ſed ppl's reperit in locis humidis ⁊ aquoſis: ita
vt in calidis non germinet ⁊ ſiccis. Eti. In aere hꝫ qđ
infrigidat ⁊ humectat eſt apponēdum: talis vo eſt po
pulus. humectat. n. ſm Diaſcoridē mediocriter: infri capi. 91.
gidat ēt: qđ oñdit gūmi ei⁹ dictū charabe fridū vñ pra
ctice ſcōo. charabra eſt frida ⁊ ſicca. Palin. Qđ poni 3ᵒ. ca 4ᵃ.
tur in medicamibus frigidis tāq̄ꝫ baſis eſt frigidū hꝫ
vo ſunt extremitates q̄dam dicte ppli oculi. Cadunt
enim in vnguētum populeon noiatū a qbuſdā. tanq̄ꝫ
a pncipaliori fundāte totū noiatur cōpoſitum. Ipſum
autem eſt frigidum. tollit enim calorem ſomnūqȝ ſm
Nicolaum preſtat. Igitur frondes populi ſunt in ae/
re nos continente ſternende.

In oppoſitum. Qm̄ id nō eſt imponēdum
aeri calidiori ⁊ ſicciori: qđ
ipſum nō valet ⁊ ꝓprie ad friditatem imutare. Talis
vo eſt ppl's cū ſit terre naſcētiū vnū. In eis. n. nō repit
calor in actu. collꝫ. 5. ſed in aialibus ſolū. erit igit i po ca. 24. p⁹ me.
tentia: ⁊ tūc nō poterit aeris imutationē cāre: cum oīs
actio pficiat ab hñte actū. meta. 9. Nō. n. ipa corpi ap Tex. cō. 13.
plicatur hñti calorē. ¶ Itidem. nullus inſigniū medi/
coꝝ: quos nō eſt ponere inſufficiētes docet hꝫ frōdes
in aere pſternere: veꝝ quaſdā frigidas ab his ⁊ humi
das: puta vites: ſalices: mirthos: lētiſcos: roſas: vio/
las: nenufar: ⁊c. ⁊ ꝓprie cuȝ rore collectas. vnde de in/
ge. 9. Flores ⁊ frondes virtutis humide ⁊ frigide in ca. 14. in fine.
pauimentum p̄iciende. Extremitates igitur populi
non ſunt aeri hꝫ imponende.

Propter primū quidē ſciēdum q hic ſu/
mit ꝯtinēs pro aere vt eſt
vna ſex rerū nō nāliū: non ſimplici el'nto: ſed ſm q el
cōmiſcent fumi terreſtres ⁊ vapores aquoſi vtriuſqȝ
ignea ⁊ ſtellaꝝ radiꝭ. 155. diia. Sūt aūt frōdes plātaꝝ
extremitates tenelle. Populus q̄ꝫ ꝓprius collectionē
gētis importat: a qua trāſlatio ſimilis facta eſt ad ar/

A boꝛē. Qñ.n. abſcidit̄ ex ei⁹ radice mltitudo ad modū gētis cuiuſdā inaſcit̄. Cui⁹ maneries duplex cōiter ponit̄. Una dcā agyros ſm diaſcoꝛidē. Juxta vo. A. haurū romanuȝ ⁊ achiros. Sed apud Serap. haur. romanū: quā Plinius ppl'm nigrā vocat. Et ē arboꝛ penes nos cōioꝛ alta: frāgibilis: nō dura: folia hn̄s quaſi triāgulata: ſufficiēter virida: motu aeris ſonitū facientia: in locis multiplicata humidis fluuioſis. Eſt ⁊ altera nō adeo alta: ſȝ groſſioꝛ ac ſemialba cū folijs maioꝛibus ſubalbidioꝛibus ⁊ pprie in altero laterū: que etiā loca petit humida: lȝ non tm̄ vt pdicta albarus a pl'mis noiata: ⁊ foꝛtaſſis eſt quā dia ſimpl'r ppl'm vocat. A. haurū. Serap. vo haur. reperit̄ ſm quoſdaȝ ⁊ tertia in altū valde creſcēs montana alba cuius folia lanuginoſa folijs añdicte ſimilātur hn̄s coꝛtices plures ceraſis: ⁊ in circulū ſimil'r ab ipſa excoꝛticantur q̄ ardēdo flāmaȝ diutius ſeruat velut teda ⁊ eſt ſolidioꝛ ⁊ tenacioꝛ platis. quā qdam beolā vocāt.

cap.19. Lib.2.can.ca. 344.⁊.351. pmo i mp ca. 30.⁊ li.4.c.16 Lib.16.c.24.

Propter ſecundum vo ſciēduȝ φ aliq pcipiūt ſterni populū in ptinēte pſignito putātes ipſam fridā eē ⁊ hu. Unde expoſitoꝛ q. Nicolai. Recipe oculoꝝ populi q frigide ⁊ hu. ſunt ꝯpl'onis. Alij vo dicūt colligi ex ſerie Diaſcoꝛidis ac. A. duas ppli ſpēs: vna. qdē calide näe: reliquaȝ vo fride. Quoꝝ defect⁹ mox apparebit apte ceu in ſequētibus qui pꝛioꝝ. Reliq vo tanq̄ bis oppoſiti negare cogunt̄ in ptinēti pſcripto quācunq̄ arboꝛē hȝ ſterni cū ois calida denotet̄ vñ diaſcoꝛides. Agiros. i. ppl's calefacit foꝛtiter: humectat vero mediocriter. in alio aūt ipſius cap̄ nām ipſius non tāgit. Jpſe nāq̄ cū Serap. duo ipſis facit capitula. A. vero tria. vnde hic in p̄ cap. Natura calefacit vehementer in tertio: ⁊ ſiccat in p̄: qd ⁊ ſentit̄ farmacoꝝ 6°: ⁊ 2° capitulo. Haurū nā eſt equalis ad ſiccitatē declinās. Jn tertio quoq̄ cap. Nux romana qd dȝ dicere haurum romanum ſiltudine nāq̄ l'raꝝ cū punctoꝝ appōne vl' abſq̄ erroꝛē induxit: pūctis enim arabs eoꝝ litteris denotat quid eſt noiatur arcuſici. Quod foꝛtaſſis dȝ eſſe achiroſa ſiue melius agiroſa calefacit vehemēter in tertio. ⁊ ſiccat in p̄. Eſt etenim gūmi vltimū in calefaciēdo. ipſius fructus cum aceto cōfert epilepſie. Jd aūt vere dictū in cap̄ de hauro romano. vnde idē diſſariam. Serapio vero ſiue aggregatoꝛ in cap̄ p̄. hauruȝ romanum calidū ⁊ ſiccū in tertio. Unde grādis eſt hic diuerſitas in capitulis ⁊ naturis ptingens a Diaſcoꝛidis tranſlatione foꝛtaſſe. Quare. A. ⁊ Serapio circa dias iſtius arboꝛis vident̄ heſitare: oēs fere tm̄ conueniunt φ vtraq̄ calida ſit ⁊ ſicca: ⁊ maxime agyrios ſiue haurū romanū dicta: quā foꝛtaſſis ponit Diaſcoꝛides tēperate humectare humiditate aliena: ſed. A. plus diſſonantie videt̄ ptinere: cum ponat gūmi hauri romani vltimū in calefaciēdo ⁊ exiccādo: ſexto vo farmacoꝝ. vtus floꝛis huius arboꝛis eſt ca. in 3° gradu: ſed in ſiccitate ac humiditate tēperata. Ex his igit̄ apparet qūo qdam poſterioꝝ differūt ab illuſtribus pꝛimoꝛum in populoꝝ naturis.

ca.91. 496. cap.xi. 507. cap.xi.

Propter tertiū quidem pꝛimitus veritas de hoc oſtendatur: deinde quid ſit gūmi populi ⁊ vnde pfluat oñdatur: ⁊ tādem qūo terra naſcēs poteſt in actum deduci manifeſtet̄. ¶ Propter pꝛimū quidē hȝ ſciēdum φ in aere pnominato nō ſunt populi ſternēda extrema: neq̄ foꝛtaſſis in oppoſito ppter odoꝛē ipſius hoꝛribilē: qd oſtenditur: q: nihil calidū ⁊ ſiccū ponēdum in continēte calidioꝛi ⁊ ſiccioꝛi: cum ſimile adiūctum ſimili pcitet ad furiam: ſed ppl's calida eſt multum ⁊ ſicca vt pꝛedictum pꝛpꝛie nigra de qua pn̄s extat dīa. Et firmat̄: q:

illud qd eſt leue ratū actu inflāmabile hoc cal'm ⁊ ſic cū ex libris colligit̄ pharmacoꝝ nō ē ptinēti pſato imponēdū. Tale vo ſenſus ⁊ act⁹ foꝛe iudicāt ppl'm qd foꝛtaſſe ipediet lignū cā foꝛe. Adhuc ⁊ egritudies frigidas curat. vñ Diaſcoꝛides Semē ppli cū aceto bibitū epilepſiā curat. Jpſa vo egritudo eſt maxime frigida ⁊ humida erit igit̄ ca. ⁊ ſic. Rurſus. Qd hȝ odoꝛē fetidū: acutū: hoꝛribilē nō dȝ in pdicto aere ſterni. ſed hȝ eſt vni populi moꝛ⁹: qd oñdit ei⁹ caliitas multa cū humiditate ſm Dia. tpata. Jtaq̄ populi frondes non ſunt in ptinēte ſternēde. ¶ Propter hȝ ſcōm ſciēdum φ ſm Gal'. A. ⁊ Serap. charabꝛa eſt gūmi agyri ſeu haur romani. vñ Dia. aliq ēt phibēt populi lachrimū i. gūmi. i. rhodanū diſtillatū ⁊ coagulatū ſuccinū facere. 6° quoq̄ pharmacoꝝ. gūmi huius arboꝛis karabꝛe eſt: cuius vtus ſilis eſt vtuti floꝛis qd indicat vnguentum diagiron 4° de re. ſa. pſtructū. in 2° vo trāſfigurationis. Jnde fluūt lachꝛyme ſtillataq̄ ſole rigeſcūt De ramis electra nouis que lucidus ānis. Excipit ⁊ mirib⁹ mittit geſtāda latinis: voluit. n. φ ſoꝛoꝛes Phetōtis pūerſe fuerit i ppl'os ⁊ lachꝛyme ipſaꝝ. i. gūmi populoꝝ defluēs in eridanū electrū facere. i. karabe vel ſuccinū. Plinius quoq̄ cū poꝝ deteſtatione ingt certū eē gigni electrū in inſulis ſeptētrionalis oceani. Et φ naſcit̄ ex gūmi pini denſato rigoꝛe vel tpe aut mari qd eius ait odoꝛē oñdere: foꝛmicaſq̄ aut culices ⁊ lacertas i ipſo reptas. De quo 4° methauroꝝ. Electrū ⁊ q̄cūq̄ dicūtur vt lachꝛyme infrigidatione ſunt velut myrrha: thus: vernix. Electrū aūt hui⁹ gn̄is videtur ⁊ coagulat̄. Jntercepta. n. aialia in ipſo vident̄. a fluuio aūt calidū exiēs velut cocti mellis qñ i aquā dimiſeris euapoꝛat humidū. Jn 2° vo cañ. karabe eſt gūmi ſicut ſandaracha ad citrinitatē ⁊ albedinē ⁊ puietatem tendēs. Eſt ⁊ aliud karabe qd eſt vernicis modus qdā ſandaracha dicta quo nūc cōiter vtūtur ad nos ex partib⁹ deferētes ſeptētrionis. Et vtrūq̄ paleas rapit ⁊ pcipue fricatione calefactū. Eſt ēt electrū metalluȝ pſtructū ex auro ⁊ argēdo. ¶ Propt̄ hui⁹ 3m ſciēdū φ humidū terre naſcētiū ⁊ maxime tenelloꝝ friduȝ ſiue calidū fuerit euapoꝛat in ptinēti pp cal'm ipſi⁹ actu calidi exn̄tis: ⁊ pcipue qñ abſciſſum fuerit alimēti attractione puatū. Sic. n. minoꝛato ipſi⁹ humido ac terre naſcentiū purificato pōt cal'm ptinētis facere humidū ei⁹ expirare ⁊ ens po⁹ fridum aut aliud deductū taliter in actū infridare ⁊ humectare. dīa euidēs. 138. p quē ſiqdē moduȝ odoꝛ. 2° de aīa. A. maxime occurrit ſpſus i ptinēte olfatui: neq̄ terre naſcēs extat ſimpl'r hȝ in po⁹ pꝛpꝛie actu viuēs: veꝝ ſm qd magis vt relatione calidi aialiū actu entis ēt elati.

Lib.1. tit. 2° ca. 3. vſus ſi. cap. 496. cap. xi. Verſus finē. Lib. 37. ca. in pncipio. Tex. cō. 50. cap. 374. cap. 5. in me

Propter quartum huiȝ ad pm dōm vt appuit φ tales rudes ſunt ⁊ pꝛaue operātes cū nullus gratioſoꝝ inueniat̄ id pcipere medicoꝝ. Sitq̄ oñſum rōne nociuum nō min⁹ vapoꝛe pluri pꝛauo q̄ caliitate ipſi⁹ ⁊ ſiccitate. ¶ Ad aliud dōm id verificari qñ res fuerit ſufficiēter cōtempata: tūc enim eget qſi p ſile cōſeruatione vt coꝛpus tpatum in regione tpata locatū. Qñ aūt frigidus in frigidioꝛi loco ſaluat̄: ⁊ ideo poſt inductū ſermonē Ar. mox ſubdit: habitus tm̄ qui qdē excedentes caliitate in frido: qui aūt friditate in calido poſiti ſaluant̄ magis. Reducit. n. ad mēſuratū loc⁹ habitus ex ceſſum. vñ videm⁹ φ calidoꝝ pl'ima ⁊ frigidoꝝ in locis pſtituunt̄ ⁊ ſaluant̄ ptempata oppoſitj qlis eſt agyros ſeu ppl's nigra in tertio gradu caliditatis locata. ¶ Ad aliud dōm: φ humiditas q̄ a Dyaſ. ppl'o attribuitur eſt accidentalis magis loci acqſita humoꝛe a quo contraxit oꝛiginē eſſential'r vo ſicca vt rapa: ca/

ſtanea. Que ſil'r humiditas fridaȝ oñdit ppl'm ꝑpter vaporatione fumoſam ꝯtinētis infectiuā. Id tñ nõ reperiť in alia ei⁹ trāſlatione. Due nāqꝫ ſunt: neqꝫ in recitatione hꝫ aggregatiōis. altera qdē ꝑ lr̄as alphabeti ordiata cõiorꝫ reliq̄ vo ꝓpa in qnqꝫ libros ēt ꝑꝫ Ga. pharmacoꝝ 6°. al'r diſtincta. Neqꝫ gūmi karabe veri⁹ fridū extat: ſꝫ opione magi. vñ de medicis cordis. A. karabe calidū in p̄: ſiccū in 2°. Opio tñ eſt ꝙ ſit fridū. Aut Halyabbas audiuit karabe qd eſt vernix maris. ℂ Ad aliud dōm ꝙ Nicolaus extimauit ppl'm frigidā: ſic expoſitor ipſi⁹ qd falſum cū mōſtrata ſit calida. qd ēt oñdit piloꝝ gñō ⁊ ꝓductio ex vnguēto vulgari facto ex oculis populi velut baſi: lardo ⁊ vino decocꝗ cū mellis appõne. aut fortaſſis ponunť oculi populi: pp ꝯprimere frida q̄ in hꝫ ingrediunť vnguēto ꝑlima pp qd caſtoreū fridis cõmiſceť medicinis: ac pp poros aperire ⁊ medicinas vehiculare fridas. Qual'r g̃ frigiditatis act⁹ inducet: dōm ꝑpter frigidoꝝ valde q̃ꝫ ꝑlurima que in ipſo. ℂ Ad ꝑmū ēt qd partis alteri⁹ apparuit quid dōm qd ⁊ ſi ꝓpoſitū concludere ſatagat: non tamen ex his que vera apparet ēt qūo poteſt in actum deduci. ℂ Diia. cxxxiij.

Quiſit aliquis morbus in

quo nullus debeať cib⁹ vſqꝫ in ſtatū oñditur. Primit⁹ Hyppocrate re. a. ꝑ. Expedit vt hui⁹ quātitatis ius deť. i. ſorbitio q̄ neqꝫ multa ſit nec groſſa: ⁊ hoc poſt ſeptē die ſi v'tꝰ patiētis tolerare queat. Non pauce vo egritudinū terminanť in 7° ⁊ infra. Quarto quoqꝫ eiuſdē. In ꝯſiſtētes finere febriū donec ſtēt. Qñ vo ſteterint obuiare cū decēti dieta ꝑm nām ꝯſiderās. Hꝫ aūt tūc ſtant qñ fuerint in ſtatu. ℂ Amplius aphoriſ. ꝑma. In quibus egritudinib⁹ ſtatus ⁊ criſis in ꝑma dꝫ fieri q̄ternitate v̄tute fortiori exñte in vi nutricatione oimoda hoſ cuſtodiem⁹ qd eſt vltie ſubtiliſſima dieta. ℂ Rurſus ibidem: in qbus mox ſtatus. i. ꝑm ꝑmā quaternitateȝ dꝫ fieri: in his vltime ſubtili vti dieta ferēte v̄tute ⁊ incibationē oimodā ⁊ mellicrati ſolius oblationē ⁊ ſuccū ptiſane: paucū oīno dādum. ſic itaqꝫ ꝓcedit incibationē oimodā q̄ penit⁹ eſt cibi nihil dare. ℂ Amplius ibidē ad vltimas curationes exponiť ſubtiliſſima dieta. Hoc aūt eſt vt teſtať in aliꝫ nihil dare. Palin. Cib⁹ nūq̄ꝫ dať i morbo ſaltē māli cū ipſi⁹ cām adaugeat niſi ꝑpter v̄tutis ſuſtētatione: ſed v̄tus non raro poteſt ſine cibo in ſtatū ꝑuenire. Morbus igiť quis erit quē non ſit opus niſi poſt ſtatū dietare.

Cuius quidem

ꝯtrium mōſtrať ſil'r Hippocrate aphoꝝ ꝑme partis teſtāte difficile fore tenues ⁊ certas dietas in morbis nō ſolū cronicis: imo ⁊ in acutis. Et rurſuꝫ in tenuib⁹ dietis peccare egrotātes. Et itidē. Quib⁹ ꝯtinu⁹ eſt ſtatus mox ſubtiliter dietare. qbus aūt poſteri⁹ ſtat⁹ ⁊c. Si g̃ in ſtatu mox opꝫ ſubtil'r dietare qd eſt aliqd dare. Multo igiť magis ante ſtatū expedit cibū ⁊ ſi ſubtilem admiſtrare. Amp. ꝑ re. a. Cauendum eſt tibi ne vna die venas ꝑmittas exinaniri: ſꝫ abſqꝫ iterpolatione die illam. ſ. ptiſanā dare nō deſiſtas. Adhuc aphoriſmoꝝ ſcdā: negať ꝑlima ⁊ repētina euō. Nam oē ſubitum eſt nāe ꝑliatiuū. Cõmē. ibidē. Et in techni. Natura non ſuſtinet repētinas imutationes: ſed nihil cibi admiſtrare multa ⁊ repētina ꝑ accñs ſaltē eſt euacuatio ac nāe mutatio. Cum ſanitatis tpe cib⁹ accipe retur abſqꝫ interpolatione. Ampliuꝫ exhibēdū eſt qd valet ꝯtra febrē ⁊ ante ſtatum: cum tūc feruor febrilis ⁊ accñtia intendātur. ſed humide diete ꝯferunt oibus febricitātib⁹. ℂ Rurſus. qd ledit ſanoſ ledit ⁊ egros. 2° re. a. ſed incibatio ledit ſanos: ergo ⁊ egros. qd aūt ledit eget abſciſſione. ⁊ ideo concludēdum cibū in oī morbo continue dandum.

Propter primum

quidē ſciēdum ꝙ qd ſit morbus: oñſuꝫ differētia. 72. Ipſe aūt ad pñs duplex exiſtit: acut⁹. vꝫ. ⁊ cronicus ſiue tꝑalis. acutus ſiqdem magnus exiſtit. i. ꝑiculoſus ⁊ cito ad ſtatū accedēs qui ēt duplex extat. Unus nāqꝫ ſimpl'r diciť acut⁹: cuius terminus decimoq̄rto diffiniť ab Hippo. die. Alter ꝑm qd ſeu reſpectiue multiplex ēt exñs aut. n. multū excedit. 14. dieꝫ: ⁊ tūc eſt ille quē Hip. ꝓtulit ꝓnoſticoꝝ. ꝑ. 40. terminari die. Aut mediocriter vt qui vigeſimaſeptima. ⁊. 34 terminať. Qui acutus ꝑm tñ plus ⁊ min⁹ cū trāſitione ſeu ꝯuerſione diciť a Ga. vel ifra. 14. qd ēt diuerſificať in plus appropinquādo. 14. diei: puta que. 11. et etiam 9° creticať. Aut in appropinquādo egritudinis ꝑn°: vt qui in 3° 4° ⁊ 5° iudicať die. Et hꝫ: ꝑm tñ amp. ⁊ minus ꝑpacutus ſeu valde pacutus dicať. Uel in medio hoꝝ terminať: vt qui 7° qui valde diciť acut⁹ ſiue pacutus. 4° aphoriſ. Non enim exponēdum vt Oribaſius ⁊ qdam dicētes egritudinē terminari acutam in 14. dieb⁹ creticis puta vt ꝯcordēt cū dicto ꝓnoſti. ꝑ in 40. diebus ſiqdam. 14. cretici fiūt. 40. dies cretici ceu 1. 4. 7. 9. 11. 14. 17. 21. 24. 27. 31. 37. 34. ⁊. 40. Adhuc ad ſui erroris fulcimētum ꝑraue induciť oribaſi⁹ ꝙ pleureſis in. 14. die aut terminať aut fit empica hoc eſt in 40. die vel ſoluiť aut ꝑtranſit in ptiſiꝫ. Non igiť ꝙ in 14. die diſtincte abſoluiť egritudo: ꝯcludit: verum magis in 14° qui extēditur in. 40. ℂ Sed dōm ꝑm Gal. oppo^m huiuꝫ emperiā docere. Nulla eni egritudo acuta ꝯtinua eq̄l'r tranſit. 14. dies. Sin aūt non eſt acuta nec in ꝑmis diebus ſeu a. creticoꝝ ſcdo. Aut eſt ineq̄lis deficiēs qñqꝫ. Eti. ꝑdicti ſeriē violētant equocantes in die. Rurſus aut ſumūt dies verius creticos: et ita nō erūt niſi. 9. vſqꝫ ad. 40. ceu q̄rtus: 7⁹ vndecimuꝫ decimuſq̄rtus: decimuſſeptimus: vigeſim⁹ vigeſimuſſeptim⁹: trigeſimuſq̄rtus ⁊ q̄drageſimus. Si vo addant vigeſimūquartū: trigeſimūꝑximū ⁊ trigeſimūſeptimū: adhuc erūt tñ duodecim ⁊ nō q̄ttuordeci. Sꝫ ſi volueris oēs colligere dies vt verius creticos ⁊ incidētes. tūc erūt multo ampli⁹ q̄ꝫ. 14. puta ꝑm Oribaſiuꝫ ꝑmus poſtea. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 14. 17. 18. 20. 21 24. 27. 31. 34. 37. ⁊. 40. Diia apparēs. 105. Peccat etiā Oribaſius: q: ponit ꝑmā diē creticā: cū ꝑmus piodus ſit in 4° ꝑm Hip. Aut in 3° in illius virtute. Ephimera enim ⁊ ſi ꝑma termineť die nō tñ creticat: cū criſis in morbo accidat ſolum acuto ꝑiculoſo. Diocles tñ poſuit eā creticare. Diia. 103. Unitas ēt lꝫ ſit ois nūs potentia ꝑm arithmeticū. non tñ hic ſufficit vbi queritur actus ⁊ forma. Fortaſſis tñ ⁊ q̄rraro creticat ꝑma. Iuxta illud q̄rti ꝑme. Tertiana ꝯſumiť qñqꝫ ꝑpter ſubtilitatē māe in vno paroxiſmo in quo accidit vomit⁹ aut ventris ſol'o mūdificās. Chronicus vo tarde ad ſtatum ꝑueniēs ac magnitudine carēs vltra q̄drageſimā ꝓtelať: vt. 60. 80. ⁊. 120. deinde currit ꝑ mēſes: ⁊ tādeꝫ per ānos. Et he gubernanť ſole magis paſſiones velut ꝑores luna ꝑm Ga. ⁊ Ptolomeū. Quid aūt ſit cib⁹ infirmoꝝ: ⁊ quo diſtinguať mō diia ſcribiť ſequenti. Hic āt cibus accipiť ꝓ medicinali. Eſt aūt ſtat⁹ vnū q̄ttuor tēpoꝝ morbi ſalubris cū in ꝑn^m: augmētū: ſtatuꝫ ⁊ declinationē diuidať. Qui qdē eſt hora in qua morbus in oibus ſuis partibus ꝑm vnam ꝑmanet diſpoſitionem: ſicut viſum. 170. Qui ſicut ⁊ alia tēpora tria diſtinguitur dupliciter. Unus quidem penes pugnaꝫ ⁊ furiam accidentium. vnde prima aphoriſmorum: Status non eſt aliud niſi cum labores vltimantur et

Margin notes (left): c. 2° rubri xia. — A — tex. cō. 43. — tex. cō. 47. — aphoriſ. 7. in m. — Apho. 6. — apho. 4. in mr. finē. — Apho. 4. — Apho. 5. — Apho. 10. — Tex. cō. 19. — Apho. 51. — li. 3. c. 53.

Margin notes (right): coll' tex. cō. 2° ⁊. 26. — Aphoriſmoꝝ 2° apho. 23. — Tex. cō. 29. — ꝑmo ꝓnoſti. cō. 18. — cō. apho 59. iux. finem. — 2° apho. com. apho. 23. iux. finem. — col' ca. 13. poſt mediūm. — 3° ꝓno. t. cō. 4 — Trac. 2. ca. 73. poſt ꝑncipiū. — 3. tre. c. 7. i ꝑn. — com. apho. 7. cir. ꝑncipiū.

Trac.1.cap.3. in medio.

accñtia.vel qñ qd maximū egritudinis:vt in ſyntho/matib⁹.4°vo pma.Status eſt hora in qua fit vehe/mēs pugna iter nām ⁊ mām:⁊ apparet victoria vni⁹ eaꝝ ambaꝝ ſupra aliā ⁊ eſt hora pugne.Alter q̄z di/ſtinguiť penes mām eſſe digeſtā vel eius ꝯ̄rium ſicut reliqua tempoꝝ.vnde ibidē:⁊ illic apud ſtatū cōpleť veſtigiū digeſtionis aut eius ꝯ̄rium.In pluribus q̄z egritudinum ſimul tpe ꝯcidit diſtinctio tempoꝝ mor/bi ſm accñtium intēſionem vel remiſſionē ⁊ māei di/geſtionem aut eius ꝯ̄rium.In nōnullis vero diſtinctio ſm māe digeſtionem ⁊ eius oppo^m antecedit diſtōnes ſm labores datas ⁊ accñtia ceu in pleureſi ⁊ peripleu monia.criſium primo.

Col.c.5.t.18

Propter ſecundum qdem ſciēdum:ꝙ aliq ſmones Hip. Ga.⁊ alioꝝ videnť ſufficietenus ſonare ꝙ in egritu/dine pacuta nullus exhibeať cib⁹ vſq in ſtatū.Alteri vo his facti oppoſiti pcipiūt cibū exhiberi.⁊ horū hi qdem ꝯtinue a pn°vſq in ſtatū:vt apparebit in argu/tis.Alij vo nō niſi tertia iā die ptrāſita p cibāt:deinde per tertiā:vt viſum de inge.p Theſſalū.vñ Cornelius celſus:abſtinētie duo ſunt gña.Unū quidē vbi nihil eger aſſumit.Alterū vo vbi qd opꝫ q̄re in viatico in/terrogatus Ga.que medicina foret pfecta.rñdet abſti nentia.Plato inqt duplicē fore abſtinētiam vlem et particularē.Uniuerſalem qdem vt nō manduceť niſi qñ magnus ⁊ vehemēs fuerit appetitus.Particula/rem vo vt quis vtať qbus a pdño eſt ꝯſtitutus op poſitis elñtis.Subditq cornelius:plerīq ex antiqs tarde cibāt:ſepe 5°die:ſepe 6^m.Et id fortaſſe in Aſia vel i egypto celi ratio patiť.Aſclepiades qdē quādo egrū triduo p oia fatigauerat cibum q̄rta die deſtine/bat:tertia nāq die cibus egro cōſſime dať.hi die pa/ri cibāt.tūc enim videbať exacerbatio q̄minus acci/dere remiſſa nup:nō qñ cepiſſet febris:ſed qñ deſiſſet. In africa vero eo ꝙ magis digeriť zelo nullo videtur abſcindendi recte neceſſitas:celerius cibus ob quam cauſam dandus in africa.Quorum expoſitio manife ſtabitur ex dicendis.

Coll^m li.8.c.2. añ me^m.⁊ cap 6°⁊ lib.10.ca. 3°poſt pn^m ⁊ ca.6.cir.pn^m. Iſaac.lib.4.c. 9°cir.pn^m.

Propter tertium vo ſciēdū ꝙ opus ſit pus ꝯſiderare indica/tiones qbus inſpectis cibū expediat aut non donare ante ſtatū.⁊ deinceps veritas ex hꝫ oñdať.¶Propť primū qdem iſtius ſciēdum:ꝙ indicatio ſeu oñſio vel curationis ingeniū:a quo modus examinať applica/tionis rerū medicinaliū ad nām eſt vna gñaliſſima ſo la ſanationum ꝯ̄rietas.Que in duas poteſt ſecari:in pñtem.vz.diſpōnem egritudinē noiatam ⁊ in ante ha bitam ſanitatē ⁊ ſm nām vocatā.Et in tres incidunt indicationum intētiones.Quaꝝ vna ſumiť a reb⁹ na/turalibus.Altera vero a rebus nō nālibus.Et tertia ab his que pter nām.a pmis ſiqdem dupl'r vt a reb⁹ nālibus ⁊ eaꝝ annexis.A nālibus quoq pncipal'r a virtute.Ipſius nāq indicatio alias oēs denigrat ⁊ oc cultat indicationum.Nam ſublimior intētionū oium ſumitur a natura:re.a.pmo ⁊ ab alijs in qbus ea fun/datur:qualia ſunt compl'o:compō:humor ⁊ ſpūs cū ſubſtātia carnoſa ſpmatica pma.Ex annexis qdem vt ab etate:ſexu:qualitate ſeu forma corporis ⁊ ꝯſuetu/dine.Ipſa enim ſub rebus locať nālibus:dīa.98.A quibus oibus ingenium ſumiť exhibitionis rerū per ſimile indicatiuū.Attēditur etiā a regione ac tpe vni/uerſali ſicut eſt aliquod q̄ttuor āni tempoꝝ.Et parti/culari die vel hora ac medio:vt ꝯſtitutione ceu tēpo/re ortus canicule.Et ab iſtis indicatio ſuſcipitur per contrariū magis.Ab his vero que ꝯtra nām tripl'r. Sunt.n.tria hec cauſa:morbus ⁊ accñs morbi:qbus

Cō.44.i me.

per ꝯ̄rium accipiť curationis oſtēſio in de ſanitat ige nio.¶Propter huius ſcōm ſciēdū:ꝙ q huic dꝫ ope ri applicare opꝫ exercitatū fore ad oia hꝫ ⁊ nā pꝛudē tem vt vniuſcuiuſq indicationis ſubtil'r reputās vtu tem ⁊ adinuicē cōparās:vnū qdā capl'm coaceruet ppriaꝝ laborāti indicationum.8°de inge.Pre alijs āt indicationē vt apparuit dignificādo vtutis.Ipſa eniꝫ ſm Hippo.morboꝝ extat curatrix.Aſſimilať eniꝫ pe cunie expēdēde.Medicus vo mercatori.ſanatio mō bi lucro ex mercato ꝯſurgenti.Proportionať etiā ci bus 3°.⁊.8°practice ſtipēdijs pegrinationis.Infirmus quidē pegrinanti ſtatus aūt morbi pegrinationis ter mino.vñ criſium 3°.Tria opꝫ exercitari maxime di/gnoſcere:robur.vz.vtutis:vehemētiam morbi ⁊ futu rum ei⁹ſtatū.quoꝝ vtus pportionať portāti:morbus aūt oneri:⁊ ſpaciū tpis qd eſt vſq ad ſtatū itineris lō/gitudini.Ubi inſinuať ꝙ medicus ſic dꝫ virtute vti ꝙ ipſa ſemp corroborata ſanitate introducta corrūpať egritudo vt patiēti ſic ordinet cibū aliqñ ſubtrahēdo aut addēdo ꝙ ad ſtatū valeat puenire.¶Deiceps q̄z ſciēdum ꝙ ſi vtus robuſta fuerit ⁊ corpus narrandis diſpōnibus q̄lificatū in pacuta ēt egritudine:vt 7°ter/minatura cib⁹ ois pter ius ſubtilius denegādus vſq in diē ſeptimā.Ut aūt intelligať ſeries iubens vna die venas nō exinaniri pmitti huic ꝯcordetur.Supponit Ga.acutoꝝ re.p.egrotātes pleureſi duos:quoꝝ vnus ſit his ꝯditionib⁹ circūūetus:ꝯpl'one.ſ.ſicca:etate ꝯſi ſtēte:q̄litate ſpiſſa:venis amplis:vtute forti:ꝯſuetudi ne multoꝝ ciboꝝ comeſtiu⁹:habitatione frida ⁊ hu. pcedēte ipſi⁹regimine delitioſo qeto:multiplicātibus ei nutrimētū cibis:ore ſtōchi robuſto:cui egritudo cō tigerit pleureſis:hyeme vo frida vehemēter.Sitq al ter ꝯpl'one humidus:etate puer:habitudine:rarus ve naꝝ minutaꝝ:vtute debilis:ꝯſuetus multā q̄titatem ciboꝝ aſſumere:regimie eſtiuali:tedijs fatigat⁹ come dēs cibos paucos incōſuetos ex olerib⁹ ⁊ talib⁹ par/uū hñtib⁹nutrimētū:ore ſtōchi nā debilis:⁊ iciderit egritudinē eſtatē hora pfatā.Iſtoꝝ ſiqdē ifirmoꝝ opꝫ 2^m a pn°egritudinis ſue vſq ad ſtatū vt ſeptimā diē cō tinuo nutricare nō pmittēdo ſm diatritaricoꝝ ſniam qui cibū niſi trāſacta tertia die ꝯcedūt venas vna die rū exinaniri.Pri^m eteni expedit regi ſolū potib⁹ vſq ad ſtatū vt ſeptimā diē.Speraťnāq nō vltra egri^nem ptedi.Dicit ēt ſe lōgo tpe exptū fuiſſe hꝫ regimē alte rutro iuuatiuū fore valde.Cui⁹ ꝯ̄riū ſi adueniat vt ꝙ ſcōs abſtineat vſq ad ſtatū alter vo cibeť a pn°ꝯtinue morieť vterq ante diē q̄rtam vnus qdē cibis pfocat⁹ alter vo vtute pſtrat⁹:qd ⁊ Ar.pma ſignat pbl'.Sic igiť appet ex ſmone Hyp.⁊ Ga.ꝙ in pacuta egritudi ne nūq cibū non expedit niſi poſt ſtatū offerre:vtute tñ cū alijs ꝯſtante vehemēter.Uiſum ēt ex ſnia Gal. aphoriſ.pma.ꝙ in pacuta vtute fortiori ente cibari nō expedit qd mōſtrať rōne.In illo nāq tpe in quo nā eſt intēta digeſtioni humoꝝ vehemēter nō opꝫ eā ciboꝝ digōnibus aut alijs impediri cū diſtracta opō pturbe tur eius oimode.ſed in pacuta egritudine nā a pn°ei⁹ vſq ad ſtatū intēdit oino digeſtioni ſupeſſe māei vt eā denuo expellat in ſtatu:ꝯfiditq in ſuo robore.¶Am plius.qd nām ipedit ⁊ morbū intēdit ⁊ augmētat cū eius cā nō dꝫ illi adminiſtrari:cū ipſam oporteat ſem p illeſam cuſtodire.Eā vo impedit cib⁹in hꝫ egritudi ne cū vtute forti adhibitus.q̄z q̄z.n.ex pte ſit amic⁹ vtu ti:eſt ēt inimicus ex parte:cū ſit amicus inimico eius: vt māe.4°pma.ꝯuertitur.n.ad cām indigeſtus nā in/de diſtracta.Inſtāt etiam tunc accidētia ſeu de natu ra morbi entia ⁊ phl'ones non raro cibationem phi/bentia.Itaq in talibus egritudinib⁹ cibū opꝫ donare

poſt

Coll^m li.9.ca. 14.cir.pn^m. lib.10.ca.1. finē.⁊ li.xi.c. p°in pncipi Ca.9°iux.fi.

6°epid.pte tex.cō pūm

Ca.xi.p°p Ca.35.cir.

Cap.5°im

p^{to}.43.p°

pbl'.51.

Cō.apho. 7.iux.finē

Trac.1.ca poſt pncip

post statū solū:q2 tñ hodie amplius solito hoies sunt delicati gule ac luxurie dediti.aphoris.sexta.sūt ēt nā debilitati in pmis parētib⁹ osuz.vt dria.9. Et q2 fm veterē.Jn tenuib⁹ dietis peccāt egrotātes pp qd magis ledunt modernoꝝ tpe:nō sic opz regimina vt antiquit⁹ subtiliare:imo ampli⁹ descēdere vt vtus pmaneat:dria pfata. Quedā nāq3 olim medicine vt ellebori erāt vtiles:q nūc oio aspnunt eoꝝ iproportiōe nāe subiacēti. Debilitas eteni in cibationib⁹ curatiōes fieri i adiutoriū nō poterit tolerare:neq3 synthomatib⁹ resistere fortuitis. Ut āt aptius qd dcm elucescat premissuz idicatiōe pposito adaptet .ptes nāles antea discurrēdo. Si vtus dbilis existat cibare oib⁹ aliis spretis idicationib⁹ expedit.nā idicatio a vtute supra ceteras denigrat z occultat. Si āt vt⁹ fortis extiterit regimine regat subtiliatiuo z mellicrato ac ptisana subtili vl' gssa:seu grossiori fm q egritudo erit magl vel min⁹ pacuta. Si vo cplo ca.fuerit z hūidior q p aliis celeri⁹ resoluit osuz vt dria.117. Cōpositio rara:hūores z spūs subtiles mox a pn° scedēdus erit cib⁹ vt/cūq3 gssior vsq3 in statū. Sūt tñ qdā taliū qbus z i statu z in paroxismi hora deteriori debet cib⁹ vtutis timēdo defectū resolutiōe spūuz decimo de ige. Si aūt hoꝝ dria fuerint expedit cibaria subtiliare qzmaxie. Media vo dispōne interueniēte mediocriter erit dietādū. Ex pte sil'r annexoꝝ h idē obseruādū.s.n.fuerit etas pueritie:q2 ifantes z pueri praue tolerāt incibationes:senes vo facile:sexus sit masculin⁹:z qualitas corpis mollis rara:z psuetudo comestionis plurima:cū psuetudinē oporteat p sile vt nām gubernare:neq3 ēt prauā subito alterare. Nō his erit cib⁹ subtiliādus:neq3 in egritudinib⁹ ēt pacutis multū qzmaxime:cū nā taliū psumat ex seipsa:veꝝ exhibēdus vt virt⁹ possit ad statū puenire ceu pegrinās ad sue peregrinatiōis terminū. Jn dria sigdē dispōne cibare opz subtili⁹. Jn media vo mediocriter erit cibādū. Rōne qdē nō nāliū:q2 regiōe calida ente:tpe estiuo cū estas sit tps sparsiōe idigēs cibi:cpstōne ac hora calidis cibare oportebit pp resolutionē abūdāti⁹:paꝝ tñ z sepe:pp vtutis defectū nō potētis vna exhibitiōe multū alimētū digerere z corpis resolōne inanitoꝝ vt apparet aphoꝝ pma. Jn regione vo tpe:cpstōne ac hora fridis p oppo^m erit subtili⁹ dietandū nūeri saltē rōne: in media vo mediocriter dispōne. Quantū quoq3 ad res pter naturā vt morbū z causam nūq3 cibū expedit dari cū causa z morbus intendat ex illo.vnde ac.re.primo. Per cibū in seipso non fit iuuamentū in aliqua horaꝝ in dispōne egritudinis. Dictū nāq3 cibum fore amicū nature ac mãe:neq3 in egritudine immāli competit vt cibus est solū eius opans mã.sed magis vt medicina sui agens qualitate nisi forte ipsa fuerit psumptiua. ℭ Quo ad accidētia vo dōm cū ipsa triplicia existāt z diuersa multiformiter cibus ordinabitur circa ea vt dria declarabitur consequenti.

[Margin: aphor.28. — pho.1.apho. — 3.in fine. — aphor.17. ca mediū. — 43.vsus fi.]

Propter quartū ad p^m qd dōm visum. ℭ Ad aliud dōm fm cōmen. q Hyp.vocat incōsistētes febriū notas z errātes z nō eē ipsaꝝ ante statū. Noluit eni in his pcisum administrari nisi stent .i.cessent ab eoꝝ errore vnū accipiētes z seruātes incipiēdi tps.z tūc his vt vult dieta obuiādū cōpetēti. ℭ Ad alia p Ga.inducta qd dōm iā apparuit cuz loquat i pacuta egritudine vtute ente forti ac cditionibus pportionatis corrñdētib⁹ sibi. ℭ Ad primuz ēt inductoꝝ partis aduerse dōm Hyp. loqui magis in cōi vt egritudinibus simpl'r acutis z nō in valde pacutis aut peracutis spāliter qbus ceu osum ptinue cibus debet a pn° in statū virtute nō valēte ad statum puenire absq3 cibo tā lōginquū. Jn qbus pcipit cum adiectis a Ga.cditiōib⁹ cauēdū fore ne vna die venē dimittant exiniri.s3 absq3 diei iterpositiōe cibū dādū. ℭ Ad aliud dōm illō vificari i cplōne nāli aut in psuetudie nāta alterāda:nō āt i dispōne egritudiali:z pcipue cū i hāc dispōnē euātio aut inanitio z subita iteruenit alteratio:z non in nām aut psuetudinē vsu lōgo nātā. ℭ Ad aliō dōm:q hūide diete inqztū hūide sp pferūt febricitāti cū fe.sit mala cōplo humidis egēs sicca.nō aūt sp rōne materiei cibi z molis:vt osuz pus. Jn cibo.n.opz nō solū qualitatē s3 z subam cū quātitate attēdere. ℭ Ad aliud dōm veꝝ existere quātū ad subitā pmutationē in nām cadentē z nālitatē in vtrisq3 entē:nō aūt qd inaturalitatē:cū isirmi pp mās in eis pter nām exñtes possint inappetere ac abstinere sine minori nocumēto in sanis carētib⁹ eisdē.

ℭ Differentia. cxxxiiij.

Q regimen in dieta pcedat igrossādo z nō subtiliando:vt q in morbi pn° exhibeat subtilis:deinde pnr ingrosset osidit per Hyp. p re.a. qm qñ sputi plus fm quantitatē est:refectionis plus adhibēdū vsq3 in termini tps:sed tūc egritudo est in augmēto vl' in statu cū signa digōnis appareāt q in his osdunt tpib⁹. ℭ Adhuc ibidē. Expedit vt hui⁹ qztitatis ius detur:que nec multa sit neq3 grossa:z h post septē dies. ℭ Amplius.in ibidem porro ptisane succū p:deinde vo grossum adhibeas. ℭ Adhuc in scdo huius. nō administret aliquid ex sorbitione donec digerat egritudo:s3 in pn° nō digerit. ℭ Ampli⁹. vndecimo de ige.sani.pcipit dari vinū mã digesta.h aūt est in statu:sed vinū dieta est grossa respectu pot⁹ q febricitātib⁹ debet. Sil'r duodecimo eiusdē:hac digesta cibaria pcedit carnosa vt galloꝝ testiculos:cerebrū porci assatū z ouoꝝ vitellos q dieta sunt gssa. Palin.3.practice.aquā quidē dabis hordei in morbi pn°. Eius aūt trāseūte medio meçaꝝ.i.ius cū cucurbita z spinaciis. Hec aūt illa posteriori grossior ē dieta. ℭ Rursus. Jsaac febriū.5.atq3 qrto pma. Rectius est vt inclinet regimē patientiū qrtanā in pmis qrtanis:ad subtiliationē quādā: z illud est vt abstineāt a carne.deinde pcipit dietā ingrossari: qd ēt de cura febris sextane z similiū sentire vi.z sil'r de paralysis curatione vsq3 ad decimā qrtā. ℭ Amplius.tertio p°: nona vndecima z vigesima pma. pcipitur abstinētia cibi z vini in pn° aut maior eoꝝ subtractio. ℭ Jtidez dieta subtiliādo pcedit vel rōne vtutis aut morbi sine cause aut accidentiū:sed pp istoꝝ nullū:q2 nō rōne vtutis cū in pncipio fortis existat cibi nō egēs fulcimēto. Jn statu vo indigēs: qm debilis extat.neq3 pp morbū cū dietatio nō solum fiat pp vtutis subtractionē:imo ēt pp oppositionē. Egrorum nāq3 dieta faciēda magis opposito qualificata.iuxta illud veteris. Humide diete oibus febricitātibus pferūt. sed in statu cū tunc magis morbi consurgat acumē necessaria erit dieta illi amplius opposita.hanc vero haberē nō poterit oppositionē nisi quantitatē participet multa. nō eni agēs operat nisi multe fuerit associatū quantitati.scdo de cā.neq3 rōne cause:q2 in pn° cū cā sit amplior z maxime in saluādis:in statu vo minor.si vberius dietabit tunc corpus nutriret impuꝝ. qd est cͣ illud Hyppocraticū. Nō pura corpa quātūcūq3 nutries magis ledes.sil'r z mãm cibi multitudine incrudabis. Jn statu quoq3 sec⁹ ptingit:neq3 cā synthomatū cū accidētibus virtutē dissoluētib⁹ mox. Ga.aphoris. p°.cibū dari pcipiat.sed synthomata vtutē dissoluūt pcisiones.n.notāt i statuq3 maxie:cū circa pn° z fines

[Margin: Tex.cō.25. — Tex.cō.43. — Tex.cō.46. — Tex.cō.56. — ca.9.post me. — ca.6.vsus fi. — cō.11. p⁹ pn. — ca.14. p⁹ pn. tra.2.ca.60.in princi. — ibidē ca.63. 2.3.ca.4. tra.3.c.3.i me ca.11.an me. tra.2.ca.8. post me. tra.4.ca.12. post prin. — apho.1.apho.16. — 2.apho.apho.10. — cō.apho.4.]

hyp.2.apho. apho.3c. oſa ſbecillioꝛa.circa ſtatū v̄o foꝛtioꝛa: vtpote accidē/
tia.❡Ruꝛſus.ſicut ſe hꝫ in tp̄ibꝰ particularibꝰ moꝛ/
bi:ſic ꝛ in vl̄ibꝰ vꝫ ſe hēre:cū illa vtrobiqꝫ ſint q̄ttuoꝛ
tp̄a ꝯſil'r ꝓpoꝛtionata:ſed ita in particularibus tp̄m
cō.45.in me. euenit ꝙ deterioꝛ cibatiōis hoꝛa eſt p̄ncipiū.vn̄ Ga.re.a.
p̄ma.Deterioꝛ hoꝛaꝝ eſt hoꝛa i qua īueniunꝰ mēbꝛa
in diſpōne deterioꝛi:ꝛ manifeſtū eſt ꝙ hoꝛa īceptiōis
poxiſmi.❡Adhuc illo tp̄e vꝫ cibus dādus in quo nā
tra.2.ca.8. circa cibū negociatura minus eſt occupata. p̊ q̄rta.H
poſt pꝛin. aūt eſt in ſtatu cū v̄tus nālis ſit ſalua.apho.2.❡Am
cō apho.29.in plius.in ſtatu caloꝛē opꝫ adaugere nāe vt moꝛbi cali
fine. ditas minuaꝰ ꝛ extiguaꝰ demū.Nā maioꝛ flāma mio
poſt pꝛin. rē ſecus poſitā extinguit de cāis lōgitudinis ꝛ bꝛeui/
ꝓble.57. tatis vite.Sꝫ cibo caloꝛ augmētaꝰ nālis. vn̄ p̊ ꝓble.
Quartanis febꝛibꝰ oꝫ nō attenuare:ſꝫ ignē in coꝛpibꝰ
p cibos facē.Qn̄.n.multus ignis modicū ad ſe rapit
opus eſt multū ignē in coꝛpe facē vt febꝛis modicum
hēat.Caloꝛ nāqꝫ huiꝰ cibis īductus digeſtionē pꝛocu
rat.❡Ruꝛſus ē fe.ſanguis augmaſtica aut paugma
ſtica.i.declinatiua dicta cum cōtinue decreſcat vſqꝫ in
ſtatū poſt eiꝰ ſubtiliationē opus fiet īgroſſare. Itaqꝫ
dieta ingroſſando ꝛ nō ſubtiliando pꝛocedit.

1.apho.apho. 10. **Cuius oppo** ſitū ſentit Hyp. qn̄ dic̄. Quibꝰ
ꝯtinuꝰ eſt ſtatus mox tenuiter
reficē opꝫ.Et Ga.ibidē ꝛ in arte.❡Adhuc nā nō ſu/
ſtinet repētinas inutationes : ſꝫ mox a p̄nᵒ ſubtiliare
multū repētina imittiꝰ pmutatio cū p̄us dieta vtereꝰ
gs groſſioꝛi.Dietādū igiꝰ ſm̄ ſubtiliatiōis ꝓceſſum.

Propter p̄mū q̄dē ſciēdū ꝙ dieta dupl'r opoꝛ
tet accipi cōiꝰ ꝛ ꝓpe.Pꝛio q̄dē ſūpta
eſt certa viuēdi regula vſui humani coꝛpis ꝛ vtilitati
accōmoda.Pꝛope v̄o dꝛ cōpetens cibi ꝛ potus exhi/
bitio q̄ātitate:q̄litate:tp̄e:op̄e ac oꝛdine menſurata.
Cuius quidē expoſitio tangatur ad p̄ſens:demū q̄uo
coꝛpoꝛibus adminiſtrāda ſit oſtēdaꝰ.❡Pꝛopter p̄m
huius ſciēdū:ꝙ dieta dꝛ nō ſimpl'r exhibitio.veꝝ ad/
ditur cōpetēs qꝛ dietatio non ſolū cibi adminiſtratio
nē dicit ꝛ potus:imo eoꝛūdē ēt ſubtractionē. Illa eni
eleganter oꝛdinaꝰ dieta qn̄ vbi qn̄ expedit exhibetur
ac ſubtrahiꝰ.Cibi aūt regimē eſt triplex ceu ex Hyp.
1.apho.apho. ꝛ cō.4.ꝛ.5. collꝛ.ꝛ Ga.ac quarto pꝛima. Ipſius eteni quoddam
tra.2.ca.8. ē vehemēter ſubtile vt oīmoda cibi ꝓhibitio aut mel
poſt pꝛin. licrati ſeu iuleb ſm̄ Ga.modica exhibitio. Aliud eſt
groſſum valde ceu qui ſanoꝝ cibus:quoddā v̄o me/
dium obtinet.Et huius q̄dem vnū ipſiꝰ ad latus ma
gis declinat ſubtilitatis vt granatoꝝ ſuccus:demum
iuleb:deinde aqua oꝛdei ſubtilis:poſtea groſſa:dein/
de olera:attriplices:ſpinachie ac lactuce. Aliud q̊qꝫ
ad partē tēdit groſſiciei:vt galine ꝛ eaꝝ extrema:de/
inceps faſiani:perdices pulli:demū aues parue : po/
ſtea oua ſoꝛbilia q̄ātitatis pauce:quibus extat ſub/
tilioꝛ ptiſana cū fece:ꝛ panis ſimile minutatim cōfra
ctus multotiens aqua lotus cibꝰ adhuc ſubtilioꝛ ex/
tat.Mediū vero exiſtit kiſt.i.ptiſana cū fece. Adhuc
ꝛ variatur dieta in ſubtilitate ſua ꝛ groſſicie ſimiliter
rōne q̄ātitatis ꝛ tempoꝛis.q̄ātitatis q̄dē qm̄ groſ
ſa ſm̄ ſe dieta ſanoꝝ dici poteſt ſubtilis ſi in modica
ꝛ raro detur q̄ātitate.Et ſubtilis multa multotiens
adminiſtrata redditur groſſa.Subtilis quoqꝫ rōne q̄
litatis dꝛ cuius nutrimētū eſt modicū ēt ſi ſufficientis
fuerit q̄ātitatis.Groſſa v̄o per huius oppoſitū ſi q̄ꝫ
titati cōiungaꝰ debite.quo v̄o ad tēpus dieta dꝛ ſub/
tilis qn̄ raro ꝛ lōgis īteruallis fuerit exhibita:groſſa
v̄o eꝯ.Potus quoqꝫ duplex exiſtit:ſimplex vt aqua q̄
daꝰ in moꝛbis cruda ſeu decocta de cuius exhibitiōe
171.videbiꝰ dꝛia.Alter eſt cōpoſitꝰ ꝛ hic aut vinū.Ip
ſum.n.rōnē ēt ꝯtinet cibi:de cuiꝰ adminiſtratiōe dꝛia
172.īdicata.Sil'r eſt potus diuerſitas.dꝛia.118.Et po
tus potio dicta coꝛpis nām ſm̄ Ioānitiū ad ſe cōuer/ In iſagogis tra.rc. nō nā/ liū r ubꝛi.de modis potatio nū in fine.
tēs.Et is eſt multiplex vt ſyrupus ſimplex acetoſus
ꝛ cōpoſitus cū radicibꝰ.cōibus ꝛ ſeminibꝰ.Syrupꝰ
violatus.aqua mellis ſiue mellicratū ꝛ iuleb.Syru/
pus ſiq̄dē acetoſus ſimplex febꝛicitātibus potus eſt
vtilis.Cōfert eni cauſonē patiētibus ꝛ cholere febꝛi
bꝰ ꝛ vl'r febꝛibꝰ oībus.Quibuſdam tn̄ rōne digōnis.
Alijs v̄o ex parte alteratiōis ꝛ digōnis ſimul.Refri
gerat.n.ꝛ extinguit humoꝛes viſcoſos:īcidit ac ſub/
tiliat groſſos:opilationē ap̄it hu.putridū educit.pꝛa
cti.3ᵒ.vn̄ q̄rto p̄ma.Syrupus acetoſus qn̄qꝫ ſitim ſe/ ca.11. iux.fi.
dat ꝛ īcidit ꝛ ſoluit.Et Meſue in antidotario.Uirtꝰ tra.2.ca.7.
ſyrupi acetoſi magnificata eſt inter verificatoꝛes in circa mediuꝫ.
ipſiꝰ excellētia in cōitate.ſ.poſſe eiꝰ in māſ calidas ꝛ teſt.6.an̄ me.
frigidas:ſubtiles:groſſas ꝛ viſcoſas ſiue adherētes.
Et v̄tus ſiqua ipſi ineſt infrātōis cito tolliꝰ v̄tute pe/
netrationis nō ſublata.Et hoc q̄dē Ga.teſtaꝰ ꝙ eius
potētia eſt cōis ad oēs māſ:ita ꝙ ad cholerā nigraꝫ
ipſaꝫ diuidēdo ꝛ medicinas ī ipſas penetrare facien/
do.dꝛia.170.Nocet tn̄ pectoꝛi tuſſiēti ac īteſtinis ad
q̄ humoꝛ declinat acutꝰ:ceu app̄et de oximelle ſibi cō
terminabili.11.de īge.Cōpoſitꝰ quoqꝫ acetoſus phl'a ca.11.iuxta fi.
ticis ꝯfert fe.ꝛ melācholis.diffundiꝰ.n.ī ampliꝰ māſ
ſubtiliās:vꝛinā ꝓuocās ꝛ opilatiōes ap̄iens. Uiola/
tus q̊qꝫ mām emollit pectoꝛis. aſp̄itates lenit ꝛ pul/
monis ac cholere ſedat acutioꝛis ſitiꝫ mitigat:ſed no
cet vētrē hn̄tibꝰ debilē ꝛ viſcera:mām īcrudās pp̄ q̄ꝺ
egritudinē ꝓducit:ac frigidis non cōfert materijs ꝛ
nāiſ appetitū deijciēs ꝛ faſtidiū pluribꝰ īducēſ.Mel
lita q̊qꝫ aq̄ ꝛ mellicratū ſubtiliat ꝛ īcidit māſ groſſas
ꝛ viſcoſas ſine refrigeratiōe multa.digeſtionē pꝛocu
rat.māſ tn̄ calefacit calidas ac nāſ.ꝛ iō nocet fe.incē
tiuiſ.Iuleb v̄o q̄ꝺ ex penidijs ꝯſtruiꝰ ꝛ aq̄ cōiꝰ:cui tn̄
īterdū modicū ꝯiūgiꝰ aq̄ roſate:ſiti mitigat ꝛ hūectat
digeſtionē māe ꝓcurat:ac abſterſionē op̄aꝰ:minuſ tn̄
mellita aq̄.Huiꝰ v̄o vt tactū eſt diuerſificaꝰ regimē pe
nes q̄ātitatē:qm̄ alia multa:q̄dam modica:nōnulla
v̄o media ꝛ ſm̄ q̄litatē.q̄dā.n.ca.alia fri. q̄dā hūida:
nōnulla v̄o ſicca.Itidē q̄dā multū nutritiua alia mo/
dicū:nōnulla v̄o mediocriter.apparēs p̊ ſcd̄a. Iuxta col'co:.2.fi.
q̄ꝺ tp̄s variaꝰ:qꝛ hyeme cōpetit dieta calidioꝛ ꝛ am/ ca.15.iux.fi.
plioꝛis q̄ātitatis.Eſtate v̄o eꝯ. Sumēda eſt ēt ī tp̄e
frigido hoꝛa calidioꝛi ꝛ in calido frigidioꝛi:niſi con/
ſuetudine id maxime diſtrahaꝰ.Et q̄ꝺ de tp̄e dꝛ de cō
ſuetudine audiaꝰ ꝛ regione.Diuerſificaꝰ quoqꝫ ꝛ ſm̄
artificiū multipl'r.aliqn̄.n.elixaꝰ : interdū v̄o aſſatur
aut frigiꝰ aut aliter p̄paraꝰ ſm̄ vētris ac epatiſ diuer
ſitatē.Quantū q̊qꝫ ad oꝛdinē diuaricaꝰ diete ſcema
dupl'r:aut rōne anteceſſionis ꝛ poſtpoſitionis vel ēt
ex parte nūeri.p̊ q̄dē:qꝛ qn̄ quis pluribꝰ vtiꝰ ferculiſ
p̄mittēda ſunt ſubtilioꝛa groſſis. Incarcerat.n.nām
q groſſuꝫ ſubtili p̄mittit niſi vētris lubꝛicitas fuerit.
dꝛia.119.❡Pꝛopter huiꝰ 2ᵐ ſciēdū ꝙ id plenius au/
diaꝰ ꝙ oꝫ attēdere ad res nāles ꝛ eis annexas nō nā
les ꝛ ꝯ nām entes.ſm̄.n.has regimen oē oꝛdinatur.
He aūt ſunt cōplexio:virtus maxime:etas:foꝛma:ſe/
xus:ꝯſuetudo. Et demū tp̄a:cōſtitutiōes:hoꝛe:regio/
nes ꝛ que his ꝯtinuanꝰ.Et tādē moꝛbꝰ:cā ꝛ accidēs
ac ſm̄ coꝛpis q̄ātitatē cui he inſunt diſpōnes.Scd̄ꝫ
quoqꝫ cōplexionē:qm̄ in ca.plus ꝛ pluries expetiꝰ ci
bi ſicut melioꝛis ente digeſtionis:in frigida v̄o ſecꝰ.
Req̄riꝰ ēt frigidꝰ ī ca.ſil'r ī frigida calidus ac hūida
ſiccus ꝛ econtra.Naturalis tn̄ tēperātia ſimili obſer
ueꝰ cōtinue ꝓpꝛieqꝫ in moꝛbis in quibꝰ nō lꝫ cōpl'o/
nē alterare tranſmutatione.Penes quoqꝫ virtutē:qꝛ
ſi foꝛtis fuerit:p̄uuſ expetiꝰ cibꝰ ꝛ p̄cipue qn̄ egritudi

nis ſtatus fuerit nõ lõginquus. Interdũ aũt null⁹ qñ
ꝛ fortior qs fuerit ꝛ ſtatus futurus ↄtinue. Si aũt de
bilis extiterit ꝛ cũ ſtat⁹ diſtãtia. eꝫ Scõm vo etatem
variaꝛ qm̃ in etate infãtie multus expetiꝛ cibus. Iux
.apho.apho. 13. ta illud medicine inuẽtoris. Senes facillime ferunt
ieiuniũ ꝛ reliqua. In ſenectute vo pauc⁹. in ſenio mo
dicus ꝛ multotiẽs adminiſtrãdus. In etatib⁹ vo me/
dijs mediocriter exhibẽdũ. Et ſilr his: de hũore: mẽ/
bro ac ſpũ. Scõm qdẽ corpis qualitatẽ: qm̃ choleri/
cos corpib⁹ raros de facili reſolubiles trãſpiratiõe ci
bari opꝫ tpe ſtat⁹ ẽt ac poxiſmi. dña priori. Sũt ẽt cor
porũ q̃dã molliũ carniũ celeriter reſolubiliũ q̃ ꝛſi ap
pareãt pinguiora abſtinẽtiã nõ valẽt ferre. Oppoſita
vo his ſufficit tenuiter dietare: ꝛ vſqꝫ ad. 7. dies: ceu
viſuꝫ dña imediata cib⁹ exhibeaꝛ. Scõm vo ſexũ mi
nime: qꝛ virilis nã plus expetit cibi muliebri: cũ cali
dior exiſtat: niſi vtutis expaueaꝛ debilitas: q̃ cibũ p̃ci
pit dari oĩno. Iuxta quoqꝫ ↄſuetudinẽ: qm̃ ea oĩ tpe
in ſalutis tuitiõe reperiꝛ ſecura. ſcõa re. a. cum ↄſuetu
tex.cõ.81. do ſit nã ſcõa ex adiũcto. Et iõ fit eã ſimili regulare:
pp qd̃ qñ cibationis hora ↄcidit cũ paſſionis requie:
optimũ eſt vt teſtanꝛ cibare. Penes aũt res nõ nãles
ꝛ p̃mitus tpis ita ordo variaꝛ diete: qꝛ hyeme danda
calida ꝛ ſemel multa in corporibus nã ca. In alijs for
taſſis eꝫ: ꝛ hora ſilr frigidiori minus. Calida vo eꝫ:
ſed in medio mediocriter dietandũ. In ↄſtitutione vo
vt in tpe eodẽ mõ. In regione aũt frigida plus expeti
tur diete ꝛ calidioris ꝛ inciſiue magis ac vicib⁹ pau/
cioribus date ꝛ quãtitatis amplioris. In ca. vo ſec⁹
ↄtingit. ẜm quoqꝫ corporis q̃ꝫtitatẽ: aut. n. magnũ vl
paruũ ſeu mediocre: ẜm quã q̃ꝫtitatẽ oꝫ alr variare:
ac alr q̃ diete. Qualr vo dieta ſit ordinanda penes q̃
p̃ter nãm manifeſtabiꝛ ↄñr. de qb⁹ ẽt viſuꝫ dña ↄñti.

Propter ſcõm vero ſciendũ: ꝙ qdã antiquorũ
indifferẽter ꝓcedebãt igroſſando ni
hil vſqꝫ in tres vl q̃tuor dies exhibẽtes. vñ ſcõo re. a.
Scio medicos q citra q̃ꝫ opportunum eſt opantes in
morbi p̃ncipio duob⁹ vel trib⁹ diebus ſiue plurib⁹ cu
ſtodiũt: poſtea vo ius ꝛ potũ illis ſumere permittũt.
quorꝫ affuit motiuũ qꝛ maxime mutationi mutatio p
ↄ̃riũ maxia debeꝛ. Sed mutatio ſit precipua egrotan
tis ab ea q̃ in ſanitate: pp qd̃ ꝛ dietã mutare oꝫ ex g̃ſ/
t.5.cõia.133. lr.2. ſa in ſubtiliſſimã. Alij vero quos Ga. in curatiua pte
diatritarios vocat vſqꝫ tertiã tranſactã diẽ abſtinere
ab oĩ dieta iubentes in iſtorum fere videnꝛ opinionẽ
ↄcidere. quorꝫ forſitã fuit pſuaſio vt ex verbis poteſt
elici Ga. qm̃ egritudinẽ in p̃n° nõ cognoſcebãt: ꝛ iõ in
cluſiue vſqꝫ in tertiã diẽ expectãtes vt eius motus p/
penderet: cũ oĩs humor euẽteꝛ in quartũ ad plus niſi
febrẽ inducat quintanã vel ſextanam aut illi cõpares
a.5. in fine. rarius emergẽtes: vt ꝛ Ga. febriũ p̃mo fateaꝛ eas nõ
percepiſſe. Sed hec ſtare nõ poſſunt vt in tertio per/
amplius ↄuinceꝛ dicendorꝫ. vñ p̃mo re. a. Cauenduꝫ
Tex.cõ.19. eſt tibi vt nec vna die venas pmittas exinaniri: ſꝫ abſ
qꝫ iterpoſitione diei dare nõ deſiſtas niſi fortaſſis qñ
potionibus aut clyſterijs op⁹ fuerit vti. Et ſcõo eiuſ/
dẽ. At vo vbi ptiſane op⁹ fuerit icipere illã dari a p̃n
Tex.cõ.15. cipio morbi meli⁹ eẽ fateor: q̃ꝫ exinanitionẽ venaruꝫ
p̃cedere. poſtea vo in tertia die morbi aut q̃rta vel qn
ta ſeu ſexta vel ſeptima dari icipere niſi criſis tũc fue
rit vẽtura. Motiua ipſorꝫ ẽt nõ valent cũ dieta ſit qd
nãle adminiſtratũ ꝛ ↄſuetudinariũ nõ ſolũ ſanis ſed
egrorꝫ plurimis. qd̃ aũt hꝫ nõ opꝫ repẽte in ↄ̃riũ pmu
1. apho. apho. 51. tari. Iuxta illud hyppocraticũ. Scõm multũ ꝛ repẽ/
te calefacere aut infrigidare ꝛ reliqua. vñ in techni.
li.3. tc.cõ.53. Nã nõ ſuſtinet repẽtinas imutatiões: nõ. n. ſp maxie
mutationi maxia in ↄ̃riũ debeꝛ mutatio. ſed q̃lis po/
terit a nã ſuſtineri. ſcõm enim vtilitatẽ ꝛ ↄcordiſſime
ſecuritati exhibẽdũ eſt ſcõo re. a. oꝫ nãqꝫ talis eſſe ſu/
bita mutatio que ↄ̃ inimicũ icidat vtutis ꝛ nõ i ipſa. te.cõ.18.
Poſt diẽ quoqꝫ tertiũ tm̃ cibãtes aut potũ exhibẽtes
exterminanꝛ pluries: ac p plura ꝛ ꝓprie de inge. deci cap.3.
mo vt tactũ eſt antea. qd̃ idicat iuuenis nõ cibatus vt dña p̃ce. ar.3.
p̃us ante paroxiſmũ a. Ga. cõcidit in ſyncopim p̃ſen/
tibus eius ꝓpinquis ac medicorꝫ diatritarijs. Nõ. n.
recedere potuerũt cũ Ga. feciſſet clã eius amicũ por/
tas claudi ꝛ claues remouere. Propter eorꝫ ſilr moti
uũ ſunt peramplius vituperãdi cũ talis modus ciba
tiõis eius ſuppetat ob iſcitiã cognitiõis egritudinis. ca.3. verſus fi.
Cõtra quos itonat criſiũ idẽ ſcõo inquiẽs ꝙ ſi poſitis
ſignis tertiane certe ipãꝫ his nõ cognouerĩ. ſꝫ adhuc
expectas deridẽdũ diatritũ nõ aſinus adhuc vt theſ/
ſalus: ſꝫ qs eris? lapis. Et q tertianã nõ valet diiudi
care a q̃rtana: mox ẜm p̃mã diẽ vlr medic⁹ nõ exiſtit.
Sũt deniqꝫ hodie fere oẽs ſemita gradiẽtes iſtorꝫ. In
p̃n° qdẽ morbi ꝛ deiceps cibũ ſubtiliãtes valde. Qui
demũ vidẽtes circa ſtat⁹ tpa vtutẽ d̃ficere coguꝛ tũc
neceſſario groſſe reficere: ita vt exhibeãt ẽt q̃ carno/
ſa. q eodẽ decipiunꝛ mõ vt p̃dictorꝫ qdã eo ꝙ egritu/
dinis ſtatũ cognoſcẽ nequeũt. Cõtra q̊s Hyp. ꝛ Ga.
nõ raro. q̃re 2°. re. a. In qbus plurimũ ipſi errore ↄti te.cõ.45.
nenꝛ ꝛc̃. Subdũturqꝫ illis ſynthomata ↄtingẽtia ita
multotiẽs a capite ad circũſpectus crudi. i. idigeſti d̃ te.cõ.46.
g̃ñe colerarꝫ attrahunꝛ humores vñ illis vigilie acci
dũt ꝛ reliq̃. Et iõ q̃rto p̃ma. Multotiẽs errat medic⁹ tra.2.c.8. in fi.
in his egris mõ alio: qm̃ in p̃n° morbi eis ꝓhibꝫ cibũ
ꝛ qñ appropinquat ſtatus ꝛ ſcit ꝙ virt⁹ cadit in illa
cibat hora neceſſario. Iã igiꝛ errauit duplr: nã ſi eos
in p̃n° cibaret error eſſet ꝛ ignorãtia iſra hũc errorem
qbus eqdẽ egris ſynthomata ↄtingũt praua vt catar
ri nauſeatiui colici ꝛ vigilatiui. pp replõnẽ ꝛ digõnis
p̃uationẽ. Inqeti ẽt facti de latere reuoluũꝛ in lat⁹ ꝛ
alienãtur: ꝛ mãe coarctãt ipſorꝫ virtutes ꝛ vapores
multiplicanꝛ in eis. q̃re qd̃ nõ eſt imaginanꝛ ꝛ audiũt
ꝛ tremũt ꝛ citanꝛ labia ipſorꝫ iferiora ꝓpter ſtomaci
dolorẽ ꝛ aĩe ↄtriſtanꝛ eorꝫ materiei grauitate.

Propter tertiũ aũt ſciendũ ꝙ egritudo q̃dam
eſt in qua nullus debeꝛ cibus a prin
cipio vſqꝫ ad ſtatũ vt apparuit dña p̃ori de qua pre/
ſens nõ extat ſermo cũ in ea ſolũ poſt ſtatũ debeaꝛ ci
bus. Cui ſiqdẽ is tãdẽ ordinãdus ↄ̃rie ipm egritudi/
ni exquirenti. Primit⁹. n. expedit ſubtiliſſime dietare
ceu ſucco granatorꝫ iuleb vel mellicrato. deĩde ptiſa/
ne aq̃: demũ chiſt hordei. vñ re. a. ſcõo. Nociuius in te.cõ.19.
mutatione delinquit q ptiſanã cũ fece miniſtrat. No/
cet ẽt q tm̃ adhibet ſuccũ ꝛ qui ſolũ ꝓpinquat potũ:
ſꝫ nocumẽtũ eius ad illos nõ tm̃: eo ꝙ ſubitã minus
itroducit alterationẽ. Eſt ꝛ alia egritudo in q̃ mox ex
petiꝛ a p̃ncipio cibus: neqꝫ dimittẽdũ eſt vna dierꝫ ve
nas exinaniri. Et ea itidẽ duplex exiſtit. q̃dã nãqꝫ eſt
imaterialis ex inanitione cãta ceu ethice modi quos
opꝫ vniformiter ẜm tpa dietare vel fortaſſis in ꝓceſ/
ſu magis q̃ꝫ in p̃ncipio cũ plus corp⁹ extenueꝛ: ac iflã
matio vehemẽtior exiſtat. h̃ tm̃ ſi virtus poterit tole/
rare digeſtiua. vñ q̃rto p̃ma. Qñ ethice ſupuenit ci/ tra.3.ca.1. poſt me.
bus augmentatur velociter ꝛ fit fortis pulſus valde
ꝛ incipit magnificari. ꝛ pp illud accidit ſtultis medi/
corꝫ ꝙ ꝓhibent eis cibũ pp accidẽtia occurrẽtia qua
re p̃dunt eos. augmentaꝛ enĩ ipſis calidũ amplius in
cibatis. Nonnulla eſt mãlis cuius mã vel eſt ap̃ans
actu vt in vero ap̃ate ſiue ſimilitudine ſicut in labore
apoſtemoſo. aut nõ. ſiquidẽ mĩme verꝫ vniformiter fe
re totũ poſſideat corpus: ei⁹ dieta ſit rlr ſubtiliãdo ꝓ
cedẽ fortaſſis tm̃ ephimaſtico excepto: vt ꝙ i p̃n° vberi

dr adminiſtref:i pceſſu aũt ſubtilioꝛ ptinue: dõec ad ſtatũ pueniaf in quo dietã oẽs dꝫ oino ſubtiliare. Cõſiderãda eſt ẽt breuitas ſtat⁹ac ei⁹ plixitas. Primit⁹ tñ id auctoꝛizef ⁊ rõne mõſtref: deide illõ quo p relatioñe ad cãm: moꝛbũ ⁊ accñs ⁊ paroriſmũ ſit dietandũ. ℂPropter pᵐ huius ſciẽdũ ꝙ aphoriſ. pma. pdictus pcipif obſeruari dietãdi oꝛdo qñ dr. Quib⁹ mox eſt ſtat⁹ ſubtiliſſime dietare. qb⁹ aũt poſteri⁹ ⁊ reliq. vñ 3°. practice. At vo diete regimen pm moꝛbi tpa ſic dꝫ eẽ. Cõmodũ ẽ in moꝛbi pncipiis cibũ ad gſſiciẽ inclinari. ne foꝛte ifirmi fiat trãſitus a gſſa ad ſubtilẽ ſemel dietã noceatqꝫ illis ampli⁹ ⁊ diſſoluaf vtus eius ac debilitef. debic aũt ei⁹ iminuaf gſſicies paulati ⁊ p dies dõec moꝛb⁹ ad ſtatũ pueniat. q̃ qdẽ dꝫ dietã multũ eẽ ſubtilitatã vt eſt pradu dimiſſio ac initi iuleb: aq mellis ⁊ violaꝝ ſirupo. ne foꝛte vtus i ciboꝝ occupef digõne: ꝯuertatqꝫ oẽs ſuã cãs ad reſiſtẽdum moꝛbo ⁊ expellẽdũ. vt vo icepit dclinatõeꝫ moꝛb⁹ hĩc cib⁹ icipiaf igroſſari ⁊ regaf eger rgimie ab ifirmitate ſurgẽtiũ. qre ⁊ 4°. p¹. Uex tibi neciũ ẽ vt ſit pnᵐ tui rgimis groſſi⁹ ⁊ poſtremũ pueniẽtis ad ſtatũ ſubtili⁹: ⁊ gdati pcedas i eo qõ ẽ iter illa ita vt vt⁹ ſit ꝯſuata vſqꝫ ppe ſtatũ: tc. n. itẽde ſup mãꝫ vt nõ ſis occupat⁹ i alio. Predict⁹ qqꝫ dietãdi mod⁹ ⁊ rõib⁹ ꝯfirmaf vt ⁊ tactũ pus qm illo tpe in q̃ nã min⁹ itẽta ẽ circa digõnẽ mãe ⁊ ꝯ accñtiũ inſultũ plus expetif cibi: in q̃ aũt magl min⁹: primũ aũt ẽ i pnᶜ moꝛbi: ſcõm vo in ſtatu: qꝛ in pnᵒ nã nõdũ icepit apte agere in mãm. ⁊ iõ in eo ſigna digõnis nõ apparẽt manifeſte. In ipſi⁹ tñ icipiũt manifeſtari fine. Quare aphoꝛiſ. pma. Coctionis ſigna circũterminãt pnᵐ qõ vt pars toti⁹ egritudinis exiſtit. Silr quoqꝫ nõdũ adeſt accidẽtiũ iſultus. Juxta id veteris ptactũ. Circa pncipia ⁊ fines ⁊c. In ſtatu vo accidit eꝫ. in eo nãqꝫ nã maxie intẽta eſt circa digõnẽ ⁊ materiei expulſiõnẽ: vixqꝫ illis põt ſufficere. aphoꝛiſ. p¹. Inſurgũt tunc ẽt accidẽtia vehemẽtia: qm ſtatus nil aliud exiſtit q̃ꝫ qõ maximũ egritudinis vt in ſinthomatibus vel cũ laboꝛes ac eoꝝ vltimanf accidentia ibidẽ. Adhuc ſi pp flegmones ⁊ laboꝛes inſepabiles ab acutis egritudinibus foꝛmidãdum eſt: dare cibos rõne dignos. In ſtatib⁹ ampli⁹ hoc timẽdũ cũ pdicta magis inſurgãt accidẽtia: ſꝫ expectãdũ in pacutis. q̃re in ſtatib⁹ magis pauẽdũ. Rurſus. vtus vnita plus eſt infinita q̃ꝫ multiplicata. i. foꝛtioꝛ eſt ſeipſa diſperſa de cãis libꝛo cũ Meſ. ſed cibus in ſtatu datus virtutẽ nature multiplicat eã diſpartiẽdo. Etenim opus fit ſupeſſe ſimul materiei regimini ⁊ digõni cibi pp qõ aut nãm opꝫ itentã foꝛe circa digeſtionem cibi ⁊ regimẽ dimittere mãe aut eꝫ. Et ita cibus indigeſtus per manẽs magnificabit moꝛbũ eius multiplicãdo cãm ⁊ eius ſilr diſcraſiã. Utrũqꝫ. n. vna nõ valet pficere cũ caloꝛ nãlis nãe inſtrm ad hec non ſufficiat. qrto. n. de aĩa. A. Uirtutes impediũt ſeipſas cũ oẽs vno inſtro openf ceu caloꝛe nãe. Itaqꝫ regimẽ diete rlr ſubtiliãdo ⁊ nõ ingroſſando dꝫ pcedere. Dico aũt rlr. qꝛ quedã coꝛpoꝝ pꝛedictũ dietãdi modũ tolerare nõ pñt vt tactũ eſt pmiſſoꝝ pmo. ℂPropter hui⁹ quoqꝫ 2ᵐ ſciẽdũ ꝙ cãmoꝛbi multiplex extat: iuxta quã regimẽ variaf diete. nã quedã eſt calida quedã frigida ⁊c. Adhuc quedã eſt ſubtilis: alia groſſa: qdã viſcoſa: nõnulla qdẽ multa: alia pauca: quedã media. vnde ſi fuerit ca. pauca ⁊ ſubtilis modica expetif vt ſic dieta cũ ipſius egritudo ſit terminũ habitura cito. In oppoſita vo eꝫ ſitqꝫ cũ hoc ſubtiliatiua inciſiua. Dẽ tñ h̃ ad vtutẽ referẽdũ. pp. n. ipſam cibamus ⁊ nõ moꝛbum. aphoꝛiſ. pma. niſi foꝛtaſſis de inanitiõe cõſũptiua fuerit egritudo vt pretactũ. Modus aũt diete pm moꝛbũ dict⁹ eſt pri⁹. Cõſiderandũ tñ ꝙ moꝛboꝝ qdã ſunt acuti. quidã cronici: ⁊ vtriqꝫ ſunt ſubdiuiſi: dĩia poꝛi. qdã vo pm ꝙ breues aut lõgi ſiue medii dietãdi ſunt in ſtatu ⁊ tpib⁹ aliis habita relatiõe ad vtutẽ ꝯtinue. obſuãdũ ẽt ꝙ egritudinũ q̃dã ſunt. q. foꝛte i ſtatu alie in declinatiõe. nõnulle in augmẽto. q. ſp q̃les ſunt ſanguinee ſe. q̃ regimẽ determinatũ expetũt. Silr quarũdã egritudinũ ſtat⁹ eſt breuis: aliaꝝ lõgus: haꝝ vero mediocris pm q̃s oẽs diuerſitates dꝫ diuerſimode dietare. Penes qqꝫ accñtia ſtat⁹ variaf ⁊ modus diete vt tactũ antea. nã qdã ſũt ex egritudinis eẽntia: alia ex medici iniũcta q̃ꝫplurima abſtinẽtia: nõnulla qdẽ ſũt vtutẽ ꝯſternẽtia vl qꝛ ſynthomata ppe ſeu ſyncopis. aut qꝛ de coꝛpe aliqd euacuãt vt ſanguinẽ vndecũqꝫ fluxus imoderat⁹ aut vẽtris ſiue vomit⁹ vl apatis ruptura. Siqdẽ pma fuerint cibũ nõ dꝫ exhibere. nã ſi exhiberef ãpli⁹ itẽderef eadẽ. vñ 2°. re. a. Neqꝫ qſpiã medicoꝝ reptus eſt mihi q egroꝝ hitudinẽ cognoſcẽ queat ſic dꝫ: ſi. vꝫ. defectionẽ patiunf: an ſit ex inanitiõe venaꝝ defectio aut ex alia furia vl laboꝛe ifirmũ affligẽte ſeu aliquo nãe alio accñte. Malũ. n. nimiuꝫ qñ egrũ in doloꝛe ⁊ acumie moꝛbi defectũ in diuoꝛtii die potũ atqꝫ ius aut cibũ ſumere pmittũt qꝛ ipaꝫ defectionẽ ex inanitiõe eſtimãt foꝛe. Si vo fuerint itẽſa pp abſtinẽtiam iniũctã a medico accñtia cib⁹ ilico eſt exhibẽdus. quẽ qs ꝯdonãs medic⁹ plebei⁹ aut ruſticus aut vulgaris videbif in dedec⁹ moꝛtuũ ſuſcitaſſe poꝛis magni medici. ſi vo accñtia fuerint vtutẽ ꝯſternẽtia vt ſyncopalia ⁊ pcipue qñ ſyncopis ex inanitione ꝯtigerit tũc mox dãdus cib⁹. 12. terapẽtice. ℂSꝫ circa id dubitare accidit: qm q̃dã ſyncopis ꝯtigit ex hu. frigidis viſcoſis replẽtib⁹ replonalis dicta q̃ alimẽto nõ eget: cũ adſint pdicti replẽtes hu. in alimẽtũ trãſire potẽtes. ℂDõꝫ ꝙ cũ itẽtio curatiua verſetur circa duo pcipue puta vtutẽ ⁊ diſpõnẽ: q̃ꝫtũ qdẽ rõne huius vt tactũ nõ expetit alimẽtũ: veꝝ poti⁹ abſtinentia ⁊ eductio ſubtilis ſic eſt p fricationẽ leuẽ in pnᵒ maxime vñ. 12. terapẽtice. Nullã aliã inueni eũonẽ i eis niſi q̃ p fricationẽ. Dixi ãt leuẽ ⁊c. ppterea ꝙ. 7. collꝫ Ga. moꝛdef eo ꝙ fricatio eliquat ⁊ diſſoluit hũoꝛes amplioꝛẽ idũcẽs opilationẽ ſicut in exhibitione ptiſane: qꝛ ſtõm debilitat ⁊ hoꝛripilationẽ iducit: niſi eidẽ paꝝ maſticis: piperis aut ſeminis admiſceaf apii. Ex pte vo vtutis nutrire dꝫ. Eſt ãt aptiſſimũ mellicratuꝫ hyſopo in eo decocto. q̃re. 12. Exolutio q̃ pp frigidoꝝ multitudinẽ humoꝝ nõ idiget cibo ſanatiõe. Nibilo min⁹ tñ h̃ nõ cibũ ſolũ: ſꝫ aliqd ẽt vini dare cogimur id qõ mox piculũ auertẽtes: nõ aũt diſpõnẽ ſanãtes. Nã euatio taliũ magis eſt ſanatio: non adiectio. Qñ nãqꝫ ſyncopiꝫãt ⁊ pprie abſqꝫ flegmone dãdus eſt panis nõ multus p vinũ qõ reductiõnẽ facit citã pm ẽt Alexãdrũ in pble. Opꝫ ẽt alimẽta paulatiꝫ exhibẽ: nõ. n. multa ſemel: neqꝫ frida ⁊ groſſa. ſꝫ ex genere calefaciẽtiũ ⁊ attenuãtiũ. Itaqꝫ qd ſentiẽdũ appareat. Dicaf igif in ampli⁹ ꝙ ſi adſint ſynthomata virtuteꝫ pp fluxuꝫ q̃ ꝯcidere faciẽtia exhibẽdus eſt cib⁹ cũ ipſe imediatius oꝛdinef ad virtutẽ. vñ aphoꝛiſ. pꝛima. Qñqꝫ ⁊ pm ipm ſupueniẽte ſynthomate diſſolutiuo vtutis cogimur cibare. Sublimioꝛ. n. intẽtionũ oĩuꝫ eſt itentio ſumpta ex virtute. pmo re. a. ⁊ pꝛimo q̃rta. Illud de quo magis medic⁹ ſollicitari dꝫ eſt vtus: qꝛ curãs hec ⁊ nõ medicus eſt. q̃rto p¹. Penes qqꝫ poxiſmũ quarũcũqꝫ egritudinũ diuerſificaf dieta: qꝛ in paroxiſmis nihil dãdũ: ſꝫ qõ additũ ſubtrahẽdũ niſi pdicta occurrerit cãrũ aliq. vñ aphoꝛiſ. pma. In paroxiſmis ſubtrahẽ dꝫ: qꝛ leſio extat adiicẽ. In poxiſmo nãqꝫ cib⁹ nõ dꝫ dari ſꝫ ſubauferri amplius pꝛaue ap

apho. 10.
ca. 11. añ me.
tra. 2. ca. 8. poſt me.
col^r cõ. apho. 12. poſt me.
1. apho. apho. 30.
In ar. p⁹ me.
cõ. apho. 8.
cõ. apho. 7. poſt pꝛin.
in rañ. intẽ. 1. ca. 1. in fine.
col^r c. 2. p⁹ pn.
õ. apho. 9.
ter. cõ. 49.
col^r ca. 6.
ca. 3. poſt pꝛin. ca. 10. iuxta fi.
de inge. ca
col^r cõ. aph. 9.
cõ. 44. in me.
col^r ca. 1. p⁹ pn.
tra. 2 ca 8. poſt me.
apho. 11.

positū.Qđ posset ꝓbari sicut quo mōstratū ꝙ cib⁹ i sta
tu nō oꝫ exhiberi.Si aūt nullus affuerit paroxism⁹:tūc
in hora ꝯsueta ꝛ qetiori saltē rōne cibādū ē ꝯtinētis.
Deiceps vo q̃rendū ꝑ quot horas añ paroxismū aut
post recessuꝫ ipsi⁹ alēdū.Dōm ꝑ ꝑmitus vlius:ꝙ spa
ciū tpis maius oꝫ itercidere in cibādo añ paroxismum
q̃ꝫ post illū cū añ ipm adueniat pugna ꝛ post eū iā re
tex.cō.45. cesserit.vñ ꝑ re.a.Qñ pedū plāte fride fuerit tūc ius
marie ꝛ ois alius potus negādus est. Sꝫ cū iā calor
in calcaneū descēderit dādus.iā.n.istat paroxismi dcli
p.11.in me. natio q̃re tertio practice.Si fe.fuerit imobiliꝭ ꝛ mini
me varia nec mixta ꝓhibēdus erit patiēs a cibo ac
cessiōis tpe añ sex horas:donec decline̾ calor ꝛ acces
sio deficiat.Si tñ nō pati̾ ifirm⁹ donec fe. paroxismus
deficiat nō oꝫ illū refici donec calor i supiorib⁹ ē aut
in oia diffusus ē mēbra.Sꝫ qñ a pectore ardor cessa
uerit ꝛ a vētre tēderit ad extrema.Ga.ēt ꝑ re.a. Ma
cō.45. nifeste̾ q̃q̃ ab hinc sigillati tꝑs itercidēꝭ ꝑn⁹ paroxismi
ac eius fini cibationis in vnaquaq̃ fe. Dica̾ itaq̃ ꝙ
tꝑs tertiane pure ab auctorib⁹ fere diuersimode poni
1.3.post me. tur.Inqt.n.serapio sexto breuiarij.detur añ periodū
hoc est paroxismū trib⁹ horis aut quattuor aut post
solutionē fe.Almāsoris vo decimo.fit iter comestio
4.vsus fi. nē ꝛ iuasionis ꝑnᵐ lōgū tꝑs:vꝫ.nutria̾ trib⁹ horis vl̾
practi.ca.12. post me. duab⁹ añ fe.aduētū aut postq̃ recesserit.Halyab.q̃q̃
accessiōis die febris aquā ordei mime dabis: differ
resq̃ prādiū donec oino ꝯsuma̾ accessio aut tꝑs alle
uiationis illius.Isaac quoq̃ febriū qnto. Cauere oꝫ
8.in me. 7.ca.3.post medium. ne aliqd hora tribua̾ accessiōis fe. In viatico vo di:
ꝙ neq̃ de̾ cibus tpe paroxismi neq̃ ēt tribus horis ꝑ
cedētibus:sed sustente̾ cū syrupo violato vel rosato
vsq̃ post accessionē febris.Halyab.quoq̃ đ tertiana
practi.ca.13. post mediū. inqt nō pura. Uta̾ cibo post dimissionē accessionis.
cibos deserat quos ꝛ subtiliet post typi terminatio
nē vt die quo nō accēdi̾ vtus ꝯserue̾. Die vo acces
1.tra.2.ca.10.post prin. siōis aduersari morbo occupe̾ ꝛ ꝯsuma̾ maꝫ. Aui.
vero cibatio omni die iteꝝ aut ꝓpe cibationeꝫ est ex
eis q̃ nocēt illis:imo opꝫ vt cibe̾ vna die ꝛ alia die
breuiarij nō.Tps aūt quotidiane in termittētis poni̾ tale ꝑm
serapionē.Et si hora cibi post qetē febris aut añ statū
14.in me. trib⁹ aut q̃tuor horis.Expono q̃q̃ statū.i.anteq̃ po
na̾ instare ꝛ esse ꝛ nō ante statū prout est vnū de tpi
bus morbi:q꞉ tūc cibare̾ in ꝑn⁹ vel augmēto. Almā
sor vo indeterminās h⁹ tꝑs inqt: hora comestionis
10.c.7.in me. ab hora accessionis quāto plus possibile fuerit elon
gāda.Haliab.eqdē.Obseruādū vt hordei des aquā
practi.ca.15. post prin. añ accessionē horis sex non paucioribus aūt q̃tuor.
Isaac vo.Uliter quoq̃ dicimus vt inter cibū ꝛ acces
feb.ca.10. post me. sionē sex horaꝝ fiat spaciū.A.quidē:hora cibi ē post
1.1.tra.2.c.53. iuxta fi. tꝑs paroxismi ꝛ ei⁹ eradicationē ꝛ ante paroxismū ad mi
practi ca.14. in me. nus q̃tuor horis.In quartana vo in die paroxismi cōi
7.ca.5.vsus fi. ter ꝑcipi̾ abstinētia.vnde halyab.Prohibeas cibos
accessionis febris die vt nā in resistēdo morbo poti⁹
occupe̾.In viatico vo.Cū.20.pertrāsierint dies ab
stinendū est a cibis oi die accessiōis. In alio vero die
1.1.tra.2.c.59 ante medium. parū comedat.Sed.A.oportet vt prohibeant̾ in die
paroxismi a comestione:ꝛ precipia̾ ieiuniū vt sit di
cere ꝙ vnam dimittat comestionē in die vt cenaꝫ seu
prandiū.Nā si fe.inuadere debet post meridiē pran
diū omittat.Si vo in noctis ꝑncipio cenā neq̃ tota
sit absq̃ cibo die ꝛ marie naturali:q꞉ cū eiuꝭ afflictio
horis duret.24.qñ certa fuerit ꝑ.36. horaꝝ spacium
abstineret:ex quo posset ethicā ꝛ virtutis prostratio
nem incurrere.Cornelius quoq̃ celsus de tēpore he
sitat cibi dicens.Quando quidē cibus debeat exhi
beri nō parua extat dissensio. Quidā eniꝫ dari ꝑcipi
unt matutine:qm̃ tempus remissius egris vide̾ esse

Sed rñdebi̾ ꝙ nō tūc:q꞉ hora subsequi̾ meridiana
ꝯgruit:ea.n.ois eger reddi̾ peior. Et iō iubēt vespe
alij dari.Sꝫ neq̃ sic bñ cū h̾ egrotātes tpe dispona̾
q̃ꝫ praue.q̃re verēdū ne tūc mo a qđ isurgat asperi⁹.
Ob h̾ igi̾ ad mediā decurrit noctē iā tpe finito gra
uissimo eodēq̃ distāti lōgissimi.Seqtur ꝛ tꝑs in quo
poterit dormire salubriter fere nāq̃ tūc oēs dormiūt
marie.Qđ qdē veꝝ dū fe.errāteꝭ nō fuerit aut fortꝭ
sis in oppoᵐ fixior ꝯsuetudo.Undecimo aūt de inge.
Tps siqdē cibi in putridis febrib⁹ q̃ vnius paroxismi ca.5.circa fi.
vsq̃ in finē bona valitudo ꝛ ꝯsuetudo sūt itētiōeꝭ.tūc
eni dād⁹ cib⁹ cū fuerit eufortissimi:ꝛ marie si hꝫ id tꝑs
diei q̃ ꝛ antea sani ꝯsuetudine hēbāt cibari.Nihil.n.
apō Aui.meli⁹.Hec q̃q̃ sunt tꝑoꝝ spacia iuxta q̃ añ 1.4.tra.2.c.8. circa prin.
paroxismū ꝛ post a medicis commēsura̾ dieta ꝛ hore.
Qui ꝛ si videa̾ disētire ab iuicē nō discordāt oino.
Si qs regiōes aduertat diuersas:ꝯsuetudinesq̃ cum
alijs in qb⁹scripsere ꝯspiciētes:ꝛ si ꝑncipal̾r qđ men
suratū in re q̃libet obseruādū.vñ dr̃ia.79. Egritudi
nes q̃ acute sunt in terris Hyppo.i ptib⁹ aure. pacute
existūt.Notādū ēt ꝙ i febrib⁹ q̃rtanis ꝛ tertianis iter
polatis veris marie q̃tū est rōne paroxismi possum⁹
multū cibū a paroxismo elongare tā ex parte postq̃ ex
pte añ:cū tertiana certa.36.horas hēat qetis ꝛ.12.la
horis.q̃rtana vo.40.qetis:ꝛ afflictiōis.24.In quoti
diana vo certa angariamur cū.18.horas hēat laboriꝭ
ꝛ sex qeti.In falsa ēt dimittit qete ita vt fere nō sepe̾.
vñ aliq añ paroxismū.6.horis cibari iubēt. ꝛ si vā fue
rit q̃tidiana istāte q̃si adhuc paroxismo cibabūt ꝑcedē
ti.Et iō fortassis ꝯsiliū illoꝝ magꝭ ē acceptādū q̃ spa
ciū solū ponūt.4.horaꝝ añ paroxismū vt due restēt vl̾
miores post paroxismi terminū.Nā meli⁹ ē vt appebit
a paroxismi ꝑn⁹recedē q̃ꝫ ipsi⁹ fine.¶Circa vo ꝑdicta
dubitare ꝯtigit:q꞉ ꝯcessū fuit ꝙ necitate vrgēte cibuꝭ
done̾ in paroxismo. Sꝫ cū ipe q̃tuor sic tota egritudo
ꝯtineat tpa.In q̃ dteri⁹ tpm dieta̾. Et vꝫ ꝙ in ꝑn⁹.q꞉
ꝑ.re.a.Qñ plāte pedū frigide sunt qđ est in paroxismi Tex.cō.49.
initio tūc ius marie ac ois ali⁹ pot⁹ negādus ē.Am.
Ga.ibidē.Hora in q̃ ꝑtes pectoris ꝛ vētris sunt cum
dteriori dispōne ē hora iceptiōiꝭ paroxismi.vñ ꝑ̃apho.
In qbus q̃ paroxismo ordinato nō sunt cauēdū est ꝑnᵃ cō.apho.14.
eoꝝ:hoc est vt nō iam factis neq̃ paꝝ post fiēdis nu
triamus.Cui⁹ oppoᵐ scribi̾ q̃rto ꝑma. Corpora cole tra.2.ca.8. versus fi.
rica ꝛ ꝓprie assueta multa comestione qñ nō ciban̾
saltē in ꝑn⁹febris:imo in hora q̃ est prauior i ea ꝛ est
hora status nō euadunt qn syncopiꝫent ꝛ morian̾ si
fuerint debiles in paroxismo.Si vo fortes extiterint
extenuationē icurrūt.¶Ad hoc rñdent qdā corrigē
tes lr̃aꝫ ꝑ alias iuentū q̃nq̃ extrinsecus:puta purior
loco eius qđ est prauior note̾.Aut dōm ꝙ extensius
deteri⁹nocumētū seqtur ex cibi exhibitione in ꝑn⁹po
xismi:cū ꝑ oia duret ipsi⁹tpa:nō aūt in statu:sꝫ in ipso
nocumētū extat mai⁹intēsiue:cū tūc synthomata in
tendan̾ magis.hic.n.status est vt diffinitū est supra.
Restat aūt nūc scđꝫ partē cuiusdā distinctionis supi⁹
facte ꝓsequi:q̃ erat si mā causans egritudinem fuerit
aut apa ve aut siltudine collecta.Et vlius si morbuꝭ
accidat a cā manifesta vehemētius mox ipressiua:vt
soꝛo ꝯtinue:dislocatio ꝛ fractura:tūc qdē a ꝑn⁹tenu
ius oꝫ dietare:deinde in vberi⁹tendere sicut sapiunt
ꝑmones.6.de inge.ac re.a.Qđ vide̾ Ga. ꝑmo illius ca.5.versus fi. cō.22.
sentire precipiēs in apatibus succis qñ non currit ex
eis virus aliqđ in qbuscūq̃ visceribus fuerint añ sor
bitionis susceptionē aliquas res humectātes recipe:
sicut hydromel ꝛ vinū:qm̃ pluris sūt hūectatiōis ea.
Ista tñ sunt sorbitiōe subtiliora.ex qb⁹ vꝫ sentire ꝙ in
h⁹ dieta ꝓcedat ingrossando vt apparet tertia ꝑmo. ca.16.vsus fi.

ca.63 cir.fi. De certo aūt apate in diuiſionib⁹:cura eius qñ eſt in cipiens ⁊ vſq₃ ad hebdomadā ⁊c̄. Et ſit ꝯtētus ꝑ cibo aq̄ hordei. Cūq₃ alleuiat̄ fe.ſint cibi ei⁹ ex herbis ⁊ agreſta cū pullis. Quare Alex.in ꝓbl'.pp qd Hyp. in feb.fugiēs cibū. In ſtatu pleureticis ⁊ peripleumonicis mutat̄ ad tribuendū ſm̄ ſtatū. Q.ō. A.expreſſi⁹ in q̄ꝑpluribus locoꝝ notauit.q̄rto nāq₃ prima. Et qñ ſcis ꝙ virtus eſt fortis:tunc fortaſſis neceſſariū facit diſpō vt ſis ꝯtentus iuleb ſolo ⁊ ſi nō plus ſaltē hebdomada vna ⁊ ꝓprie in febrib⁹ apatū. Et ſi timueris debilitatē ſis ꝯtentus aqua hordei. Tertio quoq₃ ꝑ⁹ ꝑ icipe ipm̄ nutrire nutrimēto ſubtili ita vt ſis ꝯtentus oximelle:deide poſt hoc die vna aut duob⁹ pmuta ipm̄ ad aquā hordei ſubtilē cū oximelle:deinde ad groſſa₃:op₃ ꝙ ſint ꝯtenti in cibis ſuis vſq₃ ad tertiū diē oximelle:deinde gradatio fiat ad aquā hordei cū qbuſdā medicinis delectabilibus:deinde ad vitellu₃ aui. Adhuc. Si fuerint inqeta ſis contētus aqua hordei quouſq₃ decl'etur tibi diſpō ⁊ ꝓprie ſcōm ſputu₃: ⁊ ſi retinet̄ ſubtilia regimen:⁊ ſis ꝯtentus aqua hordei ⁊ ſyrupis q̄tū potes.retinere aūt circa ꝓnͫ: ipſa nāq₃ tunc indigeſta. Et iō pleureticos iubet Aureli⁹ triduo abſtinere a cibo. Adhuc.3.14.de cibis op₃ vt adminiſtret̄ in ꝓncipio ſubtiliatio cibi apitiui. Et ſis ꝯtentus chiſt hordei ⁊ ſyrupo acetoſo. deinde poſt illud adminiſtrent̄ cibi apitiui quos diximus ⁊ vitella ouoꝝ ſorbiliū ⁊ ſorbitiones lenificantes. Et ad ſummū in cura ſil'r apatis ois. Q.ō ēt firmat̄ rōne: q₂ qñ vides accñtia egritudinis fortiora in principio incipiendū eſt a ſubtiliatione cibi multa niſi virtutis timeat̄ caſus:tertio prima. Dictū ēt ſupra:ꝙ qñ inſtant accidētia vehemēter ꝙ op₃ cibū minuere. S₃ in apatibus circa ꝓnͫ magis q̄₃ in alijs morbis feſtinātēr inſurgūt accidētia ſeua cum in eis ſtatus digōnis mãe diuerſificet̄ a ſtatu accidentiū. Adhuc qñ mã digerit̄ accidentia quietant̄. Et ſicut digerit̄ ita eget eductione:⁊ ꝑcipue qñ vna nō expellit̄ expulſione.ſed pluribus paulatine. Iſtis qppe ſeriebus ⁊ rōnibus ꝯſimilibus mōſtrari pōt in ſol'one iparis vlī dietā ingroſſādo ꝓcedere cū mox accidētia in ipſis ꝯſtent ſeniora. Propter qō in h⁹ a principio magis q̄₃ in ꝓceſſu cibū op₃ ſubtiliare:vt id aūt ampli⁹ decl'et̄ ⁊ ꝑinducto rū ſol'o ꝯſideret̄ ſtatus diſtinctio.dīa preoſtēſa ꝑori. ¶ Deinceps quoq₃ notādū ꝙ dietatio ē duplex vna qdē vlīs in toto morbo a ꝓncipio in finē. Altera pticularis in quolibet tpe pticulari ſeu poriſmo.aphoꝝ ꝓma. Refert̄ ēt diete ordinatio vt tria ad v̄tutē ꝓncipaliter ſtatū morbi ⁊ accidētia aphoꝝ p̄miſſa.

tra.2.ca.8. poſt m.dium.

tra.3.ca.3.ante medium.

Adhuc.3.9. ca.11.an me.

3.deci.tra.3. ca.2.iuxta fi.

tra.3.ca.14. iuxta finem.

tra.3.ca.3.an medium.

col'r cō.apho. 12.in prin. col'r cō.apho. 11.⁊.19.

Propter quartū vero ad primū dōm ꝙ Hip. loquit̄ in febribus apatum in qbus mã non vnica depellit̄ expulſione. In his enim op₃ a ꝓncipio ſubtilius dietare: Quod ſecus exiſtit vt apparuit:in qbus totum vna expellit̄ emiſſione. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ratio Hippocratis eſt de illis qui ſine cibo fuerunt a ꝓncipio egritudinis vſq₃ ad ſtatū. de qbus nō eſt queſitū:ſed de ꝯtinuo a ꝓncipio ſumētibu₃ ipſo. ¶ Ad aliud dōm ꝙ Hipp. ſermocinat̄ in illis q fuerūt ſine cibo vſq₃ ad ſtatū. In qbus vt oñſum op₃ cibū ꝑ ꝯ̄riū adminiſtrare q̄₃ in aliqbus illoꝝ q cibant̄ mox a principio. In his.n.op₃ ſubtiliando dietā ꝓcedere in illis v̄o poti⁹ ingroſſando. ¶ Ad aliud dōm ꝙ loq̄t̄ in hñtibus fortē virtutē ⁊ morbū breuē potētibus abſq₃ cibo ꝑuenire ad ſtatu₃. ¶ Ad aliud dōm ꝙ Ga.nō ꝑcipit dari vinū ꝓp diete ingroſſationē ſed gratia medicine:q₂ vinū ſui ſubtilitate ⁊ penetratione mām educit.vniuerſas nāq₃ mouet excreationes: ſunt ēt iā accñtia quoquo modo ſopita. ¶ Ad aliud dōm:ꝙ rō Ga.eſt in febribus ſyncopalibus exinanitione in qbus ꝓp ſubtilitatē humoꝝ ⁊ aptionē poroꝝ ſeqtur ſpirituū reſol'o. Et iō o₃ iuiſcātia mediocriter ſtiptica adminiſtrare. ¶ Ad aliud dōm ꝙ Haliab. intelligit ei⁹ trāſeunte medio.i.ſtatu. Eſt.n.tēpoꝝ vnu₃ egritudinis ipſe ⁊ nō tranſeunte medio vt ꝓn°. ¶ Ad aliud dōm ꝙ illa cura Iſaac ⁊.A.eſt tentatiua ⁊ non v̄a ſicut calefactorij adminiſtratio. ſcdo re.a.mox a ꝓn°.volūt.n.expiri ſi diete ſubtilitate vſq₃ ad tres ſeptimanas poſſit ſextana vel q̄rtana aut h⁹ curari. Q₂ ſi nō ꝯtinue ꝑcipitur dieta igroſſari ⁊ carnes ac talia exhiberi. ¶ Et ita dōm ad id qō de paralyſis cura inductū. ¶ Et ſil'iter ad alia dōm:ſunt.n. apata vel ſyncopes. ¶ Ad aliud dōm ꝙ q₂ fortis virtus eſt in ꝓn° non cibamus ꝓp preſens ſed futuri gratia:vt.ſ.fortis remaneat in que deinceps. Volum⁹.n.tpe quo mã nō eſt impedita neq₃ digōne mãei neq₃ accidētibu₃ roborare illā vt tpe quo his occupatur valeat eis reſiſtere:nō impedita cibi exhibitiōe:neq₃ qñ ſubtrahimus in ſtatu eſt ſic debilis:vt nō poſſit illi ſufficere:alioqn neceſſario cibaremus vt oſtēſu₃ ēt in eodē neq₃ in ſtatu ꝓp humiditatē exhibēda eſt dieta:qm̄ l₃ ꝯferret rōne hūiditatis reſiſtētis ſiccitati:fortaſſis noceret ſubſtantia ⁊ q̄ititate ac virtutis diſtractione a morbi mã. Aut humide diete nō ſimpl'r febricitātib⁹ cōferūt:ſed cū determinatiōe q̄ititatis : q̄litatis ⁊ tpis. Neq₃ ceſſandū eſt cibatiōe in ꝓn°l₃ corpus ſit impuꝝ:q₂ cibatio duplex eſt:vna qdē ad virtutis ſuſtētationē:altera v̄o ad robur ⁊ corpis augmētū:quā qdē negat Hyp. nō aūt ꝓmā. Adhuc mã replēs in ꝓncipio cū ſit cruda:quieta:nō ſic vt in ꝓceſſu nata eſt corrumpi: neq₃ mã icrudat̄ cū cibus debeatur modicus imputreſcibilis ⁊ digeſtibilis. Neq₃ ſynthomata adeo virtute₃ diſſoluūt oia vt ⁊ cib⁹ ſit neceſſarius ſ₃ ꝓpria ⁊ iā determinata qbus fortaſſis id nomē fuit ipoſitū. Concisionē.n.denotā[illegible] vt dictū. ¶ Ad aliō dō₃ ꝙ nō eſt ſimilitudo oimo[illegible] in hoc:q₂ ſicut totus morbus ex q̄ttuor cōponit̄ [illegible] vlibus notis ita paroxiſm⁹ ex q̄ttuor ꝑticularib⁹:ſ₃ in multis alijs deficit: qm̄ in ꝓn°vlī ꝓceditur flebotomia. Iuxta illud veteris. Incboātib⁹morbis ⁊ reliq̄:nō aūt in ꝓn° paroxiſmi. In ꝓn°ēt vlī mã eſt indigeſta : nō aūt in pticulari plerūq₃ paroxiſmi:ſic ⁊ in ꝓn°totali remiſſa ſunt accñtia magis in particulari nō paꝝ itēſa ⁊ taliū cetera : de quo viſu₃ ēt dīa.107. ¶ Ad aliō dōm ꝙ v̄tus nālis l₃ ſit ſalua:tñ virtus aialis pl'm laborans ad ſe oē ꝯuertit cal'm nãe inſtr̄m:ita vt v̄tus nālis cibū calore depauperata digerere nō valeret:ſ₃ potius idigeſtus remanēs ꝯuerteret̄ in morbi mām. Aut ſi ad ſe cal'₃ ꝯhēs digereret actio c[illegible]a ⁊ regimē omitteretur morbi. Vel v̄tus nālis a[illegible]c laborat i diuidēdo:l₃ nō in decoquēdo.digō nāq₃ decoctiōe ⁊ diuiſiōe.i.a mēbroꝝ parietib⁹cōplet̄ ſeꝑatione aphoriſ.q̄rta. ¶ Ad aliud dōm ꝙ veꝝ eſt in fe.in qbus caliditas eſt modica vt q̄rtanis ⁊ quotidianis.vñ in his electuaria exhibent̄ cal'a vt tyriaca:dyatrion peripeon ⁊ h⁹:⁊ ꝓpe qñ mã fuerit digeſta. In febribus aūt iſlāmationis nō o₃ cū calitas vtraq₃ ſit itenſa ne volēdo caliditatē adaugē nālē calor augmentet̄ extrane⁹. Neq₃.n.is iducēdus ſp:q₂ l₃ in mã frigida in digōnē coadiuuet : in calida tñ diſcraſiā intēdēdo nocet q̄₃ magne ac cal'₃ extiguēdo innatū.neq₃ calefactio mãe multū calide eſt digō: ſ₃ infrigidatio poti⁹ tēperata. ¶ Ad aliō dōm:ꝙ huius febris ſi vnice relinquat̄ expulſioni cibū oportet circa ſtatū ſubtiliare vt nō occupet̄ cibi digeſtione:ſ₃ in ſola materie depulſione. Aut hec febris modū habet ſingularem ab alijs dietandi. Et ſimiliter q̄ītu₃ q̄

al'r ꝙ Haliab. dix.in diei ꝓn. ⁊ nō mor.⁊ iō lſ i apud hunc corrupte alleg. a te.cō.ꝑ. vſq₃ ad te.cō.9.

2.apho.apho 29.

cō.apho.22.

alterius partis arguta conuincant preoſtenſum.

¶ Differentia. cxxxv.

Q confidentia infirmi de medico nõ conferat in ipſius ſalutẽ mõſtratur:qm̃ agẽ tia ⁊ patiẽtia debẽt in mã cõicare ſeu genere ⁊ loco ſubiectoq; fore diſticta. Sed ſanitas ⁊ confidentia non ꝯueniunt in mã:cũ vnũ ſit ens corporeũ:reliquũ aũt anime ⁊ intẽtionis magis. Sunt ẽt ambo in īfirmo fulcita. ¶ Amplius cõferentia actione ꝯſiſtit: hꝫ vero motu perficit̃. propriũ nãq; actionis eſt eſſe
.6.phi'. oſt prin. in motu Silibertus. Cõfidẽtia võ motus minime inexiſtit cũ ꝓprietas ſit q̃dã aie cui per ſe mot⁹ nõ ineſt:
tex.cõ.32.⁊ 6.88.⁊.89. cũ ꝓbatũ ſit nihil moueri niſi corpus. phyſi.6. ¶ Adhuc ſanitas eſt quedã diſpõ cãta ex cõtemperãtia ca. fri.hu.⁊ ſic.⁊ coeq̃litate plaſmatis:quãtitatis:nume
ante mediũ. ri ⁊ poſitionis. ꝑmo re.ſa. Hec autem virtuti maxime ineſt nãli vt qđ eius mõſtratur operationib⁹:ꝯfidentia aũt virtuti attinet aiali. Inheret nãq; opinioni:de aia ſcđo q̃ v̄tuti attinet aiali. Et firmat̃.q: cũ virtutes
tex.cõ.137. vl' c.8.p⁹pn. ſe impediant:de aia q̃rto. A. Fortificata ꝯfidentia virtute aiali debilitabit̃ virtus nãlis: ablato ſibi calore inſtrõ nãe quo mediãte peragebat ſuas actiões:oẽs .n. v̄tutes tãq; ꝓpo eo fulciunt̃ iſtrõ. ¶ Rurſus nihil agit vltra ſuã ſpẽꝫ:cũ oĩs actio ſit tãdẽ a forma:diſſa. 40. Cũ igit̃ ꝯfidẽtia ſit alteri⁹ ſpẽi ⁊ rõnis q̃ȝ ſanitas:
.1.in prin. nã alterũ vt apparuit naturã imitat̃ corpoream:reliquũ autem aiale magis. Relinquit̃ ⁊c. ¶ Amp. p̃ q̃rta. Res quibus perficitur medicatio tres tñ ponuntur:vt regimen vel nutrientia: medicinaꝝ exhibitio ⁊ operatio manualis:quoꝝ nullum extat confidẽtia. non autem eſt inſufficientiam illic ſignare:propter q̃ confidentia in ſalutem minime confert egroti.

.2.in fine. vl' ca.4.iux.fi. Huius quoq; ꝯ̃riũ ſentiũt Ga. ꝑnoſti. p̃. ⁊ A. q̃rto đ aia. ¶ Rurſ⁹ ſpẽs calidi triſtabilis ⁊ delectabilis itellecta mõ aliq̃ ẽ talis q̃lis ⁊ reꝝ vnaqueq;.de cã motus aialiũ. Sꝫ ꝯfidẽtia q̃dã ſpẽs aie exiſtit aialis marie potẽtie. Quare ꝯfidẽtia ſanitatis talis erit:⁊ ſic illi ꝯfert aſſimilata.

Propter primum quidem ſciendum:ꝙ confidentia eſt intẽtio vehementer apprehẽſioni occulte impreſſa. Quid aũt reliquũ ſit termiņorum apparuit diſſa prima ⁊ decima.

Propter ſcđm aũt ſciendũ nãliũ ꝑmo quoſdã expreſſe nũciaſſe vt aſclepiatici nullã aie fore nobis v̄tutẽ q̃ cogitamus ſeu itelligimus. verũ nos tãq; pecudes a ſenſibilib⁹ regi paſſionib⁹ reputãtes ſapiam:ſobrietatẽ ⁊ ꝯtinẽtiã:ridiculũ gran
a.12.poſt mi. de:teſtanteſq; nos neq; iuicẽ diligere aut nepotes:⁊ nullã diis curã fore. Contẽnẽtes iſup ſõnia:diuinationes:ꝯſilia ⁊ aſtrologiã oẽm. Cũ igit̃ ꝯfidentia ſituet̃ vt appebit in v̄tute aie rõnalis velut in ꝓpo ſuſceptiuo ridiculũ nõ paruũ reputabit̃ ab eiſdẽ collationeꝫ
doc.2. fẽ.1.ca. 14.in fine. tra.1.ca.2 poſt me.⁊ c.13.i fi. fore ipſi⁹ in ſalutẽ. Quos eqdem p̃ ſcđa olfecit. A. ac tertio vigeſima p̃⁹ ad p̄ſens corpus pati ꝑꝑ affectiões aiales q̃les affect⁹ ⁊ imaginatiões extant aie:vt accidit in aſſimilatione fortiter imaginati tꝑe caſus ſeminis i matricẽ. Iſte q̃dẽ ſunt res q̃s hoies credere abhorrẽt:q difficilis diſpõnis habitudines nõ nouere illi võ q ſapiẽtiã diligũt nõ negãt velut rẽ q̃ eẽ nõ põt. Et hi q cũ ſeipſos vitupent ſine rõne vane dicẽtes vix
col' te.cõ.15. in me. ca.9.circa pri. ca.3.in me. ſunt audiẽdi nedũ eoꝝ ſtoliditati iſiſtẽ: cũ a dicẽtib⁹ per rõnẽ audire oporteat.tertio meta. Quolibet nãq; ꝯ̃ria ꝑferenti ſollicitari opinionib⁹ ſtultũ eſt. ꝑmo topicorum. vnde tertio de partibus. Fortaſſis ſtultuſ ſtultos ſermonum valde inquirere: cũ etiam q: eorũ falſitas apparebit ex dicendis aperte.

Propter tertiũ vero oſtendendũ ꝯfidentiaꝫ ꝑmitus ꝯferre. Scđo modus declaretur eius. ¶ Propter ꝑmũ huius ſciendũ ꝙ ꝯfidentia nõ paꝝ ꝯferat in ſalutẽ egroti ſenſualis idicat em peria:auctoritas teſtatur:⁊ rõne ꝯuincit̃. Primo ſiq̃dẽ eo ꝙ videmus nõ raro iſirmos in grãdẽ ꝯualeſcẽtiã deduci ꝑꝑ ſpẽ medici famoſi ⁊ diu affectati intñ ꝙ magis aliis viſum eſt nõ raro opari: medele etiam opatione actuali extriſecus: velut Ga. de ipſo teſtat̃ iterdũ:quod per me pcepi nõ paꝝ: nihil iterdũ vltra alios opans. Qđ ⁊ oſtẽdit̃ ꝓbatiõe ita. Qñ mẽs bũana aliq̃d lꝫ nãliter nõ iuuet ſibi ꝓdeſſe certificat:ex ſola mẽtis itẽtione corp⁹ res illa iuuat. Quare bñ pſuaſus medicus magis ſanat. Uñ cõmẽtator. de quo hi vñ ꝓno. exor. cõ.2. fiducia ꝙ ipſe eſt potẽs ſcire nãm egritudinũ:eſt fiducia ẽt iſirmoꝝ de eo ꝓmittẽdi ſe vehem entior: ⁊ de q̃ ꝯfidunt iſirmi ⁊ in cuius manibus ſe cõmittunt:talis plus ſanat egritudines. Id quoq;. A. cum Algaçele 4.de aia ca.4. v̄ſus fi. intñ aſſerit vt dicat actionẽ a cõfidentia dependentẽ efficaciorẽ fore q̃ȝ id quod agit medicus iſtrĩs ſuis ⁊ mediis vel medicinis. ¶ Attẽdendũ tñ ꝙ hꝫ confidentia diuerſimode cõfert ⁊ penes corporis diſpõnẽ variã ⁊ etatẽ ꝑm ꝙ aliqs mollis corpis delicati magis fuerit aptus in ſuſcipe ac etatis ꝓuecte vel eꝯ ac ꝑm ꝙ itellectu vel imaginatione ſeu quacũq; virtute iteriori ſenſibili fuerit ſpẽs ꝯfidentie recepta cõparatione illius qđ actualius opatur exteri⁹:cũ actio fiat hinc in rõne ſatis differenter. Nã ipſa in itellectu fundata min⁹ ꝯfert in ſalutẽ q̃ȝ in imaginatione ſituata. Et adhuc in hac min⁹ valde q̃ȝ in re extra. Qđ.n. magis ipꝛimit eſt qđ ſenſu cõprehendit̃ particulari. Hec eni ſpẽs exiſtit ẽt mõ quodã ꝯfuſo: deinde abſoluti⁹ qđ cõi:poſtea qđ fantaſia cogitatiua:⁊ deinceps eſtimatiua:minime aũt qđ itellectu:eo ꝙ itellect⁹ ⁊ ſpẽs eius ſit imãlis vniuerſalis multũ diſtãs a re pticulari ſignata in qua eſt opari. Actus eteni ⁊ opationes circa ſingularia exiſtũt.meta.initio. Nõ.n.hoieꝫ medemur veꝝ ſortẽ aut caliã. Spẽs tñ ꝯfidẽtie ſanitat̃ ⁊ſi In ꝓhemio circa prin. valde diſtat a ſanato per ſe q̃dẽ nõ ferẽs:oĩ tñ p accñs ⁊ mõ quodã applicat̃ itermedio. Nã ſicut ſe hñt ſenſibilia ad ſenſuꝫ:ita itelligibilia ad itellectũ.3⁰.de aia. Senſibilia aũt ſenſuꝫ in actũ ꝯſtituũt:igit̃ ⁊ itelligibilia itellectũ. Intellectus aũt itelligere nõ põt niſi ꝑm te.cõ.3. ꝙ accipit ſpẽm p itellectũ agẽtẽ abſtrahẽdo a fantaſmatibus. Qñ.n.itelligit intellectus neceſſe eſt aliqđ fantaſma ſpeculari. Fãtaſma quoq; eſt ſilitudo rei corporalis. Et iđ ꝯfidentia exiſtens in intellectu mõ aliq̃ hẽbit agere:cũ depẽdeat a ſenſu magis alterã ſe. Nihil.n.fit in itellectu qn ꝑus fuerit i ſenſu.3.de aia: cũ oĩs doctrina ⁊ diſciplina ex p̄exiſtẽti ſit cognitiõe.vꝫ. ſenſitiua. Q: tñ eſt parue entitatis ⁊ multũ diſtãs a col' te.cõ.39. ſanitate reali ꝯfert:nõ tñ velut ꝯfidentia imaginata. Simile hui⁹ q̃dẽ ꝯfidentia magis ⁊ minus opat̃:ꝑm ꝙ amplius vel minus itendit̃ deſiderata:⁊ corp⁹ fuerit vt tactũ magis vel minus paratũ. Palin:ꝯfidẽtia illoꝝ q fortis ſunt imaginatiõis ceu melãcolici aduſti vehemẽter ipꝛimit:qbus opponunt̃ hũidi flegmatici. Actuſ eteni agẽtiũ in patiẽs ipꝛimitur ſuſceptiõi diſpoſitũ. Aduertẽdũ demũ:ꝙ ꝯfidentia ipſamet mouet inferẽdo:q̃lis illa de qua nũc ꝑmo.aliqñ võ narrãt adducere virtutẽ ab alio per quã ſanitas imediate ꝯſurgit:iuxta illđ Matthei. Fides tua te ſaluũ fecit. Qđ demũ oſtẽdit̃ rõne:qm̃ qđ tranſmutat ⁊ alterat ꝑm cal'm frigidũ ⁊c.tale ſanitatis eſt iductiuũ. Ipſa nãq; eſt bona corpis diſpõ ex ꝯtẽperãtia hoꝝ cãta. hec aũt operat̃ ꝯfidẽtia. Ea.n.ſpẽs quedã exiſtit anime. Species vero mouet ꝑm ſimilitudinẽ rei exiſten

tis extra.vnde de cā motus aialium.Alterāt fantaſie ſenſus ⁊ meditatiōes.Senſus.n.ſtati ſunt alteratiōes q̄dā exñtes.pp q̄d dictū eſt ꝙ ꝯfidentia exiſtēs in ſenſu magis operaꝛ exiſtēte in itellectu:⁊ ſubdiꝛ.Fantaſia āt ⁊ itelligētia:hñt reꝝ virtutē.Aliquo.n.mō ſpecies in intellectu calidi aut fridi aut delectabilis aut triſtabilis talis exiſtit:qualis q̄dē ⁊ reꝝ vnaq̄ꝗ vt ꝑtactū.Et iō tremūt ⁊ timēt itelligētes ſolū. Adhuc illud q̄d incitat calm̄ inatū ꝯ egritudinē ꝯfert in ſalutē.Calor.n.ſicut nāe inſtrm̄ curat egritudinē. nā aut egritudo erit frigida ⁊ in ꝯrietate quā h₃ ad ipm̄ curabit:aut calida ⁊ tūc mouebit ſpūs ad ipſas deſtruēdū:euaporare faciēdo eius mās ⁊ reſoluēdo. ꝑ ſcda.
Doc.3 ca.2.in medio. Hec aūt agit ꝯfidētia vt oſtēdetur. Cꝫ ſi dicaꝛ ipſa ſic calidū magis ad furiā incitare mouēdo ipſuꝫ ⁊ ꝓpe in egritudine calida:dōm ſecus ꝯtingere. Nā maius eſt iuuamentū q̄d acquiriꝛ in euaporādo:reſoluendo ⁊ opilationē aperiēdo.Eteni q̄d ſic operaꝛ amplius h₃ infrigidare q̄ ſit augmētū caliditatis quaſi nullū in nocēdo ex ꝯfidētia caloris incitari. Eſt ēt motꝰ hic leuis ⁊ ſuauis nō ſubito alteratiuus.¶Rurſus corpus cōpatitur a paſſionibꝰanime in phyſonomie initio:velut apparet circa amores: timores ⁊ triſticias
te.cō.14. ⁊ h9.vñ primo de aia.Uidenꝛ oēs aie paſſiones fore cū corpore.Jta:māſuetudo:timor:miſericordia:ꝯfidētia adhuc gaudiū:amare ⁊ odire.Simul.n.his aliq̄d cōpatitur corpus:q̄d apparet.nullo eni terribili iminēte extra in paſſionibꝰefficimur nūꝗ timētes.ſꝫ confidentia vt dcm̄ aie extat paſſio:ꝗ corpus patietur ab ea:⁊ q̄ patiēs patieꝛ ſm ꝙ ei iprimiꝛ ab agente ente diſpoſito. Eti.Unūq̄dꝗ q̄d h₃ ꝓportionē ⁊ ꝯueniētiā aliquā ad illud pōt ſuper ꝓductionē illius. Singulū nāꝗ ꝓduciꝛ a ſibi ſimili ⁊ ꝯueniēti.ſed ꝯfidentia ſani
Tex.cō.30. tatis imaginata ⁊ intellecta ꝯuenit cum ſanitate exteriori tāq̄ ab ea dependēs.hauritur eni a ſenſibilibus ⁊ educitur.ſanitas nāꝗ fit ex ſanitate:ſeptimo meta. Amp.q̄d cū minus ſubita alteratione ꝑmutat poteſt cōferre ad ſalutē maxime:eo ꝙ nā nō ſuſtinet repentinas imutatiōes.Sed hoc operaꝛ ſanitatis ꝯfidētia cū ſuauiter iducat alteratiōes.nō.n.ſic violēter opaꝛ vt māliū plura itus vel extra applicata.Jn q̄bꝰ vō curatiue:nihil repitur iuuamēti ꝑter aliq̄d leſionis.Jncitāt.n.mās ſuis extraneis qualitatibus cū ſubſtātijs vltimis ⁊ quātitatibus ſupfluis vt opetur in ipſam. Plerūꝗ tñ q̄ egritudo grādis exiſtit ex qua ſanitas ds introduci:⁊ q̄ corpus indiſpoſitum ⁊ virtus debilis necnō ꝯfidētia ſanitatis debiliter in intellectū aut ēt ſenſuꝫ impſſa ſanitatē iducē nō valet abſꝗ rei mālis applicatione.imo nō paꝝ neꝗ illa q̄ iteruenīente itroduciꝛ ſalus.Rurſus ꝯfidētia cū anime ſit rōnalis q̄dā affectio ex opinione rei ꝯuenīētis deſiderate cō
4.de aia.ca 4. Tex.cō.137. ferēs vt ex.A.colligiꝛ ⁊ ſcdo de aia:oēm nāꝗ opinionē ſeq̄tur fides.nulli aūt ineſt beſtiaꝝ.Sed ꝯfidentia ſanitatis quā ſuſcipit infirmus de medico eſt huiꝰrōnalis aie affectio pp que ipſa ꝯferet in ſalutē egroti. ¶Propter huiꝰſcōm ſciēdū:ꝙ.A.viſus cū algaçele
4.de aia ca.4. verſus fi. in parte cū magno pħoꝝ diſcrepare. Scripſit nanꝗ in quarto de aia.ꝙ aie duplicis ſunt nāe. Quedā eni ſic ſunt eleuate nobiles ⁊ tā gradiū ⁊ mirabiliū opationū vt nō mō openꝛ in corpe ꝓpo factis alterationibus ⁊ trāſmutationibꝰ.veꝝ ēt alieno ⁊ abſꝗ medio q̄le opus oculi faſcinātis ⁊ exterminationē opantis exiſtit.velut.n.hinc hoiem deijcere in puteū ⁊ camelū in caldariū.Cū.n.aia alicuius fuerit h9 intendens corruptionē cuiuſcūꝗ imediate ſibi cui obuiat cediꝛ obediēs trāſmutādo ⁊ corrūpēdo ipſum ad ſue volūtatis imperiū.Sentit.n.ꝙ nā iſerior tāq̄ nobilioris

obediat nutu ſupioris.Et iō aia talis iſirmos ſanare pōt ⁊ ſanos debilitare:ꝑuare naturas : ⁊ ꝑmutare ea:adeo vt q̄d nō eſt ignis.ignis efficiaꝛ:⁊ nō terra: terra.Et ꝑ volūtate talis aie ꝯtingūt pluuie:fertilitates:abſorbitio a terra ⁊ mortalitas. Et h̄ ideo q̄ mā aie tali multo amplius obedit q̄ vnū ꝯrioꝝ agētium alteri ſupando ipm̄.Et hec ēt eſt vna de ꝓprietatibus virtutū ꝓphetaliū.Q̄d aūt ipm̄ mouit fortaſſis ita ſuꝑſtitioſe in pħia narrare:cuiꝰ eſt cām oium ꝓpriam aſſignare.Eſt q̄ acqeuit incātationibꝰ ⁊ faſcinationibus q̄ ponunꝛ ab eaꝝ defenſoribus ꝓuenire ex ꝟtutibus aie ꝑtacte:q̄s ſuſcipit a celeſtibꝰ ꝓut eoꝝ motuū ⁊ lucis facta eſt imago.Jnduēs.n.huiꝰvirtutē nō ſolū mouere h₃ corpus ſibi ꝯiūctū veꝝ totū q̄d ſubiacet ſpere quā mouet eius motor cuius extat imago. H₃ nāꝗ duo ea ⁊ ꝙ eſt aia ⁊ ꝙ eſt imago:motoribus ſpere vt Saturni vel Jouis aut taliuꝫ ita vt ꝯſequaꝛ reſultationē ⁊ vmbrā quādā illiꝰ ꝟtutis.vñ mouet ea q̄ illi ſubiacēt ſpere nūꝗ ſm ꝓpriā moueat ꝟtutē ipedit māſ aut ipedire valet a ſuo actu ⁊ ordie:vel ſmōibus geſtoꝝ ꝓphetalibꝰhebreoꝝ talia ſcribētiū.Sed cām nō alicui aie hñt xpicole ꝑncipaliter attribuere: veꝝ ꝟtuti diuine opanti hec miranda ſupnaturalia ꝑ viros tāq̄ ꝑ inſtr̄a ꝓphetas appellatos.q.mediū q̄d dā iter nos ⁊ deū obtinētes.Hec āt nō parū vt apparebit opinio peripatheticis facta eſt ridiculoſa. Eſt aūt ⁊ altera aia debilis iſirma nō valēs in opationeꝫ abſꝗ inſtr̄is ⁊ medijs deuenire:velut appet in ſcāificāte q̄ formā ſcāni in ipm̄ itroducere nō valet niſi ꝑ inſtr̄a ⁊ media ꝓpter debilitatē ⁊ ocioſitatē aie ipſiꝰ. Cuius modi reddiꝛ iſirmi diſpō q̄ñ credit ſe ꝯualeſcere aut ſani q̄ñ credit ſe egrotare. Multotiēs.n.ꝯtingit ex hoc vt q̄ñ corroboraꝛ forma in aia eiꝰ ꝓueniat ex h̄ ſanitas vł iſirmitas.Que q̄dem actio efficacior exiſtit q̄ id q̄d agit medicus inſtr̄is ſuis vt dcm̄ eſt ⁊ medijs, vł medicis.Tale ēt ē ꝙ ambulare ꝑt q̄s ſup trabē ſtratā i plano:nō āt ſi eleuata in pōtē valde fuerit ſup aquā ꝓfundā.Cū tūc aie fora cadēdi ſit vehemēter ipreſſa cui nā obedit corpalis.vñ de motibꝰliq dis.Corpi cōicat cogitatio ⁊ cōpatiꝛ in accñtibꝰ:fortaſſe nāꝗ videt hō ſerpētē ſubito ⁊ palleſcit. Et incedēs ſup apicē pinaculi aut mōtis excelſi pedibus tremulat.Siłr ſi videt quē egerētē aut mingētē ꝓuocaꝛ ēt idē opari ac ſi i mēbris ipſis viſio ſit iſpectio ⁊ in tellectꝰ. Et de h̄ ſeptia ꝓble.ꝑxima.Hic itaꝗ modꝰ cōuenit magis cū ſnia Ari.⁊ Cōmē.ponētiū nullā opationē ab aliq̄ ꝓuenire ſine motu ⁊ trāſmutatiōe i hec iferiora:imo oē agēs quātūcūꝗ fuerit magis diſtās a ꝯtactu patiētis pluribꝰ inſtr̄is ⁊ ēt medijs idigere vt ꝯbaꝛ ⁊ dearticuleꝛ ad operādū.Cuius tñ oppoſitū ſatagit legis ꝟitas ſapere ponētis creaturaꝝ creatorē ipſas imediate abſꝗ motu ⁊ alteratiōe ꝓducere ⁊ potētiā in h̄ hře.Et de hoc q̄dē diia.64. Juxta hunc q̄ꝗ modū ponēdū ē ꝙ ꝯfidētia ſanitatis via q̄ ex ſenſationibꝰparticularibꝰſanitatis d̄ducta eſt in ꝟtutes fantaſticas aut itellectū reuertendo ab illo ꝯferat ad ſalutē eādē.Q̄ñ.n.fuerit in itellectu deduciꝛ ad vires fantaſticas vt ad eſtimatiuā : deinde ad cogitatiuā ⁊ imaginationē.Et tūc velut mālis facta ⁊ ꝑticularis iſtraꝗ nāe vt calori ampliꝰ reddita ſiꝛ excitat ipm̄ ⁊ maxie ꝓut fūdaꝛ i corde.Quo accñte id ⁊ ſpūs vitaꝛ ſuſcitanꝛ ad alterādū:reſoluēdū ⁊ d̄ſtruēdū q̄ fuerāt egritudis adeo ꝙ ſanitas hītualis tāq̄ carcē ligata i cordis ꝑte nobiliori hic in ꝑncipalia ſubleuaꝛ alia ⁊ i corpis d̄mū oē.diia.72.Nō paꝝ ēt h9 q̄ſiti tactū.156.

Propter quartum quidem ad primum dicendum ꝙ agentia ⁊ patientia in

In pn.hu.an

diſt.2.ca.2.in medio.

ꝓble.1.t.2.e a.5.vlcs in fi.

.c.3.8.t.16. mā cōicāt phyſica cōūſiua. Jn tali, nāq̄ actiōe oē agēs
cōpatit. 3° phyſicoꝝ. Jn actione aūt quodāmō ſupnā
li veritatē nō hȝ qualis q̄ ſuperioꝝ corpoꝝ in hec in
feriora. Nō.n. mām habēt eādē niſi p indiriā fortaſſis
formaꝝ vt tactū ſm cōmētatorē in tali mā. huic autē
actui opatio ꝓportionat̄ ꝯfidētie. Et lȝ ſanitas realis
⁊ ſanitas mota p ꝯfidentiam ſint in eodē mota ſubie
cto cōi: ſūt tn̄ diuerſis ſubiectis partialibus diſtincte
q2 vna in corde: reliqua vo in itellectu aut v̄tute fan
taſtica. vel ſermo iſte verificat̄ in actione vt ꝑor ꝯuer
ſiua ꝓpria. ¶ Ad aliud dōm ſil'r verificari de actiōe
maxie ꝑdicta cōuerſiua. Aie nāq̄ ſuis vt paſſionib⁹
iuxta peripatheticoꝝ pitiaȝ ꝓprie nō ineſt mot⁹ neq̄
actio ſed corpi ſolū ⁊ cōpoſito. ſcōm tamē ſimilitudi
nē quādā actionem ⁊ motū locamus in v̄tutibus aie
⁊ in intellectu: imo in eodē qdaȝ pōt ꝯſurgere circl's
reflexiuus. ¶ Ad aliud dōȝ ꝙ lȝ ſanitas ꝑncipalius
v̄tuti ihereat nāli nihilomin⁹ tn̄ ⁊ vitali ⁊ aiali in ha
bētib⁹ illas. ¶ Neq̄ dōȝ eſt opōnē v̄tutj aialis puta
ꝯfidentiā v̄tutē ipedire nālē ſanitatis ꝑncipiatiuā: cū
mot⁹ ipſius vt oñſuȝ ē puus ſit valde ⁊ alteratiu⁹ mi
nime. ¶ Adhuc iſtr̄m vt calor q̄ virt⁹ aialis i ſui v̄tit̄
opationē ad eūdē finē tēdit cū calore q̄ v̄t⁹ gubernat̄
nālis in ſua. Qñ aūt v̄tutes in vnū finem ſic ordināt̄
cū ſuis inſtr̄is nō ſe vt inducebat̄ ipediunt: veꝝ robo
rāt magis. ¶ Ad aliud dōm ꝙ lȝ ꝯfidentia ſanatiua
⁊ ſanitas realis magis ſint diuſaꝝ rōnū: non tn̄ adeo
differūt vt vna nō cōferat vt declaratū ad eē ⁊ ꝓdu
ctionē alteri⁹. Propter qd̄ dicebat̄ cōfidētiā nō mul
tū cōferre maxie qñ fuerit in intellectu nō fortificato
affectione grādi ⁊ in corp⁹ imprimēs indiſpoſitum.
¶ Ad aliud dōm ſub vnoquoq̄ illoꝝ triū ꝯtineri cō
fidentiā infirmi ad ſalutē ⁊ ꝓprie ſub regimie. Jn ipo
nāq̄ includunt̄ aie accidētia ad que cōfidētia poteſt
reduci predicta. ¶ Differentia. cxxxvj.

Q medicina ſortiatur ei⁹

cōplexionē ab innata monſtratur cōple
tra.1.c.3. poſt principium. xione: qm̄ 2ª p̄. Nō dicimus ꝙ res ſit ca
lidior niſi cū cōpatione ad impreſſioneȝ
caliditatis innate in ipſa que ē in nobis. Jtideȝ cōple
xio ⁊ calor ꝓportionant̄ adinuicem velut agens ꝑn
cipale ⁊ ſcōarium cum vnum in aliud ordinet̄: ſed ca
lor innatus eſt ille qui potentiam medicine perducit
doc.2.ſū.1.ca.15.ante me^m. ad actum. vnde ſecunda ꝑmi. Cū portitor medicine
fuerit paſſus a calore innato q eſt in nobis: itaq̄ ⁊ cō
plexio innata. ⁊ ſic medicina erit hꝰ pp attributionē
quā habebit ad cōplexioneȝ innatā calori tali ꝓpor
tionatā. Eti. Ab illo medicina videt̄ ſortiri nām a q̄
certius examē percipitur ſue opationis in corpe nr̄o
Sed hoc eſt a cōpl'one innata ⁊ nō influēti: qm̄ vior
coll'. diſtin.2. cap.1. in ꝑn° ⁊ diſti.3. ca 7. in ꝑncipio. lec^ne.17. circa principium. medicinaꝝ experiētia in corpe cadit tpato. ſimpliciū.
p̄. ſed cōpl'o inata eſt tēpata currētis relatione. illa.n.
tanq̄ eleuatior diſtēpatior extat. ¶ Rurſus in dietis
vlibus cōpl'o hūana eſt tēpate calida ⁊ humida in ſe
cundo gradu. Aut.n. addit̄ de cōpl'one pōderl vel iu
ſticie. non ponderis q2 oñſuȝ dr̄ia.18. eā nō repiri. erit
igit̄ iuſticie: ſed cū hec ſit duplex: influēs ⁊ innata: de
altera oportebit ſermonē verificari. Non quidem in
fluente cum ſit ſecundaria ab innata cauſata. Ac pro
pter vnumquodq̄ ⁊ illud amplius. Cum ergo nō ſit
plures complexiones dare verificabit̄ ſermo hꝰ de
cōpl'one innata ſolum. Propter qd̄ medicina ſortiet̄
cōplexionem ꝓpriā ab innata ⁊ non influenti.

Q autē oppoſite vt ab ifluenti oñdit̄. Vnūqd̄
q̄ nām ſuam ſortit̄ ab eo quod ē actu
⁊ per quod hȝ eſſe ⁊ ab alijs diſtinctum. Hoc enim ē
de rōne actus cū ſit res perfecta ⁊ p̄ns. ꝯpl'onuȝ.3. ⁊ cap.1. cir. ꝑn
ſeptimo metphy. Act⁹ eſt qui ſeparat ⁊ diſtinguit: ſȝ Tex.cō.49.
cōpl'o innata eſt ꝑma. ꝑmitus.n. q̄lificat humidū ⁊ p
tes vt tactū dr̄ia.48. Cōpl'o vo influens ſcōa. Quod
manifeſtatur ēt ex caloribus duobus quibus cōple
xiōes aſſociantur hꝰ. Sicut enim ſe hȝ potētia ad po
tentiam ita inſtr̄m ad inſtr̄m. ſic aūt ſe hȝ in potentijs
q2 ꝑma eſt imperfecta ⁊ mālis reſpectu ſcōe actu exi
ſtentis: ⁊ in ipſa cōtinetur: ceu trigonuȝ in tetragono
Jgitur ⁊ inſtr̄m ad inſtr̄m. id autē duplex exiſtit ca
lidū. dr̄ia ꝑinducta oſtenſum. Jtaq̄ ſic erit in cōpl'o
nibus ꝙ inata eſt ceu in potentia reliq̄ vo vt actus.
Adhuc ſcriptū nō paꝝ in terre naſcētib⁹ eē cal'm in Ab Auer. 5. coll3.ca.24. poſt medium
pō ⁊ nō in actu velut in aīalib⁹. ab illo demuȝ ſortiet̄
medicina cōpl'onē qd̄ eā reducit ex potētia i actū: cū
dictū ſit id de rōne act⁹ exiſtē. ſȝ hec eſt cōpl'o currēs
⁊ nō innata cum ſit in actu. Omne ⁊ enim quod duci
tur de pō in actū p aliqd ſit exñs actu. 2° de ge. aīaliū. ca.1. verſus fi.
¶ Rurſus medicina ſortit̄ ſpēm ⁊ nomē ab eo qd̄ ip
ſam in ꝓpriū dirigit finē. cū iuſtū ſit oia appellari a fi
ne. 2° de aia. ſȝ finis eſt medicine alterare. dr̄ia ſeq̄nti Tex.cō.49.
Sortiet̄ itaq̄ cōpl'onē ſuā ab eo qd̄ ē ꝑn^m alteratiōis
eius: ſed ea cōpl'o extat fluens cū ſit actu. vn̄ Ga. vult
cōpl'onē acq̄ſitam etiam lapſam non paꝝ in curatiōe
ꝯſeruari. Jgit̄ medicina ſpēȝ cōpl'onis ſortit̄ a ꝯpl'o
ne influenti ⁊ non inata. ¶ Q aūt a neutra oñdit̄: q2
ex plurib⁹ entib⁹ actu nō cōſtruit̄ vnū actu. dr̄ia.16.
ſed vtraq̄ eſt actu. qd̄ notū de influenti. ac ēt appet d̄
innata cū q̄lificet ⁊ diſponat virtutē vitalem que eaȝ
ſequitur ad recipiendum ꝑncipium ꝑmum ⁊ animā
ꝑmam. p̄ ꝑma. ¶ Amp. id dȝ ſortiri nām ſuā ab illis doc.6.c.4. circa medium
ex qb⁹ componit̄. Sȝ medicina ſicut res hic quelibȝ
ex quatuor conſtituit̄ elementis. Non itaq̄ medicina
cōpl'onē ſuā a cōpl'one ſuſcipit corporis.

Propter primum vo ſciendū ꝙ qd ſit medicina q̄tiēs etiā
dicat̄ oñſum eſt dr̄ia.3. ⁊ ēt videbit̄ cōſequēti. Veruȝ
tn̄ p̄ notandū ꝙ medicina ꝓut hic ſumit̄ eſt res de c⁹
ꝓprietate exiſtit vt alteret nās noſtras: ceu cibus eſt
res augmētās ſubam nr̄am ⁊ addēs illā. ſimpliciū p̄ diſt.1.c.1. circa principium
vn̄ coll3.5°. Cibus eſt illud qd̄ ponit nāles ptes ciba cap.2. in ꝑn^m
ti ⁊ lȝ ps ē in ſpē ptis diſſolute. Medicina vo lȝ pōat
nāles ptes cibati nō ē tn̄ in ſpē ptis diſſolute. veꝝ hȝ
in ſe rē actiuā ⁊ alteratiuā. vn̄ ꝓbl. ꝑma. Jn eo ꝙ ꝯ̄ria ꝓble^e.42.
eſt nutrimēto farmacia eſt. Qd̄ aūt digerit̄ a nā hoc
cōſolidat corpus ⁊ appellat̄ nutrimētū. Eſt aūt de rō
ne medicine ⁊ ꝓprie ſolutiue vt ſit indigeſtibilis ex
ceſſu caliditatis aut fri. parue inuincibilis a calidita
te aīalium. Vincens aut bene fluxibilis a duob⁹ ven
tribus puta ſurſum ⁊ deorſum rōne q̄litatis ac q̄ntita
tis expurgatiua ibidē. Medicina āt nūc accepta du
plex exiſtit. q̄dā.n. eſt ſimplex vt abſynthiū: alia com
poſita vt tyriaca. Etiā ſimplex duplex: q̄dā nāq̄ alte
ratiua velut camōilla: alia vo ſolutiua vt ſcamonea.
Et cōpoſita ſil'r ē bina. vna nāq̄ eſt vl'is nulli partiuȝ
determinate attributa: ceu mitridatum ſcelite ⁊ hꝰ.
Alia v̄o ſingularis pti alicui deputata vt thucie colly
riū ⁊ clyſtere cū talib⁹. Et iō antidotaria i duas ſepa
rant̄ ptes. Noſce ſiqdem ꝙ cuiuſcūq̄ medicine h̄ au
dita cōpl'o nō eſt ꝓut talis rel'one vniuerſi ex el'ntoꝝ
cātur ꝓductiōe: cū nō in ꝓpriū finē ordinet̄ ipſi⁹: veꝝ
corpis hūani. puta ſȝ ꝙ talē in corpore noſtro efficit
actioneȝ. Et iō vna medicina dr̄ frigida cōparatione
ſpeciei ac ēt indiuidui que alterius notat̄ calida rela
tione. p̄ ꝑma. Quid aūt ſit complexio ⁊ qualiter diſti doc.3. cap.1. poſt medium ⁊ li.2. tra.1. ca. 2° texta fineȝ
guat̄. dr̄ia oñſum.15. Verum tamen ſciendum ꝙ com
plexio duplex ē: q̄dā nāq̄ actualis: vt que aīaliū. Jn

eſt.n.oībus calida cōpl'o actu ⁊ maxie ſanguinē hñti bus. In reliqs ꝟo actu rel'one frida:ſed pō cal'a vel frida:ita vt quedam ſint actu talia ceu aīalia:nōnul/ la potentia ſicut que vita priuata. Quedaꝫ ꝟo quaſi media vt viuentes plantaꝝ non enim ſunt actu cali/ de vti aīalia:neqꝫ potentia vt mortua.

Propter ſecundum qdē ſciēdū ꝙ ali/ qui dixerūt ꝙ medi cina ſumit complexionem ſuam ab innata:nōnulli vero ab influenti:qui vtcūqꝫ pbabiliter mouebantur vt eorum oſtendunt in argutis inducta. Eorum tamē defectus quis apparebit in ſequentibus.

Propter qđ ſciēdū ē 3ᵒ:ꝙ medicia ſortiť ↄpl'o nē ab inata ſil' ⁊ ifluēti nā ſꝫ ꝙ illa a pncipijs eliciť geneſeos, hec āt ab etate ac ab vſu nō nāliū reꝝ ſuſcipit exordiū. Ex qb⁹ duab⁹ vna 3ª mō ↄpōnis q̄dā ē cōſurgēs nā:qđ mōſtrať. Nā in oī nā ē
Tex.cō.17. In princip. — aliđ qđ locū obtinet māe:aliđ qđ foīe. 3ᵒ de aīa ↄpl'o
ꝟo ē nā q̄dā. Ga.đ ſecretꝫ. Erit itaqꝫ i ipa qd ꝓportio natū māe vt ↄpl'o dcā inata ⁊ aliqđ foīe ceu influēs. Adhuc ſic ex calore inato ⁊ ifluēti terti⁹ ↄficiť calor
ca.7.poſt pnc. — q ē factor ⁊ tāqꝫ foīa mēbroꝝ:2ᵒ collꝫ. ⁊ ex ſpū ente i vaſis ſpūs foueť inat⁹:⁊ vnū efficiť vt oñſū. dīa. 48. ita ex ↄpl'one inata ⁊ ifluēti vna eliciť 3ª calori ⁊ ſpūi 3ᵒ ex duob⁹ ↄfractis ꝓportiōata:ſꝫ q̄ fuerit i corpe ⁊ calore aut ſpū pficiūť 3ᵒ:tāqꝫ ab iſtrō. Itaqꝫ ⁊ a ↄpl'o ne 3ª ex duab⁹ ↄfecta illi ꝓportiōata. Qđ innuit. A. dix
Primo pᵃ co.3. cap.3.in me.⁊ 2.can.tra.1.c. 3.poſt pā.⁊.p. 3.co.1.c.ſing. circa me.⁊.p. 2ª co.3.ca.3. poſt medium. col'.p.techni trac.3.co.2.in medio. doc.2.capi.3. — calitatē inate in ipa q̄ in nobis. Et calor inatus q itus eſt vel i nobis vt p pmū denotet calidū cōplātatū:p ſecundum vero currētē. Ex quibus vnū tertiū conſi ciť. Qđ firmať: qm̄ ſicut ex coalteratione ↄpl'onis vniuſcuiuſqꝫ mēbri reſultat vna ↄpl'o i totū corp⁹ ſꝫ Haly ⁊. A. Et ex nāli ac accn̄tali vna dcā mala cōſilis libro de diſtemperantia inequali:ita ex inata ⁊ ifluē/ ti ↄſurget tertia. Duciť.n.innata vel materialis ⁊ cō fuſa in ſpeciē ⁊ actū p currētē vnā ↄſtituētes tertiā.
diſt.2.c.1.i pn. — Qđ ēt inſinuať ſufficieť ſimpliciū p qm̄ doceť ſumi ex perientia aque in corpore ſano:lapſo ⁊ egrotanti. In duobus enim vltimis complexio hic maxime pcipi tur tertia. Ex his itaqꝫ cōcludiť medicinam ſortiri cō plexionē propriaꝫ non ab influenti tm̄ neqꝫ ab inata ſed magis tertia ex his conſtructa:qm̄ iſta dat tanqꝫ forma:ab eo ꝟo qđ tale ſumiť eſſe ac actus.

Propter quartū ꝟo ad pmū dōꝫ ⁊ ſcōꝫ ꝙ caliditas innata ſiue calor inatus nō facit pati portitorē medicine ſimpl'r: ſed qm̄ fuerit calori aſſociatus currenti ⁊ vn⁹ ex his terti⁹ factus. Neqꝫ. A. ſimpliciter dicit calor innat⁹ aut calitas inata. ſꝫ addit q intus ē vel in nobis vt ex poſitū pus. ¶ Ad aliud dōm ꝙ cōpl'o tēpata:q̄ veri ficať expientia medicinaꝝ magis nō ſolū ē innata:ſꝫ ēt influēs cōfracte in tertiā:neqꝫ ↄpl'o inata tēperata eſt quo ad actiones vt influēs, vel tertia ex his cōſti/ tuta:lꝫ tactu fortaſſis mulcebrior ſentiretur ac ſuaui/ or. ¶ Ad aliđ dōm ꝙ Iſaac ↄpl'onē oēꝫ quo ad iuſti tiā cōpat complexioni quo ad pōdus:vt ſit dicere ꝙ ↄpl'o q̄ ad iuſtitiā eſt calida tēpate in ſcđo gradu rela tione tēpamēti ad pōd⁹. Qđ oñdit dulcedo cui nām aſſimilat hūanā q̄ ſit tpata q̄ ad iuſtitiā:ē tm̄ ca.⁊ hu. in ſcđo gradu cōpatione cōpl'onis ad pondꝫ ſicut ħ apparuerūt amplius. 39. dīa. Eſt ⁊ tertiā cōpl'onem dare vt ⁊ calorē tertiū. Et rōcinatio hui⁹ q̄dē tertia appuit dīa. ¶ Ad ea ꝟo q̄ alteri⁹ ptis. ¶ Ad pmuꝫ dōm q̄dē ꝙ lꝫ ↄpl'o inata ſit tāqꝫ in pō:influēs ꝟo ve lut in actu:nihilomin⁹ ex his efficiť vna tertia q̄ non min⁹ in actu ſcđa. Cui dictū ē oīa cōpari. ¶ Et ad de clarationeꝫ ſil'r dōm:ꝙ ex tribus calorib⁹ vt oñſum vn⁹ tertius ↄſurgit q ē forma ⁊ gubernator mēbroꝝ. ¶ Ad aliđ qd dōm iā appet qm̄ ex duab⁹ cōſurgit ter tia. ¶ Ad aliđ ſil'r dōm:alteratio eni magis tertie at tribuēda eſt nāe q̄ alicui duaꝝ. ¶ Ad aliud ꝙ non a nā dōm ꝙ nō ē ſimpl'r actu ↄpl'o inata:ſꝫ vtrūqꝫ poᵉ tactū rel'one ↄpl'onis fluētis:neqꝫ ex his duobus fit vnū q̄cūqꝫ mō. ¶ Ad aliđ qd dōm iā viſum:nō enim in terre naſcētib⁹ ⁊ alijs q̄riť cōpl'o ſimpl'r ⁊ ad finē ipſoꝝ:ſꝫ p rel'onē ad nāꝫ hois eiuſqꝫ finēitētū a medi co. Talis enim ipſius cōſideratio:reliqua vero natu ralis magis. ¶ Differentia. cxxxvij.

Quod nō ſit aliqua medicina temperata monſtrať:qm̄ collꝫ. 5. Meli ca.3.poſt pnci.
us eſt approbare diſtēperantiā medicie ¶ Adhuc in pncipio farmacoꝝ. Uolo p diſt.1.c.1.cir. principium.
medicinā rē de cuius ꝓprietate eſt vt noſtras alteret nās. Conuertit enim corpis nām ſm Ioānitiū ad ſe. In iſagogis. tra.rep nō nā liū.rub.đ mo dis potationū to.2.ſu.1.ca. 15.ant. med.
Qđ aūt tēperatū nō alterat neqꝫ trāſmutās ad ſe cō uertit:hoc enim ipſo dī tēperatuꝫ. Amplius portitor medicine patiť a calore innato q eſt in nobis p ſcđa. Calor ēt deducēs in actū eius potentiā diſtēperatus extat cū vehementer ſit calidus. Qđ aūt h⁹ tēperatū nō pmanet. ¶ Rurſus, medicina dī tēpata ab effectu q ex ipſa vt dicūt reſultat in corpe. ſꝫ nullus pōt tēpa tus reſultare cū id fiat mediāte ↄrietate ac paſſiōe ⁊ actiōe. Ubi aūt interueniunt tolliť tēpamētum. Pa/ lin ſi eſt medicina temperata vel erit ſimpl'r:qđ nō ſit cū oē ſimplex q̄litates habeat in ſummo:aut cōpoſi/ ta:ſꝫ nec hec:q₂ cōpoſita ſūt media hñtia:huius q̄dē magis illius ꝟo minus. dīa. 18. Sil'r in oī nā eſt ali/
Tex.com.17. — qd forme ⁊ aliqd māe. 3ᵒ de aīa. que aūt talia tēpata fore non pñt. Eti. ea poſita cū dicať ad corp⁹ tēpatuꝫ oporteret h⁹ exiſtē. Id aūt nō reperiť:q₂ ei⁹ opatio/ nes exiſterēt h⁹mime tāqꝫ nullo hñte optimas opa/
lib.3.tex.c.73. — tiones oēs. in techni. Itidē ſi medicina ens tēpata cor pori occurrat h⁹ erit cōiunctio ſimilis cū ſimili. Qđ aūt tale incitat ad furiam:velut enim ignis efficiť in igne:itaqꝫ nō eſt medicinā tēperatā repire.

Oppoſitum huius cōiter teſtanť medici. Pa lin:deus ⁊ nā de cōtingētib⁹ ēt aliter ſe hñe ſm Ari. in pleriſqꝫ:locis ſp qđ meli⁹ opa
col'.2.celi.t.c. 50.⁊.2.đ.p.an. ca.14.poſt pn. ⁊.5.de ge.an. ca.8.cir.princ. — tur. Cū itaqꝫ ſit medicinā diſtēperatā repire amplius ⁊ temperatā erit. ¶ Adhuc ars imitať nāꝫ. ſꝫ in nā ē aliqd dare temperatū vt corp⁹ ſp ſanū:itaqꝫ ⁊ in arte. Sꝫ medicina ⁊ ꝓprie cōpoſita initial'r ſaltē eſt ab ar te. ¶ Rurſus ſi ad qđ referť eſt:⁊ qđ attribuiť exiſtet ſed corp⁹ tēperatū teſtať Ga. cui debeť ipſa: propter
pᵒ ↄplenumca. 6.poſt pnci.⁊ poſt me.⁊.c.9. poſt principiū — qđ ⁊ medicinā erit reperire temperatā.

Propter primum q̄dē ſciēdū ꝙ q₂ me/ dicina tēpata ē medi cina:pmit⁹ videať qd ſit medicina ⁊ qd tēperata me dicina:⁊ q₂ opponiť ⁊ cōuenit cū cibo id ēt mōſtreť: qd ēt ſit cib⁹ ⁊ q̄lis h⁹. Quid āt ſit medicina ⁊ q̄t di/ cať modis dīa oñſuꝫ 3ª ⁊ anriori. Propter illud q̄qꝫ amplius dicať ꝙ ipſa eſt id q̄litate cui⁹ eſt aīatū alte ratiōe pmutare. nō enim medicina ꝓpe ſubam ſubie/ ctā ſꝫ q̄lita tē ipo₂tat:cū ei⁹ ſit pmutatiōe alterare qđ in q̄litate reptū ē ſola ⁊ ꝓpe tertia. puta paſſiōe ⁊ paſ ſibili q̄litate. Cū additiōe ꝟo alteratiōis ipceptibilis fere rō ↄſurget tēpate medicie. đ q̄ q̄dē farmacoꝝ qn
diſtin.8ª.ca.2. in principio — to. Medicina tēperata eſt q̄ cōſequiť ex tempamēto ſuo vt ſit ſimilis cōplexioni corporis qđ per eā medi catur ex via ꝙ non exiccat ipſum neqꝫ calefacit neqꝫ ifridat neqꝫ hūectat. ita vt non noieť cal'a:frida:ſicca vel hu. Eſt aūt cibus corp⁹ paſſibile a cibato cui⁹ eſt
diſtin.1.cap.1. circa principiū — ipm ſaluare ac augmētare. vñ ſimpliciū p. Uolo per

cibū oē de cui⁹ ꝓprietate eſt vt augmētet ſubaʒ nr̄aʒ
lu Iſago.tra. ⁊ addat in eā. ⁊ Joānitius. Cib⁹ reparat ordie recto
ꝑ nō nāliuʒ corpis integritatē. Cib⁹ itaqꝫ tēpat⁹ erit cui pfecti⁹ i/
ubricād mo. ſunt hꝫ: qlis ē caro dr̄ia laudata. 68. ⁊ vinū. 70. ⁊ pa
ſtationum nis Ga. ⁊ carnes collꝫ. 5. Meli⁹ eteni ē tēpantiā cibo
itoꝝ. 1. cap. 2. appropriare diſtēpantiāqꝫ medicie. Cib⁹ nāqꝫ ſua v/
oſt pn^m. ⁊ in tute ⁊ ꝑpatiōe hꝫ vt ꝯuertat ad hūitatē ſil'em hūidi/
edio. tati radicali ⁊ calori cibati. Cui⁹ qdē tēpantie ꝓpinq̄
.3. poſt pnc. eſt q̄ medicine. ſꝫ differt qꝛ nō hꝫ potētiā reſtaurandi
ptē ex corpe depditā niſi fortaſſe p accn̄s. Et iō nō pōt
qs vt ſic ex tēpata nutriri medicina: ⁊ ſi tm̄ aſſumat ð
ea q̄ʒtū de cibo comedit. Aliqd aūt dupl'r iuenit ceu
duplex hꝫ eē: pō. vꝫ. in actu: diuerſis tm̄ horis. Idē nā
qꝫ nūo pus extat pō demūqꝫ actu. In diuerſis aūt eꝫ
cū oē qd deducit de potentia in actuꝫ p aliqð fit actu
ſtia prece^te in vt tactū pus. Potētia aūt triplex in preſentiaꝝ extat:
rg ..ad opp^m ꝓpinq̄: remota ⁊ media. Propinq̄ qdē paꝝ diſtās ab
actu ceu potētia ſanguinis in carnē. Media vt q̄ chi
olli^r ca. 1. cir. li. Remotior ſicut cibi forinſeci. ꝯpl'onū tertio. Act⁹
n. ⁊. ca. 2. v. ſi. aūt duplex: prim⁹ vt forma dicta ēt potentia ſcða ⁊ ſe
cundus. vt differentia. 16. Conſiderandum quoqꝫ vl/
terius ſcðo ꝙ opus ſit canōe quo in cognitionē pue/
niamus cōpl'onis medicine quo nō obſeruato errāt
medicinalia laudabilia coapplicātes: ignorātes vbi:
irca pncipi. qñ: q̄ʒtū: q̄liter ⁊ q̄ʒdiu. Et iō libro laudāt: expimētoꝝ
cibi ſacrificioꝝ: qꝛ ⁊ ſi nō ꝓſūt nocere tm̄ nō pn̄t. Naʒ
medicina ſic danda eſt vt cōferat. Si aūt nō ꝯfert nō
. techni cō. oꝫ vt noceat. Haly hypocratiçās. Eſt aūt hui⁹ cogni
18. in medio. tionis ſemita duplex: vna qdē extriſeca coadminicu
latiua: dr̄ia expoſita pma: necnō ēt ſcða. Reliq̄ itriſe/
ca ⁊ eēntialis duplex exn̄s. vna qdē ē experiētia ⁊ al
tera ratio ſicut duo nobis inexiſtunt: ſenſus puta ⁊ i/
tellectus. Prior ſiquideꝫ eſt ſeptuplex ſeu octuplex.
Prima ꝙ ſit medicamē ꝓbandū vacuuꝫ oi qualitate
accidentali vt oſtendat eius actio ⁊ virtus ſicut ma/
nifeſtat aq̄ facta calida calefaciēs ⁊ īfrigidās. Scða
vt expiat in paſſiōe ſimplici ceu ethica ⁊ nō cōpoſita
vt quotidiana vel alia. Tertia vt ea medicent egritu
dines oppoſite donec certificet: velut ſcamonea ꝯ̄ria
opatur forma ⁊ qualitate: Quarta vt ſit virtus me/
dicaminis p oppoſitū equalis potentie paſſionis ēt i
eodē ḡdu ſaltē cū pti occurrerit patiēti itegra. Quin
ta ꝙ ꝯſideret ſi mox calefaciat ⁊ īfridet applicatū vl'
lōga īteruenīete hora ꝯ̄riū opet. Ipſi⁹. n. accn̄talis ſic
eſt actus. Sexta vt ſit actio eius ſꝫ aſſiduationeꝫ vel
ſaltē ad multū calefaciēdi vl' īfridādi in oi corpe vna
vnoquoqꝫ tpe: qm̄ tūc eſt ipſi⁹ opatio p nām: ſi aūt ſe
cus accn̄te. Septima ꝙ ſit eius calefactio vel refrige
ratio in corpe ad qð refert puta hois ceu conium vel
cicuta hoieꝫ iterficit. nutrit āt turdū. dr̄ia. 15. Octaua
vt diſtinguat inter cibū ⁊ medicamē ſicut dn̄ſum. Se
mita vo rōcinationis ſumit ex effectibus qualitatuꝫ
pmaꝝ q̄tuor ſcðaꝝ dictaꝝ qn̄ʒ ſubaꝝ vt duri: mollis:
aſperi: lenis ⁊c̄. ex qbus conſurgit tact⁹ ⁊ tertiū ſicut
ſaporis: odoris ⁊ coloris: per pmos nāqꝫ in cognitio
ne deuenim⁹ cōpl'onis medicine p id quod eſt facili⁹
aut difficiliuſ alterari a calore ac ex celeritate coagu
lationis ex frigore ⁊ difficultate. ſi. n. celeriuſ trāſmu
tatur in ſuum ꝓportionabile calida eſt vel frigida. ſi
autē tardius oppoſita. Sapor autē not⁹ ē dr̄ia. 145.
odor. ſed color. 64. Et noſce ꝙ cognitio p saporē per
fectior eſt ea q̄ odore ⁊ colore. appropinquant enim
tactui maxime ⁊ eſt ipſe qn̄qꝫ. Cōſequēter p odorem:
diſtin. 5. cap. 2. minime vo p colorē. ſimpliciū q̄rto. Sonum autem
hic tacēt ceu in alijs ſimpl'r plurimis. Hec Ga. de ſim
lib primo. plicibus. Haliab. A. practice ac canonis ſecundis: ⁊
Heben gueſo ſimplicium parte prima.

Propter ſecundum vo ſciēdū: ꝙ ali/
qui motiuis pſua
ſi pmiſſis. Aut Auer. ſmone medicinā negarūt tēpa
tā: imo corpuſ ēt tēpatū. dr̄ia. 18. Quoꝝ ibidē appuit
iam defectus ⁊ tertio videbit dicendoꝝ.

Propter tertium qdē ſciēdū pmit⁹ ꝙ ē
medicinā dare tēpa/
tā. deinde mō quo: ⁊ tandē q̄ illa exiſtat. ¶ Propter
huius pmū ſciēdū: ꝙ medicinā tēperatā eē cōiter ꝯte
ſtant medici velut ⁊ corpus hui⁹ cui refert. Qð ⁊ rō
cinatio ſil'r cōfirmat: ꝙ ſi vnū ꝯ̄riū eſt in nā ⁊ reliquū
ſcðo ce. ⁊ mū. Cōtraria enim debēt eſſe paria. Cōmē. Tex. cō. 18.
p ce. ⁊ mū. ſed medicinā diſtēpatam eſt multiformeꝫ cō. 24.
repire cū multimodus ſit a temperamento diſceſſus.
Rurſus. ſi eſt dare impfectū ⁊ pfectū: qꝛ ꝯ̄ria ſūt i eo/
dem gn̄e quoꝝ vtrūqꝫ nām aliquā dicit. Sꝫ medicia
repit impfecta vt diſtēperata. Palin. vbi eſt dare ma
gis ⁊ min⁹ ⁊ mediū qð eſt tēpatū: ſꝫ magis eſt repire
in medicina vt magis cal'am ⁊ frigidaꝫ ⁊c̄. Itidē. oia
q̄ hic ordināt ad hoiem vt neceſſaria vel iuuatiua cū
ſit vltimū qd ⁊ cōpletū a nā intentū. dr̄ia. 5. Medicia
vero tempata ei neceſſaria exiſtit ac vtilis ſm finiuꝫ
diuerſitatē eiuſdē. Eti. qð mutat corrumpit ⁊ alterat
nō ſeruās quā ex pncipio aſſūpſit cōſiſtētiā eget ꝓcu
ratione. tale qdē eſt corp⁹ hūanū ēt q̄ʒtūcūqꝫ tēpatū.
in techni. Procuratio aūt ipſi⁹ medicina pficit maxie lib. 3. tex. cō. 6.
tēpata cū ſit nāe amica. Erit igit medicinā tēperataꝫ
dare. ¶ Propter ſcðꝫ iſtius ſciēdū: ꝙ medicinā ac ci
bū dicet qs tēpatos eo ꝙ menſure el'ntoꝝ ⁊ q̄litates
in his inuēte ſint eq̄les ⁊ ꝓportionabiles his q̄ repe
riunt in hoie: qð ſtare nō pōt: qm̄ ſic nulla medicina:
neqꝫ ēt qð plus dicet cib⁹ tēpat⁹ hoi niſi caro hūana
collꝫ. 5. cū que gallinarum caro vel hedoꝝ ſimilitudi ca. 24. p⁹ me.
ne quadā tm̄ remota: cū ⁊ terre naſcēſ nō ſit cal'm niſi
potētia. Calidū enim ipſius vt tactum: nō parum re
miſſuꝫ ē valde ac potētionale tm̄ reſpectu caloris cor
poris cū ſit actu. Medicinā igit ſic nō eēt repire tēpe
ratā. Et iō fortaſſis dicet medicinā fore tēpatā pp ꝓ/
portionē mēſuraꝝ el'toꝝ: quā hꝫ in ſeipſa: vt medici/
na in q̄ dn̄at el'ntū calidū dicat ca. in q̄ vo frigidū fri
gida. ⁊ illa dicat tēpata in q̄ nullū hoꝝ dn̄at. Sed id
ēt ſtare nō pōt: eo ꝙ plures res in cōpl'onib⁹ ſuis ca
lidiores tēperate corpori humano extāt frigide: ceu
muſtum ebibitum. bulliēs enim extra ei⁹ manifeſtat
calor: ipſum tm̄ eſt corpe frigidius hūano ⁊ ꝓprie qn̄
nondum propinquū eſt vniforme: ac econtra res ſūt
inuēte frigide qdē eēntia: corpis tm̄ comparatione ca
lide velut vinū qð vetus. ¶ Propter quod opꝫ dice/
re ꝙ medicina vel cibus non dicit tēpata vel alia niſi
cōparatione pmutatiōis quā a noſtro ſuſcipit corpe.
vnde p pma. Qn̄ de medicina dicitur ꝙ eſt tēperata: do. 3. c. 1^r. poſt
nolumus dicere ꝙ ſit temperata certe vt temperamē medium.
to ponderis: cū id oſtenſum ſit fore impoſſibile. diffe
rētia. 18. Neqꝫ ꝙ temperamēto humano in ſua ꝯpl'o
ne ſit tēpata. ſi eni ita eēt: tūc eniꝫ ex ipamet foret hu
mana ſuba: eo ꝙ formal'r eēt talis: ⁊ nō effectiue: niſi
corpus humanū viuens occurrens alteri conferent.
Sꝫ volumus qn̄ propter calorē qui ē in corpore hu
mano patiet q̄litate afficietur que hois qualitatē nō
ſupergrediet in aliqua duaꝝ extremitatum equalita
tem excedētiū ſimpliciū vel cōpoſitarum. Sil'r audiē
dus eſt in complexione diſtemperata ſermo. Quod 5. c. lꝫ. ca. 24.
Auer. viſus eſt debilitare: qꝛ cū medicina ſit frida in verſus finem.
q̄rto gradu eſſet dare in corpore nr̄o friditatē actua/
liter in eodē ḡdu: qð nō oꝫ ſiqs diligenter conſideret:
quod dicet differentia conſequēti. Dicit etiā ꝙ cano collꝫ. 5. ca. 25.
nes demōſtratiui: qs conati ſunt Ga. ⁊ alij medici in in principio

hoc facere nō ſunt niſi ſigna opinatiua. In iſtius q̄qꝫ medicine tēperate: ſicut ⁊ in alteri⁹ cognitionē pueni mus expientia p ſenſum accepta octo canonib⁹ recti ficata. Et rōne ſūpta a ſuba: quātitate: vt grauitate ⁊
co. 108. v. fine leuitate: lꝫ cōmētatoꝛ. 2. de aia. eas ſubas dicat q̄lita te: ſicut tactu: ſapoꝛe: odoꝛe: coloꝛe: atqꝫ facilitate per mutationis ⁊ paſſibilitatis ab igne ⁊ talib⁹ ac ei⁹ op poſitis. dr̄ia poꝛi. ℭ Propter hui⁹ quoqꝫ tertiū ſcien dū q medicina q̄dā eſt ſimplex temperata: vt in vni uerſo: vt coꝛpus humanū in toto ente. Alia in genere ſicut aurū. quedam in ſpecie velut perfectioꝛ roſa vel ſcamonea. In qualibet enim ſpecieꝝ eſt ita tempera tum reperire ⁊ diſtemperatum: vt ficulneā bonas ⁊ malas ꝓducētem ficus aut canē māſuetum domeſti
ca. 6. poſt me. cis ⁊ iracūdum oppoſitis: cōplōnuꝫ pmo. Pōt nāqꝫ quid cōparari vel ad ea que ſunt extra. ⁊ hoc duplr aut vniuerſaliter cum medicina tēperata comparet ad entium omnia vel particulariter vt ad coꝛpus op time cōſtructum aut ad ea que ſunt intra: ceu qn̄ vna medicina in eadē ſpē alia tēperatioꝛ dr̄. Medicina q̄ qꝫ tēperata duplex exiſtit. ſimplex: vt a nā ꝓducta: ⁊ ab arte cōpoſita. pꝛima quidē vt oleum ⁊ continens quale quod veris: ⁊ ſecūdo coꝛpoꝛa conſimilia ſe in cōtinēti cōmēſurato tāgentia. ſimpliciū ſcd̄o quaruꝫ
diſtin. 3. cap. 2. poſt pꝛincipiū altera talis eſt potētia vt oleū: altera v̄o actu: vt cōti nēs ⁊ coꝛpa p̄tacta ⁊ ſilr̄ aq̄ cuius vna medietas fue
ca. 9. poſt pn. rit nix ⁊ altera feruēs aq̄ ↄplōnū ⁊ pmo pmis. Scd̄ꝫ
do. 3. c. 1. i me. v̄o. A. tertio. 11. ⁊ de medicinis coꝛdis ponūt plures
trac. pmo. c. 8. tēperate ⁊ coꝛdi ꝓpꝛie: vt hyacintus: ſaphyr⁹: ſma
trac. ſecundo ragd⁹: auꝝ ⁊ argētū ⁊ bugloſa. Et aggregatoꝛ iſtis anumerat amplioꝛes vt citrū: macis: capillus ve. ſpa gus: andachocha. liciū: ſebeſtē: lens: cera: tereniabin ⁊ caſſiafiſt. In qb⁹ nomē tpate dilatat ampli⁹ medici ne cū haꝝ pl̄es a multis notent diſtēpate. Tertio v̄o
diſt. 2. c. 3. v. fi. farmacoꝝ. Camōilla adeo dr̄ tpata: vt hāc dijs offer rēt ēt in ſacrificio. Cōpoſita q̄qꝫ erit q̄ cōponit ex tpa tis vt caſſiafiſtula ⁊ tereniabin. Aut ex diſtēperatis oppoſitis directe vt q̄ ex camomilla calida ⁊ ſicca in p̄ gradu: ⁊ viola frigida ⁊ humida in eodeꝫ. Et ſic in alijs gn̄ib⁹ vt eoꝝ māſionib⁹ oppoſitis ex equo plu ribus aut paucioꝛib⁹ medicinis aggregatis.

Propter quartuꝫ qdē ad pmū dōm q lꝫ medicina vt oñſuꝫ poſſit dici tēpata: tn̄ relatione cibi ⁊ p̄cipue foꝛmalis tēpamēti coꝛpoꝛis hūani plus hꝫ p̄dicari diſtēpera ta q̄ꝫ equalis: cum nec foꝛmalr̄ ſit tēpata. Foꝛet eni iā ipſamet hominis nā: neqꝫ in ſubam coꝛpoꝛis conuer tit. ℭ Ad aliud dicēdum q alteratio eſt duplex velut ⁊ paſſio. vna qdē ē pmutatio corruptiua a ↄrio: ⁊ tal̄ alteratio nō ē medicine tpate: ſꝫ ineq̄lis ⁊ coꝛruptiue. Eſt ⁊ alia q̄ eſt potius ſalus ⁊ pfectio eius qd̄ afficit coꝛpoꝛis ab ea: qualis que medicie temperate. lꝫ. n. alteret: nō eſt hꝫ tn̄ alteratio curanda. vnde pꝛimo ſe
do. 2. c. 15. poſt medium cunda. Medicina temperata ⁊ ēt nutrimētū abſolu te mutat a coꝛpoꝛe ⁊ nō mutat coꝛpus mutatione de q̄ ſit curādū. ℭ Aut dōm q in applicatione pma ad coꝛpus ⁊ in ipſo fieri modica interuenit alteratio. ſꝫ poſt tēpus applicationis ⁊ in facto eſſe potius ab al teratione conſeruat. vnde aliqui dixerunt Gal. cōmu niter ſumpſiſſe alterare ad pmutare ⁊ ad ipſum ꝓhi bere. Nam in coꝛpoꝛe temperato quantūcūqꝫ ſi dꝫ eē vita opꝫ actionem interuenire ⁊ paſſionē: cū ⁊ v̄tutiſ vitalis aliquid ſit paſſio ⁊ aliquid actio. pꝛimo pma Quando aūt dicit Ioannitius medicinam conuerte
do. 6. c. 4. v. fi. re nām coꝛpoꝛis ad ſe: loquit de diſtemperata magl. ℭ Ad aliud iam quid dicendū apparuit: quoniā ta lis paſſio cū fuerit inſenſibilis fere perfectiua ſtat cū medicine temperamēto: neqꝫ caloꝛ diſtēperat⁹ eſt in ſe ⁊ nāe ad cutē. Cōtēperatur etiam eius caliditaſ ex affectiōe quā ſuſcipit a frigidis ptiū. ℭ Ad aliud ēt ſimiliter dōm: qm̄ hꝫ cōtrarietaſ neceſſaria eſt etiam in coꝛpe tēpato vt actio interueniat ⁊ paſſio ſine q̄ nō p̄t aiatū eē ſaluatiua ens ⁊ nō perēptiua. ℭ Ad aliō dōm q ⁊ ſimplex fere repit me[na] tēpata vt ⁊ nos cō tinēs ⁊ nō ſolū cōpoſita: neqꝫ i ipſo ſūt q̄litates: qꝛ fo rēt in ſūmo. Nō. n. elr̄ntū ſimplex eſt vere: ſꝫ cōfractū ex nā ignis per radios inducta deoꝛſū fumoſitate ter re: vapoꝛe aque ⁊ aere plurimo. Id tn̄ tēpamētū ma gis referēdū ad q̄ coꝛpis extriſeca q̄ꝫ ad interioꝛa: vt ſpūs p̄cipue: qꝛ aer circūdās nos valde eſt frigid⁹ cō paratōe ↄplōnis ſpūs innati. p̄ ſcd̄a. vn̄ pmo ſcd̄i ſim doc. 2. ſū. 1. ca.
pliciū: ad exterius magis ē referēdus ꝓnūciās aerē 2. in pncipio.
q̄nqꝫ maioꝛis calefactionis q̄ꝫ coꝛpus: ita vt hō non vt ar⁹. 3. v. fin.
poſſit tolerare: ſed ab ipſo vt intēpatū cogat fugere. Silr̄ eſt ponere vt mōſtratū eſt cōpoſitā tēperatā. Et qd̄ deducit negās illd̄ eē ſublatū fuit. dr̄ia. 18. ℭ Ad aliud ſilr̄ patuit idē. nō. n. eſt intētio Ga. aſſerē q coꝛ pus nō inueniat hn̄s opōnes optimas: aliogn iā de cideret in dogma ſempiterne paſſioniſ: qd̄ is reſpuit
p oē: ſed poti⁹ hoc impugnare ſatagat dicētes ſꝫ nāꝫ vt. 2. technis ⁊
eos nullum coꝛpus optimas cūctas haberet actōeſ: com. 22. ⁊. 3.
qd̄ falſum extat vt oñſum dr̄ia. 18. ℭ Ad aliud qdem tex. 73. ⁊. 3. cō
dōꝫ. dr̄ia apparuit. 116. Simile nāqꝫ duplex in ſpecie plexionū. c. 4.
⁊ nā: qualis etiam cōiunctio medicine temperate cū in medio.
coꝛpoꝛe huius: ⁊ talis non citat ad furiā ⁊ deſtructio nem: ſed placat potius ⁊ conſeruat. Eſt ⁊ ſimile in ge nere diſſimile tamē pꝛioꝛi ⁊ id furiā īducit: ceu enim ignis in igne efficit ab eo. ℭ Dr̄ia. cxxxviij.

Q humidum frigido cō iunctū poſſit vltra ſcd̄m gradū eleuari oñdit: qꝛ ponimus vnicuiqꝫ medicinaꝝ ſuper quā vincit aliqua quatuoꝛ virtu tum: puta caliditatis: frigiditatis: ſiccitatis ⁊ humi
ditatis gradus q̄tuoꝛ. 5⁰ ſimplicium pharmacoꝛum. diſt. 8. ca. 2. cir
ℭ Amplius. quotiēs dr̄ vnū ↄrioꝝ ⁊ reliquū ſm to ca. pꝛincipium
picos. Sed calidū ⁊ ſiccū qd̄ eſt contrariū frigido ⁊ lib. 1. ca. 12.
humido dr̄ q̄tuoꝛ modis cū ſit calm̄ ⁊ ſiccū inuenire in quolibꝫ quatuoꝛ graduū vt camomille: cētaurea: hyreos ⁊ eufoꝛbiū. ℭ Adhuc. q res nō inueniat tal̄ aut erit ex pte frigiditatis aut hūiditatis: nō qdē fri ditatis: qꝛ qd̄ operat ineq̄li tpe efficacioꝛis q̄litatū tē poꝛi vt calitatis vehementis ⁊ eleuate v̄tutis exiſtit. Sed frigiditas eq̄li tpe agit in coꝛpus: ceu caliditas
vn̄ ſeptimo de inge. Que tpis emēdationis paria q̄ capl̄o. 5.
dā mō ſunt caliditati ⁊ fri. ⁊ p̄ q̄rta. ⁊. 3⁰. 13. idē ſcribi ca. 2. poſt pncꝰ.
tur ſimplr̄: q calefactionis ⁊ fridationis eſt tp̄s vnū. trac. 1. cap. 24.
Neqꝫ ēt rōne humiditatis: qꝛ ↄplō humana in quaꝫ poſt pncipium
cōcidit actus eſt ⁊ humida: humidū vero cū humido iūctū vigoꝛatū ampli⁹ poterit eleuari. Sil̄e nāqꝫ ſili adueniēs ad furiā incitat ⁊ velut ignis efficit i igne. ℭ Itidē ceu ignita ſe hn̄t ad ignē: ita ⁊ aq̄tica ad aq̄ꝫ ſed dictū eſt q inueniri pōt calm̄ ⁊ ſiccū in q̄rto gra du. Et ſil̄e ſicut ſit reperire frigidū ⁊ ſiccum in q̄rto gradu: vt papauer nigꝝ ⁊ nux methel. erit ⁊ frigidū ⁊ humidū in q̄rto. Qd̄ firmat: qꝛ frigiditas in frido ⁊ ſicco: vt in terra nō ē ꝓpꝛia: ſꝫ acq̄ſita. vt oñſū dr̄ia. 12. In frigido v̄o ⁊ humido: velut in aqua exiſtit ꝓ pꝛia. vn̄ ⁊ foꝛtioꝛ. Si g̊ frigiditas cū ſiccitate ad q̄rtū eleuat gradū: eleuabit ēt cū hūido nō min⁹. Pl⁹. n. v̄tutis vr̄ acq̄rere frigiditas ꝓpꝛietate ipſi⁹ ad aquā q̄ꝫ ſit ipſius remiſſio pp humiditatē. ℭ Ampli⁹. plu res febꝛiū ſunt calide ⁊ ſicce in quarto cum ſenſibilr̄ act⁹ deſtruāt. Cura v̄o pficit per contrarium in toti

ꝉ.tex.cõ.97. dẽ ꝑ oppoſitionẽ graduũ.in techni. Oppoſitũ ỽo eiꝰ
hꝫ fridũ factũ eſt ⁊ hũidũ. ¶ Adhuc.ꝑtiũ q̃dã ita fle
xibiles ⁊ molles ↄſiderantibꝰ ⁊ tãgẽtibꝰ apparẽt: vt
ſi volueris eaꝝ ꝑticulas palpare defluãt cito a digitiſ
ꝯ.poſt me. velut aq̃.ꝑ de morbo.⁊ 3° ꝑ⁴. Apoplexia nõ ẽ aliõ ni
ſlr trac.5.ca. ſi mollicia totiꝰ corꝑis. Spaſinꝰ ẽt cõficit̃ ex hũidita
in m.dio. te. Si ergo vltra ſcõm gradũ amplius in his attollit̃
humiditas ſimplex oiſaria: multo plus eleuabit̃ fri/
giditati coniuncta. Frigido igit̃ humidum ↄiunctum
vltra ſcõm poterit gradum protendi.

Oppoſitum ỽo hꝰ Meſ. de ſimplicibꝰ ca. de
pſilio. ita: q2 ſubam expãſam ſu
ꝑ corticẽ pſilij: inq̃t Ruffus fridã eẽ ⁊ hũidã in 3° ⁊ ex
ceſſit. Et dicit Dya. Eſt in 2° ⁊ eſt veriꝰ. Jnq̃t eni Hip.
in epidimia. Nõ eleuat̃ res frida iuncta cũ hũiditate
vltra ſcõꝫ gradũ. Et Ga. dixit. hũida res nõ tranſgre
dit̃ metã vſqꝫ ad quã põt regimẽ hoĩs extẽdi. ¶ Ad
ſex cõ.35.vſ/ huc. fortiꝰ agẽs vilioris duplat actũ eq̃s ceterꝭ.7. ap
in finem parẽs phyſicoꝝ. Sꝫ calidũ ⁊ ſiccũ ſũt forte agẽs cũ i
ſe hẽat efficaciorẽ actiuaꝝ ⁊ reſiſtẽtiorẽ ampliꝰ paſſi
uaꝝ. fridũ q̊ꝫ ⁊ hũidũ ecõtra. Sꝫ calidũ ⁊ ſic. eleuat̃
ſolũ ad 4^m^ g̃dũ. ¶ Rurſus hũidũ hebetat ⁊ ĩpedit ñ
ſolũ frm̃ immo ⁊ calidũ eo ỽtuoſius: ita vt nil veriuſ
calidum ⁊ hũidũ deſcribat̃ in tertio. Jtaqꝫ frm̃ iũctũ
in humido infert̃ ẜm gradum nõ poſſe ꝑtrãſire.

Propter primum q̃dẽ ſciendũ: ꝙ q̃d ſit
frigidũ ⁊ humidum
quot ẽt modis dicat̃ viſuꝫ eſt dr̃ia.15. Fridũ ⁊ hũidũ
hic queſitũ relatũ eſt ⁊ nõ in ſũmo vt aque: neqꝫ actu
ſed potentia. Quid autem ſit gradus ⁊ q̃ũo diſtiguã
tur oſtendetur differentia ſubſequenti.

Propter ſecundum ſciẽdũ ꝙ ſapiẽteſ
viñr in hoc q̃ſito
diſſonare nõ paꝝ. Apparuit.n. iam ex Meſ. frigiduꝫ
⁊ humidũ gradũ nõ trãſceũtẽ 2^m^. Jſaac ac. A. ponũt
Jn diet ptibꝰ frigidũ ⁊ hu. in 3° fungũ. Cũ q̃bus aggregator ẽt cõ/
rub^ca^ propria cidit. portulacã quoqꝫ ſempuiuã ỽgã paſtoris in eodẽ
ꝑticule tertie ſilr̃ collocat. Sed portulacaꝫ Jſaac ⁊. A. lꝫ ponãt fri
2.can. trac.2. gidã in tertio humidã dicũt i ſcõo. Sempervua ſilr̃
capitulo. 275. ⁊ ỽga paſtoris frigide ⁊ ſicce in ſcõo ponunt̃ a reliq̃s
ca.35.n°. 93. Secundo equidem practice pſilium locat̃ frigidum
⁊ humidũ in tertio: portulacaqꝫ lactuca ac alia non
pauca. q̃nto tñ terapentice ponit̃ lactuca frida ⁊ hu.
in fine ſcõi: ſed excedit̃: q2 frigiditas ⁊ humiditaſ eiꝰ
non eleuat̃ vltra ꝑncipium ſecũdi gradus. Et iõ. A.
inquit. Dico ꝙ ille qui dixit lactucã frigidã in tertio
2.can. tract 2. iudicat̃ õ ipſa ꝙ eſt mali nutrimenti ⁊ pauci: ⁊ nõ eſt
capitulo. 452. ita. Et vꝫ ꝙ ipſa ſit in ſcõo. Põit ẽt. A. pruna frigida
2.can. tract 2. in ꝑncipio ſecundi ⁊ hũida in tertio. alij vero ipſa lo
capitulo. 536. cãt in ꝑ gradu frigiditatis ⁊ humiditatis. Meſ. autẽ
de ſimplicibꝰ humectat ea in ſcõo. Jn calida ⁊ humida cõplexione ſi
rubrica propria cut in alijs ẽ diuerſitas plurima. Aggregator.n. po/
nit çinçiber: granũ çelin: enulã ⁊ tapſiã calida ⁊ hu.
in tertio. Alij ỽo teſtantur hec ſicca vel non humida.
2.can. tract.2. Dictũ ẽ ẽt. A. granũ pini minus ponere calidũ ⁊ hu.
capitulo. 308. in tertio. ſcõm ỽo Jſaac pinee ſunt calide i ſcõo: ⁊ ſic
Jn dietis ꝑti. ce in primo. iuxta vero Auer. calide ſunt ⁊ ſicce i ter/
ꝑti^a^ 2. rubri/ tio. apud q̃dem aggretorẽ calide ⁊ hũide in ꝑmo. aũt
ca vlti^a^ dõm ꝙ vtcũqꝫ eiꝰ tollit̃ diſſonãtia: q2. A. paꝝ expreſ
5. collꝫ. ca. 40. ſit. Alij ỽo magnũ. Uñ ait: magnũ eſt ſicut eq̃le ad ca
in fine liditatẽ declinãſ: ⁊ augmẽtat̃ hũiditas eius. Jn paſſi
uis tñ ipſius q̃litatibꝰ Auer. ⁊. A. viñr plr̃m diſſonare
ſicut cõſuetũ in q̃ꝫmultis. ¶ Uel dõm ꝙ al's in. A. re
perit̃ in ſcõo. Diuerſificãt̃ ẽt q̃ꝫmaxime auctores i nã
viui argenti. dr̃ia.151. Que ob tãtas diuerſitates nõ
immerito põt dici cum collꝫ ſcõo de graduali mẽbro
cap.1. in fine. rum diſtributione ꝙ hic eſt pelagus in quo aliq̃s ſa/

tis haberet nauigare ſi tp̃s adeſſet. Cã ỽo diuerſita/
tis tãte põt ex duabꝰ cõſurgere rebꝰ. vꝫ. ex ꝑte rei de
q̃ hec extat inq̃ſitio: ⁊ rõne doctrine. Rei q̃dẽ vt me/
dicine duplr̃ aut corꝑiſ in quo cadit emperia: vel rei
que applicat̃ illi. Quãtũcũqꝫ enim duo ſint tẽperata
⁊ in locis tẽꝑatis: varietas tñ nõ parua eis occurrit
Corpꝰ nãqꝫ hũanũ fluẽs eſt cõtinue ⁊ trãſmutatũ i ſe
re inſtãti tꝑe. aphoriſ. initio. Rõne ſilr̃ medicie appli cõ. apho. ꝑmi
cãdo diuerſitas euenit ex ꝑte ſube quãtitatis: q̃litatꝭ: verſus finem.
tꝑis: loci ⁊ hꝫ. ita vt vna medicia vni ẽt morbo i vna
conferat hora. Jn alia ỽo noceat. ꝑ q̃rta ⁊ tertio.22. colr̃ cap. ꝑmo
Qõ totũ accidit ex mãe indeterminatiõe ac illiꝰ ĩor/ verſus finem.
dinatiõe. vñ. A. ſcõo methauroꝝ. Mã hec inordina/ tra. po teꝉ. ca.
tionis ẽ cã nõ potẽs certitudinẽ ⁊ ordinẽ in oĩbus ſu 7. verſus fineꝫ
ſcipe vt diuina ꝑꝑ qõ in centiloq̃o. Qui cognoſcit rẽ
ẜm ſuã mãm nõ ꝑuenit ad eius certã cognitionẽ. Nã
ꝑ mãm hẽmꝰ de re cognitionẽ dubiã ꝑ formã ỽo cer/
tã: ſicut ⁊ ampliꝰ ap̃et q̃dripartiti ꝑñ°. Scõm q̃deꝫ
ex ꝑte doctrine: q̃m̃ mixta ꝑ q̃tuor gradꝰ ſeriatim di/
ſtinguẽtes nullũ ꝑñt iuenire auctoꝝ auctẽticatũ ſuf/
ficiẽter: in cuiꝰ conuenirẽt põne: eo ꝙ Dyaſcorides ⁊
Ga. huiꝰ doctrine ꝑcipui fundatores medicias nõ di
ſtinxerũt ꝑciſe ꝑ gradꝰ: lꝫ Ga. id ꝓmiſerit in fine q̃nti
pharmacoꝝ. Jn ſexto enim ipſoꝝ: ⁊ in de ſimplicibꝰ
ad paternianũ ei ſcripto pauciſſimas in gradu collo
cauit: ſic neqꝫ almãſor i 3°. Et iõ poſteriores q̃ſi vagã
tes vt eis viſũ ẜꝫ diũſa ↄtigẽtia ea i g̃dibꝰ ordiauẽt.
¶ Sciẽdũ tñ ꝙ haꝝ diſſonãtiaꝝ ꝑt aliq̃ duplr̃ ↄſonã
tia inueniri: aut rõne gradualitatis: q2 inter tempera
mẽtũ ⁊ q̃rtũ gradũ ĩfinite ſũt mãſiões. dr̃ia ſequenti. Jn fine.
etſi ad.12. q̃nto ſimpliciũ reducãt̃ vnamq̃ueqꝫ q̃tuor
graduũ in tres ſeꝑando portiones. ꝑꝑ qõ ſit q̃ſi diffi/
nitũ q̃d inter vnã mãſionẽ ⁊ aliã: ⁊ demũ inter vnuꝫ
gradũ ⁊ reliquũ ꝑꝑ eas. Qõ eni tale in fine ꝑmi gra/
dus: ẽ ac ſi foret in ꝑncipio ſcõi. Et iõ ſimpliciũ ſexto capitulo. 43.
dicit̃ nõ raro aliq̃d eẽ tale vt anetũ vel calm̃ in ſcõo
gradu extẽſe aut in tertio reꝑſſe. Uel ex ꝑte diuerſita
tis eiꝰ qõ ponit̃ in gradu ẜm ꝙ ip̃m eſt tale nã vel ac
accidẽti: velut çinçiber aſſerit̃ a plurimis hũidũ in 2°
gradu nõ q̃dẽ ↄplexione nãli: cũ magiſ ſit ſiccũ in eodẽ.
Aut ẜm aggregatoreꝫ in tertio: ſꝫ accñtali. De tali ẽt
hũiditate multũ ꝑticipat tapſia ⁊ cepe vehemẽter ca
lide. Qui tñ in hac re familiariores viſi ſunt exiſtere
fuerũt Jſaac i cibis. A. cũ Meſ. Haliabbas eni q̃ſi ꝑ/
moꝝ minꝰ fortaſſis exceſſit aut ſubſedit. Serapio q̊ꝫ
ſiue aggregator medicaminũ cõpoſitã q̃litatẽ equali
g̃du volẽs ſuis vlibus areolis obtinere nõ ſic vt ꝑdi
cti variãs rõnes ſimplicitatis multotiẽs q̃litatis po/
tuit huius ſingulariter pãdere ỽitatem.

Propter tertium q̃dẽ ſciẽdũ: vt ampli/
us dr̃ia oñdet̃ ſequen
ti: ꝙ gradus põt duplr̃ diſtingui: vel rõne tẽperamẽ
ti ad pondus aut reſpectu temperamenti iuſtitialis.
Siquidem ꝑmũ ſic in vtraqꝫ qualitatũ ↄrietate qua/
tuor erit gradus reperire vt frigidũ ⁊ humidũ in q̃r
to: ceu entia metralogica: ſicut pluuiã: rorẽ: niuẽ. ⁊ ta
lia. Fungũ ẽt cũ ſpõgiolo. ꝑꝑ ꝓpinquitatẽ quã hꝫ cũ
ſummo frigidoꝝ ⁊ humidoꝝ. in recedẽtibꝰ ỽo ab eo
fortaſſis non reperit̃ qualitatum hebetatione. Fũgꝰ
nãqꝫ tuber aut ſpongiolus vidẽtur ex vaporibus aq̃
conſurgere modico fumo admixto terreſtri: ⁊ iõ non
apparẽt ſub genere vegetabilium cõtineri ỽtutũ ali/
quã habẽtiũ naturaliũ: ſed potius ex cõtinẽtia vapo
ris emiſſione fieri: velut capilli ⁊ vngues dr̃ia.54. Jn
quarto quoqꝫ calida ⁊ ſicca ꝑꝑ qualitatum efficaciã
plurima ſunt nota. Jn frigido vero ⁊ ſicco locãtur in
quarto papauer ni. opiũ ſuccus illius ⁊ nux methel.

Calida quoqꝫ ⁊ humida in ipſo reſpectu ſaltē tēpera
mēti relati nō reperio:imo ēt i tertio q̄ꝫpauca:vt gra
nū pini min⁹ aut nulla ⁊ quatuoꝛ a Serapi.ſignata:
q̄ tm̄ iſto mō gradualitatis oñdēt ad q̄rtū eleuari.Q̄
aūt calidū cū hūido aut frigidū cū ipſo nō tm̄ ⁊ in tā
tis poſſit eleuari hūiditas maxime vt oñdeꝛ extat cā
ꝙ aūt tal'r ſm vtrāqꝫ q̄litatiuā ꝯrietatē gradus repe/
riaꝛ q̄rtus:pōt pſuaderi.qm̄ has ꝯrietates:vt in el'n
col'. tex.cō. 26.⁊.31. doc.ſecunda tis ē in ſūmo ponere:q̄rto ce.⁊ mun.⁊ p̄ apparēs p̄ᵃ.
Sz ab illo ſūmo ꝯtingit motū ⁊ deſcēſum fieri ad tē/
peramētū.Fiet itaqꝫ ꝑ mediū multiplex ꝑꝑ lōgīqta/
tē diſtātie a tēperamēto ponderis fere punctali:vt vi
ſum dr̄ia.20.in quo grad⁹ erit q̄tuoꝛ aſſignare diuer
ſis māſionibus in vno quoqꝫ diſtinctis vt poſt ſūmū
eius qꝺ reperiꝛ in el'nto ſit quartus grad⁹:deinceps
tertius:demū ſcꝺs:tādē p̄mus:⁊ final'r tēperamētū:
Itaqꝫ q̄tuoꝛ grad⁹ ſm hūc modū diſtinctionis ipſoꝝ
in vtraqꝫ ꝯrietatū exiſtent.Si ṽo diſtinguaꝛ grad⁹ q̄
ad equalitatē iuſtitie adhuc calidū ⁊ ſiccū p̄cipue in
q̄rto ſit gradu repiri.deinceps frigidū ⁊ ſiccū:calidū
⁊ humidū:⁊ frigidū ⁊ humidū mime:Sz vix ⁊ i pau
cis aut nullis hec duo ad p̄ncipium ēt tertij gradus
valent ꝑuenire:cū eleuētur ꝑꝑ hūiditatē a p̄tacto pō
deris q̄ſi ꝑnia talis in gradū ſcꝺm.Qꝺ oñdiꝛ tū ex ꝑ
te lapſus cōpl'onis humane a tēperamento abſolute
verſus calidū ⁊ humidū:tū rōne haꝝ qualitatum co
pulataꝝ.tūqꝫ tertio actionis ipſaꝝ ad coꝛpus in qꝺ
agūt humanū.Primo qdē qꝛ iuxta.A.ꝯpl'o hūana
p̄mo p̄ᵃ doc.3. ca.p̄.ante me. Lcōne.17. cir ca principium recedēs a tēperamēto ſimpl'r ad calidū tēdit ⁊ humi
dū qꝺ Iſaac de cibis cōib⁹ ſcꝺo collocat gradu illi⁹
equalitatis relatione.Per iſtū quoqꝫ ſcꝺz gradū mā
ſionē audio primā ipſius.dr̄ia.30.vt finē p̄mi grad⁹:
⁊ p̄ncipiū ſcꝺi ſicut quaſi adinuicē indiuiſibil'r cōuer
ti.Sic itaqꝫ calidū ⁊ humiduz ꝑ vnū gradū a tēpera
mēto attolleꝛ abſoluto:⁊ fridum ſil'r ⁊ hūidū:nō mi
nus.ꝑꝑ qꝺ nulla res ſic calida ⁊ hūida poterit eſſe in
q̄rto.⁊ multo amplius frigida ⁊ humida:qm̄ iā eſſet
reſpectu tēperamēti ſimplicis i q̄nto q nō daꝛ.Exn̄s
aūt in p̄ma māſione tertij gradus erit in q̄rto relatio
ne tēperamēti abſolute.Frigidū ṽo ⁊ hūidū ꝑꝑ inele
uationē hūidi ⁊ debilitatē actionis ipſius pono in p̄/
ma māſiōe tertij gradus ⁊ nō ampli⁹ repiri.Rurſus.
Ex p̄te qdē q̄litatū:qm̄ frigiditas eſt debilioꝛ actiua
rū:⁊ hūiditas paſſiuaꝝ cū ꝑmixtio:mot⁹ ⁊ eleuatio
in extrema ꝑ cal'm extēt precipue ⁊ ſiccū.demū ꝑ fri/
gidū ⁊ ſiccū.Calidū ṽo ⁊ humidū lz ſint ſufficienter
ꝑmixtibilia excellentia calidi humidū deſtruiꝛ ab eo
Et ideo qdā dr̄ia.19.calidā ⁊ hu.negauerūt cōpl'onē
ſicut frigidā ⁊ ſiccā:q̄ demum magis in his quoꝛum
qualitates ſunt actu in frigidam labiꝛ ⁊ hūidā accn̄/
te.Itidē tertio ex parte applicationis ipſaꝝ ad coꝛp⁹
qꝛ hūidū hūido cōiūctū:lz paſſiuū ⁊ mollius augeat
actiuū vt calidū ſiue frigidū cui fuerit cōmixtū tm̄ ob
tūdiꝛ:hūiditas nāqꝫ paſſiuaꝝ ens debiliſſima ſeipſaz
infrigidat ⁊ ſibi cōnexū paſſiui obtinet rōnē ⁊ actiui
minime.Et iō cōpl'onē ſimplicez humidam precipue
foꝛtaſſis nō contingit reperire dr̄ia p̄allegata. Quod
declaraꝛ.qꝛ h̄ gradus attēdiꝛ diſtinctio non rei ſꝫ ſe
cōſiderate:veꝝ ſꝫ actionē que ꝓuenit qn̄ coꝛpoꝛi fue
rit medicamen applicatum:quod fit caloꝛi naturali
deducente:quod eſt de potentia in ipſo ad actum:vt
oſtendetur differentia.140.Frigidū vero ⁊ humiduz
caloꝛem repꝛimunt ac hebetant:vt potentia med ca/
minis eo non poſſit in actionem immenſam deſtru/
ctiuam coꝛpoꝛis animalis eleuari.Motus nāqꝫ fri/
gidi ⁊ humidi differens eſt ſe impediens cum illius
ſit contrahere ⁊ inſpiſſare:huius vero extendere ⁊
eliquare.In calido ⁊ hu.aut ip̄m hebetat cal'm q̄ſi l/
frigidās:vt actio ipſi⁹ nō ꝓteleꝛ:vel cal'm ꝯſumit ex/
cedens hūidū:⁊ in ſiccū ꝯuertit.Poſui ēt frigidum ⁊
hūidū in p̄ma māſione tertij gradus repiri:qꝛ hic vi/
deꝛ qꝺdā medium terreſtre:quo fere oēs remoueꝛ di
ſcolie.Ex quib⁹ decētur concludaꝛ frigido iunctum
humidum vix ⁊ raro vltra ſcꝺm gradum ꝓtendi:qꝺ
in calido ſil'r ⁊ hu.ꝯn̄ter monſtratum:ac non minus
in ſimplici humido.Ex qua ēt poſitione auctoꝛū fere
diſſonantie ſopiuntur:cum omnes poſſint in id tanq̄ꝫ
in mediū qꝺdam reduci.Et poſſet id deſcriptionib⁹
geometricis oñdi:⁊ nō modicū ex dr̄ia apparet.20.

Propter quartū ṽo ad p̄ᵐ dꝺm ꝙ Ga.
ſuū ꝓmiſſum nō ſerua
uit niſi foꝛtaſſis ṽtute.Nō enim ibi declarat niſi in ca
lidis ⁊ ſiccis:neqꝫ in libꝛis ꝑticularibus medicinarū
ſimpliciū eos diſtiguit ꝑ hos q̄tuoꝛ gradus niſi ꝑ pa
rū.Aut dꝺm ꝙ dixit vnicuiqꝫ medicinaꝝ eē ponen/
dos q̄tuoꝛ grad⁹ ſm ꝙ eſt pol'e:qꝺ appet qm̄ ꝑ ſmo
nē ſuū denotat q̄litatē ſimplicis medicine q̄ foꝛte abſ
qꝫ aſſociatiōe alteri⁹ q̄litatis nō eleuaꝛ in grad⁹:vl' ſe
ad p̄oꝛē diſtinctionē gradus trāſtulit.¶Ad aliꝺ dꝺz
ꝙ veꝝ eſt in ꝯrijs ꝑ ſe ⁊ eēntial'r:nō aūt in his que ꝑ
accidēs:neqꝫ in his diſariā.Hic nāqꝫ ſermo topic⁹ ē.
Naz vnū ꝯrioꝝ eſt vt habitus:reliquū ṽo vt p̄uatio
10.metaphyſice.Aliter nāqꝫ dr̄ habitus ⁊ p̄uatio:cū T.cō.15.⁊
vnū hēat rōnē ꝑfectionis.aliud ṽo iperfectionis:⁊ ꝑ
fectū ſit vnū:prauū aūt multiplex:aut al'r eꝫ.dr̄ia.65.
¶Ad aliꝺ dꝺm ꝙ nō euenit vt aliqd ſit fridū ⁊ hu.i
q̄rto:nec ex p̄te ſingulariter friditatis:neqꝫ foꝛtaſſis
hūiditatis:veꝝ rōne cōiuncti ex vtraqꝫ:cū vna ſit al/
teri⁹ ipeditiua:⁊ p̄cipue hūiduz vt apparuit frigidi.
Neqꝫ friditas tm̄ pōt ceu calitas:cū ſit efficacioꝛ ea:
niſi ꝑꝑ māe diſpōnem medicine:vt poꝛoꝝ aptiōe.Et
iō nō ſimpl'r dicit Ga.eq̄le tp̄s eē calefaciēdi ⁊ infri/
dādi:ſꝫ quodā mō addito.Sil'r ſi hūidum hūido cō/
iūgaꝛ cū vtrūqꝫ paſſiuū ſit valde:foꝛte maioꝛ ibecilli
tas ⁊ paſſio adduceꝛ:qn̄ fuerit agēs ñ imēſū.Adhuc
hūidū ꝯpl'onis hūane modicū eleuaꝛ.¶Ad aliꝺ di/
cēdū eē totū ꝯcedēdū de tēꝑamento abſoluto:nō aūt
de relato.¶Ad aliꝺ dꝺz hec repiri vt aquā:pluuiā:
niuē ⁊ talia.Vel lz nō iueniaꝛ res i eq̄li gradu multi/
plicaꝛ q̄ꝫtitas ⁊ nūs vſus:ita vt is ſuppleaꝛ qꝺ ꝺficie
bat i eq̄li gradualitas appōne.Sermo ſil'r Ga.itelli
gēd⁹ ē vbi fuerit pol'e oppoſitū iueniri.Scitū.n.ē in
7.de inge.⁊.10.ꝙ hūidū nō pōt ſicco eq̄l'r ꝯponi.Et col'r ca.5.⁊.10 ⁊.13.cir a p̄n col'r.cap.7.
iō difficilis curatiōis aut ipoſſis ſūt egritudies ſicce.
¶Ad aliꝺ dꝺz ꝙ tales diſcraſie i ambitu p̄ᶜ māſiōis
grad⁹ tertij pn̄t iueniri vel iterimūt ſiue ledūt rōe q̄ꝫ/
titatis opilādo ⁊ ſuffocādo ⁊ nō ex p̄te q̄litatis. Aut
dꝺm ꝙ q̄ſitū nō hoc q̄rit vtrū res poſſit in ſe frida ⁊
hu.i tali g̃du repiri ſꝫ rel'one opatiōis:vt oñſum ipi⁹
in coꝛp⁹.¶Ad argumēta ēt alteri⁹ p̄tis aliqd opꝫ di
cere cū neutra ſimpl'r cōcedaꝛ.¶Ad p̄mū igiꝛ mul/
tipl'r dꝺm vt ꝙ id ṽificaꝛ in his quoꝝ cōpō diſtat ab
el'ntis vtcūqꝫ cū pharmaca ⁊ q̄ hꝫ.nō aūt de ꝓpinqs
vt metrologicis cū tuberib⁹ ⁊ fungis ad hoc in q̄ꝫmi
nimis h̄re inſtātiā.Vel dꝺm ꝙ id qꝺ in fine ſcꝺi gra/
dus exiſtit ⁊ nō i p̄ncipio tertij eq̄lē gradualitatē eſti
maꝛ habere:qꝛ nō ſolū hoc qꝺ ſic oīno affine:ſꝫ parū
diſtare vī pro eadē reputat itellectus.Qꝺ enim paꝝ
deeſt tāq̄ꝫ nihil deeſſe videtur.ſecundo phyſicoꝛum. Tex.cō.56.
¶Ad alia ēt cōſil'r notandum.

¶Differentia. cxxxix.

Q medicina calida in pri
mo gradu adiūcta medicie calide in ter

tio nõ reducat eã ad ſcõm gradũ calitatis:ſʒ ampli⁹
1.57.in me. mõſtrat̃ ex collʒ.5.id firmante. ¶ Rurſus. q̃litas ſeu
foꝛa reqrit debitã q̃ʒtitatẽ in mã vt agat. Nã oẽ agẽs
opʒ foꝛe multe q̃ʒtitatis. de cauſa ſcõo. Multiplicat̃
q̃ʒ q̃ʒtitas cũ ipſa deferẽs calitatẽ ꝑmi grad⁹ cõiũgit̃
quantitati deferẽti calitatẽ tertij. Uidem⁹ enim maio
rari ex additiõe lignoꝝ ignẽ ad ligna ⁊ ꝓpꝛie qñ foꝛtꝫ
extiterit. Uñ calitas tertij gradus eleuabit̃ ex admix
tione medicie ſibi calide in ꝑ:tũ pp q̃ʒtitatẽ coauctã:
b.4.ca.9. tũ ẽt qualitatẽ:cũ tale additũ tali reddat̃ apõ topicũ
amplius tale. Adhuc calidũ in ꝑ ⁊ calidũ i tertio ſũt
contraria:cũ in altero vt oſtendet̃ ſint plures partes
caliditatis ⁊ paucioꝛes frigiditatis q̃ʒ in reliq̃. Me/
...cõ.6. diũ ẽt phyſicoꝝ qnto extremis ꝯriat̃. Id aũt de nã vi
ꝯrioꝝ in adinuicẽ agentiũ ⁊ patientiuʒ ꝙ vincẽs tra
hit ad ſe victũ intãtum ꝙ pꝛefoꝛtificat̃ eius vigoꝛ ſu
per eo quod pꝛius extiterat:quod oñdit grandis ge/
neratio:⁊ aque calide tempoꝛe ingentis frigoꝛis ſup
a.4.in fine hamũ aſperſio. methauroꝝ ꝑ. Coagulat̃ eniʒ magis
doc.2.ſũ.ꝑ.ca. ⁊ celerius frigida:quod ꝑ etiam innuit̃ ſcõa. Uincet
j.iuxta finem itaqʒ caliditas tertij grad⁹ pp oppoſitionẽ in frigida
tione caliditatẽ pꝛimi gradus. Et q̃ eſt ſimiliter cali
ditas quedã vtriuſqʒ ſymbola non reducet̃ ad ſcõm
gradũ caliditas tertij:ſʒ poti⁹ intendit̃ verſus q̈rtuʒ.
aſſtin.ca. Ampli⁹ farmacoꝝ qnto:⁊ ꝑ ſcõa. Pꝛim⁹ gradus nõ
doc.2 ſũ.ꝑ.ca. efficit actionẽ in coꝛpus manifeſtã ꝑceptã:ſed potius
15.ante med. occultã inſenſibilẽ. Et iõ indiget̃ in eo demr̃atione ex
rõne dialectica:niſi foꝛtaſſis ꝑ accñs:vt qñ reiteratuʒ
fuerit:⁊ multũ factũ. Qõ aũt eſt in tertio gradu tale
opationẽ efficit foꝛtẽ. Pꝛouenit nãqʒ ex ipſo eẽntial̃r
ipedimẽtũ manifeſtũ:lʒ nõ moꝛtificet:qõ ꝟo ẽ occul
tũ nõ ꝑceptũ:copulatũ impedimẽtũ adducẽti:nõ po/
terit ipſum ꝑmutare vt ad ſcõm ꝑducat gradũ:cuius
actio ẽ manifeſta nõ ipeditiua. Eti.ꝺm Jacob alchin/
di de gradib⁹ farmacoꝝ cõpoſitoꝝ medicine ca.in ꝑ
mo gradu ꝑtẽ vnã hñt caliditatis ſupꝛa tẽperamẽtũ
⁊ mediã frigiditatis:in tertio ꝟo caliditas ꝑtes octo
caliditatis ⁊ octauã frigiditatis. Sic igit̃ qñ gradus
ꝑmus adiungit̃ tertio conſurgent ꝑtes nouẽ calitatis
cũ qnta ⁊ octaua ꝑte vnius frigiditatis. Non ergo tm̃
fit deductio ad ſcõm gradũ in quo q̈rta ꝑs friditatis
adeſt ⁊ q̈tuoꝛ caliditatis:imo erit ad octo caliditatis
ꝑtes aſcendere partibus ẽt frigiditatis ſublatis:q̈re
medicina calida in ꝑ gradu copulata calide in tertio
nõ hãc ad 2^m gradũ reducet ſed vltra.

coll̃ c.58. poſt medium. **Oppoſitũ** quoqʒ huius collʒ qnto dicit̃ Gal̃.
ſentire in lib. 10. tractatuũ in farma
coꝝ cõpõne:qõ eius ſapit mimus decimo pꝛactice.
ca.ꝑ.poſt ꝑn. Adhuc ſicut extrema ſe viciſſiʒ repꝛimũt ⁊ ꝯtẽperãt
pp vim ꝯrietatis in ipſis relictã:ita ⁊ media cũ in eis
modus qs ſit ꝯrietatis. Cũ igit̃ plus frigiditatis ſit i
medicina ca.in ꝑmo gradu q̃ʒ in tertio franget calidi
tatẽ ipſius:⁊ ad ſcõm reducet:qõ Gal̃.⁊ haliabbatꝫ
ſeries nitunt̃ oñdere ex ꝯiunctione aque ca.cũ feruẽ
tiſſima. Uñ Cõſtãtinus de gradib⁹. Uidem⁹ caloꝛeʒ
in ꝑn.ſ.in ſi.2ª pꝛactice eius calidiſſime aque minui tepida ſibi adiuncta. Rurſus
ſymbolũ ⁊ ꝓpinquitatẽ hñtia celeriter trãſeũt in ad
Tex.com. 25. in medio inuicẽ ſcõo de ge. ⁊ coꝛ. Faciliꝛ enim fit trãſmutatio
in genere ꝓpoꝛtionabili:ſcõa ꝑ. doc. 3. c. 3. vt apparet
in aere ⁊ igne ac vino ⁊ ſpũ. ſʒ finis ꝑmi gradus ſym
bolus eſt ⁊ affinis ſcõi gradus ꝑn°:⁊ iſti⁹ tertij. Am
plius cum frigiditas paraliticuʒ faciat ⁊ moꝛtificet:
apho. 27. caliditas ꝟo ſit amica. aphoꝝ qnta ⁊ ꝑmo ꝑma. frigi
do.6.c.3.i me. ditas pꝛimi hebetabit ⁊ refranget poꝛos ſubintrãdo
ſui oppoſitione caliditatẽ tertij ad ſcõm:cũ oia taliũ
relatione ad noſtruʒ ꝯſiderent̃ coꝛpus. Itaqʒ conclu/
dent pꝛioꝛis oppoſitum. quod autem de calido dicit̃
extẽdi põt etiã ad frigidũ:ſiccum ⁊ humidũ.

Pꝛopter pꝛimum quidẽ ſciendũ in an/
tea ꝯſideret̃ graduũ
diſtinctio qũo ⁊ penes qd ſumat̃ vt hic qd ſit grad⁹
o ñdat̃. Et deinceps q̃ vera poſitaꝝ diſtinctio:qd autẽ
eſt calidũ:frigidũ ⁊ hũ oñſũ dr̃ia. 15. Quid ãt medici/
na tertia cũ alijs multis. ¶ Et iõ ſciẽdũ pp hui⁹ ꝑmũ
ꝙ grad⁹ nõ eſt q̃tuoꝛ ꝑoꝝ ſimpliciũ:neqʒ foꝛtaſſis cõ
iunctoꝝ paꝝ inde ꝑmutatoꝝ:ſed cõpoſitoꝝ vere cuʒ
ipſe penes ꝯiũctionẽ attẽdat̃:ſimplicia ꝟo ꝯiũctione
carẽt ⁊ ſil̃r mixtiõe. Et iõ cal̃m aut fridũ vel hũ nõ q̃
rit̃ eoꝝ cũ nõ ſit i ſũmo:ſʒ remiſſũ ab illo. Attẽdẽduʒ
q̃ʒ ꝙ cũ grad⁹ reſpectũ ⁊ oꝛdinẽ quẽdã ipoꝛtet. refert̃
eni ad tẽꝑamẽtũ. Uidẽdũ ꝑmit⁹ qd ſit tẽꝑantia. Ipſa
q̃ʒ eſt duplex. Quedã nãqʒ abſoluta vt q̃ vniuerſa di
cta ſuba ſiue ponderis que mime inuenit̃ dr̃ia. 18. Eſt
⁊ alia relata ꝺm iuſtitiã dicta de q̃ ſermones ꝟificãt̃
medicoꝝ. penes quã ẽt vt apparet ꝑ Cõſtãtinũ q̃tuoꝛ 1. prac. trac. de
diſtinguunt̃ grad⁹:lʒ Jacob nõ ſolũ ꝺm hãc tẽꝑantiã gradib⁹ i ꝑn.
imo ꝑmitus ꝺm abſolutã nitat̃ graduũ diſtinctioneʒ
aſſignar̃:qõ rei ñ extat applicabile:vt cẽſuit. A. veꝝ ꝑmo ꝑ° do. 3.
imaginabile magis abſqʒ nulla ad ſubiecta cõpatiõe ca. ꝑ. poſt ꝑn.
Eſt ⁊ deniqʒ ꝯpatio duplex:ꝟtutis. ſ. ⁊ molis. Et hec
iteꝝ bina:certificata qdẽ põdere ⁊ ſenſus apparẽtia
denotata. Quedã nãqʒ certa mole ſũt grãdia ⁊ ꝟtute
ꝑua vt litargiꝝ:aliq̃ ꝟo eꝯ:vt eufoꝛbiũ vel napellus.
Nõnulla ꝟo viſui ſũt multa:vt agaric⁹ ⁊ pulpa colo
qntide ſtatera ꝟo pauca. Et oʒ ꝑncipal̃r molẽ ꝟtutꝫ
attẽdere demũ ſtatere:nõ aũt q̃ apparẽtie. Eſt quoqʒ
iuxta Jacob huius ꝟtualis cõtẽperantia eq̃litas in q̃
litate ꝯrioꝝ in adinuicẽ in re eq̃li:⁊ eoꝝ effectus eq̃/
lis:vt ſit ei⁹ calefactio q̃ʒta eſt ipſius infrigidatio. Et
ſi ponat̃ ſolũ ex ꝯrijs tẽꝑantia ꝯſurgere : nihilomin⁹
põt ex tẽꝑatis euenire ceu qñ hiacynt⁹ auro ꝯiũgit̃
aut qñ lupulo capillus veneris copulat̃:ꝑ receſſum
ꝟo a tẽꝑantia tali ꝺʒ ꝓpoꝛtionẽ dupli voluit hic gra
dus diſtingui. ¶ Pꝛopter qõ vt ſermo ei⁹ ampli⁹ ex
plicet̃ nõ ꝙ nũoꝝ modi ſũt qnqʒ:penes quos ſumũt̃
ꝓpoꝛtiones muſice. vʒ. epitercus ſiue ſexq̃terti⁹ : cui
rñdet ꝓpoꝛtio muſica dyateſſerõ dicta. Emiolus vel
ſexqquart⁹:cui adaptat̃ dyapẽte. terti⁹ dupl⁹ cui rñ
det dyapaſõ: q̈rt⁹ triplus cui ſuppetit dyapaſon dya
pẽte:qnt⁹ q̈druplus cui cõſonat bis dyapaſon. dr̃ia.
83. Cõſiderãs q̃ʒ Jacob ꝓpoꝛtionẽ duplã ſeu dyapaſõ
oib⁹ nã ꝯueniẽtẽ:auribuſqʒ dulcioꝛẽ ſolaʒ:eſtimauit
medicinaꝝ grad⁹ penes receſſũ a tẽꝑamẽto diſtiguẽ
dos. vñ. 19. ꝓbl̃. pp qd dyapaſon ꝯſonãtia cãtat̃ ſola: ꝓbl̃. 18.
oꝛganiçãt eni ꝺm hãc:ꝺm ꝟo aliã nullã. vnã qdẽ caꝫ
ſoluẽs aſſignat:q̃ ex antiphõis. i. ꝯſonãtib⁹ ẽ coꝛdis
Suſtẽtãs itaqʒ imaginationẽ ſuã ſuꝑ hãc ꝓpoꝛtionẽ
ponẽſqʒ in tẽperamẽto ꝑtes caliditatis . friditatꝫ. ſic.
⁊ hu. eq̃les ꝺm ꝓpoꝛtionẽ duplã voluit gradũ ꝑmuʒ
a tẽꝑamento ſecedere:vt ꝙ ꝑm⁹ grad⁹ ẽ ꝺm duplum
egreſſus a tẽꝑantia. ꝟ. gr̃a. Illa medicina dr̃ cal̃a i ꝑ
gradu qñ duas medietates vnius ꝑtis hẽt caliditatꝫ
ſupꝛa tẽꝑantiã:⁊ frigiditatis mediã q̃ erat friditatis
tẽꝑamẽti cõiuncta cũ altera medietate ꝑtis calitatis
ipſius. ꝺm hoc quoqʒ ſcõus gradus eſt qdã exceſſus
dupli ſupꝛa ꝑmũ:⁊ q̈drupli ſuꝑ tẽꝑamẽtũ:vt cũ i ali/
qua re ſint quatuoꝛ medietates caliditatis : ⁊ vna q̃
erat tẽperantie frigiditatis. Tertius ꝟo eſt egreſſus
a ſcõo in duplũ:a ꝑ ꝺm q̈druplũ:a temperamẽto ꝺm
octuplũ:ceu qñ medicina octo medietates cõtinet ca
liditatis ⁊ vnã medietatẽ que erat tẽꝑamẽti frigidita
tis. Eſt ⁊ demũ q̈rtus ſil̃r augmẽtũ dupli ſupꝛa tertiũ
q̈drupli ad ſcõm:octupli ſupꝛa pꝛimuʒ:⁊ ſexdecupli
ad temperamentũ relatũ:ſicut qñ medicina calidita/

tis.16.obtinet medietates ⁊ mediã frigiditatis q̃ eſt
radix in tẽperamẽto iuenta. In omni eni mixto poſt
tẽperatum denoiatio facta ex dominãti:⁊ ſm Ana/
xagorã in mixtura. Cũ re nãq3 q̃cũq3 cal'a ſeu frida:
frigidum aut cal'm reperiſ ſm tamẽ plus aut minus:
qđ in alijs ſimil'r euenit q̃litatib⁹. Sic itaq3 imagina
tur in hoc gradu eſſe q̃tuoꝛ ꝓportiões duplares aut
dyapaſon. Ex his cõcludẽs ingt manifeſtũ diſceſſus
ab eq̃litate ſm q̃litatẽ:hoc eſt gradus eſt augmẽtum
vnius q̃litatis ſup ſibi contrariũ ſm dupli ꝓportiões
obſeruatũ. Eſt ⁊ alius diſtictionis graduũ modus vt
ipſe teſtaſ a q̃buſdã notatus ponẽtib⁹ virtutum ꝑmi
gradus in ſe continere qnq3 octauas virtutꝫ caloꝛis
gradus q̃rti:⁊ tres octauas frigiditatis. Poſuerunt
etiã ꝙ virtus caloꝛis ſcđi habeat in ſe ſex octauas v̾/
tutũ caloꝛis gradus q̃rti:⁊ tertias frigiditatꝫ:⁊ ꝙ vir
tus caloꝛis tertij gradus ꝯtinet ſeptẽ octauas v̾tutis
caloꝛis q̃rti.⁊ vnam octauam frigiditatis. Quartus
itaq3 g̃dus eſt in q̃ nihil erit frigiditatis.⁊ demũ hoꝝ
motiuũ tangens ait:quod eos duxit in hãc ſniã.fuit
qs volẽs ꝙ ſi miſcuerimus medicinam in q̃rto cal'ã
cum medicina frigida in eodem gradu eq̃reſ medici
na:⁊ eſſent in ea q̃tuoꝛ partes caloꝛis ⁊ q̃tuoꝛ frigidi
tatis. Sʒ ſi adderemus qntã ptẽ eſſet cal'a in ꝑmo:ita
vt eſſent q̃tuoꝛ ptes cal'e ⁊ tres frigide. Similiſ ſi ad
deremus ſextã ptẽ eſſet in ſcđo cal'a ſicut foꝛent ſex ip
ſius ptes cal'e ⁊ due frigide. Septimã v̾o ptẽ cal'ã ſi
adderemus eſſet cal'a in tertio:ſicq3 eſſent ſeptẽ ptes
cal'itatis ⁊ vna frigiditatꝫ. Si v̾o pars adiungaſ octa
ua eẽt cal'a in q̃rto totaliter nihil habens frigiditatꝫ.
Recitat h̃ ⁊ 3^m diſtinctionis modũ teſte Galieno in li/
bꝛo decio tractatuũ cõpoſitoꝛũ farmacoꝝ pte octaua
deſtruẽte ſniam illoꝝ q poſuerunt v̾tutẽ q̃rti gradus
q̃druplam ꝑmi ⁊ tertij triplam ⁊ ſcđi duplam. Hunc
ca 58. v̾ſus fi. tñ modũ diſtinctionis qnto approbaſ collꝫ in anul/
latione diſtinctionis alchindi teſtante. Sufficiẽs erat
ei dicẽ ꝙ ſcđs eſt duplus ꝑmi ⁊ tertius triplus ⁊ q̃r/
tus q̃druplus. Et ſic intellexerunt medici in oꝛdina/
tiõe g̃duũ ad h̃ vt eẽnt eq̃les:qa cal'itatẽ ſenſibilẽ coꝛ
poꝛi poſuerũt in ꝑmo g̃du:ab hac deuenerũt in me/
diã q̃ eſt remota ab illa tm̃ q̃ꝫtum fuit remota a tẽpa/
ta:⁊ poſuerũt illã in ſcđo. Et iſtđ ſine dubio eſt duplũ
ꝑmi.⁊ poſt hoc deuenerũt ad me^{n3m} q̃ eſt remota a ſe
cũda tm̃ q̃ꝫtũ eſt ſcđa remota a ꝑma:⁊ hãc i tertio lo/
carunt qa tripla eſt:⁊ ſic in q̃rto fecerũt gradu. ſm h̃
itaq3 gradus eſt augmẽtum vni⁹ q̃litatꝫ ſupꝛa ɔ̃riã ſʒ
oꝛdinẽ exceſſus numeri nãlis vt qđ ſuũ ime^{tum} ꝓcede
tẽ. Inuenitur ⁊ alia graduũ diſtinctio penes caloꝛes
in fi.2^i. practi/ce ſue in ꝑnci/pio tractatus. nãlẽ ſumptam a Conſtantino de gradibus. Quoniã
antiq ⁊ maxime eq̃lẽ cõpl'onẽ infra duas extremita/
tes dixerũt:ꝑmum.vʒ.⁊ q̃rtum gradum. Infra hanc
latitudinẽ q̃tuoꝛ fuerunt gradus neceſſarij. In ꝑmo
gradu cal'm minus eſt caloꝛe naturali. In ſcđo autẽ
q̃ſi ſimile. Cal'm autẽ in tertio eſt maius eo. Calidũ
q3 in q̃rto vltra ipſum exiſtit.eodẽ q3 mõ frigidum
ſiccum ⁊ humidum. Hi itaq3 ſunt graduũ diuiſiões:
ac eoꝝ modi ab auctoꝛib⁹ aſſignati. ¶ Propter hui⁹
q̃dẽ ſcđm ſciendum ꝙ poſitio diſtinctionis gradus
Jacob ſtare non poteſt:neq3 eius motiuũ. Cuius qđ
5°. collꝫ ca.58 verſus finem Auer. põnẽ tripliciter conaſ impugnare. Pꝛio q̃dẽ:
qa cum ipſe ponat ſcđm gradum in exceſſu ſuper pꝛi
mum duplũ exceſſus quẽ hẽt pꝛimus ſup tẽperamẽ
tum:⁊ tertius ſup 2^m duplum quẽ habet ſcđs ſup pꝛi/
mũ:tunc medicine q̃ erũt in tertio cal'e neceſſario in/
terficient ⁊ magis q̃ erunt in quarto. Et quomõ pñt
tolerare coꝛpoꝛa medicinas q̃ ſunt in decimoſexto g̃/
du. At verũ lʒ h⁹ rõcinatio Auer. veritatẽ vt magis

oſtẽdeſ concludat:mendaciũ foꝛte tñ:qm̃ etiã Ga.po 5° te ſimp.m. fi. 8.cap^o.2°. iuxta finem.
nit tertiũ gradũ hẽre nouẽ partes cal'itatꝫ aut frigidi
tatis ⁊ q̃rtũ duodecim:cum vnũquodq3 gradum diſtin
guat in tres mãſiones. amplius Jacob non dicet.16.
medietates ptis cal'itatis tẽperamẽti eẽ.16. g̃dus.ſʒ
potius.16.medietates ptis ⁊ mãſiões q̃ ſunt a tẽpera
mẽto ad ipſum. Gradus eni q̃ſq3 nõ ſolũ in tres man
ſiões partiſ:imo etiã in fere infinitas ſm ampli⁹ ⁊ mi
nus variatas velut collꝫ dicit ſexto idiuiduoꝝ tot fo cap. p^o in me
re ꝓparationes fixas:ꝓp poſſibilitatẽ ⁊ mãe diuerſi/
tatẽ:vt eas p ſigna colligẽ nõ poſſumus. Hem etiam
cõpl'ones foꝛe ifinitas.theo.ꝑmo. Amplius Auer.re ca.6°.iuxta fi.
darguit Jacob ſcđo.qa ɔceſſo ſibi qđ potuit: tũc lati
tudo tertij g̃dus nõ erit ꝓpoꝛtõalis latitudini ſcđi ad
tẽperãtiã:⁊ ſil'r ſcđi ad tertiũ:cũ tñ tales latitudines
debeãt in gradu locari.vñ cũ nõ ſit eq̃litas inter hos
oꝛdines nõ poſſet eſſe maioꝛ erroꝛ in hac arte q̃ꝫ iſte.
Amplius tertio eũdẽ cõpugnat ſermõe ex qnto phar
macoꝝ ſumpto:eo ꝙ Gal. intellexit id eſſe cal'm in ꝑ
qđ hẽt exceſſum ſup tẽperamẽto in vna parte vltra
ipm. Et ſm hoc qñ poneſ cõparatio dupli in exceſſu
graduũ nõ erit neceſſariũ vt q̃ eſt in q̃rto g̃du ſit du/
pla ſup medicinã q̃ eſt tẽperata ſexdecim vicibus du
plicis. Qđ ſenſit Gal. qñ dixit. Et mea itẽtio eſt in ꝑ^o
gradu illa res q̃ ꝑ^o manifeſtaſ ſenſui in ꝑmutatiõe coꝛ
poꝛis:q̃ ſi eſſet itẽtio Gal. ꝙ ꝑm⁹ gradus eẽt duplꝫ
tẽpamẽti ꝑmutatio q̃ manifeſtaſ a me^{na} i coꝛpoꝛe nõ
eſſet ꝑncipiũ ꝑmutationis:imo ſi eſſet aliqd ante hoc
eſſet ꝑncipiũ ꝑmutans. Et hoc qđ poniſ eẽ ꝑncipium
nõ eſſet:ſʒ vltra ꝑncipiũ iam exñs:qđ etiaꝫ inuit. A. p^o 2° doc.2^a ſſ. p^a. cap^o.15. ad medium.
qñ dicit. Gradus ſcđus eſt vt fiat opatio foꝛtioꝛ iſta.
Extra hoc q̃q3 plurimis poſſum in ſiliũ ꝓcedẽ Alchi
di vt eius poſitio erronea tollaſ ante paucis rudioꝛi
bus ꝓpter admirationem dilecta. Ipſe nancq3 pꝛimo
pꝛauũ induit modũ docẽdi. Nõ eni nãlia:de nũo q̃rũ
eſt huius graduũ medicinaꝝ diſtictio habẽt ex arith
meticis ⁊ muſicis demõſtrari:ꝑcipue cũ modus hu/
ius nãlis iueniaſ ſufficiẽs valde. Demõſtratiões.n.ɔ̃
g̃ne in gen⁹ nõ ſaliũt.poſterioꝝ ꝑmo. Propter qđ pe
ripatheticoꝝ ſcola cũ 3° creticoꝝ Pythagorã ⁊ Pla/ T.c. 22.⁊.23. ca.8.in me^o.
tonẽ in pl'ib⁹ deteſtaſ locoꝝ nãlia volẽtes mathema/
ticis cãre ac demõſtrare. Adhuc iſufficiẽs exiſtit: qa
ſic arithmetici ⁊ muſici alijs ꝓpoꝛtiõib⁹ v̾tunſ in ſuis
ɔ̃ſiõib⁹ ꝑinſignitꝫ:⁊ nõ ſolũ dupla ſiue dyapaſon:ſic
in hac erat ei pte iacob faciẽdũ:⁊ max^e cũ id vt oñdeſ
ſit poſ'e:⁊ rei q̃dãmõ conſonũ nãli. Palin.8° hiſtoꝛia ca.p^o cir.ꝑn^m
rũ.⁊ de mũdo. Nã ſaltũ nõ cõmittit:ſʒ paulatim ⁊ in
terſcalariſ de extremo trãſit in extremũ : vt eius ɔti/
nuate cõterminũ lateat ⁊ me^m. Qui autẽ ꝓgrediſ a
tẽpamẽto in duplũ ⁊ ab inde in q̃druplũ ⁊ deinceps
i octuplũ ⁊ ſexdecuplũ ſaltũ imittit ſubitũ ꝓpoꝛtionẽ
nõ ſuãs eq̃lẽ. Eti. Ceu in cõpl'one humana etiaꝫ nãli
ſunt ifinite mãſiões in magis ⁊ min⁹:vt tactũ varia/
te:multo ampli⁹ in egritu^{ne} cũ magꝫ eleueſ ⁊ a me^o re
cedat q̃ꝫ cõpl'ones humane nãles. Erit igiſ egritudo
ſecedẽs a tẽpamẽto ſʒ.5.ptes cal'itatis aut.6. vel.7.
aut.9.aut.10.ſiue.11.aut.12.vel.13.aut.14. vel.15.qa
exceſſus a tẽpamẽto vniformiſ cãtur cũ ſit mot⁹:ceu
dcm̃ de extremo in extremũ p me^m fieri. Predicte v̾o
diſtẽpantie curari nõ poterũt cuꝫ ſm Jacob põnẽ eis
me^{ne} nõ repianſ oppoſite:ſic expetunſ i microtechni.
Inueniſ nãq3 ſolũ ſʒ eũ oppõ dupli:q̃drupli: octupli
ac ſexdecupli. Rurſus. Medicia q̃ eſt in ꝑ g^o frigiditatꝫ lib.3°. tex. cõ/ menti.96.⁊.97
me^{n3m} q̃ eſt in tertio nõ poterit ad ſcđꝫ gradũ adduce
re:ſicut ſentiũt vniuerſi:qa in medicia calida tertij g̃/
dus ſunt octo medietates partꝫ cal'itatis ⁊ vna frigi/
ditatꝫ.q̃ in ſcđo q̃tuoꝛ caliditatis hʒ ⁊ quatuoꝛ frigidi

tatis.nūc aūt due medietates frigiditatis pmi gdus remittēt octo caliditatū medietates tertij gradus reducendo ad.16.medietates. Et qa in pmo gradu erat medietas frigiditatis q̄ remiſſa ab octaua friditatis tertij gradus: Reduceſ medicina cal'a in 3° gdu p medicinā frigidā in pmo ad ſextā caliditatū ₇ medietatē vnā dēpta octaua pte vni⁹ medietatū. Si aūt duceret ad ſcōm gdū oporteret ad qtuor medietates calitatū repmere. Hec eni ſecundi poſita eſt gdus deſcriptio. Ex his itaq₃ eleuaſ error pu⁹ diu pullulat⁹. Motiuū ſil'r ipſi⁹ nullū: qm̄ ſi eo ꝙ pportio dupla ſiue dyapaſon eſt nālior: ſuauior ac dulcior ceteris ſm ipam diſtictio gduū aſſignaſ: tūc ois pportio nūalis ₇ armonica ſonoꝝ aut vocū p ſolā ipaꝝ fieret. ocioſe nāq₃ forēt tūc alie iuente. Q̄ꝗ.3.n.ſit adeo vt refert pportionū i ſe plata: nō tñ huic ceu l₃ ſit nobili⁹ eē i aere q̄ i aq̄ vel terra cū ſit formalior: non tñ in aialib⁹ aq̄ticis aut terrenis: imo talis pceſſus poti⁹ ſm qd ₇ ſimpl'r deceptionē cōmittit. Diſtinctionē q̄q₃ aſſignatā ſcōo deteſtaſ Jacob ipſe rōne q̄dā algoriſtica iſufficiēte in quiēs eā falſaꝫ fore p viā expimēti ₇ arguitiōis: qm̄ ſi me^n cal'a in q̄rto cōmiſceaſ medicine fride in eodē ₇ equeſ medicina eēnt in ea tres ptes calide ₇ due frigide. pus aūt in pōne adducta ponebanſ q̄nq₃ calide ₇ tres fride ſil'r in ſcōo gdu: ſcōꝫ h igiſ erūt q̄nq₃ ptes calide ₇ vna frigida: pus aūt poſite ſunt ſex calide ₇ due frigide. Si aūt 3'ps adducaſ alia erūt.6.ptes calide: ita ꝙ medicina tota erit calida nihil hn̄s friditatis. Antea vo ſeptē ptes erāt calide in h gradu ₇ vna frida. Adhuc aio ꝙ nō erit modus q̄ ſit poſ'e q̄rtū aſſignare gdū. Ampli⁹ neq₃ radix hui⁹ pōnis ſtare pt: qm̄ tēpamētū nō ſolū reſultat ex cal'is ₇ fridis in q̄rto. verū etiā ex gradib⁹ ſubſtātib⁹ oppoſitis ₇ tēpatū: vt tertio caliditatū gradu cuꝫ tertio friditatū gra. ſcōo cū ſecūdo. pmo cū pmo ₇ tempantia cuꝫ tempantia. Rurſus. Q̄ō erit in q̄rto gradu calidu₃ ſm hoc nihil frigiditatū haberet: qō ridiculū eſt dicere cū ca. frigidū: ſiccū ₇ humidū nō ſimpl'r in his. ſ₃ a dominio dicam. Relictū enim fuit in pncipio calidū: frigidū: ſiccū ₇ humidū ſimplex ₇ abſolutū. Diſtinctionē ſiqdē Conſtantini intellect⁹ non capit diſpoſit⁹ ſane qn̄ gradus firmaſ: vt apparuit ſm Jacob per receſſum a tēperantia. Calor aūt nālis vt fingit non eſt tēpat⁹: ſed magis in ſcōm tendit caliditatū gradū. Adhuc calor nālis a forma pma tēpat⁹ mulcebri₃ eſt ₇ ſuauis: ₇ ſi hic ₇ complexio humana in 2° gdu calidi relatione q̄ ponderis ponanſ. Aut fortaſſis calorem nālem intelligit inatū ₇ nō currentem vel tertiū ex his concretū. Palin: Cū ſecūdo coll₃ ₇ pmo canone calor nālis ſit calidus ₇ humidu₃ ac membrorū tanq̄ forma erit in ſecūdo gradu eq̄lis frigiditati fere illi⁹ gradu₃ aut ſiccitati cū frigidū ₇ ſiccū graduenſ per ipſu₃: pp̄ter qō ſicut i alijs plurimis omittaſ vt ambigu⁹. Q̄uartam q̄q₃ graduum diuiſionē quā Gal'. Auer. aſcribit: meli⁹ audio q̄uis Alchindi fili⁹ eam dixerit Gal'. improbare: qa tamē reddit⁹ eſt hic ſuſpect⁹ hāc graduū diſpoſitōeꝫ nō ſperno cū euitet incōuenientia que Jacob conſequunſ ₇ alios. Obſueturq₃ naturalis paulatin⁹ ₇ occult⁹ nature proceſſus diſtantiam omnem in magis ₇ min⁹ diſtinctam a tempamēto vſq₃ ad extrema graduū quatuor ꝯtinue replēs ita vt finis vnius gradus ſtatim pncipiū alteri⁹ attingat velut etiaꝫ vniuerſi connexio vt elemētorum inter ſe ₇ ad orbes ac illorū adinuicem. Q̄ō quinto apparet farmacorū ₇ pmo ſecūda. Medicina nanq₃ dicif calida: frigida: ſicca vel humida ſiue quod comedif ₇ bibitur: iniungitur in pmo gradu que calefacit corpus calefactio/

ne nō manifeſte pcepta: imo in ipſa indigeſ demōſtratiōe rōcinatiōis ₇ dyalectica niſi per accñs: vt qn̄ reiteratū fuerit ₇ multotiē₃ ſcm̄. Q̄ō āt in 2° gdu: tale cōſiſtit ꝙ forti⁹ opaſ pdicto. Eſt nāq₃ ipſi⁹ opatio manifeſta cōprehēſa: curſum tamē nāe ac ei⁹ nō pmutans act⁹ niſi accidēte: vt ſi multotiens occurrit vel multū extiterit. Aliqd eni dupliciſ poniſ in gradu aut directe rōne q̄litatū vel lateral'r ex parte quātitatū diſcrete aut ꝯtinue. Jllud q̄q₃ qō actione fortē efficit: nō tamē vltime: vt in ō eēntial'r nocumētū pueniat manifeſtū qō nō mortificet ₇ corrūpat gdū obtinet 3^m. Q̄ō aūt ſua opatione vt caliditate adurit aut mortificat frigiditate eēntial'r q̄lis eſt venenoſoꝝ pprietas. id in q̄rto poniſ gdu. Q̄ui ſiqdē gradus vt indeterminati referunſ in tēpamētū: velut in regulā ineq̄litatū directiuā Eſt aūt ipm qn̄ aliqd corpori occurrēs in ei⁹ nō ipꝛimit ſenſum: neq₃ fugat aliq̄ manerieꝝ fuge. Nam qō h⁹ ſibi extat ꝯſil'e: a q̄ nō accit pati heben gueſt ſimpliciū pte p⁹. Unūquēq₃ ēt gdū ſeq̄ſtrauit Ga. in tres māſiōes ita vt reſultēt.12.in vniuerſo. vñ in techni. ſeptē nūos noiat.7.10. ſm exceſſu₃ a tēpamēto: qō euenit qa gdus dicit exceſſu₃ in magis ₇ min⁹. vbi autē id ₇ mediū. q̄re ꝯſurgūt inde tria. Jn minimis eſt mediū trib⁹. phyſicoꝝ.5. Et ſi vnuſq̄ſq₃ gduū vt tactū infinitas hēat māſiōes: nō tñ nobis ſit eas poſ'e diſtinguē. Gradus aūt in tertia partitionem pbat Ga. qm̄ exiccatio ſynapi nō eſt velut exiccatio cauterij: q̄uis ambo in q̄rto ſint talia. Sic igiſ appet ex ſmonibus hoꝝ ₇ ſubdiſtictiōe in tres ptes gdus cuiuſl₃: totali₃ terminoꝝ diſtātia gduali augmētatione in ampli⁹ ₇ min⁹ variata: vt nihil itercidat vacui ſic pōni Jacob ſeq̄baſ erronee. Si aūt curioſe voluero melius ēt Jacob ſm pportiōes nūales aut armonicas gdu₃ diſtiguē vt pportionabil'r diſtinctio mathematica aut armonica ꝯcurrat nālis ſupi⁹ approbate fiet: ponendo ꝙ q̄rt⁹ gdus ſe hēat ad p^m in pportiōe q̄drupla ſeu q̄drupl'r dyapaſon. Et id eſt qō fuit cōceſſum ꝙ q̄rt⁹ q̄druplat p^m. terti⁹ aūt triplat ſm dyapaſon dyapēte. Scōs vo duplat ſiue dyapaſonizat: ₇ pm⁹ ad tēpamētū q̄ſtū ad ei⁹ māſionē ſcōaꝫ in pportōe emiola ſe h₃: ſeu dyapēte. q̄ vo ad pmam in epitrica ₇ dyateſſerō. Hoc itaq₃ mō ſani⁹ ac naturali⁹ graduū diſtinctio pportionib⁹ famulaſ arithmeticis ₇ muſicis.

Propter ſecūdū q̄de₃ ſciendum vt ſm Auer. appebit differētia amplius. in.43. ꝙ vnus modus neceſſitatis ꝯiunctionis medicine cū medicina eſt pp̄ter vigorare aut infirmare medicie vtutē. Q̄ō duob⁹ fieri pōt modis. Uno vt miſceaſ alteri ꝯ̄ria reliq̄: ceu qn̄ carem⁹ medicina calida in ſcōo miſcemus cu₃ medicina calida in tertio medicinā frigidā in p°: ₇ reddiſ medicina cal'a in ſcōo. Altero q̄dē vt forti medicie ꝯiungaſ alia nō ſibi ꝯ̄ria in q̄litate ₇ vtute: ſed ſimilis magl. verū vna min⁹ pticipet altera vt qn̄ medicina calida in 3° ꝯiungiſ medicine cal'e in p°. tūc eni₃ declinat illā ad ſcōm gradū. Q̄ō q̄dē pbat Ga. pmixtiōe₃ aq̄ tepide cū bulliēte calorē illi⁹ faciēti declinare ad gdu₃ vt dicaſ 2^m. Uult igr̄ Ga. medicinā calidā pmi gdu₃ eā q̄ tertij reducē ad ſcōm. Decimo q̄q₃ practice firmaſ idem ita. Nec̄ia eq̄dē fit aliqn̄ duoꝝ medicaminū cōpoſitio ex qb⁹ cōpoſ'o ꝯ̄ria male cōpl'oni adunaſ: vt qs eni morboꝝ cureſ indiget medicatione in ſcōo gdu calefaciēte: qō ſi nō inueniaſ ſumaſ in tertio cal'm ₇ cōiungaſ ei qō cal'm eſt in p°. Ex his reſultabit mediu₃ calefaciēs in 2°. Minuit eni qō in p cal'm calorē tertij: ₇ ad ſcōm reuocat: vt apparuit in aqua cal'a ₇ tepida. His āt Auer. ꝯūr aduerſaſ max'e p duo: vnū q₂ inq̄t id ꝯ̄di

Cōcil'.

Marginal notes (left): pl'r. cop°.7°. eſt pncipium pliſ. fen.2ª. oc.3ª.ca°.3°. nte m dium — iſti.2°.ca.2°. i medio. oc.2ª. ſu.p³. a.15.an mem

Marginal notes (right): libº.3º tex p¹¹. co.t.92. — T.cō¹¹.22. — 5°.ſimp. tecti. 8.ca.2. in fine. — 5°.coll₃ ca.52. in medio. — ca°.p°p°pm.

cedū fore: qm̄ ſi viderim⁹ hominē pati egritudinē calidā in q̄rto vel tertio: ⁊ dederim⁹ rē calidā in 2° multū ledeꝛ ide: ⁊ tñ pp v̄ba Gal. refrigerari deret: puta ſi mel exhiberem⁹ in potu cauſonē habēti nūqd lederet in ꝯtinēti leſione grandi. Et ſilr ſiqs hēret paſſionē frigidiſſimā i capite: vt vngereꝛ oleo ro. nōne multū noceret. Et ſubdit: q ſuſtinēt Ga. ſup hoc ꝓuideāt. Alterū: qm̄ ſeq̄ret iam ꝙ medicina cal'a tātū remitteret ⁊ reꝓmeret calidioꝛē: ⁊ q̄tū frigida ſumme cal'aʒ in ꝑmo gradu ſm Gal. remittit cal'am in tertio ad ſecūdū: cū ſatis ꝯſtet ꝙ frigida in ꝑmo gradu reducat cal'm in 3° ad ſcōm gdū. ꝑmus enim gradus ſui frigiditate reꝓmit tertiū calitatis ⁊ ad ſecūdum perduc. Quid autem de hoc videbitur conſeq̄nter.

Propter tertium v̄o ſciēdū ꝙ Gal. cōſentiēs inq̄o tripliciter poſſe ſermonē eius v̄ificari. Uno q̄dē aliq̄liter qδ Auer. in eius ducit fauoꝛem vtcūqʒ: ceu ꝙ medicina cal'a in ꝑmo nō reducit cal'm directe in tertio ad gradum calitatis ſcδi: ſʒ aliqd remittit ex ipſius calitate ingens. Si erit ſicut dicit Gal. hac ꝯtiget via: qm̄ medicina quā dicimus calioꝛē: eſt que maioꝛē ꝓportionē hʒ caloꝛis ad friditatē q̄ʒ minus cal'a. Erit ergo frigiditas in ambabus ꝑ ꝯ̄rium: hoc eſt qa in calioꝛi erit frigiditas minoꝛis compatiōis: ⁊ in frigidioꝛi maioris cōpatiōis: puta qa cōpatio caloꝛis ad friditatē in piperis dragma. i. eſt maioꝛ q̄ʒ dragma. i. ſpice. Et ſi i vna dragma pipis ſint q̄nqʒ ꝑtes calitatꝭ ⁊ vna friditatꝭ: mixtis duab⁹ dragmis ſil'r erit cōpatio calitatꝭ ad friditatē minoꝛ in hoc mixto q̄ʒ eēt in pipere ſolo: qa cū duab⁹ partib⁹ calitatis in ſpica ē m̄lta friditas: vt vni⁹ partis q̄ erat in pipere cū q̄nqʒ ꝑtibus calitatis. ſic itaqʒ exponit Ga. ꝙ nō fiat recte ad ſcδʒ gdū ex 3° reductio: ſʒ potius q̄dā remiſſioꝛ tertij ſub ſua ꝑmanētis adhuc latitudine. Eſt autē ⁊ aliuſ modus exponendi ꝑ accidēs: vt ꝙ id fiat magis rōne q̄ʒtitatꝭ ꝓpoꝛtiōalis in q̄ imēſa ꝯſeq̄nꝭ q̄litas ꝯtineꝛ. Aut multotiens reiteratū fuerit: ſicut vna pipis dragma valde plures extēſiue ſepius etiam applicata calefac̄ q̄ʒ ſcropulus. Nō aūt rōne q̄litatū ꝓportionaliū extēſiuarū vt qñ multa tepida pauce ferueti aſſociaretur. Hic tamen dicendi modus magis v̄r extraneus cum ꝓpoꝛtio ꝑncipaliter q̄litatū req̄raꝛ ⁊ virtutum. Et ꝓpter hoc ſm Gal. ⁊ alios modus terti⁹ alius erit ꝑcipuus ex dictis iam manifeſtus: q̄re cum vnuſq̄ſqʒ gradus ſit in tres māſiones diſtributus: tertia manſio ſecundi gradus attinget imediate ꝑmā tertij māſionē. poſitū enim eſt omniq̄ʒ māſiones ſm amplius ⁊ minus diſtictas ſibi foꝛe cōtiguas: qδ ſaluare nō valuit Jacob Alchindi. Cū igr aliqd q̄ʒtūcūqʒ remittaꝛ modicū'a ꝑma māſiōe tertij gradus ⁊ maxime cū fuerit in eius ꝑncipiante initio ad extremitatē māſioniſ tertie reduceꝛ gradus ſcδi. Qui ſi amplius remittat magis in ſcōm faciet qδ eſt in tertio peruenire gradum. ¶ Sʒ tūc dubitaꝛ: qa cum tres ſint māſiones vniuſcuiuſqʒ gradus nō videꝛ ſermo Gal. verificari niſi de vna: qa qδ eſt cal'm in ꝑmo remittet qδ in tertio calidum ad ſcōm ⁊ multotiens ad ꝑmam ſcδi māſionē. ¶ Dōm ꝙ foꝛtaſſis Gal. ſermo magis fuit expoſitiuus exemplaris q̄ʒ canonis aſſignatiuus. Cuius ſignum eſt: qm̄ decimo practice ſuſcipe diciꝛ ſcōm gradum ibi. Moꝛboꝛū q̄ſpiam ⁊c. Aut melius ꝙ ⁊ ſi aliqs ſermonū verificeꝛ in paucis aut raro in his opoꝛtet eum notare ne putetur ſm id veritatē mime ꝯtinē ſicut quarta aphoꝛiſmoꝝ criſim i ſeptima Nubes rubea denotat apparēs in q̄rta: qa cum hoc magis ſm Gal. inſit albe niſi de ru. exꝓmeret nō crederet q̄s tā

c. p° poſt ꝑnm

aꝛpho. 71.

tā foꝛe ipſius ſignificationis virtutē: ita eni diminuti ſermones inueniunꝛ plerūqʒ vt philoſophi exerciteꝛ aīa: qδ modus oppōnis inꝛ ſe extremoꝝ medioꝝ v̄tutē oñdit. Itaqʒ medicina in ꝑ° cal'a ⁊ maxime in manſiōe illius ꝑma plus friditatꝭ participāte me[n'am] cal'aʒ in ꝑma māſione tertij gradus cal'am ad tertiā reducet ſcδi māſionē: ⁊ foꝛtaſſis ad extremitatē ſcδe: ⁊ ad ſcōm totū per accñs q̄ʒtitatis tamē rōne. ¶ Ad ꝑmū deniqʒ Auer. in Gal. adductoꝛū dōm ꝙ mel nō ꝯfert egritudini cal'e in tertio: lʒ de ſe illius remittat feruorē cū medicinatio expetat oppōnē gradualeʒ niſi qd occurrat accñtal'r ꝓhibitiuuʒ. Adhuc qa mel dulce velociter inflāmabile ſupaꝛ adiunctū calitati: ⁊ iδ in fe. ꝓhibenꝛ frigida etiam qñ fuerint dulcedini cōiuncta. Dulce nāqʒ eſt inflāmatiuū in choleram cōuerſiuū opilatiuū. vñ lʒ ſtatim in mellis appꝛopinq̄tione aliq̄ fiat calitatis tertij gradus reꝓſſio: cū ipm ſit in ſcδo cal'm ⁊ ſiccū: tñ poſt moꝛā facto in dominās tranſitu calitas indcereꝛ inteſioꝛ. Sicut euenit in appꝛopinquatione lignoꝛū ſemiuiridiū igni vehemēti. ¶ Ad ſcōm dōm iam ex dictis appuiſſe non eſſe incōueniēſ ꝓpter diuerſas gradus ſcδi manſiones me[n'am] cal'am in pꝛimo: cal'am in tertio ad ſcōm perducere: ⁊ medicinam frigidam in pꝛimo ad eundem: quoniam cal'a in ꝑmo perducet ꝑmo ad tertiam manſionē ſcδi gradus ⁊ inde. frigida v̄o in pꝛimo ad ſcδam ⁊ ad ꝑmā.

Propter quartū ad pꝛimum qd dōm iam oſtenſuʒ. ¶ Ad aliδ dōm ꝙ lʒ multipliceꝛ q̄ʒtitas ⁊ conſeq̄nter qualitas cal'itatis multiplicatur etiā non minus q̄ʒtitas frigiditatꝭ: vt qñ multa ligna debili adiungunꝛ igni. obtundunt enim ipſum ⁊ reꝓmunt. Agens nāqʒ cuʒ ꝑncipaliter req̄rat patiens ſibi diſpoſituʒ. ex hoc eni pꝛouenit actio: carēs eo nō poterit operari: ⁊ ꝑcipue qñ illδ cui multa coniungiꝛ q̄ʒtitas fuerit debil'r actiuū. Illδ etiam qδ adiunctum facit magis tale eſt ſil'e in ſpecie ⁊ natura: nō autē in gñe. ¶ Ad aliδ dōm id habere veritatē in contrarijs directe oppoſitis eque vigoꝛoſis diu ſibi reſiſtēribus in pugna: ceu in foꝛtibus: vt diu in adinuicē euenit duellantibus. qñ enim tūc vn⁹ alteꝝ ſupat ſenioꝛ reddiꝛ ſuper eū q̄ʒ ſi paruʒ reſiſtēs mox ſupaſſet. Talia vero ꝯ̄ria nō ſunt cal'm in ꝑmo ⁊ cal'm in tertio. ¶ Ad aliδ dōm. ſi volo eſſe cū Auer. dicā cal'm in ꝑ° hēre ſenſibilē calitatē: vt medicoꝛū teſtaꝛ auctoꝛitate. aut calitas ꝑmi gradus: lʒ nō ſit ſenſibilis ꝑ cōparationē ad calitatē ſcδi: ſentiꝛ tñ cōpatione tēperamēti: ⁊ maxime vltima māſio gradus ꝑ'. vel ēt dōm ꝙ gdus ꝑmi: lʒ nō ſit ſenſibilis ei⁹ opatio actu: poā tñ eſt ita ꝙ elatioꝛi cōiuncta q̄litati: vt tertij gdus mox ſentiꝛ. Nō eni euenit vt nō ſit modo ſenſibilis aliq̄. ¶ Ad aliud dōm ꝙ non arguiꝛ: ſʒ Jacob magis denotaꝛ ignauia curioſa. Quātū etiaʒ rōnes ꝑtis aduerſe ꝯcludāt itelligēti notū ſit mani[f].

¶ Differentia. Cxl.

Quod nō ſit modus quo medicina valeat deduci ex potētia i actū ⁊ ꝑcipue frigida monſtratur: quoniaʒ id erit vel ex parte me[n'e] in actum deducēde vel cal'i innati: nō quidē ex parte me[n'e]: vt me[n'a] ⁊ cum ipſa ſit talis potentia: ſeu virtute in techni. 7. ii. curatiue. Doceꝛ enim eligi ſm virtutē tale ⁊ non ſm apparētiā vel ꝑſentem ad actū. vñ q̄nto collʒ. Terre naſcētia etiā cal'a ponunꝛ in potentia talia. qδ aūt hꝫ in actū ꝓgreſſum hēre nō pōt cuʒ actu careat diſariā. Neqʒ ex ꝑte ſubſtātie ipſius maxime accñtibus ꝯcrete: cū ei⁹ ita ſit a mā opatio. id autē nām retinet cibi ⁊

libꝛo. 3. t. c. ſ colli. cap. 1° me[c]. ⁊ cap. iuxta finem ca. 24. p° m

nō medicine. Nec etiā ex pte calidi in corpore existē/tis: cū calīn infrigidare nō habeat frigidū deducēdo ad actū: ⁊ deductio in actū fiat per aliqd tale existēs actu. ¶ Ampli⁹ ſi medicina frigida deducit̄ ad actū aut i⁹ qđ eam adducit erit calidū actu aut frigidū: cū tale ſolū ſit operatiuū. Non calīn: qa calor nālis nō
ca.3°.p⁹m.m. hꝫ aliquā viam generādi frigiditatē. colliꝫ qnto. Nec frigidū actu cū vita ⁊ actus non ſtent cum eo: vel per calidū vt inquiūt. ¶ Adhuc nō erit per diuiſio/
3°ſimp. diſt. 4. ca. 2. cir. p.m. nē ad minima: ſicut ſenſit Ga. qa qđ minimū eſt non aget: eo ꝙ forma nālis debitā q̄titatē reqrit in mā. De veneno enī ⁊ igne pōt ſumi in tam modica q̄tita
ca 4. in pn. diſtin. 4. ca. 3. iuxta finem. te ꝙ non ſentiet̄: nedū ꝙ ledat. tertijs complexionū ⁊ pharmacorū. Propter qđ nō eſt modum aſſignare q̄ poſſit medicamē ⁊ maxie frigidū in actū deuenire.

Contrarium quoq̄ hui⁹ ſenſus nobis oñ dit cum videamus frigidū potētia corpori applicatum in actum frigiditatꝫ peruenire: ſimil'r ⁊ alia. Et. Qđ agit ꝑus non agēs du/ctū eſt de potētia in actū ſed hꝫ ſunt corpori occurrē/tia q̄cūq̄. q̄re modū opꝫ q̄ hoc fiat aliquem ſtatuere.

Propter primum qdē ſciēdum ꝙ qd ſit medicia ⁊ q̄t di/cat̄ modis: d'ia oñſū eſt 3ª. 136. ⁊. 137. Eſt aūt ea res q̄litate corpus alternans ſua ſine ipſius in ipm ꝯuer ſiōe. Differt nāq̄ a cibo q̄n ſui operat̄ mā ⁊ igreſſū hēt in corpus ſeruās ⁊ augmētās illud nutrimēto di uerſificato. Tenet enī locū depditi ⁊ amplior in pl'i/bus. Medicina q̄q̄ frigida dicit̄ illa q̄ in ſummo aut a ꝑdominio quādā obtinet q̄litatū: vt aq̄ ⁊ aer aut cō mixta frigidorꝫ vt ſolatrū ⁊ papauer. Unūquodq̄ nāq̄ corporꝫ dupl'r eſt tale aut ſimpl'r ⁊ i ſummo. d'ia. 16. Pōa qdē eſt res impfecta nata ſuſcipere cū qua naſci tur diſpōnē: velut homo rationalis q̄n naſcit̄ ⁊ canis venatilis. Actus q̄q̄ ex oppoſito res erit perfecta iā obtinēs cū qua naſcit̄ diſpōnē. Eſt autē potentia du plex. Una qdē ꝑ ſe. Altera vero ꝑ accidēs vt aq̄ frigi
aphō. 22. de curantis thetanū ex repletione. aphoriſ. 5. Prima qdē duplex: altera nēpe ꝑncipaliſſima: in q̄bus natu ra ipſa in ꝑfectū tēdit nullo eādē exteriorū ipediente que act⁹ vl' ꝑm⁹ ſeu potentia ſecunda exiſtens forma. Reliqua vō cū mā adheret ei qđ fit inde. Qđ multi/plicit̄ euenit ſm ꝓpinquus aut remotius: vt q̄n ex ſan guine fit caro aut cib⁹ bis coctus ⁊ dino facile cōmi/
3. ꝑ. poſt pn. T. c. 55. ⁊. 61. ſcibil' velut panis ⁊ vīnū adhuc elemēta cōplonū 3°. Scdō vō de aīa pōa etiā adhuc duplex exiſtit. Una qdē ꝑ⁹ ⁊ remota q̄lis eſt q̄n qd de nō eſſe ꝓgredit̄ ad eſſe ceu mineraliū ⁊ terre naſcentiū eē ex potentia ſu ſcitat̄ elemētorꝫ. aīalium vō ex iſtorꝫ eē conſurgit po/tentia. Altera vō potētia ſeu virtus eſt ſcdā q̄ forma
bi ſupra im/mediate. rei exiſtit q̄ eſſe hēt ⁊ actionē. Quā qdem Gal'. vocat virtutē rei ſeu ꝑſcitatē aut verā exñtiā: vt tactum. 16. d'ia. Hui⁹ q̄q̄ potentia triplex exiſtit. Quedā nanq̄ eſt remota: nō tñ ꝑma dicta potētia q̄ eſt virtus conſi derata ꝑ opatione quā noſtra corpora in ei⁹ efficiunt ſubſtātiā. Quia q̄n portitor illi⁹ a calore noſtro patie tur inato ꝯueniet tūc qđ erat in potētia i actū: q̄lis eſt pōa medicinarū ꝑmi gradus ⁊ ſcdi maxime. Potē/tia ſiqdē ꝓpinqua in intentione habit⁹ exiſtit: q̄lis eſt napelli ⁊ veneni viparū poteſt in noſtra corpora pi/mendo. Eſt ⁊ alia media harū: cui⁹ quedā magis ſe tꝫ cum pōa dicta remota velut q̄ cū intētione bonita tis extat aptitudinis: ſic ſulphur medicamen medee ex ſulphure ⁊ aſpalto humido. Altera vō eſt affinior pōe ꝓpinque: maiorē hñs ꝑdictā aptitudinē in actū cū medicinarū potentia venenoſarū: vt opij ⁊ euforbij. Hec aūt ſiqdē pōa tota ſcdā inclinationem habet

in actū ꝓpter ei⁹ parū ab ipſo diſtare valde maiorem q̄ potētia ꝑ⁹ appellata remota. Ipſa nāq̄ ꝓpter eius diſtare nō multū niſi alteratiuis iteruenietib⁹ trāſmu tationib⁹ medijs in actū ꝯducit̄. Potētia ēt ſcdā act⁹ ſcdō de aīa denotat⁹ eſt ꝑm⁹: forma exñs media ex q/ T. c. ō. 5. b⁹ rei conſurgit ſubāa q̄ qdē q̄litatib⁹ medijs actus conſurgit ſecūdus qui operatio appellatur.

Propter ſecūdū vō ſciendum Gal'. po ſuiſſe tertijs cōplexio ca. ꝑ. p⁹ mem. nū ⁊ ſimpliciū. magis medicinā in actū deduci cal'aꝫ diſtin. 4. ca. 2. ⁊ frigidā etiā ꝑ diuiſionē ipſi⁹ in minimas priū. Acq circa ꝑn'pīū. rūt. n. motū ab extrinſeco: vt a noſtri corpis calore. Qđ conat̄ oñdē: eo ꝙ in diuiſa ⁊ minuta calīn ipmit̄ meli⁹: ⁊ eis dñat̄ in ampli⁹: ⁊ appet in lignis ſiccl mi nutatꝫ. In viridib⁹ q̄q̄ humiditate plenis ⁊ integris ca lor vt ignis iualeſcē nō pōt cū vias ⁊ poros nō ſibi in ueniat patulos: q̄b⁹ ſubigrediat̄. Hec aūt poſitio ⁊ ſi ſufficieten⁹ vitatē videat̄ continē: nō tñ cām q̄ſiti ſim plicit̄ exponit: ſed cām ſeu occaſionē magl dic. Quia ſi medicina nō infrigidaret frigida: niſi diuiſione eius in minimas partiū: tūc cum illā ſuſcepiſſet diuiſionē iam foret actu frida: qđ non eſt: cum appareat extra hoc exiſtere qd potēs in actū deductiuū. Et iō Auer. 5. colliꝫ. cap. 3. Nō eſt dicē ꝙ ſit iam actu frigida diuiſiōe ipſa in par poſt medium tes minimas deducta. Ampli⁹ diuiſio reſpicit q̄tita/tē. ſublata nāq̄ q̄titate ſubſtātia indiuiſibilis ꝑma/net. phyſicorꝫ ꝑmo. Quātitati aūt nec act⁹ nec paſſio collr. te. cō. 15. attribuit̄. mathematica. n. neq̄ motū aut locum hñt: nec tpe mēſurant̄: nec finis ⁊ bonū in eis reperiunt̄. vñ ꝑn'ᵐ ſaltē mor⁹ ꝫ eē: ⁊ ꝑ ꝯñs nō agūt nec patiuntur niſi metaphorice fortaſſe. 3° metaphyſi. ⁊ de ge. ⁊ cor. T. c. 3. ꝑ°. pp qđ ex diuiſiōe reſpiciēte q̄titatē ſibi deductio T. c. 44. pōe in actū cū nō ſit qs huic modus actiōis aſſignari nō poterit. Mōſtraui nāq̄ ex d'ñtia. 60. oēm actionē q̄litatib⁹ ꝑfici cū eis tūc in ꝯrietate cōſiſtat q̄ ꝓpri⁹ q̄li tatib⁹ ieſt. Rurſus. Si medicinā deduceret de pōa in actū: nūc aūt q̄ minima ſunt opatione hīe nō pñt: cū forma determinatā q̄titatē reqrat ⁊ materiā. Eſt. n. minimā carniū ſm Ariſt. aſſignare: vt inductū de ve ꝑmo phiſi. neno ⁊ igne. Sicut. n. corp⁹ minorat̄. ita ⁊ virt⁹ remit/ Tex. cō. 38. tit̄ ſcdō cañ. Propter qđ ꝯcludit̄ ex diuiſione medici in argu. ne in ptes minutas nō poſſe pōam eiuſdē in actū cō trac. ꝑmo. c. 5. ſurgē. Et ideo Auer. 5. dicit ſicut fugitiuū. ¶ Atten ante medium dēdū tñ ꝙ q̄q̄ diſio in ptes miores meⁿᶜ nō ſit cā de/uēt⁹ pōe in actū. eſt tñ cōcauſa quodāmō velut ignis nutritionis ⁊ alimēti. 2° de aīa. Res nāq̄ ꝯuertibiles T. c. 41. ⁊. 39. ⁊ de pōa in actū ꝯducibiles q̄n in ptes ꝯuertunt̄ par uas facili⁹ in actū ꝯducunt̄. vt teſtat̄ ꝑ Gal'. ēt i lignis tertio cōple. ſiccl ⁊ minutatꝫ ⁊ hūidis viridib⁹ ⁊ itegris appere. vt ca. ꝑ. in medio enī cōgregatio ⁊ ſegregatio nō eſt gñō ⁊ corruptio ſi cut poſuere antiq. ꝯferūt tñ ad gñationē ⁊ corruptio nē. Nā ꝯgregata ⁊ ſepata leuit̄ exiſtūt corruptibilia: ꝑ de gñatione. ⁊ in ꝓpoſito. Sꝫ ꝯ. A. ſcdi ꝑmo. vl' mo T. c. 10. dū Gal'. tenē inqens. Medicia ſubtilis eſt: cui⁹ ꝓpe/ c. 4. poſt pn. tas extat: vt cū a vtute patit̄ nāli: q̄ in nobis diuidat̄ in corpib⁹ nr̄is in ptes minimas. ¶ Dōm ꝙ. A. non dixit id vt daret modū vl'r deducēdi potētiā medicie in actū: ſed medicinā deſcriberet ſubtilem ꝑ id quod erat ei noti⁹ alia⁊ relatiōe q̄ hꝫ nō hñt ſubam. Auer. vō. 5. colliꝫ. ponit ꝙ medicina frigida ex pōa ꝯuertat̄ ca. 3. in medio in actū ꝑ calitatē in ea nūc exñtē nō tūc: q̄q̄ calor in/nat⁹ ⁊ ſiñs vtcūq̄ calitati illi⁹ ſuſcitat de pōa in actū ifridādo chilū. ⁊ ꝑ ꝯñs corp⁹. ait nāq̄ medicinā frigi dā nō ifridare: niſi q: in locl digōnis ad diminutū cō uertit̄ ampli⁹ calorē q̄ calor ſit corpis. ita ꝙ chilus gñat⁹ ex ea ē a calore corpis diminut⁹. ⁊ iō dī ꝙ ꝺa/cit̄ ifridat eo mō q̄ dicit ſcdō ce. ⁊ mū. ſtellas nō age/ cō. 42. in fine.

re friditatē:ſꝫ caloꝛes ſil'es vnicuiqꝫ el'ntoꝝ deteſtās
pble.17.7.20 A.ponēti aliq̄s īfrīdare:de q̊ ꝑquiſitum ꝓbl'.15.Hoc
ēt conat̄ ꝓbare ingens caloꝛē nālē nō hr̄e aliquā viā
gn̄andi friditatē:ꝑꝑ qȯ viſum eſt ei ꝙ oīs medicina
frida ꝑꝑ calitatē in ipſa exn̄tē ꝓpoꝛtionatā vtcūqꝫ ca
loꝛi coꝛpis in actū ꝑueniat frigiditat̄. Hec autē poſi/
tio cū ipſiꝰ motiuo calūniā patit̄ nō paruā:ſic.n.eius
modus ꝯueniret ſoli medicine ad vētrē ꝑueniēti cuꝫ
ibidē gn̄et̄ chilus:nō aūt al'r applicate. Adhuc ſi cō/
uerteret̄ mena nō q̄litate ageret ſꝫ mā. Eti. Tal'r nun/
q̄ꝫ dicemꝰ aliquā tūc ṽe fridā niſi coꝛpis relatiōe aia
lis:cū tn̄ illo dēpto q̄dā in ſe ⁊ ad el'nta ſint frida ſm
doc.2a. ſu.pa. opōnes diuerſas.po ſcd̄a Amp.ſi eſt dare cal'm eſt ⁊
c.15.cir. mem fri.nā ſi vnū ꝯ̄rioꝝ eſt in nā.⁊ reliquū.2oce.⁊ mū. Sꝫ
T.coii.18. cal'm īuenit̄ ṽaciterqꝫ calefaciēs.ḡ ⁊ fridū ṽe īfridās.
Rurſus cū oꝑatio faciat ſcire foꝛam:qȯ ſenſibil'r ledet
aut deſtruet opōnes ſui frigiditate ṽaciter eſt fridūꝫ.
Hmōi aūt multe ſunt medicinaꝝ:q̄re ⁊ fride erūt:cuꝫ
etiā ſicut aliq̄d eſt ita ꝯcipiat̄ ⁊ ſignificet. fridūꝫ.n.dr̄
ab īfrīdare:ſicut cal'm a calefacē. Itidē ſi ꝑꝑ calitatēꝫ
īuētam in medicina frida deducat̄ de pōa in actuꝫ.
tūc medicina minꝰ frigida citiꝰ ꝑuenit ad actū frigidi
tat̄ cū minoꝛē hēat ꝯ̄rietatē ad calidū q̄ꝫ medicina fri
gidioꝛ. Cuiꝰ ꝯ̄rium cōſpicimꝰ in ſempuiua:vermicula
ri vua canis ⁊ ſilibꝰ ex vna ꝑte:ex alia ṽo in ſolatro ꝑ
nitioſo:iuſquiamo: mādragoꝛa:lacte papauer̄ egy/
ptiaci ⁊ talibꝰ hn̄tibꝰ ītēſioꝛē friditatē:q̄ tn̄ velociꝰ in
fridāt actu an̄dictis. Adhuc ſi caloꝛ coꝛpis nō deduc̄
menam fridā ex pōa in actū niſi ꝑꝑ calitatē in ipſa reꝑ/
tā:q̄rēdū eſt tūc q̄d fridū in ipſa ſuperās deducat ad
actū aut erit dare ꝙ nō deducat̄ in actū cuꝫ iā careat
calido aut ꝙ in mena oino frida adhuc inſit cal'm ꝑꝑ
qȯ ꝑuenit in actū.⁊ ſic nō erit frida.imo potiꝰ ſit ca.i/
ductiuū ipſiꝰ foꝛtaſſis nō valet.caloꝛ nāqꝫ coꝛpis ⁊ ſi
nō hēat ꝑ ſe pōaꝫ aliquā ad īfrigidādū : ei tn̄ ꝑ accn̄s
inexiſtit:velut aque frigide in calefacē ꝑ accn̄s ⁊ moꝛ
ca.5o.in meo. bos ēt curare frigidos vt tethanum ⁊ talia.tertio de
apho.22. cōpl'onibꝰ.⁊.5.affoꝛ. Refrigerat nāqꝫ cal'm aut māꝫ
ꝓꝑā ꝯſumēdo vel poꝛos aperiēdo coꝛpis q̄bꝰ exalat
foꝛas aꝑtis.q̄dā ṽo ſomniāt calidū medicinā frigidā
in actū deducere ꝓhibēs remouēdo. Tūc ſiq̄dē me/
dicina frigida foꝛet alia a conſtruente ipam frigido.

Propter tertium q̄dē ſciēduꝫ ꝙ quis fundatus ſuꝑ ſniaꝫ
Ariſt.actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ poterit aliquē cognoſcere
modū:quo ſrm̄ potētia in actuꝫ cōmodius deducat̄:
ꝙ āt deducat̄ ſenſuſ idicat cū rōe eo ꝙ oīſ actio fit ab
ente actu. Apparēt autē q̄dā hn̄tia nūc oꝑationē illa
carētia ꝑus:q̄re ex pōa ꝓuenerūt in actū. In eodē.n.
T.co.13. numero pōa actū ſemꝑ p̄cedit.nono methaphy. Rō
aūt deducēdi foꝛmā de pōa in actū eſt identitas ⁊ ſili
tudo gn̄alis vel māe.alteritas āt ⁊ diſſilitudo ſpālis.
faciēs nāqꝫ ⁊ patiēs ⁊ oino ꝯ̄ria gn̄e q̄dē ſunt eadē ⁊
ſilia:ſpē autē altera ⁊ diſſilia. Actiua.n.⁊ paſſiua ad
T.co.51. inuicē ſunt ꝯ̄ria ⁊ media:ꝑmo de ge. Cū.n.calidū coꝛ
poꝛis agat in fridū potētionale.q̄ꝛ eius pōa: vt oſtē/
ſum eſt:nō multū diſtat ab actu:cū ſit foꝛma eiꝰ:ſuſci/
tat̄ ex ſuo ꝯ̄rio ⁊ in actū deducit̄. Actiuis eni ⁊ paſſi/
uis ꝯ̄rijs foꝛtibꝰ ⁊ diſpoſitis applicatis adinuiceꝫ tpe
po.de ge. ⁊ coꝛ. ſm Ariſt.⁊ Gal'.ipol'e eſt nō agē. Modū autē hūc in
T.co.54. dicat nobis qȯ videmꝰ accidē in alijs tā calidis pōa
deductis in actū ꝑ ſuū ꝯ̄riū q̄ꝫ etiā fridis. In calce nā/
qꝫ iextincta cal'm poſt multū tp̄s remanet ṽtute:q̄ ad
ueniēte frido actuali ſuo ꝯ̄rio in actuꝫ ꝑuenit calitat̄.
Obſedit̄ aūt cal'm calcis ⁊ vigoꝛat̄ ab aque frigidita
te īfrigidāte ⁊ poꝛos claudēte: ꝑꝑ qȯ cal'm in ſeipſuꝫ
ꝯ̄ctū:vigoꝛat̄ ⁊ excitat̄ tādē ſuꝑans friditem aq̄ actua
lem:Sic etiaꝫ ex trāſitu aq̄ frigide ſuꝑ mineras ſulfu
reas pōa ꝓpinquoꝛi deductiua in actū cal'itatis exci/
tato in huiꝰ mineris calido ab aq̄ ipſa reddit̄ cal'a de
ꝓꝑetatibꝰ el'toꝝ. Hoc ēt mō ꝯfectio ex ſulfure ⁊ aſpal
to:quā q̄dā ꝯſtruūt curioſi expoſita pluuie īflāmat̄ q̄
q̄s poſſet domū inimici cōburē:qȯ ⁊ cibꝰ nouꝰ mēbꝛ̄
īdicat occurrēs ethici. Et acetū ēt ꝑti dr̄ntia.170. Si
mil'r ⁊ poa frigida in actū deueniūt ex cal'o:velut mō
ſtrat̄ etiā marmoꝛe expoſito ſoli pānis īuoluto:qȯ ēt
appet in glacie:grādine ⁊ flegmate vitreo caloꝛe ꝯci
tato clyſterijs:q̄bꝰ nō ſolū friditas inexiſtit actualis:
verū ēt potētiōalis.qn̄.n.liq̄ſcūt vehemētiꝰ īfridant.
Sic igit̄ ⁊ in coꝛꝑe nr̄o mena frida deducet̄ ad actū in
fridādi excitato cal'o frido ſibi ꝯ̄rio.ſicqꝫ fridioꝛa cuꝫ
magis oppugnēt cal'o coꝛpis q̄ꝫ minꝰ frida citiꝰ ſuꝑ/
peditādo cal'm mota ab eodē in actū deueniūt fridi/
tat̄:vt oñdit nā narcotici cuꝫ vino exhibito cal'o aut
aliq̊ modico cal'o:vt caſtoꝛeo addito. Cōcitatis.n.⁊
nō refrenat̄ citiꝰ in actū fridationis deducit ⁊ foꝛtiꝰ.
Infridat.n.ēt ſi exhibeat̄ calefactuꝫ valde.vn̄ cōpl'o
nū.3. Sic aq̄ cal'a iniecta flāme extiguit eā:ita ⁊ opiū c.3o ṽſus finem
īfridat ⁊ ꝑiculū induc̄ moꝛtis:etſi maxie calefeceris.
¶ Contingit aūt circa p̄dcā dupl'r dubitare.p̄ q̄dem
q̄a cū medicina cal'a cōicet cū caloꝛe coꝛpis : nō ſoluꝫ
in gn̄e:ſeu mā.veꝝ etiā in ſpē ſic poterit. Oīa.n.alba
ſūt indr̄n̄tia ſpē.topicoꝝ.4.ita ⁊ q̄liū reliq̄.nō poterit ca.12.iuxta fi.
igit̄ in actū deduci. Et cū opponat̄ rōni : qua poſituꝫ
eſt ꝯ̄ria in actū deuenire.deinde nāqꝫ opoꝛteret ⁊ al/
teritatē ⁊ diſſimilitudinē foꝛe in ſpē.vn̄ ⁊ itidē q̄m.9.
metaphy.ac de aialiū ge.ſcd̄o. ꝙ ſemꝑ ex ꝑtāte ente T.co.13.
fit actu ens ab actu ente.vt hō ab hoīe.muſicꝰ a muſi ca.po ṽſus fi.
co. Et hinc eſt qȯ dr̄ ꝙ oē qȯ deducit̄ de pōa in actuꝫ
ꝑ aliq̄d tale educit̄ actu.qȯ in deductiōe mene de pōa
in actū minime reꝑit̄:vt tactū. ¶ Ad ꝑmū q̄dē dōm:
ꝙ ca.potētionale mene ⁊ cal'm coꝛpis:lꝫ videant̄ con
uenire:nō tn̄ conueniunt niſi remote ⁊ in gn̄e. In ſpē
aūt ⁊ nā differūt maxime velut eſt cal'm ꝑmi gradus
⁊ ſcdi ⁊ tertij ⁊ q̄rti. Media.n.ꝯ̄rietatē hn̄t ad extre/
ma ⁊ nō tm̄ extrema ad ſeipſa.p̄ ſcd̄a. Eti. Unū cal'o/ collr doc.3.c.
rū eſt pōa:reliquū ṽo actu ac aliȯ cōpoſitū:vt medio 3o.in medio.
rū el'ntoꝝ ⁊ coꝛpoꝛis:⁊ lꝫ oīa ſint alba inquātū talia
indiſtantia:differūt tn̄ inquātū alia.ſic ⁊ in reliquis.
¶ Ad aliȯ dōm ꝙ aliq̄d deduci de potētia in actuꝫ:
nil aliȯ eſt q̄ꝫ gn̄ari qȯdam. Eſt.n.gn̄o ꝯductio de nō
eē ad eē. In gn̄atione nāqꝫ triplex attēdit̄ ſil'itudo foꝛ
ma ſpēi:q̄ ſil'itudine ꝑfecta gn̄ant:vt hō hoīeꝫ ⁊ equꝰ
equū. Et hꝰ gn̄ationē opꝫ ab actu ente fieri ⁊ hn̄te ſi
militudinē vniuocā cū gn̄ato.imo interdū ⁊ ſil'itudo
reꝑit̄ in īdiuiduis vt appet in aſſimilat̄ parētibꝰ etiā
ſm cicatrices ⁊ ſtigmata:de gn̄one aialiū p̊.⁊ alia ṽ/ ca.17.in fi
tut̄ equoca magis q̄ ſol nos gn̄at ēt q̄ ſunt vegetabi/
liū ⁊ aialiū ex putrefactōe ſolum. Sic ēt vinum gn̄at
ebꝛietatē:⁊ motꝰ cal'itatē effectiua tm̄ ṽtute ⁊ nō foꝛ/
ma.nō eni foꝛmal'r ꝑmanēt talia:⁊ in hꝰ generatione
lꝫ req̄rat̄ actualis exn̄tia extiꝰ motiua:n̄ tn̄ req̄rit̄ idē
titas foꝛmalis:ſufficit eni ṽtualis ſola. Eſtqꝫ 3a ſil'ituo
int̄ iſta duo media:q̄le eſt qn̄ due ſpēs ꝓpinq̄ aialiuꝫ
in q̄ꝫtitate ⁊ tpe geſtatiōis aduenietes adiuicē ꝯiun/
gunt̄ in tertij gn̄onē vt in mulū ⁊ leopardū:2o de ge. ca.5.in medio
aialiū. In his nāqꝫ nō attēdit̄ ſil'ituo foꝛmalis tm̄ aut
ṽtualis ſꝫ vtraqꝫ.vn̄ ⁊ agēs p̄ter h̄ ꝙ exiſtat actu opꝫ
ſil'itudinē inducē ex ṽtuali ⁊ ſpūali ꝯfractā.cuꝫ itaqꝫ
ſil'ituo mene ad coꝛpꝰ ſit ṽtualis ſolū ⁊ nō foꝛalis. Sic
eni foꝛet ipamet ipa nr̄i coꝛpis ſuba vt arguit̄ ꝑmo p̄ doc.3.capo. fi
ma.ſufficit ꝙ ſit agēs deductiuū eiꝰ de pōa in actum: poſt medium
tale actu exiſtens cum ſimilitudine quadaꝫ virtuali:
non autem foꝛmali. Et de hoc differētia viſum.101.

Propter quod appet q̈rto qd ꝺõm ad inducta:qm̄ cā qua me
dicina frigida ꝺeducit ꝺe pōa in actum eſt potētia ꝑ/
pinq̄ ad actum cū ſit ipſius foꝛma ⁊ nō potētia ad eē
remota ⁊ cal'm coꝛpis actu tale exn̄s v̄tute ſola. Ap/
paruit etiā quē caloꝛ coꝛpoꝛis modū hꝫ infrigidādi.
¶ Ad ꝑmū tn̄ ꝺõm ampli⁹ ꝙ medicia ꝺeducit ꝺe po
tētia in actū. ⁊ ex parte qdem medicine velut ꝑncipij
paſſiui actiōe cali tāq̄ꝫ actiui : ita vt mena cal'a ꝺirecte
in actū ꝺeducat. Frigida v̄o q̄ſi a latē per modū ꝯ̈rie
tatis cuiuſdā. Contraria. n. nata ſunt adinuicē agē ⁊
pati. ¶ Ad aliud etiā apparuit:qm̄ ꝑ accn̄s cal'm po
tētiā hꝫ īfrīdādi. ¶ Ad aliō ſil'r qd ꝺõm iam viſum.

¶ Differentia. Cxlj.

Q medicina attractiua vadat ad humoꝛē attrahēdum:⁊ nō in
vētre ꝑmaneat oñdit ꝑ Ariſt. ꝓbl'. pꝛi/
pble 42. ma ꝺicētem. Quādo medicine ventrē
ingrediunt ⁊ ꝺiffundunt ferunt ſ̈m quos poꝛos nu/
trimētū fert in venas. ¶ Adhuc Damaſcen⁹ in affo/
apho.24. riſmiſ. Opꝫ ad purgandū in ſil'itudine cibi medicinā
cōuerti ꝑ igeniū:vt nā eā apte recipiat ⁊ retēta ꝑ ve/
ca.5.in medio nas repoꝛtet. ¶ Amplius ſeptimo bꝛe. Qn̄ mēbꝛa ꝑ
manēt ſ̈m ꝺiſpōnē ſuā nāl'ē attrahunt qō eiſ eſt ſil'e ⁊
ꝓpꝛiū. ſ. cibū. Qn̄ aūt ipſis accidit ꝺiſpō egreſſa a nā
attrahūt qō eis ꝯ̈rium ꝓpter ꝺeſiderium qeſcēdi a le
ſione. He aūt ſunt attractiue medicine cuꝫ ſint ꝺe gn̄e
colſr. cōto. 12. veneni. ſcꝺo re. a. ¶ Rurſus pꝛactice ⁊ canone ſcꝺis:
iuxta ꝑncipiū. agaricus facit ꝑuenire medicamēta ſolutiua i coꝛpo/
ca.54. an mem. ris extrema. ꝺicit etiā ꝙ hermodactili ꝺbilis ſol'oniſ
numero. 558. entes attrahūt a remotis:vt a iunctur] ⁊ in eis ſtipti/
trac. 2. cap. 51. citatē relinquūt. vn̄ valde ꝯferūt. Hāc v̄o ſtipticitatē
iuxta finem. nō inducerēt niſi eoꝝ ſuba ꝑueniret ad ipſas. ¶ Ad/
Aui. 3° 12a tra. duc aut ſuba trāſit ad hūoꝛē aut v̄tus tm̄ cū nō plura
poſte. capi. 8. ſit ꝑ ꝰaſſignare. Siqdē ſuba: tūc ipſamet medicia ibit
circa ꝑncipiuꝫ ad humoꝛē:ſicq̄ꝫ ꝓpoſituꝫ ꝯuincit. ſi v̄o v̄tus ſolū vt
abſq̄ꝫ ſuba:tūc accn̄s erit ſine ſubto ⁊ ꝺe ſubto migra
bit in ſubm. v̄t⁹ v̄o eſt accn̄s in gn̄e locatū q̄litatꝫ: qō
T. cō. 14. ⁊. 39 eſt ꝯ̈ phyſicoꝝ ⁊ gn̄ationis ꝑmoſ:etiā ꝺiuino itell'ui.
T. cō. 83. in fi. Palin. Exhibitio cibi aut pot⁹ vt aq̄ maxe fride poſt
colſr. t. cō xi. medicinā facit illā opari:qō nō videt alit niſi qꝛ me/
12.31.⁊.55. dicinā i humoꝛes ipellit ⁊ mēbꝛa. ¶ Rurſus omnis
actio ꝑficit ꝯtactu. ꝑmo ꝺe generatione ⁊ coꝛruptio/
colſr. t. cō. 60. ne. Contactus aūt ois ponitur ibidem coꝛpoꝛū. itaq̄ꝫ
78. ⁊. 79. medicina cum eius ſubſtātia tranſiet ad humoꝛem.

Huius quoqꝫ ꝯ̈riū ſapiūt excellēteſ me
re. 7. cap. 10. dicoꝝ:vt Joānes ſ̈apio.
in pꝛincipio. Haliab. Aui. ⁊ Me. Sermōes. n. ipſoꝝ apti⁹ ſonant
pꝛac. cap. 53. menam qn̄ attrahit hu. vētrē ibitare. Ampli⁹ ſi ſuba ꝑ/
poſt ꝑncipiuꝫ. geret medicine ad humoꝛē ꝺebilitaret:⁊ in via ꝺiſſol
mo. 4. ca. 4. ueret ita vt ſil'itu° coꝛrūperet:quā ad hu. hꝫ attrahē/
verſus finem. dū:q̄ ponit a Ga. attrahē:q̄re ꝑmanet in vētre ſaluata
ꝑ. can. itē. trāſmiſſa ad hu. attrahēdū v̄tute. Si. n. vt aiūt qdā ꝑ
ma caplo. 2. gēs ꝺiſſolueret in fumoſ nouū ide fieret gn̄atū coꝛru
poſt ꝑncipiū. pto ꝑoꝛi : ceu ſpūs gn̄at ex humoꝛib⁹ ſubtiliatꝫ alius
ꝺe ſimp. ꝺiſt. exn̄s ab illis ꝑꝑ qō v̄t⁹ tēdit ſola mene ab humoꝛes.
c. 4. añ me.

Propter primū antea q̄ſitū exponatur ⁊ ꝺemū ad quē locum
attrahat medicia oñdat. ¶ Propter hꝫ ꝑmū ſciēduꝫ
menam attractiuā foꝛe q̄litate ei⁹ eēntiali q̄ v̄tute ſibi i/
dita ſue ſpēi ex hūoꝛib⁹ attrahit qō ei⁹ ꝓpꝛiū euellē.
colſr. 4. mete. Quid aūt ſit attractio ⁊ q̄tiens ⁊ q̄uo fiat aut q̄lite ſo/
ca. 6. ⁊. 24. ⁊ la:ceu Ariſt. cū Auer. foꝛtaſſis vꝛ ſentire:aut ꝑ atho/
physi. t. c. 10. mos īdiſibiles. vt epicur⁹ ꝑ nāliū iduct⁹ v̄tutū ſuſci/
ꝺiſtit. 5. collꝫ. piēs pōnē ꝺemocriti ⁊ laucipi vel a tota ſuba ſiue ſpē
no. 18. aut a v̄tute ꝯn̄te illā monſtratuꝫ ꝺr̄ia. 51. ⁊. 60. vtcūq̄ꝫ.
14. cir. ꝑnm.

Demū eſt aūt q̄litate eēntiali:vt expoſituꝫ eſt ꝺr̄ia. 71.
Subditū āt v̄tute idita ſue ſpēi : qm̄ mena q̄dā ſoluūt
a tota ſpē. q̄leſ ſunt ꝺicte attractiue ꝺiſſolutiue cal'e ⁊
ſicce:q̄dā v̄o a q̄litate:⁊ he ſui pōdē vt mirobolani ⁊
cithonia:vel leniēdo vt caſſiafiſtula ⁊ viole cuꝫ alijs:
aut lubꝛificando:vt pſilij mucilago ⁊ pꝛunoꝝ ſic ſen/
tiūt. A. ⁊ Me. 2° v̄o ꝑctice q̄ſdā mena ſoluē ſentit ſuo colſr. 2°. canō.
acumine:vt euſoꝛbiū qō v̄tute volūt ꝑdicti ſoluē oc/ tracta. 2° capo.
culta. Eſt āt ꝺr̄ia int menam attractiuā ⁊ aliaſ. 3. ſeu. 4. 526.527.
ſolutiuas. qa attractiua ꝑ ſe attrahit : ꝑ accn̄s v̄o ſol/ itē 2a. ꝑ a 1. ope.
uit:eo ꝙ humoꝛes ꝺuc ad vētrē aut iteſtina q ꝺemuꝫ ca. ꝑ°. añ mem
nāe redditi odioſi eos ꝑ vomitū aut ſeceſſuꝫ educ. vn̄ ca. 54. n°. 555.
ꝑ 4a. Cū hu. fuerit ad ſtōm vel iteſtina attracti huiuſ ca. 4. v̄ſus finē
nā mouet ad h̄ vt eos nā pellat ex. Alie auteꝫ mene ⁊
ꝓꝑe tres ꝑdicte ꝑ ſe vident magl ſoluē aut ſui pondē
ꝺeſcēdē cōpꝛimēdo. Et ſi in mirabolaniſ quādā poni
opoꝛteat v̄tutē attractiuā cū eūent colerā aut mel'iaꝫ
q̄nq̄ꝫ ꝺiſtātē obuiatione aut leniēdo nām vt ficteriꝫ ⁊
mēbꝛoꝝ expulſiōis ꝺuct⁹ vl' lubꝛificādo mām ⁊ aptā
fluxui reddēdo. hec. n. īuit ꝺr̄ia. 3. canone. fen ꝑa. int trac. 2° cap. xi.
lenitiuū ⁊ lubꝛificatiuū qn̄ ꝺꝛ mām colericā foꝛe eua poſt medium.
cuādā cū eo qō lenit nām ⁊ lubꝛificat mām. Additū
aūt fuit ex hūoꝛib⁹:eo ꝙ. 5. pharmacoꝝ. Mena q̄dā colſr. ꝺiſtic. 4.
attrahūt hu. vnū ꝺe ſui ꝓpꝛietate ꝺeterminatū:vt ſca/ ca. 3° añ mem.
monea colerā. alie v̄o ꝺuos lꝫ vnū ꝑncipal'r vt aloes
anthonomaſice colerā:ꝯn̄r aūt flegma. ⁊ pollipodiū
mel'iaꝫ ac flegma groſſuꝫ:q̄dā v̄o ꝑter ſanguinē oēſ.
qa illi⁹ attractiua nō hꝫ hodie mena. Ga. eni fecit illū vt libo. ꝺe vir.
ſuſpēdi ꝑſide iudicāte q eā ſciebat. 144. Sanguis tn̄ pharmacoꝛuꝫ
mūdificat ea ceu agaric⁹ ſ̈m Ga. vn̄ ⁊ Me. Democri ca. 3. poſt mem
tus ꝺixit ipm foꝛe menam familie. i. cōeꝫ ⁊ familiarē cū colſr. lio. ꝺe ca
ctis. Eūat. n. mām oēm. ⁊ ab oib⁹ mēbꝛis educēs ſin tarticis cap. 5.
gulis ꝑſtat iuuamētū nō modicū. Cui⁹ itaq̄ꝫ ꝺualitatꝫ circa ꝑncipiū.
aut pluralitatꝫ attractiōis cā pōt ꝯtingē tā ex pte me/ ⁊. 6. ꝺe ſimp.
dicie q̄ꝫ ēt ex pte hūoꝝ attrahēdoꝝ. Mene ſiqdē qꝛ ca ca. 5. ꝺe ſimp.
loꝛ ipſi⁹ q̄ꝫtūcūq̄ꝫ vigoꝛoſe nō ē actualis ꝓpꝛi⁹ ceu foꝛtꝫ ad pꝛ. ca. 16.
magnes ꝓꝑa v̄tute ad ſe attrahit : ſꝫ acq̄rit ⁊ in actū ꝺe ſim. c. ꝓꝑo
ꝺeducit cū ſit potētionalis ſolū ꝑ caloꝛē q̄ afficit nāe.
Alioqn in ipm nūq̄ꝫ oparet ꝑ q̈rta:vt i coꝛpib⁹ appet ca. 5. añ mem.
moꝛtuoꝝ:quē qdē caloꝛē opꝫ eē ꝺeterminatū ⁊ ꝓpoꝛ
tionatū mene q̄ꝫtitate ꝺbitꝫ ⁊ q̄litate. Nā ſi q̄ꝫtitas mul
tiplicet mene. aliū ēt purgabit hu. collꝫ. 5. ⁊ ſil'r q̄lita/ ca. 21. v̄ſus fi.
te ſpēb⁹ alephāgine vigoꝛata. Sic itaq̄ꝫ attractio nō
ꝑuenit niſi ꝑ viā cōpatiōis cuiuſdā ꝓpoꝛtōis. Jn mena
nāq̄ꝫ v̄tus attractiōis eſt ſic ligata ⁊ in pōa:quādam
magl q̄ oꝫ ꝑ caloꝛē ꝺemū coꝛpis : vt attrahat ad actū
ꝺeducē. Nō aūt talis vſqueq̄q̄ꝫ eſt ꝓpoꝛtio magnetis
ad ferrū. v̄tus. n. attractiōis magnetꝫ plus eſt potens
⁊ liba in ferrū attrahēdū. Ex pte q̄ꝫ hūoꝝ: qm̄ nō eſt
lōginquū qn oēs hu. hēant ꝓpinq̄tatē in vno gn̄e cū
gn̄ent ab eadē v̄tute fere ſpecifica eodēq̄ꝫ caloꝛe cōi
⁊ oꝛgano:ꝺn̄tes tn̄ ſūt nō parū rōne māe ex q̄ gn̄ant
circa quā agūt ꝑdcā. ꝺr̄ia. 29. ꝓpea cū ſint vehemēter
affines ſi multiplicet q̄ꝫtitas cū v̄tute mene: vni ēt at/
tribute ꝺeterminate hūoꝛi alios educet ꝯn̄r ⁊ ꝑcipue
habilitatos ceu colera ⁊ affines illi q eūat humoꝛis
ꝓpꝛietate:q̄re men' colē attractiua eā ꝑmit⁹ attrahit.
ꝺein̄ ſl'a:ꝺeinceꝑſ mel'iaꝫ:⁊ vlti° ſanguinē quē qdē nā
tanq̄ꝫ natū ſibi ꝺilectiſſimū vltimo ꝯſeruat ⁊ recōdit.
Coacta tn̄ medicamis agitatiōe ac feruoꝛe vehemēti
aliquā ei⁹ exhibet ptē:vt ea mene extra coꝛp⁹ ꝺepellat
ſubam:velut ꝓbus ipꝛobuꝫ ab ſe adducit ſibi qd ſui
relinq̄ndo:q̄ aūt ꝺetermiate attrahit ſl'a:poſtea cole/
rā:ꝺeinde mel'iaꝫ ac ſanguinē poſtremo. Attrahens
v̄o mel'iaꝫ ꝺemū attrahit ſupfluēs col'aꝫ. ꝺeiceps ſl'a
⁊ tādē ſanguinē. ꝺr̄ia. 144. Uēter āt h̄ ſumit ꝑ ſtō cōi
ter apud nos ꝺicto q eſt loc⁹ concau⁹ in quo cibi re/

7. de ingenio c.8. in medio. ponunť ⁊ poť ꝑmit⁹ digerēdi: quē Gal. ꝓ iſophago accipit ſine meri. qd aūt fit ⁊ q̄ties dicať. cōſuz ē dria ſufficienť. 53. ¶ Propter 2^m hꝰ ſciēdū ꝙ me^{na} attractiua vel educ̄ p vomitū icitata nā vel p ſeceſſum. ſiqdē p vomitū morās in vētre attrabit ex hūorib⁹ ad ipz: quē ſibi eſt ꝓpriū attrahē. q qdē cū ad vētrē puenerit medicināqꝫ attigerit illi⁹ ceſſat attractio: cū attrahēs ſimul extet cū attracto. Et tūc nā hūoꝝ horribilitate ac ēt me^{ne} acumie irritata illis ſibi redditꝗ odioſis i ſurgit vt ipos expellat i q̄ ex vomitū faciēdo. Si aūt p ſeceſſuz educat me^{na} ꝑmanēs h̄ i vētre ⁊ demū ad iteſtina deſcēdēs hūores p ſe attrahit ad ipa: nō āt ad vētrē. Per accñs tñ vt vētrꝭ i diſpōne iferiorꝭ aut eius fortu^{ne} vl' vētrꝭ ſupiorꝭ debili^{us}: ſeu alic⁹ ſiderꝭ ſupiorꝭ dñio velut qñ qs me^{nam} etiā ſubductiuā ſumpſerit lūa exñte i ſigno ruminātꝗ aialis: ac eo aſcēdente dño ſil'r aſcēdētꝗ exñtis in me^{o} celi vl' planete illic enti ꝯiūcto. Me^{na} hꝰ vomitu euabit: vt dicūt centiloqo medici.

7. bf. cap. 10. post principiū ca.53. aū me. **Propter ſcdm** qdē ſciēdū q̄ſdā voluiſſe etiā ſubductiuā hūores ad ſtōm attrahē: qs qdē plurib⁹ Joānes ſerapio i pli b⁹ redarguit. ⁊ 2^e pctice. Prio qdē qꝛ a hūores a me^{na} ad vētrē attracti remanerēt ambo in loco vno: vt in vētre ſic magnes nō ſeparať a ferro attracto ad ſe ⁊ ſi bi ꝯiuncto: ⁊ vt ſic ſeceſſus nō itercidet neqꝫ etiā vomit⁹. Adhuc nā ſemp agit qꝺ meli⁹ citi⁹ ⁊ leuius. Eā eni videm⁹ in oib⁹ ex poſſib⁹ faciētē optimū ꝺ iuuētute ⁊ ſenectute. Hoc aūt euenit ſi hi ꝑmāſerint in iteſtinis ⁊ nō ad vētrē. q ğuiter lediť ob ei⁹ ſenſibilitatē ⁊ marie qñ colerici fuerint ⁊ aduſti. Palin. Nulla neciтas eſt vt hu. attracti ad inteſtia pueniant ad ſtōm cū poſſint breui⁹ ⁊ tuti⁹ deorſuz p iteſtina expelli. Amp. vēter ⁊ ſtōchus ſibi cōiect⁹ deputat⁹ eſt attractioni ⁊ iuuatio. Attrahit. n. tunicis duab⁹: expellit aūt altera ſolū: ceu dicūt extrinſeca. Inteſtina vo ſunt expulſiōi ordinata. ⁊ ſupfluitatū receptioni: qs ēt duab⁹ ꝓpellūt tunicis. Rurſus iteſtina ſunt aſſueta ſupfluitatū acutaꝝ ꝯtriſtātiū receptiōi: nā chol'a cū alijs ſupfluis ſil'r decurrit p ipa ꝯtinue. Veter aūt mīme: ſꝫ cōſuet⁹ eſt cibos ⁊ pot⁹ ei delectabiles ⁊ ꝓpos aſſumē. Eti. regitiua nā nūqꝫ ꝓpingorē ſemitā omittit ⁊ facilē remotā eligēs ⁊ laborioſaz cū ipſi⁹ ſit op⁹ itelligentie oia meliori diſponētꝗ mō. 12. apparēs metaphy. H
colli. t. cō^m. 52 āt eueniret ſi hi repent ad ſtōm qꝺ nō ſolū mīme ꝯtingit. imo nō paꝝ me^{na} vomitiua efficiť ſeceſſiua: qꝺ accidit aut me^{ne} declinatiōe cū ſint ğues. ſunt. n. mixte in qb⁹ el'ta ꝑdominanť ğuia petūt ampli⁹ deorſuz: vl' qa cānales ⁊ vie p qs ptes expellūt ſupflua plus ad iteſtia q̄ʒ ad vētrē ꝯtinuanť ⁊ redūdāt. Palin. Nā eligit ſupflua ⁊ nocitiua trāſmittē ex ptibus nobilib⁹ ad viles ignobiles ⁊ nō eꝯ: ſꝫ vēter cū ſuis ptib⁹ eſt iteſtinis nobilior. Jtidē nā ſp ex ꝓpinqorib⁹ duc̄ vijs recte
colli. cōmēto apho. 15. opans: qꝺ hꝫ expellē affoꝝ 2^a hꝰ vo q̄ iteſtinoꝝ. Rurſus ꝯfert ad id ſtellaris afflat⁹ oppoſit⁹ pori a Ptolemeo ꝓtacto. Ex his itaqꝫ porū ꝑmōib⁹ diſpſis h̄ i vnū recollectꝗ inferť me^{nam} ſubductiuā ad ſtōm p ſe nullo hūores pducē mō. Jn loci ēt ꝑmanētia me^{ne} attractiue diuerſificati fuerūt. Quidā. n. poſuerūt vt appet 2°
ca. 53. cir. pn. pctice ſubal'r puenire medicinā ad hu. attrahēdū. Dixerūt nāqꝫ qñ qs medicinā biberit laxatiuā pueniēs ad vētrē egrediť leuiť ab eo ad mēbꝝ in q̄ eſt ſupfluitas tēdēs: quā ei⁹ eſt attrahē pp ꝯuenientiaz ad illā. Qñ aūt ad ſe attraxerit qꝺ ex ſupfluita^{te} hꝫ attrahē: moueť tūc mēbꝝ vt expellat pp diſcordiā ⁊ ꝯrietatez quā hꝫ ad eā ⁊ leſionē pceptā ab humoꝝ acumine ⁊ me^{ne}. vñ ipſa cū ſupfluitate attracta reuertiť ad iteſtina itidē aut ad vētrē. ⁊ ſic tandē pficiť laxatio: quod

ſtare nō pōt: vt oñdeť. Nōnulli vo poſuerūt me^{ne} ſubſtātiā attractiue i fumos diſſolui remanēte tñ ei⁹ pte nō modica i vētre aut iteſtis. q qdē fumi p vias qb⁹ cib⁹ diffūdiť i mēbra puenīūt ad hūores attrahēdos: qs demū retro adduc̄ vigore ptis me^{ne}: ⁊ remanētꝗ in vētre aut iteſtis: ac ēt mēbri a ſe expellentꝗ vtute. Hec qꝫ ⁊ ſi min⁹ ipoſitatꝗ ꝯtineat añdicta. ipſi tñ vitati aduerſať nō paꝝ. Ad ipaz. n. ⁊ añdictā ampli⁹ plura ſequunť abſurda: qm ſilis eſt attractio vt ſcribūt hūoꝝ a me^{na} ferri a magnete attractiōi: ⁊ paleaꝝ a charabe ac nutrimēti a mēbris ⁊ ſilib⁹. Magnes vo charabe ac mēbra nūqꝫ puenīūt ad ferrū paleas ⁊ nutrimentū. nō eni attrahēs dirigiť ad attractū: veꝝ ipm ad attrahēs ferť vt Haliab. teſtať. Adhuc agēs eſt ꝓſtāti⁹ patiēte. 3° de aia: ſꝫ medicina eſt agēs. humor aūt patiēs: ſed ſi medicina iret ad hu. iā foret patiēs ⁊ vilior humore paſſiuo. Pali. Hitib⁹ exñtib⁹ i nā ceſſat motus. ꝑ de ge. ⁊ cor. Si ğ medicia pueniret ad humorē tūc qñ eēt ſecū: forā iā foret ipreſſa ⁊ hīt⁹. ⁊ ita mot⁹ ceſſaret attractōis: velut qeſcit attractio qñ ferrū fuerit magneti ꝯiūctū. vñ ponentes medicinā total'r ad humorē tēdē attractionē ⁊ eductionē nll'o valent ſaluare mō. Ampli⁹ pfectū vt ſic nūqꝫ moueť ad ipfectū ſed eꝯ. me^{na} vo eſt pfecta: hūores qꝫ attrahēdi ipfecti vt corrupti ⁊ parati corrumpi. Neqꝫ ēt reſoluiť in fumos vt attrahat. qa cuz tota poſſit in eos reſolui aut maior illi⁹ q̄ʒtitas qñ attiget humorē iā ceſſaret vt tactū attractio ⁊ p ꝯñs eductio. Rurſus cū de rōe fumi ſit ſupi⁹ tēdē iā me^{na} educēt ad ſupiora fere ſp ⁊ p vomitū ſolū. cui⁹ oppoſitū exptū magis ꝯtingē. Dōm: ſi dicať fumū illū nā gubnari. ⁊ iō oēs corpis ptes ꝓtē: di: id nō poſſe: qa tūc in ſolone p me^{nam} non fieret nāe reſiſtētia ⁊ victoria. Cui⁹ ꝯriū ꝑ ſcribiť q̄rta ⁊ haly in cētiloqo. Jtidē. ſunt qdā mediciaꝝ mierales dure cōpacte: vt lapis laçulus ⁊ armen⁹: a qb⁹ nullus fere ⁊ maxime qñ tribuunť itriti fum⁹ eleuať: q̄re ſaltē i his nō erit motus pfigurat⁹. Adhuc fum⁹ applicat⁹ hu. attrahēdis ſupans ptē medicine in vētre exñtis aut i teſtinis nō ꝑmittet eos ad ipſos adduci cū pfectiōez iā acqſiuerit ſuā: pp qꝺ nll'o^{m} ſub a me^{ne} attractiue p ſe aut i fumos diſſoluta ad hūorez accedit attrahēdos.

Propter tertiū vo ſciēdū ꝑmit⁹ modus oñdať attractionis. demū vitas adducať. ¶ Propter ꝑ^m hꝰ ſciēdū ꝙ me^{na} attrahit hu. plerūqꝫ ex ptib⁹ corpis remotꝗ: q ſi fuerint in ptib⁹ iferiorib⁹: vt i ſpōgioſitatib⁹ ſimpliciū mēbrorū eos calore ac agitatiōe in tm̄ ſubtiliat: vt extremitates puaꝝ venaꝝ itrare ipos cogat: ⁊ de his trahūť ad medias ⁊ magnas ⁊ demū maiores: vt ide ad venā pueiať ꝯcauā grece chilim dictā. ⁊ deīceps p epar ad meſaraicas. ⁊ vltio ad iteſtina. ⁊ id ſi me^{na} fuerit ſeceſſiua. Si āt vomitiua cogūť adhuc ad vētrē ⁊ ſtōm vi attractiōis aſcēdē: q ſi locati fuerit in ptib⁹ ſupiorib⁹ ſimpliciū mēbroꝝ vt capitꝗ ⁊ aliaꝝ venaꝝ ſil'r igrediūť extrema puaꝝ. ⁊ ſic ad magnas. ide ad maiores puenīūt: vt origiales ſiue iuueniles ſi trahūť ex capite: ab hic ad venā magnā locatā apud cordis dextrā auriculā: ⁊ dm̄ū p epar vt pus ad venā chili: ⁊ vlti⁹ p meſaraicas ad iteſtia: ⁊ ſic p ipſa ꝓpelliť ſi fuerit ſubductiua. Si vo vomitiua p eas ad vētrē ⁊ p iteſtia ꝺuenit. ⁊ tūc nā irritata educūť vomitu. Hūores tñ hitātes ſub cerebro ⁊ c̄c epiglotī: meri ⁊ pl'onē ad ventrē: vt teſtať attrahūť qñz abſqꝫ eo ꝙ venas igrediať Cū. n. fuerit ſubtiliati vtute attractiōis vigorata ꝓpiqtate locoꝝ egrediūť in qb⁹ ꝯtinenť pietes ⁊ tunicas penetrātes i vētris trāſferunť ꝯcauitatē: q tādē iuxta nām medicine vomitu ꝓpellunť extra vel ſeceſſu: nā

vbi ſupra immediate. T. cō. 19.
T. cō. 55.
colligitur. c. 9. poſt medium

qñ ad inteſtina vel vẽtrẽ attracti fuerint ceſſat medi-
cine attractio: cũ ſecũ exiſtant. ⁊ tunc humoꝝ graui-
tate ac acuitate ipoꝝ cũ ea q̃ medicine vtroꝝq; hor-
ribilitate vẽtris ⁊ iteſtioꝝ ↄcitaẽ nõ nãi vt eos ſeceſ-
A ſu expellat aut vomitu: pp qδ ſane dcm̃ ꝙ medicina.
ſolutiua p accidens ſolutiua exiſtit. ¶ Propter hmõi
ſcõm ſciẽdũ ſubam medicine in ſe aut in ſu mos reſo-
lutã ad hu. non puenire attrahẽdos: qδ ſmones oñ-
dũt illuſtriũ medicoꝝ ꝑtactoꝝ. Serapionis. n. fili⁹ in
tō. 5. poſt me. ſeptimo aſſignãs dĩam int̃ medicinã alteratiuã ⁊ at
tractiuã inqt me^nam alteratiuã agẽ nõ poſſe ex longin
quo ceu ſolutiua: qm̃ ipa ſola qñ eſt lõginq̃ põt ſibi ꝑ
ꝓꝑiũ hu. attrahẽ. qñ aũt ipſi efficit̃ ꝓpinquus annex⁹
diminuit̃ attractio. Attrahit nãq; humorẽ ledẽtez ex
lõginq̃. ⁊ ponit ipm̃ in vias p q̃s penetrat cib⁹ donec
ipam attingat. ⁊ ſubdit q̃ſi repetẽs. Medicina ſolu-
tiua nõ attrahit: niſi qñ elongata eſt ab humore tm̃:
tō. 4. iuxta fi. qñ g̃ appropinqt ei ⁊ ↄtinuat̃ ſecũ tũc qeſcit ab attra
ctiõe. ꝑ qdẽ q̃rta. Si medicina v̄tutẽ hr̃et attractiuã:
q̃ humorẽ comitaret̃ eẽt nã v̄tutiſ expulſiue magis di
gna vt in ſano ⁊ forti ſuparet: lʒ me^na nõ attrahat niſi
ad viã ſignatã. Sʒ diſpõ me^ne vomitiue ẽ ab h̃ diuer-
ſa: qm̃ qñ in ſtõ fuerit in eo morabit̃ ⁊ humorẽ ab ite
li. 2⁰ itẽ^re p. ca. ſtinis ad ſeip̃ãm attrahet: ⁊ ſua v̄tute ſupat ad reſiſtẽ
2. d⁹ ↄnciõiũ. dũ v̄tuti nãli. Meſue q̃ʒ. Medicina pueniẽs ad ſtõm
nõ educit humorẽ quẽ euãre dʒ penetrãdo ad ipʒ: ſʒ
v̄tute attractiõis ſigillata in ea eligẽs attrahit ex hu-
morib⁹ quẽ attrahẽ ſibi eſt ꝓꝑiũ: qδ qdã ita nitũtur
oñdẽ. Me^na eteni in vẽtre morãs aut iteſtinis mediũ
ſibi ↄiectũ ⁊ ꝓximũ alterat ⁊ tranſmutat v̄tutẽ impri
mẽs ei ſibi ſilẽm: demũ h̃ me^m ſic affectũ puertit ↄñter
qδ deinceps vſq; ad humorẽ attrahẽdũ. qa me^na p al-
terationẽ affect⁹ mouet̃ attract⁹. ⁊ tãdẽ vt dcm̃ v̄tute
a corpe depellit̃ expulſiue: cui⁹ qdẽ ſilẽ in lapidis ap
paret ꝓiectiõe. ꝓijciẽs. n. ꝑ aeris pticulã mouet ſibi
ꝓpinquã q̃ aliã mouet. ⁊ ſic deinceps dũ v̄tus pmanet
T. cõ. 68. ipellẽtis aut aeris ipellẽtẽ ⁊ ipulſi: qδ. 4. ⁊. 8. hʒ phy-
T. cõ. 32. ſi. declarari. vñ ⁊ v̄tus ſola trãſmittit̃ me^ne: quã qdeʒ
S2. t. 85. põnẽ ampli⁹ declarãtes aliq: volẽtes ẽt difficultates
illi occurrẽtes remouẽ dicũt hui⁹ v̄tutẽ non v̄e real'r:
veꝝ itẽtiõal'r ⁊ ſilitudinarie magl me^m imutare: q̃lis
eſt imutatio aerl ⁊ pupille a colore: volẽtes p id me-
dicinã v̄tual'r ⁊ itẽtiõal'r ſilitudinẽ ſue ſp̃ei multipli-
care in me^o diſpoſito. ⁊ ſic attractionẽ efficẽ: ⁊ talis vĩ
eẽ actio magnetiſ i ferrũ. Nihil. n. reale vt dicebat epi
cur⁹ diſſoluit̃ a magnete: ⁊ ab hac qdẽ põne vltia nõ
multũ abſcedẽs pono me^nam ⁊ ꝑcipue a remotiorib⁹
ptib⁹ attrahẽtẽ caleſieri ⁊ alterari a nã i ſumos q̃ſdã
vſq; ad qd diſſoluit vt meli⁹ poſſit ſp̃eʒ ⁊ ſilitudinẽ ſuã
multiplicare in me^o: vt p h̃ meli⁹ attrahat. ita. n. kara
be ↄſpicit̃ ꝓfricatiõe caleſactũ paleas forti⁹ rape. dei
de vt tactũ eſt p me^m multiplicare: qδ põnis motiuuʒ
tō. 5. in me. ſatiſ elicẽ valeo ex alt̃atiõib⁹ ꝓbabilib⁹ Aui. ⁊ Auer.
de imutatiõe mediȷ ab odore. ſcribit. n. 2° de aia odorẽ
real'r imutare me^m cũ appeat odoriſera: vt pomũ ↄta
tō. 97. in me. beſcẽ miorari ⁊ ↄſumi. Cõmẽtator quoq; ſcdo de aia
ſentit ipm̃ itẽtional'r tm̃ me^m alterari p id qδ tigres ⁊
vultures qngẽtis leucl remote nll'o ꝑter odorẽ duce
ad cedẽ puenẽ grecoꝝ. Aio. n. ꝙ corpa ceſa vſq; ad
aliqʒ ptẽ hʒ qd idẽ euaporationẽ fumalẽ reſoluta me
diũ illic v̄e real'r imutarũt. õnũ p ſpaciũ extẽſa v̄tua-
liſ ⁊ imagiatiue me^m alterauit reliquũ. Qδ h̃ pt ↄtin
gẽ eo ꝙ odorat⁹ taliũ pceptiu⁹ me^m obtinet int̃ ſenſus
ſp̃uales: vt viſuʒ ⁊ auditũ: ⁊ mãles: vt tactũ ⁊ guſtũ:
vt ẽt appebit. 155. Eodẽ itaq; mõ me^na vſq; ad qd qñ
attrahit a remotiſ me^m real'r imutabit: nõ tñ ꝙ hec rea
liſ imutatio mõ hũori occurrat aliq̃. iã. n. ꝓ ſtata occur

rerẽt icõueniẽtia: deinceps v̄o p lõginqorẽʒ diſtãtiam
ipius ſit itẽtionalis ſolũ imutatio: q̃ꝙ vtrũq; firmat̃.
Primũ qdẽ ex portitore me^ne: quẽ oʒ a calore pati in
nato: vt oñſum crebri⁹ ⁊ maxie cuʒ actio me^ne non ſit
ita liba ⁊ abſoluta ceu magnetis. p ſe nãq; hʒ debitã
diſtãtiã in actũ põt attractõis ferri. Scõʒ ẽt appet. qr
color rube⁹ iſpect⁹ itẽte ſanguinẽ cõmouet ⁊ fluxũ in-
duc. ⁊ iõ ꝓhibet̃ eũ intueri ille a cui⁹ narib⁹ ſan. ema-
nat. ſil'r ituit⁹ coloris citrini colẽam ↄcitat. dĩ. n. ꝙ pa-
tiẽtes icteritiã iuuant̃ ꝓ ↄſiderationẽ in reb⁹ citrinis.
Illõ. n. mouet nãʒ ad expellẽdã mãm citrinã totã ad
cutẽ: vñ alleuiant̃ idẽ. dĩa. 135. hꝯ aũt imutatiões in-
tẽtiõales extãt. Adhuc q̃dã me^nar retẽte ſb pedis plã
ta a toto attrahũt corpe. haly. Sil'r ẽt poma ↄficiunt̃ 3. techni. cõmẽto. 199.
ex ſpitĩſ attractiuis q̃ ſolo hñt hũores odore attrahẽ
a toto. Pillule ſil'r duriores q̃ñq; copioſa ſere itegre
ſolõne mittunt̃: qδ ampli⁹ euenit cũ v̄t⁹ expulſiua ei⁹
q̃ medicinat̃ fortiſ extiterit ⁊ hũores ſubtiles: ꝓpea im
mutationẽ cãbit me^na vſq; ad q̃tũ qd real'r ⁊ demuʒ
itẽtional'r. ¶ Sʒ ꝯ id vĩ eẽ phy. 7. volẽs attrahẽs nõ T. cõ. 10.
ſepari ab attracto: ſʒ ſiml' fore: neq; me^m int̃ ipa ↄcidẽ.
¶ Dõm illõ v̄ificari in attractõe vniuoca in q̃ ↄtact⁹
intercidit corpalis. Me^ne v̄o attractio: vt ex. 51. appet
magis extat equoca: vbi ⁊ ↄtactus v̄tualis occurrit.

Propter quartũ qdẽ ad ꝑmũ dõm ꝙ veꝝ ſm v̄tutẽ ⁊ non
ſubam. qr tñ ſeries Ariſt. diligent̃ inſpecta vĩ iporta
re diffuſionẽ me^ne ſm ſubam dõm eũ opionis fuiſſe il
li⁹. Sic. n. qdã tenebãt medicoꝝ ſuo tp̃e vt viſuʒ. ⁊ in
illa pticula cãs aſſignat q̃rũdã dictoꝝ a medicis. ita
vt nõ paꝝ loquat̃ in ea ſm alioꝝ opionẽ. ¶ Adhuc
vt oñſum eſt dĩa. 60. Ar. poſuit actionẽ oẽm pfici q̃li
tate ⁊ nullã ſorã dcã ſpecifica. In actõe v̄o q̃litatiſ: q̃ al
teratiõe pficit̃ alterãs qδ alterat̃ attingit. ẽt phy. ap-
parẽs. 7°. ¶ Ad aliud dõm ꝙ tũc fuit illi⁹ opionis. T. cõ. x).
Aut meli⁹ qr loqt̃ de me^na cibali: vt ei⁹ idicat ſmo: nõ
aũt de diſſolutiua: ſic hic petit̃. In aſſori. n. Damaſce-
ni: me^na vĩ fuiſſe caſſiafiſtularis bñdicta. ¶ Ad aliud
ſil'r dõm ꝙ tũc loqt̃ de me^na alteratiua q̃ v̄tute mẽbri
attractiua ducit̃ ad ipm̃: ⁊ demũ de me^na diſſolutiua:
quã vt iductũ voluit ad mẽbrũ accedẽ: ſʒ manens in
vẽtre aut iteſtiniſ attrahẽ. ¶ Ad aliud dõm ꝙ agari
cus: hermodactili ⁊ tales non ſolũ hñt v̄tutẽ attracti
uã: ſʒ icĩſiuã: ſubtiliatiuã: ſtipticã: ↄfortatiuã ⁊ tales
qb⁹ ſoluẽtiũ v̄tutes faciũt ad extrẽa corpis puenire.
Mixta. n. talia ſoluẽtib⁹ magl ipaꝝ iuuabũt v̄tutes
q̃ʒ attrahãt ea: qδ inuit̃. A. dicẽte q̃ñʒ adiuuare. ⁊ re
liq: nõ aũt ſp aut ſepe. ¶ Aut dõm ꝙ lʒ ſtipticatio vt de ag^co. a. 2°. can. tra. 2. c. pᵃ
hermodactiloꝝ in ptib⁹ ſit nõ multũ a vẽtre ⁊ inteſti
nis remotiſ: ↄfortat tñ iũcturas: eo ꝙ mãs ampli⁹ nõ
pmittit reumatiçare ad ipas. Ad aliõ dõm ꝙ poſita
v̄tute ſola ptingẽ ad hũorẽ: nõ tñ ſe^e accñs a ſubiecto
abſolui ⁊ exiſtẽ abſq; ipo. qr v̄tus exñs in me^na alte-
rat mediũ ⁊ trãſmutat. ⁊ illud deiceps aliud vſq; ad
humorẽ: ſic ignis aerẽ caleſacit ⁊ aer demũ corporũ
alia. nõ. n. ita ſit trãſmutatio de ſubo i ſubm: ſʒ potius
noua gñio. ¶ Uel dõm ꝙ v̄t⁹ hꝯ nõ eſt realis v̄a: ſʒ i-
tẽtiõalis ſilitudiaria q̃ põt in aliud iprimi ⁊ ſine ſubo
in q̃ fuerat exiſtẽ. ſiml'. n. ⁊ ſel' due ac plures ſp̃es: ſue
itẽtiões pñt ſil' in vno ⁊ ſm idẽ pmanẽ: vt nigredinis
⁊ albedinis ⁊ rubedis itẽtiões in aere: ⁊ ſil'r in pupil
la: qδ ⁊ in formis ⁊ v̄tutib⁹ veris realib⁹ nõ ↄtingit.
¶ Ad aliõ dõʒ: ꝙ pp potũ aut cibũ ſup me^nam aſſum
ptos nõ fortificat̃ ſolõ eo ꝙ me^ne ſuba ipellat̃ ad hũo
rẽ: ſʒ qr magl v̄t⁹ me^ne multiplicat ſuã ſp̃eʒ ⁊ itẽtionẽ
in me^o: ⁊ v̄t⁹ ẽt nãe ſtimulata icitat̃ expulſiua. ¶ Ad
aliõ dõm ꝙ ↄtact⁹ eſt 2^r. realis. ⁊ talis eſt corpoꝝ. ⁊

vtual'.⁊ h̄ pt̄ et alio⁊ eē.⁊ q̄ vt⁹ me^{n^e} penetrat ⁊ non corpea ipſi⁹ ſuba ei ſufficit ⁊ dētur vtual'r ꝯtangere.

¶ Differentia Cxlij.

Q medicina attractiua ſi non ſoluerit mīme ꝯuertat̄ in hu. ques h̄z attrahē vi: qm̄. A. p̄ q̄rta recitando opiōnē Gal'. id ꝯtendentē dic: h̄ dicta non ſunt ꝯuenientia. ¶ Amplius h̄ ꝯuerſio aut erit rōne ſube me^{ne} vel vtutis nālis agētꝫ. non qdē p̄. qm̄ q̄n qd in aliud puta in humorē ꝯuertit̄: opꝫ ipſi⁹ reſolutionē: vt ſapiūt pipathetici: vſq̄ ad mām p̄mā fieri. ſic.n. forma ſubalis me^{ne} corrūpit̄. ⁊ p ꝯn̄s diſpōnes cūcte accn̄tales. Mā vō p̄ma cū de ſe īdifferent̄ ſit in pōa ad oēs formas: in ea nāq̄ nihil diſtinctū. p̄⁹ meta. in pōa exiſtit ad humores indr̄nt̄ oēs: ⁊ non ſoluꝫ ad illū quē hēbat attrahē: neq̄ ēt ex pte vtutis corporū nālis: cū ſm. A. attrahat iuuatiuum. Me^{na} vō hec ſit nocitiua venenoſa. Palin. Que oppoſita effectus hn̄t ꝯrios: ſꝫ cib⁹ ⁊ me^{na} ſunt oppoſiti: vt viſum ex eorū rōnib⁹. dr̄ia.136.⁊.137. Cū igit̄ cib⁹ hēat corp⁹ nutrire ac augere: me^{na} vō alterare ⁊ tranſmutare vnuꝫ non pmutabit̄ in aliō. ¶ Rurſus ſilis eſt attractio ipſius poſita humoris a me^{na} q̄ a magnete ferri: ſed magnes nūq̄ ꝯuertit̄ in ferrū nō attractū: q̄re neq̄ me^{na} in hūorē. ¶ Adhuc p̄ ſcda. in eo qd̄ in ſanguinē ꝯuertit̄ remanēt diſpōnes ei⁹ iā ſanguificato: ⁊ ꝓpe q̄n nutrimentū fuerit medicinale: vt appet in ſanguie ex lactucis gn̄ato in quo maior inexiſtit ad tp̄s fridita⁊ q̄ in reliq̄ corpis ſanguie: in gn̄ato vō ex allijs amplior calitas. ſꝫ ſi ſemē vrtice aut carthami⁹ cōuertet̄ in ff'a. q̄ h̄ cal'a ſunt ⁊ ſicca: ff'ati caliditas ierit ⁊ ſiccitas: qd̄ ff'm: cū frigiduꝫ ſit ⁊ hu. ⁊ ꝯria ſimul eſſe non pn̄t. ¶ Ampli⁹ ꝙ pharmacia flegmatis ſalteꝫ attractiua nō ꝯuertat̄ in qd̄ attrahit̄ vi: qm̄ nō rōne compl'onis cū turbit ſemen vrtice: carthami⁹: ⁊ q̄ taliū ſint calida ⁊ ſicca ff'ati oppoſita: neq̄ medicie. q̄ illa diſponit̄ p q̄litatē: nutrimētū verū eſt aptū ſine q̄litate. affōriſ.4. Neq̄ a pte ꝓpetatꝫ occl'te: qm̄ in ea rō n̄ ꝯſiſtit alitōis. ¶ Rurſus cū h̄ pmutatio alicui⁹ in hūorē ordinet̄. h̄ aūt ſilitudine pficiat̄ ſitq̄ medicina cal'a ⁊ ſicca col'e tm̄ ſilis in eā trāſducet̄ ſolūmō. Medicina igit̄ non ꝯuertet̄ in id qd̄ hēt attrahere qm̄ iam cib⁹ efficeret̄.

Eius oppoſitum habet̄ 3⁹ pharmaco⁊ ⁊ p̄ 4ª. vn̄ Damaſce. Me^{na} data ſi victa fuerit a nā non expellit eos q̄s q̄ri m⁹ humores remanet in corpore: ⁊ in eo⁊ mutata q̄litatē morbos itēdit gn̄are. ¶ Rurſus vt qd̄ min⁹ ad eſſe vi ineſt ⁊ qd̄ magis. min⁹ aūt vi venenū poſſe cōuerti ad hūores ⁊ corp⁹ ⁊ ꝯuertē vt oñdet̄. q̄re me^{na} attractiua in humorē attrahēdū non ſoluēs ꝯuertet̄.

Propter p̄mum vō ſciēduꝫ vt nūc ſit p̄ter alia de medicina tacta referre: ꝙ medicina dupl'r accipit̄. vna qdē materialiter pro ſubiecto in quo fundat̄ ratio ipſi⁹ qd̄ eſt mixtū ex elementorū ſubſtātijs ſm formā cauſatam. Aliter quoq̄ formal'r inq̄tū medicina que qdē cōplexio extat ⁊ ꝓprietas aliqua ꝯſurgenſ ex alteratione mutua paſſiua ⁊ actiua ꝯriaruꝫ adinuicē qualitatū cauſata ⁊ ad aliquē extrinſecū aſpectū vt orbē: ceu oñſum dr̄ia.71. ſm ꝙ medicina efficit̄ alteratiua cum eius virtute aut attractiua. Cōuerſio q̄q̄ qdā exiſtit ꝓprie forme expoliatio ac alteri⁹ itroductio. Jlla nāq̄ ꝯuerti dicunt̄: q̄rū ſm. A. eſt opatio a mā recipientia formā alicui⁹ diuiſiōis mēbrorū humano⁊. h̄ aūt nil aliud eſſe videt̄ q̄ nutritio: cuius ratio eſt pfecta nutrienꝫ aſſimilatio in ꝓpriā q̄litatē ⁊ ſubam etiaꝫ illius qd̄ nutrit̄ differentia.30. Ratio eteni nutritionis mixtione videt̄ conſurgere elemēto⁊ niſi fuerit depurata. Mixta.n. quedā ſunt in vltima diſpoſitione habilitata ad nutriendū qualia ſunt nutrimēta ſimpl'r dicta. vt vinū. teſticuli gallo⁊. oua ſorbilia: ac hmōi. Alia vō remota oīno ita ꝙ q̄tūcūq̄ q̄titas aſſumat̄ ex eis modica nūq̄ ꝯuertunt̄ in alimentū: verū leſionē ſemp pſtāt ⁊ corruptioneꝫ. Jpa nāq̄ in genere ſuo humane ſunt nāe ꝯria. 3⁹ farmaco⁊: ceu corrodētia ⁊ corp⁹ noſtrū putrefacientia maxime ſublimata vt es vſtū ⁊ plūbū: viride eris: arſenicū vel realgar ⁊ reliq̄ in qb⁹ pp eo⁊ igneitatē acutiſſimā ⁊ ſiccitatē imēſaꝫ nullaten⁹ in eis nutritiōis remanet rō: cū oē nutri^{tum} cal'o pticipet tēperato ⁊ humido. ⁊ iō in q̄buſdā maribꝫ acutis ⁊ amaris nullū aial gn̄at̄ ⁊ viuit: ceu tactū ēt dr̄ia.101. Quedā vō mediū obtinent int̄ iſta extrema: q̄⁊ aliq̄ magis accidūt ad latus po⁊: ſicut dicta nutrimēta medicialia vt ficus: vue: dactili ⁊ ſiliq̄: ⁊ olerū gn̄a: vt rape: caules ⁊c̄. Nōnulla vō reliq̄ attinēt extremo⁊: ſicut q̄ ſimpl'r appellant̄ venena: vt vir⁹ ſpentū ⁊ napellus. Jſta.n. ⁊ ſi a tota ſpē nāe humane ſint ꝯria: in tā tn̄ q̄titate pn̄t aſſumi modica ꝙ in eis ſuabit̄ ratio mixtiōis nutritiua. nō aūt vtutis ſpecifice venenoſe: cū ſit mimā carnē put eſt q̄tuꝫ qd̄ nāle repire: phyſi.i. De venenis nāq̄ ⁊ igne in tā modica pt ſuſcipi mole: ꝙ nō ſolū nil ledēt: ſꝫ neq̄ ſentient̄: cōpl'onū ⁊ ſimpliciū farmaco⁊ tertijs. fora nāq̄ ⁊ ꝓpetas opatiua debitā ſeu ſufficiētē q̄titatē expetit in mā. ꝙ aūt vir⁹ ſpentū ⁊ napelluſ nutriāt p̄dicti teſtant̄ ſapiētes. Jn libro.n. ſecreto⁊ Arl. aſcripto dr̄ puellā fore q̄dā veneno ſpētū nutritā. 4º q̄ ſexta recitat̄ Ga. ſcripſiſſe anū quādā in pn̄^{ci} rei ex napello rē modicā ſuſcepiſſe. ⁊ inde nō ceſſaſſe illo vti: donec ei⁹ nā aſſueſcā fuit eo: vt audacter vteret̄ ipo abſq̄ leſione. vt̄ ēt Ruffuꝫ ſcripſiſſe pullā nutritā veneno vt ea iterficerent̄ reges q̄ ſecū coirēt. Que aūt adhuc in me^{s} iſto⁊ exiſtūt me^{ne} rōnē ampli⁹ obtinēt: q̄ cibi aut veneni: q̄⁊ ⁊ q̄dā min⁹ rōnem medicie pticipāt: velut me^{ne} cibales: vt caſiafiſtula: tamarindi: ſinapis ⁊ naſturtiū. alia vō magis rationi attinēt veneni: ſic que me^{ne} dicunt̄ venenoſe: ceu euforbium: hellebor⁹ ⁊ ſcamonea. Nōnulla qdē ſunt vē me^{e} q̄ medicie certi⁹ dicunt̄ vt carthami⁹: ſemē vrtice: agaricus: ireos ⁊ h̄. ¶ Attēdē^{m} ſiqdē ꝙ hūori quē ꝓpri⁹ me^{na} ſi nō ſoluerit ꝯuertit̄ eſt nālis: eo ꝙ aſpect⁹ ⁊ for⁹ medicie ad humorē q̄tū ad nālia magꝫ attēdit̄ q̄ ad ea q̄ p̄ter nām cū cāe vtro⁊ūq̄ nāleſ exiſtāt: qd̄ appet: eo ꝙ medicina col'e eductiua vel ff'atis aut mel'ie ipſas eūat: q̄uis in eis nullū extet pctm̄: qd̄ idicat medicia ſanguis eūatiua pōt tn̄ ⁊ medicina in hūorē inālē pmutari cū ipm̄ iueniat magis habilitatū ⁊ multiplicatū. Ampli⁹ humor nālis ⁊ inālis ꝯueniūt cū vterq̄ talis adhuc dicatur hūor. puta ff'a vel mel'a vel col'a. imo nō ſolū nālis ⁊ inālis eiuſdē ſpēi ꝯueniūt: ve⁊ etiā oēs humores cōmunicant ſibiipſis non parū differētia priori.

Propter ſcdm vō ſciēdū ꝙ aſclepiades ſic ipōnit̄ ei ſcdo elemento⁊ ⁊ p̄mo nāliū: vt ēt.144. tāget̄ dr̄ia: voluit indifferent̄ medicinā attractiuā ſiue venenoſam vel nō ſi mi nime ſoluerit in id qd̄ eūabat ꝯuerti ponēs eā nulluꝫ ēt determinate hūorē eūare: ⁊ pmit⁹ tn̄ ſubtiliorem: ⁊ iuuato⁊ a medicina nō ex d̄terminati humorꝫ eductione auxiliari: verū ēt magis eūonis cōis rōne. Cui⁹ q̄dē potuit eē motiuū. ita vt diceret ēt medicinā ꝯuerti venenoſaꝫ i id qd̄ h̄z attrahē dū nō ſoluerit: eo ꝙ cōuerſio ſeu nutritio: vt tactū ſilitudie pficit̄. me^{na} āt attractiua ſilitudie qd̄ attrahit̄ attrahit r̄tio ſimpliciū.

Margin notes (left): c.4. vſus finē. / T.c.17. / p̄mo p̄ª doct. 6ª ca.3. tr. p̄n. / doc.2. ſū. p̄ma ca.15. cir. p̄n^m / collr. cōmēto apho.13. / diſtic.4. ca.4. poſt p̄n ipiū. Aphor.30. / p̄mo.2ª. doct. 2. ſum. p̄ª. ca. 15. in p̄n^a.

Margin notes (right): diſt.4. c.3. i fi. / T. cō^{n}.38. / ca.4. aū. me^{m}. diſtin.4. ca.3. iuxta finem. / trac. p̄mo. ca. 2. in fine. / poſt p̄ncipiuꝫ ca.13. vſus fi. / diſtic.4. ca.4. ante mediuꝫ.

Ubi ſupra im mediate. Prio. 4ª. ca. 1. 7. circa finem.

quā qdē poſitionē affirmauit Gal. ⁊ negat. A. cui⁹ rō pōt eē qm̄ medicina venenoſa ⁊ marīe in tāta q̄titate aſſūpta vt arbitratū ſit eā ſoluere ⁊ nō ſoluat pp cās occurrētes ex pte corporis aut v̄tutis ↄſtellatiōis nō pōt ab ei⁹ venenoſitate expoliari: ſic vt ⁊ in alimētuʒ ↄuertat: imo poti⁹ corp⁹ in pniciē ↄducit: q̄ʒq̄ʒ. n. vir⁹ aut medicia venenoſa modice q̄titatis poſſit ↄuerti in corpus: nō tñ que nīt̄e grādi exñte in ipa iuincibili a corpore malitia: neq̄ʒ valʒ ei⁹ motiuū: qm̄ ⁊ ſi adſit iter attrahēs ⁊ id qd̄ attrahit̄ cōueniētia: ē tñ inter ipſa rōne nāe venenoſe ⁊ q̄litatis excellētis ſumpta i debita quātitate tā grādis ↄ̄rietas: vt ſilitudinem deſtruat ⁊ ↄ̄riū magis adducat cū nō poſſit a nā ſupari. Gal. q̄ʒ tertio ſimpliciū: ⁊. A. p q̄rta teſtant̄ nō ſimplr̄ medicinā in hūorē quē attrahit ↄuerti: ſʒ trib⁹ cōditionib⁹ adiectis: puta q̄ nō ſit venenoſa: q̄ non ſoluat ⁊ digerat̄. quedā nāq̄ʒ medicinaꝝ ⁊ ſi non ſoluūt: nō tñ nocēt in corpe: ſʒ fiūt cib⁹. q̄ iter medicinā ſolutiuā vnāquāq̄ʒ ⁊ humorē quēcūq̄ʒ pculdubio ē aſſimilatio: ⁊ quedā que alterant̄ ⁊ cōuertunt̄ ad diſpōnē que corrūpit ⁊ interficit: pdicte quoq̄ʒ ↄditiōes declarant̄. Medicina. n. venenoſa nō eē dʒ que in hūorem ↄuertit̄ attrahēdū eo q̄ ↄ̄ſuʒ q̄ qñ res venenoſa multe fuerit quātitatis in corp⁹ nō pōt cōuerti cuʒ ratio nutritiōis habita ex elemētoꝝ mixtiōe tollatur pp cōtrarietatē medicine ad corpus ⁊ naturā: opʒ. n. qd̄ nutrit̄ in fine vinci ⁊ aſſimilari. debet ēt nō ſoluere, ſcd̄o: qm̄ ſi ſolueret iam nō tm̄ tāto permaneret tēpore in locis digōnis q̄ valeret digeri: i ei⁹ ēt ↄ̄rietate ad corpus ipediente: imo cū humorib⁹ quos attraxit ad ventrē vel inteſtina ipellit̄ ſurſum vomitu aut deorſum rapit̄ ſeceſſu. Requirit̄ ēt ipſaʒ digeri tertio eo q̄ omne nutriēs opʒ p loca trine digōnis ventris epatis ⁊ mēbroꝝ trāſire. dīa. 53. Et iō nutrimētū pellicule ventris ex ↄtactu ēt ſm medicos nō eſt ſimplr̄ nutrimētū: ſʒ poti⁹ qualitatiuū quoddā refocillamētum. ſcd̄o collʒ. Sed qd de hoc dīa viſum pretacta.

Ubi ſupra im mediate. Collr̄ vbi ſupra imediate it p3 arg. 4. in pn.

ca. 9. poſt pn.

Propter tertiū qdem ſciendū ſʒ pfatos medicoꝝ: q̄ trib⁹ cōditionib⁹ pdictis appoſitis medicina attractiua i humorē cōuertit̄ attrahēdū noīe medicine materialiter ſumpto: ceu pro ſubiecto cui forma iħeret medicine. Ipa eni formalr̄ inquātū medicina nūq̄ʒ in humoreʒ permutat̄ qbuſcūq̄ʒ ↄditionib⁹ adiectis: cū eā digeri oporteret ⁊ ad nutrimētū ordinari: qd̄ rōnis ē cibi: ñ aūt medicine: q̄ autē medicina ita cōuertat̄ oñditur. Qm̄ quecūq̄ʒ genere cōueniūt ſpecie dīa in adinuicē trāſmutātur. pmo de gene. Sed id in quo fundat̄ medicina ⁊ humor ex ea gñatus in quandaʒ cōcurrunt cōitatē ſaltē ylealem. Omniū. n. generabiliū ⁊ corruptibiliū vna exiſtit mā. Differūt quoq̄ʒ ſpecificē differentijs: vt ex eoꝝ oñſum eſt rōnib⁹. Rurſus cū dictū ſit rōnē nutritiōis potiſſime ex elemētoꝝ mixtiōe paſſibiliū a ↄ̄rietatibus preiacētibus expoliari. vbicūq̄ʒ hō iteruenit elemētoꝝ mixtio icorrupta nutritio poterit pfici. Id aūt reperit̄ in eo qd̄ eſt medicia vt declaratū nō venenoſa cū ab eo valeat nā corpis ↄ̄rietates ipediētes nutritionē remouere. Adhuc nutritio ſilitudine perficit̄: cū nutritio ſit qdā cōuerſio alteri⁹ i alterū. que aūt ſimilia facili⁹ adinuicē trāſmutant̄. Habētiuʒ. n. ſymbolū facilior eſt trāſit⁹ in adinuicē. ſcd̄o de genera. ⁊ facilior ↄuerſio euenit in genere proportionali: q̄ʒ in extraneū. pmo ſcd̄a: ſʒ medicina ſʒ Gal. ſimilis eſt hu. attrahēdis. Et cōfirmat̄: q̄ ſi ſilitudo ē cā cōuerſiōis in alteꝝ: vbi erit intēſior ſimilitudo erit ⁊ trāſmutatio vehemētior. id aūt eſt inter medicinaʒ attractiuam. ⁊ hu. eſt. n. ſimilitudo iuxta Gal. in ſb̄a.

Tex. cō. 50. ⁊

Tex. cō. 25. Doc. 3ª. ca. 3. in medio. 3⁹ ſimp. diſti. 4ª. ca. 4. poſt principium.

Cū igit̄ ſilia ſm qualitatē ↄuertant̄ inadinuicē multo ampli⁹ ⁊ ſm ſb̄am ſilia tāq̄ʒ vehemētiorē ſilitudinem hñtia. Eti. ſigno. q̄ videm⁹ medicoꝝ empericos mēbrū infirmū ex mēbri ei ſilis admiſtratiōe coadiuuari. Dicūt. n. oſſa cranei hūana morbo capitis ⁊ epilepſie ↄferre. cerebrū ēt gallinaꝝ cerebrum ↄfortare ⁊ augmētare. Sāguinēq̄ʒ ex narib⁹ fluētē ↄpeſcē teſtat̄ ⁊ pulmonū vulpis ac eritij paſſiōib⁹ ↄferre pulmōis: ⁊ pelliculā vētris iteriorē gallinaꝝ vētri vehemēt̄ debili ↄferre. Totūq̄ʒ vētrē auiū ⁊ potiſſime carnoſum ac epar lupinū ſua ↄ̄prietate ↄuenire epati humano. Paſſiōib⁹ iteſtinoꝝ ei⁹ ſcribunt iteſtina ⁊ max' colice applicata valere. Silr̄ ⁊ renē reni. 3. 18. 22. ēt teſtat̄ q̄ſdā eſtimaſſe d̄ expt̄j fore q nō diuerſificant̄ oino: vt in potu dolores patiētib⁹ iūcturales hoīs oſſa ↄtribui aduſta. qb⁹ ⁊ iā vſi fuerūt ex pſūptuoſis qdā ⁊ ſanati ſūt cū eis ex podagra ⁊ dolorib⁹ iūcturaꝝ oino vnde collʒ. 5. dicūt qdā qd̄lʒ mēbruʒ comeſtū ↄfortare cōmedētj mēbrū ↄſilē vt dīa ēt viſū. 68. itaq̄ʒ ↄuincit̄ cōuerſioēʒ ⁊ ↄfortationē ex ſilitudie marīeq̄ʒ nobis occulta cāri pcipue. nō. n. pp ipſi⁹ latētiā ipſaʒ pōt hūana rō attingere. 3⁹ apparēs de ige. Impedit̄ ⁊ ei⁹ cognitio. q̄ ceu iſinita exiſtit iſinitis: q̄ſi cōparata. Et iō collʒ. 6. pparatiōes infinitas in mā entes nobis fore ignotas cū id qd̄ finitū ſolū noſter ↄ̄tēdat̄ itellectus.

3⁹ ſimp. diſti. 4. ca. 4. in me

Trac. 1. ca. 13. in fine. Tr. p. ſ. ca. 9. in me. cap. 19. in pn. cap. 7. p⁹ pn. capi. 1. in me.

Propter quartū qdē ad pm̄ dōm. A. ñ itellexiſſe dcā Ga. eē icōueniētia. i. v̄itati aduerſantia: ceu pue ſubaudiunt qdā: cū idē ei⁹ ſuſcipiat v̄ba: pharmacoꝝ. 3. Sʒ nō ſt̄ cōueniētia. i. nō ſunt ſilia: ſʒ diſſonātia. ſ. Aſclepiadis ⁊ Gal. dicta. Nā aſclepiades ſimplr̄ ⁊ idr̄nter ponit quālibʒ medicinā attractiuā: qñ nō euauerit in id qd̄ hʒ attrahere ↄuerti. G. vō vt oñſuʒ cōditionib⁹ trib⁹ appoſitis. Simplex aūt ⁊ ↄditionatū ↄ̄riant̄ nedū q̄ idē exiſtāt: qd̄ maior extat aſſimilatio: vt ēt appuit rōne ſilitudinis in ſub̄a q̄ʒ in q̄litate: cuʒ ſilitudo q̄litatiua ex ſilitudine cauſet̄ ſub̄e. Nā mā cū forma cā ē oīuʒ accidētiū velut mater. Que aūt ⁊ q̄lis ſit hō i ſb̄a ſilitudo. dīa oñſum. 71. Ꝑ ſiqs aduerſet̄: qm̄ ſilitudo q̄litatiua vt ſancitū ex ſilitudine cāet̄ ſub̄e nūq̄ʒ erit i re quia ex ſilitudine ſub̄e i ſſa cōuertit̄: ceu carthamꝰ ⁊ ſeia vrtice ↄplō cal'a ⁊ ſicca. veꝝ ſrida magis ⁊ humida: vt effect⁹ cōcidat in ſuā ſilr̄ cāʒ. ¶ Cui dōm vl̄ q̄ ex aliq̄ alia pparatiōe repta in mā ſub̄e in q̄ pdicta ſilitudo attēdit̄ talis ↄſurgit diuerſitas aut q̄ cū ſilitudo ſub̄e ordinet̄ ad actū. Forma. n. ē q̄ dat eē ⁊ per ↄñs opari. Agere aūt nō pōt niſi ↄueniētib⁹ habitis iſtrīs. Inſtra vō act⁹ ſt̄ q̄litates. ↄueniētiora quoq̄ʒ iſtra medicine attractiue ſunt cal'itas ⁊ ſiccitas: cum caliditatis ſit attrahere ⁊ ſiccitatj ei⁹ motū ſuſtētare. Sūt ēt fortiores ceteris actiuis ⁊ paſſiuis. Propt̄ qd̄ cū oē qd̄ ē ſit vt teneat vt ppriā opōnē habebit ⁊ ppa inſtra ⁊ ſub̄a pdeūtia lʒ nobis videant̄ prima fronte aduerſantia: ceu cōſpicim⁹ motū aīalis qui calore ſit neruis ⁊ chordis pfici: exñtib⁹ tñ frigidis. ¶ Ad aliō dōm ſm graduales formaꝝ nō fieri reſolutionē compoſiti vſq̄ʒ ad māʒ veꝝ vſq̄ʒ ad alias formas in mā ſp remanētes pp q̄s remanet aliq̄ ſilitudo i corrupto vl̄ gñato pp remanētiā talis vel hō forme. Scd̄m vō recte philoſophantes vnitatē formaꝝ in oīb⁹ pter forte q̄ʒ in hoie. qdā. n. duas in eo ↄcedūt. ¶ Dōm q̄ lʒ fiat reſolutio cōpoſiti vſq̄ʒ ad māʒ pmā. ita q̄ oēs corrūpant̄ diſpōnes formā cōſequētes in mā pōrē qñ tñ mā aliā ſuſcipit formā: diſpōnes pfectiores ſilēs pcedētib⁹ itroducunt̄. cum forma poſterior ſemp deducat ſecū ſicut pfectior ens: perfecti⁹ ēt id qd̄ erat in pª ſcd̄o geneſeos aīaliū. Sic igit̄ in v̄tute forme ſeque-

Collr̄ cap. 1. in me. ⁊ cap 3. in principio.

tis adueniētis hñtis ſilitudinē cū ꝑoꝛi:diſpōnes non eedē ſ3 ſil'es relinquūt:vt ēt oñdit gño ignis ex aere: in q̄ nō eadē remanet ſymbola i gñto q̄litas numer⁹ ⁊ eē:ſ3 ſpē vl' eēntia:vt 2ᵒ exponit ō ge.vñ ſilitudo po tius q̄3 idētitas ipoꝛtaſ va.neq3 ēt vis nālis attracti/ ua ſemp attrabit qd̄ cōueniēs iuuatiuū:ſ3 appens ō/ cepta q̄ńq3 dulcoꝛe vel odoꝛe.Quare ꝑcipit 4ᵉ ſexta ne aſſumat timēs venenari potu ſiue cibo res dñan/ tiū ſapoꝝ aut odoꝝ.Neq3 ēt medicia vt oñſū eſt que cōuertit' eſt venenoſa.¶Ad aliō dō3 ſilitudinē ma/ gnetis ad ferrū ⁊ medicine attractiue ad hūoꝛē foꝛe latā nō modicū differētē dr̄ia ꝑeunti.¶Ad aliō dō3 aut ꝙ qñ i gñato q̄litates videt' ꝑoꝛes ad tp̄s remane re ip̄3 nō foꝛe adhuc pfecte trāſmutatū ⁊ ex coꝛrupto gñatū ꝑcedēti.Et iō idicat.A.ꝙ ꝑmaneret nō ſp ſed ad tp̄s.¶Aut dō3 vt iā apparuit nō illas eaſdē:veꝝ ſil'es ꝑmanere.¶Ad aliō dōm ꝙ l3 medicina foꝛma liter inquātū medicina ⁊ cib⁹ opponātur: nō tamen vt dcm̄ illud in quo fundaſ illō qd̄ ē medicina:ſeu ei⁹ ſubm ⁊ cib⁹ vt oñſu3 aduerſanſ.¶Ad aliō dōm:vt apparuit ꝙ turbith ⁊ ſilia cōuertūt' in ſl̄a principal'r rōne medicine.Neq3 cib⁹ ē ſine q̄litate dict⁹ niſi ver⁹ in tertia nutriēs digeſtione:q̄lis nō h3 ⁊ vtcūq3 ɔpl'o nis ⁊ ꝓpetatis velut inſtrumētaliter aduerſanſ.⁊c̄.

¶Differētia. cxliij.

Q medicina lenitiua ⁊ lu bricatiua ſiue cōpꝛeſſiua ſit admiſcēda mōſtraſ p Me.ſcd̄o ſimpliciū ⁊ aggre/ gatoꝛē:⁊ q̄rto ꝑma.vt ſoluaſ decoctiōe mirabolanoꝝ cū thamarindis tereniabin caſſiafiſtu la ⁊c̄.quoꝝ qdē vnū cōpꝛeſſiuum ⁊ alteꝝ lenit uum. ¶Adhuc.illa debēt miſceri adiuicē:quoꝝ vnū per alteꝝ coꝛrigit'.Iſta nāq3 eſt vna cāꝝ cōmixtioni me/ dicinaꝝ:vt oñdeſ ex dicendis:ſed medicina lenitiua ſeu lubꝛificatiua:q2 de ambab⁹ idē fit iudiciu3 mixta cōpſſiue coꝛrigit' viciſſim.Coꝛrectio.n.ē remotio ex/ traneaꝝ q̄litatū a medicina.Lenitiua eteni3 lenit ma teriā ⁊ ꝑtes mēbꝛoꝝ ⁊ ipſas remollit ac debilitat.Lu bꝛificatiua vō mā3 reſpicit lubꝛicā reddēdo:⁊ molli/ cie q̄dā ſubtilitate dōꝛſu3 icitādo. Cōpꝛeſſiua vō vi/ ſcera ɔfoꝛtat ⁊ recolligit.remouebit' itaq3 ab ip̄a coꝛ rugatio ⁊ adherētia p medicinā lenitiuā aut lubꝛifi/ catiuā ⁊ illa qdē eē a ſuis emendabitur defectibus. ¶Rurſus lenitiua ⁊ cōpſſiua ɔiūgunt' cū medicina diſſolutiua foꝛtiter ſui ꝓpetate attrahēte vt caſſiafi/ ſtula cū reubarbaro vl' agarico ⁊ mirobolani cū ſca/ monea q̄ magis ſtat inadinuicē q̄3 lenitiua ⁊ cōpꝛeſ/ ſiua:cū diſſolutiua ſit valde vehemētioꝛis v̄tutis: q̄3 he.Attrahit ēt plus ⁊ a remotis:q̄ nequaq̄3 operāt' iſte.Palin.cōpoſitionis medicine vn⁹ ē modus pp di uerſis diſpōnib⁹ cōferre.Ponaſ itaq3 qs h̄ie vētre3 ⁊ ſupioꝛa iteſtina robuſta ⁊ dēſa:inferioꝛa quoq3 de/ bilia diſſoluta.tūc qdē.vtilis eēt cōpoſitio lenitiue cū cōpꝛeſſiua:qm̄ lenitiua opaſ' ꝑus circa ꝑtes ſuperio/ res qb⁹ ɔ̄ria erat ɔpꝛeſſiua ſtiptica coꝛrugatiua.Hec aūt demū opabit' laudabil'r ɔ̄ iferioꝛa iteſtinoꝝ ipſa cōfoꝛtādo q̄bus nocebat lenitiua.Itidem Meſ.Res ſtiptica oiūm medicinaꝝ v̄tutes ⁊ opatiōes felicitat: ɔfoꝛtat.n.coꝛ vētrē ⁊ coꝛp⁹ ⁊ aia3 a ſubuerſiōe ſedat ⁊ nauſea.Talis quoq3 vt dicūt ē medicina compꝛeſ/ ſiua:itaq3 medicina lenitiua eſt ſociāda cōpꝛeſſiue.

Cuius oppoſitum ſapere videt' ꝑ q̄rta ⁊ ſcd̄o ꝑᵃ.⁊ colli3.5.

¶Adhuc.illa nō debēt miſceri quoꝝ opōnes ſe ad/ inuicē iuncta coꝛrūpunt':vt dulce cū acetoſo.S3 me/ dicina compꝛeſſiua coꝛrumpit actionē lenitiue cum ip̄e ſint ɔ̄rie:vna.n.lenit ⁊ applanat:altera vō exaſpe rat ⁊ coꝛrugat:ɔ̄ria nāq3 adiuicē ſūt coꝛruptiua.Eti. Que ſunt oino diuerſaꝝ intētionū aſſociari non dn̄t cū ide fruſtreſ' intētio q̄ſita:ſit ēt actio illoꝝ oppoſita laboꝛioſa agitatiua:ſ3 cōpꝛeſſiua ⁊ lenitiua ſ' h3:qm̄ ɔpꝛeſſiua eligit pp vētrē ɔſtrigē poſt ſol'onē ꝑꝑe lau/ data ⁊ nō paꝝ in fluxu vētris ⁊ dyſenterijs.lenitiua vō pp leuiter ſoluere ⁊ vētrē deinceps aptū tenere.⁊ iō multotiēs daſ' i his q̄ bñficio ſubductiōis ꝑuanſ'. Medicina itaq3 ɔpꝛeſſiua nō admiſcēda eſt lenitiue.

Propter pꝛimū qdē ſciēdū ꝑmitus qd̄ q̄ſitū impoꝛtet.ſcd̄o qd̄ medicos coegit medicias ɔponē:⁊ ōmu3 ꝙ medicie ſic cōpoſite reddūt' melioꝛes:al'r vō coꝛrūpunt'.¶Pᵐ qdē h9 m̄atū ē dr̄ia.137.⁊.141.Mixtio vō vt ēt vi/ ſum dr̄ia.16.duplex exiſtit q̄dā nāq3 ē a i q̄ miſcibilia reducūt' i q̄3dā nā3 mediā iter alt'ationē ⁊ coꝛruptio/ nē q̄ ē alteratoꝝ vnio q̄ itellectu ꝑcipit' ⁊ nō ſenſu.ꝑ. el'toꝝ.q̄lē el'ta ɔſtituūt mixtionē i viuētib⁹ maxie.Eſt ⁊ altera q̄ ē coꝛpoꝝ adiuicē ɔgeries foꝛmis ēt manē tib⁹ ꝓpꝛijs ialterat] q̄quo mō vē ſenſu ꝑcepta vt pul uerū i adiuicē copulatio.Eſt ⁊ mixtio i q̄ miſcibilia ex lōginq̄ fuerūt tꝑe appꝛoximata:q̄dā vō ex ꝓpinq̄. Adhuc q̄dā fit p ignē vnā ꝑtē alt'i pp ei⁹ acuitate3 ac ſubtilitatē ſubitrare faciētē vt ea q̄ ɔcoctionu3 ⁊ ſil'r alia vō fit coꝛpoꝝ adiuicē applicatiōe minutim con/ fuſoꝝ vt pillule vl' trociſci.Mult̄.n.modis aliq̄ fiūt ⁊ ɔiūgūt' adiuicē:dr̄ia.16.¶Propter h⁹ 2ᵐ ſciēdū ꝙ q̄ ōbite voluerit aliq̄3 medicinā ɔponē op⁹ ē ꝑmit⁹ qdē coꝛpa attēdere qb⁹ h3 occurrere vt eoꝝ ɔpl'onē.eta/ tē.v̄tutē.ɔſuetudinē:hitudinē ⁊ reliq̄:diſpōnē ſil'r ae ris:regiōis vt res nō nāles oino.ſil'r ⁊ ɔ̄ nā3 vt cām: moꝛbū ⁊ accñs vt ſciat medicina3 artificial'r cōponē ac naturis coꝛpoꝝ ꝓpoꝛtiōal'r applicare. Dico āt ar tificial'r ɔponē:q2 ſi medicia ſimplex totū poſſ3 opa/ ri nō eēt ɔpoſita eligēda.5ᵒ ꝑᵃ.Veꝝ q2 nō pōt eo ꝙ in vna meⁿᵃ ſimpliciū ñ iueniūt' v̄tutes oēs q̄s q̄rim⁹ aut q2 volum⁹ v̄tutē medicie augē vl' minuē vl' q2 ſūt in ip̄a v̄tutes qb⁹ nō idiget'.Coacti itaq3 fuerīt pp h̄ tria medicias ɔponē q̄s qdē diuerſificauerūt ɔponētes 2ᵒ ꝑ qdē penes nā3 ifirmi moꝛbi ⁊ mēbꝛa lāguida:ſcd̄o vō iux̄ ſimpliciū medicinaꝝ nā3.Penes qdē nā3 ifir mi.puta ſi vētrē hūerit frm̄ ⁊ epar ca.miſcem⁹ cal'a3 cū fri.ceu abſynthiū:maſticē cū ēdiuia ⁊ berbē.Sil'r ſi fuerit iteſtina ōbilia catarizātia ⁊ vēter foꝛt̄ ⁊ non reumatizās vt colerice paſſiōi ſiue diarie appati ra/ phanū vl' qd ſil'e:ꝑ 4ᵃ.Propt' vō nā3 moꝛbi ꝑlib⁹ de cāis medicias ɔponūt:aut q2 moꝛb⁹ diūſificaſ' a ſua cā vt qñ febꝛis putrida fuerit ex hu. groſſis fris. In hac.n.pp febꝛis diſcraſiā ca.⁊ ſic.idigem⁹ meⁿᵃ fri. ⁊ hu.ei opp⁹.Propt' vō putredinem ex hu.g̃ſſis fridis eget' meⁿᵃ ca.⁊ ſic.q̄ calitate ⁊ ſic. digerat ſubtiliādo ⁊ didēdo.Aut pp diuerſitatē moꝛbi ab accñte velut i febꝛe euēit ſyncopali minuta ꝑcipue.Sr̄a.n.vt tactū ē febꝛi3 eget' fri.⁊ hu.pp vō ſyncopi ca.⁊ ſic.q̄le vinū ē cal'3 aromaticū ſpirituoſu3 trociſci ō muſco ⁊ talia cal'oꝝ:⁊ iō fuerīt tyriace adiuēte vt varijs nocumēt̄ ⁊ venenis reſiſtāt oppoⁱᵗ'.vl' pp diuerſitatē egritudinū vt i febꝛe ɔtigit diūſaꝝ ſpēꝝ māeꝝ ⁊ locoꝝ ſic ē emi/ tritheᵒ ex col'a ⁊ ſl̄ate cōmixt⁹:i q̄ vna māeꝝ ɔtinet' i venis ⁊ alt'a ex̄.vñ.4.ꝑᵃ.G.Et q̄ añ eū fuerūt cura/ bāt emitritheū cū aq̄ oꝛdei i q̄ erat virtus pipis: eſti/ mās vti nā3 vnoq̄q3 ɔ̄ vnūq̄ōq3 qd̄ facē ꝑt docta obe dire creatoꝛi ſublimi ⁊ glorioſo ſcd̄o ꝑ. Ipſa.n. valet diſtinguere 3ᵒ vndecia:⁊ q̄nto ꝑᵃ.Aut cāꝝ diuerſitatē in vna egritudie collectaꝝ ceu tertianā notā q̄ reqrit extinguētia ⁊ calefacientia pp colerā ⁊ ſl̄a.vl' pp ve/

Margin notes (left column): 2. tex. cō. 25. vſq3 ad tex. cō mē.30. — Trac.1.cap.1. in pꝛin. — Ca.de mix'. in medio. Trac.2.c.103. poſt medīū. Trac.2.ca 39. poſt me. — Lib.1.inte.2. ſū.1.ca.3.poſt medium. — Ca.9.iuxta fi. Ca.5.iuxta fi. Coll'r cap.57. poſt pꝛin.

Margin notes (right column): Coll'r in pꝛi fine. — Cir.pꝛin. — ca.5.circa — Trac.4.c 15. cir.me. — Ca.4.in fine. Trac.1.ca.7. in me.p⁹pꝛ.

hemētē morbi malitiā ad quā vna medicia simplex
nō pōt cū oppositiōe puenire velut qñqȝ egeť medici/
na calefaciēte q̈ttuor ptib⁹aut pp varietatē ipſi⁹: eo
ꝙ pmuteť ſenſibiľr idigēs nūc fris tūc āt calidis:mō
vo ſiľ fridis repcuſſiuis ⁊ calidis euaporatiuis:ceu ī
pſib⁹euenit egritudinib⁹ſ₃ horas comitatis ⁊ ī flō/
nis ſtatu: aut q̄ talis ē morb⁹ꝙ medicia directe ſibi
ſimplex nō inueniť oppoſiti vt ſiqs morboꝝ īdiget in
ei⁹ cura medicatiōe ī 2°gradu calefaciēte.ꝙ ſi h̄ nō ī/
ueniť:cōponiť ip₃ ex calefaciēte 3°gradu ⁊ in p̊:ex q̄/
bus medicamen ī 2°calefaciēs ↄſurget:vt diia tactū
139. Penes ſiqdē ptiū lāgorē variať cōpoſitio:aut pp
eaꝝ diuerſitatē ⁊ vtilitatē:ceu qñ ptib⁹ fortib⁹ ⁊ mul
te cuſtodie vite īnaſciť apa:q̄lia ſūt vēter ⁊ epar. In
his.n.cū euaporātib⁹ vti o₃ ⁊ in ſtatu apat̄:ſtipticis:
aromaticis:ↄfortatiuis:q̄ten⁹eoꝝ cuſtodianť v̄tutes
Cap.15. iuxta ꝑ toto.n.corpore circa alimētū negociāť.vndecio ⁊
ꝑ.⁊ ca.16. tredecio curatiue artis. Vľ pp locū mēbri vt medicia
Ca.9.in p̄n. ⁊ alteri ē admixta cū faciat ad locū itētū celeriť pueni/
10.verſus fi. re.cui⁹grā trociſcis cāphoratis admiſceť croc⁹:q̄₃q̄₃
ip̄e paſſiōib⁹ ↄpľone calidis noceat cordis.pp qua₃
ēt intētiōe₃ aliq apiū ī medicinis ꝓiecerūt epilepſie:
⁊ cātarides medicis admiſcuerūt veſice:ac acetu₃ in
ēpľo ſcyatice. Aut pp ſocietatē ſiue colligātiā mēbri
vt ī morbo ēt caľo ſtōi:nō idigeť fridis mľtū rōne ner
uoꝝ ſibi a cerebro mādatoꝝ.vñ fride ipſi⁹ medicine
Capho.aꝑho caľa cōmiſcenť:cū fridū inimicū ſit ſm veterē neruis
rif.19. vel pp mľtā ſenſibilitatē ptis:q̄le os vētris ⁊ oculu₅.
Sūt.n.ſenſibiliſſime ptiū corporis.4.de accñti.⁊.13.
Ca.7.in p̄nci. de inge. Quare medicinis eoꝝ cōmiſcēda ſūt mitia ī/
Ca.16.p⁹p̄n. doloroſa dcā anodina. Interdū autē pp diuerſitatem
morbi ſiľ ⁊ mēbri:eo ꝙ ſic p̄ncipale qđ patiť mēbrū:
velut ip̄o patiente morbū ēt calidū:cauendū ē pp ei⁹
nā₃ ⁊ p̄ncipalitatē mľtū ⁊ repēte īfridare:iōq₃ fridis
calida ſunt admiſcēda. Penes v̊o nā₃ medicinaꝝ di/
uerſificať cōpoſitio cū ſimplex nō ſufficiat:aut vt v̊t⁹
medicie augeať:ceu cum vni medicine calide aut fri.
alia ↄiunguť vt roboreť inde:vľ vt longiori pduret
tp̄e īdiſſoluta ipſi⁹v̊tute:pp qđ ī tyriaca₃ radix ireos
ꝓijciunť acori ⁊ agaric⁹. Aut vt medicamis minuať
robur.q̄dā nāq₃ mediciaꝝ cū ſint caľe acute o₃ ipſis
frida iuiſcātia cōponere vt eaꝝ minuať v̊tus ac tol/
lať acumē velut cōmiſceť gūmi arabicū tyriace ac fe
nugreci vľ ſikiu₃ gūmiū in colyrijs oculoꝝ:aut vt ip/
ſius tollať nocumētū ſicut ſcamonee vētri ⁊ epati no
cēti pip adiūgiť ⁊ aniſu₃:⁊ in cithonio ↄcoqť:⁊ aloe
dragagantū aut gūmi arabicū copulať vľ vt ipſi⁹frā
gať aduerſitas velut opio caſtoriū ↄiūgiť qñ ſtupefa
cere ſit op⁹. Vel q̄ l₃ medicina iuuet in vna re nocet
tñ in alia:cōiungiť illi medicia leſionis remotiua:ceu
cātaridib⁹ī lapidū fractiōe₃:addūt iuiſcātia idoloro
ſa ſic lac aut ſeiu₃ lac cōiu₃. Vel q̄ medicia h₃ aſpe/
ctū vt ad duas pueniat vias.ſ.ad venas ⁊ vrie meat⁹
q̄pp adiūgim⁹ei medicinas illā ad vias vrine trahē/
tes:ceu cātaridib⁹ ꝓuocātia cōmiſcemus. Aut vt me
dicina remaneat īdiſpſa in partē ſuā pficiēs opōnē ſic
Cap.2. in fine. balſamo cera aſſociať:q̄ iuiſcat:p̄mo q̄rta.nē ī partē
diſſemineť niſi itētā:ſiue vt medicina diuti⁹ pmaneat
incorrupta:ceu mel cōfectiōib⁹admiſceť vel pp abo/
minationē ⁊ horribilitatē tollēdā vt poſſit ſuſcipi ac
ſuſcepta pmanens in vētre ſuā expleat actione₃. ⁊ iō
Tex com. xj. ſecūdo re.a. Elleboro aſſocianť daucus ⁊ apij ſemē
mōtani:⁊ ſic ſcamonee aniſu₃ ↄiungiť.pp hoc quoq₃
₃uccaꝝ ⁊ mel plimis addiť medicinarū:ſeu vt bōitas
medicine acq̄rať ſimplici ⁊ multe ipſi⁹ tollātur mali
tie ac defect⁹ſic mirabolani citrini cōiunguť ſcamo
nee. Iuuant eni ꝓprietatē ipſius in coleram ſoluēdo.

emēdātq₃ illi⁹exceſſus:q̄ cū iſlāmet vētre₃ ⁊ cor ↄbi
litet:diſſoluat ptes ⁊ excoriet:ipſi oīa remouēt q̄ h⁹.
vñ Me. Opat⁹ eſt optie q ſcamoneā cū mirabolanis
miſcuit citrinis:ita ēt vigorat ⁊ emēdat ₃in₃iber tur/ Prio ſimp.
bith. Cū eni ſťa eūet ſbtile ⁊ a ꝓpinqs ptib⁹tarde ſiľr intē.2.ſū.1.c.
educat:₃in₃iber ſibi cōmixtū cūctos hos tollit defe/ 3.poſt inc.
ctus ſibi ꝓp̄etates iptiēdo laudabile₅.⁊ iō p̊ q̄rta:₃in Ca.9.in inc.
₃iber ñ pmittit turbith v̊tutē ſtupefieri. Hoc ēt vt ad
vnū ſit dicere oēs opāť ſpēs alephāgie.i. calide aro/
matice ↄbilib⁹ ⁊ tardis medicis ↄiūcte. Itaq₃ ſmoni
b⁹ his collect̄ ex ſapiētū dcis appent cāe qb⁹vna ſim
pliciū mediciaꝝ cū alťa ↄiūgiť vľ alijs. Noſce ꝙ ī cō
ſtructiōib⁹mediciaꝝ ⁊ ꝓp̄e ſolēniorib⁹vna ſterniť vt
baſis alijs coopantib⁹illi:velut ī mēbro iſťali ↄſilis
pti[la].diia.127. Attēdēdū ſiqdē iux̄ filiū Alchidi:ꝙ l₃
fere īſiniti modi ↄpōnis mediciaꝝ exiſtāt: capitales
tñ ſex ſūt.qñ aut cōpōiť caľa medicia cū caľa vľ fri.
cū fri.aut ca.cū fri.vľ tēpata cū tpata vľ tpata cū ca/
lida:aut ip̄a fri. In p̄mis q̊q₃ trib⁹ modis diuerſitas
₃ʳextat:aut.n.eq̄ caľa cū eq̄ľr ↄiūgiť caľa vľ min⁹aut
magis. Et ſiľr ī frida cū frida:⁊ ī caľa cū fri.vñ coll₃.
5. Mediciaꝝ ſimpliciū ex qb⁹medicia reſultat cōpo/ Ca.58.p⁹ ſu.
ſita vľ ſūt oēs vni⁹gñis vt cali.vel fri. aut ↄrij gñis:
qñ q̄dā caľe:alie v̊o fri. Quoꝝ vterq₃ ſbdiuidiť mo
doꝝ:q̄ medicie aut erūt ī eodē g̈du calitat̄ vľ fri. vt
in ſcđo aut ī 3°aut ī diuerſo vt p̊:3°vel 2°⁊ 4°. ¶ Pro/
ter hui⁹3ᵐ ſciēdū ꝙ ſic cibaria vno°cōpoſita vigoro/
ſiora ⁊ pfectiora reddunť ⁊ mō alio ↄria:ita ⁊ medici
ne.vñ p̊ ꝓb. Nutrimta qdē alia exñtia adiuicē ſe cor ꝓb'emate 15.
rūpūt.h̄ qdē mō:alio v̊o nō. Que nāq₃ cōponūť vna
2°p̊ tripľr diſponunť:aut.n.vigoranť eoꝝ opōne₅:aut Ca.5.v̊ſus fi.
deſtruūť aut rectificanť ip̄oꝝ remouēdo malitiā. Vi/
goraťqdē ſic qñ panicū ⁊ miliū lacte decoquunť aut
pinguedine porcina vľ oleo.cū.n.ſint pauci nutrimē
ti.imo min⁹ceteris granis triticalib⁹.alimētoꝝ prio Colľr ca.9.iu
⁊ pticularib⁹diet̄:reddunť nutribiliora ſatis. vñ. G. xta finem.
Palā h̄ eduliū meli⁹tāto eſt q̄₃ p ſeip₃ ſolū comeſtū: Prio alimē/
q̄₃to ⁊ lac a nā ip̄oꝝ āboꝝ ad euchimiā ⁊ ad alia du/ torū ca.10.
ceret. Corrūpūť q̊q₃ ſic dulcia cū acetoſis pmixta : eo Parti. pria
ꝙ ī adiuicē nō ſigillēt.vñ p̊ tertia. Expimētatore₅ in/ caiˡ ꝓprijs.
di ⁊ alij iā dixerūt ꝙ lac cū reb⁹acetoſis edēdū nō ē Ca.7.b. fi.ter
neq₃ piſces cū lacte:qñ ide ad egritudies pueiť per/ doc.2.
manētes ſic leprā:neq₃ ieſt.i.lac acetoſū coagulatu₃
cū raphāi₅.l₃.n.hec ī ſe ſat̄ ſint laudabilia:qñ tñ pmi
ſcēť corrūpūť cū nō adiuicē ſigillēt.ſiľr ↄfectio aloe
dcā iux̄ Beygeth auctorē cibarioꝝ ex ſufficiēť ↄficiť
laudabilib⁹vt pineis:amigdalis:oleo ſiſamio ⁊ ₃uc/
caro. Qñ āt cōponunť ī adiuicē ſe corrūpūt. ppea ꝙ
facta eſt abhoīabilis opilatiua tardi trāſit⁹ ī venas.
paſſiōib⁹tñ pectoris ⁊ viaꝝ vrie ↄfert egētib⁹lēifica/
tiōe ⁊ ſedatiōe.rectificāť āt ſi cū fridis miſceanť caľa
⁊eↄ.vñ p̊ tertia. Qđ frm eſt ſic cucumer ⁊ cucurbita Doc.2.cap.7.
tēpeť ab eo qđ exiſtit ↄriū ſic allea ⁊ pori. Qđ ſi fue/ poſt p̄n.
rit caľm tpeť cū eo qđ exiſtit ei ↄriū ſic cucumeres ⁊
portulaca. Eodē q̄₃ mō mediciaꝝ vigorāť aut ↄſtruū
tur vľ meli⁹reddūť actiōes cū vna ↄiūganť: Exēᵐ p̊'ē
aſſatio turbith cū ₃in₃ibere:vt tactū ē pri⁹:⁊ epithi/
mi cū pipe aut reubarbari cū oleo armēo. In reubar
baro nāq₃ ineſt v̊t⁹ ↄctiōis fortis:ſ₃ cū hoc v̊t⁹ēt api
tiua minuēs illi⁹actionē.vñ ſi miſceať cū bolo arme/
no aut acacia ↄhit vehemēter. Et pp hāc itētionē cro
cus cōmiſceť cū roſa cāphora ⁊ corallo : vt ipſas ad
cor faciat puenire. Ob h̄ q̊q₃ ſemē raphāi cū ſubtilia
tiui₅ ⁊ penetratiui₅ copuleť:vt tāto tpe faciat ea pma
nere in ep̄e:vt ſuas pficiāt actiōes. Declaratio q̊q₃ 2ⁱ
ē viole cū mirabolanis.⁊ vľr lenitiue cū ↄp̄ſſiua ↄiū Trac.2.cap.9.
ctio ac aq̄ ordei cū ſyrupo ace.vñ q̄rto p̊ª. Et aggre/ poſt inc.

gare ſyrupū acetoſū ⁊ aquā ordei ſil' eſt illaudabile: qm̄ corrūpit aquā ordei ſꝫ plimuꝫ. Tertij qdē paradygma ē pmixtio aloes cū dragaganto aut bdelio ⁊ vl'r cuꝫ oi acuto excoriatiuo ceu pulpa colloqntide. Aloes.n.ſoluit ⁊ mūdat iteſtina:ſꝫ excoriat.⁊ venaꝝ ꝓpe ani apit orificia:ſꝫ pmixtōe pdctoꝝ tollit' hꝫ malitia. Tal' qꝫ medicinaꝝ ſocietas ⁊ copulatio aliqn̄ attēdit' penes qlitates pmas vt ſe corrigāt in adiuicē vl' corrūpāt iterdū pp effect⁹ ſic mirabolanos emēdare dcm̄ ꝓuos ſcamonee effect⁹. aliqn̄ qdē pp emēdatiōnē ꝓpetatū malaꝝ qs ei⁹ ꝓpetate hꝫ corrigē: ſic venenoſitas ⁊ inimicitia rei. pp qd̄ beçabarat cōmiſcet' medicis. ⁊ ſi ex his ꝯueniēs dꝫ eē pmixtio: dꝫ vt ſibi iuicē ſigillēt ita ꝙ poſtqꝫ fuerit adiuicē ꝯiūcte p actionē ⁊ paſſionē ac vtutē iditā: vna ꝯſurgat vt⁹ i totū ql' pmixtio turbith cū ȥingibē: ⁊ raphāi cū hermodactil' nō āt raphani cū turbith. nō.n. ſigillāt ſibi. Qd̄ oñditur: qm̄ ſcamonee ꝓpriū ē ledere cor. Eſtqꝫ cal'a habilis iflāmari. ē ⁊ multe mēbroꝝ diſſolutionis. ambra vō ꝯfortat cor: ⁊ cryſtallus extinguit iflāmationē: ⁊ gallia cōfortat mēbroꝝ diſſolutiōes: ⁊ tn̄ cōdigna nō eſt ipoꝝ cū ſcamonea pmixtio. nō.n. ſibi ſigillāt vna. ⁊ iō nō fit eoꝝ vtilis pmixtio. Me. ꝑ ſimpliciū. qre 2° A. 2°. Jnqt Ga. Ego poſui epar adib. i. lupi i medicamēto eupatorij: ⁊ nō repi ipꝫ augere iuuamētū vltra id qd̄ ex illo ſolebat ꝓuenire. Queda vō ſe ꝓprietate corrūpūt vt corde ex iteſtinis ouiū facte ⁊ lupoꝝ cōiecte ⁊ pēne, columbe cū his que accipitris dicunt.

Propter ſcd̄m vō ſciēdū ſcribi ꝑ 4ᵃ qd̄ labi fac nō ē ꝯiūgēdū ei qd̄ i pmēdo iuuat tal'r vt ſint eoꝝ vtutes eq̄les: imo meli⁹ ē i hꝫ vt vnū p⁹ aliō tādet': vt ſit vbi. g. vna duarū medicinaꝝ q̄ lenificat ꝑus ſuā pficiēs opōnē qꝫ ea q̄ cōprimit: deide adueniat expſſiua ⁊ expellat qd̄ lenificatū fuit. ſcd̄o qꝫ ꝑ. Jlle āt q̄ deſtruunt' p cōmixtionē ſūt ſic ſi ſint due medicine vnā efficiētes opōnē: ſed duab⁹ potētijs ꝯrijs aut qſi ꝯrijs: tūc qn̄ aggregant' ſi ꝯtingat ꝙ vna eaꝝ añcedat ad opationē ſuam pficiet opōnē: ⁊ ſi nō añcedat vna eaꝝ aliā ꝓhibēt ſe: ſic viola ⁊ mirabolani. viola.n. ſoluit leniēdo: ⁊ mirabolani ſoluūt expmēdo ⁊ iſpiſſando qn̄ g̃ ſupueniūt materiei ābaꝝ opōnes ꝺſtruunt' ipe. ⁊ ſi mirabolani añcedūt: deide ſupuenit viola ⁊ lenit: deide ſupueniāt mirabolani ⁊ expmāt eſt opō fortior. Collꝫ qꝫ. 5. Medici miſcēt mirabolanos cū caſſia fiſtula ⁊ turbith: ſꝫ neſciūt mo͂ mededi. ꝯriū qdē hoꝝ 2° pctice. ita qdam mirabol. ſimplices bibūt cū ȥuccaro ⁊ māna: ⁊ q̄ hoc mō qdā tritos diligēt cū duplo ȥaccar. māna vō lenitiua ē. Ampli⁹ id vꝫ ſufficieten⁹ ſape Meſ. ſcd̄o ſimpliciū. Quidā aūt dixerūt ꝙ nō eſt bona pmixtio mirabolanoꝝ cuꝫ medicina lablificatiua ⁊ lenitiua: qm̄ opōnes eoꝝ i id ipꝫ ſe pimūt: ⁊ ego nō video illō. imo remouet' id eis p ipſas adherentia ⁊ corrugatio: ⁊ acquirit' ſolutio facilis. Adhuc aggregator. Et qn̄ volumus mirabolanos ꝓparare ad dandū i potu: terāt' ⁊ infundant' i aq̄ calida: ⁊ colent' ⁊ ꝓijciant' ſup colaturā ȥaccare ⁊ tereniabin ad reprimēdū ſtipticitateꝫ eoꝝ ⁊c. Et q̄ vult addere in bonitate ꝓparatiōis eoꝝ coquat ipos cū prunis ⁊ ſebeſtē ⁊ iuiubis ⁊ tribuat: qꝛ in iſtiſ medicinis ē viſcoſitas q̄ repmit ſtipticitatē mirabolanoꝝ ⁊c. ⁊ iſte tres ſpēs mirabolanoꝝ miſcētur cū thamarindis. medicina itaqꝫ ſꝫ hos lenitiua ē cōpreſſiue miſcēda ſꝫ qd de hoc mox apparebit.

Propter tertiū ē ſciēdū vt ex pdcis vitas reliquat' ꝙ pmixtio medicie cū medicina: aut ē va vl' appropinquās ve: ⁊ tps iaꝫ tm̄ pterit ſup eā: vt ex oib⁹ pmiſcibilib⁹ reſultauerit vnā qdā cplo ⁊ for⁹. Mora.n. egēt ꝯfuſorū corpoꝝ pticule. eſto ꝑ: vt agāt ⁊ patiant' i adiuicē oiſaria: ⁊ h̄ mō pōt medicia lenitiua cū ꝯpſſiua cōiungi: cū tc̄ ꝯrietates qs hēbāt adiuicē miſcibilia ſint ſopite ac i vnā nām mediā redacte: ſic.n. videm⁹ p tps ex ꝯrijs vnū aliqd ꝯſtirui ⁊ ꝯſurgē pfectum. Aut mixtio fuit qſi ſēſibil' ⁊ p iuxtapōnē ac ex breui tpe fcā ⁊ ita nō ē vtil' pmixtio medicie lenitiue cū cōpreſſiua: ⁊ ꝓpe cū eq̄ vt cōtigit fuerint i mixtiōe miſcibilia: pcipue cū lenitiuā pceſſerit cōpſſiua. qd̄ ⁊ arguta notāt in hāc ptē iducta. Pōt qꝫ al'r ⁊ dulci⁹ dici: ꝙ ex ſermonib⁹ poſſe colligi pallegatꝫ medicoꝝ qꝛ in pmixtione aut ſunt miſcibilia eq̄lia vtute vl' ieq̄lia. Sigdē eq̄lia ceu qn̄ volum⁹ ſolōnē vni⁹ medicie iuuare ex alteri⁹ ſolōne vt agarici cū turbith: tūc medicia lenitiua nō ē cōpſſiue adiūgēda: qm̄ actiōes ſibi eaꝝ aduerſe ꝺſtruerent': ſic ſentit. A. cū Auer. qn̄ inqt vt ſint vtutes eoꝝ eq̄les. qd̄ ⁊ rōnes hꝫ ptꝫ ꝺducūt apte. aut nō ſit eq̄lia vtute. imo vnū valō ſupat reliquū: qd̄ euenit qn̄ medicia ꝯiūgit' medicie: nō qdeꝫ cā ſolōnis ex eq̄ ſiēde vl' alteri⁹: ſꝫ magl pp remotionē alicui⁹ malicie ⁊ ꝺfect⁹a medicia illa: ſic mirabolāi citrini ſcamonee ȥinȥiber turbith admiſcet': roſa ſcamonee ⁊ bdelium aloe. Et ita medicie lēitiue cū cōpſſiua vtil' ē pmixtio p viā qdē correctiōis ac emēdatiōis nocu^m. ⁊ h̄ ē qd̄ voluit Me. qn̄ dixit a mirabolanis q̄ me^na ꝯpreſſiua exiſtit p admixtionē medicie lenitiue remoueri adherētiā ⁊ corrugationē ⁊ facilē pſtari p ꝯñs ſolōnē. Apparuit ēt ex aggregatore ſerapiōis māifeſte ꝙ loq̄t' ꝺ pmixtiōe ꝓpatiua bōitatꝫ pſtatiua ⁊ malicie rmotiua. Uirt⁹ ſil'r mirabolāoꝝ remouet a caſſiafiſtula lēificationē ſupfluā q̄ ꝺbi^rat ſtōꝫ ⁊ iteſtia. ita vt tieat' i debili b⁹lubricl ⁊ max^e byeme: qd̄ ⁊ arguta hꝫ ptꝫ oñdūt ꝑ^a

Propter quartū qdē ⁊ ſi rōnibus iaꝫ vtriuſqꝫ ptis appeat. qd dꝫ: gra tn̄ maioris didaſcalie. ¶ Ad ꝑ^m dꝫ viſū eēt qd auctoritates ꝺducāt baliabbatꝫ. Me. ⁊ aggregatoris. ¶ Ad aliō dꝫ ꝙ vtilis ē pmixtio ieq̄lis vtutis ⁊ correctiōis cā: nō āt ſolōnis faciende ex eq̄. ⁊ ita qd̄ iducit'. A. audiēdū. ¶ Ad aliō dd̄m ꝙ medicina diſſolutiua ꝯiūgit' alijs rōne correctiōis: nō āt ſolōnis faciēde: cū fortis exiſtat: p quē ēt mo^m ꝯcedet' copulatio medicie lenitiue cū cōpreſſiua. ¶ Aut dꝫ ꝙ nō ē tāta oppoſitio diſſolutiue ad al's: ceu lenitiue ad cōpreſſiuā. qꝛ lꝫ ipa ſit fortioris vtutꝫ alijs: nō tn̄ ide cōſurgit ꝯrietas ⁊ ipedimētū ſolōnis. ¶ Ad aliō dd̄m ꝙ h̄ poterit iuuari p admixtionē lēitiue ⁊ ꝯpſſiue: nō ex eq̄: ſꝫ ieq̄lis vtutꝫ q̄ ꝯcedit': aut pmixtionē ēt eq̄lem vtute ac verā: q̄ ex lōginq̄ tpe fuerit ꝯſtructa. ¶ Et p h̄ ad aliō: qꝛ res ſtiptica pōt aliā medicinā iuuare mixtione ꝯceſſa pmiſſa. Sil'r ex oppoſito appent ſmōes A. ⁊ Auer. ¶ Ad aliud dꝫ ꝙ opōnes lenitiue ⁊ cōpreſſiue nō ſe corrūpūt. imo meliorāt' ⁊ emēdāt: ſi p dicto cōmiſceant' mō. ¶ Ad aliud dd̄m ꝙ arguit de mixtiōe qſi va. ex lōgo tpe cōſurgēte in qdā mediuꝫ ab extremis oib⁹ alteꝝ ⁊c. ¶ Dña. cxliiij.

Q post euacuationē melencolie pharmacuꝫ effrenitans attrahat flegma monſtrat' ex ſcd̄o practice ⁊ haly. ¶ Rurſus pl'es medicie ſunt euacuātes melaꝫ ⁊ ſſa: ſicut colaꝫ ⁊ ſſa vnre. a. ſcd̄o poſſibile ē vt euacuet' col'a ⁊ flegma i vna hora. fere āt nulle melaꝫ ⁊ colaꝫ. ¶ Adhuc pmo qrta. Ois medicina in pmis eū extrabit hūorē q̄ ē ſibi ꝓpri⁹. ⁊ deide illū q̄ ē poſt ipm in multitudine ⁊ ſubtilitate: ⁊ reliquos h̄ ordine. Jd āt erit ſſa cū maioris

Jn fine. 4. I. ca. 9. in fi. 5. colli3. ca. 57. poſt prin. 2. ſimp. cap. de mir^ir. in me. Ca. 53. p⁹ me. 3. technis cō. 196. cir. p. in. cō. xj. añ me. Ca. 5. p⁹ me. Jnte. 2. ſū. 1. ca. 1. iuxta fi. Ca. 234. A Ca. 9. in fine. Ca. 5. iuxta fi. Ca. 55. p⁹ pn. Ca. 55 n°. 579 Cap. de mir^ir in medio. Trac. 2. c. 103. poſt me.

ſit q̄ʒtitatis i corpe hūorib⁹ pharmaticis ſbtiliuſq̄ꝫ p⁹
Diſti.4.ca.4. r.prin. meľiaʒ.℄ Amp.3.pharmacoꝝ.Medicina laxatiua
trabit p ſilitudinē vt ⁊ tādē ſtimulata euacuet nā at/
tractū:ſʒ meľia ⁊ fľa ꝯueniūt cū vtrūq̄ꝫ ſit frm̄ ⁊ gra/
a.21.in fine. ue.vñ collʒ.5.Medicine q̄ attrahūt meľiaʒ trahunt
hu.flegmaticos.q̄ꝛ cōueniunt cū ea in vna qualitatū
itaq̄ꝫ poſt eductionem meľie euacuabit flegma.

Verſus finē. Diſti.4.ca.5. poſt prin. Ca.10.cir.p̄n. Circa mediū.
In oppoſitum
Gaľ.2.eľtoꝝ.3.pharma/
coꝝ.Serapio in āntidota/
rio.⁊ Iſaac eľtoꝝ p̊.Eti.Hūor ille dʒ eūari p⁹ meľiaʒ
⁊ vľr p⁹ approp̄atū q min⁹ ē ꝓpri⁹ ⁊ familiaris nāe.
taľ v̊o ē coľa ⁊ nō fľa cū ſit nutrire natū i ſāguis ꝯuer
ſiōe:qō ñ coľa.dʒia.30.Pali.qō ē calidi⁹ magl̄ educi/
1.1.poſt p̄n. bile.q̄ꝛ caľʒ bñ mobile.ō ge.aīaliū.2.hmōi v̊o coľa:
non aūt flegma.itaq̄ꝫ poſt eductionē melācolie phar
macum coleram attrahet ⁊ non flegma.

Propter primū
ſiqdē ſciēdum ꝙ qd ſit
eūo.dʒia oñdit.167.ħ
āt,eūo ꝓpri⁹ dr purgatio eo ꝙ educt̄ alijs hu.ſāguis
Cap.2.in fi.⁊ in prin. remāet ōpurat⁹.vñ ō pharmacijs Ga.Propterea no
minant̄ ab hoib⁹ purgātia.q̄ꝛ puꝝ reliquūt ſāguinē
ab alijs ſupfluitatib⁹.qd ēt ſit pharmacū dʒia viſum
126.Illō q̄ꝫ dr effrenitās qō nō iure pharmaci:ſʒ vo
lētia degñant̄ educit̄:iſilit.n.i hūorē ſibi ex̄neū velut
iraſcēs i quēq̄ʒ furore.Hūor nāq̄ꝫ dupľr eūat̄:aut pro
prietate:puta qñ pharmacū determiatū ſeu determi/
natos attrahit hūores.Nā qōdā pharmacoꝝ ita vnū
eūat hūorē:vt ſcamonea coľaʒ:lapis laçuli meľiaʒ ⁊
turbith fľa:qōdā v̊o plures:ſicut aloes ⁊ reubarba/
rū colerā ⁊ flegma.Agaricus aūt oēs tres fortaſſe.
aliud effrenitando etiā q̄ʒplures.differentia.141.qd
aūt ſit melācolia ⁊ flegma differētijs viſum ꝓprijs.

Propter ſcdm
v̊o ſciēdū vt viſū ēt.142.
ꝙ circa q̄ſitū hui⁹ diuer/
ſificati ſt̄ ātiq.Aſclepiades naq̄ꝫ fact⁹ opionis ēpedo
clis defenſor:vt ꝙ eľtoꝝ q̄litates ſint inalterabiles ⁊
itrāſmutabiles a ſeculo i ſeculū:hicq̄ꝫ nāʒ negās ꝓui
dētia ⁊ velut arte q̄dā opantē dixit nullū hūoꝝ nllo
ōterminate attrahi pharmacoꝝ,imo trāſmutat ꝯuer
tit ⁊ alterat corrūpēs i ſui ipſi⁹ nāʒ qōcūq̄ꝫ fuerit:qō
effūdit̄:⁊ adhuc ꝙ vtilitas ꝯſecuta i purgatiōib⁹ nō
triſtātis ſit purgatiōe hūor̄:ſʒ cōi rōne eūonis.q̄ꝛ.n.
eūauit i cōi.⁊ nō hūc hūorē vľ illū ſēſit quē ide iuua/
Ante mediū. ri.Cui⁹ qdē poſitiōis ānulatio iſcribit̄ eľtoꝝ.2.nāliū
a.3.verſus fi. p̊ ⁊ ſimpliciū.3.ō pharmacis ⁊ ō meľia:q̄ꝛ ſic indrnt̄
Collr diſti.4. iuuarent̄ flōmia ⁊ pharmacia hui⁹ vľ illi⁹ hūoris:qō
a.5.poſt p̄n. i mani'''duc icōueniēs:cū hi ħ iuuēt̄:illo v̊o noceant̄
apitulo prio. apte.nō.n.ſiccis ⁊ extenuat̄ ꝯfert flōmia aut oppoſit̄
Capitulo.9. pharmacia.Rurſus ēpia docet farmacū hūc ⁊ nō illū
eūare hūorē.⁊ iſtū deiceps ⁊ nō illiū iuuari.Qꝫ āt nō
ſimpľr iſoluēs pharmacū i hūorē ꝯuertat̄ quē hʒ at
trahē dʒia mr̄auit.142.Fallit ēt eraſiſtrates putās q̄
poſt negata v̊a fieri ab aſclepiade oia ꝯña ei⁹ qō eūa
tur ſaluare.nāliū p̊ redargut⁹ ⁊ 2°⁊ i de pharmacijs.
ap.16.⁊ vſq̄ꝫ finē. volēs:ꝙ ſic̄ i flōmijs ē hūoꝝ oiuʒ eq̄ľ eūo ⁊ i purga/
Ca.1.⁊ ſequē tiōib⁹ ſoli⁹.tūc.n.ois medicia coľaʒ cū ſit ſbtilis edu
tibus. ceret.qō.n.attrahit ꝯña vacui p̄mit⁹ attrahit qō ſbti
capi.2.⁊.3. le:deide qō reliquū ordie dʒia.51.Alij v̊o fere his op
poſiti dixerūt pharmacū euellere qō ex hūorib⁹ aug
mētatū:qō ⁊ nō valʒ.q̄ꝛ ita pharmacū ñ educeret eli
gēdo qō ſibi ꝓpriū:ſicq̄ꝫ ōterniate fľa eūaret oē:cuʒ
hūoꝝ ſit āpli⁹.Quidā v̊o arti familiares dixerunt ꝙ
pharmacū coľe attractiuū p̄mit⁹ hac euellit:ōiceps
ſi effrenitet fľa:ōmū meľiā:⁊ vlti° ſāguinē cū ſit fami/
liaris nāe ⁊ dilect⁹ tāq̄ʒ fili⁹.Si āt p⁹ illō degñans at
trahit coľaʒ ⁊ abhic meľiā ⁊ ſanguinē tādē.⁊ in his
ꝯueniūt cūcti:ſʒ ſi meľiā hēat attrahē hʒ Ga.aſcribē

tē Hyp.Serapionē ⁊ Iſaac vt p̄inductū,illā p̄mitus
euellit:deide coľaʒ ⁊ poſtea fľa:ſāguinēq̄ꝫ vlti°.Hali.
v̊o cū haly.vt iductū p⁹ meľiam eūari volūt fľa:qb⁹
A.viſus aſſentire.Iſti⁹ ſiqdē aut alti⁹ ordiatiōis hu Prio.4.vr̄ in arg.
moꝝ vni⁹ p⁹ alteꝝ eductoꝝ 4ᵒʳ repio fore modos cāe
poſitos.Me.nāq̄ꝫ de pharmacis cāʒ tāgit vľeʒ ⁊ iſuf Lib.1.inten.
ficiētē habilitatē.vʒ.hūoꝝ.G.v̊o.3.pharmacoꝝ cās 1.ca.2.in m°. Altio ca.in fi.
hui⁹ aſſignat ſbtilitatē hūoꝝ ⁊ groſſitudinē ⁊ ꝓpeta/
tē ſeu ꝯueniētiā cū corpe ac h⁹ oppoᵐ.Serapio q̄ꝫ
⁊ Iſaac ꝯcidūt cū.G.i p̊:nō aūt i ſcōo ponētes cāʒ h⁹
leuitatē ⁊ g̈uitatē hūoris ſiue velocitatē ad motuʒ ⁊
tarditatē.A.v̊o ꝯcordās cū alijs i pori cā.2ᵃᵐ dic̄ hūo
rū multitudinē vľ paucitatē.qd āt de ħ videbit̄ ꝯñr.

Propter tertiū
v̊o p̄mit⁹ q̄dā p̄mittant̄
neceſſaria.2° v̊itas ſub/
iungat̄:⁊ 3° p̄inducti familiares āpli⁹ arti viſi cōcilien
tur diſſoni.℄ Propter hꝫ p̊ʳ ſciēdū ꝙ pharmacū vt
ſuppoſituʒ effrenitat q̄ñq̄ꝫ.qō tripľr euenit:vaſoꝝ.ſ.
ōbilitate vel poroꝝ eorūdē aptōe aut pharmaci mor
dicatiua acuitate.dʒia.127.Ampli⁹ iux̄ ſerap.q̄ſitum 7.bſ.ca.10.p⁹ prin.
trib⁹ v̊ificat̄ cōditiōib⁹ adiectis:vt ꝙ v̊t⁹ pharmaci ñ
deficiat i hūoꝝ ſucceſſiua vſq̄ꝫ ad ſanguinē eductiōe
⁊ ꝙ pharmacū vnū ſolū hēat hūorē ꝓpetate ſua euel
lere.qōdā nāq̄ꝫ vt dcm̄ ē pľes cōcitat hūores:⁊ ꝙ hu
mor educēdus i loco exiſtat apto farmaci eductioni.
Nā pharmacū meľie attractiuū ſi colerā repiat i lo/
co euelli apto:vt vētre:illā v̊o i āguſtis meatib⁹ poſi/
tā tūc coľa p̄mit⁹ p viā educet̄ accñt̄:eo ꝙ vēt leſus
medicamie ⁊ hūoꝝ acumie ⁊ g̈uitate v̊t⁹ ipſi⁹ excre/
tiua excitabit̄ i colerā expellēdā añ meľiaʒ.℄ Dubi
tare ſit.q̄ꝛ cū medicia hu.eūaret ꝓpriū magis q̄ʒ alte
rū ſi ad aliū pmutet̄ eūandū tūc corp⁹ erit abſq̄ꝫ hūo
rū vno.imo ēt ſine trib⁹ cū ad ſanguinē pueniat eūan
dū:eo ꝙ nā vt tradūt tāq̄ʒ familiarē ⁊ filiuʒ nāe vltio
exhibʒ violētata.Cui⁹ oppoᵐ dʒia mōſtrauit.11.℄ Di
cēdū ꝙ corp⁹ oē ꝯſtat ex q̄tuor hūorib⁹.ꝓportionat̄
nāq̄ꝫ elemēt̄ q̄tuor p̄orib⁹:vt oñſū ibidē.Et dupliceʒ
ſciēdū ꝓportionē hre nāʒ ad hūores.vnā qdē cōeʒ ⁊
idetermiatā.ita ꝙ cū maiori q̄ʒtitate ipoꝝ aut minori
pōt ſubſiſtē.alterā p̄ciſā ⁊ ōfinitā adeo ꝙ cū miori ne
queat ꝯſiſtere.⁊ hāc cuiuſcūq̄ꝫ ſit hūor̄ magl̄ diligit
⁊ ōfendit ꝓportiōe ſāguis cōi.Nā qñ nā ſentit ſe a ꝓ
portiōe p̄ciſe colere aut meľie ſecedē poti⁹ exhibʒ ſan
guinē:vt eo pharmaci corrigat̄ audacia q̄ʒ alicuius
hu.euulſionē patiat̄ i āpli⁹:q̄ꝛ ad ipſi⁹ eūonē diſariā
mors ꝯſeq̄ret̄.Et ex ħ ēt appet ꝙ q̄ʒq̄ʒ aſpect⁹ phar/
maci ſit āpli⁹ ad hu.nālē:q̄ʒ corruptū:dʒia.142.hunc
tñ magis eūat q̄ʒ illū:cū ipe tāq̄ʒ iuuatiu⁹ aut neceſſa
ri⁹ v̊e ōfēdat magl̄ ab ipa.℄ Propter 2ᵐ h⁹ ſciēdū ꝙ
pharmacū p̄mit⁹ hūorē attrahit ꝓpriū p̄orib⁹ ꝯditio
nib⁹ adiectis:deide reliquū hʒ ſbtilitatē ⁊ leuitatē ſi/
ue facilitatē ad motū vſq̄ꝫ ad ſāguinē:qm̄ ſi pharma
cū vt tactū hʒ coľaʒ euellere p̄mit⁹ ipſā attrahit.dein
de fľa.poſtea meľiaʒ.⁊ poſtremo ſanguinē.Si v̊o fľa
illud p̄mit⁹ attrahit.deiceps colerā:poſtea melācho
liā:⁊ ſanguinē tādē.ſi āt melācholiā eā p̄mit⁹:poſtea
coľam:deide fľa ⁊ finaliter ſanguinē.Et is qdem eſt
ordo ō hūana'nā ab Hyp.⁊ Gaľ.exp̄ſſus vel iſignit⁹
Que rō ꝯfirmat:eo ꝙ ille hūor poſt ꝓpriuʒ educit̄ q Ca.2.i medio. 2°.eltoꝝ v̊.fi.
eſt ſubtilior:leuior ⁊ ad motū agilior:talis āt eſt p̄in
duct⁹ q poſt ꝓpriū eūatur:naʒ coľa ſubtilior alijs le/
uior ⁊ mobilior.⁊ iō p⁹ approp̄atū ſemp euellet̄ hūo
rē:qō fortaſſis ſenſit damaſcen⁹ dicēs oē catharticuʒ apho.34.
nečio coľaʒ ru.mouere.Et ſi qdā noie colere hūoreʒ
audiāt oēm:huic āt opponit̄ meľia:⁊ iō fere vltimo
educit̄:fľa v̊o hoꝝ obtinet mediuʒ:vñ ⁊ i medio edu
citur ipſoꝝ:adhuc hūoris attractio poſt ꝓpriū p̄ficit̄

aplīꝰ calīo q̄ꝫ ꝓꝓrietate niſi foꝛtaſſis cōi:ſ; caĺʒ magī
attrahit calīo q̄ꝫ frm̄ pp ꝯueniētiam. Colera vo ē cali
dioꝛ hūoꝝ. pꝰ hūoꝛē itaqꝫ ꝓpꝛiū eūabit colīa ⁊ nō flīa
vl̄ melīa. ⁊ neqꝫ ē icōueniēs ꝙ pꝰ quēlibʒ appꝛopꝛia/
tū hu. aq̄ſitas imediatiuſ educat: cū fuerit coaptata.
¶ Sʒ h̄ dubitare ꝯtingit: qꝛ ſanguinē vꝛ debere poſt
ꝓpꝛiū hu. educi. Nā vna cāꝝ eductōis eoꝝ pꝰ ꝓpꝛiū
1.4. vt in arg. ẜm. A. ē mltitudo Adhuc ſanguis coꝛrūpit: ⁊ ē ſan/
1.4ᵗ. trac. 2. c. guis ẜʒ eūdē ⁊ haliabbatē: qȯ āt tale celeriꝰ dat a nā
42. poſt prin. igit poſt appꝛopꝛiatū hu. ſanguis educet imediatiꝰ.
collī. 8. theo. ¶ Dōʒ ꝙ ſāguiſ vltio attrahit ſeu eūat. nō. n. ōmr̄at
ca. 5. iuxta fi. i p̄n̄ti farmaco effrenitatē. ipʒ. n. tāq̄ꝫ itimū nā recon/
dit ⁊ ꝯẜuat q̄ꝫtū p̄t: cū ſolus nutriat dꝛia. 30. ⁊ ſpūuʒ
ſit mā: qȯ alijs mīme aut rariꝰ ieſt. neqꝫ farmacū nūc
ſcit ſanguis ꝓꝑetate euulſiuū olim tn̄ ſcitū. vn̄ ȯ far/
ca. 3. in me. cijs. Quidā adinuenit herbā ita vt aſſumēs ipʒ ſan/
guinē emitteret ⁊ ꝑiret q̄re mltꝭ hac moꝛiētibꝰ. vteba
tur. n. h̄ ea i malū. iq̄ſitiōe fcā diligētioꝛi reptꝰē medi
catoꝛ ⁊ adꝑſidē gētꝭ ductꝰ. Cuiꝰ erat itētio n̄ hūc ſolū
moꝛi: veꝝ docētē iſtū ⁊ diſcētē ab eo: q dixit iterroga
tus a p̄ſide p̄fato ſe a nllo doctū fuiſſe neqꝫ aliuʒ do/
cuiſſe. ſʒ caſu cū poꝛcellū ad qȯdā ſuburbiū ȯferret
ligatū. applicato vētre ipm penes herbā repoſuiſſe.
Cū āt remouiſſʒ liq̄res vidit ſanguieos ex ep̄e ad her
bā defluētes: hincqꝫ ꝯiūcturatꝰ ꝙ ea ſanguinē attra/
heret: quā exhibēs hoiuʒ alicui ita eē repit. Quē ſiq
dē p̄ſes ligatꝭ oculis ne eā oñderet alicui iuſſit moꝛi/
tuꝝ abduci ⁊ ȯ hac qdē herba mlta valde iqt p̄toꝛi
naſci vbiqꝫ. Padue ēt nūc ex q̄dā ep̄e liq̄fiēte vni ſup
poſite aliq̄ herbe ȯuētū ē i notitiā illius. ¶ Tūc igit
ad p̄ᵐ dōʒ: ꝙ lʒ mltitudo hūoꝛis ꝯſētiat i eūonē cele/
bꝛē: huic tn̄ p̄t eē q̄litas adiūcta benigna. vt i ſāguinē
q̄ illȯ ꝓhibebat. Aut foꝛtaſſis mltitudo hūoꝛis nō ē
vſq̄q̄ꝫ cā ſufficiēs vt apꝑebit velocioꝛis eductiōis.
¶ Ad aliȯ dōʒ ꝙ ſāguis qn̄ coꝛrūpit lʒ remāeat ſub
nā cōi ſāguis: nō tn̄ ſub ꝓꝑa imo eiꝰ ꝑs ſbtilioꝛ āpliꝰ
2. de criſi ca. 12 ꝯuertit i colīaʒ. ⁊ gſſa ẜʒ. G. i melīaʒ. dꝛia. 89. De āt cō
poſt me. ceſſe ſunt farmaco educi ſiue nāles exiſtant aut alie.
¶ Propt hꝰ 3ᵐ ſciēdū ꝙ dn̄tes poſt melīaʒ flīa educi:
ȯcepti fuerūt foꝛtaſſis hyp. ẜmōe ābiguo dn̄tis ȯ hu
ca. 2. poſt me. mana nā flīa cū ſit fridiſſimū ⁊ viſcoſū violētia. i. ef/
frenitate farmaci eūata melīa ꝓꝑe ꝯſeq̄t flīa. ⁊ h̄ itel/
lectꝰ ẜʒ Ga. ⁊ plīmos vt oñſū falſat: quē videt pꝛaue
habuiſſe p̄tacti: aut ꝙ cū duo ſint hu. q violētia edu/
cūt illata nāe: vt melīa ⁊ flīa pp eoꝝ gſſiciē ⁊ viſcoſita
tē ad eductionē melīe grādioꝛ expetit violētia ⁊ co/
namē q̄ꝫ flatꝭ cū āpliꝰ firmata eūone obediēs ſit minꝰ
Et h̄ ꝑus acceptꝰ ē itellēs tāq̄ꝫ verꝰ. Aut foꝛtaſſis h̄ ac
cidēte ꝯtigit ꝙ pꝰ melīaʒ educat flīa cū ipʒ pꝰ ſāguinē
ca. 35. in me. ſit āpliꝰ augmētatū. vn̄. 8. p̄cti. Medicamē laxatiuū
⁊ ſi ȯſtinatū ꝓpꝛiū educ̄ hu. ꝑ accn̄s tn̄ flatꝭ duplū eo
ꝙ h̄ i coꝛpe ſit mltū. Id tn̄ hos n̄ ſanat pfecte: cū n̄ qȯ
ꝑ accn̄s: ſʒ eēntiale q̄ſitū expetat. qdā ēt dixerūt ipos
velle ꝙ medicia eductiua melīe flīa educ̄ cū rariꝰ aut
nūq̄ꝫ farmacū ſit melīe aut colīe attractiuū appꝛoꝑa/
te: ſʒ an̄ vt tactū melīe ⁊ flatꝭ aut ipſiꝰ ⁊ colīe. ſʒ lʒ id vi
ficet: nō tn̄ adaptat ꝓpoſito: cū q̄ſitū ȯ farmaco ſit au
ditū vniꝰ hu. ⁊ nō plīū eductiuo vl̄ foꝛſitā ꝯſideraue/
Diſt 4 cap 4. rūt qꝛ farmacū laxat q̄ ſilīa: farmacoꝝ. 3. Melīa vo ⁊
poſt prin. flīa: vt dcm̄ ēt collʒ. 5. cōicāt āpliꝰ ⁊ i ſba ⁊ q̄litate ꝯue
Ca. 21. in fine. niūt i actis: q̄ꝫ melīa ⁊ colīa: ſʒ id iā modicū valʒ: eo ꝙ
ſbtilitas hūoꝛis ⁊ gſſicies leuitas ⁊ gūitas ſiue facili
tas ad motū ⁊ difficultas plus vt poſitum alio q̄libʒ
oꝑant i ſucceſſiua hūoꝝ eductiōe ⁊ iō foꝛtaſſis minꝰ
ſufficiēt dixē r̄cipiētes cāʒ ex iſaac oꝛone p̄ue audita
⁊ p̄cipue cū n̄ exp̄ſſerit oꝛdinē eūonis a melīa iceptū
ꝑ itermedios hu. i ſāguinē ꝑueniētē velut i colīa ⁊ flīa

te. vn̄ videt alludē. A. iſinuāti: ꝙ ꝯſecutio eūonis ef/
frenitātis accidat ſbtilitate hūoꝝ ⁊ mltitudine ita vt
pꝰ melīaʒ educat flīa. Cās ēt oꝛdis ꝯſecutiōis eūonis
cōfirmāt āpliꝰ ab Iſaac ⁊ ſerapiōe exp̄ſſas cū ad eas
nō ſeq̄nt vt ad alīs icōueniētia. nā q̄ Me. vt dcm̄ vlīs
⁊ iſufficiēs. Silr q̄. A. p̄tactū colligit icōueniens. Cā
ēt ga. ſcȯa ſūpta ex ꝓpꝛietate vl̄ ꝯtinētia cū coꝛꝑe p̄t
calūniari. cū ẜm eā flīa deberet eūari tm̄ poſt coleras
ambas. verificat tn̄ in ſanguine plurimū cuʒ dictū ſit
eū appꝛopꝛiatione quā hʒ ad nām vltimo relaxari.

Propter quartū qdē ad p̄ᵐ qd dōm ap/
paruit. ¶ Ad aliȯ ſilr
apꝑuit: qm̄ q̄ſitū tāgit farmacū vniꝰ hu. appꝛopꝛiate
⁊ nō pluriū eūatiuū. ¶ Ad aliȯ ſilr viſū qd dōʒ cū in
opionē cadē ſatagat haliabbatꝭ cū haly. ¶ Ad aliȯ
dōʒ: ꝙ ſilītudo quā farmacū attrahit nō ē q̄litatiua ſʒ
ſbalis ẜʒ Ga. potiꝰ. Eſt nāqꝫ q̄dā ꝯueiētia ⁊ affinitas
i foꝛᵃ vl̄ v̄tute occulta: vt oñſū dꝛia. 142. vl̄ cāe p̄tacte.

¶ Differentia. cxlv.

Q non omne amarū ſit

calīm oñdit: qꝛ. 2. de aia ⁊ de ſenſu ⁊ ſen Tex. cō. 105.
ſato: qȯ ampliꝰ exp̄mit cōmētatoꝛ. Spe In medio.
cies ſapoꝛū ſūt ſicut ſp̄ēs coloꝛuʒ ⁊ ſibi
eq̄les. Sʒ coloꝝ q̄libʒ ceu albus ⁊ niger cū alijs qui
ſunt ipſoꝝ extremi cauſant a calido ⁊ frigido. Igit ⁊
ſapoꝛū amarus. ſ. ⁊ dulcis. Sūt. n. ẜʒ Ari. extremoꝝ Ubi ſupra im
hi ex qbꝰ cōſurgūt. ⁊ alij medij. Eti. ſimpliciū. 4. Fru mediate.
ctus qdaʒ cōuertunt ex amaritudine ad dulcedineʒ: Diſti. 3. ca. 5.
ſicut multi citruloꝝ ⁊ melonū hꝰ adſūt frigidi ⁊ hu. poſt p̄n.
¶ Adhuc ſi dulce vt cōiter dicunt eſt calīm. erit itaqꝫ
amaꝝ ſuū ꝯriū frm̄. Contrarij nāqꝫ effectus ꝯrias ar
guūt cās. Calīm aūt ⁊ fri. cū alijs q̄litatibꝰ ſunt oīum
cauſe. methau. 4°. ¶ Rurſus. cuiꝰ ſba deferēs ē frigi Collī. tex. pri
da ipaʒ exiſtit frm̄: ſʒ ſba deferēs ſapoꝛē amaꝝ eſt qd mi ⁊. 30.
frm̄ qm̄ groſſū. Groſſum aūt ab elītis cāri vꝛ frigidis
cōgregādo ⁊ coartādo. Palin. p̄ſeruatiuū a putredi/
ne fri. ē: qm̄ ea cāt a calido: ſʒ amaꝝ p̄ſeruat a putre/
dine. Me. ſimpliciū p̄mo. Itidē. Amara oīa ſunt idi/ Antē. 2. ſum.
geſtibilia. i. ꝓbl. ſed oē indigeſtibile frigidū eſt: cum 1. ca. 3. i me.
digeſtiuū ſit ca. ⁊ ide cauſet. Itaqꝫ nō omne amaꝝ eſt ꝓblemate. 42
calīm verū quoddā frigidū. aliud aūt calidum.

Cuius oppoſitū medici cū phyſicis ſa/
piūt plīmis: qȯ ēt oñdi
tur: qꝛ dꝛia ꝯn̄ti ex dulci ꝑ caliditatē vlterioꝛē qd red
dit ſalſum nitroſum. deide amaꝝ: qȯ mellis denotat
decoctio ⁊ çuccari: cū tn̄ mel ſit rei oīs dulciſſimū. 3° cō. 2. in me.
re. a. ⁊ Alexāder. i. ꝓb. Palin: Auer. ȯ ſenſu ⁊ ſenſato Z alimētoꝛū
Sapoꝛ attribuit caliditati ⁊ hūiditati: amarꝰ quoqꝫ collī ca. 38. ⁊
ē ſapoꝛ. Sʒ h̄ rōcinatio q̄ſi iniuſta ȯſtruit ſapoꝛes fri ȯ ſub. dieta. c.
dos ⁊ ſic maxᵉ: ⁊ ipi dicet iō. Igit amaꝝ oē calʒ erit. 12. in prin.
In medio.

Propter pꝛimū qdē ſciēdū ꝙ volētē ſci
re qd ſit amaꝝ opꝰ ē p̄/
mitus qd ſit ſapoꝛ mōſtrare: ⁊ q̄ ipſiꝰ diſtinctio: cū ſit
ſp̄ēs eiꝰ. Eſt āt ẜʒ Ari. ſapō paſſio guſtꝰ a terreſtri ſic
co ⁊ hu. ẜʒ potētiā alteratiua ȯductiua i actuʒ. Dꝛ āt De ſen. ⁊ ſen/
ſicco terreſtri ad dꝛiaʒ fumalis euapoꝛatiōis: q̄ cā ex/ ſato i medio.
tat odoꝛis. Potētia vo alteratiua ⁊ i actū deductiua
ē caliditas: q̄ ex ꝯmixtiōe cū alijs q̄litatibꝰ ſapoꝛē de
ducit i actū ȯ poᵃ. Actū dico q eſt foꝛᵃ ⁊ nō actio. taliſ
n. cōſurgit qn̄ qd guſtat i effectu. ē. n. duplex ſapoꝛ.
actu ⁊ poᵃ: vt in ſale qn̄ guſtat i effectu ꝑcipit tūc eiꝰ
ſapoꝛ p̄us exn̄s i potētia Auer. quoqꝫ his ꝯſonās ſa Ubi ſupꝛa im
poꝛ cāt ex cōmixtiōe ꝑtis ſicce cū ꝑte hūida qn̄ fuerit mediate.
digeſta ex caloꝛe aliq̄ digōne. Iſaac ſiqdē in cibarijs Lectione. 6. ȯ
vlībꝰ typo ſatꝭ ſapoꝛē notificat volēs id nihil aliȯ eē: finem.
q̄ꝫ qddā ſenſibile ſēſui guſtꝰ. qȯ vel abhoꝛret aut ȯle

etat. Sapor nāq ad pñs tripl'r pt distingui: aut rōne
pmarū q̄litatū vl' sube deferētis illas. Aut eo q̄ dele-
ctabilis extat vl' abhorref siue neuter. Sz pᵐ dr q̄ sa-
porū alij sūt ca. alij fri. tertij āt medij. Calidi vt salsus
amarꝰ ⁊ acutꝰ. Frigidi qdē acetosus stipticꝰ ⁊ pōticꝰ
Medij vō vnctuosus ⁊ dulcis: ⁊ sz quosdā isipidus:
In dict. vltiꝰ lectiōe. 14. v. item. imo a ijs. ¶ Amplius Isaac locat eis gradus q̄litatū
pmarū ōteriatos. ponit. n. salsū fore ca. ⁊ sic. in 2° gra-
du. amarū in 3° sz acutū in q̄rto. vñ hebē Sueso. Sal-
sus sapor ē calidus i scdo. ⁊ amarꝰ in tertio. verū cali
ditas eiꝰ ē minor caliditate acuti. ⁊ in gñe frigidorū.
Lectiōe. 18. Acetosū dicit Isaac fri. ⁊ sic. i scdo: qd tñ nō ē mirū
sane dcm: cū potiꝰ acetū. vñ noiat sit fridū in p̄ ⁊ siccū
in tertio. Stipticū quoq in pncipio tertij: ponticū in
Lectiōe. 12. in fi. ⁊ lectiōe 5. in prin. fine ipsiꝰ vl' pnᵒ q̄rti. vnctuosus vō ⁊ dulcis marie po
nunf tēperati: vt idē ibidē cū 3° ⁊ q̄rto simpliciū. Res
Disti. 2. c. 1. pᵒ medium. n. dulcis ē ōueniēs nāe corporis nři pprie. ⁊ ē corpꝰ
Disti. 3. ca. 1. in prin. hois ca. ⁊ hu. cū eq̄litate: ⁊ ad hāc nāz cupit Isaac ēt
Lectiōe. 15. in prin. isipidū adducere. Hoc aūt apd ipz ē iustitie tpamētū
qd tñ est ca. ⁊ hu. in scdo gradu. hūana nāq ōplo tē-
Lectiōe. 12. v. 1. ⁊ lectiōe. 17. in prin. perata est ca. ⁊ hu. vt dicit in scdo gradu. Distinguif
ēt scdo rōne sube pdictas deferētis q̄litates: qd ēt tri
pl'r euenit. q̄ qdā est sbtilis alia media: qdā vō gros-
sa. Grossa vt deferēs ponticū ⁊ amarū. Subtilis: vt q̄
acuti ⁊ acetosi. Media vō ois alia: sz tñ magis ⁊ mi
nus diuersificata: qm mediocriter ē vnctuosa postea
dulcis: deide salsa: ⁊ dmū stiptica. pōif ēt ⁊ isipida lo
cū mediū iter hec obtinere distātia: ⁊ pōt h distinctio
cū pdicta ōiūgi: vt sba grossa amara ⁊ calida i 3° ⁊c.
Ubi supra lectiōe. 16. in fi. Distinguit ⁊ 3° qm saporū fm Isaac qdā ē gustui non
accōmodatꝰ vt qz idē sapor dictꝰ isipidus: q ⁊ triplex
existit: aut q̄ vē isipidus q̄lis q̄ aq̄ simplicis ⁊ alioꝝ
elřtoꝝ. Caret. n. ea sapore cū ipe ōsurgat ex elřtoꝝ cō
mixtiōe. Est ⁊ aliꝰ nō eo q̄ nō hēat formā saporis: sz
q̄ cū sit i actu p̄ saporis formā iam obtinēs nō pōt in
opus puenire scdo: q̄ nihil ab ipo dissoluif i ptes mi
nimas qd poris isigaf lingue: ex q̄ cū hūido illi admi
Te. cō. 104. xto rō caf saporādi. scdo apparēs de aia. Et ita ferrū
sui duritie aut adamātē fere idissolubiles isipidos di
cimꝰ: aut lz ab ipso aliqd dissoluaf ac ligue cōmiscea
tur: nō tñ dictoꝝ qs determinatꝰ sentif saporū. quod
fortassis nō pprie vocaf isipidū: velut flegma sic dcm
⁊ cucurbita. Est ⁊ sapor aliꝰ sensui gustꝰ accōmodus
⁊ ei coaptatus: q ēt triplex existit: aut eni abbomina-
bilis est gustui repugnās ⁊ iūcturas separās: sz plus
tñ ⁊ minꝰ feruenti pportionatiuꝰ aque: q̄lis est salsus
amarꝰ ⁊ acutꝰ ⁊ acetosus ex pte subtilitatis substātie
aut horridus ⁊ sensui nocitiuus pp nimiū ōstringere
ac adunare aque frigide assimilatꝰ: vt pōticꝰ marie ⁊
stipticꝰ: ⁊ rōne q̄litatis acetosus aut iucūdus ⁊ cōtē-
peratus sensui mediū in vtrisq obtinēs extremorūz
velut vnctuosus ⁊ dulcis. Unusq̄sq ēt saporū gradus
⁊ māsiones recipit nō paucos in magis ⁊ minꝰ diuer
sificatos. vñ ⁊ vnꝰ sapor alij sibis reddif nō paruz. Et
De aia text. cō. 105. iō iuxta Aristo. dulce ac vnctuosuz ponif idē fere cō
sistere: ac sil'r salsuz cū amaro. Diuersitas āt hec oñdi
Lectione. 17. in prin. tur in dulcedine: nā ipsa quadruplex iuenif ab Isaac
distincta: nā qdā est pura oium q̄litatū media: qdam
grossitudini attinet ⁊ viscositati: reliq̄ isipiditati cōiū
cta: nonnulla acumini cōmixta: q vō nāe pportionaf
tēperate hūane. Sūt āt vt iaz apparuit sapores octo
Disti. 3. ca. 9. in prin. ⁊ vnū qd puatū sapore dcm isipidū qdā vō solū septē
1. de aia. tex. cō. 105. posuerūt vt Ga. simpliciū p̄. Et Ari. ipsos hoc nume
Capitulo. 1. ro ōprehendit sicut ⁊ colores: lz octo idez explicet nu
Li. pᵒ simp. ante. 1. ca. 1. in medio. merando: qdā etiā ponticū omittūt: vt Almāsor. 3. ⁊
Me. ipm ad stipticuz reducētes: alij vō ecōtra: qd fit
q̄ parum hi duo distāt sapores. ⁊ inter hos fm Gal.
locatur ēt austerus: causaf. n. ex sicco feculento aque
cōmixto pbl'. 20. Qui aliqñ sz Aris. expositores sūt pblemate. 35.
p acetoso: iterdū vō p stiptico. G. vō de alimētis vi ip Li. 2. cap. 21.
suz ad stipticū reducere ⁊ ponticuz magis: ⁊ forsitan
hāc diuersitatē trāslatātes iduxere. paupcula oliz la-
tinitas rebꝰ caruit ⁊ vocibꝰ. Est aūt ⁊ modus gñonis
saporū fm Aris. ex amaro ⁊ dulcis: ceu colorū oiuz p
ductio tāq ex extremis ex nigro ōficif ⁊ albo. Uelut 2. d aia. tex. cō. 105.
n. nigrū ē puatio albi. ⁊ i nō pspicuo: sic amarū: dulce
⁊ salsū in nutribili hūido. Saporū qdez pductio apd
Arist. magis existit fm numerū pportionabilē: vt gu
stui ōueniētē ⁊ eiꝰ oppositū q̄ fm pmas imediatiꝰ cō-
surgat q̄litates ceu colores veniūt ex illis. Unusq̄sq
n. sapor attēdif fm nūeros q̄sdā pportiōabiles ⁊ cō-
mixtiones ⁊ morꝰ aut indeterminatos ⁊ pportiona-
biles: q. n. ōlectationē iducūt cōmixtis hi in numeris
pportionalibꝰ cōsistūt soli: opposite vō se hñt reliq.
Aris. nāq eligit de sapore i de sensu ⁊ sensato: sicut d In medio
odore ⁊ colore put sunt qdā obiecta deducētia potē
tiā sensitiuā i actū: de quo scdo de aia in quelibet hō Tex. cō. 105.
ordinaf. Medicꝰ vō magis cōsiderauit saporē put p
eū puenif i cognitionē medicinarū sic ōplonatarū: ⁊ iō
magis attribuit pmis q̄litatibꝰ q̄ orgāo eūdē. Uñ no-
sce q̄q ex d sēsu ⁊ sensato ac 2° d aia: q̄ q̄uis sapores
causent a calo frido hūido ⁊ sic. ⁊ ōria sint q̄ marᵉ a
se distāt: nō tñ sz maximā distātiā ca. fri. hu. ⁊ sic. attē
dif ōrietas i spēbꝰ saporū: sz fm ordinē ad gustū put
vz. natꝰ ē imutari a sapor cū horrore vl' suauitate. vñ
nō nece ē q̄ dulce vl' amarū sit marᵉ calz: fri. siccū vel
hu. sz q̄ marie se hz i tali aut alta gustus imutatiōe.
His itaq appere pōt qd sit amarū. Est nāq sapor lin
guaz abradēs ac exasperās absq adustiōe de farma Lib. 4. distin. 4. ca. 1. in pnc.
cis ⁊ p̄ apparēs scdi. Calz quoq vt ex smonibꝰ opꝰ Cap. 3. in me.
fit Aui. elicere duplicē hz ōparationē: aut ad nāz hu Prio primi doc. 3. ca. 1. pᵒ
manā vel ad rē ipsaz: vt videbif in se cōsideratam. me. ⁊. 1. 2ᵉ cap. 3. in fine.
Propter scdm vō sciendū: q̄ post audi-
ctos supueniēs litigiosus
⁊ iestꝰ āti q̄s Auerrois cordubēsis Ari. dilucidator A
eximiꝰ nitif oñdere scdo de aia. de sensu ⁊ sensato: ac cōmē. 105.
collz. 5. cū detestatiōe medicorū ⁊ Gal. pcipue q̄ ama In medio
rū nō solū causaf a calo. imo ēt a fri. sic albū ⁊ nigrū. cap. 27.
Cuiꝰ eqdē motiua si cōcesserimus q̄ isti sapores ōse-
quūtur calorē ⁊ frigꝰ. nece ē q̄ ōrietas i istis sit i illo
qd ē vltie calz ⁊ in eo qd vltie frm. Sz si cōcesserimꝰ
q̄ ē de sapore: ceu d colore. s. q̄ idē color sit a calitate
vl' a frigi. tūc ñ accidet ipossibile: qd ⁊ tactū ē i argu-
tis pmis vtute. ⁊ subdit. Uidef q̄ opio Ga. sit error.
Uidemꝰ. n. q̄ amaritudo qñq iuenif cū friditate: vt
q̄ ē i fructibꝰ ipi cremēto dmōstrat frm ⁊ q̄ ē i rebꝰ cō
bustis demōstrat calz. Et sil'r ñ ē ipole: q̄ aliq̄ dulce-
do sit frida. Ur. n. q̄ plāte amari sapori apd cōplemē
tum sunt dulces aut isipide in pnᵒ. Signū aūt oñdēs
q̄ hi sic hēant sapores ē q̄ plāte hñtes saporē ñ trās-
ferūt ex amaritudie ad dulcedinē i eis q̄ inate sūt esse
dulces i fine: nisi mediāte aliq̄ saporū illorū. In q̄nto ēt
collz. Sup nām amari dñaf ōplo sicca terrestris. ⁊ lz
pōt nasci a ca. ⁊ fri. Et signatio sepans vnū ab alto ē
signitio q̄ sit a frigore vt sit dulce postq̄ fuerit amarū
sic sunt glādes xilocarata ⁊ aliq̄ ex cucurbitis. Adhuc
opiū est i fine amaritudinis iducēs palysim sua fridi
tate. Et remouet dmū cauillatiōez. q̄ nō pōt dicē q̄ ñ
puenit amaritudo a pte frida sz a calia: qm amaritu
do ē dñans i suo sapore: ⁊ sapor ē i iudicādo sup nāz
rei vnꝰ dz sz h iudicari q̄ magis sit ca. q̄ fri. Et h qd di
ximꝰ d amaro ñ senserūt medici q̄ nos pcesserūt. ⁊ ēt
Gal. ñ approbauit ipz nisi calori tm. Isti āt positiōis
qdē ānullatio rōnabil'r in 3° dicēdorū oñdef. Hic aūt

ſolū mōſtraṫ ei⁹ nō cōuincere iducta. Primit⁹ tñ ſciē/
dum ꝙ nō eſt aliqđ de hñtib⁹ ſapoꝛis puri ſapoꝛis ỽe
collr diſt.2.c.5.cir.prin.⁊ li.3.diſt.3.ca.1.⁊ 3.in fine. q̈rto ſimpliciū. nō.n.ē aliqd ſapoꝛis cui ñ admiſceaṫ
ſapoꝛes alij: cū hu. ēt nō ſint puri: ex qb⁹ cāuſ. Oia.n.
ex q̈tuoꝛ ſūt cōpoſita elemētis faciētib⁹ in re q̈lib3 re/
pſentatiōes diuerſas: cōmixtiōes vl' ꝯpl'ones. Eſt.n.
ca.1. poſt pn. duplex cōmixtio ſeu ꝯpl'o. pmo ſcđi: ⁊ in nālib⁹ ac ar
tificialib⁹: vt lactis ſignificat ⁊ tyriace ꝯpoſitio: pma
qdē ⁊ ſcđa. p⁹ quoq3 ē q̄ ex pmaria reſultat ꝯpl'one in
adinuicē el'ntoꝝ quā maxie cōſequiṫ tact⁹: cu3 ſit qd
terrenū māle ⁊ īſertū valde nāis pmis: ac ēt guſtus q
ē tact⁹ qdā hāc ſeqṫ q̈3plimū. Eſtq3 ſcđa reſultās poſt
illā pmaria ex actiōe ⁊ paſſiōe ꝯriaꝝ q̈litatū el'ntoꝛū:
qđ euenit q2 vna demū q̈litatū vigoꝛaṫ ſup aliā: ceu i
plib⁹ reꝝ ꝯtingit: ꝙ i tpis actuuṫ proceſſu: qđ aut pp
aerē accit circūſtātē vl' pp ỽtutē celeſtē aliquā aut fo
taſſis imaginationē in hñtib⁹ imēſa3: quā eqdē nō pa
rū ſeqṫ coloꝛ. deide odoꝛ poſtea ſapoꝛ mime dr̃ia.37.
appens. Coloꝛ.n. eſt qd fere ſpūale: imāle: pmutaṫ.n.
ex q̈lib3 re ꝺ leui: cū ſit tāq̄3 epiphania ꝭ3 pythagoꝛā
aliq̄. In ſapoꝛe tñ nō eſt neceſſaria ỽificatio penit⁹: vt
ꝙ talis ſapoꝛ arguat talē ꝯplexionē oīno aut ſba3: ſ3
vt multū ⁊ poſt ſapoꝛes ē i odoꝛib⁹. Eſt.n. i eis ſic ſiñ
collr diſt.5.c. primo in fine. fiducia: ſimpliciū 4°.⁊ p̊ ſecūdi. vñ p̊ ſimpliciū. Me.
cap.3.añ me. coloꝛes nō dāt ſcia3 oꝛdiatā q̄ ſit cōpꝛehēſio ſicut vl'e
Ante p̃ia ca. in pticulari: ſ3 incidēter ſignificāt ſup bonitate ac ma
prio p⁹me. licia q̈rūdā mediciaꝝ. Cui⁹ extat cā: qm̄ odoꝛes ⁊ co
loꝛes ipꝛimūt ſine obuiatiōe ſuoꝝ coꝛpoꝝ: nō aūt ſic
eſt in ſapoꝛib⁹. Et iō aliqd pōt reſolui a re ꝭ3 ꝯpl'onē
ſcđam ⁊ nō pmariā a q̄ ſcđa magis ſeqṫ coloꝛ pcipue
aut odoꝛ nō teſtificās aliqd de ꝯpl'one ſiue cōmixtiōe
pmitiua: qđ vtiq3 euenire poſſibile ē cū in vna iſtarū
mixtionū ſit qd terrenū groſſū. in altera ỽo ſubtile ſu
pficiale fumoſū. In ſapoꝛe āt he due nāe imitanṫ ma/
gis aut plimū ſequūṫ pmā ꝯpl'onē q̈3 ſcđa3. Fallaciā
ỽo coloꝛis oñdit duoꝝ aureoꝝ eufoꝛbij cū libꝛa lactj
ꝯfectio. Hāc.n. viſus fridā iudicabit: cū tñ ſit cal'a vt
Ca.7.cir.pnc. guſt⁹ iſinuat. ⁊ iō practice ſcđo. In experiēdis medi/
caminib⁹ icoꝛpoꝛib⁹ hoiu3 picula ſūt aiaꝝ. Eſt ēt ſciē
dū ꝙ ſapoꝛ vtplurimū denotās calītatē in re frigida
repiṫ: q̈3 ſignificās friditatē in cal'a eo ꝙ caliditas eſt
q̈litas efficaciſſima oia ſibi coaptās ⁊ aſſimilans. ⁊
hac via pōt cā aſſignari: q̈re opiū in ſua ē amaritudi/
Prio.2ᵉca.3. cir.medium. ne cū friditate ſupflua. A. Aut foꝛtaſſis amaritudinē
acqrit ex q̈dā aduſtiōe. q2 aſſaṫ ſup lamina3 ferream
igneā ⁊ fit rubeū: ꝙ āt ſic dr̃ns nā imixtj repiaṫ ꝭm tñ
magis ⁊ min⁹ ſapit Ga. i plib⁹ locoꝝ ⁊ maxie i libꝛis
pharmacoꝝ: qđ oñdūt pcipue lac: pſiliū caulis ⁊ lēs
dr̃ia.109. Nō āt ſic camomilla in q̄ ſtipticitas ⁊ reſo/
lutio repiṫ: min⁹ āt adhuc ⁊ cibo mōſtraṫ tpato. Hāc
āt diuerſā ꝯpōnē teſtaṫ Me. in plib⁹ ſimpliciū. Dicit
nāq3 roſā foꝛe cōmixtā. ex ptib⁹ ēt excellētib⁹ diuerſis
vt ex terreis ⁊ aqueis pꝛeſtātib⁹ ſibi ſtipticitatē: ⁊ ae
reis dātib⁹ illi dulcedinē ⁊ aromaticitatē: ⁊ ex ptibus
igneis pꝛeſtantib⁹ illi amaritudinē: qđ ēt ſimpliciter
dicit in agarico euenire. h3 eni dulcedinē cu3 ſtiptici
tate ac amaritudine. ⁊ iō Hermes dubitauit de cētau
rea: vt oñſu3 differentia.190. ¶ His igiṫ pmiſſis dđ3
ad Auer. pmū ꝙ ſapoꝛ amarus non cauſatur a frigi
do. imo ſolū a calido vt oſtendetur: neq3 eſt de ſpecie
bus ſapoꝛū. ita vt vult idē de ſpeciebus coloꝛū: quo/
niā ſapoꝛes: vt amarus ⁊ dulcis nō ſunt oppoſiti ꝭm
Ariſto. vt apparuit eo ꝙ imediatius cauſantur a fri
giditate ⁊ caliditate: ſicut coloꝛes: cū vterq3 calido at
teſtetur. ſed quia cauſantur a pꝛopoꝛtiōe numerali ⁊
cōmixtiōe puta delectabili aut hoꝛrida a quibus de/
mu3 mediocriter medij cauſanṫ ſapoꝛes. ¶ Ad aliđ
dđm ꝙ nō eſt veꝝ ꝙ fruct⁹ pmutenṫ de amaritudie i
dulcedinē: imo dulce ſp amaꝝ pcedit. neq3.n. xiloca/
ratj glādib⁹ ⁊ cucurbitis qbuſdā ē amar⁹ ſapoꝛ vt aſ
ſerit: imo poti⁹ pōtic⁹: ſimpliciū 4° aut auſter⁹ ⁊ ſtipti Diſti.2.ca.7. in medio.
co q̄ſi cōmixt⁹ ⁊ pōtico. vñ.22. pbl. Glādes ſtiptice po
nūṫ. ⁊ iterioꝝ. Galla acerba ſtiptica ⁊ pōtica iudicaṫ Proble^te. xj.
aut ſi ē illic ſapoꝛ amar⁹ alicui⁹ pticl'e ide exiſtit ſube 2.ca.8. in me.
cal'e. ¶ Ad aliđ ꝺ opio qd dđ3 iā appuit: cū opio ſit
dup^x: vt i plimis alioꝝ repta nā: vl' dđm ēt opiū nō fo
re in fine amaritudinis: vt teſtaṫ: ſ3 magis ſapoꝛē hꝛe
cōfractū i amaritudinē aliq̈lē ⁊ hoꝛribilitatē ỽgēte3.
¶ Aut dđ3 hūc ſapoꝛē vt tactū ex aſſatiōe acqſiuiſſe
ceu ⁊ coloꝛē: neq3 ēt val3 qđ dixit. q2 tūc opiū eēt ca/
lidū: qm̄ vincūt ptes alie fride: l3 ſit cal'3 rōne ſapoꝛis
illi⁹ quodāmō amari. Modica.n. ſba cābit ſapoꝛē ⁊
odoꝛē: ⁊ maxie coloꝛē cū min⁹ ſint māles: nō āt nā p⁹
Uult ⁊ his tādē Gal'. ſuppoꝛtare qñ dixit. ſi ꝯceſſeri/
mus. Et oē dulce cal'm ⁊ oē amaꝝ cal'3 ꝺbem⁹ diceṫ
ꝙ id nō ē niſi reſpectu coꝛpis hūani non nāe ipſi⁹ rei.
Experiētia.n. l3 i coꝛpe id teſteṫ hūano tñ ꝭ ꝺmōſtrat
nā3 ipſoꝝ ſapoꝝ. Sermo.n. G. ñ ē ver⁹ i ꝯpl'onib⁹ ſa
poꝝ ꝭ3 ſuas nās. vñ idē dicit ꝺ ſenſu ⁊ ſenſato. Dul/ In medio.
cedo attribuiṫ calītati ⁊ hūiditati: amaritudo aūt ca
liditati ⁊ ſicci. aut frigiditati ⁊ ſiccitati re^u humidita/
tis dulcedinis. Sic itaq3 cū ſermo Gal'. ſit reſpectiu⁹
ſic oīs artificis loquētis i mā coꝛpali. eūq3 Auer. ni/
hil angit: ſ3 poti⁹ oñdiṫ vt nō medic⁹ loquēs i medici
na. Adhuc q̄ nā iudicat rei ſapoꝛes nō niſi guſtus.

Propter tertiū ỽo ſciēdū ꝙ oē amaꝝ ē calidū: vt ſapiūt medici
vniuerſi. vñ q̈rto ſimpliciū. Res amara pculdubio ē Diſt.2.ca.6.i fine ⁊.3ª.c.1.in
calida: ꝭ3 magis tñ ⁊ min⁹ put āpli⁹ aut min⁹ amarū me. ⁊ diſti.4.
recedit a dulci: q̈re ſcđo pctice. Amaꝝ ē igneū ⁊ ter/ ca.1.cir.pnc.⁊
reū. ⁊ p̊ ſcđi. Acutū poniṫ calidi⁹: poſtea amaꝝ. dein ca.2.cir.prin.
de ſalſu3 q̄ nō min⁹ vꝛ eē Ari. ſnia iqt.n. ꝺ ſenſu ⁊ ſen ca 5.ante me.
ſato Amaꝝ ⁊ ſalſū fere idē ſunt. vñ.23. pbl. q̄rens pp ca.3.in me.
qd mare ſalſū ⁊ amaꝝ: ſoluit aut q2 in mari ſūt ſapo/ In medio.
res. eteni amaꝝ ⁊ ſalſu3 ſil'r vꝛ: ſ3 ſalſū oē poniṫ cali/ pblemate.35
dū. igiṫ ⁊ amaꝝ. adhuc i pantea iducto de gñatiōe lo De ſen.⁊ ſen
quēs amari: aut cinis amar⁹ cōbuſtoꝝ oiu3. exalatū ſato in me.
eni eſt ex ipſis potabile. ⁊.24. pbl. aduſtionis cinis Proble^te.18
oiu3 amar⁹. h9 āt ē cal'm Amp. qđ aduſtū cal'm: ſed pblemate.40
amaꝝ ē aduſtū.23. pbl'. Palin.n. methauroꝝ.2. po/ cap.1. p⁹ me.
nēs ſalſedinē cāri a calītate faciēte i aereo hūido ſub
tili euapoꝛatione3 ſentit ꝙ qñ maioꝛ fuerit caliditas
euapoꝛās nō ſolū gñari ſalſedinē: veꝝ ēt amaritudi/
nē ſic iducit ꝺ ſtagno paleſtine.101. dr̃ia. Et iō maria
ſub tropico aut ide exñtia cancri ſic ſūt amara vt i eis
aial nō naſcaṫ neq3 viuat. q̄ āt ſub polo ſita artico mi
nus ſalſa: ceu mare dcm̄ eleſpōticū ceterj dulci⁹. i. mi
nus amaꝝ: qđ ⁊ appellaṫ mare tanais: ſeu meotidis
ỽſus ſeptētrionē mari dcō maioꝛi ſeu nigro ꝯiūctu3.
Ariſ. igiṫ vbiq3 appet: ceu potui colligē: oē amaꝝ iu/
dicaſſe cal'3. āpli⁹ amaꝝ ē liguā abꝛadēs ⁊ exaſperās
abſq3 tñ vt dcm̄ ē aduſtiōe: qđ āt tale cal'3. Pali. cui⁹
actiōes ſūt calide ip3 eſt cal'3: cū actio i cognitōe3 foꝛ
me ꝺducat: ſ3 actiōes amari atteſtāṫ calītati. Caleſac
nāq3 ꝺſiccat ⁊ ꝯſūit: ſiti iduc: venaꝝ apit oꝛificia attra
hit: abſtergit: reſoluit: purgat: excoꝛiat: fluxū ſanguis
cāt ⁊ vētoſitates carminat: vt ꝺ ipo fateṫ. Rurſus res
dulcis tpe reddiṫ amara. deinde acuta: ſic oñdit vinū
çuccarū ⁊ mel dr̃ia ꝯñti. id aūt calītate vꝛ contingere
ſolū ⁊ non frigiditate: q2 nūq̄3 redderet acuta. Nhil
itidē vnctuoſū aut dulce frigeſcēs viſum eſt amare/ In dictis vlti/ bus lectione
ſcere: veꝝ potius inſipiſcere. Itaq3 oē amaru3 inq̄3tū 14. ỽſus finē.
tale cal'm ē excedēter tertio ꝭ3 Iſaac occurrēs g̈dui. Diſt.8. ap.1.
¶ S3 ꝯ id.5. ſimpliciū. Amaꝝ apit mūdificat meat⁹ poſt medium.

abſtergit ſubtiliat ⁊ hu.īcidit groſſos ꝑter caliditatem manifeſtā. ¶Dōm id eē dcm̄ ꝑ ꝓpōnē ad acutū:qd̄ ea opatur aptius.nō āt ad ſalſuȝ multo minꝰ ad dulce.

Propter quartum qdeȝ ad ꝑm dōm:vt apparuit ꝙ Ari.noluit ſic ſe hēre in ſpēbus ſapoꝝ vt ⁊ coloꝝ:ita vt ꝙ ſic colores imediatius cauſant a calido ⁊ frigido ſic ⁊ ſapores. Sȝ ꝙ velut albū ⁊ nigrū ſunt oppa. ⁊ ex ipſis cāntur colores medij:ita ⁊ dulce ⁊ amarū oppa ꝓducunt ſapores medios:tm̄ ſm aliā rōnē ꝓuenit ſapor ⁊ color vt declaratū eſt. ¶Ad aliud dōm vel ꝙ amarū inquātū hꝰ calm̄ aut ꝙ improprie ſumit pro auſtero: viciato et forte trāſlatione vocabulo arabica. ¶Ad aliud dōm veꝝ eē ſi ſapores imediatius cāent aliqľr a cauſis:ſic colores. Cā nāqȝ duplex exiſtit: remota q̄ minꝰ dearticulat ⁊ cōducit ad eē:⁊ ꝓpinq̄ q̄ amplius. ¶Ad aliud dōm ꝙ ſba deferēs amaꝝ lȝ ſit groſſa in gn̄e ſubarum deferētiū ſapores calidos:ē nāqȝ terrea ſubtilis.nō tm̄ ē fri.qm̄ groſſa ſuba nō ſolū cātur a fri. imo ēt a calo. Si.n.calm̄ tpate in aliqd agit ꝯdigerēs ipm aggregat hōgenea ⁊ etherogenea expellit:ſubaȝ reddēdo mediocrē q̄lis ē dulcis ⁊ vnctuoſa. Si autē plus calm̄ intēdat faciendo humidū expirare ſubtile reddit ſubam groſſiorē:vt q̄ deferēs ſalſuȝ. Si vo amplius itēdat hūidū oē expirare cogit.vn̄ ſuba remāet cōpreſſa igroſſata:q̄lis q̄ amari:ꝙ ſi āplius ⁊ plus inualeſcit calm̄ hūidū ꝯtinuās i re calefacta ꝯſumit.vn̄ nece fit poros ⁊ ſubtilitatē ſube aduenire.⁊ hꝰ ē ſuba deferēs acutū qd̄ in lignis carbone idurato ⁊ carbōe qn̄ in cinerē ꝯuertit ꝯtigit videre. ¶Ad aliud dōȝ ꝙ nō ē veꝝ.ꝙ ſolū frigidū ſit ꝓſeruatiuū a putredine.immo ⁊ calm̄ nec oē calm̄ facit putredinē:ſȝ calm̄ debite hūiditate ſuppeditatū ac victū. Calm̄.n.potēs humidū calefaciēdo expirare paratū putrefieri a putrefactione ꝓſuat.aloes eteni mirrha ⁊ ſalſuȝ oē ac amarū:eo ꝙ ſui caliditate ſubtili hūidū reſoluūt ⁊ cōſumūt: ſuba vo terrea poros cōſtringit ⁊ oppilat nō pmittēs calm̄ nāle ⁊ hūidū exalare ac extraneū ſubingredi. ho .n.mō gn̄atur putrefactio. ¶Ad aliud dōm ꝙ aliqd reddit indigeſtibile:nō ſolū rōne friditatis:imo ēt caliditatȝ. Calm̄ nāqȝ pōt eē cū ſuba groſſa dura:vt oſtē
ka.1.poſt me. ſum eſt ⁊ cōpacta:q̄ indigeſtibilis iō reddit.vn̄ ꝑ ſcōi. Raphanꝰ digerit ⁊ nō digerit aut parū:ſed in expēne pbľ. Ariſ.ſcripſi nō ſolum ſaporē intelligere hūcipm: ſed ⁊ ſaporē horribilē oēm:qd̄ ſignificat.d.oia farmaca fore amara:cū tm̄ q̄dā ſint amara ⁊ alia ſaporibus alijs affecta. ¶Sȝ de quodā ptis aduerſe arguto inotuit dubitādū dicēte Auer.ſaporē caliditati ⁊ hūiditati attribui.qd̄ nō vꝫ cū q̄dā ſapoꝝ ſint frigidi. ¶Ad
ſcō.105.tex.fi. huc idē 2o de aīa. Sapor vꝫ magis ſeq humiditatem ⁊ ſiccitatē q̄ȝ caliditatē ⁊ frigiditateȝ. ¶Dōm ꝙ ſapor cauſat ex digōne quadā. Ois aūt digō per ſe calido ꝑficitur ⁊ humido ꝯn̄r.q̄re dictū eſt ſaporē fore paſſionem a calo in ſicco terreſtri celebratā. Hoc tm̄ ſic operās lȝ ſit calm̄ reſpectu ſaporis ꝓducti.pōt tm̄ eē frigidum corporis hūani cui cōparat relatione. ¶Ad aliud dōm pro tāto dē Auer.ſaporē magis ſeq humiditatē ⁊ ſic.q̄ȝ etc.q2 cā ſaporis intranea vꝫ magis eē ſiccū ⁊ hu.extranea vo calidū. Calor.n.ꝯdigerens multotiēs extra pmanet vt ſolis vel ꝯtinētis. ¶Vel dōm q2 parū calm̄ dn̄atur aliqn̄ in ſapore velut in frigidis ſaporibꝰ:frigidū aūt nunq̄ȝ cū ois ſapor a calido ꝯtingat. Et iō plus ſapor ſequtur ſiccū ⁊ hu.ſic he q̄litates ꝑfectiorē reddūt vrine digōnē q̄ȝ alie.dīa.85. Qd̄ aūt hic dubitare cōpellit eſt:qm̄ qualitates actiue ⁊ maxime calm̄ amplius opat cū ſit qualitatuȝ efficaciſſima ceu humidū viliſſima.deinde frigidū ⁊ ſiccū.

¶Differentia. cxlvj.

Q amplius decoctuȝ reddatur amariꝰ oñdit. Nāliū.n.2o feriat ita. ca.8.ver.fine.
Quis nō nouit ꝙ eoꝝ ſingulū q̄ coquunt amplius:ſalſius q̄dē ꝑm:poſtea vo amariꝰ fit:⁊ i pbľ. q̄ trāſtuli Ari.aſcriptis. Dē dulce calefactū ꝑ fit acre: demū vo ſupcalefactū amaꝝ efficit valde. ¶Rurſus per vlteriorē decoctionē alicuius exalat qd̄ ē aqueuȝ aereū:remanēs qd̄ terreū aduſtū groſſum. in tali vo ſapor fundat amarus:ſic i fori vnctuoſus vel dulcis: de ſenſu ⁊ ſen.⁊ 4o farmacoꝝ apparēs. ¶Ampliꝰ ſic In medio.
eſt in decoctionibus nālibꝰ:q̄ interius:ita ⁊ i artificia Diſt.3.cap.5.
libꝰ q̄dē foris cū ars ſit nāe imago. Sȝ i illis vlterius poſt mem.
decoctū reddit amaꝝ ⁊ acutū:vt oñdūt flegma inſipidū:qd̄ vlteriori decoctū digōne dulcificatū ꝯuertit in ſanguinē:⁊ demū ꝑ ampliꝰ coctū i cholerā amarā acutā ⁊ meliaȝ aduſtā:q̄re pbľ.11. Alia elixa ſeuiūt pori Probľ.39.
viſcoſitatē hn̄t.⁊ hoc mel teſtat dulciꝰre oi dīa pori: qd̄ ꝑ vlterius decoq efficit amarius:ac deiceps acutum. Lac ēt extra venam attinet inſipiditati.cū vo de Diſt.3.cap.5.
coqtur vlteriꝰ dulceſcit.vn̄ farmacoꝝ.4. Lac digeſtū verſus fine.
in vētre ⁊ venis ſi poſſet guſtari eſtimo qd̄ eēt dulcior q̄ȝ ſapor mellis:⁊ ſilr ē de ʒuccaro ⁊ ſuccis reliqs. ita ꝙ aliqd decoctū amarius reddit ⁊ acutius.

In oppoſitum qm̄ aphori.2. auferant ſm ꝓparationē mordaciores ſa cō.apho.18.i medio.
pores:queadmodū in caule ⁊ leguminibus:quoꝝ ablatio fit ex eo ꝙ trāſponūtur ſm coctionē ex alia aq̄ i aliā:⁊ alimentoꝝ.3.ſcribit. Solidū decoctū nō ama ca.31.poſt pn.
rificari:veruȝ dulcificari magis. Adhuc qn̄ per decoctionē exprimitur ab aliquo qd̄ eſt nitroſum ſeroſum acutū:illud dulce efficit ⁊ vnctuoſum. Sȝ id agit decoctio qd̄ rafanus ⁊ lupini ſignāt infuſi ⁊ decocti:ſilr ⁊ acrumina ⁊ alleū cū reliqs. Eti.qd̄ aliqd digerit illud dulcificat cū oia digeſta reddātur dulcia.ſȝ ho operat dcoctio:vt oñdūt glādes:agreſta:ſorbe ac ſilia.ita ꝙ amplius decoctū dulciꝰ reddit aut vnctuoſum.

Propter primum vo ſciēduȝ ꝑter illud qd̄ oñſum eſt dīa.50. decoctionē eē mollicie quadā a calido cātam:q̄ 2o exiſtit.vna q̄dē in nāli:⁊ hec 2o:aut in iuuatiuo:q̄ ꝓprius digō ſeu pepāſis:vt q̄ fructuū:vel in nocitiuo ceu que humoꝝ corruptoꝝ maturatio verius dicta:ꝑ quā expulſiue ꝓparant. Reliq̄ q̄dē artificialis:⁊ id vel elixādo q̄ empſeſis dꝛ:aut aſſando vt opteſiȝ dicta. Indigōnes vo tres exiſtūt his oppa:ceu omotheſis:moliſis: ſtatēſis.dīa.50. Noſce q̄ȝ ꝙ aliqd multiplici decoq tur cā vel vt digeſtibiliꝰ reddat:ceu alimēti ſolidius: aut vt faciliꝰ penetret ſicut aq̄ ſeu vt ipſiꝰ remittat malitia vel acuitas ceu farmacū attractiuū:vľ vt a putrefactione ꝓſeruet vt ceruiſiū ⁊ ſucci pľes:vel vt melior in adinuicē fiat pmixtio ſic in medicinaꝝ ꝯſtructionibus:vel vt ſolubilior fiat:ſicut ſq̄lla aſſatōe:aut vt virtutē amittat ſolōnis ⁊ ꝯctionē acq̄rat:ſicut mirobolani ⁊ reubarbaꝝ aſſati:vľ vt venenoſa efficiant ceu argētū viuū ⁊ arſenicū ſublimata.qd aūt ſit amarū: dulce ac ſapores reliqui dīa viſum priori.

Propter ſecundum q̄dē ſciem ꝙ aliq2 ſic Paraxagoras ⁊ Philotimꝰ eſtimauerūt q̄cūq̄ȝ dura q̄ fuerit ſalſari ſiue nitrari ac amaricari ⁊ pluſ decocta 3o alim̄i. Ga.vo capi.31.in pn.
ſȝ ꝑtē his aduerſus inq̄t. Solidū q̄dē corpoꝝ ſiue durū ꝑ aquā decoctū deponit q̄litates i eo exn̄tes a pno: vt tpe ſuccedēti apoion ſeu inq̄le vel abſq̄ q̄lite reddatur ⁊ aquoſuȝ nō retinēs qd ſalſedis:amaritudis: pūgitiuitatis aut ſtipticitatȝ:qd̄ oſtēdit aptius qn̄ ex vna

trāſmutaꝛ aq̄ i aliā.ita.n.iuenies qḋ decoqꝛ ſuā q̄lita tē abijcē.ac illā ei⁹ i q̄ decoqꝛ ſuſcipe:tū ꝓp h̄ ipꝫ.tū q2 plerūq3 digeraꝛ qḋ i ipſo crudū exiſtebat:ſicut lupini amari entes aquā i q̄ decoquūꝛ vl' ifundūꝛ amarā effi ciūt:ſic ⁊ abrotanū:iar⁹:abſynthiū ⁊ h⁹. Corpa ꝟo ta liū ꝺcocta minus pmanēt amara:q̄ꝝ ſi adhuc bis aut āpli⁹ deco^ne aquā mutaueris amaritudineꝫ pdēt oīno qḋ ſil'r euenit pūgitiuis:q̄lia ſunt allea:cepe ⁊ porri:⁊ pōticis vt neſpillis:pirꝭ ⁊ ſorbis imaturꝭ. oīa h⁹ aqs cocta ſuā reliquūt q̄litatē.ipa ꝟo ꝑꝫ ſe dulciora vl' vn ctuoſiora reddunꝛ:ſꝫ ſi ſuccos abſq3 eoꝝ ſubijs ꝺcoxe ris iſipidi entes fiūt dulces ꝑ.deīn āpli⁹ decocti ſalſi ⁊ tādē amari ⁊ acuti:vt mel oñdebat cuꝫ ꝣuccaro. Sic igiꝛ ſolida decocta mutatiōe aq̄ āpli⁹ dulceſcūt. liq̄da ꝟo ſucoſa efficiunꝛ amara:ſil'r vina mordacia auſte/ ra tpe dulcificanꝛ ſeipſis lōgiori digeſta. Breuiori ꝟo qñ in aſia mouenꝛ ⁊ ſoli exponunꝛ i vrceiſ ſup domoſ aut ſuffumiganꝛ igne grādi deſubt⁹:acida ꝟo ſic cor/ rūpunꝛ debilia:farmacoꝝ.14. Ex q̄ appet paraxago/ rā ⁊ philotimū i his veros exiſtere. nō aūt i ꝑoribus. Ueritas.n.h⁹ cū diſtōne ⁊ non abſolute pcipiꝛ. Diſti.3.cap.3. circa ꝑn.

Propter 3^m ꝟo ex his ſciē^m:ꝙ ea q̄ decoquunꝛ aut ſunt hōgenea ſimplicia vl' ethero genea cōmixta:ꝙ ſi ꝑus aut ſunt ſapoꝝ frīoꝝ aut me/ dioꝝ aut calidoꝝ. Si frīoꝝ vt iſipidi ſtiptici vel h⁹. di cēdū ꝙ ſufficiēter decocta dulcia reddūꝛ ⁊ vnctuoſa. Qñ ꝟo talia iā facta p āpli⁹ decoquunꝛ efficiunꝛ ſal/ ſa vel amara ſeu acuta ꝭm minorē deco^nem mediā aut maiorē:qḋ oñdiꝛ. Decoctio.n.hꝫ maturationē cāre re mouēdo cruditatē idigeſtā hūidi:⁊ opp^m iducēdo. fa cit.n.hūidū molle p ptes penetrare decocti. Hoc autē qñ āplius decoqꝛ icipit humidū ſubtile cōmixtum ex aqueo ⁊ aereo exalare:ita vt ſalſuꝫ reddaꝛ. Qñ aūt p magis decoqtur p̄dictū exalat plus hūidū:ita ꝙ dere lictū ſic terreſtre groſſuꝫ ⁊ cal'm:ſcitū ꝟo prius qḋ h⁹ amaꝝ deferre saporē.qñ āt ipm redditꝛ puriꝛ i magis cal'ꝫ forti⁹ iſertū nō ſolū qḋ hūidi⁹ cogit trāſpirare: i/ mo ēt qḋ ſolidi⁹ vt pumices lapides i mare oñdūt ex vulcano ꝓiecti:ita vt qḋ tale ſubtili⁹ leui⁹ ⁊ calidi⁹ ef/ ficiaꝛ. Scitūq3 ātea ꝙ taliſ ſb̄a ſaporē defert acutū.ita q3 hōgeneū ſimp'r deco^ne p oēs pōt trāſire ſapores. Si aūt decoq̄bile fuerit etherogeneū pmixtū:tūc vl' igne aſſaꝛ aut aq̄ elixaꝛ.ſiq̄dē ꝑ dico ipm oēs ſapores poſ/ ſe acq̄rere ceu p̄dictū.ps.n.ſuccoſa p cal'm ꝯcitata cū terreſtri ſicca ſit āplior ea ſui pmutatiōe imutat:qḋ no bis oñdit act⁹ in picarpijs ⁊ ſenib⁹ ac ſorbe vl'r fruct⁹ agreſtes qñ aſſanꝛ ⁊ ſil'r pūgitiua ſeu acrumina. Cui⁹ eq̄dē iā appuit rō. Si ꝟo elixeꝛ tūc illud in q̄ elixatur reddiꝛ illi⁹ q̄litatꝭ q̄ ipm fuerit elixabile.ſub̄a tñ ipſi⁹ ꝓp derelictionē ſue q̄litatꝭ nāe hūane opp^te dulcificaꝛ. Solus.n.ſapor dulcis ei ⁊ iucundus exiſtit.⁊ iō q̄ꝫto pluries ifundiꝛ ⁊ aq̄ cū deco^ne ſufficiēti mutaꝛ ſapidi/ or reddiꝛ. Noſce tñ ꝙ ēt aq̄ ſalſa ſeu amara vl' alia red diꝛ p alic⁹ talis i ea deco^nem vl' ifuſionē:ſaporē pōt tan dē vtcūq3 recipe ſimplicis ꝑoris hōgenei:lꝫ dicaꝛ nūc aquā fore aliā ſatiſ ab ifuſo vel decocto. Eſt ēt ꝙ q̄cū q3 mō decoq̄nꝛ q̄libet tādē acutiſſima reddunꝛ ⁊ vene noſa:ignis.n.ad ſe oīa ꝯuertēs corrūpit illa:deniq3 in tm̄ vt talia vi nullā hēant alimēti:veꝝ veneni pſidi nl' lo potētꝭ mō ꝯuerti i corpis nāꝫ. Corrodūt.n.ſp ⁊ cor rūpūt ita vt ſint napello ⁊ ſerpētꝭ viru pnicioſiora.cuꝫ ex his puella ⁊ anus fuerint ꝯnutrite.dr̄ia.142. Itaq3 ex his veritas breuiter h⁹ ſit oſtēſa queſiti.

Propter 4^m aūt ad ꝑ^m viſū antea q̄d dōm. ipſe .n.loq̄tur in hōgeneis ſimplicibus: q̄ les ſunt aliq̄ ſucci depurati. ❡ Ad aliud ēt appuit:qñ .n.tale āpli⁹ decoq̄tur p oēs trāſit ſapores vt viſuꝫ:nō aūt qñ fuerit cōmixtū etherogeneuꝫ. ❡ Ad aliḋ dōm ꝙ ratio ꝓcedit ſil'r in ſimplicibus homogeneis in q/ bus apparuit qual'r decoctū ampli⁹ amaricat ⁊ acu tū efficiꝛ:humores.n.velut ſucci ſunt q̄dā.⁊ q̄d ēt di/ cēdū ad aliud viſuꝫ. Q3 āt alia ſeuiāt imordaciora:ſeu acutiora reddanꝛ deco^ne id fortaſſis eueniet cū diutiſ/ ſime ⁊ violēter fuerit decocta.ita vt ꝑori hūidi^te vigē/ tes ipſis amplius q̄dā viſcoſa nō ſeuiāt adeo:ſil'r ⁊ ce pe ſufficiēti participās humiditate. Cū aūt non fuerit alioꝝ ēt intm̄ violēta decoctio ac ꝯſiliuꝫ nō min⁹ mor dacitas ſiue acrimonia i euaporationē ꝯſumiꝛ deco^ne ⁊ hūiditate q̄dā taliū fere iſipida digeſta:in dulcedie: que h⁹ ꝯuertunꝛ:qḋ ēt calidū opaꝛ ſolare maximū de mū vere qḋ plenilunij p̄cipue:3° apparēs creticoꝝ in fructibus humidū digerēdo ipſoꝝ auſterū cū quo ēt calidū aſſociaꝛ ipſoꝝ.duplici.n.digerunꝛ cal'o:ſolari vꝫ.⁊ ꝓprio.de plātis Theofraſtus:⁊ ſimpliciū 4°.ad ea ſil'r ſiq̄dē q̄ alterius ptiſ apparet cū ꝓcedāt de ethe rogeneis cōmixtis:a q̄bus p elixationē aut infuſionē reddiꝛ aque q̄litas extranea elixabilis:reliquo dulci/ ficato remanēte. Et ita ſenſit Gal'.cum Paraxagora ⁊ Philotimo alimentoꝝ 3°. ❡ Ad aliud dōm ꝙ oīa in/ quātū ſunt digeſta dulcia efficiuntur:pñt tñ eē amara vel h⁹ ꝓp q̄litatē impreſſam in humidū aqueū nōduꝫ ſufficiēter digeſtā:cū tādē vt tactū hec ēt p deco^nem va rient ſapores. ❡ Ad aliud q̄d eſt dōm per anteri⁹ ap/ paret dictum ⁊c̄. capt 1. Diſti.2.ca.4. in medio. cap 31.

❡ Differentia. cxlvij.

Qpaucum piperis prouo cet vrinā ⁊ multū eius vētrē ſoluat: pau/ cum ꝟo ſcamonee ſoluat vētrē ⁊ multum vrinā ꝓuocet oñdiꝛ.q2 2° canone:paucum piperis ꝓuocat vrina ⁊ multū eius ſoluit vētrē ꝭm ꝯ/ rium ſcamonee. ❡ Rurſus piperis parū eſt debile ſo/ lutiuū. Qñ aūt medicina ſolutiua q̄ꝫto vel quali ē de/ bilis:ꝓuocat:eo ꝙ id facilius ſit q̄3 ſoluere. Si aūt in his fortis extiterit ſoluet cū actio ſit fortior h⁹.ꝑ^m aūt eſt pipis pauce q̄ꝫtitatis.2^m aūt multe. Pauca ꝟo q̄ꝫti/ tas ſcamonee ſoluit.q2 nā dñanſ illi regulat ⁊ ſuſtinet eādē diſtribui p mēbra:vt dñſuꝫ dr̄ia.141. Multū aūt patiꝛ:ſꝫ mox tanq̄3 p latiora i vrine vias depellit. Eti. Paucū piperis nō mordicat vētrē ⁊ inteſtina ſuo acu mine:lꝫ cal'm ponaꝛ ⁊ ſiccū in 4° gradu:cum oē egeat magnitudine qḋ dꝫ facere qualitercūq3.2° de cā. vñ hi patientes pmittunt idē per venas in epar ⁊ vias vri/ nales trāſduci. Multū aūt per oppo^m mordicās ⁊ ſti/ mulans eoſdē:cogit ipſos expulſionē ⁊ ſeceſſuꝫ cāre. pauca ꝟo ſcamonee quātitas a vētre vel inteſtinis to lerata:ventrē attractione ſoluit.multa ꝟo ipatiēſ red dita p vias vrinales tanq̄3 iuincibilis ꝓpelliꝛ extror/ ſum:nō.n.tolerabiꝛ a vētre ⁊ iteſtinis ſui effrenitate. itaq3 minor quātitas piperis ꝓuocat ⁊ maior ſoluit. Scamonee ꝟo paucū ſoluit ⁊ plurimū ꝓuocat. ca.553.iux.fi.

In oppoſitum vt ꝙ multū piperiſ ſumptū ꝓuocet vrinā.paucū ꝟo ſol uat vētrē:ſcamonea ꝟo eꝯ:q̄m ꝓbl'.1. Propter q̄d pi per multū exñs veſicā ſoluit:paucū aūt vētrē.ſcamo/ nea aūt multa exñs vētrē ſoluit:pauca ꝟo ⁊ vet⁹ veſi cā.vñ Serapio aggregator ex lib° q̄nū. Siq̄s vtitur multū pipere ꝓuocat vrinā:⁊ ſi vtaꝛ eo paꝝ fac̄ hume ctare vētrē:ſꝫ ſcamonea eſt ꝯr̄ia in h̄. ❡ Adhuc idem ſcamonea qñ nō eſt nimis antiqua nō ꝓuocat vrinaꝫ: ſꝫ laxat vētrē:ātiqua ꝟo ꝓuocat vrinā.⁊ nō laxat. vñ 2° canone dixerunt q̄dā ꝙ qñ ex ſcamonea antiqua ſu miꝛ parua q̄ꝫtitas:ꝓuocat vrinā:vētrē aūt non ſoluit. ❡ Amplius pip multuꝫ ſui caliditate addita tranſit p meſaraicas in epar.illic aūt hūida eliquās vias pe/ Prob.43. capl.350.in fi. ca.287.iux.fi. ca.631.iux.fi.

tit vrine:cū ſit cal'ꝫ ſubtile.paucū vo id negens remanet in iteſtis eadē ſui ſtimulās acumine i ſeceſſū. Scamonea vo plurimū mordicās iteſtina ⁊ irritās: eādē in ſeceſſuꝫ expellūt.⁊ ipſa pauca ſiqdē tanq̄ debilior toleraf:⁊ maxie antiqor ab eiſdē:vt i venas penetrās ad epar ꝑueniat.⁊ tādē ad vrine meatus ad vnūqōq̄ agens ſi dꝫ ꝓpriū inducere actū expedit ſufficiētis fore quātitatis:alioqn nō valeret in ipm:ſꝫ ꝓprius act' piperis eſt ꝓuocare:ſcamonee vo ſoluē. vñ Ax. Aut q2 vtrūq̄ vtroq̄ eſt mobilius.pip qdē diureticuꝫ:ſcamonea vo deorſum ferēs. Improprius aūt act' piperis eſt ſoluere ⁊ ſcamonee ꝓuocare:in quos ēt alteratis poterūt q̄ntitatibus.itaq̄ multū pipis ꝓuocat:parum aūt ſoluit.ſecus vo euenit in ſcamonea. — *Probl. p* p. 6.43.

Propter primū qdē ſciēdū q̄ pip eſt ſpēs aromatica:cal'a ⁊ ſic.acuta:cōplexionū frigidarū ⁊ humidarū vehemēter correctiua.⁊ eſt triplex.nā quoddā eſt imatuꝝ formā habens oblōgā.qd ideo macropip eſt dictū:calidū in 3°. ſic.in 2°.Eſt ⁊ albū rotundū leucopiper noiatuꝫ:calefaciens plus ⁊ deſiccās illo:⁊ ventrē roborans maxime ac pre alijs:de re.ſa.ſexto:melius ens nigro.vñ canone.5. Ipm ꝯfortat ſtōm plus q̄ alie ſpēs ⁊ pipera.⁊ hoc eſt qd ñon eſt paruū:neq̄ ꝯctum ⁊ neq̄ ē cortex eius groſſus:ſed tñ grauius pōderoſum.Reperitur ⁊ tertiū piper abſolute dictū aut piper nigrū ſeu melanopiper calidū ⁊ ſic.in 4°.que quidē nō videntur niſi tēpore ⁊ q̄ntitate differre.Dicit enim q̄ ꝑus eſt pip lōgum qñ humidū eſt ⁊ crudum:qñ aūt maturaf corrugatur ⁊ ſeparaf ⁊ piper efficif albū.qñ vo id ampli' accidit nigruꝫ redditur ⁊ minus.vnde.2.canone inqt Gal'. In ꝑmis qñ eleuaf fructus piperis eſt lōgū pip. deinde ſeparatur in grana piperis:⁊ ꝓpter hoc lōgū pip humidius eſt pipere.his aūt Dyaſcorides in ſimplicibus ēt ꝑm Gal'.8.farmacoꝝ ꝑnceps aſſentit.ē autem ſcamonea ſuccus cuiuſdā herbe volubilis dicte: que q̄druplex iuxta Me.repif.Una qdeꝫ dicta funis arboꝝ lupulus ⁊ humulus:eo q̄ circa ipſas inuoluif. cuius flos eſt albus ad modū cāpane oblonge habēs lac que volubilis eſt magna.alia vo eſt cuiuꝫ rami repunt ſup terrā ⁊ herbas:cuius flos eſt puus:ceu campanula expāſa coloris ſubalbidi cū quadā citrinitate: hñs ēt lac cuius comeſtione delectanf ſues.Et ē reliq̄ hñs aſpera folia:vt que citruli:cuius flos vt ampule adherētes:q lupulus vel funis pauperū dī.Eſt ⁊ 4ª ⁊ eius radix eſt ſicut q̄ tāni ⁊ maior folia habens ſtricta parua:in modū ſagitte alate:que cā leui decidūt:⁊ hꝫ lac:que dñs dicitur lacticinioꝝ ex qua cōſtruitur ſcamonea:cuius cōplexio calida eſt in tertio ⁊ ſicca. Aggregator tñ hꝫ Gal'.eā calidiorē ꝑſtatur pipe:lꝫ ipſe vtalij pronūciet eam cōplexionis ꝑdicte cholerā cuꝫ fortitudine attrahens ſcamonea.eſt enim actio ipſi': vt furioſi.⁊ ideo ſolutiuū anthonomatice:multa hñs corrigibilia cū in q̄plurimis ꝑncipaliores corpis partes offendat.Cuius doſis ē a granis qnq̄ vſq̄ ad.12. ꝑm Me.apud vo.A.eſt Danich.i.qd eſt ſexta ps dragme.Iuxta vo Serapionē a kirat vno vſq̄ ad tres. Decoqtur vo in citonio paſta inuoluto ſub cinerib' vt remittaf ei' malitia:⁊ tūc dyagridiū appellaf. Corrigif ⁊ nō parū ex mirabolanoꝝ ſibi citrinoꝝ admixtiōe.Uolubilis vo ipſa ex qua deducif leuiter ſoluit: ita vt pueris adminiſtref ⁊ ſenib' in ſanitatꝫ regimento. qd aūt ſit venter:vrinā laxare ac ꝓuocare ſuis notatū eſt q̄ſitis.In ꝑſentiarū quoq̄ noſce q̄ actio diuerſificatur rōne agētis:patiētis ⁊ modi actionis. Nam agēs forte al'r operaf q̄ mediocre vel debile:ſicut ē ſcamonea reſpectu pipis cū ſit eo effrenior ⁊ näe inimicabilior humane:patiētis qdē ex parte:qñ vētrium ⁊ vl'r corporis qdā eſt ſenſibilior ⁊ paſſibilior:alius vo eꝫ. Eſt q̄ medi'. Modi vo ceu ꝑtactū piper ꝑncipal'r hꝫ ꝓuocare ⁊ ſoluere ꝯñr:ſcamonea vo econtra. — Poſt me. Tra.3.cir.ꝑn. i diactimine. Gal'. — ſa.55. in ꝑn. — capi.50. capi.41. 2.ſimp. — ſa.87. i me.

Propter ſecundum vo ſciendū q̄ iam ipſuꝫ apparuit ex argutis:ampliuſue tertio manifeſtabitur dicēdoꝝ.

Propter tertium qdē ſciēduꝫ q̄ ꝑmitus ſermo verior reputat' declaref Ari.⁊ deiceps attēdaf ſi qd veritatis ſapit q̄ Aui.¶ Propter hꝫ ꝑm ſciēdū q̄ piperis maior q̄ntitas ſui caliditate ⁊ acumine mordicās vētrē ⁊ inteſtina ⁊ ꝑcipue ſenſibiliores:petēs hic trāſitū ꝑ meſaraicas in epatis vias diſſoluit ⁊ eliquat humiditatuꝫ ſubtiliores.⁊ q2 vtus ipſi' extat debilior ea q̄ ſcamonee ⁊ minus näe hūane ꝯria:ꝑdictas hūiditates nō pōt ꝑ meſaraicas ad vētrē ⁊ iteſtina reducere:⁊ ꝓpie qñ eius ſuba nō remāſerit in vētre vel iteſtis vt in medicis cōtingit attractiuis.dīa.141.h' vigore attractio ad ꝑdicta fit loca.educet itaq̄ ipſas ꝑ vrine meat' latiores ⁊ ꝓptiores eiſdē:cū hic ēt eius ſit eūare.Si vo paucū extiterit ꝑtes itrinſece ide mime morſe nō expellēt in venas ⁊ ꝑcipue cū ſenſibiliores extiterit:nō potēs in ꝓpriū actū remiſſis ipſi' q̄litatib':q̄ti'ᵗᵉ ibidē iuiſcatū remanet mora lōgiori.eliquabit aliq̄s hūiditates iuētas ipſaſq̄ obuiatione deducet cū ſtercore foras:vt reliqua ſalſa vel acuta:ceu alexādrina manifeſtat dieta. i ſcamonea vo ſec' ꝯtinget.nā pl'm ei' potēs in actum ꝓpriū ꝑmanēs in vētre ⁊ iteſtis ceu ſubductiua:⁊ trāſiēs ꝑ poros ꝑm quos nutrimētū deferf i venas:ꝑtim diſſoluta real'r ēt in fumos ꝑm aliqd ſpaciū demū itētional'r magis imutās dīa ꝑinducta. Qui fumi tādē ad humiditates delati agitāt:liq̄faciūt ⁊ diſſoluūt qd eaꝝ multū groſſum ⁊ terreſtre:idē vigore attractiōis ſube remanētis eius i vētre vel iteſtinis ꝑ meſaraicas recurrit i hꝫ.Nā.n.ſatagēte h factū odioſuꝫ a ſe ꝓpellere:ſicq̄ vētrē excernit oīo.vñ Ax.Scamonea ml'ta pp fortitudinē multo tp̄e manēs deſurſum fert multā purgationē ⁊ terreſtrē:pauca vo ⁊ maxie vet' ⁊ multū in fumos total'r fere diſſoluta:ꝑueniēs ad humiditates mō ādicto nō valet qd multū ⁊ groſſuꝫ eaꝝ cōcitare:veꝝ poti' modicū ⁊ ſubtile:qd ⁊ nō pōt ad vētrē ad iteſtina deducē:cā ipſi'.q.nihil remāſerit i eiſdē:⁊ iō ꝯuertit ſe i actū iproprioꝝ ⁊ leuiorē qd ē ꝓuocare.Sic itaq̄ vīficat' extat ꝑmo Ari.ꝑfatus.¶ Propter 2ᵐ ſciē hꝫ q̄ ꝑmo Aui.aut praue ſeu mēdacif extat expoſit' vel q̄ al'r multā ⁊ paucā audiuit q̄ Ariſ. q̄ntitatē diuerſificādo ꝑꝫ mediocrē ⁊ maximā. ¶ Aut dōm q̄ al'r ſoluit pip q2 ſui acumine hūida eliquando vt euforbiū ⁊ vl'r vehemēter cal'a.141.dīa.Et ſcamonea mō alio ceu diſſoluēdo ⁊ attrahēdo. Qñ ḡ fuerit pip ml'te q̄ntitatꝫ pūgēs vētrē ⁊ iteſtina ſua acuitate ⁊ ꝓpie ſi ſenſibiliores extiterit:nō tāto ſuſtinēt ipm tp̄e vt ꝑueniat i vrine meat':veꝝ ꝓpellūt idē extrorſum ⁊ vētreꝫ ſic.fāc.⁊ ea forte q̄ntitas ē maxia.Qñ āt fuerit minor ei' q̄ntitas toleratū a ꝑdictꝫ poterit i vias ꝑuenire vrine ipſaꝫ ꝓuocādo:⁊ fortaſſis hec minor q̄ntitas extat mediocris:ſcamonea vo ml'ta ſoluit vrinaꝫ:forte q2 nä nō ſuſtinet ipſaꝫ tāto tp̄e vt reducat ſupflui'ᵗᵉʳ attractas ad vētrē ⁊ iteſtina:veꝝ ſtati in vias ſibi patiores ꝓpellit vrine. Pauca vo toleraf ab eadeꝫ vt ipſas ad loca ꝯducat ādicta.ſic itaq̄ ſermo palliaf.A. Et de h ſil'r ſcripſi:qd ſufficiēs in pbl'.Ari.expōne. — ꝑ' probl.pb.te 43.in fine.

Propter quartum vo ſciendū q̄ inducta ſuis procedunt vijs.vñ qd dōm iam apparuit ad ꝑᵐ. ¶ Ad aliud dicēdū q̄ minus ⁊ debilius medicamē hꝫ ꝓuocare ve/

rum multū ꝛ forti⁹ ſoluere ſi fuerit illa vētris:nō autē ſi vrine vt piper. ℂAd aliā ēt partē iſtius rōnis i ſcamonea iā qd dōm appuit. ℂAd aliud qd dōm ēt viſuꝫ. Uel dōm paucū piperis diu remanēs inuiſcatū in iteſtis ſui qdā acuitate aliqd eliquat ꝛ diſſoluit. vñ ſeceſſus accelerat. Jta ꝟo paucū nō pōt in vias ꝑuenire cū ſit ſcamonea penetratiuū debilius. ℂAd reliquā h⁹ rōcinationis de ſcamonea ꝑtē qd ſil'r viſum. ℂAd aliud ēt apparuit:qꝛ ſcamonea poſſet eē tante q̄ẗitatꝭ vt auditū q̄nqꜫ ꝙ mox aſſumpta nā ea ꝑterrita cū hūiditatib⁹ ſtercoroſis obuiatōe qdā ꝑpulſaret extrorſū: vt.91.tactū dr̄ia. ℂDifferentia. cxlviij.

Q aqua lactis ſeu ſeruꝫ ſit

calida vł:in dietis vlibus nanqꜫ aq̄ lactis calida eſt.2° qdem 2°. Lactis aqueitas eſt calida. Jbidē quoqꜫ. Jn aqua caſei pp qd i ipſa eſt nitroſitas acq̄ſita i ſanguine ſ^m ꝛ ꝑs cholica ē calitas qdā.i dietꝭ ꝑticularib⁹ ſiqdē. Una triū ſubarū lactis ſubtilis ꝛ clara qddā hꝫ acumis:iō pro acuminis ſubtili^{te} ꝛ calore ꝛc. Meſue qꜫ aq̄ lactꝭ ē cal'e.ꝛ ſic.cōpl'onis in ꝑ gradu:vſqꜫ ad 2^m. ℂAmpli⁹ apho.3. Lac hꝫ nō paucū ſeroſuꝫ in ſeipſo. Expurgatiuū eſt hoc nā:ꝛ iō vlcerationes oris nouiter inducit natꝭ. vñ ꝑ 3°. Raſura aquoſitatis lactꝭ multū nocet iſanti ꝑducens ipſum ad alcula. Diaſcorides ꝟo. Serū purgatiuā hꝫ vim educēs ventris humores:qd aūt huius calidū. Expurgatio nāqꜫ ꝛ ſolutio calore ꝑficit: vnde q̄ hꝫ a Gal. calida ꝑdicant ꝛ ſic. ℂRurſus qd viſceruꝫ aperit oppilationes ꝛ hu. abſtergit ꝛ ſubtiliat eſt calidum:talis ꝟo eſt aq̄ lactis. vñ Meſ. Eſt lauatiua abſterſiua per nitroſitatē ſuā ꝛ ſtōi mordicatione ſolutiua. ℂAdhuc qd velociter ꝯuertit in fumoſū ꝛ igneū calidū eſt cū hūtium ſymbolū facilior ſit tranſitus. hꝫ ꝟo eſt aqua lactis:qd oſtēdūt caput dolētes ſm veterem ꝛ febricitātes. Palin. Jnquiūt educi ſerū ex lacte ſicut vrine aquoſitas ex humoribus ꝑuenit. Sꝫ vrina caliditate ꝑticipat. aqua itaqꜫ lactis eſt calida.

Cuius contrarium ſcribit ſimpliciū.4. Et 7° de ingenio. Jn cura male cōplexionis calide ventris ſpuma exhibeat lactis:ꝛ 3°.18. Jn aq̄ qdē caſei eſt iſrigidatio. ℂAmp. illud qd eſt aq̄ ꝛ frigido ꝯgelat eſt frigidū:hꝫ qdē eſt ſerū. vñ.4.methauroꝝ. Uina qdā:acetū:liriuiū:ſeruꝫ ꝛ icor aque:oia.n.coagulant frigido. ℂAmpli⁹ cui⁹ totū multa ꝯſtat friditate ꝛ pars. cū eiuſdē ſint rōnis. hyſtoriarū ꝑn°:tale qdē lac. vñ collꝫ.5. Si res fuerint iſpiſſate:ita ꝙ calor in ꝑmis nullā facit coagulationē dꝫ dici ꝙ ſint frigide ꝛ hu. ſicut lac qd multa coagulatur frigiditate. Lactis igitur aqua eſt frigida.

Propter primum ꝟo ſciēdū ꝙ lac ē aīalis ſupfluū albū bina decoctione in mā̄mis ḡnatū. Eſt nāqꜫ ſanguis bis decoctus. Meſ. in practica: in albedinēqꜫ ꝑmutatus ꝛ ſi 2ª qdē decoctio eidē nō caliditatē:ſed potius iſerat frigiditatē:pp mā̄milarē carnē glādoſam fri. ꝛ hu. exiſtētē. Sicut.n.ſpūs aīalis bis decoqtur:puta i corde ac cerebro:ita ꝛ lac i epate ſeu corde ac mā̄mis. Eſt ꝛ lac qd mediū inter flegma ꝛ ſanguinē:declinās tñ magis ad ſanguinis nām: 5° ſimpliciū.ꝛ practice 2°. Diuerſificatur quoqꜫ lac nā ſua ꝛ accñte puta tpe. Nā quideꝫ: qꝛ duplex eſt ipſius cōplexio. vna ſiqdē ꝑ⁹ ex elntis cōſurgens ſicut cōplexio aque lactis butiri ꝛ caſeuꝫ lacte. Alīa qdē ē 2ª reſultās ex priorib⁹ cibuſ ceu cōpl'o tyriace:que ꝑ artē acq̄ritur a ſimplicib⁹ ꝛ lactꝭ ꝑ nām q̄ frigida eſt ꝛ hu. tpate. vñ Almā.3. Lac recēter mulctū ꝑpamēto exiſtit vicinū:lꝫ frigiditati ꝛ hu. parū at/tineat.5° ꝟo theori. Lac vł'r frigidū ē ꝛ hu. Quare in 2°. ſciēdū pp declinationē lactis ad frigus aliqd nocet flegmaticis. Tpe qdē diuerſificat. vñ in dietis cōib⁹. Lac ḡnaliter tripl'r dr̄. aut.n. dulce vicinitus a mā̄millis ꝑfluēs. vel acidū iā diu mulctū:aut boꝝ medium. Dulce qdē eſt minus cal'm.q.ſit i medio ꝑmi gradus ꝛ initio ſcōi:qd monſtrat ſaporitas ſua. vñ 4° farmacoꝝ. eſt ſuauis dulcis guſtus. ſubſtat itaqꜫ tēperamento qd eſt elatius eo in 2° gradu. Acidū quoqꜫ lac frigidum ponit ꝛ ſic. exalauit.n. ca. ꝛ hu. ꝑexñs i illo. ꝛ noſce ꝙ lactis nā diuerſificat penes aīaliū ſpēs:nās:anni tēpora:regiones paſcua ꝛ que talium.

Propter ſecundum qdem ſciēdum ꝙ Gal. in hac dr̄ia ſibimet vł apparenter aduerſari. Jnqt.n. alimētoꝝ 3°. ſiūt h lacti non pp ſolū hie in ſeipſo ſeroſam nām. Et ſubdit: Neqꜫ i cholerico ꝛ calidiſſimo vētre acetoſuꝫ lac adhuc calidā ꝛ ꝑūgitiuā hꝫ q̄litatē ꝛ virtuteꝫ qua participat lac pp ſerū. vult igit ſerum per ſe cal'm fore abſqꜫ alicui⁹ vł coaguli vel alterius calidioris admixtione. 4° ꝟo farmacorū ita ſcribit. Lac cōponit ex tribus ſubſtātijs diuerſis in q̄litate:quarum vna ē ſubā groſſa ex q̄ ē caſeus:ꝛ 2ª pinguis butiroſa. 3ª ꝟo aquea: caſei dicta aq̄.ꝛ eſt vnicuiqꜫ haꝝ ſubarū cōplexio propria. nā butiroſa pinguis maioris eſt equalitatꝭ: ꝛ caſeata infra illud in cōpl'onis eq̄litate. aquea ꝟo frida ꝛ hu. vñ reddit caliditas totius lactis infra calitateꝫ totius corporis tēperate caliditatꝭ. ꝛ iō de ſe nō i amaritudinē ſꝫ in acetoſitatē ꝑmutatur. Cuius qdē diſcolie diffinitio ꝑpoſitoꝝ apparebit 3°. q̄re aliq dixerunt aquā lactis duplicis fore ſube:quaꝝ vna ē aquea inſipida ꝛ hec frida ꝛ hu. Altera ꝟo cholica nitroſa acuta ꝑ quā apit:abſtergit ꝛ purgat:ꝛ ea cal'a eſt ꝛ ſic. qd vł i ꝑmiſſis inuere. A. ℂSꝫ bis dōm ꝙ ſi h nā calitatis ꝛ acuminis ei a dn̄o infuerit:nō ē vt teſtat⁹ ē Gal. frida ꝛ hu. qd aūt de h amplius oñdet ex dōis.

Propter tertium qdē ſciēdū vt dicatur cū Ga. de farmacijs ꝙ aqua lactis ꝯtēperati quocūqꜫ mō ſm ſeipſaꝫ frigida ē ꝛ hu. ꝛ demū ꝯdictioni in ſe ex alimētis dicat ipſi⁹. Dico aūt ſm ſe q̄m pōt ꝑ artificiuꝫ ex̄ctionis aq̄ caſei nā i cal'aꝫ ꝑmutari. Elicit.n. ſepi⁹ ex lacte a ſubijs duabus ſepata reliqs:vtute coaguli cali entꝭ ꝛ ficci qd alterat ꝛ mutat aquā hꝫ:ꝛ ea ſeꝝ tūc dr̄ queadmodum ſpma mēſtruali. ℂSꝫ aliqs obuiabit:qꝛ eadē rōe deberet piguē ſbam ꝛ caſeatā lactis imutare. ℂAdhuc hꝫ coaguli q̄ẗitas ē modica valde lactꝭ re^{ti}. igredit ēt caſeū nō mole ſꝫ magis vtute ꝛ vapore ceu ſpma embryonē dr̄ia.36. ℂDōꝫ ꝙ aq̄ſitas lactꝭ cū ſit ſbe ſubtilioris ꝛ h pluſ recipiat paſſiōis. febriū.ꝛ 2ª ꝑmis. Alie ꝟo due ſbe ſunt groſſe ꝯpactiores iſta nō tātā recipiēt imutationē a coagulo cū actus agētiū in mā̄m ꝯcidat diſpoſitā. ℂAd aliud dōm ꝙ lꝫ coagulū lacti imiſſū ſit pauce q̄ẗitatis:ē tñ de nā ꝑn^{or} vigore potēs. ſic enim agit i lacte vt ſpma i mēſtruo dr̄ia ꝑtacta. Ebulitionē enī quādā fere ꝑ viā putrefactiōis iducit vñ ꝛ caſeus multotiēs ide alterat ſapore. ℂPōt āt hꝫ aq̄ſitas ex lacte deriuari ꝑ aliqd fridū ex ſucco vuaꝝ acerbaꝝ ꝛ tūc ꝑmanet vt eſt frida ꝛ hu. Coagulat.n. lac ex multꝭ ſubijs eidē imiſſis:vt flore flomi buſſuri:ꝑſſura: lacte ficuū:carthamo ꝛ hꝫ. vñ A. aīaliū lac ficuū coagulat lac. Eſt aūt artificiū tale ſeparādo aquoſitatē ex lacte vt habeat vas rotūdū ceu cucurbita maior ꝛ in ipſuꝫ lac imittat cū lapillis rotūdis torrētis ꝛ diutiſſime cōtūdatur. deinde manu ſuba q̄ ſupnatat vnctuoſa educatur ꝛ deinceps fortius itidē cōquaſſetur donec abijciatur tota. ꝛ demū per colationeꝫ forte aqua ſepetur

Coll'r. l. c^{ne}. 44 circa ꝑn^m.
Ca. 444. poſt ꝑnci^m.
ca. 127. in ꝑn.
Capi. de lacte ante me.
2° ſimp. ca. ꝑpo
Cō. apho. 25. in ꝑn°.
Doct. ꝑª ca. 3. a ite mediū.
Ca. 340. v. fi.
Arbor ꝑ° cō. 24. añ me.
2° ſimp. cap. ꝑ prio.
Arborum 5ª apho. 65.
Diſti. 3ª ca. 5. verſus finē
Cap. 4. ꝑ° me.
Trac. 2. cap 3. circa ꝑn^m.
T. cō. 41. i ꝑn.
Collr.
Ca. 16. añ me.
Capi. de ptiſi in medio.
Diſt. 6ª cap. 2. in ꝑncipio.
Cap. 29.
Ca. 35. in ꝑn°.

Ca. 26. i ꝑn°.
T. c^{ne}. 44. in medio.
Diſti 3ª cap. 5. verſus finē.
Ca. 25. in me.
Diſti. 3ª cap. 5 verſus finē.
Cap. ꝑ° in fi.
Doct. 2. fñ. ꝑª ca. 3. iuxta fi. ꝛ ca. 16. in me°.
3° de aīalibus ca. 3. ver. fi.

A

Trac.2.ca.10. in me. et trac. 4.ca.7.p⁹ me. b ſuba remanente caſeata. vñ 4⁹ pma. Aq̄ caſei acce/pta a dogo poſt colationē vehementē: que pprius aq̄ lactis appellat. Q; aūt in ſe ac talr extracta aquoſitas h ſit frigida et hu. v₃: qm̄ lac totū vt dictū eſt: frigidu₃ eſt et hu. ita vt ſuba pinguis ſit equalioꝛ et caſeata ifra hāc in cōplonis eq̄litate. ſ₃ ſi aq̄ lactꝫ eēt calida tūc cū butiroſa ſuba ſit calida tēperata: ia₃ lac pp eius duas ſubas calm foret: cū ſuba caſeata modice frigiditatis

2⁹ can. 2. tract. ca.127. i pn. ēt exiſtat. ¶ Hic aūt foꝛtaſſis rñderet. A. cū ponat ca/ ſeū recētē frigidū et hu. in 3⁹. d. reliq̄s duas ſubas ipm verſus frigiditatē tm̄ imutare vt et fridu₃ lac reddaf. Adhuc cū opatio in foꝛme cognitionē deducat illud q̄d ſiti₃ febꝛicitātiū acute mitigat: ethicos ifridat: fri/

Trac.2.ca.10. in medio. gidū exiſtit. Tale ꝟo ē aq̄ lactꝫ. vñ 4⁹ p̄ᵃ. q; pueniēs eſt ad ſedādū ſitim acute febꝛicitātiū eſt foca factū ex pa ne ſimile cū aq̄ caſei excepta ex dogo poſt colatione₃

Trac.3.cap.4. in pncipio. vehementē. Et ibidē. Aq̄ lactis vaccini de quo excꝰtū eſt butiꝝ infrigidat ethicos: q̄d q̄s foꝛtaſſe ipediet: q: l₃ mitiget ſiti₃ et ifrigidet hos vehemēter iflāmatos: nō tm̄ alios. ¶ Cui dōm q; nō valet ſ₃ potius oppᵐ cu₃ calidius ſemicalm calefaciat reliquo āplius fridioꝛi: itaq₃ lactis aqua frigida ē et hu. ¶ Ad id aūt q̄d idu/ctum ex alimentis denuo dicēdū q; illic cōparatur aq̄ humida vel ſerū lacti acetoſo: et nō coꝛpoꝛi tpate com plexionis et tūc cala eſt pꝛo certo: etſi frigida ſit eq̄lita

Diſti.3.cap.5. verſus finē. Coll' lib.3.ca. 14. poſt pn. et iuxta finē. tis cōparatione: farmacoꝝ 4⁹. Et ego qde₃ nō ignoꝛo q; medicoꝝ alij cū Gal. ēt de alimētis aquā caſei vidē tur magis calidā et ſiccā ſentire. fit tm̄ ſancitū nunc cu₃ quarto farmacoꝝ frigidā foꝛe et humidam.

Propter quartum quidē dōm ſiqde₃ ad pmos: q; ipſi fue runt illiꝰ opinionis aut aquā lactis audiūt p coagulū ex lacte deriuatā vel q; aliquā ptē cholica entē in ipſa reſpexerūt. ¶ Ad aliud dōm q; lac mulieris hēat nō paucū ſeroſu₃ expurgatiuū nā reſpectu nouiter nato/rū et ita gingiuaꝝ vlceratiuū: nō tm̄ coꝛpoꝛis mēſurati

Diſti 3.cap.5. verſus fine. relatione cui cōparaf: farmacoꝝ 4⁹. Aquoſitas nāq₃ lactis ſubtilis penetrat in eoꝝ labia tenerrima et ebu liēs illic vlceratione iducit: et pꝛie qn̄ lac nutricis fue rit lacte cetero calidiꝰ. Eſt et calm hꝰ lac actu et nō po tētia tm̄ vt de quo hic rō. Neq₃ ēt oē expurgatiuū ape ritiuū: ſubtiliatiuū ac ſubductiuū vētris eſt calidu₃ a dñio q̄d hoꝝ aqua oſtēdit oꝛdei. Pōt ēt ſui ſubtilitate id opari vt denotat acetū. Silr q̄dā frigida ſoluūt le/niēdo vel labificādo aut pōdere cōpꝛimēdo vel liq̄fa/ciendo ſeu diſſoluēdo. dñia. 141. Et hec duo ſolū vlti/ma calida ſunt et ſicca. ¶ Ad aliud q̄d dō₃ apparuit. ¶ Ad aliud dōm q; facilis pꝰſio ad igneū nō tm̄ p/uenit ex pte calitatis: veꝝ ēt nō paru₃ ſubtilitate ſube paſſibilis de facili. ¶ Ad aliō dōm q; illa ſeri eductio ex lacte fit p coagulū q̄d lactis aquā vt dñſu₃ ad cali/ditatē alterat et ſiccitatē quādā. ¶ Aut dōm q; ſic vri na nō ē cala reⁿ ſanguinis vel cholere: ita lactis aqua relone butiri ſed caſei tm̄. Sit itaq₃ id queſitū ſic pꝛo/babiliter tactū. ¶ Differentia. cxlix.

Quod menta ſit frigida oſten

Pꝛobl⁹.2. ditur: qm̄ illud eſt frigidū q̄d ifrigidat. ea ꝟo infrigidat. vñ pbl. 20. Propter q̄d di: mentā in bello neq₃ comedas neq₃ plan/tes. q̄d ſoluēs inq̄t. Aut q: infrigidat: q̄d declaf ſper/matis coꝛruptio q̄d eſt pꝰiū ad foꝛtitudinē et audaciā

Doc.p⁹cap.2. poſt pnᵐ. exñs gñe idē pꝛioꝛi: et p 3⁹. Mente ineſt virtus ſangui nem coꝛrūpendi. ¶ Adhuc mēta eſt ſapoꝛis ſtiptici h aūt frigidus. dñia. 145. Cū a ſapoꝛe ſufficiēs rei ſumaf

2⁹cap.496. in pꝛincipio. Cap.281.c.fi. cognitio. Palin. In ipſa eſt humiditas ſupflua cruda ꝑm. A. 2⁹ et Aggregatoꝛē. Q̄d aūt tale calm hebetās ſibi fridditatē pꝰſociat. Eti. Q̄d excitat appetitū fridu₃ eſt: q̄d acetoſa oñdunt et vlr ſtiptica: viget. n. his frigi ditas et ſic. mēta ꝟo vt tradūt appetitū pꝰfoꝛtat. ¶ Iti dē. Inquūt ſputo ſanguis cū aceto pꝰferre. q̄d āt ita pſi cit fridū: cū cal₃ ſanguinem faciat emanare. apho. 5⁹. Aphoꝛ. 17. et 20.

¶ Ampliꝰ ſi foꝛet cala vnius eēt nāe: cu₃ caliditatꝫ ſit vnū q̄dq₃ vnigeneū red dere. S₃ ſapoꝛes ea ples pnū ciaf hꝛe. Q̄uidā. n. ponunt ſtipticā. Alij amarā cū ſti/pticitate. Nōnulli dulcedinē cū amaritudie dicūt hꝛe. Aliq pōticitatē cū acuitate. Frida itaq₃ eſt mēta.

In oppoſitum ceteri ſunt ab Ariſ. quos vi di ponētes ipſa₃ ſufficiēter cala₃. ¶ Rurſus illud ē calm q̄d liguā cū acuitate ce leriter moꝛdicat. hꝰ ꝟo eſt mēta et eiꝰ maxie folia: ipa eni pticipāt nō modica. Et fulcif: qm̄ ꝑ₃ Aggre. et. A. ē ſbtilioꝛis ſbe olerib⁹ reliq̄s. mēta igif eſt cala.

Propter pꝛimum quidē ſciēdū q; mēta dyoſmō grece appel/lata eſt herba cōiter nota: ens 2ᵉ. vna q̄dē domeſtica. q̄ ſilr 2ᵉ. altera q̄dē latis folijs et acutis calidioꝛ acuta menta romana vel ſarracenica dicta. Reliq̄ q̄de₃ mi/noꝛ folijs cuiꝰ ſuſtis eſt q̄dratus in cubiti q̄tītate fere ſiſimbꝛo ſilis cala et ſic. in 2⁹ cōiter locata. Q̄uida₃ ꝟo in tertiū ipſa₃ extēderūt gradū pꝰſiderātes moꝛdicatio nem feſtinā cū acuitate q̄ eius folijs inexiſtit et apici: l₃ ſtipes ipſius plurima participet ſtipticitate. et iō ſer mones in eius ſapoꝛe repti ſunt vt tactū varij. vñ i ſto machum pꝰfoꝛtādo et vlr ſtipticādo eligendus eſt pꝛe folijs is nō parū ceu in abſynthio ꝑm. A. 2⁹ repitur. et 2⁹cap.2.

ipſa q̄dem coitū excitat. Eſt nāq₃ calida et ſic. cū hūidi tate quadā fere ſupflua. Q̄ue aūt talia vētoſa et vene/ris excitatiua: vt paſtinace demōſtrāt et rape: q̄ q̄dē añ horā coitus ſuppoſita: phibet ipꝛegnationē. vñ Dya/ſcoꝛides. Succ⁹ eius ſuppoſitus añ coitū iter pꝛeſtrin Cap.252.

git genitale: lac ēt coagulat. Cuius pꝰriū ſcribūt. A. et Serapio ſermonē recitātes ipſiꝰ foꝛtaſſe coꝛruptū. inquiūt. n. q; qn̄ in lacte dimittūtur mēte fruſta id nō caſeatur. de qua q̄dē cōioꝛ ē ſermo. Eſt aūt et ſilueſtre mentaſtrū dictu₃ calidius et ſic. et calidius iſto. in ipſo ē reſolutio: calefactio et exiccatio ſupflua ipediēs ma/ioꝛ in fuſte et folijs piloſis. q. et ſubalbidis ferme q̄ ꝑ₃ Dyaſcoꝛidē l₃ nō ſit vtilis ad curā hoibu₃ aut dico nō Abl.f.ſmeᵘ i fine capti. A

tm̄ vt pꝛioꝛ. Repperi tm̄ mirabilē actionē ipſius cōtu/ſi aliqualr et cū oleo calido fricati ſup apoſtema ma/tricis durū. Ipſum. n. ſanauit vrinā pꝛouocando et ſu doꝛes cū humoꝛibus vapoꝛibus pꝛomouēdo.

Propter ſecundū ꝟo ſcieᵐ q; Aꝝ. vt ap paruit ſcripſit mētā p ter alios cōpa ifridaf. ſ₃ q̄d d h i. 3. et. 4. videbif doꝝ.

Propter tertium q̄dem ſciendū q; mēta eſt cala et ſic. et in 2⁹ gra du vt tradūt. Q̄d oſtēdif. qm̄ illud eſt calm q̄d calefa cit ptes frigidatas et exiccat humectatas illi appꝛoxi matas: digōnē pcurat: coitū i fridis excitat. Eſt. n. iſla tiua: vermes necat apata reſoluit. talis āt ē mēta: ſicut cū ſmonibꝰ de ipſa pꝰſcriptꝫ teſtaf expientia certa: q̄d acuitas et moꝛdicatio ſucci ipſiꝰ et maxie apicis eiꝰ oñ/dit. Itaq₃ breuiter oñſu₃ ſit mētā calidā foꝛe et ſicca₃. Eſt aūt talis in 2⁹ dicta gradu cū eiꝰ h actꝰ nō pueniat ad opationes coꝛpoꝛis ipediendas niſi accñte ceu qn̄ multū eiꝰ fuerit et ſepiꝰ iteratū. dñia. 139. Scōs. n. gra/dus ois q̄litatꝫ regimē non trāſcēdit humanū.

Propter quartum ꝟo ad pmū dōm q; foꝛtaſſis tranſlatoꝛ nō retulit itellm ſuū ad mentā iā notificatā. vel foꝛte coꝛruptione trāſlatū q̄d calefacit in id q̄d eſt infridat: q: n. mēta coꝛpa calefacit illa inde icitās ad libidine₃

cū ſit iſlatiua nō eſt vtēda i bello:qꝛ multiplicato coitu debilitarenť corpa adeo ꝙ fierēt timida ⁊ iō inuirilia. ¶Quare dulciꝰ dōꝫ ꝙ mēta ꝑ accńs ifridat ⁊ calidiores ꝑꝑrie ac bellicoſiores eoꝝ.poros apiēdo:ſpiritꝰſubtiliādo:ipſoſꝗ reſoluēdo vn̄ timidi reddunť ⁊ ibecilles. Cal'm.n.accńte ſic infridat iuxta illud.pbl'. 8.plūbū lana calidius ceu fridū inſeipꝫ ꝯuerſuꝫ:⁊ antipiſtaſim faciēs calefacit.phy.8. Per ſe āt nō modicū ꝯfert coitui.vn̄ 3°.20. Mēta ſumpta in ſcōis mēſis ꝑpꝛie ꝯfert coitui.ea nāqꝫ ꝯfortat mēbꝛa ſpermatis valde ⁊ vſus eiꝰ fortitudinē facit ſup ſperma. q̄re foꝛe fit deſideriū. ¶Ad aliud dōm:ꝙ plures reꝝ ſunt etherogenee ꝑp mā̄e diuerſitatē. Unūqōꝗ enī ex plibus ꝯſtituiť.farmacoꝝ 4°.vn̄ alimētoꝝ.ꝑ. In quocūꝗ fuerit ſtiptica q̄litas:q̄ꝫtū iſeipſa ꝯducit ⁊ ꝯſtrigit appꝛopinquātia coꝛpa.pōt tn̄ q̄nꝗ idē coꝛpꝰhr̄e q̄dā calefaciētia ſuaꝝ partiū:q̄dā ꝟo infrigidātia. Eteni cū ab alia rōne res ſit cal'a vel fri.⁊ ſapoꝛis talis aut alterius cū ſapoꝛ cauſeť nō ſolū a q̄litatibꝰ ꝑmis:veꝝ ēt ſcōe coadiuuēt.nō.n.ē icōueniēs q̄litates ⁊ ſapores nō ſemp ſimiles ꝯcidere. Nā medicꝰponit oē amaꝝ calidū.dīa 145.⁊ tn̄ opiū frigidiſſimū eſt amaruꝫ:vbi hꝰdiſſolutio apparet āpliꝰ rōni.ſil'rꝗ ſempuiua minoꝛ ſeu vermicularis frigidioꝛ ꝑcipiť acutioꝛ. ¶Ad aliud dōꝫ ꝙ ea hūiditas nō eſt ſimpl'r cruda:ita vt diſariā exneuꝫ cal'm exterminet:veꝝ reⁿ caliditatꝭ ipſiꝰnālis ⁊ ſiccitatis:ſic ēt in cepe appet ⁊ tapſia q̄ calidiores hūiditate multa ꝑticipāt exnea. Cal'm.n.pleruꝗ hūi.ū āpliꝰ attrahit ⁊ euapoꝛare fac q̄ꝫ valeat reſoluere. ¶Ad aliud dōm ꝙ appetitū excitat ſui ſtipticitate q̄ oꝛificium ꝯgregat ſtōi ⁊ ꝯfortat aut frigidos iuuat ēt calitate ⁊ ſicciᵗᵉ:⁊ in qbꝰhu.abūdāt hꝭ.viget ēt friditate appetitus ⁊ ſiccitate cōtēperatis:cū vltima diſcraſia ꝑpꝛie diſſoluat actū ꝟtutis.apho.2°. ¶Ad aliud ſil'r dōꝫ ꝙ mēta ꝯfert ſputo ſā.ſui ſiccitate ⁊ ſtipticitate remiſſo eiꝰcal'o aceti cōmixtione:⁊ id nō calidioꝛibꝰ pꝛopꝛiꝰ. Pōt ēt iuuare i aliqual'r icitādo ⁊ ſanguinē excreare faciēdo. ¶Ad aliud dōm id veꝝ eſſe niſi foꝛet etherogeneitas materie ipſius.qō oſtēdunt diuerſus ſapoꝛ radicis ſtipitꝭ ⁊ foliꝭ hūiditaſꝗ ipſiꝰſupflua.vel h̄ veꝝ cū calidū fuerit potētius. ¶Differentia. cl.

Probl'ᵉ.19. — Tex.cō.8. — Trac.1.ca.16 in medio. — coll'r diſt.1.ca.3.iur.fi.⁊ cap.4.⁊ li.2.diſti.2ᵃca.7.in me.⁊ lib.3 diſt.3.cap.1.2 ⁊ 3.ca.1.verſus fi. — coll'r cō.apho.51.

Q cicuta ſit frigida oſtenditur

ꝑ democritū aſſociātem eā frigidis ita. Renibꝰipone ſuccū ſtrigni ⁊ poꝛtulace ⁊ iuſqami aut cicute.atꝗ diaſcoꝛidē dicēte. Conios ſeu conion al's haſtas hꝫ nodoſas: ſicut maratrū folia ſilia ferule:ſed anguſta ⁊ grauis odoꝛis ſupꝛa q̄ ſunt capl'a rotūda:vbi floꝛes ſunt albi in qbꝰ ſemen eſt aniſo ſil'e vel aneto:ſꝫ albū:radix eſt ei nō alta. Iſta ſiqdē deſcriptio recte vꝫ adaptari per oē cicutē:niſi foꝛte:qꝛ radix ſatis alta apparet ſeu ꝑfunda:conion ēt in cicutā trāſfeꝛť. Quā ⁊ greci maconā vocāt. Subditꝗ demū Dyaſcoꝛides ꝙ ipſa necē fere infert ſui frigoꝛis nimietate.ſcōo ꝟo de cā papauer: mādragoꝛa:iuſqamuſ ⁊ cicuta iterimūt vehemētia friditatꝭ. vn̄ Serapio Succaran.i.cicuta frida ē ⁊ ſicca i 3°gradu:⁊ ꝫ Ga.ē frida valde:q deinceps recitat oē qō de ipſa ꝑtulit Diaſcoꝛides. A.2°ēt ſuccarā eā dicit:q ⁊ tādē poſt alioꝝ opinionē diuerſaꝫ frigidā ⁊ ſiccā eādeꝫ in 3°vſꝗ ad 4ᵐreferens:poſtea quecūꝗ de ipſa Diaſcoꝛides ſcripſit. Quare macer his ꝑ oia in conio ꝯſonās. Frigida letifere vis eſt nā cicute. Un̄ necat gelidi potantes moꝛe veneni. In ſynonymis ēt ſtephanonis conion exponiť cicuta. Eti. Frigiduꝫ eſt id qō actus ꝑ ſe frigiditatis inducit.hꝭ ꝟo ē coniō ſeu cicuta. Scribunt.n.ꝙ ꝯgelat ſeu ſtupefacit:fluxū ſanguis ⁊ ſpermatis cōpeſcit.piloꝝ ꝑhibet oꝛtū:teſticuloꝝ ⁊ mā̄marū vetat augmētū.heriſipilā cōpeſcit ⁊ foꝛmicā. Eſt ⁊ venenū moꝛtale cꝰ gutta venenū ē puꝝ ⁊ reliq̄ q̄ frigiditatis imēſe afferūt accñtia.⁊ fulciť:qm̄ aīalia ſtupefacit ⁊ ꝑſternit imobiᵗᵃᶦ.vn̄ ſtupefaⁿᵉ aues capiūť manu:ex ꝯfectiōe ꝯfecta ex ipſiꝰſucco:vini fece ⁊ farina. B Que qdē mā magl ē vt i ſuſceptiōꝫ ꝯditi icitenť.itaꝗ ꝑter alia ꝯcludiť coniō ſiue cicutā ſeu ſuccarā fraꝫ foꝛ

cap.119. — In aggrega. cap.330. — 2°cap.666.

In oppoſitum

eſt ꝯſtātinus de gradibꝰ teſtans eā cal'aꝫ ⁊ ſiccaꝫ in 3° gradu. Sil'r. A.coll3 5°.ac ēt circainſtāſ.in nullo.n.bi diſcrepāt in ꝯpl'one aut gradu. ¶Adhuc illa plāta ē cal'a q̄ qdē nō aquatica vel viſcoſa hyeme vireſcit qō dictū eſt ꝑp ſenationes:nenufar:ſempuiuaꝫ ⁊ talia.hꝭ ꝟo nō q̄lis ille ꝑmanens eſt cicuta.cū vireſcat tēpoꝛe ⁊ maxime minoꝛ terreſtris.eſt igiť cicuta calida. Lib. ānero.2. prac.eius. cap.42.rubri. barlarmel.

Propter primū

qdē ſciēdū ꝙ cicuta ē duplex. vna qdē terreſtris: altera ꝟo aquatica. Terreſtris ſiqdē duplex. Una eqdem minoꝛ ramoſa vireſcēs oī hoꝛa fere:ꝑmutatione tn̄ noua:floꝛibꝰꝑuata ſepius petroſilino aſſil'ata. Reliqua ꝟo magna in ſtaturā hoīs eleuata nō paꝝ cōcaua iterius ad modū calami vel ferule:nodoſitatibꝰ qbuſdā diſtincta:i folijs ꝑori aſſil'ata.ſupꝛa quā floꝛes creſcūt ſubalbidi:ſemē ſil'e deferēs aniſo. Aq̄tica ꝟo haꝝ media ſtipite bꝛeuioꝛ imediata ⁊ groſſioꝛ:ac odoꝛe grauioꝛ ⁊ olērioꝛ. Quotiēs autē calidū dicať ⁊ frigidū:⁊ q̄uo h op3 accipere.dīa inuit.15.

Propter ſecundum

ꝟo ſciēᵐ ꝙ auctores in'iſto q̄ſito vt viſum potiſſime ex adinuicē diſſenſere. Cuiuſ qdē foꝛtaſſis duplex potuit eē cā. Una qdē qꝛ pꝛioꝝ pauci vidētur. Conion cicutā audire. Arabes ꝟo pl'es ipſum iuſqamū eē putāt.vn̄ ꝑ ⁊ 3°farmacoꝛuꝫ. Ubi in greco conion habeť. Arabs.iuſqamū trāſtulit ⁊ ibi ꝫm arabē hꝫ Gal'.in ꝑdictis ꝙ iuſqamus eſt cibus turdis ⁊ hoibus venenū. A.2°ꝑ.napellū ſubſcripſit.4° ꝟo ſertā:amplius heſitās inqt Gal'.dicere.5.in ſimpliciū 3°. ꝙ Alfarſas:⁊ eſtimo ipm eſſe napellū aut venenū interficiēs.interficit.n.hoīes ⁊ nō turdos cū ꝑp ipſoꝛuꝫ venaꝝ anguſtiā ad eoꝝ coꝛda nō ꝑueniat niſi vehemēter alteratus.in hoīe āt ſecꝰ:cꝰcā vera notaꝛ:ꝯpl'onū 3°.ex ꝑpoꝛtione agētiū i adinuicē ⁊ patientiū.⁊ iō. A. hāc ab eo 2ᵐſuſcipiens cām ſibiꝗ tanq̄ꝫ furtiue attributā ſilet de ꝑori inquiēs eā. Et dico iſte modus ē q̄dā inuēs q̄ſi Ga.defectū. Quā qdeꝫ cām Halyabbas 2°pquirēs pꝛactice ait nō nocere:qm̄ cicuta vbi grece ſcribiť conion hoīes ifrigidat:vt merulos ifrigidet:illis.n.cibꝰ. Sić nō expedit elleboꝝ cū cibꝰſit turdoꝝ: hoīs ēt eē:vbi monachus trāſtulit iuſqamus nō occidit paſſeres:imo eos nutrit:nō ē neceſſe hoīes ex ell'o nutriri ſicut coturnices.vn̄ 3°cōpl'onū Ga.cꝰ conātur ſeriē iterpꝛetari. Conion ſaro qdē.i.turdo cibꝰfarmacū ꝟo hoī:⁊ oꝛtiſtis ell'us cibus:farmacū ꝟo hoī. q̄ꝫ diſſone igiť ſeriē interpꝛtať Gal'.ſil'r. A.recitatꝭ multis ⁊ oppoſitis opinionibꝰde ſuccaran qd extat tādē ꝯcidit cū diaſcoꝛide i conion ꝫmones recitās eiuſdē. De quo eqdē pꝛactice 2°. Succaramū eſt doꝛmitās letale ex friditate:⁊ qs ex ipſo in vino modicū accipiat ſopoꝛat. Dicūt ēt qdā ꝙ ſuccarā eſt ſpēs iuſqami ſić dictū fuit de conio. Quicqd tn̄ ſit ipm frigidū vꝫ ⁊ venenoſum.vn̄ pbl'.3.moꝛiūtur ſi aliqs pꝛemacreſcēs multū bibat. Aut queādmodū a conio extincto cal'o paulatim ꝑpꝛio:ſꝫ alio mō:h qdem.n.frigiditate coagulat fridū ⁊ hu. Uinū aūt ſua calitate nālem extinguit caliditatē.altera qdē exiſtere potuit cā q̄ ſcribiť in ſynonymiſ.barmel ē herba q̄ iueniť toleti ⁊ ſil'aꝛ cicute.cꝰ

Diſt.1.ca.2.in pꝛincipio. — Diſti.4.capi. ꝑmo in me. — capi.2.in fine. — Trac.1.cap.2. poſt me. — ca.4 in fine. — cap.2.in me. — 2.prac.ca.3. — cap.4. in fine. — cap.35.in numero.129. — Probl.23.ꝑter q ab it ē pꝛrato.

loco ꝯſtātinus poſuit cicutā ⁊ errauit vt dicūt aliqui.
Uolūt.n.arabes ꝙ harmel ſit moduſ rute.vñ Diaſco
Cap.552. rides in fine ſmonis de ruta.Alteꝝ genꝰ rute ē quam
moliꝫ ciues Macedonie ⁊ galitie ⁊ aſie appellāt quā
Lib.3.ca.35 ⁊ mlti harmela ēt vocāt.q̄re Almāſoꝛ.A.2° ⁊ ſerapio
2 cap.34c. harmel.4.ſiqdē.7.Ruta ſilueſtris nō ē harmel ſm ꝙ
in aggre.ca. eſtimauerūt qdā:imo ē ſpēs rute ipſiꝰ ⁊ ꝯcidūt cū dia
69. ſcoꝛide oīſariā lꝫ pla eidē aſcribāt eoꝛ:ſꝫ qcqd ſit i ml/
Collr trac 2, tis vꝛ harmel cū cicuta ꝯuenire attribuīj:vt qs eādeꝫ
1.10.inx.fine. foꝛe herbā eſtimet.In de harmel.n.ſcribit hu.purga/
re flaticos ⁊ viſcoſoſ ⁊ melā.ſilr iebꝛiare tāq̄ꝫ vinū ⁊
ſomnū cāre:ſilr ⁊ cicutā dicūt fla purgare ac qđ gſſuꝫ
viſcoſū.vomitū ēt ſcribūt harmel ⁊ cicutā ꝓcreare.ſꝫ
ꝑcepi eiꝰradicē comedēdo ꝙ ebꝛietatē ⁊ ſōnū iducit.
ples ſiqdē eē id reputāt ſtupefactiōe letifera veneno/
ſa:aliꝫ ꝟo ſpūuꝫ diſſolutione.vñ Circainſtans.Cicuta
ꝟtutē hꝫ diſſoluēdi ⁊ ꝯſumēdi q̄re ea nō vtimur in ite
rioꝛibꝰ:qꝛ venenoſa eſt in ſuba ⁊ q̄litate. diſſoluit eni
tm̄ ꝙ ſpūs inanit:ex quo ſpūs moꝛtificant ⁊ mēbꝛa.

Propter tertium qdē ſciēdū ꝙ vt i ꝑſen
tiaꝝ eſt dicere cicuta ē
2x:terreſtrl.vꝫ.⁊ aq̄tica.Terreſtris ē cala ⁊ ſic.qđ eiꝰ
oñdit effectꝰ.Illud.n.calm ꝑ ſe ēt ē qđ hu.icidit viſco
ſos:groſſos ſubtiliat eos educēs:vꝛinā ⁊ mēſtrua ꝓ/
uocat:cholicā ⁊ vētoſitatē inteſtinoꝝ diſſolone curat.
Epilepticis ſubuenit cū vino decoctū ꝯceptionē ꝓcu/
rat.Si.n.purgata mulier diequaq̄ꝫ.3.i.ſumpſerit ra/
dicis ipſis diebꝰ.40.ꝯceptionē cāt.Et recitauit mihi
dñarū pꝛudētiſſima cū.7.annis nō ꝯcepiſſet q̄ꝫ aliqui
bus diebꝰ vſa comeſtione radicū cicute elixate mino/
ris:maſculū ꝯcepit.Talis āt vt Cōſtātinꝰ:Aui.⁊ cir/
cainſtās ꝺtermināt ē cicuta.Et fulcit:qm̄ guſtātꝫ ipaꝫ
moꝛdicationē ⁊ acuitatē tāq̄ꝫ fere bireꝝ icutit ligue.
Palin.Qđ raꝝ:leue:cito i ignē ꝯuerſuꝫ:calm eſt:cō/
Collr ca.pꝰan plexionū.3.talis ꝟo ē poꝛ vtraq̄ꝫ cicuta tm̄ ꝑericcata.
me.⁊ cap.2.in Eti.Odoꝛ eiꝰ ſeu fetoꝛ magis ē magnꝰ ⁊ hoꝛribil val/
mc.⁊ ca.5.cir/ de:oꝛganū ꝯcutiēs olfatꝰ q̄ꝫ magne calm denotās qui
ca pnm. pꝛauā eiꝰ cōpōnē oñdit ⁊ etherogeniā maxie:qđ ⁊ aſ/
ſa deſignat fetida . Itaq̄ꝫ mihi remittēda ſi occurrerit
melioꝛ ſnia:iudico cicutā terreſtrē calidā foꝛe ⁊ ſiccā.
Cicuta ꝟo aq̄tica idubitāter eſt venenoſa peſtifera vt
expiēꝰ cōpꝛobatuꝫ.quā magis puto friditate occidere
q̄ꝫ calitate:qđ locꝰ inuit nō paꝝ ipſiꝰ frigidioꝛ.Celerri
me ſilr ꝑimit:qđ nō venenū opat:ſꝫ tardiꝰ calm niſi ꝟ
tus ei fuerit ꝯiūcta occulta vt napello ⁊ ſerpētū vene
no:eo ꝙ triditas ē aduerſa nāe ⁊ moꝛtificāſ citiſſime.
Aphoꝛi.19.⁊ Caliditas ꝟo determinās ⁊ amica.apho.5ª.⁊ 4ª p.
23.

Ca.2.pꝰpnm. **Propter quartum** qdem ad pm dōm ꝙ
democritus cicutaꝫ
eſtimauit eē modū iuſqami quēdā: vt ſic interꝑtetur.
Diaſcoꝛidi ēt dōm vel foꝛtaſſis conion nō eſt cicuta vt
exponūt:cū aliꝫ teſtent ipm ſpēm foꝛe iuſqami.vl aliđ
foꝛtaſſe hꝫ exiſtet:aut ꝙ conīō cicuta ē aq̄tica veneno
ſa ꝯceſſa.¶Ad aliud ſilr dōm. ¶Ad ꝯfirmationem
dōm ꝙ ſi aliđ ſtupiditatē ⁊ imobitem videat iducē : nō
oꝫ tm̄ ipꝫ frigidū ꝯcludē.Nā harmel cali.⁊ ſic.i 3° gra
du ſm hos.Id tm̄ vꝛ cāre ſōnū.nāq̄ꝫ imobitem ac ebꝛie/
tatē iducit.ſilr loliū:ſemē canapis:amomū:aloes in/
dū.Uinū foꝛtiꝰ ſupflue ſumptū cala exñtia cānt pꝛedi
cta:qm̄ eoꝝ calitate ac effumatione vapoꝛes mittunt
i cerebꝝ qbꝰ ſpūs ꝑturbant eiuſdē.vñ rō pmitꝰ hebe/
tat ⁊ ſōnꝰ tādē ⁊ imobitas cānt:ita ⁊ cicuta ꝑdcā hēbit
hꝰ iducē mō. ¶Differētia. clj.

Quod **argentum viuuꝫ ſit ca/**
lide ⁊ ſicce cōplexionis oñdit:qꝛ illud qđ
moꝛdicat ⁊ coꝛrodit ꝑtes cali.ē ⁊ ſic.Coꝛ
roſiua nāq̄ꝫ vehemēter ponunt cala ⁊ ſic.tale ꝟo ē ar
gētū viuū.vñ diaſcoꝛides.Uirtꝰ argēti viui ē homici/ Cap.76.
dialiſ pōdere ſuo coꝛrodēdo iteſtina.Quare aggrega
toꝛ.Coꝛrodit oē cui obuiat ex mēbꝛis itrinſecis. Eti. Cap.368.
oñdit cale ⁊ hu.nāe qꝛ illud qđ cito ad aliqđ ꝯuertet
eloꝝ vꝛ nām ipſiꝰ obtinē.talia nāq̄ꝫ ſunt ſymbola faci
lius ſe iuicē trāſmutātia.ſꝫ argētū viuū celerrime me/
diāte fumo ꝯuertit in aerē ⁊ vlr motꝰ ipſius calitateꝫ
teſtat.ois nāq̄ꝫ ꝑficit ꝑ ſe tādē caloꝛe.¶Rurſuſ vꝛ fri
gide ⁊ hūide:qꝛ egritudines cāt fridas ⁊ humidas vt
paralyſiꝫ:apoplexia ⁊ ſiles.qđ ⁊ nomē ipſiꝰ grece ēt
ſm Diaſcoꝛidē oñdit.Appellat.n.idrar gyros ab hy Cap.76.
doꝛ qđ ē aq̄ ⁊ argyros argētū q̄ſi aq̄ argēti:aq̄ ꝟo fri
gida ē ⁊ hu.¶Qꝝ aūt frigidū ſit ⁊ ſiccū leſio quā ner/
uis ⁊ oio mēbꝛis fridis ⁊ ſiccis ifert ⁊ ſenſus moꝛtifi
catio ⁊ vlr vite denūciāt.¶Adhuc attribuit Mercu
rio q lꝫ ſit indꝛns:friditati tm̄ attinet magiſ ſꝫ aſtrolo
gos ⁊ ſiccitati.⁊ vlr nocumēta frida ex ipſo accidētia
ipſiꝰ denotāt friditatē.igit argētū viuū diuerſe fiet na
ture.Ex qbꝰ ēt colligit dicti cuiuſlꝫ oppoſitū.

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ argētuꝫ
viuū eſt metallū cōti/
nue motū termino diffinitū magis ex̄neo coloꝛe albo
lucēti ꝑfuſum.ꝑꝑ nāq̄ꝫ nō adherere tāgēti terreitate q̄
dam ⁊ aqueitate:ac figure rotūditate mouet ꝯtinue.
Aq̄ nāq̄ꝫ ſm auēpace ſemicirculariter mouet vt indi/
cat acceſſio ⁊ receſſio ipſiꝰ.figura.n.ꝯuocat ad motū
Pꝛicipia q̄ꝫ metalloꝝ a diuerſis ponunt diūſa. qdaꝫ
nāq̄ꝫ dixerūt alchimiſtaꝝ ꝑ humoꝛoſoꝝ ipſa cōfici ex
ſpiritibꝰ ſetentibꝰ ⁊ aq̄ viua q̄ ſicca pōt aq̄ noīari.Aliꝫ
ꝟo pnm metalloꝝ poſuerūt nō argētū viuū ⁊ ſulphur
in nā ſua:ſꝫ altera ⁊ in terrā ꝯuerſa. Quidā ꝟo dixe/
rūt metalla ꝯfici ex aq̄ fluēti per meatus terre iueniē
ti ſubaꝫ in viſceribꝰ ipſiꝰ diſſolubilē cui aq̄ ꝯiūcta vnū
reddit coꝛpꝰ.Quidā ꝟo peritioꝝ ſimplr teſtant me/
talloꝝ pnª foꝛe argētū viuum velut mr ⁊ mā: ſulphur
ꝟo ceu pr ⁊ actiuū.Sunt aūt metalla.7.iux planeta/
rū nūeꝝ.Alchimici nēpe volētes eoꝝ reputatā ſciam
occultare platonicoꝝ moꝛe metaphoꝛis loquunt.q̄re
argētū viuū vocauerūt mercuriū ⁊ ſeruū fugitiuū:qꝛ
ſicut mercurius eſt mobilis vehemēter ⁊ ad oēs pla/
netas cū ſit indꝛns ꝯuerſiuus facillime:ita ⁊ argētū vi
uum:ceu ēt mercuriꝰ iſtabilis ſeruos denotās:ſic ⁊ h̄
metallū de quo.A.4.methau.Argētū viuū ē vt aq̄ q̄
miſcet cū terra nimis ſubtili ſulphurea mixtiōe foꝛti
donec nō qeſcat i ſupficie plana ⁊ h̄ ē ex ſiccite magna
q̄ ineſt illi.⁊ iō nō adheret tāgēti. Et ē albedo ipſiꝰ ex
clarite aq̄ ⁊ albedine terre ſubtilis:q̄ ē in eo ac ēt ex ad
mixtione aeriſ cū illo.Argētū āt lune cōparat.qꝛ ſibi
vtcūq̄ꝫ i ſuba ꝓpoꝛtionat coloꝛe ⁊ cōitate.Es āt vene
ri ꝑꝑ coloꝛē ⁊ ipſius cōplicabilitatē.Soli q̄ꝫ aurum
dant ꝑꝑ ꝑcioſitatē vtriuſq̄ꝫ:marti ꝟo feꝝ ioui aūt ſtā
num ⁊ ꝑꝑ nām cōmutabilitatꝫ vtriuſq̄ꝫ ⁊ coloꝛē:ſatur/
no quoq̄ꝫ plūbū ꝑꝑ ſubam ⁊ pōdus ambobꝰ ſilia que
ēt trāſferētes obſeruāt.¶Si āt qs obiꝫciat qꝛ Jeber
in eius alchimia ſolū ponit.6.metalla:nō.n. argētū vi
uum enumerat.vꝛ.n.ipm nō eē ſingulare metallū cuꝫ
mā ſit ipſius.¶Dōm ꝙ nō eſt ſimpr metallū ſꝫ magis
aſſilatione q̄dā ⁊ reductione ſicut ſimplicia reducunt
in cōpoſita in linea directe ſita:qꝛ tm̄ non eſt pure ſim/
plex ſicut māe rō ſꝫ aliq̄ vt oñdet participat comple/
xione iō vtcūq̄ꝫ pōt inter metalla numerari.

Propter ſecundum ꝟo ſciēm ꝙ de iſto
q̄ſito diuerſe repe/
riunt opiniones.Ur.n.ꝙ nā ipſius nō poſſit ꝑcipi ve
lut illa q̄ mercuriꝫ ꝑꝑ ipſiꝰ iſtabilitatē:apparētiā ⁊ oñ
tationē.qdā nāq̄ꝫ ꝓnūciarūt.ipꝫ foꝛe fri.⁊ hu.vt.A.2° 2°cap.47.

in 2° gradu: aliq̄ i 4°. Alij cali. & hu. in 4° ſic cū circa i/ ſtāte Cōſtātin⁹ de gdib⁹ eiuꝫ pctice 2°. Halyabbas ẏo ibidē inqt ipm acutū fore cōburēs. Almāſoꝛis qꝫ 3° ꝙ qn̄ extiguit ardēs ē. Jeber ẏo vꝫ ipm aquā viſcoſā ꝓnūciare p caloꝛē tēperatū vnitaꝫ. apparet ḡ hꝰ qſiti diuſitas. qꝺ ēt difficultatē h̄ iducit ē: qꝛ pauci auctoꝛū ei⁹ apte ꝯplōnē exꝑmūt. ſꝫ qd de h̄ mōſtrabit ꝯnr. — Ca. 48. nume/ro. 501. Cap. 34.

Propter tertium qdē ſcie̅ᵐ ꝙ Jeber po/ ſuit ipm hꝰ exiſtere vt dictū imediate inqens demū. Argētū viuū manifeſtū ē ꝙ mercuri⁹ appellat̄ antiquoꝝ vſu ē aq̄ viſcoſa i vi/ ſcerib⁹ terre ſube ſubtili albe ticte p caloꝛē tēperatiſſi mū vnita tali vnitione p̄ mima q̄uſqꝫ hūiduꝫ ꝯtēperat̄ a ſicco & ſiccū eq̄l'r ab humido. ioqꝫ fugit ſupficiē pla/ nā de facili pp ſui aq̄ hūiditatē. qꝺ foꝛtaſſis apꝺ Ari. ſtare nō pōt cū dictū ſit metau. 4°. ꝙ aq̄ liqdoꝝ mime iſpiſſat̄ ſola pmanēs niſi friditate ipſaꝫ ad terrā ꝯuer tēte. caloꝛe nāqꝫ nullo elixabilis ē mō. ¶ Adhuc non adherere tāgēti accidit pp ſubtile terreū qꝺ eſt in ipſo ceu ꝑinductū ab. A. Eſt āt argētū viuū ſic mālꝫ eoꝝ ſuba & velut mēſtruū mulieris ex q̄ virtute ſulphuris ipm digerētis & adurētis metallū h̄ gn̄at. Qn̄ āt ꝯuer ti incepit ad hꝰ ſpēm educit̄ glādulo ſuꝫ ꝑmitus: de/ inceps paulatim ꝯſtare icipit & ꝯuerti. Jn ipſo quoqꝫ ḟm ſapiētes due repiunt̄ ſube dintes. Una qꝺ aquea: reliq̄ ẏo terrea: & hoc qddā ſulphuris hꝫ. ſic igit̄ argē tū viuū pōt 2° ꝯſiderari. aut q̄ꝫᵐ ad ptē terreā ſulphure am: & ita calitate pticipat & ſiccitate q̄ extictiōe ac ſub limatione cali di potētj manifeſtat̄ hūida euapoꝛatiōe aquea: & iō dcm̄ ē p Almāſoꝛē ꝙ extictū ē ardēs & vſti nū. & Halyab. acutū. i. ſublimatū ē cōburēs. vn̄ A. 2°. Sublimatū ē iterficiēs pp vehemētē icīſionē. ipſuꝫ. n. ḟm Aggregatoꝛē ſic ignis adurit. Aut q̄ꝫtū ad ipſius ſubam aquoſaꝫ q̄ velut mā ei⁹ exiſtit q̄ ſtatiꝫ cal'o ꝯci tato euapoꝛat i fumos ob impfectā ipſi⁹ mixtionē cuꝫ terreſtri ſulphureo. & h̄ egritudines & alia inducit fri giditatj nocumēta. vn̄ A. Ei⁹ vapoꝛ facit accidē paly/ ſim & tremoꝛē. Et abugerib: fum⁹ ē nociu⁹ valde. nā/ qꝫ ipſi⁹ aſſiduatio ōſtruit neruos & iducit palyſiꝫ & au fert ſenſuꝫ & motū: viſuꝫ deſtruēs & auditū: oꝛiſqꝫ feto rē ēt ḟm. A. iducēs cū dētiū putrefactiōe: vt mulieres fucantes oſtēdūt. & ad hanc qdē eius partē reſpiciens ipſe fridū ꝓnūciauit in 2° gra. & humiduꝫ. Appet itaqꝫ ex his aiaduertēti qd ē dōm. Monachꝰ tn̄ in h̄ ſicut i multis vꝫ excedere: cū calidū foꝛtaſſis in 4° gra. nō pa tiatur ſecū humidū: in equali ſaltē quo ad tēperamē/ tū relatū: de quo dr̄ia. 138. qꝺ ēt declarat̄ per reliq̄. Ui demus nāqꝫ mixta plima ex ſubijs diuerſis cōſtructa ḟm vnā ſubam: vt ca. & ſic. nitroſam vētrē ſoluere. ḟm ẏo alterā terreā ſtipticā eūdē ꝯſtringere vt mōſtrat̄ in caule & lēte: alimētoꝝ ꝑ. Ueritas ēt q̄ſiti nō paꝝ appa ret ꝯſiderato mō ꝯſtructionis argēti viui ꝯdīti. Dya/ ſcoꝛides nāqꝫ ſcribit ipſius qꝺdaꝫ ꝯfici ex minio & ci/ nabꝛio alias canauaria. mittit̄ eni in cacabuꝫ teſteū & ferreo coopculo pfecte munit̄ poniturqꝫ i foco & poſt duas aperit̄ hoꝛas: & qꝺ coopculo ibeſerit collige: qa hoc argētū eſt viuū. id tn̄ nō recitat Aggregatoꝛ. Ali/ ud qdē argētū viuū eſt ḟm. A. qꝺ ē purgatū ſeu extra ctū ex minera ſua & viuū inuētū. vn̄ Dyaſcoꝛides. Etiā īuenit̄ i metallis qn̄ colligit̄ argētū & audiui ipſe mul totiēs aquā currere de mōtibus. Eſt ēt 3ᵐ qꝺ extrahit̄ ex mōtibus i lapidib⁹ minere ſue in q̄bus gn̄atur per aduſtionē cū igne ſicut de lapide auꝝ euellit̄ & argen/ tum. & h̄ pp acumē dr̄ eē de gn̄e venenoꝝ. ¶ Sꝫ tunc qs dicet aurū ēt argētū ſic extracta foꝛe acumine pni/ cioſa: & ꝓprie auꝝ: cū tn̄ magis ſit tpatū. ¶ Dōꝫ ꝙ ali ter h̄ mā eſt diſpoſita & illa per ignē: qꝛ aliter patiēs vt

Text. cō. 21. & 32. — 2° cap. 47. — Cap. 368. — Ubi. ā. imci⁹. — Ca. pe⁹nī me. — Cap. 76.

ſudoꝛ & virus oſtdūt: & humoꝛes ac mus napelli & ipē. ſic itaqꝫ illō qꝺ ignis artificio ꝯſtruit̄ ca. erit & ſic. ma/ gis. qꝺ ẏo nā ꝓducit̄ plus friditate pticipabit & hūi/ ditate. Ex qb⁹ ēt diligēs itell's poterit q̄ſituꝫ termina re elegāti⁹ tn̄ mō anterioꝛi. neqꝫ valet vt idicat pomuꝫ qꝺ dicit circainſtas quoſdā auctoꝝ poſuiſſe friduꝫ in 4° gradu qꝛ eſt valde frigidū actual'r: qm̄ medici non ꝯſiderant tale in his q̄ coꝛpoꝛi occurrunt ḟm actū vel apparentiam verū ḟm virtutē & per ſe intelligunt.

Propter quartum ẏo ad ꝑᵐ qd iā dōꝫ apparet: qꝛ ḟm par tem terreā ſulphureā cali. eſt & ſiccū. ¶ Aut dōm ipꝫ coꝛrodere qꝺ ei obuiat q̄uitate. ḟm tn̄ 2°. A. h̄ verbuꝫ nō eſt cōpꝛehēſum. ¶ Ad aliud dōm ꝙ non ſeqtur ꝙ pp hoc ſit calidū & humidū qꝛ illud qꝺ euapoꝛat i ſu/ mū nō opꝫ ꝙ ſit calidū ſaltē pſe ſꝫ potius aqueū calo re agitatū velut vapoꝛ aq̄ radijs celeſtiū calefact⁹ de/ ducitur ſurſum. ¶ Ad aliud dōm ꝙ mot⁹ ille ſibi non ineſt mox a cal'o cū alia eo nō moueantur ꝯtinue cali/ dioꝛa: ſꝫ magis pp ſubtile terre qꝺ in ipſo cōmixtū eſt cū aquoſo: & terminatū quodāmō: iō & ſupficieꝫ deſpi cit planā fugiēs de facili. ¶ Ad aliud ſil'r qd dōm vi/ ſum. qꝛ pp aquoſitatē frigidā ipſius & hu. i fumos miſ ſam accn̄tia cāt pdicta: iuxta quā nomē ſibi fuit ipoſi tū: qꝛ h̄ manifeſtioꝛ eſt terreitate. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nō ledit neruos & alia ſicca rōne ſiccitatj ſꝫ magl frigi ditatis quo datū mō: hūida ẏo hūiditate ledit. ¶ Ad aliud dōm ꝙ aſcribit̄ Mercurio pp id qꝺ dictum ꝑ & non pp ꝯplōnē: cū auꝝ ſit tēperatū & ſol calidus & ſic cus & ſaturnus fridus & ſic. plūbū aūt frigidū & humi dum: mars quoqꝫ calidus & ſiccus: ferrū frigidū. Ei⁹ aūt cōplexio in actiuis nō inuenit̄ ſufficiēter a peritio ribus expꝛeſſa. ¶ Differentia. cliij.

2° ca. 47. i fine

Quod colloquintida nō mul/ tum teri debeat: mōſtrat̄ p ſerapionē ſim/ pliciū. ¶ Rurſus. 3°. 16. Recipe collognti de ſane nō ꝯtrite. Eti. 10. pꝛactice pꝛecipit Sa. q̄ ſolubiliuꝫ ſunt antidotoꝝ medicamina medio/ criter ꝯteri: qm̄ ſi diligēter terent̄ minus opant̄. Et id re. ſa. apparēs 4°. Hꝰ ẏo ē collogntida: cū non poſſit ſui amaritudine in decoctionibus aut ſyrupis vel pul uerib⁹ ſumi: veꝝ poti⁹ i pillulis. ¶ Adhuc 2° ꝑ. Dium medicinaꝝ in q̄rū cōtritione elaboꝛat̄ ſupflue opōnes deſtruunt̄. hꝰ ẏo tritura facit vltia. Rurſus q̄ vltime trita nō poterit ablui & abſtergi ſui penetratiōe ex vil lis vētris & iteſtinoꝝ. qꝺ aūt tale excoꝛiationeꝫ & apa cābit. Et firmat̄. qꝛ qꝺ multū terit̄ ſui ſubtiliꝰ vētrl vil lis & iteſtinoꝝ adheret & iuiſcat̄: qꝺ āt hꝰ & ꝓpꝛie qn̄ fuerit amaꝝ excoꝛiat pꝛe ceteris & vlcerat. hꝰ qdē eſt collogntida vehemēter ꝯtrita. ¶ Ampli⁹ ſcamonea ē ſolutiuoꝝ maximū. ita vt ḟm Democritū ſit anthoma tice laxatiuū. & iō ſꝫ Meſ. ipſi⁹ opatio ē vt ea q̄ furio/ ſi. ſꝫ ſcamonea nō multū ꝑcipit̄ ꝯteri & ꝓpꝛie anthioce na bona. Et fulcit̄: qm̄ meçereon ſolutiuoꝝ violētū ꝑ cipit̄ nō ad multū teri. vn̄ pctice 2° & Aggregatoꝛ. Te re meçereō nō ſubtiliſſime ne foꝛte villis vētrl & iteſti noꝝ noceat adherēs. Jtidē Meſ. Trituratio ois q̄liſ/ cūqꝫ ſit oꝫ vt fiat cū faciliꝰ & ꝯmēſuret̄ ſubijs terēdoꝝ. laboꝛioſa nāqꝫ reſoluit ꝟtutē: id āt aduenit in ad vltiᵐ triturādo. Nō igit̄ multū collogntida erit terēda.

Ca. 266. &. fi. — Trac. 4 ca. 4 in pa. — Ca. 3. cir. pn — Poſt mem. — ca. 5. poſt pn — 2. ſimp. rubꝛi/ ca ꝓpꝛia. — cap. 54. nume ro. 504. — ca. 346. &. fine — Li. 1. interi. 2ª ſū 2. ca. 4. i fi.

Quod autem nō paꝝ ſꝫ vltime debeat ꝯteri: ſapit Serapio bꝛeuiarij 7° Eti. foꝛte ſolu/ tiuum pp leſionē inde potētē ꝯſurgere ꝑcipit̄ ꝯſolari. ſꝫ trituratione pficit̄ grādi. Ea nāqꝫ malitia ſedat̄ laxa tiui. qꝛ non quotiēſcūqꝫ minoꝛat̄ coꝛpus ipſius ꝯſer/ uat ꝟtutē ḟm ꝓpoꝛtionis minoꝛationē: imo pol'e ſit vt

cap. 2 pᵒme.

diminutio corpis pueniat vſqꝫ ad terminū vt vlterius nihil pprie actionis iducat cū ſit minimā carnē repire Tex.cō.38. phicoꝝ p̄. Forma.n.nālis vt agat debitā ⁊ pciſā q̄ti tatē expoſtulat in mā.vñ nō eſt neciū ꝙ ſi vt⁹ aliqua vt decē viri deferāt aliqđ onus p leucā in die: ꝙ illoꝝ medietas ceu illoꝝ.5.p mediū.imo qđ plus id nō po/ li.5°p⁹p̄n^m. Tex.cō.37. terūt mouere.2⁹p.⁊ phicoꝝ apparēs.7.Uirt⁹ nāqꝫ vni ta fortior eſt diuiſa. ¶ Rurſus ars ſuffragaꝰ nāe. Co/ loqntide aūt nā ineſt a partib⁹ remotis vt a iūcturl ex tremoꝝ educere: qđ vō vltime tritū in extrema valet ampli⁹ puenire: qđ pp expedit cologntidā vltie pteri.

Capi.208. **Propter primum** qdem ſciēdū ꝙ colo/ quntida ſm Diaſcori/ dē eſt plāta emittēs ramos ⁊ folia extēſa ſup terrā: ſilia ſimp.rubri' pria. bis q̄ cucurbite domeſtice alba piloſa ipſaꝫ adurentia inciſuras hn̄tia. Uñ Meſ. Per ſe vocāt eā cucurbitaꝫ deſti q̄ ēt fel terre appellaꝰ: eo ꝙ i toto ābitu ipſi⁹ her bas iterficit exñs vt venenū illis: ⁊ iō arabes vocant eā necē plātaꝝ: ⁊ pducit fructū rotūdū pile ſilem. eſtqꝫ vehemēter amara cōpoſita ex ptib⁹ igneis ⁊ terreſtri/ b⁹ aduſtis plm̄. Et ē duplex: maſcl'us ⁊ feia. Eſtqꝫ h̄ vil loſus: lanugioſus: ḡuis aſpitati attinens ⁊ nigredini. Feīa vō laudaꝰ ⁊ coll'r i autūno ⁊ ꝓpe qñ expoliata ci/ trinitatē acqſiuit. c⁹ qdē plāta qñ fuerit ſingl'aris i lo/ co aut fruct⁹ ipſi⁹ in plāta eſt pniciōſus. tota nāqꝫ mali tia ⁊ violētia coll'r in ipā. Eſt nāqꝫ canō ꝙ medicinaꝝ laudabiliū bn̄dictaꝝ q̄tūcūqꝫ eaꝝ fuerit plm̄ in loco a ſui remitti euenit bonitate ipā in pl'a ſeqſtrata. in op poſitis vō ꝯriū. Utimur aūt pulpa ſiue ipſi⁹ adipe: pro priuſqꝫ ſb̄a viſcoſum attrahit ⁊ a locis remotiorib⁹ vt iūcturis. Eſt aūt trituratio corpis i pl'es ptes ſeqſtra/ tio q̄ diuerſificaꝰ q̄titate ⁊ nūo ſm ꝙ plus aut minus laboraꝰ in ei⁹ tritura. Et ipā qdē eſt triplex ſm varie/ tatē ſb̄e teredoꝝ. nā ſb̄a groſſa hꝫ pteri maxie: ſubtilis mime. mediocris vō medie. Tritura qꝫ qntuplici ō cā videꝰ fieri. Una qdē vt melior fiat pmixtio ⁊ ſigillatio medicinaꝝ adiuicē ſic̄ expetit in tyriaca ⁊ in alijs ſo/ lenniū pfectionib⁹ vt ex eis reliq̄ pſurgat nā. nōnulla vō vt velocitas penetrationis medicīe acqraꝰ: qđ op⁹ fit qñ ad ptes lōginqores oꝫ puenire pp qđ lapidē ema thitē ⁊ corallū oꝫ vehemētiſſime pteri cū medicis pul monis. Alia qdē vt ꝓpetas vlla medicine adipiſcaꝰ q̄ Poſt me^m. actionē alteri⁹ iducat maneriei: apparēs 4°ēt de re. ſa. q̄ in cimino acqriꝰ qñ.n.paꝝ pteriꝰ educit p ſeceſſum. qñ vō maxie q̄ debilitatū p vrie meat⁹ euāt. nā qñ me dicia fuerit debilis nō potēs feceꝫ educē: ſubtiliatuꝫ ſe 1°.x.c.5. ante medium. Li°.1. item 2° ſū.2.c.4.i me. ad vrinas pūertit. vñ. A. ⁊ Meſ. ſm Ga. Inſtiti in vlti ma puluerizatione cymini ⁊ cū eēt ſolutiuū factuꝫ eſt puocatiuū. Quarta vō vt malitia remoueaꝰ a medici na ⁊ h̄ in ſe. q̄ ſit violēta ⁊ nāe inimica. ⁊ hac de cā co Ca.3.in me. Ca.16.p⁹p̄n^m loqntidā teri oꝫ extreme. Aut rōe ptis nobil' ⁊ ſenſibi liſſime cui occurrit q̄lis ē ocul⁹: pſpectice.10. Eſt.n.ſenſi/ biliſſima corpis pticulaꝝ.13. de inge. vñ opꝫ pulueres ſeu alcobol q̄ oculis admiſtranꝰ vltie triturare oino.

Propter ſecundum qdē ſciēdū ꝙ i hac dr̄ia diuſificati ſūt Al.in ar^tis. tracta.ān me. maiores. qdā.n. vt filius Sezar ⁊ aggregator cū ſerui tore de farmacoꝝ pparatione inqunt cologntidā non multū terēdā ne villis vētris ⁊ inteſtinoꝝ adherēs vl ceret ipſa. Imaginanꝰ.n. ꝙ ipſi⁹ ſubtilitate in tm̄ pene tret in ptes p q̄s trāſit vt neqat ablui ⁊ abſtergi ab il/ Li.7.capi.12. poſt p̄n^m. 2°capi.131.ān medium. 2°ſimp.cap'. pꝓo ān me^m. lis. Alij vō his opponūtur oio: vt ſerapio abbreuiatō A. ⁊ Meſ. teſtanꝰ.n. hi vna collogntidā fore vltie terē dam oio. vñ. A. Oꝫ vt in eius ptritione ad vltimuꝫ de ueniaꝰ ⁊ neqꝫ ſit aliqs ptent⁹ ꝙ ipſa ſit iaꝫ valde trita. hāc ēt ſerieꝫ exp̄mit Meſ. q̄uis ſerapioni aſcribat. qđ autē ſit de hoc videbitur conſequēter.

Propter tertiū qdē ſciēdum ꝙ tritura tri plex exiſtit. Quedaꝫ nāqꝫ groſſa: alia ſubtiliſſima: nōnulla vō media: qđ innuit A. ex p̄miſſis. Dico itaqꝫ hinc ꝙ tritura mediocris eſt 2°.1.ca.5. poſt principium. In arg. deteſtāda oino qm̄ in ipa ptes remanēt ſenſibiles mē/ broꝝ villis adherētes ita vt difficile ſepenꝰ inde. neqꝫ adeo ſunt ad puitatē redacte tritura vt hac malitia re primaꝰ ſufficiēter collogntide. qđ voluit h̄ ingenꝫ neqꝫ ſit aliqs ptent⁹ vt ea ſit valde trita. vtraqꝫ tm̄ trituratio nū extremaꝝ v̄itatē pōt ptinere. nā dicētes eā nō mul/ tū teri ei⁹ minorē iſpiciūt adheſionē ptib⁹ ide ⁊ facilio rē ei⁹ ab eiſdē eductionē cū alijs in argutꝫ fulciti. Reli q̄ vō acqſitionē icolumitatꝫ ex vltia trituratiōe ⁊ abie ctione nocumēti: q̄s eqdē fulcio magis ipſitiaꝝ ⁊ defē do volēs cū eis collogntidā vltie pteri oio vt ⁊ nulla ps ipſi⁹ ſit manifeſta ſenſui: imo q̄ſi ad mixturā pueiat itell'S ita ꝙ fere minimū vni⁹ alteri⁹ tāgat minimū: et plm̄ q̄ꝫ plm̄. ſꝫ id vltia ſit vt iductū eſt trituratiōe. Uñ 2° ſimp.capi. proprio. Meſ. Mihi videꝰ ꝙ in vltime pulueriꝫata frangatur v̄tus a pmixtione piūctoꝝ ipſi: ⁊ ptrāſit loca viſcerum abſqꝫ impſſione leſionis in eis. ¶ Amp. illud qđ ad/ herēs villis vētris ⁊ iteſtinoꝝ volutionis iſlat vlcerat ⁊ apat eſt ꝓhibēdū. hꝫ vō agit cologntida nō extreme vt aiūt ſꝫ mediocriter aut ēt paꝝ ptrita. Eti. farmacuꝫ opaꝰ in aduſqꝫ plm̄ in fumos ⁊ vapores diſſolutū. dr̄ia 141. Id aūt apti⁹ efficit ptritū extreme. dcm̄ ē.n. ꝙ vlti Uide Auer. in cō. can.pte cura. iua ca.8. ma ptritio iuuat medicinā in ptes penetrare ad quas p̄us nō poterat puenire: ſꝫ cologntida ē qd tale. Et fir maꝰ q̄ cū ſit vt p̄miſſū amariſſima ē groſſe ſb̄e. tale vō dcm̄ eſt abſqꝫ ipſi⁹ ēt impfectione vehemētiſſimam tri turā ſuſtinere. itaqꝫ collogntida eſt vltie terēda.

Propter quartū qdē ad Serap̄. ſimpli/ ciuꝫ qd dōm apparuit. ¶ Ad aliud ſil'r. A. qd dōm ēt viſum. vel loqtur de co loqntida qñ ſubmittiꝰ p clyſtere in colica ⁊ nō p os vt iſra. Libri ēt aliq negatia carēt pticl'a. ¶ Ad aliđ dōꝫ ꝙ veꝝ id: ⁊ iō collogntida ē vltie terēda vt ipſi⁹ obtū/ daꝰ violētia ⁊ attractio laborioſa nō tm̄ ipſi⁹ vt⁹ tolliꝰ diſariā tritura cū ſit violēta ⁊ ſb̄a groſſa. Uel ſmo ille verificaꝰ in q̄mulꝫ cū pauciores ſint medicie in groſ/ ſa ſb̄a adeo violēte. ¶ Ad aliud ſil'r dōm ꝙ deſtruunꝰ .n. aut oio vl' ſm qd ⁊ remittunꝰ ab eo qđ p̄us. ¶ Ad aliud p iterēptionē dōm. Pōt.n. ablui ⁊ abſtergi ⁊ iō nocumēta nō iducē pdicta. vñ. A. docēs cologntidā vl time pteri pcepit ipaꝫ hydromelle p⁹ infūdi deide exic catā teri adhuc ēt ſi nō poſſet vt nō multū trita lauari ⁊ abſtergi: tm̄ tritura vt tactū ibecillitata leſionē nullā aut modicā poſſꝫ iferre ⁊ p̄cipue q̄ doceꝰ cū gūmis ſti pticis iuiſcatꝫ admiſceri vt bdellio: dragagāto ⁊ maſti ce ⁊ hꝫ. ¶ Ad pfirmationē vō qd dōm appuit q̄ vt⁹ ei⁹ tritura remittiꝰ effrenis vt ledere nō poſſit. ¶ Ad aliđ dōꝫ ꝙ nō ēt ſil'e de ſcamonea ⁊ cologntide adipe vl' pl'pa cū illa ſit acuta ſubtil' ſb̄e. C⁹ vis deſtruiꝰ vt ta ctū laborioſa tritura: h̄ āt groſſe extremā ſuſtinēs tritu rā. ¶ Ad pfirmationē qdē ſil'r dōm: aut fortaſſis l̄z in mecereon ēt fuit illoꝝ vt i cologntida opio. ¶ Ad ali ud dōꝫ ꝙ ſb̄a adipis vl' pulpe collogntide: q̄ ḡſſa ſub tiliſſimā pati pt triturationē: pceſſuꝫ ēt eſt vigorē colo qntide vtcūqꝫ tritura diſſolui. ¶ Que aūt alteri⁹ ptis ſuo ſil'r pcedūt mō. ¶ Dr̄ia. cliij.

Q non omnis cura perſi/ ciatur contrario monſtraꝰ: qm̄ aphorſ.5. Aphō.20. Quecunqꝫ infrigidata calefacere oportet exceptis quibuſcunqꝫ ſanguinem futuruꝫ eſt emanare. in his igitur ſaltem inſtantiam recipit ca/ non. ¶ Amplius ibidem. Aqua frigida eſt ⁊ humida Apho.21.

⁊ tñ ponit̃ curare tetanũ replʼonalẽ ex hu. ꝯſtructũ ſta
pti. 2ª. t. cõ. 3. ticis. Eti. Epidimiaꝝ. 6. Dolor dolorẽ ſoluit vñ duorũ
2ª aphoriſmo dolorꝝ q ſimul fiũt ⁊c. topi. 4°. Febri ⁊ obtalmie nihil
apho. 46. eſt ꝯ̃riũ ⁊ tñ plus curant̃ eaꝝ. De re. No ſa. 3°. Labore
Ca. 5° iux. fi. opꝫ laborẽ ſoluere ⁊ 3°. qdeꝫ mega technis. Humida
In medio. corpa cũ humidis: ſiccũ cũ ſiccis curare opꝫ. Ac pmo
Ca. 8 in fi. 3ª. Labor labore curat̃. ¶ Rurſus eodeꝫ 4ª. Non ois
Collʳ doc. 2ª replʼo neqꝫ ois ꝯplʼonis malitia: ſuo medicat̃ ꝯ̃rio ex
capi. 14. ⁊. 15. euone ⁊ oppõne. ¶ Amp. 3° pª. Regimẽ ſubtiliatiuuꝫ
iux. finem. eſt nociuũ ei q hꝫ ſodã cã cibi groſſi pp cholerã. Et eo
Ca. h° in finẽ. dẽ. 16. ſm Hyp. Vomitꝰ qñqꝫ phibet̃ vomitu: ⁊ fluxus
Trac. 2° ca. 7° fluxu. Palin. Calor nãlis calʼus morbos tñ curat cali/
in fine. dos apparẽs p 2ª. Multi ẽt curant̃ forma ſpecifica: cui
Trac. . ca. 13. nihil videt̃ ꝯ̃riũ. ¶ Rurſus. ſcamonea calida ⁊ ſic. cu/
poſt pnᵐ. rat febreꝫ cholʼe huiꝰ tã rõne febris q̃ꝫ mãe. ¶ Adhuc
Doc. 3ª ca. 3° ſi ois cura p ꝯ̃riũ curat̃ morbꝰ nũi ⁊ q̃ꝫtitatis curari nõ
poſt meᵐ. poterit. Cũ nihil i p̃ntis q̃ꝫtitati ponat̃ ꝯ̃riũ. ¶ Amp.
pte. 2ª diuiˢⁱᵉ ſi ea pficit̃ ꝯ̃rijs: erũt in gradu ⁊ mãſione ſibi oppoſita
2ª in medio. in techni. Que aũt talʼr extãt. aut eoꝝ vnum non aget
Tex. cõ. 97. in aliud ſi oino fuerit eq̃litas vel ad furiam pamplius
incitabit. Itaqꝫ non ois cura cõplet̃ ꝯ̃rio.

Ca. 2° in fine. **Cuius oppoſitum** ſcribit̃ de hũana nã.
Apho. 22. apho. 2ª. Nã ex pleni
ca. 3. añ me. tudie quecũqꝫ egritudies fiũt ⁊c. Unde eth. 2°. Medi
cine ſunt inate fieri p ꝯ̃riũ. Eti. Omnis actio eſt a ꝯ̃rio:
Tex. com. 50. pmo de ge. ⁊ cor. ſed curatio eſt q̃dam actio. Eſt igitur
per contrarium egritudinis curatio.

Propter primum qdem ſciẽduꝫ ꝙ cura
eſt puidẽtia ſeu ſollici
tudo alicuiꝰ vt pmaneat in vita nociuo depulſo. Que
duplex exiſtit: vna qdẽ vlis ſeu puidẽtia de aliq̃ mõ q̃/
cunqꝫ: Iuxta illud. Cura hunc. i. puide ſibi. Eſt ⁊ alia
particularis vt hec oppõne pfecte. Procurat. n. ſubm
puta corpus vt in eẽ pmaneat morbuꝫ abſcindere ceu
moralis aiam. Eſt aũt ꝯ̃riũ ſm idẽ genus diſtãtia. cuiꝰ
qdem gr̃a vidẽdum p qũo ꝯ̃riũ ſm Ariſ. ſumat̃ multi
pliciter. deinde q̃lʼr apud Ga. ⁊ demuꝫ qddã in modis
cõtrarij ſubiũgat̃ ex ſmonibꝰ acceptũ medico. ¶ Pro
pter pᵐ huius ſciẽdũ ꝙ: peneſ Ariſ. ꝯ̃riũ inuenit̃ accipi
multipliciter. vne qdem pprie put in q̃litatibus repe/
ritur. in eis. n. veriſſime eſt ꝯ̃rietas poſt locũ vt centri
cõ. 4° añ me. ad circũferẽtiam. Cõmentator. 8. ⁊. 10. mẽtaphy. Cum
cõ. 13. in me. in qualitatibus ẽt ſaluet̃ maxima diſtãtia. Nam vere
ꝯ̃rioꝝ vnũ maximũ ⁊ pfectũ non hñs exceſſum in illo
genere. Reliquũ vo ab hoc diſtãs per oẽ. Quare. 10.
Tex. cõ. 13. metaphy. Contrarietas eſt diuerſa ideſt diſtantia pfe/
cta. Poſita enim ſub eodẽ gñe ꝯ̃ria maxime a ſe diſtãt
⁊ in eodẽ ſuſceptiuo ſimul ⁊ ſm idẽ fore nõ poſſunt in
collʳ pte 3ª ca. p̃ntis. vnde. 11. de ige. Cõtraria ſunt per multũ ad ſein
de oppoſi. in uicem diſtãtia ſm aliqđ vnũ genus. Sic igit̃ de ratio/
medio. ne vere ꝯ̃rioꝝ eſt ꝙ maxime a ſe diſtẽt ⁊ ꝙ ſint in eodẽ
cap. 12. in me. gñe: ac idem: differẽter tñ: habeãt ſuſceptiuũ. Et ideo
t. cõ. 14. ⁊. 17. in talibus ꝯ̃rijs non ꝯtingit vni plura ꝯ̃riari. 10. meta.
Tãtum enim vnũ vni eſt oppoᵐ. Sunt ⁊ alie ꝯ̃rioꝝ ac
Tex. ñ habẽ/ ceptiones. 5. metaphy. Contraria. n. dñr eſſe que non
te ꝯⁿ. poſſunt ſimul ineſſe eidẽ differentium ſm genus puta
muſica ⁊ albedo. Et que plʼm differũt: eo ꝙ in eodẽ exi
ſtant ſuſceptibili vt albũ ⁊ nigrũ. Et ẽt que plʼm diſtãt
eoꝝ que ſunt in eodẽ gñe: vt hõ ⁊ aſinus. Et que plʼm
differũt eoꝝ que ſunt ſub eadẽ ptãte: velut ꝯgruũ ⁊ in
congruũ ſub grãmatica. Et hi duo modi poſtremi ho
rum 4ᵒʳ vidẽtur pprius nomẽ ꝯ̃rietatis importare. Di
cunt̃ etiam ꝯtra pdictos modos 4ᵒʳ ꝯ̃ria cõius. Que/
dam qdeꝫ in talia hẽre. Alia vo in ſuſcipe. Reliqua in
actiua eſſe vel paſſiua. Aut agẽtia eſſe vel patiẽtia: vt
abiectiones aut acceptiones vel habitus ſeu puatio/
nes. In his enim ꝯ̃rietas videt̃ 2° a q̃litatibꝰ cãri. Dñr

⁊ ꝯ̃ria cõiſſime q̃cũqꝫ ſunt ſꝫ vnã cathegoriã diuerſa.
Scõm. n. id qđ ens ⁊ vnũ multiplʼr dicũtur: ſic ⁊ alia
ab his ſequẽtia. Hoc ⁊ eni mõ dicentur ꝯ̃ria q̃cũqꝫ ex
equo diuidũtur quocũqꝫ mõ. Qualʼr ⁊ p̃nta dicent̃ op
poſita. Dicũt̃ ẽt nõ tm̃ extrema extremis ꝯ̃riari: vt po/
nitur. 10. metaphy. Verꝝ ẽt medium ipſis: puta media Tex. cõ. 13.
vox ꝯ̃ria eſt ad vltimã ſicut acutã. acuta vo ad grauẽ:
⁊ fuſcũ relatũ albo apparet nigrũ: ⁊ nigro apparet al
bũ. phy. 5. ¶ Propter huiꝰ 2ᵐ ſciẽdũ ꝙ ppendẽs Galʼ. Tex. cõ. 6.
ꝯ̃rij multiplicitatẽ inqt. 11. de inge. Si nõ vis dicere cõ ca. 11.
trarioꝝ ꝯ̃rias eẽ curationes dicas oppoſitoꝝ fore op
poſitas ceu ſenſit Hyp. cũ Platone: quẽ ſiqdem Plato
neꝫ dicit fore diuinũ ſempqꝫ ſequẽdum: oporteretqꝫ no
mina ꝯtemnere. nõ aũt reꝝ doctrinã: cũ multũ ꝯferat
ad ſalutẽ: ⁊ eoꝝ fallimẽtũ deſinat in pniciẽ. Et ꝙ ſiue
vtamur pprie noibus aut improꝑe: ex hoc nihil plus
vel minꝰ acqritur laborãti. Non. n. in q̃litatibꝰ ſolum:
verũ ẽt in q̃ꝫtitatibꝰ eſt repire hꝰ ꝯ̃rietatẽ quã Ariſto/
telici oppõnẽ appellãt. Non. n. magnũ dñt paruo fore
ꝯ̃riũ: ſꝫ oppoᵐ relatiue: neqꝫ ſimul multũ pauco. Et eo/
dem mõ neqꝫ dẽſum raro: neqꝫ remiſſo intẽluꝫ in p̃ntj. pti. 3ª ca. đ op/
Dia tñ hꝰ ꝯ̃ria ſm Hyppo. noiantur ⁊ Platonẽ facien poſitis.
tes ex ꝯ̃rijs gñonẽ. Inqt ẽt Ariſ. nõ obſeruaſſe ſuã le/
gis in nominibꝰ lationẽ. Cum pnª phy. p puta mãm et Tex. cõ. 48. ⁊
formã cũ puatione poſuerit ꝯ̃ria: que tñ non ſunt q̃lita 70.
tes veꝝ ſƀe. Adhuc ſcripſit 2° de ge. ⁊ cor. igni aquam Tex. cõ. 22.
ꝯ̃riari: aeri vo terrã ⁊ ſi ſint ſƀe. Sunt. n. ex ꝯ̃rijs paſſio
nibus ꝯſtitute. vult quoqꝫ Galʼ. ꝙ curatio p ⁊ p ſe de/ xi. de. ingº ca.
beat̃ diſpõni ſeu morbo. per accñs aũt ⁊ ſcđario accñ 12. cir. meᵐ et
ti. Eo ꝙ morbũ ꝯſeqtur velut vmbra corpus. 3° de ac/ in fine.
cidenti. ⁊. 11. de inge. Et ideo morbo iterẽpto. ⁊ accñs cap. pº. ꝟ. fi.
interimet̃ dñr. Poteſt igit̃ ex hoc accipi ꝙ ꝯ̃riũ eſt du/ ca. xij. cir. pn.
plex. Qđdaꝫ nãqꝫ imediatũ diſpõni per ſe occurrens.
Aliud vo mediatũ alerius gr̃a. ⁊ ꝙ vnũ per ſe ⁊ aliud
per accñs. Unũqꝫ ppriũ ⁊ reliquũ cõe. Et ꝙ in accñti/
bus ẽt poteſt ꝯcedi ꝯ̃rietas vtcũqꝫ ceu fluxibilitas dñs
poroꝝ apertionẽ: ꝯ̃riat̃ detẽtioni eoꝝ anguſtiam dñti.
¶ Propter 3ᵐ vo huius ſciendum ꝙ particularius ac
medicinalius ꝯ̃rie accepto diſpõnis intẽtio triplex repi
tur. Qđdam. n. eſt intrinſecũ: aliud vo extrinſecuꝫ: nõ
nullum vo mixtũ ex vtroqꝫ ꝯfectum. Intrinſecũ vo tri
pliciter diuerſificat̃. Rõne qdem gubernãtis ceu vtutj li 3° tex. cõ. 66.
regitiue nã dicte: de qua in techni. Diuꝫ nã operatrix
exiſtit: medicus aũt miniſter. Unde Meſ. de farmacis
⁊. 8. practice. Nature eſt curare ⁊ nõ medici. Eius. vo Li. 1. intẽ. pª
opus dignius extat aliqd porrigere nãe. Vel ex parte ca. 1. cir. pn. ⁊
fulciẽtis: q̃lis eſt corporis nã dicta ꝯplʼo ⁊ ꝯpõ: ⁊ cõius intẽ 2ª ſũ. pª
vtriuſqꝫ nã vigore tñ pncipalius ꝯplʼonis: cũ ea ſit ꝯpõ c. 1. cañ. 3. cir.
nis ⁊ nature cõis potior cauſa de ꝯplʼonibus apparẽs pn.
p. Complʼo enim pter q̃litates ex qbus ꝯſurgit: pnᵐ
eſt actionis: cum ois tãdem actio pficiatur qualitate. collʳ. c. 9. ante
dña. 60. aut rõne inſtr̃i: puta caloris inati vel ſpũs. Ip medium.
ſe nãqꝫ eſt inſtr̃m nature quo agit ea. Cuius qdem na/
tura eſt nõ ſolum frigiditatem ſibi ꝯ̃riaꝫ qualitate im
pugnare ⁊ deſtruere: verũ etiam caliditatẽ contrariaꝫ
quodãmodo ſibi pportionatã. Mouet enim ipſe ſpm̃
ad expellẽdum nocumẽtum caliditatiſ extranee vapo
rem ipſius. remouẽdo ⁊ ipm reſoluendo. eiuſqꝫ mãm
adurẽdo. Hãc aũt nãm non habet frigiditas. Nõ eniꝫ
impugnat ⁊ deſtruit niſi ſibi ꝯ̃riam aduenientem calidi
tatem. Frigiditatem aũt minime. pter qđ caliditaſ di
citur inata non aũt frigiditas. Et ideo p ſcđa. Non cõ Doc. 3ª ca. 5°
paratur frigiditati ex colcodea corporis. i. datore vite poſt meᵐ.
illud quod comparatur calitati. Contrariuꝫ ſimilʼr ex
trinſecum tripliciter variat̃ vel ex parte quidẽ influẽ/
tie ſuperioris. Interdum nanqꝫ talis ſuperior occurrit
influxus qui aliquo dictorum contrarietatis modoꝝ

ęgritudinē tollit aut minorat:puta luna qñ ꝯiūgit̃ forti aut loco applicat̃ quo iſirmi natales ſtelle fuere illi fortunate vt tactū ſepiꝰ. Aut rõne miniſterij cuiuſdā ⁊ ita medicus diſpõni ꝯ̈riat̃. Eſt.n.ſubmiſter nãe ꝫ alio mediãte vtpote nã opet̃. Nā fortuna q̄ beniuolus qs videt̃ influxꝰ ⁊ artifex ꝑ medias qȯ faciūt opat̃ mãs.
Ca.3ᵒ aſ meᵐ Nã v̊o ipſa ꝑ ſe ipſam tribꝰ cõpleta ꝑticulis ex ſ͞ba.vꝫ. ſpūs:mēbro ſpmatico ⁊ ſ͞ba carnali formali.11.de ige. Uel ex ꝑte inſtr̄i quo infirmi obediētia:miniſtroꝝ ido neitas ⁊ extrinſecoꝝ adaptatio ꝓmpta egritudini aduerſant̃ deſtruēde.vt ꝓmus iſtruit apho. Cõtrariū v̊o ex his cõmixtum eſt morbus morbo ad curationem ſuperueniens per ſe vel arte.vt febris ſpaſmo repletionali.⁊ quartana epilepſie.

Propter ſecundum qdem ſciendū ꝙ oẽs ꝯſenſerūt tandē curā ꝑfici ꝯ̈rio cū ſit artis ꝓnᵐ. ita nãqꝫ dꝫ eẽ notum
c.⁊.com.pᵒ. ceu ianua in domo:q̄ꝫ nullus ignorat. Cõmen.⁊ 2ᵒ metaphyſi. Principiū.n.nullus negat in ignorãtia.q.ne
Colʳ tex.cõ.8 gationis aut pro fama.4ᵒ metaphy. Differēs tñ poſuerunt ꝯ̈riū ſed ꝙ diuerſimode ꝯſtrui ponebāt corꝑa cuꝫ ea poſuerit differēter cõponi. Uł ex eł'ntis his 4ᵒʳ alterabilibꝰ ⁊ paſſibilibꝰ.vt hip.⁊ Ar. Aut oppoſitis.ſicut Empedocles ⁊ aſclepiades. Seu his vt athomis ⁊ corꝑibus anarmis incõpactis.vt democritꝰ ⁊ epicu
Poſt ꝓnᵐ. Ca.pᵒ iux.fi. rus ꝓmis eł'oꝝ ac morbi. Tales.n.morboꝝ ⁊ per ꝯñs ꝯ̈rietatē in ꝯpõne ponūt tm̄:vt anguſtiā poroꝝ ⁊ dilatationem.non aūt in ꝯpł'one vt complo.

Propter tertium v̊o ſciendum:ꝙ canon vl̄is ꝑmanet curatiõis
Li.3ᵒ.t.cõ.83. ꝑ ꝯ̈riū.vt iductū ex vetere ⁊ Ar.vñ in techni ⁊ in q̄ꝫml'tis. Curatio vnū hꝫ modū ⁊ maxie cõem intētioneꝫ ei qȯ ſoluēdū eſt ꝯ̈riū ⁊c̃. Qȯ qdē viſus eſt Ga. aſtruere inducēdo vt cał'e diſpõni fridā fore ꝯ̈riā ⁊ fride calidā ⁊ ī alijs.ſił'r ſimpł'r ⁊ ꝯpoſite. Qȯ ēt ꝯfirmat.11.de ige.
Ca.12.in me. Cõ. apho.22. in ꝓn. ⁊ aphoriſ.2ᵃ. Emperia magis dicēs hoc adeo fore manifeſtū ꝙ rõne indigeat mime. Eſt.n.maxia ⁊ ꝓncipiorū ꝓᵐ artis curatiue. ¶ Principioꝝ aūt nõ eſt rõ.poſterioꝝ fine. Qȯ tñ qñqꝫ conat̃ rõne firmare:qm̄ duobꝰ ꝯ̈rijs eqpotētibꝰ fere applicat̄ adinuicē ex eoꝝ actione ⁊ paſſione mediū qȯdā ꝯfractū ex ambobꝰ neće eſt cõſurgere vt appet ex ꝯiūctione niuis ſeu glaciei ac ignis vel aque feruētiſſime.ꝯpł'onū.i. Nam īmoderatū cuꝫ
Ca.9.pᵒ ꝓn. ſit ꝯ̈riū qȯdā ꝑter nãm vt morbꝰ moderatū v̊o ſ͞ꝫ nãm ceu ſanitas fiet nećio hoc īmoderatū ab altero īmoderatoꝝ ꝯ̈rioꝝ in artis adminiſtratione ſ͞m ꝯ̈riū ad mo
Doc.2ᵃ ca.4. in medio. deratū.i.ſanitatē aduocari. Eti.de diſtempantia ineq̄
Ca.12.pᵒ ꝓn. li.interimunt̃ oia ⁊ corrūpunt̃ a ꝯ̈rijs. Cum igit̃ ſana
Tex.cõ.56. tio ſit diſpõnum interrēptio.11.de inge.per ꝯ̈riuꝫ nećeerit fieri. Itidem ꝯ̈rioꝝ ꝯ̈rie ſunt rõnes.de ge.⁊ cor.11. Sed ꝯſeruatio ⁊ curatio ſunt ꝯ̈ria:cum idē diuidāt ex oppoſito ⁊ oppoſitis debeant̃ ſubiectis. Cum igit̃ cõſeruatio fiat per ſił'e.d̄ia.116. Quare curatio eidē oppoſita ꝑficiet̃ ꝯ̈rio. ¶ Q, ſi qs mordeat Ga.ingens hoc ꝓnᵐ curatiuū nõ debere ꝓbari cū ſit notū ꝑ ſeveniēs ad hñtem.nulla.n.ſcia vl̄is vel particularis ꝓbat ſuū ſ͞bm
Ca.ꝓᵒ iux.fi. A.1.metaphyſi.⁊ Cõmen.2.phyſi. Cum oīs rõcinatio
Cõ.26.iux.fi. ex notioribus ꝓcedat. ¶ Dõm hoc ꝓnᵐ Ga.roboraſſe non inq̄ꝫtum medicus ſed magis vt nãlis.p.per quē ēt modū demr̄ationes iduxit in ꝯfirmationē fulrionis nãe ⁊ nūi eł'oꝝ in ꝓmo eorūdē.vt ⁊ Ar.1.phyſi.diſpu
Ante mediū. Tex.cõ.12. tat ꝯ̈ parmenidē ⁊ meliſſum teſtātes oia vnū eē ⁊ īmobile induēs ſicut teſtat̃ habitū metaphy. Aut nõ eſt inconueniēs ſciam ex qbuſdam poſterioribus ⁊ ſignis
Cõ.26.iux.fi. ⁊ cõ.22.i me. ſuis ſuū declarare ſubiectuꝫ vtcūqꝫ ⁊ maxime cauſas ipſius. Unde Cõmen.2.phy. Impoł'e eſt aliquā ſciam vl̄em ⁊ particularē declarare ſuū ſ͞bm eē:ſiue ꝑ ſignuꝫ ſiue ꝑ demr̄ationē:qȯ nõ eſt ita ī cauſis ſubiecti:qm̄ declarat eas ꝑ ſignū:nõ per demr̄ationē ſimpł'r. Aut melius fuit Ga.in tā breui arte demr̄ationē tacere:ceu ſiluit in aphoriſ. Noſce quoqꝫ ꝙ curatio certa non quocūqꝫ ꝑficit̃ ꝯ̈rio:veꝝ ꝯ̈rio per oppoᵐ eq̄li in gradu. Eſt aūt is q̄druplex cuius qlibet in tres diuidit̃ mãſiones d̄ia.139. Fit ⁊ qñqꝫ opus adiungere gradualitatis ad medicinā extimãdo ꝙ in trãſitu deꝑdat̃ aliqd quãdo pars laborãs iacuerit in ꝓfundo. Iuxta illud techuis. Li.3.cõ.97
Si ita accidat vt.10.qdē nūis ſ͞m calidius ſit exceſſus ⁊ reliq̄. Hoc ēt verificat̃ v̊tute adeo robuſta ſuppoſita vt ꝯ̈riū recte ꝑ oppoᵐ diſpõni ea valeat tolerare. Multotiēs nãqꝫ nec euãamus ꝑ oppoſitū totā repł'onē:neqꝫ ꝑ alterationē ꝯ̈riū conamur deſtruere ex ſibi qdeꝫ oppoſito nãe vigore morboꝝ curationē nõ ſufferēte.vñ ꝑ 2ᵃ. Cū mł'ta egreſſio ab eq̄litate acciderit ꝓportiona Doc.2ᵃ ſ͞c.ꝑ ca.4ᵒ.in ꝓn.
le ⁊ nõ ꝓportionale ab eo diuerſificat̃ iõ ꝙ v̊tus debilitat̃. Et iõ hꝰ ꝓcuratio.11.de inge.obmittit̃ ne ab idiot̄ ca.9.poſt.in
auxilijs detrahat̃ ſanitat̄. Hꝰ aūt ꝯ̈rietatis curationis eq̄litas g̃dualis ꝯfirmat̃ rõne:qm̄ ſi curatio vt oñſum ſit ꝯ̈rio. Et ſi ſimpł'r ad ſimpł'r:⁊ magis ad mag̃:⁊ ma Colʳ.a.c.26
xime ad maxime topico.2. Cura ꝑficiet̃ maxie ex v̊o et vſqꝫ in finem
maxime ꝯ̈rio. Hoc aūt eſt ſ͞m eq̄leꝫ gradus exceſſum. Amp.d̄ia.116.duplex eſt ſił'e.vnū qdē in gñe:alteruꝫ v̊o in ſpē ⁊ nã:in q̄vere ſiłitudinis ſaluat̃ rõ.ꝑ qȯ ibidē oñſum eſt ꝯſeruationeꝫ fieri maxime. Non.n.ſił'e a ſił̄ patit̃.ꝓbł'.8.ita ⁊ rõne ꝯ̈rietatis duplex erit ꝯ̈riuꝫ aſſi ꝓbł'.18.
gnare.vnū.vꝫ.in gñe.alterū in ſpē ⁊ nã ꝑ qȯ maxie curatio fiet ⁊ egritudis deſtructio cū in ipſo potiſſime rõ ꝯ̈rietatis obſeruet̃. Huiꝰ aūt ꝯ̈riū 2ᵐ eſt ineq̄li gradualitatis exceſſu ꝯ̈rie gradualitat̄ exceſſui:ceu añdictū ſił'e 2ᵐ eſt cū ſuo ſił̄ in eodē gradu pūctale. Itaqꝫ ꝑficiet̃ curatio ꝑ ꝯ̈riū ineq̄li gradus exceſſu locatū. ¶ Ad hꝰ āt certā gradus ꝯ̈rietatē exceſſus ꝑuenire nõ poſſumꝰ ita iam ſcia nr̄a foret vt q̄ aſclepij ſiue Eſculãpij reputata Ca.7ᵒ pᵒ ꝓnᵐ
vñ.3.de ige. Ego qdē ſi poſſē nãm vniuſcuiuſqꝫ cogſcere eſſeꝫ eiuſdē ſcie cuiꝰ Aſclepiꝰ extitit. Sed cū hoc ſit ⁊ in medio.
impoł'e ſtudui vt nihil eoꝝ q̄ humana ꝯꝑhēdit nã mõ ꝑtermitterē aliq̄. Nā vnicuiqꝫ nãe humidū ieſt ꝓpriuꝫ qȯdā:qȯ nullatenꝰ ligua ꝑt explicari. Et q̄ꝫuis nõ poſſumꝰ ꝑuenire ad id qȯ eſt certū:admiſtramꝰ tñ nãe artificiali ꝯiectura eq̄le q̄ꝫtum poſſumꝰ ꝑ ꝯ̈riū:ꝯfidendo in ſagaci ⁊ diligēti eiꝰ opere vt qȯ ſuꝑflue additū eſt vltra eq̄lem ꝯ̈rietatis exceſſum ipſa reſecet:qȯ vero minus eſt ſuppleat ⁊ augmentet.

Propter quartum v̊o ad ꝓᵐ eſt dõm ꝙ q̄ꝫtum eſt ex vera cura imediata vt oñſum ꝑficit̃ ꝯ̈rietate:ita vt infrigidata recalefacere oporteret.verūtñ ꝑꝑ timorē accñtis vt fluxus ſanguis futuri ex calefactione poroꝝ rarefactiua ⁊ ſanguis ab ex̄ ductiua ꝓhibet̃ calefactio friditat̄ immediatiꝰ extictiua. Cõiter tñ fluxu poterit calefieri qetato. Licet.n.cura ꝓncipał'r:vt apparuit diſpõnibꝰ debeat̃ ⁊ nõ accñtibꝰ. Nõnūq̄ꝫ tñ ipſoꝝ ꝓcuratio diſpõnū diuertit curationē ⁊ deſtruit. Sicut oñdit colica ex flate vitreo cāta frigidiſſimo:in q̄ ꝑꝑ vehemētiā accñtis:vt doloris:cogimur admiſtrare frida ſtupefactiua ceu filoniū opiū ⁊ hꝰ.d̄ia.24.vt ſenſus tollat̃ a membro:⁊ nõ ꝙ cā remoueat̃ diſpõnis:imo eā hꝰ amplius intendūt ⁊ extēdunt. ¶ Ad aliud dõm.nihil fore ꝯ̈riū eis vno noīe noīatū velut iuſtitia iniuſtitie.ſ͞m nanqꝫ Cõ.57.vſqꝫ fi.
Cõmen.5.phy. Spēbus egritudinis ſpēs ꝯ̈riant̃ ſanitatis ⁊ reliqua.d̄ia.65. ¶ Ad aliud dõm ꝙ loqtur de cura ſoł'onis ꝯtinuitatis:cuius curatio per oppoᵐ eſt vnitio.per ſił'e v̊o reducē in id qȯ ſ͞m nãm fuerat reducere:⁊ tunc caro curabitur humidis ⁊ neruus ſiccis. d̄ia.107. Aut eſt eis contrariū intrinſecum generale:

vt ſanitas ĩ cõi lꝫ nõ ſinglare. Eſt.n. ſanitas ſpẽs ſpãliſſima. dĩa ꝑtacta. ſꝫ extrĩſecũ pticulare vt debita ſex rerũ nõ nãliũ ꝛ medicaminũ exhibitio. ¶ Ad aliud dõꝫ ꝙ ꝯriũ ſumit mediatũ ꝛ remotũ. Uel ꝙ nã regitiua cũ inſtrũis ipſi⁹ vt ꝯplone ac ĩnato calõ hꝫ curationẽ pficit: q̃ poſita eſt diſpõnib⁹ ꝯriari. ¶ Ad aliõ dõm id forte verũ qñ ei⁹ regimẽ nimis fuerit ſubtile: eo ꝙ ẽ cã nocumẽti alio mõ. Nimia.n. puitas comeſtionis in ſoda calda nocumẽtũ affert in ipſa demũ. gñat.n. cholaꝫ ſurſum effumatiuã q̃ nõ min⁹ q̃ꝫ repleti groſſi cibi dolorẽ inducit cũ magis ꝛ min⁹ ad eaſdẽ ĩducat dĩas in techni. Uñ cũ nõ ĩteruenĩat recta ꝯrietas nõ cura ſubſeqt: verꝫ poti⁹ itertuenit ſinthoma. ¶ Ad aliud dõm ſilr niſi tm̃. ¶ Ad aliud dõm ꝙ lꝫ nõ appeat ꝑ ꝯriũ ĩme^{te} fieri. ĩducit tñ ꝯriũ ꝯñr. Aq.n. frida ꝯgregãdo calorẽ nãlẽ iteri⁹ ꝛ antipiſtaſim faciẽs calefacit fortificãdo ĩpm q̃ demũ ꝑ viã ꝯrietatis ꝛ ĩſtrĩ fridos humores ꝛ humidos calefacit ꝛ reſoluit. ꝓbl. appens. 9. Nã ad vltimũ in hui⁹ ꝯriũ iteruenit: lꝫ nõ appeat ꝑ. ¶ Ad alia dõꝫ ꝙ dolor ſoluit dolorẽ ꝛ labor curat laborẽ: nõ ꝑ ſe: ſed ꝑ accñs: eo ꝙ icitat nãm cũ ſpiritib⁹ ꝛ humorib⁹ trãſire de vna pte ad aliã: ita vt nã de loco dolẽte ꝑus remota: h̃ dolor ſedet: ꝛ ſilr de labore cũ nãm ſatagat tranſpirare: ¶ Ad aliud dõm ꝙ lꝫ calor nãlis ꝛ exⁿeus in eo ꝙ calor ꝯueniãt. opponũtur tñ nãlitate ꝛ inãlitate. ¶ Ad aliud dõm ꝙ in actione a forma ſpẽi eſt ꝯrietatẽ ẽt q̃litatũ aſſignare. dĩa. 60. Uel ſaltẽ localẽ q̃ ꝯrietatũ eſt ꝑ^a ẜm cõmẽ. poſita. ¶ Ad aliud dõm ꝙ ſcamonea lꝫ imediate nõ ſit ꝯria tertiane cuꝫ vtraq̃ꝫ ſit calida ꝛ ſicca: reddit tñ denuo ſibi ꝯria ipſam pimẽs. Euat.n. cholerã eãdẽ cãtiuã. Adhuc in tali actione ſaluat etiã ꝯrietas ſit⁹ ꝑtacta: qꝛ ſcamonea vnũ obtinet locũ: nã vo attrahẽda reliquũ. Quod oñdit colere adductio. Qñ.n. ea ꝯiũgit ſcamonee qetat actio ceu in ferro cõſpicit magneti applicato. dĩa. 141. Et forte q̃litatiua. dĩa. 60. Oribaſi⁹ q̃ꝫ aphoꝝ 2ª exⁿeã valde huic ꝑſtat rñſionẽ ingens ꝙ ex añ data humectatiua dieta diagridiũ accipit vires vt ꝙ calidũ ꝛ ſiccũ: ꝛ ꝑ h̃ cholico ſilr ꝯria q̃litate diete inuitet ꝛ deponat humorẽ: ꝛ iõ cibos offerrim⁹ fridos ꝛ hu. vt lactucas: oua ſorbilia ꝛ ſilia. Eꝯrio ſtã calefit ꝛ deponit. Melia vo calefit ꝛ humectat: ꝛ ita deponũtur humores. Sed tũc dicã nõ vtute occulta ſꝫ poti⁹ q̃litate ipſoꝝ erit attractio: qõ plures oneroſe ferũt. Adhuc nũq̃ꝫ traherent niſi ꝑdiſpoſiti cibis. Quod nõ opꝫ lꝫ id ꝯueniẽtius pficiat. ¶ Ad aliõ dõm ꝙ ꝯriũ ſumit cõiter ꝑ q̃cũq̃ꝫ oppõne ꝛ diuerſitate q̃ aliq̃lr in q̃ꝫtitate põt repiri. Aut meli⁹ ꝙ morb⁹ non eſt ſimplr in q̃ꝫtitate ſꝫ in q̃litate: cũ ſit q̃litas ſeu diſpõnãli nocẽs actioni. dĩa. 72. Fundat tñ hꝫ q̃litas interdũ ĩ q̃ꝫtitate ꝯtinua vl diſcreta. vbi hic ꝛ qñ. dĩa. 74. ¶ Ad aliõ dõm ꝙ nõ repiunt oĩno eq̃lia. dĩa. 18. Uel ſi repiant vnũ ſupat aliud frequẽter reiteratũ vt medicamẽ morbũ. Adhuc nã ſupeſt h̃ regitiua medicamini auxiliatiua. Si ẽt incitaret ad furiã modico tpe permaneret illud trãſiens ꝯſeſtim in quod dominãs.

3° ꝑ^a trac. 2. c. 9. in fine.

Li. 3. t. ꝯ cõ. 59.

ꝓbl. 9. ꝛ. 10.

vt. s. ar^o ꝑmõ poſt ꝑn^m.

¶ Dĩa. cliiij.

Q morbi cura ſit forti medicina inchoãda oñdit.

Qm̃ aphoꝝ ſcõa. Scõm ꝑn^m iſtaꝝ egritudinuꝫ a qb⁹ ſperat ſaluari laborãtẽ tẽtare opꝫ maiora offerre auxilia. Et ꝑ Ga. deteſtãtẽ. 5. de inge. Archiſtratẽ incipiẽtẽ ẽt in forti egritudine a debiliori medicamine. Eti. 4° 4^a. Ulcera cũ curant indigẽt in ꝑmis mordicatione. deide g̃datim pueniat ad id qõ eſt leuioris mordicationis. ¶ Amp. qñ nã eſt mlta ꝛ iherẽs ptib⁹ valde grãdi eget medicĩa. vere nãq̃ꝫ eget forti q̃ firmata. aphõ. 4^a. Id aũt euenit in morbi ꝑn°: cũ nõdũ ſit nã vllo mõ mutata. ¶ Rurſuꝫ dĩa ꝑori. Cura pficit ꝯrio eq potẽti g̃dualr morbo: ſꝫ in ꝑn° morb⁹ excedit q̃ꝫtitate ꝛ q̃litate: cũ nullã adhuc euõnẽ aut alterationẽ ſuſcepit a nã. Palin. oẽ leſiuũ mox ꝛ fortiter eſt a corpe propulſandũ: cũ corruptiuũ exiſtat. taliſ vo eſt morbus in ꝑn° ẽt exñs: cũ de rõne ipſi⁹ ſit opõnes eẽntialr ledere. Eti. Qñ nã eſt valida fortis expetit medicĩa. Sic aũt eſt ĩ morbi exordio: cũ nõdũ ſit morbo fatigata qõ ei⁹ indicãt accñtia. Nam circa ꝑn^a ꝛ fines oĩa ẜm veterẽ accñtia imbecilliora. circa ſtatum vo fortiora. itaq̃ꝫ in morbi ꝑn° a forti inchoãdum medicamine.

Cõ. aphõ. 29. in medio.

Ca. 15. cir. ꝑn.

Trac. 3. cap. 2° añ me^m.

3. aphõ. 30.

Oppoſitum

quoq̃ꝫ hui⁹ vt ꝙ a debili medicina ſit cura inchoãda. ſcribit.n. 3. ꝑ^a talr. Opꝫ in cura ſode vt incipiam⁹ a debiliore medicinaꝝ ꝛ gradati ꝓcedam⁹ donec ſciam⁹ ex diſpoſitione morbi ꝙ ipſe iaꝫ eſt abſciſſus. vñ Me. in practica. Incipiam⁹ a leuiorib⁹ ſicut ꝯſueuim⁹ ꝓcedẽtes ad maiores. ¶ Itidẽ Hyp. 4. re. a. docet curare acutas egritudies ꝛ flegminãtia hipocũdria in ꝑn° cũ flõmia detestans farmaciã: cũ nihil ea flegminãtis educat: neq̃ꝫ paſſio remittat: ſꝫ poti⁹ reſiſtẽtia egritudini ꝛ ſana colliquant loca: ſed flebotomia leuior eſt medicatio quã farmacia. 2° re. a. Palin. ars eſt imago ꝛ ſequela nature. Ipſa vo a debilibus inchoat ſemꝑ ad fortiora ꝓcedens. vnde ꝓbl. 10. Natura in fine operoſa ꝛ adipiſci facit confeſtim: non aũt in principio. igitur a debiliori medicina cura eſt inchoanda.

2ª aphoriſmo aphõ. 30.

Trac. 1. ca. 29. añ me^m.

Ca. de ſoda calida in ꝑn.

Tex. cõ. 18.

Coll. com. xi. poſt me^m.

ꝓbl. 45.

Propter primum

quidẽ ſciẽdũ ꝙ qd ſit curatio. dĩa innotuit ꝑori. Eſt.n. morbi ꝑ oppo^m ablatio: cũ dcm̃ ſit eã perfici ſemꝑ ꝯrio. Quid aũt morb⁹ qdq̃ꝫ medicina dĩjs oñſum. 72. 136. ꝛ. 137. Ipſa quoq̃ꝫ vltra illa tacta eſt auxilium alteratione ſeu euõne morbi expulſiuũ. Eſt itaq̃ꝫ duplex. Una qdẽ alteratiua q̃litate operãs abſq̃ꝫ eo ꝙ in corpis vt ſic ſbam ingrediat calefaciẽdo: infridãdo: ericcãdo ꝛ humectãdo: reliqua vo euatiua modiſ pretactis. dĩa. 141. Eſt aũt fortis medicina duplex: ꝛ ita per oppo^m debilis aut in ſe: qꝛ parue q̃ꝫtitatis ens vehemẽter operat: vt ſcamonea: anacardus ſeu opiũ: vl qꝛ humorẽ forteꝫ alterat aut educit ſicut melãcholiã. ꝑmo apparẽs quarta. ꝛ 4° prima.

Propter ſecundum

ſciẽdum quideꝫ ꝙ Archiſtrat⁹ forteꝫ egritudinẽ ꝛ piculoſam: curare incipiebat cum debili medicina ceu ſanguis ſcreatiuã: quẽ Ga. impugnat. 5. de inge. aſſimilãs eũdem naute negligentiam ſue naui preſtãti donec frãgat: ꝛ deinceps dat vnicuiq̃ꝫ tabulã iubens per eam ſi poteſt euadere. quidam vero inceperunt a debili medicina timentes ne forte ſubita occurrat permutatio in naturam: quorum defectus. 3. ꝛ 4. apparebit dicendorum.

col^r ca. 5^m circa me^m. ꝛ. cap. 9. in ꝑn°.

Tr. c. 2. cap. 7. circa finẽ ꝛ. c. 4. iux. finem.

Propter tertiũ

vo ſciẽdum ꝙ egritudo ẽ duplex. Quedã nãq̃ꝫ ẽ piculoſa verſuta: ſiue ipſi⁹ piculum mox imineat ſeu poſtea: reliq̃ vo huic oppoſita. ꝑ^a qdem ꝯſeſtim a ꝑn° eſt forti medicina curãda: niſi fortis medicina fuerit ſibi ꝯria velut clyſtere acutũ ꝑus colice ſtercoroſe. Humidum.n. cõpetit ꝑmitus mollitiuũ: ꝛ deinceps reliquũ: reliq̃ vo debili. vñ ꝯ archiſtratũ Ga. Non opꝫ nos incipe a paruis ꝛ debilib⁹ medicinis: vt ex his intendamus ea q̃ illi intẽdunt dicẽtes initiũ curationis oportere fieri a paruis ꝛ minutis medicis qb⁹ nõ ꝓualẽtibus fiãt magne ꝛ fortes cũ id expediat in paſſionibuſ ſecuriſ: ſꝫ in his ex qb⁹ infirm⁹ morit: vt ſi ptiſim icide rit: exordiũ a paruis medicinis nõ eſt faciẽdũ: veruꝫ a fortib⁹ ꝛ crebris: q̃re ꝑ q̃rta. In egritudinib⁹ in qbus

5° de inge. ca. 15. vbi. s.

Ca. ꝑ° vſus fi.

eſt timoꝛ ⁊ nõ ſum⁹ ſecuri ex defectu v̄tutꝪ:ſi qꝺ̄ facē de bem⁹ tardauerim⁹ aut aliqđ ex eo alleuiauerim⁹. a fo ti medicia ꝑ icipe debem⁹. Ille v̄o in qb⁹ nõ exiſtit ti/ moꝛ ſm oꝛdinē ad foꝛtioꝛē ꝓcedaſ ſi ei nõ ſuffecerit de bilis. q̄re Alex. refert in ſqnātia ſciuiſſe flebotomatuꝫ mane ⁊ veſpa venas de ſub lingua inciſas: ac datū pti ſane cū ſucco diagridiū fuiſſe ſero. C⁹ qdē diſtōnis ps
aphoriſ. apho.6°. ꝓbaſ alterutra. Nā ſm hip. Ad vltimas egritudies vl time cure ad certitudinē ſūt potētes. Egritudo v̄o vl/ time piculoſa taliū eſt ſuppoſita. adhuc farmacare in
Apho.10. valde acutis ſi ꝯcupiſcit eadē die: qm̄ tardare in talib⁹
li.3.t.c̄.139. malū. aphoꝛiſ.4ᵃ ſed eadē die q̄ icipit egritudo ipa eſt in p̄n°: ⁊ farmacia dicta eſt foꝛtꝪ medicia. Eti. vltime re pl'oni vltima debeſ eūo. in techni. ⁊ ſil'r egritudini oi expedit vltima ꝑ oppoᵐ ⁊ directa ꝯrietas: ſꝫ huius eſt
v̄ſutioꝛ egritudo: igiſ in egritudis exoꝛdio foꝛti vten/
Trac.5°ca.13 in medio. dū eſt medicia. ℭ Sed ꝯ. apoplexia eſt piculoſiſſima egritudinū ac verſutiſſima. ⁊ in 3° pᵃ ſcribiſ. Sed vt in cipias a debilioꝛi vnctionū ſi ꝯfert: ⁊ ſi nõ: permuta te ad illud qꝺ̄ eſt foꝛtius. ℭ Dōm ꝙ in egritudie ꝓtacta incipiēdū a foꝛti medicia que de ſe foꝛtis ſit in eūando maxime ſeparādo ac ēt alterādo: qlis inūctio non eſt. Loqſ ēt tēptatiue qn̄ inqt: ſi ꝯfert vt hip. de cura pleu
Tex.com.pᵒ. reſis: cū calefactoꝛijs 2° re. acu. Aut illud dicit: q2 opꝫ eūonē ꝓcedere. Demraſ ⁊ ps altera ꝓfate diſionis: qa qn̄ mā eſt idigeſta qeſcēs fere imota nõ eget foꝛtioꝛi al terāte ſeu euellēte. talis v̄o in p̄n° eſt. Palin. nā non ſu ſtinet repētinas imutationes: cū oē ſubitū nāe ſit ꝑlia
Apho.51. tiuū. aphoꝛiſ.2ᵃ ſed cū in p̄n° egritudinis debilis itimo roſe mediciari foꝛti incipiſ medicamie ſubita itrodu/ ciſ imutatio. q2 cū ſit debilis: ſub ipſa ñ paꝝ adhuc cō tineſ nālitate: q̄ꝫ opꝫ paulati ⁊ ꝑ ſilia magis altāre. ita/ ꝙ a debili h̄ icipiēdū medicia. Primā ſiqdē ptē oppo ſiti curationes ēt oñdūt expiētia tradite: ⁊ ꝑ ꝯñs 2ᵃᵐ. q̄ qdē cure debenſ moꝛbo ⁊ accñti alterādo ⁊ eūando. Rōne qdē alteratiōis qn̄ febꝛis cauſonica ſi fuit adeo
Ca.148.⁊.150 adurēs incēſiua vt timeaſ aſſatio cerebꝛi ⁊ vētris ⁊ de mū ſpaſm⁹: ꝓcipiſ in diſionib⁹ mox vehemēter cū frigi da extigui. Ethic⁹ ēt deſperat⁹ ꝓcipiſ mox i fridā ꝓijci vt in ethicā deueniat ſenectutꝪ in q̄ pōt diuti⁹ viuere q̄ꝫ
Ca.10.p⁹me. in poꝛi.10. de inge. In ſpaſmo v̄o doceſ de repl'one cū calidis ſubueniri. Quātum qdē ad eūoneꝫ vt educaſ ſanguis vſqꝫ ad lipothomiā in febꝛib⁹ ex eo factꝪ ⁊ vl'r in alijs egritudinib⁹ vt apoplexia: ſqnātia dū ꝯceſſe/ rint alia. Et ſil'r in doloꝛib⁹ foꝛtiſſimis febꝛibuſqꝫ ardē tiſſimis farmacū ꝓcipiſ pᵃ vel 2ᵃ die dari vſqꝫ ad lipo/ thomiā ꝓductiuū. Idē aūt accñs expetit vt doloꝛ oñ/ dit colice vehemētiſſimus in quo timoꝛe moꝛtis cele/ rius admiſtranſ narcotica vel vinuꝫ in ſyncopi. de cā ēt cal'a. Itaqꝫ in moꝛbo minoꝛi ꝑ leui vtēdū medicina
2ᵃ3ᵉca.4°i pn. in altero v̄o foꝛtioꝛi. ℭ Sed ꝯ. A. de cura paralyſis. Non ꝓperes in vſum medicinaꝝ foꝛtiū in p̄n° rei: imo tarda vſqꝫ ad q̄rtā vel ſeptimā. Qꝫ ſi fuerit egriᵗᵘˢ foꝛtis vſqꝫ ad.17. Differt igiſ curā cuꝫ medicinis foꝛtib⁹ qn̄ moꝛb⁹ fuerit foꝛtis. ℭ Dōm lꝫ paralyſis vna ſit foꝛtio inter ſe alia nõ tñ tota eſt foꝛtis. i. piculoſa vt h̄ intēdi/ tur. Uel paralyſis lꝫ ſit foꝛtis rōne māe facte viſcoſe i/ digentis cū alterantibus multa ꝑparatione digeſtiua añ eūonem foꝛtē: nõ tñ rōne acuitatis eēntie moꝛbi et accñtium: de qbus magis h̄ ſermo.

Propter quartū v̄o ⁊ ſi ex ꝑdictis appa reat iā: dōm tñ. qđ aūt ad ꝑmā eſt viſum. ℭ Ad aliud dōm ꝙ nõ remanet ſi/ milis diſpō in vlcere ꝑus ⁊ poſteri⁹ cū ꝑ fuerit ſanioſū
Ubi.ē.in arg. amplius inſenſibilius min⁹. vñ. A. Sēſus non ſentit ipm in ꝑmis. indiget nāqꝫ abſterſione cū eo ꝙ pōt hāc abſqꝫ doloꝛe ſufferre. ℭ Ad aliud dōm ꝙ lꝫ ⁊ mā ſit h̄ꝫ: ꝑ paꝝ tñ ipſa obedit alterationi aut eūoni foꝛti cū ſit ad ml'tū g̃ſſa vel viſcoſa ſeu ſubtilis ibibita. Rari⁹ tñ exiſtit furioſa. Nā ml'ta ſꝫ hyp. nõ ꝯcupiſcūt. ⁊ ideo Poꝛia apho. apho.21. dcm̄ eſt ꝙ ſatagēs mām educere idigeſtā nil eūans ei⁹ ſanas deſtruit ptes egritudini reſiſtētes cū mollia opō teat farmacare ⁊ mouere nõ cruda. ℭ Ad aliud quid dōm ꝑ id pōt apparere. ℭ Ad aliud dōm ꝙ leſiuū oē a coꝛpe depellēdū ꝯfeſtim: niſi aliqđ impediat: ceu op poſita māe diſpō: ꝑꝑ q̄ꝫ foꝛtis in p̄n° ledit: vt oñſum eſt medicina. Alteꝝ ēt duoꝝ: capitū h̄ñs: lꝫ ledat: ñ tamē amputādū cū moꝛs ſeq̄tur ide. ℭ Ad aliud ſil'r dōm. ℭ Ad ea ēt q̄ alteri⁹ ptis appuit qđ dōm. Uñ ad ꝑmū dōm ꝙ loquūtur in egritudie impiculoſa mime verſu ta ꝯcedēte nāe ſpaciū egritudinē paulati in debilibus curare alterādo ⁊ eūando. ℭ Ad aliđ dōm ꝙ egritu/ dines ille magis erāt ex mā ſanguinea. Uel ꝙ flebotomia nõ eſt minoꝛ ⁊ debilioꝛ medicia farmacia cuꝫ vl'r euacuet tā rōne humoꝝ oium q̄ꝫ coꝛpis toti⁹. Ipſa tñ minoꝛis extat piculi farmacia: cū poſſit ea meli⁹ cōpe/ ſci. ℭ Ad aliud qđ dōꝫ. dr̄ia viſuꝫ. 18. ⁊. 165. mōſtrabiſ.

ℭ Dr̄ia. clv.

Quodoꝛ curet tñ alterando ⁊ nõ ſolū alēdo videſ qꝺ̄ directi⁹ q̄riſ an nutriat ipſe: q2 de ſenſu ⁊ ſen. odoꝛabi/ Poſt mem̄. le nõ ꝯfert ad nutrimētū: ſed ad ſanitatem manifeſtū: vt. n. ſapoꝛ ſe h̄ꝫ in nutritione ad nutriēda. ita odoꝛabile ad ſanitateꝫ. Qꝺ̄ dupl'r ꝯ pithagoꝛicos ꝓbat ponētes q̄dā aialiū odoꝛib⁹ nutriri: eo foꝛtaſſis: q2 ipſoꝝ iueniebāt viſcera iciſione vacua vt alec: qm̄ ſicut alita ſūt ꝯpoſita: ita opꝫ vt alimēta: cū nullū ſim/ plex icoꝛpoꝛeū nutriat: ſꝫ odoꝛ eſt h̄ꝺ̄ cū ſit q̄litas q̄dā ſp̄ūalis ac intētionalis: vt videbiſ. Qꝺ̄ fulciſ: q2 aqua ſimplex pura de q̄ magis videſ nõ nutrit cū aere ꝯpo ſitioꝛ ⁊ coꝛpulētioꝛ appeat: cui ꝑfata idita eſt intentio. Nec̄e foꝛe ſil'r ſupfluitatē ipſi fieri iteri⁹ vt aialib⁹ aut exteri⁹ vt plātis. ℭ Amp. qꝺ̄ nutrit op⁹ h̄ꝫ loco digō/ nis ipſi⁹ vt viſcere: ſed odoꝛis ſenſitiuum eſt in capite. ℭ Adhuc. obiecta ſēſuū ſūt imꝑfecta: ceu ⁊ ipſi ſēſus cū diuidanſ ex oppoſito: ſꝫ obiecta tact⁹ alūt aial ⁊ cō
Tex.cō.28. ſtituūt vt cal'm ⁊ fri. ⁊c. 2° de aia nõ igiſ q̄ olfat⁹. Una . n. ſpēs oppoſita nõ iuuat alterā ad eē. topicoꝝ Boe. 4. Eti. Eadē eſt mā q̄ nutriſ ⁊ ꝯſtituiſ pᵐ. de ge. aialiū.
Ca.4.añ me. Tex.cō.50. 2°. Oia. n. nutriunſ ex eiſdē: ex qb⁹ fiunt. 2. de ge. ⁊ coꝛ. Sum⁹ aūt nõ ex odoꝛib⁹: veꝝ ex humiditatib⁹ ſpma/ ticis. Palin. nihil alimētat niſi triplicē ꝑus locū ꝑme/
Ca.1.poſt p̄n. et digōnis. ꝯpl'onū. 3°. Odoꝛ aūt cuꝫ ꝑueniat ad nares hui⁹ nõ ꝑtrāſit locū: cū ꝑ nares cerebꝝ petat. opꝫ etiaꝫ qꝺ̄ nutrit in maſſaꝫ ptiſanariā ⁊ tādē in humoꝛē ꝯuer ti cū fere ſolus ponaſ nutrire: nõ igiſ odoꝛ alēdo curat ſed potius alteratione confoꝛtando.

In oppoſitum eſt Ga. cū plimis medicoꝝ. vñ apho. 2. Quecūqꝫ citiſſi
Cō. apho. xi. ma indigēt adiectione humidū cito ad reſumptioneꝫ v̄tutis optimū: vbi v̄o citioꝛi ꝑ odoꝛationē. Eti. qꝺ̄ de lectat replet ⁊ ꝑficit nutrit. cū rōni ei⁹ qꝺ̄ eſt alimētare
ptiᵃ.8.t.cō.2. ptineat: talis v̄o eſt odoꝛ. vñ epidimie. 6. Odoꝛes leua toꝛij. i. reſoluti in vapoꝛoſaꝫ emanationē delectabiles
Ca.3.añ me. replētes ꝑficiētes. Palin. xi. de ige. UirtutꝪ ſb̄a cōpleſ per ſpm̄ carnifoꝛmē ſb̄am ⁊ per ſolida. Ex ſilibus eni vnicuiqꝫ ſpēi v̄tutem opari opꝫ. Spūi qdem ꝑ reſpira tionem ⁊ trāſpirationē ⁊ ſanguinis euapoꝛationē ge/ neri ſolidoꝝ per cibū ſolidum: ſicut gn̄i carnoſaꝝ ſpē/ rum per nām mediā humidoꝝ ⁊ ſolidoꝝ coꝛpoꝛum. Pꝛioꝛ aūt nutritionis modus viſus eſt ſpūs ſaltē per introductionē aeris vapoꝛiferi odoꝛabilis. itaqꝫ odoꝛ alimētando ēt h̄ꝫ curare ⁊ non tñ alterādo.

Propter primum vo ſciēdū ꝙ odoꝛ eſt nā ſiue foꝛa ſicci euchimi.i.humoꝛoſi in hūido.ſ.abluibili ⁊ mūdabili.ꝑ tale nāqꝫ humidū natū ē ablui ⁊ mūdari odoꝛabile.n.nō eſt paſſio aeris ⁊ aq̄ inq̄ꝫtū eſt qddā pſpicuū illis cōe: ſꝫ magis rōne ablutiōis cuiuſdā ⁊ mūdatiōis euchimi ſicci. Noſce ſiqdē antiqoꝛes cōiter dixiſſe ꝙ odoꝛ ſit fumalis euapoꝛatio. Qꝺ mirandū eo ꝙ adhuc id plimi Ar. attri uūt modernoꝝ: cū tñ idē ipugnet inqens ꝙ odoꝛare ſit aīalibꝰ in aq̄ vt piſcibus ⁊ in aere vt alijs. Fumalis vo euapoꝛatio ē paſſio terre ⁊ aeris ⁊ nō aq̄. Nō igit̃ ſm h̄ odoꝛarēt aq̄tica cū hꝰ fumalis euapoꝛatio nō poſſit eē in ipſa: cuiꝰ paſſio eſt vapoꝛ. neqꝫ etiā pōt dici ꝙ ſit effluxio q̄dā odoꝛꝫ qꝛ tūc nō ꝯueniret aeri: ſꝫ aq̄ ſoli. Sꝫ dico ꝙ ſi repiat̃ qd cōe aq̄ ⁊ aeri ꝙ tc̄ erit ſm hāc ipugnationē Ar. deſcriptio ꝯueniēs odoris vt dicat̃. Odoꝛ ē vapoꝛoſa diffuſio ſiue emanatio. Unū.n.hoꝝ videt̃ aq̄ cōpetere, reliquū vo aeri. Col. tñ.3.ponit̃ ⁊ ſatꝭ iꝓꝓe: ꝙ eē vapoꝛoſuꝫ ſit cōis paſſio oīum 4ᵒʳ eloꝝ vult.n.ꝙ vapoꝛoſuꝫ terre pp ꝯueniētiā in altera q̄litatū recipiat̃ ab aq̄: ⁊ qꝺ aq̄ ſili ꝺ cā ab aere: ſicqꝫ qꝺ aerꝭ ab igne: ⁊ ita diſſolutū ad nr̄m ꝑueiat ſenſuꝫ. Seq̄ces aūt. A. alr̄ p̄dictā ipugnāt odoꝛis deſcriptionē dicētes odoꝛē nō eē fumalē euapoꝛationeꝫ ſeu diffuſionē vapoꝛoſaꝫ: eo ꝙ odoꝛ ꝑueniat qn̄qꝫ: vt i cede accit grecoꝝ. ad qngētas leucas ⁊ ad mille ſuccedēdo a diametro in oppoſita directe. In tm̄ aūt abſurdū eſt p̄dictā euapoꝛationē ꝑtigere. ⁊ foꝛtaſſis qꝫ dicet p̄ter eos q odoꝛē realr̄ ponūt in meᵒ foꝛe ꝙ hꝰ euapoꝛatio ſimplr̄ intētionalis reddet̃: vt coꝛrecta ſaluet̃ deſcriptio. hꝰ tñ diffuſio vapoꝛoſa magꝭ dicit odoꝛis cāꝫ q̄ꝫ ipm. vn̄. A. ſcꝺo ꝓ plima cā in ꝓpinqtate ad v̄tuteꝫ odoꝛādi ē ſb̄a ſubtilis vapoꝛoſa. ⁊ h̄ qdē ſmo exqſitiō in ꝓbl. expōne pte.12. Odoꝝ vo ſpēs eſt duplex. vna qdē ꝑ ſe vt dr̄ odoꝛ ſuauis ⁊ fetidus ſeu iocūdus aut hoꝛribilis ſic̄ q floꝝ ⁊ cadaueꝝ. Uel ꝑ accn̄s ⁊ ſilitudie ad ſapoꝛes: ſic̄ dr̄ delectabilis aut triſtabilis ſm ꝙ ſic aut alr̄ fuerit affectꝰ alimēto. dr̄ ⁊ dulcis: amarꝰ ⁊ reliquꝰ. Spēs.n.odoꝛis praue notamꝰ cū hūc ſenſuꝫ ceterꝭ aīaliū intēſiue deterioꝛē habeamꝰ. dr̄ia.45. Notādum q̄ꝫ iuxta ꝯmē.2.de aīa. ꝙ ſic̄ coloꝛ hꝫ duplex eē: vnū i coꝛpoꝛe teriato ſeu coloꝛato: qꝺ ſibi eſt nāle ⁊ aliud eē in meᵒ vl̄ diaphano qꝺ eſt eiꝰ exr̄neū: ita ⁊ odoꝛ hꝫ.n. eſſe in humido ſepabili ſeu coꝛꝑe odoꝛabili: qꝺ ē ei eē coꝛpoꝛale ⁊ nāle. Reliquū vo in meᵒ qꝺ eſt ſpūale ac exr̄neū. Subdo ēt ꝙ in meᵒ hꝫ duplex eē q̄ꝝ vnū eſt reale ſiue nāle qn̄ mediū nō extiterit mltū. fueritqꝫ odoꝛabile in vapoꝛoſa emanatiōe nō ꝑua ſeu qꝺ eſt vapoꝛoſuꝫ valde ſubtile aereū: aut ſuꝑ ꝑrunas ꝓiectū ſi coꝛpꝰ eiꝰ fuerit ꝯterminatū. Qn̄ aūt mediū fuerit ampliſſimuꝫ aut odoꝛabile nō tale ſm alteꝝ extremoꝝ: vt vſus oꝛganū intētionalr̄ ſeu ſpūalr̄ extat tm̄ vt tactū. dr̄ia.141. aſſero ēt ꝙ medio q̄cūqꝫ mō aut odoꝛabili exn̄te odoꝛ ad oꝛganū eiꝰ intētionalr̄ ꝑuenit ſolū: cū ſenſus ſit ſuſceptiuꝰ ſpēꝝ ſine mā.2.ꝺ aīa. vn̄ totidē ꝺ aīa. A. Sentire eſt recipe foꝛmā rei nudā abſqꝫ mā eadēqꝫ ifoꝛmari. Hec tñ intētio mālis fere ac velut coꝛpoꝛea reſpectu ſpūalitatis coloꝛis ⁊ maxie in medio ⁊ ſoni: accedens ad nām tactꝰ ⁊ guſtus. qꝺ oñdit̃: eo ꝙ plēs ⁊ ꝯ̄rie intētiones viſibiles poſſint ꝑcipi in eodem ſimul medio ⁊ aliq̄lr̄ ſoni: nō ſic odoꝛabiles. Noſce nāqꝫ ꝙ lꝫ odoꝛ intētionalr̄ magis oꝛganū imutet in medio: tñ pōt eē realiter ⁊ intētionalr̄ ſm qdem modicā diſtātiā vel magnā: Quod oñditur: qꝛ obiectū tactus mālius vt calidum ⁊ fri. poteſt realr̄ eſſe in medio obiectū imitans ⁊ intētionaliter vt ſpēs calidi ⁊ frigidi. dr̄ia.167. quid aūt ſit nutritio oñſum. dr̄ia.30. Nutrire q̄ꝫ eſt duplicit̃ vne qdē ꝓprie vt alimētū ſui opans mā vel metaphorice ceu agēs ſui q̄litate alterādo ⁊ ꝯfoꝛtādo: ad qꝺ nutritio tādē ſeqt̃ va. Id aūt nutritione indiget qꝺ reſoluit̃ ⁊ deꝑdit̃. hꝰ aūt ſb̄a triplex nr̄a exiſtit ſpūs ſb̄a carniformis ⁊ ſolida ſꝑmatica: vt dcm̄ antea. qd aūt ſit curare ac alterare ſuis inotuit queſitis.

Propter ſecundum vo ſciendum ꝙ in iſto q̄ſito extat diuerſitas: vt apparuit ex argutis: qdā ēt dixerūt vt p̄tactum ſolū humoꝛē nutrire. Sed qd de his tertio apparebit propoſitoꝛum: ⁊ quarto amplius.

Propter tertium aūt ſciēdū ꝙ odoꝛ nutrit nutritione ēt vera ſpūs.ſ. ⁊ ꝓprie aīales ꝓut eſt i mediū factꝰ. ꝓ ꝑ vapoꝛoſaꝫ emanationē: demūqꝫ trāſiēs ꝑ tracheā artariam in plmonē ⁊ coꝛ: demūqꝫ ꝑ artarias iuueniles in rete mirabile vbi digerit̃ nō parū ⁊ vltio i cerebꝛū ꝑtingēs ⁊ digeſtioꝛ factꝰ ſpūs nutrit ⁊ reparat diſſolutos. non aūt v̄e nutrit qn̄ occurrit olfatꝰ oꝛgano cū ſit tūc q̄litas q̄dā ſimplex: ⁊ adhuc intētionalis fere magis. ꝓus āt in medio coꝛꝑeitate ꝑticipat. Pōt igit̃ duplr̄ vt ⁊ caloꝛ cōiter accipi: ꝓ coꝛꝑe. vꝫ. odoꝛabili ⁊ q̄litate odoꝛifera. ꝑtes aūt g̃ſſioꝛes vt carniformes ⁊ ſolidas magis q̄ꝫ certe nutrit q̄litate eaſdē ꝯfoꝛtando. vn̄ de vtilitate pulſuū dcm̄ eſt in ſmone de hanelitu ſm Hyp. opinionē ꝙ ipſiꝰ eſt duplex vtilitas: q̄ꝝ vna ⁊ p̄cipua eſt caloꝛis ꝯſuatio inati. Altera vo eſt mulcebꝛis nutricatio ſpūs aīalis. Et.8.de iuuamētis. Utilitas anhelitus 2ᵃ eſt cibare ſpm̄ aīalē. Et.xi.de inge. Spūs irrigat̃ et nutrit̃ ꝑ iſpirationē ⁊ exhibitionē q̄ ex retiformi eſt replicatio. ¶ Adhuc.3ᵒ.xj. In plimo qꝺ accidit ex ſyncopi oꝫ vt icipiat̃ ⁊ laboꝛet̃ cum eo qꝺ nutrit ſpm̄ ex odoꝛibꝰ bonis niſi in ſyncopi p̄focatiōe mr̄icis ſcā. vn̄ de medicis coꝛdis. Duaꝝ medicinaꝝ eq̄liū i v̄tute dulcioꝛ qdē ⁊ aromatica efficacioꝛis eſt iuuamēti. ⁊ ꝓpea v̄tus mēbꝛoꝝ attractiua ipſaꝫ recipit foꝛtiꝰ ⁊ ſpūs inde celeriꝰ nutrit̃ ſi poᵃᵐ hūerit nutriēdi: ⁊ ab ea celeriꝰ patit̃ inq̄ꝫtū eſt medicia. Eti. Ioānes alexādrinꝰ ſuꝑ illud. odoꝛes leuatoꝛij. Quidā referūt mirabile de Democrito. qn̄.n.voluit decedere vitā hāc deridēs feſtiuitas dēbat celebꝛari ſolēnis in abdiris ciuitate in q̄ erat: ⁊ abdires rogātes ipm nō decedere ne ciuitas in feſtiuitate triſtaret̃. rn̄ditqꝫ illis Democritꝰ. vſqꝫ ad q̄t dies vultꝭ ꝙ expectē: q dixerūt. vſqꝫ ad tres vel 4ᵒʳ qui ſūt feſtiuitatꝭ: ⁊ p̄cepit ſibi tūc vas mell afferri: ⁊ i ipſo ꝑmāſit illic 4ᵒʳ odoꝛādo diebꝰ. Alij vo dixert̃ ꝙ p̄cipit furnū apiri ⁊ in eo panes decoq: ⁊ ita ex odoꝛe panis ꝑmāſis. Et h̄ foꝛtaſſis eſt qꝺ recitat. Oꝛibaſiꝰ i aphoꝛ. Phs refert̃ qdā q ad odoꝛeꝫ mellis.40. dies vixit. ſꝫ puto lr̄am coꝛruptā ꝑ additionē cifre figure 4ᵒʳ denotātis. Oꝝ aūt vt ꝓtēdūt auc̄tes huiꝰ nutritione ⁊ certa ſpūs nutriat̃ ꝑfatꝰ fulcit̃ rōne: qm̄ oē mixtū nutrit: ſimplex aūt mīme ita ꝙ ēt venena ꝑnicioſa ſꝑētis ⁊ napelli. dr̄ia.141. niſi illud mixtū fuerit venenū putrefaciēs ⁊ coꝛrodēs vt calx: es vſtū: attramētalia: arſenicū: argētū viuū: ſublimatū ⁊ vlr̄ hꝰ mineralia aduſtione p̄parata. vn̄ farmacoꝝ.3. In medicis q̄ iterficiūt ꝑ id qꝺ faciūt accidere de coꝛroſiōe ⁊ putrefactione nō eſt poſ̄e vt nutriat penitꝰ ⁊ ſi q̄ꝫtitas eaꝝ ſit ꝑua in termio paruitatꝭ. Sūt.n.in gn̄e ſuo ꝯ̄rie nāe hoīs: ſꝫ odoꝛ ꝓut eſt reſolutꝰ in medio a coꝛꝑe odoꝛabili penetrās: vt tactū ꝑꝑtes intrinſecꝰ eſt qd mixtū. Palin. Nutritio ē aſſimilatio eiꝰ qꝺ nutrit in ꝓpꝛiā q̄ꝫtitatē ac ēt ſb̄am illiꝰ qꝺ nutrit̃. dr̄ia.30. ſꝫ odoꝛ p̄figuratꝰ ⁊ ſpūs valde ꝯueniunt. vterqꝫ.n.coꝛpus exiſtit ſubtile: aereum: de facili alterabile: reſolubile: mobile: calidum ⁊ ſiccum: poteſtqꝫ vnus alteri predicto aduenire modo cuꝫ agen/

De ſen. ⁊ ſen/ ſato poſt mcᵐ

Cap.36.

Ca.3ᵒ ꝓ fine ſi.

ꝓbl.8.

2ᵒ.97.aīi me.

Tex.cō.121.
Ca.1ᵒ aīi me.

i n arg. ad op.

Poſt.ꝑnᵐ

Cap.1.in fine
Ca.3ᵒ in me.

Trac 2.cap.8
poſt ꝑnᵐ.

Trac.pᵒ ca.9
iux. finem.

8.ptiᵃ 6ᶦ epid.

diſt.4. c.3.i ſi.

tia ⁊ patiētia egeāt tactu. Rurſus, ſiqdē min⁹ ieſt ⁊ qd̄
āpli⁹ ierit: ſ; aer min⁹ vi nutrire: nutritq; tñ. vñ de iu/
uamētis. 8. Aer attract⁹ p ptes cāne pl'monis ab extri
ſeco i carne alterat' pl'monis. 2° in venis pulſatilib⁹ et
pcipue in his q̄ ſūt i rete ɔtexto ſub cerebro: ⁊ alterat'
alteratione pfecta i cerebro ⁊ fit illic ſpūs aialis leuis
pur⁹ 3° ꝯo theo. Coctiōi neci⁹ fuit aer|. aer eteni exte/
rior ſpm̄ nutrit vitalē ⁊ augmētat: ⁊ q2 vitalis eſt aia/
lis mā: ⁊ hūc nutriet cōiter. vñ Alex. i pbl'. p iſpiratio
nē ſubigrediēs aer i corde ſubtiliat⁹: ⁊ aſcēdēs p arta
rias ad cerebꝫ cibus etheri ⁊ aialis ſpūs ɔſtituit': q ſi
corp⁹ exiſtat ɔfigurat' corpi. ſi vo ſubtilis ſum⁹ puriſſi/
m⁹ ⁊ ſplendidiſſim⁹ aia digerit' rōnali. Nico. vo pipa/
thetic⁹ i ſuis pbl'. Scire. op; ɔſuatione caloris fieri p
aerē: ñ vt qdā putāt ad ſui refrigerōnē imo ad nutrim̄
tū. i puis. n. aialib⁹ pu⁹ ē calo: ioq; p corpis poros ſuffi
ciēs aer igredi pt ad ei⁹ nutrimētū. Itaq; odor nō ſolū
curat alterādo: veꝫ ēt nutriēdo: ⁊ max' ſpm̄ nutritiōe
va pſignatū. Odor ēt put q̄litatē fert itētionalē iportat
iprope tñ ⁊ mediate nō ſolū ſpūs: verū ceteras cū aia
nutrit ⁊ ɔfortat ptes q̄ ſcd̄o demū nutriunt' ve velut aie
accñtia gaudiū ⁊ delectationē afferētia. odor q̄; ſua/
uiſſim⁹ aie ē cib⁹. Ar. de ſecret. ⁊ Damaſ. in aphoriſ.
Olfat⁹ ⁊ max' ſi ſaliat ſum⁹ i capite celeri⁹ q̄; qd̄ bibit'
cerebꝫ iuuat. ℭ S; circa pdicta dubitat' cū poſitū ſit
aerē nutrire c⁹oppo^m ſcribit' de ſēſu ⁊ ſēſato ita. Neq;
aq̄ vult ipa ſola nutrire icōmixta exñs. Et m'to qdem
min⁹ rōnabile de aere. Eti. nullū ſimplex nutrit cū tale
oporteat reſtaurari: q̄le qd̄ deperditū. vñ el'oꝫ. i. q̄ ex pñ
b⁹ ɔponūt' oio ex talib⁹ q̄lia ſūt ɔponētia cuſtodiunt'.
qd̄ āt deperdit' ē ɔpoſitū mixtū. ⁊ iō 3°. 10. Nō ē vt aer ſo
lus ſic extimāt qdā ɔuertat' vt fiat ſpūs: ſic ñ ſola aq̄ nu
trit veꝫ vnūqd̄q; eoꝫ aut ē ps nutrimēti vl' ē faciēs pe
netrare lubricitate. ſ; aq̄ ē ad nutrim̄tū corpis ⁊ aer ad
nutrimētū ſpūs. ⁊ vnūqd̄q; duoꝫ. ſ. nutrimēti corpis
⁊ ſpūs ē corp⁹ ɔpoſitū nō ſimplex. Et iō. col. 2. Impoſſi
cōpoſitū nutriri ex ſimplici. tūc. n. aial eēt ſimplex ex
vno ſolo el'o ꝯ hip. de humana nā. nō igit' aer qcq; nu
triet. ℭ D; ꝙ aer ⁊ vl' el'ntū oē pt dupl'r accipi. Aut
put ē ſimplex puꝫ oio ⁊ ſingl'are ⁊ ita vt argutū ſuffi/
ciēter nō nutrit. vl' put aliꝭ ēt i ſpera exñs ſua pmiſcet'
vtcūq; ſic maxie accit h̄ dcō ɔtinēs. dīa. 132. Ea. n. fu/
mi terre ac vapores ɔmiſcēt' aſcēdētes ɔfluxuſq; ignis
p radios ſolares lati deorſū: ac ex refractiōe ipſoꝫ ad
terrā ⁊ aquā pueniētiū eūq; ide ſuſcitātiū. vñ el'oꝫ. i.
Nō o; i aialiū corpib⁹ terrā q̄rere ſyncerā ⁊ nō mixtā:
qm̄ neq; i mūdo talē demſtrare potes: Eteni; q̄titūcūq;
ipſius accipias ptē mox hec ex calore aliq̄ ⁊ hūidi^tas ac
aerea pticipat ſba. ⁊ ſil'r i aliꝭ. Q̄r farmacoꝫ. i. nullū
4°r el'oꝫ ſenſatoꝫ ē pure: cui nō aliud ſit pmixtū ab eo
apud ſenſū ⁊ viſu;. aq̄ vo ab h̄ lōgiq̄ ē pura ⁊ mūda.
ꝙ aūt ita mixtū pt nutrire ēt ve mariēq; qd̄ pua nutri
tione idiget vt ſpūs ⁊ ppe aialis oñdit': qm̄ i aq̄ ſubti/
liſſima ⁊ clariſſima ozimū viuit ⁊ nutrit' ɔtinue: auget'
⁊ floreſcit odorē ēt nō amittēs: ⁊ i ea ſil'r aq̄ fōtali ſub
tili pclara ɔſpicio piſces ſingl'arit' lapidib⁹ impſſos ⁊
pcipue trutas: cancralia ⁊ hꝭ viuere ⁊ nutriri diutiſ/
ſime: rmes ēt i puteis lipide aq̄ ac pclare. ſil'r ⁊ lacer/
tulū dcm̄ ſalmādra. ℭ Et ex h̄ qd dōm appet pindu/
ctis qm̄ de el'o ɔcludunt ſimplici puro.

Propter quartum vo ad p^m qd dō; ap/paruit cu; odorem
Ar. accipiat p q̄litate odoratiua ſimplici ⁊ nō p vapo
roſa diffuſione. Oñſu; eſt. n. ꝙ el'ntū pōt nutrire ipurū
neq; odor ſic nutriēs h; ſupfluitatē ſenſibilē vt locum
exqrat receptiuū. traſpirat. n. abſq; ſenſu. ℭ Ad aliud
dōm ꝙ illic ſunt loca digōnis ⁊ tria puta pulmo: rete

p° tur. fi. — 2° in fine. — Aphō. 54. — poſt mem. — ll' añ me. — ſus finem — ac. p° ca. p° iis finem. — 3. 13. cir. pn. — a. 2° in pn. — In medio. — iſt. 2° cap. 1 medio.

ſerrinū ⁊ cerebri ſba: aut pulmo: cor ⁊ artarie. ℭ Ad
aliud dōm ꝙ odor hꝭ ve nutriēs eſt corp⁹ ſenſibile qd̄
dā vaporoſu; diffuſu; q̄litatib⁹ tactis affectū pmis ⁊
ſcdis. nō āt tertiꝭ. tūc. n. ſimplicē q̄litatē odoratiuam
iportat. ℭ Ad aliud dōm q2 ſum⁹ ex odorib⁹. pn⁹ eni;
gñonis nře fuit mā aq̄ſa ⁊ aerea pl's vaporoſa emana
tiua. de re. ſa. apparēs initio. ℭ Ad aliud qd iā dōm
appuit. ℭ Ad aliud dōm ꝙ illud audiēdū eſt de nutri
tione pl'm ɔtingēte: ac ea q̄ ptiū groſſioꝫ: ſpūs aūt ſub
tilis ptis: q aūt ppri⁹ nutrit' ei⁹ eſt inat⁹ cōplātat⁹ in pn
cipꝭ nře ɔſtructionis. q. n. fluēs vl' currēs gñat⁹ qti/
die ab alimētis p motū cordis ⁊ artariaꝫ digerit': ſub
tiliat' ⁊ ɔuertit' in ſpm̄ añdictū ſimpliciū. 5 Hic āt cur/
rēs ſpūs adeo nō nutrit' ve: cū fere ꝑm vnaquāq; rece
ptionē minor ⁊ āplior fiat. xi. de inge. Qd̄ aūt verius
nutrit' o; manere. ℭ Ad ea ēt q̄ alteri⁹ ptis qd dō; ap
paruit ɔcludit'. n. odorē nutrire put eſt corp⁹ ab odora
bili diſſolutū ⁊ iteri⁹ aſſūptū: nō aūt certe ꝑm ꝙ q̄lita;
extat ſimplex itētionalis aliq̄. ℭ Dīa. clvj.

Qprecātatio i cura nō con/ferat:
oñdit': qm̄ Ouidi⁹ de amaris medela. Nul
la res animis deponet pectore curas Ga.
6. ſimpliciū ſingulariū deridet medicos in
cantātes q̄ſdam ⁊ ɔiurātes herbas. ℭ Am. pihermē/
nias. p. Propt nřm affirmare vl' negare nō erit oio va
vel falſa. Incātatio vo eſt oio qdā affirmatiua vel ne/
gatiua. ſic. n. res ſe h; ad veꝫ ⁊ falſum ſic ad opari. 2°
meta. pp q̄ affirmationē vel negationē nil aget in no/
bis. Eti. Nihil agit vltra ſuā ſpēm: ſ; icātatio cū ſit oio
qdā eſt in gñe q̄titatis i pntis ſanitas aūt in gñe q̄li
tatis vl' fortaſſis ad aliqd q̄ nō ſolū ſpē: veꝫ ēt gñe dif
ferūt. Eſt ēt incātatio qd tāq; intētional'r mouēs: ſani
tas aūt aliqd reale. ℭ Adhuc p 4⁹. Res medicatiōis
reb⁹ pficit' trib⁹: puta nutriētib⁹ potione ſeu medicia:
⁊ manuali opōne. vñ Ga. piniano. Toti⁹ corpis medi
cina in hec tria redigit': medicamētū: ferrū ⁊ ignem: ſ;
incātatio nulla eſt iſtoꝫ: vt mōſtrat' ex pſecutione ipſo
rū. ℭ Rurſus qd̄ ſanat h; alterare: cū ſanita; reducat'
eo: ſ; incātatio non alterat: q2 que hꝭ in mā cōicare o;
qd̄ nō incātationi adeſt ⁊ ſanitati: vt pretactum: nō igi
tur ſanationi precantatio confert.

Oppoſitum: qm̄ Homerus in p° odyſſea reci
tat q̄l'r chriſſes ſacerdos pp Bri
ſeidā filiā ſuā raptā p Agamēnonē: rediēs ſec⁹ litt⁹ ma
ris ſibilātis. ea qdē nō obtēta rogauit incātatione ſo/
lē dōo q̄l'r ſacrificauit ſibi ⁊ ſacrificabit ſi de grecis ſa
ceret vltionē: ita vt ſol ɔcitat⁹ imittēs arcu ſagittas ei⁹
ſeu radio cāuit peſtē in mulos pmit⁹ ⁊ canes albos ⁊
demū in hoies vt cogeret' Agamēnō Briſeidā redde/
re ſacerdoti. Calcade ſiqdē neſtoride peſtis hui⁹ cām
aſſignāte. Eti. 3. p⁹ de amore. Uerba in hꝭ ɔferunt ca°.
ℭ Adhuc de cā mot⁹ aialiū quodāmō ſpēs intellecti
calidi aut fri. delectabilis aut triſtabilis talis exiſtit q̄
lis reꝫ vnaqueq; ppter qd̄ tremūt ⁊ timēt intelligētes
ſolum eis ēt non exñtibus: ſed imaginatio tm̄ differen
tia. 135. Huiꝭ vo vt apparebit eſt incātatio. ℭ Amp. il
lud qd̄ confidētiam ſalutis aggñat in egroto iuuat in
cura. dīa pretacta. talis autem eſt incantatio vt eius
indicabit ratio. Confert igitur in cura.

Propter primum quidē ſciēdum ꝙ ſcri bitur Socratē dixiſſe
incātationes fore verba aias decipiētia humanas: vt
autem in preiacēti ſit loqui mā: precātatio eſt oio ad/
mirāda affectione in ſubſidium incātati pcipue ɔfidē
tis explicata. dicit' aūt oio ad diſcretionem terminoꝫ
non ſignificatiuorum. que quando fuerit de miris ⁊

Coll' diſt. 2° ca. 5° poſt pn. Ca. 1. ver. fi. — Ca. p° añ me. — Ca. 6° in me. — Tex. com. 4. — pte. 2° tiui. 2° in principio. — ca. p° in pn. — Libellulo de dinamidijs in titulato in fi. — Tract. 4. capi. 14. circa me.

occultis. Amp. eã reputãs icãtatus eidẽ ꝯferet magi ꝛ iõ q̃tũ poſt occultatione vtẽdũ. deitatẽ.n. minuit q ſecreta myſtica vulgat. ars notoria. p̃cãtãs ẽt cũ grã/ diori diligẽtia dꝫ ipſaꝫ ꝓmere. vt tã ab ipſo q̃ ab icã/ tato digniſſima reputata poſſit ãpli⁹ ꝯferre. cũ.n. fue/ rit de ipſa ãpli⁹ ꝯfidẽs: vt ita eũdẽ iuuabit marie: iu/ xta illud dĩe. 135. Ille pl'es ſanat egritudies de q̃ pl'es ꝯfidũt. Ei⁹ q̃ꝫ ꝯferre ꝓbaẽ explicatiõe cuꝫ oĩo triplex ꝯſiſtat Boe. pierm̃enias. i. Una qdẽ i mẽte ipſi⁹ forma
pte. 2ª diuiſiõ 2ª cir. pn̄m.
t⁹ exñs ꝯcept⁹: alia i ꝓnũciatione. iuxta illõ. ꝑntoꝝ. Di co aũt oõnẽ voce ꝓlatã: reliq̃ võ in ſcripto vt qõ l'ris ac caracterib⁹ ẽt ꝓmiẽ ꝛ collo tãdẽ vl' alibi alligatur. Amp. p̃cãcator dꝫ eẽ aſtut⁹. credulꝰ: affectuoſus: aĩe fortj impſſiue icãtãdus võ auidus: ſperãs q̃maxime ac diſpoſit⁹ oĩmode: vt actio ꝯcidat in mãm pparataꝫ dĩa. 135. Et merito: q: cũ icãtatio ſit qd tãq̃ itẽtiona/ le ñ agit efficacit': niſi iteruenĩãt ꝑdicta: cũ act⁹ agẽtiũ ſit i paſſũ ꝛ ſuſceptiuũ ꝑdiſpoſitũ: ꝛ iõ ꝑtrãſmutat ꝛ al ter at qõ ẽ maxie ꝑmutabile: ceu v̈tutẽ aĩalẽ: ꝛ maxime ſõnijs cũ mot⁹ reliq̃ tũc ceſſent corpei. Ea.n. p̃cipue in oppoſita valet: deĩde vitalẽ ac demũ nãlẽ tãq̃ mãliorẽ reliq̃s: ceu eſtimatio imutat hoiem magi bruto. afficiẽ .n. ãpli⁹ oſſitãte reliq̃ oſſitatorẽ. at mingẽte magi oẽ il lo pp.n. plimã hoĩs ad alia ſenſibilitatẽ memoria fcã mox i actũ ꝯcurrit alteri⁹: q̃re viſus ſubiugalib⁹ nõ ſuf
A
ficit imo altero egẽt vt olfatu. In ipis.n. bñ mobilis h̃ extat ſeſ⁹: ꝛ iõ ex vriatiõe viciſſiꝫ poſtea olfaciũt. Mo uenẽ.n. cũ paſſiõe h⁹ q̃cũq̃ ſit leuit' mobilia ceu fumo ſuꝫ qõ oſſitatiõe aut alice ꝓpellit': deiceps võ vriã: dei de ſemẽ vltioq̃ ſtercora. ꝓbl'. appens. 7. ꝑ. 2ᵉ ꝛ. 3. ꝓbl'. qd aũt ſit cura: qdq̃ ꝯferẽtia ſuis notatũ dĩjs.

Propter ſecundum qdẽ ſciẽdũ ꝙ aliq dixerũt p̃cãtatio/ nẽ nõ ꝯferre aut q: groſſi: icreduli: nõ putantes aliq̃s actiones ꝓuenire niſi mãli ꝛ groſſiori q̃dã ꝯtactu me/ diãtib⁹ q̃litatib⁹ ꝓmis ſenſibiliorib⁹ valde lꝫ oĩs actio
Col'r ꝑᵒ de ge. ꝛ cor. t. cõ. 50.
ide tãdẽ apud Ar. ꝯſurgat dĩa. 60. qõ accit pp imer/ ſionẽ plimã ipſoꝝ mãe corpali. vñ nec pñtia vtcũq̃ de
Ca. 2ᵒ aĩ me.
nudata futuraq̃ min⁹ ꝯcipere pñt. q̃re. A. meta. 9. qa nos in h̃ nr̃is ſeculo ꝛ corpe demerſi ſum⁹ in mlta tur pia nõ ſentim⁹ delectationẽ aĩe rõnalis qñ aliqd apud nos fuit de cãis ei⁹. Ideq̃ haly. ſup cẽtiloq: aliq võ icãtationẽ negarũt ſic Ouidi⁹ vt hoies ab amore ar/ dẽtiore detraherẽt ſic erat ei⁹ intẽtio i illo ope iducẽs pticularia pl'a qũo furioſus nõ põt mox amore remo ueri. Alij aũt rõnabil'r eas ſpnũt eo ꝙ in eoꝝ nõ cade bat artẽ ſenſibilẽ ꝛ entẽ ꝛ aptã i q̃ act⁹ ꝯſiderant' mani feſtiores q̃litates paꝝ excedẽtes ꝓmarias: ceu Gal'. in
Sip. c. primo aĩ mediũ. In argu.
6. ꝓalleg. deteſtans Chaniachiꝝ ꝛ Bamachiũ cũctis Diaſcoridẽ pferẽs eo ꝙ ſcripſiſſent ſupſtitioſa v̈ba et fabulas q̃s narrare ꝯſueuerũt mulierculę ac vetule ad modũ ſtultoꝝ egyptioꝝ faſcinatiões dicẽtiũ. Coiura/ uerũt.n. medicias aſpſerũt ꝛ ſuffumigarũt diuinit⁹ cũ eas euellerẽt de terra: vt. ſ. collo vel alibi iuuamẽti cã i modũ ſuſpẽderũt filateriaꝝ: qõ oẽ fl'm ẽ ac ſtultũ et medicie artj deteſtatiuũ. hi.n. iherẽtes h⁹ q̃ artj dereli querũt ꝓpa. Alij võ ex hac itẽtionẽ poſiti timenteſq̃ ꝑdicere incãtationes vtraſq̃ ꝯceſſere ꝓſatas.

Propter tertiũ qdẽ ſciẽdũ ꝓmit⁹ ꝙ nõ cõ fert p̃cãtatio in cura inq̃/ tũ ipſa ſꝫ demũ inq̃tũ talis: put. vꝫ. ſ. recipit a ꝓferẽte vel ꝯiurãte aut ab inſtituẽte ſeu cãnte. ¶ Propẽ huiꝰ ꝑᵐ ſciẽdũ ꝙ ſi p̃cãtatio ꝯfert inq̃tuꝫ h⁹ ꝛ oĩo ſimplex tũc ꝛ oĩs: cui⁹ falſitas eſt ꝓmpta. Eti. Talis incãtuſ in
Coll'r tex. cõ 64. ꝛ. 67. Tex. cõ. 126.
q̃dã explicatiõe ꝯſtat ſonora. qõ aũt tale cũ ꝑ ſe nõ al teret corp⁹ ad ſanitatẽ: cũ ea inducaẽ alteratione: non ꝑmutat. vñ. 2. ꝛ. 3. de aĩa. Manifeſtũ eſt ꝙ neq̃ lumen ꝛ tenebra: neq̃ ſon⁹: neq̃ odor nullũ facit in corpa ef/ fectũ. vꝫ. niſi ꝑꝫ accñs. puta ſi ſil' ſono depulſo fiat ict⁹ vt in tonitruo ſcidẽte lignũ. Et a viſi ſil'r ꝛ odoratiſ fit mot⁹ corrũpẽtib⁹ accñtal'r tactũ vl' meatũ. Ex ꝓmis. n. q̃litatib⁹ ꝯſtam⁹: nõ aũt ex tertijs. itaq̃ incãtatio non ꝓficit curatione vt ea. ¶ Propẽ 2ᵐ h⁹ ſciẽdũ ꝙ expiẽ/ ria põt demr̃ari ꝛ demũ rõne pſuaderi p̃cãtationẽ cõ/ ferre: de h̃.n. in ſili ꝛ ꝓpoſito emperie ſunt q̃multe vt apte illõ ſũmũ ſacr̃m cũ alijs multj oñdit eucharistie. Noia ẽt id ꝯfirmãt diuina notorie artj chiromãtice: magicis ẽt v̈bis ꝓlatj in auriculã tauri cũ incãtator ꝓ ſterneret i morte i pñtia nr̃i. hũc ꝛ reuiuiſcere denuo effecit. h̃ ẽt ꝯfirmat mot⁹ panis ad furtũ inueniẽdum aut pſalterij vel cribri. v̈ba ẽt q̃dã in aurẽ cuiuſdã ho minis ꝓlata ſatagit eũ tibi q̃cũq̃ petieris elargiri. in/ cãtatione ſil'r ꝓlata vel ſcripta: ne vnq̃ pãdant q cru/ ciãtur ea: ẽt ſup gladiũ ambulãt acutiſſimũ ꝛ prunas viuaces: digitorũq̃ vno applicãtes alterutrũq̃ hoieꝫ aut põdus ſubleuãt in altũ grauiſſimũ ꝑpẽtẽq̃ ſtupe/ faciũt: vt nõ ledat: eq̃s furibũdos carmie q̃etãt: eoſq̃ caſtrãt cũ alijs imobiles eadẽ redditi: hoc ẽt mõ tru/ cidati euadũt piculũ. Pria ſil'r aſtronomie orone pla/ cant': ꝛ in ſubſidiũ cõcitant' nr̃m: vt oronũ epilog⁹ inſi nuat planetaꝝ. Uñ Albumaſar i ſadã. Reges grecoꝝ qñ volebãt obſecrare deũ pp aliqõ negociũ ponebãt caput draconis in medio celi cũ ioue aut aſpectuꝫ ab eo figᵃ amicabili: ꝛ lunã ꝯiũctã ioui aut recedẽteꝫ ab ipſo: ꝛ ꝯiũctionẽ a dño aſcẽdẽtis petẽtẽ. Adhuc aũt ꝛ cum caput amicabili figura: tũcq̃ dicebant ipſorum petitionẽ exaudiri. vñ Albumaſar in aphõ. Si q̃s po ſtulauerit aliqd a deo capite exñte in medio celi ꝛ re/ liq: nõ ꝑteribit qn breuiter adipiſcaẽ q̃ſitũ: ꝛ ego qdẽ in hui⁹ orbis q̃nq̃ ꝯfigurationẽ ſciam petẽs a ꝑ viſuſ ſum ãpli⁹ in illa ꝓficere. incãtatione q̃ꝫ q̃s dormire nõ valet rẽpſentationẽ ꝯtinue incãtãtis imaginãs. ipa ẽt pollutionẽ iducit in ſõnijs. qd erit futuꝝ tal'r apit. de aliq̃ ſagitta ẽt oſſi adeo ifixa vt alio neq̃at igenio ex/ hi: digitj lateralit' duob⁹ facile ac ſine dolore dulci ap plicatj foras educiẽ: cãcerq̃ mortificaẽ: lũbrici occidũ tur: ſãg. ea ꝛ caractere vñcũq̃ fluẽs ſiſtiẽ. Paroxiſm⁹ epilepſie q̃etaẽ noib⁹ magoꝝ in aure ꝓlatj: aut porta tio ſup ſe ceſſare cogit. oĩs epileptic⁹ ſanaẽ ꝛ lunatic⁹ ꝯſtãtin⁹ cũ alijs. cũ pr aut mr̃ in 4ᵒʳ tẽpoꝝ feria 4ª eaꝫ ad eccl'iam deducat: ꝛ feria 6ª: ꝛ deĩde ſabbato ſup ip/ ſuꝫ cãteẽ ꝛ ſuſpẽdaẽ illud dñicũ euãgeliũ: h̃ genus de moniorꝝ nõ eijciẽ niſi oronib⁹ ꝛ ieiunijs: caractere ſil'r ꝛ carmie paſſio curaẽ renal' futuꝝ ꝓnoſciẽ ꝛ qõ abeſt vt edocet geomãtia: taliũq̃ ml'ta. Id aũt vtcũq̃ rõne ꝑ ſuadeẽ ꝛ effect⁹ i ſuas reducũẽ ꝑcepti cãs. Id nãq̃ eẽ nit aut a cã imeᵉᵗ iterior: ſeu iferiori vl' exteriori. Siq̃/ dẽ ꝑᵐ id dupl'r ꝯtigit aut ex pte icãtãtis affectuoſi cuꝫ ei⁹ fuerit aĩa intrĩ eleuata vt mãe poſſit huic dñari mũ dane ipſaq̃ vigore itelligẽtie ſuſcepto admittũt trãſ/ mutare. vl' ex pte icãtati q̃ꝑl'm confiſi vt ex vigore ſi q̃s iuuaẽ eſtimatiõis nõ paꝝ. Et hũc qdẽ modũ pipa/ thetic⁹ ꝯcedit. dĩa. 135. q̃r vtrũq̃ ſufficiẽter dĩa q̃ h⁹. hec.n. fulciẽ marie illa. Si võ a cã exteriori dupl'r: aut ea ſba eſt vlior vel pticularior. Ulior qdeꝫ: ceu cãꝝ ꝑᵃ cui⁹ qdẽ v̈tute oĩo ſeu p̃cãtatio ſuſcipit effectũ: cũ ipſa q̃dãmõ nr̃m ſollicitudinẽ hẽat vt oñſum dĩa. 101. põt nãq̃ ꝑm⁹ ſua mera benignitate: cũ ſit agens ſupnãle ꝑ volũtatẽ abſq̃ motu ꝛ trãſmutatiõe i hec iſera opari: q̃cqd dicat pipathetic⁹. dĩa ſubmiſſa: cũ ipe ſit ſũmũ bonũ: õ cui⁹ rõne ſit fore ſui diffuſiuũ: ac cõicatiuũ. al'r .n. bonũ mĩme foret ſũme: neq̃ pp h̃ cũ ſit qd diuiniſſi mũ ꝛ honoratiſſimũ. meta. 12. h̃ trãſmutaẽ in indigni⁹ intelligẽdo eẽntiam: cum is non intelligat actualiter Tex. cõ. 51.

ex:ſed itelligẽs ſeipſuȝ itelligit cũ ea reluceāt in ipſo: vt i cā oia.nõ.n.ↄteplaſ ipa ꝑut ſſ mālia ⁊ vilia:veꝝ mõ nobiliori ⁊ altiori ꝙ itelligit ſe taliũ cām exiſtere. Quo qdẽ mõ ſcia ēt viliſſimoꝝ aialiũ ⁊ abominatoꝝ apõ ſenſuȝ nobil' reddiſ ⁊ decora.vñ õ ptib⁹ ꝑ. In nõ ḡtioſis ad ſenſũ ƀȝ theoricā ſil'r.nā admirabiles dele ctatiões exhibȝ potētib⁹ cās cogſcē.⁊ iõ Meſ. Sanat ſolus lāguores õs. Si võ ē pticularior ſuba vel ē ab/ ſoluta aut mobili ꝯiūcta:ꝙ ſi pᵐ:aut ē bēigna ceu an gelus:q nr̃ poniſ admiſtrator a diuis ⁊ nūci⁹ orones deferẽs añ pᵐ:ſic ēt ſenſit. Aui.10.ei⁹ meta.de ꝙ ſunt nõ paꝝ teſtā repleta.ſi võ ꝺprauata ita demõ vl' ſp̃us cui⁹ efficacia pmaxia:cũ nõ ſit i terra ptās ꝙ ſibi vale at ꝯpari.ƀ qdē multũ icātatiõib⁹ ⁊ ſacrificijs obedit vt ꝺcipiat ꝯcitat⁹ vehemēter vt appeat ml'ta pſicẽs ⁊ pcipue mulierculis obediẽs ſimplicioꝛib⁹.e as.n.cele ri⁹ ſapiẽte fallẽ valet.qre has video votũ ⁊ effcm̃ ꝯſe q ex eaꝝ icātatiõe ſeu ꝯiuratõe q̄ȝplime:qõ ſapiētiori nõ accidit:q̄ȝtūcūq̧ illis opeſ pfecti⁹. Eſt ēt vt exptus

A vigoris pfectioris ⁊ fāiliaritatȝ i locis i qb⁹ cult⁹ cele/ braſ diu⁹. Que qdē lȝ pipathetica ñ exp̃mat ph̃ia.nõ eni fuit ei⁹ vt ꝙ platõis:cũ ex ſenſibilib⁹ ac mobilib⁹ ꝑueniat i motores.apparens.12.meta.ipſuȝ tñ aſſerit ptoleme⁹.q̄dripartiti q̄rto inqens. Si nāq̧ luna fue/ rit dña magiſterij exñs i ſagittario vl' piſcib⁹ ſup mor tuoſ dñabit.⁊ malignoſ ſp̃us ēt õ loco ad locũ coget mouerí.vñ Cõmē. ibidē. Mouebit ſp̃us q dicti ſunt diaboli vl' alios ſp̃us:pp qõ dñabit. Si võ applicaſ hõ ſubȝ mobili:aut icorruptibili ceu ītelligētia ⁊ aia celi vl' altera tñ apõ alexādrũ ⁊ themiſtiũ.⁊ ƀ dupl'r Aut.n.ꝯfert icātatiõe alterutra mota cũ ordinenſ ad noſtrā ſollicitudinē mõ vt tactũ q̄dā:ſitq̧ ītelligēs ita vt ei⁹ orbe ac aſtro ꝯferat aut efficiat ƀȝ ꝙ diuerſimo de fuerit icātata qõ obſeruāt magoꝝ nõ pauci iuocā tes Ioue:ſaturnũ vl' aliũ noīe ītelligētie ducētis eun dē dĩa.9.cũ feliciter fuerit vl' al'r diſpoſiti. qõ eqdē. chriſes ſacerdos ſenſit ⁊ vt expt⁹ ſuȝ:ipſos i amorē ꝑ ꝑe ac odiũ nõ leueſ ꝯtinuato adducūt carmīe:ſicq̧ iu uare vĩ icātatio ꝯferēs ſi võ directio natiuitatȝ ſigna/ toris alic⁹ ad talē ptingit nr̃m vt ƀ amorē talis debe/ at adipiſci vl' qd ꝯſimile:ita icātatio vl' id qõ ſit nihil ꝯfert niſi caſu. Iuxta illõ poſterioꝝ.1. Te ābulāte cor ruſcauit:⁊ ita hõ oẽs ceſſant tal'r ꝑcātatiões ⁊ ꝙ taliũ qõ nõ ē.lȝ.n.qõ dicūt poſſit īteruenire q̄nq̧: nõ tñ ſp vel ad multũ cũ directio ſigñatoris ad locũ rari⁹ ptin gat hõ cātiuũ.dĩa tactũ.64.cũ videam⁹ q̄ȝmultotiẽs ex icātatiõe vl' alio agētes effectũ adipiſci itēꝝ.ſi aũt ſubȝ mobili adhereat corruptibili ceu ītelligētia dcā agẽs ab.A.9.qd de i ƀ in ſe ac ꝑpoſito ſentiẽdũ:dĩa expoſitũ.101.⁊.135.aut ēt q2 in ipm mot⁹ icitaſ expul ſiu⁹ nāe:velut euenit qñ nobil' qs paupculā docuerit vetulā ꝑcātare dicẽdo duo ⁊ tria ꝯſtituūt q̄nq̧ ⁊ tria ſil'r ⁊ duo.dũ āt ſpia piſcis gutturi ei⁹ īfixa cruciareſ eaq̧ tādē vocata pueniẽs ad eũ dixit ſe aliā neſciſ me delā niſi eā quā ab eo didicerat. is āt i vehemētioreȝ

B riſuȝ ꝯcitatus ſpinā cũ ſanguine foras mādauit.

Propter quartũ qdē ad pᵐ qd dõm apparuit. talia nāq̧ ouidi⁹ hūit vt tactũ nega/ re:cũ ꝫ ei⁹ extēt ītētionē ibidē. multa ēt ſm ꝑuerbiũ mētiunſ poete:meta.phe. Sil'r ⁊ Ga. medicoꝝ pſpi/ cu⁹ vt tactũ nõ habuit arti.ꝯmiſcere ƀ ſue. ¶ Ad ali ud qd dõm viſum cũ dcm̃ ſit incātationē ſm ſe nõ cõ/ ferre in cura:ſȝ inquantũ hõ ⁊ a tali explicata taliq̧. ¶ Ad alia ꝙ ſequunſ qd dõm:dĩa viſum.135.aliqd eni inq̄tum hõ non poteſt vltra ſuā agere ſpēm:in ṽtute tñ alterius:vt caliditas ignis eius vigore ex aq̄ ignē gñat ⁊ non in eo ꝙ caliditas:cum accidẽs extet ſitq̧ oẽ agẽs pſtantius patiēte.3° de aia ⁊ oſtēſum ꝙ per ſe nõ alterat vl' trāſmutat incātatio:⁊ iõ nõ ſanat cũ ſolũ mētis idicet ꝯceptũ. ¶ Ad ea ſil'r ꝙ partis ad uerſe qd dõm apparuit:ꝑcedūt.n.via ſua cum per ſe agāt incātantia in aliquā cauſam:ſȝ qõ agūt deducta qua poſſit eoꝝ ſaluari ꝯferentia.verba eni ꝫ amoreȝ rōnabilib⁹ cõferūt maxime.eoꝝ eniȝ excitāt rões vt ampli⁹ ꝯcepto amore diſcedat tāq̧ turpi aliq̄.ſit itaq̧ de hoc tñ̄ topice dictũ queſitum.

¶ Differentia. clvij.

Quod ſomniũ non conferat in cura mõſtraſ. Qm̃ qõ eſt indifferēter ſe habẽs nõ ꝯfert ad cu/ rā:cũ curatio determineſ ſcia medicine ſaltē:ſic plurime aliaꝝ:ṽitatē vt multũ ꝯtinēte.hõ võ eſt ſomniũ.vñ de ſomno ⁊ vigilia de diuinatione ꝙ in ſõnijs ſit ⁊ dĩ accidere a ſõnijs neq̧ ꝯtēnere idoneũ: neq̧ ſuaderi. Adhuc qõ ꝺcipit nõ cõpetit in curatiõe cũ ipſa pſiciaſ certificāte.tale quidē extat ſõniũ iuxta illud ethici. Sõnia ne cures:nā fallunt ſõnia plures. ¶ Rurſus.ſi ꝯferret ad curā id eēt per modũ motus cuiuſdā cũ curare ſit quoddā agere:qõ motu pficitur oē:ſed in ſõnio nõ īteruenit mot⁹:cũ ſit q̄dā ꝑprietas ⁊ paſſio ſõni:ois aũt cõpleſ qete cũ motus ab aiali ꝑ cedat ṽtute:ſõnuſq̧ ſit quies ṽtutũ aialiũ cũ īteſiõe nāliũ ⁊ vinculũ ac imobilitas pmi ſenſitiui.dĩa.108. Eti. Res medicatiõis trib⁹ pſiciſ reb⁹:dieta:potõe:ac manuali actiõe.q̄rta ꝑ.ꝙ nullus eſt ſõniũ. nõ.n.ſub dieta ꝯtineſ:cũ illa ſit ſex reꝝ nõ nāliũ ꝑueniẽs admi niſtratio:quaꝝ ipſuȝ nulla extat p ſingulas trāſeũdo ꝙ āt nõ ſit potio vel chirurgia euidẽs extat:cũ reliqs ergo ꝑtactis.dĩa.135.ſõniũ in ſalutem nõ confert.

In oppoſitũ qm̃ de ſõno ⁊ vigilia dicūt me dicoꝝ gratioſiſſimi.opȝ valde ītēdere ſõnijs.hoc aũt nõ eſt niſi q2 in curatione tan dē vt apparebit ꝯferūt ea.vñ 2° ſcõo. Quidā ſpleneti cus ſõniauit ꝙ ei pcipiebaſ in ſõno:vt vrinā ſuā bibe ret oi die ter ⁊ ſanareſ:q exptus illud īuenit mirabile q̄rto ēt tertia. Aliqui obediẽdo ſõnio vel viſiõi curati ſſ a lepra.vñ.14.terapē.qs ſõnio ꝺterminauit. Ga.ꝯſi liũ ⁊ laudauit. ¶ Itidē.illud ꝯfert in cura qõ ꝑcedit ab eo q cūctos ſanat languores.tale võ eſt ſõniũ.q̄re re.a.pmo. Sõnia ſunt a deo benedicto ⁊ ſublimi:ac ſolus ſanat lāguores deus. Me. ¶ Adhuc. illud qõ ſignificat ſup humorem domināte corpi ⁊ euacuatio/ nē futurā:curationi adminiculaſ: cũ ois ſignificatio in ipſaȝ ordineſ.hõ quidē eſt ſomniũ.nā vnuſqſq̧ hu moꝝ ſomniũ cauſat illius oſtendens dñiuȝ:ita vt me dico eius idiceſ eductio.vnde q̄rto ſcõa. Multotiẽs videt infirm⁹ de genere illius quo ſit criſis eius:ſicut videt habitur⁹ criſiȝ p ſudorē qõ ingreditur balneũ: ſibiq̧ ꝑparatur:itaq̧ ſomniũ proficit in cura.

Propter primũ qdē ſciẽdũ ꝙ ſõniũ eſt fantaſ/ ma factũ a motu ſimulacroꝝ dormiē tis i eo ꝙ dormit de ſõno ⁊ vig.de ꝙ. A.i de hõ tracta tu loqſ ƀȝ Ar. Nā tres hõ exiſtūt apphēſiones.puta ſõnia que dñr ab angelis:⁊ diuinatiões a demonib⁹: ac ꝑphie que a deo cũ medio ⁊ ſine medio. Diuidiſ aũt multipliciter ſõniũ:qm̃ aliud eſt veꝝ:aliud falſũ. Adhuc quoddā ſit ſupra repletionē:aliud ſupra ina nitionē:nõnullũ vero in diſpoſitione media. Itidē.qõ dā eſt nāle:aliud aiale:nõnũq̧ võ celeſte:ſeu diuinũ. Voco aũt illud nāle qõ ex dñio cõpl'onis contingit ⁊ humoꝝ.vñ Aui.4.de aia. Nālia ſõnia ſunt ꝙ veniūt ex tēperātia ṽtutũ humoꝝ cũ ſp̃ũ gerēte ṽtutē forma lē ⁊ imaginatiuaȝ.qñ.n.in aliq̄ nā ſanguinis dñaſ vt ad multũ videbit i ſõnio res rubeas ꝺlectabileſ:ſeq̧

in ſanguine natare:ꝯuiuia ⁊ ſilia.qñꝗ colere res igne as citrinas:volat⁹:rixas:furores ⁊ q̄ h9. R̃.aũt phl'a tis nã ſoniabit aq̄s:niues:frigora:ſtupores ⁊ q̄ taliũ. ꝙ ſi melie res nigras ꝑterrẽtes:ploratus: caſus: loca mortuoꝝ ⁊ q̄ taliũ:q̄ ſiqdẽ ꝑmanẽt diuti⁹ aut labunť ſm ꝙ corpis nã ꝑticipat ſiccitate aut hũiditate. Sõ⸗ niũ vo aiale dico qđ cãtur ex multa ſollicitudine aie circa qđdã in vigilia.cũ.n.ſono maior motus:vt q ex terior:qetet ꝑꝑ ſpũu3 ꝯctionẽ ꝑcipiť minor q interior.
In de ſen. & ſen. v'ſus fi. 5. de ge. an. ca. 1. poſt me. Maior.n.motus minorẽ ſm Ar. ꝑturbat ⁊ depellit. ⁊ h9 qdẽ ſoniũ me vltra duos annos quãmultipl'r fa tigauit ex ipreſſione cauſatũ vehemẽte itineris ad ſtu diũ Pariſiẽſe.Diuinũ vo ſoniũ ſeu celeſte audio illud qđ a diuinis ſiue celoꝝ cauſať aiabus : q̄ motores ẽt
4. de aia. ca. 2. verſus fi. ꝺñr orbiũ q ſm A.aliqñ operanť formã in imagina⸗ tione ſm cõparationem eoꝝ ⁊ cõparationem aiarum ipſoꝝ ſm aptitudinẽ:qm̃ aie noſtre habẽt maiorẽ cõ⸗ parationẽ cũ ſubſtãtijs ſeparatis q̄3 cum corporibus ſenſibilibus.Juxta qđ verificatur fortaſſis illud. Sa.
vt in ar. ad op. Sõnia immitti a deo benedicto ⁊ ſublimi.

Propter ſcđm vo ſciẽdũ ꝙ aliqui negauerunt ſomniũ:nõ ſolũ in ꝯferẽtia cure veꝝ ẽt ſimpl'r oĩa q̄ ordinis ⁊ nãe. vñ nãliũ ꝑ. Quidã ex⸗
ca. 12. v'ſus fi. preſſe nullã enũciauerunt aie ineſſe vtutẽ qua cogita mus ꝯtẽnẽtes ſõnia:diuinatiões ⁊ ꝯſiliarios:aſtrolo giãꝗ oẽ3:ꝺĩa ẽt.135.Quoꝝ qdẽ errori ꝯſuliť ibidẽ3. Alij vo directius negarũt ſõnia. ⁊ dicũt ea caſu acci⸗ dere:qđ fortaſſis dico euenit:q2 plurima viderũt fal⸗ ſari neſciẽtes iter ipſa diſtinguere. Aut forte cuncta ĩmediate in cãm reducẽtes ꝑorẽ. ꝺĩa.101.quoꝝ qdẽ defectus apparuit ibidẽ. ſed negare ſõnia eſt negare ſenſitiua ⁊ maxie vera diffinitiua ſomnia.nullus eni3 hõ eſt q nõ viderit ſomniũ qđ nõ enũciauit ei aliqd fu
4. de aia. ca. 2. ante mediu3. tuꝝ.vñ.A.Nullus hoiu3 eſt q nõ hẽat portionẽ in ſõ nijs ⁊ in apphẽſionib⁹ q̄ fiunt in vigilãtib⁹ qđ appa ret.q2 cũ hõ expimẽtauerit multotiẽs videbit ꝙ hoc nõ accidit caſu ſed eẽntia:⁊ alie cõprehẽſiones.puta viſiones ⁊ ꝓphie l3 nõ ſint viſe:ſunt tñ valde famoſe q̄ aũt h9 apđ oẽs aut ſunt neceſſaria ſm totũ aut ſm ꝑtẽ.Jmpoſſibile.n.vt famoſu3 ſit falſu3 ſm totũ:cum hoc ẽt hoꝝ defectus tertio apparebit dicendoꝝ.

Propter tertiũ vo ſciendũ prius ꝙ ſomnium cõfert in cura:⁊ deinceps qđ h9 ⁊ tã dẽ quis eſt ſomniãs ⁊ vere ⁊ q̄s ⁊ mime.¶ Propter pᵐ h9 ſciendũ ꝙ ſomniũ coadiuuat ad curationẽ:tu3 ꝑ viã cãe qſi imediate curãs:tũ ꝑ modũ ſigni. Primũ qdẽ oñdiť:qm̃ illud qđ docet eligere qđ morbo ꝯriať curat eũdẽ:cũ curatio ꝑficiať ꝯrio. Tale vo eſt ſõniũ vt ꝑtactũ ex argutis.vñ qdã socioꝝ verẽs ptiſicari vi
alias gala. dit in ſõnio ꝙ ꝑcipiebať ſibi horride aſſumẽ qđ gre ce lac iportat ⁊ ſaluareť a ptiſi.quãtũ aũt in ea ꝯferat ꝺĩa oñdeť.194.Eti.qđ aiam excitat ſup morbũ cũ ca lore nãe ac in bonã ſpẽ ſalutis ꝯfirmat coadiuuat nõ paꝝ in curatione.134.apparẽs ⁊ ꝑori.Cõfert igiť rõ⸗ ne cãe.Adhuc ex ꝑte qdẽ ſigni:q2 illud qđ ſignãt du⸗ cit in cã3 morbi atꝗ in ipm ꝯfert.tale vo eſt ſomniu3 vt tetigit ꝓpoſitoꝝ primũ:itaꝗ ſomniũ iuuamẽtũ vt ſignũ ꝓſtat cure.¶ Propter ſcđm h9 ſciẽdũ ꝙ ſõniũ verius eſt celeſte ſeu diuinũ ⁊ maxime qñ aĩa fuerit li bera ſupiorib⁹ſubijs applicata eoꝝ repſentatiões ſu ſcipiẽs.Aiale vo nulli⁹ aut q̄3pauce veritatis exiſtit. eſt.n.magis illuſio eoꝝ qdã circa que aĩa fuit ſollici⸗ ta ⁊ occupata in vigilia:ceu fameſcenti repſentanť ci bi:appetẽtiꝗ mingere coacla ⁊ ſtrepitus agoni3ant. Sõniũ vo nãle ⁊ ſi verificeť ad multũ:nullã tñ gran⸗ dẽ h̄ eſt ĩmediatã h3 ſignificationẽ cũ ex ꝑte poſſit ẽt iteꝝ nõ nãliũ ꝑmutari.Sõnia ẽt poſt repletionẽ ſunt pauca.vñ ꝓbl'.30.Jn his q̄ ſunt poſt ꝑemiſſionẽ cibo pble. 12. vlti.
rũ mime fit ſõnia videre.tũc.n.maxime accidit moue ri ꝑꝑ itroductũ cibũ.Minorať ẽt ſõniũ poſt vehemen tẽ laborẽ ⁊ ſpirituũ diſſolutionẽ.aĩa.n.tũc recondita qeſcit total'r:qđ ſi accidat ⁊ maxie ꝯ ĩpletionẽ ꝓꝑꝗ vaporabiliũ vẽtoſoꝝ vificať q̄3minime:cũ aĩa turba⸗ ta neqat q̄ celeſtiũ impſſiones aiaꝝ ſuſcipe. poſt aũt digeſtionẽ ſufficiẽtẽ ⁊ incorporationẽ cũ aĩa quieſcat magis ꝑ oppoſitũ ſõniũ verificať maxie.tũc.n.ea põt ꝑdictis aiabus coaptari.vñ.A.Plerũꝗ nõ ſunt vera 4. de aia. ca. 2. verſus fi.
ſõnia niſi que videnť in mane.oẽs enim cogitationes hac hora qeſcunt:⁊ mot⁹humoꝝ ſunt finiti.in media vo diſpõne mediocriter ꝯtingit.ſõniũꝗ maxie fit ei⁹ qđ cognitũ:⁊ quo q̄s verſať ĩ vigilia vt ſue patrie ac gẽtis ſuorũꝗ actuũ.vñ ꝓbl'.30.Maxie videm⁹ q̄ ope pble. 12. vlti.
ranť aut ſperam⁹vel volumus.de his eni maxie plu⸗ res cogitationes ⁊ fantaſie ſupſunt. Sũt ⁊ qdã app̃⸗ hẽſiones vehemẽter velaminibus obtecte q̄ niſi grã⸗ diori difficultate ⁊ aĩa elatiori nequeũt explicari.alie vo apte vt ſe qua figuratiõe figurãt euenĩẽtes:vt Tul lius de quodã enarrat ſõnio:in ſcđo de eoꝝ nã : ſicut multotiẽs ſõniaui ꝙ porrigereť mihi pecunia ꝑ tale3 vel h9 qđ die accidit:relique vo medie:q̄s ſiqdẽ app̃ hẽſiones aliqui in.13.extẽderũt modos.Contingit ẽt qñꝗ hoiẽ3 ſõniare idꝗ obliuioni tradere poſt qđ cõ dormiẽs denuo aĩa ſollicitata ſõniat qđ antea: ceu ſ3 A.ꝯtingit herculi.¶ Propter tertiũ h9 ſciendũ ꝙ l3 4. de aia ca 2. circa mediu3. ca. 10. in fine.
aiãliũ ſomniẽt ꝑlima:vt canis:equus: bos:ouis ⁊ ca pra:hõ ꝑalijs ſõniat maxie. hiſtoriaꝝ.4.non mox tñ: veꝝ poſt q̃ttuor ãnos aut qnꝗ:qdã ẽt nũq̄3 ſõniũ vi⸗ derũt.Sõniũ ẽt accidit ampli⁹cũ apphẽſionib⁹⁊ re⸗ giõe:hora ⁊ vl'r vita tẽperatis ad caliditatẽ ⁊ ſiccita⸗ tẽ q̄3 ĩ oppoſitis:⁊ iõ viri repiunť illic ⁊ tũc ꝓphetici. q̄dripartiti 1ᵒ.q̄re in anglia ⁊ ſcotia repletus hũidis ⁊ ceruiſia fere ꝑ annũ ſecedẽs vacaui a ſõnio. ille qꝗ verioꝝ eſt ſõnioꝝ ſm.A.q cõpl'onis fuerit tẽperatio vbi s. ime.
ris.qui.n.ſicce q̄3uis bñ retineat:nõ tñ bene ſuſcipit. Qui vero hũide q̄3q̄3 ſuſcipiat cito:celeriter tñ mittit neꝗ ſõnij recordať ad multũ.q ſi calide fuerit cõpl'o⸗ nis erit agilis in eoꝝ motib⁹ : iſtabilis:ſõnia habens ꝑmutata:q ãt fride tardu3 eſt:piger ⁊ obliuioſus. Eſt ẽt verior q ꝯſueuit dicere veꝝ.vñ ꝓbl'.30. Meliores pble. 12. vlti.
melioꝛa ſõnia vidẽt:q2 vigilãtes de meliorib⁹ intelli⸗ gũt.nã viſus ꝑuaꝝ cogitationũ imaginationẽ cãt ma loꝝ motuũ inobediẽtiũ vtuti rõnali:ꝑꝑ qđ ſõnia veri ficãtis:mẽdacis:malicioſi:ebrij:iſirmi.triſtis:in q̄ ma la ꝑualet cõpl'o aut ſollicitudo:vt ad multu3 falſanť. ¶ Cõtra ꝑdeterminata vĩ Aui.ire inquiẽs aliq̄s fo vbi s. ime.
re verioꝝ ſõnioꝝ ꝑꝑ diuerſitatẽ virtutis imaginatiue ceu hñtes cõpl'ones melãcolicas : frigidas ⁊ ſiccas. Hũiditas.n.coopit vtutes ⁊ opilat vias ſpũu3 faciẽs ſõnũ ſile3 morti:ita vt dormiens fere imagineť nihil. S3 hũor melicus ꝯuenit ſõnio ⁊ actiõi iſti⁹vtutis:q2 eni iſte hũor ẽ multi vaporis aſcẽdit ad caput ⁊ facit ſõniũ:⁊ iõ ꝯuenit ſõnio huicꝗ vtuti ⁊ actioni cõpl'o frida ⁊ ſicca.Frigiditas.n.facit tarditatẽ mot⁹⁊ ſicci tas ꝯfirmationẽ forẽ. Et iõ iſta vtus h3 magnũ ꝺñiu3 in m'tis:ita ꝙ in vigilia cõprehẽdũt qđ alij in ſõno. ſ3 forte ꝑlima hoꝝ vitatẽ nõ ꝯtinẽt : cũ melicus hũor col'li. 3. tra. 2. cere. ic. c. 51.
nã nõ ꝯueniat ſõno.in techni:neꝗ in euaporatiõe cõ ſiſtat:ſ3 magis accñtalis. Eſt ẽt oĩs operatio pfectior in corpe tẽperato.Frigiditas ſil'r ⁊ ſiccitas vt iductũ motũ tollit:⁊ impſſioni reſiſtit:⁊ iõ magis.A.conſen tio.Neꝗ melãcolicus niſi ꝑ accidens veracior eſt ſõ⸗ nioꝝ tẽperato:puta ꝑꝑ attẽtionẽ ⁊ ſollicitudinẽ maio rẽ.vñ Ar. Quidã extatici:ſeu veſani ꝑuidẽt:qm̃.ꝑꝓꝑij de ſõ. & vi. ſ.
motus nõ infeſtãt:ſed lõge ꝓijciuntur. extraneos ex⸗

…8.ime. go maxie sentiut:potissime vo somniatoi est meli cus adustus pp sollicitudinē z motū ipsi⁹ crebrū. vñ Ar. Quorūcūqȝ.n.loqr nā ē z melācolica multas visiões
…ta finem. vidēt.ſm.n.plura z multifaria mouentur.Poies.n.ſ. melicos fantasmata mouēt maxie. de memoria z re/
…le.1. minisceĉia.Accidēteqȝ sil'r ceteros antecellūt doctria z artificio pbl'.30.Nosce siqdē aliqs adeo aias elatas hre itelligētijs affines:vt oiuȝ apphēsionū quātūcūqȝ ēt occultaꝝ valeāt silitudinū tegmēta detegē i aptūqȝ
…6.z vi.i.fi. adducē.Juxta illd Ar. Artificiosissim⁹ ē iudex som/ nioꝝ q pt sil'itudines ispicē:qlis vi ea q Joseph in sō/ niū Pharaōis:ac Daniel' q i Nabuchodonosor:z hȝ qdē modus extat phie nō pue.Aliq vo aias sic hñt in fimas z sensibilib⁹imersas vt nihil valeant p apphē/ siões allegoriçare.qdam vo in medio hoꝝ sunt lato. Sunt ēt qdā sōnia laudabilia in qbusdā z psꝑera:in alijs vo vituperāda z auersa:z idȝipossibile aut diffi/ cile fit nā quā cognitionē de sōnijs suscipere vniuer/ salē pp eoꝝ causas fere ideterminatas.De me tñ ipso aliquā noticiam cōem ex somnijs comprehendi.

Propter quartū vero ad primū dōm ꝙ illud dcm̄ est disputādo z inqrēdo: nō aūt pterminando:aut indicauit.hȝ iudicij difficultatem. ¶Ad aliud dōm ꝙ sermo cathonis audiēdus est vt apparuit de somnijs aialibus:non aūt celestibus aut nālibus.¶Ad aliud dōm ꝙ in sōno motus est nō ra ro.lȝ.n.vtutes sensitiue z motiue qescāt extrisecus:in
…6. z vi.p.fi. terius tñ motus fit grādis plerūqȝ q motu depelleba tur maiori ſm Ari.extrinseco:ita vt modica mota in somno vētositas videaṫ tonitruū cāre z humidū sub mersionē:siccūqȝ pcipitationē.Uerificaṫ.n.vt ad mul tū ꝙ vtutes qescāt ēt in somno motiue cū videamus aliquos de lectis surgere seqȝ armātes qñqȝ pcedere aut hȝ pagere z maxime quoꝝ cerebrum est calidū z siccū fumositatū vaporosaꝝ receptiuū:ꝙ aūt in sōnio itercidat eius mōstrauit descriptio. Ad reliquum ex dīa apparet.135.z priori.Potest.n.reduci ad accñtia aie vt pfidentia z vlr ad oia tria medicine instra:put idicationē a supori didicit salutis.¶Quātū ēt q alte rius pnincāt adducta mōstratū appet.¶Sed circa il lud dubitare cōtingit:qꝛ somnia videnṫ nō esse a deo
…ii.8.ime. bñdicto sublimi cū Ari.dicat ipsa nō imitti a deo.tūc eni fierēt de die tm̄.nō inessent ēt brutis neqȝ stolidis sed sapiētibus solū z prudentibus cū hi sibi sint am/ plius tāqȝ mā disposita eius nati actionem suscipere. Jlli aūt somniāt non minus z recte dōm sitqȝ deus or dinatus qȝmarie doctoribusue affinior.¶Dōm Sa. locutū fuisse ſm opi. stoicoꝝ z epicureoꝝ ponētium somnia nō nisi a deo imitti.qd appet cū illic de auspi cio loquaṫ z aurispicio aut fortassis vificatur Sa. de pphetia q poniṫ a deo imediatius a hierarcis imitti de qua vt dictum Ar.sermonem.non condidit.

¶Differentia. clviij.

…ple.57. **Q**d calor di gerat innālis ostenditur. Qm̄ pbl'.prima ignis p̄/ cipiṫ in q̄rtanis augmētari febrib⁹.tale vo pceptū nō videṫ nisi ad materiei di/ gōnē factū.quecūqȝ.n.in febribus exhibenṫ mālibus z pprie medicinalia sunt ad hunc finē vt mā digeraṫ z nature reddaṫ obediēs : sed ignis seu igneus calor est innaturalis.¶Amplius qd pōt maius poterit z qd minus:sȝ calor ēt innālis pōt plus qm̄ ex putrefa
…ex.cō.13. ctione aial pducere.vñ.4.methau.Aialia fiūt in his q putrefiūt.Hoc aūt maius est mām simpl'r dispone/ re nāe cū aiam suscitet de potētia māe.Eti.illd qd ter minare facit egritudinē ad salutem:digōnem cāt:qm̄ digestio nō est aliud plus:qȝ vt dñeṫ nā z hūorē vicat

puū qcūqȝ fit.Haly.sȝ calor inālis egritudinē termiaṫ vñ aphorif.4.A spasmo z tetano habito febris super ueniēs soluit egritudinē.Curat ēt febris eplia3 z pro prie lōga maxime q̄rtana.tertio pma.z Me.in practi ca.Sȝ febris est calor innālis.¶Rursus.qñ aliquis effectus a duabus pducitur causis vtrāqȝ ad illum opari dicere veꝝ existit.sȝ sanies circa quā attēditur digō a calore fit nāli z accñtali vt apparebit.dīa pñ/ ti.Palin.Uolētes mā3 digerere cal'a z i corp⁹ iduci/ mus exnea.qm̄ digō pficiṫ maxime p cal'm vt electua ria:syrupos z talia.itaqȝ calor inālis digōnem agit. li.3.tech.cō.96 apho.57. tra.5.ca.7.v.fi. ca.de epilepsia ante mediū.

In oppositū qꝛ digō est cōpl'o a ppo z nāli calore.metau.4.sȝ calor innāl' nō est nālis neqȝ ppri⁹sȝ exne⁹.¶Jtidē febriū 2°.Ca lor nālis apt⁹nat⁹est coqre:exne⁹ vo corrūpē z putre facere.2°.qqȝ re.ac.Digō ē sīlis pcoctiōi.inuit g Hyp. p illud ꝙ fit a calitate hūida nō sicca tenebrosa vt cali tas febris:sȝ calitate hūida vaporosa sic calitas nālis q ē in aialiū corpib⁹talis āt nō est inālis vt h exꝑmiṫ valde.Eti.Qd putrefacit:mortificat z corrūpit nō di gerit:viuificat z pstruit.h āt calor opaṫ nālis: illa vo inal' vt testāṫ ceteri.¶Adhuc priorꝫ prie sūt rōes.sȝ calor nālis hȝ digerē.g inālis oppo^m opabiṫ:ceu pu/ trefacē.Palin:medicoꝝ erimij qs nō ē isufficiētes po nere id mime scripsere.calor igiṫ mime digerit inālis. Tex.cō.14. ca.9.circa pri. cō.22.in fine.

Propter primū qdē sciēdū ꝙ qd fit calor z nā lis:quot ēt dicaṫ modis dīa pñsuȝ ē. 59.z.3.p cuius oppositū calor erit notus inālis.na3 q bñ diffinit pria signat.topic.6°.Erit igiṫ calor innālis ca.2.in fine. morbi instrm quo corrūpiṫ nā: qui qdē aut est inna/ turalis oino:vt qui marcoris:vel ſm qd.puta medi⁹ iter nālem z inālem difariam:ceu qui saniei. mixtus eni est h calor ex nāli z putrescibili:vincēte demū nā/ li.Esse aūt digōnis dīa monstrauit.50.z.62.

Propter scdm qdē sciēdū ꝙ aliq dixerūt calo rē nō digerere innālē:qꝛ cum digō fit opus vtutis vt dicūt nālis digestiue sicut ipsa est nā/ lis:ita opȝ ipsi⁹instrm nāle fore vt fit pportio agētis pncipalis ad instrale z scdariū.Dicūt ēt ꝙ si calor in/ nālis aliquā curet vt tactū egritudinē p accidēs fore: neqȝ h facere p viā digōnis sȝ poti⁹rōne psumptionis siue resolutiōis vel expirationis.qd qdē falsuȝ appet ex dictis.eo ꝙ digō nō est aliđ qȝ vt nā dñeṫ z vincaṫ humorē prauū quocūqȝ mō vt a calore inaturali etiā: Quid ēt h positio vitatj cū ipsi⁹motiuo ptineat qdqȝ falsitatis doꝝ oñdet tertiū.¶Fuerūt z al'q q rudi⁹ hoꝝ oppositū simpl'r pmētes puta ꝙ calor inālis di gerit nō solū in nocitiuo:veꝝ ēt in iuuatiuo:moti eq/ dē:qꝛ illud qd preparat virtuti nutritiue ac expulsiue digerit.Jn iuuatiuo.n.virtuti pportionatur nutritio nis alimētū.Jn nocitiuo aūt aptatur ad expulsionem digōne māe.Hec aūt facit calor inaturalis.pparat.n. nutritiue pmutādo alimētū z alterando: ēt expulsiue mām incinerādo z subtiliando vapores z fumos ex pellēdo.pp qd pcludūt calorē in nālē opus digōnis pficere.¶Q; aūt pdicta positio sit absurdior priori oñdet qdē tertiū.Minor ēt rōnis absurda. Si.n.ca/ lor inālis digereret tūc z febricitātes sanis digererēt meli⁹qd est pter alia p Sa.z apho.2ª.Neqȝ ēt icinera tū est digestū cū sit expulsiue z victorie nāe iobediēs 2.d vir.nālib⁹ ca.8.in fine z redditū z iđ mārū incineratarū videm⁹ egritudines crisiū.1.ca.11. ptelari.Neqȝ ēt qd subtile fumosuȝ nāe obedit vsq/ ante mediuȝ. quaqȝ z pprie cū fuerit plurima z grossa mā:aut ca col' cō.apho. lorē fortasse innālē audiunt a rebus non nālib⁹z ma 12.z.16.in fi. xime aere susceptū cū morbos abbreuiet.

Propter tertiū aūt sciendum ꝙ calor innatu/ ralis siue sit omnino preter naturam

ſiue nõ:ſʒ mixtꝰ qͦdāmõ calori nāli nullo mõ vt ſic hʒ digerē iuuatiuū:eo ꝙ q̄lis finis talia oʒ eē q̄ añ finē illi ordiata:cū finis neceſſitet ipʒ ꝓcedētia.Finis āt digōnis ī iuuatiua ē diſaria nālis:ꝛ ſi aliqñ iuuet̄ calore acqſito a motu q a cib̄ ſeu medicis nihilominꝰ h̄ oīa ad nālē ordinant̄.℃Ampliꝰ cuiꝰ vtꝰ ꝛ foꝛa ē nālis:ꝛ meꝰ qbꝰ opat̄ nā:cū effectꝰ cāe ſit ꝓportiōa/lis.ſʒ vtus ꝛ foꝛa digōnis ē nālis oīno vt idicat effectꝰ.Jtidē.nihil agit vltra ſuā ſpēʒ.Cū igr̄ calor nāl' ꝛ ināl' ſit ſpēs alia:ꝛ actio erit alia.ꝛ iō ſi nāl' digerit ꝛ pficit:ināl' putrefac̄ ꝛ ōſtruit. Si āt digō extiterit ī nocitiuo dōʒ ꝙ i ipo calor ināl'.i.diquaqꝫ ꝑter nāʒ nō digerit aliq̄ mō ſʒ putrefac̄ ꝯtinue ac corrūpit cū calorē pimat nālē eiꝰ ꝛ putrefaciēdo māʒ.tal' āt ē calor marcorē ſiue virꝰ aut putrefactionē ꝓducēs ca/lore nāe penitꝰ tandē ſupato ꝛ ab ipſiꝰ eq̄litate oīno egreſſo vt i vlceribꝰ appet pniciosis ꝛ i corpibꝰ mortificatoꝝ.ſic nāqꝫ calor nāl' qñ fortj ē ꝑt nā ipo mediante i hūoribꝰ miſtrare ſʒ modū maturādi ꝛ digerē di ꝛ cuſtodire ipoꝫ ac ꝓhibē moueri ſʒ modū miſtra tiōis caloris ex̄nei vt ñ putreſcāt ſicqꝫ calor ex̄neꝰ qñ iuenit hu.ñ gubnatoꝫ admiſtratōe caloris nāl' cōprehēdit ipoꝫ ꝛ r̄ddit ſibi obediētes ꝛ illoꝫ motu mouet ex̄neo.vñ putrefactio ꝯtigit ꝑ.2ꝰ.Qꝺ oñdit̄.qꝛ qꝺ ē ſimpl'r ꝑter nāʒ nūq̄ opꝰ iducet nālē:cū oīo ſit ſue factū iproportionatū cāe.ſʒ calor h̄ ꝑter nāʒ diſariā ē tal'.Neqꝫ.n.p ſe hʒ digerē vt q nāl' neqꝫ p accñs:puta v̄tute cali nāl' cū ſit corruptꝰ vt q inſra hūc i malicia.ſic declarabit̄ latiꝰ:pp qꝺ digōnis ope ꝑuat̄ oīo. Si āt calor h̄ ināl is nō fuerit oīno.ſʒ cōmixtꝰ magl ex calore nāli ꝛ accñtali:vt febrilis.ꝛ ꝓꝑe qñ nōduʒ venit ad pimēdū ad digōnē fac̄ vtcūqꝫ.vñ.3.coll.Apparet ꝙ calor febrilis ꝛ calor ſaniei ſit ex̄neꝰ qꝛ ledit actiōes mēbroꝝ ꝛ paſſiōes:ꝛ appet ex ꝑte q̄ manifeſtat̄ i ipſa opatio caloris itriſeci digerēdo hūores ꝛ recipit ſanationē:ꝛ nō eſt ſic calor ex̄neus q iuenit̄ in corpibꝰ mortuoꝝ.ꝛ ex h̄ appet q ēt ē nālis.ꝛ ē v̄itas qꝛ eſt calor nālis cōmixtꝰ cū aliq̄ q̄litate caloris putreſcibilis.Calorē ēt ſaniei cōmixti teſtat̄ Ga.pnoſti.ꝑ ita.Si fuerit v̄tus caloris nālis adhuc remanens accidit diſpō ſanguini cōpoſita ex diſpōne ex̄ nām ꝛ diſpōne nāli.q̄re pars ipſiꝰ pp diſpōnē putrefit innālē.qcūqꝫ iſtoꝝ vicerit caloꝝ tūc ipſiꝰ apparebūt ſigñationes vincētes magis in ſuba:odore ꝛ calore ſaniei. vñ aphoriſ.11.diſtinguit̄ triplex ſanguinis trāſmutatio.Una q̄dē eſt in ſimpl'r benignū:cuiꝰ ꝯuerſio i particulas ſit aialis.Alia in prauū abſolute vt illa q̄ putredo pficit̄ purulēta. Eſt ꝛ tertia haꝝ in medio vt q̄ puris operatiua:que neqꝫ a ſolo inato ſicut ꝑma pficit̄:neqꝫ ab eo q ꝑter nām diquaqꝫ veꝝ ab eo q mixtus eſt cū quodā mō vt flōnis: trāſmutatio ēt ꝯſcribēda appebit dīia ac qd dīia tactū.87. Quod ēt rōne mōſtrat̄ ꝛ padigmate:qm̄ qꝺ p accñs aliquē intro ducit effectū:illud mō quodā operat̄ eūdē:ſed calor ꝑdictus innālis per accidēs facit ad digōnem inq̄tū calefacit mām ꝛ diſſoluit.poros aperit. Suſcipit̄ ēt eius actio a calore nāli hūc regulāte cū ſupponat̄ ipſo fortiorē exiſtere:pp qꝺ calor ināl is aliquo ꝯfert ad digeſtionē mō:vt appet in curatiōe ſpaſmi thetani ꝛ aliaꝝ egritudinū frigidaꝝ per febrē inducta. Et hoc eſt videre egritudines celeriꝰ terminari ēt in bonuʒ: qñ calor exacuitur accidētalis.criſium tertio.Hic.n. exagitat mām:poros apiens ꝛ calorē excitat innatū. Ampliꝰ id oñdit frigiditas faciēs ad digōnē dīia.62. magis calido nāe auerſa q̄ʒ calor extraneꝰ:qꝺ in actibus padigmiʒat̄ hūanis nāe opibus ſil'atis. ſic nāqꝫ captores faciunt ciuitatū ſupatos exponentes ante ſuos vt reliq̄s ſurripiāt ciuitates:queadmodū dicūt Attilā picardēſeʒ i italoꝝ expugnatiōe obſuaſſe.hi .n.ſubiugati q añ i bello ſuis retropoſitj exponūt̄ nō niſi coacti bellant̄ timor poſteꝛͬ iſurgētiū i ipos.Qꝺ appet:qꝛ ſuſpēderēt̄ coagētes rebellibꝰ expugnādis ōteriuſqꝫ hñtes ipſi:eoſdē iuaderēt acerrime:ita ꝛ calor nāl' agit cū ināli.nā r̄gulato ꝛ cohibito calor ināli ꝛ velut iſtro facto ināl' fac̄ ad digōnē māe q̄ tñ ō ſe machinat̄ maleficiū ꝛ ōſtructionē ad moᵐ ꝑuatiōis ꝯtinue p accñs tñ ea pfectiꝰ opat̄ ꝑexñti cū ſpēs non poſſet i ꝑori ꝯſeruari pticulari dato.ꝛ iō int̄ pnᵃ ꝛ cās reꝝ triū ꝛ ſi p accñs ꝯputat̄ phy.1.Qꝺ oñdit̄ qꝛ mox ſi calor ōbilitaret̄ nāl' opꝰ putrefactiōis iducēt ꝛ corruptiōis inālis tāq̄ ſimplex factꝰ ꝛ impermixtus. Tex.cō.66.

Propter quartū q̄dē ad ꝑmū dōm ꝙ Ari.per ignē nō audiuit calorē inālē ſed magis mediū plus tñ calori attinēs nāli qꝺ appet:qꝛ addidit p cibos.Nō.n.opʒ in ſe.mālibus frigidis q̄les ſunt flegmatice ꝛ maxie q̄rtane ciboꝫ ſubtiliare ſʒ potiꝰ igroſſare ꝛ abūdātiꝰ exhibere vt eiꝰ calore augmētato paucus deſtruat̄ febrilis.multus nāqꝫ calor modicū ad ſe trahit ꝛ maior flāma minorē extiguit.℃Ad aliud dōm ꝙ nō eſt calor inālis qui aialia ex putrefactione gñat ſed celeſtis magis.dīia.48.ꝛ.101.℃Sʒ id q̄dē valere mime dicet̄ qꝛ ſil'r dicet̄ calorē innāleʒ digerere calidi virtute celeſtis.℃Propter qꝺ dōm: ꝙ calor ꝓducēs aialia nō eſt innālis oīno ſed in ipſo adhuc remanet q̄dā nālis portio caloris.vñ.4ᵒ.metha u.Aialia ſiūt in his q̄ putreſiūt:ꝑpterea ꝙ ſegregata cal'itas nālis exñs facit ſegregata.Jn putreſcentibꝰ nāqꝫ aliq̄ ꝓportio gñalis ſaltē cal'i ad humidū remanet p quā pōt fieri gñatio impfectoꝝ lʒ ſpūalis ſit corrupta inexñs aña.Nō.n.ad gñationē impfectorū tanta req̄rit̄ ꝓportio vt ad eā q̄ cōpletoꝝ dīia.35.Hꝫ aūt caliditas nālis nō ſeruat̄ in calore ſimpl'r ināli vl' ſi ꝑuat̄ ꝛ faciat ad digōnē nocitiui p accñs oñſuʒ ē h̄ ꝯtigere.Aut fortaſſis in ꝓductiōe aialis plus vis cōſtellationis opat̄ q̄ʒ in digōne:pp qꝺ nō maius ſed minus eſt ꝓducere aial q̄ʒ digerere cuʒ ex alijs ꝯtingat cauſis.dīia.101.ptractatis.℃Ad aliō dōʒ ꝙ calor innālis diſtinctꝰ digerit mām ꝛ exalare ipſaʒ facit per accñs inq̄ʒtū eſt inſtr̄m caloris nālis.℃Ad aliō ſil'r dōm.ſanies.n.lʒ initialiter fiat a calore ināli:pficit̄ tñ nāli obtinēte calido ꝛ maxie digeſta laudata:ꝛ multo ampliꝰ febris putride ſeu alicuiꝰ alteriꝰ egritudinis mālis qꝺ ſaniei extat ſil'e.℃Ad aliō dōʒ ꝙ calor ex cibis ꝛ medicis acq̄ſitꝰ magl eſt nālis q̄ʒ inālis cū ad ipʒ ordinet̄ vt inſtrʒ digeſtiuū.℃Ad ea v̄o q̄ alteriꝰ partis ſil'r appet qm̄ tm̄ Ar.ꝛ Ga.loquūtur de digōne in ſimpl'r iuuatiuo q̄ calore dicta eſt pfici nāli abſolute.℃Ad aliō dōʒ ꝙ h̄ ē veꝝ de calore ināli oīno: nō āt de alio.℃Ad aliō dōʒ id itelligēdū eē i ꝯrijs p ſe ꝛ eēntial'r:nō āt i his q̄ p accñs q̄lis ē digō cal'i nālis ꝛ ex̄nei.Nihil.n.ꝓhibʒ qd p accñs aliq̄d opari:qꝺ aliō p ſe fac̄ ſuo mō.Frigꝰ.n.ꝛ calor ifrigidat ꝛ calefacit differēter vt vnū p ſe alteꝝ v̄o accñte vt tactū ſepe ℃Ad aliō dōʒ ꝙ auctores magl enumerauerūt cās eēntiales digōnē ꝯplentes cū ſint accñtalibꝰ efficaciores.Aut ꝙ eas iterdū tetigerūt ſicut dictū ē ꝙ a ſpaſmo ꝛ tetano habito fe.ſupueniens ſoluit egritudinē. Tex.cō.13.

℃Differentia. clix.

Q Digeſtio nō debeat̄ cāe ꝯiūcte ſʒ añti oñdit̄:qꝛ ſi digō deberet̄ cāe ꝯiūcte tunc putredine digeſta febris ceſſaret: qꝺ non ſit.nam ceſſante putredine adhuc eius permanet ſuba. Eſt enim digō alteratio faciēs ceſſare putredinem manente ſuba in

toc.3.co.3. poſt medium.

ca.3.poſt me.

cō.46.pꝰ me.

cō.apho.47.

col' ca.4.cir. me.ꝛ ca.6.ꝛ ca.10. v̄ltis ſi.

li.3.te.cõ.90. techni.¶Itidẽ fum⁹ putrid⁹ nõ idiget digõne cũ ꝑ ſe
ipſuꝫ euaporet ⁊ diſſoluat᷑.nõ.n.q̃litates hꝫ inobedi/
entes ad expulſionẽ:ſꝫ ipſe vt oñdet᷑ cã eſt ꝯiũcta.re/
pletio aũt ⁊ putredo eſt cã añs.¶Adhuc ꝓuiſio ꝯpe
tit cãe tm̃ añti.hoc.n.ipſi⁹ denotat nomẽ anteuiſio:ſꝫ
ꝑ digõnẽ hꝛ q̃dã ꝓuiſio.Reducit᷑.n.ad benignũ cauſa
añs.aut ꝓparat᷑ ad expulſionẽ ne ledat vlteri⁹. Itidẽ
in febꝛe putrida cũ ſit egritudo fiens:qddã eſt factũ:
qddã v̈o futuꝝ fieri.Ei aũt qđ factũ eſt debet᷑ ſola cu
ratio ⁊ ꝯ̈ꝛietas:ħ aũt videt᷑ factũ per cãm ꝯiũctã futu
rũ aũt fieri ꝑꝑ antecedentem q̃ ponitur ſubiũcta.Eti.
dicũt opoꝛtere ꝓmitus mãm digerere deide ipaꝫ eũa
diſtin.6. re.vñ Meſ.in antidotario ait Ga.teſtari potẽtiaꝫ ſy/
rupi acetoſi foꝛe ad oẽs materias cõem.dꝛia.170.ſꝫ
cã añs eſt mã;nõ aũt ꝯiuncta cũ ſit efficiẽs : iuxta illđ
li.3.te.cõ.95. in techni.Unãquãqꝫ cãꝝ efficientiũ abſcindere ꝓus:
deinde ſic venire ad eã que facta eſt ab illa egritudi/
Te.cõ.20.colʳ nẽ.Efficiẽs aũt ⁊ materia nõ coincidunt.2°.phy.cum
vnũ habeat vicẽ actus reliquũ potẽtie. Digeſtio igit᷑
competit cauſe antecedẽti ⁊ nõ coniuncte.

In oppoſitũ qm̃ putredo cõiter ponit᷑ cã fe
bꝛis ꝯiũcta:ſꝫ ei debet᷑ digõ cũ
ſit alteratio vt dcm̃ exñs faciẽs ceſſare putredinẽ ma
nẽte ſuba quã a qbuſdã cauſis ꝯtigit facere.¶Rur/
ſus ars ⁊ medic⁹ imitant᷑ nãꝫ:ſꝫ nã cãm digerit ꝯiun/
3.tech.cõ.90. ctã cũ ei dñet᷑ ⁊ vicat.Uñ Haly.Digõ nõ eſt aliqd pl⁹
colʳ li.3.te.cõ. q̃ꝫ vt dñet᷑ nã ⁊ vincat humoꝛẽ malũ qcũqꝫ ſit.¶Am
90.⁊.91. plius digõ ẽ cã quedã curatiua in techni. hoc v̈o cãe
ca.2.in fine. debet᷑ ꝯiũcte.Antecedẽti.n.magis debet᷑ ꝓſeruatio.
apho.1.aphe. 11.de ige.Palin.vbi cõpetit eũo:⁊ digõ:qꝛ ipſa vꝛ ad
22. eũonem oꝛdinari:iuxta illud Hip.Digeſta medicari.
Sed putredini que ponit᷑ cã ꝯiũcta competit eũo:ꝺꝫ
li.3.te.cõ.90. illđ techniſ.Euacuatio ẽ totã ex coꝛꝑe educẽs ſubaꝫ.
Eti.digõ eſt pꝛeparatio ſube mãe vt ad expulſionẽ oꝛ
dinetur facilem.ſꝫ putredo reſiſtit expulſioni ꝑꝑ indi/
geſtiones : qꝛ groſſa vel ſubtilis vel aliter diſpoſita.
digeſtio itaqꝫ cauſe debet᷑ coniuncte.

Propter pꝛimũ qdẽ ſciendũ ꝙ cã in cõi eſt ad
cuius eſſe ſequit᷑ aliud ꝺm nãm. vel
diſpõ per quã hꝫ eſſe cãtuꝫ ſeu qua res eſt ꝓᵐ aut ꝓnᵐ
rei habẽtis eẽ ꝑ aliud.Apud v̈o medicuꝫ cã eſt id qđ
pꝛimo eſt ⁊ ex quo ꝓuenit intẽtio alicuius diſpõnis
in coꝛpoꝛe humano aut eius fixionis:ꝓmo ſcđa.Cau
ſaꝝ ãt quedã ſunt ſane:alie qdẽ egre:nõnulle v̈o neu
doc.1.c.1.ĩ fi. tre ĩ techni.Que duplices extãt.aut a gñatiõe tales:
li.1.tra.1.te.c. ⁊ ita q̃dã ſunt ſane ⁊ egre aut neutre: ceu ⁊ coꝛp⁹ tri/
5.⁊ li.3.te.c.ꝓ. plex cui referunt᷑ ibidẽ.alie v̈o poſt gñationẽ ſeu a tẽ
poꝛe. Et ꝓpꝛius oẽs cãe ſunt ſane vt dicat᷑ in techni
qñ dꝛ.Ad manifeſtos egros ſalubꝛes cãꝝ deinceps
li.3. te.cõ.74. ꝓcuram⁹.nã ois cã vel eſt ſanitatis ꝯſeruatiua vł ſa
nitatis effectiua q̃ poſterioꝛ nã ⁊ tꝑe pꝛioꝛ. Cã nanqꝫ
coꝛꝑi egro applicata ꝓpꝛie dꝛ ſana cũ in ſanitatẽ tãq̃ꝫ
in finẽ oꝛdinet᷑.Motuſqꝫ ſumit nomẽ ⁊ ſpẽm a termi
no ad quẽ.phy.5.Et iuſtũ eſt vnũquodqꝫ nominari a
te.cõ.4.⁊.48. fine.2.de aia. Impꝛopꝛie v̈o poteſt dici cã egra rõne
Tex.cõ.49. ſubiecti cui applicat᷑ egroti aut eius adminiſtratiõis
vt apparebit pꝛaue.Sũt ẽt cãꝝ quedã neceſſarie qui
bus coꝛpus noſtrũ ĩpoſſibile ſit nõ ſubiacere:ſic aer:
motus ⁊ qes:ſomnus ⁊ vigilia:cibus ⁊ potus:inani
tio ⁊ repletio ⁊ accidentia aie. Quedã nõ neceſſarie
his oppoſite:ſed poti⁹ caſuales ſeu foꝛtuite : gladijs
eni ⁊ beſtijs vti nõ neceſſariũ.⁊ iõ circa eas nõ conſi/
ſtit ars circa coꝛpus humanũ.i.arſ medicine.Ars tñ
alia vt aſtrologia põt circa hec exiſtere.tũc.n.nõ exi/
ſtẽt iſta caſualia veꝝ neceſſaria magꝭ.Et hec qdẽ ſex
oẽs cãe ſunt ſanitatis ⁊ egritudinis tãq̃ꝫ mãe ſꝫ ĩ foꝛ/
mas ꝯſurgũt qñ coꝛꝑi applicant᷑ debitis aut oppoſitꝭ

q̃ꝫtitate:q̃litate:tꝑe:mõ vſus ⁊ oꝛdine.de re.ſa.ꝓ.Aut colʳ poſt ꝓn.⁊
ẽt ope.Iohãniti⁹:q̃ꝝ ꝓncipalioꝛes qdẽ ſũt q̃ꝫtitas ⁊ q̃ in fine.
litas.qd v̈o digõ.dꝛia oñſuꝫ.50.Sꝫ cãe ꝑticulareſ pu In iſago.tra.
ta ſanitatꝭ ⁊ egritudis ſunt tres. ꝓmitiue ſeu mãifeſte rer.ꝯtra nãm
añtes ⁊ ꝯiũcte diſpõne ꝯpłonali ꝯpõnali ⁊ cõi.Sunt rub.đ o caſio
ãt cãe ꝓmitiue res nõ coꝛꝑales.i.nõ đ ſuba coꝛꝑis exi nib⁹ ſanita. ⁊
ſtẽtes:lꝫ q̃dã ipſaꝝ ĩ ſe ſint coꝛꝑa:vt cib⁹ ⁊ pot⁹:ex q/ egritudinis.
bus accidũt egritudieſ mediate vł imediate.Interdũ
.n.calitas ſolis imediate febꝛẽ iduc̃ effimerã:qñqꝫ v̈o
mediãte ebulitiõe quã in hũoꝛib⁹ ĩducit febꝛẽ cãt pu/
tridã.Cãe ãt añtes ſũt cãe coꝛꝑales puta hũoꝛes aut
ꝯpłonales vel ꝯpõnales ex qb⁹ accidet egritudo non
ĩmediate:veꝝ alia mediãte cã.ſ.ꝯiũcta:puta repletio
ne ⁊ inanitiõe.Cõiũcte q̊qꝫ ſunt cãe coꝛꝑales ex qbuſ
ꝯſurgit egritudo ĩmediate.ꝓ ſcđa.c.ꝓ.vñ his exñtib⁹
adeſt ĩfirmitas ⁊ ipſis abeũtib⁹ ceſſat eadẽ.Ipſe tñ le Cap.1.
dũt oꝑationẽ alio.ſ.moꝛbo mediãte.6°. theoꝛi.¶Sꝫ li.3.te.cõ.82.
ꝯ̈ in techni dꝛ ꝙ a cã ꝯiũcta ꝓncipałr ledat᷑ oꝑõ:qđ vꝛ
eẽ imediate.¶Ad qđ dđꝫ ꝑ ſeriei expõnẽ hꝫ q̃ ẽ.Fa/
cta v̈o egritudo ⁊c̃.ꝙ ipſa ẽ duplex. Una qdẽ ſimpłr
⁊ vna:ceu ethica ⁊ effimera in q̃ nulla ſubeſt cã eã fa
ciẽs:abſceſſit.n.ois.nihil.n.eſt in coꝛꝑe qđ eã gñet de
diſtẽꝑatia ineq̃li. Eſt ⁊ alia ꝺm qd ⁊ lata ceu qñ cã colʳ.2.doc.c.3.
ꝯiũcta ſola facit moꝛbũ non ſuſcipiẽs qd deiceps ab in fine.
añti q̃ in vno ꝑoxiſmo terminat᷑ qñqꝫ.4°.ꝓª.vt in vlti tra.2.ca.37.
mo ꝑoxiſmo appet magꝭ ĩterpolate ⁊ in ꝯtinua circa poſt ꝓn.
ſtatũ nõ min⁹.Et talis egritudo eſt illa q̃ curat᷑ diſpõ
ne ſoluta.i.cã ꝯiũcta ⁊ nõ ꝓª:cũ ipa careat.a q̃.ſ.cã cõ
iũcta ꝓncipałr.i.ꝑ ſe ⁊ ĩmediate ledit᷑ oꝑatio ꝑ reſpe/
ctũ ad cãꝫ añtẽ q̃ ledit᷑ ſcđario ⁊ mediate valde.Quã
⁊ ipſam puta cãm ꝯiũctã dicim⁹ eẽ egritudis cãꝫ. Ip
ſa.n.ꝓncipalis ẽ illi⁹ cã cũ ea ꝯuertat᷑ cũ illa vł in q̃.ſ.
egritudie ꝓncipałr.i.ſimpłr imediate ⁊ nõ ꝑ relatio/
nẽ ad cãꝫ añtẽ ſolũ vt ꝓus ledit᷑ ⁊ reliq̃ ſic aña. Sub/
tiłr tñ ꝯſiderãti ſciẽdũ ꝙ cãe q̃dã ſunt añteſ tm̃:vt hu
moꝛalis repletio añq̃ꝫ ad minerã ꝑueniat putredinis.
Quedã ꝯiũcte ſolũ vt putrida fuligo ſeu fumuſ hꝫ q
ex minera reſultãs putredinis in ventriculos ꝑuenit
coꝛdis.ꝓ febꝛiũ.vñ 4°.ꝓª.Humoꝛ recipiẽs putredinẽ ca.5.in me.
ẽ coła talis modi vt ab ea vapoꝛ egrediat᷑ q ẽ ſubtił tra.2.c.1.poſt
fumoſus valde.Aut ſanguis vt illud qđ euapoꝛet ſit ꝓnᵐ.
vapoꝛ ſubtilis.Aut fł̃a tale vt ide ſpiſſuſ euapoꝛet va
poꝛ vel melia hꝫ vt ab ipſa vapoꝛ ꝯſurgat fumoſus
ſpiſſus pulueruleñt⁹.Qꝛ ãt ħ fum⁹ hoꝛribilis ſeu fuli/
go putrida ſit cã ꝯiũcta ꝯuertibilis cũ febꝛe:nõ ãt pu
tredo mõſtrat᷑:cũ aliqñ ſit iuenire putredinẽ in aꝑati
bus aut in venis:nõ ãt febꝛẽ.eo ꝙ fuligo putrida coꝛ
nõdũ ꝯpetijt.Neqꝫ ẽt putredo groſſioꝛ in ipꝫ ſic poſſꝫ
tẽdere.aut ſi ꝑueniret đterioꝛa ĩduceret ⁊ moꝛtis ſin/
thomata.¶Qꝛ ſi qſ iſtãſ dicat cõit᷑ põi putredinẽ cãꝫ
foꝛe febꝛis ꝯiũctã.¶Dđꝫ ꝙ ꝑ hãc putredinẽ ꝑtiꝫ au
diũt fumũ putridũ q vere ꝯiũcta eſt cã ⁊ ꝑtiꝫ ipaꝫ ad
cãꝫ r̃ducũt añtẽ.vñ.11.đ ige.In obſtructõe ſinthoma ca.9.in fine.
factũ ẽ trãſpiratiõis detẽtio:in q̃ rurſuſ putredo hũo
rũ cã añs febꝛẽ.Hic ãt ꝑꝑ diligentẽ doctrinã op⁹ fuit
Ga.⁊.A.exponere:qđ merito ꝓt fieri.nã putrefactio
q̃ ẽ coꝛruptio q̃dã in vnoq̊qꝫ hũido ꝓꝑe ⁊ ꝺm nãꝫ ca
liditatis ab aliena calitate.metau.4°.vñcũqꝫ ꝯſurgat Tex.cõ.6.
ſiue trãſmutatio toti⁹ ſube coꝛꝑis putreſiẽtis ĩ coꝛru/
ptionẽ ab exterioꝛi caloꝛe.11.de ige.Uñ Iſaac feb.5°. ca.3.poſt ꝓn.
Putrefactio ẽ coꝛruptio hũidis ⁊ liqdis coꝛꝑib⁹ eue ca.1.in me.
niẽs ꝑꝑ ebulitionẽ ⁊ turbationẽ caloꝛis exñei. Sꝫ id
qđ dꝛ:aut qꝛ mouet᷑ ⁊ fluit ꝯ̈ꝛiũ ipſi eſt qđ ſcribit᷑.ꝓ/ ꝓble.4.
ble.22.putreſcũt qdẽ mota oia.¶Dđm ꝙ duplex eſt
mot⁹.Localis.vꝫ.⁊ a ſeipſo fere:ac alteratiõis ab al/
tero ipꝛeſſus.Mota ſiqdem ꝓmo cũ euẽtentur ⁊ ſuꝑ
flua expellant pꝛeſeruantur a putrefactione:vt aĩalia

⁊ aer ⁊ aqua. que aūt mouent̄ ſcd̄o ceu corpa dicta in aere qeſcē putreſcūt. Calidū.n. ptinētis extraneū ſub ingrediēs ipoꝝ corrūpit calorez: cāndo ebulitionē ⁊ alterationē in hūidis ipſoꝝ. ⁊ iō vinū aceſcit in vaſe qn̄ nō fuerit plenū: ⁊ ꝓpe qn̄ nō educit̄ qd de ipſo. mouet.n. aer ⁊ alterat ſemiplenū ampli⁹ pleno: cui⁹ qdē
Tex.cō.6. cōiter. metau. 4°. ⁊ coll3. 3. duplex cā exiſtit. Una qdē
ca.3. iuxta fi. p ſe. puta calor extraneus q calorē exalare cogit nālē ⁊ maxime cū vehemēti fuerit ꝯiunct⁹ qlitati. altera p accidēs vt frigiditas. Qn̄.n. calori dominat̄ extrinſeco extinguit ipm: ⁊ tūc ex mā calor ali⁹ gn̄at̄ ex̄neus. ¶ Eſt aūt qntuplex cā: pp quā aliq reliqs putreſcunt ampli⁹ aut minus. Aut q2 ſit in ambiēte calidiori. vn̄ hyeme minus qdē putreſcit qm̄ in aere ⁊ aq̄ modicū eſt cal'm. ⁊ ſil'r in aīaliū corporib⁹: ⁊ iō tūc min⁹ egrotant. que tn̄ ſi egrotare ꝯtigerit magis depereūt ꝓbl'. ꝑ. Uel q2 ſit coagulatū ⁊ maxime frigido ceu metallū
ꝓble.25. vel adeps. Aut q2 feruēs vt ignis ⁊ ſpūs. Uel q2 mouetur ⁊ fluit: vt aqua ⁊ ſpūs. ſiue ſanguis artarialis. Aut q2 molis ſit amplioris. In ea.n. calor ꝓprius eſt imenſior: ⁊ iō aqua diuiſa celerius putreſcit. ꝯiuncta vō mīme. vt appuit dīa ēt p̄cūti. Et febriū ꝑ eſt tripl'x
Cap.6. ſm ꝙ magis aut minus vel mediocriter calido ptici pat ex̄neo. Primo qdē cātur aut q2 virtus digeſtiua ē debilis oīo vt in nullū poſſit benignū tranſmutare qd̄ putreſcit ſupfluitatꝫ. Exn̄te ēt ipſo cōmēſurato prauo vel v̄tute nō exn̄te penitus ibecilli: hūido putreſcibili maiori ente vltime. Et talis qdē putredo neq3 colorē neq3 odorē aliquē h3 determinatū: ſ3 ſm ſuba3 ei⁹ ſp qd̄ putrefit alterat̄ ⁊ variat̄: aliq̄q3 putrido colore pticipat albo ⁊ fetore: mīme lenis exn̄s ⁊ eq̄lis p oē. ꝓno
tex.⁊cō.46. ſticoꝝ.1. Que qdē ſubſidēs ad modū ſaniei putredis denotat digeſtionē vt in febribus apparet materialibus. que aūt in medio exiſtit mediocris indicatio.

Propter ſcd̄m aūt ſciēdū ꝙ qdā dixerūt digeſtionē cōpetere cāe ꝯiūcte ⁊ an̄cedēti: q demū ſibi aduerſantes ꝓtulerūt eā cāe ſolū an̄ti. q̄s puto ſuis ſmonib⁹ intellectu3 itellecti ſanū hre: cū cām an̄cedētē velint aliq̄n duplicē facere ſil'r ⁊ ꝯiunctā. In h̄ tn̄ ꝙ vi ſentire fumū putridū cor petentē nō recipere digōnem forſitā vt apparebit nō ꝯtinet vitatem. Quid aūt de hoc 3° videbit̄ dd̄orum.

Propter tertiū vō ſciendū ꝙ digō p̄ncipaliter cōpetit cāe medie inter vere ꝯiunctā ⁊ an̄cedētē vt minere putredinis. ꝯn̄r vō cāe an̄cedenti p̄notate ēt p̄us. Et demū minime valde ꝯiūcte cāe dicte ꝓprie. qd̄ oſ̄dit̄: q2 illi p̄cipue cōpetit digō cui ſp cōpetit ⁊ p ſe. talis aūt ē putredo. facit.n. digō ceſſare ipſa3: manēte ſuba. Nō aūt h3 cā exiſtit an̄cedens. Neq3.n. ſanguini peccāti quātitate ſolū ꝓprie debet̄
4.ꝓ.tra.2.ca. digeſtio vt ſentiūt. A. ⁊ Ga. mox euacuantes vſq3 ad
7.poſt me. aī defectionē. Neq3 ēt materie furioſe debet̄ digeſtio
vt.1. apho.cō. niſi forſtaſſis dicat qs ipſa3 nō debere digeri pacciſ:
apho.2.ē.fi. eo ꝙ nā'rpe ipſi⁹ nō tolerat effrenitatē ſine piculo grā diori. vt Ga. in plurib⁹ notat locis. ¶ Aut dd̄m poti⁹ ꝙ hoc materie ꝓportionat̄ digeſte. qd̄ ex ipſi⁹ appet
ca.5.iux'a fi. motu agitabili ⁊ furioſo. Quare criſiū.i. In materijs qdē ſolū furientibus rōnabiliter qs ſm p̄ncipia vtet̄ farmacia: coopationē hn̄s ad attractionis facilitate3 ſupabundantiū hūidoꝝ motus. Sil'r mā mediocris exn̄s multotiens in ventre aut capite pōt ſine digōne euacuari: ⁊ ꝓpe cū natās extiterit. q2 tn̄ pl'imū cāe an̄cedētis eſt viſcoſu3 aūt groſſum vel ſubtile ſeu aliter in obediētia expulſionis affectū. Jō ſibi ꝯn̄ter debet̄ digeſtio. Quod de cauſis ꝓſeruatiuis appet i techni.
li.3.te.cō.81. Perpa3 vō cāe certe cōpetit ꝯiuncte cū nō habeat ꝑtactas ſubas euacuationi inobediētes q2 tn̄ eſt calidior vel ficcior aut mordicatior vel acutior ſiuē venenoſior q̄ expediat eget digōne. ⁊ iō vehemētiori ſtat⁹ incēdio facta ſyrupi ⁊ alia frigiditatis adminiſtrant̄ multe: partes ꝯfortātes diſſolutas: corq3 ꝓpe. Repellunt ēt ab ipſo p ipſius epithimata ꝯfortatiua ſup illud poſita. Et pp iſtā intentionē in febribus effimeris potū frigide ⁊ medicias adminiſtramus fridas. Am
plius. 11. de ige. vi ſapere Ga. ingens. q2 in viuēte corpore fit putredo qd̄ alterare pōt ⁊ digerere ac reducere ad benignū q̄cūq3 putrefactoꝝ ſūt ſemi putrida ⁊ ſemimala v̄tutē hēbit in ſanationē. Eti. tēptātibus ſanare febrē: neceſſariū eſt ceſſare facere putredinē vt due qdē ſiant intētiōes. Una qdē a febre. altera qdē a putredine: vt qd̄ ipſius ēt putredinis factū eſt curet̄: qd̄ bis q̄ aperiūt pficit̄. ⁊ qd̄ fit ꝓhibere: qd̄ pficit̄ humoꝝ obſtruētiū inhibitione. quoꝝ duo vnu3 reſpicit putredinē cām. ſ. itermediā ſcd̄m aūt an̄tē. Et demu3 ſubdit̄ ſm putredinē humoꝝ ⁊ excretio ⁊ refrigeratio ⁊ ſemiputridoꝝ ē digō. Adhuc qd̄ pl⁹ h3 de iobe diētia i euōnē ⁊ maiorē ꝓrietatē ad nā3 diuturnſq3 pmanētē p̄ncipal'r eget digōne q̄ talia cogat ceſſare. Hec aūt ē putredo cū oīs idigōnis maneries ꝑtacte magl reperiat̄ in ipſa q̄ in cā an̄ti ⁊ vere ꝯiūcta. Itaq3 digō principaliter cōpetit minere putredinis ꝯn̄r cāe an̄ti ⁊ demū cōiuncte puta fuligni ⁊ putrido fumo.

Propter quartū vō ad p̄m dd̄m cū expōne p̄us qliter digeſtio ſiue alteratio putredinē faciat ceſſare manēte. ſuba. Qd̄ dupl'r vi iterpretādū: vne qde3 ſm trāſlationē arabicā habentē neceſſe eſt vt facias alterationē. ſ. qeſcere putredinē: ⁊ ſuba q̄ fuit an̄ putredinē ſit manēs in corpe: talis quoq3 ſuba fuit hūor. vn̄ ſm h̄ exponet̄ manēte ſuba. v3. humoꝝ cū nō ampli⁹ cā an̄s pertrāſit in ꝯiunctā ſic alia vi ſonare trāſlatio de qbus extat ſmo qn̄ dixit. Ferūt.n. ſi ita ꝯtingat in hu. putreſcētib⁹ accēdi febrē. Aliter vō dulcius vt alteratio faciat putredinē ceſſare nō qde3 ſm formā ſuā oīno: q2 tūc in ſtatu iā nō eēt febris cu3 ceſſet a putredine ⁊ remaneat ꝑter nā3 exn̄s ēt S3 ꝙ remoueat ſubas ⁊ qlitates actuales exn̄tes in ipſa ꝓhibētes eā expelli remanēte ipſi⁹ ſuba iterius adhuc ineūata q̄ p euōnē educit̄ demū vt mox ſubdit̄ euō ē totā ex corpore ſuba3 educēs. Uelut digō ꝓpe cōpetit indiſpōni ſube ꝓhibēti ei⁹ eductionē. ¶ Et p h̄ qd dd̄m apparet: q2 l3 mā ſit digeſta manet tn̄ ſuba hūoris aut putredinis cū ipſa plus euōne tollat̄. Quidā vō dicūt ſuba3 putredinis que eſt mā manere: nō aūt q̄ forma cū ſit iā digōne ſublata. Qd̄ veritatē nō cōtinet vſqueq̄q3 cū in ea nō pauca horribilitas adhuc ⁊ oppoſitio reperiat̄ ad nām: ita vt nō ſolū mā ide mōſtret̄ ſ3 ⁊ forma. ¶ Ad aliō dd̄m ꝙ fumus putridus l3 nō idigeat digōne pp ſuba3: eget tn̄ pp qlitates primas ⁊ ſcd̄as. vt oſ̄ſu3 ex̄neas. Neq3 ēt oīno ſic reſoluit̄ cū pietes iuenerit dēſos reſiſtētes. Et iō vt dīa oſ̄def. 162. expedit fricatiōes ⁊ iūctiōes corpi adducere. ¶ Ad aliō dd3 ꝯceſſu3 eē p̄us. Illa ēt ꝓuiſio nō ſimplex ē ſ3 ꝯpoſita ex cā p̄cuſtoditiua ⁊ curatiua apho. 2ª. ⁊. 11. de ige. ¶ Ad aliō dd3 ꝙ l3 cāe v̄e ꝯiūcte cōpetat curatio ꝯuenit ēt vt oſ̄ſu3 eſt aliq̄ mō digō. ¶ Ad aliud dd3 ꝙ cā an̄cedēs ⁊ media vt putredo h3 rōnē mäe: qbus ꝓprie debet̄ digeſtio. Fumus aūt putrid⁹ eſt cā efficiēs ⁊ aliud a p̄dictis duabus. Sicut ſpirit⁹ q fit ab humoꝝ ſubtilitate: aliud eſt ab ipſis ita vt fumus putridus a minera putredinis: ⁊ multo ampli⁹ a cā p̄cedēte. Aut abſcindere cām efficiētē. i. faciēte3 ad eē cāti: ⁊ ſic ēt mā ⁊ vl'r oīs cā pōt dici efficiēs cū ꝓducat cātū. Qd̄ ēt quidē itelligere nequeūtes multotiēs expoſitione itellectus ſanos peruertunt maio

Right margin notes: ca.9. ante me. — ca.13. in me. — cō apho.22. iuxta fi. — ca.1. iuxta fi.

rum. Que alterius partis etiam apparẽt arguta.

[P]**Lenioris** huius inqſitionis cã heſitaꝛ an humoꝛ ſit cã febꝛis efficiens vel mã. Ut nãq; efficiẽs iuxta illud. Unũ cõe hñtes p̃ceptũ efficiẽtẽ vnãquãq; haꝝ cãꝫ abſcindere
3 ph.t.c.95. ꝑus ⁊c̃. Sermo exiſtit i curatiõe ſinoche, ⁊ fulciꝛ q ta ctũ. Si nãq; humoꝛ cũ eo ꝙ eſt cã efficiẽs febꝛis: eẽt
c te.cõ.70. ẽt mãlis: ſic mã coincideret cũ agẽte in vnũ qȯ nega
c p.in fine. tũ eſt phy.2. Tũc nãq; potẽtie ⁊ actus dĩe valde oppoſite. Cõmẽtatoꝛ pꝛohemio de aĩa ſtarẽt vna. Tres nãq; cãe multotiẽs in vnũ veniũt numero vt foꝛma ⁊
c a prin. finis. vl' ſpẽ: ceu agẽs cũ p̃dictis. hõ.n. hoiem gñat. ¶ Adhuc de ſenſu ⁊ ſenſato nec ſanitatẽ neq; ĩfirmitatẽ poſſibile fieri carẽtibꝰ vita: ſꝫ humoꝛ caret ea cũ ipſa ſit ꝯſiſtẽtia per alimẽtũ. Tale v̂o nõ alitur ſꝫ alit ꝑꝑ qȯ humoꝛ nõ erit mã febꝛis: ſed agẽs: ⁊ ꝙ ampliꝰ ſanitas ⁊ egritudo tñ inerũt mẽbꝛo cũ ip̃m maxime viuat. Et firmaꝛ. qꝛ ꝑmo ꝑma. ip̃m poniꝛ ſanitatis ⁊
3.ca.2.pcſt egritudinis ſub̃m ꝓpinquũ. Eti. agẽs eſt vnum ꝑnci
n. piũ ꝑmutationis ꝑmũ. finis aũt qetis. Talis aũt eſt
cõ.28. hũoꝛ ꝑꝑ pꝛauas diſpõnes illi coinditas. mã ẽt eſt ex
cõ.2. quo ſit aliqd cũ inſit. phy.2. ⁊ .5. metaph. Sꝫ hꝰ nõ eſt humoꝛ ad febꝛẽ cũ ea ſit accñs ⁊ ip̃m non hẽat mãm ex q̈ ſed in q̈. Humoꝛ itaq; non eſt febꝛis materia.

In oppoſitũ ꝑmo .n. ꝑma. Cãe.n. mãles poſite i qbus ſanitas ⁊ egritudo
...ca.2. mẽſuranꝛ ſunt ſubiectũ qdẽ remotũ humoꝛeſ q̊s qdẽ
ſt prin. in cãis ibidẽ nõ exꝑmit effectiuis. Et eodẽ ſcȯa. Cãe
c.2.ſũ.1.ca. añcedẽtes ſunt cãe coꝛꝑales. ſ. hũoꝛales aut cõpl'onales
n prin. vl' ꝯpõnales. Scribiꝛ ẽt febꝛiũ ⁊ q̈rto ꝑmiſ: ꝙ tria
1.in me. ſunt febꝛiũ gña ꝛm triplex diſtincta ſub̃m. Nã ephi
1 c.1.i me. mera fundaꝛ in ſpiritibꝰ. hũoꝛalis i hũoꝛe ſeu putrida magis ⁊ ethica in mẽbꝛis. Rurſus mã eſt ex q̊ ⁊c̃. ſꝫ taliter humoꝛ ſe hꝫ ad febꝛẽ. Eſt nãq; qdã exceſſus
...te.23. ex calidiſ ⁊ hu. ꝓbli. Ex aũt cãm mãlẽ ipoꝛtat: igitur humoꝛ eſt cã materialis febꝛis ⁊ non efficiens.

Propter pꝛimum quidem ſciendum ꝙ qd ſit humoꝛ: differentia oſtenſum. 29.

Propter ſcȯm v̂o ſciẽdũ ꝙ aliq dixerũt ꝙ humoꝛ erat duplex: vnꝰ qdẽ q eſt ꝑſ mẽbꝛi. Eſt nãq; ibibitus ⁊ ꝯuiſcatꝰ cũ eo: ⁊ talis eſt mã ſanitatis ⁊ egritudinis. Aliꝰ in ꝯcauitatibꝰ venaꝝ: ⁊ cã is extat ſanitatis ⁊ egritudinis effectiua. Sꝫ id nõ valet: qꝛ ꝑmo humoꝛ nõ remanet ſꝫ trãſiuit i mẽbꝝ. Neq; ſcȯo vt ponũt ẽ cã efficiẽs. veꝝ mãlis magꝭ vt videbiꝛ ꝯñter. Et iõ qdã expoſuerũt hũoꝛes. i. ſꝑmata eo ꝙ ſpiritibꝰ ⁊ mẽbꝛis ſunt ꝯſinia. Nõnulli moti ꝑꝑ p̃inducta ſimpl'r ꝓtulerũt humoꝛẽ foꝛe cãꝫ efficiẽtẽ ⁊ nõ mãlẽ. Quidã v̂o mãlẽ exponẽteſ efficiẽtẽ. i. faciẽtẽ ꝙ cã mãlis ẽ ⁊ faciẽs cũ ſit vna q̈ttuoꝛ cãꝝ ꝛm illud qȯ ſubdiꝛ demũ. manifeſtũ vero ꝙ faciẽtium cauſaꝝ ⁊c̃. qȯ etiam apparebit ex dicendis.

Propter tertiũ v̂o ſciẽdũ vt ꝑſuaſerũt nõ pꝛaue arguta ꝙ hũoꝛ ſe hꝫ ad febꝛẽ ſeu egritudinẽ in rõne cãe mãlis ⁊ efficiẽtis: vt collꝫ ter
...a.2.in prin. tio. Occaſiones egritudinũ mãliũ ſunt: qñ humoꝛes q̈ttuoꝛ egrediunꝛ ab eoꝝ tꝑantia i quãtitate aut q̈lita te: ⁊ h̃ accit aut a ꝑte mãe aut a ꝑte efficiẽtiſ. Subdit ẽt ꝙ hu. exeũt a nã ex duabꝰ partibꝰ: a ꝑte mãli ⁊ efficiẽti ſimul. Qȯ firmaꝛ: qꝛ ſicut ſe hꝫ hu. bonus ad ſanitatẽ: ſil'r ⁊ pꝛauus ad egritudinẽ: ꝯ̈rioꝝ eni ꝯ̈rij ſunt effectꝰ ⁊ cãe ſil'r. ſꝫ humoꝛ ꝑmanẽs ſub decoꝛe nãe cã ſanitatꝭ extat mãlis. Ex ipſo.n. ſurgit ꝑtiũ tꝑantia. vñ
Tex.cõ.17. phy.7. Sanitas ẽ ꝯmẽſuratio quedã calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ aut eoꝝ q̃ ſunt ĩfra ideſt humoꝝ ex qbꝰ cõponiꝛ coꝛpꝰ vt exponũt aut ad ꝯtinẽs. Sil'r hũoꝛ ſui tẽperata nã ꝯſeruat aut efficit ſanitatẽ. Ita ẽt in egritudine ꝯtingit ꝙ hũoꝛ poterit hꝛe rõnẽ cãe mãlis ⁊ efficientis. Ampliꝰ oẽ qȯ ſit. ex aliq̊ ſit vl' in aliqȯ ex agẽte. Cũ gñatio ſeu factio q̄libet ꝓcedat ex poᵃ in actũ ꝑ aliqȯ ens actu. 9ᵃ. meta. Sꝫ febꝛis ſit. effectꝰ.n. ex ali Tex.cõ.13.
quo. idictũ ãt ex aliq̊ ⁊ in aliqȯ. qꝛ ſub̃a ꝓꝑꝛiꝰ gñaꝛ ex aliq̊: puta ex mã v̂e. Accñs aũt ꝓꝑꝛiꝰ ſit in qȯ: ceu ſubꝫ. Et firmaꝛ: qꝛ i hũoꝛe reꝑiunꝛ duo: mã ſiue ſubꝫ. ipſiꝰ: ⁊ qualitas. Itaq; hũoꝛ poterit hꝛe cãe mãlis ⁊ efficiẽtis rõnẽ ad febꝛẽ. Sil'rq; in alijs mãlibꝰ moꝛbis. Põt aũt ⁊ qs apparenter dicere ꝙ humoꝛ ſit cã mãlis febꝛis ⁊ nõ efficiẽs: qꝛ illud qȯ cãt febꝛem humoꝛalẽ vel putridã eſt fumꝰ ſeu fuligo putrida vt tactũ. Hic aũt nõ eſt hũoꝛ: ceu ſp̃us nõ eſt ſanguis: imo eẽntialiter differẽs penes medicos ab eo: lꝫ ꝯſtituaꝛ ex ip̃o. dĩjſ. 48. ⁊ .59. Neq; ẽt ꝑfecte hũoꝛ vt ip̃e febꝛẽ ꝑficit vt mã: cũ opõteat tãdẽ p̃tractã fuliginẽ coꝛ petẽ.

Propter quartũ qdẽ ad ꝑᵐ dȯm. Aut ꝙ idem nõ eſt cã mãlis ⁊ efficiẽs: cũ hũoꝛ vt viſuꝫ eẽntial'r differat a fuligine putrida ⁊ a minera putredinis ſil'r. ¶ Uel dȯm ꝙ in gñone ⁊ filiatione erit vt q̃ ſub̃e. Id v̂ificaꝛ maxĩe: cñ agẽtia ⁊ patientia in ea ꝓꝑꝛie opoꝛteat diſtincta foꝛe ſub̃o ⁊ loco. In generatiõe v̂o ꝛm qd vt accñtis q̈lis eſt ſanitas ⁊ egritudo: nõ ſic neceſſe: vt oſtendit mã vapoꝛis: cui cal'm actiuũ ĩditũ adeſt: ⁊ foꝛma occulta ſuſcitata in tyriaca q̈ venenũ depellit. dĩa. 178. Subiecta nãq; ſimpliciũ ſunt mã: eoꝝ v̂o q̈litates efficiens. vñ ⁊ in techni. li.3.te.cõ.19.
Sex nõ nãlia ponunꝛ mãe q̄dã ſanitatiſ ⁊ egritudis. Sꝫ ꝓut fuerĩt cõpetẽti vſu coꝛꝑi admĩſtrate ſiũt conſeruãtes ⁊ ſalutẽ p̃ſtãtes. Ita ⁊ peccãtes i ꝯtẽꝑerãtia egritudis ſunt cãe. Sufficit igiꝛ in hꝫ diſtinctio rõis realis cã idẽptitatis ſubti. aut lꝫ mã ⁊ agẽs nõ coincidãt in vnũ nũero vel ſpẽ: ꝯcurrere tñ poſſunt in id qȯ eſt idẽ ſubiecto. Qȯ denotat mã eadẽ ⁊ vera cum mixto. In qua ſub̃e elementoꝝ ſunt mã: ⁊ q̈litates illoꝝ agẽs. ſil'r ⁊ i ꝓpoſito. Põt ⁊ qs exponere ĩtroductũ efficiẽtẽ. i. faciẽtẽ. Oĩs.n. cã aliqd facit mõ aliq̊: ſuper qȯ ingt exnee Haly. id ꝓꝑꝛie nõ eſſe niſi in egritu 3.tech.cõ.95.
dinibus q̃ ſunt ꝑmitiue tñ. ¶ Ad aliud dȯꝫ ꝙ Ariſ. ſanitatẽ ⁊ egritudinẽ toto rettulit vt aĩali in cõi: ⁊ nõ partibꝰ qbuſcũq;. Qȯ apparet: qꝛ demũ ſubdit. Neceſſariũ eſt aĩali ꝛm qȯ aĩal vnũqȯq; ſenſuꝫ hꝛe: ⁊ tñ ꝛm plures ipſiꝰ partes nõ eſt ſenſus. Uelut eni oñdeꝛ ꝙ nãlis hꝫ determinare de ꝑncipijs ſanitatꝭ ⁊ egritudinis: q̃ paſſiões ſunt vite cũ de vita hẽat negociari. ¶ Uel dȯm ꝙ ſp̃us ⁊ hu. poſſunt dici viuere: ad vitã eniꝫ ex ꝓpinquo oꝛdinanꝛ. Et qȯ deeſt ad paꝝ apud ĩtellectũ tãq; nihil detrahere videtur. phy.2. Aut ſa Tex.cõ.36.
nitatẽ tãdẽ oẽꝫ ⁊ egritudinẽ ineſſe mẽbꝛo ex alijs ꝑoribus cãtas. Ex humoꝛibus.n. ⁊ ſpiritibꝰ laudabilibus tẽꝑata cauſaꝛ totius ꝯplexio. deinde cõpoſitio ⁊ nã cõis. Ex iſtis ãt ſanitas in parte: ita ⁊ egritudo ex his coꝛruptis inducta tñ inſit mẽbꝛo. Quod mõſtraꝛ qꝛ in cõe ipſiuſ leſio ꝯcidit partis. ¶ Fulcimẽto vero dȯm ꝙ ſub̃m di dupl'r. Aut pꝛopꝛius vt in quo fundaꝛ diſpoſitio. ⁊ ita hũoꝛ ſub̃m putride: ſp̃us effimere: mẽbꝛũq; ethice. Uel illud in quo manifeſtanꝛ operationes perfici ſeu coꝛrũpi. Et mẽbꝛũ qdẽ noſce foꝛe maxime ſub̃m ſanitatis ⁊ egritudinis. Hꝫ.n. diſpõnes ꝑmũ ideſt imediate ſunt in mẽbꝛo: ꝯñr aũt in ſpiritibus ⁊ humoꝛibus. Sed pꝛimũ. i. anteq̃ꝫ nihil plurime humoꝛibus ⁊ ſpiritibus. ¶ Ad aliud iaꝫ ſcȯm eius ambas partes quid dȯm apparuit qñ humoꝛ ꝯcediꝛ habere rationẽ cauſe efficientis mediate ſicut etiã cauſe materialis: cum effectus ſemper cauſe ſue ꝓꝑoꝛtionentur imediate: ceu febꝛis fuligini purulen

te que ipſi⁹ extat piúcta ꝓprie cõuerſiua: ab ipſa nãq3
ꝓgredit̃ abſq3 medio: ſed materialis vt repletio cã ex
tat mediata. ℭDifferentia. clx.

Q materia digeſta non poſſit febris ſeu morb⁹ cauſari oſtēditur: q2 digõ alteratio eſt faciens ceſſare putredinem manēte ſubſtãtia dãia ꝑori. hec aũt alteratio eſt digeſtio. Materie nãq3 debetur alteratio ſicut diſcraſie ſanatio. ℭAmpli⁹ ſublata cauſa tollit̃ effectus cũ fulciat̃ illa. S3 putredo cõiter febris ponit̃ cã piuncta puertibil'r ipſa3 cõcomitans: q̃ ente morbus exiſtit. Recedēteq3 iuxta Johānitiũ ꝓuenit ſanitas. vñ Haly. Qñ ꝓhibebim⁹ putrefactionē nõ generabit̃ ab ipſa febris. Hãc autē remouēt digerētia: vt cibus potus: exercitia ⁊ medicine. ℭAdhuc qñ ceſſat ebulitio in putredine ceſſat febris: cũ fumus putridus cor nõ petat. Sed mã digeſta ceſſat ebulitio alioqñ non eēt digeſta. Eti. Illud qd̃ eſt motũ a nã equatũ ⁊ euacuatiõi ꝑparatũ nõ cãt febrē: cũ ex victoria ⁊ ineq̃litate quã obtinet ſupra naturã cauſet̃. h̃ ãt eſt qd̃ digeſtũ extat. ℭRurſus digõ eſt cõplexio a ꝓprio ⁊ nãli calore ex ꝯtraiacētib⁹ paſſiuis. dãia. 50. Qd̃ aũt tale cũ ſit dõnatũ nã febrē nõ cãt oĩno. Palin. deſtructo ſubiecto ⁊ accidēs ꝑimitur cu3 ipſi⁹ ſit eſſe ab illo. Sed mã digeſta tollit̃ ſubiectũ ei⁹ puta humor in quo fundabat̃. vñ dãia priori. Arabice. Alterationē qdē vt facias ita qetare putredinē ⁊ ſuba3 q̃ fuit ante putrefactionē ſit remanens in corpe pp qd̃ haly vna intētionũ curationis eſt mutatio humoris donec qeſcat putrefactio. Jtaq3 mã digeſta febrē gñat nequaq̃3. Oppoſitũ arguũt qdã h9 ex febriũ primo. Manēte vtute adhuc digeſtiua vaſor̃ qui putreſcit iteri⁹ humor in talē alterationē deuenit. Ex criſium ēt libro cõſimilē aſſerũt ſeriē. Palin quarto prima. Et an ſedimē laudabile eſt aliqd: niſi humor faciens egritudinē qui iã digeſtus eſt. Ex his qdem ſeriebus ⁊ alijs nõ multũ ad id ꝯcitantibus: volunt digõnem ēt hñte mã fieri febrem. Jtidem cum ad cauſe remotionem. effectus non permaneat: ⁊ ſi per digeſtionē ceſſaret putredo febrē inducēs ipſa quieſceret: cũ materia foret digeſta. Sed in ſtatu ea eſt plene digeſta: primo de criſi. ceſſabit igitur febris.

In iſago. tra. rer. ꝯ nãm ru. de occa. ſani. ⁊ egritudinis. 3. tech. cõ. 91.

3. tech. cõ. 90.

ca. 6. ante me.

col'r i. 2. ca. 12. cir. me. ⁊ li. 1. ca. 7. ante me. tra. 2. c. 7. poſt me.

col'r ca. 3. poſt me. ⁊ ca. 10.

Cuiuſcontrariũ experimur: cũ tũc ipa eiuſq3 accidētia itendant̃ maxime. Circa eni ſtatũ ꝓnunciatũ eſt ab Hip. oĩa intēſiora ſynthomata exiſtere. ℭAmplius mã q̃ digeſta ſupponit̃ eſt putredo: h9 aũt eſt ꝑter nãm ſibi inobediens ⁊ incorruptibilis plene. Que võ talis febrē valet cõtinuare. Jtaq3 materia digeſta febrem poteſt cauſare.

2. apho. apho. 30.

Propter primũ qdē ſciēdũ: ꝙ mã febris putride de qua principali⁹ ꝑmo eſt tripl'x. Una ſiqdē remota: vt humor ſeu repletio. Reliqua ꝓ prior vt putredinis minera. Tertia võ cã vere piuncta rõnē hñs efficientis: vt fuligo aut fumus putrid⁹ cor petēs imediate: dãia ꝓcedenti. Quid autem ſit digeſtio dãia. mõſtrauit. 50. Quid autem febris. 87.

Propter ſcõm võ ſciēdũ: ꝙ aliq dubitarũt ad vtraq3 ꝑtē in hoc q̃ſito. Jpſumq3 imp tractatũ cũ ſpõſione grandi relinquētes. Aut q2 eius videbat̃ expoſitio difficilis vel ꝓlixa. Uidentur tñ hi aliqñ innuere ꝙ materia digeſta ꝑfecte nõ cãet febre3. Eo ꝙ expulſioni ꝯiungat̃ imediate fere. Qd̃ tũc per accidens vt apparebit exiſtit ſolũ. Quidã vero apertius ꝓtulerunt moti: eo ꝙ digeſtio faciat ceſſare putredinē febris cauſatiuã imediate mãm digeſtã febrē nõ iducere ꝑfecte. Qualitatē tamē aiunt quanda3 in mēbris ipreſſa3 ex inde febrē facere. Qd̃ nõ val3 forſtaſſe: neq3 q̃ʒtũ ad ꝑmcũ eor̃ motiuo vt mõſtrabit̃ ſubſequenter: neq3 quo ad 2m: q2 ſic iã in oĩ foret putride cũ ethica: cũ ſe. putredinis ſubin hēat humorē. Ethica vero mēbrũ. Adhuc breuis quedã paſſio nullã impreſſionē facit in partē: cui poſt abſceſſu3 ipſius op⁹ ſi ꝓcurationē ſupereſſe. tertio tertia. tra. 1. c. 6. i ꝑn.

Propter tertiũ võ ſciēdũ ꝙ mã digeſta: vt putredo cui qdē dictũ ꝓprius rõnē digeſtionis anterius cõpetere febrē põt adhuc fouere. qd̃ indicat̃. 4º. ſcõa ita nõ fit febris ſublimatio cũ apparitione digõnis ſicut nõ fit cũ digeſtione apoſtematis dolor vehemēs. quod monſtrat̃ q2 quouſq3 intentiones curatiue nõ ſunt adimplete febrē remouentes ꝑmanebit ⁊ ipſa cũ aliter ceſſare nõ poſſit ſed mã digeſta itentiones curatiõis cũcte nõ ſunt cõplete. Sũt .n. tres. 11. de inge. putridor̃ humor̃ excretio refrigeratio ⁊ ſemiputridor̃ digeſtio. vñ. 3. practice dicimus oportere in medela febriũ ex putredie trib⁹ nēpe vti. Primũ eſt caloris febris extinctio ac eius aduerſatio. 2m humoris putridi eũo: tertiũ võ cibor̃ regimen ac poti⁹ electio: qd̃ cibis ⁊ potibus digeſtiuis ⁊ medicinis ꝑficitur vt ꝯñr exponit. Due vero tñ tãguntur in techni: alteratio. v3. ⁊ eũo. vñ Haly. tertiã qdem tacet Ga. que eſt ſe. curatio cũ frigidis ⁊ hu. pp manifeſtationē eius. ⁊ qm̃ ipſius eſt ꝑmo in ꝯſeruatione ſanitatis. Bertoldus vero alemanus Haly. ſtimulus infeſtus inqt ego dico ꝙ nõ tacuit ſ3 in fine capituli ꝓſeqtur vbi dicit: deinde ſic venire ad eã q̃ facta eſt ab illa egritudinē. quē qdē gratis i q̃ʒmultis ꝑfatũ ipugnat q̃ʒuis is deſipuerit in nõnullis. nõ. n. factũ eſt ab egritudine plerũq3 poſt abſciſionē febris nõ. eſt aũt egritudo ea: cũ illa iã ceſſauerit p ei⁹ cauſe ceſſationē cum depēderet ab ea: ver̃ alia qdã diſcraſia in mēbris relicta: nõdũ tñ ad multũ ipreſſa vt habitual'r ſit iſerta velut qñ ad ſeparationē ignis imēſi ⁊ diutini calitas in parietibus eo amoto remanet aliquãdiu. id aũt ꝑfecte hĩ p h̃ ꝙ dĩ q̃cũq3 võ qſi ad eã q̃ adhuc fit: in ipo ente3. Et p illõ tãdē manifeſtũ võ ꝙ ipſar̃ diſcraſiar̃ alteratio ſanatio eſt. Eti. aphoriſ. 4. Apparet in egritudinis mãlis ſanatiõe tria oportere ꝯcidere: puta digõnē: ſeq võ diſcretionē. i. diuiſionē ⁊ deiceps eũonē. ſ3 in digõne vnũ tñ. occurrit. nõ. n. in ipſa ē eũo neq3 diſcretio q̃ ad euacuationē ordinat̃: eſt tñ diſcretio q̃dã q̃ eſt humoris a partibus qbus adherebat ſeparatio. duplex itaq3 eſt circa mãm educēdã diſcretio aut fortaſſis tripl'x: ſi viſcoſor̃ iciſio dicat̃ diſcretio. ꝓncipale nãq3 digeſtionis eſt mãm vniformē ponere cum ei⁹ diuiſiõe vt nullũ aptis meatibus patiatur in expulſione obſtaculũ. vñ poſt digeſtionē op3 expulſionē cõſequi finalē. digõ igit̃ ſola. nõ ſufficit. q̃re ꝓnoſticor̃. 2. Multotiēs egritudo iã eſt digeſta ⁊ non eſt ꝓceſſio ſputi ꝑm ꝙ op3: qd̃ virtutis ꝯtingit ibecillitate pect⁹ mouētis. vñ interior̃. 4. ca. 3. ꝑm Hyppo. Quidã papligior̃ digeſta expuētes par̃ vixerunt. Or̃ ſi dicatur accñtaliter his ꝯtingere nõ valet. Nã ſi mã fuerit digeſtionis oē3 benignitatē ſortita virtute ēt debili ēte in nullũ machinaret̃ verſutũ. Jtidē. Facta ſanie mã ē digeſta: apparēs ꝓnoſticor̃ ꝑmo. nã ſanies fit calore vincēte tãdē nãliter. dãijs prioribus. ita vt iã ſit digeſta calore in ea obtinēte nãli. ſed ita diſpoſita ſe. inde l3 minor educit̃. vñ aphoriſ. ſcõa. Circa gñatione3 ſaniei ⁊c. Amp. firmatur q2 febriũ ꝑmo. ca. 5º. Putredo humor̃ que eſt in vaſis: ſil'is eſt ei que ꝑm flegmones apoſtemata ⁊ alias puſtulas. S3 in ꝯpatib⁹ p ſaniei digõnē facta febris adhuc permanet: imo in qbuſdã itendit̃ eruptio. ꝓnoſticor̃. 2º. Rurſus in quo nõ modica pars contineť ꝑter nãm põt inceptã alere febrē

tra. 1. c. 23. i ſi.

ca. 13. in me. ca. 9. in prin.

li. 3. te. cõ. 90. ibidē in fi. cõ.

Tex. cõ. 95.

Tex. cõ. 89. te. cõ. 105. col'r cõ. apho. 22. in me.

cõ. 67. in me.

colr poſt ꝑn.

col'r. ⁊ cõ. 44.

apho. 47. in ꝑn.

a te. c. 57. vſq3 ad te. cõ. 63.

ꝛ ꝓpe cū mēbꝛa ſint iā diſpoſita recipe. hꝰ vo ē ſanies q̄ʒtūcūq̄ʒ a nā victa: nā ꝛ in ipſa res adhuc ꝑter nām cōſtat nō ꝑua. ꝓnoſti. apparēs febꝛiū ꝑmis ꝛ farmacoꝝ. 5. Adhuc id in quo remanet ad nām inimicitia: hoꝛribilitas: inflāmatio ꝛ feroſitas: pōt febꝛis habilitatē ꝓducere: h̄ aūt diligenter aduertēti in ſanie ſeu mā q̄ʒtūcūq̄ʒ digeſta ſunt repta. nā ꝑ alteratione non tollit a mā magis niſi ad expulſionē inobedientia cū hꝰ digō nō ſit aliud. ex qbus cōuincit putredinē non ſolū fiētē: veꝝ ēt a digōne factam vt in diſſolutiōe apparebit argutoꝝ febꝛē alere potētē. ¶ Sʒ circa p̄dicta dubitat̄ qꝛ ex his ſalteʒ hꝛ ꝙ mā digeſta febꝛis ꝛ accn̄tia debeāt mitigari: cū vtcūq̄ʒ fuerit a nā domināta cuius equidē ꝯrium expimur. ¶ Dōm ꝙ hec mitigari hn̄t ꝑꝑ māe vt arguit digōnē. Q aūt itēdat̄ aut ꝑꝑ coꝛpis euenit habilitatē ac magis ꝑꝑ nāe impetuʒ ad excretionē māe. vn̄ d̄ accn̄ti. 5. Febꝛis cauſonica rigoꝛe accidēte qꝛ mā hꝰ febꝛis colera rubea exn̄s: dū foꝛtius mouet̄ augmentat̄ ꝛ magis accendit̄: ꝛ nullo mō recedit niſi colericus vomitus ſiue egeſtio aut nimis ꝯtigerit ſudoꝛ. Et aphoꝛiſ. ſcōa. Quibuſcūq̄ʒ criſis fit his nox difficilis poꝛtabiliſq̄ʒ an̄ ꝑoxiſmū. Cōmētatoꝛ qdē: fit aūt nā diſcernēte ab iuuatiuis nociua ꝛ ad excretionē p̄parāte. Aialis eniʒ v̄tꝰ ꝑm ſtatꝰ fatigat̄ q̄ʒmultū ꝛ ſi vitalis ꝑmaneat foꝛtis ꝛ nālis.

cō. 46. iux. fi. capitulo. 6. colʳ diſt. 2. c. 5. ante mediū.

a. 5. poſt ꝑnci.

apho. 13. colʳ. cō. apho. 13 in ꝑnci. t. 29. in fine

Propter quartū vo dōm ad ꝑmuʒ ꝙ ꝑ digōnē non tollit̄ diſariā putredis eē. qd̄. n. putridū extat nūq̄ʒ vt ita ꝑt im putridū foꝛe ac nāle. ſʒ digō remouet a putrediē q̄litates exceſſiuas actualr̄ v̄tuti rebelles expulſiue. ſi. n. fuerit calⁱa infrīdat̄. ſi hūida ſiccat̄ ꝛ eꝯ. ſi aūt ſubtilis ingroſſat̄ ꝛ ecōuerſo. Incidit̄ ēt q̄ viſcoſa in techni. n̄ tn̄ pōt ab ipſa hitum repellē ēt cū actu ſuſceptiuo p̄cipue ad febꝛē diſpoſito ente. ¶ Aut dōm ꝙ putredo eſt duplex. vna qdē fiēs. altera vo fcā. 11. de inge. Alteratio ſiqdē facit ceſſare putredinē fiētē: nō aūt factā coꝛrigit. n. ꝛ cōtermiat cāʒ an̄teʒ ne ponat̄ ſub ꝯiūcta Sciās tn̄ ꝙ putredo ꝓꝑꝛiꝰ dꝛ q̄ eſt in fieri ꝛ nō q̄ i fcō eē cū ipſa ſit ꝑʒ Ar. coꝛruptio ꝛ Ga. trāſmutatio. dꝛia ꝑoꝛi q rē i fieri ꝛ nō in fcō eē ꝓnūciāt: putredo āt fcā ꝛ ampliꝰ fiēs vt ꝓbatū nata ē febꝛē in eē cāre iceptā q̄ʒ p̄cipue. ¶ Ad aliud dōm ꝙ putredis minera nō ē cā febꝛis vere ꝯiūcta ſʒ fuligo putrida coꝛpetēs imediate: vt dꝛia viſum p̄eūte. vn̄ dicētes putredinē cām foꝛe febꝛi vnitā ꝛ cōuertibilē duas ſolū ipſius ponūt cās: cū tn̄ ſint tres exp̄ſſe: due qdē māles magis ceu ꝑoꝛes: ꝛ vna efficiēs ſicut fumus putridus a putredis minera realr̄ alius exn̄s: vt ſpūs a ſanguine ex q̄ gn̄atur: ꝛ h̄ plⁱes vndiq̄ʒ moderni medicoꝝ obſeſſi ſteterūt foꝛmidātes: idē ꝯ Ari. māle ponere ꝑncipiū ꝛ efficiēs: eo ꝙ in techni putāt hūoꝛē cāʒ dici febꝛis efficiētē. qd̄ nō eſt: ſed fuligo vocata ab eodē iā aliud fcā vt viſuʒ dꝛia. 87. ꝛ ꝑus: q̄ʒtū ēt cibi: medicine ꝛ alia poſſint de benignitate p̄ſtare putredini: dudū apparuit. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ebulitio non ceſſat vſq̄ʒquaq̄ʒ ꝛ oppoſitio quā hʒ putredo ad nām vt tactum ꝛ maxime cuʒ ſepius ac verius putredo extet in fieri. ¶ Ad aliud quid dōm ꝑ ꝑꝛimum apparuit. ex eadē enim ꝓtendit̄ radice. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ſermo in radice ille de digeſtione fit in iuuatiuo. hic autē de ipſa in nocitiuo ē rō. ¶ Ad aliud dōʒ ꝙ putredo pōt duplr̄ accipi: ꝛ ꝓ q̄litate magis ac ꝓ coꝛpoꝛe: ꝛ putredo q̄ nō eſt accidens ſed ſubiecto nullo egens alio ſubiecto. ¶ Alterius ēt ꝑtis auctoꝛitates inducte putredinē ꝓtēdūt magi fiētē q̄ʒ factā de q̄ nulli extat dubiū febꝛeʒ cāre. quare ēt in ſtatu in putredine facta febꝛis ꝛ que eius intendantur apparuit. Dꝛia. clxj.

li. 3. te. cō. 135.

a. 10. cir. ꝑn.

lrᵒ. 1. in med.

vt colʳ. 2. phy. tex. com. 70. li. 3. tex. cō. 92. 2ᵒ de diſt. feb. ca. 5. poſt ꝑnᵐ

Q in moꝛbi principio cō

petat euacuatio vꝛ. qꝛ hyp. Incohoātibꝰ moꝛbis ſiqd mouet̄ mouēdū moue. Vn̄ cōmētatoꝛ. Meliuʒ in ꝑncipijs eūare vt minoꝛ mā facta faciliꝰ nā poſſit digerē. ¶ Itideʒ. 8. ꝛ 13. de inge. Iubet̄ in ꝑncipio eūandū. ¶ Adhuc p̄cipiūt fere medicoꝝ oēs in febꝛibꝰ ſanguis: vſq̄ʒ ad lippotomiā eūandū. iubēt ēt in apoplexia: ſq̄nātia ꝛ talibꝰ mox diſariā eūar̄. Eti. eūandū illo tpe q̄ v̄tꝰ ē foꝛtioꝛ: cuʒ ipſa eūone ꝑturbet̄ ita vt maioꝛ indicatio in eūando ſumat̄ a v̄tute. apho. ꝑma. Id aūt ē a ꝑncipio cū nondū fuerit pugna moꝛbi debilitata nā. Eti. ꝙ ꝓ bibeat̄ eūo in ꝑncipio id ex indigōne accidit māe: ꝑꝑ quod Hyp. ꝑꝛecepit digeſta medicari ꝛ eūari matura: ſed q̄dam māe in ꝑncipio ēt ſunt digeſte ſicut plures ſanguinee in ſtomacho natantes ꝛ foꝛtaſſis colerice furioſe cū nō hēant aliqd ꝓhibēs eas moueri vt in ſequētibꝰ oñdet̄. in ꝑncipio itaq̄ʒ eſt eūandū.

2ᵃ aphoꝛiſmorū apho. 29.

ca. 4. poſt ꝑn. diſt. 1. c. 2. ꝛ ci. 2ᵃ. c. 2. an̄ me. ꝛ. ca. 3. in ꝑn.

colʳ cō. apho. 4. in medio.

ꝑma aphoꝛiſ. aphoꝛiſ. 21.

In contrarium qm̄ Hypp. p̄cipit pepana farmacare ꝛ mouē nō cruda neq̄ʒ in ꝑncipijs ꝛc̄. Eti. Qui eūat māʒ idigeſtaʒ ꝛ p̄cipue cū fuerit ad ap̄a collecta nihil eūat d̄ mā ſʒ deſtruit loca ſana egritudini reſiſtētia. re. a. apho. q̄rtis. ꝛ criſiū ꝑ. ca. 9. Palin: ſcōo. re. a. In pleureſi q̄ vt multū fit ex ſanguine colerico venā p̄cipit incidi cū doloꝛ aſcēderit in ſpatulas. tūc aūt paſſio iā in augmēto vꝛ cōſtare. ¶ Ruꝛſus. 9. de inge. Iuuenē certatoꝛē febꝛientē ſynocha putrida p̄cepit i 8 hoꝛa 3ᵉ noctis flōmari: ſed febꝛis vꝛ iā ꝑncipia ꝑtrāſiſſe cū plⁱm terminet̄ i quarta. criſiū 3ᵒ. q̄rto ꝑma. ¶ Adhuc digeſtio humoris eſt habilitatio vt a nā expellat̄ de facili: ſicut oſtēſum. dꝛia. 50. Sʒ in ꝑn. nōdū ꝑt tꝑis bꝛeuitate hꝰ habilitatio cadere: vt. n. fiat laudabile iudiciū opʒ digōnē diuiſionē ꝛ excretionē p̄ceſſiſſe: apho. 4. ¶ Itidē. Pꝛio q̄rta enūatis plurimis moꝛbis dꝛ. debes ſcire ꝙ dū iſte timēt̄ egritudies ꝛ nōdū in eas ceciderint plꝰ ſecure ꝯcedit̄ eis minutio ꝛ qn̄ in ip̄as ceciderint in eaꝝ ꝑncipijs penitꝰ flōmia dimittat̄. qꝛ humoꝛes ſubtiliat ꝛ eos per coꝛpꝰ fluere facit ꝛ ſanguini ꝯmiſcet eos ſano. ꝛ ē ēt qn̄ nihil ex eo qd̄ opʒ eūat̄. ¶ Amp. ars ꝛ medicꝰ imitāt̄ nāʒ: ſʒ ea nō eūat in ꝑncipio ꝑꝑ māe inelaboꝛationē. in ꝑncipio igit̄ nō eſt eūandū ſʒ foꝛtaſſis in ſtatu magis qn̄ mā fuerit digeſta.

vbi. ſ. ſme

Tex. cō 18. cō. apho. ꝑmi iuxta finem. Tex. cō. 8. In fine.

ca. 4. poſt ꝑn.

cap. 4. in metra. 2. c. 43. i fi.

cō. aphoꝛi. 22. in medi. ca. 10. cir. ꝑnc.

Propter pꝛimū vo ſciendū ꝙ qd ſit eūo: q̄t ēt dꝛ modis. dꝛia oſtēdet̄. 164. Eūo ſiqdē h̄ accipit̄ cōiter ꝓ oī eductōe ſiue ſit ſanguinis abundantis cum alijs hu. ſeu vnius determinati. Scitum eſt etiaʒ quid ſit ꝛ quot modis ſumatur pꝛincipium differētia. 106. ꝛ. 107. quod pꝛout eſt vnū de moꝛbi tēpoꝛibus ſuſcipit̄ in queſito.

Propter ſecundum vo ſciendū collʒ. 7. ſcribi ꝙ digōne facta cōpetit explⁱſio ſʒ qn̄ nō appʒ digō tūc diſſēſio reꝑitur it̄er medicos. qꝛ Ga. ꝛ medicoꝝ ꝑs maioꝛ dicūt mime nos purgare debē mā exn̄te idigeſta niſi egritudo fuerit in vltimo acuitatis. ꝛ ſubdit̄ poſt q̄dā ꝙ in febꝛibus flaticis ꝛ melicis raſis in eaꝝ purgat ꝑncipio: ꝛ erat ipſiꝰ opio penitꝰ. Ga. tn̄ dicit ꝯriū māifeſte: vt ꝙ mime dēmꝰ in ꝑnᵒ febꝛiū melicaꝝ purgare. Et illd̄ id idē i eplⁱa ſcribit ad glauconē. ꝛ illd̄ ē. qꝛ finis haꝝ egritudinū ē ſecurꝰ: nec expectat̄ digō mala. Eſt āt ſeries ad glauconē. mox a ꝑn. neq̄ʒ medicamen aliqd̄ des temere: neq̄ʒ purgationē vel detractionem vētris aut ſanguis facias niſi foꝛte videris nimiā ſanguis abūdātiā foꝛe: tūcq̄ʒ de bꝛachio flebotoma ſiniſtro. Qn̄ aūt videris manifeſte cā digōnis ſigna: da

ca. 9. poſt me.

tra. 1. ca. 4. circa pꝛincipium

bis purgatoriũ tũc meñcũ educẽs nõ ſel':vez̃ q̃tiens
putauer] ↄuenire. Poſt hec qdẽ dieb⁹ iteriectis pau
cis tyriacã diateſſerõ accipe ſuadem⁹ ꝛ alia talia:ex
qb⁹ ꝓbatũ nobis ẽ oib⁹:id qđ opiũ q̃rinaicũ recipit
ꝙ ſi mox a pñ^c:tale qd his dederiſ obeſt q̃ꝫmarie.nã
ex vna q̃rtana duas facies:ac ex duab⁹tres:aut ex le
ui fortiorẽ:ꝛ i piculũ hoieꝫ deducẽſ facies vt ñ viuat
Demũ ꝟo ſm̃o ↄtinuat̃ aueroiſtic⁹.ſꝫ flatica ẽ male
determinationis.ꝛ pp hoc neĉium ex ſtit vt infirm⁹
euacuet̃ preter ꝙ expectetur pfecta digõ.ꝛ ideo me/
dicus dꝫ pus incipere a ſubtiliatiuis ꝛ inciſiuis per
hebdomadã vnã quo pacto incipiẽdũ farmacare:qd
aũt de h̃ ſentiẽdũ tertio mõſtrabit̃ dđoꝝ.

Propter 3^m ꝟo ꝑmit⁹ ꝟitas apiat̃ q̃ſiti:ꝛ dei/
ceps gr̃a h⁹ oñdo an i hoꝛis ſit alijs
eũandũ vl' ſilẽdũ oio. ¶ Propt̃ ꝑ^m qdẽ h⁹ ſciendũ ꝙ
eũo 2^x exiſtit.vna qdẽ eradicatia ꝛ pfecta q̃ total'r pec
cãs mã exhit̃ a corpe. Reliq̃ ꝟo mioꝛatia ipſcã p quã
ca.15.p⁹ med. aliqd eũat̃ mãe:vt nã potẽtior tãdem reddat̃ ſup reſi
duo.vñ.11.de ige.alleuiata.n.eũone.q̃ diſpẽſat corpa
nã:ꝛ deponẽs qđ aggrauat ipam velut on⁹ aliquod
dñabit̃ reliq̃ facile :ꝛ digẽt qđ digeri pt ac excernet
ca.20.ãte me. qđ poterit excerni:qđ ẽt appet ex p̃ 4ᵃ.ꝛ.14.3°.Dein
tra.3.capi.14. ceps vtiq3 ad q̃ſitũ magis dđm ꝙ egritudo cui de ſe
circa mediuꝫ debet̃ eũo aut eſt vt de ipſa ſpes hẽat̃ ſalutꝭ aut mime
ca 9 poſt me. imo ſigna iã moꝛtis appent future in q̃ qdẽ nõ dꝫ.11.
co.apho.8.iu/ de inge.ꝛ ꝑma ꝛ ſcđa.aphoꝝ.eũare ac velut medici/
xta finem nare neq3 in pñ.neq3 in tpe alio.nõ.n.dꝫ in nõ victur]
cõ.aphoꝛ.19. conari ſꝫ futura p̃dicere.ꝛ ita inde recedere cũ in tali
in medio busvanũ ſit detrahi ab idiotis ea q̃ ſanãt multos au
xilia.medici tñ q̃nq3 ne defect⁹ appeat in arte aut ar/
tifice conant̃ circa tales practicare vt ẽt apopleticos
ſpaſmatos ex inanitione irrecupabil'r ſyncopatos ꝛ
ptiſicos pfectos:cũ p̃dictiõe tñ appens de inge.p oẽ.
vñ Meſ.de apoplia. Ut nõ appeat ex pte opantis de
fect⁹ conaberiſ a pñ.mãꝫ ſubtrahẽ inq̃ꝫtũ poſ'e.ſi ãt
moꝛb⁹ extat de q̃ ſpes hẽat̃ ſalutis aut ipſi⁹ qdẽ mã
colligit̃ ad vnũ locũ vel in oẽs ſeu pl'es ſpgit̃:coꝛpis
ptes. Primũ ſiqdẽ dupl'r:q2 h⁹ mã vel eſt i fluxu to/
ta vt aggreget̃ i locũ aut iã ꝑ magna coaceruata exi/
ſtit in eo pte:vt cãns apa qđ ẽ egritudo fiẽs pti.vꝫ.iã
diſtin.1.cap 2. fcã ꝛ ſꝫ ptẽ futurã.13.de inge. Si ãt ẽ in fieri ꝓprieq3
q̃ñ ipſi⁹ mã extiterit ſanguiea:fuerítq3 p viã reumatꝭ
ſibi eũo debet̃ ẽt in pñ.magis eradicatiua dũ ꝟtus ꝛ
cõ.aphoꝛ.23. alia ei ↄſẽtiãt ꝓpoꝛtiõabilia.aphoꝝ.1. Q̃ñ.n.mã ſan
in fine guiſ i quẽ locũ đfluit vt in flõnẽ colligat̃ ea eũata vel
oino q̃etat̃ futuꝝ apa ſeu modicũ pmanebit ipſi⁹:qđ
ẽt in mã põt ↄtingere colerica cũ p hũc cõtingat apa
fieri modũ. Si ãt mã fuerit ꝑ maioꝛi pte in loco coa/
ceruata ꝛ egritudo ſm ptẽ fcã tũc eidẽ minoꝛatia de
col^r.diſt.1.c.2. bet̃ eũo ſolũ.13.de ige.ꝛ in techni appens eũam⁹.n.
ꝛ diſt.2.c.3.in totũ ñſolũ i plectoꝛica diſpõne.ſꝫ ꝛ pp magnitudinẽ
pñ.ꝛ di.3.c.2. paſſiõis ↄſiſtẽte ẽt in toto corpe hũoꝝ cõmoderatiõe
li.3.tex.c.155. doloꝛ.n.ꝛ caloꝛ flegminãtis ptis cãe reumatis fiunt
ꝛ ſi ſiñ ſupfluitate corp⁹ extiterit.hac.n.eũone nã alle
uiat̃ ſup reſiduo.ſil'r euitat̃ timoꝛ rupture ante ipſiuſ
ca.20.circa pñ. maturationẽ.vnde p̃ q̃rta. Qui hꝫ apa minuend⁹ eſt
q̃ñ timet̃ ne apiat̃ anteq̃ꝫ maturet̃.lꝫ nõ indiguerit ꝛ
nõ fuerit ei multitudo.eũo ꝟo ſibi nõ debet̃ eradica/
Tex.com.18. tiua.vñ vt tactũ re.a.q̃rto. Quicũq3 flegminãtia i pn
cipio egritudinũ:mox conãt̃ ſoluere foꝛti farmacia:
ꝛ ceteri qdẽ ꝛ flegminãtis nihil aufert.neq3.n.remit
tit̃ cruda exñs paſſio:ſed reſiſtẽtia egritudini ꝛ ſana
ca.3.ante me. colliquãt:q̃re. A.p̃ 4ᵃ. Cũ hũoꝛ fuerit in vno mẽbro
cõpꝛehẽſus nullo mõ moueat̃ dõec maturet̃ ꝛ eẽntiã
hẽat tpatã. Sil'e.n.fiet ceu ſiqs arboꝛẽ conaret̃ euel/
lere a terra pus lateraliter iſepatã:neceſſe qdẽ ſit vel

frãgi ipam aut nõ euellẽ niſi cũ grãdi terre diſruptõe
ꝛ ita nõ ſit in pñ° eũare ſꝫ in ſtatu dũmõ non eũet nã.
Si aũt mã p pl'es aut oẽs corpis extiterit ptes diſpſa
tũc vel egritudieꝫ ↄſtituit cronicã aut acutã:ſiqdẽ lõ
gã ceu ex flate ↄtigẽtẽ ꝛ melia aut corp⁹ erit repletũ
ianitũ vel mediũ:tũc nõ op⁹ ſit eũare vt ſic mõ q̃ꝫ qđ
ar° ſecundo foꝛſan ſenſit iux̃ iducta Ga.ad glauconẽ niſi foꝛtaſſis
timeret̃ apa ex caſu vel ꝑcuſſione. Si aũt fuerit me^m
ꝛ ꝓpe repletũ eget eũone in pñ° minoꝛatiua vt nã cõ
ca.7.ꝛ ſequen foꝛtet̃ ſup reſidua tã p eductionẽ ſang.vt appuit.11.ꝛ
tibus 13.de inge.q̃ꝫ ẽt p farmacũ ſuo mõ. Almãſoꝛ.n.10.do
trac.2.ca.53. cet mioꝛatiue in fe.fridis eũare i eaꝝ exoꝛdio.vñ.4°
poſt principiũ p̃ª.de fe.flatica. Ego nõ diligo expectationẽ digõnis
ꝛ lenificatiõis:cũ eis q̃ dixim⁹ p̃⁹:imo dꝫ vt eũet̃ ali/
qd ꝛ expectet̃ i reliq̃ vſq3 q̃ digerat̃.q ꝛ medicinã de
turbith exhibẽt ↄſtructã ex eo ꝛ çiçib.ꝛ çuccaro pul
ca.59.ãte me. ueriçatis. In cura ſiqdẽ q̃rtane ibidẽ ſpẽs q̃rtãe hñt
iudicia i qb⁹ cõicãt.oẽs.n.in pñ^c minuũt̃. Subdit̃ ẽt
poſt aliq̃:ſi dꝫ eũet̃ a pñ° de hu.faciẽte febꝛẽ ad alle/
uiãdũ ꝛ mũdificãdũ.h⁹ aũt eũo faciẽda ẽ pua ꝛ cum
debili medicina leniter eũando:nõ aũt cũ foꝛti eradi
cãdo vt ſubtile eũet̃ ꝛ groſſũ remanet infixũ idigeſtũ
ita.n.nõ eũat̃ aliqd de mã ſꝫ poti⁹ ſana debilitãt̃ lo/
ca egritudini reſiſtentia:ꝛ p̃cipue cũ mã fuerit groſſa
cõpacta. Si aũt mã nõ fuerit cronica tũc aut erit ve/
hemẽtis acuitatis q2 furioſe aut al'r ſiqdẽ puſ vl' erit
colerica ſeu ſanguinea. He nãq3 mãe vñr furioſe q̃nq3
reddi aut rõne q̃litatis:vt colerica vel q̃ꝫtitatis ſicut
ſanguis exuberãs oio. Interdũ ẽt dr̃ egritudo furio/
ſa rõe loci cũ mã q̃cũq3 fuerit i loco collecta q̃ nobiliſ
ipediat̃ act⁹. Sic itaq3 tripl'r põt dici egritudo furio/
p̃ª aphoꝝ cõ. ſa ꝓpe qdẽ ceu colerica. Illa.n.apđ Ga.ẽ q̃ ad modũ
apho.22.i pñ. aialiũ ad coitũ mouet̃ furiẽtiũ repẽtie ſui ſubtilitate
ac cal'itate effrenis. Cõiter ſanguis qdẽ mã dr̃ furio/
ſa:iproprie ꝟo ꝛ ſil'itudinarie dici põt rõne loci nobi
lis aut multi ſenſus vbi cõtinet̃ vt mã cãns i cerebꝛo
apopliam aut in gulla ſq̃nãtiã vel in iteſtis iliacã ſeu
colicã doloꝛe vehemẽtiſſimo q̃ furioſa ꝓpe in pñ° eſt
vbi ſupra im/ eũanda iux̃ Hip.ꝛ alios ẽt eradicatiue vt timoꝛ mo/
mediate bilitatꝭ ꝛ furie ipſi⁹ne in coꝛ trãſlata iterimat extẽplo
aut i aliqd cõpncipaliũ collecta mẽbroꝝ iducat apa.
tũ ẽt q2 ſbtil' mobiliſ.q.digeſta exiſtit ꝛ pata eductiõi
p paꝝ.n.pticipat diſpõnib⁹ ꝓhibẽtib⁹ hũoꝛis idigõ
ca.9.iux̃ ſuũ finẽ ne ipſi⁹ eductõeꝫ.vñ criſiũ p̃. In his ſolũ rõnabil'r qſ
ca.9.poſt me. ſm pncipia vtet̃ farmacia coopationẽ hñs ad attra/
ctiõis facilitatẽ ſupabũdãtiũ hu.mor⁹. Et col.7.hu.
acutiſſimi exñt ſbtiles q2 ibi ñ ẽ groſſicies neq3 viſco
ſitas q̃ medicine ꝓhibeãt opationẽ laxatiue.ſed cuꝫ
farmaca ſolutiua ſint cal'a vt dicũt ꝛ ſicca:q̃ aũt talia
mãm incitãt magiſ ad furiã. ¶ Dđm ꝙ h̃ ſolũmõ no
cumẽtũ iducit q2 ſuis q̃litatib⁹ pmis excedũt:febꝛeꝫ
icitãt:mãm exagitãt i fieri.ſꝫ illđ põt remoueri miſcẽ
do cũ eis frida ꝛ hu.ſicut cũ ſcamonea mirabolanoſ
citrinos ſuccũ granatoꝝ ſyracoſt ſyraſoth' ꝛ q̃ taliũ.
Cõferũt aũt in facto eẽ nõ paꝝ aut alleuiari eoꝝ par
uã exhibẽdo q̃ꝫtitatẽ vel cũ medicis bñdictis fridis
mollib⁹ educẽdo ceu lenitiua ꝛ lubꝛificatiua nõ:ſiq/
dẽ mã fuerit ſanguiea ſua fouẽs q̃ꝫtitate ſupflua mox
op⁹ ſit ipaꝫ a pñ.eũare ita ꝙ nõ paꝝ vſq3 ad ſyncopi
ducere ceu fere oẽſ ↄcedũt medicoꝝ:164. Et merito:
trac.2.capi.7. tũ q2 in ſanguine nõ expectat̃ vt in alijs digõ.vñ q̃r/
poſt medium to pma.flõmia quando eſt intentio ſana non eſt i gñe
illi⁹ de q̃ expectat̃ digõ expectatiõe q̃ ẽ i ſolutiuis ꝛ
nõ expectat̃ ipſa niſi in hu.alijs.tũ q̃m timoꝛ ẽ ipſius
cõ.apho.3ª in ne i loca p̃ncipalioꝛa decurrat ſuffocatiõe caloꝛẽ exti
medio guẽdo ↄfeſti innatũ.vel crepẽt vaſa.aph.1.ꝛ i de bo/
Iuxta finem. na habitudine. Iſta tñ noſce eũo in pncipio facta era

dicatiue nō q̄cūq̄ ſynthoᶜᵒmagis q̄ȝ vi extat nāe.ſilr̄ nāq̄ ē cibatōi facte i nō ſua hora:puta i poriſmis qñ caſus timeť vtutꝫ.4° ꝑ².Utrobiq̄ȝ.n.fit ne vtᵒſucūbat in labore fatigata ꝓprie futuro.Si vō mā non fuerit vehemētis acuitatis vt ꝙ īfra ꝑmā 4ᵗᵐ vel ſeptimaȝ termieť ſȝ acuta ſimplr̄ ⁊ nō furioſa qeſcēs dāſq̄ nāe ſpaciū ad digōnē ⁊ ſecurā ꝙ vtus vſq̄ȝ ad maturitatꝫ horā ꝑduret:tūc ſufficit eūo ſi corpᵒnō fuerit inanitū in ꝓnᵒ minoratiua vt nā exonerata iciteť ſup reſiduū ⁊ nō eradicatiua:cū nōdū ſit digeſta neq̄ȝ ſubtilis agi tabilis aut ſanguinea valde.qð ex ſmonibᵒ appet in de ige.ꝑinductis.⁊ i techni.vñ ꝑ 4ª.Jn febre ſangui/ nea nece ē vt eūo fiat cū minutiōe nō ſupflua i ꝓnᵒ.i. minoratiua ⁊ ſupflua qñ affuerit ſe.maturatio q̄ mul totiēs remoueť i hora flōmie.Si vō mā fueřit tal' coti ca ſili mō vt ſanguinē oȝ eūare.vt.10. Almā. appȝ vt in tertiana ⁊ cauſōe doceť i ꝓnᵒ leuiť eūare quē ⁊ ba/ liab.mittať.q̄re.A.Oȝ vt tu ꝑpes i ꝑmis ⁊ lenitas le nitate q̄dā.Et de t'tiana iqt notha.de ſolutiuis i ꝓnci pijs ſint ea q̄ ſť ꝓpiq̄ora eq̄litati.vñ Auer.Egriⁿᵉᶠ q̄ ñ ſūt acute.ſ.valde ⁊ fuerit ex hu.ſbtilibᵒſic ē vā ter tiana q̄ nō ptrāſit vltra 7ᵐporiſmū dic.A.ꝙ expecta re debemᵒdigōnē eo ꝙ digō ē hu.ſubtil' ingroſſatio. igr̄ appȝ ꝙ i ꝓnᵒ ꝯpetit eūo miorātia ſi mā nō ſit acu tiſſima:ſi āt fuerit tūc eradicatia.℃Propť 2ᵐ hꝰ ſciē dū ꝙ i augᵗᵒ ñ ꝯpetit eūo ſaltē eradicatia:q̄ȝ forte mā furioſa iādudū ꝑniciē itulifſet.ē ēt tc̄ mā i pte iā iſerta ⁊ vtᵒ ipugñta. Miorātia tñ ꝑt ꝯpetē ⁊ ꝓpe i egritudi nibᵒ lōgis i qbᵒ qdē ſi oī tpe ptim oȝ digerē ⁊ ſȝ ptē eūare vt nā nō pmāeat agguata.Jn ſtatu q̄ȝ attēdēdū qñ ſi mā fuerit digeſta vicēte nā:tūc nihil arte opan/ dū ſȝ totū nāe ꝯmittēdū.vñ aph.1.Que iudicāť ⁊ q̄ iudicata ſūt ⁊c̄.Et 2ª ꝑcipiť meliᵒ fore i ſtatu ſilētiuȝ hīe inuēs ſtatū vicētꝫ nāe cū talis ſit vt multū:iuxᷓ illō aph.2.Scimᵒ ꝙ egrotātiū q̄ ſaluāť p'les ſūt morietiͦ/ bus ꝑterq̄ȝ niſi qñ peſtilentioſa fuerit ꝯſtō.Si vō nā fuerit ipotēs māȝ i ſtatu digeſtā educē:tūc oȝ medicū ipſiᵒdefectū ſupplēdo illā eūare.Uñ mox ſbdit:q̄ oȝ agē vnūq̄q̄ȝ repit nā ⁊ reliq̄.⁊.4.ꝑ².Si hūoꝛ nō eſt di geſtᵒ nō moueas niſi in ꝓnᵒ:ꝑō ſtatū vō nō moueaſ aliqd dōec vicat nā ⁊ digerat:⁊ ſi ipa ñ mouet:moue tu hora motᵒ eiᵒ:⁊ ſi ea mouet aut mouit tūc dimitte ipaȝ ⁊ opōnē eiᵒ.i ꝺclinatōe āt ſili mō qñ ꝑfecte ſucce dit criſi i ſtatu facte nō eſt eūandū arte cū nā ſufficiēť eūauerit qð ē ꝯ coīť practicātes volētes oēs cōuale/ ſcentes eūare ſpantes inde ſuſcipe amplioꝛa:ita vt;⁊ oēm actū ⁊ criſim nāe faciāt icōplete.Ueri.n. ꝯuale/ ſcētes eūone nō egēt cū eis iſit ſan.paucᵒ⁊ bonᵒ.Nō veri āt his hñtes oppoſite.dīa.130.Si aūt diminu/ te oȝ qð deficit ex ipſiᵒ ope pficē.Noſcite ꝙ ſic in ꝓnᵒ tpis morbi cōpetit ꝑus eductio ⁊ ꝯñr in ſtatu:ita tpe veris ⁊ autūni demū:vt demſant q̄ purgationis ſtu/ diū appetūt tp̄s vernum ⁊ autumni aptius.

Propter quartū qdē ad ꝑᵐ dōm eūonē miorātiuā ꝯceſſā fore i ꝓnᵒ quā itellerit i initio hip.ñ āt eradicatiuā niſi mā fuerit acuitatꝫ multe:qð ide rariᵒſȝ hip.accit.℃Ad aliō dōȝ ꝙ Ga.audire de eūone miorātia ē:nō āt ē ra dicatia.℃Ad aliō ſilr̄ appȝ q̄ȝ tal' mā dr̄ ſilr̄ furioſa ⁊ ſilr̄ ad aliō noie furioſitatꝫ extēſo pñt eqdē hꝰ furio ſe nūcupari egritudies.℃Ad aliud dōm ꝙ lȝ vtᵒ ſit fortꝫ i ꝓnᵒ nōdū exiſtit.℃Ad aliō qd ſilr̄ dōȝ iā viſū. ℃Alteriᵒ ptis iducta ſilr̄ ſuis ꝑcedūt vijs.Ad q̄ꝝ q̄ dē ꝑᵐ ⁊ 2ᵐ dōm ꝙ eūone ꝑfecta eūanda ē mā iā dige ſta ⁊ nō ꝑus qñ nō eūat nā.℃Ad aliō dōm ꝙ hip.ꝑ curauit pleureſiȝ cura tētatiua magis q̄ȝ va cū caleſa ctorijs incipiēdo vel ꝙ egritudo adhuc eſt in ꝓnᵒ qñ dolor aſcēdit in coſtas ⁊ ꝓpe qñ ipa fuerit tpis lōgio ris curā trahēs ide:nūc eūat in ꝓnᵒ ꝓncipiāte:ac āte ſi ꝑpēdať meliᵒ.℃Ad aliud dōm ꝙ Gal'.mox a ꝓnᵒ iuuenē flōmaſſet niſi fuiſſent alij medici:quoꝝ qdam fieri iubebāt:qdā vō inhibebāt.℃Ad aliud ſilr̄ ap paret ꝑ ꝑdicta.℃Ad aliud qd dōm appet dīa.168. Aut dōȝ ꝙ.A.nō ſimplr̄ negat flōmādū eē.ſȝ qð nō eſt adeo tutū cū q̄s ceciderit i egritudieȝ ſic ꝑus:⁊ id ſentiť.4.ꝑ².Q.ñ.n.poſtponiť flōmia apud ꝓnᵐ egritu dinis nō ē ei intētio ⁊ fortaſſe iterficit ꝑ aduētū debi litatis vtutis:⁊ iō ꝯſulit vt ſuſpēdať flōmia inq̄ȝtū ſit poſ'e:vel q̄ȝ in egritudinibus ꝑdictis eſt ſanguis ſub tilis paucᵒ bonᵒ:⁊ hu.praui ebulliētes pp egritudi/ nē vl' crudi vehemētioribᵒ.Crudi hu.exeūtes añq̄ȝ icipiāt gñare morbos caute ſūt eūandi.Jā vō febriē tes nulloᵒ.vñ timēdū ne flōmia bonum ſan.rapiat ⁊ prauū omittat.Aut negat tūc eūonē eradicatiuā:nō āt miorātiuā.℃Ad aliō dōȝ ꝙ nō cōpetit eūo eradi catiua niſi mā digeſta dūmodo furioſa fuerit mīme. ℃Ad aliud qdem dōm:vt dīa.146.notatur.

℃Differentia. clxij.

Q euacuatio cauſe cōpetat cō iūcte ſoluȝ oñdiť:qm̄ ipſa ei debeť qð egritudinem cāt.pp enim cātiuum egritudis eūo ad/ miniſtrať.h vō cā extat ꝯiūcta.℃Rurſus in techni. Oȝ aſcindere vnāq̄q̄ȝ cāꝝ efficiētium.hꝰ aūt cā ē cōiuncta ꝑ ſe.nāq̄ȝ egritudinē cāt.Eti. Egritudo non ceſſat:niſi cauſe ipſius abſciſione imediate qualis q̄/ dē in cōiuncta:qð cura enfraſis ſignat e x techni. Cō petit ergo eūo coniuncte tantum cauſe.

Jn oppoſitum vt ꝙ añti ſolū mōſtraſ:qm̄ cū cā cōiuncta ſit i ſtatu vl' vel poriſmo potior:tūc ei qdē debereť eūo cᵒfalſitas dīa appebit ꝯñti.Palin.Eūo fit ad ꝑſuationē:ſȝ tal' debeť cāe añti.qð oñdiť ex techni de ꝑcuſtodia egri/ tudinis ſiēde:ita eūo cāe añti debeť ⁊ nō cōiuncte.

Propter primum qdē ſciendū ꝙ qd ſit eūo:qdq̄ȝ purgatio ⁊ q̄uo differāt ⁊ q̄lr̄ ꝯueniāt.dīa videbiť.164.Hic eūo ēt cōiter accipiť ꝓ q̄cūq̄ȝ humoris eductione ſiue hu moꝝ peccantiū qualitate vel quantitate.

Propter ſecundū vō ſciendū ꝙ aliq̄ ex argutis ꝓmoti dixe/ rūt eūonē competere ſolum añti cauſe ⁊ nō cōiuncte quoꝝ defectus mōſtrabitur ex dicendis.

Propter tertiū qdē dōm ꝙ eūo ꝓncipal'r de/ beť cāe añti.ꝯñr vō ꝯiuncte ſiue pu tredis minere.⁊ 3ᵒ vē dicte ꝯiuncte vt fuligini ſeu fu mo putrido:qð oñdiť:qm̄ eūo ꝯpetit ꝑ ⁊ ꝑ ſe ꝑcedēti cāe nō ꝑmiſſa ēt interdū digōne:minere aūt putredis nō cōuenit niſi poſt digōnē:cū digō eā faciat ceſſare. dīa.160.Digeſtaq̄ȝ opoꝛteat medicari:ea eni reſiſtit eductioni maxime:nō āt adeo repl'o.Adhuc eūo de/ beť ꝑ ꝑ[illegible]u.pato corrūpi:ꝯñr qdē corrupto.ꝑ q̄rta. Sed cā ꝑcedēs ē ſicut hūoꝛ q̄ aptᵒ eſt corrūpi:putre/ ſcēs vō vt corruptᵒ.Palin cāe añti dbeť eūo ꝑ flōmiā ſcarificatiōnē:purgatiōnē.Putredini aūt rariſſime ꝑ hoc debeť eūo:cū ab eūandoꝝ receſſerit nō paꝝ natu ra fumat enim nō ſic replēs.Qꝫ autē ita manifeſtū ſit ex illo.Jn exercitātibᵒ ad ſummū cū alijs multis.vñ de inge.8.Melius euacuantes qð ꝑus cachochimie ad expurgandū obſtructiones ire.cōpetit igiť ꝑ ꝑus cāe añti.Qꝫ vō demū cōpetat eductio putredini ſcri biť i tech.ita.Q.ñ aliqñ hūiditas ꝑter nām ꝯtineť in mēbro curatio ipſecta eūone queadmodū in putredi nibᵒ.in.11.aūt de ige.Expurgare oȝ putrefacta eorū

ca.8.ver.us ſi.
ca.1.ante me.
cap.5.⁊.ſexto.
3.prīc.ca.16.
trac.2.cap.39.
circa pīn.ipiū
ca.4.in medio
7ᵒ.coll3.ca.9ᵒ
poſt medium
aphoriſ.20.
aphoriſ.29.
cō.aph.13.i fi.
apho.21.ꝑme particule.
tr1.2.c.7.v.ſi.

trac.2.capi.7. poſt medium
li.3.tex.cō.95.
li.3.te.cō.134.
li.3.tex.cō.[illegible]
colᵗ c1 2.circa ꝑn.⁊ ca.20.in principio.
aphor.3.ꝑme particule. ca.4.poſt ꝑn.
li.3.tex.c.138.
cap.9.in ꝑnci.

q a pu^te laboiāt corpo: z p vrinā: z vētrē z ſudorē: z vōitū. dico ēt q cāe ɔiūcte certe: vtpote fumo putrido ſeu fuligini ɔpetit eūo qdā ſic p reſpiratiões b3 cu
li.3. z text.c.91. capi.4. tē. Eſt nāq tal aliq. i tech. z. 8. ō ige. cura effimē fcā p cluſiōe vapoz calī. Et i patiētib⁹ fe. ſyncopalē būoro
ca.3. i pricipio col^r. 12^a ptic. mega technis poſt pncipiuz ſa3 nulla melior cura ē fricatiōe: ac demū iunctōe. 12. ō ige. Nullā aliā iueni eūonē i eis: niſi eā q p fricatione. qre monachus: qd pter fricationē faciam ignoro. Aperiunt nāq inde pori z fum⁹ b tranſpirat corrup t⁹. Sic itaq ex his ɔcludit q eūo ptactiq trib⁹ ɔuenit cāis vez pncipali⁹ aūti obef: ſcōario minē putredis z ɔñr fuligini putredini ſeu fumo. q āt h3 ɔſiti reliq. dīa mōſtrata pori z ɔſiti. hec. n. illaz cōſona.

Propter 4^m qdē ſciēdū q ex pfatis inotuit qd ad vtriuſq ptis dōm oba: qm ɔcedē dū q cā ēt ɔiūcta certa ſuo idiget eūone mō. z i ſtatu
aphor. 21. p^te particule ſilr: cū nā nō poſſit pficē volēs eūare. Tūc nāq pceptū ē medico ducē vnūcūq ea repit nāe p cōuenientia loca. Si aūt putredo cā dicaf ſimplr cōiūcta non min⁹ ſibi cōpetit eūo cū ipſa expulſa fumus ceſſet putridus cor petere. Silr cōcedendū q cōpetit eūo cāe aūti z pncipalius eo q replet. replōni aūt p ſe debet eūo. p accñs tū ſepius nō eūaf cū diſpōnes ſint in ea ɔhibētes eiuſdē eductionē. z iccirco ingeniati ſunt medici digōnē pmittere q̄3 multū eūoni. Cauēt tū ne digerāt in repletis magis niſi eūo pceſſerit qdā: timētes ne apitiuis digerentib⁹ mā exampliata opilōnē vehemētiorē iducat z p ɔñs putredinē z febrē vl' egz
ca 4. poſt pn. ad ſuffocationē ppet. vñ. 8. de ige. Periculū ē obſtructionē auferentib⁹ nobis anteq̄ eūemus obſtructiones amplius incuneari. ¶ Dña. clxiij.

Quid **mouendum** in die mot⁹ egritudinis oñditur
ca.9. in pncip. qm. 11. ō inge. i cura ſynocaz putridaz pcipit eūari p vomitū: ſeceſſum z orinā be aūt in poriſmis ɔſtāt ſp cū vn⁹ earū
ca.1. in pncip. capi 4. in me. vbi, ſurza im- mediate ſit is a pncipio vſq ad finē. de inge. 9. Et tū pcipit ibidē eūari vſq ad lipothomiā i eis tāq cura ſm Gal. eaz extitepfecta. Et fulcit qm ipſe ibi quedā febriētē ſynoca putrida flōmauit in. 8. hora noctis. tertio i ſtāte poriſmo. Erat. n. fe. Ex ſanguine putrefacto c⁹ ſubtile cōuertit in colām z groſſius in melam: ſcōis febriū z criſiū. Colā vo de 3° mouet in 3^m. Eti. Egritu
ca.10. in med. ca.11. v̄ſus fi. do furioſa exiſtit in poriſmo z motu vehemētiſſimo
c. l^r tra.2. c.7. añ me. z. v̄. fi. z tū pcipit mox eūari quocūq mō. Palin. 4. p^a pcipitur motū fieri añ poriſmū: z tū ē tūc qs mot⁹ morbi.
verſus finem ¶ Rurſus ibidē medicus ē adiutor nāe z nō ipediēs eā. S3 in die mot⁹ egritudis laborat vt⁹ vt expellat qō ɔtriſtat. cū igit auxiliū ɔferētiam iportet iuuāda erit nā medici ſubſidio. nō. n. ē ipſa3 vt tactū ipediēs
aphor. 21. ¶ Amp. aphoz p^a. Vnūcūq repit nā ide ducē p cōueniētia loca. z ſilr qñcūq Hip. fuerit breuiloqu⁹ vno ſmone multos ſubaudiēs vt de ipſo multotiēs teſta
vt eſt oz. 1. añ medium. cō. 3pho. 2. cir ca. principium. tur Ga. Jtidē mā q eſt in motu amplius z veloci⁹ expellit q̄3 illa que in quiete. ſ3 in die mot⁹ egritudis b euenit. ¶ Adhuc medicus imitat nām prima z q̄rta aphoriſ. ſed nā eūat in die mot⁹ egritudis ac ēt laudabiliter: eūandum igit in die motus egritudinis.

In contrarium qm p 4ª neq flōmia aut eūo eſt facieda in die mo
ca.10. cir. pn. tus illi⁹: q2 eſt dies req eſcēdi z ingredi ſōnū vt dies
c.4. poſt pn. ibidē añ med. ebullitiōis egritudis. Et poſt qdā ſubdit. Jn oibus acutis fe. a ſui pn^e z in die piodica cauēdū ē a minutione. Eti. quarto ſma: nō euacues p fluxū i die periodi neq flebotomes. Capitulo qq. 39. Oportet vt non
v̄ſus finem. poſt pnci. moueas in die paroxiſmi aliquid niſi propter neceſſitatē. Jtidē: nā nō eſt impediēda z pcipue qñ operaf recte. S3 ille q mouet i die mot⁹ egritudis ipā3 ipedit: cū diſtrahat opēnē ei⁹ cui iſiſtit: ſilr cū ipa latēt opef i. 6. pncipijs: ſic ēt artificiū z op⁹ his q arti excel
Poſt pncipi. tiora poterit medic⁹ ei⁹ act⁹ imitari. ¶ Adhuc mot⁹ artis fatigat nā3. nihil. n. aduenit corpi q̄tūcūq ɔuenies: qn nā aliq mō pmutef ex neo: cū ip3 ɔriū pmit⁹ exiſtat: ita vt qñ mlta egreſſio alicui ab eqli^te accide rit z ɔpōtiōale diuiſificaf ab ipo. p 2^a. S3 mot⁹ iduct⁹
do.2. ſu.1. ca. 4. in principio i die q tētat mouē h3 exiſtit. Eſt ēt nā ō ſe laborās p⁹ digōnē z diſiōnē. qre tūc mouē afflictio ſupadiungit afflicto. Nō igit mouēdū in die q mouet egritudo.

Propter primū qdē ſciendū q mouē eſt eūare ſeu educē. Eūo vo ē mltiplex. dīa. 166. qdā nāq ſan. alia vo būoz alioz. Fit ēt p vias mltas. Eſt z qdā vehemēs violenta: nō nulla vo debilis ɔnālis. Oñdef ēt ibidē eūantia fore mltiplicia i magl z min⁹ diuiſificataq modis exercita. Eſt āt dies mot⁹ egritudinū ceu poxiſmoz vl' diei idicatie aut cretice. Et is 2^r. vn⁹ qdē mot⁹ quē ſuſcipit aliūde: ſeu ab alijs ſupiorib⁹. dīa. 104. z alr quē ſortit ex būoz nā q cāt. Quidā. n. mouef ɔtiue. ali⁹ vo iterpolate. iterpolās aūt 3^r aut āpli⁹ dīa. 169. l3 b mot⁹ tādē reducaf i porē. Diuiſificat ēt mot⁹ minor nō paz ex pte ſit⁹ māe ſm q itra venas extiterit vel ext z rōe q̄titatis z qlitatis ipſi⁹. maior eni z calior mā celeri⁹ mouef z forti⁹ q̄3 oppoſita adeo q colā iterdū mouef p 4^m z ſlā p 3^m z alr: z melia p. 5. 6. 7. 9. dīa ptacta. Prior eqdē 2^r ē mot⁹: idicatiu⁹. v3. in q monſtraf q nā ɔ egritudinē opabit: deinceps indicatiu⁹ ſeu cretic⁹ q ipſa manifeſte i egritudinē cōſurgat motu celeſtiū: coniunctione vel aſpectu iuuata: vt ipſam expellat. eſt autem p diem intelligere nālem cōtinētē diē z noctē. 24. horarum ſpacio terminatum.

Propter ſecundum vo ſciēdū q qdā ſalernitanoz voluerūt ſimplr mouēdū fore i die mot⁹ egritudis qbuſdā vilib⁹ fore appentijs. ɔſpiciebāt. n. i hac morbos die a nā curatos quā pceptū ē medicū imitari. Afficit. n. tē caloz māvn diſiōi z explſiōi appaf. Qō oñdebāt ex ēpicis i die poriſmi exhibitij ſanātib⁹ febres qñ q. S3 q b pō vitati ſapientūq repugnet ſiie māife ſtaf ex dōis. Jn errore fere oſilr3 z exneū ɔciderunt paulati q mōrij peſſulāi p duos dies vlr añ criſi3 venā apiētes q̄ti^tem duaz vnciaz i ſan. educētes. Dicūt. n. hic nām ſup reſiduo potētiorē reddi: ſ3 vt appebit b error apt⁹ z ɔ veſis docu^m: cū tūc ſit in ſtatu vl' circa: q hora pceptū ſilē. Diſtrahētes ēt motum nāe: ipſam pturbāt: incitant ēt mām in furiam manifeſte.

Propter tertium qdē ſciēdū pmit⁹ vlr qñ ceſſādū mouere z qñ mouēdū i die mot⁹ egritudis z deiceps id pticlari⁹ mouēdū. ¶ Propt pm h3 ſciēdū q nā mouef ad criſi3. plerūq pfce: iterdū vo diminute: ceu z i alijs ei⁹ actib⁹ ɔtigit. Siqdē p^m vt q ſit bitura ſex ɔditiones bōe criſis notatas. dīa. 163. tūc vtiq nō ē i die mot⁹
pma aphoriſ. apho. 20. trac. 2. capi. 7. poſt medium egritudis mouēdū. vñ vet⁹. Que iudicāt z q iudicata ſūt diter zē. qre. 4. p^a. Si nā mouet z mouit tē dimittē ipam z opōnē ei⁹. Fruſtra nāq foret medici auxiliū cū nā ſufficiēs ſit p ſe criſim opari: imo ipa diſturbaret āpli⁹: medico ñ oio metiri potēte locū eūonis illi⁹: tps z q̄ti^tem cū qlitate. Adhuc cū nā3 die mot⁹ egritudis ñ opōteat p cibū exagitaf pcepit. n. i oi mō
pma aphoriſ. aphoriſ. xj. bo māli dū vt⁹ patif ſtrabi. mlto itaq magl ñ op⁹ erit farmaco cū mā pmutef āpli⁹ illo. ſic. n. agēs ſilis fact⁹ ē amico: q multos adduceret in auxiliū nō egentis ciuitati. ſi aūt nā moueaf diminute in criſi3: ceu q plures pdicte bone criſis ɔditōes deficiāt vl' oēs aut

ꝛ dignioꝛes:tūc oꝫ medicū nām iuuare ac ꝯpugnare mō oī:vt crisis pficiat̄:ipē nāq̄ ē adiutoꝛ nāe ꝛ minister illi⁹.vn̄ Hip. Quo oꝫ agē vnūcūq̄ repit nā ꝛ reliqua: puta eūdē quē ea itēdit ipotēs hūoꝛē eūare ac p eādē ptē cū tāta mole ac tali:q̄ ēt si moueṫ idebite neče fit ipāꝫ gubernare i ꝯueniētia qꝛ loca deducē oēs ibidē pp qd̄.4.p̄ᵃ. Si nā nō mouet moue tu hoꝛa mot⁹ ei⁹ per quam eqdē hoꝛā oino expedit audire pdcā:ceu p id qd̄ dcm̄ ab hip.ꝯueniētes regiōes. Qd̄ qdē fulciṫ qꝛ sic iterdū i die mot⁹ egritudis oꝫ nāꝫ cibo ꝯfoꝛtaṫ vt q̄ n̄ fuerit debil' extiteritq̄ accn̄tia ipm ꝓsternētia. dr̄ia.133.ꝛ.134.ita op⁹ fiet q̄nq̄ farmaco adiuuaṫ q̄ꝫ uis laboꝛet i ipa farmaci actiōe:qm̄ q̄n educiṫ de mā potētioꝛ reddiṫ sup residuo. Eā tn̄ iuuātia sint leuia. nā diafoꝛetic⁹ tolerabili⁹ iuuaṫ:sudoꝛē ꝓmouētibus: vrinatiuis ꝛ his ꝛ sanguinē educētib⁹:secessiuis ꝛ vomitiuis:q̄ oꝛdinē iter se ēt obtinēt.dr̄ia.166. ℭ Propṫ 2ᵐ h⁹ sciēdū q̄ si p diē mot⁹ egritudis dies itelligaṫ idicatiua:tūc nullaten⁹ v̄i mouēdū eē:tū qꝛ mā nōdū digesta:tū ēt qm̄ nā pterrita:idicationē pturbareṫ oñ sura.vn̄ de tpe crisis ꝛ mō nō possem⁹ certificari dei/ ceps.si aūt audiaṫ in die mot⁹ egritudis.i.i die poxismi tūc ꝯsiderādū vtrū egritudo sit seua acuta vel op posita. Q: siqdē p̄ᵐ nō oꝫ mouere pp māꝫ maxie i hoꝛa poxismi:neq̄ in die ipsi⁹siue sit cōtinua siue iterpo lata:eo q̄ h⁹ mā calida mobilis afflictiua nām amplius stimularet ꝯcitata medela.si 2ᵒ fuerit cronica ex mā cruda tardi mot⁹:tūc mouēdū ē cū leuib⁹ edu ctiuis i die poxismi:nō aūt ipsi⁹ hoꝛa ne fatigeṫ nā ꝛ disturbeṫ i ei⁹ actu.mot⁹ āt is nō fit vnūcūq̄ neq̄ ex q̄ cūq̄ sꝫ p vōitū leuioꝛē ac ifdū clysteri vl' collyrio.vn̄ 3.pꝛactice de q̄rtana. Die accessiōes ꝓuoceṫ vōit⁹hu moꝛ.n.tumultuat accessiōis die caloꝛq̄ hūc liq̄facit febꝛil'.q̄re ō eadē. A.4.p̄ᵃ.vomit⁹ ꝛ ꝓpe an̄ cibū p⁹ēt ē ꝯueiētioꝛ ꝛ ꝓpe i die poxismi an̄ poxismū. Et Alm. 10. Uomit⁹ in die accessionis dādus. In q̄tidiana ēt. A.post 7ᵐ ēt ꝓuocat vomitū:post sil'r poxismū ceu p hoꝛā vtile sit aliq̄ ꝓuocatiua ꝛ abstergētia leuia ad/ ministrare vt reliq̄ māe mote in poxismo expellaṫ. pp qd̄ syrupi ꝯpositi acetosi:vt oximel ꝯferūt i talib⁹ nō paꝝ cōditionib⁹ sibi ꝓpoꝛtionalib⁹.neq̄ ꝓhibē/ dus ē h vomit⁹ cū sit leuis stōm eūans q vt facilioꝛ reddaṫ post cibū fiat:eo q̄ vomere sup stōi ianitionē difficile almāsoris.4. Uomitus āt foꝛtꝫ vl's totū coꝛ/ pus eūans ꝛ cū medicina foꝛti die motus moꝛbi ē vi tādus:cū sit ēt solutione violentioꝛ subductiua.dr̄ia. 166. Est tn̄ interdū q̄n mā fuerit inserta iobediēs edu ctiōi pp ei⁹ friditatē ꝛ grossitudinē:sit ēt aliqd̄ digō/ nis signū aut diu ꝓcesserit egritudo:vtusq̄ foꝛtis cū vētris roboꝛe vt deṫ medicina i statu poxismi q̄n cali tatis ꝛ alioꝝ sunt accn̄tia itēfioꝛa:ꝛ ita. In fe.ꝛ maxie q̄rtanis Emperici exhibēt medicamē:effectū lauda/ bilē q̄nq̄ ꝯn̄tes vt qd̄ assari aut ebuli vl' mirrhe ꝛ oli bani aut h⁹.plimi tn̄ indr̄nter talia exhibēt ꝛ iō infir mos trucidāt nō raro. De die q̄ꝫ mot⁹ egritudis.i.in die crisis dōm q̄ crisis dr̄ia.103.dupl'r accipiṫ:p cō/ motiōe.s.an̄ti eūonē:vt q̄n accn̄tia intēduṫ cretica:in quo siqdē die nō ē mouēdū:cū nā ꝛ maxie v̄t⁹ diuisi/ ua ꝛ expulsiua laboret q̄ꝫmultū:ac ēt scire nō pōt me dicus certe.vn̄ ꝛ q̄uo intēdit nā mouere:q̄re nō tunc mouēdū neq̄ cū farmaco neq̄ mō q̄cūq̄:neq̄ ēt cibā dū:cū h⁹ synthomata sint ex egritudis furia nō ex rō ne eūationis vel ex abstinētia a medico iniūcta:re.a. scdo. Sumiṫ ꝛ crisis ꝓ subita alteratione quā sequiṫ eūo pdictam ꝯn̄s crisim. Et in tali die motus egritu/ dinis post.s.huius alterationē opus mouere nō paꝝ vt q̄n accn̄tia fuerit mitigata nā p aliquā regionū at/ tētat educē:diminute tn̄ vt declaratū sup̄i⁹. Nosce q̄ꝫ scribi ꝯtinētis.15.ṗm Ga.q̄ i maioꝛi pte i fe.minutio oꝫ fieri in die quietis:sed in alijs moꝛbis ad modum obtalmie ꝛ apostematis magis fit in tempoꝛe magni tudinis doloꝛis ac ei⁹ insultus vehementis:ꝛ hoc iō dico qꝛ naturam egritudinis induit furiose.

aphoꝛum hc.21. | trac.2.c.7. post medi. | bi.8.ime | 3.14.p⁹ me. | rs 2.c.53. an e medium | a.8.post me. | bi supꝛa ime diate. | a.53 an̄ me. | capitulo.16. | Z.c.49.ꝛ 50.

Propter quartū 2ᵒ ad arguta vtriusq̄ ptis ꝛ si vtcūq̄ appeat dōm. ℭ Ad p̄ᵐ igiṫ dōm q̄ in egritudie acuta q̄ tota est i poxismo ꝛ pugna ꝯtinua:eūandū in gerioꝛi hoꝛa ꝛ in p̄n° q̄n accn̄tia nō sūt adhuc intēsa v̄tutē ꝓsternē tia:qꝛ circa p̄ncipia fines ꝛ reliq̄.apho.2ᵃ.vn̄ q̄n Ga. pcipit eūandū iā egritudo ē mitigata:cū mā sit iā pl'ꝫ digesta. ℭ Ad ꝯfirmationē ēt qd dōꝫ iā appuit.ex p dicto. Uel dōm q̄ synoca ē egritudo furiosa rōne sue q̄ꝫtitatis magis:q̄ ē ex sanguis supiflāmatione. Que 2ᵒ ē ex putredie ex pte q̄litatꝫ ꝛ sil'r q̄ꝫtitatꝫ. Q̄n autē mā fuerit furiosa mox oꝫ eūare.i hac.n.hoꝛa necia ꝛ nō electa attēdiṫ dr̄ia euidēs ꝯn̄t:qd̄ appꝫ:qm̄ h ifir/ m⁹nō potēs p furia egritudis āpli⁹pati 8ᵃ noctꝫ hoꝛa ad Ga.trāsmisit. ℭ Adhuc ēt egritudo nō lōge a p̄n° existebat sil'r i egritudie sanguinea liberi⁹ est oī hoꝛa eūare:cū v̄t⁹ ampli⁹ q̄ꝫ i alijs ꝯstet egritudinib⁹.dr̄ia ꝯn̄ti.198. ℭ Ad aliō dōꝫ:q̄ egritudo furiosa p̄uilegia ta est sup al's i eūando:vt i p̄n°:ac ēt eradicatōe:cū eo q̄ ei⁹ mobilitate fingit digōnē foꝛe cū sit expulsiōi p/ uia. ℭ Ad aliō qd dōm appuit. ℭ Ad aliō dōm q̄ si nā foꝛtꝫ ē nō oꝫ ipāꝫ iuuaṫ:tū qm̄ medic⁹nō possꝫ mo tū oio ipsi⁹ metiri:tū ēt qꝛ illa qb⁹ ipāꝫ iuuaret nām ad pei⁹ icitarēt ꝛ debilitarēt. ℭ Ad aliō dōꝫ q̄ iā ap puit:qm̄ oꝫ nāꝫ iuuare:ꝛ q̄ nō. ℭ Ad aliō dōm q̄ id veꝝ ꝛ laudabile foꝛet nisi nā medici fatigareṫ vtens auxilio.cum.n.iciteṫ a moꝛbo si medicis iteꝝ moue/ reṫ agitata:ꝯiūgeṫ afflicto afflictio. ℭ Ad aliō ēt qd dōꝫ appuit. Medic⁹.n.nāꝫ imitaṫ:q̄n ē debil' tal'r vt ꝯferat eidē:qd̄ nō h erit. ℭ Ad ea ēt sil'r que alteri⁹ ptis appꝫ qd dōꝫ.ṗmōes.n.A.sūt iaꝫ expositi auditi ex ṗmōe ꝯtinētꝫ nūc vltio iducto. ℭ Ad aliō ēt appꝫ. nā.n.nō ē iuuāda:nisi pincipiēs motū debil'r pcedat dū tn̄ medic⁹ imagieṫ vn̄ velit ea ꝛ q̄nq̄ moue. dōm ēt q̄ iō dī latēter nāꝫ opari:qꝛ null⁹ q̄ꝫtūcūq̄ pspicac⁹ sēsus pt mox ei⁹ppendē actū:veꝝ tpis distātia vt cre mētū ondit plātaꝝ.vn̄ lꝫ medic⁹ n̄ valeat ꝯfesti actio nē ei⁹pcipe:paulatim tn̄ ꝛ p tp̄s ppēdet. ℭ Ad aliud dōm q̄ lꝫ mot⁹ artis nām fatiget:2ᵐ tn̄ ampli⁹ ꝛ mi/ nus.ꝛ iō medic⁹ oꝫ eē ꝓuidēs vt tali moueat q̄ magi iuueṫ q̄ꝫ ledaṫ cuꝫ difficillimoꝝ fit repire sūme qd cō ferēs.nil aūt nocēs.de inge.11. ℭ Dr̄ia. clxiiij.

Q euacuandum nō sit vsq̄ ad lipothomiam ondiṫ ex collꝫ.7.Ga.multū de hoc moꝛ dēte. ℭ Ampli⁹.cui vl'r resistēdū:illud medic⁹ nō oꝫ adducere.h⁹ vō est synco pis.vn̄ de ige.12. In oī dispōne resistendū est syncopi. ℭ Rursus.v̄tutē p ceteris oꝫ custodire:cū id sit vite custodia.de inge.9. Illud nāq̄ de q̄ ampli⁹ sollicitā/ duꝫ est virtus.p q̄rta. Et iō indicatio ab ipsa sumpta cūctas obtenebꝛat idicationes.9.de ige.sed lipotho mia p ceter⁹ dispōnib⁹ v̄tutē ꝓsternit:cū sit ei⁹ casus ꝛ moꝛs dimidiata. Eti.pcipiṫ vltimas eūones vitari. apho.pma.sꝫ eūo vsq̄ ad syncopim est h⁹.nō.n.imē sioꝛ ea. Qd̄ firmaṫ:qꝛ ibidē in athletis nedū in alijs iubeṫ euitari. Jtidem. Cum medic⁹ neq̄at v̄tutē oīa riā metiri:apho.pma.ꝛ dr̄ia peunte foꝛmidandū ne h⁹ eūone virtus succūbat:vt nequeat releuari a ca/ su.ꝛ iō ꝯsultū est p q̄rta:melius foꝛe infra subsistē q̄ꝫ exq̄sitissime eūare.nō igiṫ vsq̄ i lipothomiā eūandū.

ca.6.versꝰ.is fi. | apho.30. | arᵒ.3.in fine | ca.xj.in fine. | ca.8. post p̄n. | col'.c.3. i me. ca.10.in p̄nci. | col'.c.7. in fi. ꝛ ca.13.i me. | apho.3. | col'r cō.apho. 3ᵃ in me.ꝛ ptᵃ 4ᵃ cō.aph.2.i me.ꝛ cō.aph. 23.vl's fines.

aꝑho.28. Tex.cō.68. **Cuius cōtrarium** sentit aphoꝛiſ.ꝑª q̄rto re.a.7.9.de inge. In
ca.4.i medio. tra.1.diſtin.2. ca.2.7.6. epl'a tñ ad glauconē.i omothēo tm̄ ꝑcipit flōmari:ni
hil lipothomie cōmemoꝛās.vñ pp multa q̄ illi⁹ puto
ꝙ eā qñ nōdū ꝑitioꝛ ꝯſtruxit:7 maxie qꝛ ip̄az ex alijs
cap.3.cir.ꝑnᵐ nō auctoꝛiçat ei⁹ opuſculis q̄ꝫpaꝝ.ſolū.n.2° criſiū re
ꝑio itroductam:quam 7 vlt⁹ lipothomiā ꝯſentiunt
medici ceteri.Palin.vltie repl'oni vltia debet eūo.q
dā v̄o ſūt iterdū vltie repleti:eūoq̄ꝫ vſq̄ꝫ in ſyncopiꝫ:
eſt vltima.℄Rurſus.duoꝝ pꝛauoꝝ min⁹ tāq̄ꝫ expedi
ca.3.in ꝑn. ens eligēdū topi.3.min⁹ aūt malū fit ad lipothomiā
deducere:a qua quando fuerit vt opꝫ inducta reſur/
gere poterit:q̄ꝫ quē dimittere moꝛtis ꝑiculis caſual'r
ſubiacere.aliqs ḡ in lipotomiam ducendus.

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ eūo ac/ cipit 2ʳ.vna qdē cōit
ꝓ hūoꝛ] eductōe cuiuſcūq̄ꝫ vt alius ſiue ſanguis 7 oi
aph 21ſmoꝝ 2.apho.8. mō ſeu ꝑ farmaciā ſiue flōmiā:vt inuit ſi ex egritudie
cibū accipiēs 7c̄.ſignat qm̄ eūone idiget.Sumit v̄o
ꝓꝑe ꝓ eductiōe hūoꝛ] ſanguis ꝯmixti alijs hu.ꝑ flō/
miā.Nā eūo d̄bet hūoꝛib⁹ q̄ꝫˡᵉ peccātib⁹ q̄lis ē ꝑ flō/
cō.apho.16. mia.ꝯñr aūt ſcarificatio.vñ aphoꝛ.2.Eūo eq̄l'r oīum
verſus finem. hūoꝝ q̄ qdē certiſſima ꝑ flōmiā:ꝓpꝛie v̄o eaꝫ q̄ ꝑ ge/
nuū ſcarificationē.Et 4ª ꝑ.flōmia ē eūo vl'is q̄ multi
ca.20.in ꝑnci. tudinē eūat.Eductio v̄o hūoꝝ ꝯtriſtātiū q̄litate:q̄les
ſūt relīq a ſāguie ꝓꝑe dr̄ purgatio ſeu mūdificatio:d̄
farmacijs,ac ēt diia.125.Lipothomia v̄o grecū ꝯpoſi
ca.2.in fine tū nomē a lipi qd̄ eſt defect⁹ 7 thimos aius ſeu furoꝛ
ca.4.i medio .i.defect⁹ aioſitatis.q̄.9.de ige.ſpūs di d̄fectio noiat
7 ſyncop] ſiue ꝯciſio:malefactio: exolutio:dimidiata
moꝛs 7 āguſtia:ē āt ſyncopa v̄tutꝫ acuta ꝯciſio ſeu ca
ſus v̄tutꝫ repēte fact⁹.12.de ige.Quarto v̄o febꝛium
ca.5.i ꝑncipio Iſaac ē coꝛdis defectio 7 toti⁹ v̄tutꝫ i ſe coadunatio 7
co.16.in ꝑnci. fumoſe emiſſiōis ablatō.3° v̄o.xj.ſyncopis ē d̄ſtructō
trac.2.ca.6.in principio. maioꝛis ꝑtis pl'm v̄tutꝫ motiue 7 ſenſibilis:pp debili
tatē coꝛdis 7 aggregatiōeꝫ ſpūs toti⁹ ad ip̄m pp cāꝫ
mouētē eū ad iterioꝛa vl' pp cām ꝓuocātē ipꝫ iteri⁹.q̄
re nō iuenit ſpiraculū aut pp ꝑuitatē 7 ſubtiᵗᵉᵐ ſuā:q̄/
re ñ ſupfluit ſup̄ illū q reꝑit i minera.c⁹ qdē euēt⁹ ex
duplici cā inuit ꝯtingē ex ſubita qdē trāſitiōe ſpūum
in coꝛ ſuffocatiua vel ex reſol'one ipſoꝝ repētina diſ/
ſolutiua.ipſa nāq̄ꝫ duplex.q̄dā.n.cauſat ex repletiōe
col'.c.5.iux.fi. altera v̄o ex inanitione.12.de inge.

Propter ſecundū v̄o ſciēdū ꝙ auer.co nat⁹.ſuis ꝓgenitoꝛi/
b⁹ ꝯ̈dicē ſolus lipothomicā eūonē.collꝫ.7.trib⁹ me
ca.8.an me. dijs molit⁹ ē deſtruē:ingēs qdē:h⁹ eūonis q̄ꝫtitas ē
valde inartificialis 7 erróea:qm̄ ars imitat nāꝫ:ſꝫ nā
nūq̄ꝫ laudabil'r creticat eductiōe ſāguis ad ſyncopi:
ſꝫ poti⁹ i criſib⁹ id euēit ꝑuis.Eti.eūonis itētio iq̄ꝫtū
h⁹ ſāguinē ē ſolū remouē ſupfluū ꝯſuādo nālē ipſi⁹
q̄ꝫtitatē.h̄ v̄o i eductōe ad ſyncopi accidē fit ipol'e:cū
maxie id qd̄ ē nāli⁹ educat.Palin.facta h⁹ eūone v̄/
tuteq̄ꝫ ſūme ide ꝓſtrata qs mod⁹ 7 aptitudo ꝑt putre
dis reliq i coꝛpe:q̊ eqdē febꝛe adhuc ſuſtētata nā i ite
ritū deducet.℄Dōm ꝙ ſmo Auer.lꝫ timoꝛatōe me
dicū ſollicitet:nō tñ qd̄ aſſerit ſub ꝓꝑa foꝛa vt appe/
bit ſuādū.Cui⁹ i galᵐ ita refellūt motia:ꝑᵐ nō vꝫ:qꝛ
lꝫ ars ſit nāe ſeq̄la tñ,ml'ta fiūt ꝑ artē q̄ ꝯplēt ꝑ nām
cō.22.in fine 7 eꝫ̊.Cōmē.ſm Alex.phy.2.Nā q̄dā initiāt ab arte
7 ꝑficiūt eā d̄ vt dom⁹ 7 effigies:aliq̄ v̄o total'r ſūt a nā
ceu ſanitas abſoluta vel alic⁹ plāte ꝓductio:reliq̄ v̄o
media.Pꝛicipiāt.n.a nā 7 ꝑficiūt ꝑ artem:ſic ſanitas
māe itroducta:7 plāte agreſtis cultura.nōnulla v̄o
eꝫ̈:ceu ſeium ſpſio.Ars.n.icipit i terrā ſpgēs 7 nā cō
plet.i qbuſdā tñ āpli⁹ ꝑt ars nā:6ᵐ.n.vꝫ digitū ꝯ̈amo
uere ip̄a:nō tñ nā.Sil'r i qddā pōt nā in qd̄ nō ars vt
in hois vl' carnis ꝓductōe.vñ ars ꝑt benigne ad ſyn
copi eūare:nō aūt ſic nā:qd̄ mr̄at:qꝛ eūo ad lipotho/
miā nō ꝯpetit niſi v̄tute ꝯſtāte:ſꝫ i ꝑn° ꝯſtat nō v̄o in
ſtatu:cū ſit moꝛbo fatigata.nā aūt nūq̄ꝫ eūat i ꝑn° be
nigne cū ſit nāe eūare digeſta:qd̄ in ꝑn' mime ꝑt ꝯtin
gere veꝝ i ſtatu magl.diia.163.Ars v̄o tꝑe vꝫ eūare
oi:ꝑt itaq̄ꝫ ars ꝯferēter i ſyncopi eūare:nō āt nā.Ad
aliō dd̄ꝫ ꝙ lꝫ educat magna ſanguis q̄ꝫtitas nālis:7
caloꝛis h⁹ eūone:remanet tñ tm̄ q̄ꝫtū ſufficit adeſſe vi
te dūmō fuerit cōditionib⁹ dōis oꝛnata vt ꝑiculo eui
tato:cā expulſa 7 nā deīceps roboꝛata i act⁹ poſſit ꝓ
ꝑꝛios.Ad aliō dōm vt appebit ꝙ i ſynocha de putre
die magl foꝛmidādū i ſyncopi ducē:ſi timet ꝙ ea fe.
nō extiguat oio:ſꝫ poti⁹ ꝓꝑe ip̄aꝫ 7 nō i eā veniēdū.
Quidā v̄o ſcioli tal'r viſi ſūt ſeriē Hip.7 Ga.ꝯmēta/
ri dicētes ꝙ hec dictio ſincathegoꝛematica vſq̄ꝫ.2ʳ te
neri ꝑt.Aut excluſiue:vt vſq̄ꝫ ad lipothomiā.i.ꝙ ſibi
appꝛopinq̄t ſꝫ tñ ñ cadit i eā:vl' icluſiue:h̄ ē vt i lipo
thomia accidat.Pꝛimū āt intell'ꝫ illos voluiſſe dicūt
mēdacit:ip̄m ipoꝛtare vſq̄ꝫ:nō aūt 2ᵐ.Quoꝝ qdem
ſmo apte medicis ꝯ̈dicit alijs ſerieb⁹ h⁹.eūonē deno
ca.4.in medio tātib⁹.vñ.9.d̄ ige.Aufero igit ſanguinē ex ſtudio vt
lipothōia.i.defectio ſpūs fieret.Quare Iſaac febꝛiū
ca.18.cir.ꝑn. 4.recitat ꝙ ꝯſanguiei amici iſpiciētes quēdā ꝑ Gal.
in lipothomiā deductū murmurare i eū ceperūt dicē
tes.Heu heu nr̄ꝫ cariſſimū occidiſti.Quare ſerapio.
6.breuiarij ca.12.poſt ꝑnᵐ Si adiuuat v̄t⁹ eūem⁹ ifirmū vſq̄ꝫ ſupueniat ei ſynco
3.pꝛa.ca.16.in principio. pis.Hali.q̄ꝫ.Educas de ſan.plimā q̄ꝫtitatē vt ēt defe
tra.2.c.43.circa pꝛincipium ct⁹ fiat.ac 4° ꝑª.Et nō ceſſet flōmare dōec eger appꝛo
piq̄t ſyncopi aut cadat i ſycopi.Sic igit appet ex ho
rū ſmonib⁹ ꝙ illō aduerbiū vſq̄ꝫ nō ipoꝛtat excluſio
nē:veꝝ icluſionē ampli⁹.Fuerūt 7 alij diſtiguētes li/
pothomiā reꝑabilē vt a q̄ euadit patiēs 7 irreꝑabilē
in q̄ eūdē ꝑiclitari ꝯtingit.Uolūt itaq̄ꝫ foꝛe vſq̄ꝫ ad li
pothōiā reꝑabilē educēdū:nō āt irreꝑabilē qd̄ dicūt
inui:eo ꝙ lipothōia defectio ꝯmētat aioſitatꝫ volētes
cap.7.iuxta fi. nō i ip̄aꝫ ſꝫ i ipi⁹ appꝛopiq̄tiōeꝫ deueniēdū foꝛ.vñ.12.
de ige.Hūoꝛes crudi nō ſyncopi iferūt ſꝫ vocatas ai
defectōes:puta qñ ñ obſtruūt neq̄ꝫ ḡuāt:ex diuerˢᵉ tñ
trāſferētiū appꝫ māifeſte ſerieb⁹ lipothōiā:ceu defe/
ctū aioſitatis ſyncopi 7 h⁹ idē ipoꝛtare:vt 7 noia vi/
deāt ſinoia dix̄ ēt vocatas Ga.ñ āt abſolute d̄fectōes
expoſuit ai.Rurſus.h̄ eoꝝ diſtictio:quā Ga 7.A.vo
lūt i ſuū fulcimētū aſcribē diſariā iartificialis exiſtit:
cū h̄ ēt ꝙ ea diſcoꝛdātiū 7 opinātiū diūſimode nulla/
ten⁹ ꝯciliant.Ois eteni ſiue neget eūonē lipothōicā:
ſeu applaudat eidē itell'm ſuū:ſp ad lipothōiā reꝑabi
lē affert:cū medic⁹ ſit adiutoꝛ nāe nō ꝑiclitatoꝛ illi⁹.
Eti.hac diſtōne ſublata nihilōin⁹ ꝯtigit ſoluē q̄ſitū:cū
illa ſit recta ſol'o c⁹ ſi det oppᵐ nō ꝯtigit ſoluere.elen
cap.5.in med. coꝝ.2.Inartificialis ē igit 7 rudis h⁹ oio deaurata.

Propter 3ᵐ v̄o ſciēᵐ ꝑmit⁹ q ſūt moꝛbi qb⁹ ꝑdi cta d̄bet eūo.2° vidēde ſūt oñſiones
nos i eo dirigētes.7 deīceps tādē applicēt ad actū.
℄Pꝛopt ꝑᵐ h⁹ ſciēdū ꝙ ea ꝑnʳ ſic ꝯpetit i ſynocha i
flatia 7 ſynocha ꝯñr ex putredie ac in doloꝛib⁹ vehe
cō.aphoꝛ.23.iuxta finem. mētiſſimis.vñ ꝯmē.apho.1.In maxis phl'onib⁹ 7 ar
dētiſſimis fe.7 doloꝛe vehemētiſſimo.oꝛibaſi⁹ v̄o in
cauſōe ꝑ quē febꝛē audio ardētiſſimā i tūoꝛe mēbꝛoꝝ
caplo.18. quē ap̄a puto pleureticū aut ei⁹ aptionē ꝑ Iſaac ap/
pens febꝛiū 4° vl' fe.ſan.foꝛtaſſis 7 pedū doloꝛē:q̄lis
podagra ē ardētiſſima.Quib⁹ ēt ꝯſonat ꝙ h̄ ex q̊daꝫ
ꝯmētario trāſtuli greco:ita iflāmatiōe imēſa ꝑ quā fe
cap.20.p⁹ me. bꝛē ſanguis audio.7 i ap̄ate faciēdū.ꝑ v̄o 4ª ponūt
fe.ſynoche:apoplie:ſq̄nātie:ap̄ata magna ꝑnitioſa 7
doloꝛes foꝛtes.℄Pꝛopter ſcd̄m hui⁹ ſciēdū ꝙ idica
tio vt oñſum in hac tertie libꝛi parte nō raro ſumit a

trib⁹.vз.reb⁹ nãlib⁹:nõ nãlib⁹ ⁊ ꝯ nãз. Nãlib⁹ qdē
ceu maxie a ṽtute:iꝑaз.n.ſuꝑ oia oз cuſtodire cũ ea
ſtet xͥdica:vñ nõ ꝺignificãtes hãc nõ paꝝ ꝺeliquũt:
.10.añ me^m iuxͣ illõ noni ꝺe ĩge.ꝙ ꝺuo ĩ manib⁹ q̃rũdã medicoꝝ
lipothomiã paſſi:nõdũ ſũt adhuc reſtituti.Dз.n.hec
tũc fortioꝛ exiſtẽ.A.ꝯplˀonevõ:nã talis eũo ẽ faciẽda
in ꝯplˀone calˀa multi ſan.cũ ĩ ea ꝑ̃tacti magis occur/
rãt moꝛbi:ṽt⁹ ẽt ſit robuſtioꝛ.Jn fridavõ vehemẽter
⁊ ca.ꝓhibeť ꝑꝑ ſſaticoꝝ in fridationẽ ⁊ colicoꝝ ebu/
120.ante me. litionẽ.Ab etate q dẽ qꝛ ĩfra.12.annos ꝭm.A.ꝑ 4ᵃ vlˀ
1.14.in pnci. quatuoꝛdecim.11.ꝺe inge.aut ſexdecim:ad glauconẽ
ac.1.diſt.2ª. ꝑ̃ceptũ nõ ſolum nõ lipothomiçare:veꝝ ab eductiõe
p.6.cir. pn. ſanguis ceſſãdũ ꝑꝑ ſpũuз ⁊ hũoꝝ in hꝰ etate reſolˀo/
nẽ celeriter factã cũ hꝰ etas calida ſit ⁊ humida re/
.5.c. fi.7 ca. ſolubilis facile.9.ꝺe ĩge.Silˀr ĩ ſenectute ac ſenio ceſ
ante in me. ſandũ eũare ac merito:qꝛ plenitudo tũc ẽt ceſſat cum
ṽtute a ſexu ⁊ foꝛa ⁊ coloꝛe ſumať indicatio ſuo mõ.
ſilˀr a ꝯſuetudĩe tãq̃ȝ a nãli ꝺiſpõne:ipſa.n.q̃dã extat
nã ꝺꝛia.98.nã ꝯſuetos eũari qñ expetit audem⁹ am/
plius ad lipothomiã adduceř oppoſitiſ.Suſcipiť ẽt
a reb⁹ nõ nãlib⁹ quodãmõ medijſ ĩter ꝑ̃dicta ꝺuo:pu
ta a tꝑe ꝯſtõne:hoꝛa:regione ⁊ arte.a tꝑe qdẽ ꝺuplˀr:
aut ꝭm ꝙ vnũ ẽ ꝺe q̃tuoꝛ tꝑib⁹ anni:nã ĩ tꝑe frido ve
hemẽter vt hyeme negať eũo:⁊ in tꝑe ſibi ẽt oppoſi/
.3.poſt pn^m to ſicut eſtate 4ᵃ ꝑ̃.Ac in autũno ꝑ̃cipue cũ ſit tꝑs hu
.apho.12. moꝝ aſſimilatũ coꝛruptioni:aphoꝛiſ.i.⁊ iõ hꝰ eũonẽ
x.finem. expedit in xͤe ꝓꝑie celebꝛare vt inuiť ĩ eadẽ.Et ſic ꝓ
idẽ ⁊ ptª. 6. poꝛtionabilˀr ꝯſtõ: hoꝛa ⁊ regio : cũ arte vt ꝺeclara/
pho.47. tũ ſepe obſeruãda.vel a tꝑe ꝭm ꝙ ẽ vnũ 4^{or} tꝑm moꝛ
bi:⁊ tũc talis eũo cõpetit ĩ pn°:nõ ãt tꝑib⁹ alijſ:cũ ṽt⁹
5.apho. 24. ſit iã fatigata.vñ apho.ꝑ̃ª.Jn acutꝭ egritudib⁹ ꝭm pnª
xta finem. ꝯfeſtim aut circa ꝑ̃mã ꝺiẽ aut nõ ex̃ ſcꝺam futuriſ cõ
olˀr.c.12. poſt uenit nobiſ vti purgationib⁹.qꝺ ⁊ vꝛ ſexto bꝛeuiarij
rincipium ⁊ i.3.pꝛactice. Et Jſaac febꝛiũ.4.cũ poſt pn^m ṽt⁹ ſub
.16.in pnci. iaceat ꝓſtrata moꝛbi acumine.⁊ regiõe ignota medi
.18.poſt pn. co foꝛtaſſis iã attẽtauerit euacuare. Ad has ẽt indi/
cationes reducunť q̃tuoꝛ que ex cõmẽtatoꝛio ſuſcepi
greco nos ab eũone ꝓhibẽtes q̃ ſũt ſtomachi facilis
paſſibilitas:foꝛmidoloſitas ei⁹ qꝺ eũať.ꝯflux⁹ hũoꝛ
ad ſtõm colericũ nimio ei⁹ ſenſu:hũoꝝ cruditas:q̃ ſi
.5.vſus finẽ qdẽ.9.ẽt tãgũť terapẽtice.vñ Ga.4.regi. acu. Aude
o.68. vſq̃ȝ ad lipothomiã ꝺucere:ſi ṽtus foꝛtis laboꝛãs iu
uenis ſanguineus hitu ꝺenſus ꝺurus ꝺiſuapoꝛabiliſ
hoꝛa anni regio eucrate fuerit.ad q̃s qdẽ res.10.ꝺe/
. 3.in pnci mr̃antes rectitudinẽ eũonis ꝑ̃ q̃rta:ſũt adducẽde vt
o.7 ca°. replˀo:cõplˀo:ṽt⁹:accñtia ꝓpoꝛtiõabilia:figura:etaſ:
tꝑſ:aer:regio:ꝯſuetudo ⁊ ars.poſtea ĩtuẽdũ ĩ vꝛiale.
ſi vꝛina fuerit rubea:g̃ſſa.ꝺñſio xͦo ſũpta a reb⁹ ꝑ̃ter
nãm ſicut appuit qm̃ expedit ĩ moꝛbis ꝑ̃tactis:q̃ꝝ cã
fuerit hũidus hũoꝛ ⁊ calid⁹ ⁊ qñq̃ȝ calid⁹ ⁊ ſicc⁹ ⁊ ac
cidẽtia replˀonis acuta q̃ ad hꝰ ſequũť nãs:ñ ſint hu
moꝛes multi:indigeſti:viſcoſi neq̃ȝ hypocũdria tẽſa:
1ª apho° ĩflata ⁊ excedẽter ignita aut viſcera flegminãtia. Ta
pho.8. les nãq̃ȝ añ purgatiõeз ꝑ̃pandi iux̃ illõ veteris. Coꝛ/
poꝛa vbi qs ⁊c̃. ¶ Propť 3^m hꝰ ſciẽdũ cũ hyp.⁊ Galˀ.
eũandũ foꝛe vſq̃ȝ in lipothomiã ĩcluſiue nõ raro ⁊ id
cap.4.in me°. in ſynocha ĩflatiua ꝑ̃cipue.vñ.9.ꝺe inge.vt tactũ:au/
ar°.2.in med. fero ei tm̃.ſ.ſanguinẽ ex ſtudio:vt lipothomia.i.ſpũſ
ꝺefectio fieret. Et ꝺemocritus cũ euribaſio ad euſta/
chiũ:flõmãduſ eger ⁊ eũand⁹:vt anguſtieť.anguſtia
.n.ẽ magnũ adiutoꝛiũ:ſudoꝛes.n.ſubſequũť ⁊ febꝛeſ
extiguũť.qꝺ oñdiť tã ex ꝑte cure reſpiciẽtis ꝯrietatẽ
ſolã q̃ȝ ex ꝑte ṽtutꝭ. Cure qdẽ:qm̃ ad vltimas egritu/
...ma apho° dines vltĩe curatiões optime ac vltime replˀoni vltia
apho 6. ꝑ̃cipiť eũo in techni. Hꝰ aũt egritudo cui talis ꝺebeť
li.2.tex.c. 139. cura ẽvltima:⁊ eũo lipothomica ſilˀr extrema. Rõe q
dẽ ṽtutiſ cũ ſit foꝛtis qꝺ h̃ euenit. Egritudo eni hꝰ vt
fe.ſanguiea nõ ꝯtigit niſi ĩ coꝛꝑe ca.carnoſo cũ robu
ſta ṽtute. Nõ.n.amat ĩ alio fieri.9.ꝺe ige. ¶ Ampli⁹ ca.3.verſus fi.
illa faciẽda eũo ꝑ quã coꝛp⁹ mox refrigerať : vomit⁹
aut egõ ſeu ſudoꝛ excẽniť:⁊ q̃ a laboꝛãte ꝺlectabilˀr ⁊
ſuauiter ſuſtineť. Talis iux̃ Ga.eũo eſt lipothomica:
q̃ qdẽ eũo expiẽtia coappꝛobať.apho.1. Lipothomi cõ. apho. 22.
ca igiť eũo in hꝰ egritudine ſtãtib⁹ indicationib⁹ ce/ iuxta finem.
lebꝛãda.vñ.4° ꝑ̃ª.Si coꝛp⁹ fuerit foꝛte nõ ceſſes eũa
re ꝺonec cadat in ſyncopiз.Syncopis nãq̃ȝ cõplˀonẽ tract.2.ca.43.
foꝛtẽ ĩfrĩdat. At qꝛ ꝺñſiões eũones hꝰ plurime ſũt ⁊ circa pncipiũ.
rariſſime oẽs aut plures ĩdignioꝛes ſuꝑ vnã rẽ ꝯcur
rũt:nõ multũ ꝑ̃cipiẽdũ talẽ eũonẽ fieri. Propť quod
moderni trepidãtes ſciẽtes coꝛꝑa nũc min⁹ ſolito foꝛ
tia.ꝺꝛia.9. Timẽtes ne caſu foꝛtuito homicidiũ ⁊ ĩdi/
gnationẽ ĩcurrãt poti⁹ eligũt cõi⁹ ĩfra ſubſiſtẽ q̃ȝ exq
ſitiſſime eũare:recipiẽtes ꝯſiliũ.ꝑ̃ⁱ 4ᶜ.Jn cãu tñ ꝓlatũ ca.3.verſus fi.
ac col.7.Jn ſynochovõ ꝺe putredie ⁊ ſilib⁹ ñ ſuadeo ca.8.poſt pn^m
ẽt ſilˀ cũ Ga.⁊ Aui.ꝑ̃ciſe vt lipothomẽt ĩcluſiue.vñ ⁊
Ga.aliũ modũ ꝓnũciãdi tenuit in flõmia h⁹ fe.q̃ȝ ꝑo
ris ĩquiẽs.venã igiť ei ꝯfeſti ĩcidẽtes vſq̃ȝ ad lipotho .9.ꝺe in ge.ca.
miã eũauim⁹.vbi ſuꝑius ꝺixerat:vt lipothomia.i.ꝺe 4.verſus finẽ
fectio aĩoſitatꝭ fieret. Demũ ãt ſubꝺiť ꝭз ſynochas q̃
in ꝯſtrictiõe foꝛti exñte ṽtute ſepi⁹ ſine ꝑiculo ẽ eũo. ca.10.iuxta fi.
Jn alijs võ egritudib⁹ vltĩe ꝑiculoſa puta ĩ coꝛruptio
ne hũoꝝ. Tuti⁹ g̃ hic exponẽdũ ꝙ vſq̃ȝ teneať excluſi
ue:qꝺ inuit. A.ꝺicẽs. Donec appꝛopinq̃t ſyncopi.vñ
3° ꝑ̃ª.Oз vt fiat ei⁹ flõmia cũ cautela ĩ cognoſcẽdo ꝺi 4° pª tra. 2.c.
ſpõnẽ ei⁹ in ſyncopi an ceciderit ĩ ipſam an ſit ei⁹ vi/ 43.circa pnci.
cin⁹ ⁊ retineať ſan.qñ ſyncopis adeſt ꝓpĩq̃tas:qꝺ ẽt tra.3.c.3.i pn.
fulciť:qm̃ ſic vna rõ Auer.ꝺeducebat.⁊ Ga.inuit.p⁹
eũonẽ vt tactũ lipothomicã ĩ ſynocho putrido nõ ſu coll5.7.cap.8.
mus ſecuri qn adhuc remaneat mod⁹ aliqs putrefa p. ſt pncipiũ
ctionis.qꝺ ſatis appet:qm̃ ſeru⁹ i.9.ꝺe inge.recitat⁹ ca.4.poſt me.
q flõmať ñ fuit a febꝛe curat⁹ ſynocho. Et ĩ ꝑ̃tactꝭ ſilˀr ⁊ li.xj. ca. 14.
ꝺefectis ꝺuob⁹ nõdũ releuatꝭ a ſyncopi. Quidã võ ĩ iuxta finem.
egritudinẽ ꝑuenerũt lõgã:eo ꝙ ꝯplˀonẽ fridã ĩtm̃ ac/ ca. 4. poſt me.
q̃ſiuerũt vt ⁊ tota ꝑmãſerit vita nequeũtes reuocare cir.pn.arti.
nocumẽtũ ex ĩmoderata illatũ eũone. Alij ꝺecoloꝛa/
ti ⁊ mali hit⁹ extiterũt tꝑe oĩ. Nõnulli ꝯcapti hydro
piſi ſpũs ꝺifficultate:vẽtris ⁊ ẽpis ĩbecillitate. Aliq
xͦo apoplˀiaſ ⁊ paralyſeſ ĩcurrerũt. Sic g̃ modeſti⁹ h̃
eũandũ q̃ȝ ꝑus:timẽdo ne qs cõcidat ĩ ſyncopi.qꝺ te
pulſus poterit edocẽ. Qñ.n.tremit ⁊ ꝺeſcẽdit ⁊ ꝺiũſi
ficať abſq̃ȝ oꝛdĩe ita vt ĩuẽias pulſationẽ vnã magnã
⁊ aliã ꝑuã:ſigñat ꝓpĩq̃tatẽ ſyncopis. Noſce q̃ȝ lз ꝭm
Ga.apho.1.nõ ſolũ ſit lipothomiçare ꝑ ſanguis edu/ cõ.apho.23.in
ctionẽ veꝝ ẽt ꝑ farmaciã.ĩ ea tñ nõ ita ſic ĩ flõmia ꝑ̃ſu medio
mẽdũ:cũ ĩꝑa ſit ĩtẽſioꝛ ꝑiculi.ꝺꝛia.166. Qꝺ oñdũt au
ctoꝛes ſe ãpli⁹ leſiõib⁹ farmaci opponẽtes. Jtidẽ:alij
hũoꝛũa ſan.ĩdigẽt ꝑ̃ꝑatiõe.ĩꝑe ãt nihil aut modicũ:⁊
vlˀis oĩs ſi polˀe ĩ ſyncopi euitãda ꝑductio.vñ ꝺ re.ſa.
4. Meli⁹ ſi ꝯcedat ĩ ꝺie vna bis ſanguinẽ auferre q̃ȝ
ad ꝺefectionẽ aĩoſitatis ſemel ꝓducere. verſus finem.

Propter quartũ xͦo ad ꝑ̃^m qꝺ ꝺꝺз appa
ruit. ¶ Ad aliud ꝺꝺm
ꝙ Ga.illic loquiť ꝺe fe.ſyncopali in q̃ ṽtus ẽ ꝺebilis
eũo iõ vitãda oĩno. ¶ Ad aliud ꝺꝺз ꝙ lз ṽtutẽ ꝓſter
nat ſyncopis in ꝑñti ꝯfert tñ in futuro:⁊ neq̃ȝ ipſa in/
tm̃ ꝺeijciť ẽt qn obſeruatis ꝯditionib⁹ ꝑ̃tactis valeat
ſuſtinere:moꝛtiſq̃ȝ ꝑiculũ euitare q̃ȝtũ ad ꝺefectioneз
aĩoſitatis ſemel ꝑducte. ¶ Ad aliꝺ ꝺꝺm ꝙ vltime vi
tãde ſũt cõceſſione ſi poſſit paulatini⁹ eũari:qꝺ nõ eſt
cũ ꝑ̃tacte paſſiões qb⁹ ꝯpetit eũo ad lipothomiã:mi
noꝛi facta ĩcitate:agitentur ꝑampli⁹:neq̃ȝ iuuamẽta:
ſequũť ꝑoſtẽſa.in athletis aũt cũ nõ ſit ante egritudo
paulatine ſeu ĩnexq̃ſite põt eũari. ¶ Ad aliud ꝺꝺз ꝙ
lз medicus nõ ꝓſſit virtutẽ certi⁹ metiri ꝺiſariã:va/

có.apho. 12. Poſt princ. caplo 5º let tm̄d ↄiectura qdā artificiali ꝓpīqſſima vītati aph. ⁊ criſiū ꝑmis. ¶Ad ea ēt q̄ alteri⁹ ptis ſil'r qd dōm appuit: q2 i oimoda repl'one oīo ſi tolerat vt⁹ euādū. nō eni ſolus ſtat ſup ꝓrietatē: vez ēt ꝑ v̄tutem magis vt ſepi⁹ inductū. ¶Ad aliud ſil'r ↄcedēdū qm̄ oñſiones ꝑſuadēt mōſtrate. ¶Differentia.clxv.

Q Euacuatio ſynthomatica ↄferat oñdit: quoniam quod euacuat a pn° morbi ſynthomatice educit. bui⁹ aūt iuuat. vñ tertio. 10. Diuerſitas ſeu fluxus ventris in principio pleureſis eſt ſignum bonum: immo eſt res iuuans. Hoc firmans vomitus colere praſſine eruginoſe ac veneni aſſumpti concitata natura. Eti. euacuatio in ſyncopi videt ſynthomatica cum ea ſit acuta v̄tutis cōciſio. dīa ꝑori. ſed hec ibidē ꝑcepta. ¶Rurſus. illud qd educit nām q̄ ſua q̄titate ſeu q̄litate poſſet interitū creare viſum cōferre. Id aūt euatione pōt ſynthomatica ↄtingere: cum bui⁹ materiei eductione alleuiet: vt viſum nō parū aliquos paulatine ſanari. ¶Adhuc medicū dictū ſepe nām imitari: ſupplēdo ipſius defectū vt mām euacuando furioſam indigeſtā in principio. quā ſi poſſet natura p ſe euāre ↄferret. cū g̃ ars iuuet ⁊ nā. effectū enim ꝓportioat cā: itaq3 euō iuuat ēt ſynthomatica.

frác.4.cap. 4. in medio.

In oppoſitum nihil benigne adducit cuius euō nō regulat a nā hꝫ xͦo ē ſynthomatica eductio qd ⁊ nomē coindicat. Palin. Cōtrarioz ꝓrie ſunt rōnes. ſ3 euō nālis ⁊ ſynthomatica ſunt ꝓrie: hec āt ↄfert. Synthomatica igitur nocebit: euō g̃ non confert ſynthomatica.

Propter primū xͦo ſciēdū q̄ qd ſit euō: dīa viſū priori. Eſt autē ſynthomatica ſeu cōciſio accñs prauū ſtimulata quocūq3 nā iductū. Cōtingit aūt euō ſynthomatica rōne q̄titatis hūoris aut q̄litatis vt acuitatis vl' vtriuſq3: aut ex regis malitia ſiue ex aliq̄ lune applicatiōe vl' ↄbuſtiōe vl' aſpectu malignoz vt ſaturni vl' martī ⁊ vl'r ab his q̄ in aphoz libro ꝓhemīçata. Sicut eni portitor ibecillis pōdere ſtimulat grauiori añ terminū id grauat⁹ de pondē: ſtomacuſq3 grauat⁹ q̄titate aſſūptoz aut q̄litate: ita'⁊ nā regit: qm̄ nō valēs hūores ſuſtinere tpeq3 digerere vez ſtimulata cogit hos ante horā expellere diſtinctā. creticoz tertio. Eſt aūt cōferre bñficiū nature aliquod preſtare.

pº có.apho.1. in fine.

ca.7.⁊. fi. ⁊.c. 8. poſt pncipi.

Propter ſecundum xͦo ſciendū aliqs dixiſſe q̄ euō ſynthomatica pōt ↄferre p viā cāe q̄nq3: eo q̄ praua mā leſura nō paz: educta ē ex corpe. Nocet āt ſp p viā ſigni denotās prauā ipſi⁹ diſpōnē. S3 id ſtare nō pt. l3 .n. aliqd poſſit eē bonū aut prauū pviā cāe ⁊ ſigni: nō tm̄ bonū p modū cāe ⁊ malū pviā ſigni aut eꝫ: qm̄ res ſic ſe hꝫ ad eē ſic ad intelligē ⁊ ſignare ac eꝫ. 2. meta. Unū. n. ordiat h ad aliō p modū cāe aut cāti. Cū igit benignū aliqd fuerit p viā cāe i eēndo ⁊ cāndo erit ⁊ p viā ſigni i eō notiorādo ac eꝫ. Rurſus cā ⁊ effectus ſūt ꝓportiōales. ſ3 cā: morb⁹ ⁊ ſignū ꝓportionat. vtriq3 nāq3 ꝓueniūt a cā niſi q̄ morb⁹ cāt imediate a cā. Signū āt ſeu accñs morbo itercidēte: quē imitat tāq̄3 vmbra corp⁹. dīa. 73. Et ita ipm ꝓducit a cā cum q̄cqd ē cā cāe ſit ⁊ cāti cā. Nō igit aliqd ē laudabile p viā cāe: prauūq3 p modū ſigni vel eꝫ. Aliq vō rñt dicētes ſignū ad v̄tutē referēdū ⁊ nō ad cām vl' morbū. S3 id nō v3: qm̄ iā nō eēt ſignū cū ñ ſuo redderet eē n tial'r ſignato vt cāe vel morbo. Signatiōes enim ſep debēt ſuis iūgi ſignificatis. aphoriſmoz 2º. Neq3. n. ſigna v̄tutī q̄rūt a triplici ſūpta nā. vez magis q̄ materie. Neq3 eoz ēt v3 ꝑmoz motiuū: qm̄ ſi euō d3 eſſe laudabilis carēs ſynthomate: nō ſufficit qd euat ſolū attēdere: ſ3 op⁹ ſit modū q̄ educit inſpicē: vt añ aptatū a nā vl' al'r: qd nō accidit in euone: vt oñdet ſynthomati admixta. Quidā ēt dixerunt euonē ſynthomaticā p ſe nocere ꝑpetue: p accñs aūt cōferre q̄nq3: q̄z eqdē defect⁹ ex ſequētib⁹ oñdet: cū eo ēt q̄ p accidēs oē d3 in aliquod per ſe ꝑmum adducere.

Tex.cō.41.

col'.cō. apho. 33. circ. pncipi.

Propter tertium qdē ſciēdū q̄ euō ſynthomatica vt talis ſp hꝫ leſionē iferre. iuuā^m āt nūq3. Qd firmat: qm̄ illō qd ↄcidere nām facit nocumētū ita ſp iducit. id autē ſynthomatica cāt euō: ceu ⁊ ipſum nomē idicat ⁊ nā rei: cū ipſa educat aliqd ex corpe ſtimulata leſiōe v̄tute. Palin. Illō ſynthomatice euat qd añ digōnē educit aut p regiōes incōueniētes. Oē aūt tale prauū exiſtit. Nihil. n. benigne a nā euat: niſi fuerit ꝑdigeſtum qd eē nō pōt i morbi pn°. vñ apho. pª. Scd3 pn^m egritudis idigōnis ſūt ſigna: g̃ mala. ſp erit taliū humoz euō: qd euenit cū ſigna cretica ea q̄ digōnis añcedāt. Sil'r qd p loca educit icōueniētia ↄpeſcendū ⁊ ad ea cōducēdū q̄ ↄgrua. apho. 1. Itidē qd iteritū aut lōgitudinē ꝑm ibecillitatē v̄tutis aut ei⁹ vigorē iducit ſignificat egritudis prauū. Talis xͦo ē euō ſynthomatica vt certificat empia: laudabile nāq3 erit materiam retinē: ipſamq3 demū nāl'r euare. Eti. illa ñ ↄfert euō q̄ arte ꝑcipit ↄpeſci nāe coadiuuatiua: ſ3 ſynthomatica extat hꝫ: vñ apho. pª. D3 medicū reptiōi nāe attēdet. Nā a pte qdē fiēte famulari ſil'r ⁊ coopari. ſiv ꝓrie ſil' ⁊ nociue fiāt ⁊ ꝓhibereq3 ſil': trāſducē: reuellē: apho. 1. Itaq3 euō nō ↄfert ſyn^ca p ſe ⁊ directe.

có.apho2. 12. in medio.

có.apho. 21. in fine.

có.apho.21.in fine

vbi.ſ. ime^te

Propter quartum qdem ad pm̄ qd dōm dīa viſum. 192. Non enim ea ē ſynthomatis euō cū mā fuerit añ ꝑdiſpoſita i antea volens ipſam expellē aut laudat eā p rel'onē ad euonē factā in pleureſ fine epar iā denotātē debilitatū exiſtē. ¶Ad ↄfirmationē xͦo dō3 col'e adeo praue ⁊ venēa nō ſūt māe mora egētes iteri⁹ vt coaptent ꝑp ꝓrietatē quā hñt cū nā. Nūq3. n. pñt ad benignū reduci aut ad expulſionē laudabilē adaptari cū digōne: cū ſuſcipiāt calorī nāl' ſpecificā cōrūpētes: vt venenū: formā. coll3. 3. ¶Ad aliō dō3 q̄ tal' ſyncopī ſeu ſynthomatica eductio facta ē p artē ꝑp grādi⁹ piculū euitare: de q̄ non hicvt appuit ꝑmo. Nūq3 enim fit criſis bōa p euonē vſq3 ad ſyncopi. coll3. 7. ¶Ad aliō dōm q̄ p interēptionē: vt viſu3: ⁊ ꝓpe ſi mā educēda idiguerit ꝑpatiōe. Retēta eni ⁊ ſpōte euata laudabili⁹ foret q̄3marie. ¶Ad aliō dō3 vt appuit dīa pallegata: q2 ars q̄3uis imitet nām in q̄3multis: non tamen oibus cū ea poſſit aliq̄ facere q̄ nō nā: vt ſextū digitū auferre: ac benigne in ꝑncipio nō raro euare. Eſt etiā ſui mobilitate: ſubtilitate mā furioſa digeſta: vt tactum prius. ¶Differentia. clxvj.

cap.3º in me.

ca.8.poſt pnc.

Q Farmacia in pregnante ſit periculoſior euacuatio flebotomia monſtratur per Auer. 7. coll3 id credentem. Eti. Farmacia grandis ē timoris ⁊ piculi: flebothomia xͦo mime. 2º re.a. ¶Adhuc: farmacia hꝫ māe ē ſolutiua. talis aūt ē de ge. veneni oīs eodem ſcdō. venenū quoq3 ꝑemptiuū: ⁊ maxie qñ mā fuerit obediēs de facili paſſibilis q̄lis ē embrio. Rurſus. farmacia iducit agitationē vehemētē in ꝑgnāte cū opatio medicine nō ſit corpori nālis: ſed violēta. Cōmētator centiloquij. hꝫ aūt cotilidones matricis abſoluit. vñ ſeq̄t aborſus qd in flebothomia ieſt mime. Palin. farmaca vel ſunt violenta: ⁊ tunc nocu

ca 4. poſt me.

cō.xj.pº me.
cō.xj.poſt pn.
⁊ cō.12.pº pn.

mentū cauſabūt p̄ſatū:aut debilia: ⁊ ſic poſſibile fiet ipſa mouē.nō autē euacuare praua inducēdo ſynthomata.oportebit etiā de ipſis ampliꝰ ſumere:qđ ⁊ laborioſum erit nãe.vñ p̄ 3ª. Si medicine non eēnt venenoſe nō poſſet eſſe:qn eas bibere nãe laborioſum. eēt.Itaqȝ in p̄gnāte farmacia periculoſior flōmia.

t.2ª.c.p̄mo medio.

alr apho.30

In oppoſitum qa aphoriſmoꝝ qnta cōcedit farmacia:⁊ deteſtatur flōmia.Et firmat:qꝛ īfirma ṽtute flōmare nullatenus.purgare autē mediocriter.℄ Itidē.flōmia euacuat īmediate ſanguis:q nutrimētū eſt p̄gnātis ⁊ embrionis gn̄atiuus:nutritiuꝰ ⁊ augmētatiuꝰ:qđ nō humores agūt alij.dīa.30.q ⁊ farmacia educunt.Non eni ſcimus medicinā ſanguinis eductiuā diſſoluēdo. dīa.194.Flebothomia igit piculoſior eſt farmacia.

Propter primum qdē ſciendū ꝙ flebothomia dupliciter notificat.vne quidē prout ſub organo locat medicinali.ſm illud ꝑoris q̄ſiti.Flebothomia eſt euacuatio vniuerſalis q̄ multitudinē euacuat humorū equaliter abūdantiū.Aliter ṽo determinat prout ſub inſtrumēto ſituat manuali. vñ cōmentator ſectarū: flebothomia eſt recta vene īciſio.naȝ dicit a flex vena ⁊ tomi diuiſio.Illud ṽo dī piculoſum qđ leſiōis plīme plenū extat:ceu aborſus quē ſeqtur mors.embryōis ⁊ mulieris interdū:⁊ maxime qñ q̄rto aut octauo factus fuerit mēſe.dīa.49.Eſt autē euacuatio alicꝰ ex corpe deductio.Que p̄ter ꝑus dcā duplr̄ exiſtit.vna nālis qdē nã ſola pfecta quā nō ꝯpeſcē opȝ niſi fuerit ſuꝑflua ṽtutē pſternēs:alt̄a ṽo artificial q̄ adiutorio pficit medici:nām in oibꝰ īmutantis fere:q̄re vnaq̄qȝ adhuc diuidit in vlem ⁊ pticularē.vlis āt eſt vl qꝛ oēs eūat ꝓportionabilr̄ hu.ceu fluxus qs ſpontaneꝰ ſanguinis ⁊ flōmia:ſeu qm̄ a toto corpe:ſic ſpōtaneꝰ ventris fluxus aut aliq̄ fortis farmacia.pticularis deniqȝ q̄dā aut ex loco educ̄ pticulari:puta purgatio pectorꝭ p ſputū:⁊ vētriū cerebri p colatoria nariuȝ ⁊ palatū: vl qꝛ mām ſingularē eūat alicubi ꝯtētā ſic̄ q̄ apatuȝ.

collr.cō.5.

Amplius qbuſdā eūonibꝰ totū eūat corpus īmediatius:q̄les ſūt fortiores vt p ſanguis fluxū vel p vētrē aut ſtōm vel vrinā ſeu ſudorē.Alijs ṽo mediate ſicut fricationē:balnea ⁊ hꝫ.p ipm nāqȝ nō eūat:niſi q̄ ſm cutē pmanēt:⁊ non q̄ in ꝓfundo diſpſa.aphoriſmoꝝ 3ª.ſed p accñs eūat abſtinētia ſeu fames:eo ꝙ ipſa tollit qđ repletionē induc̄.vnū eni ꝯriū ꝑuat aliud.Harū eūationū q̄dā fiunt pmutatione vt q̄ apatum:reliq̄ ṽo in q̄ foras deductiōe.Sūt etiā ptes ex qbꝰ clā eūationes fiūt occultiores ſicut q̄ p ſudorem ⁊ magis adhuc p ſomnos ꝓfundos.Ex reliqs ṽo manifeſtiores. Pregnās aūt dī in qua retēto ſemie ꝯflatur embrio.

ſto apho.16. circa mediuȝ.

p' meᵐ.

Propter ſecūdū ṽo ſciēdum ꝙ coll.7. Auer.nitit ondē piculoſiorē fore in p̄gnāte farmaciam flōmia q̄ſi hipo.aduerſus.Recitato nāqȝ eo inqt.Dico ꝙ flōmia qñ adeſt repletio q̄ embrio nō indiget non eſt mala. Sȝ farmaciā non credo ad bonū finē puenire: imo ledit embrionē.qa in ſe ſubam hȝ venenoſaȝ.Adhuc fortaſſe hūores fac̄ malos fluē ad embrionē vt euȝ ledat.Eti. Meⁿᶜ purgātes ꝓuocatiue ſūt vrie:qđ ṽo vrinā ꝓuocat de gn̄e mēſtrua extat ꝓuocātiū. Tale ṽo aborſuȝ iduc̄.His igit tribꝰ ꝯtētꝰ ꝯcedit flōmia difficiliorē fore ſolōnē.Sȝ id vt appebit ſimpr auditū ſtare nō pt:imo eiꝰ oppoſitū magꝭ ēt ipſiꝰ ꝯuicūt iducta.ſic̄.n.flōmia in p̄gnāte repletiōis tpe nō vituꝑanda:ita multo ampliꝰ dicat de farmacia qñ eiꝰ aderit idigētia. Sūt āt farmacie q̄dā bñdcē venenoſitate carētes: de qbꝰ p̄ſumit vt ſcribitur ſuꝑ p̄gnātes ⁊ pueros:ceu caſſia: māna ⁊ hꝫ.Que ēt cū nãe ſufficient ſint amicabiles hūores fluē nō cogūt vt inqt embrionē.ledētes.Tales ſilr̄ entes:neqȝ vrinā ꝓuocāt:neqȝ mēſtrua.Eſt tñ nec̄iuȝ mēſtrua ꝓuocare q̄ñqȝ ſuppoſitoriū in collum mr̄icis ponēdo paulati ⁊ multꝭ vicibꝰ mūdificādo ⁊ ꝓꝑe qñ ipregnatio fuerit in mr̄ice īmūdiori fcā exn̄te 3º.21.Hip.q̄qȝ ſuꝑficietenꝰ auditus videt flebotomiā negare oīſariā ⁊ farmaciā ꝯditiōalr̄:ex pte tñ neceſſitatiſ ⁊ tpis.vñ apho.5.Mulier p̄gnās flōmata abortit ⁊ maxime cuius fetus eſt maior.Eorūdeȝ ṽo q̄rta p̄cipit p̄gnantes a quarto menſe incluſiue vſqȝ ad ſeptimū purgare incluſiue.Ex his igit elicit in p̄gnante farmacandū:non aūt flebothomādum. Saxones tñ brutales cōiter in p̄gnāte flebothomiā celebrant.

trac. 2ª ca.10. in medio.

Apho.30.
Apho. p̄mo.

Propter tertiū ṽo p̄mitꝰ vlr̄ ſciendū ꝙ piculoſior vomitꝰ eſt ſeceſſu ⁊ alijs eūationibꝰ ceteris paribꝰ.aphoriſmorū notuȝ ſcđa. Et ſeceſſus flebothomia:ac deinceps flōmia in p̄gnāte farmacia.℄ Propter p̄ᵐ huius ſciēduȝ ꝙ illa difficilior ⁊ piculoſior eſt euacuatio q̄ magꝭ extat ꝯ inclinationē nãe:talis ṽo eſt vomitꝰ cū ſtōus ſit deputatus attractioni a nã:iteſtia expulſiōi. nāliū.3. Uomitus aūt ſtō pficit:ſeceſſus vētris pileron ⁊ iteſtinis.ſtōus ēt ſenſibiliſſimꝰ: via breuior:ṽtute latior ⁊ pnior in deorſuȝ q̄ȝ in ſurſuȝ. Eti. Actꝰ q vno pficit inſtr̄o laborioſiꝰ ⁊ piculoſiꝰ eo q pluribꝰ: ſed vomitꝰ ſolū pficit tunica extrinſeca.ſeceſſus aūt eiꝰ duabꝰ et iteſtinoꝝ.nāliū totidē qđ ſcđa ſancit aphoriſmorū.2. Meſue ſimpliciū p̄º. Adhuc vomitꝰ deteriora iducit accñtia ſeceſſu:puta ſuffocationē vl rupturā vaſis in pectore vel plone:qđ aūt hꝫ piculoſius.Uomitꝰ igit difficilior ⁊ piculoſior ſeceſſu:⁊ vlr̄ in de eūonibꝰ reliqs.ꝙ āt ſeceſſus ⁊ ſilr̄ vomitꝰ ꝯn̄r ſit acrior flōmia ⁊ piculoſior mōſtrat ex febriū acutarum.2.qꝛ in flōmia nō cadit aliqd timoris.in ſolone ṽo accit multotiens timor:⁊ ꝓꝑe qñ nō fueris cognitor nãe īfirmi.Sunt eni q difficillime ſoluūt medicis alij ṽo facillime:nōnulli mediocrit pp qđ timēdū eſt farmacare:⁊ maxᵉ īcognitos ⁊ inexptos.nā farmacia īdebite admiſtrata aut ſuꝑflue ſoluit aut mouet ⁊ nō educ̄: tortiōes p̄ſtās ⁊ anguſtias cū dolore q̄ȝmultas.Ipa ēt ꝯ ſe gn̄e ponit venenoꝝ diſſolutiua ꝓꝑe.Nā nāqȝ medicinaꝝ ſolutiuaꝝ eſt ꝯria nãe corpoꝝ ſoluēdoꝝ:⁊ vlr̄ ſunt p necātes:⁊ ipaȝ iterimētes ibidē:⁊ p̄cipue ledūt cor ⁊ q̄ ſūt eiꝰ:qm̄ oiuȝ nocuᵗᵒʳ corpi aduenietiū ꝑmꝰ ꝯcurſus eſt ad cor tanq̄ȝ ad baſim vite ſtōm tanq̄ȝ receptorē moleſtās.Meſue de farmacijs:nō tñ ꝑncipales ptes a farmacia ſunt difficilioris paſſiōis.pili eni ⁊ vngues q̄ ſūt oiuȝ minꝰ ꝑncipales ſūt magis difficulter paſſibiles:⁊ oſſa ēt q̄ȝ cerebꝝ ⁊ cor ſimpliciꝰ p̄ celi et mū.Medicie nāqȝ nociue ſunt vētri ⁊ ꝓꝑe ori eiꝰ:cū ſit ſenſus plimi:pp neruos diſſemiatos in eo.motꝰ exhibite nō p̄t cōpeſci tāq̄ȝ nō exn̄s i nr̄a ptāte velut ſagitta emiſſa:ſȝ flōmia p̄t repēte cogi niſi fortaſſis extiterit maior.igr̄ ſeceſſus ⁊ vomitꝰ āpliꝰ acerbior ⁊ piculoſior flōª:⁊ vomitꝰ:vt ꝓbat adhuc ſeceſſu.℄ Sȝ circa p̄dcā ꝯtigit dubitare.4º nāqȝ de re.ſa. Cū ībecilli ṽtute nūq̄ȝ minuēᵐ:moderate ṽo purgāᵐ.Et Hali. Magis ꝯueniēs ⁊ maiorē cautelā faciēs ē eūatio eq̄lis:ſed lꝫ ſanguis eſt eductio.Adhuc plra ⁊ digniora eūant p flōmiā q̄ȝ p farmaciā:vt ſanguis ⁊ ſpūs: piculoſior igr̄ ⁊ moleſtior flōmia farmacia.℄ Dōȝ ꝙ farmacia piculoſior:qꝛ vt tactū nō p̄t ita cōpeſci voto vt flōmia:laborē īfirmi ēt maiorē iduc̄ farmacia q̄ȝ flō':⁊ ꝓꝑe vomitiua:ſȝ rōne illiꝰ qđ educit piculoſior flōmia ē farmacia:niſi ipa effrenitās ſanguinē ſilr̄ attrahat ⁊ eūet aut ſit farmacia ſanguis eductia.Aut am

côᵗᵉ.apho.35. iuxta ſinem.

collr.capᵗ.8º. poſt p̄ncipiuȝ

ca.8.circa meᵐ.
collʳ cō.apho. 35.iuxta finē.
intēⁿᵉ p̄ªca.2. poſt p̄ncipiū.

cō.xj.pº meᵐ.

cō.12. pꝰ p̄nᵐ.

libº p̄ºꝛ itēⁿᵉ ſum. p̄ªca.p̄º. can.2º pꝰ p̄nᵐ.

ante meditum 3º technis cōmēto.139.iuxta ſinem.

plius ad mẽtem dõm Gal'.ꝙ ſmo illi⁹ eſt in pleureſi
cũ fe.aliiſq; accñtib⁹acutioꝛib⁹in qb⁹timẽdũ farma
cũ in ſui calitate z motu imẽſioꝛib⁹:z ideo ad flõmiã
declinãdũ magis z ſi non adeo ꝯferat ſicut ſolutiuũ.
¶Ad pmũ qdẽ dõm ꝙ ſicut nõ eſt flõmãdũ ibecilli
ſtãte vtute ita neq; purgandu; farmacia diſſolutiua.
põt tñ aliq̃ lenitiua vel lubꝛificatiua.maioꝛ.n.vꝫ eſſe
latitudo in farmacia q̃ in flõmia.vñ ſi iuſta fiat cõpa
tio nõ min⁹timẽdũ farmacare q̃ flõmare.¶Ad aliõ
dõm ꝙ Haly.cõpat flõmiã ad vẽtoſationẽ z ad cibi z
pot⁹iminutionẽ:non aũt ad farmaci ſumptionẽ.Ad
aliud qd dõm appuit.¶Ꝑpt ſcõm hui⁹ſciendũ ꝙ
farmacoꝝ qdã ſunt foꝛtia:piculoſa:venenoſitat; plĩn
abũdãtia q̃lia ſũt calioꝛa:diſſoluẽtia:vt ſcamõea:me
ʒereõ:eufoꝛbiũ z hꝫ.alia debilia ſalua:ſic cõpmẽtia:
z adhuc magi lenitiua z lubꝛificatiua:vt mirabola/
ni:mãna:tamaridi:caſſiafiſtl'a:mucilago pſilij:z pru
noꝝ.vñ.2.cañ. Caſſiafiſtula ſoluit ſine nocumento z trac.2.c.197.
abſq; moꝛdicatiõe adeo ꝙ eſt ꝯueniẽs pgnãtib⁹z ſol
uit eas hyeme tñ hñtib⁹debilia iteſtina z liẽteric eſt
ſuſpecta.Mirobolanos aũt ponũt educẽ cõpꝛimen/
do.Cogoꝛ.n.ꝯfiteri aliquã vtute; pmit⁹attractionis
illis ineriſtẽ:ſic alias tactũ:cũ videã nigros melãco/
liã a toto educẽ:citrinos colerã z reliq̃s ff'a:qõ nõ fo
ret ſi ſolũ expꝛimerẽt vt coctana vl'pira: ſed attrahũt
antea in locũ ſignatũ:deinde final'r iuuando nãm ſui
pondere compꝛeſſiuo ſoluũt:qõ me'non opat' diſſo/
lutiua tñ.illa.n.magi attrahit ad vias ſignatas.po/
ſtea võ nã ſentiẽs,ipſi⁹acuitatẽ z humoꝛẽ ſatagit ex/
pellere.Repit' z tertiũ farmacu; tanq̃ hoꝝ mediũ z
ſi ſit diſſolutiuũ vt aloes: agaricus z reubarbaꝝ qõ
aliqñ h põt competẽ z pcipue ꝯſolatũ.Deinceps q̃;
noſce ꝙ tps ipꝛegnationis in tria diuidit' tpa.q̃ꝝ vnũ
qõq; in pte nãlioꝛi q̃ eſt nouẽ mẽſiũ ꝯtinet tres mẽſes:
in alio võ minoꝛes hꝫ aut plures ſm ꝙ ſeptimo ptu/
rit' mẽſe vel.10.diia.49.in qb⁹ eqdẽ mẽſib⁹ fetus di/
uerſimode diſponit' in matrice. Nã in pmis triũ pu⁹
eſt z debilis modico ꝯtentus alimẽto debiliterq; q̃ri
lidonib⁹alligat⁹:velut fact⁹nouit' pduct⁹.in alijs q̃;
trib⁹ſicut q̃rto:q̃nto z ſexto.maioꝛ z foꝛtioꝛ amplio/
rẽ expectans in alimẽtũ ſanguinẽ z crementũ tuncq;
foꝛtiſſime alligat' matrici:ceu fruct⁹tpe itermedio ar
boꝛib⁹vehemẽtius inherẽs.tũc.n.humiditas ſucoſa
que ligat' mollis eſt z q̃ſi fluida vt in pn°affuit neq; z
maturatione remollita:z mot⁹pondẽ aggrauata qõ
eis accit cõplet. In reliq̃s q̃; trib⁹vltimis foꝛt ſcũs
z grãdis ampli⁹ attrahit ſanguinẽ plĩn in ſui nutri/
mẽtũ z augmẽtũ:tũcq; ipſi⁹icipiũt ligamina debili/
tari:tũ pp ei⁹onus ſolito g̃ui⁹:tum etiã pp fine; nãe.
Ꝓcedũt.n.debilitãdo vt hoꝛa part⁹leui⁹abſoluãt'
z tanq̃ maturi ad caſu; diſponunt' fruct⁹.aphoꝛi.4. cõ.apho.pmi
ſil'r in alijs euenit pt⁹tpib⁹inf ipſis ſeq̃ſtratis. Attẽ/
dẽdũ ẽt ꝙ l; plures cãe aboꝛſus extẽt:due tñ videnť
pncipalioꝛes.ſubtractio.vꝫ.alimẽti embꝛiõis:qõ ſan
guis ſit eductiõe flõ'vel alioꝛ ex purioꝛe.n. nutrit' pte
ſanguis mẽſtrui.aphoꝛ.5.Reliq̃ võ eſt agitatio z mo cõ.apho.37.
t⁹vehemẽs qb⁹fet⁹diſſoluunt' ligamẽta: vt tenaſm⁹
oñdit.q̃s foꝛtioꝛ iducit farmacia.¶His igit' bꝛeuius
pſtrict dõm ꝙ oib⁹iuſte vniformit' adiuice; cõpatis
flõ'farmacia vlius piculoſioꝛ extat vt ſeries ẽt ſapiũt
veter.Qõ mõſtrat' rõne:qñ flõmia nõ vꝫ ꝯuenire ni
ſi in pmis trib⁹mẽſib⁹z marie in eoꝝ me°:cũ tũc em
bꝛio paru⁹z debilis nõ multũ expoſtulet nutrimẽtũ.
q̃ ſi fiat paulati ſit z p iteruualla minoꝛãdo q̃ritate; z
vices poti⁹ſi opus multiplicãdo.Flõmia.n. tal'r mẽ/
ſurata nõ tãtũ agitationẽ iduc̃ vt ide fet⁹diſſoluant' li
gamẽta:cũ id agẽ ſit ãpli⁹ farmacie:neq; ẽt ſanguinẽ
ſic euãt vt fetui noceat multũ:cũ pu⁹ z debilis mĩoꝛi
ſit ꝯtẽtus alimento.h aũt non cõpetit tpe farmacia z
ꝓpe vehement' diſſolutiua:q̃ Hip.notioꝛ vꝫ fuiſſe.nõ
dũ eni foꝛtaſſis me'familiares bñdicte fuerãt iuẽte:
nec tãto eis tũc idigebãt vt mõ: cũ coꝛpa foꝛẽt robu/
ſtioꝛa:vt oñſum diia.9.In 2°võ tpe vt in trib⁹ mẽſib⁹
ſeq̃ntib⁹ꝯſtat flõmiã piculoſioꝛẽ foꝛe farmacia : cum
maioꝛato z foꝛtificato embꝛione plĩmũ ſanguis expe
tat in nutritionẽ z augmẽtũ:q̃ ſubtracto aboꝛſus ac/
cidit pmpte.Farmaciã võ tolerat:cũ ñ ſubtrahat ſan
guinẽ ipſi⁹alimẽtũ:ſ; humoꝛes reliq̃s nutriẽtes mi/
nime.30.diia.Eſt ẽt ſic foꝛt ac vehement' vinct⁹:vt z
ligamina poſſint illeſa tolerare farmacie agitatione;
z motũ:z ꝓpe qñ fuerit ex ſcõis medicis vel etiã ter/
tijs.in reliq̃s võ vltimis trib⁹:l; farmaciã z flõmiam
difficili⁹ferat:flõmia tñ farmacia graui⁹:cũ amplioꝛi
valde ſolito indigeat in alimẽto z augmẽto ſanguie:
eo ꝙ maioꝛat⁹fet⁹ꝯtinue.Ꝙ z ſi neceſſitas ad farma
ciã ipellit ſit leuioꝛ q̃lis eſt:vt appuit:maxime'tertia.
Ꝙ ſi Hip.abhoꝛret farmacare ꝯtingit : q: vt tactum
apud ipm foꝛtioꝛa cognita erãt farmaca: qõ inuit' in
aphoꝛiſ.cũ p medicari vel purgare Hip.me'ſoluti/ pti⁹ p⁹ aphoꝛi 21.z pti⁹ 4ᵃ aphoꝛiſ.p⁹
uã itelligat diſſolutiuã.Itaq; vt ad ampli⁹in pgnãte
farmacia ꝯcedẽda q̃ flõmia.¶Contra pdcã ꝯtingit
dubitare q: tpe pgnatiõis diuiſo in tres ptes q̃rt⁹mẽ
ſis ꝯiungit' tpi p z ſeptim⁹vltimo:cũ'adhuc ꝯceſſa ſit
flõmia iſuſpectioꝛ in pmis mẽſ.q̃ in ſcõis. S; 3°.21.
Op; vt caueat añ mẽſe; q̃rtũ z poſt ſeptimũ z i eo qõ tra.2.capi.10. poſt pncipius
eſt inter illa vbi pu; alludit' Gal'.ꝑñr võ Haliabbati.
¶In oppoſitũ pm⁹pctice ac vtcũq; non⁹theoꝛice in ca.19.in med.
quiẽs.Si pgnãs aliq̃ tpe ſanguinẽ eget minui aut ca ca.39. iuxta fi.
thartico purgari:pp aliquã paſſionẽ:nõ o; accelera/
re h in pmoꝛdijs donec ſit mẽſiũ 4ᵒʳ pgnãs.facieſq; h
q̃nto vel ſexto mẽſe z 7°.Cauebiſq; h idẽ octauo vel
nono.In eis eni eſt fetus debilis z opus eſt illi cibo.
At vero ianitio minuit cibũ:vñ z moꝛit' fetus.Octa/
uo q̃q; z nono creuit fetus z eget cibo amplioꝛi:i his
ſi euẽt' multũ minuit' cibus fet⁹:nec remanet viu⁹:de
mũq; ꝯſulẽs ſubdit.Si aũt necĩtas ad inanitionẽ his
tpib⁹ipulit z timet' de moꝛte mulieris ſi differat':non
cures fetũ ſitq; tibi carioꝛ genitrix illo.¶Dõm ſmo
nẽ foꝛtaſſis Haliabbat ſanũ vſq; nõ foꝛe .p enim quã
do mẽſe; q̃rtũ cõponit cũ trib⁹ poꝛib⁹aduerſat' Hip.
z Ga.dicẽtib⁹:pgnãtes purgare ſi ꝯuenit ſ; q̃drimẽ 4ᵃ apho.
ſe;.Eti.ſeptim⁹mẽſis nõ o;'cũ q̃nto z ſexto ꝯiũgi ve/ apho.p⁹
rũ cũ octauo vt dcm̃ z nono.nã ſm Ga.purgãdũ ſm
q̃drimẽſem z vſq; ad ſeptimũ mẽſem.ſ.excludendo.
Qõ appet ex illo addito:puta qõ eſt in me°ꝯceptio/
nis:cũ certiſſime hẽat' in mrice qõ ꝯcipit'. Si võ cõ/
ponat' ſeptim⁹ cũ 5° z ſexto:tũc id nõ erit in medio cõ
ceptionis niſi geometrice valde.Itidẽ:aliq naſcũt' in
mẽſe 7°:plures ẽt nõ cõplẽt nonũ: ſed parte ipſi⁹ ca/
piũt ſolũ:pp qõ rõnabili⁹videt' ſeptimũ mẽſem cũ 3°
tẽpoꝝ z nõ cũ 2°copulare:vt vulgatũ eſt a mult.Qõ
z ſcõo vꝫ ꝯcedere flõmiã in q̃nto z ſexto z ſeptimo et
negare ipſam in pmis q̃tuoꝛ mẽſiũ nõ multũ recipio:
cũ declaratio rõnabil'r ante dcã directe oppoſitu; in
flõmia oſtẽdat.Viſe eni ſunt quedã in pncipio pgna
tionis vna vel duab⁹ mẽſtruationib⁹ laudabil'r me/
ſtruare.Et foꝛtaſſis Haliabbas plus motum flõmie
foꝛmidauit q̃ ſanguis carẽtiã ab illa inductã.Noſce
q̃q; aliqñ flõmiã expedire nõ exiſtente plenitudis ſi/
gnificatiõe:puta qñ moꝛbus fuerit ſeuus z vt⁹foꝛt ẽt
timoꝛ apatis:vt in pcuſſione z caſu.Interdũ võ z eꝫ.
tollit' eni neceſſitas flõmie abſtinẽtia vel mollicie vẽ/
tris:farmacia:balneo:exercitio z fricatiõe z vtute cũ
alijs z in ipgnatiõe z i ꝓpoſito nõ parũ.de ige.q̃rto. ca.4.poſt pn.

Propter quartū vo ad Auer. qd dōȝ appuit. ¶ Ad aliud etiā quid Ga. dōm visum. ¶ Ad aliud dōm ꝙ farmacia vehemēter dissolutiua est de genere veneni: nō autē relique pdicte qbus pōt perfici purgatio benigne. Uel si oporteret eā exhibere in casu' ostēsum quo tēpore. ¶ Ad aliud dōm ꝙ pelecta farmacia nō est agitatiua. Q; si talis administret': necessario fit tempore quo fortius fetus matrici cōuincitur: in quarto: qnto ⁊ sexto mēsibus. Fortassis etiam non est medicina multum violēta: ⁊ si humores extēt furiosi cum de se sint agitabiles ⁊ ad exitū dispositi: ac si essent digesti. differētia. 162. ⁊ ideo possunt in pncipio euacuari: cuȝ hoc etiā permanēt in piudicium grāde nature ineuacuati. ¶ Ad aliud dōm ꝙ farmacia debilis est ⁊ fortis dāda vt visum: neqȝ ea mouebit ineuacuans: cum nullā habeat attractionē: sed obuiationē magis. neqȝ ineuacuans nocebit sensibilius: cum sit apta in cibū etiaȝ conuerti. Q; si est nature fastidiosa. eligatur que abominatiōis minoris aut dulcib⁹ vel acidis pparetur. Aut audit Auicēna qn̄ quis ea vtat' q̄ȝsepe.

¶ Differentia. Clxviij.

Q in acuta egritudine post quartā diem non sit flōmandū ostendit': eo ꝙ medici cōmuniter precipiunt flōmandū in pncipio qd est ante quartā: puta pma: scda: tertia die. ceu sentit Rasis per omne. Isaac febriū qnto. ⁊ haliabbas pctice tertio. Eti. qrto pma. Qn̄ postponit' flōmia apud pncipium egritudinis nō est amplius ei intētio. Et fortasse interficiet p aduentū debilitatis virtutis. pncipiū aūt terminat' in hmōi egritudine ante qrtaȝ. neqȝ in qrta videt' euacuādū cū sit in tali egritudine qs motus nāe indicatiu⁹ aut creticus. dīia. 164. Itidē ibidē. Qn̄ est possibile vt flebothomes vsqȝ ad tres periodos facies qd nō erit in quarta vt appuit: neqȝ in qnta: cū sit tūc materie motus in smone aūt variolarū ibidē flebothomia cauet' post duos dies aut tres. ⁊ tn̄ in his expetit' flōmia maxime. ¶ Rursus aphorismoꝝ scda. Incipiētibus morbis si qd videt' mouendū moue. vn̄. 9. terapētice. Qui mox a pn̄° nō eūant obediētes Erasistrato q neqȝ spontaneas emorogias imitari poterat: incidūt hmōi anxietatē sanationū: qm̄ tunc neqȝ farmaco pn̄t eūare cū augeāt febrē: neqȝ infrigidare cuȝ opilationē ⁊ cām putredinis augmētēt. Palin. Cum nā est debilitata nō cōpetit eūatio. id aūt in hui⁹ passione euenit iam post qrtā. vn̄ de inge. 10. Rarius est ɔfestim in pma dierū vel scda vtutē ibecillē existere: qd pua hitudine senio ɔtingit vel extrinsecis. ¶ Ampli⁹ iam digerere sequestrare ⁊ se. versus expulsionē pparare incepit nā cui⁹ etiā actū ⁊ modū eūonis medicus nō pōt sufficient' ppendē. Qn̄ aūt ita euenit nō opus fit eā eūatione irritare. ¶ Adhuc flōmia debet' qn̄ sanguis est pcm̄ vt in fe. sanguinea. sed tales plurimū terminant' in qrta. crisiuȝ 3° ⁊ quarto pma. Non igitur post quartam in acuta flebothomandum.

t.15. ptinētia / a.6. post me. / pl'ca.6. i pn. / a.16. an pn. / ra.2.c.7. post medium. — trac.2.cap 39. post principiū — tra.4.ca.7. in medio. — apho 29. / ca.5. ante me. — capi.2° in fine — ca.4. in me° / tra.2.c.43. i fi. / ca.5. ante me.

Huius quoqȝ oppositū sentit' nono de ige. ⁊ p qrta. Unde democritus. Qn̄ plenitudo talis fuerit aut egritudo apparebit in q̄ flōmia sit necessaria nec nām neqȝ horā expectabis: sed ɔfesti flōmiā ɔsolaberis. Itidē scdo re. a. Iubet' in pleuresi vena incidi qn̄ dolor ad scapulas ascēderit: sȝ id vt multū post qrtā fit diē. vn̄ aphoris. p°. die octaua icisus est cubitū Anxi⁹. Pali. Qn̄ ē sanguis abūdātia ⁊ vtus tolerās cōpetit flōmia. H vo p⁹ q̄tuor pōt dies ɔtigere: cū sanguis in forti abūdet nā. vn̄ febris sanguinea nō nisi in talib⁹ amat fieri. dīia.

ca.20. post pn. — Te.cō.8. — cō. apho. 12. in medio.

164. ¶ Amplius post qrtū ɔcedit' farmacia. 4°. re. a. igit' multo ampli⁹ flōmia cū ōn̄sȝ sit. 166. difficilior fore farmaciā flōmia. Flomādū igit' in acuta p⁹ qrtā. T.cō.33.

Propter pmum qdē sciēdum qd sit flebotomia dīia iducta ostensum ⁊ nō parū ꝙ pncipalr' flōmia debet' humori peccanti q̄ȝtitate. 2° vo q̄litate. Quid etiā sit egritudo qdqȝ acuta ⁊ quomodo distinguat'. dīia visuȝ. 72. ⁊. 133. Est aūt egritudo quedā acuta rōne māe vel sȝ ꝙ quāta vt synocha seu q̄lis velut tertiana: nonnulla ex pte loci seu sgnātia: reliq̄ rōne accn̄tis doloris. vȝ. sicut colica. In qdā nempe oīa cōtinent' pdicta: vt in syrsen ex sanguie causato colico. In eo eni peccat sanguis ⁊ acuitas eiusqȝ q̄ȝtitas. Est ⁊ in cerebro qd ceter̄ post cor nobili⁹ mēbris. 7. de ige. pessima ēt ei insūt accn̄tia vt frenesis seu karabit⁹. i. alienatio vel pmixtio sensus. Nosce qqȝ q̄sitū magis ppositūȝ fuisse de 4° die q̄ȝ alijs: q: āpli⁹ i acutȝ ɔtermiat' i pn̄°. In ea ēt mouet' nā cū sit vn⁹ dieꝝ idicatiuoꝝ aut creticorū. collr. cap°.13. in medio.

Propter scdm vero sciēdū ꝙ Gal. ⁊ vl'r greci liberi⁹ vident' concedere flōmiam q̄ȝ arabes. Octauo nāqȝ de inge. ɔcedit' flebotomiā fieri Plectorica etiā nō existēte dispositione: sed q̄si media inter ipsam ⁊ inanitionē humoribus simil'r entib⁹ grossis ⁊ viscosis. Quare. ii. eius. Optimū quidē vt dictū est venā incidere nō solū in synochis fe. sed in alijs oibus que in putredine humorū qn̄ demū vel que etatis aut virtutis nō phibeant. alleuiata. n. natura dispēsans corpora ⁊ deponēs qd aggrauat eā velut onus qddam dominabit' facile reliquo. indeterminatius etiā alijs cū Gal'. Hip. in lipotomiam iussit adduci. Et eodē ideo. ii. quasi castigās eius smonē ait. Qr nō est pole opilationē ⁊ putredinē curare per flōmiā: cum alijs egeant auxilijs deponere opȝ qd sanguinis in cure tempore. ne cogamur interdū itēporanee cibare. nā inq̄ȝtuȝ euacuat' corp⁹ eget cibo. vnde tūc necessariuȝ vel nutritione febrem augmētare aut in nutritione virtutē dissoluē. q̄re melius aliqd sanguinis ppriū cibū aialis particulis relinq̄re. Arabes vo vident' flōmiam suspēdere magl. vnde pmo q̄rta. Melius est quidē vt flebotomie vices sint multe q̄ȝ vt eius q̄ȝtitas sit multa. Et pma q̄rti. Consiliū meū est in flebotomia vt dimittat' q̄ȝtum possibile. si autē non est possibile: tunc multiplicatio numeri melior multiplicatiōe q̄ȝtitatis. Concedit ēt. A. ducere ad lipotomiā cum timoratione grādiori ⁊ distinctione: quā ⁊ Auer. refellit. differētia. 164. Qd fortassis euenit q: lȝ Gal'. tradiderit can̄. curatiōis in toto orbe terrarū ⁊ non in italia solum. de inge. qnto ipsi tamē directius ⁊ magis clymatibus adaptantur temperatis: quales grecorū sunt regiones: ex qb⁹ vt pergamo extitit oriundus: in quibus ⁊ corpora sunt fortiora ac abundātior sanguis cum ipse sit humor tēperatior ⁊ multiplicior. vnumquodqȝ. n. generatur a sibi simili ⁊ ɔueniēti. A talibus autē indicatio maxime sumitur. arabes vo regiones inhabitāt distemperatas calidiores. q̄re egritudines in eis fiūt colericiores. ppter qd collȝ. 7. Egritudies que sunt in terris Hyppoc. simplicit' acute: in nostris sunt peracute. In qbus quidē propter dispositiones oppositas eis que in regionib⁹ temperatis minus expetit' flebotomia. Teperata quidem ipsarū sanguinis requirit euacuationē. Colerica vero colere purgationē. Magis siq̄dē particulariter egrediēdo deinceps dicat'. nono de ige. ɔcedi: vt tactū post quartū flebotomia ita. Optimum qdē vt vidisti semp nos faciētes nō solum sextenos vel septenos: sed ⁊ pn̄ eos qui deinceps flōma/

c.4. post pn̄m. — ca.15. in me°. — p° pti° aphoris. aphoris. / 23. t.4°. re. ac. / te. cōmē. 168. / ca.14. iuxta fi. — ca.20. añ me° / trac.2°.c.47°. versus finem. — 4° p°.2°. trac. ca.43. p° pn̄m. / 7°. collȝ a.8. ante medium ar°2°. / ca.11. in me°. — ca.9. in medio — ca.5. añ me. / in arg. ad op

bis. Et demũ flebotõmia fit omni tēpore virtute ferē
ca.6.verſus fi. te. Raſis vero.15.continētis dixit. Gal'.noli inſpicere
ca.12.p° ſ n^m. in dieb⁹:ſed minutionē fac vſq; ad vigeſimũ.vñ 6 bre
uiarij. Non op3 vt cõſideres in nũo dierũ: q2 qñ vtus
eſt remanēs nõ op3 vt ſis ptētus flõmare in 6° 7 7°.i
ca.10.aũ me^m mo in reliqs dieb⁹.q̃re pmo q̃rta. Cum in febrib⁹ o3
te flõmare nõ attēdas quod qdam dicunt. ſ. q nõ eſt
bonum vt poſt q̃rtũ diem flõmia fiat: qm̃ bonũ eſt vt
fiat etiam poſt.40.dies. Et hoc ſm ſniam Gal'.l3 pre
mittere vt ante q̃rtu3 7 pparare poſtea digerendo ſit
melius:cum certe fuerint ſignificatiões.q̃re coll3.7°.
ca.9.poſt pn^m Tēpus faciēdi flõmiā ſeqtur virtutis fortitudinē3 q2
ipſa plus ſm plurimũ eſt in pncipijs egritudinũ.pro
pter hoc ordinauerũt qdam fieri flebotomiam in pn
cipijs earum. Et multi egrorũ ſunt qui flebotomiam
patiunt᷑ vſq; ad ſeptimā diem. Et ad remouēdũ illoꝝ
opi.dic Gal'.q debilitatē vtutj aut fortitudinē nõ ſeq
tur nũs dieꝝ. Qui aũt dicũt nõ poſt q̃rtā flõmādũ iā
ca.13.in pn°. tacti ſunt in cõi.vñ 5°.pctice. Utaris flebotomo pmo
aut ſcdo 7 tertio die ſi virtus ſufficiens eſt. quarta ve
ro die nil attingas boꝝ.ſ3 qd de his mox apparebit.

Propter tertiũ autē pmitus videantur indicationes oñdentes euationē ſanguinis ante q̃rtā vel etia3 poſt. Et dein ceps applicent᷑ ad actũ. ℂ Propter pmũ hui⁹ ſciēdũ q idicatiões tales 7 diuerſitas ſit⁹ mãe tacte ſũt dĩa 164.7.152. ℂ Propter 2^m h9 ſciendũ:q ſi oẽs oñſiões teſtent᷑ flõmiā aut plures digniores 7 vtus 7 diſpoſi tio eaꝝ cũ eaꝝ opibus pncipalib⁹ cũ h 7 vrina groſ ſa ſpiſſa in rubeũ tendēs:nõ aũt adſit nauſea neq; vē tris indigẽ aut ei⁹ debilitas vel ſupfluitas ſenſibilita tis colereq; ſuſceptio:ſint etiā vtcũq; fortia cũ adiacē tib⁹ 7 ſibi deſuiētib⁹ pncipalia:nõdũ adſit mã ita di geſta:quam nã expellat abſq; artis ſuffragio.ſit 7 re plēs venas aut putrefacta cũ aliq̃li ſanguis hitudie. Terminet᷑ ẽt egritudo vltra ſeptimā:tũc l3 ſit melius flõmare añ q̃rtā cũ vtus ſit fortis:qm̃ rari⁹ eſt in p^a die rũ vel 2ª vtutē ibecillē fore:niſi laborãtis pua hitudi ne aut ſenectute ptigat. Põt etiā ſi aliqñ fuerit omiſ ſa etiā vltra q̃rtũ fieri diē aut qntũ aut deiceps: puta nauſea vel diſcordia:ignorãtia 7 ſiiib⁹. Qõ ſmones Ga.ſentiũt cũ eius cõplicib⁹ iducti. Si vo diſcordaue rit oẽs itentiões aut pl'es 7 max' pncipaliores vt vt⁹ ſit debilis 7c.ſit 7 vrina pdicte oppoſita: adſitq; nau ſea pncipalis cũ hoꝝ admiſtrãtib⁹ ifirma tendat ſpõ te in digõnē mã.ſit 7 ipſa vtcũq; a ſanguie alia:fuerit q; ex vaſa. Suſpēdēda ē flõmia nõ ſolu3 poſt 4^m:imo
4°.p^a trac.2.d 7.dus fuem. ẽt nõ paꝝ añ ipſam. Qõ fortaſſis voluit. A. qñ dixit. Cõſiliũ meũ in flõmia eſt vt dimittat᷑ quãtũ poſ'e eſt. Si aũt oñſiões ſcite cũ alijs 9ñr addiq; medio ſe hũe rint mõ:non flõmãdũ oĩſariã ſicut p.neq; deſiſtēdum penit⁹ velut 2°:ſed mediocriter ſe hñdũ:ita q flõman dũ erit lateral'r circa q̃rtum. Ex his igit᷑ breuius: eo q alibi ſunt in ampli⁹ h ordinata poterit ſolēnis mēs artificialiter in his ſub pprietatib⁹ vitatē piecturari.

Propter quartũ autē ad p^m dõm q iõ pcipit᷑ flõmia in mor bi pncipio:qm̃ laudabili⁹ exiſtit dũmõ nihil fuerit im peditiui ptactũ:nihilomin⁹ tñ ſi fuerit omiſſa pt ẽt p⁹ 4^m vt declaratũ fieri. ℂ Ad aliud dõm q. A.loqt᷑ cõi magis ſmõe:nõ aũt pticulari:qñ ſanguis expetit᷑ euõ ppꝛie. Appuit ẽt modus arabũ 7 grecoꝝ in flõmãdo diuerſus. ℂ Ad aliud dõm q in fe.tertiana dñat᷑ co lera 7 cito criſim eſt hitura vel ei nõ debet᷑ flõmia aut ſi debet᷑ id in pmis erit dieb⁹. ℂ Ad aliud dõm q ſe cus eſt in variolis q3 in alijs egritudinib⁹ ex ſanguie vl' ei⁹ feruore:qm̃ variolaꝝ 7 morbilloꝝ mãm o3 ad

exteriorē ſupficiē tendē manifeſte ſi laudabilis o3 eſſe terminatio.flõmia vo poſt duos aut tres dies ipſam diuertit in pñã trahēs ad int⁹.nõ ſic vo ptingit i alijs ſanguis egritudib⁹:cũ nõ h terminent᷑ mõ. ℂ Ad ali ud dõ3 q Hyp.imitat᷑ vt appuit qõ meli⁹ i pn°.euan do.attñ nihilomin⁹ nõ negat qn p⁹ q̃rtā poſſet flõma ri. ℂ Et ſil'r dõm Gal'. ℂ Ad aliud dõm. nõ ſemp nã eſt poſt 4^m pſtrata.q ſi eẽt ſuſpēdenda vt dictum flõ cũ pncipalis indicatio ſumat᷑ ab ea. ℂ Ad aliud dõ3 q vt pceſſum qñ mot⁹ nãe iã ex ſe appet ad criſim nõ eſt flõmãdũ cũ ſit medici energia cõformari nãe.neq; ẽt poſſit oĩſariã metiri ſubtilē ipſi⁹ actũ.attētat nanq; fortaſſis p vnã viã 7 alit᷑ q3 tu volēs ipſi⁹ imitator fie ri. ℂ Ad aliud dõm q l3 ſynoche pl'm terminent᷑ in q̃rto:alie tñ ſunt egritudines cũ ſanguis abundantia q vltra 4^m 7 7^m indicant᷑:cũ flõmia expoſtulet᷑ pp de lictũ alioꝝ etiā humoꝝ entiũ in venis. ℂ Ad eorum vo alteri⁹ ptis p^m dõm:q Gal'.7.A.7 Democrit⁹ lo quunt᷑ in egritudib⁹ in qb⁹ pur⁹ peccat ſanguis 7 vir tus eſt fort;:cũ h ſit in.9.vbi ait de cura ſynochaꝝ: ac ſil'r.A.p de flõmia q̃ i ſanguis ordinat᷑ euonē. ℂ Ad aliud dõm q fortaſſis flõmiā tardauit a pn° Hyp. q2 pſidebat ſe poſſe cura tētatiua ſanare:vt p ea q̃ appli cabat calefactoria varia.vel oñſiones tũc ẽt pl'es ad erãt flõmie. ℂ Ad aliud dõ3 q pleureſis anxij ñ fuit ſimpl'r acuta l3 pl'a ſit h9:ſ3 vl's tropica:cũ i.34. fue rit terminata diē.h aũt ſmo de ſimp'r acuta. ℂ Aliud qõ ſe⁹ pcedat᷑ itell'm ſane. ℂ Ad aliud dõm q non cõ cedit᷑ farmacia 7 negat᷑ flõ^a poſt 4^m magl: eo q ſit for tior euõ ipſa flõ^a:ſ3 q2 poſt ipm pl's ptigit repire mã3 idigētē eductiõe p farmaciã q3 flõ^m cũ ſanguinē pl'm in egritudinib⁹ oporteat p theſauro recõdē 7 cuſtodi re.ipſe etiā pũertit᷑ in colã3 7 melia3.qũo ãt ſit timor 7 in farmacia 7 flõmia 7 q̃l'r nõ.dĩa viſum.166.

ℂ Differentia. Clxviij.

Qʒ in prima quadra lu nationis ampli⁹ q3 in reliqs competat flõmia oſtēdit᷑.ſunt.n.q̃tuor he ceu tpa vl'a anni eoꝝ pportionate nãis. Albumaſar q̃rta in troductione:qm̃ p^a q̃rta vt ver ponit᷑ ca.7 hu. verna lis ifantilis ſanguini pportiõata.2^a ca.7 ſic. eſtiua iu uenilis colẽ attributa.3ª frida 7 ſic. autũnalis ſenilis melie addita.4^a vo frida 7 hu.hyemalis ſenio ppor tionata 7 flati attributa. In illa igit᷑ q̃rta in q̃ ſanguis 7 nã ſibi cõpata dñat᷑ expedit flõmia. Hec aũt vt oſtē ſum pma. ℂ Amplius qñ virt⁹:ſpũs ſeu calor 7 hu mores augent᷑ debet᷑ flõ^a:cũ ipſa humoꝝ multitudi nē euet:ſ3 h in p^a euenit q̃dra: cũ hũores ſpũſq; aug mētent᷑ 7 itēdãt᷑ 7 p pñs vt⁹:ipſa.n.fortitudinē ſe^e cali inati:eiuſq; ml'titudinē.p 2^a. Eti.flõmia debet᷑ pecca to q̃titatiuo:farmacia q̃lificatiuo. dĩa.104. S3 hu. 7 ca.qõ q̃to aſſociat᷑ in p^a abũdat q̃dra:i 2^a vo 7 alijs ca.7 ſic.frm 7 ſic.ac hu.7 fri.qb⁹ attribuit᷑ q̃litas ma gl: cui qdē debet᷑ farmacia.expetit᷑.n.hũorib⁹ q̃li^{te} de linq̃ntib⁹. Itidē cētilogo.hũiditates corpoꝝ in p^a q̃ dra accedũt:in 2ª recedũt.7 ſm hãc pportionē erit in duab⁹ alijs q̃dr| q2 i 3ª aduenièt 7 i 4ª ſecedēt. Qñ ãt accedũt debet᷑ miutio:tũc.n.coaugēt᷑:qñ vo recedũt oppoſitũ.itaq; flõ^a in p^a ppetit q̃dra:non ãt i alijs ita.

colle'r.doct.3^a. ſum.p^a.ca.8.

In oppoſitũ q2 i p^a q̃dra hu.nõdũ ſũt aug mētati: neq; ebulierũt p 4^a: qñ eſt mēſis initiũ.tunc.n.flõmia non competit neq; ventoſatio.non g flõmãdum. ℂ Q2 in 2ª non pueniat oſtēdit᷑:q2 vt tactũ pportionat᷑ colere pp quã non q̃ri tur flõmia:veꝝ pp ſanguinē. Palin:timet᷑ ne hu.ebu liētes agitati flebotomia ad putrefactionē moueant᷑.

cap.11 in pn.

ꝑcipit.n.tēpore motus egritudinis ab euōne deſiſtē: vt poſſibile. ¶ Rurſus. In ea interdicit̃ oppoſitiōis aſpectus q̄ perfecte iudicat̃ inimicitie latitudinis ſal‑tē.in eo autē ꝑcipit aſtrologus ab euōne quieſcere ⁊ nature motiōe:cum nāe ꝯrietatē habeat. Nō igit̃ flo‑mandū in quadra ſcōa. ¶ In ꝯtrariu;:qm̄ virt⁹tunc eſt fortis:petūtq; humores exteriora:his vō cōpetit flōmia. ¶ Adhuc in ea interuenit trin⁹ aſpect⁹.tunc aūt maxime ꝯuenit cum is ſit amicitie pfecte: ſitq; lu mine iā abūdās valde.ꝯgruit itaq; flōmia. ¶ Q; vō in 3ª q̄dra cōpetat ꝑcipue ad alexādrū ſecreta edocēt Ar. Itidē:halyhamec in de electionib⁹.qm̄ ſit flōmia op; vt ſit luna in defectione luminis. h̄ autē in 3ªeue‑nit q̄dra magis. Eti. In ea humiditates accedūt.ſunt etiā adhuc humores acuti ⁊ v̄tus fort; q̄ flomare ꝑci piūt.tūc itaq; euandū. ¶ Hui⁹ q̄q; oppoſitum ſcribit halyabenragel:volēs flomiā fieri in p̄ medio mēſis. Palin. Quia ſm q̄d in ea interdicit̃ oppōnis aſpect⁹ flōmie ꝓhibitiu⁹. ¶ Ampli⁹ quādo humores petūt interiora ſe minorātes:tūc flōmie nō eſt locus:ſed ſic eſt in decremēto lune:nō itaq; expedit. ¶ Q; āt in 4ª ꝯgruat vī magis:q: qm̄ humiditates abūdāt ⁊ diffū dunt̃ cōpetit flomia:ſ; h̄ eſt lumis defectiōe vt appet

A in aere:tūc eni eleuant̃ vapores plimi ⁊ fiūt amplius pluuie. ¶ Rurſus medicus imitat̃ nām:ea vō euat in

T.cōn.24. 4ª q̄dra ⁊ in fine mēſis.vn̄ 2°poſteriorꝫ.Finiēte menſe magis fluit Nilus q: vior eſt finis mēſis:pp id q; luna

ca.2.i ꝑncipio ōfic:qō āpli⁹7°explicat̃ hiſtoriaꝝ ita.mulierꝝ motus

ca.2.cir.pn. mēſtruorꝝ.v;.fit cc deficiētes lunas.vn̄ de ge.ani.4°. Mēſtrua ſ; nām deficiētib⁹ fiūt mēſib⁹ magis. In 4ª igr̄ lunatiōis pte flomādū. ¶ ꝯriū āt ſapiūt ceti. Eti. ſſa tūc abūdat:cui nō debet̃ euatio: ſ; purgatio vere. ¶ Adhuc aſpect⁹ iternenit q̄rtan⁹ q̄ ꝯrietat; ſaltē eſt medie:petit ēt lūa ſolares radios.n̄ igr̄ euandū i ipſa.

Propter primum vō ſciendū q; q̄dra lunatiōis a mēſe de notat̃ lunari. Eſt aūt mēſis multiplex:vt oñſu;.104. dr̄ia. Sed h̄ audit̃ mēſis ꝯiunctiōis ꝯſtruct⁹ ex mēſe pegrinationis lune totius ſui orbis:qō.27.dierꝫ ſpa‑cio ⁊ fere octo pficit̃ horis:ac ex duob⁹dieb⁹ ⁊ 4°rin ſup horis:q̄ꝝ nūs in.29.dies ꝯſurgit cū dimidio. Lu‑na enim a ſole recedēs ſuo celeriori motu:ipm̄ nō re‑inuenit in loco vbi pus copulata:ſ; fere p ſignū ante‑ceſſit ⁊ ipe:cui demū luna tpe duorꝫ dierꝫ ⁊ q̄tuor ho‑rarꝫ eidē iterꝫ applicat̃. Cū igr̄ h̄ mēſis in 4°r diuidat̃ ptes:ei⁹ſiqdē ꝯſurgēt ⁊ q̄tuor q̄dre: q̄ꝝ vnaq̄q; ſeptē ꝯtinebit dies:ac iſup noue; horas in q̄b⁹lune variat̃ lumē diuerſimode:in fine nanq; p̄me q̄dre ſemiplena efficit̃ ſeu diacorona. In termio vō ſcōe plena oīno ſi ue biderē. In fine vō tertie reddit̃ iterꝫ ſemiplena. in q̄rte vō vltimo ſoli comburit̃ ꝯiuncta lumie carēs ⁊ vigore. Recipit etiā alias pticulariores figuratiōes.

ca.2.in medio creticorꝫ 3°.⁊ de ſpa mota meſabalach. Pōt ēt dici q̄‑dra lunationis ſm q; luna mouet̃ ductu p̄mobilis in oī die nāli ab oriēte in mediū celi:⁊ ide in occidēs: ⁊ demū in terre meᵐ:ac in oriēs tādē: iuxta illud cētilo quij:humiditates in p̄ª q̄rta accidūt ⁊c. Eſt ēt attēdē‑dū q; in flōmia ⁊ vl'r in oi eductione 2ªeſt hora:electa q̄dē q̄ horaꝝ eſt aptior:in q̄ oēs ꝯdōnes aut pl'es ſeu digniores q̄ in ipſa expetunt̃ meliori obſuant̃ mō:vt i lumie diei clariori:ſupfluitatib⁹euāt;:digōne pfecta ⁊ h̄ꝫ expetit;. Et necīa vt qm̄ eā op; fieri oīo ita vt nul la fere res eā iteruenīat ꝓhibitiua q̄ rari⁹accit:ceu in

ca.20.p⁹me. apoplexia ſanguiea ⁊ ſq̄nātia ꝑori:4°p̄. Licet.n.hip.

Aphoriſ.4. ꝑcipit in acut; morbis eadē die medicari. Dies ſiqdē

Aphoriſ.10. latitudinē h̄; magnā ita vt orbis ⁊ planete poſſit alit̃ ſignari:ac alit̃:pp qō nō eſt diuerſitas iter medicos ⁊ aſtrologos:ſed potius itelligēti concordia ſumma.q̄ ſitū quoq; h̄ ⁊ ſi vtrāq; horā ꝯtinet:in electa tm̄ veriſi cat̃ ampli⁹. Quid aūt ſit flomia dr̄ia inotuit.164.

Propter ſecundum aūt ſciēdū q̄ſdā medicos dixiſſe magis flomandū in p̄ªq̄dra fore:qm̄ vt tactū i argut; ꝓportionat̃ ſanguini cal'a exn̄s ⁊ humida. h̄ aūt p nō val; cū i 2ªq̄dra an̄ oppōnē ⁊ in tertia poſt.13.ꝑcipia‑tur ab aſtrologis flomari pl'm. Siľr in ipſa hūores nōdū ſunt plene amoti exteriora petētes.neq; ēt idu‑ctiuū ſufficiēs eſt eorꝫ:qm̄ l; luna ſm q̄dras p diuer‑ſas variet̃ nās relatione fcā ad lumis ſuſceptionē:ita vt mō dicat̃ ca.⁊ hu.nūc aūt ca.⁊ ſic.⁊ h̄ꝫ.Fcā tm̄ cō‑patiōe vt ad Iouē q̄ nāe ꝓportiōat̃ hūane totū lumē ſic variatū ſrm̄ extat ⁊ hu. flaticū:ita vt cal'm ⁊ ſiccū ipſi⁹ꝓportiōet̃ ampli⁹ſanguini q̄; cal'm ⁊ hu.cū ma‑g; accedat ad cal'm ⁊ hu.nāe hūane. ¶ Fuerūt ⁊ alij q̄ in oppōne flomare ꝑceperūt:eo q; vētoſe in pn°mē ſis nō apponunt̃ vt q̄dā retulerūt: q: hūores nondū amoti fuerūt.neq; ebulierūt:neq; i fine mēſis:qm̄ tūc ſūt iminuti:ſ; in me°mēſis cū hūores ſint ebuliētes ⁊ in ſuo ſeq̄t̃ augmēto lune lumis icremētū. p̄ 4ª. Tūc ca.21.cir.pnᵐ.

eni hūiditates augmētāt̃ max̃ cū luna ꝑcipue fiat vt ali⁹ſol minor ō ge.ani.4°. In medio vō mēſis luna ꝓ ca.10.in me.

prie in ꝯuentione ꝯſiſtit dū ſup diametrū ex oppoſito vertat̃ recte. Adhuc tunc eſt humiditatū augmentū cauſe ⁊ fluxus. Hoc ēt vt declarabit̃ ſtare non p̄t cu; aſpect⁹illa oppoſitionis ſit hora nāe aduerſus oib⁹ ꝓhibit⁹aſtrologis. Nec ipſorꝫ iductiuū acceptādu;: q:vel id. A.nō ex ꝓpa dic ſcia:ſ; aliorꝫ aut qm̄ mediū latitudis q̄dus ⁊ nō arithmeticū pūctale itēdit ita vt mēſis meᵐ dicat̃ qm̄ aſpect⁹ſeparat̃ oppōnis:qui ſpa‑ciū vt oñdet̃.24.eſt graduū: q: etiam tunc humores mouent̃ feruore q̄dā nimio fluitantes:non mouēdū.

Propter tertium q̄dē ſciēdu; ꝑmit⁹q̄ lunatiōis q̄dra cōpe tit flomia:⁊ deinceps in q̄ ſcarificatio ac ſanguiſuga‑tio. ¶ Propter p̄ᵐh̄ꝫ ſciēdū q; luna p̄t 2ʳ ꝯſiderari ꝓ ut ſm q̄dras imutationes ſuſcipit:aut rōne receptio‑nis luminis vel ſit⁹ipſi⁹:ſiqdē p̄ᵐattēdat̃ v̄tus corpis regitiua ſm humorꝫ augmētū ⁊ mot⁹ipſorꝫ diuerſifi cet̃.nā cu; ſit a ꝯiunctione ad oppōnē fortificat̃ ipſa. humores.n.⁊ ſp̄ūs icremētū aſſumūt ⁊ mot⁹ad ex̃ tē dit ipſorꝫ. Ab oppōne vō ad ꝯiunctionē euenit eꝯrio.

Et ideo itroduc̃ Alb.3°q̄ ifirmant̃ in mēſis pn°erunt B

ipſorꝫ corpa ad repellēdas ifirmitates fortiora. In fi‑ne vō mēſis ſit eꝯ.qō mot⁹affirmat creticus cū ſit ex pulſio q̄dā de iteriorib⁹ad ex̃:quē motu; h; luna de ꝯiūctione ad oppōnē ⁊ egritudo id nō min⁹ inanitio nis:cū hūiditat; egeat augmēto ⁊ v̄tutis vigore. Ab oppōne aūt in ꝯiūctione ꝯtigit oppoſite vtriq;. Dico itaq; flomādū eē mag; in 2ªq̄dra:ptib⁹ oppōnis aſpe ct⁹excluſis:ꝯn̄r in 3ª:min⁹ vō in p̄ª.mime q̄q; in q̄rta. qō ex an̄miſſis ēt oñdit̃: q: q̄ncūq; v̄t⁹ eſt fort; cū ab ipſa ꝑncipal'r ſumat̃ euōnis idicatio:⁊ hūorꝫ augmē tū.hūorib⁹nāq; abūdātib⁹dcm̄ nō parꝫ flomia dērit: ac mot⁹ipſorꝫ petit extriſeca. Sequūt̃.n.motū flomie extat flomandū. Id aūt ꝯtingit in 2ªmenſis pnʳq̄dra. Virt⁹.n.tūc eſt fort; p lumis lune receptionē amplio‑rē:ex q̄ ēt augmentant̃ hūores ⁊ q̄ foriñſeca petunt: pp calitatē mouētē de cētro ad circūferentiā:luna.n. qm̄ lumie magnificat̃ calitat; effic̄ ipreſſiōes.vn̄ 4°de ptib⁹. Noctes plenilunij ſunt caliores pp lumē lune: c.1.5.poſt meᵐ

qō in 2ª⁊ maxie iuxta finē accidit q̄dra. Deinde vō in 3ª.⁊ ſi hu.ſint adhuc ſatis in augmento ⁊ v̄tus fortis ⁊ ꝓpe in ei⁹pn°:ipſi tm̄ interiora exq̄runt magis: pl'ſ tm̄ ꝯcedenda eſt flomia q̄; in p̄ª. vn̄ halyhamec. Poſt

ꝑuentionē minutio q̄ȝ initio luminis magis laudat: al's tñ repit̄. Aerea.ſ.ſigna meliora ſunt poſt ꝑuētio/nē. Minutio eni initio qdē mēſis magis laudat̄ com paratione.vȝ.finis mēſis. In pᵃ vo neq̄ȝ virtuſ adhuc fortj humores adaucti ꝛ p̄cipue in eiᵒ pnᵒlȝ motᵒ ipo rū incipiat tēdē in exteriora. In q̄rta quoq̄ȝ nulluȝ re perit̄ iſtorum ꝛ maxime vltra ipſius mediū. Sic igit̄ flomia cōpetit maxime in ſcd̄a q̄dra: deinde in tertia: minᵒ in pᵃ: minime vo in q̄rta. Noſce q̄q̄ȝ q̄dras differre ſm q̄ ſunt añ oppōnē vel poſtea. nā minus competit añ: vt in eoꝝ pncipio q̄ȝ in fine gradibus oppōnis ſe/cluſis: poſtea vo ipſam eꝫ. magis. n. ꝯuenit in ipſarū pncipijs q̄ȝ in fine. Si vo ꝯſideraf̄ luna ex pte ſui ſitᵒ id tripl'r pt ad pñs ꝯtingē: vel rōne ſue domᵒ aut ꝯiū/ctiōis cōpl'onis eiᵒ cū reliq̄s planetaꝝ: vel ēt ſtellis fi xis. aut ex pte aſpectᵒ. Siq̄dē pmū dicūt aſtrologi in flomia fore p̄cipue obſeruāda ſigna aerea ꝛ ignea et mobilia ſil'r. Fixa vo cōia magis ſpernēda. Sȝ aerea non oia eligēda qm̄ gemini ꝛ ſi hꝰ ſunt. pp duo tñ in ipſis nō ꝯcedit̄ flomia: vnū qdē ptic'are q̄ ſignificat ſup manᵒ magnas in qbᵒ flomia fit p̄cipue. Dicūt eni q̄ flomia non cōpetit in brachijs luna ente in gemiſ: ſic neq̄ȝ ſcarificatio ea tenēte cancrū in ſpatulis. i his eni partibᵒ he ꝯcidūt vt ſepe: vñ in cētiloq̄o. Tāgere mēbrū ferro: luna exñte in ſigno illiᵒ mēbri horribi/le. Aries nāq̄ȝ ſignat ſup caput: thaurus ſup collū: ge mini ſup humeros ꝛ manᵒ magnas: cācer ſup ſpatu/las: leo ſup cor ꝛ ſtōm: ꝛ que inde. virgo ſup vētrē et affinia: libra ſup vētris iferiora: vt circa pectinē: ſcor/pio pudēda: veſicā ꝛ anū ꝛ q̄ ide ſi ſint ſecᵒ coxas. ca/pcornᵒ ſup genua. ſed aq̄rius poſſidet crura vſq̄ȝ ad i feriora. piſces vo denotāt ſup pedes. Et id oē ſigna/tiōe eētiali: qm̄ accñtali pt ꝯtigē vt piſces notēt ſup caput ꝛ aries ſup collū: qñ q̄s ortum ꝯxerit piſcibus aſcēdentibᵒ aut alit̄ drñter. Que ſiq̄dē denotatio nō p̄ſcit̄ pfectius niſi ex natiuitatis certa noticia. Eſtq̄ȝ opus recte iudicare volētē vtrāq̄ȝ denotationē atten dē. Alterū vo eſt vl'e: qm̄ gemini ſignū eſt cōiuȝ: ipſa vo luna tenēte dicūt nō fore flomādū: ſignāt. n. minu torē pl's vna pcuſſiōe pcutē vel necitatē minutiōis al teriᵒ tpe iterpoſito modico. Sūt aūt ſigna fixa vitāda qñ volumᵒ vt h pmutaf̄: ſic q̄ eligēda cū fixa re. qdā tñ approbāt ſcorpionē. Sūt q̄ȝ mobilia aries: cācer: libra ꝛ capcornᵒ: fixa: thaurᵒ: leo ꝛ aq̄riuſ: cetera vo cōia. Eligēm eſt aūt maxᶜ vt luna ſit in ariete vel libra: veneri aut ioui vel ambobᵒ applicās. Id. n. oē bonū denotat flomato. Quātū q̄ȝ ad domū ſit luna in deci ma 2ᵃ ꝛ 3ᵃ: q̄ domᵒ eſt ſui gaudij 7ᵃ vel 5ᵃ: nō aūt i aſcē dēte cū lune ꝯriet̄ caltitate ſui ac ſiccitate: neq̄ȝ in 4ᵃ q̄ domᵒ eſt. fouee. aut in ſexta q̄ infirmitatꝭ: neq̄ȝ in octa ua q̄ mortꝭ: vl' nona q̄ ſui oppoſita gaudio: neq̄ȝ. 12. q̄ inimicoꝝ: triſtitie ꝛ carcerꝭ ꝛ ois p̄ui: aut cū dñis ha rū domoꝝ ēt dñs aſcēdētꝭ in his locꝭ: ſȝ in. 10. magis. Si vo 2ᵒ lune obſuet̄ ꝯiūctio: ꝯiungat̄ h veneri vl' io ui: ſeu vtriſq̄ȝ. nō aūt ſoli ꝯiuncta niſi fuerit vnitio cu/ius terminᵒ eſt ifra. 16. minuta in añ vel poſt. Ponūt eni oēs planetaſ in vnitiōe ſoli in hꝰ vigorari: h tñ q̄ breue ac tanq̄ȝ pūctale actibᵒ nō multū ꝯgruit meⁿᶜ. Aut ſub eiᵒ qdē radijſ p. 15. vel. 12. ḡduſ ſit añ vl' poſt aut in ꝯiūctione Satur. ꝛ pꝑe qñ ea fuerit lumine di minuta vl' mercurij. De marte tñ q̄ meⁿᵃᵐ denotat cu ratiuā ꝛ maxᶜ mālē: diſcordāt fere aſtrologi. Inq̄t nā q̄ȝ halyhamec fore flomādū qñ lūa fuerit in ſigno ma ſculino marti ꝯiūcta: nec timeāt illū niſi ſit aſcēdēſ in latituⁿᶜ ꝛ in ſue augis circulo: ſitq̄ȝ dñs domᵒ lūe illū laudabili aſpiciēs aſpectu. vñ aliūde a p̄dcā iductus mars eſt ifortunata in oi opeꝛ i his q̄ ptinēt ad ſangui nē: venarū apitionē ꝛ minutionē ſanguis p ventoſas aut in medicādis egrotj. pl'es tñ martꝭ ꝯiunctionē ac ēt aſpectᵒ ꝯteſtant̄ ipſiᵒ p̄uos. Uñ haly habēragel nō eſt bona minutio luna eūte ad martē. Et Joānes hi/ſpalēſis. Nō ſit luna marti ꝯiūcta. ſignat. n. poſt miu/tionē col'e motū ſic applicatio ad ſaturnū melie. Qui bᵒ magꝭ aſſentio timēs martꝭ vſutias. Infortune nāq̄ȝ auare ſūt ꝛ ifideles. cū. n. qd p̄ſtauerit boni penitēteſ conant̄ iᵒ auferre: fortune vo eꝫ. Albumaſar i apho/riſmis. 3ᵒ q̄ȝ rōne aſpectᵒ: qm̄ cū 4ʳ ſit vt ſextiliſ: q̄rtᵒ: trinᵒ ꝛ oppoſitᵒ faciēda eſt qdē miutio qñ luna fuerit i aſpectu magꝭ trino iouis vl' venerꝭ: ꝯñr qñ i ſextili. aſpectᵒ aūt q̄rtᵒ iſtoꝝ nō nocȝ nȝ oppōniſ ēt lȝ ñ ꝯfe/rāt: ſȝ vitādᵒ ē aſpectᵒ oppōnis pꝑe: ac ōmū 4ᵒ ad ſa/turnū ꝛ Mercuriū maxᶜ: deiceps ad martē. trinᵒ aūt aſpectᵒ ꝛ ſil'r 6ᵒ martꝭ fortaſſe iuuat: eo q̄ h martj ē ar tificiū qꝺ nō ſaturni ieſt ꝛ merc. Eſt āt aſpectᵒ ſextilis ꝯtinēſ 6ᵃᵐ ptē celi: puta duo ſigna q ꝛ i duo ſepat̄: ceu alij pter oppᵐ. Reſpic. n. planetā in ſigno 3ᵒ exñtē añ ipm ꝛ poſt. ſic q exiſtit in pnᵒ arietj illū q fuerit i exor dio gemini ac aq̄rij: q medie aſpectus dī amicitie. 4ᵒ vo eſt 4ᵃᵐ ꝯtinēs celi ptem vt tria ſigna: q 2ʳ eſt vt por ceu qñ añ ſe ꝯſpicit̄ q eſt i cācro ꝛ poſt eū q in capcor no: dictᵒ inimicitie dimidie. Trinᵒ vo aſpectus eſt ꝯti nēs 3ᵃᵐ ptē celi vt 4ᵒʳ ſigna ſic cū ex ariete videat̄ ille q in leone ꝛ ſagittario. ꝛ h pfecte dī dilectiōis. Aſpe/ctᵒ q̄ȝ oppōniſ eſt ſimplex vt de aliq̄ ſigno data q̄cūq̄ȝ in 7ᵐ pfecte ꝯrietatis erit ac inimicitie. Et qꝺ dcm̄ de exñtia planete in ariete ꝛ alijs: ita p ſil'em diſtātiā ſit in ſignoꝝ reliq̄ſ. pdurat q̄ȝ hꝰ in luna viſio p q̄ȝtitatē lumis ipſiᵒ: ſic i cetis q̄. 12. eſt ḡduū añceditq̄ȝ poſt in ea. vñ cū aſpectᵒ oppoſitᵒ ac ēt 4ᵒ ſint p̄ui ſuſpēdēda flōᵃ p. 12. p̄dictos ḡdus añ ac retro. Et q̄ trinᵒ ꝛ ſexti/lis ſūt laudabiles: i his flomāᵐ viſiōibᵒ: p̄dcā ḡduuȝ q̄ȝtitate obſuata. vñ cū in aſpectu trio p̄ luna ſit duaſ ptes triū lumis iā adepta: ſitq̄ȝ beniuolus diſtās ſuffi cient̄ a 4ᵒ: in nullo magis iſto flomādū: ꝯñr āt aſpcū trino 2ᵒ. cū luna receſſerit ab oppōne ſufficiēs lumen hñs: pᵐ tñ aſpectū magis laudo cū lumīe maiorando pcedat: ex. 2ᵒ aūt minorādo. Aſpectᵒ vo 6ᵒ q̄ȝq̄ȝ ſit me diocrit̄ beniuolus: q̄ tñ luna paꝝ obtinet lumis nō ap̄p̄ciandū niſi modicū: fortior tñ pus 2ᵒ. vt de trino. Quarta ſiq̄dē viſio deteſtat̄. ē. n. ꝯrietatꝭ mediocris. q̄ tñ luna plus in ea recipit lumis q̄ȝ in ſextilis aſpe/ctu: ſecuriᵒ ꝯcedit̄ flomia q̄ȝ p̄. Uiſio vo oppōniſ q̄ ꝯ rietatꝭ itegre vitāduſ oino. cogit. n. ſua malitia flomā tē errare aut flomādū vel ſuiētes peccare ac iconue/nient̄ admiſtrata foriſeca. pp qꝺ añ ipſiᵒ terminū. 12. vȝ. ḡduū in aña pnʳ itēdēdū p. 12. q̄ ꝯñr poſtea. ¶ Si aūt dicat̄ in p̄dcā q̄ nā nō eūat in viſiōe 6ᵃ vel tria: ve rū ſe fortificat ꝛ māȝ p̄pat. Sȝ i 6ᵒ vt die 7ᵃ ꝛ. 22. ꝛ i op poſito vt. 14. ita vt medicᵒ ꝯſecutor nāe cuiᵒ oppoſitū firmatū. ¶ Dōm ſol'o huiᵒ nō ex pl'ibᵒ dījs maxieq̄ȝ 155. Oñſum. n. eſt qñ ꝛ qūo medicᵒ imitat̄ nām ac hu ius oppoſite. ¶ Propt̄ 2ᵐ huiᵒ ſciēdum q̄ eodē tpe ꝛ mō eūandus ſanguis p vētoſas ac ēt ſanguiſugas ſic p flomiā. p̄dcē decl'ationes pñt ſil'r coaptari: neq̄ȝ di/ſtat niſi ſm magis ꝛ minᵒ. ſanguis. n. ſubtilior eſt qui trahit̄ p vētoſas eo q p flomiā qꝺ ſufficient̄ idicabit̄. 195. Haly tñ hebēragel dīaȝ notat int̄. flomiā ꝛ vēto ſationē: q̄ qñ voluerꝭ ſanguinē p vētoſas exhē: bonū eſt q̄ ſit poſt oppōnē in vltio medio mēſiſ. Et ſi extra xeris de vena: meliᵒ eſt q̄ ſit in p̄ medio: alijs p̄notatꝭ ꝯſtellationibᵒ iſpiciēdis. Hic āt vir fortaſſis mouet̄: q̄ al'r p flomiā eūat̄ ꝛ al'r p vētoſam. nā flomo expel lēdo: ſycia vo attrahēdo. ꝛ q̄ humores añ oppoſitū ſunt ebuliētes augmētati poſtea. 12. ita timēdū ne vē

toſa nimia fiat ad ptē attractōe humoꝝ deductio:ꝛ ꝑ ꝯñs apa:humoꝛūqꝫ fluxus.nō aūt poſt oppoſitū cuꝫ qeſcē ꝛ minoꝛari humoꝛes iā ceperint:ſꝫ id nō euenit in flo°:ſi debite fiat qcūqꝫ tpe:cuꝫ in ipa fiat expulſio: nō aūt attractio. Eſt aūt attēdēdū ꝙ meli⁹ tps flomādi eſt a mane vſqꝫ ad horā 3ᵃ.ꝓpeqꝫ cū pp ſanguineꝫ flomet̄ augmētatū vt tradūt medicoꝝ ꝗ aſtrologiſātes. Dies nāqꝫ diuidunt̄ nāles in.24.horas eqnoctiales:qb⁹in 4ᵒʳ ptes ſegregatꝫ:earū vnicuiqꝫ ſex ꝯtigūt hoꝛe ita vt a trib⁹noctꝫ hoꝛis iſtātib⁹vſqꝫ ad tres diei dñet̄ ſanguis:poſt vō vſqꝫ ad noueꝫ diei hoꝛas dñat̄ colera:inde vō ſex hoꝛis melā:ꝛ deiceps vſqꝫ ad ſex hoꝛis noctis flā. Et qꝛ vnuſqſqꝫ humoꝝ meliꝰ eūat̄ qñ eſt in motu ꝛ euētationē ſuſcipit:ſanguiſqꝫ in ꝓdictis eūet̄ hoꝛis ꝛ maxie in trib⁹diei. Sunt.n.in ipſis magis pꝛeparata electioni hoꝛe flomie neceſſaria:digeſtioqꝫ celebrata ꝛ ſupflua expulſa: tunc quidem vt flomia ꝛ ventoſatio ſimilr̄ facienda:ſicut vomitus in meridie celebrādus.vñ qrta ꝑ. Hora vomēdi melioꝛ eſt in eſtate ac meridie: tūc nāqꝫ colera ſurſum ꝗ vomitu educit̄:ſol enim eleuatus ſurſum leuitat ipſam. ſicut nocte media fla expediti⁹ educere. ❡ Propter quideꝫ hoꝛū oppoſita:ponūt etiā aſtrologi dñm aſcēdētis in medio celi ꝛ lunā ſibi aliqlr̄ copulari qñ vomitū irritare:qñ Ꝟo ſeceſſuꝫ i fre āglo:lunāqꝫ illi aliꝗ ꝯiūctōis aut aſpect⁹iūgūt mō in centiloqo appens.

collr. capi. xj. ante medium ꝛ iuxta finem

Propter quartū vō ad ꝑᵐiaꝫ qd dōm apparuit qñ calꝫm ꝛ humidū qrte ꝑme totū eſt frīm ꝛ humidū reᵘtempera mēti:cui calꝫm ꝛ ſiccuꝫ appꝛopinqt magis. ❡ Ad 2ᵐ dōm ꝙ lꝫ ſuo mō cōpetat flomia in qdra ꝑᵃ:non tñ ſic vt in 2ᵃvl̄ 3ᵃ:qm̄ qō fit nōdū ē ſaltē i ꝑmanētib⁹vtcūqꝫ qlia ſunt iſta.in ſucceſſiuis vō ſec⁹exiſtit:qñ eni mot⁹ fit eſt aut tps:fact⁹aūt ceſſat. vñ lꝫ vtus foꝛtificet̄ aut hu.augmētent̄ ꝛ moueant̄:nō tñ h̄ pfecte ſunt adepti in ꝑᵃqdra. ❡ Ad aliud eodeꝫ mō fere dōm vt ad ꝑᵐ: qꝛ magꝭ peccāt hu.q̄to in qdra 2ᵃqꝫ in ꝑᵃ cōparatiōe ad nām humanā vel ad ſidus tpatū aliqd fcā. ❡ Ad aliud dōm ꝙ ꝑ qdras in qb⁹hūiditates mouent̄: nō intelligoꝭqdras in qb⁹luna ptrāſit ſuū oꝛbē ecētricū: lꝫ cōmētatoꝛ haly foꝛtaſſis pu̾ſe ita exponat: veꝝ q̄dras diei nālis audio:qrū vna eſt ab oꝛiēte ad meᵐ celi vt ptactū. Qñ igit̄ luna trāſiuerit ab oꝛiçonte ad celi meᵐhumiditates accedūt coꝛpoꝝ ꝛ augmentant̄ in maris acceſſu oceani maxie.a medio vō celi qñ iterū in occaſum tēdit minoꝛant̄ iterioꝛa petētes ꝛ ipoꝝ occulta:ꝛ ita fit in 3ᵃvt in ꝑᵃ: in qrta vō ſic i ſcōa. Ad quā ſiqdē humiditatū augmētationē vtus ꝯfoꝛtatur adeo vt fere oēs niſi vi aut egritudie moꝛiāt̄ foꝛtaſſis ſeuiſſima vel luna iterdū domū.12.obtinēte: i caſu lune a meᵒceli vel terre. In reliqs aūt duab⁹qdris foꝛtificant̄ qſi vitales. Multotiēs.n.ꝯtigit ꝙ qs vī moꝛi cū luna moueat̄ a meᵒ terre ad hemiſpiū aut a meᵒ celi ad occidēs:ꝛ tūc deinceps adeo vigoꝛat̄:vt ab iꝑitis ſpes reputet̄ ſalutꝫ:qñ vō demuꝫ luna rapit̄ a meᵒceli in occidēs aut ab angulo terre in oꝛiēs:moꝛs aduenit feſtine:qō ēt noſcūt idiote ripas marie marꝭ inhitātes oceani:in ꝗ manifeſtioꝛ eſt cōflux⁹.videtes eni ꝗ ſic in extremū ꝺuenire,pnūciāt moꝛituꝝ qñ maris aderit receſſus.qō ꝛ manifeſtius pcepi in his ꝗꝫ yleg fuerit luna ſic viſuꝫ ſignātiſſime in aꝫonis Marchiōis Eſtēſis obitu ita vt ꝑ duos ita ſe hñs dies aſtātes mirarent̄ magne:pp qō cū ꝓtēdat cōmē.ꝑ 4ᵃᵐecētrici:lune qdrā ſeu mēſis illi⁹ nō aūt celi ꝭm motum diurnū reuoluti:obiectio nō pꝛocedet iducta. ❡ Ad aliud dōm ſic ad ꝑᵐſuo mō. ❡ Ad aliud dōm ꝙ non tāta iteruenit agitatio:vt ad putrefactionē moueant̄

A

humida:ꝛ ꝓpe qꝛ oppōnis viſio vt oñſum dꝫ euitari: ac ei⁹ꝓpinqtas:ꝛ i trino aſpectu flomia fieri. ❡ Ad aliud ꝯñr appuit qd dōm. ❡ Ad aliud dōm ꝙ cōpetit in terra qdra:nō aūt oñſuꝫ ceu i 2ᵃ. Si aūt qō Ari. aut halyhanec ſcribit dꝫ illi⁹fuiſſe opi.ſeu foꝛtaſſe poſt opionē voluerit flomiā fieri:qꝛ hu.ñ ſic ebuliūt vt in 2ᵃtimēs illoꝝ iſluxū. Uel imaginās i 3ᵃ qdra ſanguinē laudabilē iā icipe iterioꝛa petē:aqſioꝛē aūt adhuc poſſidē extrema. In 2ᵃvō foꝛtaſſis euenit ſec⁹:qa tñ vtus eſt foꝛtioꝛ in acceſſu ad pleniluniū qꝫ in receſſu:ꝛ hūoꝛes magis petētes educi. qdrā 2ᵐcū plimis alioꝝ pꝛetuli tertie. ❡ Ad aliud qd dicēdum viſum. ❡ Ad aliō dōm ꝙ nō ſunt ſic aucti ꝛ diſpoſiti flomari ceu in 2ᵃ:ſꝫ 4ᵒʳrelatione alioꝝ. ❡ Ad aliud dōm lꝫ hu.petāt iterioꝛa ſintqꝫ i diminutiōe id eē reᵘ2ᵉqdre: nō aūt aliaꝝ. ❡ Ad aliud dꝫ ꝙ hūiditates moueri: h̄ pōt 2ʳintelligi euenire:aut vigoꝛe lune vel ei⁹ipōa. ꝑ qdē qꝛ cū ea hēat ſup humida in mouēdo vtutē:qñ fuerit vigoꝛoſa vt lumie i plena:tūc vtiqꝫ poterit eas augmētatas mouē ꝛ diſpḡe hic inde:ceu cū dux exercitus potēs fit in oꝛdinādo ꝛ cohibēdo ei⁹ſubditos ſuo motu:2ᵒqm̄ qñ luna ſub radijs icipit eē:qꝛ lumie ꝓuat̄.nō.n.ide hꝫ niſi a ſole:vt cetera celoꝛum coꝛpa. Exurgat̄ ēt ei⁹humiduꝫ nāle ſolis caloꝛe ꝛ ſiccitate. Quare adeo ibecillata hūiditates regē non pōt:imo ſpōte diſcurrūt ꝑ loca in qbus erāt ſita. Primo itaqꝫ mō cū luna hu.motu regat oꝛdinato illis dñando qñ iā in oia foꝛtꝫ reddit̄ expedit flomia. Scōo vō qñ nō fuerit ibecillis reddita. ❡ Ad aliud ꝑ h̄ qd dꝫ appa ret:qꝛ mot⁹meſtruoꝝ fact⁹in fine mēſis lunaris:non fit vigoꝛe nāe:ſꝫ poti⁹qꝛ ipotēs reddita coꝛpe ifridato ꝛ hūiditatib⁹aliquātis a ꝯ̄rijs reddītꝫ labunt̄ ſpōte. Quare cū id nō fiat nā exñte foꝛti aut ꝓpe itēdēte: medicus nō hꝫ eā imitari vel ſi eaꝫ imitet̄ in ſanguis huius ꝓuocatiōe nō tñ in educē ipſi⁹ꝑ alias ſemitas. Menſtruū ēt nō ſolū defluit in fine mēſis: ſꝫ etiā i ei⁹ medio nō deterius.vt ſcōo inuit̄ de gene.ani. Qñ.n. luna mutat̄ apte in ei⁹lumine:in aīalib⁹cōſilr̄ humida imutant̄. ❡ Sꝫ circa ꝓdicta ꝯtingit dubitare:vtꝝ flux⁹mēſtruoꝝ ſit nālis in fine mēſis:cū dcm̄ ſit.6ᵒde accñti.oēs fluxū ſan.foꝛe inālē:ꝑter illū ꝗ mēſtruoꝝ. ❡ Dōm ꝙ flux⁹in fine mēſis hꝫ nō eſt inālis rōne illi⁹ſanguis ꝗ expellit̄ ſupflui:veꝝ ex pte mioꝛis vigoris nāe.tūcqꝫ in plenilunio pōt inālis vtcūqꝫ dici. De nālitate vō flux⁹ ſanguis ꝛ inālitate.dīa oñſuꝫ.187.

collígitur.c.4 circa ꝑncipiū.

ca.ꝑᵒvſus fin.

❡ Differentia. Clxix.

Qptiſana ordeacea febꝛi ñ cōferat oñdit̄ qꝛ hꝫ ꝯferētia vel erit ex pte agētis ꝛ patientis aut talis febꝛis. Nō quidē ꝑmo.quia agētia ꝛ patiētia debēt in mā cōicare: ſi vnū debet ipꝛimē in reliquū:ipſuꝫ alterādo ꝛ ad ſe deducēdo. Ptiſana vō cū ſit ſuba ꝛ ſe.accñs. Eſt nāqꝫ pꝛaua cōplo calꝫa ꝛ ſic.nō coincidunt in mā. Neqꝫ 2ᵒ qꝛ cū febꝛes ſint tres:vt ephimera: putrida ꝛ ethica. Ephimere qdē nō ꝯfert: qꝛ in ſpū. ipſe nāqꝫ cū coꝛde calidioꝛ eſt oī re coꝛpoꝛis.ꝑmo ꝑma. Supaccenſus ꝗ dē iflāmatioꝛ efficit̄:neqꝫ ethice:cū ipſiuꝫ calitas ſit imēſioꝛ calitate tertiane:neqꝫ ēt putridevt tertiane:qꝛ colꝫa ipſi⁹mā ceteris coꝛpis calioꝛ:de diſtēperātia in eqli. Sāguis vō mā ſynochi calioꝛ p⁹colꝫa. Putrefactis aūt his ꝛ ſupinflāmatꝫ reddunt̄ calioꝛes ad 3ᵐvl̄ magis 4ᵐſupueniētes ḡdus. Ptiſane aūt fridītas ꝛ humiditas circa ꝑnᵐſcōi ḡdus locant̄:qō aūt tale nō puenit ad oppoᵐḡdualitatꝫ eqlis:vt docet̄ in techni. Nam ſic vltie repletioni vltia debet̄ eūoꝛita ꝛ oimode alterationi cōpetit ꝑ oppoᵐ alratio oimoda.neqꝫ

doc.3.cap. 2ᵒ. circa ꝑncipiū.

doc.2ᵃcap. 2ᵒ. in medio.

lib.3.c.cō.96. ꝛ 97.

febribꝰ q̃rũ mã eſt frida cũ eas potiꝰ ifridãdo augmẽ
taret. Et fulcit. q̃ frĩdũ ⁊ hu. ꝓhibet digõnẽ niſi i ma
3°. techni. co. terijs colericis. Haly. Eti. Ptiſana eſt cibꝰ ſup oẽ de
9. in fine. grano cibariũ. ꝓmo. de re. a. Ea vero dabit aut rõne
T. cõ. 18. fe. aut virtutis: non ꝑus q̃ morbo vt morbus niſi vi
ca. 14. iuxta fi. ꝯſumptionis fortaſſis non expedit cibus. ii. de inge.
neq̃ ṽtutis cũ ipſa pluries ſit forti cibũ nõ expetens.
Et cõfirmat q̃ cibꝰ eſt inimicꝰ virtuti ex parte: ⁊ ami
trac. 2°. cap. 7. cus morbi. apparens ꝑma q̃rti. ¶ Rurſus ordeũ eſt
poſt principiũ. fridũ ⁊ ſiccũ ventoſum vt tradũt. vnde ſcdo cañ. Dis
ca. 534. aqua ordei eſt iflatiua. horũ autẽ tale febribꝰ nõ con/
fert cũ ei affinitet: virtuteq̃ diſtrahat ⁊ vaſorum con
tentiua. Palin: ſi conferat fe. oibus adminiſtraret in/
differẽt ⁊ tẽpore oi: ſed in valde peracutis ꝓhibetur
dĩa. 133. Paroxiſmis ac ſtantibꝰ fe. ꝓceptũ. n. ſilẽtiũ
apho. p° apho tũc a veteri. Itidẽ: qd viſcoſum febribus nõ ꝯfert mã
riſmo. 19. ⁊ 2° libꝰ ꝓprie: cũ opilãdo iducat fe. huius eſt ptiſana. vñ
aphoriſ 29. Hypo. Quippe q̃ viſcoſa. Itaq̃ febribus non ꝯfert.
p° re. ac. t. c. 18

In oppoſitũ medicorũ eſt cetus ⁊ phorũ oĩs. Sup. n. oẽ de grano ci/
bariũ in acutis paſſionibꝰ excellẽtiſſimum habetur.
¶ Adhuc qd hꝫ oẽs bonitates: vtilitates ſanis exhi
bẽs ac egris febribꝰ ꝯfert: talis võ apud veterẽ ⁊ ali
vbi ſupra im/ mediate. mẽtorũ ꝑ eſt ptiſana. Iuuat itaq̃ in febribus ptiſana.

ca. 6. in medio Propter ꝑmum qdẽ ſciendum q̃ pti/ ſana eſt cibus medici
nalis ſeu meͣcibalis ex ordeo ⁊ aq̃ ꝯſtructa. ad pfe/
ctionẽ decocta. nã eius ⁊ ꝑcipue qdẽ colata plus in/
ca. 31. in meᵒ. greditur in opꝰ medicinarũ q̃ ciborũ. collꝫ qnto. fit. n.
cõiter ex aq̃ ⁊ ordeo lꝫ aliqñ addat amigdalinũ lac
in nõ colata. ſuccarũq̃ demũ. ſilr i colata acetũ admi
ſcet ⁊ ſemẽ papaueris albi: pp ampliꝰ refrigerare ca/
lidiores nãs aut ſomnum fortaſſis iducẽ. 4° võ pꝰ ſm
trac. 4. ca. 15. in meᵒ. ⁊ tra. 2°. c. 9. vſus fi. Gal. ꝓijcit in ipſaꝫ ṽtus piperl ⁊ multotiẽs radix fe
niculi ⁊ apij. Que aũt colata maiori eget coctione q̃
feculẽta. Ipſa nãq̃ ꝯſtruit multiplr ex pte ordei. naꝫ
ſepe p: ipſiꝰ farinã diligent ꝑpatã ⁊ aquã. Ordeacea
võ ex ordeo multi modis ꝯponit. q̃rũ ꝑᵐ. Alimẽtorũ.
ca. 6. poſt pᵐ ꝑ. Qñ coci terẽtes ipſaꝫ crudã in mortario nõ diſſol/
uũt coqntes illã ſup ignẽ ⁊ iponẽtes amidum: vt vi/
deat p decoctionẽ ſufficient ſuccoſa eẽ q̃ q. dẽ eſt inſla
tiſſima ⁊ idigeſtibiliſſima. nõ parũ. Adhuc dteriꝰ qñ
mittit in ipaꝫ ita ꝯſtructã vinum dulce aut ꝑ ꝑata aq̃.
poſtea terat i mortario ⁊ mãibꝰ ꝯfricet p pãnũ lineũ
aſperũ. Finis ãt tritõis huiꝰ ſit donec cortex abijciat.
Qñ eni hordeũ piſtat non abijcit tunica ſubtilis cir/
cũiacẽs ipſi: ⁊ iõ ꝑhumectat ⁊ terit in mortario: d. ein
de ſufficient decoquit. Elirat qdẽ interdũ ordeũ ꝑus
in aq̃: deide aſſat: ⁊ inde fcã farina cũ ſuccaro ꝯficit:
i dietis ptibꝰ ptiᵃ pᵃ rubriᵃ. de ordeo cir ca medium. qd qdẽ nõ parũ valet i refrigeratõe vẽtris ⁊ epatis ac
ſitis ſꝫ Iſaac extictiõe. Colata q̃q̃ iuxta ptiũ ꝓportio
ca. 15. in meᵒ. nẽ eã ingredientiũ ordinat modis. qnto. n. theorice
ꝯficit ita: accipiat hordeũ nouũ: albũ: ſpiſſiũ: teneꝛ:
plenũ: qd dũ coquit intumeſcit ⁊ inflat. iflat plr: ex/
coriet diligent: ⁊ terat moderate de q̃ ſumat vna mẽ
ſura ⁊ ponat i vas ſtãnatũ vl lebetẽ: ſup quẽ fundat
aq̃. 15. mẽſure: coquaturq̃ igne tẽpato donec due re/
maneãt mẽſure de aq̃ ſolũ audio: in cuiꝰ decoctõe fiat
diligẽs cõmotio ⁊ pcuſſio cuꝫ cocleari magno donec
vbi ſup imeᵗᵉ pfectiꝰ miſceat ⁊ colet: ſm q̃q̃ Iſaac ꝯfrigat hordeũ:
vt cortex auferri poſſit ⁊ mẽſura ſumat hordei vna. ⁊
10. aq̃. vꝫ. deinde colet ⁊ potui det: q̃ qdẽ qd ſanitatẽ
trac. 2°. cap. 9. valꝫ cuſtodiã ⁊ corporis humectationẽ. 4° q̃ꝫ pᵃ. Dr dr
circa principiũ. aq̃ hordei melior eſt vt ſumat aq̃ ſacraiati. 20. ⁊ hor/
dei ſacraiati vnũ: ⁊ ẽ cc. 37. 3. ⁊ iã ſit reductione reda
cta ꝓpe ad 5ᵃᵐ. ſi ſumat d ea rubeũ: ſubtile: cuiꝰ nutri/
ca. 31. p° meᵐ. mẽᵐ minꝰ extat ⁊ humectatio maior. 5° ſiqdẽ collꝫ. aq̃

ordei talit dꝫ fieri: hordei gña ifundant i aq̃ integra ñ
ꝯtuſa: ⁊ i vna pte hordei debẽt poni. 20. ptes aq̃: ⁊ di/
mittat in ea 4ᵒʳ horis: ⁊ poſtea in ipa coqnt q̃uſq̃ ru
bedinẽ adipiſcant. q. vini. ꝑ võ alimẽtorũ idetermina ca. 6. añ meᵐ.
tiꝰ his ꝯſtruit modis. ptiſana hũectat qñ vt dꝫ fuerit
ꝑpata: h ẽ qñ ad plꝫ ebulierit ſꝫ decoctionẽ. deiñ pꝰ h
p ſuauẽ ignẽ vſq̃ ad multũ ſucco fcõ. miſcet aũt ei ſꝫ
illud tps acetũ qñ bulierit pfecte. Cui qñ elixa fuerit
diligẽter inijcẽ dꝫ ſales ſubtiles nõ multũ añ eſuꝫ. Cõ
ſtructiõis ãt q. A. ſanior ẽ forte ceteris modus. ꝯſtruit
⁊ ex ordeo potꝰ ſanich dictꝰ arabice: grece alfita: ſꝫ la
tine polẽta. Qui almãſor l. 9°. fit qñ ordeũ fractũ i aq̃ ca. 21. in meᵒ.
ipm coopiẽte bulit donec aq̃ iſpiſſet: deiñ colet ⁊ bi/
bat: vel curioſi fit ex ordeo maturitati vicio: qd ſup
ignẽ in vaſe leuit torrefiat: deiñ ꝯfricet aſpiori ꝯfrica
tiõe vt cortex abijciat: ⁊ deniq̃ gſſiꝰ frangat ſic far: q̃
poſtea vtut coqndo aut i aq̃ pp ſiti iſuſuꝫ bibẽdo. Et
noſce q̃ circa ptiſane ꝑpationẽ ⁊ marie colate 2ᵉ pari
fiẽſis peccãt: tũ q̃ cõit eã ꝯſtruũt ex auena q̃ alimen/
torũ ꝑ cibꝰ eſt ſubiugaliũ ⁊ nõ hoĩuꝫ niſi fortaſſis tpe cap. 10.
famis vehemẽt ꝑticipãs caſitati ſufficiẽt: ꝯſilr tyfe. i.
ſiligini. Que ẽt auena ſiue deuſer ponit caſ'a i ꝑ ⁊ ſic/
ca 2°. 6° võ ſimpliciũ. Virtꝰ auene ẽ diſſoluẽs ſic eiꝰ ſa/ cap. 9.
por manifeſtat. nã i ipo eſt acumẽ paucũ qd oñdit ex
eo q̃ curat aꝑata q̃ icipiũt idurari. qd ãt tale fe. nõ cõ
gruit niſi fortaſſis cuiꝰ mãe fride. tũ q̃ ipaꝫ q̃ꝫ mime
decoquunt: ita vt retineat ſaporẽ aq̃: ſic ⁊ cõit peccat
circa illã vbiq̃ ſilr q̃ ordei. q̃re cũ febriẽtes eiꝰ dele/
ctẽt pp friditatẽ potꝰ: mltũ bibẽtes ꝑuã ide diſpõnẽ
ſtõi acqrũt ⁊ viſcerũ. vñ debilitãt ⁊ diſcolorãt valde.
ſuffocãturq̃ aꝑata iteriorũ hñtes. Ordeũ q̃ꝫ cõit fm
ponit ⁊ ſiccũ i ꝑ gdu. Pꝛio võ alimẽtorũ: ordeũ nulla ca. 6° cir. pnᵐ.
tenꝰ calefac corpꝰ ſꝫ nullũ ꝑpatiõis modũ. humectat
aũt ⁊ deſiccat diuerſimode ꝑpatũ. nam farina qdẽ or
deacea ex torefcõ ordeo fcã vi euident exiccãs. Pti/
ſana võ hũectat qñ vt dꝫ fuerit vt dcm ꝑpata. Quare
vi iux Ga. q̃ ordeũ minꝰ ſit eleuatũ in q̃litatibꝰ paſſi/
uis q̃ actiuis cuiꝰ qdẽ ꝯiũ. 5° appet theo. cũ fm po/ ca. 15. añ meᵐ
nat in ꝑ gduũ ⁊ ſiccũ i 2°. Quid ãt ſit fe. dĩa viſuꝫ. 87
¶ Sꝫ circa pdcã triplr dubitare ꝯtigit. ꝑ qdẽ q̃ cõ/
ceſſuꝫ in ptiſana qñꝫ acetũ adiũgi. Cuiꝰ oppoᵐ vi ſen
tiri. 4° pᵃ. cũ illic de q̃ minꝰ vi ꝓhibeat ſirupꝰ acetoſus trac. 2°. cap. 9.
aq̃ ordei ſil aggregari: corrũpit. n. ipaꝫ plm. ¶ Dꝛ dꝫ poſt medium
q̃ Gal. ⁊ Iſaac qñ iubẽt iterdũ apponi acetuꝫ in aq̃
ordei: illud eẽ in modica q̃ntitate. Et fortaſſis talr au
diẽdũ 3ᵐ pꝰ hñs. incipe ipm nutrire nutrimẽto ſubtili: trac. 3°. ca. 3°.
ita vt ſis ꝯtẽt oximelle. deide poſt h die vno aut duo ante mediũ
bꝰ pmuta ipꝫ ad aquã ordei ſubtilẽ cũ oximelle. Per
miſcet ẽt ptiſane acetũ i decoctiõe q̃ꝫuis iux finẽ. Se/
cus aũt extat i ſirupo acetoſo. Prohibꝫ võ. A. copu/
lã aq̃ ordei ⁊ ſirupi acetoſi: ne opõnes ꝯfundant vna.
q̃ ſirupꝰ acetoſus diuidit ⁊ ſeq̃ſtrat ꝑpans ſupfluita/
tes ad excreatões. Ordei võ aq̃ abluit qd iciſuꝫ ⁊ ab
ſtergit deducẽs illas ꝑ ſudorẽ ⁊ vrie ꝓuocationẽ: ⁊ iõ
ifert. Et tu ꝯñr poſt duas horas da ordei aq̃ ſubtilẽ.
¶ 2° heſitat q̃ yſaac ⁊ haliabbas ꝑcipiũt ordeũ ꝯte/ i dietis ptibꝰ ptiᵃ pᵃ rubrica de ordeo cir
ri poſt diligẽtẽ ẽt excoriationẽ. Quibꝰ Auer. aduer/
ſat ẽt inqens: q frãgũt vel terũt ordeũ ꝑus peccãt: qa 5° theo. ca. 15. in medio.
nõ eſt ab eo ꝑuata iflatio niſi pp iſuſionem ſꝫ gña nõ 5°. collꝫ. cap. 31. in fine.
trahũt aquã nec recipiũt iſuſionẽ niſi pp ṽtutẽ attra/
ctiuã q̃ i gñis eſt: ſꝫ hec ipis nõ ineſt: niſi qñ fuerint i/
tegra. Qd oñdũt gña qñ iciſa vel ꝯfracta ſeminant.
Nõ. n. naſcũt ꝑuata ṽtute attractiua: qd eqdẽ cũ lau/
de ãpliori ꝯoar in Theiſir ꝯfirmat: a q̃ dic ſe id hũiſſe lib. p°. tra. 16.
q̃ fuit ſupmꝰ in ſcia meͤᵉ a Gal. vſq̃ ad tpa nr̃a: qd pu ca. 6. cir. meᵐ
to hec ⁊ talia de ipſo ꝓferre vt ſubtraheret Aui. cuiꝰ
extitit emulus nõ puꝰ. ¶ Dꝛ dꝫ Auer. ꝑmo ſufficiẽ/

ter ē approbādus pcipue in ptiſana colata ⁊ potiſſime qñ dam⁹ ipſaꝫ grā medicie āpli⁹ q̄ȝ cibi. Plus.n. tūc hꝫ abſolutionis abſterſiue minuſqȝ vētoſitatꝫ. Illi āt q̄rūt eā nutrire aut dlectabiliorē trituratioēꝫ ordei ꝯſtruere. ℂ 3ᵒ ēt ſilr dubitaꝰ: q̄ poſitū ē ordeū frm̄ ⁊ ſic. vñ habēgueſdi: hordei pᵒ vtus ifridās ē ⁊ dſiccāꝫ
Capitulo. 3. in p gradu. q̄re Alma. 3. Sñat ſanguinē vicinū colē
pblemate. 36 nigre. pb. vo p. vꝫ id hūidū ſentiri qñ dī ñ ſolū ordeū frumēto hūidius: ſꝫ ⁊ fridiᵒ. Frumētū vo calꝫ ē in p.
Simplicius. 8. tpatū ē hūiditate ⁊ ſicci. apd Ga. cū alijs. qd āt tpato
v. 72. hūidius hūidū ē: ordeū igiꝰ hūidū. ℂ Dōꝫ ꝙ ordeū nālr ſiccū ē: qd oñdit ipſiᵒ paruū nutrimētū. hūiditate vo q̄dā exnea idigeſta vētoſa q̄ dcoctiōe tolliꝰ ſuffi ciēti: hūidū ē ⁊ vētoſū pp dbilē ipſiᵒ digonē a calo cō tingentē abbreuiato. a fabis āt vētoſitas remoueri ñ pt cū eis q̄ſi ſubalr ſit iſerta: adeo ꝙ ſi coci diuitū decoquāt eas tribus diebus ⁊ noctibus ſuper tabulas cōterentes ipſaꝫ non valent excludere. acutorū regi
Tex. cō. 18. in ine. minis ⁊ alimentorum primis.
ſolū capi. 15.

Propter ſcdm

qdē dōꝫ ꝙ aliq dixerunt aliqbᵒ ptiſanaꝫ febribus oīno non conferre: eo ꝙ digonem in quibuſdam impediat eoꝝ ſui fritate. Accidētia ⁊ quedā inducit frigida. ℂ Sꝫ qd d hoc tertio ⁊ q̄rto apparebit dōꝝ.

Propter tertiū

vo ſciēdū ꝙ ptiſana ſimplr confert febribus vt
cō. 18. ⁊ 19 declaraꝰ re. a. prio: ⁊ vlr acutis: ⁊ precipue colata: qd monſtraꝰ: q̄ in exhibitiōe ipſiᵒ ſumiꝰ indicatio: ceu i alijs a rebᵒ ꝯ nāꝫ ⁊ nō nālibᵒ. A pmis qdē triplex cū triplr extet: cā: morbᵒ ⁊ accidēs. Ex pte qdem morbi puta febris: ſp. n. expetiꝰ ipa rōne alteratōis quā iducit ⁊ ꝓpe ſubtilior colata. Qd firmaꝰ qm̄ curatio ois pficiꝰ ꝯrio. ptiſana vo ꝯriaꝰ febri cū eā pdicēt fridā ⁊ hūidā in pmᵒ gradus ſcdi. qd appet diligēter ꝯſiderata nā ordei ⁊ aq̄ cū earūdeꝫ artificio. Diuerſificaꝰ tñ eiᵒ cōplo ſm appoſitionē quorūdā in ipſa. Febris aūt extat mala cōplo ca. ⁊ ſic. Eti. fri. ⁊ hu. cōpetūt febri calide ⁊ ſic. eſt. n. de nā ignis: vt diſtēpatū reducaꝰ ad tpamētū diſtēpato. Sꝫ ordeū elixatū eſt frm̄ cibariū
Cap. 6. in pn. alimtoꝝ p. Id āt ē ptiſana vt ex eiᵒ ꝯſtructiōe appꝫ pp qd febri ꝯfert ea. Adminiculaꝰ ēt eidē rōne accidētiū. qd. n. ſitiꝫ mitigat: aſperitatē oris ⁊ vlr ſpūaliū tollit: anhelitū facilitat: vapores: dolores capitis cāti uos: deorſū reprimit ad vrinas ⁊ ſudores dducēs: ⁊ q̄ taliū opans: accidētibᵒ febriū ꝯfert. cū talibᵒ āt ptiſanā dſcribūt ꝓpetatibᵒ exiſtē his itaqȝ ꝯfert. Ex pte qdē cāe: qm̄ aut ē calida p eēntiā: vt colera ⁊ ſan. ⁊ tē manifeſtū eſt ipaꝫ ꝯferre alteratiōe illiᵒ iteruenīete ꝯria. diuiſiua materieꝝ ⁊ ablutiōe abſterſiua: vel calida p accñs puta putrefactione: ⁊ ſic lꝫ ſimplex nō cōferat notabilr forte alteratiōe cāe āñcedēti: nōdū putredine icaleſcēti. Proficit tñ rōne ꝯrietatꝫ cāe ꝯiūcte: cū caliditatē fuerit adepta: ⁊ q̄ eādē abluit ⁊ abſtergit queādmodū fortaſſis ⁊ āñcedētē. Ex pte qd nāliū vt tpis regiōis ⁊ taliū dōm eā vt ita ꝯferrei calis nō ſic āt i fris: cū tps ſp alꝰatiōnē idicet diſtēpatū p ꝯriū. Rōne qdē reꝝ nāliū vt vtutis ⁊ aliaꝝ ſibi āñexaꝝ vt oñſuꝫ dijs nō paucis: dōꝫ ptiſanā ⁊ maxᵉ feculētā ſp ꝯferre ꝓpe qñ dbilis fuerit. qñ. n. fortis extiterit nullū expetiꝰ alimētū: eo ꝙ cū ſuo iuuamēto nocumētuꝫ adducꝰ nāꝫ a morboꝝ regimie diuītēdo. Et id i ſtatibᵒ ⁊ poriſmis pcipiꝰ acutioribᵒ ſbtrahi: ⁊ q̄ vt tactū ſꝫ
Tex. aph. 4. poſt pnc. ⁊ iuxta finem. pte i māꝫ ꝯtiꝰ morbi ſi talꝰ affuerit. aphoꝝ. appēs pᵒ Sic itaqȝ oñſū ſit q̄lr febribᵒ adminiculeꝰ ptiſana.

Propter quartū

vo ad pᵐ dōꝫ ꝙ ptiſana ꝯfert febribᵒ rōne febris: ⁊ ꝙ ptiſana cū eis ꝯuenit in mā ſaltē: in q. Oia ingñabilia ⁊ corruptibilia q̄cūqȝ ſint ea in mā ꝯueniūt ad minᵒ cōi: imo qdē ēt celeſtia corpoꝝ vnā oīuꝫ ponētes māꝫ p indriaꝫ formaꝝ. nꝫ ptiſana ꝓut eiᵒ ſba ꝓpe agit: ſꝫ pp q̄litates i ipa entes accñtia exñtes vt fe. Cōfert ēt ipſa rōne q̄litatis fe. qm̄ lꝫ fe. ſit calior ⁊ ſiccior. pt tñ ipa mlta q̄ntitate ac ita ſepiᵒ admiſtrari: vt gradualitati paulatim opponaꝰ febris. qd. n. in p eſt gradu multū vt multotiēs tactū ad 2ᵐ plabiꝰ. p 2ᵃ.
Frigidiora ēt vrᵒ ꝓtactū pñt ptiſane imergi. Alia ēt ad Doc. 2. ſū. 1. c. 15. ante me.
ſunt frigida qbᵒ cū ea medicaꝰ ⁊ febris. neqȝ oiſariaꝫ cibᵒ expetit exhibitionē p ꝯria: ſꝫ p ſilē magis. ℂ Ad reliquū āt hᵒ argutiōis qd dōꝫ apparuit q̄ i cā frida mō q̄cūqȝ rōne nō ꝯuenit alteratiōis. ℂ Ad aliū dōꝫ ꝙ nō expetit febri ex pte q̄ cibᵒ: ſꝫ magis i. eo ꝙ medicine qñ obtinet alterātis. Silr ꝯceſſū ꝙ qñ vtᵒ ē fortꝫ nō opus illaꝫ exhibere rōne alitiōis ꝓprie. neqȝ oꝫ ſi paꝝ noceat qñꝫ ipaꝫ vbi opus fuerit aduertere oīno maiᵒ ipſiᵒ ꝯſiderādo iuuamētū leſiōe. difficillimoꝝ. n. iuenire aliqd auxiliū qd nihil nocēs ꝓſit mltū. ii. d i
ge. ℂ Ad aliū dōꝫ ꝙ ſiccitas remoueꝰ ab ordeo p aq̄ Ca. xj. in fi.
multe ꝯmixtionē ⁊ vētoſitas p ſufficientē vt oñſū decoctiōeꝫ. Et ſi aq̄ ordei ſit ois iflatiua id ē aut q̄ non ſufficiēter decoqꝰ vel qñ corpi pre diſpoſito nō occurrit ceu vētre nō eſt exhibēda ente ſicco re. a. p. ℂ Ad Tex. cō. 44.
aliū dōꝫ ꝙ aq̄ ordei q̄ntū eſt rōne fe. in alterādo ſp vt oñſuꝫ cōpetit: ſꝫ ex pte aliquoꝝ accñtiū non adminiſtraꝰ: ſic viſū q̄nqȝ vtutē diſtrahit ab eiᵒ actu circa regimē morbi aut aliqd eiᵒ exhibeꝰ loco ſbtiliᵒ. ℂ Ad aliū dōꝫ ꝙ viſcoſitas ē duplex. Una qdē adherēs opilatiua q̄lis nō q̄ ptiſane qñ ſufficienꝰ fuerit ꝯſtructa ⁊ feculēta. Reliq̄ ē ptiū ꝯtinuitas adiuicē q̄ iudicaꝰ vētoſitas inexiſtere ipſi mīme q̄ ptes diſtātes ⁊ incontinue reddanꝰ abinuicē. ⁊ talis eſt q̄ ptiſane viſcoſitas.

ℂ Differentia. clxx.

Q ſyrupus acetoſus aut

qd hꝫ vt oximel nō ꝯferat in oi mā vꝫ: qm̄ aut ꝯfert rōne q̄litatis vl ſbe: puta inciſiōis vl penetratiōis. nō qdē q̄litatꝫ: q̄ nocet colē ſiccitate pp acetū ſtati ⁊ melie pp friditatē: vt aq̄ neqȝ iciſionis cū mā iciſiua ſit calida ⁊ ſicca: māꝫ exagitet ⁊ āpliᵒ cōcitet iuiſcādo. re. a. apparēs 3ᵒ ⁊ ꝓprius qñ Tex. cō. 28.
fuerit acidior: nꝫ ēt ſanguis cū ipſiᵒ nō expecteꝰ digō. Eti. ſi ꝯferret p ſcda. vl q̄ q̄litate opans ſꝫ nō ita: cuꝫ aliqs mās pter als ifridet ⁊ iſpiſſet ⁊ igroſſꝫ ſui q̄litate frida: vl mā: neqȝ talr: cū hic ſit cibᵒ: neqȝ ēt 3ᵒ ꝓpe Doc. 2. ſū. pᵃ. ca. 15. in prin.
tatꝫ. vꝫ. rōe: cū ea magꝫ a nā ꝯſurgat dōia. 129. ℂ Rurſus nō ꝯfert colē: q̄ ſubtilis indiget vt digeraꝰ igroſſatiōe. vñ farmacoꝝ prio. Qd ē ſbtile vltie ſbtilitatis Diſt. 3. ca. 4. i medio.
euadit ab aceto ⁊ nō valꝫ coartare ipꝫ neqȝ refrenare illd: q̄lis humoꝝ colera. Sirupᵒ āt is ſubtilitateꝫ hꝫ pſtare: neqȝ ſtati aut melie q̄ eas icidēs ſubtilians ⁊ agitās: opilationis erit amplior cā: qd aūt tale leſiuū diquaqȝ. ℂ Amp. ꝯrioꝝ ꝯrie ſunt curationes cū medicine ſint inate fieri per ꝯriū: ſꝫ māe pretacte ſūt ꝯrie qd q̄litates oñdunt ⁊ ſube cū ipſaꝝ ſitibus. Itaqȝ ſirupus acetoſus nō oi: veꝝ nulli cōpetet materie.

In oppoſitū

meſue nāqȝ de cōpoſitis magnificata ē iter vificatores vtus ſirupi acetoſi i excellētia eiᵒ. ſ. i cōitate poſſe ipſiᵒ Diſt. 6. pte. 2. cir. prin.
i mās. vꝫ. cals ⁊ fridas: ſubtiles: groſſas ⁊ viſcoſas ſiue adherētes. vñ Ga. poᵒ eiᵒ cōis ē ad oēs mās. Et collꝫ. 7ᵒ. Sqngibi ⁊ aq̄ ordei laudata ſꝰ i curꝫ febriū Cap. 9. añ me.
qd apparet 4ᵒ. pᵃ. in q fere i oi febre pcipiꝰ ſirupᵒ adminiſtrari acetoſus. Palin. Id qd ſiti qñꝫ ſedat: incidit
⁊ ſoluit apati mīme nocēs ꝯfert in oi mā. is āt hꝫ ibi Tra. 2. cap. 7. in medio.
dē. Itidē qd vias ⁊ meatᵒ apit faciēs i expulᵐᵉˢ māeꝝ

educens etiā medicinas alias ad ipſas conuenit eiſ/
dē talis vero ſirupus eſt acetoſus ſui inciſione ⁊ pe/
netratione ſubtili. vniuerſa.n.mā aliquo idiget hoꝝ.
Confert itaqꝫ ſirupus acetoſus materie omni.

Propter primū qdē ſciendū ꝙ ſirupus deriuatus eſt a rob qḋ
Trac.6.i pn. ē ſuccꝰ iſpiſſatꝰ. vñ.5ᵒ.can. Diia eſt iter ſirupos ⁊ ro/
bub. q2 robub ſunt ſucci ɔſpiſſati per ſeipſos: ⁊ ſiru/
pi ſunt decoctōes ⁊ ſucci iſpiſſati cū dulcedine. nā ali
qñ fiunt cū melle: plimū vero cū ʒuccaro. Rob autē
cōiter ſumit̄ ꝓ muſto vuaꝝ dulciū paruaꝝ qḋ deco/
ctiōe iſpiſſat̄. ⁊ iō decoctū dictū triplicatū. q2 coctiōe
minuit̄ tertiū carenū dulce ⁊ ſapa ſaramphea: ſyreon
Lib. de ſubtilitante tieta ca.12.cir. pn. ꝫ. Ga. Eſt aūt ſirupꝰ acetoſus duplex: puta ſimplex q
audit̄ qñ ſirupus abſolute ꝓnūciat̄ acetoſus ⁊ ɔpoſi/
tus. Primꝰ qdē cōſtituit̄ ex aceto: aq̄ ⁊ ʒuccaro ad ſpiſ
Trac. 1. ca.9. In medio. ſitudinē decoctiōe ꝓductis 4ᵒ pᵒ. Ga. vo ad monteū cō
Juxta finem. ſtruit ipꝫ ex aceti albi mellis diſpumati ⁊ rob ana. io.
lib. Eſt ⁊ acetoſus cōpoſitꝰ cū medicinis calidis qñqꝫ
⁊ iterdū frigidis velut vrget neceſſitas. Silr oximel
ſeu ſecaniabin duplex: ſimplex ⁊ cōpoſitū. Acetū aūt
cuius natura frigida eſt in p2io ⁊ ſicca in tertio: ē ba
ſis ipſiꝰ: ceu caro tyri in tyriaca ⁊ aloes in iera pigra
⁊ helleborus in ieris magnis vel colloqntida ad mo
dū quo pticula cōſilis eſt baſis ⁊ vigor totiꝰ cōpoſiti
organi. diia.143. hic āt acetū ꝓpe. Pōt āt nā ipſiꝰ ipſi
ʒuccaro recētiori ⁊ albiori ɔſtrui: ⁊ ad ſcōꝫ gradū ꝑ/
uenire in frigiditate: cōſideratis cōponētiū naturis:
variat̄ tñ ſm ꝙ plus aut minꝰ fuerit acetoſus. qñ.n.
acredinis fuerit vehemētis acetū pparū a caliditate
recedit. Materie āt q̄tuor ſūt ſimplices note: ſanguis
flā: colera ⁊ melia. Dꝫ aūt multꝰ aut paucꝰ exhiberi
ꝫ mltitudinē ⁊ paucitatē cāe diſcraſie ⁊ egritudinis
Diſt.3.ca.1.i prin. ſeu accidētiū. Noſce quoqꝫ ex farmacoꝝ.p.ꝙ circa cō
plexionē aceti diuerſificati ſūt medici. Quidā eni po
ſuerūt ipꝫ cal'ꝫ: eo ꝙ exacuit mordicat ⁊ corrodit: ex/
aſperat ⁊ rarificat ꝑ oppᵐ frigiditatiū. Alij vo frm ꝓ/
nūciauerūt liqfacē nāꝫ: reſoluereqꝫ glutinoſitatē ſan/
guini accidētē: eo ꝙ friditatē aggregat ⁊ exp̄mit diſſo
riā: ceu digitiū cōprimit̄ qddā. Qui ſiqdē exceſſerunt
vtriqꝫ: vt oñdit ipſiꝰ ɔp'o pdcā. Sꝫ dnuo dubitat̄
vt ſi pōit̄ acetū frm nā: qūo ſenſus tūc pcipit̄ calitatis
Ubi ſupra im mediate ⁊ ca. 4. poſt me. ōbilis ide. Rñdet qdē. Ga. id fore aut q2 fortaſſiū ſic cō
poſitū ex vtutibꝰ ɔrijs ceu lac vl' forte q2 obſidet cali
tatē aggregat illā ⁊ vigorat vt ſua penetratiōe acuita
te ⁊ mordicatiōe dolor cāet̄: q̄ mā calida trahit̄ ad lo
cap.xj. pꝰ pn. cū feb. ēt Ho. Dico ḡ ꝙ acetū iuuatuꝫ eiꝰ ſbtilitate ſbe
cal'ꝫ ſlictū ſopitū ex putrefactiōe i ipo cōmixtū corpiū
hūidiū ōducit̄ i actū qñdā calitat̄ velut ōcl'atū i calce
Ubi ſupra im mediate ca 2. poſt pn. diia.140. Cuiꝰ ſiqdē ſigᵐ q2 pmitꝰ ꝫ Ga. i frigidat: poſt
horas vo calefacit q̄ ⁊ fermētat terrā mō cū eo ꝙ ſub
intrās aerē cogit exire cū plura corpa eūdē nequeāt
capi.5.in fine. locū hīe. Cuiꝰ qdē cauſe fatetur ibidem Ga. ignarus.

Propter ſcdm vo ſciēdū ꝙ aliq dixerūt ſirupū acetoſū nō oī māe
ɔferre: q2 acetū nocet melicis. cōfert colericis. vñ ter
Tex. cō. 40. tio re.a. Acredo aceti eos iuuat q colerā hñt amarā:
nō aūt q nigrā. colera.n. euaneſcēdo in nāꝫ flatiū trāſ
ducit̄ qñ agitat̄ ab aceto. Sꝫ nigre col'e bulliūt ⁊ cre
ſcēdo mltiplicāt̄: q2 ipaꝫ colerā nigrā adiuuat ꝓcrea
ri. ⁊ iō nocet āpliꝰ femis q̄ maribꝰ pp mr̄icē mēbruꝫ
entē melicū nāe aceti affinē. Adhuc q2 videbāt aliqs
ſirupos fore magis appropriatos ⁊ accōmodos mri
cū ſingul' vt oximel ſimpˡ vel cōpoſitū māeꝝ fridis.
Dōm ꝙ ſirupꝰ acetoſus ɔuenit vt oñdet̄ in antea.
neqꝫ valꝫ qḋ iducūt cū acetū nō ſimpˡ admīſtret̄ ſꝫ cō
fractū i vnā vtcūqꝫ reductū ex tribꝰ nām: ſupante tū
aceti poteſtate. ipꝫ ēt lꝫ noceat rōne q̄litatis melie cō
fert ſiqdē ſbe ſubtilitate. Neqꝫ ēt dōꝫ ꝙ nō ɔferat i
oī mā lꝫ aliq iueniant̄ ſirupi māe ōterminate ampliꝰ
appropriati: i ipſo eteni maior iuenit̄ cōitas ſup oēm
māꝫ q̄ in reliqs alioꝝ. qdā vo dixerūt ꝙ ſirupuū ace
toſus cōfert in oi mā rōne aceti: nō aūt rōne adiūcto
rū eidē. Sꝫ id ēt nō valꝫ: cū acetū ſit oñſuꝫ melicis no
cere. Adhuc nō opat̄ rōne aceti ſoluꝫ ſꝫ qualitatis cu
iuſdaꝫ ex cōponētibus vt monſtratū acquiſite.

Propter tertiū vo ſciendum ꝙ ſirupus acetoſus iuuat oēꝫ māꝫ
ſic ⁊ ꝓus iductū: qm̄ id qḋ alterat māꝫ: icidit: ſbtiliat:
ductꝰ ēt ⁊ meatuū qbꝰ ipſa pōt ex deduci apit: medici
naſqꝫ alias faciēs ad eādē puenire: oi ɔfert mā. talis
ē aūt ſirupꝰ acetoſus cū māꝫ cal'aꝫ aut putrefientē di
gerat ſui friditate ⁊ humiditate alterādo. digō.n. nō
ſolū reſpic̄ ſbaꝫ. veꝝ ēt q̄litatē: apparēs i tegni. Groſ/ L.1.3. tex. cō.
ſaꝫ vo māꝫ ⁊ viſcoſā ſubtiliat ⁊ incidit. vñ Meſ. ap/ 90.⁊.91. Diſti.6.anti.
probās ꝙ ɔferat melie ingt ſirupū acetoſū facē pene pte.2.cir. pn.
trare medicias i ptes i q̄s forte nō penetrarēt: ⁊ facit
eas acqrere diuiſiuas ſecaturas duri difficilis. Et iō
meatꝰ hꝫ ēt exopilat̄ ac apire. Sāguini nāqꝫ ɔfert eo
ꝙ ipſiꝰ cal'itatē remittit. dīdit ēt ⁊ ſbtiliat ſi groſſus fue
rit aut viſcoſus col'aꝫ iuuat: q2 eā alt̄at ⁊ a ptibꝰ ſepat
Groſſiorē ēt dīdit. flati ɔfert ⁊ melie icidēdo ⁊ ſubti/
liādo: ex q̄ maiꝰ acqrit̄ iuuamētū q̄ nocumētū altera
tiōis rōne. Ultrqꝫ ceteris ſirupiū āpliꝰ oibꝰ cōfert māe
bus. Hec āt pp acetū opat̄ pcipue. vñ pma tertio. ace Trac.1.ca.29. in medio.
tuꝫ eſt oibꝰ maerijs cōe. ipſiꝰ.n. i frigidatio pol'e eſt vt
leui cā frangat̄. Ampliꝰ remanet ꝓfūdatio ipſius cū
medicinis ⁊ eius iciſio: ⁊ hoc in materijs agit admi/
niſtratum frigidis. in maturatione vero calidaꝝ non
eligat̄ ſup ipꝫ. Juuat itaqꝫ ſirupus acetoſuū māꝫ oēꝫ.

Propter quartū vo ad pmū dōm ꝙ iaꝫ viſuꝫ qūo cōferat rōne
q̄litatis: ac ēt rōne iciſiōis. neqꝫ acetū inciſiuū eſt tm̄
rōne q̄litatis: imo ēt rōne ſube nō parū opat̄ ad illud
aut lꝫ inciſiuū vt ſic extet cal'ꝫ: fridū tñ poterit eē alt̄a
de cā ceu opiū cū eiꝰ friditate extat amaꝝ. Similr
dōm ꝙ lꝫ ſanguiū nō expectet tantā digōneꝫ vt ceteri
humoꝝ aliq̄ tñ adhibita cōfert nō modicū: ⁊ proprie
qñ nālis nō fuerit vſqꝫ. vñ. 4ᵒ pma. Homia qñ ē itētio
ſanguis nō eſt de genere eiꝰ in quo expectat̄ digō ſup Trac.2. ca.7. poſt me.
ple talis q̄lis q̄ ē in ſolutiuis. Ad aliud dōm ꝙ ſi/
rupus acetoſus pōt agere a mā vt iuleb ⁊ mellicratū
⁊ qualitate: ceu oſtenſum magis. Ad aliḋ qd dōꝫ
iā apparuit. ſmo ēt Ga. ē i aceto ⁊ nō i ſirupo. Ad
aliud dōm ꝙ illud verificatur in ɔrijs eētialiter ⁊ ꝑ
ſe: nō aūt in oppoſitis. 158. Alter.n. ſirupus acetoſus
cōfert col'e ⁊ ſanguini: alter vo materieꝝ alijs.

Differentia. clxxj.

Qꝫ aqua frigida non cō/
petat in febribꝰ ⁊ i acutiū maxie mōſtra
tur: qm̄ oporteret eiꝰ eē i corpe febrienſ
aliquā actiōeꝫ hīe. al'r.n. nō cōpeteret. ſꝫ nullā oñdit̄
i cōpe poſſe hīe. Qm̄ ꝫ yſaac i el'is ⁊ cibiū vl'ibꝰ: ſim Li.1. iuxta fi. Lectione. 11. ante mediuꝫ.
plex nō agit i cōpoſitū ceu cōpoſitū i cōpoſitū. aq̄ aūt
ſimplex ē corpꝰ: corpꝰ āt ɔpoſitū. vñ habēguefen: ſim
plex ñ effic̄ i ɔpoſitū opōnē ɔpoſiti. Nihil.n. agit niſi
i id qḋ ē ſibi ſil'e in poꝰ ⁊ agētia inde ⁊ po'cōicare dñt
in mā. aq̄ vo ⁊ corpa ñ coicidūt in vnā māꝫ: ſꝫ dī vnū
vt aq̄ ſimpˡ ⁊ alteꝝ vt corpꝰ pmixtū. Rurſus cura/
tio pficit̄ ɔrio approxiato i eodē ḡdu directe oppᵗᵒ. i
techni. ſꝫ febris ē i ḡdu cū ſit egriᵒᶜ: lꝫ qdā ſcioli ɔriū Lib.3.tex. cō.97.
palogiʒati dixerit eo ꝙ fe. re.a.ꝑ ꝓnūciat̄ ō ignis for cō.18.añ me.
ſba i gradu vt cetera el'toꝝ minime poſiti: cū eoꝝ ſimpˡ

ſit nā ⁊ i ſūmo.ſꝫ aq̄ nō ē i gradu cū friditate ꝑticipet
p ſr tex. cō/ ē.25. ⁊. 26. extreme.ꝺ̃ria.13.gradus.n.reſpectū ⁊ cōpatiōeꝫ ipoꝛ
tat.139.Eti.qđ nocet ſanis nocet egris. 2°. re.a. ſꝫ aq̄
nocet ſanis vt frida ſalteꝫ. Addit.n.friditas friditati
nocet calis ꝑꝑ eiꝰ citā penetrationē cuꝫ eoꝝ poꝛi ſint
apti. Tēꝑatis aūt qꝛ egēt regimie ꝑ ſilia:q̄le nō ē aq̄
cū frida ſit in ſūmo ⁊ hūida.q̄ āt talis nō cōpetit.Pa
lin.ſingulr̄ nulli vī aq̄ febꝛi ꝯferre.nō.n.ephimere cū
poc.2.cap 2. medio. eiꝰ ſubꝫ ſit ſpūs q frido nocet maxie.ꝺ̃ria.196. Eſt.n.
igneitas ſbtilis ⁊ re oī r̄ſolubilioꝛ.ꝺ diſtēꝑantia ieq̄li.
Et firmat.qꝛ calitas ephimē fere mulcebꝛis ē ⁊ ſua/
uis.q̄lis qdē balneati.q̄ v̂o talis ñ adeo foꝛti eget vt
q̄ aq̄ īfridatiōe. Neq̄ꝫ cōpetit ethice cū ea coꝛpꝰ fridū
reddat ⁊ exāgue. Depauꝑat.n.īpo ⁊ caloꝛe. Huic āt
.ap.5.in me. ñ paꝝ nocet aq̄.ꝺ ige.9. Et fulcit.qꝛ ethicās pꝰ cibos
iflāmat q̄ꝫtūcūq̄ꝫ ꝺbilioꝛes:qđ euēit ꝑꝑ hūidū ſuꝑ in/
flāmata mēbꝛa diſpſū:ceu qñ aq̄ effūdit ſuꝑ calcē:qc
Capi.33. qd ſatagat crimis collꝫ.4ᵐ īpigē.S.Mlto igit magꝭ
ꝑꝑ aq̄ ꝯtiget expāſiōis aſſūpte ꝑ ꝑtes cū itēſioꝛ ꝯ̄rioꝝ
ꝯſurget pugna.ꝺ̃ria.140. Neq̄ꝫ ēt ꝯuenit putride:qꝛ
Tex.cō. 42. opilationē iduc̄ ſui friditate:trāſire nāq̄ꝫ moꝛat.re.a.
3.aq̄ ſiqdē cāt ꝓhibita trāſpiratio ideq̄ꝫ putredo ⁊ fe
bꝛꝭ augēt. Pꝛohibetq̄ꝫ iteꝝ māe digōnē.frm̄.n. ⁊ hu.
3° technis. 90. in fine. q̄le qđ ipſiꝰ max ꝓhibꝫ digōnē. Haly.cū digō pficiat
eēntialr̄ calido ⁊ hu.62.coauget ſilr̄ accñtia vt iflam/
mationē vl̄ eſtuationē ⁊ ſiti:qm̄ aq̄ i colericis qbꝰ co
lera dñat ſub diaphꝛagmate i nāꝫ coler̄ trāſducit.re.
Tex.cō. 42. ca.xj.ꝺ.finē. acu.3.vñ totidē pꝛac.ſi ſtō dñantē cōtigerit eē colerā
coꝛrūpit aq̄ ⁊ in colerā ꝯuertit. Itaq̄ꝫ aqua frigida in
ō.xj. in me. febꝛibꝰ non cōpetit vniuerſaliter aut particulariter.

In oppoſitū q̄rto re.a.cōmētatoꝛ. Nullus moꝛtuꝰ ē cui aquā dedi frām
tꝑe ꝯueniēti niſi ꝑiculoſe ⁊ iſanabiliter ſe habuerit.
Ipe nāq̄ꝫ cū ceteris aquā exhibꝫ vt videbit fraꝫ. Pa
ex.cō. 42. lin. Hyp.illiꝰ 3°:aq̄ nullū opꝰ iueni niſi qꝛ in acutis bi
bit moꝛbis. Febꝛes aūt plures ſūt acute. Eſt eni moꝛ
ollr.cap.1.in me.⁊.9. iuxta finem. boꝝ moleſtioꝛ:octauo apparēs ꝺ ige. ❧ Rurſus oīs
ſanatio ꝑ ꝯ̄riū:ſꝫ aq̄ ꝯ̄riat febꝛi oīſariā:cū fri.ſit ⁊ hu.
illa v̂o ca.⁊ ſic. Itidē febꝛis accūtia vt ſitis: eſtuatio:
doloꝛ capitis ex fumis i ipꝫ ꝺlatis calidis ⁊ anguſtia
que fere febꝛes iſeꝑabilr̄ cōſequūtur ſedant ⁊ tollun
tur frigide potu. Aqua igit frida cōpetit in febꝛibꝰ.

Propter primū qdē ſciēdū ꝙ qd ſit aq̄ ⁊ q̄lr̄ diſtinguatur i cōi
piſti.2. ca.1. medio. dñſum:ꝺ̃ria.13. Dicat tñ hic ꝑter ea q̄ ꝑ ſimplicium ⁊
alijs cōparibꝰ ſunt determiata ꝙ nūc aq̄ querit pota/
bilis tāq̄ꝫ dulcis imaginata vt pluuialis:fontalis:flu
uialis vl̄ puteal:q̄ nāq̄ꝫ q̄litates hꝫ ex̄neas admixtas
⁊ ſapoꝛes aut nō certe fri.⁊ hu.ſeu potabil mīme:q̄ ñ
gr̄a ſitis ⁊ ꝺlatiōis alimēti veꝝ magis expetit meⁿᵉ.

Propter ſcđm qdē ſciēdū aliquos ab/ hoꝛruiſſe ꝑꝑ iducta frigi
ollr ca.5. cir. me. ⁊ lib.10. a.5.cir. me. ap.8. i me. ⁊ api.12. daꝫ exhibere aquā i fe.aut qꝛ iartificialiter qñq̄ꝫ ad/
miniſtrata caſus ſiniſter eſt ſecutꝰ.nono de ige. Attē
dēs ēt Auer.collꝫ.7. Aquā h̄ ñ ꝑferētē dicētēq̄ꝫ ſibi
videri ꝙ aq̄ angurie lōge melioꝛ exiſtit q̄ꝫ aq̄ i niue i/
fridata i h̄ caſu vt i cauſone: eo ꝙ h̄ q̄ꝫuis ſit in vltiᵃ
friditate:velocit tñ recipit calitatē.adhuc magis qm̄
aq̄ cū ſit ſimplex vix reſtaurat ⁊ nō p̄ſtat coꝛpi niſi ſo
lū fraꝫ q̄liᵗᵉᵐ:ſꝫ aquā āgurie r̄ſtaurat ⁊ addit i ſāguie
faciēdo 2ᵃᵐ q̄litatē. Quid āt ꝺ h̄ 3° appebit ꝑmiſſaꝝ.

Propter tertiū qdē ſciēdū cū febꝛis tri plex exiſtat genꝰ cui aq̄
cōpat:ꝑmitꝰ ꝯſiderent dñſiōes mōſtrātes ipaꝫ exhibē
dā oīo aut negādā vel medie. Deiceꝑſq̄ꝫ dñdēdū vbi
dare opoꝛteat ⁊ qñ:ac eiꝰ oppᵐ. ❧ Pꝛopt hꝰ ꝑᵐ qdeꝫ
ſciendū ꝙ idicationū aliq̄ ſꝑ ꝯcedūt ſrm̄ vt q̄ ſumit a

diſpōne vl̄ fe.cū.n.ſit pꝛaua ꝯplexio calida ⁊ ſic.⁊ ꝓ/
pꝛia cura hꝰ ſit ꝯ̄rio vt ifrigidatio ⁊ humectatio.ꝺ̃ria
ſubſcripta. Semꝑ igit fe.aq̄ ꝯpetit frida. Sūt āt q̄dā
idicationū oīſariā ꝓhibētes ſicut ſūpte a v̂tute ⁊ vt
mltū a ſpū.qūo v̂tutꝭ vigoꝛatio cibis pficit imediatiꝰ
⁊ vino ꝑcipue.ꝺ̃ria.70.⁊ ꝯñti. Aq̄ v̂o directe v̂tutē ñ
firmat:imo potiꝰ ꝑ ſe illā ꝺbilitat ⁊ ꝓſternit: ꝑ accñs
tñ coadiuuat.aliquā eni coꝛrigit ꝯplōnē q̄ fulcit v̂tꝰ
velut oꝛganū:ita ēt ſpūꝫ v̂tutis latoꝛē ꝑ ſe magꝭ ꝺbili
tat cū eiꝰ calitatē tēꝑatā obtūdat. Eſt nāq̄ꝫ vapoꝛ ſan
guinis tēꝑatꝰ:de iuua.7.⁊ eiꝰ ſbaꝫ igroſſet tenebꝛoſū capi.7.pᵒ pn.
ac imobilē reddat.accñte tñ ꝑt ꝯferre vt tactū ꝺ v̂tu/
te. Si q̄ꝫ ad ꝯplōnē referat febꝛiētis ſciēdū ꝙ aut eſt
calida vl̄ frida.ſiqdē calida gr̄a curatiōis ei fride de
bet potꝰ. Si v̂o frida ecōuerſo.rōne tñ ꝯſeruationis
calide debet calidus:frigide q̄ꝫ frigidus.h̄ tñ magis
oppoᵐ expetit i q̄ ꝯſiſtit curatio q̄ꝫ ſilitudo i q̄ ꝯſerua
tio fundat. Si aūt qs q̄ꝫtū ad humoꝛē intueat:tūc q/
dē ſi humoꝛ fuerit calidus ſanguineus aut colericus
potu idiget frigide:mā ēt ente idigeſta ⁊ ꝓꝑe coleri/
cus.vñ q̄rto ꝑᵃ. Humoꝛis colerici digeſtio eſt vt ꝯuer Trac.2. ca.7. in medio.
ſus a ſua ſubtilitate fiat ſpiſſus. Aqua v̂o frida facit
illud. Si aūt hūoꝛ fuerit frigidus crudus ſibi ēt poſt
digeſtionē nō cōpetit fride potꝰ.pꝛac.3. Q̄ꝫtū quoq̄ꝫ ca.xj. ꝯſus fi.
ad mēbꝛū ꝯſiderādū qm̄ ſi fuerit debile opilatuꝫ aut
aꝑatū frida nō ꝯpetit illi ⁊ ꝑcipue qñ epar ⁊ vēter cū
ſuis ꝑtibꝰ. Hi.n.ꝑmitꝰ malitiā ꝑcipiūt aq̄ ꝓpꝛieq̄ꝫ ſto
machus.7.apparēs de ige. In oppoſita v̂o ſecꝰ ē di/ collr.cap.8.in medio.
ſpōne. Quo āt ad annexa vt etatē dōm ꝙ etas vt ſic
calida ſic iuuētꝰ cōcedit. Frigida v̂o vt ſenectꝰ ꝓhibꝫ.
Silr̄ ē in ſexu:coloꝛe ⁊ foꝛma:qꝛ q̄ caliditatē dñdūt:
ipaꝫ q̄rūt:q̄ v̂o frigiditatē ſpernūt. Et in habitu car/
noſo ⁊ coloꝛe viuido. Oꝫ ēt ꝯſuetudinē nō paꝝ obſ/
uare:vt apho.⁊ re.a.ſcđis appet. Eſt nāq̄ꝫ nā q̄dā 2ᵃ. Apho.⁊. cō. 50.⁊.51.
Si v̂o res attēdant nō nāles in cōi dōꝫ ꝙ ꝓut ad cali Tex.cō. 10.
ditatē declināt tēꝑatā:tñ ꝯcedūt fridā.ſꝫ v̂o ꝙ ad fri
giditatē vetāt. Ledūt.n.ab aqua de regiōe entes cali
dioꝛi ꝑꝑ citū eiꝰ penetrare i poꝛos ipſoꝝ aptos calidi
tate. Si aūt res itueat ꝑter nāꝫ vt cā febꝛis:tūc parti
ꝯcedūt:ſicut qñ mā fuerit calida.ſꝫ ꝑtēq̄ꝫ ꝓhibēt:ceu
qñ frida idigeſta. Silr̄ ⁊ accidētia inflāmatiōis:eſtua
tionis ⁊ ſitis expetūt. Alia v̂o denegāt velut rigoꝛes:
ructꝰ acidi:nauſea:ꝑedū friditas ⁊ hꝫ. Ad vnū ſcito/
te hec potū ꝓhibēt frigide:v̂tutis debilitas ac calidi
tatis inate paucitas:ſanguineus humoꝛ frigidus cru
dus:hūoꝛis idigeſtio:ibecillitas ꝑtis:vt eoꝝ q̄ vētris
iteſtinoꝝ cū viſceribꝰ:diaphꝛagmate ac veſica:exte/
nuatio:iſuetꝰ potꝰ illiꝰ ⁊ opilatio viſceꝝ iterioꝝ:dolō
⁊ aꝑa ⁊ regio calida oīo ⁊ frida cū tꝑe.9.ac.10.ꝺ ige. cap.5.in me.
⁊ q̄rto ꝑᵃ. ❧ Pꝛopter 2ᵐ huiꝰ ſciendū ſigillatim ꝙ in cap.5.cir. me.
febꝛibꝰ ephimeris potꝰ pꝛecipit frigide ⁊ maxie i his Trac.1.ca.7. in medio.
que inflāmationis intēſioꝛis virtute ſtāte cū alijs ad/
iectis ⁊ ꝓꝑe in ꝑncipijs.vnde q̄rto ꝑᵃ. Opꝫ vt aq̄ fri/ Trac.1.cap.9. an̄ medium.
gida nō ꝓhibeat in ꝑnᵒ rei:qm̄ v̂tus ē foꝛtis de qua ñ
timet.q̄re nō timet debilitas eiꝰ:⁊ eſt melioꝛ fridatio
qđ octauo notū de inge.vbi i febꝛe ephimera ⁊ ꝓꝑe collr cap.3.in me.,⁊ lib.10. ca.5.in me.
ex ira eſtuatiōe ac caumate caniculari: ⁊ ꝑcipue qñ
timet caſus i ethicā iubet frigida potari:⁊ merito:tc̄
eni iflāmatio tāta vt ⁊ ſpūs cū alijs toleret frigidā ⁊
caſus timoꝛis remoueat in ethicā ita ꝙ q̄ꝫtū eſt rōne
febꝛis ephimere nō debet aqua valde:ſꝫ rōne ſyntho
matū aut timoꝛe caſus in alias fe. In ethyca v̂o cū ip
ſius ſit intēſioꝛ caliditate tertiane ſꝫm. A.exhibēda ē Pꝛio 2ᵃ doc. 2.ſū.2. ca.19. poſt ꝑn. ⁊.4. de ai.1.c.5. in medio.
frigida febꝛis gratia.vñ de inge.10. Opoꝛtet q̄ꝫcitiſſi/
me ⁊ per ptiſane ſucū:⁊ per ſoꝛbitiōes que ꝑ condrū
cibare ⁊ panis qd ſuꝑaddere:deinde curare potu aq̄
frigide laboꝛanteꝫ. Extinguit enim cōfeſtim ⁊ qeſcit cap.6.cir. ꝑn.

finaliter febris qñ demū vt dictū neqꝫ phlegmon qs ei superexcrescit:neqꝫ putredo huoꝝ.nā pot⁹ aque frigide vtilissim⁹ fe.colliquatiuis:ꝑūissimus vo phl'oni
Cō.35.in fi. re.a.q̄rto aliqñ ēt existēte phl'one aquā eligēdū ē da/
Capi.6.in me. re.vñ subdif.io.ꝑretacto.Ego dedi multis taliū melius eē extimās:in eo ꝙ mox tpe augere phl'ones q̄ꝫ
Ca.10.ꝟ.finē sustinere hoīeꝫ in ethicā fe.icidere:imo i aquā pcipit frigidā ꝓijci vt in ethicaꝫ cōuertaf senectutis magis
Cap.5.p⁹me. eligēs q̄ꝫ marasmati celeri⁹ moriant.illi⁹ tñ nono.Dis qui paꝝ hñt sanguinē habēt ꝛ paruas carnes:potus frigide fallax.cito eni ad solidas aīalis particulas ꝑtrāsit:ꝛ nulli adueniēs a quo frāgaf.Propterea ethice fe.neqꝫ syncera aq̄:silr neqꝫ multū idigent frigida subtilib⁹ ꝛ parui sañ.frigidis eoꝝ corporibus:quare
Trac.3.ca.6.i medio. q̄rto pria.Frigida aq̄ q̄ nō est vehemētis frigoris nō est malū si def ethicis in potu si nō fuerit debilis aut aliqd ꝓhibēs vt apa sub hypocūdrijs vel chimi putrefacti aut crudi in toto corpe idigesti.Lꝫ eni ista ꝓhibeāt si tñ timef malicia caliditatis ꝛ sitis ꝛ estimaꝫ ꝙ peruenif per eā ad ariditatē nō ꝓhibeas aquā frigidā.Nā additio apatis ꝛ cruditatis ei⁹ melior ē q̄ꝫ extenuatio.timēdum tñ est in apate pulmonis ꝛ diaphragmatis pp spasmū ꝛ suffocationē celeriorē. Sic igif appet ꝙ i fe.ethicis ꝛ si m̄lta sint ꝓhibētia : cōsiderato tñ iuuamēto maiori nocumēto oporteret eis frida exhibere tēpate ꝛ cū cautela.Si āt q̄situ referatur ad fe.huorales:doꝫ ꝙ aliqñ cōpetit frigidus potus:iterdū vo nō ſꝫ ōnsiōes ꝯcedētes vl'ꝓhibētes.In hac.n.ꝓpe sunt obfuade.Que vo ꝯcedūt ē huoꝛ coleric⁹ ac sāguis:ēt sanitas ꝛ robur mēbroꝝ ꝛ spūs innat⁹ cū calore potēti pncipaliū:carnositas:etas cal'a:ꝯsuetudo regio tpate frida:ꝑuatio apatis in viscerib⁹
Cap.5.in me. nisi fuerit herisipila pura.vñ nono de inge. Herisipila certissima neqꝫ q̄ꝫ curaf aliter q̄ꝫ cū frida q̄re de ma/
Lib.2.cap.3. circa pzin. rasmo.Si herisipilosa fuerit dispō abstinē oꝫ ab aliqñ oi.aq̄ vo frida ſꝫ statū q̄dē morbi vtēdū agonistice.ita nāqꝫ noiare ꝯsueui qñ ꝑpetinā ꝛ fridissimā do.
Trac.4.ca.xj. iuxta finem. In pn⁹ vo nō vtēdū nisi cogaꝫ a laborāte ꝛ cōsuetudine sibi facto ente potu ꝛ sitis nō ferēte.q̄rto aūt p⁹.In febrib⁹ apatū nō ꝯcedif pot⁹ aq̄ fride:neqꝫ introitus balnei.Vultqꝫ in apate herisipilato frida exteri⁹ ap/
Ubi supra immediate. poni vt lactucā ꝛ portulacā ꝛ sempiuiuā:n̄ tñ aquā exhibꝫ iteri⁹.vñ ð tabe.Infridātia extrisec⁹ supponere oꝫ exprimēs q̄ pdicta.ꝙ si nihil ꝯferūt itra corp⁹ cogere assumē.Opposita vo his ꝓhibētia ipꝫ sꝫ q̄ꝫplurima.Febriū.n.huoraliū q̄dā ē cū apate:de q̄ iā q̄uodādū apparuit:alia vo sine.nōnulla ē synocha dcā ex sola sanguis iflāmatiōe.alia siqdē cū putredie i q̄bus suo tpe expetif frida:nocumēto ꝛ iuuamēto ꝑpōdera
Ca.5.cir.me. to ide ꝯsurgēte:nono de ige.nisi ꝓhibēs forti⁹ occurrat.Et fortasse i potu sumif donec tremere faciat ꝛ sa/
Lib.1.dist.2. ca.6.in fine ciet.forte nāqꝫ sanaf ide.q̄re ad glauconē. Fōtane aq̄ i synocho eligēda q̄ leuior ꝛ i die cretico exhibenda. Si āt fe.fuerit ex colera siue ex t'tiana iterpolata seu ꝯtiua seu causon cū pctm̄ sit rōne discrasie mar⁹ pot⁹
Collr vbi supra imediate ca.2. iuxta fi. 3ᵉ prac.cap.xj. versus finē. ꝓpe ðbef fride.vñ ad glauconē.Causō certissime extiguif si aquā biberit multā ꝛ nimis fridā.Galy.vo. Febris cōsistētia tenēte piodicā patiēti aquā ꝓpinari oꝫ fridā accessiōis ei⁹ tpe medio. Sꝫ in pn⁹ nullo mō
capitulo.148. aqua frigida suscipi pmittenda. De causone quoqꝫ ꝛ tertiana cōtinua i diuisiōib⁹ ita.Nō auscultes neqꝫ attendas id q̄d dr'a stultis medicis ꝙ multitudo extinctionis tardat crisim.Ego.n.iā expt⁹ suꝫ ābas vias ꝛ iueni hāc icolumiorē ꝛ saniorē ꝛ minoris timoris.Et q̄ mortui sunt ex hñtib⁹ hāc fe.cū hoc regimine m̄lto pauciores sunt eis qui mortui sunt cū regimine prior qñ dimittere extinctionē ꝛ subtiliationē regimis vt

appropinq̄t crisis est dimittē egrū ad mortē ꝑculdubio nisi sperer' superfluitas hūiditatis in corpe toto aut iobediat medico ꝛ bibat aquā fridā plimā vel cibū cōedat quē desiderat plimū.Q̄ꝫ si nō cerebrūꝫ assaf ꝛ eoꝝ stōis ita vt spasmef.q̄re dissoluūf oculi ꝛ mādibule:ꝛ accidit eis tortura ab assatiōe stōi ꝛ cerebri:ꝛ spasmāf neruis:ꝛ ñ ꝓhibef i hac febre qn sumat eger aquā frigidā qñ vult:ꝛ q̄d appetit ð cibis frigidis ꝛ hūidis.vñ 4ᵒ.re.a.Potio aque fride q̄ nos sepe cu/ cō.xj.i me.
rauim⁹ causones nullo moriēte cui dedi aquā fridā: vt ptactū.Si vo fe.minime fuerit acuta ꝛ huoꝛ fuerit In argu. ad oppositum.
crudus ꝓhibēdus ē aq̄ fride pot⁹ Halya.5.vo.11.cu 3.prac.cap.xj. versus fine.
ratiue putridarū fe.curationē ptractās in cōi ait.Qñ ca.9. post pn.
instat magnitudo febris:sic i synochis:neqꝫ vino vtēdū:neqꝫ balneo:neqꝫ vnctiōib⁹ rarefactiuis:sꝫ frida i his bibita:vt antea dcm̄ aptissima:nisi dictoꝝ ꝑus inhibeat.Febris.n.sp ē sanatio frida potatio . Silr qñ viderim⁹ cognitionē eoꝝ q̄ digerūt huoꝝ:tūc maxie audem⁹ aquā fridā dare.Hi ĝ ſmōes sūt i fride potu succincte collecti iter quos pꝛōptior q.5.i ei⁹ exhibitiōe.De q̄ ēt Auer.ꝑmissus ē ſmo.Dico q̄ꝫ ꝙ his na Arg.2.
turis locl ꝛ tpib⁹ sic i balnei appebit vsu:ne qs sit ꝑsūptuosus i fride pot⁹ exhibitiōe cū plurima corpoꝝ nūc h̄ sint frida alimētꝫ suppeditata:crudis.hu.plena ꝛ iō opilata:delitijs ꝛ ocijs dedita q̄b⁹ aq̄ cōpetit mi/ A
me.Et ppea euitāda nisi ōnsiones fuerint exhibitiōis illius euidentissime.aliqua enim ex ipsius mihi exhibitione a q̄dā temerario acciderūt synthomata:cum hoc ꝙ fere periculū mortis euasi adhuc pmanētia.

Propter q̄rtū vo doꝫ ad pᵐ ꝙ aq̄ i corp⁹ agit febriētꝫ cū actio pficiaf q̄litate:sicqꝫ i aq̄ velut alijs elemētꝫ i sūmo.Neqꝫ Isaac itēdit dicē ꝙ simp'nō agit i cōpositū vllo mō:sꝫ ꝙ nō adeo fortif simp'opaf i cōpositū vt cōpositū i cōpositū aut simp's simplex:qm̄ potissima opōnis cā ē ꝯueniētia cū ꝯrietate aliq̄.agētia eni debēt ꝯuenire in gñe.opponi vo i spē.dr'ia.16.Et lꝫ simplex nō sic agat i cōpositū vt cōpositū m̄ltiplicabif deniqꝫ q̄ꝫtitas simplicis. Sic eni opabif forti⁹.nā q̄ꝫtitate aucta ꝛ q̄litas itēdef.¶ Doꝫ ēt ꝙ cōicāt aq̄ ꝛ fe.i mā.Ipa.n.doꝫ pᵒ.vꝫ.oiuꝫ gñabiliū ꝛ corruptibiliū hyle dcā.In tali nāqꝫ cōicāt cūcta Lib.ð subā or bis ca.2.
nālia:lꝫ cōmē.ide subtrahat celū:nō raro ipꝫ corpus simp'dōo.Et 2ᵒ p⁹ istā nō ꝓpe mā dr' sꝫ cōpositū magl i q̄ nō oꝫ ꝯuenire agētia ꝛ patiētia:imo magl differre vt vis ꝯrietatis repiaf i ipsis actiōis cā. ¶ Ad aliud doꝫ ꝙ curatio bñ pficif ꝯrio i eodē gradu saltē vigore.q̄ lꝫ aq̄ nō sit i gradu veꝝ i vlti⁹ hūiditatꝫ ꝛ friditatis:ipsa tñ vt apparuit:q̄ simp'nō ita opaf i cōpositū vt cōpositū i cōpositū.pt ēt sumi de aq̄ i pua q̄ꝫtitate ꝛ friditate tēpata tal'r vt ad fe.remittaf gradualitatē Est ēt q̄ daf aq̄ nō simplex elemētū veꝝ ꝯpositū quid magl.dr'ia.12.¶ Ad aliō doꝫ i p'senti:q̄d nocet sanis nocet egris rōne ꝯsuetudis mar⁹:ð ea nāqꝫ ſmo ibidē Hip.aut vtutis rōne.Est eni hec oīo idefinita : nō eqpollēs vl'i oino vel pmutatiōis mox nālitatꝫ.Concedēdū ēt ꝙ frida aq̄ nocet fridis ꝛ tēpatꝫ q̄nqꝫ:n̄ aūt calidis:neqꝫ penetrat i ipos ialterata cū calore sint iflāmati vehemēti aquā alterāti vsus calitatꝫ lat⁹:ipa ēt trāsitū ipedit sui friditate.Trāsire nāqꝫ moraf.re.a.3.¶ Ad aliō doꝫ ꝙ ea ðbef i modica q̄ꝫtitate q̄ ēt Tex.cō.42.
nō sit friditatꝫ m̄l'te.Vel lꝫ spūs sit subtilis:igne⁹:resolubilis respcū humoꝝ.is tñ cū fuerit iflāmatiōis imēse:maxieqꝫ q̄ totū ide cōcalescit ad corp⁹ poterit potū fride tolerare.¶ Ad ꝯfirmationē doꝫ ꝙ caliditas ephimeris mulcebris ē ꝛ suauis respectu caliditatis aliarū febriū:vt ethice ꝛ putride. Et tñ tanta ꝛ pcipue qñ est ex ira ꝛ forti ebullitiōe vt frigide pos/

ſit potū ferre:neq₃ ēt in ephimeris ſic potuſ fride:vt in alijs expetif. ¶Ad aliā hui⁹ dōm ꝙ hec rōcinatio ꝯcitat vt q̄raf an ſit mai⁹ iuuamtū q̄₃ nocumtū i exhibitiōe frigide vel eꝫ. Q̄n eni apparet caliditatē augmētari intm̄ vt tabē qs icurrat o₃ illā dare. Magi.n. eligēdū vt i ethicā icurrat ſenectutis:vt vite aliquid
Ca.10.p⁹me. adijciaf tpis q̄₃ deſpate mori. vn̄ ꝺ ige.10. Meli⁹ ē cū ſpe benigna efficiētes qd ꝛ piclitari q̄₃ ſine ſpe perire certiſſime. ¶Ad alterā hui⁹ ptē do₃ ꝙ p multotiens exhibitionē factā fride ꝓhibebif iflāmatio ꝛ ignitio. Sicut ēt q̄n calx diu iſundif aq̄ ab ipa calitas remouef. ¶Ad aliā ptē do₃ ꝙ q̄n ē opilatio nō ē exhibenda frigida:q̄re iubef magis dari mā iā digeſta:niſi febris fuerit colerica icēſiua. ¶Ad reliquā iſti⁹ pt̄ dicendū dupl'r. aut ꝙ Hal. ſupplet ꝙ fri. ꝛ hu. ꝓhib₃ digeſtionē niſi mā fuerit colerica. Uel q̄m q̄n aq̄ daf iā vtplurimū mā eſt digeſta. ¶Ad vltimā hui⁹ ptis dicendū ꝙ frigida vt apparuit ſedat accidētia q̄ ſūt caloris:neq₃ ꝯuertif in colerā:niſi q̄n fuerit modice q̄ntitatis:vt ꝙ vincaf fe. feruore. Obtegit eni tunc febrile calidū:ſicut aqua modica ſup igne₃ in fornace proiecta:vt agunt vigorātes ignē fabri. Q̄n aute₃ fuerit multe quātitatis ſupaſpſa febrile calidu₃ extinguit ꝛ ignē ſil'r. Et iō pcipiūt i mlta quātitate dādū donec ſatief ꝛ cōtremiſcat infrigidatus. Nō eſt aūt audiēdu₃ formal'r aquā i colerā ꝯuerti cū ſit ſimplex abſq₃ reliquis ſ₃ effectiue:eo ꝙ calidum obtegens ipſa fortificat adeo ꝙ mā₃ inflāmat vt cōuertaf in coleram. Ex ea.n. velut ꝛ colera eleuantur tunc fumi.

¶Differentia. clxxij.

QVinum non competat in febribus ꝛ vl'r in acutis vi ex q̄rto ꝺ re.ſa.ꝛ.8.de inge. voce Hippocratica. ¶Rurſus ſi vinū cōpetit fe. aut erit ratione rei pter nām aut cāe vel morbi ſicut fe. ſeu accidentiū aut nālis ceu v̄tutis. Nō qdē primū cū quedā fe. ſint facte cām nō hn̄tes ſicut ethice ac effimerarū plurime:neq₃ ēt in hn̄tibus. ſ. cās:puta putridis cum vinū ipſa₃ exagitet malignūq₃ cōmiſcens benigno in vnū faciēs cōcurrere. Sunt ēt q̄dā cāru₃ calide q̄bus vinū erit ſilitudie nocēs. Efficif eni₃ ſicut ignis i igne vt māe colerice ſanguinee ac aduſte:ꝛ vl'r q̄ fe. mālis cā exiſtit putredo calitate ac ſiccitate effecta ſupfluis. Neq₃ ēt rōne fe. cū ſit mala cōplo ca. ꝛ ſic. vinūq₃ ſil'r ca. ꝛ ſic. in dietis particularibus. Aut ſaltē nocet:q̄ calidū ꝛ ſi hūidū extat. dīa.70. Na₃ ois fe. inquātū talis ifrigidatio ꝓpe cū humectatione ſanatio.9. de ige. vn̄.11. fe. ſemp eſt ſanatio frida potatio. Sil'r neq₃ rōne accidētiū ꝯfert:q̄m accidētia fe. inſepabilia q̄ ſp accidūt neq₃ ab eis ſepanf ſunt dolor capitis: ſitis ꝛ ſpūs anguſtia oia vini caliditate intenduntur vnctuoſa ꝛ ſubtilitate vaporoſa. Neq₃ v̄tutis etiā ex parte q̄ aphoriſ. prima. Infirmis virtus non eſt augēda ſ₃ vt inuenif cuſtodienda:neq₃ ēt corpus p ampliuſ nutriēdum. nō pura.n. corpora quātūcūq₃ nutris magis ledis:ſm veterē. Ei⁹ vo atq₃ corporis vinū pre ceteris eſt augmētatiuū:ac nature inſtr̄o puta ſpūi ſit ꝓportionale oino:dīa.70. ¶Adhuc vnctuoſi₃ inflāmabile vt tradūt eſt tāq̄₃ oleū in lucerna effuſum. Uinū vero eſt tale qd̄ oſ̄dif ex inflāmatione aque dicte vite ac ex fiala vino bulienti plena:dīa inducta.

Collr iuxta finem. capi.3. aū me. — Parti.5. rubrica de vino iuxta finem. — Ca.14. i me. Cap.9 p⁹ pn. — Iſaac. feb.2. ca.1. p⁹ me. — Cō. apho.4. i medio. — 2ᵃ apho. aph.10.

In oppoſitum tertio eni re.a. ꝯcedif vinū ēt i acutis. ꝛ Gal. ſil'r i locis nō paucis de inge. Palin. Uinum cām fe. euāt. vniuerſas.n. mouet excreatiōes in preallegato.11. humectat ꝛ ifridat i dietis pticularib⁹. ſedat q̄q₃ accītia

ex.cō. pmi. Et lib. 8.c.3. aū me. ꝛ lib. xi.c.9.cir.pn. Parti.5. rubri.de vino iuxta finem.

vt ſiti a ſyncopi pre ceteriſ releuat v̄tutē corroborāſ 12.ꝺ ige. ꝛ.70. ¶Rurſus. vinū ē hūidū. dīa.70. ſed hūide diete oib⁹ febriētib⁹ ꝯferūt. apho. p⁹. Eti. pbl. p⁹. Mult⁹ ignis modicū ad ſe rapit. nā maior flāma minorē extinguit. de cā lō. ꝛ bre. vite. ꝛ iō ignis i ſole diſſoluif celeriuſq₃ pſtringif. vinū āt cū ſit cal₃ dādū erit vt calitatē adaugeat inatā:q̄ eqdē aucta calor diſſoluaf febrilis attract⁹. Uinū igr̄ exhibēdū i febrib⁹.

Collr. c.2. ꝛ.3 in medio ꝛ iuxta finē. ꝛ c.4. per totum. apho.16. pblemat .56 Poſt pn.

Propter primum ſiquidem ſciendu₃ ꝙ qd ſit vinū:qdq₃ fe. differentia innotuit. 70. ꝛ.87.

Propter ſcd̄m vo ſciēdū Gal. curatiue talē ꝺ h orōnē pferre. vinū cogſcas me dātē his vniuerſis:qd̄ aq̄ſu₃ viſu ꝛ v̄tute. Meli⁹.n. h vinū aq̄ p oia digōni auxiliāſ:vrinas ꝛ ſudores ꝓmouēs. Manifeſtū vo ē ꝙ hip. nō ſolu₃ i ephimeris:ſ₃ i acutis vinū ē dās. Ex qb⁹ i libris q̄ ꝺ dieta ſcribit acutꝫ. ſ₃ ꝼ₃ Ga. epidimie ſicut Hip. ſiue Theſſalus fili⁹ ei⁹ ꝓhibet vinū nō ſolū ſi febriētes q cali ꝯplonib⁹:ſ₃ ēt ſanitatꝫ tpe. Calidā.n. nā₃ āmonet infridare ꝛ potū aq̄ ꝛ qeſcere:niſi forte vti āpliori aq̄ q̄₃ vio ꝼ₃ tales nās velut qbuſdā placet dixim⁹ ab eo amoueri. Et q̄ vī id difficile lōgūq₃ ōteriare ſubdit. Igif hoc ipſu₃ ſm ſeipſu₃ queri. Fulciturq₃ id: eo ꝙ videm⁹ quoſdā ꝯnti⁹ vinū exhibētes:alios vo ꝓhibētes oino:ſicut ꝛ qdā febriētib⁹ carnes ꝯcedūt. aliqui aūt penit⁹ denegāt:ceu galici minus vinū concedunt italicis. Quid autē de hoc videbitur ex dicendis.

Ca.3. aū me.

Propter tertiū vo ſciēdū ꝙ volētem vinū in fe. diligēter adminiſtrare o₃ idicatiōib⁹ attēdere ſūptis a reb⁹ nālib⁹:n̄ nālib⁹ ꝛ pter nā₃. dīa pori:ꝼ₃ q̄s ōmū exhibēdū hoc erit vl' negādū. Et pmit⁹ ſūptas ex pte vini deinceps paſſiōis cū ſbo. ¶Propter pᵐ hui⁹ ſciēdū ꝙ vinu₃ ad multū admiſtratū hoc o₃ eē aq̄ſu₃ viſu ꝛ v̄tute. vn̄.3. re.a. Cōueniēti⁹ vinū hn̄ti egritudinē acutā ē aquoſū cui⁹ color ē alb⁹:ſba ſubtilis i quo nulla emiet q̄litatū puta ſtipticitas:pōticitas:aſpitas:dulcedo:amaritudo aut vētoſitas. Id eni ſolū puatū ē nocumēto aq̄ ꝛ eo qd̄ reliq̄ faciūt euenire vina. Qd̄ qde₃ daf magis gr̄a medicine alterādo. diuidēdo ꝛ expurgādo ac potius aquā penetrare faciēdo. ip₃ eni aquā penetrare facit. pharma. p̄ q̄₃ rōne alimti. Eſt.n. vinū alimētorū ꝛ nō potuū tm̄ ꝯ q̄ſdā. alimētorꝫ.3°. Interdū vo vinū expetif vet⁹ potēs vt mā₃ alteret ꝛ diuidat fridā crudā:ſic i q̄rtana ꝓlixiori. vn̄ almā.10. Uinū q̄q₃ vet⁹ ꝛ purū bibat. ¶Propt 2ᵐ h⁹ ſciendū vt vl'r pmit⁹ dicaf ꝙ vinū ꝛ marie ꝓlatū abſolute calidiſ nā:vigoroſis: iuuenib⁹:viris carnoſis ꝛ extenuatꝫ:coloratꝫ ſufficiēf ꝛ ꝯſuetꝫ calidis ꝛ ſiccꝫ:aere cal'o ꝛ ſicco:dieta ſilī:motib⁹ fortib⁹:vigilijs:ianitionib⁹:ira ꝛ furoribus ꝛ cā egrotātib⁹ cal'a cū accītib⁹ ſibi cōparib⁹ mime dādū niſi grādis v̄tute ſup accidat cā:ceu lipothomia:ꝛ q̄bus māe ſſ paſſiōis crude:oppoſitꝫ vo ꝯcedēdū liberius. medijs q̄₃ mediocrif ꝯditionādū qd̄ nā ſufficiēf ōnotat rei. Ut aūt deinceps pticulari⁹ dicaf ꝓhibēdū ꝙ i plib⁹ vinū ꝯpetit ephimerarū:ſic ex ſmōe viſū. G. febre pcipue ōclināte. vn̄ Ga. ad Glau. Leuif febrientes mimeq₃ plectorici nō penit⁹ ꝓhibeāf a vino. ſ₃ oppoſiti ꝓhibeāf oino. Albū vo ꝛ tenue nō dormiētib⁹ dādū max⁹:dūmō capitis nō patianf dolorē aut tpis ſaltū:qd̄ vl'r obſuādū. ſil'r ab ipſo abſtineāt q ira:feruore:ſollicitudie aut nimia febriūt cogitatione:4° vo p⁹. Uinū plime cōmixtiōis ē bonū medicamētum fe. ephimere ex anguſtia. Cū.n. ipſa ſit cordis ꝓpria paſſio. iuxͣ Iſaac fe. p. Cor āt ꝛ ſpūs vinū p alijs h₃ ꝯfortare. Sil'r q̄q₃ mō ac ꝯſil'r fe. cōfert ex triſtitia:cogita

cō.10. aū me. — Diſti.3. ca.6. ante me. Capi.39. — Ca.8. in fine. — Lib.1.ca.5. in medio. — Trac.1. ca.xj. in fine. Collr ca.3. in prin.

-tione ⁊ tioꝛe. Jn febꝛibꝰ ēt ex vigilia ponit̄ vinū ex cō
ferētibꝰ magis. Eleuando.n. vapoꝛes ad caput bona
digōne īde cāta ſōnū īducit. Cōfert ſil'r fe. ephimere
ſyncopali ꝓꝑe: ac ei q̄ ex ſōno ⁊ qete. cū ſpˢ magis in
citet ⁊ augmētet hūectos: ledit ēt febꝛē hn̄tes ex ſatie
tate nauſeatiua ⁊ opilatiōe. niſi his ꝯclinātibꝰ foꝛtaſ/
ſe. Timēdū.n. ne ſuo motu. ac turbatiōe putridā īdu/
cat aut īflāmationē ptiū generet: q̄ duo ſp ī fe. oꝫ attē
dere ſpūuꝫ. Foꝛtaſſis tn̄ rōne ſbti in qbꝰ hꝫ fundat̄ fe/
bꝛis ceu ſpˢ nō ꝓuenit ex vino nocuᵐ: īmo potiꝰ iuua
mētū acqrit̄: niſi fuerit ex ira vl' furoꝛe ac hꝫ. ſpūs.n.
ꝯfoꝛtat̄ vino q̄ꝫ maxie. d'ia. 70. Dꝫ āt ī fe. non ꝯpetat
ethica cū eo ꝙ nō ex▪mit̄. io. de ige. ſcribit̄ ꝯ tabe ita.
Vini vſus ī frida qdē tabe vltie vtil'. Jn ea vo q̄ ꝯ aſ/
ſatiōibꝰ fugiēdū. Alij tn̄ ꝯteriatiꝰ ꝑmūt dādū q̄ꝫ mul/
tis adiectis ꝯditiōibꝰ tā ex pte ſuſcipiētꝫ: puta ꝙ n̄ ſit
nāe calide cū reliqs ſibi tal'r cōparatꝫ: neqꝫ febꝛis ſit
ītēſa. q̄ꝫ ex pte vini: vt ꝙ ſit ꝯbile pl'ime ꝯmixtū aq̄: ta
le nāqꝫ īfrigidat ⁊ hūectat: cū aquā citiꝰ penetrare fa
ciat. vn̄ almāſoꝛ. i. io. ſi neqꝫ cal'itas: neqꝫ acuitas foꝛtꝫ
fuerit albū ⁊ ſubtile qꝺ tm̄ fride hēat admixtū vt ſa/
poꝛ vini abſcōdat̄: bibat. q̄re q̄rto p̄ᵃ. Foꝛtaſſe. i. qn̄qꝫ
opꝫ vt det̄ ei ī potu aliqd vini ſubtilis ꝑmixti cuꝫ aq̄
ml'ta. Si vo q̄ſitū ad putridas referat̄ cū ꝯtermiatio
ne dōꝫ vt pꝛiꝰ: ꝙ nā cal'a cū ceteris ente ſibi ꝓpoꝛtio
nibꝰ vinū mīme ꝯuenire. Jn ꝯrijs āt nō ſic̄ appebit ꝓ/
hibēdū. Jn alijs vo mediocriter exhibēdū aut ꝓhibē
dū. Adhuc febꝛiū q̄dā ſunt moꝛtifere: in qbꝰ neqꝫ ſi/
gna appent digōnis neqꝫ foꝛtes ſunt v̄tutes q̄s īpoſ'e
ſanari. ⁊ tales neqꝫ ſūt balneādi neqꝫ vngendi rariſi/
catiuis. neqꝫ vinū dādū neqꝫ aq̄. Nā terap. 11. c. 9. in q̄
deſperabilis ē ſalus vanū vtiqꝫ ē detrahi ab idiotiſ ꝑ
ea q̄ ſanant̄ ml'tos auxilia: vt dcm̄ ē ī aphoꝛiſmis. alie
vo ſūt de qbꝰ ſpes ſalutis hꝫ: quaꝝ q̄dā ſunt ex apa/
te in qbꝰ ꝓhibēdū vinū. Cōcitat.n. māꝫ ſui caliditate
ac penetratiōe ſubtili: ⁊ eā ī locū minere ꝯduc̄ putre
dinis: niſi foꝛtaſſis mā fuerit cruda frida valꝺ: ⁊ egri
tudo ꝯclinationē aſſumēs. Alie vo ſt̄ ſine apate: ⁊ he
aut ꝯclināt mā digeſta ente: aut nō. Pꝛio qdē ꝯcedit̄
vinū. 11. ꝯ ige. ꝑtactū: maxie cū v̄tꝰ debilis exiſtat. Jn
h̄.n. tp̄e vinū aquoſū bibitū vniuerſaſ mouet excrea
tiōes. ſubdit̄ ⁊ poſt q̄dā moderata exn̄te febꝛe ⁊ v̄tu/
tibꝰ nō foꝛtibꝰ ſil' cū digōnis ſignis: ꝓſunt talibꝰ bal/
nea ⁊ vini potatio. Si āt febꝛis fuerit foꝛtꝫ ⁊ mā indi
geſta ⁊ maxᵉ v̄tute foꝛti nō ē vinū exhibēdū. vn̄ ibidē
Si qn̄ inſtat magnitudo febꝛiſ ſic̄ ī ſynochis: neqꝫ vi
no: neqꝫ balneo: neqꝫ vnctōibꝰ vtēdū rarefactiuiſ: ma
gis tn̄ vinū euitādū cū mā fuerit colerica vehemēt̄ ī/
flāmata: foꝛtaſſe ēt digeſta. ⁊ iō collꝫ. 7. Jn febꝛibꝰ q̄
nō ſt̄ acute vina qdē exhibē poſſumꝰ aromatica ⁊ le/
nia: q̄ modicā pn̄t ſuſtinē aquā ſtaticis. ſ. ⁊ melācoli/
cis febꝛibꝰ. Sꝫ ī icēſiuis a vino elōgari ꝯbemꝰ oino
qm̄ īpaꝝ ſic acutaꝝ māe ſt̄ calide ⁊ eēntial'r ⁊ ꝑ acci/
dēs rōne putrefactōis. Cronicaꝝ vo ꝑ ſe ſt̄. fride lꝫ rō
ne putrefactōiſ reddāt̄ vtcūqꝫ calide intm̄ ꝙ ī q̄rtana
foꝛtaſſis vinū expetit ꝯditionatū. vn̄ ad glauc. Vino
vtēdū tenui albo ⁊ mediocrit̄ nāli vigoꝛe cal'o. almā
ſoꝛ ēt an̄ q̄drageſimā diē īpa ente ꝑcipit vinū ſbtile ⁊
valꝺ tꝑatū bibē. ¶ Sꝫ ꝯ h̄ īſurgit̄: qm̄ 3ᵒ pꝛactice. Ex
pedit hꝰ dn̄o febꝛis vinū ꝓpinari pꝰ hūoꝝ maturatio
nē: ſitqꝫ vinū nō vetꝰ: ſꝫ nec nouū paꝝ mixtū. ¶ Dōꝫ
ꝙ an̄ q̄drageſimā ꝑt mā vtcūqꝫ q̄rtane digeſta eē aut
ꝙ hꝫ vinū ē debile aqueū ⁊ q̄rtane ſic lōgioꝛi exhibi
tū. Jn febꝛe vo t̄tiana pꝰ digōnē. A. balneuꝫ ꝯcedit ⁊
vinū albū ſubtile ml'ta ꝑmixtū cōmixtiōe: facit.n. ſu/
dare cū in lectis ſuis fuerit coopti. vn̄ ad glauco. Jn
tertiana oino a vino abſtine q̄ꝫdiu viderꝫ digōnis cāꝫ

fieri ⁊ ad ſanitatē venire: ſitqꝫ albū tenue aq̄tū. Jn ſta
tica qdē di ad Glau. Dabis ī potu an̄ acceſſionē vinū
ſbtile ac albi coloꝛiſ ⁊ modicū tēꝑatū cal'ꝫ. A. vo. Cū
vides ꝙ digō appet ⁊ maxᵉ qn̄ mā ē f'ra valde: nō eſt
malū vti pauco pipe ⁊ pauco vino ſbtili. vinū.n. ſbti/
le ꝯfert ſbtiliatōe ſua: qꝛ caloꝛē ꝯfoꝛtat īnatū: ꝓuocat
ſudaꝛ fac̄. vn̄ 4ᵒ ꝯ re. ſa. Vinū ſuꝑ oē aliꝺ digerit ſemi
crudos hu. ſudoꝛes ⁊ vꝛinā ꝓuocat: ſōnoqꝫ ꝯfert. Ap
paret igit̄ qūo ꝑꝑ cāꝫ ꝯcedat̄ vinū aut ꝓhibeat̄: q̄le ēt
oꝫ eē vinū ⁊ quātū. Pꝛopt̄ febꝛē vo vt īpa nūc ſciēdū
ꝙ vinū nūq̄ꝫ cōpetit cū ea mala extet: vt dcm̄ cal'm ⁊
ſic. ꝯpl'o. Huic ſiqdē vinū ꝓpoꝛtiōat̄ oifariā ſꝫ iudicā
tes ca. ⁊ ſic. ac ⁊ ſꝫ ꝓteſtātes īpm cal'm ⁊ hu. cū ea q̄
dulcia vnctuoſa ſint cholere mā. ꝓ p̄ᵃ ⁊ ꝑcipue qn̄ cali
tatē iueniūt ī coꝛꝑe pl'imā. Eti. cū febꝛis ſanatio ſit fri
da potatio vt ꝑtactū. vinū āt cōit̄ iudicat̄ calidū. Nō
itaqꝫ febꝛi ꝯbet̄ inq̄ꝫtū febꝛis: qꝺ ſi admiſtrat̄ vl' rōne
cāe ſeu ꝯbilitatꝫ v̄tutꝫ cā accūtiū ꝯtinget vt videbit̄ in
antea. Dixi āt vt īpa: qꝛ ꝑ accn̄s vinū fe. extiguit inq̄ꝫ
tū cal'itas itēſioꝛ remiſſioꝛē ad ſe rapit ⁊ ꝯſumit: q̄re ꝓ
ble. p̄ᵃ. ꝑcipit̄ cal'm nāe ī q̄rtana augmētari ꝑ cal'a vt
īpo coaucto febꝛis caloꝛē nō hēat eo ꝯcurrēte oi ī eū
q nā. Quapꝑ appet tp̄e īflāmatiōis amplioꝛis ꝓxiſ/
mi calida exhibita hāc febꝛē extiguere. d'ia. 163. Si
āt q̄ſitū ī accn̄tia moꝛbi referat̄ dōꝫ vinū ꝯpetē in fe/
bꝛē: qm̄ q̄dā accn̄tiū ſt̄ v̄tutē ꝓſternētia ꝯ coꝛꝑe aliqd
eūando qbꝰ mox ꝯfoꝛtatiuū ꝯbet̄. vinū vo hꝫ ē maxᵉ
cū ſit cibꝰ ⁊ potꝰ ⁊ ꝓꝑe cū pane. Alexā. ī ꝓb. vn̄ aph.
p̄ᵃ. Diſſoluētibꝰ v̄tutē ꝯciſionibꝰ: cibādū ꝯfeſtiꝫ. Sūt
⁊ accn̄tiū q̄dā v̄tutē deijciētia: eo ꝙ coꝛ īde patiat̄ ꝑci
pue cū lipothomia ꝑꝑ quā vinū expetit̄ maxᵉ. Jpſūꝫ
eni ſpūs ꝯfoꝛtat ⁊ reparat potiſſime illis ens ꝓpoꝛtio
nale q̄ꝫ multū. 12. de ige. ⁊ 4ᵒ p̄ᵃ. vn̄ collꝫ. 7. in h̄ caſu
nihil meliꝰ repit̄ vino ita vt licitū ſit ſaracenis. 70. nō
bibētibꝰ īpꝫ ꝑcepto legis ſue tūc bibē queādmodū lꝫ
cōedē carnes moꝛticinas: puta q̄ ꝑ ſe moꝛiūt̄ hn̄tibꝰ
necitatē. ¶ Sꝫ c̄c hꝫ dubitare ꝯtigit cū dcm̄ ſit nūc ⁊
70. d'ia pꝛe ceterꝫ vinū v̄tutē ꝯfoꝛtare. ¶ Cuiꝰ oppᵐ
3ᵒ ſcribit̄ re. a. ita. d'ia īter v̄tutē vini ⁊ melliſ vtriuſqꝫ
dati puri nō ꝯmixti ē q̄ꝫ magna: qm̄ q biberit dupluꝫ
vini puri q̄ꝫ mellis id magis ꝯfoꝛtat dūmō vētrē non
molliat. ¶ Dōꝫ ꝙ vinū vinoſū nō puꝝ ſolū vna vice
aut duabꝰ exhibitū āpliꝰ ꝯfoꝛtat v̄tutē q̄ꝫ tm̄ ēt ſoliuſ
mellis q̄ꝫ pluries āt exhibitū ēt mediū mellis reſpcū
vini plus hꝫ ꝯfoꝛtare cū ſic vinū ſpūs magis īflāmet
eo ⁊ hūidū deſiccet īnatū: ita vt ⁊ foꝛtaſſis aq̄ ī amp.
hoc vitā ꝓtēdat. vn̄ Ga. qn̄ mel nō lenit nāꝫ ſui ꝓꝑe/
tate poſ'e ē q vtit̄ eo vt moꝛet̄ diebꝰ multis.

Propter quartū vo ad p̄ᵐ dōꝫ ꝙ ſm̄o
eſt in ſe: mā ente indi
geſta vel de vino vinoſo aut ī calidis magis materijſ
⁊ naturis ī qbꝰ vinū oꝫ vitare vt. 5. de re. ſa. Tn̄ videt̄
mihi abſolute Hip. id dixiſſe: ſꝫ de vltie calida nā ſm
diſtēꝑantiā. ¶ Ad aliꝺ dōꝫ ꝙ iā notuꝫ eſt qūo vi/
nuꝫ cōpetat rōe cāe ⁊ q̄l'r nō. ſil'r febꝛiū ⁊ accn̄tiū. qꝺ
aūt dicit Jſaac ī fe. īſeꝑabiliter adeē hanelitꝰ āguſtiā
ſitim ⁊ capitis doloꝛē v̄ificat̄ in febꝛibꝰ icēſiuis pacu/
tis vt q̄ꝫ multū. Talia eni ſinthomata ex vehemēti ca
liditate fe. huiꝰ ⁊ ſiccitate īſeꝑabil'r ꝯſequunt̄ febꝛē.
vl' dōꝫ ꝙ vinū aquoſuꝫ ſbtile datū h̄ nō iduc̄. veꝝ op
poſitū potiꝰ: cū aquā faciēs penetrare ꝑ ptes īfridet
⁊ hūectet magis. ¶ Ad aliꝺ dōꝫ ꝙ v̄tute foꝛti ente n̄
oꝫ vinū exhibere. ꝑꝑ eni v̄tutis dat̄ ībecillitatē. Jn in
firmis eni nō opus ſit v̄tutē augere: qn̄ foꝛtis. vꝫ. exti
terit. vn̄ va trāſlatio determiatius cōtinet ita: rarum
qdē qn̄ v̄tutē foꝛtioꝛē ea quā aſſūpſimus opari ꝓꝑe/
ramus neqꝫ nutrit qꝺ tale ad robur coꝛꝑis: ſꝫ tm̄ ad

Margin notes (left): T. i. 2. c. 4. iu/xta finem. — Cap. 3. pꝰ me. — Trac. 3. ca. 6. ante mediū. — Poſt mediuꝫ. — Partic. p'ia cō. apho. 8. ⁊ ꝑticu. 2. cōmē. apho. 29. — Cap. 9. cir. ſn. — Ca. 10. iuxta ſi. — Lib. 1. diſt. 4. ca. 4. in me. Lib. 10. cap. 8. poſt medium. ca. 14. iuxta ſi. — 4ᵒ. ꝑma trac. 2. c. 39. v̄ſus ſi. — Lib. 1. diſti. 4. ca. 2. in me.

Margin notes (right): 4ᵒ ꝑma trac. 2. ca. 53 ī me. — Poſt pꝛi. — Doc. 4. cap. poſt mediū. — ꝓblemate. 5 — comē. apho. 9. — Vt ſupꝛa ī ar/gu. ad oppoᵐ ⁊. ca. 5. pꝰ me. collr trac. 2. c. 56. poſt me. cap. 16. in me. — Tex. cō. 23. — Vbi ſupꝛa ſm mediāte ī me. comēti. — collr pꝰ me.

ſuſtētationē ṽtutis.¶Ad aliõ ↄõʒ ꝙ vinũ qõ admi/
niſtrať õbile ⁊ aqͦſuʒ eſt valde ita ꝙ iſlãmatio ⁊ vn/
ctuoſitas ſopiť aut tolliť oĩno.¶Ad ea ēt q̃ ptis alte
rius p iã ↄcã p̃t patere:qꝛ Hip.cũ Ga.nõ ↄcedit vinũ
ſimpl'r in fe.⁊ p̃cipue acutis:ſʒ p⁹mľtã ↄſideratione
Tex.cõ.primi vt Hip.ip̃e ↄſiteť.a.re.3.q̃ ãt illa iã oñſuʒ.¶Ad aliõ
ↄõʒ ꝙ vinũ p̃dicta opať iã fe.ↄeficiēte ⁊ mã pceditur
maturata.Uinũ ēt p̃cõceſſũ velut meⁿᵃ q̃dã ĩfrigida/
re hʒ ⁊ hũectare.¶Ad aliõ ↄõʒ ꝙ lʒ vinũ ↄferat rõ/
ne hũiditatis:nõ tñ caliditatis:Aut ei⁹ hũiditas ē vn/
ctuoſa iflãmatiua:niſi vinũ fuerit p̃cõditionatũ rõne
ipſi⁹ ⁊ ſuſcipiētꝫ ſil'r.¶Ad aliõ qd ↄõʒ iã appuit:qm̃
Ar.logři fe.q̃rtana ĩ q̃ vinũ ⁊ vľr calida magis q̃ʒ in
alijs ↄpetũt fe.tũ pp mãe friditatē ⁊ groſſitiē.tũ ēt qꝛ
p acciñs maioꝛ flãma minoꝛē extiguit.Qꝫ ⁊ ſi ↄicatur
plures p̃dicataꝝ ſolutionũ nõ foꝛe ad ꝓpoſituʒ ↄire/
cte q̃ſiti:cũ vinũ albũ ſubtile aq̃uʒ viſu ⁊ ṽtute nõ ſit
vere vinũ:cũ vnũqõq; ſimpl'r ꝓlatũ ſit i eius potioꝛe
ſigto ĩtelligēdũ.3.re.a.Dõʒ ꝙ imo.qm̃ vinũ i ei⁹ po/
tētioꝛi eē negatũ ē p oē fere:ſʒ h̃ nõ ſolũ ē vinũ:nomē
ipſi⁹ extēdēdo:veꝝ ēt oē aliõ qõ aliq̃ ei⁹ pricipat nã.
vñ vt qs rep̃hēſiõe ſalueť cõplexionũ opus ſit vinuʒ
in oĩ ei⁹ ſignificato tangere p̃mo tertio re.a.cum regi
mento ſanitatis ⁊ ↄuodecimo curatiue pꝛetacto.

[margin: ...llr cõ.3. cir... ...e. ⁊ cõ.42. ...rca pꝛin. ...llr ca.3.⁊.6. ...7.ṽſus finē. ...llr.t.⁊ cõ.8. ...fine ...llr lib.4. in ...a finē.⁊.lib. ...poſt mediũ. ...p.4. p⁹ me. ...n arg.ad op ...ſitum. ...p.10. in p̃n.]

¶Differentia. clxxiij.

Q balneuʒ nõ competat

in febꝛib⁹ oñdiť a Philippo.10.õ inge.
¶Adhuc balneũ aut erit calidũ vľ friʒ
calidũ qdē nõ cõpetit:eo ꝙ ↄiſcraſiã fe
bꝛilē adauget.Neq; frm cũ ſui friditate mēbꝛa pcu/
tiat ⁊ opilationē putredis cauſet iductiuam ⁊ p ↄñs
neq; tepidũ cũ ſit remolitiuuʒ mediũq; calidi ⁊ fridi
nãʒ ſapiēs extrēoꝝ.Eti.balneũ petiť pp hũectare vel
pp euapoꝛationē ſeu reſoľonē.Nõ qdem ꝓut p̃ᵐ:qm̃
aq̃ neq; bibita neq; extroꝛſũ accedēs hũectare apta
...phõ.13.in ...e. nata ē ſolidas aĩalis pticulas.aphoꝛ.4ᵃ.⁊ re.a.3.Ne
q; euapoꝛat ſeu reſoluit:ſʒ magis attrahēs ad ex̃ ob/
...42.añ me. ...p.10.in me. ſtruit ⁊ opilat.¶Ampli⁹.10.õ ige.Balneũ nocibiliſ
ſimũ his q repletionē hñt q̃ ad vaſa vľ ad ṽtutē.Sed
has vľ alterã ſolũ puta q̃ ad ṽtutē oēs videnť hꝛe:cũ
...63.in me. eoꝝ ṽtus ſenſibil'r ledať Eti.re.a.tertio.Hũoꝛ flatic⁹
nõ reſoluiť p balneũ cũ ſit groſſus ⁊ viſcoſus ⁊ p ↄñs
melicus minus.Colericus aũt inflãmatur ampli⁹ il/
...bi ſupꝛa im ...ediate. lo.Ebulit.n.ſm Gal.ex balneo in coꝛpe.Talib⁹ ṽo
nõ cõpetit.¶Rurſus qõ humoꝛes qetos mouet ⁊ p̃/
parat putrefactiõi ad mēbꝛa ēt õbilia õclinare faciēs
⁊ ſic ap̃ans nõ cõpetit in febꝛib⁹.tale qdē cũ balneo
...oc.2. cap.5. ...fine. pꝛimo tertia.nõ igitur balneũ cõpetit in febꝛibus.

In oppoſitũ cõiter ſũt medici p̃cipiētes in
febꝛib⁹ acutꝫ ēt balneari. vñ
Tex.com.60. 3° re.a.Juuãti⁹ eſt in pipleumonia q̃ʒ in acutꝫ balneũ.
Cũ igiť cõpatiuũ poſitiuũ ↄerelinq̃t iuuatiuũ ſil'r ĩ fe.
erit acutis.Palin.qõ apit poꝛos coꝛpis ⁊ male reſi/
ſtit cõplexioni ↄfert in febꝛib⁹.hꝰ ṽo eſt eucrate bal/
neuʒ aque.Jgitur balneũ iuuatiuũ eſt in febꝛibus.

Propter pꝛimũ ãt ſciendũ ꝙ qd ſit bal
neũ ⁊ modi ei⁹ ↄĩa vi/
ſuʒ.128.ſimiliter qd ſit fe.⁊ que ipſius reliqua.87.

Propter ſcõm ṽo ſciēdũ ꝙ qdã medico
rum Philippus ĩtrodu/
ct⁹.10.ↄe ige.⁊ ↄe tabe.bal.ēt in ethicis ꝓhibʒ febꝛi
...p.10. in p̃n. ...ib.2.ca.1.in ...⁊ ſcõo poſt ...edium. bus.Motiuũ foꝛtaſſis hñs ex aliquo pꝛauo effectu
balnei indebite adminiſtrati ſibi occurrente vel rõne
cõcitat⁹ vt qõ calidũ ↄiſcraſiaʒ adauget febꝛileʒ.Qõ
ṽo frm̃ eſt partes ↄebilitat ⁊ moꝛtificat:vľ qꝛ balnea
bat icaute:puta cũ adeſſet putredo vel ap̃a vľ hꝰ vo
lebat balneare vt ceteros moᵐ h⁹ nõ obſuãs traditũ
io.terapē.Que ſiqdē ñ valēt cũ pľies ſʒ illuſtres me capitulo.10.
dicoꝝ iuētũ ſit balneũ ↄferre i febꝛib⁹ õbite admini/
ſtratũ nõ paꝝ.Nõ.n.ex vna pticulari expiētia ⁊ acci/
dētali ꝓp̃e rõ ↄſurgit vľis:niſi p̃tũ illi⁹:cũ p ſe iſit ſbo
vt appet apho.3.⁊ re.a.p̃.Foꝛtaſſis.n.fallax illi ēpe/ collr cõ.apho. 12.in fine
ria occurrit Philippo:eo ꝙ miſtri ⁊ alia ñ erãt ↄuēiē collr cõ.13 iu/
ter ↄiſpoſita nēcia.r.a.3.Adhuc balneũ ñ ſclũ calʒ ē xta fi.⁊.17. in
aut fri.ſʒ hoꝝ mediũ:puta tepidũ.Qõ ⁊ male ↄplo/ me. ⁊.43. in
ni oppõiť febꝛili:mēbꝛa q̃ſi refrigerãs ⁊ hũectãs:ↄſũ medio.
ptõeʒ ꝓhibēs radicaľ hũidi.Neq; ēt frm̃ nocʒ cũ cali Tex.cõ.46.
dũ ꝓceſſerit:vt appebit ex ↄicēdis. G.ṽo ad Glauco.
ĩdifferēť q̃ſi ac ĩarticľate ↄcedit balneũ.Jlle nãq; lib
⁊ ſi eiuſdē.raro tñ iuēio ſeip̃ʒ ibidē i alijs locꝫ ſmões
ipſi⁹ allegare.vt Criſiũ ſolũ 2°.Que i eo ēt õtermiata ca.13.poſt p̃n.
nõ vꝛ:nec re aut mõ:vt i alijs que ipſius exquiſita.

Propter tertiũ ṽo ſciēdũ cũ tria ſint ge
nera feb.bal.qdē cõiter
laudanť i ephimeris ⁊ maxie i illis q̃ ãpli⁹ a cã eue/
niũt manifeſta.⁊ ꝓp̃e qñ iã ↄeclinare icepint.vñ.8.õ ca.3.in pꝛin.
ige.Ducere ſiqdē ad balnea oʒ oēs i õclinatiõe p⁹ pa
roxiſmũ:q tñ febꝛiũ ex furoꝛe triſtitia vigilia ⁊ ſollici
tudine neq; balneis idigēt:neq; fricatiõib⁹ multꝫ. q̃re
4° p̃ᵃ.Cõcediť i ephimeris balneũ:cũ eaꝝ poxiſm⁹ cõ Trac.1.ca.9.i medio.
ſumiť pp acciñtia õ qb⁹ ē hũectatio ⁊ ſedatio:ac poꝛo
rũ rarificatiõe:⁊ ↄe eis ē infridatio inqeta ↄiſpõne:⁊
ꝓhibeť vbi caſus timeť putredis.Et non opʒ vt bal
neũ ↄeuitet:niſi q hʒ ephimerã ex opilatiõe : ppea qꝛ
balneatio egritudinē gñat putridaʒ.⁊ ſil'r q patiť ex
ſatietate nauſeatiua.vñ.8.õ ige.balneari ↄcedeť i ea ca.5. ṽſus fi.
ſi certiſſime i febꝛicitãs fuerit.Et q ēt patiť ephimerã
ex bubone.Jn his.n.timēdũ ē ne balneo ↄcitati hũo
res i putredinē õcidãt.Signũ ãt ꝙ nõ oʒ eos balnea
re aduēt⁹ ē rigoꝛis ex ip̃o ꝙ aũt balneũ ſic cõpetat in
ephimeris appet.rarificat enĩ cutē:ſpũs ↄtēpat ⁊ foꝛ
tificat.reddēs ip̃os ad expulſiõeʒ aptos vapoꝛꝫ cap/
noſi:⁊ cũ hoc mãʒ nõ ↄcitat hũoꝛalē:cũ ñ ſit pata : vt
his i qb⁹ ↄtigit putreſcē.Jn hui⁹.n.verēdũ:neq; bal
nei aq̃ opilãtur poꝛi:ſʒ poti⁹ apiunť exopilati.tuʒ pp
calʒ cui⁹ ē apire:tũ ēt pp ſpm̃ q itrat:purificãs ⁊ viaʒ
faciēs:qõ ex̃neũ ſpũs ipellit ad ex̃.Eti.Oʒ hos magꝫ
oēs i aq̃ balnei q̃ʒ i aere ipſi⁹ imoꝛari niſi febꝛicitaue/
rit ex cutꝫ ſoliditate ⁊ ſpiſſitudie.His nãq; vt apiãť po
ri ↄuēit vt ꝓlõgēt moꝛã i aere balnei ↄõec ſudēt.Ethi
caʒ ṽo patiētes ac ethicã ſenectutꝫ oʒ idifferenti⁹ p ſe
balneare:ſic fere oēs p̃ter Philippũ teſtãť.Mod⁹ ãt
balneatiõis hoꝝ notat⁹ ē ſufficiēť.õ ige.10.⁊ õ maraſ capi.10.
mo cũ q̃rti p̃ᵃ.oʒ.n.eos i aere balnei modicũ ↄſil'r pľi Lib.2.
mis ephimeriçãtib⁹ cõmoꝛari:pľimũ ṽo i aq̃:opoꝛtet Trac.3.cap.5. p⁹ p̃n. ⁊ ṽſus
q; p̃mit⁹ hos i calʹa aq̃ mixta õmũue i frida:vt poꝛi co finem.
anguſtēť apti ⁊ hũidũ aq̃uʒ remaneat i eis ↄtētũ.Ex
pedit ēt iterdũ i aquã ꝓijcere fridã ⁊ max̃ qñ iã tabi
di fci ſť ⁊ icurabiles.Sic.n.i ethicã trãſducunť ſene/
ctutꝫ:⁊ ipſis qdē vite adijciť p̃us celeriť relictꝫ moꝛitu
ris.balneũ q̃ʒ ethicis certe pꝛe alijs cõpetit cũ tēpet
eoꝝ calm̃ febꝛile ⁊ hũectet max̃ p̃parãs cibũ ad ↄi/
ſtributionē p coꝛp⁹.Neq; timēdũ ē flux⁹ h̃ mãe:vt in
alijs ad loca:⁊ vľr cũ oĩs cura pficiať ↄrietate.Ac aq̃
ſui oppoſitiõe febꝛi huic cũ reliqs iuuamtꝫ ↄfert non
modicũ nõ ſolũ febꝛicitãtib⁹ ſʒ oĩb⁹ cõiť extenuatꝫ.7. cap.6.p⁹ p̃n.
apparēs õ ige.Quare antiq nõ paꝝ ſolliciti fuerunt
in regimie bal.Si ãt ↄicať balneũ nõ h̃ ↄferre:qm̃ eſt
õ eũantib⁹ reſoluētib⁹.apho.4.Dõʒ ꝙ balneuʒ mľti collr cõ. aph.
plex ē p̃us ↄiſtictũ.Nõ.n.h̃ balneũ eũatiuũ reſoluti/ 2ᵘ poſt p̃n. cõ.
uũ q̃riť:veꝝ magꝫ hũectatiuũ ⁊ repletiuuʒ q̃le qõ aq̃ apho.5.
ↄulcis ē eucrate ⁊ mēſurate caloꝛe ⁊ friditate.Febꝛi/
citãtes q̃ʒ febꝛe putrida ſiqdē fuerit cũ ap̃ate maxie

timendū balneare fortaſſe nō quocūq3 balneū enī3 mā3 excitat ꝛ ad locū debile ſpatū adducit. Qḋ de/
4.prīa trac.4 ca.xj. iuxta fi. mū ſit cā maioꝛis febꝛis ꝛ piculi. vñ. A. in his fe. non
ↄcedit potius aq̄ frigidē neq3 itroitus balnei. Qui ſi
foꝛte cōpetat erit extraneū ꝛ p acciñs valde: vt ad do
loꝛis mitigationē: qḋ tñ nō aggrediēdū niſi mā fuerit
Cō.63 añ me dium. digeſta. 3ᵒre.a. ꝛ tūc nō hac vī intētiōe ↄferre: cū do/
loꝛ ia3 ſedeť circa.n. gñatione ſaniei doloꝛes ꝛ fe. am
Ca.10.añ me. plius fiūt q3 facta ſanie. vñ. io. de ige. phlōnes pp bal
Ubi ſupra im mediate. neū augenť. Effunduntᷣ.n. hūoꝛes a calido: tēdūť va
ſoꝝ tunice: virtus etiā ipſo male patiť. Et 3ᵒre.a. po/
nitur balneū cōferre in fe. aduretib⁹ in qb⁹ nō exiſtit
apa calidū: neq3 apa aliqḋ factu3 a colera citrina tm̄:
qm̄ ebulit i coꝛpoꝛe. Si vo fe. putrida fuerit ſimplex
tūc aut erit in declinatiōe mā ia3 digeſta: ꝛ ita cōiter
pcipiť balneū pp intētionē apiendi poꝛoꝝ anguſtiā ꝛ
mā3 euacuādā eo. totū.n. coꝛpus euat mediate cute.
Ca.p.9. in me. Silr̄ humectat ſui aqua ꝛ ↄtepat. In hoc.n. tpe Gal.
11. curatiue cōcedit febꝛicitātes balneandos ꝛ rareſa
ctiuis vti farmacijs vel aquā frigidā aut vinū bibere
Ca.10.añ me dium. qñ viderim⁹ cognitiōes eoꝝ qui digerūtur: ſubdēſq3
demu3: coꝛpus qñ trāſpirauerit moderate balneū nō
puaʒ opať vtilitatē vniuerſas ex ipſo euacuās lucer/
noſas ꝛ fumoſas ſupfluitates qñ mō nō fuerit qḋ vi/
ſceꝝ ibecillitatū hoꝛroꝛē faciēs icurrere. tres.n. o3 in
oib⁹ fe. i balneo intētiōes hre. Unā qdē ſi abſq3 hoꝛ/
rere ↄtingat. eo.n. fe. gñať ꝛ augeť. Aliā ſi pticularu3
nulla ibecillis pmaneat pncipaliū. In eā nāq3 hūoꝛes
recipiūť balneo effuſi. Tertiā vo q multitudo hūoꝝ
Trac.2.ca.x. ante me. crudoꝝ nō ſit ſ3 pmas vēas. In totū.n. reddiť eo coꝛ
pus. Hac ēt hoꝛa 4ᵒ pᵃ ſcribiť nō eē malū vt admini/
ſtreť bal. ꝛ pot⁹ vini ſubtilis mixti ꝛ inūctio cū oleis
lenificātib⁹. Di aūt nō eē malū foꝛtaſſe. q2 o3 ↄſidera
re balneādoꝝ ↄſuetudinē ꝛ amoꝛē ad ip3. nā balnea
Tex.cō.62. re amātib⁹ nō nocet ſi bis ēt i die pcepis. 3ᵒre.a. Qua
4.p̄ri trac.2. ca.39. circa fi. re. A. o3 ne balneo appꝛoximēt niſi poſt digōnem ꝛ
apud declinationē ē ip3 melioꝛ curatio ipſis ꝛ ppꝛie
Ca.53. circa fi. ↄſuetis. Et ibidē ꝛ qñ declinat egritudo nō ē tūc itroi
Ca.10. ꝓ. fine tus bal. añ cibū malus. 7. vo coll3. Scias q bal. i fe.
declinatiōe collaudať: qm̄ ſupfluitates euat. in pnci/
pijs vo mīme: q2 rigoꝛes h3 ꝓuocare. ꝛ diſſoluit hu/
moꝛes: multiplicatq3 opilatiōes: ꝛ ſupfluitates p coꝛ/
pus diſpergit oē: ꝛ nō eſt tutū gn inde ꝓueniat apa i
pncipaliū aliq̄. Quāuis.n. hu. euat: caliditatē fe. mul
tiplicat ꝛ ſiccitatē. Si āt mā fuerit indigeſta tunc aut
bal. q̄riť pp hūectare aut euare ac reſoluere. ꝛ pp 2ᵐ
qdē ia3 appet nō debere fieri bal. Multa.n. adducit
Capl.13. in fi. vt tactū incōmoda. vñ bꝛeuiarij.6. caueať ne balneeť
añ digōnē: qm̄ qñ facim⁹ id attrahim⁹ tres malas res
Quia effundiť mā q̄ gñatur opilatio ꝛ putredo: ꝛ q2
mā retēta ꝛ putrefacta in mēbꝛo vno qñ caleſit effun
diť ꝛ pmiſceť cū hūiditate alia nō putrefacta. Permi
xtio igiť ſit benigni cū maligno ꝛ p ↄñs coꝛruptio am
plioꝛ reddiť ꝛ fe. Et qm̄ balneo reſoluiť qḋ ſbtile re/
Trac.2.c.46. circa p̄ri. manetq3 groſſū ipillatū. vñ pᵃ 4ᵃ. Balneū fať deſcēdē
hūoꝛē idigeſtū ppea q effūdiť ad locū putredis ꝛ p/
miſcet hūoꝛē malū cū putredine ꝛ reſoluit ſubtile: ꝛ
facit remanere ſpiſſum. Et q2 talia magis accidūt in
moꝛbi pn⁹: inqt oꝛibaſius. Non eſt bonū ab initio la/
uari in balneis: ſed qñ ia3 digeſtionis apparēt ſigna.
Si aūt ſit itētio balnei humectatio ꝛ calefactio qñq3
Trac.2.ca.59. poſt mediu3. moderata ſic vī q̄rto pma ēt añ materie digōnē bal/
neū cōcedi. Nā de illis qbus ſit iuuamētū eſt ſeſſio in
aqua calida dulci añ cibū oī die: ꝛ balneatio q̄ hūe/
Cap.24. circa medium. ctat ꝛ nō facit ſudare neq3 exiccat caliditatē. S3 huic
qdē vr̄ ex 3ᵒ pꝛa. aduerſari de cura meľie ita. Nō oino
vti o3 h̄ i fe. bal. niſi qñ ſtat⁹ ei⁹ aduenerit: ðclinatioq3

ceperit. Eſt nāq3 balnei humoꝛes euare ſbtiles. Dō3
q bal. vt dudū appuit extat duplex qdā.n. hūectati
uu3 tēpate calefactiuū: ꝛ tale mā ēt idigeſta cōpetit i
q̄rtana cū humoꝛ ſit fridus ſicc⁹ ꝛ nō parat⁹ vt plies
balneo ↄcitari ꝛ effūdi. Eſt ꝛ balneū cōcitatiuū hūo
rū euatiuū reſolutiuū: qḋ voluit nō cōpetere Halyb. Ca.3. circa fi.
ibidē. ¶ Noᵐ euitādū balneū pcipue in fe. ſyncopali
hūoꝛoſa. 12. de ige. ei ↄrīſſima ſſ balnea. q̄re neq3 bal
neare ↄgruū: cū adſit vtutis debilitas balnei ꝓhibiti
ua. vñ. 3. acu. balneū neq3 defectis ↄuenit. Noſce q̄q3 Tex.cō.61.
balnei opōnē vt viſū nō paꝝ diuerſificari rōne ↄſue/
tudinis ipſi⁹ ꝛ amoꝛis ad illḋ. Greci.n. ꝛ Arabes vſ
q3 hodie magl videť latinis delectari: ſibiq3 ↄſuetudi
nē feciſſe: pp qḋ magl iuuať ide cū ðbite aduenerit.
min⁹ āt nocenť cū icōueniēť occurrerit. pᵉēt euidens Collr trac.2. ca.39. circa fi.
q̄rti. Eſt ēt aliḋ qm̄ latini: eo q pncipalr̄ marᵉgule ð/
ſeruiūt ac luxurie ciboſq3 delectabiles diſariā ↄſtruē
tes humoꝛes magis ad flux⁹ ꝛ putrefactionē ↄcitan
tes. Ulr̄ nāq3 nūc plus valde nā hūana reddita ē ðli/
cata. eteni antiq⁹ ↄtēta erat glādiū ꝛ caſtaneaꝝ cōe/ Ca.73. i me.
ſtiōe: alimētoꝝ ꝛ Boetij ð ↄſo. ſupinoteſcit ſcdis: car
mine illo. Felix nimiū pōi etas ↄtēta fidelibus aruis
nec ierti pdita luxu. ꝛ Uir. i georgicis: ↄcuſſa famē ſo
labē q̄rcu. Quare hūoꝛes ãpli⁹ balneo ↄcitati i apa/
ta ꝛ putrefactiōes ðueniūt. Et iō heſito nō ſolū in fe/
bꝛis declinatiōe: ſed ēt poſt eaꝝ ceſſationē nō parū q̄
nūc exñtia coꝛpa balneare. Rariuſq3 inueni ſic in pu
tridis ex balneo effectū cōſequi laudabilem.

Propter quartū vo ad auctoꝛitatem philippi dōm per in/
tereptionē. poti⁹.n. accuſať is q̄3 auctoꝛabilis vt ap/
paruit reddať. ¶ Ad aliḋ dō3 q nō ſolū balneū ē ca/
lidū ꝛ ſr̄3 imo āt mediū ac tēpatū. ¶ Adhuc ēt calm
ↄfert vt oñſū ē ſuo tpe poꝛos apiēdo ꝛ mā3 euando.
Silr̄ ēt ſua hoꝛa ꝛ diſpōne cōpetit ſr̄3. vñ Ga. 11. tera ca.9. in me.
pē. Siqs fuerit iuuenis foꝛti: bñ carnoſus ↄplo ca. ꝛ
ſic. ſi in piſcinā natatoꝛiā imiſeris fridā mox ſudat: ꝛ
vēť qbuſdā ipoꝝ erūpit colica. Fr̄3 itaq3 i h̄ ſcemate
mēbꝛa nō pcutit neq3 moꝛtificat: imo poti⁹ ipa ↄgre/
gat ꝛ ↄfoꝛtat mediū ēt l3 ſapiat extreoꝝ nā3: nō tñ eo
rū h3 opōnē oino cū ea pticipet icōplete. ¶ Ad aliḋ
dō3 q balneū h3 hūectare ꝛ vl̄r aq̄ exteri⁹ ꝛ iteri⁹ ap
plicata. vñ 2ᵒ p. Neq3 attēdēda ſſ vba illi⁹ q dic̄ q aq̄ Doc.2. ſu. pᵃ cap.19. cir. pri.
nō hūectat iterioꝛa qñ bibiť mēbꝛa vl̄ ei obuiāt. S3
q2 videť apparēter Gal. obuiare. aphō. 4ᵃ. 7. 3. re. a.
vt iductū. Iō vt veritas hēať ſciēdū q hūectatio duᵉ
vna nāq3 vā q̄ ē alicui⁹ ↄuerſio a ꝓpa foꝛma i coꝛpis
nā3: ꝛ ita ꝓpe hūectare dicūť q̄ veri⁹ alimēta qḋ Ga.
aſſerit: vñ cū hui⁹ hūectare ſit tāq3 nutrire: aq̄ vo ſim
plex nō talr̄ hūectabit cū nullū nūtriat ſimpliciū. Eſt
ꝛ altera hūectatio q̄ eſt qdā q̄uocūq3 irroꝛatio: ꝛ ita
ſimpᵉr oē hūidū h3 hūectare. Silr̄ neq3 ad balnei re
ſolutionē ſeqť attractio ꝛ opilatio cū coꝛp⁹ fuerit ia3
purificatū: māq3 digeſta. ¶ Ad aliḋ dō3 q hñtes re/
pletionē q̄ ad vaſa ñ ſſ balneādi: niſi pus educať ea:
imo piculū iminet ſuffocatiōis: neq3 hñt repletionē q̄
ad vtutē ifirmātes: q2 mā ē iā digeſta ꝛ coꝛp⁹ rarifica
tū: l3 qdā effect⁹ adhuc remāſerit repletōis vtuaľ. vñ
ipa exñte cū ſua cā nō ē balneādū. cā vo expulſa vľ i
via p bal. expellēdi pt aliqs balneari. ¶ Ad aliḋ di/
cēdū q hūoꝛ flatic⁹ aut melic⁹ nō reſoluiť p balneū i
pncipijs egritudinū: ſ3 i ðclinatiōe qñ fuerit ſubtilia/
tus neq3 tūc cholera iflāmať: imo magl ipa digeſta re
frenať ab ipſi⁹ acuitate mulcebꝛi ꝛ eucrata caľitate q̄
aq̄: ac p poꝛos iduciť māifeſtos aptos. ¶ Ad aliḋ di
cēdū q balneū pdcā opať añ māe digōnē: ñ āt p⁹ ip/
ſa3. Quare tc̄ ꝓhibēdū. ñ āt nūc: vt ꝛ rōnes pꝫ oñdūt

aduerſe. ¶ Propter tñ hyp. ſimplr̃ pferẽtẽ balneãdũ i pipleumonia ꝛ pleureſi ꝛ excreatiõis ꝛ mitigatiõis dolor] cã: ſcie͡m id nõ abſo͡lu faciẽdũ veꝝ poſt mãe digõ nẽ: eiuſqꝫ deductionẽ. vñ ↄmẽ. ibidẽ. Hip. iquit ꝙ bal/ neatio ſedat dolorẽ ꝛ maturat qḋ excreari neċe ẽ per ſputũ veꝝ tñ manifeſtũ qꝛ ↄʒvt vtar] balneo pᵒ euõnẽ corpis. Noſce qꝫ ꝙ balneũ vl'r ſi añ euõnẽ admiſtreť corpis attrabit ad loca q̃ ſũt ſub hipocũdrijs mãs. ꝙ ſi poſt adiuuat ad maturationẽ. Nã cũ calis bal. ñ fit ſecuritas ad curſuʒ hũoꝝ ad pulmonẽ: cor ꝛ cerebrũ. Frigida ꝟo digõnẽ ꝓhibet ꝛ oppilõnẽ augmẽtat.

Có.63. añ me.

¶ Queſita circa egritudinis communis curationem Differentia. clxxiiij.

Ca.2ᵒ añ me.

Q iuuenis vel cholericus cauſoniçãs amplioꝛi egeat ifrigidatio/ ne puero aut flegmatico monſtrať. col. 7. ita. Ego dico ꝙ manifeſte appet ꝙ nõ ve/ rũ dicũt. ſ. q teſtanť ꝙ ſenex ꝛ flaticᵒ tẽpo/ re frigido regione ꝛ dieta frigidis idigẽt vehemẽtio/ ri infrigidatione iuuene ꝛ cholerico hiſ oppoſitj. Qḋ ꝛ rõne monſtrať: qꝛ ille qui indiget ifrigidatione plu/ ribus de cauſis: opus fit infrigidare amplius alio nõ egẽte totidẽ. ſed cholericus vel iuuenis cauſoniçãs ẽ hꝫ. Jndiget. n. ꝛ pp reductionẽ cõplõnis nãlis vel eta tis: cuʒ calida ꝛ ſicca cõplo egeat fri. ꝛ hu. vt eiᵒ tẽpe retur exceſſus. dĩa. 116. Jndigetqꝫ pp diſcraſiã febꝛilẽ ſenex aũt vel flegmaticᵒ eget tñ diſcraſia febꝛili ꝛ nõ pſeruatione maxime flaticus: qꝛ ſic idiget ca. ꝛ ſic. Se ner ꝟo ſaltẽ frigiditate nõ idiget in pſeruatione ipſiᵒ ꝛ ſi hũiditate indigeat. Quare cauſoniçãs vehemen/ tioꝛi eget ifrigidatione flegmatico. Eti. ſi ↄtingat cau ſon ſenibus ꝛ flaticis cũ ſit duplex. 4. re. a. de cholera vʒ. ꝛ flegmate ſalſo: flegmaticus minoꝛis flãme chole rico. accidet ſeni ꝛ flatico: cũ eis ſit ꝓpoꝛtionalioꝛ. Co lericus ꝟo qꝛ cholico ꝓpoꝛtionať ꝛ iuueni aduenit il lis. Cũ igitur cã curatiua debeat egritudini ꝓpoꝛtio/ nari oppoſite cauſon flaticᵒ minoꝛiſ ẽ flãme cholerico remiſſioꝛi egebit extictione. Palin. iuueni cauſoniçãti adminiſtrať aq̃ frigida: nõ aũt ſeni dĩa. 171. Huiᵒ eniʒ nã eſt pauci ſanguis ꝛ caliditas inata debilis q̃ cõdi/ tionũ ſunt frigide potũ ꝓhibẽtes. Jtaqꝫ iuueni cauſo niçanti abũdãtioꝛ cõpetit infrigidatio ſene.

Tex. cõ. pͥmi k. 21.

Coll. ca. 2. in la fine.

Jn oppoſitum cõiter ſunt medici. Qḋ. 7. randẽ collʒ. ꝓteſtať ꝛ ↄuin/ citur rõne. Sil'e vi de hoc ꝛ de mala cõplõne humo/ rali in carne aut neruo ſolõne ↄtinuitatis cãta idigen te exiccatione vehemẽtioꝛi q̃ʒ in carne cũ plus diſtet a ſua cõplõne nãli qñ is malã patiť hanc cõplexionẽ q̃ʒ caro. Sʒ neruᵒ eget exiccatiõe maioꝛi q̃ʒ caro. ¶ Rur ſus p oppoᵐ rõnis pͥme indigẽs de cauſis plurimis ex tinctione eget vehemẽtis illa q̃ʒ eius oppoſitᵒ. Hic ãt eſt flegmaticus vel ſenex ẽt pro pte. Quia pp nãlẽ cõ/ plexionẽ ↄſeruãdã q̃ frigidis ↄſeruať ꝛ humidis. Ca/ lidioꝛa eni calidioꝛibᵒ egẽt adiutoꝛijs ꝛ fridioꝛa frigi/ dioꝛibus in techni lib. 3. Jndiget ẽt pp diſcraſiã febꝛi/ lẽ. Juuenis ãt ſolũ eget pp hãc: nõ aũt pp nãlẽ ↄſerua/ tionẽ: imo idiget oppoſitj potiᵒ vt calidis ꝛ ſiccis: ceu ex pdicto mrať ſermone. Jtidẽ moꝛbᵒ factus ex vehe/ mẽtioꝛi cã vehemẽtioꝛi eget oblatiõe. talis aũt ẽ q ac cidit cũ diſpꝛopoꝛtione pticulariuʒ. apho. 2ᵒ ꝛ ꝓbl. pᵒ. Cauſon quoqꝫ ↄtigẽs ſeni ẽ vt notũ cũ hoꝝ ipꝛopoꝛ/ tione. q ꝟo accidit iuueni cũ ipſaꝝ conueniẽtia. Jtaqꝫ cauſoniçãs ſenex vehemẽtioꝛi eget ifrigidãte iuuene.

Tex. cõ. 44.

Apho. 34. Coll. ꝓbl. pᵒ.

Propter primum quidem ſciendum ꝙ quid ſit cholericum ꝛ flegmaticũ dĩa innotuit. 21. quid aũt ſenex ꝛ iuuenis 27. qdqꝫ cauſoniçans ſubſequenti.

Propter ſecundũ ꝟo ſciẽdũ ꝙ Ga. cum plimis ſentit ꝙ ſenex cauſoniçãs egeat ãpliᵒ ifridari iuuene. vñ. 7. de inge. Calidioꝛi nã pticule calꝰa egritudine egrotãt parua ꝛ bꝛeui opᵒ eſt ipſi friditate: fridioꝛi ꝟo calefactiõe. ſil'r aũt hũidis ꝛ ſiccis. qñ igiť ſenex ꝛ flaticᵒ fridi egrotãt egritudine calꝰa vt cauſone vehemẽtioꝛi egebũt infri/ gidatione iuuene: vt cholico calidis ꝛ ſiccis ac egrotã tibᵒ egritudine hᵒ. Qḋ rõne oñdiť. Jntãtũ. n. vnaq̃ã qꝫ ↄplõne ad eã q̃ ſm nãm redire opʒ inq̃ʒtũ in ipſam q̃ pter nãm euerſa erat. qñ enim ſenex aut flegmaticᵒ egrotat egritudine ca. multa facta ẽ ab eo qḋ ſm nãm euerſio. q̃re piclitari ſit magis. Jn iuuene ꝟo ꝛ chole/ rico accidit eꝫ: ꝛ iõ nõ piclitať ita. Qui ãt ſe fatenť fi/ delioꝛes Ga. iterptes pdictas in argutj addũt cũ alijs rões. apparẽter tñ vt vi ãpliᵒ q̃ʒ vere ipſuʒ exponũt. Auer. ꝟo. hᵒ ſentit ↄ̃riũ. Qḋ ↄ̃ Ga. rõnibᵒ non paucis moliť oñdere. Eſt nãqꝫ vt inq̃t ſenſibile argumẽtũ: qꝛ iuuenis cauſoniçãs curari non poterit niſi cũ rebᵒ ve hemẽter fridis: vt aq̃ cucumeris ꝛ cãphoꝛa. Si ãt hꝫ denť ſeni cauſoniçãti eiᵒ extiguiť caloꝛ nãlis ꝛ moꝛieť Eti. ſit iuuenis cholericᵒ calꝰe cõplõnis in p̃ gra. ꝛ ſup ueniat ei fe. trãfferẽs ipſum ad 2ᵐ gra. caloꝛis. iſte qui dẽ nũc elõgabiť a ꝓpꝛia eiᵒ cõplõne p vnũ graduʒ tñ. Cũ rebᵒ tñ in 2ᵒ gra. fridiſ curari nõ poterit: qḋ euenit pp foꝛtẽ pmutationẽ quã medicine ſuſcipiunt in coꝛpe iuuenis ad ſubam igneã. Si ꝟo ſeni flatico frido in p̃ gra. ſupuenerit egritudo pducens hũc ad 2ᵐ gradũ iã a ſua cõplexione nãli magis q̃ʒ iuuenis elõgabiť per vnũ gradũ. Facta ẽ. n. ipſius p duos gradus aut pl'es a nãli complõne ſemotio. nũc aũt lʒ ita ſit: nõ tñ poſſu mus frida ſeni p ↄ̃riũ in eq̃li gradu oppõnis admiſtra re: qꝛ talia foꝛẽt q̃ſi tertij gra. frida q̃ ipʒ cõrũpent: pp eiᵒ radicaliũ friditatẽ ꝛ p ↄñs debilitatẽ. Tm̃ eni hec ipm a ſua elõgãt ↄtẽperãtia ꝙ moꝛtj aut pꝛaue foꝛent egritudiſ cã. Jtidẽ huiᵒ ſeq̃tur oppoᵐ tenẽtibᵒ ꝙ medi cine ſenis ꝛ iuuenis ſint in eq̃li gradu frigiditatj: qꝛ ſi coꝛpus calꝰm ſupcaleſit vſqꝫ ad 2ᵐ gra. ꝛ frm ſil'r vſqꝫ ad 2ᵐ vnũ coꝛpus nõ erit calidius altero. in h̃ eni ſtat eius ſermo: qꝛ lʒ ſenex ſit frigidioꝛ iuuene: ipſi tñ addi tur i calitate: ita ꝙ iuueni coeq̃tur calꝰo. Palin. ſciẽdũ foꝛe ꝙ ſi iuueni medicie calꝰe donarenť vltra eiᵒ ↄplõ nẽ nãlẽ: ipm nõ lederẽt imo iuuarẽt: cũ eiᵒ v̾tus foꝛtis exiſtat i eaꝝ pmutatiõe. Quare nõ pueniũt ad graduʒ q̃ nã coꝛrũpať: ſʒ eã potiᵒ ad tpamẽtũ reducũt: qḋ ſeni nõ ſit pp ipſiᵒ mẽbꝛoꝝ radicaliũ fridiᵗᵉ: ꝛ iõ ſufficͭ ſibi ſe. calidiſſimã hñti medicina frida in 2ᵒ gra. rõnibᵒ ſu/ pꝛadictis. Adhuc coꝛpᵒ ſenis potẽtiã nõ hʒ ↄuertẽdi medicinas ad ſubam igneã velut iuuenis coꝛpus. Et qdẽ iã ptacta. Tãgit ẽt is medicoꝝ decipulã ingens. Qḋ ꝟo ad hũc erroꝛẽ medicos iduxit ẽ vna regꝰa ge neralis quã poſuerũt ſine diſtõne puiſa i gdu diſtõnis ſeniſ a ſuo caloꝛe nãli ad ex̃neũ: ꝛ maxie qñ dixerũt ꝙ maioꝛ ẽ elõgatio. h̃. n. ipoſꝰe. nã tu ſcis ꝙ caloꝛ ex̃neᵒ a nãli ramificatᵒ ẽ ꝛc. q. d. cũ ſenex modicũ hẽat caloꝛiſ nãlis paꝝ eiᵒ itẽdeť ex̃neᵒ. Et ſubdit. Si poſꝰe foꝛet vt eq̃lis eẽt elõgatio: tũc vere neſcio ſm viã curationis p ↄ̃riũ eẽnt ifridãtia ſenẽ multuʒ foꝛtioꝛa q̃ſi ad gra. 3ᵐ. Sʒ hoc in ipſo veritatẽ non hʒ vt ꝙ tm̃ eleueť calitaſ ſenis ex̃nea. Nõ igiť tãta eget is vt iuuenis infrigida tiõe. Hec q̃ Auer. i medicoꝝ remoꝛſu. Hoꝝ tñ hꝫ plu/ rima ipugnarẽt oppᵐ. Nã ipſiᵒ iductoꝝ p̃ foꝛtaſſis di/ ceť calꝰm iuuenis paratũ eẽ friditatẽ medicinaꝝ exti/ guitꝰ cũ eiᵒ coꝛpᵒ ſit rariᵒ ab ipſa celeriter paſſiuũ: ꝛ pꝛe cipue cũ dicat calꝰa foꝛe ad recipiẽdũ friditatẽ facilio ra q̃ʒ frida calitatẽ. Ad aliud dõm ꝙ foꝛſitã ipſius ps p̃ᵒ nõ eſt vera: reliq̃ ꝟo ſaltẽ rõne diſpõnis ↄtinet veri/ Conci. C

Cap. 13. circa pͥncipium.

tatē. Ad aliud rñdebit̄ ꝙ nō oꝫ in ſene fieri oppō i in/
frigidādo ꝑ cōparationē ad eq̄litatē iuſtitie abſo˚:ſed
ad eiu eq̄litatē:ꝛ tūc nō erit vtriuſq; gradus eq̄lis in
frigidationis:imo ſenis maioꝛ vt magis excedit. Ali/
ud ꝟo iductoꝝ ↄcidit nō parū cū ꝑ:ꝛ ideo apparens.
Ad aliud dōm ꝙ lꝫ medici nō exprimāt hic diſtōnem
cauſonis in maiorē ꝛ minorē.hāc tñ ſubitelligūt. Se
nex eni cauſonē incidit nō paꝝ ex improportione nā/
lis calidi q̄ malo plurimo ei accidit regimine. Hic tñ
ſermo Auer. ꝟitatꝫ medius nos icitat inueſtigare.

Propter tertium q̄dē ſciēdū regula cō/ paratiōis ſubtracta ex
dr̄ia.27.ꝑus ꝙ h opus ē idicatiōibꝫ vti ſumptꝫ a rebꝫ
nālibꝫ:nō nālibꝫ ꝛ ꝑter nāꝫ declaratꝫ dr̄ia.133.ac ēt.171.
cū ſequētibꝫ duabꝫ. Deiceps quoq; cū q̄ſitū fere 2ˢ exi
ſtat añā vidēdū an ſenex egeat ifrigidatione imēſioꝛi
q̄ꝫ iuuenis:ꝛ demū vtꝝ flaticuꝫ cholīcāte. ❡ Propter
huiꝰ ꝑᵐ ſciēdū ꝙ q̄tū eſt rōne diſpōnis ſuppoſite ꝑ oē
ↄſilis:eius appēditiarū ſenex cauſonicās vehemētio
ri eget ifrigidatione q̄ꝫ iuuenis. Quē ſiq̄dē intellectū
Gal. ſermones iportāt apparētes. Quantū ꝟo rōne
ꝟtutis hāc nō tolerat extinctionē. Nō.n.virtus eiꝰ de/
bilis ꝛ nā frigida eā ſufferre pñt. Et iō applicari non
debēt vehemētiꝰ frida. Dictū.n.ꝙ idicatio a ꝟtute ſu/
pra oēs opit idicationū.qȯ ꝛ ſmones iſignāt ſuꝑficia
les auerroiſtici ꝛ rōnes mr̄ant hicinde iā tacte.ita vt
vtrūq; dicere veꝝ ↄtigit in pte. Indicatiōes q̄q; q̄ꝫplu
res ſibi aduerſant̄:vt ad multū tñ attēdit̄ ad ꝟtutē ſi/
cut euenit in ꝓpoſito:negligēdo ēt diſpōnē iterdum.
Aliq̄n ꝟo ad diſpōnē virtute ↄſtāte ceu cū ipſa in ꝑnᵒ
morbi tolerarct eūonē ſꝫ diſpō nō patit̄ cū eiꝰ ſit cā in
digeſta. In ꝑncipijs.n.morboꝝ niſi mā fuerit furioſa
nō eſt eūandū ꝙ ſi educat̄ nō eradicatiue veꝝ minora
tiue magis:ꝙ aūt id ſenſerit Ga.7.appet curatiue ſic
hñte.q̄cūq; calidiores nā particule ſm fridiratē egro
tant magis:he ꝛ vſq; āplius tps caleſieri idigebūt.in
frigidis aūt eꝫ. Nā intm̄ redire opꝫ vnaq̄q; diſcra
ſiarū ad ea q̄ ſm nām inq̄ntū i ea q̄ ꝑter nām ē ↄuer/
ſa. Ꝯrio ꝟo calidiori q̄dē nā pticule ꝛ reliqua vt pre
ſcriptū.q̄re illius.8. Si q̄ febriūt cōis idicatio infrigi/
dātiū ꝛ humectātiū. Sꝫ q̄d cui etas cōplexio: ↄſuetu
do ꝛ hora ꝛ ↄſtitutio eſt ifrigidātiū ꝛ humectātiuꝫ hꝫ
indicationē hūc opꝫ ifrigidare ꝛ humectare nō modi
ce.neq; vt contigit ſꝫ fortiter valde ꝛ magne. Sed cui
alioꝝ oium idicatio non humidoꝝ ꝛ frigidoꝝ ſit̄r fe/
bri dietationū ē ſꝫ ↄriaꝝ eiꝫ calidaꝝ ꝛ ſiccaꝝ alteratio
ſit ꝛ pugna idicationū adinuicē.vñ.3.prac. Oꝫ mede
lā ſm cōplonē corpori nālē fieri vt ſiq̄dē corporis fri
gida ē nālis cōplexio egemꝰ in febribꝰ rebꝰ q̄ fortiter
refrigerāt:eo ꝙ corpus hoc frigidū a cōplexione nāli
plurimū elōgatū ſit.ꝙ ſi corporis eſt cōplexio calida
neceſſe ſit humidis ꝛ refrigerātibꝰ minus medicami/
nibus vti. Nō.n.corpus a nāli plurimū elōgatū ē cō/
plexione qȯ ꝛ i oi morboꝝ euenit medela q̄ ex diuer/
ſitatibus male ↄtingit cōplexionis. Primo ꝟo 4ᵃ. Si
cōplō ſanatiua fuerit frigida ꝛ egritudinalis cal̄a tūc
iā multa eius erit elōgatio a ↄplōne:ꝛ tūc multa eget
infrigidatione:ꝙ ſi ambe fuerit cal̄e ſufficiet ei parua
ifrigidatio.ꝙ aūt his ↄſonet Auer.eo ↄñr oſtēdit̄.ait
enim. Si mēbro frigido frigida ſupuenerit egritudo:
puta cerebro:ſignū eſt ꝙ ipſa leuis:q̄ꝛ pauca fcā ē elō
gatio a ſua cōplōne nāli.vñ medicinis curabit̄ calorē
hñtibus debilē.ſꝫ q̄n eidē mala cōplexio ſupuenit ca/
lida tūc multū elongat̄ a ſua cōplexione nāli.q̄re me/
dicinis multe frigiditatis oꝫ mederi:ſed alia membra
ſunt ifrigidāda ꝛ nō ipſuꝫ cerebꝝ.ꝛ idē ſm ꝙ dicunt
de iuuene ꝛ ſene:vñ timēdū eſt cerebꝝ ifridare. tū q̄a
nāl̄r ſrm.tū q̄m̄ eſt ꝑnciˡˢ opōn ē faciens nobilēꝫ iuua/
mēto:ꝛ nō ſolū timēdū eſt mēbꝝ frigidū ifrigidare: i/
mo ēt calidū hñs ꝑdicta inſignia. Et iō inq̄t ꝙ timen/
dū ē ifrigidare i fine epar q̄ꝫuis ſit ſupcaleſactū: ꝛ cuꝫ
idē ſit indiciū in hȯ ptis ꝛ totius.timoroſuꝫ erit corpꝰ
ſenis totū ibecille ac ſrm refrigerare: ꝛ ꝓprie qȯ i an
nos ꝓceſſerit. Quare ↄcludit̄ ſenē cauſonicātē iuuene
minori ifrigidātē idigere. Oꝫ ſi q̄s nixus hāc veritatē
corrūpere:dicat ſenē ſimp̄r egere imēſiori extictiōe q̄ꝛ
corpꝰ ipſiꝰ ē frigidū ↄdēſatū poris:ita ꝙ ſrm non pote
rit i ipm̄ iducere leſionē.dōm maius eē nocumētū qȯ
ſenex icurrit ꝑꝑ debilitatē ꝛ ipſiꝰ frigiditatē q̄ cito au/
getur a ſuo ↄpari.iux̄ illud Dioclis ꝛ Ar.ꝙ ſil̄e aug/
mētat ſil̄e ꝛ in furiā ↄcitat.ſitq; velut ignis in igne:q̄ꝫ
ſit i alia pte i diſpōne māe ꝑōſſa.pori adhuc apiunt̄:
ꝛ diſponit̄ calitatꝫ receptioni ſenile corpꝰ ꝑꝑ febres. Et
iō q̄dā velut mediatores facti volētes plīma icōuenie
tia euitare dixerūt nō prave ꝙ ſenex cauſonicās i toto
tp̄e cure vehemētiori eget ifrigidatione q̄ꝫ iuuenis:ſꝫ
i pticularibꝰ exhibitiōibꝰ euenit eꝫ:cū idē poſſit agēs
debile tp̄e lōgiori:qȯ ꝛ forte breuiori.4ᵒ farmacoruꝫ.
Oꝫ.n.ſenē ifridare paꝝ vna cū ꝟtus ſit debilis ꝛ nāl̄r
frūs:ꝛ ſepe ꝑꝑ cauſonis feruorē.iux̄ illud diete. Ex q/
bꝰ ſemel ꝛc̄.conant̄.hic.n.ſiīitudine ptiꝫ oēm itētionē
ſeruare ſꝫ ptēq; ſupprimere:ſicq; idicatio ſil̄ ſūpta cu
ſtodit̄ a ꝟtute ac diſpōne. ❡ Propter hꝰ 2ᵐ ſciēᵐ ꝙ fla/
ticus cauſonicās ceteris paribꝰ eget cholico fortiori
extictiuo:q̄ꝛ cū virtute nō raro minori flaticus dēſior
poris.nō.n.rōne ſe.apiunt̄ ſicut in cholico.vꝫ. ꝛ rōne
cōpl̄onis nālis:vt h dilatatos hꝫ dūmō ↄpō ſequatur
ↄplōnē qȯ fere ↄtigit ſicut ſemp ita vt corpꝰ flatici ꝓ/
portione q̄ſi ab hinc detenta.qȯ ꝟo iuuenis ab eſtate
ſꝫ illȯ. Uetres hyeme ꝛc̄. Et iō ꝑbl̄.1. Aduſtiones ve
hemētiores ſūt hyeme ꝛ autūno q̄ꝫ eſtate ꝛ vere. Cor/
pora.n.tūc ſūt ↄpacta itrāſpirantia. Cholicꝰ ſiq̄dē hꝫ
cal̄m ſubtile:reſolubile:poroſq; aptos:ita ꝙ ꝑꝑ eiꝰ ve
hemētiā aptitudis vt ſic ad patiēduꝫ reddit̄ paſſibile
vehemēter a frido.iux̄ illȯ col.7. Scias ꝙ ſiccitas dif
ficilior ē ad hūectādū q̄ꝫ hūiditas ad deſiccādū:ſic fri
gide difficilioris ſt̄ nāe ad recipiēduꝫ cal̄m q̄ꝫ cal̄e ad
recipiēdū fridiᵗᵉᵐ:qȯ forte inuit̄ de ige.7.q̄n dr̄.q̄ q̄dē
tpis terminatiōis paria q̄dāmō ſūt ꝛ calitati ꝛ fridita
ti. Dr̄ āt q̄dāmō:eo ꝙ fortaſſis āplius opat̄ ſrm i cal̄ꝫ
q̄ꝫ eꝫ:q̄ꝛ diſpoſitū ē magis cal̄m ſuſcipe opationē frigi
di q̄ꝫ eꝫ.actuſq; agētiū in diſpoſito ſunt patiente. Aut
q̄s dicet. Ga.magis iſperiſſe ſiīitudinē ꝛ hōgeneitatē
cal̄i aduenietis ad cal̄m nāe ꝑxn̄s ꝑᵐ tñ putādū ma/
gis. Sermo ꝟo Auer.vt moris diſſonat ab. A.ꝑ 4ᵃ.ꝛ
3ᵒ13ᵃ.dicēte ꝙ ifrigidationis ꝛ caleſactiōis ē tp̄s vnū
ꝛ ſpaciū caleſaciēdi ſrm ē ſic ꝛ ifrigidādi cal̄m. Uerū
tñ poſt ꝑdicta ſubdit̄ quo pōt hȯ diuerſitas tolli. Ait
.n.ꝙ ↄplōnē frigidā caleſacere q̄ſi difficile ē:q̄n iā ē i/
fuſa:ſꝫ multū facile i ꝑnᵒ.ꝛ ad vltiᵐ caleſacere fridū in
ꝑnᵒ rei eſt faciliꝰ q̄ꝫ cal̄m in ꝑnᵒ infrigidare. Sꝫ cal̄m i/
frigidare in fine lꝫ ſit difficile.eſt tñ faciliuꝫ q̄ꝫ frigidū
in fine caleſacere:q̄m ſuꝑflua fridītas ē ipſa mors ina
ti caloris aut ei ꝓpinq̄. Flaticis ſiq̄dē ſm Gal. fridiꝫ ꝛ
hu.eget.tū ꝑꝑ ↄplōnē nālē ↄſeruādā ꝑ ea velut ꝑ ſiīia.
tū ēt ꝑꝑ diſcraſiā ꝛ ꝓprie q̄ꝛ itēſior q̄n accidit pticula/
riū diſcoherētia. Indiget igit̄ cauſonicās flaticꝰ chole
rico āplius ifrigidātē. ❡ Sꝫ forte q̄s dicet ↄ Ga. flati
cū ꝑꝑ ↄplōnē nō egere fri.ꝛ hu.veꝝ ca.ꝛ ſic.cū corpꝰ
lapſuꝫ ꝛ ꝓprie i actiuis egeat reductione i ↄriū ꝛ non
ↄſeruatione ꝑ ſil̄e.dr̄ia.116.ſil̄r ꝛ cholica ifridāda erit
ꝛ hūectāda nāl̄ ↄpl̄o. ❡ Dōꝫ id veꝝ eē ↄ ↄplōne nāli
lapſa:ñ āt de egritudiali:cū opꝰ ſit illū ſuare q̄liſcūq;
exiſtat:vt viſuꝫ latiꝰ:q̄m q̄lis de qua nūc iſtat ſmo.

Margin notes (left): Cap.13. circa principium. — Ar.ᵒ2ᵒin ꝑnᵒ. Ca.9. ꝟ.us fi. — Cap.9. — Ca.ꝑᵒ in me. — 7ᵒcollꝫ cap.2. verſus finē.

Margin notes (right): Et 2ᵃ aphoriſ. cō. aphori.34. poſt ꝑnᵐ. ꝑᵃ ꝑbl. ꝑbˡᵉ.3 — Diſt.3ᵃ cap.5. verſus finē. Aphori. ꝑmᵃ apho.17. — Aphori. ꝑmᵃ apho.15. Probˡᵉ.29. — Cap.25. — Cap.5. — Ca.2.pᵒꝑnᵐ. Et rac pᵒ capi. 24. poſt ꝑnᵐ.

Propter quartum autē ad pᵐ qd dōm visuz. ℭ Ad aliud dōm ꝙ hꝰ rōcinatio i ſene ⁊ iuuene ꝯcedaᷓ.in cholico v̈o ⁊ flatico ſ₃ Ga.dōm rōnē magis oppᵐ q̄ȝ itētū concludere:eo ꝙ corpꝰ calꝭm ⁊ ſic.calꝰo eget ⁊ ſicco vt eiꝰ nālis apud Ga.ꝯſeruetᷓ cōplō.Aut dōm ꝙ nō ē ſimpˡʳ attēdēdū ad cārū multitudinē:ſ₃ ad ipſaꝝ vigoreȝ:ſic de ſignis ꝓnoſticis.vnū.n.bonuȝ ſupat multa mala ⁊ eꝫ.apho.2.⁊ ita in cauſis.nā q̄ formā attigūt ⁊ finem potiores ſunt q̄ȝ q̄ mām ⁊ agēs.ℭ Ad aliud qd dōm apparuit canone cōpationis.ℭ Ad reliquū dōȝ ꝙ iā ꝯceſſa ē hec rō i ſene ⁊ iuuene:aut modus datus ē ad miniſtrationis paulatinꝰ apud q̄ſdā. S₃ q̄ſtuȝ ad reliquā q̄ſiti ptē dico ꝙ ſic oñſuȝ eſt in flatico nō negabo aquā dare frigidā cū calitas ſit vehemēs ⁊ cā ipſius ⁊ calꝭm accītale näe acuat calꝭm ⁊ agat i frigidū caleſaciēdo ipſum.h₃ ēt calorē deſenſum velaminibus pororū deſioribꝰ cholico:neq₃ pauci ſanguis ē:l₃ dicatur flaticus imo forte plus pticipat cholico cū fla ſit ſanguinis ꝓpius cholera.ſitq₃ hic magis hūidus q̄ȝ calidus.Eſt eni aeris filius:neq₃ ēt eſt debilis vt dicebaᷓ qualis eſt ſenex ⁊ maxime ſcōs.ℭ Ad inducta v̈o alterius ptis ⁊ primitus ad ea q̄ Ga.⁊ alioꝝ iā qd dōm appuit.ℭ Ad aliud ꝯcedēdū ꝓ pte vt i flatico ⁊ cholico.pro pte aūt negādū vt i ſene ⁊ iuuene.nō.n.ē ſiſitudo vt oñſuȝ oīs:qm ſiccū ⁊ hūiᵐ nō ſūt näe ⁊ v̄tuti pp ipſoꝝ inactualitatē moleſta vt calꝫ ⁊ friᵐ pp näe oppᵐ illoꝝ.dīa euidēs.116.⁊ marie fridū qd calorē pnecat natiuū.ℭ Ad aliō appet ex ſuo ꝯparis oppᵗᵒ:iā.n.ſcitū ꝙ ptiȝ ꝯcludit ſm vnū i q̄ſito tactū:ſm reliquū v̈o minime.Ultimū aūt ꝯcedo in cholico ⁊ flatico:nō autē ſene ⁊ iuuene:qm l₃ idicatio ſumpta ex pte diſpōnis ⁊ alioꝝ eiꝰ ꝟ reqrat:tñ idicatio venerabilior ſumpta ex v̄tute id vetat.Q. ſi dicaᷓ cauſon ſenis erit flaticꝰ: iuuenis aūt cholicus:dōm 2ᵒ.aut pp cās grandioris peccati i regimine ſenis vt tactū:nō ſolū flaticus cauſon: imo cholericus ſibi pōt ꝯtingere q acciñs ē deteriorū: l₃ is ſit ad flegmaticū diſpoſitus magis q̄ȝ ad cholicū. Aut q₂ opȝ vtrūq₃ cauſonē pati flegmaticū aut cholericum vt canon cōparationis remaneat illeſus.

SEd circa id cōtingit dubitare:q₂ ſuppoſitum egritudinē iꝓportionalē ſeu diſſimilē piculoſiorē oppᵗᵒ:cuius oppᵐ vꝫ.Primo.n.ꝓnoſticoꝝ.Exēplū qdē huius vt ponas cām infirmitatis alicuiꝰ laborē:ieiuniū:anguſtiā:eſtate:calꝰo aere ⁊ corpe cholico:iuuene:febre vehementi cholerica:pulſu v̄tutiȝ oñdēte ibecillitatē.ſermo meꝰ i egritudine tūc ſit ꝓportionata in q̄ facies ipſius mortē denotat velocē niſi ꝑus vt opȝ nutriaᷓ.ponaturq₃ alius in quo nullū repiaᷓ narratoꝝ neq₃ in die ꝑ aut 2ᵒ. 3ᵒ autē facies aſpiciaᷓ ipſiꝰ ceu Hyp.dixit:ſitq₃ talis ex vigilia vel fluxu aut idigētia minꝰ verſutū eſtima fore. horū aūt ꝑor vꝫ cū ꝓportionaliᵗᵉ pticularium egrotare:alꝛ v̈o eꝫ.Eti.quāto q̄s moueᷓ a ſui nālitate pampliꝰ tāto ipſiꝰ piculoſior egritudo:cū ea vita ꝯſtet cuȝ ſaniᵗᵉ. Supponanᷓ āt duo cali ⁊ ſicci vlꝛ idē hora dīnte i māſione ꝑmi gradus ꝑ:q̄ꝝ ꝑmꝰ patiaᷓ cauſon itēſiſſimā: alꝛ v̈o palyſiȝ.Cauſon.n.piculoſior exiſtit paliſi cū ſit i 4ᵒ gra.a nālitate ꝑ tres gradus ⁊ duas māſiones vniꝰ ſecedēs.palyſis v̈o ſolū ꝑ duos ⁊ manſionē vnicā apparēs.138.mediū eni rōnē idiuiſibilis obtinet:vt ⁊ apparet ꝑ 4ᵃ.attñ cauſon ſiſis extat huic egritudo:illi āt palyſis vel eideȝ diuerſo tpe diſſiſis. ℭ Amplius.99. dīa.⁊.183.Pleureſis ſiniſtri lateris ⁊ eiuſdē podagra peior ⁊ piculoſior ea q̄ dextri.ſ₃ pleureſis ſiniſtre partis eidē ꝓportionaᷓ cū fiat amplius ex cholera.ea v̈o pp caliditatē cordis partis ſiniſtre acutiorē cui approxinquet cholericitior reddaᷓ:podagra v̈o pp frigiditatem pedū a fonte caloris diſtantiū facta inde ꝑ amplius a flate:pti ſimilabitᷓ q̄ȝ magis ſiniſtre. ℭ Amplius 5ᵒ practice.Spaſmi ex eūone i puero.⁊ circa.7.annorū ꝯſinia forte ſanatio facilis.Et.3.2.iſantes liberātur a ſpaſmo ſicco velociter. ⁊ tñ eſt nō ꝓportionalis eiſdē.ſpaſmꝰ ēt ſiccus ꝓportionatus neruo drerior eo q repletionis ipar eidē.ℭ Adhuc ieiuniū in cholico: cui ꝓportionaᷓ:exiccat.n.⁊ ſubtiliat:piculoſiꝰ extat q̄ȝ in flatico cui diſꝓportionari vꝫ apparēs.8. ⁊.10. de ige.Palin.Morbꝰis minꝰ piculoſus q rōne cāe reſiſtit ſibi ſuiq₃ ipſiꝰ iterēptionē ꝓtēdēs eiꝰ oppᵗᵒ. hꝰ v̈o eſt incōſiſis:reliq v̈o vt appet ꝯꝑius.ℭ Ruſuſ piculoſitas egritudinis aut oppoᵗᵉ ſuſcipiᷓ a v̄tute ac mō curationis:ſ₃ in ꝓportionali v̄tus curās ibecillaᷓ.pp.n. adiūctionē ſiſis cū ſiſi plima ſit velut ignis in igne iciatiuus in furiā ⁊ pnicīe.in diſſimili v̈o ꝯtingit oppᵐ. impedieturq₃ ſilꝛ curationis modus pp oppōnis defectū directe.Inſtātie ſiquidē partiales plime poſſent ꝯ ſingulā particulaꝝ affoziſmi induci:breuitati tñ cā.ac q₂ neq₃ pñtis videᷓ cōſiderationis ⁊ plures ipſarum tertio dicēdoꝝ videbūtur taceātur in pſenti.

Oppoſitum v̈o ſcribitᷓ hꝰ aphoriſmorū.2. ita.In morbis minus periclitanᷓ egrotātes:qbuſcūq₃ ꝓpria näe etati.⁊ reliqua. Itidē ꝑblꝛ.ꝑ̄ quēritᷓ q̄re plures morianᷓ hyeme v̄tute aphori.ꝑtacti.Eo ꝙ i hyeme neceſſe ſit vehemēs fore morbi ꝑnᵐ calꝰo iterius vigorato.Qd aūt tale ꝯuenienter corruptiuū eē ꝯtigit:eſtate v̈o ſecꝰ. vñ eorūdē.14. Propter qd in frigida regiōe ⁊ tpe cauſones maiores ſiūt.Ruſus mala cōplō diuerſa ſemp deterius efficit nocumētū q̄ȝ ſiſis ⁊ equalis l₃ ſit mala.ꝑ 2ᵒ.in proportionali qdem ſimilis ſeu equalis. Proportionalis igitur egritudo impericuloſior oppoſita.

Propter primum quidē ſciēdū ꝙ qd ſit egritudo differētia viſum.72.qd aūt proportionale:ſimile:periculoſuȝ ſeu oppoſita:tertio apparebit propoſitorū.

Propter ſecundum v̈o ſciēᵐ aliq̄ñ dictum eē morbū ꝓportionalē:vt ad multū minꝰ piculoſuȝ iꝓportionali:nōnūq̄ȝ hūc illo deteriorē:qd ſuadēt iſtātie adducte i ꝯꝰiū ac alie q̄ꝑlime:ita ⁊ talis ſeriei hippocratice capiaᷓ itellꝰs.magis qdē minꝰ euenit.ꝟ ē rariꝰ valde periclitētur egrotātes in egritudinibꝰ qbuſcunq₃ ꝓpria näe ⁊c̄.S₃ q₂ Ari.hunc vꝫ aphoriſ.vlꝛiorem reddere. ac huiꝰ inſtantiaꝝ eſt repulſio apparens ⁊ ad hoiem. dōm igitᷓ vlꝛ ⁊ ad rationem peramplius.

Propter tertium aūt ſciēdū ſuppᵗᵉ cōparationis regula.dīa 27.ꝑus.vñ cauſeᷓ ꝓportio ⁊ improportio in morbo. Deide piculoſitas ⁊ oppᵐ ac.3.in qbꝰ verificaᷓ q̄ſituȝ morbis.ℭ Propter hꝰ ꝑᵐ ſciēdū ꝙ egritudo energiarū.i.opōnū exiſtit eēntialꝛ impeditiua.Eſt nāq₃ diſpō corpis ꝑter nām actū nocēs ꝑ.Depēdētiā.n. quātum ad opōnes iportat.he aūt relationē ad v̄tutē.Eſt nāq₃ v̄tus opōnis initiū.neq₃ opatio ꝯuenit niſi a virtute. ꝑ ꝑma.Uirtus aūt ⁊ egritudo ſaltē ſubiecti rōne locales exiſtūt.Id aūt qd relocat ⁊ ſeruat nos extat continēs.Eſt.n.ſine quo:nec iterimere poſſibile morbū:neq₃ hēre ſanitateȝ.9ᵒ de inge.In continēte nāq₃ ſit ſana ⁊ egra ꝑmanere neciō.hec ēt tria non ſolū oȝ attēdere: ſ₃ ⁊ q̄ reducunᷓ ad ipſa.Uirtuȝ nāq₃ reꝝ corpꝰ ꝯſtituētiū ꝑncipalior exñs:ꝑ eā nāq₃ fieri ⁊ vita ꝯſiſtit de ige. 9.duplꝛ cōparaᷓ ad q̄ ipſius imediate vel cuȝ medio. Prius qdē tripꝛ aut tanq̄ȝ ad ſubm in quo fundaᷓ. ⁊

Co.6.apho.33. in pnᵒ.

Ca.11.eiꝰ meᵒ.

Colliᵍ cap.31. iuxta finē.

Ca.30.in pn.

Ca.5.in meᵒ.

Cap.8.

Cap.5.cir.pn.

Apho.34.

Probl.25.

Probl.3ᵒ.

Doc.3ᵃ ſū.pᵃ cap.9.

Doc.6.ca.pᵒ in pnᵒ.

Ca.14.pᵒ medium.

Ca.13.cir.pn.

id ēt triplex vel ꝓpinquꝰ:ceu mēbꝝ ⁊ ſpūs aūt mediū
ſicut humoꝛ:ſeu remotus vt elementū:vel q̄ſi ad cām
efficiētē per modū inſtrī:ad hanc enim cā reducit in/
ſtrumētalis:⁊ id dupl'r:aut incoꝛpoꝛea velut cū coeq̄/
litate cōplexio:vel coꝛpoꝛea vt ſpūs.hi enim virtuteꝫ
deducūt ad actū etiā conſeruant ad finalē ceu ēt opa/
tio.Eſt nāqꝫ finis virtutis qua oīs in actū oꝛdinat̄ tan
q̄ꝫ in eius domū.Si vo vtus attēdatur quo ad illa q̄
eius mediate qualia ſunt dicta quidē annexa : q̄ rebꝰ
nālibus annecti cōplexione ponūtur mediāte triplicia
exn̄tia.vel eni his ſunt ꝓpinqoꝛa ceu ſexus ⁊ etas:aut
remotioꝛa vt ꝯſuetudo:de qbus ēt videt̄ adiūctio ſeu
media ſicut foꝛma ⁊ coloꝛ.Deinceps quoqꝫ in egritu/
dinem cū ſit qd mediū duarū circūſtātiarū relationeꝫ
ad id per qꝺ recepit eē habebit : puta cām:⁊ ad illud
qꝺ inde ꝯſequitur velut accn̄s ceu coꝛpus cāe ac ſigni
ꝯtētiuū mediū exiſtit.Ambiēs vo nos dupl'r ꝯſidera
tur:vel in oꝛdinatione ſibi cōpariū eo intellectoꝝ ſicut
res qnqꝫ non nāles relique motus videlꝫ ⁊ qes : cibꝰ
⁊ potus:inanitio ⁊ repletio:ſomnꝰ ⁊ vigilia:⁊ aīe paſ
ſiones dicte:aut in ſe amplius cōſideratū.qꝺ multꝭ ac
cidit modis:aut.n.rōne tēpoꝛis:⁊ id vel q̄tuoꝛ vl'ium:
vt veris:eſtatis:autūni ⁊ hyemis. Aut cōſtōnis ſicut
canicularis ſeu ipſiꝰ oppoſite vel hoꝛe ꝑtialis vt diei:
aut partis ceu vnius viginti 4ᵒʳ eqnoctialiū hoꝛaruꝫ:
vel ex parte oꝛtus ⁊ occaſus ꝯiūctionis ⁊ ſeparatiōis
adinuicē ſiderū aut ventoꝝ:vel diſpōne terrarū ⁊ ſitu
ſeu fumoſitate illoꝛum.Hec aūt oīa ꝑmis.ſ.4ᵒʳ vtcūqꝫ
ſimpl'r diſponunt̄ naturis.Si ḡ oīa ꝯcurrāt in adinui
cem ſm calidū ⁊ ſiccū.vel quo al'r mō cuꝫ egritudine
dicent̄ eidē ꝓpoꝛtionalia vel cōparia. Si vo oppoſi/
te oīno oppoſite aut ſanius ſm amplioꝛa: qm̄ oꝫ actū
faciēti ꝓpoꝛtionari vtcūqꝫ.Et ideo ſubdit̄.Oꝫ quibuſ
cūqꝫ non ꝓpꝛia ſm aliqd hoꝝ fuerit ſicut qn̄ egritudo
fuerit frigida ⁊ hu.⁊ cauſantiū q̄ꝫplurima cal'a ⁊ ſic/
ca egritudo ipꝛopoꝛtionalis ꝯſurget i medꝭs medio/
criter aut ſm amplius iudicādū ⁊ minus.Id autē ex/
plicari ſingulariter poſſet:ſꝫ bꝛeuitate cū aptione ac/
cidēte trāſeat̄.¶Propter huiꝰ vo 2ᵐ ſciēdū ꝙ pericu
loſitas ⁊ eius oppoᵐ interuenit ex parte virtutꝭ cū his
q̄ ipſius aut moꝛbi cū ſuis vel cure:hec nāqꝫ moꝛboꝝ
curatrix ſine qua ocioſa ſunt oīa q̄ aut erit foꝛtꝭ ſuffi/
ciēter aut oīno debilis ſeu mediocris:qua ſiqdē robu
ſta diſpēſant̄ cūcta optime:ceu cū oīfariā debilis peſ/
ſime.tūc.n.ſil'is vt pꝛopoꝛtionalis egritudo extat peri
Doct.2.ſū.1. culoſa:cuꝫ ſibi ſil'ia ⁊ diuerſa noceāt quecūqꝫ.2ᵃp̊.Nō
ca.4.in pn°. enim pōt ꝯrietatē effectiuā coꝛpoꝛi applicatoꝝ ſuffer/
re.Si vo media iudicādū ex ſemiſſe.Moꝛbi quidem
rōne ſil'r ⁊ id vel ꝑꝑ ipſius ſpēm:ceu apoplexia ⁊ ſpa/
ſmus ſiccus:vel moꝛe:ſicut ꝑꝑ accn̄tia ꝯn̄tia:aut q̄ꝫti/
tate ſiue vehemētia magnitudine.ſ.⁊ excellētia q̄lita/
tiua:cū is ceu oñſum qd duoꝝ fere obtinēs ſit mediū
extremoꝝ ad eadē ſm an̄s ⁊ ꝯcomitās:vel poſterius
ſaltē nā in oībus pōt cōparari:qꝺ aūt egritudinē an̄ce
dit cā extat ipſius nō tm̄ nā:verū ⁊ tp̄e:vt an̄s dicta ⁊
ꝑmitiua nō raro.Coniuncta vo ſimultat̄ fere tp̄e paſ/
ſioni:nō tn̄ adeo vt illumināſ illuminato.Qꝺ aūt ꝯco
mitat̄ egritudo ſubm ipſiꝰ triplex exiſtit.puta mēbꝝ:
ſpūs ⁊ hūoꝛ.qꝺ ſiqdē egritudinē diuerſificat ⁊ cāꝫ cū
id ledat ſm ꝙ aptū fuerit ſuſcipe.Subſequenſ vo nā
ſaltē:qꝺ tp̄e ſimul incipit qn̄qꝫ ſynthoma ſeu genimē
exiſtit.Qꝺ nēpe aliqn̄ ſeuiſſimū adeo vt nō liceat regi
Ca.1.pᵒpn. mine moꝛbi vel cāe vti.12.de inge.Pluries aūt remiſ/
ſius ꝓcurat̄ moꝛbi curatione.tollit̄ nāqꝫ illo tanq̄ꝫ vm
bꝛa coꝛpe.ita.n.ſeqtur ipm.dꝛia.153.Cura q̄qꝫ diuerſi
ficat̄ aut rōne materieꝝ ſeu auxilioꝝ:vt ſex nō nāliuꝫ
reꝝ cū medicaminibꝰ qbuſcunqꝫ aut ex ꝑte modi.ꝙ ſi

ꝑus vel rōne ꝯn̄tie aut oppoſiti ipſoꝛū ad ſubm in qꝺ
faciūt:nā ea in qbus viget frigidū deteriꝰ iducūt nocu
mentū:nō ſic aūt illa vbi calida dꝛia.61 . Sil'r de ſicco
⁊ huᵒᵒ qcqd referāt quoquo mō vel ob intēſioꝛē ⁊ re/
miſſioꝛē actū:ceu cal'm ⁊ ſiccū potētius ipꝛimit ⁊ pati
tur mīme frido ⁊ hu.cū ſit foꝛtius actiuoꝝ ⁊ magiſ re
ſiſtēs paſſiuoꝝ:ita vt hec vna:nō ēt vltra 2ᵐ eleuātur
gradū.q̄ꝫto igit̄ minꝰ ſimpliciꝰ humidū de qbus dꝛia
138.Modus ſiqdē attēdit̄ exhibitionis in q̄ꝫtiᵗᵉ : q̄liᵗᵉ
⁊ mō vſus ad Glauconē.⁊.134.q̄ ſunt regiminis foꝛ/ Z.1.1.diſti.1.
me ꝯcte ceu ꝑoꝛes cōes materie diſpōnū indifferētes. ca.1.in me.
Ex his igit̄ liqdo apparuit ꝙ egritudo reddit̄ pericu
loſa vtutis ibecillitate diſſil'is ſeu ipꝛopoꝛtionalis iux
ta illud Cōmētatoꝛis.Non ſimpl'r dictū eſt in ſenioꝛi/ 2ᵃaphoꝛiſ.cō.
bus brāchos ⁊ coꝛiçās nō maturari:ſꝫ cū determina/ 34.in me.
tione puta valde.Senioꝛibꝰ enim ꝑꝑ ibecillitatē vir/
tutis oīa periculoſa exiſtūt,Eodē aūt mō peripleumo
niam cōpar ē ſenioꝛibꝰ:cū ex humoꝛibꝰ fiat frigidis:
⁊ cū ea moꝛiunt̄ amplius iunioꝛibꝰ qbus ſil'atur . Vn̄
ꝓnoſti.2.Saniationibꝰ q̄ ex ꝑipleumonicis ſenioꝛes Tex.cō.59.
moꝛiūtur magis.aliꝭs vo ſaniationibꝰ iunioꝛes pere/
unt āplius.In vtute vo oppᵗᵘ ſecus accidet:cū media
vo mediocriter.Si vo intueat̄ egritudo rōne cārum
ꝑcedētiū:tūc ſemꝑ periculoſioꝛ ea quaꝝ cāe ipꝛopoꝛ/
tionales illi exiſtūt oppoſita cū ab itēſioꝛi ⁊ pl'ima cā
ꝯtingat.Quia.n.ipꝛopoꝛtionalitas cārū non paucaꝝ
oppoſita egritudini hāc non potuit ne accideret cōpe
ſcere iudicat̄ q̄ꝫuerſuta.Immēſus.n.ignis ardēſ i aq̄.
iuxta qꝺ legiferi delictū narrāt luciferi ifinitū carētis A
ipellēte.nō autē hn̄tis Ade.In ſil'i vo accidit eꝯ:cum
plurima in eius gn̄one ꝯcurrāt ꝯueniētia.virtute qui
dem ac ēt ipſiꝰ ad eā habilitate.Si vo cū hoc intēdat̄
ad ſubm cui egritudo inſerit̄:tūc lꝫ ꝑus nō ſit ea ꝑicu/
loſa:plena reddit̄ ꝑiculis.ita ꝙ ptiſiſ:empima ⁊ hꝭ:i/
diſpoſitꝭ:vt ita minꝰ extat ꝑiculoſa:q̄ꝫ in oppoſitꝭ:cum
vtrobiqꝫ eadē ꝑmaneat cā:ſꝫ ꝙ ꝑiculoſioꝛ ſit i ꝑpara/
tis id euenit ꝑꝑ anguſtiā ⁊ thoꝛacis ibecillitatē ipotē
tē ſaniē expurgare digeſtā ēt qn̄qꝫ.Sil'r qdē ⁊ in ſolu
tione ꝯtinuitatꝭ euenit in coꝛpoꝛe remollito hyderāte
.i.hydeꝝ patiēte ſ in hydropiſiꝫ ⁊ cācro illepticante.
ꝑiculoſi.n.reddunt̄ rōne qbꝰ ſuꝑueniūt ſuboꝝ ⁊ nō ꝑꝑ
cārum affinitatē.ſuꝑueniētes.n.oppoſitꝭ icolumioꝛes
exiſterent.Eodē ēt mō egritudo ꝯſurgit ꝑiculo plena
ꝑꝑ moꝛē ꝑꝛauū accn̄tiū q̄ ſuꝑueniūt potiſſimeqꝫ dolo/
ris nō exiſtētis relatione alteriꝰ ad cām talis.vn̄ ꝓno. Tex.cō.16.
3.Iunioꝛes hominū auriū doloꝛe cū febꝛe acuta ꝑeūt
hebdomada vna ⁊ adhuc celerius ſ moꝛbo:ſenioꝛes
vo tardiꝰ:ſic eqdē pleureſis ſiniſtre ꝑtis ⁊ iuueneſcētꝭ
deterioꝛ oppoſita:ſi aūt amicitia ⁊ ꝯrietates auxilioꝝ
itueant̄:tūc periculoſioꝛ erit q̄ frigidis curat̄ ea q̄ ca/
lidis cū ſint nāe inimica ꝑamplius ceu incēſiua imēſa
diſcraſia frigida q̄dam ⁊ humida. Quātū ſiqdem ad
vigoꝛē actus materieꝝ ⁊ eius oppᵐ ꝑiculoſioꝛ egritu/
do q̄ facta ex efficacioꝛi q̄litate vt cal'a ⁊ ſicca:ceu fri
gida ⁊ hūida ꝯria ſicut repl'onis ſpaſmꝰ. Qui aūt de
inanitione ſ deterioꝛ cū eius oppᵐ ſit ieſſicax puta hu
miditas curatiuū.Verūtn̄ ſi ex tā grādi cā ſpaſmꝰ hu.
ꝯtingeret vt ſiccus eo foꝛet deterioꝛ mēbꝛū moꝛtificāſ
omnifariā.Eti.Egritudo que diligēti ꝯſideratione re
quirit auxilioꝝ foꝛmā ceu maioꝛē q̄ꝫtitatē vel itēſioꝛē
q̄litatē ac alia denotata.dꝛia.134.ꝑiculoſioꝛ oppoᵗᵃ:⁊
ꝓpꝛie cū indicationes ſibi occurrūt.vt viſuꝫ.8.⁊.9.de Cap.9.i me.
ige.¶Circa vo ꝑdicta dubitare ꝯtingit:qm̄ ꝓpoſitū Cap.10.in fi.
aphoꝛiſmū verificat vl'r ita ꝙ etiā in ſpecie ſeu cōpoſi
tione.Cuius oppoᵐ ſentit Cōmentatoꝛ ipſum ad cra/
ſim coꝛpoꝛis anguſtās.¶Dꝺm ꝙ ipſe nō itellexit mi
nime verificari i ſpē:ſꝫ vt aiam euigilaret legētis idi/

cans egritudinem periculoſam nō fore ſolum cārum
antecedētiū ratione:veꝝ eorū que morbū inſeparabi
liter vel ſeparabilr̄ vt expoſituꝫ cōſequūtur ſubiectū.
puta ⁊ conciſionis:cū etiam compoſitio ſequatur cō/
plexionem quaſi ſemp.ɔr̄ia.63.¶Propter tertiū hu/
ius ſciendū ꝙ verificatur q̄ſitum in morbo cōplexio/
nali modo quocūq; vt viſum:cū in eo p̄cipue appare
ant proportionalitas ⁊ diſſimilitudo ac vl̄r in oī mor
bo:vt compoſitionali cōi ſicut totuꝫ ⁊ compoſitio.de/
pendet enim plaſma ſeu cōpoſitio a cōplexione:⁊ de/
mum vnitas ab eiſdē cōis.ɔr̄ia.63.que in a͞pate copu
lantur oīa.ɔr̄ia.95.ac in cā ⁊ accidēte ſuo mō.Nullaꝫ
igitur canon afforiſticus inſtātiā recipit ſane ⁊ vt nūc
expoſitus.Cū Hyp.in eo cū Ari.ſe ad cāꝫ trāſtulerint
p̄cedētes:vt inde formaret̄ demōſtratio.Morbus il/
le periculoſior q a vehemētiori cā ɔſurgit:cū eſſe totū
fortiatur ab ea.hꝰ xo vt declaratum improportiona
lis extat ⁊ nō ſimilis paſſio.Palin.Morbꝰ ſeuior cui
per cauſas gn̄ationis eius etiā oppoſitas non potuit
reſiſti eo cui cōteſtabātur cauſe:ſꝫ talis eſt diſpropor/
tionalis:non aūt vt apparuit oppoſituſ.Itaq; morbꝰ
diſſimilis periculoſior ꝓportionali.Hec aūt poſſent ſi
gillatim deſcēdēdo per amplius declarari:ſꝫ breuita/
tis gr̄a ⁊ q꞉ intelligētibus ſcribitur omittat̄.

Propter quartum xo ad p̄mū dōm ꝙ nō cōparat̄ ꝓportio
nale ad diſſimile:vt qs putauit:verū ad ſil̄e tm̄:prout
pōt ɔtingere a cā interiori occulta ⁊ forinſeca manife
ſta.ſemp̱ nāq; vt ita p̄or amplius deterrens 2ª.¶Ad
aliud dōm ꝙ nō oīa ſunt paria vt expetit̄.a vehemen
tiori.n.cā ⁊ magis actiua ɔtigit hic cauſon q̄ꝫ palyſis
cū qualitas amplius eleuata verſus vltimū vehemē/
tius opet̄:ɔr̄ia oſtenſum.138.Si.n.equal̄r ſecederēt a
nālitate ambo ſecꝰ eēt:⁊ q̄litates morbi forēt ſil̄r acti/
ue cū q̄ꝫtitatibus.Eſt.n.morbꝰ hic illo deterior a ſua
Apho.8. ſpē.Vn̄ Damaſ.in apho.Morbi calidi plus frigidis
mortiferi ſunt pp̱ velocitatē ignei motus.¶Ad aliō
dōm ꝙ id nō euenit pp̱ ꝓportionalitatē cāꝝ p̄cedētiū:
veꝝ pp̱ accn̄tia ſeuiora:vt in pleureſi ſiniſtra:aut v̄tu/
tem ībecilliorē:ſicut in podagra ēt leua cū motus an/
guſtia pluri.¶Ad aliud dōꝫ ꝙ ſpaſmus egritudo ex
Collirꝰcap.5.in incipio. tat officialis.3°2ª.ſermoˡaūt is vt apparuit verificat̄ ī
cōpl̄one:non autē in cōpōne.Dicitur ēt.5.prac.forte.
Subdit ſil̄r.A.Cōfeſtim pp̱ humiditatē cōplexionuꝫ
ſuarū ⁊ humiditatē cibi eoꝝ.Quiſ ēt expoſuit liberā
tur a ſpaſmo infantes velociter:q꞉ ip̄m minime incur
runt.¶Ad aliud ēt apparet:q꞉ ſi circa humidū nāle
vtrobiq; accidit ɔſumptio plus ɔſumet̄ de illo qō fle/
gmatici q̄ꝫ cholerici cū ſit maius minuſq; pp̱ ipſius ɔ̄
ctionē areſcibiliſ:nō aūt faciēda relatio humidi aquo
ſi ceu flegmatici ad humidū cholerici oppoᵐ cū antea
fuerit canon preſuppoſitus cōparatiuuſ.¶Ad aliud
dōm ꝙ potius oppoᵐ concludit propoſitio iuſte dedu
ctum vt apparuit.Si.n.reſiſtētia p̄tacta venturā ꝓhi
beret egritudinē tunc conferret.Impotēs aūt emolli
ta cā reliqua occulta vehemētior iudicat̄.ita vt vl̄r ɔ̄
rium p̄incipiens vna morbo qō ip̄roportionale ſemp̱
egritudinē periculoſiorē reddit.ſupueniēs aūt imperi
culoſiorē:cū ordinet̄ ad curā:ceu ɔſimile ſup̱incidens
p̱nicioſiorē:que egritudinis p̄ora ſiue ɔſequētia coau
gens in curationis ꝓtēſionē ⁊ periculuꝫ.qō ambiens
oſtēdit magne.vbi Commētator momordit dioclem.
¶Ad aliud p̱ interēptionē magis.lꝫ.n.ſil̄e ɔiūgat̄ ſi/
mili.non tn̄ incitat ad furiā pp̱ vehementē habilitatē
ſubiecti ⁊ cauſarū remiſſarū q̄bus pōt egritudo ɔtin/
gere.diſponet̄ enim tale tanq̄ꝫ qō menſuratū corporū
Probl.22. patiēdum de leui ⁊ modicuꝫ:vt q̄nta probl̄.apparet.

¶Ad reliquā ēt huius deductionis partē viſum qd
dicendum. ¶Differentia. clxxv.

Q in cauſone competat fle/bothomia monſtrat̄:Caſſio felice dicēte.In
cauſonis initio p̱mittētibuſ viribꝰ egrotū
in brachio flebothomia ſi t̄pe iuuenis fue
rit.Undecimo quoq; de ige.Optimū venā īcidere nō Ca.15.p°me.
ſolū in ſynochis febribꝰ:ſed ⁊ in aliȷ̈s:q̄ in putredine
humoꝝ qn̄ demū q̄ etatis aut v̄tutis nō ꝓhibuerint.
Et oribaſius.q putredine febriūt humoꝝ mox flebo/
tomādi:ſi actus fuerit fortis:ſed cauſon febris eſt hꝰ.
¶Adhuc 4°p̄ª.Cura cauſoniſ ē cura tertiane pure:⁊ Trac.2° capi. 41. in medio.
qn̄ indigēt eūone ⁊ reliqua:ſꝫ eūo debet̄ humoribus
peccātibꝰ in q̄ꝫtitate.164.Huius aūt eſt flebothomia.
Ipſa nāq; eſt eūo vl̄is multitudinē educēs humoruꝫ.
¶Rurſus ars ē nāe imitatrix ⁊ ſeq̄la꞉ſꝫ nā cauſoneꝫ
terminat p̱ fluxū ſanguinis nariū.vn̄ Hyp.4°re.a.Si Tex.cō.9.
ſanguis ex naribꝰ fluxerit ſoluit̄ paſſio ⁊ demuꝫ huic Tex.cō.13.
tali cauſoni niſi ſanguis fluxerit ex naſo.Quare 4°p̄/ Trac.2.ca.41 ante meᵐ.
ma.Pl̄m conſumit̄ vomitu aut ſolutione ventris vel
ſudore aut fluxu ſanguinis nariū.Palin.apho.p̄ma. Cō.apho.23. iuxta finē.
In fortiſſimis febriū p̄cipitur flebothomia.talis q̄deꝫ
cauſon cū ea vt dicit nomē ſit febris ītēſiſſima:dr̄ eniꝫ
a caumate.in ipſa enī vr̄ rō febris ſeruari q̄ꝫmaxime.
Eti.cū cauſon icēdiū iportet:īfrigidatione idiget.Cu
ra eniꝫ p̱ficitur ɔ̄rio.ea xo inducit̄ flebothomia:tera/
pēti.9°.Et firmat̄.q꞉ ſola flebothomia nō ſolū ſangui Collirꝰca.4.in me°.⁊ cap.10. circa meᵐ.
nis q̄ꝫtitatiuo debet̄ peccato:verū ēt qualitatiuo: q̄r/
ta p̊.flebothomia igitur competit in cauſone. Ca.20.in p̄n.

In oppoſitum qm̄ cōius medici non preci
piūt in cauſone ſtomari.Iti
dē humoribꝰ ɔtriſtātibus debet̄ purgatio ⁊ non eūo.
hꝰ xo ſūt chol̄a:ſalſumq; ſl̄a:ex q̄bꝰ hec ponit̄ paſſio
ɔſurgere.Palin.forti morbo forti debet̄ ſ̄ꝫ Ga.medi/ 4ᵉaphoriſ.cō. apho.16.⁊.30. in fine.
cina vt directe ɔ̄rietas occurrat:ſꝫ ſtomia nō eſt fortis
meⁿª.ɔr̄ia.166.cū ī ea penitꝰ nihil ītercidat timoris:ſꝫ
vomitus aut ſol̄o.Nō igit̄ ſtomia cōpetit ī cauſone.

Propter primum xo ſciēduꝫ ꝙ cauſon
eſt fe.incēſiua ex cho
lera vel flegmate ſalſo cāta:cuius mā ī venis cordi vi
cinis eſt ſita:Q aūt ſit incēſiua vel adurēs nomē indi
cauit ipſiꝰ.Eſt ⁊ affligēs ɔtinue ſine intermiſſione ſen
ſibili aliq̄ vniuſq; tenoris vſq; ad criſim adeo vt in ea
neq; additio reperiat̄:neq; diminutio:ꝙ ſi Almāſoriſ
ſcribat̄.10.cauſonē vna die validiorem fieri:alioq; mi Ca.5.in p̄n°.
nus validā:dōm ipſum cōprehēdere ſub cauſone ter/
tianā:ēt continuā cuiꝰ id euenit gr̄a.Q aūt ex chole/
ra fiat vel flegmate ſalſo.Hyp.4°aſſerit re.ac.cū p̄me Tex.cō.p̄mi ⁊ 12.
4°.cuius modus ſignatus ibidē.Noſce quoq; ſermo Trac 2.ca.41 in p̄n°.
neꝫ Auer.diſſutū fore ſatı̄ in hac mā.Tertio.n.collꝫ. Cap.3.in me.
inquit ꝙ egritudines ꝓueniētes a chol̄a eruginoſa ⁊
praſſina incurabiles extāt cū digōnē non ſuſcipiāt ne
q; a calore p̱mutent̄ nāli.imo formā ſpecificā eius cor
rūpunt:vt venenū.Quarto xo eius peior ſp̄ēꝝ cau/ Ca.28.in fi.
ſonis eſt illa q̄ a cholera fit ɔinaria vel praſſina ⁊ illiꝰ
paroxiſmus lōgus eſt:cū tn̄ ꝓprie inq̄o ipſe cauſoneꝫ
carere paroxiſmo.Et ſubdit pp̱ inobediētiā humoris
illius ad digōnem recipiēdā.Dicit̄ ēt in 3°non eē pol̄e Ca.4.cir.me.
vt chol̄a ſuſcipiat aliquā digōnem.q꞉ nō eſt pol̄e rei
q̄ trāſiuit decoctionis terminū ad ipſum redire:ſic̄ nō
eſt pol̄e vt aſſum ad elixū reuertatur:qm̄ qō coctū eſt
non poteſt incrudari.theorice p̊.Et hic quideꝫ ſermo Ca.25.iux.fi.
vt apparet Halyab.cum in cap̄ ſit prolatus humoruꝫ
de chol̄a verificatur nāli.Quarto xo colliget.Nō p̄t Ca.31.cir.p̄n.
in corp̱e fieri febris de cholera ſolū.q꞉ talis fe.de ne/
ceſſitate mortifera eſt:eo ꝙ cholera nō eſt apta recip̱e

aliquā digōnē. Et ex h videt q digōnē nō poſſit ēt re/
Ca.4. in fine. cipere pro habilitate mãe vtuti expulſiue. Jn 3° vo ait
tanq̄ prius fact°. Sūt febres qdā appropriate chole
Ca.11. iux.fi. pure ⁊ alie cholere non pure. Septimo qq ex chola
pura raro iuenit fe. fieri. Noſce ſiqdē q lʒ ita loquat
idiſticte dictū fore diia.30. q puꝛ ꝛ° dr: aut qñ nullaʒ
alteri° hʒ pmixtionē vt vinū diſariã purū: vel qd mo/
dicã vt qʒpue admixtū aque. p qdē mō nll'us fʒ hyp.
Tex et cō.38 humor reptus ē pur°: pno.2. Nā chola qñ fuerit pu/
ra ſignificat victoriā caliitatꝫ vehemētē: ⁊ flegma pu/
rum frigiditatē. vterq. n. humoꝝ h° qñ fuerit purus
ſimplex ē groſſior: cū ſta frigiditate igroſſet ꝯdēſante.
chola vo caliitate ſubtile in fumū reſoluēte groſſiori
Cap.4. ver.fi. derelicto. Eti. col.3. vult qs q cauſon fiat ex mã nō pu
treſcibili: ⁊ q nō ſolū in locis digōnis ſcōe: verū ēt 3°:
qd ab alijs ſatis diſſonū. aut audit fortaſſis neſcio qlr
p id cōmixtionē putride cuʒ ethica. Cauſonis qq mã
Tra.2. ca.41. in pn°. ꝯtinetur in venis oris ſtomachi aut in ptibus epis p/
prie ad fūmuʒ in mēbris nobilib° vicinis cordi. 4° p°.
Apho.26. ¶ Adhuc circa hūc vi hyp. ⁊ Gal. aphoriſmorū diſ/
ſentire 6°. Jnqt enim hyp. Quibuſcūq in cauſone tre
mores fiunt alienatio ſoluit quē ſiqdē aphoriſ. non pu
tat Gal. ipſius fore. q etſi mã cauſonis ſe a venis ⁊ ar
tarijs trāſmutāte i neruos cauſon ſoluat: nō tñ ē mos
hyp. dicere morbū ſolui ſupueniēte vehemētiori. So
luto. n. cauſone ſupuenit mētis pmixtio nō min° picu/
Ca.xi.in fine. loſa cū ſirſen incurrat inde. hyp. vo ꝯſentitur 2° 3° ita.
hyp. qdē iā dixit accidit i febre cauſonide tremor tūc
ſenſus pmixtio reſoluit eā ab ipſo. Ga. vo non ꝯcedit
hūc apho. verūtñ nō ē ex eis q modū nō hñt. Quarto
vo p° exponit cū approbatione ita. Et ē ſile vt ſit qñ
Tra.2.ca.41. ante me^m. cerebꝝ caleſit valde ⁊ caleſiūt nerui: ⁊ ē ſile vt ſit cau/
ſon ⁊ ſit pmixtio mētis ⁊ reſoluat ab eo p tremorē pp
expulſionē materieꝝ ad neruos. ¶ Ex his qq ſmo/
nibus ⁊ q Gal. 4° veritaʒ: vt inuit. A. poterit idagari.
Nā mētꝫ pmixtio pōt a ſirſen: vt vult Ga. ꝯſurgē. ⁊ ita
ſalſat apho. aut a fumis ⁊ vaporib° horridiʒ i cerebꝝ
delatꝫ pp motū mãe ſupiora petētis: ceu euenit qñ cri/
ſis vomitu pficit aut ſanguis nariū fluxu: ſicq is pōt
vificari. Quid āt ſit flomia ⁊ qlr ꝯpetat diia viſū. 164

Propter ſecundum vo ſciēdū q circa id qſitū ex ſermo/
nib° medicoꝝ vi ambiguitas relinq. Plures. n. ſimpr
pcipiūt farmacari ſeceſſu: ſudore ⁊ vomitu. Quorum
Democrit° ⁊ Oribaſi° flomat vel diſariā tacendo. A.
vo vi eā qnq ſub dubitatione cōcedere ingens. Non
4° p° tra.2.c°. 41. verſus fi. flebothomet: fortaſſis nāq iflāmabit eos: ⁊ fortaſſis
iuuabit eos ſi fuerit illic turbiditas ⁊ rubedo. i. vrina
groſſa in ſuba ⁊ colore rubea vel ēt facieʒ ⁊ corp° h°.
vñ collʒ 7°. Jn hac febre ꝯueniēs ē purgatio cū me^na
Ca.12.i pn°. attractiua in eius pn° ⁊ minuere ex ſanguine ſi ei° ap/
parēt ſigna. qdā vo dixerūt q p ſe nō cōpetit flomia.
p accñs tñ ꝯuenit: vt qñ mã fuerit furioſa. qd eqdē ſa/
num qñ nō extat: q cū cauſon vt dictū ſit ex mã chole
rica ea farmaco hʒ educi non flobothomia.

Propter tertium vo ſciēdū q regularit ⁊ frequētiſſime in cau
ſone qcūq nō cōpetit flomia: p accñs vo ꝯuenit qnq
vt qñ mã fuerit furioſa ſanguini cōmixta. Et oio fere
oēs ipſaʒ tacuere: qd oñdit: q flomia eſt eūo multitu
dinē euanſ: i cauſone vo id nō exiſtit: qñ vn° pualet
hūoꝝ i ipſo: ceu chola vel ſalſatū ſta: nō āt ſil' oēs cū i
ea nō ſit plectoria q hūorib° ineſt peccātib° qʒti^te: veꝝ
2° apho. cō 8. i me°. 1° lib° de vtute far. ca.2. in fine. cacochimia qlitate: cui dbet farmacia: ceu pori flobo
thomia. Eti. i cauſone cōpetit vt in alia egritu^ne q hu/
morē peccātē euat eductio: cū eū ⁊ nō aliū fʒ Ga. op°
ſit educere. h āut pficit farmaco. choleram. n. euat aut
flegma ſalſum hʒ egritudinū cātiuas: non aūt flomiā
q pctō adhibēda qʒtitatiuo. ¶ Rurſus in cauſone nō
cōpetit qd ipm i furiā magis icitat: ſʒ opp^m: talis qdē
eſt flobothomia cū ſanguis qd eſt obſtaculū chole fre
nū educat. Bulliēs. n. chola ⁊ furioſa reddita i locum
nobiliorē trāſlata vel apat aut calorē extiguit inatuʒ:
ceu q maior flāma minorē. vñ i ipſa qdā iā morte ſunt
repētina depditi. Et id 4° pmi. Sūmo tibi ope caue ne Ca.20. p° pn°.
ad vnā duaꝝ reꝝ egrū pducas. vt humoꝝ cholicoruʒ
ebullitionē ⁊ frigidoꝝ icrudationē. Jtaq regulariter
nō cōpetit i cauſone flomia. Fortaſſis āt rariſſime ꝯue
nit: vt qñ cauſon cū qdā fuerit ſanguis fact° abūdan/
tia: ceu forſitan qñ ei° pn^m fuerit ex ſanguis corruptio
ne. qñ. n. ſanguis ſm Ga. diia. 89. corrūpit eius ſubti/
le ꝯuertitur in cholerā: groſſius in melācholiā. Jn hꝫ
aūt trāſitu vt circa pn^m qñ modicū fuerit ſanguis tran
ſmutat° flobothomia pōt cōpetere: cū ipſa ēt ⁊ ſi ꝯñr
hūorib° debeat peccātib° qlitate. Jn cauſone igit cō/
petit flobothomia qnq: qd inuit cum Auer. A.

Propter quartum vo ad p^m cum ſcdo dōm q id veꝝ aliq̄
ſuppoſita ſanguinis abūdātia: qd firmat. q i putredi
ne hūoris nō aūt humoꝝ inqt Ga. cuʒ Oribaſio ita vt
aliqualr ſanguis ēt peccet. ¶ Aut dōm q hic fuit au
dacior in flobothomādo ⁊ vlr grec° arabe. diia. 164.
¶ Ad aliud dōm q euatio ſumit non ſolū pro euone
qʒtitatiua. imo ēt qlitatiua. diia. 164. ¶ Ad aliō dōm
q rarius eſt q cauſon terminet in ſtatu ſanguiʒ nariū
fluxu. Et id ab. A. vltia ponit creticatio h°. ¶ Uel di/
cēdū q lʒ nā in fine p fluxū ſanguis educat nariū cum
ſanguis ſit ſtatu hūorib° cholicis repletuʒ pp delatio
nē ipſoꝝ ad ſupiora: nō tñ tollit in pn°. vñ Ga. 4° re. a. Cō.10.i pn°.
Jn acutis fe. ad caput fert feruēs ſanguis. Qñ igit re
ſidet in venis nā effundit hūc cū adunatiʒ vaporib° ⁊
paratiuʒ reliquo dñatur. ¶ Ad aliud dōʒ q h° fe. for
tiſſime ſunt vt q de ſanguine. Fortiſſimū. n. etſi pus di
cat qlitatē. pōt ēt qʒtitatē denotare: iuxta illud apho.
p°. q fe. di magna ⁊ parua cū pprius intēſa hēat dici Cō. apho.14. ante me^m.
vel remiſſa. ¶ Ad aliud dōm q flomia ifridat qñ ſan
guis peccās euatur: qñ aūt chola delinqt ⁊ euet ipſe:
potius vt dñſuʒ cū eius frenū educat inflāmat. ¶ Ad
ꝯfirmationē dōm q illud eſt iproprie aut q id ꝯuenit
cū humores cōputreant vniuerſi. ¶ Ad ēt q ptis op/
poſite appet cū pprijſſime ⁊ regulariter cauſoni cōpe
tat colagogū ⁊ flegmagogū ſm q fuerit cholicus vel
ſlaticus: extranee vo flomia ⁊ in caſu. Expetit. n. iter
dū pp corruptionē hu. ⁊ iflāmationē. Uñ Democrit°
⁊ Oribaſi°: nō ſolū repleti ſanguine flomia egēt: veꝝ
ēt qb° reumatice paſſiones ⁊ iflāmationes qdā in cor
pore abſq plenitu^ne oriunt: vt pcuſſis aut aliq leſis ex
triſecus mō: vel itriſec° fuerit ſanguis ꝯſtrictiōe chole
ric° aut dolor vehemētior extet. Nā qſq flomat aut
pp ſanguis multitudinē aut ei° malitiā aut vtrunq. p
4°. ¶ Ad aliud dōm q poſſet ipediri. q lʒ flomia nō cap.20. in pn°.
ſit fortis medicina rōne piculi emergētis in actu ipſi°:
vt farmacia: cū poſſit aptius illa cōpeſci. eſt tñ fortiuʒ
ac fortioris rōne illius qd educit ea ſanguinis. vʒ. qui
proprius eſt nature ac familiaris: non aūt adeo cete/
ri. diia. 166. ¶ Differentia. clxxvj.

Quia apoſtemati nō compe/
tat repcuſſio monſtrat: qñ ipſum aut ſit p
viā ꝯgeſtionis ex reſiduo ſupflui nutrimē
ti partis aut per modū reumatꝫ quo vnuʒ
mēbroꝝ fortium expellit ſuā ſuperfluitatē ad debili°
diia. 95. Sed neutri taliū competit repcuſſio. nō qdeʒ
p cum ſit expulſio ſupflui partis illius qd alicubi ne/

quit expellere nã ipſi⁹: verũ eã opʒ poti⁹ pmutare tra hẽdo ad extra q̃ʒ apocruſtricis h̃ ẽ repcuſſiuis ad itra repellere. Nec 2° qm̃ illa eſt mẽbꝛoꝝ expulſio pncipa/ liũ ptiũ: cũ iterioꝛes ſint exterioꝛib⁹ nobilioꝛes ⁊ pnci palioꝛes velut ſupioꝛes i politia re"iferioꝛuʒ. ¶ Ad/
ca.6. lux. finẽ. huc foꝛ' febꝛiũ ⁊ apatũ ſunt ſil'es. febꝛiũ p. In febꝛib⁹ ꝟo nõ fit repcuſſio: ſʒ euapoꝛatio ⁊ ad exterioꝛa dedu ctio. ¶ Amp. qꝺ poꝛos mẽbꝛi coãguſtat ⁊ mãm i eos iplicãdo ⁊ iuiſcãdo ꝯdẽſat nõ ꝯpetit: vt apatib⁹. talis ãt ẽ repcuſſiõis act⁹ cũ a frido pcedat ⁊ ſicco ſtiptico.
Apho. 25. Palin. apho. 6ᵘ. teriſipilã extriſec⁹ factã itus ꝯuerti nõ bonũ: itrinſecus ꝟo extra bonũ: qꝺ i q̃libet apate vni uerſaliçat cõmẽ^tor. Repcuſſiua ꝟo eriſipilã ſeu apa de exterioꝛib⁹ ad iterioꝛa ꝯuertũt. ¶ Rurſus qꝺ violẽtat actione nãm nõ cõpetit: cũ pceptũ ſit medicũ nãm imi tari. Id aũt opatur repcuſſio vt eius denotat rõ. Itaqʒ apati nõ cõpetit repcuſſio q̃ i ei⁹ adminiſtraf pn°.

Cuius oppoſitum ſentiunt vniuerſi pci piẽtes in pn° apocru/
ca.10. lux. fi. ſtrica ſimp'r ee apponẽda. vñ. 13. de ige. Cõe id oiuʒ fle/ gmonũ ꝙ demũ ſolis repcuſſiuis vtẽs qs auxilijs ſm pn^m nõ peccabit. In aug^te ꝟo repercuſſiuis admiſcẽda ſunt reſolutiua. ⁊ in ſtatu ambo ſunt equãda ⁊ ꝓprie i eius pn°. In declinatione ꝟo ſolũ eſt vtẽdum reſoluti uis mollificatiuis. qꝺ pbaf: q2 qꝺ ꝓhibet magnifica/ tionem apatis ⁊ ne ipſius malicia ſpargaf in ptẽ con fert in curatione ipſius. hꝫ ꝟo ẽ repercuſſio: pp quod apoſtemata ſunt repercutiẽda in initio.

Propter p^m ꝟo ſciendũ ꝙ qd ſit apa q̃ ipſi⁹ cãe ⁊ modus gñonis illius oñſuʒ dĩa. 95. Eſt aũt repcuſſio actus me^nc: cuius ꝓprietas ẽ pp fri/ giditatẽ ſuã vt frigus in mẽbꝛũ faciat ꝑuenire ⁊ iſpiſ/ ſef ea ⁊ ꝯſtringanf poꝛi eius ⁊ frãgaf caliltas ipſi⁹ at/ tractiua ⁊ ꝯgelef qꝺ ad ipm currit ⁊ inſpiſſet id ne ad
ca.4. poſt me. mẽbꝛ currat: qꝺ ꝓhibeat ipm a receptione ipſi⁹: ceu ſolatꝛ i apatib⁹. 2° p. Ad vltimũ repcuſſio ẽ mãʒ frigi ditate ⁊ ſtipticitate i facie loci a quo ſecedit ipellere.

Propter 2^m qdeʒ ſciendũ aliquos ſenſiſſe ꝙ in apatibus calidis debef repcuſſio: nõ aũt in frigidis imaginãtib⁹ mãs ꝓpelli poſſe ac idige re infridatione cal'as: nõ aũt frigidas cũ ſint hebetes: quoꝝ defect⁹ i parte 3° apparebit dꝺoꝝ pampli⁹. Nã apata frigida vt flegmatica idigent repcuſſione: lʒ nõ
ca.4. cir. pn. tãta neqʒ cũ talibus vt calida. 14. de inge. Precipif. n. vndimijs apponi ſpõgiã nouã infuſaʒ aq̃ ⁊ aceto mo/ dico ⁊ medicamẽ ꝺ memite q̃ ſunt frigida repellẽtia.
a.10. cir. me. Et in 2° ad Glau. Mox ſpõgiã nouã infuſam puſca ſu perpones ⁊ ſanabis: qꝺ eſt acetũ aq̃ mixtũ vel ſm q̃ſ/ dã vinacie lauatura qꝺ marellũ noiaf. Et ſi foꝛti coꝛ/ poꝛe vel carne erit atqʒ dura cute is q patif hec puſca
ca.25. p⁹ pn^m. acrioꝛ ee dʒ. vñ p 4ᵃ. Opʒ vt frigida ſtiptica ꝯſtrictiua repcuſſiua frigide cõpl'onis pure exiſtant ſi apata fue rint acuta. ꝙ ſi frigida dʒ vt alicui ſint mixta in q̃ vtuſ exiſtat cal'a cũ retẽtiõe ſicut ſqnantũ ⁊ blate biſantie.
Trac. 2. cap. 3. circa pn. Et demũ 4° tertia: medicamẽta ſubdũtur Gal'.

Propter 3^m ꝟo pmitus qdã pmittanf ex qbus veritas venef: demũqʒ ꝟitas ſubclu/ datur. ¶ Propter hꝫ p^m ſciẽdũ ꝙ apatũ q̃dam ſunt a cã pmitiua vt caſus ⁊ percuſſio: alia ꝟo ab añcedente ſic repl'o ex 4^or hu. cũ aquoſitate ⁊ vẽtoſitate q̃ tãdem in cãm ꝑuenit ꝯiũctã. dĩa. 115. Sunt ẽt in pn° q̃nqʒ: in/ terdũ ꝟo in alijs tẽpoꝝ: ac q̃dã ipſoꝝ itriſeca vt frene ſis: pleureſis: apa epis: renũ ⁊ talia: ⁊ alia extrinſeca. Exiſtũt ⁊ alia p ſe cal'a vt mã: ſicut ſanguinea ⁊ choli/ ca: nonnulla p accñs tm̃: velut putrefa^nc: vt flatica vel
Doct. 1. ca. 5. circa me. mlica. Mãe nãqʒ hoꝝ lʒ p ſe ſunt frigide: qñ tñ putre/ ſiũt caleſcũt ⁊ egritudines dicunf calide. p ſecunda. ⁊

tertio. 10. quedã ꝟo ⁊ mã ⁊ inflãmatione vel putreſa ctione ſunt ca. ſic bubonica ⁊ ſanguinea atqʒ cholica putreſcẽtia. Eoꝝ ẽt ẽ itime apta q̃nqʒ. ſunt ⁊ q̃dã vul/ nerũ foꝛtiũ pꝛauoꝝ. Adhuc aliqua ſunt vl'a: fere totũ coꝛpus ꝯtinentia vt variole: moꝛbili ⁊ alia bothoꝛuʒ plurificata ⁊ hydropiſis: alia ptis determinate. Que/ dã ẽt ſunt mẽbꝛoꝝ molliũ: vt cerebꝛi. alia duroꝝ: vt oſ ſiũ ⁊ dẽtiũ: nõnll'a ꝟo medioꝝ: vt q̃ muſculoꝝ ⁊ taliũ. Sũt q̃dã i locis oꝛdinatꝫ ad ſuſceptione mãeꝝ mẽbꝛo rũ pncipaliũ: vt q̃ ſiũt in faucibus: ſub aſcellis ⁊ igui/ nibus. q̃dã ſunt cretica q̃ plurimũ in pdictiſ eueniunt locis ⁊ in articulis: nõnulla ex mã venenoſa: vt modi antracũ ⁊ puſtularũ: de qb⁹ ſermo in occultꝫ Hyp. cuʒ his ⁊ coꝛpus aut plectoꝛicũ cacochimicũ. vel non exi ſtit. ¶ Propter h⁹ 2^m dicaf itaqʒ demũ ꝙ apata: qꝺ eni pl'm euenit nõ paꝝ ita pnũciãt egẽt repcuſſione: ꝙ aũt
nõ idigeant q̃ſi p accñs euenit magis. vñ p 4ᵃ. Apati/ ca.25. añ me.
bus emũctoꝛioꝝ non eſt applicãdũ aliqd qꝺ refrenet non ideo ꝙ hoc nõ ſit medicamẽtũ apatis eoꝝ: ſed q2 volumus ipſoꝝ medicari apata: imo ſtudiũ vt augmẽ temus ⁊ mãm ad ipſa trahamus: nõ curãtes ſi fuerit i ipſis augmẽtata malicia: cum cura ſit circa pncipalia mẽbꝛoꝝ hñda in iſta expellẽtia. Et ſmo qdẽ. G. partꝫ ita oppoſite audiẽdus: ꝑinde q̃qʒ oñdif ſuppo^te ſi coꝛ/ pus fuerit plectoꝛicũ vel cacochimicũ: ꝙ eũo aut pur
gatio pcedat vl'is tredecimo de ige. ⁊ i techni. qm̃ qꝺ ca.3. in pn. 21.3. t. cõ. 159.
ꝓhibet apatꝫ gñonẽ: mẽbꝛ apatum ꝯfoꝛtat. ꝑauã al terat cõpl'onẽ ⁊ compõnẽ tollit peccãtẽ: ſol'onẽ ꝓhibʒ ꝯtinuitatis dilatari. ⁊ doloꝛẽ mitigat: apati cõpetit ⁊ ꝯfert maxime. id aũt repcuſſiuũ operatur ſui q̃litate ⁊ ſuba: ſicut apparet volẽti pticularia pcurrere: veꝝ fri gide mãe p accñs: putrefactione tñ cal'e q̃lis eſt flati/ ca ⁊ melãcholica egẽt repcuſſione non tãta vt p ſe ca lide: neqʒ adeo frigida: imo admiſcẽdũ ei aliqd cal'm vt dictũ. Propter qꝺ apati ſuo tpe ꝯferens extat rep/ cuſſio: ꝙ aũt fere ſecus eueniat p accñs eſt. q2 aut a cã factũ ẽ apa pmitiua. ⁊ tũc modica aut nulla ꝯpetit re percuſſio: ⁊ maxie ſi coꝛp⁹ nõ fuerit plectoꝛicũ ſed po
tius cũ his q̃ fluxa faciũt ⁊ in pn° medicãdũ. vnde. A. p°.4. capi.15. ante me.
Que pp cãs accidunt pmitiuas vbi non eſt humoꝛ re pletio medicari debẽt in pn° rei cũ eis q̃ fluxa faciant ⁊ reſoluãt. Uel q2 per viã ꝯgeſtionis ſit genitũ. tũc eni non expedit repercuſſio: niſi timeaf fluxus alia ꝝ ma/ terierũ ad locũ doloꝛis aut alio quodã. aut ſunt intri/ ſeca in qbus nulla aut pauxilla repercuſſio cõpetit ſi/ cut in que ſunt extra ⁊ maxime coꝛdi vicina: vt qꝺ la/
teris apa ne ad pncipale fiat repulſio. vñ Me. Prima In de appꝛo/ ꝓriatiſ ſũ. 2. ru
res cure pficitur pleureſis adminiſtratione medicami bꝛi. de pleure/
nũ mẽbꝛũ ꝯfoꝛtantiũ ipſiuſqʒ vtutẽ coadunãtiũ vt nõ ſi cir. pn^m.
incipiat: neqʒ ſup ipm vincat q̃ ad ipm defluit mã. Ex qbus fcã ẽ emplaſtratio ex lẽtib⁹ excoꝛticatꝫ cũ aceto aut ex faria faboꝝ cũ aceto aut ex ſauich cũ aceto ⁊c. veꝝ h̃ ſuſpectũ ẽ niſi cũ magna cautela fuerit aut i pn
cipio pncipiãte qñ nõdũ mã repſit i locũ: qꝺ ⁊ 2° vtcũ/ Tex. cõ. 5.
qʒ tãgif re. a. aut ſi apa fuerit ex mã frida q̃ p accñs vt putrefa^nc non caleſcat: vt ſunt nodi: ſcrophule ⁊ talia. In his ſiqdẽ mollitiuis egẽt ⁊ reſolutiuis: nõ ãt apo/
cruſticis timẽdo ſpaſmũ aut maniã vl' cruditatẽ. affo Apho. 18.
ri. 5. vel q2 ſit ex mã icuneata i pte. Tñ. 13. ꝺ ige. Incu Cap. 3. p⁹ me.
neatione q̃ i flegminãte pticula tacta non adhuc pol'e repcuſſiuis vti: ſʒ ad euapoꝛandũ ire tp̃s ẽ: aut q2 ſint fere toti⁹: vt moꝛbilli: variole: lepꝛa ⁊ hydropiſis. nõ . n. ẽ loc⁹ ad quẽ fiat expl'ſio tãte mãe receptiu⁹: vl' cũ timoꝛe i talib⁹ fit repcuſſio pp mãe multitudinẽ: quod ſil'r ẽ in ſcabie: neqʒ q̃ oſſiũ cũ ſint dura irretroceſſiua: neqʒ illa q̃ mẽbꝛoꝝ pncipalium expulſione eueniũt ⁊ maxie ad tria ptacta locoꝝ qñ a cã ſiũt añcedẽti pci/

pue nec ea q̄ ſunt cretica vel venenoſa ne opus diſtra haſ nāe ⁊ mā mortifera in p̄n̄ repellaſ vite ⁊ p̄p̄ie cū ad emunctoria ⁊ ad articulos fiat expulſio. Propter opp^m igiſ pōt p̄op rōcinatio formari. vt qd̄ motuꝫ nāe impedit rē inobedietē repcuſſioni repcutit ⁊ ad locuꝫ nō receptiuū ipedit ⁊ reliq̄ nō cōpetit apati. talis qdē eſt in exceptꝫ repcuſſio: q̄re in his non cōpetit.

Propter quartum qdem ad p̄^m dōm ꝙ vt oñſum repcuſſio nō cōpetit p ſe q̄n apa per modū ɔgeſtionis efficitur. Q̄n aūt fit p modū reumatꝫ qd̄ pluries ɔtingit illo cōpetit magis: nō t̄n̄ mēbra ledunſ p̄n^{lia}. q2 in vacuitatibus itermedijs ſuſcipiſ mā: ⁊ maxime cū corpus non ſit plectoricū aut p̄us euātū. loc°. n. adhuc vel nūc per manet ſuſceptiuus. Aut ⁊ magis expedit: vt qd modicū valde ptes fm̄ iterius patianſ: q̄z leſio grādis i exteriorib° ⁊ maxime i cute veniat ſp̄matica ſenſus ⁊ de coris redditiua. ¶ Ad aliud dōm ꝙ for^e febriū ⁊ apatū ſunt ſiles i qbuſdā. Nā fm̄ ꝙ fe. putride fiūt ex 4^{or} hūorib°: ⁊ ꝙ q̄daꝫ ſunt ſimplices alie xō cōpo^{te}: ita ⁊ apa: ſꝫ ꝙ ille idigēt maturatione ac eductione i cōi: ſic ⁊ iſta: nō t̄n̄ oio i pticulari: eodē mō cū apata locū pticularē ɔtinētia poſſint repcuſſionē recipe. nō āt febres cū corpus oē ɔtineat: ad qd̄ nō ē repulſio. ¶ Ad aliā dōm ꝙ mā p̄uſq̄z pori ɔſtringanſ ſꝫ iteri° aut ipſa ifrigidata igroſſeſ ꝑpelleſ ad intra. pori. n. lꝫ exteri° anguſtenſ: nō t̄n̄ iterius: neq̄z ipillaſ cū liqda adhuc manēs occurrat ad itra: ⁊ p̄p̄ie cū vacuū ponere nō contingat. ¶ Ad aliud dōꝫ ꝙ Hyp. loqſ de mā q̄ p modū expelliſ creticū. Aut repcuſſio nō eſt tāta vt māꝫ ꝓhibeat expelli: ſꝫ poti° mēbꝑ ɔfortat ⁊ q̄zdā digōnē ſibi p̄ſtat. ¶ Ad aliud dōm ꝙ medic° dꝫ nāꝫ imitari recte operātē: nō aūt recte opaſ q̄n mām apatis i ptē expellit: niſi in his q̄ ſunt excepta: aut lꝫ medicus videaſ p̄mitus ipedire nām: ɔ̄ir t̄n̄ eā expedit ⁊ vigorat v̄tute partis ⁊ caloris digerentis ibidem vigorata.

Preſentis occaſiōe q̄ſiti p̄meq̄z itētiōis heſitaſ an formice cura pficiatur pēne ɔcauitate duriori ſeu aliq̄ ſibi ꝓportiōali. Et vī ꝙ ita. Quarto nāq̄z 3ª Ha. qdē dixit eē ɔueniēs vt ſumaſ aliqd ſic embula. i. fiſtula ex extremitate pēne aut alterius rei: c° extremitas acuta quā pol'e ſit deglutire formicā ⁊c̄. Eſt aūt ſeries Ha. vt trāſtuli d̄ ige. 14. h̄ʒ ſil'r curaſ forti ⁊ oppo^{to} calamo circulariter veruce facte. Opꝫ aūt cōmēſuratā capacitatē hr̄e veruce groſſiciei ⁊ vndiq̄z diligēter ipaꝫ ſtrigat ⁊ circūuenire deinceps ad iſerius conari: velociſſime nāq̄z ſic ⁊ cū ipa radice verucā depones. Eti. id qd̄ aufert morbū curā pficit: ei nāq̄z ꝑpri° debeſ cura. 11. de ige. talis qdē ē h̄ʒ vt ptactū, calam° cū mox extirpet nocētē: ɔfert itaq̄z.

In oppoſitum q2 cū formica ſit de gn̄e apatis cal'i doloroſi h̄ʒ actu curatiuo mā ad locū traheſ pamplius alterās ſoluēs: replēſq̄z locū. Eſt nāq̄z formica puſtula vl' puſtule q̄ egrediunſ ⁊ faciūt accidere apa puꝑ ⁊ ābulāt ⁊ fortaſſe vl cerāt ⁊ reſoluunſ. 4°3ª. ¶ Dōm breui° ꝙ in formice p̄ definite curatiōe: vt pſuaſuꝫ nō cōpetit calamus cū ea ſit verruce ſeu magis acrocordis: ceu oñſuꝫ p Ha. A. rñdeo ipm videri deceptū aut illū q̄ ſub ei° recolligiſ equocatiōis fallacia. Formica. n. denotat duo. Nā fm̄ Albu. 2° verucā ſeu acrocordinē iportat: q̄ apd̄ Haly. dī formir. ⁊ Diaſco. cū antiq̄s myrmicia. i. formical': puta puſtula. Myrmir. n. formica. q̄re 2° canone. Lachrima ei° valet ſup verucas formicales: dī aūt formica hui° puſtula verrucoſa eo ꝙ in ipſa morſus qs ſentiaſ q̄ formice. Scōm xō. A. velut ptactū nūc ſignificat puſtulā purā cal'am ſerpiēdo p̄reābulantē: ceu formica: ⁊ ſic ei non cōpetit calami curatio: ſed priori. vn̄ 4°7ª. ſibi pēne ɔueniēter ſubdiſ cura p̄tacta. ¶ Ad aliud qd dōm ex his viſum: grāde nanq̄z ſicut p̄indūctum ex cura pēne vel calami ſeqtur nocumētū.

¶ Differentia. clxxvij.

Quod in lepra competat eductio. oñditur: q̄m in apoplia maiori mortaliori ēt ⁊ ſq̄nantia p̄cipitur eductio. dīa 182. multo igiſ magis in hac cū pl'm qs eā patiēs permaneat in vita. ¶ Rurſus p̄ª apho. ⁊ 4ª. Medicū imitari opꝫ nām. ſed illa educit emittendo hu. corruptos in que foras: qd̄ puſtule oſtēdūt ⁊ ſquame in cute diſperſe. ¶ Adhuc. 14. de inge. In cācro q̄ ē eiuſdē materie cū lepra in quo vehemētius eſt inſerta: cū virtus vnita ſit vigoroſior diſpſa p̄cipiſ eductio cū ſero ⁊ epith. Itidē ad vltias egri^{tes} vltime cure ad certitudineꝫ ſunt optime: talis xō eſt eductio cū viꝫ inferat nāe nō parū. Eſt ⁊ egritudinū peſſimarū lepra. Palin. leproſus diutius viuēs procurādus ē ceu alie egritudines māles nūc qd̄ corruptū educēdo. tūcq̄z diſcraſiatuꝫ in melius alterādo. eductio igiſ cōpetit in lepra.

In oppoſitum q̄m eductio eſt p̄aui ex corpore deriuatio: bono retento. ita. n. v̄tus agit expulſiua. In lepra xō corruptuꝫ ē oē. Eſt. n. ſic cācer cōis toti corpi. 4°3ª. ¶ Amplius in egri^{te} c° mā nō recipit digōnē nō ē euandū: cuꝫ mollia oporteat farmacare ⁊ mouere nō cruda: ſꝫ talis eſt lepra: cū hu. in ipa ſint diſariā corrupti adeo ꝙ neq̄z ad benignū: neq̄z p̄parādo expulſiue pōt digōneꝫ recipe. nā. n. caret fulcimēto ⁊ oēm motū nec'e ſit artī ⁊ ꝑp̄ie fortē regulare. Nō igiſ iperes educēdū in lepra.

Propter p̄^m qdē ſciēduꝫ p̄mitus qd ſit lepra. 2° eiuſq̄z cā. ⁊ deide modi: ⁊ tādē q̄uo^e ea ɔſurgat. ¶ Propter h° p̄^m ſciēdū ꝙ lepra ſeu elephantia. 8. theo. morb° eſt corporis mēbra deſiccās ⁊ ſiccitate corrūpens ⁊ tanq̄z cancer q̄ in oī ſit corpe. In viatico xō: lepra ē paſſio naſcens de chol'a nigra incenſa ⁊ putrefacta in ſupficie corporis apparēs. Tertia quoq̄z q̄rti. Lepra ē ifirmitas mala ꝓueniens ex ſparſione chol'e nigre i corpe toto. vn̄ ɔpl'o mēbroꝝ corrūpiſ ⁊ figura: itaq̄z i fine ipſoꝝ ɔtinuitas intm̄ vt corrodātur mēbra ⁊ cadāt q̄nq̄z. Et ē tūc velut apa toti° ex melia gñatū lꝫ i cutꝫ defedatiōe ipſaꝫ collocēt aliq. Quid āt eductio ſeu cōiter eūo apparuit. 164. q̄ i p̄nti 2^x exiſtit: multa ſeu vehemēs: ⁊ pauca ſiue debilis. ¶ Propter 2^m huius ſciendū ꝙ lepra aut ɔtingit a gn̄one. ⁊ id vel a parentibus. Eſt. n. morb° q̄ in ſemine hereditaſ: aut q2 ɔceptio menſtruis nōdū mundificat aut in diſpōne ipſoꝝ interuenit: vel a tpe: qd̄ multipl'r euenit: aut ab aere corrupto peſtilētiali vel ab epe. Ip̄m. n. ē cā efficiēs antiqor ⁊ ɔ̄ir ſplen aut ab alijs ptibus vel corpe toto aut a cibis p̄auis ⁊ potib° melicis. ⁊ vl'r a mala dieta. vn̄ p̄ 3ª. Experimētatores idi ⁊ alij dixerūt ꝙ lac cū reb° acetoſis edēdū nō ē neq̄z piſces cum lacte: q̄m ide ꝓueniſ ad egritudines p̄manētes ſic lepra: vel pp morā cū leproſis. Ponūt. n. ipſaꝫ egritu^{nem} ɔtagioſam aut pp coitū cū leproſa vel marie illi° cū q̄ leproſuſ coiuit. Propter. n. caliditatē viri ⁊ aptionē poroꝝ mēbri virilis vapores a matrice corrupti eleuati euꝫ celeri° corrūpūt: ita vt cauēdū ſit a copula mēſtruātꝫ. mulier āt nō ſic ificiſ niſi fortaſſe cū crebro coit° ipſoꝝ vſu cū matrix frida ſit ⁊ ſicca dēſa: minimeq̄z leſionis receptiua. ſemē ēt leproſi ab ea ſuſceptuꝫ celeri° eijciſ aut incōtuſum qeſcēs extinguiſ. ¶ Propter hui° xō 3^m ſciēdū ꝙ Serapio 5° breuiarij ait lepraꝫ cauſari ex

Margin notes (left): Trac.1.cap.7. iuxta finē. — ca.17.v̄ſus fi. — cap.11.p° p̄n. — Trac.1.ca.6. — 3° p̄tec.1.19. ca.245.iux.fi. ca.728.p° p̄n.

Margin notes (right): Trac.3.ca.13. poſt me. — cō.aphoriſ.2. circa p̄n. com. apho.2. circa p̄n. ca.9.v̄ſus fi. — Trac.3.cap.1. in p̄n°. — ca.15.in p̄n. Iſaac lib.7. ca.17.in p̄n. — Trac.3.cap.1. in p̄n. — Doct.2.ca.7. verſus finē. — cap.15. in p̄n.

choľe ſupfluitatib⁹nigre. Duplex.n.exiſtit.vna qdeȝ ɔſurgēs ex choľe citrine aduſtione:altera ex ea q̄ hu.
Ca.15.in me. melice. Octauo aūt theo.ſunt qdē elephātie ſpēs due altera q̄ fit ex choľa nigra.quā ſanguis dixim⁹eē fecē ꝛ purgamētū q̄ mēbꝛoꝝ caſum nō inducēs curaṫ non nūq̄ȝ altera ꝟo ex hu.fit nigro q ex choľe gñaṫ rubee aduſtione. Jn q̄ mēbꝛoꝝ eſt comeſtio ꝛ caſus a q̄ quis
Li.7.cap.17. circa pn^m. nulla ɔualeſcit medela. ꝫm Jſaac ꝟo in viatico 4^{or} maneries lepꝛe noibus diſtinguūtur ex 4^{or}humoꝛib⁹cōſurgētes. Prima ſiqdē cātur ex ſanguie cōbuſto q̄ alopicia ſeu vulpina dī in q̄ cutis excoꝛiaṫ vt vulpes maꝝ hoꝛa q̄ ſilr̄ cuti capitꝭ talr̄ appꝛobaṫ paſſioni. Alia qdem ex ſſate coꝛrupto tyria dicta ſilitudie illius ſerpētis excoꝛiatione decoꝛticati ēt cuti capitis attributa. nōnulla ꝟo ex choľa cōbuſta dicta leonina eo ꝙ calioꝛ ꝛ ſeuioꝛ:vt leo faciē terribilē cāns:aut q̄ leonib⁹ accidit reliq̄ ꝟo ex choľe nigre aduſtione:noiata elephātia:eo ꝙ ſicut elephas maculis variat⁹ extat ita hanc patiētiū cutis:aut ſicut is maioꝛ ꝛ foꝛtioꝛ aialiū ceterꝭ ita ꝛ modus hic lepꝛe: q̄ ſilr̄ magnitudo dī cruris:et modus hic lepꝛe. A. ꝟo ꝛ Jſaac expoſita dicta latini ꝑlixauerṫ vniuerſi. A. ſiqdē ponit eā fieri ex choľa aduſta vt dicta leonina ꝛ alia cōbuſta ſilis ꝑoꝛi atq̄ a ſanguiſ fece:q̄ꝛ deterioꝛē ponit ꝑmā.ɔñr ſcdam ꝛ tertiā. ⁋ Propṫ 4^m hui⁹ſciēdū ꝙ hūoꝛ h aut putreſcit vľ minime. Qꝫ ſi ꝑ^m.aut itra venas ꝛ ita q̄rtana ɔtinua vel ex̄ tūcq̄ȝ iterpolata ꝑ 4^m. Si aūt nō putreſcat aut ſpēs expellitur ad ꝑtē vnā vel ad coꝛp⁹totuȝ. Et ſiqdē ꝑus aut in ꝓfundū mēbꝛi retineṫ vel in ſupficie ꝑpelliṫ. Qꝫ ſi ꝑus:aut mā eſt groſſa:ꝛ tūc gñat duritiem vel ſephiros aut ſubtilis coꝛrodēs ꝛ ita herpetē heſtiomenuȝ vel media ꝛ ſic cācrum. Si ꝟo ad ſupficiē tū moꝛpheā ꝛ ſerpiginem ꝛ ſcabiem. Eſt nāq̄ȝ lepꝛe dīa.180.ꝛ talia inducit. Si autem in totum ꝓpellatur ſicq̄ȝ lepꝛa conficitur: Serapio cum Alexādro.

Propter ſecundum ꝟo ſciēdū ꝙ auctores q̄ñq̄ȝ cōcedūt eductionē:q̄ñq̄ȝ ꝟo mime: ſed qd de hoc tertio apparebit dicendoꝝ cum quarto.

Propter tertiū ꝑmitus ſciēdū ꝙ in lepꝛa q̄ñq̄ȝ cōpetit eductio. Jnterdū ꝟo mime.ac deiceps ɔſiderādū vtrū multum ꝛ moꝛ in ea debeat educi an paꝝ ꝛ paulatiȝ. ⁋ Propṫ ꝑ^m hui⁹ſciēdū ꝙ lepꝛa vel eſt in via vt ɔfirmeṫ aut̄ iaȝ iſerta ɔfirmata. Qꝫ ſi ꝑ^m adeſt educēdū eductione mul
bi.5.capi.15. verſus finem ta ſeu foꝛti ſiue ſanguis aut q̄s alioꝝ peccet humoꝛuȝ vñ Serap. Jntētio in curatione lepꝛe hu.vincentis eſt eūo:ꝛ h̄ in ꝑn^o ſui añq̄ȝ idureṫ ꝛ i duritiē tranſeat lapideā. Obedit.n.medicis q̄ eūant eū ꝛ attrahūt ꝛ reſol
4^o3^a trac.3.c. 3.in ꝑn. uiṫ cū medicis eūatiuis attractiuis. Cui qdē ɔſonans .A.ingt. Opȝ vt icipiaṫ in cura lepꝛe cū eūonib⁹ꝛ mūdificatione añq̄ȝ ingroſſeṫ egri^{us}:ꝛ vt icipias ꝛ flebotomes flebotomia vltia:ſic ēt ſentit Halyab.cū Raſi: vt tāgeṫ deiceps. Qđ firmaṫ:q̄m in ꝑncipijs nōnunq̄ȝ
cap.3.cir.ꝑn. ſanaṫ.4° ꝓac. Sanatio ꝟo ipſi⁹ꝑficiṫ abſciſiōe cāe:ceu aliaꝝ māliū egritudinū:hec aūt eductione remoueṫ. Educēdū igiṫ tūc in ipſa:ceu ꝛ ꝑſuadēt ꝑarguta. Si āt 2^m extiterit:tūc.n.eſt educēdū mľtū ꝛ vehemēter:verū
ubi ſ.ime^{te}. ꝛ paulati. Quare Serap. Qñ igiṫ ꝑuenit res ad ſſitudinē ɔpletā terreſtrē nō eūaṫ oio neq̄ȝ reſoluiṫ. Qđ fulciṫ:q̄ꝛ q malo vtunṫ nutrimēto in farmacijs purgati eroluunṫ cito ꝑꝑ abūdātiā maloꝝ hūoꝝ:ſiue nutrimētū exteri⁹audiaṫ malū ſeu id qđ in coꝛpe ɔtinetur.
A.ꝑho.36. affo.2^a h̄ ꝟo nutrimētū itrīſecū eſt lepꝛoſoꝝ. Amp.id qđ agitat mām ꝛ ad furiā icitat āplius malignū ꝑmiſcēs cū benigno:ipſam ēt ieducēs: nō cōpetit in lepꝛa taľ ꝟo ē eductio foꝛtiſ:ſeu mľta q̄cūq̄ȝ:cū māȝ inueniat idiſpo^{tam} diſariā. Coꝛrūpit ēt ɔpľonē magꝭ coꝛpis ꝑeriſtētē cū ipm totalr̄ tā ꝫm hūida ꝛ ſpūs q̄ȝ ꝑtes ſolidiores fit ɔtagione affectū. Mūdare nāq̄ȝ lepꝛoſuȝ h̄ ē ceu q̄s volēs puteū aq̄ coꝛrupte depurare lagenaȝ in ipm ꝓijciēs aque lipide.nihil.n.ꝑexñteȝ depurat aq̄ȝ aduenietē coꝛrūpēs cū trāſitus in dñans fiat ita ꝛ antea ſubargutū. Tali igiṫ lepꝛe mō h̄ nō cōpetit eductio.paucinā ꝟo ꝛ pedetētinā ɔcedit inqēs. A. Jn fle 4^o3^a tra.3.re. 3.ver.finem.
botomia lepꝛoſoꝝ q ɔfirmati ſunt nō opȝ vt ſit occupatio:neq̄ȝ in ſoľone vētris eoꝝ cū medicia foꝛti.q̄ꝛ ſupfluitates eo in eis moueṫ ꝛ nō ſeparātur.imo fit alleuiatio i declinādo mās eoꝝ ad iteſtina exteri⁹ adminiſtrādo qđ carminet ꝛ reſoluat. Cū.n.tales non poſſint curari:qđ oñdiṫ ꝑꝑe cū ipſoꝝ ſanguie in ſacello ꝑ aquā deducto reſidere videanṫ fruſtula carnis arenoſa nigra aduſta:nō aūt ſubalbida.tūc qdē eis blādiēdū ꝛ palliādū ꝫm ꝙ poľe:vt tenēdo eoꝝ viſcera cum trociſcis de capparib⁹apta iteſtia ꝛ vrīales meat⁹ ꝓmouētib⁹leuioꝛib⁹ꝛ hūectatioꝛib⁹. Palliāt ēt qdaȝ ꝛ eoꝝ ſupficiē ꝛ maxie faciei q̄ꝑꝑe cū metalloꝝ limatura:nōnulli cū ſāguie teſtudis ꝛ oleis amigdalaꝝ amaraꝝ. Alij cū tyriaca opiate ɔmixta:aliq̄ cū vnguēto fuſco ꝛ ꝫbētina ꝛ ſāguie pueroꝝ recēti.laudāt ꝛ pľꝫ narcoticon cū limatura eboꝛis ꝛ auri. Nōnulli teſticľoꝝ laudāt extractionē qđ in leonina foꝛtaſſis ɔfert ꝛ nō i
Jn diuiſionibus.c.120.in principio. Jſaac li.7°.c. 17.in medio. alijs. Ueritatē ꝟo hāc raſis ita bꝛeuiṫ inuit.hec egritudo aut eſt icipiēs:vel inuaſit ex coꝛpe aliqd aut iam ꝑuenit ad vltimū ipſi⁹. ⁋ Dubitaṫ eqdē q̄ꝛ in viatico ꝑcipiṫ in lepꝛa de ſanguie coꝛrupto flebotomādū foꝛe vena mediana:q̄ñ fuerit mā itra vaſa. Si ꝟo fuerit ex̄ flebotomia erit cauēda cū multū noceat.mā.n.coꝛrupta traheṫ in venas:verū tūc educēdū farmacia. Cui⁹ oppo^m videnṫ reliq̄ ſentire:cū lepꝛā ponāt ꝑ coꝛpus oē diffuſam tāq̄ȝ cācrū vľem. ⁋ Dōm ꝙ ꝫmo viatici Jſaac cauilloſi ſimpľr audit⁹nō eſt ſan⁹vſqueq̄ȝ. Jntelligo tū̄ ipm inuere diſtōnē in lepꝛa ꝫm ꝙ fuerit ex ſāguine coꝛrupto vľ humoꝝ alio. ⁋ Propṫ 2^m h⁹ſciēduȝ ꝙ
Jn diuiſionibus.ca.120.circa principium. Raſiſ ꝑcipit eductionē fieri paruā ꝛ paulatinā iqenſ. Et in h̄ hoꝛa.i.cū egri^{us} eſt icipiēs.opȝ vt eūeṫ cū flebotomia in oi mēſe ꝑterq̄ȝ vltiatio fiat in extractōe ſāguis ꝛ ſoľone vētris in oi hebdomada cū eiſ q̄ educū
ca.35.iux.finē tur choľam nigrā ꝑter ꝙ id foꝛtiṫ fiat.vñ Almā.5° recitat ſe q̄ndā adoleſcētē lepꝛātē in q̄nq̄ȝ mēſiū ꝛ paucoꝝ dieꝝ ſpacio pluſq̄ȝ q̄dragēſies vētreȝ ſoluiſſe. Jd aūt fieri nō poſſet ſi multū ꝛ moꝛ educereṫ. ⁋ Et firmaṫ q̄ꝛ dīſum dīa.154.ꝙ in egritudie nō vehemēter ꝑiculoſa ſpaciū dāte icipiēdū ſit a medicaminū leuio
bi.5° capi.15. verſus fineȝ. rib⁹:cū nā nō ſuſtineat repētinas alterationes. ⁋ Jn oppo^m Serap.in initio hui⁹ egritudis opȝ vt fiat eūo cū extractione ſanguis mľti i ꝑn^o ſi ɔſentiūt vt⁹ꝛ etaſ.
ca.3.circa ꝑn. Jn 4° ꝟo ꝓac. Cū elephātia fuerit in ꝑn^o añq̄ȝ facies icipiat deficere ꝛ defoꝛmis fieri ꝛ mēbꝛa vlcerari ſanguinē minue a duab⁹oꝛganicis ꝛ duab⁹ venis q̄ ſunt poſt aures ꝛ que frōtis ac nonnūq̄ȝ a mediaſtinis donec defectus appeat.vñ dcm̄ per. A. opoꝛtebit vt inci
4^o3^a trac.3.c. 3° in ꝑn.ipio. pias ꝛ ſſotomia flebotomia vltima. Jd aūt qđ multū eſt ꝛ moꝛ educere. ⁋ Et firmaṫ per id qđ dcm̄ ad vltimas egritudies vltimas curationes potētes. Ac vltime repľoni vltima debeṫ eūo ꝛ plīmis eget eductionibus. ⁋ Dōm ꝙ multū ꝛ moꝛ poteſt dupľr dici aut ratione iſertionis ꝛ malitie māei: que nō poteſt vna vice aut trib⁹veꝝ plīmis eget eductionib⁹:vtus.n.non
capi.3° ver.fi. patereṫ. Et iō meliuſ iſra ſubſiſtere q̄ȝ exq̄ſitiſſime eūare:q̄rta ꝑ. Et ita ꝑma ſunt audiēda vel ex ꝑte māe mľte replētis in maioꝛē moꝛ cachochimiā ſe trāſmutantis:ꝛ ſic itelligēda ſcđa. Primi igiṫ ſumpſerūt indicationē a vtute ſcđi ꝟo a mľtitudie cachochimie. Et no

ſce qdē lac in hac paſſione miīme ɔpetere ⁊ maxīe qñ fuerit a mā nō adeo ſeruēti ⁊ iñ regione fridiori. Per accñs vō ɔfert qñqȝ vt accñtiū grā ceu difficultatꝫ ābe lit⁹ ⁊ ei⁹ ɔſtrictionis: exaſpationis ⁊ raucedis vocꝭ ma xieqȝ corpe iā euāto. Et ꝑpe qñ fuerit calꝫ mox emul/ ſūȝ vt bouinū ſm. A. ꝑpe cū ſuo exhibitū calore. Jpo
4° 3ª trac. 3. c. 3. verſus finē
aūt qñ qs mltotiēs ac iordiate vtit ⁊ maxie cū pauca pticipauerit aqſitate ⁊ in locis magis fridis itrāſpira bilib⁹: a piſcib⁹ ſalſis: marinis: carnib⁹ antiqs: melicꝭ: ſalitꝭ ⁊ ꝑpe bubalinis ⁊ bouinis leprā icurrit. Et iō in Saxonia ⁊ ſup mare flādrēſe ac Carmonia mltos eſt repire leproſos: ceu i Alexādria ex aſinoꝝ comeſtiōe.

Propter quartum vō ſciēdū ⁊ ſi appareat tñ dōȝ ad pᵐ qd viſum dīa. 185. Nō. n. ſile cū hoꝝ nāe ſint alte. ¶ Ad aliud qd dōm ſilr dīa. 18. ⁊. 165. Ꝙ. n. ſupfluitates ad extriſeca mādent ⁊ eſcare ⁊ hꝰ cāent defedationes nō qd p modū eductōis māe de iterioribꝰ eradicate i q foras: veꝝ maior expſio euenit ipſi⁹ malicie nocēs p oē. ¶ Ad aliud dōm ꝙ illa eductio facta in cācro cū ſero ⁊ epithimo q fuerit ɔfirmat⁹ nō eſt mlta ſeu vehemēs ſȝ poti⁹ pauca ⁊ debilis p viā cuiuſdā pſeruationis vt poſe ac palliationis. Noſce tñ ꝙ cācer fortaſſe deterioris eſt curationis qȝ lepra: eo ꝙ ei⁹ malitia in vno eſt loco iſerta: lepra aūt diffuſa ⁊ vtuoſior ita reddita. Jtidē admiſtrate curationes leprā ſuſtētāt ⁊ non agit ſup
4° 3ª trac. 3. c. pmo in fine.
mēbra ſimplicia: ſȝ in cācro non eſt ita. A. ¶ Ad aliō dōm ꝙ h veꝝ eſt ſi vtus toleraret ⁊ mā expelleret corrupta. ſȝ oñſum eſt id itercidere mime: imo h lupū foret ſuſcitare ſopitū. ¶ Ad aliud ēt appet qd dōm: qa leproſus non confirmat⁹ pcurādus eſt cum eductione etiā grādiori: qñ nōdum confirmat⁹: non autem vt oſtēſum eſt poſtea. Diſtat. n. h egritudo ab alijs de corruptione. ¶ Que aūt alteri⁹ ptis inducta ſilr patiētia ſua pcedūt via. ¶ Dīa. clxxviij.

Q tyriaca venenū qualitate ⁊ ñ ꝓpetate depellat oñdit ex. 7° breuia
ca. 8. añ mēᵐ
rij ɔtinētis tyriacā facere opōnes illius p ɔpl'onē cōem reſultātem ex reliqs ſimplicib⁹ cōponētibus eā. ¶ Amp. ꝓpetas ɔſurgit in aliq ⁊ tota ſpēs aut ſba qñ ſimplicia ſe ɔmiſcuerūt digeſta/
Doc. 2. ſū. pª ca. 15. p⁹ pnᵐ.
qȝ ɔpl'onis vigore pcedētis fuerit pfecte. p 2ª. Sed miſcibilia in tyriaca nō ſunt ſimplicia: veꝝ ex elntis cōpoſita. nullū. n. eloꝝ ipſi⁹ p ſe ingredit ɔpōnē. ¶ Adhuc ſi reſultat in aliqō ꝓpetas cū ipſa ɔſeqt formam ſbalē. dīa. 71. oporteret p gnōnē introduci qō euenit in pmā pcedēte reſoluēdo mām. Jd aūt nā fit ⁊ nō arte: cū ipſa ſit pnᵐ intrinſecū totū hoc in totū trāſmutāſ hoc aūt extrinſecū. Expedit ēt gñō cū ſit nā ſbm in potētia: ars vō in actu: cū eius tm ſit alteratione trāſmutare: tyriaca vō arte conficit ⁊ non nā. Rurſus nihil agit vltra ſuā ſpēm: hoc aūt eēt ſi ars tyriacādi ꝓpetatem cāret: cū ea ſit nāe: non aūt artis. Conſeqtur nāqȝ formā vt dcm̄ ſbalem ars. n. debilior eſt qȝ nā: nec aſſequit eam: ſȝ multū laboret. metauroꝝ 4°. A. Palin.
de hoc. 8. dīa 18. i pn. ⁊ differentia. 84. ar. 4. poſt meᵐ ⁊ infra. dīa. 209. ar. 3. dis.
Si propetas poſſet arte iduci cū forma adduceretur quā ſeqtur ſbali: ⁊ ita poſſet auꝝ per alchimiā ɔſtrui: qō negat ibidem. A. Tyriaca igitur venenuȝ qlitate ⁊ non proprietate repellit.

Oppoſitum vero hui⁹ ſapiūt medicoruȝ vt apparebit qȝples.
Aphō. 18.
¶ Adhuc Damaſ. in affori. Tyriaca magis neceſſaria eſt vt diſſoluat: diſpgat ⁊ mūdet. hec aūt pficiūtur ɔpl'one. Uirtute nāqȝ h⁹ ɔparatiui magis huic ierit aliud opus: puta venena depellere qō pficiet ꝓpetate. Palin: qō vlr opponit venenis agit a ꝓpetate: cū actio qlitatiua ſeu ɔpl'onalis ſit determinata. huiꝰ vō eſt tyriaca. Uenena. n. depellit calida ⁊ frigida vlter. Jtaqȝ tyriaca id agit propetate ⁊ non natura.

Propter primum qdem ſciēdū qd ſit tyriaca ⁊ reliq q ipſius mōſtrata dīa. 127. Eſt aūt venenū ſba humani corpis proꝑe corruptiua duplex exñs. Quodam nāqȝ eſt hūidi hoīs corruptiuū: qō accidit ex ſpmatis corruptione māe. interioꝝ. 6. vñ Haly. venenū eſt humiditaſ aq col. ca. 4. circa medium. 2° techñis tra. de vētre p. 27. poſt mediū.
ſa ſubtilis horribilis qlitatis. vel aialiū humidū ſubtile acutū humane nāe interēptiuū pcipue: vt qō ſerpētis aut ſcorpionis. Aliud vō ex mineris aut vegetabilib⁹: ceu qō arſenici aut plūbi ſublimatoꝝ: napelli vel papaueris. Eſt ⁊ qōdā interficiens ꝓpetate ſeu forma dicta ſpecifica vel ſba: vt napellus potiſſime. Aut qlitate ⁊ ea frida: vt opiū ⁊ iuſqamus: vel cal'a vt euforbiū ⁊ anacardus: ſȝ ſint fridis ipericulosiora. Sūt ⁊ qdā totū corp⁹ venenātia: vt fere pdicta. nonnulla vō ptem ei⁹ magis ceu argētū viuuȝ cerebro p aures itroductū: lepus marin⁹ pulmonē vlcerādo: ⁊ dīaᵐ 4. i pn.
cātarides veſicā. Eſt aūt qlitas ſm quā vocamur qles. in pntis duplex exñs. vna qdē ſimplicis elntireliq ei⁹ qō ab eo cōpoſiti. Sūt ēt ſm Gal. qlitates triplices. pme. vȝ. calitas. fri. hu. ⁊ ſic. ſcōe ceu duricies: mollities: aſpitas ⁊ dēſitas: grauitas ⁊ leuitas ⁊ que hꝰ dicte non parū ſbe. ⁊ tertie: vt odor: ſapor ⁊ color. Hic aūt qlitas audit ſcōa ⁊ pma. Quid aūt ſit ꝓpetas dīa inotuit. 51. ⁊. 60. Jpſa nāqȝ formā iberēti⁹ ſeqtur ſbalem. ita vt act⁹ aliqñ toti attribuat ſbe. Cum enim ſimplicia cōmixta vigore ɔpl'onis pfectioris in q calidū dñat fuerint pfecte condigeſta ⁊ a labe ɔrietatis ⁊ forde depurata poꝛi forma corrupta itroducit reliq: cui vtus ſeu vtutes inherēt ſm aſpectū ad orbem determinatum maxie occulte: ac mirāde ex potētia ſuſcitate māe aia excepta humana: qs ēt ɔpl'o ſubſeqtur a poꝛi ea corrupta reliq. Et ſi oia ſimul extēt tēpore: ſimultate tñ nāe forma pcedit ſbalis. deīde ꝓpetates conſequūtur tādem quoqȝ ſic compl'o.

Propter ſecundum vō ſciēdum ꝙ aliqui dixerūt tyriacā. mitridatū ⁊ ſi qd hꝰ: ceu ɔfectio de muſco amara ſeu dulcis venenis ɔferre qlitate tm: non aūt ꝓpetate arguitionib⁹ moti pdictis. Et mouent hꝰ dicentes ex miſcibilibus taliū ɔfectionū ſm debitā pportionē cōmenſurationis ipſoꝝ quādā reſultare ɔpl'onem adeo nāe ɔueniētem humane: ſicqȝ admirabilē vt ſpiritib⁹ ⁊ pncipalioribꝰ partib⁹ inde vigoratis ois malicia tol Doc. 3. cap. 3. poſt medium
latur veneni calidi ſeu fridi. Quod fulcit ex p ſecūde ita: qñ calitas extranea eqlitatē deſtruere voluerit: calor inatus interior exiſtit in reſiſtētia reru fortiſſima: vt venena ēt cal'a refrenet: nec expellat: neqȝ ipſoꝝ corrūpat ſbaȝ niſi calor inatus. Jpſe nāqȝ nāe exiſtit iſtrumētum qō caloris adueniētis expellit nocumentum: ideo ꝙ ſpm mouet ad ipm expellēdum ⁊ ei⁹ vaporeſ remouēdum ac ad ipm reſoluēdū ⁊ ipſi⁹ mām adurēdum: qō ⁊ fridi ēt occurrētis p ɔriū expellit nocumtum. hꝰ. n. ꝓpetateȝ non hȝ friditas. Non. n. ipugnat neqȝ infridat niſi calitatem adueniētē p ɔria: non autē Ut dīa. 60. ar. 3. in fine ⁊ dīa. 156. ar. 2.
occurrētem friditatē. Jd aūt ſapit Ari. aſtutia volentis oēm actionē qlitate pfici mō quocūqȝ elementari. Super qō adeo inixus Alexāder: vt ⁊ aiam pue ſentiat humanā ex potentia elntoꝝ conſurge monſtratū differentia. 71. Sed id fortaſſis non valet: quoniā tūc tyriaca virtutem amplius confortaret lapidum cōfectione: quod euenit minime.

Propter tertium qdē ſciēdū ꝙ p⁹ hos iuēt⁹ eſt familiarior di/

Ca.10.i pn.
cedi modus cũ ois ſit addẽ qd deficit ethi.p.q tyriacã ⁊ q̃ hõ venenũ depellãt. Sitqꝫ ſtultũ ſm ciceronẽ a q/buſlꝫ recte iuẽtis ſecedẽ:iux illud eiuſdẽ:oẽ bñficium meũ extat ꝙ tyriaca vt q̃ taliũ nõ ſolũ opant̃ q̃litate cõ pl'onali:veꝝ ẽt ꝑpetate q̃litatꝫ occulte.cũ ſic.n. calida venena depellit q̃litate frã vt opiũ ⁊ talia:ꝑpetate vo q̃ cal'a vt ſpentꝫ ⁊ ſiliũ:mõ vo q̃dã vtroqꝫ:vt ea q̃ cũ friditate pp vite cal'm ꝑpetatẽ hꝫ iſertã:ceu qd ſcõpio nis venenũ.ꝙ ãt tyriaca ⁊ q̃ taliũ ꝑpetate depellat ve

Cap.8.p'pn.
nena fulcit̃ auctoꝛib'.vñ ſerap.7. Sũt q̃dã opões: q̃s nõ facit tyriaca ſua ꝑpetate.ſ.opões q̃ ſequũtur

Ca.5.p'pn.
pmas vt aſcarides depellere.10° vo prac.tyriaca ſua ꝑpetate pdeſt reptiliũ pcuſſionib' ⁊ non ipſi' q̃litate. Quito ꝯo p':tyriaca nõ efficit ipſi' opões niſi ꝑpe p pter ꝑpetatẽ illi' foꝛe ſequẽtẽ ꝯpõnẽ ſimpliciũ ipſius.

Ca.59.in me.
vñ collꝫ 5°.nõ eſt remotũ iuenire ꝑpetates in medicis q̃ꝝ ꝯpõ facta fuit in tpe lõgo eo ꝙ ꝯpl'o magis eſt in il lis ꝯfirmata:magis tñ ꝑpetas repit̃ in ꝯmixtione nã/ li q̃ꝫ in artificiali.⁊ hõ q̃dẽ ꝑpetas ſolũ cõpꝛehẽdit̃ ex

Trac.2.ca.4. in pn.
periẽtia. Quare. A. de medicis coꝛdis hãc ꝑpetatem declarãs inq̃t:ꝙ in tyriaca ⁊ mitridato q̃dã eſt notũ velut qd ex ſimplicib' ꝯſurgit:ceu ſi dicat̃ tyriacã con ferre venenoſis eo ꝙ ipſam igrediũtur medicie ꝯferẽ tes ad illa.aliq̃d vo ignotũ vt ꝙ ex eis aduenit p' cõ/ mixtionẽ a nã ꝯueniẽti nãe humane valde:ad q̃ꝫ eq̃dẽ ſuſcipiẽdũ ꝯpl'o ſimplicia ꝑparauit.cui' ẽt pn ab ex/ trinſeco exiſtit.ignoꝛat̃ ẽt ꝑpoꝛtionis medicinaꝝ q̃ꝫti/ tas in ea iuenturaꝝ:vt talis itroducat̃ ꝑpetas : ceu in

Ca.7°in me.
reliquoꝝ ignoꝛat̃ nãliũ ꝯpõne:vt 3° ẽt appet terapẽti/ ce. Et ideo dñt ſapiẽtioꝛes pciſe ꝙ directio ad ꝯpõnẽ tyriace ⁊ hõ pceſſit ab iſpiratione ⁊ puidẽtia dĩna vel arte iſpiratiua ꝯſili. Nã.n.nõ ptingit ad eaꝝ ꝯpõnes. Ipſaꝝ nãqꝫ ꝯmixtio eſt fere illa q̃ toti' in totũ exiſtẽs

Ca.9.poſt pn.
dei op' ⁊ nãe.ꝯpl'onũ p. Et ideo taliũ ꝯmixtio nõ rõe ꝯphendit̃:ſꝫ magis expimẽto.tyriace ſiq̃dẽ ẽt q̃ taliũ ꝑpetas nõ aduenit niſi poſt ipſaꝝ vehemẽtẽ ꝯmixtio nẽ:ita vt antiq̃ foꝛmidarẽt ꝯmixtionẽ ſimpliciũ hõ me dicinas igrediẽtiũ tyriacã ipſaꝝ ꝑpetates deſtruere : ſed reuelatio ac dĩna puidẽtia deducit ad iſtud vt etiã expiẽtia pcipiat̃ illas nõ coꝛrũpi. Et iõ dĩa.126. Meũ ꝯſiliũ eſt vt non remoueat̃ aliq̃d ex tyriaca qd experi mẽto iuuatiuũ andromac' iuenit. Qd Ga. vt ſibi aſcri beret̃ face ſatagebat:foꝛtaſſe nãqꝫ illa ꝯpl'o cũ illo põ dere ſigt illud cui' iuuamẽtũ iuenit expimũtũ:ita vt qñ remouet̃ a ſuo põdere nõ ꝯſeq̃t̃ illã ꝑpetatẽ. Et noſce

Col'.c.5.iux.fi.
Trac.2.ca.4. poſt pricipiũ.
ex.10.pꝛactice ⁊ de medicis coꝛdis ꝙ iuuamẽtum qd ex ei' ꝯuenit ꝑpetate nõ iuenit̃ ſufficiẽter apphẽdi ni/ ſi in tyriaca fermentata.cui' q̃dẽ ſm modernos in.10. an.pficit̃ fermẽtatio.ſm vo Ga.in.20.ſm diuerſitatẽ

Col' lib.de ty riaca ad pam phylũ ãi me. ⁊ li.de ꝯmo/ ditatib' tyria/ ce ca.2.iux.fi.
regionis in calitate ⁊ frigi. Apud tñ aliq̃s modernos ſpat̃ ipſi' iuuamẽtũ poſt ſex mẽſes.qd Ga.nõ ꝯſentit. Et ſi dcm̃ ſit ipſam poſt ſex mẽſes fieri ifantẽ dĩa.127. Sic itaqꝫ ſentiũt pitioꝛes nõ eẽ iconueniẽs ꝙ ex actõe ⁊ paſſione ſimpliciũ ꝯiũctoꝝ in vnũ poſt longũ tẽpus ꝯſurgat ⁊ fermẽtet̃ ꝑpetas in tyriaca ⁊ ſilib':q̃ depel lat venenoſa ſpm̃ ⁊ caloꝛe ẽt ꝯfoꝛtãdo inatũ:q̃re iuua tur pp illud ſup ꝓꝛietatẽ faciẽtia frida ⁊ ca.⁊ vincitur ṽtutes eoꝝ.⁊ ideo ſciẽdũ ꝙ ꝓpꝛietas põt accipi dupl'r ꝑpe q̃dem ſm ꝙ ipſa verius repit̃ in reb' pductis a nã:ceu expoſitũ.dĩa.21.aut ipꝛopꝛie ſm q̃ꝫdã ſilitudi nem.ſic ex applicatione reꝝ igrediẽtiũ tyriacã facta p artẽ:vbi foꝛte ita non ſuat̃ ad oꝛbẽ aſpect' niſi foꝛſitã ꝯtinẽs dicat̃ illud aut exñtia luminariũ in locis deter minatis tñ cũ tpe ꝯueniẽti:vt mrat̃ dĩa ꝯñti. Q ãt in ea ⁊ in ei' cõpari ꝯſurgat tãdem aliq̃ ꝑpetas oñditur: qm̃ ſi opõ tyriace fieret ꝑpter ſimpliciũ ꝯpl'onẽ ſolũ et ⁊ non ꝑpter ꝯpõnem ex q̃ poſt tps̃ diutinũ eleuat̃ pꝛo/

ꝑpetas:tyriaca recẽs foꝛet efficacioꝛ ⁊ vtilioꝛ ſꝫ. A. fer mẽtata. Cui' q̃dẽ ꝯꝛiũ iã appuit cũ recens pauci extet iuuamẽti. Adhuc ſi tyriaca depelleret venena p q̃lita tem ſolũ ſeu ꝯpl'onẽ ⁊ tũc faceret p ꝓꝛietatẽ ita ꝙ ea ve nena non coꝛrũpet cal'a. Cui' q̃dẽ ꝯꝛiũ appet. Confert .n. venenis magnifice calis vt ſpentꝫ ⁊ ſiliũ ⁊ fridis vt ſcoꝛpionis. Rurſus ſil'e vi de coloꝛe ⁊ odoꝛe ꝯſtru/

col' cõc.2ᵃ iſti. p'c.14.iux.fi.
ctis p artẽ ẽt ⁊ de tyriaca.ſꝫ hi ꝑpetates hñt p 2ᵃ. Colõ ru.ſanguinẽ ad ex̃ mouere ⁊ fluxũ iducere:⁊ ideo ꝓhi bet̃ ne res itueat̃ ru.ex cui' narib' defluit ſan.p ꝑma.

Doc.4.capi. 2°iux.fi. Tra.1.ca.6. poſt me.
Citrinus aũt cõfert iecteritie.vñ 3°.15.dĩ ꝙ patientes icteritiã iuuant̃ p ꝯſiderationẽ in reb' citrinis. Illõ.n. mouet nãm ad expellẽdã mãm citrinã totã ad cutem. Sil'r ⁊ odoꝛ ṽtute q̃dã occulta vĩ mr̃icem icitare i mo tũ. Itaqꝫ vtcũqꝫ in tyriacã ⁊ ſilia ꝯſurget poſt ſpaciũ nõ pua ꝑpetas.qd ⁊ alta ſignãt arte ꝯiũcta vt ſcoꝛpio/ nes:apes ⁊ q̃ talium. Scias q̃ꝫ aliq̃ venenis obſiſtere ſui ꝯpl'one:ceu coꝛpa calida fridis vt caſtoꝛeũ album dianacardinũ.⁊ eꝯ.aut ꝑpetate ſicut mus napelli:ver miculus q̃dã in ei' naſcẽs radice:⁊ vt dñt tyriaca:vel coꝛ confoꝛtãdo:puta iacintus auꝝ ⁊ diamuſcus. Aut vias ⁊ meat' coãguſtãdo ne ipſa in coꝛ pgant vt i ter/ ra ſigillata ⁊ q̃ ipſam adiuuãt ei ꝯiũcta vel mẽbꝛoꝛũ ſupficies viſcoſas ⁊ vnctuoſas reddẽdo vt venenũ cõ uiſcatũ ad coꝛ ꝓhibeat accedere:qd butyꝝ ml'tũ:oleũ nuces:auellane ⁊ taliũ cetera opant̃.aut ipm calidũ incitãdo vt moueat̃ in ꝯꝛietatẽ ⁊ venenoꝝ reſol'onẽ: ceu oĩa calida ⁊ ſic.ſubtilia aromatica:⁊ coꝛ maxime confoꝛtãtiã.noſce inſup tyriacã non ſolũ opari depul/ ſionẽ venenoꝝ pp ꝑpetatẽ ꝯſurgẽtẽ ⁊ ſimplicib':veꝝ

Trac.2.ca.4. poſt pricipiũ.
ẽt opões ꝯpl'onales q̃ ipſi' iuuant̃ ⁊ pficiũtur ꝑpeta te.vñ de medicis coꝛdis. Impugnant̃ medicoꝝ iperi/ ti putãtes calitatẽ tyriace ⁊ mitridati foꝛe intẽſioꝛem illa q̃ diatriõ pipeon ⁊ diacimini : ⁊ ideo de tyriaca et mitridato exhibeat q̃ꝫtitatẽ medij aurei:ſꝫ d illis aur. 4ᵒʳ.qd tñ eſt falſum. Nam in his q̃ de medicis coꝛdis

Ubi.ſ.ĩme'.
.A. dicit ſe inueniſſe calitatem tyriace in fine ſcdi gra/ dus ⁊ mitridati aliq̃ꝫtulum citra. Eſtimatio tñ perſua det ꝙ compl'o per fermẽtationẽ adipiſcit̃ caliditatẽ veniẽtem ab extra:qd tñ ſyll'o non poteſt ꝯphendi:ſꝫ tñ eſtimatione artificiali ⁊ expimẽtali:qd oñdit imu/ tatio grãdis q̃ꝫ cãt in coꝛpibus aſſumpta.

Propter quartũ q̃dem ad p q̃d dꝯ ap/ paruit:qm̃ ſerap.actio nes ponẽs tyriace puenire p ꝯpl'onẽ cõem reſultãtem ex ſimplicib' nõ vult ꝙ ei' q̃dã nõ fiãt ꝑpetatẽ cũ iam dixerit tyriacã facere q̃ſdã actiones ſua ꝑpetate. Sed id inq̃t repudiãs eſtimatiue tyriacã opari p ſimplicẽ ꝯpl'onẽ miſcibiliũ aut fuit opionis ꝙ ꝑpetas eẽt com pl'onũ aliq̃ p' vt viſuꝫ:dĩa.71. ¶ Ad aliud ẽt q̃d dꝯ appuit:qm̃ illud verificat̃ magl in ꝑpetate nãe acce/ pta q̃ total'r reſultat p nãm abſqꝫ arꝫ admiculo.ea ꝯo q̃ ꝯſurgit initial'r ab arte ꝑpetas exiſtit:vt dcm̃ eſt:ſili/ tudiaria:nõ certa q̃ poꝛẽ imitat̃ vt ars ꝯſeq̃t̃ nãm. Re ſultat.n.vt decl'atũ eſt ſm aliq̃ẽ modũ ex ſimplicib' medicaminib' ꝯponẽtib' tyriacã ſic va ꝑpetas ex ſim plicib' el'ntis r'one ad aliq̃ẽ oꝛbẽ ſitũ. ¶ Ad aliõ di cẽdũ:ꝙ lꝫ ꝑpetas pncipal'r ⁊ pfecte itroducat̃ p nãm initial'r ⁊ ꝯñr põt vigoꝛe arꝫ ſuſcitari nãm imitando. Et ſic imitatõe ipſa ñ ꝯſeq̃t̃:lꝫ ml'tũ laboꝛet ita ꝯceſſũ ꝑpetatẽ q̃ arte tal'r ꝯſurgit nõ certã:ſꝫ ſilitudiariã ma gis exiſtẽ. ¶ Ad aliõ dõm pdictꝫ ei adiectꝫ ꝙ nihil opa tur vltra ſuã ſpẽm in ṽtute ꝑpa:alteri' vigoꝛe tñ agit vt calitas ṽtute ignis ex aere aquã gñat ⁊ ignẽ. ¶ Ad aliud dõm ꝙ ꝯceſſum ẽ a q̃buſdã alchimiã ꝯificari et aurũ ⁊ argẽtũ arte poſſe ꝯſtrui ponẽtib' oĩa metalla i vna cõicare nã ꝓpinqua neqꝫ niſi in magis differre et

min⁹. ꝛ ꝙ ſūt velut corpa qdā egra:qꝫ ſanitas ꝛ pfectio arte acqrit̃ vt i corpib⁹ aiatꝭ. vñ Cōmē. 3. d̃ aia dic de mĺtis artificijs q̃ videt̃ eē poſſia: ſʒ ſı̃ cāꝫ ignorata/ rū vbi gr̃a. alchimia. Q̃ ondit mod⁹ gñonis ꝛ aliqꝫ p nām ꝛ artē: ceu ſcorpionū ꝛ ſiliuʒ. vñ. A. 15. de aialib⁹. Jā amicū habui q fec̄ ſcorpiōes q alios poſtea gñauerūt. Et iā teſtificati ſūt mihi duo amicoꝫ fideles argētū arte decoctionis feciſſe veꝫ oī examie: nō tñ ide lucrari aperte. ❡ Dr̃ia. clxxix.

co. 36. p⁹ me^m

ca. 1. poſt p̄n.

Q tyriaca diateſſeron cōferat morſui canis rabidi oñdit̃. Scribit̃ nāqꝫ 4⁰. 6. Dī ꝙ tyriaca diateſſerō vehem̄ter eſt ɔferēs morſis a cane rabido. ❡ Ad huc. qd̄ ieſt ptib⁹ ierit ꝛ toti: cū totū nō ſit aliō q̄ ptiū ɔgeries. Cōmē. phy. i. Sʒ ptib⁹ his ex qb⁹ ɔponit̃ dicēdis hꝰ medicamē ieſt depellē venena: ꝛ morſib⁹ canū vt tradūt ɔferre. ❡ Rurſus: qd̄ calorē ſeu ſpm̄ confortat vrinā ꝓuocat: venenū exiccat: morſui ɔfert rabidi canis: talis vō eſt h̄ tyriaca cū ex calis ꝛ ſic. vrinatiuis ꝛ diaforeticis ɔſtruat̃. ❡ Amp. illud qd̄ eſt acutū vlceratiuū ꝛ virus ad foras tractiuuʒ ɔfert potiſſime vt tradūt. id aūt medicamen huiꝰ exiſtit. itaqꝫ tyriaca diateſſeron morſibus canis confert.

Trac. 4. ca. 9. poſt p̄n^m.

co. 17. in fine.

In oppoſitum qm̄ neqꝫ Serap. Raſis Halyab. A. aut Meſ. q̄s vna non eſt in ꝓpa mā iſufficiētes ponere: iuuamētū iſtius tyriace in morſib⁹ canis rabidi ſcripſere. ❡ Adhuc: aut confert ɔplōne vel ꝓꝓetate. non qdē ɔplōne: cum ipa calida ſit ꝛ ſicca: ꝛ venenū hꝰ calidū extet ꝛ ſiccū. Omnis aūt cura pficit̃ ɔ̃rio. exiccant̃ et ꝛ iflāmantur morſi veneno tali. Neqꝫ ꝓꝓrietate cūveri⁹ repiat̃ i ſimplicibus. non aūt in cōpoſitis niſi fortaſſis in medicis ſolēnibuʒ: q̄lis tyriaca magna: mitridatū ꝛ ɔfectiones de muſco. dr̃ia p̄ori. Jpſa nāqꝫ gñone itroducitur que nature ꝛ non artis eſt effectus. Igit̃ tyriaca diateſſeron morſui non confert canis rabidi.

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ tyriaca eſt multiplex ſʒ diuſitatē ɔponētiū: vt viſum dr̃ia. 127. Cui tñ illud nomē ꝓpri⁹ ɔuenit: tyriaca eſt magna andromici aut Ga. in q̄ caro igredit̃ tyri ſꝑpētis. vñ noiationē eſt ſortita. Que aūt hāc nō ſuſcipit metaphorice dī tyriaca. vt q̄ diateſſeron: eo ꝙ ad illi⁹ ſiīltudinē venenoꝫ depellat nocumēta. Dī aūt a dia qd̄ de iterptat̃ ꝛ teſſera 4^{or}. ide diateſſeron. i. de 4^{or}. Nā p̄ter mel decopulatiuū 4^{or} medicinis aīa ɔſtruit̃: ceu gētiana: ariſtologia longa: myrrha ꝛ thure: c⁹ doſis eſt aur̄. i. Quidā vō loco myrrhe poſuerūt coſtū amaꝫ. Alij vō crocū addiderūt. Nicol. q̄ refert q̄ſdā ꝑorib⁹ aduaſſe fenugrecū: nigellā: zedoariā: diptamū: camedreō: pigamū: ꝛ adhuc alij gūmi hedere ꝛ calcātū vſtū. Que ꝑores cōiter grecoꝫ et arabū rōnabiĺr obmiſcerūt dicētes ipſā paſſionib⁹ frigidis mirabiĺr ɔferre aut vētoſitati ꝛ corroſioni ventris ꝛ iteſtinoꝫ: epis ꝛ ſplenis: dolorib⁹ epis ꝑcordioꝫ tremori: pūcturꝭ reptiliū vt ſcorpionū ꝛ araneaꝫ ꝛ potib⁹ venenoſis ꝛ maxie fridis. Morſus aūt canis ē d̄tib⁹ ipſi⁹ apphēſio: qb⁹ plerūqꝫ ſolo iducit̃ ɔtinui deterior exit̃s. Interdū aūt mime: veꝫ is iterficit hūiditate tm̄ ſaliuali. Eſt aūt canis rabidu; aīal cūctꝭ vĺr r̄dditū iſidiatiuū cū p⁹ eēt familiarib⁹ domeſticū exneit̃ qꝫ obnoxiū cuſtodie aut venationi deditū. Rabeſcitqꝫ aut ex cibis ꝛ potib⁹ corruptꝭ aut cadauerib⁹ ꝛ aquis putridis: ita vt hūores ipſi⁹ i meliaꝫ ɔuertāt aduſtaʒ: vĺ ex aere. Qd̄ ſm. A. ꝛ viaticū maxie ɔtigit autūno ꝛ ve. Calor nāqꝫ eſtatꝭ hūores adurit: frigus vō vehemēs eos ad nigredinē declinare fac̄. Alij tñ ſcribūt id

4⁰ 6ª trac. 4 c. 5. in p̄ncipio. Iſaac. li. 7. ca. 13. in p̄n.

in dieb⁹ canicularib⁹ maxie ɔtigere: hyeme vō q̄ paꝫ q̄ ſatis pūt ɔcidere cū finis vni⁹ tpis alteri⁹ ſimilet̃ ex oͦdio: affo. p^a. Rabidi aūt fiūt canes non ſolū: ſʒ ꝛ lupi: vulpes: ſimie: muſtele ꝛ qñqꝫ muli. Cui⁹ qdē rabiei ſigna ꝛ diſcretiōis ieē vĺ oppoſito: auctores notāt q̄ꝫ plima. ſiĺr ꝛ morſi. qñ. n. ꝓcedit̃ tp̄e ſigtiones appent terribiles ꝛ mirāde: ceu pauor aq̄ l̄ʒ eā appetāt vehemēter ꝛ vĺr liqda ꝛ formas vt ſpecula rep̄ntatiua: latrātqꝫ iterdū vt canes. mingūt ēt qñqꝫ piguedinē in q̄ res carnoſe mirabiles ac ſi eēnt aīalia ꝛ q̄ſi catuli appent: ꝛ alia hꝰ v̄ſuta ɔtingūt ſynthomata: vixqꝫ vñq̄ euadit qs qñ venerit in pauorē aq̄. Jā nāqꝫ i corde veneni malicia eſt iſerta. Juxta illud trāſfigurationis ouidij. Nec trepidatꝭ auxiliat̃ aq̄s. Uiros tñ duos recitat. A. ex hac euaſiſſe diſpōne: nō tñ a cane fuerūt morſi rabido imediate: veꝫ per hoiem ab illo morſum.

Cō apho. 15. in fine.

4⁰ 6ª trac. 4 ca. 7. in me.

Propter ſecundum vō ſciēdū ꝙ cōiter eſtimat̃ tyriacam diateſſerō morſib⁹ hꝰ ɔferre. q̄ rē ēt. Nicol. in ei⁹ exp̄ſſit antidotarijs ābob⁹. Qd̄ fortaſſis euenit: vĺ q̄ gentianā iſperit his ɔferētē magnifice aut ɔſiſus fuit i additione mediciaꝫ q̄ ſup illuſtriores ꝓijcit in hāc cōfectionē. vñ qd d̄ h̄ ſciēdū manifeſti⁹ appebit ɔ̃r. Quidā v̄o poſuerūt hāc ɔferre morſis ꝓꝓetate: qd̄ vanuʒ eſt dicē. tūc. n. in q̄libet eſſet medicina ꝓꝓetatē compoſita aſſignare: cui⁹ falſitas poteſt ex dr̃ia anteriori apparere: atqꝫ in poſterū ex dicendis.

Propter tertiū qdē p̄mit⁹ vitas apiat̃ q̄ſiti: deide hꝰ gr̃a ſubdat̃ an in p̄n⁰ huic ɔpetāt ſolutiua: ꝛ tādē cā q̄rūdā accñtium morſis ꝓbabiĺr his ɔtingētib⁹ aſſignet̃. ❡ Propt̃ igr̃ hꝰ p̄^m ſciēdū ꝙ hꝰ tyriaca diateſſerō non ɔfert morſis iuuamēto de q̄ ſit curādū ꝛ ꝓꝑe qñ fuerit a cholico aſſumpta: imo fortaſſis nocebit in apli⁹ cū vehementer calida ſit ꝛ ſic. Et iō ſibi vt appuit illuſtriores medici hāc v̄tutē mime impſſere: veꝫ alijs mulꝭ medicaminib⁹ ꝛ tyriace maiori. Si aūt ɔfert aut pueris teneris ꝛ piguib⁹ calefaciēdo ꝛ exiccādo venenū hꝰ ꝛ ſp̄ūs cōfortādo vĺ gētiane ꝓꝓetate: cū ipſa nō totaĺr i hac corrūpat̃ medicia: neqꝫ ꝑdurās eſt adeo cū ſit vehemēter calida ꝛ ſic. vt ipſa maturatione ꝛ fermētatiōe ceu tyriace maiori ꝓꝓetas iſurgat dr̃ia p̄miſſa. vĺ vrie ꝓuocatione ac vĺr ſupfluitatū de ptib⁹ itriſecis ad extrorſuʒ eductione. vñ ꝛ cātarides cū vrie ꝓuocatiōe ꝛ ſāguis pp veſice excoriationē eductiōe laudant̃ ꝑcipue. Magis āt ɔfert qñ ſup locū empĺat̃ adeo ꝙ caĺa nō parū extat ꝛ ſicca iſlāmatia: vlceratiua ꝛ attractia. nā vlceratio ꝛ attractio ad exteriora mox ꝑcipit̃ ita vt vento ſe loco applicet̃ morſo: ꝛ deide acuta vlceratiua vt alleū: cepe ꝛ ſynapi: eruca ꝛ q̄ taliū. Quare nicol. i antidotario maiori ꝑcipue morſib⁹ tyriaca Dia. vt empĺʒ iponat̃. medicia vō p alijs h̄ ab oīb⁹ laudata eſt ea q̄ Ga. ɔſcripſit mōteo: ipſāqꝫ ɔpoſuit Aſani⁹ vet⁹ q oēs medicias vitupabat p eā ita vt nullus moreret̃ q hac 40. vteret̃ dieb⁹. Cui⁹ qdē ɔpō. Rec. cineris cācrorūʒ fluuialiū aduſti in vaſe expoſito ex ere rubeo p. 10. gētiane. p. 5. thuris p. 1. cui⁹ doſis eſt coclaer. i. magnum: pulueriʒet̃ ſup aq̄ʒ ꝛ nō bibat̃ ex ea min⁹ dragme tres mane ſm. A. in ieiunio ꝛ ſero. Aliq v̄o duas exhibēt dragmas: nōnulli vnā tm̄ qñ pauor nōdū appet aque aſtadion aūt expimētator ſm Gal^{m} ꝑcepit hāc medicinā ɔſtrui qñ ſol fuerit in leone ꝛ luna. 8. poſt ɔiūctionem ptrāſiuit noctes. hꝰ tñ ɔfectio diuerſificat̃ apud pl'imos in nr̃o medicinaꝫ ꝛ pondere. Sup locum aūt firmabat Gal. hoc empl'm. Rec. aceti kiſt. i. opoponaci vncias tres. picis libr̄. i. aggregentur ꝛ inde locus emplaſtretur morſus. ❡ Propter ſecūdū iſtius ſcien/

Li. ſecret. rubrica pha c xi. d̄ ſimp. m di ina cap. 27 poſt p̄n.

orto 6^a trac 4. a. 9. v. fin xi. de ſimp. c 27. poſt p̄n.

Ubi. ſ. ime

Ca.10.in me. dū q Almā.8.pcipit in pn° curationis taliū vētrē cuz pilłis ⁊ medicis noiatū in cap melle ſoluere incipe: c° Trac.4.ca.9° poſt pncipiū. ↄriū videt̄ ſcribi 4°6ª. Et nō opꝫ in dieb⁹ pmis vt ppe res ad euādū:ſꝫ occupare i attrahēdo ad exteriora. Nā euo qñqꝫ adiuuat ad h̄ vt venenū penetret ad pfū dū phibēs attractionē ad exteriora. Q.d̄.n.trabit humores ad iteriora cū eis ēt venenū ↄhit. Cui dōm q i pn° pncipiāte non dꝫ fieri euo ſm. A.timēdo attractionē veneni ad iteriora pamplius. Prin^m nāqꝫ latitudinē hꝫ q̄dā.n.ps ipſi⁹ magis attinet pn° certo: alia fini eius nōnulla vo medio. ⁊ merito: qm̄ anq̄ꝫ praua ſupueniāt accñtia. vñ paruū pterijt tps: aliqñ.n.7.dies iterdum 40.qñqꝫ.6.mēſes: iterdū ſm alios ānus. Et dixerīt aliqui. Et nō eſt creditū aliqñ talia poſt ſeptē ānos apparere. A. Accepit igit̄ Almāſor.p pn° partē mediā pncipij Ibi. ē. imet. a.2°iiiꝫ.fineꝫ aut qd̄ attinet ei⁹ extreme. A. vo partē pmā excluſit vt pn^m initiās. vñ ſubdit poſt attractionē ex loco. Q.ñ igr trabis qd̄ tibi poſſe eſt poſt duos dies aut tres: tūc occupare in euando qd̄ forſitā iā penetrauit. ¶ Propter hui⁹ 3^m ſciēdū q aliq dixerīt morſum terreri ab aqua p pterea q̄ facta eſt ↄpl'o ipſi⁹ mala eq̄lis ↄpl'onalis.q. ita vt refugiat ↄria ⁊ ſilia ↄcupiſcat. nā diſcraſie nāles Trac. de venere.ter.cō 5. Ibi.ē. imet. appetūt ſilia: egritudiales vo ↄria. in techni.2.vñ.4.6° inqt. Ruffus. Non terrent̄ ex aq̄ ⁊ diligūt volutari in terra: niſi qñ ↄpl'ones ipſoꝝ iā dilexerūt ſiccitatē: q̄re abhorrēt ↄriū ↄpl'onis ⁊ diligūt ↄueniēs. Conſequenter vo ſubdēs eū deteſtat̄. A. inqens. ¶ Ad hūc ſmonē nō eſt declinatio. Declinatio nāqꝫ ad illud qd̄ conuenit ↄpl'oni ppinq̄ eſt ex illis ad q̄ non currit.q.d.ↄpl'o eq̄lis non itroducit̄ ex ppinq̄ vt hec nō raro. Aut lꝫ ſit aliq̄ boꝝ ppiqtas: nō tñ tāta q īducta ſit nālitas ↄcupiſcēdi q̄ ſilia. Et fulcit̄: q̄ hi ſitiūt vehemēter ⁊ appetūt aquā: lꝫ ea viſa terreant̄ q̄maxie. Eti. ſpecul' ⁊ vl'r terſis ſpēs repñtantib⁹ eis timor incutit̄. Rurſus marasmat⁹ ↄpl'onē prauā hꝫ eq̄lē calidā ⁊ ſic. ⁊ tñ fridam appetit aquā vehemēter illi ↄriā. Raſis vo medic⁹ ſophiſta i ei⁹ pb. ſentit ptactū euenire ſynthoma ex ſubingreſſione aq̄ in poros ſtōi anguſtiores: vñ ſpūs cauſat̄ fantaſiā iducēs terribilē. Sed id tūc nō min⁹ fortaſſis deberet liqrib⁹ ↄſurgere reliqs. ¶ Propter qd̄ dōꝫ id magis ↄtingere ex imaginatione corrupta. fantaſiāt̄ nāqꝫ canes i liqdis ⁊ terſis ac ipoꝝ viſcera. Almā. ſor ⁊ Halyab. ⁊ iō formidāt aquā ⁊ abhorrēt: lꝫ egeāt pp ſitim illa. Q.d̄ apit̄: q̄ nocumētū inſirū mēbris ē pncipalib⁹ ⁊ max° cerebro: theorice.8. Spūs.n. aialis cū reliqs ↄuerſus ad nām melle: de cui⁹ rōne timor exiſtit vñ.5° de accñti. Non eſt mirū ſi triſtitiā ⁊ timorē mortiſqꝫ ſuſpectionē melici patiant̄: cū melia fundamento dñet̄ aie rōnalis: Nihil.n. videm⁹ extriſec⁹ occurēs tñ timorē vt tenebras inferre. Nā Ruffus inqt hāc paſſionē q̄ſdā melie ſpēm fore: theo.8. hic ſiqdeꝫ ſpūs ita corrupt⁹ cogit qd̄ nō eſt imaginari ⁊ tādeꝫ ſentiri viſu aut auditu vel ſenſu reliq. vñ collꝫ.3°. Propter egritudinē aliquā fixā timorē vel triſtitiā: vapor qs diſſoluit̄ cerebrū aſcendēs in quē forma impmit̄ cogitatiūi eius qdē aſceſu ſpūs ↄcitat̄ aialis: ita vt vſqꝫ ad vtutem pueniat imaginatiuā: q̄ mediāte ſenſus mouet̄ cōis: h̄ aūt mouet pticularē tal'r vt reſentiat̄ extra. Populus tñ credit q hꝫ ſenſatio ab angelis vel a demonib⁹ imitat̄. Cum.n. viſus ſpū fret⁹ hui⁹ corrupto: ac occurrēs liqdis ⁊ terſis imaginē repñtantib⁹ canis ſilitudineꝫ: in cui⁹ vtute agit facit videre. Et q̄ melicus huius pauor: ⁊ hinc timorē incutit vehemētem: q̄re medici liqduꝫ qd̄ trepidati aſſumūt iubēt occultari per cānelūqꝫ A fugi. Recolo nāqꝫ cū furore quodā in ↄualeſcētia turbarer mihi ex corruptione imagiationis accidiſſe vt dē viſum auia videret̄ mei nup defuncta. Sil'r cuꝫ diu in ignē ↄflaſſem erectū oculis appuit fum⁹ ſubniger altus q p motū circularē a ſupi⁹ icipiēs euanuit in deorſum. h̄ ſiqdē pportionale tāgit̄ methauroꝝ.3. cuidā vt antiſerōi erithi ſm Alexā. accidiſſe debil'r ⁊ nō acute vidēti: tāqꝫ ſp iutēti idolū ipſi⁹ ex oppoſito ancedere. Ca.2° p° me. Forme vo i piguedinib⁹ in vrinale deciſis repñtant̄: q̄ ois elicit̄ effect⁹ fortitudie agētis ⁊ māe aptitudie qd̄ h̄ ↄcidit cū id venenū calidū ſit ⁊ ſiccū vehemēter acutum ſibiqꝫ aſſimilatū. Omne nāqꝫ qd̄ deducit̄ ab aliq̄: eius notā obtinet a quo pducit̄. Nam orta pncipij ↄteſtant̄. in tecbni. mā ēt in qua repñtat̄ effect⁹ eſt ſubtilis humida de facili paſſibilis apud Ga. pp qd̄ effect⁹ formis vtiqꝫ canū ↄſimilat⁹ poterit in vrinali cāri quo quaſſato diſſol'o accidit vt nihil appeat reſidere. Id āt pſuadet vtus ſeminis informatiua ⁊ vrine diſpō in ſiala vt denotāt granula magis ſupius vrine inferi⁹ vel in medio entis reumate partes dīnter pcuti. ſil'r hypoſtaſis circuluſqꝫ cum alijs ↄtentis. Ii.2.t.cō.37.i fine. Col' de tiſlē. inealī doc.2° ca.2° in me.⁊ p° de tiſt. feb. ca.p° in fine.

Propter quartum vo ad pmū dōꝫ. A. loq ſm alioꝝ opionem. Modus nāqꝫ ipſius eſt cū aliqd nō affirmet ſcribere dī fert̄: ceu q̄dam ipſi⁹ indicāt: pter pnoſtica Hippocratis attributa pnoſticis. ¶ Ad aliud dōm q ptibus tyriace dia. nō ieſt niſi vni fere. vꝫ. gētiane vt cōferat morſis: pp qd̄ ſi aliter pſit nō ab alijs ipſi⁹ cōponētibus: ſꝫ ab iſto ſit tm̄: cuius qdē iā dat⁹ modus. ¶ Ad aliud dōm q in qb⁹ ipſa pſtat auxilia in alijs fortaſſis mime. hec ēt pfectiori dicta ſunt mō ⁊ plimis aliorum medicaminū ↄſurgere. Quare nō huic multū aſcribēda talia. ¶ Ad aliud qd dōm appuit. Nā ↄceſſuꝫ ē hui⁹ tyriacā exteri⁹ appoſitā morſis ↄfere pcipue. ¶ Ad ea ēt q̄ alteri⁹ ptis qd dōm viſum: qm̄ gratioſiſſimi medicoꝝ ↄſiderātes nullū aut q̄ꝫ puū iuuamētū iſti⁹ medicamis fore morſis id explicarūt mime. ¶ Ad aliud dicēdū q ſi qd ↄferat ↄpl'one ⁊ q̄l'r mrātū: ⁊ nō ppīetate cū ipſa careat niſi ea ſit q̄ gētiane mirifice in hac pūctura laudate. ¶ Dīa. clxxx.

Q in ſcabie non competat flomia oñdit̄. A. eam mime pcipiēte 4°7ª Trac.3.ca.7°. quē non eſt inſufficiētem ponere: cū ceterī pticulariores extiterit. ¶ Adhuc flomia eſt euo que debet̄ humoribus eq̄liter abūdantib⁹: cuꝫ ſit euo multitudinē humoꝝ educēs 4°p̄. ſed in ſcabie hu. Ca.1.in pn. non abūdant eq̄liter: imo humor aduſtus aut ſalſum ſl'a magis. ¶ Rurſum vñūqꝫ repit nā inde agere per conueniētia loca. affo. pma cum medicus ſit imitator Apho.21. nature: ſed ea per cutim reperit̄ ducere que vna euonum extat laudabil'r creticātium vt ſudor oñdit. Paulin. qñ ſan. fuerit bonus paucus ⁊ hu. multi mali flomia bonū rapiet ⁊ malū relinquet: pmo q̄rta. hui⁹ aūt Ca.20.p° pn. euenit in ſcabie cum extet ſpēs lepre. Eti. eadē rōne q̄ coitus phibet̄ h̄: eo q mouet mām ad exteriora ⁊ excitat vaporē putridum calidū aduenientem ad partē ſuperficiei cutiꝫ in qua putreſcit. q̄rto.7. ita ⁊ flomia: q̄ tra.3. capi.7. in pn°. motum in humoribus cauſat ex eis vapores eleuando ⁊ fumos. Quare quarta primo. Minutio eſt turbans donec quieſcatur. ⁊ ideo flebotomatiꝫ intercidit̄ ca.2. cir. pn^m ſomnus. Itaqꝫ in ſcabie nō cōpetit flebotomia.

In oppoſitum breuiarij q̄nto. Cuētuꝫ ſcabiei ſit ex ſanguine groſſo q cap.7.in pn. putrefit. Quapropter ſit inceptio curationis eius cuꝫ phlebothomia. At Theodorus preſcianus: phlebotomo prius ſub gemina detractione ſubueniendum eſt ⁊ ventris purgatio frequenter. Rurſus in lepra cōmuniter phlebothomia precipitur. 177. Dictum ſcabiē lepre ſpēm exiſtere. Adhuc aūt. 11. de ige. Optimū ca.15.in me.

est venā īcidere nō solū in synochis fe.ſ; ꝛ ī alijs oīb⁹ q̄ in humoꝝ putredie. In his aūt timoꝛ pōt grā fe. ad uenire. Jōq; 4°p³. Cōſiliū meū in flōmia vt dimittatur q̄ʒtū poſ̄e. Sed in ſcabie vt ad multū nō est fe. ſuſpitio nis illatiua pīculi. expedit igiť in ſcabie flōmia.

Trac. 2° ca. 2° verſus finem.

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ ſcabies est coꝛpis vlis ſupficiei deſedatio cū pruritiua pūctura ꝛ vlceratione modica ꝑpterea nāq; iter paſſiones ānūať cōes: cū fere totam coꝛpis ſupficiē ꝯtineat: quo a plimis dīt ſubcutaneis paſſionū. vlcerat aūt nō ꝓfundi⁹ cū acredie q̄dā ꝛ pun ctura pp nitroſitatē ſeu bauracitatē hūoꝛis acqſitam. Dr aūt cuti ſupficialis feditas: eo ꝙ nō ſub egritudine cōi veꝝ in his q̄ de decoꝛatione tractať. Ea pp noſce ꝙ ſcabies dupl'r pōt ſe hēre. Uel q̄ iterdū toti⁹ eēntial'r īpedit act⁹. Et iſta egritudiſ ſapit nām: cū id rō exiſtat moꝛbi. Aut nō ledit oēs opōnes: ſ; vni⁹ ſolū: puta eā q̄ cutis: ex q̄ tū leſio nō ꝯſurgit in totū. Et ſic dedecoꝛa tio q̄ʒtū ad coꝛp⁹ extat reliquū: moꝛb⁹ tū q̄ ad cuti: ceu ſol'o īparis q̄ʒpua digiti ꝛ ſi actū ei⁹ nō īpediat ptis tū in q̄ eſt ita vt ṽtutes illi⁹ actib⁹ īpedianť ꝓprijs moꝛb⁹ est nō digiti: ſ; ptis ſolū in q̄ cadit. at rari⁹ ſcabies act⁹ īpedit coꝛpis vniuerſi: iō nō ſub egritudie: veꝝ ſub de/ decoꝛatione locať cōitus. Exiſtit āt ſcabiei ceu pluriu; aliaꝝ triplex egritudinū cā. Primitiua velut cibi ꝛ po/ t⁹ ſalſi acres ꝛ amari: ꝓuatio balneationis: mutatiōis pānoꝝ: exercitij ꝛ fricationis. Añs ſeu hu. peccātes in ſanguie maxie. ꝯiūcta ſic q̄s hūoꝛ coꝛrupt⁹ ad cutē de/ lat⁹. ¶ Propť qō ſciēdū ꝙ mā q̄ in cutē ꝓpelliť: aut ē icoꝛrupta nālis vel ē coꝛrupta putreſcēs. Et ſiqdē ꝑus aut ē fumoſa terreſtrīs: ḟm tū āpli⁹ ꝛ min⁹ gſſa: ex q̄ pili gñanť ꝛ vngues. dīa. 54. vl' hūida vapoꝛoſa: qō tripl'r euenit. nā aut ē ſubtil': ꝛ ſic ī vapoꝛes inſenſibil'r foꝛas demādať trāſpirōne noiata occulta. vñ pbl'. 5ª. Semp coꝛp⁹ nr̄m ꝓpriū quedā tepidū vapoꝛē emittit a ſe aerē calefaciētē ꝓpinquū: vel gſſa q̄ ſub cute remanēs affe cta cal'o coꝛpis ac extriſece Demonis ṽtute ī pedicu/ los ꝯuertiť. Aut media q̄ ī ſudoꝛes emittiť ex̄. ſi vō ex/ titerit coꝛrupta virulēta: vl' eſt ſubtilis ꝛ tūc ex ea ꝓue niūt furfures ꝛ prurit⁹: in min⁹ tū ꝛ magl diuerſificata aut gſſa: ꝛ ita ſcabies: aut alterutra: ꝛ ſic alopicia: ipe tigines ꝛ ḟpigies. Et noſce ꝙ ſcabies criſis extat iter/ dū q̄rūdā egritudinū ꝛ ꝓꝑe cronicaꝝ. Et eſt egri°° ꝯta gioſa. qd aūt ſit flōmia. dīa oñſum eſt. 164. cū alijs.

pbl. 36.

Propter ſecundum qdē ſciēdū ꝙ aliq obmiſerūt fleboto miā in ſcabie adherētes: vt ꝑmiſſu; eſt. A. ꝛ q̄m flebo tomia cum ſit vl's eūo hu. debeť q̄ʒtitate peccātib⁹: nō aūt ꝯtriſtātibus: quales qui ſcabiei gñatiui. Et q̄ mā ipſius videtur extra venas exiſtere: quoꝝ qdem defe/ ctus 3° ꝛ 4° ꝓpoſitoꝝ oſtendetur.

Propter vero 3ᵐ ſciēdū ꝙ in ſcabie cōpetit flebotomia: ceu oēs expri/ mūt vl' patiunť ḟm oēs: dūmō alie nō obſtēt idicatiōes a ṽtute ꝛ ab his q̄ eā ꝯſequunť ſūpte atq; ex reb⁹ non nālib⁹ iter ṽtutē itermedijs ꝛ diſpōnē. Qō monſtrať: q̄m aut mā ei⁹ itra venas exiſtit vl' ex̄. Siqdē ꝑᵐ cū am pli⁹ h̄ dñeť ſan. expedit flebotomia. Ea. n. ipſi⁹ ꝓpria eūo. Qō firmať: q̄m 4°. 7. Mā ex q̄ gñať ſcabies aut eſt mā ſanguiea cui ꝯmiſceť col'a q̄ foꝛſitā eſt ꝯuerſa in meliam aut ꝯuerſa eſt ps ei⁹ in meliam vel mā cui ꝯmi ſceť ſl'a ſalſum baurachiū. vñ. 4. practice. ſcabies fit ex ſl'atis ſalſi cū ſanguis melici admixtione. Q̄ñ aūt ſan. peccat ſingl'r aut ēt alijs ꝑmixt⁹ hūoꝛib⁹ ꝯpetit flebo/ tomia. 8. apparēs de ige. Non. n. ſemp q̄s flebotomať ꝛ ſi ꝑncipali⁹ pp ſanguis multitudinē: veꝝ ēt pp mali/ tiā ei⁹ vel vtrūq;. ꝑ 4ª. Rurſus ꝑus opus ſit vnāquāq;

Trac. 3° ca. 6. in pncipio. Coll' ca. 6° in ꝑn. ꝛ. 8. theo. ca. 17. in ꝑn. Ca. 4. p⁹ ꝑn. Ca. 20. in ꝑn.

cauſaꝝ efficiētium egritudinē abſcindere in techni. 3. tal' aūt ſan. ꝑt eē añdict⁹ ꝛ ſi mediāte alio vt ea q̄ ꝯiun cta. Eſt. n. his cā penit⁹ añs. Amplius paſſioni vl'oꝛi cura debeť h⁹ vt vnūq̄dq; coapteť ꝓpoꝛtionali. Pbl's mia vō ꝛ ſcabies vt inductū tales extāt. ꝯuenit itaq; ī ſcabie hō flōmia. Si vō humoꝛes ipſam cāntes non ex titerint in venis veꝝ iam ad cutim ꝓpulſi: fueritq; mul tum a ſanguie alieni: tūc non ꝯpetit ex oppoſito indu/ cti flōmia. Rurſus timereť ne mā coꝛrupta trahereť in tra venas in q̄b⁹ amplius putrefacta febꝛē poſſet cau ſare. Qō cauēdū potiſſime: cū ea fuerit egritudis indi ciū alicui⁹: imo poti⁹ trahēda eſt q̄ʒtū poſ̄e ad cuti ceu in ap̄atib⁹ p̄ceptū eſt fieri creticis. Jgiť tūc flōmandū; ꝛ ad vnū opus eſt in ſcabie ꝛ pruritu magis farmacia q̄ʒ flōmia: cū pl'm hu. ex q̄b⁹ cātur diſtātes facti⁹ ſint a ſanguine: q̄lis eſt illa q̄ ſanguis dī mūdificatiua eū ab infectionibus ſuꝑfluitatū alioꝝ mūdando.

Tex. cō. 40.

Propter quartū vō ad ꝑᵐ dōm ꝙ. A. nō negat flōmiā: imo āpli⁹ eā facit audiri: cū dicat. Cura ſcabiei. ꝑma ꝛ melioꝛ et cū q̄ eſt ſufficiētia eſt eūo cū eo qō educit humoꝛē adu ſtū acutū ꝛ ſalſum ſl'a. Eūo x̄o ꝓprius debeť ſanguini maxie q̄ñ dixit ſcabiē gñari ex mā ſanguiea chol'e vel ſl'ati ꝑmixta ſalſo. ¶ Ad aliud dōm ſic appuit ꝙ l; ꝑn cipal'r expetať flōmia pp hu. eq̄l'r abūdātes debeť vt ī ductū hu. ēt ꝯtriſtātib⁹: dūmō extiterit itra venas cu; ſanguis abūdātia. neq; q̄ñ debeť hūoꝛ extat cholicus aduſt⁹ oīno aut ſalſus vel ſanguini ꝑmixt⁹. ¶ Ad aliō dōm ꝙ ille hypocratis ḟmo audiēdus q̄ñ expulſio fit cretica velox ꝛ violēta a nā q̄lis non eſt ſcabies q̄ ſi ta lis fuerit vt dcm̄. eſt q̄nq; a flōmia ceſſandū. Op; enī; ꝑmitus totū eūare flōmia cū op⁹ exiſtat ne ſan. ꝑ āpli⁹ coꝛrūpať: ꝛ qō coꝛpi deſtruat ſupficiale. ¶ Ad aliud dōm ꝑ iterēptionē minoꝛis aſſumpte. Non. n. ī ſcabie ſemp eſt bon⁹ ſan. ꝛ pauc⁹: alij hu. multi extāt ꝛ praui. tūc. n. expetiť magis farmacia q̄ʒ pble. Scabies ēt l; dicať ſpēs lepꝛe multū iterius dīt ab ipſa: ꝯuenit tū in ſupficie coꝛpis magis: cū vtraq; ſit egritudo ꝯtagioſa ꝛ coꝛpis īpediat ſupficiē. ¶ Ad aliud dōm ꝙ motu; ꝛ ꝑturbatio facti ꝑ flōmiā non ſunt tāti vt q̄ coitu ꝯtin/ gūt. Aut flōmia eūať cā ſcabiei futura. non aūt coitu: veꝝ poti⁹ multiplicať ꝓpter fumū putridū a coitu di/ ſperſum per omne. ¶ Dīa. clxxxj.

Ca. 2. in ꝑn.

Ca. 6. in ꝑn.

QꝚ ſolutio cōtinui ad inte/ rius penetrās cranei non poſſit ſine oſſis eleuatione mediciari oñdiť aucte oiu; ſcri bētium ꝛ opantiū fere. Ga. qdē ꝑmit⁹ ſine ſexti terapētice. Albucaſim in ei⁹ pte 2° opationis ma/ nualis: haliabbatis 9° prac. 4° 5ª. Et coll; . 7. hi nanq; ꝛ vt vna ſit dīe ceteri ꝯueniunt vt oſſis fiat ablatio cir cūſtantis. ¶ Adhuc monſtrať ratione per topicā. Si qō minus videť ineſſe aderit ꝛ qō magis. Minus aūt videť cū os aliaꝝ partiū a craneo fuerit idebite reſtau ratū ꝛ ligatū: cuius fractio vſq; ad medullā; penetrat ꝙ opoꝛteat reſtaurationē ꝛ ligationē iterare: ne ſanies medullā cū oſſe coꝛrūpat. Sed hoc ꝓpter accñs ſupue niens op; gerere. Cum igiť in quodā alioꝝ oſſium cō tingat ꝓtactū: q̄ʒto magis in oſſe capitis: cū non poſſit ligari ꝛ reſtaurari vt aliaꝝ ptium oſſa: multo igiť ma/ gis. ¶ Rurſus ſi fractura ſit pua capillaris dicta: vt⁹ ꝓpter groſſitiē ptium circūſtantiū medicine vſq; in ꝓ/ fundū non poterit ꝯuenire in techni. ꝛ. 7. de ige. Neq; etiam mā ꝓlapſa ad interius ingroſſata poterit ꝑ huiꝰ ſciſſurā paruā educi. ¶ Amplius ſi dicit ꝙ huius me dicinatio ſol'onis continuitatis fiat medicinis vt em/ pl'o aut vnguento abſq; oſſis attractione opoꝛtebit

Cap. 6. Capi. 84. Trac 3. cap. ca. 36. ui. fi. Li. 3. cap. 2

Li. 3. a. t. cō. vſq; ad. t. cō 103. ꝛ. t. ꝯ. 11 ca. 13. iux. fi

ꝙ medicia hec ſanies gñatā extrahat ab interiꝰ ad extra.
Q̄ð niſi duobꝰ aut tribꝰ poterit euenire modis. Nam
ca.14.dr.me. ois attractio 3ᵒnāliū ſit aut ṽtute q̄litatȝ q̄ magnes fer
rū ad ſe ꝯducit vel ꝯñtia eiꝰ qð euaſ. Non q̄dē ꝑus: eo
ꝙ ṽtꝰ ſpecifica eſt poꝰ q̄dā nālis ꝯñs introductionē for
me in mām ſm aliquē ad orbē aſpectū. 71. forma autē
hec itroducta q̄ talis opō ꝯſeqtur artis exiſtit: ⁊ ita ac
cidētalis. Oēs. n. forme accñtales ſunt accñtia pp qð
ṽtute nō poterit h̄ ꝯtingere ſpecifica. Neq̄ʒ a vacuo: q̄r
vt actus eueniat ꝯñtia euonis opȝ eē attrahēs qð ſub
tilius ⁊ vas ꝯtinēs: nō aūt diſpergēs: q̄ nō repiunſ in
emplo aut vnguēto forinſecꝰ applicato. Neq̄ʒ ēt poteſt
ſaluari hꝫ ꝑ calidū attractio: q̄r hec eſt ipm ad implen
Doc.6 ca.3° poſt meᵐ. dum vacuū attractio. ꝑ p̄ma. Quare nullo modoꝝ eſt
hꝫ attractionē ſaluare. Jtidē in oſſis fractura nō ſoluȝ
exterius: veꝝ ēt interiꝰ mala introducif ꝯplo: q̄ ſanari
nō poterit niſi eadē remoueaſ. Quare medicinā opor
tebit ad locū iteriorē ꝑuenire. motꝰ aūt attractiue me
dicine ſecedit ab illo. Palin. vulnera oia ꝑter ꝯtuſa de
bēt exiccari. 107. Exiccatiuū aūt tȝ ſe cū frido: eo ꝙ ſic
Doc.3° ca.p° ꝑſus finem. citas maior q̄ʒ oȝ reddit corpꝰ fridius q̄ʒ opȝ p̄ª p̄. Q̄ð
aūt tale foramē vulneris obturabit amplius ⁊ ſaniem
im pellet interius. Jgiſ opus ſit os eleuare.

Huius quoq̄ʒ oppoᵐ nōdū qs fide dignus auc̄te ꝯfirmauit. Rōnibꝰ tñ ⁊
Ca.10.in p°. expimēto pōt nō paꝝ ꝯuinci. Emperia q̄dē: q̄m cū cu
iuſlȝ ſit addere qð deficit. ethicoꝝ p̄. Quidā talr opan
tes hodie laudabilius ⁊ abſq̄ʒ minoribꝰ ꝯcīſionibꝰ cu
rāt ꝑmis. Rōne quoq̄ʒ: q̄m qð prauiora īfirmo addu
cit accñtia nō oȝ admiſtrari. hꝫ eſt oſſis eleuatio cra
nei. Seqtur. n. nō paꝝ dolor cerebri cōis: ꝯtuſio: ſpaſ
mus ⁊ mors ſubita vt teſtanſ ſapiētes ꝑmiſſi. Adhuc
in ꝑcuſſione cranei ꝑmitꝰ occurrit fractura: poſtea hu
moꝝ decurſus: deinde mala ꝯplo: q̄ʒ q̄dem in oī cura
tione: vt dicūt ꝑmitus opȝ remouere. Hoc quoq̄ʒ agit
medicina ſuppoſita: non aūt oſſis eleuatio: imo hec cō
plonem deteriorē amplius iducit. Quare empliſ vel
vnguētis inſiſtēdum abſq̄ʒ oſſis eleuatione.

Propter primum q̄dē ſciēdū ꝙ ſolō ꝯti nuitatȝ ſiue iparis om
nibꝰ aduenit mēbris ēt ſanabilis niſi cordi. ¶ Jllð. n.
ſolōnē nō tolerat ꝯtinui. 87. Aut niſi ad intimā partis
intrinſece ꝑuenerit vt ad vētriculos cerebri vel ꝓfundi
Apho.18. tatē epis. aphoriſ. 6. Ad hāc. n. imoderatꝰ ſanguis ꝓ
ſeqtur exitꝰ. Ga. ꝟo ibidē. Jnciſionē cerebri vidi ſepe
ſanari. ſemel. n. in Nubia ciuitate ſamarie q̄ʒdā q̄ʒma
gne ⁊ ꝯcaue inciſuȝ cerebꝝ hēre ꝯſperi: ⁊ tñ mortem
euadere: qð ꝯtingit rariſſime: q̄ q̄dē ſolō ꝯtinuitatȝ ſȝ
ꝙ diuerſis aduenit mēbris: diuerſa vt aiūt ſortiſ voca
bula. nam ſi cuti aduenerit dī excoriatio vel ſcarifica
tio. ſi ṽo carni plaga ſiue vulnꝰ. Q̄ñ aūt factū fuerit ſa
nioſum appellaſ vlcꝰ. ſi aūt occurrerit oſſi aut cartila
gini: ⁊ h̄ ſm latitudinē vocaſ iciſio. ſi ṽo ſȝ lōgū ⁊ ꝑue
fuerit q̄ʒtitatis dī ſciſſura. ſi ṽo magne ꝯtuſio. Q̄ñ aūt
aduenit lacertȝ ſm latū dī ſepatio. ſi ṽo in eoꝝ extremi
tate: puta in corda aut neruo. dī ēt ſepatio ſm longum
aūt vocaſ liq̄factio ⁊ diſſolō. Jn extremitate ṽo ipſoꝝ
eueniēs vt in chorda vel neruo vocaſ attritio. ſi quoq̄ʒ
aduenerit artarijs aut venis vocaſ aptio: ⁊ ſi fuerit ſȝ
latū dī inciſio vel ſepatio. ſi ṽo ſm lōgū ſciſſura noiaſ.
ſi aūt pāniculis dī ruptura. ꝙ ſi iūcturis vocaſ ſepatio
⁊ diſlocatio. dīa tactū. 75. Quid aūt ſit craneū ⁊ eius
ꝯpō. 39. ¶ Deinceps quoq̄ʒ ſciēdū ꝙ modi figure ſolō
nis ꝯtinuitatis capiȝ cū eius noibus ⁊ cāe ſunt multi
plices: q̄dam nāq̄ʒ ipſiꝰ ſolō eſt ſimplex ⁊ alia eſt ꝯpo
ſita. Simplex quoq̄ʒ multiplex eſt. naȝ q̄dam eſt in cu
te tm̄: alia in craneo: q̄ ꝓprie dī fractura. iſtiuſq̄ʒ aliq̄ ꝑ

uenit vſq̄ʒ ad mediū craneū. Eſt nāq̄ʒ cōpoſitū ex dua
bus ꝑtibꝰ iter ſe rimulas ⁊ anfractꝰ q̄ʒplures hñtibus
q̄s ⁊ tabulas: vocāt: quoꝝ nōnulli penetrāt vſq̄ʒ ad in
teriꝰ oīno. Eſt ⁊ alia durā ēt ſoluēs mrem: q̄dā ⁊ piaȝ:
alia ṽo ad medullā ꝑuenit cerebri: ⁊ nōnulla ad vētres
mortalis iudicata. ⁊ adhuc aliq̄ eſt ꝯtuſiua ita ꝙ cutis
exterior nō ṽi leſa ⁊ interiꝰ erit os fractū aut ēt nō fra
ctū: ſȝ ſolō ꝯtinuitatȝ iteriꝰ ⁊ ꝯtuſio. Jtē q̄dā ē lata q̄ os
frāgit in ples ptes: alia ī q̄ oſſa ꝯfracta ī iteriꝰ ꝓpellūſ
maruſis dcā. q̄dā ſubtil' mīma q̄ nō appet niſi ꝑ enclau
ſtri aut alicꝰ liq̄di colorati apponē: mergiſ. n. ī eā ⁊ ip
ſa dī capillarī. Cōtigit ēt iterdū ꝙ cutȝ aut os nō frāgiſ
ſȝ ī iteriꝰ applicaſ: ſic vaſa metallica q̄ñ fortiſ ꝯtūdūſ.
qð ī capitibꝰ molliū euēit pueroꝝ. Diuſificanſ ēt hꝫ ſo
lutōes penes illa qbꝰ iducunſ. nā q̄dā enſiȝ ꝑficiſ ꝑcuſ
ſione auferēte totū os vſq̄ʒ ī pāniculū penetret que
fractura dī axal'. ſilis. n. eſt iciſioni ab axia ligno imiſ
ſa aut enſe icidiſ ſupior ps oſſiȝ tm̄ abſq̄ʒ penetratione
oio q̄ʒ dnt abſolute fracturā: q̄ aūt lapide aut alio ꝯſur
git lato dī attritio. Craneo ēt aduenit q̄dā pforatio q̄
acutȝ ꝯtigit hu. Fit ēt q̄dā ſupiꝰ: q̄dā añ: alia retro: alia
dextra. q̄dā ſiniſtra: ⁊ haꝝ vnaq̄q̄ʒ pōt penetrare ⁊ nō
penetrare. Eſt aūt ꝯpoſita q̄ñ fracture aut ſolōni cōti
nuitatis ap̄a: carnis deꝑditio ⁊ vlcus aſſocianſ.

Propter ſecundum q̄dē ſciēdū ꝙ huiꝫ ꝯtinui ſepatiōes di
uerſis medicanſ modis ſm ꝙ idicationes ab eis ſuſci
piūtur dīntes. Diuȝ tñ ſolōnū fere mō curatōis obmiſ
ſo capillarī ī exēplū maxie aſſumaſ ſic eā aliaꝝ padig
ma iducit. A. Quā q̄dē ſolōnē oēs hactenꝰ ſcribētes 4° 5ª trac.3° capi.pmo.
curauere poſſis cranei ablōnē igeniātes ſe ī iſtrorum
pluriū aptoꝝ ad h̄ iuētione. quoꝝ vnū eſt ſtricte ⁊ ſub
tilis aciei acutiſſime iſtrm: poſt qð aliud ꝑcipiūt latiꝰ
admiſtrari: ⁊ adhuc ſi oȝ latiꝰ. Eſt ⁊ inſtrm aliud ſerra
ſubtilis igenioſe fcā: q̄ os ſerraſ leuiſ. Aliud ṽo qð te
rebꝝ ſeu tripanū dī cꝰ acutū ſubigrediēȝ ꝓportōaſ cra
nei ſpiſſitudini. q̄re ne ap̄liꝰ penetret additamētū ſupiꝰ
relictū eſt rotūdū ne poſſit ad iteriꝰ ap̄liꝰ ꝑuenire. Cuȝ
hoc q̄ʒ iſto pforaſ os pforationibꝰ crebriȝ: poſtea iter
eaȝ cū aliq̄ ſit ſepatio acuto icidēte velut q̄ñ qȝ terebel
lo pforat pietes: h̄ tñ inſtrm exercēt in fortioribꝰ ⁊ cra
neo ſolidiori. Eſt ⁊ aliud qð dī lēticulare: q̄m eſt illi pȝ
eminēs extrema ſic lēs ſup qð malleolo ꝑcutiſ: qð for 6° de ige.c.6. Ubi ſ. imeᵗᵉ.
taſſis ē iſtrm illud ad h̄ laudatuȝ qð Ga. collophyſos
appellās cū. A. laudauit ⁊ alijs. Añ tñ hoꝝ admiſtra
tionē ſi craneū nō fuerit patēs ꝑcipiūt iciſionē crucia
lē ſup locū ꝑcedere: ꝙ ſi ſan. effluat locū pāno oleo ro.
⁊ vino iſuſo iubēt repleri donec coarceaſ ipſe. Hāc ṽo
cranei eleuationē niſi ad mrem durā ꝑuenerit ꝑcipiūt
differri diutiuȝ: dīnter tñ eſtate ⁊ hyeme: q̄m ī hac ꝑus
in illa aūt poſteriꝰ. vñ Albucaſis: Jn diebꝰ hyemis oȝ
vt ſtudeas ī ablōne oſſis añ diē. 14. ſm oēm diſpōnē.
Et ſi eſt ī diebꝰ eſtatȝ vt ꝓperes remouere os añ diē. 7.
añq̄ʒ corrūpaſ qð ē ſub oſſe ex pānicl'o: ⁊ h̄ accidāt ac
cidētia ſeua timorē manifeſte denotātia ceu chole ac
cēſio: amiſſio itell's: abſciſſio vocis: ſyncopis: fe. acuta
egreſſus oculoꝝ ⁊ eoꝝ rubedo cū qbꝰ in plibꝰ diſpōni 9° prac.ca.84. in medio.
bꝰ nō ſananſ patiētes. Tps āt remotiōis oſſis ſilr ha
lyab. deteriauit. ſi hyemȝ fuerit oportebit ptē oſſis añ
14. diē educere. ſi ṽo eſtas eſt añ. 7. añq̄ʒ ꝑdicta patiaſ
accñtia: nā ſi illa patianſ curā nō adhibeas: tēdit. n. in
iteritū. vñ. A. Ne pus fundaſ ad iteriora opȝ vt extrahaſ Ubi ſ. ante. meᵐcapᵗ.
ſi fuerit plaga capitis cōpleta: que. ſ. ꝑdicta ñ egeat oſ
ſis eductione. Aut incidaſ vt ꝑhabitū ſi nō fuerit com
pleta ⁊ nō fiat occupatio in reſtauratione illius: ⁊ opȝ
vt non tardetur illud in eſtate vltra. 7. dies. in hye
me vltra. 10. ⁊ quanto fuerit velocius tanto melius

⁊ lõgõqꝫ ab hoc vt accidãt nocumẽta magna. Si aũt ſol'o ꝯtinuitatis ad durã puenerit mrẽm die ꝑ aut 2° ꝓcipiũt medicari mõ platõ. Cõſiderãt ẽt in hꝫ fractu/ris ne pforatio qdam q̃ faciũt in loco fiat in q̃ neruo poſſit ꝯcurrere aut pãniculo a cerebro exeũti. Sil'r ⁊ ſubtiliorẽ pforãt cranei ptẽ ⁊ locũ. vñ ſanies liberius
6° terapẽ. cap. poſt me^m. valeat expurgari. vñ Gal'. Scio nãqꝫ: qm̃ cuiuſdã caput vidim⁹ cui⁹ craneũ fractũ erat ⁊ os qđ tpa dicunt paſſum eſt: tũc tpa dimittẽs qđ in craneo erat' inciſio ⁊ eger ſanitati reſtitut⁹ eſt. Et adhuc viuit. Si. n. craneũ poſtponerẽ neſcio pellicule q̃ ſub eo erãt putreſcerẽt priuſq̃ꝫ os ſolidaret: q2 niſi ſaniẽ. a ſupiori ad inferius ſcirẽ ſemp deſcẽſurã inciſio non foret vtilis oſſis. Uidi inde aliũ hñtem ſicut ꝑ2 in capite fracturaꝫ: tñ arbitrat⁹ fui dimittere os qđ ſupius erat: ⁊ icidere ea q̃ iuxta illud erãt. vt ſanies locũ hẽret fluẽdi. Cũqꝫ huius oſſis duriciẽ ꝯſiderarẽ ⁊ groſſitiẽ vidi magis vtile eẽ vt os qđ ſupiꝰ erat abſcinderet q̃ꝫ vt in ſanie ſtudiuꝫ impẽderet: qm̃ timui ne cerebrũ moueret: timui ẽt ne ſi latũ foramẽ fieret in oſſib⁹ lateral'r exñtib⁹ cã hui⁹ cerebrũ aſcẽderet ⁊ foras exiret. ¶ Si aũt q̃rat poſita oſſis capitis fractura in cõi: vt alij oſſiũ mĩme adhereat nũ qd dꝫ pmitti ceteris ꝯglutinari: vt i alijs
Ubi. s. 4. 5° trac. 3. capi. p° ante me^m. fit oſſiũ foras educi. Tibi q̃ꝫ de h̃ ſatiſfacit. A. inqẽs ligamẽtũ ſup caput nõ poſſe vt alijs oſſib⁹ admiſtrari. pp illud g̃ neceẽ eſt ſubleuare ⁊ fracturã cui eſt q̃ꝫtitas: donec egrediat virus: ſic eſt neciũm. oſſa ẽt capitꝫ ab alijs diuerſificant oſſib⁹. Q. ñ. n. frãgunt nõ reſtaurat nã ſup ea oroſboth. i. po2 forẽ ſarcoydẽ: ſic ipſuꝫ adducit ⁊ naſci facit ſup alia oſſiũ. imo rẽ debilẽ: qđ ẽt apparuit in argutꝫ ex ſmone Ga. Id aũt qđ mouet eoꝫ ad oſſiꝫ inciſionẽ aut pforationẽ ⁊ ipſi⁹ eleuationeꝫ ſaniei affuit expurgatio: ne illi⁹ retẽtione q̃ ſunt cerebri
Ca. 36. in fine corrũpant. vñ. 7° collꝫ. Si fractura ſit in oſſe cranei: vt penetret vſqꝫ ad telã tũc neceẽ eſt vt circa ſciſſurã oꝫ remoueat vt mũdificari poſſit a ſanie tela ne ipſam corrũpat: ⁊ ſi ita nõ fieret ſanari nõ poſſet: ſꝫ in hoc nr̃o loco non inueniẽt qui hoc facere ſciat.

Propter tertium aũt ſciẽduꝫ ꝙ opꝫ ſit modũ aliũ empicũ dogmatiꝫare ꝑdicto aduerſuꝫ: curã ꝑdictaꝝ ſol'onũ ſine oſſis eleuatione viſuꝫ ſanare: ⁊ h̃ qdẽ pficiat cũ appõne ſolũ emplaſtroꝝ aut vnguẽtoꝝ abſqꝫ oſſiꝫ eleuatione oĩno. obſuandũ tñ ne in cauſis applicent in qbus ſua valde pfata iã apparẽt accñtia vt ſtolidi ⁊ methodoici opant: hꝫ medicaminib⁹ vtẽtes nullã idicationẽ niſi a morbo ⁊. adhuc praue ſumẽtes. neqꝫ ẽt applicẽtur locis in qb⁹ pp ꝯtuſionẽ cranei humores ꝯcurrerũt ad itra ſup mr̃eꝫ durã. aut qñ fractura nõ penetrat ⁊ curſus fact⁹ eſt ꝑdict⁹: qđ ex accñtib⁹ põt timoroſis notatꝫ ppẽdi. ꝑmit⁹ igit his ꝯditionatꝫ modus hic empicus recitet curationis duplex exñs. qdã. n. ſan. ceſſãte fluer modoꝝ q̃cũqꝫ poſt. 2. diẽ aut tertiã vl' 4^am empl'm ponũt hꝫ. Uinũ. n. ſuſcipiũt doꝛicũ ſiue maluaſinũ ⁊ ſtuppas in illud infundũt: deide exꝓmũt et demũ pulueres plãtaginis ⁊ ſiliginis hñt nõ vehemẽter cõtritoꝝ: ꝑmit⁹ qdẽ plãtaginis puluerẽ ſup ſtuppe puluilũ ſpgẽtes imittũt in maiori q̃ꝫtitate deide ſiligis i minori addũt: ⁊ qdã ſm aliquã ptẽ nigraꝝ fabaꝝ grana toſta ꝯtrita mõ ꝑdicto: ⁊ ſup h̃ puluilũ itidẽ m'l'taqꝫ. iſuſa reliq̃ in ꝑdictũ vinũ ⁊ expſa ſupapponũt diligẽter ⁊ dimittũt p. 3. dies aut. 4. ⁊ maxĩe in hyeme: demuꝫ vt ampli⁹ mãm trahãt magis in q̃ foras vtũtur fermenti empl'o. ipſi⁹. n. eſt mãs ex ꝓfundo corpis euellere. deiceps aliq̃ ꝯſolidãt cõiori. Hũc aũt vidi modũ vtileꝫ ⁊ exptus qñqꝫ: nõ tñ alijs mẽbroꝝ a capite applicent. ſicut. n. vidi idiotas alibi applicãtes ãpata nõ parũ in partẽ attrahere. Eſt aũt ali⁹ modus artificialior ⁊ vtilior ⁊ cõior iã fact⁹ ſaracenis vt poſt ſanguis emoroſa giã tale deſup applicet vnguẽtũ. Q. ð. Recipe gũmi elemi vncias. iij. raſine puriſſime. ℥. iiij. cere. ℥. vj. olei roſ. ℥. iij. ſ. armoniaci. ℥. ij. t'bẽtine. ℥. iij. dragmã. ſ. fiat vnguẽtũ. ¶ Aliud huic ſatiꝫ affine. Suſcipe gũmi elemi ℥. iij. ⁊ opoponacis. ℥. ij. bdelij vnciã ſemis. raſine pini vnciã. j. ce. q̃ꝫtum ſufficit fiat vnguẽtũ. Q. ð ⁊ rõne non

Cõ. apho. 55. min⁹ oñdit ꝯñr: qm̃ affo. 7. Nãe forti nihil põt repugnare in expellẽdis: lꝫ mã ſit groſſa ⁊ vie ſtricte. Uidemus. n. qñ nã mãm ãpatis aliqb⁹ expellit locis ẽt oſſa
Trac. 4. ca. 5. iux. finem. tranſit. vñ. A. 14. 3. Nã expellit pus qđ eſt in pectore ad ꝯcauũ: ⁊ hec penetratio nõ eſt mirabilior penetratione puriꝫ in oſſib⁹ pectoriꝫ ſꝫ nã fortꝫ eſt hic. Et noſce q2 nõ dꝫ medicamẽ applicari qñ prauavt oñſuꝫ ẽ mortis apparẽt accñtia ſub mõ ſpei ſalutꝫ: fortificabis etiã ipſa p medicamẽ adhibitũ. Eti. qđ malã nõ pmittit figi ꝯpl'onẽ aut fiẽrẽ impedit ⁊ humorẽ delapſum ad interius ſup durã mr̃em añq̃ꝫ ſanieſ educit vel ſaniantiꝫ dolorẽ mitigat: aerẽ ipedit ne ſuo itroitu cerebꝝ alteret: ptes circũſtãtes oſſis elargat ⁊ porificat. dꝫ tanq̃ꝫ laudabiliſſimũ admiſtrare i cranei fractura ẽt capillari. Sꝫ hꝫ reptũ eſt añdictũ agere vnguẽtũ ẽt ab idiotꝫ. Q. ð ſil'r certiorat nõ paꝝ ꝯſideratꝫ diligẽter q̃ ipm ingrediunt ⁊ eoꝝ ꝓportione ⁊ maxĩe gũmi elemi qđ attractiuũ ſufficiẽter exiſtit: doloris mitigatiuũ: male cõpl'onis pp familiaritatẽ ipſi⁹ ad corp⁹ nr̃ꝫ correctiuũ: q̃ raſa de furꝫolo a qbuſdã vocat: alterat malã ꝯpl'onẽ: attrahit ⁊ mũdificat. Cera vo cõmixtionẽ ꝑſtat ⁊ ꝑdicta ꝯfirmat. armoniacũ qdẽ cũ terbẽtina i his: ſm tñ plus ⁊ min⁹ ꝯuenit cũ ꝑdictꝫ. Et q2 armoniacũ min⁹ ẽ familiare. calidi⁹. n. ẽ magis attractiuũ: iõ min⁹ de ipſo in ꝯfectionẽ ꝓijcit. Oleũ qdeꝫ ro. ꝑdicta cõmiſcet et ſua tpata cõmẽſurat q̃litate: ſtipticitate qdã ẽt ptes cõfortãdo leſas ita vt ex his ꝯſurgat qd eq̃le vtuoſuꝫ oĩ
3° techñis cõ. 193. leſiuo ꝯtriũ. ꝙ añt poſſit añdictã mãm exhere ad ex oñdit ꝑ hali. Nobiꝫ qdẽ ꝓparat vt ponam⁹ medicias ſub vmbilico ⁊ attrahũt hũoreꝫ ex corpe: ⁊ vt retineat medicia i manu ⁊ attrahat hu. ⁊ vt ponat ſub pede ⁊ attrahat ex capite. m'l'to igit meli⁹ empl'm relatũ vel vnguẽtũ poterit cũ ei ſit via p rimulas meli⁹ attrahẽ. Itidẽ qđ ꝑuã itẽdit ꝯpl'onẽ alterõne ſubita ⁊ ꝯtinui ſol'one. his. n. de cãis dolor ꝯſurgit ⁊ accñtia pl'ima ſepe iducit deteriora vt cerebri ei⁹ eleuationẽ: ad eã q̃ foras egreſſionẽ: febrẽ: ſpaſmũ: ſyncopi ⁊ mortẽ ñ paꝝ: ⁊ hꝫ nõ dꝫ eligi ſup illđ qđ id nõ opat. h̃ aũt cãt cranei eleuatio ſic idẽ teſtat. Eſt nãqꝫ craneũ cerebri clipe⁹ ⁊ de
Ca. 6. añ me^m ſẽſiuũ. Sil'r. 6. ð ige. coloſiſos qđ apõ eũ ⁊ alioꝫ ẽ iſtꝫ laudatũ valde: lꝫ cerebro ſit min⁹ moleſtũ alijs: ñ ẽ tñ libeꝝ a ſuſpitõe cũ aliqñ craneũ capitꝫ ab eo moueat: in q̃ tpe caput neceẽ foꝛe qetũ. Itaqꝫ laudabilior ẽ medicatio empl'is aut vnguentꝫ fcã q̃ꝫ oſſis eleuatione inducta: Sꝫ ꝙ i iſto curõnis mõ ñ ꝯueniãt oẽs ẽt: q2 medicamẽ ignorãt aut qm̃ verecũdant a ꝯſueta ſecta ſecedere volẽtes eã ꝯſuare illeſaꝫ ⁊ elatã. Uana glia. n. q̃ circa hereſes malũ qđdã ẽ ſcabie oĩ difficile qdẽ ſana-
Ca. 13. p° ꝓh^m 6° de ige. cap. 6. viſus ſ bile. nãliũ ꝑ. Ul' q2 timẽt hũc nouũ ſibi modũ ⁊ iſuetũ imitari. vt. n. ait Ga. medici cõit vtebãt p⁹ oſſis eleuationẽ cranei medicia dolorꝫ capitꝫ mitigatiua. Quidã tñ medic⁹ ſenior i'ciuitate nr̃a ſolit⁹ ẽ facẽ. ſup pellicu/las nãqꝫ q̃ ſt ſub craneo q̃ꝫ denudabat ab oſſe mox ponebat vnguẽtũ qđ dĩ effiſios. ⁊ ſup vnguẽtũ ponebat mel ⁊ acetũ mixtũ. Is qdẽ i hac medicia ſtudioſ⁹ erat: nec ẽt ipſã abvllo rome fieri vidi: nec audaciã hũiꝫ vt eã facerẽ. De h̃ tñ ſu⁹ teſtꝫ ero añ deũ: qm̃ pl'es ab eo cuꝫ hac medicia curati ſt i Aſia q̃ꝫ ab ill'q medicinã doloris mitigatiuã iponebãt. q̃re volui ipſã ꝓbar qñ i aſia eram. q2

trā.3.c.14.i fi.

1. cō. I. cap.9. iuxta fi em ⁊ p.de ige.ca.6. in fine.

erā q2 tñ rome nūc ſu3 eā poſtpoſui:eo ꝙ ſecut⁹ ſum chirurgicos rōanos.vñ.A.3°.p⁹recitās hos duos me dicatiōis modos fracture cranei ait.Per man⁹ poſte rum puenit maior icolumitas q̄3 p man⁹ pop : ⁊ nō ē h mix:cū ɔpl'o ſit oſſis ⁊ pāniculi ſm Ga. ſicca. Sic igr̄ appet ꝙ Ga.dubitauit de v̄tute medicamis ne re giōe v̄tus fruſtraret̄.ſic ⁊ nūc plures hi dubitāt forte ne ita laudabilis appeat effectus vt in ptib⁹ arabicis vbi h modus medēdi originē ɔ̄xit.qđ nō o3:cū expiē tia ei⁹in his ſit v̄ificata regiōib⁹ ⁊ forſitā in regiōib⁹ tparis laudabilior ē ipſi⁹effect⁹ q̄3 in frigidis ſumme pp vnū:l3 minus noceat pp aliud.Ducat̄ ergo hic mo dus medicationis deinceps ſecurius in vſum.

Propter quartū vero ad auctoritatē ſcriben tiū iā apparuit qd dō3.℄Ad aliud dōm ꝙ medicamen appoſitū nō pmittit mām effuſa3 ſaniari.añ.n.educit illā.Aut ſi ſaniari incipiat nō red dit̄ ſic praua neq3 tāto morat̄ tpe vt q̄ ſunt cerebri le dat.Jn argumēto aūt ſupponebat̄ ſaniē iā eſſe leden tē.℄Ad aliud dōm ꝙ immo v̄tus poterit penetrare tū virtute nature iuuata medicamine.Nā.n. tpe egri tudinis ad ſe trahit medicinā ſic cibos tpe ſanitatis.

1a.c.in me.

7°.breuiarij tū q2 ēt vnguētū ſui qdā mulcebri ⁊ ſub tili humiditate ptes oſſis iſpirat ⁊ aperit circūſtātes. tū q2 ſuba medicie in fumū reſoluta ſubtilē poterit p ſciſſurā arctiſſimā penetrare.Pōt ēt mā p ſciſſurā etiā capillarē educi.Si.n.ab extrinſecis ad iterius pene trauit vt ⁊ intrauit:ita ⁊ retro poterit educi : pp nām expellētē ⁊ medicamē ſubtiliās ⁊ attrahēs.Si autē3 nō itrauit ſic tñ ſciſſura eo medicinet̄ modo.Si v̄o nō adeſt ⁊ intrauit mā iteri⁹aggregata:qđ cognoſcit̄ ex ei⁹ſignis:tūc o3 vt dcm̄ eſt oſſis eleuationē pcurare: vt edocuerūt ꝑores.℄Ad aliō dōm ꝙ attractio eue nit a v̄tute ꝓpa cal'o coadiuuata medicamis mēſura to.Si dicat̄ ꝙ vt⁹ſpecifica nō iuenit̄ in artificialib⁹: dō3 vt.178.dr̄ia.℄Ad aliud dōm ꝙ nā ſagax pmit⁹ ſuba3 ad ſe ⁊ fumū attrahit medicie:q̄ male reſiſtim⁹ cōpl'oni.deide ipa3 mā3 diſſoluēte ⁊ agitāte nā expel lit extraneū ɔtētū ad ex̄ medicamie appoſito exteri⁹ attrahēte:⁊ ita remotiōe cāe male ɔpl'onis remouet̄ ⁊ ipa.℄Ad vltimū:ve₂ ē ꝙ vulnera o3 deſiccare qñ volum⁹ɔſolidar̄.p h āt medicamē nō ɔſolidare itēdi m⁹:ſ3 poti⁹apire ⁊ mā3 ſaniaturā expurgare. Qñ āt expurgatio cōpleta fuerit tūc ad curationē cu3 ſiccis ſtipticātib⁹ pcedit̄ maxie cū ɔſolidatio dicat partiu3 diſtātiū adinuicē copulationē qđ calidis pficit̄ tēpa tis ⁊ ſiccioribus magis.Et qs idiota medicaminis de lator facta māe ſubſidētis mūdificatione neſcies me dicamētū mutare:ſed putās p̄dicto ɔſolidare deriſu3 eſt prius.Sil'r errauit:q2 oēm egritudinē volebat h curare:cū tñ ſit capitis ꝓprius.Audio tñ id ab exper tis ēt viſu3 in vulneribus caſſalibus:ſanieq3 ex pecto re euare.Cauēdū tñ qñ ⁊ qbus apponat̄ ⁊ quo medi ante freno infrenetur:ne maiorē q̄3 expediat actionē inducat. ℄Differentia. clxxxij.

ca.22.circa pn.

Q in apoplexia nihil iſra.72.ho ras.ſit opandu3 mrat̄ p qntū prac.id teſtātē.℄Adhuc i egritudine mortali nō o3 opari : ſ3 ſolu3 pnoſticatiōe vti.vñ affo.p̄ª.Quib⁹ſtati

cō.apho.8.

bus mors ſeqt̄ pcognoſcitiua pte artis ſola vtimur p̄ dicētes qđ futu₂ vt icauti ne eo₂ q̄ ɔtingūt ſim⁹.Eti. ſcđa eorūdē.Nō o3 i victis conari.11.qq3 de ige. Jn q̄ deſpabilis eſt ſalus vanu3 eſt detrahi ab idiotis ea q̄ ſanauerunt multos auxilia.Sed apoplexia ⁊ pcipue maior eſt mortalis.Juxta illud veteris hyppo.Sol uere apoplexiā forte eſt ipoſſibile.℄Amp.in criſi ni

cō. apho.19. ca.9.poſt me. 2.apho.apho. 42.

hil eſt agēdū:affo.pma.S3 nōnulla apoplexia eſt in criſi.vñ.3.pma.Cū apoplecticus febricitat fac mora3 in re illi⁹donec diſcoopiat̄.Fortaſſis.n. eſt criſis.ſitq3 mora vſq3 ad.72.horas:tāto nāq3 tpe ſepulturā pci piūt differri.℄Rurſus re.a.⁊ affo.4.⁊ p criſiū.Qui cūq3 flegminātia in pn⁹egritudinū mox conant̄ ſolue re pharmacia flegminātis nil aufert:q2 non remittit̄ cruda exiſtēs paſſio:ſ3 reſiſtētia egritudini ⁊ ſana col liquāt.h9 v̄o eſt apoplexia cū ei⁹mā ſit qñq3 apans ⁊ incuneata plime.Et fulcit̄ q2 tertio p̄ª.Scias ꝙ apo pxia ⁊ palyſis ɔſtrigūt meat⁹cerebri.q2 nō ſunt medi cine faciētes euōnē euantes ex mā ipſas faciēte ꝓpe. Palin in ſtatu hyppocras pcipit qeſcere:ſ3 apople xia ceu ⁊ alia egritudinū pacuta mox ois eſt in ſtatu. affo.pma.Eti.Medicus opat̄ cū dieta:potione vl' cy rugia.Jſta.n.ſunt tria iſtra qbus ipſe facit neceſſaria nāe occurrere:nō qdē dieta cū ſm veterē ad vltimas egritudies vltime cure.i.diete : qđ eſt nil dare ſint ad certitudinē optime.h9 aūt eſt apoplexia.neq3 potiōe qm̄ aut alteratiua digeſtiua:⁊ hac nō:q2 calida ⁊ ſic ca liquās ⁊ diſſoluēs adauget mā3 ⁊ incuneat.vñ.8. terapen.Melius euacuātes qđ pus cachochimie ad expurgationē poſtea ire.neq3 euātiua:qm̄ digeſta me dicari ⁊ mouere nō cruda qlis nō eſt apoplexie mā: aut manuali opatione.q2 ea pſupponit organa pmiſ ſa.Jgit̄ in apoplexia nihil ante.72.horas ceu tres di es agēdū vt aliquis actus papppareat nature.

apho 20. tra.5.ca.vlti. iuxta fi. Cex cō.18. cō.apho.p.i fi. ca.9.iuxta fi.

tra.5.ca.vl.i fi.

2.apho.apho. 29. cō.apho. circa pn̄ᵐ. apho.1. apho 6.

ca.4.poſt pn. apho.1.apho. 22.

Cuius oppoſitū Meſue ſapit i practica. Rurſus affo.qrta. Me dicari in valde acutis ſi expedit eadē die cu3 tardare ſit prauū in talib⁹.Jd aūt expedit ampli⁹in apople xia.Eſt.n.pacuta valde ac repl'onalis.adhuc cū medi c⁹ſit diligē3 miſter ⁊ adiutor nāe:dr̄ia pma.Jn maxie nāq3 piculoſis caſib⁹eā h3 ampli⁹gubernare. Taliū v̄o eſt q apoplexie cū in ea regitiua mox auferat̄ vis ois ipſi⁹.Jtaq3 iſra.72.horas cōfeſtim operandū.

ſū.1.ru.pp2la. apho.10.

Propter primū qdē ſciēdū antea qd apoplia: deiceps quot ei⁹cāe ⁊ modi:⁊ tertio qliter ɔueniat ⁊ diat cū paſſiōib⁹qbuſdā.℄Propter hui⁹pmū ſciēdū ꝙ apoplexia eſt mollitia toti⁹corpis cū ablatiōe regitiue v̄tutis.tertio de accñti.vñ affo. 2.Eſt iſenſibilitas repētina ⁊ toti⁹corpis imobilitas. At Caſſius felix.Paſſio dcā eſt hec ab eo ꝙ mortife ro ictu corpis ⁊ aie ɔcidāt patientes.vñ Theodorus pſcianus.Appellati ſunt apoplectici:eo ꝙ velut ictu q̄ dā pcutiant̄ repētino. Tertio quoq3 pma.Eſt ocioſi tas mēbro₂ a ſenſu ⁊ motu pp opil'onē ɔtingētē i v̄e triculis cerebri:⁊ in meatib⁹ſpūs ſenſibilis ⁊ motiui ⁊ ipſa qdē eſt accidēs ſicut epilepſia pp prauū motu3 ſpaſmātē in ea.Eſt.n.actio leſa.eſt ſiqdē paſſio acuta cū ſpaſmo fcā:ſ3 egritudo put ledit partiū figura3 ⁊ receptaculū replet ⁊ opilat.℄Propter h⁹2ᵐ ſciendū ꝙ apoplexia cātur iterdū a cā exteriori vt ab aere fri gidiſſimo ſic in iter qñq3 agētib⁹hora maximi gelu.ō morbo appens p.ɔſtrigit ⁊ coartat hūidū qđ iteri⁹⁊ ſpūs vt in ptes nequeāt ptrāſire:aut ex pcuſſiōe vl' ca ſu ſenſu3 ⁊ motū ɔfeſti puāte vl' ex ebrietate.vñ affo. qnta.Si inebriat⁹aliqs repēte ſine voce fuerit ſpaſ mo inato morit̄:ſi nō febris eū accepit aut ad horā ve niēs h3 quā crapule ſoluunt̄ locut⁹fuerit.Aut pp co āguſtionē factā i laq̄o vl' digito₂ cōpreſſione.Pōt tñ qs tā vehemēter ſub mēto lateraliter ɔſtringere arta rias venas iuueniles ⁊ neruos vt inde decidat i apo plexiā.vñ tertio p̄ª.Cu3 opilant̄ artarie ⁊ vene ex re pl'onis vehemētia exinde accidit qđ euenit qñ ɔſtrin gunt̄ due vene apoplectice ex caſu ſenſus ⁊ mot⁹.qñ .n.ſi'e accidit illi ex cauſa pmitiua efficit illi actiōi qđ

c.1.3.in me. col' cō.apho. 42.in prin.

tra.5.c.ii.i pn.

ca.5.in me.

apho.6.

tra.5.ca.11. circa me.

ſile. Aut a cã iterioꝛi: ⁊ ea ſſa maxie: pñr ſanguis: mi/
me vo hũoꝝ ali⁹: quã q̃dẽ opant̃ ſua mltitudie opilã
do: ⁊ h̃ q̃dẽ aut ẽ apãs q̃ apoplia3 pnicioſa3 iduc: ſi
ue ſit cal'a vl' frida: vl' nõ apãs plĩm eueniẽs: q̃ vl' ſit
in cẽbꝛo ipo aut i meatib⁹ ſpũs. i cẽbꝛo accñs ex hũo
re mox ad vẽtres cerebꝛi effuſo ſanguieo aut ſſatico
ſupabũdãti vl' i meatib⁹ ſpũs ad cerebꝛũ qñ artarie
opilant̃ ⁊ vene ex repletiõe vehemẽti. Quare ſpũs nõ
hñt trãſitũ velut ille cui ocm̃ vẽas ↄſtrigi apopleticas
apoplia q̃q3 ꝑ3 medicos cõit̃ ẽ paſſio cerebꝛi. apõ Ar.
vo coꝛdis. vñ ꝓbl'. pᵃ. Uetuſtioꝛib⁹ apoplexie qñ coa
gulatũ ſolutũ hũidũ cadit i coꝛ: qð pp ibecillitatẽ ina
ti coagulat̃ calidi: ⁊ merito. q2 apoplexia ꝑm. A. acci
dit hñtib⁹ etates. Uult nãq3 Ari. ꝙ hũidũ h9 aliq̃ oe
cã motũ p arterias ⁊ venas ſubethicas ſiue apopleti
cas aut iuuenles in coꝛ ↄcidẽs ſuffocet ↄfeſti3. Seri
es tñ cõis h9 eſt veteris: ſenioꝛib⁹ catarri celeriter ꝑi
re faciẽtes. Spẽs ſiqdẽ apoplexie ſcð3 hyp. ſunt oue
foꝛtis ⁊ debilis: ſiue maioꝛ ⁊ minoꝛ. oicẽtẽ foꝛtẽ ſolue
re impoſſ̃e: minoꝛẽ aũt nõ facile. ſcð3 vo. A. ⁊ 3oar. 3.
Una q̃dẽ exñs ceteris peioꝛ: in q̃ neq3 anhelit⁹ appa/
ret neq3 ſpuma: neq3 vox auditur ſtrangulati adeo vt
mox nõ oiſtet a moꝛtuo. Et alia i q̃ iſtra mot⁹ ⁊ anhe
lit⁹ euãnt ſpũ aut õbilitant̃ ita vt oifficil' fiat anhelit⁹
imo illic ẽ ſpuma: ⁊ ei⁹ vox ẽ ceu ſtrãgulati: vl' iſta po
ſita hic ſcða ẽ cõis ad pᵃᵐ ⁊ tertiã: ꝑoꝛẽ nãq3 ipa3 ſcri/
bit. A. ⁊ tũc oue ſolũ erũt. Eſt ⁊ tertia in q̃ nocumẽtũ
nõ magnificat̃ in anhelitũ. ⁊ qð imittit̃ i guttur pene
trat patiẽtis q̃ nõ euãt̃ a timoꝛe: q̃ꝛuis oe ipſa hẽat̃ fi
ducia. affoꝛiſ. vo ſcða. penes Ga. ponunt̃. 4. vel. 5. vna
in q̃ repẽte reddit̃ iſenſibilitas i toto coꝛpe reſpiratio
ne ſola excepta q̃ſi oemũ fuerit ꝓhibita maxia erit ⁊
apoplia acutiſſima: in qb⁹ vbis ouplex põt tãgi mo
dus apoplexie. Eſt ⁊ alia in q̃ reſpirat: ſ3 cũ violentia
vehemẽtiſſima. ⁊ h̃ foꝛtis ẽ apoplia. alia vo foꝛtis: ſ3
hac min⁹ qñ ſine tẽſiõe ⁊ violẽtia ineq̃lẽ ⁊ inoꝛdinatã
⁊ adhuc oifficilẽ h3 qs reſpirationẽ. Eſt ⁊ reliq̃ i q̃ qs
ſeruat̃ oꝛdo ibecillis exñs: q̃ foꝛtaſſis ſanat̃ oĩa ſi ge/
rant̃ oppoꝛtuna. ℂ Circa pdicta euenit heſitare: cu3
ita oiuiſimode ſpẽs nũerent̃ apoplexie. ℂ Dð3 ꝙ ipſa
vl' oiſtinguit̃ rõe ſui finis q̃ ẽ ad moꝛtẽ vel ad vitã: ſic
cuiuſ3 egritudis: qð criſis ſignat õſcriptio. ⁊ ita eiu3
ſunt ouo modi. Aut rõe ſynthomatũ vl' talis anhelit⁹
ſpume ⁊ h9: ⁊ tũc. 3. 4. vl'. 5. pñt maneries ipſi⁹ foꝛe ꝑ3
ꝙ ꝑſpicaci⁹ aut al'r ↄſiderant̃. ℂ Ampli⁹ oubitat̃: q2
ocm̃ eſt ꝑus. ⁊ iterioꝝ. 3. in apoplexia foꝛtioꝛi ſenſum
oẽm ⁊ motũ auferri pter eũ q̃ anhelit⁹. A. oicẽte ꝙ ĩ
q̃buſdã anhelit⁹ nõ appet: nõ tñ ipoꝝ pulſus õficit ite
gre. ℂ Dðm ãt ꝙ Ga. tãgit q̃ſdã apoplia3 i q̃ mot⁹ cu
iuſcũq3 ptis õficit vt eã q̃ maxia ⁊ acutiſſima. vl' ꝙ lo
quit̃ oe abſol'one mot⁹ cãti a vtute aiali: nõ ãt vitali.
Neq3. A. negat ſimpl'r motũ abeẽ quẽcũq3: ſ3 motum
vtutis aialis: nõ ãt vitalis vt pulſus. h̃ ãt põt ineẽ cu3
ſingularis ſit act⁹ vitalis ab apoplia ſimpl'r nõ ipedi
t⁹: niſi apoplia audiat̃ ꝑm Ari. i coꝛde cãta. anhelit⁹
vo õficit: q2 act⁹ eſt vtutis aialis: cui⁹ defectũ eſt iuxta
medicos apoplexiã foꝛe paſſionẽ: ac vitalis ẽt cu3 ſit
mixt⁹. q̃rto oe accñti. Cũ. n. i apoplia cerebꝛũ opilet̃:
ſpũs aialis nequiẽs a cerebꝛo i neruos ⁊ muſculos p
gredi mot⁹ pectoꝛis: ⁊ vl'r ois ceſſat: ita vt aial opoꝛ/
teat ſuffocari. Aut. A. nec i ea ſimpl'r tollit anhelitũ:
veꝝ oic̃ eũ nõ apparere. ℂ Propter h9 tertiũ ſciẽdu3
ꝙ apoplexia cũ pluꝛib⁹ ↄuenit egritudinib⁹ ſibi cõpa
ribus aut in mẽbꝛo ⁊ accidẽtib⁹ vel in his ſaltẽ. Dif/
fert tñ in nõ paucis: ceu ſunt epilepſia: ſubeth: ſtupoꝛ:
ↄgelatio: ſyncopis ⁊ ſuffocatio matricis. oe accñti 3.
iterioꝝ q̃rto. apoplexia enim ⁊ epilepſia conueniunt

in ſubiecto vt in cerebꝛo. Jn cã q2 vtpl'm ſſuit ex fleg/
matis opil'one: in accñtib⁹ anhelit⁹ ⁊ ſpũe. oïnt ãt ꝑm
magis ⁊ min⁹: eo ꝙ i apoplexia qð ampli⁹ vñ ipa vl'
mox pimit vl' i paliſi3 ↄuertit̃. Dr̃nt ãt apoplexia a ſu
beth. q2 apoplexia clamat cũ anhelit⁹ leſiõe ⁊ oiſariã
pꝛaua ſenſu ⁊ motu. nõ ãt h̃ adſunt ſubethico: imo pt
itelligẽ ac excitari. Sũt ⁊ mot⁹ ipſi⁹ ſenſib⁹ leuioꝛes.
Et p añdicta oĩt apopleticus a ſtupidis ⁊ ↄgelatis.
oïnt ẽt iter ſe. q2 ſtupidi oculis pmanẽt clauſis: catha
leptici aptis. oiſtatq3 ſubethic⁹ a ſyncopizato. q2 pul
ſus ſubethici foꝛtioꝛ ẽ ⁊ ſilĩoꝛ ſanoꝝ pulſui: ſyncopi/
3ati ãt debilioꝛ ⁊ ourioꝛ. Jn eo ẽt mutat̃ coloꝛ ad citri
nitatẽ ⁊ ad moꝛtuoꝝ coloꝛis ſilĩtudinẽ: frigeſcũtq3 ex
trema: q̃ q̃dẽ nõ accidũt ſubethico. Dr̃t ſil'r ſubethic⁹
a ſuffocaĩa mr̃ical'r. q2 h̃ itelligit ⁊ loq̃t ↄcitatus: illa
vo cũ oifficultatẽ itelligit obmuteſcens oĩno: mot⁹ ẽt
patiẽtis ſubeth pcipue colli: capitis ⁊ pedũ extat faci
lioꝛ: i ſuffocata nõ ſenſus ẽt ⁊ palpebꝛaꝝ aptio facili/
oꝛ. aduẽit ẽt ſuffocatio mr̃icis ſubito ⁊ min⁹ ſubeth p
durãs. Per hoꝛã vo h̃ audit̃ eq̃lis ſeu eqnoctial' q̃ pci
ſe ẽ. 24. ps oiei nãl' ita vt vnicuiq3 ſig⁰ oup' h9 coꝛrñ/
deat hoꝛa. Eſt ⁊ hoꝛa ieq̃lis ſeu artificial' ꝑ3 ꝙ q̃lib3
dies ⁊ nox lõgioꝛ ⁊ bꝛeuioꝛ vl' meli⁹ i. 12. oiuidunt̃ ho
ras: ita vt qñ oies fuerit noctib⁹ eq̃ i idẽ ãbe ↄcidãt ho
re: ceu qñ ẽt i climatib⁹ ſol fuerit in pn⁰ arieti vl' libꝛe
qð ſb linea euẽit eqnoctiali ppetuo. Oppõ vo ẽ alicui⁹
i ſubſidiũ apopletici admiſtratio: ſiue oieta fuerit me
dicina ſiue aliud: min⁹ tñ oiete q̃3 medicine iſiſtẽdũ.

Propter ſcðm q̃dẽ ſciẽdũ ꝙ aliq̃ auctoꝝ ſim/ pl'r abſq3 ꝓteſtatiõe nil opandum oo cẽt foꝛe i apoplexia. Quidã vo ꝓteſtant̃ ne appeat oe fectus opantis mox agẽdũ. vñ Meſue. Jn cura op3 apopl'ie vt oẽ gen⁹ regimis admiſtret̃ ilico. oilatio. n. ad moꝛtẽ pduc̃ feſtinã: cũ ẽt moꝛb⁹ õ ſe paꝝ ſcipiat cu rã. verũtñ vt nõ appeat ex pte opantis defect⁹ conabe ris a pncipio mãm ſubtrahere inq̃tũ poſſibilitas ex petit ſiue ſanguiea fuerit aut ſſatica. Aliq̃s ãt honoꝛe ac amicitie ſolatio pꝛactiʒãs. vñ Theodoꝛ⁹ pſcianus. Egrotos ſub plena iã deſpatiõe poſitos nõ vt medici naꝝ iã medel': ſ3 magl tñ amicoꝝ ſolatio viſitam⁹. q dã ẽt ↄcitati pietate: nã ſi oimiſim⁹ i h9 accidet moꝛs ꝑm oẽm oiſpõnẽ: ſ3 ꝓpoꝛtionabimur ad miſericoꝛdie paucitatẽ. Nõ nulli vo teſtant̃ nõ eẽ opandũ in q̃dã tñ apoplexia niſi tpe definito. vñ pꝛactice q̃nto. Jn cura apoplexie ꝑus intuendũ. ꝙ ſi facies egri rubet aut li uida eſt vel viridis repleta cephalice vtaris phl'omo aut ſaphene quo a remotioꝛibus trahat̃ mã locis ⁊ iuxta qð vtus patit̃ ⁊ repletionis q̃ntitas de ſanguine educat̃. Si aũt hec nõ videris ſigna patientẽ nõ mo/ ue oĩno: nec aliq̃d ciboꝝ adhibeas aut medicaminũ: donec. 72. ptrãſeat hoꝛas. Almãſoꝛ. vo nono. Si ſpu ma egrediat̃ ab oꝛe nõ eſt apopletico medicandũ. vñ aliq̃n dictum eſt ꝙ actio que debetur in apoplexia in terdũ eſt vera redundãs in ſalutẽ apopletici: ⁊ tũc nõ ſemp medicandũ: ſed qñ ſpes affuerit cure. Jnterdu3 vo apparẽs palliata vt ne defect⁹ in arte videat̃ ⁊ ar tifice: ⁊ ita mox in ea indr̃nter ſemp aliq̃d agẽdũ. S3 q̃d de his in tertio ⁊ q̃rto inrabit̃ dicendoꝛum.

Propter tertiũ pmit⁹ q̃dẽ vitas ſubdat̃: deide videat̃ cur Halyabbas dilatatione3 actus in apoplia. 72. pcepit hoꝛis. Dico itaq3 p̃ confe ſtim a pncipio agẽdũ ⁊ ꝓpꝛie cũ educẽtibus in apo/ plexia: nec aliqð expectãdũ. tũ ne defect⁹ in opõne vt miſericoꝛdia ⁊ amicoꝝ contriſtatio vt appareãt: ſed oppoſita. tũ quoniã acutoꝝ moꝛboꝝ nõ omnifariam ſunt certe ꝓnũciatiões ſalutis vel moꝛtis. Hic aũt eſt acutoꝝ moꝛboꝝ maxime: vnũq̃ðq3. n. idiuiduũ a ſua

Marginal notes (left): ꝓble. 9. in fi. — 3. 1. tra. 5. ca. 11. verſi. e fi. — 2. appo. apho. 42. — co. vbi. ſ. ime. in pn. capli. — col'. 1. ibeſir. tra. 9. c. 5. ⁊. 11. — col' cõ. apho. 41. — ca. 7. ⁊ xa fi. — 3. 1. tra. 5. c. 11. in me. — col' ca. 7. ṽ. fi. — ca 3. in me. — ca. 2. poſt me.

Marginal notes (right): vbi. ſ. i ar. ai oppo. — ca. 22. ctr. prin. — ca. 4. cir. prin.

ↄſtructiõe mãli ca.ꝛ hu.ꝛ a ſupis hꝫ v̄tutes ꝛ ꝓpetates occultas:ad q̄s itellect⁹ puenire nõ põt human⁹: ↄ̃ia.115.Nos nãqꝫ in cognitiõe taliũ nõ poſſum⁹ ad id qδ eſt certũ puenire:cũ aliqñ exneitas.i.mõſtruoſitas in morbis accidat ſic in reb⁹ nãlibus vt vlceratio pulmonis ꝛ ſil'ia col.7.Qδ ampli⁹ firmaſ p.A.dicẽtẽ.Accidit vt hõ i apoplexiã icurrat ꝛ nõ ſit ↄ̃ia iter ipm ꝛ mortuũ ꝛ nõ appeat aliqd anbelit⁹:deide reuiuiſcit ꝛ ſanaſ.Et nos pl'imos vidimus tales.Adhuc mã apoplexie furioſitatẽ quãdã iportat.Jn h⁹ aũt cõ feſtim p̄ceptũ eſt mouere.Rurſus opatiõis iſti⁹ tẽpeſtiue nõ repiunſ nocumẽta p̄ſcripta.Jgiſ cũ ꝓteſtatione tñ mox in apoplexia opandũ.℄Propter 2ᵐ huius ſciẽdũ ꝙ iõ voluit Halyab. dilatationẽ actus.72. horaꝝ ꝛ ſi qdã libroꝝ praue ac ẽt ꝯ Raſiꝫ i ↄtinẽte ꝛ.A. habeãt.70.qm̃.72.hore tres dies ↄſtituũt itegros in qbus declaratũ eſt oẽm hu.euẽtari:ↄ̃ia.88.cũ melancolia ẽt in.3.dieb⁹ ſuã pficiat piodũ.Et ꝓpterea Joãnis illud vndecio.Cũ lazarus fuerit morte q̃tridua nus:ac ẽt fetẽs q̄ nequeũt in apopletico repiri:miraculo magis aſcribẽdũ q̃ꝫ nature. hic ẽt trinitatis numeris a p̄his eſt ꝑlatus adeo vt in ſignationes ſit iſtitutus huius ↄſcriptiõis ꝓhemio.Uerẽs ẽt occultam diſtrahere Halyab.actionẽ nãe.℄Amp. quis forte cãꝫ aſſignabit ex motu lune p circulũ ȝodiacũ ꝑm q̄dras ꝛ medietates ipſaꝝ.Nã triũ dieꝝ ſpacio ad mediũ eã dices q̃dre vni⁹ puenire:ſꝫ id p̄t calũniari.Nõ eni luna puenit ad q̃dre mediũ niſi qñ fuerit curſu velocitata.tũc.n.vt aptũ eſt ↄ̃ia.104.15.gradib⁹ in die moueſ nãli. Ter.n.15.45.ↄſtituũt gradus qδ ẽ q̃dre mediũ cũ tota gradus ↄtineat.90. Si aũt fuerit motu tardata ſolũ moueſ.12.ita vt trib⁹ dieb⁹.36.tm̃ pagret partes:ꝛ ſic a medio deficit q̃dre.Qñ ãt iter has duas diſpõnes media fuerit gradib⁹ itermediꝭ ȝodiacũ pãbulabit.℄Sꝫ circa p̄dcã dubitaſ:qꝛ vt iductũ Almãſor negat medicãdũ qñ appet ſpuma. Sꝫ id in ſcδo iuxta.A.ↄtingit apopl'ie mõ. Jn ſcδa igiſ nõ eſt opandũ ſpẽ multoꝝ ampli⁹ in p̄ma.℄Dδꝫ ꝙ Almãſor audiẽdus eſt in ipſo actu ſpumatiõis:qꝛ tũc ſtrangulaſ.Et ſuffocatoꝝ ꝛ diſſolutoꝝ: nõdũ aũt mortuorũ nõ referũt qbuſcũqꝫ ſit ſpuma circa os.Qñ võ nõdũ apparet ſpuma qñ hꝫ ſpaciũ opandũ.vt i Haliab. ↄtineſ in cuius ↄcidit hic ſententiã.Plures.n.curã magis vidẽtur minori coaptare apoplexie.

Propter quartũ võ ad pᵐ dδm ꝙ Haliabbas fuit illius opinionis:q̄ nõ approbaſ in p̄nti.℄Ad aliδ dδꝫ ꝙ i egritudie mortali qñ eſſem⁹ oino certi δ morte celerrima nihil eẽt agẽdũ qδ h̄ vt ↄñſuꝫ nõ euenit aut nihil agẽdũ ſine ꝓteſtatiõe qδ de eo:quod quinto de ige.7.10.ſuſcipiunſ i cura ethici cũ ptiſicis:ſalutẽ parẽtib⁹ ꝛ amicis nõ ꝓmittẽdo: ſꝫ vite tm̃ p dies:mẽſes aut annos ꝓtelationẽ: vl' qd opandũ:ne act⁹ iſcitia cũ aliꝭ iputeſ medico.℄Ad aliδ dδꝫ ꝙ nil agẽdũ in criſi qñ ſit eq̄l'r:tũc.n.nã nõ ẽ i medicamib⁹ ſtimulãda.iuꝫ illδ Hypocraticũ. Que oꝫ agere vñcũqꝫ maxie repit nã ꝛc.℄Ad aliδ dδꝫ ꝙ nõ ſp:imo rari⁹ apoplexia vt dictuꝫ ex ap̄ate ꝛ cũ fe. ↄſurgit:qδ prauũ eſt valde.vñ.A.poſt ſermonẽ ante miſſuꝫ.Si aũt nõ ſit ſꝫ cũ fe.eſt pp ap̄a ꝛ putredinem tũc ẽ mortifeꝝ.dcm̃ ẽt fuit ꝙ apoplexia mãe imaginẽ hꝫ furioſe mox ad eductionẽ cogẽtis i p̄n⁹.℄Et ſil'r ad iductũ dδm Aui.Et fortaſſis h̄ mouerũt Haliabbatẽ dilationẽ p̄dictã apponere.℄Ad aliud dδm ꝙ apoplexia ſicut egritudinũ cetere hꝫ principiũ : lꝫ ſit breue.Aut in ſtatu qeſcẽdũ ſi nã opeſ ſufficiẽter.ſi võ nõ moue hora mot⁹ ei⁹ vt tactũ antea.℄Ad vltimũ dδm ꝙ nõ eſt multũ cum dieta opandum:dũmõ apoplexia ex cã ↄtigerit iterio:i niſi poſt.72. aut ampli⁹ horaꝭ ꝛ ꝓp̄ie qñ apoplexia mio:i in palyſiꝫ termiaſ: ſꝫ magis negociãdũ cũ eductiuo:lꝫ.n.mã ſit cruda in digeſta hꝫ morẽ furioſe ↄfeſtiꝫ eũande exordio.Que aũt p̄tis alteri⁹ q̃tũ ẽt ↄuincãt oñſuꝫ in anterius.

Circa predicta dubitare ↄtingit eo ꝙ dcm̃ febrẽ cũ apoplexia ↄcidere.qδ nõ v̄:qꝛ aphor.5.ꝛ.2.Acute egritudines rare q̄ ſine fe.qualis eſt apoplexia.Eti.paulus apopletici iacẽt ſine fe.Sil'r pquirẽs practicas minime iueniet febrẽ apoplexie ↄſociari.℄Jtidem.Apoplexia mox accidit vt tactũ.vñ iterioꝝ ẽt 3ᵒ.Apoplexia pp repẽtinã g̃natiõnẽ idicat ſr̃m humorẽ groſſuꝫ vel viſcoſuꝫ repẽte ſil' iplẽtẽ p̄ncipales vẽtres q̄ ꝑm cereb꜃ nõ ꝑm diſcraſiã toti⁹ ſube ipſi⁹: ſꝫ febris nõ ſit repẽte:opꝫ nãqꝫ putredinẽ a ſuis cauſis p̄inceptis fieri:deinde reſolui fumũ ide putridũ cor petẽtẽ:tãdem ab eo p totũ corp⁹ refrangi.ↄ̃ia.88.febris ẽt diſcraſia exiſtit.Ea võ paulatiue ſupuenit.℄Amplius vt dcm̃ in febre de q̄ ꝑmo fuliginẽ putridã opus ſit cor petere.Jd aũt ↄtigere nõ p̄t cũ i apoplexia vt viſuꝫ opil'o itercedat totalis qδ in epil'ia nõ ↄtingit.Et firmaſ.qꝛ ſp̄ũs ẽt aialis ſubtiliſſim⁹ nõ põt in p̄tes diffundi ſubtiliores.aphoriſ.ſcδa.℄Rurſus.Propter apoplexiã necitas imẽſiſſima euẽtatiõis iduciſ:ita vt ſuffocatio ea ſola itercedat aphori.3.ſi ḡ feb.ſupueniat multiplicabitur pampli⁹ tal'r vt nõ pmaneat vita. febris.n.neceſſitatẽ extinctiõis coauget nõ paꝝ aphoriſ. q̃rta cũ ſit paſſio cordis calida per omne diffuſa. Nõ itaqꝫ febris poterit cum apoplexia concidere.

Jn oppoſitũ ſic viſuꝫ Aui.ꝛ gloſa noni Almã.ita.Apoplexia qñꝫ ↄtigit in vẽtriculis cerebri ex ſſate:qñqꝫ ex ſanguie ſupſluo: qñqꝫ ex ap̄ate cerebri.ap̄a võ tã nobilis mẽbri febrẽ iducet ↄ̃ia.95.aphoriſ.6.Quibuſcũqꝫ ſanis dolores repẽte ſunt in capite ↄtinuo ſine voce ſiũt ꝛ ſtertũt in 7.diebus pereũt ſi nõ febris accipiat.Sed hec ꝑm cõmẽ.eſt apoplexia.ↄcidit igitur fe.cum apoplexia.

Propter primum quidem ſciendum ꝙ qd ſit apoplexia ꝛ que ipſius cauſe ac modi viſum eſt prius.ꝛ quid fe.87.

Propter ſecundum vero ſciendum ipſum ex argutis apparere.

Propter tertiũ qppe ſciẽdum ꝙ cũ apoplexia fe.ↄcidere põt qñqꝫ.nã ipſius q̄dam eſt q̄ ſit ex mã plurima mox opil'one ſuffocante velut ignis tegmine corrũpiſ:ꝛ cum hac breuitate more vt ꝓbatũ fe.nõ valet ↄcidere:cũ hec maxie a mã ↄtigat ſſatica fe.oppoſita ſuba ꝛ q̄litate.alia q̄dem ſit ex mã miore ita ꝙ vigorato cerebro ſup ipſaꝫ in lat⁹ expellit ſepi⁹ dextrũ ↄ̃ia.183.paralyſim cãdo:ꝛ cũ tali pp motũ ꝛ agitationẽ nãe ꝛ nõ ob ap̄a põt fe.aſſociari:ꝛ laudabil'r vt iudicatũ ab Hypo.ↄiũgi cũ ſꝫ cõmẽ.calefaciat ꝛ diſſoluat groſſuꝫ ꝛ iflatiuã ventoſitatẽ:aut mãm flegmaticã:vñ ↄtingit.Quare.A. Qñ apoplecticus febricitat fac morã in re illius donec diſcooperiaſ:fortaſſe.n.eſt criſis:ſitqꝫ mora vſqꝫ ad.72.horas vt viſuꝫ ſi vero iter has duas mã fuerit media q̃titate ꝓpẽqꝫ ſanguinea nõ mox ſuffocãs ꝛ ſufficiẽter ſubingrediẽs põt ap̄a cãre:ꝛ qꝛ rari⁹ talis occurrit q̃ꝫ minus ipſa ↄtingit.ſic ex p̄ma idicat.A.vt pl'm ↄtingente.qδ ꝓbaſ qꝛ fe.ↄcidit cũ ap̄ate partis nobilis intriſece.vt viſuꝫ ↄ̃ia.95.ſed cerebrũ p̄t ap̄ari ſic oñſũ.96. Et ap̄ate adhuc apopliçãte ꝛ p̄cipue δ ſanguie.vñ ẽt aphoriſ.2.Ois apoplexia ſit aiali virtute influere nequeũte in q̄ iferius in capite aut pp flegminoſam qñ

n.31.iuxta fi. 1.trac.5.ca. in me.

li.1.ca.1.in fi. bi.ẽ.imme.

pl'r a ca.8.ꝛ 1.vſqꝫ ad.ca. 5. pl'r a ca.7. vſqꝫ in fi.

aphe. aphc.21.

cõ.aph.31.in fi. cõ.apho.19. cir.prin.

ca.7.iux. finẽ.

cõ.apho.42. in me. col'r cõ.apho. 27.ante me.

col'r cõ. apho. 34.circa p̄n. vſa pce.i am. ꝛ ar.4.

3.prac.tra.5.c. 6.iuxta finẽ

apho.51.

6.apho. aph. 51. vbi.ẽ.in ar. ad oppo.

cõ.apho.42. poſt prin.

dã diſpõnẽ in ipſo cerebro exñtẽ aut vẽtriculis ei⁹ q̃dã repletis hũiditate flegmatica. Eti. vbi eſt reperire cã3 ↄiũctã fe. ⁊ ipa3 erit iuenire cũ inſeparabil'r comitet eãdẽ:ſ3 in apoplexiã poſſibile ſit hãc vt fumũ pe/tẽtẽ itimius repire pp ſaniẽ apatis. Tẽpus.n. dat triũ aut q̃ttuor diez̃ q̃nq3 q̃ huius in qbus ſufficiẽter põt cã ꝑduci ↄiũcte pmiſſa. Amplius cũ artarie ſint partes cordis ⁊ in ei⁹ ſeruitiũ ordinate. Si g̃ qs calor ex trane⁹petat illas leſiuus mox in paſſione deduceť ad ipm. S3 hec eis accidet apate. Et firmaťːqm̃ oiu3 accidẽtiũ occurrẽtiũ corpi pm⁹ ↄcurſus eſt ad cor tãq3 ad baſi3 vite. meſ. far. 1. Põt itez̃ fe. cũ apoplia q̃nq3 ↄcidere pcipueq3 flegminoſaːſepi⁹ tñ ſine ipa. vñ. A.

Inte. 2. ſẽ. 1. ca. 1. can. 2. 3. 1. tra 5. c. 11. iuxta fi. vbi. s. ime. poſt prin. cap.

Q̃nq3 cũ apoplexia fuerit feb. tũc illic ẽ apa ẽm pl'm. ℭ Sed circa id dubitare accidit: q: inqt is ꝙ apoplexia accñs ex apate eſt ex ſpẽb⁹ apoplexie puerſe. Nõ igiť dat morã fe. ꝑductiõi. ℭ Dõ3 ꝙ triplex extat ſic ẽt tactũ apoplexia. vna qdẽ puerſior ⁊ mox ſuffocatiua: nõnulla puerſa ſic flegmioſa ⁊ tertia min⁹ puerſa ceu q̃ paralyſi3 magis incurrere facit. Ex hac nãq3 ꝑ ſit euaſio nõ raro cũ fuerit machinatũ ↄ̃ ipſa3 pfecte. A. pma qdem mors repente ↄtingit. ſed a media tpe differť vt viſum ſenior tñ vltima. vñ. A. Si feb. eſt pp apa ⁊ putredinẽ tũc eſt mortifez̃. Sic itaq3 ẽm min⁹ ⁊ amplius eſt puerſa. Adhuc heſitaťː q: hiſto. 3. in cerebro nõ eſt modica: neq3 magna venula aut artaria. nihil. n. ſanguinis h3 in ipſo ⁊ ſicciſſimũ. de partibus ſcdo: ſicq3 nõ apabit de ſanguĩe. ℭ Dõm ꝙ l3 artaria aut vena nõ ſit in ſuba cerebri ipſa eſt tamen in pia inuoluẽte ipſum matre imediate ⁊ rethi mediante ⁊ dura: vt inde fiat continuatio cum corde. Rõne igitur ſocietatis artarijs inerit cõpaſſio cerebri.

vbi. s. ime. ca. 13. in fine. ca. 3. in fine.

ca. 7. circa pn.

Propter quartũ vo dõm ad p̃ᵒeos ſe trãſtuliſſe ad ea q̃ ſepius ↄtingunt q̃lis eſt apoplexia prior triũ. Sic plures vt viſu3 ꝓferunt eã ſimpl'r ex phl'ate fieri. ℭ Ad aliud ſil'r dõm vt ad multũ vificari. Neq3 ẽt apoplexia fit ẽm diſcraſiã imediate cũ nõ ſit morbus ſiue paſſio ↄplexionalis: vez̃ officialis. Cui tñ vt dñſum diſcraſia ſupuenit febrilis q̃nq3. ℭ Ad aliõ dõm ꝙ l3 ſit opil'o neruoz̃ in apoplexia ꝑ quos ſpũs deferť aialis ſenſus ⁊ mot⁹ delatiu⁹: nõ tñ artariaz̃ ita ꝙ nõ valeat ꝑ eas fuligo putrida cor pe/tere: ⁊ maxie q: dcm̃ in h⁹ apoplexia flegminoſa non ſupfluã mãe quãtitatẽ iteruẽire nec repẽte ſuffocationẽ. ℭ Et ꝑ h̃ appet ad aliõ. Propter. n. ipſi⁹ minorem mãm ẽt cũ fe. nõ tã grãdis induciť extinctiõis neceſſitas qn aliqbus diebus vita pmaneat. Et fortaſſis aliqd mãe diſſoluiť fe. Nõ ea igiť amplius intẽdiť neceſſitas: qõ certũ extat in ſpaſmo de repletione ↄcurrente vt quẽ veritas edocet aphoriſtica.

ptl 2. apho. 26.

ℭ Differentia. clxxxiij.

Quare paralyſis ſiniſtri lateris ſit curatiõis difficilioris ea q̃ dextri mõſtratur ꝑ paulu3 id dicentem. ℭ Adhuc vbi eſt rõ curatiõis maior cũ hec pficiať ↄ̃rio ipſa compleť melius. Ea vo in dextro repitur latez̃ cũ ſit calidũ ⁊ ſiccũ oppoſitũ mãe fri. ⁊ humide vt multũ hãc paſſionem cãntis ⁊ non in ↄ̃rio eius ſiniſtro. ℭ Rurſus. vbi ṽtus regitiua fortior cũ ipſa ſit morboz̃ ẽm hip. curatrix vieq3 latiores: qbus põt mã eũari ⁊ emitti: egritudo faciliorís eſt curationis. Hoc ſiqdẽ euenit in dextro cũ latez̃ ſit nobili⁹ ac latius. Eti. egritudo reddiť difficilioris cure cã ipſius ampliore: ſed in ſiniſtro plus colligiť mãe fride cũ ſit ibecillior ex q̃ ↄſurgit egritudo hec frequẽtiſſime. Jtidẽ defect⁹ ⁊ peccata i ptib⁹ ignobilib⁹ ↄtingũt magl q̃3 in eaz̃ oppoſitis. 3. appens de ptib⁹. ps aũt dextra

6. c. p. ptl. 5. te. cõ. p.

col'r ca. 11.

nobilior ſiniſtra ſic ãteri⁹ poſteriori ⁊ ſurſũ eo qõ dor ſu3. diña. 47. Palin. ſil'e vi dẽ palyſi ⁊ pleureſi ⁊ adhuc magl ẽ tremore ⁊ ſciatica cũ vbilib3 rõ ſil'is ſueť ptiũ S3 pleureſis ſiniſtri laterl ↄ̃terior ea q̃ dextri. tertio ẽ cima. Et tremor ſiniſtri: eodẽ ſcda. At ſciatica eodem mõ. viatici. 6. vñ tertio. 22. Jn pte ſiniſtra eſt difficilior. Erit itaq3 paralyſis ſiniſtri lateris curatiõe deterior.

tra. 4. ca. 1. poſt me. ca. 11. in fi. Jſaac ca. 18. circa pn^m. tra. 2. c. 34. circa prin.

Jn oppoſitũ illa egritudo ↄ̃teriorl ẽ cure q̃ in pte occurrit nobiliori: ⁊ iõ egritudines cordis ſunt pniciofe. talis palyſis q̃ dxtre ptis cu3 ſit nobilior ſiniſtra. ℭ Rurſus. illa egritudo difficilioris ẽ cure: q̃ fortes nõ tolerat medicias ⁊ maxie cũ h⁹ egritudo fortib⁹ egeat remedijs. S3 hec eſt palyſis dextri cũ ipſa3 oporteat curare cal'is. Dextra vo eſt calidior ⁊ vſibilior ſiniſtra. Eſt itaq3 difficilioris curatiõis paralyſis lateris dextri ea que ſiniſtri.

Propter pmũ qdẽ ſciẽdũ ꝙ palyſis dupl'r acipiť: cõiter ⁊ ꝓpe: ꝑ qdẽ ſigñat mollificationẽ cuiuſcũq3 ptis. ꝓpe vo medietatis toti⁹ corporis ſenſus ⁊ mot⁹ puatio. Aliqñ tñ dr palyſis puatio ſenſus ⁊ mot⁹ ẽm totũ qõ idẽ ſit apoplie qõ nomẽ oñdit: diſſolutionẽ. n. dic. dit ãt palyſis a ſtupore ⁊ tremore: q: i ea ſenſus ablatio ẽ ⁊ mot⁹: ſ3 i ſtupore ſenſus ↄ̃bilitas: i tremore vo mot⁹. ſunt. n. he due paſſiones in palyſim puie. noſce q̃q3 in ipſa maiorẽ opil'onẽ iteruenire q̃3 i tetão: ⁊ deiceps i ſpaſmo: ac demũ i tremore: ſtupore ⁊ ſaltu: ⁊ iõ i illis nõ tolliť ſenſus ⁊ mot⁹ oio. Eti. palyſis aliqñ ẽ ꝑ ſe ↄtigẽs ñ raro vo ex alia euẽit paſſiõe vt apoplia colica fe. acuta ⁊ h⁹. Eſt ẽt ad ml'tũ cũ hũoris vitio ⁊ ꝓpe frido: q̃ñ3 vo ex ſim^cq̃litate. apõ. n. A. ↄtigit ex apoplia a criſi colice ⁊ egritudinis acute: diſlocatione ſpondiliu3: frigore: caſu: percuſſione: ligatura forti: veneno: ⁊ h⁹. Dextru3 quoq3 animalis eſt pars duarum ipſius nobilior qua mouetur. ſiniſtrum aũt vilior qua fulcitur. moueri nãq3 eſt in dextris: in ſiniſtris aũt fulciri de aĩalium motu.

3. 1. ca. 2. & A.

Propter ſcdm vo ſciẽdũ ꝙ paulus ⁊ aliq motiuis ꝑinductis deſẽti ꝓtulerunt paralyſim ſiniſtri lateris difficilioris curatiõis ea q̃ dextri: de quibus tertio ⁊ q̃rto dõez̃ apparebit. qõ viſicabiť fortaſſe idicatione a loci ibecillitate per ſe ſumpta cũ ṽtus ſit curatiua nõ cõſiderando quid accidit.

Propter tertiũ ſiqdẽ ſciẽdũ ꝑus ꝙ palyſis ſepi⁹ ↄtigit i pte dextra q̃3 ſiniſtra: ⁊ demũ ꝙ ↄ̃terior q̃ ptis ẽxtre. ℭ Propter ꝑ^m h⁹ ſciẽdũ ꝙ expimẽto pcepi crebri⁹ valde lat⁹ dextrũ palyticari ſiniſtro: pcipue cũ ipa vt frequẽter eueniat ex apoplia miori. vñ aphoriſ. 3. His q ſatis ſeniorib⁹ catarros pp raritatẽ ⁊ eliq̃tionẽ venaz̃ vt repẽte peant: hos ãt pp apopleticos ſeu palyticos fieri i ẽxtris. Quare alia trãſlatio: celeriter peunt vl'i ẽxtro latere palyſi3 ſuſtinebũt. S3 de aere ⁊ aq̃: alijs vo deſiccanť latera ẽxtera qõ oñdiť q: palyſis ad ml'tũ accit ab apoplia miori ex mã q̃3ml'tũ flatica replẽte vẽtriculos cerebri: min⁹ tñ q̃3 i maiori. Quã qdẽ flaticã i ſeipſa nã expellit ad lat⁹ ẽxtrũ: tũ q: maior ps h⁹ mãe colligiť i pte ſiniſtra cũ ſit ifirmior ẽxtra. Repleť g̃ magl cum nã ſp expellat qõ ſupfluũ ad ptẽ ibecilliorẽ. Ea vo ipleta non poterit in ipſa3 fieri expulſio cũ plenũ nõ recipiat: ſ3 vacuũ. expelleť igř ad ẽxtrã min⁹ pletã: tũ q: fulcita ẽ in ſiniſtris: mot⁹ ãt ⁊ ꝓpulſio i dextris: tũ q̃m vie ⁊ meat⁹ latiores ſunt i pte ẽxtra q̃3 ſiniſtra cã cal'i: ⁊ q: ipm cũ ſit attractiuũ pcipue. Crebri⁹ igř i latẽ q̃3mul/tũ accidit dextro. ℭ S3 ↄ̃. vi. n. magl in ſiniſtro q̃3 in ẽxtro ↄtigẽ. Qm̃ ſerap. Si hũor viſcoſus abũdet ſup duos vẽtriculos cẽbri ãteriores facit apoplia3. Si vo ſup poſteriorẽ palyſi3 iducit. Si in lat⁹ debili⁹ tranſ/

cõ. apho. 13 verſus fi.

poſt me.

1. bre. ca. 25 circa prin.

mutat.h āt ē ſiniſtrū.o2ia euidēs.47.Cōtigit igiť am pli⁹ i ſiniſtro.¶Dōʒ ꝙ lat⁹debili⁹in hꝫ apoſte labo re illō ē qō nā ſtimulata reddiť magis aptū recipe vt oñſuʒ mãʒ a cēb2o i lat⁹ ꝓpulſaʒ.vñ 3°.2ª.Nō elōgať qn ſuet nāʒ vni⁹duoꝝ lateꝝ purgādo vt expellat mā ad lat⁹qō ē debili⁹.ꝛ ꝑ id ē:qō magl extat ſuſceptibi le mãe ꝑᵐ:id āt dextrū vt oñſuʒ.¶Propter 2ᵐ vo hꝫ ſciēdū ꝙ deterio2 palyſis ē curatiōe q̄ lateris ꝺxtri ea q̄ ſiniſtri.nā is ſm vētere vt oñſuʒ.174.ē ꝺterio2 mo2 b⁹q cū diſcōueniētia ꝛ iꝑportiōe ꝑticulariū ꝯtigit eius oppoſito.Sʒ talis ē palyſis dextri lateris cū ma gis ipʒ eidē ꝯrieť q̄ ſiniſtrū:qō calitas mot⁹ꝛ fortitu do cū reliqs mōſtrāt.Neq̄ iſtādū ad iſtā rōnē vt pl'es oñtes modernoꝝ ſmonē pyꝑ.viſicari i acutis tm̄ qm̄ ſcribiť ꝑ ſcōa ꝙ in habitātib⁹ ſeptētrionis loca nō ac cidit epiliā:eo ꝙ ſunt iteri⁹ſani.ꝛ q2 calo2 inat⁹ē ml' tus q̄ ſi accidat erit fo2ť:qm̄ nō ꝯtigit eis niſi ꝑꝑ fo2tē cām.Et eodē tertio.14.Nō de q̄ vehemēti⁹ timeť cuʒ aduenit ei hydropiſis ē ille cui⁹ꝯplo nāľ ē cal'a ꝛ ſic. Nō.n.egrotat ꝑ ꝯriū ſue cāe niſi ꝑꝑ rē magnā.Epilia vo niſi dū ſpaſmat ꝛ hydropiſis egritudies ſūt croni ce.Adhuc illa egritudo difficilio2is ē curatiōis q̄ āpli us ledit fontē ꝛ mãʒ vite ac nutrimēti:ꝛ ita curatiōis fundamētū.Talis vo ē palyſis lateris dextri magl ea q̄ ſiniſtri cū co2 vtute magl reſpiciat dextrā:o2ia.47. Epar aūt ſituet in eadē.Eti.mo2b⁹colligēs mãm am plio2ē pluſq̄ diſſeminatā ꝛ iſertā deterio2 curatione reddiť.ſʒ hꝫ eſt palyſis lateris dextri vt oñſuʒ.neq̄ i ipſa fulcire poſſum⁹curatiōis baſiʒ:cū partiū ſit leſa nobilio2.Itaq̄ palyſis dextri ꝛ maxie q̄ ꝑꝑ apoplexiā ꝯtingit mino2ē peio2 ē cura ea q̄ ſiniſtri.Fo2taſſis aūt ſi eēt aliq palyſis ſeu mollificatio ꝑticularis cū hꝫ cā abſq̄ cereb2i ꝛ nuche ꝛ alioꝝ p2incipaliū leſione poſ ſent:puta q̄ ꝑꝑ ligaturā q̄ ſiniſtri lateris illa que dex tri ceu in podagra ꝯtigit ſiniſtra ꝛ dextra ac in pluri mis taliū paſſionū cū curatiua ꝓcipia ſaluentur ille ſa magis.Et ſic audiēdus ē dicēs Paulus paralyſim dextre partis facilio2is curationis ea que ſiniſtre.

Propter quartū vo ad p2imū appet qd dōm. ¶Ad aliū vo dōm ꝑ iterēptionē h. ꝛ lʒ latus dextrū ſit calidius ꝛ ſiccius ſiniſtroq̄ fo2ti us:debilitatū tñ ꝛ infrigidatū ac humectatū nō rema net qd quo poſſit rō curationis haberi : ſicut ſi fo2et in ſiniſtro.ꝑ viā ēt reumatis oñſuʒ ꝙ mãm h maio2ē ſuſcipit ſiniſtro.¶Ad aliud ſiľr qd dōm apparuit. veꝝ.n.cū latus dextruʒ in ſui ꝑmaneret diſpōne nāli qō ſecus hic accidit.¶Ad aliud dōm ꝙ lʒ ꝑ moduʒ ꝯgeſtionis ſeu aggregatiōis mãe nutrimenti ſupflue pl'm ipſiuʒ aduenit in parte ſiniſtra q̄ʒ in dextra.ꝑ viā tñ reumatis vt viſuʒ ampli⁹ co2ruit in dextrā.¶Ad aliud dōm ꝙ ſermo ille verificať relatione partiū re liquaꝝ ad co2.tñ ſi ei accidat nocumētū ex aliqua fo2 tio2i cā deterius remoueť cū nō ſibi auxiliū adueniat aliūde vt in co2de oñdit leſio.¶Ad aliud dōm ꝙ nō eſt ſiľe cū nō adeo hꝫ mo2bi ledāt ꝑtes qbus accidit vt paralyſis ab apoplexia ꝯtingens.¶Amplius.n. nāe leduntʻ p2incipia:in quadā tamen ceu tactū para lyſi particulari ſecus poteſt contingere.

¶Differentia. clxxxiiij.

Q In to2tura faciei locale remedi um ponēdū ſit ſuper partē viſam ſanā oñdiť ꝑ Alexandrū in ꝓbľ. querenteʒ ꝓpter quid in paralyſi maxille non ipſi afferimus auxilia:ſed alteri.¶Ad huc locale remediuʒ dʒ apponi ſuper partem viſam ſenſibiliter ifirmā cū medicus ſit artifex ſenſibilitatis ꝛ euidentie.Hꝫ vo eſt que ſana.vñ Alexāder ibideʒ. Cū muſcul⁹q eſt ſʒ alterutrāq̄ maxillā ſan⁹ ifirm⁹ ꝛ ifirm⁹ vt ſan⁹.Eti.Locale ponēdū eſt auxiliū ſup ꝑteʒ fluentē cū in ea ꝯpoſitio co2rūpať:ipſa vo vt dicūt eſt q̄ ſana vi.¶Rurſus ſup ꝑtē mollificatā ſeu reſolutā remediū applicādū vt hūiditates exiccent illā ibibē tes.hec aūt apparēs eſt ſana cū nō refugiat vſus ſuū ꝓᵐ.ſed magis reliquū videať ipellere. Itaq̄ ſup ꝑtē apparentē ſanā locale ſituandū eſt auxiliū.

In oppoſitū tertio.A.ſcōa.Quidā dixerūt ꝙ latus egrū in to2tura ē qō ſa nū vi q̄ʒuis cā ſit in ipſo ꝛ latus ſanū agit actionē ꝓ ꝑiā.Sʒ h ſʒ pl'm nō eſt veꝝ.Nā anothomia ꝛ qō ſci tū ē de diſpōne lacertoꝝ faciei facit te ſcire co2ruptio nē hꝫ.Itidē.Sup locū in q̄ eſt mo2b⁹remediū appli cādū:talis vo q nō ſan⁹appet cū in eo egritudo extet ꝯpōnis.vñ iterioꝝ.4°.Sanū latus vt ſcitis erga mol lificatā ꝯuertiť latitudinē.¶Rurſus:quoꝝ ſunt o2t⁹ oñtes ꝓtractus ꝛ fines diuerſis egent remedijs. Hꝫ vo in alterutra lateꝝ ꝑs in to2tura.Itaq̄ ſup lat⁹ ifir mū ꝛ nō viſuʒ ſanū locale figendum remedium.

Propter p2imū vo ſciēdū ꝙ to2tura ē officiaľ egritudo i facie qua ipſi⁹ꝑs ad innā lē trahiť partē:fo2maq̄ ꝑmutatur nālis eiuſdē ita vt remoueať bonitas obuiatiōis vtroꝛūq̄ labioꝝ ꝛ am baꝝ ſm partē palpeb2aꝝ.A.cui⁹qdē cā vel eſt molli ficatio ſeu palyſis aut diſſolō: cho2de icīſio aut ſpaſ mus lacertoꝝ faciei ꝛ palpeb2aꝝ.vñ de cā 2°.Scema qdē ſm nām co2rūpiť aliqñ vt elephātioſis : ꝑtiſis ꝛ hꝫ.Interdū vo ſm accñs ſic in diſſolutis ſeu paralyti catis vel ſpaſmatis aut flegminātib⁹ vľ iduratis aut neruo abſciſis vľ cho2da ſiue duris cicatricib⁹alliga tis.In oib⁹his talib⁹in aliā ꝑticulā repēs ſit ꝑticula alias ſm aliā.To2tura nāq̄ h euenit ꝑꝑ leſionē factā in neruis veniētibus a tertia ꝯiugatione neruoꝝ cere b2i ꝛ qnta ſub oſſib⁹paris vtrinq̄ duob⁹ſepulta ꝛ de fenſa ꝛ a neruis veniētibus q̄ʒplurimis colli ſpōdili bus ex qbus cū ligamētis ꝛ carne ꝯſtruiť colligante pāniculo lacert⁹.Aq̄ qdē paſſiōe ꝛſi duo muſculi lati gonales h noie noti apud.A. velut culcidra ſm Ga. exñtes q̄q̄ vnicuiq̄ ſſ q̄ttuo2 veniētes a totidē ꝑtibus b2āchi ſeu rami:ꝓncipaľr peccēt:nihilomin⁹cōpatiū tur q labioꝝ q̄ttuo2 duoq̄ naſi:i q̄ ēt paſſiōe q oculo rū cū palpeb2is ꝛ ꝓꝑe in ꝑte to2ture ꝯto2queť muſcu li.Noſce q̄q̄ ꝙ ſi oēs nerui q cereb2i patiunť:ꝛ ꝑ ꝯñs reliq ꝯſurgit apoplexia. Si vo q ſm alterā ſunt ꝑtiū oēm paralyſis ſeu diſſolutio. Si āt ſm aliquā ꝑtium mollicies cauſať illi⁹partis.ꝙ ſi ꝑtis alteri⁹faciei to2 tura vľ eneruatio.3.iterioꝝ.Ex q̄ tñ ꝯiugatiōe neruo rū ſpōdiliū manib⁹paruis nerui mādenť veracio2es diſco2des repio.4.n.de accñti ſcribiť ita. Sēſus ma mū qbus ſpinalis medulla patiť ſm qntā ſpōdilē pe rit ois cū motu:qb⁹vo ſm ſextā nō ois. Prime nāq̄ b2achij ꝑtes ipaſſibiles cuſtodiunť.Multo aūt vtiq̄ magl ſi ſʒ ſeptimā ſpōdilē ſpialis patiť medulla.ſi āt qd poſt ipaʒ nō adhuc qd patiunť man⁹.Cui qdē ſer moni alludit ꝑ ſcōa vtcūq̄ taľr.Si ğ ſit⁹ex cōitate ſit ſic qñ ꝑ nocumētū qō eſt in digito ex cā añte cogſciť qñ eſt ꝑꝑ nocumētū qō ſexto ex paribus neruoꝝ col li accidit.appet igiť ex his ſerieb⁹ꝙ ſm qntā ſpōdilē ꝛ ſextā demū.min⁹aūt ſm ſeptimā:mime vo ſm octa uā nerui deferunť in man⁹paruas.In ꝯriū ꝑmo inte rioꝝ qs cadēs de vehiculo cū iret romā in ꝓn⁹ſpatu le ꝑcuſſus fuit in quo tribus digitis manus ſenſus iā 30.dieb⁹defecerat motu inocito cuſtodito de quo ꝑ ſūpſit Ga.ꝙ in p⁹exciſione nerui q poſt ſeptimā ſpon dilē ꝑcuſſiōe ꝑticulā aliquā flegminātē durā diſpōnē hic.Sʒ neru⁹q ē poſt ſeptimā ſpōdilē ꝛ añ octauā ex

Conci. D 3

Margin notes: ma.2.in me. / 2.apho.apho 14. / doc.2.ſū.1.ca. 11.in me. / tra.4.c2.4. poſt me. / Cap.15. / ca.2.in ſiue. / 3.2.ca.15. / 1 ꝑ.doc.5.ſū. 2.ca.6.cir.ꝑn. col'.11.de vti. ꝑti.ca.4.i me. / col'.c2.10. poſt ꝑn. ca.5.in me. / doc.3.ca.1.i ſi / ca.6.poſt me. ꝛ li.3.c.10.i ſi

ca.26.iuxta fi. pari egredit̃ neruoꝝ octauo.vñ practice 5°. vbi h̄ re/
fert̃ caſus ɔcludit̃ ita.incómodū h̄ neruis ɔtigit q ad
annularē medicū ⁊ mediū digitos ſenſuȝ ferūt:qbꝰa
ca.10.iuxta fi. ſpõdili eſt origo.7.colli. Quare theori.2°.⁊ ꝓ pꝰ.ex/
doc.5.ca.3.in medio. preſſus de h̄ anothomiçat̃ ita.pl̕m ſeptimi paris ner
uoꝝ colli ꝑuenit ad adiutoriū:qdā tm̄ rami vadūt eiꝰ
ad collū caput dorſum ⁊ diaphragma cū ramis qnti
aſſociati.ſȝ octaui poſt cómixtionē ⁊ ſocietatē oēs ad
brachiū ⁊ aſſeid vel vlnas ꝑueniūt:neq̧ eoꝝ qs ꝑue/
nit ad diaphragma.Ramꝰ tm̄ q eſt ex qnto pari v̄ſus
ꝑtē directꝰ manꝰ ſpatulā nó ꝑtrāſit:neq̧ q ex ſeptimo
adiutoriū:ſȝ ille q ex ſpatula in brachiū ꝑuenit eſt ex
octauo mixto cū ꝓ ramo q naſcit̃ ex ſpõdilibꝰ dorſi ⁊
ad dorſum tēdit.¶Dõm ꝙ hic ſermo ſcõs eſt verior
cap.8. ⁊ particularior:q aūt de accidēti vl̕ior. Per manꝰ.n.
audiuit eaꝝ exordia ſuprema vt ſpatulas cū ipſarum
iūcturis ad quas qnta paris neruoꝝ rami ⁊ ſexti di/
cunt̃ ꝑuenire aut leſio facta in neruoꝝ explanatione
circa quintā ſpõdilē nó fuit eius tm̄ ſed cõicans his q̄
inferius.Qꝫ aūt prius ſit acceptabile dictū oñdit:qð
vidi de quodā adoleſcēte ſuper collū ex gradibus ca
dēte.vbi percuſſionē incurrit circa ſpondilē ſeptimā
in qua factus eſt tumor ⁊ prohibitus motus tādē in
manibꝰ totis.Cū aūt eū iuuarē meliꝰ hre icepit motū
in manu dextra reaſſumēs a focilibꝰ in antea:ſȝ adiu
torij extremū cū focilibus mouere nó poterat. in ſini
ſtra v̄o magis erat eȝ:qð ɔtingebat ſm leſionē aut ſa
lutē neruoꝝ ortoꝝ a ſeptima ⁊ octaua ſpõdiliū:q tan
dē ſanatus ꝑfecte tumore medicamine ſoluto. Sit tm̄
impſentiaꝝ dicere tm̄ de hꝫ auctoꝝ ɔ̄rietate. Fortaſſe
nāq̧ eius amplior ſermo deiceps ɔcurret. Eſt aūt fa/
cies ps que ſub craneo anteriꝰ in hoīe ſolo ꝓprie re/
perta.hiſtoriaꝝ ꝓ.Locale qdē remediū ē auxiliū poſt
vl̕em euacuationē ſeu purgationē q̄ȝplurimū admi/
niſtratū:cū in paucis aut in nullis talium hꝫ ɔtingat
egritudo abſq̧ corpis plectoria vel cachochimia q̄
prius euacuatione indigēt aut purgatiõe.Res eqdeȝ
vī aliq̄ talis ⁊ ē ipſa vt auꝝ ꝑfectū aut hõ:qñq̧ v̄o ne
q̧ vī neq̧ exiſtit vt hõ aſinus.Interdū quoq̧ vī ⁊ nõ
eſt ceu fixe diſtātes ſtelle apparēt nó ſcintillātes ſcin/
tillare.Nõnūq̄ȝ eſt ⁊ nó vī vt appoſitiõe diuerſoꝝ co
loꝝ ſupficies exiſtēs plana ɔcaua de longe appet.qð
aūt certificat iſtoꝝ ampliꝰ ſunt duo extrema:ɔ̄nr v̄o
qð exiſtit:nó tm̄ viſuȝ:reliquū āt fidē plerūq̧ fraudat.

Propter ſcõm aūt ſciendū ꝙ aliqui ambigui/
tatibus ⁊ diuerſorum auctorum ſe/
riebus paralogiȝati dixerunt latus viſum ſanum fo/
re infirmuȝ:alteri vero econtra.⁊ ideo ſm hoc diuer
ſimode remedium applicandum locale. quid autem
de hoc mox videbitur ex dicendis.

Propter tertiū v̄o ſciēdū ꝙ eneruatio ſeu tor/
tura ſi fiat mollificatione aut chorde
diſſolutione vel iciſione apparēte qð exterius.ipſiuſ:
tūc ſup ꝑtē viſaȝ ſanā ponēdū eſt remediū cū ea tali/
ter ſit egra:⁊ ió fluēs trahit̃ a ſana ꝑficiēte ſuū actum
directe.Apparet.n.ſupficialiter in tortura ꝙ latꝰ qð
ɔ̄hitur ſit ſanū.Cõtrahēs.n.⁊ recedēs ab eius debi/
to ſitu egrū:vt duo trahētes funiſ extrema ſeorſuȝ ro
tule ifixe.q.n.plus trahit vī reprimi ⁊ alter ſubleua/
ri.ſi v̄o tortura ɔtigerit a ſpaſmo humectāte vel exic
col^r.2.de Ac. ⁊ mor ca.7.in me ⁊.4. ter. ca.2.in fine. cāte aut apoſtemate vl̕ duritie cicatricis ſm Ga. ſup
partē apparētē ifirmā ⁊ vere huiꝰ entē ponēdū loca/
le auxiliū vt duricies aut nodoſa cū i altero lateꝝ fue
rit pēdēdi:qð ſeries iſinuāt ꝓmiſſe. Fulcit̃ q̄q̧ medio
breuiori:qm̄ ſup partē v̄aciter ifirmā qcqd ſit de ap/
parētia qñq̧ fantaſtica locale applicādū remediū.hꝫ
qdē eſt parſ viſa ſana in tortura cāta ex mollicie vl̕ ei
ꝓportionabili.In ea v̄o q̄ a ſpaſmo ⁊ ſibi ſilibꝰ:talis
qdē ē viſa ⁊ exñs ifirma:ꝑꝑ qð in hac locale remediū
ponet̃ ſup apparētē ſanā partē cū realiter ſit egra.In
reliq̄ v̄o tortura ſup entē ifirmā ⁊ apparētē:quod ⁊ ſi
gnis diſcernit̃ certis.qñ.n.a diſſolutiõe ɔtingit ener/
uatio ſenſus ⁊ motus in ea ſunt hebetes : ⁊ ſentit̃ in
cute lenita ⁊ in lacertis abſq̧ extenſione:⁊ demergit̃
oculi iferior palpebra:partiū altera panniculi palati
ɔñs torturā eſt mollificata humida laxa.⁊ q̄ aſpectꝰ
ſit ad inferiora:videt̃ patiēs.q.meditari. Que aūt fit
a ſpaſmo ſicco vel humido nota habet ſigna in parte
ſpaſmata ceu ɔ̄ctio cū repl̕one nó ſiccitate ſtringit̃ cā
cutis frontis in illo latere ⁊ extēſio in altero fit latere
paucitaſq̧ adeſt ſaliue ac ſputi cū ſenſuū turbatione.
Apoſtematis v̄o nota ſunt ſigna in eius parte.

Propter quartū v̄o ad ꝓmū dõm ꝙ alexāder
loqt̃ de tortura facta ꝑꝑ mollificatio
nē in q̄ ɔceſſuȝ remediū ponēdū ſup partē viſaȝ ſanā.
¶Ad aliõ dõm lȝ medicus ſit artifex ſenſibilis ⁊ eui
dēs:eiꝰ tm̄ ſenſibilitas ⁊ manifeſtatio vere debēt eſſe
⁊ nó ſophiſtice:q̄les ſunt q̄ in tortura apparēt ex diſ/
ſol̕one.Nā dictū eſt qõdā apparē:nó āt exiſtē ſup qð
locale nó ē applicādū auxiliū.Aliud ſil̕r ɔcedēdū cū
leſio ſit i ꝑte viſa ſana:lȝ.n.in ꝑte apparēs ifirma cor/
rupta videat̃ cõpó nó tm̄ ꝓꝑe:ſȝ ꝑ alligationē quā hñt
muſculi vniꝰ ꝑtis cū his q alteriꝰ.Qñ.n.q ſūt alteriꝰ
ꝑtis mollificant̃:alteri actū ſuū exercētes ɔ̄hunt̃ non
hñtes aliqd eqpotēſ.¶Ad aliõ dõȝ ꝙ hꝫ tortura cõ
tigit ex palyſi ſiue diſſol̕one.vñ ſup eā remediū ponē
dū qñ illic egritudo exiſtit.¶Ad ea ēt q̄ alteriꝰ ꝑtis
appet qd dõm:qm̄ ſino eſt in tortura fcā ſpaſmo vel
apate:⁊ q̄ hꝫ ſepiꝰ euenit q̄ȝ ea q̄ mollificatiõe ió di/
cit.A.h̄ ſm pl̕m nó eē veꝝ.¶Ad aliud dõm ꝙ i lo/
co ſano nó eſt egritudo cõpõnis:cū tortura mollifica
tiõe ɔtingit niſi apparēter ⁊ nó v̄e.Cū.n.lacerti vtrin
q̧ habeāt ſuū actū ꝑficere ſiq ex vna ꝑte deficiūt alte
ri ſuam ꝑficiētes actionē nó eis corñdentibus refre/
nantibus ɔ̄huntur in ſeipſos ⁊ videātur ifirmi cū tm̄
extent.In tortura vero ſpaſmo euenit ſecus.

¶Differentia. clxxxv.

Qꝫ vinum com petat in egritudi/
nibꝰ neruoꝝ oñdi
tur:q̄ tertio ſcõa.Vinū antiquū paucū ca.4.in me.
confert valde egritudinibꝰ neruoꝝ oi/
bus.Et firmat̃ q̄ practice 5°. Vinū ꝓpina vetꝰ modi ca.26.pꝰ me.
ca q̄ȝtitate vt vēter oñdit ⁊ oculus. Hec aūt neruoſa.
multo igit̃ magis qð mediū a nouitate ſecedēs cū ſit
antiq̊ ampliꝰ nāe accõmodū. tripl̕r.n. tēpore variat̃
dīa.70.¶Rurſus morbus is aut erit ex inanitione
⁊ ita ɔfert vinū maxie cū humectatione curet̃. vinuȝ
nāq̧ humectat:tale eniȝ actu ſil̕r ⁊ potētia cū iter ce/
tera celerius ſubeat ⁊ ampliꝰ in ꝑtes. Cito.n.replet
corpora obnoxia inanitioni.aphoriſ.2. Rõ eteniȝ nu cõ.apho.11.
tritiõis i eo ſaluat̃ maxime cū cal̕m ſit ⁊ hu.dīa.70.
vel ex hūore erit replente:vt flāte:col̕a vel melā aut
ſanguie.His āt ſingul̕r ɔfert.fl̕a.n. digerit:icidit ⁊ re
ſoluit.col̕aȝ ru.in vrinā extrahit:⁊ nigram labere fa
cit velociter q̄ cogit exire ɔ̄rietate flectēs illiꝰ nocu/
mētū.ꝓ tertia.ſanguinē ēt clarificat feces ipſiꝰ in eūa
tiuas deriuādo ꝑtes.¶Amp.qð v̄tutes aiales alle/ doc.2.ca.8. in medio.
uiat ⁊ requieſcere facit ɔfert neruis:qm̄ iuuamētum
fundamēto neruoꝝ vt cerebro miniſtrat:hꝫ eſt vinū
ēt inebriās.Almā.4.⁊ tertia ꝓmi. Et curatio ac ēt re col^r c.5.iux.fi.
ductio ꝑficitur ɔ̄rio.nerui v̄o ſunt frigidi ⁊ ſicci:vinū doc.2.c.8.v̕.fi.
qdē vt dcm̄ cal̕m ⁊ hu.¶Itidē.ɔ̄riorum ɔ̄rie ſunt rõ
nes 2°.de ge.⁊ cor.ſȝ vinū cauſat egritudines neruo/
rū repletiõales vt paralyſes:ſpaſmos ⁊ ɔſimiles.Cu Tex.cõ.56.

rabit itaq̧ illas que de inanitione ſaltem. Uinū igit̃ confert neruorum paſſionibus.

a.30.ver.fi. a.4. poſt pn. li.4.ru. de pa aly. poſt pn. In oppoſitū quarto theo. Uini ꝓpriū eſt cerebro nocere ⁊ neruis: in eos.n. mās penetrare facit.tertio ſcđa. vñ Meſ. in practica Uinū vitare oȝ.Facit.n. ad neruos penetrare mās q̃ forſitan nō penetrarēt. Et ſcito ꝙ inimicuȝ eſt oculis vinū ⁊ neruis. ¶Amp. omnia interimunt̃ ⁊ corrum

oc.2.ca.4. n medio. puntur a ꝯrijs de diſtēperantia ineq̄li. Uinū aūt neruis cōtrariat̃ cū ſit calidū ⁊ hu. ſufficiēter. Ipſi auteȝ

a 9.iuxta fi. li.2.ca.3. in t medium. frigidi ⁊ ſicci nō multum a cutis recedentes temperamēto. cōplexionum apparens primo itaq̧ vinum egritudinibus neruorum non competit.

Propter primū ſiquidē ſciendū ꝙ qd ſit vinū eiuſq̧ multiplicitas quidue neruus ⁊ morbus dĩia monſtrauit.70.41.⁊.42. Noſce quoq̧ ꝙ vinuȝ ſumitur aut gr̃a nutritionis ꝑut cibum ⁊ ſeipm deportat in partes ⁊ ꝯuertit̃ in eas aut medicatiōis cā ſm ꝙ alterare ſibi ⁊ ꝯfortare tal'r inexiſtit.

Propter ſcđȝ vo ſciēdū ꝙ aliq̄ dixerūt vinum cōpetere neruoꝝ paſſionib⁹: tū q2 calidū eoꝝ remittens frigiditatē: tū ēt q2 ipſoꝝ ſupfluitates vtplurimū coquit ⁊ digerit. Sed hec non valēt cū peritiores contrarient̃ eis veritatis zelatiores. lȝ eni neruos calefaciat ⁊ humectet: ea tñ ſunt nā neruoꝝ elatiora ita vt illis noceāt ꝯria exceſſu facta ſui etiā ſubtilitate penetrādo ⁊ ſupfluitates in ipſos nocet inducēdo: neq̧ materijs eoꝝ ꝯfert mō quocūq̧ ſȝ qñ fuerint digeſte nām in earum excitās expulſionē. Alij vo dixerūt id ꝯferre q2 vtutem ꝯfortat ⁊ digōnē

poſt pn. ꝓcurat ⁊ maxie cū hu. fuerint crudi. vñ q̄rto de re. ſa. Uinum ⁊ digerit ſemicrudos hu. pre oī alio. Sed id ſil'r nō ſtat q2 hoc accidētaliter eis aduenit vt oſtēdetur. hic aūt magis qđ p ſe ſicut apparebit expetitur.

Propter tertiū vo ſciēdū ꝙ vinū ſimpl'r ⁊ p ſe nocet neruis ⁊ ꝓprie alitionis gr̃a datū vt illuſtriores cōiter exponunt ⁊ pcipue ſubtile: acutū: citrinū qñ fuerit antiquū potiſſime: oppoſituȝ vo min⁹. Qđ firmat̃: q2 quod neruoȝ relaxat ⁊ diſſoluit. mās in ipſos dedncēs nō ꝯfert eis: imo eos pamplius ledit. tale qdē vt ſcribūt eſt vinum: ipſum nāq̧ ſubtile penetratiuū exiſtit. In neruis ēt debilis digōnis entib⁹ indigeſtū ꝯuertit̃ in acetū nihilq̧ vt firmāt neruis inimicabilius eſt aceto intm̄ vt dcm̄ ſit re.a.

tex.cō.41. tertio. feminis plus ipm pp leſionē vulue q̄ marib⁹ inimicari: neruoſa.n. exiſtit. Eti. A q̄ pcipit̃ dogmatioribus abſtineri ſuſpectis neruoꝝ egritudinib⁹ ipſorūq̧ ipſas iducit: neruos ledit. ſȝ vinū ē tale. pbl'. 3.

pble.6.⁊.27. a.2.iuxta fi. ⁊ cōpl'onū.3°. qđ ſigno fulcit̃. videmus.n. hoies vinū nō potātes pp legē vt agarenos aut ꝓpter carentiam q2 illuc nō perueniat vel inopia ſeu abominatione fatali vel pietatis ſtudio neruoꝝ paſſiones icurrere minime. Sic igit̃ vinū neruis ſimpl'r nocēs non ꝯfert ⁊ ſil'r ſicera ⁊ maxime pomacea. Per accidēs aūt ⁊ medicationis cā pōt interdū eiſdē ꝯferre: q2 ipſos humectet cū fuerint exiccati ⁊ ꝓprie aque admixtū nō pauce velut in ſpaſmo q ex inanitione. vñ in diuiſionib⁹.

ap.17. Detur in potu vinū cū aqua multa. ⁊ tertio ſcđa. Si miſceat̃ vinū cū aqua quā bibit non eſt remotū a re-

ca.7.ante me. ca.27.in fine. ctificatiōe. Breuiarij ſiqdē p̄. Sumat in potu vinum ſubtile velocis penetrationis: ⁊ id vi nō pl'm iudicio diſtare ab eo qđ forti⁹ multeq̧ fuerit aque cōmixtū. Et firmat̃: q2 aq̄ hūidiſſima apparēter trāſire tñ moraſ tertio re.a. vino vo cōmixta ſubtilitatē acqrit ⁊

r.x.cō.42. penetrationē vt deueniēs in neruos ſine leſione dupl'r hūectet: ſubaliter ꝓpter vinū aqua remollitū ita vt abſq̧ ſiccitate humectet in ipſos conuerſuȝ: ⁊ accidental'r pp aquā qđ ē qđdā de foris irrorare. Cōfert ēt aliter accñte: q2 mām digeſtā icitat i expulſionē calore: nāe inſtr̃ȝ fulciēdo. Pri⁹ aūt ſpargēs eādē ⁊ ampliās icrudat ⁊ nocet nō paꝝ qđ febres toti⁹ ſignant

ca.9.⁊.11. paſſiōes.11. curatiue: ꝓdeſtq̧ itidē: q2 vtutē roborat ⁊ ꝯfirmat: qđ denotat in ſyncopi eius idr̃ns exhibitio. Spm̄.n.⁊ cor vl'r ꝯfortat. aiaȝ.n. letificat ⁊ gaudē facit adeo vt nihil iueniat̃ qđ ipſi⁹ vicē ſuppleat. Al

cap.13. mā.4.in caſu tñ ⁊ accidental'r ꝯfert. Noſce q̄q̧ ꝙ vinū vl'r nocet alitionis datū rōne. Medicine aūt ꝯfert gr̃a q̄nq̧: aut ſi forte nocet neruis ſimpl'r ꝯfert ill' appetit⁹ modicū gr̃a: diuerſificatū.n. ſm min⁹ ⁊ ampli⁹

ca.671.in pn. diuerſos iducit effectus. vnde Diaſcorides: Uinū vetus ſi multū bibitū fuerit p nimietate vtutiȝ neruis ⁊ ſenſui ꝯriū eſt. ꝓ ſuauitate aūt modicū bibitū bonuȝ

In ar. ca.4.in me. extat. q̄re tertio ꝓtactū ſcđa vinū ātiquū paucū ꝯfert egritudinib⁹ valde neruoꝝ oibus: pl'm.n. ex eo ſūptū eſt res nocibilior ita vt de ipſo dicat̃ qđ exponit̃ de

ca.592.in me. ſq̄lla ſcđi ſcđo ita. Nocet neruis ſanis parūper ꝯferēdo dolorib⁹ neruoꝝ ⁊ iūcturaꝝ palyſi ⁊ ſciatice ꝓpe. Sicͭ nāq̧ vinū ꝓhibēdū eſt in neruoꝝ paſſionib⁹ ita ⁊ in his q̄ artariaꝝ: ipm.n. neruoſa ⁊ frida ledit ma-

tra.2.ca.7.⁊.fi. xime. vñ 3°.22. Opȝ patiētē dolorē iūcturaꝝ dimittē vinū oīo vſq̧quo ſanet̃ ex eo itegra ſanatiōe: ꝙ ſi aliqñ ꝯcedat̃ in hꝫ vinū: id p accñs vt tactū euenit: aut pp abuſuȝ prauū quo i dilectiōeȝ deductū ē iſirmis.

ca.22.iuxta fi. Propter qđ raſis ꝯcedit de iūcturis q̄nq̧: ſatagit tñ id iterdū meliorare admixtiōe paſſulaꝝ mellis ⁊ apij ſpmatis: qđ aūt amplius cōuenit eſt mellis aut zuccari aqua: ſm tamen materie varietatem.

Propter quartū vo ad ꝓmū dōm ꝙ A. dicit vinū ſimpl'r ꝯferre: veꝝ antiquū cōiūxit ⁊ paucū qđ p accñs vt viſum ꝯfert medicineq̧ gr̃a vtutē.n. ꝯfortat ⁊ mām educit. ¶Ad fulcimētū vo dōm ꝙ vēter nō eſt ſimpl'r neruoſus: veꝝ ēt carnoſus ⁊ ꝓprie illius intrinſecū fundale lȝ neruoſum dicat̃ reſpectu eius qđ extrinſecum hꝫ. Neq̧ ēt in ſuba oculi certe nā dñat̃ neruoſa: ſȝ ampli⁹ aq̄ſa. dĩa.64.

ca.22.añ me. apho.31. Aut lȝ vinuȝ abſolute almāſoris 4°. noceat oculis p accñs tñ eoꝝ mām vel ſpm̄ iuuat. vt indicat̃ apho.6. Modicū ēt q̄titate ꝯceſſuȝ. ¶Ad aliđ dōm ꝙ vinū nō ꝯfert ſpaſmo ex inanitiōe ſimpl'r: veꝝ cōmixtū aq̄ vt tactū plurime aut p aliđ ceu tactū. lȝ eteni vinū cōferat neruis rōne medele nocet: vt dñſuȝ: eo ꝙ mās i ipoȝ ꝯducit crudaȝ: cū eo ꝙ eoꝝ diſſoluit ſubaȝ. Sil'r dñſuȝ ē qño vinū ꝯferat ⁊ qñ gr̃a māeꝝ ꝯtētaꝝ in eiſ dē. ¶Ad aliđ dōm ꝙ ⁊ſi vinū ſimpl'r noceat neruoꝝ fūdamēto ac ipſis: vtutē tñ eis alleuiat ⁊ reqeſcē fac atq̧ hꝫ inſtr̃m ſpm̄. vȝ. aialē: vrinā ēt ꝓuocat ⁊ ſudorē: reliqua relinquēs ſupflua ⁊ ꝓpe nō in fieri veꝝ in facto eē: ⁊ iō ebrietas vt dicūt cōtinua eſſe nō oȝ. Caueſ.n. in eo cuius cerebrū eſt debile. Maius nāq̧ nocumētoꝝ vini non eſt niſi in cerebro. tertia p̄. Paſſio

doc.2.c & ⁊.fi. vo neruoꝝ ꝓparatis debile cerebrū hñtib⁹ cōcurrit. ¶Ad aliđ dōm ꝙ q̄ȝq̄ȝ vinū opponat̃ neruis in complexiōe ita vt eos reducat ſiue ipſoꝝ curet paſſiōes ſi bi tñ illi alia inſunt premōſtrata nobiciliora. vel vinū eſt amplius calidū ⁊ humiduȝ q̄ȝ nerui ſint frigidi ⁊ ſicci: cū imediate ⁊ ꝓprie ſenſitiui iuxta tēperamētū ſint cutis: ita vt neq̧ neruos reducat neq̧ illis opponat̃ directe. ¶Ad aliud dōm ꝙ illud veꝝ eſt in ꝓdicatis perſe: nō autem in his que per accidēs cū oſtenſum ſit vinū neruis per accidens iuuamentū vt nocumētuȝ preſtare. Nocet nāq̧ paralyſi ⁊ ꝓprie ſumptū in multa quantitate materiam multiplicando ⁊ in neruos illam amplius figendo. parum autem acceptum ſimiliter dictum eſt iam conferre.

¶ Differentia. clxxxvj.

Q coitus non ↄferat egritudini flatice mõſtratur: qm̃ ſpma qḋ coitu emittit̃ nõ ē fla:cũ il/lud ſit vtilis ſupfluitas vltimi alimenti ſanguinei h̃ aũt pmi.36. Cõferẽtia ſit ipſi⁹ paſſionib⁹ flaticis eo ꝙ ipſaꝝ educat̃ mã. Et fulcit̃:q2 ipoſſibile ſit cibũ ↄuerti in chilũ niſi ex ipſo generent̃ ſupfluita tes flatice:cũ fla ſit ꝑm idigeſtũ ꝑueniẽs ex cibis.dĩa. 33.qḋ ãt multũ tale q̃ʒmultũ diſtat a ſpmate. Eti. Qḋ corpus deſiccat ꝛ minuit vtutẽ nãlem:iõq3 ifrigidãs egritudini:cũ ea ſit frigida nõ ↄfert flatice. hꝫ vo ꝑm
pti.5.6.epi.cõ 25. Jo.eſt coitus. ¶ Rurſus.qḋ ledit maxie ptẽ flatis cã tiuã ꝛ receptiuã in curatiõe paſſionis ex eo gñate nõ
tra.1.ca.16.in medio. iuuat. Jtidẽ nãq3 grãdius valde ſuſcipit nocumẽtum ↄferẽtia.ea vo ē ſtomachus. vñ tertio.13. Plimũ qḋ inuenitur in ſtõcho aut gñatur in eo ex hu.eſt fla.q̃re
feb.5.c1.9. poſt me. Jſaac.ipm poſuit flegmatis ſuſceptaculũ:ſed hic ma xime ↄſterni̇t vt monſtrat̃ ex coitu. ¶ Amplius aut ↄfert ꝑ ſe vel ꝑ accñs. nõ qdẽ ꝑmo:q2 euacuatiõe me diãte.neq3 ſcdo:eo ꝙ talia eligẽda ſunt ꝑ ſe ꝑm virtu tẽ ꝛ nõ ꝑm accñs ꝛ apparẽtiã. ¶ Adhuc ſi iuuaret li bido ad egritudines flegmaticas ipſi⁹ ꝑciperet̃ vſus cũ nõ ſit medicoꝝ groſſos inſufficientes ponere vt fe bribus ãpatis: tyriẽ ꝛ ſimilibus que phlegmatis:id vero non iubent:verũ eius oppoſitum magis. nõ igi tur coitus paſſionibus confert phl'aticis.

Tex.cõ.25. In oppoſitũ hip.epidi.6.qnta.cũ alijs plis. Galin. Quod aĩam hilarẽ fa/cit corp⁹ alleuiãs egritudibus ↄfert phl'aticis ꝛ mel̃i
ca.17. in prĩn. li.3.te.cõ.35 cis maxime.hic aũt coitus.almã.4. ꝛ in techni appa rẽs. Eti. Qḋ calefacit ꝛ deſiccat phl'aticis ↄfert egri dinibus:cũ frigide ſint ꝛ hu. Talis vo eſt coitus:ex multa.n.ꝑcuſſione corpus calefacit ꝛ deſiccat ↄñter.
Jn epi. vbi.ſ.imme. Jõ.Jtaq3 coitus egritudini confert phlegmatice.

Propter primũ vo ſciẽdũ ꝙ qd ſit coitus cum ei⁹ multiplicate: dĩa viſum.124.qd eſt egritudo.72.Eſt ãt phl'atica egritudo vt r eliq̃ cõ pl'onales duplex:qdã ſiqdẽ abſq3 humoris vitio:a l/tera vo cũ eo.74.Et hꝫ vel diffundit̃ ꝑ oẽm ptẽ fere: vt in fe.lepra:ſcabie:ipoſarca:cachefia ꝛ talib⁹. Aut in partẽ cõſolidat̃:ceu vndimia:colica ꝛ hꝫ.

Propter ſcdm aũt ſciendũ ꝙ q̃liter aliq̃ ꝛ ma/xime epicurus negarũt hic coitũ ꝛ vlius ↄferre oñſũ dĩa.124.Quidã vo plimas coit⁹ aduertẽtes iacturas in eius heſitauere iuuamẽtis oĩ no:ſed quid de hoc ex dicendis in ampli⁹ appebit.

Propter tertiũ vo ſciendũ ꝙ coitus ↄfert egri tudinib⁹ flegmaticis modificatus tñ
epi.6.pti.5. te.cõ.25. vt oñdet̃.vñ hyp. Libido a flegmate egritudinũ ꝑfi/cuũ. Democri.vo. Uſus venere⁹ maxime q̃ ex flegma te fiunt egritudinib⁹ extat adiutoriũ magnũ. q̃re Di ba.ad euſtachiũ. Egrotãtib⁹ ex flegmate venus opti
pble.50. pble.16. ma.ꝛ pbl'. prima.ꝛ.4.Propter qd coitus confert ad
ca.36.in me. egritudines q̃ ex flegmate.ꝛ qnto theori.melie paſſio
tra.1.c.5.i me. ni ꝓdeſt:ↄfert ẽt flegmaticis morbis. Tertio vo.20. Coitus ↄfert egritudinib⁹ flegmaticis:vt aũt hoꝝ vi
vbi.ſ.imme. ficent̃ ſmones:opꝫ ipſos ꝑus indicationib⁹ ſubinniti qbuſdã ſic oñdi pbl'. Ari.expõne:ꝛ demũ id idem fir mare. ¶ Propter hꝫ ꝑmũ ſciẽdũ ꝙ caliditas expetit̃ coeũtis inata fortis quã nõ deſtruat ſpmatis exit⁹ qḋ
vbi.ſ.imme. idicat deſideriũ cibi. A. ¶ Sꝫ qñõ dicet qs in egritu dine flatis poterit caliditas innata fortis eẽ. ¶ Dõm ꝙ nõ ſimpl'r ſꝫ vtcũq3. Põt nãq3 flegmatica egritudo eẽ in aliq̃ partiũ ꝛ maxime vẽtre:ꝛ cor cũ alijs ꝑnci/paliũ ſit ſufficiẽter calidũ forte:ſit ẽt egritudo cũ hu/moris vitio. Repletis eni cõperit coitus:adſit ẽt ſto/

machus nõ debilis ꝓſtratus ꝛ maxie mel'icus. Quẽ
coitus ledit q̃ʒmaxime:iuxta illud tertij.13. coitus eſt tra.1.c.36.i fi.
ex reb⁹ magl nociuis ſtõco ꝛ dimiſſio ei⁹ ex rebus eſt
ↄferẽtib⁹ magis.vñ illi⁹.20. Dimiſſio coitus eſt ↄue/ tra.1.c.6. v.fi.
niẽtior res ei q ſtomacũ hꝫ debilẽ.nõ ſint quoq3 eius nerũoſa cũ cerebro:oculis ac corde debilia:neruis.n. coitus ꝑncipal'r obeſt.lꝫ.n.ↄferret ex pte mãe q̃ edu/cit̃:nocumentũ fortaſſis magis ↄſurgit neruoſoꝝ cã: qḋ patiẽtes iũcturaꝝ leſiões oñdũt. Nõ ſint ẽt in cor
pore aliq̃ corrumpi parata vel corrupta ceu in ſcabie flatica.vñ 4°.7ª. Scabioſus dimittat coitũ oino. Jpe tra.3.c.7.i pn.
nãq3 mouet mãs ad exteriora ꝛ excitat vaporẽ putri dũ cal'm veniẽtẽ ad ptẽ ſupficiei cutis.q̃re putreſit il/lic:ꝛ in lepra ſil'r cũ tyria.ex flate nãq3 cãtur.175.in q̃
ꝑparatio nõ raro deducit̃ in actũ. vñ 4°.3. Oꝫ vt alie tra.3.c.3.i me.
net̃ leproſuſ a coitu penit⁹:neq3 ſit putrefcã hꝫ corpo ris totũ vt in febrib⁹ aut ꝑm ptẽ:ceu in vndimia. Coi tu.n.corp⁹ iſlãmaret̃ ꝛ diſſolueret̃. Amp. cõmiſceret̃ malignũ cũ benigno ex motu ꝛ agitatiõe. q̃re i hꝫ nõ ꝑcipit̃ coitus:ſꝫ tacite poti⁹ ꝓhibet̃. ¶ Propter 2m hꝫ ſciẽdũ coitũ mẽſurate adhibitũ:vt oñſũ.123.flatis cõ ferre morbis qm̃ illõ qḋ mãm educit flaticã cal'm ex citat nãle ſopitũ:corpuſq3 calefacit ꝛ deſiccat:egritu/dines iuuat flaticas:talis vo eſt coitus. Educit.n.de flate partẽ nõ paruã cũ in talib⁹ ꝑcipue ſit qḋdã ſup/
fluũ ſpmati aſſimilatũ.vñ Ariſ. Coitus ↄfert egritudi 1.pbl'.pb.5 c.
nib⁹ flaticis:q2 eo ſupfluitas flatis expurgat̃ ꝛ nã ſi/mile flati:q̃re coitus auferẽs multũ flaticũ iuuat. Et iõ video flaticos emiſſionis multe: ac crebre: marie cũ vẽtoſitas fuerit coadiuuãs erectiua. Et firmat̃ ſili tudo eo ꝙ cerebrũ cũ ei⁹ ortis ē flaticũ. Plm ãt mãe
ſpmatis deſcẽdit a cerebro dĩa. 34. vñ de aere ꝛ aq̃. verſus fi.
Quibuſcũq3 icidũt vene q̃ p⁹ aures hi ꝓſ⁹ oi orbant̃
gñone.ꝛ iõ cẽbri ledũt̃ coitu q̃ʒpl'm.pb.apparẽs. Ex 4.pble.2.ꝛ cõ. plurib⁹ alijs.
citat ꝛ nãe calꝫ motu ꝛ eductiõe ex hiſq3 duob⁹ ſub ſeq̃t̃ calefieri ꝛ deſiccari. Rurſus ſig⁹ notat̃:q2 ẽ vidẽ pueros flaticos egritudinib⁹ flaticis multũ egrotare miores ꝛ hebetes ꝑmanẽ. Qñ ãt coire icipiũt ſanos reddi:maiorari ac velocitari q̃ʒmagne: iuuat igit̃ coi tus egritudĩes flatis vt expedit tñ ↄditionat⁹ ꝛ idica tionib⁹ ꝑtactis determinat⁹. Sũt aũt hꝫ egritudines qb⁹is ↄfert ſoda maxie a ↄſueto mox abſciſo graui/ter capite vtigo ſeu ſcotomia:mod⁹ qs epilẽ:ſubeth malitia aie:tenebroſitas viſus: ꝛ vl'r ſenſuũ hebetu/do:diectio appetit⁹:dolores ꝛ g̃uitates renũ repleto rũ emũctorioꝝ:anchaꝝ ꝛ eaꝝ vl'r q̃ circa pudibũda ptiũ ꝓſuat ab eoꝝ ãpatib⁹ ꝓfocatio mr̃icis:ꝛ o iſariã tollit vaporẽ fumoſũ ꝑcipue retẽtiõe ſemis diu coar tatũ q tãdẽ petẽs cor ꝛ cerebꝫ ſynthomata iducit q̃ʒ
praua:mox ẽt accñtia qñq3 iterioꝝ cũ.124. euidẽs.6. ca.4.poſt pn.
Cõfert ẽt coit⁹ regulat⁹ nõ modicũ pp eãdẽ cãm egri 5.theo.ca.36.
tudib⁹ mel'icis. haliab.ꝛ Almã. Dilatat.n. aĩaꝫ hila in medio.
rẽ ꝛ iocũdã reddẽs.vñ 3°.20. Coit⁹ ↄfert melie ꝛ pli/ li.4.c.7.i pn.
b⁹ egritudinib⁹ colere nigre.pp qḋ dilatat ꝛ expellit tra.1.c.5.i me.
fumũ ſpmatis aggregatũ a parte cerebri ꝛ corde.

Propter quartũ vo ad ꝑmũ qd dõm iã appa/ruit.lꝫ.n.ſpma veꝝ nõ ſit idẽ flati.eſt tñ ſibi multũ vt tactũ affine ꝓprie in lãgoroſis a flate nõ.n.incõueniẽs fla ita ſpmati ſimile coitu educi cũ eo ſanguis ſeq̃t̃ qñq3. Juuat ẽt coitus nõ pp id ſo/lũ:veꝝ ẽt q2 corpus calefacit ꝛ fla deſiccat. ¶ Ad ful cimẽtũ qd eſt dõm viſum.33. Flegma eni iproprie tñ põt dici chiloſitas añq̃ʒ in ſanguinẽ trãſducat̃ q̃ ma/gis diſtat a ſpermate. Dicit̃ ꝛ flegma vere qḋ cũ ſan/guine ſimul vt multũ gñatur in epate.dĩa pallegata de quo hic rõ. ¶ Ad aliõ dõm ꝙ id eſt veꝝ qñ coit⁹ fuerit ſupfluus valde ẽt corpoꝝ ꝛ quocunq3 q̃lis non

hoc expetit loco. ¶ Ad aliud et qd dōm visum. Tūc enim coitu lesio cōsurgeret grādis pp lesionē alicui⁹ partis pncipalis oris aut vtutis pp exalatione spūum dissolo. ¶ Ad aliud dōm q coitus per se ɔfert eo q nō per accidēs ꝛ cāliter proficit: licet aliquo accidat mediāte puta motu vel euōne ꝛ per se. qꝛ ipsius iuuamētū est pmanēs verum. p se nāq opponit ei qd per aliud ac illi qd p accñs ꝛ ipm qd ſm qd. ¶ Ad aliud qd dōm vtcūq apparuit: qm in egritudinib⁹ pmiſſis exceptatis coit⁹ phibet aut tacite ſubaudit nociu⁹. In reliqs xo vt expſſum aſſerit coitum cōferre.

¶ Differentia. clxxxvij.

Q sanguis desuper fluēs sit cōpescēdus ondit: qꝛ qd est pter nāz est cōpescēdū cū ipsaz impediat ꝛ pster nat: talis xo ē fluxus sanguis desup fact⁹. Ois. n. sanguinis fluxus: mēstruali excepto extra nām existit. d accidenti sexto. qualis quidē nō est exterioribus ꝑueniens. Itidem: omne malum est cohibendū cuz sit nature lesiuum: huiusmodi xo hic fluxus existit. grata. n. apho. Sanguis desuper fluens qualiscunq fuerit malum: deorsum vero bonum ſi niger fuerit.

¶ Rursus: quod educit filium ꝛ thesaurū nature de corpe ꝛ pprie p pte supiorez q deputata est attractiōi vt iferior expulſiōi. dria. 166. cōpescēdū. Id aūt flux⁹ agit sanguis desup maxie cū ipse sit pcipue ppri⁹ ꝛ familiaris nāe. el'orum. 2. Palin. phibenda est declinatio ꝛ trāsitus materie ad pncipale. Sed hic euenit fluxus sanguinis cum cerebrum sit desuper locatū: itaq sanguis desuper fluens cohibendus.

In contrarium Alman. 9. Quib⁹ p os et solet sanguis exit⁹ cū iter polatiōe accidere ex quo nullū sentiūt nocumentū: ideo sic dimittēdū. Rursus qd salutare seu salubre trāquillitatē pstans ꝛ iuuamētum nō ē cohibēdū: talis aūt sanguis ē desup fluēs. vñ apho. 7. Quicūq sanguine vomētes si qd sine fe. salubre. At 3°. 13. Multotiēs ē i vomitu duaꝝ libraꝝ san. v. g. trāqllitas ꝛ iuuamētū. ¶ Adhuc mot⁹ nāe nō est cōpescendus ꝛ maxie cuz fuerit sufficiēter regulat⁹ illa. Hꝰ aūt nō paꝝ rept⁹ ē fluxus desup sanguinis factus qd reuma fluxus sanguinis a naribus ostendit iuuatiuum. Itaq sanguis fluxus desuper non est constringendus.

Propter primū qdē sciendum q qd sanguis ꝛ quotiens di: dria ondit. 30. Est desup qd a diaphragmate supi⁹. Inferius xo qd reliquū: de qb⁹ quoq partib⁹ sang. effluat desuper differentia videbitur. 190.

Propter secundum xo sciēdū q aliq imitantes Erasistra. 9. de inge. dixerūt sanguis fluxū fore cōpescēduz oēs euitātes et spōtaneos fluxus. Acqescētes quoq aliq Ga. denotāti oēz fluxū ex nām eo qui mēstruoꝝ excepto protulerunt desuper factum: preter eum qui narium fore cōpescendum. Nonnulli aūt a se asserūt vt omni: sed quid de his tertio ppositoꝝ ondet.

Propter tertium xo sciēdū pmitus vt dudum inotuit q sanguis flux⁹ desup occurrēs aut ē a narib⁹ vel ab ore. siqdē pmū aut sinthomatic⁹ vt pp aliquā malā ɔplone ptiū ɔtētiuaꝝ vl' sanguis acuitatē ꝛ mordicatōem aut ipsi⁹ qtitatē nām stimulātē ad sanguis excretionē: ꝛ ita sanguis cōpescēd⁹ p ipsi⁹ cāe remotionē cuz synthomate fact⁹ nām psternat. Siqdē cretic⁹ digōnis et signis pcedētib⁹ vel al'r piodic⁹ ɔsiderādū an sufficiēter sit expellēs qd supfluū. Ex c⁹ qdē eductiōe seqtur iuuamētū: qm tūc cū mot⁹ sit nāe nāl'r operātꝫ nō est coartād⁹ ni excedēs ex quo humores euenꝭ ꝛ spūs resoluant: vt tandē vtus subiaceat pmpta tūcq vt faciūt cōpescēd⁹. Si xo sit ab ore aut exiuit locuz suū vel itra ipm ɔtinet: siqdē egressus educēd⁹ mō q̄cūq ad illd medicatiōe: nāz incitāte: qm sanguis pter nām in vētrē. i. ɔcauitatē effusus necesse ē putrefieri. apho. 6. Qd aūt putrescit fe. ꝛ q deiceps iducit. qt si itra locū cōtineat ppriū tūc aut egredit a ptib⁹ supiorib⁹ ceu ore vel a medijs: ꝛ ita cōpescēd⁹ ad iferiora ducēd⁹ cū eductio expostulet oppōnē et loci ꝛ ppus qm itēdit deriuari. Si aūt a ptib⁹ labat iferiorib⁹ ore aut tussi educit vl' vōitu: qd siqdē tussi tunc ex spūalibus exit. vñ apho. 7. Sāguis a pulmōe cū sputo exiens nō ē salubris et carētib⁹ fe. qm si hec passio elōgetur ex necitate subseqt fe. iux illd eadē. 7. In sanguis sputo ptisis ꝛ flux⁹ capilloꝝ: vbi xo saliua retiet moriūt. Si qq egressus fuerit ppriū locū vt i cōcauitate pectoris delapsus educēduz ne putrefactōe corrūpat qd reliquū oē. vñ liqrib⁹ hꝰ sanguis eductiuis ɔmiscēt acetū min⁹ acutū vt ei⁹ icisiōe ac qdā tussis excitatiōe cū flux⁹ cessauerit qd residuū foras educatur eiusdē. iterdū āt fere iter hec medians loca vt apate sanguieo: ꝛ tūc nisi in pn° fuerit educēd⁹ oio medicis pectoris lenitiuis ꝛ maturatiuis cū eius cura pficiat digōne ac eductōe. Si xo educat vomitu ceu qd i vētre ɔtinet tūc effusus i eū. Aut erit pp sanguisugā stōisirā vl' aliō qdcūq: ꝛ ita vt appuit: ne ibidē corrūpatur euand⁹. Si idē i ipm refundat ex alijs locis ɔsiderādū: qꝛ vel piodice depellit vigore sufficiēter nāe pp aliqs ipsi⁹ ɔsūptōes derelictas aut euōnes phibitas ɔsuetas vt i maifesti⁹ mutillatꝫ vl' retētiōib⁹ mēstruorū emorroidaꝝ aut exercitijs drelictꝫ vsitatꝫ: vt ondet 190. Et series tal'r vificat Almā. cū. 7. apho. ꝛ. A. Ul' educit synthomatice magis pp cāz ɔplonis simplicis aut māl' aut ɔpōnis. Et sic vt firmatū a nā ɔpescēd⁹ ē flux⁹ ceu ɔspexi i mlierib⁹ nocēte ipz adhuc mēstruātib⁹: ꝛ de his 4° iterioꝝ appz. Nosce siqdē i ampli⁹ q bonū aut malū 2' accipit vt vl'r sit dicē vel simpl'r ceu deos reuereri ꝛ parētes honorare aut hꝰ oppo^m vel ſm qd sicut voluptas: seu merciū i pelag⁹ tēpestatis hora pstratio: digitiq abscisio cā cāti aut eiusdez ɔriū vl' qd hꝰ. simpl'r qdē h bon⁹ ē flux⁹ sanguis mēstrualis solūmō cū mulieri ɔpetat et tēpate i suo gñe: nō aūt i viro tēpato flux⁹ qs san. nālis ɔferatq i pūti ꝛ ordinet illa depurata in plē. tūc. n. pampli⁹ aduenit ɔcipere. vñ 3°. 21. Ex cōsuetudineq mēstruatiōis delapsus ad matricē sanguis hora pgnationis retinetur clausa eadē ita vt eo embryo pficiat nutriat ꝛ foueat. Ordinat igit flux⁹ nāl'r in indiuiduū ꝛ spēz magis: qd appz: qꝛ plurime sterilius mēstruant qzmime Alij vero fluxus lz sint simpl'r mali ſm aliqd tñ laudabiles vt per vomitum: piodicus et iuuatiuus malus extat relatione fluxus menstrualis seu flux⁹ sanguis nariū aut p emorroidas vel sil'r itestina cū id qd ſz qd extat latitudinē h cōtineat grādez. vñ apho. 4. Deorsum xo bonum ꝛ reliqua: bonū nō pprie dcm intelligere ɔgruū: sz impari huic. i. melius ac si ꝛ ita dcm. deorsum aūt melius exeuntes nigre. Uere nāq qs eliget sanguinē deorsum ferri anq p os ql'rcūq. Apparet igit ex his vitas nō parum qsiti. Sic igitur fluxus san. quidam est innālis ex toto: sicut q corpis optime sani. alius aūt medius tñ simpl'r innālis. ſm qd aūt vti pp iuuamētū pōt dici naturalis qd inde cōsurgit sicut qd ex narib⁹ ꝛ emorroidibus. Alter xo simpl'r nālis vt qui in aliquo genere ceu mēstrualis cū mulieri etiā temperate hoc opus sit habere.

[Left margin notes:] ap. 1. ꝯfus fi. — apho. 25. — versus finem — ca. 59. in med. — aphori. 38. trac. 5. cap. 10. post medium — ca. 5. post pn. — vbi. ſ. in arg.

[Right margin notes:] apho. 20. — cō. apho. 38. — apho. 16. — capitulo 5. — col'r tra. 1. c. 1. versus finem. — apho. 25.

Propter quartum qdē ad ꝑmū3 dōm nām ſumi anguſte valde ꝑut in ei⁹ oi nālitate cōſiſtit qñ dr̄ oēm fluxū3 ſan. fieri ꝑter nām ⁊c. Juxta qd̄ dixit Diocles. Sudores ꝑter nām: ⁊ ſilr̄ hipoſtaſis ita qlib3 erit innālis. i corpe nāq3 tēpato certe nulla d3 ſenſibilis ſupfluitas q3 p vias deputatas manifeſtas emitti: ſed inſenſibilr̄ foras ois excerni: ⁊ ita ſupfluū ſudorale vel hypoſta-
ca. 1. verſus fi.
ticū nō aderit eidē. qre dcm̄ de accñti. 6. fluxū oē3 ſanguis ex̄ nām fore in toto. Lati⁹ vo ſumēdo nām plurimi fluxu ſanguis ⁊ ꝑter mēſtrualē nāles exiſtūt iuuamētū pſtantes ceu quinarium ⁊ emorroidaꝝ valde plura ꝑter optime ſanū: corpa ſana ⁊ in latitudine ſunt dicta ⁊ ſi ſanius ceteris illud. ¶ Ad aliud dōm iā patere. Nā fluxus ois ſan. deſuper factus: ꝑter illū ēt qui a narib⁹ vt excipit Cōmētator nō ē malus ſimplr̄ ſaltē: ſed reſpectu fluxus qui deorſum ſicut emorroide qñ ſubdit. Deorſum vo niger bonū. imo aliqd bonitatis vt declaratū cōtinet: ſicut qñ ſanguis fuerit extra loca ꝓpria periodice ⁊ reliquo euomit⁹ corpore q3uis laudabili⁹: amabili⁹ atq3 decēti⁹ foret eūdē per inteſtina in extra dimitti. ¶ Ad aliud dō3 ꝙ lic3 ſanguis ſit filius ⁊ theſaurus nature ſibiq3 dilectus
et intoꝝ. 1. poſt me. 2. feb. 5. c. 3. circa pn.
nō paꝝ peccās: tñ qlitate ſeu q̄ntitate reddit ſm Iſa. tūc oppoſit⁹. Pater nāq3 filio deliquēti qñq3 alio magis cū in ampli⁹ debuerit ſubijci iraſcit ita vt eū a ſe vberatū educat. eūat etiā qd benigne p ſtomachum ⁊ pcipue qñ nā repit inde. ¶ Ad aliud dōm ꝙ flux⁹ ſanguis p deſup q̄3q̄3 vſus pncipale vt cerebꝝ icline tur: nō tñ intm̄ vt pueniat in idē. Aut id ſm qd. nō autem ſimplr̄ laudabile. ¶ Que autē ptis alterius ſilr̄ apparent: qm̄ ſanguinis fluxus p vomitū piodice factus ſm aliqd bon⁹ ⁊ remediū pſtās ⁊ nō cōpeſcendus. ¶ Ad aliud dōm ꝙ vomit⁹ ſanguinis nō ē ſimpliciter laudabilis: ſ3 q ſine fe. illius q cū relōne: cu3 ille ſit pnitioſus. vñ. A. Dis vomit⁹ ſan. cū fe. mal⁹: ſ3
3. 13. tra. 5. c. 10. in fine. aphoriſmorū 2. apho. 38.
nō eſt illic fe. qñq3 nō ē mal⁹. q aūt prau⁹ oñdit eo ꝙ ſubdit hip. Curare vo ſtipticis ⁊ infridātibus. ⁊ p h̄ apparet tranquillitas ipſius ⁊ iuuamētū qualis extent. ¶ Ad aliud ēt quid dicēdū appuit cū cōceſſum ſit aliquē fluxū ſanguis deſup factū laudabilē exiſtē.

¶ Differentia. clxxxviij.

Q ſubſcānatio non competat in ſquinantia videt: qr cōiter operantes quos nō eſt inſufficientes ponere nō inueniuntur eā facere. ¶ Adhuc albucaſis chirugie. 3. In habentibus ſquinātiam o3 vt deuitet ſectio epiglotis cū nō fiat iuuamētum per id. inciderēt enim muſculi dilatātes in aeris attractionibus ordinati. que aūt fit in epigloti ꝓpria exiſtit ⁊ ſquinātiaꝝ peſſima. ¶ Amplius p foramē ſubſcannationis ſanguis ſuffocatiu⁹ decurret ad pulmonē ⁊ aer mox inalteratus in prauā diſpōnem pmutans ipſum: ⁊ ideo hac duplici de cāvuule abſciſio reddit ſuſpecta: pnoſti. 3. hinc aūt timor iminere pōt nō paruus. ¶ Rur-
Tex. com. 23.
ſus qb⁹ deſperabilis ē ſalus mortē h3 medic⁹ pdicare: ſicq3 ab eis recedē: ne de ipſoꝝ culpet morte: dīia. 182. hō vo ē ſqnātic⁹. Precipit nāq3 ſubſcānari cū cetera nō pferāt: ⁊ res ē tāq3 i deſperatōe poſita. Eſt cōfirmat qr ſi a fe. hito tūore ⁊c. mortale. aph. 4. Jtide3
aph. 34. ⁊ 35.
ſi mortalis eſt inciſio veſice aut inteſtini cū nō ſit adeo nobilis pars vt canna. eius mortalis eſt inciſio: ſ3 illius ē mortal' iux̄ apho. 6. Veſicā iciſa3 aut cerebrū ⁊c.
apho. 8.
mortale. Palin. Si cāna incidatur non poterit cōſo-
apho. 19.
lidari per aphoriſmu3 ſequentē: huiuſmodi quando inciſum fuerit os aut cartilago aut neruus vel maxille tennes aut ꝓputiū nō creſcūt n3 pglutinant. De nā vo quorūdā iſtoꝝ ē cāna cū ſit neruoſa ⁊ cartilaginoſa. Timor aūt ad nō poſſe conſolidari eſt pretactus: nō itaq3 in ſquinantia cōpetit ſubſcānatio.

Cuius oppoſitum ſcribit. 9. practice. 3. 9'. ſilr̄ ⁊ ſoar. ¶ Adhuc āt īciſiōes nō min⁹ iſta ſūt piculoſe vt q pectoris epatis: vmbilici: veſice ac inguinū ⁊ crepature q tñ pmittūt fieri. ¶ Rurſus ad vltimas egritudines vltie curationes ſunt potētes ad pfectionē. Squinātia vo eſt vltima ⁊ pniciosiſſima egritudo apparēs pno. 3. Opatio aūt manualis eſt vltia curatio cū ſit extremū medicine organū. Jtaq3 in ſqnātia pcpetit ſubſcānari.
ca. 36. ⁊ 37. ca. 11. vſus fi. 3° theiſir. tra. 10. c. 14. v. fine
Tex. com. 18.

Propter primum qdē ſciēdū ꝙ ſquinātia eſt pfocatio circa gutt ex apate pſurgēs. Prefocatio ſiqdē h3 vt gen⁹ ex plurib⁹ pōt ptingē cauſis. Aut exteriori vt laqueo vel reb⁹ venenoſis ſuſceptis ſicut iuſqamo ⁊ fungis ⁊ ꝓpe andachoca aut ex bolo vehemēter ſtiptico viſcoſo ſeu ſpina gutturi ifixa vel a cā iteriori vt ſiccitate itēſa vel a debilitate muſcl'oꝝ ptes aer] attractiuas mouētiū. Aut a mā opilāte trāſit⁹ ſpūum cerebri ad pector] ptes vt i apoplīa vl' ex mā i pl'monē d'lapſa velut catarri ſupiores celerit diſſoluentes. Aut pp apa ſqnāticū ſeu ſpōdiliū colli diſlocatiōe q̄cūq3 mō cāta. Nā ſqnātia vt multū cāt ex apate: qñq3 vo ex diſloca-
apho. ⁊ cō. 35. ca. 3. circa pn.
tiōe. aphoriſmoꝝ ⁊ iterioꝝ q̄rtis. q ēt vtplm̄ ptigit ex apate: pctiōe: diſlocatiōe ſua: interdū vo caſu vl' pcuſſiōe. Raſis in diſionib⁹. Noſce q̄q3 ꝙ ſqnantia duplr̄
ca. 51. iuxta fi. ca. 8. vſus fine Iſaac li. 3. ca. pmo circa pn.
diſtinguit. Aliqñ qdē rōne mãe vt ſanguis: cole: ſſlatis: ⁊ melie. tertio nona. Subdit. n. in ea ꝑter alios ꝙ accidit a melia. Raro tñ. cui⁹ ſentit viatic⁹ priu3 ita. Ex melia nūq̄3 fit hoc apa: qr hic morb⁹ cito pualet cū ſit pacutiſſimus: ſ3 melia p longū tp̄s opat: q̄re impoſ'e fit ex melia gn̄ari. vñ. A. Dicūt qdā ꝙ nō acci-
vbi ſupra immediate.
dit oio ex melia: qm̄ melie miorat effuſio ab aliq mēbro ad alia mēbra ſubito. demūq3 ſubiūgēs terminat talr̄ ditatē. Ueꝝ nō elōgat cū raritate illi⁹ qn accidat ſubito aut paulati ⁊ ide ſuffocet: neq3 o3 vt refert viatic⁹ ꝙ melia ſp lōgū tp̄s iprimat. L3. n. h̄ inſit ei rōne
vbi ſupra immediate ca. 3 poſt pnc.
q̄litatis. pōt tñ ex ptes ſue moli ⁊ groſſiciei cū q̄uitate cito meatū obſtruere quecūq3. Adhuc ſm. A. pfocatio qñq3. 40. plōgat dieb⁹. Jnterdū vo diſtiguit ſqnātia rōne loci ſolū in q̄tuor ſolū modos vel i qnq3: iterioꝝ 4⁹. Exāpliāt. n. ſermones nō paꝝ hyp. ſubſequētes cū his tm̄ ei⁹ tres ſbdat modos pno. notos. 3.
Tex. 18. ⁊ 20.
Nā qñq3 fit i lacert] extriſec] ab epigloti declinātib⁹ ad anteriora ⁊ inferiora in q rubor apparet in anteriori pte colli ⁊ thoracis aut in lacertis ad poſteriora colli cū cōitate qñq3 ſpōdiliū ⁊ nuce: tūcq3 rubor ⁊ calor pcipiūt i ore ⁊ fit i lacert] itriſecis meri ⁊ q ſequūt ipſum pſtringēs anhelitū vicinitate ſenſui apparens minime aut in lacertis intrinſecis epiglotis ⁊ in pāniculo cooperiente ipam q deterior ē alijs ſenſui nō manifeſta oio. Et interdū ex his apatib⁹ duo pñt ſimul aggregari vel plura. Et noſce ꝙ aliqui vocāt pmā ſpe3 iſtius paſſionis per. q. quinantiā. ſcdam p. ſ. ſinātiā: tertiā vo p ſ. ⁊. q. ſquinātiam: ⁊ p c. chinantiā aut p achinantiā quod aphoriſmorum ⁊ interioꝝ q̄rtis nō cōfert: eo ꝙ nominum ſtudium rerū eſt negli-
cō. apho. 34. verſus finem. cap. 3. v. finem
gēda: eſt aūt hic ſubſcannatio continuitatis ſolutio trachee pforans ſubtiliter illam.

Propter ſecundū qdē ſciēdū ꝙ medici cōiter hāc ſectionem nō faciūt. vnde albuc. Non vidi aliquem in terra noſtra: qui hāc fecerit. eo ꝙ ſunt inexperti formidoloſi timētes periculū ⁊ iſamiā quā poſſent incurrē. Et p

prie dico minus reputati ꝛ iperite opantes. Maiori bus.n.vulgus illiꝰ amplius nō apprehēdēs cōpcit. Sed qd de hoc tenendū ꝯñr apparebit ex dicēdis.

Propter tertium qdē ſciēdū pmitus ꝙ nō raro hic ꝯpetit ſub ſcānatio. Et modꝰ eius oñdeť deinceps. ¶ Propter pmū hꝫ ſciēdū: ꝙ pfocationes alique ſunt adeo ſeuiſ ſime vt eis reliq̄ non cōferant medicamina deſpere/ turq̧ de ipſis oino. Quedam vo bis ſunt oppoſite. In primis aūt qñ virtutis aderit conſtantia: qō vbi q̧ intellectū ꝛ ſuppoſitū competit ſubſcannatio vt te ſtanť medicorūꝫ illuſtres prefati expetit: ꝛ in caſu cū aliquis nullo modo vellet aliquod medicaminis au xilium ſuſcipere preter hanc ſectionem ceu infra cō/ ceditur bezel. differentia. 199. cum predictione tamē ne inde ſi aliquid contingeret medicꝰ infametur. Ex/ cepto tamē ꝙ ſi apoſtema fuerit ad exteriora ꝓcliue poterit cum medicaminibus ꝛ incifionibus ſi expe/ dierit factis ſub gula curari: aut fuerit apparens in/ terius ore aperto. vnde Platearius conſuluit: lꝫ nunq̄ fecerit ꝙ imminente ſuffocatiōis periculo babeatur lignum politum ꝛ aperto imponendum ore vt pelli/ cula rumpatur apoſtematis cum ſumma tamē caute la faciendum. Pater naq̧ meus inquit dum luderet ad aleas cū quodā ſalernitano ille ſubito ſq̄natia oc/ cupatꝰ eſt ita vt loqui non poſſet ꝛ cū iam inciperet ſuffocari locū cū digito dolētē cepit oñdere: paterq̧ tanq̄ cōperiens cāīn: cuneo dentibus impoſito cla/ uem interius ipulit ꝛ rupta eſt apatis pellicula ꝛ ſic ſanguine in multa q̄ntitate fluēte cōualuit. Timēduꝫ dico tñ taliter id facere qñ apa latitat interius piculū nō paꝝ poſſe iminere. Quoſdā.n. vidi celerius ſuffo cari ex hūoꝝ decurſu amplioꝛi. Fit etiaꝫ ſubſcānatio gr̄a attractionis aeris in refrigeratione cordis: nō āt gr̄a eductiōis mãe apatis vel alitionis vt ſi eſſet apa in meri nō ē ꝑueniēdū ad ipm inciſione vt mā educta alimētū aſſumať: cū inde mors celeriter poſſet occur rere. ꝙ aūt ſit ſubſcannatio faciēda probať: qm̄ ſepti mo de inge. ꝛ ꝑ quarta. Oportet te habere maiorem ſollicitudinem de re que maiorē incutit timorē: regē/ do tñ illud qō eſt ſub ea: ſed maior timor icutiť ex ſuf focatione feſtina ꝑ ſquinātiaꝫ q̄ ex ſectione ex parte artarie vt oſtendeť. Adhuc ſicut videmus in alijs ꝑ/ forationibus canne caſu factis ita ꝛ in his ampliꝰ q̄ arte fiūt: ſed ꝑores plerūq̧ accidūt abſq̧ piculo, ſicut vidi ꝛ audiui. vñ albuc. ancilla cultellū accepit ꝛ ſibi imiſit guttur ita vt inciderit cānalē pulmonis: ad cu/ ius curationeꝫ vocatꝰ inueni eā mugire vt mortuus Detegēs ḡ vulnꝰ inueni ſanguinē egrediētē paꝝ. Cō fiſus ḡ ſum ꝙ ipſa nō abſciderat venā neq̧ guidē. Et non accidit ancille aliqd niſi raucedo q̄ poſt dies ad meliores ſuaꝝ diſpōnū rediit. Amplius ſicut in alijs aīalibus euenit ꝛ maxie pfectioribus hoi aſſimilatis ita ꝛ in hoie. interioꝝ apparēs qnto. Sꝫ i bis vidi ſe pe qñ ſuſpendūť ꝛ cannalis pforeť indifferenter ꝛ ſi/ ne arte viuūt. Palin. Qō pparat aerē cordi ad eiꝰ re frigeriū non ſolū cōfert: immo neceſſitatē hꝫ q̄gradē talis autē eſt ſubſcānatio: cū aer inde a pulmone at/ trabatur. Eti. Uidemus ꝙ in pforationibus ac picu/ loſioribꝰ in pectoris cōcauū ptingentibꝰ nō maligna tur tūc diſariam vita: quare neq̧ in ea que cāne. Cō/ fert itaq̧ ſquinātie ſubſcānatio: immo tanq̄ neč͡ia in caſibꝰ determinatis eſt facienda. ¶ Propter ſecūduꝫ hꝫ ſciēdū ꝙ opꝫ patientē in conſpectu operātis ſede re ſuper ſedē poſterius eleuatā vt eius dorſum con/ ſerueť eiuſq̧ caput ſubleueť excorticeturq̧ cutis cuꝫ eo qō illi ſubiacet panniculo ꝛ tenaculis ꝓtrabať ad

[margin: ca.12.poſt ꝑn. cap.1. cir. ꝑn.]

[margin: li.2.in medio.]

diuerſa ſub tribuſ aut q̄tuor plus q̄ ſemicircularibꝰ annulis epiglotis: deide inter cartilaginē vnā ꝛ aliā in pāniculis fiāt tres aut q̄tuor fiſſure rotūde: vt due ſint vſus dextrū alie vo due vſus ſiniſtrū: vel fortaſ/ ſis due ſufficiēter laterales: dimittātur q̧ apte donec piculū receſſerit ꝑtractatiſq̧ vt expedit ꝑtibꝰ extrin/ ſecis lateralr̄ occurrētibꝰ: deide medicamine conſoli deť icarnatiuo. Uñ ꝯoar pꝰ multā circa h̄ pſcrutatio nē inqt. Incidi qñq̧ cannam pulmonis poſt inciſio/ nē corij ꝛ pellicule incidi de ſuba ipſiꝰ cānule inciſio ne pfecte minus q̄ntitate vniꝰ lupini. deinde laui vul nuſ cum aqua ꝛ melle donec conſolidaui. [margin: theſir.1.trac. 10.ca.14.iux/ ta finem.]

Propter quartū quidē ad pmū dicēdū ꝙ nō arguis ꝑ hos ſed eos potiꝰ accuſas cū ſint formidoloſi: vt in experti ope rū artis. Subſcānatio eni fiēda ē vt i caſu pfigurato cū ide fꝫ albuc. ſalueť a morte. ¶ Ad aliō dōm ꝙ al buc. nō ſimplr̄ negauit: veꝝ pcepit ꝙ fiat ſbſcānatio epiglotis ſub tribꝰ fere circulis aut q̄tuor ipſiꝰ. Ne/ gauit aūt in ipa epigloti. Propter qō ſm eū oēs vene ꝛ pulmo ſūt iſirmi. Ledūť.n. vt tactū muſculi epiglo tis illā dilatātes ꝛ ꝯſtrigētes i aeris attractionem ꝛ emiſſionē. ¶ Ad aliō doꝫ ꝙ ſan. nō curret ad pulmo nē: ſꝫ exteriꝰ totꝰ: cū nō icidať cāna niſi iciſiōe modica ꝛ i loco pāniculoſo ſanguie carētē. Neq̧ ē ſilē qō itro duciť de vuula. Neq̧ ēt aer nocet cū poſſit ad cōplo/ nē cōtēpatā pulmōis pmutari. Neq̧ illud ēt remane bit tpe lōgiori: ceu in vuule abſciſiōe. ¶ Ad aliō doꝫ ꝙ Gal. loquiť in his in qbꝰ vtus eſt ibecillis penitꝰ pſtrata q̄les vt ſuppoſitū nō ſūt in qbꝰ induciť ſub/ ſcānatio: aut ſermo Ga. nō ē abſolutꝰ: ſꝫ potius cū ꝑ/ dictiōe circa tales opandū apparēs i ptiſicis. 5. de in ge. ita vt meſ. pcipiat opari i apoplexia maiori: ne de fectꝰ appeat i arte ſeu artifice. ¶ Ad ꝯfirmationē di cēdū ꝙ añ illā repētinā ſuffocationē potuit ſaluatiua pcedē ſubſcānatio. ¶ Ad aliō dōm ꝙ inciſio veſice ē mortalis qñ eiꝰ magna ps icidiť qō hic nō euenit. ſꝫ vo cōmētatore id veſice ieſt: qꝛ eſt ſubtilis ꝛ ſine ſan. nō aūt talis oino trachea artaria. ¶ Ad aliō dōm ꝙ id audiť qñ iciſum fuerit. i. ps eiꝰ grādis depdita fue rit qō hic nō euenit vel non cōglutinať cōglutinatiōe ſeu ꝯſolidatiōe ꝑ' ꝛ qa ſm pmā itētionē: ſꝫ iuxͣ ſcdaꝫ i tech. vt viſū. 36. ¶ Adhuc. lꝫ ēt ptes trachee artarie nō conglutinarenť quocunq̧ modo ptes tñ ſupiacē tes ꝯſolidareť ꝛ vnireť ꝛ foramia obſtrueréť cānule.

[margin: vt.g.182.ar quarto de propriatis ſū.3.in fi.rub. propria.]

[margin: li.3.tex.c.114.]

¶ Differentia. clxxxix.

Q gargariſmata confe/ rant in paſſionibus pectoris mōſtratur quoniam in aſmate ꝛ cōſtrictiōe anhe/ litus factis pp catarrū oꝫ vt laboreť cū cura ꝓhiben te ipſum ꝛ faciente ſpuere qō aggregatū eſt tertio de cima. hꝫ aūt ſup pectoris egritudines: ſed gargariſ/ ma opatur pdicta cū catarrū ſiſtat inſpiſſando illum ad ptes ſtipticādo ꝛ cōfortādo diuidit ꝛ ipſum ſubti liat qñ fuerit viſcoſū gſſuꝫ ꝛ lenit aſperū i ſputū ꝓpel lēs. ¶ Adhuc. illud qō cerebꝝ cōfortat catarrū ꝓpe ſcit ꝛ a pectoris partibus auertit: cōfert i paſſionibꝰ pectoris. Hꝫ vo ē gargariſma ex rebꝰ ꝯſtructū cere/ brū iuuātibꝰ ꝛ ſtiptic̄ ꝛ ꝯfortatiuis expulſiuaꝝ ptiū. ¶ Ruſus. eadē rōne q̄ competūt caputpurgia vi ꝛ gargariſma ꝯferre: cū vtrobiq̧ mā ꝓhibeať catarro ſa i ptes pulmōis. Caputpurgiū vo ꝯpetit vt dēlabiť q̄magl. ¶ Ampliꝰ. illō ꝯfert i paſſiōibꝰ ꝑ cꝰ motū ꝛ agitationē vtꝰ deferť ad ipm. tale aūt ē gargariſma. Propter enim cōcuſſionē ꝛ agitationē ipſiꝰ vigor ꝑ/ pelliť ad intra. Palin. Rōne cōtinuitatis ptium extin

[margin: trac.1.ca.41. verſus finem.]

guit inflãmationem exiſtentem in pectore aut frigi/dã remittit vel aliã prauam diſpõnẽ tollit:quod autẽ tale eidem iuuamentũ preſtat. Itaq gargariſma egritudinibus confert pectoris.

In oppoſitum: quia nullus auctor inuenit quos nõ eſt dare inſufficientes gargariſmata exprimere in egritudinibus pectoris cõferre ver capitis ⁊ ceruicis. ¶ Adhuc q quor partes ⁊ paſſiones ſunt diuerſe ⁊ remedia erunt alia ⁊ alia cũ ab his ſumat indicatio curatiõis ſed ipſe ſunt alie ceu etiã capitis:colli ⁊ pectoris.ſed prioribus vt oſtendet cõpetit gargariſmus. Itaq ipſa non conferunt in morbis pectoris.

Propter primũ quidem ſciendũ q gargariſma vel nomẽ eſt ficticiũ ad ſoni hꝰ ſimilitudinẽ ſumptũ aut a gargareõ grece quod eſt vuula. In paſſionibus enim ipſius ⁊ partium circunſtantiũ ei gargariſmate vtuntur. Eſt autem gargariſma medicamen locale humidum in paſſionibꝰ capitis ⁊ ceruicis iuuatiuũ:ex cuius agitatõe ſonꝰ quis pcipit in gutture. Locale ſiquidẽ medicamẽ ſeu remediũ dr:qd determinate applicat loco contra id quod omne reſpicit diuiſum humidũ ãt exiſtit vt huectet:applanet:mũdificet ⁊ abſtergat:cuius humidũ aque vel alterius liquor eſt mã in quo decoquuntur medicamina neceſſaria.auctores qz in ſolius capitis ⁊ colli eo paſſionibus vtũt cũ illis tãq appropriatis locis imediatius occurrat:⁊ vſus ẽ ipſis nõ puus in paſſionibꝰ ceruicis:qd qdẽ differẽs admiſtrat iuxta dicta ex ipſo iuuamẽta ſperata. Naz qdã eſt alteratiuũ alicuius diſcraſie ſimplicis vl cõpoſite:aliud impillatiuũ mãe fluentis acute:nõnullũ apitiuũ:qdã lenitiuũ aſperitatũ:alid diſſolutiuum:reliquũ abſterſiuũ ⁊ mũdificatiuũ alicuius in ptibus predictis ꝯtẽtũ vt pulueris ſeu alterꝰ ita vt ⁊ qdã ſanguiſuge expulſiuum quod ⁊ pluries adminiſtrat calidũ:interdũq fridum ſm q differẽter expedit alterare ⁊ pmutare. Eſt aũt pectꝰ cordis ⁊ alior q vite tutamen in euentationẽ ipſius ordinatũ.ex.12.ſpõdilibꝰ ⁊.24.coſtis ac oſſe thorachali ꝯſtructũ. Thorax enim ſeu os thorachale ſeptuplex ps eſt ipſius anterior:cũ q.24.cõnectunt coſte.dr ia.191. Quid aũt paſſio ſeu morbus differentia oñſum.72.

Propter ſecundum qdẽ ſciẽdũ qſdaz ſimplr protuliſſe gargariſma in morbis pectoris ꝯferre cũ ipſum lapſus vel alia incurrat qbꝰ gargariſmate ſuffragat:qd in oibꝰ inducũt paſſionibꝰ ipſius p lõga. Sz q id nõ valeat mõſtrabit dicẽdor tertio. Nã ⁊ ſi aliquod iuuamẽtũ afferant nocumẽtũ vt oñdetur ẽ maius illo. Et iõ aliqñ cũ diſtinctione dixerũt q paſſio pectoris aut eſt iam fiens ⁊ ita ei vt apparebit gargariſma nõ cõuenit aut futura mox fieri:puta ex catarro annato vel viſcoſo ad pectꝰ deſcendente. Et tũc expedit cum ipſum inſpiſſet aut diuidat cũ alteratiõe conuenienti. nã ſm Me.iterdũ eligit gargariſma qñ timet ne mã ad ptes nobiles fluat ⁊ qñ catarrꝰ ẽ colericꝰ acutus vel mlte viſcoſitatis ⁊ ſpiſſitudis. Sz vt 3° manifeſtabit ꝓpoſito dõm id nõ valere cum iſte ſermo ſit in catarro magis:negat aũt i paſſionibꝰ pectoris.in q ⁊ ſi gargariſma cõferat ex pte eiꝰ qd dcm:nocet tñ vt oñdet rõne motꝰ ⁊ agitationis tuſſis inducti.

In de appropriatis ſũ.4. ru.de cura catarri i medio.

Propter tertium vo ſciẽdũ q gargariſma nõ cõpetit i paſſionibꝰ pectoris ſeu pulmõis:qr qd mãm ſui motu agitat i pectꝰ tãq ẽt a nullo excellẽtior expſſuz ⁊ q ipiꝰ cãm nõ cõfert in paſſionibꝰ ⁊ ꝓprie qñ fuerit ex catarro. Sed oñdit taliũ hꝰ eẽ gargariſma.cũ motu eni ⁊ agitatiõe actũ pficit ſitũ.hic aũt mãs ad locuz ipellit debilẽ natũ ſuſcipe. Adhuc incitat talr tuſſim:hoc ãt in pluribꝰ nocet pectoris paſſionibꝰ:cũ mãm magis deducat ad locũ:ſolõnẽ ẽt cõtinuitatis cãt ⁊ exãpliat inductũ. Rurſus.aut corpus gargariſmatis vel virtus. Nõ qdẽ corpꝰ:qr cimbalaris cooperit ſi caſu cõcidit agitationẽ ⁊ tuſſim iducit:paſſiones pectoris leſiuas vt ſepe. Neq vtꝰ ſeu aliqs vapor ſubtilis tranſiẽs vr ꝯferre:qr ibecillitate ipſiꝰ nõ poterit diſcraſie q in pectore vt multũ oppõi:ſz potiꝰ ſupatus augmẽtabit eãdẽ velut aq ſup ignẽ aſpſo vigorat ardorem. Eti. Si gargariſma vt ad multuz ꝓhibet in catarro maxie in pectoris egritudinibꝰ dz inhiberi cũ dictuz ſit ipm fore medicamẽ capitis ⁊ ceruicis:ſz nõ par ꝓhibet in eo.vñ Me. In qtuor caſibus gargariſma ſuſpectũ eſt in catarro adminiſtrare. Primꝰ timor ⁊ ſuſpitio ipſiꝰ ad pectus ⁊ pulmonẽ fluere cõſueti. Secũdus ſi de genere fuerit acutor ⁊ ſubtiliũ mordicãtiũ. Tertiꝰ in pfocationibꝰ que mox cõtingũt. Quartus ſi fuerit h vehemẽter multꝰ. In his ſiqdẽ caſibꝰ gargariſmata mãm agitãt ⁊ ad vias cõuertũt pectoris ⁊ pulmonis ⁊ faucum eaſdẽ multiplicãtia. Nõ igit gargariſma in paſſionibꝰ conuenit pectoris. Collutio tñ oris ⁊ retẽtio in eo alicuiꝰ medicine hũide cõferentis pectoris paſſionibꝰ:ex quo nõ pueniat motus ⁊ agitatio nõ eſt ꝓhibita.ver pamplius pcepta qlis fere ſyrupꝰ loch ⁊ hꝰ. Noſcẽ quoq q ſternutatoria ſilr h nullo cõferũt mõ cũ pp eor maximũ motũ agitatiuũ mãm in pectꝰ depellãt.imo ⁊ in catarris ſuſpecta ſilr extant mã nõdũ exñte digeſta:⁊ ꝓpe ſi pectꝰ fuerit debile receptiuũ. Ex hoc remediũ quoſdã ꝯſperi catarros in empima ⁊ ptiſim delapſos. Caputpurgia vo vehemẽter iuuãt:vt pfata nocẽt cũ materiã deſcẽdentẽ in pectus abſq leſiõe.qñ in partẽ diuertant oppoſitã. Qd firmatur:qr ptiſim hñtes ⁊ ad eam ſufficiẽter parati nihil ex naribꝰ eijciũt:ſed totũ in os p colatoriũ inducit:vt inde ⁊ maxime in ſomno in pulmonez corruat vel vẽtrez ptiſis vel dyarie cauſatiuũ.quare ad oppoſitum diuertere qz bonum.

ubi ſupra arꝰ ſecundo.

Propter quartũ vo ad pmũ qd dꝰz apparuit:qr gargariſma põt vt iductũ aliqlr alterãdo ⁊ pmutãdo catarrũ cõferre.nocet tñ rõne tuſſis ⁊ agitatõis ſupflue quã iducit. ¶ Ad aliud ſilr qd dõm apparuit:qr minoris extat nocumẽti q iuuamẽti.põt ẽt cerebrũ confortari p alia ⁊ catarrus ſedari:vt inductũ.ſicut retẽtione alicuius in ore vel intra dẽtes aut ipſiꝰ collutiõe. ¶ Ad alid dõm q nõ ẽ ſile vt oñſuz ẽ:qr gargariſma neq cõpetit. Caputpurgiũ vo diſariã:⁊ ꝓpe qñ caput nõ fuerit plectoricũ oino. ¶ Ad alid dõm q ver eſſet ſi poſſet virtus illa paſſionibus pectoris abſq leſione occurrere:qd nõ ẽ vt viſum ꝑus. Uirtus ẽt non ꝯfert ſepe gargariſmi:niſi per oppoſitum aduenit morbo. ¶ Ad alid qd dꝰz eſt viſum ſi cauſa ſine leſiõe poſſet gargariſma pficẽ:cõferret vtiq qd nõ vz vt oñſum.

¶ Differentia. cxc.

Qꝫ **centaurea non conferat** ſputo ſang.oſtenditur:qr quod excoriat ⁊ ſan.fluxũ iducit ſputo nõ cõfert ſan.ſed potius incitat in illud. Huiuſmodi vero eſt cẽtaurea.amariſſima nãq extat:quod autem amarum pre ceteris vult excoriare cum ſit calidum groſſumq partibꝰ:ita vt in hoc ſuperet quod acutũ:teſtaturq ipſam ſolutionem ſan.educere. ¶ Adhuc.qd eſt calidũ nocet ſputo ſan.cum fluxũ ipſius inducat.aphor. aphο.12.

apho.20. quinta.⁊ ideo ibideꝫ opus ſit quecunqꝫ infrigidata ſunt calefacere:quibus ſiquidē ſanguinē emanare fu turū eſt exceptis.Sed centaurea calida eſt ⁊ ſicca in ſecūdo gradu aut ī pncipio tertij.¶Amplius.quod opilationes aperit:apoſtemata diſſoluit ⁊ maturat: menſtrua ꝓuocat:⁊ que taliū a caliditate pcedentia: nō iuuat ſpuētē ſanguinē:cū amplius incitet ad eius emanationē:talē quidē ſcribunt centauream.¶Rur ſus.quod agitationē ⁊ motū in humores cauſat:per manens etiā in ventre ſputo nō ſubuenit ſan.centau rea vero hꝫ exiſtit:cuꝫ alterutra ſit ſolutiua ⁊ phleg matis pncipalius ⁊ colere ni.ꝓprieqꝫ maior:minor autē cū priori colere rub.Solutiuū autē efficit predi cta in vētre pmanens.differentia.141.Palin.qꝺ op ponit̄ cōfereti ſputo ſan.maxime nocet illi.Hoc autē eſt centaurea cū ſit calida ⁊ ſicca circa tertiuꝫ in quo

cap.159.i me. lib. intitulato de virtute cen tauree ad pa piam portulaca huic oppoſita potiſſime locatur iuuatiua. Igitur centaurea ſpuitioni non confert ſanguinee.

In oppoſitum eſt Dia.cum Gal.⁊ ceteris dicens Aſmaticis ⁊ emop toicis ſingulare preſidiū fore.¶Adhuc.quod tuſſiꝫ

cap.53.in fine mitigat confert ſputo ſan.cum ea motu exacuat flu xus.hoc autem extat centaurea.vn̄ Ga.ad paternia nuꝫ.Confert tuſſientibꝰ ⁊ ſuſpirioſis.¶Rurſus:qꝺ conſolidat rupturaꝫ partis iuuat in ſputo ſan.hꝫ eſt centaurea cū calida ⁊ ſicca:eteniꝫ ſicca cōſolidat vul

cō.aphō.5. nera.Si non perfecte ſiccent̄ non ſanantur:aphoriſ. ſexta.Sed quia calida ſupfluis humidis pulmonis. frigidis reſiſtit.Itaqꝫ centaurea in ſputo cōfert ſang.

Propter primum quidē ſciendū ꝙ cen taurea eſt duplex ma

capitulo.159. ior ⁊ minor.Eſt aūt maior ꝫm dya.abūdās in lycia ⁊ archadia.i.certa habens folia nuci regali.i.cōi ſiīia oblōga ⁊ viridia ſic cauliculi rotūda ⁊ ſeriati exteriꝰ īciſa velut tres digiti ⁊ virgā ſimilē lappatio acuto duoꝝ vel triū cubitoꝝ lōgā ramulos habētē plures exeuntes ab vna radice ſup quos ſunt capitella ſiīia his q̄ papaueris rotūda ad lōgitudinē tēdētia:cuius ſemē ē cardamonio ſiīe ⁊ flos lane:eiuſqꝫ radix ē gꝛ̄ ſa grauis cubitoꝝ duoꝝ:ſaporis acuti cū pauca ſtip ticitate ⁊ dulcedine.cuiꝰ color eſt rubeꝰ ⁊ ſucci color ſanguineꝰ naſcēs in locis pinguibꝰ ſoli expoſitis ⁊ ī mōtibꝰ vmbroſis.Et qꝺ adminiſtraf̄ de ea ē radix cꝰ

7.de ſim.c.16. 2.2ᵃ.capi.162. in principio. ſapor ꝫ Ga.ꝯponit̄ ex diuerſis.In eo eni ē acuitas ⁊ pūctio ē ſtipticitas cuꝫ dulcedie pauca.⁊ hec duplex ꝫ.A.alba.vꝫ.⁊ citrina.⁊ iſta qꝺē cētaurea apꝺ nos extat igt̄a verū vtimur q̄dā alia nō multū differēte a minori habēte folia cuꝫ ſtipite illa maiora ⁊ lōgiora.

capitulo.160. Eſt ⁊ altera ꝫ dya.minor dcā iux̄ q̄ſdā amaratū vel febrifuga naſcēs ī locis aq̄ſis hypericon vel origano ſiīis:vgā hn̄s longā anuloſaꝫ ſeu q̄dratā cū flore ru. vergēte ad purpureitatē.cuiꝰ folia ſūt minuta oblō ga vt q̄ rute ⁊ ſemē velut triticū cꝰ radix amara nul liꝰ extat iuuamēti.Et ea qꝺē vl'r q̄ cōiter hic appellat̄

de ſim.ru.no pria circa pn. maior.Minor aūt apꝺ nos dcā vlīꝰ nota.Cētaurea qꝫ iux̄ Meſ.cōponit̄ ex ptibꝰ terre aduſtis ī pte dan tibꝰ ei amaritudinē ⁊ ptibꝰ nō aduſtis cū pmixtione aq̄tatis.Quare reddit̄ ſtiptica:eſtqꝫ ī ea ꝺ dulcedie a ptibꝰ aereis ⁊ ex acuitate qꝺē ex igneis.vn̄ amari tudo ī ipſa ē imēſior ſtipticitate ⁊ hꝰ dulcedine ⁊ acui tas ē ipſiꝰ remiſſa ſine mordicatiōe.Neqꝫ id eſt incō ueniēs cū ēt ī corpe hoīs clariſſime differētes ſint ꝑ

col'.ro.3.c.f. circa.pnci. tiū ꝯplexiōes ī vnā tādē vniuerſaliorē redacte ꝑ pri ma:cū vnūqꝺqꝫ ex q̄ttuor cōponat̄ elementis.Et mi nor qꝺē melior eſt in oī re ꝫm Me.Quidā tn̄ maiorē laudāt.Sputū quoqꝫ ſanguinis cauſat̄ aut a parti bꝰ ſupioribꝰ ⁊ ſic vel a colatorio:vuula ſeu miringis

cerebri q cū quadā educūt attractiōe excreatā.Inter dū ꝺo euenit a partibꝰ medijs vt labijs:gingiuis:li gua:⁊ eſt ſubtilis paucus:cū ſaliua pmixtꝰ cū q̄dam eductꝰ collutiōe:vel a ptibꝰ inferioribꝰ:vt gutturis: vel cāne:ꝫ ꝙ cū minori egredit̄ raſcatōe ſeu maiori: aut ꝫ ꝙ multus fuerit aut paucus.minus eni eſt cā na gutture ſanguinea.Interduꝫ etiā emittit̄ ſine tuſſi vomēdo:⁊ eſt a ſtōacho vētre ptis mutillatiōe ac vl'r ab oī corpe pōt cōtingere q colore diſcernit̄ dolore ⁊ hꝫ.Aliq̄n cū tuſſi educit̄ ita ex ſpūalibꝰ ꝓueniēs:⁊ h vel a pectore:⁊ ē gꝛ̄ſſior cōglobatior ⁊ nigrior cū dolo re aliq̄ ⁊ timore minori duraturo ⁊ ſanitate velocio ri:vel a pulmone:⁊ is vel ab eiꝰ ſuba ⁊ citrinꝰ.tūc ſb tilis:ſpumoſus:valde ēt timoroſus vel a vena.i.arta ria venali.nō eni audio ꝙ vena pulmōis artarialis dicta duas habēs tūicas:vt artaria:⁊ velut īmota cū ī pulmōe diſſeminet̄ retro ad dorſuꝫ:vbi fere pmanet qetus rūpi valeat:veꝝ artariā venalē vnā ſolū habē tē tunicā diſſeminatāqꝫ ad ptē interioreꝫ pulmonis: vbi vehemēs motꝰ exiſtit:⁊ ita ſan.educit̄ multꝰ ca lidꝰ mediꝰ cōſiſtētia iter illū qa pectore ac eū q a pul monis ſuba:quē ſiquidē triplicē ſanguinē pn̄s petit q̄ſitū.Et noſce.ꝙ hꝫ fluxꝰ aut ē ꝫm viā reſudatiōis a venaꝝ vel artariaꝝ extremis vel apate ſanguineo vel reſudationis:ceu retētione mēſtruoꝝ:hemorroi daꝝ:mutillatione:atqꝫ plectoria vl'r.aut per modum rupture ⁊ apertionis vaſis vel vlceris ⁊ corroſionis que in ipſo ſit:⁊ ſanguiſuga quandoqꝫ.

Propter ſecundū quidē ſciēdū ꝙ her mes dubitauit:⁊ cau ſam habuit dubitādi:eo ꝙ dictū eſt cētaureā fore ve naꝝ apitiuā ⁊ ſanguis effuſiuā:cū ſit ꝯ̄ vlcerū īcarna tiua ⁊ ſigillatiua.⁊ merito q̄ poſitū eſt a Dia.eā ſin gular̄ p̄ſidiū emoptoicꝭ pſtare.vn̄ alkidꝰ.Cōfert ſpu to ſan.aggregās ad eiꝰ retētionē ⁊ ſigillationē emana tiōis loci.Quā qꝺē Me. ambiguitateꝫ eneruās ait: ꝙ pſcrutatio ſatiſfaciet iq̄ſitioni.Cū.n.dictū ſit ipſam cōponi ex diūſis ptibus dn̄antibus in ea amaritudie ⁊ ſtipticitate ab his pmitꝰ opꝰ ꝓuenit aggregatiōis ⁊ ſigillatiōis.A dn̄ante nāqꝫ pma ꝯſeqt̄ actio.Qn̄ aūt poſt lōgā actionē ſuſcitat̄ calitas ipſiꝰ ⁊ acrimōia cū agitatiōe iſurgit actio ex vtute denuo acuta mordica tiua pp calorē fortiꝰ excoquētē ⁊ examinātē oē qꝺ ip ſius intimū.vn̄ ⁊ ſanguinē excoquēdo vaſa educit ⁊ apiēdo:qꝺ nō ſp euenit:ſꝫ ꝓpe qn̄ ipſiꝰ effrenitat pur gatio.Ad h ēt nō paꝝ opat̄ diuerſitas eiꝰ ꝫm ꝙ fue rit exteriꝰ applicata.Nā cū cal'ꝫ iueiat ꝺbile:actionē iducit icarnatōis ⁊ ſigillatiōis:aut iteriꝰ:⁊ tūc cū eū dē repiat acutū vaſoꝝ excoriationem cāt ⁊ ſan.fluxū

iducit.Propter eni q̄tuor cās res al'r opat̄ exteriꝰ ap plicata q̄ interiꝰ aſſumpta ⁊ ecōtra: cōpl'onū.3.que īn.6.ptelant̄.pmo ſcꝺa:ceu cepe:allea:piſces ſalſi:ce ruſa:⁊ hꝫ.Aut qm̄ interius aſſumpta vtus retentiua mox retinet ipſam ⁊ ꝯſtrigit ⁊ digeſtiua ſui calore im mēſo alterās ⁊ imutās debilitat ipſius vigorē.vel q̄ vtus nālis regēs cōfeſtim extitit qꝺ ſupfluuꝫ ⁊ beni gnū in ſanguinē ꝯuertit.Aut qm̄ vt ad multū come dit̄ admixta:⁊ in modica ēt ꝫm Ga.ſumit̄ q̄ꝫtitate.vl' q̄ cōmiſcet̄ cū reliqs hūiditatibꝰ vētris eādē ſbmer gētibꝰ.Nō.n.ē vnq̄ vacuā iueniri regionē:neqꝫ ꝫm mrices:neqꝫ ꝫm vētrē:neqꝫ ꝫm vtraſqꝫ veſicas.nāliū 3.Aut qm̄ iteriꝰ mouet̄ ꝯtiue aſſūpta motu ſaltē alte ratiōis vl' ēt latōis vtcūqꝫ ꝫ.A.extiꝰ pl'm ligat̄ ⁊ ſtri cte tenet̄.vn̄ cū ceruſa ſit groſſe ſube qn̄ fuerit ꝺ forꝫ applicata vbi calor nō viget adeo nāe nō penetrāſt nō ptinget ad ſpūs ⁊ mēbroꝝ pncipaliora.qn̄ aūt in troꝛſum ſuſcipit̄ contrariuꝫ euenit:quod in cētaurea

vt in argu. ad oppoſitum

vt ſupra ar.p.

ca.3.circa pn. vo.2.li. pma cap.18.in me.

cap.4.iuxta fi.

oſtenſum eſt cõtingere:⁊ merito:q2 agẽs diuerſificat penes nãm vigoris ipſius ⁊ eius q̃ patientis ⁊ agẽt̃ act⁹ in patiẽtis cõcidẽt diſpõnẽ.ſcõo de aia. Tex.com.24.

Propter 3^m^ qdẽ ſciẽdum ꝑmitus ꝙ centaurea cõfert ſputo ſan.⁊ deinceps tangant ad id medicamina ſolẽniora ſimplicia ⁊ cõpoſita veritatis gratia. ¶ Propter ꝑmũ huius ſciendũ ꝙ ꝑter id quod inductũ eſt ex ſermone ſimplicium tertio decima:ſup ⁊ alia in actionibus oſtendit centaurea ſputo ſan.cõferre ita.centaurea aggregat ad retentionẽ ſputi ſan.⁊ mundificationẽ:quare in potu ſumant febrientes cũ aqua ⁊ alij cũ vino. Et ſclaui quidẽ curãt cũ decoctiõe radicũ centauree ma. Nã inquio ꝙ hec centaurea eſt ea que laudat a Dia.⁊ Ga.in hoc capi. Quod firmat:qm̃ id qδ incarnat:cõſolidat ⁊ ſigillat q̃ talium actuũ extãt difficiliora:mũdificat:cõpeſcit: ſan.motũ ⁊ accñtia ſedat ſputo ſan.ſuꝑueniẽtia:illud cõfert magne. Talis qdẽ eſt cẽtaurea. Intm̃ enim valet in ꝑora:vt ⁊ carnes lebeti demerſas imiſſa cõſolidare dicatur emundat etiam cuz ſit flatis maxime colere ac melancolie vt dictum eductiua:ſui ẽt ſtipticitate frigida:⁊ precipue cũ eius reſolutione ꝑueniens ad pulmonẽ debilitet ſuba ſang.agitationẽ cõpeſcit: mitigat ẽt accñtia vt tuſſim ſui dulcedine q̃dã ⁊ ꝓꝑe qñ fuerit ꝑparata.pp qδ ſputo cõuincit nõ paꝝ ſan. cõferre. ¶ Sed circa predicta ꝯtingit heſitare:q2 dictũ ꝙ interius aſſũpta qδ hic euenit ꝓprie ſuſcitat acuitas ⁊ acrimonia vt ſan.hẽat fluxũ cauſare ꝑcipue:q2 tendens ad pulmonẽ q̃zplurimum ſupercaleſcit ⁊ alterat per longa ita vt que acuitat̃ ⁊ effrenitatis eleuetur peramplius. ¶ Dδm ꝙ pp diuerſam ipſius adminiſtrationẽ qñ querit vt ſolutã:aut ſputo colatã varias inducit impreſſiones in corpus. Qñ eniz gratia exhibet ſolutionis in maiori ſuſcipit quãtitate ſicut ab vncie vnius tertia ipſius ſuбe ꝺm Me.vſq3 ad vnciam vnam ⁊ ſemis. In decoctione ꝰo ab vncia vna vſq3 ad tres. Sz cũ ſputo exhibet ſan.febriẽtib⁹ cuz aq̃ ⁊ nõ cũ vino ꝺm Dya.due ꝓpinãt drag.ꝺm autez Ga.aurei duo.ſilr admiſcebit alijs q̃ ei⁹ acrimoniaz hẽant tollere ⁊ ſtipticitatẽ ſigillatã cũ dulcedine ꝯfortare velut roſatũ ʒuccaꝝ ⁊ q̃ talium:vehemẽter ẽt vt poſſit penetrare veloci⁹ ꝯteri hz dria.152.vñ ẽt debilitat in amplius ita vt minor ipſi⁹ q̃ztitas ad pulmonẽ ꝑ itinera lõgiora ⁊ meat⁹ deueniẽs anguſtos debilitet calido alteratiuo:adeo vt vis acuitat̃ ⁊ acrimonie minorata hac ſuba deferẽte reſoluat ab illa:qδ ñ accidit qñ ad vẽtrẽ ꝑuenit ⁊ iteſtina effrenitãs ⁊ gra ipſius q̃ztitatis grãdioris.⁊ q2 nõ intm̃ calidi ſuſcipit alterationẽ. ¶ Propter ſcδm hϽ ſciendũ ꝙ cuz in curatione iſtius paſſionis q̃tuor oporteat iuxta Me.cõcurrẽ:vtputa ſanguis ꝑ cibos ⁊ potus medicinales ſubfridos deriuationẽ cũ medicis attrahẽtib⁹ ⁊ educentibus mũdificationẽ ⁊ accidentiũ ſedationẽ:portulaca in h̃ farmacũ eſt laudatũ. Plura eniz hoꝝ ꝑficiunt ipſa. Similiter ⁊ reubarbaꝝ ſucco plantagis aut portulaca:⁊ lapis emathites cũ ſucco plãtaginis ⁊ pſiliũ ẽt aſſumptũ cũ portulaca ita vt ipſa ꝺm oẽm cõferat modũ adminiſtrationis. Medicamĩa in h̃ cõpoſita exꝑtiora duo repperi:q̃ꝝ vnũ ſũt hϽ trociſci conſtrictiui ſigillatiui ⁊ vlr fluxui omni cõferentes: ſomnuz ẽt ꝓcurantes quos cõſtruxi. Recipe acacie: balauſtiaꝝ:nucis cupreſſi.gallaꝝ.hypoquiſtos nucleaꝝ vue ſilueſtris:caude equine:corrigiole:mirthi: ſumac.añ.ʒ.ij.thuris miuti:maſticis.mirrhe.lapidis emathitis.karabe.ſanguis dra.ſandarace.corali ru. gũmi ara.dragagãti:ſile amili.terre ſigillate.boliarmeni:luti ſtelle.alumis ſciſſi añ.ſcro.5.ſtercoris aſini capre:leporis:ſiccoꝝ:ſpõgie ꝯbuſte:encauſtri ſcriptorũ:cẽtauree mi.cornu ceruini aduſti:ſpodij.capilloꝝ roſaꝝ rubeaꝝ ſilueſtriũ:eruce:rubi canis quã iperiti putãt bedegard:reubarbari toſti añ.ſcr̃.iiij.ſe.papaueris albi.ſe.portulace.ſe.lactuce.ſe.plãtagis.ſe.bibli ſe.iuſqami albi.añ.ʒ.i.corticũ mãdragore:opij.caſtorei:caſſie lignee.añ.ſcr̃.2.croci.cãphor.añ.ſcr̃.i.cõſtruat trociſci maſſa cũ ſucco portulace ⁊ plãtagis ⁊ iformẽt trociſci. Qui meli⁹ ꝑñt p⁹ duos aut tres mẽſes. Quoꝝ cũ ſucco portulace ſumat vn⁹ quãtitatis drag.vnius aut cũ frigida. Eſt ⁊ aliud eliũ narcoticũ in hoc mirabile qδ etiaz tuſſiz ⁊ vẽtrẽ ſiſtit ⁊ ſomnũ inducit ⁊ dolorẽ palliat.cui⁹ ꝑmixtio. Recipe ſpice nardi.ſtoracis calamite.croci thuris albi.cinamõi oium añ.ʒ.10.xilobalſami.ſucci liqricie añ.ʒ.2.armoniaci.caſſie lignee.dauci aſinini añ.ʒ.7.⁊.5.galbani. mirrhe.coſti.pipis albi.añ.ʒ.5.fecis balſami.ʒ.4.loco cui⁹ ꝑt poni fex terbẽtine diſtillate.ʒ.9.ſucci foliorũ mãdragore.ʒ.9.⁊.5.opij tebaici.ʒ.5.M.q.ſ.c⁹ doſis ſit a dra.5.vſq3 ad duas:iux̃ ṽtutẽ ⁊ egritudinem patiẽtis cũ vino calido aut aq̃ ꝺm mãm egritudis artificiata. Qδ vt alia philonioꝝ dãdũ ẽ poſt tꝑs ꝯſtructionis ipſi⁹ lõgi⁹ vt ſex mẽſiũ.dria.204.⁊ vltima.

Propter quartũ ꝰo ad ꝑmũ qd iã dδm fere apꝑuit. centauree ẽt amaritudo vt oſtẽſum eſt tollit vel pp artẽ ⁊ ꝑmixtionẽ vel q2 reſoluit pp ei⁹ minorẽ q̃ztitatẽ ⁊ calido i mẽſiori plurimã:vt mõſtratũ ẽ:agitationẽ. Amaꝝ.n. q̃zq̃z ſit groſſioris ſube ĩ gñe ſaporis calidi:eſt tñ ſubtilioris in gñe frigidi. ¶ Ad aliδ dδz ꝙ calm vt oñſum iã remiſſum ẽ intm̃ vt ĩ ſtipticitãdo ꝯferat ⁊ ſigillãdo hũidũ ⁊ calidũ nõ nocet hϽ:eo ꝙ cõtẽperatũ iuuat in exiccãdo hũidũ qδ pulmonis ſupfluũ.calm ẽt ꝯiũctũ ſbe groſſe ꝯſolidatiuũ exiſtit. ¶ Ad aliδ dδm ꝙ q̃ztitas ſube ẽ aduẽt⁹ ad locũ ⁊ ꝑmixio hz actionẽ: vt apꝑuit:farmaci variare:q̃ alr ĩ ſputo ſan. ꝯcurrũt ⁊ in reliqs. ¶ Ad aliδ ẽt qd dδm apꝑuit. Silr qm̃ h̃ ꝑua exhibet q̃ztitas ⁊ nõ gra ſolonis ſz cõſolidatiõis ⁊ ſigillatiõis ꝓprie. ¶ Ad aliud dδm ꝙ diuerſa ꝑñt in eadẽ ꝯferre cura:pp intẽtiões differẽtes:vt frida in febribus ⁊ calida. Expoliat ẽt vt declaratũ eſt nõ paꝝ acuitas ⁊ acrimonia in cẽtaurea leſure ita vt qδ magis ſtipticitatis remaneat ⁊ mundificatiõis ĩ illa cuiuſdã dulcedinis gratia. ¶ Dria. cxcj.

Q in pleureſi nõ cõpetãt

repcuſſiua mõſtrat ⁊ ſilr vtcũq3 neq3 in peripleumõia.q2.2.re.a. mox ẽt euone non preeunte docentur applicari remiſ a tex.c. ꝑ^i^ vſq3 ad tex.cõ.8.
ſiua maturatiua:vt vas aqua calida plenum ⁊ ꝯñter fortiora reſolutionẽ ẽt faciẽtia ſicut ordeũ vel orobũ aceto infuſum:⁊ demũ ad ſal ꝓcedit ⁊ miliũ ſil aſſata tra.5.c.1.i ꝑn
ĩmo tertio decia ꝑcipit vẽtoſas qñq3 ſup pect⁹ apponi cũ ſcarificatiõe. Palin.qδ repellit mãm ⁊ trãſmittit in mẽbrũ ꝑncipale ẽ ꝓhibẽdũ cũ cauẽdũ ſit ne trãſitus ⁊ trãſmiſſio ſup ꝑtẽ fiãt ꝑncipalẽ. HϽ qdẽ ſũt repcuſſiua.dria.176. Et fulcit:q2 heriſipillã intrinſecus factã extra cõuerti bonũ.apho.ſexta. Qδ.nõ de ſola aphoriſ.22.
tm̃ ꝺm cõmẽtatorẽ audit heriſipilla:ſed de omni paſſione.de iterioribꝰ mẽbris ad ignobilia ſe cõuertẽti. ¶ Rurſus repcuſſio nõ competit:⁊ ꝑcipue qñ corp⁹ fuerit pletoricũ niſi fiat flõmia. Hoc ãt fieri nõ pδt cũ tractus accideret ⁊ demãdatio ſup cor ⁊ ꝓprie cũ flõmia fieret ex ꝑte oppoſita ĩ q̃ pleureſis ſituat. ¶ Amplius qδ eſt ꝯ̈rium curationi pleureſis nõ eſt adducẽdũ.id aũt ẽ repcutientiũ adminiſtratio cũ ipſa ſint frigida ⁊ ſicca:hec ãt ꝓhibẽt pleureſ digõnẽ cũ ea cali

tra.3.c.7.d.ſi.

In de approꝑriatis rub.de fluxu ſang. ab ore poſt ꝑnci.

do pficiat' & hūido & eius reſolutionē. Ipſa nāq̧ his duob⁹ terminat' modis ſicut apatum reliqua. Rariſ ſime autē ſclirotiçat'. Itaq̧ in pleureſi non competit repercuſſio etiam in principio.

In oppoſitum: qm̄ apatib⁹ & maxime calidis ↄpetit repcuſſio. Dña 176. Pleureſis vo eſt apa: neq̧ ip ſam ab hoc videnť canone ſeparare. ¶ Adhuc. heriſipille cōpetunt frigida repercuſſiua. vnde de inge. nono. Heriſipillā q̄ certiſſima: neq̧ vtiq̧ aliter ſanabis q̄ʒ cū frigida aq̄. Heriſipilla vero eſt apa colericū: ſed pleureſis plurimū fit ex colera. differentia. 99. ¶ Rurſus. ſtiptica repercutiunt cum partes inſpiſſent cōprimendo: ita vt qđ cōtinetur cogat' in oppoſitum ꝓpelli. Id autem in pectore mediocriter exercēdū. Nā quedam ſunt partiū q̄ omnino egent ſtipticis. vt vēter & epar. Aliqua vero nullatenus: ſicut inteſtina: ſiphac: hypocūdrioꝝ muſculi: veſica & matrix. quedam autē in medijs ſūt hoꝝ: vt renes & pectus. vndecimo de ingenio. Igitur in pleureſi competunt repercuſſiua.

5. in medi. (margin)

16. in me (margin)

Propter primū vo ſciendū qđ ſit pleureſis & omne qđ ipſi⁹ Dña oñſum eſt. 99. Quid aūt repercuſſio. Dña. 176.

Propter ſecundum quidem ſciēdū ꝙ aliqui dixerunt & pene cōiter fact⁹ eſt vſus ꝙ pleureſi nō cōpetāt rep'cuſſiua fulciti ſermone hip. ac ꝓtactis. Sed ꝙ id non ſit ſimpl'r aſſerendū: neq̧ ſine diſtinctione in opuꝫ ducendum apparebit ex dicendis.

Propter tertiū qdē ꝑmitus ſciēdū ꝙ pleureſi cōpetit alicui repcuſſio. Et demū q2 vnū inductoꝝ flōmiam tāgit q ipſius canon hic ſub'dat'. ¶ Propter ꝑmum hꝫ ſciendū ꝙ pleureſi: ſiue ſit vera: ſiue non vera ↄpetit cū his cōditionibus repercuſſio. Flōmia qdem ꝑmiſſa ſi corpus fuit plectoricū vel mediū: dūmō nō fuerit inanitiōe expoſitū: cui fortaſſis nūq̄ aduenit pleureſis ex cā ſaltē maīfeſta. Si aūt ex apta vt caſu vel pcuſſione flōandū. Sil'r pp humoꝝ fluxū. Qñ enim corpus fuerit plectoricū aut ēt me^m plenitudis: actui mīme obedit repcutiētiū. Op⁹ ēt māīm calidā & maxime colericā exiſtere: nō aūt frigidā flegmaticā vel melicam: ex qua pleureſis rariſſime gñat': q2 mā calida indiget ifridatiōe q̄ repcuſſiōe acqrit: mobilis & de loco in locū tranſmutabilis: qđ fride ieſt mīme. Oꝫ ēt ipſaꝫ in fluxu eē & nō i pte iā cōgregata. vnde. 11. de inge. in hꝫ apatibus nō eſt poſſe flegmonē iuuari ſtipticantib⁹ qñ neq̧ influit aliquid & firmatus difficile ſolubil'r in eo qđ patiť groſſis ptibus humoꝝ. Et ppea Me. medicamen coadiuuās alias coadunās & cōfortās eſt ſuſpectum niſi cū magna cautela fuerit aut in ꝑncipio principiante qñ nōdum mā repſit. Cūꝫ eni fuerit collecta iaꝫ & incuneata trāſmiſſioni nō obedit: ſꝫ ſtipticitate potius icrudata iduratur. Sit ēt non multa: ſꝫ pauca. vnde tertiodecima Si mā fuerit multa tunc emplaſtra & epitimata frigida ſūt nociua: & ſi ē pauca nō nocet. Timēdū nāq̧ hꝫ mā locū nō inueniens maiorata in ptē transferat' ꝑncipaliorē. Adhuc indicatio a pte ſumpta ꝑ paucaꝫ expedit repcuſſionē & nō paꝝ nullā. vnde. 11. de inge. Minus in thorace ſtipticis vtendum. Expellūt enim ne ad pulmonē & cor humores. Nullā dico cum pus oportea in thorace ac pulmone cōtentum expurgare. Et firmat'. q2 qđ māīm repcutit in locū vnde tranſmittebat' ac infrigidat & mēbꝝ vigorat & cōfortat id agēdū. Talis qdē eſt repcuſſio vt apparet in techni & de inge. 11. ꝓtactis conditionibus adiectis. Itaq̧ repcutiendū mox. At q2 rarius iſta vna cōcurrunt ideo

16. in me. (margin)

de appro atis ru. de ureſi p⁹ ꝑn. (margin)

c. 5. ca. 3. cir medium. (margin)

17. in ꝑnci. (margin)

t. c. 15 c. 15. poſt edium. (margin)

medici fere incipiūt ſemper calaſtica & anodina pectori applicare. Raro nāq̧ in ꝑncipio vocantur principiante in quo dictuꝫ conuenire repercuſſiua. hꝫ vo lateribus applicanda ſunt: ſic cerotum factū ex oleo violato: cera colata: & dragagāto contrito. Serapio. In viatico quoq̧ vngat' loc⁹ cū oleo violato vel ro. cera alba & dragagāto. Sil'r facienda ſūt cathaplaſmata de pſilio: portulaca & ol'o violato ſi mā fuerit acutiſſima & colerica. vñ Me. Primū adminiſtrāda ſunt medicamina mēbroꝝ cōfortātia: & ipſius vtuteꝫ coadunātia: vt nō recipiat: neq̧ ipm̄ vincat q̄ ad id fluit mā qlīū eſt emplaſtratio facta ex lētib⁹ ex corticatis cū aceto coctis aut ex farina fa. cocta cū aceto: vel ex ſanich cū aceto. Hui⁹ aūt intētiōis eſt euaporatio fcā cū ſpōgia ifuſa i aceto decoctōis roſaꝝ aut balauſtiaꝝ vel ſiſium. ¶ Propter 2^m hui⁹ ſciendū ꝙ flōmia fere ſꝑ eſt ꝑmittēda dū vtus patiat' & etas: plus tamē aut minus ſm ꝙ indicationes demſant: que ſiqdē ex latere oppoſito apatis eſt facienda: ſi corp⁹ fuerit plectoriū & mā i fluxu. Si vo nō ex eadē aſſerūt pte. Q2 ſi fuerit in pāniculo pect⁹ diſtiguēte vtrūq̧ vl' indifferenter flōmandū aut magiꝫ dextra. At q2 plerūq̧ medici vocant' mā collecta nō paꝝ ex eadē euacuāt pte. Qñ enim mā fluit hꝫ p oppoſituꝫ eūari: & pcipue qñ volueris deriuare. h̄ nāq̧ lōginqorē expedit diuſitatē. Qñ aūt mā fuerit infuſa flōmia facta ex pte oppoſita impotēs eſt aliqd eūare de mā apatis: ſed nāmq de bilitās ꝓhibet digōnem: qđ ſil'r in peripleumonia intelligēdū. Cōſiderandum ēt q2 ſi pleureſis fuerit in pte ſupiore pectoris flōmāda eſt plus mediana. ſi vero in inferiori baſilica: cū illa eūet qđ ſupius magis. Hꝫ aūt qđ inferi⁹ amplius. Neq̧ ēt fit tract⁹ ſuper ꝑncipale cū i oppoſito ptis pleureſis fiat flōmia: q2 vene que ad muſculos deueniunt pectoris ramificāt' a vena grādi a corde aſcēdēte circa clauū colli. Et neq̧ ſi p cor trāſiret cū tal' mā nōdū ſit corrupta eēt ſic adeo grāde nocumētū vt iuuamētū qđ inde cōſequitur.

2. bꝛ. c. 21. d. ſi. Iſaac lib. ... 12. verſus finē (margin)

vbi ſupra imediate (margin)

Propter quartū vo ad ꝑmū dōm ꝙ vt cōiter dr̄ cura quā docet hip. ibidē nō eſt va: verū potius tētatiua qualis que. A. qrtane vbi ieiuniū triū pcipit' hebdomadarū. Qđ appet: q2 videns calefactorium infirmū non iuuari mox pcipit flōmari & farmacari. ¶ Aut dōm ꝙ hip. voluit admiſtrando calefactoria plus ad accidēs vt ad dolorē iſtare q̄ʒ ad egritudinem. vt de ige. edocet'. Vñ ait. Prio qdē calefactoriū adhiberi diſſoluēdi doloris itētiōe nō ſit iutile. Sil'r neq̧ vētoſe ſunt adminiſtrande in ꝑncipio cū fluit mā. Neq̧ in mā calida: ſed frigida plus & in pleureſi pl⁹ non va. ¶ Ad aliud dōm ꝙ non repellit auditiꝫ cōditionibuꝫ oppoſitis māīm in membrū ꝑncipali⁹: ſed potius facta flōmia demandat' mēbro ſtipticis confortatio in parteꝫ a quibus fuerat tranſmiſſum. ¶ Ad ↄfirmationē vo dōm ꝙ repellētia caſu ꝑaſſignato poti⁹ tādē ipellūt māīm vſus ex q̄ʒ in q intra. Uel dōm ꝙ bonū eſt apa intrinſecum omne ad extra permutari ſm māīm: non tñ ſemper apud artē neq̧ omni tēpore. Aut bonū vt ita iterdū tñ mā cōgregata introrſum refrāgit' vnitione vigorata pnicē inferēs: vt oſtēdūt antraces & hꝫ. ¶ Ad aliud ēt qd dōꝫ appuit. ¶ Ad aliđ dōm ꝙ qñ fit repcuſſio in ꝑncipio ita ꝑncipiante nō ꝓhibet' māe digōnē: neq̧ reſolutio: ſed potius minorat' eadē & ad digeſtionē ꝑparat'. Inducta ēt partis alterius q̄ʒtū conuincāt viſum prius. Neq̧ pleureſis fit vl'r ex colera intm̄ pura aut aqua frigida in heriſipilla exteri⁹ nō applicat' veꝝ potius interius aſſumit'. hꝫ enim extinguere ac reſoluere materiā pure colericā: ceu ſolatrij

4° p^a tract. 2. capitulo ſexto (margin)

lib. xj. c. xpi. xj. (margin)

hƺ ꝓprietatē reſoluēdi aꝑata calida q̄ ſunt occulta.

℄ Differentia. cxcij.

Q flurus ventris curet apoſtema pectoꝛis ſeu pleureſim oſtenditur: qꝛ lienteria ſanat aꝑa lateris. ꝑmo ſcða. Ipſa vero eſt fluxus ventris ⁊ latus eſt pectoꝛis hec poꝛtio. Et firmatur qꝛ diaria ⁊ dyſenteria ſanāt paſſiones oculoꝝ ⁊ ſplenis. aphoꝛiſ. 6. Ipſa quoq; ventris ſunt fluxus. ℄ Amp. id qḋ vlius curat egritudies māles aꝑa curabit pectoꝛis. hꝰ ꝟo eſt fluxꝰ vētris cū ſit eūo magis dilecta ⁊ nāe ꝯſueta. Ea nāq; ſupfluitates liberiꝰ educunt ita vt egritudies ēt capitis curet. ℄ Adhuc egritudo replꝫonalis curat eūone cū ois cura ꝑficiat ꝯrio. 153. Sed aꝑa pectoꝛis de repletione moꝛbꝰ exiſtit: fluxꝰ aūt ventris inanitionis. Palin. qḋ pꝛeſeruat ab egritudie futura illā poſtq; acciderit poterit curare mām euacuādo egritudinē cauſantem. Sed fluxꝰ ventris pꝛeſeruat ab egritudine futura materiali ꝓpꝛie. vn̄ de aere ⁊ aq̄. humidi ventres nālr: neq; pleureſim: neq; alias incidunt infirmitates. Igitur fluxus ventris apoſtema curabit pectoꝛis.

In oppoſitum aphoꝝ ſexta. A. Pleuretico hitoaut peripleumonia diaria ſupueniēs malū. hec aūt ſunt aꝑata pectoꝛis. Ea ꝟo fluxꝰ ventris. Et fulcit̄ ꝑ Me. dicētē. In pleureſi largitas plurima non eſt bona: qm̄ cōſueuit egritudinē fluxus cōſequi imoderātia. vn̄ viatico. Multa vitanda eſt in hoc moꝛbo mollities nature niſi vehementer fuerit neceſſaria. Nam hūc moꝛbum ſolet ſequi vētris ſolutio que vix pōt cōſtringi. Rurſus ƀz veterē doloꝛes ſuper diaphragma ſupioꝛi purgatiōe quieſcunt: inferioꝛes vero ꝑ eā que deoꝛſum. In aꝑate ꝟo pectoꝛis eſt doloꝛ: imo inſeꝑabilis ⁊ ſupra diaphꝛagma ⁊ in pleureſi maxime. Adhuc illud curat: quod mām egritudinē cāntē: ꝑ ꝓpꝛiam ⁊ cōuenietē regionē eūat. huiuſmodi aūt in aꝑate pectoꝛis eſt ꝑs ſuperioꝛ que ſputis euacuat̄ ꝑ tracheam artariā velut cōcauitatis epatis regio eūatiua eſt ſeceſſus: gibboſitatis vero vꝛina. Itaq; apoſtema pectoꝛis nō curat fluxus ventris. verum potius moleſtat.

Propter pꝛimum vero ſciēdū ꝙ qd ſit fluxꝰ qd vēter ⁊ aꝑa dꝛia oñdit. 201. 53. 7. 95. Eſt aūt pectus ſpūaliū pꝛium clibanus anhelitꝰ inſtrm ex. 12. ſpōdilibus. 24. coſtis oſſe ſeptuplo dicto thoꝛacali: ⁊ iō ſeptē muſculis cōſtructū: quoꝝ inter coſtas ſimul dilatātes ⁊ cōſtrigētes Ga. cū haliab. 22. ponit. A. ꝟo. ⁊ Almā. 88. vnūquēq; eiꝰ. 22. in q̄tuoꝛ ptiut̄ ptes. Inter. n. 12. lieas. 11. cadūt diſtātie: ƀz. 19. ſunt exterius ƀz ſuperiꝰ ⁊ iferius ꝑmanētes magis. Quoꝝ. 11. ſeu ſuperioꝛes dilatātes ⁊. 9. inferioꝛes cōſtringentes differentia. 99. Et noſce ꝙ diaphꝛagma muſculoꝝ eſt pꝛincipalioꝛ: ab ipo. n. ꝑncipiū ꝓuenit motꝰ pulmonis ƀm Ga. ⁊ totiꝰ pectoꝛis quod qdem per eius motum inter muſculos nūeratur dilatationis: ſed ꝑ quietē inter arcentes ipſum locatur ibidē. Eſt autē ſpondilios perfoꝛatum ꝑ qḋ nucha ꝑambulat. Uigintiquatuoꝛ ꝟo coſtaꝝ que. 12. innitunt̄ ſpondilibus. 14. ſunt vere pectus vndiq; circueuntes anterius cum oſſe cartilaginoſo thoꝛacali vehemēter connexe. 10. autem falſe dicuntur. Nō. n. adinuicē coniungunt̄: ſed deficientes remanēt ꝓpter intumeſcētiā alimenti ⁊ pꝛolis geſtationem: de ptibꝰ ſcðo. Quarū qdē ad vētrem extremitas ne eis ledat̄ eiſdē cartilaginoſa permanſit. notum quoq; ē ꝙ aꝑa pectoꝛis pleureſis eſt ⁊ pipleumōia. coꝛ eni nūq; autrariꝰ aꝑa ſuſcepit cū illi moꝛs ꝑus occurrat. dꝛia. 91.

Propter ſecundū ꝟo ſciēdū ꝙ vt appa ruit ex argutis ꝯrietas hec colligit̄ iter auctoꝛes apparēs: cuiꝰ qdē enodatio oñdet̄ ex dicēdis. Quidā ꝟo dixerūt ꝙ fluxus pōt duplr̄ fieri i aꝑate pectoꝛis aut vigoꝛe nāe qḋ oꝫ expellētis: ⁊ ita ipe curat pectoꝛis aꝑa vel eā ſynthomate impellente: ſicq; non curans malignationē iducit. Qḋ eqdē lƺ ꝟitatem contineat ſanius auditum: opus tamen fit quod queritur aperire.

Propter tertium autē ſciēdū ꝙ aꝑa pectoꝛis ⁊ ꝑcipue pleureſis aut eſt in ꝑncipio vel in fine. ꝙ ſi ꝑmū fluxus ei cōfert vētris. vn̄ tertio decima. Diuerſitas enim fluxus ventris in ꝑncipio eſt ſignum bonū: imo res eſt iuuans. Et fulcit̄: qꝛ qḋ ſignificat nām potētē i eūando ⁊ mām educit peccantē cōfert. hꝰ ꝟo eſt hic fluxꝰ in ꝑncipio ⁊ talis paſſionis: cum potentiā expulſiue indicet ꝟtutis. ℄ Sed ꝯ id ꝓcedit̄: qꝛ nulla eūo in ꝑncipio moꝛbi eſt laudabilis: vt ſcribunt. verum omnia ſynthomata cum ƀm veterem digeſta opoꝛteat medicari ⁊ mouere non cruda: q̄lis quidē in ꝑncipio mā. ℄ Dōm ꝙ lƺ interdū mā ſit indigeſta paucaq; ⁊ acuta ⁊ nā ſenſibilis ad illā moueat̄ expellēdā ēt āñ tēpꝰ ex quo non parū ſequit̄ iuuamētū ⁊ ſalus: q̄uis vtilius foꝛet eam quouſq; compleret̄ digeſtio tolerare. vn̄ creticoꝝ tertio. Uirtꝰ expulſiua q̄nq; cogit̄ ad nociuum expellere ante ipſius maturationis cōplementum: ceu q̄n aliqd fuerit digeſtū eius interdū debilitate illius tardatur expulſio: qḋ vētris actus oñdit. cū aliq̄n alimētoꝝ ſtimulatus acumine depellat: ⁊ maxime cū ſenſibilioꝛ fuerit qḋ eum inquietat: cuꝫ q̄nq; ēt qḋ digeſtū ſui tardat ibecillitate expellē. vn̄ apho. 7ª illo. Quicūq; ſpachilon ſeu imoderatū doloꝛē patiunt̄ vl'r. Cōmētatoꝛ hāc paſſionē foꝛe adhuc icipiētē ⁊ nōdū ꝯfirmatā: ⁊ ſi trāſeāt tres euadūt dies: cuꝫ tū iteſa fit lƺ paſſio: ſitq; i mēbꝛo nobili vt ea ꝯfirmata nullus euadat. Innuit itaq; eūonē nāe in ꝑncipio. q̄nq; laudabilē foꝛe ⁊ nō arti ſolū: vt ēt apoplexie minoꝛis oñdit terminatio. vel dōm ꝙ hꝰ mā defluēs eſt vtcūq; digeſta. Mouebat̄ nāq; ad fluxū ſpōtaneū nā pꝰ q̄dā neutralitatē ita vt nequiēs mām expellē ꝑs ipſiꝰ modica fuerit in aꝑa collecta: reliq̄ ꝟo ad vētrē cōcurrit: qꝛ q̄ ide ꝓlapſa ⁊ ꝑus minꝰ cōficit̄ aꝑa: tādē q; mā que in ipſa ꝯtinebat̄ fluxu tollit̄ hꝰ: qḋ experientia cōſperi. Si aūt aꝑa fuerit in fine: ipſiuſq; affuerit fluxꝰ vētris: aut erit eo ꝙ mā inde aꝑatis eūet̄ vl' ꝑꝑ epatis imbecillitatē cū vētre mēbris ſpūalibꝰ cōpatienti in qbꝰ ē aꝑa: cū adinuicē hēant colligantiā nō paruā realē ⁊ ꝟtualē. totū enim cōtinuat̄ toti ⁊ ꝯfluit ⁊ tranſpirat in adiuicē. nāliū tertio. Et ſi ꝑus tūc aut erit mā aꝑatis multa nō dñata ꝑfecte a nā: ⁊ ita fluxꝰ eſt pꝛauus cū mā trāſeat ꝑ coꝛ aut circa: ⁊ vl'r ꝑ ptes ꝑambulet nobiles debitū locū expulſionis ſue omittens: ceu q ꝑ tracheam fit artariā. vn̄ pꝛaua ſequunt̄ ſynthomata moꝛtē minātia. vel fuerit pue q̄titatis vigoꝛe nāe dominata: ⁊ ita fluxus vētris ad bonū poterit terminari cū foꝛti nāe nil repugnās exiſtat. Si ꝟo fluxus fuerit ꝑꝑ cōpaſſionē epatis ⁊ vētris tūc pectoꝛis nō curat aꝑa: veꝝ potius ſtimulat nām. vn̄ dictuꝫ ꝙ a pleureride hito vel a pipleumonia diaria ſupueniēs malū. Apō nāq; Cōmētato. hꝰ diaria ſupoccurrēs malū ſignū erit cū cā ipſius ſit epar vt expedit ñ potēs trahere ac in ſanguinē cōmutare. Qḋ ēt iterdū cōtingit a vētre cibū intra ſe coꝛrūpēte. q̄re tertio decima. Q̄ñ pleuretico aduenit fluxus ven. in fine ſignificat ꝙ epar eiꝰ iā debilitatū eſt valde: qm̄ per viā vt tactum ſigni notat in nā tātā debilitatē ſpūalium vt

do. 1. c. 8. poſt medium
aph. 17. 1. 48.
tol' poſt ꝑnci.
aphoꝛiſ. 16.
In de ꝓpꝛiatis rub. ꝯ pleureſi ꝟſus finē 3ia ic li. 3. ca. 11. ꝟlus fineꝫ
aphoꝛiſmoꝝ 4ª aphoꝛ. 18.
lib. de voce ⁊ anhelitu. ꝟ. fi. coll' 3. theo. capitulo. 7. ꝑº pª co. 5. fi. 2ª. c. 16. iux. fi. coll' li. 1. ca. 3. lib. de iuuaᵗᵒ anhelitꝰ. ca. 3. circa pꝛincip.
ca. 9. ante me.
trac. 4. ca. 4. in medio
aphoꝛiſmo. 1. aphº. 22.
ca. 8. poſt ꝑnc.
apho. 51.
ca. 13. añ. med.
In arg. ad oppoſitum
trac. 4. cap. 4. in me.

inde etiā cōpatiant nālia: nihil tñ inde de mā apatis euantia ⁊ p modū ſilr cāe. Inducit eni hic fluxū inte/rioꝛē debilitata nā: cū coꝛpus puer alimēto: qđ prauū vtiqꝫ eſt valde: ſicut cū ſpleneticis longioꝛ ſupueniat dyſenteria. Qđ eni vtute ꝓſternit nihil euans de mā nō curat qđ pectoꝛis apa. Talis vo is fluxus exiſtit. nō igit ipm curat. Pōt qꝫ fluxus iſte interuenire aut vētris ꝓpꝛia malitia. vñ Cōmētatoꝛ. aliqñ tñ ex coꝛ/ruptiōe fit ſtōi cibū intra ſe coꝛrūpentis vel etiā eſce: qđ qdē lꝫ ſit puū: nō tñ vt pmū. Cōmētatoꝛ tamen vi/detur diſtinguē in magnitudine apatis ⁊ paruitate i/quiēs ꝙ ſi pleureſis vel pipleumonia parue ſint pñt dyaria ſupueniēte ſolui maxime ſi cā pñs fuerit dya/rie. vꝫ. cui inde materia euacuetur. Non autē ꝓpter cibum vel potū contingentē. qđ autē magnū pectoꝛis apoſtema vt oſtenſum malignans: idē fluxus vētris nō ſanat: verū in amplius extendit eiuſdem malitiā.

Propter quartum vo ad pm gd dōm appuit. coceſſum eni eſt lienteriā ſiue fluxū vētri in pn. Aut qñ mā fue/rit modica a nā dñata poſſe pectoꝛi apa in ſanitatem aduenire. Neqꝫ eſt h ſile oino in curatione oculoꝝ ⁊ ſplenis paſſionū p dyariā ⁊ dyſenteriā cū nō ex com/paſſiōe accidat ſpūaliū: veꝝ poti vigoꝛe nāe: mām a nā coaptatā ex his loci expellēti. Dico āt coaptatā: qñ lōgiō dyſēteria i ſplenetici hydropiſiꝫ aut lienteriā iduc. apho. 6. ¶ Ad aliud dōm ꝙ flux vētris egri/tudines vlr curat qñ vigoꝛe acciderit nāe: digeſtū ex pellēti ⁊ nō ſynthomate aut ex paſſiōe ptiū nobilioꝝ.

Apho. 43.

¶ Ad aliđ dōꝫ ꝙ replo nō qcūqꝫ mō inanitiōe cura/tur: veꝝ debita expetit regio. Nā pect p aſperā pur/gat artariā: ſtōus p vomitū: iteſtina ⁊ ꝯcauitas epati p ſeceſſum. Expetit ēt tps in q agēs tm agat in mām vt eā euationi exponat ꝯdigne: qđ nō fac flux vē. vt multū in pectoꝛi apate: eſt tñ vlioꝛ via ceſis euatiua. ¶ Ad aliud dōm ꝙ foꝛtaſſis nō eſt veꝝ cū alit educa tur mā qñ vaga eſt nōdū in pte ꝯfirmata ⁊ alit cū fue rit in ea collecta. Qñ eni vagat pōt p ples ptes libi euari: ꝯfirmata vo iā extat determiata diffinitā expe tens euonē. ¶ Quātū etiā q alteri ptis iā poſſint cō uincē appet: qꝛ et ſi qñꝫ curat pectoꝛis tumoꝛ vētris fluxu ampli pfecti ſanat ſputi eductione. mā ēt vñ repit niſi qđ vehemēti ipediat eſt ſemp educenda.

¶ Differentia. cxciij.

Q ptiſis poſſit curari oſtē dit: qꝛ. 28. pbl. Dyoniſius Tyrānus in po lioꝛbina vel obſidione ḟm Nicolaū pi/pathēticū ceſſans bibe ptiſim paſſus eſt quſqꝫ iterū traſmutauit ſe ad ꝓoꝛē vſum crapule. ¶ Adhuc per Meſ. dicentē ꝙ nō eſt cōpꝛehēſibilis nūs eoꝝ q ſana ti ſunt ex vſu zuccari ro. cui ēt ſanatiōi ꝯſentit ga. de inge. qnto recitās duos curatos iā ptē pellicularem iferioꝛis cānalis plonis expuētes. Silr zoar duos. A. tertiodecima: mulierē vnā ſanatā ⁊ ipiguatā que euenerat ad tantū vt iam pparata eēnt q neciā erant moꝛti. Quare fr ipſius curauit cū zuccari ro. ⁊ panis comeſtiōe. Eti. ſcreare ſaniē in vlcerib magna eſt cer titudo ſecuritati ad ſalutē. ipoſe nāqꝫ eē moleſtū aut piculoſuꝫ: qñ ſanies fit in vlcerib. aphoꝝ qnta. ſꝫ in ptiſi gñat ſanies plerūqꝫ ēt laudata. Pali. ꝙ nō ſanet: aut erit ex pte mēbꝛi: qđ nō eſt: qꝛ tūc nullū vlc ſana ret. vl rōne mot: qđ ēt nō vꝫ cū ipꝫ ꝓhibeat putrefa ctionē. ⁊ ꝯſolidet artariaꝝ ēt ſolo ⁊ diaphꝛagmati ſe mouētiū. aut ex pte applicationis medicinaꝝ. Qđ ēt non fit cū poſſit itus ⁊ ex coꝛpi applicari. ¶ Rurſus. ſan. fluxus a plone curat. qnto de inge. hic iaꝫ putre factus oñdit. qñ ſi pter nām ſan. in ventrē effundat nece fit i ſaniē ꝯuerti. apho. 6. Pōt itaqꝫ ptiſis ſanari.

ꝓblemate pꝰ

inde appꝛiatis rubꝛ. de ptiſi verſus finem. ca. 12. verſus fi. pꝰ theſir. tra. xj. ca. 2. in me. trac. 5. cap. 6. poſt medium.

ro apho. 23. circa pncipiu.

ca. 8. verſus fi.

apho. 20. cap. 8 pme.

In oppoſitū. interioꝝ. n. 4. recitant ples: qrū tandē nullus euaſit. Et ſerapio ſignis ptiſis datis inqt. Ptiſis q ḟm hanc di/ſpōnē exiſtit non eſt curatio. zoar vo dicit ꝙ hec egri tudo etiam in qua ſputū extat albū non ſanat ḟm iu diciū medicoꝝ: ſed icidit in egritudinē q dicit ptiſis: ex qua ponit moꝛtē aduenire. ¶ Itidē in viatico. Si quis tādiu negligat ꝙ ad ſaniem pulmo colligat vul nera ſunt incurabilia. In ptiſi vo vuln extat i plone. ¶ Adhuc. ex ptiſi pp vapoꝛē putridū capnoſiꝫ qui retinet motu pulmonis in euētando hebetato trāſit in tabē ⁊ ꝯſumptionem paulatim omnimodā a qua nullum ꝯtingit euadē: non igit ptiſis poterit curari.

2. bꝛ. cap. 26. poſt pncipiū. pꝛimo theſir. trac. xj. cap. 2. in medio. Yſaac lib. 3. c. 2. poſt pnci.

Propter pꝛimum vo ſciēdū vt tactuꝫ etiā. 93. ꝙ ptiſis ſeu coꝛruptio tripl'r iuenit accipi. Cōit qdē pꝛo qcūqꝫ in differēt ꝯſumptiōe nāli ſeu accñtali: ⁊ ſic ethica vlioꝛ extat: cū ois ethic ſit ptiſic: nō autē eꝯ. Pōt nāqꝫ qs nā ex oimoda ꝯſumptiōe humidi radicalis a calo vl timo ad hꝰ puenire ptiſim: vt appet almaſoꝛis. 4. Et ꝓpe ꝓpati ſimplr: qles ſunt cerebꝝ hñtes debile: col lū lōgū gracile: foꝛis epiglotū ꝓeminētē: humoꝛes ad modū alarū eleuatos: pect ſtrictū ⁊ a carne nudum: plenū vētoſitatib pulmonē ⁊ crura toꝛtuoſa: qs fre/qnt etiā fere grati tuſſiculā iuadit cū punctura ſpatu laꝝ vel mamillaꝝ: ⁊ marie ſi fuerit colici: facileqꝫ ira ſcētes. Accipit ⁊ ꝓpꝛiiſſime, put dꝫ eē ꝯſumptio toti coꝛpis cū vlceratiōe plonis: vñ Caſſius felix. Ptiſis eſt vlceratio plonis ⁊ thoꝛacis cuꝫ defluxiōe coꝛpis. qre Meſ. Eſt detrimētū ꝯſumptiōis cadēs in coꝛpus ex caloꝛe febꝛiū hitudinaliū ex vlcere plonis cauſa/tarū: ⁊ hac qdē vniuerſalioꝛ eſt ethica. ois. n. ſic ptiſi cus ethic eſt ⁊ nō eꝯ. Hi aūt duo modi poſtremi pti/ſis tangunt. apho. 3. qb autūn pnūciat pu cuꝫ vē. vñ. 6. epidimie. Ptiſici autūn malus: malū aūt ⁊ ver quū ficus folia coꝛnicis pedib adequant. De vltima vo hic extat ḟmo q vtplurimū cauſat a catarro acu/to in plonē cadēte ipm vlceratiōe pfoꝛāte: ceu petrā excrebꝛa inſtillatiōe ꝯcauat aq vel pp ſputū ſan. iux/ta i aphō. 7. In ſan. ſputo ſaniei ſputum: in ſputo vo ptiſis vel pp pipleumoniā ſeu pleureſim pcedēteꝫ ad quā ſubſeqt empima. ḟm i aphō. 5. Si ex pleuretide facti empici a die rupture nō purgent in. 40. diebus trāſeūt in ptiſim. Sanies eni pmanēs acuit ⁊ ploneꝫ coꝛrodit. Fit ⁊ iterdū ex mā coꝛrupta diuturnitate in plone q ſequit putrefactio ⁊ vlceratio. Hec āt paſſio ḟm veterē plerūqꝫ cōtingit a. 18. annis vſqꝫ ad. 35. vñ Caſſius felix. ḟm qdē etatē iuuenib magi ꝯcreat qꝫ ſenib: ⁊ eſt moleſtioꝛ ſepi viris aduenieꝯ qꝫ mulieri bus ⁊ adoleſcētib ⁊ iuuenib qꝫ pueri ⁊ ſenib. Pue ri eni magis ſūt alijs hꝰ ſuſceptibilioꝛes curationis. Eſt ⁊ de illis q hereditant in ſemie paſſiōib q detioꝛ exiſtit qñ fuerit: vt appebit a plone qꝫ a pectoꝛe pmi/tus. Pulmo qꝫ eſt mēbꝛū raꝝ molle in flabellatione coꝛdis oꝛdinatū q ſupius cū aſpa iungit artaria: ⁊ in ipm ſpargit: q dura eſt ⁊ cōpacta ex annulis fere car tilaginoſis ꝯſiſtēs a pāniculis iueſtiētib illā. Latera lit vo eidē a coꝛde vena occurrit artarialis ⁊ artaria venalis: ex qb nutrit: vegetat ⁊ agitat: ſituſqꝫ circa coꝛ lateralr ē ipſi vt ipꝫ ꝯtineat ⁊ amplectet pcipue dilatatiōis hoꝛa. Cui qdē ſūt qnqꝫ pēnule ſeu addita mēta: qrum maioꝛ ſubiacet ad doꝛſuꝫ minus mota q velut ſuſtētaculū ⁊ culcitra eſt maioꝛi vene: reliq vo 4 leuioꝛes ⁊ mobilioꝛes dilatatiōe ⁊ ꝯſtrictōe coꝛ p ſlāt id in añri aplectētes. Eſt āt cura pꝛiā admiſtra

ca. 31. in fine.

i de appꝛopꝛia/tis. rubꝛ. ꝓ pꝛia. in pn.

Aphoꝛiſ. xj. ptīcla 2. tex. cōmēt. 23.

Apho. 15.

Apho. 16.

vbi. ſ. imet. Aphoꝛiſ. 10.

tionē mā̄eꝝ corpi applicataꝝ ſanitatꝫ introductio q̄ 2ᵉ extat: vna qdē vā q̄ morbꝰ tollit̄ totalr̄ aut eiꝰ cā: nō/ nulla vō apparens palliata velut qñ is remediat̄: ne in ampliꝰ ꝑtendat̄ que morbis ſuppetit icurabilibꝰ.

Propter ſcdm qdē ſciendū aliqs dixiſſe ptiſicos mīme poſſe cu/ rari: q2 vulnerati ſunt in pl'one. vulnera eni ipſiꝰ qdē fatent̄ nō ſolū difficile poſſe curari: ſed ēt incurabilia eſſe: qđ rōne affirmāt: ac expimēto. 5ᵒ de inge. vñ. 3ᵒ de cia. Dicūt qdā ꝙ vlcera pulmonis nō ſanant̄ oīno: q2 ꝯſolidatio idiget qete: ⁊ illic nō eſt qes: ſed Ga. diuer ſificat̄ ab eis. eſtimauit. n. ꝙ motus ſolus nō ꝓhibet ꝯſolidationē: niſi adiungant̄ ei reliq̄ ꝓhibentia. Cuiꝰ ſignificatio eſt ꝙ velamen etiam mouet̄ ⁊ qñqꝫ ſanat̄ etiā vlcera eius. Et hmōi qdē diuerſitas iaꝫ apparuit ex inductis. Sed quid de hoc tertio videbit̄ dōꝛū.

Propter tertiū vō ſciēdū ꝙ ptiſis ħ itē ta vt q̄ꝫmultū nō curat̄: ⁊ ꝓpe q̄ iā diuturniꝫauit ⁊ accñtia terroꝛ̄ ipreſſit: fa/ ctaqꝫ a pl'one ex catarro acuto coꝛroſiuo in ipꝫ deſcē dēte marīe ī pēnulas mobiles illiꝰ ꝑtactas. vñ caſſiꝰ felix. Ueteres peiorē atqꝫ īſanabilē dicūt q̄ pl'onis vl̄ apate: q̄ nā talis vt ipoſſis eſt curatiōis qđ īdicat em/ pirna. Ex ea nāqꝫ viſuꝫ q̄ꝫ paucos aut nullos hꝫ eua dē: qđ ⁊ rōcinatio ꝯfirmat: qñ ſi ptiſis dēret curari: cū in ea fit vlceratio pl'onis oꝫ illā curare. Hec auteꝫ ipoſſis eſt curatiōis cū ipedīētia ſint plīma: puta mol licies ⁊ teneritas pl'onis: ſanguis calitas: ſubtilitas ⁊ acuitas ⁊ motꝰ. qđ. n. dꝫ ꝯſolidari qete īdiget: q̄ ēt dolorē ꝯcitat ſtimulātē reuma ac magnitudo cū am/ plitudīe ⁊ duricie vaſoꝝ pl'onis. Recipit etiā pulmo catarros aſcēdētes ⁊ deſcēdētes ꝯſolidationē remol litione ipedīētes: dīa. 207. Opꝫ ēt ſaniē ipſiꝰ tuſſi mū dificari: ipa vō vlcus dilatat. Introducit̄ ēt mala ibi/ dē cōplo: pp quā ꝯſolidatio ipedit̄ ad quā ēt fe. ꝯſeqt̄ ethica: eo ꝙ pulmo leſus nō eſt potēs coꝛ libe euēta/ re ⁊ fumꝰ retinet̄ capnoſus putridus: coꝛ ⁊ vl'r totuꝫ coꝛpus iflāmās ⁊ in ethicā conducēs. Silr̄ etiā meⁿᵉ interius ſumpte nō pñt ad pl'onē puenire: niſi multū in trāſitu ad eū pp diſtantiam alterent̄ ⁊ debilitent̄ in mēbꝛis plurimis coꝛpis calitate: ⁊ marīe q2 eas opꝫ eſſe ſubtilioꝛes ſubſtātia: nā ⁊ arte vt tranſeant: q̄re ꝑ ceptū eſt ī techni: eaꝝ vtutē augmētādā exteriꝰ foꝛe: puta ſi adſit diſcraſia pl'onē ſeptem nūis frigida eligat̄ meⁿᵃ ſibi oppoſita in. 10. nūis calitatis eleuata. Tres nāqꝫ in via eſtimant̄ depditi. Talis etiā foꝛtaſſis vtu/ tis meⁿᵃʳ eleuatio ledet pl'onē ⁊ circūſtātia: ⁊ iō inge/ niati ſunt medici ꝯſtruē electuaria ſoꝛbilia humidio/ ra lobochat dcā vt oꝛe retēta ſup collū iacentibꝰ pau latine diſſoluant̄ in vapoꝛes ad pl'onē aliq̄lr̄ deſcen/ dētes pīſophagū ſuauit̄ ptranſeūtes ſuba vtrūqꝫ ar/ tariā imutēt ⁊ pl'onē. Eodē q̄qꝫ mō ⁊ q̄ applicant̄ ex/ terius pp parietū dēſitatē difficillime pueniūt ad pul monē. Adhuc etiā meⁿᵉ ſe ipediūt cū hꝫ paſſio egeat oppoſitis. Propter. n. ſaniei expurgationeꝫ opus eſt calis ⁊ ſiccis. pp vō ethicā frigidis ⁊ hu. vñ. A. medi cine deſiccātes q̄ reqrunt̄ pp vlceris ꝯſolidationē ꝓ/ hibēt ſputū ꝓuehi addētes in ethicā. Mundificātes vō lenificāt vlcus ⁊ malignāt foꝛtaſſe. Itaqꝫ ptiſis q̄ talis curatiōis extat ipoſſis aut foꝛtaſſe mōſtruoſe q̄ꝫ maxime in moꝛbis etiā interdū mōſtruoſitas ꝯtigit. vñ collꝫ ſeptimo. Aliq̄ euadūt ab egritudinibꝰ ꝑ acci dens: q2 ſic in rebꝰ nālibꝰ aliqñ ſunt extneitates: cū tñ ſit de raro ꝯtigētibꝰ: ſic vlceratio pl'onis ⁊ ſiīa. moꝛs tñ in ptiſicis ꝓtelat̄ plerūqꝫ diutiꝰ ita vt quādā vide rit. A. in ptiſi circa. 23. annos aut parū ampliꝰ vixiſſe. Raro tñ ⁊ a caſu q̄ſi ꝑtacto collꝫ approximās dcō pt

ptiſis curari ⁊ ꝑcipue qñ nō cronicauerit neqꝫ accñia terroꝛē apparuerint infērētia. fit etiā a ſol'one ſingu/ laris ⁊ vlcere nō ſanioſo ſupius magl̄ circa cānā pul/ monis cadēte. vel etiā foꝛtaſſiꝫ in additamēto maioꝛi dicto vene maioꝛis: vt culcitra vel q̄ nō a pl'one ſed a pectoꝛe magis. nā ſol'o ꝯtinuitatꝫ pectoꝛis cū minoꝛi difficultate ſanat̄ ea q̄ pl'onis de cauſis q̄ꝫplurimis. Una qdē q2 paucitas exiſtit inſtroꝛū pectoꝛis ⁊ mul titudo eoꝝ q̄ pl'onis. Alia q2 vene pectoꝛis minoꝛes ⁊ anguſtioꝛes ſunt his q̄ pl'onis ita vt nō adeo ei ac/ cidat vt pl'oni grādis iparis ſol'o. Reliq̄ q2 ſanies vl/ ceratiōis pectoꝛis ad ipſiꝰ ꝯfluit ꝯcauitatē: nō aūt ſic q̄ pl'onis cū in eo ſint cānales anguſti. Quarta q2 pe ctꝰ pl'one carnoſiꝰ ſanguiniſqꝫ groſſi: pulmo plīmas cānaliū diuiſiōes hꝫ: q̄ꝝ ſuba nō eſt carnoſa: ſed quaſi neruoſa ſanguinis colerici ſubtilis ꝯtētiua. ex hꝫ eni ponit̄ fieri ⁊ nutriri. de iuuamētis. 7. que aūt carnoſa melius ꝯſolidat̄ vt pars carnea dyapbꝛagmatꝫ deno tat ſoluta. Quinta eſt modus pl'onis ꝯtinuioꝛ ⁊ foꝛ/ tioꝛ eo qđ pectoꝛis. Addat̄ etiā ſexto imēſioꝛ mā̄erū debilitas in trāſitu ad pl'onē puenīēdo. Ptiſis ēt eue/ niēs ex ſol'one ꝯtinui circa tracheā artariā ad pl'onē nō eſt adeo difficilis aut ipoſſis curatiōis: vt q̄ ꝯtigit a pl'onis ſuba ꝑoꝛi. Cū hꝫ cānales ſint ſolidi recipiē/ tes ꝯſolidationē magis. vñ Gal'. Uulnera q̄ ſunt ī cā/ nalibꝰ pl'onis interioꝛis. vꝫ. pellicula ⁊ maxime in ea que vicina eſt gutturi vt in gutture poſſe fit vt curet̄. multos eni hꝫ hñtes curauimꝰ ⁊ ſanitati reſtituti ſūt. Qꝫ aūt hꝫ ptiſis poſſit curari: dūmō modicus nō fue rit negligēs iperitꝰ cū alijs q̄ expetunt̄ tribꝰ experiē/ tia pluriū ꝯclamat iā ꝑtacta. Ipe q̄ꝫ ſanaui ⁊ q̄ſdā cu ratos vidi ⁊ maxime pueros ⁊ mulieres: qđ ⁊ rō ſilr̄ affirmat: qñ qñ leſio fuerit pua ⁊ cauſe remediantes marīe poterit vtiqꝫ illa curari. ſic autem euenit in hꝫ ptiſi cū minoꝛi ſit altera ꝯdōnata nocumēto: aer etiā alterās maxime ſiccus pōt repiri ⁊ ꝓpꝛie tpe peſtilē/ tie alicuiꝰ exiccās ⁊ purgās ſaniē pl'onis aut pectoꝛl̄: ceu q̄ Stabꝛij. dīa. 207. Neqꝫ etiaꝫ ꝑinducta in ptiſi ꝑua ꝯſolidationis ipedimēta hic adeo ſunt imēſa: vt eā ꝓhibeant oīno. Sic itaqꝫ raro ⁊ in caſu fere ptiſis poterit qdā curari. Et noſce foꝛtaſſis eē medicinā no bis tñ occultā oēm curare fere poſſem ptiſim: iuxta il lud hermetis. Mineralibꝰ ⁊ vegetabilibꝰ inſunt vtu tes mirāde q̄ ſi cognoſcerēt̄ eis hoīes oparent̄ q̄cqd arte magica ꝯficit̄. talia tñ magis bꝛutis q̄ꝫ nobis ſūt cognita. vñ ꝯoar. Sunt meⁿᵉ vlceratiōis pl'onis ⁊ eiꝰ infirmitatū exiſtētes in mundo. ignoꝛate tñ a nobis: qñ qñ accident in pl'onibꝰ ouiū vlcera exeūt a cōita/ te gregis: q̄ſi q̄rētes aliq̄d ⁊ circūeūteſ ad inueniēdū illud: ⁊ dixerūt nobis paſtoꝛes ꝙ comedūt ille oues herbas qbꝰ comeſtis mox reuiuiſcūt ⁊ pfecte ſanant̄ a ſuis vlceribꝰ. Et ego inqt vidi pl'ones ouiū in qbꝰ ſceperat iā fieri veſtigiū ſol'onis ꝯtinuitatꝫ ⁊ appebat in ipis ī aliq̄ pte. In alia vō pte opꝰ appebat ſanatōis in ꝯſolidatiōe carnis pl'onis manifeſte. nūc aūt nō eſt q̄ ſciat illā herbā nᶜ credo añ nos q̄ ſciuerit illā fuiſſe.

Propter quartum vō ⁊ ſiqdē iā ap/ pareat dōm tñ ⁊ ad ꝑᵐ ꝙ Ar. per ptiſim itellexerit coꝛpis ꝯſumptiōeꝫ in cōi aut ꝑpationem ſilem ptiſi. ¶ Ad ſcdm dōm ꝙ Meſue loq̄t̄ de ptiſi 2ᵒ mō dicta q̄ raro ⁊ caſu. q̄ſi cu/ rat̄: lꝫ plures fiāt q̄ inde tēpoꝛis diuturnitate curent̄: ipe nāqꝫ met ꝑoꝛē vt dñſum aſſerit ptiſim ſanationis impoſſibilis foꝛe. ¶ Ad aliud dōm ꝙ Gal'. vt viſum loquit̄ de illis in qbus erat vlceratio ſupius circa cā nales trachee artarie pelliculas ide ſpuētes. ſimilit̄ dicit hos ſanatos ex ſiccitate peſtilētis aeris ⁊ hꝫ. ſi/

ca. 8. in ꝑncᵒ. trac. 4. ca. 18. ante medium

lib. 3. f. cō. 100 ⁊. 164

3. 10ᵃ trac. 4. c. 18. poſt meᵐ.

ca. 31. in fi.

vbi. s. imeᵗᵉ.

colli'. ca. ꝑᵒ in medio ⁊ ca. 2. poſt meᵐ. ⁊ li bꝛo. 8. ca. pri/ mo poſt pꝛin.

5. de inge. ca. 11. in pꝛinc.

Theſau pꝛio trac. 10. ca. 4. poſt pꝛin.

mil'r ptiſim dicã ꝯoar.7.A.vidiſſe vt ꝯceſſuꝫ curatã. poſt autẽ vt oſtẽſũ nequaꝗ̃. ℭ Ad aliud dõm ꝙ ꝗ̃tũ eſt rõne ſaniei dũmõ laudabilis extiterit nõ ĩpedit̃ cura:ſed pp inducta q̃ ꝯſequunt̃ accñtia ad ſanieꝫ in tali pte iacentẽ. ℭ Ad aliud dõꝫ ꝙ illud euenit ex pte vt monſtratũ talis mẽbri.motus etiã ĩpedit conſolidationẽ: lꝫ nãqꝫ prohibeat putrefactionem faciẽdo trãſpirationẽ:p accñs tñ ſequit̃ illã augmẽtare mãm ad locũ deducẽdo dolorẽ 7 vlcus latificãdo: 7 ꝗ̃uis artarie aut diaphrama mote ꝯſolident̃:nõ tñ oẽs ſed parue 7 in pueris:neqꝫ diaphragma vbiqꝫ:ſed in pte vt tactũ carnoſa:nõ aũt in neruoſa.ſil'r viſum eſt q̃uo medicine 7 modus earũ applicationis ptiſis ĩpediũt curationẽ qñ fuerit ꝗ̃praua. ℭ Ad aliõ dõm ſanguinẽ pter nãm invẽtrẽ ſeu ꝯcauitatẽ effuſum putrefieri dũ ibidẽ pmãſerit. Si aũt reducat̃ citiſſime cõputreſcit mime. ℭ Ad eoꝝ q̃ alteri⁹ ptis pᵐ dõm ꝙ Ga. Serapio 7 ꝯoar pmocinant̃ de ptiſi deteriori q̃ impoſſibilis curationis eſt poſita:7 ad reliq̃ ſil'r eſt dicẽduꝫ.

Occaſione illius qõ tactum eſt de cauſis ptiſis dubitat̃ an ptiſis poſſit fieri a ſiccitate:7 vi qdẽ ita p aphoriſmoꝝ 3ᵃˢ. (Aphɔ.17.) Jn aridita^bꝰ ptiſis obtalmie 7c. ℭ Adhuc ptiſis fit ab humiditate qõ ibidẽ ex cõmẽto apparet:qõ 7 catarrus oñdit. ℭ Rurſus pulmoni morbus ois cõplexionalis ſicut ceteris accidit ptib⁹:ꝗ̃ꝝ vnus eſt ſiccitas. Et firmat̃ q: ericcãdo ꝯtinuũ ſoluit (doc.2ᵃ.ſũ.2.c.19.in medio.) vt terra denotat ericcatione crepata: 7 iõ p ſcõa ſcribit̃ dolore per accñs vt ſoluẽdo ꝯtinuũ cãre. Eti. Jllõ cãt ptiſim qõ ipſi prauã ꝯ̃riũ multũ:talis qdẽ eſt ſiccitas qõ oſtẽdit autũnus ptiſicis malus detegẽs occultũ eſſe ipoꝝ aphoriſmoꝝ tertia:7 pmo ſecũda. Sicc⁹ (Aphɔ.xj. doc.2ᵃ.ſũ.pᵃ. ca.6.in fine.) autem autũnus ꝗ̃ magne:cauſat igit̃ ſiccitas ptiſim.

Jn oppoſitũ Gal'.aphoriſmoꝝ vt videbit̃ tertia. ℭ Ampli⁹ ptiſis cauſis ſufficient̃ enumeratis nõ poſita fuit ſiccitas.7 fir (cõ.aphɔ.17. circa meᵐ) mat̃:qa ſiccitas catarrũ ſiccando 7 conſumẽdo ſiſtit: verũ 7 vl'r partẽ indurat 7 fortificat ne ſan.inde labatur que ptiſiꝫ ſunt cauſe:non igit̃ a ſiccitate cauſatur.

Propter pmum qdem ſciendũ qd ptiſis viſum 7 qual'r diſtinguatur viſum.ſiccitas etiã nota differentia tertia.

Propter ſecundũ võ ſciẽdũ ꝙ Ga.de (vbi ſup.imeᵗᵉ) teſtat̃ pmonẽ hunc hippocraticũ iquiẽs ptiſiꝫ fieri a friditate ſumma in reſpiratiuis organis 7 mar' ſubdo cũ mot⁹ poſtea ſequat̃ foꝛꝫ 7 a caliditate 7 friditate: ſꝫ ſiccitas tẽpatis entibus calitate 7 frigiditate reliq̃ magis egritudinũ ꝯſequant̃ ꝗ̃ ptiſes. Aut ptiſes inqt vt expoſuerũt aliqui nõ eſt ꝓprie ſeorſum accipe veꝝ cuꝫ obtalmus vt dicat̃ ptiſes obtalmie.i.ꝯſumptõnẽ ocloꝝ obtalmie.

Propter tertium aũt ſciendũ ꝙ ptiſis 3ᵒmõ ꝑus dcã nõ cõtingit a ſiccitate vt ipa:veꝝ potius iuuat̃ in facta cuꝫ ericcet ſaniẽ 7 ꝯſumat ipius cauſatiuã. Neqꝫ põt tãta fortaſſis in pl'one ſiccitas fieri vt ea ipius ſoluat̃ ꝯtinuũ:tũ qa q̃litas paſſiua.qõ tñ pt friditas 7 mar' ſubſeq̃nte motu vehemẽti vt tactũ cũ ſit actiua. tũ etiam qa pulmo hũectat̃ phlegmate ſuſcepto. Receptacl'm nãqꝫ ipius Jſaac:atqꝫ pp catarros aſcẽdẽtes 7 deſcẽ (Feb.5.cap.9. poſt medium doc.3ᵃ.ca.2ᵒ. in medio.) dẽtes.p pᵃ. Modos võ duos poꝛes 7 marie 2ᵐ ſiccitas pt cãre:cũ ſil'e ſili adiũgat̃ icitatuꝫ ad furiã ita vt efficiat̃ tãqꝫ ignis in igne.vel dõm ꝙ ſiccitas cãt ptiſim:lꝫ nõ p:ꝯñr tñ. Eſt nãqꝫ tuſſis ipa iductiua cũ ois ꝑua cauſe eã cõpl'o. Sꝫ tuſſis ptiſim iduc in diuiſionibus vl' ꝯtinuũ ſpũaliũ ſoluẽdo 7 ꝯfluxũ ſan.iducẽdo (cap.55.)

aut catarrũ in pl'onẽ ꝯcitando:7 marie qõ caſu continuo aut acuitate ipm exulcerat 7 marie corpore repleto:7 aeris conſtitutione calida pcedente ac hu.

Propter quartũ võ ſciendũ 7 ſi iã appareat qd dõꝫ ad pᵐ viſum. ℭ Ad 2ᵐ võ dõm ꝙ humiditas p ſe nõ cãt ptiſim niſi ꝑm ꝙ fuerit ꝯiecta humido catarroſo vel caliditati aut friditati. Siccitas aũt ſola ſaltẽ nõ cõmiſcetur tal'r reumati. ℭ Ad aliud etiã appet q: ſiccitas phibet̃ intẽdi:ne ad ſciſſurã pueniat pp pl'onem humectãtia. ℭ Ad aliõ dõm ꝙ autũn⁹ nõ ledit ptiſicos tñ rõe ſicci^tᵗ:imo magl' iuuat ex pte ſaniei ericcatiõis ꝗ̃ pp ipſi⁹ ieq̃litatẽ. ℭ Ad ea ẽt q̃ alteri⁹ ſũt ptis appet.

ℭ Differentia. cxciiij.

Q lac non cõpetat ptiſicl' oñdit̃:quoniã ꝑm veterẽ lac puuꝫ ſiticuloſis 7 ſuſpẽſa hñtib⁹ hypocũdria ſed hꝫ ſũt ptiſici.ſitiũt.n.pp iflãmationẽ febrilẽ ac ſaniei ſeroſitatẽ (Aphɔ 5. Aphɔ.65.) admodũ:7 q̃ viſcera ſuſpẽdunt̃ omittẽtib⁹ pcãdiũ:2ᵒ (T.cõ24. c.444.p⁹ m. i de approba tis rub'de ptiſi circa pnᵐ.) re.a.ita 7 his pp ꝯſumptionẽ. Jtidẽ.ſcõo ſcõo.vl'r lac nocet debilia hñtib⁹ capita. Tales aũt ſunt ptiſici. vñ Me.expoſiti vt cadãt in ptiſim ſunt cerebrũ hñtes õ bile. ℭ Rurſuꝫ cũ.3.ſint i lacte ſube:vt mõſtratũ dõia 148.aq̃ſa.vꝫ.butiroſa 7 caſeata.rõne qdẽ nulli⁹ iſtaꝝ cõpetit. Nõ qdẽ aq̃ſe ſiue ponat̃ cal'a ceu aliq̃ ſenſe: qa tũc febrilis augmẽtabit̃ diſcraſia:ſeu frida: qm̃ ſic nõ erit mũdificatiua abſterſiua:ſꝫ poti⁹ ſui friditate i pillatiua. Neqꝫ gr̃a ptis butiroſe cũ ſit cal'a vnctuoſa iflãmabilis de facili. Unctuoſum.n.in febre eſt velut ol'm in lucerna effuſuꝫ. Neqꝫ ẽt ex pte ſube caſeate cũ ſit frida 7 ſicca cõpacta ꝑm qd diſcraſiam adaugẽs 7 opilationẽ cũ difficili digõne cãns. ℭ Adhuc lac cuꝫ vnũ ſit alterabiliũ marie 5ᵒ 7 7ᵒ de inge.mor.n.corrũ (colſr. cap. 12. verſus finem. ca.6. poſt pn.) pit̃ ex vaſa factũ.nõ cõpetit ptiſi q̃ grece ſimil'r corruptionẽ iportat. Et fulcit̃:qm̃ incidẽs ventrẽ frigidum pmutat̃ in acetoſitatẽ.cal'm võ in fumoſitatẽ 7 amaritudinẽ.affoꝛiſmoꝝ q̃nta:7 pharmacorũ q̃rto. Sed (cõᵗᵒ.aphɔ 65. poſt mediuꝫ. diſti.3. cap.5. iuxta finem. ſimp. 4ᵒ. vbi ſupra imeᵗᵉ. ca.8.in meᵒ. 7 iuxta fines. lecᵗᵉ xi.ca.9ᵒ in pnᵒ 7 i dietis. partib⁹. pti³.2.rub'de melle.in pnᵒ 3ᵒ.re.ac.c.2. in medio 7 lᵒ de ſubtiliante dieta ca 12.in pnᵒ 7.4.ſimp. diſt.3.c.5 i ñ.) ptiſicus vẽtrẽ hꝫ cal'm iflãmatũ pp febrem. ℭ Amp. ibidẽ. Eſtimo ꝙ ſi lac poſſet guſtari qñ fuerit digeſtũ in vẽtre ac venis foret dulci⁹ mellis ſapore: mel autẽ ponit̃ calidũ 7 ſiccũ in 2ᵒ.gradu.7 ideo ꝯuenit in coleram cõuerti.7 maxime in ignitis apoens nãliũ 2ᵒ. Jn dietis vl'ib⁹. Sapor dulcis q̃ ampli⁹ ꝑm Ga.oĩ re pticipat ca.ponit̃ 7 ſiccũ in 2ᵒgradu:qõ aũt tale infeſtũ eſt febri ac cõſumptiõi.nõ itaqꝫ lac cõpetit i ptiſi.

Jn oppoſitũ. affoꝛiſ.q̃nta. Lac ꝯuenit ptiſicis.7 ꝓpe febrientib⁹ nõ valde. Palin. Jbidẽ vl'r lac bonũ eẽ dico idigẽtib⁹ bono 7 facili nutri^tᵒ:ſꝫ ptiſic⁹ h idiget cũ ſit ꝯſũpt⁹ 7 difficile nutrit⁹. Eti. Lac pcipit̃ in ethica erhiberi:de q̃ min⁹: vt appebit videbit̃.imo eradicator exiſtit:7 ꝓprie lac aſine 4ᵒ.p':ſꝫ ptiſicus ẽ ois hꝫ.dõia pori.lac itaqꝫ cõ (Aphɔ.65. in meᵒcõⁿ. trac.3ᵒ.ca.5ᵒ. circa pncipiũ.) fert ptiſico.

Propter primũ võ ſciẽduꝫ ꝙ qd ſit lac.7 q̃uo diſtiguat̃.7 ſil'r ptiſis:oñſuꝫ dõia.148. Noſce tñ ꝙ lac differẽs h expetit̃ ꝑm diuerſas itẽtiões. Q.ñ.n. pl's intẽdit̃ vlceris abſterſio 7 expuitio lac cõpetit camelinũ.7 poſtea caprealinũ:ꝯñr võ aſininũ. Jpm.n.pp facilẽ ei⁹ penetrationẽ ſubtilitate ꝯueniẽs extat. Si võ ſigillatio q̃rat̃ aplior nutritio 7 vẽtrl' ꝯſtãtia lac erit vtile vaccinũ.ſi ãt eq̃litas 7 tẽpamẽᵐ caprinũ. Si ꝗ̃ cũ his ꝓpetas expetat̃:muliebre.ipꝫ.n.p ceſis familiari⁹ extat:7 mar' qñ ſugit̃ ore a mãmis ꝑꝫ pdicũ 7 Euripõta.7.de ige.7 tabe. Oꝫ ẽt aial alijs nutriri qñ itẽ (ca.6 p⁹pnᵐ. lᵒ2.c.4.i me.) dit̃ ſaniei vlcerl' abſtẽſio.puta iſopo:timo:abſynthio:polio:ſceba:feniculo 7 abrotano 7 lacticinio q̃ñqꝫ 7

tūc lac ↄueniēti⁹ vernale. atqȝ alter] qñ expetiť ↄſoli/
datio ⁊ vlcer] cicatriçatio ceu rubo: rhāno: ſalice: ſpi
nis: myrtho: q̄rcu: v̄ga paſtoꝛ]: vtroqȝ ſolatro: taraxa
chon ⁊ ſilib⁹: ⁊ tūc lac laudabili⁹ poſt eſtatꝫ erit meᵐ.
Sit ēt aialis iuueneſcētꝫ: nec oiſariā partui ꝓpinq: nȝ
remoti. ſumāť ēt vētre vacuo: nȝ q̄cq̄ȝ comedať dōec
fuerit digeſtū: ⁊ reliq̄ q̄dē hic obſeruentur p̄cepta.

Propter ſcd̄ȝ v̄o ſciēdū aliq̄s heſitaſſe lac pti
ſicis exhibe febꝛilē ipoꝝ iſpiciētes
diſcraſiā ⁊ catarrū augmētatū ide qñ exhibuerit ali/
qñ: ſed qd de h̄ tertio ⁊ quarto apparebit dicendoꝝ.

Propter tertiū v̄o ſciēdū ꝙ lac cōpetit
i ptiſi q̄buſdā dñſiōib⁹
p̄miſſis: puta ꝙ nō ſit catarr⁹ in fluxu: ſȝ iā ſedat⁹: nā
ipſa nō paꝝ fit pp catarrū ſtillātē i pl'onē: ⁊ hūc lōgi/
tudie tp̄is vlcerātē ac tādē ſaniātē: aliq̄ñ q̄ȝ ex ruptu/
ra fit artarie vel pectoꝛ] vene: ſeu ſubē pl'onis: caſu: p
cuſſiōe: onē ḡuioꝛi vel alio cāta: vt lepoꝛe mario: q ve
nenū extat ſup pl'one ip̄m coꝛrodēs: ac īterdū ab em/
pimate vt viſuȝ antea. In his ſiq̄dē vltis caſib⁹ biniſ
ſecuri⁹ lac ↄcediť q̄ȝ i p̄oꝛi. Nō ſit ēt ptiſic⁹ febꝛicitās
Aphoꝛ. 5ª. mltū iux̄ i° veter]. Cōuenit ptiſic] febꝛicitātib⁹ nō val
Apho. 65. de. Q.ñ.n. pl'm febꝛiūt lac veloci⁹ alteratū diſcraſiā fe
bꝛilē adauget. ⁊ iō lac h⁹ gr̄a exhibeť acetoſuȝ q̄ñq̄ȝ.
vbi. ſ. imeᵗᵉ. Nō fluat ēt vēť illi⁹ iux̄ i°. Malū ⁊ q̄b⁹ fellei ſeceſſus
aut ēt ſanguis egō pl'ima: lacte nāq̄ȝ āpli⁹ irritať. ⁊ iō
hypoq̄ſtidos admiſceať eidē vel calibs cādēs extin/
guať i ipo: ſic ēt ei miſcēť trociſci dyarodō pp vētr] d̄
bilitatē ⁊ dragagātū pp ſiti q̄ñȝ. Nō ſit q̄ȝ capitꝫ debi
lis doloꝛoſi: eo.n. mai⁹ icurret nocuᵐ pp effumationē
ad ip̄m. Neq̄ȝ aſſint hypocūdria ſurrugitātia ſuſpēſa
A vel ex illis q̄b⁹ lac faſtidiū iduč ⁊ leſionē p̄us. Q.ñ.n.
ip̄m video ⁊ maxᵉ cū pane comeſtū ad vomitū ſtimu
ca. 444. poſt loꝛ: ⁊ iō 2°2ª. Lac cū coꝛpib⁹ ꝓpoꝛtiōes hȝ: q̄rū cāe nō
principium. cōp̄hēdūť: q̄ȝ pl'imis aūt ↄfert nō paꝝ. vñ. 5° de igenio.
ca. 12. v̄ſus ſi. Lac in iſta paſſiōe optimū eſt ⁊ nō in vanū laudatū ⁊
maxᵉ muliebꝛe. Illud.n. elegerūt antiq: ē.n. nāe ↄſil'iſ
hūane. qd̄ aūt p̄ferť ſtabꝛij extat p̄ci pue caſtri i cāpa
nia exñtis Rome mari vicini: cui ſiq̄dē aliq̄d mellis
īmiſcebis ſi ei⁹ caſeationē timuer] in vētre petiſq̄ȝ ab
ſterſionē vehemētioꝛē: ꝙ ſi vis vt citi⁹ deſcēdat ⁊ vē/
trē apiat paꝝ ſalis ⁊ çuccari in id iacias. vñ 3° decia
trac. 5. cap. 6. de lacte. Cōueniēti⁹ ē mulier] ſūptū ex māmis: deide
in medio. lac aſine ac capꝛnū ꝓp̄e pp ſtipticitatē q̄ ē i ipo: ſic eq̄ꝝ
pť mūdificationē ⁊ facilē expuitiōeȝ. qd̄ rōne firmať:
q̄m i° qd̄ remouet oēſ fere ptiſci defect⁹ ↄfoꝛtādo etiā
v̄tutē ipi⁹ cōpetit ſibi: h̄9 v̄o ē lac. Ip̄e nāq̄ȝ idiget pp
ſaniē mūdificatiōe ⁊ abſterſiōe: qd̄ lactꝫ ſub̄a opať aq̄
ſa: cū taliſ exiſtat v̄tutꝫ adeo ꝙ vētrē dcm̄ ē leuiť emol
lire. Indiget ēt pp ↄſumptionē adiectiōe facili ⁊ bōa.
Id aūt vt iductū ſub̄a opať butiroſa cal'itati attinens
⁊ hūiditati: vbi rō ↄſeruať alimēti. Sil'r illi op⁹ ē ↄſo
lidatiōe ac vlcer] ſigillatiōe: q̄s caſeitas ſua opať fri/
ſ de approba/ ditate ⁊ ſiccitate tpata ſtipticitate. vñ Me. Lac ↄgre
tis rubᵃ de pti gat itētiōes tres eſt.n. res cibalis ⁊ dilecta nimis. ⁊ ē
ſi in medio. ex reb⁹ q̄ ſunt veloc] ↄuerſiōis i ſanguinē. Eſt.n. ſan.
bis coct⁹. Extat ⁊ medicamē abſtergēs vlcus ſeroſi/
tatꝫ v̄tute ac res ip̄ȝ v̄tute caſeitatꝫ ↄglutināſ. Ad ſum
mū nāq̄ȝ octo repiunť in lacte ptiſicis ↄferētia. Eſt.n.
facilis digōnis: reſumptiōis bone: cite penetratiōis.
⁊ ꝓp̄e camelinū eq̄nū ⁊ aſininū bone nutritionis. vñ
ca. 340. i p̄nᵒ. Dyaſ. Bonos nutrit hu. Chimoꝝ ēt apud. A. ↄtēpe
3. 10. trac. 5. c. ratiuū humectatiuū: ↄſolidatiuū ⁊ ſufficiēť lauatiuū
6°. in medio. abſterſiuū. Cōpetit igiť lac ptiſicis nō paꝝ. ℭ Sȝ cir
ca id euenit dubitare q: dcm̄ aq̄ſitatē lactꝫ mundifica
collr. diſti. 3ª. re ac abſtergē: qd̄ meⁿᵉ cal'e act⁹ exiſtit. ſimpliciuȝ 5°.
poſt medium dꝛia v̄o. 148. poſita ē frida. ℭ Dd̄ȝ ꝙ aq̄ſitas lȝ ſit fri
da: quādā tñ ſeroſitatē ⁊ acuitatē abſterſiuā acq̄rit p
lōgū iter calefacta q̄ ḡdiť ad pl'onē: cū ſubtilis ſit ſ'be
īpꝛeſſiōis leuiter ſuſceptiua cuiuſlibȝ. Subſtātia eni
ſubtilis citiſſime pmutať: aut cum ſua frigiditate aq̄/
ſa quiddam habet acuminis in dietis particularib⁹. pͤ. 5. rub de lacte p⁹ p̄nᵐ.

Propter quartū v̄o ad p̄ᵐ dd̄m ꝙ pti/
ſici q nō febꝛiūt foꝛti/
ter nō multū ſitiūt. Sitis ēt magis ↄtingit pp iſlāma
tionē factā in hūoꝛib⁹ ꝓp̄e colericis q̄ȝ in mēbꝛis: qd̄
oſtēdūt ethici ſiticuloſi minime: neq̄ȝ ſeroſitas ſaniei eſt
tāta ꝙ eos ſiticuloſos reddat. Celeriť ēt trāſit p ptes
in q̄b⁹ ſitis hȝ cāri nō cāta in eis ēt v̄e. Suſpēdi ēt vi
ſcus 2ʳ dī. Aut q: ſit pēdēs deoꝛſum pp tumoꝛē ḡuan
tē ⁊ opilationē vt hic affoꝛiſ. 5ª viſc⁹ accipiť ſuſpēſuȝ:
⁊ in tali lac nō ↄgruit cū ip̄m ſuſpēdat ⁊ opilet āpli⁹.
Ul' q̄m ihēt vehemēť ei cui copulať. ⁊ ſic ſumiť ſuſpē
ſū 2° re. a. ⁊ i h̄9 lac nō d̄negať: veꝝ poti⁹ ↄcediť: vt ex
tēdať igroſſatiōe vbi qd niſi iductoꝝ ipediat. ℭ Ad
aliud dd̄m ꝙ ptiſis ſi ſit catarralis cāta capitꝫ debili/
tate niſi cerebꝛo cōfoꝛtato ⁊ catarro q̄etato nō lac ſic
p̄tactū ↄcedēdum. ℭ Ad aliud dd̄m ꝙ lac ↄgruit pp
oēs ei⁹: vt declaratū ſub̄as. non.n. ſub̄a aq̄ſa eſt cal'a:
veꝝ magis frida: dꝛia. 148. Exhibeť ēt febꝛicitātibuſ
ipſis nō valde dñſum ſil'r ꝙ lȝ ſit modicū frida cale/
ſit i via pueniēs ad pl'onē vt valeat abſtergē. Conce/
diť ēt ps butiroſa cū paꝝ ſit cal'a duȝ fe. vehemēs nō
exiſtat. Cōtēperať q̄ȝ caſeitate: neq̄ȝ ea tanta p̄ticipat
friditate ac ſiccitate vt noceat cū alijs cōmēſureť ſub
ſtātijs: neq̄ȝ ſunt ptiſici opl'oni expoſiti. ℭ Ad aliud
dd̄m ꝙ lȝ lac facil'r pmuteť: exhibitū tñ ⁊ cōmixtū re
ctificātib⁹: vt dñſum ei⁹ ſiſtiť alteratio. Neq̄ȝ in ptiſi ē
coꝛruptio humoꝝ aut toti⁹. Neq̄ȝ ſil'r dať qñ venť ⁊
alie nutritiōis ptes fuerit diſtēpate q̄ȝmultuȝ. ℭ Ad
aliud dd̄m lac in venis lȝ reddať dulci⁹ acq̄rēs ſapo/
rē in ipſis dulcē velut q mellis: nō tñ cōpl'onē ei⁹ dio
⁊ maxᵉ qñ ſub̄a reſiſtit caſeata. vñ foꝛtaſſis id veꝝ ex/
tat de pte butyroſa ſine reliq̄s. Sapoꝛ ēt dulciſ nō eſt
cal'us ⁊ ſicc⁹ in 2° ḡdu: niſi reⁿ cōpl'onis ponderis: ſed
tēperatus magis relatione tēperamēti iuſticialiſ. Et
ad vnū q̄dem p̄inducta ꝓcedūt qñ fe. fuerit itēſa: q̄re
tūc negatū id dare verū quādo fuerit remiſſa qd̄ ipi⁹
p cibos ⁊ medicinas quantū poſſibile remittendo vt
lactꝫ ptiſic⁹ aſſumptiōi reddať diſpoſit⁹. ℭ Que āt al
teri⁹ ēt ptis iducta: q̄ȝtū ↄuincāt ſufficienť mōſtratū.

Preſentis quoqȝ q̄ſiti oc/
caſione
heſitať an çuccaꝝ roſaceū cōpetat ptiſi
cis. Laudatū eni extat vehemēť vt lac
p̄tactū. Et vꝫ ꝙ nō. q: ptiſici egēt mūdi
ficatione ſaniei ⁊ eductiōe. Ipſa v̄o foꝛti educiť medi
cina: cū mā ↄtineať i pectoꝛe ⁊ pl'one. vñ 5° de igenio. ca. xi. cir. me.
Medici pectus ⁊ pl'onē de ſanie mūdificare volēteſ
dāt foꝛtiſſimā meⁿᵃᵐ: iciſiuā. vȝ. çuccaꝝ v̄o roſaceum
nō eſt h̄9: verū poti⁹ oppoſitū. ℭ Ampli⁹ aut nouuȝ
exhibeť aut antiquū: nō q̄dē nouū. q: ſolutiuū vētris
qd̄ hic timeť ⁊ abſterſiuū ita vt fluxus inde timeatur
ſan. nȝ antiquū cū exiccet ⁊ vias p q̄s ſit eductio ma
teriei coāguſtet: ſaniēq̄ȝ ipellit. ℭ Rurſus cū id ſit ſic
cū ſaltē p̄uā diſcraſiā ſiccā augmētabit febꝛilem. Cui
hyp. docet reſiſtē cūctis febꝛiētib⁹ dietā hūidā exhi/ Aphoꝛ. p̄mo
bēdo. Itidē. Fridū h̄ ip̄m. frigida vero pectoꝛi inimi/ Apho. 16.
ca. affoʳ. 5ª. cū oia ea ſint ſpē idꝛia. velut alba. in topi/ Apho. 25.
cis. ℭ Adhuc ſi nō cōpetūt ſimplicia: nȝ cōpoſita. Eē lib. 4. cap 12.
nāq̄ȝ ⁊ vigoꝛē recipiunt a ſimplicib⁹: ſed ſimplicia vt verſus finem
çuccarum ⁊ roſe non competunt: cum vnum calefa/
ciat: deſiccet ⁊ abſtergat ſuperflue vt çuccaꝝ: reliquū
v̄o d̄ſiccet: ſtipticet ⁊ humidū ↄſumat ac expꝛimat vt

roſe. Nō igitur çuccarum roſatum competit in ptiſi.

Oppoſitū vero ſapiūt vt appebit ꝙ plu/res. ℂ Amp. id cōpetit i ptiſicis qḋ eis ꝯuenit gr̄a medicine ⁊ cibi. tale vo eſt çuccarū roſatū cū ſit frm̄: alteratiuū male diſcraſie hi tudialis pp roſa⁊ ꝯſiū: ⁊ nutritiuū max.ͤ pp çuccarū. Eti. Mūdificat ⁊ abſtergit pp çucca⁊ que idigere di ctum ptiſici. Cōpetit itaq꜠ çuccarū roſaceum in ptiſi.

Propter primum qḋē ſciēdū ꝙ çucca rū eſt 2ᵉ. qȯdā eni ē arūdis. aliud dcm̄ alluſar ab. A. 2ᵒ ⁊ eſt mãna cadēs ſup alluſar qḋ eſt lignū leue: groſſū: rectū: pulchꝛū. Cui⁹ cātielis crura ⁊ bꝛachia aſſimilāt dña⁊. çucca⁊ vo arūdinis ſumit ex meditullio cāne cuiuſdā: c⁹ nodi ſunt ꝓpinq cāne doꝛe ſimilate q̄ reponit i vaſe. Et qḋ tūc diſtillat inde liq̄r eſt ſubtilioꝛ dulciſſim⁹: q mel dꝛ cāne: ad modū q̄ ex vuis hūiditas affluit non calcat: deide fit hḋ cāna⁊ decoctio: ⁊ qḋ p̄ ide poſt ifridatio nē coll̄r çucca⁊ eſt pu⁊ albiſſimū taberçeth ceu caſ/ ſiti dcm̄: deiñ decoquit 2ᵒ ⁊ exp̄mit: ⁊ fit panis ide di/ ct⁹ çuccari: deiceps vo 3ᵒ ide puluis ꝯſurgit citrin⁹ q çuccari decoctiōe in coloꝛe intēdit. Roſaceū vo dꝛ a roſis: q̄rū qdā ſūt domeſtice ⁊ alie ſilueſtres. ⁊ ha⁊ q̄ dā albe: nōnulle vo rubee. Albe qḋ rubeis fridioꝛes minuſq꜠ ſicce ⁊ ſolubilioꝛes: rubee vo ꝯfoꝛtatioꝛes: ⁊ ip̄e qdē recētioꝛes ſoluūt: antiqoꝛes vo ꝯſtipāt: viole vo eꝫ. Cui⁹ qdē ꝯſtructio. Recipe roſas albas vl' ru. ⁊ expāſas ſup tabulā i vmbꝛa: donec reſoluat ſupfluū hūidū ipa⁊: ⁊ ſint apitiōis medie: terātur q꜠ ac in vas ducant lapideū: deide ꝓijciat ſup eas çuccari tabçeth triplū ſui pōderis: ⁊ ponant in vaſe vitreato ⁊ obtu/ ret os ei⁹ cū pgameno: ⁊ exponat ſoli trib⁹ mēſib⁹ cō tinue ſepi⁹ agitādo: deiñ remoueat a ſole: ⁊ ſuet. qdā vo faciūt 1ᵒ cū imaturis qḋ magl ſtipticū iuenit. Sūt ⁊ aliq q nō terūt eas: ſed foꝛficib⁹ incidunt ⁊ manib⁹ fricant eaſdem fricatione vltima: deinceps vt pꝛius exponunt ſoli. Eius autē quoddam eſt nouum qḋ hꝫ īfrigidare ⁊ humectare: ⁊ maxie cū frigida ſumptū: abſtergē ⁊ ꝯſolidare. Aliō antiquū cui⁹ ē exiccare ſti pticare ⁊ ꝯſolidare. Eſt ⁊ mediū qḋ mediocrit opat.

Propter ſcdm vo ſciēdū ꝙ aliq dixerūt çuccarū ro. ptiſicis nō cō ferre. Et mouebāt ꝙ pl'es nō teſtent id auctoꝝ: ⁊ rō nib⁹ ptact̄ ſil'r ꝯcitati. Sꝫ ꝙ h nō valeat 3ᵒ ⁊ 4ᵒ mon/ ſtrabit doꝝ magl. Q. n. qs nō tetigerit ip̄m aut eue nit qꝛ bꝛeuitate gaudet cū ei⁹ exhibitio lōgioꝛē expo ſtulet ſmonē. Aut foꝛtaſſis qm̄ ipſi⁹ experiētiam non percepe cum medicine quotidie inueniant emperia.

Propter tertiū vo p̄mit⁹ oñdat ꝙ çuc/ ca⁊ ꝯfert roſatū ptiſicl. Et demū tp̄s ⁊ modus admiſtratiōis tāgat. ℂ Pro/ pter p̄ᵐ qdē hḋ ſciēdū ꝙ vnū de maxie ꝯferētib⁹ ptiſi/ cis eſt çuccarū ro. vñ 3ᵒ decima. Ex eis q multotiens ſum expt⁹ in coꝛpib⁹ diuerſis ⁊ regiōib⁹ diuerſis ē vt vtat pane cū çuccaro roſato recēti ſui āni oī die q̄ꝫtū pōt q̄uis multū ſit. Et ſi ei⁹ anguſtet anbelit⁹ pp exic catione roſa⁊ det in potu ſyrup⁹ de iſopo vel. de pa/ paue ad q̄ꝫtitatē necitat. Et ſi inflāmat fe. dent in po tu trociſci de cāphoꝛa. ⁊ nō intermittat hec cura: qm̄ ſanat. Et iō ſi nō timerē dici mēdax narrarē in hac in tentione mirabilia ⁊ referrē ſummaꝫ q̄ vſa eſt mulier ptiſica. Peruenit nāq꜠ res ei⁹ ad h vt egritudo cuꝫ ea ꝓlongaret adeo donec pueniret ad moꝛteꝫ vt ꝑpata eēnt q̄ necia erāt moꝛti. Et tūc frat ei⁹ qdā ſurrexerit ad ipaꝫ ⁊ curauit eā hac cura tp̄e lōgo ⁊ reuiuiſcit ⁊ ſanata eſt. Et fere ſil'e mihi ꝯtigit in qdaꝫ adoleſcēte: q̄oar q̄ꝫ. Rectificabit cib⁹ ſubtilitate ac melioꝛatione oīum ciboꝝ q ē çuccarū roſatū cū pane facto ſapiēt. vñ Me. Ex reb⁹ qdē mirabilis iuuamēti ad ꝯſolida/ tiōes ⁊ ſanatiōes vlcerū pl'onis eſt çuccarū roſatū re cens: ⁊ ſupꝛa qḋ nō p̄terijt annus. Aggregat. n. in eo v̄tus abſterſiōis ex ſucco roſarū ⁊ v̄tus ꝯſolidatiōis ex p̄te ſubē ipſa⁊. Et Gal. p̄cepit darē çuccarū ro. ſin gulis dieb⁹ in q̄ꝫtitate pl'ima ēt cū reb⁹ medicialib⁹ ci balib⁹ ⁊ potabilib⁹. ⁊ hꝫ oēꝫ modū admiſtratōis ei⁹: ita ꝙ ēt cū pane: ⁊ plurimi vſi ſunt eo poſt ip̄m. ⁊ nō eſt cōpꝛehēſibilis nūs eoꝝ q ſanati ſunt ex vſu eius. Et firmat: qm̄ 1ᵒ qḋ leuiter mūdificat: abſtergit: ꝯſoli dat ⁊ ſigillat: nutrit ⁊ ꝯfoꝛtat: ꝑficit eximie i ptiſi. Hḋ vo eſt çuccarū roſaceū: rōne nāq꜠ çuccari maxie mū/ dificat ⁊ abſtergit ac vtcūq꜠ roſarū ⁊ maxie qñ fuerit recēs. Ipſis eni ſup rē aliquā vis ineſt ablutiōis. Ex p̄te vo roſarū magis ꝯſolidat ⁊ ſigillat. ⁊ ꝑp̄e qñ fue/ rit antiquū vel meᵐ. nutrit ēt rōne çuccari ⁊ aliq̄l'r pp roſas: q̄rū aromaticitate ꝯfoꝛtat. Cōfert igit çuccarū roſaceū ptiſicis nouū maxie aut meᵐ ⁊ vetus ſuo mō.

ℂ Propter ſcdm hḋ ſciēdū ꝙ medici plerūq꜠ errant circa ptiſis curationē eo ꝙ volētes mūdificare ſaniē: tm̄ abſterſiuis eā expurgantib⁹ vtunt vt ſanguis ſpu tū denuo iducant. Peccāt ēt ex p̄te alia. qa ſtiptica ex purgātia: vt çucca⁊ roſaceū ⁊ maxie meᵐ vel vet⁹ tri buūt. ⁊ ꝑp̄e cū luto armeno. ⁊ alia cū nōdū ꝑfecta ſa/ niei iteruenerit mūdificatio. qꝛ mām ampli⁹ i pl'onē compingūt. vñ Me. çuccarū ro. adminiſtrādū mun/ dificatiuis antecedentib⁹. fallunt enim vtētes ipſo a p̄n⁹: dū mundificatio non pꝛeceſſerit. Opoꝛtet igitur ꝑus ſufficient plus abſtergere: ac deinceps cōſolida/ re ⁊ ſigillare: quoꝝ pꝛimum çuccarum ro. plerunq꜠ non valet perficere ⁊ pꝛecipue medium ⁊ antiquū.

Propter quartū vo ad p̄muꝫ dōm vt appuit ꝙ opꝫ vti nō pa⁊ ⁊ maxime qñ multiplicat ſanies abſterſiuis foꝛ/ tioꝛib⁹ çuccaro ro. ēt recēti vt lacte: ſyrupis: robub: lobochat ⁊ electuarijs ſm̄ gdus: nō tñ ꝙ nō ipſo tp̄e ſuo. ℂ Ad aliud dōm ꝙ in çuccaro roſato ēt recenti pauca vel nulla eſt v̄tus ſolutiua. Tollitur. n. qdāmō v̄tus ro. lauatiua ex artificio longioꝛis ꝯſtructionis çuccari roſacei. neq꜠ tāta eſt ipſi⁹ abſterſio q̄ ſanguis curſus faciat emanare: qḋ ſi timet vtendū medio: vel etiā antiq qs pōt vti qñ expedit ꝓp̄ie ſigillare. Jam eni ſanies eſt coexpurgata. ℂ Ad aliud dōm ꝙ çuc/ cari roſa. ⁊ p̄cipue noui pauca ineſt ſiccitas: ita vt ſit maius iuuamentū ipſius ratione alioꝝ que operat oſtenſoꝝ q̄ꝫ leſio huius ratione: cum etiā qñ id timet poſſit qs cibis ⁊ lobochat vti hūidis vt appuit p. A. ℂ Ad aliud doꝫ ꝙ friditas ſua eſt modica: q̄ etiā tol lit cū longo itinē alterata in pl'one ptingat. Jlla vero frigida de q̄ ſmo Hyp. eſt acuta. ℂ Ad aliud dōm vl' ſiterēptiōe aut ꝙ ñ excedēt opant ſimplicia h eis aſcri pta vt iferāt leſionē: cū eo ēt ꝙ poſſint alijs coꝛrigi.

ℂ Differentia. cxcv.

Qventoſe in retentiōe mēſtruoꝝ ſub mãmillis ſint cuꝫ ſcarifi catione applicāde oñdit qḋ Hyp. inde terminate reliqt. qa in hac paſſione velut in alijs plu rimis p̄cipit ſſomia vlis: poſt eā vo particularis ac localis ſubſeq hꝫ eūatio: q ſcarificatiōe ꝑficit. ℂ Ad huc qḋ mām eūat ⁊ diuertit ad loca oppoſita ꝯpetit in retētione mēſtruoꝝ: ſicut in alijs p̄ceptū fluxibus. Jd aūt vētoſe agūt ſcarificate: qḋ nō faciūt ſimplices cū ſanguinē nō educāt. ℂ Rurſus aūt ponunt cū ſca rificatiōe. ⁊ tūc habet intētū: vel non. ⁊ ita trahendo ad p̄tē debile receptiuā inducēt flōnē in ipaꝫ aut ma/

Cōcil'. E 3

2ᵒ. ce. vlti.

trac. 5. cap. 6. in medio.

col'. p. theiſir

tra. xj. cap. 2. in medio. in ō app: oꝑa tis rob⁹ ō pti/ ſi poſt medi i

vbi. s. ime'ᵉ.

arᵒ. 3ᵒ clr. p̄nᵐ

Apho. 5. Apho. 51.

Apho. 40.

niam:iuxta illud affo:iſ.qnta.Mulieribus qbus ad mãmillas ſan.ↄuertit̃ maniã ſignificat.Neqꝫ etiã attrahẽt cum obſtaculo penetratione careãt.Et fulcit̃: q2 ſuppoſito ꝙ ſan.conuertat̃ ad mãmillas recurret itidẽ grauitate retro qñ auferr̃ ventoſa. Palin. Uentoſarũ attractio pficit̃ a vacuo: ſeu apud Ga.ↄñа qꝺ euaꝛ̃:ſed qñ ponunt̃ cũ ſcarificatione pp ſol'onẽ ipar| maius occurret vacuũ vel ↄña illius qꝺ euaꝛ̃ cũ vna ps ſan.attractiõe ↄſeq̃t̃ tũc reliquaꝫ.Itaqꝫ ſitbie ſunt cũ ſcarificatõe ſub mãmis i retẽtõe mẽſtruoꝝ locãde.

3°.de vir.nãli bus.capi.14. poſt pncipiũ.

Iſaac lib.6°. cap.10. p°.4.cap.21. poſt medium

In oppoſitũ ſunt viaticus ⁊.A.cuꝫ cõiter opantib⁹.❡ Adhuc i hꝫ retentione nõ eſt itẽtione euõnis ſanguis ne vtus amplius debilitet̃ fluxu pſtrata ſupfluo:veꝝ deriuatiõis tñ vt in penuria ſanguis cũ ibecilli^{te} pcipit̃ vigoris. id aũt euenit qñ abſqꝫ ſcarificatiõe occurrũt.Eti.Qꝺ retinet mẽſtrua ſic minori leſiõe melius.Jd ãt ẽ vt appebit qñ ſiñ ſcarifica^{ne}applicãt̃.Jn ea.n.ↄcidit dolor nll'e:igit̃ vẽtoſe ſine ſcarificatiõe mãmis ſupponẽde.

Propter pmum qdem ſciendum ꝙ vẽtoſe ſunt inſtr̃m vtute vacui ex corpore aliqd attractiuuꝫ:qꝺ qdẽ ex diuerſis põt materijs ↄſtrui.Cõius tñ fit ex cucurbitis paruis rotũdis,aliqñ vo ex vitro que fortaſſis eo ꝙ ſolidior magiſqꝫ applicabilis forti⁹attrahit.Interdũ aut cornua eis ſile opant̃.13.de ige. q̃ ſpũ oris partibus applicant̃ minuſqꝫ attrahũt: q̃ p ſe iuxta Cornelium cel.dñr iponi re^{ti}ignitarũ:qrũ orificijs aliqꝺ cõbuſtibile applicat̃:aliqñ qdẽ alioꝝ penuria citatim applicant̃.Uẽtoſe vo igne inſite ſunt vehemẽti⁹euellẽtes. Et noſce ꝙ aliqñ vẽtoſe adeo carnes ad ſe ꝑbunt vt abſqꝫ earũ fractura neqãt ſepari:⁊ iõ q̃ de cucurbitĳ ſũc laudabiliores:pñt.n. pforari ⁊ foramẽ aliq̃ i⁹obturari.Uẽtoſarũ aũt qdã cũ ſcarificatiõe applicant̃ q̃ ptes cutis magis mũdificãt flomia:pluſqꝫ ſanguineꝫ ſubtilẽ q̃ꝫ groſſum exhũt:qbuſ aũt conferant ⁊ qbus ſint applicãde locis pamplius edocẽt.Alie vo abſqꝫ ſcarificatione firmant̃ qꝺ multiplici venit de cã.Uel vt fluxus ſupexcedẽs compeſcat̃ mẽſtrualis ⁊ ſupponunt̃ mãmis.Aut vt apoſtema pfũdum ad exteriora deducat̃ vt medicamẽ ad ipm melius valeat puenire ſiue vt apatis mã ad ignobilius trahat̃ mẽbruꝫ nobiliori vicini⁹vel vt meat⁹pmaneat apt⁹:ceu collo applicãt in ſqnãtia.Aut vt mẽbrũ calore depauperatũ eaꝝ caleſcat ſanguis ⁊ ſpũs attractiõe frigoraqꝫ ⁊ vẽtoſitates reſoluãt ↄtẽtas ibidẽ: ſeu vt parũqꝫ ad ſuũ nãlẽ reducat̃ locũ a q̃ ſepata:velut in inguinis ruptura:vel vt tollat̃ opilatio ⁊ lapis qñ ponunt̃ iuxta Albucaſim ſup renes:ſeu qdẽ vt dolor ſedet̃ vt in colica magl op⁹eſt vẽtoſe ⁊ vl'r in oib⁹dolorib⁹vẽtoſiſqꝫ pcipue.Aut ne mẽbrũ a ſuo remoueat̃ loco:ceu in añ iunctura:vel vt apa mediceꝛ̃ vẽtoſuꝫ ⁊ fridũ.Aut vt venenũ ſugat̃ exteriuſqꝫ attrahat̃ pti qñ fuerit illa tũ:qre poſt caſum applicant̃ ſanguiſuge primo quarta.duodecimo.13.14.de ingenio.Eſt aũt mẽſtruũ ſanguis quis ſupfluus qui tẽpore determinato a muliere naturalit̃ emittit̃.Omniſ.n.nãqꝫ fluxuſ inaturaliſ ſanguinis pter eum qui mẽſtruorum ſexto de accidẽti.qui eqdem cõmunius circa.14.annos vſqꝫ ad.45. decurrit:ſm tamẽ cõpl'ones differenteſ in ampli⁹aut minus cũ non ſit in rebus materie applicatis terminũ prefixum repire.pmo de re.ſextoqꝫ apparẽs ſanitatis latitudinẽ expedit notare.Quãdo aũt iſ fluxuſ fuerit naturalior in fine mẽſis amplius lunaris contingit.mẽſtrua.n.deriuant̃ a mẽſe.quãdo autẽ nãlis reddit̃ citius fluit aut tardius.vnde lex.Mulier que bis purgat̃ in mẽſe ſana nõ extat:qbuſdã autẽ pluri

ca.3°.iuxta fi.

ca.22.ꝟſus fi. c.8.poſt me^{m} ca.3°.iuxta fi. ca.7.cir.pn^{m}.

ca°.p°ꝟſus fi.

poſt pncipiũ. poſt pncipiũ.

mis laborioſis ac viraginib⁹caſ'a ibabitãtibus loca tardius accidũt ita vt abſolute careãt illis.Cõius ãt p qnqꝫ fluũt dies:plus aũt minuſqꝫ non parũ.Eſt autẽ mãmilla inſtr̃m gñatiuũ lactis que cõponit̃ ex artarĳs:vẽis:neruis ⁊ carne alba ſenſibili.Sic̃.n.epar ſcm eſt purpureũ vt ſanguis gñet̃ hꝫ de iuuamẽtis 5° ⁊ theorice qrto.ita ⁊ mãmille caro ẽ alba vt ſanguis in ea in lac vlteri⁹decoctũ dealbet̃: ad quã qdẽ pueniũt artarie ⁊ vene a mr̃ice ramificate a vaſis i oppoſito femor| ſubiacẽtib⁹.Reuertunt̃.n.ſurſum ad mãmillas:ſic ⁊ vene ⁊ artarie diuiſe a vaſis aſcẽdẽtibuſ ſup furculã ramificat̃ deſcẽdẽdo ↄiũgunt̃ pdcis.Eſt aũt ſcarificatio ſiue caraſſatio alias ſcarſatio ſupficialis cutis inciſio crebra:ſic flõmia vna pfunda.Noſce ſm democritũ ⁊ Oribaſium ei⁹collegã ꝙ vẽtoſe nõ cõpetũt in paſſiõis initio.nec plectoria manẽte: verũ qñ plenitudo fuerit euacuata.13.etiam de ingenio.

ca.3°cir.pn^{m}. ca.3°.ꝟſus fi.

ca.13.

Propter ſecundũ vo ſciẽdũ ꝙ aliqui voluerũt ſitbias cũ ſcarificatiõe apponẽ dicẽtes ide plenitudinẽ euari:ſꝫ id nõ valet:qm meli⁹eẽt dũ pmaneret plenitudo per mr̃icẽ pmittẽ vt labant̃:aut ſi dꝫ euari ↄuenientius p flomiã educẽ cũ ipſa ppie plenitudinẽ euet.nõ auteꝫ ſcarificatio.Et iõ fuerũt alĳ dicẽtes ꝙ ventoſe valent cũ ſcarificatiõe.⁊ mouent̃ ex inducto in arguꝫ: eo ꝙ materia currẽs ad aliqꝺ mẽbrũ magis aufertur quãdo deriuatur ⁊ euacuat̃:q̃ꝫ quãdo deriuat̃ tantũmodo.qd autẽ de his tertio ⁊ quarto apparebit dõrũ.

Propter tertium qdẽ ſciẽdum ꝙ ventoſe debẽt ſine ſcarificatiõe abſolute poni.vñ viatic⁹.Uẽtoſam ſupponam⁹mãmillis.⁊ exugam⁹ſine ſcarificatiõe.qñqꝫ ponũtur vt nã a pte ſui mot⁹trahat̃ ſicut qñ mãmille ſupponunt̃ iõ vt curſus ſan.mẽſtrui retineat̃: qꝺ etiã rõcinatio ↄfirmat:qm ſan.mẽſtruus groſſus eſt ⁊ terreſtris.q aũt per ſcarificationeꝫ educit̃ ſubtilis aqſus. Adhuc ſupficialis eſt ſangu.q caraſſatione educitur cum circa cutẽ in venis ↄtineat̃ minutiſſimis.q autẽ exiſtit in venis q̃ mãmis a matrice deriuant̃ eſt pfũdus.ad quẽ nõ ſic valet ventoſarũ attractio puenire. Rurſus ſi ponant̃ cũ ſcarificatione pp repletionẽ iparũ ceſſat celerius vacui neceſſitas q̃ facto deſtruit̃ attractio.Qñ aũt non euat̃ qd corpulenti⁹:qꝺ ſine ſcarificatiõe ↄtingit tanqꝫ vacui neceſſitate vigorata forti⁹attrahit̃ ſan.⁊ retinet̃ in loco ad quẽ attractiõe deuenit:itaqꝫ vẽtoſe ſine ſcarificatõe lꝫ debẽt applicari.

Iſaac lib°6°. cap.10.

A

Propter quartũ vo dõm ad p^{m} ꝙ euacuatio vl'is ⁊ particularis cõpetit qñ eſt plectoria.nõ autẽ ſic in ppoſito cũ nõ exiſtat aut meli⁹ſit flomia euare cum adſit vel vt dñſuꝫ eſt p matricẽ.❡Ad aliud dõm eſt ꝙ mã nõ põt euari ⁊ diuerti ↄuenient̃ vt appuit p ſcarificationẽ:cũ ea ipediat attractionẽ vacui necitate priuãdo: qũo aũt vacuo perficiatur attractio.dĩa dñſum.51. ❡Ad aliud dõm ꝙ diligẽs artifex ceſſabit attractione ad locũ qñ viderit flonẽ poſſe gigni:neqꝫ ſan.attractus in mãmillis retinet̃:vt corrupt⁹tandẽ maniã generet cũ corpe fluxu euato ſanguis coegenſ attrahat ad ſeipm cũ nõ ſit ſupflu⁹oino:neqꝫ itm̃ eſt carnis obſtaculũ ꝙ vt⁹vẽtoſe nõ poſſit ad attrahẽdũ qꝺ in venis vel artarĳs puenire.❡Et p fulcimento qd dõm appet.Sãguis eni attract⁹nõ recurret retrorſum:verũtamẽ in reliquũ diſpartitum indigẽs illo corpus. ❡Ad aliud dõm ꝙ lꝫ vacuũ vel ↄñtia eius qꝺ euat̃ periſtat ampliuſ:cum tamen ſang.attractus fluit tollitur cõfeſtim molle illius quod attrahitur ventoſaꝫ replens attrahentẽ.

¶ Differentia. cxcvj.

Q in cura morbi calidi

(trac. pᵒ c. p. 7ᵒ. in medio. ca. 3. añ meᵐ.) cordis cõpetãt calida mõſtrať 3ᵒ vndecima. ¶ Ampliᵒ. megatechniſ. 3ᵒ. Sic ca corpora cũ ſiccis: humida cũ humidis curare opʒ. q̃re ſilr caľa cũ calidis: ꝛ frida cũ fridis. Morbᵒ aũt hic ſuppoſitᵒ eſt calidus. Itidẽ curãſ (epidi. 6. ptiᵒ pᵃ tex. cõⁿ pmi.) ꝫ veterẽ eſt virtᵒ. medicus vo illiᵒ miſter: ipa q̃ʒ eiᵒ fulciť iſtro vt calore q itᵒ eſt. ꝟ aũt pmanet caľo ꝛ deſtruiť fro pcipue. ¶ Rurſus ſpũs ꝯfortaťp odoriſera (trac. 2ᵒ. cap. 8. circa pncipiũ.) eo ꝙ his nutriť. vñ. 3ᵒ. 11. Laboreť i ſyncopi cũ eo qð nutrit ſpm̃ ex odorib' bonis: citior nãqꝫ p odoratricẽ (cõ'ᵒ apho. xj.) eſt vtuť reſumptio. affo. 2. ſed aromatica ſunt caľa cũ odor effumali cauſeť euaporatiõe. dĩa. 155. ꝛ ſpũs eſt radix cordis vt videbiť. Palin. Cor pre ceter] mẽbrorũ opuʒ eſt ꝯſuare ꝛ defendẽ cũ ſit diuʒ pticularũ pᵃ radix vtutẽ illis demãdãs mediãtibᵒ artarijs omnẽ. dĩa. 38. Diuʒ ẽt accidẽtiũ corpi occurrẽtiũ pmᵒ ꝯcur (lib. pᵒ intenⁿᵉ. 2ᵃ ſum. pᵃ. cap. pmo cañ. 2ᵒ.) ſus eſt ad cor tanq̃ʒ ad baſim vite. M. de ſimplicibᵒ. Sed ꝯſuatio ꝛ defenſio vt dicũt fit p ſilia ꝛ nõ p ꝯ̃ria cũ potiᵒ ſint corruptiua. Caľa q̃ʒ ſũt cordi ſilia. cõpľo nãqꝫ ſoꝛalis ipſiᵒ ca. ẽ ꝛ ſic. dĩa. 25. Itaqꝫ in cura egritudis cordis calidi fridorũ non cõpetit admiſtratio.

In oppoſitũ

eſt cõis medicorũ ꝟmo vſus fridis diſcraſis cordis applicãs caľa. ¶ Adhuc ois cura p ꝯ̃rium ꝛ in totidem ex (libro. 3. tex. cõ. 83. ꝛ. 97.) equo g̃du. in techni. Sed morbᵒ hꝫ ſignatᵒ eſt caľs. ¶ Rurſus 3ᵒ. xj. In apate cordis calido pcipiť infri (trac. 2. capi. xj.) gidatio pectoris niue ꝛ camphora ſup apa. Eti. Cuʒ cor ſit res corporis calidior ꝛ ſpiritus a quo ꝓcedit. (doc. 3ᵃ. capi. 2. circa pncipiũ.) pmo prima. ſi caliditate ipſius naturali morbo calido addita calida ſibi applicantur incitatio fiet ad furiam ꝛ velut ignis in igne. Propter qð in calide paſſionis curatione cordiʒ non calida expediũt: ſʒ frida.

Propter primuʒ

ſciendum ꝙ qd ſit cura: quid morbus: qd calidum: quid etiam cor ſuis oſtenſum eſt differẽtijs.

Propter ſecũdũ

vo ſciẽdum ꝙ a plurimis ſuperficietenᵒ vt audiunť medicorũ ꝟmones vt morbis calidis cordis: ceu ꝛ reliquarũ ptiũ cõpetant frigida ꝛ mouenť ex ꝑtactis: ꝛ pcipue cañ. vľi. p ꝯ̃rietateʒ curatio: ꝛ q: morbi caľi plus fridis ſunt mortiferi pp velocitatem (Apho. 8.) ignei motus. Damaſce. in affo. tales aũt ſunt maxie q cordiʒ calidi: q̃rũ defectᵒ aliq̃lis 3ᵒ ꝛ 4ᵒ videbiť doꝫ. (cap. 6. cir. me.) ¶ Sed circa pdictũ dubitare contingit: qm̃ collʒ 3ᵒ. Febres q̃ ſunt a ſtate piculoſiores ſunt febribᵒ colere. Febris aũt ſtatis eſt morbus fridus: colere vo caľs. ¶ Adhuc morbus cũ diſproportiõe particularũ cir (Aphoꝝ 2ᵒ. Apho. 34.) cũſtãtiaꝝ ꝟm veterẽ piculoſior eſt ꝓportionabili: ſed talis eſt fridus ꝛ nõ calidus cũ nã humana caľa exiſtat ꝛ hu. Rurſus morbᵒ ex nã magni detrimẽti mortalior eſt reliq̃. Hꝫ vo q ex frida cũ friditas ſit mortificãs ꝛ paralyticũ faciẽs: caľitas vo nãe amica. dĩa. 61. Palin. Ita ſe hꝫ morbᵒ frigidus ad caľm vt tẽpus frigidũ ad caľm: ſed i tpe frido mortalior eſt morbᵒ: (pbľ. 25. ꝛ. 28.) q̃ʒ in caľo. pbľ. pᵃ. pp iproportionẽ particularitatum. Itaqꝫ egritudo frida peſtilens ampliᵒ caľa. ¶ In op (cõmẽto. 46.) poſitũ q: ꝓnoſti. 2ᵒ. Mãe ſanguinee ꝛ ſtatice ſunt minoris malitie q̃ʒ mãe que ſunt ex gñe colere citrine nigre: ſed flegma eſt fridũ coľa caľa. Eti. ſiľe ꝯiunctum ſiľi icitat ad furiã. eſt. n. ſicut ignis in igne. Hoc aũt in morbo euenit caľo cũ mã ſit calidior nã. Itaqꝫ morbus calidus mortalior frido. ¶ Dõm breuiť ꝙ morbus aut eſt ſimplex. i. ſine mã vel ꝯiunctᵒ illi. Siqdeʒ ꝓus ita morbᵒ calidus picľoſior eſt frigido actiuioriʒ eius q̃litaꝫ efficacia. frigidus. n. minuʒ actiuᵒ: lʒ plus ꝯ̃rieť nãe. qð indicant ſe. ethica ꝛ ea que ſenectuꝫ ita vt decio de ige. Expone in aquã fridã q doceať ethicus in eum q ſenectuꝫ tanq̃ʒ ampliᵒ viuenteʒ deduci. (ca. 10. pᵒ meᵐ.) Siqdẽ ſcðo mortalior dupľr aut rõne molis mãe ipſiᵒ obtegẽtis caľm inatũ ꝛ extiguẽtis ꝛ ita morbᵒ frigidus plurimᵒ ꝛ iterdũ caľs ſanguineᵒ eſt mortalior caľo colerico. vñ 3ᵒ ſubdiť collʒ febres ſtaticas periculoſiores ſore colericis pp groſſitudinẽ flegmatis ꝛ (ca. 6. cir. meᵐ.) opilationẽ cauſataʒ ab illo. vel rõne eẽntie morbi qð dupľr euenit. aut q: ab ipſo ꝓcedãt ſynthomata itenſiora ſenſibiliora ꝛ dolor: nõ eni patiunť medicũ errare vel infirmũ peccare. Iſaac ſe. 5ᵒ. Et ita morbᵒ calidus mortalior frido. vel q: ipſiᵒ eẽntia plus vite pncipijs opponať. ꝛ tũc fridus mortalior caľo. Et ad vltimũ morbi caľi plus fridis ſunt mortiferi: eo ꝙ ꝓportionabiľr pꝫes ſunt caľi iterimẽtes ſui acuitate q̃ʒ fridi: eq̃libᵒ tñ nũo entibᵒ mortaliores ſunt fridi. pbľ. (ca. 8. añ meᵐ.) pᵃ. ¶ Ad pᵐ igiť dõm ꝙ febris ſtatica eſt piculoſior. (pbľ. 25. ꝛ. 28.) rõne q̃titatis mãe aut leſionis quam cauſat in ſtõ vt aiunt iterficit magis. ¶ Ad aliud dõm ꝙ natura humana nõ eſt calida: ſed tẽperata relatione tẽperamẽti ad iuſtitiam nõ ponderis. vt q̃ſituʒ expetit. dĩa. 18. ¶ Ad aliud iam apparuit vt ſic. ¶ Ad aliud dõʒ ꝙ hoc verũ: ſed plures morbi ꝯtingunt valde eſtate q̃ʒ hyeme. ꝛ iõ plures moriunť: non aũt iuſta cõpatione obſeruata. ¶ Ad ea q̃ alterius partis iaʒ apparet. ꝛ ad pmũ ꝛ ad ſcðm per ſolutionem quarti prius.

Propter tertiũ

ſciẽdũ ꝙ lʒ in egritudinibᵒ cordis fridis abſolute cõpetãt caľa: in calida tñ ſimpľr expediũt frigida: ſʒ ꝛ caľa illoꝝ remiſſiua: pp qð pmitᵒ id ex tertio. xj. (trac. pᵒ. cap. 7. in medio.) oſtẽdať. ſcðo rõne fulciať: ꝛ tandẽ q̃les cõpetant huic meⁿᵉ narreť. ¶ Propter hꝫ pmũ ſciendũ ꝙ q̃n volumus pmutare cõpľonẽ frigidã audaces ſumᵒ ad illð cũ medicinis calidis cõmixtis cordialibᵒ. Sʒ q̃n volumᵒ pmutare cõpľonẽ calidã nõ ſumᵒ ꝯtenti ifridatiuis. qa ſuba pp quã cor eſt creatuʒ ꝛ eſt ſpũs effuſus in ipſo exiſtit ſuba calida. vʒ. inata nõ caliditate corpori nocitiua. vñ cũ ipſi ſupueniat qð ipſaʒ extiguat eo ꝙ nõ ſit pmixtũ ex meⁿⁱʳ calidis: q̃ꝝ ꝓprietas eſt vt ꝯfortẽt calorẽ inatũ: qð nõ totũ ſit earuʒ caľitate: ſʒ ẽt cũ ꝓpetate abſoluta aſſociata caľitati earũ poľe eſt vt noceat radici. ſ. ſpũi q̃ʒuis ramo ꝯferat qð eſt corpus cordis. Et iõ nõ iuenimᵒ ſapiẽtes antiq̃rũ eũaſſe i curatiõe malitie cõpľonis caľe q̃ eſt in corde ꝛ eiᵒ quod ei accidit a pmixtiõe meⁿᵃʳ frigidarũ cum cordialibᵒ calidis ꝯfidentes ſi nã fuerit fortis ꝙ diſcernet inť infrigidatiuũ ꝛ calefactiuũ vt afferat ifridatiuũ cordi ꝛ caľm radicale ſpũi. vnde illi qui abſtulerũt crocũ ex trociſcis cãphore ꝛ blaſphemauerť pmos: trociſcos cãphore reddiderũt pauci iuuamẽti. Et ſiľr eadeʒ decã pcipit Ga. i cura emitritei aq̃ ordei vtutẽ pipis ad miſceri: 4ᵒ pᵃ. ¶ Propter 2ᵐ hꝫ qdẽ ſciendũ ꝙ indicatiões. 3. pncipalius hic opʒ intẽdẽ. vnã qdẽ ſumptaʒ a vtute. aliã a diſpõne. tertiã a parte. Iſtarũ vo idicationũ pᵃ ceteras obnubilat ꝛ denigrat. de inge. 9. maxime in paſſiõe piculoſa: qð g̃ra di ephimerarum. ea nãqꝫ deficiẽte vana ſunt oia q̃ cũ ſit qd nãle opʒ ipaʒ ceu nã p ſilia gubernare. ꝛ ei mõ cõpugnare oi. Oſtẽſio aũt a diſpõne ſumpta ſui ſemp idicat ipſiᵒ p ꝯ̃riũ itẽtionẽ: p ptẽ vo cor audio ꝛ ſpũs eius inatũ. vʒ. maxime ꝛ iſluentẽ q velut eius radix dicť exiſtẽ. Dicať itaqꝫ ꝙ in curatione aut attẽdiť ad vtutẽ: ꝛ ita cũ ipa calidis pmaneat ac ꝯforteť: ꝛ frigidis noceať in paſſiõe eius g̃ra q̃tũcũqꝫ calida expedit calidorũ fridis ꝯfractoꝝ adminiſtratio. ꝛ maxime in corde cũ vitaꝫ (trac. 4. cap. 15. in medio.) (coll. 2. cap. 7. vſqꝫ ad cᵐ. 13.)

de pcedat. Eſt nāqȝ ipa mot⁹ ɔtinu⁹ a corde in mēbra
delapſus: ⁊ h̄ pficit̃ cal'o ⁊ nocet̃ frido. q2 ſpūs factor
ipſi⁹ ⁊ vtutū lator tal'r calis afficit̃ ⁊ fridis. Igit̃ vt ſic
opus eſt calidis. Si aūt intueat̃ diſpō cuȝ ipſa curari
hēat p ɔ̄riuȝ. qa oīs cura p hꝯ eq̄li ḡdu aut eleuatiōi
ne pdat̃ in via. Et ad vltimas egritudines vltime cu/
ratōes ſunt potētes ad pfectionē: vltimeqȝ repl'oni vl
tima expediat euo: ſic nūqȝ in paſſione cal'a ⁊ p̄cipue
cordis cōpeteret cal'a: niſi ex accn̄te fortaſſis cū cali/
dā intēderet in ampli⁹ diſcraſiā. Si vo ɔſideret̃ pars:
puta cor rōne cure cuȝ ei⁹ cōpl'o cal'a ſit ⁊ ſic. formalis:
nālis ac ēt egritudinalis fridis eget ſolū. Ex pte qȝ
ɔſuatiōis nālis ɔ̄nis eget cal'is cū ipi⁹ fiat p ſil'ia ɔſ/
uatio: dr̄ia. 116. Si vo altera ps ītueat̃ cōpoſiti vt ſpūs
q eſt ſic radix: tūc in paſſiōe ca. cordis eget̃ cal'is tēpa
tis nō exceſſiuis: eis nāqȝ celerit̃ reſolueret̃. Eſt nāqȝ
doct. 2ª. cap. 2. in medio. ca. p̄mo in fi. doc. 2ª ſum. bª ca. 3 iuxta fi. ⁊ ca. 16. i medio
alterabiliſſim⁹: q2 ⁊ ſubtiliſſim⁹ de diſtēperātia ieq̄li.
Subtilis āt ſuba plus recipit paſſionē. p̄mis febriū.
⁊ 2ª eadē: q̄ de cā nō admiſtrāda ſunt elate frida ⁊ ma
xie cū ei ⁊ ipſius actui ſint ɔ̄ria. Et his diſpoſitus pati
celerrime raritate. Adhuc cal'a vtutē meli⁹ meⁿᵃʳ ad
cor faciūt puenire vt crocus oñdit. Sic itaqȝ tū rōne
vtutis: tū ēt ex pte ſpūs ⁊ ɔſeruatiōis ɔ̄niſ nālis eget̃
cal'is fridis repſſis in egritudie cordis p̄cipue. Fridis
aūt pp diſpōnē abſolute ⁊ cordis reductionē. ¶ Pro
pter hꝯ qdē 3ᵐ ſciēdū ꝙ eoꝝ q̄ hic admiſtrāt̃ q̄dā ſūt
ſimplicia: aliq̄ cōmixta. Siplicia q̄dā agunt a mā: vt
ouoꝝ vitelli: brodiū carniū ⁊ vinū: alia ɔ̄ne ſic çedoa
ria ⁊ ſticados: q̄dā ꝓpetate: ⁊ hoꝝ vo alia q̄ nō edu/
cūt: alia vo ita educētes vt lapis laçuli ⁊ armenus: q̄
aūt nō vt hyacict⁹ ⁊ auꝝ. q̄dā vo ɔ̄ne ſil' opant̃ ⁊ ꝓꝑe
tate: vt melliſſa ⁊ bugloſſa ꝓꝑe q̄ in oī paſſiōe cordis
vtutē hȝ mirabilē ſm oēm ipſi⁹ admiſtratiōis modū
⁊ ꝓꝑe radicꝫ cortex nō lote. Nōnulla vo iuuat ɔ̄portā
do vtutē meⁿᵃʳ ad ipȝ: ceu croc⁹ ⁊ muſc⁹: ⁊ cū h̄ alias
ēt hn̄t nās: q̄dā ptes cordis ⁊ ſpūuȝ ſtipticitate q̄daȝ
ne diſſoluant̃ coadunādo vt mirabolani ⁊ liliū. Sūt
q̄dā cordis ɔfortatiua ne ɔ̄ facili patiat̃ a venenis ſic
muſc⁹ ⁊ doronigi. ⁊ vl'r oīs res odorifera ſiue cal'a vl'
frida cū ſit ſpūi ꝓportiōabilis ⁊ amica. Sūt ⁊ q̄dā cō
poſite ⁊ ille ſūt pl'eſ ſic tyriaca: mytridatū: dyamuſcū
⁊ oino ɔfectōes i qb⁹ cū alijs cadūt q̄dā metalloꝝ vt
auꝝ ⁊ argētū ⁊ mineraliū pl'ima p̄cioſioꝝ q̄lia ſūt cō
fectiōes de lapidib⁹ appellate int̃ q̄s nobilior effica/
cior ⁊ tēpatior: ita vt ī oī cordis paſſiōe frida ſeu cal'a
poſſit admiſtrari ē illa quā ɔſtruxi: cui⁹ efficaciā mox
exhibita teſtat̃ ſenſus: q̄ aliqn̄ vt ē admiſtrat̃: iterduȝ
cū optio vino vt muſcatello vel alio cū op⁹ ſit celerit̃
vtutē ɔfortare. ita vt terat̃ in vino: tūc. n. meli⁹ a debi
lib⁹ ſumit̃ ac velocius penetrat: aliqn̄ duab⁹ ptiū vel
pl'ib⁹ vel medietati çu. ro. admiſcet̃ vel boragiati cuȝ
vtuſ nō ſic fuerit ꝓſtrata ⁊ diſcraſia extiterit calidior:
vn̄ in hꝯ caſu caueat̃ ſimplex ipſi⁹ hui⁹ vſus nimi⁹ ⁊
ꝓprie in illo q fuerit ſubtilioris ſpūs ⁊ latoꝝ poroꝝ.
eū nāqȝ celeri⁹ cogeret exalare. cuius ſignū. q2 corp⁹
odoroſum reddit ⁊ in riſum qn̄ alicui dat̃ deducit fa/
ciē crebri⁹: vita ēt recedēte: cui⁹ qdē hec eſt pmixtio.
Recipe ſucci pomoꝝ dulciū deſpūati: ſucci bugloſſe
diſpumati añ. ℥. qnqȝ. doronici: corticū citri: floꝝ bo/
ragis: ro. ru. been albi ⁊ rub. corali: limature eboriſ.
añ. ℥. 4. ſpodij: macis: gallie muſcate: karabe: oſſiſ de
corde cerui: ſandaloꝝ ru. añ. ℥. 3. ſemiſ baſilicōis: fo/
lij: mirtilloꝝ: melliſſe: coriādri: cinamomi: galāge: çe/
doarie: ſpice nardi: ligni aloes minutati iciſi aut com
buſti modicū: croci oiuȝ. añ. ℥. 2. oiuȝ mirabolanoꝝ.
añ. ℥. 4. berilloꝝ: ſmaragdoꝝ: hiacynthoꝝ: ſardoni:
çaphiroꝝ: ḡnatoꝝ. añ. ℥. 1. albaꝝ margaritaꝝ. ℥. 3. au
ri: argenti limatoꝝ. añ. ℥. 2. ⁊ ſemiſ: ābre: cāphore añ.
ſcro. 5. muſci. ℥. fiat el'iuȝ arte ⁊ igenio dr̄i laudabile.
Remeᵐ ēt ꝓmptū ⁊ ꝓꝑe qn̄ qs allalos ibecillitate fa/
ct⁹ loq̄t̃. ⁊ legis ſacr̄a ſuſcipiat: extat caſtoreū: macis
⁊ croc⁹ ſimul terant̃ cuȝ vino laudabili ēt vi ore apte
in id deducta. Sȝ circa p̄dcā dubitare ɔtigit eo ꝙ di
ctū ſit cor ramū exiſtere ſpiritū radiceȝ cū videat̃ ecō
tra. q2 ſpūs generat̃ in corde p motuȝ ipſius ⁊ artaria
rū cōfricationē. generās autē generato pfecti⁹ ⁊ radi
calius. ¶ Dōȝ ꝙ ſpūs īnatus eſt corde pfectior ⁊ pri
or: cū in virtute ipſius cor ſit fabricatū cū alijs hꝯ. vn̄
cū vigore ipſius ſpūs cōſtat fluēs. ¶ Aut dōm ꝙ licȝ
generās inquātuȝ tale pfectiuſ extet generato: aliqd
tn̄ generato pōt aduenire q̄ pfecti⁹ erit generāte: ceu
ꝙ generās ſe hȝ vt an̄ finē ad generatū. ipſuȝ aūt vt fi
nis is āt nobilior his q̄ ad finē phyſicoꝝ. 2. licȝ eteni T. cōⁿ. 31.
ſit p̄ſtātius agens vt ita patiēte. tertio de aia. nō tamē Tex. cōⁿ. 19.
homine pfectior pulex quē affligit punctura.

Propter quartū vero ad primū qd di
cēdū iā viſuȝ. ¶ Ad
aliud dōȝ ꝙ ſermo. Gal'. ē in vlceris ⁊ carnis ḡnatio/
ne q̄ qdē qn̄ fuerit humida minus ſiccis opȝ curari: q̄
humida reputant̃. qn̄ vero ſicca ſiccioꝛib⁹: vt acq̄rat̃
ſimile illi qđ dep̄dictū eſt. hic āt ſermo eſt in alteratio
ne ɔpl'onis male. ¶ Aut dicēdū ꝙ hāc oȝ ſimilibus
ꝓcurare: in eo ꝙ op⁹ ſit ɔpl'onē ſicut mōſtratū natura
lē vbicūqȝ cōſeruare. ¶ Ad aliud etiā qd dicēdū ap/
paret. Cōceſſum. n. vtutē calidis viuificare tēperatis
cū idicatio vt p̄ncipalior ſuſcipiat̃ n̄ paꝝ ab ea. ¶ Ad
aliud ſimil'r qd dicēdū apparet oſtēſuȝ. Et lȝ odorife
ra ſint calida iquātū talia: cū odor ſit fumalis euapo
ratio cauſatiue nihilhomin⁹ ſubſtātia ī q̄ fundat̃ ens
etherogenea pōt frigiditate amplius vigere: vt roſa:
viola: muſc⁹: nenufar: cāphora ⁊ ſandalus. pauca tn̄
aromatica ſunt a dominio frida. Sil'r quoqȝ opiū in/
quātū amarū aliqd caliditatꝫ pticipat: ꝓut aūt ſtupe/
factiuū friditatis plurimū. dr̄ia. 142. ¶ Ad aliud qd
etiā dōm apparet. Uirtuteȝ. n. ⁊ ꝓprie in p̄ncipaliori
p̄ncipio expedit qdē cal'is viuificare tēperatis vt vi/
tā ceteris ſubminiſtrēt motu. ⁊ iō eſt vidē excellētes
medicorū plus ad cal'a declinare q̄ȝ ad frida. Ex his
etiā qd ad ea que ſunt alterius ptis arguta pōt appa
rere: qm̄ lȝ plurimū ſmōes videant̃ ſonare ꝙ in paſ/
ſione cordis cal'a vtēdū ſit frigidis: tn̄ audiēdi vt ex/
poſitū p. A. p̄cipue. ¶ Ad aliud qd dōm mōſtratuȝ.
¶ Ad aliud dōm ꝙ frida exterius appoſita non pn̄t
ad cor deuenire ſic calefactū niſi p̄us ī medio aliquā
recipiat alterationē ad cal'm. ſec⁹ autē ſi intus admi/
niſtrarent̃. aut tanq̄ȝ in caſu deſperato poti⁹ diſpōneȝ
inſpexit q̄ȝ virtutem vt ſic fortem. ¶ Ad aliud ꝙ cali
da que adminiſtrantur non excellenter debēt eſſe ca
lida: ſed frigidis cōfracta. ¶ Dr̄ia. cxcvij.

Q in apoſtemate epatis ⁊ pre
cipue in ſan
guineo ſtomādus ſit pes ⁊ nō manus
mōſtrat̃. Materia nāqȝ dȝ ſm vetereȝ Aphor. p̄ma.
euāri p ptes in q̄s repit: que autē ḡuis Apho. 21.
petit deorſum ſicut leuis ſurſum cū hic ꝓprius exiſtat
loc⁹: ſed ſanguis ſupior ſubtilis leuis. inferior vo eȝ/
rius. vn̄ de ſom. ⁊ vi. tenuiſſim⁹ qui eſt puriſſim⁹ ſan/ poſt p̄reip[ios].
guis qui in capite. epar aūt cū ſub diaphragmate ſi/
tuet̃ ⁊ pedes ſūt īferi⁹: man⁹ vo ſupius. Et ſulcit̃: qm̄
q ſuper frenes dolores ſurſum pharmacia īdigē deſi/
gnāt: qcūqȝ aūt īfra deorſum affoꝛiſ. 4ª. ¶ Rurſus 4ª Apho. 18.
p. Caue tibi ne trāſit⁹ ſuper p̄ncipale fiat. Is aūt fit ſu cap. p°. p⁹ me.
p cor: qđ oiuȝ eſt p̄ncipaliſſimū cū man⁹ ſtomet̃ i epiſ
āpate. Sā. n. educēd⁹ trāſit p venā a gibbo epiſ p dia

phragma, i cor ꝑtẽsam. ⁊ deniq̃ ad manꝰ ⁊ ad reliq̃ q̃ ſurſu₃ ramificata: qđ nõ euenit i pedũ flomia. Pali ibidẽ. Nõ o₃ vt i duas dyametros ꝓlõgatiões facias ſ₃ i vnã tm̃ q̃ ſit dyameter magis lõginq̃. Qñ aũt flomat manꝰ fit ꝯtractio i duas dyametros: qm̃ ab epe ad manũ ꝯcidit dyagonalitas: cũ ipa ex lõgitudie cõſtruat ⁊ latitudie. In pedis aũt flomia vna tm̃ ꝯcidit diſtãtia. v₃. lõgitudo ⁊ latitudo. ⁊ q: lõginquoꝛ ẽ dyametrus q̃ ad pedẽ ea que ad manũ. ¶ Ampliꝰ ꝑcipit in techni ꝙ mã ens i gibbo epis deducat ad vias vrine q̃ in ſyma in vẽtre: nõ ãt ad manũ aut pedẽ. ¶ Adhuc flomia debet materie itra venas exnti cũ ꝑ eam ſanguis educat: qui ſolu₃ in venis ⁊ coꝛde cõtinetur. Mã vo apatis iã venas fuit egreſſa in ſpongioſas ptes delapſa in techni de diſtẽperãtia ineq̃li. Non igit manꝰ ſ₃ pes flebotomãdus: aut vl̃r flomãdus mime.

ca 3. poſt me. Lib. 3. tex. cõ. 169. L. 1. 3. t. 2ᵒ 155 Doc. 2. ca. 1. in prin.

Oppoſitũ vero

hꝫ vniuerſi ſapiũt medici ꝑcipiẽtes i epis apate flebotomari manũ ⁊ nõ pedẽ. vñ. 13. đ ige. ſan. ꝑcipit ſ₃ dxtrũ cubitũ iterioꝛẽ venã. i. baſilicã icidi: q: ſ₃ rectũ ⁊ ꝑ latã viã ꝯcaue vene: q̃ ſi ñ appet icidat media hac vo nõ appente reliq̃ icidat 3ᵃ. Et dm̃ũ epe incipiẽte flegminare venas q̃ i dextra icide manu: ſplene vo eꝫ. ¶ Ampliꝰ flebotomãda eſt vena q̃ reſpicit ptem flomãdã: talis vo eſt baſilica q̃ eſt manus. vñ q̃rta ꝑ. Baſilica eũat qđ ẽ a pte ſumis iſeriꝰ. ħ aũt. ſituat ep. Itaq₃ in epis apate flebotomãda ẽ manꝰ ⁊ nõ pes.

ca. 5. cir. ꝓn. Ubi ſupra im mediate in fi. capituli. ca. 20. aũ me.

Propter primũ

ſciẽdũ ꝙ qđ ſit apa qđ epar qđ flebotomia oñſum eſt differẽtijs. 95. 47. ⁊. 164. Eſt aute₃ manus duplex magna. v₃. adiutoꝛiũ: focilia ꝯtinẽs ⁊ manũ ꝓuã que reliquu₃ eſt manus magne: ipſaq₃ minoꝛ appellatur manꝰ: ⁊ ita pes dupl'r exiſtit. de diſtẽperãtia ineq̃li. Manus aũt ⁊ pes ħ magis audiuntur magni.

Doc. p:ia ca. 8. in prin.

Propter ſcđm

vo ſciẽdũ ꝙ aliq̃ pticularius dixerũt aliqñ flebotomãdũ ħ foꝛe venã q̃ poſt poplitis iũcturã vl' ſaphena₃: ⁊ id firmabãt agẽdũ eẽ qñ mã peteret ſurſu₃ vt caput. Eti. 13. de inge. Incidere aut iterioꝛẽ vl' mediã aut humeralẽ venã vl' eã q̃ ꝑm genu ſeu crus: qđ foꝛtaſſis ſtare nõ pt: cũ epar apatũ trahat ad ſe ſanguinẽ velut ſithia ⁊ maxie cũ dñet ſanguini ſintq₃ illius vie latioꝛes ⁊ directe: ita vt pedis pp lõgitudinẽ ⁊ viarũ anguſtiã nõ poſſ₃ flebotomia ſanguinẽ ex epe efficaciter educere. ¶ Adhuc deoꝛſũ eductio ẽ q̃dã driuatio: ħ aũt debet apati fiẽti ⁊ nõ facto: de quo ꝓponit q̃ſitũ. ¶ Ad aliđ dđ₃ ꝙ nõ eſt ꝑmo tũc đ flebotomia epis apati cũ ſupiꝰ tetigerit ſufficiẽt. S₃ ꝙ eũo ꝑ talẽ venã vl' aliã fit ꝯſiderata idicatõe q̃ a pte vñ mor ſub dif. a pticl'a patiẽte idicationẽ id hꝫ: aut reuulſio ħ ⁊ deriuatio q̃dã ptialis. Nõ igit hic ſic pes flomãdus.

cap. 5. cir. ꝓn.

Propter tertiũ

q̃dẽ ſciẽdũ ꝑus foꝛe oñdẽdũ ꝙ manꝰ hic apliꝰ flomãda. ⁊ pes ẽt q̃nq₃. deide an ꝑ eãdẽ ptẽ vl' alterã puta dextrã vl' ſiniſtrã: ⁊ tãdem q̃ flomãda ſit vena. ¶ Propter hꝫ ꝑmũ ſciẽdũ ſimpl'r i hoc oẽs repio cõſentire ꝙ vena manꝰ ſit flobotomãda. eteni affo. 6. in paſſioibꝰ ſupioꝛibꝰ epe a manibꝰ: in iſerioꝛibus vo a genuũ iterioꝛibꝰ aut ſup calcaneũ icidi venas hypo. dicere cõſueuit: dũmõ indicationes cõcedãt flobotomia₃ ⁊ pharmacia₃ in hac editione pluries dicte: ꝙ ſi oẽs ꝯuenerũt aut ꝑncipalioꝛes ⁊ maxie ſi vigoꝛ virtutis affuerit: tũc extrahe qđ neciũm eſt de ſanguine vice vna. ꝙ ſi nõ: partire flomia₃ i vices q̃plurimas 3ᵒ. 14. Et fulcit ꝙ eũatio faciẽda eſt per diſtantiã mediocrẽ: vt neq₃ oĩno ꝓpinq̃ aut penitꝰ remota ac ꝑ viã latã: reſpicientẽq₃ directe: qđ eũandu₃: talis vero flebotomia ẽ manꝰ: vt anothomia idicat ⁊ nõ pedis flebotomãda igit ſimpl'r manꝰ. verũtñ ⁊ ſi pitioꝛes non ſcribãt põt iterdũ ⁊ pes flebotomari bis ſe idicatiõibus repñtãtibꝰ: ceu ꝙ coꝛpꝰ ñ fuerit plectoꝛicũ: ſ₃ magis ianitũ: ita vt eũone nõ egeat vez driuatiõe q̃ plus mã educat a loco. ⁊ ñ labat i q̃ foꝛas: acciderit q₃ apa a cã ꝑmitiua: vt pp caſũ aut pcuſſionẽ: ſit ⁊ puũ ⁊ i fieri ac i ſymo epis locatũ. Et q: q̃₃pa₃ hec ꝯcidunt. iõ abſolute ꝑceptũ ẽ manũ ⁊ nõ pedẽ flõmari. ¶ Propt 2ᵐ hꝰ ſciẽdũ oẽs ꝑcipẽ fieri flõmiã ꝑ eãdẽ ptẽ. ⁊ nõ diuerſa₃. vñ. 13. đ ige. Epate icipiẽte flegminare venas q̃ i dextra manu icidimꝰ: ſplene vo eꝫ. ꝑ ſiqdẽ 4ᵃ. baſilica dxtra ẽ flõmãda i egritudine epis ⁊ nõ cephalica dextra. ne iterdũ ex hꝫ erroꝛe ꝯſequat nocumẽtũ: ⁊ iõ ꝓnoſticoꝝ ꝑ ⁊ criſiũ. 3. laudat fluxꝰ ſanguis naris dxtre i flone epis: ⁊ ſplenis ſiniſtre. vitupat ãt oppoſitus. baſilica. n. ſiniſtra diſtat ab epe tm̃ vt ꝑ duas magnas diametros fieret eũo. Eſt ⁊ epar floni₃ã₃ ſanguinẽ ad ſe trahẽs: velut ſithia. ⁊ vl'r oẽ viſcerũ apa affoꝛiſ. 7. Quare o₃ ꝑ viã vehemẽtiꝰ educẽtẽ eũare. ħ ãt ẽ baſilica dxtra: neq₃ ẽ ſil'e đ pleureſi in q̃ coꝛpe plectoꝛico ente: mãq₃ fluẽte ꝑcipit flomari đ pte oppoſita: cũ mioꝛ iteruẽiat diſtãtia: neq₃ vt q̃ epis flon ſit adeo ſanguis attractiuꝰ. ¶ Propter hꝫ 3ᵐ ſciendũ: ꝙ cõiter ꝑcipit baſilica flomari cũ eũet: vt tactum ptes epati cõiacẽtes. Cephalica vo cc̃ collu₃ ⁊ ſupiꝰ. Cõis vo mediana: nigra: purpurea: matrix ⁊ vena coꝛdis dcã: ptes q̃ ha₃ ſt̃ itermedie. 4ᵃ ꝑmi. ꝙ ſi aliqđ ſpediat: deiñ mediana: ⁊ dinceps cephalica. Si hꝫ ẽt r̃bellauerit tibi: aut ñ apparuerit vt dcm̃ ꝑus: vt ferẽs periculũ qđ aliqñ ſeqt flobotomiã baſilice pp artariã ⁊ mediane pp neruũ cadẽtes ꝑm. A. illis. vñ 3ᵒ. 14. Flebotomia ſi eſt tibi poſ'e ex baſilica: qđ ſi nõ ex nigra. ⁊ ſi nõ ex cephalica. ⁊ iõ hinc apparet q̃re in diuiſionibꝰ iubet flobotomari cephalica: vel vt per hãc baſilicã magis ⁊ medianã cõſequẽter daret intelligere. niſi. n. explicuiſſ₃ cephalicã nullus putaret in ea vtilitatẽ foꝛe aliquã ad modu₃ quo affoꝛiſ. 4. dnotatur ꝑ nebulã rubeã apparentẽ in quarta criſim futurã in ſeptia l₃ hãc apliꝰ dmõſtrẽt ſ₃ Gal'. apparẽtia. Neq₃ dixit ſimpᵗ ꝙ fiat flomia cephalice. ſ₃ adiũxit vſq₃ ad hebdomadã: quaſi diceret. ꝙ in ꝑnᵒ o₃ fieri flomia đ baſilica. in ꝓceſſu aũt ſi opoꝛtuerit de cephalica.

Tract. 3. ca. 12. in prin. cõ. 'apho. 36. capi. 5. in fine. capi. 1. aũ me. cõ. 36. cir. ꝑn. cap. xi. vlus fi. cõ. apho. ꝑmi. ca. 20. aũ me. Ubi ſupra im mediate. Trac. 3. c. 12. in prin. cap. 63. in ꝑn. cõ. apho. 21. in medio. Ibidẽ in pri. cõmẽti.

Propter quartũ

ad ꝑᵐ dicẽdũ ꝙ q̃uis ſan. de ſe petat deoꝛſũ ſue de relictꝰ nãe cũ i oi mixto dñet terra ⁊ aq̃ deoꝛſum tẽdẽtes: ipe tñ cal'o ꝯiectꝰ nãe petit ſepiꝰ ſupioꝛa l₃ ẽt ſan. q̃ iſeriꝰ groſſioꝛ eo q̃ ſupioꝛ: nõ tñ adeo ẽ qn poſſit ſupioꝛa petẽ nõ pa₃. Q. ñ. n. vena vbiq₃ apit pp doloꝛẽ q̃ ꝯcurrit nã cũ ſpiritibꝰ ⁊ hũoꝛibꝰ ⁊ ipulſione ꝯfluxiõis i q̃ foꝛas: ſan. ẽt g̃ſſioꝛ labit i ſupiꝰ ad extrinſeca: epar ẽt t₃ mediũ magl coꝛpis ois. ¶ Ad ꝯfirmatiõe₃ dđ₃ ꝙ Hyp. loqt đ alioꝝ hũoꝝ a ſãguie đductione aut plus ad iclinaⁿᶜˢ aduertit mãe. ¶ Ad aliđ dđ₃ ꝙ l₃ trãſitꝰ fiat ſup coꝛ: tñ maiꝰ ſe' iuuaᵗᵐ q̃₃ nocumñtũ. Cum ſan. ẽt qñ o₃ fieri floᵃ hꝫ nõdũ ſit coꝛruptꝰ: n₃ ẽt i ſba diſſemiat: ve₃ lateral'r magis ꝑ venam currit in ſurſũ vſq₃ i ptẽ i q̃ icipit bifurcationẽ: ⁊ demũ ad brachiũ iclinat: viſũ nãq₃ ẽ iterdũ ꝙ ſanies epatis ꝑ coꝛ deriuet in pulmonẽ: ⁊ eꝫ ſalutẽ ꝓmittẽs. Ul'r tñ melius ſi fieri põt vt nũq̃₃ trãſitus mãe ⁊ maxie pniciofe accidat ſup ꝑncipale ſicut tactũ dñia. 92. ꝙ ſi aliter fieri nõ põt ꝙ minꝰ deterrẽs eligat reliquo minime 'neglectõ. vñ. 7ᵒ de ingenio. ⁊ pᵃio tertia. op₃ maioꝛẽ ſollicitudinẽ hꝛe de re maioꝛẽ inijciente terroꝛẽ: regẽdo id ẽt qđ eſt ſub ea. ꝙ ſi in flobotomia pedis non concidat tranſitus ſup coꝛ: non tamẽ vt dñſum ad ipſam

collr. c. 12. cir. principium. Doc. 2. ca. 12. verſus finem.

tñ ꝯſequit̄ iuuamētū vt ad illā q̄ man⁹. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nō ſit ꝓtractio in duas dyametros: ſ; in vnā q̄ue tñ ꝯſtat ex inferiori ꝛ ſupiori vt brachij denotat in directū ſurſū eleuatio. Dyameter. n. dz totū corp⁹ ꝯtinē ſm ſupi⁹ ꝛ iferi⁹ dextra ꝛ ſiniſtra: añ ꝛ retro qd̄ ħ nō euenit. Dyamet̄ ēt q̄ ē ad pedes ꝓteſa lꝫ ſit longior ꝛ ꝑcipue q̄ pedis pui: nō tñ al' vt oñſū hꝫ ꝯditōes reqſitas ad elegātē ꝑ dyametrū eductionē. Aut ipſa dꝫ eē magis lōginq̄ nō ſimpl'r: ſ; q̄; diſpō duaꝝ ptium capitis vt dextre. vꝫ. ꝛ ſiniſtre. ¶ Ad aliō dōꝫ ꝙ mā q̄ ab epe ad vētrē ducit̄ aut ad veſicā ē altera ab ea q̄ ſanguinis ſub nā ei⁹ adhuc manentis: de q̄ pñs ertat ſermo. ¶ Ad aliō dōꝫ ꝙ in fieri apatis qñ pus experitur flomia mā nōdū eſt totaliter extra venas q̄ʒtū ad alteꝝ ei⁹ extremū. Aut euato corpe mā ei⁹ qd̄ euatur ꝯña reingreditur vaſa: ꝛ ꝑcipue cū ſtiptic̄ apocruſticis impellitur farmacijs. ¶ Diia. crcviij.

Capi. 188. in medio.

Ca. 121.

Cap. 18. i pn.

Ca. 29. in pn.

Capi. 19.

Omēbꝛū aut epar ſupcalefactū ſit epithimādū ceruſa: oñdit̄ ꝑ Diaſco. dicētē Folia endiuie mixta cuꝫ aceto ꝛ ceruſa oib⁹ calidis opitulat̄. vñ ſcdo cañ. Aq̄ ēdiuie cū ceruſa ꝛ aceto ē mirabile epithima i ifridādo illud cui ifridatio q̄rit̄: ħ aūt q̄ epis petit̄ cū ſupcalefactū ſuppōat̄. ¶ Ampli⁹ curatio pficit̄ ois ꝯrio. ceruſa vō fra i 2° ei⁹ gradu friditatis locat̄ ꝛ ſiccitatis. ¶ Rurſus. cū epar ſit i ꝓfūdo locatū eget deducente friditatē ad ipꝫ. ħ aūt repit̄ i ceruſa cū ipa ſit fra ſbtil'. Cōſtituit̄ nāq; cōiter ex plūbo. fri. ꝛ hu. i gra. 2° ꝛ acetū qdē ptib⁹ ertat ſubtile. vñ 2°2°. Ceruſa ē vehemēt̄ ſubtiliatiōis ꝛ magis ꝓfūdās: ꝛ max° q̄ cū aceto ꝯſtruit̄. ¶ Adhuc ſi plūbū ō q̄ min⁹ vꝫ, applicat̄ ſup lūbos ꝛ renes ifridādū vl' vaſa ſemiaria dcā ſꝫ Ari. in uoluta pollutiōeꝫ cāntia mlt'o forti⁹ ceruſa: cū dcm̄ ſit eaꝫ vt plūbū eq̄ forꝛ fridā ꝛ ſbtiliatiōnē vehemētē: qd̄ plus ē cū ꝓfūdatiōe hīeꝫ: ſ; plūbū ꝑcipit̄. 6. ō re. ſa. a. Sa. ſup lūbos applicari ab expiētia ꝑceptoris athletaꝝ ꝓmoto. Palin. Ceruſa qñ diſſoluta fuerit ꝛ epithimata ꝑmāet irreſoluta diuti⁹ opans ſup locū ꝯglutinatiōe ſui. In cōmixto ēt ꝯtinet diuti⁹ applicata: qd̄ āt bꝫ ꝯpetit. Itaq; epi ſupcalefcō ē applicāda ceruſa.

Ca. 591. in fi.

Ca. 333. i me.

Ca. 121. i me.

Collr. 3. hiſtoria pmo i me. ꝛ pmo ō ge. ani. ca. 4.

Verſus fineꝫ.

In oppoſitū ſunt oēs aucto. Necubi. n. in uētū ē i ſimplicib⁹ aut cōpoſitis epis medelis calidi ꝙ ꝑcipiat̄ ꝑ ſe vl' qd̄ magis cū alijs ēt cōferētib⁹ hāc eidē apponi: neq; operātes: ſil'r quos audiui medico quodā rudiuꝫ excepto quo mot⁹ hūc erroꝛē ſuū peſſimū extirpare dcreui. ¶ Ampli. ceruſa frida: ſtiptica: g̃ſſaꝝ ptiū: nō potēs ad epar puenire. ſ; qd̄ ſupi⁹ ipſi⁹ ipillās cal'm iteri⁹ obtegens pamplius calefaciet: iuxta illud. 8. ꝑbl. Plūbū ē calidius lana. Frigidū. n. calefacit cōuerſum quodāmō ꝛ obſedens. phy. 8. ꝛ ꝑcipue q̄ꝛ epar ſitum eſt in ꝓfundo. ¶ Adhuc ꝓhibebit fumoꝛū trāſpirationē. Non itaq; epithimādū eſt ſup inflāmatū epar ceruſa.

ꝑblēmate. 19

Tex. cōmē. 8.

Propter pꝛimū qdē ſciendum ꝙ qd ſit epar. diia inotuit. 47. Supcalefactū vō dī epar cū ampli⁹ ei⁹ calidū iualeſcat q̄ʒ ei⁹ expoſtulet nā: ſiue abſq; hūoꝛ̄ vitio ſeu cū eo mō q̄cūq;. Eſt āt ceruſa medicamē ex plūbo ꝛ aceto cōiter ꝯſtructū venenoſū iteri⁹ admiſtratū: leniti uūq; exteri⁹ applicatū. Dico āt cōiter: qm̄ i ſcdo ſcdo ſcribit̄ fieri ex ſalib⁹ q̄ñq;. Interduꝫ vō ex aceto. Eti. ſeruitoꝛ ſupꝛa plūbū ꝛ acetū docet vuas iponi albas ꝛ lꝫ ꝯpō ei⁹ a diuerſis doceat̄ i idē ſat̄ ꝯcidūt tal'r vniuerſi. Suſcipiat̄ nāq; vas terreū vitreatū: lati⁹ iferi⁹ q̄ʒ ſupi⁹ ꝛ i ipꝫ acetū fūdat̄ accerrimū cū ei⁹ fece. ꝛ q̄dā vuas addūt albas. deīde lamie plūbee ſupꝛa acetū ſpacio 4ᵒʳ digitoꝝ ſuſpēdāt̄ lignis aut pāno durioꝛi applicate: deīceps obturet̄ vas optie ꝛ ſepeliat̄: ꝛ maxie i ſtercoꝛe poꝛcino vſq; ad duas vaſis ptes. ꝛ ſit in loco tecto nō vētoſo oio. ꝛ dimittāt̄ ita p. 10. dies. Aliqui vō ꝑcipiūt ꝑ 4ᵒʳ mēſes. tūc curioſus opatoꝛ apiat vas ſapiēter: ne hoꝝ peſtifero ꝛ paliticatiuo ledat̄ fumo: deīde abꝛadat mucillaginē ceruſinā ſup laminas effloꝛētē: q̄ ſuſcepta ꝛ māib⁹ malaxata lauet in pelui cū aq̄ i ſole. ꝛ reſidē pmittat: donec ipa dſcēdat: pluriesq; id agat donec albeat oino illa: ꝛ. n. q̄ niuet melioꝛ ꝛ eſtate ſꝫ Diaſ. ē ꝯſtructa. Et q̄ꝛ vtcūq; fetida q̄dā mulieꝝ ipaꝫ lauāt ꝛ ꝯſtruūt cū aq̄ ro. Iſte ſiqdē ē modus ꝯſtructiōis ei⁹ cōis. Om̄ aliqñ oēs fiūt ceruſe cū aceto: ꝛ q̄ñq; cū ſalib⁹. ꝛ iterdū fiūt modis q̄ʒml'tis 2°2°. Epithima ſiqdē ſeu diſpō ē medicamē locale ptibus exteri⁹ applicatū. Pmo q̄q; q̄rta. Epithimata ſūt ex bonis medicis q̄ ad ipaꝫ puenīūt egritudinē talia entia: vt ēpl'a. differūt tñ. q̄ꝛ empl'a ſūt dura: ſ; epithimata ſunt currētia mollia. vñ Sera. 7. Tale ē epithima exñs aggregataꝝ ptiū. ꝛ extēditur ſub digit̄. Dimach ſeu ēplaſtrū abſcidit̄: qñ ñ admiſtrat̄ oleū multū groſſitudini ei⁹. Noſce q̄ʒ ꝙ tal'r applicatoꝝ q̄daꝫ ſt̄ i groſſa ſba oio: vt ēpl'a ꝛ calefactoꝛia ſicca q̄ aliqñ ſupalligant̄. ꝛ iterdū i ſacellis reponūt̄: nōnulla i molli liq̄da total'r: vt ēbꝛoce q̄ ſunt medicamēta ꝯgrua ei qd̄ ex capite. ꝛ alijs mēbꝛis dꝫ reſolui. ꝛ illi cui⁹ ꝯpl'onē neciū ē pmutare. ꝑ 4ᵃ. Et ꝯſtruūt̄ ex medicis in aq̄ ſufficiēt̄ dcoctis. deīde ipa p⁹ expſſionē illaꝝ ſup pteꝫ ab alto ꝓiecta vt eaꝝ vis ꝓfūdet̄ pāpli⁹: alia vō media q̄ꝝ aliq̄ ſūt magis i medio: vt vnguēta ſeu maſſa q̄ oleū ſeu piguedinē recipiūt. Quedā vō ad vnū declināt plus ſꝫ oꝛdinē extrēoꝝ vt ceteroꝝ aut ēpl'ꝫ qd̄ ꝯſtruit̄ ex medicis recipiētib⁹ iuiſcatiuū q̄dā vt cerā laudanū vl' picē ꝛ oleū ita vt poſſit ꝑmit⁹ extendi. deīn ꝯdēſat̄ deīceps ſiqdē fomētū qd̄ ex reb⁹ ſit dcoct̄ vl' ex alijs calidis ꝛ applicat̄. reliq̄ vō attigūt magis extremoꝝ alteri: ceu oleū: deīn ſynapiſma ſeu ſynapiſſima meli⁹ qd̄ ē quū ſup ptē hūecᵗᵃᵐ liq̄re viſcoſo pulueri ſit alicui⁹ ꝓiectio p⁹ qd̄ erit epithima. vt cū i aq̄s odoʳᵃˢ puluis ſufficiēt̄ iniȷciat̄ ꝛ coꝛdi vl' epi applicet̄.

Propter ſcdm vō ſciēdū vt apparuit ꝙ q̄dā ſilueſtriū medicoꝛuꝫ epar attentat epithimare ceruſa ex ſeriebus fallitus inductis. Cuius quidem defectus cum eius motiuis tertio ꝛ quarto dicendoꝛum apparebit.

Propter tertiū qdē ſciēdū ꝙ ceruſa nunquā ē ſupꝛa epar iflāmatū epithimāda ſimp' aut ēt cōmixte cū id ſit nouū dogmat̄ gen⁹ mēdoſū. ꝛ a nll'o auditū i ātea. Qd̄ oñdit̄ q̄ꝛ ſi dbēret ꝯferre op⁹ eēt ipſi⁹ vtutē ad epar puenir̄: ſ; nō pt cū ſit ſtiptica ſm Diaſ. ꝛ. G. groſſaꝝ ptiū q̄pp qñ ē dſoꝛ̄ ñ penetrat i poꝛos. ꝙ ſi penetrat ñ pueīt in poꝛos ſpūs: nꝫ ad mēbꝛa ꝑnciᵖᵃ. Epar āt ē hꝫ: neq; ēt cū alio poterit penetrare liq̄do eo ꝙ ſecū admixta ꝓmāebit i poꝛis extriſecis cū ñ hēat ſe ꝓfūdādi nām. Adhuc dato ꝙ penetret: nocuᵗᵘᵐ iferret cuicūq; qd̄ ō aggregatōe ē epis ꝛ ſube ipſi⁹ ſpūi ꝛ vtuti cū extet venenoſa vt teſtāt̄ cūcti it⁹ appoſita ē nāl'r ō illis q̄ liniūtur exteri⁹ applicata: it⁹ venenat aſſūpta. ꝑ 2ᵃ. ꝛ ꝯpl'onū appēs. 3. Itidē qd̄ applicat̄ ſup ꝑnciᵖᵃ. ꝛ max° epar dꝫ eē aromaticū. 11. ō ige. ꝛ i techni vñ 4ᵃ ꝑ. ꝑnciᵖᵃ diligūt odoꝛē epithimatū bonū. Sic igit̄ bꝛeuit̄ iferat̄ tā quā a nullo itelligēte dubitatū ꝙ epar nō ē ſupcalefactū epithimandū quomodocūq; aliqua ceruſa.

Ca. 188. in fi. 9°. de ſimp. c. 38.

Doc. 2ᵃ. ſum. pma. c. 18. i fi. Collr. c. 3. cir. medium. Collr. c. 15. ꝟſus fi. ꝛ ca. 16. in pꝛin. Lib. 3. tex. cō. 171. Ca. 18.

Propter quartū vō ad ꝑᵐ dōꝫ ꝙ itētio. Diaſ. ꝛ. A. ñ ē ꝙ pſcriptū epithima ſit apponēdū ſup epar vt ipſi⁹ g̃a cū id

dicat̄ i cōi atq̄ ī areola opōnū ⁊ ꝑpetatū in q̄ opōnes ponūt̄ ꝑma𝔯 q̄litatū ⁊ scd̄a𝔯 cū triplices extēt:nō āt i areola mēbro𝔯 nutrimēti:pp qd̄ ille fm̄o cōis exponēdꝰ ē qn̄ ifridare volumꝰ q̄ sit ex̄ ⁊ nō q̄ sit itꝰ ceu ep. tc.n.ꝯfert cerusa nō solū p se ifridādo:ſʒ ēt diutiꝰ aggregatū pp eiꝰ viscositatē ide ꝯsurgētē sup ptē faciendo ꝑmanē.nʒ ēt lʒ dicat.A.ꝯsatū eē mirabile i ifridādo epithima ꝙ aliō ñ sit mirabiliꝰ illo vt qd̄ cāphorā recipet aut aliq̄ alio𝔯 i ḡdu 3ᵒ fro𝔯 vl' 4ᵒ. ¶ Ad aliō dōʒ ꝙ ħʒ ꝙ appet p artē oēʒ ſapeticā ñ solū opʒ sumē idicationē curatiōis a dispōne:ve𝔯 nō minꝰ a vtute ⁊ a pte. Dcm̄ āt ē ꝙ cerusa vtutē ⁊ inſtr̄ʒ ledit vt epar. Gaudet ēt id pueniētibꝰ ad ipʒ aromaticis:q̄le cerusa ē mime. ¶ Ad aliō dōʒ ꝙ lʒ cōponat̄ cerusa ex aceto qd̄ ē leptome𝔯:igrossatiōeʒ tñ ⁊ stipticitatē acq̄rit pp plūbi terreitatē ⁊ artificiū:sic adipiscit̄ siccitatē.lʒ n.plūbū sit hūidū i 2ᵒ gdu.acetū siccū i 3ᵒ ⁊ frʒ i p cuʒ artificio ꝯstructiōis ceruse remouēs hūiditatē a plūbeo i ipa vt tactū scdi gra.acq̄rit̄ exiccatio. Neq̄ʒ.A. simpl'r dic vehemēt̄ subtilitat̄:ſʒ relatiōe vt q̄ ex aceto ad eā q̄ fit ex salibꝰ ꝯstructa. ¶ Ad aliō dōm ꝙ nō ē sil'e ō plūbo ⁊ cerusa cū m'ltū distēt i nāis ꝑmis:secūdis ⁊ tertijs. Neq̄ʒ ēt de epe mēbro𝔯 ꝑncipali ⁊ renibus ꝑncipaliū supfluitatū receptiuis:neq̄ʒ ēt sup lumbos plūbea lamia ē applicāda:nisi fuerit pforata foraminibꝰ puis q̄ʒmultis timēdo ne carnē ipillās ampliorē iducat calorē. Oʒ ēt ꝙ sub ipa ē succis inūctio fiat fris vt sempuiue:solatri:vmbilici veneris: psilij: plātagis:portulace:acetosa:roseo oleo:⁊ hʒ ō re. sa. 6. Expedit ēt vt due sint lamie spacio duo𝔯 distantes digito𝔯 ne nucca lederet̄ iñ. Sitq̄ʒ corio vl' alio adinicē copulate. ⁊ cū ħ dʒ eas qn̄ supcalescūt remouē ⁊ applicationē nouā pdicto𝔯 suppone lamis hūido𝔯. Applicat̄ siqdē magl ħ pp calitatē vaso𝔯 iuoluto𝔯 i qbꝰ dcm̄ dīa.53.spma gñari q̄ʒ renū calore. supcalescit ēt locꝰ motu ñ pa𝔯 ⁊ cū fricatōe ibidē plimis:⁊ iō eqtātes ⁊ textrices stimulāt̄ ad coitū. ¶ Ad aliō dōʒ ꝙ arguit cerusā exteriꝰ ifridare:qd̄ ꝯcessū:ñ tñ iteriꝰ cū ostsum sit eā penetrare nō posse. vñ 2ᵒ prac. Si cathaplasmet̄ sup acuta apata iflāmatiōeʒ eo𝔯 sedat:⁊ iō pōit̄ i vnguēt̄ ad ꝯbustionē ignis vel aq̄ feruēt̄ ⁊ i vlceribꝰ cancerosis. ¶ Dīa. cxcix.

Versus fineʒ.

Capi. 44. nᵒ 454.

Q

bezel seu icisio sup vmbilico cōpetat in hydropisi monstrat̄. Qm̄ affo.6. Quicūq̄ʒ empici vrūtur aut icidunt̄ ⁊ reliq̄. vnde Cōmē. hydropicos ꝯsueuerūt medici icidere plusq̄ʒ incēdere. Epidimie qdē.6. aquosos cito icidē ptisicos icēdē ꝯtinuo secare capita. ¶ Amp. cura pficit̄ ex abl'one cāe ꝯiūcte cū ipa ꝯuertat̄ cum morbo. Cā vero cōiūcta vꝫ esse in hydropicis aq̄ que incisione educitur. Eti. cōpetit cauterizatio fm albu. vt declarabit̄ multiplex que vꝫ incisione difficilior cū ista fiat vna solū. Et.14.de inge. Chirurgia in hydropicis fit p iuxta scissionē. Palin. educit̄ icisione qd̄ cōtristans ⁊ pter nām. Dē aūt tale laudabile sit euacuari quarto apparēs de accidēti. ¶ Rursus simile vꝫ de hydropisi cū sit apa qdā vniuersale ⁊ de alijs pticularibꝰ. sed alia hʒ multotiens egent sectione. Quare vniuersale ampliꝰ. vnde tertio.14. Qñ sanies ex ruptura dubellati epatis seu exiture erumpet in concauitatem cadēs sub siphac pcipit̄ cutis incidi apō duo inguina:donec per lacertū aperiat̄ siphac tal'r vt cannula itromissa pus currat extrorsuʒ. Itidē ars imitatur nāʒ cū sit sequela ⁊ ipsiꝰ imago. Sed nā nō paruʒ euacuat hydropicū per vmbilicū ⁊ suminis meatuʒ quo in vtero aquositas vrinalis reddebat̄ vmbilico.

Apho. 27.
Gal. ibidem.
Particu. 7. tex. cōmē. 16.
Ca 13. añ me.
Collr ca. 6. in fine.
Trac. 3. ca. 14. iuxta finem.

Nō eniʒ tūc mingit ex vesica:ſʒ illo. Et ruptura ēt circa coxa𝔯 initia osseū.s. ⁊ pudēdū. ¶ Adhuc pceptuʒ in.97. ne accidat euacuatione transituʒ fieri sup ꝑncipale:sed illud cōtingit maxie qñ hydropū aqua diureticis educit̄. medicine ēt subductiue cuʒ sint de genere veneni reg.a.2. stōm ledunt ⁊ epar debilitant qd̄ non agit incisio. Itaq̄ʒ bezel competit hydropicis.

Cō. 12. ⁊. xi. cir. prin.

Cap. 37. in fi.

In oppositū septimus est practice a Gal'. ¶ Ampliꝰ curatio morbi est ipsius ablatio ⁊ nō alteriꝰ adductio:ſʒ icisiōe solutio ꝯcidit ꝯtinuitatis. Et fm archistratē se. ⁊ epar reddit̄ ponderosuʒ aut apostemate vel aque ibibitiōe. Aut splen cōtrahit dyaphragma ⁊ reliqua deorsum spiritualia. vñ virtus pcutitur vehemēter vitalis. ¶ Propter quod hydropico non competit incisio.

Propter primum vō sciēdū ꝙ qd sit hydropisis q̄ ⁊ q̄t sunt spēs ipsiꝰ ⁊ cause:dīa ostsū.102. qd aūt icisio ex cocta dīa ostdit̄.181. ⁊.208. Sub vmbilico qdē ē vētris pars ipse nāq̄ʒ in tria diuidit̄ vniuersus:in hypocondrium ⁊ que circa vmbilicū ⁊ pectinem. affo.2.

Cō. apho. 35. in fine.

Propter scdm aūt sciēdū ꝙ aliq simpl'r cōcesserunt incisionē fieri. Nā hydropicos cōsueuerūt medici icidere plusq̄ʒ incēdere. affo.6. Qō ostdūt:q̄ itēsior causat̄ dolor incisione ex cauterio𝔯 m'ltiplicitate admistrata. Sʒ id nō valet:q̄ incidēdo periculū est magnū. practice.7. Eti. icisio penetrat ad iteriorē ptem ventris euacuās aquā fere subito:ad qd̄ spirituū seq̄t̄ resolutio ⁊ hūorū cōmotio. vñ se. ꝯsurgit m'ltotiēs. coctura vō ħʒ Albuc. nō sic educ repēte nec hu. ꝯcitat:ſʒ paulati cū cutē nō ptrāseat:q̄ ⁊ defectꝰ maior 3ᵒ apparebit dōo𝔯.

Cō. apho. 27. cir. prin.

Cap. 27. in fi.

Propter tertiū aūt ꝑmitꝰ adducant̄ sermōes aucto𝔯: ⁊ rōnibꝰ ꝯfirmet̄ deiceps:postea sitꝰ musculo𝔯 ventris in qbꝰ cadit icisio exponat̄:⁊ tādē modus icisiōis ⁊ cauterizatiōis sil'r subiūgat̄. ¶ Propter ꝑᵐ sciēdū hʒ hāc seriē de hoc serapiōis fore:nos iā vidimꝰ m'ltos qbus fcm̄ fuit bezel:⁊ non euasisse nisi paucos ex eis ⁊ ipsi qm̄ post bezel vsi fuerūt motu ⁊ exercitio ⁊ erāt vtutes ipo𝔯 remanētes ⁊ corpa nō erāt extenuata m'ltū pp id igit̄ euaserūt sic puto. Quapp oʒ vt nō administret̄ bezel nisi i corpibꝰ q̄𝔯 vtꝰ est fixa ⁊ sanitas eo𝔯 ē ſʒ q̄ʒtitatē necessitat̄ sufficiēs ⁊ ñ ōscēdūt ad extenuationē ⁊ macilētiā. Opʒ ēt cū hoc vt administret̄ i his bezel cū cautela vehemēti:qñ curamꝰ eos ⁊ faciamꝰ cognoscere vehemētiā que est cū bezel ⁊ timorē in q̄ est mors ne postea ō ipo𝔯 iculparemur morte. Septimo q̄q̄ʒ ac nono ēt practice icrepādo piculū ē magnū nec adhibēdū vꝫ:nisi i eo cuiꝰ valida ē vtꝰ. Pauci eni sunt q a crepādo liberant̄. Neq̄ʒ.n. aliquē vidi i quo adhibitū sit pter vnū:nec is liberatꝰ fuit:supple eadē pfecte. Refert āt ex. G. se neminē vidisse cui crepatio adhibita sit ⁊ liberatꝰ fuerit excepto viro vno cuiꝰ valida erat vtꝰ ⁊ corpꝰ corpulētū. Tertio vō.14. ō icisione mirach. Scias ꝙ pa𝔯 ꝑficit:nisi i corpe valde forti:qñ potēs ē ħ mō tolerare tēpatā sitiʒ ⁊ minoratiōeʒ cibi:vñ oʒ vt nō audeat fieri dū polis ē cura alia. Albu. q̄q̄ʒ. si nō ꝯfert medicatio tua cū medicis tc ꝯsidera:q̄ si ifirmo iā ꝯsecuta ē ōbilitas aut ē cū eo ifirmitas aliq̄ pter hydropisim:ceu vētris sol'o ⁊ ꝯsil'e:tūc caue ne mediceriʒ ei cū ferro:qm̄ timor ē illiꝰ. Si aūt vides ifirmū exuberātis virtut̄:neq̄ʒ cū ipso est pter hydropisim solā egritudo:⁊ nō ē puer:neq̄ʒ senex: tc icidēdū he igit̄ sūt de hoc maio𝔯 series. ¶ Propter 2ᵐ sciēdū ꝑᵐ ꝙ oʒ indicationē in huiꝰ incisiōe suscipere rōne sbiecti qd̄ curat̄ ⁊ dispōnis sbiecti qdē simpli-

Trac. 4. br. c. 7. in fine.

Cap. 27. in fi.
Ca. 41.

Trac. 4. c. 13. in medio.

citer: q̄ virtꝰ dʒ eſſe fortis: corpꝰ carnoſū iuuenile nō ab aliq̄ egritudine ꝓſtratū poſt ſalutis cū medicinis alijs deſperatiōe potēs abſtinētiā tollerare ac exercitiū. Ex pte q̄dē diſpōnis: q̄ in hydropiſi cōpetūt vſtiōna ſeu aſcliti: nō aūt in hypoſarcha ꝛ tipania. Halia. cū Albu. Nō ſit ēt aquoſitas tāta in ipo ꝯtēta vt non poſſint ſuiētes cōprimēdo latera ipſiꝰ ea ad inferiora ſumis expellere. Noſce q̄ꝫ deiceps ꝙ egritudo q̄dā ē ſanatiua. i. nō hñs q̄d ꝓhibēs ipſaꝫ vt dʒ medicinari reliq̄ nō ſanatiua. ꝑ ſcd̄a. cū tertio ꝓma. Si igiṫ fuerit egritudo ſanatiua hꝰ realr̄ ꝛ ſimplr̄ dd̄ʒ ꝙ nullo mō be ẏel ꝯpetit ſeu ruptura. Qd̄ mōſtraṫ ex idicationibꝰ pretactis. virtus nāq̄ꝫ aut fortis vel ibecillis. Quꝫ ſi fortis curāda eſt medicinis vt ſubductiuis ꝛ diafo reticis in q̄bꝰ ſine periculo cura ꝑficiṫ. ſi vō d̄bilis iā negata eſt inciſio. Ampliꝰ ex indicatiōe ſūpta a cauſa diſpōnis: q̄ curatio eſt cauſe abſciſio: qd̄ nō fit ruptura cū hydropiſis fit ex mala cōplexione vel opilatiōe ſeu apate in epate vel alijs mēbris: ita ꝙ tādē compatiatur ipſuꝫ vndecūq̄ꝫ incipiat: ſicut cor cōpatitur in fe. alioquin nō eſſet febris fe. prio ꝛ pronoſti. ſcd̄o: ſꝫ in ſectione potius morbꝰ occurrit morbo cū virtutis diſſolutione ꝑꝑ ſpirituū eductionē. ¶ Rurſus viſcera apoſtemata maxie ac etiā pōderoſa reddita ex aquoſitatis ibibitione ꝑꝑ euacuationē ipſius inciſione tēdūt deorſuꝫ diaphragma ꝛ ſpūaliū cetera ſubtus trahentia. vnde dolor ꝛ difficultas ſequunṫ anhelitus. Fe. etiā ſm Archiſtratem cōcomitatur ad tractū que in hydropiſi reperiṫ praua continue. ꝑꝑ quod in hydropiſi ſanatiua nō cōpetit inciſio. ſi autē fuerint non ſanatiua ne defectꝰ appareat in arte facienda eſt ruptura indicationibꝰ obſeruatis antemiſſis: puta q̄ñ q̄s id ꝑeligit abhorrens medicinas q̄ſcūq̄ꝫ. vñ Sera. Infirmi ſūt q̄ nō tolerāt adminiſtrationē medicinaꝝ ſolutiuarū ꝛ ꝓuocātiū vrinā ꝛ minuentiū aquaꝫ hydropiſis: ſꝫ eligūt ſup potū medicine ſebel: ſicut Ga. recitat de malente quodā oia pati q̄ꝫ piceari. ſexto de re. ſa. Aut aliq̄ euitant medicinas: q̄ his videṫ cura protēdi putātes id citiꝰ eūone perfici: confidētes etiā in eius robore: vel q̄m pauperes nō valent medicaminibus vti vel ꝑꝑ aliq̄d tale. Qui ſi euadāt in fortitudine virtutis cū corporis carnoſitate ac alijs iaꝫ euenit tactis. hꝰ tñ medicoruꝫ auxilio cura laudabilius poterat perfici. ¶ Propter tertiū hꝰ ſciendū ꝙ muſculi ſup vētrē inferiorē ſiti octo exñt. quorū quidem duo ſub cute locati totū coopiunt ventrē incipientes q̄dē a pte pectoris anterioris circa gladiatā extremitatē ſꝫ inulos ꝓtēdūṫ pēnis oblōgos. Sūt ꝛ alij duo quoꝝ inuli ſm latū ꝓcedūt cū prioribꝰ ꝑ tranſitū angulos conſtituētes rectos locati ſub cute circa pectoris inferiꝰ. Alij vō ſecus oſſa villis ſibi diagonalibꝰ ꝯcurrētes in modū hꝰ crucis. In hoꝝ equidē poſitione octo ꝑores duos ꝯſentiunt eminētiores exiſtē ſub q̄bus nēpe latitudinales aut rotūdi dicti ſituāṫ: iuuamētoꝝ: ſexto vt etiā greco legi libro cum primo prima expſſius. qd̄ ꝛ Alman. innuit cū Auer. 5ꝰ aūt interiorum: de ige. 6. ac theorice tertio: ſub rectis imediatius locantur diagonales ſiue obliqui.

Colli. 7. prac. ca. 37. ꝛ li. 9. ca. 41. in p̄ i.

Doc. 1. ca. 8. i medio. Trac. 2 ca. ꝑmo. poſt me.

Cap. 3. aū me. cō. 1. in me.

hſ. 4. ca. 7. in fine.

Poſt mediū

6º. de vti. ꝑ. capi. 14. Doc. 5. ſū. 4. capi. 22.

¶ Cõſiderãs vero denuo anotomiã ſenſibili hui⁹ vi-ſione pcepi ordinẽ muſculorũ tactũ ſecũdo. Uidẽtur eni intm̃ aliqñ cõfundi vt nequeãt ſenſu diſcerni: ⁊ iõ diuerſimode ipſoꝝ pnũciaẽ ſitus: ſi tñ aliõ apparebit ſubiũgeẽ in his q̃ deinceps. Partes võ vẽtris ad iteri⁹ ipſi⁹ pcedẽti occurrentes pmitus vt cutis ſentiẽs deinde ſpmatica ſenſitiua: poſtea pãniculus ſeu mẽbrana ſub ipa extẽſa: deide lacert⁹ mirach dict⁹: deinceps võ tunica infima tunicaꝝ lacerti vẽtris: ⁊ demũ pãniculus qui ꝫ vitatẽ ſiphac exiſtit qõ peritineũ ſiue circũ extenſũ appellaẽ ſub quo zirbus cõtineẽ ⁊ inteſtina. Eſt aũt horũ muſculoꝝ cuꝫ his que ipſoꝝ triplex iuuamẽtũ. vnũ quideꝫ vt eoꝝ conſtructione inteſtina veſicã ⁊ matricẽ qõ in eis continetẽ: cogat expellere ſuo tẽpore. 2ᵐ vt ſuſtentẽt ⁊ roborent dyafragma qñ pectus exufflatione cõſtringitur ⁊ vocis adiuuẽt tuitionẽ. Reliquũ vt ventris augmentent calorẽ in alimẽti digeſtionẽ. Qui aũt cõtinuanẽ vtilitatẽ pbẽt ab inſtris ſubleuãdo cibi ſoliditatẽ augẽdo ipſi⁹ neqñ extendiẽ ei contigerit ſciſſura vl' qñ vẽtri iciderit
Aphoriſ. 6ᵃ. apho. 27. iſlatio. ¶ Propter 4ᵐ hõ ſciẽdũ q̧ euacuatio aque vl' ſaniei ẽm cauteriũ dꝫ fieri paulatine ẽm q̧ virt⁹ poterit tolerare. Nã ꝫ veterẽ qcũq̧ empici aut hydropici, vrunẽ vel inciduntẽ his effluente ſanie vel aq̃ mlta ⁊ repẽte oino pereunt cũ oẽ ſubitũ nature ſit prelia-
apho. ⁊ cõ. 51. tiuũ. affo. 2. Modus aũt inciſiõis: qñ aſcliticus extat rect⁹ aut ſup ſedẽ eleuatã vt tenduntẽ ventralia: tũcq̧ miniſtri latera vẽtris deorſuꝫ cõprimant ⁊ conſideretur an ydropiſis ſit ab iteſtinis vl' renibus: epate vel ſplene. Q̧ ſiqdẽ ab iteſtinis p tres digitos ꝫ latũ ſub vmbilico directe faciẽda ẽ inciſio. Si võ ſit ab epate i latere fiat leuo. q̧ ſi a ſplene taliter a dextro vt eductio accidat p ꝯriũ: deinde pellis eleueẽ ad ſuperiora ita vt accidat iciſio q̧ ea perforet in alio loco q̃ mirach ⁊ ſiphac: ppea vt ipſa coopiat deſcẽdẽs foramẽ poſtea: ceu euenit i igreſſu poroꝝ vritidũ i veſica. vñ vrina nõ retrocedit: cũ ẽt q pedib⁹ ſuſpẽdeẽ. Serpiũt
Ca. 13. cir. ẽn. eniꝫ inter vnã ei⁹ tunicã ⁊ reliquã: lꝫ Aſclepiades voluerit vrinã p reſudationẽ in eadẽ colligi: nãliũ ꝑ. Ruptura võ facta cãnula iponaẽ metallina vt argẽtea vl' ſubtilis: ⁊ euacueẽ de aqua quãtũ robur tolerat vtutis qõ pulſus indicabit. Sũt ⁊ aliq qui ingenianẽ ⁊ currere faciãt aquoſitatẽ ad ſiphac ⁊ incidũt paulati ide: qdã võ iciſionẽ faciũt in oſſeo. Alij võ ipꝫ acub⁹ mulꝗ pũgũt vt aq̃ reſudatiões habeat plurimas. Co-
a. 37. in fine. ap. 78. ctura võ q. 7. practice min⁹ ruptura reputaẽ piculoſa 9. ac ſiqdẽ eiuſdẽ ꝫ Albuca. hoc mõ. Qñ q̃tuor fiãt cauteria i circuitu vmbilici vt vnũ ſup ſtõm ⁊ aliõ ſuper epar ⁊ vnũ in directo pectoriꝫ ⁊ reliquũ i directo ſtomaci: ⁊ ſit quãtitas pfunditaẽ cauterij ppinq̃ ſpiſſitudini cutis: deide dimittaẽ longo aperta tpe vt aq̃ valeat paulatiꝫ trãſfluere: regãturq̧ regimine ipſoꝝ ppo: qꝛ ſi vt⁹ fuerit debiliꝫ aut pterreaẽ i ipo cauteria fiant pauciora ⁊ p vices vt vtus cõſerueẽ iquãtũ poſſibile. ⁊ qꝛ magis i ipo agere affligit coctura: iõq̧ fugiunt ipaꝫ q̃ multi ſup eã vt tactũ iciſionẽ eligẽtes.

Propter quartũ võ ad primũ dõm q̧ hyp. nõ pcipit ſimpliciter q̧ fiat iciſio: ſꝫ q̧ ſi fiat aquã paulatine conſulit educi ne ſubita euãtione illius ſyncopis ⁊ mors adueniat. Aut loqtur in caſu pnotato: vt qñ hydropiſis fuerit egritudo nõ ſanatiua. ¶ Et ad illud qõ inducitur p Cõmẽtatorẽ apparuit qd dõꝫ. ¶ Ad aliõ qd dicẽdũ apparuit. Per hõ cõparat ẽt aſcliticos ad hypo
Tex. cõ. 17. ſarticos. vñ ſubdiẽ hydropicũ. ſ. hypoſarticũ nõ contingit medico ſu. incidere. ¶ Ad aliõ dõꝫ q̧ lꝫ multiplex expediat coctura põt tñ fieri ſucceſſiue ⁊ nõ ois vna que q̃uis in ipſo fieri plus moleſtet: nõ tñ quãtũ inciſio vt oñſum in ipſo facto eſſe. vñ ſimile accidit ei qõ diceẽ de cauterio actuali ⁊ potentionali: dõia. 108. ¶ Ad aliud dõꝫ q̧ fortaſſis cã cõiũcta nõ ſolum eſt aqua veꝝ mala diſpõ in epate cauſata vel ſuppoſito q̧ cã extet aq̃ ꝯiũcta ⁊ tollaẽ hydropiſis tñ cã derelicta in epate itidẽ generat aq̃ꝫ velut poxiſm⁹ ceſſat fe. qꝛ fuligo remoueẽ putrida que ipſi⁹ cã erat ꝯiũcta: ſꝫ nõ pp hoc habitudinaliter ceſſat. 190. fe. cuꝫ poſſit cã pcedẽs remanere que poniẽ itidẽ ſub cõiũcta. ¶ Ad aliõ dõꝫ q̧ nõ ſufficit ad curatiõeꝫ vt euacueẽ contri-
ſtãs vel qõ pter nãm: ſed opus eſt ẽm veterẽ bñ fere Apho. ẽmi apho. 23. ⁊. 35
⁊ nõ pferre tm̃: ſicut apparet i alteri⁹ duoꝝ capitis inciſione qõ euenit in ppoſito. ¶ Ad aliõ dõꝫ q̧ nõ eſt ſile: qm̃ apatũ cetera cũ fuerint euãta nõ adeo relinquũt diſpõnẽ prauã in pte qua iteꝝ cõſurgat ceu dereliquiẽ in epate vt viſũ pus. Eſt ẽt modus apatꝫ hydropiſis ali⁹ ac aliter iduct⁹. ¶ Ad aliõ dõꝫ q̧ aliqñ ars nõ imitaẽ nãꝫ: dõia. 164. cũ aliqñ ipſa potẽtior ſit nã. Neq̧ euones aque p vmbilicũ facte aut p rupturã circa inguina ⁊ anũ ſunt ppe facte a nã vincẽte ac nãliter ſe hñte: veꝝ poti⁹ ſynthomate põderis ſtimulata qõ oñdit eaꝝ exitus prauus. ¶ Ad aliõ dõm q̧ lꝫ regulariter pcipiatur euitari trãſitus ſup mẽbrum principale q̃tum poſſibile: interdum tamẽ permittiẽ quãdo materia non fuerit corrupta ⁊ parue quãtitatis citoq̧ pertranſiens. 197. Ex quo ⁊ maius ſequaẽ iuuamẽtũ q̃ nocumẽtuꝫ: quod fit qñ aqua diureticis educiẽ. Nã quedaꝫ eius pars per epar tranſit: ⁊ reliqua fortaſſis ſubtiliata ſine eo deuenit per venas ad renes iuxta illud affo. 7. Quibuſcũq̧ inter frenes ⁊ Apho. 55.
vẽtrẽ ⁊c. Si aũt per ſubductiua ipſi⁹ aliquid aſcẽdat ad epar in vapores reddiẽ diſſolutũ ita vt nã taliẽ ledat. Medicie ſil'r lꝫ ſint venenoſe ⁊ pprie violente remiſſiores eligãẽ: earũq̧ corrigiẽ malitia: cũ epar cõfortantibus: vt ſpica: eupatorio: ẽdiuia ⁊ adib epate.

¶ Differentia. cc.

Qõ **fluxus vẽtris in principio** morbi factus ſit cõpeſcẽdus oſtẽditur: qꝛ ille cohibendus eſt quo nihil euacuatur benigne: neq̧ vi nature: ſꝫ ſynthomatice. hõ vero eſt fluxus i pn° ⁊ ſil'r ois euacuatio. vñ affo. quarta. Cũ icepit aliq̃ egritudo nullũ eoꝝ q̃ excernũ-
tur rõne nature euãtur: ſed ſunt vniuerſa ſynthomata Cõ. apho. 22.
diſpõnũ pter nãꝫ. in quo nãq̧ tpe grauaẽ ab egrotatiuis cãis nã: ⁊ eſt hũoꝝ idigeſtio nihil euãri benigne ſit impoẽ. ¶ Ampli⁹ qõ ordinẽ corrũpit nãe opꝫ cõ-
peſcere: cũ bonitas ſit in reb⁹ pp ordinẽ. 12. metaphy. Tex. cõ. 54.
¶ Sꝫ id agit flux⁹ talis. Primit⁹. n. euãt cũ oportẽat digõnẽ añcedere: ſeq võ diſcretiõeꝫ ⁊ deinceps euõ-
nẽ. Ga. ibidẽ. Cui⁹ hic cõmittiẽ oppoſitũ. Itidẽ qõ eſt Ubi ſupra immediate.
malũ p viã cauſe ⁊ ſigni dꝫ abſcidere. talis võ ẽ ptactus. Eſt nãq̧ ſignũ creticũ ⁊ cã pcedẽs digõnis ſigᵃ cũ nũq̃ in pn° appareat hõ. bona nãq̧ ſigna nõ mox
apõ veterẽ appent: q̃ võ cretica ea que digõnis añce- Collr apho. pria apho. 2. cõ. 12. ⁊ ſus ſi. Ca. 14. p⁹ pn. Ubi ſupra immediate.
dẽtia morẽ denotãt aut plixitatẽ egritudinis vl' recidiuationẽ. criſiũ primis ⁊ affo. Eti. Qõ nõ pt i min⁹ neq̧ in mai⁹ poterit multo ãpli⁹. ſꝫ nã nõ põt in pn° morbi motũ inducere alteratiõis: quẽ facilius eſt cauſare q̃ motũ expulſionis qui localis exiſtit cum i motu locali ⁊ pprie recto muteẽ locus ẽm totũ. In motu võ alteratiõis ẽm partes magis. de generatiõe primo. Id aũt in quo nã nõ põt eſt cohibẽdũ: cũ ſit ei ꝯ- Tex. cõ. 25.
riũ. ¶ Rurſus. ſi cã dꝫ prohiberi ⁊ effectus: cuꝫ plerũq̧ imprimat amplius ceu in propoſito. Sed cã debet phiberi vt morbus: ergo ⁊ fluxus qui eius eſt eẽ-

fectus. Sunt enim accñtia morbis cãta: ꝓpter quẽ opꝫ fluxum in principio compeſcere factum.

Ca.14.in pn In oppoſitũ qꝛ precipiť ſeptio practice ꝙ qñ ꝯturbatio ⁊ anxietas ſiue colyrica paſſio acciderit nõ occupandũ amputatiõe. q̃diu vtꝰ fert valida ⁊ euãtio modi tminos nõ tranſgrediať: imo potiꝰ adiuuãdũ cũ aq̃ calida ⁊ oleo dulciũ amigdalaꝝ: q̃tenꝰ ſtõus a ſupfluitatibꝰ purgetur. Qd ſilr erit in vẽtri fluxu obſuãdũ cũ aſſocieť eidẽ. ¶ Adhuc qd ẽ ſignũ bonũ ⁊ res iuuãs nõ ẽ cohibendũ. talis vo ẽ fluxꝰ i pnͣ morbi factꝰ vñ tertio.10. Cuꝫ accidit pleuretico diuerſitas i fine alꝰs fluxus vẽtris ſignificat ꝙ epar eiꝰ debilitatũ eſt ⁊ malũ eſt valde: ⁊ ẽſt in pnͣ ſui ſignũ bonũ: imo eſt res iuuãs. Eti. Sputũ ſm Hypo. ſi ꝯtinuo appareat ichoantẽ abbreuiat: ſilr ⁊ fluxꝰ i pnͣ factꝰ abbreuiabit mõbũ cũ vtriq̃ mã educať morbi. Pali. Qd medicũ excuſat ab eiꝰ ope ñ oꝫ abſcidẽ. hꝰ vo ẽ fluxꝰ i pnͣ p ſe factꝰ: cũ medicꝰ euacuet i pnͣ nõ raꝝ. ¶ Rurſus qd educit hu. ſuffocãtes ſui quãtitate aut extinguẽtes ſuiꝰ qualitate: ſeu vtroſq̃ nõ oꝫ cõpeſcere. hoc aũt vꝫ hic fluxus efficere. Itaq̃ fluxũ vẽtris nõ expedit in pnͣ morbi conſtringere.

Trac 4.ca.4 in medio.

Aphoriſ. pria apho.12.

Propter primũ vo ſciendũ ꝙ fluxus ẽ humoꝝ per corpꝰ trãſitus ex cẽtro marie verſus circũferẽtiaſ factꝰ: qui ãt ventris eſt eductio a circũferẽtia per inteſtinorũ viã. hic ãt aut a cã fit exteriori vt aere vel aqua ſeu terra ⁊ vlr a continente: aut a cibis vel potibus ⁊ ſimplr ab indebita ſex cauſarũ neceſſariarũ adminiſtratiõe vl ab interiori ⁊ a ſolutiõe ẽt cõtinui ⁊ hoc aut ab humoꝝ aliquo quattuor ⁊ maxime a colera vl a mẽbro vt a cerebro: ſtõ: inteſtinis: meſaraicis: epate ⁊ ſplene ⁊ ſimplr a toto corpe. Et eiꝰ aliꝰ cibalis ex idigeſtiõe cãtus qd fit pp malã cõplone ſtõi ⁊ inteſtinoꝝ ſimplicẽ vel cõmixtã vel a meſeraicis cũ epate nõ valẽtibꝰ attrahere aut a cerebro catarrizãte. Alter vo hũoralis ⁊ ille multiplex exiſtit ſm diuerſitatẽ hũoꝝ i ſe ad inuicẽ ꝓpie qñ hũoꝝ iteruenit cõpoſitio cũ mẽbris: vt apparuit 3º.16. Eſt ãt fluxꝰ q morbꝰ alť accñs eſt: ſilr ⁊ aliꝰ cũ fortitudie virtutꝭ: alter vo cũ debilitate. Et demũ aliqs creticꝰ nãlꝰ ⁊ aliꝰ ſynthomaticꝰ. Quid aũt ſit vẽter: dĩa oñdit.53. Pricipiũ ãt ſumiť hic ꝓut vnũ extat de 4ͦʳ morbi tpibꝰ qd qd ſit ⁊ q̃t dicať modis oñſũ.106.⁊.107. Mõbi ẽt rõ dĩntia mõſtrata.72.

Trac 2.ca.1.

Propter ſcdm vero ſciendum ꝙ aliqui dixerũt ſimplr fluxũ hũc fore cõpeſcẽdũ cũ nil euacueť naturaliter ⁊ benigne: verum ſynthomatice ſtimulata natura magis. Alij vero non eſſe cõſtringẽdũ cũ materiã morbi educat. quoꝝ poſitionũ defectus ⁊ motiuoꝝ apparebit tertio dicẽdoꝝ cũ ſm qd dcm̃ ſimpliciter enunciet.

Propter tertiũ vo ſciẽdũ ꝙ fluxus hꝰ eſt aut morbꝰ aut accidens ſicut magis queſitũ petit. ſiqdẽ pus non eſt cõpeſcẽdus niſi intm̃ ꝓcedat vt virtutẽ ꝓſternat: ſicut ẽt fluxus cõpeſcunť cretici. vñ Dam. in affo. Siqs per mltũ tẽpus neq̃ vomitũ: neq̃ ſolutionẽ habuerit: ⁊ ei ſubito eueniat videdũ ne cõſtringere feſtines: quia hinc corpꝰ prauis purgať hu. Quare p ſcda. Sanꝰ q nõ exercitať mltotiẽs egerit virus ⁊ ſaniẽ q̃ ſibi purgatio ⁊ euõ eſt laudabilis. Ex hoc eni laxitas remoueť q̃ pp dimiſſionẽ cõtingerat exercitij. Si vo eſt accidẽs aũt eſt cibalis ex idigeſtiõe cõſurgẽs vel humoralis. Siquidẽ prior cũ his q̃ vẽtris ⁊ inteſtinoꝝ procurãt digõnẽ interius intromiſſis aut exteriꝰ applicatis leuiter cõpeſcẽdus: qualia ſunt contẽperata ſufficiẽter ſtiptica: vt abſynthiuꝫ: maſtix: ſpica: cithonia ⁊

Apho.60.

Doc.3.ſũ.2ª. ca.13.in me.

ſiſia.8. terapẽ. Si aũt fuerit a meſaraica: epate vel cerebro cureť cũ illoꝝ cõfortatione ſiue ſit ex malitia cõplexionis vl aliter vt in locis tradiť operatiuis de q̃bus ꝓpa ſunt paſſule enucleate: ſpica nardi: ſticados arabicũ ⁊ xiloaloes. Hũc eni falſuꝫ cõpeſcere opꝫ cũ inde virtus ꝓſternať ⁊ d mã morbi nihil vt ſic educatur. Si vo hũoralis extiterit aut eſt cũ multitudie humorũ excedẽti aut q̃litate inteſa vel vtraq̃ ſuppoſita vtutis cõſtãtia: ⁊ tũc hꝰ fluxũ nõ opꝫ cõpeſcere ſalteꝫ violẽter: ſed magis blandiẽdo: demuꝫ ne materia ad aliqd mẽbroꝝ decurrat pncipaliuꝫ mortẽ aut apoſtema vl qd ſilẽ inducẽs: cũ hoc etiaꝫ aliqd de mã euacuatur adhuc ipſa quãta excedẽs ⁊ qualis acuta. q. furioſe digeſtionẽ nõ expectat ⁊ ꝓpie cũ fuerit ex colerico genere mobilitate ipſius pnicioſa. Virtꝰ eni aliquãdo fortis cũ multa ſenſibilitate pcepto nocumẽto vt indiſcretus bellator moueť nimiũ de ſe ꝯfidẽs. Si aũt virtus fuerit debilis ⁊ fluxus qcũq̃ cũ caute la ⁊ paulatim opꝫ ipꝫ cõpeſcẽ ptim vtutẽ ꝯſeruãdo ⁊ fluxui ſm partẽ blandiẽdo. Nõ enim ſolũ opꝫ falſum incipiẽtẽ cõſtringere: ſꝫ ẽt creticũ qñ vtus nõ tolerat. Indicatio. n. ſumpta ab ipſa oẽs alias idicationũ obtundit vt ſermo ſignificat terapẽticus nonuſ. vñ pmo quarta. Id de quo magis ſollicitandum eſt virtus. ipſa eniꝫ curatrix eſt ⁊ nõ medicus. Quãdo eniꝫ falſus cõpeſciť ſpiritus cõſeruať amplius cum in omni euacuatiõe reſoluanť facillime ipſoꝝ ſubtilitate. Qz autẽ creticus ⁊ vlr fluxus ois qñ ſuperfluit vtutem diſſoluẽs debeat cõſtringi: q̃rto notať pma. Silẽ naq̃ vere vꝫ de alijs fluxibꝰ: vt de eo qui vẽtris. Intꝰ qdẽ reſtrictione electuariũ q̃ꝫplm efficax conſtruxi. Recipe nucleoꝝ granoꝝ vue ſilueſtris fructuũ canis rubi ⁊ cimarũ eius: nucis cupreſi: ſtercoris aſini: capre ⁊ leporis: ſe. plãtaginis: cineris ſpongie: encauſtri ſcriptoꝝ ana.ʒ.4. maſticis: thuris miuti: gũmi arabici: dragagãti: myrrhe: acacie: myrthi: ſumach: ramech: ſe. nenufaris: berberoꝝ: cimini ⁊ ameos toſtoꝝ i aceto infuſoꝝ: gallaꝝ: corticũ granatoꝝ balauſtiaꝝ: corali rubei: ſang. drag. boliar. terreſigillate: luti ſtelle: mumie ana.ʒ.iij. ſpodij: ſe. papa. al. ⁊ ni. ſe. iuſqami al. ſe. portul. ſe. aceto. ſe. enõ. lactuce ſe. bibli. reubarbari toſtipaꝝ añ.ʒ.2.⁊ ſe. pilloſelle: caude eqne: corrigione: hypoqſtidos. herbe marie ⁊ pi. ſpice nardi: maratri: ſe. apij: carui: ſe. leuiſtici: aniſi ana.ʒ.2. carniũ citbonioꝝ ʒ.5. neſpilloꝝ: ſorbaꝝ: piroꝝ ſilueſtriũ vt granoꝝ granatoꝝ: cornaꝝ ana ſcr.7. oiuꝫ mirobolanoꝝ dulcoratoꝝ aduſtoꝝ ana. ſcr.5. karabe ſandarice: capilloruꝫ roſ. ru. ana ſcr.4. opij: croci: caſtorei caſieligneẽ: camphore añ.ʒ.2. fiat ꝫuc. elariũ rebꝰ ſufficienter cõtritꝭ.

Ca.5.in me.

A.cap.7. vſq ad caᵐ.14.ca. pmo cir. pn.

Tra.2.ca.16.

Propter quartũ vo ad pmũ dicẽdũ ꝙ euacuari aliqd vigore nature ⁊ bẽigne põt eẽ duplr. aut ſimplr ⁊ ita nullus eſt talis in pnͣ ꝓueniẽs fluxus: aut ſm quid tanq̃ malũ expediẽs neceſſitatis tpe: ⁊ ita põt dici mõ aliq̃ fluxus vi nature factꝰ ⁊ euãns qd benigne. minus. n. id malũ q̃ꝫ ꝙ mã reſtringať ⁊ maxime cũ fuerit multa ⁊ acuta timẽdo ne ad aliqd mẽbroꝝ tanq̃ repercuſſa declinet pncipaliũ ꝓpie qñ non euacuať aliun de virtute ẽt cõſtãte. ¶ Ad aliud ſilr dõm ꝙ ordo nõ corrũpiť abſolute nature: ſed ſm quid magis: lꝫ eniꝫ aliquid pficiať aptius ſimplr: neceſſitate tñ ipellente põt aliter vtcũq̃ ꝯpleri. ¶ Ad aliud dõꝫ eodẽ mõ ꝙ meliꝰ eligẽda recidiuatio aut egritudinis ꝓlixitas q̃ꝫ recurſus mãe ad aliqd pncipalium: ⁊ lꝫ illud ſit tãq̃ ſimplr malũ. ¶ Ad aliõ dõꝫ ꝙ aliqñ nã nõ vꝫ aliqd etiam minus poſſe: qꝛ non toto ſui vtiť robore. Qñ vero vtitur in ſeipſa collecta poterit qd maius vt ap

paret in pulſu formicante ſpiſſiſſimo ⁊ vermiculante iuxta morte; victa virtute facto: qui demu; vertit̃ in rarum quãdo eſt nimia vtutis inceſſio ⁊ oĩno aduẽ/ Doc.3.ſũ.1.c.3.an͂ me. tus perditioni ꝓximus. ꝑio ſcõa qui quidẽ videt̃ mi nore; virtutis imbecillitatẽ ſpiſſo mõſtrare. Pulſus enim magnus ſimpl'r cõiunctim tres cauſas expetit cõtẽtiuas: fortitudinẽ vtutis: inſtrũ obediẽtiã ⁊ neceſ/ ſitatẽ. Q; ſi ip; reddat̃ inobediens pulſus fiet velox. Si vo cum hoc vtutis occurrat debilitas erit ſpiſſus Q; ſi plus ſpiſſitudo augmẽtet̃ efficiet̃ vermiculoſus. Et ſi magis hac augmẽtata ⁊ vtute ꝓſtrata efficietur formicans: ⁊ deĩde vtute pigritatã ob debilitatẽ mo/ uere: remittet̃ vtcũq; ſpiſſitudo: ⁊ pulſus itidẽ conſti/ tuet̃ vermiculoſus ad debilitatẽ virtutu; ſignificans maiorẽ ꝑori. Et demũ ea ꝑ ampli⁹ ibecillitata moue/ re ꝑterrita: fulcita tñ i ſeipſa cogit̃ pulſare: ita vt pul/ ſus efficiat̃ tardus: ⁊ tũc adeſt incẽdiũ virtutis nimiũ Ubi ſupra im mediate. ⁊ aduẽtus ꝑditioni proxim⁹. ꝑio ſecũda. Fiũt eñi ali que ꝑcuſſiones moroſe: ſicq; aĩa exalat ꝑ feſtim. Ex h quoq; apparet vera concordia diſcordãtiũ. Scribit̃ Ca.1. ꝟſus fi. enim in pulſu; introductorio formicãtẽ maiorẽ debi litate; virtutis monſtrare vermiculãte. in de pulſuu; Ca.17. in fi. Doc.3. ſum. ꝑia ca.3.⁊.ca. 13. cõpẽdio ep: quẽ etiam diuerſitas inſerit̃ primo ſcõa. Dõm aũt ꝙ is vi efficitur ſynthomatis. ℭ Ad aliud dicendũ ꝙ effectus nõ debet prohiberi omnino ſi cõ ferat adeſſe vel ad deſtructionem cauſe. ſicut eni; flu xus aliquo modo tollit cãm ⁊ morbum. Ad ea etia; que alterius partis ia; vtcũq; quid dicẽdũ apparuit ℭ Ad primũ tñ ꝙ fluxus vẽtris vt oñſu; i caſu nõ ẽ prohibẽdus ⁊ proprie cũ aliqd materie euacuet ma/ le vtute conſtante. ℭ Ad aliud dõm ꝙ illic. A. ꝑ ꝑn cipiũ intelligit ſpaciũ triũ dierũ ⁊ nõ vnũ de tẽporib⁹ qͣtuor morbi. ℭ Uel dõm ꝙ mã illa qñ mouebat ad apoſtema ſimul ẽt repetebat quaſi ſponte ad euacua tionẽ ita vt ea tendens ad apoſtema delabatur tandẽ ad illa que fluxum inducebant. aꝑate etiã nondũ ꝑ/ fecto magno qð aliquãdo conſpexi: differẽtia. 192. nõ tamen ſimpl'r bonũ in alijs vt in qbus materia eſſet iam collecta omniquaq;. ℭ Ad aliud dõ; ꝙ cõtinuo ſputũ apparere denotat ꝑncipiũ ꝓut dicit ſpaciũ triũ dierum: ⁊ non ſm ꝙ notat tẽpus qð eſt morbi exor/ diu;. Aut nõ eſt ſimil'r de ſputo ad pectus ⁊ fluxu vẽ tris ad ea que inde euacuãtur cũ ſputũ egrediat̃ ꝑmi tus indigeſtũ ꝯtinuo. nõ ſic aũt de vẽtris fluxu oĩno. ℭ Aliõ ẽt quãtũcq; cõcludat ia; apparuit. Scitu; eſt ẽt ꝙ euacuatio ſm arte; ſimil'r laudat̃ in morbi ꝑn°: nõ aũt apud nãm. ℭ Et ſil'r viſum qd ad aliud dõm.

ℭ Differentia. ccij.

Qd dyſenteria ex ſangui/ ne facta ſit alijs dteriorꝭ curatiõis oſtẽ ditur. Q͂m illa paſſio deterius curatur in qua humor euacuatur qui eſt familiarior ⁊ nature Uerſus fine. propinquior. hic aute; eſt ſan. elemẽtorum ſecundo. ℭ Adhuc morbus improportionalis deterior eſt ꝑ aꝑho.2ª. apho ri.34. portionabili iuxta illud. In morbis minus ⁊ reliqua differentia. 179. ſed ſan. improportiõabiliter ſe h; ad dyſenteriam cauſandam: cu; ea ſit inteſtinoru; ſciſſu ra que ex aliquo cauſatur hu. acuto q̃lis non eſt ſan guis cum ſit calidus ac hũidus: dulcis ⁊ mitis. Itaq; peior eſt curatione dyſenteria ex ſanguine cauſata. Q; aute; ex phlegmate ſalſo deterior ſcribitur affori. collr cõ. aꝑh. 12. verſus fi. ⁊.3. ante me. tertia. ℭ Rurſus egritudo cãta ex humore reſiſtente eductioni deterius curatur ſibi oppoſita. Hmõi vero ſta cum ſit frigidum viſcoſu;. Peius itaq; curatur.

In oppoſitũ ꝙ dyſenteria ſanguinea ⁊ fle gmatica curatiõis ſint leuio/ ris: q2 prono. 2. Materie ſanguinee ac ſtatice ſunt mi coṁe.46. noris malitie q̃ colere citrine ⁊ ni. q̃ ãt tales morbos inducunt cure facilioris. ℭ Q; autẽ que fit ex colera deterioris ſit cure monſtrat̃: qm̃ dyſenteria eſt excor/ riatio. Ipſa vero cãtur ab amaro acuto. hec. n. pro/ prietas eſt ſua. h͛ autẽ eſt colera. Et i. ea eſt calida te/ nuis penetratiua: que aũt talis excoriationis eſt ma xime inductiua. Ex colera igitur incurabilior eſt dy/ ſenteria. ℭ In ꝑrium q2 ſubtilis cito foras educitur. que aute; dyſenteria hmõi curabilior eſt. ℭ Q; autẽ ex melancolia ſit deterioris cure videtur: qm̃ morb⁹ ex humore amplius nature contrario deterius cura/ tur. talis vero eſt melancolia cũ ſit frigida ⁊ ſicca: na tura ſiquidem humana cali. ⁊ humi. Palin: morbus cauſatus ex humore difficilioris expulſionis a corpo re difficilius curatur. Huiuſmodi aũt eſt melancolia cum ſit terreſtris groſſa mobilis cũ difficultate. Itaq; deterior hec ceteris cura. In oppoſitum: q2 ſpleneti/ cis dyſenteria ſuperueniens bonum: afforiſmo. ſexta Apho.48. ſplenetica vo paſſio extat melãcolica. Rurſus ſui fri giditate: ſiccitate ac ponticitate habet partes cõgre/ gare. ac cõfortare. quod autẽ huiuſmodi opponitur dyſenterie: Palin: melancolia nature proportionatur inteſtinorum: quod vero tale poſitum deterrens mi/ nus. Facillime igitur curationis ſi contingat eſt dy/ ſenteria ex melancolia cauſata.

Propter primum quidem ſciendum ꝙ quid ſit dyſente/ ria ⁊ que vera: queue ⁊ metaphorica ⁊ quot ipſius modi differentia videbitur cõſequẽti. Dyſenteria vo inteſtinalis cauſatur ſiquidem a cauſa exteriori ceu a veneno ſeu farmaco effrenitante venenoſo ⁊ ex fe/ ce q̃nq; ⁊ ac ſalſis ⁊ acutis: Conſurgit etia; a cã inte riori ſicut a melancolia ⁊ proprie aduſta ab emiſſiõe cancrena in inteſtinis que diſſolutione diſcernit̃ ſan. melancolici ex colera ⁊ ſtate ſalſo ex vehemẽtia infi/ xionis viſcoſitatis: quãdo. n. eradicatur vulnerat ex ꝑpatis ruptura. Nono quoq; terapẽ. nonnũq; cõtin/ git ex venaꝝ ſciſſura qñ ſanguis i eis extiterit nimi⁹. collr ca.5.⁊.c. 11. poſt prin. Attenuant̃. n. ⁊ diſrũpuntur ſan. abũdantia. Sunt ⁊ aliq dicẽtes eã a colera ꝯtingẽ praſſina ⁊ eruginoſa.

Propter ſcðm vero ſciendum aliquos dixiſſe dyſenteriam dete/ riorem curatione fore conſurgentẽ a melña colerica: eo ꝙ impetũ habeat ⁊ qualitatẽ ꝑnecabile; ⁊ ꝑnicio ſam. Sed id vt oſtendetur nõ valet cũ hec breuitate ſermonis per melancoliam colerica; oẽs audiat me lancolie modos inaturales. 5. hũc qde; ſolum expri/ mens veluti famoſiorem magiſq; contingente; cũ ce/ teris colera ſit hu. paratior aduſtioni ſui caliditate ⁊ ſiccitate ac ſube ſubtilitate. Melancolia tñ melanco/ lica vt oſtẽdetur hac impetuoſior ⁊ effrenior exiſtit ꝑ hunc modũ innaturalitatis melancolie nõ minus au dita. Quidã etiã dixerunt illa; fore deterioris cure q̃ ex colera cauſatur praſſina ⁊ proprie eruginoſa cum egritudines facte ab eis ſint incurabiles corrũpẽtes caloris nãlis formã ſpecificã ceu venenum. coll;. ter cap.3. i medio tio. quibus dõm ꝙ ſi dyſenteria cãret̃ ab iſtis ⁊ ꝓpe ab eruginoſa deterioris vt apparet: imo ipoſſibilis foret curationis: nõ tñ aliquẽ auctenticũ reperio ſcri bẽtẽ ex his dyſenteria; cãri: cũ ẽt negetur ab Iſaach ca.7. in fine. febriũ qnto ab ipſis morbos generari: mox. n. foras emittuntur aut corpus corrũpunt: vt dĩa oñdit. 91.

Propter tertiũ qdẽ ſciẽdu; ꝙ deterior curatõe eſt dyſenteria il la q̃ ex melña dicta melica. vñ affor. qrta. Dyſenteria Apho.24. ſi a col'a nigra icepit mortale. Qõ ⁊ rõe firmat̃: q2 il/

lã peioꝛ curatiõe que h3 qualitates magis effrenes ⁊ nãe humane ꝯrias ſit𝔯qꝫ acutioꝛes. Hꝫ vo, eſt que a melãcolia cãſ melãcolica. Ebulit eni ⁊ fermẽtat terram iducẽs ampullas vt iura ebulientia ⁊ acetũ a q̃ ſugiũt muſce ⁊ aialia illã nõ guſtantia. nãliũ ſcdo. in/
Capl.9 pᵒ me. ca.7. poſt pn. Capi.9.pᵒpn. cõ.aph.23.i fi. Doc.4.ca.pꝛio poſt me.
terioꝝ 3ᵒ. de inge. 14. ⁊ affoꝛiſ. qrto. Pꝛio qdẽ pꝛima ponif duplex ⁊ ipſa. Qñ aut fit ex aduſtiõe melãcolie nãlis groſſe vel ſubtilis: q̃ aũt ex groſſioꝛi difficilius reſoluif a mẽbꝛo reliqua. vñ ibidẽ. Jlla q̃ magis eſt acris deterioꝛ exiſtit. ipa ẽ que gñaf ex aduſtione ſubtilioꝛis melancolie. S3 tñ ſi in ipſius pnᵒ auxilio pſto fuerit citiᵒ medicationẽ recipiet illa. Que vo ſuper terrã minᵒ ebulit tardius perimit: ſ3 ad reſecãdũ ⁊ artandũ ⁊ medicationẽ recipiẽdã effrenis eſt magis vt viſu3 dĩa. 32. Ampliᵒ illa eſt deterioꝛ ſanatiõe que in nullo diſtat a cancro vlcerato cũ hic ſit coꝛroſiuus inſanabilis ẽt in exterioꝛi ſitu: ſup quẽ poſſunt remedia aduenire tãgẽdo ⁊ pmanere. talis vo eſt dyſenteria cãta ex felle ni. affo. 4. Hanc vo cõſequif in malitia illa que dicta eſt contingere ab emiſſiõe i iteſtinis cancrena ex ſan. huic hu. admixto cãta. vñ. 7. theo. Sũt he due ſpẽs peſſime ⁊ moꝛtifere maxᵉ ſi hũoꝛis comitef fetoꝛ. Nã humoꝛ adeo ſeuus ⁊ pernicioſus ñ niſi pp cãs generaf maximã nã3 excedẽtẽ vltie qui ãt talis ei aduerſaf q̃3maxime cu3 effectus pꝑoꝛtionef cauſe: que igif ex talibᵒ hu. dyſenteria ceteris exiſtit deterioꝛ curatiõe. Poſt hãc vo peioꝛ illa que cõtingit ex aduſtiõe colere ru. in melãcoliãqꝫ conuerſe. hec. n. ſe. eſt malitie ⁊ velocioꝛis coꝛruptiõis q̃3 ſſatica ⁊ ſanguinea melãcolicis: l3 ſſa vehemẽtioꝛis exiſtat adhe ſiõis colera iã ente aſſatiõe iminuta: q̃ malitie tardioris ſũt illa ⁊ ipedimẽti: veꝝ tñ ẽ ſuſceptibil' curatiõis melancolia melãcolica: ꝑ pᵃ. Qd qdem oñdit minoꝛ haꝝ melĩa3 ſm oꝛdinẽ in ſe malitia cũ ab hũoꝛ gñef vel minᵒ ſeuo. Gñatũ. n. aliq̃3 gñant obtinet nãm aut ſubtilioꝛi q citiᵒ põt educi ex pte ceu q colere: dicepꝫ aũt difficilioꝛ ex ſſate ſalſo facta: ea ẽt q̃ ex colera. vñ affoꝛiſmoꝝ 3ᵒ. pnũciaf difficillima dyſenteria: qm̃ humoꝛ colicus ſui ſubtilitate exitũ fac. ſſaticᵒ aũt ſua pmanẽs viſcoſitate ac adherẽtia q̃3 ãpliᵒ vlcerat ſalſedine ſibi adiũcta. plus nãqꝫ nocumẽtũ eſt ſſatis ex parte viſcoſitatis adherẽtis q̃3 eiᵒ oppᵐ q̃litatꝫ ſſatice minus moꝛdẽtis acute. Sic itaqꝫ pᵒ hanc colerica: poſt has vo oꝛdief alia q̃ ab hũoꝛe vtcũqꝫ coꝛrupto gñaf melĩco vt inuif his affo. 6. Quicũqꝫ ſplenetici a dyſenteria capiũf ⁊ reliq. Et ſpleneticis dyſenteria ſupuenies bonũ cũ ipa fuerit bꝛeuis tpis moderata. vñ 3ᵒ 16. Qñ aũt melãcolia nõ ebulit: neqꝫ odoꝛẽ h3 acetoſum tũc eſt ſupfluitas melãcolica qua3 expellit nã ⁊ ſperaf cũ ea ſanitas q̃nq3: deide q̃ ex vehemẽtia iſirionis alicuiᵒ viſcoſitatꝫ vehemẽf ſſatice minᵒ moꝛdẽtis acute iteſtinis creaf: ceu ſſatis vitrei i viatico. Ad hꝫ nãqꝫ ſepationẽ grãdis ſeqf vlceratio cũ pelliculã iteſtini educat ⁊ doloꝛẽ cauſet. Quare moꝛdef ip3 ſupfluis ꝯcurrẽtibᵒ ac traſeũtibᵒ ide: demũ vo q̃ gñaf ex ſanguie difficilioꝛ ẽ curatõe. quã tñ rarã foꝛe puto: n3 ſanguis i ꝓꝑa pmanẽte nã: q2 ſic foꝛſan dyſẽteriã magis gñabit epaticã vl' eidẽ ꝯſimilẽ. Qñ. n. vena ſcindif iteſtinũ malignaf ita vt virulentia velut in coꝛone ꝯtinui exterioꝛi ꝯtingit: qs modus vlceratiõis cãef. Que ãt ex apatis ruptura cãtur difficilioꝛis curationis aut leuioꝛis exiſtet ſ3 q̃3titatẽ ipſiᵒ eiuſqꝫ mãe malitiã: ⁊ ſil'r q̃ ex venenoſis ⁊ fecibᵒ gñaf feroſis acutꝫ. Si igif appet q ꝺterioꝛ dyſenteria ẽ q̃ ex melĩa ꝯſurgit melĩca: ꝺide ea q̃ ex colica ſſatica ⁊ ꝯſãguinea melãcolicis: ⁊ poſtea q̃ ex ſſatica ſalſa. poſt q̃ a colã: diñ q̃ a melĩa: ⁊ ea q̃ ab adherẽtia viſcoſitatꝫ vehemẽti: ⁊

Capl.9 pᵒ me. ca.7. poſt pn. Capi.9.pᵒpn. cõ.aph.23.i fi. Doc.4.ca.pꝛio poſt me.

Cõ.apho.24.

ca.26. añ me.

Doc.4.ca.pꝛimo verſus fi.

Coꝛꝛ cõ. aph. 13. añ. mediũ.

Apho.47. Apho.48.

Trac.1.cap.2. poſt pn.

Iſaac lib.4.c. 15. in pꝛin.

tãdẽ ſanguiea nõ aduſtis: ⁊ q̃ ab apatꝫ apitura ⁊ alijs ſ3 eoꝝ maioꝛẽ cãm ⁊ minoꝛẽ. ℭS3 ꝯ id vi qd di de cola nigra: ⁊ p Haly. 7. A. ponẽtes ꝺterioꝛẽ foꝛe ampliᵒ melĩa3 gñatã ex aduſtiõe cole amare q̃3 nigre. Jn ꝯriũ: q2 ide cola nigra di. ſic iteſtinũ irremediabile a cola nigra vlceratũ difficulter vo auxiliabile a flaua cola. hec. n. minᵒ ꝺterrẽs poꝛi. ℭDõ3 q rõne cite impꝛeſſiõis ꝺteriᵒ nocuᵗᵘᵐ fit ex melĩca colica ꝯñr qd a melĩa minᵒ groſſa: deide ab illa q̃ facta ẽ a groſſioꝛi melĩa: ⁊ õmũ a ſanguiea ⁊ ſſatica diñter tñ. Ex pte ãt eradicatiõis ꝺterioꝛ 3ᵃ q̃3 2ᵃ ⁊ pᵃ cũ alijs vt idicaf pᵒ pᵃ. Uel ad iductũ. 2ᵒ. G. dõ3 q nõ cõparaf melĩa vſta melãcolica ad melãcoliã colicã: veꝝ illa ad cola3 amarã nõ vſtã. S3 eti. dubitare ꝯtigit: Cõtigit. n. dyſenteriã moꝛtalẽ ſimpl'r foꝛe ſi a cola icepit nigra. Jn diſionibᵒ vo ſcribif q dyſenteria cãta ex melĩa ẽ mala cronica ex cuiᵒ egeſtiõe terra ebulit ⁊ odoꝛ ide odoꝛatur aceti: cuiᵒ qd excoꝛiatio ſi ãtiq̃f nõ ſanaf. Jnnuif g̃ q i pnᵒ ſi pſto auxiliũ affuerit valeat curari. Dõ3 q ſi dyſenteria icepit a felle nigro iãqꝫ ꝓceſſerit intm̃ vt vlceref iteſtinũ ſ3 Cõmẽ. vlcere cãcroſo: eã tc ñ poſſe ſanari. Aut dyſẽteria cãf ex maioꝛi q̃tiᵗᵉ ⁊ bⁿ ſil'r malitia.

Pꝛio theo.c. 25. verſus finẽ Pꝛio pᵒ doc. 4. a 1. ver. fi. ca.5. in medio.

Ubi ſupꝛa immediate.

Ca.68. ꝟ. finẽ

Cõ. pticl.24. pticule q̃te.

Propter quartũ vo ad pᵐ dõm q dyſenteria ſanguiea fcã excoꝛiatõe: l3 eũaf ſan. eiᵒ tñ q̃3titas ẽ pauca. Si ãt eẽt mlta ceu i epatica euẽit aliq̃: tũc qdẽ hec eẽt ꝺterioꝛis curatiõis. ℭAd aliõ dõ3 q ille affo. ſ3 Cõmẽ. locus h3 i egritudie ꝯpꝛonali vl' veꝝ extat qñ ſan. egrediẽs fuerit q̃3 mltᵒ. ℭAliõ ãt vt appuit ꝯcedẽdũ. ℭAd aliõ ãt dõ3 q l3 veꝝ ꝯuincat i ꝓpoſito egritudies ſanguinis ⁊ ſſatis: l3 ſint ſaluioꝛes rõne q̃litatis colicis ⁊ melĩcis: ſũt tñ ꝺterioꝛes rõne q̃3titatis ſuffocatões celeriᵒ iducẽtes cũ ãpliᵒ abũdẽt i coꝛpe. ℭAd aliõ dõ3 q l3 cole iſint iſta: nõ tñ alijs hu. dyſenteriã iducit difficilioꝛis ſanatiõis cũ iter ceteros hũoꝝ ſui ſbtilitate ac leuitate faciliᵒ ex coꝛpe poſſit educi. Quare inde ſi penetrat: i ꝯriũ pt illiᵒ reuelli vt rõ pſuadet in oppoᵐ adducta. ℭAd alia duo dõ3 q melĩa hec nõ h3 ſba3 coꝛruptã ⁊ q̃litatẽ depꝛauatã cũ ſit nãlis mimeqꝫ iteſtinis ꝯria: l3 bꝛeuioꝛis animal ꝯſtituat vite: dĩa. 21. ℭAd aliõ dõ3 q dyſẽteria q̃ ſpleneticos curat ñ gñatur a melĩa ſeua: veꝝ ab aliq̃ hũoꝛe vtcũqꝫ iã i melĩe coꝛruptiõe3 mutato vt oñſum. ℭAd aliõ dõ3 q hꝫ melĩa cũ fieri icipiat inãlis acqſiuit acredinẽ: q2 cũ ipſius ſtreſtreitate põderoſa vlcᵒ igerit inteſtino. ℭAd Aliõ ẽt p h ⁊ ꝓus qd dõ3 apparuit. ℭDĩa. cciij.

Q in dyſenteria epatica

cõpetãt ſtiptica mřaf p viaticu3 ⁊ ſeptimũ pꝛac. pcipiẽtẽ in ea ſtiptica exhiberi nõ paꝝ eleuata. vt trociſcos de karabe cũ rob granatoꝝ mucoꝝ: aq̃ poꝛtulace: berberis ⁊ hꝫ: ac ẽt q̃ ſputo ſan. cõferẽtia. ℭRurſus dyſenteria h fluxus ẽ qdã: ſtiptica vo cũ ꝯdẽſent ⁊ ipileẽt: eũdem cõpeſcũt ⁊ marie vtute curatiue. Jtidẽ in ceteris epis paſſiõibᵒ in qbᵒ non tm̃ videnf cõpetere vt h ſtiptica pcipiunf eidẽ admiſtrari. apparẽs de ige. ita vt ⁊ reſolutiuis maturatiuis illiᵒ ſint admiſcenda. vñ ꝑ 4ᵃ. Qñ hoꝛa fuerit reſoluẽdi apata epis ⁊ ſtõi nõ debes dimittere qn ſtipticas medicias bonũ hñtes odoꝛes admiſceas. Qd fulcif a mioꝛ. Et fulcif: q2 illa ꝯpetũt q̃ iſpiſſãt ⁊ ꝯpeſcũt ſanguinẽ ſbtilẽ fluentẽ ab epe q̃lis eſt ſan. aq̃ loture carnis ſimilãs. vñ iterioꝝ. 5. Qñ videris egõnis vl' nouit occiſaꝝ carniũ loturꝫ aſſiſtatas certa fit cogtio paſſionis epice. S3 h agunt ſtiptica. ℭRurſᵒ qñ eductio alicuiᵒ nocet: illiᵒ ꝯtẽtio ꝯfert: ꝓp rõnẽ ꝯrieᵗᵃᵗᵉ cure: ſ3 qd educif h obeſt cũ ſãguis ⁊ ſpũs

Iſaac li.5.c.4 Ca.23.

Lib.xj.ca.16. i pn. ⁊ lib.13. ca.5.⁊.9. Ca.25. ꝟſus fi.

cap 7. in me.

euacuētur qui vite ſūt cā. Proderit igiť eius retētio. In epatica itaq; dyſenteria cōpetunt ſtiptica.

Trac.2.ca.p° in pn. **Oppoſitum** 3°ſexdecima. Adhuc qđ epar in frigidat: ac ipm āplius ab ei⁹ ſe mouēs nā ⁊ mām i id ipillat ⁊ ɔdēſat ipſi⁹ ꝓhibēs ex pirationē nō ɔfert i hꝰ egri^{te}. talia ꝟo ſunt ſtiptica cū

Te.ne.15.⁊ 18. ſint frigida in gradu 3°. in dieţ vlibus. Et firmatur: q2 meat⁹ epis ſunt tādē anguſtiſſimi tanq; capillares en

Doc.3.cap.2. poſt pn^m. tes villi. Adhuc cū epar ſit velut ſan. ɔgelat⁹. ꝑ ꝑ³: qđ ipm āplius deniq; ɔgelat leſionē nō puā id cogit icur rere. hꝰ ꝟo ſtiptica cū frigidiora ſint ꝓnūciata. Nō igř in tali morbo cōpetūt ſtiptica: verū potius apitiua.

Propter primum qdē ſciēdū q̄ vt nōm̄ deſignat dyſenteria ē fluxus cū iteſtinoꝝ raſura. diſciſionē nāq; denotat ite ſtinalē. Exiteron iteſtinū: ide enteria. i. iteſtinalis q̄ tri plex exiſtit. Una qdē qñ piguedo qdā ſup iteſtia exñs excernit. Alia q̄ mēbrana ſupficialis iterior ipoꝝ edu citť. Tertio ꝟo qñ ſba abradiť iteſtini. aphori. appens

Ca.apho.26. 4. Et h̄ iux͞ rōnē vocabuli appellať dyſenteria ꝓprie. Qm̄ epica dicta dyſenteria metaphora dř āpli⁹ cū ra

Ca.7. in me. riſſime i ea excoriatio itercidat. Et iō iterioꝝ 5°plures medicoꝝ ɔcepti hāc. i. epaticā eſtimāt dyſenteriā. Eſt

Ca.26.i me. āt ipſa ſanguis puri cui nō admiſceť egeſtio: theo^{ce}. 9. Scđm q̄ſdā ꝟo flux⁹ vētris ſanguinolētus abſq; inte ſtinoꝝ excoriatione. Sʒ q2 nō ſemp neq; in oi dyſente ria epatica ſanguis emittiť purus: verū tādē erugino ſus ē: aliqñ cū excoriatiōe ɔñti aut añti dicet qs dyſen teriā epaticā fore fluxū humiditatū p inteſtina ex pra ua epaţ diſpōne cātū. Humiditas aūt q̄ in ipſa emitti tur eſt velut liquor loturis carniū nouiter occiſarum

Ca.7° in me. aſſiľatus aut velut vini fex interioꝝ 5°. In ea quoq; i pn°hycores excernūť ſanguinei. Tēpore ꝟo ꝑcedenti groſſi ⁊ ſanguinei multū. In vltimo ꝟo nigra certiſſi

Ubi.s.ime^{te}. 9.theo.ca.16. i n medio. me cholra. S. ⁊ Haly. 6. quoq; de accñti. 4^{or} egeſtiones ponunť ſanguineę: q̄rū tres huic ptinēt paſſioni: de q bus vna ex abſciſione ɔtigit aut magnoꝝ alic⁹ dolor

Ca.2.p°me^m. vel exercitiţ dimiſſiōe: nōnulla ex melico accidit ſāgui ne lucido: 4^a q̄q; ē ſanguis paulati defluēs ab iteſtis.

Trac.4.ca.p° in pn. Tertio qdē. 14. Plures ɔpleti⁹ ponunť maneries hu miditatū egrediētes ab epe diuerſificate i ſuba ei⁹ qđ expelliť. ⁊ cā illi⁹. Suba. n. q̄ ꝑpelliť ide alia ē chimo ſa: qdā aq̄ſa: q̄nq; ē ablutiua: nōnulla cholica: qdā vi rulēta: 7ª nigra: ⁊ nigra vt fex ac nigra melica: nonnul la ē fetida ⁊ qdā ꝑuata fetore: aut ſanguis pur⁹ q ali qñ expelliť vomitu: ⁊ qdā ē q in groſſuʒ nigrūq; adue nit circa morť ⁊ ē epaţ caro. Cā qdē eaꝝ expulſioniſ aliqñ ē aꝑa eruptū aut oppiľo apta vel ſciſſura ſeu vl cus vel corroſio aut debilitas retentiue ſeu attractiue vel digeſtiue. aliqñ totalis repľo cā vel dimiſſio exer citiţ ⁊ additio i cibo ⁊ potu. Ex his qdē vlteri⁹ ɔdeſcē dēdū ad cās egeſtionū pticulari⁹ ꝑtactaꝝ aſſignatas iuxta doctrinā indicatā Aui. Diſtat āt iter dyſenteriā epaticā ⁊ inteſtinalē: q2 qđ egrediť ab iteſtinali ē pau latine ⁊ cū raſura ſquamoſa ⁊ doloroſa pūgitiua: ſed qđ in epatica ē ſine dolore ⁊ eſt multū ⁊ nō ɔtinue. ve rū cū iterpolatione. Adhuc in ea q̄ iteſtinoꝝ eſt pmix tio ſtercoris cū eo qđ egrediť. nō ſic āt i epatica. Dint ēt epatica ⁊ ſtomachalis: qm̄ epatica ē chiloſa eq̄lis i qua iā opatus eſt ſtōs: in ea ꝟo q̄ ſtōi nequaq;. Noſce q̄ dyſenteria epatica 2^r accipiť. vna qdē cōiter pro flu xu cuiuſcūq; humiditatis ab. A. ꝑtacte p epar trāſeū tis diuiſa ɔ̄ ſtomachalē: aliter ꝓprius: ceu maxime ꝓ illo cui⁹ initiū eſt a ſanguine loture carnis ſiľ de q̄ ſer mo ꝓncipaliter exiſtit. Que autem breuitaţ gra ſunt

Ca.7. in me°. hꝰ 3°reqrať. 14. Quinto quoq; interioꝝ hꝰ paſſionis indicať taliter inſcita. hec paſſio incipit iterdū ſine fe

bre: tpe ꝟo ꝑcedēte corrupto ſanguine ſʒ epar ſuper uenit febris quā medici valde ɔtēnūt inexpti ita vt to taliter videať eis q̄nq; laborās abſq; fe. Si aūt febri citāt putāt pp ieiuniū ɔtingere iā appetit⁹ gra: ⁊ iō cū videāt eos interdū vel excernē balneāt ⁊ negligētius ꝑmittūt dietari. qd aūt ſit ſtipticū: dōia oſtēdit. 165. qđ ꝓm plus diuerſificať ⁊ min⁹ vt cōparabiliū reliq̄.

Propter ſecundum ꝟo ſciē^m q̄ aliqui opantes veheme̅ter ſtiptica ⁊ indinter nō diſcernētes in hac exhibent paſſione. Promouēturq; eo q̄ fluxū hūc putāt ɔſtrin gētib⁹ ſimp^r curare q̄lia ſunt ſtiptica. Rurſus ꝑcipiūt in oibus paſſionibus epar ſtipticis roborari. hec aūt abſo^{te} nō valēt vt i 3°videbiť dōoꝝ. ⁊ merito: qm̄ plu res decipiunť in hꝰ paſſionis curatione: tū q2 de ſe q̄ ddifficilis. vñ ꝑrac. 7. Epatice dyſenterie medela ⁊ cu Ca.23.i pn.

ra ꝑdifficilis ē ⁊ ꝑpauci liberanť ab ea: tū pp medicoꝝ iſcitiā. Quare ſubdiť. Mlti ⁊. n. paꝝ cognoſcūt epis debili^{tem} eiuſq; cām. Ait eqdē Ga. ſe cognouiſſe q̄ſdaʒ qb⁹ dyſenteria ierat epatica ex epis debili^{te} cāta. ⁊ pie rūt ex pauca curatiōis hoꝝ notitia. Interdū nāq; hec paſſio ex hūore accidit acuto effluēte ad iteſtina vlce rāte illa quā dyſenterie curāt iteſtialis cura: cū epatis egeat ꝓuidētia: q̄re laborās ꝑdiť inde. Idē q̄q; breuia Ca.26.p°pn.

rţ 3°āplius hodie ɔtigere video. Et hāc qdē ſeuā paſ ſionē ɔſperi i ptib⁹ gallicanis ⁊ deiceps affinib⁹ vigē ꝑcipue. Aliqñ ēt dyſenteria ɔſeqť epatica ex iteſtinali qñ ꝑtēdiť ipſa: eo q̄ iteſtinis cōpatiunť meſaraice. Fit eni q̄nq; a meſaraicis hꝰ paſſio ⁊ his tādē epar: quaʒ iperiti negligūt ſiľr credētes eā fore ſimp^r iteſtinalē.

Propter tertiū ꝟo ſciē^m q̄ dyſenteria epa tica ſi ɔtigat ex ſanguis re pletiōe toti⁹: tūc cura ipſi⁹ ē ꝑ aliā regionē eductio ⁊ diuʒ q̄ ſanguinē hñt multiplicare alienatio ⁊ eoꝝ op poſiţ adheſio in q̄ nō egeť niſi modicū ſtipticis vt de riuata mā ⁊ educta epar ne deiceps recipiat roboreť. Nō. n. vti oʒ fere ſtipticis ⁊ ꝓprie flux⁹ tpe vt ſupabun dās cōpeſcať int⁹mā. ⁊ h̄ qdē nō eſt difficilis cure ceu iꝓprie dř q̄ multū dyſenteria. Si āt ex epis accidat pctō: aut erit: q2 debilitatū chilū ad ſe nō poſſit attra here ita vt vēter remaneat liqdus corpuſq; demacreť cū appetit⁹ debilitate: in c⁹ qdē curatione ɔpetūt caľa cū q̄dā ſtiptici^{te} vt epis roboreť vigor. Caľa qdē quo q; ea iuuāt attractiōi: cū epar ibecillitatū chilū neq̄at attrahē. vel i ei⁹ ſuba ex dñio caľi vel frigidi ꝓportio nalis aggregať ſuba. Siqdē fra: groſſa: ipillans ⁊ ob ſtruēs epar: tūc rōne paſſionis nullaten⁹ ɔpetūt ſtipti ca. vñ 3°. 16. deteſtās. A. exhibētes ſtiptica ingt. Illud Trac.2.ca.p° in pn°.

qđ cadit de errore i h̄ cap̄ ē vt denť illi q hʒ fluxū epa ticū oppilatiuū me^{te} ɔſtipatiue in oppiľone addentes ipſamq; ɔfortātes vt ſtrigāt nāʒ ⁊ id ad errorē ꝑducit maximū. Et multotiēs inſipiēs linit epar cū ſanguinē inſpiſſantib⁹ eoꝝ friditate in q̄ ē mors ⁊ putrefactiōiſ ſuſceptio: imo qñ in cā hꝰ paſſionis ē in meſeraicis ⁊ epe oppiľo oʒ itēdere i oppiľonis a ptōe. Et iā lauda uerūt paſſulas pigues in h̄ cap̄ itātū vt qdā eſtimarūt eas ſanare fluxū lotiuū difficilē: qđ expťū non fuit ab eo qđ dixerūt lōginquū. Quare 3°. 14. Paſſe ɔferunt Trac.2.cap.3. in fine.

debilitati epis ita vt ꝓhibeāt ſoľonē aq̄ carnis ſimilē. Ur aūt oſtēſum ꝑus. qđ vtiq; mām ipillat ⁊ ɔdēſat in epe ac ob id putrefactionē parat friditate addita ro bur ipſi⁹ deſtrues: dyſenterie nō ɔfert epice: ſed hic ta lia ſunt ſtiptica cū ſiľe icitatiuū ad furiā ſiľi ɔiūgatur. Non itaq; ſtipticatio huic ɔuenit paſſioni: gra tñ ptis reqrētis ſtipticātia: epar nāq; ⁊ ſtōs vt eoꝝ robur cu ſtodiať pro ceteris laborātes egēt ſemp ſtipticiſ vigo rari vt edocēt ꝑarguta. Oꝝ ſiquidē caloris dñicʒ epa

te materia ſubtilis dñeſ cal'a:ceu ſanguis ſubtilis lo/ture carnis ſilis q tādē in fecē ſolet eruginoſam ꝯuerti:ſic opus eſt frigidis ꝯtēperate malā cōpl'onē epatꝯ calidā remittētib⁹ ⁊ ſtipticis mēſurate vt epar vigoretur ⁊ ſanguis īſpiſſeſ ſubtilis:nō tñ adeo ſtipātib⁹: vt qđ delapſuꝫ iā ꝓhibeat deſcēdere:nā retentū excoriatione cāret ⁊ putrefactionē. Jtaqꝫ hec cōpetūt pre ceteris āplius ſtiptica:qꝛ ⁊ rōne ptis ⁊ paſſionis : qđ 7° Ca.13.i me. firmaſ pracri. Qñ epatꝯ medic⁹ cognouerit paſſioneꝫ ipm curare oꝫ ꝯfortātib⁹ ⁊ his q ipſi⁹ malā cōpl'oneꝫ auertūt:⁊ deiceps icipiat vti eis q ſanguinē icarcerāt: vt ide h⁹ paſſiōis āputenſ icōmoda:qlia ſunt lactuca: terra ſigillata ⁊ cipna cū reliqs. ſic igiſ idicatiōe ſumpta ſemp ē ſtipticādū a pte a diſpōne interdū ita:qñqꝫ ꝯo al'r. his qꝫ poteris cogniti egōnib⁹ epaticis reliquas curare ꝑmiſſas. Et ad ſūmū h⁹ egritudis curaꝫ ſcribūt auctores ſuccictā tanqꝫ i ipſi⁹ ꝯſidētes paꝝ ſalute. Noſce qꝫ ꝙ corpus plectoricuꝫ añ oia opus hꝫ eductione:ne mā retineaſ aut alteratibus agitata in q̄ ſubtilia labaſ ꝑ āplius:qdā ꝯo modernoꝝ in hac precipiunt paſſione tenuē nō eē dietā exhibēdā. Cui⁹ quidem ꝯiium indicat. A. inquiēs. Jn inceptione aſſellationis epatice pl'm ē vt nō approximet pani : qꝛ epar nō recipit ipm:imo rectius ē vt ſit ꝯtētꝰ aqua ſauich in die bis aut ter. Adbuc dieta non tenuis laborē cauſat in epate. nām etiam diſtrahit in morbi regimine:⁊ fortaſſis hi robur cupiūt virtutis inſpicere. 3°.16.trac.2. ca.p.°p° me.

Propter quartum ꝯo ad pᵐ dōm ꝙ ſtiptica pcipiunſ dari poſt cpis ꝯfortationē ⁊ praue cōpl'onis alterationem qñ humiᵗᵃ q fabricaſ ab epe fuerit ſubtilis aquoſa:vt ipſis ꝯdēſeſ ⁊ retineaſ:nō aūt qñ fuerit frida:groſſa: ipillatiua. Qđ oñdiſ qñ ab haly. dr poſt vti his q̄ ſanguinē icarcerāt. vñ ipſi⁹ cura nō ē vlis vſqꝫqꝫ. ¶ Ad aliud dōꝫ ꝙ i hac paſſiōe nō ſolū ⁊ ſi ſit i ea flux⁹ egeſ ꝯſtrictione:imo ēt apꝛione non paꝝ vt mā educaſ. vñ 3ᵃ ſextadecima. hyp. dixit ꝙ vomit⁹ ꝓhibeſ vomitu ⁊ flux⁹ fluxu:qꝛ ſtiptica ēt cū ꝯferāt in pñti:nocēt tñ cū nō expediūt i futuro:⁊ ꝑ talia non pficiſ cura. Curantia nāqꝫ debēt eſſe per ſe ⁊ ꝑmanētia ⁊ non per accñs ⁊ trāſmutabilia. 153. ¶ Ad ꝯfirmationē ſilr apparet. Trac.2.ca.13. circa pn. cōceſſum nāqꝫ vtendū ſtipticis epate ꝓborato ac ēt paſſionis gr̄a qñ hūiᵘˢ fuerit ſubtilis ꝯfluens. ¶ Ad aliud qdē qd dōm apparuit:conceſſum. n. iā gr̄a ptis vt epatꝯ ſemp cōpetere vtcūqꝫ ſtiptica:nō āt paſſionis rōne. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ei⁹ qđ educiſ retentio ꝯfert niſi id qđ retineſ ſit tale:ad cui⁹ qdē retētionē ꝯſequatur acuitas ⁊ mordicatio ꝓp quas intēdatur ⁊ fluxus: tunc potius aperiēdū qꝫ anguſtandū. ¶ Ad ea ēt que alterius partis qd dōm viſum:qꝛ qñ mā frigida fuerit groſſa ipillata nō egeſ ſtipticis ſaltē paſſiōis gr̄a. ¶ Ad aliud dōm ꝙ epar eſt ſanguis congelatus. i. inſpiſſatus nō qdē a frigido veꝝ ab informatiua vtente qualitatib⁹ ⁊ maxime caliditate vt inſtro.

¶ Differentia. cciij.

Qñ yleon ex ſtranguria febris nō curet ſupueniēs oñdiſ ꝑ Cōmē. de teſtātē apho. ſexte pticule. ꝑ totū neqꝫ hypocraticū ꝓfitētē:cuius qdē ſeries. Quibuſcūqꝫ ex Apho.44. ſtrāguria yleos inaſciſ in ſeptē pereūt dieb⁹ niſi febre ſupueniēte multū fluxerit vrine. ¶ Rurſus. Qđ membra debilitat pncipalia digeſtū corrūpit ⁊ ſpūs inflāmat:yleon nō ſanat. hꝫ ꝯo eſt febris cū ſit morb⁹ vlis ceteris infeſtior. 8. de ige. Eſt nāqꝫ abūdātia calidi ex Coll'capi. tranei ꝑ oē corpus aīalis diffuſa. Palin. Qñcunqꝫ nocumētū adiūgitur nocumēto non pficitur:veꝝ magis ſcitatur ad furiā. Qñ. n. ſilē adunaſ ſimili:velut ignis efficiſ in igne:ſilē nāqꝫ ſimili occurrēs furiā intendit. Jd autē ꝯtingit qñ febris morboꝝ ſeuior alij copulaſ morbo. Eti. Si fe. yleon curet is erit ex humorib⁹ cōſurgēs frigidis viſcoſis cuꝫ factus ex calis ceu apate āpli⁹ inflāmareſ ⁊ ledereſ:ſꝫ cū yleon cāto ex mā frigida viſcoſa non eſt febris. vñ in viatico:yleos q de humoribus frigidis neqꝫ tumorē hꝫ neqꝫ extēſionē neqꝫ fe. ceu qui ex apate accidit calido. Jtaqꝫ yleon ex ſtrāguria cauſatū fe. non ſanat ſuperueniens. Jſaac li.4.ca. 16.cir.pnᵐ.

Jno ppoſitum aphoriſm⁹ ꝑinduct⁹. vñ 3° 16. inquit hyp. Qñ accid it ex diſtillatione vrine yleos:moriſ ille cui⁹ eſt in 7° niſi accidat ei febris ⁊ currat cū ea ſudor plurim⁹. 19. ꝯo illi⁹. Qui hꝫ difficultatē vrine ⁊ aduenit ei poſt ipſaꝫ tenaſmon moriſ in 7° niſi accidat febris ⁊ ꝓuocationē plurimā faciat. Ecce qꝫ diſſute dupliciterqꝫ itroducit aphoriſmū ſicut cōſueuit vt ſemper extorte ſermones alioꝝ inducere. Uel alludit vltimo Gal'. volēti veſicā cōprimere longaonē ⁊ nō yliaca inteſtina. Adbuc ſic ſe hꝫ febris ſupueniēs ſpaſmo vel tetano q de humoribus frigidis viſcoſis occurrēs:ita ſupueniens yleo ipſa ex eiſdē ꝯſtructo:ſꝫ ea illuꝫ curat. vñ apho. 4. A ſpaſmo vl' tetano habito febris ſupueniēs ſoluit egritudinē. Et fulciſ:qꝛ epilepſia multotiēs ſoluiſ ꝓp fe. quas tolerat hñs eas ⁊ ꝓprie q̄ ſunt longe. Jgiſ yleos factus ꝓpter ſtrāguriā fe. tollit ſuperueniens. Trac.4. capl. 30.poſt me. Tract.2.ca.6. iuxta fi. Aphor.6ᵉ cō. apho.44. i medio. A Apho.57. Aui.pᵃ.3 tra. 5.ca.7. ꝯſus fi.

Propter primum quidē ſciēdū ꝙ ſtranguria eſt pua ⁊ ſepiſſima mictura. apho. 5ᵃ. A. ꝯo. eſt qñ vrina guttati mingiſ ⁊ velociter erit qđ acumine ſeu aduſtione aut defectione veſice accidit ꝯtentiue. Defectio qꝫ aduenit ex apate vel vulnere aut intēpata cōpl'one ſeu de groſſa vētoſitate. Diſſuria ꝯo eſt cū duritia ⁊ anguſtia: neqꝫ ſine magno dolore actionē ſuā cōplet veſica. qd aūt ſit fe. dr̄ia mōſtrauit. 87. Eſt aūt yleos dolor inteſtinorū ꝓhibēs ſtercus exire ab inferiori pte cogens aliqñ ipm vomere in viatico. vñ Cōmē. apho. 6. Jn yleo iſerius nulla egrediunſ:⁊ ſi acutius clyſtere cōſtruaſ nō tñ patiens iuuaſ. Paulus. quidē eſt acutiſſima paſſio dolore plena qua miſerabili pereūt morte ſtercuꝫ ꝑ os reijciētes circa finē. 6. ꝯo theo. Que yleos vocaſ paſſio interpꝛtatur vexatio dolor ē grauis accñs iteſtinis. Cuius in diuiſionib⁹ eſt expō:dñe miſerere : marie tñ cū ex apate ꝯtingit calido. deſcēdit. n. ab eleo qđ grece miſeror ex quo yleos. qđ 3ᵃ ſextadecima. Jnqt hyppo. Qñ accidūt in colica a qua deus nos tueaſ vomitus ⁊ ſingult⁹ ⁊ cōmixtio rōnis ⁊ ſpaſm⁹: tūc totū illđ eſt ſignificatio mala. Sūt aūt tres paſſiones vl'r cōſimiles:ſiūt. n. ex mā ſepe ꝯſili ⁊ in loco eodē cōi cū dolore fere ſili:particulariter ꝯo differētes pampli⁹ ⁊ minus. Eſt. n. ſtrophus:tortio ſeu colica ⁊ yleos. qñ eniꝫ mā breuis fuerit induciſ tortio:iuxta illud i technis. Tortio ꝯo in vētre. q ꝑuia ē in colicā. Jpſa quoqꝫ ꝑm veritatē accidit in inteſtinis groſſis vt colon a quo deriuaſ ⁊ his q̄ ipſum ſequūtur ⁊ eſt ſtrophus difficilior valde:yleos ꝯo ꝓprie in inteſtinis gñatur gracilibus:qñqꝫ tñ yleos colica eſt in qbuſdā locis:vehemēter. n. eſt ſilis illi:tertio. 16. q̄ ꝑm Garimpōtū eſt paſſio acuta ſub anguſto tpe. vñ in viatico. Ul'r morbus iſte peſtiferus eſt ac mortalis aliqñ in die ſecūda iterficiēs ⁊ interdū in tertia:⁊ raro ſanatur. A. tñ. Qñ plus occidit accidit yleos in ſeptimo q videſ morbus epidimialis ⁊ ꝯtagioſus. vñ idē. Et ipſe vadit de qbuſdam ad quoſdā ꝑmutatione que fit i aere peſtilētioſo ⁊ de terra ad terrā ꝑmutatione egritudinū veniētiuꝫ. Jpſa qdē plurib⁹ ꝯtingit de cauſis. Nā aut ex apate cal'o in Cō. apho. 59. in ꝑncipio. Coll'. 19. 3ᵃ tracta. 2. cap. 6. Jſaac li.4.ca. 16. in ꝑn. Cō apho. 44. in ꝑn. coll'. ca. 26. ca'. 69. in me. Trac.4.ca.30 in medio. 7 ſb.2.trac. de ſtō tex. cō. 54. Trac.4. rubꝛi ca ca.30. Jſaac li.4.ca. 16. circa ꝑn. 16.3ᵃ trac.4.ca pi.30. in meᵒ. Jbidē imeᵒ.

inteſtinis ſubtilibꝰ cāto vel ex hūoꝛe flegmatico groſ/ ſo viſcoſo ſeu ab oppilatiōe cāta ex fimō ſiue ſtercoꝛe ſicco quo iteſtinū obtoꝛquet̃ vel ex ſiphacis ruptura qñ iteſtinū ſemotū labit̃ in oſſeū aut ex ciboꝛū inopia vel letiferi medicamīs poꝛrectione.theoꝛ.6. Fit ēt ꝫm .A.pp potū aque frigide:nō ꝫm ipſius neceſſitatē cuꝫ eo qḋ accidit ex cauſis cūctis quibuſ ꝛ colica.

Coll'ca.6.iux ta fine ꝛ.26.

Propter ſecundum ꝟo ſciēdū ꝙ Com men.ſimpl'r dānat āfimiſſum apho.tū qñ ex ſtrāguria nō poſſit yleoſ cō ſurgere:tū ēt qꝛ fe.ſupueniēs illū nō curat:ſꝫ intendit pamplīꝰ.Primo eqdeꝫ qñ multos dicit ſe vidiſſe tpe ſuo ex ſtrāguria i moꝛtē pueniſſe:quoꝝ veſica videba tur plena extēſa ꝛ doloꝛoſa:ꝛ tñ null's ita patiēs yleō incurrebat. ℂRurſus.Js magis vī debere ex apate matricis ꝯtingere:cū ipſa vſqꝫ ad diafragma aſcēdat quo iteſtina debuit āplius cōpꝛimere:ſed ex eo yleos nō fit.Palin.Si veſica eēt apata ſolū rectuꝫ cōpꝛime/ ret iteſtinū ꝛ nō ſubtile i q̄ yleō dictū ē fieri. Cōcludit igit̃ ex ſtrāguria yleon cāri mīme.vñ qs foꝛtaſſis per yleon colicā ēt audiet vt tactū.Qꝫ aūt ſcḋo non poſſit yleoſ febꝛe iuuari nitit̃ oñdere:qm̄ is cātur pp apa ve ſice.Febꝛis aūt ſupueniēs ipm̄ nō curat:veꝝ potīꝰ ma litiaꝫ eius augmētat.Adhuc febꝛis nō curat quēcūqꝫ moꝛbū niſi de frigiditate moꝛbꝰ fuerit ſiue ſola ſiue cū humoꝛibus flegmaticis vel vētoſitate groſſa ꝛ inflati ua:ex qbus nō ꝯſtat yleos:verū potius ex apate. Nō igit̃ febꝛis ſupueniens ipſum curat. Aui.ꝟo Hyp. te/ nens aphoꝛiſmuꝫ ait Gal'.cām̄ ignoꝛauiſſe:qm̄ yleos flegmaticus ꝛ vētoſus iuuat̃ cū febꝛe.Sed qs foꝛtaſ/ ſe obuius Gal'.eiꝰ tollet arguta dicēs minime q̄ indu/ cta valere. ℂAd pᵐ qdem dōm:qm̄ ꝛſi Gal'. nō vidit ſuo tpe ꝛ regione yleon ex ſtrāguria cātum alijs tñ vi ſum.vñ illud.193.Expertū qdē id in pluribꝰ hoīs de hoc pōt audiri:ceu febꝛiū inqt p̄.Ego nondū manife/ ſte vidi quintanā:neqꝫ aliam quādā vlterius a quar/ tāna.ꝑpter qḋ.A.4.pꝛima fere Gal'.impugnans ait. Hyp.certificauit ſermonē in inuētione febꝛiū ſeptēne ꝛ nouēne:ꝛ rettulit iam mihi fidelis quidaꝫ ſe vidiſſe nouēnā.Quintanā ꝟo multotiēs vidimus.Nō.n.oꝫ vt negent̃ egritudines quas nō ꝯtingit in tpe quodaꝫ ꝛ regione q̄dā:qꝛ hoc genus nō cōpꝛehēdit̃ pꝛe multi tudine:ſil'r interioꝝ 6ᵉ.Jn quodā loco arabie vt aiunt vocata traguntia fiūt neruoſa qdē lūbꝛicis i coloꝛe ꝛ groſſitudine ſilia:qḋ eqdē dicētes vidiſſe multos au/ diui.Non vidi ꝟo ipſe iō non habeo cognitionē neqꝫ de gīone neqꝫ ſuba eoꝝ certiſſime.Hec aūt paſſio Al māſoꝛis.7.vena vocat̃ ciuilis.4ᵒꝟo 3ᵃ vena medeni: qꝛ in hac abūdat ciuitate.vñ ſubdit̃.Gal'.dixit ꝙ non fuit cōpꝛehēſuꝫ ex eē illiꝰ aliqd manifeſtū ſup qḋ ſit in nitēdū qm̄ ipſe nō vidit eā oio.Jpſeqꝫ ſcriptoꝛ ſemel i q̄dā ꝯſperi moniali.bociū ēt non reperio ab arabicis cōiter expꝛeſſum:cū tñ apud italos ſit cōiſſimū apa. ꝛ 14.de inge.tractatū. ℂAd aliud dōm ꝙ non oꝫ fieri yleos ita ex apate mr̄icis vt ex ſtrāguria paſſione ve/ ſice:qꝛ ipſa ꝛ maxime in viris vehemētioꝛē hꝫ ꝯnexio nē ꝛ artioꝛē colligationē cū iteſtis q̄ꝫ matrix.hec.n.de bil'r alligat̃ ꝛ laxe qḋ oñdit ipſiꝰ deſcēſus ꝛ aſcēſus ꝛ circa ꝟteb ꝝ ꝯuerſio.Et iō vtus regitiua ꝑpellit ipſaꝫ verſus vētris muſculoſa qñ aſcendit ad diaphꝛagma ne iteſtina cōpꝛimēs paſſionē cauſet i eis. ℂAd aliō dōm ꝙ lꝫ veſica iteſtinū rectū imediatiꝰ cōpꝛimat: cōi tate tñ q̄dā reliq̄ valet cōpꝛimere.Nā ſocietas ſeu cōi tas qua paſſio vna cōpatit̃ alteri multiplex exiſtit: vl' qꝛ nā ſunt ꝯtinue iter q̄s aliq̄ ꝯtinuāt iſtra ſic cerebrū ꝛ ſtōs pp ꝯtinuitatē neruoꝝ iter ea:ꝛ matrix ꝛ māme venaꝝ ꝯtinuitate.vel qꝛ vnū ē via alteriꝰ ceu inguina

Abi.S.ime.in fine capli.

Ca.5.in fine.

Trac.2.ca.62 verſus finē.

Ca.2.pꝰ pnᵐ.

Cap.24. Trac.2.ca.21.

coll'ca.xi.ꝛ li. 13.diſt.2ᵃ.cap. 3ᵒcirca pn.

cruris.apati:aut qꝛ ſunt vicina ſitu vt cerebꝛuꝫ ꝛ pul/ moꝛ:vel qꝛ vnū radix ꝛ pnᵐ actionis alteriꝰ velut dia/ phꝛagma pulmonis in aeris attractiue:ſeu qm̄ vnum ſeruit alteri vt nerui cerebꝛo:aut qꝛ 3ᵒ aſſociant̃ alij ſic cerebꝝ renibꝰ:eo ꝙ vnūqḋqꝫ aſſociat̃ epi ꝛ vētri.p̄ 2ᵃ ꝛ 3ᵒ pᵉ.quo qdē mō veſica iliacis aſſociat̃ mediante re cto inteſtis. ℂAut dōm hꝰ ſocietatē cōpaſſionis foꝛe pp materiei exuberātiā veſice cātā vt ea pueniēs ad i/ teſtina minuta yleon iducat:iuxta illū apho.7.Qui/ buſcūqꝫ epar aq̄ ipletū omētū erupit:his vēter aq̄ im plet̃ ꝛ moꝛiunt̃.veſice q̄ꝫ oꝛificiū anguſtius ē illo qḋ matricis.Ad illḋ qḋ ꝑſuadet febꝛē yleon ſupuenientē nō iuuare veꝝ efficere:dicet aduerſariꝰ:ꝙ Ga.q. ſoni ans putauit yleon ex apate cal'o ꝯſurgē:qñ inqt dico apa cal'ꝫ ſeu duꝝ illud facē nec credo hāc ꝯſtipationē fieri ex hūoꝛibꝰ groſſis viſcoſis.cū tñ oēs ipſiꝰ imitato res ex eis firmēt iliacā ꝯtingere paſſionē.qd aūt ma/ xime excitauit Ga.q̄ taliū ꝑferre fuit qꝛ aphoꝛiſmi vt faſſus expientiā nō pcepit. ℂCirca qdē p̄dicta dubi/ tare ꝯtigit qꝛ dictū p Gal'.mr̄icē vſqꝫ ad diaphꝛagma aſcēdere.Cuiꝰ oppᵐ interioꝝ appet ita.6.Matrix neqꝫ diaphꝛagma neqꝫ ad aliquē aliū locū deueniet. nō.n. vſqꝫ ad vētrē reuelli appet. ℂDōm ꝙ matrix nō pue/ nit vſqꝫ ad iſtas ptes appꝛehēſione velut aial mota:ſꝫ magis vere inſtictu quodā ſeu clemētia dina.Repꝛo/ bat̃.n.p̄dicto 6ᵒplato fere matricē ꝛ alij putātes aial exiſtere filioꝝ ꝑcreationis ꝯcupiſcitiuū. ℂAut dōm ꝙ Ga.nō intēdit ꝙ matrix coꝛpoꝛal'r abſoˡᵗᵉ ꝯtingat ad diaphꝛagma vſqꝫ ſꝫ mediate vl' poˢac ſi dicat ipſa ml' tum aſcēdit cū ligamēta eius ſint laxa diſſoluta cōpa/ ratione veſice permanētis imobilis fere vel moꝛe liti gioſi.Gal'.volēs diſariā ſic obtinere quecunqꝫ potuit cōpꝛehendere ſicut alia non pauca ibidē inducta calū niam vt viſum pati valētia nō modicā.

Doct.hᵃca.8. circa pnᵐ. Trac.2.cap.1. poſt pnᵐ.

Apho.56.

Ca.4.pᵒ me.

A

Propter tertium ꝟo ſciēdū duo q̄ Gal'. viſus ē negare.pnitus qdē qñ ex ſtrāguria pōt yleos ꝯſurgere aut mãe exu berātis vt tactū deductione ex veſica in ſubtilia iteſti/ na gr̄a cōitatis ꝛ ipulſionis nãe de mēbꝛo nobilioꝛi ꝛ ſenſibilioꝛi ad qḋ nō tale.Qḋ oñdit iteſtioꝝ ſtrophꝰ. vel 3ᵒ qñ aliqs vrinā veneratione vel alio cogit̃ retine re.6.de accñti.mãꝫ ꝟo hāc maxie recipiūt gracilia ite ſtina cū ſenſibilioꝛa paſſibilioꝛa minuſqꝫ tecta defenſi uo ſint groſſis:ceu oñdit extremitas vge mox doloꝛo ſioꝛ paſſione facta veſice:tū qm̄ p̄ ſenſitiuo ꝑpingoꝛa: tū ēt qꝛ minꝰ viſcoſitate ꝛ pinguedine obducta vel id qs accidere dicet qꝛ veſica plena ente vꝛina eā ab ipſa quātū pōt auertit.nā illā ꝟſus iteſtina dirigēs:verēs ne ad iteſtinū pueniēs rectū veſicā cōpꝛeſſione doloꝛo ſioꝛē reddat.q̄re illā potiꝰ in iteſtis cogit manere gra/ cilibus quo dicet mō dr̄ia ꝯñti colicā ex vlceribꝰ ꝛ pu ſtulis gñari.yleos itaqꝫ pōt ex ſtrāguria cāri.2ᵒ qdeꝫ qm̄ ois cura pficit̃ ꝯrioꝛ:ſꝫ febꝛis ē mala cōpl'o ꝛ cal'a ꝛ ſicca.yleon ꝟo poſitū ē ex hūiditate fr̄a flatica ꝛ vē toſa ꝯtingē.vñ aphoꝛi.6.Cōſtipatio ſiue groſſicies vē toſa ꝛ iflatiua vel cōpl'onis itpantia fr̄a curant̃ febꝛe: liq̄facit.n.ꝛ diſſoluit mām̄ ꝯſtipationis gñatiuā vēto ſitatꝫ malāqꝫ ad tpamētū cōpl'onē.Palin.ibidē bonuꝫ eſſet dici hūoꝛes groſſos crudos viſcoſos ꝛ frigidos creare hꝰ moꝛbū ꝛ eū cū fe.ac vꝛine purgatione cura/ ri.h aūt moꝛbꝰ ꝫm reliquos yleos exiſtit q̄uis id nō ſentiat Ga.Et iō dixit.A.ipſiꝰ cām̄ i h ignoꝛaſſe.itaqꝫ qs yleos pōt febꝛe ſupueniēte cātꝰ ex ſtrāguria cura/ ri:ꝛ maxie qñ vꝛine aut ſudoꝛis fluxerit multitudo.

Ca.2ᵉ ver.fi.

Cō.apho.44 iuxta fi.ē.

3ᵒ.16.trac.4ᵒ ca.3.in fine.

Propter quartum ꝟo ad pᵐ dōm ꝙ iā appuit. Nō.n.Gal'. ꝯceſſus ē vſqueqꝫ. ℂAd aliud doꝫ ꝙ maiꝰ eſt iuua/

mētum qꝺ aliqs ꝯſeqtur.ex mäei ylei ꝺiſſolōne ꝑ feb. q̃ʒ ipſiꝰnocumētū ab eo ꝙ febꝛis:ceu ipſa ſpaſmo aut tetano ſupueniēs ex replōne ꝺicto eiuſdem curatiua. ¶ Ad aliud qd ꝺōm notuʒ exiſtit.lʒ.n.febꝛis ꝑ ſe vl'r noceat:ꝑ accñs tñ inquātū mām frigidā ⁊ vētoſaʒ ca lefacit ⁊ ꝺiſſoluit ꝯfert pamplius.Qñ.n.moꝛbꝰoccur rens alteri ſup eiꝰfundat' mā ipſam coaptās ⁊ ī meliꝰ adducēs nō leſionē ſʒ iuuamētū opat'.qñ aūt oppm iter uenit neceſſe ſit q̃ʒmaximevelut in hydropiſi cū febꝛe ac in emothoica cū pleureſi euenit paſſiōe.¶ Ad aliud ꝺōm ꝙ febꝛis mox cuidā ſubuenit moꝛbo vt yleo ex āpate cāto.Alia ꝟo ꝺemū vt ei q ex hūoꝛibus cru dis cāto:ceu q̄ ſpaſmo ex replōne occurrit:hic ꝟo febꝛis ſupuenit vel citatione q̈dā näe aut igenio ſeu arte qꝺ nocēs expellat'.Neqꝫ itelligēdū vnq̃ʒ yleo ex frigida cā febꝛē nō adeſſe veꝝ ꝑ paꝝ relōne ipſiꝰex āpate calido facti.hoꝝ tñ ꝑm vꝛ ſenſiſſe Gal'.exiſtimās febꝛē tm̄ āpati veſice aſſociari cal'o vel ꝙ non ſit febꝛis neqꝫ cum accidētibus ſeuis adeo ceu que facta fuerit ex āpate calido. ¶ Differentia. cciiij.

Q narcotica non cōpetūt

in colica oñditur:qm̄ cura eſt per ꝯ̈ꝛiū abſciſio moꝛbi vel cāe.hūc aūt non abſcidūt ſtupefactiua verū potius adaugēt cū eoꝝ frigiditate pꝛauā inducāt qualitateʒ eaqꝫ ipſoꝝ ſimul ſube colice mām igroſſent ⁊ īpilēt ⁊ inteſtina iplēt ꝑampliꝰ.¶ Adhuc vt vl'ius ſit rōcinari egritudo eget curatione.colica ꝟo ē egritudo.ipſa q̊qꝫ curat' aut in melius ꝯplōnē alterādo aut eūando.Ab his enim cure ingeniū ſimpl'r eſt ſumēdū.Nullū aūt hoꝝ narcotica opantur:ſʒ oppm magis. virtutē nāqꝫ ꝓſternūt cuʒ ipſa calidis pmaneat qꝺ eius oſtendit actus motu explicitus a cal'o cātus ac ſicco ſemp.Mēbꝛū ēt ob hoc ineptū moꝛtificatiōe reddit' ad hoꝝ receptionē ꝑ quē hʒ eſſe ⁊ opari.Qꝝ aūt ꝯplōnē quācūqꝫ infelicitēt aut pꝛaue alterādo vel eūonē ꝓhibēdo apparuit.¶ Rurſus.Qꝺ doloꝛē iducit nō cōpetit in colica:ſʒ toꝛpoꝛifica ꝺoloꝛē cauſant ꝑꝑ cuius ſedationē qs ꝺicet ea foꝛe adminiſtrata:qm̄ cōplōnē mox frigiditate coalterāt. ⁊ ſolōnē iparis cauſant cū mām in ꝑtē ipellāt ⁊ aggregēt ſoluēdo eandem.hec aūt ꝺuo cās ponūt ꝺoloꝛis. Eti.Accñs ſeqtur moꝛbū vt vmbꝛa coꝛpꝰ:ea ꝟo non pōt niſi coꝛpis remoueri ablatione. Nō igit' ſedari poterit ſtupefactiuis ꝺoloꝛ accñs ſi nō eiꝰſubʒ vt moꝛbꝰ ſua ſi habeat tollatur cā.¶ Adhuc ſi toꝛpoꝛifica cōferunt in colica ꝑꝑ qd nō adminiſtrātur in ꝑnᵒ cū virtus ſit robuſta:⁊ in peracutis paſſionibus eadē ꝺie ac hora ꝺm veterē ſit medicādū.aliogn nāqꝫ ꝺeteſtationem (Aphoꝛiſ.4ᵉ aphō.10.) incurremus Eraſiſtrati naute iperito aſſil'ati q ī foꝛtibus egritudinibꝰꝺebilibꝰi ꝑnᵒ vtebat' remedijs. 154. In colica itaqꝫ non cōpetunt ſtupefactiua.

Oppoſitum vero hꝰ cōitas ꝓfitet' medicantiū.¶ Amp.qꝺ v̂tutē qeſcere facit ⁊ ſedat accñtia cōpetit in colica cuʒ hꝰ näm vehemēter ipugnēt.talia ꝟo vt ꝺecl'abit' ſunt narcotica. Eti.Qꝺ malā cōplōnē alterat ⁊ ſubaʒ materie igroſſat ꝯfert ⁊ maxie cū cal'a fuerit ⁊ ſubtilis.ſʒ talis eſt q̄ colice cū ex humoꝛibꝰ fiat calidis interdū. ¶ Rurſus.Cū hec ex vētoſitate fiat q̄ cal'o cātur ſubmiſſo ex frido ꝺeſtruet' foꝛti ceu indicat hyems. Naʒ tꝑibus vētoſitas gñatur tēperatis nō calidis neqꝫ frigidis valde.metau.apparēs 2ᵒ. hꝰ āt ſunt narcotica. (Ca.2.añ me.) Pꝛopter que ꝯferūt in colice narcotica curatione.

Pꝛopter pꝛimum ꝟo ſciēdū ꝙ narcoticū eſt medicamē ꝺoloris ſedatiuū cuiꝰ nā cū ſiccitate vehemēter ē frigida. Ipſa,n.ad finē tertij gradus eleuat' ⁊ ad 4m maxime. hꝰ aūt quedā eſt ſimplex vt opiū pꝛe ceteris ſtupefactiuū qꝺ ſuccus ē ꝺm.A.papaueris egyptiaci.Et vl'r papauer vtrūqꝫ:amplius nigrū tñ:iuſquiamus:mandragoꝛa:ſolatrū:maius:⁊ faba ꝺicta iuerſa.Reliquū ꝟo eſt cōpoſitū vt filoniuʒ.i.amicabile:ꝺiaſꝑmathon: (2ᵒ cañ. trac.2ᵒ ca.525.in fi.) trigona:ſiue trociſci qbus nomē iponūt ternarij:tyriaca noua vt vſqꝫ ad ſex mēſes.Apollonia greca ⁊ fereſiata ſiue babylonica:aurea alexādrina:reqes:rubea trociſcata ⁊ hꝰ plurima quoꝝ bonū eſt id qꝺ cōſtruit' ex croco:caſſialignea ⁊ opio eq̄l'r.3ᵒ ꝑª.Optimū auteʒ electuariū ſcriptum.90.Noſce q̊qꝫ ꝙ illa q̄ ſunt ſimplicia ſunt ꝺeterioꝛa cōpoſitis.Ideoqꝫ cōponunt' cū alijs vt eoꝝ malitia remittat' ⁊ audacia.plura.n.ex ipſis timent' nocumēta cū ſint vite oia ꝯ̈ꝛia:ꝯgelātia:moꝛtificantia ⁊ ꝑcipue nuda.ꝑꝑ qꝺ opus ſit ipſa coꝛrigere ꝑ artē ipſoꝝ ſocietate remouēdo nocumētū : qꝺ triplici ſit ꝺe cā.Pꝛimo vt eoꝝ tollat' cōgelatio moꝛtificatiua (Trac.4.ca.6. in meᵒ.) qꝺ caſtoꝛeū:piꝑ ⁊ crocus opant'. Sunt.n.narcoticoꝝ tyriaca.caſtoꝛeū ⁊ piꝑ carmināt ⁊ reſoluūt magis:crocus ꝟo ſedat ⁊ maturat:v̂tutē cū h̄ coꝛdis ꝯfoꝛtādo. Scꝺo vt virtus cū mēbꝛis ꝯfoꝛtet' ⁊ ſpūs reparet':qꝺ coꝛdialia ⁊ ſtomatica opant' vt crocus:ſpica:oçimuʒ: çedoaria:⁊ q̄ hꝰ.Tertio vt ſtipticitas ⁊ ꝯſtrictio māe reumatiçātis iducant'. Doloꝛ.n.exacuit reuma in techni ⁊ febꝛē:id aūt faciētia ſunt mirrha:maſtix:olibanū ⁊ ſandaraca.Adhuc antiqoꝛa ſunt eligenda:eo ꝙ (Liᵒ3ᵒ tex.cō. 259.⁊.163.) ꝺebilioꝛa exiſtūt cū tꝑe vt calitate admixtoꝝ ſibi frigiditas ſopiat' lʒ minꝰſit actiua.Amp.cū ſint adeo vite näe ꝯ̈ꝛia ſi pōt excuſari nō ſunt ꝓpinādā.ſi ꝟo nō cū timoꝛe ac cautela id augēdū:vñ meliꝰē ꝙ adminiſtrentur in odoꝛamētis:vnguētis vel empl'is q̃ʒ interiuſ aſſumātur niſi foꝛtaſſe in oculis ꝑꝑ eoꝝ ſenſibilitateʒ ac ꝺiaſonitatē quā experūt.131.Ledunt' nāqꝫ ide maxie: q̄dā ꝟo his appoſitj mime vt ꝺentes.ēt minꝰ ledūt cliſteriçata vel ſuppoſita q̃ʒ trāſglutita qñ modis nō ꝯferunt ꝑmiſ.Opʒ ⁊ ꝙ ꝺent' ſi fieri pōt in ſero añ ſomnū: qꝛ ipm iducēdo ꝺoloꝛē ſedāt.Incipiat' ēt a ꝺebilibꝰad foꝛtioꝛa ꝑueniēdo paulati pꝛe oculis inq̃ʒtū pol'e habēdo illud 4ᶜ ꝑmi.Si neceſſe fuerit ſtupoꝛē inducere (Ca.ꝑᵒver.ſi.) nō trāſcēdas tale q̈le eſt papauer:qm̄ cū ſtupoꝛe ſuo ē ꝺomeſticū:cauēdūqꝫ eſt ne ꝺent' ſuꝑ cibū neqꝫ coꝛpoꝛe repleto:ſʒ eo iā ꝺigeſto ⁊ eūato:neqꝫ ēt ſit eoꝝ exhibitio ꝯtinua ſʒ iterpolata valde:cū ad malū ꝺeducat finē:vt ad cecitatē magis ⁊ ſurditatē circa taliū ꝑtes:⁊ tādē vl'r ad ſtupoꝛē ⁊ moꝛtē:ſitqꝫ ipſoꝝ cuʒ vino cal'o exhibitio.celeriꝰ.n.in actū ꝑducunt'. ¶ Sʒ circa ꝑdicta ꝺubitare ꝯtigit:qꝛ ꝺictū ē opiū foꝛe vehementiſſime ſtupefaciēs adeo vt potio eiꝰ ſit quātitas lēticule magne.Venenū nāqꝫ hꝰ ē iterficiēs ꝯgelādo ⁊ calidū extinguēdo inatū.2ᵒſcꝺo.⁊ 4ᵒſexta. ſʒ in ꝑtibꝰ egypti (co.525.in fine. Sū.3.ca.ꝑᵒ.) vtunt' eo mō quolibet ⁊ quātitate oi:ita ꝙ in ꝯdimētj oleū inde ꝯſtruēdo.Nō igit' vꝛ ſtupefacē intm̄.¶ Dicēdū ꝙ foꝛtaſſis aliꝰē papaueris modus h̄ ⁊ ille.Aut certiꝰꝺm Alexā.i ꝓbl'.Diſſoluēdū ꝙ ſic vinū egyptiū eſt frm:cū tñ regio ſit cal'a:⁊ ſcotie cal'm fre entis : eo ꝙ cal'm ꝯtinētis adueniēs in Egypto rarificans terre poꝛos cal'm exalat viſceribꝰterre inditū:cal'o aſſociatū foꝛiſeco.apho.apparēs.i.ita vt vites nutriant' frō: (Celliᵣ cō.aſſo. 15.17.⁊.18.) in Scotia ꝟo poꝛi terre pmanēt fridiᵗᵉ obſtructi vt eiꝰ nō valeat calidū expirare quare vites nutrite cal'o vinū calidū reddūt ⁊ foꝛte qꝺ Thoꝛiſij eſt inuenire. vñ terra tꝑate lapidoſa calidioꝛ eſt alia fertilioꝛ ac ꝺigerens qꝺ meliuſ fert.Lapilli.n.ꝓhibēt calidū terre ac humidū exalare.Plāte quoqꝫ maxime ꝑmutātur ꝺm terre ꝺiuerſitatē vt boletū oñdit.22.ꝺꝛia.Vinū ⁊ caules ꝑſia ꝑcipue:ita ⁊ ꝺe papauere vꝛ ꝺōm in egypto ⁊

in locis ſibi ſimilibus ortoꝛ:ac in his q̄ circa polos: neqꝫ ēt opiū fieri ex ſemine papaueris vt ipm comedit: ſed ex lacte qđ colligit ex capitib⁹ papaueris viridib⁹ita: Mane nāqꝫ poſt q̄ ſol roꝛē deſicauerit fiāt ſciſſure i.capite papaueris ſubtiles cū cultro nō pfunde ꝙ trāſfigurat coꝛtex:ſꝫ tm̄ ſufficiētenus:deinde gūmi ſeu lac qđ egredit ſine cōpꝛeſſione abꝛadat.ꝛ collige 2° ac 3° donec aliqd egredit.aggregatoꝛ. Rurſus. Neſitat qa dcm̄ narcotica cōp⁹ malignioꝛa pcipue nouiter ↄſtructa vt tyriaca ex opio qđ recipit ſtupoꝛē vtcūqꝫ īducat ꝛ ſanguineū ſputū cōpeſcat.vñ.5.de ige. Hoꝛa doꝛmiēdi tyriacā 4ᵒʳ mēſiū tribuit:qm̄ cuꝫ nouitale eēt vicina virtutē habuit opij.quare ſomnū īducit hu.fluentes. deſiccat ꝛ alimētū igroſſat. Quare neqꝫ venenū expellit neqꝫ alia q̄ caliditas egit:qđ nō vi cū caliitas ſit foꝛtioꝛ q̄litas frigidi. Silr plura recipit calidioꝛa valde q̄ frigida. Cal'm ēt coꝛpoꝛis melius oꝫ qđ cal'm inducere ad actū q̄ frigidū cū ſecū pportionē hēat. ¶ Ad qđ dōm ꝙ opiū pp plurima pmitus ſupans actū ſuuꝫ inducit:qm̄ vehemētioꝛis ē frigiditatꝫ q̄ aliqđ cal'oꝝ cū māſiones graduū ſint fere infinite.139.ꝛ.22. de ipo ēt grādis inſeqtur quātitas ꝛ marime i deſcriptione ipſi⁹ radicali andromachi. Eſt ꝛ ſube panchimeris ꝛ vnitioꝛis vtutis vt virtutē magis coadunet ſuā ceterꝫ ſibi nō ↄſiſcātibus i gradu ipſiuſqꝫ friditas vehemēter oī nāe nūciat inimica. Cal'a ēt coꝛpoꝛis poꝛos aperiunt ipm ad amplius patiēdū pparātia. Opponūtur ēt frigiditati opij vt inde pugnātius exciteť in actū:tādē ꝯo caliditas vincit cū deinceps cal'a in vnaꝫ ↄcurrant nām. His itaqꝫ deductꝫ cū heſitatione pconctatoꝛ pauſare poterit curioſus. Eſt aūt colica egritudo iteſtini colon vehemēter doloꝛoſa in q̄ oppil'one phibeť eius qđ ſm nām exitus:ſunt aūt inteſtina mēbꝛa ceteris coꝛpis lōgioꝛa duplici ↄſita tunica iuuatiui ꝛ ſuperfluitatis ↄtētiua ſuſceptiua q̄ ſex qdē extāt nūo vt poꝛtenariū ſiue duodenū ad q̄titatē duodecim digitoꝛuꝫ lōgū. Jeiunū iō dcm̄ ꝙ in moꝛtuis aialiū vacuū reperitur. ſubtile inuolutū ſiue yleon:in qb⁹ trib⁹ ↄtinetur qđ alimēti magis iuuatiuū:ꝛ monoculū:cecū ſeu oꝛbū iā pure ↄtinēs feculētū:deīde colō ꝛ vltimo haſtale rectū ſiue longaon dictū cui⁹ vltimū ſicteris appellat:i qb⁹ ſilr trib⁹ qđ ſtercoꝛoſuꝫ ſimplici⁹ cōtineť. Qꝫ aūt i colica doloꝛ ſit imēſuꝫ de ſemet teſtat⁹ ē Ga.ipſaꝫ patiēs.iterioꝝ.2.ſentiēs ſe q̄ſi terebꝛo perfoꝛari.exiſtimabat tm̄ calculū pati. Oppil'o āt pſcripta ex multꝫ cōſurgit.vt.203.appuit cāis. Aut pp apa ex cal'a mā.marime āt ex hūoꝛe frido vt ſtate hꝫ Anara. vitro noiato:qđ pluries euenit: aut ex hūoꝛe cal'o acuto aut ex vētoſi⁹ vl' deſceſū iteſtinoꝝ i oſſeū mō q̄cūqꝫ aut excoꝛiatione q̄ nā abhoꝛret qđ ↄtētū per iteſtina emittere ſeu pp vermes aut ex ſtercoꝛe duro qđ adheſit inteſtino:qđ multis accidit modis i techni cū Haly.ꝛ 3°.16. Ex his aūt apparet ꝙ exit⁹ ei⁹ qđ ſm nām ipedit.

Tract.5.pti.p° cap.p° in me.

Ca.13.i me°.

Ca.5.añ me.

Lib° 3° tex.ꝛ cō.136.

Tract.3.ca.6. ante meᵐ.

Bre.3.ca.31. ꝛ.32.

Cap.69.

Theiſir 2° ca. 2°3°ꝛ.4.

Propter ſecundum aūt ſciēduꝫ ꝙ aliq pp iducta futuꝝ timēteꝫ inde piculū euitarūt narcotica:qđ fulciūt:eo ꝙ Serapio Raſis in diuiſionib⁹ cū çoar nō videnť ea tāgere. Sed qd de h̄ ↄñr apparebit cū eo ꝙ neqꝫ pindu cti auctoꝛes illa euitāt oio:ſꝫ poti⁹ ſermonis bꝛeuitate hꝫ taceť pus ea in anthidotis ſupplēdo poſterius.

Propter tertiū ſciēdū ꝙ ipꝛeſentiaꝝ indicatio curatiōis ſumit a rebus nālib⁹:nō nālibus ꝛ pter nām:vt tactuꝫ ſepius.a pmis qdē vt a vtute cū ei⁹ ānexis q̄ foꝛtꝫ erit aut debilis ſeu media:a tertijs ꝯo vt a cā cū ſuo affectu ꝛ accñte. Jpſa nāqꝫ q̄nqꝫ ē frida ꝛ aliq̄n cal'a: vt accñs aliq̄n ē pnicioſuꝫ vtute oiſariā deijciēs vt doloꝛ:interdū ꝯo minime iter q̄ mediū eſt iuenire.a reb⁹ nō nālib⁹ q̄ media iſtaꝝ mediocriter indicādū. Si qdē virtus fuerit foꝛtꝫ ꝛ mā frida doloꝛqꝫ puus vt poſſit pati nō ē ſuper narcotica pſumēdū:cū alr ceu alteratiuis anodinis ꝛ eūatiuis cura valeat pfici. Doloꝛē nāqꝫ ſedātia ſūt triplicia.vel māꝫ eūantia:q̄ cā ē ipſi⁹:aut malā ↄpl'oneꝫ alterātia ceu cal'a mēſurate in p gra. ſic cōpl'o coꝛpis hꝫ hebēgueť.fe.ſpūs demulcētia ꝛ q̄ſi inebꝛiātia:ſicut camomilla:anetū:ſemē lini ꝛc. Ul' ſenſuꝫ a mēbꝛo remouētia velut q̄ h̄ tractanť narcotica. Aut vtus ē vtcūqꝫ debilis:cā cal'a:doloꝛ foꝛtꝫ:ꝛ tūc expedit tādē ſup narcotica pſumē.i mediꝫ āt mediocriter agēdū. Naꝫ illud de q̄ medicū āpli⁹ ſollicitari oꝫ ē vtus ꝛ pcipue ſi fuerit debilis. p 4ᵃ. ꝙ ſi hūoꝛes fuerit acuti ſubtiles tūc narcotica q̄ fluxū hebetāt:caloꝛē refrigerāt vehemēter ac igroſſant ſbaꝫ.ↄferūt qdē multū paꝝ nocentia:ꝛ iō audēdū tūc ↄfidētius ſup ea. Qñ āt fuerit fridi groſſi vl' ſſa vitreū aut vētoſitas cruda: nocum̄tū īde icurrit grāde cū fantaſiato iuuamēto ſolū. Jn poſteꝝ.n.vehemētioꝛ doloꝛ iſurget cā ei⁹ narcocitatꝫ adaucta:ꝛ iō ſup ea cū cautela marīa ꝛ neci⁹ pſumēdū: lꝫ.n.q̄multū iferat illis nocum̄ᵐ:foꝛtaſſis illud poterit coꝛrigi ↄñr.vñ de ige.12.ſaluari hoieꝫ mox peligēduꝫ nocu⁹:qđ poſtea ſeqtur.meli⁹ nāqꝫ ſit vni pticule nocere q̄ ifirmū piclitari dimittere. q̄q̄ꝫ.n.vlr cura pficiať per cāe abſciſionē:inſtādū tm̄ magis ad illud qđ āplius nām infeſtat cū ars pus inſurgit in cām q̄ magis viget.vñ p 4ᵃ. Si accñs ſupauerit egritudinē tūc ei curā adhibemus ꝛ egritudinē nō ↄſiderabim⁹:ſic i colica dam⁹ ſtupefacientia vt doloꝛis remoueať vehemētia:lꝫ ea colice nocumēta faciāt. Scḋa eniꝫ die vel 3ᵃ doloꝛ iſurgit moleſtioꝛ ēt pcipue cuꝫ mā eius fuerit frida:verūtñ ipſa nō tm̄ doloꝛē icutit vt cal'a ſit moꝛtificatiua magꝫ. Qua ꝯo doloꝛ ſedať hoꝛa:altera ꝛ eua cua:ne iteratiōe narcotici crebꝛa ifirmū i moꝛtē deducas. Eſt igiť pcuratio palliatiua apparēs q̄lis q̄ lepꝛe ↄfirmate ſup quā hic audēt deceptoꝛes oꝛbē pcurrentes:ceu q̄ doloꝛes arteticos curabat cicute appōne virenꝫ:ali⁹ ꝯo ceruſa ꝛ aceto. Qꝫ āt iuxta pſata narcoticis opus ſit vti q̄nqꝫ mōſtrať:qm̄ duoꝝ pꝛauoꝝ ſemp eligēdū qđ minus.topicoꝝ 3°.vt merciū piectio pſone ſalutis gratia.ſꝫ toꝛpoꝛificis vti aliq̄n ſit minus timoꝛoſum q̄ ipſa negligere cū moꝛtē ipſis ↄtigat effugere q̄nqꝫ. Tēpoꝛe nāqꝫ itermedio virtus qeſcit ꝛ cōfoꝛtať.pōt ꝛ cā doloꝛis interim digeri ꝛ eūari. Eti.illud cōpetit qđ remouet illud qđ vtutē pſternit: ſꝫ hꝫ eſt toꝛpoꝛificū ſua hoꝛa:frāgit.n.doloꝛē pꝛe ceteris vtutis deijciatiuū. Adhuc ceu ſacramētat⁹ Ga.ſynthomatibus reſiſtere bonū:ꝛ pcipue virtuteꝫ mox ac vehemēter pꝛoſternētibuꝫ.de quoꝝ numero doloꝛ extat inſigne. Sibi aūt reſiſtūt narcotica ſenſum deſtruēdo in quo doloꝛ fundať. Eſt nāqꝫ ipſius paſſio. Jtaqꝫ narcotica expetunť in caſu ꝛ tpe cū modeſtia tm̄ vt nocumēto pferať iuuamētū qđ itēdit ois curās.cū difficillimoꝝ ſit iuēire aliqđ auxilioꝝ qđ nihil nocēs ↄferat q̄plime.11.ō ige. Qđ āt dcm̄ i colica ꝛ iliaca itelligēᵐ ꝛ ſibi ſilib⁹ acvlr ō tōpoꝛificoꝝ admiſtraⁿᵉ. Que āt ex vētoſitate ↄtigit ſeua ꝛ lōgioꝛ pp aſſiduā eius gñonē: in q̄ timēda ſunt nō parū narcotica cū ſpūm igroſſent ꝛ mēbꝛa condēſent vt nō poſſit reſolutio fieri.

Ca.p°p°pnᵐ.

Ca.p° ver.fi.

Ca.31.iux.fi.

Ca.3.in pn.

Collit.11.de ige.ca.1.poſt pncipium.

Ca.11.in fi.

Propter quartum ꝯo ad pᵐ dōm ꝙ curatio vera cāe pficiť abſciſione.nō aūt vt viſum apparēs mēdoſa palliatiua vt hꝫ plima. ¶ Ad aliud dōm ꝙ narcotica ↄueniēter admiſtrata nō deſtruūt vtutē ſimpʳ:ſꝫ magꝫ ſaluāt vt in poſteꝝ reſurgat:ſm qd tm̄ pſentialr debilitādo. Eligēdū eſt ēt vt vna ps iſeliciteť pp totius ſaluteꝫ vi

cōceſſum dudū.neqꝫ cōpioſo ꝛ humori nocet calidus ſꝫ potius iuuat:ledit at frigidus qđ ſupponitur iuuamēti ꝯtingētis inde plationem. ¶ Ad aliud dōm ſtupefaciētia dolorē vtiqꝫ īferre:ſi ſubm pceptiuū ipſi⁹ vt ſenſus pmaneret:ſed is tollit:ꝛ iō dolor ſedat a quacūqꝫ ꝯtingat cā. ¶ Ad aliud ſiſr dōm ꝙ accñs nō ſolū ſequitur morbuꝫ ſed ēt nām. Nō.n.poſſe fieri ſanitatem vel

Circa pn^m. egritudinē carētib⁹ vita de ſenſu ꝛ ſenſato. Dr āt morbum imitari:qꝛ ab eo vł imediati⁹ cāri aut ſicut fantaſtice tollit accñs ſic ꝛ morbus. ¶ Ad aliud vt appuit dōm ꝙ corpus initio eſt repletū:virtus ēt fortꝫ: ꝛ ſperat ꝯtinue de dolore.ſiſr p alia predicta ſedatione.his enim entibus nō decet ſtuporē inducere. ¶ Quantuꝫ ēt que alterius partis vincāt appuit arguta.

¶ Queſita circa vias vrine. ¶ Dria. ccv.

Q diuretica non cōpetāt egritudinibus viaꝝ vrine oñditur qm̄ ea educūt mās ad vias vrine īfirmas.p ptes aūt leſas nō dꝫ eductio fieri:imo poti⁹ ad

Ca.3.añ me. oppo^m trahedū.vñ p 4ª. Cōtingit cuꝫ mēbꝝ a quo expellit eſt ipm mēbrū p qđ eſt eūo faciēda:ſꝫ eſt in ipſo egritudo vetus aut recēs pp quā ē timor de curſu humoꝝ ſup ipm.ipſi igit ad aliud qđ ſit melius ſunt trā-

Diſt.3.cap 5. poſt me^m. ſponendi. Quare.13.de inge.nequaqꝫ neqꝫ cū ſꝫ anū vel aliquā pximaꝝ particulaꝝ pn^m ſlonis fiat ventreꝫ mouebis:queadmodū neqꝫ ſi ſm veſicā vel pudēduꝫ aut renes diuretica farmaca trāſglutire iubebis.neqꝫ mulieri ſm matricē vel pudēdū mēſtrua mouebis: ſꝫ q̄ ad lōgiſſima ſemp ꝯriuꝫ euulſionē facies. ¶ Amplius cū perficiatur ꝯrietate curatio:ſitqꝫ paſſionē adducens in parte inferiori:curabitur p ea que ad ſupiora

Trac.2.ca.12 circa pn^m. deducūt vt vomitū.vñ 3ᵒ.18. Uomitus eſt meliꝫ quo renū vlcera curant:eo ꝙ mūdificat ꝛ eūat:ꝛ per h̄ ꝙ attrahit humores ad ꝯriū partis renuꝫ. ¶ Rurſus qđ mām educit ad locū patiētē oppilone adaugēs ac ipſam reſolone ſubtili indurās ꝛ petrificans ſimulqꝫ cauſans dolorē inde reumatis ſtimulatione non ꝯfert in morbis viarum vrine:quare vłr in nullis. talia ꝟo ſunt vritica cū ſint vehementer cala ꝛ ſicca acuta. ſim-

Diſt.6ª ca.2. in medio. plicium 5ᵒ ꝛ practi.2ᵒ. Palin:aut ꝯferunt:qꝛ ſilia vel ꝯria.non quidē p.qꝛ tunc agerent minime: cū oīs actio

Cap.27. perficiatur ꝯrietate.60.que autē talia nō proſunt cuꝫ ſuo priuētur fine:neqꝫ ſcōo.qꝛ ꝯria ſunt adinuiceꝫ corruptiua.vnde de diſtēperātia inequali. Oia interimūtur ꝛ corrūpuntur a ꝯrijs. Itaqꝫ in paſſionibus viarū vrine non conferunt diuretica.

Doc.2.cap.4. in medio.

In oppoſitum ſunt auctores iubētes non raro in hꝫ egritudinib⁹ eorū trāſglutionē. ¶ Rurſus aphoriſ.p⁹ qua opꝫ agere

Apho.21. vndecūqꝫ maxie repit nā hac agere. Et iō pceptuꝫ 4ª.

Apho.6. Graciles ꝛ facile vomētes purgare ſuperius:oppoſitos ꝟo īferius.ſꝫ in hꝫ paſſionibus nā repit per ptē i-

Apho.18. feriorē cū ſit ex ppinquorib⁹ eūatio. Eti.eadē 4ª. ſuper diaphragma dolores ſurſuꝫ farmacia idigere ſignāt. Quicūqꝫ ꝟo īferius deorſuꝫ.puocatio aūt vrine ſilis eſt vētris farmacie.ſed hꝫ dolores ꝛ paſſiones ſunt infra diaphragma. ¶ Amplius qđ educit mām ex vijs vrine illas mūdificās ꝯfert eiſdē.hꝫ ꝟo ſūt diuretica. Confert igitur viarū vrine paſſionibus.

Propter primum quidē ſciēdū ꝙ diureticū ſiue vriticū.i. vrinatiuū eſt medicamē calidū ꝛ ſiccū acutū ſanguiꝫ ſubtiliatiuū ſubtilis a groſſiori diſcretiuū ipſi⁹ qđ tenui⁹ in vrine vias eūatiuū ſicut ſemē apij:feniculi: acorus ꝛ hꝫ. Nā medicinaꝝ qđā ſunt calefaciētes tpate ꝛ nō deſiccātes vt q̄ lactis ſunt gñatiue.duplicia eniꝫ ſunt lac gñatiua vt cala ꝛ humida multā mām ſanguinis ipſi⁹ pcreātia ꝛ cala ꝛ ſicca incidētia ſanguinē ꝛ ſubtiliatiua vt hic motus in lac ꝯuertat mām ſpmatꝫ minorādo. Alie ꝟo calefaciūt magis deſiccātes menſurate ſic mēſtruoꝝ puocatiue. alie ꝟo plus iſtis calefaciūt ꝛ deſiccāt cū īciſiōe forti ſic lapidis frāgitiue. Si autē adhuc āplius calitate pticipāt ꝛ ſicci^e puocatiue ſunt vrine. Nō.n.q̄ lapidis adeo ſunt calide ꝛ ſicce vt iſte: qm̄ ita lapidē aggregarēt:ingroſſarēt ꝛ indurarēt.far

macoꝝ 5ᵒ.ꝛ iō in gloſa.non⁹ refellit almāſoris ex hoc Diſt.3.ver.fi. Ga.ſermone. Opꝫ.n.vritica cala fore ac ſicca:vt vias apiant:humores ſubtiliēt:ꝛ renes calefaciāt:vt eoruꝫ vigoret attractio. ¶ Sꝫ dubitare ſit circa pdicta.poſitū.n.vriticū medicamē q̄ꝫplime calm ꝛ ſic.acutū exiſtere cū q̄dā frigida ꝛ hu.multū ponant nō paꝝ cōiter diuretica ceu 4^or aut qnqꝫ dicta ſemina cōia frida.

¶ Dōm 2ᵉ:aut ꝙ vriticū pprie calm ꝛ ſiccū. Uñ Halyab.medicamina vere vrinā puocātia cala eē ꝛ acuta ſit dꝫ. Quare hebengueſſo. Prouocātia vrinas ſūt 2ᵒ prac.ca.27. oīa q̄ calefaciūt ꝛ exiccāt:quorū ēt plima ſunt acuta. Et ita medicamē notificatū diureticū:vel cōiter. ꝛ tūc frigidoꝝ q̄dā hoꝝ vritica:eo ꝙ habeāt aliquā hūiditatē ſubtilē apitiuā pñt vtcūqꝫ diuretica noiari:ceu pprie medicina ſolutiua ē attractiua tm̄: ſꝫ qd ꟃo tres relique magł. ¶ Aut dōm ꝙ vritica inq̄ꝫ^m talia ſūt calida ꝛ ſicca nihilomin⁹ q̄ꝫtū ad aliđ pōt i eis altera cōplexio āplius attēdi:ceu oē amaꝝ inq̄ꝫtū hꝫ ē calidū: qpp ꝛ opiū vt ſic calm ꝛ ſi ſrm idicet.dria.145. Et qm̄ in corticib⁹ hꝫ ſeminū min⁹ abūdat friditas ꝛ humiditas q̄ꝫ i medullis:facte ſunt eis apitiue āplius. Diſtāt ēt hꝫ diuretica in magis ꝛ min⁹ eē cala vel frida. Eſt aūt ad pñs 3ᵉ eoꝝ ꝯferētia vel rōne alterationis ſm ꝙ ipſa alterādo pprijs alterāt q̄litatib⁹ aut eductiōis p ut mām ex vijs eūant vrine aut ex pte deductionis:eo ꝙ me^nat deportāt ad paſſionis locū:velut croc⁹ ad cor patiēs deſertꝫ:ita vt i morbis eius adminiſtret ēt calo 196. Aut forte ēt 4ᵉ ablutionis cuiuſdā gra. Quid aūt ſit morb⁹ dria viſuꝫ.72. Eſt aūt 2ᵉ:ſimplex vt mala cōplexio ſine mā ꝛ cū ea praua cōpō in 4^or diuiſa nās:ſolutio ꝯtinuitatis multꝫ ſm diuerſa noīa ꝛ tēpuꝫ occurrens ptibus:ꝛ cōpoſita vt apa.vie ꝟo vrine ſunt ptes deſeruiētes ipſius eductioni:vt vene artarie emulgētes renes pori vrinales:veſica ei⁹:muſculus ꝛ vga in viris.he nāqꝫ ptes ordiate ſunt a nā vt ſupfluitas vrinalis ex corpe educat muſculis i id opantib⁹ ventris. Quid āt ſit vrina ꝛ q̄t ipſi⁹ cāe viſum.89. Noſce qꝫ ꝙ vie vrine aut ſunt vehemēter debilitate aut minime.

Propter ſecundum ꟃo ſciendū ꝙ ſm Theſſalū idifferēter pcipiunt admiſtrari diuretica i paſſiōib⁹ viaꝝ vrine cū idicatio ſꝫ eū ſolū attēdat vłis a diſpōne ſūpta: ꝛ nō pticularis a mēbro ꝛ alijs. Quare is q̄dē nō merito ſciaꝫ me^nc adipiſci i ſex pſitebat mēſib⁹:imo qđ ēt āpli⁹ min⁹ i ſex ꟃib⁹ vt i q̄ꝫmultꝫ deridet ptib⁹ de ige.

At lib⁹ p⁹ ca. pᵒ in me. ꝛ li. 11.cap.15.circa pricipiū. Methodic⁹.n.h̄ ſeu ppri⁹ amethodic⁹ vña ſolū ꝯſiderās nihil de pticularib⁹ in qb⁹ extat expiētia ꝛ medicine adipiſcit terminus ptractabat. Alij ꟃo ꝛ cōiter opantes indiñter pcipiūt diureticā trāſglutiri:eo ꝙ ſibi videat mām i vijs abūdare vrine ꝛ p eaſdē tanq̄ꝫ p ptē ppriā quoꝝ defectus 3ᵒ videbitur dōꝛum.

Propter tertium ꟃo ſciendū ꝙ ſi paſſio fuerit hic ſine humorł vitio diuretica eidē ꝯferunt rōne alterationis ꝛ deductionis.pus qdē qꝛ modus curationis ſup ꝯrietatem fundat:ꝛ maxime cū ꝯceſſum ſit diuretica diñter cōplexionē variare:ꝛ ſi pprius cala ſint ꝛ ſicca. Ex parte ꟃo deductionis:eo ꝙ medicinas factas deportent

ad locū.nō aūt eductionis cū careat preſuppoſita paſ ſio mā ſintqꝫ hꝫ vie non diſſolute oīno.Si aūt cuꝫ hu moris vitio praua ſit cōplo aut corpus ſit plectoricuꝫ vel cachochimicū tūc qdē ꝑus euacuādū vel purgan dū ex diuerſo cū ꝑticularē eductioneꝫ opus fiat vl'em ꝓcedere.Et deinde ſi locus tolerat diureticis iterduꝫ vtēdū.vel neutrū ꝑdictoꝝ exiſtit:ꝛ ita mox ſi ps tole/ rat diureticādū.nā cū eductio facta fuerit vl'is vt ꝑfe/ ctius educat̄ leſiuū expedit ꝑ patientē ꝑtem educere. Quare tūc vrītica cōferre pñt triplici ꝓōi mō ꝑtacta cū mā egeat alteratione:cōplo'nis rōne:deportatione medicināꝝ ad locū ac eūone:ſi āt fuerit ꝑua ꝓpo ſitio ꝛ ꝓprie in receptiuis oppil'o vt humoralis lapi/ dea vel carnoſa eductione peccantꝫ hūoris diuretican dū ſi mēbrū patit̄:ꝑpate tñ ne mā fluat āplius in partē obſtructionē iducēs:ꝛ ne ipſa ꝛ maxie ſi fuerit calidi or cū qdā viſcoſitate ꝯuertat̄ in lapidē.vñ in fractura lapidis ꝓhibita ſunt vehemēter calefacientia.minuunt ēt ex ꝯtinuo vſu diuretica carniū excreſcētiā:ꝛ hume/ ctāt ac leniūt ꝛ ꝓprius q̄ frida ꝛ hūida mēbroꝝ ſiccita teꝫ ex qua oppil'o ꝯſurgit attenuatoria. Si ꝟo fuerit paſſio i ſupficie ceu ſcabies aliq̄ ꝯſerūt corpe ꝑdiſpoſi to vrītica ſaltē ablutionis grā vt demū ꝯſequat̄ ꝯſoli dātia ſtiptica.Morbꝰ ſiqdē i his quātitatꝫ perpaꝝ nu meri aut pōnis mime poterit vrīticis curari.Q; ſi fue rit ſol'o ꝯtinuitatis aut erit plaga recēs ꝑ quā ſanguis educit̄ ꝯtinue ſicut in ruptura emulgētiū ꝛ hꝫ.ꝛ tunc ad oppoᵐ trahēdū nullatenus diuretica exhibēdo cū ſanguinē vl dictū ſubtiliēt ꝛ fluere pamplius cogāt ni ſi fortaſſis ipſe detētus eſſet ceu euenit in trumbis.qꝺ grauitate dignoſcit̄ ꝛ vrine retētiōe. Et ſi adhuc pp i/ paris ſol'onē vtēdū vrīticis leuioribꝰ cū ſtipticis:qꝺ ſi non timet̄ fortioribꝰ.ſi aūt fuerit ſol'o ꝯtinuitatꝫ antiq̄ vt vlcus corpe ꝑdiſpoſito eductiōe q̄ i oppᵐ. qꝺ ſi fue rit leue opandū cū diureticis remiſſioribꝰ vt ſemē ke/ kingi alteꝝ hꝫ mūdificātibꝰ ꝛ abſtergētibꝰ:deinde ſti pticātibꝰ ꝯſolidātibus vbi nō expediūt diuretica niſi fortaſſis deductiōis grā.ſi āt malignū fuerit vlcꝰ eget fortioribꝰ vt abſtergat̄ qꝺ groſſiꝰ ꝛ famoſius i eo ceu capilloueneris yreos ꝛ farina orobi:demū ꝟo icarna tiuis ꝛ ꝯſolidatiuis.Serapio ꝛ A.ſi fuerit egriᵒ ꝯpo ſita ſic āpa corpe ꝑmitꝰ idigēte educēdo qꝺ peccat:de inde mā ente digeſta maturādū:nō aūt vrīticāduꝫ niſi qñ fuerit maturatū vt diureticis rumpat̄ āpa ꝛ ſanies educat̄ ad ex̄.ꝛ cauendū ne fortiora ſint hꝫ vrītica:ne nimis ꝓuocēt māꝫ plurimā mox educēdo i eiꝰ vias ita vt ꝯſtipatio gñet̄ ac ne ſaniē iſpiſſent:indurēt:petrifi/ cēt.pp qꝺ i talibꝰ optima medicinaruꝫ ē caſſiafiſtula. ſemꝑ eqdē in his ſuppoᵗᵒ viaꝝ vrīe vigore ꝯſtāte aliq̄ Et noſce ꝙ opꝫ diuretica exhibere lōge ab alimēti aſ/ ſumptione.nō.n.añ ipſaꝫ paꝝ neqꝫ cū ipſa vel poſtea ꝯfeſtiꝫ.Jpm.n.idigeſtū i vias educeret̄ mox vrine: ſic qꝫ cā fieret maioris nocumēti.Et iō peccāt cōius pra/ cticātes diuretica epulis admiſcētes.oꝫ.n.ꝑ horas añ ipſaꝫ ſuſcipere ceu vētris ſubductiua.vñ alimētoꝝ.2. Palā ꝙ pruna ſubductioni ꝯferūt vētris ꝛ poſt obla/ tionē ipſoꝝ ſuꝑ bibere dulce vinū ꝛ iterrūpe aliqꝺ tē/ pus ꝛ nō mox prādere poſt ipſa:ꝛ h̄ qdē cōe in memo ria habeat̄ oīum que laxāt ventrē.Multo igit̄ ampli us in vrīticis differēdū alimētū cum vias vrine citius ea petāt vētris mollitiuis. ❡Sed ꝯ.14.de inge. Qñ in renibus fuerit lapidoſa conſtō mox cū oximelle da re cappares in pnᵒeſce quouſqꝫ trāſeat qꝺ gue.❡Di/ cēdū ꝙ huiꝰ diureticū nō oꝫ eſſe tante q̄titatis ꝛ vtu/ tis vt cibū indigeſtū educat ceu nō eſt.❡Uel dōm da re cappares ꝛc̄.i.ꝙ ſumat̄ ieiunio eo ante aliud omne nō tñ ꝙ mox ſequat̄ illud.Euitāda ēt ſunt diuretica ꝛ maxime in vrine ardore imēſiori.ducēdo.n.ad locū i/ firmū magis migere cogūt:ꝛ ita iducūt dolorē āplio/ rē.Sit itaqꝫ breuiter de vlīori huiꝰ q̄ſito tractatū.

Br.4.li.ca. 14.in me. 18.3ᵘ tra.2.ca pi 12 pᵒ.ꝓnᵐ.

Ca.30.i fine.

Ca.16.i meᵒ.

Propter quartum ꝟo ad ꝑᵐ doꝫ vt ap paruit ꝙ qñ partes ſunt vehementer leſe non oꝫ fieri eductio per eas. vñ .A.dōm ꝙ aut loqtur in huius ꝑtextu vel qñ mā fue/ rit multa idigeſta.ꝑus.n.minoranda eſt ꝛ digerenda. ❡Et ſil'r apparet qd dōm.Ga.qñ ſmo eius ēt i āpa/ te exiſtit nōduꝫ maturato.❡Ad aliud dōm ꝙ qñ mā vl'ius peccat ducēda eſt in oppoſita.qñ aūt minorata fuerit eadē poterit parte eūari in techni niſi ea fuerit ibecillata oio.Neqꝫ.A.oiſariā negat diuretica i vlce/ rū renū curatione ꝛ ſi vomitū ꝑampliꝰ laudet.❡Ad aliud qd dōm appuit:q: qñ hꝫ accidūt āpata nō cōpe tūt vrītica.Sic.n.ꝑpaptatur corpus ꝛ adminiſtrantur diuretica talia ne ꝑtacta vt mōſtratū ꝑtingant accña. ❡Ad aliud dōm ꝙ vrītica pñt cōferre. nō enim ſunt oīno ſilia neqꝫ penitus ꝯria ſed media cū cōicent cum viꝫ vrine in mā:ꝛ ꝓprijs differāt formis.talia nanqꝫ ſunt actiua ꝛ paſſiua.ꝯria.60. ❡Ad ea ēt q̄ alterius partꝫ qd dōm viſuꝫ ēt.declaratū.n.eſt q̄ vrīticoꝝ ꝛ qñ ꝛ quō ꝯcedāt edocti.❡Ad aliud dōm ꝙ vñ repit nā inde opꝫ ducere ſi regio fuerit cōueniēs:q̄lis nō eſt vt viſuꝫ ſepe.Quare opꝫ ſm Ga.ibidē reuellere ac ad ꝯ ria trāſmutare.❡Ad aliud dōm ꝙ Hyppo. ꝯſidera/ uit raptū materie maxime hoꝝ:ſi tñ pars ſit oīno leſa tranſmutanda erit in aliū locum.❡Ad aliud etiā qd dōm apparuit.Sic enim practicādū niſi aliquod pra/ uum contingeret vt oſtenſum ſynthoma.

Libᵒ 3ᵒ tex. cō.161.

In fine cō.

❡Queſita circa articulos vt pedes. ❡Dr̄ia.ccvj.

Q in podagra ſanguinea exñte in pede dextro flobothomādū ſit ex manu ſiniſtra ꝛ in ſiniſtro ex dextra mon/ ſtrat̄:qm̄ Raſis in diuiſionibꝰ. Si poda/ gra fuerit in pede dextro flebothoma ex ſiniſtra ma/ nu.ſi ꝟo in ſiniſtro ex dextra vñ de iūcturis idē.Si do lor in pede ſiniſtro debemꝰ minuere ex manu dextra. eꝯrio de vena baſilica vel de qbuſdam ramis eius: ꝛ nō debes ire ad aliā venā.Quare Auençoar indigne cephalicā iubet ſcindi venā.Et firmat̄:qm̄ Raſis i Al mā.ꝛ diuiſionibus in elephantia ꝑcipit ꝑtis oppoſite baſilicā flebothomari.❡Adhuc Saripōtus ꝯſtruēs paſſionariū ex ſerie Ga.epl'a ad Glauconē Alexādrū Pauli Theodori Priſciani ait.Si podagra fuerit ca lida ꝛ vnius pedis dolor fuerit magnus cū humore ꝛ rubore viribus ꝛ etate ꝑmittētibꝰ flomet̄ de brachio partis ſane.Sana ꝟo ps eſt illa q̄ ꝯdictorie opponit̄ infirme ceu dextriꝰ ad ſiniſtrā manum ꝛ ſiniſtri ad dex tram.❡Rurſus.Serapio.in egritudine podagre fle bothomamus ex iūctura oppoſita pedi infirmo. hec aūt nō eſt pedis ſed manus cū in eo ꝑcipiat̄ ſaltē mox fieri flomia aut nequaq̄ cū attraheret magis q̄ eūa/ ret.Oppō ꝟo ꝓpria inter ꝯdictoria reſeruat̄ cū oīs tā dē reducat̄ ad illā ꝛ ſimpl'r prolatū in potiori audien dum ſit eius eſſe.3.re.a.ſed dextri pedis ad ſiniſtruꝫ ꝛ eꝯ eſt oppoſitio velut ꝯdictionis.❡Adhuc cura con trario ſimpl'r perficit̄.Jtaqꝫ ꝛ magis maxime:eo ꝙ ſi ſimpl'r ad ſimpl'r ꝛ magis ꝛ maxime ad maxime.topi corum.2.vnde tertio.22.Si podagra fuerit ſanguinea aut cum dñio ſan.opꝫ vt adminiſtres flebothomiā ex parte cōtraria.Maior aūt contrarietas extat ēt ſupe/ rius ꝛ dextra ſimul ad ſiniſtram ea q̄ tñ ſuperioris ꝛ inferioris.h̄ ꝟo interuenit cū exiſtēte podagra in dex tro pede flebothomet̄ ex manu ſiniſtra ꝛ in ſiniſtro ex dextra.Non aūt ſi in dextro ex dextra vel i ſiniſtro ex

Cap.102.cir/ ca ꝓnᵐ.

Cap.3.circa ꝓncipiū.

Theiſir 1ᵒ tra cta.7.ca.31.cir ca ꝓnᵐ. Libᵒ.9.ca.93 Cap.107.

4ᵒ bre.ca.24. cir.ꝓnᵐ.

Coll'r cō.3.pᵒ ꝓncipium.

Coll'r ca.29.ꝛ 30. Tract.2.ca.7. poſt ꝓnᵐ.

finiſtra. Palin. ſi corp⁹ fuerit plectoꝛicū nō ſolū debet eūo ſiue attractio vel et deriuatio ſeu extictio p ppinquioꝛa. cū aūt ente podagra in dextro pedū flometur mox ex dextra ac in ſiniſtro ex ſiniſtra: ſic ſciario non poterit intercidere cū flebothomia ex eadē parte ſciatice aut ſaphene materiā exagitaret pamplius. Itaqꝫ podagriçante pedū dextro competit flebothomia ex manu ſiniſtra ⁊ ſiniſtro ex dextra.

Ca.90. in pn. **In oppoſitum** Almā. 9. Eger ſi dolet i dextro pede ex dextra manu ⁊ ſi in ſiniſtro ex ſiniſtra ē flebothomādū. Adhuc. 13. de ige. Manu qdē mala hñte crura icidem⁹ vel ſcarificabimus: altero vo crure patiēte reliquū. vñ p 4ª. Et nō opꝫ vt i duas diametros ꝓlōgationē facias ſꝫ in vnā tm̄ q̄ ſit diameter magis lōginqua. vñ ſi mā fuerit i ſupꝛema ptis dextre nō eſt trahēda ad infimū ſiniſtre imo ad infimū ipſius dextre: qd̄ āplius necium exiſtit. C⁹ qdē interuenit opp^m qñ ex dextra manu flomatur podagriçāte pede ſiniſtro aut ex ſiniſtra dextro cū diameter 2ᵉ intercidat. puta eius q̄ ſupius ad iferius ⁊ dextri ad ſiniſtrū. Quare ſi apa eſt in manu dextra attrahat ſanguis ad manū ſiniſtrā ⁊ eꝯ: ⁊ ſi eſt in pede dextro trahe ſanguinē inferius ex latere qd̄ eſt in directo ipſi⁹. Palin. ars imitat nām: ſpōtaneus āt flux⁹ naris dextre laudat in epatis apate. In eo aūt q̄ ſpleneticus ſiniſtre. Opp^m aūt vitupatur dīa. 194. ¶ Rurſus euacuationē expedit fieri p partē aptioꝛē eidē talis vo ē dextri p dextrā ⁊ ſiniſtri per ſiniſtrā cū cōitas ſeu ꝯueniētia ſit inteſioꝛ dextri ad dextrū ⁊ ſiniſtri ad ſiniſtrū q̄ꝫ eꝯ. Itaqꝫ flebothomandum de manu dextra podagriçante pede dextro ⁊ ex ſiniſtra ſiniſtro.

Li. 6º ca. 19 in pn°. **Propter primū** qdē ſciēdum ꝙ podagra iuxta viaticū eſt doloꝛ calcanei ⁊ plante pedis cū diſtēſione nerui ⁊ pulſatione ſui ex prauis naſcēs humoꝛib⁹ ad calcaneū deſcēdētibus. Hec aūt paſſio denōiationē ſuſcipit a pede velut ciragra. cir. i. manus denotat: ⁊ pleureſis a pleura coſta. Egritudines q̄ꝫ ſibi multipl'r vendicāt noīa dīa 99. h⁹ ēt paſſionis ⁊ vl'r doloꝛis iūcturaꝝ ē cōſiderare cām faciētē: patiētē ac inſtralē. agētē vo duplicē vl'eꝫ pcedētē ⁊ q̄ taliū vt eſt regimē prauū in ſex reb⁹ neceſſarijs ⁊ ꝓprie in vino forti: ſubtili: inebrianti ⁊ coitu ⁊ retētio eūonis ꝯſuete ac catarri ⁊ colice curatio iteſtinis vigoratꝗ qd̄ ſupfluū iacit i extrema ⁊ q̄ taliū. ⁊ pticularē magis pſentē. Et hec 2ᵉ. cōpl'o aut mā. p⁹ qdem ſicut toti⁹ nā vel partꝗ pncipalis ⁊ q̄druplex ſeu octuplex ſimp'r vel cōpoſita cal'a ⁊ frida ⁊c. mā qdē ſic ſanguis ſingularis aut flatic⁹: cholic⁹ vl' mlīc⁹ aut fla ſingulare vel multitudo humoꝛis crudi. ⁊ h aut ſingularis vel compoſitus ex flate ⁊ chol'a: ſan. aliqd ex gñe chol'e cōmixta vētoſitate. plurimū tñ euenit hui⁹ paſſio a flate cū cholera. nā ⁊ cholera ſui acumine moꝛdicāte nām cū ſpiritib⁹ ⁊ hu. currere incitat ⁊ viā parat. Flegma vo ſui grauitate ⁊ lubꝛicitate deſcēdit in q̄ a chol'a pparata ⁊ deide a crudo hūoꝛe: deiceps a ſanguine ⁊ deide a chol'a ⁊ melia raro. Raſis ⁊ 3ᵉ. 22. Cā qdē patiētē dico mēbꝝ ſuſcipiēs pp debilitatē vel cōplexionē malā ipꝛeſſaꝫ ⁊ maxie frigidā aut pp prauaꝫ ꝯſtructionē ab initio vel tpe acqſitā. Inſtrale ſiqdē velut meatuū aptio nā vel accñte ad qd̄ motus ſupfluus ⁊ ꝓprie poſt comeſtionē vacuitas: raritas: balneū ſtrictura calciamēti ⁊ h⁹ accñtiū opant nō parū. aptioꝛes aūt vt paſſiones icurrāt iūcturarū ſunt egritudinibꝫ ꝯpleti cronicis ⁊ ꝯualeſcētes ⁊ ꝓprie quoꝝ cura fuit blādiēs accñtiū ſedatiua q̄ꝫ ea vera ⁊ eūatiua. Aptioꝛa ēt tpa gñonis ſunt ver pp hu. motū ⁊ autūnus eoꝝ malitiā idigeſtiōe cāntia. nā podagrica ⁊ maniaca ve

Lib. de iūcturis cap. p°. Tract. 2. c. 5. poſt pꝛm.

re ⁊ autūno mouent vt ad multū. apho. 6. Doloꝛ quo q̄ꝫ multiplicat in iuncturis qꝛ ſunt plimi laboꝛis alijs coꝛpis partib⁹. vñ attrahūt calefacte: cū ⁊ nāl'r ſuper fluitates ad eas demandent flatice hūectationis grā. Sunt ⁊ vacue ſuſcipiētes de leui qd̄ fluit cōpl'onis qꝛ debilis fride ac a fonte remotioꝛes vite. Eſt ēt qñ hꝫ paſſio hꝫditat i ſemine. Et noſce ꝙ ſex extant dīe loci penes q̄s flomia regulat puta ſupi⁹ ⁊ iferius. añ ⁊ retro. dextra ⁊ ſiniſtra: q̄ aliqñ itercidūt ſimplices: nōnū q̄ꝫ vo ꝯpoᵗᵉ ceu due aut tres ſi expediret i vna obſuarent flomia due ꝙ vt ſi patiēte pede dextro minuas ex manu ſiniſtra. ⁊ eꝯ. tres aūt nō ſic ꝯcidūt foꝛtaſſe. Apho. 55.

Propter ſecundum qdē ſciē^m ꝙ aliqui ſimp'r ꝓtulerunt ꝙ podagriçāte pede dextro flomādū foꝛet ex manuum ſiniſtra: ſiniſtro vo ex dextra. alteri vo hiꝫ oppoſiti ꝙ pede dextro patiente minuendū ex manu partis eius: ſiniſtro vo ex ſiniſtra: quoꝛum vtriqꝫ fulciebātur cuꝫ alijs ex pꝛioꝛibus iductoꝛū. Sed ſimplicis eoꝝ ſermonis defectus ex dōoꝝ monſtrabitur ꝯñter.

Ideo propter tertiū ſciēdū ꝙ h⁹ veritas appet nō paꝝ ex rōcinatis dīa. 197. nā coꝛpus aut eſt plectoꝛicū foꝛtis vtutis ⁊ ipſi⁹ egritudo in pn° pncipiāte ⁊ ita flomādum eſt ex loco ꝯdictoꝛio ⁊ nō tm̄ ꝯrio. Plectoꝛia eni eget attractione cū eūone ad lōginq: vtutē ēt plus debilitat in lōginq̄ eductione q̄re magis q̄ pedis q̄ꝫ qua man⁹ ibecillitat flomia. p 4ª. Qñ ēt mā āplius fluit oꝫ in lōginqoꝛa deducere qd̄ in pn° accidit paſſionis. Et firmat p ſil'e: qm̄ in diuiſionib⁹ ⁊ Almā. i ſciatica ex caliditate pcipiat flomia baſilice lateris illi⁹ ⁊ in apate teſticuli cal'o flomiā baſilice ex apatis latere. Adhuc mā nō ſolū qm̄ eget extractione veꝝ ipſa ⁊ attractiōe q̄ penes lōginq̄ꝫ diuerſitatē attēditur. in qua qdē non ſoluꝫ expectat p⁹ ſanguinis eductio: verū ēt ſciaria q̄ ꝯueniētius celebꝛat ex baſilica ptis ifirme: cū ex ea q̄ ſane añceſſerit minutio. ſi vo coꝛpus nō fuerit plectoricū nec virtus ingēs nec moꝛbus initiāꝫ: tunc nō ꝯdictoꝛie veꝝ ꝯrie flebothomādū: puta ꝙ podagriçante pede dextro: dextra minuēda ⁊ ecōtrario. veꝝ qꝛ ſan. q̄ꝫ parū ſupabundat in hꝫ paſſiōe cū potius feb. ſang. aut apoplexiā vel ſciſſuram vene ſeu ſuffocationē induceret q̄ꝫ rariſſime flebothomandū extat ꝯdictoꝛie: cū ēt hꝫ paſſio ſm minus fiat ex ſan. idigeſto in diuiſionibus qd̄ ⁊ mōſtrant poꝛa oppoſita mō deducta.

Ca. 20. ver. fi. Ca. 103. i me. ⁊. 101. in me. Li. 9. ca. 90. verſus fine. Ca. 101. i pn.

Propter quartum quidem ⁊ ſi appeat: ad p^m dicēdū ꝙ ſermo ille Raſis aut ē falſus. naꝫ in plurib⁹ libꝛoꝝ repit ſi eſt ex pede dextro flometur ex manu dextra: ſi in ſiniſtro ex ſiniſtra. Et ꝯcoꝛdat Almā. ſmo in arguꝗ pſcriptus. Sūt aūt aliqui libꝛoꝝ nō qd̄ veritatis ꝯtinentes vt ſi paſſio eſt in pede dextro flebothomet in manu ſiniſtra: ⁊ ſi eſt in pede ſiniſtro ex manu dextra. ¶ Uel dōm ꝙ ſi ſermo verus extat pinductus ſuo audiēdus eſt ſuppoſitus mō. ¶ Ad aliud qd̄ de iūcturis adducitur dōm ꝙ plurimū ꝯtinēt: ⁊ dices opp^m puta ſi doloꝛ fuerit in ſiniſtro pede debem⁹ minuere de ſiniſtra manu. Cōfirmatio aūt interitur tanq̄ꝫ non ſilis exñs cum ex maioꝛi q̄ꝫ plurimū plenitudie accidat elephātia q̄ꝫ iūcturaꝝ paſſio. ¶ Ad aliud dōm ꝙ garipōto apparuit ex inductis in 3° pꝛemiſſoꝝ qd dōm. in caſu. n. ⁊ ſi rariſſime pōt tñ veritatē ꝯtinere. ¶ Ad aliud dōm ꝙ id verificat in caſu ceu ꝑtactū ꝙ flebothomia pficiat cōtradictoꝛie vel ꝙ oppoſitū ſm medicū accepit pro cōtrario iuxta cano. curatiuū per cōtrariū aſſignatū. ¶ Ad aliud qd dōm per hoc viſum. Adhuc nō ſemp cura perficitur ꝯrio imediate: verū etiaꝫ aliquo ſimili

dria.153. Cura ēt non pficit ſolum ꝯrietatē vero magis vtutis conſtātia. ¶ Ad aliud qd dōm appuit. Aut ḃ3 ʒoar ſeruaret de cephalica aut ex baſilica in pte ſeoꝛſum a poꝛi vel ex eius ramoꝝ aliquo. ¶ Ad ea q̄ alterius partj iā ad pmū qd dōm appuit. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ ſmo ille verificat̄ qn̄ coꝛpus nō fuerit plectoꝛicū oio cū ibidē ſcribat̄ mäei eūo ⁊ ipſi⁹ de ſuo loco ad locū eradicatio ſiue fiat attractione q̄ ad lōginq̄ diuerſitate3 aut ad ꝓpinquā digníoꝛ haꝝ exiſtat qn̄ in coꝛpoꝛe nullo mō eſt alic⁹ mäe replo. Sed id qs refert tm̄.ſ.dignioꝛ ⁊c̄. ad eūone diuerſitatis ꝓpinq̄ aut alius cum in coꝛpe ſtōchi videl3 nullo mō ⁊ reliq̄. ¶ Quare dōm ꝯdictoꝛiam eūonē q̄ꝫ rariſſime fieda3: cū hui⁹ replonē hic mime aut rariſſime fit dcm̄ ꝯtingere. ¶ Ad aliud dōm ꝙ l3 ars ſit näe ſeqla: non tn̄ vt ſemp: dria oſtenſum.164. ¶ Ad aliud dōm ꝙ non op3 ſemp dextre ad dextrā aut ſiniſtre ad ſiniſtrā fieri eūone: eo ꝙ inteſioꝛ ſit cōitas vel conueniētia: qn̄ tūc diſariā ꝑ eādē foꝛet eūandū partē ꝓpoꝛtione interueniēte maioꝛi. vn̄ preuiſum expetit̄ q̄ꝫ magis cum fiat ꝯfluxus ⁊ cōſpiratio ꝑ eūdem ēt poꝝ totius in totum. naturalium tertio. Ca.13.p⁹ pn.

¶ Queſita circa manualem actum.

¶ Differentia. ccvij.

Quod nō oē vlcus egeat ericcatione oſtenditur. Quare Raſis in continētis.14°. Omne vlcus debet ericcari preter illud qd̄ fit ex ꝯtuſione ⁊ diſtenſione in carne qd̄ o3 humectari ⁊ calefieri vt putrida in eo velociter fiat mä. vn̄ 4. q̄rta. Omnia vlcera indigēt ericcatione q̄dam p̄ter facta ex contuſione lacertoꝝ ⁊ ipſoꝝ ꝯtritione. Iſta nāq̄ꝫ indigēt in p̄mis vt mollificentur ⁊ humectētur. ¶ Adhuc 4° de inge. ſm Hyppo. Oē vuln⁹ non op3 humefieri. ḡ aliqd̄ vlcus o3 humefieri. ſed vlcus realiter eſt vulnus. nō enim ſupꝛa ipm verius addit niſi quid plus vt putrefactionē: In greco quoq̄ꝫ ſcribitur vt apparebit eleos. Itidem vlcus q̄ꝫmultū eget icarnatione: ꝯſolidatione ⁊ cicatrizatione. ḣ aūt per inuiſcationē pficiūtur: inuiſcatio vō cauſatur ab humido. vt 2° de ge. ⁊ coꝛ. ⁊ metheo. appar3. 4°. ¶ Amp. in vlcere nō eſt parua carnis deꝑditio q̄ꝫ regnare op3 cū curatio ptem ad id in quo pus exitit deducat: ſed caro gn̄atur p̄mitus a nā per friditatē et humiditatē. 2° de ge. aïalium igit̄ ⁊ ſm artē per hꝫ cōſtituetur cum illius extet pediſſeq̄. Eti. ſi fiat vlcus in coꝛpoꝛe ſicco ⁊ parte ſicca cu3 oīs cura pficiat̄ ꝯrio humectabit̄ non modicū. Et firmabit̄ qn̄ qs.n. patīt ꝑniones ſeu ſciſſuras calcaneoꝝ mugas dictas ex mala ꝯplone frigida ⁊ ſicca velut accidit in gelu opuꝫ ſit calefactione ⁊ multa humectatione non aūt ericcatione. Itaq̄ꝫ vlcus eget minime ꝯſolidatione qd̄l3.

Cap.5°.ꝯ.ſi.

Trac.3° ca.2. in principio.

Ca.5.p⁹pnᵐ.

Coll°.a.1.ꝯ.8. vſq̄ ad.1.cō. 16.⁊.1.ꝯ.49. Tex.cō.47.

Ca.4.ꝯ.finē.

In oppoſitum: 5° de inge. expimētum teſtatur ⁊ rōe firmat̄: qm̄ vna i curādis vlceribus eſt intētio. v3. deſiccare. vn̄ ꝑ 4ᵃ. In tētio in medicādo vlcera eſt ericcatio. ¶ Adhuc i vlcere eſt debilitas ptis ei⁹ ⁊ calitas pp curſu3 mäe cū ſpiritib⁹ ⁊ hu. doloꝛē iducētib⁹ nō raro. cū hec oia mäm ad locū attrahāt humidā mollē apparēs febriū. 2°. Ulcus itaq̄ꝫ eget ericcante omne.

Ca.12.in fine.

Ca.28.p⁹ pn.

Ca.xi.in meᵐ

Propter primum ⁊o ſciēdu3 ꝙ vlcus plerūq̄ꝫ ſumit̄ ꝓ vulnere ac eq̄. nec puto eā real'r differre veꝝ potius accn̄te. Pronūciat̄.n. vuln⁹ plaga recens in coꝛpe carnoſo. Ulcus aūt vulnus ſeu plaga putrefacta in eodē. Tpe enim ſubſequēte in vulnere gn̄atur putredo q̄ ſupius extat cōe ad ſaniē ſeu pus que eſt pmutatio hu. putreſcētium ad albedinē q̄ꝫdā ⁊ leuitatē in qua näe caloꝛ tādem ſupat inälem. apho. 2° ⁊ pno. ꝑ. aut eꝫ. ⁊ hoc dꝫ qꝛ putreſcēs aut eſt aquoſum ſubtile cal'o virus dictū egēs ericcatione marie. Eſt.n. virus humiditas ſubtilis hoꝛribilis q̄litatis. Ha. vel groſſum terreum puta ſoꝛdes ſeu marcoꝛ ericcatione ⁊ abſterſione indigens p̄cipue. Putredinis aūt cōiter dicte duplex exiſtit cauſa intrinſeca vel extrinſeca. p̄ma q̄dem p̄ncipal'r eſt mēbꝛi debilitas. Inde nāq̄ꝫ alie partes eidē foꝛtes ſupfluitates mittūt ſuas qua ēt eius non potēs incoꝛpoꝛare nutrimētu3 in putredinē trāſducit̄. quā q̄dem näe humidi decurſus ⁊ cali adiuuāt cu3 doloꝛe. Extriſeca vō eſt medicamē calidum ⁊ hu. ſupiacens parti cū reliqs foꝛinſecis taliter narratis. Uulneris aūt dria p̄ter alia eius ꝑtacta plima. de inge. 3° prac. ⁊ 4° q̄rtis. eſt dupl'r qd̄dam nāq̄ꝫ eſt ſimplex ſicut illud cui nihil aliud aſſociat̄ p̄ter nām niſi ꝯtinui ſol'o ita vt in eo ſit ꝯpl'o minime alterata nō indigēs coꝛrectione cum modica ſanie laudata. Reliquū vō cōpoſitum ⁊ id aut rōne cauſe vel moꝛbi ſeu accidētis ceu compl'o praua ſupfluitates decurrētes in ipſum q̄ꝫ praue: eſcara ſupaddita: caro: apoſtema: concauitas: ſanguinis ex vaſis in id effuſio. Quid aūt ſit ſiccū ⁊ quotiēs dꝫ dria oñdit.15.

cō. apho. 47. cō. vltimo.

ſcd̄o technis trac. de vētre cō.27.p⁹ me.

Propter ſecundū ⁊o ſciendum ꝙ in iſta vt apparebit cura idicatio maxime ſumēda eſt ex pte. Ideoq̄ꝫ Theſſali hereſis nullaten⁹ ſuſcipiēs indicationē ab ea de inge. ꝑ l3 vl'tus a ꝯrietate tm̄ dicet nō oē vlc⁹ ericcādū veꝝ qd̄dā humectādū aliud vō ericcādum per eoꝛum oppoſita ceu aliqui moti in hoc ex prearguitis. ſ3 hoꝝ defectus dd̄oꝝ ꝯ° mōſtrabitur aperte.

coll° capi.2° iux. finem.

Propter tertium vō ſciēdu3 ꝙ oē vlcus ac ēt vulnus inq̄ꝫtum talia. i. vt ſunt q̄dam ſparis ſol'ones egēt ericcatiōe vt rei nā denūciat. Indigēt.n. vnitiōe q̄ fieri nō pōt abſq̄ꝫ ſanguis ingroſſatione q̄ pficit̄ ſiccitate. vn̄ de inge. 3°. Uulnera ſeu vlcera in eo ꝙ vlcera ſunt deſiccāda: ⁊ id vinū inq̄ꝫtum talia eſt medicamē oium ſublime. Dicit aūt in eo ꝙ vlcera qn̄ ſi fuerit pp ꝯtuſionē ea precipit humectari de inge. 4° vt iductū pus. vt aūt id ꝓpateat eſt ſciēdū ꝙ cura q̄dam eſt imediata cū medicamētu3 nullo interueniēte interſtitio in remotionē ꝯcidit mōbi vt aq̄ in fe. ſra ⁊ vnitio in ſol'one ꝯtinui: reliq̄ vō mediata ⁊ ꝑ aliud velut qn̄ frida curat aq̄ tetanū repl'onis ⁊ ſcamonea fe. ⁊ vl'r bono regimie nā oēm moꝛbū roboꝛata.15.3. apparēs. Siccū igit̄ ꝑ ſe cōuenit vlceri ac ēt vulneri hu. ꝑ accn̄s: fridū vō ſicut aq̄ vt nullatenus. ipſum.n. moꝛdax vlcerib⁹ apho.5. ¶ S3 ꝯ 4° 4ᵃ. Ulcerib⁹ coꝛroſiuis cū qb⁹ nō eſt putrefactio confert embꝛocatio cū aq̄ frida ⁊ aqua pura plima ſi fuerit caliditas. ¶ Dōm ꝙ huius vlcerib⁹ frida cōpetit vt eriſipille pure ⁊ fe. cauſonide ceu viſum. dria.172. Non enim opilatio ipſa ꝯtingit ḣ aut ſaniei detētio. Debet etiā aqua nō modica embꝛocari. Noſcis quoq̄ꝫ ex huius dria ꝙ ꝯrium ſumit̄ cōmuniter ꝓ oi eo ꝙ moꝛbū expellit modo quocūq̄ꝫ eo indifferēter in quol3 entiū gn̄e. vn̄ ꝯrietas vlcerl ⁊ vl'r ſol'onis vndecūq̄ꝫ accidat eſt vnitio. dicat̄ ergo ꝙ ſi vlcus fuerit ſimplex cū in eo maxime ratio ſeruet̄ ipſius diſaria3 ⁊ ſiccante indiget imediate cū hic moꝛbus ſanatiu⁹ exn̄s niſi qd interuenit qd̄ ipſius curationē diuertat. Quod firmat̄ tn̄ quidem per ſe inq̄ꝫtum in eo nā gn̄is ſaluet̄ ſupioꝛis puta ſepatio iūcture. Omnis aūt hꝫ vt ſba rei denotat vnitione ꝓclamat ad ſui poꝛis eſſe reductionē. hꝫ autem efficitur ericcāte ſan. in poꝝ colligante condenſante: tū etiam ratione ſaniei que indiget ericcatione ac abſterſione ericcās etiam partes inſuper confoꝛtat poros opilat ne ſupfluitates in ſeipm recipiat effunden/

ca.4.in me.

capi.5.in me.

coll° trac.1.c. 6.cir.ꝑn ⁊.1. 4ᵃ.c.1.in fine. Apho.21. Trac.3.ca.8.

das. Si vo vlcus fuerit ſiue vulnus ꝯpoſitū q̄uis rō ne adiūcti ei qn̄qꝫ imediati⁹ cōpetat humectatio. Me diate tñ ꝛ ſcōario ſibi debeť inquātū vlcus vt ꝑmon/ ſtratū exiccatio. Interdū vō ꝛ aſſociato ꝛ vlceri debe tur exiccatio: aliqñ vō vtriſqꝫ. Exēplum qdem ꝑmi ſit vlcus ꝯpl'one ſiccū eſcaroſum durū vt inde partes ne queant inuiſcari cum id aliquo ꝑficiať humido. tunc
Ca.2° in pri. nāqꝫ humectāte ꝛ remolliēte ſit opus vñ. 4. de ige. Si in carne fuerit ꝯpl'o corrupta opus ſit inueſtigare vtꝝ ſit dura ꝛ ſicca. ſi. n. ita fuerit fomenteť aqua calida tē perate donec intumeſcēs rubeſcat. Remota vō mala ꝯpl'one ſicca carne que quaſi eſcaroſā humectatione ſuaui placata tūc inſtādum cū exiccātibus ꝯñr ceu nā
Cap.7.iux.fi. expedit partis. vñ de ige. 3. Quorūlibet ſunt ꝯpl'ones attendēde. Nam ſi ꝯpl'o corpis extiterit ſicca ꝛ mēbra ſicciora ceu oſſa. colligationes ꝛ chorde opus eſt ipſo rum mām effici ſicciorē. Si aūt ꝯpl'o totius cū mēbris fuerit humidior expedit parū medicina deſiccatiua cū parte oporteat quādqꝫ per ſilia facere ꝛ obſeruare. Si
Ca.18.i me. vō mediū interueniat medicinā ēt opus ſit hꝫ fore. ꝑ itidem. 4. Simil'r quoqꝫ ſi vlcus fuerit cum attritione ſeu ꝯtuſione ꝑus humectādum ꝛ calefaciēdum vt hiſ ſanies gn̄etur q̄ꝫ qð nocitiuum expellať: deinde vō ad exiccādum redeaſ. niſi. n. ꝯtuſio vel attritio ceſſauerit vlcus ſanari non poterit. Si vō qð vlceri aſſociať eſt concauitas aut caro ſupadiūcta vel vas ſciſſuꝫ ſan. in vlcus vel vulnus ꝑpellēs opus ſit exiccāte tēperatio/ ri: ſꝫ vt caro gn̄etur deꝑdita puta ꝯſolidāte ac cicatri/ ȝante indigeť exiccatiori. Uerūtñ in deſtruēdo carneꝫ additā opus ſiccitatē ſit magis caliтati adiūngere. In ꝯpeſcēdo vō fluxū ſā. friditatē niſi oporteat qn̄qꝫ hūc cauſticis cōpeſcere cicatriȝatiuis. Paradigma vō ter tij eſt apa. nam in pn̄° indigeť exiccāte auxilio vt repel latur qð currit ad vlcus ꝛ obſtruant pori atqꝫ pars ro boreť. In augmēto vō fine ꝛ ſtatu egeť humectāte ma turatiuo. In declinatione vō exiccatiuo cal'o admixto ꝛ tādem vltimo vniēte exiccatiuo. Cura. n. vlceris vt vlcus per exiccātia fulcita eſt aña ꝑmitus vt dcm̄. Cu rationes aūt intermedie ex nā reꝝ euidēter apparent: cum hoc ꝙ oē impediēs vnctionē intermediū eſt ſuo amouēdum ꝯ̄rio. id aūt eſt humidū aut ſiccū. opꝫ igiť in medio qn̄qꝫ exiccare ac humectare iterdū. Ex qb⁹ ēt appet ꝙ vlcus cōpoſitū difficilioris curationis eſt valde ſimplici cū ꝑlibus egeat intentionib⁹ curatiuis ꝯ̄riiſqꝫ nō paꝝ ꝛ maxie cū fuerit in parte nobiliori aut multe q̄ꝫtitatis vel malignitatꝫ. Noſce quo vlcus ſim/ plex ſolū ꝯſolidatione idigere cuꝫ nulla in eo ſit facta ſbe deꝑditio aut aliqd ei adiūctū q̄ medicamie ꝑficiť. frido in pn̄° vt vl'r ſit dicere ꝑmi gradus ꝛ ſicco pn̄° 2ᵗ Cōpoſitū aūt ꝛ ꝑꝑe cū carnis diminutione ꝑductione ac interdū calis ſufficiēter ꝛ ampli⁹ ſiccis. Ulcus igiť oē indiget ꝑmituꝫ vel ꝯñr exiccāte: q̄ indigeat ſiqdem q̄litatū dcm̄ gradualitate: ſꝫ cicatriȝatio eget frigidis in ꝑ ꝛ ſiccis in fine ſcōi: ꝛ in tertio qn̄qꝫ.

Propter quartū vō ad ꝑmū qd dōm ap paruit. Exceptū. n. ꝛ cō ceſſum vlcera ꝯtuſa ꝛ attrita humectari vt qð fluit in partē matureť. Ulcera. n. ſanari nō pn̄t niſi ſanies dñ/ datur matura: ceu fe. humoralis niſi ei⁹ iteruen iat ma
3° apho.13. circa pn. turatio: ꝛ iō dcm̄ apho. 5. Curare ſanieꝫ in vlcere ma/ gna certitudo eſt ſecuritatꝫ. Impoſe nāqꝫ in ipſo ſanie ſiēte fore ꝑiculoſum vel moleſtū. ¶ Ad aliud dōm ꝙ illa ſeries hyp. corrupta eſt a monacho: nec poteſt ni/ ſi ex̄nee verificari valde. Ex greco. n. ſic traduxi: vlce/ ra vniuerſa nō opꝫ extēdere ſine vino. qð appet ex eo qð addiť ita cām docēs inqt. Siccū. n. vicinū eſt ſalu/ bri: humidū vō nō ſalubri. vñ q2 vinū cū ſui humidi/ tate ꝛ maxime antiquū ſiccū eſt vtute cū ipſo remolli/ re ac extēdere opꝫ ꝛ nō ſic cū aqua vel liquore alio cū dictum ſit vulnerib⁹ ſeu vlceribus optimū medicamē exiſtere. ¶ Aut dōm ꝙ humidū vt viſum qn̄qꝫ cōfert in vlceribus ceu in ſclirofis aqua calida humi. ¶ Ad aliud dōm ꝙ caro gn̄atur a calido ꝛ hu. r'one gn̄onis oſſis qð a calido gn̄atur aſſatiuo tāqꝫ tegula in forna
Ca.4.v. fine. Dec.5° capi. ſingla.v. fine. ce de gn̄one aīalium. 2. Reſpectu vō pinguedis gn̄ať a ca. ꝛ hu. ꝑ ꝑ°. ¶ Ad aliud dōm ꝙ inuiſcatio que de/ betur vlceribus lꝫ mal'r ſit in humido formal'r tñ con ſurgit ex ipſius exiccatione. Quādo. n. ſan. eſt hu. cur rens imediate ꝯtinuať ꝛ inuiſcať adherens ſiccitate. ¶ Ad aliō dōm ꝙ in cura ſol'onis ꝯtinui al'r ſe hꝫ q̄ꝫ que ꝯpl'onis male. Illā. n. per ꝯ̄riu m q̄litatū opꝫ cura re oīſariaꝫ obſuata tñ vt ꝑol'e nāli ꝯpl'one: ita vt cho lericus cauſoniȝans minus egeat extinguētibuſ q̄ꝫ ſſa ticus. dīa. 174. hāc aūt per ſil'e vt rōne nālis ꝯpl'onis ac ſbe. Oꝫ. n. tale q̄le fuit deꝑditū reſtaurare. hui⁹ aūt eſt ſuba ſan. deſiccata. Opus igiť erit deſiccatiuis: ſm plus tñ aut minus ꝑut fuerit mēbꝝ cū ei⁹ ꝯpl'one iſti⁹
Ca 3.añ.me. modi aut alterius. vñ. 3° de ige. Si duo vlcera ſeu vul nera ſint equa humiditate: vnū tñ eoꝝ in humido cor/ pore ꝛ alterū in ſicco extat: qð qdē in ſicco expedit ſic cioribus adiuuari. qð vō in humido cū minus ſiccāti bus ſubueniri: hoc tñ ſm diuerſitatē ſiccitatꝫ ꝛ humi/ ditatis ipſoꝝ fieri opꝫ. nam carnē in vlcerib⁹ creatam ſimilē neceſſe gn̄ari deꝑdite. quare ſi ſicca fuerit expe dit amplius deſiccare vlcus aut vulnuſ. Si aūt humi da opus ſit medicamine minuſ exiccāte. De ꝑnionib⁹ dico ꝛ huius vlcerib⁹ ſiccioribus vt apparuit ꝙ cura mediata ꝑus opꝫ humectare ꝛ remollire vt dictū per calidā: ꝯñr āt ꝛ mediate deſiccare. ¶ Q ſi dicať curā non eſſe per ꝯ̄rium. Rñdeo ꝙ eſt ꝯ̄rium ſuſceptuꝫ mo/ do quocūqꝫ. In vlcere nāqꝫ ſolutio inerat cuius ꝯ̄riuꝫ eſt vnitio que inducitur. lꝫ enim per ſilia prius partis introducať tādem ꝯ̄riuꝫ occurrit puta counitio ſiccan tibus ꝑportionabilib⁹ parti ꝛ ꝯpl'oni vlceris cauſata.

¶ Dīa. ccviij.

Q cauterium potētiale ſit laudabilius actuali videť: qm̄ melior me/ dicoruꝫ eſt qui poteſt curare vlcera mala rauduleta corrodētia cum medicinis q̄s ponit ꝛ faciūt id qð facit inciſio cum ferro aut caute/ rium cum igne. In hoc nāqꝫ apparet oꝑatio prudētis
3° techni cō. 128. in fine. ſuper imprudētem. Haly. cauterium aūt potētiale cō ficitur ex medicinis. In actuali aūt permiſcetur ignis metallo alicui. ¶ Amplius Damaſcenus in aphoriſ.
Apho.59. 3° techni cō. 169. iux. fine. Potens curare cum dieta ſine medicis proſpera inue niet. Unde Haly. Melior eſt medicatio facta cum ci/ bis medicatione que ſit cum medicina: ſed ſicut ſe ha/ bet dieta ad medicinam ſeu potionē ita ſe hꝫ potio ad chirurgiam. Si ergo ꝑſperabiť curans dieta ſine me/ dicina ꝑſperabiť ēt ſanans potione abſqꝫ chirurgia. ¶ Rurſus illud eſt deterius cauteriū qð repētiniorē cauſat imutationē. Natura. n. repētinas nō ſuſtinet al terationes. ſed cauteriū actuale repētiniorē cauſat im mutationem ꝑp ignis actualitatē intēſam. Non auteꝫ potētiale cum oporteat paulati qð eſt in po° in actum reduci ex affectione q̄dam portitoris ipſius ad corp⁹. Palin. id medicamē cui⁹ ꝯpō min⁹ ledit ꝑtes magis ē eligēdum. tale qdem eſt cauteriū potētiale cū in mol/ le magis imꝑmat corpus nō aūt ſicut ſiccū durum vt neruoſa ꝛ oſſuoſa. Actuale vō plus hoc in oēm ſui vi
Et 3° techni tex. cō. 87. imꝑmere poteſt partem. ¶ Adhuc Gal. in pleriſqꝫ lo cis nos docet eligere talia ſm vtutem ſeu potentiam ſicut per formā aut eēntialiter. Reſpuere vō talia ſm

actū vel p accñs vt p ſenſum vel appentiā.ſʒ cauteriuʒ potētiale locaꝛ in p̄:actuale v̄o in ſo.Eti.p cauteriuʒ melioꝛ fit opō qd̄ magis ꝯplōni ꝓportionaꝛ humane cum ꝯ̄ria ſint ſume adiuicem coꝛruptiua.talis qdē eſt natura potētialis cauterij cū illa ſit gradualis:nō aūt que actualr̄.Eius.n.eſt caliditas ignea in ſūmo.Cauterium itaqꝫ potētiale pꝛeferꝛ actuali.

In oppoſitum Albuc.in chirurgie p̄n° extollēs cauteriuʒ actuale vt mōſtrabiꝛ q̄ꝫmagis ſupꝛa potentiale.℃Adhuc illud cauteriū eſt poti⁹ eligēdū in quo pfecti⁹ oīs repiꝛ cau-

Cap.68. terizationis vtilitas.hꝫ v̄o eſt actuale.vñ.9.pꝛac.In coquēdi cura neč̄ia eſt deſiccatio vt q̄lis piperis ꝛ euforbij:ꝛ aduſtio vt q̄lis calcis ꝛ floꝛis eris.Qd̄ auteʒ vtrūqꝫ in cōplemēti adiuuat fine ex ignis eſt cōbuſtione qd̄ cauteriū eſt actuale:alterū v̄o vtrūqꝫ potētiale eſt.Eſt igiꝛ cauteriū actuale eligēdū ſupꝛa potētiale.

Pꝛopter pꝛimum ſciēdum qd ſit cauteriū:qd potētiale cauteriū:qd actuale ꝛ diuerſitas eoꝛūdē:deiceps qb⁹ cōueniat ꝯplōnib⁹ ꝛ qb⁹nō:ꝛ tādē in quo tpe pleni⁹ ex-

Ca.19.in pn. pediat cauterizare.℃Cɼa ſiqdē p̄oꝛis ſciēdum p̄ 4ᵃ. cauteriū eē medicamē valde nobile iuuās ad ꝓhibendum ne coꝛruptio ſpargaꝛ ꝛ ad ꝯfoꝛtādum mēbꝛū cuius ꝯplōnem volum⁹rectificare ꝛ ad reſoluēdū mās coꝛruptas in mēbꝛo retētas ꝛ ad ꝯſtringēdum ſan.fluxum.ꝛ hec qdem cauterij notificatio per 4ᵒʳ eiuſ iuuamenta cum gñe ipſius data p̄cipue competit cauterio actuali qd̄ apparet per.A.mox cōparātem cauteriuʒ ferri cauterio auri ꝛ nullū ſmonem tangētem de cauterio potētiali.Eſt aūt cauteriū potētiale qd̄ ex medicinis fit aduſtiuis ſeu cauſticis ca.ꝛ ſic.in 4° maxime gradu.De nāqꝫ coꝛpoꝛi applicate ꝛ caloꝛe affecte nāe de potētia ꝯſurgūt in actū.Quaꝝ cauteriū diuerſificatur rōne ſb̄e q̄litatis ſilr̄ ꝛ q̄ꝫtitatis.Sub̄e qdeꝫ:q̄m aliud in ſb̄a dura ſicca:ſicut arſenicū ſublimatū:calx:viride eris ꝛ ſilia.Aliud aūt in ſb̄a:liqda vt aqua ſalis nitri:arſenici ꝛ taliū per diſtillationē p̄parati.Eſt ꝛ aliud in ſb̄a media ſicut ex his ꝯſtructuʒ medijs extremis vt cum ſapone:herbis ꝯtuſis:ceu flāmula:tapſia:gūmi rute agreſtī:apio ranio ꝛ riſus ꝛ talib⁹.Cauterium quoqꝫ actuale eſt illud in qd̄ calitas ignis actu imp̄miꝛ:cuius mā eſt metallū:vt aurū vel ferrū:ꝛ aliqui modernoꝝ nō tetigerūt argentum ꝛ auricalcum. De ꝯueniētia cauterij in ꝯplōnibus teſtaꝛ Albuc.illud nālr̄ oī ꝯferre ꝯplōni:que cum mā fuerit ꝛ abſqꝫ mā.ꝯplōne v̄o ca.ꝛ ſic.ſine mā mime cōuenit ꝛ ꝓpꝛie potētiale:ita vt p̄ncipalr̄ cauteriū ꝯueniat ꝯplōni fri. ꝛ hu.cum hu.vitio ꝛ ſine illo cū dcm̄ ſit ip̄m ꝯplōneʒ mēbꝛi alterare:mās i ipſo retētas reſoluere.alteratio v̄o in paſſione ꝛ paſſibili ſolū locaꝛ q̄litate:ꝛ oīs etiaʒ actio pficiꝛ ꝯ̄rio.Uirtus enim cauterij eſt calefacere ꝛ deſiccare.deinde ꝯuenit ꝯplōni frigide ſimplici ꝛ humide:deiceps ca.ꝛ hu.ꝛ ꝓpꝛie:māli ꝛ deinde fri. ꝛ ſicce.De ca.quoqꝫ ſiue hu.ꝛ ſic.videꝛ eſſe dubitatio non parua:cum dcm̄ ſit cauteriū ꝯplōnem mēbꝛi alterare qd̄ ꝯ̄rio efficiꝛ.ꝓpter qd̄ qdam poſuere huic non ꝯuenire cauteriuʒ ꝯplōni.cum hec ꝯueniat cum ignis nā ſed alij ꝓtulerūt ſibi ēt ꝯuenire:eo ꝙ lʒ ſit cōplō hoīs aliqua ca.ꝛ ſic.ipſa tñ eſt fri.ꝛ hu.cōparatione cauterij ꝛ ꝓpꝛie actualis.Iſta qdem foꝛtaſſis rōcinatio non eſt exqſita intelligēti:cū opoꝛteat curationē per oppᵐ occurrere in eodē ḡdu.ſentit tñ Albuc.hic cauteriuʒ ꝯferre:ſicut inuētum eē teſtaꝛ emperia nō paꝝ ab ip̄o opʒ tñ hoc opantē foꝛe pbū ꝛ exercitatū in actiōe cauterij vltime.Opus ēt ſcire ſit ipſi diuerſitatē ꝯplōnuʒ hoīum diſpōnes egritudinū:cās:accñtia ꝛ ſpacia tpis ipſaꝝ:ita vt cauteriū cadere faciat in actionē in mām egētem reſolōne:non auteʒ in ꝯplōnem ꝛ nām taliter ꝯſurgat inde nocumētum:lʒ.n.cauterium iuuamenta operetur p̄dicta:non tñ oīa ſimul:ſed aliqñ plura:interdum v̄o vnū.Hec aūt oīa interdū magis verificantur de cauterio actuali q̄ꝫ p̄mo.Illud.n.ꝓpꝛie non ꝯuenit niſi in ꝯplōne fri.ꝛ hu.ꝛ p̄cipue cum mā ꝓpter nocumēta dicēda que ipſi occurrūt pluſq̄ꝫ cauterio actuali.Tēpus v̄o cauterij duplex exiſtit:vnū qdem qd̄ ad tēpoꝛa relatuʒ continētis.aliud v̄o ad ip̄m qd̄ medeꝛ configuraꝛ coꝛpus.De p̄mo qdam diſcoꝛdati ſunt chirurgici.Quidā nāqꝫ dicūt in vere ſolū cōpetere cauterium:cū tūc ꝯplōnes alterenꝛ ꝛ humoꝛes moueātur. Alij v̄o de quoꝝ nūo Albuc.dicūt cauteriū oī cōpetere tpe:ꝓpter qd̄ nocumētum accñs ꝓpter tp̄s tollitur cauterij iuuamēto:maxime ſi cauteriuʒ expetiꝛ ꝓpter doloꝛē feſtinū v̄tutē pſternētem oīo vel fluxū ſan.ꝛ p̄cipue ex artaria.Hec aūt ambiguitas ſatiſ poteſt clare

ſcere p̄mo 4ᵃ.Sicut.n.in flebotomia duplicem diſtinguis hoꝛā.ſ.electā ꝛ neč̄iam:ita in purgatione ꝛ cauterio ac vlr̄ in oī ope medicine duplex tp̄s tūc obſuāduʒ.Sic igiꝛ tp̄s electū vl̄e eſt ver ꝛ particulare alia: ita tñ vt poſt ver ſeq̄tur autūnus in bonitate ꝛ deinde hyems ꝛ poſtea eſtas:Tempus aūt relatū ad coꝛpus eſt:q2 opʒ cauteriū fieri poſt purgationē coꝛpis ſufficientem vl̄em ꝛ particularē ne ipſius doloꝛe hu.agitati cōcurrāt ad locū.Dʒ nāqꝫ fieri poſt medicamia plurima non conferētia:ita vt dicaꝛ cauteriū a quibuſdā vltimum medicine ſubſidium. Ca.20. in x.fi.

Pꝛopter ſecundum ſciēdum eſt aliqs abſolutius elegiſſe cauteriū potētiale ſup actuale moti ex repētino doloꝛe quē inducit.Silr̄ eo ꝙ qs ip̄m abhoꝛret magis potētiali.Hec aūt poſitio ſtare nō poteſt ſicut oñditur in 3° ꝓpoſitoꝝ:nec motiuū vlr̄ arguit:ſed particulr̄ cū caſu in quo interdū cauteriū actuale ꝯcedere potētiale:ſunt ꝛ alij circa cauteriū errātes ſic vulgares ꝛ ſtolidi chirurgicoꝝ:ꝛ putāt egritudinē cauterio ſanataʒ nūq̄ꝫ ſubuerſionē habiturā:hoc aūt nō eſt cum poſſit recidiuari occaſione rerū nālium aut nō nāliū vel pꝛeter nām exiſtium.Similr̄ eſt ipſoꝝ ſermo ꝙ cauteriuʒ poſtremū ſit medicine ſubſidiū:qui tñ ſanū poteſt habere intellm̄.ipſo nāqꝫ vtimur qñ videmus alioꝛum plura non ꝯferre.p̄ nāqꝫ coꝛpus regēdū dieta ꝛ potione:demū aūt chirurgia ſub qua cauteriū relocaꝛ.Si tñ velit ad h̄ referre vt qd̄ poſt ipʒ aliud nō ꝯferat medicamē iā dcm̄ eſt id falſificari:cū alia ſit medicia ſm diſpōnem futuram neceſſaria pleraqꝫ.

Pꝛopter tertiū qdem ſciēdum ſimpr̄ cauterium actuale p̄eligēduʒ eſſe potētiali:q̄m vt oñſum actuale ꝯuenit fere oī complōni.non aūt potētiale ſed fride magis ꝛ hu.ꝛ p̄pc cum mā ꝛ in tpe tpato ac coꝛpoꝛe foꝛtioꝛi.Adhuc vtilitates qbus cauterium deſcribiꝛ diligēter ꝯſideranti magiſ adaptātur cauterio actuali q̄ꝫ potētiali.Palin. cauteriuʒ potētiale penetrās plus ledit p̄ncipalia mēbꝛoꝝ q̄ꝫ actuale ꝛ maxime qñ fuerit illis ꝓpinquum: Rurſus cauteriū potētiale ꝛ maxime liqdum poſtq̄ꝫ impꝛeſſum fuerit non remanet in nr̄a ptāte ſicut cauterium actuale:qd̄ aūt tale deterius exiſtit.Silr̄e nāqꝫ videꝛ de cauterio potētiali ꝛ actuali ſicut de farmacia ꝛ flobotomia nā in flebotomia nihil penitus cadit timoꝛis:in farmacia v̄o interuenit grandis dr̄ia.166.in complōne equali ꝛ diuerſa.Itidem illud cauteriū qd̄ non ſolum p̄uenit ad locum cauterizādum ſed ꝛ ſana etiam colliquat ꝛ nocet membꝛa ꝛ doloꝛem diuturnioꝛem pꝛeſtat faciens foꝛtaſſe accꝛe ignem in mem-

bris difficilis ſanatiõis ⁊ iteritũ forte:deterius eſt illo q locũ nõ trãſcẽdit infirmũ:neq3 alia ledẽs mẽbra. Primũ vo vt dcm̃ eſt cauteriũ potẽtiale:2m vo actuale. Potẽtiale nãq3 paulatine deductũ de poa in actũ ebullitionẽ inducẽs in ſpiritib9 ⁊ hu. facit ipſos dolore ad locũ currere nõ min9 q3 exiccet multotiẽs a qb9 fumi eijciũtur horridi ad cor ipm inflãmãtes ⁊ i ſe. cadere facientes ⁊ merito q2 putrefaciẽdo agit. 5. ⁊ 3° farma. vnde Ga. 5°. farma. de medicis vehemẽter ca. ⁊ ſic. teſtatur ſil'em dolorẽ cauterio ⁊ lõgiorẽ actũ iducere ⁊ ad hoc nõ parꝝ tpis plixitas ipſi9 opaf. Cauteriũ vo actuale ñ hec iducit cũ ſit ſimplex ſm albuc. ſitq3 ei9 dolor citiſſime qeſcẽs ſubtilitate ſua ⁊ ſbe bonitate niſi ſupfluxerit q3plime. S3 loc9 hui9 cauterio potẽtiali cauterizandus debilis nõ poterit violẽtiã cauterij tolerare qn ad interiora pferaf mẽbra: qõ eſt piculoſum valde: ⁊ ppe qñ mẽbris nobiliorib9 fuerit ppinquũ. Igif cauteriu3 actuale pferẽdum ampli9 potẽtiali. Interdũ qdã ſunt puſillanimes abhorrẽtes ac fortiter formidãtes cauterium actuale vt dcm̃ de bezel: diia. 199. eligẽtes ob h potẽtiale magis actuali: eo q illis videaf illud vehemẽtiorẽ dolorẽ iducere: qõ tñ nõ extat vſq3 verꝝ. l3. n. i tñ intẽſiue vehemẽtior eſſet. vñ. 3. 15. Si ſplenetic9 nõ tolerat ignẽ admiſtrenf cauteria ex medicis. iuxta illud qrti de inge. Quidã inciſionẽ carnis nolẽtes longo volũt tpe curari: dolor celeriter tñ trãſit: ſed extẽſiue maiorẽ inducit potẽtiale cũ actio ipſi9 lõgiori tẽpore mẽſuref putrefaciẽdo partes. aliqñ ẽt ſunt loca carnoſa fiſtuloſa orificiũ hñtes anguſtũ ⁊ pfundũ latũ: ad que non poſſet cauteriũ actuale ſine grãdi leſione circũſtãtium ptium ptingere. Interdum ẽt admiſtraf potentiale qñ timem9 neruoꝝ leſionẽ aut venaꝝ. potẽtiale nãq3 debite pſtructũ minus hos ledit.

Propter quartum vo ad pm dõm q ille medicie non ſunt cauſtice: ſ3 poti9 mũdificatiue: abſterſiue ac leuif exiccatiue ⁊ diete debite ac euonis ordiatio. ſi dicanf facere illud qõ faciũt inciſio ⁊ cauteriũ cũ igne hec p media eſt q3plima. Nõ. n. oĩs replo: neq3 oĩs pplõnis malitia ſuo medicaf prío vel q talia ſi ſint cauſtica nõ debẽt ſub 2° medicie inſtro locari: verꝝ cũ 3° cũ chirurgie ſit incidere: ſuere ⁊ coqre. ¶ Ad aliud dõm eſt ſimil'r. Cauſtica. n. h9 nõ debet ſub potione: ſ3 manuali opõne locari. ¶ Ad aliud dõm q repẽtina imutatio q cadit in diſpõnẽ ⁊ in ſuã cãm nõ nocet. verꝝ pfert: q autẽ in nãm pl'm ledit pcipue cũ quo nãle aut habituatum deſtruit. Cadit aũt cauteriũ actuale in re3 pter nãm ſi debite admiſtref: ⁊ nõ in nãm qõ ex ei9 celeriter oñdif effectu. ¶ Ad aliud dõm q in tali cõcedif aliqñ caſu cauteriũ: vt oñſum eſt potentiale. ¶ Ad aliud dõm q Ga. nõ ſpnit oĩno talia ſm actũ qñ ſua actuali eẽn9 pñt effectũ iducere qle cauteriũ eſt actuale: ſ3 q2 i pleriſq3 ſunt deceptiua: cũ eoꝝ pincepta nõ pmaneat actio ſed poti9 ſupueniat pria ſicut appet in aq cal'a: que l3 incipiat calefacere: infridat deiceps ⁊ reſurgit deinde pori infridatione vehementiore. ¶ Ad aliud dõm q l3 cauteriũ potẽtiale videaf plus pportionari corporis pplõni q3 actuale ppter eius diuturnã morã in pte: ſ3 ob accñtia oñſa que inducit maius nocumẽtũ cãt cauterio actuali. Actuale. n. modicũ moraf in parte nõ ledẽs circũſtãtia vt decl'atu3 velut potẽtiale. Opiũ nãq3 l3 plus pportionef pplõni humane q3 aqua: cũ ſit cõpoſitũ graduale: illa vo in ſũmo friditatq: magis tamẽ infridat ea ⁊ ledit non. n. ſimplex ſic agit in compoſitꝫ: ceu compoſitum Iſaac eſt etiam ipſiu3 actio ſimplex. Aut etiam l3 magis imutet cauteriu3 actuale mox nõ tamen poſtea vt potentiale.

GRatia ſiqdẽ qſiti mõſtraf q cauteriorũ actualiũ laudabili9 ſit factũ cũ ferro eo qõ cũ auro: qm̃ i cauterio ⁊ ppe actuali qrif: vt appuit exiccatio ⁊ aduſtio. ſ3 h magl i eo q ferri repif q3 auri: cũ ip3 ſit ẽt i ſe ſicci9 ⁊ ſbm ẽ pacti9 i q ignis ſuſcepta impſſio fõti9 poterit opari q3 i auro ipſſio. ¶ Adhuc. aurũ metalloꝝ ſolũ ñ ignif methau. 3. Cauteriũ ãt op3 eẽ ignitũ. Eti. ex illa mã laudabili9 ẽ cauteriũ i q melius poſſum9 actionẽ ignis pmẽſuraf q3 i reliq. h9 vo ẽ ferrũ: qm̃ auꝝ cũ ſit colorl ſubruffi ignei nõ appet qñ ſufficiẽter ẽ cal'm: ceu oñdif i ferro colore pticipante fere ſubalbido. ¶ Amp. auꝝ ẽ corp9 min9 dẽſatũ pactu3 ferro: ita q ſi ſupficie caleſcat diſſoluif ⁊ cedit i laminas. qre artifex cadit i occupatiõe3 ide. Si ãt modicũ caluerit añ pletã caterizatiõis ifridaf actionẽ q piculũ pt pſeq: nõ modicũ vt dolorl ⁊ eſcare: qõ i ferro nõ accidit. ¶ Rurſus. marti ſ3 aſtrologos act9 attribuif medicie chirurgicuſq3 pcipue. Ferꝝ xo vt videbif eſt h9. itaq3 cauteriũ ferri cauterio pponẽdũ eſt auri. In fine.

In oppoſitũ p qdẽ 4a. Res meliõ q cauteriũ ſit ẽ auꝝ. vñ. 2°2°. Meli9 cauteriũ ⁊ veloci9 ſanabile ẽ qõ ſit cũ cauterio auri: qõ etiã pteſtaf q2 qñ cauterizaf cũ cauterio auri ñ fac veſicas cauterizatio ipſi9 ⁊ ẽ meliorl curõnis. Palin. ex illo elegãti9 ſit cauteriũ qõ magl ppiquũ ẽ pplõni hũane: qõ ẽt min9 icurrit nocumẽtũ citiuſq3 curaf ſ3 h ẽ cauteriũ aureũ: nõ ãt ferreũ. Qõ firmaf: q2 auꝝ ẽ tpatũ pplõni humane pportionatũ: ferrũ vo ſufficiẽter fridũ ⁊ ſiccũ fortaſſis. nõ. n. ſatl expmif in actiuis qlitatib9 ipſi9 nã. Poſt ẽt cauterizationẽ cũ auro nõ ſequũtur veſice et puſtule ſic cũ ferro: neq3 ſanies in mẽbro cauterizato Eſt ẽt velocioris pſolidationis ⁊ pulchriorl cicatrizationis. pp auri tẽperiẽ ⁊ opõnis ipſi9 qlitatẽ. Eti. pb. 1. pp qd ſiqs ere icidaf facili9 ſanaf q3 ferro. iciſio autẽ ⁊ cauterizatio pportionaf. Es aũt vt ſba oñdit ⁊ colõ auro ãplius ppinqt q3 ferro. ¶ Adhuc. illud cauterium cui9 mã eſt nobilior magiſq3 pportionaf vite nobilius eſt. h9 vo aurũ ⁊ nõ ferrũ cũ ipm ſit ſolis q vite fõtale pdicaf exordiũ. Illud vo martj illius corruptiuũ. igif cauteriũ auri illo pferẽdum eſt ferri.

Propter primum vo ſciẽdũ q qd ſit ferrũ gdq3 auꝝ cũ reliqs diia viſũ. 161. Cauteria vo debẽt eẽ diuerſaꝝ figuraꝝ ſm diuerſitatẽ locoꝝ q op3 cauterizare. qdã nãq3 op9 eſt rotũda fore: nõnulla curuata: alia ſubtilia lõga: qdam groſſa: reliq vni9 capitꝫ: nõnulla vo pluriũ ſic ſufficiẽter cũ alijs Albuc. ſignat. D3 ẽt aliqñ munire cauteria cũ fridis ſuccis ⁊ inuolutionib9 vel cũ canul'metalicis ⁊ pprius qñ op9 ſit cauterizare ptes interiores occultas vt iterius ani vel mñcis ⁊ oris.

Propter ſecundũ aũt ſciẽdũ q au. h videnf ſibi pdicẽ pcedẽtes albuc. ſic idẽ teſtaf: elegerũt. n. cauteriũ auri ſupra cauteriũ ferri. ipſe vo pfert cauteriũ ferri ſupra illud qõ ẽ auri. ⁊ motiua ipſi9 iã ſũt pmiſſa ſupra ex pte colorl auri ⁊ ei9 ſba. Media ẽt ptis alteri9 tacta ſũt pus ẽt. Quid autẽ de hoc videbitur pñter.

Propter tertium ſciẽdũ vo q cauteriu3 actuale pt 2r pſiderari ⁊ i ſe hac i r'one ad opantes: eo q2 duplices ẽt ſt piti. ſ. lõga expiẽtia educati raro repti ⁊ ipiti q nũ3 ẽ ifinit9 fere pcipue cũ ſ3 almãſ. 7. pleriq3 eoꝝ q hãc exercent artẽ ſt idiote: ruſtici: ſtolidi ac reſtauratores pcipue. Si. n. pſideref i ſe cũ auꝝ ſit metallũ nobili9 vt oñſum ⁊ magl ptpatũ nãeq3 hũane pportionatũ ⁊ miorl leſionis ⁊ faciliorl pſolidationis nulli duũ fore d3 q eius

Diſti.4a.c.2. Coll'cti.4a ca.3° in me°. Ebu.ſ.ime'te.
Tract.p°ca.7. circa finem. Ca.2.poſt pn.
In diet.vſib° lec.12.ante medium.
ca. 29.cir. pn. & apl.79.
Prob'e.34.
Cap.p° in pn.

Trac. 2. capi. 6 in fine. Trac. 4. capi. 1. versus finē.

elegātior ē cauterizatio. vñ 3°. 22. Cauterizet ſciatticus cū auro rubeo. Qđ idicat 4° p² qñ pcipit variolas acu rūpi aureas. Sȝ qm̄ qs pt ipſi⁹ decipi colore vl' ſba oȝ ipm̄ i illo ꝑus exercitari pfecte aut ipſos exercitatos opari ſolū. ſi. n. defect⁹ ieſt ſibi ſȝ opatore magl. Sicut ēt motiua. Albu. oñdūt ſubtil'r aiaduerſa. Et iō periti ⁊ expti cauterio debēt vti auri ⁊ nō ferri ⁊ ꝑpe qñ ptes nobiles ⁊ apparētes volūt cauterizare: vt q faciei maxime. puta labioꝝ vl' naſi aut palpebraꝝ facies nāqȝ nobilior ē ſupficies corpis qm̄ ē detecta. 5. breuiar. Si aūt ferri cauteriū i ſe ꝯſidereť deteri⁹ ē illo auri: eligēdū ē tñ magl ab iperitꝫ: iexptis: ignorātib⁹ calore ignis in auro ꝯmēſurare. magl. n. eligēdū qđ min⁹ ledit: cuȝ vix qs poſſit leſiuis ſecedeř. Pl's. n. ſtādū i gñis i qb⁹ error min⁹ euenit q̄ȝ ſe ignorāter i ſubtilia pcipitare: lȝ i his adſit iuuamētū mai⁹ cū fuerit debite admiſtrata. ⁊ iō cibi laudanť ſacrificioꝝ expimētoꝝ lib. Et ſilr talesi expiētiā icidāt rōe obmiſſa cū difficilior extet. Si . n. nō ꝯferūt nō tñ nocēt vt medicaminum plima. Sic igiť eligēdū ē ſimplici⁹ cauteriū auri q̄ ad pl'es āt ferri. ⁊ fortaſſis peligiť qđ ferri q̄ auro carēt egeſtate vl' auaritia. cauteriū ꝟo de auro meli⁹ eſt q̄to fuerit puri⁹ magiſqȝ cōpactū ⁊ tardi⁹ eliq̄bile. Ferrū āt q̄to fuerit puri⁹ min⁹ ſiccū ſcabroſum ac cōpactū. Cauteriuȝ qdē argēti aut auricalci eoꝝ nō eſt appbādū ſbe teneritate: lȝ qdam modernoꝝ tetigerint illud.

Cap. 1. cir. pn.

Circa pn.

Propter quartū vo ad pm dōm q̄ i cauterio nō reqriť oimoda exiccatio ⁊ aduſtio: ſȝ ſufficiēs ꝯpata. h aūt vt oñſuȝ meli⁹ iducit cauterio auri q̄ȝ ferri. ¶ Ad aliud dōȝ q̄ itelligiť auꝝ nō igniri: nō q̄ ignis mīme ſuſcipiat ipſionē: ſȝ qm̄ nō minorať igne ac depmiť pp ipſi⁹ puritatē vt metalloꝝ alia. ¶ Ad aliud iā appuit. Probus . n. ⁊ expt⁹ ſcit auri cauteriū ꝯmēſurare: ⁊ iō ipm aliis dȝ pferre oib⁹. ¶ Ad aliud dōm forte q̄ nō eſt veꝝ q̄ poti⁹ auꝝ ꝯuertaf in lamias ꝑus q̄ȝ ſit ſufficiēter calefactū: cū ipȝ fuerit electū q̄le dcm̄ fuerit ēt alic⁹ corpulētie cauteriū. pt ⁊ intm̄ caleſieri q̄ nō refrigerabiť añ pfectā ipſi⁹ cauterizationē. ¶ Ad aliud dōm q̄ rō eſt vtcūqȝ impertinēs cū arguat non ex ppꝛiis gñi: ſed ex cōib⁹ logicis ⁊ extneis ſatꝫ. ¶ Aut dōm q̄ lȝ cauteriuȝ ferri: non min⁹ ꝯferat eo qđ auri in pñti: puta in cauterizationis actu ⁊ ſolōnis ꝯtinuitatꝫ: qđ ꝑpum eſt martis: ratione tñ ꝯñtium accñtium: vt oñſum nocet amplius illo auri. Preīducta vo alteri⁹ partꝫ cū eo q̄ amplius angūt ſua tñ via ꝑcedere ſunt oñſa.

¶ Dñia. ccix.

Q medicinaꝝ alteratiuarū copulatio poſſit ꝯſtare medicinā ſolutiuā mōſtraf: q̄ Diaſ. dolore pedū grauiť veratis radicē arthemiſie da cū oximelle māducare: ⁊ ita cito purgabiť: vt vix credi poſſit tātā vtutē hēre neutꝝ aūt hoꝝ poniť ſolutiuū: ⁊ iō illud cū admiratione ſubītulit. Eti. diuiſionū antidoto ꝯfectio pillularū q̄ ſumunť añ cibū ⁊ poſt ipm: ⁊ excitāt eiectionē cibi paulatī: ⁊ deſtruūt nauſeatiuā ſatietatē: ⁊ ſoluūt ventrē: ⁊ reſoluūt colicā. ℞. 3i3i. pipis. ni. pip. lon. gallie. gariofiloꝝ. neremiſch. i. ſemē peonie. oium. ana. 3. 10. ȝuc. tabarȝeth. tātūdē. iſormenť pill'e ⁊ ſumať de ipſis . 3. 5. Faciūt. n. aſſellare a duab⁹ ſellis vſqȝ ad qnqȝ oēȝ hoiem ꝑm q̄litatē ſue nāe ⁊ vtutꝫ. nullū aūt igrediētiū hāc ꝯfectionē ſolutiuū exiſtit. ¶ Adhuc in techni corpus eñaťa calīs ſufficiēter farmaciis. vñ Cōmen. Medicie attrahūt p ſupfluitatē calītatis ſue hūores. Dicit ēt farmacū q ſolutiuū denotať. ſȝ vnū eſt aliꝫ ⁊ plibus copulare calidis. tale reddiť magl tale. topi. 3. Soluet

ca. 54 p⁹ me^m

cap. 39 cir. pn.

Li° 3. t. 2. 193 Galy. ibideȝ poſt me^m 2^u.

Capi. 9.

igr foti⁹: q̄ ſi ſimpl'r ad ſimp'r ⁊ ſliq̄. co2ūdē. 2. ¶ Rurſus i ſolutio duo vñr expeti puta calitas. vñ apho. i. Oia farmaca purgātia cal'a ſūt vtutib⁹. calore. n. vis iuuať attractionis ⁊ vt⁹ iducta ſpecifica euulſiua. Solutiuū. n. non ſilitudie q̄litatiua: ſȝ ſbali opať. far. 3. ſȝ hec ex alteratiuis ſimplicib⁹ vi ꝯſurgere. Qđ oſtēdit vt⁹ ſpecifica in tyriaca ꝯ venena reſultata. 178. Et fulciť ſilr: qm̄ metallū ꝯſtruiť a nā ⁊ ꝑm alchimiaȝ. i. ala critatē ab arte. Scorpiones ſilr ſiūt nā ⁊ arte: q etiam alioȝ gñant. A. aialiū. 15. vñ recitat Diaſ. baſiliconem tritū ſi lapis ꝯtegat ſcorpioneȝ gigni. 2. ꝟo alimētoꝝ. Si trit⁹ olle imitaf vacue celerrie gñari i paucis dieb⁹ dñt ſcorpiones: ⁊ max'cū die q̄lȝ olla fuerit i ſole cale facta. Subdiť tñ. Sȝ h qdē ſl'm. Uacca ēt Platōis ex carnib⁹ thauri apes docet ꝯſtruere. ⁊ Uirg. 4° geōgi. ex vitulo. Et Ar. dñia. 60. El'us alb⁹: q̄ leuis purgat ſupi⁹ vomitū cāndo: ſcamonea grauis deorſum. Elacteriū ꝟo ⁊ tapſia: q̄ medie vtroqȝ mō: ſȝ vnū alterari uoꝝ leuiū vel grauiū aut medioꝝ poterit aliis adiūgi calīs entib⁹ cūctis. Palin. ſi nā pt ex ſimplicib⁹ eīs ſolutiuū ꝯſtruere: multo ampli⁹ hoc ea valebit arti ꝯiūcta: ſȝ illud euenit cū alteratiua ſimplicia entia nāe p artē demū ꝯciliata pōdere copulanť debito. Itaqȝ ex alteratiuis ſimpl'r pt ſolutiuū ꝯſurgere.

colr. c. 19. ⁊. 30 Cō. apho. 24. ante me^m.

diſti. 4ª ca. 4.

A

Ca. 1. poſt pn. Capi. 4. 12. ante medium. Capi. 54.

In oppoſitum: q̄ tyriaca: metridatū: ana cardinū ⁊ ſiſia: cū ſint q̄ȝ calida debiteqȝ oi ⁊ max'tyriaca mō ꝯſtructa eēnt ſolutiua. ¶ Itidē. q ſeq̄ſtranť ex oppoſito vnū non ꝯcidit in reliquū cū vna ſpēs non iuuet reliquā adeē: ſȝ alt'atiuum ⁊ ſolutiuū: vt videbiť diſtinguūtur ex adverſo: ¶ Rurſus. nibil vltra ſuā ſpēm pt. Po'vo alteratiui ē alterare. ſolutiui aūt ad ſe trahere. Non igiť ex alteratiuis poteſt ſolutiuum conflari.

Propter primū qdē ſciēdū q̄ qd ſit medicina qdqȝ ſolutiua. dñia 136. ⁊. 141. innotuit. Solutiuū eteni ſeu laxatiuū h audio medicinā ſufficiēter calidā attractiuā a vtute ſpēȝ ꝯñte q̄ȝ reſpicit ꝑm debitū aſpectū ad orbē. 72. q ꝑpe dī ꝑȝ Hip. farmacia: ſȝ alteratiuaꝝ q̄litate p⁹ vl'2ª eēntari agētiū qdā vētrē ꝯcitāt aut q̄ leniūt nām vt mēbroꝝ ſupficies ꝑmolliēdo: ceu caſſiafiſtula: viole ⁊ hꝫ vl' mām lubricam reddēdo ſicut gūmi prunoꝝ ⁊ pſiliꝫ mucillago: aut ei⁹ calītate ſubtili i poros penetrādo ⁊ hūidū abſtergēdo q̄ i his: ⁊ p ꝯñs fluxuȝ cāndo. Ois . n. medicia abſterſiua eēntial'r lenit nāȝ: lȝ i ea ñ ſit vt⁹ ſolutiua: ſcōi p vl' ei⁹ acumie: ceu euphorbiū lȝ aliꝫ h ponāt magl diſſoluere. Quedā nāqȝ medicaminū laxāt ſui pōticitate vt mirabolani: alia ſoluēdo: ſic ſalſa ⁊ dulcia: alia acuitate ceu euforbiū: alia viſcoſitate vt medulle: nōnulla vtute attrahēdi humoreȝ illi ꝯſonos vt ſcamonea ru. a partib⁹ cholaȝ prac. 2. ⁊ de hac innotuit materia. differētia. 141.

cap. 4. añ me.

Ca. 52. in pn.

Propter 2^m vo ſciēdum q̄ aliq moti ex argutis ꝯceſſerūt alteratiua ptacta ſolutiuum poſſe ꝯſtare cū debita ꝑpoꝛtione ⁊ mēſura: qđ declarare nitunť: qm̄ eris herugo in vulnerib⁹ carneȝ non gñat: eo q̄ ſanguinē ad locū puenietē exiccat ⁊ carnē mordicat ſanā ⁊ corrodit: neqȝ cera cū oleo cū ſanguinē in carnē nō ꝯdēſet: veꝝ poti⁹ putrefaciat ⁊ corrumpat: mixta tñ ſimul ꝯcreāt carnē. de ige. 3. Sic igiť i ꝑpoſito ex alteratiuis nō ſolutiuis ꝯficieť ſolutiuū. Sȝ q̄ eoꝝ pō ſtare non poſſit cū motiuis ꝑoꝛib⁹. 3. ac. 4. dōoꝝ appebit. neqȝ valet ſil'e qđ iduciť de cera ⁊ oleo ⁊ eris herugie: cū eis i adiuicē ꝯiunctꝫ nibil vltra q̄litatē ꝯſurgat actiuuȝ. ꝑus. n. vnūqđqȝ iproportionale exiſtebat in carnis gñone. In ꝑpoſito vo expetiť aliqd ꝯſurgere ſpē differēs vt videbiť a priori.

Ca. 2. in me. ⁊. 6. myan. ir cap. 3. in fine.

Propter tertiũ ṽo ſciẽdũ ꝙ ex medicinis alteratiuis poteſt farma/
cia ꝯſurgere:qm̃ ſic ſe hꝫ ad ꝓductionẽ ita ad actum.
Tex.com.4. Nã ſilr̃ ẽ diſpõ rei ĩ entitate ⁊ opõne.2.meta.ſꝫ ſoluti
uũ ſup̃ ꝯpõne ſimpliciũ id ꝯponẽtiũ ṽtute bone ꝯplõ
nis alterãtĳ ⁊ decoquẽtiꝫ ea ꝑm aſpectũ talẽ aut hꝰ ad
orbẽ expetit cꝰ vigore aliã ſuſcipit formã ꝑori corru/
pta quã ṽtꝰ attractiõis ꝯſeq̃r ꝓpa.Calidũ ẽt req̃rit ce
leſte qđ ĩ ſimplicibꝰ ãpliꝰ reperit ꝑmis:nõ aũt ſic ĩ ſcđis.
Ip̃m.n.eſt oĩs gñonis cã.dĩa.48.In alteratiuis ãt vt
ita ſolũ ꝑus adueniẽs mixti forã cũ ꝯplõne reperit ⁊ ꝓ/
p̃rie in fridis in qbꝰ ṽtutes niſi fuerit viuẽtia nõ repiũ
tur ſpecifice hec dĩa nota.71.Adhuc hꝰ ꝓpetas ſolõ
nis ſi ſurgeret ex alteratiuis iã arꝫ formã ĩduceret nã/
lẽ.id aũt nõ põt:q2 ipſa debilior eſt nã nec ꝯſeq̃r eaꝫ lꝫ
De hoc dĩa. 18.in ꝑn.⁊ dif ferẽa.84.ar. 4.poſt mẽm ⁊ differẽtia.178 in arg. mltũ laboret.A.metau.4.Forme ſilr̃ artificiales ſunt
accñtia.¶ Qꝫ ſi dicas.Ars non fac̃ hãc niſi initiatiue
ſimplicia ĩadiuicẽ applicãdo.tc̃.n.ṽtute ꝯplõnis agũt
ſcđe.¶ Dõm id nõ valere tũ ꝑp ĩproportionẽ vt tactũ
ad orbẽ ⁊ calm̃ celeſte:tũ ẽt qm̃ qs ſapia debita mẽſu
ra ⁊ põdere nõ valet ad id ꝑuenire cũ nõ poſſumꝰ ꝑtin
gere ad id qđ certũ.153.Palin.ſi dẽret ꝑ artẽ ſolutiuũ
ex hꝰ cõponi ſimplicibꝰ oporteret ea vſq3 ĩ mãꝫ redigi
ꝑmã.Sic.n.ponit̃ aliq̃d gñari cũ h̃ totũ ꝑmutet̃ ĩ h̃ to
tex.cõ.10.⁊.23 tũ:ꝑ de ge.⁊c̃.ad ilẽ ṽo ꝑuenire nõ p̃t niſi mixtio ꝑceſ
ſerit ṽa q̃ ad ĩtellm̃ ⁊ nõ appens ſenſibil̃.talis.n.q ſim
pliciũ ſolũ ꝑmorꝫ ꝯmixtio:eodẽ de ge.⁊ elorꝫ exordio
Col.1.ꝯ.21. ſꝫ ars nõ valet ad hãc ꝑtigere cũ ſit dei ⁊ nãe.dĩa.178
ſꝫ ad alterã ĩcertã ⁊ appentẽ.Itidẽ:ꝙ dĩa ſpecifica ali
q̃ tollat̃ ĩgenio ego nõ credo poſſe:⁊ iõ ſciãt artificeꝫ al
chimie ſpẽs ṽe ꝑmutari nõ poſſe.4.meta. A.Ipa ṽo
⁊ modus tolleret̃ ſpecieſq3 ꝑmutaret̃ ĩgenio ſi ex alt̃a
tiuis poſſet aliqđ ꝯſurgẽ ſolutiuũ:cũ id vigore ꝯſtitue
ret̃ artĳ.Nõ igr̃ p̃t ex alt̃atiuis ſolũ ſolutiuũ ꝯflari.

Propter quartũ ṽo q̃d ad ꝑm dõm ꝙ illa non eſt ſeries Diaſ. ſed
adiecta.tũ q2 ſolũ ꝓponit tres ſpẽs arthemiſie.tũc.n.
eẽnt.4.tũ qm̃ illã ſup̃ additã nõ ſcribit:ſic alias : et vt
moris eſt illiꝰ in oĩbꝰ:plã.n.ſũt apocripha in eo ⁊ ꝓp̃e
in trãſlatiõe alphabetica:nõ ſic aũt ĩ illa q̃.5. diſtiguit̃
libris radicali.Aut lꝫ aſſumẽs purget̃ vt ꝑmittit̃:non
tñ hꝰ purgatio eſt ꝑ ſolutiuũ:verꝫ lenitio : qđ oñdit ei
oximel ꝯmixtũ.ſua nãq3 ĩciſione ⁊ acumie hꝫ vẽtrem
aliq̃lr̃ ĩcitare ad qđ adiuuat qđ ſubdit̃ in ita cenato.
¶ Ad aliud ꝙ ille pille cũ ſint ex ſpẽbꝰ alephãgie ca
lidis acutĳ occurraturq3 mãe flatice viſcoſe colice cãti
ue earꝫ calitate agitat̃ ipſa eliq̃t̃ ⁊ diſſoluit̃ acumie ſen
ſibilr̃ vt expellat morſa ꝯſurgit nã:qđ ⁊ antea ꝯceſſũ.
ſi ãt ꝙ ex hiꝫ ꝯflet̃ ſolutiuũ alterꝫ:qđ ĩdicat̃ ita ĩ techni
ii.3.1.cõ.196. euãt̃ aũt a calis ſufficiẽter farmacĳs:ĩuenit ẽt nãꝫ ap
paratã.aliq̃.n.medicia fluxũ ĩducit aut ꝯſtrigit ꝑm ꝙ
fuerit ſuſcipiẽs diſpoſitũ.vñ ſcđo 2°.baſilicõ ꝯſtringit
Ca.103.in ſi. ꝙ ſi hu.ĩuẽit ꝑpatũ ſoluit̃.Sꝫ mirãdũ q̃uo doſiꝫ adeo
ꝑua:vt.3.ſ.id p̃t opari.vñ fortaſſis cecidit corruptio ĩ
ſcriptura:vel nũs mltiplicabit̃ tũc ipſiꝰ.¶ Ad aliud
dõm ꝙ Sa.ꝑ ca.ſufficiẽter farmaca nõ audiuit ſoluti/
ua ſꝫ potiꝰ alteratia ꝑm Cõmẽ.vehemẽter ca.⁊ hu.ad
cuti attrahẽtia ĩ vaporẽ diſſoluẽtia:q̃ tãdẽ reſoluũtur
in aerẽ ⁊ ꝓp̃e cũ ſubtil̃ extiterit:qđ appet ex eo qđ ſub
dit̃:purgationibꝰ ꝑ q̃s ſolutiua ĩtelligit ⁊ clyſteribꝰ et
ſudoribꝰ:ac vomitibꝰ.q̃nq3.n.euõnis modos tetigit:
nec farmacũ h̃ ſumit̃ ꝑ ſolõ Hip.more:ſꝫ cõiter ꝑ alte
ratiuo magiꝫ.¶ Ad aliud dõm ꝙ lꝫ ca.alteratiuiꝫ ad
ſit nõ p̃t ṽtꝰ ſolõnis adeẽ:vt oñſum.Coadiuuat.n.cuꝫ
ꝑncipali attractiuo:ꝑ ſe aũt ſufficiẽs nõ extat:neq3 va
let approbatio eo ꝙ ꝑ tyriacã nõ dat̃ ṽtꝰ ꝯculcatiua:ſꝫ
potiꝰ ad aliquã ea ꝑtingi ſilr̃.178.neq3 id eſt ſile : qm̃
plꝰ diſtat alteratiuũ a ſolutio q̃3 ſimplicia ꝯſtruẽtia ty
riacã a ṽtute q̃ eſtimat̃ ide ꝯſeq̃.ꝓpa:cũ vtraq3 eiuꝫ ſit
nãe alteratiue magis.¶ Adhuc hꝰ ṽtꝰ tyriace pꝰ.10.
aut.20.ꝯſurgit ãnos.178.Medicamẽ ṽo alteratiuuꝫ
tãto nõ p̃t tp̃e durare vt electuariũ:trociſci aut pille.
dĩa vltia:niſi in opiũ ⁊ frida ponerent̃ hꝰ.Ea ṽo ṽtu
tẽ ſolõnis ĩpedirẽt.¶ Ad ꝯfirmationẽ ṽo dõm ꝙ me
tallũ nõ p̃t fieri ꝑ artẽ ⁊ in aliud vt tactũ trãſmutari cũ
ars ſolũ faciat ꝑmutationẽ in accñtibꝰ:nõ aũt in ſba:
vl̃ fortaſſis ſi poſſe id ignotũ.vñ Cõmẽ.3.de aĩa.Dĩ de cõ.36.pꝰ mẽm
multĳ artificĳs ꝙ vñr eẽ poſſia:ſꝫ ſunt cãrꝫ ignotarꝫ:vt
ṽbi gr̃a Alchimia ⁊ ſi ꝯſtituat̃ forſitã h̃ ampliꝰ eſſet ꝑ
accñꝫ ⁊ ĩſpiratione dina q̃3 artĳ ſapia:vt dc̃m de ꝓpeta
te tyriace.dĩa.121.Non.n.ars p̃t ꝑuenire.: vt agẽs in
mãm cũ tp̃e ſciat ita ꝓportionari vt ide nouũ ꝯſtituat̃
metallũ.Qđ ſi apparẽter videat̃ id erit q2 arꝫ fallaciã
ipſiꝰ quoq̃ ĩgenio neq̃t detegere ſꝫ nã.vñ aurꝫ ſeu argẽ
tũ arte ꝯſtructũ viꝫ nõ puto hr̃e cor vt aliđ nã ꝓductũ
ꝯfortãdi:lꝫ neq̃at qs eiꝰ fallaciam ꝑm oñdere.fideles
mihi tñ expti dicũt argẽtũ decoctione ꝑ artẽ fieri verꝫ:
non vr̃ tñ appent̃ lucrari ꝓbationibꝰ oĩbꝰ qbꝰ vtũtur
exptũ.Eti.nõ eſt ẽt ꝯſile:qm̃ vnũ metallorꝫ magis cõ/
uenit cũ alio cũ ſit ampliꝰ alterabile paſſibile mãeq3 ꝓ
pinquus q̃3 medicie terre naſcẽtiũ aut aĩaliũ.Extat.n.
formalior minuſq3 paſſiua:⁊ iõ magĳ diſticta vna a re/
liq̃.Qđ volũt alchimiſte dicẽtes oĩa metalla ĩ vna mã
liq̃bili ꝓpinq̃ ꝯuenire nũq3 eẽ ad alteriꝰ relatiuũ velut
ereũ corpꝰ qđ depuratione deducũt ĩ metallũ nobiliꝰ
⁊ eꝯ:ceu corpa ꝑ regimẽ ⁊ medicinã aĩaliꝫ adipiſcunt̃
ſanitatẽ.De ſcorpionũ aũt apũ gñone vel vl̃r vermiũ
quorũcũq3 nõ eſt ſile:cũ oporteat mãm ex q̃ gñant̃ eã
putreſcere ⁊ ad mãꝫ reuerti ꝑmã:qđ h̃ non euenit:qđ
q̃dẽ poſſet fieri ſi alteratiua cala acuta putreſcerẽt:ad
ela ⁊ mãm ſe ꝯuertẽdo ꝑmã.¶ Ad aliud q̃d dõm.dif
ferẽtia viſum.60.¶ Ad aliud dõm ꝙ nã p̃t ex ſimpli/
cibꝰ elis ſolutiuũ gñare:cũ ea ſit mã gñonis ꝓpa ĩ qbꝰ
calm̃ magĳ celeſte gñatiuũ.nõ aũt ex ſimplicibꝰ ꝯpoſi
tis ẽt cũ arte:cũ nõ ſit mã ex q̃ nã poſſit aliq̃d operari
eis ꝑmanẽtibꝰ actu:verꝫ ars tm̃modo.

¶ Differentia. ccx.

Q cõpoſita plus ꝑdurẽt ſimplicibꝰ oñdit̃:qm̃ tyria ca eſt medicina
cõpoſitior ceteris vltra ẽt trigita iuuene/
ſcẽs ãnoꝫ ꝑm tñ regionũ diuerſitatẽ:vt ta
ctũ dĩa.178.Nullũ aũt ſimpliciũ vltra hos poſitũ ꝑ/
manere.¶ Adhuc cũ res opet̃ vt hꝫ eẽ.Silr̃ nãq3 eſt
diſpõ rei ĩ ẽtitate actu ⁊ ṽitate vt appet metaph.2.ſed Tex.cõ.4.
ꝯpoſita fortiꝰ agũt q̃3 ſimplicia ſic viſũ.dĩa.143.q̃r fõ
tiꝰ hꝫ eẽ.¶ Rurſus cũ ars imitet̃ nãm : vt accit in nã:
ſic ⁊ ĩ arte ſꝫ ĩ his q̃ nãe ꝑdurabilia ſũt ꝯpoſita vt gñia
ta q̃3 ſemia vl̃ ſꝑmata ex qbꝰ vt appet ꝓducũt̃.Eti.ṽtꝰ
vnitior fortior ac ꝑmanẽtior ꝑ ꝯñs q̃3 diuiſa mltiplica
ta.Durabiliora itaq3 ſunt ꝯpoſita ſimplicibus.

In oppoſitum qm̃.2.cañ.ſcamonee ṽtuꝫ ꝑ ca.631.in ꝑn.
durat vſq3 ad.30.ãnoꝫ.duo
ẽt elli vt al.⁊ ni.lõgiori ꝑmanẽt tp̃e:⁊ iõ excipiunt̃ ab
herbis q̃ vltra.2.aut.3.debilitant̃ ãnos:qđ oñdũt mi/
neralia ⁊ oſſalia ꝑmãſionis lõgeue.nullũ ãt ꝯpoſitum
ſimplr̃ aut ꝑ ſe tã lõgiori vt declabit̃ ꝑmanebit tp̃e.Iti
dẽ ſimplicia ꝑmis ꝓportionant̃ elis:ꝯpoſita ṽo ex hiꝫ
ꝯſtructĳ.ſꝫ ela longiori ꝑmanẽt ꝑiodo illiꝫ q̃ ꝯponunt̃
ex ipſis:cũ ſint eis maiora q̃3 maxime:etenim potentie
eorꝫ ſequũtur magnitudies.Cõmen.1.ce.⁊ mũ.Sim/ Cõ.33.in fine.
plicia igit̃ magis ꝑmanent compoſitis.

Propter primum ṽo ſciẽdũ ꝙ ꝑdurat̃ ẽ tp̃e cũ vigoris ꝯſtãtia

coextēdi.Sic.n.vegetabilia ꝓpus dnr viuē qn̄ in act⁹ valēt debitos ſil'r ⁊ q̄ hꝫ. Eſt aūt hinc ſimplex medicina ſingularis a nā ꝓducta. Cōpoſita vō ē cſtructū ex ſimplicib⁹ arte q̄ ꝑmiſcet plīma vltra nāꝫ debite ipa i adiuicē applicādo.vn̄ ſimplex ē 2ˣ. vnū q̄dē ſimpl'r et ſm nāꝫ vt el'm altex ſm qd ⁊ ſꝫ artē ſic medicina ſingl'aris.ſil'r ⁊ p oppo^m 2'ē cōpoſitū. Noſce ꝙ ſimplicia ⁊ cōpoſita ꝑdurāt lōgiori aut breuiori tp̄e mltiplici d̄ cā. nā ea q̄ ſūt fri.⁊ ſic.ɔ̄nis cū min⁹ exponāt putrefactioni ⁊ reſol'oni lōgiori ꝑmanēt tp̄e ſubaudiēdo abſq̄ vi/ra:tactū dr̄ia.21. Que āt ca.⁊ hu.ſūt āpli⁹ putrefactioni cōpoſita ⁊ q̄ ca.⁊ ſic.reſol'oni. Frida vō ⁊ hu.vt viſū 138.hebetiora celeri⁹ reddūt. Que ēt fuerit ſb̄e dur cōpacta deferētes ſapores pōticos ſtipticos ⁊ amaros durabiliores ſūt oppoſitꝭ vt mineralia oſ̄dūt ⁊ ſui oppoſita.nā mollia aq̄ſa min⁹ ꝑdurāt ad mltū ſeu ſuccoſitates niſi arte ⁊ decoctōe cſtructe:deinde folia:radices:gūme:ſtipites ⁊ ſemia demū niſi fuerit multū hu. mollia.illa x̄o ſicciora dura ⁊ i aliqb⁹ aīalib⁹ cſil'r hꝫ ſuo mō. Sil'r q̄ ſūt gradioꝛis q̄ſtitatꝭ min⁹ putreſcūt vt
Tex.com.12. ſic ɔ̄rijs.vn̄.4.metau. Mltū min⁹ putreſit pauco. In maiori.n.āplior ignis.adhuc q̄ expōit aeri ⁊ agitationi eiuſdē cū hēat ɔtinue alterar̄ ⁊ reſoluē magl:⁊ ꝓpe
pbl'.4. ſic mollia ꝑſuāt a corruptiōe cſtructa.vn̄ pbl'.22. q̄re fruct⁹ ⁊ carnes ⁊ q̄cūq̄ talia vtralꝫ iputreſcibilia ſūt qn̄ vehemēter iſſabunt:⁊ ea ſil'r q̄ i terra ſupfluis ſe habēt. C⁹ q̄dē cām aſſignat:q: oīa mota putreſcūt:q̄ aūt
Tex.cō.xi. plena imobilia:lꝫ q̄dē id ɔ̄rieẗ ei qd̄ dr̄ meteo.4.de q̄ mōſtraui qd ſuffic.pb.ꝑtacta.22. Et qn̄ aliq̄ ſil'r glutie ſimplicia vl' cōpoſita ſupficial'r illiniunt aut melle occultant vl' decoquūt diuti⁹ ꝑmanēt:q̄re cupiētes cōpoſitoꝝ aliq̄ ꝑmanētiora effici melle cſtrnūt ⁊ nō ſuc.qd̄ oīa denotāt cōpoſita ꝑdurabiliora. Ea ēt q̄ teneẗ in regionib⁹ fridis diuti⁹ vigore ꝑdurāt hiſ q̄ i calidorib⁹ qd̄ īdicat etatꝭ diſtō.dr̄ia.178. Illa ēt q̄ i tp̄e colligūt fro ⁊ ſic.boreali ⁊ ſereno ⁊ lūa lumie diminuta minuſq̄ hu. redūdātia ꝑmanēt āpli⁹ oppoſitꝭ. Sil'r q̄ ſb̄a ē magis hōgenea ⁊ vniformis ꝑdurāt ampli⁹ ɔ̄rijs.

Propter ſecundū x̄o ſciēdū ꝙ auctores exꝑmūt ſimplicia ⁊ cōpoſita:vt ad mltū.3.aut.4.ꝑdurar̄ ānis. Nō.n.ꝑp añ dicta ꝑt limitat⁹ hore ipoꝝ aſſignari ꝑmanētie ɔtermin⁹. Amp.tn̄ ac ꝑticl'ari⁹ ꝑtractāt de ꝑduratiōe cōpoſiti
Pr.7.cap.34. pa:.10.cap.5. ex.finem. q̄ ſimplicꝭ:vt appet Serap.⁊ Halyab.auctib⁹. Singlarit.n.d̄ſcēdūt ad mltoꝝ cōpoſitoꝝ ꝑmanētiā vigoroſaꝫ vt tyriace vſq̄ ad.30.an.vt⁹ ꝑdurat integra:⁊ vl'r elia melle cſtructa ⁊ max' ſra:ceu opiū recipiētia longiori ꝑdurāt tp̄e:puta.5.vl'.7.āno.q̄ aūt ſuc.ɔdunt et abſq̄ fridis ⁊ ꝓpe modicū decocta nō ꝑdurāt āno q̄uēditores ea i fornel' ꝑſuāt ſubcalis. Plīme ēt q̄ſtitatis āpli⁹ coaſſata ⁊ aeri pl's ꝑdurāt i obuia:ita vt liq̄dis vaſoꝝ orificijs repletoꝝ mel aut oleū ſupponāt:ne aeris motiui ac putrefactiui ſubſit igreſſus:q̄ āt mīorl mol'ꝑuo ꝑmanēt tp̄e ſic troc.pil.ceu trib⁹ aut quiq̄ menſib⁹ i qb⁹ diſtare vñr vtcūq̄ Serap.⁊ Halyab.⁊ iō meli⁹ cſuaẗ ſi fiat boꝝ maſſa magl q̄ ſi rēaneāt iſormati: q̄re pl'ures ꝓpe q̄ ɔtritiores mimo ꝑdurāt tp̄e:ſic mēſib⁹ duob⁹ ⁊ ide.nā q̄ſtūcūq̄ minuiẗ corp⁹ ⁊ vtus cſil'r.
Trac.pmo.c. c.ante me^m. cañ.2°.olea vō ꝑmanēt q̄uſq̄ icipiāt rācidari ⁊ odorē amittē. Sꝫ oleū balſami.i.balſam⁹ ſiue opobalſam⁹ ⁊ cāphore aq̄ q̄ſto antiq̄ores tāto vtuoſiores. Empl'a vō vnguēta ⁊ q̄ ſilia ꝑdurāt in ānū. Sirupos aūt duob⁹ inq̄unt ānis ꝑmanē aut vſq̄ ad.4.eo ꝙ ſūt optie cſtructi ⁊ decoctiōe iſpiſſati. Apō vō modernos h̄ apothecarios ſeculatos iuẗ vnū aut duo ꝑmanēt mēſ.vn̄ ali. 2. Medicinā cū citonio ſine aq̄ aut rob.vō imaniſeſto
Capi.22. fortuitu iacēte poſteri⁹ q̄nq̄ iuenim⁹ itermedijs ānis 7.factꝭ nullā hn̄tē imutationē q̄litatꝭ:i guſtu:⁊ puta vel odore ſeu color. Et id q: ſꝫ halyab.fuerat q̄uſq̄.3ª decocerit ps decocta. Noſce ꝙ ea q̄ cōponūẗ iadiuicē ⁊ ꝑ ſe nō ab igne aut modicū affecta nō mox ſufficienter opanẗ cſtructa:veꝝ tp̄e egēt q̄dā itermedio:q̄ actione ⁊ paſſiōe ɔcurrētib⁹ iter ea i vnā ɔcidāt nāꝫ.vn̄ el'oꝝ In fine.
.i.mora idigēt cfuſoꝝ pticl'e:vt adiuicē agāt ⁊ patiāẗ oiſariā:⁊ ſic ꝑficieẗ totū ſibiq̄ ſil'e oio. Cōdita ſiq̄dē q̄ opiū:iuſq̄amū ⁊ hꝫ recipiūt ſufficiēter ſaltē mēſes ꝑtrāſeāt ſex añq̄ exhibeāẗ vt ide vnū reſultet ⁊ malitia ſopiaẗ narcotica. Pl'a x̄o alioꝝ ex vno vel duob⁹ tribuāẗ. Que vō igne examināẗ ꝑfecte vt ſyrupi:ɔcoctiones ⁊ ſilia p⁹ eoꝝ ifrigerōnē ꝑfectā vt a die cſtructionis vl' biduo ⁊ pl'ures:⁊ cſil'r ēpl'a:vnguēta ⁊ q̄ talia. Pill'e āt vl' tro.ſaltē a.4.vl'.7.ɔdn̄anẗ i anteavſq̄ i tp̄s ꝑtactū. Sic itaq̄ appet breui⁹ i cōi tp̄s ꝑmanētie cōpoſitoꝝ. C Sꝫ circa ꝑdicta dubitar̄ ɔtigit eo ꝙ iq̄t Dia.elli ābo al.⁊ ni.ānovno durar̄ ꝑñt:c⁹ opp^m p. A. ſupi⁹ ſcriptū ꝙ n̄ ſolū.2.aut.3.q̄durāt ānis iteꝝ ē lōgiori tp̄e. C Dōꝫ ꝙ elli eo ꝙ ſufficieẗ ſ'r ca.ſubtil' ſb̄e d̄ facili rſoluūt:q: tn̄ ſ'r violētiores cōpib⁹ moderniꝫ ifeſti ⁊ max' alb⁹:vt tactū dr̄ia.9.lꝫ ab āno i'antea vel circa debiliteẗ nihilomin⁹ vt⁹ eoꝝ q̄ ad actū i nos ſufficiētē lōgo ꝑmanet tp̄e.ſil'rq̄ qd̄ dc̄m ē ſcamoneā.30.an.ꝑdurare iterꝑtāduꝫ. In plogo.f. finem. ſcdo cañ.trac. pmo.c.6.in fi. In arg.

Propter tertium q̄dē dōm ꝙ oīb⁹ pariſicatꝭ vt ad mltū ſimplicia cōpoſitꝭ ſūt ꝑmanētiora: qd̄ diſcurſus expiētie oſ̄dūt:⁊ rō n̄ min⁹:q̄m ꝑmanētia ſit ꝑ formā. Ipa.n.ē q̄ dat eē atq̄ ꝑdurar̄.q̄ āt ꝑfectiō exiſtet meli⁹ poterit eē ac ꝑmaneẗ ɔdonar̄.ſꝫ h̄ ē illa que ſimpliciū cū ſit nālis:q̄ vō cōpoſitoꝝ artificial'. Arte ſiq̄dē ꝑfectior nā cū ꝑn^m extet itriſecū illa vō extrinſecū 2.de ge.aīaliū. Ruſus:dc̄m ē ꝙ q̄ncūq̄ mioraẗ corp⁹ mioraẗ ⁊ vt⁹ illi⁹:ſꝫ cōpoſita mioranẗ tritura q̄ laborioſa ē:ac exnea.n̄ āt ita ſimplicia. Et i.cā corruptiōis ⁊ p ɔ̄ns ipmanētie etherogeneitas extat. nullū.n.nudoꝝ ſimpliciū corrūpiẗ dū ꝑmanet tale 2°.i.⁊ iō artificiata ēt ex plib⁹ cſtructa rupture pl's ſūt oppoſitꝭ expoſita.ſil'rq̄ nālia vt vox oſ̄dit pbl'.11.ſꝫ ſimplicia ſūt vt hōgenea cōpoſita vō etherogenea vt euidē⁹ determinat. Amp.id min⁹ ꝑdurat i q̄ repiūt pl'a ɔ̄ria alterātia ⁊ corrūpētia ei⁹ oppoſito:ſꝫ id i cōpoſito:nō āt i ſimplici:cū 2'repiaẗ in eo cōpō i h̄ vna ſola vt ꝑmoꝝ el'oꝝ.q̄re lac nā cōmixtū ex triplici ſb̄a ⁊ nā corrūpiẗ celeri⁹. Simplicia itaq̄ lōgiori ꝑdurāt tp̄e cōpoſitis. Capi.1.v.fi. Col'r ca.1.an medium. P:obl'e.p°. Col'r cir.pn^m.

Propter quartum q̄dē ad ꝑ^m dōꝫ ꝙ tyriaca ⁊ hꝫ diutius ꝑmanētia cōpoſita nō ꝑdurāt diuti⁹ ꝑp rōnē ɔ̄nis vniformit ex ſimplicib⁹ cſurgētis:veꝝ ꝑp vnū maxie ſimpliciū.puta opiū ⁊ ſic poti⁹ ɔuinciẗ oppo^m q̄ itetū.aut id verificaẗ vt mltū. C Ad aliō dōꝫ nō oportere aliq̄ eē ꝑmanētiora eo ꝙ ſint fortiora vigoroſiuſq̄ agētia ceu appet in hoie re^u pluriū aīaliū eo fortioꝝ:veꝝ ꝑmanētia q̄ min⁹ i vita neq̄ oio res ſic opaẗ hꝫ eē vl' eq̄ lꝫ ea verificeẗ i cōi:nō tn̄ pticul'r oiſariā cū cā differat eēntial'r ab effectu. C Ad aliud dōm ſil'r nō fore veꝝ vl'r vt viſuꝫ.dr̄ia.164. Cū eo ēt ꝙ ꝑ'⁊ cōponētia ſūt ꝑmanētiora cōpoſitꝭ vt el'a. C Ad aliud dōm ꝙ in cōpoſitꝭ vt⁹ iadiuicē copulaẗ:ſꝫ nō ꝑp h̄ cū hꝫ eoꝝ ɔiūctio nō ivnū reddita cſopiaẗ vt ſimplicis. Sūt nāq̄ in cōpoſitꝭ plura q̄ non nā copulanẗ ſꝫ arte. Ipſa.n.q̄ſtūcūq̄ conata ɔ̄num appens.i.non pōt ad eam q̄ nature ⁊ dei veraꝫ ꝑmixtionem peruenire. Cuius ſiq̄dē benignitate ipſo in poſterum perfrui:valeamus. Ca.7.an me.

C Exegim⁹ deo fautore op⁹ Cōciliatoꝛl magr̄i Petri d̄ abano medicoꝝ phyſicoꝝq̄ ſua tēpeſtate ꝑncipis.

Reuerēdiſſimo in Xp̄o pr̄i ⁊ .D. domi̇o .N. diuina ꝓuidētia ſūmo pōtifi. Petrus de abano minimus medicoꝝ cū deuotione preſens ſcriptū: tam veſtre petitioni q̄ꝫ ꝓ debiti ſolōne afferre iuxta poſſe obedire ꝓpono vt ſcitati veſtre: tū ad ꝑfectuꝫ corꝑis tū ad ſcibilia coaugēda tractatū vtilē nō mīn⁹ q̄ꝫ breuē de venenis inſcribā. ¶ Primo ſiqdē diuiſionē faciā de venenis. ſūt enim nobis magis nota quecūqꝫ per ptes diuidūt qdam totū. ¶ Scd̄o vnūqdqꝫ diuiſionis mēbroꝝ reſoluam hinc ad terminū ſingularē. ſic. n. cuiuſqꝫ rei ſcia cōplet a ḡnaliſſimis ad ſpālıſſima deſcendendo. ¶ 3º deſcribā modū ſm quē venenū mortificat ⁊ nocumentū inducit humano medicīe corꝑi ꝓximatū. Inde nāqꝫ notitia curationis in arte medicīe venat. ¶ Quarto ſmonē faciā de ꝓcuſtodia ⁊ cautela ne aut venena ꝓpinent aut ſi ꝓpinata nō noceant. Precuſtoditiua enī ars eſt curatiuā excuſans. ¶ Quinto ſigna ponā ⁊ curas ad qdcūqꝫ venenū aſſumptū ⁊ ad ei⁹ nocumenta ītroducta. ¶ Sexto ⁊ vltimo v̄tutes bezoarticas. i. a morte liberātes occulta v̄tute poti⁹ ⁊ diuina q̄ꝫ ꝯplone vel nā ad qdqꝫ venenū deſcribā: ⁊ cū h̄ ſoluēs qōnes duas difficiles valde. q̄ꝝ ꝑma erit de tyriaca magna: vtꝝ tyriaca ſit alicui veneno bezoar vel medicīa. Et 2ª vtrum venenū aliqd poſſit ad certū tp̄s tal'r exhiberi ꝙ ex eo qs ad illud tp̄s moriat ⁊ non ante.

¶ De diuiſione venenoꝝ. Capl'm. j.

Uia venenū oppoᵐ eſt cibo nr̄i corꝑis iō ſicut cib⁹ ipſe efficit ps nr̄i corꝑis ⁊ ſe totuꝫ aſſimilat pti nutrite vicē tenēs ptis diſſolute ita venenū nr̄m corp⁹ ſeu pteꝫ cui approximauit ad ſui ipſi⁹ venenoſaꝫ nām totum trahit ⁊ ꝯuertit: ⁊ deniqꝫ aſſimilat ſibi ip̄m adeo vt ſicut aīalia ⁊ terre naſcētia quoꝝ nā cibos ꝯuertit in ſpēm nutritoꝝ a nobis comeſta in nr̄m alimētū cōuertūtur ⁊ ſpēm. Ita quecūqꝫ corpa veneno ſunt iūcta ſi comedant a nobis trāſeūtia faciūt nr̄a corpa in venenū: q̄m oē agēs eſt p̄ſtanti⁹ patiēte. ſic. n. nr̄a ſuba ꝑ modū paſſiui trāſit ad ꝑn̄tiaꝫ veneni qd ſe h̄ꝫ ꝑ modū actiui in veneno: ſicut palea ſubta igni trāſit in igneꝫ. eſt. n. ignis tot⁹ actiu⁹ ad paleā. Quare ſapiētes medicoꝝ venenū dixerūt eē de ḡne reꝝ interficiētium ⁊ deſtruētium ꝯplōnē ⁊ ꝯpōnem ⁊ iterdū inducētiū ſolōnem ꝯtinuitatis ita vt egritudies q̄ ex venenis accidūt ſint de ḡnib⁹ cōibus ⁊ nō ꝓprijs. ¶ Diuidit aūt venenum trib⁹ modis. nā vno mō ꝯſiderat ꝓut fit diuiſio generis in ſpēs. Et ſm hoc dixerūt Auic. ⁊ Auer. ꝙ venenoꝝ aliud eſt de minera: aliud eſt de vegetabilibus: aliud eſt de aīalib⁹. ¶ De minera qdeꝫ vt q̄cūqꝫ ſub terra ḡnata ꝑniciosam h̄nt nām vt argētū viuuꝫ ⁊ gipſum ⁊ es ⁊ qdā lapides vt magnes ⁊ lapis armen⁹ non lot⁹ ⁊ plūbū vſtum ⁊ arſenicū ⁊ realgar ⁊ ceruſa plūbi ⁊ de mult̄ alijs de qb⁹ infra in ſpāli dicet. ¶ De vegetabilib⁹ vō ſunt q̄cūqꝫ plantaꝝ ꝯ̄riſſime ſunt nāe cibali vt apte nate nō ſint ad nutriti ſpēm ꝯuerti: ſꝫ potius ſunt ꝓmpta ꝯuertere vt ell'us ⁊ turbith nigrū: napellus ⁊ gūmi napelli ⁊ fungi qdā ⁊ tubera ⁊ viduaꝫ faciēs ex mezereō ⁊ oleāder ⁊ apiū: riſus ⁊ ml'ta alia de qb⁹ in ſpāli infra dicet. ¶ De aīalib⁹ aūt venenoſa ſunt oīa quoꝝ nā lōgiſſime diſtat ab humana ꝯplone aut oppoſita ⁊ inimica eſt ſpēi: q̄lia ſunt ſꝑpētes ⁊ dracones ⁊ tyri ⁊ vipere ⁊ lep⁹ marin⁹ ⁊ carnes aſſate et ſtatim ſuffocate ⁊ piſces fridi ⁊ morticie carnes ⁊ putride ⁊ q̄ a fulgure ſunt ꝑcuſſa ⁊ mortua ⁊ q̄cūqꝫ ſunt patiētia rabiē ⁊ ml'ta q̄ infra in ſpāli dicent. ¶ Scd̄o mō ꝯſiderat venenū relatū ad nos: ⁊ ſm h̄ dixerūt venenū aliud eſt aſſumptū itra corp⁹: ⁊ aliud ex̄. qd vō eſt aſſumptū int⁹ eſt de ḡne potionū ꝑnicioſaꝝ datum ſub ſpē cibi vel pot⁹ vel medicīe: ⁊ h̄ eſt pl'm fit a q̄ reges ⁊ ꝑlati ⁊ odioſi cauere debēt. Qd vō ex̄ eſt dr̄ reptiliū morſus: ſic cū viſu aut auditu aut guſtu: aut tactu aut odoratu ſentit venenū. Uiſu qdē ſicut venenat baſiliſcus. Auditu ſicut venenat ſꝑpēs qdā in nubia qui eſt corpulētie duaꝝ palmaꝝ acutū h̄ns caput et viridis exn̄s coloris q regulus vocat. ſibilādo nanqꝫ aues ⁊ aīalia eū audēntia iterimit. Guſtu q̄ꝫ ſic aſpis ſurda q̄ ſputo ſuo q̄s tāgit iterficit: ⁊ tyrus q̄s mordet ⁊ vipa perimit. Tactu vō ſic ſerpēs quē miles de quo Auic. dicit iterfecit: cū lācea: ⁊ ex ꝯtactu lācee manus militis ⁊ totū corp⁹ fuerūt mortificata: ⁊ ſicut piſcis qdam q ſtupefactor vocat: de q̄ Ga. dicit ꝙ q̄n itrat rhete piſcatoris man⁹ ⁊ brachia ſtupefiūt in tm̄ ꝙ inſenſibiles efficiūtur. Odoratu vō ſicut qdā fungi ꝑnicioſi: de quibus dicit Raſis. Qui quando euellūtur a terra odorati interficiunt odorantem. ¶ Tertio modo conſiderat venenum q̄tuꝫ ad ſpecificam diīam: qua differt ſpēs a ſpē: ⁊ ſm hoc dixerūt oēs medici ⁊ ꝑhināles ꝙ venenū aliud eſt qd facit opōnem ſuā a q̄litate ſua ſiue a ꝯplone: ⁊ aliud qd facit hoc idē ꝑ v̄tutem fluētē a tota ſpē qd medici formā ſpecificā vocāt: qd nihil aliud eſt niſi meritū qd vnūqdqꝫ cōpoſitū ex 4ᵒʳ el'ntis ſm maiorē ⁊ minoreꝫ ꝓportionē ipſoꝝ eloꝝ in cōpoſito ſortit ⁊ meret h̄ere ab influētib⁹ ſtellis fixis que ſpēs inferioꝝ cōpoſitoꝝ reſpiciūt ⁊ ꝓut ipſoꝝ materie apte fluūt: iuxta illud. v̄tutes ſtellaꝝ vehunt iferius mediantib⁹ lineis piramidalib⁹ ⁊ rect̄ q̄ in lumine ipſaꝝ ſtellaꝝ formant qd lumē ꝑ lineas diuerſas vectum: a ſtellis deportat v̄tutes ſpecificas: q̄s derelinqt in cōpoſitis ſm ꝙ cōponētia meruerunt: ⁊ h̄ eſt qd recte Auic. dixit in cān. ꝙ talis forma ſpecifica aduenit reb⁹ poſt ꝑmā ꝯplōneꝫ eloꝝ in cōpoſito: ⁊ q̄ ignoramus ſemꝑ ⁊ ignorabim⁹ in eternū q̄titates ⁊ pōdera eloꝝ in cōpoſitis: iō tales formas ſpecificas aduenietes iuxta meritū tal' ⁊ talis ꝓportionis in cōpoſitis neceſt ignorare: neqꝫ de ipſis plus ſcire poſſum⁹: niſi q̄tum ꝑbet hoīum expientia: ⁊ ꝓpterea in talib⁹ plus conferūt exꝑti q̄ꝫ rōnales medici ſicut bn̄ in ꝑhe⁹ meta. Ar. dicit. Uenenū ergo qd a q̄litate ſola facit opōnem variat ſm diuerſitatē q̄litatū. nā aliud eſt calidūꝫ aliud fridū: aliud ſiccū: aliud hu. Calidū qdē duobus modis iterficit: q̄ aut calefaciēdo corrodit interi⁹ aſſumptū vſqꝫ ad cor ⁊ extra appoſitū vſqꝫ ad medullā oſſis ⁊ ſic iterficit ſoluēdo ꝯtinuū: q̄le eſt lepus marinus: aut calefaciēdo iſlāmat ⁊ int⁹ ⁊ extra vſqꝫ ad cor ⁊ ſic interficit ſbam cordis ſupflue inflamando: ⁊ hoc eſt ſicut euforbiū ⁊ ell'us. Fridum vō venenū ſil'r iterficit duob⁹ modis. ſ. aut ſtupefaciēdo ꝓpter maximā eius friditatē vſqꝫ dū cor reddat imobile: ⁊ hoc eſt tale q̄le eſt opiū: aut opilādo vias anhelit⁹ ⁊ claudēdo: ita ꝙ q̄ſi anhelare nō p̄nt ⁊ vſqꝫ ad cor auferet anhelitus: ⁊ hoc eſt tale q̄le eſt plūbū vſtū. Siccū vō venenū iterficit duob⁹ modis. ſ. aut ꝯſumēdo humidū ſanguineū cordis: ⁊ q̄ſi in cruſtā ꝯuertēdo: ⁊ hoc tale eſt q̄le eſt calx nō extincta ⁊ colchotar: aut ſepando ptē a pte donec oīa mēbra vſqꝫ ad cor ⁊ in minimas ptes nō liq̄fiāt: ſꝫ ſoluant: ⁊ hoc facit tale q̄le eſt realgar. Humidum vō venenū dixerūt qdam nō iueniri: q̄m nō aſcendit humiditas ad 4ᵐ gradū: ⁊ q̄rtus gradus venenoſam reddit q̄litatē: q̄m corruptiuū eſt ⁊ mortale. Sed Ga. narrat de q̄dam quē in ſomno ſerpēs qdā momordit ⁊ excitat⁹ nō valēs ſurgere tract⁹ ꝑ manū remanſit caro corrupta ⁊ putrefacta ſup terrā ⁊ oſſa denudata apparuerunt. vn̄ ⁊ putrefactione occulta ⁊ facili carnis ſolōne ꝓbat Ga. venenū eē humidū: ⁊ ex hoc ḡne ſm

Col'r 4ᵉ cān. fen. 6ª. Coll'r 5ᵉ colli cap. 18. ⁊ 22. et 43. rubrica al bufat.

4ᵉ 6ª trac. 3. c. 22.

6ᵉ inter. coll'r ca 4. aū meᵐ ⁊ 4. de accīdī ⁊ mor⁹ cap. 5. cir. ꝑnᵐ ⁊ ex ꝑſſe ab auer. 2º celi. cō. 42. circa ꝑnᵐ.

Li⁹. 1. ſ en. 2ª doc. 2. ſū. ꝑª. c. 15. poſt ꝑnᵐ.

A

Circa ꝑnᵐ.

Col'r. 1. ꝯplonū ca. 4. ꝟ. ſi. Aſs Gilber. vt cir. gentil. 5. cān. trac. 1. i deſnᵉ tyriace poſt ꝑnᵐ.

colliᵗ.3.de ſim.di.4. ca.3.i me.

ſm aliquos argētū viuū vꝛ eē venenū: qḋ ſolū hūidū in 4.gra. eſſe fatent̃. Sed venenū: qḋ a tota ſpē ſoluēte v̾tute: ſiue a tota ſub̃a: ſiue a forma ſpecifica eſt iterficit: non qꝛ calidū: neqꝫ frigidū: neqꝫ ſiccū: neqꝫ humidū: ſed qꝛ tale. i. qꝛ oppoſitā hꝫ v̾tutē ad vitā hoīs ⁊ ſanitatē: ⁊ iſtud venenū in quacūqꝫ p̄uitate ſumptū: ita ēt vt ſenſum itus fugiat iterficit multiplicādo ſeipſum: qm̄ quācūqꝫ humiditatē noſtri corporis inuenit ipſaꝫ ſtatim in venenū cōuertit: ⁊ h̾ v̾tute ſue ſpeciei: ⁊ tale eſt quale eſt napellus.

¶ De vnoquoqꝫ veneno in ſpeciali. Capl̄m. ij.

VEnena minere ſpecialia ⁊ plantaꝝ ⁊ aīaliū nō niſi nota ⁊ famoſa dicemus: ne occulta narrātes virus in angues adijceremus. ob eā. n. ſolā cām vt p̄uiſa minus ledāt aut nūq̄ꝫ ledāt hec ſcribūtur: nō vt alios ledere doceamus. Mineralia igit̃ venena: q̄dā ſunt a nā. q̄dā ab arte ꝓcurata: a nā qdē q̄ in vētre terre generant̃: ⁊ hoꝝ vnū eſt argētū viuū: qḋ intus aſſūptū qn̄qꝫ iterficit ſua hūiditate putrefacere faciente humiditatē cordis nālē: qn̄qꝫ aūt iterficit ſua frigiditate actuali ꝯgelāte cor: cuiꝰ ſignū eſt ꝙ qdā apothecariꝰ cū de nocte t̄pe magni eſtus ſitiret tēptans iuenit ampulam plenā argēto viuo qḋ bibit ⁊ mane inuētus eſt mortuꝰ ⁊ iueniētes argētū viuū exire de eo anothomiçatus fuit: ⁊ iuētus fuit ſanguis circa cor coagulatꝰ ⁊ ip̄m cor ſil̾r. Inuenerūtqꝫ in ſtōco fere librā vnā argēti viui. Aliud ē argētū viuū qḋ fit ab arte alchimię ſublimatū in aluterhet qḋ eſt vas alchimiſtaꝝ: ⁊ iſtḋ eſt deteriꝰ ⁊ magis p̄nicioſuꝫ q̄ꝫ nāle: qm̄ minerale ſepe p̄ vētrē ſecedit vl̾ ſpōte vel cū cliſteri: ſꝫ ſublimatū aſſūptū iterius corrodit iteſtina ⁊ apoſtemat cor ⁊ retinet̃ vrina ⁊ ꝓhibet̃ eius exitus ⁊ morit̃. ¶ Extinguit̃ ēt argētū viuū cū forti admixtiōe ſaliue hoīs donec diſp̄eat: ꝙ ſi ꝓieceris ſup̄ ip̄m aquā feruētē ⁊ redierit ad p̄mā diſpōnē nō eſt extinctū. ⁊ hoc adhuc deteriꝰ eſt q̄ꝫ puꝝ viuū ⁊ minꝰ malū q̄ꝫ ſublimatum. ¶ Scōm venenū qḋ eſt a nā minere eſt gipſum qḋ intus aſſūptū ſua frigiditate coagulat ſanguinē ⁊ iſpiſſat ſp̄us ⁊ iducit difficultatē anhelitus: deinde morit̃: ⁊ h̾ datum crudū in potu tritū: coctū v̾o nō eſt venenū ſꝫ medicina ſtiptica valde. naſcit̃ āt in venis terre mōtuoſe. ¶ Tertiū eſt es qḋ metallinā hꝫ nāꝫ ꝯpoſitū ex argēto viuo ⁊ adurēte ſulphure ad formā ruboris deducēte: qḋ qdē qn̄ p̄ fabros p̄cutit̃ ⁊ maleat̃ ſcorie q̄ cadūt date in potu venenant ⁊ vētrē fortiter ſoluere faciūt: ⁊ h̾ medici vocāt tubel eris. ide ēt vinū ſi reponat̃ in vaſe eneo aut cupri aut electri ⁊ bibat̃ vomere facit. ¶ Tertiū ē ſcoria ferri eruginoſi ⁊ ip̄a erugo q̄ intꝰ aſſūpta adherēdo iteſtinis exiccat hūiditates ⁊ corpꝰ ⁊ ſenectā iduc̄. i. q̄ndā egritudinē quā medici maraſmū vocāt. vtunt̃ āt medici ſcoria ferri ꝯſolata i curatiōe ml̄taꝝ egritudinū. ¶ Quartū ē lapis magnetis q aſſūptꝰ itus melicū ⁊ lunaticū ⁊ piſtrigiatū facit recipiētē. vtunt̃ āt eo medici ꝯſolato cū alijs medicinis in curatiōe melie. Eſt āt lapis iſte duaꝝ ſpēꝝ. vna ē q̄ trahit ferrū v̾tens illḋ ad polū ſeptētrionalē vbi dꝛ eſſe miera magnetj. Alia ē q̄ trahit carnes hūanas vertēs tractū v̾ſus polū meridianū: vbi dꝛ eē minera ipſiꝰ. hec aūt trita ⁊ data i potu viſcera ꝯ̈hit ⁊ i globū reddit. ¶ Quītū eſt lapis armenꝰ: q rubeꝰ ē ⁊ aſſūptꝰ itus ſi nō eſt lotꝰ ſꝫ doctrinā medicoꝝ ē venenū vomitiuū: ſubuerſiuū totiꝰ corpis: ⁊ eo p̄parato vtunt̃ medici i cura melice paſſiōis. ¶ Quītū ē lapis ſtellatꝰ quē medici vocāt laçuli: q ſi nō fuerit lotꝰ: datuſqꝫ in potu ſubuertit ſtōchū ⁊ dolorē iteſtinoꝝ fac̄ q̊ vtunt̃ medici ꝯ̈ q̄rtanā. ¶ Sextū ē arſenicū ſiue auripigmētū qḋ ē de ſpē gipſi: vt dic̄ Albertꝰ ꝙ calītate ⁊ ſic. ſua ⁊ p̄nicioſa nā venenū eſt peſſimū putrefaciēs ⁊ valde mortificatiuū: ſeu ſi ſublimet̃ ſm alchimiā i vaſe abethel ē peſſimū venenū itus aſſūptū: ⁊ ſi ſepiꝰ ſublimet̃ efficit̃ albiſſimū: ⁊ tanto deteriꝰ efficit̃ venenū. Venena v̾o q̄ p̄ artē fiūt ſunt litargiꝝ: qḋ ex plūbo fit fuſo in olla cū teſtis olle fractis: qḋ aſſūptū itus tātā fac̄ iteſtinoꝝ ſtipticitatē ꝙ nūq̄ꝫ fere egerere p̄t: ⁊ p̄ vomitū educunt̃ q̄ p̄ ſeceſſum ſolēt educi. Sūt ⁊ ceruſa q̄ ex laminis ſuppoſitis aceto colligit̃ ⁊ friditate ſua ⁊ ſic. itus aſſūpta fac̄ paliticos ⁊ ꝯ̈ctos: ſunt ⁊ calcecumenō. i. viride eris: qḋ fit ex laminis cupri ſup̄ aceto expoſitj: qḋ qdē corroſiuū ē ⁊ venenū ⁊ mortale. Sūt ⁊ plūbū vſtū qḋ fit ex ſulphure ⁊ auripigmēto: qḋ ē venenū opilās anhelitū ⁊ iterficiēs ſuffocādo. Sūt ⁊ açuꝝ qḋ fit ex lapide laçuli: qḋ ē venenū exiccatiuū. Sūt ⁊ realgar qḋ ex ſulphure ⁊ plūbo fit corroſiuū exn̄s venenū intꝰ aſſūptū. ¶ Vegetabiliū v̾o venena q̄dā ſunt ſuccꝰ herbaꝝ. q̄dā v̾o fructꝰ arboꝝ: q̄dā v̾o ſemia ipſaꝝ. Succus qdē cicute ⁊ ſuccus titimaloꝝ ⁊ ſuccꝰ cucumeris aſinini ⁊ ſuccus vſnee ⁊ ſuccus bothармariē ⁊ ſuccus coriādri ⁊ ſuccꝰ mādragore ⁊ ſuccꝰ papaueris nigri: ḋ q̊ opiū fit: ⁊ ſuccꝰ corrigiole lactātis: de q̊ fit ſcamonea: ⁊ ſuccꝰ apij riſus ⁊ ſuccus cherue. i. giralſolis: ⁊ ſuccꝰ napelli ⁊ ſuccꝰ oleādri ⁊ ſuccus meçereon ⁊ ſuccꝰ ellebori nigri ⁊ ſuccꝰ alpheſire. i. vitis albe: ⁊ ſuccus brionie. i. cucurbite ſilueſtris. ¶ De fructibꝰ v̾o ſunt cornua oleādri ⁊ cornua bedegar ⁊ anacardi ⁊ nuces ⁊ auellane rācide ⁊ nux vomica ⁊ coloquintida q̄ ſolitarie fuit nata in arbore ſua: ⁊ ficꝰ pharaōis ⁊ poma mādragore. ¶ Semia v̾o ſunt iuſqamꝰ ⁊ cocognidu ⁊ bacce lauri rācide ⁊ catapucie ⁊ ſemē vrtice ⁊ ſemē papaueris nigri ⁊ ſemē ellebori ⁊ ſemē cicute ⁊ ſemē coriādri hūidi ⁊ ſemen ſerp̄ētarie: q̄ oīa comeſta vl̾ bibita aut p̄imūt modis ſupradictis aut īfirmāt corpꝰ ⁊ alterāt. ¶ De aīalibꝰ v̾o ſunt q̄dā de cēbris ipſoꝝ: q̄dā ḋ caudis q̄dā ḋ ſanguīe: q̄dā de ſaliua ⁊ ſputo: q̄dā ḋ fellibꝰ: q̄dā de toto corp̄e. ¶ In cerebro qdē gate venenū ē p̄nicioſū faciēs hoīeꝫ amentē. ſil̾ter in cerebro veſpertilionis. In cauda v̾o cerui venenū eſt peſſimū p̄p̄ qḋ venatores extremitatē caude cerui: qn̄ volunt ceruuꝫ comedē abſcindūt. ſil̾r in cauda ſcorpiōis ⁊ rutele ⁊ veſpe ⁊ apis ⁊ exāguiū aīaliū ⁊ quorūdā ſerpētū. ¶ In ſanguīe v̾o ſicut in ſanguīe bouis veteris ⁊ in ſanguīe buffonis ⁊ eiꝰ ſputo ⁊ in ſanguīe hoīs colici ruffi in furia poſiti: ⁊ in ſanguīe mēſtruo ⁊ in ſanguīe leproſi. ¶ In ſputo v̾o ſiue in ſaliua hoīs ieiuni: nō ad hoīeꝫ: ſꝫ ad ſcorpionē ⁊ ſerpētē: in ſputo buffonis ⁊ ſputo ⁊ ſaliua vipere q̄ qn̄ coire vult cū piſce venenū deponit in littore ſup̄ lapide q̊dā: deinde rediēs ſuū colligit venenū. Et i ſaliua ⁊ ſpuma canis rabioſi ⁊ i ſaliua gatte: ſimie ⁊ muris ⁊ hoīs ieiuni faciētiū morſuꝫ. ¶ De fellibꝰ v̾o ſic̄ ē fel leopardi: qḋ eſt venenū a forma ſpecifica ſtatiꝫ p̄imēs. ¶ De toto v̾o corp̄e ſicut ſunt cātarides ⁊ ſalamādra: de quoꝝ oīum ſūma dictū ē ꝙ aut a q̄litate aut a ſpē iterficit p̄dictū venenū.

¶ Ad ſciendum ſcōm quem modum venenum interficit aut nocet. Capitulum. iij.

OMne nāqꝫ venenū inq̄ꝫtū eſt venenuꝫ oppoſitā hꝫ q̄litatē corpi nr̄o h̾ aūt oppoſitio dubiū magnū facit q̊ mō ⁊ q̄ via venenū ad cor hoīs trāſitū patiat̃. Nā aut venenū trahet̃ a cōde. ſic̄ ferꝝ a magnete: aut ip̄ꝫ trāſibit ad cor: aut vtroqꝫ mō: corde. ſ. attrahēte ⁊ veneno currēte: ꝙ ſi nullo p̄dictoꝝ modoꝝ erit aſſerē reliquet̃ ꝙ nullo mō venenū ad cor trāſire poſſit: ⁊ ſic ceſſabit oppoſitio veneni ad ip̄m cor: q̊ poſito dicemꝰ venenū nō eē p̄emptiuū cordis. cꝰ oppoᵐ videmꝰ ꝙ aſſūpto veneno p̄nicioſo: vt napellus: ſtati ſincopis apparet que paſſio ē cordis ⁊ tremor cordis ⁊ pulſus defectus ⁊ oīa accn̄tia cordiace paſſiōis. Propter qḋ ſciēᵐ ē ꝙ cor dū ē ſanū: ſic̄ ⁊ cetera mēbra: nihil attrahit niſi ſanguineꝫ ſibi conſimilē ⁊ ſp̄ūm. quoꝝ vnū reponit in dextro vētricl̾o

cordis ⁊ alteꝝ i ſiniſtro. qñ ꝟo īfirmū ē trabit ad ſe q̄lita tē ꝯriā ſui nocumēti: ſic qñ ē ſupcalefactū attrabit ad ſe aerē frm ⁊ ſanguinē fr̄z: ⁊ h̄ facit ꝑ ꝟtutē nālē attractiuā ſui ſilis: oū ipm ē in ꝑtāte nāe ⁊ ꝑ appetitū ſenſitiuū aīa lē quo vnūq̄dq̄ mēbroꝝ leſū appetit deliciā ⁊ ſentire cō ueniēs ⁊ ꝯriū ſui nocumēti. Uenenū ḡ cū i nullo ꝑticipet cū ꝯplōne cordis ⁊ nā: ab ipſo corde: oū ſanū ē ñ trabit: imo refugiet illō tāq̄ inimicū oppoſitū: qñ ꝟo cor eēt in firmū ex appetitu ſēſitiuo appeteret ⁊ traberet ꝯriū ſue paſſiōis: ⁊ ꝑ3 iſtū modū venenū venēo curaꝛ. nā qñ aliq̄s venenū aſſūpſit puta opiū q̄ ifrīdādo corp⁹ vſq̄ ad cor ⁊ deinde coagulādo ſanguinē cordis ex q̄ mors itroducif añq̄ cor ſenſuz amittat ex friditate opij ſentiēs nocu mētū deſiderat medicinā calīaꝫ: ⁊ ſi deꝛ caſtoreū q̄ de ſe eſt i gn̄e venenoꝝ ipm caſtoreū cor trabet mediāte appe titu ſenſitiuo: nō vt venenū oppoſitū ſube cordis: ſed vt opp^m male q̄litatꝫ itroducte ꝑ opiū. Hec āt rō nō pl's mō ſtrat q̄ cor attrabit ad ſe venenū niſi ſic q̄ls mēbroꝝ in firmū ad ſe trabat oppoſitā q̄litatem. ꝑterea dato q̄ cor q̄ ſentiuit nocumētū veneni frī ꝟtute appetit⁹ ſenſitiui appetat medicinā calīaꝫ: ⁊ ipam ad ſe trabat: adbuc ſtat q̄ q̄uo illō venenū ꝑ^m datū trāſiuit ad cor. Quare dōm vī q̄ nullo mō cor ad ſe vnq̄ venenū trabit: qm̄ neq̄ in q̄ſtū ſil'e ē cordi q: nullā ſiītudinē cū ipo h3. nec iq̄ſtū ꝯriū: qm̄ cor nūq̄ fuit talis diſpōnis q̄ venenū eēt oppo^m illi⁹. nec potes inferre ex h̄ nullā eē oppōnē iter cor ⁊ ve nenū: qm̄ l3 cor venenū nō trabat: venenū ēt l3 nō currat neq̄ ēt vtroq̄ mō ꝯtingat: ē tñ dare aliū modū q̄ directe appet oppō ⁊ ꝑemptio manifeſta. nā venenū qm̄ actiuū eſt a forma quā h3 ꝑniciosū ⁊ deſtructiuū cordis: qcq̄d tāgit in corꝑe hūano ꝯuertit i illā ſpēꝫ venenoſaꝫ: ⁊ ſeipꝫ multiplicat inficiēdo hūiditates nr̄i corꝑis in venenoſaꝫ nām: q̄ multiplicata augeꝛ ꝟt⁹ veneni. nā dī i geometria q̄ geminata q̄ſtitas augmētat ꝟtutē. vñ ex modico vene no aſſumpto ꝯuertēte q̄ tāgit ad ſuū ſil'e āugeꝛ ꝟtus ⁊ m'tiplicaꝛ: ita vt de facili ꝑ modū ꝯtinui corꝑis c⁹ extre ma ſe tāgūt: attingit ꝑuū in q̄ſtitate venenū ipꝫ cor q̄ ēt qñ tāgit ꝯuertit ad venenū: ⁊ ex eo tūc ſpūs vitalis non hñs debitū organū in q̄ reſideat cedit forꝫ veneni ⁊ egre diēs de corde dimittit cor ⁊ corp⁹ ſine motu: ⁊ h̄ ē mors cui⁹ ſignū ē: q̄ illō cadauer ſi comedaꝛ venenū efficiꝛ co medēti. ē tñ adbuc ſciēdū q̄ artārie cordis ⁊ ipſi vētricu li cordis motu diaſtoles ⁊ ſiſtoles. i. ꝑ motū nālē attrabē di ⁊ expellēdi quē hñt ꝯtiuo q̄ſto tꝑe viuit aīal attrabūt ad ſe circūſtātē ſpūm ita q̄ ēt artārie q̄ ad cuti termināꝛ. ꝑ poros ſuos aerē exteriorē ꝯtinētē nos attrabūt vſq̄ ad cor: ⁊ ꝑ eaſdē cor exuſſlādo expellit calores ⁊ fumos ita q̄ ſi aer ꝯtinēs nos fuerit venenoſus ⁊ peſtilētialis per ipſas artārias motu dilatatiōis attract⁹ cor inficit: ⁊ ide egritudines peſtilētiales ꝯtingūt: nō q̄ artāria vel cor ꝺ ſui nā venenū trabat. ſ3 q: ſub ſpē aeris ⁊ ſpūs attract⁹ venenoſus vapor ingrediꝛ: ⁊ ſm h̄ dixerūt ſapiētes q̄ ē venenū dormire ſeu degere ſub arbore nucū ⁊ in bortis caulīū ⁊ ſub vmbra oleādri ⁊ balneari in aq̄s ſub cuius

2. aphō. 3. cō. aphor. 41. cir. pn. ripis oleāder ⁊ arbores venenoſe creſcunt. narrat enim Ga. de quodā q̄ ſe balneauit i balneo calefacto de lignis exciſis ꝺ cauernis ſerpētū q̄ mortu⁹ fuit ex vapore ligno rū cū q̄b⁹ fuit balneū calefactū ifectoꝝ veneno. Et Ari. in libro de ꝓprietatib⁹ el'ntoꝝ ⁊ plantaꝝ dicit q̄ tꝑe re gis philippi oēs mercatores trāſeuntes ꝑ q̄ſdā viā q̄ ad ciuitatē applicabat qñ erāt i ꝑte illi⁹ vie in q̄ duo mōtes vn⁹ hic ⁊ alter hic exiſtebāt: ſtatim moriebāꝛ. Et tūc ſo crates parari fecit caueā vitreā in quā itrās ſe illuc iuſſit portari: ⁊ reſpexit duos ſerpētes. vnū i vno mōte: ⁊ aliū in reliq̄ exñtes: q̄ aerē illi⁹ loci inficiebāt: vñ trāſeuntes moriebanꝛ. Ruffus ēt dicit q̄ antiq̄ reges fecerūt puellā nutriri napello vt ꝑ ei⁹ anbelitū ⁊ amplexū coeūtes mo

rerenꝛ. ſil'r in ſentinis nauiū ⁊ cauernis ꝓfūdis ⁊ in lo cis inbabitatis ⁊ in locis fetidis ꝑꝑ aerē attractū babi tātes venenanꝛ. Dicit nāq̄ Aui. in ca. q̄ nulla res ē ma gis inimica caloris innati ⁊ cordis q̄ magn⁹ fetor: a q̄ ſubito ſpūs vitalis a corde recedit: ⁊ q̄to ꝯpl'o cordis ⁊ artāriaꝝ alicuius bois calior fuerit ⁊ rarior: tāto citius venenū tā bibitū q̄ reſpiratū ꝑimit ⁊ occidit. qm̄ cal'm cor plus attrabit q̄ fridū de anbelitu: ⁊ vie latiores ſūt in artārijs cali cordis q̄ fridi: ita q̄ iuſq̄am⁹ paſſares nō occidit ꝑꝑ ſtricturā viaꝝ ad cor boieꝫ aūt ſic: q: latiores h3 vias ꝑ q̄s facilior ē trāſit⁹ ſpūs venenati. ⁊ q̄to vene nū de ſui cōpl'one eſt calidi⁹ tanto deteri⁹ efficiꝛ dato in boie calidiori: q: vtriuſq̄ caliditas ſe iuuat in vnū effe ctū: ſ3 exbibitū in fridiori nā ſuū tardat effectū. Uerūtñ tāta poſſet eē calitas nālis q̄ ēt venenū calidū ſuparet ⁊ repelleret ⁊ ipſi⁹ nocumētū ꝓbiberet aut mortē: inde eſt q̄ multi boies venenati vno cibo ⁊ eadē q̄ſtitate i eadē cena aliq̄s moriꝛ ⁊ aliq̄s euadit ⁊ aliq̄s excorticaꝛ vel i firmaꝛ. ſicut ego qñq̄ vidi in q̄dā cena fuiſſe quatuor ve nenatos comedētes ſinguli ferculū venenatū. quoꝝ vn⁹ fuit mortuus ſtatim: alius euaſit oino. reliqui duo ifir mati fuerūt ad mortē: q̄ ꝟo euaſit animoſus erat ⁊ calidi cordis: q̄ ꝟo mortuus fuit minus calide compl'onis: qui vero infirmati fuerunt calidiores erant nā q̄ ille qui mi grauit ⁊ minus q̄ q̄ euaſit. hoc aūt nō aliter eſſe pōt: niſi q: calor nālis qui mouet ad formā vite reſiſtit inq̄ātuꝫ pōt calori accñtali tā febrili q̄ calidi veneni: q̄ ēt calori aeris peſtilētiali ⁊ calori eſtus ⁊ dieꝝ caniculariū q̄ oēs calores mouent ad incinerationē ⁊ diſſolutionem com poſitorum. vnde. A. dixit q̄ nibil eſt quod reſiſtat ma lis q̄litatib⁹ ⁊ calori febrili plus q̄ calor innatus adeo q̄ ēt venenis calidis repugnat nō cōpl'onaliter ſ3 foral'r q: calor nālis informat⁹ ē regulat⁹ ab aīa nr̄a q̄ mouet ad vitā mediāte calore nāli tāq̄ ſuo inſtrō. ⁊ iō dī q̄ oē op⁹ nāe ē op⁹ itelligētie id regētis. vñ ſignāter nā dr̄ de calore tā a pbis q̄ a medicis qñ dicūt calor nālis ⁊ non friditas nālis ⁊ ꝓportionāꝛ vt dicit dorachi⁹ aſtrologus ad alcotodeū. i. ad ꝯſtellationē ⁊ locū celi q̄ dr̄ dator vi te. ¶Uenenū ꝟo frm datū i cōpl'one bois fridi friditate vtriuſq̄ citi⁹ ꝑimit q̄ datū in cōpl'one calior. Sꝫ ſi vene nū fuerit de illis q̄ a tota ſpē iterimūt vt eſt napell⁹ ⁊ ei⁹ gūmi ⁊ fel leopardi ⁊ tyr⁹ tūc cōpl'o bibētis venenū ni bil ipedit vel cōfert niſi ꝑ tāto q̄ in ca. boie vie ſunt la tiores ad tranſitum in frigido ſtrictiores.

li. 1. fen. 2. tc. 2. lū. 1. c. 19. i me.

1. can. fen. 2. tc. 3. ca. 3. poſt me.

¶De precuſtodia ⁊ cautela ne aut venena ꝓpinentur aut propinata non noceant. Capitulum. iiij.

Oportet ſuſpicātē aut timētē venēo ſaꝫ potionē vl' cibū vt vtaꝛ regie duplici. ꝑ^m ē defenſio cū cautela. 2^m ē deſtructio aſſumpti veneni cū ꝟtute. defēſio ꝟo cū cautela ē vt añ cōeſtionē ſue mēſe co rā ſuis ferculis ⁊ potib⁹ ſint res diſcernētes ⁊ ſignantes foris venenū ſi fuerit. ⁊ hoꝝ vnū ē ſic cornua ſerpētis q̄ ſudāt in aduētu. ſ. napelli ⁊ tiri ⁊ fellis leopdi ⁊ nō i alio rū venenis. Et aliō q̄ ē lapis q̄dā noie praſi⁹ q̄ ē mr̄x ⁊ palaciū ſmaragdi: q: i ipo iueniꝛ. ē aūt viridis hñs viri ditatē ſpiſſā ſic praſſiū. ⁊ iuenit aliq̄ñ cū rubeis guttis. ⁊ aliq̄ñ cū albis: exꝑtū ē q̄ ꝑſuat reges a venenis. nā ſi la pis ille ſit i mēſa i q̄ venenū poniꝛ ad ꝑñtiā veneni nito rē ſtatim amittit. ⁊ ipo ablato nitor reuenit de h̄ lapide dr̄ in epl'a Eſculapij pbi ad Octauianū q̄ ipm timet ve nena ⁊ ꝑlia. Uñ ⁊ alexāder macedo. i ꝑlijs ſepe hēbat. cūq̄ de India reuerteretꝛ ſe lauās in Eufrate depoſito ci gulo i q̄ lapis erat ſuſpēſus: ſerpēs q̄dā illū morſu abſci dit. vomuitq̄ illū i eufratē. ⁊ de h̄ Ari. dicūꝛ mētionē fe ciſſe i libro ꝺ nā ſerpētū. Aliō ē ēt q̄ ſcriptū ē i lib. regū pſaꝝ q̄ ſi ſculpire feceris in lapide emathiſteꝝ genufle

ru cictū ſpēte:c⁹caput teneat dextra man⁹ ⁊ caudā ſini/
ſtra:poſuerisq̧ lapidē hūc i aureo ānulo.⁊ ſub lapide po
ſueris radicē ſerpētarie tritā portaueriſq̧ hūc ānulū ab
oi veneno pſuat:qd̄ qdē qn̄ʒ ego pparari feci ⁊ ad pdcm̄
vſuʒ ſuari. Caueat ēt qs ne vaſa qb⁹ipſoꝝ vinū ōferť vľ
teneť ſtēt diſcoopta i cellarijs vini: neq̧ vinū diſcooptū:
qm̄ nāľr oē aīal venenoſuʒ lābit vinū ⁊ vaſa vini:⁊ qn̄q̧
in eis ſuffocata ſūt īuēta. Caueat ēt fercula ⁊ pot⁹ ⁊ ɔfe/
ctiōes ſapores hn̄tia dulciſſimos aut ɔ̄trijſſimos ⁊ diſſue
tos ⁊ diuſoꝝ ſapoꝝ qm̄ i iſtis ɔſueuerūt celare venenū.
Smaragd⁹ ēt optīa quā ſi buffo ītueť exptū ē ꝙ ipſi⁹ ocli
crepitāt ad pn̄tiā ipſi⁹:ſi teneať i mēſa venena ōbilitat ⁊
ſi i ore teneať venenū ṽtutē īficiēdi dimittit: ⁊ ſi deť trita
in potu poſt venenū poptie a morte libat:⁊ ſit ei⁹ q̄ztitas.
theiſir.2. tra.1.ca.5. poſt pām. ʒ.ij. qd̄ ego qn̄ʒ ſuʒ expt⁹:⁊ Aueſoar ħ īuenit vt i libro
trāſlato pape Bo. ſcriptū ē. Comedat ēt ſepe an̄ oēʒ cibū
caſtaneas cū ficub⁹ ſiccis aut rutā cū auellanis ⁊ nuces
virides cū ruta aut ſiccas nuces cū ficub⁹ ſiccis aut cala
mētū recēs vel ſiccū in fritelis aut radicē diptami tritaʒ
⁊ cū vino potatā. pcauet ēt ab oi veneno bibiſſe ieiunuʒ
ciatū vini puri optimi:in q̄ tpe muſti in vna mēſura duo
ſerpētes viui fuerit ſuffocati:pſeruat ēt qd̄ ē exptū:vt oi
mane accipiat.ij.ʒ.de tyriaca q̄ dī de terra ſigillata.fit āt
ſic. ℞. bacaꝝ lauri.ʒ.4.terre ſigil.ʒ.i.teraľ ⁊ cū melle di
ſpumato lib.i.ɔficiľ ⁊ reponaľ i vaſe vitri.⁊ ſumaľ ex ea
ſimicē.ʒ.ij. ¶ Deſtructio ṽo aſſūpti veneni fit ita. nā ſi ſci
tū fuerit de ſpē veneni tūc deſtruaľ p medicinā ppatā illi
veneno q̄ bezoar vocaľ.⁊ de ħ ego ſingulare faciā infra
capľm ad cognoſcēdū vnūqd̄q̧ venenū p ſig^a ppa. ⁊ ibi
docebo ṽtutes bezoarticas. ¶ Si ṽo ignoratū fuerit ve
nenū aut medic⁹ fuerit abſens.⁊ dubitatū fuerit ō vene/
no cuiuſcūq̧ fuerit ſpēi:tūc ſtati butiꝝ ⁊ aq̄ caľa ſil' diſſo
luta bibaľ ⁊ cogaľ euomē.⁊ poſt vomitū cū butiro iteꝝ
vomē cogaľ cū aq̄ mellis ⁊ mūdificato ſtō ſtatim tyriaca
mag^a exhibeaľ cū decoctiōe vini in q̄ bulite ſit radices di
ptami ⁊ ſit tyriaca.ʒ.ij.⁊ vinū.ʒ.ij.⁊ ñ cōedat vſq̧ ad.7.
horas.⁊ tūc nutriaľ reb⁹ vnctuoſis cū ficub⁹ ⁊ vuis paſ
ſis ⁊ auellanis ⁊ iure gallie pīguiſſime vľ agni ānaľ vel
hedi. Qȝ ſi i iteſtis ardor vľ dolor ſentiť cliſtē īnciaľ ſcm̄
cū aq̄ mellis diſſoluta cū adipe anatꝫ vľ gallie. ⁊ piecto
cliſteri iteꝝ cliſtericeť cū lacte ouio caľo. q̄ piecto cibeť
iure ſupdicto. Si ṽo adhuc morſuſ vľ dolor i ſtō vľ iteſti
nis remāſerit tūc modicū balſami diſſoluti in lacte circa
vnū ciatū deť i potu. ħ.n. liberāt venenatos ſi cito adhi/
beāť q̄ dcā ſť. Si ṽo morſus aut gladi⁹ fueīt venenat⁹ ſta
ti ſup morſū aut ſup vuln⁹ gallia viua euiſcerata ſuppo/
naľ ⁊ reiteref viua. Aut ore alic⁹ ſclaui vľ ſui ſugaľ loc⁹
⁊ os ſui abluaľ ſepe cū vīo i q̄ diptam⁹ fueīt coct⁹:deide
tyriaca mag^a loco ſupponaľ: ⁊ qn̄ fuerit tiriaca exiccata
iteꝝ alia recēs ponaľ dōec loc⁹ nō pl's tiriacā ōſiccet. Si
ṽo loc⁹ morſ⁹ ſiue vuln⁹ venenatū fuerit ſicc⁹:tūc tiriaca
nō apponaľ:ſʒ loco tiriace lactucella ſup vulnē alligeť ⁊
īnoueť totiēs q̄d loc⁹ fuerit hūectat⁹. ⁊ tūc ſanitas erit
itroducta:q̄ztū.n.tiriaca exiccat tm̄ ⁊ lactucella hūectat
āpli⁹. ¶ Intelligat vře reuerētia ſctitatꝫ ꝙ ſeptē ſť herbe
q̄ꝝ cuilʒ nā vľiſ:c⁹ītereſt ſpēʒ cuiuſlʒ plāte ſingľari ⁊ ſpe
cifica ṽtute dotare:nō a ɔpľone elľntari:q² caľa vľ q² fra
vel q² ſicca:vel q² hūida:ſʒ q² taľ ⁊ a nā vľ mediāte ſtel/
la ſic dotata:dōauit ṽtutē liberādi a venēoſis cibis ⁊ po
tib⁹ ⁊ letali venēo ex vulnē ſiue morſu. ¶ Pria quaꝝ eſt
ipicon q̄ alio noie herba dī pforata quā Achiles oracu/
lo Apollini i exercitu troianoꝝ dī īueniſſe vt Plini⁹ ait.
li.25.ca.5. poſt pn̄. Scd̄a ē vice toxicū. Tertia enula. Quarta rafan⁹. Qui
ta diptam⁹. Sexta ari.lo.⁊ ro. Septia lactucella:quarū
vnāquāq̧ dī eqpollē tiriace:ita vt vulnerib⁹ venenoſis
ſucc⁹ alicui⁹ pdictaꝝ dat⁹in potu vulnera veneno īfecta
purget ⁊ ſaluet:⁊ p iſtū modū oēs antiqui talia curabāt
vulnera an̄ q̄ȝ tiriace hērēt notitiā. Morſus ṽo ab aīali/
b⁹ venenoſis curat q̄libet pdictaꝝ tiriaca ⁊ morſo loco
ſuppoſita. Uenena ṽo bibita curat puluis fact⁹ ex q̄libet
pdictaꝝ ⁊ datus in potu cū vino vel aq̄ mellita. dic p̄te/
rea. A. ꝙ ſtercuſ galli bibitū cū aq̄ ſtatiʒ p vomitū oē ve 4.6.tra.1. ca.4 i me.
nenū educit:⁊ lac aſine comeſtū phibet ṽtutē pfundari
veneni:ita ꝙ in q̄ prādio vel cena aſininū lac fuerit bibi
tū vľ comeſtū nullū p̄ter napellū poſſit nocē venenū. Ti
riaca ēt oi veneno cōpľonali ⁊ ſpecifico ⁊ napello dire/
cto opponiť ⁊ ɔ̄triaľ ſm totā ſpēm.i.ſm bonā pmixtionē
medicinaꝝ q̄ itrāt in ɔfectione artificiali tiriace a q̄ reſul
tat qd̄dā diuinū ⁊ formale ōſtructiuū oīs veneni: vt ifra
in ſpāli diceť.deť aūt de ipſa.ʒ.ij.vel.iij.trib⁹ dieb⁹ conti
nuis:q² toxicū reſoluit ⁊ ſudorē puocādo liberat. Ter/
ra ēt ſigillata aut in comeſtione aut poſt comeſtionē bi/
bita vel comeſta hāc hʒ proprietatem:ꝙ ſi venenū inue/
niat in ſtomacho ipſum per vomitū expellit. Si ṽo poſt
eā venenū exhibeatur nūq̄ȝ permittit per corpus pam/
bulare:ita vt deniq̧ cor defendat ⁊ eius humiditates cu
ſtodiat. Quare reges ⁊ principes de ptib⁹ orientalibus
⁊ meridionalib⁹:vbi.ſ.exhibendi venena clādeſtino:vt
homines moriant̄:hec pernicies nefandiſſima peccāter
accepit originē ⁊ īualuit quottidie vſq̧ nūc:ſp in ſuis ce
nis ⁊ prandijs terrā comedunt ſigillatā:⁊ ideo ſigillo re
gū talis terra ſigillabatur.ide terra ſigillata eſt vocata.
nūc aūt perijt fides ſigilloꝝ:qm̄ tā illegalis q̄ȝ elegās ad
nos ſigillata portatur. ¶ Et ſciēdū ꝙ Raſis ⁊ ipſa expe
riētia ħ teſtaľ. Dī in libro diuiſionū ꝙ ad venenū napel/
li paꝝ tyriaca aut nihil pdeſſe vř. Quapropter ad aliud ca.141. poſt pn̄.
remediū prorſus eſt cōfugiendū:⁊ nō in tā pauco tempo
ris ſpacio in quo neceſſe eſt napelli virtutē ne ad cor trā
ſeat impedire ɔ̄tēnere artē medicine in ſpecie tyriace:qd̄
eſt q² ſi nō citiſſime ipediatur moritur homo in vna die
vel in tribus.ſed de hoc infra dicetur vbi ſingulares me
dicinas ad ſingulare venenum inducam.

¶ De ſignis ⁊ curis cuiuſlibet ſingularis veneni propi/nati. Capľm. vij.

Ille qui argētū viuū ſūpſerit dolorem patieť inteſti
noꝝ ⁊ lateꝝ aut grauedinē:⁊ ad vltimum
pducit ad epilepſiā vel ad apoplexiā ⁊ tūc cadit ⁊ inter/
ficit. Qd̄ ſi fuerit extinctū vel ſublimatū corroſionē facit
iteſtinoꝝ ⁊ morſurā ⁊ fit grauedo lingue ⁊ ſtōaci: ⁊ apo
ſtemaľ cor ⁊ moriť. Et eius cura eſt cliſtere cū adipe ana
tis vel butiro:⁊ deide reiteref cū aqua mellis:⁊ ſi fuerit
creditū ꝙ fuerit extinctū vel ſublimatū vomitus puoce
tur:⁊ hoc ſtatim anteq̄ȝ ad iteſtina deſcēdat:qm̄ tūc peni
tus iteſtina excoriaret ⁊ ſanguinem exire faceret ⁊ tenaſ
mon iduceret.tūc.n.cū cliſteribus ſolū eſſet intendere:⁊
expedita argēti eūone erit intēdēdū ad accn̄tia derelicta
que tria eſſe cōſueuerunt.vnū mala cōplexio humida ⁊
frigida in iteſtinis.2^m eſt debilitas cordis ⁊ tremor. ter/
tiū vulnera in ſtomaco vel iteſtinis. Et pmo opponem⁹
nos cū rebus ɔfirmatiuis ſtipticis calidis ⁊ deſiccātib⁹
dabimuſ ḡ tūc mirrā ⁊ caſtoreū decocta in vino ⁊ ſaluiā
⁊ rutā tritā ⁊ cū aqua in q̄ nuces cipreſſi ſint bulita po/
tui ppinabimus. Et ad ſcd̄ȝ opponemus nos cū exhibi
tione diamargariton ⁊ diamuſci amari. Et tertio oppo/
nem⁹ nos cū medicinis ſigillātib⁹ vulnera aſſumptis p
cliſtere ſi fuerit vulnera i iteſtinis.i potu ſi fuerit in ſtō. ⁊
hoꝝ ſūma erit trifera mior aut vinū rubeū:in q̄ mirabo
lani cocti fuerit:⁊ ſi vrina fuerit retēta ex potu argēti vi/
ui:tūc ponemus eū in balneo aque caľe. ⁊ poſtea ſuppo
nem⁹ veſice ſpōgiā infuſaʒ in decoctione iuniperi ⁊ ſemi
nis apij pluribus vicibus:⁊ dabimus in potu vinū pu
rū optimū in quo bulita fuerit radix ciperi. ⁊ vngemus
ſumē ⁊ teſtic'los cū oleo rutaceo ⁊ iunipino.⁊ ei⁹ beçoar
eſt coſtus ⁊c.

¶ De gipſo. Capľm. viij.

Ille cui datū fuerit in potū gipſū hēbit difficultatē anhelitus ⁊ ſtrictatē in ſtō ⁊ ſtipticitatē ventris ⁊ labia alba aut mortificata. ⁊ eius cura erit vt bibat aquā calidā cū butiro ⁊ euomat. deīde bibat iteꝝ aquā calidam cū melle ⁊ euomat. ⁊ poſtea detur ſibi in potu mitridatū.ʒ.ij. cū optimo vino. ⁊ ſi ſtipticus remanſerit cliſteriçetur cū adipe anatꝫ ⁊ oleo: ⁊ vngatur vēter cū oleo d̄ kerua ⁊ eiꝰ beçoar ē ſtercꝰ muris tritū ⁊ bibitū: ⁊ detur ex eo cum vino.ʒ.i.

¶De ſcoria eris. Capl'm. ix.

Ille cui data fuerit in potu ſcoria eris multū aſſellabit aut vomet ⁊ cū dolore ⁊ pūctione in inteſtinis ⁊ ſtomaco. ⁊ eius cura erit balneū in quo bulita ſint capita hircoꝝ vel limacie. ⁊ dare in potu ſuccū mente ⁊ vngere ſtomacū ⁊ ventrē cū oleo roſato cal'o. ⁊ eius bezoar eſt ſuccus accori. bibatur.ʒ.ij. cū vino.

¶De ſcoria ferri. Capl'm. x.

Ille cui data fuerit ſcoria ferri aut eiꝰ erugo exiccatur quottidie ⁊ vēter adheret renibus ⁊ maraſmū patitur. ⁊ eiꝰ cura eſt humectare totū corpus cū balneis in qbus teſtudines ſint bulite ⁊ cliſteriçetur vēter cuꝫ decoctione pedū hedoꝝ aut cum aq̄ maluauiſci ⁊ comedere butiꝝ recēs ⁊ iura piguia. ⁊ eiꝰ beçoar eſt lapis magnetis tritꝰ ⁊ datꝰ ī pill'is cū tātūdē d̄ ſucco mercurialis ⁊ blitis ī modū pillulaꝝ. ⁊ ſit doſis magnetis in vice.ʒ.i.

¶De lapide magnetis. Capl'm. xi.

Ille cui datus fuerit lapis magnetꝭ nō ꝯſolatꝰ efficitur lunaticus ⁊ melicus aut heroicꝰ: ⁊ eius cura eſt vt detur in potu limatura auri ⁊ fragmēti ſmaragdi ſimul ana.℈. cū vino ⁊ cliſteriçetur cū lacte ouino ⁊ oleo de amigdalis dulcibus. ⁊ eſt beçoar eius ſmaragdus trita ⁊ data in potu tribus vicibus in nouem diebus.

¶De lapide laçuli. Capl'm. xij.

Ille cui datus fuerit in potu lapis laçuli nō lotꝰ patitur ſubuerſionē ſtōci ⁊ triſticiam ⁊ ſolitudinē. ⁊ eiꝰ cura eſt bibere lac recens mulctū aſine oī mane vſq ad dies.7. ⁊ comedē auiculas aſſatas ī ſpeto. ⁊ eius bezoar eſt carabe tritū.ʒ.ij. ⁊ datū in potu cū vino.

¶De arſenico ſublimato. Capl'm. xiij.

Ille cui datū fuerit arſenicū ſublimatum patitur excoriationē iteſtinoꝝ ⁊ ſtōi ⁊ arſurā ⁊ dolores mordicatiuos ⁊ ſitiꝫ ⁊ linguā hēbit exiccatā ⁊ exponere nō poterit: ⁊ demū ſincopi patietur: ⁊ eiꝰ cura eſt vt bibat butiꝝ cū aq̄ cal'a ī q̄ ſemia rape ſint cocta ⁊ euomat ⁊ cliſteriçetur. ⁊ deīde cū oleo de amigdalis dulcibꝰ oī die bis cibetur ⁊ iure galline piguiſſime. ⁊ eiꝰ beçoar ē criſtallꝰ trita ſubtil'r ⁊ data ī potu.ʒ.i. cū ol'o de amigdalis. ⁊ ſi non fuerit ſublimatū: erūt accñtia remiſſiora ⁊ cura eadē.

¶De litargiro. Capl'm. xiiij.

Ille cui litargiꝝ datū fuerit ī potu nō poterit egerere ⁊ p vomitū emittet qđ ire ꝯſueuerat p ſeceſſum. ⁊ eiꝰ cura eſt cura colice p cliſtere iniectū factum ex aq̄ mellis ⁊ adipe galine vl' anatis ⁊ dare ī potu oleū amigdalaꝝ dulciū ⁊ comedere ficus ſiccaſ añ cibū ⁊ inūgē ſtomacū cū ſucco apiꝫ ⁊ vētrē cū butiro: ⁊ eiꝰ beçoar eſt ſemen kerue tritum ⁊ datum in potu.ʒ.ij.

¶De ceruſa. Capl'm. xv.

Ille cui data fuerit ceruſa in potu patietur vomitū albū vt ceruſa ⁊ habebit dentes nigros ⁊ dolorē ventris grauatiuū ⁊ egeret ſanguineꝫ ⁊ habebit tenaſmonē. ⁊ eiꝰ cura erit vomitꝰ ꝓuocatꝰ cū aq̄ in q̄ ſemina rape ⁊ attriplicis ſint bulita: ⁊ deīde cliſteriçare ventrē cū brodio cauliū coctoꝝ ⁊ ol'o ſine ſale ⁊ dare ī potu metridatū aut tririacā cū optimo vino. Et eiꝰ bezoar eſt potus vini albiſſimi puri ꝓpe inebriationem.

¶De calcucechumenon.i. viride eris. Capl'm. xvj.

Ille cui calcucechumenon.i. viride eris datū fuerit in potu opilationē ⁊ ſuffocationeꝫ pulmonis ⁊ anhelitꝰ hēbit: ⁊ q̄ſi non poterit reſpirare: ⁊ patietur ſolutionē ꝯtinuitatis in iterioribus: ⁊ vulnera ⁊ vlcera in inteſtinis ⁊ pūctiones corroſiuas. Et eius cura erit ſtatī cū vomitu ꝓcurato cū butiro ⁊ aqua calida ⁊ ſepe reiterato: ⁊ deīde iniȷcere cliſtere factū cū lacte aſinino ⁊ oleo de amigdalis dulcibus: ⁊ deinde dare in potu de terra ſigillata.ʒ.i. cū vino albo: ⁊ deinde ſi nō cōfert fiat balneū in tina vbi ſit oleū oliuaꝝ in tāta quantitate ꝙ attingat ad ſtomachū. Et eius bezoar eſt corallus rubeus tritus ⁊ datus in potu cum vino.ʒ.ij.

¶De plumbo vſto. Capl'm. xvij.

Ille cui datū fuerit plūbū vſtū nō pōt loqui ⁊ moritur ſuffocatus ⁊ vox eius nō auditur niſi ſicut plūbū ⁊ eiꝰ labia ⁊ lingua plūbina ſunt. Et eius cura eſt dare in potu tiriacā magnā.ʒ.ij. oī die vſq ad.v. dies cū aqua mellis: ⁊ induere pelles vulpinas vel ouinas nouas ⁊ itrare vētrē mule vel aſine calide ⁊ reiterare itroitū ſepe. Et eiꝰ bezoar ſunt grana citroꝝ mūdata ⁊ trita: ⁊ data in potu cū vino decocto dulci.ʒ.ij.

¶De azuro aut minio aut zenabrio. Capl'm. xviij.

Ille cui datū fuerit azurū aut minium aut zenabriū patietur vomitū ⁊ vētris ſtipticitatē ⁊ in vomitu diſcernetur per colorē vnūquodq ipſoꝝ: ⁊ cura oiuꝫ ꝑdictoꝝ eſt eadē. detur ḡ in potu butiꝝ cū aq̄ cal'a in q̄ ſemina rape ſint bulita ⁊ euomat poſt vomitū ſpōtaneū. deinde cliſteriçetur cū aq̄ mellis ⁊ oleo. Et eiꝰ bezoar ē ſpodiū qđ fit de ebore cōbuſtū datū in potu cū vino.ʒ.ij.

¶De realgare. Capl'm. xix.

Ille cui datū fuerit realgar in potu patietur ſitim ⁊ eſtuationē ⁊ exiccationē ⁊ cōſumptionē humiditatū: ita ꝙ niſi ſuccurratur aut moritur aut paraliticus ⁊ contractuſ remanebit. Ego vidi ⁊ curaui iuuenem cui datū fuit cū epē porci aſſato realgar tritū ⁊ euaſi mortē ab eo: ⁊ remāſit circa omnes iūcturas quaſi immobilis ex nimia ſiccitate. ⁊ eius cura eſt vomitus cum butiro ⁊ aqua calida ſepe iteratus ⁊ cliſteria cum lacte aſine iterata ⁊ dare in mane ī potu omni die.℥.5. de lacte aſinino ⁊ cibare eum cum biconibus pinguibus ⁊ vngere totū corpus ex oleo de amigdalis dulcibus ⁊ ſitim ſedare ipſius cum iuleb. ⁊ eius bezoar eſt oleum de nucellis pini datū in potu ſtatim vel in prima die vncias.iij.

¶De cicuta. Capl'm. xx.

Ille cui datus fuerit in potu ſuccus cicute ſtuporē ⁊ ſenſum perdet. ⁊ ex eo ſocrates ab athenienſibus fuit intereptus. ⁊ eius cura eſt in potu ſumere tyriacam.ij.ʒ. diſtemperatā cū decoctiōe diptami. Et eiꝰ bezoar eſt gētiana trita ⁊ data in potu.ʒ.ij. cū vino.

¶De ſucco Titimalloꝝ. Capl'm. xxi.

Ille cui datus fuerit ſuccus titimallorum patietur fluxum ventris ⁊ vomitum ⁊ accidētia colyrice paſſionis: ⁊ eius cura erit tyriaca magna cum vino in quo diptamus fuerit bulitꝰ. ⁊ eius bezoar eſt mumia trita ⁊ potata cum vino.ʒ.i.

¶De ſucco cucumeris aſinini. Capl'm. xxij.

Ille cui datus fuerit ī potu ſuccus cucumeris aſinini patietur excoriationē in gutture ⁊ ſolioneꝫ vētris ⁊ dolorē iteſtinoꝝ. ⁊ eiꝰ cura ē tyriaca magna cuꝫ decoctōe baccaꝝ lauri ⁊ melle.ʒ.ij. Et eiꝰ bezoar ē ſuccꝰ mēte.℥.i.

¶De ſucco vſnee. Capl'm. xxiij.

Ille cui ſuccus vſnee datus fuerit patietur decurſū humiditatū ſupfluaꝝ ad os ⁊ ad guttur: ita vt ſtrangulari videatur: ꝓpter ꝙ hec herba ſtrāgulator adib.i. lupi vocatur: ſtrāgulat eniꝫ lupos ipſam comedētes: ⁊ eius cura eſt ſumere in potu de terra ſigillata ſtatī.ʒ.ij. cū aqua calida ⁊ euomere: deinde poſt illud accipere de tyriaca.ʒ.ij. cū vino decoctionis gentiane. Et eius bezoar eſt ariſtologia longa.

¶De radice bothor marien. Capl'm. xxiiij.

Ille cui ſucc⁹ aut radix bothor marien datus fuerit in potu patietur ſtrangulationē ⁊ quaſi ſuffocationem. ꝓpter quod vocatur panis porcoꝝ. ⁊ eius cura eſt bacce lauri trite.ʒ.ij.dare in potu. Et ei⁹ beẓoar eſt piper album tritum.ʒ.ij.

¶De ſucco coriandri. Capl'm. xxv.

Ille cui ſuccus coriādri datus fuerit patietur quaſi deſtructionem intellectus. ac ſicut ebrius videtur ⁊ tandem moritur ſtupide. ⁊ eius cura eſt tyriaca magna.ʒ.ij.cum optimo vino. Et eius beẓoar eſt herba q̄ dicitur vincetoſicū data in potu.ʒ.ij.

¶De ſucco mandragore. Capl'm. xxvj.

Ille cui ſuccus mandragore aut poma eius aut radix eius data fuerit in potu ruborē in facie ⁊ in oculis ⁊ ſtuporē in mēte ⁊ mētis alienationē ⁊ amētiā ⁊ ſomnū ꝓfundū patief: ⁊ ei⁹ cura erit ſumere i potu ſtatiꝫ tyriacā magnā diſtemperatā cū optimo vino ⁊ tardare comeſtionē per diē vnā ⁊ bibere optimū vinū puꝝ ⁊ odorare acetū forte. ⁊ eius beẓoar eſt radix raffani comeſta oi die vſq; ad tres dies cū pane ⁊ ſale.

¶De ſucco papaueris nigri. Capl'm. xxvij.

Ille cui dat⁹ fuerit ſucc⁹ papaueris patief ſtuporeꝫ mētis ⁊ dormitationē ⁊ hebetiā ſic illi q lotiū comedūt: ⁊ eoꝝ cura ē bibere tyriacā magnā ⁊ diacaſtoreū aut oppopirā aut ꝯfectionē de anacardis.ʒ.ij.cū vino. Et eius beẓoar eſt alleū crudum comeſtum.

¶De opio. Capl'm. xxviij.

Ille cui datū fuerit opiū in potu: ſi cogatur vomere apparebit odor opij in vomitu ⁊ erit hebeſ ⁊ piger ⁊ dormitās abſq; ſēſu: ⁊ nō itelligēs neq; ſentiēs ⁊ ſi n̄ ſuccurraf ei morief ⁊ ei⁹ cura ē potare altiſſimū vinū ⁊ fricare extrema cū nitro ⁊ ſapōe ⁊ ꝓuocare ſternutationē cū pipere itromiſſo in nares. ⁊ eius beẓoar eſt caſtoreū tritū ⁊ datū in potu cū vino.ʒ.ij.

¶De ſucco ſcamonee. Capl'm. xxix.

Ille cui ſuccus ſcamonee datus fuerit i potu patietur cordis defectū ⁊ ſincopiꝫ ⁊ ſitiꝫ ⁊ eſtuationē ⁊ diſſinteriā ⁊ febrē ⁊ ei⁹ cura ē potare aquā ordei ſepe ⁊ ingredi balneū aq̄ tepide: deīde poſt illō bibere ſirupū roſatū ⁊ bugloſſatū tota die ⁊ prouocare ſomnū ⁊ odorare nenufar ⁊ roſas ⁊ mirtū ⁊ cibari cū cibo facto cum ſumach vel berberis ⁊ emplaſtrare ventrē ⁊ ſtomachum cum pulpis citoniorum. ⁊ eius beẓoar eſt herba que vocatur ribes ⁊ eius ſuccus.

¶De apio riſus. Capl'm. xxx.

Ille cui datū fuerit in potu apium riſus facit homině extra mentē ⁊ cōtinue ridet: ꝓpter hoc vocatur apium riſus. ⁊ eius cura eſt ꝓuocare ſomnum cum potu boni vini inebriātis. ⁊ eius beẓoar eſt ſuccus meliſſe cum aceto datus in potu.

¶De ſucco Cherue. Capl'm. xxxj.

Ille cui ſuccus cherue datus fuerit in potu patief vomitum cōtinuū ⁊ dolorem vētris: ⁊ eius cura erit tiriaca magna data in potu.ʒ.ij. cū vino optimo calido. Et eius beẓoar eſt hipericon.

¶De ſucco napelli. Capl'm. xxxij.

Ille cui ſuccus napelli ſiue eius fructus ſiue de ei⁹ ſubſtātia datus fuerit in ſpacio vnius diei: aut triū dieꝝ morif: ⁊ patif ante hoc ſincopim ⁊ defectū cordis ⁊ denigrationē ⁊ defuſcationē paulatine omniū mēbroꝝ: ⁊ deinde tumet totū corpus. ⁊ oculi ei⁹ foras ꝓminēt. ⁊ linguā in ore ꝯtinere nō pōt. Succuraf ergo in inſtāti dādo terrā ſigillatā diſtēperatā cū butiro ⁊ aqua ⁊ euomat: ⁊ ſtatiꝫ exhibeaf ſmaragdus optia trita.ʒ.ij. cū vino ⁊ ſup cor ponaf ſiricum tinctū in grana infuſum in ſucco bugloſe ⁊ aqua roſata ⁊ reiteref: ⁊ deinde ſerui fugāt cū ore extremitates corporis: ſed ipſi morienf niſi acceperint de ſmaragdo. ⁊ ei⁹ beẓoar eſt mus q naſcitur in radice napelli. exiccef ⁊ def ex eo in potu.ʒ.ij.

¶De ſucco oleandri. Capl'm. xxxiij.

Ille cui ſuccus oleādri aut eius cornua vel eius cortex data fuerit i potu patief ſincopi ⁊ tribulationē cordis ⁊ anxietatē: ⁊ eius cura eſt ſumere diacaſtoreū datum in potu.ʒ.ij. ⁊ eius beẓoar eſt granū iuniperi tritum in quātitate.ʒ.ij.cum vino.

¶De ſucco meẓereon. Capl'm. xxxiiij.

Ille cui ſuccus meẓereō datus fuerit in potu patief fluxum ventris ⁊ ſitiꝫ ⁊ anxietatem ⁊ excoriationē inteſtinoꝝ ⁊ eius cura erit ſirupus roſatus cuꝫ aqua ordei ⁊ odorare fructus frigidos ⁊ odoriferos. ⁊ eius beẓoar eſt origanum aſſatum ⁊ bibitum.

¶De ſucco ellebori. Capl'm. xxxv.

Ille cui ſuccus ellebori dat⁹ fuerit aut radix ei⁹ patief ſtrāgulationē gutturis ⁊ ꝓfocationem ⁊ fortaſſis ſuffocaf ſubito. ⁊ iō vocaf ſtrāgulator canis: ⁊ ei⁹ cura ē ſumere i potu ſtati aquā mell' ⁊ qeſcē i loco ſeparato. ⁊ deinde detur beẓoar eius quod eſt flos nenufaris ſiccus ⁊ tritus.ʒ.ij.

¶De alfeſira. Capl'm. xxxvj.

Ille cui alfeſira data fuerit patietur excoriationē vētris ⁊ vomitum. eius cura erit dare in potu aquam mellis: deinde tribuere citonium aſſatum. ⁊ ei⁹ beẓoar eſt anagallus.

¶De ſucco brionie. Capl'm. xxxvij.

Ille cui ſuccus brionie datus fuerit patietur ſcotomiā ⁊ ſtoliditatem ⁊ anguſtiam ſpiritus: ⁊ eius cura erit tyriaca.ʒ.ij.cum vino decoctionis enule. ⁊ eius beẓoar eſt piper.

¶De cornubus ſpice. Capl'm. xxxviij.

Ille cui cornua ſpice data fuerint patief tortionem vētris ⁊ nauſeā. ⁊ ei⁹ cura ē tyriaca.ʒ.ij.cū decoctione vini in quo diptamus ſit bulitus.

¶De cornubus oleandri. Capl'm. xxxix.

Ille cui data fuerit cornua oleādri aut q comederit aſſaturā in veru exciſo ex oleandro aut qui dormierit ſub vmbra oleandri aut q biberit aquā fluminis ſub cui⁹ ripis creſcit oleander. cui⁹ copia eſt in iſula ſardinee. ⁊ ego expertus ſuꝫ illud ⁊ vidi: patief eſtuationē ⁊ amētiā ⁊ rugitū vētris. ⁊ ſi balneū fuerit calefactū ex oleādro balneat⁹ ſincopiꝫ patief in balneo. Et ei⁹ cura ⁊ beẓoar dicta ſunt ſupra in capl'o de ſucco oleandri.

¶De cornubus bedeguar. Capl'm. xl.

Ille cui in potu data fuerint cornua bedeguar patietur difficultatem trāſglutiendi. ⁊ eius cura eſt lambere oleuꝫ de amigdalis dulcibus ⁊ ipſius beẓoar ſunt mora celſi.

¶De Anacardis. Capl'm. xlj.

Ille qui ſumpſerit anacardos patief intēſionem in gutture vehemētē. ⁊ qn̄q; inflāmabitur ⁊ acutā faciet egritudinē ⁊ mētiꝫ alienationē ⁊ ei⁹ cura eſt cū reb⁹ vnctuoſis. ſic oleo amigdalio: ſiſamino ⁊ butiro ⁊ lacte ⁊ iurib⁹ gallinaꝝ. ⁊ ſi dolorē hēbit i iteſtinis tūc ꝯueniēs eſt balneū: ⁊ ſi iducūt febrē acutā tūc eſt ꝯueniens vti attenuāte dieta ⁊ frida ⁊ hūida. ⁊ ſi fuerit mētis alienatio ꝓuocef ſomn⁹ cū ſemie lactuce ⁊ papauere albo. Et ei⁹ beẓoar ſunt grana pini torrefacta ⁊ comeſta.

¶De nucibus ⁊ auellanis. Capl'm. xlij.

Ille qui comederit nuces ⁊ auellanas rācidas patief accītia mala. ſ. nauſeā ⁊ diectionē appetit⁹ ⁊ vomitū ⁊ debilitatē vtutū aialiū ⁊ ei⁹ cura erit rob cithonioꝝ ⁊ rob pomoꝝ. Et ſi acciderit ei eructatio hñs odorē lini putrefacti tūc poſſet mori: ⁊ ei⁹ cura erit diaciminū vl' diapipereon: et def ei in potu vinū puꝝ et

fomentetur ſtomacus cum oleo nardino.

De malo caſtoreo. Capl'm. xliij.

Ille cui in potu datū fuerit malū caſtoreū patief cla morē ⁊ rixā ⁊ dolorē ⁊ linguā hēbit foris ꝓminētē ⁊ febrē. Et eius cura erit vomit⁹ cū butiro ⁊ aq̄ mellis donec vomitus minime habeat odorem caſtorei. deinde detur in potu rob mororum aut limonum. ⁊ eius beʒoar ſunt ſemina coriandri aſſata ⁊ trita. ʒ. ij.

De malis fungis. Capl'm. xliiij.

Ille qui comederit malos fungos ⁊ ꝑcipue qui nati fuerint ſup ferro aut ſup anabulla vl' malo terre vel in locis termaꝝ ꝓſocabif ⁊ dolorē patief in pectine ⁊ ꝓhibebif ei vrina ⁊ dolores hēbit i vētre. ⁊ ſi odorauerit malū fungū ⁊ tubera mala patief epilepſiā ⁊ fortaſſis morief. Et ante illud erit ei ꝓpinandū vinum optimū in quo piper nigrū ſit bulitū ⁊ deinde cliſterizare ipſuʒ cū aq̄ mellis ⁊ ſale. ⁊ fomētare femur cum oleo nardino. ⁊ eius beʒoar qñ decoquūf fungi aut comedūtur ſunt pira inciſa in fruſta ⁊ ſimul decocta. Et beʒoar poſt comeſtionem ipſoꝝ eſt alleum crudum.

De nuce vomica. Capl'm. xlv.

Ille qui nucē vomicā biberit vel comederit habebit vomitū peſſimū ⁊ diſſolutionē v̄tutis ⁊ eius cura eſt rob citonioꝝ ⁊ mirti ⁊ potus albi vini ⁊ eius beʒoar eſt cortex citri.

De colloquintida. Capl'm. xlvj.

Ille qui collonq̄tidā ſolitarie natā in arbore ſua comederit venenū letale ſūpſit. ⁊ niſi ſuccurraf ei ſubito morief in tertio die. Et ei⁹ cura ⁊ beʒoar ſimul ⁊ ſemel ē ſmaragdus optīa trita ⁊ data in potū. ʒ. ij.

De ficu pharaonis. Capl'm. xlvij.

Ille qui comederit ficus pharaonis ſtatim patief febrē ⁊ fractionē totius corporis. ⁊ videbif ei ꝙ ſit hidropic⁹ ⁊ h̄ ego vidi i Sardinea i iudicatu glurie vbi iſtaꝝ ficuū ē abūdātia. ꝙ q vnā cōedebat patiebaf vnā febrē. ⁊ q duas: duas: ⁊ q tres patiebaf trinā febrē. ⁊ vtpl'm iſte febres erāt tertiane: Et cura eius eſt aq̄ ordei parata aut ſer ū caprinū. Et ei⁹ beʒoar ſunt grana ſiue ſemia cucumerꝫ mūdata ⁊ trita ⁊ data i potu. ʒ. ij.

De ſemine iuſquiami. Capl'm. xlviij.

Ille cui in potu data fuerint ſemina iuſq̄ami patief ebrietatē ⁊ mentis alienationē ⁊ ſtuporē ⁊ imobilitatē oīum mēbroꝝ: ⁊ eius cura eſt piper longum tritum ⁊ datum in potu. ʒ. ij. Et eius beʒoar ſunt grana fiſticorum comeſta vel bibita.

De granis cocognidij. Capl'm. xlix.

Ille cui in potu data fuerint grana cocognidij patief vomitū ⁊ fluxum ventris ⁊ tribulationē in ſtomaco. ⁊ eius cura eſt tiriaca magna. ʒ. ij. cum vino. ⁊ beʒoar eius amigdale amare.

De baccis lauri rancidis. Capl'm. l.

Ille qui comederit bacchas lauri rancidas patietur accidentia que patitur q comederit nuces rancidas. Et cura eius ⁊ beʒoar erunt ſimilia.

De catapucia. Capl'm. lj.

Ille qui comederit catapuciam patief accidentia que patitur qui biberit giraſolem que ſuperius dicta eſt cherua: ⁊ cura eius ⁊ beʒoar ſunt eadē.

De ſemine vrtice. Capl'm. lij.

Ille qui comederit ſemen vrtice patief gutturis ⁊ oris ⁊ lingue excoriationem ⁊ arſuram ⁊ ardorē in mictu. ⁊ eius cura erit oleū amigdalinum dulce potare. ⁊ eius beʒoar ſunt grana citonioꝝ trita ⁊ potata cum aqua calida.

De ſemine papaueris nigri. Capl'm. liij.

Ille qui biberit vel comederit ſemia papaueris nigri patief accidentia que patitur q opium ſumpſerit: lʒ remiſſiora ⁊ cura ⁊ beʒoar idem ſunt.

De ſemine ellebori. Capl'm. liiij.

Ille qui biberit vel comederit ſemen ellebori patietur accidentia que patief q ſuccum aut radicem ellebori biberit ⁊ cura ⁊ beʒoar eſt vna.

De ſemine citute. Capl'm. lv.

Ille qui biberit ſemē citute patietur accidentia illa que paſſus fuit qui ſuccū ei⁹ biberit: lʒ magis remiſſa ⁊ cura ⁊ beʒoar eadē ſunt.

De ſemine humidi coriandri. Capl'm. lvj.

Ille qui biberit vel comederit ſemina hūidi coriandri patietur accidentia ꝯſimilia q̄ patif q ſuccū eius biberit: ⁊ ei⁹ cura ⁊ beʒoar ſunt eadem.

De ſemine ſerpentarie. Capl'm. lvij.

Ille qui comederit ſemē ſerpētarie patief ſtridoreʒ ⁊ punctionē gutturis ⁊ dētiū ⁊ ſupereſtuationē ⁊ feruorē. ⁊ eius cura ē butiꝝ recēs bibitū. ⁊ eius beʒoar eſt ſuccus farine ordei decocte in aqua.

De morſibus aut puncturis ab aliquibus animalibus venenoſis. Capl'm. lviij.

Si vero aliq̄s morſus fuerit aut pūctus ab aliquo aīali venenoſo ⁊ ignoret cuius ſit pūctura tūc ſtringaf loc⁹ pūcture ⁊ ponanf ſup ipʒ vētoſe cū ſcarificatiōe. ⁊ ſugaf locus cū ore ſeruoꝝ. ⁊ deinde ſup locū ponanf cācri triti. ꝙ ſi loc⁹ venire ceperit ad corruptionē abſcindaf mēbꝝ ſi fuerit loc⁹ aptus aut mēbrū aptuʒ abſciſioni ꝙ ſi nō cauterizef. nā qñ iceperit loc⁹ denigrari aut putrefieri erit ſignū ꝙ pūctura fuerit aīalis ꝑnicioſi: dū āt nō iceperit tēdere ad putrefactionē ⁊ corruptionē: q̄uis ſit vehemētis doloris cū nōdū ſit ei velox perambulatio in corpore non eſt malū niſi punctura fuerit iuxta cor aut iuxta artariam magnam.

De morſu vipere. Capl'm. lix.

Ille vero quē momordit vipera ſūma medicinaꝝ ⁊ beʒoar ei eſt tyriaca magna. ⁊ fortaſſis ꝓfert metridatū ⁊ medicamē de aſa fetida ⁊ butiꝝ vetus ⁊ medicamē de herbo ⁊ comeſtio alleoꝝ ⁊ potus vini puri.

De morſu ſcorpionis. Capl'm. lx.

Mordicationi aūt ſcorpionū confert vaporatio olei ⁊ alleoꝝ ⁊ tyriaca diateſſeron ⁊ olleū antiquū linitū: ⁊ eius beʒoar eſt corpus ſcorpionis contritum ⁊ ſuppoſitū loco.

De morſu aranearum. Capl'm. lxj.

Mordicationi aranearum confert ſuccus pomoꝝ aut piroꝝ aut appoſitio ferri frigidi iterati ⁊ eius beʒoar eſt endiuia.

De morſu rutele. Capl'm. lxij.

Mordicationi auteʒ rutele confert balneum cal'm valde ⁊ ſepeliri in arena aut cinere cal'o ⁊ bibere puluerem de nigella.

De morſu apum. Capl'm. lxiij.

Mordicationi aūt apū ⁊ puncture cōfert epithima cū bolo armeno ⁊ aceto ⁊ cāphora: ⁊ q man⁹ ſuas ⁊ faciē ſucco malue abluerit: non pungetur ab apibus.

De mordicatione aīalium. Capl'm. lxiiij.

Si autem mordentia aīalia aculeos aut dentes in locis morſis dimiſerit: tūc oʒ vt locus fricetur cū oleo ⁊ cinere: ⁊ ſuauiter deīde fiat emplaſtrū ſuper locum ex fermento cū oleo. ⁊ ſic aculei vel dentes venenoſi educentur.

De morſu canis. Capl'm. lxv.

Si autem aliq̄s morſus fuerit a cane: ⁊ dubitetur vtrū fuerit rabioſus vl' nō: fricef bucella panis ſub loco morſure. ⁊ deide illū exhibeat alijs canib⁹ quē ſi renuerit rabioſus erat: ſi vō cōederit minime. ſigna āt ꝙ ſit rabioſus ꝑter h̄ ſunt ꝙ canis liguā ſuā ꝓij

ciat ex̄ ⁊ itromittat caudã ſuã iter coxas ſuas.⁊ raucã ha beat vocē.⁊ ꝙ abhorreat ſanos ⁊ viros ⁊ ꝙ mordeat do minos dom⁹ ſue:⁊ oēs q obuiãt:⁊ fugiãt ab ipſo canes: ⁊ q morſus eſt niſi ꝑcaueat ⁊ curetur infra.40.canicula res dies efficiet̃ idroſorbicus.i.timēs aquã:qđ eſt qꝛ ꝑp rabiē efficit̃ ſiticuloſus ⁊ appetit aquã ⁊ cũ viderit eam imaginabit̃ canes eē in aq̃ ⁊ moriēs ſiti pre timore ima/ ginũ canũ fugiet aquã:⁊ tũc nõ ē ſpes ſalutis:⁊ qñ ꝓceſ/ ſerit in egritudine efficit̃ ⁊ ipſe rabid⁹: ⁊ emittit ſpmã in pollutiōe ſua in modũ catuloꝝ:⁊ qñcꝫ egerũt ſtã in mo/ dũ catuloꝝ:qđ eſt qꝛ imaginatio ꝯtinua quã hꝫ de cane ſigillat in hũiditatib⁹ſuis figurã canũ. Et ſcias ꝙ equ⁹ ⁊ mulus ⁊ aſini ⁊ ſimia ⁊ hõ patiuntur rabiem circa ma ximũ frigus aut circa maximũ calorem. ⁊ eius cura eſt vt ſuper locũ morſum ponant̃ ventoſe cum ſcarificatio/ ne:⁊ ponant̃ de ſuper alleũ ſiuē cepe tritum ⁊ confectũ cũ butiro vaccino ⁊ ſumat in potu electuariũ cancroꝝ̃ fluuialiũ ⁊ intret balneũ oī die.⁊ laboret in cura ethico/ rũ ⁊ mlicorũ.⁊ balneetur ante.40.dies in aqua maris. ⁊ eius beçoar ſunt cancri fluuiales aduſti ⁊ pulueriçati ⁊ dati ex eis.ʒ.iij.in potu omnibus tribus diebus.

¶De cantaridibus. Capl'm. lxvj.

Si autem cantarides quis biberit patiet̃ mictum ſanguinis ⁊ eſtuationem ⁊ accidētia ꝑ/ nicioſa:⁊ eius cura eſt vt ſumat in potu lac ouinũ cum oleo amigdalino:deinde curent̃ vlcera veſice: ⁊ eius be çoarerunt grana alkekengi numero.10.

¶De lacte. Capl'm. lxvij.

Si autem lac qs biberit fueritcꝫ coagulatũ in ſto maco patiet̃ ſtomaci mollificationeꝫ ⁊ nauſeã ⁊ ſudabit ſudore frido.⁊ ei⁹cura erit bibere ace/ tũ fortiſſimum poſtea ſumat de aſa fetida.ʒ.i.aut de ſiru po acetoſo.vnciam.i.vice vna poſt vicem.

¶De aſſatura ſuffocata. Capl'm. lxviij.

Si autem Quis comederit aſſaturã ſuffocataꝫ q̃ inoluit̃ in pannis qñ extrahit̃ ex furno patiet̃ vertiginē ſimilem epilepſie:⁊ eius cura eſt vt euo mat ⁊ poſtea ſumat in potu rob fructuũ ſtipticoꝝ ⁊ ẓuc carũ roſatum cũ xiloaloes ⁊ maſtice ⁊ querat ſomnum ⁊ ingrediatur balneum.

¶De piſcibus frigidis. Capl'm. lxix.

Si autem quis comederit piſces frigidos quibus poſt eius captionē aduenerit vna dies aut duo aut ſi qs carnes ꝑdie vel ante tertiã vel q̃rtam diē occiſas aut morticinas aut ꝑcuſſas a fulgure ⁊ tēpe/ ſtate mortuas aut morbo peſtilētiali pereptas:accidit qđ ſuꝑuenit ex comeſtione maloꝝ fungoꝝ : ⁊ cura eoꝝ ē vt euomat ⁊ ſumat in potu vinũ puꝝ cũ pipere:⁊ curet̃ cu ra fungoꝝ:ꝑter ꝙ non comedat pira.

¶De cerebro gatte. Capl'm. lxx.

Ille cui in potu datũ fuerit cerebrũ gatte patiet̃ ſto liditatē ⁊ iſtrigioſus videbit̃. ⁊ ei⁹ cura eſt terra ſigillata ⁊ vomit⁹cũ ipſa oi menſe bis:⁊ accipe de ꝯfectione diamuſci oi die ſũmo mane:⁊ ei⁹ beçoar ē mu ſcus tritus ſcropolũ ſemis ⁊ detur in potu cũ vino albo.

¶De extremitate caude cerui. Capl'm. lxxj.

Ille cui extremitas caude cerui data fuerit patiet̃ accidentia napelli. ⁊ ei⁹ cura eſt potio ſma ragdi ſcropulũ ſemis triti dati in potu cũ vino:⁊ deinde fricatio totius corporis cuꝫ oleo facto de ſemine citri.⁊ eius beçoar eſt tiriaca magna.ʒ.2.

¶De ſanguine bouino. Capl'm. lxxij.

Ille cui in potu datus fuerit ſanguis bouin⁹ vetus patiet̃ mortificationē ⁊ euomet vomitum coagulatũ.⁊ eius cura eſt acetũ acerrimũ calidũ:deinde vomitus:deinde tiriaca:deinde balneũ aque calide.

¶De ſanguine buffonis. Capl'm. lxxiij.

Ille cui in potu datus fuerit ſanguis buffōis patie tur difficultatē anhelit⁹⁊ cardiaca acciden tia.⁊ ſi qs ſputũ ipſius ſũpſerit erit ꝑpe mortē ſicut q na pellũ biberit.⁊ eius cura eſt potio ſmaragdi.ℨ.i.deinde itrare corp⁹aialis q̃drupedis magni vt ē bos:aſinus vl' mulus vel equ⁹⁊ reiterare illđ deide tyriaca.ʒ.ij.bibere ⁊ ei⁹beçoar ē lapis iuētus in capite buffonis q apđ lapi darios vocat̃ borras vulgariter trepanide.

¶De ſanguine hois colici ruffi. Capl'm. lxxiiij.

Ille cui in potu datus fuerit ſanguis hominis cole rici ruffi extractus in tempore rixe ſue aut furoris patiet̃ furores mentis ⁊ ꝑmixtionē : itellectus ⁊ inuerecũdiã.⁊ deide paulatim exiccabitur : ⁊ eius cura eſt bibere aquã cucumeris paleſtini ⁊ maſticare grana ipſius ⁊ deglutire ſuccũ ⁊ potare ſirupũ nenufarinuꝫ.⁊ eius beçoar eſt trociſcus vnus de tiro.

¶De ſanguine mēſtruo aut leproſi. Capl'm. lxxv.

Ille qui ſanguinē mēſtruum aut leproſi biberit vi/ debit̃ eē piſtriginatus ⁊ lunaticus ⁊ male ficiatus ⁊ obliuioſus.⁊ eius cura eſt potare margaritas tritas.ʒ.i.cũ aq̃ melliſſe ⁊ balneari in aq̃ tepida ⁊ coire cũ puella ſm legē ⁊ ꝯuerſari ⁊ amplexari cum puellis ⁊ iuuēculis.⁊ eius beçoar eſt comedere ſerpētes a quib⁹ caude ⁊ capita per palmũ ſunt abſciſa.

¶De morſu hois ieiuni. Capl'm. lxxvj.

Ille qui fuerit morſus ab hoie ieiuno ponat ſuper morſurã ſtercuꝫ galline:alioquin patietur vlcus venenoſum ⁊ difficilis ſanationis.

¶De morſo a ſerpente vllo. Capl'm. lxxvij.

Ille qui fuerit morſus a ſerpēte vllo ſtatim liget lo cũ cũ corio cerui:⁊ deinde ſupponat tyria cã ⁊ de ipſa bibat ⁊ circa cor apponat ſmaragdũ ⁊ coral lũ vt margaritas ⁊ locũ morſure faciat ſugi a ſeruo.

¶De felle leopardi. Capl'm. lxxviij.

Ille cui in potu datũ fuerit fel leopardi patiet̃ acciñ tia napelli ⁊ vipe.⁊ ei⁹cura ⁊ beçoar ſt̃ vna

¶De ſalamãdra. Capl'm. lxxix.

Ille qui biberit ſalamãdrã patiet̃ acciñtia cantari/ darũ.⁊ cura eius ⁊ beçoar eſt vna.

¶De lepore marino aut rana marina. Capl'm. lxxx.

Ille cui lepus marin⁹ aut rana marina data fuerit in potu hēbit vomitũ vnctuoſuꝫ ⁊ totũ ei⁹ corpus efficiet̃ turgidũ ⁊ iflatũ ſic ipoſarca ⁊ fetebit ei⁹ anhelit⁹.⁊ ei⁹cura ē feſtin⁹vomit⁹cũ butiro ⁊ aq̃ melliſ ⁊ deide ſumere poſt illđ tyriacã diateſſeron ꝑ tres dies ⁊ cibari carnib⁹paſſeꝝ ⁊ potare bonũ vinũ:⁊ eiuſ beçoar eſt caro vulpis aſſata ⁊ comeſta.

¶De morſu muris ſimie ⁊ gatte. Capl'm. lxxxj.

Qui vero a mure ⁊ ſimio ⁊ gatto morſuſ fuerit ſu per morſurã ponat ſterc⁹ galline ⁊ cu/ ret illud vt in morſu hominis ieiuni dictum eſt.

¶De deſcriptiōe beçoartice ṽtutis ad vnũqđcꝫ venenuꝫ ⁊ de duabus difficilibus q̃onibus. Capl'm. lxxxij.

Beçoar anthonomaſice dĩ de q̃dã lapide q ſic vo/ cat̃.c⁹ꝑpa ⁊ ſpecifica vt⁹ad letale venenũ ē liberãs a morte ſubito abſcꝫ vllo medici igēnio:⁊ iõ ð̃ oi medicia q̃ liberare põt a morte hoieꝫ ⁊ ab aliq̃ egritu dine vl' veneno dici ꝑt ꝙ ſit ei⁹beçoar illi⁹ morbi ſiue ſit illa medicina lapis vl' granũ vl' ſucc⁹ vel aliq̃ compoſita medicina.Et q illũ lapidē hꝫ tutus eſt ab oi mortali ve/ neno.Terit̃ ēt ⁊ dat̃ in potu de ipſo.ʒ.i.Et ꝑ ipſuꝫ dĩ fu/ iſſe liberatũ regē Anglie dñm.ſ. Adoardum in ciuitate Aarõ qñ vulnerat⁹fuit ꝑ paſſiaſinũ ſoldani gladio toxi cato.Hunc autem lapidem tribuit generalis preceptor templi. Et ego conſimilem vidi. Eſt aũt rubeus puluerũ lētus leuis vt ſpõgia ⁊ frangibilis vt gipſuꝫ. Habet aũt quodlibet venenum taꝫ minerale q̃ꝫ vegetabile ⁊ aiale.

p̄ꝛopꝛiam medicinam oppoſitã ei a qua oppoſitione vir tute ſpecifica fit liberatio moꝛtis ab illo veneno. Et iõ beçoar eſt vnicuiqꝫ veneno illa medicina que abſqꝫ vtu te elemẽtari curat tale venenũ. Et de quolibet beçoar iã ſupꝛa expediui tractatũ in cuiuſlibet veneni fine deſcri/ ptionis ne ſit amplius neceꝫ recapitulare tractatũ.

¶ De qõne vtꝝ tyriaca. ꝛc. Π Cap. lxxxiij.

Fit autem qõ vtrũ tyriaca magna ſit beçoar. i. a foꝛma ſpecifica liberans a veneno. an mãe elemẽtaris liberãs a ꝯplone nõ a foꝛa. Et voluerũt qdã dicere ꝙ oino erat beçoar fundãtes ſe ſup rõne Ga. q cũ Andromacũ phm reſpexiſſet: q ꝑ tyriacã inuenit ꝛ eã ꝓbauit nũqꝫ ꝓdeſſe niſi in moꝛbis frigidis pp oppoſi tionẽ multaꝝ calidaꝝ ꝛ in moꝛbis calidis pp oppoſitio/ nẽ multaꝝ medicinaꝝ frigidaꝝ q̃ in ipſa itrãt: ex hoc di xit Ga. illã tyriacã andromaci eſſe mediã a cõplone: ſed ipſe adiũgẽs carnes tiroꝝ ꝛ terrã ſigillatã fecit eã vale/ re foꝛmaliter ad oẽ venenũ lꝫ ad quedã plus ꝛ ad q̃dam minus: ꝛ ad quedã ſingulariter data ꝛ ad quedã cũ ad/ ditiõe. Alteri vo dixerũt ꝙ a cõplone elemẽtari agebat quecũqꝫ in coꝛpoꝛe humano opatur fundantes ſup debi litate operationis ſue aut penitus vanitate qñ ipſa daꝛ̃ ꝯ napellũ vel ꝯ viperã vel ꝯ fel leopardi ꝛ bꝛeuiter ꝯtra qõlibet venenũ letale ſm ſpecificã foꝛmã in qbus parũ aut nihil vꝫ ꝯferre: vt dixit Raſis. ¶ Soľo aũt huius dubitationis eſt ꝙ curatio cuiuſlibet veneni q̃ttuoꝛ mo/ dis ꝯtingit. ſ. qꝛ aut frãgitur acumẽ veneni aut ſubſtãtia eius reſoluiꝛ̃ aut ipſum expellitur aut ipſum per oppoſi tionẽ ſpecificã coꝛrũpitur: ꝛ ab eo eius vtus pꝛoꝛſus au fertur. Exẽplũ pꝛimi eſt opiũ qõ frãgit eufoꝛbiũ ꝛ caſto/ reũ qõ frangit opiũ. Exẽplũ ſcõi eſt terra ſigillata ꝛ aleũ que ſubam veneni aut ꝑ vomitũ aut ꝑ ſudoꝛẽ reſoluunt. Exẽplũ tertij eſt ſmaragdus que venenum fugat ꝛ attra hit vſqꝫ in fine extremitatis mẽbꝛi. Exẽplũ quarti eſt foꝛ ma ſpecifica oppoſita veneno que in nãlibus inuenitur vt in lapide beçoar ꝛ in artificialibꝰ vt in diuina ꝛ nobi li cõpoſitione tiriace ex ꝑmixtione oium ſingulaꝝ medi/ cinaꝝ ſimul ꝯfectaꝝ reſultante: ꝛ qꝛ in tiriaca eſt virtus cõplonalis multaꝝ medicinaꝝ venenũ frangentiũ ſcõm oppoſitionẽ qualitatũ ꝛ venenũ reſoluentiũ ꝛ ipſum ex pellentiũ: iõ bene dictũ eſt ꝙ tiriaca eſt medicina cõple/ xionis ad venena: ꝛ qꝛ ex poſitione tali reſultat res diui na q̃ potius eſt ab extra q̃ꝫ ab intus. ſ. foꝛma artificialis q̃ oi veneno opponiꝛ̃. iõ ꝛ bñ dictuꝫ eſt ꝙ ipſa beçoar eſt venenis oibus lꝫ magis ꝛ minus: ꝛ lꝫ quedã ſint magis beçoar ad quedã venena q̃ꝫ ipſa: veꝝ ipſa eſt ad oia: ꝛ iõ mr̃ oiuꝫ medicinaꝝ a medicis eſt appellata.

¶ Petri de Abano de Uenenis Liber finit.

¶ Petrus Carariꝰ Uitali Lãdo militi ſplẽdidiſſimo. S.

Ui amoꝛis gratia Uitalis lãdo mi les ſplẽdidiſſime artiũ ac vtriuſqꝫ iuris doctoꝛ excellẽtiſſime Ego Petrus Carariꝰ de mõte ſilice mãm arduã ac difficilẽ in medicia aggredi nõ dubitaui qm̃ ꝛ illud vtile ſatis in ea mihi vꝫ tãgi: qõ ab alijs fere oino ſub ſilẽtio pertrãſitum. Ueꝝ qõ etiã plus me ꝓmo uet in hac mã determinata loqui fuit: ꝙ qñ tranſiuimus ad libellũ Cõciliatoꝛis de venenis. inuenimus hãc diffi cultatẽ in eo libello ꝓmotã cũ pꝛomiſſione dilucidatio/ nis eius: qõ attamẽ ab eo ꝓmiſſum executum nõ inueni tur. qua de re ſiue ardua rei difficultas cã hec fuerit aut moꝛtis pꝛeuẽtus aut altera: nõ deſinit admirari: ꝛ tanto amplius q̃ꝫto me ꝑceſſerũt tot viri illuſtres q tãqꝫ tene/ bꝛoſi diſcurrere. Cũqꝫ ẽt claritas ac magnitudo excellen tie tui ingenij apud me compꝛehẽſa indubitata ſit: ita vt eũdẽ nõ humanũ ſed diuinũ ꝓpe in magna terrarũ par te iudicatũ ſit: nõ ſolum in vno genere diſcip line: verum circuens omnia: ꝛ q̃ꝫto magis ſpeculabilia ſint tãto cir/ ca ea inititur magis. Et iõ hanc mei amoꝛe ſuſcipe ꝛ lege qꝛ eã excellentie tue trado: vt ſi qõ minus q̃ꝫ bene poſitũ exiſtat ſemꝑ tue coꝛreptioni ſubiacere volo. Uale.

Ueritur vtꝝ poſſibile ſit actionẽ ve neni ad aliquẽ ꝑciſuꝫ termi nũ limitari ſic ꝙ venenatꝰ ad illũ terminuꝫ moꝛiaꝛ̃ merito venenoſitatis ꝛ nõ añ. Et ar guiꝛ̃ ad partẽ negatiuã ꝑ ſic. Uenenũ admi niſtratũ coꝛpi hꝫ potẽtiã ipſiꝰ coꝛpis hũani coꝛruptiuã: ꝛ paſſuꝫ põt coꝛruptionẽ recipẽ. ğ qñ adminiſtraꝛ̃ ꝓ tũc ſiue paruo tpe ſuã ꝑficiet operationẽ ſiue coꝛruptioneꝫ. ꝯñia patet. qꝛ agẽte potẽte ꝛ ſubto diſpoſito neceſſe eſt vt fiat actio ſi appꝛoximantur. Añs aũt eſt Aui. 2°. cano nis. ca. 4. dũ dicit. Uenenũ eſt qõ coꝛrũpit cõplõneꝫ hu/ manã nõ cũ ꝯꝛietate ſolũ: ſꝫ cũ ꝓpꝛietate que eſt in ipſo. ¶ Scõo arguiꝛ̃ ſic. ſit. a. venenũ qõ nũc nõ iterimit: ſꝫ in terficiet vſqꝫ ad annũ ſm te: ꝛ arguiꝛ̃ ſic. a. ꝓ aliqbꝰ men ſibuꝫ nõ iterficit: ꝛ poſtea iterficiet. ğ aliqd de nouo ꝓdu ceꝛ̃ in. a. qñ iterficiet qõ añ in eo nõ erat. quo dato cũ il/ lud nõ poſſit eſſe niſi certa qualitas. quero igiꝛ̃ a quo il/ la q̃litas ꝓduceꝛ̃ ſiue ſit caliditas ſiue friditas aut mala ꝓpꝛietas: nõ põt dici ab. a. qꝛ nihil agit in ſe ipm̃ ꝓducẽ do aliqd qõ nõ hꝫ nec ſcõm totũ nec ſcõm partẽ. neqꝫ p̃t dici a caliditate coꝛpoꝛis noſtri. ꝑ qꝛ nihil agit vltra gra dũ ꝓpꝛiũ: tũ ẽt qꝛ calitas nõ eſt friditatis ꝑ ſe cã ꝓducti/ ua. tũ ẽt tertio qꝛ nihil itendit ſui ipſius coꝛruptionẽ q̃li ter eẽt caloꝛ nãlis: ſi ꝓ tũc eſſet ipſiꝰ venenoſitatis ꝑ ſe cã ꝓductiua. ¶ Tertio venenũ admiſtratũ humano coꝛpo ri ei ꝛ ſpũi nãli ꝯꝛiaꝛ̃. ğ neceſſe ẽ ꝙ fiat actio. aut ğ poten tia veneni ſupabit potẽtiã calitatis nãlis aut econuerſo: vel equabunꝛ̃ aliqualꝛ̃. non tertiũ. qꝛ ex eis pꝛoduceretꝛ̃ vna foꝛma media aliq̃ mõ vt ex frigiditate ꝛ calitate ipa tepiditas vel viriditas: ꝛ ſic nũqꝫ fieret ꝑ amplius vene/ nũ ad terminũ: nec eſt dõm ꝑmũ: qꝛ nõ ad terminũ: ſed ꝓ tũc venenaret. nec ſcõm qꝛ tũc venenũ cõuerteretꝛ̃ in do/ minãs: ꝛ ſic finalꝛ̃ nutriret coꝛpꝰ nr̃m. Et ꝯfirmaꝛ̃ ſic. nõ minoꝛ eſt ꝓpoꝛtio totiꝰ calitatis nãlis ſupꝛa venenũ coꝛ/ rũpendũ ꝛ cõuertẽdũ in tpe vnius anni q̃ꝫ ſit eiuſdem ſu pꝛa paucã q̃ꝫtitatẽ in vna die: ſꝫ pauca talis q̃ꝫtitas põt nutrire: vt dꝛ ſexta quarti ꝯ puella nutrita napello ğ ꝛc. Et ꝯfirmatur vltimo: qꝛ illud venenũ efficieꝛ̃ aſſuetũ nãe a quo amplius nõ patietur vt ſumitur tertio de ſimplici medicina. diſtinctione. 4ª cap. ꝑ. de illa muliere que ex aſſuefactione aſſumebat de iuſqamo ſine nocumẽto q̃ꝫ/ titatem magnam. ¶ Jn oppoſitũ eſt cõis fama.

Jn iſta queſtione pꝛo eius declaratione erunt tres articuli. Jn ꝑmo ponenꝛ̃ notabilia quedam. Jn. 2°. concluſiones dilucidantes queſitũ nr̃m. Jn 3°. erit reſponſio ad argumenta.

Quantum igitur ad ꝑmũ eſt ꝑ itell igẽdũ ꝙ per venenũ debemus intelligere illud qõ q̃litercũqꝫ appꝛoximeꝛ̃ hũano coꝛpi eſt ſue cõplexionis coꝛruptiuũ ꝛ h̃ ꝓꝑetate ſua: ꝛ h̃ ſonauit auctoꝛitas Aui cẽne 2° cañ. ſupꝛa allegata. Ex quo iſero aliq̃ dcã. Pꝛimũ ꝙ aliq̃ dñr venena calꝛ̃a ꝛ aliq̃ frida: ſilꝛ̃ ſicca ꝛ aliq̃ hu/ mida. ꝓbaꝛ̃. qꝛ hꝰ ꝓpꝛietas ſiue foꝛma venenis ſpecifi/ ca ipſius cõplonis humane pereꝑtiua aliqñ ꝯiungiꝛ̃ cũ friditate vt in opio aut calitate vt in eufoꝛbio aut in hũi ditate vt in argẽto viuo: ꝛ ſic de alijs. ğ ꝛc. ¶ Scõꝫ dcm̃ aliqõ põt eẽ venenũ. ꝛ tñ nulla erit q̃litas manifeſta in il lo multũ exceſſiua ſiue nociua: ꝓbaꝛ̃. qꝛ plus repugnãt alicui extrema q̃ꝫ mediũ: ſꝫ cũ calitate exceſſiua ſtat ꝓꝑe tas ſpecifica veneni vt i eufoꝛbio. ꝛ ſilꝛ̃ cũ friditate vt in opio. ğ ꝛc. Et tũc vltra. cũ calitate venenoſa intenſa ſtat humiditas venenoſa intẽſa: ꝛ ſilꝛ̃ cũ ea intẽſa calitate p̃t

Aſſud. G. ſpont. A. 5. can. ꝛ vi de gẽtilem ibi.

li. vnſ. capi. 141.

tra. 1. in. fi.

fra. 1. ca. 4. in fine.

verſus fi.

ſtare iteſa ſiccitas venenoſa.ǵ ⁊ mediū.ꝯñtia pꝫ:qꝛ maioꝛ eſt repugnātia extremi ad extremū q̄ꝫ extremi ad mediū.⁊ tūc vltra arguit̄ ſic:extrema poſſunt ſtare cum medio.ergo medium poterit ſtare cum medio: conſequentia clara:eo ꝙ maioꝛ eſt repugnātia extremi ad medium q̄ꝫ medij ad mediū:cū repugnātia medioꝝ nō ſit niſi rōne extremoꝝ.ǵ ſcdm̄ dictū veꝝ.¶ Tertiū dcm̄ ꝙ impoſſibile ē ꝙ venenū aliqd̄ ſiue calidū aut fridū.⁊ ſic de alijs. excludat̄ ab huiuſcemodi ꝓprietate:⁊ ħ ſtāte ſub forma veneni ꝓbat̄ ꝑ declaratonē veneni ſupius datā : ⁊ rōne arguit̄ ſic.Tyriaca ꝯfert oī veneno ⁊ ħ nō rōne frigiditatis:cū ſit multū calida.ǵ pp ꝓprietatē:maioꝛ ꝓbat̄ per experiētiā in venenis calidis ſerpētū ⁊ alioꝝ:⁊ eſt auctoritas Serapionis ⁊ Haliabbatis decimo practice.Auicēne qnto canonis.⁊ Galieni ⁊ finaliter oīuꝫ doctoꝛum appellātiū eā mr̄eꝫ oīuꝫ medicinaꝝ beçoarticaꝝ. Et cōfirmat̄.qꝛ ſi venenū eēt nō rōne ꝓprietatis ſolū ſed rōne q̄litatis manifeſte ēt abſq̄ꝫ ꝓprietate:tūc ſequeret̄ ꝙ oīa q̄ eſſent calida in q̄rto gradu eēnt venenoſa. ꝯñs eſt falſuꝫ.qꝛ ſinapis ⁊ piper ponunt̄ talia cal'a in q̄rto ⁊ tñ comeſta multotiēs nullū īducūt in coꝛpe nocumentū. ⁊ ſilr̄ ter poſſum⁹dicere de opio egypti quo vtunt̄ tanq̄ꝫ oleo in ptibus illis ꝓ ꝯdimēto.¶ Ad iſtud de opio foꝛtaſſis rn̄deret̄ ꝙ opiū egypti ⁊ de partibus nr̄is non eodē mō ꝯſtituta ſunt:qꝛ illud fit ex ſeminib⁹papaueris aliud vō ex gūmi qd̄ colli' ex capitib⁹papauerꝭ viridib⁹.¶ Sed ꝯ̄ qꝛ dato adhuc ꝙ nō eodē modo ꝯſtituat̄ tñ adhuc debēt eē multū ſimilis cōpl'onis : ex quo ex papauere ābo ꝯſtituunt̄.ǵ rōne friditatis ſil'es deberet facere leſiones: ⁊ iō dicerem⁹nos ꝙ iſtud ledit:aliō vō nō : qꝛ in illo expoliata ē ſua ꝓprietas mala ſic in arboꝛe pſica ⁊ trāſplātata. Et ꝯfirmat̄ qꝛ aq̄ ſūme frigida in magna quātitate adminiſtrata nō moꝛtificat:imo multa fac̄ iuuamēta. ǵ ⁊c̄.

¶ Rn̄det̄ ꝙ aq̄ frigida eſt in actu foꝛali frigiditatis:ſed venena ſunt aliquo mō in actu virtuali cū actuatione indigeāt.Cōtra nihil agit niſi ſcdm̄ ꝙ in actu. ǵ niſi qd̄ potētiale efficeret foꝛale ⁊ actualiter frigidū nūq̄ꝫ eēt actio ǵ rn̄ſio nulla ⁊ tertiū dcm̄ veꝝ.Et ſi ꝯ̄ hoc allegarent̄ auctoꝛitates doctoꝝ dōm ꝙ nō plus voluerūt q̄ꝫ ſonat ꝓ primū dcm̄:⁊ ſi aliter ꝙ ꝓ nūc nō acceptant̄.¶ Intelligendū ſcdō ꝓ vlterioꝛi manifeſtatione dictoꝝ noſtroꝝ:ꝙ talis foꝛma ſpecifica a philoſophis appellata.ſiue ꝓprietas venenoſa nihil aliud eſt niſi nā quedā iuēta in qbuſdā mixtis coꝛpoꝛibus ꝓcedens in eis a ſupna ⁊ pleniſſima influētia ꝓpter cōplexionē ꝓpriā nō apta in coꝛpoꝛibus noſtris mutari:imo nō ceſſat ab opatione ſua donec coꝛpus coꝛrūpat.ſicq̄ꝫ igit̄ hec pꝛopꝛietas ſeqtur cōplexionē q̄ ex potētia deducit̄ materie vtute ſuperioꝝ ⁊ coꝛpoꝝ celeſtiū.⁊ nō ſolū rōne luminis ⁊ mot⁹ tāq̄ꝫ vniuerſali ipꝛeſſione:imo etiam ſine motu ⁊ luce ⁊ ꝓprie abſq̄ꝫ medij alteratione in ſuſcipiēte ipꝛeſſa ab aliqua particulari virtute ſtellaꝝ ⁊ particulari ſitu cauſata : qd̄ apparet nō ſolū in venenoſis:ſed ēt in alijs vt in magnete exiſtit virtus ferri attractiua ex polo artico. Ex quo apparet ꝙ talia mixta a ſuis ſuperioꝛibus talē foꝛmā ſpecificā recipiunt qualem meritū habent in diuerſa mixtione elementoꝝ ⁊ eoꝝ ꝓpoꝛtione adinuicem.⁊ hoc intellexit ēt Plato dum dixit ſm̄ meritū materie foꝛme dātur ⁊ earū vtutes ipꝛimunt̄:nō excludo tñ quin non poſſit concurrere lumen ſtellarum fixarum mediantibus lineis tales virtutes vehentibus. Ex quibus omnibus ſequitur ꝙ iſta ꝓprietas erit accidens.pꝛobatur. qꝛ quod ſequit̄ mixtionē elemētoꝝ cōplexionēq̄ꝫ ex mixtione conſurgētem eſt accidens.talis auteꝫ pꝛopꝛietas eſt hꝫ.ergo ⁊ cetera. Maioꝛ eſt ſumpta ex ſcientijs fundamentalibus ⁊ minoꝛ ſupra patuit. Et confirmatur qꝛ ipſa ſuſcipit magis ⁊ minus quod refugit rationi ſubſtātie: qd̄ apparet in venenoſis adhuc eiuſdē ſpeciei oꝛtis in diuerſis locis ⁊ regionibus:vbi aliqua ſunt magis moꝛtifera ⁊ aliqua minus.¶ Sequit̄ ſcdō ꝙ ſub gn̄e q̄litatis dꝫ collocari. pꝫ ex dictis.¶ Sed ꝯ̄.illud nō eſt accidens qd̄ coꝛrupto ſubiecto remanet in eē:ſed coꝛrupto ſubiecto remanet ꝓprietas venenoſa:vt pꝫ in carne tiri : qꝛ moꝛtuo tiro adhuc remanet virtus multoꝝ aīaliū perēptiua.¶ Rn̄det̄ pmo:ꝙ ſi ponim⁹plures foꝛmas ⁊ gradus ſubāles in cōpoſito:ꝙ lꝫ moꝛtuo tiro coꝛrupta ſit foꝛma eius ſubālis remāſit attamē altera foꝛma in carnibus tiri:⁊ cōplexio quā ꝓpꝛetas illa ꝯſequebat̄ in tiro:⁊ ſic ſuū nō fuit coꝛruptū ſubiectū. Aut al'r ſcdō ꝙ coꝛrupto tiro coꝛrūpit̄ ⁊ ꝓprietas:⁊ in carnib⁹tiri demū pp ſimilē diſpoſitionē materiei ⁊ alia ſimilis introducit̄ ⁊ altera ꝓprietas aīaliuꝫ peremptiua aut ꝙ accidētia lꝫ ſubm̄ denominēt nō tñ in cōpoſito inheſiue fundant̄.¶ Et nota ꝙ iſtud argumentū poti⁹ꝯuincit ꝙ talis ꝓpꝛetas magis ſit accn̄s q̄ꝫ ſuba: qꝛ in tiro viuo aut eēt mā aut foꝛma aut cōpoſitū. nō pᵐ nec tertiū:vt liq̄t:nec ſcdꝫ:qꝛ tūc ſeq̄ret̄ ꝙ coꝛrupto tiro adhuc eēt tiruꝫ. Ex q̄ ſua eēt foꝛma ſubaliꝫ que vnicuiq̄ꝫ dat eſſe.¶ Nota tñ ꝙ lꝫ ſit vt ſupius dictū eſt:tñ non eſt credēdū ꝙ huiuſcemodi ꝓpꝛetates iſeparabil'r ꝯſequantur ſua ſubiecta:imo pn̄t ſubiecta pmanere coꝛruptis ipſis ꝓpꝛetatib⁹:⁊ ꝙ hoc ſit veꝝ apparet in multis eiuſdē ſpēi exn̄tib⁹in diuerſis locis:imo de vno eodē mutato d̄ loco ad locū.appet ēt in lapidib⁹pcioſis q̄ oliꝫ erāt vtutib⁹mirabilib⁹inſigniti.nūc aūt nō apparēt huiuſcemodi virtutes.apparet ēt in figuris vel imaginib⁹ artificialib⁹antiqs in opationib⁹:quarū nūc apparet erroꝛ.⁊ cā oīuꝫ iſtoꝝ pōt eſſe aut rōne agētis vel eoꝝ a qb⁹ illa foꝛma ipꝛimit̄.nā cū illa ſint extrinſeca:vt ante declaratum eſt:iō virt⁹eſt ad certū tp̄s terminata : qm̄ vtutes celoꝝ ad tp̄s determinatū in foꝛmis ⁊ materijs ſuſtentant̄ aut ꝓpter indiſpōnē materie cū diſtēperata cōplexione colligāte in ea foꝛmā ⁊ vtutes.cū aliquo naq̄ꝫ gradu diſtēperamēti coꝛrūpet̄ virt⁹dicta:cū quo adhuc non coꝛrūpet̄ foꝛma:⁊ hoc apparere pōt in tiriaca ſeneſcēte:aut ēt pꝛouenire pōt ex parte loci:in quo ꝓducte fuerūt:⁊ cōſeruabat̄:remouent̄.coꝛpus naq̄ꝫ indi qn̄ mutabit̄ ad talē cōplexionem qualis eſt cōpl'o ſclaui aut infirmabitur aut moꝛiet̄.dixit Aui.pmo can̄.iō ex oīb⁹narratis cauſis pꝫ poſſibilitas ſeparatiōis virtutū a ſuis ſubiectis quibus inherēt. doc.3.ca.1. e rca me.

¶ Sed circa dicta dubitat̄:qꝛ ex quo dcm̄ eſt ꝙ qn̄ hꝫ ꝓpꝛietas ſpecifica venenoſa ꝯiūgit̄ cū caliditate: tūc vocat̄ venenū calidū:⁊ ſic cū frigiditate vocatur frigidū venenū:⁊ ſic de alijs. Ex quo ꝯcludi pōt ꝙ ſi a tali venenoſo calido expoliaret̄ ſua ꝓpꝛetas manēte eius caliditate manifeſta nō plus illud noceret q̄ꝫ alleū aut piper aut aliud calidū.⁊ ſil'r ſi a venenoſo frigido remoueretur ſua ꝓpꝛetas nō plus noceret q̄ꝫ aqua aut aliō frigidū.iſte tñ ꝓprietates ſunt diuerſi gradus malignitatis. iō aliq̄ venenoſa ſunt magis moꝛtifera ⁊ aliqua minus. auget̄ tñ ēt malitia venenoſi a qualitatib⁹manifeſtis:cū qbus alligat̄ illa ꝓpꝛetas.ſtāte igit̄ paritate male ꝓprietatis venenoſe cū equalib⁹gradib⁹qualitatū manifeſtarū in duob⁹venenoſis:quoꝝ vnū ſit calidū: aliud vō frigidū.q̄rit̄ qd̄ erit pei⁹⁊ magiꝭ letifeꝝ.¶ Ad hoc dubiū eſt rn̄ſio quoꝛūdā ſolēniū doctoꝝ ꝙ in caſu pꝛedicto venenoſa frigida ſunt peioꝛa calidis.⁊ pꝛeſupponūt ꝙ humanū coꝛpus declinās ſit ab equalitate pōderali ꝑ caliditatē ⁊ humiditatē vt ſumi vꝫ de mēte pncipis Auicēne in pmo can̄.in q̄ꝫpluribus locis:ex quo ſupponūt ſcdō ꝙ caliditas magis ſit amica nature ⁊ ꝓ opationib⁹cōueniēs q̄ꝫ frigiditas:⁊ eſt auctoꝛitas eiuſdē in plurib⁹partibus ⁊ capitulis ab oībus allegata. Ex qbus ſeq̄t̄ operationes vite magis pfici per venenū frigidū q̄ꝫ per calidum:quoniam imperfectio ⁊ earum operationū deſtru 1.p.doc.6. ca.3.circa medium.

z. d?e.c.8. cir.pn. ca.5.p'pn. tra.1.ru.d tir.cir.pn. li.de cōm. tiria.ca.4. cir.pn.

ctio rōne ꝓprietatis in ambobus est eq̄lis:ſed rōne frigiditatis magis impſiciunť q̄ȝ caliditatis. ğ iperfectio ipſarū abſolute erit maioꝛ in frigido. Ex q̄ ēt ſequiť in caſu ꝑdicto ꝙ citius deueniet ad egritudinē cui adminiſtratū eſt frigidū q̄ȝ cui datū eſt calidū:ſequiť ēt ꝙ citius ille moꝛieť cui datū eſt frigidū q̄ȝ alter:imo qđ magis eſt ꝙ ille moꝛieť ⁊ alter ſanari poterit:pȝ ex fundamēto dicto. Et lȝ iſta dicta ſint apparētia:tñ oppoſitū eſt multū ꝓbabile:⁊ ex ꝯñti pōt pᵐ ꝑſuppoſitū negari vt vȝ eē ſnīa Galieni ſcđo de cōplexionibus q ponit ipſam cōplexionem tēperatā maxime mediare:⁊ vult ꝙ ꝑ ſenſuȝ tactus tāq̄ȝ per verā regulā hoc ꝯcludatur : cōcurrēte tñ aliquo rōnis iudicio:quare nō ſentiet inquit:quaſi mixtū cōpoſitū ex aqua feruēti ⁊ niue partibus eq̄libus ⁊ equalr̄ cōmēſuratis:⁊ hoc q2 eſt ſilē illi. ¶ Sed adhuc illo ꝯceſſo dicimus ꝙ nō eſt verū ꝙ caliditas abſolute ſit magis amica nāe q̄ȝ frigiditas:qđ ꝓbatur:q2 acceptis coꝛpoꝛibus duobus equaliter tēperatis:quoꝝ vnuȝ ꝓijciať in aqua calidiſſima. alteꝝ vero in aqua frigidiſſima. ⁊ apparet ꝑ experiētiā ꝙ illud qđ poneť in aqua calidiſſima moꝛieť cito:⁊ alteꝝ nō Jtē in vola manus coꝛpoꝛis tēperati pōt eē tanta frigiditas quāta eſt in marmoꝛe aut in aqua frigida vt apparet eā tāgendo tpe hiemis:⁊ nō pōt eſſe caliditas:q2 deſtrueret talis cutis in qua eſt ſilis cōpl'o:ſic cōpl'o toti⁹ tēpata:⁊ hoc ꝑ coalterationē oīum partiū:vt ſumiť ꝑma ꝑmi:ğ abſolute caliditas nō eſt magis amica nāe:⁊ iđ pono iſta dicta. ¶ Primū ꝙ aliqua caliditas tēꝑamētū excedēs min⁹ eſt inimica nāe ac diſcōueniēs q̄ȝ cōſimilis frigiditas cōſimiliter gradualiter tēperamētū excedēs:pȝ q2 opatio ⁊ vita in certa caliditate exiſtunt. Scđm dcm̄ ꝙ certa latitudo caliditatis verſus partē itēſioꝛē eſt magis vite inimica q̄ȝ cōſimilis frigiditas terminata verſus ꝑtē intenſioꝛē:patet ꝑ experiētiā:q2 illa magis adurit ⁊ eſt q̄litas magis actiua. Ex quo ſeqtr ꝙ labentib⁹ eq̄liter duobus coꝛpibus eq̄liter tēperatis vnuȝ per caliditatē aliud ꝑ frigiditatē:ꝙ ꝑmo vſq̄ ad certum gradū caliditatis vt duo gratia exēpli. ⁊ frigiditatis vt duo deteri⁹ labeť qđ ꝑ frigidū q̄ȝ qđ ꝑ calidū:⁊ poſtea ꝙ multo deterius icipit labi qđ labiť vlterius ꝑ cal'm verſus gradū vt q̄ttuoꝛ q̄ȝ qđ ꝑ frigidū. Et ex ꝯñti ꝙ multo peius eſt abſolute labi ꝑ calidū q̄ȝ ꝑ frigidū. ¶ Tertiuȝ dictū ſequēs ꝙ venena calida ſunt peioꝛa ⁊ deterioꝛa frigidis patet. q2 nō dñr calida aut frigida niſi q2 i eis ſunt ille qualitates multū intēſe vel iꝓpoꝛtionate:ſed caliditas eſt magis iꝓpoꝛtionata q̄ñ eſt multū intēſa q̄ȝ cōſimilis frigiditas:ergo ⁊c. Et ꝯfirmať q2 caliditas ē magis aperitiua:⁊ ex cōſequēti cā vt virtus venenoſa ꝑtrāſeat ad iterioꝛa:ğ venena calida erunt frigidis deterioꝛa debita paritate ſeruata. ¶ Tertio pꝛincipalr̄ notanduȝ ꝙ dictum eſt in diffōne veneni qualitercūq̄ adminiſtratur ⁊c. Et hoc q2 venena ſunt dupliciter operantia : aliq̄ ſunt operātia materialiter:⁊ aliqua ſpūaliter. Jlla agūt m̄aliter que ad intra ſumuntur ⁊ aliquo modo a coꝛpoꝛibus noſtris patiunť. Jlla vō opantur ſpiritualiter que nō manifeſte actuanť nec alteranť a caliditate noſtri coꝛpoꝛis. ſed coꝛrūpunt ſpiritus aut mēbꝛa ſpiritualia ⁊ eorū operationes. Et hoc mediātibus ſpeciebus intentionalibus:que tñ ſpecies intētionales lȝ habeāt eſſe reale in medio tāq̄ȝ in ſubiecto exiſtentes:⁊ tāq̄ȝ vere qualitates reales:tñ dicunť ſpūales ⁊ recipi ſine mā : ⁊ hoc aut q2 tota ipſa ſpecies intētionalis eſt in toto medio:⁊ etiā ipſa tota eſt in q̄libet ꝑte medij ⁊ hoc quo ad repꝛeſentationē:qđ pȝ ꝑ exēplū in intētione ⁊ ſpecie albedinis q̄ ꝑ paruū foꝛamē totā repñtat albedinē:aut erit q2 foꝛmaliter agēs iducit aliquā foꝛmā in ipſo paſſo que nō eſt ſimilis foꝛme iducētis:eſt tñ ipſius ſimilitudo ⁊ iſta ē ſpecies q̄ recipiť ſine mā exiſtens in medio:vt ſpēs coloꝛis ac ſpēs ⁊ ipſa ꝓprietas veneni:q̄ aliq̄ñ mediante viſu ⁊ auditu inficit:vt recitať ab antiquis doctoꝛib⁹ de baſiliſco:aut odoꝛatu mediāte:vt q̄dā qui venenati fuerūt ꝓꝑ odoꝛē maloꝝ fungoꝝ. ſilr̄ ꝑ guſtū atq̄ ēt tactū : vt dr̄ de milite qui cū lācea cū qua regulū ſerpētē occiderat : venenatus fuit eā tāgēdo:⁊ hoc nō eſt niſi q2 ipſe tales ſpecies intētionales venenoſe inficiūt ſpūs viſibiles vel audibiles:⁊ illos ad quoꝝ oꝛgana deueniūt. deide eaꝝ virtus mala ad coꝛ poꝛtať:⁊ tādē coꝛrūpunt:⁊ ex hoc pȝ cā quare iſtud ſpūaliter operās eſt ꝑniciosius:⁊ hoc q2 minoꝛē hȝ reſiſtētiā:⁊ ēt q2 alterationē fere nō patiť a calore nr̄o:ſȝ ſubito agētia ⁊ coꝛrūpētia:vt pȝ in viſu baſiliſci. ꝓduciť ēt ad magnā diſtātiā:⁊ pȝ de duob⁹ ſerpētib⁹ recitatis ab Ariſt. in libꝛo de ꝓprietatib⁹ elemētoꝝ. Et nō ſolū ꝙ per viſuȝ:ſed ēt per odoꝛatū:nec hoc dȝ eē mirū:q2 ēt tigrides ⁊ vultures ꝑ plura miliaria mediātib⁹ ſpēbus odoꝛabilibus peruenerūt ad cadauera:vt ſenſit Auer. ſcđo de aīa. ꝙ nō potuit eē niſi ſpūaliter recipiendo:q2 ſi cadauera illa fuiſſent ad rarefactionē talē reducta:ſic eſt ignis aut aeris rarefactio nō potuiſſent ad tantā diſtātiam fuiſſe realiter multiplicata. Ex q̄bus oībus manifeſtū eſt q̄ȝ multis modis reges ⁊ ꝑncipes venenari poſſunt:⁊ hoc eſt qđ dr̄ ⁊ legiť aliquos venenatos fuiſſe in ſella equi:⁊ aliquos ꝓꝑ aliqđ venenū clauſuȝ i aliquo ānulo aut in thalamo. Et iđ multotiens cōmoꝛiunť: cui⁹ moꝛtis cā ſapiētib⁹ eſt ignota. Et iđ bñ dixit ꝑnceps ꝙ multotiēs venit peſtis cuius cā eſt occulta. ¶ Ultimo ꝑmittēdū eſt ꝙ lȝ de rōne veneni ſit eē perēptiuū:ñ tñ de neceſſitate ē ꝙ aſſumēs venenū actualiter pereat : ⁊ hoc q2 actio veneni multis modis pōt ipediri. vȝ. ꝑncipaliter ⁊ ex ꝯñti rōne ꝯditionū particulariū ꝯcomitātiū ꝓprietatē veneni. Principaliter vō rōne foꝛe beꝫoartice:ſiue vtutis totaliter ⁊ eētialiter vtuti venenoſe ꝯrie ⁊ ei⁹ coꝛruptiue:ſiue ſit virt⁹ iſta in re ſimplici:vt i plātis multis aut mineralibus vel in alijs vt lapide beꝫoar appellato aut lapide pꝛaſſio aut buffōis ⁊ dꝛaconides ⁊ i adamāte ⁊ iacintho ⁊ ſaphiro ⁊ in multis alijs:ſicut pȝ auctoꝛitate Auicēne in ſuo de lapidib⁹:de q̄b⁹ ēt oīb⁹ has ⁊ alias in eis aſſignat vtutes Albert⁹ magnuȝ in ſuo de mineralibus:⁊ hoc ēt ſiue iſta virtus ſit in cōpoſito:cui⁹ ſit cōplexio ſcđa ex mixtis reſultata:vt in tiriaca ꝓꝑ fermētationē eoꝝūdē:⁊ metridato ⁊ alijs:q̄s medicinas cōponere ſciūt hoīes ꝑfecti igenij cū intelligētijs ꝯiuncti q̄bus ſit reuelatio diuina miſericoꝛdia dei ꝓpter ſalutem nr̄aȝ:cui laudes ſint infinite. Poteſt ēt eē iſta vtus in aliquo ſimplici cū q̄buſdā verbis collecto aut rōnibus certo pūcto ⁊ tpe ꝓlatis:ꝙ tūc ꝯſurgit virtus ꝑnicioſa valde. Et hoc q̄dē euenit rōne aīe affectuoſe ꝓferētis talia verba:cū ꝓpter exceſſiuā imaginationē ferť grādi impetu ⁊ cetera ei obediūt:vt vȝ ſentire Auicēna in ſexto nāliū. vel q2 talia verba cū quibuſdā conditionibus ꝓlata ab aliquo ſpūali recipiūt virtutē:ſicut ⁊ ego in moꝛſu vipere venenoſe ⁊ vulgari ſermone appellate el maraſſo oculata fide ꝑcepi:cui egrotāti ab vno veneto datus fuit ciatus vnus aque putei cū puluere terre:cū q̄buſdam caracteribus ⁊ verbis in terra eadē ſcriptis ⁊ ꝓlatis:q̄b⁹ potatis ſubito euomuit:⁊ ex hoc inde cōualuit: ⁊ antea ꝓꝑ intēſiſſimos doloꝛes lāguebat. pōt ēt eē talis virtus in aliquo ſimplici cui artificialiter ſit aliqua imago ipꝛeſſa:vt ꝙ ex illo nāli ⁊ artificiali ꝑficiať vnum habēs virtutē beꝫoarticā:ſicut recitat Arber. aleman⁹ in ſuo libello de imaginib⁹. vȝ ꝙ imago aſtri ſerpētarij alicui lapidi ꝑcioſo iſculpta venena fugat oīa:⁊ valet cōtra moꝛſuȝ oīuȝ venenoſoꝝ:⁊ maxime ſi ex raſura eius aliquid bibatur imago aūt taliter eſt in ſculpta. vȝ. vir ſerpente cinctus cuius caput manus dextra tȝ ſiniſtra vō caudā. credo tñ ꝙ ſi lapis erit de ſupius narratis aut alijs ba/

te.3.in pri.

1.copl.c.9. poſt prin.

doc.3.ca.1. poſt prin.

co.97.i me

1.3.doc.5. ca.ſing.iux. fine.⁊.4.1. tra.4.ca.1. poſt pri.

li.4.ca.4. poſt me.

bẽtib⁹ ex ſe ꝓprietatẽ ꝯ venena:ꝛ tũc ſit inſculpt⁹ ꝛ pfe
ctioꝛ reddet̃:iſta igit̃ ſunt q̃ pncipalr̃ impediũt opationẽ
veneni. Illa vero q̃ ipediũt ex ꝯñti eiuſdẽ opationem rõne
ſuaꝝ cõditionũ:ſunt aut qꝛ frãgũt ſuas acuitates:vt eu/
foꝛbiũ ꝛ alia calida frãgũt̃ ab opio ꝛ eꝯ:aut qꝛ reſoluũt
ſubam in q̃ fundat̃ vtus venenoſa:vt aleũ ꝛ alia ꝓuoca
tiua:aut qꝛ expellũt ad ex̃:vt dicit̃ de terra ſigillata : aut
foꝛte qꝛ cõſtipat ꝛ cõſtringit poꝛros:vt int⁹ penetrare nõ
poſſit:vt bolus armenus.ꝛ hec quaſi oĩa pñt accipi ex
capi 4. ſententia pncipis Auicenne ſexta quarti.

Quantum ad ſecundum articulũ po/
nit̃ p⁹ ꝯ quo/
rũdã.ꝙ lꝫ venena ad ſe inuicẽ diuerſificent̃ in tarditate
ꝛ velocitate interemptionis:attamẽ non eſt poſ̃e vt ad
certum pciſum terminuꝫ limitent̃:ita ꝙ nec añ nec poſt.
ſed in illo venenat⁹ moꝛiat̃. ¶ Prima iſti⁹ concluſionis
appet p ſupius narrata:qꝛ in venenoſitate oĩa nõ ſũt eq̃/
lia ſiue gradus eiuſdeꝫ:ſcð̃e declarat̃.qꝛ oĩs actio nãlis
alicuius variat̃ tã rõne diſpõnis paſſi q̃ꝫ rõne agẽtis:mõ
cũ poſ̃e ſit paſſum diuerſimode diſpoſitũ eẽ tã rõe diſpo
ſitionũ manifeſtaꝝ q̃ꝫ ꝓpꝛietatũ inſequẽtiũ mãm:ita ꝙ
vna res iuuet vni ꝛ noceat alteri eiuſdẽ cõpl̃onis : ꝛ ſilr̃
illud qð eſt venenũ vni nõ eſt alteri:ꝛ ſi eſt venenũ nõ in
eadẽ doſi.ergo erit impoſ̃e talẽ terminũ ſic metiri pꝛeci/
ſum. ¶ Sed ꝯ iſtam cõcl̃onẽ arguit̃ ſic.poſſibile ẽ vt ve
nenũ taliter alicui adminiſtret̃ cũ aliq̃ rõe mirãda ꝛ ma/
xima affectione explicata ad limitatũ tp̃s determinata
vt omnem reſiſtẽtiã ꝓ tũc paſſi ſuperet.g̊ in tali determi
nato tpe ſuã pnecatiuã pficiet opationẽ.ꝯñtia pꝫ.aſſum/
ptũ aũt ꝓbat̃.qꝛ minus nobile ſubiacet ꝛ obedit magis
nobili:ſed anima affectuoſe explicãs talia verba vene/
no adiuncta ẽ nobilioꝛ aliȷs reb⁹ cũ ſit ipſa cõſtãs ex no
bilib⁹ pncipiȷs.mã aũt coꝛpoꝛalis nõ:iõ ipſa mã mundi
ei aĩe obedit. Et cõfirmat̃:qꝛ nõ minus poſſunt operari
verba taliter explicata ad bonũ q̃ꝫ ad malũ cũ ſint oppo
ſita:ſꝫ p experiẽtiã apparet ꝙ operantur ad bonuꝫ vt in
cantationes que fiunt ꝓ ſanatione vulnerum ꝛ egritudi
num ꝛ multaꝝ aliaꝝ reꝝ vt tradit ẽt cõciliatoꝛ.dĩa.166.
ergo ꝛ cetera. Et hoc idẽ cõfirmat auctoꝛitas Auicenne
cap.4.poſt medium quarta ſexti nãliuni:vt pꝫ intuenti. ¶ Reſpondet̃ pmo
ꝙ lꝫ aĩa ipſa ſit multuꝫ nobilis:tñ non põt aliquo pacto
agere in mãm extrinſecam. Uerũtñ ipſa anima põt i ſuo
met coꝛpoꝛe aliquam excitare opationem:ꝛ hoc mediã
te magna fantaſia ipſum taliter diſpõere vt ſpe accepta
ab incantante fiat aliqua ſanatio ꝛ non aliter q̃ꝫ median
te foꝛti imaginatione:ꝛ hec reſponſio colligit̃ ex ſenten/
tia Ariſt.ꝓblematũ pticula.7. ¶ Sed ꝯ.aliqua incanta
colr̃ ꝓble. quinto. tio põt mediãte bono angelo bonũ opari:ergo aliqua ſi
militer poterit ad malũ opari mediante ſacrificio facto
a vetulis quas facilius decipere põt malus angelus.i.
demon. ¶ Ad hoc foꝛte diceret̃ ſm ſniam Ariſto.nõ eẽ
verum ꝙ ſint demones nec aliȷ angeli:ꝛ hoc.qꝛ vt appꝫ
colr̃ a.t.cõ. 42. vſque ad t.c.47. ex.12.metaphyſice.pꝛeter animãintellectiuaꝫ ꝛ ſubas ſe
paratas mouentes oꝛbes ꝛ ipſum deum benedictũ non
ſunt alie ſube ſpũales. Ideo non erunt iſte incantationes
niſi ſicut ſenſuum deluſiões. ¶ Sꝫ ꝯ.illitterat⁹ ſubito fa
collr̃. pti^a 30.ꝓbl.1. ctus fuit litteratus:vt ipſe in pꝛobleumatib⁹ recitat Ar.
ꝛ eſt famoſuꝫ apud multos ꝛ non põt reduci in aliquam
verã cãm nãlẽ:vt liquet intelligenti.ergo ꝛc̃. ¶ Itẽ iter
ſubãm ſepatã ꝛ aiam humanã ſunt multi mediȷ gradus
pfectionis.g̊ poterũt eẽ multe foꝛme.ꝯña pꝫ intelligẽti.
¶ Et cõfirmat̃ auctoꝛitate platonis:vt narrat Apulegi/
us:ponẽtis demones multos habitantes ꝛ ꝯuerſantes
nobiſcũ:q ẽt vident̃ ad nos attẽdere ꝛ verbis noſtris ꝛ
caracterib⁹ turbari ꝛ placari:ꝛ h̃ ꝓbat cõis fama ꝛ ali/
qualis experiẽtia:ꝛ foꝛte eẽt dõm iuxta hoc ꝙ opatio ꝓ
pꝛia iſtoꝝ ſpirituũ eẽt intelligere particularia ꝛ vlia : lꝫ
impfectioꝛi mõ q̃ꝫ ipſe intelligentie:attamẽ pfecti⁹ ac ex
cellẽtius q̃ꝫ aĩa hũana.qꝛ nõ ſũt coꝛpoꝛi applicati.ſi aũt
ſunt eiuſdẽ ſpẽi inter ſe vel nõ.ẽ cõis qõ ẽt ad alia:iõ ꝛc̃.
ꝛ foꝛte omiſſa iſta reſponſiõe poſſet ſcð̃o alr̃ reſponderi
tenẽdo ipſam cõcluſionem.vꝫ.ꝙ itelligit̃ merito effect⁹
nãlis ipſi⁹ veneni.nã argumẽtationes ante foꝛmate bñ
ꝓbant ꝙ ad certũ determinatũ tempus dat̃ venenum:ſꝫ
nõ rõne nãlitatis ipſius veneni:ſed pꝛopter aliquid ſup
nãle additũ illi.ideo adhuc ſtabit concluſio. ¶ Sed cõ/
tra hãc rñſionẽ arguit̃ ſic.non minus poſ̃e eſt nãliter ꝙ
aliquod venenũ ab extra appꝛoximatũ in tempoꝛe ter/
minato.vꝫ.ſex mẽſium vel vnius anni ſuã pficiat opõnẽ
q̃ꝫ mã vna venenoſa vel non venenoſa exiſtẽs in pede vl̃
in capite ducatur in tãto tpe determinato ad maluꝫ gra
dum putredinis.ꝛ moueat̃ ad mẽbꝛũ nobile i quo actio
nem pficit leſam.ſed pmũ eſt poſ̃e.ergo ꝛc̃. cõſequentia
pꝫ:ꝛ pma pars ꝓbat̃:qꝛ in ambobus eſt rõ ſimilitudis.
ſicut enim in vno mã mouet̃ ad malũ gradũ putredinis
ita ꝛ i alio.ꝛ ſicut ad mẽbꝛ pncipale:ita ꝛ in alio. Scð̃a
aũt q̃ fuit minoꝛ aſſumpti declarat̃:eo ꝙ poſ̃e eſt ꝙ vna
certa mã accumulet̃ in pede vel crure ꝛ poſt determina/
tũ tp̃s ducat̃ aut ꝓcedat ad caput ſiue coꝛ ꝛ ꝓ tunc cau/
ſat̃ epilepſia ſiue apoplexia:q̃ pñt eẽ egritudies piodice tra.5.c.7. c'rca me^m ſen pꝛime.
ꝛ totũ h̃ ſumit̃ de mẽte pncipis Aui.3.cañ. ¶ Silr̃ ẽt ar 3.10. trac.
gui põt de mã aſmatica fluẽte a capite periodice ad pul 1.cap.39.
monẽ vt ſumit̃ ex ſnia eiuſdẽ quod totuꝫ ſentit Auer.6. colr̃ ca. p^o
collꝫ.ꝛ ꝯfirmat conciliatoꝛ.dĩa.125.g̊ pari foꝛmiter ſi in in medio
vulnere aliquo aliqs expert⁹ ꝛ malign⁹ poneret aliqð
venenum poterit illud eẽ talis conditionis ꝙ ita tãto tẽ
poꝛe ad mẽbꝛum pꝛincipale erit motũ:ꝛ non apparet eẽ
multum icõueniens:qꝛ reperit̃ aliquod venenũ magis
malũ q̃ꝫ mã illa:que piodice facit epilepſiam ꝛ aliquod
minus malũ.ergo aliquod eq̃le cũ aliȷs cõditionib⁹.cõ/
ſequẽtia pꝫ:qꝛ vbi dat̃ magis ꝛ minus nõ incõuenit da/
ri eq̃le.iõ ꝛc̃. ¶ Et cõfirmat̃ p expientiã in vno epõ bꝛi/
xienſi qui moꝛſus fuit a cane ſuo puulo in digito:ꝛ poſt
multũ tẽpus rõne illius deuenit in rabiẽ.g̊ etiam p pſidũ
exptũ fieri poſſet adminiſtrãdo:ſiue ab intus:ſiue ab ex̃
venenum ſimilis diſpõnis. ¶ Et ſi diceret̃ ꝙ h̃ eẽt diffici
le:ꝛ q̃ſi nõ credibile. Reſpondet̃ ꝙ nõ fuit minus diffici/
le Andromaco ꝯponere tiriacã ex tot mixtis cõpoſitã p
fermẽtationẽ ad vnã foꝛaꝫ reductã q̃ hꝫ etates ſicut coꝛ
poꝛa viuẽtiũ:in qbus in vna ſtupefacit.vꝫ.in iuuentute:
in alia reſoluit ꝛ ꝯ venena opat̃:ꝛ ſic de aliȷs : ꝛ tñ certi
ſumus hoc factũ fuiſſe:ideo difficultas rei nõ arguit im/
poſſibiltatẽ imo ꝯriũ.ideo pp hec ꝛ alia ponitur hec ſe/
cunda ꝯ.vꝫ.ꝙ ſiuevenena ſint opantia nãliter ſiue ſpũa
liter poſſibile eſt vt ad terminatũ tp̃s limitẽtur. Iſtam ꝯ
nem pꝛobant argumenta tacta contra pmam cõcl̃oneꝫ.
Et cõfirmatur ſicut poſ̃e eſt ꝙ repiat̃ vna res que cõtra
venenũ exiſtẽs illud nobis ſua pꝛopꝛietate demonſtret
ſi appꝛeſentatũ ſit:ita nõ repugnat inueniri alterã q̃ opa
tionẽ veneni ipediat:ſed pmũ ẽ vt legit̃ de coꝛnu ſerpẽtꝭ
ꝛ lapide pꝛaſſio:qꝛ cũ in eoꝝ pñtia ſit poſitũ venenũ ro/
rẽ emittere vident̃.ꝛ ſilr̃ lapis buffonis in anullo pfoꝛa
to taliter ꝙ lapis digitũ tãgere poſſet ita ꝙ cũ appꝛeſen
tatũ ſit venenũ miro modo ſupercalefacit partem digiti
quã tãgit.ſcð̃m igit̃ erit poſſibile.quo dato ponat̃ aliqð
venenũ agere nõ poſſe:qꝛ ab aliquo tali impeditũ:remo
ueat̃ igitur impediens ad libituꝫ alicuius.ꝛ ſequit̃ con/
cluſio. Et cõfirmat̃ auctoꝛitate Alberti de mineralibus.
libꝛo ſcð̃o.tractatu ſcð̃o.ca.pmo.qui dicit ꝙ lꝫ magnes
attrahat ferrũ:tamẽ adamas impedit ne ferrũ a magne
te trahatur:ſed remoto adamãte remanebit eiuſdẽ vir/
tus attractiua.ergo cõcl̃o ſcð̃a vera. ¶ Tertia cõcluſio
ſit iſta:ꝙ poſſibile eſt vt venenũ taliter pꝛeparetur : vt ſi
ad intra naturaliter adminiſtret̃ ſuã opationem perfice/

ret in duobus aut tribus diebus:ſed mediãte tali ꝑpara
tione tranſibit illos dies ⁊ plures.iſta ꝯ pꝫ itelligẽti ꝑpa
rationes medicinales:eo qꝺ idẽ cibus ſiue eadẽ caro ꝑ
parata cũ ſinapi ĩ pauco tpe digerit̃.ſ.in ſeptẽ horis:vbi
ſi comedat̃ cũ agreſta nõ digeret̃ in decẽ.Silr̃ apparet
in medicinis ſolutiuis.vñ Meſue de ꝯſolatione medici/
naꝝ ponit medicinas tarde ſolutionis vigorari in multꝭ
que permixta velocitant illam.vt mel vigorat opationẽ
aque lactis ⁊ ẓinẓiber opationẽ agarici.⁊ ita poſſunt mi
ſceri aliqua earũdẽ opationes retardãtia:q̃re ẽt medici
docẽt ꝙ qñ adminiſtrant̃ medicine pulmonis cũ eis ad
miſceant̃ res que hẽant diutiꝰ tenere virtutes illaꝝ.Nã
cũ via ad pulmonẽ ſit multũ lõga virtutes earũdẽ iuua/
tiue reſolueret̃.iõ ponũt̃ vt retineãt.¶ Quarta ꝯ ſit iſta.
poſſe eẽ intelligẽti phiaꝫ ⁊ aſtrologiã ꝙ taliter alicui ex
hibeat̃ venenũ ꝙ rõne eiꝰ ducet̃ ad mortẽ vſq ad decẽ
annos vel circa.ꝯ ꝓbat̃:qꝛ talis ꝑfecte ſciens intelliget
quãtitatẽ humidi radicalis ⁊ q̃litatẽ ⁊ omnẽ fere eiꝰ di/
ſpoſitionẽ.ergo ex ꝯñti terminum vite eius:qꝛ rõne con | Iſtud ap/
ſumptionis humidi eſt calidi extinctio ⁊ ꝯñr mors:vt in | paret ſtm
quit Ariſtoteles in libro de morte ⁊ vita.ſciet ẽt diſpoſi | ex dcis li.
tiones influẽtiaꝝ ſuperioꝝ ꝓ termino vite.ponat̃ igitur | de venenis
ꝙ ſciat ipm viuẽ vſq ad quadraginta annos ⁊ regat̃ re | cap.1.poſt
gimine ꝯſeruatiuo exceptis ꝙ illi adminiſtret̃ venenum | medium
in tpe viginti annoꝝ exiccatiuũ certe q̃titatis hũidi:⁊
tũc pꝫ ꝙ põt iſtud hũidũ exiccatũ abbreuiare vitã ꝑ de/
cẽ ãnos.poſt tp̃s igitur decẽ annoꝝ a tpe adminiſtratio
nis veneni moriet̃.ille igitur morietur in triginta ãnis ⁊
nõ fuiſſet mortuus niſi in ãnis quadraginta.ergo cõclu/
ſio xa. Et iſtã ꝯnem intellexit Aui.6.quarti ca.ſcꝺo.qñ | tra p̃mo
dixit:omne quod interficit cũ permutatione cõplexionis
aut cum aduentu ſuper mẽbrum poſſibile eſt vt ſit aduẽ
tus poſt tp̃s ipſius effectus.Ex quo dicto correlatiue ſe
quit̃ ꝙ nõ eſt incõueniens aliquos eſſe venenatos q cõ/
tinue exiccãdo ꝓcedãt ⁊ tales appellãt̃ apud vulgares
herbati ſiue ſtrigati.⁊ ex ꝯñti apparet qualiter venenuꝫ
atterminari poſſet:a quo ſua bonitate imẽſa vir magna
nime te ꝑſeruet altiſſimus ⁊ vitam tuam prolonget.

Quantum ad vltimum lꝫ ꝓ magna p/
te appareãt re/
ſpõſiões ad argumẽta ꝑncipalia.¶ Ad ꝑmũ tñ rñdet̃ ꝙ
lꝫ venenũ qꝺ adminiſtrat̃ ſiue ad itra ſiue ad ex̃ ſiue mã
liter ſiue ſpũaliter hꝫ ex ſui nã cũ cõpatiõe ad corpus no
ſtrũ ꝙ in terminato tpe ſuã incipiat ⁊ finiat operationẽ.
attamen multotiens ⁊ multis modis ſue actiões poſſũt
impediri ⁊ tardari.atq ẽt totalr̃ corrũpi vt patuit ex ſu
pradictis.Et lꝫ venenum ſit humane nature corruptiuũ
nõ eſt neceſſe ꝙ actualiter ſemper occidat.Pro reſpõſio
ne ad ſcꝺm notãdum ꝙ in veneno multa reperiũtur.vꝫ.
ipſa ꝓprietas dicta.itẽ friditas ſi eſt venenũ frigidũ ⁊ ca
liditas ſi eſt calidũ ⁊c̃.Et oĩa iſta talia ante operationeꝫ
ſunt in potẽtia opandi.vꝫ.interficiẽdi:infrigidãdi ⁊ cale
faciẽdi.veꝝ tñ iſta potẽtia nõ eſt equalis:immo vna ma
gis ꝓpiqua ⁊ habitui magis ꝯiũcta ⁊ alia magis remo
ta.ideo aliqua citius ſuã opationem ꝑficiũt:vt ſpũalia ⁊
alia:⁊ q̃dam tardius.ſ ꝗuocũq ſit neceſſe eſt ſi debent
actualr̃ opari ꝙ de potẽtia ducãtur ad actũ.lꝫ in ſpũalr̃
operãtibuſ hoc nõ multũ appareat.remanet igitur diffi
cultas a quo ducat̃ ad actũ.nã ſi ẽ mala ꝓprietas nõ du
citur ad actũ a calore noſtro:qꝛ ꝑ ſe ꝓduceret aliqd qꝺ
ipꝫ corrũperet:qꝺ repugnat ꝑncipio phie.nec ab ipo ve
nenoſo:qꝛ nihil agit in ſeipm:⁊ ẽt illã malã ꝓprietatem
ꝑus nõ habebat.⁊ ẽt ſi eſt frigiditas vt in opio:nõ videt̃
a quo ipſa tribuatur:qꝛ nõ ab opio:qꝛ ad tactum nõ ꝑci
pitur talis friditas:imo qꝺ plus ẽ aſſumpto opio ſi mo/
ueret̃ ꝑcipet̃ calidũ aut tepiduꝫ:nec a caliditate noſtra:
qꝛ nõ ẽ aliqs modus quo caliditas frigiditateꝫ generet.
Et ẽt ſi eſt caliditas non apparet a quo gñetur:qꝛ nõ ab
euforbio gratia exẽpli:qꝛ ad tactũ eſt frigidũ:nec a calo
re nr̃o:qꝛ illa caliditas generata i euforbio eſt maior q̃
ſit caliditas noſtra.⁊ iõ mirũ ẽ quomodo venenũ qꝺ añ
nullã opationem faciebat:nec nihil ex iſtis ꝑcipiebat̃.⁊
poſtea facit illas a qua cã hoc facit.q̃ de re.rõnabiliter ẽ
magna diſcordia iter ſapiẽtes.⁊ cõciliator.dr̃ia.140.im/
probat opionẽ Ga.⁊ Aue.⁊ loquẽdo de calido ⁊ frido
vult ꝙ tale de potẽtia reducat̃ ad actũ ꝑ viã antipiſtaſis
de ꝓprietate aũt venenoſa nihil dicit.¶ Et ideo ꝓ nũc ꝓ
reſpõſione ad argumẽtũ fundãdo ſupra ſentẽtiam Gal̃.
pono iſta dicta.¶ Primũ.ꝙ oẽ venenũ calidũ i potẽtia
vel frigidũ vel interẽptiuũ eſt ꝓductiuũ ſui effectꝰ reſpe
ctu cꝰ dr̃ talis in potẽtia ꝑ ſuã ꝓpriã ꝯplr̃onẽ.iſtud dictuꝫ
ꝓbat̃:qꝛ omne mixtũ cuius forma ordinat̃ i aliquã ope/
rationẽ naturaliter hꝫ inſtrumentũ cum quo illa forma
dꝫ ſuã opationẽ ꝓducere:ſed oẽ venenum ẽ hꝰ reſpectu
opationis in humano corpe ꝓducẽde.ergo oẽ venenum
potẽtialiter tale hꝫ inſtr̃m cum quo põt eius forma i hu
mano corpore opationẽ ſuã agere.ſed tale inſtr̃m nõ eſt
aliud q̃ ꝯplr̃o eiꝰ ꝓpria cũ ſuis ꝓꝑetatibꝰ ornata.ꝯña no
ta eſt.maior pꝫ in oĩbꝰ:qꝛ grauia hñt grauitatẽ:⁊ leuia
leuitatẽ : q̃ ſunt inſtr̃a ſuoꝝ motuũ.ſ.ſurſum ⁊ deorſuꝫ.
¶ Et cõfirmat̃:qꝛ ꝑ saporẽ:odorẽ ⁊ colorẽ venimꝰ in co
gnitionẽ calidoꝝ ⁊ fridoꝝ:vt inqt.A.2.cañ.ſed iſte ſunt | tra.1.ca.3.
q̃litates ſcꝺe ꝑ q̃s nõ poſſumus ferre iudiciuꝫ niſi ſupra | circa. ꝑnm
cõplr̃onẽ illoꝝ:que cõplr̃o lꝫ nõ ſit q̃litas ꝑma ſꝫ ſcꝺa.eſt
tñ ꝓductiua ꝑ ſuaꝫ v̾tutẽ caliditatis ⁊ ſiccitatis.⁊ ſic de
alijs.¶ Scꝺm dictũ.ꝙ venenũ nõ recipit aliqꝺ ꝑncipa
le ꝑncipiũ aut inſtr̃ale a calore noſtro ꝓ ſua opatiõe duꝫ
actuat̃:pꝫ qꝛ anteq̃ actuet̃ hꝫ formã ⁊ ꝯplr̃onẽ cũ ꝓprie
tatibus.¶ Tertiũ dictũ.ꝙ tale a calore noſtri corpis ꝑ
parat̃ mediãte diuiſione:vt ad actũ ducat̃.pꝫ qꝛ nõ alio
modo:vt ꝓbatũ eſt.ſed mediãte iſta diuiſiõe melius ad
mẽbra ſit penetratio : imaginemur igit̃ ꝙ aliqꝺ venenũ
aliqñ ducet̃ de potẽtia ad actũ.qꝛ vl̃ ad formã q̃ eſt actꝰ
ꝑmus:⁊ hoc a calore nr̃i corpis.Scꝺo:qꝛ ad eoꝝ opera
tionẽ recipiant aliquod inſtr̃ale eẽntiale ꝑnm ꝑ qꝺ agãt:
aut tertio ꝙ recipiũt certã diſpõnem per quã conuenien
tius agãt:⁊ ſic dicimus ꝙ calor noſter nõ opatur nec ꝑ
nec ſcꝺo:ſed tertio mõ.⁊ hec vr̃ intentio Gal̃.tertio de cõ | cap.1.poſt
plexiõibus ⁊ primo ⁊ tertio de ſimplici medicia.¶ His | medium
preſuppoſitis rñdeo ad argumẽtũ ⁊ totaꝫ difficultatem | diſt.2.c.3.
ꝙ.a.venenũ nunc nõ interficit qꝛ impeditũ aut aliter vt | poſt ꝑnc.
ſupra:interficiet tñ vſq ad annũ. ¶ Et qñ vltra arguit̃ | diſt.4.c.2.
ergo aliqd de nouo producetur in.a.quando interficit. | circa ꝑnm
¶ Rñdetur diſtinguẽdo ꝑ dicta:qꝛ aut intelligis ꝙ pro
ducatur aliqd nouũ tãq̃ accidentale ꝑncipiũ actionis:⁊
ſic ego ꝯcedo:qꝛ ꝓducit̃ aliq̃ tepiditas:raritas ⁊ diuiſio
ſed ſi intelligas ꝙ ꝓducat̃ aliquod nouuꝫ tanq̃ eſſentia
le ꝑncipiũ vel ꝓprium illi inſtr̃ale.ſic nego illã ꝯñtiaꝫ:⁊
dico ꝙ lꝫ iſta actualiter nõ interimãt:nec calefaciãt:nec
infrigidẽt:qꝛ nõ habẽt iſtas q̃litates actuales.habẽt ta/
men ipſas virtuales:⁊ hoc nullo mediãte eẽntialiter niſi
ꝯplexione ⁊ forma illius veneni:que nõ eſt actualiter ta
lis:ſed eſt in potẽtia virtuali:tñ pp calorẽ noſtrũ ducitur
ad opationẽ.in iſta tñ mã occurrerent noue fantaſie: ſed
de hoc alias.¶ Ad tertiũ pꝫ reſponſio per ſupradicta.
eo ꝙ ꝑt adminiſtrari venenũ qꝺ nõ faciat actionẽ ſuã.ni
ſi i illo tẽpore:aut qꝛ impediet̃:vt dicit ſcꝺa cõcluſio:aut
qꝛ retẽtum in aliquo loco paulatim auget̃ ſua malitia:⁊
paulatim mouet̃ ad cor:⁊ ſtabit ꝑ multũ tp̃s anteq̃ ali/
quãdo ſuã opationeꝫ perficiat.aut qꝛ diuerſimode ꝑpa/
rat̃:vt dicit tertia cõcluſio.ideo ꝑma ꝯſequẽtia nõ valet.
¶ Ad ꝯfirmationẽ rñdet̃ ab aliquibus negando mino/
reꝫ:qꝛ impoſſibile eſt ꝙ ex veneno aliqua nutrita fuerit
qꝛ inter venenũ ⁊ corpus noſtrũ nõ currit aliq̃ familiari

tas ſiue cōueniētia que requirit᷑ inter nutriēs ⁊ nutritū: vt ſumit᷑ ꝑ cañ. ⁊ ex ꝯñti illa puella nō fuit nutrita napel lo ſed aſſuefacta ei vt ei⁹ humiditates remanerēt iſecte ⁊ interficerent. ℂ Sed ꝯ iſtam reſpōſionem inſtat᷑ ſic. q2 repugnat Ga. ⁊ Auicēne q ponūt ipām puellā fuiſſe nu tritā napello. itē repugnat expimēto q2 plāte ⁊ fructus multotiens ſunt venenati tpe peſtis vt ſumit᷑ ſcōa pmi ⁊ tñ nutriūt. Itē nō ſoluit argumētum q2 dato ꝙ illud ve nenū nō nutriet. arguit᷑ ſic in minori. ſed illa pauca quāti tas nō interficit. ꝰ in illo tpe nec illud interficiet ⁊ ſic ſta bit rō. ℂ Et iō aliter dicat᷑ ſupponēdo ꝙ nō ſit incōueni ens in aliquo repiri aliqd qd hēat rōnem cibi ⁊ in eodē qd hēat rōnē veneni vt ſi vn⁹ ⁊ idē cib⁹ adminiſtrat᷑ vni erit ei cibus cōueniēs vt fungus gratia exēpli. ⁊ in alio erit venenū. mortiferꝫ. ℂ Supponēdū eſt ſcōo ꝙ duplici mō hō poſſet ſe diſponere quātū ſpectat ad ꝓpoſitū vt nō patiat᷑ a veneno ꝑ ꝑ paulatinam aſſuefactionē ꝙ vna diſpoſitio efficiatur nālis q̄ ſi ſubito imprimeret᷑ eſſet ip ſius corpis corruptiua: eo modo quo allegatū eſt ſupra de complōne indi reſpectu ſclaui: pꝫ ēt de muliere q̄ ſu mebat iuſquiamum ſine leſione tertio de ſimplici medi cina. Scōo modo per virtutem beçoarticam acquiſitā arte vel nāl'r. vt puta de metridate qui ꝑ vſum medicine quā metridatū appellamus ſe ſecurū reddidit ab vſu ve nenoꝝ: pꝫ ēt de illis q ꝑdicāt eos eē de domo ſancti pau li qui comedūt ſerpētes ⁊ tāgūt ⁊ pungūtur abſqꝫ aliq̄ leſione. Et auicēna nominat vnum qui ſe ſine leſione ſer pentibus obijciebat: ⁊ nos vidimus vnū de illis q innu merabiles hēbat ſerpētes malos quos tāgebat ⁊ non ledebat᷑ ab eis ⁊ ipſe vēdebat panē quē appellabat pa nem ſancti pauli. Ex qbus ſequitur ꝙ poſſibile eſt ꝙ ali quis veneno nutriat᷑. ꝑmo ꝑ aſſuefactionē. ſcōo q2 vna ⁊ eadem res pōt habere rationē cibi ⁊ veneni: iō illa res pōt a ſua venenoſitate expoliari: ⁊ ſic ex ea corpus nutri tur. Ex quibus ſequitur ēt ꝙ illa puella fuit vere nutri ta napello: ⁊ vlterius ꝙ illa venenoſa diſpoſitio ꝑ quā alios oſculādo venenabat erat ei nālis. ſequitur vlteri⁹ ꝙ ipſa erat venenum q2 quicunqꝫ cū ea cōmiſcebātur ve nenabātur. Et vltimo ſequitur poſſe eſſe duo indiuidua aut plura humane ſpeciei habētia proprietates ſpecifi cas cōtrarias ⁊ plura alia ſpeculanti facilia. ℂ Sed cō tra ſupradicta eſt forte argumētum domini auer. 7. colli get ⁊ in epl'a de tyriaca ad glauconem. vꝫ. ꝙ idem eſſet homo ⁊ non homo. probatur ſic: exiens hominis latitu dinē nō eſt homo: ſed ſupraſcripta puella venenata exijt humanam latitudinem. ergo non eſt homo. maior ſumi tur ex primo canonis. minor probatur: q2 tota humana complexio forme veneni extremaliter cōtrariatur: ſꝫ ex quo illa puella nutritur napello ſiue veneno ſequit᷑ ꝙ in ter ipſam ⁊ illud cadat ſimilitudo quedā ergo ſi ſimila tur illi forme extremaliter contrarie forme humane diſſi milabitur humane forme: ⁊ tunc non erit homo. ℂ Ad iſtud argumentum poteſt reſponderi negando primam conſequentiam. ⁊ ad probationem dicitur ſicut ſupra al legatum de mente principis: ꝙ ꝑmus modus equalita tis humane complexionis habet magnam latitudinē: a qua ſi egredietur nō erit amplius humana complexio iſta tamē latitudo eſt magna valde: in qua cōtinētur cor pora tam temperatam q̄ꝫ naturaliter diſtemperata: tam ſana ſimpl'r q̄ꝫ etiam egra: vt nūc ⁊ preternāliter talia q̄ cunqꝫ egritudine intēſiſſima: ⁊ tam habētia diſtemperā tiam in qualitatibus manifeſtis: q̄ꝫ etiā in ꝓprietatib⁹ ⁊ qualitatibus ſpecificis: ⁊ ex cōſequēti ꝓpe extremum latitudinis hui⁹ eēnt ponēda illa venenata: ita ꝙ lꝫ eēnt in latitudine: tamen eēnt in aliqua māſiōe vltimi grad⁹ ipſius latitudinis ſpecifice ad quam manſionem non ꝑ ueniunt nō aſſueta ad venenū: ſicut non eſt inconueniēs ꝙ certa caliditas ſit alicui conueniens ⁊ naturalis inq̄ꝫ tuꝫ excitatus: tamē eſſet illi aut alteri ſimili diſcōueniēs quieſcēti. Ita iſta diſpoſitio inquātum aſſueta eſt ſimilis ⁊ diſſimilis cōtraria: ſiue nō naturalis cuilibet nō aſſue to ideo omnium alioꝝ interemptiua: ⁊ ſic negatur ꝙ ta lis exiyt totaliter latitudinē ꝑmi modi. ℂ Sed contra. agens a tota ſubſtantia nullam habet ſimilitudinem: vt venenū: ex quo extremaliter opponuntur: vt dicebatur arguendo: ⁊ ſumitur ex tertio de complexionibus. ca. ꝑ ⁊ ſcōo. ⁊ ꝑmo cañ. ℂ Reſponderi poteſt ꝙ lꝫ venenum vt venenum nō alteratum ſit totaliter oppoſitum huma ne nature: tamen poſſibile eſt ꝙ per actionem veneni in membra ⁊ caliditatem naturalem ipſorū ſpirituum fiat tāta actio ⁊ reactio ꝙ itroducat᷑ vna cōplexio eq̄lis ſiue facta. ⁊ hoc: q2 aut illa ambo agētia ſunt equata ⁊ ex cō ſequenti reducta ad vnam formam ſiue diſpoſitionē me diam multum alijs indiuiduis repugnantem: vt credit Gentilis de febre ethica. aut q2 tā in partibus materia libus q̄ꝫ formalibus eſt fixa illa diſpoſitio tāq̄ꝫ facta na turalis: vt dixit Dinus de cōplexiōe equali ⁊ poſſemus ex iſto fantaſiari vnum nouum modum dicendi. ⁊ tu cō ſidera. ℂ Uel poſſumus ſecundo reſpondere ꝙ cum du plex ſit complexio: quedam inſequens formam: ⁊ q̄dā materiam: ꝙ non eſſet inconueniens aliquod ratiōe cō plexionis inſequentis formam eſſe oppoſitum extrema liter: lꝫ ratione inſequentis materiam eſſet cōueniens ⁊ econuerſo. Et ex hoc videmus ꝙ aliquis abhorret vnū tanq̄ꝫ venenum: ⁊ alteri tamen illud eſt cibus cōueniēs. ⁊ talis diſpoſitio inſequens mām que eſt certa occulta proprietas: etiam per artem acquiri poteſt: vt patet per aſſefactionem comedentis napellum ⁊ iuſquiamū. ⁊ ēt a natura: vt recitatur de puella ab Alberto. 7. animaliū ca. 8. que ſcorpiones comedebat ⁊ non ledebat᷑. ℂ Sed contra: q2 ſequeretur ꝙ homo poſſet a natiuitate pro duci venenoſus: q2 cum quibus forma conſeruatur cū eiſdem diſpoſitionibus illa introduci poteſt. ℂ Reſpon detur concedendo totum: vt ſi leproſus cum leproſa coi ret forte generaretur homo venenoſus: ⁊ ideo prohibe tur aut prohiberi in lege deberetur. ex quo concluditur ꝙ iſta conſequentia non valet. i iſta materia ſunt diſpoſi tiones facientes pro ipſa forma veneni. ergo forma hūa na introduci non poteſt: vt pꝫ ex ſupradictis. ℂ Reſpō det᷑ igit᷑ ad ꝑmā ꝯfirmationē ꝙ lꝫ venenū poſſit corpus nutrire per paulatinam aſſuefactionem: tamen maior aſ ſumpti eſt falſa propter cās ſupra narratas in probatio ne cōclōnum. ⁊ cōſimiliter reſpondet᷑ ad vltimam cōfir mationē. ⁊ ſic ſit laus cui dedit intelligere.

Margin notes (left): fen. 2. doc. 2. ſū. 1. ca. 15. v. fines — 3. de ſimp. diſt. 4. c. 1. verſus fi. — 4. 6. tra. 1. ca. 2. in fi. do. 2. ſū. 1. ca. 7. in fi. — diſt. 4. c. 1. verſus fi. — cap. 2. poſt medium — fen. 1. doc. 3. capi. 1.

Margin notes (right): fen. 2. doc. 2. ſū. 1. c. 15 — 4° pª tra. 3. ca. 1. ver ſus finē. ⁊ in quibus de febre q̄ ſtione ter tia in fine.

ℂ Finis queſtionis de venenis ad tempus edite a Petro Carario de monte ſilice.

ℂ Petri Aponenſis libro Conciliatori diuino. Et eiuſdē de venenis finis deo duce impoſitus eſt a Scipione fer rario veneto qui ⁊ correxit errata ⁊ loca auctoritatum annotauit adhibita magna diligentia.

¶Incipiunt tituli dīiaꝝ Cōciliatoris. Et p̄ p̄me partis.

An neceſſariū ſit medico ceteras ſcire ſpeculationis ſcientias dīia prima. Car. j
An opus ſit medico logicum eē.2. car.3
An medicina ſit ſcientia.3. car.3
An medicina ſit theorica vł practica.4. 6
An medicina ſit artium preclariſſima.5. car.7
An corpus humanum ſit medicine ſubiectum cum annexo.6. car.8
An medicine ſubiectū ſit vni vel pluribus medicis committendum. 7. car.8
An doctrinarum ordinariarum numerꝰ ſit trinus maior aut minor.8. car. 9
An natura humana ſit ab eo quod antiquitus fuit debilitata.9. car. 12
An quis exiſtēs medicus poſſit cōferre per ſcientiā eſtrorum in ſalutem egroti.10. car.14

¶Queſita centū de theorica cum eorum appēditijs.

¶Queſita vlīum reꝝ ꝛ el'toꝝ primitus.

¶An nūs el'toꝝ ſit quaternus vel alius.11. car.16
An terra ſit frigidorum primum aut aqua.12. car. 17
An aqua ſit humidorum primum aut aer cum eius appēditio.13. car.18
An aer ſit natura calidus vel frigidus cum eius adiuncto.14. car. 19
An ignis ſit calidus.15. car. 21
An elementa ſint in mixto actu vel potentia.16. car. 21

Queſita circa complexionem.

¶An complexio ſit ſubſtantia vel accidens.17. car.24
An ſit complexionem temperatam reperire .18.car.25
An complexionem ſit ponere ſimplicem.19. car. 27
An iuſtitialis certus vel melancolicus ſit equali pōderis propinquior.20. car. 28
An cōplexio temperata ſit alijs longioris vite.21. car.30
An complexio innata poſſit permutari.22. 31
An duo indiuidua poſſint eandem ſeu ſimilem complexionem habere.23. 33
An cerebrū ſit complexionis cali. vel humide.24. 34
An nuca ſit cerebro frigidior.25. 35

¶Queſita circa annexa.

¶An puer ſit iuuene temperatior: ſeu econtra.26. 35
An maior ſit calor pueri vel iuuenis.27. 37
An maſculus ſit femina calidior.28. 38

¶Queſita circa humores.

¶An humores ſimul generentur vel ſucceſſiue cum eius appenditijs.29. 39
An ſolus ſanguis nutriat.30. 43
An ſanguis artarialis nutriat cum eius appēditio.31. 45
An melancolie cauſa efficiens calor ſit tēperatus.32. 47
An i nobis ſint hu. ſecūde hūiditates dicti ꝛ quot.33.47

¶Queſita circa generationem ex ſpermate dependentem.

¶An ſperma decidatur a toto corpore cum appendiculo eius.34. car.49
An ad ſpermatis generationem teſtes ſint neceſſarij vel iuuatiui.35. car.50
An genitura ſit pars conſtitutiua embrionis.36. 51
An ſperma femelle gutta dictum ingrediatur embryonis generationem: cum eius appenditijs.37. 52

¶Queſita circa membra.

¶An vnum ſit membrum principale vel plura cum eius annexis.38. car. 55
An cranei plaſmatio ſit ex quinqꝫ oſſibus pluribus vel paucioribus.39. car. 56
An caput ſit factum propter cerebrum vel oculos.40.57
An nerui oriantur a cerebro vel corde.41. 58
An caro ſit organum tactus: neruus: aut cor.42. 59
An cutis ſentiat cum eius appenditio.43. 61
An panniculus componatur ex neruo tantum vel ex eo ꝛ ligamento.44. car.63
An caruncule mammillares ſint organum olfatus vel nares.45. car. 63
An interior tunica artarie diſſoluatur in villos longitudinales vel latitudinales.46. 64
An vene oriantur ab epate vel corde.47. 65

¶Queſita circa virtutes.

¶An ſperma ſit animatum.48. 67
An natus octimenſis viuat.49. 69
An digeſtio procedat ingroſſando vel ſubtiliando.50.70
An attractiua que a calido ad eam que a vacuo reducatur.51. car. 72
An medulla nutriat oſſa.52. 73
¶An venter nutriat chilo cum eius appenditio.53. 74
An pili ꝛ vngues nutriantur cum ſuis annexis.54. 76
An virtus augmentatiua ſit altera ꝛ nutritiua.55. 78
An augmentum fiat per partes formales vel materiales.56. car. 78
An virtus vitalis ſit a naturali ꝛ animali.57. 79
An virtus motiua influat p̄mitus in neruos vel lacertos cum eius appenditijs.58. 81

¶Queſita circa ſpiritum.

¶An calor ꝛ ſpiritus ſint idē cū eius appenditio.59. 83

¶Queſita circa operationes.

¶An qualitate fiat oīs actio cū eius appenditio.60. 85
An frigus ingrediatur eſſentialiter opus nature vel accidentaliter ſolum.61. 87
An digeſtio fiat a frigiditate.62. 89
An actio partibus officialibus attributa procedat a complexione vel compoſitione.63. 89
An viſio fiat intus ſuſcipiēdo vel extra mittēdo cum eius appenditijs.64. 90

¶Queſita circa ſanitatem rerum naturalium ꝛ effectuum exiſtentem.

¶An ſanitas ſit ſpecies ſpecialiſſima cū annexo.65. 93

¶Queſita circa res non naturales.

¶An ver ſit temperatum cum ſuo appenditio.66. 95
An ſub equatore ſit poſſibilis habitatio cum eius annexis.67. 96
An carnes limatiarum ſint ceteris laudabiliores.68.100
An albumen oui ſit calidum ꝛ vitellus frigidus .69. 101
An vinum ſit calide vel humide complexionis cum eius appenditio.70. 102
¶An forma dicta ſpecifica ſit ſuba vel accidens.71. 103

¶Queſita circa res preter naturam vt egritudinem in communi.

¶An inter ſanum ꝛ egrum cadat medium cum eius appenditio. 72. 105
An dolor poſſit eē morbus cum eius appenſo.73. 107
An morbus ſit quis in compoſitione cum eius appenſo.73. 108
An morbus quis ſit in natura communi cum eius annexo.75. 110
An cauſe doloris ſint due vel plures an minores cū eius adiuncto.76. 110
An dolor ſentiatur.77. 113

¶Queſita circa ſigna.

¶At icteritia ante ſeptimam diem apparens poſſit eſſe bonum ſignum vel econtra.78. 114
An caput paruū ſit melius ſignū magno.79. 115
An quando cor dilatatur dilatentur artarie ꝛ quando cōſtringitur conſtringantur.80. 116

An in dilatatione artariarum fiat attractio ⁊ in conſtrictione emiſſio vel econtra.81. 117
An pulſus diei ſint decem plures ⁊ pauciores. 82. 118
An in pulſu muſicalis reperiatur cõſonantia.83. 120
An egeſtionis varietas ſit laudabilis.84. 122
An ſubſtantia vrine prius detur vel color cum eius coniuncto.85. 123.
An mictura ſanguinis ſit ex venarum que circa renes ruptura.86. 125

Queſita circa febres.

An febris ſit calor ⁊ qualis.87. 126
An humores poſſint confluere periodice.88. 127
An ſanguis putreſcens febrem generet ſanguineam vel colericam.89. 129
An febris ſanguinis componatur cũ alijs febribus.90. 131
An ex colera praſſina ⁊ eruginoſa poſſit febris fieri cum eius appenſis vt diſtinctione colere loco generationis ſitu.91. 132
An in empiala infrigidentur interiora ⁊ caleſiant exteriora vel econtra ⁊ in lipparia econuerſo etiam.92 134
An ethica fiat incipiendo.93. 135
An febris peſtilentialis ſit putrida vel alia.94. 138

Queſita circa apoſtemata.

An apoſtemata intrinſecum poſſit febrem interpolatam cauſare.95. 139
An cerebrum poſſit apoſtemari vel oſſa.96. 140
An cor poſſit apoſtemari.97. 141

Queſita circa egritudines particulares.

An egritudo conſueta ſit deterior inſueta vel econtra.98. 142
An pleureſis dextri lateris ſit ea que ſiniſtri periculoſior cum eius adiunctis.99. 142
An peripleumonia flegmatica ſit periculoſior cholerica.100. 145
An vermis poſſit in ventre generari.101. 145
An aſclites ſit hydropum periculoſior.102. 147

Queſita circa diem creticam ⁊ criſim.

An criſis diei ſit laudabilior illa que noctis cum eius appendiculo.103. 149
An vigeſima dies ſit cretica vel vigeſimaprima.104. 150
An criſis ſeptime diei ſit fortior vel qrtedecime.105. 152
An computatio ſit facienda a die partus vel a die febris.106. 153
An contingat in declinatione mori.107. 154
An deterius nocumenti ſomni ſit in declinatione paroxiſmi: an in partibus alijs.108. 155
An recidiua ſit eadem egritudo cum ſua radice.109. 157
An recidiua ſit deterior ſua radice cum eius appenditijs.110. 157

Queſita circa practicã conſeruatiuam in primo.

An calidum innatum magis conſumat humidum radicale vel fluens.111. 159
An humidum radicale poſſit reſtaurari.112. 161
An mors nãlis poſſit beneficio aliquo retardari.113. 163
An aer magis immutet qꝫ potus vel cibus.114. 165
An autumno magis abbreuietur vita vel alijs temporibus anni.115. 166
An regimen corporis lapſi debeat per ſimile vel contrarium admenſurari cum eius appenditio.116. 167
An complexio calida ⁊ humida facilius toleret ieiunia.117. 170
An primitus ſit totum comedendum deinde bibendum vel ſimul cum eius annexo.118. 171
An cibus groſſus debeat precedere ſubtilem: aut econtra.119. 173
An ſemel vel bis an plures comedendum in die naturali.120. 174
An prandium cena debeat eſſe maius.121. 174
An ſuper fructus bibendum.122. 175
An ſuper dextrum vel ſiniſtrum latus dormiẽdũ.123. 176
An coitus competat in regimine ſanitatis.124. 176
An quolibet euacuandum anno.125. 178
An ſuper aſſumptum pharmacum dormiẽdũ.126. 178
An tyriaca competat poſt ſomnum.127. 179
An poſt pharmacum die balneandum ſecunda.128. 180
An pharmacũ competat in regimine ſanitatis.129. 181
An conualeſcens euacuandus.130. 181
An vomitus competat oculus.131. 182

Queſita circa practicam curatiuam magis.

Queſita circa regimen curandi in communi.

An in continente calidiori ſint frondes populi ſternende.132. 183
An ſit morbus quis cui non competat cibus vſqꝫ in ſtatum.133. 184
An dieta procedat ingroſſando aut ſubtiliando.134. 185
An cõfidentia infirmi de medico cõferat in ſalutẽ.135. 188

Queſita circa materias curationis.

An medicina fortiatur complexionem ab innata vel influente.136. 189
An ſit medicina aliqua temperata.137. 189
An humidum iunctum frigido vltra gradus ſcdm poſſint extolli.138. 190
An medicina primi gradus calida reducat eam que tertij ad ſecundum.139. 191
An quis modus quo medicina ⁊ proprie frigida de potentia ducatur in actum.140. 193
An medicina attractiua pergat ad humorem attrahendum.141. 195
An medicina ſit non ſoluat conuertatur in humorem quẽ habet attrahere.142. 196
An medicina compreſſiua ſit lenitiue vel lubricatiue adiungenda.143. 197
An quis ordo euacuationis humorum medicine effrenitatis.144. 198
An omne amarum calidum.145. 199
An amplius decoctũ reddatur amari⁹ ſeu dulcius.146. 201
An piper multum prouocet ⁊ parum laxet ſcamonea vero econtra.147. 201
An aqua lactis ſit ca. vel fri.148. 202
An menta ſit ca. vel frigida.149. 203
An cicuta ſit ca. vel frigida.150. 203
An argẽtum viuum ſit calidum aut frigidũ.151. 204
An colloquintida ſit multum conterenda vel modi/

cum.152. car. 204

Queſita circa curationem in commun.

An omnis cura per contrarium.153. 205
An cura incboanda medicina forti vel debili.154. 206
An odores curent alendo vel ſolum alterando cum eius appenditio.155. 207
An precantationes curent.156. 208
An ſomnia conferant in cura.157. 209

Queſita circa digeſtionem nutritiuorum.

An calor digerat innaturalis.158. 208
An digeſtio debeatur cauſe antecedenti cum eius appenditio.159. 210
An materia digeſta fiat fe.ſeu morbus.160. 212

Queſita circa euacuationem materie.

An in morbi principio competat euacuatio.161. 213
An euacuatio competat cauſe antecedenti vel coniuncte.162. 214
An euacuandum in die motus egritudinis.163. 214
An euacuandum vſq ad lippothomiam.164. 215
An euacuatio conferre poſſit ſynthomatica.165. 216
An in pregnante periculoſior euacuatio flebothomia vel pharmacia.166. 216
An poſt quartam diem flebothomandū in acuta.167. 218
An in prima vel alia lunationis quadra flebothomandum.168. 218

Queſita circa curationem febrium in communi.

An in febre ptiſana competat ordeacea.169. 220
An ſyrupus aceroſus competat in qualibet digerēda materia.170. 221
An aqua frigida competat in febribus.171. 221
An vinum competat in febribus.172. 223
An balneum expediat in febribus.173. 224

Queſita circa curationem egritudinis communis.

An ſenex cauſonizans iuuene amplius egeat infrigidari cum eius appenditio.174. 225
An in cauſone competat flebotomia.175. 227
An apoſtemati competat repercuſſio cum eius appenditio.176. 227
An in lepra competat eductio.177. 228
An tyriaca veneno conferat proprietate vel qualitate.178. 229
An tyriaca diateſſerō ꝓferat morſui canis rabidi.179. 228
An in ſcabie competat flebotomia.180. 231

Queſita circa paſſiones capitis.

An ſolutio continuitatis penetrās ad interius cerebri poſſit ſanari.181. 231
An in apoplexia nihil agendum infra.72.horas cum ei⁹ appenditio.182. 233

Queſita circa paſſiones neruorum.

An paralyſis dextri lateris ſit difficilioris curationis ea que ſiniſtri.183. 234
An in tortura locale remedium ſit applicandum ſuper ſanam vel egram.184. 233
An vinum competat in egritudinibus neruorum.185 235
An coitus conferat in egritudinibus flegmaticis.186. 236

Queſita circa paſſiones colli ⁊ pectoris.

An ſanguis ꝑ ſuperiora fluens ſit cōpeſcēdus.187. 237
An in ſquinantia competat ſubſcannatio.188. 237
An gargariſmata cōpetāt in pectoris paſſiōibus.189. 238
An centaurea competat ſputo ſan.190. 238
An in pleureſi competant repercuſſiua.191. 239
An fluxus ventris curet apoſtema lateris.192. 240
An ptiſis poſſit curari cum eius appendiculo.193. 241
An lac congruat ptiſicis cum eius appenditio.194. 242
An ventoſe ſub mammis in retentione menſtruorum apponende.195. 243
An in cura morbi calidi cordis cōpetant calida.196. 244

Queſita circa paſſiones epatis.

An in apoſtemate epatis ⁊ precipue ſanguinoſo congruat flebotomia.197. 244
An epar ſupercalefactum ſit epithimādū ceruſa.198. 245
An bezel ſiue inciſio ſub ventre competat hydropicis.199. 246

Queſita circa inteſtina.

An fluxus in pncipio morbi fact⁹ cohibēdus.200. 247
An dyſenteria colerica deterior vel alia.201. 248
An in dyſenteria epatica competant ſtiptica.202. 248
An ileon cauſatum ex ſtranguria febris curet ſuperueniens.203. 249
An narcotica competant in colica.204. 250

Queſita circa vias vrine.

An diuretica competant in paſſionibus viarum vrine.205. 251

Queſita circa articulos ⁊ pedes.

An in podagra dextri pedis congruat flebotomia ex ſiniſtro ⁊ econtra.206. 252

Queſita circa manualem actum.

An omne vlcus egeat exiccatione.207. 253

Queſita circa ipſum annexum.

An cauterium potentiale ſit laudabilius actuali cum ei⁹ appenditio.208. 253
An medicinarum copulatio alteratiuarum poſſit medicinam conflare ſolutiuam.209. 255
An compoſita plus perdurent ſimplicibus.210. 255

Queſita de appenditijs notabilioribus: ⁊ primo differentie tertie.

An medicina vna ſit ſcientia vel plures.
An naturali ſubalternetur ſcientie vel alij.

An qualitas elementi propria ſit eius forma.13. 19
An aer habeat grauitatem in propria ſpera.14. 20
An complexio inequalis quo ad pondus ſit equalis quo ad iuſtitiam. 17
An cerebrum ſit frigidum amplius ꝙ humidum vel econtra. 24
An flegma generetur tantū in epate aut etiā alibi.29. 41
An ſit eiuſdem ſpeciei ſang. genitus ex cibis flegmate ac vniuerſaliter ex coitu genita ⁊ fine.29. 41
An in venis digeſtio perficiatur communis.29. 42
An digeſtiones ſe poſſint viciſſim corrigere.29. 43
An ſanguis contineatur tantum in venis.31. 46
An vir muliere amplius delectetur in coitu.34. 50
An ſpmatica mēbra ſoluta poſſint veri⁹ ꝯſolidari.37. 54
An ex oī pte iudicādū ſit mēbrū colobū.37. 54
An oſſa ſentiant.43. 62
An dentes ſentiant.43. in eodem
An per anum immiſſum poſſit nutrire.53. 75
An pilis inſint paſſiones plurime ipſis attribute.54.
An vnus neru⁹ poſſit eſſe ꝑncipiū ſenſus ⁊ mot⁹.58. 82
An muſculus hēat ſolum virtutem innatam.58. 83
An ſpiritus in animali ſemper idē maneat vel fluat mox alius factus.59. 85
An quis morbus ſit quantitate ledens.60. 86
An neruus ſiniſtretur dexter obticus abſq reditu ⁊ ſiniſter ⁊ econtra. 64
An oculus ſit coloratus.64. 93
❧An autumnus ſit temperatus.66. 96
An venti contemperent aerem.67.
An vinum competat pueris.70. 103
An ſanum ⁊ egrum actu concidant vna.72.
An ſtupor ſit morbus vel accidens: puta dolor.73. 108
An morbi complexionales ſint quatuor octo: aut decem ⁊ octo.74. 109
An apa ſit morbus ſimplex vel compoſitus.75. 110
An labor ſeu dolor apoſtemoſus ſit alius ab vlceroſo ⁊ tenſiuo.76. 112
An que ⁊ qualia de vrine eſſe.85.
An qualis ſit diſtinctio colere locus generationis ⁊ ſitus eius.91.
An in empiala calidum cum frigido ſimul per totum ſentiatur.92.
An pulmo ſit proprium organū anhelitus vel diaphragma.99. 142
An motus anhelitus ſit naturalis vel voluntarius.99.
Am plurimum mors contingat die vel nocte.110.
An ſubiectum ſupponatur in ſcientia ſua.110.
An oua competant in febribus.110. 157
An fluxus ſanguinis menſtrualis ſit naturalis.110. 157
An naturales temperantie appetant ſimilia ⁊ egritudinales contrarie.116. 168
An exercitandum ante comeſtionem vel poſt.118. 171
An aer ⁊ vniuerſaliter elementum nutriat.155.
An humor ſit cauſa efficiens febris vel mālis.159. 210
An morbus proportionalis ſit periculoſior improportionali vel econtra.174. 224
An formice cura perficiatur penne concauitate.176. 227
❧An cum apoplexia poſſit febris concidere.182. 233
An ſeptima coniugatione neruorum colli. oriantur nerui peruenientes ad manus aut aliunde.184.
An ptiſis poſſit ſiccitate cauſari.193. 240
An qualis natura lactis temperata vel alia. 193
An zuccarum roſaceum competat ptiſicis.194. 241
An morbus frigidus periculoſior calido. 196
An cauterium melius ex auro vel argento.208. 253

Finis tabule Cociliatoris.

❧Tractatus de venenis a Magiſtro Petro de Abano Editus.

DE prologo agitur. 1
De diuiſione venenorum. 2
De vnoquoq veneno in ſpeciali. 3
Modus ſecundum quem venenum interficit. 4
De precuſtodia ⁊ cautela: ne aut venena propinentur: aut ſi propinata non noceant. 5
De ſignis ⁊ curis cuiuſlibet ſingularis veneni ꝓpinati. 6
Ille qui argentum viuum ſumpſerit. 7
Gipſum qui biberit. 8
Scoria eris. 9
Scoria ferri. 10
Lapis magnetis. 11
Lapis lazuli. 12
Arſenicum ſublimatum. 13
Litargirium. 14
Ceruſa. 15
Calcucecbumenon.i. viride eris. 16
Plumbum vſtum. 17
Azurum ſeu minium. 18
Realgar. 19
Sucus cicute. 20
Sucus titimallorum. 21
Sucus cucumeris aſinini. 22
Sucus vſnee. 23
Sucus aut radix buchormarien. 24
Sucus coriandri. 25
Sucus mandragore. 26
Sucus papaueris nigri. 27
Opium. 28
Succus ſcamonee. 29
Apium riſus. 30
Sucus cherue. 31
Sucus napelli. 32
Sucus oleandri. 33
Sucus mezereon. 34
Sucus ellebori. 35
Alfeſire. 36
Sucus brionie. 37
Cornua ſpice. 38
Cornua oleandri. 39
Cornua bedeguar. 40
Anacardus. 41
Nuces aut auellanas. 42
Malum caſtoreum. 43
Malos fungos. 44
Nucem vomicam. 45
Colloquintidam. 46
Ficus pharaonis. 47
Semina iuſquiami. 48
Grana cocbonidij. 49
Baccas lauri rancidas. 50
Catapuciam. 51
Semen vitice. 52
Semina papaueris nigri. 53
Semen ellebori 54
Semen cicute. 55
Semina humida coriandri. 56
Semen ſerpentarie. 57
Si quis morſus punctus fuerit ab aliquo animali venenoſo. 58
Ille quem momorderit vipera. 59
Mordicationi ſcorpionum. 60

Tabula

Mordicationi aranearum. 61
Mordicationi rutele. 62
Mordicationi apum. 63
Mordicationi animalium. 64
Morſis a cane. 65
Cantarides biberit. 66
Lac biberit. 67
Ad aſſaturam ſuffocatam. 68
Piſces frigidos. 69
Cerebrum gatte. 70
Extremitates caude cerui. 71
Sanguis bouinus. 72
Sanguis buffonis. 73
Sanguis hominis colerici. 74
Sanguis menſtruus aut leproſi. 75
Qui morſus fuerit ab homine ieiuno. 76
Qui morſus fuerit ab vllo ſerpente. 77
Cui datum fuerit fel leopardi. 78
Qui biberit ſalamandram. 79
Cui lepus marinus vel rana marina. 80
Qui morſus fuerit a mure ſimeo ꝛ gatto. 81
Capitulum de deſcriptione bezoartice virtutis ad vnum quodque venenum. 82
Queſtio vtrum tyriaca ꝛc. 83

Finis.

¶ Venetijs mandato ꝛ expenſis nobilis viri domini Luceantonij de Giunta Florentini: Anno dñi. 1520. die. 3. Auguſti.

Regiſtrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t u x y z ꝛ ꝯ ꝝ
A B C D E F G Oēs ſunt q̄terni preter G qui eſt quinternus.

BIBLIOTEKA MUZEUM

Iacobi Chrysodori et Amicorum
Anno Millesimo quingentesimo octuagesimo Primo die 2 Maij.

Libro. 260. De venenis Capite lviii
~~Folio 550. omissi numerus numeratos.~~

×KSIĘGARNIA×
ANTYKWARIAT
DOM KSIĄŻKI DOM
200795 F

Anno 1489 [illegible] Bononiensis Ioannis Bentivoli [illegible]
[illegible] de aragonia [illegible] armorum [illegible]

Anno 1681 die 16 Aprilis [illegible] 1-416.

[illegible]